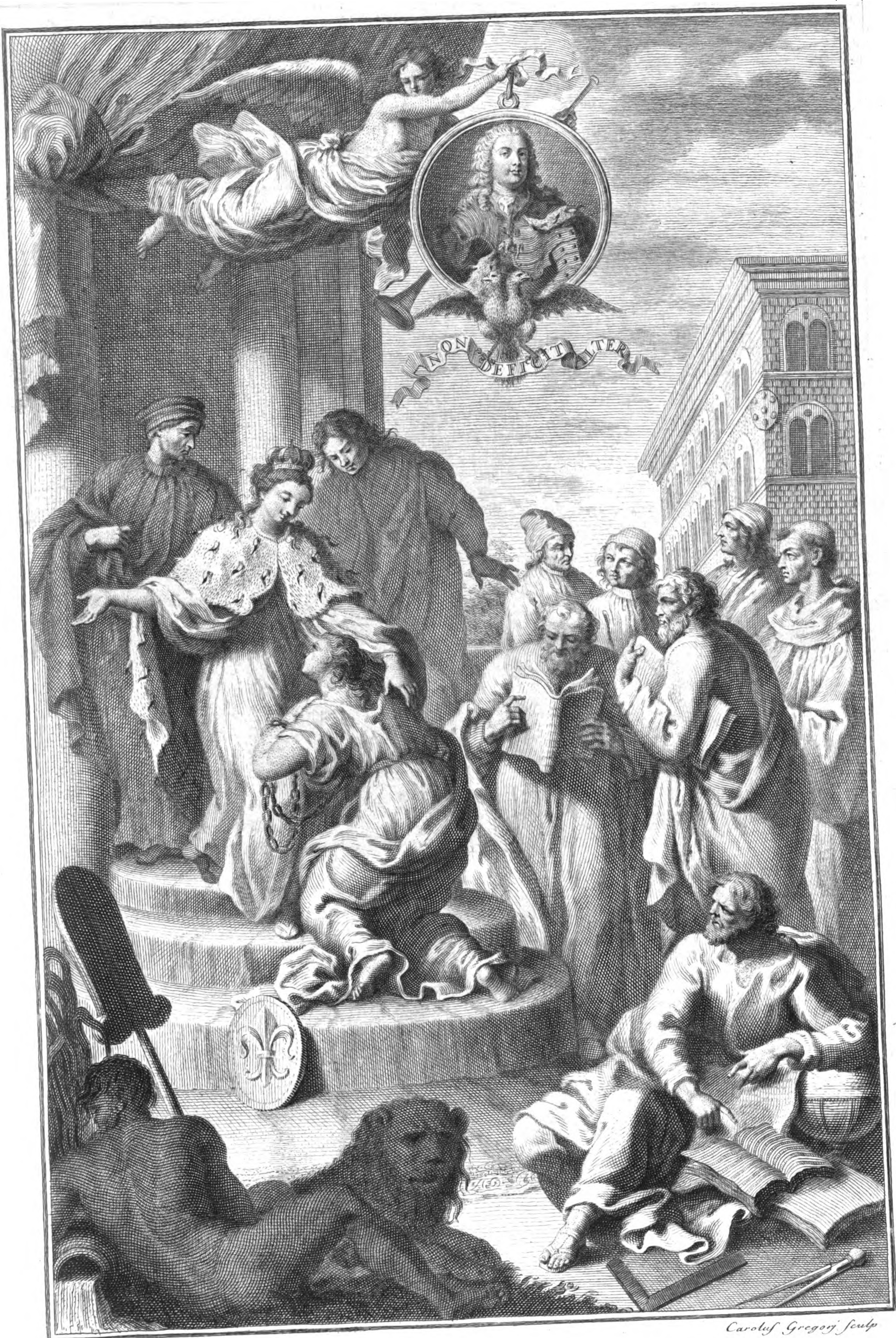

Joseph Menabuoni del

Carolus Gregorj sculp

ANG. MAR. BANDINIVS I.V.D.
SACROSANCTAE BASILICAE LAVRENTIANAE CANONICVS
MEDICEAE BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS ETC
ANNO AETATIS SVAE XXXV.

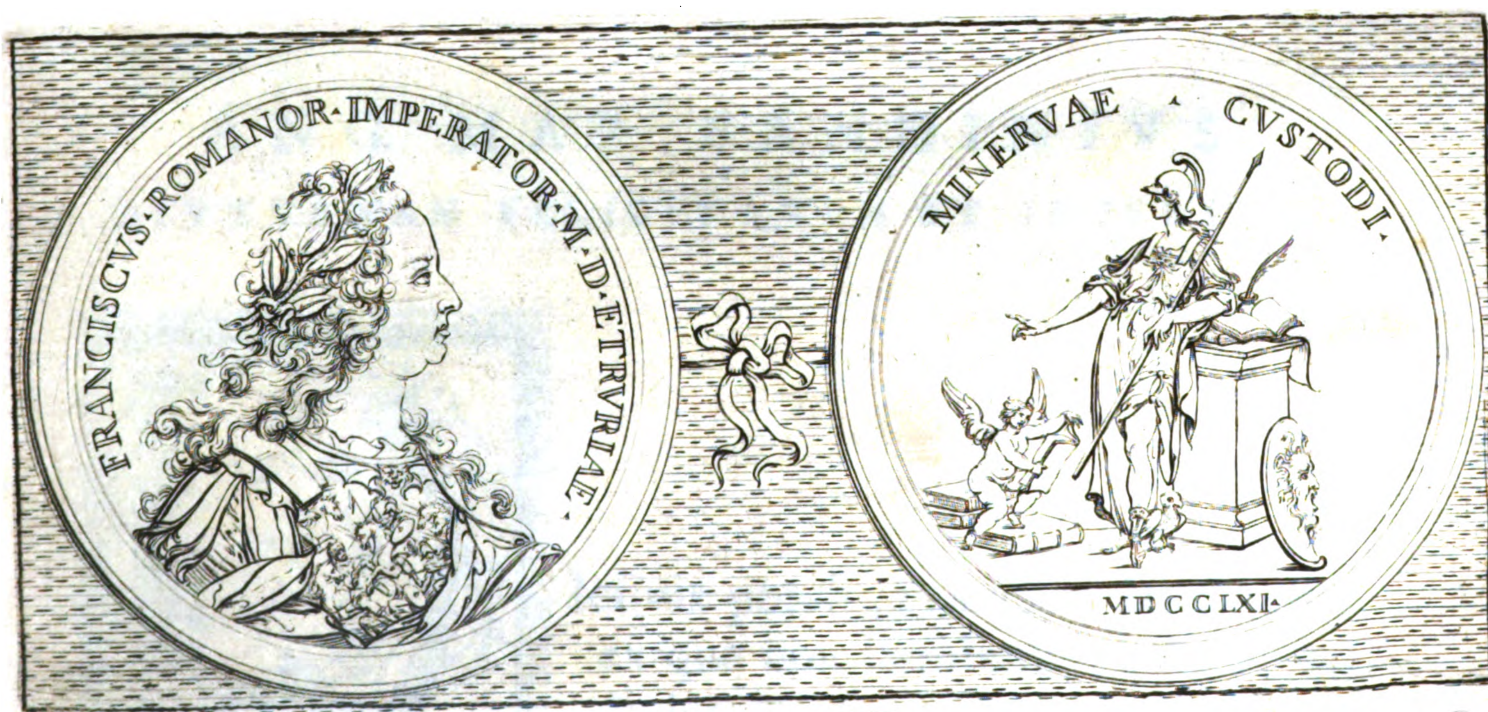
CATALOGVS
CODICVM MANVSCRIPTORVM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
VARIA CONTINENS OPERA
GRAECORVM PATRVM
SVB AVSPICIIS
FRANCISCI IMP.
SEMPER AVGVSTI

ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.
EIVSDEM BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS

RECENSVIT, ILLVSTRAVIT, EDIDIT.

In eo euiusvis Codicis accurata descriptio & Operum singulorum notitia datur, Vetustiorum specimina exhibentur, edita supplentur & emendantur.

PLVRA ADCEDVNT ANECDOTA, PLERAQVE LATINE REDDITA.

FLORENTIAE TYPIS CAESAREIS
ANNO CIↃ. IↃ. CC. LXIIII.

PRAESIDIBVS ADNVENTIBVS.

IMPERATORI . CAESARI FRANCISCO PIO . FELICI . INVICTO VICTORI . AC . TRIVMPHATORI . SEMPER . AVG. PATRI . PATRIAE

ANG. MAR. BANDINIVS

DIVTVRNAM FELICITATEM ET IMPERIVM.

Ici vix poteſt, FRANCISCE IMPERATOR, ex quo non hominum conſilio, ſed divino prorſus munere nobis datum eſt, habere TE IN MAGNVM ETRVRIAE DVCEM, felicitatis ſcilicet noſtrae, cum publicae, tum privatae adſertorem; dici vix, inquam, poteſt, quantum mi-

mihi caelitus consultum esse gavisus sim, qui recens vacare litteris institueram, quum ad reliquas animi dotes, quae in TE mira quadam consensione praecellerent, ea quoque adcederet in studia bonarum artium propensa benignitas, atque effusum ingenium, ut ab eo regi ac gubernari Etruria merito gloriaretur, qui & sapientissimus exsisteret, ac diligeret sapientiae cultores. Huius quidem indolis TVAE munificentissimae participem me esse voluisti, statim ac duodecim ab hinc annis, ex Iurisconsultorum ludo recenter egressus, prima illa ingenii mei molimina AVGVSTISSIMO NOMINI TVO nuncupare sum ausus; tunc enim MAIESTATEM TVAM demittere non es dedignatus, excipiendo serena fronte exiguitatem scribendi meam, Florentinae Litteraturae Specimen exhibentem, ut siquid ulterius, vel operosius a me susciperetur laboris, id omne liberalitati, indulgentiaeque TVAE adceptum referrem. Verum ad hanc usque diem nonnulla licet prodierint non exigua industriae meae monumenta, quibus devinctissimi animi mei sensus Viris Principibus probare conatus sim; nullum tamen adgredi potuit virium mearum imbecillitas, quod ea argumenti dignitate, ac magnitudine praestaret, ut sine piaculo, inscribi MAIESTATI TVAE posse censerem.

Dum tamen haereret animus meus, res pro voto cecidit, AVGVSTISSIME CAESAR. Quum enim ageretur annis proxime praetervectis de celeberrimae Laurentianae TVAE Bibliothecae Praefecto designando, effusissimam beneficentiam TVAM nova clementiae adcessione mihi contigit experiri. Providentia siquidem TVA factum est, ut amplissimo muneri ipse praeficerer, licet immeritus, ut hoc pacto nec obsequendi TIBI, nec vacandi litteris deesse umquam mihi posset occasio.

Dinocrates ille non obscuri nominis architectus, Herculeo sese habitu ius dicenti obtulit Alexandro; quumque illi cogitationes, & formas, tanto illo Rege dignas, Atho videlicet montem, statuae virilis imagine repraesentandum proposuisset, ingentibus hisce ausis Regiam commendationem fuisse adeptum, memoriae proditum est.

Idem mihi in praesens usuventurum speravi, OPTIME CAESAR, si tot tantisque in me conlatis immortalibus bene-

neficiis devinctus, pro leonis pelle, ingenuam indolem, pro clava, non obscurum ingenium, pro corona populea, non incelebrem doctrinae mediocritatem, pro vastae illius molis compositione, omnigenae eruditionis Volumina, MAIESTATI TVAE in publicum proferenda obtulissem. Continent haec quidquid in eadem Bibliotheca TVA delitescit, exactissimam videlicet cuiusvis Codicis recensionem; quod quidem magni moliminis opus a viris clarissimis iam pridem fuerat frustra tentatum, & aliqua ex parte, mancum licet ac mutilum, mendisque turpissimis obsitum, in vulgus proditum. Quod si nunc tandem ex inglorio pulvere excitantur innumerabilium ferme scriptorum nomina; iique, locupletissimo hoc Bibliothecae TVAE Laurentianae conscripto Catalogo, ad vitam quodammodo revocantur, ut expressam nobis, virtutis & doctrinae, qua inter suos olim inclaruerunt, imaginem repraesentent, TIBI uni, PROVIDENTISSIME CAESAR, gratiae immortales sunt referendae, qui hoc Musarum domicilium ab ergastulo, ab oblivione, a tenebris vindicasti; utque nitori suo & integritati restituerentur rarissimi ac pretiosissimi illi Codices, additis insuper quadringentis aliis manuscriptis Voluminibus, imperasti; ac denique restituta, & aucta Regii ibidem Praefecti pristina dignitate, quae senescente Mediceae Gentis Imperio, omnino defecerat, pretiosissimam hanc litterariam gazam eruditis omnibus patefecisti.

In quo quidem MAIORVM TVORVM LOTHARINGIAE DVCVM summa in Christianam Rempublicam merita mirabiliter aemularis, per quos instauratis Christianorum rebus in Asia, iactisque Regni Hierosolymorum fundamentis, non Latina modo eruditio ad Asiaticas gentes, sed & Asiatica quoque ad Latinas uberrime promanavit. Ac profecto non modo bonas artes in Etruria TVA revocandas curasti, reseratis publicae commoditati locupletissimis Bibliothecis, Magliabechiana, Marucelliana, & Palatina; sed Orientalis quoque sapientiae divitias, TVO iussu edito iam ab anno MDCCXLII. Bibliothecae Palatinae, ac Laurentianae Orientalium Manuscriptorum Catalogo, ad Latinos homines traduxisti. Quin & privatam TIBI librorum supellectilem diligentissime comparasti, eamque una cum omnium gentium

veteris & recentioris aevi Numis a TE undique conquisitis, GENIO TVO AVGVSTISSIMO dedicasti. Historiae praeterea Naturalis incremento inserviens, Viridarium Botanicum selectissimum excolis, ibique Flores, & Plantas, Pisces, Aves, Quadrupedes enutris, aliaque id genus a remotissimis mundi plagis, effusis sumtibus deportata; Physices experimenta, Coetus Academicos, Picturam, Musicen, Sculpturam, Chemiam, quarum & artium magistros haud paucos, eosque celeberrimos convocasti, praecipuo favore prosequeris. Nulla quidem re ingenia hominum, aeque, ac Principum munificentia favoreque adtolluntur illustriaque fiunt; quos inter quum tacita quaedam naturalisque societas intercedat, ut alter alteri lucem, & splendorem adferre videatur; hinc fit, ut dum sibi mutuo inserviunt, & gloria Principibus, & doctis auctoritas concilietur; quorum monumentis nihil perennius, nihil ad nominis claritatem efficacius, nihil iis adcommodatius, qui posteritatis memoria ducuntur.

Ecquod dari firmius potest Imperium, GLORIOSISSIME CAESAR, ecquod evolutis temporibus diuturnius occurret, iis, quae per iustitiae, & aequitatis officia, cum benivolentia & caritate fuerunt administrata? Quis TVAM in agendo industriam, in consultando perspicacitatem, in providendo consilium, in perficiendo celeritatem satis suspiciat atque commendet? Quis TE ad publica commoda curanda, ad civium quietem tuendam, ad eliminanda iurgia, ad instituenda iudicia, ad firmandum Orthodoxae Religionis cultum, vigilantior, praestantior, propensior umquam fuit? Non enim eorum, qui gentibus olim constituti sunt moderatores, ac Principes, imperium ad vitam tantummodo hominum regendam tuendamque pertinere es arbitratus; sed & qua ratione bona caelitus hominibus concessa, subiectis populis quam recte honesteque dispertirentur, Imperatoria solicitudine, ac providentia dignum putasti.

Aether profecto rerum semina demittit, terra excipit fovetque, ac nutriendo educat, ut haec ventis, illa imbribus vegetantia, alia calore firmata, omnium rerum copiam ubertatemque mortalibus suppeditent; nec solum haec, quae sensu carentia, terrae foetu producuntur, sed

animalia ipsa ad vitam hominum substentandam procreantur. His tamen tot tantisque muneribus atque bonis, quae Deus effusa liberalitate nobis elargitur, non est utendi recta facultas sine moderatione, & iustitia imperantis. Iustitia enim quum distributionis sit finis, distributio vero Principis munus; Princeps profecto imago Dei est, ad effigiem similitudinemque divinae Providentiae efformata, quae terras omnes vegetantium ubertate foecundat, quae ventis in universas oras ferentibus maria permovet, quae ubique solum nunc hoc, nunc illud, vel deiectis imbribus, vel fluviorum adluvione emollit, quae venas siccis fontibus elicit, ac subiecto per occulta fluido perennat.

Hoc Tv propemodum modo, PROVIDENTISSIME CAESAR, quotidie cogitas domesticos & familiares muneribus exornare, inopes sublevare, populos adlicere, adlectos beneficentia retinere, retentos plurimis amplissimisque beneficiis devincire. Ecquid commemorem publicas vias, non in hac urbe solum, sed etiam in tota Etruria factas & stratas, Labronis Portus pomoeria secus mare prolata, aedificia ibidem, mercatorum praesertim commodis, excitata, Nosocomia instaurata, Thermas in agro Pisano magnificentissimas, quae superbas Romanorum Imperatorum moles aemulari videantur, patefactas, artes vel revocatas, vel invectas, foedera cum barbaris percussa regibus, naves conducticias, quae merces ultro citroque advehant, Africo, Americo, atque Indico mari concreditas, insalubres campos sterilesque purgatos, & culturae redditos?

Quae quum ita sint, mirari non subit, quod Caelum ipsum MAIESTATEM TVAM, ac DOMVM AVSTRIACAM fortunatissima Prole foecundaverit, ut iam non modo Romano Imperio in seram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque gentium spem, & exspectationem commoveat. Praesta interim, INVICTISSIME CAESAR, pro eo quod suscepisti pro universis litteris patrocinio, ut TVO iam tentata faustissimo omine Laurentianae Bibliothecae Codicum evulgatio progrediatur, ac perficiatur, TVOQVE nobilitatum NOMINE circumferri modo glorietur Volumen hoc Graecis Sanctorum Patrum Codicibus destinatum, ut

Eu-

Europeae non modo, ſed & barbarae quoque gentes potentiſſimum Regum vindicaſſe ſentiant ſui nominis adſertorem.

DEVM OPTIMVM MAXIMVM EFFVSIS PRECIBVS ORO ATQVE OBTESTOR, VT SALVVM TE ATQVE INCOLVMEM AD IMPERI, AD ETRVRIAE, AD LITTERARVM FELICITATEM QVAM DIVTISSIME SERVET, HOC PRAESERTIM DIFFICILLIMO TEMPORE, QVO VNIVERSI PROSPICIVNT, ET SENTIVNT, SALVTEM FLORENTINI POPVLI A SALVTE TVA, ET AVSTRIACAE DOMVS INCOLVMITATE POTISSIMVM PENDERE.

Dabam Florentiae ex Caeſarea Bibliotheca Laurentiana Kal. Sept. A. R. S. CIↃ. IↃ. CC. LVII.

LECTORI BENEVOLO

ANGELVS MAR. BANDINIVS.

Onarum litterarum ſtudiis maximum iam inde incrementum adceſſiſſe, ex quo praeſtantiſſimi ſeculi XV. viri, Mediceae *potiſſimum Gentis favore, ad veteres membranas, & manu exaratos codices volutandos, eoſque ab interitu, & oblivione ſtudioſiſſime vindicandos, animum adpulerunt, nemo eſt qui non videat. Omnis enim eruditio quum ab antiquis hauriatur ſcriptoribus, praeclare de Litteraria mereri videntur Republica, qui ad nos tam uberes ſapientiae fontes, puros nitidoſque derivant. Heinc factum profecto eſt, ut tot antiqui Scriptores antea ſitu ac vetuſtate ſqualentes, vel omnino deperditi, in lucem publicam protracti, aut priſtinae integritati fuerint reſtituti; heinc tot commoda humano generi conſervando, artibus amplificandis, reique agrariae augendae neceſſaria, divina, ut ita dicam, hominum ingenia revolutis temporibus excogitarunt.*

Florente ſiquidem litteris Graecia, pari modo Statuaria, Architectonice, Pictura, Muſica, ac reliquae artes mirifice excultae ſunt. Ad Romanos inde Orbis domitores traductae, incultam prius gentem, omnium elegantiarum floribus exornarunt. Sequioris aevi incuria, ſive potius humanarum rerum viciſſitudine, proſtratis litteris, cetera quoque iis coniuncta diſciplinarum omnium ornamenta, decem ferme ſeculis interierant; quum Medicea Familia, *cui ideo immortales gratiae ſunt referendae, omnium antiquorum ſapientiam, maxime vero Graecam, immenſis paullatim ſumtibus, ac laboribus e tenebris in publicam protraxit lucem, ope potiſſimum* Ambrosi *Camaldulenſium Generalis*[1], Poggi, Leonardi Arretini, Nicolai Niccoli, Marsili Ficini, Francisci Philelphi, Christophori Landini, Angeli Politiani, *aliorumque viro-*

(1) Vid. Clar. Lavr. Mehvs in Ambrosi Camald. Generalis Epiſtolas Praefationem, Flor. typis Caeſareis mdcclix. fol. ubi de ortu, & progreſſu Litterarum Florentinarum luculentiſſime edifferit.

rorum ea aetate doctissimorum; quorum nomina aeternitati consecrata, numquam diuturna obliterabit vetustas. Quod ut facilius MEDICEI HEROES *adsequerentur, maximam in eo curam impenderunt, ut manuscripti Codices, veluti omnigenae eruditionis thesauri, non Latini modo, ac vernacula lingua conscripti, sed & Hebraici, Syriaci, Arabes, ac Graeci praecipue, ex monachorum Bibliothecis, & ex ipso senescente Orientis imperio, in proprias aedes, tamquam in tutissimum Musarum sacrarium reponerentur* [1].

Itaque COSMI *potissimum Patriae Patris, ac* LAVRENTI MEDICEI *magnificis sumtibus quinque conditae sunt Bibliothecae.* [2] *Omnium princeps Domestica dicebatur; in qua, ut numeris omnibus absolutissima redderetur, primo omnes illos Codices, qui temporis notam praeseferunt, quique illius aetatem non excedunt,* COSMVS *Patriae Pater studiose congessit. Hos inter adnumerandi sunt ii, quos* CHRISTOPHORVS BONDELMONTES [3] *e Graecia Florentiam advexit, anno circiter* MCCCCXIX. *quique adventu Graecorum Patrum ad Florentinum Concilium huc delati sunt. Nec minus alios, quos* AMBROSIVS *Camaldulensis,* LEONARDVS ARRETINVS, NICOLAVS NICCOLVS, [4] *alii-*

(1) Consule BERNARD ORICELLAR. de Bello Italico edit. Londinensis A. MDCCXXXIII. 4. p. 52.

(2) COSMVS, & LAVRENTIVS, IOANNIS filii, atque unanimes fratres Bibliothecam in agro Mugellano Anno circiter MCCCCXXX. excitarunt, una cum Coenobio, & Ecclesia, in loco dicto *Il Bosco a' Frati*, in quo degunt Fratres Ordinis S. FRANCISCI, qui *Observantes* nuncupantur. Sed quod plerumque evenire solet, ex tot optimis illis Codicibus duodecim tantum supersunt detruncati, maleque adfecti, quorum integumentis MEDICEA adhuc insignia, in lamina ex aurichalco, perforatis pilis adfixa sunt. Occurrit deinde *Veneta* Bibliotheca, quae a COSMO, dum Venetiis exsularet in Coenobio S. GEORGI Maioris Monachorum S. BENEDICTI excitata fuit, ut habet GEORGIVS VASARIVS *Vite de' Pittori* Tom. I. Part. II. p. 340. ubi de MICHELOCTIO agit architecto, qui aedificii formam delineaverat. Huius quoque nihil aliud, praeter inscriptionem, superest, quam nobis FORTVNATVS OLMO in Annalibus eiusdem Ordinis MSS. servavit, & est eiusmodi:

SOCIETATI MEDICEAE
APVD DEVM
FRATRES ET STVDIOSI OMNES
LINGVIS ANIMISQVE
FAVERE TENEMVR
QVOD SVA IMPENSA
LOCVM BIBLIOTHECAE
OMNI CVLTV ET ORNATV
IOANNE LANFREDINO SOCIO
FACIVNDVM CVRAVIT

Laudatus OLMO, qui aedificium ipsum inspexerat, haec memoriae prodidit: *Aedificio circumextabant interius* MEDICEORVM *insignia: vidimusque ipsi ad nostra usque tempora consistentem mirabilem iuncturam, omni arte erectam, aureo tecto, tabulariis, parietibus, varia pictura fabrefactis scamnis, atque ornatu omni splendidam; quae universa deinde anno* MDCXIV. ANTONIO ZVFFO *res Coenobii moderante, augustiora futura, ad interitum usque eversa fuere.* Verum haec antea SANSOVINVS memoriae prodiderat in Venetiarum descriptione italico idiomate Anno MDLXXXI p. 82 *Non è punto inferiore a qualsivoglia altra della Città* (di Venezia) *la Libreria di questi Monaci: la quale fu fabbricata da* COSIMO DE' MEDICI, *quando fu confinato a Venezia dalla sua Repubblica, dove si veggono le insegne delle palle &c.* Idem etiam in Opusculo, cui titulus, *Ritratti d' uomini illustri di Casa Medici*, refert SCIPIO AMMIRATVS his verbis: *Mostrò* COSIMO *infin nell' esilio la grandezza dell' animo suo, perciocchè menato seco a Venezia* MICHELOZZO, *chiaro, e famoso scultore, e architetto di quei tempi, gli fece fare a sue spese nel Monastero di S.* GIORGIO *Maggiore, luogo de' Monaci di S.* GIVSTINA *una bellissima libreria, la quale non solo ornò di muraglie, e di simili cose a tal mestiere appartenenti, ma di molti, & ottimi libri la riempiè, &c* Sed in novo Coenobii aedificio, utinam pretiosissimis pepercissent Codicibus, quos perhibent miserrime periisse. His accedit *Marciana*, Florentiae in Coenobio D. MARCI, teste eodem VASARIO p. 343 curante item MICHELOCTIO, Anno MCCCCXL. incepta, quatuor annis ad finem deducta, optimis, plurimisque libris referta, quum LXIV. Pluteis instructa fuerit. Huius adhuc noningenti & amplius Codices, ibidem religiosissime custodiuntur; funestis licet huius Coenobii vicibus, ac praecipue in tumultu HIERONYMI SAVONAROLAE, militum direptionem perpessi, non pauci alio immigraverunt. Vltimo denique loco reponenda est *Fesulana* Bibliotheca a COSMO pretiosissimis instructa Codicibus in Coenobio S. BARTOLOMAEI ad Fesulei Montis radices a COSMO aedificato. Huius quidem adservatur adhuc Catalogus, ea aetate in nitidissima exaratus membrana in 4. foliis XXII. cum hoc titulo.

VOLVMEN . IN . QVO . SERIES . BIBLIOTHECAE DIGESTA . CONTINETVR . QVAM . MAGNIFICI . COSMAE . LIBERALITAS . ATQ. RELIGIO . AD , EXCITANDOS . AD . VIRTVTEM ANIMOS . ATQVE . AD . INGENIA . LITTERIS . ILLVSTRANDA . CANONICIS . REGVLARIBVS . IN . ABBATIA . FESVLANA SINGVLARI . MVNERE . DONAVIT.

Vtinam his COSMAE votis respondissent, qui postmodum subsequuti sunt Religiosi viri. Codices enim, quod maxime dolendum, ex antiqua sede exturbati inferius in conclave, quod Capitulum dicitur non delitescerent, avulsis plerumque auro minioque egregiis, quibus exornabantur picturis. Ceterum ut in Catalogo notantur, ferme omnes supersunt, saepiusque mecum ipse miratus sum, COSMO I. Magno Thuscorum Duci, quum amplificandae MEDICEAE Bibliothecae cupiditate, pretiosissimos quosque Codices ex quorumdam coenobiorum carceribus in illam adsportari iussisset, hunc delitescentem thesaurum minime innotuisse. Translata huc quoque sunt duo rotunda marmorea monumenta, caeruleis foliis exornata, & in parietibus inserta, in quibus haec habentur:

COSMVS
MEDICES QVAN
TVM OMNES SVAE AE
TATIS AVCTORITATE ET
DIVITIIS TANTVM PRVDEN
TIA ET PIETATE SVPERAVIT
VNDE NON MINVS PATRIAE
DECORIS ET GLORIAE QVAM
ILLA SIBI DIGNITATIS ET GR
ATIAE AFFERRE VISVS EST
CANONICI
RE. DE.

AB
ORTV SALVAT
ORIS MCCCCLXII. TO
TAM HANC CVM OMNI
SVO ORNATV ET SVPELLEC
TILE MOLEM DEVICTA MONTIS
NATVRA COSMVS MEDICES P.
P. CANONICIS REG. PROPRIIS S
VMPTIBVS A FVNDAMENTIS
EREXIT QVOD IPSI AD GRATI A
NIMI TESTIMONIVM HIS LI
TTERIS POSTERIS MA
NDAVERE.

(3) CHRISTOPHORVS RAYNERI filius de BONDELMONTIBVS Presbyter Florentinus, quo ad comparanda Graeca Volumina, praeter ceteros utebatur COSMVS, Anno MCCCCXXII. Archipelagi insulas descripsit ad IORDANVM Cardinalem de VRSINIS. In Cod. Chartac. MEDICEAE huius Biblioth. Pl. VII. Cod. XXX. in 8. qui continet S. Gregorii Nysseni expositionem in Cantica Canticorum, legitur ad calcem: *Anno Domini* MCCCCXV. V. *mensis Maii apud Castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Calogero emi istum librum yperperis IX. Presbyter* CHRISTOPHORVS *de* BONDELMONTIBVS *de Florentia scholaris in Graecis scientiis.*

(4) De his Cl. LAVR. MEHVS in cit. opere multa scitu digna in lucem profert.

aliique viri doctissimi collegerant, sibi paullatim COSMUS MEDICES *comparavit. Nec omittendi Codices ferme quinquaginta Gentis* SASSETTAE, *qui quum anno* MCCCCXLIX. *notentur, vix dubitandum, & hos in* COSMI *potestatem devenisse.* POGGI *etiam Codices, qui anno, ut plurimum,* MCCCCLIII. *conscripti sunt, quosque in Gallico, & Germanico itinere ipse comparaverat,* IOANNI COSMI *filio venditi, in* MEDICEAM *Bibliothecam commigrarunt. Accedunt & ii, qui* COLUCCII PIERI SALUTATI *fuerant, anno* MCCCCLX. *distincti, qui postmodum,* IOANNE *immatura morte sublato, a* COSMO *itidem recepti sunt.*

Praeterea incredibilem excellentissimorum scriptorum numerum aluit[1], *ut ab iisdem continuo vetusti Codices, quos sibi adquirere datum non erat, exscriberentur; iique* MEDICEO *stemmate, quod multis pilis, diversimode dispositis constat, accuratissime distinguuntur.* COSMO *fatis praerepto, A.* MCCCCLXIV. PETRUS *filius in patris hereditatem successit. Fuerat hic elegantioribus litteris ab* IOANNE ARGYROPILO, *ac* MARSILIO FICINO *mirabiliter institutus; eiusque curae & impensis sexaginta, & amplius Codices debemus, & quidem eleganti supra quam dici possit scriptura exaratos, litterisque auro minioque depictis exornatos; ut regiam prorsus magnificentiam, sumtusque excedere videantur.* PETRI *vero Codices ex ipso suae gentis stemmate dignoscuntur, in quo maior pila, antea rubra, aureis tribus liliis eidem intersertis, in caeruleam est versa. Quod quidem insigne Regum Francorum* LUDOVICO XI. *ut ferunt, A.* MCCCCLXV. *adceptum referentes, eius filii, nepotesque, & duo Pontifices Maximi,* LEO X. & CLEMENS VII. *omnesque Magni Etruriae Duces deinceps usurparunt.*

Successit post PETRI *obitum* LAURENTIUS *filius A.* MCCCCLXIX. *qui amore erga litteras, maiores suos, unicos ingeniorum, ac verae virtutis aestimatores, longe superavit*[2]. *Iste enim, ut ad eas conservandas, alendas, magisque amplificandas necessaria pararentur subsidia, bis* IOANNEM LASCAREM *ad* BAIAZETEM *Turcarum Imperatorem Byzantium Legatum misit, ut tuto Graeca conquirere posset volumina, Florentiamque transferret*[3]. „ *Ducenta nuperrime* (verba sunt LASCARIS[4]) *antiquorum volumina e Graecia, & finitimis regionibus collecta in hanc praeclarissimam Civitatem; magna diligentia & sumtibus transferenda curaverat: inter quae non minus quam octoginta Opera, hac tempestate incognita; nonnulla etiam, quorum vel auctorum nomen ignorabatur, iamdiu neglecta; siquidem τὰ χερείονα νικᾷ, Poëta ait, ab interitu sunt recuperata* „. *Quae quidem verba de postremo* LASCARIS *in Graeciam itinere sunt accipienda. Hos tamen pretiosissimos Codices videre* LAURENTIO *datum non est, qui anno* MCCCCXCII. *aetatis suae* XLIV. *fato cessit; ideoque, dum in extremis ageret, vocatis ad se* PICO, & POLITIANO, *ipsum perquam humaniter dixisse ferunt:* „ *Vellem distulisset me saltem mors haec ad eum diem, quo vestram plane Bibliothecam absolvissem*[5] „. *Ex quibus etiam innuimus* LAURENTIUM, *non tantum sibi, quam aliis, ac publicae utilitati, hanc librariam supellectilem comparasse. Idem praeterea laudabilem illam consuetudinem locupletandi manuscriptos Codices gemmis nummisque veteribus,* COSMI, PETRIQUE MEDICEORUM *Procerum aevo invectam, supra quam dici potest, auxit. Qui enim Codices, eo iubente, conscripti sunt, vetustis hisce antiquitatis reliquiis exornati, praeter* MEDICEUM *stemma, vel folia, vel ramos praeseferunt, vel fasces Lauri, adiecto emblemate* SEMPER[6]. *Denique, teste* AMBROSIO *inclyti Camaldulensium Ordinis Generali*[7], LAURENTI *eiusdem summa diligentia effectum est, ut ex iniustissimi possessoris, (nempe Cardinalis* URSINI) *indignis manibus res pretiosissimae, vetusti nimirum Codices, inter quos* TERTULLIANUS & PLAUTUS, *arte mirabili eriperentur.*

 Si-

(1) Ex multis, qui in MEDICEIS exscribendis Codicibus operam impenderunt, hi praecipue occurrunt, IOANNES ROSIUS Cretensis presbyter, CHRISTOPHORUS BONDELMONTIUS, GEORGIUS TRIBIZIUS Graecus sacerdos, IACOBUS MACARIUS Venetus, PETRUS FEIUS, IOANNES THESSALUS SCUTARIOTA, BARPTOLEMAEUS COMPARINIUS, BERNARDUS, BARPTOLEMAEUS, NICOLAUS MELETIUS, GREGORIUS cognomento LONGUS, LEONTIUS, EUTHYMIUS, STRATEGIUS presbyter, ALEX a VERRAZZANO, GEMINIANUS, SINIBALDUS, SIGISMUNDUS CANTINIUS, GUEMIOL MARTINUS, ANT. presbyter, GROS. de Pineto, IO. BURKARDUS Argentinensis, GERARDUS IO. DEL CIRIAGIO, POGGIUS, ANGELUS POLITIANUS, THEODORUS GAZA, FRANC. PHILELPHUS, aliique, de quibus a nobis suis in locis agendum erit.

(2) Socios suorum studiorum adhibuit MARSILIUM FICINUM, CHRISTOPHORUM LANDINUM, ANG. POLITIANUM, IO. PICUM MIRANDULANUM, & alios non paucos, quos in propriis aedibus alebat.

(3) IOVIUS in Elogio LASCARIS N. XXXI. Vide Praef. NIC. ANGELI Bucinensis, PLAUTI Comoediis Flor. A. MDXXII. 8. praemissam.

(4) In Praef. Anthologiae ad PETRUM LAUR. filium MEDICEM impressionis Florentinae litteris capitalibus A. MCCCCXCIV. in 4. cuius ornatissimum exemplar in membrana adservatur in MEDICEA Biblioth. Pl. XXXI. Cod. XXXIII.

(5) Haec verba adferuntur a POLITIANO in Epistola ad IACOBUM ANTIQUARIUM, Epistolar. eiusdem Lib. IV. Ep. II. edition. Lugdun. apud Gryphium MDXXXV. 8.

(6) Haec ad LAURENTIAM LAURUM semper virentem referenda sunt; de quo quidem LAURENTI Magnifici symbolo lege carmina IO. BAPT. MADALI, quae anno MDXV. cum variorum Poëtarum carminibus impressa fuere, p. 78.

(7) Ep. data Florentiae postridie Nonas Iulii ad NICOLAUM NICCOLUM Lib. VIII. Ep. II. edit. Flor.

Signa, quae LAVRENTI obitum caelitus praecesserant [1], magnum aliquod infortunium portendere mortalibus visa sunt, ut exitus comprobavit. Adventu siquidem CAROLI VIII. Francorum Regis, maxima in Italia calamitas exorta est. Hereditas ac MEDICEAE familiae dignitas PETRO cesserat, inter LAVRENTI filios natu maiori, sed adolescenti admodum, & inexperto; insolentis ingenii, exsultantisque fortunae blandimentis adlecto; qui quum CAROLI partibus adhaesisset, sua sponte ei tradidit arces Pisarum, Fani Feroniae, ac Sergiani [2], quae Florentino parebant imperio. Quare a Supremo deiectus Magistratu, exsul Bononiam primum, moxque Venetias se contulit. CAROLVS vero, instructis copiis, cunctis Civitatis ordinibus, & sacerdotibus singulari supplicationis genere obviam prodeuntibus, equo invectus Florentiam paludatus ingreditur, & MEDICEIS in aedibus splendide excipitur. Heinc MEDICEAE Bibliothecae lacrymabile fatum, quod laudatus ORICELLARIVS bis persequitur verbis: „ [3] Heic me studium caritasque litterarum antiquitatis admonet, ut non possim non deplorare inter subitas fundatissimae familiae ruinas MEDICEAM Bibliothecam, insignesque thesauros, quorum pars a Gallis, pars a paucis e nostris, rem turpissimam honesta specie praetendentibus, furacissime subrepta sunt, intimis abditisque locis aedium, ubi illi reconditi fuerant, perscrutatis: quae sic ornatae exstitere, ut vel splendidissimae urbi ornamento forent. Erant sane thesauri veteres pacis diuturnae, regiaeque opulentiae ornamenta, undique toto orbe congesta. Nam quum iam pridem gens MEDICEA floreret omnibus copiis, terra marique cuncta exquirere, dum sibi Graecarum, Latinarumque litterarum monumenta, toreumata, gemmas, margaritas aliaque huiuscemodi opere naturae simul & antiquo opificio conspicua compararent ... Testantur itidem Aristotelis Graeci interpretes, ceterique vetustissimi scriptores, quos LAVRENTIVS, ut erueret ex intima Graecia, penetralibusque Turcarum Regis, misit IANVM LASCAREM Graecum hominem, & ab Imperatoribus ipsis ortum, qui cum popularibus facile conciliata gratia praestitit, quod ante eum nemo; praestruxitque aditum ad eruenda cetera eiusdem generis, quae inter spolia capta de Graecis adservantur, ni mors acerba LAVRENTIVM praeripuisset. Haec omnia magno conquisita studio, summisque parta opibus, & ad multum aevi in deliciis habita, quibus nihil nobilius, nihil Florentiae quod magis visendum putaretur, uno puncto temporis in praedam cessere. Tanta Gallorum avaritia, perfidiaque nostrorum fuit. „ Huc usque ORICELLARIVS. Sed tamen infaustis hisce vicibus non tota MEDICVM Bibliotheca direpta fuit [4]. Militum siquidem animos, auri argentique sacra fames potius, quam cupido librorum exagitat. PETRI aedes pretiosissimis refertae thesauris abunde omnium aviditatem explere potuerunt.

Verum non multo post, anno nimirum MCCCCXCVI. qui supererant Codices ad hastam distracti sunt [5]. Quum enim Florentina Respublica, PETRI MEDICEI bonis fisco addictis, libros quoque immensis plane sumtibus a Magnifico LAVRENTIO comparatos vendere constituisset, (magnis quippe quaerendae pecuniae necessitatibus premebatur) ne tam pretiosa volumina ad exteras gentes abirent, cum Monachis Dominicanis S. MARCI, penes quos maior ipsorum pars servabatur, transacta res est. Qua quidem occasione, & alios MEDICEAE Bibliothecae dispersos Codices recuperandi curam habuisse Rempublicam, praeter cetera, patet potissimum ex ipsius Epistola ad IOANNEM LASCAREM conscripta, quae est huiusmodi: [6]

Ioanni Lascari Graeco.

„ Rivedendo noi il numero delli libri Greci, e Latini per alcuna occorrentia che rimasono della heredità di Lorenzo de Medici, che sono in Santo Marco e altrove, troviamo mancarne alcuni volumi in Greco specialmente, libri di importantia e di valuta: & perchè intendiamo che voi ne havesti alcuni da Santo Marco, e d' altronde, de' quali siamo certi, che renderete buono conto: però vorremo, che all' havuta di questa ne dessi pieno adviso dove sono e chi gl' ha, e dove gli possiamo totalmente ritrovare, e così scriviamo a Giovacchino Guasconi nostro Imbasciadore appresso la Maestà Cristianissima, che sia con voi, e habbi, e intendi da voi il tutto dove siano decti libri, che siamo certi lo farete, non havendo ricevuto da questa Città, e Si-

(1) Lege memoratam Ep, POLIT. sub finem.

(2) ORICELLARIVS de bello Italico edit. Londin. MDCCXXXIII. pag. 40. seqq.

(3) Pag. 52.

(4) Direptam fuisse a GALLIS MEDICEAM Bibliothecam negant auctores Historiae Regiae Parisiensis Bibliothecae Tom. I. Catalogi impressorum praemissae Parisiis MDCCXXXIX. pag. XIX. auctoritate fulti FERDINANDI LEOPOLDI del MIGLIORE, qui desinente Seculo XVI. vixit. Id tamen BERNARDI ORICELLARI, scriptoris synchroni, auctoritate refellitur.

(5) Omnes Bibliothecae vices fuse persequitur synchronus historicus Dominicanae familiae S. MARCI Monachus.

(6) Exstat in Cod. membr. Epp. Reip. Flor. ad Principes ab anno MCCCCXC. ad MCCCCXCVII. apud Io. BAPT. DEIVM.

Signoria, se non sempre bonore e benefizio; che oltre che farete cosa ragionevole, ne sarà gratissima. Ex Palatio nostro die XVI. *Februarii* MCCCCXCVI. „
Cuius quidem generis aliae exstant Epistolae ad FRANC. GVALTEROTTVM, *ut Graecos redderet Codices exaratae; adeo ut doctorum constans hominum opinio fuerit, ne tertiam quidem* MEDICEORVM *Codicum partem nostris temporibus superesse. Sed ad Monachos S* MARCI *revertamur, qui quum soluto trium florenorum millium pretio, omnes* PETRI *libros a Florentina comparassent Republica, non ea, qua par erat custodia tam pretiosa cimelia servare studuerunt. In Historia siquidem* PETRI MARCI PARENTI, *quae Ms. legitur in Florentinis Bibliothecis, haec ad annum* MCCCCXCVII. *de* HIERONYMO SAVONAROLA *scripta sunt:* „ *Etiam de' Libri di* PIERO *de'* MEDICI, *i quali nella Libreria di S.* MARCO *in buona parte si ridussono, fece parte a Cardinali, per cui mezzo dalle scomuniche, e altri processi controgli si difendeva. Tanta forza avevano in Firenze le sue arti*„. *Itaque ad A. usque* MCCCCIIC. *diem* VIII. *Maii in ipsorum potestate fuerunt eiusmodi Codices, quo ob praedicti Fr.* HIERONYMI SAVONAROLAE *tumultum, Florentini Senatus iussu inde sublati, in Palatium publicum demigrarunt. Postea vero, anno scilicet* MD. *ab iisdem Monachis recepti, tandem anno* MDVIII. *quum Coenobium magno aere alieno premeretur,* IOANNI *Cardinali* MEDICEO *venditi* [1], *Romam advecti sunt.*

Quamdiu vero Romae MEDICEA *Bibliotheca substiterit, nos prorsus latet. Illud certum est, sub* IOANNE *Card. deinde* LEONE X. *P. M. in Vrbe propriis in aedibus exstitisse, eique* LVCIVM PARMENIVM GENESIVM *praefuisse* [2]. *Heinc eam* FRANCISCVS ALBERTINVS *Florentinus in Libro III. de Mirabilibus novae & veteris Vrbis Romae* [3], *his verbis commemorat:* „ *Est praeterea in aedibus Reveren.* IO. *de* MEDICIS *Flor. primarii Diaconi Cardinalis Bibliotheca pulcerrima; codices cuius, Magnificus* LAVRENTIVS, *pater eius ex Graecia Florentiam transferendos curavit.*„ PHILIPPVS *itidem* BEROALDVS *iunior in Praefatione ad* TACITVM *noviter inventum, ac Romae evulgatum A.* MDXV. *haec memoriae prodidit:* „ *Norant [scilicet bonae artes & studia litterarum] Bibliothecam* MEDICEAM, *quae difficillimis Italiae temporibus parem cum reliqua Domus tuae fortuna senserat calamitatem, a te extorre, ac perquam modicis fortunis, pecuniarum magna vi recuperatam.*

Post LEONIS X. *obitum A.* MDXXI. *Kal. Decembribus, ad universae Ecclesiae regimen* HADRIANVS VI. *evectus est, quo fatis praerepto* XVIII. *Kal. Octobris anni* MDXXIII. *protractis aliquandiu comitiis, conspiratione iuniorum,* IVLIVS *Cardinalis* MEDICEVS, *sibi* CLEMENTIS VII. *nomine adscito, aequo ne an iniquo, Florentinae Reip. sidere, suffectus est* XIII. *Kal. Dec. eiusdem anni. Decreverat* IVLIVS, LEONE X. *e vivis erepto,* MEDICEAM *Bibliothecam, Florentiam adsportare, ut in Laurentiana reponeretur Basilica* [4]: *quapropter* MICHAELI ANGELO BONARROTAE, *architecto omnium facile principi, munus statim iniunxit, ut aedificium numeris omnibus absolutum, ad pretiosissimam hanc litterariam gazam religiosissime custodiendam excitaret* [5].

Ac profecto singulare opus, atque, ut ita dicam architecturae potius miraculum excogitavit BONARROTA, *sive structurae ordinem, aut petrarum opificium, seu pavimen-*

(1) Ita rem narrat memoratus historicus S. MARCI Monachus; licet ex libro Ms Fr. FRANCISCI MAR. GONDI in Archivo S. Mariae Novellae, in quo rationes accepti & expensi continentur, aliter adpareat: legitur enim: MDIX. *Reverendissimo Cardinale di S Pietro ad Vincula dè dare per infino a dì 29. d' Aprile* MDVIII. *ducati 2652. 7. 8. che tanti ci fa buoni per una libraria, che furono casse 32. che fu di Lorenzo de' Medici: come più a pieno appare contratto per Ser Filippo di S. Miniato Notario della Camera sotto detto dì colle conditioni, che la si dicie. & come per uno ricordo in questo.* In fine vero eiusdem Libri haec alia adnotantur: *Ricordo come l' anno* MDVIII. *& a dì 29. d' Aprile, come io Fra Francesco Maria Gondi, & come Procuratore de' Frati, Capitolo, e Convento di S Marco vendei al Reverendissimo Cardinale di S Piero in Vincula una libraria, che fu casse 32. che fu de' Medici per ducati 2652. 7. 8. rogato ut supra &c.* Postea subiicit: *Nota come la detta Libraria in facto venne in mano & al detto Cardinale de' Medici, & lui come a vero debitore, e dallui si traggono e denari.* Ex his colligitur, dictam Bibliothecam Cardinali FRANCIOTTO ROBOREO nepoti ex sorore IVLII II. titulo S. PETRI ad Vincula fuisse venditam, & post eius obitum, IOANNI Cardinali MEDICEO cessisse. Nisi suspicari velimus, Cardinalem MEDICEVM, quo facilius maiorum suorum Bibliothecam recuperaret, nomen Cardinalis FRANCIOTTI, cuius magna utebatur consuetudine, in emtionis instrumento praetulisse.

(2) In Cod. chartac. Epigrammatum Latinor. eiusdem GENESII, Biblioth. Magliab. Classe VII. N. 530. subscribitur: LAVRENTIVS PARMENIVS GENESIVS *Sanctitatis tuae Bibliothecae custos*. Ita etiam subscribitur in Cod. XLIII. Plut. XXXV. MEDICEAE Bibliothecae.

(3) Romae apud IACOBVM MAZZOCHIVM A. MDX. 8.

(4) Id tamen, ut ex libris Capituli Laurentiani eruitur, incidit in A. MDXXVII. prid. Kal Iunias; primusque hanc veluti reducem Bibliothecam e MEDICEIS aedibus huc advectam excepit IOANNES BAPTISTA ex filiis IOANNIS vulgo FIEGIOVANNI, quum esset Laurentianae Basilicae Antistes, vir LEONIS X. & CLEMENTIS VII familiaritate, ac mensa dignus habitus: aerarii, & secretorum particeps, plurimisque aliis Romanae Ecclesiae auctus muneribus, Verum quum multis implicitus esset occupationibus, A MDXXIX. MEDICEORVM Codicum curam cessit PHILIPPO MELIORI, qui VARCHIO teste Histor. Flor. Lib. XI. a blattis tineisque, ac muribus sordidatos pulvere Codices vindicavit. Ille vero Io. Baptista FIEGIOVANNVS e vivis ereptus est IV. Kal. Quintil. A. MDXLIV.

(5) Vid. ASCAN. CONDIVIVM in vita MICH. ANG. BONARROTAE p. 31. §. XL. edit. Florent. A. MDCCXLVI. fol. IAC. NARDIVM Histor. Lib. VII. p. 179 edit. Lugdun. In Codice vero Ms. Biblioth. Strozzianae GGG. p 273. praeter alias expensas, in singulos menses, Architecto, aliisque artificibus solutas, haec legitur: 1523. *A Michelangelo Bonarroti per sua provvisione di mesi 23. scudi* 1150. quae quidem stipendii summa totum illud tempus XXIII. mensium, inter LEONIS X. & CLEMENTIS VII. Pontificatum interpositum comprehendit.

mentum[1], *aut laqueare*[2], *seu fenestras*[3], *aut Pluteorum formam*[4], *in singulis ferme diversam perpendamus. Bibliothecae longitudo brachia exaequat Florentina octuaginta; latitudo decem & octo cum tribus ex quatuor alterius brachii partibus: altitudo quatuordecim ac fere dimidium. Pavimentum Pluteis intermedium, sex ferme brachia latum: quod areae superest Pluteis contegitur. Hi quadraginta quatuor in qualibet parte numerantur, quorum omnium primus & ultimus bifrontes sunt. Initium habent ab illo, qui est ultimus, a latere ingredientium sinistro. Hic igitur octuagesimus octavus, integer olim Pluteorum numerus, ad nonagesimum secundum hactenus crevit* FRANCISCI CAESARIS SEMPER AVGVSTI, MAGNI ETRVRIAE DVCIS *munificentia, qui novum excitari iussit conclave, ut in eo Gaddiani potissimum Codices sexcenti & amplius ex rarioribus reponerentur*[5].

Sed ad CLEMENTEM VII. *revertamur, qui* MEDICEAE *Bibliothecae conservationi sedulo prospiciens, Pontificias litteras dedit* XVIII. *Kal. Dec. anno* MDXXXII.[6] *quibus Coenobium S.* IOANNIS BAPTISTAE DE ACERETA, *& Prioratum S.* BARNABAE DE GAMVNDIO *in Faventina dioecesi „ illorumque fructus, redditus, & proventus Capitulo D.* LAVRENTI *univit, & incorporavit; ut primum ex fructibus, redditibus, & proventibus Mensae Capitularis huiusmodi, tecta, sedilia, libri, & omnia alia dictae Bibliothecae necessaria similiter manutenerentur. „ Statuit praeterea, ut duo Custodes, quorum unus e Canonicorum, alter e Capellanorum numero esset, a Capitulo singulis annis eligendi, soluto ipsis stipendio, Codicibus conservandis praeessent*[7].

Itaque inceptum a CLEMENTE *Pont. Max. aedificium, ad finem deduxit* COSMVS I. *Magnus Etruriae Dux; cuius quidem rei bene gestae memoriam ne longa obliteraret vetustas, tres in marmore inscriptiones sunt positae. Prima erectionem innuit, ac supra portam, qua aditus in ipsam patet apposita, sequens est:*

DEO
PRAESIDIBVSQVE FAMILIAE DIVIS
CLEMENS VII. MEDICES
PONT. MAX.
LIBRIS OPT. STVDIO MAIORVM
ET SVO VNDIQ. CONQVISITIS
BIBLIOTHECAM
AD ORNAMENTVM PATRIAE AC
CIVIVM SVOR. VTILITATEM
D. D.

Binae vero aliae dedicationem innuunt, eaeque similes, auratis insculptae litteris, supra utriusque portae, qua interius aedificium respiciunt, collocatae, ita habent:

BIBLIOTHECAM HANC
COS. MED. TVSCORVM
MAGNVS DVX I.
PERFICIENDAM CVRAVIT
AN. DNI. MDLXXI. III. ID. IVN.

Verum non modo Bibliothecam COSMVS *absolvit, aditumque studiosis hominibus patefecit,*

(1) Opifex pavimenti fuit NICOLAVS dictus IL TRIBOLO, teste VASARIO P. III. p. 741. & 412. qui illud tessellato opere, ex lateribus albis, & rubeis, mirifica quidem arte composuit. Hic quam lepide castigaverit Abbatem NVRSIANVM Vallisumbrosae Monachum admirabili huius Bibliothecae opificio inludentem, legi potest in prima Coenarum ANT. FRANC. GRAZINI, vulgo il LASCA, nuperae editionis Londinensis.

(2) Laquearis opifices fuerunt ANTONIVS vocatus il CAROTA, & TASSVS, ut refert VASARIVS in vita M. A. BONARROTAE P. III. p. 743.

(3) Non compactae sunt fenestrae vitris in fornace coloratis; sed in crystalli quadratis laminis, floridi, vivique colores, tenaci glutine inmixto, in adversa parte elegantissime dispositi sunt. Picturae genus illud est, quod *Cryprica*, vulgo *Grottesca* nuncupatur, eo quod in Romanis cryptis adinventa, iis temporibus in lucem protracta, sive in usum revocata, vel in melius redacta, communi plausu excepta fuerit. Vid. VASARIVM in vita MORTI Feretrensis P. III. Vol. II. p. 223. seq. & p. 576. seq.

(4) Artifices Pluteorum memorantur BAPTISTA del CINQVE, & CIAPINVS. Plutei sunt ex nuceo ligno, anaglyphorum opere solido, in exteriori prospectu affabre iuxta BONARROTAE modulos exornati. Consule VASARIVM T. III. p 398.

(5) Nostra potissimum cura effectum est, ne haec pretiosissima Codicum librorumque congeries distraheretur. Ipsi enim e tenebris ereptae, iam iamque fugienti, ut manus paullo ante iniiceretur, eaque publicae retraheretur utilitati, curavimus. Pars huius rarissimae Bibliothecae in MEDICEAM, pars in MAGLIABECHIANAM invecta est.

(6) Exstat in Bullario Laurentiani Capituli, & in Bibliotheca apographum.

(7) De horum Custodum officio agit Caput XXII. Constitutionum insignis Collegiatae Ecclesiae S. LAVRENTI Florentiae apud Pignorium MDCXVII. 4.

cit; sed etiam ex aliis Etruriae Italiaeque Bibliothecis Codices non paucos in ipsam intulit [1]. Heinc eo potissimum tempore numisma illud percussum fuisse crediderim, quod ab IOANNE PODI BALDOVINETTO Patricio Florentino adservatur. In parte ipsius anteriori COSMI bustum inspicitur, adscriptis litteris, COSMVS. MED. FLOREN. ET. SENAR. DVX. II. In aversa vero MEDICEAE Bibliothecae ianua sistitur, apertis referta Codicibus, adiectoque lemmate, PVBLICAE. VTILITATI. PETRVS VICTORIVS primus editor Librorum IV. PORPHYRI Philosophi περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, quos e MEDICEAE Bibliothecae Codice XV. Plut. LXXX. exscripserat, in fronte libri, in lucem emissi A. MDXLVIII. [2] hunc eumdem numum adposuit. „ Ac revera inter varias, multiplicesque (ut FRANC. TAVRELLI verbis utar [3]) COSMI actiones, quas Europa fere tota devenerata est, in postremis illa habenda non est, qua universum litteratorum coetum sibi arctissime devinxit; praemiis primo, quod gentilicium illi erat „ & infra paucis interiectis „ Quod vero selectorum librorum thesauri, usque a magno illo COSMO seniore in haec sua tempora summa diligentia, maximo sumtu e diversis orbis partibus in vestram MEDICEAM Bibliothecam convecti, tuo munere nunc edantur; hoc proprium tuum agnoscimus, hoc tibi uni acceptum ferimus. Tu relictas a maioribus tuis opes non sinis despectas, atque inutiles armariis cancellisque conclusas delitescere, aut vix paucorum non dicam usui, sed adspectibus patere expositas; verum illas, & quidem maximas sinu effundis. Itaque quod ii coeperunt, tu perfecisti; quod mente agitarunt, tu confirmasti „. Ab eodem COSMO renovatam cecinit Laurentianam Bibliothecam non obscuri nominis vates SEBASTIANVS SANLEOLINVS [4]. Neque id poëtice magis, quam vere dictum crediderit, qui rariores insigunioresque huius Bibliothecae Codices ab eo comparatos noverit; ut suis locis ex Catalogo nostro patebit, & litterae ipsae testantur, quas pro Codicibus conquirendis Pinnae, Atriaeque Episcopus GVIDIVS, COSMI Principis nomine, sollicitus exaravit [5]. Simili modo ab ANTONIO EPARCHO Graeco homine, cui a MARCELLO II. & PIO V. demandata provincia fuerat, Graecos per totam Graeciam comparandi Codices, ut in Vaticanam inferrentur, nonnullos coëmerat COSMVS [6]. Ad Hebraicos vero Codices interpretandos lego in litteris datis ad Cardinalem PACECHVM Civitatensem III. eid. Februarii A. MDLXVII. centum aureorum stipendio ab eodem COSMO, VENTVRAM quemdam Iudaeum Perusinum, qui tunc Mantuae morabatur, Florentiam fuisse conductum.

Nec qui subsequuti sunt Magni Etruriae Duces Laurentianam locupletandi Bibliothecam, curam omnino abiecerunt. Hos inter memorare lubet FRANCISCVM I. M. E. D. a quo plurimis ipsam auctam fuisse Codicibus testantur PETRVS ANGELIVS BARGAEVS, & LAVRENTIVS IACOMINIVS TEBALDVCCIVS in Orationibus eiusdem Principis parentalibus, ac PETRVS ipse VICTORIVS in Praefatione Aristotelis. Eius exemplo FERDINANDVS itidem Primus, M. E. D operam huc quoque suam transtulit, quod fuse depraedicat ROBERTVS TITIVS Burgensis. IVLIANVS vero GIRALDIVS, & IACOBVS SOLDANIVS [7] in funebribus itidem Orationibus Florentiae editis opportune commemorant, a Magno illo Duce HIERONYMVM, & IOANNEM BAPTISTAM VECCHIETTOS, Orientalium linguarum peritissimos, stipendio conductos, missosque ad veteres per Orientem Codices conquirendos. COSMO quoque III. suum debet incrementum Bibliotheca; in hac enim Codices nonnullos, in iisque Sinicos aliquot sibi datos muneri reponi mandavit.

Sed, ut unde discessimus, revertamur, absoluta ac reserata feliciter MEDICEA Bibliotheca, eidem BACCIVM BALDINIVM archiatrum suum, Physicum & Philosophum praestantissimum COSMVS praefecit; quo in munere subsequuti sunt BACCIVS VALORIVS, Eques ac Senator Florentinus, IOANNES RONDINELLIVS, Patri-

cius

(1) Prae reliquis, MATHIAE LVPI, NVCCI filii de S. GEMINIANO, quod oppidum in Etruria est, iurisconsulti, eodemque in oppido canonici ac poëtae laureati, amplissimum manuscriptorum thesaurum, in MEDICEAM intulit COSMVS. Vid. LAVR. MEHVS in Vita AMBROSI p. CCCLXXIX. Alios obtinuit Codices ex Septimana ordinis Cisterciensis, ex Messanis ac Romanis Bibliothecis.

(2) Hunc habet titulum: *Porphyrii Philosophi de non necandis ad epulandum animantibus Lib. IV. Eiusdem selectae brevesque sententiae ducentes ad intelligentiam rerum, quae mente noscuntur. Michaëlis Ephesii scholia in IV. Libros Aristotelis de partibus animantium e Medicea Bibliotheca. Florentiae in officina Bernardi Iunctae* MDXXXXVIII. *in fol.*

(3) In Dedicatione Pandectarum ad COSMVM I. M E. D. Florentiae in officina LAVR. TORRENTINI, MDLIII. fol.

(4) Cosmianarum Actionum Lib. II. Flor. MDLXXVIII. 4.

(5) Harum nonnullae exstant in Cod. nostro XC. PL. XCII. Ex una ad Cardinalem DE MONTE, qui fuit deinde IVLIVS III. P. M. data IX. Kal. Febr. A. MDLXVII. patet Medicei VERGILI, omnium antiquissimum exemplar ab eodem Cardinale COSMVM MEDICEVM obtinuisse.

(6) Id patet ex EPARCHI ad Card. SIRLETVM Epistola data V. Eid. Iulii MDLXVIII. quam in annotationibus suis ad Epistolas IVLI POGGIANI edidit Romae MDCCLVI. Vol. II. pag. 312. HIERON. LAGOMARSINIVS S. I.

(7) ALPHONSVS BORELLVS in Ep. Nuncupatoria ad COSMVM III. tunc Etruriae Principem, editioni APOLLONI PERGAEI praemissa, ordine quosque suo Duces MEDICEOS commemorat, quibus Laurentianae Bibliothecae cura cordi fuit.

cius Flor. ALEXANDER MEDICES, VITALIS *filius*, HORATIVS ORICELLARIVS, *Equitum D.* STEPHANI *Prior; qui tamen raro Bibliothecam invisere consueverunt, tum quod ab aulicis plerumque curis distraherentur, tum quod ibi reconditos verae sapientiae fontes vix leviter attigissent. Heinc duobus illis Custodibus, de quibus dictum est supra, a Laurentiano Capitulo quotannis ex praescripto* CLEMENTIS VII. *Pont. Max. eligendis tradi coepta est. Verum hi quoque Ecclesiae sacris addicti quum essent, rarissime, ac tantummodo ut eruditis advenis morem gererent, augustum hoc musarum sacrarium adibant. Providentia tandem* CLEMENTISSIMI CAESARIS FRANCISCI *Romanorum Imperatoris semper Augusti, Magnique Etruriae Ducis factum est, ut tam insignis pretiosissimorum Codicum congeries ab angustiis, quibus premebatur erepta in propatulo collocaretur. Ille siquidem post LXX. & amplius annos, ex quo* MEDICEI *Bibliothecarii munus a Magno Etruriae Duce nemini collatum fuerat,* ANT. MAR. BISCIONIVM, *Laurentianae Ecclesiae sacerdotem, ea dignitate decoravit; quippe qui in Thuscanicis Codicibus volutandis, aut exscribendis non mediocrem veterum membranarum notitiam fuerat adeptus. Nos huic successimus, licet immeriti, A.* MDCCLVII. *plurimis ab Augustissimo Imperatore nostro* FRANCISCO *privilegiis* [1] *aucti, ne vacandi litteris deesse nobis ulla umquam posset occasio.*

Et haec satis de MEDICEAE *Bibliothecae origine, & incrementis dicta sint: nunc ad operis nostri institutum eruditis patefaciendum gradum faciamus. Ac primo quidem commemorandi occurrunt, qui in nostris vel recensendis, vel illustrandis, vel publica luce donandis Codicibus studium operamque suam contulerunt. Omnium primus* ANTONIVS AVGVSTINVS *fuit, Archiepiscopus postea Tarraconensis, incomparabilis quidem vir, qui anno circiter* MDXLII. *Codices ferme omnes ad ius Civile & Canonicum pertinentes diligenter excussit, ac singulorum accuratissimas recensiones, vel initio, vel in fine voluminis adposuit* [2]. *Accedit eadem aetate* PETRVS VICTORIVS, *Patricius, ac Senator Florentinus, cuius merita in perpendendis* CICERONIS & ARISTOTELIS *Codicibus, necnon ineditis Graecis Auctoribus in lucem proferendis, satis superque persequuti sumus in eius Vita editioni Epistolarum ad claros Italos, ac Germanos, quas tribus voluminibus Anno* MDCCLIX. *seq. in turbam dedimus, praemissa. Per haec ferme tempora anonymus ille titulum Codicum exteriorem, qualiscumque sit, in pagellis exaravit, quas iuxta Pluteorum ordinem Romano numero distinctorum, sicut hactenus exstant, in ipsorum prospectu anteriori adfixit, quo facilius Codices ibi coacervatim in catenis positi, illius indiculi ope, manibus efflagitantium praesto essent: quae quidem pagellae, erroribus licet foedissimis refertae, tanti tamen habitae sunt, ut eas omnes Anno* MDCXLI. HENRICVS ERNSTIVS *sub* FERDINANDO II. *M. E. D.* [3] *in lucem dederit, cum hoc titulo: „ Catalogus Librorum refertissimae Bibliothecae* MEDICEAE, *quae adservatur Florentiae in Coenobio S.* LAVRENTI *editus ab* HENRICO ERNSTIO *I. V. D. & Academiae Soranae Professore ordinario, Amstelodami*

(1) Vt qui in hoc munere obeundo subsequentur, certo sciant, quae regii Bibliothecarii sint iura, quique proventus; adferimus heic duo Caesaris diplomata nobis, successoribusque nostris benigne concessa, quae in Bibliotheca, & in Laurentiani Capituli Archivo adservantur.

Vuole SVA MAESTA' IMPERIALE, *che il suo Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, quando accaderà che sia prescelto dal Clero di S.* LORENZO, *e che similmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario, quando la* MAESTA' SVA *si compiaccia destinarlo, e presceglierlo dal predetto Clero, venghino sempre considerati nelle Distribuzioni Corali come attualmente impiegati in servizio della Chiesa, e della* MAESTA' SVA *a forma del Cap. 37. delle Costituzioni di detta Collegiata, e nel modo che è stato praticato col Canonico* BISCIONI, *e suoi Coadiutori. Vuole altresì, che il predetto Regio Bibliotecario continui ad avere una chiave privativa della predetta Libreria nel modo che teneva il Canonico* BISCIONI, *e goda pacificamente di tutte le facoltà attribuite al medesimo, e suoi antecessori, talchè niuno possa avere accesso alla predetta Libreria senza la sua presenza o intelligenza, e i Custodi Capitolari non possino introdurre persone estranee senza consenso del Bibliotecario, e si debbino uniformare in tutto e per tutto alle di lui istruzioni. E per la pulitezza della Libreria, e per le spese che occorreranno per il di lei mantenimento, per fuggire ogni questione che potesse insorgere, il Bibliotecario suddetto dovrà ogni sei mesi presentarne la nota al Consiglio di Reggenza corredata colle opportune giustificazioni, che da questo saranno dati gli ordini al Capitolo per il pagamento a forma di quanto esso è obbligato. E il Luogotenente, e Operai della Chiesa di S.* LORENZO *diano immediatamente gli ordini opportuni per l'esecuzione. Dato in Reggenza li sei Marzo mille settecento sessanta.*

MARCHESE BOTTA ADORNO.

ROBERTO PANDOLFINI.

Il Canonico BANDINI *Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, e similmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario per quando sarà destinato deve godere di tutte le Distribuzioni Corali, diurne, e notturne, ordinarie, e straordinarie, niuna affatto eccettuata, e tanto decorse, che da decorrere, senza la minima difficoltà, perchè debbono considerarsi come sempre, e in ogni tempo impiegati in servizio della Chiesa, e della* MAESTA' SVA, *come spiegano abbastanza i Motupropri spediti per il detto Canonico* BANDINI, *e per il Canonico* BISCIONI *suo Antecessore, come porta la natura delle loro incumbenze, e delli studi, che debbono professare, che non restano circoscritti nè da ore, nè da luogo, e come è stato deciso ed eseguito nelle simili controversie indebitamente suscitate contro il Canonico* BISCIONI, *e che non si debbono in oggi risvegliare. E il Luogotenente, e Operai della Chiesa di San* LORENZO *diano gli ordini opportuni, perchè senza ulterior replica siano dagli Vfiziali del Capitolo eseguiti in ogni parte detti Motupropri, non ostante. Dato in Reggenza li ventisei Giugno mille settecento sessanta.*

MARCHESE BOTTA ADORNO.

R. PANDOLFINI.

(2) Id in nostro de Politianeis Pandectis Commentario animadvertimus Liburni A. MDCCLXI. in 4.

(3) Id ex Praef. eruitur pag. 7.

mi apud Ioannem Ianſonium MDCXLI. 8. [1] „ ERNSTII *veſtigiis inſiſtens, Theologicos notaverat* THEOPHILVS SPIZELIVS [2].

Non multo adcuratiores in retexendo, curſim nec ſine maculis, indice fuerunt, XII. *Kal. Sept. A.* MDLXXXIX. Io. RONDINELLIVS, *&* BACCIVS VALORIVS, *qui non ſingulorum modo Pluteorum Codices alphabetice, ſed etiam facultatum diſtinctionem enumerarunt, Volumine membr. in folio pag.* 46. *cum hoc titulo* „ *Huius Bibliothecae libri in hunc ordinem diſpoſiti ſunt, ut a dextris ſurſum verſus incipiendo a primo Pluteo, uſque ad* XXVII. *libri de Theologia hoc ordine digeſti ſint, ut primo Ebraea: deinde Graeca: poſtea vero Latina: ultimo autem Etruſca volumina repoſita ſint. A* XXVIII. *uſque ad* XXX. *Mathematica. A* XXXI. *uſque ad* XXXXIV. *Poëtica. A* XXXXV. *uſque ad* LX. *Humaniora. Deinde a* LXI. *uſque ad* LXX. *Hiſtorica. A* LXXI. *uſque ad* LXXII. *Logica. A* LXXIII. *uſque ad* LXXV. *Medica. Philoſophica vero a* LXXVI. *uſque ad* LXXXVII. *Et omnia haec volumina eodem ordine, quo Theologica, diſpoſita ſunt, & iuxta ſeriem Alphabeti. At in ultimo Pluteo, qui* LXXXVIII. *repoſiti ſunt plures libri Ebraei de variis facultatibus* „. *Hunc autem ideo titulum adtulimus, ut unuſquiſque intelligere poſſit, quae ſit Codicum huius Bibliothecae ſeries, ac diſpoſitio, hactenus ſervata; quaeque, licet undequaque claudicans, ſervanda tamen neceſſaria eſt in poſterum, ne tot ſcriptoribus, a quibus paſſim citantur, ordine ipſorum mutato, tenebrae offundantur.*

Vtinam tamen quam iis ſedem primitus deſtinarunt, in ea poſtmodum manere paſſi fuiſſent; nec qui deinceps ſequuti ſunt Bibliothecae Praefecti, & Cuſtodes magis magiſque turbaſſent. Haud ea certe tanta Codicum materiarumque confuſio, qualem ex Catalogo noſtro unuſquiſque deprehendet, eveniſſet. Io. RONDINELLIVS *nimia mox actus religione, nonnullos Codices e Pluteis in armarium quoddam detruſit, quod nuper ſublatum fuit, ut nova aedicula ad Gaddianos Codices adſervandos conſtrueretur* [3]. *Quo quidem in loco iuxta* BONARROTAE *modulum triangulare aedificandum erat receptaculum, ni ſpatium ad id a ſapientiſſimo relictum architecto, profanos in uſus, ſuperiorum temporum incuria ab iis, qui proxime inhabitant, redactum incredibili Bibliothecae damno fuiſſet.* LAELIVS TAVRELLIVS, *qui apud* COSMVM I. *ſupremis fungebatur honoribus, Politianeas habuit Pandectas, quum novam Codicis Palatini editionem moliretur, quae poſtmodum humanarum rerum vicibus diſtractae, a nobis repertae tandem ſunt, ac* MEDICEAE *Bibliothecae reſtitutae* [4]. CVRTIVS PICHENA, *a* FERDINANDO I. *M. E. D. cuius a ſecretis munere fungebatur, veniam obtinuit, ut ad ſuum illuſtrandum* TACITVM, *Laurentianos Codices non paucos domum ſuam adſportaret* [5]. *Id ipſum conceſſum eſt* ANTONIO POSSEVINO, *qui Catalogum Mediceorum Codicum ſibi confecit, ediditque ad calcem Apparatus ſacri A.* MDCV. *aliquanto meliorem, quam* ERNSTIVS, *teſte* FABRICIO *in Epiſtola Prodromo Hiſtoriae Litterariae Cl.* LAMBECI *praemiſſa. Hinc factum arbitramur, ut, nonnullis Codicibus ab impia manu ſublatis, aliis deperditis, aliis ignavia, aut inſcitia hominum male locatis, anno* MDCXX. PHILIPPVS FONTANA *huius Eccleſiae Canonicus, & Bibliothecae Cuſtos, a Laurentiano Capitulo conſtitutus, novum Indiculum, qui pagellis conſtat* LXVI. *ex eo, quem* BACCIVS VALORIVS, *ac* RONDINELLIVS *reliquerant, minus prudens refrixerit, ut ſaltem celebriores Codices ad manus eſſent efflagitantium* [6]. NICOLAVS *quoque* BRVNETTIVS, *&* BARPTOLEMAEVS MASELLIVS, *Laurentiani itidem Cuſtodes, mutilos, peſſimeque adfectos Codices invenientes, detruncatorum* LX. *Codicum indiculum contexuerunt* [7]. REGALIS *vero* PIERACCINIVS *Bargaeus Cuſtos, & ſacerdos eiuſdem Eccleſiae, qui A.* MDCXLII. *primus, diſcrimine linguarum, mox materiarum, uti* RONDINELLIVS *egerat, diſtinctos Codices in Catalogum ſuum elegantius conſcriptum paginis* 75. *in* 4. *redegit, tres indiculos alphabetico ordine elucubratus eſt, in quarum primo Latinos & Italicos, in ſecundo Graecos, in tertio Orientales concluſit.*

Per id quoque tempus, anno videlicet MDCXL. *Florentiam advenit* LVCAS HOLSTENIVS [8], *& quum hanc non ſine animi ſui admiratione Bibliothecam perluſtraret*, de-

C

(1) Hunc Catalogum ex pagellis Pluteorum, non Codicum inſpectione fuiſſe compoſitum animadvertit H. MEIBOMIVS ad VOGLERI introductionem.

(2) Sacr. Bibliothecar. III. Arcan. reteêt. Auguſtae Vindelic. A. MDCLXVIII. p. 81.

(3) Huius aediculae deſcriptio legitur in Ephemerid. Litter. Florentinis Anno MDCCLVI. N. 35.

(4) Conſule quae hac de re praefati ſumus in citato noſtro de Politianeis Pandectis Commentario.

(5) Editio TACITI ex CVRTII PICHENAE recenſione omnium optima eſt Francofurtenſis apud CLAVDIVM MARNIVM MDCVII. *Innititur* (ait) *praecipue induſtria mea duobus exemplaribus Florentiae in inclyta* MEDICEA *Bibliotheca adſervatis.*

(6) Exſtat Cod. XCIV. Pl. XCII. ſup.

(7) Cod. LXXXIX. Pl. XCII. ſup.

(8) Vid. eius Epiſtolas ad Io. BAPT. DONIVM a nobis editas in calce Commentarior. de vita eiuſdem DONI pag. 63.

deque praestantioribus Codicibus, praecipue Graecanicis, iudicium ferret, pauca quaedam in schedis adnotavit, quas LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principi dono dedit [1]. Tanti ingenii viro, non minor in aestimandis Laurentianis Codicibus successit, Danorum doctissimus, WILLELMVS LANGIVS, qui A. MDCLII. qua erat Orientalium linguarum cognitione instructissimus, Orientales tantum, Graecosque Codices recensuit [2]. Verum dum ille uno ictu oculi tentat omnia percurrere, multa praetermisisse, & in nonnullis aliquando ob exteriores Codicum titulos deceptum, passim in nostro conficiendo Catalogo adnotavimus. Ex hisce posterioribus forte ille fuit excerptus, quem NICOLAVS HEINSIVS, favente LEOPOLDO MEDICEO Etruriae Principe, CHRISTINAE Augustae, Svecorum Reginae, dum Florentiae degeret anno MDCLII. muneri dare se tradit Epistola DCLIX. & DCLXX. Tom. V. edit. Burm. Quod vero ad Orientales Codices attinet, PETRVS BENED. MARONITA, Arabice AMBARACHIVS, in Pisano Athenaeo publicus sacrarum litterarum Professor, a COSMA III. perhonorifice exceptus A. MDCLXXXV. multa de Orientalibus Codicibus notatu digna scripta reliquit in Cod. LXXVII. Plut. XCII. Paullo post, anno videlicet MDCLXXXVI. Florentiam venit IOANNES MABILLONIVS, cui iussu COSMAE III. MAGLIABECHIO duce, reserata est Bibliotheca, datusque amanuensis, ad ea describenda, quibus opus haberet [3]. Mox vero longe maiora praestitit Benedictini Ordinis decus, & ornamentum, BERNARDVS DE MONTFAVCON, qui A. MDCCI. duobus mensibus, Martio, & Aprili, omnes a Pluteo I. ad LXX. scrutatus est Codices. Huic iussu item COSMAE III. cui Diarium Italicum inscripsit, Laurentianus Catalogus in Galliam transmissus, editusque ab eodem est Parisiis A. MDCCXXXIX. Tom. I. p. 239. Bibliothecae Bibliothecarum. Qua in re operam illi suam impenderant, ANT. MAR. SALVINIVS, in Florentino Athenaeo Graecarum Litterarum Professor ad memoriam posteritatis insignis, & FRANC. MAR. DVCCIVS Bibliothecae custos optime meritus, qui SALVINIO in Graecis praeeunte, Catalogum, omnium, qui antea prodierant, locupletissimum concinnavit. Verum incredibile dictu est, quot praestantissimorum scriptorum opuscula praetermiserint, quot, titulo decepti, qui vel in fronte, vel in tergo adpositus erat, falso inscripserint, quot denique illorum oculos effugerint, dum qua Codicum mutilatione, qua titulorum omissione non animadversa, plura interdum opera, quae ad diversos pertinebant auctores, uni eidemque adiudicarunt. Addas etiam non pauca, quae intus, aut in singulis latebant rerum, & doctrinae argumenta, ab ipsis vel penitus omissa, vel levissime fuisse repraesentata.

Multa ab IACOBO TOLLIO excerpta, plurima ab ANTONIO COCCHIO Mugellano, aeternae memoriae viro. Hic postremus celeberrimam Chirurgicorum collectionem evulgare iam coeperat; veterumque Codicum omnium ad Medicinam pertinentium, quotquot heic adservantur, iam ab annis MDCCXXI. XXII. & XXVII. recensiones, nonnullorum etiam scripturae specimina, & ab impressis variantes lectiones sibi descripserat, ut ipse fatetur in Praefatione NICETAE [4]. Neque his contentus, plures subinde insigniores contulit Codices, puta A. MDCCXXXI. HORATI Codicem I. Plut. XXXIV. quem FRANCISCI PETRARCHAE fuisse ferunt, PHILONIS, DIODORI SICVLI, Georgicorum VERGILI, Rei Rusticae scriptorum. Quin etiam A. MDCCXXXII. delineavit, aerique iussit incidi specimen scripturae vetustissimi Codicis VERGILI Plut. XXXIX. & Epigrammatis ibi autographi ASTERI Consulis. Hunc vero optimum omnium, quotquot exstant VERGILI Codicem, Cl. PETRVS FRANCISCVS FOGGINIVS, Vaticanae Bibliothecae custos, & amicus meus, publico bono descripsit A. MDCCXLI. Tullianos Codices integro decennio evolvit, accurateque recensuit HIERONYMVS LAGOMARSINIVS S. I. quos caliginosa nocte, non sine litterariae reipublicae damno, premit. Voluit & celeberrimus IO. LAMIVS optime de Laurentianis mereri Codicibus, quorum recensiones, vel editiones in plurimis suis operibus, Eruditorumque Deliciis, ubi sese ei occasio obtulit, in vulgus prodidit. Adiungendus amplissimus Apameensis Archiepiscopus, STEPHANVS EVODIVS ASSEMANNVS, qui Palatinae Bibliothecae conscripto Florentiae Orientalium Codicum Catalogo, & A. MDCCXLII. splendidissime edito, Codices tantummodo XIX. insigniores Plutei I. & XLIV. duxit adiungendos. LAVRENTIVS MEHVS, Litterariae Florentinorum historiae sollertissimus indagator, multa ex MEDICEA Bibliotheca deprompsit, cuiusmodi sunt Epistolae LEONARDI ARRETINI, LINI COLVCCI PIERI SALVTATI,

FRANC.

(1) Apographum habet Cod. LXXVII. Plut. XCII. sup. Has tamen edidit Regiomonti A. MDCCXV. MICH. LILIENTHAL Tom. I. Select. Histoiic. & Litterar. cum hoc titulo: LVCAE HOLSTENI de libris optimis, & maximam partem ineditis Bibliothecae MEDICEAE indicium &c.

(2) HOTTINGERVS ait longe praeferri Indicem, quem edidit ERNSTIVS, illumque p. 136. laudavit Epistola in Prodromo Litterar. PETRI LAMBECI, Lipsiae MDCCX. IO. ALB. FABRICIVS.

(3) Multos heic dies investigandis, describendisque Codicibus se impendisse ait p. 165. Musei Italici.

(4) Praemissa Graecorum veterum SORANI, & ORIBASI Chirurgicis libris Florentiae typis Caesareis A. MDCCLIV. fol.

FRANC. PETRARCHAE, AMBROSI *Generalis Camaldulensium*, LEONARDI DATHI; CYRIACI ANCONITANI *Itinerarium*, *Vitae* DANTIS, BOCCACCI, PETRARCHAE, *ac Magnifici* LAVRENTI, *Epistola* LAPI *de* CASTIGLIONCHIO, *cum appendice documentorum veterum*; *de discordiis Florentinorum* BENEDICTI COLVCCI *Pistoriensis opusculum*, *aliaque huius generis ab eodem, laudabili consilio nuperis annis vulgata* [1].

Nunc de ANTONIO MARIA BISCIONIO, *qui Anno* MDCCXLI. *regius Bibliothecarius, post* HORATIVM ORICELLARIVM *renunciatus est primus, verba faciamus. Fuerat hic inter Laurentianos clericos educatus; quumque ipsi pluries Bibliothecae Custodis officio pro Laurentiano Capitulo fungi obtigisset, in illa plures annos insumpsit. Vir autem Thuscanicis potissimum scriptoribus illustrandis deditus, nonnullos ex iis typis evulgavit, alios adnotationibus locupletavit, alios pristinae restituit integritati. Quin etiam integrum* BOCCACCI *Decaemeronem, bis, eadem ferme litterarum forma, versuumque intervallo, ut amicorum genio indulgeret, improbo prorsus labore, descripserat. Quum vero, mortuo* DVCCIO, *in rem suam, soluto pretio eius schedas transtulisset, statim de toto edendo Catalogo cogitavit, ac priorum* XVI. *Pluteorum recensiones, speciminis loco publicandas anno* MDCCXXIV. *Londinum misit. Verum non multo post consilium mutare coactus est; quum eumdem prorsus Catalogum a* DVCCIO, SALVINIO, *ut diximus, duce concinnatum, a* BERNARDO MONTFAVCONIO *Parisiis in publicam proferri lucem audisset* [2]. *Tandem Laurentianae Bibliothecae Regius Praefectus renunciatus est, uti mox innuimus, VII Kal. Novembris A.* MDCCXLI. *Qua nova auctus dignitate ad uberiorem concinnandum Catalogum animum convertit; utque tantum onus alacriter adgrederetur, multa illi ab Augustissimo* CAESARE *conlata sunt beneficia; quibus veluti stimulis expergefactus, primum Orientales Codices illustrandos suscepit, qui sunt* CCXIV. *Verum quum manum operi admoventi septuagesimus quintus aetatis annus ageretur, ac deinde per quinque annos admodum esset cunctatus, imperfectum opus reliquit. Provinciam igitur Orientales Codices recensendi P.* FRANCISCO RIZZONIO *in Vaticana Bibliotheca scriptori optime merito demandaverat* [3], *qui summa fide ac diligentia praestitit, quod ante ipsum nemo, quum in ipsorum recensionibus fuerit vel minima consectatus. Graecorum vero Codicum describendorum curam iniunxerat* ROMVLO CIRYLLO MARTINIO, *presbytero Florentino, suo in Bibliotheca adiutori, iuveni Graecarum litterarum, ac criticae cognitione, librariaeque antiquitatis usu non leviter instructo. Res quae bene coepta fuerat, & ad totum usque Pluteum* IV. *unde Graecorum Mss. series incipit, continuata, postremis* BISCIONI *temporibus fuit variis de caussis interrupta. Quum enim simultates quaedam inter eos obortae essent, munus tandem abdicare coactus* MARTINIVS, *alio* [4] *secessit, & in eius locum suffectus fuit* PETRVS ANDREAS IVLIANELLVS, *presbyter itidem Florentinus, qui paucis post mensibus,* BISCIONIO *e vivis sublato, Regii Bibliothecarii interini, ut vocant, vices substinuit, & Orientalium Codicum volumen, quod prudenti consilio,* BISCIONIO *superstite,* MARTINIVS *cunctando, edere recusaverat, voluit ipse in publicum protrudere, additis insuper Graecorum Codicum Pl.* IV. *adumbrationibus, quas laudatus* MARTINIVS *pro secundo Catalogi volumine studiose congesserat.*

Nobis itaque ab Optimo CAESARE MEDICEAE *Bibliothecae cura delata, statim serio cogitare coepimus, qua ratione tam arduum opus, & aleae plenum periculosae ordiremur, & ad optatum finem perduceremus. Maximam autem spem animo conceperamus, quum in Prolegomenis Orientalium Codicum Catalogo ab editore praemissis, legissemus, totum Laurentianae Bibliothecae Catalogum fuisse a* BISCIONIO *exaratum. Vix tamen ea volutare coepimus volumina, quae post eius obitum, in* MEDICEAM *in-*

(1) Commemorandi etiam sunt BEROALDVS, IO. BAPT. DONIVS, VOSSIVS, COKIVS, GRONOVIVS, VIDIVS, HEINSIVS, ROBORTELLVS, LANGERMANNVS, Auctores Actorum SS. quae Antuerpiae evulgantur, EMERICVS BIGOTIVS, ANT. MAGLIABECHIVS, ANT. MAR. SALVINIVS, ALEX. POLITES, THOMAS BONAVENTVRI, GORIVS, DRACKEMBORCHIVS, CARACCIOLVS, IOANNES BOTTARIVS, LVCHINIVS, ANG. MAR. RICCIVS, IO. THEOPHILVS KOBERVS, HAVERCAMPVS, DORVILLIVS, OVDENDORPIVS, qui aut MEDICEOS Codices contulere, aut opuscula inedita exscripsere. Et quoniam de iis, qui Codices vel contulerunt, ve exscripserunt mentio incidit: quot & quam diversi essent in Vrbe Florentia Codicum scriptores, investigatores, possessores, ex Epistolis AMBROSI Camaldulensium Generalis Florentiae nuper editis, magis patet. Iis quos supra pag. XI. in notis nominavimus, adiungendi quoque sunt, PETRVS CENNINIVS Flor. IOANNES PETRI de Stia, NICOLAVS CHIANIGIANI, Civis, & Grammaticus Pisanus. ANT. SINIBALDVS, MARIANVS IOANNES BONINCONTRIVS, huius Basilicae Canonicus, Fr. LEONARDVS VBERTIVS, PHILIPPVS vulgo NANNIS SACCI de Pistorio, PTOLEMAEVS Lucensis, ANT. MARII filius, Civis, & Notarius Flor. IO. ARRETINVS, BERNARDVS FRANCISCI de AMBRA, BENEDICTVS ANDREAE GINI, LAVR. BENVENVTI, PAVLVS DVCCI Tosi Pisanus, BARPTOLEMAEVS VESPVCCIVS, DOMINICVS Pisciensis, ANGELVS DONATVS, IACOBVS TRAVERSAGNVS, HIERONYMVS MARTINVS, MARIVS DE CASTRO Bononiensi, Vmbrosae Vallis monachus, IVLIANVS ANDREAE Emporiensis, M. NICOLAVS VISSANIVS.

(2) Prodiit Parisiis A. MDCCXXXIX. in Bibliotheca Bibliothecarum Tom. I. p. 239. seqq.

(3) Id patet ex Epistolico utriusque commercio, immo ex autographo totius Operis, quod in Bibliotheca adservatur Pl. XCII.

(4) Videlicet in Graeciam, ubi perquam honorifice exceptus est.

inferri IVLIANELLVS *curaverat*, *quum animadvertimus*, *nihil aliud ea continere praeter Indicem* MEDICEORVM *Codicum a laudato* DVCCIO *exaratum*, & *a celeberrimo editum* MONTFAVCONIO, *ut per se quisque ex utriusque collatione dignoscere potest*; *schedas vero*, *indiculosque*, *ab aliis qui praecesserant*, *quosque supra recensuimus*, *variis perscriptos temporibus*, *nihil operi nostro adiumenti fore adlaturos*: *quum praeter nonnullorum operum titulos*, *ac saepe corruptos*, *qui se facili negotio Codices volutantibus offerunt*, *vix quidquam aliud praeseferant*. *Hac igitur spe deiecti*, *totum de integro Opus adgredi*, *necessarium duximus*; *quumque*, *Orientalium Codicum*, *quorum maiorem partem primi tres Bibliothecae Plutei complectuntur*, *recensionibus publica iam luce donatis*, *Graeci Patres*, *atque Ecclesiastici Scriptores consequerentur*; *nos*, *Pluteorum ordine servato*, *eos primo hoc nostro Volumine comprehendendos existimavimus*; *additis etiam in fine*, *Plutei* IV. *Codicibus*, *cum Orientalibus male coniunctis*, *tum quia non paucis erroribus scatere ipsorum descriptiones comperimus*, *tum etiam ut tota Graecorum Codicum*, *ut plurimum Ecclesiasticorum*, *series*, *quotquot in* VIII. *continuis Pluteis potissimum exstant*, IV. *nimirum*, V. VI. VII. VIII. IX. X. & XI. *unico Volumine contenta in vulgus prodiret*.

Verum in tanta praesidiorum inopia, *in hac ingenii nostri* & *facultatis egestate*, *ardua profecto res videbatur*, *vota litteratorum omnium explere*, *ac longo annorum intervallo alte reconditos Graecorum thesauros quasi e profundissimis latebris eruere*, & *in eruditorum conspectum*, *deterso squalore producere*: *deficiebat vel prospecta operis mole animus*. *Sed deficientem erexit*, *hinc Ecclesiasticae laudis incrementum*, *hinc publicae utilitatis studium*, *hinc exterorum desideria atque consilia*. *Animos tandem adflavit*, *vires*, *ingenium*, *doctrinam addidit* FRANCISCI IMPERATORIS, *Clementissimi Principis*, *nobis ad humani generis solatium caelitus dati favor ac patrocinium*, *quo tuti ac securi*, *nostraeque imbecillitatis omnino immemores*, *alacri laetoque animo manum excutiendis* MEDICEIS *Codicibus admovimus*; *attentisque oculis perlectis*, *eorum Catalogum*, *quam fieri potest*, *diligentissime conficere adgressi sumus*, *confectumque*, *nullis parcentes sumtibus*, *typis evulgare*, *ut quot*, & *quantae iis occulerentur litterariae divitiae*, *omnibus certo tandem constaret*. *Qua quidem in re* PETRI LAMBECI, & BERNARDI MONTFAVCONI, *virorum doctissimorum*, *conatus laboresque perutiles*, *nobis imitandos proposuimus*, *ut nihil ultra ad* MEDICEORVM *Codicum notitiam desiderari videatur*.

Nec parum fuit laboris in eo, *quod multoties tituli Codicum exteriores*, *aliud indicant*, *ac sint opera*, *quae intus continentur*; *aliquando alii pro aliis sunt adscripti*, *aliquando omnino omissi*, *aliquando a veris toto caelo aberrantes repositi*, *unde efficitur saepe*, *ut tempus in re nullius fere momenti teratur*. *Nam quum liber aperitur*, *ac titulo consonus non adparet*, *tunc datur dubitandi caussa*, *quam ut plurimum rationi consentaneam exitus comprobavit*. *Nos igitur*, *quo minus in rebus supervacaneis immoremur*, *neque eadem fere in uniuscuiusque Codicis descriptione repetamus*, *indiculorum ab aliis conscriptorum nulla habita ratione*, *post antiquum titulum tegumento Codicis adfixum*, *quicumque sit*, [*cui*, *si spurius omnino fuerit*, *atque erroneus*, *genuinum statim verumque subiicimus*] *ad enumerationem operum in eo contentorum*, *devenimus*: *in quo peragendo singula Codicis folia excutimus*, *quaeque in iis habentur vel minima*, *ut epistolas*, *prologos*, *carmina*, *sententias*, *sive eiusdem*, *sive diversi scriptoris*, *integra fide describimus*, *adposito cuiuscumque opusculi auctore*, & *exscripto*, *prout iacet in Codice*, *titulo*, *initio*, *ac fine*, *prolixiore aliquando eorum operum*, *quae inedita visa sunt*, *quod maxime in eruditorum cuiusvis generis commodum cessurum esse putavimus*. *Instituta deinde cum editis comparatione*, *lectionis*, *aut dispositionis varietatem*, & *quae nondum typis vulgata comperimus*, *adferre placuit*, *quibus novae Sanctorum Patrum*, *atque illustrium Scriptorum editiones exornari quam maxime poterunt*. *Neque a nobis omissum est supposita a genuinis secernere*, *alia inter dubia recensere*, *alia suis auctoribus vindicare*, *corrupta emendare*, *foedata restituere*, *male digesta*, *in ordinem redigere*; *quibus omnibus conficiendis*, *quam immensus labor*, *quantae aleae*, *quanti discriminis negotiique plenus*, *nobis fuerit subeundus*, *iudicent ii*, *qui in tractandis veterum membranis diu noctuque insudaverint*. *Vix enim dici potest*, *quantum laboris*, *taediique ad languorem usque pertulerimus in Codicibus aliquot recensendis*, *partim mutilis*, *partim semiustis*, *partim madore putrefactis*, *tineisque ferme consumtis*; *sive in ipsis integris*, *ubi nullus*, *ut plurimum*, *rerum index*, *nulla Capitum summa occurrit*, *explo-*

plo-

plorandis, enucleandisque, sive tandem in expedienda multiplici, ambigua, intricata scribendi forma, sive in litteris vetustate ipsa caducis, atque oculorum aciem fugientibus, indagandis. Adde spiritus, & accentus, librariorum oscitantia & incuria, saepius omissos, vel male praefixos: adde praeteritas numerorum notas, vel folia a librariis transposita, ac male locata, aliaque huiusmodi vitia, quae legendi, atque intelligendi negotium quam difficillimum effecere. Codices nostros cum variis characterum speciminibus diligenter contulimus, ut ex simili litterarum forma, cuiusque Codicis aetatem statueremus, quorum specimina in tabulis aeri incisis descripsimus. Qui autem temporis notam praeferebant, ii praesto nobis fuerunt, ut de ceteris, scriptionis anno destitutis, iudicium pronunciaremus. Si quae vero alia a primo calligrapho, aut ab aliis subsequentium temporum lectoribus notatu digna, sive in fronte, sive ad calcem, sive in marginibus, seu in ima pagellarum ora scripta fuerunt, ea suis locis integra fide commemoravimus. Ornamenta etiam Codicum, picturas, icones, characteris elegantiam, & varietatem, tum quot constaret foliis, qui in membranis, qui in papyro, & qui in bombyce essent exarati, qui vel initio, vel fine mutili, qui temporis iniuria detriti, qui foedati, aut iniqua manu abscissi, vel abrasi, qui ab imperito bibliopego male compacti, distincte notavimus, unde eorum statum vel bonum, vel malum, qui legerit intelligere statim possit.

Anecdota opera non pauca in hoc volumine passim habentur, quorum ut aliquam lector uno veluti ictu oculi notitiam adsequi possit, placuit ea iuxta paginarum ordinem breviter recensere. Occurrit igitur

I. pag. 17. col. 2. Praefatio NICOLAI MUZANI, *Archiepiscopi Cypri, in Catenam SS. PP. in prophetam* ESAIAM *ab ipso contextam.*

II. Versus iambici in laudem IV. Prophetarum maiorum cum Latina versione, in ESAIAM *pag. 19. col. 2. in* HIEREMIAM *pag. 20. col. 2. in* EZECHIELEM *pag. 21. col. 1. in* DANIELEM *pag. ead. col. 2. in eumque* HIPPOLYTI *Episcopi Romae scholia.*

III. pag. 24. col. 1. EUGENI *Carmen iambicum in plantam quamdam Panhormitanam* Νύμφερον *dictam: eiusdemque aliud in laudem* GULIELMI *Regis. p. 27. col. 2.*

IV. pag. 25. col. 2. IOANNIS *Hydruntini regii Grammatici in Parmam a* FRIDERICO *Imp. subiugatam iambici versus.*

V. pag. 26. col. 1. GEORGI *Chartophylacis Callipolitani de Roma* FRIDERICO *Imp. obviam procedente versus iambici; eiusdemque alii in Parmam rebellem.*

VI. pag. 29. col. 1. GABRIAE *fabulae XX. tetrastichis totidem comprehensae.*

VII. pag. 34. col. 2. seq. Fragmenta SS. PP. ATHANASI, ORIGENIS, CLEMENTIS *Alexandrini,* NILI, & HIPPOLYTI *in Psalmos.*

VIII. pag. 50. col. 2. Anonymi versus iambici in S. DIONYSIUM *Areopagitam; itemque in eiusdem librum de Divinis Nominibus versus heroici Gr. & Lat. p. 57. col. 2.*

IX. pag. 63. AMMIANI *cuiusdam Praefatio, seu Epistola nuncupatoria heroicis versibus conscripta ad* MARCIANUM *Imperatorem,* APOLLINARI *Psalmorum Metaphrasi praemissa, eiusdemque primi tantum psalmi metrica versio.*

X. pag. 65. col. 1. IOANNIS GEOMETRAE *novem Canticorum, quae in sacris leguntur litteris, Paraphrasis iambicis carminibus expressa. Primum est Israëlitarum superato mari Rubro, &* PHARAONE *interemto. II.* MOYSIS *iterum decalogum scribentis. III.* ANNAE *matris* SAMUELIS. *IV.* HABACUCI. *V.* ESAIAE. *VI.* IONAE. *VII. & VIII. Trium puerorum. IX. Beatae* MARIAE *Virginis.*

XI. pag. 76. col. 1. Synodica diiudicatio Patriarchae CPolitani D. IOANNIS *de diversis Capitibus ad Monasteria pertinentibus, eorum scilicet donationibus, & alienationibus. Ita enim re melius perpensa Constitutionis titulum Latine duximus reddendum.*

XII. p. 81. col. 2. THEOD. BALSAMONIS *Epilogus in Nomocanonem versibus iambicis.*

XIII. pag. 85. col. 1. ARSENI *Monembasiae Archiepiscopi Graecum Carmen ad* CLEMENTEM VII. *Pont. Max. Epistolae instar Nuncupatoriae, vetustissimo Codici Evangeliarium continenti praemissum, cui respondet Latina fortasse eiusdem interpretatio.*

XIV. pag. 93. col. 1. Index argumentorum, quae in uberrimo Volumine, omnia Christianae Religionis praecepta e SS. PP. ac scripturarum sacrarum auctoritate explicata continente pertractantur, Capitibus LXIII. comprehensus.

XV. pag. 105. col. 1. Anonymi ἔπη χρυσᾶ, Carmina aurea *iambica, in quibus admonitiones valde utiles de humanae vitae brevitate, divitiarum, bonorumque contemtu aliisque de rebus ad vitam bene instituendam necessariis, non sine aliquot exemplis e sacris litteris petitis, continentur. His adcedit Latina interpretatio identidem etiam metrica.*

XVI.

XVI. pag. 110. *col.* 2. THEODORETI *Quaestiones quaedam adversus Iudaeos.*

XVII. pag. 115. *col.* 1. *Senarii versus in* EVTHYMI ZIGABENI *Panopliam Dogmaticam cum Latina litterali versione, & scholiis quibusdam interlinearibus, quae nos ad marginem apposuimus.*

XVIII. pag. 128. *col.* 2. *Epistola a* TIBERIO *fortasse diacono, ac fraternitate ad* CYRILLVM *Archiepiscopum Alexandrinum conscripta, eiusque dogmaticarum quaestionum solutionibus praemissa.*

XIX. pag. 130. *col.* 1. *Synaxarium omnium quae in reliquis Graecis huius Bibliothecae Codicibus reperiantur, plenissimum, a mense Septembri incipiens, & in Augusto desinens, ex vetustissimo Codice XVIII. Plut. VI. Catenam SS. PP. in IV. sacrosancta Evangelia exhibente descriptum. Tum pag.* 135. *col.* 2. *Iambici duodecim versus in IV. Evangelistas ex eodem Codice Graece & Latine.*

XX. pag. 140. *col.* 1. *Specimen satis longum Epistolae* MANVELIS CHRYSOLORAE *ad* PALLANTEM STROZZAM, ONVPHRI *filium, de morte fratris consolatoriae.*

XXI. pag. 143. *col.* 2. *Anonymi scholia in XXXII.* PLATONIS *Dialogos, ex quibus duo tantum proferuntur, nimirum in* EVTHYPHRONEM, *& in III. Librum de Republica.*

XXII. pag. 144. *col.* 1. *seq.* HERODIANI *tria Opuscula Grammaticalia, primum de Nomine, secundum de Verbo, tertium de aliis generice ad artem Grammaticam pertinentibus inscriptum. Nos brevitatis gratia, primum tantummodo in lucem damus.*

XXIII. pag. 154. *col.* 1. *Aliud Synaxarium a superiori identidem discrepans.*

XXIV. pag. 166. *col.* 1. *Imperatoris* IVSTINIANI *Epistola ad eos, qui* THEODORVM, *& eius dogmata, Epistolam* IBAE *dictam, ac* THEODORETI *libros contra Catholicam Fidem, scriptis propugnabant, cum Latina* IOANNIS DOMINICI STRATICO, *Dominicanae Familiae Monachi, interpretatione.*

XXV. pag. 203. *col.* 2. *Definitiones variae de Angelis, de Anima, & eius potentiis, tum de quatuor elementis, de triplici lege, de centum denariis, ac denique iambici versus XII.* τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς, dies Domini festos *comprehendentes,* (1) *quibus omnibus Latina accedit interpretatio.*

XXVI. pag. 208. *col.* 2. *Anonymi versus in quasdam* GREGORI *Nazianzeni Orationes, quae habentur in vetustissimo Codice VII. Plut. VII. omnes Latine redditi.*

XXVII. pag. 219. *col.* 1. *Pars Poëmatis heroici eiusdem D.* GREGORI *Theologi, quod inscribitur* τὰ ἀπόῤῥητα, *nimirum* ARCANA, *in eius octavo Carmine, quod est de Testamentis, & Adventu* CHRISTI, *inter versus,* Αἰὲν ὑπερχομένοισιν, & Ἑβραίων ἱερὸν, κ. λ. *ubi sensus in editione Billiana videtur interruptus, inserenda, Graece & Latine.*

XXVIII. pag. 228. *col.* 1. EVDOCIAE AVGVSTAE *fragmentum Poëmatis item heroici in laudem SS.* CYPRIANI, *&* IVSTINAE *MM. cui visum quoque est Latinam, itemque metricam versionem adiicere, & argumentum e* PHOTII *Bibliotheca petitum praeponere. Graeca ex antiquissimo Codice X. Plut. VII. non solum minuti implicatique, sed etiam paene evanidi characteris non sine maxima difficultate eruimus.*

XXIX. pag. 242. *col.* 1. *Tetrasticha iambica LI. totidem D.* GREGORI *Nazianzeni Orationibus, quae in Codice XII. Plut. VII. Sec. XV. continentur, instar argumenti praemissa, auctore fortasse* NILO *eiusdem Codicis exscriptore, cuius in fine legitur subscriptio. His etiam Latina adiecta est, quandoque metrica, interpretatio.*

XXX. p. 279. *col.* 1. *S.* IO. CHRYSOSTOMI, *Archiepiscopi CPolitani, Homilia in Poenitentiam Ninivitarum. Graeca suppeditavit Codex XXVI. Plut. VII. Sec. XI. Latinam vero versionem F.* GAVDIOSVS IAGEMAN, *Augustinianae Familiae Lector.*

XXXI. pag. 287. *col.* 1. GEORGI SCHOLARI, *sive* GENNADI, *CPolitani Patriarchae, ad Imperatorem Trapezuntis D.* IOANNEM COMNENVM *Epistola, eius Libro II. de Processione Spiritus Sancti adversus Latinos, praemissa.*

XXXII. pag. 299. *col.* 1. ANASTASI *presbyteri Sinaitae Sermo III. in qua declarat, quare duos in illud dictum,* ad imaginem, & similitudinem Dei, *Sermones conscripserit, & unde initium duxerit disputatio de operationibus, & voluntatibus in* CHRISTO *&c. cum Latina interpretatione, quam nobis laudatus Dominicanae Familiae Monachus* IO. DOMINICVS STRATICO *perhumaniter adornavit.*

XXXIII. pag. 312. *col.* 1. ANTONI MARIAE SALVINI *in XXXVI. D.* GREGORI *Nazianzeni Epigrammata versiones metricae Latinae.*

XXXIV. pag. 315. *col.* 1. *Octateuchi in Capita divisio, ex Cod. XXXVII. Plut. V.*

XXXV. pag. 320. *col.* 1. *Formula abiurationis Athinganorum.*

XXXVI.

(1) Dodecastichon tamen iambicum comperimus postea editum ab Allatio in Libro de Dominicis, ac hebdomadibus Graecorum in calce Operis de Consensu Eccles. Occid. & Orient. pag. 1045.

XXXVI. pag. 342. *col.* 1. *Prooemium* IOANNIS CANTACVZENI, *praemissum eius Sermonibus antirrheticis contra* BARLAAM, ACINDYNVM, *&* *alios haereticos conscriptis; Pag. vero* 349. *iambicum Carmen in auctoris laudem Gr. & Lat. Vtrumque damus ex Codice VIII. Plut. VIII. Sec. XIV. in quo quidem describendo Codice* [1] *fatemur, in eum nos errorem prolapsos, quo antea* LVCAS HOLSTENIVS, *vir alioquin doctissimus, deceptus fuerat, dum Opus hoc* CANTACVZENI *adversus* PALAMAM *scriptum cum illo adseruimus. Errori quippe ansam dederat Codicis XVI. Plut. V.* [2] *extima inscriptio, quae, uti aliae ferme sexcentae, ab oscitanti quodam adiecta, minus vere ita habet;* Χριστοδούλου λόγος εἰς Παλαμᾶν αἱρετικόν, Christoduli Sermo contra Palamam haereticum. *Hunc igitur errorem ita retractamus. Quod ad Codicem XVI. Plut. V. pertinet, nulla externi tituli ratio habenda, novusque illi substituendus, nimirum,* Ἰωάννου Κυπαρισσιώτου εἰς Παλαμᾶν αἱρετικὸν λόγοι ἀντιῤῥητικοί, Ioannis Cyparissiotae contra Palamam haereticum Sermones, seu libri antirrhetici; *quemadmodum interior docet inscriptio in fronte operis apposita, quae licet paene deleta, tamen ex nonnullis litterarum vestigiis deprehenditur ita legenda,* Τοῦ Κυπαρισσιώτου σὺν Θεῷ τόνος. *Multa enim* IOANNEM CYPARISSIOTAM, *nihil* CANTACVZENVM *contra* PALAMAM *scripsisse, auctor est* LABBEVS, WARTHONVS, OVDINVS, FABRICIVS, *&* NATALIS ALEXANDER; *imo Palamiticae sectae acerrimum defensorem fautoremque fuisse* CANTACVZENVM, *praeter alios, tradit* ALLATIVS *de Consens. utriusq. Eccles. Lib. II. Cap. XVII. §. II. pag.* 830. *Titulo igitur externo Codicis restituto sequitur, ut ea quae nos in ipso recensionis initio de* CANTACVZENO *proferimus,* CYPARISSIOTAE *sint referenda, quae vero in fine subiungimus, ea tamquam alieno loco posita, reiiciantur, vel ad Codicem VIII. Plut. VIII. vel ad Codicem IX. Plut. IX. ubi germana ipsius* CANTACVZENI *opera recensentur. Ad Codicem praeterea VIII. Plut. VIII. quod attinet, monemus,* PALAMAE *nomen, quod in ipso paene descriptionis limine, pag.* 342. *legitur, expungendum esse, una cum duobus postremis versibus notae secundae in ead. pag. ubi dicitur „ Opus hoc Cantacuzeni contra* Palamam *ignotum Fabricio fuit &c. „*

XXXVII. pag. 374. *col.* 2. IOANNIS *cuiusdam Oeconomi, & Diaconi Ecclesiae Hadrianopolitanae Carmen Politicum in laudem* IOANNIS PALAEOLOGI *Imp. cum argumento, seu synopsi praefixa.*

XXXVIII. pag. 390. *col.* 2. *Versiculi quidam ex vetustissimo Codice III. Plut. IX.* IOANNIS SCHOLASTICI *Scalam continente, Graece & Latine.*

XXXIX. pag. 430. *col.* 1. *Anonymi versus iambici CLXXI. in laudem* BASILI *Imperatoris, ex quibus tamen, brevitatis caussa, quatuordecim tantum proferimus.*

XL. pag. 434. *col.* 2. THESSALONICI *Mesapotamitae cuiusdam iambicum Carmen in* NICETAE CHONIATAE *Thesaurum Orthodoxae Fidei, & in partem posteriorem Historiae Byzantinae, quae duo continentur in maximae molis Codice XXIV. Plut. IX. Sec. XIII.*

XLI. pag. 446. *col.* 2. NICEPHORI CALLISTI XANTHOPVLI *Oratio Encomiastica in S.* MARIAM MAGDALENAM.

XLII. pag. 460. *col.* 1. S. BASILI *Sermo de Synisactis, seu subintroductis.*

XLIII. pag. 464. *col.* 1. *Alia vetus quorumdam sacrorum Bibliorum veteris Testamenti in Capita divisio ex Codice I. Plut. V. Sec. circiter XI. desumta.*

XLIV. pag. 466. *col.* 1. *Anonymi brevis Tractatus de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus.*

XLV. pag. 499. *col.* 1. *Iambici versus Anonymi in laudem* THEODORETI.

XLVI. pag. 516. *col.* 2. IGNATI *Diaconi CPolitani Praecepta moralia versibus iambicis XXIV. expressa, ex Codice IX. Plut. XI. Sec. XI.* [3]

XLVII. pag. 536. *col.* 1. BASILI *Minimi Caesariensis Epistola ad* CONSTANTINVM PORPHYROGENITVM, *eius & aliorum SS. PP. Commentariis in XIV. D.* GREGORI *Nazianzeni Orationes praemissa.*

XLVIII. pag. 547. *col.* 2. ARSENI *Monembasiae Archiepiscopi ad* LEONEM X. *Pont. Max. Epistola Nuncupatoria, eius Violariae Compositioni praefixa.*

Praeter ea, quae hactenus enumeravimus, alia etiam Epigrammata, poëmatia, ἀποσπάσματα *veterum scriptorum, quae commode heic locum habere poterant, ne diutius cum tineis blattisque pugnarent, edi curavimus. Etsi vero interdum nostra minus contenti, amicorum quoque operam implorare studuerimus, ne quid, veluti* ἀνέκδοτον

aut

(1) Vide huius ipsius Codicis descriptionem, quam exhibet Cl. IOANNES LAMIVS in Praefat. ad Tom. II. Part. II. Delic. Erudit. pag. XXXIV.

(2) Huius quoque Codicis exactam historiam persequitur laudatus LAMIVS loc. cit. pag. XLI.

(3) Habentur etiam in Codice XVIII. Plut. IX. sed auctoris nomine destituti.

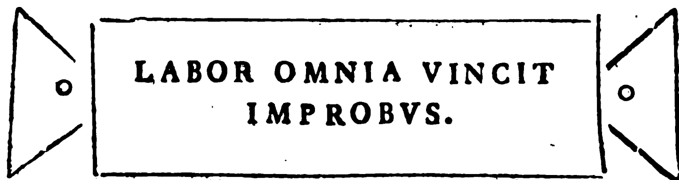
aut procuderemus, aut innueremus, quod iam publici iuris esset; audacis tamen esset adfirmare, in tanta praesertim Opusculorum segete, nihil omnino diligentiam nostram effugisse. Tam multa enim duobus abhinc seculis in tota Europa praelis commissa fuere, ut omnium adsequi notitiam difficillimum videatur. In iis vero operibus, quae inedita visa sunt, diligentiam adhibuimus, ut ordine alphabetico singulorum auctorum nomina, eorumque opera, quae in illis citantur, improbo sane labore perlegeremus.

Habes iam, benevole Lector, paucis rationem, qua in tractandis Ecclesiasticis MEDICEAE *Bibliothecae Codicibus usi sumus. Idem praestabimus in Astronomicis, Poëticis, Philologicis, Oratoriis, & Historicis, qui subsequentur, postea vero Medicis, Chirurgicis, Nomicis, quibus iuxta Pluteorum ordinem Graeca Collectio concluditur. Illud unum a te petimus, ne iudicium de improbo hoc opere antea pronuncies, quam pagellas aliquot criticis etiam oculis percurreris. Pro certo enim habemus te, quum immanem quem sustinuimus laborem animo & cogitatione perceperis, humaniter etiam, & benevole, si quid in tanta rerum multitudine, & varietate peccatum fuerit, condonaturum. Et quidem non semel manum de tabula sustulissemus operis magnitudine, ac difficultate perterriti; nisi nobis auxiliatrices manus totis viribus porrexisset* ANTONIVS SARTIVS, *familiaris noster, ac studiorum indefessus adiutor, qui pro eo, quo pollet ingenii acumine, incredibile dictu est, quantum in Libraria Graecorum antiquitate diiudicanda quatuor annis profecerit. Ex multis enim, quos ad* MEDICEOS *Codices volutandos, qua praemiis, qua pollicitationibus incassum adleximus, ille unus nostrae exspectationi respondit, & adsiduus laboris, ac molestiarum comes fuit, qua in exscribendis veterum monumentis, qua in explicandis scriptorum intricatissimis notis, qua denique in typographi innumeris, ut ita dicam, erroribus castigandis.*

Prima Tabula, a LEONARDO FRATI, *Florentino pictore, magni ingenii viro, delineata, & aeri ad vivum expressa, me Operis auctorem repraesentat, meumque in Bibliotheca adiutorem optime meritum,* ANTONIVM SARTIVM.

Altera, quam IOSEPH MENABONIVS *delineavit, &* CAROLVS GREGORIVS *vir celeberrimus sculpsit, Etruriam in solio, suis, quibus postea usa est vestibus, corona, sceptro decoratam exhibet. Captivam illa, ac supplicem excipit Graeciam, quam pone sequuntur* HOMERVS, PLATO, & ARISTOTELES, *Graeco more induti, barbati, ac sua quisque opera in manibus gestantes, vel indicantes, quorum memoria ab hominum mentibus paene obliterata, sub* COSMO, *ac* LAVRENTIO MEDICEIS *revixit. Adstant igitur a dextris* COSMVS MEDICEVS, *publico decreto* PATRIAE PATER, *a sinistris, eius nepos* LAVRENTIVS *Magnificus, qui rem diu deliberatam videntur transigere, scilicet ut Graeci extorres in propriis aedibus, quae retro adsurgunt, exciperentur, ac magnificis sumtibus alerentur. Suis autem stipantur Platonicis* MEDICEI *Heroes,* MARSILIO FICINO, ANGELO POLITIANO, PICO MIRANDVLANO, AMBROSIO TRAVERSARIO, *Camaldulensium Ordinis Generali* [1]. *Altius in Tabula videtur a fama Numisma efferri Augustissimi* CAESARIS FRANCISCI, *Magni Ducis Etruriae, cum epigraphe,* NON DEFICIT ALTER AVREVS, *qui* MEDICEIS *Principibus exstinctis, ditissimae huius Bibliothecae* [2] *e totius Graeciae ruinis erutae, ac regiis vere impensis collectae* [3] *auctoribus, bonarum artium tutelam in se suscipere non est dedignatus, mihique ut litterarias eiusdem divitias, uberrimo hoc conscripto Catalogo, omnibus patefacerem, clementer indulsit.*

Haec de Catalogo nostro praefari visum est. Quoniam vero in tanta rerum sylva, tamque vario operum argumento vix caveri potuit, ne quid scriptoris diligentiae elaberetur, idcirco in calce Voluminis nonnulla emendabimus, alias posteriores curas in finem huius Graecae Bibliothecae reiicientes, cuius impressionem numquam intermittemus, ut quam citissime in lucem prodeat. Vale.

BI-

(1) Horum illustrium virorum effigies ex Codicibus huius Bibliothecae delineatae sunt.

(2) Exprimitur MEDICEA Bibliotheca in Tabula aerea in fronte huius Praefationis praemissa.

(3) Vide ANDREAE ASVLANI Epistolam Dedicatoriam ad CLEMENTEM VII. Pont. Tom. I. Operum GALENI. Vide Epistolam item Nuncupatoriam ad MICHAELEM ANG. BONARROTAM typographi MICHAELIS TRAMEZZINI, Romae Triumphanti FLAVI BLONDI praemissam, quae prodiit Venetiis A. MDXXXXIX.

BIBLIOTHECAE
MEDICEAE LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS V.
CONTINENS GRAECOS CODICES MSS. XXXVIII. ET DVOS IMPRESSOS, GRAECVM VNVM, LATINVM ALTERVM.

CODEX I.

ΒΙΒΛΙΑ. BIBLIA.

Iblicus Tomus antiquissimus; continens Octateuchum, Regum Libros IV. Paralipomenon Libros II. Esdrae II. Neemiam, & primum Maccabaeorum initio mutilum: quo excepto, reliquorum librorum initium ac finis concordat cum vulgata secundum LXX. editione G. L. Paris. per Claudium Sonnium MDCXXVIII. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 893. Quae notatu digna, haec sunt: In fine Libri primi Regum repetit initium sequentis a verbis, καὶ ἐγένετο, usque ad τύπτων τὸν Ἀμαλήκ. In fine Neemiae legitur: πληρωθὲν σὺν Θεῷ ὁ Ἔσδρας. *Explicit cum Deo Esdras*: ex quo patet, Neemiae Librum cum secundo Esdrae coniungi: quod Capitum etiam, seu versuum numeratio marginalis ostendit; sub una enim eademque numerorum serie, quorum ultimus est πα'. *LXXXI.* uterque comprehenditur. Similem quoque numerationem exhibet Liber I. Esdrae, qui Capita, seu versus continet ρθ'. *CIX.* Argumenta rerum in sacro Textu expositarum, litteris uncialibus, ac vere quadratis, partim etiam Sinico more deorsum versus in margine exarata, vide inferius ad calcem Plutei IX. pag. 464. seqq. ubi singula in medium proferuntur. Liber primus Maccabaeorum p. 427. incipit a verbis ..... τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. quae sunt Cap. XI. vers. 33. cit. edit. Tom. II. p. 850. quem quidem defectum recentior Graecus animadvertens, in calce paginae antecedentis adscripsit: λείπει πολλὰ φύλλα, *desunt multa folia*, nimirum XVIII. quum enim Codex quaternionibus constet, quorum singuli octo continent folia, patet ex ipsorum numeratione Graecis litteris in fine paginarum adnotata desiderari duo postrema folia quaternionis ΝΔ'. totum ΝΕ'. & ΝΣ'.

Codex Graecus membranaceus Ms. insignis in folio maximo Sec. XI. binis columnis, inter quas unius pollicis spatium relinquitur, exaratus, accentibus, ac spiritibus diligentissime instructus, optimeque servatus. Constat foliis 434.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

CANONES VARII.

Scilicet.

Collectio Sacrorum Canonum cum expositione Zonarae, Balsamonis, & anonymi.

I. pag. 1. Πίναξ ἀκριβὴς τῶν παρὰ τοῦ πατριάρχου Φωτίου συντεθέντων δεκατεσσάρων τίτλων. *Tabula adcurata XIV. Titulorum a Patriarcha Photio compositorum.* Tituli autem singuli in Capita dividuntur, quae vide in Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris Paris. MDCLXI. fol. Tom. II. a pag. 796. ad pag. 812. cum quibus concordat Codex, excepto Titulo XI. cuius Capita XV. numerantur propter bis repetitum numerum XI. In fine Tabulae, summa omnium simul Capitum ita est adnotata, κεφάλαια σκη'. *Capita CCXXVIII.* revera tamen sunt *CCXXXVIII.* Pag. 3. *b.* haec inscriptio legitur: Ἐκοιμήθη ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τορνόβου Ἰγνάτιος ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ τοῦ προδρόμου τῆς Καλαμήτας κατὰ τὸ ,ϛϠοβ'. *Obiit sanctissimus Metropolita Tornobi Ignatius in sancto monasterio Praecursoris Calametae Anno 6972.* (Christi MCCCCLXIV.) Ex quo colligitur, Codicem hunc fortasse ex iis esse, qui a Lascare ex Asia huc advecti fuerunt. COD. II.

II. pag. 5. Στίχοι ἡρωϊκοὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρ-

πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, καὶ πάσης ἀνατολῆς, κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμὼν χάριν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ἐξηγήσεως τοῦ Νομοκανόνου τῆς καὶ δηλουμένης ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ. *Versus heroici SS. Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae, & totius Orientis, Domini Theodori Balsamonis, ob interpretationem ab ipso factam in Nomocanonem, & in hoc libro expositam*. Inc.

Ἀστέρες ὡς πολύφωτοι ἀφεγγῆς ὄμματα νυκτός.

Def. Σωτηρίην ψυχῆς. ταύτης γὰρ πέρι θρηνεῖ. Sunt versus LXXII. editi ante Photii in Nomocanonem Praefationem loc. cit. p. 788.

III. pag. ead. *b*. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν, ἤτοι μερικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων· πρὸς δὲ καὶ δήλωσις τῶν ἐνεργούντων, καὶ μὴ ἐνεργούντων νόμων, τῶν ἀναταττομένων ἐν τοῖς δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλοις τοῖς κατ' ἀρχὴν τῶν κανόνων κειμένοις, πονηθεῖσα κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν τῷ Βαλσαμὼν, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γεγονότι καὶ πατριάρχῃ Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς. *Expositio sacrorum divinorumque Canonum sanctorum & celebratissimorum Apostolorum, & sacrorum generalium, atque etiam provincialium, sive particularium Conciliorum, reliquorumque SS. PP. insuper & declaratio efficacium atque inefficacium legum in quatuordecim ante Canones positis Titulis collocatarum; elaborata iussu Imperatorio, & Patriarchali, a Theodoro Balsamone, humili sanctissimae Dei magnae Ecclesiae Diacono, Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto Blachernarum, qui etiam post aliquot annos Theopolis, sive magnae Antiochiae, totiusque Orientis Patriarcha factus est*. Sequitur Praefatio, cuius initium: Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, κ. λ. Finis; ὑπακοῆς ἀποκύημα. Tum Photii Nomocanon, sive Legum Imperatoriarum, & Ecclesiasticorum Canonum Concordia in Titulos XIV. distributa; cum Theodori Balsamonis scholiis, singulis Capitibus, in quae Tituli dividuntur, subiectis. Primus Titulus est Περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων, καὶ χειροτονιῶν. *De Theologia & orthodoxa fide, & canonibus, & consecrationibus*. Continet Capita XXXVIII.

IV. pag. 14. *b*. Titulus II. Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθημάτων, καὶ περὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἀνιστώντων θυσιαστήρια. *De extructionibus Ecclesiarum, sacris vasis, & donariis, & de clericis contra voluntatem Episcoporum altaria erigentibus*. Continet Capita III.

V. p. 21. *b*. Tit. III. Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλμῳδίας καὶ ἀναγνώσεως καὶ ἀναφορᾶς καὶ κοινωνίας καὶ φορεσίας καὶ ὑπουργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν καὶ ὑπηρετῶν. *De precibus, cantu, lectione, oblatione, communione, vestitu, & ministerio lectorum, cantorum, & ministrorum*. Continet XXII. Capita.

VI. p. 22. Tit. IV. Περὶ κατηχουμένων, καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. *De Catechumenis, & sacro baptismate*. Continet XVII. Capita.

VII. pag. 24. Tit. V. Περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ συνάξεων καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν. *De contemtoribus Ecclesiarum, coetuum, & commemorationum, deque comedentibus in Ecclesia, & de agapis*. Continet Capita III.

VIII. pag. ead. *b*. Tit. VI. Περὶ καρποφορίας. *De fructuum oblatione*. Continet Capita III.

IX. pag. ead. Tit. VII. Περὶ νηστείας καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς καὶ τοῦ πάσχα καὶ τῆς πεντηκοστῆς καὶ κυριακῆς καὶ σαββάτου καὶ γονυκλισίας. *De ieiunio, quadragesima, paschate, pentecoste, dominica, sabbato & genuflexione*. Continet Capita V.

X. p. 26. Tit. VIII. Περὶ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν κατ' ἔτος συνόδων καὶ διδασκαλίας καὶ ξενοδοχίας, καὶ συστατικῶν καὶ εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ποῖα πράττουσιν ἰδιωτικὰ ἢ δημόσια πράγματα, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ ἀλλήλους τιμῶσι. *De parochiis, & quomodo vivere debeant Episcopi & clerici, de peregrinatione eorum, de annuis synodis, doctrina, hospitalitate, commendatitiis, & pacificis litteris, quasque privatas, seu publicas res gerant, & quemadmodum clerici se invicem colant*. Continet Capita XIX.

XI. pag. 30. Tit. IX. Περὶ ἁμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ἀφορισμοῦ καὶ καθαιρέσεως καὶ μετανοίας, καὶ ποῖα ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει. *De peccatis, accusationibus, excommunicatione, depositione, & poenitentia Episcoporum & clericorum, quaeque peccata manuum impositio tollat*. Continet Capita XXXIX.

XII. pag. 43 *b*. Tit. X. Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου. *De administratione rerum ecclesiasticarum, & de rebus propriis Episcopi*. Continet Capita VIII.

XIII. pag. 45. Tit. XI. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν. *De monasteriis & monachis*. Continet Capita XVI.

XIV. pag. 47. *b*. Tit. XII. Περὶ αἱρετικῶν καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων. *De Haereticis, Iudaeis, & Paganis*. Continet Capita XVIII.

XV. pag. 50. Tit. XIII. Περὶ λαϊκῶν. *De laicis*, Continet Capita XLI.

XVI. pag. 61. *b*. Tit. XIV. Περὶ πάντων ἀνθρώπων κοινῶς. *De omnibus hominibus promiscue*. Continet Cap. VII. Haec autem omnia a §. III. hactenus recensita habes loc. cit a pag. 813. ad pag. 1138.

XVII. pag. ead. Αἱ ἐν τοῖς νομίμοις κείμεναι Ἰταλικαὶ λέξεις κατὰ στοιχεῖον. *Voces Italicae*, (scilicet Latinae) *quae in Legibus inveniuntur iuxta alphabetum*. Inc. Αὔσηθ, ἀπεῖη, μὴ γένοιτο. Ἀλλοφίκιος, λειτουργία. Αὐδίκτυς, προσκυρωθέντας. Des. ὡς τὰ τοῦ λίβερ στατουλίβουθε. τουτέστιν ὁ ἐπὶ ὅρῳ ἐλευθερίας πραθεὶς, ὡς ἐλεύθερος τιμωρεῖται.

XVIII. p. 63. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κα-

κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανσέπτων ἀποςόλων, καὶ τῶν ἱερῶν καὶ οἰκυμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν μερικῶν, ἤτοι τοπικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων, πονηθεῖσα τοῖς μακαριωτάτοις τε σοφωτάτοις ἐκείνοις ἀνδράσι, τῷ τε μοναχῷ Ἰωάννῃ τῷ καὶ πρότερον γεγονότι δρυγγαρίῳ τῆς Βίγλας καὶ πρωτασηκρήτῃ, καὶ μεθ' ἱκανὰς ὕςερον χρόνους καὶ τῷ θεοφιλεςάτῳ διακόνῳ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν τῷ Βαλσαμῶν κυρῷ Θεοδώρῳ, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γεγονότι καὶ πατριάρχῃ Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, καὶ πάσης Ἀνατολῆς. *Expositio sacrorum divinorumque Canonum sanctorum & maxime venerabilium Apostolorum, sacrorumque & oecumenicorum Conciliorum, nec non particularium, seu localium, ceterorumque SS. PP. elaborata a beatissimis sapientissimisque illis viris Ioanne* (Zonara) *monacho, qui fuit olim magnus Drungarius Viglae, & primus a secretis, ac deinde post aliquod temporis spatium a Domino Theodoro Balsamone, Deodilectissimo Diacono sanctissimae Dei magnae Ecclesiae, Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto Blachernarum, qui etiam post aliquot annos Theopolis, magnae scilicet Antiochiae, & totius Orientis Patriarcha factus est.* Ac primo quidem Κανόνες τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποςόλων πε'. *Canones sacrorum & divinorum Apostolorum LXXXV.* quibus singulis adponitur expositio Zonarae, Balsamonis, & interdum alia anonymi. Praecedit Πρόλογος τῦ Ζωναρᾶ, *Prologus Zonarae*. Inc. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίους. Des. ἵνα μὴ δι' ἀνηκοΐαν κατακριθῆ. Canon I. inc. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω, κ. λ. Interpretatio Zonarae inc. Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται, κ. λ. Balsamonis inc. Ὁ ἀποςολικὸς οὗτος κανών, κ. λ. Vltimus Canon des. καὶ αἱ Πράξεις ἡμῶν τῶν ἀποςόλων. Interpretatio Zonarae des. τε τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεολόγου. Balsamonis des. ἡμᾶς ἀνάγοντα. Tum alia eiusdem Zonarae, cuius finis est: ἐγκεκριμένων ἐκτός. Habentur G. & L. in Pandectis Canonum Guilielmi Beveregii Oxonii e Theatro Sheldoniano MDCLXXII. fol. Tom. I. a p. 1. ad p. 57. Prologus autem Zonarae legitur in Prolegomenis ad dictum Tom. §. XXII.

XIX. p. 82. Τῶν συνοδικῶν ἔνθεν ἀρχὴ κανόνων. *Hinc synodicorum Canonum initium.* Ἑρμηνεία τῶν κανόνων τῆς ἁγίας καὶ οἰκυμενικῆς πρώτης συνόδυ. *Expositio Canonum sanctae & oecumenicae primae synodi.* In margine vero superiori scriptum est: Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῦ κυρίυ καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῦ ἕως τῆς πρώτης συνόδυ ἔτη τιη'. *Ab assumtione Domini, Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi usque ad primam synodum anni CCCXVIII.* Zonarae Prologus inc. Ἡ ἁγία καὶ οἰκυμενικὴ πρώτη σύνοδος. Des. ἐξεφωνήθησαν. Deinde ἀρχὴ τῆς πρώτης καὶ οἰκυμενικῆς συνόδυ. Κανόνες κ'. *Principium primae & oecumenicae synodi. Canones XX.* Primus inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ. Interpretatio Zonarae inc. Διάφοροι κανόνες. Balsamonis inc. Οἱ ἀποςολικοὶ καὶ θεῖοι κανόνες. Des. καὶ μετὰ τὸ πατριαρχεῦσαι, διὰ τὴν ἀσοφίαν τῦ ἐπικινδύνυ ἀποτελέσματος τῆς ἰατρείας. Vltimus Canon des. ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ. Interpretatio Zonarae des. θεσμοθετεῖ. Balsamonis des. ἐφ' ὧν ἐξεφωνήθησαν. Loc. cit. a pag. 58. ad pag. 84.

XX. pag. 90. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκυμενικῆς δευτέρας συνόδυ, ἧς προεξῆρχον ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ὁ σοφὸς, καὶ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, καὶ ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος Ἰκονίυ. Σύνοδος οἰκυμενικὴ δευτέρα. Κανόνες η'. *Canones sanctae & oecumenicae II. synodi, cui praefuerunt magnus in Theologia Gregorius sapiens, & S. Gregorius Nyssenus, & S. Amphilochius Iconiensis. Synodus oecumenica secunda. Canones VIII.* In marg. sup. Ἀπὸ τῆς πρώτης συνόδυ ἕως τῆς δευτέρας ἔτη ἑξήκοντα. *A prima synodo usque ad secundam anni LX.* Praefatio inc. Ἡ ἁγία καὶ οἰκυμενικὴ δευτέρα σύνοδος. Des. ὑποτεταγμένυς κανόνας. Canon I. inc. Ὥρισαν οἱ ἐν Κωνςαντινυπόλει. Sola interpretatio Zonarae inc. Κατὰ Μακεδονίυ. Vltimus Canon, qui tamen est VII. (nam VIII. deest) des. τε τότε αὐτὺς βαπτίζομεν. Interpretatio Zonarae des. εἶτα βαπτίζονται. Balsamonis des. πάλιν βαπτίζονται. Ibid. a pag. 85. ad p. 98.

XXI. pag. 94. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκυμενικῆς τρίτης συνόδυ. *Canones sanctae & oecumenicae III. synodi.* In marg. sup. Ἀπὸ τῆς δευτέρας συνόδυ ἕως τῆς τρίτης ἔτη πεντήκοντα. *A secunda synodo usque ad tertiam anni L.* Praefatio inc. Ἡ τρίτη ἁγία καὶ οἰκυμενικὴ σύνοδος. Des. παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. Canon I. inc. Ἐπειδὴ ἐχρῆν. Interpretatio Zonarae inc. Τῶν ἱερῶν πατέρων. Balsamonis inc. Τῦ Νεςορίυ καθαιρεθέντος. Canon ultimus, qui est VIII. des. καὶ οἰκυμενικῇ συνόδῳ. Interpr. Zonarae des. ἄκυρος ἐςαι. Balsamonis des. τῆς Κωνςαντινυπόλεως. Sequitur Ἐπιςολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδυ πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγῆ σύνοδον περὶ Εὐςαθίυ τῦ γενομένυ αὐτῶν μητροπολίτυ. *Epistola eiusdem S. Ephesinae synodi ad sacram in Pamphylia synodum de Eustathio, qui fuit eorum Metropolita.* Inc. Μετὰ βυλῆς. Des. τῇ ἱερᾷ συνόδῳ. Interpr. Zonarae inc. Ὁ Εὐςάθιος, οὗ μέμνηται. Des. Ἀλεξανδρείας. Balsamonis inc. Παμφυλία ἐςίν. Des. Ἀλεξανδρείας. Ibid. a pag. 99. ad pag. 110.

XXII. p. 98. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκυμενικῆς τετάρτης συνόδυ. Κανόνες λ'. *Canones sanctae & oecumenicae IV. synodi. Canones XXX.* In marg. sup. Ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδυ ἕως τῆς δ' ἔτη δέκα. *A tertia synodo usque ad quartam anni X.* Praefatio inc. Ἡ ἁγία καὶ οἰκυμενικὴ τετάρτη σύνοδος. Des. ὑποτεταγμένυς. Canon I. inc. Τὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων. Interpr. Zonarae inc. Καὶ αἱ οἰκυμενικαί. Balsamonis inc. Ἐδικαίωσαν οἱ πατέρες. Vltimus Canon des. καταπιςευθήσονται. Interpr. Zonarae des. σωτηρίαν ὁμόσαι. Balsamonis des. τὴν τύτυ ἑρμηνείαν. Ibid. a p. 111. ad p. 149.

XXIII. p. 109. *b.* Περὶ τῆς ε' συνόδυ. *De V.* syn-

ſynodo. In marg. ſup. ἀπὸ δὲ τῆς τετάρτης συνόδȣ ἕως τῆς πέμπτης ἔτη ρʹ. *A quarta ſynodo uſque ad V. anni C.* Zonarae Praef. inc. Ἡ πέμπτη σύνοδος. Deſ. κανόνας δὲ ἡ τοιαύτη σύνοδος ȣκ ἐξέθετο. Nullos habet Canones. Ibid. pag. 150.

XXIV. p. ead. Περὶ τῆς ἕκτης συνόδȣ. *De VI. ſynodo*. Zonarae Praef. inc. Ἡ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ. Deſ. οὐδὲ αὕτη μέν τοι ἡ σύνοδος κανόνας ἐξέθετο. Ibid. pag. 151.

XXV. pag. ead. Περὶ τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδȣ τῆς ἐν τῷ Τρȣ́λλῳ. *De ſynodo ſexta dicta in Trullo*. Zonarae Praef. inc. Διὸ τοῦ δευτέρȣ. Deſ. συνηριθμήθη ἐκείνῃ. Tum alius titulus: Κανόνες τῶν ἐν Κωνςαντινȣπόλει ἐν τῷ Τρȣ́λλῳ τȣ̃ βασιλικȣ̃ παλατίȣ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰȣςινιανȣ̃ τȣ̃ εὐσεβεςάτȣ ϗ φιλοχρίςȣ ἡμῶν βασιλέως. Κανόνες ρβʹ. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii CPoli convenerunt, tempore Iuſtiniani religioſiſſimi & Chriſtianiſſimi noſtri Imperatoris. Canones CII.* Praecedit Προσφωνηματικὸς (ſubintellige λόγος) τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδȣ πρὸς τὸν εὐσεβέςατον βασιλέα, ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ᾿ αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας. *Adlocutio ipſius S. ſynodi ad religioſiſſimum Imperatorem, cui ſubiecerunt Canones ab ipſis expoſitos*. Inſcribitur: Τῷ εὐσεβεςάτῳ ϗ φιλοχρίςῳ βασιλεῖ Ἰȣςινιανῷ, κ. λ. Inc. Τῆς ἀῤῥήτȣ. Deſ. τὴν ἀπόλαυσιν. Zonarae interpr. inc. Ἡ γραφὴ αὕτη. Balſamonis inc. Ἀπὸ τȣ̃ παρόντος. Canon I. inc. Τάξις ἀρίςη. Anonymi ſcholium inc. Κἀντεῦθέν ἐςι καταφωρᾶσαι τῆς τῶν εἰκονομάχων κακȣργίας, κ. λ. Vltimus Canon deſ. ἐκδιδάσκει Βασίλειος. Interpr. Zonarae deſ. τελεώτερον τὸν Θεόν. Balſamonis deſ. ἐν τῷ τρίτῳ κανόνι αὐτοῦ. Ibid. a p. 151. ad. p. 283.

XXVI. p. 145. Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκȣμενικῆς ἑβδόμης συνόδȣ. *Canones ſanctae & oecumenicae VII. ſynodi*. In marg. ſup. Ἀπὸ δὲ τῆς ἕκτης συνόδȣ ἕως τῆς ἑβδόμης ἔτη ρκβʹ. γέγονε δὲ ἐν ἔτει ϛϟϛʹ. τῆς ιαʹ ἰνδ. *A ſexta vero ſynodo ad ſeptimam anni CXXII. facta autem eſt anno* 6096. (Chriſti DLXXXVIII.) *Indict. XI.* Zonarae Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη ϗ οἰκȣμενικὴ σύνοδος. Deſ. οἳ καὶ εἰσὶν ȣ̃τοι. Canon I. inc. Τοῖς τὴν ἱερατικήν. Interpr. Zonarae inc. Ἐν τῇ θεοπνεύςῳ γραφῇ. Balſamonis inc. Μαρτύρια λέγονται. Vltimus Canon, qui eſt XXII. deſ. ὥςε τῆς χρείας κατεπειγȣ́σης, μόνον εἶναι μετ᾿ εὐλαβείας. Zonarae interpr. deſ. τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Balſamonis deſ. τῆς ἐν τῷ Τρȣ́λλῳ. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XXVII. p. 159. *b.* Ἐπιςολὴ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ Κωνςαντινȣπόλεως, νέας Ῥώμης, πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, περὶ τȣ̃ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεςθαι τὰς χειροτονίας. *Epiſtola Taraſii ſanctiſſimi Patriarchae CPolis, novae Romae, ad Adrianum Papam Romae veteris, de non faciendis pecunia ordinationibus*. Inc. Πολυμερῶς. Deſ. ἀναδεικνύντες. Zonarae expoſitio inc. Ἡ ἐπιςολὴ αὕτη ἀπεςάλη. Deſ. κατακρίσεως ἄξιοι. Balſamonis inc. Ἡ ἐπιςολὴ αὕτη κατεσκευάσθη. Deſ. ἐκ τοῦ Σοφωνίȣ. Beveregii Tom. II. a pag. 184. ad pag. 188. ubi ſolum Balſamonis ſcholium.

XXVIII. p. 161. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας πρώτης ϗ δευτέρας συνόδȣ τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποςόλων συςάσης. Κανόνες ιζʹ. *Canones ſanctae primae & ſecundae ſynodi in templo SS. Apoſtolorum congregatae. Canones XVII.* Zonarae Praef. inc. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγέγραπται ȣ̃τως. Balſamonis inc. Τινὲς τὴν ἐπιγραφήν. Canon I. inc. Πρᾶγμα σεμνόν. Interpr. Zonarae inc. Ὁ κανὼν ȣ̃τος. Balſamonis inc. Ἐν τῷ ζʹ κανόνι τῆς ζʹ συνόδȣ. Vltimus Canon deſ. ἀποπληρῶν. Interpr. Zonarae deſ. ὁμοίως διετάξατο. Balſamonis deſ. τόπον ἐπέχȣσιν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXIX. pag. 171. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδȣ τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ϗ ἐπωνύμῳ ναῷ τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ λόγȣ σοφίας συςάσης, ϗ τὴν ἑβδόμην ϗ οἰκȣμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν ϗ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. Κανόνες τρεῖς. *Canones editi a ſancta ſynodo, quae in celebri templo, cui nomen a vera Dei ſapientia inditum, habita eſt, & oecumenicam VII. ſynodum confirmavit, omnemque ſchiſmaticum & haereticum errorem expulit. Canones tres.* Primus Canon inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος. Zonarae interpr. inc. Μὴ διαφέρεσθαι. Balſamonis inc. Τινὲς κατακρινόμενοι. Vltimus deſ. ἀνάθεμα ἔςω. Zonarae interpr. deſ. αὐτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ. Balſamonis deſ. ἀναίδειαν. Ibid. a p. 360. ad pag. 364.

XXX. p. 172. *b.* Ἡ ἐν Καρχηδόνι γενομένη σύνοδος, ἧς ἐξῆρχεν ὁ μέγας Κυπριανὸς, ϗ ἱερομάρτυς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. *Synodus Carthaginenſis, cui praefuit magnus Cyprianus & ſanctus martyr, qui erat Carthaginenſis Epiſcopus*. Prima Zonarae Praefatio inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεςέρα ἐςί. πρωτεύει γὰρ τῶν ἄλλων. Altera Balſamonis inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεςέρα ἐςί. γέγονε γάρ. Canon unicus, ſeu Epiſtola inc. Ἐν κοινοβȣλίῳ. Deſ. ϗ ἀληθείας. Interpr. Zonarae inc. Αὕτη ἡ ἐπιςολή. Balſamonis inc. Ἐν τῷ προοιμίῳ γέγραπται. Sequuntur deinde ſententiae Epiſcoporum in Concilio congregatorum; quibus breve aliud Zonarae ſubiicitur ſcholium, cuius finis eſt: ἀλλὰ κατὰ σύνοψιν ἐγράφησαν. Ibid. a pag. 365. ad pag. 374.

XXXI. pag. 176. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδȣ. Κανόνες κεʹ. *Canones ſynodi Ancyranae. Canones XXV.* Zonarae Praef. inc. Πρώτη πασῶν. Deſ. εἰσὶν ȣ̃τοι. Canon I. inc. Πρεσβυτέρȣς. Zonarae interpr. inc. Τῶν ὑποκυψάντων. Balſamonis inc. Κατὰ τὸν καιρόν. Vltimus Canon deſ. βαθμȣ́ς. Zonarae interpr. deſ. τὸ ἐπιτίμιον. Balſamonis deſ. μὴ δυνάμενοι. Ibid. a pag. 375. ad pag. 401.

XXXII. p. 183. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδȣ ιεʹ. *Canones ſynodi Neocaeſarienſis XV.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ. Deſ. εἰσὶν ȣ̃τοι. Canon I. inc. Πρεσβύ-

σβύτερος. Zonarae interpr. inc. Ἐὰν γάμον. Balsamonis inc. Ὁ ἀποστολικός. Vltimus Canon des. τῶν Πράξεων. Zonarae solius interpr. des. ἐκ ἀναγκαίων. Ibid. a pag. 403. ad pag. 414.

XXXIII. pag. 187. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου ιη'. *Canones Gangrenae synodi XVIII.* (sunt tamen revera XXI.) Praefatio inc. Ἡ ἐν Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει. Des. τῆς παρούσης συνόδου. Canon I. inc. Εἴ τις τὸν γάμον. Zonarae solius scholion inc. Φησὶν ὁ μέγας ἀπόστολος, κ. λ. Vltimus Canon des. γίνεσθαι εὐχόμεθα, Scholion Zonarae simul & Balsamonis des. λόγοις αὐτοῦ. Ibid. a pag. 415. ad pag. 427.

XXXIV. p. 190. Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδου κε'. *Antiochenae synodi in Syria Canones XXV.* Praefatio inc. Δύο γεγόνασιν. Des. εἰσὶν οὗτοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Zonarae schol. inc. Φασὶν οἱ τῆς συνόδου ταύτης. Balsamonis inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς. Vltimus Canon des. τῆς ἁγίας συνόδου. Zonarae schol. des. ἢ κυρώσῃς. Balsamonis des. διοικεῖσθαι. Ibid. a pag. 429. ad pag. 452.

XXXV. p. 196. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Καπατιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ μακαρίων πατέρων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς. Κανόνες ξ'. *Canones synodi Laodiceae, quae est urbs Phrygiae Capatianae, convocatae, multis in ipsa beatis Patribus ex variis Asiae provinciis congregatis. Canones LX.* Canon I. inc. Περὶ τοῦ δεῖν. Zonarae schol. inc. Εἰ καὶ ὁ κεκώλυται. Balsamonis inc. Οἱ δευτερογαμοῦντες. Vltimus Canon des. πρὸς Τιμόθεον δύο. Zonarae solius scholion des. καὶ διάστροφα. Ibid. a pag. 453. (per errorem 553.) ad pag. 481.

XXXVI. pag. 203. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου κα'. *Sardicensis synodi Canones XXI.* Praef. inc. Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος. Des. εἰσὶν οὗτοι. Canon I. inc. Ὁ ὅσιος ἐπίσκοπος. Zonarae schol. inc. Ἕκαστος τῶν ἐν τῇ συνόδῳ, κ. λ. Balsamonis inc. Περὶ τῶν μεταβαινόντων. Vltimus Canon des. ὁριζέσθω καὶ τοῦτο. Zonarae schol. des. τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Balsamonis des. ἀλλοτρίων ἐπισκόπων. Ibid. a pag. 482. ad pag. 508.

XXXVII. pag. 213. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. *Canones synodi Carthaginensis*, qui sunt CXXXVIII. Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος. Des. τῶν σελλόντων αὐτῆς. Hanc sequuntur quaedam pauca de Piceno, Italiae regione, ac de octo Africae partibus, quae in Beveregio desiderantur. Tum Actio prima, cuius initium: Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε. Μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν. Loc. cit. pag. 509. Canon I. inc. Ὥστε τὰ ἐν τῇ Νικαίων συνόδῳ. Zonarae interpr. inc. Ὃ δὲ λέγει Αὐρήλιος. Balsamonis inc. Ἀναγνωσθέντος. Ibid. pag. 514. Vltimus Canon inc. Ἄρχεται πρὸς τὴν ἐν Ἀφρικῇ σύνοδον, κ. λ. des. τιμιώτατοι ἀδελφοί, qui nihil aliud est, quam Cyrilli Alexandrini ad Africanam Synodum Epistola. Ibid. pag. 673. Sequitur deinde Attici CPolitani ad eamdem synodum Epistola, & alia synodi ad Caelestinum Romae Papam, ac tandem Acta CPoli de Agapio, & Bagadio, omnia cum scholiis Zonarae, & Balsamonis, quorum finis est: βασιλεύοντος τοῦ μικροῦ Θεοδοσίου. Ibid. a p. 674. ad p. 680. Quae heic unico paragrapho comprehendimus, in quatuor divisa reperies in Cod. XL. huius Plutei p. 73. qui sunt xx. xxi. xxii. & xxiii. ubi tamen sola Zonarae ἑρμηνεία legitur.

XXXVIII. pag. 267. *b.* Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς ἃ διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, αἳ καὶ ὡς κανόνες ἐδείχθησαν. *Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem Episcopum, qui ipsum de diversis Capitibus interrogaverat; ad quae praesenti Epistola Dionysius responsiones dedit, quae tamquam Canones sunt receptae.* Inscribitur: Διονύσιος Βασιλείδῃ, κ. λ. Inc. Ἐπέστειλάς μοι, πιστότατε, καὶ λογιώτατέ μου υἱέ. Des. τῷ κυρίῳ εὔχομαι. In Canones autem IV. divisa est. Zonarae interpr. inc. Πρὸς τὸ ἐρώτημα. Des. ἔγραψε πρὸς Ἄμμουν μονάζοντα. Balsamonis inc. Ἐπισκόπου τινὸς ἐρωτήσαντος. Des. ἐπιστολῆς πρὸς Ἄμμουν μονάζοντα. His vero duobus praecedit aliud Anonymi scholion de Dionysio, & Basilide, cuius initium: Ἰστέον, ὅτι γέγονε μὲν ὁ μακάριος Διονύσιος οὗτος ἀκροατὴς Ὠριγένους. Hoc excepto, reliqua habentur loc. cit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 7.

XXXIX. pag. 270. *b.* Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. Περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμοῦ παραπεπτωκότων, εἶτα μετανοησάντων. *S. Petri Archiepiscopi Alexandrini & martyris Canones* (XV.) *adlati in eius Sermone de Poenitentia. De iis qui tempore persequutionis lapsi sunt, ac deinde poenitentiam egerunt.* Canon I. inc. Ἐπεὶ τέταρτον ἤδη πάσχα. Zonarae scholium inc. Διαιρέσεις ποιεῖται. Balsamonis inc. Οἱ παρελθόντες κανόνες. Vltimus Canon des. ἐν ταύτῃ παρειλήφαμεν. Zonarae schol. des. μέχρι τῆς τεχνικωτέρας. Balsamonis des. κανὼν διατάττεται. Ibid. a pag. 8. ad pag. 23.

XL. pag. 275. *b.* Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ καὶ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *Epistola Canonica S. Gregorii Archiepiscopi Neocaesareae Thaumaturgi de iis, qui in captivitate idolothyta comederant, & alia quaedam peccata commiserant.* Continet Canones XI. Primus inc. Οὐ τὰ βρώματα. Zonarae schol. inc. Βαρβάρων ἐπελθόντων. Balsamonis inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἅγιος. Vltimus Canon des. τῶν ἁγιασμάτων. Solius Balsamonis schol. des. θεραπείαν ἀνήρτησε. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35.

XLI. pag. 280. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. *S. Athanasii Epi-*

sto-

ſtola ad Ammum monachum. Inc. Πάντα μὲν καλά. Deſ. εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Zonarae ἑρμηνεία inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας. Deſ. λίαν ἠλίθιος. Balſamonis inc. Τὴν ἐπιςολὴν ταύτην. Deſ. ἐντυγχανέτω τῷ Ζωναρᾷ. Ibid. a pag. 36. ad pag. 41.

XLII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἑορταςικῆς ἐπιςολῆς. Eiuſdem ex XXXIX. feſtali Epiſtola. Inc. Ἀλλ' ἐπειδή. Deſ. τοὺς ἀκεραίους. Zonarae ſchol. inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος. Deſ. εἰς τὸν τελευταῖον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποςόλων. Balſamonis inc. Ὁ τελευταῖος ἀποςολικὸς κανών. Deſ. γραφέντα. Ibid. pag. 42. ubi Zonarae interpretatio, & quidem longiuſcula deſideratur.

XLIII. pag. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ πρὸς Ῥουφινιανόν. Eiuſdem Epiſtola ad Ruphinianum. Inc. Σὺ μὲν τὰ ἐμῷ ἠγαπημένῳ. Deſ. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύουσί σε. Zonarae ſchol. inc. Οὐ περὶ τῶν εἰδώλοις θυσάντων. Deſ. ὁρισθεῖσαν τισιν, καὶ τὰ λοιπά. Balſamonis inc. Περὶ τῶν εἰδωλόθυτα φαγόντων. Deſ. κατεξετάσεως δέονται. Ibid. pag. 44.

XLIV. pag. 283. b. Τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου πατρὸς Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. Sancti ac magni Patris Baſilii Archiepiſcopi Caeſareae Cappadociae ad S. Amphilochium Epiſcopum Iconii Metropolis Phrygiae, Epiſtolae tres, complectentes Canones LXXXV. Prima continens Canones XVI. inc. Ἀνοήτῳ φησίν. Deſ. διαπορεύεται καὶ αὐτὰ τρίβους θαλασσῶν. Secunda pag. 292. continens Canones XXXIV. inc. Ἠρώτησας ἡμᾶς περὶ Βιάνορος τοῦ πρεσβυτέρου. Deſ. ὡς τῆς ἀνειμένης πορνείας αἱρετώτερα. Tertia pag. 303. b. Canones complectitur XXXV. & inc. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικούς. Deſ. περισώσασθαι. Zonarae interpr. inc. Πολλῆς ταπεινοφροσύνης. Deſ. καὶ ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως, quae tamen ultima in edit. Balſamoni tribuuntur. Balſamonis inc. Μετὰ τὸ προοιμιάσασθαι. Deſ. ἀκοινωνησίᾳ παντελεῖ κατακρίνονται. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.). In Codice alia interdum admiſcentur anonymi ſcholia, quorum primum ita inc. Τοῦ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας, καθά φησι Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιςολῇ, καὶ τῇ πρὸς Κολασσαεῖς, Χριςός ἐςιν, κ. λ. quod pertinet ad primum Epiſtolae primae Canonem.

XLV. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ἐξ ἑτέρας πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον ἐπιςολῆς περὶ βρωμάτων διαφορᾶς. Eiuſdem ex alia Epiſtola ad B. Amphilochium de ciborum differentia. Inc. Τοῖς δὲ κομψοῖς. Deſ. οὐκ ἠνόμησεν. Vnicum Zonarae ſchol. inc. Οἱ Ἐγκρατῖται. Deſ. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν. Ibid. pag. 168. (per errorem 368.)

XLVI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Διόδωρον ἐπίσκοπον Ταρσοῦ περὶ τῶν δύο ἀδελφὰς ἀγομένων εἰς γάμον. Eiuſdem ad Diodorum Epiſcopum Tarſi de iis, qui duas ſorores in matrimonium duxerant, Epiſtola duos continens Canones, quorum enumeratio in editione cum ſuperioribus coniungitur. Primus Canon inc. Ἀφίκετο εἰς ἡμᾶς. Deſ. τοὺς ἐντυγχάνοντας. Hunc praecedit ſcholion breve anonymi, quod inc. Τῆς ἐπιςολῆς ταύτης, κ. λ. Balſamoni tributum in editione pag. 139. (per errorem 319.) Conſequitur aliud Zonarae, cuius initium: Ἀνατρέψαι. Finis: ἀναγινώσκοντας, Balſamoni itidem l. c. tributum. Alter Canon inc. Πρῶτον μέν. Deſ. ἐναπομεῖναι. Zonarae ſcholion valde longum inc. Προκαταςήσας τὸν λόγον. Deſ. ἐκεῖ ἐναπομεῖναι, quod deeſt in edito. Balſamonis inc. Ἡ πρὸς Διόδωρον. Deſ. καὶ χρησιμώτατα.

XLVII. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναίου. Eiuſdem ad Gregorium presbyterum, ut ſeparetur a muliercula, cum qua habitabat. Inc. Ἐνέτυχόν σου. Deſ. γενήσονται. Zonarae ſchol. inc. Γρηγόριός τις πρεσβύτερος. Deſ. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης κανόνων τρίτος. Balſamonis inc. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Deſ. γυναικὸς συνοικίᾳ. Ibid. pag. 142. (per errorem 322.) ſub unius Balſamonis nomine.

XLVIII. pag. 315. Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις, ὥςε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας παρὰ τοὺς κανόνας. Eiuſdem Chorepiſcopis, ne ſine ipſo fiant miniſtri praeter canones. Inc. Πάνυ με λυπεῖ. Deſ. ὑπηρεσίαν δεχθείη. Zonarae ſchol. inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας. Deſ. ἐπέχειν τοὺς χωρεπισκόπους φησίν. Deeſt in edito. Balſamonis inc. Τίνες ἦσαν. Deſ. δοκιμασίαν αὐτῶν. Ibid. pag. 144. (per errorem 374.)

XLIX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν (lege ἑαυτὸν) ἐπισκόπους, ὥςε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. Eiuſdem ad Epiſcopos ſibi ſubiectos, ne propter pecunias ordinent. Inc. Τὸ τοῦ πράγματος. Deſ. κληθήσονται. Zonarae ſchol. inc. Πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπισκόπους. Deſ. τιμὴ αἵματος ἔσονται καὶ κληθήσονται. Deeſt in edito. Balſamonis inc. Πῶς κολάζονται. Deſ. τιμὴ αἵματος ἔσονται. Ibid. pag. 145. (per errorem 375.)

L. pag. 316. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζ' κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. Eiuſdem ex XXVII. Capite eorum, quae de S. Spiritu ad B. Amphilochium ſcripta ſunt. Inc. Τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Deſ. εἰσφερομένην. Primum ſcholion eſt anonymi, cuius initium: Ἰςέον, ὅτι ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Χρυσόςομος ἐν τῷ ξδ' λόγῳ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιςολῆς, κ. λ. Alterum Zonarae, quod inc. Περὶ τῶν ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἐθῶν. Deſ. κηρύσσειν ἐν γράμμασι. Deeſt in edito. Tertium item Zonarae inc. Ἐν μὲν τοῖς προλαβοῦσιν. Deſ. εἰς τὸ τῆς πίςεως μυςήριον. Loc. cit. pag. 147. (per errorem 377.) Balſamoni tributum.

LI. pag. 317. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κθ' κεφαλαίου τῆς αὐτῆς πραγματείας. Eiuſdem ex XXIX. Capite eiuſdem Operis. Inc. Πρός γε μήν. Deſ. τὸ αἰδέσιμον ἔχοντα. Zonarae ſchol. inc. Ἔτι κατασκευάζει ὁ ἅγιος. Deſ. τοῖς δόγμασιν. Ibid. pag. 149. (per errorem 379.) Balſamoni tributum.

LII. pag. 318. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς τὸν ἅγιον Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς. *Epistola Canonica S. Gregorii Episcopi Nysseni ad S. Letoium Episcopum Melitenes*, Canones VIII. comprehendens. Inc. Ἓν καὶ τοῦτο. Des. τῆς σῆς μεγαλοφυΐας ᾖ. Zonarae interpr. inc. Ἐν καιρῷ τῆς τοῦ πάσχα ἑορτῆς. Des. ἀναστῆλαι τὴν ἀδικίαν. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. ubi tamen scholia Balsamonis nomen praeseferunt.

LIII. pag. 323. *b*. Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑνὸς τῶν ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, γενόμεναι πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. *Responsa Canonica Timothei SS. Episc. Alexandriae, unius ex CL. SS. PP. CPoli congregatis, facta ad interrogationes illi propositas ab Episcopis & Clericis*. Inc. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον. Des. οἱ δὲ καὶ μείζονος. Primum scholion est anonymi, quod inc. Ἰστέον, ὅτι μετὰ Διονύσιον τὸν μέγαν ιδ' Ἀλεξανδρείας γενόμενον ἐπίσκοπον οἶδε ἐπισκόπησαν, κ. λ. Varios enumerat Alexandrinae Ecclesiae Episcopos, deest autem in edito. Ἑρμηνεία vero Balsamonis (huic enim adscribitur l. c. pag. 165. licet in Codice nullum nomen adpositum sit) inc. Ἠρωτήθη. Des. καὶ τελεωτέρας.

LIV. p. 325. Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐπιστάντων ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiep. Alexandrini Edictum, quum SS. Theophania in die Dominico instarent*. Inc. Καὶ τὸ ἔθος. Des. ἐνταῦθα. Ibid. pag. 170.

LV. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ ὑπομνηστικὸν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμὼν διὰ τὴν Λυκώ. *Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco*. Continet Canones X. Primus inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων. Vltimus des. ἰδιοποιείσθω. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτουργὸν τοῦ Θεοῦ. Scholia inc. Περὶ βίου. Des. τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Ibid. pag. 170. ubi nomen Balsamonis praeferunt.

LVI. pag. 326. Τοῦ αὐτοῦ Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν. *Eiusdem Aphyngio de iis qui dicuntur Cathari*. Inc. Δεδήλωκέ μοι. Des. ἀντίκειται. Schol. inc. Περὶ τῶν Ναυατιανῶν. Des. τῆς πρώτης συνόδου. Ibid. p. 174. (per errorem 374.)

LVII. pag. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ Ἀγαθῷ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem Agatho Episcopo*. Inc. Ἀγνοῶν. Des. τιθέναι δύνασαι. Scholion inc. Μάξιμός τις. Des. ἢ τὸ κατεπεῖγον. Ibid.

LVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem Menae Episcopo*. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα. Des. συνάγεσθαι. Scholion inc. Γυναῖκά τινα. Des. ἐν τοῖς ὕμνοις. Ibid. p. 175.

LIX. pag. ead. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Δόμνον Ἀντιοχέα. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandrini ad Domnum Antiochenum* Epistola, Canones continens III. Primus inc. Ἔπασα τῶν καθ' ἡμᾶς, cuius scholion inc. Τὸ προοίμιον. Vltimus des. ἐν κυρίῳ προσαγορεύει. Huic duplex ἑρμηνεία, prima Balsamonis inc. Ὅρα πρῶτον μέν. Des. κατὰ τὴν παραίτησιν. Deest in edito. Altera Zonarae inc. Καὶ παραίτησις. Des. νοηθήσεται. Haec loc. cit. p. 177. Balsamoni tribuitur.

LX. pag. 327. *b*. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem Episcopis, qui sunt in Libya & Pentapoli*, Epistola, Canones continens IV. Primus inc. Παντός. Vltimus des. τοῖς τῆς ἐκκλησίας θεσμοῖς. Scholium unicum inc. Τὸ ἀκοινώνητον. Des. ἐπιτιμωμένους. Ibid. pag. 178.

LXI. pag. 328. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐμμέτρων αὐτοῦ ποιημάτων περὶ τοῦ τίνα χρὴ ἀναγινώσκεσθαι βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γραφῆς. *S. P. N. Gregorii Theologi ex eius metricis poëmatibus, quinam libri legendi sint veteris ac novi Testamenti*. Inc. Ὄφρα δή. Des. οὐκ ἐν γνησίαις. Balsamonis ἑρμηνεία inc. Ἵνα δὲ μή. Des. ἀλλὰ νόθον. Ibid.

LXII. pag. ead. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *S. P. N. Amphilochii Episcopi Iconii ex iambis ad Seleucum de eodem argumento*. Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο. Des. θεοπνεύστων γραφῶν. Ibid. pag. 179.

LXIII. pag. ead. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδου πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁσιωτάτους μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης. *Encyclica Epistola Gennadii Patriarchae CPolitani, & sanctae cum eo congregatae synodi ad omnes SS. Metropolitanos, & ad Papam Romae*. Inc. Ὁ δεσπότης ἡμῶν. Des. θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Sequuntur subscriptiones ipsius Gennadii, & aliorum quatuor Episcoporum, tum haec: ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ογ'. quorum omnium nomina vide apud Leunclavium Iuris Graec. Rom. Lib. III. pag. 189. Huius Epistolae pars, a verbis nimirum κάλλιστα καὶ λίαν εὐσεβῆ, κ. λ. tamquam Balsamonis scholium proponitur tum in Bevereg. l. c. p. 181. tum etiam in Collect. Canonum Paris. MDCXX. cum Balsamonis Commentariis. Omnia tamen ad eamdem Epistolam pertinere, innuitur ex nostro Codice, & opinatus est etiam Leuncl. loc. cit. p. 188.

LXIV. p. 329. Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου. *Ex Epist. Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἡ ἐπιστολή. Des. αἵματος τούτου. In Bevereg. l. c. p. 183.

LXV. pag. ead. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τύπων συντάξεων, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων κανόνες περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. P. N. Nicephori Archiep. Cpolitani, Confessoris ex eius Ecclesiasticis Constitutionibus, & cum eo SS. Patrum Canones* (LXV.) *de diversis Capitibus*. Inc. Τὰς ἐκκλησίας τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν. Des. καὶ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως. Nulla subiici-

tur

tur interpretatio. Diversi sunt ab iis, qui adferuntur Tom. VII. Concilior. Labbaei edit. Paris. MDCXLIV. p. 1297.

LXVI. pag. 330. *b.* Τῦ μακαριωτάτυ μητροπολίτυ Ἡρακλείας κυρῦ Νικήτα ἀποκρίσεις πρός τινα Κωνςαντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη παρ' αὐτῦ. *Beatissimi Metropolitae Heracleensis D. Nicetae responsa ad quemdam Constantinum Episcopum ad ea, de quibus fuerat ab ipso interrogatus.* Inc. Τὺς εἰς δεύτερον συνοικέσιον ἐρχομένυς. Des. διὰ τὺς γονεῖς. In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 310. Sed inter quartam, & quintam Quaestionem, Codex alias quinque inserit cum suis responsionibus, quae desunt in edito: quemadmodum etiam post finem adlatum alii quindecim versus sequuntur.

LXVII. pag. 331. Ἕτερον κεφάλαιον κανονικὸν τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ. *Alterum Caput Canonicum S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani.* Inc. Οὐ γὰρ ἁπλῶς. Des. γίνηται ἡ σπυδή. Ibid. Lib. III. p. 186.

LXVIII. pag. ead. *b.* Περὶ μνηςείας, καὶ ὅτι ὐδέν ἐςι γάμυ τε καὶ μνηςείας διαφορὰ εἰς σύςασιν τῦ θεμιτῦ καὶ ἐῤῥωμένυ. *De sponsalibus, & quod nihil est discriminis inter nuptias & sponsalia in hoc, ut licite iusteque contrahantur.* Inc. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ κς'. ἡμέρᾳ δ'. ἰνδ. δ'. ἔτυς ͵ςφοδ'. προκαθημένυ Ἰωάννυ, κ. λ. Εἰ καὶ μὴ προδήλως. Des. κ̀ ἐῤῥωμένυ κ̀ θεμιτῦ. Ibid. pag. 211.

LXIX. pag. ead. Ἑτέρα συνοδικὴ σημείωσις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίυ, κ̀ αὕτη περὶ μνηςείας. *Alia synodica significatio de eodem Capite, & haec de sponsalibus.* Inc. Μηνὶ Μαρτίῳ ιθ'. ἰνδ. ε'. ἔτυς ͵ςφοε'. προκαθημένυ Ἰωάννυ, κ. λ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Des. ἐξεφωνήθησαν. Ibid. p. 212. In Codice alii novem versus sequuntur.

LXX. pag. 332. Μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδ. ιε'. ἔτους ͵ςχ'. Υπόμνημα τοῦ κουροπαλάτου καὶ μεγάλου δρουγγαρίου τῆς Βίγλας κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Θρακησίου, ἐφ' ᾧ καὶ λύσις ἐξεφωνήθη τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὴν προγεγονυῖαν παρ' αὐτοῦ νεαρὰν περὶ τοῦ γάμυ ἐπικυροῦσα, κ̀ ἄλυτον μένειν ἐπιτάττουσα τὴν μεθ' ἱερολογίας προβαίνουσαν μνηςείαν. *Mense Martio, Indict. XV. Anno* 6600. (Christi MXCII.) *Suggestio Curopalatis magnique Drungarii Viglae D. Ioannis Thracesii, in quam responsum pronunciatum est ab Imperatore D. Alexio Comneno, Novellam ab se prius editam de nuptiis confirmans, utque sponsalia precibus sacris intervenientibus contracta, indiremta maneant, praecipiens.* Inc. Δέσποτά μυ ἅγιε, μνηςείας γάμων. Des. δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων. Ibid. Lib. II. a pag. 132. ad pag 138. ubi Imperatoris Rescriptum ab Ioannis Thracesii Relatione divisum est. In Codice alia pauca sequuntur.

LXXI. pag. 333. *b.* Τοῦ βασιλέως κυροῦ Κωνςαντίνυ τοῦ Πορφυρογεννήτυ νεαρὰ δευτέρα νομοθεσία περὶ τῶν ἑκυσίως φονευόντων, δεχομένη μὲν αὐτὺς κατὰ συμπάθειαν παρὰ δύναμιν τῆς πρώτης, ἀειφυγίᾳ δὲ κ̀ περιυσίας ἐκπτώσει καταδικάζυσα. *Imperatoris D. Constantini Porphyrogennetae de iis, qui sponte caedes committunt nova lex altera, recipiens quidem eos ex misericordia, praeter sententiam prioris; exsilio tamen perpetuo & bonorum publicatione multans.* Inc. Ταῦτα νομοθετεῖν προῃρήμεθα νῦν. Des. τὸν μονήρη βίον αἱρεῖσθαι καταναγκάζεσθαι. Ibid. p. 111. quinque versus in fine longior.

LXXII. p. ead. Sequuntur excerpta quaedam *de Episcopis* ex Libro Basilicarum Constitutionum tertio: tum alia pauca *de cognationis gradibus*, ac *de dote*, ita brevia, ut unde fuerint desumpta, expiscari minime licuerit.

LXXIII. pag. 334. *b.* Τῦ μακαριωτάτυ καὶ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ Βυλγαρίας κυροῦ Δημητρίυ τῦ Χωματηνοῦ περὶ βαθμῶν συγγενείας. *Beatissimi & sanctissimi Archiep. Bulgariae D. Demetrii Chomateni de gradibus cognationis.* Inc. Ὁ μὲν λόγος, ὃν ᾐτήσω. Des. εὐαρεςησάντων αὐτῷ, ᾧ πρέπει, κ. λ. In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 311. In Codice subditur Tabula diversos cognationis gradus, prohibitos, ac non prohibitos repraesentans.

LXXIV. pag. 356. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κωνςαντῖνον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μητροπόλεως Δυῤῥαχίυ τὸν Καβάσιλαν ἀποκρίσεις. *Eiusdem ad Constantinum Cabasilam Archiepiscopum Metropolis Dyrrhachii responsa.* Inc Ὑπακοὴ κ̀ ὄκνος, εἴτυν δειλία. Des. οἱ τὰ περὶ τύτων κοινῇ συνδιασκεψάμενοι. Ibid. a pag. 316. ad p. 323. ubi sunt tantummodo Quaestiones IV.

LXXV. pag. 340. Κωνςαντίνυ ἀρχιεπισκόπυ Δυῤῥαχίυ τοῦ Καβάσιλα ἐρωτήσεις πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κίτρυ κύριον Ἰωάννην. *Constantini Cabasilae Archiepiscopi Dyrrhachii Interrogationes ad Episcopum Citri Dominum Ioannem*, cum suis responsionibus. Sunt autem numero XXV. Inc. Εἰ συμβῇ ἱερυργῆσαι μητροπολίτην, κ. λ. Des. εἰ κ̀ ἐπὶ τῶν πρεσβυτέρων νομοθεσιῶν τὸ κράτος ἐκέκτηντο. Ibid. a pag. 323. ad pag. 335. ubi sunt tantummodo Quaestiones XVI.

LXXVI. pag. 346. Ἰωάννυ μοναχοῦ τοῦ Ζωναρᾶ, τοῦ γεγονότος μεγάλυ Δρυγγαρίυ τῆς Βίγλης κ̀ πρωτασηκρῆτις λόγος πρὸς τὴν φυσικὴν τῆς γονῆς ἐκροὴν μίασμα ἡγυμένυς, κ̀ κωλύοντας τὺς παθόντας σπέρματος ἔκκρισιν, οὐ μόνον τῆς ἁγίας τῶν θείων μυςηρίων μετέχειν μεταλήψεως, ἀλλὰ μηδὲ τῶν θείων θίγειν εἰκόνων διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. *Ioannis Zonarae monachi, magni quondam Drungarii Viglae & primi a secretis Oratio ad eos, qui naturalem seminis fluxum immunditiem existimant, probibentque eos, qui eiusmodi seminis egestionem patiuntur, non solum sacrae divinorum mysteriorum susceptionis participes fieri, sed tangere etiam sacras imagines ob eamdem caussam.* Inc. Μὴ γίνυ δίκαιος πολύ. Des. ἐπενέγκῃ τὴν ἐπιτίμησιν. Ibid. pag. 351.

LXXVII. p. 349. Ἀναςασίυ πατριάρχυ Θευπόλεως, κ̀ Κυρίλλυ Ἀλεξανδρείας ἔκθεσις σύντομος τῆς ὀρθοδόξυ πίςεως. *Anastasii Patriarchae Antiocheni, & Cyrilli Alexandrini brevis expositio*

tio orthodoxae fidei. Inc. Ποίας θρησκείας εἶ ἄνθρωπε; Χριστιανὸς εἰμί. Des. διαιροῦνται δὲ κατὰ τὰς ὑποστάσεις ἤτοι τὰ πρόσωπα. Graece edidit versionemque Latinam addidit Theodorus Beza Genevae MDLXX. 8. una cum libris V. Athanasii de Trinitate, libris Basilii contra Eunomium &c. Vid. Fabric. l. cit. Lib. V. c. 27. T. VIII. p. 588.

LXXVIII. p. 349. *b*. Τόμος Σισινίου πατριάρχου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο. Σισίνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης νέας. *Tomus Sisinii Patriarchae, quod non liceat duobus fratribus ducere duas consobrinas. Sisinius Dei misericordia Archiepiscopus Constantinopolis Novae Romae.* Inc. Καὶ ἰατρὸς ἐκεῖνος. Des. κατὰ τὴν κα΄ τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς, τῆς ι΄ ἰνδικτ. ἐν ἔτει τῷ ςφε΄. Exstat in Leunclavii Iure Graeco-Rom. lib. III. p. 197.

LXXIX. p. 351. Ἴσον τῆς ἐκτεθείσης συνοδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, παρὰ Νικήτα τοῦ ὁσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ τὸ ςφξε΄ ἔτος, τῆς ε΄ ἰνδικτ. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἑβδόμου βαθμοῦ. *Exemplum editae Synodicae Constitutionis sub Michaele sanctissimo & oecumenico Patriarcha, a Niceta sanctissimo Protosyncello, & Chartophylace magnae Ecclesiae anno 6565. indiction. 5. de non faciendis nuptiis in septimo gradu*. Inc. Ἀνήνεγκας ἱερώτατε. Des. βεβαιωθὲν, ἐπεδόθη, μηνὶ, καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις. Exstat in Leunclav. l. c. Lib. III. p. 206.

LXXX. p. 352. Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ Θωμαΐτῃ, καὶ Ἰωάννου τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς Βίγλας, καὶ Γεωργίου πρωτοπροέδρου τοῦ Μαγγάνη, καὶ Ἰωάννου πρωτοπροέδρου τοῦ Σολομῶντος Ἀποκρίσεις πρὸς τὸν μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως Βασίλειον. *Nicolai sanctissimi Domini nostri & oecumenici Patriarchae in Thomaite, & Ioannis magni Praefecti Vigilum, & Georgii Protoproedri Mangane, & Ioannis Protoproedri Salomonis, Responsiones ad Metropolitam Philippopolis Basilium*. Inc. Προέθετο ὁ θεοφιλέστατος. Des. ἐπιζητεῖν. Ibid. Altera Ἠρωτήθησαν. Des. προσεσημείωται. Vid. Leuncl. l. c. Lib. III. p. 215.

LXXXI. Ibid. Σημείωμα συνοδικὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κομνηνοῦ κυρίου Μανουὴλ, πατριάρχου ὄντος Λουκᾶ κ. τ. λ. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἑβδόμου βαθμοῦ ἐξ αἵματος. *Significatio synodica sub Imperio Domini Manuelis Comneni, & sub Patriarcha Luca &c. de non faciendis nuptiis septimi gradus cognationis*. Inc. Εὐστόχως ὁ σοφώτατος Σολομῶν. Des. καὶ ὅτι οὐδ' ἀπὸ τοῦ τόμου κεκώλυται. Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 217.

LXXXII. p. 353. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν κυρίου Νικηφόρου, καὶ χαρτοφύλακος πρός τινα μοναχὸν Θεοδόσιον καὶ ἔγκλειστον Κορίνθου, περιεχουσῶν λύσιν τινῶν ζητημάτων. *Ex Epistolis Domini Nicephori, & Chartophylacis ad quemdam monachum Theodosium & inclusum Corinthi, continentibus solutionem quarumdam quaestionum*. Inc. Περὶ ὧν ἠρώτησας τίμιε πάτερ. Des. ἵνα μὴ λάθῃς βλάψας πολλούς. Sunt plura excerpta, quam in Leuncl. L. V. p. 341. Vid. Orthodoxogr. A. MDLV. p. 936. & A. MDLXIX. p. 74. & ad calcem Philastrii, Basil. MDXXXIX. 8. p. 404. seq. & in quibusdam Biblioth. Patrum editionibus, ut Lugdun. T. XII. p. 547.

LXXXIII. p. 355. Τὸ γεγονὸς σημείωμα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ ἀποκείρεσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων ἐπισκόπων γαμετὰς κατὰ τὴν κ΄ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς, δ΄ ἡμέρᾳ, ἰνδικ. ε΄. *Subnotatio facta a celebri Imperatore Domino Isaacio Angelo, ut tondeantur electorum Episcoporum uxores. XX. Septembris, feria IV. indictione V.* Inc. Ἡ ἔννομος, τοῦ βασιλέως ἀπόφασις. Des. ἦσαν δὲ τῷ βήματι τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτοις συνεδριάζοντες ἀρχιερεῖς ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου, καὶ ἕτεροι οὐκ ὀλίγοι. Exstat in Tomo I. Iuris Graeco-Romani Leunclavii Lib. II. p. 175.

LXXXIV. p. 356. Νεαρὰ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως, κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἡ περὶ τῆς μνηστείας, ἐκτεθεῖσα κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα, τῆς ζ΄ ἰνδικ. τοῦ ςφϙ΄. δευτέρου ἔτους. *Novella memorandi Imperatoris, Domini Alexii Comneni de sponsalibus, edita mense Iulio, Indictione VII. 6590. anno secundo*. Inc. Ἡ μὲν παλαιὰ, καὶ πρεσβυτέρα νομοθεσία. Des. τῆς ἀνίερου κατεργαζόμενοι συναναστροφῆς. Exstat ibid. p. 126.

LXXXV. p. 357. Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυρίου Ἠλιοῦ ἀποκρίσεις πρός τινα μοναχὸν Διονύσιον περὶ διαφόρων αὐτοῦ ἐρωτήσεων. *Metropolitae Cretensis Domini Eliae Responsiones ad quemdam Dionysium monachum de diversis eius interrogationibus*. Inc. Τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς ἐμῆς διανοίας, καὶ ἄπορον, πνευματικὲ ἀδελφέ. Des. τὸ μὲν δοκεῖν συναινεῖν διὰ τὴν ἀνηβότητα. Vid. Leunclav. l. c. Lib. V. p. 335.

LXXXVI. p. 358. *b*. Ἀναφορὰ τινὸς μοναχοῦ γέροντος Καππαδόκου Βασιλείου τοὔνομα πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἐκεῖνον κύριον Νικήταν. *Anaphora, seu Responsum monachi senis cuiusdam Cappadocis, nomine Basilii ad metropolitam Thessalonicensem Dominum illum Nicetam*. Inc. Δέσποτά μου ἅγιε. Des. καὶ οὕτως ἔσω ἀνεύθυνος ἡ ὑπογραφὴ, ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Νικήτας. Vid. Leunclav. l. c. p. 344.

LXXXVII. p. 359. Ἐρωτήσεις τινῶν μοναχῶν ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων, καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς γενόμεναι παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας συνόδου, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Νικολάου, βασιλεύοντος τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐφ' αἷς καὶ ἑρμηνεῖαι ἐξεφωνήθησαν παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν. *Interrogationes quorumdam monachorum extra Vrbem degentium, & Responsiones ad ipsos factae a sancta Constantinopolitana Synodo, tempore sanctissimi Domini Patriarchae Nicolai, regnante glorioso Imperatore Domino Alexio Comneno, quibus adiunctae sunt interpretationes Domini Theodori Balsamonis Patriarchae Antiocheni*. Inc. Εἰ χρὴ μοναχὸν εἰσιέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον. Des. ὅπερ οὐ βούλεται ὁ ἅγιος. Vid. Beveregium l. c. T. II. Part. I.

LXXXVIII. p. 360. *b*. Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πα-

παρὰ τῦ Πάπα Ῥώμης κυρίε Ἀδριανῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κύριον Βασίλειον τὸν Ἀχριδηνόν. Ἀδριανὸς ἐπίσκοπος δῦλος δύλων Θεῦ τῷ σεβασμίῳ ἀδελφῷ τῷ Θεσσαλονικέων ἀρχιεπισκόπῳ ἀσπασμὸν κ̀ ἀποςολικὴν εὐλογίαν. *Epistola missa ab Adriano Romano Papa ad sanctissimum Archiepiscopum Thessalonicensem Dominum Basilium Acbridenum. Adrianus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Thessalonicensi Archiepiscopo salutem & apostolicam benedictionem.* Inc. Ἐξότε διὰ τῦ ἀρχαίε πολεμίε τῦ φθόνε. Des. διὰ τῶν σῶν γραφῶν θέλομεν ἡμῖν δηλώσασθαι. Vid. T. XXVII. Concilior. edit. Regiae ad A. C. MCLIV.

LXXXIX. p. 361. Ἀντιγραφὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπε Θεσσαλονίκης κυρίε Βασιλείε τῦ Ἀχριδηνῦ πρὸς τὸν Πάπαν Ῥώμης Κύριον Ἀδριανόν. *Responsum Archiepiscopi Thessalonicensis Domini Basilii Acbrideni ad Papam Romanum Dominum Adrianum.* Inc. Ἀνέγνωμέν σου τὴν ἐπιςολὴν ἁγιώτατε πάπα. Des. ἐ τῷ δεσποτικῷ θελήματι οἱ δῦλοι ὑπηρετήσομεν. Est in Leuncl. Iure Graeco-Romano p. 307. & apud Allatium de Consensu p. 658.

XC. p. 362. Ἐρωτήσεις τῦ θεοφιλεςάτε ἐπισκόπε Βελλᾶς μετὰ λύσεων συνοδικῶν τῦ ἱερωτάτε μητροπολίτε Δυῤῥαχίε Ῥωμανῦ, κ̀ ἱερωτάτων τῶν ἀδελφῶν, τῦ Καισαρείας Καππαδοκίας Μητροφάνες, τῦ Σάρδεων Ἀνδρονίκε, τῦ Φιλαδελφείας Φωκᾶ, τῦ Ποντοηρακλείας Νικηφόρε, τῦ Σμύρνης Γεωργίε, κ̀ Μηθύμνης Μιχαήλ. *Interrogationes Deo dilectissimi Episcopi Bellae, cum synodicis solutionibus Romani sanctissimi Metropolitae Dyrrachii, & sanctissimorum eius fratrum Metrophanis Caesareae Cappadociae, Andronici Sardes, Phocae Philadelphiae, Nicephori Heracleae Ponti, Georgii Smyrnae, & Michaelis Methymnes.* Inc. Τινὲς τῶν οἰκείων γυναικῶν. Des. κ̀ τὴν κηρίνην πρασίνην σφραγῖδα. Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 238.

XCI. Ibid. Ὅρος τοῦ παναγιωτάτε ἡμῶν δεσπότε τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχε κυρίε Μανεὴλ κ. τ. λ. κ̀ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τῦ Καισαρείας Καππαδοκίας Μητροφάνες, τῦ Σάρδεων κ̀ ἐξάρχε πάσης Λυδίας Ἀνδρονίκε, τῦ Φιλαδελφείας, κ̀ τὸν τόπον ἐπέχοντος τῦ Συρακέσης, Φωκᾶ, τῦ Ποντοηρακλείας, κ̀ τόπον ἐπέχοντος τῦ Κλαυδιεπόλεως, Νικηφόρε, τῦ Σμύρνης, Γεωργίε, τοῦ Δυῤῥαχίου Ῥωμανῦ, κ̀ τῦ Μηθύμνης Μιχαήλ. *Definitio sanctissimi Domini nostri oecumenici Patriarchae, Domini Manuelis &c. & sacratissimorum Episcoporum, Metrophanis Caesareae Cappadociae, Andronici Sardes & exarchae totius Lydiae, Phocae Philadelphiae & Locum tenentis Syracusae, Nicephori Heracleae Ponti & locum tenentis Claudiopolis, Georgii Smyrnae, Romani Dyrrachii, & Michaelis Methymnes.* Inc. Οὐ ἐν σώμασιν αἱ ψυχαὶ, τοῦτ' ἐν πράγμασιν οἱ καιροί. Des. κ̀ τὴν κηρίνην πρασίνην σφραγῖδα. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 240.

XCII. p. 363. Ἐρώτησις τινὸς [Δυῤῥαχίτε μεγάλε Σακελλαρίε] περὶ γάμε τοιῦδε, εἰ ἐπιτέτραπται πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Βασίλειον· τὰ δὲ τῦ βαθμῦ ἔχουσιν ὕτως. *Interrogatio cuiusdam [magni Sacellarii Dyrrachii] de quibusdam nuptiis, si debeant permitti, ad Basilium Thessalonicae. Gradus autem cognationis ita se habent.* Inc. Ὁ Πετρακᾶς ἐγέννησε τὴν Ἀρχόντισσαν, κ̀ τὴν Καλὴν ὁμομητρίας. Des. κἂν τὰ παρόντα λάβωσι λύσιν. Vid. Leuncl. Lib. V. p. 309.

XCIII. p. 365. Τῦ πατριάρχε κυρίε Ἀλεξίε περὶ γάμε. *Domini Alexii Patriarchae de nuptiis.* Inc. Προκαθημένε Ἀλεξίε τῦ ἁγιωτάτε κ̀ οἰκεμενικῦ πατριάρχε ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων Νικολάε Ἀγκύρας, Κωνςαντίνε Πατρῶν, Λαυρεντίε Δυῤῥαχίε, κ̀ Κωνςαντίνε Χωνῶν. παριςαμένων ἐκκλησιαςικῶν ἀρχόντων. παρέςη Ἰωάννης Κυβυκλείσιος, ὁ ἐξ Εὐρίπε ὁρμώμενος, κ̀ τοιόνδε προεβάλλετο πρόβλημα. Γεώργιος φησὶ κ̀ Νικόλαος ἀδελφοί· θυγάτηρ Γεωργίε μὲν Θεοδότη, Ἑλένη δὲ Νικολάε, κ̀ αὖ πάλιν Θεοδότης μὲν υἱὸς, Δημήτριος, Ἑλένης δὲ Βασίλειος, Δημητρίε δὲ θυγάτηρ Θεοδότη τῷ Βασιλείῳ πρὸς γάμον συνεζύγη κ. τ. λ. Des. Θεοδότη. V. Leuncl. Lib. III. p. 204. Adnectuntur Στίχοι τῦ Ψελλῦ πρὸς τὸν βασίλειον κύριν Μιχαὴλ. Inc. Αἱ ἐξαδέλφε παῖδα σῆς. Des. ἡμέραις ςαυρωσίμοις. Adcedunt synodales responsiones de translationibus Episc. Inc. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει. Des. πρότερον ἐγεγόνει. Vid. Leuncl. l. c. p. 293.

XCIV. p. 366. Σιγίλλιον τῦ παναγιωτάτε κ̀ οἰκεμενικῦ πατριάρχε κυρίε Γερμανῦ ἐπὶ τοῖς παραλαυρίοις τῶν πατριαρχικῶν μονῶν τίνι ἂν διαφέρειν ὀφείλωσι, γεγονὸς κατὰ μῆνα Ἰένιον τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, κ̀ καταςρωθὲν τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱερῦ χαρτοφυλακίε. *Sigillum sanctissimi & oecumenici Patriarchae Domini Germani de paralauriis Patriarchalium monasteriorum, ad quem pertinere debeant, factum mense Iunio, V. Indiction. & insinuatum secreto sacri Chartophylacii, ubi agitur de Patriarchalibus Stauropegiis.* Inc. Τὰ περὶ τῶν πατριαρχικῶν ςαυροπηγίων. Des. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα. Γερμανὸς ἐλέῳ Θεῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνςαντινεπόλεως, νέας Ῥώμης, κ̀ οἰκεμενικὸς πατριάρχης. Ἕτερον τῦ αὐτῦ. *Alterum eiusdem.* Inc. Τὰ κατὰ συναρπαγὴν λαβόντα σύμπηξιν. Des. ὅσα μὴ ἐπὶ ςαυροπηγίοις πατριαρχικοῖς εἰλήφασι τὴν ἀνέγερσιν. Vid. Ius Orientale Edmundi Bonefidii A. MDLXXIII. 8. & Ius Graec. Rom. Leunclavii p. 235. 237.

XCV. p 367. Περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν ἐκ τῦ τρίτε βιβλίε τῶν ἰνςιτύτων. *De gradibus cognationis ex tertio Libro Institutionum*, cum Tabula in fine. Inc. Ἡ συγγένεια γενικόν ἐςιν ὄνομα. Des. κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχῆμα. Sequitur ipsum schema graduum cognationis Graecum, quod fidelissime delineatum, & aeri incisum exhibetur a Nessellio Tom. V. Biblioth. Caesar. Vindob. p. 52.

XCVI. p. 368. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ τῦ ἁγιωτάτε Ἀλεξανδρείας πατριάρχε κυρίε Μάρκε, κ̀ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τῦ ἁγιωτάτε πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίε Θεοδώρε τῦ Βαλσαμῶν. *Interrogationes Canonicae sanctissimi Patriarchae Alexandriae Domini Marci, & Responsiones ad ipsas sanctissimi Patriarchae Antiochiae Domini Theodori Balsamonis.* Inc. Ὁ μὲν θεόπτης κ̀ προφήτης Μωσῆς. Des. ἕκαςος γὰρ ταῖς οἰκεί-

κείαις πειραῖς, κατὰ τὸν εἰπόντα, συσφίγγεται. Vid. Ius Orientale Bonefidii Lib. III. p. 237. & 300. & Graec. Rom. Leuncl. Lib. V. p. 362.

XCVII. p. 377. Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τῦ Μωσαϊκῦ παραγγέλματος. *Capita selecta Legis Mosaicae*. Sunt haec L. Primum est Περὶ κρίματος ϗ δικαιοσύνης. Secundum Περὶ τῶν ἐν ταῖς λιθίναις πλαξὶ γραφέντων δέκα λόγων. Quadragesimum nonum est Περὶ μαρτύρων ϗ ψευδομαρτύρων. Quinquagesimum Περὶ φαρμάκων, ἐγγαςριμύθων, ϗ ἐπανοιδῶν. Citantur autem in margine *Leviticus*, *Numeri*, *Deuteronomium*, *Exodus*, *Codex*, *Institutiones*, & *Basilicus*, seu *Basilicae Constitutiones*. Inc. Οὐ παραλήψῃ ἀκοὴν ματαίαν. Des. ϗ τύτυς νομίμως τιμωρεῖσθωσαν. Hanc Eclogen Graece, & Latine cum notis edidit Cotelerius ex Cod. Ms. Bibliothecae Regiae Paris. T. I. Monument. Ecclesiae Graecae.

XCVIII. p. 380. Ἐρωτήσεις ϗ ἀποκρίσεις διάφοροι γενόμεναι παρὰ διαφόρων ἀρχιερέων πρὸς τὸν χαρτοφύλακα κύριον Νικήταν τὸν γεγονότα ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης. *Interrogationes & Responsiones variae factae a diversis Episcopis ad Dominum Nicetam Chartophylacem Archiepiscopum Thessalonicae*. Inc. Εἴπερ εἰκὸς ἐν τῇ αὐτῇ ϗ μιᾷ ἱερυργίᾳ. Des. ἀκολύτως λαμβάνει τὸν πρῶτον ἐκείνης ἐξάδελφον. Vid. Leunclav. l. c. Lib. V. p. 346.

IC. p. 381. b. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίυ Θεοδώρυ τοῦ Βαλσαμῶν ἐπιςολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὺς Ἀντιοχεῖς χάριν τῶν ὀφειλυσῶν τελεῖσθαι νηςειῶν ἑκάςυ ἔτυς. *Sanctissimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balsamonis Epistola missa ad Antiochenos de ieiuniis, quae peragi debent singulis annis*. Inc. Ἐκεῖνοι διδάσκυσι περὶ νηςειῶν θεάρεςα διδασκαλία. Des. μὴ σκυθρωπάζετε πάρειμι. Vid. Monum. Eccles. Graec. Cotelerii T. II. p. 492. & 514.

C. p. 384. b. Τοῦ αὐτῦ ἐπίλογος εἰς τὸ Νομοκάνονον διὰ ςοίχων ἰάμβων. *Eiusdem Epilogus in Nomocanonem versibus iambis*. Inc. Τὴν Μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην. Des. Ἀπηγορεύθε, μὴ μάτον γονυκλίτει. Non invenio hos versus in Beveregii Pandectis, neque in Iure Graec. Rom. Leuncl. nec in Iustelli Biblioth. Canonic.

CI. p. eadem. Τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ κυρίυ (Βαλσαμῶν) περὶ τῆς κατὰ τὴν καθέδραν τάξεως τῶν μητροπολιτῶν ϗ ἀρχιεπισκόπων, καθὼς ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ ἐπαναγράφονται. *Sanctissimi Patriarchae Domini Theodori Balsamonis de ordine tenendo in sedibus a Metropolitanis & Archiepiscopis, iuxta eorum descriptionem, quae est in chartophylacio*. Inc. Ἔδει τὰς πόλεις αἳ τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης. Des. δόξῃ ἀκηράτῳ κατακοσμεῖ ϗ ἀποσεμνύνει. Exstat in Leunclavio Lib. III. p. 243. sed auctoris nomen non praesefert; convenit tamen cum nostro Codice.

CII. Ibidem Αἱ μητροπόλεις. *Metropoles*. Haec sunt LXXX. Prima est Ἡ Καισάρεια. Vltima Ἡ Ἀτάλεια. Ibid.

CIII. p. 385. Ἀρχιεπισκοπαί. *Archiepiscopatus*. Hi sunt XXXIX. Primus est Ἡ Βυζύη. Vltimus Τὰ Μέτραχα. Ibid.

CIV. p. 385. b. Succedunt quaedam alia ad Ius Canonicum pertinentia, anepigrapha Decreta, in quorum altero nominantur infrascripti Archiepiscopi, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Ἀγκύρας, ὁ Σάρδεων, ὁ Χαλκηδῶνος, ὁ Πισσιδίας, ὁ Ἀπαμείας, ὁ Κρήτης, ὁ Διδιμοτείχυ, ὁ Φιλιππυπόλεως, ὁ Χερσῶνος, ὁ Προικονήσυ, ὁ Χίυ, ὁ Βερρίας, ὁ Ἀχεράυς, ὁ Περγάμυ, ὁ Βυζίης, ὁ Μεσήνης, ὁ Δέρκυ, ὁ Καρπάθυ. Sed quae non pertinent ad conlectionem Canonum.

CV. p. 387. Demum in fine legitur haec Conclusio, & Elogium. Αὕτη ἡ βίβλος ἐςὶ θαυμασία ϗ ἐξαίρετος, ἔχει δὲ τὺς Κανόνας τῶν ἁγίων ἀποςόλων ϗ τῶν ἁγίων ἑπτὰ οἰκυμενικῶν συνόδων, ἔνε δὲ (sic) ἐξηγημένοι παρά τε τοῦ σοφωτάτυ ϗ λογιωτάτυ κυρίυ Ζωναρᾶ, ϗ παρὰ τῦ κυρίυ Βαλσαμῶν τῦ χρηματίσαντος πατριάρχου τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, ἔχει δὲ ϗ τὰς νεαρὰς τῶν βασιλέων ϗ τὺς νόμυς αὐτῶν, ϗ ἄλλα πλεῖςα ἀναγκαῖα ζητήματα. *Hic Liber eximius est & mirabilis; continet autem Canones sanctorum Apostolorum, & sanctarum septem oecumenicarum synodorum, quas sunt interpretati sapientissimus & eloquentissimus Dominus Zonara, & Dominus Balsamon electus Patriarcha magnae Antiochiae; continet autem & Novellas Imperatorum, eorumque leges, & alias multas necessarias quaestiones*.

Tantam Opusculorum segetem, nimis operosum esse cum editionibus conferre nemo non videt; quare si quis velit, consulat Ius Graeco-Romanum Io. Leunclavii Francof. MDXCVI. Gulielmi Beveregii Synodicon Oxon. MDCLXXII. Enimundi Bonefidii Ius Orientale apud H. Stephanum MDLXXIII. quod mihi Florentiae reperire non contigit. H. Iustelli Bibliothecam Canonicam Paris. MDCLXI. Basilicas Constitutiones Caroli Annibalis Fabrotti Paris. MDCXLVII. Cotelerium, Labbeum, aliosque, qui aut Photii, Zonarae, & Balsamonis conlectiones ediderunt, aut aliorum, qui ab istis adferuntur Patrum opera protulerunt, quae ope nostri Codicis locupletari maxime possent.

Cod. Graec. membran. MS. Sec. XIV. minuto charactere, binis columnis in fol. constat foliis 387. & in prima eiusdem pag. Lucas Holstenius propria manu adscripsit, *Io. Zonaras ex Theodoro Balsamone in Canones*. Ant. quoque Augustinus sua manu indiculum addidit, quum olim Florentiae degeret, ac in hac omnium nobilissima Bibliotheca Graecorum omnium Iurisconsultorum Epitomes diligentissime perlustraret, inlustravitque adcuratissimis Indicibus Ἰδία Χείρη in fronte nonnullorum descriptis. Hos eosdem Codices laudat & commendat idem Augustinus in Libro IV. Emendationum & Opinionum Cap. III. circa finem, & ibi agit de Synopsi legum Michaelis Pselli versibus conscripta.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES

Titulus ita restituendus

Clementis Stromata, & alia.

COD. III. I. Pag. I. Libri I. Stromatum deest principium. Inc. Ἵνα ὑπὸ χεῖρα ἀναγινώσκῃς αὐτάς. Desinit Liber VIII. τοῦ αἰτίου διατείνειν δύναμιν παρίςησιν. Singulorum librorum principium, & finem heic, pro more, adnotare supervacaneum duximus, quum ex hoc unico, insigni, & antiquissimo Codice Petrus Victorius Clementis Alexandrini Stromata Graece primum protulerit, cum aliis eiusdem Scriptoris operibus, conlato ad Protrepticum, & Paedagogum etiam Rodulphi Pii, Carpensis Antistitis Codice. Epistolam Nuncupatoriam Victorius praemisit [quae recusa est Libro II. Epistolarum eiusdem Victorii ad Viros Claros p. 38.] ad Marcellum S. Crucis Card. Cervinum, postea per XXII. dies Summum Pontificem, cuius heic verba sunt proferenda: *Vtinam reliqua huius sancti Viri opera, eruditissimique ingenii monimenta conservata forent: nam plura ipsum scripsisse, & a Graecis memoriae proditum est, & ab Hieronymo, qui in recensendis sanctarum litterarum auctoribus, huius quoque vitam, ac scripta summis cum hominis laudibus loco posuit: non inutilia namque & illa fuissent. Nos certe, quae potuimus conlegimus, & non sine cura quoque aliqua nostra diligentiaque castigata, formis imprimenda dedimus. Nam Stromatum (ita enim VIII. libri ab ipso ob varietatem lectionis vocantur) unicum tantum illud exemplar habuimus, quod in* MEDICEA BIBLIOTHECA *custoditur*. Ac revera Stromatum Codices, praeter Mediceum, e quo Florentina profluxit editio, vix usquam exstare adfirmat Montefalconius in Diario Italico p. 64. ubi excerpta prolixa ex Clementis Stromatis in Codice bombycino sec. XIV. Venetiis apud Ant. Capellum Venetum Patricium vidisse se refert, una cum nonnullis ex Protreptico, ac Paedagogo; iisque propemodum rem persequitur verbis: *Stromatum Codices rarissimi omnium sunt, non diu est, quod aestimabant ex litteratis bene multi vel ipsum, ad cuius fidem edita primum Stromata fuere, amissum, periisse. At Florentiae reperi.* Claromontanus recens Codex, cuius Nourrius in Apparatu ad Biblioth. Max. Veter. Patrum Lugduni editam, ubi agitur de Scriptoribus I. & II. Seculi, & de operibus Clementis Alexandrini p. 896. meminit, e Mediceo descriptus videtur, neque alio, quam Florentino usi sunt interpres uterque, Kyriacus Strozza, & Gentianus Hervetus. Ceterum Florentina editio, quae in nitidissima pergamena impressa, in publica adservatur Magliabechiana Bibliotheca, hunc praesefert titulum ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΑΠΑΝΤΑ *Ex Bibliotheca Medicea*. In fine legitur: *Cudebat Laurentius Torrentinus cum Iulii III. Pont. Max. Caroli V. Imperatoris, Henrici Gallorum Regis II. Cosmi Medicis Florent. Ducis II. Privilegiis* M. D. L. *in fol.* Anno posteriore Latine prodiit Alexandrinus Clemens, opera Gentiani Herveti Aurelii, nitidissimis typis eiusdem Torrentini, ad Rodulphum Carpensem S. R. E. tit. Sanctae Mariae trans Tyberim amplissimum Cardinalem, Ep. data Romae Prid. Kal. Ian. MDL. in qua haec habentur: *Cuius* (scilicet Clementis) *Stromata quidem & Paedagogus ex* MEDICEA BIBLIOTHECA, *ea suppeditante clarissimo, virtutisque & doctrinae amantissimo Principe, Cosmo Florentiae Duce, in apertum prodiere &c.*

Libris VIII. Stromatum Epistola ad ipsum Cosmum I. Mediceum M. E. D. praemittitur eiusdem Gentiani Herveti nomine, in qua haec habentur: *Quum Clementis Alexandrini Stromatum octo libri, varia & multiplici eruditione referti, e tua Bibliotheca expromti, & a tuo typographo Graece in lucem editi, a me Latine essent versi, Clariss. Princeps, non committendum putavi, ut quum isti in studiosorum manus propediem essent venturi, nescirent cuinam hunc thesaurum eos ferre acceptum oporteret. Huius itaque Clementis, quae quidem exstant opera, maximo tuo beneficio in lucem nuper edita, quum Latine reddidissem, & pulcherrimis typis in publicum edenda Florentiam misissem, hoc divinum Stromatum opus faustissimis tuis auspiciis emittendum esse censui. Quod quidem ut facerem eo libentius sum adductus, quod quum Petrus Victorius, vir egregie doctus, Marcello Cervino Card. S. Crucis, viro inprimis pio & docto, in cuius sum clientela, quum Protrepticon Clementis benigne suppeditasset, omnia eius opera dedicarit, ab officio meo non alienum fore duxi, si haec Stromata felici tuo nomini consecrans, testatum relinquerem, quam sit bonis omnibus gratum, & immortali laude celebratum, hoc tuum doctrinae studium, & ad bonas provehendas artes & disciplinas inexhausta liberalitas &c.* Data est Epistola pridie Nonas Iulii Anno MDLI.

Et haec de insigni hoc opere dicta sufficiant, de quo si quis plura scire cupiat, adeat clariss. Io. Alberti Fabricii Bibliothecam Graecam Lib. V. Cap. I. Tom. V. p. 102. Vid. etiam, quae nos in Vita eiusdem Victorii diximus, praemissa editioni Epp. Claror. Italor. & Germanor. quam nos curavimus Florentiae A. MDCCLIX. Tom. I. p. XLII.

II. p. 358. Ἐκ τῶν Θεοδότου καὶ τῆς ἀνατολικῆς καλουμένης διδασκαλίας κατὰ τοὺς Οὐαλεντίνου χρόνους ἐπιτομαί. *Excerpta ex libris Theodoti de doctrina, quae vocatur Orientalis ex Valentini sententia.* Inc. Πάτερ φησὶ παρατίθεμαί σοι εἰς χεῖρας τὸ πνεῦμά μου. Des. εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Haec

Haec excerpta Graece sine versione ex Florentino exemplari, Graeco-Latinae Clementis editioni adiuncta, varias locorum Sacrae Scripturae explicationes Gnosticas, & Valentinianas continent. In his Theodotus Byzantinus Coriarius, a Victore Romano Pontifice damnatus, saepius citatur; mentio fit & Basilidis, & Valentini, & Valentinianorum, & pag. 799. adferuntur verba, quae Christus dixerit ad Salomen, *μέχρι τότε εἶναι θάνατον, ἄχρις ἂν αἱ γυναῖκες τίκτωσιν*, quae ex Evangelio secundum Aegyptios petita esse constat, ex Clementis III. Stromatum pag. 445. 452. Franciscus Combefisius haec Latine transtulit, sed veritus est edere, ut ait Tom. I. Auctarii novissimi, ob haereses & errores Gnosticos, qui in illis continentur. At Combefisii Latinam versionem, una cum Graeco textu, suis auctam observationibus, in turbam dedit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. C. I. Tom. V. pag. 134.

III. p. 374. *b.* Ε᾽κ τῶν προφητικῶν ἐκλογαί. *Selecta Prophetarum.* Inc. Οἱ ἀμφὶ τὸν Σεδράχ. Des. ὁ γὰρ μάρτυς γίνεταί τις ἐὰν μὴ διωχθῇ. Οὐδὲ δίκαιος φαίνεται, ἐὰν μὴ ἀδικηθεὶς, μὴ ἀνταδικήσῃ. οὐδὲ μὴν ἀνεξίκακος ....

Haec excerpta posteriora, saniora sunt prioribus, sed in Graeco-Latinis Clementis editionibus itidem Graece ex Codice nostro exstant, atque in fine mutila. Ceterum cum notis Franc. Combefisii leguntur Graece, & Latine in Auctario ipsius novissimo ad Bibliothecam Patrum, Paris. MDCLXXII. fol. In his subinde refellit Clemens (illum enim auctorem non dubitat clariss. Fabricius loco citato Lib. V. Cap. I. Vol. V. p. 108.) errores Heracleonis, Tatiani, Hermogenis: plura etiam refert ex Apocryphis Henochii, & Apocalypsi, atque κηρύγματι Petri, ex Hermae etiam Pastoris Lib. II. Mandato V. Dogmatum vero haereticorum expositionem utilem esse disputat §. 29.

Has Eclogas esse partem Hypotyposeon Clementis Alexandrini, non absurde coniiciunt viri doctissimi. Haud omittendum tamen est, easdem ab Acacio, & Damasceno, ut e locis pluribus a Fabricio l. c. descriptis patet, habitas fuisse pro octavo Stromatum libro.

Cod. Graec. membranac. optim. praestantiss. in 4. Sec. XI. constat fol. 385. cuius specimen damus Tab. I. num. I.

BIBLIA SACRA.

COD IV. *Biblia Sacra vulgatae editionis, Sixti V. Pont. Max. iussu recognita, atque edita.*

Hoc nitidissimum Bibliorum volumen vulgatum fuit, adnuente Clemente VIII. Summo Pontifice, cuius praemittitur constitutio, data die IX. Novembris MDXCII. et praefatio Roberti Card. Bellarmini nondum Cardinalis, ipso opus curante. Vid. Iac. de Long. Biblioth. Sacra Tom. I. Cap. IV.

Codex Latinus impressus Romae ex typographia Apostolica Vaticana Anno MDXCII. in fol. pag. 1143.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. Psalterium secundum pervetustam Ecclesiae Graecae consuetudinem, divisum in viginti Sectiones, quae καθίσματα, sive sessiones, vocantur, & certum numerum Psalmorum cum subiectis aliis quibusdam sacris precibus continet. Primum quidem κάθισμα continet Psalmos 8. a 1. ad 8. Secundum a 9. ad 16. Tertium a 17. ad 23. Quartum a 24. ad 31. Quintum a 32. ad 36. Sextum a 37. ad 45. Septimum a 46. ad 54. Octavum a 55. ad 63. Nonum a 64. ad 69. Decimum a 70. ad 76. Vndecimum a 77. ad 84. Duodecimum a 85. ad 90. Decimumtertium a 91. ad 100. Decimum quartum a 101. ad 104. Decimum quintum a 105. ad 108. Decimum sextum a 109. ad 117. Decimum septimum a 118. qui est Ps. *Beati immaculati*, quo unico completur illud κάθισμα, ob prolixitatem. Decimum octavum a 119. ad 131. Decimum nonum a 132. ad 142. Vigesimum reliquos ad 150. Singula ista καθίσματα dividuntur in tres partes, quae hymno illo, *Gloria Patri, & Filio &c.* terminantur, aliter ac fit in Ecclesia Latina, quae dictum hymnum post psalmos singulos recitat. Dividitur pariter decimum septimum κάθισμα in tres partes, & earum singulae eodem hymno concluduntur. Meminit huius divisionis Psalterii Theodorus Balsamo pag. 835. editionis Parisiensis G. L. Anni MDCXX. fol. ad XVII. Canonem Concilii Laodiceni, qui etiam tradit, Psalmos uno contextu ex antiqua traditione legi solitos. Quum vero populus molestia adficeretur, & laboris pertaesus, nullam eorum curam gereret, statuisse Patres Concilii, non esse una serie, sed per intervalla legendos, ut aliquantulum populus adquiesceret. Vid. Du Cangium in Glossario ad Scriptores mediae & inf. Graecitat. V. ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ, & Io. Meursium in Glossario Graeco-Barbaro, ubi vim vocis κάθισμα perpendit. Consule etiam Leonis Allatii Opusculum de Libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 54. & 55. edit. Paris. A. MDCXLVI. 4. Praeterea observatione dignum est, hunc Codicem στιχηρῶς, sive cum versiculorum distinctione scriptum esse: de quibus agit clariss. Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Primus Psalmus, qui incipit Μακάριος ἀνὴρ, in quindecim versiculos; postremus, scilicet Psalmus CL. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, in undecim dividitur. Haec illa vetus distinctio per versus, sive per κῶλα, & κόμματα erat, qua ad faciliorem lectionem utebantur antiqui, ita ut singulas periodi sectiones a linea ducerent, easque plerumque ad calcem operum enumerarent. Initiales vero litterae, ut & inscriptiones singulorum Psalmorum, vel in fronte, vel in calce Codicis adpositae, rubeis coloribus di-

COD. V.

distinguuntur, Sequitur pag. 247. Psalmus in David extra numerum, cum eodem titulo, qui legitur in editione LXX. idiographus dictus eo, quod privata, non publica auctoritate sit receptus. Hunc vero cum amplissimis observationibus recudit clariss. Fabricius in Biblioth. Graec. T. XIV. p. 160.

II. p. 248. Veteris, & Novi Testamenti Cantica Sacra, duo Moysis, Exodi Cap. XV. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως. *Cantemus Domino, gloriose*, & Deuteronomii Cap. XXXII. Πρόσεχε ὐρανὲ, ϗ λαλήσω. *Attende caelum, & loquar*. Canticum Annae matris Samuelis Lib. I. Regum Cap. II. Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ. *Confirmatum est cor meum in Domino*. Habacuc Prophetae Cap. III. Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκόην σου. *Domine audivi auditum tuum*. Esaiae, Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα μου πρός σε ὁ Θεὸς. *De nocte vigilat spiritus meus ad te Deus*. Ionae, Ἐβόησα ἐν θλίψει μου. *Exclamavi in pressura mea*. Trium puerorum Danielis Cap. III. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε. *Benedictus es Domine*. Post sequuntur Cantica Novi Testamenti, videlicet Beatissimae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Io. Baptistae ex Cap. I. Evangelii S. Lucae.

III. p. 268. *b.* legitur Προσευχὴ Συμεὼν τοῦ πρεσβυτέρου ἐκ τοῦ κατὰ Λύκαν εὐαγγελίου. Νῦν ἀπολύεις. *Nunc dimittis*. Ibid. Προσευχὴ Ἐζεκίου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. Esaiae Cap. XXXVI. Ἐγὼ εἶπα. *Ego dixi*. Pag. 270. *b.* Προσευχὴ Μανασσῆς βασιλέως τῶν Ἰουδαίων. Κύριε παντοκράτορ. *Domine omnipotens*. Pag. 272. *b.* Hymnus matutinus, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. *Gloria in excelsis Deo*, qui longior est nostro. Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ. *Beati pauperes*. Symbolum Fidei, & aliae preces, quarum postrema pag. 278. *b.* S. Io. Chrysostomi nomen praesefert, & incipit Εὐχαριστοῦμεν ὑπὲρ πασῶν τῶν εὐεργεσιῶν σοῦ.

IV. p. 280. Δελτὸς προσευχῶν ϗ λιτῶν τοῖς εὐφρόνοις. Στίχος δὶ εὐχῶν τῶν ἁγίων. Βασιλεῦ ὐράνιε. Τρισαγία. Παναγία Τριὰς. Πάτερ ἡμῶν. Τροπάριον κατανυκτικὸν. Ἡμέρα α' τῇ κυριάκῃ ἑσπέρᾳ. *Liber precum & orationum in festis. Initium orationum sanctorum. Rex Caelestis. Trisagia. Sanctissima Trinitas. Pater noster. Troparium nocturnum. Prima die in dominicis vesperis*. Incipit Ὅτι τὸ πέλαγος. Desinit ϗ πολυέλεος. Qui plura de huiusmodi Trisagiis, ac Tropariis videre cupiat, adeat clariss. Io. Meursium l. c. Io. Suiceri Thesaurum Ecclesiasticum Tom. II. & Ducangium l. c. V. ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ.

V. p. 314. Ὡρολόγιον σὺν Θεῷ περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολυθίαν. Ἀρχὴ τοῦ μεσονυκτίου. Στίχος. Τὸ βασιλεῦ οὐράνιε. Τὸ Τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριὰς. Τὸ πάτερ ἡμῶν; ϗ λέγε τὰ τροπάρια ταῦτα ἡμέρᾳ α'. *Horologium cum Deo continens omnem acoluthiam. Initium nocturnarum precum. Rex Caelestis. Trisagium. Sanctissima Trinitas. Pater noster; et dic haec troparia prima die*. Vocatur autem *Horologium* liber Ecclesiasticus Graecorum, eo quod horas diurnas & officia, nec non mesoria, & alia huiusmodi contineat, Latini *Diurnum* dicerent. Incipit Τῆς κλίνης καὶ τοῦ ὕπνου.

VI. p. 320. Ἕτερον μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου ϗ τῆς κυριακῆς. Τὸ τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριὰς. Τὸ πάτερ ἡμῶν. *Aliud mesonictium Sabbati, & Dominicae*. Est officium Ecclesiasticum, quod ex psalmis, hymnis, aliisque precibus media nocte perficiebatur. Vid. Goarium ad Euchólog. pag. 33. Tum describuntur initia orationum, & psalmorum, quae dicenda sunt, longo ordine. Inc. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος. Pag. 324. Μεσώριον τῆς α' ὥρας. *Mesorium primae horae*. Inc. Δέσποτα Θεὲ πάτερ. Pag. 328. Μεσώριον τῆς γ' ὥρας. *Mesorium tertiae horae*. Inc. Κύριε ὁ τὸ πανάγιον σοῦ. Μεσώριον τῆς ϛ' ὥρας. *Mesorium VI. horae*. Inc. Ἠ' τοῦ στόματος σου. Pag. 330. Μεσω δύο σώριον θ' ὥρας. *Mesorium nonae horae*. Inc. Ἐν μέσῳ δύο λῃστῶν. Μεσώρια post primam, tertiam, sextam, & nonam, a Graecis decantantur, eaque describuntur in Horologio edit. Venetae. A. MDXXXV. Pag. 331. Ἀρχὴ τοῦ ἑσπερινοῦ. Inc. Φῶς Ἱλαρὸν. Pag. 332. *b.* Ἀρχὴ τῶν ἀποδείπνων. Inc. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς.

VII. Sequitur denique pag. 336. Εὐχὴ τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ εἰς τὴν μεγάλην μετάνοιαν. Inc. Κύριε ϗ δέσποτα, & aliae anonymorum precatiunculae ad Christum Dominum, & ad Virginem, ad omnes Angelos, & Sanctos, numero septem.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. constat foliis 341. sed a fol. 280. usque ad finem est ab alia manu, sed tamen antiqua suppletus. Huius specimen damus Tab. I. num. 11.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΕΞΗΓΗΤΩΝ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

COLLECTIO EXPOSITORVM ESAIAE.

I. CYrilli Alexandrini Archiepiscopi, qui vivere desiit Anno Christi CCCCXLIV. in Esaiam Prophetam Libri quinque eleganter & emendate scripti. Divisus quidem in fine dicitur totus Codex in quinque Libros, sed in principio deest totus primus Liber, & secundi Tomus primus, & secundus, nescio an non & aliqua tertii pars, quia in fronte non est inscriptus Tomus tertius. Incipit enim a primis verbis Cap. XVII. Prophetae Τὸ ῥῆμα κατὰ Δαμασκοῦ. *Vaticinium contra Damascum*. Quod incidit in editione Operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. in Tomo II. p. 262. Commentarii hoc initium: Γέγονε μὲν ἀλκιμωτάτη ϗ ἐπισημοτάτη πόλις ἡ Δαμασκηνῶν, δυσσεβὴς δὲ καὶ θεομάχος, ϗ τῶν ὅτι μάλιστα κατεσυγημένων παρά γε τῷ παναγίῳ Θεῷ. Desinit ϗ τοὺς τῆς εὐσεβείας κεκαρποφόρηκε (in Paris. ed. κεκάρπηκε) τρόπους. COD. VI.

II. Quartus Tomus a pag. 12. usque ad pag. 31. in

31. in editione Parif. a pag. 281. usque ad pag. 314. incipit a Cap. XIX. Ὅρασις Αἰγύπτου. Inc. Praefatiuncula, quae deest in editione Ἐπιςῆναι δεῖ τὸν νῦν τῷ ῥητῷ. Def. αὐτοῖς τὴν βουλὴν τὴν οἰκείαν κατέςισεν. Tum Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον ἡ τῶν Αἰγυπτίων. Def. ἐποίσει δὲ μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ἐξ ὀργῆς καὶ δίκης.

III. Quintus Tomus a pag. 31. usque ad 50. in Parif. ed. a pag. 314. usque ad pag. 348. incipit a cap. XXII. Τὸ ὅραμα (vulg. ῥῆμα) τῆς φάραγγος Σιών. Τὴν τῶν Αἰγυπτίων Ἀσσυρίων τε καὶ Ἰδουμαίων ἅλωσιν προσηγορευκὼς ὁ προφήτης. Def. κατασημαίνειν ἔοικε τὴν ἀνατροπήν.

IV. Liber tertius fic infcribitur Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βίβλιον γ', τομος ε' τῆ γ' τῆς τέταρτος ἑβδομάδος. *Cyrilli Alexandrini in prophetam Efaiam liber tertius, tomi quinque, tertia quartae hebdomadae*. Primus Tomus a pag. 50. *b*. usque ad 74. in edit. Parif. a pag. 349. usque ad pag. 392. incipit a Cap. XXV. Κύριε ὁ Θεός μου δοξάσω κ. ὑμνήσω τὸ ὄνομα σου. κ. λ. Interpretatio incipit Ἐν μὲν τῷ τετελεσμένῳ βιβλίῳ μακρὸς τῷ προφήτῃ γέγονε λόγος. Def. δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

V. Secundus Tomus a pag. 74. *b*. usque ad 98. incipit a verf. 9. Cap. XXVIII. Οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ γάλακτος; in edit. Parif. a fol. 392. usque ad fol. 432. Interpretatio incipit Κατέληξε μετὰ ἡμῖν ὁ πρῶτος λόγος. Def. τῷ Θεῷ κ. πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

VI. Tertius Tomus a pag. 98. usque ad 122. incipit a verf. 27. Cap. XXX. Ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου διὰ χρόνου ἔρχεται πολλοῦ: in edit. Parif. a pag. 433. usque ad pag. 476. Interpretatio incipit Ἑπταπλάσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡλίου τὸ φῶς τοῖς εἰς Χριςὸν πιςεύουσιν. Def. ἐν παντὶ πάντητε καὶ πάντως ἐσόμενοι καλῷ.

VII. Quartus Tomus a pag. 122. usque ad 142. in edit. Parif. a pag. 476. usque ad pag. 511. orditur a Cap. XXXVI. Καὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους κ. λ. Interpretatio incipit Ἐναργὴς μετὰ ἅπασι τοῖς φιλομαθεςέροις τῆς ἱςορίας ὁ λόγος. Def ἀδικήσειεν ἂν οὐδεν. Tomus quintus editionis Parifienfis heic deeft.

VIII. Quartus Liber infcribitur: Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, βιβλίον δ' *Cyrilli Archiepifcopi Alexandriae in prophetam Efaiam liber quartus*. Primus Tomus a pag. 142. usque ad 162. in edit. Parif. a pag 541. usque ad pag. 579. Praefatio incipit Ἐπέφανεν ἡμῖν Θεὸς ὢν κύριος κατὰ τὰς γραφάς. Tomus inc. a verf. 6. Cap. XLII. Ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ἐκάλεσα σέ κ. λ quum contra editio Parif. incipiat in fequentibus Ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν. Def. καὶ ἐν τῇ τῶν ἀπολέκτων μοίρᾳ κειμένους.

IX Sermo fecundus (vocatur λόγος) a pag. 162 *b*. usque ad 183. in edit. Paris. a pag. 579. usque ad pag. 617. incipit a verf. 2. Cap. XLIV. Οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεὸς (ὁ Θεὸς deeft in Parif. ed.) ὁ ποιήσας κ. λ. Interpretatio incipit Ἡμερότητα δὲ πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

X. Sermo tertius a pag. 183. *b*. usque ad 199. *b*. in edit. Parif. a pag. 617. usque ad pag. 545. incipit a verf. 18. Cap. XLVI. Οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας. Interpretatio incipit Προανακηρύξας τὴν ἄφιξιν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος. In princip. pag. 184. *b*. in marg. ad verba ὑποκρινόμενοι δὲ, vetus manus ita fcripfit: *hic aliquid defideratur*. Et fane video, praeter morem noftri, verba verf. 20. 21. 22. Cap. XLVI. usque ad illa ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς heic effe omiffa. Def. τὸ δριμὺ τῆς λύπης ἐδέχοντο.

XI. Quartus Tomus adnotatus non eft, fed pag. 192. ad verba verf. 5. Cap. XLVII. κάθισον κατανενυγμένη in margine haec adfcripfit docta quaedam manus: *hic videtur deficere de tertio & quarto*. Cuius quidem coniecturae rationem non adfequor. Immo vero initio Libri quarti oblitus eft fcriba addere nomen Tomi primi, ut heic, vel alio loco Tomi quarti. Itaque tertius, vel fi vis, quartus Tomus etiam in citata editione p. 691. abfolvitur ὅτι ἐν Χριςῷ καθαργεῖται. Haec, & quae fequuntur cum Parifienfi editione conveniunt.

XII. Quintus Sermo a pag. 199 *b*. usque ad 217. *b*. initium fumit ab his verbis, Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐδὲ ἀντιλέγω, κ. λ. Textus Graecus heic alius eft, quam qui in editis fequitur; unde caput, & verfum addere non poffumus. Interpretatio incipit Διὰ τῶν ἤδη προανεγνωσμένων εἴτουν προεξητασμένων. Def. εἰς τὸ ὑποκεῖσθαι θέλειν εὐκόλως ταῖς ἑαυτῶν ἀνοσίαις κ. θεομίσεσι βουλαῖ.

XIII. Quintus Liber, cuius initium incidit in pag. 217. *b*. infcribitur Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βίβλιον ε', τόμοι ἕξ. *Cyrilli Archiepifcopi Alexandriae in Efaiam prophetam liber quintus, tomi fex*. Primus Tomus ab ead. pag. 217. *b*. usque ad 234. *b*. incipit a Cap. LII. Ἐξεγείρου, ἐξεγείρου Σιών, κ. λ. Interpretatio incipit Σιών τε κ. Ἱερουσαλὴμ ἀκούων ἐν τούτοις μὴ πόλεις ἁπλῶς τὰς ἐκ λίθων ἐγηγερμένας. Definit καὶ δι' ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη.

XIV. Secundus Tomus a pag. 234. *b*. usque ad 251. *b*. incipit a Cap. LIV. Εὐφράνθητι ςεῖρα, ἡ οὐ τίκτουσα. Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον τὸν τίμιον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε ςαυρόν. Def. ἐκλείψει γὰρ ἡμῖν ἡ παρ' αὐτοῦ χάρις, κατ' οὐδένα καιρὸν ἢ τρόπον.

XV. Tertius Tomus a pag. 251. *b*. usque ad 269. incipit a Cap. LVII. Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν. Interpretatio incipit Περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως τῆς διὰ πίςεως. Def. παρ' ὧν ἐμάθομεν τὰ τῆς εἰς Θεὸν τε κ. ἀδελφοὺς ἀγάπης ἔργα πληροῦν.

XVI. Quartus Tomus a pag. 269. usque ad 289. incipit a verf. 8. Cap. LVIII. Τότε ῥαγήσεται πρώϊμον τὸ φῶς σου. Interpretatio inc. Εἰ καθαρῶς φησὶ νηςεύσειας κ. διεσμιγμένας τὰς χεῖρας ἀποδείξειας τῷ Θεῷ. Def. καὶ δοθήσεται ἔθνει ἑτέρῳ, ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

XVII. Quintus Tomus a pag. 289. usque ad

ad 308. incipit a verſ. 18. Cap. LX. Καὶ ὐκ ἀκυσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ συ. Interpretatio incipit Καὶ πολύ γε τὸ εἰκὸς ὁ λόγος ἔχει. Deſ. ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μυ.

XVIII. Sextus Tomus a pag. 308. uſque ad finem, incipit a medio verſ. 4. Cap. LXIV. Ἰδὲ σὺ ὠργίσθης, ϗ ἡμεῖς ἡμάρτομεν. Interpretatio incipit Ἔδοξε τισὶ τῶν ἐξηγητῶν καθ' ἑτέραν ἔννοιαν τοῖς προκειμένοις προσβαλεῖν. Deſ. ἡμᾶς δὲ τύτων ἁπάντων ἀπαλλάξει Χριςὸς, δι' ὗ, ϗ μεθ' οὗ ἡ δόξα τῷ Θεῷ ϗ πατρὶ σὺν ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. Mox totum Volumen his clauditur: Κυρίλλυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν βιβλία ε' τόμοι ἕξ. Καὶ τετέλεςαι ἡ παρῦσα βίβλος τῶν εἰς τὸν Ἠσαΐαν. *Cyrilli Archiepiſcopi Alexandrini in prophetam Eſaiam Libri quinque, Tomi ſex. Et abſolutum eſt praeſens Volumen Expoſitionum in Eſaiam.* Illos ſex Tomos non de ſingulis libris, ſed de ultimo intelligi debere, conſpectus docet. Sed nunc de reliquis adcuratius videamus. Obſervandum igitur eſt, Cyrillum ſingulas periodos Prophetae ordine perſequi, nec quemquam locum intactum relinquere, ita ut, propoſita aliqua prophetiae particula, ſemper ſubiiciat interpretationem ſuam, illam quidem plerumque ſatis longam, non vagam tamen, ſed concinnam, ſibique inſtantem, ſolique Prophetae inhaerentem. Interpretem fere diceres pro concione, quodam quaſi ſermone, exponentem divina oracula. Prophetiae contextus heic adlatus, ſaepiſſime ab edito Ar. Montani differt. Confirmet Cap. XVII. varietas verſ. 1. Codex noſter τὸ pro τῦτο. 3. λοιπὸν & σύρων. 5. ἀςαχύων. 6. ῥόγες αὐτῆς καταλειφθῇ. 7. ὁ ἄνθρωπ. 8. poſt δάκτυλοι αὐτῶν inſeruntur ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τῦ Ἰσραήλ, quae tamen in ſequentibus, in quibus hic verſus repetitur, omittuntur. Poſt δένδρ. additur αὐτῶν. 9. καταλελειμμέναι αἱ πόλεις συ, & ἐγκατέλειπον. 10. ἐγκατέλιπες, τῦ Θεῦ. 11. ἢ ἂν pro ἐν. τοῖς υἱοῖς. 12. ταραχθήσεσθε. νῶτος pro ἦχος. 13. καταφερομένυ. bis αὐτὸν pro duplici αὐτῦς. ἀχύρυ λικμώντων pro ὀρέων λελικμωμένον. καταιγὶς φέρυσα. 14. τῶν ὑμᾶς προνομευσάντων, καὶ κληρονομία τῶν ὑμᾶς κληρονομησάντων. Ipſe Codex paucis iiſque perexiguis lacunis interruptus eſt, & integrior altero, quem ſervat Abbatia Florentina: quod diſcimus ex iis verbis, quae primae paginae ultimi folii in margine noſtri Codicis ſunt adſcripta: ἕως ὧδε ἔχει τὸ βιβλίον τῆς ἀββατίας Φλωρεντίνης, nempe uſque ad illa noſtri πιςώσεται γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος. Ceterum in hiſce Commentariis litterae auctor inſiſtit, nec allegorias ſectatur. Multa iis eſſe addita, quae non ſunt Cyrilli, ſcripſit quidem Poſſevinus in Apparatu, ſed nullam rationem adfert, quae ſit alicuius momenti. Hoc vero opus Latine, curante Laurentio Hunfredo Anglo, prodiit anno MDLXII. Eliſabethae Angliae Reginae inſcriptum, & in editione operum Cyrilli Baſil. MDLXVI. in fol. recuſum fuit, ac Graeca recognovit Aubertus ex Cod. Vaticano Regio, & qui duos priores tantum continebat. Quare quum nemo vetuſtiſſimos noſtros Codices conſuluerit, poſſet aliquis novam abſolutiſſimam editionem, ope iſtorum Codicum, adornare.

Codex Graec. membr. Ms. antiq. Sec. XI. in fol. max. conſtat fol. 325.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΩΝ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΚΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΦΩΝΗΣ.

CONSTRVCTIO DICTIONVM IVXTA ORDINEM ALPHABETI CONLECTARVM EX DIVERSIS LIBRIS VTRIVSQVE SACRAE VOCIS.

I. pag. 1. INſcribitur Σύνταξις λέξεων κατὰ ἀλφάβητον συλλεγεισῶν ἐκ διαφόρων βιβλίων ἑκατέρας τῆς θείας φωνῆς καὶ αὐτῆς δήπυ τῆς θυράθεν τάξει ϗ πλήθει πάνυ κεκοσμημένη. *Conlectio vocum ſecundum alphabetum, congeſtarum ex diverſis libris utriuſque divini ſermonis, & ipſius profani ordine & multitudine valde exornata.* Adferamus initium: COD. VII.

Ἄαπτος, ὁ ἀπροσπέλασος, παρὰ τὸ ἅπτω, ἢ ἄαπτος ὃ ὐκ ἄν τις ἅψαιτο. ἵν' ᾖ ὁ ἀπρόσιτος, ἢ ὁ ἄγαν ἁπτόμενος, ἐπιτάσει τῦ ά.

Ἄατος ὁ ἀβλαβὴς, ἄτη γὰρ ἡ βλάβη. ἢ ϗ ὁ χαλεπὸς ϗ ὁ βλαβερὸς, ἐπιτάσει τῦ α' ὕτως μέθοδος. ἢ παρὰ τὸ ἄω, τὸ βλάπτω. ἄσω ἄτος καὶ ἄατος.

Ἀάσχετος, ὁ ἀκράτητος, ἀπὸ τῦ σχῶ, σχήσω, ἔσχηκα, ἔσχεμαι, ἔσχεται, σχετὸς, ἢ ἄσχετος, ϗ πλεονασμῷ τῦ α', ἀάσχετος.

Ἀάβυκτον, μέλαν, ἀβλαβές.

Ἀαγὲς, ἄθραυςον, ἰσχυρὸν. ἄγω γὰρ τὸ κλῶ, ἀγὲς ϗ μετὰ τῦ ςερητικῦ α', ἀαγές.

Ἀάλιον, τὸ ἄτακτον ϗ ἀκρατὲς, ἀπὸ τῦ ἀλῶ, τὸ κρατῶ, ϗ ςερήσει τῦ α' ἀάλιον.

Finis pag. 404.

ὠψισμένος, βραδέως γινόμενος.

ὠψίσθη, ἐβράδυνεν.

ὠψωνηκότος, ὠψωνήσαντος δὲ μικρόν.

ὦ σχετλιαςικὸν ϗ ὦ κλητικόν.

Graece, & Latine heic dabimus, quae p. 404. noſtri Codicis ſcriba in calce adiecit: Ἀντεγράφη ἀπὸ πρωτοτύπυ πάνυ ἐσφαλμένυ μὲν, παλαιῦ δέ. Ἔτει γὰρ ς ω ν ε' γέγραπται ἐπὶ τέλυς εἶχεν, νῦν ἑξακισχιλιοςῦ ς π β' ὄντος. Τὸν δ' αὐθέντην ϗ συντακτὴν τῦ ἔργυ ὐκ ἐξεγένετο μαθεῖν. Ἡ γὰρ ἐπιγραφὴ τῦ βιβλίυ ὐδενὸς ἐμέμνητο. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ὑποβλεφάρῳ ἐνεγέγραπτο ἐρυθροῖς καὶ τῦ μέλανος μείζοσι γράμμασιν Ἀντωνίυ. Τίνος δὲ ϗ πόθεν ϗ κατὰ τίνα χρόνον ὐδαμῶς. Τὸ μὲν ὖν βιβλίον πλούσιον ὂν ϗ θείων ϗ παλαιῶν λέξεων τιμητέον, ϗ ἀσπαςέον. Τὸν δ' αὐθέντην αὐτῦ τοῖς θέλυσιν ἐξέςω ἐρευνᾶν. *Deſcriptus eſt hic liber ab exemplari, illo quidem valde mendoſo, vetuſto tamen. Anno enim ſexies milleſimo octingenteſimo quinquageſimo quinto ſcriptus eſſe ferebatur in fine, cum annus nunc ſit* 6982.

6982. *Auctorem vero & conlectorem operis cognoscere non licuit. Libri enim inscriptio nullius mentionem faciebat. At in prima pagina scriptum erat rubris & nigris maioribus litteris, Antonii; cuius vero, & unde, & quo tempore, nihil omnino. Codicem igitur locupletem & divinis dictionibus, colere & amplecti convenit. Auctorem vero ipsius, qui velit, inquirat.*

Haec ille. Ceterum inter Lexica inedita recensetur a Fabricio Tom. X. p. 52. & in multis exstat Bibliothecis, praecipue in Monacensi Electoris Bavariae, & Dresdensi Regia, in cuius Codice adcepimus conlectorem adpellari Georgium Hieromonachum, qui hoc opus ex Suida excerpserit. Multa de hoc Lexico egregia profert Montefalconius in Biblioth. Coisliniana P. I. p. 238. qui consulendus. Illud Willelmus Langius, qui & ipse indiculum Mediceae Bibliothecae conscribillavit S. Maximo adtribuit.

Exstat etiam Venetiis in Bibliotheca Card. Bessarionis, ut conligitur ex Catalogo eiusdem Biblioth. ab Ant. M. Zanetto, & Ant. Bongiovannio edito Venet. A. MDCCXL. fol. Part. I. p. 257.

Interim multa offendimus, quae docta, exquisita, pulcra sunt, & haec facile, nonnulla levia, frivola, & inepta suo nitore defendunt. Veterum auctorum editorum, ac deperditorum saepe fit mentio, eorumque, & ceterorum multa exponuntur.

II. p. 405. Adiunctum est nostro aliud Lexidion quinque foliis comprehensum, sed nullo auctore, nullo titulo adscripto, omnisque ordinis expers. En eius initium: Ὀπάζειν παρέχειν. Κύδεος ἱμείρυσα, δόξης ἰσοθέυ ἐπιθυμῦσα. Ἐσσομένοισι, τοῖς μετέπειτα κ. λ.

III. p. 411. Tertium idemque ultimum est integrum, & tribus foliis, quamvis nullo ordine, complectitur Δικῶν ϗ κατηγοριῶν ὀνόματα. Inc. Ἡ περὶ κοινῦ τινὸς ἀδικήματος ἀγωγὴ δημοσία, ὁμοίως ϗ ἰδιωτικὴ εἰσαγγελία κατωνομάζεται. Desinit ϗ τῦτο ἐςὶν ὁποῖον τὸ ἐν ταῖς τῶν σοφιςῶν διατριβαῖς μελετῶμεν, τὸ τῶν ἀγράφων ἀδικημάτων. Dignum editione Opusculum, cuius aliud habemus exemplar Pl. IX. Cod. 27.

Cod. Graec. chartac. Ms. in quarto minori, minute quidem, sed perspicue exaratus Sec. XV. constat fol. 413.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ

CYRILLI EXPOSITIO SVPER SS. PROPHETAS.

Titulus ita restituendus.

COD. VIII. I. pag. 1. ΣΥναγωγὴ ἐξηγησέων εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐκ διαφόρων ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων συλλεχθεῖσα παρὰ τῦ ἀρχιεπισκόπυ Κύπρυ, κυρῦ Νικολάυ τῦ Μουζὰν, τῦ μεγάλυ βασιλέως προθεώρυ. *Conlectio expositionum in prophetam Esaiam e diversis sanctis Patribus & Doctoribus confecta ab Archiepiscopo Cypri, Domino Nicolao Muzan, magni Regis Protheoro.* Animadvertendum primo est incautum & oscitantem hominem, qui voluminis tegumento nomen auctoris inscripsit, pro Nicolao posuisse Cyrillum, eo quod interiorem voluminis inscriptionem perperam legerit, ubi habetur τῦ ἀρχιεπισκόπυ κυρῦ Νικολάυ, ϗ τ. λ. κυρῦ enim honoris titulum, pro ipso nomine adcepit, & τῦ Κυρίλλυ contractum existimavit. Pag. eadem haec praefatio sequitur: Ἀρχομένυς ἡμᾶς τῆς διασαφήσεως τῶν τῦ προφήτυ Ἡσαΐυ ῥημάτων εὔχεσθαι χρὴ, λαβεῖν τὸ τῆς σοφίας ϗ τὸ τῆς γνώσεως ϗ τὸ τῆς διδασκαλίας χάρισμα, ὥς τε πάντα ὁμῦ συνδραμόντα τῷ ἡγεμόνι κυρίῳ ἡμῶν ἐντυπῶσαι τὴν πάσης τῆς προφητευομένης ἀληθείας μόρφωσιν. Ἔςι δὲ τῦ μὲν λόγυ τῆς γνώσεως χρεία πρὸς τὸ θεωρεῖν τῦ πνεύματος τὰ ἀπόῤῥητα· τῦ δὲ λόγυ τῆς σοφίας πρὸς τὸ κατασκευάσαι ϗ ἐξεργάσασθαι τὰ συνεςραμμένως ἐν βραχυλογίαις ἐκδεδομένα. Ἴδιον γὰρ τῆς σοφίας τὸ ἐκτείνειν λόγον. Ἐξέτεινα γὰρ φησὶ λόγυς ϗ οὐ προσείχετε. Ἔπειτα τῦ τῆς διδασκαλίας χαρίσματος εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἀκυόντων. Ἰςέον γὰρ πρὸ πάντων, ὡς χρὴ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὡρμημένυς ἐπὶ Θεῦ τὰ ἐναντιύμενα ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει ὁμολογεῖν, μὴ νοεῖν. οἷον κατὰ τὰς κοινὰς προλήψεις ἐςὶ τὴν θείαν φύσιν ἀγαθὴν ϗ ἀόργητον ϗ δίκαιαν ὁμολογεῖν. Ἐὰν γὰρ ὀργιζόμενον ἢ λυπύμενον ἢ μεταμελόμενον ἢ μὴ κατ᾽ ἀξίαν τινὶ χρώμενον ἡ γραφὴ λέγει, ζητεῖν προσήκει τὸ τῆς λέξεως βύλημα, καὶ μεριμνᾶν, τίνα τρόπον ἀποκαταςῆσαι δυνηθῶμεν, ὐχὶ δὲ ἀνατρέπειν τὰς ἀξιολόγυς περὶ Θεῦ ὑπολήψεις, καὶ ὕτως ἀπροσκόπτως ἐντευξόμεθα ταῖς γραφαῖς, ἀπὸ μὲν τῶν εὐληπτῶν ὠφελύμενοι, ἐκ δὲ τῶν ἀσαφεστέρων μὴ βλαπτόμενοι. Ἐὰν δέ τις ἐγκαλῇ τῇ θείᾳ γραφῇ, ὡς ὐ διδασκαλικῇ, ὐδὲ εὐεργετικῇ τῶν ὠφελεῖσθαι δυναμένων, καταμανθανέτω πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρωπίνων διακόσμησιν. ὐκ ἐν τοῖς πνευματικοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑποδεεςέροις ϗ τοῖς κατὰ τὸν βίον πράγμασιν· ὅτι τοῖς μὲν ἀλόγοις εὔκολον τὴν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὴν τροφὰς αὐτομάτυς, ϗ σκέπη αὐτοφυῆ ϗ τὰ ἐκ τριχῶν καὶ πτερῶν ἐνδύματα, ἡ τὰ σύμπαντα οἰκονομῦσα δύναμις ἐχαρίσατο. Τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν παραγαγῦσα λόγον ἔδωκεν ἀντὶ πάντων, δι᾽ ὖ αἵτε τομιςικαὶ συνέςησαν τέχναι, οἰκοδομικὴ, ὑφαντικὴ, γεωργικὴ, χαλκευτικὴ, τὸ τοῖς σώμασιν ἐνδέον ἀναπληρύσης τῆς ψυχῆς τῇ παρυσίᾳ τῦ λόγυ· ὥσπερ γὰρ ἐν τύτοις ὐχὶ βασκαίνων ἡμῖν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμῶν παραπλησίως τὺς ἀλόγυς συναπογεννηθῆναι πάντα ὁ δημιυργὸς ἡμῶν ὐ συνεχώρησεν, ἀλλὰ τὴν ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων γυμνάσιον ἡμῖν τῆς διανοίας ἐμηχανήσατο, ὕτω καὶ τὴν ἐν ταῖς γραφαῖς ἀσάφειαν ἐπ᾽ ὠφελείᾳ τῦ νῦ διεγείρων αὐτῦ τὴν ἐνέργειαν ἐπετήδευσε. Πρῶτον μὲν, ἵνα τύτοις ἐνασχολύμενος τῶν χειρόνων ἀφέλκηται. Ἔπειτα, ὅτι τὰ πόνῳ κτηθέντα μᾶλλον πῶς ἀγαπᾶτε ϗ τὰ διὰ μακρῦ προσγενόμενα μονίμως τε παραμένει. ὧν δὲ ῥαδία ἡ κτῆσις, οὐ περισπύδαςος ἡ ἀπόλαυσις. εὐκαταφρόνητος γὰρ ἡ τῶν προχείρων παρυσία, ϗ ὐδεμιᾶς φυλακῆς ἀξιυμένη τοῖς ἔχυσι. Διὰ τῦτο ϗ ἡ τῶν ὀνείρων φύ-

φύσις ἀσαφὴς ϗ πλαγία, καὶ οὐδὲ μικρᾶς δεομένη τῆς ἐκ τοῦ νοῦ ἐντρεχείας. Καὶ πολλὴ συγγένεια πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὀνείρων αἰνιγμάτων τοῖς κατ' ἐπίκρυψιν ἐν τῇ γραφῇ δηλουμένοις· ὅθεν καὶ Ἰωσὴφ καὶ Δανιὴλ τῷ προφητικῷ χαρίσματι τὰ ὀνείρατα διεγίνωσκον, ἐπειδὴ οὐκ αὐτάρκη τὰ τῶν ἐννοιῶν πρὸς τὴν θήραν τῆς ἀληθείας. Πρὸς δὲ τούτοις χρεία τῆς ἐν τῷ βίῳ καθαρότητος, ὥστε ϗ πρὸς τὴν τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν τὸ ἐν ταῖς γραφαῖς κεκαλυμμένον διαγνωσθῆναι. Χρεία δὲ πρὸς τῇ καθαρότητι τοῦ βίου ϗ τῆς ἐν ταῖς γραφαῖς διατριβῆς, ἵνα τὸ σεμνοπρεπὲς ϗ μυστικὸν τῶν θείων λογίων ἐκ τῆς συνεχοῦς μελέτης ἐντυπωθὲν τῇ ψυχῇ. Ὅτι δὲ βίου ὅλου δεῖται ἡ τῶν θείων λογίων μελέτη, συνίστησιν ὁ Μωσέως βίος, ὃς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπαιδεύθη τὰ Αἰγυπτίων. Ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπὶ προφάσει τοῦ ποιμαίνειν εἰς τὰς ἐρημίας ἀναχωρήσας τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἐπεσχόλα, καὶ οὕτω λεπτὸν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπιφανείας ἀξιωθεὶς μετὰ τὴν τεσσαρακονταετηρίδα ἄκων ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν κατηνέχθη, καὶ οὐδὲ τότε διηνεκῶς τῷ πρακτικῷ παρέμενε βίῳ, ἀλλὰ ϗ πρὸς τὸν ἐποπτικὸν ἐπανίει πολλάκις, ὅθεν καὶ εἰς τὴν Αἰγυπτικὴν εἰδωλομανίαν ὅλως ὑπηνέχθη τὰ πλήθη· τῷ Θεῷ συνόντος τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ ὄρει· τοιοῦτο δέ τι ϗ ὁ Ἠλίας, τὸν τῶν ἀνθρώπων ὄχλον διαδιδράσκων, ϗ ἐπὶ τὰς ἐρημίας φιλοχωρῶν. Εἰ τοίνυν τοῖς ἁγίοις μετὰ πάσης εὐσταθείας τοῦ ἡγεμονικοῦ ἐπονεῖτο τῆς ἀληθείας ἡ ζήτησις, πῶς οὐκ ἀλόγως τοὺς καρποὺς τῶν μυρίων καμάτων ἄνευ τινὸς πραγματείας ἐπιζητεῖν; Τήρει γὰρ καὶ Ἠλίας μεθ' ὅσον ἀναχωρήσας καὶ ἡσυχίας, καὶ καμάτους, ἰδεῖν Θεὸν ἠξιώθη. Inde a pag. 1. *b.* uſque ad pag. 4. teſtimonia adferuntur quorumdam Patrum de Eſaia propheta, quorum exordia mox dabimus. Et Theodoreti quidem ita incipit: *Τῆς μέντοι προφητικῆς συνθήκης τὰ μέν ἐστι σαφῆ, ϗ γυμνὴν ἔχοντα τὴν διάνοιαν, τὰ δὲ τροπικῶς εἰρημένα ϗ ἑρμηνείας δεόμενα. Ἅπαντες* (A verbo *ἅπαντες* inc. praef. in edit. Pariſ. G. L. Oper. Theod. An. MDCXLII. T. II. p. 1.) *μὲν γὰρ οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ κ. λ.* Deſ. *ἣν ὑπέμειναν τῆς κατὰ τοῦ δεσπότου μανίας εἰσπραττόμενοι δίκας.* Sed in edit. cit. ſunt alii quinque verſus, quibus Praefatio abſolvitur. Sequitur einde pag. 2. Baſilii Praefatio, cuius initium: *Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία, κ. λ.* Finis: *ἑκάστῳ τῶν καθ' ἱστορίαν λεγομένων, ϗ τοῦ μυστικοῦ συγκαταπεπλεγμένου* (In Cod. IX. eiuſdem Plutei legitur *συγκαταπεπλεγμένων*.) Hoc, fragmentum eſſe Praefationis Baſilii, quae occurrit in edit. Pariſ. G. L. eius Operum A. MDCCXXI. T. I. p. 383. §. VIII. verſus finem, tandem deprehendimus. Cyrilli hoc initium eſt: *Ἀσυμφανὴς γὰρ ἀεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος.* Finis: *οὐκ ἠμοιρηκότας τοὺς τῆς ἑαυτοῦ συγγραφῆς ποιεῖται λόγους.* Adeſt in edit. G. L. Pariſienſi Operum S. Cyrilli An. MDCXXXVIII. Tom. II. p. 1. Pag. 3. Chryſoſtomi inc. *Τοῦ προφήτου δὲ τούτου τὸ ἐξαίρετον μάλιστα μὲν ϗ αὐτόθεν ἐστὶν ἰδεῖν.* Deſ. *ἄρξασθαι τῶν προοιμίων.* Exſtat inter Opera S. Io. Chryſoſtomi editionis Pariſienſis A. MDCCXVIII. T. VI. pag. 1.

Sequuntur pag. 4. explicationes ipſae. Eorum, qui ab initio ad finem uſque Eſaiam inluſtrarunt nomina, ſunt quae ſequuntur: Baſilius Caeſareenſis, Theodoretus, Cyrillus, Nazianzenus, Chryſoſtomus, Euſebius Caeſareenſis, Theodorus Heracleae, cuius haec ſunt pag. 21. *b.* *Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ἰσραὴλ αὐτὸν οὐκ ἔγνω, ϗ ὁ λαὸς αὐτὸν οὐ συνῆκε, τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν σπέρμα, ὁ ἀποστολικὸς χορὸς, συνῆκέ τε αὐτὸν ϗ ἐπέγνω* (Cod. *ἐπέγν.*) *εἰκότως ἀφορίζεται τοῦ πλήθους. Ἄτοπον γὰρ τὸ νομίζειν τοὺς ἀποστόλους τῶν ἀσεβῶν σπέρματα λέγεσθαι, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐλέγετο, σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἄνομοι. Πρέπει δὲ τῶν προφητῶν σπέρμα αὐτοὺς εἶναι ἡγεῖσθαι.* Deinceps Euſebius Emeſenus, Athanaſius, Theodorus Mopſveſtiae, Iſidorus Peluſiota, Gregorius Nyſſenus, Dionyſius, qui pag. 177. *b.* locum de Seraphinis ita declarat: *Αὕτη τοίνυν ἡ τῶν Σεραφὶμ διακόσμησις, ἡ κύκλῳ Θεοῦ ϗ περὶ Θεὸν ἀμέσως ἑστηκυῖα, ϗ ἁπλῶς καὶ ἀκαταλήκτως περιχορεύουσα τὴν αἰώνιον αὐτοῦ γνῶσιν, κατὰ τὴν ὑπερτάτην, ὡς ἐν ἀγγέλοις ἀεὶ κίνητον ἵδρυσιν.* Severus, Ἀνεπίγραφος, & Maximus, qui pag. 36. *b.* haec adfert ex LXV. capite eorum, quae ad Thalaſſium ſcripſit: *Κατὰ τοίνυν τὴν πνευματικὴν θεωρίαν, τὸ μὲν σάββατον, τελεία παθῶν ἐστιν ἀπραξία, ϗ τῆς περὶ τὰ πεποιημένα καθολικὴ τοῦ νοῦ παυσωλὴ κινήσεως ϗ πρὸς τὸ θεῖον τελεία διάβασις κ. λ.* Adduntur poſtea & alia ex *Sermone de Novilunio*. Nec raro ad marginem adferuntur horum interpretum libri, unde explicationes ſint hauſtae. Lacunas quidem pauciſſimas obſervavimus; ſed contextus Graecus Vaticinii paſſim ab edito differt, qui exſtat in Bibliis Ariae Montani. Quamobrem & is, & novi Foederis loca, quae ſaepiſſime heic adferuntur, non ſine magna rei litterariae utilitate, cum vulgaribus editionibus componi poſſent. Ceterum haec egregia conlectio enarrationum, quamvis integra, & ſatis ſpiſſa ſit, complectitur tantum prima ſexdecim capita Prophetae. Deſinit enim in Cap. XVII. a quo initium ſumit Codex VI. de quo ſupra p. 14. Maioris tamen facienda vel propterea eſt, quod pleraeque harum expoſitionum numquam antea lucem viderunt; ut animadvertit Nic. Holſtenius in ſchedis quibuſdam Mss. quae apud nos adſervantur in hunc ferme modum „ Nicolai Archiepiſcopi Cypri Catena expoſitionum in Eſaiam. Opus praeclarum, in quo multa exſtant fragmenta SS. PP. quorum opera interciderunt „ De ea non agit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 295. ubi pauca quidem de Nicolao Muzano ſubnotavit. Fuit autem Cypri Archiepiſcopus, & abdicato munere, Coſmidii Coenobium ſeceſſit, ubi quum XXXVII. annos privatam vitam egiſſet, regiae eiuſdem Vrbis Pontifex factus eſt, menſe Decembri A. MCXLVII.

A. MCXLVII. eiecto Cosma II. Patriarcha, Manuele Comneno imperante. Vid. Leunclavium Lib. IV. Iuris Graeco-Rom. de Translationibus Episcoporum p. 295. Catalogum eorumdem Patriarcharum, & Io. Cinnamum Hist. pag. 47. At, ubi arduum subire munus coepit, omnium ora in ipsum commota fuisse, tradit Cinnamus, Byzantinam sedem ab eo iniuste occupari clamantium, ceu sacerdotium antehac cum Ecclesia, quam nactus erat, deposuisset. Qui audacter primum sede cedere noluit; abdicata mox dignitate, ad vitam privatam rediit, ut videre est apud Mich. Le Quienium in Oriente Christiano Paris. MDCCXL. Tom. I. p. 268. & Tom. II. pag. 1051. Vid. etiam Bandurium ad Antiquitates Constantinopol. pag. 919. 920. Eius Synodicon, quomodo sacramenta ministrari debeant, citat Nic. Comnenus p. 310. Praenot. Mystagog. Et aliud, ne Laici testes sint contra Clericum, p. 285. & 245. Hunc Muzanum testatur Balsamo ad Can. 63. Trullanum, quum in vitam S. Parasceves a fabulatore quodam inepte, & inficete scriptam incidisset, eam flammis tradidisse, atque Diacono cuidam rectius scribendam iniunxisse.

Ceterum nulla est apud Caveum, & Oudinum, ut alios omittam, operis plane ignoti mentio. Sed neque Nicolaus hic Archiepiscopus, ullibi apud eos memoratur.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XII. constat fol. 353. cuius specimen damus Tab. I. N. III.

ΛΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Δ. ΜΕΙΖΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

CATENA IN IV. MAIOR. PROPH.

COD. IX. Complectitur hic praestantissimus Codex integrum contextum quatuor Prophetarum maiorum, & in eosdem adnotationes multorum Patrum, & clarorum virorum, quorum nomina ad Prophetas singulos adferemus. Primum locum Esaia obtinet.

I. pag. 1. praecedunt duobus primis foliis Praefationes, uncialibus litteris exaratae, Basilii Caesareensis, Cyrilli Alexandrini, & Theodoreti, singulis paginis in tres columnas divisis. Et Basilii quidem praefatio, una & dimidia fere columna auctior illa est, quae praemittitur octavo Codici huius Plutei. Incipit: *Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας εἰς τὸν Ἡσαΐαν ἡ φανερὰ καὶ αὐτόθεν ληπτή. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης κ. λ.* Des. *ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἐχούσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκ ἔτι.* Post verba *καὶ τοῦ μυστικοῦ συγκαταπεπλεγμένων*, in quibus desinit VIII. Codicis praefatio, ita in hoc persequitur: *Ὁρῶσι δὲ οἱ προφῆται οὐ τὰ μέλλοντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν παρόντων τὰ λανθάνοντα καὶ ἄδηλα* lacuna Codicis *ἡ δὲ ὀνείρων πρόγνωσις, ὡς οἰωνὸν φησὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Δανιὴλ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. Πῶς οὖν καὶ Φαραὼ καὶ Ναβουχοδονόσορ; ὅτι περὶ τῶν κοσμικῶν καταστάσεων τοὺς κρατοῦντας ἔδει προβλέπειν, ἵνα πιστεύηται. Πῶς δὲ καὶ Βαλαὰμ προφητεύει καὶ Καϊάφας; Ὅτι κἀκεῖνοι τοὺς πειθομένους εἶχον, ὁ μὲν ὡς ἀρχιερεὺς, ὁ δὲ ὡς μάντις. Οὐ γὰρ ψυχῆς καθαρότης ἐνταῦθα, οὐδὲ διὰ ὑγιείαν νοῦ ἐνορῶντος Θεὸν, καὶ τὴν ἐκεῖθεν δύναμιν σπῶντος, ἀλλ᾽ οἰκονομικῶς ἐν αὐτοῖς ὁ λόγος, οὐ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρόν. Πῶς προεφήτευον αἱ καθαραὶ καὶ διαυγεῖς ψυχαὶ, οἱονεὶ κάτοπτρα γινόμεναι τῆς θείας ἐνεργείας, τὴν ἔμφασιν τρανὴν καὶ ἀσύγχυτον, καὶ οὐδὲν ἐπιθολουμένην ἐκ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἐπεδείκνυντος· πᾶσι μὲν γὰρ πάρεστι τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλὰ τοῖς μὲν καθαρεύουσι τῶν παθῶν, τὴν ἰδίαν ἐμφαίνει δύναμιν, ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἐχούσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκ ἔτι.* Quae quidem Praefationis pars occurrit, sed diversa admodum, & brevior inter Opera Basilii G. L. Paris. edition. A. MDCCXXI. T. I. p. 380. a numero 4. ad 5.

II. Ibid. *b* *Τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν Ἡσαΐαν προοίμιον. Sanctissimi Cyrilli Archiepiscopi Alexandriae in Esaiam prooemium.* Eius initium hoc est: *Ἀσυμφανὴς μὲν ἀεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος.* Des. *συγγραφῆς ποιήσεται λόγους.* Convenit cum edito inter opera G. L. Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. T. II. p. 1.

III. p. 2. *b*. *Θεοδωρίτου ὑπόθεσις τῆς Ἡσαΐου προφητείας. Theodoreti argumentum Esaiae Prophetiae.* Inc. *Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ συμβησόμενα προηγόρευσαν.* Des. *πλὴν κἂν τούτοις φροντιῶ τῆς συντομίας εἰς δύναμιν.* Concordat cum edit. in G. L. operib. Paris. A. MDCXLII. T. II. p. 1.

IV. p. 3. *b*. Leguntur litteris quadratis & aureis scripti Nicetae, cuius meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VIII. p. 104. sed per errorem ait, exstare hunc Codicem in Plut. IV. hi senarii versus:

Ἡ τῶν προφητῶν ἀκρότης Ἡσαΐας,
Τὸν νοῦν καθαρθεὶς ἄνθρακι φλογὸς ξένης,
Καὶ δὴ τὸ μέλλον ὡς ἐνεστὼς προβλέπων,
Χριστοῦ διετράνωσε τὴν παρουσίαν,
Πτῶσιν προηγόρευσε τῶν χριστοκτόνων,
Πίστιν προεῖπε τῶν πρὶν ἔξωθεν νόμου,
Καὶ παντὶ κόσμῳ τὴν παλίρροιαν βίου,
Πρισθεὶς φθόνῳ δὲ, καὶ πόλον λαχὼν μένειν,
Ῥήσεις λέλοιπεν εἰς ὄνησιν ἐν βίῳ,
Ἅσπερ Νικήτας, ὃν στέφους κοιτὼν ἔχει,
Ἐν ὡραϊσμῷ συντέθεικεν ἐνθάδε
Εἰς πίστεως ἔνδειγμα, καὶ ψυχῆς λύτρον.
Prophetarum apex Esaias,
Mente purgatus a carbone flammae alienae,
Futurique ut iam imminentis providus,
Christi significavit praesentiam,
Casumque praedixit Christicidarum,
Fidem praenunciavit ante a lege alienorum,
Totique mundo vitae restitutionem.
Dissectus autem invidia, polique sorte donatus,
Dicta reliquit vitam adiutura,
Quae Nicetas, quem coronae sedes habet,
Heic concinne composuit
In fidei documentum, animaeque lytrum.

Auctor istorum Carminum est fortasse Nicetas ille Heracleensis, Ecclesiae Constantinopol. Diaconus & magister, heinc Archiepiscopus Serrarum in Macedonia prima, ac demum Heracleae Ponti in Thracia Metropolita, qui floruit Anno Christi circiter MLXXVII. aetate Theophylacti Bulgarorum Episcopi (cuius ad eum Epistolae feruntur) quique etiam Catenas in varios S. Scripturae libros, ac praecipue in Epistolas Paulli (apud nos Pl. IV. Cod. I. & Plut. IX. Cod. X.) & in Matthaeum Evangelistam concinnavit, ut notat Fabricius, cui ignota fuit haec nostra in IV. Prophetas Maiores Catena, Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. Tom. VI. p. 432. & Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 765.

Adnotationum auctores sunt septem, Basilius Caesareensis, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Theodorus Heracleota, Eusebius Caesareensis, Severus, & qui rarissime occurrit Chrysostomus. Earum autem hoc est initium: Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων τὸ ἐναργεςάτην τὴν κατάληψιν ἔχον. Des. pag. 123. ἧς κὴ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν εὐχαῖς κὴ πρεσβείαις πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.

V. p. 124. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ εἰς τὸν Ἱερεμίαν. *Sancti Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Hieremiam.* Praefatio in quindecim columnas, tribus paginis dividitur. Incipit vero Λεκτέον τίς ἡ προφητεία, κὴ πότε ἤρξατο, κὴ πότε πέπαυται, καὶ τίνος ἕνεκεν ἔληξε, καὶ τί λαβεῖν ἐςὶν ἐκ ταύτης εἰς τὸν βίον ὠφέλιμον. Προφητεία τοίνυν τὸ λέγειν. Des. μετὰ ταῦτα παιδεύεται παρ' αὐτȣ̃. Atque haec quidem praefatio desumta fortasse fuit ab expositione in Hieremiam, Chrysostomo adscripta, quam passim in Bibliothecis exstare ait Montefalconius in nupera editione Operum Chrysostomi Paris. An. MDCCXVIII. seq. Tom. VI. p. 157. cuius apographum ex Bavarica Bibliotheca sibi descriptum, ne luce quidem, ne dum tanto auctore dignum opusculum, sed nugas meras, & quisquilias existimavit, ideoque consulto praetermisit in memorata editione. Vide etiam Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 15. T. VII. p. 644. Einde legitur vita Prophetae ἀδέσποτος, cuius initium: Ἱερεμίας υἱὸς Χελκίȣ τȣ̃ ἱερέως. ἦν ἐξ ἀναθὼθ κ. λ. Des. ὅπως γένηται κοινωνὸς Μωϋσέως. Pag. 128. Tabula heic adiecta, optimeque servata, repraesentat Hieremiam prophetam oracula divinitus adcipientem. Verba in titulo imaginem ambiente, quam aere incisam exhibemus Tab. II. haec sunt: Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν ȣ̓ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτὸν. Ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιςήμης κὴ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτȣ̃, κὴ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτȣ̃. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεςράφη. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τȣ̃ Θεȣ̃ κὴ νόμος ὑπάρχων εἰς αἰῶνα. *Hic Deus noster non alter existimabitur ab eo. Invenit omnem rationem scientiae, eamque Iacobo tradidit eius filio, & Israeli, dilecto eius. Post illa in mundo visus, iterum inter homines versatus est. Hic liber est praeceptorum divinorum, & lex, quae manet in aeternum.* Pag. 129. hi senarii occurrunt, quos etiam aere delineatos Tab. I. N. VII. damus.

Θρηνῶν προφῆτα καὶ μετακλαίων πόλιν
Πέπαυσο λοιπὸν τὴν φόνων πεπλησμένην,
Ὁ μητρὸς ἔνδον γαςρὸς ἡγιασμένος,
Καὶ μὴ πτοηθῇς εἰς ἔθνη τεθειμένος,
Ὡς εἰς ἀπειθεῖς πρὶν κελευσθεὶς ἐκτρέχειν,
Ἀλλ' ἐξαναςὰς, ἆρον ὀφθαλμὸν κύκλῳ,
Θρήνων ἑταῖρον δακρύων τὴν πλημμύραν,
Ἐπείπερ ȣ̓ τέθνηκας, ἀλλὰ ζῇς ἄνω.
Καὶ βλέψον ἔθνη, τὰ πρὶν ἐκτὸς, ἐν νόμῳ,
Υἱȣ̀ς Σιὼν τε, τȣ̀ς ὑπερτίμȣς, κόνιν,
Καὶ χαῖρε τῶν σῶν εἰς τελείωσιν λόγων,
Οὓς τῇδε συντίθησιν εὐσεβὴς νόος.

Deflere propheta lacrymisque prosequi urbem
Desine iam caedibus plenam,
Qui matris in utero es consecratus,
Nec verearis quum inter gentes locatus fueris,
Te tamquam ad infidos esse iussum adcedere,
Quin potius surgas, leva oculos in circuitu,
Lamentationum & lacrymarum copia omissa,
Siquidem non mortuus es, sed sursum vivis.
Quin gentes adspicias antea externas, nunc legi subiectas,
Sionis filios praestantes in pulverem redactos.
Laetare tandem perfectioni tuorum sermonum,
Quos pia mens heic composuit.

Versum septimum quamvis ad Codicis fidem repraesentavimus, tamen sic convertimus, quasi primum scriptum fuerit Θρήνων ἑταῖρον δακρύων τε πλήμμυραν. Heinc a pag. 130. usque ad 222. Hieremiae contextus Graecus in duas, vel tres columnas paullo maiores singulis paginis dividitur, adnotationibus quidem eadem ratione, atque in Esaia dispositis, sed paucioribus. Primum & maximum locum occupant Chrysostomi expositiones: ceterarum auctores Severus Antiochenus, Olympiodorus, Isidorus Pelusiota, Theodoretus, Victor presbyter, Eusebius Caesareensis, ἀνεπίγραφος, & Cyrillus, quarum initium: Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς κὴ ἡ βίβλος φησὶ, κ. λ. Finis: τὴν δεξιὰν λήψεται ςάσιν. Observandum est p. 204. tria folia fuisse in ora Codicis recisa, ubi adscripta erat sancti alicuius Patris Catena, unde haec recens manus iure adnotavit: *O factum male! delere nomen Patris fortasse arcani.*

VI. p. 223. sequitur Θεοδωρίτȣ ἐπισκόπȣ Κύρȣ. *Theodoreti Episcopi Cyri*, nempe Praefatio in Ezechielem. Inc. Ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωαχεὶμ τȣ̃ κὴ Ἰεχονίȣ. In editione operum Praefatio est amplior: nostra vero incipit tantum a verbis οὗτος ὁ προφήτης, ut videre est Oper. Theodoreti T. II. pag. 302. Des. τὴν οἰκοδομίαν ϗ ἄλλα μύρια. In citata editione absolvitur post alios quinque versus. Alteram eiusdem paginam ambit alia vita Ezechielis ab eadem ma-

manu, sed paullo post scripta, cuius initium: Ἰεζεκιὴλ ὑὸς Βυζὴ ἦν ἐξ ἀριρᾶ ἐκ τῶν ἱερέων, κ. λ. Finis: ἐξ ὧν δὴ καὶ ἀνῃρέθη. Pag. 224. Σχόλια εἰς τὴν τοῦ Ἰεζεκιὴλ ὅρασιν. *Scholia in Ezechielis visionem*. Inc. Δείκνυσι τῷ προφήτῃ διὰ τῆς ὀπτασίας κ. λ. Des. πρὸς δὲ τὰς ἄνω δυνάμεις. διὰ τῆς ψυχῆς. Auctores Scholiorum sunt Polychronius, Apollinaris, Origenes, Theodoretus, & Cyrillus Alexandrinus. Pag. 225. *b*. eiuscemodi, quales in superioribus iam bis vidimus versus, aureis characteribus leguntur, quos heic subiecimus.

Ψυχῆς τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ φαιδρὸν καρδίας,
Ἰεζεκιὴλ τῶν ὑπὲρ λόγον λόγων
Κατηξίωσε, καὶ θεαμάτων ξένων.
Θεὸν γὰρ εἶδεν, ὡς ἐφικτὸν προσβλέπειν,
Καὶ τῶν Χερουβὶμ ἐκπεπαίδευται θέαν,
Στάσιν, φόβον, κίνησιν, ἔλλαμψιν, λόγους,
Σαφῶς ἔβλεψε τῆς ἄνω λειτουργίας.
Ὅθεν καθαρθεὶς καὶ διδαχθεὶς προβλέπειν,
Οὕτω σαφῶς ἔδειξεν εἰδέναι τέλος
Τῶν πραγμάτων πᾶν, ὡς γράφειν καὶ τὰ μέτρα
Τῶν εἰς ἔπει τακτισμάτων ἐν τοῖς λόγοις,
Οὓς ὧδε κοσμεῖ κοσμία ψυχὴ πόθῳ.
Mentis splendore & puritate cordis
Ezechiel, ineffabilibus sermonibus
Dignus habitus est & novis visionibus.
Deum enim vidit tamquam adcessibilem visu,
Et Cherubinorum faciem edoctus est;
Statum, timorem, motum, splendorem, sermones,
Clare adspexit coelestis ministerii.
Heinc mundatus & doctus qui praevideat
Tam clare ostendit se nosse finem
Omnem rerum, ut etiam describeret modos
Futurorum consiliorum in sermonibus,
Quos heic docta mens inlustravit labore.

Nonnullis horum carminum verbis, quae nobis corrupta, vel obscura visa sunt, eam interpretationem subiecimus, quae clarior esset, ac sensui adcommodatior. Contextum tamen maiora, quam nostrum patiatur institutum, tentaturis, integrum, atque intactum servavimus. Sequitur a pag. 226. usque ad 305. integer contextus Graecus Ezechielis, adnotationibus eadem ratione ut supra, adiectis. Earum auctores sunt Origenes, Polychronius, Theodorus, Apollinaris, Severus, Cyrillus Alexandrinus. Incipiunt: Ὁ Ἰεζεκιὴλ τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τοῦ Χριστοῦ κ. λ. Desinunt in interiore margine scriptae: κατὰ νόμον φησὶ τὴν περιτομὴν ἐδεξάμην, in exteriore: μετὰ τῷ πατρὶ δόξα. Animadvertendum est, Scholia in hunc Prophetam pauciora occurrere, quam in superioribus, deinde quaedam videri recentiora, quamvis ab eadem manu adiecta; itidemque illis, quae sunt circa finem, auctoris nullum nomen esse adscriptum.

VII. pag. 306. *b*. Danieli hi versus aureis characteribus praefiguntur:

Ἄφραστος ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ λόγοις,
Οὕτως ἐπ' αὐτὸν τοὺς πεποιθότας στέφειν
Πᾶσιν καλοῖς εἴωθεν ἔν γε τῷ τάφῳ.
Ὡς καὶ Δανιὴλ, ἡ προφητῶν τερπνότης,
Ξίφος πεφευγὼς Περσικῶν στρατευμάτων,
Ὡς αἰχμάλωτος ἠγμένος τε πρὸς ξένην
Ἤμειψε μὲν γῆν, τὸν Θεὸν δ' εὗρεν πάλιν.
Καὶ πρῶτον ἦν μὲν τῶν ἀνακτόντων φίλος,
Τὸ μέλλον αὖθις τῶν χρόνων ᾔδει τέλος,
Θῆρας χαλινῶν, προβλέπων κἂν τοῖς ὕπνοις,
Καλῶς δ' ἀμείψας τῶν ἄνω τὰ τῶν κάτω,
Ῥήσεις λέλοιπεν, ὧν πάρεισιν ἐκβάσεις.
Ineffabilis est Dei providentia,
Vt in eum qui speraverint coronare
Omnibus bonis consueverit, vel in ipso sepulcro.
Sicut & Daniel Prophetarum voluptas,
Ensem effugit Persarum exercitus,
Captivus abductus ad alienigenam
Pertransiit terram, Deum autem rursus invenit.
Fuit adprime Regibus amicus,
Quod futurum, & temporum nosset finem.
Feras refraenans, praevidens & in somniis,
Gloriose inmutans superioribus inferiora,
Sermones reliquit, quorum heic adsunt expositiones.

Mox pag. 307. & seqq. vita Danielis Prophetae ἀδέσποτος. Inc. Δανιὴλ ἦν ἐκ βεθορῶν τῆς ἀνωτέρας φυλῆς Ἰούδα. Des. φόνος ἔσται τῷ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. 308. *b*. Contextus Graecus Danielis, & notae usque ad finem incipiunt: Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι κ. λ. Des. in interiori margine scriptae: τὰ λοιπὰ ἅπαντα ποιῆσαι παρεσκεύασε; in exteriore: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Earum primum paucae, mox per maximam partem plurimae, ultimis duobus foliis sunt nullae. Auctores nominantur Hippolytus Romae Episcopus, Chrysostomus, Ammonius, Theodoretus, Polychronius, Eudoxius Philosophus; sed plerisque scholiis, quae sunt circa finem, nullum nomen auctoris adpositum est. Vt vero ex hac uberrima Scriptorum segete, unum saltem pro specimine seligamus, eia ipsius Hippolyti scholia aliquot eruditis hominibus proponamus. Itaque haec ad prima Prophetae verba adnotavit, rubris litteris textui respondentibus distincta.

A. ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ
Ἐπισκόπου Ῥώμης.

Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τοῦ Ἰούδα, καὶ ὑπὸ Ναβουχοδονόσορ αἰχμαλωτισθεὶς λαμβάνει τὴν Σουσάνναν θυγατέρα Χελκίου τοῦ ἱερέως τοῦ εὑρόντος τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἡνίκα Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε καθαρίσαι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταύτης δὲ ἀδελφὸς ὁ προφήτης γράφεται Ἱερεμίας ὃς ἅμα τοῖς ἐπιλοίποις μετὰ τὴν γενομένην τοῦ λαοῦ ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίαν ἀπηνέχθη εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῴκησε ἐν τάφναις, κἀκεῖ προφητεύων λιθοβοληθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀνῃρέθη.

Τοῦ αὐτοῦ Β. Πῶς αἰχμάλωτοι ὑπάρχοντες καὶ ὑπόδουλοι Βαβυλωνίοις γενόμενοι ἐδύναντο συνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς αὐτεξούσιοι. Δεῖ νοεῖν, ὅτι μετῴκισεν αὐτοὺς Ναβουχοδονόσορ φιλανθρώπως, ἐπεχρήσατο καὶ ἐπέτρεψεν ὁμοῦ συνερχομένους πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον πράσσειν.

Τοῦ

Τοῦ αὐτοῦ Γ. Τὸ δὲ προσεκαρτέρουν, δηλοῖ, ὅτι διὰ τὸ τιμᾶσθαι αὐτὸν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. οὐκ ἀφίσταντο τοῦ οἴκου καθάτινες ἄρχοντες κοσμικοί.

Τοῦ αὐτοῦ Η. Πρὸς τινα ἀνεβόησας, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν Θεὸν, ὡς Ἡσαΐας λέγει, τότε βοήσει, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσεταί σου.

Τοῦ αὐτοῦ Η. Οἱ γὰρ ἄνομοι οὐ παύονται καθ' ἡμῶν βοῶντες, αἶρε ἐκ τῆς γῆς τοὺς τοιούτους, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτοὺς ζῆν.

Τοῦ αὐτοῦ Κ. Ἵνα κἂν ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς, τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας τὸν κόρον τελέσωσι, διά τοι τοῦτο καὶ ἀναστάντες οἱ βέβηλοι ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

Τοῦ αὐτοῦ Λ. Ἐθάῤῥει εἰς τὸν Θεὸν, ὅτι συνειδὸς εἶχε καθαρὸν· ἔκλαιε δὲ δειλιῶσα τὸν θάνατον, κἂν μαρτυρίου στεφάνους αὐτῇ προσξένει τὸ πρᾶγμα.

Τοῦ αὐτοῦ Μ. Δεῖ οὖν ἡμᾶς ἐν παντὶ πράγματι ἑδραίους γινομένους μὴ λόγοις ψεύδεσι προσέχειν, μηδὲ προσώποις ἀρχόντων εὐκόλως συναρπαζομένους πείθεσθαι, ἂν μὴ προσηκόντως λέγωσι, γινώσκοντας ὅτι λόγον ἔχομεν δοῦναι τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ στοιχοῦντας, καὶ τὸ ἀκριβὲς τῆς πίστεως ἐπιζητοῦντας εὐαρέστους ὑπάρχειν τῷ Θεῷ.

Τοῦ αὐτοῦ Ξ. Ὅσοι γὰρ ἐπικαλοῦνται αὐτὸν ἐκ καθαρᾶς καρδίας τούτων ὁ Θεὸς ὑπακούει, ὅσοι δὲ ἐν δόλῳ καὶ ὑποκρίσει, ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν.

Iam de singulis Prophetis satis praefati sumus, nunc quae ad omnes referri possunt, generatim nonnulla perpendamus. Primum igitur ingenue fatemur, nos sedula conlatione instituta, exiguum, & nullum fere discrimen editi & scripti contextus prophetici deprehendere potuisse. Prologi singulorum Prophetarum litteris aureis & fere quadratis exhibentur. Ipse contextus Graecus Prophetarum plerumque in duas, nonnumquam in tres columnas, in singulis paginis, est divisus, & maioribus scriptus litteris. Initiales omnes singulorum Prophetarum capitum, ut etiam expositorum, aureae sunt. Liquore siquidem aureo utebantur Graeci frequentius, quam Latini. Etenim innumeri propemodum Codices habentur, ubi non titulos modo, verum etiam paginas integras, ut in nostro Codice, auro elegantissime descriptas observes: inter quos multi alii occurrent in hac nostra insigni Laurentiana Bibliotheca, tabulis praestantissimis auro, varioque colore depictis instructi, quibus res textu enunciatae exprimuntur. Exstat in regia Parisiensi Bibliotheca Codex Graecus num. 618. hoc titulo Περὶ χρυσογραμμίας, ubi stylo Graeco vulgari, & infimae aetatis, docetur, quo pacto liquor ille aureus ad scriptionem sit conficiendus. Item apud Lambecium Biblioth. Caes. Lib. VII. pag. 95. memoratur Codex inscriptus Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας, *Apparatus ad scriptionem auream*, eodem, ut videtur, quo regius argumento. Vid. plura apud Montefalconium in Palaeogr. Lib. I. C. I. p. 5. sed ad Codicem revertamur. Cinctus est supra, a dextra, & infra expositionibus, quarum interdum & duo sunt ordines, qui quidem eiusdem sunt scriptoris, qui totum Codicem exaravit, sed temporis diversi; quoniam ea series, quae extremam marginis partem ambit, pallidiore atramento, & charactere, illo quidem minutiore, nec diverso tamen, adparet. Itaque haec scholia ab eodem potius librario aucta, quam ab alio addita fuisse crediderim. Eorum auctores rubro atramento in margine indicati ipsa scholia invicem discernunt. Deinde passim margini adscripta sunt librorum nomina, ex quibus desumuntur adnotationes. Recentiori quoque Graeco debemus notulas, variasque lectiones margini saepe adspersas, quas tamen passim oscitanter bibliopegus recidit. Plura omittimus, quae valde commendare possunt hunc ineditum, integrum, elegantissimum & prorsus egregium, & omnibus bonis & laudibus cumulatissimum Codicem, & ut Lucas Holstenius in Schedis suis Mss. ait, *plane admirandum ob antiquitatem, & elegantiam*. Magis enim volumus, & optamus, & hortamur, ut doctus aliquis, & laboris patiens, si non apud nos, saltem apud exteras gentes, huius pretiosissimi Codicis editionem cum sua immortalitate coniungendam existimet. Interea nos eruditum orbem hac exspectatione erectum, his votis incensum, contentum esse iubemus nonnullis Codicis speciminibus, quae Tab. I. N. III. IV. V. VI. VII. ab artifice proponi curavimus. Denique de hoc eodem Codice P. Alexander Baroetius S. I. in Catalogo Bibliothecae Scorialensis, edito per Balthassarem Corderium S. I. in fronte interpretationis suae, sive versionis S. Cyrilli in Hieremiam, Antuerpiae A. MDCXLVIII. in 8. ita loquitur: *Catenae in Prophetas maiores, ac minores plures sunt in diversis Codicibus, sed nulla, quae accedat ad praestantiam illius, quae adservatur in Bibliotheca Magni Ducis Florentiae, praesertim in Prophetas Maiores, duobus maximis Codicibus vetustissimis, atque integerrimis, charactere rotundo quadrato in membrana, e quibus fortasse descripti ii Codices, qui adservantur in Bibliotheca Bavariae, sed non adeo vetusti, nec integri*. Praeterea nullam alibi tam insignis Catenae mentionem invenio, ne in Fabricio quidem, qui tamen, quae est hominis eruditio, omnes Catenarum Scriptores, Catenas omnes editas, atque ineditas, quae ad eius pervenere notitiam, sedulo evolvit. Vnam tantum in Prophetas Maiores, & Minores ex Montefalconio commemorat, aitque exstare Ms. Parisiis in Cod. Regio bombycino Sec. XIII. olim Mediceo, in qua etiam nonnullorum Scriptorum nomina, ex quibus nostra contexta fuit, occurrunt. Vid. Catalog. Biblioth. Regiae Paris. A. MDCCXL. T. II. p. 25.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XI. constat fol. 336.

ΕΠΗ

ΕΠΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

CARMINA ET ORATIONES THEOLOGICAE DIVERSAE

Orationes & Carmina diversorum plerumque inedita.

COD. X. I. pag. 1. EVdoxiae Augustae Centonis Homerici fragmentum initio mutilum, angulis inferioribus situ & vetustate sublatis, cum scholiis interlinearibus. Incipit a versu: Ὃς χρυσὸν φίλῳ ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα. Des. in illo: Ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς εὐαγγέλιον δέ . . .

II. p. 5. *b.* Opusculum sine auctore, initio, & fine, cum scholiis marginalibus, continens martyrium S. Agathae V. & M. Inc. Μὴ δήμευσιν ἐννοήσωμεν, μὴ βήμασι παραστήσωμεν. Des. ἱερὸν κ) ὁμώνυμον.

III. p. 6. Εἰς τὴν παρθενομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Λουκίαν ὑπόμνημα βράχιστον Ἰωάννου τοῦ Τζέτζου. *In Virginem Christi martyrem Luciam, brevissimus Commentarius Ioannis Tzetzae*, cum scholiis marginalibus, sed plerisque vetustate sublatis. Inc. Ἄλλαι μὲν ἄλλοις ἀβρύνονται θάλασσαι. Des. ὡς Σιλωὰμ κολυμβήθρα πηγάζουσα θαύματα. Floruit Auctor A. C. MCXLIII. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. p. 245.

IV. p. 20. Eiusdem versiculi in S. Luciam martyrem, quorum initium Ῥηριγί δὲ Σικελίης τε, κ) Ἰταλίης βαθυκάρπου. Prima vox huius versus est valde conrupta; ut etiam ultimi pene omnes, quas ideo adscribere heic minime potuimus.

V. p. 20. *b.* Τοῦ αὐτοῦ μαρτύριον τῆς ἁγίας Λουκίας. *Eiusdem martyrium S. Luciae*. Inc. Τῆς ἐνδόξου ϗ ἀθληφόρου μάρτυρος Ἀγάθης. Des. νῦν κ) ἀεὶ κ) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. De his Carminibus nihil inveni apud Fabricium l. c.

VI. p. 25. Στίχοι ἰαμβικοὶ Ἰωάννου τοῦ γεωμέτρου εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παντελεήμονος. *Versiculi iambici Ioannis Geometrae in martyrium sancti magnique martyris Christi Panteleemonis*. Inc. Σκῆπτρα κρατοῦντος δυσσεβεστάτου πάλαι. Des. Θεῷ δὲ δόξα δεσπότῃ πάντων πρέπει. De his nihil occurrit apud Fabricium l. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 715. qui tamen plura alia Ioannis Geometrae carmina memorat. Hic Geometra saepius adlegatur in Catenis Graecis in Lucam, ut & in Catena aurea Thomae Aquinatis. Combefisio in Bibl. Concionatoria ante annos DC. vel DCC. vixisse videtur.

VII. p. 47. *b.* Γεωργίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Πισιδίου στίχοι ἰαμβοί. *Georgii Pisidae Diaconi Constantinopolitani versus iambici*. Inc. Ὦ παντὸς ἔργου κ) θεηγορουλόγε. Est scilicet poema illud, cui titulus *Opus sex dierum*, quod exstat inter Poetas Veteres Lectii T. II. p. 241. sed in nostro Codice plures versus scriptor heinc einde omisit. In edito enim sunt versus 1880. & in Cod. 1427. Vltimus versus, qui cum editione congruit est qui sequitur 1782.

Ἕτοιμος οἶνος ἐξ ἀδήλων βοτρύων.

In Cod. adcedunt hi quinque mendosi versus, qui desiderantur in laudata editione:

Δόξα δὲ πάντων τῷ Θεῷ κ) δεσπότῃ
Τῷ ζῶντι, κ) μένοντι εἰς ἀεὶ πρέπει.
Ἀμὴν, ἀμὴν γένοιτο τῷ ἐν τοῖς πᾶσι
Χρόνοις τὲ κ) γ' ἔτοισι τοῖς ἀμετρίτοις
Εἴθε δὲ τοῖς ἀναξίοις ἡμῖν ἐν πᾶσι χαίροις.

Pisides vero circa A. C. DCXXX. floruit, eumque nonnulli perperam adcipiunt pro Georgio Pisida, qui sub IX. Seculi finem ex Chartophylace Constantinopolitano factus est Archiepiscopus Nicomediensis. Vid. Fabric. l. c. Tom. VII. p. 691.

VIII. p. 84. Εἴδησις περὶ τῆς Σαμαρείας. *De urbe Samaria narratio* Anonymi. Inc. Σαλμανάσαρ ὁ τῶν Χαλδαίων βασιλεύς. Des. ᾧ ἡ δόξα κ) τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. p. 98. Εἰς τὴν προσευχὴν, *In Orationem Dominicam* Sermones quatuor, hoc est, explicationes, in quatuor Sermones divisae, non sine multis scholiis margini adiectis. I. Sermo inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅτε προσῆγεν ὁ μέγας Μωσῆς τῇ κατὰ τὸ ὄρος μυσταγωγίᾳ τὸν Ἰσραηλίτην λαόν. Des. ἀποκαταστήσει σε τῇ οὐρανίᾳ πατρίδι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα κ) τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. II. Sermo pag. 107. *b.* inc. Ὁ τὴν σκιὰν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν περιέχων νόμος. Des. παρὰ τοῦ σωτῆρος ὑποδεικνυμένων φωνῆς. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. III. Sermo p. 117. inc. Ἤκουσα τινὸς ἰατρικοῦ τεχνικῶς περὶ τῆς κατὰ τὴν ὑγίειαν ἕξεως φυσιολογοῦντος. Des. κ) ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα κ) τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. IV. Sermo p. 129. inc. Ἧλθε προϊὼν ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς τὸ ἀκρότατον. Des. οὗ ῥυσθείημεν χάριτι Χριστοῦ, ὅτι αὐτοῦ ἡ δύναμις, ϗ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Nihil in praesens de horum Sermonum auctore succurrit. Non me tamen latet, a Bellarmino in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, Labbaeo itidem, & ab editoribus Bibliothecae veterum Patrum editionis Coloniensis A. MDCXXVIII. Germano Patriarchae Constantinopolitano, qui vixit A. DCCXX. adtribui theoriam rerum Ecclesiasticarum, & expositionem orationis Dominicae ex theoria ista verbotenus desumtam. Vtrum illius sit haec nostra, inquirant alii.

X. p. 140. Εἰς Μελέτιον τὸν ἐπίσκοπον κοιμηθέντα. *In Meletium Episcopum dormientem*. Libellus ἀδέσποτος. Inc. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων. Des. νῦν κ) ἀεὶ κ) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Circa finem in margine adscripta sunt quaedam scholia vetustate valde conrupta.

XI. Sequuntur deinde p. 149. Eugenii Carmina senaria, clariss. Fabricio ignota, quorum inscriptiones, & initia singillatim adferemus. Τοῦ κυρίου Εὐγενίου ὅταν ὑπῆρχε εἰς τὴν φυ-

φυλακήν. *Domini Eugenii quum fuit in custodia*. Inc. Τὸ τῆς τύχης ἄτακτον ὁ ζωῆς δρόμος.

XII. p. 152. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλαργυρίας. *Eiusdem de pecuniae cupiditate*. Inc. Τοὺς ἐθικῷ σπεύδοντας ὀρθῷ κανόνι.

XIII. p. 153. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ γαστριμαργίας. *Eiusdem de voracitate*. Inc. Τί σοι δοκεῖ βέλτιστε γαστέρος πέρι.

XIV. p. 154. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*. Inc. Οὔσης τετραπλῆς πράξεως τῶν παρθένων.

XV. p. 156. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *Eiusdem de charitate*. Inc. Εἴπερ τίς ἐστι πίστις ἐκ τῶν δογμάτων.

XVI. p. 157. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ γλωσσαλγίας. *Eiusdem de linguae nocumento*. Inc. Ἡ δημιουργὸς τῶν ὅλων μοναρχία.

XVII. p. 159. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φθόνου. *Eiusdem de Invidia*. Inc. Ὅσους ἀνεβλάστησε τοῖς βροτοῖς πόνους.

XVIII. p. 160. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μώμου. *Eiusdem de livore*. Inc. Κἂν τῶν μεγίστων προβόλων τῆς κακίας.

XIX. p. 161. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἀσκήτην. *Eiusdem in Ascetam*. Inc. Ὁ πρὶν διώκτης, νῦν δὲ μύστης τοῦ λόγου.

XX. p. 163. *b*. Τοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem*. Carmen sine inscriptione, in quo describit plantam Panormitanam, quam *Nympheron* vocabant. Atque hoc quidem totum heic describendum putavimus.

Τὸν δελφικὸν μὲν καὶ δαφνοστεφῆ τρίπουν,
Τὸν χρηματιστὴν λοξίου τῶν θεσφάτων,
Τὰς τοῦ Διὸς δρῦας τε τὰς προσηγόρους,
Ὧν περ τροφὸς πέφυκε Δωδώνης πέδον,
Μῦθοι προηγόρευσαν Ἑλλήνων πάλαι,
Μεστοὶ τεράτων ποικίλων πεφηνότες.
Ἐγὼ δ' ὅπερ νῦν προὐθέμην διαγράφειν,
Οὐ πλάσμα καινὸν, οὐκ ἄκουσμα τύγχανον,
Ὀφθαλμοφανῆ τὴν κατάληψιν νέμει.
Εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἐν Πανορμῷ τῇ πόλει
Πλείστων φυτῶν δένδρων τε καρπίμων γένη,
Καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων πολυχρόων.
Ἀλλ' ἔντι παράδοξον αὐτῶν ἐξέφυ,
Εὔοσμον, εὔχρουν, τερπνότης τῆς θέας,
Συνηρεφὲς κύκλωθεν φύλλοις τριστίχοις,
Τοῖς μὲν μέσοις λαχοῦσι βαφὸς πορφύραν,
Τοῖς δ' ἐντὸς ἐμφαίνουσιν εἶδος χρυσίου
Τοῖς θύραθεν δὲ χλωρότης ἐφιζάνει
Κάλυξιν, ὥσπερ οὖσι τῶν ἐσωτέρων.
Μικροῦ τίς ἂν δόξειεν ἐκ τῶν χρωμάτων
Ἄλλην τιν' ἶριν δῆθεν ἐστουργουμένην.
Καλοῦμεν αὐτὸ Νύμφερον κοινῷ λόγῳ,
Ἴσως λαβὸν τὴν κλῆσιν οὐκ ἀπεικότως
Νυμφῶν πρὸς αὐτῶν· καὶ γὰρ ὑδάτων δίχα
Ἐπεισρεόντων εἰσαεὶ ζῆν οὐκ ἔνι.
Ὕδωρ δόμον λέλαχε καὶ τροφὸν ὕδωρ,
Γλυκὺ, διειδὲς, οὐκ ἐπίκλυζον μάλα,
Οὐ δὲ χρόνιζον, τοῦ φυτοῦ γὰρ ἡ φύσις
Τέθηλε καὶ γέγηθε προσφάτῳ ῥόῳ.
Τείνει δὲ κάτω τὸν πολύτριτον πόδα,
Ὑφ' οὗ τὸ φίλον ἐξανιμᾶται πόμα,
Αἰσθητικὴν οἷον δὲ δύναμιν φέρον,
Πρὸς τὰς κινήσεις ἀφορᾷ τοῦ φωσφόρου
Τοῖς ἡλίου νεύμασι πάντη συντρέχει,
Ὥς τις θεράπων τῇ βάσει τοῦ δεσπότου,
Καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς ἑλιγμοὺς συστρέφων
Συνανατέλλει καὶ δύνει δεδυκότι.
Μεσουρανοῦντι συνανιστᾷ τὴν κάραν.
Ἑωθιναῖς μὲν μειδιᾷ φωταυγίαις,
Ἀναπετῶν τὰ φύλλα χειλέων δίκην.
Κλείει δὲ ταῦτα συγνάσας πρὸς ἑσπέραν,
Ἠοῦς δὲ θᾶττον τὴν ὑπὲρ γαῖαν δίνην
Διαδραμούσης πηγάσου κραιπνοῖς πτίλοις,
Ὑπεισδύει τὸ νᾶμα μέχρι πυθμένος,
Χωρεῖν [1] ἔνθεν οὐ σθένει περαιτέρω,
Ἀντιτυποῦντος δώματος βαρυτέρου.
Ἦ γὰρ ἂν οὐκ ἔληξε καὶ πρόσω θέειν,
Πρὶν ἐξανύσαι κυκλικῆς φορᾶς δρόμον.
Ἀλλ' ὑφ' ὕδωρ τὴν νύσσαν αὐτίκα στρέφον,
Τῆς ἀντολῆς ὅρια καταλαμβάνει,
Καὶ συνανίσχον ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν,
Ὤφθη διαυγέστατος υἱὸς ἡμέρας,
Κἂν εἰς ὕδωρ βληθῇ δὲ τμηθὲν ῥιζόθεν,
Πολὺν χρόνον δίεισιν εὐθαλὲς μένον,
Τῷ νυκτερινῷ συμπιλούμενον σκότῳ,
Φάει δὲ χαῖρον καὶ πλάτυνον τὸ στόμα.

(1) Deest aliquid, forte δὲ.

XXI. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in imaginem Christi*. Inc. Καὶ χρῶμα χρυσοῦν παμμάκαρ σοι καὶ στόμα.

XXII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν. *Eiusdem in sacram mensam*. Inc. Ἰδοὺ τράπεζα καὶ τροφὴ προκειμένη.

XXIII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σταύρωσιν. *Eiusdem in crucifixionem*. Inc. Καὶ φυτὸν ἄλλο καθορᾶν πάρεστί μοι.

XXIV. p. 165. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς κοιμητήριον τῶν μονάχων τῆς Μάνδρας. *Eiusdem in coemeterium monachorum Mandrae*. Inc. Δεῦρο προφῆτα τὸν τόπον περισκέπε.

XXV. p. 166. Eiusdem paucula quaedam carmina sine inscriptione, quibus laudat nescio quam puellam. Inc. Ἄλλην σεβὸν νοητὴν ἄλλην λαβίδα κόρη.

XXVI. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου φλεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πυρός. *Eiusdem in imaginem Deiparae igne combustam*. Inc. Τὸ πῦρ προσελθὸν σῷ σεβασμίῳ τύπῳ.

XXVII. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ ψόγος μυίας. *Muscae vituperium*. Inc. Κομψός τις ἀνὴρ τῶν πάλαι λογογράφων. Ex eo conlegimus hunc fuisse Panormitanum quemdam poetam, qui seculo fortasse XII. vixit; de eoque nihil ait Fabricius in Biblioth. Graec. Habemus infra alios eiusdem Eugenii versus.

XXVIII. pag. 167. Στίχοι τοῦ κυρίου Ῥογερίου τοῦ Ὑδρουντηνοῦ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Εὐγένιον. *Versus* (senarii) *Rogerii Hydruntini ad nobilissimum Praefectum Dominum Eugenium*. Inc. Ἔγνων σε φῶς, ἔγνων σε καὶ μόνῳ κλέει.

XXIX. p. 168. Τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τίνα πλουτοπάροχον. *Domini Eugenii in aliquem divitem Parochum* dystichon:

Οὐκ οἶδεν ἡ σὴ χεὶρ μύειν τοὺς δακτύλους,
Δωρημάτων ῥοῦς ἐστὶ οὐχὶ λημμάτων.

XXX. pag. ead. Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ στίχοι εἰς τὸν Χριστόν. *Nicolai Hydruntini versus in Christum*. Inc. Ἀδὰμ παλαιὸς ἐκ ξύλου θρῆνον φέρει.

XXXI.

XXXI. pag. ead. Στίχοι Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ υἱοῦ μαΐστρου Ἰωάννου εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Versus Nicolai Hydruntini filii Maistri Ioannis in sanctam Barbaram*. Inc. Πατὴρ ἀπηνὴς δυσσεβὴς, καὶ κακόνους.

XXXII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in sanctum Nicolaum*. Inc. Οὐδεὶς τὰ βάθη τῶν ἀπείρων θαυμάτων. Nicolaus, Hydruntinus patria, a quibusdam Magister Hydrussae dictus, claruit sub Alexio IV. Angelo Anno circiter MCC. Quum Benedictus Cardinalis ab Innocentio Papa III. ad componendam unionem orientalem inter, ac occidentalem Ecclesiam missus esset; Nicolaus noster, ut in libris suis ipse testatur, interpretis functus officio est in omnibus disputationibus, quae tum Constantinopoli, tum Thessalonicae, & Athenis habebantur. Vnde utriusque linguae peritum fuisse constat, de cuius operibus agunt Guilielmus Caveus, Casim. Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 293. sed nullam de his Carminibus ab ipsis factam mentionem comperimus.

XXXIII. pag. ead. Στίχοι τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τὸν ἱερέα καλὸν τοῦ Βρενθύσου. *Versus Domini Eugenii ad sacerdotem pulcrum Brundusii*. Inc. Οὐκ ἀλόγως σε φίλον εὗρον οἱ λόγοι.

XXXIV. p. 168. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem*. Inc. Οὐ χρὴ τοκιστὴν τὸν θυτῆρα καλέσαι.

XXXV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem*. Inc. Κᾂν τοῖς παρακμάσασι μακρῷ τῷ χρόνῳ.

XXXVI. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαβολῆς. *Eiusdem de calumnia*. Inc. Ὡς πρῶτον ἔσχατόν τε τῶν κακῶν ὅλων.

XXXVII. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ βασιλείας. *Eiusdem de regno*. Inc. Τῆς πρωτοπλάστου τῶν γεναρχῶν δυάδος.

XXXVIII. p. 173. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς. *Eiusdem de ira*. Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν παθῶν τῶν ποικίλων.

XXXIX. p. 175. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐδυσωπήτου. *Eiusdem de bono maloque visu*. Inc. Σοφοῖς ἀληθῶς ἠκρίβωται τοῖς πάλαι.

XL. pag. 177. Τῆς σοφωτάτης πορφυρογεννήτου καὶ Κομνήνης κυρίας Ἄννης Καισαρίσσης εἰς τὸν Χριστόν. *Annae Comnenae &c. Versus in Christum*. Inc. Ὦ πῶς ἄναρχον ὄντα τὴν φύσιν λόγε. De his Fabricius non loquitur l. c. qui Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 390. plura de Anna Comnena Porphyrogenita, & Caesarissa profert. Fuit Io. Comneni soror, & Alexii Comneni Imp. & Irenes filia, nata A. C. MLXXXIII. atque exstincto ante nuptias, qui ipsi desponsatus fuerat Constantino Duca, uxor Nicephori Bryennii Caes. A. C. MCXXXVII. e vivis erepti. Exstat eius opus Alexiados, de quo a nobis agendum erit in recensione Codicis Medicei Pl. LXX. num. II.

XLI. p. 177. *b*. Στίχοι Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ υἱοῦ μαΐστρου Ἰωάννου Ὑδρουντηνοῦ εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον. *Versus Nicolai Hydruntini filii maistri Ioannis Hydruntini in S. Petrum*. Inc. Νέρων ἀπηνὴς τὸν κορυφαῖον Πέτρον. Neque hos, neque insequentes versus memoravit Fabricius l. c. At Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 100. exstare ait in Bibliotheca Regis Galliae Cod. 2813. eius Ms. Dialogum cum Iudaeo.

XLII. p. 178. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in S. Nicolaum*. Inc. Πληρὴς πέφυκε γῆ, θάλαττα, καὶ πόλος.

XLIII. ead. pag. Ἰωάννου Ὑδρουντηνοῦ βασιλικοῦ γραμματικοῦ, κατὰ τῆς Πάρμας στίχοι ἰαμβικοί, *Ioannis Hydruntini regii grammatici, in Parmam subiugatam a Friderico Imperatore versus Iambici*. Est Fridericus II. Imp. de quo vid. clariss. Muratorium in Annalib. Italic. T. VII. pag. 274. seqq.

Ἥτις ἐστὶ χώρα ἐπιφανεστάτη τῆς Ἰταλίας καὶ παραλόγῳ θράσει καὶ συνεργίᾳ παπαδικῇ καὶ τῶν αὐτοῦ τοποτηρητῶν ἀποστήσασα. Ὁ αὐτοκράτωρ βασιλεὺς Φρεδερίκος αὐτὴν ἐπαρακάθισεν, κτίσας χώραν ἀντικρὺ αὐτῆς, ὅσον σταδίου ἑνὸς διάστημα, λεγομένην Βικτόρια, ἤτοι ἡ νίκη παρόντος τοῦ ῥηθέντος Ἰωάννου τούτους ἐξέθετο αὐθωρὶ, καὶ πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκεῖθεν τούτους ἀπέστειλεν.

Στίχοι

Τῷ πάλματι πάλαισε καθιδρυμένην
Πάλμαν ἅπας τις ὠνόμακεν εὐθέτως.
Ἀρχὴ γὰρ ἡ σὴ πηλὸς, ἰλὺς, σαπρία,
Οἷς ἐμπαγεῖσα βάθρον οὐ πέφυκέ σοι,
Μεταβολὴ δὲ πάλιν ἀμεταβόλου.
Πάρμαν πόλιν λέγει σε μέχρι μὲν τίνος.
Ἐπεὶ δὲ νῦν κάκιστα κατεπηγμένη
Νοσεῖς νόσον τάλαινα τῆς ἀπιστίας,
Νεωτερησάντων σε σῶν οἰκητόρων,
Βουλαῖς ἀνάγνοις ἀθέων ἀνιέρων
Ἀνδρῶν πονηρῶν φαιναкισμοὺς εἰδότων.
Ἐλευθέρα πρὶν, ἄρτι δούλη τυγχάνεις,
Λείπει δέ σοι τί χάριν ἀντιμισθίας,
Ἐκ τῆς φρικώδους δεξιᾶς βασιλέως,
Ἥν τινα παρώργισας ἀθέσμῳ τρόπῳ,
Ἢ τοῦ καταχῶσαι σε τῇ πρὶν ἰλύϊ,
Ἐξ ἧς ἀνήχθης σὺν βροτῶν πανσπερμίᾳ
Δίκας λαβόντων ὧνπερ ἔπραξαν μάτην:

Huius Poetae notitia desideratur in Fabricio loc. cit.

XLIV. p. 178. *b*. Ὁδὸς εὐτελής. Ἀρχιεπίσκοπος πόλεως Ὑδρούσης· τὰ ὑποτεταγμένα ἐπικυρῶ. *Ratio commoda. Archiepiscopus Hydruntinus. mandata confirmo*. Litterae sunt commendatitiae. Inc. Ἐπειδήπερ θεμιτόν ἐστι τὸ τοῦ δεσπότου ἡμῶν. Des. τὸ παρὸν αὐτῷ συστατικὸν σημείωμα πεποιήκαμεν τῇ οἰκειοχείρῳ ἐπιγραφῇ, καὶ τῇ συνήθει ἡμετέρᾳ σφραγῖδι κηροσφραγισθὲν καὶ ἀποδοθὲν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ βεβαίαν πίστωσιν, γραφὲν Πέτρου ἱερέως τοῦ τῆς ὑφ᾽ ἡμᾶς ἐκκλησίας σκευοφύλακος, μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν λ´ τῷ ςψς´ τῆς ἰνδικτ. ι´. *Praesentem ipsi epistolam commendatitiam composuimus, manusque nostrae subscriptione & solito nostro signo cerae impresso, ad securitatem eius, & firmandam fidem dedimus, scriptam a Petro sacerdote scevophylace nostrae Ecclesiae, die XXX. Augusti A. M. 6706.* (Christi MCIIC.) *indict. decima*.

XLV. p. 179. *b*. Τοῦ κυρίου Γεωργίου τοῦ χαρτοφύλακος Καλλιπόλεως στίχοι ἰαμβικοὶ περὶ Ῥώμης,

ὡς ὁμιλούσης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρεδερίκον, *Domini Georgii Chartophylacis Callipolitani, versus iambici de Roma Friderico Imperatori obviam procedenti*, de quibus nihil inveni apud Fabricium.

Ῥώμη κρατίστης ἐκπεσοῦσα φεῦ τύχης,
Μετὰ στεναγμῶν ἀποδύρεται τάδε,
Ἀφ' οὗ περ ἡ τάλαινα τὴν μοναρχίαν
Καὶ τὴν κρατίστην ἐκλάπην σκηπτουχίαν,
Καίσαρας ἐκπέμψασα τοὺς τρισολβίους,
Εἰς ἀδόκιμον ἐτράπην ἀναρχίαν,
Σίνει μὲν γοῦν, σίνει με τὰ τῶν σινάτων,
Καὶ πρὸς ζυγὸν κλίνει με ταλαιπωρίας.
Οἴμοι τί δράσω; τίς γένωμαι; ποῦ φύγω.
Τίς ῥύσεταί με τῆς πικρᾶς τυραννίδος;
Τίς λαμπρυνεῖ με τὴν ἀπομαρωμένην;
Τίς φωτεῖ δὲ τὴν κατεζοφωμένην;
Οὐκ ἔστι οὐδεὶς, μέλαινα κατεστάθην,
Καὶ τοὺς χρυσαυγαῖς ἀπεκάρην βοστρύχους.
Ἡ πρὶν ἀπαστράπτουσα ταῖς ἀγλαΐαις,
Καίσαρας ἦχουν, βασιλεῖς, καὶ σατράπας,
Καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπέρογκον ἀξίαν.
Δι' ὧν ὑπεῖχε πᾶν ἐμοὶ τὸν αὐχένα,
Καὶ κράτος ἦν μοι κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν,
Ἀλλ' ὁ κραταιὸς καὶ τρισευδαίμων ἄναξ
Φρυκτωρίκος, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης,
Οὗ χάλκεον τὸ τόξον, οὗ πρηστὴρ βέλος,
Δι' οὗ διαμπὰξ τοὺς ἐναντίους φλέγει,
Ὧι καθυπουργεῖ γῆ, θάλασσα, ϗ πόλος,
Τῷ δόξαν ἰθύνοντι τῷ Φρυκτωνύμῳ,
Αὐτὸς κατιδὼν τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν,
Προσαρμόσοι μοι τὴν πάλαι σκηπτουχίαν
Καὶ καινιεῖ με ταῖς πρὶν εὐετερίαις.
Φωναὶ γὰρ αὐτοῦ, ϗ κρότοι τῶν ἁρμάτων,
Καὶ τῆς ὑπὲρ νοῦν, καὶ λόγον ἐκστρατίας
Ἠχοῦσιν ἤδη κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Αἵ δ' ἀστραπαὶ φαίνουσιν ἐξ ὑψωμάτων,
Τὰς ἀντιπάλους ἀπαλείφουσαι κόρας.
Τίς ὁ τρόμος γὰρ τῆς τόσης στρατηγίας;
Τίς ὁ κλόνος δὲ τῆς ξένης ναυμαχίας;
Ὑφ' ὧν δονεῖται ϗ στροβεῖται πᾶς τόπος,
Καὶ πρὸς πέταυρον τῶν κάτω σκηνωμάτων,
Πρὸς δ' αὖθις ὕψος τῶν ἄνω σφαιρωμάτων
Τῆς ὁπλιτικῆς καταγοπληκτουργίας
Καὶ βαρυηχοῦς ἱππογαυροφλυγίας
Φάνει τὸ καινὸν ϗ ξένον τῶν κρουμάτων.
Οὐκ ἔστιν ἄλλο πλὴν θεότμητον δρᾶμα
Τῆς βασιλικῆς καὶ ξένης πανευχίας,
Ὡσὰν καθάπερ αὐσίτης διαγράφει.
Πρὸς ἡμέραν θείη με τῶν πάλαι χρόνων,
Καὶ τοὺς καπήλους ϗ φονευτὰς ἐξάρῃ,
Καὶ τοὺς ἀπειθεῖς ἐκ μέσου ναιέτας.
Καὶ δεῦρ' ἴθι τάχυνον ἀνάκτων κλέος,
Καὶ τοῖς πάλαι κρότοις με ϗ κόμποις στέφε,
Κόσμει τ' ἐπάλξεις τὰς ἐμὰς ὡραΐσας.
Ἐν ταῖς ὑπὲρ νοῦν σαῖς τύχαις στεφηφόρε
Ἡ τοῦ Θεοῦ σκηνὴ τὲ ϗ κατοικία,
Δι' ἣν κατῆλθε μὴ λιπὼν πόλου πλάτος,
Ὁ τεκτονίσας τήνδε πανυπερσόφως,
Καὶ πορφυρώσας τῷ σεβασμίῳ λύθρῳ,
Ὅνπερ παρέσχε λύτρον εἰς σωτηρίαν,
Σύμβουλον ὥσπερ τὸν Δαβὶδ κεκτημένη.
Δὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ὅλων ὑψιμέδον.
Τὸ κρίμα τῆς σῆς εὐθυδικίας λέγει.
Κράτυνον αὐτοῦ τὸ κράτος, μονοκράτωρ,
Καὶ ψιθύρισον ἀνυποκρίτους λόγους
Σωτηριωδῶν ἐνθέων βουλευμάτων
Εἰς τὴν ἀκατάμαχον αὐτοῦ καρδίαν.
Ὡσὰν δικάσῃ τὴν ἀνέγκλητον δίκην.
Ἐπικυρῶν μοι δόγματι ψηφηφόρῳ,
Τὴν ἥν περ εἶχον εὐγάληνον αἰθρίαν.
Ναὶ φῶς τρισαυγὲς, ναὶ χάρις τρισόλβιος,
Ὕψωσον αὐτὸν ὑπὲρ ἅπαντα κέδρον,
Τὸν, εἴτις ἄρχειν πῶς δοκεῖ περ' ἐν βίῳ.
Τρόπωσον αὐτῷ πᾶν ὀλέθριον γένος.
Γίνου τε πάντα τῷ κρατοῦντι γῆς ὅλης
Δόξα, κράτος, καύχημα, νίκη, ϗ στέφος,
Ζωὴ, πνοὴ, χεὶρ, ἕδρα, βάσις, ϗ θρόνος,
Ὕψος, βάθος, πλάτος τε, μῆκος χαρίτων,
Ὥιπερ τὸν εὐχάριστον ὕμνον ἐξάδω.
Ἀποσκορακίσαντι πανυπερσόφως
Τοὺς κερματιστὰς καὶ κακοὺς σιτέμπορους
Ἐκ τῶν ἐμῶν πόῤῥωθεν ἀφιδρυμάτων,
Ἀντιστρόφως μὲν, χριστομιμήτως δ' ὅμως.
Ὡς εὖγε τοῦδε τῆς τόσης παῤῥησίας
Ὡς ὑπέρευγε τῆς δικαιοκριστίας,
Τοῦ φραγγελλίου τῆς πάσης ἐξουσίας,
Ἐν οἷς τιμωρεῖ τοὺς κακίστους ἐργάτας.
Τῶν ψυχοβλαβῶν ϗ βδελλυρῶν ὠνίων.
Αἰτῶ δὲ τούτου τὸ φιλεύσπλαγχνον κράτος
Μωσαϊκῇ χάριτι καθωπλησμένον,
Θείου δὲ μᾶλλον ἐμπεπλησμένον σθένους,
Καινόν τιν' ἄλλον ἀαρὼν θεηγόρον.
Ἐμοὶ προσευρεῖν ϗ παρέξαι ϗ χρίσαι
Ταῖς οἴκοθεν λάμποντος φωτοχυσίαις
Μὴ ταῖς ἀμυδραῖς ϗ παρενθέτοις ὅλως,
Μὴ δοξομανῆ ϗ ῥέοντα τῷ θράσει.
Καὶ γῆν θροοῦντα ϗ δονοῦντα τῷ κλόνῳ.
Καὶ κατακομπάζοντος τοῦ σεπτοῦ κράτους,
Εἰρηνικὸν δὲ ϗ γαλήνειον πλέον,
Εὐθυδρομοῦντα τῷ δεσπότῃ κατ' ἴχνος.
Ναὶ ϗ χαριεῖ ϗ παρέξει ϗ χρίσει,
Νυμφοστολῶν με κατὰ παῦλον ὡς θέμις.
Ὧι βασιλεῖς οἴσουσι δῶρα ϗ φόρους.
Καὶ κράτος εἴη πρὸς μακραίωνον χρόνον.
Ὄλβων ὑλῶν [1] ὑπερόλβιον φόρον,
Φέρων προσάγω τῷ τρισολβίῳ κράτει,
Λόγον ταπεινὸς οἰκέτης χαρτοφύλαξ.

(1) Sic fere, nam nexus erat difficillimus.

XLVI. p. 182. Λαλεῖ νῦν πρὸς τὸν μαΐστρον Ἰωάννην. *Adloquitur maistrum Ioannem.*

Σὺ γοῦν ἑλικῶν μουσικῶν θεαμάτων
Ἰωάννης τὸ θαῦμα τῶν ἀνακτόρων,
Ὁ πρωτονοτάριος ἡ ξένη φύσις
Εἰς ἔργον ἐξάγαγε τὴν στιχουργίαν,
Ἡμῖν προσηνῆ τὸν κρατοῦντα δεικνύων.

XLVII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ κυρίου Γεωργίου πρὸς Ἰωάννην τὸν Βατάκον (sic videtur nomen conruptum legendum) ἔλθοντα εἰς τὴν Καλλίπολιν. *Eiusdem Domini Georgii ad Ioannem Batacum, cum Callipolim veniret*. Inc. Ὡς ἡλιακὸν ὡς ὑπέρλαμπρον φάος.

XLVIII. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Θεότοκον. *Eiusdem in Dei matrem*. Inc. Αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς πανυμμίτους νόας.

IL. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἁγίους ὁμολογητάς. *Eiusdem in sanctos Confessores*. Inc. Ἡ κλῆσις ἔργον τῆς ὑμῶν καρτερίας.

L. p. 183. *b*. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι πρός τινα νέον τεθνηκότα υἱὸν τοῦ Δομεστικοῦ Καλλιπόλεως. *Eiusdem versus in aliquem iuvenem mortuum, filium*

filium Domestici Callipolitani. Inc. Ἐχθαίρομαί σε ϗ μυσάττομαι βίε.

LI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον. *Eiusdem versus ad sanctum Amphilochium*. Inc. Ἂν κύνας ἀργοὺς ἂν τάχα ῥινηλάτας.

LII. pag. ead. Ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον. *Alii eiusdem ad eumdem sanctum*. Inc. Θρασυστομῶν κύνα σε βλοσυρὸν λέγει.

LIII. pag. 185. *b*. Στίχοι Ἰωάννου Γράσσου βασιλικοῦ νοτρ (sic) ἐπὶ τοῦ, ϗ ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι. *Versus Ioannis Grassi regii notarii super illud: Et age perficies omnia ad normam eorum, quae tibi sunt ostensa*. Inc. Τύπον τυπεῖ μοι τῆς σκιᾶς πάλαι τύπος.

LIV. pag. eadem Γεωργίου τοῦ χαρτοφύλακος. *Georgii Chartophylacis*. Inc. Ἡ παῦλα παῦλε τῶν κακίστων δογμάτων.

LV. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ στίχοι εἴς τινα πύλην τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς οἴκου Καλλιπόλεως. *Eiusdem versus in quamdam ianuam Episcopalis domus Callipolis*. Inc. Μὴ κλεῖθρα δή μοι, μὴ μοχλοὺς ἐπινόει.

LVI. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τινας ἱερεῖς βιατικοὺς διαῤῥήξαντας τὰς πύλας τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ διὰ προστάγματος τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem ad quosdam violentos sacerdotes, qui portas templi eius perfringebant iussu Episcopi*. Inc. Τὸ λῃστρικὸν σύστημα τῶν ἀλαστόρων.

LVII. pag. 186. *b*. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι κατὰ τῆς Πάρμας. *Eiusdem versus in Parmam rebellem*. Id incidit in A. C. MCCXLVII. Vid. Murator. l. c.

Ἦν ἄρα τῆς σῆς ἔργον ἀποστασίας
Μεταβαλεῖν τὴν κλῆσιν εἰς τοὐναντίον,
Πῶς ἐξετράπης ἐκ παλαμναίας τύχης;
Πῶς ἐξ ἀθέσμων ὦ τάλαινα, πταισμάτων
Ἀντὶ παλάμης πέλμα σοι μετεγράφη;
Τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἔσχατον διαρτίας.
Καὶ νῦν ἅπασα τῶν βροτῶν πανσπερμία
Πατεῖ σε μὴ σθένουσαν ἀντισχεῖν ὅλως.
Πάλμοντε δυσφόρητον ἐν ψυχῇ φέρεις.
Καὶ καρδιωγμὸν, ὢ ξένης στρατηγίας
Καὶ παγκρατίστης ἀνυπερβλήτου τύχης,
Τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐσεβοῦς Φρυκτωρίκου.

LVIII. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καυθείσης ὑπὸ πυρός. *Eiusdem in imaginem matris Dei igne combustam*. Inc. Τὸ δουλικὸν πῦρ ἐξ ἀναιδοῦς μανίας.

LIX. pag 187. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι γνωμικοί. *Eiusdem versus gnomici*. Inc. Ἂν ἠρεμῇ νοῦς αἰθριάζων ἐκ ζάλης. Nihil apud Fabricium.

LX. ead. pag. Τοῦ κυρίου Ἰωάννου Γράσσου στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Εὐστάθιον. *Domini Ioannis Grassi versus in sanctum Eustathium*. Inc. Φθέγγουσαν ἰδὼν τὴν ἔλαφον συξένα.

LXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ Ἠθοποιία· μελέτη παθητικὴ τίνας ἂν εἴπῃ λόγους Ἑκάβη κειμένης τῆς Τροίας. *Eiusdem Ethopoeia: exercitatio pathetica, quae dicere potuerit Hecuba, Troia iacente*. Inc. Οἷα μὲν οἷα δυστυχὴς ἐγὼ πάθον.

LXII. p. 188. *b*. Ἰωάννου εἰς τὸν ἅγιον Ἀντόνιον. *Ioannis in sanctum Antonium*.

Τῇ πραότητι σὺ μάκαρ ἐχθροῦ πάσας
Τὰς μὲν φάλαγγας ἔθλασας πολυπλόκους.

Nihil aliud inveni de Io. Grasso apud Fabricium, praeter haec Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 133. *Ioannes Grassus, Nectarii Abbatis Casulensis discipulus*.

LXIII. ead. pag. Στίχοι Εὐγενίου φιλοσόφου ἀνεψιοῦ βασιλείου τοῦ Ἀμοιρᾶ πρὸς τὸν ἐνδοξότατον τροπαιοῦχον ῥῆγα Γουλιέλμον. *Versus Eugenii philosophi, ad gloriosissimum triumphatorem Vilelmum Regem*. Nihil de auctore carminum apud Fabricium. Hic est fortasse Guilielmus II. Siciliae Rex, qui obiit A. C. MCLXXXIX. Vid. Murator. l. c. p. 66. Camillum Peregrinum in Histor. Princ. Longobardorum Neapoli MDCCLIII. 4. Tom. IV. p. 115.

Πάντων κρατοῦσαν σὴν στεφηφόρον κάραν,
Τὸ πᾶν κατιδὼν σοὶ κλίνει τὸν αὐχένα.
Ὑπηρετεῖ σοι γῆ, θάλασσα, ϗ πόλος,
Ἀεὶ τρίβον πλοῦν ἰθύνοντα ϗ χρόνον.
Εἴκουσι ταῦτα ϗ θέλοντί σοι μόνον,
Παραβλέπειν σοι προσαγὴν δεδοικότα.
Ἥνπερ Θεὸς τέτευχεν, ἣν Θεὸς θέλει.
Ἀμβλύνεται φῶς ἡλίου σαῖς ἀκτῖσι,
Καὶ δύσιν αἰτῶν ὑποχωρεῖ σῇ θέᾳ.
Τῇ νυκτὶ προσπέφευγεν αἰσχύνης χάριν.
Ἀνέσπερον βλέπων σε λαμπρὸν φωσφόρον.
Σὸν οὐρανὸς μήκιστον ὕψος οὐ φθάνει.
Κάτωθεν ὥσπερ ἀτενίζει σοι τρέχων.
Ἄνω γὰρ αὐτὸς τοῖς κάτω μεθηρμόσω
Γῆν οὐρανώσας, ῥῆξ κράτιστε, σῷ θρόνῳ.
Ἡ παγκρατὴς σοι δουλαγωγεῖται τύχη.
Αἰδουμένη σου τὸ κράτος, μονοκράτορ.
Ἅμιλλαν ἰσᾶς ἀρετῇ ϗ τῇ φύσει.
Ἑκατέρων μέλημα σοι πάντων πλέον.
Ἀμφοῖν σκοπὸς μέρος τί κοσμεῖν ἐκ μέρους.
Πρὸς σὴν στολὴν γὰρ οὐχ ἱκανὴ θατέρα.
Τὴν ἔνδον εὐπρέπειαν ἡ πρώτη φέρει.
Ἡ δευτέρα δὲ τῆς θύραθεν ἐργάτις
Ἐν σοὶ κενοῦσι τὴν ἐπιστήμην ὅλην,
Χορητικοὺς ἔχοντι τῶν καλῶν τρόπους.
Τὸν πλοῦτον αὐτῶν ἀρχικῶς ἐπεσπάσω.
Οὕτω πενιχρὰς ἀπέδειξας ἀπόρους,
Ὡς μηδὲν εὑρεῖν τοῖς βροτοῖς διανέμειν.
Τὰ πατέρων βέλτιστα, τὰ σὰ βελτίω.
Βασιλικὴν τὴν ῥίζαν ἔσχες ὑψόθεν.
Ἀλλ' ὁ κλάδος νένευκε τῆς ῥίζης πρόσω.
Μέγα τι λαβὼν κρεῖττον ἀντιπαρέχεις.
Κλέος γονεῖς σοι, μεῖζον αὐτοῖς σὺ κλέος.
Λοιποὺς νικῶσιν, ἀλλὰ σὺ κατεστάθης
Υἱὸς νικητὴς πατέρων νικηφόρων.
Οὐδεὶς ἄμοιρος σοῦ πόθου ϗ σοῦ φόβου.
Πᾶς εὐφρονῶν ποθεῖ σε, πᾶς ἐχθρὸς τρέμει.
Ἄριστον ὄντα τῆς δίκης ζυγοστάτην,
Δι' ἧς ἕκαστος τυγχάνει τῶν ἀξίων.
Σὲ βασιλεῖς φρίττουσιν, ἐθνῶν σατράπαι,
Ὄνυξι τὸν λέοντα σαφῶς εἰδότες,
Πτήσσουσι τοῦτο ϗ βρυχηθμοῦ τῷ κλόνῳ.
Ὄρη καταστρέφον τι τῆς ἀδικίας.
Σῆς ἰσχύος ζωγράφος ἡ δεξιά σου,
Ἔργῳ βεβαιοῖς, ἃ προκηρύττει φάτις.
Σὴ κλῆσις ἀρκεῖ ϗ μόνη θρυλλουμένη.
Τρόπαιον ἱστᾷς ἐν μέσοις ἐναντίοις.
Πρὸ τοῦ γυμνοῦσθαι πρὸς μάχας τὸ σὸν ξίφος,
Ἔφθη θερίζειν ἀντικειμένων πόλεις.
Ταῖς ἐκ δόρατος ἀστραπαῖς σοῦ μακρόθεν
Πίπτει μαχητὴς, ϗ σκεδάζεται φάλαγξ.
Τίς τὴν ἀπειλὴν καρτερεῖ τοῦ σοῦ βέλους,
Πρὸ τῆς βολῆς βάλλοντος ἀνδρῶν καρδίας.

Τὸ Φρικτὸν αὖ σȣ̃ τῆς διανοίας πτύον,
Τί μὴ λικμήσειν οἶδεν ἠκριβωμένως.
Οὐ σὺ Φυτȣργὸς πύργος εἰρήνης Φύλαξ,
Οὐ πυρσοΦεγγὲς ἄϛρον ὀρθοδοξίας,
Πιϛὺς ποδηγῶν ἀπλανοῦ ποδηγίᾳ.
Οὐ σὴν γαλήνην εὗρον ἀντὶ λιμένος
Οἱ ναυαγέντες ἐν κύμασι τȣ̃ βίȣ.
τίνι κέκλειϛαι θύρα σῆς εὐσπλαγχνίας,
Τȣ̀ς προσρέχοντας πάντας εἰσδεδεγμένη.
Οὐ δόξα σὺ ϗ θαῦμα τῆς οἰκȣμένης;
Οὐ ϛύλος ȣ̓κ ἔρεισμα τῆς ἐκκλησίας;
Οὐ τὰς ἀμίκτȣς συμβάσεις σὺ μιγγύεις;
Οὐ σὺ καθιϛᾶς ἄρνα σύνδειπνον λύκῳ;
Καὶ βȣ̃ν σύνευνον θηρίοις ἀνημέροις,
Εἰς ἓν συνάψας ποικιλοθρόων Φύλην,
Καὶ συμβιβάσας πανσόφῳ προμηθίᾳ,
Καὶ σὺ Φρενῶν ἄβυσσος ȣ̓ κενȣμένη.
Σὺ μέτρον ὡρῶν, σὺ τύπος τῶν πραγμάτων,
Ὅρος σοφίας ϗ κανὼν πάσης τέχνης,
Δἰ ὧν κατεσκευάσας ἀψύχȣς ὅλȣς,
Ζωῇ διοίσειν ϗ μόνῃ τῶν ἐμπνόων,
Καὶ Φύσιν αὐτὴν ῥυθμίσας παροτρύνεις.
Ἔνθεν μυεῖσθαι κτισμάτων τὰς ἰδέας
Τὸν Μίνων ἐξέτασας. Ἴχνος ȣ̓κ ἔχει
Οὐδεὶς ἐκείνȣ σοῖς ἀνακτόροις τόπος.
Ὅλυσι χρῆσιν ἀψόγοις προσεγγίσας.
Ἄκων ἐπαινεῖ μῶμος ȣ̓κέτι μένει,
Μεταδιδαχθεὶς εὖ λέγειν ϗ μὴ ψέγειν,
Λήξατε Ῥώμη ϗ πόλις Κωνϛαντίνȣ.
Σιγᾶτε ϗ παύσασθε τῶν πάλαι κρότων,
Καίσαρας ἐκπέμψασα μακρὰν ἐν σκότει,
Σβέννυσιν ὑμῶν τὸν λύχνον, ϗ τὸν τύφον
Τὸ σικελικὸν ἐξανατεῖλαν σέλας.
Γίνωσκε σαυτὸν, Μακεδὼν, τόπον δίδȣ.
Ἰδȣ̀ τί κρεῖττον, ϛέργε κἂν ἀκȣσίως.
Ἐγγωνιέζȣ, Κύρε, μὴ Φανῇς πένης
Κάλλει, δυνάμει, ϗ λόγοις, ϗ πρακτέοις,
Ἥρωες ἐμπρέψαντες ἔσωσαν μύθῳ.
Εἷς ἐϛὶ πάντας ἐξόχως ὑπερΦέρων,
Εἷς ἐϛὶ πηγὴ χαρίτων ἀενάων.
Τίς ȣ̃τος αὐτόδηλος; ȣ̓ χρὴ κηρύκων.
Ἀλλ', ὦ βασιλεὺς τρισμέγιϛε τρισμάκαρ,
Ὁ καταβροντῶν ἀκοὴν, Φρένα, ϛόμα,
Ἀρχὴ ϛέφȣς σȣ, μὴ δȣ́λως σχοίη πέρας,
Ἄπειρος εἴη σὸς χρόνος ϗ σὸν σέβας.
Σοὶ βασιλεῖς οἴσȣσι δῶρα ϗ Φόρȣς.
Τȣ̃ σȣ̃ γένοιντο βήματος παραϛάται,
Μιᾷ σε Φωνῇ δεσπότην κεκληγότες.
Ὡς σοὶ πρέπει γνώτωσαν ἡ μοναρχία.

LXIV. pag. 190. *b.* Ἰωάννȣ Γράσσȣ Ὑδρȣντηνȣ̃ ϛίχοι πεπλασμένοι. *Ioannis Graſſi Hydruntini verſus ficti*. Inc. Ὄρθρος μὲν ἡ δὲ κροκόπεπλος ἡμέρα,

LXV. p. 192. Στίχοι τȣ̃ Πισιδίȣ πρὸς τινα βασίλεον. *Verſus Piſidae ad quemdam Regem*.

Μελενβαφὲς πέδιλον ἑλίξας πόδα,
Βάψεις ἐρυθρὸν περδικῶν ἐξ αἱμάτων.

LXVI. pag ead. Στίχοι Νικολάȣ Ὑδρȣντηνȣ̃ εἰς τὸ ὄρος τȣ̃ Θαβώρ. *Verſus Nicolai Hydruntini in montem Thabor*. Inc. Τὴν λαμπρότητα τὴν ξένην Θαβὼρ βλέπων.

LXVII. pag. ead. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς τὸν ἅγιον ΣτέΦανον. *Eiuſdem ad ſanctum Stephanum*. Inc. Παράνομον σύϛημα ϗ μιαιΦόνον.

LXVIII. pag. ead. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλιον ϗ Γρηγόριον. *Eiuſdem in S. Baſilium, & Gregorium*. Inc. Εἰσάρκεε ἦσαν ἔμπνοοι κατεπλάγης.

LXIX. p. 192. *b.* ΝικεΦόρȣ τȣ̃ ȣ̓νȣ̃ (ſic) εἰς νέον ΦιλόσοΦον *Nicephori ... in iuvenem philoſophum* [mortuum.] Nihil apud Fabricium. Inc. Ἑρμῆς, ἔρως, σειρὴν τε, μȣ̃σα, ϗ χάρις.

LXX. pag. ead. Νικήτȣ ΦιλοσόΦȣ εἰς τὸν ΔάΦνιν. *Nicetae philoſophi in Daphnin*. Nihil apud Fabric. Inc. Τεκμήριον πρὶν οὖσα μαντικῆς ΔάΦνη.

LXXI. p. 193. ϛίχοι Γερμανȣ̃ πατριάρχȣ Κωνϛαντινȣπόλεως γεγραμμένοι ἐν τῷ θείῳ ναῷ, ἔνθα ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ τ' ι' η' θεοΦόροι πατέρες, πρὸς τὴν Θεότοκον ἀμοιβαιοῖ πρὸς τὸν Χριϛόν. *Germani Patriarchae Conſtantinopolitani verſus alterni Chriſti, & Mariae ſcripti in eo templo, ubi* CCCXVIII. *divini Patres congregati fuerunt*. Inc. Μῆτερ δακρύεις, τίνος εἰπέ μοι χάριν.

LXXII. p. ead. Εἰς τȣ̀ς ἁγίȣς πατέρας τȣ̀ς εἰς τὴν σύνοδον Νικαίας. *In ſanctos Patres ſynodi Nicaenae*. Inc. Ναὶ ναὶ γραΦίδας ὡς ἀκίδας διϛόμου.

LXXIII. ead. pag. Πρὸς τὸν Ἄρειον. *Ad Arium*. Inc. Κύων Μανικὲ καθυλακτῶν δεσπότȣ.

LXXIV. p. 193. *b.* Ὡς ἐκ προσώπου τοῦ ἁγίȣ Σπυρίδωνος πρὸς τὸν ῥήτορα. *Tamquam e perſona ſancti Spyridonis ad rhetorem*. Inc. Βλέπεις τὸ ποῖον τὸ τρισήλιον βλέπω.

LXXV. ead. pag. Εἰς τὸν θεόλογον Ἰωάννην ἄλλοι. *In theologum Ioannem alii*. Inc. Τί Φὴς ἁλιεῦ ἔμΦρον, ἆρ' ἔχεις ἄγραν. Floruit Germanus Patriarcha Conſtantinopolit. A. C. DCCXV. Vid. Fabricium L. V. C. 41. Tom. X. p. 206. qui nihil de his verſibus, ſed de aliis loquitur, qui non occurrunt in Codice.

LXXVI. ead. pag. Στίχοι Νικολάȣ Ὑδρȣντηνȣ̃ εἰς τȣ̀ς ἁγίȣς, Ἀνεμπόδιϛον, ἈΦθόνιον, Ἀκίνδυνον, ἘλπιδιΦόρον, Πηγάσιον. *Verſus Nicolai Hydruntini in ſanctos, Anempodiſtum, Aphthonium, Acindynum, Elpidiphorum, & Pegaſium*. Inc. Σύϛημα πεντάριθμον ἀνδρῶν μαρτύρων.

LXXVII. ead. pag. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν Θεότοκον ϛίχοι. *Eiuſdem in Dei matrem verſus*. Inc. Ὡς ὑπερεκπέθηπα (ſic) σὸν Φρικτὸν τόκον.

LXXVIII. p. 194. Τȣ̃ αὐτοῦ ϛίχοι εἰς τὸν ἅγιον Θωμᾶν. *Eiuſdem verſus in ſanctum Thomam*. Inc. Ὁ χεῖρα τολμῶν σῇ βαλεῖν Θεȣ̃ λόγε.

LXXIX. ead. pag. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν ἀποτομὴν τȣ̃ Προδρόμȣ. *Eiuſdem in Praecurſorem capite amputatum*. Inc. Κόπτεις κεΦαλὴν Ἡρώδη τȣ̃ Προδρόμου.

LXXX. ead. pag. Τȣ̃ Προδρόμȣ ἀπὸ τῆς γυναικὸς τȣ̃ λογοθέτȣ. *Prodromi ob uxorem Logothetae*. Inc. Τὴν συμΦορὰν μȣ μητροπαρθένε βλέπεις.

LXXXI. p. 194. *b.* Στίχοι Νικολάȣ Ὑδρȣντηνȣ̃ υἱȣ̃ Μαΐϛρȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ ἐπὶ τῶν δεήσεων εἰς τὴν Θεότοκον. *Verſus Nicolai Hydruntini filii maiſtri Ioannis, magiſtri libellorum ſupplic. in Deiparam*. Inc. Μηδεὶς νοείσθω κοσμοσωτηρίας κόρην.

LXXXII. pag. 195. Ἐπιγραφὴ εἰς τὸν τάΦον τῆς γυναικὸς Μαυρικίȣ Κωνϛαντίνȣ, ϗ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ϗ τῶν τέκνων. *Inſcriptio ſepulcri uxoris Mauricii Conſtantini, in mari-*

ritum ipsius, & liberos. Inc. Α῎δ' ἐγὼ ἡ τριτάλαινα καὶ ἀμφοτέρων βασιλήων.

LXXXIII. ead. pag. Τῦ Προδρόμυ ςίχοι εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Prodromi versus in sanctam Barbaram*. Inc. Α῎ν ἐξ ἀκάνθας εὐφυὲς τρυγᾷς ῥόδον.

LXXXIV. p. 197. Μῦθος, *Fabula* de divite & Lazaro ex Evangelio, sine auctoris nomine. Inc. Α᾿νήρ τίς ἦν πλέσιος ἐξ ὑφασμένων.

LXXXV. p. 198. Prosaica quaedam ἐκ τῦ λόγυ τοῦ Γερο.... *ex oratione Hiero*.... Inc. Πολλάκις ἐκινδύνευσέ μοι παραλυθῆναι τὸ σῶμα. Des. παραςήσω τὸ μέτρον.

LXXXVI. p. 199. Τῦ μητροπολίτυ Κέρκυρας κυρίυ Νικολάυ. *Metropolitae Corcyrae Domini Nicolai*, Iambi cum scholiis. Inc. Ψυχὴ διέγνως ὡς τί τῦ βίυ πλάνη. Des. Δι' ὃν τὰ πάντα νῦν περ εἶδον ἄχρις: sed mendosa valde haec postrema mihi videntur. Fabricius Lib. IV. Cap. 30. T. IV. p. 413. Ioannis Metropolitae Corcyrensis Epigrammata Graeca in S. Crucem tantum commemorat.

LXXXVII. pag. 203. Τετράςιχα Γαβρίου γραμματικῦ καὶ Ε῞λληνος. *Tetrasticha Gabriae grammatici & ethnici*.

Animadvertendum heic est Gabriae, non Babriae, Fabulas in nostro Codice esse LXIX. ex quibus XLIII. editae sunt Graece & Latine ab Aldo Manutio, cum Phurnuto, Palaephato, & aliis, Venetiis A. MDV. fol. & a Frobenio Basileae A. MDXVIII. 8. Tubingae A. MDXLVI. 8. Reliquas usque ad LIV. e Codicibus Palatinis addidit Isaacus Nic. Neveletius in editione Francofurtensi A. MDCLXX. 8. Hac usi sumus in recensione nostri Codicis, in quo VI. fabulae desunt ex editis a Neveletio, reliquae vero multum ab ipsis discrepant. Itaque supersunt XX. quae adhuc inter editas desiderantur, quasque heic in studiosorum gratiam, uti iacent in Codice, proferimus: ex quo etiam conligitur, istarum fabularum auctorem non esse Ignatium diaconum, ut suspicatur Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 9. T. I. p. 398. sed Gabriam ipsum, cui, ut in titulo adnotavimus, tribuuntur. Iam vero ipsas Gabriae fabulas ineditas proferamus, illas quidem eo numero, quem in mendosissimo Codice obtinent, adnotatas.

Fab. XVIII. Ε᾿ν συμφοραῖς μὴ γαςρίζεσθαι.
Κλοιῷ λύκος πάχιςον εἰσορῶν κύνα,
Δήσας ὃν ἐξέθρεψε ποιμὴν τὶς ἔφη
Κυνηγὸς ἀλλὰ τῦτο μὴ πάθοι λύκος.
Ε᾿μοὶ φίλος λιμὸς γὰρ ἢ κολοιῦ κόρος.

XXV. Καταπαίζονται οἱ περὶ τοῖς εἰδόσιν ἀλαζονευόμενοι.
Λέων ὄνος θήρευον. εἰς τί πυ σπέος
Ο῎νος δ' ἐπεισδὺς αἶγας ἔνδον ἐπτήει.
Ε᾿φ' ᾧ καταφρύωτο καὶ φηρὶ λέων,
Α᾿λλ' ἔθρόεις ἂν μήπερ ἀογκῦμαι μέγα.

XXVI. Οἱ φρόνιμοι ἐκ τεκμηρίων προορῶσι κίνδυνον.
Λέων ἄναλκις ἐν σπέει τροφῆς χάριν,
Εἰσῆλθε, θῆρας ἰγμένυς κατεσθίων.
Μονὴ δ' ἀλώπηξ γέντο μηχανῆς ὑπὲρ
Ι᾿χνοσκοπήσας ἐξιόντων, ὢ δόλος,

XXVII. Πρὸς τὸν δὶ ὑποκρίσεως ἐνεδρεύοντα.
Λύκον κύνες πληξαίπουν ἄχριςον λίπον.
Τροφῆς δ' ἀμοίρων ἀρν' ἔλεξε τοίαδε,
Οἶσον ποτὸν διψῶντι μοι. τὸ δ' ἀντέφη,
Θοίνη γενοίμην, εἰ ποτόν σοι προσφέρω.

XXX. Τὸ παρὰ καιρὸν δρώμενον ἐπισφαλές.
Κλῆρον νέος δέδωκεν ἐκτὸς εἵματος,
Ω῾ς δ' εἶδε χελιδόνα, καὶ τῦτ' ἐμπάλιν.
Ταυτὴν δὲ νεκρὰν, ὡς ἔγνω γ', ἔφη,
Τάλαινας αὐτὴ κἀμὲ προσαπώλεσας.

XXXI. Η῾ ἀλήθεια καὶ παρὰ πολέμυς ἰσχύει.
Κόρυ πλέως ὢν προβάτων γ' ἔφη λύκος,
Ω῾ς εἴπερ [1] εἴπη τρεῖς ἀληθείας λόγυς,
Α᾿σινὲς [2] ἐκπέμφειεν, ὡς δὲ τὺς ἔφη,
Εὐεργέτην εὑρίσκε δυσμενῆ πάλαι.

XXXII. Οἱ τὰ ἴδια ἐπιτηδεύματα καταλιμπάντες δυςυχῦσι.
Ι᾿χθὺν λάρος βίβρωσκε, θνήσκει δ' αὖ τάχει,
Πρὸς ὄνπερ ἐξέφησεν ἰκτῖνος λέγων.
Πέπονθας ὡς δίκαια, δύςηνον κάρα,
Πλωτῶν δίαιταν πτηνὸς γὰρ ὢν μὴ φίλει.

XXXIII. (Α᾿νεπίγραφος)
Θήρευον ἄρκτος, ἠδ' ἀλώπηξ, καὶ λέων,
Α᾿λλ' οἱ μὲν ἐξεύροντο θήραν ἐκ πόνων.
Κάμηλον δ' ὡς εὕρισκε κερδὼ δεσμίαν,
Η῏λθε διαγγέλλυσα ταύτην ὡς ἀνῦν.

XXXIV. Οἱ κακῦργοι γνωσθέντες ἀνόητοι τῶν τεχνασμάτων γίνονται.
Η῾ αἴξ νομῆς ἐρῶσα κρημνῷ βόσκετο,
Ταύτῃ δὲ λύκος, ἐνδέων τροφῆς ὅλως,
Ε῎φησε λειμῶνα εὐθαλῆ κάτω βλέπειν,
Αὐτὴ δὲ ταύτης μὴ φρονεῖν τροφῆς ἔφη.

XXXVI. Ο῞τι ὐ δεῖ τοῖς χαροποῖς ἐπαγαλλιᾶσαι.
Εἷλκον σαγήνην ἄνδρες ἐκ βάθυς πάλαι,
Η῞σπερ τὸν ὄγκον ἐννοῦντες εὐθύμυν,
Λίθων δὲ πλείςων εὑρεθέντων δικτύοις,
Τῇ χαρμονῇ σύγκρατον εἶχον τὴν λύπην.

XXXVII. Τινὲς ἑτέρων μοχθύντων αὐτοὶ προσποιῦνται κάμνειν.
Εἷλκον βόες ἅμαξαν, ἡ δ' ἤχει μέγα,
Πρὸς ἣν ςραφέντες, οἶδ' ἔφησαν ὦ δέ πη,
Η῾μῶν πονύντων τῷ πολυςόνῳ βάρει,
Αὐτὴ γόμος πέλυσα κέκραγας μάτην.

XL. Ε᾿ν κινδύνοις ἐςὶν ὅτε οἱ ὕποπτοι σωτῆρες τῶν φίλων εὑρίσκονται.
Ε῎λαφος ὡς ἔβλεπεν εἰς ὕδωρ κέρας,
Ηὔχεν καθ' αὐτὴν κερτομῦσα τὺς πόδας,
Λέων δ' ἐπεὶ δίωκε τύτυς, ἠγάπα
Κέρας καθυβρίζυσα θήρας ὡς πάγην.

XLI. Πολλάκις τὰ δοκῦντα χαλεπὰ ὠφέλιμα.
Ε῎λαφος ἡμίφωτος ἀκταῖς ὡς ἔην,
Πρὸς χερσὸν ἐσκόπευσεν ὄμματ' ἀρτίως,
Θηρῶντας ἐκκλίνυσα, τὴν βάλλει βέλος
Α᾿προσδόκητον [3] ἐκ θαλάσσης ἔγγισαν.

XLV. Μὴ γελᾶν πτῶμα τῦ πέλας.
Μῦς ἦγε τὶς μῦν ἔργον ὄντ' ἀ
Οὓς χαλκέες βλέποντες ἔςασαν γέλων
Ο῾ μῦς δ' ἔτι ζῶν εἶπε, μεςοὶ δακρύων,
Ω῾ς οὐδὲ μῦν δύνασθε κἂν τρέφειν ἕνα. [4]

XLVII. Α῎χθονται οἱ τῶν ἰδίων πόνων τὺς δυςυχῦντας ὁρῶσι τὸν ιπτι.. ἐπιφερόμενοι.
Νεβρὸν λέων ἕλκοντες ἄρκτος τ' ἐλάφυ
Ε᾿κεῖντο πρὸς γῆν. τούτο δ' εὐθὺς ὡς ἔγνω
Ω῎μοις ἀλώπηξ, οἴσεν ἄρασα κρέα.
Η῎χθονται δ' ὗτοι τῶν πόνων ὑςερύμενοι.

(1) Litterae sunt fere prorsus evanidae.
(2) Sic restituo Α᾿, cuius nullum supererat vestigium.
(3) Littera Α᾿ antiquitate evanuit: sed sine dubio legendum est Α᾿προσδ...
(4) Est inter Aesopicas.

LIII.

LIII. Οὐ δεῖ φιλεῖν τὺς προτιμῶντας τὺς προσφάτυς.

Ποιμὴν ποτ' αἶξιν ἀγρίαις βρῶσιν φέρων,
Κατημέλησεν ὧν περ εἶχεν ἀφρόνως,
Χειμῶνος ὥρᾳ. Καὶ παρύσης αἰθρίας,
Φθορὰν ἔφευγον μὴ πάθωσιν ἡμερῶν.

(1) Cod. corrupte exhibet ἡμέρως.

LVI. Τῷ προέχοντι μὴ ἔριζε.

Πρὸς τοξικὴν ἤριζε περὶ λοξίας
Α'π' ἀντολῆς ἔπεμψεν εἰς δύσιν βέλος,
Ο'ζεὺς δὲ τῦτον εἰς τοσῦτον προφθάσας,
Ε"φη γραφεὶς, ὦ τέκνον, εἶπε τυ βάλω.

LVII. Τέλη σκοπεῖν, εἶθ' ὅτως ἐγχειρεῖν.

Πέπτωκε κερδὼ πρὸς βαθύκρημνον φρέαρ,
Πρὸς ὃ τράγος κάτεισι διψῶν ἀσκόπως,
Α'φ' ὅπερ αὐτῇ τῦ βάθυς σεσωμένη,
Ε'κερτόμησεν, ὡς ἄνευ πωγωνίαν.

LVIII. Κρεῖσσον τῦ σωματικῦ κάλλυς τὸ τῆς ψυχῆς.

Ποικίλμασι καυχᾶτο πάρδαλις πάλαι,
Η"νπερ κατηυτέλιζε κερδὼ τῦ θράσυς,
Ταύτης ἑαυτὴν ὅσαν ἐξερημένην,
Ο"τι (sic) μὴ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ποικίλην.

LXVI. Διά τινα φόβον εἰς μείζονα κίνδυνον ἐμπίπτυσι.

Φεύγυσα θηρεύοντας ἔλαφος πάλαι,
Θηρίοις περιπέπτωκεν ἀγριωτάτῳ,
Κτανθεὶς δ' ὑπ' αὐτῦ, ταυτ' ἔλεξεν σὺν γόῳ
Πῶς ἄνδρας ἐκφεύγυσα θηρὸς ὠλόμην.

LXVII. Τοῖς μεγίςοις μὴ συνεκτείνεσθαι.

Αηλῇ βοὸς πατεῖτο βατράχυ τέκος,
Ο'ργὴ δὲ μήτηρ. . . . ποῦ τέκος ἔφη,
Φυσῦς ἑαυτὴν κἀν ραγῦς ὅλη,
Πρὸς ὐδὲν αὐτῷ ἐμφερὴς ἔςῃ.

Lacuna Codicis.

LXXXVIII. p. 211. Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ γνῶμαι δίςιχαι. *S. Gregorii Theologi sententiae distichae*. Inc. Α'ρχῆς καλῆς κάλλιςον εἶναι κ̀ τέλος. Des. Η" καπνὸν, ἢ ὄνειρον, ἢ ἄνθος χλόης. Exstant confusim in editione Oper. Paris. A. MDCXI. T. II. p. 153. seq. sed sub tribus diversis titulis: primum Carmen inscribitur Τῦ αὐτῦ γνώμικα δίστιχα, alterum Εἰς βίον, tertium Εἰς τυχὴν καὶ φρόνησιν.

LXXXIX. pag. 214. *b*. Λέοντος φιλοσόφυ εἰς τραυλὸν μαθητὴν αὐτῦ. *Leontis philosophi in balbum discipulum eius*. Inc. Ω" τραυλορήμεν τραυλεπῆ τραυλεγνάθε.

XC. eadem pag. Μεθοδίυ πατριαρχῦ. *Methodii Patriarchae*, duo aenigmata tristichis iambicis. Inc. Ε"χω τὸν ἑξῆς κ̀ τὸ τῦ τρίτυ τρίτον. Duo sunt Methodii Patriarchae Constantinopolis apud Fabricium Lib. V. Cap. 1. T. V. p. 259. Primus vixit A. C. DCCCXLII. alter A. MCCXL. Vtri tribuendi sint isti versiculi, omnino ignoro.

XCI. eadem pag. Historiola nescio cuius, tetrasticho iambico. Inc. Ποῖον πετεινὸν μονοσύλλαβον πέλον.

A pag. 215. usque ad finem fere omnia pedestri oratione scripta; sed prima sine titulo & auctore. Staturae corporum Chrysostomi, Basilii, Cyrilli, Petri, & Paulli, & aliorum descriptae. Pauca quaedam alia solutae, & ligatae orationis, sine auctore, inscriptione, initio, & fine, tam confuse, & male scripta, ut omnem recensendi conatum eludant.

XCII. p. 239. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α'νδρέυ ἀρχιεπισκόπυ Κρήτης λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Beati P. N. Andreae Archiepiscopi Cretensis Sermo in venerabili nativitate Dei matris*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Des. κ̀ μακαρίας ἤτει . . . . . mutila sunt ultima. Hic Sermo sub Germani Patriarchae Constantinopolitani nomine G. L. exstat cum Andreae Schotti S. I. versione in Auctario Biblioth. Patrum Paris. Morellianae A. MDCXLIV. Tom. XII. Eumdem Allatius de Georgiis p. 312. tribuit Georgio Nicomediensi. Codex Regis Galliae Ms. num. 275. ad Io. Damascenum refert. His omnibus sententiis praefert Combefisius testimonium Codicis Mazariniani, a quo Andreae Cretensi vindicatur (cui nunc etiam auctoritas nostri Codicis adcedit) & sub huius nomine cum nova versione sua edidit in Auctar. Novo Bibl. Patrum Paris. MDCXLVIII. p. 130. Andreae etiam tribuitur in Codicibus Caesareis, de quibus Lambecius Lib. IV. p. 88. & Lib. VIII. p. 379. 380. & in Cod. Biblioth. Coislinianae p. 388.

Continentur, ut iam vidimus in hoc egregio Codice pleraque inedita, a Graecis, qui Siciliam olim incoluerunt, forsitan exarata. In Calabria siquidem, & in aliis Neapolitani regni regionibus, atque in Sicilia, ad proxima usque secula Graeca lingua obtinuit; ut non plebeio solum usu, sed etiam Ecclesiastico, in officiis persolvendis usurparetur, donec Sixti IV. iussu ac decreto, omnibus, ut Latine sacra facerent, provisum est. Curabat nempe ipse, ut Graecae linguae usum iis in locis ex hominum obliteraret memoria. Hactenus tamen in plerisque regni partibus populares Graeco, sed vitiato idiomate fabulantur. Itaque hisce in regionibus, innumeri propemodum Graeci Codices exscripti sunt; quorum ingentem numerum vidit, & evolvit Romae Montefalconius, ut ipse ait in Palaeographia Lib. I. Cap. 9. p. 112. in coenobio S. Basilii. Neque audiendos esse statuit illos, qui nullo, vel saltem modico facto rei experimento, Codices Graecos in Calabria scriptos, ceteris minus adcuratos temere adfirmant. Centum, & quinquaginta ipsemet vidit in memorata Basilianorum Bibliotheca, aliquot exscripsit, omnes evolvit, nullosque alibi emendatiores se reperisse publice testatus est. Nostri quidem Codicis, perversitate scripturae, ni fallor perterriti, pauca, & exilia adnotarunt Holstenius in schedis suis Mss. Langius, Mabillonius, aliique, qui Mediceae Bibliothecae indices in vulgus hactenus prodiderunt.

Cod. Graec. chart. Ms. in 4. minori, pessime scriptus Sec. XIV. constat fol. scriptis 246.

AIO-

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIUS DE CAELESTI HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, ac de Divinis Nominibus.

COD. XI. I. pag. 1. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum Ephesi de Caelesti Hierarchia.* Praecedunt duo Epigrammata:

I. Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας.

Ἀγγελικῆς σοφίης ἀμαρύγματα πολλὰ κιχήσας,
Ἀνθρώποις ἀνέφηνας ἰδεῖν νοεσύνθετον ἄστρον.
In beatum Dionysium de Caelesti Hierarchia.
Angelicae sapientiae radios multos adsecutus,
Hominibus exhibuisti conspiciendum intelligibile astrum.

Hoc legitur etiam in editione Iunctina Florentiae A. MDXVI. 8.

II. Aliud, quod in eadem desideratur editione in turbam damus:

Οὐρανίων θιάσων ἱεράρχικα τάγματα μέλψας,
Μορφοφανῶν τε τύπων κρύφιον νοῦν εἰς φάος ἕλκων,
Ζωοσόφων λογίων θεοτερπέα πυρσὸν ἀνάπτει.
Caelestium chorearum quum sacros, principesque ordines demulseris,
Typorumque illorum, qui certis formis conspiciuntur absconditam mentem in lucem produxeris,
Eloquiorum, quae viva sapientia praedita sunt, facem, vel ipsum Deum delectantem adcendis.

Eadem p. 1. *b.* legitur Πρόλογος, qui inc. Τὴν μὲν εὐγένειαν κ. λ. tum scholia, quorum initium est: Ἰστέον ὥς τινες κ. λ. vulgo adscripta S. Maximo, qui sec. vixit VII. sub Heraclio Imp. cuius primus erat a secretis: postea Abbas Coenobii Chrysopolitani. Ab Arianis actus in exsilium, anno DCLXII. ut ferunt, martyrii coronam adeptus est. Magna polluit eruditionis, & sanctitatis opinione, pluresque ante ipsum scholia in Dionysium scripsisse testatur Pearsonius in Vindiciis Epistolar. Ignatii C. X. p. 314. Deest in Codice Glossarium Graecum, quod videre est in editione Iunctina, & in aliis etiam Codicibus. Repetitur tamen Epigramma supra memoratum, cuius initium est: Ἀγγελικῆς σοφίης, & argumenta librorum & capitum praemittuntur. Περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. *De Caelesti Hierarchia*. Cap. I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. & ultimum des. κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες. Agitur ibi de ternis Angelorum ordinibus, & Gregorio Nazianzeno Oratione XXXVIII. & XLII. auctore, egregie, & subtiliter res pertractatur.

II. p. 16. *b.* Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenienses ad Timotheum Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia*. In hac de omnibus mysteriis ad Ecclesiastica negocia pertinentibus doctrina traditur. Adcedit Epigramma:

Οὐρανοῦ ἀστερόεντος ἔφυ σέλας, ὃς μετὰ πότμον
Ζωοτόκων λογίων προλιπὼν θεοφάντορας ὕμνους,
Ἀνθρώπους ἐδίδαξεν ἰδεῖν Θεὸν αἰὲν ἐόντα.
Caeli rutilantis fuit splendor, qui post mortem
Vitalium sermonum relinquens inclytos hymnos,
Homines dedit videre Deum semper existentem.

Caput I. inc. Ὅτι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς. Cap. V. & ultimum des. προσανακαλέυσω σπινθῆρας. Animadvertendum est, in hoc Codice post verba Capitis III. καὶ φθοροποιὰς ἡδονάς pag. 22. *b.* asteriscum esse, qui ad sex interserta folia refertur, in quibus, a pag. nimirum 23. ad pag. usque 29. adiuncta sunt scholia ad Symbolicam Theologiam, quae desiderantur in Corderiana editione, & conveniunt cum Cod. XXXII. huius Pl. p. 88. iisque sequens adscribitur titulus: Σχόλια τοῦ περὶ συμβολικῆς θεολογίας. *Scholia super libro de Symbolica Theologia*; immo in librum de Ecclesiastica Hierarchia, quoniam verba illa Οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, quae haec scholia praecedunt, pertinent ad initium Capitis I. operis de Ecclesiastica Hierarchia. Itaque mox adlatis verbis explicandis tam longa contexitur expositio, cuius initium est: Τουτέστιν οὐ παιγνιωδῶς καὶ ἀνευλαβῶς. Finis: ὥσπερ οἱ φρενίτιδι διακατεχόμενοι νόσῳ. Dionysii Symbolica Theologia, quae perspicue ab ipso memoratur Cap. XV. §. 6. & alibi de Caelesti Hierarchia, amplius non exstat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 7.

III. pag. 38. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείων ὀνομάτων. *Eiusdem de Divinis Nominibus*. Qua ratione nomina Deo tribuantur, deque SS. Trinitate heic edisseritur. Post tabulam Libri, Caput I. inc. Νῦν δὲ ὦ μακάριε μετὰ τὰς θεολογικάς. Cap. XIII. & ultimum des. ἡγουμένου Θεοῦ μεταβήσομαι. Occurrunt scriptoris anonymi brevissima scholia heinc einde adspersa in ora Codicis, quorum primum in Prologo ad Librum de Caelesti Hierarchia ita se habet: Ὅτι καὶ κατὰ τοὺς Ἀποστόλων χρόνους αὐτόνομοι ὦσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι.

Alios etiam habemus in hoc Pluteo Codices huius Pseudo-Areopagitae, de quibus suis locis inferius agemus, nimirum sub numeris XIII. XIX. XXVI. & XXXII. Dionysium vero istum non esse Paulli discipulum, Atheniensis Areopagi Senatorem, iuxta Act. 17. 22. 24. sed Apollinaris discipulum, qui sub Areopagitae nomine scripta sua ex Plotini, Porphyrii, Iamblichi, & aliorum Platonicorum operibus contexta ediderit, iam observarunt viri docti. Neque interest, quod

quod Timotheo sint inscripta; uti enim notissimus ille S. Apostoli Paulli discipulus fuit, ita recensetur etiam Timotheus alter inter Apollinaris discipulos, a Damaso, Gennadio, Augustino, Theodoreto Histor. Lib. V. Cap. X. aliisque. Saltem probabilis coniectura videtur, Areopagitae scripta, fuisse potius ab Apollinaristis, vel, ut aliis visum est, ab Eutychianis, quam a Gregorio Magno conficta, quae clariss. Dodwelli suspicio est Lib. de Iure Laicorum Sacerdotali pag. 389. quin ne lecta quidem a Gregorio, licet Homil. XXXIV. in Evangelia, illius dictum memoret, iam Petavius de Angelis p. 107. & Io. Morinus de Sacris Ecclesiae Ordinationibus innuerunt. Graeca vero huius Dionysii scribendi ratio nisi seculi post Christum IV. esse non potest. Vtitur enim, ut exemplum adferam, voce θεολογεῖν pro *divinitatem Christi vindicare*, τελειῶσθαι pro *martyrium subire*; quas quidem voces ante istud tempus neminem scriptorum usurpasse compertum est. Multarum insuper rerum, quae a primis abhorrebant seculis, in iis fit mentio. Vid. Guilielmum Caveum p. 142. & Casimir. Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis T. I. p. 1354. ad A. Ch. DXX. Ceillierum Histoire generale des aucteurs Sacres & Ecclesiastiques a Paris MDCCXLVIII. in 4. T. XV. p. 362.

Codex Graecus papyrac. Ms. in fol. maior. Sec. XV. constat foliis 68.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΟΝ ΕΓΡΑΨΕ ΚΥΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΚΥΔΩΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ.

DIALOGVS DESTRVENS ORATIONEM A DEMETRIO CYDONES SCRIPTAM CONTRA BEATVM THESSALONICAE NILVM CABASILAM.

COD. XII. AVctoris quidem, qui hunc Dialogum, quod sciam, nondum editum scripsit, abrasum est nomen; sed Demetrius fuit Chrysoloras, non obscuri nominis seculi XV. philosophus, cuius & alia Opuscula memorantur a Fabricio Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. T. X. p. 394. Hic igitur disputat cum Demetrio Cydoniensi Praesule, de Angelis, de processione Spiritus Sancti, deque aliis intricatissimis Theologiae quaestionibus. Quantumvis enim Dialogus inscribatur Θώμας, Νεῖλος, Κυδώνης, Χρυσόλορας, hoc non eo pertinet, quod Thomas Aquinas, & Nilus Cabasilas simul disserant, sed quia in disputando illius partes Demetrius, huius, Chrysoloras tuetur. Quum vero & ipse Demetrius Cydoniensis calamum aliquando pro Thoma Aquinate in Nilum Cabasilam strinxisset, hinc disputationis initio, proditionis insimulatur, & petulans veluti puer refellitur, nec sine dedecore tamquam victus dimittitur. At in ipso conflictu, & victoriae cupiditate, haud inmemor est illius politae dicacitatis, quae validissimos interdum ictus retundit, & infirmis argumentis non exiguum robur, nec minimam apud alios fidem conciliat. Hoc etiam artificio consequutus est illud, ut mirifice inplicitam disputationis subtilitatem leniverit. Et haec speciminis loco sufficiant; nam ipsius heic aliquam partem proferre, cum alia non sinunt, tum illud inprimis, quod omnia ita sunt inter se apta, & connexa, ut si pauca quaedam heinc einde exscribantur, vix quemquam eorum, qui legerint, adlicere, Chrysolorae vero laudi fortassis & officere possint. Dialogus inc. Χρυσόλορας. Μέγας μὲν τῶν ὁμοφύλων καθ' ἡμῶν πόλεμος ἢ πολὺ τῶν ἀλλογένων ἰσχυρότερος. Des. ἄλλος ἄλλῳ χρώμενος εἴποι λόγῳ μᾶλλον ἢ τοῦτο. Non exstat neque memoratur hic Dialogus inter Opuscula aurea theologica de processione Spiritus Sancti, a Petro Arcudio Corcyraeo conlecta, & edita Romae A. MDCXXX. in 4. Excerpta tamen nonnulla G. & L. exhibet Leo Allatius in Libro adversus Hottingerum Romae typis propagandae fidei A. MDCLXI. 8. p. 49. 331. 473. Vid. Casim. Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. T. III. ad A. MCCCCXX.

Codex Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in fol. constat fol. 74.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti Hierarchia, de Ecclesiastica Hierarchia, & de Divinis Nominibus, cum expositione S. Maximi, & scholiis Ioannis Philosophi Itali.

I. pag. 1. PRaecedit Librum de Caelesti Hierarchia S. Maximi Prologus, cuius hoc est initium: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τό τε περιφανὲς ἐν πλούτῳ. Des. ὡς τέως εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας. COD. XIII.

II. pag. 4. *b*. Sequuntur scholia, quae vulgo S. Maximo, aut diligentissimo cuidam viro tribuuntur a Balthasare Corderio in editione G. L. Operum S. Dionysii Paris. A. MDCXLIV. T. II. p. 5. Inc. Ἰστέον ὥς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων. Des. καὶ δι' αὐτῶν ὡς ἐφικτὸν Θεῷ. Exinde Tabula exhibet Libri capita, quae sunt numero XV. mos enim fuit antiquis scriptoribus, atque interpretibus, suis libris indicem capitum praefigere, ut uno intuitu, quae tractarentur posset lector agnoscere.

III. p. 7. *b*. Occurrit circulus, Graeco more exornatus, in quo duo leguntur Epigrammata. I. inc. Ἀγγελικῆς σοφίης. II. Οὐρανίων θιάσων; atque haec in recensione Cod. XI. huius Plutei superius protulimus.

IV. pag. 8. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας.

Κε-

Κεφάλαιον α'. *Sympresbytero Timotheo Dionysius Presbyter de Caelesti Hierarchia Cap. I.* Post argumentum Ὅτι πᾶσα θεία ἔλλαμψις, κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως εἰς τὰ προνοούμενα προϊοῦσα, μένει ἁπλῆ, καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑνοποιεῖ τὰ ἐλλαμπόμενα: *Divinam omnem inlustrationem, secundum bonitatem diversimode ad ea quae providentia reguntur emanantem, manere simplicem: neque hoc solum, verum etiam vivificare ea quae inlustrantur.* Caput I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. des. κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες. Pag. 9. post illa verba Capitis I. καὶ οἰκείως διεσκευασμένην, incipit Commentarius, & quidem ita: Ἑρμηνεία εἰς τὸ πατροπαραδότους ἐλλάμψεις. Πατέρας ἐνταῦθα δηλοῖ, τοὺς παραδεδωκότας αὐτῷ τὸ δόγμα, οὐ μὴν τοὺς φυσικοὺς, ἐξ Ἑλλήνων γὰρ ἦν, ὡς δηλοῦσιν αἵ τε πράξεις τῶν ἀποστόλων, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς τὸν ἅγιον Πολύκαρπον ἐπιστολῇ. Νόας δὲ καλοῦσι, καὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι. Τὰς νοητὰς ἤτοι ἀγγελικὰς δυνάμεις. Ἐπειδὴ τὸ πᾶν νοῦς ἐστιν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν νοῦν ζῶντα εἰς τὸ εἶδος τὸ ἑαυτοῦ οὐσιωμένον ἔχει· νόες δὲ καλοῦνται, πρὸς τὸ εὐφωνότερον τῆς κλήσεως γενομένης. Ἐπεὶ ἐχρῆν ἀπὸ τοῦ ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ, τὸ πληθυντικὸν οἱ νοῖ εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐφωνίαν ὡς ἐξ ἄλλης εὐθείας ἑνικῆς γέγονεν οἱ νόες. Ἔθος γὰρ τοῦτο Ἀττικοῖς οἵ φασι Ἀριστοφάναι καὶ Σωκράται, ἀντὶ τοῦ Ἀριστοφάνεις καὶ Σωκράτεις, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λέγοντες, καὶ οἱ νόοι, ὡς ἀπὸ τοῦ ὁ νόος, τοῦ νόου· καλεῖ δὲ αὐτοὺς ἡ γραφὴ τῷ ὀνόματι τούτῳ, ὡς ἐν Ἡσαΐᾳ. Νοῦς μέγας ὁ ἄρχων Βαβυλῶνος τοῦτ' ἔστιν ὁ διάβολος. Κατὰ Ἴωνας τοίνυν, νοῦς, νοός, νοΐ, οἱ νόες, ὡς χροῦς, χροός, χροΐ, οἱ χρόες, ἰακὴ γὰρ ἡ κλῆσις, ὑπεράρχιος δὲ ὁ Θεός, ὡς ὑπὲρ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ θεαρχὲς φῶς, ὡς ἀρχὴ τῶν λεγομένων Θεῶν τοῦτ' ἔστιν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων καὶ δικαίων.

Extrema Commentarii verba sunt ista: ἀπολαύσας τῶν τοῦ Θεοῦ θεουργῶν ἐπιφοιτήσεων, τοῦτ' ἔστιν τῶν Θεὸς ἐργαζομένων καὶ ἀποτελουσῶν. Conveniunt cum scholiis S. Maximi editis a Corderio Tom. II. operum Areopag. a pag. 2. ad 54. Plurimas tamen variantes lectiones, & additamenta etiam, quae desiderantur in citata editione, heic observavimus; unde dignus profecto est hic Codex, ut operum S. Dionysii, & scholiorum S. Maximi editio Corderiana cum eo diligenter conferatur. In margine, initio huius libri tantum adscripta sunt scholia Ἰωάννου φιλοσόφου τοῦ Ἰταλοῦ, *Ioannis Philosophi Itali.* Inc. Διαφέρει δόσις καὶ δώρημα, καθάπερ κίνησις καὶ κίνημα, ἡ γὰρ δόσις, ὁλική, κ. λ. quae tamen ab imperito bibliopego in compingendo Codice fuerunt recisa, & in Corderiana editione omittuntur. De Io. Italo vid. Nesselium in Catalog. Biblioth. Vindobon. Tom. VI. p. 77.

V. p. 97. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. *Eiusdem de Ecclesiastica Hierarchia.* Praemittitur Epigramma, quod etiam in edit. Iunctina adest: Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον, εἰς τὸ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας.

Σύμβολα θεσπεσίων ἱερῶν ἑνοειδέϊ μύθῳ
Εἰς ἑνικὴν ἀνέλυσας ἑοῦ φάεος μίαν αἴγλην.
In beati Dionysii Librum de Ecclesiastica Hierarchia.
Signa oraculorum sacrorum concordi sermone,
In singularem resolvisti unius luminis unam lucem.

Post indicem Capitum, quae sunt VII. aliud legitur Epigramma incipiens: Οὐρανοῦ ἀστερόεντος, de quo vide recensionem Cod. XI. superius adlatam p. 31. Miror tamen, omnia haec Epigrammata fuisse praetermissa a Balthasare Corderio in memorata editione. Lambecius Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. Cod. IL. in recensione Codicis huius Pseudo-areopagitae, in quo nonnulla eiusmodi Epigrammata occurrunt, ipsorum auctorem fuisse S. Maximum arbitratur, de qua quidem re fides sit penes auctorem. Cap. I. inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Ὅτι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία παίδων ἱερῶν ἱερώτατε, κ. λ. Cap. VII. & ultimum des. τοῦ θείου πυρὸς προσανασκαλεύσω σπινθῆρας. Quod ad Commentarios in hunc librum pertinet, ii incipiunt post illa Capitis primi verba: καὶ τοῦτο μεταδέδωκα τοῦ ἐνθέου δώρου, p. 105. & quidem ita: Ἑρμηνεία. Σή (nempe Σημείωσαι) κατὰ Νεστοριανῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς νοῦς θεαρχικώτατος λέγεται· καὶ ὅτι ἐπὶ Θεοῦ λέγεται νοῦς. Νῦν δὲ καὶ περὶ ἀγγέλων κατωτέρω φησὶν, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς τοῦ μυστηρίου τελετῆς, κατὰ δύναμιν δὲ λέγει τῶν νοερῶν αὐτῶν οὐσιῶν, καὶ νοητῶν· οὐ γὰρ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὁ Ἰησοῦς, ἀπειροδύναμος γὰρ ἅτε καὶ Θεός. Τούτου δὲ συμπτύσσει τὴν ἑρμηνείαν, καὶ πῶς τὰς πολλὰς ἑτερότητας εἰς ἓν ἄγει, ἄνω εὑρήσεις, κ. λ. Ipsorum vero postrema p. 202. sunt ista: τὸν ὅλον ἄνθρωπον καλεῖ, τὸν ἐκ τῆς νοερᾶς ψυχῆς ὡς δηλοῖ τὸ ἐν καθαρᾷ θεωρίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ σώματι, καὶ ὅτι ὁλικὴν φησὶ σωτηρίαν τὴν ψυχῆς καὶ σώματος γινομένην, διὰ τοῦτο δὲ ταῦτα δεῖ σημειώσασθαι, ἵνα ὅτ' ἂν εἴποι ἐν τοῖς ἑτέροις λόγοις, ὁλικῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον Ἰησοῦν καθ' ἡμᾶς, νοήσῃς ἐκ ψυχῆς νοερᾶς καὶ σώματος τὴν ἐνανθρώπησιν εἶναι. Discrepant ab editis a Corderio loc. cit. a pag. 55. ad 96.

VI. pag. 203. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείων ὀνομάτων. *Eiusdem de Divinis Nominibus ad Timotheum.* Praemittitur Index Capitum, quae sunt XIII. & Epigramma, ut in editione Iunctina, Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον εἰς τὸ περὶ θείων ὀνομάτων.

Εἰς νόον αἰγλήεντα θεόγραφα χείλεα βάψας
Κάλλεα ποικίλλεις ἱερώνυμα, καὶ μετὰ πότμον
Ζωοσόφοις λογίοις κελαδῶν θεοφάντορας ὕμνους.
In mentem fulgidam de Deo scribentia labia inmergens
Species varie commentaris sacrorum nominum, & post mortem
Vitae doctis sermonibus resonans inclytos hymnos.

Primum Caput inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὦ μακάριε μετὰ τὰς θεολογικάς. Caput XIII. & ultimum des. ἡγουμένου Θεοῦ μεταβήσομαι. Scholia & in hunc librum sunt uberrima.

Inc. p. 215. *b.* Ε'ρμηνεία. Ο'τι σύνταγμα ἐποίησε περὶ θεολογικῶν ὑποτυπώσεων. Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Η' γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει. Ε'πὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἀσωμάτων, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν· πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπιςήσειεν ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τοῦ νοῦ τὴν περὶ Θεοῦ ἀγνωσίαν, ὅτι ποτέ ἐςι διὰ τῆς εἰλικρινοῦς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος κ. λ. Concordant cum editis a pag. 95. usque ad defectum Codicis. At quum desinat antiqua scriptura p. 309. *b.* in medio circiter Capite IV. recens incipit a verbis textus Dionysii: Α'γε δὴ καὶ ταύτας πάλιν εἰς ἓν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία τίς ἐςιν ἁπλῆ δύναμις. κ. λ. Ε'ρμηνεία vero inc. Τὰς γοῦν ἄνωθεν ῥηθείσας ἐρωτικὰς δύο δυνάμεις, ἄγε εἰς ἓν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία ἐςιν ἡ ἁπλῆ δύναμις, ἡ ἐξ ἑαυτῆς κινητική, καὶ δι' ἑαυτῆς, καὶ οὐ δι' ἄλλης τινὸς δυνάμεως. Des. pag. 399. εἰ δὲ βούλῃ τὴν διαφορὰν εἰδέναι τῆς θεολογικῆς ὑποτυπώσεως, καὶ τῆς συμβολικῆς θεολογίας, ἀνάγνωθι τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ περὶ μυςικῆς θεολογίας λόγου, περὶ οὗ καὶ ἡμεῖς Θεοῦ διδόντος, κατὰ καιρὸν, λέξομεν. Hinc eadem manus Seculo circiter XV. haec adnotavit: Λείπῃ τί ταύτης τῆς ἑρμηνείας, καὶ οὐχ εὑρήκαμεν τοῦτον τὸν ἑρμηνέα· ἐκεῖνος γὰρ ὃς τὸ λοιπὸν τούτου τοῦ βιβλίου ἑρμηνεύει, ἕτερος ἑρμηνεύς ἐςιν. *Desideratur aliquid huius interpretationis, & non invenimus qui sit interpres: ille enim qui reliquum huius libri interpretatus est, alter est interpres.* Ex quanam vero interpretatione defectum Codicis suppleverit scriptor, me prorsus latet. Dionysii cuiusdam Alexandrini Commentaria in Areopagitam, laudari comperimus ab Io. Cyparissiota in libro de Theologia Symbolica, itemque a Francisco Turriano in defensione Canonum Apostolorum adversus Magdeburgenses Centuriatores Lutetiae A. MDLXXIII. Lib. III. p. 236. t. qui etiam in Bibl. nobilis cuiusdam Veneti exstitisse manuscripta testatur. Haec tamen non Episcopi illius sunt, qui sub Gallieno Imperatore claruit, sed longe iunioris Dionysii, Alexandrini Rhetoris, ut notatum Edm. Albertino de Eucharistia, Daventriae typis Io. Columbii A. MDCLV. fol. p. 261. neque diversa a παραθέσεσι in Dionysium, quas alii tribuunt Io. Scythopolitano, quasque Maximi Monachi scholiis permistas Usserius in Dissertatione de Dionysio, quam H. Warthonus edidit ad calcem libri de Scripturis sacrisque vernaculis p. 299. observavit. Has Latine verterat Anastasius Bibliothecarius, sed illa versio intercidit. Vid. Fabric. Lib. V. c. 1. T. V. p. 5. Habemus etiam ex Catalogo Bibliothecae Venetae pag. 81. Codicem CXLIII. operum Areopagitae cum S. Maximi, & Germani Patriarchae Constantinopolitani scholiis, e quorum omnium conlatione, si essent prae manibus erui fortasse posset, cuinam haec nostra in Dionysium interpretationis pars adscribenda esset.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. maiori Sec. XI. constat fol. 399. cuius specimen damus Tab. I. N. VIII.

ΨΑΛΜΟΙ.

PSALMI.

I. pag. 1. INitio Codicis Lucas Holstenius propria manu titulum adposuit his verbis: *Commentarius in Psalterium, incipit autem a LXX. Psalmo, ita ut prior pars desideretur*. Continet itaque Codex Catenam quorumdam Patrum in Psalmos, quorum nomina in margine per compendia minio exarata exhibentur. Ii vero sunt Athanasius, Origenes, Theodoretus, Cyrillus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Basilius, Dionysius, Chrysostomus, Eusebius, Didymus, Phylo, Hesychius. His etiam adcedunt Clementis, Nili, & Hippolyti expositiones, eo pluris faciendae, quo sunt rariores. Pleraeque differunt ab editis, & aliae non inseruntur in Corderiana Catena in Psalmos, edita Antuerpiae in officina Plantiniana A. MDCXLVI. COD. XIV.

Incipit ipsa Catena Expositionum tantum non a Psalmo LXX. ut in fronte Codicis notavit Holstenius, qui numerum Psalmo praefixum male supputavit, sed a LXXVII. qui in Hebraico contextu est LXXVIII. Praemissum autem est argumentum Athanasii, quod quum absit a Corderiana editione, & multum differat ab edito inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCIIC. Tom. II. pag. 1140. totum heic adscribendum putavimus.

Ψαλμὸς οζ' συνέσεως τῷ Α'σάφ.

Ε'νταῦθα τὰ τῆς Ε'ξόδου, τὰ τῶν Α'ριθμῶν, καὶ τὰ τοῦ Δευτερονομίου ψάλλει, τὸν δὲ ψαλμὸν ᾄδει τῷ νέῳ λαῷ, παραινῶν τῷ νόμῳ προσέχειν τῷ εὐαγγελικῷ· τοῦ δὲ παλαιοῦ τῶν Γ'υδαίων δήμου κατηγορῶν, ὡς ἀγνώμονος, καὶ ἀχαριςίᾳ τὰς εὐεργεσίας ἀμειψαμένου, παρορμῶν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων, συνέσεως τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο.

Sequitur alterum Origenis, quod item abest ab edit. Paris. A. MDCCXXXIII. Tom. II. p. 770. Ω'ριγένους. Ταύτης γὰρ δεόμεθα εἰς θήραν τῆς προκειμένης διανοίας, ὥςε γνῶναι τίς ὁ λέγων, καὶ τίς ὁ λαὸς αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ νόμος ἕτερος ὢν παρὰ τὸν Μωσέως. Δαβὶδ γὰρ οὐκ ἦν νομοθέτης, ἵνα λέγῃ προσέχετε τῷ νόμῳ μου, οὐ δὲ ἥρμοττεν αὐτῷ λέγειν τὰ ῥήματα τοῦ ςόματός μου, οὐ γὰρ οἰκεῖα, τὰ δὲ τοῦ πνεύματος προέφερε ῥήματα. Ο' μὲν οὖν λέγων, ὁ σωτήρ ἐςι, νόμος δὲ αὐτοῦ, τὸ εὐαγγέλιον, καὶ λαὸς, οἱ χριςιανοί. Τάχα δὲ εἰ μὴ Ματθαῖος εἶπεν ὅτι ἐκ προσώπου τοῦ σωτῆρος ἐςιν ὁ ψαλμὸς, οὐκ ἂν ἐτολμήσα διὰ τὸ, ὅσα ἠκούσαμεν, καὶ τὰ ἑξῆς ἐπὶ τὸν σωτῆρα ἀναγαγεῖν τὰ γεγραμμένα, νῦν δὲ σώζω, καὶ ὅτι ὁ σωτὴρ ὁ λέγων ἐςι, καὶ ὅτι οὐ δι' ὅλου τοῦ ψαλμοῦ λέγει ὁ σωτήρ. Ταῦτα μὲν εἰς τὸ καθάραι τὸ λέγον πρόσωπον, κατὰ λέξιν δὲ ἀκούσωμεν.

Se-

Sequuntur deinde prima Psalmi verba: Προσέχετε λαός μȣ τῷ νόμῳ μȣ; & mox subdita scholia Origenis, quae absunt a Corderiana Catena, & ab editione Operum G. L. Paris. l. c. Initium est: Νόμȣ ἄντος τȣ̃ κατὰ Μωσέα ἐύχεται τὸ ἐν τῷ προφήτῃ πνεῦμα ἐν τῷ ἐννάτῳ ψαλμῷ, ὅπως ἀναϛήσῃ τοῖς ἔθνεσι νομοθέτην ϗ διαθήσεται διαθήκην καινήν· κατὰ Ἱερεμίαν ϗ ἀλλαχόσε λέγει. Δώσω αὐτοῖς καρδίαν ἑτέραν τȣ̃ φοβεῖσθαί με, ϗ ὁδὸν ἑτέραν. Ἦλθεν ȣ̃ν ὁ σωτὴρ ϗ λέγει χριϛιανοῖς, τῷ λαῷ αὐτοῦ τῷ ἐξ ἐθνῶν, προσέχετε τῷ ἐμῷ νόμῳ τῷ εὐαγγελικῷ, περὶ ȣ̃ εἴρηται, ἐκ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, ἀλλὰ μὴ τῷ τȣ̃ Μωσέως, μηκέτι σαββατίζητε, μὴ πάλιν ἄζυμα ποιήσητε, μηκέτι κατὰ τὰ πρῶτα ϗ παλαιὰ πορέυεσθε. Ἰδȣ̀ γέγονε τὰ πάντα καινὰ, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον, ὅτι δὲ λαὸς Χριϛȣ̃ τὰ ἔθνη. Ζαχαρίας φησὶ· καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ϗ ἔσονται αὐτῷ εἰς λαόν. His statim succedunt alia Theodoreti, quae pariter non sunt in Corderiana Catena, & in editione Operum G. L. Parisiensi A. MDCXLII. T. I. p. 703. Incipiunt: Ἴσως δὲ ϗ ὁ Δαβὶδ διὰ τὸ δεῖξαι τοὺς ἀφιϛαμένȣς Θεȣ̃, τῶν κακῶν αἰτίȣς ἑαυτοῖς γινομένȣς διηγεῖται τὴν ἐν ἐρήμῳ δυσπιϛίαν ϗ ἀντιλογίαν τȣ̃ Ἰσραήλ. Ἐπιτομώτερον δὲ ϗ τὰ θαύματα λέγει, ϗ ȣ̓́τε πάντα, οὔτε ἐν τάξει, ἀλλὰ ἀπαρατηρήτως, ϗ ὅσα καὶ ὅπως ἐπὶ νȣ̃ν ἦλθεν αὐτῷ. Οὐ γὰρ ἱϛορεῖν αὐτῷ προὔκειτο, ἀλλὰ ϛηλιτεῦσαι τὴν ἀχαριϛίαν τῶν Ἰȣδαίων ϗ ἄρχεταί γε βασιλικῶς εὐθὺς, λαὸν ἑαυτȣ̃ λέγων, τȣ̀ς ὑπὸ τεταγμένȣς αὐτῷ ϗ κελεύων προσέχειν τῷ οἰκείῳ νόμῳ, ἢ ταῖς οἰκείαις ὑποδείξεσι κατὰ Σύμμαχον· οἷον γάρ τινα νόμον φησὶ, τὴν προκειμένην προσφέρει παραίνεσιν. Ἐπεὶ ϗ νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τȣ̃ Θεȣ̃ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας, ἀλλὰ διηγεῖσθαι τȣ̀ς καθ' ἕκαϛον τοῖς μετ' αὐτȣ̀ς, ὥϛε διαβαίνειν εἰς γενεὰς, τῶν ὑπαρξάντων ἀγαθῶν τὰς μνήμας. Haec ad huius Catenae specimen aliquod proferendum satis fortasse essent. Sed quum ex interpretibus, a nobis paullo ante nominatis sint qui nondum lucem viderint, operae pretium erit, heic nonnullorum ex istis expositiones describere.

Primus igitur Clemens, forte Alexandrinus, ad illa eiusdem Psalmi verba Ἔτι τῆς βρώσεως ȣ̓́σης ἐν τῷ ϛόματι αὐτῶν, haec habet p. 11. Φευκτέον τοίνυν ὀψοφαγίαν, λαιμαργίαν, γαϛριμαργίαν τȣτέϛι τὴν παρὰ χρῆσιν ὄψȣ ἀμετρίαν, τὴν περὶ τὸν λαιμὸν μανίαν, τὴν περὶ τὴν τροφὴν ἀκολασίαν, ϗ περὶ γαϛέρα μανίαν, ἵνα μὴ τὸν νȣ̃ν ἐγκατωρύξωμεν τῇ κοιλίᾳ. Alter est Nilus, qui in eumdem locum haec adfert pag. 14. Μὴ δὲ ὀργὴ ἐφ' ἡμᾶς ἀναβαίη, τὸ πνεῦμα τȣ̃ ἐξȣσιάζοντος τὸ ἀπατηλὸν, τὸ δίκην προδρόμȣ ἢ κατασκόπȣ, ἐκ τȣ̃ σκότȣς, ἐν ᾧ ἐκρύπτετο εἰς τὴν ψυχὴν ἀνιὸν διὰ τῆς ἐνθυμήσεως.

Iterum pag. 58. *b*. redit alia Nili interpretatio in illum Psalmi LXXX. versiculum: Πλάτυνον τὸ ϛόμα σȣ καὶ πληρώσω αὐτὸ, quae sequens est: Ὅταν γὰρ μικρὰ καθάπερ χελιδὼν τὸ ϛόμα τῆς διανοίας ἀνοίξωμεν ἐν αἰσθήσει τῆς οἰκείας ἀσθενείας γενόμενοι, ȣ̓ βραδύνει τȣ̃ κυρίȣ ἡ χάρις τȣ̃ ἐπιφοιτῆσαι ἡμῖν, ϗ δὴ πληρȣμένη τροφὴν ἐπιδίδωσι καθάπερ νεοσσῷ τινὶ κεχηνότι. Μεταδίδωσι δὲ θείας χαρᾶς, ϗ ἀποκαλύψεως μεγάλων μυϛηρίων. Καὶ ὥσπερ ȣ̓χ ὁ ἥλιος μερίζει μὲν τȣ́τῳ τῷ οἴκῳ τὸ φῶς μεῖζον, τȣ́τῳ δὲ ἔλαττον, ἀλλὰ πρὸς τὰς θυρίδας χώραν ἡ ἀκτὶς λαμβάνει ϗ ȣ̔́τως ἐκχέεται, ȣ̔́τως ἐπεὶ θυρίδες ἡμῶν τῆς ψυχῆς οἱ λογισμοί εἰσιν, ὅταν πλατυτέρȣς αὐτȣ̀ς ἀνοίξῃς, πλείω χωρήσεις τὴν χάριν, ὅταν δὲ ϛενώσεις τὴν διανοίαν ϛενοῖς τὴν χάριν.

Sequitur alius eiusdem psalmi versiculus: Καὶ ȣ̓κ ἤκȣσεν ὁ λαὸς μȣ τῆς φωνῆς μȣ, καὶ Ἰσραὴλ ȣ̓ προσέσχε μοι, & in hunc eiusdem Nili interpretatio: Ἐγὼ μὲν φησὶν ὁ τῶν τοσȣ́των αὐτοῖς χορηγὸς ἀγαθῶν, τȣ̃τ' ἔλεγον αὐτοῖς, τὸ μὴ εἰδωλολατρεῖν, ἐμὲ δὲ μόνον εἰδέναι Θεὸν, ϗ ȣ̔́τω διεμαρτυράμην, ϗ τοιαῦτα ὑπεσχόμην, τὰ δ' ἐξ αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ȣ̓χ ὅμοια. Οὐ δὲ ἄξια ὧν ἔτυχον παρ' ἐμȣ̃, οὔτε γὰρ ἀκȣ̃σαι, ȣ̓́τε προσχεῖν τοῖς ὑπ' ἐμȣ̃ λεγομένοις ἐθέλησαν· τὸ δὲ ἀκȣ̃σαι ἐνταῦθα, ȣ̓ τὸ αἰσθηθῆναι φωνῆς σημαίνει, ȣ̓δὲ τὸ συνιέναι ὡς τὸ, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκȣέτω, ἀλλὰ τὸ πεισθῆναι τῷ λέγοντι, κατὰ τὸ, ȣ̓κ ἤκȣον φωνῆς παιδεύοντός με. Ὅ ἐϛιν οὐ συγκατετιθέμην ταῖς ἐκείνȣ παραινέσεσι. Λαὸν δὲ αὐτȣ̃ καλεῖ τȣ̀ς Ἰȣδαίȣς, ἤτοι εἰς εὔνοιαν αὐτȣ̀ς διεγείρων, ἢ βαρύνων καὶ ἐπιτείνων τὸ ἔγκλημα.

Psalmus: Καὶ ἐξαπέϛειλα αὐτȣ̀ς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Interpretatio: Ἐπειδή φησι ταῦτα μὲν ὑπεσχόμην ἐγὼ, ϗ παραίνεσιν εἰσέφερον ἑτέρῳ μὴ δȣλεῦσαι Θεῷ ξένῳ ϗ προσφάτῳ, ὃς ȣ̓δέ ἐϛι Θεὸς, αὐτοὶ δὲ τὰ ὦτα ἐκώφωσαν, τȣ́τȣ χάριν ἀπεβαλόμην αὐτȣ̀ς ἀξίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τιμωρίαν ἀποδιδȣ̀ς. Ἀπειθεῖς γὰρ αὐτȣ̀ς θεασάμενος, τῆς μὲν ἐμαυτȣ̃ κηδεμονίας, ἐγύμνωσα· εἴασα δὲ αὐτȣ̀ς τοῖς οἰκείοις φέρεσθαι λογισμοῖς, ὡς ἀνερμάτιϛον ϗ ἀκυβέρνητον σκάφος, παραδȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν τῶν καρδιῶν αὐτῶν. Ἐπιτηδεύματα γὰρ ἐνταῦθα, τὰ θελήματα εἴρηται. Εἴωθε δὲ ἡ γραφὴ τὴν συγχώρησιν ἀντὶ πράξεως λέγειν, ὥσπερ ȣ̃ν κἀνταῦθα τὸ ἐξαπέϛειλα εἴρηται, ἀντὶ τȣ̃, ἀφῆκα αὐτȣ̀ς κατὰ τὴν οἰκείαν γνώμην ἅπαντα πράττειν, ȣ̓ γὰρ ἐνήργησα, ἀλλὰ συνεχώρησα, τȣ̃το δὲ καταλλάττοντός ἐϛι τὸν Θεὸν τῆς τῶν ἁμαρτημάτων αἰτίας. Ἐγὼ μὲν γάρ φησιν ἀνεπιϛρόφων μενόντων κατωλιγώρησα αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ἣν ἐθέλοιεν ὁδὸν πορεύονται τῇ οἰκείᾳ ὁρμῇ ϛρατηγȣ́μενοι.

Psalmus: Εἰ ὁ λαός μȣ ἤκȣσέ μȣ Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μȣ̃ εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς αὐτῶν ἐταπείνωσα, ϗ ἐπὶ τȣ̀ς θλίβοντας αὐτȣ̀ς, ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρα μȣ. Interpretatio: Εἰ τῶν ἐμῶν φησιν ἠνέσχοντο παραινέσεων, ϗ ταῖς ἐμαῖς ἐπείσθησαν ἐντολαῖς, ῥαδίως ἂν αὐτῶν κατέλυσα τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς· τὸ γὰρ ἐν τῷ μηδενὶ, τὴν εὐκολίαν δηλοῖ, ϗ τὸ ἄνευ καμάτȣ, ἢ ὅτι δι' εὐτελῶν ἂν αὐτοὺς ἠμυνάμην ὡς τὸν Φαραὼ, διὰ ζωϋφίων, εἰς ἔνδειξιν τῆς θείας δυνάμεως.

Psalmus: Οἱ ἐχθροὶ κυρίȣ ἐψεύσαντο αὐτῷ, ϗ ἔϛαι ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Interpretatio: Ἐγὼ μὲν φησι ταῦτα ἂν ἔπραξα κατὰ τῶν

ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μου, εἰ ἐπείσθησάν μοι, νῦν δὲ ἀνήκοοι γενόμενοι, ϗ ψευσάμενοι τὰς γεγενημένας συνθήκας. Εἶπον γὰρ πάντα ὅσα εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, ποιήσομεν ϗ ἀκουσόμεθα, αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ κατέστησαν· ταῦτα τοι ϗ τῆς ἀσεβείας ἐπιτιμίας τὸν αἰώνιον δέξονται ὄλεθρον. Ἔσται γὰρ ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τουτέστιν αἱ συμφοραὶ, καιρὸν γὰρ τὰς συμφορὰς, καὶ Σύροι, ϗ Ἑβραῖοι πολλοὶ δὲ ϗ παρ' ἡμῖν ἀποκαλοῦσιν, ὡς εἰσαφέστερον ἔλεγεν ἀνθ' ὧν ἐψεύσαντο τῷ κυρίῳ, οὐ δέ ποτε συμφορῶν ἀπαλλαγήσονται. Ἢ καιρὸν νόει μοι, τὸν τῆς καταδίκης αὐτῶν, οὗτος δέ ἐστιν ὁ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Τί δὲ δηλοῖ τὸ ἐψεύσαντο, ὥσπερ ὅταν ἀγρὸς εὐφορῆσαι προσδοκηθεὶς, ἄκαρπος εὑρεθῇ, λέγομεν ὁ ἀγρὸς ἐψεύσατο, οὐ γὰρ ἐκδέδωκε τοσοῦτον καρπὸν, ὅσον προσεδοκήσαμεν· ϗ πάλιν φαμὲν, ἐψεύσατο τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ ἐλαία, οὕτω νοήσεις καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰσραήλ· προσδοκηθέντες γὰρ ὅτι πάντῃ τέ ϗ πάντως τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας ἀποδώσουσι τὸν καρπὸν, ἐκ τῶν ἐναντίων γεγόνασι πονηροί.

Psalmus: Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ. Interpr. Πυρὸς μὲν ὁ σῖτος λέγεται. Στέαρ δὲ αὐτοῦ τὸ λεπτότερον ϗ λιπαρώτερον ἄλευρον, εἴτουν ἡ σεμίδαλις, αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου τὸ μάννα, ὃ τοὺς Ἑβραίους ἐψώμισεν ὡς ἐκ στέατος πυροῦ, ἢ ϗ τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ καρποὺς, κατὰ τὸ ἐν τῇ ᾠδῇ Μωϋσέως, ϗ ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν.

Tertius est Hippolytus Episcopus Romae, cuius enarrationis in Psalmos fragmentum profert clariss. Fabricius in editione novissima G. L. oper. Hippolyti Hamburgi MDCCXVI. fol. qui etiam p. 81. reliqua eiusdem Patris fragmenta Commentariorum in Psalmos se daturum promiserat; at quum spe ineditorum, quae maxime expetiverat ex Caesareis, Gallicis, Anglicis, & Italicis Bibliothecis destitutus fuisset, quod alta mente conceperat, exsequi minime potuit. Nos igitur, ut hac in parte eruditis hominibus morem geramus, antiquissimi scriptoris fragmenta ex hac optima Catena excerpta in publicum proferamus. Itaque ad illa ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνομυῖαν Psalmi LXXVII. haec habet pag. 22. Ὥσπερ δὲ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός τις χυμὸς ϗ χολώδης ἐν τοῖς σπλάγχνοις συνίσταται, ὃν ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς τέχνης εἰς ἔμετον ἐφελκόμενος, οὐκ ἂν ἐν αἰτίᾳ γένοιτο τοῦ αὐτοῦ ἐμποιῆσαι τῷ σώματι τὸν νοσώδη χυμὸν, ἀλλ' ἐποίησε μὲν τῆς τροφῆς ἀταξία. Εἰς δὲ τὸ ἐμφανὲς ἤγαγεν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Οὕτως κἂν περὶ Θεοῦ γίνεσθαι λέγηται τοῖς μοχθηροῖς τὴν προαίρεσιν, ἡ ἀλγεινὴ ἀνθαπόδοσις εὔλογον ἂν εἴη ἐξ ἡμῶν αὐτῶν νοεῖν τὰς ἀρχὰς ϗ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πάθη. Τῷ γὰρ ἀναμαρτήτως βεβιωκότι οὐ σκότος ἐστὶν, οὐ σκώληξ, οὐ γέεννα, οὐ πῦρ, οὐκ ἄλλο τι τῶν φοβερῶν ὀνομάτων τε ϗ πραγμάτων ὡς οὐδὲ τοῖς Ἑβραίοις αἱ Αἰγύπτιαι πληγαὶ, οἱ λεπτοὶ σκνίπες ἐκεῖνοι, οἱ τοῖς ἀφανέσιν ἀλγύνοντες δήγμασιν, ἡ ὀδυνηρῶς διὰ τοῦ δήγματος ἐμφυομένη τῷ σώματι κυνομυῖα. Οἱ ἄνωθεν πρηστῆρες τοῖς τῆς χαλάζης λίθοις συγκαταπίπτοντες, ἡ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων καταφθειρομένη γεωπονία, ὁ μελαινόμενος ἀὴρ, τὰ ἄλλα. Πρόκειται δὲ τῷ Θεῷ γεωργεῖν μὲν τὴν ἀληθινὴν ἄμπελον, ἀποκτεῖναι δὲ τὴν Αἰγυπτίαν, φειδομένῳ τῶν μελλόντων ἐσθίειν σταφυλὴν χολῆς, ϗ πίνειν θυμὸν ἀσπίδων ἀνίατον. Ἀναιρεῖται δὲ ϗ συκάμινος Αἰγυπτία, οὐ μὴν ἐκείνη ἐφ' ἣν ἀναβαίνει Ζακχαῖος, ἵνα δυνηθῇ ἰδεῖν μου τὸν κύριον. Καὶ διαφθείρονται καρποὶ Αἰγύπτιοι, ἔργα σαρκὸς, οὐ μὲν ὁ τοῦ πνεύματος καρπὸς, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη.

Deinde alius Psalmi versiculus: Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν· καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί. In quem idem Hippolytus suam interpretationem prosequitur his verbis: Ὁ δὲ Σύμμαχος τοῦ ἐκδόντος λοιμῷ τὰ κτήνη αὐτῶν, ϗ τὰ κτήματα αὐτῶν οἰωνοῖς. Ἀθρόαν γὰρ δεξάμενα τελευτὴν, θοίνη τῶν σαρκοβόρων ὀρνίθων ἐγένοντο. Κατὰ δὲ τοὺς ἑβδομήκοντα οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι ἰδίᾳ μὲν ἡ χάλαζα τὰ κτήνη ἀνῄρει, ἰδίᾳ δὲ τὸ πῦρ, τὴν ἄλλην ὕπαρξιν, ἀλλ' ὅτι χάλαζα μετὰ πυρὸς παραδόξως καταφερομένη, πρὸ πάντων μὲν τὴν ἄμπελον ἀπενέκρου ϗ τὰς συκαμίνους, ὡς μὴ δυναμένας ὅλως ἀντισχεῖν τῇ πρώτῃ προσβολῇ. Εἶτα τὰ κτήνη ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις ἐνέμοντο, ἔπειτα δὲ πᾶσαν βοτάνην ϗ πᾶν φυτὸν, τὸ ἐν τῇ χαλάζῃ πῦρ ἐπεβόσκετο, ϗ ἦν τὸ πρᾶγμα τεράστιον, πυρὸς ἐν ὕδατι τρέχοντος ϗ διαπλεκομένου. Διέτρεχε γὰρ φησὶ, τὸ πῦρ ἐν τῇ χαλάζῃ, ἦν δὲ ἡ χάλαζα ϗ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ. Ὕπαρξιν δὲ εἴτ' οὖν πλοῦτον καλεῖ ὁ Δαβὶδ, τὰ κτήνη ϗ τὸν καρπὸν τῶν φυτῶν. Χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι εἰ καὶ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν ξύλον ἡ χάλαζα διαφθεῖραι ἱστόρηται, ἀλλ' οὖν ὑπελείπετό τινα ἃ μετὰ τὴν πυρίπλοκον χάλαζαν· ἐπελθοῦσα κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς, περὶ ἧς εἴρηται, ὅτι κατέδεται πᾶσαν βοτάνην, ϗ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃν ὑπελείπετο ἡ χάλαζα· κατὰ δὲ θεωρίαν, ἔστι τινὰ κτήνη Χριστοῦ, ϗ ἔστι τινὰ Αἰγυπτίων, δύναταί μέν τοι τὰ ποτὲ ἀλλότρια γενέσθαι αὐτοῦ κτήματα, ὡς τὰ Λαβὰν τοῦ Ἰακὼβ, ϗ ἀνάπαλιν, τῶν γοῦν προβάτων ὅσα Ἰακὼβ ἀπεδοκίμασεν, ἐχαρίσατο τῷ Ἡσαῦ. Ὅρα γοῦν μήποτε ἐκ τῆς ποίμνης εὑρισκόμενος Ἰησοῦ ὅταν πέμπηται δῶρα τῷ Ἡσαῦ ἐκλεγῇς ϗ ὡς ἀδόκιμος ϗ ἀνάξιος τοῦ πνευματικοῦ Ἰακὼβ, ἐκπεμφθῇς πρὸς τὸν Ἡσαῦ. Κτήνη Χριστοῦ οἱ ἁπλούστεροι, οὓς σώζει ὁ Θεὸς κατὰ τὸ, ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώζεις κύριε, κτήνη Αἰγυπτίων, οἱ ἀλογίᾳ τῇ ἀθέῳ διδασκαλίᾳ συγκατατιθέμενοι, ἃ ϗ χαλαζοῦνται, ϗ Αἰγύπτιοι μὲν ὅσα ἔχουσι τῷ πυρὶ παραδίδονται. Ἀβραὰμ δὲ τὰ ὑπάρχοντα τῷ Ἰσαὰκ ἔδωκεν.

Sequitur alius eiusdem Psalmi versiculus: Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν ϗ ὀργὴν ϗ θλίψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν.

Inde eiusdem Hippolyti interpretatio: Θυμὸν ϗ ὀργὴν ϗ θλίψιν, τὰς πικρὰς τιμωρίας ἐκάλεσεν. Ὁ γὰρ Θεὸς ἀπαθὴς, καὶ θυμὸν μὲν νοήσεις τὰς ἧττον κολαζούσας, ὀργὴν δὲ τὰς μᾶλλον, θλίψιν δὲ, τὰς ἔτι, ἀγγέλους δὲ πονηροὺς, τοὺς τῆς ὀργῆς ὑπουργοὺς, οὔτε φύσει τοῦτο ὄντας, οὔτε προαιρέσει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἰς τοίαυτα διακονῆσαι, ϗ πόνους ϗ ὀδύνας ἐνεργῆσαι, πονηροὺς ὀνομασθέντας, ὡς πρὸς τὴν τῶν πασχόντων διάθεσιν, καθὸ ϗ ἡμέρα πονηρὰ ἡ τῆς κρίσεως λέγεται,

ται, ὡς ἀναγκῶν κ̕ πόνων τοῖς ἁμαρτωλοῖς γέμουσα. Τοιοῦτον κ̕ τὸ παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ. Ἐγὼ κύριος ποιῶν εἰρήνην κ̕ κτίζων κακὰ ἵνα εἴτῃ κ̕ εἰρηνεύειν ἐδὼν, κ̕ πολεμεῖσθαι συγχωρῶν.

Desinit Catena in Psalmo CXII. qui in Hebraico contextu est CXIII. & inscribitur: Ἀλληλούϊα ριβ΄. Huic praeit argumentum Eusebii, quod incipit p. 427. Ἐν τούτῳ διδάσκεται ὁ λαὸς ὁ νέος. Des. κατὰ τὸ αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον.

Primus Psalmi versiculus: Αἰνεῖτε παῖδες κύριον κ. λ. in quem interpretatio Chrysostomi ita incipit: Πολὺς ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν αἴνων τούτων ὁ λόγος. Οὐ γὰρ τὸ τυχὸν πρᾶγμα ἐςίν. Concordat cum editione Operum Chrysostomi G. L. Parisiensi A. MDCCXXIV. T. V. p. 287.

Vltimus tandem eiusdem psalmi versiculus: Ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην, habet interpretationem Theodoreti, cuius hoc est initium p. 432. & deest in editione G. L. operum Theodoreti Parisiis MDCXLII. T. I. p. 861. Ἐνταῦθα μεῖζον ὑμνεῖ τὴν τοῦ Θεοῦ δύναμιν μεταβάλλοντος οὐ πράγματα μόνον ἁπλῶς, ἀλλὰ κ̕ φύσεις, ὡς κ̕ στεῖραν ποιῆσαι μητέρα. κ. λ. Finis vero: ἢ τὰ ἀθάνατα τέκνα κυοφοροῦσα διὰ τοῦ πνεύματος. Στεῖρα διὰ τὴν σωφροσύνην ὑπὸ τοῦ προφήτου ὠνομασμένη. In fine manu, ut videtur, non satis antiqua legitur: μνήσητι κύριε τοῦ δούλου ἀναξίου Ἰωάννου. *Memento Domine servi tui indigni Ioannis*. Scriptor in calce crucem rubeis lineis efformavit, litteris circumadscriptis H APA XAPA. De more apud veteres scriptores lineis, vel litteris crucem in Codicibus repraesentandi, multa profert egregia Cl. Iac. Gretserus Tom. I. de S. Cruce Lib. II. Cap XVI. & XIX.

Non opus est ut plura addamus. Sequitur enim haec interpretatio rationem ceterarum, quae ex Patribus Ecclesiae congestae sunt, Catenarum. Auctores autem a nobis nominati facile commendant praestantiam huius tam insignis Conlectionis. Dolendum tamen est, multis in locis SS. Patrum nomina, e quorum operibus tam insignem habemus Catenam, a nimium properante scriptore fuisse praetermissa. Ceterum & aliae in Psalmos Catenae Mss. memorantur in Catalogis Bibliothecae Regis Gallorum Parisiis MDCCXL. T. II. p. 26. seqq. Regii Taurinensis Athenaei Cod. LXXXIX. p. 173. & Cod. CCXX. p. 311. Coislinianae Part. I. p. 57. seqq. Venetae Cardinalis Bessarionis, Ambrosianae Mediolanensis Car. N. n. 451. Vid. T. II. Operum G. L. S. Athanasii editionis Paris. A. MDCXCVIII. p. 1006. at in iis desunt nonnulli Patres, quorum nomina habentur in nostra. Praeterea alia adeo ab editis ut plurimum differunt, ut sit minime dubitandum, quin expositio Patrum Graecorum in Psalmos Corderii, ope huius Codicis Fabricio, & aliis omnino ignoti, & alterius, de quo inferius nobis erit agendum Plut. VI. Cod. III. quibus caruit, uberrimo spicilegio possit augeri.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maiori Sec. XII. constat fol. 433. cuius specimen damus Tab. I. N. IX.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

CYRILLVS IN GENESIM.

Cyrilli Alexandriae Archiepiscopi Glaphyra, seu scita Commentaria in loca selecta Pentateuchi.

I. p. 1. IN Genesim liber I. Inc. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς τοῖς Ἰουδαίων δήμοις. Post pag. 8. occurrunt folia XVII. recentiori manu suppleta. Libri II. III. IV. V. VI. & VII. adamussim conveniunt cum editione G. L. Parisiensi A. MDCXXXVIII. unde singulorum principium, & finem addere praetermittimus. Liber igitur VII. & ultimus des. εἴτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. Εὐηγγελίζετο γὰρ ἔθνεσί τε ϗ Ἰουδαίοις, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριςὸν, δι᾽ οὗ κ̕ μεθ᾽ οὗ τῷ Θεῷ κ̕ πατρὶ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. COD. XV.

II. p. 203. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἔξοδον. *Eiusdem in Exodum*, Libri tres. Lib. I inc. Ἄρτι κ̕ μόλις τὸ ἐπὶ τῇ γενέσει βιβλίον. Des. Lib. III. δεδαπανήκαμεν γὰρ εἰς τοῦτο τόν τε ἔνατον κ̕ δέκατον λόγον. Et additur: Τέλος τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν Ἔξοδον. Conveniunt hi quoque cum editione Parisiensi, nisi quod in Codice deest Libri II. Caput ultimum, quod in citata editione occurrit Tom. I. p. 296. & inscribitur: Περὶ τῶν διὰ Μωσέως γεγονότων τριῶν σημείων. *De tribus a Moyse patratis signis*.

III. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ Λευιτικὸν βίβλος. *Eiusdem in Leviticum liber*. Inc. Ὁ μὲν τῶν ὅλων Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν. Des. ὁ νόμος τοῦ Χριςοῦ μυςήριον, δι᾽ οὗ κ̕ μεθ᾽ οὗ τῷ Θεῷ κ̕ πατρὶ ἡ δόξα, κ̕ τὸ κράτος σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν κ̕ ἀεὶ, κ̕ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In editione Paris. l. c. p. 343.

IV. pag. 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Ἀριθμούς. *Eiusdem in Numeros*. Inc. Ἀτηνῆ ϗ ἄγροικον ἐπὶ Χριςῷ τὴν γλῶσσαν. Des. τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ λαλεῖται μυςήριον, κ̕ αὐτῷ κάμψει πᾶν γόνυ, κ̕ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ, ὅτι κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριςὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς, ἀμήν. Ibidem pag. 377.

V. pag. 377. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δευτερονόμιον βίβλος. *Eiusdem in Deuteronomium liber*. Inc. Πολυμερῶς, κ̕ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας. Des. κ̕ εἰς πᾶσαν εἴδησιν ἀρετῆς παιδαγώγηκεν ὁ Χριςὸς, δι᾽ οὗ κ̕ μεθ᾽ οὗ τῷ Θεῷ ϗ πατρὶ ἡ δόξα &c. In fine legitur pag. 400. Τέλος τῶν παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκδοθέντων εἰς τὴν Γένεσιν, κ̕ Ἔξοδον, ἕως τοῦ Δευτερονομίου. Deinde in aversa eiusdem paginae parte haec alia succedunt, manu tamen recentiori: Εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ εἰς τὴν Γένεσιν ἑπτὰ λόγοι· ἕκαστος αὐτῶν περιέχων πραγματείαν περὶ πολλῶν ὑποθέσεων. Ἔπειτα περὶ Ἐξόδου, κ̕ αὐτὸς εἰς λόγους τρεῖς

τρεῖς θαυμασίως κ̀ ὡς ἔνι ἐξηγούμενος· εἶτα Λευιτικὸν· καὶ μετὰ τούτους Α'ριθμοὶ· κ̀ εἰς τὸ τέλος Δευτερονόμιον. Α'`περ γοῦν λέγομεν ἡμεῖς λόγους, λέγονται παρὰ τῶν διδασκάλων βιβλία. Ταῦτα πάντα ἔλαβον τὴν λύσιν κ̀ σαφήνειαν παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας. Ε'`στι δὲ ἡ παροῦσα βίβλος Γαλακτιῶνος Τάχα Γερομονάχου. *Sunt in hoc libro Sermones septem in Genesim. Vnusquisque eorum continet tractationem multarum quaestionum. Deinde de Exodo, & ipse in tres sermones mirabiliter, & quantum fieri potest expositus: tum Leviticus, & post hos Numeri: demum Deuteronomium. Qui igitur a nobis Sermones vocantur, a magistris libri dicuntur. Hi omnes solutionem, & inlustrationem a S. Patre nostro Cyrillo Archiepiscopo Alexandriae adceperunt. Praesens hic liber est Galactionis Tacha Hieromonachi.*

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. Sec. XII. constat fol. 399.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΠΑΛΑΜΑΝ ΑΙΡΕΤΙΚΟΝ.

CHRISTODVLI SERMO CONTRA PALAMAM HAERETICVM.

COD. XVI. Continet primo loco Christoduli Monachi, hoc est Ioannis Cantacuzeni librum contra Palamam, in quinque Sectiones divisum. Auctoris quidem nomen, & Libri inscriptio non adiecta sunt: docta tamen manus ita in fronte adnotavit, quemadmodum nos posuimus.

I. p. 1. Primae Sectioni, quae IX. capita continet, titulus est sequens: Τίς ἡ τοῦ λόγου κατασκευή. *Quaenam sit orationis dispositio*. Incipit: Η' μὲν ἀρχὴ τοῦ λόγου, πολλήν τινα ἐπαγγελίαν προτίθεται κ. λ. Des. τά τ' ἄνω κάτω, τά τε κάτω τιθεῖσιν ἄνω.

II. p. 43. *b*. Περὶ τοῦ μίαν εἶναι κ̀ μόνην φύσιν ἄκτιστον ἐπὶ Θεοῦ. *De eo, quod una & sola natura non creata, sit in Deo*. Huic orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, praemissus est index argumentorum, quibus ea constat VIII. capitum. Incipit: Δοκεῖ μοι μηκέτι πλειόνων ἡμᾶς δεῖσθαι κ. λ. Des. ταύτην μόνην ἄκτιστον ὑπερουσίως εἶναι θείαν φύσιν.

III. p. 71. Ο'`τι διαφέρουσι κατ' ἀντίφασιν αἱ δύο φύσεις τοῦ Θεοῦ, ἡ κοινὴ δηλαδὴ οὐσία, καὶ ἡ καθ' ὑπόστασιν ἀνευρεθεῖσα οὐσία. *Quod comparative differant duae naturae Dei, scilicet communis essentia, & essentia secundum hypostasin considerata*. X. habet capita, quorum hoc est initium: Οὕτω μὲν οὖν ἀνευρηκὼς τὴν ὁμωνυμίαν τῶν θείων φύσεων κ. λ. Finis: σύμπαν ἀπελαύνεται νόσημα βλασφημίας.

IV. p. 100. Περὶ τοῦ ταὐτὸν εἶναι κ̀ ἓν, κ̀ ἀδιαίρετον, τὴν ἔμφυτον κ̀ ὑπέρθεον δύναμιν, κ̀ ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ. *De eo, quod idem & unum, & minime differens sit, ingenita & divina potestas, & efficacia Dei cum eius essentia*. Haec oratio quoque in X. capita distributa, incipit: Ε'πεὶ δὲ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καλῶς ᾤετο τὴν διασκευὴν αὐτῷ προκεχωρηκέναι κ. λ. Des. μυρίων ὄντων κ̀ ἄλλων τῶν πρὸς αὐτὰ ταῦτα τεινόντων.

V. denique Sectioni p. 157. haec praefigitur inscriptio: Περὶ τοῦ ὅτι μονὰς ἡμῖν κ̀ τριὰς τὸ λατρευόμενον ἐστὶν ἄνωθεν, οὐκέτι δὲ μετ' αὐτὴν, κ̀ πλῆθος ἀνεξαρίθμητον ἀκτίστων. *De eo, quod monas & trias nobis, superna sit culta, non amplius autem praeter illam, infinita multitudo naturarum non creatarum*. XII. capitibus haec constat, & incipit: Ο' μὲν περὶ τῶν τριῶν σημαινομένων τῆς θείας φύσεως κ. λ. Des. ὑπὲρ ἧς κ̀ ἡμῖν ὁ σύμπας διήνυσται λόγος, ἧγε δόξα κ̀ μόνη εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Litterae in hoc opere subinde sunt a recentiori manu conrectae, & atramento obductae. Observavimus quoque heinc & einde Dionysii, & Io. Damasceni, raro Athanasii, & Basilii testimonia adferri; margini vero unam & alteram notulam variae vel lectionis, vel explicationis esse adspersam. Mentio incidit tantum de hoc Mediceo Codice apud Casimirum Oudinum in Commentario de Scriptoribus Ecclesiasticis T. III. ad Annum Ch. MCCCL. p. 981. qui tamen omnino silet de his, quae sequuntur, & in eodem volumine habentur.

VI. p. 204. Eiusdem Sermo de discrimine divinae naturae & operationis, in tres Sectiones divisus; liceat enim nobis coniectura adductis eum ita inscribere, quum nullus titulus sit additus. Prima Sectio incipit: Α'πὸ τίνος εὐαγγελίου ἢ γραφῆς ἄλλης τοῦτο λαβόντες, ὦ νῦν παρόντες, πιστεύειν εἰς διαφορὰν οὐσίας κ̀ θείας ἐνεργείας παραλήφατε κ. λ. Des. οὐσίας διαφορὰν κ̀ ἐνεργείας ἐπὶ Θεοῦ πρεσβεύσαντας. Secunda pag. 210. *b*. inc. Ε'παύξοντες δ' ὑμεῖς μετὰ τῆς ἐξουσίας. Des. ἄλλο περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ συνεισάγουσα ὑπάρξεως. Tertia p. 218. inc. Α'λλὰ τί τὰ μετὰ ταῦτα. Des. εἰ μήτε κ̀ τὰ ἀσεβέστατα δι' ἑκατέρων ἔσχον, τῆς τε ἀντιστροφῆς κ̀ ὧν οὗτοι πιστεύειν εἵλοντο.

Circa medium Codicem recentiori manu fortasse cuiusdam possessoris fere analphabeti sunt adscripta quaedam in tribus lineis intellectu maxime difficilia. In secunda tamen linea haec fortasse ex nonnullis litterarum ductibus erui possunt: Τίκτη sic.... τῷ Χριστῷ ἡμέρᾳ τετράδῃ sic, νυκτὶ κ̀ τρὶς ὥρας ἡ γυνὴ τὸν πρῶτόν μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν τῷ ὀνόματι Μαρίον. *Peperit... in Christo die quarta noctu ad tres horas primum meum filium uxor, quem vocavit nomine Marium*. In tertia vero τίκτη ... (erat heic nomen fortasse proprium) τῷ Χριστῷ ἡ γυνὴ τὸν δεύτερόν μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν Μαντηλῆνα. *Peperit... in Christo uxor secundum meum filium, qui vocatus est Mantelena*. Mos erat apud veteres Codicum possessores, vel scriptores similia memoratu digna in prima, vel in ultima pagina adscribere, cuius rei alia exempla in Codd. nostrae Bibliothecae alias occurrent. Sed omnium luculentissimum illud est, quod legitur in Diario Italico Montefalconii edito Parisiis A. MDCCII. pag. 219.

219. atque exſtat in calce Codicis XII. ſeculi membranacei Bibliothecae Baſilianorum Romae, in quo Nomocanon Doxopatris, iuſſu Imperatoris Comneni editum, continetur; atque eſt huiuſmodi:

Κατὰ τὸν Α'πρίλλιον μῆνα εἰς τὴν ιή. τῆ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ τρίτῃ, ὥρᾳ θ'. ἰνδικ]. ζ'. ἔτει ,ϛψμβ'. ἐγεννήθη ἡ θυγάτηρ ἐμοῦ σινάτορος τῆς κριτ'', ἡ ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι ὀνομασθεῖσα Α'λφάζαν, βασιλεύοντος ἡμῶν τῦ θεοσέπτυ μεγάλου βασιλέως ϗ αὐτοκράτορος Ρ'ωμαίων, ϗ ἀεὶ Αὐγύστου Φρεδδερίκου, δεκάτῳ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς αὐτῦ βασιλείας, βασιλεύοντος δὲ Σικελίας τριακοστῷ ἑβδόμῳ, Ι'ερυσαλὴμ δὲ ἐννάτῳ.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα εἰς τὴν ιή. ἡμέρᾳ τρίτῃ πρὸς ἑσπέραν ἰνδικτ. θ'. ἔτει ,ϛψμδ' ἡ σύζυγος ἐμοῦ σινάτορος τῆς Κριτ'' κυρὰ Γυαζρις ἐγέννησε παιδίον δεύτερον ἄρσεν, ὅπερ ὠνομάσαμεν Μιχαὴλ, ὑπὲρ ȣ μεγάλη χαρὰ παρ' ἡμῖν ἐγεγόνει· οὔπω δὲ βαθείας ἑσπέρας καταλαβούσης, ἡ προῤῥηθεῖσα μοι σύζυγος τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ παρέδωκε, ϗ ἡμέρᾳ τετάρτῃ τῦ ῥηθέντος μηνὸς εἰς τὴν ιθ' ἐντιμίως ἐτάφη ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ τῆς ἀχειροποιήτυ, καταλείψασα τὰ ῥηθέντα δύο παμφίλτατά μοι τέκνα, τὴν Α'λφάζαν ϗ τὸν Μιχαὴλ, οἷς ὁ Θεὸς δῴη προκοπὴν ϗ αὔξησιν, ἐκείνῃ δὲ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ϗ ἀνάπαυσιν ἐν τοῖς τῶν δικαίων χοροῖς. Hoc eſt:

Decima octava menſis Aprilis die, quae erat ſancta & magna feria tertia, hora nona, indictione ſeptima, anno 6742. (*hoc eſt Chriſti* MCCXXXIV.) *nata eſt filia mihi Senatori iudicii, quae in ſacro baptiſmate nuncupata eſt Alphazan; imperante nobis religioſo & magno Imperatore Romanorum & ſemper Auguſto Frederico, quarto decimo anno eius imperii, regnante eodem ipſo in Sicilia anno trigeſimo ſeptimo, in Ieruſalem nono.*

Menſis Septembris decima-octava, feria tertia ad veſperam, indictione nona, anno 6744. (*Chriſti* MCCXXXVI.) *coniux mea, Senatoris iudicii, Domna Guazris ſecundum filium peperit maſculum, quem nominavimus Michaelem. Haec magna nobis laetitiae cauſa; quumque nondum atra veſpera eſſet, memorata uxor mea ſpiritum Deo reddidit, & feria quarta, quae praedicti menſis decima-nona erat, honorabili ſepulturae data eſt in venerabili templo ſanctiſſimae Deiparae,* ἀχειροποιήτυ, *id eſt, nulla manu, ſed divinitus effectae, relictis mihi dilectiſſimis duobus filiis, Alphazan ſcilicet puella, & Michaele, queis Deus profectum & incrementum, ipſi vero uxori remiſſionem peccatorum, & requiem in Sanctorum choris, dederit.*

Qui legi debeat vox Κριτ'' non perſpectum mihi. Eratque haud dubie tribunal, in quo Senator erat qui haec ſcripſit, cuiuſque nomen tacetur. Heic vides Arabica nomina in ſacro baptiſmate inpoſita, cuiuſmodi ſunt *Gouazris* & *Alphazan*, quia non diu Arabes Sicilia pulſi, linguae ſuae nonnullas voces & nomina propria Siculis communicaverant. Hic itaque codex, aut eius apographum, Conſtantinopoli in Siciliam adlatum eſt, & memorati Senatoris fuit.

VIII. p. 228. Agmen claudunt eiuſdem Hymni in Verbum Dei VIII. Primus E'κ τῶν περὶ τῆς ὕλης λόγων. *Ex ſermonibus de materia*. Inc. Εὔλογον μὲν ἂν ἦν, ϗ σφόδρα προσῆκον, εἰ τὸν ἅπαντα διῆγον βίον πρὸς ἅπαντα ἀποβλέπων, ϗ μελέτην ἐξ ἑκάστου τῶν ὁρωμένων ποιούμενος, πρὸς σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν ἀνατρέχειν ἐπειρώμην Θεόν· οὕτω γὰρ ἂν περιφανῶς ἔσχον εἰπεῖν, ὁ δὲ δȣ̃λός συ ἠδολεσχεῖ ἐν τοῖς δικαιώμασί συ. Deſ. συνεξομοιώσασά με τοῖς καθ' αὐτὴν ἀστατοῦσι ϗ ῥέουσιν.

IX. p. 233. Secundus E'κ τῶν περὶ τῆς στερήσεως λόγων. *Ex ſermonibus de privatione*. Inc. Α'λλ' ἡ σὴ δημιυργία κύριε κ. λ. Deſ. καὶ πρὸς τὸ δέ τι γίνεσθαι ὁρίζει.

X. p. 238. Tertius E'κ τῶν περὶ τῦ ἐνύλυ εἴδυς λόγων. *Ex ſermonibus de materiali ſpecie*. Inc. Τί δ' ȣ̃ν λόγε Θεοῦ, κ. λ. Deſ. εἰς ἡμῶν τὸ τότε συντέλειαν.

XI. p. 243. *b*. Quartus E'κ τῶν περὶ τῆς φύσεως λόγων. *Ex ſermonibus de natura*. Inc. Η' δὲ σὴ κοσμοποιὸς δύναμις. κ. λ. Deſ. ἀμετάπτωτος διήγγελται φρυρός.

XII. p. 249. Quintus E'κ τῶν περὶ τῆς κινήσεως λόγων. *Ex ſermonibus de motu*. Inc. Α'ρχὴν δ' εἶναι κινήσεως ϗ ἠρεμίας τὴν φύσιν. Deſ. ἡμεῖς προχειρισάμενοι θεωρῶμεν.

XIII. p. 258. Sextus E'κ τῶν περὶ τῶν φυσικῶν ἕξεων λόγων. *Ex ſermonibus de naturalibus habitibus*. Inc. Τȣ̃τον τὸν τρόπον τῆς κινήσεως. Deſ. τὺς ὑμνȣ̃ς σοι συνεπανιζόμενοι.

XIV. p. 262. Septimus E'κ τῶν περὶ τῦ τόπυ λόγων. *Ex ſermonibus de loco*. Inc. Αὐτόθεν ȣ̃ν μετὰ τὴν τῶν φυσικῶν ἕξεων θεωρίαν. κ. λ. Deſ. λίαν ἐθαυμαστώθης λόγε Θεῦ.

XV. p. 269. Octavus denique E'κ τῶν περὶ τοῦ χρόνυ λόγων. *Ex ſermonibus de tempore*. Inc. Μετὰ τὴν τῦ τόπυ θεωρίαν κ. λ. Deſ. περισσοτέραν δὺς τὴν τιμήν.

Hi quidem Hymni ſubtiles ſunt, docti, & ſolidiſſimis rationibus elaborati. Nihil prorſus de his, neque de aliis, quae in hoc Codice continentur invenimus apud Fabricium in Io. Cantacuzeno Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 469. Fuit autem iſte Io. Cantacuzenus Imperator, litteris humanioribus, perinde ac ſacris egregie excultus: prudentia in rebus gerendis, reique militaris peritia, & animi virtute conſpicuus. Ceſſit Imperio, & in Manganorum ſe abdidit Coenobio, Ioaſaphi nomine adſcito. In hoc quidem receſſu diu vitam produxiſſe ferunt, ad diem ſcilicet XX. Novembris Anni MCCCCXI. In recenſione Codicis VIII. Pl. VIII. aliud ſpiſſum Cantacuzeni opus occurret, contra Barlaamum, Acyndinum, & Palaman, quod idem eſſe, ac illud, de quo nunc egimus, perperam in ſchedis ſuis Mss. adnotavit Holſtenius. In Cod. III. Plutei LXXX. adſervatur Paraphraſis Ethnicorum Nicomachicorum Ariſtotelis, in cuius fine Lib. VI. ſcriptum eſt, *librum factum*

ctum fuisse sumtibus piissimi, & Christo amici Imperatoris nostri Ioasaph Monachi Cantacuzeni anno 6872. (Christi MCCCLXIV.) *mensis Martii XXIV. indict. V.* quam subscriptionem memorat Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 71. nosque uti iacet in Codice adferemus suo loco.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. minor. Sec. XIV. constat fol. 279.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVIDICVM.

COD. XVII I. p. 1. Εὐχὴ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. *Oratio in D. nostrum Iesum Christum.* Inc. Εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. Des. ὅ σε ὑμνεῖ πᾶσα ἡ κτίσις εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

II. p. 5. *b.* Εὐχὴ εἰς τὴν Παρθένον Θεοτόκον. *Oratio in Virginem Dei Genitricem.* Inc. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε ἡ τὸν Θεὸν λόγον. Des. τὴν παναγίαν Τριάδα πάντοθεν, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

III. p. 10. Εὐχὴ ἑτέρα. *Alia Oratio.* Inc. Κύριε εἴ τι ἥμαρτον. Des. Καὶ ζωοποιῷ σου πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. ut supra.

IV. p. 11. *b.* Occurrit calamo delineata figura Davidis sedentis in sella, regio ornatu, qui librum apertum manu tenet, adscriptis ex utroque latere verbis: ὁ προφήτης Δαβίδ. *Propheta David.*

V. p. 12. Psalterium Davidicum, in quo singulis cathismatibus consuetae preces, hymni, & orationes adponuntur: cui etiam adcedit Psalmus CLI. idiographus.

VI. p. 82. *b.* In calce post titulum Psalmi L. in quo rubricatis litteris legitur, prophetam Nathanum venisse ad Davidem, postquam ingressus fuerat ad Bersabeam Vriae uxorem, calamo item delineata exhibetur tabula, in cuius uno latere est David in genua procumbens, ac demisso pene in terram vultu ante prophetam Nathanum petiturus veniam; in altero vero Angelus ipse adparet, qui gladium e vagina extrahit. Alia similis figura occurrit p. 126. *b.* post Psalmum LXXVI. cum inscriptione: προφήτης Μωϋσῆς, *propheta Moyses*, qui Hebraicis indutus vestibus stat, & in manibus amphoram tenet.

VII. p. 237. *b.* Sequuntur deinde Prophetarum Cantica, & in fine p. 259. *b.* haec minio est adposita inscriptio: Τελειωθὲν κατὰ τὴν ιζ' τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἔτους ϛ ϡ ια'. Nempe *completum est XVII. mensis Martii, An.* 6911. (Chr. MCCCCIII.) Quoniam haec est prima scriptoris nota, quae nobis occurrit in recensione Codicum huius Plutei, observandum nobis est cum clariss. Montefalconio Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 4. calligraphos in fine Codicum exemplarium, quasdam plerumque notas, scribae nomen, annum, mensem, diem, indictionem, nonnumquam etiam horam, qua completa descriptio fuit, indicantes adponere consuevisse, easque minio persaepe exaratas, maximeque postremis Imperii seculis: plurima item alia memoratu digna, Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, & Bibliothecarum nomina adscripsisse, ut ex plurimis exemplis nostrorum Codicum einde eruemus, utque egregie ostendit laudatus Montefalconius l. c. Lib. I. Cap. 6.

P. 260. *b.* Occurrit cum epigraphe Ἰω. Ἅγ. ὁ Χρυσόστομος. *S. Ioan. Chrysostomus*, qui stat habitu pontificali circumamictus. Sinistra manu volumen habet, dextera vero benedictionem inpertitur. Officia vero, canones, & orationes, quae in hoc volumine inseruntur heic eo libentius describam, quod in Goarii Euchologio non legantur,

VIII. p. 261. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ' τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Mensis eiusdem III.* [Officium] *B. Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani.* Inc. Σὲ τὸν μέγαν ἀρχιερέα. Des. καὶ ἀπόλυσις.

IX. pag. 285. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων. *Mense Novembri. Mensis eiusdem XX. solemnitas incorporeorum.* Inc. Τρισηλίου θεότητος. Des. τὸ μέγα ἔλεος.

X. p. 296. *b.* Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ' ἡ σύναξις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. *Mensis eiusdem XX. Solemnitas Archistrategi Michaelis.* Inc. Μιχαὴλ ὁ διαπρεπέστατος. Des. χάριτος ἀξιωθῆναι.

XI. p. 299. Μηνὶ Μαΐῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κϛ' ἡ μετάστασις τοῦ θεολόγου, καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου παρθένου τοῦ ἐπιστηθίου. *Mense Maio. Mensis eiusdem XXVI. translatio Theologi, & Evangelistae Ioannis virginis, qui supra pectus Domini recubuit.* Inc. Ὁ θεατὴς τῶν ἀῤῥήτων. Des. δοξολογία. Vid. Suicerum in Thes. Eccles. v. ἐπιστήθιος.

XII. p. 315. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Εὐχαϊτῶν κανὼν εἰς τὸν ἴδιον ἄγγελον. *S. Ioannis Euchaitarum canon in Angelum Custodem peculiarem.* Inc. Τὸν ἄγρυπνον φύλακα. Des. καὶ δοξάζεται.

XIII. p. 324. *b.* Κανὼν θρηνητικὸς εἰς ψυχοῤῥαγοῦντας, πόνημα τοῦ Ἀνδρέου Κρήτου τοῦ Ἱεροσολυμίτου. *Canon lamentabilis in agentes animam, opus Andreae Cretensis Hierosolymitani.* Inc. Δεῦτε συνάχθητε. Des. ἀνακαλέσεταί με.

XIV. p. 330. Ἀκολουθία τῆς ἀκαθίστου *Officium B. Mariae Acathistae*, h. e. incolumitatem constituentis: hoc enim nomine vocata fuit ob victoriam, adversus Chosroae legatum Sarbarum sub Heraclio relatam. Inc. Βουλὴν προαιώνιον. Des. ἀλληλούϊα. Vid. Suicer. l. c. v. ἀκάθιστος.

XV. p. 348. *b.* Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. *Canon paracleticus in Deiparam.* Inc. Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς. Des. σαρκὶ κυήσασα.

XVI. p. 351. *b.* Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. *Canon paracleticus in Iesum Christum Dominum nostrum.* Inc. Ἐπὶ τὴν σὴν καταφεύγω λόγε. Des. Παρθένε ἁγνή.

XVII. p. 357. Ἀκολουθία ἱκετήριος εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, πονηθεῖσα παρὰ Κοσμᾶ μονάχου τοῦ Κυπαρισσιώτου. *Officium supplex in Iesum Christum Dominum nostrum, elaboratum*

a *Cosma monacho Cyparissiota*. Inc. Γλυκὺ γλυκώτατε ψυχῆς. Des. τὺς σὲ γεραίροντας.

XVIII. p. 369. Ἀκολυθία ἱκτήριος εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησῦν Χριςὸν ἐπὶ πολυαμαρτήτῳ ψυχῇ, κὴ ἀπεγνωσμένῃ. *Officium supplex in Iesum Christum Dominum nostrum, pro anima peccatrice, & emendationis desperatae*. Inc. Οἰκτειρόν με δέσποτα. Des. ἐνανέςερον.

XIX. pag. 381. *b.* Μηνὶ Μαρτίῳ κέ. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένυ Μαρίας. *Mense Martio 25. Annuntiatio sanctissimae Dominae Deiparae, & semper Virginis Mariae*. Inc. Ἀπεςάλη. Des. ὑμῶν δόξασαι.

XX. pag. 399. Ἀνακομιδὴ τῦ λειψάνυ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου. *Recuperatio, seu reportatio reliquiae sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi Constantinopolitani*. Inc. Ἀνακομιδή. Des. ἔχε πρὸς τὸν Θεόν.

XXI. p. 407. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἀκολυθία τῶν ἁγίων θαυματυργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ, κὴ Δαμιανῦ. *Mense Novembri. Officium sanctorum miraculis clarorum, pauperum Cosmae, & Damiani*. Inc. Ὅλην ἀποθέμενοι. Des. τέλος.

XXII. p. 415. Ἀκολυθία τῦ ἁγίυ ἐνδόξυ μεγαλομάρτυρος, κὴ τροπαιοφόρυ Γεωργίυ. *Officium sancti gloriosi magni martyris, & tropaeophori Georgii*. Inc. Ὡς γενναῖον. Des. ψυχὰς ἡμῶν.

Nihil, ut iam animadverti, in Euchologio a Goario edito ex his, quae in hoc Codice continentur, occurrit.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. maiori, decem primis foliis membranaceis, Sec. XIV. Constat fol. 424.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

COD. XVIII. I. p. 1. ΔΑβὶδ προφήτου κὴ βασιλέως μέλος. *Davidis Prophetae, & Regis Carmina*. Incipiunt a Psalmo I. & desinunt in Psalmo CXLIV.

II. p. 238. Cantica Prophetarum. Incipiunt a Cantico Aggaei: Αἴνει ἡ ψυχή μυ, & desinunt in Cantico Zachariae Prophetae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς. In fine legitur: Τῷ συντελεςῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις.

Codex Graec. membr. Ms. Sec. XI. aliquibus in locis recentiori manu suppletus, scilicet a pag. 1. ad pag. 29. tum p. 44. 51. 66. 142. 143. 152. & 188. denique a pag. 233. usque ad ultimam, quae est 257.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ.

DIONYSIVS AREOPAGITA.

COD. XIX. I. p. 1. DIonysii Opera editis initio & fine plane consentanea, nempe Prologus, Index Librorum, & Capitum, Liber de Divinis Nominibus cum luculentis scholiis margini adscriptis, quae tamen medio Cap. quarto desinunt, Liber de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, de Mystica Theologia, & Epistolae X. Desiderantur tamen Epigrammata, quae in aliis Codicibus observavimus. Scholiorum specimen damus excerptum ex initio Capitis I. de Divinis Nominibus. Schol. *a.* Γνώσεως πραγματεία πεπόνηται τῷ πατρὶ, οἱονεὶ προσεισαγωγή τις καὶ προθεωρία ςοιχειώδης τῶν περὶ Θεῦ ἐν ταῖς γραφαῖς παραδεδομένων. Ἤτοι ἐπίμνησις, ἧς τινος κατὰ ἀκολυθίαν ἡ παρῦσα αὐτῷ ἐπραγματεύθη.

Schol. *b.* Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται· ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει, ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ κὴ ὑπερασωμάτων, κὴ ὑπὲρ πᾶσαν ὐσίαν· πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπιςήσειεν ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τῦ νῦ τὴν περὶ Θεῦ ἀγνωσίαν ὅτι ποτὲ ἐςὶ διὰ τῆς εἰλικρινῦς εὐσεβείας εὐλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος.

II. pag. 115. Gregorii Nazianzeni Sermones XXXV. Primus: Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς αὐτῦ, κὴ αὖθις ἐπανόδυ ἐκεῖθεν μετὰ τὴν τῦ πρεσβυτέρυ χειροτονίαν, ἐν ᾧ κὴ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, κὴ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον. *Apologeticus suae in Pontum fugae, & reditus, postea quam presbyter fuisset consecratus, in quo & quae professio sit sacerdotii, & qualem esse deceat Episcopum*. Inc. Ἥττημαι, κὴ τὴν ἧτταν ὁμολογῶ. Des. εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstant hi Sermones in edit. G. L. eius operum Paris. apud Claud. Morellum A. MDCIX. T. I. p. 1. Sunt etiam nonnulla scholia adspersa, in quibus variae lectiones, & explicationes vel compendiosae scripturae, vel ipsarum sententiarum adferuntur. Adscribamus aliquid, quoniam, quod sciam, nondum lucem adspexerunt. Ὁ λόγος δικανικὸς, τὸ δὲ εἶδος τύτυ ςοχαςικὸν τέλειον ἀπὸ προσώπυ κὴ πράγματος. Τῦτον εἶπε τὸν λόγον ὅτε ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῦ Πόντυ, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον· χειροτονηθεὶς γὰρ πρότερον ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον· ἔνθα τοπρώην ἐμόνασεν, εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. In Catalogo Biblioth. Coislinianae P. I. pag. 118. memoratur a Montefalconio Cod. LII. continens Gregorii Nazianzeni Orationes XVII. cum scholiis ab editis Latinis omnino diversis. Fabricius vero l. c. Lib. V. Cap. 13. Tom. VII. p. 538. eorum, qui Nazianzeni scripta Commentariis inlustrarunt, catalogum exhibet.

II. p. 130. Πρὸς τὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, κὴ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. *Ad eos, qui ipsum quum primum invitassent, obviam non iverunt, postea quam presbyter factus esset*. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Des. εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 46.

III. pag. 131. *b.* Ἐπιτάφιος εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. *Sepulcralis in Caesarium fratrem eius*. Inc. Οἴεσθέ με ἴσως, ὦ φίλοι Des. εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 160.

IV. pag. 137. *b.* Ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γοργονίαν. *Sepulcralis in sororem eius Gorgoniam*. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ οἰκεῖα

οἰκεῖα. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 176.

V. pag. 142. Εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *De Pace sermo primus ob reconciliationem monachorum*. Inc. Λύει μου τὴν γλῶσσαν ἡ προθυμία, καὶ περιφρονῶ τὸν ἀνθρώπινον νόμον. Des. ἔσται μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 190.

VI pag. 147. Εἰρηνικὸς δεύτερος ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει. *Secundus de Pace eiusdem argumenti*. Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, πρᾶον τὸ πνεῦμα. Des. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 205.

VII. pag 150. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, περὶ ἐπισκόπων τινῶν διενεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. *Tertius de Pace, habitus Constantinopoli super populi contentione ob aliquot Episcopos invicem litigantes*. Inc. Εἰρήνη φίλη, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Des. τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 213.

VIII. p. 153. *b.* Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα ἐπίσκοπος Σασίμων χειροτονηθῆναι ἔμελλεν. *Apologeticus ad eius patrem, & ad magnum Basilium, quum Episcopus Sasimorum consecrandus erat*. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ πνεῦμα. Des. καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 142.

IX. pag. 154. *b.* Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα ἐπίσκοπος Σασίμων ἐχειροτονήθη. *Apologeticus ad eius patrem, & magnum Basilium, quum Episcopus Sasimorum consecrabatur*. Inc. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 134.

X. pag. 155. *b* Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτὸν φροντίζειν τῆς ἐν Ναζιανζῷ ἐκκλησίας. *Ad patrem eius, quum ipsi committeret Ecclesiae Nazianzenae curam*. Inc. Τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἵλκυσα πνεῦμα. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 145.

XI. pag. 156. *b.* Ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν τὴν μητέρα παραμυθία· εἴρηται δὲ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου. *Sepulcralis in patrem eius, & consolatio matris Nonnae: habita est praesente Basilio magno*. Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπον. Des. ἄνθρωποι προπέμποντες. Ib. p. 286.

XII. pag. 167. Λόγος πρὸς τοὺς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Sermo ad cives gravi timore perculsos, & praefectum irascentem*. Inc. Τὴν κοιλίαν μου. Des. καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 265.

XIII. pag. 169. Εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρείας ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίστιν, καὶ ἐπανελθόντα μετὰ τριετῆ χρόνον. *In Heronem philosophum Alexandrinum ob fidem exulem, & post triennium reducem*. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπαινέσομαι. Des. νῦν τε καὶ ὕστερον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p 409.

XIV. pag. 173. Εἰς τὸν κατάπλουν τῶν ἀπ' Αἰγύπτου ἐπισκόπων ἐν Κωνσταντινουπόλει ῥηθείς. *Sermo in navigationem Episcoporum Aegypti, Constantinopoli habitus*. Inc. Τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου προσφθέγξομαι. Fin. ὡς πολλαχοῦ δείκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 424.

XV. pag. 175. Περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Sermo de dogmate & constitutione Episcoporum, ex tempore habitus Constantinopoli*. Inc. Ὅταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσαλγίαν. Des. τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 486.

XVI. pag. 177. *b.* Περὶ θεολογίας. *De Theologia*. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν τῷ λόγῳ τὸν θεολόγον. Des. εἰπεῖν ὑπὲρ ἅπαντα. Ibid. p. 536. sed in editione est secundus de theologia.

XVII. p. 184. Περὶ θεολογίας λόγος β'. πρὸς Εὐνομιανοὺς, καὶ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *De Theologia sermo secundus, contra Eunomianos, & de theologia prolusio*. Inc. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ κομψοὺς ὁ λόγος. Des. ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Hic in citata editione est primus de theologia p. 529.

XVIII. pag. 186. Περὶ υἱοῦ λόγος πρῶτος. *De filio sermo primus*. Inc. Ἃ μὲν οὖν εἴποι τις ἄν. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. In editione p. 561. est tertius de theologia.

XIX. pag. 190. *b* Περὶ υἱοῦ λόγος δεύτερος. *De filio sermo secundus*. Inc. Ἐπειδὴ σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν στροφάς. Des. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. In editione est quartus de theologia p. 577.

XX. pag. 195. Λόγος περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Sermo de Spiritu sancto*. Inc. Ὁ μὲν δὴ περὶ τοῦ υἱοῦ λόγος. Des. τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 593. qui quintus est, & postremus de theologia.

XXI. pag. 201. *b.* Κατὰ Ἀρειανῶν, καὶ εἰς ἑαυτόν. *Adversus Arianos, & de se ipso*. Inc. Ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὴν πενίαν ἡμῖν ὀνειδίζοντες. Des. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 431.

XXII. pag. 205. *b.* Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso ex agro reduce, post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant*. Inc. Ἐπόθουν ὑμᾶς ὦ τέκνα, καὶ ἀντεποθούμην. Des. δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 472.

XXIII. pag. 211. Περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. *De moderatione in disputationibus servanda*. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε προθύμως. Des. ᾧ πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 442.

XXIV. p. 219. Εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. *De se ipso, & ad eos, qui dicebant eum adfectare sedem Constantinopolitanam*. Inc. Ἐγὼ θαυμάζω, τί ποτέ ἐστιν. Des. ᾧ ἡ δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 464.

XXV. p. 222. *b.* Πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ πρώτη θεολογικωτάτη. *Ad Cledonium presbyterum Epistola I. maxime theologica*. Inc. Βουλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία περὶ τὴν ἐκκλησίαν. Des. ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737.

XXVI. p. 226. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ δευτέρα. *Ad eumdem Epistola II*. Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσεληλύθοντες τῇ σῇ εὐλαβείᾳ. Des. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XXVII.

XXVII. pag. 227. *b.* Πρὸς Νεκτάριον Κωνςαντινυπόλεως ἐπίσκοπον. *Ad Nectarium Constantinopolitanum Episcopum*. Inc. Ἔοικε τὴν παρῦσαν ζωήν. Des. αὐτῶν κατισχύσει. Ibid. p. 721. sed in Cod. sequitur notula quaedam.

XXVIII. p. 228. *b.* Κατὰ Ἰυλιανῦ ςηλιτευτικὸς, ϗ κατὰ Ἑλλήνων λόγος πρῶτος. *In Iulianum, & Paganos Invectiva prima*. Inc. Ἀκύσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Des. τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς, ϗ παιδεύσεως, οἷς καὶ τὸ μὴ προσβαίνειν. Sed heic quaedam pauca desunt. Ibid. pag. 49.

XXIX. p. 257. Κατὰ Ἰυλιανῦ ςηλιτευτικὸς β'. *In Iulianum altera*. Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἐμῶν λόγων ὁ πρῶτος. Des. ἵνα μὴ τὰ ὅμοια δράσαντες, τῶν ἴσων ϗ ἀντιτύχωσιν. Ibid. p. 109.

XXX. pag. 267. Εἰς τὸ ῥητὸν τῦ εὐαγγελίυ, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς τὺς λόγυς τύτυς. *In dictum illud Evangelii, quum consummasset Iesus hos sermones*. Inc. Ὁ τὺς ἁλιεῖς προελόμενος Ἰησῦς, ϗ αὐτὸς σαγηνεύει. Des. ἐν αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 496.

XXXI. pag. 273 Εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν Ὁμιλία ἐκδοθεῖσα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. *Homilia habita in electione Eulalii, Doarensium Episcopi*. Inc. Δέξασθε τὸν ἡμέτερον λόγον. Des. βασίλειον ἱεράτευμα, ἐν Χριςῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 494.

XXXII. pag. 274. Πρὸς παρθένον παραινετικός. *Ad Virginem adhortatio*. Inc. Παρθένε νύμφη Χριςῦ, δόξαζέ συ τὸν νυμφίον. Des. Ἴδητε, ϗ μιγῆτε τοῖς ἄνω μυςηρίοις. Scripta est numeris metro solutis ad imitationem Syracusii Poetae. In editione Parisiensi exstat Tom. II. pag. 299. inter carmina.

XXXIII. p. 275. Sequitur sine ulla inscriptione Hymnus, sive Precatio ad Christum pro quiete, & somno nocturno. Initium: Σὲ καὶ νῦν εὐλογῦμεν Χριςέ μου, λόγε Θεῦ, φῶς ἐκ φωτὸς ἀνάρχυ, ϗ πνεύματος ταμία, τριττοῦ φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀθροιζομένου, ὃς ἔλυσας τὸ σκότος, ὃς ὑπέςησας τὸ φῶς. Fin. σὺν σοὶ δὲ κατ' εὐσεβεῖς ἐννοίας ἐταζέτω, μηδέ τι τῶν ῥυπαρῶν ἡμέρας νὺξ ἐλέγξῃ, μὴ δὲ παίγνια νυκτὸς ἐνύπνια θροείτω, νῦς ϗ σώματος δίχα σοὶ Θεῷ προσλαλείτω, πατρὶ, ϗ υἱῷ, ϗ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Non legitur in editione G. L. operum Parisiensi, A. MDCIX.

XXXIV. Ibid. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαςήν. *Metaphrasis in Ecclesiasten*, quam tamen plerique Gregorio Neocaesariensi tribuunt, nec heic quidem expressis verbis Nazianzeno adscribitur. Inc. Τάδε λέγει Σαλομῶν ὁ τῦ Δαβὶδ βασιλέως ϗ προφήτυ υἱός. Des. ἀγαθῶν τε ὁμῦ, ϗ φαύλων. Ibid. T. I. p. 749.

XXXV. p. 283. Πρὸς Εὐάγριον. *Ad Evagrium*. Inc. Σφόδρα σε θαυμάζω καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Des. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Ibid. p. 717.

XXXVI. p. 284. *b.* Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ. *Brevis expositio Ezechielis prophetae*. Inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ λογικόν. Des. Ἰεζεκιὴλ δῦλος γεγενῆσθαι πρότερον Ἰερεμίυ. Ibid. p. 723.

XXXVII. pag. 285. Εἰς μάρτυρας, ϗ κατ Ἀρειανῶν. *In martyres, & adversus Arianos*. Inc. Τί τοσῦτόν ἐςιν εἰπεῖν, ὅσον τοῖς ὀφθαλμοῖς πάρεςι βλέπειν. Des. ϗ ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίμοις πλήθυσα τράπεζα. Ibid. exstat tantum Latine p. 725. De singulis hisce Sermonibus egregie, ut solet, edisserit Casimirus Oudinus ad A. C. CCCLXX. in Commentario de Scriptorib. Ecclesiast. T. I. p. 613. Eadem manus, cui totum Codicem debemus, in fine subscripsit: ἔτυς ϛ ωλ θ hoc est, *anno mundi* 6839. (Christi MCCCXXXI.) Certe compendiosa eius scriptura vix aliud seculum prodit.

Cod. Graec. papirac. in 4. maiori Sec. XIV. constat foliis scriptis 286.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ.

DICTIONARIVM ECCLESIASTICVM.

I. p. 1. Continet hic Codex Lexicon vocum Ecclesiasticarum. Quo facilius lectores de hoc insigni monimento iudicare possint, age adscribamus initium: COD. XX.

Ἄβελ, ἄτμις, ἢ πένθος, ἢ σχοίνισμα.
Ἀβδίλλυκτον, ταπεινόν.
Ἀβρίζεσθαι, καλλωπίζεσθαι.
Ἀβλωθρίδια, ἀτελέςατα, τὰ ἐκτρώματα, μὴ ἔχοντα ζόην.
Ἄγη ἡ κλάσις τῦ ξίφυς.

Sed quoniam nonnulla in anteriore tantum parte paginae primae heinc & einde vetustate conrupta sunt, earum potius vocum specimen aliquod adferamus, quae a secunda alphabeti littera ordiuntur.

Βαβαὶ, θαυμαςικὸν ἐπίρρημα.
Βάβαξ, ὁ λάψος, ἢ ὁ βακχευόμενος.
Βάζει, βοάζει, λέγει.
Βάθρων, θεμελίων.
Βαθυδίνης, ἐν βάθει τὰ ῥεύματα ἐχύσης.
Βαθυλήϊσιν, σιτοφόροις πεδίοις.
Βαθυγλώττυς, εὐγλώττυς, εὐλογίμυς.
Βαθὺς, τὴν ὑπὴν βαθὺς (sic) τὸν πώγωνα.
Βαίνειν, βαδίζειν, περιπατεῖν.
Βαιὸν, ὀλίγον μικρόν.
Βακχεύονται, μαινόμενοι, ὀρχόμενοι, μεθυσκόμενοι.
Βαθμὸς, ςάσις, ςάσις, ἢ καμπτός.
Βάθρον, ἐν ᾧ ἐςὶ βαίνειν, ἢ βῆμα, ἢ θεμέλιος, ἢ κλίνη. Λέγεται ϗ βάθρα θηλυκὸν· ἐπὶ βάθρας, ἐπὶ βάσεως ἄκηλος, ὁ ἀποτετμημένος τὸ αἰδοῖον· μέγας μὲν ἀνόητος ϗ γυναικόδης.
Βαλανεῖον, τὸ λυτρόν.
Βακχεύσασαν, ὀρχυμένην, πλανηθεῖσαν, ἐξεςηκυῖαν.
Βακχευθεῖσα, ἐξεςηκυῖα, ἐξηχευμένη.
Βαλλάντιον παρὰ τὸ βάλλειν, ἔςι δὲ ςαθμὸς τὸ βαλλάντιον, (sic) ὃ ϗ φόλλοις, δινάριον ρῆ. (f. notat ῥωμαίων.)
Βάπτισμα, ἐν ᾧ βάλλεται ἤγυν πίπτει τὸ πταῖσμα.
Βάλιος, ἵππος τῦ Ἀχιλλέως.
Βαλλαντιοτόμος, κλέπτης.
Βάτραχος, ὁ βοὴν τραχεῖαν ἔχων.

Βάλλεται, σηί (f. notat σημαίνει) τὸ ζεύξεται βολὴν γὰρ κυρίως ἡ ἀπὸ τοῦ τόξου πεμπομένη.

Βασανίζειν, ἐξετάζειν,

Βαλάθες, δεσμωτήρια.

Βαλμὸς, στῆθος.

Βαλαὶ; [sic] βαθμὸς, ἡ βάσις, ἡ καμπτὸς, λέγεται δὲ, καὶ ἡ πρώτ ἔξοδον (f. πρώτη ἔξοδος) τῶν δρομαίων.

Βαμβαίνη, διστάζει, τρέμει τοῖς ποσὶ, καὶ ἀσημένως φθέγγεται.

Βάναυσοι, αἱ διὰ χειρῶν μοχθοῦσαι τέχναι.

Βάναυσος παρὰ τὸ τέχνη τῆς διὰ πυρὸς ἐργαζόμαινος (sic) βάναυσος γὰρ ἡ κάμινος.

Βαρηθυμεῖ, λυπῆται ὀλιγορεί (sic).

Βάραθρον, ὄρυγμα, χάσμα, χάος.

Βάρις, πλοία, πύργοι, στοαὶ, τείχη σφέρον.

Sed his adcedat & nostra sententia, si quis fortasse sit futurus, qui putet, nobis facilius esse iudicium ex toto Codice, quam ceteris ex aliqua eius particula. Multa igitur observavimus, non modo ab exquisita, rara, antiqua, & integra graecitate petita, sed etiam a vulgari, senescente, novata, infima, barbara, imo a latinitate ipsa; quae quidem omnia litterarum studiosis gratissima esse debent. Non negarim tamen trita quaedam, & valde obvia heinc & einde occurrere. Sed tantum abest, ut ea auctoritati huius Codicis obsint, ut potius eum bonum esse testentur. Quemadmodum enim non nisi aurum, ac nobile metallum conrumpere solent homines, sic bonis quoque auctoribus suas ineptias olim intrudebant ii, qui suae ipsorum auctoritati diffiderent. Nec ignota est librariorum oscitantia, & in amplificandis Codicibus debitum quaestui comparando studium. Ceterum hoc Lexicon mendis licet scatens, integrum est, & lacunarum, quod vidimus, expers.

II. p. 149. Sequitur aliud Lexidion paginae unius cum dimidio, ita inscriptum: Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν λέξεων τῆς Ὀκτατεύχου. Proponamus initium:

Ἀνεξωπύρησεν, ἀνεκτήσατο τὴν ψυχήν.

Ἀνενεώσατο παρεμυθήθη.

Ἀστεῖον, καλὸν, ἐπιχαρῆ κεχαριτωμένον.

Ἀναφερεῖς, οἱ ἀνέχοντες, οἱ ἀναβαστάζοντες.

III. p. 150. *b.* Einde aliud subcedit unius paginae nullo ordine congestum, cuius titulus: Λέξεις τῶν Βασιλήων.

Incipit: Ἀναφέ, βαθμῶν, καὶ ἐξέτασεν αὐτὸν εἰς τὰς ναῦς τουτέστιν εἰς τὰς ἕδρας.

Ἐδαψιλεύσατο δι' ἡμᾶς φροντίζει περὶ ἡμῶν.

Agmen claudunt Λέξεις τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμῶν: quae si integrae forent, tam nobis adceptae esse deberent, quam nunc dolendum est, vix unam paginam superesse, quae complectitur tantum primas quadraginta voces incipientes a littera prima, secunda & quarta. Nam quod mirandum, nullum a *gamma* incipiens vocabulum heic adnotatum est. Ipsarum primae sunt:

Ἀλληλούϊα, αἰνεῖτε τὸν ὄντα, ἤτοι τὸν κύριον.

Αἶνον, ἔπαινον ὕμνον.

Μακάριος, ὁ πάντοθε ἐν ἀγαθοῖς ὤν.

Vltimae: Διέστειλεν, διεχώρησεν, παρήγγειλεν.

Quae sequuntur, omnia sunt ablata.

Hoc Lexicon, quod putat esse S. Cyrilli, aut S. Maximi, antiquum & optimum adpellat Holstenius in Sch. Cl. Fabricius Biblioth. Graec. Lib. IV. C. 36. T. IV. p. 569. de eodem haec habet; *Glossariis Biblicis Graecis, quae in celebrioribus Bibliothecis Europae complura Mss. exstare dixi, adcensendum etiam venit Dictionarium Ecclesiasticum optimae notae in Bibliotheca Medicea, quod laudat Alex. Morus in notis ad 2. Tim. I. 6. & Matth. I. 19. Nescio, an diversum a Stephani, antiqui glossographi (eiusdem Grammatici opinor, qui in Dionysii Thracis* τέχνας *scripsit) expositione Mss.* ἐνδιαθέτων γραφῶν, *quae adlegatur ab Io. Pearsonio Praef. ad LXX. Interpretes, sed fuerunt praeterea, qui doctorum etiam, & Ecclesiasticorum ac Theologorum Graecorum scripta, si qui singulari genere usi fuissent, glossariis eiuscemodi inlustrarent. Talis* ἑρμηνεία λέξεων, *litterarum ordine concinnata, praefigitur primae editioni Graecae operum, quae sub Dionysii Areopagitae, Florentiae apud Iunctam A.* MDXVI. *in 8. nomine circumferuntur.*

Cod. Graec. membranac. Ms. ineditus in 4. Sec. XII. bene scriptus, & servatus. Constat foliis scriptis 151.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

PSALTERIVM.

I. p. 1. Psalterium Graecum CL. Psalmorum, quod tam mendose conscriptum est, & in orthographia, & in syntaxi, & in litteris, quae inter se minime conveniunt, ut nihil utilitatis eius lectio adferre posse videatur. Illud sane animadversione dignum est, Graecam scripturam multum ad Hebraicam adcedere, ut in prima pagina Lucas Holstenius rubeis litteris adnotavit. COD. XXI.

II. p. 80. *b.* Adcedit Oratio ad beatam Virginem, deinde psalmus idiographus in David, & extra numerum, quando monomachiam iniit cum Goliath, demum Canticum Moysis, & alia nullius prorsus momenti. Pag. 83. *b.* in fine mendosissima inscriptio adposita est; quae tamen alia manu ibidem conrecta ita subiicitur. Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἀδελφοῦ Βερνάρδου μοναχοῦ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Δομινίκου, υἱοῦ Βαρθολομαίου Βαρτολίνου τῆς Φλορεντίας. *Scriptus est praesens liber manu fratris Bernardi Monachi sancti patris nostri Dominici, filii Bartholomaei Bartolini Florentiae.*

III. p. 84. Sequitur Psalterium Hebraicum, licet non mendose, tamen haud diligenter, & exacte ab eadem manu exaratum.

Meminit huius Codicis Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 91. & Iacobus Le Long, cum aliis huius Plutei Codicibus

Psal-

Psalterium continentibus, in Bibliotheca Sacra Parisiis MDCCXXIII. T. I. p. 163. sed ambo scriptorem Codicis perperam vocant Bernardum Monachum Dominicanum, filium Bartholomaei Bartolisci de Florentia.

Cod. partim Graec. partim Hebraicus membran. Ms. in 4. Sec. XV. constat fol. 119.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

CONLECTIO CANONVM ECCLESIASTICORVM.

COD. XXII. IO. Sholastici Constantinopolitani Patriarchae conlectio Canonum, & Nomocanon, in titulos L. & aliae aliorum Ecclesiasticae constitutiones. In prima voluminis pagina Antonius Augustinus haec adnotavit „Ex Theodoro Balsamone [nam id ei nomen alio huius Bibliothecae Cod. tribuitur] νομοκάνονον: id est constitutarum Conciliis legum, sive de divinis rebus Canonum conlectio. Haec, hoc ordine confecta est. Initio ad Capita quinquaginta sub compendio, quibuscumque Canonibus quae lata sunt, referuntur: nempe ex Apostolorum LXXXV. & Patrum; scilicet, ex synodo Nicaena, Ancyrana, Neocaesariana, Sardices, Gangrae, Antiochena, Laodicena, Phrygiae, Byzantina, Ephesina, Chalcedonensi: Basilii quoque. Haec autem constant ex praemissis indicibus, tum Conciliorum, tum Titulorum. Ad horum Canonum normam, de divinis rebus, Codice, nec non Novellis Iustiniani lata, sub compendio, locis indicatis, adferuntur. His deinde subiicitur ex eisdem Novellis eruta quaedam epitome de nonnullis Ecclesiasticae dioecesis Capitibus. Demum singillatim proponuntur superiores habiti conventus, hoc tamen ordine, subque compendio: Byzantinum Concilium primum, deinde Nicaenum, Carthaginense, Africanum: quae subsequuntur epitomae Apostolicorum Canonum, Nicaeni, Byzantini, Ephesini, Chalcedonensis, Trullani, Ancyrani, Neocaesariani, Sardices, Gangrae, Antiocheni, Laodiceni, Basilii item. Adtexuntur his Epistolae quaedam Basilii, Gregorii, Theophili, Petri martyris, Athanasii: Responsa Canonica Timothei, nonnulla Cyrilli, item de septem synodis: praeterea Sisinii, Leonis Caesaris de Nuptiis: item ex Proclo, Victorio, Photio „

Huc usque Augustinus. Nos singula nunc ordine persequamur. Et primum animadvertimus, non recte Augustinum de auctore huius Canonicae Conlectionis iudicasse, quae non ad Theodorum Balsamonem pertinet, sed ad Ioannem Scholasticum, Constantinopolitanum Patriarcham, ut mox videbimus. Codex itaque hunc praesefert titulum:

I. pag. 1. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαςικῶν εἰς πεντήκοντα τίτλυς διῃρημένων. *Conlectio Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos divisorum*, quae sane constat non nisi excerptis Canonum cum Apostolicorum, tum Conciliorum, & Patristicorum, videlicet Synodi Nicaenae, Ancyranae, Neocaesariensis, Sardicae, Gangrenae, Antiochenae, Laodicenae in Phrygia, Byzantinae, Ephesinae, Chalcedonensis, & Basilii. Iam adcuratius de singulis agemus. Eadem pag. occurrit Praefatio, cuius initium: Οἱ τῦ μεγάλυ Θεῦ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν. Finis: ἀλλὰ κ̀ λίαν εὐσύνοπτος τοῖς ἐντυγχάνειν ἐθέλυσιν. Atque haec eadem praemittitur Conlectioni Canonum Io. Antiocheni, quae habetur in Bibliotheca Iuris Canonici Veteris Iustelli Tom. II. pag. 499. Pag. 2. *b.* Ἡ τάξις τῶν συνόδων. *Ordo Synodorum*, ubi enarratur locus & tempus, quo habitae sunt, atque etiam numerus Patrum, & Canonum. Inc. Οἱ μὲν ἅγιοι τοῦ κυρίυ μαθηταὶ, κ̀ ἀπόςολοι. Des. Εἰσὶ δὲ καὶ τῦ μεγάλυ Βασιλείυ κανόνες τὸν ἀριθμὸν ξη'. Pag. 3. Τίτλων κατάςασις. *Titulorum* [scilicet quinquaginta] *dispositio*; hoc est argumenta. Ibid. pag. 501. seqq. Pag. 7. sequuntur ipsi Canones sub singulos titulos suo ordine digesti, & brevissime expositi. Inc. Τίτλος πρῶτος. Τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδυ κανὼν ζ'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς. κ. λ. *Titulus primus. Concilii Neocaesariensis Canon VII. De constituta Patriarchis a Canonibus dignitate &c.* Des. Titulus L. τῦ Θεῦ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν, μεθ' οὗ αὐτῷ τῶν δὲ πάντων Θεῷ κ̀ πατρὶ σὺν ἁγίῳ πνεύματι ἡ δόξα, νῦν κ̀ ἀεὶ, κ̀ εἰς τὺς, κ. λ. Leguntur in calce hi versus Iambi, qui absunt ab edit. Iustelli.

Στίχοι Ἰαμβικοί.

Εἴληφαν ὧδε κανόνων τίτλοι τέλος,
Ἀποςολικῶν ἅμα κ̀ τῶν πατέρων.

Inde sequitur Caput Canonicum de prohibitis nuptiis, quod item quum absit a praedicta Iustelli editione, descriptum subiecimus. Ἰςέον ὅτι τὺς κεκωλυμένυς γάμυς περὶ τῶν θείων κανόνων πρὸς τὸ μὴ εὐλογεῖσθαι ἀπὸ τῶν ιδ' τῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἄχρι τῆς ὀκταημέρυ τῶν ἁγίων θεοφανίων, τυτέςι τὴν τεσσαρακοςὴν ὅλην τῶν Χριςῦ γεννῶν, κ̀ ἕως τῆς ὀκταημέρυ τῶν φωτῶν, κ̀ ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ ἀσώτυ ἕως τῆς ὀκταημέρου τῆς σωτηρίυ ἐγέρσεως Χριςῦ τῦ Θεῦ ἡμῶν. Ὁμοίως κ̀ τρεῖς ἑβδομάδας πρὶν τῆς ἑορτῆς τῶν γενεθλίων τῦ προδρόμυ μέχρι δὲ κ̀ δι' ὅλου τοῦ Ἰυνίυ μηνὸς ταύτας τηρεῖν ἔξεστιν. Ὅτι κ̀ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῦ Αὐγύςυ μηνὸς, μέχρι τῆς ιε' ἢ τὴν ὑπερένδοξον κοίμησιν ἑορτάζομεν τῆς δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκυ κ̀ ἀειπαρθένυ Μαρίας, τὺς δὲ ἄλλυς καιρὺς ἀκωλύτως ὁ γαμεῖν θέλων εὐλογίαν περὶ τῆς ἁγίας τῦ Θεῦ ἐκκλησίας λαμβανέτω· τῦτο δὲ καθόλυ περὶ τῶν ἁγίων θεοφόρων πατέρων κεκέλευται.

II. p. 60. Adcedit eiusdem Ioannis Scholastici Nomocanon. Inc. Τὰ συνάδοντα νόμιμα τῶν προκειμένων κανόνων. Πρόλογος τῦ α' τίτλου. Εἰς δόξαν τῦ μεγάλου Θεοῦ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ. κ. λ. Des. κατὰ κανόνα διατίθενται κεφάλαια. Et additur: Τέλος τῶν τίτλων τῶν συναδόντων νομίμων τοῖς ἐκκλησιαςικοῖς κανόσι τῆς νεαρᾶς

ρᾶς διατάξεως. *Finis Titulorum Constitutionum concordantium cum Ecclesiasticis Canonibus novellae Constitutionis*. Vid. Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris T. II. p. 603.

III. pag. 76. *b.* Ε῞τερα κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ τῆς αὐτῆς νεαρᾶς διατάξεως, περὶ τῦ σκοπεῖσθαι πρότερον τὸν βίον τῦ εἰς ἐπισκοπὴν ἀγομένυ. *Alia Capitula* (quae Conlector loco quinquagesimi Tituli adiunxit) *ipsius Ecclesiasticae Constitutionis Novellae, de eo, quod primum vita spectanda sit eius, qui Episcopus eligendus est*. Inc. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θείοις διὰ πάντων ἑπόμενοι κανόσιν. Des. καὶ εἰς τὴν ἁπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν προτιθεμένων ἀγάγοι. Et statim subditur: Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, Ι᾿ωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ ἀπὸ Σχολαςικῶν. *Finis Capitum ex novellis Constitutionibus de Ecclesiastica dioecesi, Ioannis Scholastici, Archiepiscopi Constantinopolitani*. Ita desinit etiam in edit. cit. p. 672. Addita est Conlectoris adnotatio de dispositione Canonum heic observata, quae incipit: Ι᾿ςέον ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν ἁγίων, ϗ οἰκυμενικῶν ζ' συνόδων. Atque haec occurrit in calce Nomocanonis eiusdem Io. Antiocheni. Vid. Iustell. p. 660. Ioannes igitur ex Scholastico, & Presbytero Antiocheno, Constantinopolitanus Patriarcha, ab A. DLXV. ad A. DLXXVII. priorum Conciliorum Canones in veteri Codice Ecclesiae universae sparsim diffusos, in hos L. titulos, non servato temporis ordine, nec serie, aut numero; sed singulos ex similibus Canonibus, & ad eamdem rem, & materiam pertinentibus titulos, cum Canonibus integris contexuit. Idem composuit etiam Nomocanonem, seu Concordantiam Canonum Ecclesiae cum legibus civilibus, quam Nic. Alemannus notis ad Procopii Histor. Arcanam pag. 110. testatur in Bibliotheca Vaticana servari, & Beveregius p. 128. notis ad synodicum, in Bodleiana. Vtrumque opus, quod heic etiam habetur, ex Mss. Codicibus erutum, editum est T. II. Biblioth. Iuris Canonici Veteris p. 499. & 603. cum eruditissima Praefatione Christophori Iustelli apud Ludovicum Billaine in fol. Paris. A. MDCLXI. Plura de hac conlectione vide apud Lambecium Commentar. Part. I. p. 55. 56. & 66.

IV. pag. 83. *b.* Πίναξ σὺν Θεῷ τῶν κανόνων τῶν ἐν Κωνςαντινυπόλει ἐν τῷ Τρύλλῳ τοῦ βασιλικῦ παλατίυ συνελθόντων μακαρίων πατέρων ἐπὶ Ι᾿ουςινιανοῦ τοῦ εὐσεβεςάτυ βασιλέως. *Tabula cum Deo Canonum Constantinopoli in Trullo Imperatorii Palatii statutorum a beatis patribus sub Iustiniano piissimo Imperatore*. Sunt Canones CIII. Primus pag. 86. inc. Τάξις ἀρίςη παντὸς ἀρχομένυ λόγυ. Vltimus des. ϗ τῆς βασιλείας τῆς ἐπυρανίυ τὴν ἀπόλαυσιν, cum ipsis subscriptionibus Iustiniani Imperatoris, & quinque maiorum Orientis Episcoporum, & novae Iustinianopolis. Exstant inter Concilia Labbaeanae Conlectionis Venet. A. MDCCXXVIII. Tom. VII. p. 1339. sed adferuntur ibi tantum Canones CII.

V. pag. 110. Indice singulis praemisso exhibentur Canones aliarum Synodorum, videlicet Nicaenae, & Carthaginensis. Ac Nicaenae quidem Canones, qui sunt XXVI. cum ipsa inscriptione ita incipiunt: Κανόνες σὺν Θεῷ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων συνελθόντων τὸ β', ἔτυς ςςϟς'. Κανὼν α'. Ο῞τι δεῖ τὺς θείυς κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχῶσιν ἀξίαν, κ. λ. *Canones cum Deo Patrum Nicaeae convenientium secundo, A. M. 6296.* (Chr. DCCLXXXVIII.) *Canon primus. Quod divini Canones adcurate, & omnino sint observandi. Sacerdotalem dignitatem adcipientibus &c.* Des. ϗ μερισμῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐσπύδασαν ῥύσασθαι.

VI. p. 116. Carthaginensis synodi Canones numero LXXX. ii quidem per compendium relati, hunc habent titulum: Κανόνες τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζ' μακαρίων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ο῾νορίου, ϗ Θεοδωσίυ τῦ μικρῦ. *Canones CCXVII. beatorum Patrum, qui Carthagine convenerunt sub imperio Honorii, & Theodosii iunioris*. Horum primus inc. Οὐδὲν τῆς τριάδος διάφορον. Vltimus des. ςεροῖτο ϗ αὐτὸς τῆς ἑτέρων ὁμοίας.

VII. pag. 120. His subcedunt Africanae quatuor alii, item in summam redacti, quorum primus inc. Εἰ καθέλωσιν ἐπίσκοπον ἐπίσκοποι. Quartus des. τὰ ἐπιτραπέντα τοῖς κατὰ Νικαίαν ἅπασιν ἄτρεπτα.

VIII. p. 120. *b.* Reliquorum Canonum sunt pariter tantum epitomae, nempe Apostolicorum, Nicaenorum, Byzantinorum, Ephesinorum, Chalcedonensium, Trullanorum, Ancyranorum, Neocaesarcensium, Sardicensium, Gangranorum, Antiochenorum, Laodicensium; item Basilii Magni ex duabus epistolis Canonicis epitome duplex. Atque horum quidem omnium initium est: Δύο ἢ τρεῖς ἐπίσκοποι. Finis: τὴν οἰκείαν ψυχήν. Videntur haec desumta ex eiusdem Io. Scholastici Nomocanone l. c.

IX. pag. 137. *b.* Adnectuntur haec, quae etiam occurrunt in Cod. II. & XL. huius Plutei. Ε᾿πιςολὴ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Α᾿μφιλόχιον ἐπίσκοπον τῦ Ι᾿κονίου περὶ κανόνων. *Epistola Sancti Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae ad beatum Amphilochium Episcopum Iconiensem de Canonibus*. Inc. Α᾿νοήτῳ φησὶν, ἐπερωτήσαντι σοφίας. Des. in Can. XVI. ϗ αὐτόθεν εὑρήσεις τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

X. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιςολὴ β' πρὸς Α᾿μφιλόχιον ἐπίσκοπον Ι᾿κονίου. *Eiusdem Canonica Epistola II. ad Amphilochium Episcopum Iconiensem*. Inc. Πάλαι πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαβείας. Des. εἰ δεκτὸς ἐςιν εἰς τὸν κλῆρον, ac postea subditur: ϗ καθεξῆς ἅπαντα τὰ κεφάλαια τῆς ἐπιςολῆς ὢ γέγραπται ἐν τοῖς τίτλοις.

XI. p. 143. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιςολὴ γ'. *Eiusdem de Canonibus Epistola III.* Inc. Α᾿πὸ ὁδῦ μακρᾶς ἐπανελθὼν, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τῦ Πόντυ ἐκκλησιαςικῶν ἕνεκα χρειῶν. Des.

Def. τὸ κατὰ τοὺς κληρικοὺς ἀδιορίστως, & postea subiungitur : Ἐγράφη ἐν τοῖς τίτλοις σὺν τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις τῆς ἐπιστολῆς.

XII. pag: 144 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασι. *Eiusdem ad Episcopos sibi subiectos, ne pecuniis ordinent.* Inc. Τὸ τοῦ πράγματος ἄτοπον. Des. Ἀκελδαμὰ κληθήσονται.

XIII. pag. 144. *b.* Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόπου, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας παρὰ τοὺς κανόνας. *Eiusdem provincialis Episcopi, ne absque eo fiant ministri contra Canones.* Inc. Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοίπασι λοιπόν. Des. γνώμης εἰς ὑπηρεσίαν παραδεχθείς.

XIV. p. 145 *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναικός. *Eiusdem Epistola ad Gregorium presbyterum, ut separetur a muliercula, cum qua habitat.* Inc. Ἐνέτυχόν σου τοῖς γράμμασι. Des. κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται.

XV. p. 146. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτήνης. *Epistola S. Gregorii Nysseni Episcopi ad beatum Letoium Melitenes Episcopum.* Inc. Ὃν καὶ τοῦτο τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτήν. Des. κἂν μικρότερον τῆς σῆς μεγαλοφυΐας ᾖ.

XVI. pag. 152. Θεοφίλου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῶν ἁγίων θεοφανίων ἐπιστάντων ἐν κυριακῇ, προσφώνησις. *Theophili sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini adlocutio, quum Theophania die Dominico instaret.* Inc. Καὶ τὸ ἔθος, ϗ τὸ πρέπον. Des. συναχθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ὥρας θ' ἐνταῦθα.

XVII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ ὑπομνηστικὸν, ὅποτε ἔλαβεν Ἀμμὼν διὰ τὴν Λυκώ. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς, ϗ μέχρι νῦν τὰς ἐκκλησίας κατεχόντων. *Eiusdem Hypomnesticum, quum duxit Ammon Lyconem. De iis qui cum Arianis communicant, & adhuc templa tenent.* Inc. Περὶ Βίστου καταστάντος. Des. δεῖ τὸν λειτουργὸν τοῦ Θεοῦ.

XVIII. pag. 153. Τοῦ αὐτοῦ Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν. *Eiusdem ad Aphyngium, de Catharis ita dictis.* Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Des. ϗ μηδὲν τούτοις ἀντίκειται,

XIX. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem ad Agathum Episcopum.* Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν. Des. μετὰ τῶν ἄλλων συνάγεσθαι.

XX. p. 153. *b.* Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ϗ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. *Sancti Petri Archiepiscopi Alexandrini, & martyris Canones adlati in eius sermone de Poenitentia.* Inc. Ἐπεὶ τοίνυν τέταρτον ἤδη. Des. οὐδὲ γόνατα κλίνειν παρειλήφαμεν.

XXI. p. 154. Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ, περὶ τῶν ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ ϗ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *Epistola Canonica Sancti Gregorii Episcopi Neocaesariensis Thaumaturgi de iis, qui in incursione barbarorum idolothyta comedunt, vel alia eiusmodi committunt.* Inc. Οὐ τὰ βρώματα ἡμᾶς βαρεῖ ἱερὲ πάπα. Des. ἢ ᾧ ὀνόματι καλοῦσιν ἀπαιτοῦντας.

XXII. pag. 156. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμοῦν μονάζοντα περὶ γονοῤῥύους. *Sancti Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Ammonem monachum de gonorrhoeo,* vel *seminis fluxus patiente.* Inc. Πάντα μὲν καλὰ, ϗ καθαρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα, Des. ἀῤῥαγῆ ταύτην κατέχετε, ϗ ἀσάλευτον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ.

XXIII pag. 158. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. festiva Epistola.* Inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν. Des. ἐκ τούτου τοὺς ἀκεραίους.

XXIV. p. 159 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα ἐρώτησις. *Eiusdem ex Epistola ad Antiochum Duca quaestio.* Inc. Ἐὰν καταλειφθεῖ ἄνθρωπος. Des. τοῖς αἱρετικοῖς, ἢ οὔ. Et subiicitur statim responsio, cuius initium: Εἰ πολὺς ϗ χαλεπός. Finis; ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας χρὴ λογίζονται.

XXV. pag. eadem. Περὶ μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ. *De mysteriis Christi.* Inc. Πάσῃ δυνάμει φυλαξώμεθα. Des. καθὼς φησὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος.

XXVI. p. 159. *b.* Τοῦ ἁγίου Βασιλείου πρὸς Καισάρειον Πατρίκιον περὶ κοινωνίας. *Sancti Basilii ad Caesarium Patricium de Communione.* Inc. Καὶ τὸ κοινωνεῖν δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Des. εἴτε πολλὰς μερίδας ὁμοῦ.

XXVII. p. 160. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀσκητικῶν, κεφάλαιον τμζ'. *Eiusdem Asceticorum Caput CCCXLVII.* Inc. Ὥσπερ οὐδὲν κοινὸν σκεῦος. Des. ἢ οἶκον ἐν καιρῷ εὐθέτῳ.

XXVIII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ παραγγελία πρὸς τοὺς ἱερεῖς. *Eiusdem praeceptio ad sacerdotes.* Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ϗ βλέπε τὴν διακονίαν. Des. καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

XXIX. pag. 160. *b.* Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑνὸς ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρά τινων ἐπισκόπων ϗ κληρικῶν. *Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Archiepiscopi Alexandrini unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Episcopis, & Clericis.* Inc. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον. Des. τί ἀποκρίνασθαι οὐχ εὑρίσκω.

XXX. pag. 162. Τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς προς Δόμνον ἐπιστολῆς κανόνες τρεῖς. *Beati Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ex Epistola ad Domnum Canones tres.* Inc. Κύριλλος Δόμνῳ, ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς. Des. τοὺς δὲ τῆς παραιτήσεως λιβέλλους.

XXXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λιβύην, ϗ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem ad Africanos, & Pentapoleos Episcopos.* Inc. Παντὸς τοῦ χρησίμου, ϗ ἀναγκαίου. Des. ὑμᾶς ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XXXII. p. 163. Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων περὶ Τιβερίου διακόνου, ϗ τῆς ἀδελ-

ἀδελφότητος. *Eiusdem beati Cyrilli ex dogmaticis solutionibus propositis de Tiberio diacono, & fraternitate*. Inc. Ὅτι τὴν εὐχαριστίαν, ἐν μόναις χρή. Des. καὶ τελειοῦσθαι παρὰ Χριστῷ.

XXXIII. p. 163. *b*. Περὶ προνομιῶν τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου Κωνσταντινουπόλεως. *De praerogativis sanctissimi throni Constantinopolitani*, ex Chalcedonensis Concilii Canonibus. Inc. Εἴ τις πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας μητροπολίτης ἐπίσκοπον. Des. τὸν ὁσιώτατον αὐτῆς πατριάρχην. Vid. Beveregium l. c. T. I. p. 198.

XXXIV. p. 164. *b*. Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου διάταξις κδʹ Ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος πόλεως, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. *B Cyrilli Constitutio XXIV. ad Epiphanium sanctissimum Archiepiscopum beatae Civitatis, & oecumenico Patriarchae*. Inc. Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Des. καὶ τοῖς ἔθεσιν αὐτῆς πάσας ἀκολουθεῖν.

XXXV. pag. eadem. Περὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ζʹ συνόδων. *De sanctis & oecumenicis VII. Conciliis*, totidem sectionibus. Inc. Πρώτη σύνοδος γέγονεν οἰκουμενικὴ ἐν Νικαίᾳ. Des δόξα, τιμὴ, κράτος νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Videntur haec excerpta ex Photii Patriarchae Constantinopolitani Synopsi historica septem Conciliorum generalium, edita ab Henrico Canisio Part. I. Tom. V. Antiquae Lectionis p. 183. Vid. Lambecium Lib. III. Comment. pag. 161. Neisselium Tom. I. p. 117. & in Pandectis Beveregii.

XXXVI. p. 168. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς αʹ οἰκουμενικῆς συνόδου. *Ex actis primi Concilii oecumenici*. Inc. Πέπρακται δὲ οὕτως τὰ δόξαντα πᾶσι. Des. οἱ διεφωνοῦν πρὸς ἀλλήλους. Haec suis locis habentur in Pandectis Canonum Beveregii, & in Iustelli Iuris Canonici Veteris Bibliotheca.

XXXVII. p. 168. *b*. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ τοῦ Σισιννίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν τὰς ἐξαδέλφας λαμβανόντων ἀδελφῶν. *Tomus propositus a Sisinnio, Patriarcha Constantinopolitano, de fratribus consobrinas ducentibus*. Inc. Ὁ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον εὔζωνος μαχητής. Des. Θεόδωρος ῥοίνων (sic) καὶ Κωνσταντῖνος συγδίασι. Integer hic tomus legitur in Iure Graeco-Romano Leunclavii T. I. pag. 197.

XXXVIII. p. 169. *b*. Ἐκ τοῦ βʹ τίτλου τῆς νεαρᾶς διατάξεως Λέοντος, καὶ Κωνσταντίνου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, κεφ. βʹ. περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων. *Ex titulo secundo Novellae Constitutionis Leonis, & Constantini piorum Imperatorum caput secundum, de matrimoniis concessis, & prohibitis*. Inc. Κεκώλυνται δὲ, ὅσοι ἐκ τοῦ ἁγίου. Des. βουλὴ καὶ γνώμη κρατείτω. Habet Leunclavius in Iure Graeco-Romano Tom. II. p. 101.

XXXIX. pag. 170. Ὅτι οὐ δεῖ σιωπᾶν καὶ ὑποστέλλεσθαι τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ἀληθείᾳ, ἤγουν τῇ εὐσεβείᾳ· κἂν οἵου δήποτε βαθμοῦ τύχοιεν εἶναι τοὺς ἀντιλέγοντας, εἰ καὶ λίαν εἰσὶ τῶν εὐτελῶν καὶ ἀπόρων, πιστοὶ δὲ οἱ ἀντεχόμενοι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Quod non par sit obmutescere & cedere obpugnantibus veritatem, scilicet pietatem: cuiuscumque dignitatis sint obpugnantes, etiamsi valde viles, & pauperes, fidi tamen sunt defensores rectae fidei*. Inc. Τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς εʹ συνόδου. Des. τῆς ἀσεβείας ζιζανίων. Hoc Caput desumtum fortasse est ex actis Concilii Constantinopol. II. generalis V.

XL. pag. 170. *b*. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Ex epistola Procli Archiepiscopi Constantinopolitani ad Ioannem Antiochiae Episcopum*. Inc. Ὁ ἥλιος ἐκεῖνος, ὁ τῷ χρόνῳ καμών. Des. οὐκ ἐκυβέρνησεν ἐπιπλήξει. Haec Epistola de caussa Theodori Mopsuesteni, & Ibae Edesseni Episcopi Latine tantum servata est in Actis quintae synodi Constantinopolitanae, Conlatione V. & VII. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 28. Tom. VIII. p. 606.

XLI. pag. eadem. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Βίκτωρος τοῦ Καρθαγενησίων ἐπισκόπου πρὸς Θεόδωρον πάπαν Ῥώμης. *Ex epistola Victoris Carthaginensium Episcopi ad Theodorum Romae papam*. Inc. Ἡμεῖς γὰρ οἱ ἐλάχιστοι τοῦ κυρίου διακυβερνοῦντος. Des. τῷ φανερῷ τούτων ἀντιπίπτειν μολύσματι. Integra haec Epistola legitur in editione Veneta Conciliorum Labbaei Tom. VII. p. 155.

XLII. p. 171. Περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρασημείωσις ἐμφαίνουσα τόν τε τίτλον καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἁμαρτήματος. *Criminalium Canonum brevis expositio, ostendens titulum, & tempora peccati*. Inc. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια καταιρείσθω. T. γʹ. Des. Ὁ τυμβωρύχος ἔτη ιʹ, τίτλος ὁ αὐτός. Nihil aliud in hoc indiculo, quam paenae canonicae nonnullis iniunctae criminibus, exhibetur.

XLIII. p. 171. *b*. Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κανονικαὶ διατάξεις περὶ διαφόρων ἐγκλημάτων. *Photii, Archiepiscopi Constantinopolitani, Canonicae Constitutiones super diversis criminibus*. Inc. Πάντα τὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑμῶν τελειότητος. Des. πολλῇ ῥοπῇ ἀθωώσεως βραβεύεται τούτων τοῦ μή. Heic quilibet, vel nobis tacentibus, videt quaedam, scilicet chartam, deesse in fine. Sunt tamen editae in Auctario quinque aliarum de rebus in Iure Canonico Orientalium dubiis Epistolarum, post eiusdem Photii Epistolas CCXLVIII. ex versione, & cum notis Ricardi Montacutii G. L. Londini MDCLI. Cetera bene servata, & margini sunt scholia passim adspersa, nonnullis etiam variis lectionibus admistis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. eleganter, & emendate scriptus. Constat foliis 175.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

I. pag. 1. Continet totum Psalterium Graecum CL. psalmorum, cui statim succedit psalmus idiographus. CODXXIII

II. p. 99.

II. p. 99. Sequuntur, ut in aliis, Prophetarum Carmina, quorum primum Μωϋσέως. *Moysis*. Inc. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Vltimum, Προσευχὴ Συμεὼν πρεσβυτέρου ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. *Oratio Simeonis senis ex Ecclesia Catholica*. Inc. Νῦν ἀπολύεις, κ. λ.

III. p. 108. *b*. Adcedunt, Ὕμνος ἑωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίςοις Θεῷ. Pag. 109. Μακαρισμοὶ ἐκ τῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίυ εὐαγγελίυ. *Beatitudines ex sancto Evangelio secundum Matthaeum*. Inc. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, κ. λ. Pag. ead. *b*. Σύμβολον ἅγιον ἐκτεθὲν περὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῦ Θεῦ. *Sanctum Symbolum expositum a sanctis Patribus in Ecclesia Dei*. Inc. Πιςεύω εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Pag. 110. Διδασκαλία τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ ἐκ τῦ κατὰ . . . . . ἁγίυ εὐαγγελίυ. *Doctrina Domini nostri Iesu Christi ex sancto Evangelio secundum* . . . . . (*supple* Matthaeum.) Inc. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ὐρανοῖς, κ. λ. Continet tantum Orationem Dominicam. Eadem pag. Ὕμνος ἑσπερινός. *Hymnus vespertinus*. Inc. Φῶς ἱλαρὸν, κ. λ. Ead. pag. Τυπικὰ τῆς ἁγίας τῦ Θεῦ ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἠκριβωμένα. *Typica sanctae Ecclesiae Dei iuxta consuetum ordinem adcurate disposita*. Quid vero sint τυπικὰ, multiplici eruditione Iacobus Goarius exposuit in Euchologio pag. 28. 107. 158. edit. Venet. Anni MDCCXXX. In nostro tamen Codice sub hac inscriptione nihil aliud continetur, quam brevissima Oratio ad Iesum Christum, quae inc. Ὁ μονογενὴς υἱὸς, καὶ λόγος τοῦ Θεῦ, κ. λ. Pag. ead. *b*. Ὕμνος Χερυβικός. *Hymnus Cherubicus*. Inc. Οἱ τὰ Χερυβεὶμ μυςικῶς, κ. λ. Pag. eadem. Ὕμνος τῆς ἀπολύσεως. *Hymnus absolutionis*. Inc. Πληρωθήτω τὸ ςόμα ἡμῶν, κ. λ. Ibidem. Ὕμνοι Χερυβικοὶ τῆς ἁγίας μητέρος ἐκκλησίας. *Hymni Cherubici sanctae matris Ecclesiae*. Primus inc. Νῦν αἱ δυνάμεις, κ. λ. Alter inc. Εὐχαριςῦμέν σοι Χριςὲ ὁ Θεός. Tertius inc. Τῦ δείπνυ συ τῦ μυςικῦ. Des. κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ συ, ἀλληλοΐα.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XII. ineuntis, cum initialibus singulorum versuum, & inscriptionibus psalmorum rubricatis, cuius prima pagina, continens priores duos psalmos, alia manu, sed recentiori exarata est. Constat foliis scriptis 110.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES.

Titulus ita restituendus.

COD. XXIV. I. p. 1. *Clementis Alexandrini Paedagogi Libri III.* cum notulis quibusdam marginalibus incerti auctoris. Praecedit litteris maioribus Tabula primi Libri in Cap. XIII. tributi. Caput I. Lib. I. inc. Τριῶν γέ τοι τέτων περὶ τὸν ἄνθρωπον ὄντων ἠθῶν. κ. λ. Desinit Lib. III. αἶνον ἀναπέμψαι κυρίῳ. Libri dividuntur in Capita, & singulis Capitibus praemittuntur argumenta.

II. p. 240. Litteris item maioribus legitur: Ὕμνος τῦ σωτῆρος Χριςῦ, τῦ ἁγίυ Κλήμεντος. *Hymnus Christi Servatoris, S. Clementis*. Inc. Στόμιον πώλων ἀδαῶν. Des. Ψάλωμεν ὁμῦ Θεὸν εἰρήνης.

III. p. 241. *b*. Versus incerti in Clementis Paedagogum. Inc. Σοὶ τόν δε κἀγὼ παιδαγωγὲ προσφέρω. Des. Πάτερ παράσχυ, καὶ καλὸν βίυ τέλος. Haec omnia inter opera Clementis Alexandrini Florentiae edita a Victorio, qui hoc eodem Codice usus est, leguntur. Vide quae supra p. 12. a nobis dicta sunt in recensione Cod. III. huius Plutei, quibus adde clarissimi Montefalconii sententiam de eodem Codice Stromatum Clementis, de quo in Bibliotheca Bibliothecarum T. I. pag 234. haec ait: *Clementis Alexandrini Stromata Graece X. seculi. Hic Codex unicus & praestantissimus est, omniumque rarissimus. Olim puto fuisse apud Basilianos Messanenses Monachos; nam in veteri quodam Catalogo illorum, Clementis Stromata Graece habentur, in recentiore autem non comparent*. Omisit tamen Victorius Scholia quaedam charactere ligato, & currenti ab eodem scriptore Codicis in ora libri heinc einde adiecta, quorum primum est pag. 9. *b*. ad Cap. 4. Lib. I. prope finem. Πιςωσάμενος τὸν λόγον ὡς ἀδιάφορον, ἀνὴρ κ̀ γυνὴ πρὸς ἀρετῆς ἐργασίαν, ἄμφω γὰρ ἄνθρωποι ὀνομάζονται· ὧν δὲ κοινὸν ὄνομα, τούτων καὶ ἡ πρᾶξις κοινή· κ̀ ἀπὸ Μενάνδρυ τῦ ποιητῦ τὴν πίςιν αὐτῆς καταδησάμενος, ὡς κ̀ ἐπὶ ἄρρενος, κ̀ θήλεος, κοινῶς Ἀττικοὶ τὸ παιδάριον κατηγορῦνται. πιςῦται τὸν λόγον, κ̀ ἀπ' αὐτῦ τῦ Κυρίυ, πρόβατα, ἢ ἀρνία τὺς ἑαυτῦ πιςὺς ἀποκαλῦντος· ἐν οἷς ἄνδρες τε κ̀ γυναῖκες καταλαμβάνονται. Alterum p. 10. *b*. ad Caput V. Ὅτι τὸ ὡσαννὰ, φῶς ἢ δόξα, κ̀ αἶνος, Ἑλλάδι δύναται φωνῇ. Tertium p. ead. Ὑποκνιεῖ, ἢ ἀντιμαςίζει· μύωψ γὰρ ἡ μάςιξ. Quartum p 11. Οὐχ ὡς ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν γὰρ γενεὰν ταύτην λέγει τίνι ὁμοιώσω, κ̀ ἐπιφέρει τὴν τῶν ἀγοραίων παίδων περιβολήν. Pag. vero 12. *b* ad illa eiusdem Capitis V. verba: Ἔρχεταί σοι δίκαιος, πραῢς καὶ σώζων, κ̀ αὐτὸς πρᾶος, κ̀ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον, κ̀ πῶλον νέον, κ. λ. idem calligraphus, ut ostenderet consensum textus Clementis cum quadam Arethae Archiepiscopi Caesareensis interpretatione, desumta fortasse ex eius insigni in Apocalypsim opere inscripto: Συλλογὴ ἐξηγήσεων ἐκ διαφόρων ἁγίων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ἰωάννυ τῦ ἠγαπημένυ κ̀ εὐαγγελιςῦ Ἀποκάλυψιν, sequens ipsius scholion in ora libri descripsit, quod quum longiusculum sit, quippe integras trium paginarum oras, tam superiores, quam inferiores, & externas complectens, initium tantum, ac finem adnotandum duximus. Incipit igitur hoc pacto:

Ἀρέθα ἀρχιεπισκόπου.

Δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτῦ, κ̀ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ.

Πῶλον· τὸν νέον λαὸν τῆς κατὰ Χριςὸν πολιτείας καλεῖ· ἄμπελον· τὴν ἀπὸ τῆς Μωϋσέως νομοθεσίας, κ̀ τῆς ἐκεῖθεν φυτοκομίας ἐπὶ μέγα

γα θεογνωσίας, ἐπηρμένην φρατρίαν, κ. λ. Def. ἔςε τὴν σωτήριον τροφὴν καταμηνύοντες, ἐκείνου τύτυ, ὃ βρῶμα, κ̀ πόμα, ἡ τῦ πατρικῦ θελήματος εὐαρεςεῖται τελείωσις. Atque haec de huiusmodi marginalibus scholiis dicta sufficiant: nunc ad alia properemus.

In fine singulorum Librorum, titulus repetitur, utque exemplo utar, in fine Libri I. Paedagogi ita legitur: ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. *Clementis Paedagogi trium librorum primus*. Postea subiungitur ibid. p. 76. *b.* Libri II. titulus hoc pacto: ΤΑ ΕΝ ΤΩι Β. ΛΟΓΩι ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α. ΠΩΣ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΤΡΟΦΑΣ ΑΝΑΣΤΡΕΠΤΕΟΝ. hoc est: *Eorum, quae in secundo Libro Paedagogi continentur Caput primum, quomodo cibis utendum sit*.

Notae calligraphorum in margine adnotantur, videlicet p. 81. & alibi ₽ pro ὡραῖον, *speciosum*, sive *elegans*: pag. 42. *b.* & alibi Cημ. pro σημείωσαι, *observa*: pag. 85. *b.* ☧ pro χρύσεον, *aureum*.

In duobus ultimis foliis, iam memorata carmina exercitationis, & animi caussa unciali charactere descripsit amanuensis. Qui quidem character uncialis hoc circiter tempore desiit. A IX. enim seculo nullum se vidisse Codicem unciali charactere descritum, exceptis libris choralibus, Montefalconius fatetur Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 76. qui similem huic Codicem Bibliothecae Regiae Parisiensis describit, & specimen characteris exhibet aere incisum, ferme eiusdem seculi.

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. maiori, Sec. XI. Constat fol. 242.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

COD. XXV. PSalterium Davidicum, cui adnexa sunt varia Cantica sacra; nempe duo Moysis in Exodo, & Deuteronomio, Canticum Annae matris Samuelis, Habacuc Prophetae, Elaiae Prophetae Ε'κ νυκτὸς κ. λ. Ionae Prophetae, trium puerorum apud Danielem, Beatae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Ioannis Baptistae. In fine haec adnotata sunt: Τῷ συντελεςῆ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ω῞σπερ ξένοι χαίρυσιν ἰδεῖν πατρίδα. κ̀ οἱ θαλαττεύοντες εὑρεῖν καλὸν λοιμένα. ὕτω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίυ τέλος Ε'τελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον διὰ χειρὸς κάμῦ, χωρικῦ μαθητῦ, ἐπονομαζομένυ Γεωργίυ, τῇ δὲ κλήσει Φλαμέγγυ. Καί τοι γῦν ἀναγινώσκωνται, εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον, καὶ διὰ τῆς ἀγνωσίας μυ, ὅτι χωρικὸς, κ̀ ἀπαίδευτος γραμματικῆς εἰμί. *Deo perfectori bonarum rerum gratia. Sicut peregrini videre patriam, & ii qui plurimum in mari versati sunt, tutum invenire portum laetantur, sic & scriptores, libri finem videre. Finitum est praesens Psalterium mea manu, qui rusticus discipulus sum, nomine Georgius, cognomine vero Flamengus vocor. Itaque qui legerint, precentur pro me Dominum, & parcant meae ignorantiae, quod rusticus, & grammatices inperitus sum, memores*. Hanc subscriptionem alia statim excipit, quam fortasse ex antiquiori Codice, unde hoc profluxit exemplar, noster amanuensis descripsit. Ea vero est quae sequitur: Ε'τελειώθη δε τὸ παρὸν ψαλτήριον ἐν ἔτει ,ςξπ', ἐν μηνὶ Ι'υλίῳ εἰς τὰς (sic) ια', ἡμέραν γ', ὥραν ιγ' τῆς ἡμέρας. Δόξα τῷ Θεῷ; τῷ δόντι τὴν ἀρχὴν, κ̀ δόντι κ̀ τὸ τέλος, δόξα σοι ὁ Θεὸς, δόξα νῦν σοι Θεὸς. *Absolutum vero est praesens Psalterium anno Mundi* 6680 [Christi MCLXXII.] *mense Iulio, die XI. feria III. hora XIII. diei. Laus Deo, danti initium, danti etiam finem, laus tibi Deus, laus nunc tibi Deus*.

Codex Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat fol. 226.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΘΕΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

DIONYSIVS DE SACRIS NOMINIBVS.

DIonysii Pseudo-Areopagitae Libri de Divinis Nominibus, de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, & Epistolae X. cum scholiis Andreae cuiusdam. COD. XXVI.

I. p. 1. Praemissum est hoc Epigramma:

Ε'γὼ, Διονύσιε, τολμῶ κ̀ λέγειν,
Ω῾ς ὐκ ἐπλάσθης ἐν γυναικὸς κοιλίᾳ,
Α'λλ' ἀγγέλοις μάλιςα συντεταγμένος,
Α῎νωθεν ἦλθες ἐκ πόλυ φύσις ξένη,
Βροτοῖς ἀπαγγέλλυσα πάντα πρὸς μέρος
Τὰ τῶν ἀΰλων ταγμάτων ὅπως ἔχοι.
Οὕτω γινώσκεις τὰς ἀΰλυς ὐσίας,
Οὕτω θεωρεῖς ἐνθέως θεωρίας,
Οὕτω φανεροῖς τὰς φύσεις τῶν ἀγγέλων,
Οὕτω τὸ μεῖζον. ἄγγελος σὺ τὴν φύσιν.
Ego, Dionysi, audeo & haec dicere,
Quod non formatus es in mulieris alvo,
Sed cum Angelis mirum in modum ordinatus,
De sursum venisti e caelo nova natura,
Hominibus adnuntians omnia ordine,
Quae caelestis militiae sunt, ut se habeant.
Sic cognoscis materia expertes substantias,
Sic specularis divinas visiones,
Sic manifestas naturas Angelorum,
Sic quod maius est, esse te Angelum natura.

Ead. pag. sequitur: Πρόλογος εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον. *Prologus in sanctum Dionysium*. Inc. Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανές. Des. οὖς εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

Pag. 4. *b.* post Indicem Capitum XIII. quae libro de Divinis Nominibus continentur, legitur Epigramma: Εἰς νόον αἰγλήεντα, κ. λ. de quo vid. superius pag. 33. Pag. 5. Διονυσίου Α'ρεοπαγίτου ἐπισκόπου Α'θηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσου περὶ θείων ὀνομάτων. *Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Ephesi Episcopum de Divinis Nominibus*, cum scholiis. Primi Capitis inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὦ μακάριε, κ. λ. Post primos tres versus subiiciuntur scholia

An-

Andreae cuiusdam, quae valde spissa sunt, ac singulis propemodum Dionysii textus periodis interserta. Rubeus color, quo sunt ista exarata, adeo multis in locis evanuit, ut vix perlegi possint. Haec tamen eadem ferme sunt, atque scholia S. Maximi typis vulgata; at in expositione primae Epistolae ad Caium eadem manu adscribitur Μαξίμου. Simillimum omnino huic nostro habemus Codicem in Regia Taurinensi Bibliotheca Tom. II. p. 487. Sed eia scholiorum initium proferamus: Α'νδρέυ ἐξήγησις. Σημείωσαι, ὅτι ἑτέρα πρότερον πραγματεία πεπόνηται τῷ μακαριωτάτῳ πατρὶ τούτῳ· οἱονεὶ προεισαγωγή τις κ̀ προθεωρία σοιχειώδης τῶν περὶ Θεοῦ ἐν ταῖς γραφαῖς σποράδην εἰρημένων· ἤτοι ἐπίμνησις, ἧς τινος κατὰ ἀκολουθίαν, ἡ παροῦσα αὐτῷ ἐπραγματεύθη. Deinde ad illa Dionysii verba: Ε'σω δὲ καὶ νῦν ἡμῖν ὁ τῶν λογίων θεσμὸς, κ. λ. alia haec scholia adponuntur: Η' ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Η' γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη, τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, κ̀ ὑπὲρ πᾶσαν ὐσίαν, πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπισήσειεν μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τοῦ νοῦ, τὴν περὶ Θεοῦ ἀγνωσίαν ὁπότε ἐσὶ, διὰ τῆς εἰλικρινοῦς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος. Haec fere similia habentur in Cod. XIX. sup. p. 41. Vltimum huius libri Caput desinit: ἐπὶ δὲ τὴν συμβολικὴν θεολογίαν ἡγουμένου Θεοῦ μεταβησόμεθα.

II. p. 131. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, περὶ τῆς ὐρανίας ἱεραρχίας. *Consacerdoti Timotheo Dionysius Sacerdos de Caelesti Hierarchia*. Praecedit Index Capitum, quae numerantur XV. & Epigramma in magnum Dionysium: Α'γγελικῆς σοφίης κ. λ. de quo pag. 31. cui statim charactere valde conrupto ac mendoso subscriptum est: μηνὶ Α'πριλλίῳ, ἡμέρᾳ ιε'. ἰνδικτιῶνι ιγ'. ἐτέλησα τὸ παρὸν βιβλίον τοῦ κὺρ σέμματος Ρ'οδωβᾶ ἐγὼ Γεώργιος ὁ Παπαδόπυλος. MCCCCXX. *mense Aprili, die XV. indictione XIII. absolvi praesentem libellum Domini Stammatis Rodobae ego Georgius Papadopulus*. De hoc scriptore meminit Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p 76. Cap. I. inscribitur: Ο'τι πᾶσα θεία ἔλλαμψις κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως κ. λ. Inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ κ̀ πᾶν δώρημα τέλειον. Vltimum desinit: τοῦ θείου πυρὸς ἀνασκαλεύσω σπινθῆρας. Huius libri scholia partim sunt ipsi textui interserta, partim margini adscripta, quorum prima duo ad ipsam Libri inscriptionem pertinentia heic adferimus. Primum est: Τὸ συμπρεσβύτερος ὄνομα, κ̀ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, ὡς κ̀ ἐν ταῖς πράξεσι δηλοῦται, ἔνθα ἐν τῇ Α'σίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις ὁ Παῦλος. Alterum: Ε'πεὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἱεραρχίαν ἔχει, καλεῖ ἱεράρχας τοὺς ἐπισκόπους. Haec eadem scholia, sed uberiora, occurrunt etiam in Cod. XXXII. huius Pl. p. 190. quare ex illo videntur desumta.

III. p. 224. *b*. Διονυσίου Α'ρεοπαγίτου ἐπισκόπου Α'θηνῶν, πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσου, περὶ τῆς ἐκκλησιασικῆς ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia*. Sequitur Index Capitum, quae sunt V. & hoc Epigramma in magnum Dionysium,

Καὶ νόον αἰγλήεντα λίπες, κ̀ γνῶσιν ἐόντων,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην, τὴν ὀ θέμις ἐξονομῆναι.
Et mentem fulgidam reliquisti, & scientiam exsistentium,
Per noctem inmortalem, quam nefas est nominare.

Cap. I. Περὶ μυστικῆς θεολογίας. *De mystica Theologia*. Inc. Τριὰς ὑπερούσιε, κ̀ ὑπέρθεε, κ̀ ὑπεράγαθε. Vltimum desinit: ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πάντων ἁπλῶς ἀπολελυμένου κ̀ ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Primum scholium in hunc librum hoc est: Τὰ ἁπλᾶ, κ̀ ἀπόλυτα φησὶ, τὰ δίχα συμβόλων νοούμενα, καὶ ἐποπτευόμενα, ὡς ἔχουσιν, ὀ μὴν παραβολικῶς, τουτέσιν, οὐ κατὰ ἀνάπτυξιν ὀνομάτων, ἢ συμβόλων λεγόμενα· ἀλλὰ τῇ ἐκ πάντων τῶν νοημάτων ἀπολαύσει, κ̀ τῶν νοήσεων ἀποπαύσει συναγόμενα. Η'ν τινα, ἀνενεργησίαν τῆς τοῦ νοεροῦ κινήσεως, ἐν μὲν τοῖς πρὸ τούτου ἀνοησίαν ἐκάλεσεν, ἐνταῦθα δὲ σκοτεινότατον, κ̀ ἀόρατον. Vltimum vero: Τὰ ὄντα ἤγουν τὰ κτίσματα, ὑπὲρ τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκταθῆναι ταῖς νοήσεσιν ὀ δύναται· εἰκότως οὖν εἰς ἑαυτὸν βλέποντα, ἀγνοεῖν τὴν θείαν φύσιν καθ' ὃ αὐτή ἐσίν, οὕτως οὖν κ̀ ἡ θεία φύσις εἰς ἑαυτὴν βλέπουσα, οὐκ οἶδεν ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ ὄντα, κατὰ τὸν τῆς ὐσίας αὐτῶν λόγον· τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπὼν, εἰ ὄντα ἐσίν. Ε'πειδὴ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, κ̀ αὐτὸ τὸ εἶναι κέκτηται ὑπερουσίως· ἑτέρῳ γὰρ οὐκ ἄν τις εἴποι τὸν Θεὸν ἀγνοεῖν τὰ ἑαυτοῦ κτίσματα.

IV. p. 234. Διονυσίου Α'ρεοπαγίτου ἐπισολαὶ διάφοροι. *Dionysii Areopagitae Epistolae diversae*, in quibus nihil memoratu dignum invenies, nisi forte cuipiam historiola de eclipsi passionis Dominicae adrideat, quam Dionysius Heliopoli Aegyptiorum se vidisse tradit in Ep. ad Polycarpum Sequitur Index eorum, ad quos mittuntur. Epistola I inscribitur: Τίτῳ ἱεράρχῃ ἐρωτήσαντι δι' ἐπισολῆς, τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος, τίς ὁ κρατὴρ, καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτῆς, κ̀ τὰ πόματα. Ε'πισολὴ α'. *Ad Titum Episcopum, petentem per epistolam, quae sit sapientiae domus, quis crater, qui cibi, qui potus. Epistola I*. Inc. Ο' μὲν ἱερὸς Τιμόθεος, ὦ καλὲ Τίτε. Des. ταῖς τῶν λογίων ἱεραῖς παραδόσεσι κ̀ ἀληθείαις.

V. p. 244 Ι'ωάννῃ θεολόγῳ, ἀποσόλῳ, κ̀ εὐαγγελισῇ περιορισθέντι κατὰ Πάτμον τὴν νῆσον. Ε'πισολὴ β'. *Ad Ioannem Theologum, Apostolum & Evangelistam relegatum in Patmum insulam. Epistola II*. Inc. Προσαγορεύω σε τὴν ἱερὰν ψυχήν. Des. καὶ τοῖς μετά σε, παραδώσεις.

VI p. 245. *b*. Δημοφίλῳ θεραπευτῇ, περὶ ἰδιοπραγίας, κ̀ χρησότητος. Ε'πισολὴ γ'. *Ad Demophilum Monachum de propria operatione, ac clementia. Epistola III*. Inc. Αἱ τῶν Ε'βραίων ἱσορίαι φασὶν, ὦ γενναῖε Δημόφιλε. Des. πισεύω ἀληθῆ εἶναι.

VII. p. 257. Γαΐῳ θεραπευτῇ. Ε'πισολὴ δ'. *Ad Caium Monachum. Epistola IV*. Inc. Τὸ σκότος, ἀφανὲς γίνεται. Des. ὑπὲρ πάντα τὰ γινωσκόμενα.

VIII. p. 258. Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ε'πισολὴ ε'.

Ad eumdem Caium. Epistola V. Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. καὶ τῶν μιμουμένων, καὶ μετεχόντων.

IX. p. 259. Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ἐπιστολὴ ϛ'. *Ad eumdem Caium. Epistola VI.* Inc. Ἐξαίφνης ἐστὶ, τὸ παρ' ἐλπίδα. Des. καὶ νοούμενον ἄγνωστον.

X. p. ead. *b.* Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ἐπιστολὴ ζ'. *Ad eumdem Caium. Epistola VII.* Inc. Πῶς φὴς Ἰησοῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. ἡμῖν πεπολιτευμένος.

XI. p. 261. *b.* Δωροθέῳ λειτουργῷ. Ἐπιστολὴ η'. *Ad Dorotheum Ministrum. Epistola VIII.* Inc. Ὁ θεῖος γνόφος ἐστί. Des. πάντων αἴτιος ὤν.

XII. p. 262. Σωσιπάτρῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ θ'. *Ad Sosipatrum sacerdotem. Epistola IX.* Inc. Μὴ τοῦτο οἴου νίκην. Des. ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα.

XIII. p. ead. *b.* Πολυκάρπῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ ι'. *Ad Polycarpum sacerdotem. Epistola X.* Inc. Ἐγὼ μὲν, οὐκ οἶδα. Des. τῆς θρησκείας ἡμῶν ἀλήθειαν. Quae quidem Epistolae, aeque ac superiora omnia, scholiis sunt amplissimis refertae, atque inlustratae.

In fine Codicis haec notata sunt: Ἔγραψεν διὰ χειρὸς Νικολάου τοῦ Μέλητος ἐπὶ ἔτους ϛωνϛ'. ἰνδ. α'. Ἰαννουαρίου κθ'. *Scriptus est manu Nicolai Meletis*, vel *Melitensis*, *anno M.* 6856. [Christi MCCCXLVIII.) *indictione prima, die XXIX. Ianuarii.*

Inquirant alii, quis ille sit Andreas, qui textui Pseudo-Areopagitae suas expositiones inseruit, quas illis S. Maximi simillimas esse deprehendimus, quum nihil neque de auctore, neque de ipsis scholiis apud Fabricium, & alios operum Areopagitae inlustratores obcurrat. Meminit huius Codicis Montefalconius in Palaeographia Graec. Lib. I. pag. 71.

Codex Graecus chartaceus MS. in 4. Sec. XIV. bene scriptus. Constat fol. 267.

ΑΛΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΒ

CATENA IN IOB.

COD. XXVII. Codex hic continet egregiam Commentariorum Catenam in Librum Iob, ac primo quidem argumenta, seu hypotheses Anonymi, Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini, deinde vero Commentarium perpetuum, seu Catenam ex multis Patribus contextam, nimirum Olympiodoro Diacono, Polychronio, Iuliano, Basilio Caesareensi, Ioanne Chrysostomo, Evagrio, Dionysio Areopagita, Gregorio Theologo, Theodoro Mopsvesteno, Didymo, Origene, Clemente, Apollinario, Theophilo Alex. Theodoro Heracleensi, Severo Antiocheno, Cyrillo, Nilo ex Asceticis, Methodio, Aquila, Symmacho, Theodotione, & aliis fortasse, quorum nomina primum tineis conrosa, deinde ab oscitante bibliopego in compingendo Codice recissa, ultimam cladem subierunt, quod & de alia simili Catena in Iob, de qua inferius, contigit. Concordat in multis cum Catena Nicetae in Iob edita a Patric. Iunio Londini A MDCXXXVII. fol. Sed plures adsunt Patres in nostra; & eaedem expositiones non semper iisdem adscribuntur auctoribus.

Liber est acephalus, & ex hisce verbis exordium sumit pag. 1. Ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, quae sunt verba Olympiodori protheoriae, quam sequitur hypothesis in Iob eiusdem Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini.

Pag. 3. *b.* Ὀλυμπιοδώρου διακόνου προθεωρία κεφαλαίου πρώτου. *Olympiodori Diaconi protheoria Capitis primi.* Inc. Ὄνομα τοῦ δικαίου, καὶ χώραν φησὶν ἡ γραφὴ, πρωτογραφεῖ τὸ κάλλος αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, προασφαλιζομένη τὸν ἀκροατὴν, κ. λ. Tum Basilii Caesareensis, Chrysostomi, aliorumque subcedunt perpetuae interpretationes usque ad Codicis calcem, quarum postrema est Olympiodori, quae ita desinit: τοιαῦτα τά τε πρῶτα, καὶ τὰ ὕστερα τῆς κατὰ τὸν Ἰὼβ πραγματείας· καὶ οὕτως ἡμῖν ἡ βίβλος ἀνέπτυκται. Εἰ δ' ἐστὶν οὐ εἰκαστικῶς μᾶλλον ἢ καταληπτικῶς τὴν ἑρμηνείαν ἐποιησάμεθα, οὔτε πρῶτοι, οὔτε μόνοι τοῦτο πεπόνθαμεν, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὴν βίβλον ταύτην καταθεμένων ἐξήγησιν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Iob vero ipse non desinit, ut in Hebraeo & Latino Codice, sed haec habet in fine cum commentario eorumdem Patrum, cuius novissima verba retulimus. En igitur Iobi appendix; en quoque adnexa interpretatio.

P. 208. Libri Iob appendix: Γέγραπται δὲ, αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν.

Interpretatio: Ἤτοι ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ἢ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ σταυροῦ. τὸ δὲ, πάλιν, πρόσκειται ἀντὶ τοῦ, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ πάθους ἀνάστασιν· ἀναστήσεται δὲ μετὰ Νῶε καὶ Δανιὴλ, οἷς καὶ συναριθμεῖται παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ.

Appendix: Οὗτος ἑρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου.

Interpretatio: Συριακὴν νῦν, τὴν Ἑβραίαν διάλεκτον καλεῖ, διὰ τὸ γειτνιάζειν ταύτην τῇ τῶν Σύρων, καὶ εἰκοσιδύο στοιχεῖα ἔχειν, καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι· καὶ Συρίαν δὲ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ Σύρους οἱ πολλοὶ τοὺς Παλαιστίνους ὀνομάζουσιν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, περιτέμνονται δὲ Ἰνδοὶ, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἄραβες, καὶ οἱ ἐν Παλαιστίνῃ Σύροι.

Appendix: Ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας.

Interpretatio; Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἡ Αὐσίτης γῆ, ἐν μεθορίῳ κεῖται τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας, καὶ ὅτι Ἰδουμαῖος ἦν ὁ δίκαιος. Μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀνδρείου Ἰὼβ φαίνεται, καὶ ἡ τῆς κοπρίας παλαίστρα, ἐν ᾗ τοὺς λαμπροὺς ἀνεδήσατο στεφάνους, καὶ τὰς δι' ἔτους τιμὰς αὐτῷ ἄγουσι οἱ ἐπιχώριοι, ὡς ἐκεῖθεν ἡμῖν ἀφικόμενοί τινες τῶν ἀδελφῶν ἐξηγήσαντο· τὴν δὲ Αὐσίτιδα χώραν, οἱ μὲν τὴν τοῦ Σιὼν εἶναι ἔφησαν, οἱ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν, ἄλλοι δὲ, ἐν μέσῳ τινὰ κειμένην τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀραβίας· ἕτεροι δὲ αὐτὴν τὴν Ἀραβίαν, ἐν ᾗ καὶ τὸ μνῆμα τοῦ δικαίου κεῖται.

Appendix: Προυπῆρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα Ἰωβάβ.

Interpretatio: Τὰς μετονομασίας ἐπὶ τῶν ἁγίων εὑρίσκομεν γινομένας, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ Πέτρου, ὥς τε σημεῖον καὶ τοῦτο τῆς τοῦ Ἰὼβ ἀρετῆς ἡ τοῦ ὀνόματος μετάθεσις.

Ap-

Appendix: Λαβὼν δὲ γυναῖκα Α'ράβισσαν, γεννᾷ υἱὸν, ᾧ ὄνομα Ε'ννών.

Interpretatio: Ε'πειδὴ τῆς παλαιᾶς τοῦ Ι'ὼβ ὀνομασίας ἐμνήσθη, καλῶς καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ἐμνήσθη τῆς Α'ραβίσσης, ἐξ ἧς γέγονεν αὐτῷ ὁ Ε'ννὼν, εἴτε εἷς τῶν πρώτων παίδων, εἴτε καὶ τῶν δευτέρων. Σεβήρου. Τάχα δὲ οὐκ ἦν εἰκὸς οὐδὲ δίκαιον, ἐκείνην μετασχεῖν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἄθλων ὀλιγωρήσασαν, καὶ κατενεγκεῖν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς καρτερίας πειραθεῖσαν τὸν ἀθλητήν.

Appendix: Η'ν δὲ αὐτὸς πατρὸς μὲν Ζαρᾶ, τῶν Η'σαῦ υἱῶν υἱὸς, μητρὸς δὲ Βοσόῤῥας, ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Α'βραάμ.

Interpretatio: Κεῖται ἡ γενεαλογία ἐν Παραλειπομέναις· ἀπὸ γὰρ Α'βραὰμ ὁ Ι'σαὰκ, ἐκ δὲ τούτου Η'σαῦ, ἐξ οὗ Ραγουήλ· ἀπὸ δὲ τούτου Ζαρὰ, ὁ τοῦ Ι'ὼβ πατήρ· πέμπτος ὢν ἀπὸ Α'βραὰμ ὁ Ι'ὼβ, μὴ συναριθμουμένου, δηλονότι, τοῦ Α'βραὰμ, ὅθεν καὶ λέγομεν αὐτὸν πρὸ νόμου τυγχάνειν· ὁ γὰρ Μωσῆς ἕκτος ἀπὸ Α'βραὰμ εὑρίσκεται οὕτως, Α'βραὰμ, Ι'σαὰκ, Ι'ακὼβ, Λευῒ, Καὰθ, Α'βραὰμ (sic) Μωσέως πατήρ. Ι'ουλιανοῦ. Ε'στι μέν τοι Ζαρὲθ πόλις τῆς Ι'δουμαίας, καὶ Βοσὸρ τῆς Α'ραβίας, ἡ νῦν καλουμένη Βόστρα· ἐπώνυμοι δὲ αὗται τῶν γειναμένων τὸν θεσπέσιον Ι'ώβ. Χρυσοστόμου. Πλὴν ὅτε ἦν λάμπων οὗτος ὁ δίκαιος, ἔτι ἐν Αἰγύπτῳ ἦσαν Ι'ουδαῖοι, καὶ ἔμελλον ἀνιέναι λοιπὸν· ὡς εἴγε ἐβούλοντο, οὐ μικρὸν εὕρισκον ἐμπύρευμα εὐσεβείας, οὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν λαθεῖν. εἰ γὰρ ἔτι, καὶ νῦν δείκνυται τὰ λείψανα, πολλῷ μᾶλλον τότε ἐδείχθη ἂν, νεαρῶν ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων, καὶ οἱ ἐν τῇ Α'ραβίᾳ ἅπαντες ἂν ἔγνωσαν.

Appendix: Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ε'δὼμ, ἧς καὶ αὐτὸς ἦρξε χώρας.

Interpretatio: Ο'λυμπιοδώρου. Οὕτω πάλιν ἐν Παραλειπομέναις εὑρήσεις, ὥς τε ὅταν λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι ἤμην ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζώνοις, ἢ ὅτι καὶ πρὸ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς βασιλεὺς ἐτιμᾶτο· ἢ τὸ ὡς οὐχ ὁμοιωματικῶς εἴρηται, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὅτι βασιλεὺς ἐτύγχανεν.

Appendix: Πρῶτος Βαλὰκ ὁ τοῦ Βεὼρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Δενναβά.

Interpretatio: Τοῦ αὐτοῦ. Διαδεξάμενος δὴ τὸν Βαλὰκ εἰς τὴν βασιλείαν, οὐκ ἐζήλωσεν αὐτὸν τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ τὸν Α'βραὰμ τῆς πίστεως· καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐκ ἔστι οὗτος ὁ ἐκπορνεύσας τὸν Ι'σραὴλ ἐν τῷ Βεελφεγώρ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ τοῦ Σεπφὼρ εἴρηται, ὡς ἐν τοῖς Α'ριθμοῖς εὑρήσεις· οὗτος δὲ ὁ τοῦ Βεὼρ, ὡς καὶ ἐν τῇ Γενέσει κεῖται· καὶ ἐκεῖνος μὲν τῆς Μωὰβ βασιλεὺς, οὗτος δὲ τῆς Ε'δώμ.

Appendix: Μετὰ δὲ Βαλὰκ, Ι'ωβὰβ ὁ καλούμενος Ι'ώβ· μετὰ δὲ τοῦτον, Α'σὸμ ὁ ὑπάρχων ἡγεμὼν, ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας· μετὰ δὲ τοῦτον, Α'δὰδ υἱὸς Βαρὰδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθαίμ.

Interpretatio: Λέγει τοὺς ἡγεμόνας τῆς χώρας, καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τὰς πράξεις πρὸς σαφεστέραν τῶν προσώπων παράστασιν· ἡ δὲ Γεθαὶμ, πόλις ἐστὶ Φοινίκων.

Appendix: Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ε'λιφὰζ τῶν Η'σαῦ υἱῶν, Θαιμανῶν βασιλεύς.

Interpretatio: Ο' δὲ Θεοδοτίων, υἱὸς, ἐξέδωκεν Ι'ωσαφάτ.

Appendix: Βαλδὰδ, ὁ Σαυχαίων τύραννος.

Interpretatio: Πάλιν ὁ Θεοδοτίων, υἱὸς Α'μμὼν τοῦ Χωβόρ.

Appendix: Σωφὰρ, ὁ Μιναίων βασιλεύς.

Interpretatio: Ε'υαγρίου. Τοῦ Ε'λιφὰζ ἦν υἱὸς ὁ Σωφὰρ, καὶ Α'μαλὴκ, ἐκ παλλακίδος αὐτῷ γεννηθείς· ὁ οὖν Ε'λιφὰζ, καὶ ὁ Σωφὰρ γεγόνασι μαθηταὶ τοῦ Ι'ακὼβ, ὁ δὲ Α'μαλὴκ τοῦ Η'σαῦ. Ο'λυμπιοδ. Καλῶς δὲ πάλιν τῶν φίλων ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος, μονονουχὶ λέγων, ἐπὶ τῶν περιφανῶν τούτων, καὶ ἀπαραγράπτων προσώπων γέγονε τὰ κατὰ τὸν Ι'ώβ· ἐπὶ γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα, φησὶν ἡ θεία γραφή· φαίνεται δὲ ὁ Ε'λιοὺς μὴ συμπαραγενόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν Ι'ὼβ μετὰ τῶν τριῶν φίλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρατυχόντος παρεῖναι, καὶ εὑρεῖν τὸν μὲν Ι'ὼβ ἐν τῷ πάθει συνεχόμενον τοὺς δὲ τρεῖς φίλους παρακαθημένους αὐτῷ, καὶ διαλεγομένους, καὶ διὰ τὴν τοῦ πάθους ὑπερβολὴν, συγκαθεσθῆναι αὐτοῖς, ἐπακροωμένους αὐτῶν, καὶ λοιπὸν ἐπαπορησάντων τῶν φίλων αὐτὸν τῆς διαλέξεως ἀντέχεσθαι ὕστερον· οἷα δὴ συμβαίνει διαλέξεως γενομένης, ἵστασθαι τοὺς παριόντας, καὶ ἀκούειν τῶν λεγομένων, καί τινας αὐτῶν λόγους εἰσαγαγόντας ἀντέχεσθαι τῆς διαλέξεως· τάχα δὲ οἱ μὲν φίλοι διὰ συμπάθειαν, ὁ δὲ Ε'λιοὺς διὰ θέαν παραγέγονεν· ὅθεν οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἡ γραφὴ τῆς αὐτοῦ ἀφίξεως. ἑρμηνεύεται ὁ δὲ Ε'λιοὺς, Θεὸς ἀκούων, ἢ, υἱὸς ἐκφαίνων Θεόν· τοιαῦτα, κ. λ. Sequuntur quae superius retulimus, quum finem Commentariorum dedimus. Vid. cit. Nicetae Catenam p. 612. Ex iisdem ferme Patribus concinnata Catena adservabatur olim in Bibliotheca Schorialensi, teste Alexandro Baroetio S. I. in Indice Mss. edito Antuerpiae A. MDCXLVIII. Aliae adsunt in Iobum Mss. Catenae, ut in Bibliotheca Regis Galliae, Coisliniana, Vindobonensi, & Veneta. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 737. ubi de Catenis in Iob.

Codex Graec. chartaceus Ms. in 4. Seculi XIV. ineuntis, multis in locis situ, & vetustate deletus, & mutilus. Constat foliis 210.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

Psalterium Graecum, Venetiis in aedibus Aldi Manutii inpressum sine anni nota in 4. Editum tamen fuisse circa annum MCCCCXCV. crediderim: siquidem Aldus, ut ipse testatur in Praefatione Stephani Byzantini, libros Graecos primum inpressit, scilicet Aristotelis Opera, bello in Italia ingruente, nempe anno MCCCCXCIV. Vid. Le Long Biblioth. Sacr. T. I. Cap. 3. p. 198. COD. XXVIII.

I. pag. 1. *b*. Praecedit Graeca Iustini Decadyi Praefatio, quae inc. Α'λλοι μὲν ἄλλα τῶν παρ' ἕλλησι σοφῶν τε καὶ διδασκάλων.

II. p. 3. Incipit Psalterium, & ad Psalmos notantur Καθίσματα in Ecclesia Graeca, dum illi decantantur, usu recepta.

III. p. 70. *b.* Nempe post primam Psalterii partem leguntur maioribus, ac rubris characteribus Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβίδ. Inc. Σίγησον Ὀρφεῦ, ῥίψον Ἑρμῆ τὴν λύραν.

IV. p. 136. Sequitur Psalmus idiographus, cui statim subiiciuntur Cantica Sacrae Scripturae, Moysis duplex, alterum ex Exod. XV. alterum ex Deuter. XXXII. Priori praemissus versus Ἄρδην βυθίσας Φαραὼ Μωσῆς λέγει, posteriori Νόμου γραφέντος αὖθις ᾠδὴ Μωσέως. Annae matris Samuelis, quod titulum habet: Θεὸν γεραίρει στεῖρα τίκτουσα ξένως. ex I. Sam. 2. Habacuci, Τὴν τοῦ λόγου κένωσιν Ἀββακοὺμ φράσον, Prophetae Habac. III. Esaiae, Ἡσαΐου πρόῤῥησις, εὐχὴ τὸ πλέον. XXVI. 9. seq. Ionae, Ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς λέγων, Cap. II. Hoc quidem loco inter Cantica S. Scripturae omisit Aldus Hymnum Ezechiae, Regis Iuda ex Esaiae XXXVIII. Einde occurrunt tria trium puerorum, Αἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παίδων, ex Dan. III. Mariae, Αἴνεσις ἁγνῆς μητροπαρθένου κόρης. Denique & Zachariae, patris Ioannis, Προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, ex Luc. I.

V. p. 149. Extremam paginam hi claudunt versus:

Δαβὶδ μελῳδὲ μυστικῆς ἀποκρύφου,
Σὺ μὲν δι' αὐτῶν, καὶ θανὼν ζῇς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελῆ δίδως λύραν,
Ἧς ἐστιν εὑρεῖν ἐμμελῆ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δι' αὐτῆς μυστικῶς κινουμένης
Διώκεται μὲν ἐμπαθὴς πᾶσα φθίσις.
Ἐλαύνεται δὲ δυσχερὴς ἅπας πόνος.
Συστέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἅλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ στεῤῥότης.
Καὶ τέρπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τοῦ σατὰν ἡ φαυλότης,
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν εὐρυθμίας.
Ὦ τίς τοσαύτην εὗρεν ἀνθρώπων χάριν,
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Cod. Graecus chartaceus editus in 4. ἐν Ἐνετίαις ἐν οἰκείᾳ Ἄλδου τοῦ Μανουτίου. Titulos habet Psalmorum, primasque versuum litteras minio passim notatas. Constat fol. 149.

ΤΑ ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΑΙΤΗΘΕΝΤΑ ΥΠΑΤΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΩι ΜΑΚΑΡΙΩι ΘΕΟΔΩΡΙΤΩι.

CAPITA QVAEDAM SACRAE SCRIPTVRAE DE QVIBVS INTERROGAVIT QVIDAM HYPATIVS THEODORETVM.

Titulus ita inmutandus.

Theodoreti, & Athanasii Opera varia.

COD. XXIX. I. pag. 1. Τοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου εἰς τὰ ἄπορα τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογήν. *Beati Theodoreti Episcopi Cyrensis in dubia quaedam selecta Scripturae sanctae.* Praecedit Tabula Operis Theodoreti, cui titulus: *Expositiones in Octateuchum ad Hypatium*, & quidem ita: Τὰ παρά τινος αἰτηθέντα Ὑπατίου κεφάλαια τῆς θείας γραφῆς τῷ μακαρίῳ Θεοδωρίτῳ. Γένεσις. Exinde pag. 12. Προοίμιον πρὸς τὸν αἰτήσαντα Ὑπάτιον τοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου. Initium est: Καὶ ἄλλοι μὲν φιλομαθεῖς ἄνδρες. Finis: αὕτη γὰρ ἀρχὴ καὶ προοίμιον τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Pag. ead. *b.* Εἰς τὴν Γένεσιν. *In Genesim.* Primum Caput huiusce Operis inscribitur: Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεύς. Inc. Μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα. Vltimum definit: ἀλλὰ τῷ νόμῳ τὴν γαμικὴν διετήρησεν ὁμιλίαν. Finis desideratur: desinit enim Codex in secunda Interrogatione εἰς τὴν Ῥοὺθ, in verbis, quae mox retulimus, quaeque occurrunt in edit. Paris. Operum Theodoreti A. MDCXLII. Tom. I. p. 226 ideoque nostri Codicis amanuensis duo vacua reliquit folia.

Hoc opus scripsit Theodoretus precibus Hypatii, quem φίλτατον, καὶ ἐρασμιώτατον παίδων adpellat. Graece edidit Io. Picus ex mendoso Asulani Codice, in quo primam, & secundam quaestionem ait se ex Oecumenii Catena suppleviсse, Parisiis MDLVIII. 4. Latine eodem Pico interprete prodiit ibidem MDLXIII. quae versio exstat & in Latinis Operum Theodoreti editionibus, & a Sirmondo servata est, qui e Codice Regio longe meliori, plura restituit.

II. p. 138. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων, καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀπορουμένων, καὶ παρὰ πάντων χριστιανῶν γινώσκεσθαι ὀφειλομένων. *Sancti Athanasii Patriarchae Alexandrini ad Antiochum Principem, de multis, & necessariis quaestionibus in divina Scriptura controversis, quas nemo Christianus ignorare debet.* Prima Quaestio inc. Πιστεύσαντες, καὶ βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον. Desinit in quaestione CXXXVII. circa finem, quae occurrit in editione Paris. A. MDCXCVIII. T. II. p. 304. in verbis καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ· πρόδηλον δὲ ὅτι ἡ ἡ... Deest enim in Codice nostro unum folium. Ex his quaestionibus, XL. Latine vertit, notisque suis instructas edidit Io. Reuclinus Hagenoae MDXIX. & alii deinceps. Consulendi prae reliquis Lambec. Bibliothecae Vindob. Lib. III. p. 97. & Lib. V. p. 229. Caveus, Oudinus, Fabricius ll. cc. qui Librum hunc ψευδεπίγραφον dicunt, quod Chrysostomus, Climacus, Maximus, Nicephorus, & alii in eo citentur.

III. p. 170. Theodoreti Philotheus, sive Historia Religiosa XXX. sanctorum Ascetarum cum prologo, cuius haec est inscriptio: Πρόλογος τῆς φιλοθέου ἱστορίας, ἢ ἀσκητικῆς πολιτείας Θεοδωρίτου. *Prologus religiosae historiae, seu monasticae conversationis Theodoreti.* Initium: Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν, καλὸν μὲν ἰδεῖν τοὺς ἀγῶνας. Finis: ἄρξομαι

μαι δὲ τῆς διηγήσεως ἔνθεν ἑλών. Deinde primum Caput Ἰάκωβος, inc. Μωϋσῆς ὁ θεῖος νομοθέτης, ὁ τῆς θαλάττης τὸν πυθμένα γυμνώσας. Vltimum, Περὶ Δομνίνας, des. μεθ᾽ οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν, ut videre est Tom. III. cit. edit. pag. 763. seq. Virorum feminarumque ascetarum XXX. elogia continet, ex quibus X. quum librum hunc scriberet, erant adhuc superstites, exarata circa annum Christi ccccxliv. Latine vertit, ediditque Ioach. Camerarius Basileae A. mdxxxix. fol. & Gentianus Hervetus Parif. A. mdlvi. 4. & Florentiae A. mdlxx. mutatoque titulo Φιλόθεος in Θεοφιλής. Quamvis autem utrumque adiectivum φιλόθεος, & θεοφιλὴς eiusdem significationis, & tam feminini, quam masculini generis sit, rectius tamen haec Historia adpellatur Φιλόθεος, quia Theodoretus ipse eam sic inscripsit, ut conligitur ex eiusdem Historia Ecclesiastica, ubi eam aliquoties citat, & eumdem in Codicibus etiam titulum praesefert. Graece ante Sirmondi editionem non prodierat.

IV. p. 275. b. Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου περὶ τῆς θείας ἀγάπης. *Eiusdem beati Theodoreti de divina dilectione*, cuius vi sancti viri, & ascetae tot, & tanta fortiter substinuerunt. Inc. Ἥλικοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταί. Des. μεθ᾽ οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Vid. cit. edit. Oper. Theodoreti Tom. IV. p. 680. Separatim cum versione, notis, & variis lectionibus vulgavit Gerar. Vossius Tungrensis Rom. mdlxxx. 4.

Codex Graec. chartac. Ms. in fol. minori Sec. xv. Constat fol. 286.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΑΝΟΝΥΜΟΥ.

PSALTERIVM CVM EXPOSITIONE INCERTI AVCTORIS

COD. XXX Continet hic Codex incerti auctoris, sive, quod Holstenius in prima adscripsit pagina, Athanasii Commentarium in cunctos Psalmos Davidis. Quam recte hoc, deinceps videbimus. Ne vacarent paginae quaedam, quae supererant in principio, & fine libri, in iis nova manus, neque admodum elegans tractatulum quemdam quasi summarium omnium Psalmorum, qui tamen utrobique mutilus adparet, ac valde mendosus, & scholia nonnulla in Psalmos adiecit. Dabimus tamen huiusce tractatuli initium. Λέγω τὴν μετὰ τὸ βάπτισμα γινομένην, ἐκ τῆς μεγαλοφωνίας τοῦ εὐαγγελίου .... ταῖς ψυχαῖς τῶν ἤδη τελειωμένων παράδοσιν βροντὴ ὀνομάζεται, κ. λ. Finis vero continuationis, quae septem ultimas Codicis paginas complectitur, est qui sequitur: καὶ μὴ χωρισθεῖσῃ τῆς μερίδος τῶν σωζομένων διακαιωμένων ἐν πίστει τελειωμένων τὴν ὁμπλ* (sic) τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα. quoad nobis ex pessima huiusce recentioris manus scriptura colligere licuit. Quod vero in hisce vacuis initio, & fine paginis fuerit adpositus, id non eius praestantiae esse arbitror referendum, sed potius ipsius argumenti similitudini, quum in ipso quoque de psalmorum agatur expositione, id quod in aliis etiam Codicibus usuvenire comperimus. Sed ad ipsam Psalmorum expositionem, quae singulis eorumdem versiculis subiicitur progrediamur, ubi primo est animadvertendum, auctorem suis interpretationibus saepissime & aliorum diversas sententias addidisse, in primis Athanasii, quem nominatim plerumque protulit. Quo ductus argumento Holstenius in fronte Codicis hanc expositionem Athanasio tribuit. Id vero est, quod valde dubito. Nam etsi sedulo consuluimus Opera Athanasii, & initium expos. in Psalmos sub eius nomine editae a Nic. Antonellio, nunc S. R. E. doctissimo Cardinali, quin & Corderii Catenam in Psalmos, tamen nihil invenimus minus recte dictum esse, quam istud: ut facile adpareat, haec scholia potius Catenam plurium interpretum esse, quorum princeps sit Athanasius. Margini heinc & einde diversi, ut videtur, auctoris scholia, non tantum ab eadem manu, quae in principio Codicis, & in fine adlata summaria exscripsit, sed ab alia quoque, vel potius duabus diversis sunt adspersa, quorum plurima nullum auctoris nomen praeseferunt, nonnulla S. Ioannis Chrysostomi. Ea autem non adeo contemnenda esse, declarant pag. 45. ad illa Psalm V. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς, καὶ πικρίας γέμει, haec verba nescio cuius auctoris: Καὶ οὗτοι οἱ στίχοι κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρεῖς εἰς τὸ κείμενον τάττονται. Sed ut ceteri liberius iudicent, cuinam haec Catena tribui debeat, adferenda sunt verba primae paginae, unde Psalterii fit exordium.

I. pag. 14. Ψαλτήριον ἑρμηνευτὸν εἰς Θεὸν μέλος τοῦ προφήτου καὶ μελῳδοῦ Δαβὶδ, ἀλληλούϊα. Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν. Ἑρμηνεία αὐτοῦ. Ἀσεβεῖς φασὶν εἶναι τοὺς εἰδωλολάτρας, τοὺς μὴ εἰδότας, τίς ὁ φύσει Θεὸς, τοῖς λίθοις καὶ ξύλοις, τὸ τῆς ἂν αὐτοῦ δόξης ἀνάπτοντας ἀσεβεῖς. Μακάριος δὲ οὗτος ὁ ταῖς οὕτω πικρίαις ἐνηλιμμένος. Καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη. Ἑρμηνεία. Ὡς ὁ Λὼτ καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες ὡσαύτως. Ἐνέργοις ἐν πίστει ἐν βίῳ, ἡ μὲν προφητεία πληροῦται εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅτι οὐ συμπαραγίνεται τοῖς Ἰουδαίοις ἡνίκα κατὰ Χριστοῦ ἐβουλεύσαντο. Τὸ δὲ ἴδιον τοῦ λόγου μακαρίζει πάντα ἄνθρωπον τὸν μὴ συνεδριάζοντα, ἢ συνευδοκοῦντα τοῖς κακοβούλοις, ἢ ἀτάκτως περιπατοῦσιν. Ἐν ἄλλῳ. Καὶ τίνι τοῦ Χριστοῦ μᾶλλον ἁρμόσαι ταῦτα δυνήσεται, οὗτος γὰρ ἀληθῶς, καὶ μόνος μακάριος, ὃν καὶ Παῦλος μακάριον καὶ μόνον δυνάστην Θεὸν καὶ βασιλέα βασιλέων πρωηγόρευσεν (lege προσηγόρευσεν.) Μακάριος μόνος ταλαισμοῦ ὑπάρχων ἀλλοτρίως, ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐλογίσατο, οὐκ ἔπραξεν, ἀλλοῦ δὲ τὸν πράττοντα ὑπεκρίνατο. Καὶ οὕτως αὐτῷ τοῦ πορευθῆναι, μηδὲ στῆναι, μηδὲ καθίσαι μετὰ τῶν ἀσεβῶν, ἢ

ἁμαρ-

ἁμαρτωλῶν, ἢ παρανόμων σώζεται. Des. ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν ἀπεκεφάλισα αὐτὸν, καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ.

II. p. 272. Sequuntur Odae ex libris sacris depromtae. 1. Moysis in Exodo. 2. in Deuteronomio. 3. Annae, matris Samuelis, preces. 4 Ode Habacuci prophetae. 5. Esaiae prophetae. 6. Preces Ionae. 7. Historia trium adolescentum. 8. Ode eorumdem. 9. Mariae Virginis. 10. Preces Ezechiae prophetae. 11. Manasse. Haec omnia sine scholiis. 12. Interpretatio orationis Dominicae. Inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πατέρα λέγεις ἄνθρωπε τὸν Θεὸν, καλῶς λέγεις, ἐστὶ γὰρ πατὴρ, καὶ ποιητὴς πάντων ἡμῶν. Des. ἀλλὰ σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου, ὅτι σου ἐστὶν βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, κ. λ. Saepe observavimus, cum aliis psalmorum Codicibus, tum Apollinaris Psalmis has odas, & preces esse subiectas.

III. p. 285. Haec excipit Tabula Paschalis eiusdem manus, quae Psalmorum Commentarium exaravit, cum Kalendario XII. annorum ad finem scripto, quod in totidem distinctum circulis, cuiuslibet anni festa in quolibet circulo exhibet. Vltimus est Anni 6521. quo Pascha incidit in diem V. Aprilis. Sequitur continuatio Summarii, initio Codicis praemissi, de quo supra. Scriptus est Codex, ut animadvertit Willelmus Langius in Catalog. Biblioth. Mediceae circa annum Christi MCXII.

Codex Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 292.

ΕΠΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΣΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

CARMINA MIRACVLORVM DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI.

Titulum ita restituimus.

Eudociae Augustae Centones Homerici de miraculis Christi servatoris.

COD. XXXI. I. pag. 1. Inc. ΤΟὺ δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη. Einde post XVIII. versum sequitur Caput Περὶ τῆς προσελεύσεως τῶν χωλῶν, καὶ τυφλῶν. Cuius primus versus: Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ· βῆ δὲ μετ' ἄλλους. Vltimum Caput est Περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἑκατοντάρχου. Vltimus versus est: Ἀχνύμεναι· μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων. Qui quidem versus occurrit inter Eudociae Homericos Centones, quos G. & L. exhibet Auctar. Biblioth. Veterum Patrum per Margarinum de la Bigne, Parisiis A. MDCXXIV. Tom. VIII. quem statim excipit primus nostri Codicis versus, iam relatus, & incidit in pag. 115. cit. edit. Ex quibus innuere facile possumus Codicem fuisse male compactum, quum ultimae illius paginae, primae esse debuissent.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XIV. initio, & fine mutilus. Constat fol. scriptis 26.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI HIERARCHIA.

I. p. 1. ΔΙονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Caelesti Hierarchia*. Praemittitur Tabula Capitum XV. tum vulgatum Epigramma: Ἀγγελικῆς σοφίης κ. λ. & inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ κ. λ. demum initium Libri: Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, κ. λ. Finis κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες, ut in edito contextu. Omissus tamen Prologus, & in fine Libri additum est Epigramma: Οὐρανίων θιάσων, κ. λ. quod iam alibi protulimus. Scholia heinc & einde in margine adponuntur, pauciora tamen illis, quae sunt in XIII. & XXVI. Codice huius Plutei. COD. XXXII.

II. p. 28. *b* Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ θείων ὀνομάτων. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Divinis Nominibus*. Hic Liber, aeque ac superior, capitum numero, epigrammate Εἰς νόον αἰγλήεντα, κ. λ. inscriptione, initio, & fine cum memorata Iunctarum editione concordat.

III. p. 76. *b*. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Ecclesiastica Hierarchia*. Praecedit Epigramma Σύμβολα θεσπεσίων, κ. λ. quod in fine libri repetitur, Index Capitum VII. tum aliud Epigramma Οὐρανοῦ ἀστερ... valde conruptum, & mutilum. Initium Libri, ac finis cum edito conveniunt; verum in progressu confusus est, ac mirifice perturbatus Codex. Primo enim pag. 84. secundum caput in his desinit verbis editi contextus μυστηρίων αὐτῷ μεταδίδωσι κοινωνίας; & mox novum incipit a verbis illa sequentibus, Ἀλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθημεν, κ. λ. & inscribitur: Περὶ τῶν ἐν τῇ συνάξει τελουμένων. *De illis, qui in congregatione sunt initiati*; duciturque ad initium usque capitis mox sequentis, quod in editis exemplaribus tertium est; ibique his absolvitur verbis: ἱεραρχικαῖς θεωρίαις ἀναχθησόμεθα. Heic vero desinit in medio post illa: τὴν πρόσυλον δὲ καὶ πολυπαθεστάτην ἀλλοίωσιν: Adduntur tamen haec: Λάθος γέγονε· διὸ ὁ ἀναγινώσκων ὑπέρβαλο φύλλον ζ' ἕως οὗ εὕρῃ λέγον οὕτως, καὶ τὰς ὀλλυμένας καὶ φθοροποιοὺς ἡδονάς. *Error fuit: idcirco lector transiliat folium septimum, donec ista reperiat*. Sequuntur pag. 88. Σχόλια τοῦ περὶ συμβολικῆς θεολογίας λόγου. *Scholia super libro de symbolica Theologia*; immo vero super praecedente libro de Ecclesiastica Hierarchia, quae quum incipiant: Οὐκ ἐξορχήσῃ

χήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Τυτέςιν οὐ παιγνιωδῶς, καὶ ἀνευλαβῶς ποιήσεις πᾶσι τοῖς ἀνιέροις καταφανὴ γέλωτος ἀφορμὴν ποιυμένοις τὰ θεῖα, καὶ μυςικὰ, κ. λ. quae conveniunt cum iis, quae leguntur in Cod. XI. huius Plut. p. 24. satis patet, verba illa: Οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, quae illis explicantur scholiis, paullo post initium primi Capitis libelli de Ecclesiastica Hierarchia reperiri, ut iam supra observavimus pag. 31. Huius autem Capitis, itemque secundi, tertii, & quarti non totus quidem contextus cum omnibus, & singulis verbis adfertur, ut in editis exemplaribus, sed tantum uniuscuiusque istorum Capitum difficiliores formulae, & vocabula suo ordine adscribuntur, & explicantur. Post quartum autem Caput maior exstat in Codice perturbatio. Nam quod in editionibus ordine quintum est, & inscribitur: Περὶ τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων, incipitque: Δεσμὸς ὖν ὗτός ἐςι, κ. λ. non heic suo in loco deprehendimus; sed potius illud, quod in vulgatis sextum, quintum est in Codice, & inscribitur: Μυςήριον ἱερατικῶν τελειώσεων, eademque ratione, qua superiora quatuor capita pertractatur. Itaque sextum nunc est in Codice, quod in editionibus septimum, videlicet Περὶ μοναχικῆς τελειώσεως, nec secus, ac relata iam quinque capita, proponitur. Einde iterum adfertur Caput quartum, quintum, sextum, septimum vero tertio, reliqua quidem cum suis inscriptionibus; utriusque vero septimi prius inscriptum est pag. 111. Περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς κεκοιμημένοις τελυμένων, posterius autem p. 112 eo titulo, quem in vulgatis praesefert. Quarti exordium Capitis p. 99. usque ad illa πρὸς πᾶσαν σχεδὸν ἱεραρχικὴν τελεσιυργίαν, integris & cohaerentibus adscriptum est verbis; eique, ut exordiis quinti, sexti, & septimi posterioris, mox θεωρία quaedam, sive explicatio subiicitur, quae usque ad verba ipsius Capitis τελειωτικὴν εὐταξίαν διαιρυμένην perducitur. Illic enim una in serie, sine ullo numero, inscriptione, & explicatione, integrum adiungitur illud, quod iuxta ordinem editionum, quintum est. Quintum autem Codicis, sextum est editorum, eiusque integra verba ab initio, usque ad ἱερατικῶν ταγμάτων ἀποτελεσθέντα heic adsunt. Sextum est Codicis p. 109. *b.* quod septimum editorum. Hoc aeque a primis verbis ad illa τῶν θεαρχικῶν μυςηρίων adfertur. Verum haec inter, & mox sequentia, interiecta est vox θεωρία rubris scripta litteris, post quam nihilominus continuatur textus, usque ad θεαρχικῆς ἀκτῖνος αὐγάς· quibus absolutis incipit in Codice Caput VII. prius, quod inibi inscribitur: Περὶ τῶν ἐπὶ κεκοιμημένοις τελυμένων. At istum titulum nil aliud subsequitur, nisi integra continuatio Capitis VI. usque ad finem: nec ulla ei addita est explicatio, perinde nec Capiti VII. posteriori, quod in editis octavum est; idque omnibus, & singulis suis verbis ab initio ad finem in Codice profertur.

In fine Libri, pag. nimirum 117. praeter editum epigramma, quod incipit: Σύμβολα θεσπεσίων κ. λ. superius relatum, accedit hoc alterum, quod sciam, ineditum:

Μυςιπόλυ τελετῆς ἱερόγραφα σύμβολα λέξας,
Καὶ ςίχας εὐκρινέας ζαθέης διαπέφραδες αὐλῆς.
Mysticae initiationis sacra symbola enarrasti,
Et ordines puros divinae aulae exposuisti.

IV. pag. ead. Subsequitur statim: Τῦ αὐτῦ λόγος δ' περὶ μυςικῆς θεολογίας. *Eiusdem Libellus quartus de Mystica Theologia*, & epigramma, quod non occurrit in editis:

Εἰκόνας οὐρανίων τελετῶν, ἱερῶν τε θεωρῶν
Ἡμετέρων, Χριςῦ Διονύσιος ἔφρασε μύςης,
Ὅς ποτ' Ἀθηναίων κατ' ἀρήϊον ἥμενος ὄχθον,
Ἀντὶ δικασπολίης, ἱερὸν μετεκείαθε Παῦλον.
Imagines caelestium mysteriorum, sacrorumque videns
Nostrorum, Christi Dionysius exposuit sacerdos,
Qui olim quum sederet in Atheniensium Areopago
Pro iustitia, sanctum frequentavit Paulum.

Tum recensio V. Capitum, quibus Libellus constat, quae statim excipit epigramma Καὶ νόον αἰγλήεντα λίπες κ. λ. de quo supra p. 51. Cap. I. inc. Τριὰς ὑπερύσιε κ. λ. Vltimum des. καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Heic quoque novum aliud Epigramma occurrit, nempe:

Εἰς γνόφον αἰγλήεντα μολὼν ἑνοειδέος ἀρχῆς,
Ἀπλανέος σοφὰ μέτρα θεηγορίης ἀναφαίνεις.
Penetrans in caliginem radiantem unici principii,
Doces sapientem rationem non fallacis theologiae.

V. pag. 120. Τῦ αὐτῦ ἐπιςολαὶ διάφοροι δέκα. *Eiusdem Epistolae diversae decem.* Sequitur index eorum, ad quos mittuntur, qui perinde, ut Epistolae ipsae, nihil ab edito diversus deprehenditur.

VI. p. 135. Incipiunt Scholia, CLXXIV. capitibus comprehensa, & primo quidem in Librum de Divinis Nominibus. Capita porro ipsa, Graecis distincta numeris in ora Cod. adnotatis, totidem ipsius Dionysii textus margini adpositis adamussim respondent. Scholiis vero praemittuntur hi hexametri, nec ipsi, quod meminerim, in lucem prolati:

Ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;
Πῶς λόγος ὑμνήσει σε; σὺ γὰρ λόγῳ ὐδενὶ ῥητός,
Μῦνος ἐὼν ἄφρασος, ἐπεὶ τέκες, ὅσσα λαλεῖται.
Πῶς λόγος ἀθρήσει σε; σὺ γὰρ νόῳ ὐδενὶ ληπτός,
Μῦνος ἐὼν ἄγνωςος, ἐπεὶ τέκες, ὅσα νοεῖται.
Πάντά σε καὶ λαλέοντα, καὶ ὐ λαλέοντα λιγαίνει.
Πάντά σε καὶ νοέοντα, καὶ ὐ νοέοντα γεραίρει.
Ξυνοὶ γάρ τε πόθοι, ξυναὶ δ' ὠδῖνες ἁπάντων
Ἀμφί σε· σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται, εἰς σὲ δὲ πάντα
Σύνθεμα σὸν νοέοντα λαλεῖ σιγώμενον ὕμνον.
Σοὶ ἑνὶ πάντα μένει, σεῦ δ' ἄθροα πάντα θοάζει,
Καὶ πάντων τέλος ἐσσί, καὶ εἷς καὶ πάντα ὑπάρχεις,
Οὐχ ἓν ἐὼν, ὐ πάντα· πολύλλογε πῶς σε καλέσσω
Τὸν μόνον ἀκλήϊςον, ὑπερφανέας δὲ καλύπτρας
Τίς νόος ὐρανίδης εἰσδύσεται; ἵλαος εἴης,
Ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;

 O omni-

O omnibus maior, quid enim aliud canere fas est?
At quomodo vox te celebrabit? tu enim nulla voce exprimi potes,
Qui solus sis ineffabilis, quamvis quaecumque eloquuntur crearis.
Quomodo sermo te comprehendet? tu enim nullo templo comprehensibilis es,
Qui solus ignotus sis, etsi quaecumque intelligunt effeceris.
Omnia te loquentia, & non loquentia praedicant.
Omnia te animata, & inanimata bonorant.
Omnium enim commune desiderium, & communis cura
Est de te: tibi supplicant omnia: in te autem omnia
Tuas quum norint leges, mutum hymnum effantur.
Cuncta in te consistunt, te plena omnia moventur.
Tu omnium finis es, unusque & omnia es,
Non unum, non omnia es. Quomodo igitur multis nominibus praedite te vocabo
Solum nominari nescium? caelestia arcana,
Quae mens caelestis ingreditur? Propitius esto
O maior omnibus, quid enim fas est aliud canere?

Scholia ipsa, pleraque S. Maximi, incipiunt: Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται κ. λ. Des. pag. 182. *b.* ὅτι πάντων ὀνομάτων σεπτότατον, ἡ ἀγαθότης, διὸ καὶ πρῶτος τῷ Θεῷ ἀφιέρωται. statimque in eadem linea haec sequitur subscriptio: ,ϛωξγ΄. Σεπτεμβρίου λ΄. χεὶρ γέγραφεν ἀναξίου Θύτου. *A. M.* 6863. (Christi MCCCLV.) *Septembris die XXX. manus indigni Thyti scripsit.* Scholia haec valde corrupta sunt, & exoleta, non secus ac ea, quae habentur post octo folia, in Librum de Caelesti Hierarchia, quae quidem mox debuerant sequi, quum in alium Dionysii Librum fuerint conscripta: cum his tamen continuata capitum serie cohaerent.

VII. Sed p. 183 medius interiectus est Prologus in S. Dionysium, qui sub S. Maximi nomine circumfertur, atque incipit: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανὲς κ. λ. Des. εἰς τὰς ἡμᾶς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.

VIII. p. 185. *b.* Alia proponitur distributio Libri de Divinis Nominibus in C. Capita.

IX. p. 187. *b.* Leguntur Scholia, quae sunt in citata editione Iunctina, quorum initium: Ἰστέον ὡς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων, καὶ μάλιστα Πρόκλος θεωρήμασι πολλάκις, κ. λ. Finis: ταῖς θεολογικαῖς ὑποτυπώσεσι τάδε καὶ τάδε.

X. pag. 189. Sex in Dionysium epigrammata repetuntur, quae partim Iuncta olim, partim nos ipsi in turbam dedimus, videlicet: I. Ἀγγελικῶν κ. λ. II. Εἰς νόον αἰγλήεντα κ. λ. III. Εἰς γνόφον αἰγλήεντα κ. λ. IV. Σύμβολα θεσπεσίων κ. λ. V. Μυστιπόλου τελετῆς κ. λ. VI Εἰκόνας οὐρανίων κ. λ.

XI. pag. ead. *b.* Adscripta sunt diversa mensium apud Romanos, Aegyptios, Graecos, & Hebraeos nomina, iisque subiecta quaedam veluti brevis ipsorum explicatio.

XII. pag 190. Redeunt scholia in totum Librum de Caelesti Hierarchia, quae capitum serie cum superioribus in Librum de Divinis Nominibus, ut supra innuimus, cohaerent, ac perinde ut illa Graecis numeris textui respondentibus distinguuntur. Initium est: Πρεσβύτερος. Σημείωσαι, ὅτι τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ὄνομα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, κ. λ. En finem: τουτέστι τῶν θείων ἐργαζομένων καὶ ἀποτελούντων.

XIII. p. 203. Alia occurrit scholiorum pars in Librum de Ecclesiastica Hierarchia, hoc addito amanuensis monito: Ζήτει τὰ σχόλια τοῦ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λόγου γεγραμμένα μετὰ φύλλα γ΄. τοῦ μυστηρίου συνάξεως κεφαλαίου γ΄. τοῦ αὐτοῦ λόγου. *Quaere scholia scripta in Librum de Ecclesiastica Hierarchia post tria folia de Mysterio Sacrae Coenae in capite tertio eiusdem Libri.* Ac revera priorem ipsorum partem, quam sub falso titulo scholiorum in Librum de Symbolica Theologia pag. 88 exhiberi iam adnotavimus, cum hac posteriori componentes, animadvertimus numerorum marginalium seriem recte continuari: nam ultimus illius, huius primo respondet. Haec autem ita incipiunt: Ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐάλω μετὰ τὴν τῶν δαιμόνων ἀπόπτωσιν φησί. Τοῦτο γὰρ οὐδὲ παρὰ τὰς θείας γραφὰς ἔγνωμεν, quae fortasse ad VI. huius Libri Caput pertinent. Desinunt vero: πάντα γὰρ ταῦτα δεύτερα αὐτοῦ, ἐξ αὐτοῦ προνοητικῶν ἐκφοιτήσαντα οὐδέν ἐστι τῶν ἐξ αὐτοῦ.

XIV. Pag. 208. *b.* Scholia in Epistolas incipiunt: Ἐπιβάλλω Γάϊον τοῦτον εἶναι ᾧ τὴν τρίτην ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ θειότατος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Des. μετὰ βραχὺ δὲ ὅτε ἀνακληθῆς καὶ κατὰ πρόσωπον ἀλλήλοις ἐντευξόμεθα. ,ϛωξγ΄....

XV. pag. 217. Polycratis, Archiepiscopi Ephesini, ex Epistola ad Victorem Archiepiscopum Romae fragmentum, quod iam, uti & fragmentum Clementis, Presbyteri Alexandrini, & Philonis, exstant in editione Iunctina eo ordine, quo in nostro Codice leguntur; nisi quod in hoc post vocem ὀνομάζεσθαι, in qua desinit editio, subiiciuntur ista: Τοῦ δὲ μακαρίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου μέμνηται Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἀρχαῖος, καὶ ὁ μακάριος Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Ἀθηνῶν ἐπιστολῇ, καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ. In fine legitur rubris characteribus: Τὸ βιβλίον τοῦτο ἱερέος Μανουήλ. *Iste liber est sacerdotis Manuelis.*

Cod. Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in 4. Foliis constat 220.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. Psalterium integrum CL. psalmorum, cui additur psalmus idiographus cum suo titulo. COD. XXXIII.

II.

II. p. 140. Cantica Prophetarum, Trium Puerorum, ac B. Mariae Virginis.

III. p. 154. *b.* Εὐχὴ παρακλητικὴ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. *Oratio supplex in sanctissimam Deiparam.* Inc. Ἄσπιλε, ἀμόλυντε, ἄφθορε, ἄχραντε, θεόνυμφε Δέσποινα. Des. ἢ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ ἢ τῷ παναγίῳ ἢ ἀγαθῷ, ἢ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ, ἢ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Brevi hac oratione expleta, aliae leguntur multae, post cathismata, trisagia, & troparia recitandae. Plurimae sic inscribuntur: Τὸ κύριε ἐλέησον μετὰ ἢ τὰς εὐχὰς, vel Ἑτέρα εὐχὴ, inter quas nonnullae Gregorii Theologi, Damasceni, & aliorum nomen praeseferunt. Vltima ipsarum est, Λέοντος τοῦ σοφοῦ. *Leonis sapientis*, & inc. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε, ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα, οἶδα μὲν οἶδα. Des. ἔνθα πάντων ἐστὶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία, ἀμήν.

IV. p. 196. Γενναδίου πατριάρχου τοῦ Σχολαρίου οἱ ὑπόλοιποι τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἡμερονυκτίου ψαλμοὶ, ἐτέθησαν ἐνταῦθα τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλεγεισῶν. *Gennadii Patriarchae Scholarii ceteri Psalmi, qui in diurno, & nocturno recitantur officio heic sunt adpositi cum selectis tantum precibus.* Adest etiam Prooemium, cuius initium: Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τὸ ἔθος τὸ περὶ ταῦτα. Finis: τὸ ψαλτήριον ἅπαν καθ' ἡμέραν εὐλογήσει. Officium inc. Δόξα σοι κύριε δημιουργὲ ἡμῶν ἢ Θεέ. Des. οἱ δὲ ὑπερήφανοι ἢ γλωσσώδεις, ἐπὶ τῆς γῆς οὐ κατευθυνθήσονται.

V. p. 216. *b.* Εὐχὴ ἐν τῷ μέλλειν κατακλίνεσθαι. *Brevis oratio dicenda, quum dormitum itur.* Inc. Ὑπεραγία δέσποινα θεομῆτορ, δέομεθά σου. Des. τοῦ στεναγμοῦ τοῦ πένητος σου, μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.

VI. p. 217. *b.* Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ, τοῖς βουλομένοις πολεμῆσαι τὴν ἑαυτῶν πρὸς τὰ πάθη, ἢ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν.

Πένθος τῇ β' ἑσπέρας.

Orationes conlectae a sacra scriptura, utplurimum a sancto Ephraem, pro iis qui volunt bellum gerere adversus suam ad prava desideria, & ad voluptates propensionem.

Planctus in feria secunda ad vesperas.

Inc. Δέξαι δέησιν ῥυπαροῦ ἢ ἀκαθάρτου στόματος. Des ἢ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ, ἢ τῷ υἱῷ κ. λ. Hanc orationem sequuntur aliae in hebdomada usque ad dominicam diem recitandae, quarum ultimae initium est: Ὡς ἐνώπιον κύριε τοῦ φοβεροῦ σου βήματος. Finis: ὑπερυμνίε δόξα σοι.

VII. p 261. Ἀκολουθία τοῦ ἐνυπνίας μου. *Officium, quando quis expergiscitur.* Inc. Ὡς ὁ ἄσωτος ὧδε ἦλθον κἀγὼ οἱ κτίρμων. Des. πάλιν ὑπεσκελίσθην, ὁ τάλας τὸν νοῦν. Denique sic definit Codex: ζήτει αὐτὰς ὄπισθεν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐννάτου καθίσματος τοῦ ψαλτηρίου. *Quaere has retro in fine noni cathismatis psalterii.*

Codex Graecus, partim membranaceus, partim chartaceus Ms. in 8. quoad Psalterium Sec. XII. quoad preces Sec. XV. Constat fol. scriptis 261.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID PSALTERIVM.

I. p. 1. ΔΑβὶδ προφήτου, ἢ βασιλέως μέλος. *David Prophetae, & Regis Carmen.* Scilicet Psalterium CL. psalmorum, cui subnectitur psalmus idiographus, & consueta Prophetarum Cantica, quae absolvuntur in illo Zachariae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, κ. λ. ut in Cod. XXXIII. COD. XXXIV.

Cod. Graec. papirac. MS. in 8. Sec. XIII. Constat fol. 166.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΠΕΡΙ ΤΡΙΑΔΟΣ.

SANCTI CYRILLI DE TRINITATE.

Scilicet *S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Dialogi VII. de sancta & consubstantiali Trinitate, & nonnulla alia.*

I. p. 1. ΤΟῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πρόλογος. *Sancti Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Prologus.* Inc. Δυσεφικτὰ μὲν κομιδῇ τὰ περὶ Θεοῦ, καὶ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις ἢ ἀρτίως ἔχουσιν. Des. καὶ τὴν τοῦ παντὸς βιβλίου σύνταξίν τε ἢ δύναμιν, ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ εὔχομαι ἀγαπητέ. Pag. 1. *b.* Post Tabulam, quae septem Dialogorum argumenta continet, primus sequitur Dialogus cum hoc titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἑρμείαν πρεσβύτερον, κατὰ πεῦσιν, ἢ ἀπόκρισιν, ὅτι ὁμοούσιός τε ἢ συναΐδιος τῷ Θεῷ ἢ Πατρὶ ὁ Υἱὸς, Λόγος πρῶτος. *B. Patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ad Hermiam presbyterum, per interrogationem, & responsionem, quod consubstantialis & coaeternus Deo & Patri sit Filius, Sermo I.* Inc. Τὸν ἱερὸν ἡμῖν Ἑρμείαν. Septimus & ultimus des. συντετάξεται δὲ αὖ τῷ υἱῷ, δι' οὗ, ἢ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ ἢ Πατρὶ ἡ δόξα σὺν αὐτῷ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Concordant hi dialogi initio & fine cum vulgatis in editione operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. I. p. 383. COD. XXXV.

II. pag. 138. Ὡς ἐν κεφαλαίοις τὰ ἐγκείμενα τῷ λόγῳ τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μετὰ προσθήκης ἑτέρων ἐννοιῶν. *Capita argumentorum, quae continentur in Dialogo de Spiritu sancto, cum additione aliarum animadversionum.* Inc. Εἰ τὸ δύνασθαι ποιεῖν. Des. πῶς δὲ ναοὶ Θεοῦ χρηματίζομεν, ἡμεῖς τὸ πνεῦμα λαβόντες, εἴπερ οὐκ ἔστι Θεὸς, κατὰ τὴν τινῶν ἀβουλίαν. Exstant l. c. p. 660.

III. p. 146 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς (sic) ἢ ὅτι Χριστὸς εἷς ἢ κύριος, κατὰ τὰς γραφάς· κεῖται δὲ ὁ λόγος ἕβδομος [forte ὄγδοος] ἐν τοῖς πρὸς Ἑρμείαν. *S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, & quod Christus sit unus, ac Dominus, secundum Scripturas. Adponitur autem Dialogus septimus ad Hermiam.* Inc. Ἆρά σοι δοκεῖ συμμε-

 με-

μετρῆσθαι κ̀ ἐκπεπονῆσθαι. Des. Ἔτος ἐςιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, κ̀ ζωὴ αἰώνιος, κ̀ δι' αὐτῦ τε, κ̀ σὺν αὐτῷ, τῷ Θεῷ, κ̀ Πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat l. c. p. 678.

IV. p. 165. Τῦ αὐτῦ περὶ τῆς ἐν πνεύματι, κ̀ ἀληθείᾳ προσκυνήσεως, κ̀ λατρείας πρὸς Παλλάδιον, κατὰ πεῦσιν, καὶ ἀπόκρισιν. *Eiusdem de adoratione, & cultu in spiritu & veritate ad Palladium, per interrogationem & responsionem*, Liber primus tantum. Inc. Ποῖ δὴ κ̀ πόθεν ἔρεσθαι μὲν δή. Des. ὁ σύμπας ἡμῖν διήρτιςαι λόγος. Est in cit. edit. T. I. pag. 1. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτυ βιβλίυ. *Finis primi Libri*.

Cod. Graec. papirac. Ms. in 4. maiori Sec. XIV. Constat fol. 180.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ.

COMPENDIVM SYNODORVM.

Titulus ita restituendus.

Nicolai Sacerdotis Hydruntini, vel, ut in hoc legitur Codice, *Tarentini*, *& alia aliorum opuscula*.

COD. XXXVI. I. p. 1. Νικολάυ ἱερέως τῦ Ταραντίνυ λόγος κατὰ τῶν χλευαζόντων τὺς Γραικὺς ἕνεκεν τῶν ἐπιτιθεμένων ςεφάνυς ταῖς νυμφευομέναις, ϗ περὶ τῆς γενομένης συνάξεως ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἁγίᾳ νυκτὶ τῆς τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ ἀναςάσεως. *Nicolai sacerdotis Tarentini sermo in eos qui inrident Graecos propter illos, qui coronas imponunt desponsatis, & de Synaxi quae fit extra templum in sancta nocte resurrectionis Domini nostri Iesu Christi*. Incipit: Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων συ ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλύτῳ, φησὶν ὁ Δαβίδ. Des. ᾧ ἡ δόξα κ̀ τὸ κράτος ἅμα πατρὶ κ̀ ἁγίῳ πνεύματι νῦν κ̀ ἀεὶ, κ̀ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Nonnulla de hoc Nicolao sacerdote Tarentino, quem tamen Caveus, & Oudinus in Comment. de Scriptoribus Ecclesiasticis Hydruntinum adpellant, iam delibavimus in recensione Cod. X. huius Plutei pag. 25. Claruit sub Alexio IV. Angelo A. circiter MCC. & interpretis officio functus est, quum Innocentius Papa III. Benedictum Card. ad componenda Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae dissidia Oratorem misisset, ut luculentius ex ipsius verbis infra eruemus. Hunc nonnulli Codices μαΐςορα Ὑδρύσσης, *magistrum Hydrussae* adpellant. Scripsit plura per modum dialogi contra Latinos; sed tria eiusdem Commentaria, adhuc inedita, quae in nostro Codice habentur, aliquo fuerunt in pretio, ibique etiam Latine leguntur, fortasse ab eodem auctore conversa. Neminem latere arbitror iam ab eo tempore summorum Pontificum studia in unione Graecorum procuranda, quae sequiori aevo, tot obnoxia vicibus fuit. Primum Nicolai syntagma est *De processione Spiritus Sancti*, in quo multa de synodis, & argumenta Hugonis Aetheriani contra Graecos de eodem argumento adfert, quibus respondere conatur. Secundum *De pane coenae sacrae; fermentatum scilicet a Christo discipulis fuisse praebitum*. Tertium *De ieiunio Latinorum in Sabbato; non esse Missam perfectam in Quadragesima celebrandam*. In Cod. de quo Leo Allatius loquitur in egregio Opere De Ecclesiae Occidentalis, atque Orientalis perpetua consensione Lib. II. Cap. XIII. p 706. edit. Colon. Agripp. apud Iodoc. Kalcovium MDCXLVIII. haec in fine ipsius Commentariorum leguntur Carmina:

Τρισσὴ μὲν ἥδε τῶν ἐμῶν συνταγμάτων
Βίβλος, πέφυκε τοῖς θέλυσιν εἰδέναι,
Πόνημα τὐμὸν κοινὸν ἐν διαλόγοις.
Ὧν ἡ μία μὲν σπυδομαντείας πέλει,
Ἄλλη δὲ πάλιν κατ' Ἰυδαίων ἔνι.
Εὔχυ τὸ λοιπὸν ἀναγινώσκων ὁ πᾶς
Τῷ Νικολάῳ συντεταχότι τάδε,
Ὧ πατρίς ἐςιν ἡ πόλις Ὑδρυντίων.
Triplex est hic meorum Commentariorum
Liber, ut sciant quibus id volupe fuerit.
Labor meus communis in forma Dialogi.
Quorum unus studii conjecturalis,
Alter adversus Iudaeos certamen init.
Quicumque itaque legeris, bona precare
Nicolao, qui haec composuit,
Cui patria est Civitas Hydruntinorum.

His praemissis iam singula nostri Codicis Capita percurramus.

II. pag. 4. b. Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ μὴ ξυρᾶσθαι τὸ γένειον. *Eiusdem de barba non radenda*. Inc. Αὕτη ἡ παράδοσις ὑ παρὰ Πέτρυ τῦ μεγάλυ, κ̀ τῶν ἀποςόλων κορυφαίυ. Des. παραδῶ τὸ ὑμέτερον πῦρ καθάρτον μέσον ἐνύλυ καὶ ἀΰλυ.

III. pag. 6. Ποίημα Γεωργίυ μητροπολίτυ Κερκύρας περὶ πυρὸς καθάρτυ. *Opus Georgii metropolitani Corcyrae de igne purgatorio*. Inc. Ἀρχὴ σημειώσεως πρὸς ἅπαν, κ. λ. Des. δυσπειθῶς ἀκύοντι κ̀ τὰς ἀκοὰς ἀποφράττοντι. An id eidem Nicolao Tarentino sit potius tribuendum, quam Georgio Corcyrensi prorsus ignoro, quoniam Leo Allatius l. c. animadvertit, multa ex scriptorum incuria, quae ad Nicolaum pertinent, Georgio perperam adiudicari.

IV. pag. 8. Heinc aliam adversus Latinos disputationem de notis illis Graecos inter, ac Latinos controversiis Nicolaus instituit. Singulae divisae sunt paginae in duas columnas, quarum una Graecum contextum, altera Latinam versionem aeque antiquam exhibet. Huic operi multa veterum Graecorum Patrum fragmenta, quaedam etiam Latinorum auctor inseruit, quae singula nunc ordine persequemur. Primum igitur mutilus initio & fine tractatus de barba occurrit, adposita Latina versione, in quo barbam tot quaestionibus agitatam, Apostolorum traditione, & Anacleti Papae, qui Heracleae in Thracia natalem duxit, sanctorum Canonum, & Magni Basilii auctoritate vindicat. Huius autem fragmenti hoc est initium: Καὶ νέας ἐςὶ γραφῆς, ὥσπερ τὸ μὴ ξυρᾶσθαι τὸν πώγωνα, κ. λ.

V. Post-

V. Postea vero alia deesse videntur folia, quoniam pag 9. occurrit sine ulla inscriptione, & initio prima pars Commentariorum eiusdem Nicolai sacerdotis Tarentini, vel ut aliis lubet, Hydruntini, quae ita inc. Καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων ϗ ἀοράτων, κ. λ. ut nos ex sedula Codicis recensione deprehendimus. Nam pag. 14. *b.* haec, quae praedicto Nicolao opus acephalum vindicant, leguntur verba: Φέρε λοιπὸν τὴν διάλογον ἐκ συλλογισμῶν τῶν παρὰ τῶν θείων, ϗ φιλοσόφων ἀνδρῶν καλῶς συντεθέντων συλλέξαντες, εἰς μέσον προθῶμεν, ϗ ἃ μάλιστα ἐνωτίσθημεν παρὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ϗ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ȣ μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐν Ἀθήναις σοφωτάτων, καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, τῶν μετὰ τȣ κυρίȣ Βενεδίκτȣ Καρδηναρίȣ, ϗ τοποτηρητȣ τȣ τότε προκαθεστηκότος τῆς Ῥώμης προέδρȣ Ἰννοκεντίȣ τȣ τρίτȣ διαλεχθέντων συνεγραψάμεθα, ἐν μνήμῃ θέμενοι ταῦτα, ἅ τινα τῇ παραγγελίᾳ ἐκείνȣ ἐν λατινικῇ ἐξ ἑλληνίδος μετεστρέψαμεν γλώττης· καὶ γὰρ τότε διερμηνευταὶ ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ Λατίνων ὑπήρχομεν. Latina autem versio, aeque antiqua, & eiusdem fortasse, uti diximus, auctoris, prout in Codice legitur est sequens: *Eia ergo disputationem ex syllogismis, qui a divinis, & philosophis viris bene compositi sunt colligentes, in medio proponamus, & ea etiam quae audivimus ab illis, qui erant in Thessalonicam, (sic) & regalem urbium, nec non sed & in Athenis, sapientissimis, & sacris viris, qui cum domino Benedicto Cardinali & legato tunc existentis Romani Pontificis Innocentii tertii disputaverunt, conscripsimus, in mem ria ea ponentes, quae praecepto illius in Latinicam de Graeca divulgavimus linguam; tunc etenim interpretes inter Graecos, & Latinos existebamus.* In hac igitur I. parte acerrime disputatur Graecum inter & Latinum de controversis quibusdam utriusque Ecclesiae opinionibus, praesertim vero de processione Spiritus sancti, quam Graecus homo, ex Cyrillo, Augustino, & Hieronymo tuetur. Multa quoque sunt ex omni temporum petita memoria, quae legentem maxime oblectent. Adferuntur primo nonnulla p. 23. *b.* Περὶ τῆς έ συνόδȣ, ἥ τις ἐγένετο ἐν Κωνσταντινȣπόλει. *De quinta synodo, quae facta fuit Constantinopoli* a CLXV. Patribus simul congregatis, regnante magno Iustiniano, cuius initium: Ἡ δὲ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινȣπόλει. Fin. ἐπυκύρωσε τὰς προειρημένας συνόδȣς. Item alia pag. 24. Περὶ τῆς ἕκτης συνόδȣ, ἥ τις ἐγένετο καὶ αὐτὴ ἐν Κωνσταντινȣπόλει. *De sexta synodo, quae facta fuit & ipsa Constantinopoli* a CLXX sanctis Patribus sub Constantino, patre Iustiniani Imperatoris. Inc. Ἡ ἕκτη σύνοδος ἐγένετο πάλιν ἐν Κωνσταντινȣπόλει. Des. κατέστη ἡ ἁγία σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι. Accedit pag 27. quoddam Opusculum de processione Spiritus sancti, cum hoc titulo cynnabari scripto: Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ἐλέγχων. *Initium cum Deo argumentorum*, nempe LXIII. & piurium. Inc. Ὁμολόγηται, ὅτι ἡ ὅλη θεότης. Des. εἷς ἐν Θεὸς ἐν τρισὶ, ϗ τὰ τρία ἕν, ὡς φαμέν. In his autem multa esse desumta ex Nicolao Methonensi, & ex Georgio Corcyrensi iam adnotavit Allatius. Georgius vero florebat sub Emmanuele, & Alexandro III. ad minus XL. ante Nicolaum annis. Adiungitur p. 67 Τȣ ἁγίȣ Γρηγορίȣ Νύσσης περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Sancti Gregorii Nysseni de sancta Trinitate*. Inc. Ἐκ τȣ καθ' ἡμᾶς ἐστὶ γνῶναι, ϗ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς. Des. τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα πολυπραγμονȣ̃ντας ἀπείργων φησί. Pag. 70. *b.* Τȣ ἁγίȣ Ἰσιδώρȣ. *S. Isidori*, scilicet *Confessio Fidei*, unius paginae. Inc. Πιστεύειν ἅπαντας δεῖ, ὡς ὁμούσιος τȣ πατρὸς ὁ μονογενὴς υἱός. Des. ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδαχθέντες διδάσκομεν. Pag. 71. quaedam excerpta ἐκ τῶν συνοδικῶν τȣ ἁγίȣ Σωφρονίου πατριάρχȣ Ἱεροσολύμων. *Ex synodicis sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani*. Inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Des. ὁ πολυπραγμόνων ἐκπίπτει Θεοῦ. Adsuitur etiam pag. 71. *b.* Τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνȣ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Sancti Ioannis Damasceni de Sancta Trinitate*. Inc. Πιστεύομεν εἰς πατέρα, κ. λ. Des. οὔτε μὴν ἐκ τȣ πνεύματος. Pag. 73. *b.* Τȣ ἁγίȣ Θεοδώρȣ τοῦ Στȣδίτȣ. *Sancti Theodori Studitae*. Inc. Υἱὸν ἐκ πατρὸς ϗ πνεῦμα δοξάζομεν. Des. ϗ ὁμουσίῳ αὐτȣ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius primi Libri fragmenta exhibet Leo Allatius adversus Hottingerum Cap. XIX. p. 421. De Consensu Lib. II. Cap XIII. §. IV.

VI. p. 79. Τοῦ αὐτȣ δεύτερον σύνταγμα. Eiusdem (nempe Nicolai Tarentini) II. syntagma, περὶ θείας κοινωνίας, ἐν ᾧ ϗ ἡ ἀπόδειξις σαφῶς ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἔνζυμος ἄρτος τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδόθη, παρὰ τῶν ἀποστόλων προσφέρεσθαι, ὡς ϗ μέχρι τȣ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ διαλόγȣ, τῇ Ῥώμης προσεφέρετο ἐκκλησίᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τȣ́τȣ ἐν Κωνσταντινȣπόλει γενωμένην διάλεξιν, ϗ πῶς ἀντειπεῖν ȣ̓κ ἠβȣλήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ἐπῄνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον ἔνζυμον, ϗ ὅτι εὑρεθείσης, ϗ μερίδος ἐκείνȣ τȣ ἄρτȣ, ὃν ὁ Χριστὸς ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τȣ μεγάλȣ παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσου. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος ϗ τῆς ἰδίας φύσεως, κ. λ. Des. τὴν ἐν πατρὶ, ϗ υἱῷ ϗ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχȣσαν κέκτηνται, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, ϗ προσκύνησις, νῦν, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius item secundi Libri fragmenta idem Allatius exhibet de Consensu loc. cit. & adversus Hottingerum Cap. III. pag. 13. Ex qua secunda sectione alia haec duximus exscribenda, quae habentur pag. 87. *b.* Ὥσπερ ϗ ὁ ῥηθεὶς ἱερὸς Βενέδικτος, ὃς τοῦ πάπα Ῥώμης Ἰννοκεντίȣ τȣ τρίτȣ τοποτηρητὴς ἦν ποτε, ϗ ἐν Κωνσταντινȣπόλει σταλεὶς διά τινων πραγμάτων τῶν ἀναμεταξὺ Γραικῶν, ϗ Λατίνων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσφρησάντων, οἷς ϗ συνέβη περί τε ἐνζύμȣ, ϗ ἀζύμȣ ἄρτȣ λόγον γενέσθαι, ὅπερ ἐγὼ ἑρμηνεὺς, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἐχρημάτιζον. Ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς Καρδηνάριος, ȣ̓δὲ πρὸς βραχὺ

χύ τι ἀποκρίνεσθαι περὶ τῦ τοιύτυ ζητήματος ἠβυλήθη, καί τοι λόγιος ὢν, ϗ τῇ θείᾳ ἐντεθραμμένος γραφῇ, ἀλλ' ὐδὲ ἔξω σοφίας ἄμοιρος ἦν· ἀλλὰ ϗ ταῖς τῆς διαλεκτικῆς ἀποδείξεσιν ἑτοιμότατος ..... ἐν τύτῳ μή μοι ἔλεγε γένοιτο κατὰ τῆς θείας μυςαγωγίας γλῶσσαν κινῆσαι. *Sicut & dictus dominus Benedictus, qui domini Papae Romani Innocentii tertii Legatus olim existens, & in Constantinopolim missus pro quibusdam negociis, quae inter Graecos, & Latinos in Ecclesia agitabantur. Factum est autem, ut etiam de fermentato & azymo pane iniretur sermo, cuius ego interpres, ut iam dixi, extiteram. Sed praedictus Cardinalis, nec breviter aliquid respondere de tali quaestione voluit, & quamvis sapiens, atque divina nutritus scriptura, nec ea quae extranea dicitur disciplina expers esset, sed & in dialecticis demonstrationibus promptissimus, tamen absit a me dicebat, ut contra divinum mysterium linguam promoverem &c.*

VII. pag. 102. Τῦ αὐτοῦ τρίτον σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηςείας, ϗ περὶ τῦ ὅτι ὐ δεῖ ἐν τεσσαρακοςῇ γενέσθαι μυςαγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἡ ἀπόδειξις πέφυκεν, ἔτι δὲ ϗ περὶ γάμων ἱερέων. *Eiusdem* (scilicet Nicolai Sacerdotis Tarentini) *tertium syntagma de Latinorum in sabbato ieiunio, & quod in quadragesima non debeat fieri sacrum missae officium, uti e divinis canonibus demonstratio fit, itemque de matrimoniis Sacerdotum*. Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, καθώς φησιν ὁ ἀπόςολος. Des. νῦν ϗ ἀεὶ ϗ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Additur: Τέλος σὺν Θεῷ τῆς βίβλυ τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν, ϗ Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo libri conloquii Graecos inter, ac Latinos instituti*. Citatur ab Allatio loco proxime memorato.

VIII. pag. 112. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. *Eiusdem libellus de sanctis imaginibus*. Inc. Εἴπερ τῶν ἑτερογενῶν, ϗ ἑτεροφυῶν. Des. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. pag. 115. Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ, ὅτι ὐ δεῖ γυναῖκας εἰσάγειν ἐν θυσιαςηρίῳ, καθὼς οἱ Λατῖνοι ποιῦσιν. *Eiusdem libellus, quod non deceat mulieres introducere in sacrarium quemadmodum Latini faciunt*. En initium: Τὸ πατέρων ὅρια μεταβῆναι ἀθέμιτον πάντη, ϗ ἄτακτον πέφυκε. Finis: ϗ ταῦτα οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐν Ῥώμῃ ὄντες ἐθεασάμεθα. Heic quoque desinit Latina versio.

X. p. 118. Novum occurrit opusculum sine inscriptione, in quo etiam ipsa de azymis controversia perpenditur, quod ita incipit: Οὐ γὰρ ἄζυμον ἔλαβεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςὸς, ϗ εὐχαριςήσας ἔκλασε, κ. λ. & ad paginam usque 123. progreditur, ubi ita desinit: νῦν ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XI. p. 123. Illud excipit Τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ Ἱεροσολύμων κυρίυ Ἰωάννυ λόγος περὶ τῶν ἀζύμων, ὃν συνέγραψεν περὶ τῆς διαλέξεως, ἣν πρὸς τὸν φιλόσοφον Λατῖνον ἐποιήσατο ἐν Ἱεροσολύμοις. *Sanctissimi Patriarchae Hierosolymorum Domini Ioannis Sermo de azymis, quem conscripsit circa conloquium, quod habuit cum philosopho Latino Hierosolymis*. Inc. Τὸν πολύποδα φασὶ τὸ παράπαν μὴ χαίρειν τῷ Πόντῳ, κ. λ. Des. αὐτῦ τῦ μονογενῦς υἱῦ, καὶ τῦ ἁγίυ πνεύματος, ἀμήν. De Io. Hierosolymorum Patriarcha vide Nesselium in Catalogo Bibliothecae Caesareae Vind. T. I. p. 242. N. VI. qui hunc ipsum sermonem recenset.

XII. p. 131. Adiungitur ἐκ τῶν συνοδικῶν τῦ πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίυ, πατριάρχυ Ἱεροσολύμων, ὃν ἔπεμψεν ἐν Ῥώμῃ. Excerptum aliud *ex synodicis beati patris nostri Sophronii, Patriarchae Hierosolymitani, quod Romam misit*. Huius hoc est initium: Χρὴ πάντα χριςιανὸν ὁμολογεῖν καρδίᾳ, ϗ ςόματι, κ. λ. Des. καὶ πάντας τὺς τὰ αὐτῶν φρονήσαντας, ἢ φρονῦντας. In plerisque Codicibus haec Epistola Sergio Patriarchae Constantinopol. inscribitur. Latine exstat, non integra tamen, apud Baronium Tom. VIII. ad A. DCXXXIII. num. IX. seq. ubi testatur, in alio Codice, non Sergio, sed Honorio Papae inscribi. Graece, & Latine exhibetur integra in Actis VI. Synodi, habitae adversus Monothelitas Constantinopoli A. C. DCLXXX. Act. XI. Tom. III. edit. Binianae pag. 113. 132. In hac synodica legitur prolixa illa enumeratio haereticorum, quam Fabricius dedit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. II. Tom. VII. p. 483. Vid. Le-Quien Oriens Christian. T. III. p. 264. seqq.

XIII. p. 133. *b*. Anonymi Περὶ τῆς ἐν σάρκυ οἰκονομίας τῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Ἰησῦ Χριςῦ τῦ υἱῦ τῦ Θεῦ, ϗ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ *De assumptione humanae naturae per unum sanctae Trinitatis facta, Iesum Christum filium Dei, & Dominum nostrum Iesum Christum*. Inc. Πιςεύω εἰς ἕνα τῆς ἁγίας, ϛ ὁμουσίυ, ϗ ἀδιαιρέτυ τριάδος. Des. τῆς ὀρθοδόξυ τῶν χριςιανῶν ὑπάρχοντας πίςεως. Quis sit auctor huius opusculi me prorsus latet.

XIV. Tria tandem ultima huius Codicis folia occupant excerpta Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγυ ἐκ τοῦ δευτέρυ λόγυ τοῦ περὶ υἱοῦ. *Sancti Gregorii Theologi ex secundo Sermone de Filio*. Inc. Ἐγεννήθη μὲν, ἀλλὰ ϗ γεγέννηται ἐκ γυναικὸς μὲν, ἀλλ' ἐκ παρθένυ. Des. οἱ ἐν τῷ οἴκῳ εὐφραίνονται. Sed mancus est in fine hic sermo. Integrum vide in Tom. I. Operum edition. Paris. A. MDCIX. p. 577.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIII. Constat fol. scriptis 136.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIUM DAVID.

Titulus ita conrigendus.

Apollinarii Psalmorum Davidis, & Ioannis Geometrae Odarum metaphrasis.

I. pag. 1. Apollinarii metaphrasi Epistola quaedam nuncupatoria praemittitur, qua Marciano consilium suum ac diligentiam in convertendis Psalmis adhi- COD. XXXVII.

hibitam anonymus auctor exponit. Haec neque in edit. Apollinarii Parisiensi A. MDLXXX. 8. neque in Append. ad Bibliothecam Graecam Veterum Patrum in fol. Parisiis A. MDCXXIV. T. VIII. p. 163, quam sedulo consuluimus, occurrit: quare huc totam describendam duximus. Ea igitur praefixo titulo: Εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ ψαλτηρίου προθεωρία, est sequens.

(1) ἀίμω Ἔλπομαι ἀθανάτοιο Θεοῦ κεκορυθμένος εἶναι [1]
Σοὶ χάριν ἀντὶ πόνων φορέειν, καὶ κέρδος ἐπ' ἔργῳ
Καὶ τυφλὸς γεγαὼς, δοκέειν φάος ἄλλο κομίζειν,
Μαρκιανὲ κλυτόμητι· τί γὰρ νύ τοι ἔπρεπεν ἄλλο,
Ἢ τὸ μὴ εὑρέμεναι σέθεν ἄξιον; οὐ γὰρ ἐφετμῆς
Σεῖο, πάτερ, λαθόμην· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι
Εἰς ἀγαθὸν σπεύδοντι· τί δ' ἥδιον ἠὲ μερίμναις
(2) ἀτρέπτ.. Σῇσιν ἐπ' ἀτρίπτοισι [2] νόον φιλόμολπον ἐγείρειν,
Μεμνῆσθαι δ' ἐπέων ὧν φθέγξαο, τοῖα πιφάσκων;
Οὔτις ἐχεφροσύνῃ μεμελημένος ἄλλο τι ῥέζειν
Ὤφελεν, ἢ ψυχὴν ἀρεταῖς μεροπηΐδα φέρβειν.
(3) Sic, sed legendum πρώτιστα Τοῦτο δ' ἄρα πρώτιστον [3] Θεὸς πόρεν ἀνδράσιν ἔργον,
Ἀνδράσιν οἷσι Θεὸς μελέται, καὶ δῶρα Θεοῖο,
(4) ἐπιμαίεο Τοὔνεκά μοι βάζοντι φίλων ἐπιμαίεο [4] μύθων.
Οἶσθ' ὅτι Δαβίδου μὲν ἀγακλέος ἤθεα μέτροις
Ἑβραίοις ἐκέκαστο, καὶ ἐκμελέων ἐτέτυκτο
Θεσπεσίων τὸ πρόσθεν· ὅθεν φόρμιγγι λιγύῃ
Μέλπετο, καὶ μελέεσσιν· ἀτὰρ μετ' Ἀχαιΐδα γῆρυν
Αὖθις ἀμειβομένων, καλὰ μὲν χάρις ἔφθιτο μέτρων·
Μῦθοι δ' ὧδε μένουσιν ἐτήτυμοι· οὐ γὰρ ἀοιδῆς,
Ἀλλ' ἐπέων Πτολεμαῖος ἐέλδετο· ἔνθεν Ἀχαιοὶ
Μείζονα μὲν φρονέεσκον ἐπὶ σφετέρῃσιν ἀοιδαῖς.
Ἡμετέρας δ' οὐ πάμπαν ἐθάμβεον, ἀλλ' ἐπεὶ ἔργον
Εὐδοκίης ἐκάλυψεν ὅλην χθόνα, οὐδέ τι νεῖκος,
Οὐδ' ἔρις ἐν λαοῖσιν· ἀναιμάκτοις τε θυηλαῖς
Πασσυδίῃ βασιλῆα Χριστὸν καλέουσι πόληες.
Τοὺς μὲν ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο· τοί ῥ' ἀπάνευθεν,
Εἰσέτι δουλεύουσι θεουδείης ἐρατεινῆς.
Ἡμεῖς δ' ὡς κ' ἐπέοικε, τάπερ πρότεροι λίπον ἄνδρες,
Ἐκμελέων μέτροισιν ἐνήσομεν· ἐσθλὲ μελιχρὴν
Δαβίδου βασιλῆος ἀγείρομεν αὖθις ἀοιδὴν
Ἐξ ἀτόνοις ἐπέεσσιν, ἵνα γνώωσι καὶ ἄλλοι,
Γλῶσσ' ὅτι παντοίη Χριστὸν βασιλῆα βοήσει.
Καί μιν πασσυδίῃ γουνάσσεται ἔθνεα γαίης,
Οὐδ' ὁ σκυτοτόμος τὸ, λέγων ἐψεύσατο Παῦλος
Οὐκ ἀΐεις ὡς πρόσθε τεὸς Δαβίδος ἀμύμων,
(5) Sic, sed legerem ὃν φάτο λαὸν, Πνεύματι θεσπίζων, Αἰγύπτιον ὃν λαὸν φάτο [5]
Πρῶτα δικαιοσύνης ἱκέτην ἔμεν, εἶπέ τε χεῖρας
Αἰθίοπας πρώτιστον ὀρέξασθαι βασιλῆϊ.
Τοὔνεκα νῦν κέλομαί σε πολὺ πρώτιστον ἰόντα,
Ἐσθλῆς Μαρκιανοῖο παραιφασίῃσι πιθῆσαι.
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ πρώτῳ προμολὼν χθόνα Κωνσταντίνου,
Ἤθεα καὶ λαὸν τ' ἐδάης, καὶ ἐπάσσαο σίτου.
Ἔννεπες αὐτὰρ ἐγὼ πυθόμην πολυκερδέϊ μύθῳ
Οἷα δέ σοι στήλην δοκέων ἐρικυδέα τεύχειν.
Ἀντὶ παραιφασίης ἀγαθῆς κλυτὸν αἶνον ἀείδω.
Οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε· Θεὸς δέ τοι ὄλβια δώῃ
Σῆς σοφίης, καὶ τοῦτο πάτερ κειμήλιον ἔστω,
Μαρκιανοῦ πινυτῇσιν ὑπ' εὐχωλῇσι μεμηλὸς,
Ὃς μετὰ παρθενίην, λιγυρὴν ἠσπάσατο μολπὴν,
Γήραος εὐφήμοιο συνέμπορον αἰὲν ἑλέσθαι.
Καὶ γὰρ ἐποπτεύων βασιλήϊα θαύματα θυμῷ,
Πάντα μὲν ἣ θέμις ἐστὶν, ἐθάμβεεν ἔξοχα δ' ἄλλων
Πνεύματος ἀχράντοιο μέγα σθένος, ὃ πρὶν ἐόνπερ
Υἱέϊ καὶ γενετῆρι πανείκελον, ἶσα τε ῥέζον
Κάρτεϊ πανσθενέϊ, καὶ ὁμοῦ θρόνον ἀμφιπολεῦον
Καὶ γέρας ἐν τριάσῃσι μιῆς θεότητος ὀπωπαῖς.
Υἱέος οὐρανόθεν μετ' ἀνάστασιν ἅλτο θεοῖο.
Ὄφρα κεν ἀλλόγλωσσον ὅλην τ' ἀλλόθροον αὐδὴν,
Τὴν, πρὶν ὑπερβασίῃ μερόπων συνέχευεν ἀλιτρῶν
Εἰς ἕνα τιμήεντα πάλιν μετὰ δεσμὸν ἐλάσσῃ,
Εὐδοκίης· καὶ γλῶσσα πάλιν κόσμοιο γένηται.
Γλώσσῃς δ' ἐξαπίνης προφανὲν φλογερῇσιν ὁμοῖον,
Ἀντιθέων πυρόεν κεφαλῆς ὑπερέζετο φωτῶν.
Χριστοῦ ὑποδρηστῆρας ἀριστοπόνοιο διδάσκων
Γλωσσῶν ἀφραδέων πυκινὸν θρόον· ἔνθεν ἄκουον
Πάρθοι χαλκοκορυσταὶ ἅμ' ἱπποδάμοις Ἐλαμίταις
Καὶ Μήδων κλυτὰ φῦλα· καὶ οἳ περιναιετάουσι
Μεσσατίην ποταμῶν, καὶ Καππαδόκειαν ἄρουραν
Πόντον Ἰουδαίων· καὶ ὅλην Ἀσιήτιδα γαίην.
Οἵ Φρυγίην ἐνέμοντο, καὶ οἱ Πάμφυλον ἔδεθλον,
Οἵ τ' ἔχον Αἴγυπτον σταχυηκόμον· οἵ τε Κυρήνην,
Οἵ τ' ἐρατὴν Λιβύην, φιλοποίμνιον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' ἐξ Αὐσονίης γενεῆς μεταδήμιοι ἦσαν.
Ἔθνεα δ' Ἑβραίων, καὶ ὅσος σφέας ἄμφεπε λαὸς
Οἵ τ' ἔλαχον Κρήτην ἑκατόμπολιν οἵ τε γενέθλης,
Ἀῤῥαβικῆς καλέοντο βαθύγλωσσοι γεγαῶτες.
Θεσπεσίων ἀΐεσκον ἑαῖς γλώσσῃς ἐρετάων,
Ἃς σφίσιν ἀπροφάτως ἀδαήμονες ἴαχον ἄνδρες.
Πάσης γὰρ τῶν φθόγγος ἐπέδραμεν ἄντυγα γαίης
Καὶ μύθων ἐπάκουσεν ἑῶν κατὰ πείρατ' ἀρούρης
Εἴσοκεν ἐσχατιὰν ἀψοῤῥόου ὠκεανοῖο.
Παρθενικῆς ἀλόχευτον ἐπ' ὠδίνεσσι λοχείην
Καὶ γόνον αὐτογένεθλον, ἄτερ βροτέων ὑμεναίων
Καὶ λόγον ἐν λαγόνεσσι γυναικὸς υἷα Θεοῖο,
Καὶ Θεὸν ἀνδρομέῃ προφανέντα ψευδέϊ μορφῇ
Καὶ βροτὸν ἀθανάτοιο βίην γενετῆρος ἔχοντα,
Καὶ νέκυν ἐν νεκύεσσι, καὶ οὐ θανάτοιο δαμέντα
Δούρατι τ' οὐ τιθέντα, καὶ οὐκ εἴξαντα σιδήρῳ
Μνήματα τ' ἐσνεισθέντα, καὶ ἐκπεράσαντα βερέθρων
Παντοίην ἀΐδαο βίην, λύσαντά τε νεκροὺς
Κοιρανίης στυγεροῖο παλαιγενέος θανάτοιο,
Καὶ Θεὸν ἐν θνητοῖς, καὶ ἐν οὐρανῷ ἀγχιτοκῆος.
Ἄνθρωπον γεγαῶτα, καὶ οὐ λήγοντα Θεοῖο
Ἀλλὰ παλιννόστοισιν ἐλευσόμενον σθενέεσσιν.
Ὥς μιν ὑπὲρ νεφέλης ἱερῆς, πάρος εἶδον ἰόντα
Ἐκ γαίης γενέτην δὲ τὸν, οὐκ ἀπεόντα τοκῆος
Κυκλόθεν εἰσαΐουσαι ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς.
Ὧν τ' ὄφις ἀδρανέων μερόπων νόον ὑπεροπεύσθε
Ψευδαλέων λελάθηντο θεῶν ἐδίδαξε, καὶ ἄτης
Μαχλάδος ἧτε μάλιστα, βροτῶν περισίνατο φῦλον
Μούνου δ' ἀθανάτοιο θεοῦ κεχαρίατο πίστει
Υἱέα, καὶ γενετῆρα μέγαν, καὶ πνεῦμα φαεινὸν,
Εἰν ἑνὶ κυδαίνοντες, ἀτερμάντοισι λιτῇσι
Τοὔνεκα δὴ καὶ γλῶσσαν ἰκόναι, καὶ γὰρ ἐτύχθη
Ἐκ παλαχῆς θεότευκτος· ἑνὸς δ' ἐξ ὦρτο λόχοιο
Παντοίη μεροπηΐς ὁμοῦ, καὶ γλῶσσα, καὶ ἀοιδή.
Ἀθάνατον βασιλῆα πολύλλιτον ὑμνοπολεῦσαι
Μαρκιανὸς πονέεσκεν. ἐγὼ δὲ οἱ ἤνυσα βουλὴν,
Χριστὸν ἀεὶ ζώοντα λαχὼν ἐπαρωγὸν ἀοιδῆς.

In Codice Barocciano XXV. qui nostro fere similis est, sed μειούρως, desinit enim in versu XII. Psal. CXLVIII. Mariano cuidam haec eadem praefatio inscribitur, adeo ut Catalogi eiusdem Bibliothecae auctor putaverit ipsum Marianum esse oratorem, cuius mentio incidit apud Ammianum Lib XXX. quod falsum omnino. Quod vero haec Epistola Apollinario adiudicanda nullo modo sit, ex eo eruitur, quod in ipsa agitur de metrica Psalmorum versione iam per universum orbem vulgata Eudociae Augustae, quam mul-

multis post Apollinarium annis vixisse neminem latet. Marciani igitur, non Mariani nomen ibi legendum esse crediderim, cui Ammianus quidam suam Psalmorum metaphrasim, ad imitationem Apollinarii elaboratam, dicaverit, cuius in praesens, reliquis deperditis, primi tantum Psalmi versio metrica, ut infra ex hoc eodem Codice eruitur, superest. Quae enim ibi narrantur Marciano Imperatori mirifice convenire mihi videntur. Is natus in Illyrico, humili loco, ex patre milite, praelio contra Gensericum Vandalorum Regem in Africa, infelicibus Asparis Ducis auspiciis commisso, captus est. Post Theodosii Iunioris obitum a Pulcheria huius sorore, in Imperii, thorique societatem receptus fuit, ea tamen lege, ne ipsam annis iam gravem adtingeret, A. C. CCCCL. die XXIX. Iul. vel iuxta Chronicon Alex. die XXVI. Aug. quod innuere videtur Prologi versus 50. Triduo post, Edicto contra haereticos lato, Episcopos pseudo-synodo Ephesina depositos, aut in exsilium eiectos revocavit. Chalcedone Concilium oecumenicum IV. sexcentorum triginta Praesulum convocavit, ipsique cum Pulcheria Augusta praefuit. In eo doctrina superiorum Conciliorum confirmata, Eutychianismus cum auctore, ut & Dioscorus damnatus, ac decretum est, *Mariam non tantum Christiparam, sed & Deiparam nominandam esse*. Cum Persis, Vandalisque pacem continuavit: Nobades, Blemyasque Aethiopia prolapsos per Florum repressit. Valentiniano Occidentis Imperatori auxilia submisit contra Attilam. Obiit tandem Princeps integerrimus, atque optimus A. C. CCCCLVII. die XXVI. Ian. Aet. A. LXIV. Vid. Marcellinum in Chronic. Evagrium Lib. II. Nicephorum Lib. XIV. Iornandem C. XLIX. Zonaram T. II. §. XXIV.

II. pag. 4 Occurrit primi Psalmi paraphrasis, ut opinor, Apollinarii; nam eius nomen ad marginem rubris litteris est adscriptum.

Ο῎λβιος ὃς [1] οὐ πεπόρευται δυσεβέων ἐνὶ βουλῇ,
Και πόδας οὐκ ἐςήσατ᾽ ἀλιτροτάτοισι κελεύθοις.
Οὐδ᾽ ἐφ᾽ ἕδρην φθινυθόντων θήκατο κλισμὸν ἑοῖο.
Ἐν δὲ νόμοισι Θεοῖο θελήματα πάντοτ᾽ ἐρείδει,
Καὶ μελεδῶνας πάσας ἤμασι, καὶ νυχίησιν·
Ὡς δὲ λύγος πεφύτευται τοῖσι δρόμοισι ῥεέθρων
Ὥριον ὃς θαλέθων κατακαίριον [2] δώσεται ἄνθος·
Οὔ τ᾽ ἀπὸ δ᾽ ἐῤῥυήσατο φύλλον ἐὸν μάλα θῆλλον·
Αὐτὰρ πάντ᾽ ἐσάωσε, τάπερ τελέθει πολύκαρπα·
Οὔκουν δυσεβέοντες τοῖσιν ὁμοίιοι, οὐκουν·
Ἢ ἀλλ᾽ ὡς χνόος ὅνκεν ἄελλα γαίης [3] ἄπο πάσσοι·
Τοῦτο διανςήσονται ἀτάσθαλοι οὐχὶ δίκησιν.

(1) Sic in Codice, sed abundat ὃς in metro.
(2) Sic, sed melius κατὰ καιρὸν.
(3) Sic, sed forte legendum γίας.

Sequitur deinde alia eiusdem Psalmi paraphrasis, hoc titulo praefixo: Ἀμμιανοῦ μετάφρασις κατὰ ζῆλον Ἀπολιναρίου. *Ammiani metaphrasis ad imitationem Apollinarii*.

Ο῎λβιος ἐν μερόπεσσιν, ὃς οὐκ οἶδε [4] μῆτιν ἀλιτρῶν,
Οὐδὲ κακοῤῥέκτων ἐδάη δυσπέμφελον οἶμον,
Ἀλλὰ Θεοῦ δίκησι κεκασμένος ἄφθιτον ὕμνον
Παγγενέτου βασιλῆος ἐνὶ ςομάτεσσιν ἀείδει,
Δένδρῳ ἐειδόμενος γὰρ ἐπὶ προχοῆς ποταμοῖο
Ἑςῶτι ὃ καρπὸν ἄγει κατὰ καίριον ὥρης·
Φύλλον ἔχει γλυκεροῖσιν ἀεὶ θαλέουσιν ὁμοῖον·
Εὐδοκίης ἐτύχησε θεουδέος ἤματα πάντα·
Ἀλλὰ κακοῤῥέκτων οὐκουν λάχε ταῦτα γενέθλη.
Ἶς ἀνέμου ὅτε πολλὸν ἐπερχομένη κατὰ βαιὸν,
Ῥίψεν ἀναρπάζασα, κόνιν γαίης ἄπο τηλοῦ.
Τῇ ἴκελος βαρύποτμος ἀμειδέα δώματα ναίων
Οὐδὲ δίκης ὀφθαλμῷ ἐσέδρακεν· εὐσεβέων Γὰρ
Παγγενέτης πάτον οἶδεν, ἀλιτρονόων ἀπὸ τηλοῦ.
Τοὔνεκα δυςήνων γενεὴ προθέλυμνος ὀλεῖται.

(4) Sic.

Nihil de hoc Ammiano, qui ut videtur, Psalmos, Apollinarii exemplo, Graecis reddidit versibus, a Caveo, Oudino, & Fabricio ll. cc. memoriae proditum est.

III. pag. 5. *b.* Iterum Psalmus primus ex Apollinarii quidem, sed diversa tamen versione cum ceteris omnibus psalmis inc.

Ο῎λβιος ὅς τις ἀνὴρ ἀγορήν δ᾽ οὐ νίσσετ᾽ ἀλιτρῶν,
Οὐδ᾽ ἐπὶ δὴν ςήριξεν ἀτασθάλων [5] ἴχνος ἀταρπῷ,
Οὐδ᾽ ὀλοῆς ἕδρησιν, κ. λ. reliqua huius psalmi cum citata editione Parisiensi concordant, praeter ultimum versum, qui totus est immutatus. Sic enim in Cod. legitur:

(5) Sic, sed forte ἀτασθάλῳ.

Αὐτὰρ ἁμαρτινόων ὀλοὴ τρίβος αἰὲν ὀλεῖται.

Huic primo psalmo subiecta sunt haec: Ἐντεῦθεν ἄρχεται μετάφρασις Ἀπολιναρίου, καὶ Ἰωάννου Γεωμέτρου· ἐν οἷς ἔγραψε καὶ Εὐδοκία Αὐγοῦςα, καὶ ἰάμβων Δωρόθεος Ἱεροσολυμίτης. *Hinc incipit metaphrasis Apollinarii, & Ioannis Geometrae, in quibus scripsit & Eudocia Augusta, & iambis Dorotheus Hierosolymitanus*. Heic observandum est, in quasdam tantum Odas sacras, non in Psalmos, Ioannis Geometrae paraphrasim hoc in volumine contineri. Eudociae autem, & Dorothei Hierosolymitani metricae Psalmorum versiones, quae hoc unico fortasse loco commemorantur, neque hoc ipso in Codice adparent, nec usquam omnino alibi amplius exstare vix credimus. Ceterum Apollinario nostro ex adversa pagina adiungitur ipse Graecus contextus soluta oratione, qui profecto quantum ab editis differat exemplaribus, libere pronunciare non possumus. Haec tamen versio sine auctoris nomine Graece & Latine saepius in Bibliothecis Patrum recusa est. Vide Fabric. l. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 652. Sed Apollinarium multis in locis ab editis differre, saepe correctum esse, idque non alterius manu, sed eius, qui totum Codicem exscripsit; nec tantum librarii lapsus emendatos, verum etiam genuina auctoris verba heinc einde inmutata comperimus. Quae quidem ipsius contextus varietas num fuerit ab ipso auctore profecta, & ex diversis petita exemplaribus, an ab inperita manu huc inlata, haud facile dictu est. Vltimus totius Apollinariae paraphrasis versus, qui ultimo psalmorum versui respondet, est qui sequitur p. 322. *b.* Λώβην δ᾽ ἐξαλάωσα περίφρονος Ἰσραήλου. Cui statim hi quatuor versus rubricatis litteris subiiciuntur, & adsunt in laudata editione Parisiensi:

Αἴ-

Αἶνον ἄγω σοι θεῖον ὑπέρτατε ἐν βασιλεῦσιν,
Οὕνεκεν ὀτραλέως περιηγέα βίβλον ἅπασαν
Δαβίδου πινυτοῦ περικαλλέος ἐκτολυπεῦσαι
Δῶκας ἐμὴν πανάποτμον, ἐν ἀνδράσιν ἔμπα, γενέθλην.
Laudem ago tibi divinam supreme inter reges,
Quoniam diligenter rotundum librum omnem
Davidis prudentis formosi describere
Dedisti meum infelix, inter viros tamen, genus.

In fronte huius ipsius paginae adscriptus est etiam numerus versuum Apollinarii hisce verbis: ὁμοῦ εἰσὶ στίχοι ἡρωϊκοὶ ͵εφν'. *Simul sunt versus heroici* 5550. Vtrum vero metaphrasis ista psalmorum, quae edita etiam fuit Graece & Latine Heidelbergae A. MDXCVI. seniori tribuenda sit Apollinario, qui floruit anno circiter Christi CCCLXII. an potius iuniori, non satis liquet. Eam patri rectius adscribit Gerardus Vossius de Historicis Graec. Lib. II. Cap. XVIII. quamvis alibi de Poetis Graecis Cap. IX. seniorem Apollinarium cum iuniore confundere videatur. Ceterum ii non satis adcurate a scriptoribus distinguuntur, ut in his labi proclivius sit. Operae pretium esset primam huius metaphrasis editionem quam ex duobus Bibliothecae Christianissimi Regis Codicibus Graece perquam nitide vulgavit Hadrianus Turnebus, subiunctis ad calcem variis lectionibus, A. MDLII. 8. cum Codice nostro conferre.

IV. pag. 322. *b.* Μετάφρασις τῶν ᾠδῶν ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου Γεωμέτρου *Explicatio Canticorum Ecclesiae ex ore Ioannis Geometrae* Carmine Iambico. Haec sunt IX. quorum primum legitur etiam in Codice Barocciano XXV. Vid. Catal. Mss. Angliae & Hiberniae pag. 2. Omnia vero habentur in Cod. Colbertino num. 1476. eaque teste Casimiro Oudino de Scriptor. Ecclesiast T. II. p. 617. sibi olim comparaverat Leo Allatius, ut & ipse testatur in Differt. de Libris Eccles. Graecor. pag. 62. Denique adservantur etiam in Bibliotheca Vffenbachiana, ut eruitur ex Catalogo Io. Henrici Maii, Halae Hermundurorum A. MDCCXX. fol. p. 482. ubi primum, & ultimum Carmen tamquam ineditum profertur. Hausta vero sunt ex libris veteris, ac novi Testamenti. Continent Israelitarum, superato mari, & Pharaone interemto, Moysis secundo Decalogum scribentis, & Annae matris Samuelis gratiarum actionem, Habacuci, & Esaiae preces per adloquutionem, Ionae ex pisce, trium Iuvenum in camino laudationem, eorumque ac demum Mariae Virginis hymnum: quae omnia heic iuventuti φιλέλληνι censuimus proponenda. Primi Psalmi inscriptio ἔμμετρος aeque ac sequentium.

ΩιΔΗ Α.

Αἰγυπτίων ὄλεθρος, Ἰσραὴλ κράτος.[1]
Ἄσωμεν ᾠδὴν τῷ κραταιῷ κυρίῳ,
Δόξης γὰρ ἐπλήρωσε τὴν οἰκουμένην.
Τὴν ἵππον ὡς ἔρριψε, καὶ τὸν ἱππότην
Ἄρδην Φαραὼ πρὸς θαλασσίαν χύσιν.
Οὗτος βοηθὸς, καὶ σκεπαστὴς, καὶ τρόμος,
Στρέφων τὰ δεινὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν.
Οὗτος Θεός μου, καὶ μόνος, καὶ δοξάσω,
Θεὸς πατρῷος, τοῦτον ὑψώσω μόνον.
Ἔθραυσεν ἐχθροὺς δεξιὰ σὴ Χριστέ μου.
Ὕδωρ διέστη πνεύματός σου τῇ βίᾳ,
Ἔκρυψε πόντος ἐκκρίτους ἱππηλάτας,
Ὡς τεῖχος ἐπάγησαν αἱ ῥευσταὶ φύσεις,
Γλώσσας μεγίστας εἶλες, ὀφρὺν βαρβάρων,
Ἄβυσσος ἐκπέπτωκε τοὺς ἀνουστάτους,
Σφοδρῶς ἔδυσαν, ὡς μόλιβδος εἰς βάθος.
Ἦξας δὲ λαὸν ἔκκριτον σὸν χειρί σου,
Ἐχθρῶν ἀνοίκτων ἐξέσωσας μυρίων,
Ὤικησας εἰς γῆν ἡδονῶν πηγὴν ὅλην.
Ὤδινον ἔθνη, καὶ παρωργίσθη γένος
Οἰκοῦν τὰ κύκλῳ, καὶ λάτραι θεῶν νόθων.
Εἴληφε Μωὰβ, καὶ Φιλυστιεὶμ τρόμος.
Ἔφριξε πᾶς τις σῶν βραχιόνων σθένος.
Ἀνθ' ὧν κροτοῦντες κυμβάλοις, καὶ τυμπάνοις,
Ψαλτηρίοις, φόρμιγξιν, ὀργάνοις, λύραις,
Καὶ πᾶσιν ἄλλοις εἴδεσι μουσουργίας,
Νίκας, τρόπαια, δόξαν ᾄδομαι μόνῳ
Σοὶ τῷ κρατοῦντι, καὶ θεῶν Θεῷ μόνῳ.

ΩιΔΗ Β.

Νόμου πάλιν γραφέντος ᾠδὴ Μωσέως.
Οὐρανὲ πρόσχες, γῆ δ' ἐνωτίσθητί μου,
Καὶ προσδοκάσθω φθέγμα τοὐμὸν ὡς δρόσος,
Ὡς ὄμβρος ἐπ' ἀγρόστην, ὡς νιφὰς χλόην.
Εἷς ἐστὶν ἡμῖν, εἷς Θεὸς, Θεὸς μόνος,
Σοφὸς, δίκαιος, πιστὸς, ἰσχυρὸς μόνος,
Ὁδοὶ δὲ τούτου καὶ τρίβοι πᾶσαι κρίσεις.
Οὗτος δὲ λαὸς μωρὸς οὐ σοφὸς κρίσιν,
Λαὸς πονηρὸς, καὶ παρεκτετραμμένος.
Οἵων καλῶν τίνουσι κυρίῳ γέρα;
Οὐκ αὐτὸς οὗτος σῶμα σὸν διαπλάσας;
Καὶ χερσὶ πήξας, καὶ διαρθρώσας μέλη;
Υἱόν τε τάξας, καὶ πατὴρ κεκλημένος;
Ἀρχήν τέ σοι δοὺς τῶν ὁρωμένων ὅλων·
Ἄφες τὰ κοινὰ, καὶ σκόπει τῶν σῶν ὅσα.
Πατὴρ ἐρεῖ σοι ταῦτα πρεσβύτης γέρων.
Ἀδὰμ τὸ πρῶτον ὡς διέσπειρε γόνους,
Ἔνειμεν ἔθνη, καὶ καθιστᾷ τοὺς ὅρους,
Ἄλλους μὲν ἄλλοις ἀγγέλους ἐπιστάτας,
Αὐτὸς δ' ἑαυτῷ κλῆρον εἴληχε μόνον,
Τὸν Ἰσραὴλ σχοίνισμα τοὺς Ἀβραμίδας.
Ὀφθαλμὸς ἦν ἄγρυπνος αὐτῷ προσβλέπων
Πηγὴν ῥέουσαν τὴν ἄνυδρον δεικνύει.
Παρεμβαλὼν ἔστηκεν εἰς φρουρὰν κύκλῳ.
Ὡς ὄμματός τις ἐξετήρησε κόρην,
Ὡς ἀετὸς πτέρυξιν εὖ ἡπλωμέναις
Συνεῖχεν αὐτοὺς· εἶχε καὶ μεταφρένων
Ὕπερθε χρυσῶν, ὡς νεοσσοὺς ἠγάπα.
Ἀνῆξεν εἰς γῆν ἰσχύος πεπλασμένην.
Πολλῶν ἔπλησεν ἡδονῶν πικνὸν στόμα,
Ἔλαιον ἐξέρευσε, καὶ μέλι πέτρας,
Βοῶν καλῶν τύρωμα θρεμμάτων γάλα,
Ἀρνῶν ἐρίφων στέαρ ἐκ μόσχων νέων,
Αἷμα σταφυλῆς ἡδὺ τοῦ πυροῦ κράτος.
Ὡς χόρτον εἶχον, πάντα πᾶσιν ἐτρύφων.
Πλησθεὶς Ἰακὼβ ἐξελάκτησε μέγα·
Ὡς εὐτραφής τις, ὡς πλατύς τε καὶ μέγας,
Ὡς πῶλος ἄττων τοῦ Θεοῦ παρετράπη,
Κρημνοὺς δὲ καὶ φάραγγας εἶχε, καὶ πέτρας,

(1) In marg. Αἰγυπτίων πόντωσις, ᾠδὴ Μωσέως.

 Ἔθυ-

Ἔθυσε πικροῖς φεῦ Θεοῖς, ϗ προσφάτοις,
Θεοῖς βδελυκτοῖς οἷς ἔθυσαν οὐ δέπω.
Λιπὼν δὲ τὸν τέκοντα, ϗ τρέφοντά σε,
Θεοὺς ἐποίεις τοὺς τεκόντας τὴν πλάνην.
Εἶδεν τὸ φρικτὸν ὄμμα, ϗ ζηλοῖ μέγα
Θυμοῦ γεμισθὲν, εἶπεν, ἐξαποστρέφω
Πρόσωπον· ἰδοὺ τοῖς στραφεῖσι τὰς φρένας
Παρεκκέκαυται, [1] θυμὸς ἤρθη, ϗ φλέγει,
Καὶ γῆν φάγῃ καρποὺς τε ϗ τὰ γῆς βάθη,
Καὶ πᾶν συνάξω δεινὸν εἰς αὐτοὺς τάχος,
Καὶ πᾶν κενώσω τῆς φαρέτρας μου βέλος, [2]
Λιμῷ τακήσῃ, βρῶσις ὀρνέων ἔσῃ,
Γένος πονηρὸν πλῆρες ἰοῦ θηρίον
Πικραῖς τενόντων συντελεσθήσῃ πάθαις.
Στελῶ κατ' αὐτῶν θῆρας ἠγριωμένους,
Ἄξω μαχαίρας ἐν ταμείοις τοὺς φόβους.
Ὁμοῦ δὲ πάντα παρθένος νεανίας,
Καὶ σὺν γέροντι μασθὸν ἕλκον παιδίον.
Εἶτα, διασπερῶ σε, θήσω νωνύμους,
Εἰ μὴ δι' ὀργὴν βαρβάρων παραφρόνων
Μακροχρονούντων μὴ συνεκτρίψωσί σε,
Καὶ κομπάσωσι, ϗ λαλήσωσι μέγα,
Ἡμῶν ἔδρασε ταῦτα χεὶρ, οὐ κυρίου.
Ἔθνος γὰρ ἄφρονον, ϗ παρεκτετραμμένον,
Εἰς ὕστερον δὲ ταῦτα γνώσονται τάχα.
Διώξεται γὰρ εἷς μόνος πῶς χιλίους,
Καὶ μυρίους κλινοῦσι πῶς μόνοι δύο;
Εἰ μὴ Θεὸς πέπρακεν αὐτοὺς εἰς φόνον,
Καὶ χερσὶν ἐκδέδωκε τῶν ἐναντίων.
Θεοὶ γὰρ αὐτῶν οὐδὲν ἶσοι τῷ μόνῳ,
Παραφρονεῖ, μέμηνεν ἔθνη τὰ ξένα,
Οἷς ἄμπελος μὲν, Σοδόμων, ϗ Γομόῤῥας,
Χολῆς σταφυλὴ, πικρίας πλήρης βότρυς,
Θυμὸς δρακόντων οἶνος ἰὸς ἀσπίδων.
Οὐ συμφορήσας ἐσφράγισα ταῦτά μοι,
Καὶ πάντα κεῖται νῦν τεθησαυρισμένα,
Ἐν ἡμέρᾳ τίσουσι ταῦτα τῆς δίκης,
Ὁ καιρὸς ἐγγὺς, ἠκόνηται τὸ ξίφος.
Τὸ τόξον ἐντέταται τῇ νευρᾷ βέλος,
Κρινεῖ γὰρ αὐτοῖς κύριος, ϗ τοῖς λάτραις
Ὀφθαλμὸν ἡδὺν ἐμβαλεῖ πεφρικόσιν·
Εἶδε γὰρ αὐτοὺς ἐκτόπως παρειμένους,
Ἐξητορημένους τε ϗ λελοιπότας
Ἰδὼν ἔφησεν, οἱ Θεοὶ ποῦ, ϗ φίλοι;
Ἐφ' οἷς ἐθάῤῥουν, οἷς ἐκόμπαζον μέγα,
Ὧν θυσιῶν τὸ στέαρ, ὧν σπονδῶν ῥύσιν,
Εἰς πλῆρες εἶχον ἡδὺ βρῶμα, ϗ πόμα,
Οὗτοι γενέθλων [3] σύμμαχοι, ϗ προστάται.
Οὐκ ἔστι γνῶτε πλὴν ἐμοῦ Θεὸς μόνος, [4]
Οὐκ ἔστι κἂν δράμητε γῆν τε ϗ πόλον·
Ἐγὼ τελευτῆς, ϗ πνοῆς ὁ ταμείας,
Ἐγὼ θανάτου, ϗ πνοῆς αὐτοκράτωρ,
Ἐγὼ πατάσσω, φάρμακον δὲ τραυμάτων
Ἐγὼ τίθημι. τίς δὲ χειρῶν ἐξέλῃ
Ἐμῶν; κρατοῦσι γῆς, πόλου, ϗ τῶν κάτω
Αἴρω πρὸς ὕψος χεῖρα, τοῦτο δ' ὀμνύω,
Ζῶ, ϗ χρονίζω κρεῖττον αἰώνων ὅλων,
Ζωὴ δὲ μᾶλλον, ϗ πνοὴ πάντων ἔφυν.
Ἐμὴν μάχαιραν ἀστραπῆς τιθῶ φλόγα,
Ἀνθέξεται δὲ χεὶρ ἐμὴ τῶν κριμάτων,
Καταξανῶ μάστιξι τοὺς ἀποστάτας,
Βέλη μεθύσω τῶν βροτείων αἱμάτων,
Καὶ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἐκ τῶν σωμάτων·
Οὕτω στρατηγήσαντος ἄρτι κυρίου.
Σκιρτᾷ μὲν αἰθὴρ, οὐρανὸς σὺν ἀγγέλοις,
Καὶ προσκυνεῖται πᾶσα τῷ κτιστῇ κτίσις.
Ἔθνη χάρητε κλῆρος υἱοὶ κυρίου.

ΩιΔΗ Γ.

Ἄννης Σαμουὴλ μητρὸς εὐχαριστία.

Ὡς ἐκρατύνθην κυρίῳ τὴν καρδίαν,
Ἤρθη κέρας μου τῷ Θεῷ, ϗ τὸ στόμα
Ἐξεπλατύνθη, ϗ κατ' ἐχθρῶν ἰσχύει.
Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς κύριος πλὴν σου μόνον
Δίκαιος οὐδεὶς ὡς σύ μοι Θεὸς μόνος.
Ταῦτ' οὖν ὁρῶντες, τοὺς ὑπερκόμπους λόγους
Ἐκκλινέτω πᾶς, μὴ δὲ χειλέων πρόῃ,
Μὴ δ' ὄγκον ἄρῃ, μὴ φρεσὶ, μὴ καρδίᾳ.
Θεὸς γὰρ οὗτος γνώσεων ὁ δεσπότης.
Τέχναι δ' ἕτοιμοι τῷ τεχνουργῷ τῶν ὅλων,
Τόξον κραταιῶν [5] ἠσθένησεν εἰς τέλος.
Οἱ δ' ἀσθενοῦντες ζωνύονται τὸ κράτος,
Τίκτει μὲν ἑπτὰ κοιλία στειρουμένη,
Ἄλλη δ' ἄτεκνος ἡ πρὶν εὐτεκνουμένη.
Πεινῶσιν ἄρτον οἱ πρὶν ἐμπεπλημένοι,
Πεινῶντες οἳ πρὶν γῆν παρῆκαν ἐκ κόρου.
Θεὸς χορηγὸς ϗ τελευτῆς, ϗ πνοῆς.
Βάλλει καθ' ᾅδου, πρὸς τὸ φῶς ἕλκει πάλιν,
Ὑψοῖ, ταπεινοῖ πλουτίσας ἢ πτωχίσας
Πενήτας ἐκ γῆς ἐξανιστᾷ, κοπρίας
Πτωχοὺς ἐγείρει, κυκλικῶς πάντα στρέφει.
Θρόνοις δυναστῶν ἐγκαθίζει τοὺς κάτω,
Εὐχάς τε πληροῖ, ϗ δικαίων τοὺς χρόνους
Ἐπευλογεῖ, δίδωσιν εὐετηρίαν·
Ἰσχυρὸς ἀνὴρ οὐκ ἐν ἰσχύι σθένει,
Θεὸς δὲ τούτου συμπατεῖ τὸν ἐνστάτην.
Μηδεὶς φρεσὶ γῆν, μὴ δὲ πλούτῳ, μὴ βίᾳ
Σοφὸς, κραταιὸς, πλούσιος, σθένων μέγα,
Μέγα φρονείτω· πάντα ῥεῖ, πάντα στρέφει.
Φόβος Θεοῦ βέβαιον ἐν βίῳ μόνον·
Τῆς ἀρετῆς ἡ κτίσις οὐ θνήσκει χρόνῳ.
Εἰς οὐρανοὺς ἀνῆλθε κύριος βροτῶν,
Ἐξ ὑστέρου γῆς ἄκρα κρίνει σὺν δίκῃ·
Οὗτος παρέξει τοῖς κρατοῦσι τὸ κράτος.

ΩιΔΗ Δ.

Τοῦ Δεσπότου σάρκωσιν Ἀβακοὺμ ἔφη.

Φήμης με τῆς σῆς ἔσχε κύριε κράτος,
Ἔργων δὲ τῶν σῶν θάμβος ἐξέστησέ με,
Ὡς γνωστὸς ἡμῖν ἐν δυσὶ ζωαῖς ἔσῃ,
Ὡς ἐκφανὴς δὲ τῶν χρόνων ἐπ' ἐσχάτων,
Καιρῷ δὲ λάμψῃς, ϗ φόβῳ πεφρικότος
Οἴκτου σὺ μνήσῃ, ϗ καταστείλῃς δέος.
Ὡς ἐξανίσχεις γῆς ἑώας φωσφόρος·
Λέων καθώσπερ ἐξ ὄρους κατασκίου.
Σῆς ἀρετῆς ἔκρυψεν οὐρανοὺς πλάτος,
Ἔπλησε δόξα τὴν ὅλην οἰκουμένην.
Οὗ φέγγος ὡς φῶς χερσὶν ἰσχύος κέρας
Φίλτρων [6] κραταιὸν, οἶκτος οὐκ ἔχων πέρας.
Οὗ πρὸ προσώπου ἐκπορεύσεται λόγος,
Παιδευτικὴ μάχαιρα δίστομον ξίφος,
Ἔστης, ἐσείσθη χθών· ἐπεὶ δευτήκεται
Ἔθνη κραταιὰ τῇ βίᾳ διεθρύβη,
Ὄρη πετρῶν τε σκληρότης διεῤῥάγη.
Πᾶς ἐπτοήθη Μαδιὰμ, πᾶς Αἰθίοψ.
Καθ' ὑδάτων στείλειας ὀργὴν μὴ σύγε.
Θυμὸς δὲ τοῖς ῥεῦσι μὴ σὸς ἐμπέσοι,
Μήδ' ἐν θαλάσσῃ σὴ παρόρμησις, μέδων

Ἔβης

(1) in marg. Πῦρ ἐκκέκ..

(2) Hic versus deerat in contextu, sed additus est posterius ab eadem, ut videtur, manu, quae totum codicem exaravit.

(3) superscriptum γενέσθων.

(4) Hic versus item deerat in contextu, ad marginem ab eadem, ut videtur, manu adiunctus.

(5) superscriptum κραταιῶ.

(6) superscriptum φίλτρω.

Ε῎βης ἐφ᾽ ἵππυς ἱππάσῃ σωτηρίαν·
Τενεῖς τὸ τόξον, ϗ κατὰ σκήπτρων βάλῃς·
Ῥαγήσεται γῆ ναμάτων ἀειῤῥύτων,
Ὡ᾽δὶς ἐπέλθοι τοῖς βλέπυσι τὴν χάριν,
Καὶ συνταῤῥάξεις ὑδάτων τὰς πλημμύρας·
Φωνὴν ἄβυσσος ἦρεν ὑψόθι μέγα,
Ὁ φωτὸς ἄρχων ὡς παρίππευσε κάτω,
Ε῎ϛη πρὸς αὐγὰς ἡ σελήνη τῦ πόλυ.
Σὴ ϗ βολὶς, φῶς, ἀϛραπῆς δὲ πῦρ, ὅπλον,
Γῆν ἐξερημεῖς σαῖς ἀπειλαῖς, σῷ χόλῳ.
Ε῎θνη κατάξεις, ἦλθες εἰς σωτηρίαν
Λαῦ τε τῦ σῦ τῶν τε σοι κεχρισμένων.
Βάλλεις κατ᾽ ἐχθρῶν δυσμενεϛάτων μόρον.
Δεσμοῖς τραχήλων συντρίβεις τὺς αὐχένας,
Κάρας δυναϛῶν ἐκτέμνεις ἐν ἐκϛάσει,
Καὶ σεισμὸς αὐτὺς λήψεται τῆς καρδίας·
Χανῦσιν οἷα πτωχὸς ἐσθίων λάθρα.
Ἵππυς δὲ τὺς σὺς εὐδρομεῖν καθ᾽ ὑδάτων
Δέδωκας ὑγρὸν συνταράττοντας κύτος.
Κατεπλάγην, ἔφριξα, ϗ συνεϛάλην,
Οἷς θεσπιῳδῶν, ϗ τὸ μέλλον προβλέπων.
Εἰσῆλθεν αὐτῶν μέχρις ὀϛέων τρόμος.
Συνεκλονήθην, ϗ βάθος τῆς ἰσχύος,
Αὐτὸς κατ᾽ αὐτὸν ἐκλονήθην οὐ σθένων.
Ἀνήσομαι τὸ πνεῦμα καιρῷ τῶν πόνων,
Εἰς λαὸν ἔλθω τῆς ἐμῆς παροικίας,
Δι᾽ ὧν συκὴ γλυκεῖα καρπὸν μὴ βρύσει,
Μὴ δ᾽ εὐφορῇ σοι βότρυς ἐν ταῖς ἀμπέλοις.
Ψευσθήσομαι δὲ ταῖς ἐλαίαις προβλέπων,
Καὶ τῆς ἀρύρας βρῶσις οὐ πλήσει ϛόμα,
Καὶ θρεμάτων τὸ πλῆθος ἐκλέλοιπέ μοι,
Λιμῷ τακέντων, ϗ βοῶν κενὴ φάτνη.[1]
Ἐμοὶ δὲ δόξα, κύριος, χαρὰ, σθένος
Εἰς συντέλειαν τῶν καλῶν τάττων πόδας,
Τιθεὶς πρὸς ὕψος ὥς τε νικᾷν ἐν μέλει·

ΩΙΔΗ Ε.

Ἡσαΐυ πρόῤῥησις, εὐχὴ τὸ πλέον.
Ἐκ νυκτὸς αὐγὴν εἶδε σὴν τὸ πνεῦμά μυ.
Φῶς γὰρ νόμος σὸς τοῖς ἐφημέροις λόγε,
Οἱ γῆς ἐν οἴκῳ [2] γνῶτε τὴν ἴσην κρίσιν.
Ἰδὺ πέρας γὰρ ἔσχε τῶν τολμημάτων.
Πᾶς δυσσεβὴς, πᾶς ἐῤῥέτω [3] μερόπων,
Οὐδ᾽ ὀρθὸν οἶδεν ἔργον ἐν γῇ, ϗ λόγῳ.
Ἤϛραψε Χριϛὸς, δυσσεβὴς πᾶς ἐῤῥέτω.
Ὁ δεσπότης ἤϛραψεν, ἐχθρὸς ἐῤῥέτω,
Ὡς αἰσχρὸν ὄμμα δόξαν ἁγνὴν οὐκ ἴδῃ,
Ὡς ἦν κραταιὸς σὸς βραχίων Χριϛέ μυ.
Καὶ τῦτον ὐκ ᾔδεισαν οἱ τολμητίαι.
Πλὴν γνῶντες οἰμώζυσι, ϗ σὺν αἰσχύνῃ.
Ζῆλος καθέλει [4] λαὸν ἠγριωμένον,
Καὶ λήψεται πῦρ ὡς τροφὴν ἐναντίυς.
Ὡς πᾶν καλὸν δέδωκας, εἰρήνην δίδυ.
Σὸν πλάσμα πλάσῃς ἐξαναπλάσαις μόνος·
Οὐκ ἴσμεν ἄλλον πλὴν μόνον σὸν δεσπότην,
Ὡς οὐ [5] πάλιν πνεύσυσιν οἱ τεθνηκότες·
Οὐδ᾽ ἰατροὶ σώσυσι νεκρὺς ἐκ τάφυ,
Ἀνθ᾽ ὧν ἐπάξεις ἐξολοθρεύσεις ἄρης,
Πᾶν ἄρσεν αὐτῶν ϗ κατάξεις εἰς τάφον.
Τοῖς γῆς κραταιοῖς δεινὰ πρόσθες Χριϛέ μυ.
Πρὸς σὲ βλέπυσιν οἱ φόβῳ πεφρικότες.
Παιδευτικὴ σὴ ῥάβδος εἰς μικρὸν δέος,
Τίκτυσαν ὥσπερ ἔσχεν ὠδὶς, ϗ μόγος.
Δριμύς τις ὀξὺς ῥήγνυσι, βοᾷ μέγα,
Καὶ σὴ κατέϛη μοῖρα τοιυτότροπος.
Τὸν σὸν φόβον σύνεσχε γαϛρὶ καρδίας,

(1) Sic in Codice, sed forte legendum φάτνη κενή,
(2) in marg. ἔποικοι.
(3) Sic in Cod. sed forte deest τῶν.
(4) in marg. καθίξει.
(5) in marg. Ζῶς.

Ὠδῖνας τίκτει πνεῦμα τῆς σωτηρίας.
Οὐ δὴ πεσεῖται πᾶς τις ὁ βλέπων ἄνω.
Ἡ γῆ πεσεῖται, [6] τῇδε προσεθεικότες.
Πνεύσυσι νεκροὶ, ϗ παλαιῶν μνημάτων
Οἰκήτορες ῥίψυσιν ἅλμασι λίθυς.
Πλησθήσεται δὲ χαρμονῆς πᾶσα κτίσις,
Ἅμα πᾶσι τοῖς βροτοῖς ἡ σὴ δρόσος,
Μόνον πεσεῖται δυσσεβῶν κατοικία.

ΩΙΔΗ ϛ.

Ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς τάδε.
Πρὸς κύριον κέκραγα συσχεθεὶς πόνοις,
Κἀκεῖνος εἰσήκυσε, ϗ φθάνῃ τάχος.
Ἤκυσε κραυγῆς κοιλίας ἐκ ταρτάρυ.
Ῥίψας θαλάσσης εἰς βάθη με καρδίας
Κυκλοῖ ποταμοῖς ὑδάτων, κύκλῳ [7] χέει
Ἰκνύμενόν μοι πνεύματος, ϗ καρδίαν
Ἐμῦ διῆλθε πνεῦμα τῶν σῶν κυμάτων.
Ἔφην ἀπῶσμαι Χριϛέ μυ σῶν ὀμμάτων,
Ὕδωρ κατέῤῥει τῆς ἐμῆς ψυχῆς μέχρι,
Ἄβυσσος ἐσχάτη με κυκλοῖ τὸν τάλαν.
Σχισμὰς πετρῶν ἔδυσα, ϗ γῆς πυθμένας
Ὤικησα, μοχλὺς εἶδον ἀῤῥήκτυς πάλαι.
Ἀλλ᾽ ἐκ φθορᾶς φῶς ἡ ζωή μυ βλεψάτω.
Σὲ τὴν γλυκεῖαν τῶν ὁρώντων ἡμέραν.
Ὡς ἐκπνέειν ἔμελλον, ὡς λιπεῖν βίον
Ἀνεπτερώθην νῷ λαβὼν τὸν δεσπότην.
Ἐμὴ προσευχὴ, πρὸς θρόνον τὸν σὸν δράμοι,
Καὶ σοῖς ἀχράντοις ὠσὶν εὐθὺς ἐμπέσαι.
Ἔλειψαν ὡς ἔλαιον αὐτὸν οἱ μάτην
Λαλῦντες, ἢ φρονῦντες, οἱ πλήρεις φθόνυ.
Ἐγὼ δὲ θύσω δόξαν, αἶνον χειλέων,
Δάκρυον, εὐχὴν, συντριβὴν τῆς καρδίας,
Καὶ πάντα δώσω θᾶττον, ὧν ὑπεσχόμην
Σοὶ τῷ ϛρατηγύντων [8] κρατῦντι τῶν ὅλων.

ΩΙΔΗ Ζ.

Δρόσος καμίνυ τῶν τριῶν αἶνος νέων.
Ὡς εὐλογητὸς, αἰνετὸς, δόξης γέμων
Θεὸς πέφυκας ὁ πρὶν ὀφθεὶς πατράσιν.
Θεὸς κραταιὸς, φρικτὸς, οἰκτιρμῶν γέμων.
Δίκαιος εἶ τὰ πάντα, ϗ πᾶσαι κρίσεις
Αἱ σαὶ δίκαιοι, πᾶσα δ᾽ εὐθεῖα τρίβος,
Καὶ πᾶσα πρᾶξις εἰς ἀλήθειαν βλέπει,
Καὶ πάντα νῦν ἐπῆξας ἡμῖν σὺν δίκῃ,
Ἡμῖν τε ϗ σῦ τῇ πανολβίῳ πόλει,
Πόλει κρατειᾷ φιλτάτων συ πατρίδι.
Πολλῶν δίκας σοὶ τείνομεν τολμημάτων
Ὡς ἐξατεϛράφημεν, ὡς ἀποϛάται
Ὤφθημεν ἐκ σῦ, τὺς τεθέντας σοι νόμυς
Παθῦντες ὐκ ἔγνωμεν, ὐ προϛαγμάτων
Τῶν σῶν ἐπεϛράφημεν, ὐ δὲ καρδίαις
Κεκρυμμέναις συνείδομεν τὰ πρακτέα,
Δι᾽ ὧν δικαίων ἐξετόξευσας βέλος.
Ἅπαν καθ᾽ ἡμῶν πᾶν ἐπῆξας σὺν κρίσει.
Δέδωκας ἡμᾶς χερσὶ δυσμενεϛάταις
Ἐχθρῶν ἀπίϛων, ἐκ νόμων μιαιφόνων,
Δεινῷ βασιλεῖ, ϗ τυραννικωτάτῳ
Κυκῶντι πᾶσαν ἐν πονηρίᾳ χθόνα.
Οὐκ ἔϛιν ἡμῖν ὖν διᾶραι τὸ ϛόμα,
Χλεύη, γέλως, ὄνειδος, αἰσχύνη, κόπρος
Πᾶσι δικαίοις σοῖς κατέϛημεν λάτραις.
Μὴ δὴ προδώσεις εἰς τέλος μαϛιγίας,
Ὅρκυς δὲ τὺς σὺς σκορπίσας εἰς ἀέρα
Οἶκτόν τε τὸν σὸν ἐξαποϛείλῃς ὅλως.
Τὴν κλῆσιν αἰδέσθητι, ϗ τὴν σὴν φύσιν
Δι᾽ Ἀβραὰμ τὸ φίλτρον Ἰσαὰκ λάτριν

(6) in marg. Οἱ γῆ πεσῦνται.
(7) in marg. πλῆθος.
(8) ita reddidimus ex corrupta voce ϛρατώντων.

Σὸν Ἰσραὴλ τρεῖς ἡ τριὰς πρέσβεις δέχȣ,
Οἷς ϗ προεῖπες σπέρμα πληθῦναι τόσον
Ψάμμον θαλάσσης, ὥσπερ ἄστρα τȣ̃ πόλȣ.
Δι' ὧν βασιλεῦ ἐσμὲν ἠπορημένοι,
Σμικροὶ, ταπεινοὶ, δυστυχεῖς, ἀπωσμένοι,
Ἔθνȣς τὲ παντὸς, γῆς ὅλης ὑβρισμένοι
Μάστιξι πολλαῖς οἷα ταῖς ἁμαρτίαις.
Οὐκ ἔστιν ἄρχων, ȣ̓ προφήτης ȣ̓δέ τις,
Ποιμὴν, δικαστὴς, ἱερεὺς, στρατηγέτης,
Οὐ θυμίαμα, προσφορὰ, ϗ θυσία,
Οὐ ναὸς, ȣ̓ δὲ βωμὸς ὥς τε ϗ θῦσαι
Κάρπωμα δεκτὸν, ϗ γόνυ κλῖναι κάτω,
Καὶ τὸν σὸν οἶκτον ἑλκύσαι παραυτίκα.
Ἀλλ' ἀντὶ πολλῶν ταῦτα θυμάτων δέχȣ
Ψυχὴν ταπεινὴν πνεῦμα συντετριμμένον,
Πηγὰς ῥεύσας δακρύων ἐξ ὀμμάτων,
Ταύρων καθώσπερ μυριάδας, ϗ τράγων,
Σκαίροντας ἀρνȣ̀ς, πίονας μόσχȣς νέȣς.
Οὕτω παρ' ἡμῶν τὰς ἀναίμȣς θυσίας
Ὡς τερπνὰ δῶρα, ϗ δέχȣ, ϗ προσδέχȣ.
Οὐ γὰρ καλύψει τὸ πρόσωπον αἰσχύνη
Τῶν σοὶ τὸ θάρσος εἰς ἀεὶ τεθεικότων.
Καὶ νῦν ποθȣ̃μεν, ϗ κεκολλήμμεθά σοι,
Καὶ φρίσσομέν σε, ϗ θέας ἠρτημένοι
Τῆς σῆς ὄπισθεν, ὥσπερ ἐκπεπληγμένοι
Δρυμεῖς ἐρασταί σοι βοῶμεν ἐκ βάθȣς.
Μὴ δὴ παρόψει, μὴ καταισχύνῃς λάτρας,
Δράσον μεθ' ἡμῶν οἷα χρηστὸς τῇ φύσει,
Πρᾶος, προσηνὴς, ἵλεως, οἴκτȣ γέμων,
Θαυμαστὸς ἰσχὺν, δόξαν ἠμφιεσμένος.
Μετατραπείη τοῖς κακȣ́ργοις ἡ δίκη,
Τὴν ἐντροπὴν λάβοιεν οἱ τολμητίαι·
Λήψοιτο δεινὰ, δεινὰ τȣ̀ς ἐργασμένȣς,
Λήψοιτο τὸ πρόσωπον αὐτῶν αἰσχύνη,
Πάσης πέσοιεν ἐκ δυναστικῆς βίας,
Καὶ συντριβείη πᾶν τὸ τῆς ῥώμης κράτος.
Γνώτωσαν ὡς σὺ κύριος Θεὸς μόνος,
Θεὸς κραταιὸς γῆς ὅλης, δόξης ὅλης.
Οἱ τρεῖς μὲν ȣ̃τως εὐσεβεῖς νεανίαι.
Οἱ δ' ἐμβαλόντες εἰς κάμινον τȣ̀ς νέȣς,
Βάλλοντες ȣ̓κ ἔλιπον οἷς περ τὴν φλόγα
Εἰς ὕψος ἦρον ἑπτάκις πυργȣμένον,
Ἐξ ἑπτὰ πηχῶν ἔβρεμε τὸ πῦρ μέγα.
Ἡ φλὸξ ἐχεῖτο, ϗ διέτρεχε κύκλῳ.
Φλέγει δὲ πάντας ȣ̃σπερ εὗρε, ϗ κύκλῳ
Δεινȣ̃ τυράννȣ δημίȣς ὑπηρέτας,
Καὶ συγκατῆλθε τȣ̃ Θεȣ̃ παραστάτης.
Οὗτος ῥιπίζει τὴν κάμινον κυκλόθεν
Φαιδρὸς ῥιφεῖσι τοῖς νέοις εἰς τὴν φλόγα,
Ὃς ἐκτινάσσει τῆς καμίνȣ τὴν φλόγα,
Μέσον δὲ πνεῦμα τῆς καμίνȣ πνεῖ δρόσον,
Ψύχον τὶ τερπνὸν, ϗ σύριζον ἠρέμα.
Τὸ πῦρ μερισθὲν φῶς παρέχει τοῖς νέοις,
Τὸ καυστικὸν δὲ τοῖς ἀνάψασι μόνοις,
Συνεῖχεν ὡς θάλαμος ἡδὺς τȣ̀ς νέȣς.
Ἔφλεξεν ȣ̓δὲν οὐ παρενώχλησέ τι,
Δεσμȣ̀ς ἔκαυσεν· οὐκ ἔκαυσε δὲ τρίχας.
Τό τε κρατȣ̃ντες εὐσεβῶς οἱ τρεῖς ἅμα
Μιᾷ τε γλώσσῃ, ϗ μιᾷ προθυμίᾳ
Πλέκοντες ἦσαν αἶνον, ὕμνȣν, εὐλόγȣν,
Εἶχον χορείαν, ᾖδον εὐχαριστίαν·
Καὶ ταῦτα τερπνῶν ἐξεφώνȣν χειλέων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας
Θεὸς κραταιὸς, κύριος παντοκράτωρ,
Θεὸς παλαιὸς τῶν πάλαι γεννητόρων,
Ὑψηλὸς, ὕψȣς παντὸς αἰώνων ἄνω.
Οὗ κλῆσις εἰς ἄπειρον αἰώνων τέλος
Νικῶσα δόξαν, ὕμνον, ὕψος, ϗ χρόνον.
Ὡς εὐλογητὸς ἐν θρόνῳ τȣ̃ σȣ̃ κλέȣς
Ὑπὲρ μέλος πᾶν ὕμνον, ὕψος, ϗ χρόνον.
Βλέπων ἄνωθεν τῆς ἀβύσσȣ πᾶν βάθος,
Θρόνοις χερȣβὶμ ἐγκαθήμενος φλέγων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας,
Ὃν εὐλογȣ̃σιν οὐρανοὶ, γῆ, ϗ νόες.

ΩΙΔΗ Η.

Ὕμνος τῶν σοφῶν νέων, αὖθις ϗ ᾠδή.
Τὰ κτιστὰ τὸν κτίσαντα Χριστὸν εὐλόγει.
Ὑψȣ̃τε, δοξάζοιτε μέχρι τερμάτων
Πόλος Θεȣ̃ νόες τε τὸν Θεȣ̃ λόγον
Ἅπαν τὸ ῥευστὸν, πᾶσα τῶν ἄνω φύσις
Ὑψȣ̃τε) ἄστρων, σελήνης κάλλος, ἡλίȣ φάος.
Ὑψȣ̃τε) πᾶν πνεῦμα, ϗ πᾶς ὄμβρος, ἡ πᾶσα δρόσος.
Ὑψȣ̃τε) καύσων, ψύχος, πῦρ, καῦμα, φλογμὸς ἡλίȣ.
Ὑψȣ̃τε) φῶς ϗ σκότος, νὺξ, ἡδὺ φέγγος, ἡμέρα.
Ὑψȣ̃τε) πάχναι, κεραυνοὶ, χιόνες πᾶσαι [1], νέφη. (1) in marg. πάγοι.
Ὑψȣ̃τε) ὄρη, λόφοι, γῆ πᾶσα, πᾶσα γῆς φύσις.
Ὑψȣ̃τε) πηγαὶ, θάλασσαι, τῆς ὑγρᾶς πᾶν θηρίον.
Ὑψȣ̃τε) τὰ πεζὰ, τὰ πτερωτὰ, πᾶν γῆς θηρίον,
Ὑψȣ̃τε) υἱοὶ βροτῶν ἅπαντες, Ἰσραὴλ ἅπας.
Ὑψȣ̃τε) θῦται, προφῆται, λάτραι ϗ νεωκόροι.
Ὑψȣ̃τε) ψυχαὶ δικαίων, αἱ πνοαὶ τῶν κειμένων.
Ὑψȣ̃τε) οἱ ζῶντες ἁγνῶς, οἱ ταπεινοὶ καρδίαν.
Ὑψȣ̃τε) Ἀνανία τε, Μισαὴλ, Ἀζαρία·
Ὑψȣ̃τε) στίφος προφητῶν, μαρτύρων, ἀποστόλων
Ὑψȣ̃τε) τὸν φῦντα, τὸν φυέντα πνεῦμα τὰ τρία.
Εἷς κύριος, σέβοιμεν ἓν, ϗ τὸ κράτος,
Νῦν, ϗ πρὶν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

ΩΙΔΗ Θ.

Ὠιδὴ θεάνδρȣ μητροπαρθένȣ κόρης.
Ψυχὴ σέμνυνε δεσπότην, τὸ πνεῦμά μȣ
Ἀγαλλία, χόρευε, χαῖρε, ϗ κρότει.
Ἐπεὶ δὲ ϗ γὰρ κύριος πρὸς τὴν λάτριν,
Καὶ τὴν ταπεινὴν ἦρεν εἰς ὕψος μέγα.
Τέθεικε θαῦμα τῆς ὅλης οἰκȣμένης.
Ἰδȣ̀ κλεΐζει πᾶν γένος με, πᾶν ἔθνος.
Μέγιστά μοι δέδρακε, ϗ κρείττω λόγȣ.
Ἧ [2] δόξα, κλῆσις, οἶκτος, οὐκ ἔχων κόρον. (2) Sic in Codice.
Ἔδειξεν ἡμῖν τὸ κράτος βραχιόνων.
Εἷλε δυνάστας ἐκ θρόνων, ϗ τȣ̀ς κάτω
Ὕψωσεν ἐκ γῆς· ἐξέπλησε γαστέρας
Λιμῷ τακείσας, ἐξέτυξε τὴν ὕβριν.
Τοῦ παιδὸς ἀντίληψις Ἰσραὴλ ἔφυ.
Καθὼς προεῖπε τοῖς παλαιοῖς πατράσι,
Πρὶν Ἀβραάμ τε, ϗ σεμνοῖς Ἀβραμίδαις.

In fine additur hic versus:

Ψαλτῆρος, ᾠδῶν τ' ἐνθέων τέρμα φθάσας.
Terminum adtigi psalterii, & odarum divinarum.

Vbi adnotandum est, primum solam Odarum paraphrasim heic exhiberi, nullo prosaico contextu adiecto; tum quae nos margini adiecimus, ea in Codice pariter referri, ita tamen, ut conrectiones ne sint, an variae lectiones dignosci nequeat; denique repetitionem vocis Ὑψȣ̃τε in VIII. Cantico, licet abundet in versu, nos tamen lectioni Codicis adhaerentes, minime omittendam putasse.

Cod. Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV. bene exaratus, & servatus. Constat fol. 336.

ΒΙΒΛΙΑ.

BIBLIA.

Tomus Biblicus continens Pentateuchum, & Libros Iosue, Iudicum, & Ruth.

COD. XXXVIII. I. pag. 2. ΓΕΝΕΣΙΣ. GENESIS, Inc. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός. Des. κ̀ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῷ Αἰγύπτῳ. Divisus est hic Liber in CXLVIII. Capita.

II. pag. 69. ΕΞΟΔΟΣ. EXODVS. Inc. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ὑῶν Ἰσραήλ. Des. ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν. Dividitur Liber in LXXXIV. Capita.

III. pag. 124. ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ. LEVITICVS. Inc. Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν, ϗ ἐλάλησε κύριος αὐτῷ. Des. πρὸς τὰς ὑοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. Habet Capita LXII.

IV. pag. 165. *b*. ΑΡΙΘΜΟΙ. NVMERI, Inc. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Des. ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ. Continet Cap. LXI.

V. pag. 223. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ. DEVTERONOMIVM. Inc. Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησε Μωϋσῆς. Des. ἃ ἐποίησε ἔναντι παντὸς Ἰσραήλ. Habet Cap. LXIX.

VI. pag. 269. ΙΗΣΟΥΣ. IESVS. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωϋσῆ. Des. κ̀ κατεκυρίευσεν αὐτῶν ἔτη δέκα κ̀ ὀκτώ. In Capita tributus est XXVIII.

VII. pag. 302. ΚΡΙΤΑΙ. IVDICES. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰησοῦ. Des. ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Partitur in Capita XXXIII.

VIII. pag. 335. ΡΟΥΘ. RVTH. Inc. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κρίνειν τοὺς κριτάς. Des. κ̀ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. Καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν Δαβίδ. Nulla heic Capitum divisio adparet.

Praecedit Librum Geneseos antiqua insignis pictura fundo aureo, quae in quinque divisa loculamenta, mundi opificium repraesentat. In primo, & secundo, Divinus artifex, excelso residens throno, adscripta voce φῶς, lucem extensa excitat manu, ipsique adstant chori Angelorum, cum alis, ac nimbis capiti circumductis. In tertio loculamento adparet divisio aquae a terra, additis vocibus superius ὕδατα, & inferius ἀέρες. In quarto, caeli, adiectis litteris οὐρανός. In quinto, terra omnis, montibus, vallibus, sylvis, arboribus, herbis, floribusque distincta. Deinde pag. 2. *b*. post illa verba Cap. I. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη, alia item elegans pictura, Firmamentum cum Sole, & Luna complectitur. Pag. 3. duobus aliis loculamentis, altero mare cum piscibus, & caelum cum avibus, altero terram cum animantibus repraesentante, perficitur opus sex dierum, ut in memorato Cap. I. Geneseos, v. 31. Pag. 4. sequitur creatio hominis, ac faeminae, in quos anima per radios quosdam a manu inmittitur, quae superne ex Firmamento protenditur. Atque haec omnia ad Cap. II. Geneseos pertinent. Quo quidem in loco animadvertendum est nihil frequentius in sacris litteris usurpari ad declarandum Dei praesidium, auxilium, ac refugium, quam dexteram eius super nos extensam, per quam nimirum, non solum liberari nos a malis, sed etiam in hoc mortalis vitae cursu salutaria omnia beneficia ab ipso bonorum omnium largitore in humanum genus derivari comperimus. Hinc Regius Psaltes: *Dextera manus tuae protexit me*. Ad impetrandum hoc salutare beneficium cantari, vel recitari solebat Psalmus XC. *Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione Dei caeli commorabitur*. Quae quum nota sint omnibus, & ab aliis verbis amplissimis pertractata, praetermittimus. Pagina sexta tota est depicta, & in superiori parte Adam, atque Evae voluptates in Paradiso, quibus omnia parent animantia, in inferiori vero mala, quae ob eorum lapsum in mortales inruerunt, delineata sunt. Ambo primum humi iacentes exhibentur. Evae deinde erectae, malesuadus ac versipellis serpens tortuosis amplexibus circumvolutus auribus obstrepit, ut vetitum decerpat pomum, iamque ad arborem una properantes, degustant. Hinc factum fuit, ut demisso vultu, nuditatis suae sero conscii, & iam laboribus, aerumnisque tota cum posteritate addicti, inrevocabili a Deo lata sententia, *In sudore vultus tui vesceris pane tuo*, e Paradiso eiicerentur, cuius ante portam imago Cherubim conlocatur. Interim infelicissimi nostri parentes secus flumen, quod amoenissimam illam regionem interfluit, inlata sibi malorum incommoda deplorant. De primo mundi opificio, ac supervenientibus ex comestione vetiti pomi aerumnis multa, ac praeclara congessit Thomas Crenius in Fasciculis Exercitationum Philologico-Historicarum Lugduni Batav. MDCXCVIII. Tom. II. 8. Aurum in fundo positum totas paginas occupat; huic superinducti varii colores fuerunt, qui aevi diuturnitate multis in locis adeo evanuere, ut vix tantillum antiquae delineationis vestigium supersit. Ceterum Codex hic est praestantissimus, aureisque litteris passim, non singulorum tantum librorum, sed cuiuscumque etiam capitis, ac sectionis initio exornatur. Aureae quoque sunt capitum inscriptiones, quae in superioribus paginarum marginibus ubique adponuntur. Animadvertimus praeterea illius contextum a vulgata lectione edita Lutetiae Paris. An. MDCXXVIII. quam in eius recensione prae manibus habuimus, identidem discrepare. Finis libri Ruth Graecam crucem in ultima efformat pagina: de qua quidem veterum scriptorum consuetudine cruces in principio, vel in fine codicum efformandi, vide Gretserum Oper. Tom. III. edit. Ratisbon. A. MDCCXXXIV. pag. 110. seqq. ubi hac super re, quamplu-

plura egregia, ac lectu digna congessit.

Codex Graec. membran. Ms. in fol. nitidissimus, Sec. XI. Constat fol. 339.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID CARMEN.

COD. XXXIX. I. pag. 1. ΔΑβὶδ Προφήτυ, ϗ Βασιλέως μέλος. *David Prophetae & Regis carmen*. Inc. a Psalmo I. Μακάριος ἀνὴρ, κ. λ. & des. in Psalm. CLI. idiographo: Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μυ, κ. λ.

II. pag. 211. Cantica Prophetarum, ut in aliis Codicibus. Incipiunt a Cantico Moysis: Α῎σωμεν τῷ κυρίῳ, & desinunt in illo Ezechiae Regis Iudae: Ε'γὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μυ.

Cod. Graec. membr. Ms. Sec. XI. in 12. nitidissimus, cum argumentis Psalmorum, & initialibus cuiuscumque Psalmi, ac versus, litteris aureis. Constat fol. 231.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

CANONES ECCLESIASTICI DIVERSORUM.

COD. XL. INitio Codicis Antonius Augustinus haec propria manu adnotavit „ Ioannis Zonarae Monachi collectio LV. Canonum Apostolorum, & VII. Conciliorum generalium; tum perquam multorum particularium, sive provincialium; Sanctorum item Patrum & horum omnium interpretationum. Quibus inseruntur nonnulla Cyrilli, Dionysii, Petri, Gregorii Canonicae, Athanasii, Magni Basilii, Gregorii Nysseni, Cyrilli ad Domnum, Gregorii Theologi, Gennadii, Συνοδικὴ διάγνωσις τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχου Κωνςαντινουπόλεως κυρῦ Ι'ῶ. περὶ μοναςηρίων &c. Illic de praecipuis Ecclesiasticis Capitulis περὶ ἑνώσεως τῆς ἐκκλησίας. Item de Nuptiis, & Epistola quaedam Theodori τοῦ Βαλσαμών. Praeterea nonnulla τῦ βασιλέως κυρῦ Ι'ωάννου τῦ Δύκα. Item κυροῦ Γερμανοῦ, Λέοντος. Quibus coniungitur quidam tractatus Sisinii, maxime de his quae pertinent πρὸς τὸν γάμον, valde diffusus, cum tabella graduum cognationis. Michaelis Antipathi iudicis Attaliotae compendium ad Hexabiblon, cuius capita praemonstrat index. Subscribuntur ad haec quaedam Novellae Leontis Romani presbyteri, Porphyrogennetae, Alexii Comneni, Michaelis Patriarchae de vetitis nuptiis &c. Iustiniani περὶ ἐκκλητοῦ. Dictionarium, quo Latina iuris verba Graecis explicantur. „ Ita Episcopus Ilerdensis Ant. Augustinus. Nunc nos singula ordine persequamur.

I. pag. 1. Praecedit Graecus Index eorum, quae in hoc Codice continentur, qui quidem novem paginas occupat.

II. pag. 10. Volumen ipsum sic inscribitur: Ε'ξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων Α'ποςόλων, ϗ τῶν οἰκυμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν ϛ τῶν τοπικῶν, ἤτοι, μερικῶν, ϗ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων, πονηθεῖσα τῷ μοναχῷ Ι'ωάννῃ τῷ Ζωναρᾷ, τῷ γεγονότι μεγάλῳ Δρυγγαρίῳ τῆς Βίγλας, ϗ Πρωτοασηκρῆτις. *Expositio sanctorum Canonum, tam sanctorum Apostolorum, quam universalium Conciliorum: sed & topicorum, videlicet, particularium, & reliquorum sanctorum Patrum, elaborata a Monacho Ioanne Zonara, magno Drungario Viglae, & Primo a secretis*. Praefatio incipit: Η' δήλωσις τῶν λόγων συ φωτιεῖ. Des. ἵνα μὴ δι' ἀνηκοΐαν κατακριθῶ. Proponuntur mox Canones Apostolici, qui a p. 10. usque ad 29. *b.* progrediuntur, LXXXV. capitibus comprehensi, quorum singulis subiicitur interpretatio, cum hoc titulo: Κανόνες τῶν ἁγίων Α'ποςόλων. *Canones sanctorum Apostolorum*. Primus Canon, Πόσοι ἐπίσκοποι χειροτονῦσιν ἐπίσκοπον. *Quot Episcopi Episcopum consecrent*. Inc. Ε'πίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν. Vltimus definit: πατράσιν ἐγκεκριμένων ἐκτός. His succedit apocryphorum librorum veteris ac novi Testamenti notitia. Inc. Α'δὰμ, Ε'νώχ. Des. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθίαν. De horum Canonum auctore, vide apud Labbaeum Tom. I. Concil. edit. Paris. G. L. A. MDCLXXI. fol. pag. 25. & seqq. item in Cotelerii editione Paris. G. L. Operum Sanctorum Patrum, qui temporibus Apostolicis floruerunt, Barnabae, Clementis, Hermae, Ignatii, & Polycarpi, pag. 126. & 375. nec non in Francisci Turriani Prooemio, Scholiis, & Observationibus ad S. Clementis Apostolicarum Constitutionum Libros octo. Huc etiam pertinent Io. Zonarae & Theodori Balsamonis Syntagmata Canonum, cum eorum Commentariis Graecis, Paris. A. MDCXVIII. & MDCXX G. L. duobus Tomis in fol. edita: quae tamen ob varios Graecorum errores caute legenda sunt; nosque eadem pervolvimus, & cum recensione hac nostra contulimus in Biblioth. Riccardiana, nec quoad nobis innotuerit, Florentiae alibi publice exstant.

III. pag. 30. Περὶ τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς πρώτης συνόδυ. *De sancto, & universali Concilio primo*, Canones XX. adiecta cuique expositione. Praefatio est historica, enarrans tempus, Episcopos, & acta huius Concilii, id quod in omnibus fit. Praefationis initium: Η' ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ πρώτη σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος τῦ μεγάλυ Κωνςαντίνυ. Finis: περὶ ἐκκλησιαςικῆς καταςάσεως κανόνες ἐξεφωνήθησαν. Canon primus inscribitur: Τίνες τῶν εὐνύχων εἰς ἱερωσύνην δεκτοὶ, ϗ τίνες ἀπόβλητοι. *Quinam eunuchi ad sacerdotium apti, vel minus*. Inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχειρυργήθη. Vltimus des. ὁ παρὼν κανὼν τηρεῖσθαι παρὰ πάντων θεσμοτεθεῖ. Vide Tom. II. cit. edit. Concil. a pag. 1. usque ad 410. & cit. Io. Zonarae syntagma p. 47.

IV. pag. 39. Περὶ τῆς ἁγίας, ϗ οἰκυμενικῆς δευτέρας συνόδυ. *De sancto & universali Concilio secundo*, Canones VII. cum suis interpretationibus. Brevissima praefatio incipit:

Ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ δευτέρα σύνοδος γέγονεν ἐπὶ βασιλέως Θεοδοσίου. Des. καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους κανόνας. Canon primus Περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν πρώτῃ συνόδῳ, καὶ περὶ αἱρέσεων. *De custodienda fide Nicaeae in primo Concilio tradita, & de sectis.* Inc. Ὥρισαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ἅγιοι πατέρες. Desinit ultimus: καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς μυοῦνται θεῖον μυστήριον, εἶτα βαπτίζονται. Vid. T. II. cit. Labbaei edit. a pag. 911. usque ad 978. & cit. Io. Zonarae syntagma p. 67.

V. p. 44. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου. *Canones sancti & universalis Concilii tertii*, qui sunt VIII. Praefatio incipit: Ἡ τρίτη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ. Des. ὃς καὶ καθῃρέθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. Canon primus, Ὅτι οἱ ἐναντιωθέντες τῇ συνόδῳ ταύτῃ ὑπὸ καθαιρέσεως ἐγένοντο. *Quod ii, qui adversabantur huic Concilio, subiecti erant excommunicationi.* Inc. Ἐπειδὴ ἐχρῆν καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας. Vltimus des. παρὰ τὰ νῦν ὡρισμένα ἄκυρος ἔσται. Vid. in cit. Labb. edit. T. III. a pag. 1. usque ad p. 1257. sed praesertim p. 445. 690. 801. & seqq. Huic VIII. Canoni subnectitur Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδου, πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγῆ σύνοδον, περὶ Εὐσταθίου τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτου. *Epistola eiusdem sanctae Ephesinae synodi ad sacram Pamphyliae synodum, de Eustathio, qui fuit eorum Metropolitanus.* Inc. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει. Des. Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Exstat una cum Canonibus superioribus in cit. syntagmate Io. Zonarae p. 77.

VI. pag. 51. Κανόνες τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου, καὶ οἰκουμενικῆς. *Canones sancti & universalis Concilii quarti*, qui sunt XXX. Praefatio incipit: Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τετάρτη σύνοδος. Des. ἐξέθετο δὲ καὶ κανόνας τοὺς ὑποτεταγμένους. Canon primus Περὶ τοῦ κρατεῖν τοὺς κανόνας τῶν πρὸ ταύτης συνόδων. *De eo, quod Canones Conciliorum ante hoc habitorum, valeant.* Inc. Τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καθ' ἑκάστην. Vltimus des. τὴν οἰκείαν σωτηρίαν ἀμύσαι. Sunt in cit. Io. Zonarae syntagmate p. 92. Vid. T. IV. cit. edit. Labbaei p. 1. usque ad 1007. sed praecipue pag. 77. & 775.

VII. pag. 66. *b.* Quinti & sexti Concilii praeter Praefationes nihil. Quinti Praefatio incipit: Ἡ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως. Des. κανόνας δὲ ἡ τοιαύτη σύνοδος οὐκ ἐξέθετο. Sexti incipit: Καὶ ἡ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων. Des. οὐδὲ αὕτη μέντοι ἡ σύνοδος κανόνας ἐξέθετο. Ita etiam in Io. Zonarae syntagmate pag. 123.

VIII. pag. 67. Περὶ τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδου. *De Concilio sexto sic dicto*, Canones CII. cum suis interpretationibus. Praefatio incipit: Διὰ τοῦ δευτέρου Ἰουστινιανοῦ τοῦ ῥινοτμήτου. Des. καὶ τῆς αὐτῆς ἔτυχε κλήσεως. Mox subiiciuntur Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ παλατίου συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως. *Canones sanctorum Patrum Constantinopoli in Trullo palatii sub Iustiniano piissimo Christique amante Imperatore nostro congregatorum.* Praemittitur Προσφωνηματικὸς τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας. *Huius sancti Concilii ad piissimum Imperatorem, cui Canones ab ipsis conditos subiecerunt, adlocutio.* Cuius initium: Τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ. Fin. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν οὐρανοῖς τὴν ἀπόλαυσιν. Huic quoque subiecta est interpretatio. Canon primus Περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὴν πίστιν τὴν ὑπὸ τῶν θείων Ἀποστόλων παραδοθεῖσαν, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων. *De custodienda fide a divinis Apostolis, & sanctis Patribus tradita.* Inc. Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου, καὶ λόγου, καὶ πράγματος. Vltimus des. τὴν ἀκρότητα παραδοθέντων τύπων ἕπεσθαι τῇ συνηθείᾳ ἐδίδαξε. Vid. T. VI. cit. edit. Concil. a pag. 1123. ad 1204. & a pag. 1316. usque ad 1324. item in syntagmate Canonum Io. Zonarae pag. 124. & seqq. sed in Cod. desunt quatuor ultimi versus.

IX. pag. 108. Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου. *Canones sancti & oecumenici Concilii septimi*, qui sunt XXII. cum suis expositionibus. Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, καὶ Εἰρήνης. Des. οἵπερ εἰσὶν οὗτοι. Canon primus Περὶ τοῦ τοὺς κανόνας ἀπαρασαλεύτους, καὶ βεβαίους διατηρεῖσθαι. *De Canonibus inlaesis & firmis servandis.* Inc. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν. Definit ultimus: καὶ σωφρόνως αὐτοὺς τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Vid. Labb. Tom. VII. a pag. 1. usque ad pag. 936. sed praecipue pag. 593. & 629. & in cit. Io. Zonarae syntagm. p. 220.

X. pag. 121. Ἐπιστολὴ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, περὶ τοῦ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεσθαι τὰς χειροτονίας. *Epistola Tarasii, sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani novae Romae, ad Adrianum Papam veteris Romae, de non faciendis pecunia ordinationibus.* Incipit: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς, ἀποστολικῶς τε, καὶ πατρικῶς. Des. ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων δόσει. Exstat in Leuncl. Iure Graec. Rom. Lib. III. pag. 190. Vid. huius Catalogi pag. 5. N. XXVII. cit. Io. Zonarae syntagm. pag. 264. & Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 41. T. X. p. 219. Ad hanc Epistolam pertinet subiectus Canon Apostolicus, qui inc. Εἴ τις ἐπίσκοπος. Des. ὡς Σίμων ὁ Μάγος, & locus ex Actis Apostolorum de Simone Mago, qui inc. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, & alius ex IV. Libro Regum de Naamane. Inc. Καὶ ἐπέστρεψε Νεεμάν, itemque Basilii ex interpretatione in Esaiam, cuius initium: Νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Fin. ἀλλὰ φυλακὴν ἀξίαν τοῦ δεδομένου. Eiusdem Basilii locus ex Epistola superioris argumenti ad Episcopos sibi subiectos, qui incipit: Νομίζουσι μὴ ἁμαρ-

ἁμαρτάνειν, τῷ μὴ ἅμα προσλαμβάνειν. Def. ἐπιτελεῖν ἅγια μυςήρια. Excerpta etiam varia, 1. *Ex vita S. Io. Chrysostomi*, quorum initium: Προσῆλθεν ὁ τῆς μακρηγορίας. Fin. μετ' ἀργυρίε ἐμαντεύοντο. 2. *Ex Canonibus Concilii Chalcedonensis*, quae incipiunt: Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο. Def. εἰ δὲ λαϊκὸς, ἢ κὴ μονάζων, ἀναθεματιζέσθω. 3. Ἐκ τῆς ἐγκυκλίε ἐπιςολῆς Γενναδίε τῦ ἁγιωτάτε πατριάρχε Κωνςαντινεπόλεως, κὴ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδε. *Ex encyclica epistola Gennadii, sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani, & Concilii eo cum congregati*. Inc. Ἔςω τοίνυν κὴ ἔςιν ἀποκήρυκτος. Def. δελεύειν, κὴ μαμωνᾷ. 4 Ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδε. *Ex Canonibus sancti Concilii sexti*, cum interpretatione; quorum exordium: Τὲς ἐπὶ χρήμασι χειροτονεμένες. Fin. τῆς αὐτῆς εἰσὶ κατακρίσεως ἄξιοι, quae omnia excerpta sunt ex integris singulorum Canonicis Constitutionibus, & ad pag. usque 124. *b.* progrediuntur. Exstant & in cit. Io. Zonarae syntagm. p. 266.

XI. pag. 124. *b.* Σύνοδος ἑτέρα. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγέγραπται ὕτως· Ἡ ἁγία, κὴ μεγάλη πρώτη, κὴ δευτέρα σύνοδος ἡ ἐν Κωνςαντινεπόλει συςᾶσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, καὶ πανευφήμων Ἀποςόλων. *Aliud Concilium. Hoc Concilium sic inscribitur: Sanctum, & magnum Concilium primum & secundum Constantinopoli in templo maxime venerabili sanctorum, & gloriosissimorum Apostolorum congregatum*. Canones continet XVII. cum suis interpretationibus. Praefatio inc. Ἀπορεῖν τοίνυν ποιεῖ τὲς τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκοντας. Def. ὅτε κὴ οἱ ὑποτεταγμένοι κανόνες ἐξεφωνήθησαν. Sequuntur deinde Κανόνες τῆς τοιαύτης ἁγίας πρωτοδευτέρας συνόδε. *Canones huius ipsius sancti Concilii primosecundi*. Canon primus inc. Πρᾶγμα σεμνὸν ὕτω, κὴ τίμιον. Vltimus def. ὁμοίως διετάξατο. Vid. plura de hoc pseudo-Concilio, iisdemque Canonibus in cit. Canonum syntagmate Io. Zonarae p. 238. seqq. Theod. Balsamonis p. 549. seqq. & Tom. VIII. cit. edit. Labbaeanae p. 735. & 736. & a p. 1511. usque ad p. 1524.

XII. pag. 135. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδε τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ, κὴ ἐπωνύμῳ τῆς τῦ Θεῦ λόγε Σοφίας συςάσης, καὶ τὴν ἑβδόμην, κὴ οἰκεμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, κὴ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. *Canones expositi a sancto Concilio in celeberrimo templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, coacto, ubi septimum & universale Concilium confirmatum, & omnis sectarius error reiectus est*. Sunt numero III. cum suis interpretationibus. Primus Canon inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ὥς τε εἴ τινες τῶν ἐξ Ἰταλίας κληρικῶν. Vltimus def. κὴ ἀνάθημα ἐκείνου αὐτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ. Vid. Zonarae syntagm. p. 260. seqq. Balsamonis pag. 583. seqq. & T. VIII. cit. Concil. edit. p. 1525. & 1526. & T. IX. a p. 324. usque ad p. 331.

XIII. pag. 136. *b.* Ἡ ἐν Καρχηδόνι γενομένη σύνοδος, ἧς ἐξῆρχεν ὁ μέγας Κυπριανὸς, κὴ ἱερόμαρτυς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. *Concilium Carthaginense sub Cypriano Episcopo Carthaginensi habitum*. Praefatio incipit: Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεςέρα ἐςί. Def. τὴν ἐπιςολὴν ταύτην. Mox Epistola ipsa Cypriani, quae inc. Ἐν κοινοβουλίῳ ὄντες ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Def. ἑνότητός τε, κὴ πίςεως κὴ ἀληθείας, cui succedit interpretatio. Einde pag. 139. adlocutio eiusdem, quae inc. Κυπριανὸς εἶπεν, Ἠκέσατε ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι. Def. τὴν πρᾶξιν ἐξετάζειν, κὴ δοκιμάζειν. Huic subiiciuntur sententiae ab Episcopis Carthagine congregatis pronunciatae, quarum initium: Καικίλλιος Λιβέριος εἶπεν, ἓν βάπτισμα ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. Finis: ἀλλὰ κὴ κατ' ἐπιτομὴν ἐγράφησαν. Vide Acta, & Canones huius Concilii apud Io. Zonaram p. 271. apud Balsamonem p. 587. & in Veneta Concil. edit. T. I. p. 761. & seqq.

XIV. pag. 143. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συςάσης συνόδε. *Canones Concilii Ancyrani*, numero XXV. cum suis interpretationibus. Praefatiuncula inc. Πρώτη τῶν μερικῶν συνόδων. Def. βασιλεύοντος Αὐρηλιανῦ, cui subditur item interpretatio. Canon primus inc. Πρεσβυτέρες τὲς ἐπιθύσαντας, εἶτα ἀναπαλαίσαντας. Vltimus def. καὶ διὰ τῦτο βαρύτερον ὡρίσθη τὸ ἐπιτίμιον. Vid. cit. Concil. edit. Tom. I. a pag. 1455. ad 1480. & Zonarae syntagm. p. 285.

XV. pag. 151. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδε. *Canones Concilii Neocaesariensis* XV. cum interpretatione. Praefatio inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον συςᾶσα σύνοδος. Def. οἵ τινές εἰσιν ὗτοι. Canon primus inc. Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ τῆς τάξεως αὐτῦ μετατίθεσθαι. Vltimus def. τὰ αὐτὰ ὂν, κὴ πάλιν λέγειν, ἢ γράφειν ὐκ ἀναγκαῖον. Vid. cit. edit. Concil. T. I. pag. 1480. seqq. & cit. syntagma Zonarae pag. 302.

XVI. pag. 154. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδε. *Canones Concilii Gangrani* XIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν τῇ Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγόνων. Def. τῶν οἰκείων δοξῶν ἀναθεματίζειν. Primus Canon inc. Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο. Vltimus def. ἐν διαφόροις λόγοις αὐτῦ. Vid. p. 5. Num. XXXIII. huius Catalogi, Concil. T. II. p. 414. seqq. & cit. Zonarae syntag. p. 310. in quo tamen Canones sunt XXI.

XVII. pag. 158. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδε. *Canones Concilii Antiocheni in Syria*, XXV. cum interpretatione. Praefatio inc. Δύο γεγόνασιν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας σύνοδοι. Def. κὴ κανόνας ἐξέθετο, οἵ τινές εἰσιν ὗτοι. Primus Canon inc. Πάντας τὲς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὅρον. Vltimus def. δοκιμαζέσης, ἐξεταζέσης, ἢ κυρέσης. Vid. p. 5. N. XXXIV. huius Catalogi, T. II. Concil. p. 559. & cit. Zonarae syntagm. pag. 321.

XVIII. pag. 165. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδε, πολλῶν ἐν αὐτῇ πατέρων μακαρίων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς. *Canones Concilii Laodiceae in Pacatiana Phrygia coacti, multis in eo beatis Patribus congre-*

gre-

gregatis ex diversis Praefecturis Asianae. Canones sunt LX. cum suis interpretationibus. Abest Praefatio. Canon primus inc. Περὶ τοῦ, δεῖν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα τοὺς ἐλευθέρως, κ) νομίμως συναφθέντας. Vltimus des. παρέγγραπτά τινα, καὶ διάφορα. Vid. Pandectas Canonum Beveregii T. I. p. 453. Concil. T. I. p. 1495. & cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 336.

XIX. pag. 175. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. *Canones Concilii Sardicensis* XXI. Praefatio incipit: Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος Κωνσαντίου τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσαντίνου. Des. εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατάστασιν, οἵπερ εἰσὶν οὗτοι. Canon primus inc. Ὁ ὅσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κορδούβης εἶπεν. Vltimus des. τὸν δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντα, ἐκπίπτειν τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Apud Bevereg. l. c. pag. 482. Vide Concil. T. II. pag. 623. & cit. Syntag. Io. Zonarae pag. 362.

XX. p. 186. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. *Canones Concilii Carthaginensis* CXXXIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος ἐν μὲν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ Ὀνωρίου. Des. ἔπειτα τὰ ἐν ταῖς συνόδοις τῆς Ἀφρικῆς νομοθετηθέντα τοῖς παροῦσι πεπραγμένοις ἐντιθέμενα γινώσκονται. Canon primus incipit: Αὐρήλιος εἶπε. Ταῦτα οὕτως παρ' ἡμῖν ἔχονται. Vltimus des. κ) μὴ κατά τινων λέγωσιν, ἃ ἐλέγξαι οὐ δύνανται. Apud Beveregium l. c. pag. 509. Vid. Concil. T. II. pag. 1576. & cit. Zonarae Syntagm. p. 385. ubi haec sunt ultima interpretationis Zonarae ad Canonem CXLVII. & ultimum huius Concilii; nam qui in Codice numerantur CXXXIX. Canones, in edito ad numerum CXLVII. protrahuntur. Sed haec ipsa ultima, scriptoris errore, occurrunt pag. 234. *a.* quum deberent adponi pag. 233. *b.* & contra Epistolae Cyrilli Alexandrini, & Attici Constantinopolitani pag. 233. *b.* sunt, quae pag. 234. *a.* scribi debuerant. Istarum Epistolarum altera ad Episcopos Carthagine congregatos, inc. Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας. Des. ἐπιτελέσοντας τῇ ἐπεισερχομένῃ ἰνδικτιῶνι. Altera ad Episcopos Africanos, inc. Διὰ τοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν. Des. εὔξασθαι καταξιῶσαι, cui subditur initium symboli Nicaeni, Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν κ. λ. Exstant ambae in cit. Io. Zonarae Syntagm. pag. 520. quae per errorem typographi est 506. sed illa ultima Canonis CXXXIX. verba, quae retulimus statim excipit.

XXI. pag. 234. Ἐπιστολὴ τῆς συνόδου ταύτης πρὸς Βονιφάτιον τὸν πάπα Ῥώμης. *Epistola superioris synodi ad Bonifacium Romae Papam*, cum interpretatione, & in margine adscribitur Κανὼν ρμ'. Inc. Ἐπειδὴ τῷ κυρίῳ ἤρεσεν. Des. Γραικὸν δὲ βιβλίον ἤγουν Ἑλληνικῆς διαλέκτου οὐχ εὕρομεν. Exstat in Cod. Canonum Ecclesiae Afric. T. II. Venet. edit. Concil. p. 1356. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 515.

XXII. pag. 236. Ἐπιστολὴ τῆς ἐν Ἀφρικῇ συνόδου πρὸς Κελεστῖνον τὸν πάπα Ῥώμης. *Epistola Concilii Africani ad Caelestinum Papam Romae*. Inscribitur: Δεσπότῃ ἀδελφῷ Κελεστίνῳ ἀγαπητῷ, κ) τιμιωτάτῳ οἱ ἐν τῇ ἐν Καρχηδόνι συνόδῳ. *Domino dilectissimo, & honorabili fratri Caelestino synodus Carthaginensis*. Inc. Ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ τῆς Καρχηδόνος οἱ εὑρεθέντες ηὐχόμεθα. Des. ὡς ἐφικτὸν κατανοῆσαι αὐτόν. Vid. Tom. II. Concilior. edition. Venet. p. 1363. Exstat in cit. Io. Zonarae Syntagmate pag. 521.

XXIII. pag. 238. Ἐκ τῶν πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ Ἀγαπίου, κ) Βαγαδίου, ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων. *Ex monumentis actorum Constantinopoli de Agapio, & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem usurpante*. In Indice Operi praemisso appellatur *Megadius*. Addita quoque est interpretatio. Inc. Ἐν τῷ φωτιστηρίῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Des. κ) τὰ ἐπ' ἐξηγήσει αὐτοῦ γεγραμμένα. Exstat in Pandectis Canonum Beveregii Tom. I. p. 678. & apud Leunclav. l. c. Lib. IV. p. 247. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 525.

XXIV. p. 239. Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην, ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς ἃ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, αἳ κ) ὡς κανόνες ἐδέχθησαν. *Epistola beati Dionysii, Archiepiscopi Alexandrini, ad Basilidem Episcopum, quaerentem de diversis capitibus, ad quae Dionysius per epistolam responsa dedit, quae quoque velut Canones sunt recepta*, cum interpretatione Theod. Balsamonis. Inc. Ἐπέστειλάς μοι πιστότατε, κ) λογιώτατε υἱέ μου. Des. πλατέως ἔγραψε πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. Vid. Fabric. T. V. p. 263. Est in Theodori Balsamonis Canonum Syntagmate pag. 879.

XXV. pag. 241. *b.* Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, κ) μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ, περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμῶν παραπεπτωκότων, εἶτα μετανοησάντων. *S. Petri Alexandriae Archiepiscopi, & Martyris Canones propositi in Sermone eius de Poenitentia super iis, qui temporibus persecutionum lapsi erant, & postea resipuerant*. Canones sunt XIV. cum interpretationibus. Primus inc. Ἐπεὶ τέταρτον ἤδη πάσχα ἐπικατείληφε τὸν διωγμόν. Vltimus des. κἀκείνους τοῖς ὁμολογηταῖς συναριθμῶν. Scripti fuerunt A. C. cccvi. & cum Io. Zonarae, & Balsamonis scholiis Parisiis primum a Frontone Ducaeo, deinde Oxoniae a Guil. Beveregio Tom. II. magni Synodici G. & L. vulgati sunt. Conferendus Tillemontius Tom. V. p. 450. seqq. Lambecius de Biblioth. Caesar. Lib. VIII. pag. 414. Labbaeana Concil. editio T. I. p. 955. & Balsamonis Syntagma p. 887. in quo tamen sunt Canones XV.

XXVI. pag. 248. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ πάσχα. *Eiusdem* (aliud Excerptum) *ex Sermone de Paschate*. Inc. Οὐκ ἐγκαλέσει τις ἡμῖν παρατηρουμένοις. Des. ἐν ᾗ οὐδὲ γόνατα κλίνειν παρειλήφαμεν, cui subditur item interpre-

pretatio. Diatribam de Paschate, Chronico Alexandrino, sive Paschali praefixam, & a Petavio pridem Graece in Vranologio editam, non Petro huic Alexandrino, sed longe iuniori scriptori seculi desinentis VI. tribuendam esse, iam viri doctissimi adnotarunt.

XXVII. pag. 248. *b.* Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ καὶ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *S. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in captivitate, idolothyta comederant, & alia quaedam peccata commiserant.* Continet XII. Canones cum interpretatione. Inc. Οὐ τὰ βρώματα βαρεῖ ἡμῖν πάντα. Des. καὶ μὴ ἀποδιδόναι αὐτὰ ἀμισθί. Vid. Balsamonis Syntagm. p. 902. ubi tamen undecim tantum Canones referuntur. Non conveniunt autem extrema Codicis cum editis, nam ultimorum Canonum summam tantum habet Codex, eorumque etiam aliquem sua destitutum interpretatione, quae uberius aliquanto in dicto Syntagmate pertractantur. Vid. etiam edit. Concil. Paris. T. I. p. 837.

XXVIII. pag. 251. *b.* Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. *S. Athanasii ad Ammunem Monachum* Epistola Canonica, cum interpretatione. Epistola inc. Πάντα μὲν καλά, καὶ καθαρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Des. ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Χριστῷ. Interpretatio inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας οὗτος πατήρ. Des. εἰ μή τις εἴη λίαν ἠλίθιος. Finis in edito non respondet; quum in hoc brevissima sit interpretatio, quae in Codice longe uberior adfertur. Vid. Labb. T. II p. 1703. & Balsam. Syntagm. p. 916.

XXIX. pag. 254. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς *Eiusdem ex XXXIX. epistola de festis* fragmentum cum interpretatione. Epistola inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν. Des. ἐκ τούτου τοὺς ἀκεραίους. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπαρίθμησιν ποιεῖται. Des. τελευταῖον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Finis Codicis non convenit cum edito, quum & heic longius in illo, quam in hoc producatur interpretatio. Vid. Balsam. Syntagm. p. 920.

XXX. p. 256. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ῥουφινιανὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Epistola ad Rufinianum Episcopum*, cum interpretatione. Inc. Σὺ μὲν τὰ ἴσα ἠγαπημένῳ. Des. τὴν ἐν Νικαίᾳ ὁρισθεῖσαν πίστιν, καὶ τὰ λοιπά. Vid. Balsamonis Syntagma p. 923. in quo duodecim circiter versus longior est interpretatio, & Concil. edit. loc. cit. p. 1711.

XXXI. pag. 257. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. *S. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochium Iconii, metropolis Phrygiae, Episcopum.* Inc. Ἀνοήτῳ, φησὶν, ἐπερωτήσαντι. Des. μετὰ μὲν τοι διαστάξεων. Haec Epistola continet Canones L. addita fere singulis interpretatione.

XXXII. pag. 273. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ κανονική. *Eiusdem ad eumdem Epistola canonica*, cum interpretatione. Inc. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικοὺς ἀδιορίστως οἱ κανόνες ἐξέθεντο. Des. τῆς αἰωνίου κρίσεως περισώμαθαι. Habet Canones XXXIV. qui cum superioribus serie continuantur.

XXXIII. Pag. 277. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐξ ἑτέρας ἐπιστολῆς περὶ διαφορᾶς βρωμάτων. Κανὼν πε'. *Eiusdem ad eumdem ex alia Epistola de differentia ciborum. Canon LXXXV.* Inc. Τοῖς δὲ κομψοῖς ἡγηρατίταις. Des. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν. Vid. Balsamonis Syntagma p. 925. ubi adamussim omnia respondent, & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1715.

XXXIV. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Διόδωρον νῦν ἐπίσκοπον Ταρσοῦ, περὶ τοῦ μὴ γαμεῖν β' ἀδελφάς. *Eiusdem ad Diodorum nunc Episcopum Tarsi, de non ducendis duabus sororibus*, cum interpretatione. Inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμνήσθη ὁ ἅγιος. Des. ἀλλ' ὅπου ἐτολμήθη ἐκεῖ ἐναπομεῖναι. Vid. cit. Balsamonis Syntagma pag. 1017. & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1759.

XXXV. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναίου. *Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut a muliercula, cum qua habitabat, separaretur*, cum interpretatione. Hic titulus diversus est in Bibl. Caes. Catal. P. V. p. 108. Epistola inc. Ἐνέτυχόν σου τοῖς γράμμασι. Des. ἀκήρυκτοι κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται. Interpretatio inc. Γρηγόριός τις πρεσβύτερος. Des. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. ιγ'. Exstat G. L. in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1022. in quo tamen finis discrepat, nam heic uberius explicantur, quae strictim tantum in Codice adtinguntur. Vide etiam edit. Concil. Labbaeanam loc. cit. pag. 1765.

XXXVI. pag. 281. *b.* Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας. *Eiusdem Chorepiscopis, ne absque eo fiant Ministri*, cum interpretatione. Epistola inc. Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοίπασι. Des. εἰς ὑπηρεσίαν παραδεχθείς. Interpretatio inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας Βασίλειος. Des. Ἀποστόλων ἐπέχειν φησίν. Differt finis ab edito. Vid. cit. Balsamonis locum pag. 1026. & Labbaei l. cit. pag. 1767.

XXXVII. pag. 282. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. *Eiusdem ad Episcopos ipsi subditos, ne pecuniis ordinent*, cum interpretatione. Inc. Τὸ τοῦ πράγματος ἄτοπον, περὶ οὗ γράφω. Des. τιμὴ αἵματος ἔσονται, καὶ κληθήσονται. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1028. & Labbaeum loc. cit. p. 1769.

XXXVIII. pag. 283. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζ' κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. *Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de Spiritu Sancto ad beatum Amphilochium scripta sunt*, cum interpretatione. Inc. Τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φυλαττομένων δογμάτων. Des. δυναμένην εἰς τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Vid. Balsamon. loc. cit. p. 1029. & Labbaeum loc. cit. p. 1771.

XXXIX.

XXXIX. pag. 285. *b.* Τῦ αὐτῦ ἐκ τῦ κθ' κεφαλαίυ τῆς αὐτῆς πραγματείας. *Eiusdem ex XXIX. Capite eiusdem Operis*, cum interpretatione. Inc. Πρός γε μὴν τὰ ἀμάρτυρον, καὶ ἄγραφον εἶναι. Des. ὅτω, ὃ ἡ ἀρχαιότης τοῖς δόγμασιν. In Balsamon. Syntag. l. c. p. 1034.

XL. pag. 286. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπυ Νύσσης ἐπιςολὴ κανονικὴ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτινῆς. *Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Epistola Canonica ad beatum Letoium Melitines Episcopum*. Inc. Εἷν κὴ τῦτο τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτὴν συντελύντων. Des. ὃ μὴ βυλομένην ἀναςεῖλαι τὴν ἀδικίαν. Continet Canones VIII. cum suis interpretationibus. Vid. Balsam. loc. cit. p. 1036. & Labbaeum l. cit. p. 1775.

XLI. p. 294. *b.* Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέυ τῦ ἁγιωτάτυ ἐπισκόπυ Ἀλεξανδρείας ἑνὸς τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Κωνςαντινυπόλει συναθροισθέντων, πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ πεύσεις παρά τινων ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν. *Responsiones Canonicae Timothei sanctissimi Episcopi Alexandrini, unius ex CL. sanctis Patribus Constantinopoli congregatis, ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Episcopis & Clericis*. Incipiunt: Ἐὰν παιδίον κατηχύμενον ὡς ἐτῶν. Des. τοῖς δὲ ἐν μείζονος, κὴ τελευτέρας. Sunt XVIII. ac fere singulis sua est interpretatio. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1059. & Labbaeum l. c. pag. 1791.

XLII. pag. 297. *b.* Θεοφίλυ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν θεοφανίων ἐπιςάντων ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiepiscopi Alexandrini Edictum, quum Theophania in die dominica instarent*. Inc. Καὶ τὸ ἔθος, κὴ τὸ πρέπον ἡμᾶς. Des. συναχθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ὥρας θ'. ἐνταῦθα. Exstant haec, & quae sequuntur omnia eiusdem Theophili in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1067. & in Conciliis Labb. l. c. p. 1797.

XLIII. pag. 298. Τῦ αὐτῦ ὑπομνηςικὸν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμμῶν διὰ τὴν Λυκώ. *Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyconem*. Canones habet X. cum interpretatione. Inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς. Des. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτυργὸν τῦ Θεῦ. Non convenit finis cum edito, nam in Codice ultimus Canon interpretationem nullam habet.

XLIV. pag. 300. Τῦ αὐτῦ Ἀφ . . . . [1] περὶ τῶν λεγομένων Καθαρῶν. *Eiusdem . . . . de Catharis sic dictis*, cum interpretatione. Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Des. ἐςὶ τῆς πρώτης συνόδου.

XLV. pag. ead. *b.* Τῦ αὐτῦ Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem ad Agathum Episcopum*, cum interpretatione. Inc. Ἀγνοῶν τὺς τῆς ἐκκλησίας νόμυς. Des. ἢ τὸ κατεπεῖγον.

XLVI. pag. 301. Τῦ αὐτῦ Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem ad Menam Episcopum*, cum interpretatione. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν. Des. κὴ σύςασιν ἐν τοῖς ὕμνοις.

XLVII. p. eadem. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλυ Ἀλεξανδρείας ἐπιςολὴ πρὸς Δόμνον. Κύριλλος Δόμνῳ. *Beati Cyrilli Alexandrini Epistola ad Domnum. Cyrillus Domno*, cum interpretatione. Inc. Ἔκασα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Des. περὶ τῶν παραιτυμένων μᾶλλον εἰρῆσθαι νοηθήσεται. Exstat una cum sequenti Epistola inter Opera S. Cyrilli P. II. Tom. V. edit. Paris. A. MDCXXXVIII. in fol. p. 209. seq. in dicto Balsamonis Syntagmate p. 1076. & apud Labbaeum T. III. p. 1487.

XLVIII. pag. 303. Τῦ αὐτῦ τοῖς κατὰ Λιβύην, ὃ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiusdem Epistola ad Episcopos, qui sunt in Libya, & Pentapoli*, cum interpretatione. Inc. Παντὸς χρησίμυ, κὴ ἀναγκαίυ. Des. τὺς κατηχυμένυς, ἢ τὺς ἐπιτετιμημένυς. Ibid.

XLIX. pag. ead. *b.* Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τῦ θεολόγυ ἐκ τῶν ἐπῶν περὶ τῦ, ποῖα χρὴ βιβλία ἀναγινώσκεσθαι. *Beati Patris nostri Gregorii Theologi ex versibus de libris legendis*.

Inc. Ὄφρα δὲ μὴ ξείνῃσι νόον κλέπτοιο βίβλοισιν.

Des. Εἴ τι δὲ τύτων ἐκτὸς ὐκ ἐν γνησίοις.

Sunt in cit. Balsamon. Syntagm. p. 1081. in Pandectis Canonum Beveregii Tom. II. p. 178. & inter Opera eiusdem Gregorii edit. Paris. A. MDCXI. fol. Tom. II. p. 98. ubi Carmen, ex quo fragmentum istud fuit desumtum, incipit: Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ κ. λ.

L. pag. 304. Τοῦ ἁγίυ Ἀμφιλοχίυ ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *Beati Amphilochii ex versibus iambis ad Seleucum de eodem argumento*.

Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο προσμαθεῖν μάλιςά σοι.

Des. Κανὼν ἂν εἴη τῶν θεοπνεύςων γραφῶν.

Vid. eiusdem Opera G. L. edit. Paris. A. MDCXLIV. fol. pag. 130. & 134. Lib. IV. Lambec. Comment. pag. 8. & 9. & cit. Syntagma Balsamon. p. 1082.

LI. pag. ead. *b.* Ἐγκύκλιος ἐπιςολὴ Γενναδίυ πατριάρχυ Κωνςαντινυπόλεως, ὃ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδυ πρὸς ἅπαντας τὺς ὁσιωτάτυς μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπα Ῥώμης. *Gennadii Patriarchae Constantinopolitani, & synodi eo cum congregatae Epistola encyclica ad omnes sanctissimos metropolitas, & Papam Romanum*. Inscribitur: Τῷ θεοφιλεςάτῳ συλλειτυργῷ τῷ δὲ Γεννάδιος, καὶ ἡ ἐν τῇ βασιλευύσῃ Κωνςαντινυπόλει, νέᾳ Ῥώμῃ, ἁγία σύνοδος. *Dei amantissimo Comministro Gennadius, & sancta synodus in regia urbe Constantinopoleos, nova Roma, congregata*. Huius initium: Ὁ δεσπότης ἡμῶν, κὴ Θεὸς, κὴ σωτὴρ Ἰησῦς, ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα, κ. λ. Des. ἐῤῥωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερεύχυ ἡμῶν, θεοφιλέςατε ἀδελφέ. Tum sequitur ipsius Gennadii, & Ioannis Episcopi Heracleensis, cum reliquis subscriptio. Vid. memoratum Balsamonis Syntagma pag. 1084. & Concil. edit. Paris. T. IV. p. 1025. subscriptiones vero octoginta unam huic Epistolae subiunctas vide apud Lambec. Lib. VIII. Commentarior. pag. 421.

LII. pag. 306. Ἐκ τῆς πρὸς τὺς Νικοπολίτας ἐπι-

(1) Ita in Codice, editio vero habet ἀφήγησις, nempe expositio.

ἐπιϛολῆς τȣ̃ μεγάλȣ Βασιλείȣ. *Excerpta Epistolae Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἐπιϛολὴ διαλέγεται περὶ τȣ̃ ὑπομένειν. Des. ἡμεῖς ἀθῶοι ἀπὸ τȣ̃ αἵματος τȣ́τȣ. Vid. cit. Syntagma p. 1087.

LIII. pag. 307. Συνοδικὴ διάγνωσις τȣ̃ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ Κωνϛαντινȣπόλεως κυρίȣ Ἰωάννȣ περὶ μοναϛηριακῶν κεφαλαίων, ϗ ἐκδόσεων, ϗ ποιήσεων, μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡμέρᾳ ἕκτῃ, προκαθημένȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ ἁγιωτάτȣ ἡμῶν δεσπότȣ, ϗ οἰκȣμενικȣ̃ πατριάρχȣ, ἐν τοῖς δεξιοῖς κατηχȣμενείοις τȣ̃ πατριάρχȣ κυρίȣ Ἀλεξίȣ, συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τȣ̃ Ἐφέσȣ, τοῦ Ἀμάτας, τȣ̃ Καρίας, τȣ̃ Ῥόδȣ, τȣ̃ Λαρίσσης, τȣ̃ Σεῤῥῶν, τȣ̃ Εὐχαΐτων, τȣ̃ Ἱεραπόλεως, τοῦ Ῥωσίας, τοῦ Χωνῶν, τοῦ Κωλωνείας, τοῦ Λεοντοπόλεως, τȣ̃ Ἀρκαδιȣπόλεως, τȣ̃ Μαρωνείας, τȣ̃ Παρίȣ, τȣ̃ Λευκάδος, τȣ̃ Πηδάχθης, παριϛαμένων ϗ δεσποτικῶν ἀρχόντων. *Synodica diiudicatio sanctissimi Constantinopolitani Patriarchae Domini Ioannis de rebus, quae ad Monasteria pertinent, de expensis, & operibus, mensis Novembris die sexta, praesidente Ioanne sanctissimo nostro Domino, & universali Patriarcha, dextram catechumeniorum tenente Patriarcha D. Alexio, adsidentibus ei reverendissimis Archiepiscopis, Ephesi, Amates, Cariae, Rhodi, Larissae, Serrarum, Euchaitarum, Hierapolis, Rossiae, Chonarum, Coloniae, Leontopolis, Arcadiopolis, Maroneae, Parii, Leucadis, Pedachthes, adstantibus etiam Imperatoriis Praefectis*. Ἀνήνεγκεν ὁ ἀποιχόμενος μητροπολίτης Κυζίκȣ τῷ κρατίϛῳ, ϗ θεοσέπτῳ ἡμῶν Αὐτοκράτορι περί τε ἐκδόσεως χρημάτων, ȣ̓ καλῶς, ȣ̓δὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῇ κατ' αὐτὸν ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ προβεβηκυίας, ϗ μοναϛηρίων δορηθέντων προσώποις τισὶ, ϗ ταῦτα τῆς ἐκκλησίας πάνυ ἐνδεῶς ἐχȣ́σης, ϗ περὶ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ μέν τοι λύσις προσκυνητὴ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑπομνήσει ἐνεχαράχθη τάδε ῥητῶς διαλαμβάνȣσα. Περὶ τȣ́των ἀνέφερε τῷ ἁγιωτάτῳ μȣ δεσπότῃ, ϗ οἰκȣμενικῷ πατριάρχῃ, ϗ τῇ ἱερᾷ, ϗ θείᾳ συνόδῳ, καὶ εἰς ὅπερ ἂν παρ' ἐκείνων οἰκονομηθῇ, ἵνα συνεργήσῃ παντοίως ἡ βασιλεία μȣ.

Κἀντεῦθεν παρȣσιάσας εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς συνέδριον ὁ νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας Κωνϛαντῖνος τὴν περὶ τῶν δωρηθέντων μοναϛηρίων ζήτησιν πρότερον εἰς μέσον προτέθεικε, λέγων, ὅτι ὁ πρὸ τοῦ δωρηθέντος τῆς τῶν Κυζικηνῶν ἐκκλησίας ἀρχιερατεύων μοναϛήρια διάφορα ὑπὸ τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως ἀρχῆθεν τελȣ̃ντα ἐδωρήσατο πρός τινας. Καὶ νῦν οἱ μὲν χαριϛικάριοι προσόδȣς ȣ̓κ ὀλίγας ἐκεῖθεν ἀναλέγονται ἀπό τε ἐλαιώνων, ϗ ἑτέρων. Ἡ ἐκκλησία δὲ τῆς μητροπόλεως πάνυ ἀπόρως ἔχουσα κινδυνεύει τελείαν παθεῖν ἐρήμωσιν, ὡς τȣ̃ κατὰ καιρȣ̀ς ἀρχιερέως μὴ ἔχοντος εὐπορίαν, ὅθεν ἂν ἥ τε τῆς ἐκκλησίας ἀνόρθωσις γένηται, ϗ ἡ περὶ τὴν θεῦσαν ταύτης φωταψίαν, συνήθειαν, δοξολογίαν δαπάνη, ὡς μηδὲ αὐτȣ̃ τοῦ μητροπολίτου τὴν τῶν ἀναγκαίων χορηγίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐρανίζεσθαι δυναμένȣ, ἀλλὰ ϗ πρὸς αὐτὴν ἀπορȣ̃ντος τὴν τῶν ἐτησίων τελεσμάτων καταβολήν. Ταῦτα λέγων ἐζήτει τὴν ἡμετέραν γνώμην, περὶ ὧν διηγεῖται λαβεῖν ἔγγραφον, ὡς ἂν οὕτω τῆς δικαίας τύχῃ βοηθείας τȣ̃ εὐσεβεϛάτȣ ἡμῶν βασιλέως. Λοιπὸν διασκοπείσασα περὶ τȣ́τȣ ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνεδριαζόντων αὐτῇ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, ȣ̓ νῦν πρώτως τὴν τοιαύτην ζήτησιν εἰς δοκιμασίαν πεσεῖν διέγνωμεν, ἀλλὰ πολλῷ πρότερον συνοδικὰς περὶ τοιȣτοτρόπων ὑποθέσεων γίνεσθαι διατυπώσεις, ϗ μέντοι ϗ ἀνεγνώσθησαν συνοδικαὶ διασκέψεις, ϗ οἰκονομίαι εἰς ἐπείκοον ἐπὶ τȣ̃ ἁγιωτάτȣ, ϗ ἀοιδίμȣ πατριάρχȣ κυρίȣ Ἀλεξίȣ ἐκφωνηθεῖσα, ϗ περὶ ἄλλων μὲν διαλαμβάνȣσα διαφόρων κεφαλαίων, περὶ δωρεῶν δὲ μοναϛηρίων ταῦτα πρὸς ἔπος περιέχȣσα.

Ἀλλὰ ϗ ἐπίσκοποι, ὅσοι δωρεαῖς μητροπολιτῶν κατέχȣσι μοναϛήρια, ϗ ἔτυχε τὰς μὲν μητροπόλεις ϛενȣ̃σθαι, ϗ ἀπορεῖν· εὐθηνεῖσθαι δὲ ϗ εὐπορεῖν τὰς ἐπισκοπὰς δικαίως τὰς δωρεὰς ἀντιϛρέψωσι, ϗ τῶν φροντιϛηρίων ὑπεκϛῶσι ταῖς μητροπόλεσιν, ὡς ἂν μικρόν τι ἐντεῦθεν ἡ σύγκληρος αὐτῶν παραμυθῆται ϛενοχωρία, ὡσαύτως καὶ πρόσωπα ἕτερα. Καὶ πάλιν ἑτέρα διατύπωσις συνοδικῶς ἐκτεθεῖσα ἐπὶ τȣ̃ αὐτȣ̃ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ, μετὰ τῶν ἄλλων τάδε φησίν. Ἐπεὶ δὲ ϗ μοναϛηρίων ἐκδικομένων διὰ δωρεῶν οἱ ἱερώτατοι ἀδελφοὶ ἀνήγγειλαν, καὶ συλλειτȣργοὶ, ὡς ἐπιβλαβῶς πρὸς ταῦτα διατεθέντες οἱ τὰς δωρεὰς εἰληφότες εἰς ἔσχατον αὐτὰ συνήλασαν ἀφανισμὸν τὰς τȣ́των προσόδȣς· οἴκοι μετακομίζοντες, ϗ γυμνὰ τῶν οἰκείων ἐῶντες ἀγαθῶν· ἕτεροι δὲ ϗ εἰς κοσμικὰ τελείως μεταμείβȣσι καταγώγια, τȣ̀ς τȣ́των μοναχȣ̀ς πάσῃ ἐνδείᾳ, ϗ ϛενοχωρίᾳ μεταναϛεῦσαι ἐκεῖθεν καταναγκάσαντες· ἐξέϛαι αὐτοῖς τȣ̀ς τοιȣ́τȣς εὐθύνειν κατὰ πᾶσαν ἄδειαν εἰς ὅ τι ἂν εὑρεθεῖεν τὰ μοναϛήρια, καινοτομείσαντές τε καὶ βλάψαντες, εἶτα ϗ τοῖς δικαίοις τῶν μητροπολιτῶν ἀνασώζειν. Ἐπ' ἐξȣσίας τȣ̀ς κακȣ̀ς αὐτῶν φροντιϛὰς μεθ' ὕβρεων ἐξ αὐτῶν ἀπελάσȣσιν. Εἰ δέ τι τυχὸν ἔχοιεν πρὸς ταῦτα εὔλογον προτείνειν οἱ τȣ́των προνοηταὶ, μὴ κοσμικοῖς προσίτωσαν δικαϛηρίοις. Ἐπεὶ ἐκκλείσȣσι παντὸς δικαίȣ ἑαυτȣ̀ς, ἀλλὰ τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερᾷ προσφοιτάτωσαν συνόδῳ, ϗ τῆς ἐνδεχομένης οὐκ ἀμοιρήσȣσι δικαιώσεως· ἀναιτίως δὲ ϗ ἀνεγκλήτως, ϗ διὰ μόνην ἐπήρειαν, ȣ̓δένα πιϛεύομεν τῶν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν, ϗ λοιπῶν ἀρχιερέων χαριϛικαρίων ἐξωθεῖν τῆς μονῆς, εἰμή τις ἀναξίως ἑαυτοῦ βȣ́λοιτο πολιτεύεσθαι, ϗ τὴν ἀδικίαν ἀσπάζεσθαι. Εἰ δέ τινα τῶν μοναϛηρίων τύπον εἶχον ἐκ παλαιȣ̃ συνεισφορὰν συνεισφέρειν ταῖς μητροπόλεσιν, εἴτε ἐπὶ μονοπροσώποις ἀπαιτήσεσιν, εἴ τε ϗ ἀλλαχȣ̃, ϗ ἔτυχε ταῦτα παρὰ τὸ εἰκὸς ὕϛερον ἀνατεθῆναι τισὶ, τὴν εἰσφορὰν διοριζόμεθα παρέχειν ταῖς μητροπόλεσιν, ἢ πλησιασμὸν ἐν ταύταις ἔχει, ϗ ἀνακοίνωσιν, ϗ ȣ̓κ ἀπεχαρίσθη πρὸ τȣ́τȣ τισὶν εἰς δωρεὰς ἐκδίδοσθαι προσώπων, ȣ̓κ εὐδοκȣ̃μεν, ἀλλ' εἰ καὶ ἐδόθη, ἀκύρȣς εἶναι, ϗ ἀνισχύρȣς τὰς δωρεὰς βȣλόμεθα, ϗ τὰ φροντιϛήρια αὐτόθι ἀντιϛρέφεσθαι πρὸς τὰς μητροπόλεις, ἢ ἐπισκοπάς. Τὰ γὰρ μήκοθεν, ϗ ἰδιοπεριόριϛα δωρεῖσθαι, ϗ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἁγίοις πατράσι καλῶς ἔδοξε, ϗ ἡμῖν· τὰ δέ γε οἷον ἐνδιαιτήματα τῶν μητροπολιτῶν, ϗ ἐπισκόπων ἐπερείσματα, ϗ συγκροτήματα τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν οὐδαμῶς, οὐδὲ ἡ ἡμῶν τοῦτο παραδέχεται μετριότης τὸ σύνολον. Ὡς ȣ̓̃ν οὕτως εἶχον τὰ ἀναγνωσθέντα, καὶ οἰκονομηθέντα

συν-

συνοδικῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ἅμα τοῖς συνεδριάζουσι ταύτῃ ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι, τὰ τῶν πατέρων ὅρια παρακινεῖν ἄδικον, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀλλότριον κρίνασα, τὰ διορισθέντα τηνικαῦτα συνοδικῶς, καὶ κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀρχιερεῦσι κανονικὴν ἐξουσίαν τῷ δικαίῳ τῆς ἐκείνων δοκιμασίας δεσμῷ καθυπαχθέντα μένειν ἐπ᾽ ἀσφαλοῦς διατετύπωκεν ἐπί τε ταῖς ἄλλαις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, καὶ ἐπ᾽ αὐτῇ δὴ τῇ μητροπόλει Κυζίκου· καὶ ὅσα τῶν μοναστηρίων μοναχοὺς οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ κοσμικὰ γεγόνασι καταγώγια τῶν χαριστικαρίων τὰς εἰσόδους σφετεριζομένων ἀνακαλέσεται πάντως ὁ μητροπολίτης κατὰ τὸ εὔλογον· ἀλλὰ καὶ ὁπόσα ταῖς μητροπόλεσιν ἐγγίζοντα· οἷον ὑπερείσματα, καὶ ἐνδιαιτήματα τούτων ἀρχῆθεν ἐτύγχανον, καὶ ταῦτα εἰκότως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀναδοθήσεται, διὰ τὸ κεκωλυμένας εἶναι τὰς ἐπ᾽ αὐτῇ δωρεάς· τὰ δ᾽ ἄλλα πάλιν ἀναλήψεται ὁ μητροπολίτης, διὰ τὸ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίας ἄπορον, καὶ ἀπρόσοδον, κατὰ τὴν δύναμιν τῆς προαναπεφωνημένης συνοδικῆς δοκιμασίας, ἥτις βοηθεῖ ταῖς ἀπόροις μητροπόλεσι, τὰ δεδωρημένα ἐπισκοπαῖς, ἢ καὶ προσώποις μοναστήρια ἐπαναλαμβάνειν διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν ἐς ὕστερον ἀπορίαν. Πάντως γὰρ ἄδικόν ἐστι, καὶ ὀρθῆς ἀλλότριον κρίσεως, τοὺς μὲν τῶν μοναστηρίων προσόδους κέρδος ἀλλοτρίων γίνεσθαι, καὶ παρὰ τὸ εὐαγὲς ἄντικρυς παρὰ κοσμικῶν σφετερίζεσθαι προσώπων· αὐτὴν δὲ τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν, ὑφ᾽ ἣν ὡς ἐπὶ μητέρα τετάχθαι τὰ τῶν μοναστηρίων εὐκτήρια ὁ παλαιὸς, καὶ κανονικὸς δεσμὸς διωρήσατο, θνήσκειν οἷον εἰπεῖν τῇ τελείᾳ καταπτώσει, καὶ διὰ τὴν ἀπορίαν προχωρεῖν εἰς ἐρήμωσιν. Εἰ γὰρ ἡ τὴν οἰκονομίαν, καὶ διεξαγωγὴν ἔχειν ὀφείλουσα τῶν μοναστηρίων, ἡ μητρόπολις δὲ πάντως ἐστὶν ἐκ μέσου γένοιτο διὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὑπό τινι ἐπισκόπῳ, καὶ διοικητῇ ταχθήσεται τὰ μοναστήρια. Πῶς δὲ οὐ δίκαιον τῷ κατὰ χώραν ἀρχιερεῖ τῷ τὴν πρόνοιαν τῶν μοναχικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς τῶν θείων κανόνων διαταγῆς ἔχοντι ναὶ μὲν, καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν ἀῤῥωστημάτων θεραπείαν, τὰ πρὸς χρείαν χορηγεῖσθαι ἐκεῖθεν; εἴ γε ἀλλαχόθεν διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν περίστασιν ἀπόρως ἔχει, καὶ ἐνδεῶς. Εἰ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι τὰς μητέρας, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τοὺς γονεῖς ἀπόρως ἔχοντας παρὰ τῶν τέκνων, καὶ μὴ βουλομένων τὰ πρὸς χρείαν πορίζεσθαι διακελεύονται, πῶς οὐ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, καὶ φιλαλλήλου διακρίσεως ἄξιον, ταῖς ἐκκλησίαις τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τοῖς λαχοῦσι ποιμαίνειν ἐν αὐταῖς, συγκροτεῖν τὰ μοναστήρια ὑποτετάχθαι ταύταις, καὶ πρός γε τοῖς ἄλλοις, καὶ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο τὸ βοηθεῖν τῇ ἀπορίᾳ τῶν μητροπόλεων ἐκ τῆς οἰκείας εὐπορίας; Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκδόσεις ἀκινήτων τῇ ἐκκλησίᾳ διαφερόντων ἀσυντελῶς, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἐπιβλαβῶς προβεβηκέναι ἔλεγεν ὁ μητροπολίτης, καὶ ἐζήτει, καὶ περὶ τούτου τὴν ἡμετέραν γνώμην ἡμεῖς οὐκ ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ἱερᾶς θεσμοθεσίας τὴν ἀνατροπὴν διοριζόμεθα τῶν παρὰ τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν προβεβηκυιῶν ἐκδόσεων· διαῤῥήδην γὰρ ἐκβοῶσιν οἱ θεῖοι πατέρες λέγοντες· Εἴ τις ἐπίσκοπος εὑρεθείη, ἢ ἡγούμενος ἐκ τῶν αὐτουργίων τοῦ ἐπισκοπείου, ἢ τοῦ μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα, ἢ ἑτέρου προσώπου ἐκδιδοὺς, ἄκυρον εἶναι τὴν ἔκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα· πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικείτω αὐτὰ, ὡς τοῦ Θεοῦ ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν, ἢ ἰδίοις τὰ Θεοῦ χαρίζεσθαι. Εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω ὡς πένησιν· ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω. Εἰ δὲ προφασίζοιντο ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μὴ δὲ πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸ ἀγρόν· μὴ δὲ οὕτω τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς, ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ πονηρᾷ πανουργίᾳ χρήσαιντο, καὶ ἐκ τοῦ κληρικοῦ, ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσεται ἄρχων τὸν ἀγρὸν, καὶ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν, καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ, ἢ τῷ μοναστηρίῳ· καὶ ἐπίσκοπος, ἢ ἡγούμενος τοῦτο ποιῶν ἐκδιωχθήτω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος, τοῦ ἐπισκοπείου, ὁ δὲ ἡγούμενος, τοῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, ἃ οὐ συνήγαγον κατὰ γοῦν τὸν τοιοῦτον θεῖον, καὶ πατρικὸν διορισμὸν, καὶ ἡ ἡμῶν μετριότης ἅμα τῇ συνεδριαζούσῃ ἱερᾷ συνόδῳ διατυποῖ· τὰ ἀπὸ αὐτουργίων προσόδους ἔχοντα ἀκίνητα, καὶ προσώποις ἐκδοθέντα τισὶν, οὐ γεωργοῖς, οὐδὲ κληρικοῖς, ἐπανελθεῖν πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐκδόσεων ἀνατρεπομένων· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὁπόσα μὴ συνευδοκοῦνται τοῖς αὐτουργίοις συναριθμούμενα, μένειν τὰς ἐκδόσεις· εἴγε καὶ συναινέσει κληρικῶν προβεβήκασι, καὶ μὴ προφανῶς εἰς βλάβην, καὶ ζημίαν μεγίστην τῆς ἐκκλησίας ὁρῶσι, καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ διπλάσιον νόμιμος περιγραφὴ ταύτας ἀνατρέπειν δύναται· τηνικαῦτα γὰρ ὡς τοῦ ἐκδεδωκότος μητροπολίτου χαρίζεσθαι δοκοῦντος μᾶλλον τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῖς ἐκλαμβανομένοις. Οὐ μέντοι γε τὰς ἐκδόσεις ἀδέκτους εἶναι παντάπασιν, ὡς καὶ νόμοις ἐναντιουμένοις, καὶ τῇ τῶν κανόνων εὐθύτητι. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γνώμη τοιαύτη, καὶ οὕτω περὶ τῶν τοιούτων ἀρχιερατικῶς, καὶ εὐσεβῶς διορίζεσθαι, καὶ οἰκονομεῖν τεθαῤῥήκαμεν· καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς δεδοκιμάκασί τε καὶ διωρίσαντο· ὁ δὲ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς, ὡς τῆς τῶν ἐκκλησιῶν φροντίζων συστάσεως πλέον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀέρα πνέων, οἰκονομήσει πάντως ἐπανασωθῆναι ταῖς ἐκκλησίαις τὰ ὑπ᾽ αὐτὰς πρότερον τελοῦντα σεμνεῖα, καὶ λοιπὰ ἀνίκητα, δι᾽ ἃς εἰρήκαμεν αἰτίας κατὰ τὸ δόξαν τῷ κράτει αὐτοῦ δίκαιόν τε καὶ εὔλογον. Hanc Constitutionem ideo totam protulimus, quia deesse comperimus in Leunclavio, apud quem tamen Lib. II. pag. 141. Edictum Alexii Comneni legitur de allatis in monasteria bonis, & aliis Ecclesiasticis iuribus; quemadmodum etiam Lib. IV. p. 256. altera adfertur synodalis Constitutio Patriarchae Alexii de iis, qui per donationem monasteria consequuntur, & de aliis quibusdam necessariis Ecclesiasticis caussis, quae ad Metropoles, Archiepiscopatus, & Episcopatus pertinent.

LIV. pag. 310. *Διάταξις νομικὴ περὶ δευτερογαμίας. Constitutio legalis de secundis nuptiis*. Inc. Τίμιον εἶναι τὸν γάμον. Des. τοῦ τῆς παρθενίας στεφάνου. Exponitur in hoc capite, honorabiles esse nuptias, & inviolabi-

bi-

bilem thalamum Scripturam sanctam testari, idque de primis tantum nuptiis pronunciari. Vnam enim esse legalem viri cum muliere coniunctionem adfirmasse Beatum Gregorium Nyssenum in III. Cap. Ep. eius canonicae, in quo & argumenta exponit, quibus probare conatur viro unam mulierem dari a Deo auxiliatricem, & mulieri unum aptari caput. Non adest in Leuncl.

LV. pag. 311. *Συνοδικὴ διάγνωσις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων. Synodica decisio sanctissimi Patriarchae Domini Alexii de diversis Ecclesiasticis capitibus.* Inc. *Τῶν ἱερῶν, καὶ θείων κανόνων ἑκάστῳ.* Des. *ἐπεδόθη μητροπολιτῶν. Μηνὶ Ἰαννουαρίου, ἰνδικτιῶνι ια΄. ἔτους ͵ϛφλϛ΄.* Exstat in Leuncl. Lib. IV. p. 250. & in cit. Zonarae Syntagmate p. 786.

LVI. pag. 315. *b.* *Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τοῦ τηνικαῦτα τῷ τοῦ βασιλοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος. Expositio, sive admonitio de unione Ecclesiae facta sub Constantino & Romano, quorum ille tunc imperabat, hic ea dignitate fulgebat, quod imperatoris pater audiret.* Inc. *Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, καὶ ἀποστόλοις.* Des. *μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἑβδόμου ἔτους.* Subnectitur scholion p. 317. *b.* quod inc. *Ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς δεδήλωται.* Des. *καὶ πάντων οἷς ἐξ αἰῶνος εὐαρεστούμενος ὤφθης ἁγίων, ἀμήν.* Vid. Leuncl. Lib. II. a p. 104. ad 109. a quo Codex circa finem differt, utpote novem circiter versibus auctior.

LVII. pag. 318. *b.* *Ἴσον τῆς ἐκτεθείσης συνοδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου παρὰ Νικήτα τοῦ ὁσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ ͵ϛφξ΄ ἔτος, τῆς ε΄ ἰνδικτιῶνος. Exemplum editae synodicae sententiae sub Michaele sanctissimo, & universali Patriarcha, a Niceta sanctissimo protosyncello, & chartophylace magnae Ecclesiae A. M. 6560.* (Christi MLII.) *indictione quinta.* Inc. *Ἀνήνεγκας ὁ ἱερώτατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα.* Des. *ἐκπεπόμφαμεν ἐγγράφως*, ut in Leuncl. Lib. III. p. 210. quibus tamen in Cod. haec alia pauca subnectuntur: *Σὺ δὲ καὶ πλείονα τούτῳ τῷ πορισμωτάτῳ ἐξευρίσκων τῆς φύσεως ὡραίῳ τῆς εὐσεβείας στεφάνῳ τὰ περὶ τῶν γάμων ζητηθέντα ὡραΐσον, καὶ οὕτως ὡραιοτάτην πάντως τὴν νυμφικὴν ἀναδείξεις ὑπόθεσιν.* Vid. p. 9. huius Catalogi N. LXXIX.

LVIII. p. 321. *Πιττάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννου χαρτοφύλακος, τοῦ τοῦ Ἰωνοπούλου,* (sic) *περὶ τοῦ τῇ δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος, καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων. Breve patriarchale, expositum a Ioanne chartophylace, Ionopuli filio, de quodam, qui matris suae consobrinam uxorem duxerat, deque poenis illi inrogandis.* Inc. *Λαμπούδιος οὗτος, ὁ ἀπὸ τῆς κατὰ σὲ ἐνορίας Χρυσοπόλεως.* Des. *καὶ μόνῳ ἐνιαυτῷ.* Exstat in Iure Graec. Rom. Leuncl. Lib. IV. p. 291. apud quem *Πιττάκιον πατριαρχικὸν*, *Brevis Patriarchalis* vertitur, quum melius *Breve Patriarchale* conveniat. Non me latet eadem notione usurpari *τὸ* brevis: sed in his videndum, quid Ecclesiasticae consuetudini sit adcommodatius.

LIX. pag. ead. *b.* *Περί τινος ἁρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπεξουσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς. De quodam, qui suo filio per nuptias coniunxit filiamfamilias alterius, sine patris eius consensu.* Inc. *Ἕτερος τὸ ἐπώνυμον Βαμβουλᾶς ἀπὸ Ἑλλάδος.* Des. *κατὰ τὴν τῶν νόμων περίληψιν.* Vid. Leunclav. Lib. III. p. 205.

LX. pag. 322. *b.* *Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμὼν, χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστειῶν ἑκάστου ἔτους, πρὸς τοὺς Ἀντιοχεῖς πεμφθεῖσα. Epistola sanctissimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balsamonis, de ieiuniis, quae peragi debent per singulos annos, missa ad Antiochenos.* Inc. *Ἐκεῖνοι διδάσκουσι περὶ νηστειῶν.* Des. *μὴ σκυθρωπάζετε πάρειμι.* Primum Graece, & Latine edidit Io. Bapt. Cotelerius T. II. Monument. Eccles. Graecae p. 492. Paris. MDCLXXXI. 4.

LXI. pag. 329. *b.* *Ἐρωτήσεις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Μάρκου, καὶ ἀποκρίσεις ἐπ᾽ αὐταῖς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας, κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών. Interrogationes sanctissimi Patriarchae Alexandrini Domini Marci, & responsiones Patriarchae Antiocheni, Domini Theodori Balsamonis.* Inc. *Ὁ μὲν θεοπάτωρ, καὶ προφήτης Δαβὶδ ἐρώτησον.* Des. *κατὰ τὸν εἰπόντα συσφίγγεται.* In versione, quae a Leunclavio l. c. Lib. V. pag. 362. adfertur, multa reprehendit Iac. Gretserus Op. T. XVII. p. 16. edition. Ratisbonensis.

LXII. pag. 351. *b.* *Τὸ γεγονὸς σημείωμα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ ἀποκείρεσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων ἀρχιερέων γαμετάς. Κατὰ τὴν κ΄ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς, δ΄ ἡμέρᾳ, ἰνδικτιῶνι ε΄. Edictum gloriosi Imperatoris Domini Isaaci Angeli, ut tondeantur electorum pontificum uxores, publicatum die XX. mensis Septembris, feria quarta, indictione quinta.* Inc. *Ἡ ἔννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις.* Des. *συνεδριάζοντες ἀρχιερεῖς, ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου,* (in his desinit Leuncl. Lib. II. p. 176. in Cod. vero sequuntur) *ὁ Σίδης, ὁ Ἀμασείας, ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ Καρίας, ὁ Λαοδικείας, ὁ Ἰκονίου, ὁ Συλαίου, ὁ Ἱεραπόλεως, ὁ Εὐχαΐτων, ὁ Κερασοῦντος, ὁ Ἀβίδου, ὁ Λαρίσσης, ὁ Κορίνθου, ὁ Μηθύμνης, ὁ Παροναξίας, ὁ Προικονήσου, ὁ Ἡρακλέης, ὁ Λευκάδος, ὁ Ναζιανζοῦ, ὁ Γαρδίκης,* (sic) *καὶ ἕτεροι.*

LXIII. pag. 352. *b.* *Χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ Δούκα περὶ τοῦ μὴ διαρπάζειν τὰ τοῦ ἐπισκοπείου μετὰ θάνατον τοῦ ἐπισκόπου. Aurea bulla laudati Imperatoris Domini Ioannis Ducae de non diripiendis Episco-*

scopatus bonis post mortem Episcopi. Inc. Ἔσονται οἱ Λευῖται ἐμοὶ, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ. Des. καὶ θεοτρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος. In Leuncl. loc. cit.

LXIV. pag. 353. *b*. Τόμος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γερμανοῦ εἰς τὸ αὐτό. *Tomus sanctissimi & universalis Patriarchae Domini Germani super eadem re*, cum interpretatione. Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Des. χαρισθείης ἡμῖν θεοφιλέστατε πάτερ. Subditur ἑρμηνεία, cuius initium: Οὗτος ὁ Εὐστέθιος ὁ λεγόμενος. Finis: ἐπανεσώτατο ὁ ταμμίαρος τῷ μιαρωτάτῳ. Non adest in Leuncl.

LXV. pag. 356. *b*. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Λέοντος πάπα Ῥώμης, ἡ λεγομένη στήλη ὀρθοδοξίας, πρὸς Φλαβιανόν. *Sanctissimi Leonis Papae Romani Epistola, quae adpellatur Columna rectae fidei, ad Flavianum*. Inscribitur: Τῷ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Φλαβιανῷ Λέων. *Sanctissimo fratri, & Comministro Flaviano Leo*. Inc. Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀγάπης, ἅπερ οὕτω βραδυτῆτα γεγενῆσθαι θαυμάζομεν. Des. ὁ Θεὸς ἐρρωμένον σε διαφυλάξει ἀδελφὲ θεοφιλέστατε. Vid. edit. Concil. Paris. T. IV. p. 343.

LXVI. pag. 362. Εἰς τὴν ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ κόσμου ἐπεισφρήσασαν ἤδη τῇ τοῦ Χριστοῦ ποίμνῃ ἀθεμιτογαμίαν, ἤγουν αἱμομιξίαν τὴν πυρὸς δίκην πυρπολοῦσαν τὰ σύμπαντα· ἥτις Θεοῦ χάριτι κανονικῶς, καὶ νομίμως συνοδικῶς ἐκωλύθη, καὶ ἀνῃρέθη κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τῆς ἐνεστώσης δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ ςφε'. Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. *In inlegitima matrimonia, ad mundi perniciem iam gregi Christi inlata, hoc est sanguinis commixtionem, instar ignis cuncta devastantem; quae Dei gratia canonice & legitime per synodos impedita, & abrogata est primo vicennio ineuntis decimae indictionis, anno mundi 6505.* (Christi CMXCVII.) *Sisinnius misericordia Dei Archiepiscopus Constantinopolis, novae Romae, & universalis Patriarcha*. Inc. Καὶ ἰατρὸς ἐκεῖνος ἰδίων, καὶ πολλῶν ἄξιος πόλεσιν. Des. εἰς ὑπόμνησιν τοῖς ἐσομένοις ἐναπετέθη· κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ ςφε'. Vid. Leunclavium l. c. Lib. III. p. 197.

LXVII. pag. 366. *b*. Ἔκθεσις κανόνων τοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Expositio canonum eiusdem, & sanctissimorum Metropolitarum, & Archiepiscoporum, ei subditorum*. Inc. Ἡμέρας ἐφ' ἱκανὰς διασκεψάμενοι. Des. τοῖς ἀναγεγραμμένοις. Nihil de hac Canonum expositione Le Quienius in Oriente Christ. p. 257. scriptum reliquit, neque Fabric. l. c. lib. V. c. 45. T. X. p. 545.

LXVIII. pag. 368. Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Ἀλεξίου πρὸς Θεοφάνην Θεσσαλονίκης. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Alexii ad Theophanem Thessalonicae*. Inc. Συγγενὴς συγγενοῦς μνηστὴν ἁρπάσας. Des. εἴτε παρῆσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή. Non est in Leunclavio. Summa est, quod cognato sponsam cognati vi adripiente, si non corrupti fuerint, nullum sit impedimentum, quin nuptias contrahant; sin vero corrupti, minime nuptiae fieri possint. Lege enim iungi possunt, qui sunt in octavo gradu, minime vero qui in septimo.

LXIX. pag. 369. Ἐξ ἐπιστολῆς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Μιχαήλ. *Ex Epistola Patriarchae Constantinopolitani Domini Michaelis*. Inc. Ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους. Des. ὅπερ καὶ ὁ πολιτικὸς ἀπείργει νόμος. Vid. Leuncl. Lib. IV. p. 264.

LXX. ead. pag. Ἐξ ἑτέρας τοῦ αὐτοῦ. *Ex alia eiusdem*. Inc. Ὁ ἱερεὺς γυνῆς τὴν σύνοικον μοιχευθεῖσαν. Des. εἰς μοναστήριον, ἐν ᾧ ἀποκαρήσεται. Ibid. p. 263.

LXXI. pag. eadem. Ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Ex synodico tomo Ioannis Patriarchae Constantinopolitani*. Inc. Εἰ καὶ προδήλως περὶ μνηστείας. Des. τούτου οὐδὲ τὴν ἐκγόνην. Quid simile pertractatur in Leunclavio Lib. III. p. 211.

LXXII. pag. ead. *b*. Ἔκδοσις Ἰωάννου τοῦ μακαριωτάτου χαρτοφύλακος. *Ecdosis Ioannis beatissimi chartophylacis*. Inc. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἑβδόμῃ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, ἔτους ςφμς'. προκαθημένου Ἀλεξίου. Des. τὸν θεοφιλέστατον Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον. Adest in Leunclavio l. c. Lib. III. p. 204. ubi praeterea schema septimi gradus cognationis adponitur, quod in Codice desideratur.

LXXIII. pag. 370. Βιβλίον τῶν Βασιλικῶν κη'. τίτλος κβ'. περὶ κεκωλυμένων γάμων. *Libellus Basilicorum XXVIII. titulus XXII. de probibitis matrimoniis*. Inc. Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικόν. Des. καταλαβεῖν τοὺς βαθμούς. Est in Basilicis Tom. IV. pag. 281. ibique adfertur sub titulo V. de Nuptiis prohibitis, & desinit Codex in supra adlatis verbis, quae in citata editione occurrunt p. 284. ac ferme hoc caput convenit cum eo, quod iam retulimus supra Cod. II. pag. 10. N. XCV.

LXXIV. pag. 371. Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Photii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani*. Inc. Πάντα τῆς ὑμῶν ἀρχιερατικῆς. Des. τῆς βεβηλώσεως οὐκ ἂν μεταστήσῃ. Sunt quinque Photii epistolae, de quibus vide Cod. XXII. huius Plutei N. XLIII. p. 48.

LXXV. pag. 375. *b*. Περὶ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De commutationibus matrimonio coeptis*. Inc. Ἡ συγγένεια, κοινὸν ἐστιν ὄνομα. Des. ἡ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων ἁπάντων διάταξις. Hoc Caput desumtum fortasse est ex Basilicis, non secus, ac illud supra adlatum N. LXXIII.

LXXVI. pag. 378. Περὶ συγγενείας, καὶ γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De adfinitate & commutationibus matrimonio natis*. Inc. Ἡ συγγένεια γενικὸν ὄνομά ἐστι· Des. διὰ πολλὰ τὰ γυναικεῖα ἀρρωστήματα οὐκ ἄνδρας. Hoc argumentum, quod occurrit etiam in Leunclavio Lib. VIII. p. 519. sed breviter pertractatum, in XIV. Capita distributum exhibet Codex, suo unicuique diversorum adfinitatis graduum schemate adposito.

LXXVII.

LXXVII. pag. 382. Ἐρώτημα προτεθὲν ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, συνεδριαζόντων αὐτῷ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγκύρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυῤῥαχίου [1], καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Quaestio* (de gradibus adfinitatis) *proposita sub Alexio sanctissimo & universali Patriarcha, adsidentibus ei amantissimis Dei metropolitis, Niceta Ancyrano, Constantino Patrarum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonarum*. Inc. Παρέστη Ἰωάννης Κυβυκλείσιος ἐξ Εὐρίπου. Des. πρὸς Λέοντα τὸν θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον. Huc usque etiam in Leuncl. Lib. III. p. 204. In Codice vero alia multa subnectuntur eiusdem argumenti, & eiusdem fortasse Patriarchae, quorum initium: Πολλάκις ἡμῖν ἐπῆλθε τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων θαυμάσαι. Finis: καὶ τὸ ἑξῆς αὐτὸς σε αὐτῷ ἐπίλεγε.

LXXVIII pag. 389. Περὶ γάμων γνώμη συνοδική. *De matrimoniis decretum synodale*. Inc. Εἵλετό τις νόμῳ γάμου συνοικῆσαι τῇ θυγατρὶ τοῦ δισεξαδέλφου αὐτοῦ. Des. ἀπὸ τοῦ τόμου κεκώλυται. Non inveni in Leunclavio l. c. Agitur ibi de discrimine, quod intercedit septimum inter, & octavum cognationis gradum: numerantur autem gradus in hunc ferme modum, me genuit Paulus, illum Marcus, & hunc Petrus, ecce tres gradus ex tribus generationibus.

LXXIX. pag. ead. *b*. Τίτλου ζ'. *Tituli septimi*. Inc. Εἰ μέντοιγε ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Des. αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται.

LXXX. pag. 390 Exhibetur *Schema graduum cognationis*, diligentissime descriptum, quod concordat cum alio, de quo supra pag. 10. N. XCV.

LXXXI. pag. 391. Ποίημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου, καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀτταλειώτου [2]. *Opus Michaelis proconsulis, & iudicis Attaliotae*. Praecedit Prooemium. cuius initium: Μέλλων, ὦ θειότατε βασιλεῦ, κατὰ τὸ ἐπιτετραμμένον σοι. Finis: καὶ ἔστιν ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως. Tum index Titulorum, quorum primus: Περὶ καταστάσεως ἀνθρώπων, καὶ διαιρέσεως προσώπων, καὶ πραγμάτων, καὶ ποιότητος αὐτῶν. *De statu hominum, & divisione personarum, & rerum, & earum qualitate*. Ultimus: Περὶ δικαιοσύνης νόμου, καὶ περὶ ῥημάτων σημασίας, καὶ περὶ διαφόρων κανόνων, καὶ περὶ δεήσεων βασιλεῖ προσφερομένων. *De iustitia legis, & verborum significatione, ac de diversis Canonibus, precibusque regi convenientibus*. Quos tamen non eodem modo dividi, ac pertractari animadvertimus, ac editos a Leunclavio in Tom. II. Iuris Graec. Romani a pag. 1. usque ad pag. 79. ac praecipue circa finem; post enim verba: καὶ κρατεῖ νῦν τοῦτο, καὶ πολιτεύεται, καὶ πράττεται, quae sunt ultima Attaliatae Synopseos, in Codice pag. 433. *b*. alia quaedam subnectuntur, quae inc. Ὁ δὲ κύριος Ῥωμανὸς ἐκεῖνος ὁ πρεσβύτης ἐνομοθέτησεν, ἵνα οἱ δυνατοὶ κοσμικοί τε καὶ ἐκκλησιαστικοί. Des. κωλύονται γὰρ δύο ἀδελφοὶ λαμβάνειν πρὸς μίαν ἐξαδέλφην, ὡσαύτως καὶ θείαν, καὶ ἀνεψιάν. His autem pertractantur tituli: Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι δυνατὸν ἀγοράζειν εἰς χωρίον, ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις. Περὶ προτιμήσεως. Περὶ στρατιωτικῶν τοπίων. Περὶ φονευτῶν τῶν προσφευγόντων εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν. Περὶ δικαιοσύνης νόμου, κ. λ. qui est ultimus supra relatus.

LXXXII. pag. 436. *b*. Sequuntur quaedam Novellae, ac primum Νεαρὰ πρώτη τοῦ βασιλέως κυρίου Ῥωμανοῦ περὶ προτιμήσεως. Μετὰ β' χρόνων τῆς αὐτοῦ βασιλείας, αὕτη ἐξετέθη πρώτη πασῶν τῶν νεαρῶν, μηνὶ Ἀπριλλίῳ, ἔτους ͵ϛυλ'. *Novella prima Imperatoris Domini Romani de praerogativa. Post duos annos imperii eius, haec proposita est prima omnium Novellarum, mense Aprili, A. M.* 6430. (Christi CMXXII.] Inc. Παλαιὸς νόμος ἐστὶ μηδένα κωλύεσθαι μήτε παρὰ συγγενῶν. Des. κατὰ τοσοῦτον ἡ ἐκποίησις ἀναιρεῖται. Haec Novella I. Romano seniori ab Cuiacio lib. V. de Feudis p. 229. adscribitur. Exstat cum Ioannis Leunclavii versione, qui tredecim Constitutiones Constantini, primus vulgavit, ad calcem ἐκλογῆς βασιλικῶν Basil. MDLXXV. fol. & in Iure Graec. Rom. T. II. p. 139. & in editione operum Constantini Porphyrogeniti Graece, & Latine vulgata ab Io. Meursio. Lugd. Batav. MDCXVII 8. p. 175. & paullum immutatis verbis pag. 184. eiusdem Novellae Epitome ex Mich. Attaliata p. 190.

LXXXIII. p. 438 Ἡ νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τοῦ ἐντὸς τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν τοῦ τριμήνου παράγεσθαι τὴν μαρτυρίαν, ὑπαγορευθεῖσα παρὰ τοῦ Σολομῶντος. *Novella Imperatoris Domini Alexii Comneni, ut intra quinque, & decem dies trimestris spatii testes producantur, a Solomone dictata*. Inc. Πολλὰ μὲν δικαστήρια ἀνὰ μέσον Ἄννης. Des. ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ πρατηρίου ἐγγράφου. Succedit *Exemplum latae sententiae*, cuius initium: Ἐπείπερ Ἄννα, ἡ τοῦ τελευτήσαντος, κ. λ. Finis: παρὰ τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου ἀκριβέστερον τηρηθησομένης. Huc usque etiam in Leunclav. Tom. II. a p. 179. ad p. 184. In Codice vero haec pauca subiunguntur: Ὁ ἐμπρησμὸς οὐ καταλλάσσει τὸν χρεώστην τοῦ δανείου. Ὁ ποιήσας χειρόγραφον ὑπὲρ πεντήκοντα λίτρας χρυσίου ὀφείλει τριῶν μαρτύρων ὑπογραφὰς ἐπάγειν· ἄλλως γὰρ οὐ χρὴ τὸ τοιοῦτον ἐῤῥῶσθαι χειρόγραφον· τὰ δὲ αὐτὰ, καὶ περὶ ἀποδείξεως ὑπὲρ πεντήκοντα λίτρας νομοθετεῖ.

LXXXIV. pag. 441. *b*. Ψῆφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γάμου κεκωλυμένου. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de matrimonio prohibito*. Inc. Ἀκήκοεν ἡ μετριότης ἡμῶν. Des. ἀναπαυσαμένου κυρίου Σισιννίου τοῦ πατριάρχου. Leuncl. T. I. Lib. IV. pag. 263.

LXXXV. pag. 442. Ψῆφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γυναικὸς ἱερέως μοιχευθήσης. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de uxore sacerdotis moecha*. Inc. Ἰωάννης οὗτος ἱερεὺς ὁ τὴν παροῦσαν γραφὴν ἐπιδιδούς σοι. Des. προσενέγκῃ, καὶ ἀποκαρῇ. Differt multum ab edita a Leunclavio loc. cit.

LXXXVI.

(1) Ita corr. supra p. 10. N. XCII.

(2) Sic in Codice, in Leuncl. vero Ἀτταλειάτου.

LXXXVI. pag. eadem. Κρίσις συνοδικὴ ἐπὶ τῦ κυρίυ Ἀλεξίυ τοῦ πατριάρχυ περὶ γάμων, μηνὶ Ἀπριλλίῳ ιζ'. ἰνδικτιῶνος ς'. ἔτους ςφμς'. προκαθημένου Ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ οἰκουμενικῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριαζόντων αὐτῷ θεοφιλεςάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγκύρας, Κωνςαντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίυ Δυῤῥαχίου, καὶ Κωνςαντίνυ Χωνῶν. *Iudicium synodicum sub Domino Alexio Patriarcha de matrimoniis, mensis Aprilis die XVII. indictione VI. A. M. 6546.* [Christi MXXXVIII.] *praesidente Alexio, sanctissimo, & oecumenico Patriarcha ad dexteram partem catechumeniorum, adsidentibus ipsi piissimis metropolitis, Niceta Ancyrae, Constantino Patrarum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonarum.* Inc. Παρέςη Ἰωάννης Κυβουκλείσιος ὁ ἐξ Εὐρίπου. κ. λ. & concordat cum superiori quaestione sub eodem Patriarcha Alexio proposita N. LXXVII. usque ad illa verba: πρὸς Λέοντα τὸν θεοφιλέςατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον: post quae, in eadem linea sequitur: Περὶ δαπανημάτων. *De expensis.* Inc. Τῶν δαπανημάτων, τὰ μὲν διὰ ἀναγκαίαν γίνεται χρείαν. Desf. καὶ τῆς τῶν καρπῶν συλλογῆς τῆς. Haec ultima sunt mutila. Vide Leuncl. Lib. III. p. 204.

LXXXVII. pag. ead. *b.* Νεαρὰ Ἰουςινιάνιος (sic) περὶ ἐκκλήτου ρκγ'. *Novella Iustiniani de adpellatione CXXIII.* Inc. Εἴ τις κατά τινος, ἢ κληρικοῦ. Desf. ἀναφέρεσθαί τε καὶ γυμνάζεσθαι. Haec est pars Capitis XXI. Novellae CXXIII. Quae quidem Novella, ut plurimum inscribitur: *De sanctissimis Episcopis, & Deo amabilibus, & reverendissimis Clericis, & Monachis.* In Indice titulorum Novellarum Iustiniani Constitutionum, quem Cuiacius in principio suarum in easdem Expositionum adposuit, hunc praesefert titulum: *De Episcopis & Clericis.* In editione vero Contii: Περὶ ἐκκλησιαςικῶν διαφόρων κεφαλαίων. Quare titulum supra adlatum περὶ ἐκκλήτου, ad Caput tantum XXI. non ad integram Novellam referendum esse nemo non videt.

LXXXVIII. pag. 443. Ἀπὸ τοῦ ε' τίτλου, τοῦ κε' βιβλίου τῶν Βασιλικῶν, κεφάλαιον β'. *A quinto titulo Libri XXV. Basilicorum, Caput secundum.* Inc. Ὁ γενικὴν ὑποθήκην ἔχων. Desf. εἰς μόνον τὸ πρῶτον προτιμῶμαι σου. Exstat in Basilic. T. IV. p. 58.

LXXXIX. pag. eadem. Ἀπὸ τοῦ πρώτου τίτλυ τῦ κθ' βιβλίυ, κεφάλαιον ριε'. *A primo titulo Libri XXIX. Caput CXV.* Inc. Νομοθετεῖ ἡ διάταξις ὅτως. Desf. ἡ δὲ ἀπαίτησις μήτε. Exstat in Basilic. T. IV. Cap. CXIX. p. 542. & desinit in med. pag. 544.

XC. pag. 446. Αἱ λέξεις τῦδε τῦ βιβλίυ κατὰ ἀλφάβητον. *Dictiones* (Latinae nimirum in Nomocanone & Basilicis receptae) *huius Libri, litterarum ordine.* Inc. Ἀκίωρ, ὁ ἐνάγων. Ἀντικίνσωρ, ἀντιγραφεύς. Ἀεςήματα, ἡ διατιμημένη. Ἀδουκεντίκια, ἐπικερδεῖς. Ἀδνατικοὶ, τὸ τῶν ἀνιόντων ἐξ ἀῤῥένων γένος. Ἀδυτεύσας, εἰσερχόμενος, ἢ ἐμβατεύων. Ἀδιτίονος εἴσοδυ. Ἀννάλιον λέγατον, ἐτήσιον λέγατον, ἢ γραιτησίων καταβολή. Ἀδιφάνδευτον, ἀδιεκδίκητον. Ἀδρεπόνσιον, εἰς ἀπόκρισιν τινά. Ἀδνομίων, κατ' ὀνόματος διέρχεσθαι. Ἀυδιτόριον, ἀκροάσιμον, ἢ ἀκροατήριον. Ἀντικιςεμπορίβους, τὺς παλαιὺς καιρύς.

Βινεράβηλεμ, τὸ σεμνότατον. Βυλυμτάρης, ὁ κατὰ θέλησιν τῶν δύο μερῶν ἔξωθεν τῦ δικαςηρίυ διδόμενος ὅρκος. Βονογραζία, καλὴ ἀγάπη. Βοναφίδε, τῇ καλῇ πίςει. Βελιανίω, ὄνομα ὅτω καλύμενον. Βενεφίκιον, πᾶν δώρημα, καὶ εὐεργέτημα. Βρέβιον, ἡ κατ' ἐπιτομὴν γραφὴ, ἤγυν ἡ σύντομος γραφή· βρεβίω γὰρ κατὰ Λατίνους τὸ τέμνω, καὶ βρεβίτα ἡ συντομία, κ. λ. Earum ultimae sunt, quae a littera φ incipiunt, nimirum: Φίσκος, ὁ δημόσιος. Φάκτα, τὰ γινόμενα, καὶ πραττόμενα, ἤγυν ὁ τρόπος τῦ πράγματος. Φισκοῦσθαι, δημοσιεύεσθαι. Φιδεκομμισάριον, τῇ πίςει. Φαμήλια, λαβέ. Φιδεράτος, ὁ μότης. His aliae subcedunt eiusmodi voces nullo ordine, earumque explicationes. Inc. Ἄνευ ἐκταρίυ, ἄνευ τῦ ὅκτυ τῆς λίτρας, ὅ ἐςι τῶν ιβ' νομισμάτων. Desf. χώρα δὲ αὕτη ἐπὶ φθειρομένων, ἢ ἐναλλαττομένων πραγμάτων. Quid simile habetur in Bibl. Caesar. Vindobon. apud Nesselium Tom. V. p. 53. num. 31.

Quum secundi, atque huius ultimi Codicis recensio protrahi nimirum necesse fuisset, si tum textus, tum interpretationis initium, ac finem adnotare separatim voluissemus, brevitati consulentes, ibi tantum duximus hac utendum maiori diligentia, ubi Codicem discrepare ab editionibus deprehendimus. Quod si plenior adhuc cuipiam, magisque enucleata probetur recensio, quum in sequentibus Pluteis aliae eiusmodi obcurrant Canonum Conlectiones, nulla brevitatis habita ratione, singula nos invicem seiuncta daturos pollicemur. Interim monitum volumus lectorem, voci ἐκδόσεων, quam supra p. 76. N. LIII. Latine reddidimus *de expensis*, melius *de alienationibus* convenire.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. perspicue scriptus, & optime servatus. Constat fol. scriptis 448.

Ne tota haec pagina vacua superfit, non iniucundum erudito lectori fore censemus, heic Theodori Balsamonis versiculos quosdam inserere, quos in recensione Codicis II. huius Plutei §. C. p. 11. tantum innuimus, quum neque in eiusdem Syntagmate Canonum, neque in Guilielmi Beveregii Pandectis Canonum, nec denique in Henrici Iustelli Bibliotheca Iuris Canonici Veteris habeantur, eoque libentius id facimus, quod ita sunt per compendia conscripti, ac vetustate iam evanescentes, ut luce donatos ab interitu pene vindicare illos videamur.

Τῦ Βαλσαμῶνος ἐπίλογος εἰς τὸν νομοκάνονον διὰ ςίχων ἰάμβων.

Balsamonis epilogus in Nomocanonem versibus iambis.

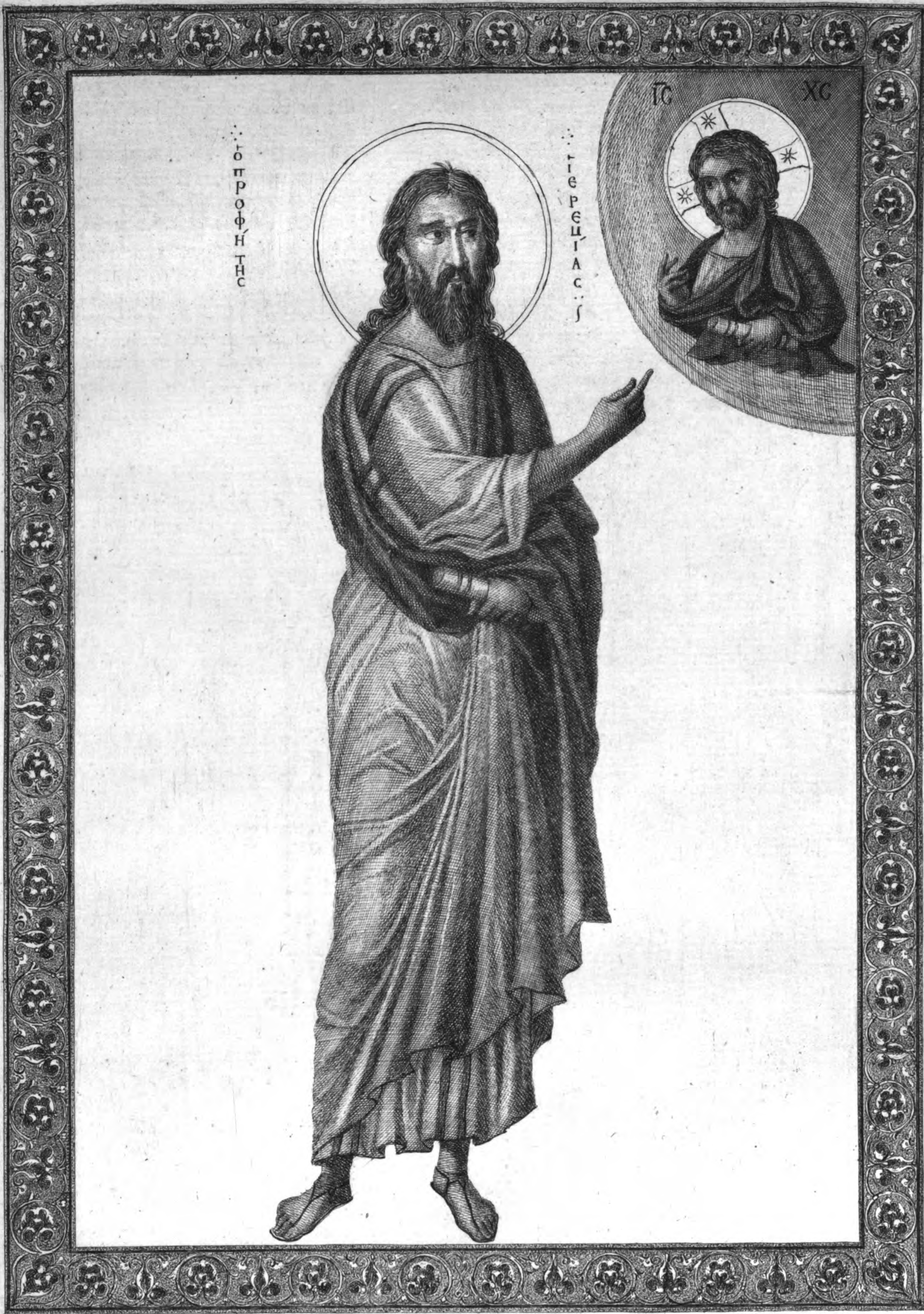
Τὴν Μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην
Ἐρημοβατῶν εἰς ἀνικμοπραξίας
Ἐπὶ χρόνοις δὶς εἴκοσιν, ἢ καὶ πλέον,

Πάσης μὲν ἄλλης κοσμικῆς εὐπραγίας,
Ὥσεὶ τροφῆς μετέσχον ὑπερπλησμίως·
Μαννάδοτοῦντος τοῦ Θεοῦ μοι τὴν χάριν·
Μόνην δὲ τὴν γῆν, ἣν ἐπηγγείλατό μοι
Χεὶρ κυρίου χρίουσα χριστοὺς κυρίου,
Οὐκ εἶδον ὡς ἔκφυλος Ἰσμαηλίτης,
Ἢ μᾶλλον ἀχάριστος Ἰσραηλίτης·
Κἂν γὰρ ἀπήχθην εἰς πόλου μέγα πλάτος,
Ἀλλ᾽ οὐ παρείθην ἐντρυφῆσαι τῷ πλάτει.
Καὶ κἂν ἀνῆλθον εἰς τρίτου θρόνου κλέος,
Ἀλλ᾽ οὐκ ἀπῆλθον ἀπολαῦσαι τοῦ θρόνου.
Τὸ πλάτος οὖν μοι τοῦ πόλου μετεστράφη
Πρὸς πικρίας χάρυβδιν οὐ μετρουμένην,
Καὶ τὸ κλέος κατῆλθε τοῦ τρίτου θρόνου
Πρὸς θρῆνον ἐμπρέπουσαν τοῖς θρηνουμένοις.
Οὕτω δὲ τούτων ἐκ Θεοῦ δεδογμένων,
Οὔθ᾽ ὁ πλατυσμὸς τῶν λογοχλαινίδων,
Οὔθ᾽ ἡ καλύπτρα τῶν λογικοπρακτέων
Εἰς γῆν ἀπερρύησαν ἀπαντοφθόρον,
Ὡς εἰρία φθίνοντος σαπρᾶς διφθέρας,
Ἀλλ᾽ ὡς ῥάκος δύσχρηστον Ἰσραηλίτου
Αἰγύπτιον φεύγοντος ἀκαθαρσίαν,
Εἰσὶ παρ᾽ ἡμῖν ἐντεθησαυρισμένα
Εἰς δεῖγμα λοιπὸν εὐνοϊκῆς καρδίας
Τὰ πυκτία, δίδωμι ταυτὶ τοῦ νόμου
Τοῖς συναδελφοῖς πατριαρχολευΐταις,
Οὐχ ὡς Μωϋσῆς τὰς θεογράφους πλάκας,
Ἀλλ᾽ ὡς Ἰακὼβ τὰς Ἰωσὴφ χλαμύδας
Ἐκ κανονικῆς ἐξυφανθείσας κρόκης
Κἂν τοῦ νομικοῦ στημονισθείσας μίτου,
Τοῦ γὰρ Ἰωσὴφ τὸν διδακτέον λόγον
Λάκκος κατέσχεν ἐθνικῆς κακουργίας,
Καὶ γλωττοκάκη Περσικῆς ἀπιστίας.
Εὔξασθε γοῦν μοι Λευϊτῶν ἅπαν στίφος,
Καὶ γὰρ δι᾽ ὑμᾶς ἀπελευκάνθη πλέον
Τῶν κανονικῶν ἡ διδαγματουργία
Ἁμαρτιῶν κάθαρσιν εὐμενεστέραν,
Καὶ ψυχικὴν ἔλλαμψιν ἐμμελεστέραν.
Τὸ γὰρ ἰδεῖν με τὸν λαχόντα με θρόνον
Τὴν γῆν Χαναὰν τὴν θεωνυμουμένην
Ἀπηγορεύθη μὴ μάτην γονυκλίτει.

FINIS PLVTEI QVINTI.

ΟΥΤΟϹ Ο ΘΕΟϹ ΗΜΩΝ ΟΥ ΛΟΓΙϹΘΗϹΕΤΑΙ ΕΤΕΡΟϹ ΠΡΟϹ ΑΥΤΟΝ ΕΞΕΥΡΕ ΠΑϹΑΝ ΟΔΟΝ ΕΠΙϹΤΗΜΗϹ ΚΑΙ ΕΔΩΚΕΝ ΑΥΤΗΝ ΙΑΚΩΒ ΤΩ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΙϹΡΑΗΛ ΤΩ ΗΓΑΠΗΜΕΝΩ ΑΥΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΕΠΙ ΤΗϹ ΓΗϹ ΩΦΘΗ ΚΑΙ ΤΟΙϹ ΑΝΘΡΩΠΟΙϹ ϹΥΝΑΝΕϹΤΡΑΦΗ ΑΥΤΗ Η ΒΙΒΛΟϹ ΤΩΝ ΠΡΟϹΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΘΥ ΚΑΙ Ο ΝΟΜΟϹ Ο ΥΠΑΡΧΩΝ ΕΙϹ ΤΟΝ ΑΙΩΝΑ

BIBLIOTHECAE MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS VI.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXIV.

PRAETER VNVM SYRIACVM ET EDITVM.

CODEX I.

EVANGELIA.

Vangelium sanctum Domini nostri Iesu Christi, conscriptum a quatuor Evangelistis sanctis, idest, Matthaeo, Marco, Luca, & Iohanne. Romae in typographia Medicea characteribus Arabicis A. MDXC.

Cod. impr. in charta caerul. fol. cum figuris. Constat pag. 368.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. II. COdex hic venerandae vetustatis, Evangeliarium continet cum accentibus, notisque musicis cynnabari delineatis, quibus nimirum Graeci in sacris persolvendis, ad varias vocum inflexiones indicandas utebantur; unde non abs re docti cuiusdam manus in prima adscripsit pagina: *Liber cantus Ecclesiastici*, de quo uberrime pertractarunt Martinus Crusius in Turco-Graecia p. 197. Wolphangus Gudlingius ad Eustratii Ioannidis Zialowschi delineationem Ecclesiae Graecae, editam Norimbergae A. MDCLXXXI. 8. Leo Allatius in duabus Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis Graecorum, Parisiis MDCXLIV. 4. & clariss. Montefalconius Palaeogr. Graecae Lib. III. Cap. ult. p. 260. & Lib. V. Cap. III.

Quum vero in hoc Pluteo quamplures Evangeliorum Codices obcurrant, quorum meminit Iac. le Long in Biblioth. Sacra T. I. & clariss. Io. Lamius in Libro de Eruditione Apostolorum editionis Florentinae A. MDCCXXXVIII. 8. Cap. XIII. Sect. I. §. II. III. IV. V. & VI. quaedam de prisca Evangelii lectione, ab Ecclesia Graeca recepta, ad huius, & aliorum Codicum inlustrationem obiter adtingam. Differt igitur hic liber, quem Εὐαγγέλιον vocant, a quatuor Evangeliis, quod haec continuatam historiae seriem, neque alterius interruptam verbis continerent: ille vero ea omnia quidem haberet, sed in certas divisa partes, & sectiones, quas Graeci τμήματα, μέρη, περικοπὰς, ἀναγνώσεις, ἀναγνώσματα, Latini *Lectiones* vocant, ad singulorum dierum, ac praecipue festorum, usum adcommodata, modo unius, modo alterius Evangelistae contextu, quandoque etiam pluribus in locis prout opus erat, interposito; ita tamen, ut Evangelicam seriem non prorsus interrumperent. Exceptis enim quibusdam solemnibus festis, quae peculiare sibi adsciscerent Evangelium, in reliquis anni diebus ita illud partiri consueverant, ut unius prius Evangelistae contextum in tmemata dividerent diebusque aptarent; postmodum alterius continuarent, donec omnia absolverent, diebusque Dominicis ab Evangelii scriptore nomen imponerent. Dicebant enim: ἡ πρώτη κυριακὴ τοῦ Ματθαίου, ἡ δευτέρα τοῦ Ματθαίου, *prima Dominica Matthaei*, *secunda Matthaei*; & sic de ceteris, ut egregie edocet Leo Allatius in Differt. I. de Libris Ecclesiast. Graec. ex qua etiam habemus totum Ioannis contextum, septem integris hebdomadibus perlegi, quae a magna Paschatis Dominica, tribus exceptis diebus, numerentur; Matthaei a feria secunda post Dominicam Pentecostes, ad subsequentem Parasceven Exaltationis diem festum, absolvique hebdomadibus septem & decem: harum undecim, singulis diebus Matthaei lectionem continuari, a duodecima, quinque tantum diebus Marci lectionem adsumi, sabbatis, & Dominicis Matthaei restitui, usque ad hebdomadem decimam & septimam; dummodo haec postrema inter Paschale tempus incideret; sin minus, non legi: Lucae Evangelium a feria secunda, quae Dominicam post Exaltationem excipit, & integris hebdomadibus duodecim continuari; ab initio

decimae tertiae, Marci percurri in reliquis diebus, sed sabbatis & Dominicis, Lucae; Marci tandem inter Matthaei, & Lucae resumi; quod vero superest, sabbatis & Dominicis Quadragesimae absolvi. Idipsum aperte innuit Theophanes initio Homiliae V. pag. 27. ubi haec ait: *Οὕτω γὰρ ἄνωθεν οἱ πατέρες ἐπενοήσαντο, ὡς ἐκφωνεῖσθαι μὲν τὸ κατὰ Ἰωάννην ἀπ' αὐτῆς τῆς λαμπρᾶς ἀναστάσεως, μέχρι τῆς ἑορτῆς, καθ' ἣν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἑορτάζεται κάθοδος· ὁ δὲ θεῖος Ματθαῖος ξυνέγραψεν ἐκεῖθεν ἀρξάμενον τῷ τέλει τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκαταλήγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν μυσταγωγεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Λουκᾶ, μεθέντος τῶν νηστειῶν τοῦ καιροῦ Μάρκῳ τῷ θεοκήρυκι.* Plura hac super re doctissimus Suicerus congessit in Thesauro Ecclesiastico V. *Εὐαγγέλιον*, ad quem eruditum lectorem remittimus,

Quoniam vero frequens in multis N. T. aliisque sacris Codicibus, huius praesertim Plutei, fit mentio *τῶν στίχων*, idest versuum, ac Capitum, aliquid etiam circa hanc *στιχομετρίαν* adtingendum existimo. Graecis mos erat antiquitus per *στίχους*, seu versiculos, orationis partes distinguere: *στίχος* autem non integram designabat periodum; sed eam partem, licet perquam minimam, ubi iam sensus aliquis, quamvis imperfectus, & inchoatus esse videbatur; adeo ut in una periodo tres, quatuor, immo quinque, sex, aut plures *στίχοι* numerarentur, aliquando plures, interdum, uti ratio postulabat, pauciores. Horum exempla prope innumera sunt in libris praesertim Biblicis Mss. dummodo vetustatem redoleant, ut egregie ostendit clariss. Bernardus Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 28. qui etiam Codicem Bibliothecae nostrae memorat, Gregorii Theologi Opera continentem, de quo inferius, ubi versuum numerus in fine cuiuscumque Orationis adnotatur.

Apostolos, & Evangelistas absque ullis Capitum distinctionibus sua edidisse scripta, una est omnium eruditorum opinio; at quo tempore, quibusve auctoribus in libros N. T. invecta sit huiusmodi partitio, non satis liquet. Antiquissimam certe Sacrorum librorum divisionem esse illam, quam post Ammonium Alexandrinum Eusebius Caesariensis ad Evangelistarum conciliationem, ope quorumdam Canonum excogitavit, quae etiam habetur in celeberrimo Codice Syriaco Seculi VI. huius Bibliothecae Plut. I. N. LVI. recte notat diligentissimus Ecclesiasticarum scrutator antiquitatum Morinus Lib. II. Exercitationum Biblicar. Exercit. XVII. Cap. III. id modo concedat, fieri potuisse, ut Eusebii quoque temporibus aliae tam Evangeliorum, quam reliquorum N. ac V. T. librorum partitiones ab aliis Patribus privatum in usum adinventae fuerint, atque adhibitae. Quum enim nullae sacri textus divisiones ab eiusdem auctoribus profluxissent, Ioannes Croius animadvertit in Libro Observationum Ecclesiastic. Cap. VII. liberum unicuique fuisse, eam sequi, aut edere partitionem, quae sacro textui convenientior, sibique commodior videretur. Hinc autem factum arbitramur, ut ex pluribus, quae olim fuerunt sacrorum librorum divisionibus, aliae quidem sequiori aevo obsoleverint, aliae perpetuo in usu apud Graecos viguerint, illae nempe, quae adcuratiores ceteris utilioresque videbantur, aut quas insignioris alicuius Ecclesiae auctoritas, ususque probasset.

Evangeliorum divisio cum Titulis, & Capitibus Eusebianis, utpote Alexandrinae Ecclesiae usu comprobata, ceterisque commodior, quum in omnes fere Graecorum Codices fuisset invecta, totius Ecclesiae Graecae paullatim communis quodammodo evasit. Epiphanius in Ancorato Cap. I. & Caesarius Gregorii Nazianzeni frater Dialogo I. Interrog. XXXIX. Evangeliis tribuunt Capita MCLXII. Vnde patet ea aetate receptam Eusebii divisionem fuisse, Canonibus ab eodem inventis adcommodatam. Sed Titulorum apud ipsos nulla mentio, de quibus tamen loquitur posteriorum longe temporum scriptor Suidas, dum inquit: *Τίτλος διαφέρει κεφαλαίου, καὶ ὁ μὲν Ματθαῖος ἔχει τίτλους ξη'. κεφάλαια τνε'. ὁ δὲ Μάρκος τίτλους μη'. κεφάλαια λς'.* (lege *σλς'.*) *ὁ δὲ Λουκᾶς τίτλους πγ'. κεφάλαια τμη'.* [lege *τμβ'.*] *ὁ δὲ Ἰωάννης τίτλους ιη'. κεφάλαια σλβ'. Titulus differt a Capitulo: & Matthaeus quidem titulos habet LXVIII. capitula CCCLV. Marcus habet titulos XLIIX capitula CCXXXVI. Lucas titulos LXXXIII. capitula CCCXLII. Ioannes titulos XVIII. capitula CCXXXII.* Haec Suidae distinctio, ut laudatus inquit Morinus, nil aliud est, quam Eusebianae distinctionis, modo Titulos excipias, commemoratio. Quod autem Alexandrinae Ecclesiae auctoritate Tituli Eusebianis Capitulis superadditi fuerint, coniici etiam potest ex Anglicano vetustissimo Codice, qui Alexandrinae Ecclesiae olim usibus inserviebat, quique deinde a Cyrillo Lucari Patriarcha, Carolo II. Angliae Regi datus est muneri, ut ex Ioannis Ernesti Grabii Praefatione Cap. I. §. 5. editioni eiusdem Codicis praemissa Oxonii MDCCVII. fol. videre per se quisque potest.

Post primam hanc Evangeliorum divisionem antiquus scriptor, cuius nomen ignoramus, Paulli Apostoli Epistolas digessit in Capita, eisdemque Titulos adiecit, Arcadio IV. & Honorio III. Coss. hoc est A. C. CCCXCVI. Colligimus haec omnia ex Euthalio Sulcensi Episcopo in Praefatione ad Paulli Epistolas Cap. II. Ipse etiam Euthalius, qui floruit, non A. C. CCCXCVI. ut ait Guilielmus Cave in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, sed A. CCCCLVIII. operam suam contulit in Paulli Epistolis versibus distinguendis, vitamque suam ultra A. CCCCXC. produxisse, ex eo coniicimus, quod lucubrationes suas Athanasio iuniori, Alexandrino Episcopo, inscripserit, qui eo anno sacris

I. Στρωματέων δεύτερος :–

Ἐξῆς δ' ἂν εἴη διαλαμβάνειν ὅσοι ἐκβάλλουσι τῆς βαρβάρου
φιλοσοφίας Ἕλληνας εἰσιν αἱ προσεῖκεν ἡ γρα-
φή. ὅπως τοῦτο δι' ὀλίγων δειχθήσεται. οὐ γὰρ
μόνον τὰ παράδοξα τῶν παρ' ἡμῖν ἱστορουμένων
ἀπομιμούμενοι ἀναγράφειν αὐτοῖς παρ' ἄλλων
σομένων. πρὸς δὲ τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων ὁκλο-
πουμένοι καὶ παραχαράσσοντες · πρὸς ἀνέφερον

Cod. V Sec. XI Psalterium continens

Β̄

II. Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ
ἐμελέτησαν κενά :
Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς :
Καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
ἐπὶ τὸ αὐτό :

Specim. Textus Prophetici Cod. IX

V. ὍΡΑΣΙΣ
[Ὅ]ρασις ἣν εἶδεν Ἡ-
σαΐας υἱὸς Ἀ-
μώς· ἣν εἶδε κα-
τὰ τῆς Ἰουδαί-
ας καὶ κατὰ Ἱερουσαλήμ.
ἐν βασιλείᾳ Ὀ-
ζίου καὶ Ἰωάθαμ
καὶ Ἄχαζ καὶ Ἐζεκίου.
οἳ ἐβασίλευσαν
τῆς Ἰουδαίας.

IV. Θεοδωρίτου τοῦ ἐπισκόπου τῆς
Ἡσαΐου προφητείας
Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι
προφῆται οὐ μόνον
τὰ τῷ ἡλικιωμένῳ
προηγόρευσαν·
ἀλλὰ τὰ ἐν τριάδι
θέσπισαν καὶ τὰ ἐπὶ
καὶ προσθέσπισαν ἐπι-
φάνειαν πάντα δὲ
λιπαρὸ θειότατος Ἡσαΐας
ταῦτα ἐπισκευάσαι πρὸ
γνῶσιν σαφῶς ἅπαντα
πάντα προλέγει

Catena in Esaiam Cod. VIII Sec. XII

III. Δεῖ χ' ὑμῖν ἡμᾶς τῆς διὰ σοφίας
τοῦ προφήτου ἑρμηνείας
εὔχεσθαι χάριν τὸ τῆς σο-
φίας καὶ τὸ τῆς γνώσεως
καὶ τὸ τῆς διδασκαλίας χάρισμα

Dionys. Areopagita Cod. XIII Sec. XI

VIII. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώ-
ρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.

Specimen Carminum Cod. IX

VII. ΘΡΗΝΩΝ ΠΡΟΦΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΚΛΑΙΩΝ ΠΟΛΙΝ·

Specimen Expositionum Cod. IX

VI. + ὉΡΑΣΙΣ Α΄ ΚΑΤΑ ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ +

Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων τὸ ἐναργέστατον τῆς ὄψεως τῶν αἰσθητῶν. ὅρασις ἐστίν· ὅτι τὸ ἐγχωροῦν ... διὰ ... δυνατὸν ἀφορίσασθαι διὸ ὅρασις ... ὅτι τὸ ... ἀρκτικοῦ ... ὅτι ἡ ὅρασις

Catena in Psalmos Cod. XIV Sec. XII

ψαλμὸς οζ΄ συνέσεως τῷ Ἀσάφ:

IX. Ἐνταῦθα τὰ τῆς ἐξόδου τὰ τῶν Ἀριθμῶν καὶ τὰ
τοῦ Δευτερονομίου ψάλλει τὸν δὲ ψαλμόν.

cris infulis decoratus fuit. Nec Prologum unum in Paulli Epiftolas, & in Apoftolorum Actus Commentaria tantum exaravit; fed illas quidem, quum Diaconi munere fungeretur, hos vero una cum Catholicis Epiftolis, facerdotii iam auctus dignitate, Lectionibus, Capitibus, ac verficulis diftinxit, argumentis, Capitulorum indicibus, atque catalogis auctoritatum Sacrae Scripturae, quae in ipfis laudantur, inluftravit. Horum omnium partem primus edidit Francifcus Card. Ximenius in celebri Complutenfi Bibliorum editione. Laurentius autem Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Ecclefiae Graecae, Romae MDCIIC. 4. integrum Euthalii opus protulit, egregieque de eo praefatus eft. His praemiffis, ad Codicis recenfionem progrediamur, in quo non eft quaerendus ille ordo, qui in vulgatis hodie obtinet exemplaribus. Nam ab Ioanne orditur, incipitque pag. 1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, quem fequitur mox Matthaeus p. 45. ita: Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων. Tum Marcus p. 103. *b*. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. Denique Lucas pag. 134. *b*. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Ἡρώδης ὁ τετράρχης, κ. λ. cui iterum p. 194. aliae ex Marco pericopae fuccedunt, eo nimirum ordine, quem fupra fufius explicuimus. Has lectiones, anni feriis, Dominicifque adcommodatas, quae ad p. ufque 296. *b*. progrediuntur, excipiunt illae, quae diebus aliis Deo, Sanctifque eius dicatis, a Septembri ufque ad Auguftum occurrentibus recitabantur, heinc einde ab Evangeliftis defumtae: quae fere omnia cum edit. Veneta A. MDXC. apud heredes Chriftophori Zanetti fol. quam & in huius, & in aliorum Evangeliariorum recenfione confuluimus concordant. Vid. Allatium l. c. Io. Suicerum in Thefaur. Ecclefiaft. V. Περικοπή, & clarifs. Card. Iof. Mar. Thomafium in Praefat. ad Sectiones Veteres Sacrorum Bibliorum nuperae edit. T. I. Romae MDCCXLVII. 4. Ex his conftat, volumen hoc templorum ufibus olim inferviffe; ideoque etiam fummo paginarum margini feriarum, ac dierum dominicalium, quibus unaquaeque pericopa legenda eft, numerum adfcriptum fuiffe. Lucae autem initio adduntur praeterea haec verba, ἤτοι τοῦ νέου ἔτους, *vel novi anni*, quae quid fibi velint, ex quadam fcriptoris nota eius Evangelio praemiffa p. 134. *b*. dignofci poteft. Ea fic habet; Δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ Λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν· τότε γὰρ καὶ ἡ σημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος. *Sciendum eft, initium Lucae praelegendi fieri a Dominica poft Exaltationem. Tunc enim quotidianum officium fit, quod vocatur novus annus*. Sed tertiam partem huius Codicis a p. 213. ufque ad finem, multo recentiori manui debemus, & in eius fcriptura accentus, & interpunctionem ad hodiernam rationem effe formatam animadvertimus. In fine Graeco more fcriptor adiecit: Ἐν ταῖς εὐχαῖς σου μέμνησόν μοι πάτερ τοῦ εὐτελοῦς ἱερέως Γεωργίου τοῦ Μακροῦ, καὶ ἁμαρτωλοῦ. *In tuis precibus pater memento mei vilis facerdotis Georgii Longi, & peccatoris*. De hoc Georgio Longo, qui Sec. circiter XV. floruit, confulendus Montefalconius Palaeogr. Graec. L. I. C. VIII. Hunc tam nitidum, ac bene fervatum Codicem Clementi VII. P. M. Arfenius Monembafiae Archiepifcopus[1], Carmine Graeco in fronte Codicis, ab eodem, ut videtur, exarato, adiecta item e regione Latina verfione, dedit muneri; quod nos, Homerico more, in ftudioforum gratiam heic fubiiciendum putavimus.

ΤΩι ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩι ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩι ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι ΗΜΕΤΕΡΩι ΚΥΡΙΩι ΚΛΗΜΕΝΤΙ Ζ.ᵒ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΚΡΩι ΑΡΧΙΕΡΕΙ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩι ΧΑΙΡΕΙΝ ΠΑΝΤΟΤΕ.

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO DOMINO D. NOSTRO DOMINO CLEMENTI VII. S. R. ET CATHOLICAE ECCLESIAE SVMMO PONT. ARSENIVS MONEMBASIAE ARCHIEPISCOPVS IN DOMINO GAVDERE SEMPER.

(2) Sic in Cod. fed melius δῶρα φέρει.

Ἄλλος μὲν ἄλλα τοῖς φίλοις φέρει δῶρα,[2]
Οἷον λίθων ἔλλαμψιν, αὐγὴν μαργάρων,
Χρυσὸν καθαρὸν, ἄργυρον, πέπλων χάριν,
Ἃ πραγμάτων κίνησις, ἢ δρᾶμα φθόνου,
Ἢ κλὼψ ἀφανὴς, ἢ τυραννὶς ἁρπάσει.
Τάχα δὲ καὶ σὴς εὐτελὴς ἐφερπύσας,
Τὰ τῆς ὕλης εὔκοσμα βοσκηθήσεται.
Ἐγὼ δὲ φωνὰς τοῦ Θεοῦ προσκομίζω

Alius quidem alia amicis dona fert, [tarum,
Videlicet lapidum nitorem, fulgorem margari-
Aurum purum, argentum, veftimentorum gra- (tiam,
Quae rerum motio, vel invidiae opus,
Vel fur obfcurus, vel tyrannis rapiet.
Forte autem & tinea minuta adrepens,
Materiae ornamenta depafcetur.
Ego vero Dei voces adporto

Κλή-

(1) Arfenius filius Michaelis Apoftoli Byzantini, de quo vide Fabricium in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 223. natus eft in Creta infula, quo fe exful e Graecia fuus receperat pater. De eius Violaria Compofitione, feu Lexico Philologico, aut Alphabetica Sylloge Phrafium, Sententiarum, Proverbiorum, Hiftoriarum, Fabularum &c. e Graecis haufta fcriptoribus agemus in recenfione Cod. XXVI. Plut. IV. in calce huius voluminis. Scholia Graeca in VII. Euripidis Tragoedias conlegit; eaque Graece edita Venetiis MDXXXIV. 8. Paulo III. Pontifici confecravit, Epiftola, querelarum plena, in qua & Graecam gentem, feque potiffimum contemni fremit. Μάχονται Ἀγαρηνοὶ Χριστιανοῖς, ἀμφότεροι δὲ τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς . . . ἡμεῖς δὲ δύστηνοι Μεγαρῆες. Iam quintum decimum annum meliorem fortunam fruftra exfpectaffe fe apud Leonem X. expoftulat. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτ' ἐν Ῥώμῃ πεντεκαιδέκατον ἔτος οἶμαι τουτὶ γοηπτευτῶν ἐνώπιον Λέοντος τοῦ παναγιωτάτου παρεστραγῴδησα γοερῶς. Ὃς οἴκτῳ τινὶ συσχεθεὶς, προμήθειάν τινα γραφῆναι προσέταξεν, ἥτις ἐς τόδε μένει νεκρά. Addit etiam non fore iniquum, fi in tantum Cardinalium numerum unus etiam, vel alter Graecus cooptetur: καί τοιγε οὐκ ἀπεικὸς ἦν ἕνα ἢ δύο τῶν Ἑλλήνων ἐν τοσούτοις παντοδαποῖς ἐναριθμεῖσθαι τῶν Καρδηνάλεων. Anno proximo MDXXXV. è vivis ereptus eft, ut obfervat Lambecius Lib. VII. p. 236. feq. A Latinorum quum ftaret partibus, Graecis fuis invifus maxime fuit, ut narrat Manuel Malaxus in Turco-Graecia Lib. II. p. 146. Eius Syntagma Logicum MSS. in Bibliotheca Caefarea Vindobonenfi, Apophthegmata, aliaque eius ingenii monumenta memorat Fabricius l. c. p. 491. & Vol. VIII. p. 838.

Κλήμεντι Ῥώμης τῷ παναγιωτάτῳ
Οἰκουμενικῷ πατρὶ, καὶ διδασκάλῳ
Ἐκκλησιῶν ἕῳ τε, καὶ τῆς ἑσπέρας,
Ὃν, παντάνασσα, παρθενομήτορ, κόρη,
Παστὰς, τράπεζα, ῥάβδε, λυχνία, κλίμαξ,
Κλίνη, κιβωτὲ, νεφέλη, λαβὶς, θρόνε,
Δεῖξον φοβερὸν πᾶσι τοῖς ἐναντίοις,
Καὶ κόσμει παστὰς, ἐμπίπλα τράπεζά τε,
Στήριζε ῥάβδε, λυχνία φώτιζέ τε,
Ἄναγε κλίμαξ, ἀνάπαυέ τε κλίνη,
Τήρει κιβωτὲ, νεφέλη λάμπρυνέ τε,
Λαβίς τε προσλάμβανε, καὶ τίμα θρόνε,
Τὸ σταυρικὸν σήμαντρον ὡς ἀρᾶς τάχος,
Ἀκινδύνῳ φάλαγγι τοῦ βασιλέως,
Τὴν πᾶσαν ἐμπλήσειε τροπαίων χθόνα,
Πόλεις τ' ἀνασώσειε τὰς Ἑλληνίδας,
Γραικῶν τ' ἀνακτήσειε τὴν Ἐκκλησίαν,
Τέλος τελοῦσαν, οἴ μοι, τοῖς ὀλεθρίοις,
Καὶ θυσίαν ἄμωμον ἐν Ῥώμῃ νέᾳ
Ἀναπέμψειε τῷ θεανθρώπῳ Λόγῳ.
Ναὶ παντάνασσα, ναὶ παντοκράτορ Λόγε,
Κἀγὼ παρείην τῶν ὑπηρετούντων εἷς,
Ὁ πλεῖστα πάσχων τῆς ἑνώσεως ὕπερ.
Θεοῦ δὲ φωνὰς οὐδ' ὁ πᾶς κρύψει χρόνος,
Αἳ τῇδε τῇ πυκτίδι προσφυῶς κεῖνται,
Ἣν ἀνεθέμην σοὶ μακαριώτατε,
Ἀποστόλων τε τῷ κορυφαιοτάτῳ,
Κόσμος ὅπως ᾖ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ
Κείνου, συνάμα τοῖς λοιποῖς κειμηλίοις,
Καὶ χρῶνται αὐτῇ, ποιμένος λειτουργοῦντος,
Εὐαγγελικῶν ῥημάτων οἱ κήρυκες.
Γραικῶς γάρ ἐστι τάξις, Ἰταλῶς θ' ἅμα
Εὐαγγελίζειν, σοῦ γε θυσιάζοντος
Ἀναίμακτόν τε, καὶ ἱερὰν θυσίαν.
Ἔστι δὲ κῆπος, καὶ τρυφὴ τὸ βιβλίον,
Ἐν ᾧ τὸ φυτὸν τῆς φθορᾶς ἀπεψύγη.
Πιαίνεται γὰρ ἐκ ῥοῆς τετραστόμου,
Ζωῆς ὕδωρ, καὶ ξύλον ἐν μέσῳ φέρον,
Δι' ὧν ὁ καρπὸς τῆς ἀρᾶς ἀνετράπη.
Τοῦτο στεφανοῖ τοὺς χοροὺς τῶν μαρτύρων,
Οἳ τὴν ἑαυτῶν ἐξαμείβοντες φύσιν,
Χωροῦσιν εἰς πῦρ, εἰς τροχοὺς ἀποστρόφους,
Εἰς ῥοὴν θαλασσῶν, εἰς τελευταῖα ξίφη·
Στομοῖ γὰρ αὐτοὺς ἡ χάρις τοῦ πνεύματος.
Τοῦτο κραταιοῖ τοῖς μονασταῖς τὸν βίον,
Καὶ τὴν φύσιν κάμνουσαν εὐθὺς ῥωννύει,
Καὶ θαυματουργοὺς, τοὺς νοσοῦντας δεικνύει.
Ἔχον δὲ καὶ σάλπιγγος ἐνθέου κτύπον,
Νεκρὰς ἀτεχνῶς ἐξεγείρει καρδίας.
Τί χρὴ τὰ λοιπὰ νῦν κατὰ μέρος λέγειν;
Τοῦτο προελθὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ δεσπότου,
Τοὺς οὐρανοὺς κλεισθέντας ὑπήνοιξέ μοι.
Ἔνθα προχωρῶν ἐκ φθορᾶς, καὶ σαπρίας,
Θεὸς καθαρὸς ἐν μεθέξει γίγνομαι.
Τῷ ποιμενάρχῃ τοῖον κομίζει δῶρον
Ταπεινὸς Ἀρσένιος, εὐτελής θ', ὅμως
Πειθήνιος, πιστός τε τῆς ἐκκλησίας,
Ἣ τὴν ἱερὰν βίβλον ἀφιέρωσα,
Ἥ τ' ἀπύλωτα τῶν ἀθέσμων ἐμφράττει
Στόματα, χρωμένηγε σωστικοῖς λόγοις.
Ἀλλ', ὦ πρόεδρε, κοινὲ προστάτα Ῥώμης,
Πρὸ τῆς ὕλης τὸ φίλτρον ἡδέως δέχου,
Καὶ τὰς ἀμοιβὰς δαψιλεστέρας δίδου.
Διδάσκαλον γὰρ εὐτυχεῖς τὸν δεσπότην,
Ὃς λαμβάνει καὶ χήρας λεπτὰ, καὶ μύρον,[1]

Clementi Romae sanctissimo
Terrarum orbis parenti, & magistro
Ecclesiarum Orientis, Occidentisque,
Quem, omnium Regina, virgo mater, puella,
Cubile, mensa, scipio, candelabrum, scala,
Stratum, arca, nubes, forceps, sedes,
Ostende terribilem omnibus adversariis,
Et orna cubile, satia mensa,
Firma scipio, candelabrum illumina,
Subtolle scala, refocilla stratum,
Arca serva, nubes illustra,
Forceps adprehende, & honora sedes:
Crucis signum ut voto celerius
Cum impericlitanti agmine imperatoris
Omnem impleat trophaeis terram,
Vrbesque Graias reviviscere faciat,
Graecorumque recuperet Ecclesiam,
Tributum inponentem, hei mihi, perditis
Et sacrificium inmaculatum in Roma nov
Instauret Deo, atque Homini Verbo. (*Verbum,*
Vtinam omnium Regina, utinam omnipotens
Et ego adsim administrantium unus,
Plurima passus pro Vnitate.
At Dei voces neque omne subprimet tempus,
Quae hoc codice commode insunt,
Quem dedicavi tibi Beatissime,
Apostolorumque supremo,
Ornamentum ut sit sacrae mensae
Illius, simul cum reliquis thesauris,
Et ipso utantur, Pastore sacra celebrante
Evangelicorum verborum praecones.
Graece enim est ritus, Italiceque simul
Evangelium pronunciare, te libante
Incruentum, sacrumque sacrificium.
Est vero hortus & delitiae liber,
In quo planta corruptionis elanguit.
Inpinguatur enim ex fluxu quaterni oris,
Vitae laticem lignumque in medio ferens,
Per quae fructus exsecrationis eversus est.
Hoc coronat Martyrum choros,
Qui sua ipsorum natura mutata,
Procedunt in ignem, in rotas conversiles,
In fluxum marium, in finales gladios:
Acuit enim ipsos gratia spiritus.
Hoc confirmat Monachis vitam,
Et naturam laborantem statim roborat, (*reddit:*
Et miraculorum effectores, morbo correptos
Habens autem & tubae divinae sonum,
Mortua vere excitat corda.
Quid oportet reliqua per partes dicere?
Hoc procedens a Deo Dominoque,
Caelos clausos aperuit mihi. (*dine,*
Inde progrediens ex corruptione, & putre-
Deus purus in participatione fio.
Supremo Pastori tale donum adfert
Humilis Arsenius, exigusque, tamen
Obediens, fidelisque Ecclesiae,
Cui sacrum librum consecravi,
Quae impudentia impiorum obturat
Ora, salutaribus usa verbis.
Verum, o Praeses, communis Antistes Romae,
Prae materia, amoris exhibitionem benigne
Et retributiones copiosiores redde. (*amplectere,*
Magistrum enim adsequutus es Dominum,
Qui adcipit & viduae minuta, & unguentum,
Me-

[1] Superscriptum est ·

Μετρῶν τὰ μικρὰ πρὸς πόθον τῶν φερόντων.	*Metiens exigua ad desiderium ferentium.*
Καὶ σῶζε πρὸς γῆρας με τὸν σὸν οἰκέτην,	*Et serva in senecta me tuum famulum,*
Ἐπεὶ σὸς εἰμὶ, κᾂν σιγῶ, σὸς, κᾂν γράφω,	*Quoniam tuus sum, & si taceo, & si scribo.*
Σὸς εἰμὶ ἀλγῶν, σὸς δὲ κ̀ χαίρων πάλιν.	*Tuus sum dolens, tuus & gaudens rursum.*
Τί γῦν τὸ μακρὸν τῆς βραδυτῆτος νέφος,	*Cur igitur longa tarditatis nebula,*
Ἥλιε, ταῖς σαῖς ἐγχρονίζει λαμπάσιν;	*O sol, tuis inmoratur lampadibus?*

In calce horum Senariorum legitur etiam sequens Tetrastichon Graecum, cui item e regione Latina versio respondet.

Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν αὐτόν.	*Eiusdem ad eumdem.*
Πεινῶ, πρόεδρε, κ̀ φαγεῖν ἴσως θέλων,	*Esurio Praesul, & comedere fortasse volens,*
Πρὸς τὴν ἀμολγὴν τῆς χρυσῆς θηλῆς βλέπω.	*Ad mulctram aureae papillae respicio.*
Εἰ δ' ἀργυροῦν δήπυθεν ἐξοίσεις γάλα,	*Quod si & argenteum utique lac emiseris,*
Θρέψει με δὴ κ̀ τῦτο. Μὴ μέλλε πλέον.	*Nutriet me id quoque. Ne ultra cunctare.*

Codex Graecus membranaceus MS. in fol. usque ad pag. 213. Sec. XI. exinde usque ad finem Sec. XIV. Constat foliis 341.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

EVSEBII COMMENTARIVS IN PSALMOS.

Titulus ita corrigendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Psalmos Davidis, & in Cantica Prophetarum.

COD. III. PRaemittuntur huic in Psalmos Catenae nonnulla SS. Patrum Excerpta ad eamdem rem pertinentia, quorum singula ordine recensebimus, ac primo quidem.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγίυ Ἐπιφανίυ περὶ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν, κ̀ τῶν παρερμηνευσάντων. *Sancti Epiphanii de septuaginta interpretibus, & de iis, qui prave interpretati sunt.* Inc. Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, βιβλοθήκας κατασήσας ἐπὶ τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας ἐν τῷ ἀρχείῳ (l. Βρυχίῳ) καλυμένῳ, κλίμα δέ ἐςι τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐνεχείρισε Δημητρίῳ τινὶ Φαληρεῖ τὴν αὐτὴν βιβλοθήκην, συντάξας συναγαγεῖν τὰς πανταχοῦ βίβλυς ποιητῶν τε κ̀ λογογράφων. Συναγομένων δὲ τῶν βιβλίων ἕως μυριάδων πέντε, κ̀ τεσσάρων χιλιάδων, τότε ἀποςέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπιςολὴν, κ̀ τράπεζαν χρυσῆν ταλάντων ρ΄ διάλιθον ὖσαν, ἀντὶ τῆς τραπέζης τῆς ληφθείσης ἀπὸ τοῦ ἁγίου τόπυ τῶν Ἱεροσολύμων, αἰτησάμενος ἀποςαλῆναι αὐτῷ πᾶσαν γραφὴν τῶν Ἑβραίων, κ. λ. Des. ὅπως τὰ ἔνθεν, καὶ ἔνθεν ἐλέγχοι. Nil aliud est eiusmodi opusculum, quam quaedam veluti epitome eorum, quae ipsemet Epiphanius de variis Interpretibus in Libro de Ponderibus, & Mensuris memoriae prodidit. Fallitur tamen, ubi ait Symmachum sacram vertisse Scripturam ante Theodotionem, ut animadvertit clariss. Montefalconius in Praeliminaribus ad Hexapla Origenis Cap. III. edit. Paris. A. MDCCXIII. Tom. I. p. 51. seqq. qui p. 86. hoc ipsum Epiphanii anecdoton ex duobus X. Seculi Codicibus, Regio nempe, & Vaticano in lucem protulit. Vtrum autem revera ab ipso Epiphanio, an ab alio haec epitome fuerit concinnata, non ita facile iudicamus.

II. pag. 3. *b.* Αἱ ἐκδόσεις τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἀπὸ τῦ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικόν. *Editiones sacrae Scripturae ex Hebraico in Graecum* conversae auctore anonymo. Disseritur heic de praecipuis Graecis versionibus Veteris Testamenti, LXXII. Interpretum, Aquilae Pontici, Symmachi Samaritani, Theodotionis Ephesii, Anonymi cuiusdam, Luciani presbyteri Antiocheni, & martyris, de versione sub Alexandro Mammacae Augustae filio, Nicopoli inventa, de aliis denique rebus, ad ipsos Psalmos pertinentibus, de quibus consule Ioannis Morini Blesensis Praefationem in editionem Graecolatinam Parisiensem versionis LXX. Interpretum, & Ioannis Wovveri Syntagma de Graeca, & Latina, sacrorum Bibliorum interpretatione. Inc. α΄. Ἡ τῶν οβ΄. Οὗτοι Ἑβραῖοι ὄντες, ἐξελέγησαν ἀπὸ ἑκάςης φυλῆς ἕξ, κ̀ ἡρμήνευσαν τὴν θείαν γραφὴν ἐπὶ Πτολεμαίυ τῦ Φιλαδέλφυ, πρὸ τα΄ (1) ἐνιαυτῶν τῆς Χριςῦ γεννήσεως. β΄. Ἡ τῦ Ἀκύλα. Οὗτος ἀπὸ Σινώπης τοῦ Πόντυ ὑπάρχων, Ἕλλην, ἐβαπτίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις· εἶτα τὸν χριςιανισμὸν ἀθετήσας, κ̀ τοῖς Ἰυδαίοις συνδραμὼν, ἡρμήνευσε τὴν θείαν γραφὴν, κ. λ. Des. τὺς πάντας εἰς ρμη΄ περιγράφει. Videntur haec ex S. Athanasii, Archiepiscopi Alexandrini, Synopsi sacrae Scripturae desumta, ubi de septem diversis veteris Testamenti interpretationibus, & Graecis editionibus agitur. Discrepant autem multis in locis, ac praecipue in fine, ab eius edit. Parisiensi A. MDCXCVIII. T. II. p. 203.

III. pag. 4. Sequitur sine ullo titulo aliud de eodem argumento Excerptum, quod Origenis esse comperimus. Inc. Διὰ τὺς ἐπιγεγραμμένυς ψαλμοὺς εἰς τὸ τέλος. Des. καὶ σὺ ἐπιςήσεις. Illud edidit, clarissimum Galliae decus, Bernardus Montefalconius in Praefatione ad Hexapla Origenis loc. cit. pag. 78.

IV. p. 5. *b.* Εὐσεβίυ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν, ἑρμηνεία τινῶν κατ' ἐπιτομήν. *Eusebii in Inscriptiones psalmorum, interpretatio quarumdam compendii more descripta.* Inc. Ἑκατὸν πεντήκοντα τυγχάνυσιν οἱ ψαλμοί. Des. ἀντὶ δὲ αὐτοῦ τὸ ἀεί. Haec, & quae sequuntur Eusebio adscripta, leguntur ante eius Commentaria in Psalmos, quae typis prodierunt in Collectione Nova Patrum, & Scriptorum Graecorum, cura, & studio Bernardi de Montfaucon Paris. MDCCVI. Tom. I. pag. 1. seqq.

V. pag.

(1) Ita in Codice: in Synopsi vero Athanasii inferius citata habetur διακοσίων τριάκοντα.

V. pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόθεσις. *Eiusdem Hypothesis*. Inc. Τῆς βίβλυ τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις. Des. ὐ μὴν δηλῦσι τίνος εἰσίν.

VI. Eadem pag. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθέσεις εἰς τὺς ψαλμύς. *Eiusdem argumenta in psalmos*. Inc. α΄. προτροπὴ θεοσεβείας, κ) ἀποτροπὴ τῦ ἐναντίυ. Des. ρν΄. παρακέλευσις ὕμνυ καθολική. Has hypotheses, Latine argumenta in Psalmos, post Card. Thomasium G. & L. simul edidit A. MDCCVI. vir aeternae memoriae Bernardus de Montfaucon loco proxime citato, & Eusebio Caesareensi referendas esse conligit Praeliminar. Cap. I. N. VI. quod Eusebii stylum ubique spirent, quodque in prima Catena Regia X. exarata Seculo, Eusebii nomen adpareat. Graece etiam ex antiquissimo Ms. Codice Angliae Io. Ernestus Grabe Oxonii A. MDCCIX. Tom. ultimo Prolegom. Cap. I. editionis τῶν ο΄. in vulgus protulit.

VII. pag. 9. Τῶν ᾠδῶν. *Odarum*. Scilicet argumenta in quaedam Cantica sacrae Scripturae, quae suo loco adferemus.

VIII. pag. eadem. Adtexitur sine ullo titulo Dissertatiuncula auctoris mihi plane ignoti, *De generibus argumentorum in psalmos*. Inc. Ἰστέον ὡς ἡ καθόλυ τῶν ψαλμῶν ὑπόθεσις εἰς ταῦτα διῄρηται τὰ μέρη, εἰς τὸ ἠθικὸν, καὶ τὸ δογματικόν· ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν πάλιν τομὴν ἔχει ταύτην. Τινὲς μὲν γὰρ τῶν ψαλμῶν τὸ ἑκάστυ ἦθος ἐπανορθῦσι, τινὲς δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰυδαίων μόνον, τινὲς δὲ καὶ κοινῶς πάντας ἀνθρώπυς. Πάλιν τὸ δογματικὸν διῄρηται εἰς δύο. Τινὲς μὲν γὰρ ψαλμοὶ πρὸς τὺς αὐτόματα νομίζοντας τὰ ὄντα, ἕτεροι δὲ πρὸς τὺς ἀπρονόητα λέγοντας. Ὁ μὲν γὰρ αὐτόματα δογματίζων, εἰκότως, κ) ἀπρονόητα ὑπολαμβάνει· ὁ δὲ τὰ ἀπρονόητα λέγων, οὐ πάντως κ) αὐτόματα λέγει, κ. λ. Des. τὸ διάψαλμά ἐστιν ἢ προσώπυ ἐναλλαγὴ, ἢ διανοίας μεταβολὴ, ἢ μέλυς ὑπαλλαγή.

IX. p. 10. Ἐπιγραφαὶ κ) ἀρχαὶ τῶν ρν΄ ψαλμῶν. *Inscriptiones & initia CL. psalmorum*, iuxta LXX. Interpretes. Inc. Αἱ κατὰ τὺς ο΄ τῶν ψαλμῶν προγραφαὶ τὰ πολλὰ τῇ καθ' Ἑβραίυς ἐκδοχῇ συμφωνῦσιν. Ἀνεπίγραφοι

α΄. Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ὐκ ἐπορεύθη ἐν βυλῇ ἀσεβῶν, κ) ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν, κ. λ.

β΄. Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, κ) λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς, κ. λ.

Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπυ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

γ΄. Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, κ. λ. Des.

ρν΄. Ἀλληλυΐα. Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν, κ. λ. His adiungitur etiam psalmi CLI. idiographi & extra numerum inscriptio, & initium: Ἀλληλυΐα. Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαβὶδ, κ) ἔξωθεν τῦ ἀριθμοῦ, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ.

ρνα΄. Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μυ, κ) νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ, κ. λ.

X. pag. 14. *b*. Ἐπιγραφαὶ κ) ἀρχαὶ τῶν ᾠδῶν. *Inscriptiones & initia Canticorum*, numero XIV. Primum inscribitur: Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ, βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς Ὀκτατεύχου. Inc. Ἄισωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, ἵππον κ) ἀναβάτην, κ. λ. XIV. & ultimum inscribitur: Προσευχὴ Συμεὼν τῦ πρεσβυτέρου εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δῦλόν συ δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμά συ. His adnectitur numero XV. notatus Ὕμνος ἑωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, κ) ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

XI. pag. 15. Ἰωσήπυ ἐκ τῦ Ὑπομνηστικῦ, κεφαλαίυ ρνη΄.[1] Τίνα ἐστὶ τὰ μνημονευόμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλία, ὡς ὄντα, ὐχ εὑρισκόμενα δέ. Excerptum ex *Iosephi* (Christiani) *Hypomnestico, Capite CLVIII. Quinam sint Libri in Scripturis memorati, ac si exsisterent, sed nusquam reperiuntur*. Inc. Νάθαν, κ) Ἀδδὼ, κ) Ἀχιὰ τῦ Σιλωνίτυ, καὶ Σεμεεῒ, κ) Ἰηοῦ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Βασιλειῶν γέγραπται εἶναι βιβλία· προφῆται δὲ ὗτοί εἰσιν, οἳ γεγράφασι περὶ ὧν προεφήτευσαν, ἃ ὐχ εὑρίσκεται. Des. ἓν δὲ μόνον ἐπιγινώσκομεν εὑρίσκεσθαι. Hoc Caput ediderat Lambecius Lib. III. Biblioth. Vindob. p. 33. & Godfridus Olearius Observat. in Matthaeum p. 73. Dederat etiam Latine Wolffgangus Musculus ad calcem Synopseos Scripturae S. Athanasii, & Graece Io. Christoph. Wolfius T. II. Bibl. Hebraeae pag. 212. ubi de libris in Hebraeo Codice citatis, sed non exstantibus disputat. Illud exhibuit quoque Io. Albertus Fabricius cum Lambecii versione in Codice Pseudepigrapho p. 912. ac demum integrum Iosephi Hypomnesticum in calce Tom. II. Codicis eiusdem impressi Hamburgi A. MDCCXLI. 8. p. 247.

XII. pag. ead. *b*. Εὐσεβίυ εἰς τὺς ψαλμύς. *Eusebii in psalmos*. Inc. Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν ἀπὸ τῦ ψαλτηρίυ παρωνύμως ἐπικεκλῆσθαι· λέγεται δὲ ψαλτήριον, ὄργανόν τι μυσικὸν παρὰ τὴν κιθάραν διαλλάττον τῷ σχήματι, ἐν ᾧ τὴν ἀνακρυομένην ᾠδὴν, ψαλμὸν προσαγορεύεσθαι, ᾠδὴν δὲ εἶναι, κ. λ. Des. τὸ δ' αὐτὸ εὕροις γεγενημένον ἐν τοῖς προφήταις. Vid. cit. Conlectionem Novam Graecorum Patrum Montefalconii Tom. I. p. 6. seqq.

XIII. p. 16. Τῆς βίβλυ τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων, αὐτό τε τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει. *Dissertatio de libri psalmorum divisione, secundum adcuratiora exemplaria, & Hebraicum contextum*, sine nomine auctoris. Inc. Εἰσὶ τοίνυν οἱ μὲν πάντες ἑκατονπεντήκοντα, καὶ εἷς· ἡ δὲ διαίρεσις αὐτῶν, ἡ μὲν κατ' αὐτὸ τὸ Ἑβραϊκὸν, ἵνα πρότερον δηλώσωμεν, ἐστιν ἥδε· ἀνεπίγραφοι ιη΄. ἐπιγεγραμμένοι ρλβ΄. τῶν δὲ ἐπιγεγραμμένων διαίρεσις ἥδε· τοῦ μὲν Δαβὶδ ογ΄. τῶν δὲ υἱῶν Κορὲ ια΄. τοῦ Ἀσάφ ιβ΄. Αἰθὰμ, τοῦ Ἰσραηλίτυ, εἷς, Σολομῶνος β΄. Μωσέως εἷς, ὧν τὸ ἀλληλυΐα ιε΄. οἳ ἐπιγραφὰς μὲν ἔχυσιν, ὐ δηλῦσι δὲ τίνος εἰσὶ ιζ. εἰσὶ δὲ ἀνεπίγραφοι μὲν οἵδε, κ. λ. Des. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμοῦ ὁ ξθ΄. ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ρνα΄. Haec disceptatio contracta videtur ex uberiori, quam Divus Athanasius exhibet in Synopsi sacrae Scripturae Operum Tom. II. p. 150.

XIV.

(1) In edit. Hypomnestici Hamburg. inferius cit. pag. 247. est Caput CXX.

XIV. pag. 17. *b.* Οὕτως ἀναχθείσης τῆς κιβωτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ συνέςη τὸ ψαλτήριον. *Quomodo Arca Hierosolymam relata Psalterium compositum sit*, Auctore anonymo. Inc. Ἀνάγκην ἔχομεν, ἀγαπητοὶ, δεῖξαι, τίς ἡ δύναμις τῶν ψαλμῶν, οὐχ ἑνὸς ψαλμοῦ κλωμένου πρὸς ἀπάτην ψυχῆς, οὐδὲ πλάνης αἱρέσεως καινῆς νομιζομένης. Des. οἱ πάντες ἡσυχίαν, ἤγουν ὑποτασσόμενοι καιρῷ εἰρηνικῷ πνεύματι κατηρτισμένοι, ὑπεφώνων δὲ ἀκολούθως τῷ ψάλλοντι, εἰς ὕμνον Θεῷ λέγοντες ἀλληλούϊα. Nihil de auctore huius, & insequentium capitum, sedula facta perquisitione in Graecorum Patrum operibus, quae consuluimus, compertum a nobis est.

XV. pag. 18. Anonymi fragmentum Περὶ τοῦ Ἀλληλούϊα. *De Alleluia*. Inc. Ὅση ἐκ τῆς Ἑβραΐδος φωνῆς εἰς τὴν Ἑλληνίδα μετατιθεμένου, αἰνέσωμεν τῷ ὄντι Θεῷ· πάντες οὖν ὑπήκοοι ἐγίνοντο. Des. μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν.

XVI. pag. 19. *b.* Anonymi item fragmentum Περὶ τῶν ἀναβαθμῶν. *De Psalmis graduum*. Inc. Πάλιν ἑτέρα προγραφὴ, Ψαλμοὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Τί δὲ βούλεται λέγειν ποίων ἀναβαθμῶν; μὴ τῶν τοῦ ἁγιάσματος τῶν διὰ λίθων ᾠκοδομημένων. Des. φησὶ γὰρ οὕτως, Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ τὰ ἑξῆς.

XVII. pag. 21. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαρκελλῖνον προοίμιον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Sancti Patris nostri Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Marcellinum Prooemium in Psalmorum interpretationem*. Inc. Ἄγαμαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως, φίλε Μαρκελλῖνε, καὶ γὰρ καὶ τὸν παρόντα πειρασμόν. Des. λαλήσαντες ἄνδρες ἅγιοι. Hanc ad Marcellinum Epistolam veluti εἰσαγωγὴν, propriis in Psalmos Commentariis Athanasius praemisisse traditur a Concilio Nicaeno II. Tom. VII. Concilior. Labbaei pag. 878. quod vix credendum, si cum Montefalconio Operum Athanasii Tom. I. Part. II. p. 981. animadvertamus, nil in ea occurrere, quod Praefationis indolem sapiat, aut cum Tillemontio Tom. VIII. Histor. Eccles. p. 257. dicamus, eam esse fragmentum Tractatus in Evangelii verba Matth. XII. 32. *Quicumque dixerit verbum contra filium hominis*. Verum, utcumque se res habeat, inficiari non possumus, Divinarum Scripturarum studiosos consuevisse haud longe ab Athanasii aetate, illam Psalmorum libro praeponere, ut colligitur ex Cassiodoro Instit. Divin. Litterar. Cap. IV. eius usum commendante, & ex antiquissimis Catenis Mss. in Psalmos VII. vel VIII. Seculi, in quibus legitur, ac praecipue ex Alexandrino Angliae Codice, IV. desinente Seculo exarato, si Grabeo fides habenda est. Corderius eam etiam vulgaverat A. MDCXLIII. Tom. I. Catenae Graec. Patrum, sed initio mutilam. Integram exhibet Montefalconius Operum Athanasii Tom. II. p. 982. ac doctissimus S. R. E. Cardinalis Antonellus ante eiusdem Athanasii Commentaria in Psalmos Romae evulgata A. MDCCXLVI. fol.

XVIII. pag. 32. *b.* Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, ὅτι ἀνακόλουθος τῇ ζωῇ τοῦ Δαβὶδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία. *Sancti Gregorii Nysseni disputatio, quod res gestae & vita Davidis non fuerunt eo ordine peractae, quo Psalmi ordinati sunt*. Inc. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄν τις εἰκότως ἐπιζητήσειεν, τί δήποτε τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἱστορίας. Des. ἠλλάξω τῆς περὶ τὰ φαινόμενα προσπαθείας τὴν τῶν ἀοράτων ἐπιθυμίαν, ἐν τῷ ἐφεξῆς ἄλλον τρόπον τυχῇς. Vid. Operum Gregorii Nysseni Tom. I. pag. 324. Paris. per Aegid. Morell. A. MDCXXXVIII.

XIX. pag. 34. *b.* Συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθορότος ὑποβρυχίου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. *Fragmenta Gregorii Nysseni in Inscriptiones Psalmorum ex Libro ab aquis corrupto*. Inc. Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα πρὸς ἀρετὴν βλέπειν, πρότερον μὲν διακρῖναι τῷ λόγῳ τὸν βίον τόν τε ἀστεῖον, καὶ τὸν ὑπαίτιον, ἰδίοις ἑκάτερον γνωρίσμασιν, ὡς ἂν ἀσύγχυτος ὁ λόγος εἴη, μηδενὶ τῶν κοινωνούντων ἐπιθολούμενος· σημεῖα δὲ τῆς ἑκατέρου τούτων ἰδιότητος. Des. διά τινος τῶν εὐφραινόντων ἡμῶν τὴν αἴσθησιν γλυκαινόμενον.

XX. pag. 35. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ψαλμῶν. *Eiusdem ex interpretatione super Psalmorum Inscriptiones*. Inc. Καιρὸς ἂν εἴη κατανοῆσαι, πῶς διὰ τῆς θεωρηθείσης ταύτης τεχνολογίας, πᾶσα προήκται ἡμῖν ἡ διὰ τῶν ψαλμῶν διδασκαλία, τῆς τε κακίας ἀπείργουσα, καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐφελκομένη. Πρῶτον τοίνυν, ἐκ γὰρ τῶν τελευταίων ἀρχόμεθα, τῆς ἐξετάσεως σκοπήσωμεν τὴν ἐπίνοιαν, δι' ἧς οὕτως σκληράν τε, καὶ σύντονον οὖσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πολιτείαν, τήν τε τῶν μυστηρίων αἰνιγματώδη διδασκαλίαν. Des. πρὸς τὰ πάθη κατοίκησιν, τὴν ἐπ' ἐλπίδι τῆς τοῦ Θεοῦ μετουσίας κατορθουμένην. Occurrunt haec duo Capita in Gregorii Nysseni Tractatu priori in Psalmorum Inscriptiones, Operum Tom. I. Cap. II. & III. p. 259. seqq. cit. edit.

XXI. pag. 38. *b.* Ἰωσήπου ἐκ τοῦ Ὑπομνηστικοῦ κεφ. ρ'. τίνα ἐςὶ τὰ τῷ Δαβὶδ πεπραγμένα, καὶ εἰς αὐτὸν ἄξια θαύματος πραχθέντα πρὸς τῷ τέλει. *Iosephi ex Hypomnestici Capite C.* [1] *quae sint gesta a Davide, & quae in ipsum admiratione digna admissa in fine*. Inc. Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἑκάςῳ τῶν συμπιπτόντων δι' ὕμνων συνεγράψατο, καὶ τὸν ἅπαντα βίον αὐτοῦ, Θεὸν ὑμνῶν διετέλει, καὶ ψαλτήριον δὲ μουσικὸν ὄργανον εἶχεν ἐν τούτῳ· χοροὺς δὲ ἔςησε ψαλτῳδοὺς, τὸ Λευϊτικὸν γένος ἅπαν, κ. λ. Des. κατέλεξε γὰρ καὶ τούτους τῷ Σαλομὼν παραδοὺς τὴν βασιλείαν. Est fragmentum Capitis LXXIII. Lib. IV. Hypomnestici, editi a Fabricio in Volumine altero Codicis Pseudepigraphi Veteris Test. Hamburgi MDCCXL. 8. p. 168. seqq.

XXII. pag. eadem. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸ διάψαλμα. *Beati Patris nostri Gregorii Nysseni Episco-*

M

(1) In editione est ογ'. LXXIII.

scopi in diapsalma. Inc. Χρὴ δὲ μηδὲ τὸ διάψαλμα παραδραμεῖν ἀθεώρητον· τοῖς μὲν ὖν πρὸ ἡμῶν μεταβολὴν τῦ νοήματος, κ. λ. Des. τὸ δὲ διάλειμμα παρὰ τῶν ἑρμηνευσάντων ὠνομάσθη διάψαλμα. Vid. cit. Nysseni edition. T. I. pag. 329.

XXIII. pag. 39. *b*. Ἱππολύτυ ἐπισκόπυ Ῥώμης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς τὺς ψαλμὺς. *Hippolyti Episcopi Romae argumentum enarrationi in Psalmos praemissum*. Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν καινὴν διδασκαλίαν περιέχει μετὰ τὴν Μωσέως νομοθεσίαν· ἐ ὅτι δευτέρα μετὰ τὴν Μωσέως γραφὴν διδασκαλικὴ βίβλος τυγχάνει. Μετὰ γοῦν τὴν Μωσέως, κ᾽ Ἰησοῦ τελευτὴν, κ᾽ μετὰ τὺς Κριτὰς Δαβὶδ γενόμενος, ὡσανεὶ τῦ σωτῆρος αὐτὸς χρηματίσαι πατὴρ καταξιωθεὶς, καινὸν τρόπον τὸν τῆς ψαλμῳδίας πρῶτος Ἑβραίοις παρέδωκε, δι᾽ ἧς ἀναιρεῖ μὲν τὰ παρὰ Μωσῆ περὶ θυσιῶν νενομοθετημένα, καινὸν δὲ τὸν δι᾽ ὕμνων, καὶ ἀλαλαγμῶν τρόπον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας εἰσάγει, καὶ ἄλλα δὲ πλεῖςα τῶν Μωσέως νόμων ἐπαναβεβηκότα, δι᾽ ὅλης αὐτοῦ τῆς πραγματείας διδάσκει. Huc pertinent verba Fabricii Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. pag. 749. *Praeter Catenas Mss. in Psalmos, supra memoratas, exstant aliae etiam in aliis Bibliothecis, ut Florentina, ex qua Alex. Morus ad Hebr. X. 5. adfert Hippolyti Episcopi* ὑπόθεσιν ἐξηγήσεως εἰς τοὺς ψαλμὺς. Et Lib. V. Cap. I. Tom. V. pag. 209. ubi de Hippolyto loquitur: Εἰς τοὺς ψαλμὺς *meminit Hieron. & Niceph. Fragmenta apud Theodoritum Dialog. I. & II. & auctorem Catenae in Psalmos, quae Mss. in Bibliotheca Medicea*. Idem in editione G. L. Operum Hippolyti p. 81... ΑΛΜΟΥΣ. *Sunt procul dubio hae syllabae, ultimae vocis* ψαλμὺς *syllabae, in quos Hippolytus Commentarios exaraverat, ut patet ex Eusebio, & Hieronymo. Hoc etiam colligi potest ex fragmento alibi memorato, quod exstat in Bibliotheca Florentina, ubi legitur Collatio inter Pentateuchum Mosis, & Pentateuchum Psalmorum, qui a Davide fuerunt instituti, & compositi, ut cultus iste per cantus, & laudes, locum occuparet cultus Mosaici, qui per sacrificia sub veteri lege solebat administrari*. Et mox pag. 267. *In Psalmos: ita latercu-lus marmoreus scriptorum S. Hippolyti. Vid. supra pag. 81. Hieronymus, & ex eo Honorius, ac Freculfus, de Psalmis. Nicephorus* Περὶ ψαλμῶν. Ἱππολύτυ ἐπισκόπυ Ῥώμης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς τὺς ψαλμὺς. *Hippolyti Episcopi Romae argumentum enarrationi in Psalmos praemissum. E Ms. Clariss. Viri Th. Galei*. Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν, κ. λ. (sequitur Hippolyti locus supra adlatus), *Hunc locum, sed minus integrum, minusque emendatum produxit Stephanus le Moyne Notis ad Varia Sacra p. 977. laudans Hippolyti Librum ineditum in Psalmos, qui exstet Florentiae in Bibliotheca Laurentiana. Non tamen Hippolyti liber integer in iam dicta Bibliotheca superest, sed fragmenta eius quaedam occurrunt in Catena inedita in Psalmos, quam thesaurus ille librarius manu exaratam adservat, e qua eumdem locum, sed itidem minus emendate produxit Alex. Morus in Notis ad Novum Foedus, ad Hebr*. X. 5. Hic autem Alex. Morus apud Genevenses Graecae linguae Professor, in Italiam iter suscepit, plures versavit Mediceae Bibliothecae Codices, parumque abfuit, ne moreretur Florentiae.

XXIV. His praemissis ad Patrum in Psalmos interpretationem progrediamur. Primus p. 40. est Eusebius Caesareensis, qui ita suas in primum Psalmum expositiones orditur: Μακαριότητος μὲν κατὰ φύσιν ἅπαντες ὀρεγόμεθα, ἀλλ᾽ ἐπείπερ ἀγνοοῦντες τινὲς ἐν τῇ σωματικῇ ἀγαθῇ ταύτην εἶναι νομίζυσιν, εἰκότως ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμνῳδίας πεποίηται περὶ τοῦ μακαρίυ τέλυς, διδάσκων τὸν ἀρετῆς ἐπιβαίνοντα, ὡς δὲ σπανίων τῶν τότε κατορθύντων, ἕνα μόνον ὑπέθετο. Ὁ δὲ σωτὴρ ἡμῶν πλείονας ποιῶν μακαρίυς, πληθυντικῶς τὺς μακαρισμὺς προσφέρεται. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἂν εἴη μακαριζόμενος· διὸ κ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀνοίσει τις τὸν παρόντα ψαλμὸν, ἅτε γενόμενον ἄνδρα τῆς νύμφης αὐτοῦ ἐκκλησίας· ὅθεν ὁ ἀνὴρ σὺν τῷ Θεῷ ἀρκεῖται παρ᾽ Ἑβραίων. Differt aliquantum a Commentariis Eusebii in Psalmos editis a Montefalconio T. I. p. 9. Novae Collection. Patrum. Diversarum lectionum, quae in Veterum Catenis occurrunt, rationem indicat Richardus Simon *Histoire Critique du Nouveau Testament, a Rotterdam chez Reinier Leers* MDCXCIII. 4. Cap. XXX. p. 423. his verbis: *Le defaut, qui regne generalement dans ces chaines, est que les compilateurs y abregent pour l' ordinaire les paroles des Auteurs, dont ils produisent les extraits, & qu' ils substituent même quelquefois d' autres mots en leur place. Ils se contentent souvent d' aporter le sens, ne faisant aucun scrupule de changer les anciennes expressions en d' autres plus claires, & qui sont plus nouvelles*.

Secundus ead. pag. est Basilius Magnus, cui haec adscribuntur: Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς κατ᾽ ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπός. Ὥσπερ γὰρ ἑκάςου τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων εἰς τι τέλος ἀφορᾷ, οἷον ἡ ςρατιωτικὴ εἰς τρόπαια, ἐ ἰατρικὴ εἰς ὑγίειαν, ὕτω κ᾽ ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπιςήμη καρπὸν ἔχει, κ᾽ τέλος τὸν θεῖον μακαρισμόν. Μηδεὶς δὲ τῦ μακαρισμοῦ τύτυ ἐςερῆσθαι τὰς γυναῖκας νομιζέται. Συμπεριλαμβάνει γὰρ τοῖς ἀνδράσι κ᾽ τὰς γυναῖκας, κατὰ τὸ εἶναι τὸν ἄνδρα κεφαλὴν τῆς γυναικὸς. Οὐχ᾽ ἁπλῶς δὲ πρῶτον ὁδῦ, εἶτα ςάσεως, εἶτα καθέδρας ἐμνημόνευσεν, ἀλλ᾽ εἰδὼς ἀκριβῶς, ὡς κίνησιν μὲν πρῶτον ὁ λογισμὸς ὑπομένει, εἶτα ςάσιν, εἶτα ἑδραίωσιν, παραινεῖ, μήτε τῷ νῷ δέξασθαι δυσεβῆ τινὰ ἔννοιαν, μήτε ἐπὶ πρᾶξιν ὁδεῦσαι παράνομον· ἀσεβεῖς δὲ φίλον τῇ θείᾳ γραφῇ καλεῖν τὺς ἀθέιαν, ἢ πολυθεΐαν θρησκεύοντας· ἁμαρτωλὺς δὲ, τὺς παρανομίᾳ συζῶντας, ἐ βίον διεφθαρμένον ἀσπαζομένυς· λοιμὺς δὲ, τὺς μὴ μόνον σφᾶς αὐτὺς λυμαινομένυς, ἀλλὰ κ᾽ ἑτέροις τῆς λύμης μεταδιδόντας, κατὰ τὴν τῆς λοιμικῆς νόσυ μετάδοσιν. Διὸ φεύγειν ὁ λόγος παρακελεύεται τὰ τύτων συνέδρια. Huic interpretationi licet adscriba-

batur in Codice nomen Basilii, comperimus tamen Theodoreto esse adiudicandam, ut patet ex eius Operum editione Parisiensi Anni MDCXLII. Tom. I. pag. 399. quamvis aliqua identidem varietas intercedat.

In eundem primum Psalmi versiculum adtexitur etiam haec Asterii brevis interpretatio: *Διδασκαλίας γὰρ ἡ καθέδρα κατὰ τὸ, ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωσέως.* Quae cum multis aliis sequentibus in Catena Patrum in Psalmos a Corderio edita adfertur, ac mirum quot, & quam egregiis, nostri Codicis ope, interpretationibus posset augeri. Nomina interpretum sunt Anastasius, Apollinaris, Aretha Episcopus, Arsenius, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Dionysius, Eusebius Caesareensis, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius presbyter, Hieronymus, Ioannes Chrysostomus, Iὠβί.ʷ (sic) Isidorus Pelusiota, S. Maximus, Olympiodorus, Origenes, cuius scholia ex parte paullo recentius adcessisse videntur, Severus Antiochenus, Theodoretus, Theodorus Antiochenus, Theodotion, & alii fortasse; etenim non raro contextui subscripta sunt sine auctoris nomine scholia; quod potissimum circa Psalterii finem factum fuisse comperimus. Quod vero peculiare est nostri Codicis, psalmi sunt in versus divisi, plerumque ad ordinem exergasticon, quibus constat fere omnes psalmos esse conscriptos. Haec tamen enumeratio saepe quidem, sed non ubique hodiernae respondet. Observavimus etiam heinc & einde varias quasdam lectiones, & correctiones non nimis antiquas.

XXV. pag. 244. *b.* Sequuntur Cantica Prophetarum, quorum primum inscribitur: Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. *Canticum Moysis in Exodo.* Inc. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, κ. λ.

Interpretationum in Cantica hoc est initium: Ὠιδὴ Μωϋσέως. Ὠιδή ἐστιν ὅσα θεωρίας ἔχεται φιλῆς, καὶ θεολογίας. Ὠιδὴ ἐστι φωνὴ ἐμμελῶς ἀποδιδομένη ἐναρμονίως, χωρὶς ἐνηχήσεως ὀργάνου. Ταύτην πρώτην ᾖσαν τὴν ᾠδὴν υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν ἐρυθρὰν διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοῖς ἅρμασι, καὶ ἵπποις τοὺς διώκοντας Αἰγυπτίους καταποντιζομένους, καὶ ὑποβρυχίους γεγονότας θεασάμενοι, οὐκ ἄμπωτίν τινα, καὶ παλίῤῥοιαν περὶ τὸν τόπον γινομένην παρατηρησάμενοι (ὥς φασιν οἱ τοῖς εἰδώλοις προσετηκότες, καὶ τῇ διανοίᾳ ἐμματαιάζοντες· ταύτην γὰρ μάλιστα, εἰ ἦν ἀληθῶς, πρόγε τούτων ᾔδεισαν ἂν Αἰγύπτιοι, ὡς μᾶλλον γειτνιάζοντες, καὶ προσοικοῦντες τοῖς τόποις·) ἀλλὰ τὴν ἄμαχον τοῦ Θεοῦ δύναμιν ἀγωνιζομένην, καὶ ὑπερασπίζουσαν αὐτῶν θεασάμενοι. Καὶ πάλιν. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωϋσῇ· ὁ δὲ τῶν γυναικῶν, τῇ τούτου ἀδελφῇ Μαριὰμ ἀνακρουομένῃ τὸ τύμπανον, ὅπέρ ἐστι νεκρωσάσῃ τὰ μέλη τὰ ἑαυτῆς δι' ἐγκρατείας· ζῴου γὰρ νεκροῦ δέρμα τὸ τύμπανον· τὸν αὐτὸν δὴ ὕμνον ἀμφότεροι ᾄδουσιν οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἁρμονίαν, καὶ ἐφυμνοῦντες. Huc usque nullius interpretis nomen in margine adparet, sed auctor esse Basilius ex Corderii Catena Tom. III. pag. 853. deprehenditur. Quae vero sequuntur, ea Eusebio Caesareensi, cuius nomen e regione fuit adpositum, adscribuntur: Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως, κ. λ. Ὠιδὴ ἐστιν ἡ ἐν δόγμασιν ὀρθοῖς θεολογία, ἣν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ τοῦ τελείου ψυχὴ μεμελέτηκεν ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ. Hactenus Eusebius. Anonymi vero sunt ista: Ὠιδὴ, αἶνος, ὕμνος, ἡδυφωνία, μυσταγία. Μωϋσέως, Μωϋσῆς λῆμμα ψηλάφημα· ἐκαλεῖτο δὲ παρ' Αἰγυπτίων ὁ Μωϋσῆς Μενυθὶμ, τουτέστι ἄνθρωπος Θεοῦ. Haec excipit Cyrilli sequens interpretatio: Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ. Τεθαυματούργηκε γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὅλων Θεός. Καί τοιγε γὰρ πλεῖστά τε ὅσα καὶ λίαν ἀξιοθαύμαστα παραδείξας αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα, προσετίθει φιλοτίμως, τὸ καὶ αὐτῆς διάττειν θαλάττης δύνασθαι τοὺς ὑπ' αὐτοῦ γεγονότας, ἵν' εὖ βεβηκότα λοιπὸν, καὶ ἐρηρεισμένον ἐν αὐτῷ ἔχοιεν νῦν, καὶ δὴ πιστεύοιεν, ὡς οὐ καθ' ἕνα τῶν ψευδωνύμων ἐστὶ θεῶν, ἤγουν ἀνθρωπίνης εὕρημα τέχνης, ἀλλ' ὅτι τῶν ὅλων ὑπάρχων κύριος, ὡς ὑπὸ πόδας κελεύει κειμένῃ τῇ κτίσει, καὶ ὅπερ ἂν ἕλοιτο κατορθοῦν, εὐκόλως διαπεραίνεται. His aliae SS. Patrum ἑρμηνεῖαι succedunt, quarum multae in praedicta Catena desiderantur.

Secundum pag. 246. Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ. *Canticum Moysis in Deuteronomio.* Inc. Πρόσεχε οὐρανὲ, καὶ λαλήσω, κ. λ.

Tertium pag. 250. *b.* Προσευχὴ Ἄννης μητέρος Σαμουήλ. *Oratio Annae matris Samuelis.* Inc. Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, κ. λ.

Quartum pag. 251. *b.* Ὠιδὴ Ἀμβακοὺμ προφήτου. *Canticum Habacuc Prophetae.* Inc. Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, κ. λ.

Quintum pag. 254. Ὠιδὴ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. *Canticum Esaiae prophetae.* Inc. Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σε ὁ Θεὸς, κ. λ.

Sextum pag. 255. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. *Oratio Ionae Prophetae.* Inc. Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου, κ. λ.

Septimum pag. 256. Προσευχὴ τῶν τριῶν παίδων. *Oratio trium puerorum.* Inc. Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.

Octavum pag. 258. *b.* Ὠιδὴ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. *Canticum sanctorum trium puerorum.* Inc. Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.

Nonum pag. ead. Ὕμνος τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. *Hymnus sanctorum trium puerorum.* Inc. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, κ. λ. In hoc Canticum praeter alias aliorum SS. Patrum interpretationes, Hippolyti etiam adcedit, qui versiculum Εὐλογεῖτε ὅσιοι καὶ ταπεινοὶ, κ. λ. ita interpretatur: Θαυμάσαι δέ ἐστιν, ἀγαπητοὶ, τὰ ὑπὸ τῶν τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ λελεγμένα, πῶς οὐδὲν παρέλιπον τῶν ἐκτισμένων, ἵνα μὴ ὡς ἐλεύθερον, ἢ αὐτεξούσιον νομισθῇ· ἀλλὰ συμπεριλαβόντες, καὶ ὀνομάσαντες τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια, καὶ τὰ καταχθόνια, πάντα δοῦλα ἔδειξαν εἶναι τοῦ Θεοῦ, τοῦ πάντα διὰ τοῦ λόγου κτίσαντος, ἵνα μή τις καυχήσηται, ὡς ἀγέννητόν τι, ἢ ἄναρχον εἴη τῶν κτισμάτων· Heic definit Hippolyti in-

interpretatio in edit. Corderiana loco proxime citato p. 951. sed in Codice ita prosequitur: Ὅσιοι, καὶ ταπεινοί. Ὑμεῖς γὰρ, καὶ σιωπῶντες τὴν εὐλογίαν ἔχετε τῷ βίῳ λαλοῦντες τῷ καθαρῷ. Et fortasse, quum nullius nomen adpareat, ad eumdem etiam pertinent alia quaedam pauca in sequentem versiculum: Εὐλογεῖτε Ἀνανία, Ἀζαρία, κ. λ. adlata, quae ita habent: Δεῦρο λοιπὸν, καὶ αὐτοὶ μετὰ πάσης τῆς κτίσεως εὐλογεῖτε τὸν κύριον τὸν ῥυσάμενον ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρός· ὑμῶν γὰρ ὁ ὕμνος τοὺς ἀγγέλους ἐξένισε, καὶ τὴν οἰκουμένην ἐφωταγώγησεν.

Decimum pag. 259. *b.* Ὠδὴ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοῦ Ἀγγέλου. *Canticum Dei genitricis Mariae, quum audiret Angelum*. Inc. Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, κ. λ.

Vndecimum pag. 260. Προσευχὴ Ζαχαρίου ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. *Canticum Zachariae ex Evangelio secundum Lucam*. Inc. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, κ. λ.

Duodecimum pag. 261. Προσευχὴ Συμεὼν ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. *Canticum Simeonis ex Evangelio secundum Lucam*. Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα, κ. λ.

Decimumtertium pag. ead. *b.* Προσευχὴ Ἐζεκίου. *Oratio Ezechiae*. Inc. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου, κ. λ.

Decimumquartum & ultimum pag 262. *b.* Προσευχὴ Μανασσῆ. *Oratio Manassae*. Inc. Κύριε παντοκράτορ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ. Haec etiam uberrimis sunt scholiis Sanctorum Patrum referta, quorum nomina Basilius, Cyrillus, Eudoxius philosophus, Eusebius Caesareensis, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Ioannes Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Polychronius, Severus, Theodoretus, Theodorus Heracleensis, Victor, &c.

In fine tandem pag. 263. *b.* sine ulla inscriptione legitur *Hymnus matutinus*, cuius initium: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, κ. λ. cui subnectuntur alii versiculi ex psalmis heinc inde desumti, & instar precum in unum conlecti, quorum omnium finis est: ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Vide quae de Mss. Catenis in Psalmos iam diximus in recensione Cod. XIV Plut. V. p. 37. Nostras si vidisset Io. Chrysostomus Wolfius, non ita libere pronunciasset in sua de Catenis Patrum Mss. Exercitatione edita Witebergae MDCCXII. pag. 18. seq. & 21. a Corderiana non adeo multum eiusmodi Catenas differre.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, diligentissime scriptus Sec. XI. Constat fol. 263. cuius specimen damus Tab. III. n. I. & II.

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ.

EXPOSITIONES SACRORVM PRAECEPTORVM.

Scilicet

Sanctorum Patrum, & Conciliorum explanationes in Praecepta D. N. Iesu Christi.

FVit hic praestantissimus Codex olim Arsenii cuiusdam; vox enim Ἀρσενίου in calce primae paginae adscribitur. COD. IV.

I. pag. 1. Praecedit Index argumentorum, quorum plurima sub singulis comprehenduntur Capitibus. Capita porro sunt LXIII. in quibus non modo Servatoris nostri, sed totidem fere dixerim Ecclesiastica, & Canonica praecepta, in primis quae ad Coenobia pertinent, uberrime declarantur [1]. Quamobrem, etsi nomen lateat Conlectoris, Monachum tamen fuisse quemdam non inepte conligimus. Quae enim, ut exemplo utar, Capite IV. pag. 19. adtexuit de ratione coniugatos in Coenobia recipiendi, ac de opibus comparandis, Cap. V. pag. 28. de admissione servorum in Ordinem Monasticum, Cap. XLVII. pag. 224. *b.* de arte medica a Monachis exercenda, Cap. XLVIII. pag 228. de eunuchis item inter Monachos cooptandis, Cap. LX. pag. 313. *b.* de victu Monachorum, Cap. LXIII. pag. 321. de electione, & depositione Clericorum; tot denique adlatae Monachorum historiae, ecquem alium, quaeso, sapiunt auctorem! Similes huic Codices habet Bibliotheca Taurinensis Athenaei, & Coisliniana, ut ex earum patet Catalogis pag. 303. & p. 189. unde Prologum, qui non occurrit in hoc Codice, edidit Montefalconius, qui coniecturam nostram magis magisque confirmat. Constat enim ex eo, Monachum in monte, cui nomen Maurus, degentem, sub Constantino Duca, occasione inruptionis Turcarum adrepta, ex Scripturis sanctisque Patribus volumen hoc congessisse [2], ut omnium instar esset, ac quisque uno in Codice contenta omnia Christianae religionis praecepta, quae sparsim reperiebantur ad manus habere posset. Ad id fortasse ductus exemplo fuit Antiochi cuiusdam, Monachi Laurae Sancti Sabae, qui simili ferme occasione Pandectem sanctae Scripturae CXXX. distinctam capitibus adornaverat, de qua vid. Lambec. Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. p. 138. Sed ut de operis praestantia melius iudicare per se quisque possit, totum indicem studiosis proponere non iniucundum putamus, praesertim quum haec tota nostri Exemplaris conlectio pluribus comprehenda-

(1) Memoratur hic egregius Codex in Schedis MSS. Biblioth. Mediceae a Luca Holstenio, quem perperam Nicolaum nuncupavimus supra pag. 18. §. 1.

(2) In Prolegomenis ad Opera S. Ephraem Syri editionis Romanae A. MDCCXXXII. T. 1. p. CXXXIV. n. 221. adferuntur fragmenta bene multa, desumta ex opere Paulli Monachi, & fundatoris Coenobii Beatae Mariae Evergetidis, cui titulus *Conlectio Sacrarum Praeceptionum* Cod. Palat. 258. Videndum an idem auctor sit operis, de quo heic agimus.

datur Capitibus, quam quae Codicibus Coislinianae, ac Taurinensis Bibliothecae mox memoratis exhibeatur, ubi in XXXVIII. tantum dividitur Capita.

Α'. ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

β'. Προοίμιον τῆς βίβλου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀγνοεῖν ἡμᾶς τὰς θείας γραφὰς, ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, ϗ τῇ ἀπωλείᾳ παραδιδόμεθα· ϗ ὅτι οἱ παρὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν εἰς ἀπηγορευμένας πράξεις τισὶν ὑποτασσόμενοι προφάσει ὑπακοῆς, ϗ ἐκκοπῆς θελημάτων, τῷ διαβόλῳ, ϗ τοῖς ἐν πόλεσι δημοσίοις παρεικάζονται, οὐκ ἐκφεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ, οὔτε οἱ ὑπακούοντες, οὔτε οἱ ἐπιτάττοντες, ἀλλ' ἕκαϛος δώσει δίκας κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ.

γ'. Ἑρμηνεία τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐν ἐπιτομῇ, ἔκ τε τοῦ Χρυσοϛόμου, ϗ ἑτέρων διαφόρων πατέρων κεφάλαια συντείνοντα εἰς τὰς αὐτὰς ἑρμηνείας· καὶ ὅτι ὁ διὰ τὴν ἀρετὴν πάσχων κακῶς παρὰ τῶν ἀνθρώπων οὗτος μακαριϛὸς, ὁ δὲ δι' αὐτὸ τὸ κακὸν πάσχων πανάθλιος· ϗ ὅτι οὐ δυνατὸν τὸν ἐν ἀρετῇ ζῶντα παρὰ πάντων ἀκούειν καλῶς· καὶ ὅτι οἱ θέλοντες παρὰ πάντων ἐπαίνους, οὗτοι πᾶσιν ἀρέσκειν σπουδάζουσι· καὶ ὅτι ἐκ τούτου γνωρίζεται ὁ ψευδοδιδάσκαλος, καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ἐκ τοῦ μὴ διδάσκειν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὰς ἑκάϛου ἐπιθυμίας.

δ'. Περὶ ἀποταγῆς· ϗ ὅτι κακὸν ἡ ἐπιβλαβὴς ὁμόνοια, ϗ κρεῖττον ἐϛὶ διαχωρίζεσθαι τῶν τοιούτων· ϗ ὅτι ἐπικίνδυνον ἀποκείρειν τοὺς γυναῖκα, ϗ τέκνα ἔχοντας, ἢ ἄλλως πῶς ἀδιαφόρως τοῦτο ποιεῖν, ϗ πῶς χρὴ πάντας τοὺς τοιούτους δέχεσθαι ἐν μοναϛηρίοις· ϗ ὅτι μέγαν κίνδυνον ἔχει, ϗ ὁ διδοὺς, ϗ ὁ λαμβάνων, ϗ ὁ συνευδοκῶν διὰ χρημάτων τὰς εἰσδοχὰς γίνεσθαι παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς· καὶ ὅτι κεχωρισμένος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ϗ τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης ἠλλοτριωμένος ἐϛὶν, ὁ ἔχων ὅτι οὖν ἴδιον ἐν μοναϛηρίοις· καὶ πῶς χρὴ οἰκονομεῖν τὰ αὐτοῖς διαφέροντα, ϗ οὕτως εἰς τὸ τάγμα τῶν μοναχῶν ἔρχεσθαι· καὶ ὅτι τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, ἄλλως πῶς οἱ πατέρες οὐ δέχονται, εἰ μὴ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

ε'. Περὶ ἀποταγῆς δούλων· καὶ ὅτι οἱ τοὺς τοιούτους δεχόμενοι ἀδιακρίτως, ϗ παρὰ τὰς θείας γραφὰς, ἢ παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων δεσποτῶν ἀποκείροντες, τῆς κοινωνίας χωρίζονται, ϗ ἀναθεματίζονται παρὰ τῶν θείων κανόνων, οἱ δὲ δοῦλοι κατὰ τοὺς ἔξωθεν νόμους ἀναδουλοῦνται, ἐὰν μὴ τὴν ἄσκησιν, ϗ τὴν ἀκριβῆ πολιτείαν τῶν ἁγίων μετέρχονται.

ϛ'. Περὶ τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητος· ϗ ὅτι ὁ διὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν, ἢ διὰ προκοπὴν κοσμικὴν ἀπὸ ἀδελφότητος ἀναχωρῶν, λίαν ἀπόβλητός ἐϛι παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἀρνητὴς τοῦ ἐπαγγέλματος· ϗ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες τοὺς τοιούτους, ϗ τοὺς ἀναδεχομένους αὐτοὺς, τῆς κοινωνίας χωρίζουσι· ϗ ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἄλλοτε ἀλλαχοῦ ἑλκόμενοι, καὶ ἀναχωροῦντες ἐπαινετοὶ, καὶ οὐ χωρίζονται τῆς ἀδελφότητος, ὅτι οἰκονομίαν πληροῦσι.

ζ'. Περὶ διαφορᾶς σκανδάλων· ϗ ὅτι τὸν ποιοῦντα ἐντολὴν Θεοῦ, ἢ παραδόσεις ἁγίων πατέρων, οὐ χρὴ τὴν πρᾶξιν καταλιμπάνειν διὰ τοὺς σκανδαλιζομένους· ϗ ὅτι ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ εὐχὴ τὸν ἄξιον μὴ εὑροῦσα, ἐπιϛρέφει πάλιν πρὸς τὸν ἀποϛέλλοντα ταῦτα, οὕτω ϗ ἡ κατάρα ἐπιϛρέφει πάλιν ἐπὶ τὸν ἀδίκως σκανδαλισθέντα, ϗ καταρώμενον.

η'. Περὶ διδασκάλων διαφορᾶς· ϗ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου, ἐὰν παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διδάσκῃ· καὶ ὅτι πείθεσθαι τούτοις δεῖ ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδάσκουσι.

θ'. Περὶ διαφορᾶς ὀργῆς, ϗ θυμοῦ εὐλόγου τε ϗ ἀλόγου· καὶ ὅτι οὐ πάντοτε συμφέρει τὸ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ. Πολλάκις γὰρ προφάσει πραΰτητος ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, ϗ χωριζόμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πότε δὲ τάχα δικαίῳ θυμῷ χρώμενος τοῦ πρέποντος ἔξω πορευόμεθα.

ι'. Περὶ λοιδορίας, ϗ παντοίας ὕβρεως, ϗ ἀργολογίας· καὶ ὅτι οὐ μόνον διὰ φόνον, ϗ πορνείαν, καὶ μοιχείαν εἰς γέενναν ἐμπεσούμεθα, ἀλλὰ ϗ διὰ λοιδορίας, ϗ τὰς παρ' ἡμῖν φαινομένας εὐτελεῖς ὕβρεις, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἴση ἡ κόλασις· καὶ ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν, ἢ ἐπὶ μηδενὶ προσήκοντι, οὐ δεῖ λοιδορεῖν, ἢ ὑβρίζειν τινὰ, ἀλλ' ἔϛι ϗ τούτου διαφορὰ καθὰ ϗ τῷ δικαίῳ θυμῷ· καὶ ὅτι ὁ ἁπλῶς χλευάζων τινὰ, τῆς κοινωνίας χωρίζεται.

ια'. Περὶ τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησίον, καὶ διὰ πολλῶν τρόπων ποιεῖσθαι τὰς καταλλαγάς· ϗ ὅτι τὸ κατὰ Θεὸν λυπεῖν τινὰ, σωτηρίας ἐϛὶ πρόξενον, καὶ ἀνέγκλητός ἐϛιν ὁ λυπήσας, ὁ δὲ λυπηθεὶς ἀπολογήσασθαι χρεωϛεῖ, ϗ διορθώσασθαι.

ιβ'. Περὶ συγκαταθέσεως τῆς πορνείας, ϗ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς· ϗ ὅτι ἐκ τοῦ ἀναιδῶς βλέπειν γυναῖκας, καὶ συνδιαιτᾶσθαι αὐταῖς, καὶ ἐκ πολλῶν ἑτέρων αἰτιῶν ἐπέρχονται ἡμῖν τὰ πάθη· καὶ ὅτι ἔνθα ἐπίσκοπος, ἢ μοναχὸς διάγει ξενιζόμενος, ἢ οἰκεῖα ἐπισκεπτόμενος πράγματα, οὐ χρὴ παρεῖναι γυναῖκας, ἀλλ' οὐδὲ εἰς καπηλεῖον εἰσιέναι τούτους ἐντέταλται χωρίς τινος ἀνάγκης, ἢ θεωρείαις, ϗ ἱπποδρομίαις σχολάζειν· καὶ ὅτι οἱ λαϊκοὶ παίζοντες, ἢ ὀρχούμενοι ἐν ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων, τῆς τῶν χριϛιανῶν χωρίζονται τάξεως.

ιγ'. Περὶ μοιχείας, ϗ πορνείας· καὶ ὅτι οὐκ ἀκίνδυνόν ἐϛιν ἀνδρὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτοῦ συμβίου ἐκτὸς λόγου πορνείας· καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ πορνευομένην γυναῖκα ἀπολύει, ἐὰν δὲ μὴ ἀπολύσῃ, ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι, ἡ δὲ γυνὴ πορνεύοντα ἄνδρα οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ χρὴ τὰς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπερχομένας σωματικὰς θλίψεις ὑποφέρειν· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τοιούτῳ τινὶ ἐγκλήματι περιπεσὼν καθαιρεῖται, ϗ οὐκ ἔτι ἔχει ἀνάκλησιν· καὶ ὅτι αἱ πρὸς ἀνάγκην φθοραὶ, ἀνεύθυνοι εἰσί· καὶ ὅτι οὐ δεῖ χριϛιανοὺς ἐπιγαμβρεύειν πρὸς αἱρετικούς· καὶ ὅτι τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας οἱ θεῖοι νόμοι ἀφορίζουσιν, οἱ δὲ συνευδοκοῦντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιροῦνται, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζονται.

ιδ'. Περὶ ὅρκου, ϗ διαφορᾶς ψεύδους· καὶ ὅτι ὅρκου παράβασις, ϗ ψεῦδος κατὰ δίκαιον λόγον γί-

γίνεται, ὅταν χωριζώμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τούτων.

ιε΄. Περὶ ἀνεξικακίας, καὶ ἀπροσπαθείας· καὶ ὅτι τὸ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ϗ τὸ εὐεργετεῖν τὺς ἐπηρεάζοντας χριςιανῦ ἴδιον· καὶ ὅτι οἱ ἕλκοντες τὺς ἐπηρεάζοντας εἰς δικαςήρια, ὑπόκεινται τοῖς τῦ Χριςῦ νόμοις, καὶ τῆς κοινωνίας τῶν θείων μυςηρίων ἀποςερῦνται· καὶ ὅτι τὺς ἱερεῖς τύπτοντας πιςὸν, ἢ ἄπιςον ἄνθρωπον, οἱ θεῖοι νόμοι καθαιρῦσι· καὶ ὅτι τὺς μοναχοὺς τύπτοντας οἱονδήποτε ἄνθρωπον, ἀφορίζυσιν οἱ θεῖοι νόμοι τῆς κοινωνίας· ϗ ὅτι κωλύουσι τοὺς μὴ προκεχειρισμένους εἰς πόλεμον ἔχειν, ἢ ὠνεῖσθαι ὅπλα πολεμικὰ, εἰ μὴ μικρὰ μαχαίρια μὴ ἐνεργῦντα εἰς πόλεμον· καὶ περὶ διαφορᾶς φόνων, ἑκυσίων, ϗ ἀκουσίων· ϗ ὃ τῆς ψιλῆς πορνείας ἐπιτίμιον, ὁ ἀκύσιος φόνος.

ις΄. Περὶ ἀκακίας, καὶ ἀφελότητος· καὶ ὅτι ἀκακία ἐςὶ τὸ μὴ περί τινος κακὸν λογίζεσθαι, φρόνιμον δὲ εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ϗ ὅτι ἀγαθὴ πανυργία ἐςὶν, ὅταν τις τῦτο πρὸς ἀγαθὸν ποιῇ· καὶ ὅτι τὸ τοιύτων φρόνησις, ϗ οἰκονομία ἀγαθή· καὶ ὅταν τῦτο μὴ ἔχωμεν, εἰς πολλὰ κακὰ περιπίπτομεν.

ιζ΄. Περὶ ὑπακοῆς, ϗ ὅτι οὐ δεῖ ἐκλαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς ὑπακοῆς ἀλόγως εἰς τὸ ὑπακούειν τῷ διαβόλῳ, ἀλλὰ προσέχειν ἐν ἀκριβείᾳ ταῖς θείαις γραφαῖς, ϗ εἰδέναι ποία ἐςὶ τοῦ Θεοῦ ὑπακοὴ. ϗ ποία τῦ ἀντικειμένου· καὶ ὅτι δύο ὑπακοαὶ εἰσι, καθὼς εἴρηται, καὶ ἐὰν μὴ προσέχωμεν, ἐμπεσούμεθα τοῖς τοῦ διαβόλυ δικτύοις.

ιη΄. Περὶ θελημάτων οἰκείων, καὶ ἀλλοτρίων· καὶ ποῖον θέλημά ἐςιν ἀγαθὸν, καὶ ποῖον τοῦ ὑπεναντίου· καὶ ὅτι τὰ κατὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν γινόμενα, ἡμέτερα θελήματά εἰσι, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα, ἀλλὰ κατὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν γινόμενα, ταῦτά εἰσι τῦ Θεῦ· καὶ ὅτι οἱ ἐν τοῖς μοναςηρίοις, ἢ ἐν ταῖς τῶν κοσμικῶν ὑποταγαῖς μὴ προσέχοντες, πολλὰ προφάσει ὑποταγῆς, ϗ ὑπακοῆς, ϗ ἐκκοπῆς θελημάτων προκόπτουσιν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς ἔργοις αὐτῦ ὑποτάσσονται· ϗ ὅτι διὰ τῶν ἀμελεςέρων οἱ σπυδαῖοι πίπτυσιν.

ιθ΄. Περὶ ἀγαθῦ θελήματος, ὅτι ὁ ποιῶν αὐτὸ οὐ παρέρχεται ἄνευ θλίψεως· καὶ ὅτι, ὅταν μετὰ προθυμίας αὐτὸ διέρχηται, οὐκ αἰσθάνεται τῆς θλίψεως, ὅταν δὲ ψυχρανθῇ τῆς προθυμίας, τότε ϗ τῆς θλίψεως αἰσθάνεται· καὶ περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πολλῶν τῶν ἀκολυθυσῶν τῇ διανοίᾳ, ϗ ἐν τῇ εὐχῇ δοκιμαζομένων· καὶ περὶ ἐπιγνώσεως τοῦ θελήματος τῦ Θεῦ.

κ΄. Περὶ ἐλεημοσύνης, ϗ πῶς χρὴ ταύτην ποιεῖν· καὶ ὅτι τὸν μὴ ἔχοντά τι, οὐ δεῖ μεριμνᾷν, ϗ φροντίζειν, ἀλλὰ μόνα παρέχειν τὰ παρ' αὐτῷ εὑρισκόμενα· καὶ περὶ τῦ παραβάλλειν ἀλλήλοις· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τοὺς μοναχοὺς προφάσει ἐλεημοσύνης διδόναι τι τοῖς κατὰ σάρκα ἰδίοις, ἀλλὰ ξένοις, πτωχοῖς, ϗ ἀναπήροις· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τὺς ἀκτήμονας μοναχὺς, ἐκ τῦ ἔργυ αὐτῶν, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλων τρόπων διδόναι τινὶ ἔχοντι τὰς χρείας αὐτῦ, ἀλλὰ χωλοῖς, ϗ τυφλοῖς, ϗ ἐςερημένοις· καὶ ὅτι οὐ δεῖ προφάσει ἐλεημοσύνης διδόναι τινὰ ἐν μοναςηρίῳ κτήματα· καὶ τὺς τῶν ἀκτημόνων, καὶ ἐςαυρωμένων τῷ κόσμῳ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντας εἰς ταῦτα πάλιν καθέλκειν, ἐπεὶ κινδύνῳ ὑπόκειται· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τόκους ἀπαιτῶν, ἢ μὴ διδοὺς τοῖς ἐνδεέσι καθαιρεῖται.

κα΄ Ὅτι κρεῖσσόν ἐςιν εἰς τὺς πένητας διανέμειν τὰ χρήματα, ἢ προσφέρειν αὐτὰ ἐν ἐκκλησίαις, καὶ καλλωπίζειν αὐτάς· ϗ ὅτι μόνα τὰ ἀναγκαῖα προσφέρειν χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τὰ δὲ λοιπὰ καταναλίσκειν εἰς τὺς πένητας· καὶ πόσον μέτρον χρὴ διδόναι τῶν ἰδίων χρημάτων· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ ὑπόκεινται διδόναι ἐλεημοσύνην, ὅταν ϗ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων λαμβάνωσι, ϗ ἐργάζωνται, ϗ ἑτέροις βοηθεῖν, ὅταν καὶ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων λαμβάνωσι, καὶ ἐργάζωνται, καὶ ἑτέροις βοηθεῖν,[1] ὅταν ϗ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων βοηθῶνται· ϗ ὅτι ἐν καιρῷ ἐλεημοσύνης οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι πιςὺς, ϗ ἀπίςυς, ἀλλὰ πάντας ἐλεεῖν.

(1) Ita in Codice, sed puto haec esse frustra repetita.

κβ΄. Περὶ τῶν ποιύντων ἐλεημοσύνην ἐξ ἀδικίας· ὅτι ὐ μόνον ὐκ ἐξευμενίζονται τὸ θεῖον, ἀλλὰ ϗ παροξύνυσιν ἐὰν μὴ ἀποςῶσι τῆς ἀδικίας· καὶ οἱ κτίζοντες ἐκκλησίας, καὶ μοναςήρια ἐξ ἀδικίας, τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται κρίματι, ϗ ὁ κτίσας μοναςήριον, τῷ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπῳ ὀφείλει διδόναι τὴν κυριότητα, καὶ ὁ μὴ οὕτως ποιῶν εὐθύνεται.

κγ΄. Ὅτι ἐὰν σκοπῷ τῦ δῦναι τοῖς πτωχοῖς τὰ χρήματα τῶν πλυσίων σκορπίζῃ τις, οὐχ ἁμαρτάνει· καὶ ὅτι ἐςὶ ϗ ἑτέρα ὁδὸς πολλάκις τῶν τελείων ἐλεημόνων, οἳ ὅταν θεάσονται πένητα, ὐ δύνανται αὐτὸν ἀποπέμψαι κενόν· μηδὲν δὲ ἴδιον ὅλως κεκτημένοι, ἀπὸ ἑτέρων πόνων οἰκονομῦσιν αὐτὸν, ἢ τὰ ἀλλότρια λαμβάνοντες φανερῶς, ἢ καὶ κρυφίως, ἢ καὶ αὐτῶν ἁπτόμενοι τῶν ἀνατεθειμένων Θεῷ· καὶ ὅτι τὰ ἀφιερωμένα Θεῷ, παρὰ τὴν ἀναγκαίαν τῆς ὑπηρεσίας χρείαν ὄντα, ἔξεςιν εἰς πένητας, ϗ αἰχμαλώτυς καταναλίσκειν, μόνον μετὰ πνευματικῆς διαθέσεως γινέσθω, μήπως τὸ ἀγαθὸν καταλήξῃ εἰς πονηρόν.

κδ΄. Περὶ ἀγάπης, ϗ φιλανθρωπίας· καὶ πῶς δεῖ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον· ϗ ὅτι προφάσει ἀγάπης ἐκπίπτομεν διὰ τῆς σαρκικῆς ἐκ τῆς πνευματικῆς ἀγάπης· καὶ ὅτι ὐ δεῖ ἐσθίειν ἐν ἐκκλησίαις προφάσει ἀγάπης, ἢ καθεύδειν ἐν αὐταῖς ἄνευ ἀνάγκης· καὶ ὅτι ἐάν τις ᾖ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπητὸς, καὶ ἐξ αὐτῦ κατὰ ψυχὴν βλαπτώμεθα, ἢ ϗ ἐξ ἄλλων, χρὴ εὐθέως κόπτεσθαι ἐξ αὐτῶν· ϗ ὅτι ὐκ εἰς τὰ ἀνθρώπινα καθήκοντα, ἀλλὰ κατὰ σκοπὸν τῆς πρὸς Θεὸν εὐαρεςήσεως δεῖ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον.

κε΄. Ὅτι ὐ δεῖ κακοποιεῖν, ἢ μισεῖν οἱονδήποτε ἄνθρωπον, εἴτε ἀσεβῆ, ἢ αἱρετικὸν, ἢ ἕλληνα, ἢ ὅλως ἁμαρτωλὸν, ὅταν ἄγῃ καιρὸς, ϗ ὐκ ἔχωμέν τι ἐξ αὐτῶν βλάβος. Ἐν τύτῳ γὰρ μιμύμεθα τὸν Θεόν· ὅταν δὲ ψυχικὸν ἔχωμεν βλάβος, ἢ ἐκ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν, ἢ ἄλλως πῶς, τότε κατὰ ἀνάγκην φύγωμεν ἀπ' αὐτῶν, οὐχ ὡς μισῦντες ἀνθρώπυς, ἀλλὰ τὴν λύμην ὑφορώμενοι, ἵνα μὴ ἡ αὐτῶν φιλία ἀφορμὴ γένηται παρανομίας ἡμῖν κατὰ τὸν πάλαι Ἰσραὴλ, καὶ οἱ θέλοντες προφάσει θεοσεβείας διεκδικεῖν τὸν Θεὸν, οἰκεῖα πάθη πληρῦσι· ϗ ὅτι τὸ ςενάζειν ὑπὲρ αἱρετικῶν, καὶ εὐεργετεῖν αὐτὺς, τῦτό ἐςι διόρθωσις ἀληθής.

κς΄. Ὅτι δεῖ μᾶλλον ὑπερεύχεσθαι τῶν ἀσεβῶν, αἱρετικῶν τε, ϗ ἑλλήνων, ϗ πάντων τῶν ἁμαρ-

ἁμαρτωλῶν, καὶ μὴ ἐπαρᾶσθαι αὐτοῖς. Τοῦτο γὰρ ποιοῦντες, ἑαυτούς τε εὐεργετοῦμεν, καὶ τὸν Θεὸν μιμούμεθα· καὶ ὅτι οὐ δεῖ εὔχεσθαι ὑπὲρ αἱρετικῶν τελευτησάντων, ἀλλ᾽ ἔτι ζώντων χρὴ ὑπερεύχεσθαι. Ὅπως δῷ αὐτοῖς μετάνοιαν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἐπιςρέψαι ἀπὸ τῆς πλάνης, καὶ κατὰ Θεὸν ζῆν· τοῦτο γὰρ ὁ Θεὸς θέλει.

κζ΄. Ὅπως χρὴ τὴν ἐλεημοσύνην ποιεῖν, καὶ μὴ σαλπίζειν, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, καὶ ὅτι κρεῖσσόν ἐςιν ἀγαθοποιεῖν τινὰ, κἂν μήπω τέλειος ᾖ· ἀλλ᾽ ἔςι ὑπὸ κενοδοξίας ἕλκηται, ἢ ἀμελεῖν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, καὶ μᾶλλον ὅταν καὶ ἑτέροις ἡ ὠφέλεια χρησιμεύῃ.

κη΄. Περὶ προσευχῆς, καὶ πῶς χρὴ εὔχεσθαι· καὶ ὅτι τῷ νήφοντι δυνατόν ἐςιν ἐν παντὶ τόπῳ, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ πάντοτε ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι· καὶ ὅτι τὸν κακῶς πράττοντα, καὶ πατέρα καλοῦντα τὸν Θεὸν ἐν τῇ εὐχῇ, ὁ καταχθόνιος ὁ τῶν κακῶν δημιουργὸς υἱὸν κέκτηται, καὶ πατὴρ ἐκείνου ἐςί.

κθ΄. Τύπος προσευχῆς, καὶ διαγωγὴ ἀναχωρητῶν· καὶ ὅτι ἀνάρμοςα τούτοις τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ψαλλόμενα, εἴτε ἦχοι, εἴτε τροπάρια· καὶ ὅτι ὁ δίχα χειροτονίας τοῖς τοιούτοις ἐγχειρῶν, ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι.

λ΄. Τύπος προσευχῆς τοῖς ἐν συνοδίᾳ, καὶ διαγωγῇ τῶν ἐν ἐκκλησίαις συναγομένων· καὶ ὅτι οὐχ ἁρμόζει τοῖς συναγομένοις τὰ τῶν ἀναχωρητῶν πράττειν, ὡς οὐδὲ ἐκείνοις τὰ τούτων, ἀλλὰ κατὰ δίκαιον λόγον τῇ ψαλμῳδίᾳ κεχρῆσθαι, μὴ μέντοι πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι τὴν φύσιν, ἀλλὰ σεμνῶς, καὶ κατὰ τὰ θεῖα λόγια εὐλαβῶς· καὶ ὅτι τοὺς μὲν ἱερεῖς ψάλλοντας ἀνοίκεια, καὶ μὴ τετυπωμένα παρὰ τῶν θείων πατέρων, ἢ ἀναγινώσκοντας ἐπ᾽ ἐκκλησίας, οἱ θεῖοι κανόνες καθαιροῦσι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀναθεματίζουσι· καὶ ὅτι οὐ χρὴ ἐν παντὶ τόπῳ τὴν θείαν προσκομιδὴν ἐκτελεῖν· καὶ ὅτι οὐ χρὴ καταφρονεῖν τῶν συνάξεων, καὶ χωρὶς εὐλόγου αἰτίας ἀπολιμπάνεσθαι.

λα΄. Περὶ τῶν μετὰ εὐχῆς ἐν ὁδῷ ὁδευόντων, ἢ ἑτέρῳ οἱῳδήποτε πειρασμῷ περιπιπτόντων· καὶ ὅτι οὐ δεῖ μόνῃ τῇ εὐχῇ θαῤῥεῖν, καὶ καταφρονητικῶς διακεῖσθαι, κἂν ἅγιος ᾖ ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχόμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν παρ᾽ ἑαυτοῦ πᾶσαν σπουδὴν εἰσφέρειν· καὶ ὅτι χρὴ τὸν πειρασμὸν φεύγειν, ὅταν κίνδυνος ψυχικὸς ἐξ αὐτοῦ προσδοκᾶται, καὶ ὁ μὴ οὕτως ποιῶν ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι· καὶ ὅτι ἐλπὶς ματαία ἐςὶν, ὅταν μὴ προαγωνιζώμεθα ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοῦ· καὶ περὶ διαφορᾶς μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν· καὶ ὅτι κἂν ἀθλῇ τις, οὐ ςεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ, κατὰ τὸν θεῖον δηλονότι ἀπόςολον· καὶ ὅτι οἱ φυλάξαντες ἅπερ ὡμολόγησαν, ἢ ἐν τῷ θείῳ βαπτίσματι, ἢ ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ, ὁμολογηταὶ καλοῦνται.

λβ΄. Ὅτι ὁ εὐχὴν παρά τινων ἐπιζητῶν, αὐτὸς δὲ ἀμελῶν, οὐδὲν ὠφελεῖται, κἂν ἅγιος ᾖ ὁ εὐχόμενος· καὶ ὅτι οἱ μὴ καλῶς, καὶ κατ᾽ ἀξίαν βιοῦντες, οὐκ ὠφελοῦνται ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ὡσαύτως οὐδὲ οἱ μοναχοὶ ἐὰν μὴ κατ᾽ ἀξίαν τοῦ σχήματος πολιτεύσαιντο, οὕτως καὶ οἱ τινὰς ἰδιοποιούμενοι τῶν ἁγίων οὐκ ὠφεληθήσονται πλέον τῶν ἄλλων, καὶ κολασθήσονται, οἱ μὲν πιςοὶ πλεῖον τῶν ἀπίςων, οἱ δὲ μοναχοὶ πλεῖον τῶν κατὰ κόσμον, οἱ δὲ ἰδιοποιούμενοί τινας πλεῖον τῶν μὴ εἰδότων παρά τινων τὶ ἀγαθόν· ὅτι ἀφορμὴν σωτηρίας ἔχοντες οὗτοι πάντες, τῇ ἑαυτῶν ἀπροσεξίᾳ, καὶ τῇ πονηρᾷ προαιρέσει, ἑαυτοὺς τῇ κολάσει παρέδωκαν· καὶ ὅτι ὀλίγος λίαν ἐςὶ τῶν σωζομένων ὁ ἀριθμὸς, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἀπεφήνατο λέγων, ὅτι πλατεία, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν, ςενὴ δὲ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆς· καὶ πάλιν εἴρηκεν, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι· καὶ ὅτι οἱ μὴ κατὰ τὸ ἁρμόζον λέγοντες τὸν Θεὸν φιλάνθρωπον εἶναι, καὶ μὴ κολάζειν τινὰ, μᾶλλον δὲ χριςιανὸν, καὶ ἐκ τούτου τὴν ἁμαρτίαν μὴ βουλόμενοι ἐκκόπτειν, ἀλλὰ ἀδεῶς πορευόμενοι, τὸν κύριον ψεύςην ἀποκαλοῦσιν.

λγ΄. Περὶ ἀνθρωπαρεσκίας, καὶ ὑποκρίσεως· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὸ ἀρέσκειν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· καὶ ὅτι τὸν σκοπὸν ζητεῖ ὁ Θεὸς, εἰ δι᾽ αὐτὸν, ἢ δι᾽ ἀνθρώπους ἐργάζῃ· καὶ ὅτι τὸν πρῶτον λογισμὸν ὁ Θεὸς βλέπει, καὶ κατ᾽ αὐτὸν παρέχει τὰς ἀμοιβάς· καὶ ὅτι τοὺς τὸ μωρὸν κατὰ τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ Ἀνδρέαν ἐπιτηδεύοντας, οἱ θεῖοι νόμοι ἀποδοκιμάζουσι, καὶ παντάπασι νῦν τὰ τοιαῦτα κωλύουσι.

λδ΄. Περὶ ἀκτημοσύνης, καὶ ὅτι τὸ περισπᾶσθαι ἐν τοῖς προςάγμασι τοῦ κυρίου οὐκ ἔςι μετεωρισμὸς ἄλογος, ἀλλὰ σπουδὴ ἐν κυρίῳ· καὶ ὅτι ἡ μοναχικὴ πολιτεία τῆς τελείας ἀκτημοσύνης ἔχει τὴν ἐπαγγελίαν· καὶ ὅτι κρεῖττόν ἐςι πελάζεσθαι τὸν μοναχὸν, ἕνεκεν τῆς κατὰ Θεὸν ἀκτημοσύνης, ἢ δεδέσθαι καθήμενον διὰ τὰς ὕλας· καὶ ὅτι τοῦτο ζητεῖ ὁ Θεὸς παρὰ τῶν μοναχῶν, ἵνα τὴν τελείαν ἀπονέκρωσιν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἀκτημοσύνην κατὰ τὰς ἐπαγγελίας αὐτῶν, καὶ ὁμολογίας φυλάξωσι, καὶ διὰ τοῦτο διὰ πολλῶν τρόπων ὁ ἀντικείμενος παρὰ τοὺς κοσμικοὺς τοῖς μοναχοῖς προσφέρει τὰ χρήματα πρὸς ἄρνησιν τοῦ ἑαυτῶν ἐπαγγέλματος.

λε΄. Ὅτι οὐ χρὴ τὸν διδάσκαλον φιλοχρήματον εἶναι, ἀλλ᾽ ὥσπερ δωρεὰν ἔλαβε τὴν χάριν τοῦ θείου πνεύματος, δωρεὰν καὶ μεταδιδότω· καὶ ὅτι ἐκ τῶν μαθητῶν χρὴ διοικεῖσθαι ἐν ταῖς ἀναγκαίαις χρείαις, καὶ μὴ ζητεῖν περιοτά· καὶ ὅτι ὁ τρυφῶν, καὶ ἐν ἀνέσει, καὶ ἀμελείᾳ διάγων διδάσκαλος, οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας χρείας, ἢ τῆς τιμῆς ἐςὶν ἄξιος· καὶ ὅτι σφόδρα κατακρίνονται, καὶ τῆς τῶν χριςιανῶν μερίδος ἀλλοτριοῦνται οἱ λαμβάνοντες, καὶ οἱ παρέχοντες ὑπὲρ χειροτονίας τι παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς, ὡσαύτως κἂν τοῖς μοναςηρίοις παρὰ τῶν ἀποκειρομένων οἱ ἀποκείροντες· καὶ ὅτι μεῖζον τῆς τῶν πνευματομάχων αἱρέσεως ἐςὶ τοῦτο· καὶ οἱ τούτοις συνευδοκοῦντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, παρὰ τῶν θείων κανόνων καθαιροῦνται, εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἢ μονάζοντες, ἀναθεματίζονται, ἀφοριζόμενοι τῆς κοινωνίας.

λς΄. Ὅτι βλαβερά ἐςιν ἡ συνομιλία τῶν μοναχῶν μετὰ τῶν κοσμικῶν· καὶ ὅτι οὐ πάντα τὰ διδόμενα ἡμῖν παρά τινων χάριν ἀγάπης, ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσὶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἀντικειμένου πρὸς δελεασμὸν, καὶ πλάνην ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια οὐ μόνον τοῖς μοναχοῖς, ἀλλὰ καὶ πᾶσι χριςιανοῖς ςενὴν καὶ τεθλιμμένην παρέδωκε τῆς μελλούσης ἀπολαύσεως τὴν ὁδόν· ὅθεν καὶ λόγον διδόασιν οἱ λαμβάνοντές τι χάριν ἀγάπης, καὶ

χρεῶ-

χρεῶϛαι εἰσὶν ὑπερεύχεσθαι τῶν διδόντων· ϗ ὅτι ȣ̓κ ἔξεϛιν ὅλως τοῖς μοναχοῖς, ἢ τοῖς κατὰ κόσμον κληρικοῖς σχολάζειν ὅλως τοῖς τȣ̃ κόσμου πράγμασιν ἢ πακτεύειν κτήματα· ϗ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες ἐπιτιμῶσι τοῖς φροντιϛαῖς τῶν τοιȣ́των, ἐπιμένοντας δὲ τῇ ἀπαθείᾳ καθαιρȣ̃σιν.

λζ'. Ο῎τι ȣ̓ δεῖ κατηγορεῖν τινῶν, ἕνεκεν τῆς ἀναγκαίας πρὸς τὸ ζῆν χρείας, & πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ὅτι ϗ αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι παραβαίνȣσι τὰς ἐντολὰς τȣ̃ Θεȣ̃ διὰ τὸ ἔχειν αὐτȣ̀ς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ χρειώδη τοῦ σώματος· & τί τὸ πρέπον ἔνδυμα χριϛιανοῖς· ϗ περὶ διαίτης, ϗ φορεσίας τῶν πρεπόντων μοναχοῖς, ϗ ἡγȣμένοις ἱερεῦσι τε ϗ ἀρχιερεῦσι· & ὅτι ȣ̓ χρὴ τȣ̀ς τοιȣ́τους ἱματίοις ἐξαλλάσσεσθαι, ϗ ἄλλα μὲν ἔχειν πρὸς ἔνδειξιν ἁπαντῆς, ἄλλα δὲ οἴκοι καθεζομένȣς, ἀλλὰ κοινῇ, ϗ εὐτελεῖ ϛολῇ πάντη κεχρῆσθαι, ϗ μήτε ἐσχηματισμένῃ, μήτε παρὰ τὴν ἀναγκαίαν χρείαν πολυτίμῳ παρεκτὸς τῆς ἱερατικῆς· ϗ ὅτι τοιαύτας τροφὰς, ϗ ἐνδύματα χρὴ ἔχειν τὸν χριϛιανὸν, οἷα κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ παροικεῖ τὸ κοινὸν τȣ̃ λαȣ̃, ϗ οἱ πτωχοὶ πάντες κατὰ τὸ ἑκάϛου ἐπάγγελμα, ἐσθίȣσί τε & ἐνδύονται, καθὼς ϗ ἡ ἐνανθρώπησις τȣ̃ κυρίȣ ἡμᾶς ἐδίδαξεν.

λη'. Περὶ πλούτου, ϗ πενίας, & πῶς δὴ γνωρίσομεν τὰ τοιαῦτα, εἰ ἐκ Θεȣ̃ εἰσὶν, ἢ ἐξ ἐνεργείας τȣ̃ ἀντικειμένȣ· & ὅτι ὁ ἐξ ἀδικίας πλȣ̃τος ȣ̓κ ἔϛιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ϗ ταῦτα μὲν τοῖς κατὰ κόσμον γνωρίζονται· τοῖς δὲ τὸν μοναχικὸν βίον μετιȣ̃σιν ἀνάρμοϛόν ἐϛιν ἐκ τȣ́των διακρίνεσθαι· τῶν γὰρ τοιȣ́των ἡ ἐπαγγελία τὴν τελείαν πτωχείαν, καὶ ἀκτημοσύνην ἐπαγγέλλεται ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς.

λθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀκρίτως κρίνειν τὸν πλησίον, καθάπερ οἱ ὑποκριταὶ, Φαρισαῖοι, ϗ γραμματεῖς Καὶ γὰρ μεϛοὶ τῶν κακῶν ὄντες ἐκεῖνοι, ἐπ' ἐλαχίϛοις ἦσαν σφοδροὶ ἐξεταϛαὶ κατὰ τῶν ἑτέρων, ἀλλ' ὅτε τὶς καθαρεύει τῶν κακῶν, τότε δεῖ κρίνειν τȣ̀ς ὑπ' αὐτὸν μέντοι, οὐ μὴν τοὺς ἔξωθεν· & ὅτι κακῶς νενοήκασί τινες τὸ ῥητὸν τȣ̃ κυρίȣ· ἐμπορευόμενοι δὲ τὰ χρήματα διὰ τῶν ἀνοήτων, ϗ ἐπιζημίων μετανοιῶν, λέγȣσιν, ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τινὰ, ϗ τοῖς αἱρετικοῖς ἐκ τȣ́του συναρίθμιοι γίνονται.

μ'. Ο῎τι ȣ̓ δεῖ κρίνειν τȣ̀ς ἱερεῖς εἴτε δικαίως, ἢ ἀδίκως, ἢ ἐξετάζειν αὐτȣ́ς. Εἴτι γὰρ σφαλῶσι κριθήσεται παρὰ τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ ἐλεγχθήσεται, ϗ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἢ ϗ ὑπὸ τȣ̃ μείζονος ἱερέως· καὶ ὅτι ὁ μὴ κατ' ἀξίαν διάγων, ȣ̓κ ἔϛιν ἱερεύς· ϗ ὅτι ȣ̓ χρὴ σκανδαλίζεσθαι περὶ τὰ τελȣ́μενα διὰ τὴν φαυλότητα τȣ̃ ἱερέως· & ὅτι ȣ̓ πάντας χειροτονεῖ ὁ Θεὸς, διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ, διὰ τὸ σωθῆναι τὸν λαόν· καὶ ὅτι ἐκ τȣ̃ προσεθίζειν ἡμᾶς καταφρονεῖν τῶν ἱερέων, καταφρονȣ̃μεν ϗ τοῦ Θεοῦ.

μα'. Περὶ προχειρίσεως ἐξȣσιῶν, & ὅτι ȣ̓ πάσας μὲν τὰς ἐξȣσίας προχειρίζεται ὁ Θεὸς, διὰ πασῶν δὲ ἐνεργειῶν· ϗ ὅτι προχειρίζεται πολλάκις ϗ ἀναξίȣς ὁ Θεὸς, & οἱ μὲν ἄξιοι, ὡς ἄξιοι προχειρίζονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι πρὸς παιδείαν πάλιν τῶν ἁμαρτανόντων· καὶ ὅτι τῷ αὐτῷ τρόπῳ κατὰ δικαίαν κρίσιν Θεοῦ παραδιδόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσι, & περὶ διαφορᾶς τρόπων ἐγκαταλείψεως· καὶ ὅτι οὐδὲ τῶν αὐτȣ̃ ἀνακτόρων, & ἀναθημάτων φείδεται ὁ Θεὸς.

μβ'. Περὶ θείων κριμάτων· ϗ ὅτι οὐδεὶς ταῦτα ἀποφυγεῖν δύναται, καθὼς ὁ κύριος ἀπεφήνατο λέγων, ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· ϗ ὅτι πάντα ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, κἂν δόξῃ πρὸς καιρὸν μακροθυμεῖν, ϗ μὴ ἐπεξέρχεσθαι.

μγ'. Περὶ τῶν ποιȣ́ντων σημεῖα, ϗ προφητευόντων, ἢ ἐνυπνιαζομένων κατὰ συγχώρησιν Θεȣ̃· & ὅτι ȣ̓ δεῖ βλέπειν εἰς τὰ τοιαῦτα, ϗ ἐκ τȣ́των ἁγίȣς ἔχειν τȣ̀ς πράσσοντας, ἀλλ' εἰς πίϛιν ὀρθὴν, ϗ ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Θεοῦ· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν πιϛῶν ἐξώλη βίον ἔχοντες, σημεῖα ϗ τέρατα ἐτέλεσαν, ϗ ἐπιτελȣ̃σι, ϗ ἀποκαλύψεις, ϗ προφητείας ἐλάλησαν, πλανῶντες, & πλανώμενοι· σκοπὸς γὰρ τοῦτο τῶν δαιμόνων, ἵνα διὰ τῶν σημείων ἀποπλανήσωσι πολλȣ̀ς, ὅπως ταῖς πονηραῖς αὐτῶν πράξεσιν ἀκολȣθήσωσι, ϗ αἱρετικοὶ δὲ πολλάκις τῷ αὐτῷ τρόπῳ σημεῖα ἐπιτελοῦσιν, ὡς παρὰ τῶν δαιμόνων ἐνεργȣ́μενοι διὰ τὸ συϛῆσαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν· ἀλλὰ κἂν πιϛὸν, ἢ ἄπιϛον ἐν ἀσκήσῃ σωματικῇ ὑπερβαλλȣ́σῃ ἴδωμεν, ἢ ἐν ἐρήμῳ κατοικȣ̃ντα, ἢ γραφῶν ἐπιϛήμην πολλὴν ἔχοντα, ἢ αὐτοσχεδίως συντάττοντα τὰς γραφὰς, μὴ ταύτας πρώην εἰδότα, ἢ σῶμά τινος χρόνῳ πολλῷ μὴ διαφθαρὲν, ἢ ἕτερόν τι τοιȣ̃τον, οὐ χρὴ πλανᾶσθαι, ϗ νομίζειν τȣ́τȣς ἁγίȣς. Εἰ γὰρ μὴ προυπάρχȣσιν ἐν αὐτοῖς ὁρώμεναι αἱ τῶν ἐντολῶν τȣ̃ κυρίȣ ἐργασίαι, καὶ αἱ δωρεαὶ τοῦ πνεύματος αἱ παρὰ τȣ̃ ἀποϛόλȣ ἀπηριθμημέναι, ϗ παντάπασι μισήσȣσι τὴν κενὴν δόξαν τȣ̃ κόσμȣ τȣ́του, ὑπὸ δαιμόνων ἐνεργοῦνται, ἢ παραχωροῦνται οἷς οἶδε Θεὸς κρίμασιν.

μδ'. Ο῎τι καλὸν, & εὐαπόδεκτον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι· ϗ ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι, πολλοὶ εἰς πλῆθος ἁμαρτημάτων ἐκκλίνουσι, ϗ εἰς διαφόρȣς ἐϛὶν ὅτε αἱρέσεις· ϗ ὅτι χρὴ ἐξακριβοῦν τοῦτο, μήπως γένηται ἡμῖν πρόφασις ἁμαρτίας διὰ τὸ παρὰ τὸ θέλημα τῶν γραφῶν τȣ̃το μετέρχεσθαι· καὶ ὅτι ὁ δυνάμενος, ϗ μὴ ἐργαζόμενος, ὡς πλεονέκτης κρίνεται παρὰ τῷ Θεῷ· ϗ ὅτι ϗ οἱ διδάσκαλοι, ϗ οἱ προεϛῶτες, ϗ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἔργȣ, ϗ αἰσθητοῦ ἅπτονται συντείνοντος εἰς θεοσέβειαν. Ε'πείπερ διπλοῦς ὁ ἄνθρωπος αἰσθητός τε, ϗ νοητὸς, ϗ χρὴ τὴν αὐτȣ̃ ἐργασίαν εἶναι διπλȣ̃ν.

με'. Περὶ, οἷαι τέχναι τῷ ἐπαγγέλματι τῶν μοναχῶν ἁρμόζȣσι· ϗ ὅτι ταῦτα τȣ̀ς μοναχȣ̀ς ἁρμόζει ἐργάζεσθαι, ὅσα μήτε τῇ τετυπωμένῃ τῶν ὡρῶν ψαλμῳδίᾳ, ἢ τῇ εὐχῇ, μήθ' ὅλως τῇ κατὰ Θεὸν λατρείᾳ ἐμποδίζȣσι, κατάγοντα εἰς ἐλάττωμά τι ψυχικόν.

μϛ'. Πῶς χρή τινα πωλεῖν, καὶ ἀγοράζειν, ἵνα μὴ προσκρȣ́σῃ Θεῷ· & ὅτι τȣ̃το ἴδιον χριϛιανῶν, τὸ ζημιȣ̃σθαι μᾶλλον, ἢ ζημιοῦν ἐν ταῖς πραγματείαις· ϗ ὅτι τȣ̀ς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πραγματείας ποιοῦντας, ἢ μοναχȣ̀ς, ἢ λαϊκȣ̀ς, οἱ θεῖοι κανόνες τῆς κοινωνίας ἀφορίζȣσιν, ὡσαύτως καὶ τὰς γινομένας πανηγύρεις μετὰ πραγματειῶν ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνείαις κωλύȣσιν οἱ θεοφόροι πατέρες· ϗ ὅτι χάριν κατανύξεως, & προσευχῆς, ϗ ἀναγνώσεως τῶν θείων γραφῶν, ϗ ὑπομνήσεως, ϗ ζήλȣ τῶν ἁγίων συνάγονται οἱ χριϛιανοὶ, οὐ μέντοι διά τινας ἐπιτηδεύσεις, ϗ ἀγορασίας.

μζ'. Περὶ, οἷαι τέχναι τοῖς κατὰ κόσμον ἁρμόζȣσι

ζουσι· ϗ ὅτι ἡ ἰατρικὴ τέχνη, ϗ ἐν τοῖς κοσμικοῖς, ϗ ἐν τοῖς μοναχοῖς οὐκ ἔστιν ἀπόβλητος, ϗ πῶς δεῖ αὐτῇ χρᾶσθαι· ϗ ὅτι τινὲς προφάσει τῆς ἰατρικῆς μετέρχονται τὰς ἐπῳδὰς, ϗ τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, ϗ τὰ ὅμοια τούτων· ϗ ὅτι τινὲς ἄρκτους, ϗ ἕτερα ζῶα περιάγουσιν ἐπὶ παιδιᾷ, οὓς ἐπιστρέφοντας μὲν, ϗ μετανοοῦντας πρὸς χρόνον χωρίζουσι τῆς κοινωνίας, ἐμμένοντας δὲ τῆς τῶν χριστιανῶν χωρίζουσι πίστεως.

μή. Περὶ εὐνούχων διαφορᾶς· ϗ πόθεν τοῦτο ἔλαβε τὴν ἀρχήν· ἔτι δὲ καὶ περί τινων κατὰ φύσιν αὐτοῖς προσόντων, ϗ πότε δύνανται γενέσθαι κληρικοί· καὶ ὅτι οὐκ ἀπαλλάττονται τοῦ πάθους τῆς πορνείας, ἀλλὰ χειρόνως πολεμοῦνται· ϗ ὅτι οἱ κληρικοί τινας εὐνουχίζοντες καθαιροῦνται, οἱ δὲ λαϊκοὶ τῆς κοινωνίας ἀφορίζονται.

μθ'. Περὶ ταπεινώσεως· ϗ ὅτι οὐ τοὺς γινομένους ταπεινοὺς ἕνεκεν τινὸς ὑστερήσεως ὁ κύριος μακαρίζει, ἀλλὰ τοὺς ἑκόντας, ϗ τρέμοντας τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ· ϗ ποίαν ταπεινοφροσύνην ὁ λόγος διδάσκει· ϗ ὅτι ὅσαν ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀμελείᾳ, ἐπὶ ταύτην ἐπιβῆναι οὐ δύναται, διό τι οὐκ οἶδε τί παρ' αὐτοῦ ζητεῖ ὁ Θεός· ϗ ὡς τέλειος μέγα φρονεῖ, ἔτι μὴν ϗ περὶ πένθους, ϗ πραότητος, ϗ δικαιοσύνης, ϗ ποῖος λέγεται καθαρὸς τῇ καρδίᾳ· ϗ ὅτι τῶν μὲν τελείων ἐστὶ τὸ εἰρηνεύειν τοὺς μαχομένους, τῶν δὲ ἀσθενεστέρων, τὸ, τὴν ἰδίαν καρδίαν, ϗ τὴν τῶν αὐτοῖς κατὰ Θεὸν ἀγαπητῶν.

ν'. Ὅτι τὰς τοῦ κυρίου ἐντολὰς προτιμᾷν δεῖ, ἐν δευτέρῳ δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων παραδόσεις· ϗ ὅτι οἱ τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου μὴ φυλάττοντες, σχολάζοντες δὲ εἰς τὰς τῶν πατέρων δῆθεν παραδόσεις, καὶ αὐτὸ τοῦτο κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν ἐργάζονται· ἔτι ϗ περὶ διακρίσεων ἐκ διαφόρων γραφῶν συνισταμένων, περὶ ὑποθέσεων τῶν ἐχουσῶν μὲν κατὰ τὴν λέξιν ἓν ὄνομα, διπλᾶς δὲ ϗ τριπλᾶς τὰς ὑπακοὰς, οἷον ἡ ὑπακοὴ, καὶ τὸ θέλημα, ἡ ἁπλότης, ϗ ἡ φρόνησις, ϗ ἡ ἀκακία, ταῦτα πάντα διπλᾶς ἔχουσι τὰς διαφορὰς, ἤγουν σαρκικὴν, ϗ πνευματικήν· ἔτι δὲ ϗ περὶ δικαιοσύνης, ϗ ἁγιότητος, ϗ πῶς τοὺς ἔχοντας ταῦτα γνωρίσομεν.

να'. Περὶ μετανοίας ἐκ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίαι· καὶ πῶς δεῖ ἐξαγορεύειν, καὶ μετανοεῖν.

νβ'. Ὑποδείγματα περὶ μετανοίας, ϗ ἐξαγορεύσεως· ϗ ὅτι οὐ χρὴ τὰς κατὰ ἀνάγκην γινομένας, ἢ κατὰ οἰκονομίαν τινὰ πρόσκαιρον ἐξαγορεύσεις; ϗ συγχωρήσεις ἁμαρτιῶν, πάντοτε ταύτας εἰς μαρτυρίαν προφέρειν, ἀλλ' ὅταν πάλιν τοιοῦτος ἐπέλθῃ καιρός· ϗ ὅτι τὸ μὴ δόλως δέχεσθαι μετάνοιαν, ἢ πάλιν ἀλόγως φιλανθρωπεύεσθαι, ϗ ἄνευ ἐντολῆς τινος, ἢ καρπῶν μετανοίας, ἢ παρὰ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν θείων πατέρων συγχωρεῖν ἁμαρτίας, ἀμφότερα εἰς αἱρέσεις ἐκκλίνουσι, τὸ μὲν εἰς τὴν τῶν Ναυατιανῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν πεφυσιωμένων Μασσαλιανῶν.

νγ'. Πῶς χρὴ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων· ϗ ὅτι φοβερὸν λίαν, ϗ ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ ἀναξίως μεταλαμβάνειν· ϗ ὅτι ὁ ἀναξίως μεταλαμβάνων, ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ καταπαίζεται, ὥσπερ ϗ ὁ τῆς κοινωνίας ἑαυτὸν μακρύνων.

νδ'. Ὅτι φορεβὸν, ϗ ἐπικίνδυνόν ἐστι τοῖς ἀσθενέσι κατὰ ψυχὴν δέχεσθαί τινας ἐξαγορείας· ϗ ὅτι ϗ αὐτοὺς τοὺς δυνατοὺς, ϗ πνευματικοὺς κατασπᾷ τὸ τοιοῦτον εἰς πτῶσιν· ϗ περὶ διαφορᾶς τῆς τοιαύτης ἀναδοχῆς· καὶ πῶς ταῦτα μετέρχεσθαι χρή.

νε'. Ὅτι οὐ χρὴ ἄνευ ἱερέως τινὰ δέχεσθαι ἐξαγορεύσεις· ϗ ὅτι ἀμελῶν οὗτος τοῦ λαοῦ καθαιρεῖται· ϗ ὅτι οὐ δεῖ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητευομένων.

νϛ'. Περὶ ἐπιτιμίων, καὶ ἀφορισμῶν τῶν παρὰ τῶν ἱερέων διδομένων· ϗ ὅτι τὰ παρὰ τούτων δεδεμένα εὐλόγως οὐ λύονται ὑφ' ἑτέρου, εἰ μὴ τελευτήσει ὁ δήσας αὐτόν· ϗ ὅτι ἡ παράλογος ἐπιτίμησις οὐ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ, καθὼς καὶ ὁ μέγας Διονύσιος ὑπεμνημάτισε, ϗ ἕτεροι πλείονες· ϗ ποῖαι εἰσὶν εὔλογοι, καὶ παράλογοι ἐπιτιμήσεις· ϗ ὅτι εἰ ϗ οὐ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ τὰ παραλόγως ἐπιτιμηθέντα, ἀλλ' οὖν οὐδὲ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν ὀφείλει ὁ παραλόγως ἐπιτιμηθεὶς, καὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει καταφρονητικῶς, ϗ ἀλαζονικῶς πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας διακεῖσθαι, ἀλλὰ μετὰ πάσης παρακαλεῖν ταπεινότητος, καὶ εἰ οὐ δύναται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀνῦσαί τι, προσέρχεσθαι τοῖς μείζοσιν ἱερεῦσι, καὶ οὕτω παρ' αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι κατὰ τὸν ἐν Σαρδικῇ τεσσαρεσκαιδέκατον κανόνα· ϗ ὅτι ὁ παρὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπιτιμῶν καταδικάζεται.

νζ'. Περὶ ἑορτῶν, ϗ νηστειῶν, ϗ γονυκλισιῶν τῶν κεκωλυμένων γίνεσθαι· ϗ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ καταφρονεῖν τῶν τοιούτων· ϗ γὰρ ἀφορίζονται, καὶ ἀναθεματίζονται, καὶ τοῖς αἱρετικοῖς συναριθμοῦνται παρὰ τῶν θείων κανόνων οἱ δίχα εὐλόγου αἰτίας τούτων καταφρονοῦντες· ϗ διὰ τί πρὸς ἀνατολὰς ὁρῶντες εὐχόμεθα.

νή. Ἑρμηνεία συντεθεῖσα ἐκ τῶν θείων γραφῶν περὶ τῶν ἑορτῶν· ὅτι οὐχ ἕνεκεν τρυφῆς, ϗ ἀργίας παρεδόθησαν, ἀλλὰ πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὠφέλειαν ψυχῶν· ϗ περὶ τῶν ἔξω τοῦ σώματος μολυσμῶν, ἤτοι περὶ ῥεύσεως, ϗ τῶν τοιούτων.

νθ'. Διάκρισις, ἤτοι ἑρμηνεία ἐκ τῶν θείων γραφῶν συντεθεῖσα, ποίῳ τρόπῳ, ϗ πότε χρὴ τὰς παραδεδομένας νηστείας εἰς τὸ κοινὸν προφάσει ἀπαντῆς πατέρων, ϗ ἀδελφῶν καταλύειν· ϗ ὅτι οἱ τὰς παραδεδομένας νηστείας διὰ πνεύματος ἁγίου καταλύοντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἀναγκαίου τινὸς πράγματος, συγκοινωνοῦσι ταῖς αἱρέσεσι τῶν Μασσαλιανῶν.

ξ'. Περὶ βρωμάτων, ϗ πομάτων τοῖς μοναχοῖς πρεπόντων, τοῖς τε ἀναχωρηταῖς, ϗ τοῖς ἐν συνόδοις· ϗ ὅτι ἄρτος, ϗ ἅλας ἐστὶν ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς τρυφῆς· ϗ ὅτι αἱ διὰ τῶν ἀρτυμάτων παρὰ τὸ δέον τροφαὶ ἀπόβλητοί εἰσι· ϗ ὅτι φύσει ἡ τῶν ἀνθρώπων τροφὴ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὡρίσθη, οἷα ϗ τοῖς ζώοις, ὁ χόρτος τῆς γῆς δηλονότι, ϗ τὰ σπέρματα· ϗ ὅτι καιροῦ ποτὲ εὐλόγου συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν χρὴ τὸν βουλόμενον ἀπὸ πάντων ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφώρισται.

ξα'. Περὶ βρώσεως, ϗ πόσεως τῶν ἐν τοῖς κοινοβίοις διαγόντων, ἔτι δὲ ϗ περὶ ἀναχωρητῶν· ϗ ὅτι οὐ δεῖ γογγύζειν ἕνεκεν βρώσεως, ἢ ἀποσχίζεσθαι τῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν, ϗ ἕτερα ἐπιζητεῖν τὰ ἡδύτερα, ϗ εὐχρηστότερα· καὶ ὅτι ἄρτος, καὶ σπέρματα ἐκπληρώσει τὴν χρείαν τοῦ σώματος, ϗ ὕδωρ τὴν δίψαν τῷ ὑγιαίνοντι· καὶ

ὅτι καιρῷ ποτὲ εὐλόγου συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν τὸν βουλόμενον τυροῦ, καὶ ὠοῦ, καὶ ἰχθύος, καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφώρισαι.

ξβ'. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν κατὰ κόσμον βιωτικῶν· καὶ πῶς δεῖ τρέφεσθαι χριστιανούς· καὶ ὅτι σπέρματα, καὶ χλόην ἐξ ἀρχῆς ἐνομοθέτησεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐσθίειν· καὶ ὅτι ἡ κρεωφαγία, καὶ ἡ οἰνοποσία μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐπεισῆλθε τῷ βίῳ, καὶ τοῖς κατὰ κόσμον ἐν καιρῷ ἀναγκαίῳ οὐδὲ ταῦτα ἀπόβλητα.

ξγ'. Περὶ χειροτονίας, καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τοὺς ὡρισμένους χρόνους χειροτονηθέντες καθαιροῦνται, καὶ ὁ κύβοις σχολάζων, καὶ μέθαις κληρικὸς καθαιρεῖται, ὁ δὲ λαϊκὸς ἀφορίζεται· καὶ ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν ἐλθὼν, οὐκ ἔτι ἱερατεύει·καὶ περὶ διαφόρων ὑποθέσεων· καὶ ὅτι ἐν πνεῦμα ἐνήργησεν εἴς τε τὰς τοπικὰς, καὶ εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους· καὶ χρὴ ἕως αἰῶνος τοὺς χριστιανοὺς τοὺς θείους αὐτῶν φυλάττειν κανόνας.

II. Post pag. 5. Caput primum ita incipit, praefixo rubris litteris titulo: Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λόγους διαλαμβάνων περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου. Αὕτη ἡ βίβλος τὰς τοῦ κυρίου μὲν ἐντολὰς, καὶ τὰς τούτων ἑρμηνείας περιέχει, συναρμόζουσας δὲ ταύταις καὶ ἐξακολουθούσας ὁμοίως, καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας συμπεριείληφεν, ἕκαστον ἐκ θατέρου λαμβάνον τὴν ἀφορμὴν κεφάλαιον φέρουσα, καὶ ὥσπερ τις χρυσόπλοκος σχοῖνος διὰ λίθων, καὶ μαργαριτῶν τιμίων ἐξυφασμένη. Vltimum desс. Τοῖς δὲ φιλομαθέσι πολλὰ καὶ ἄλλα πολλαχόθεν ἔξεστιν ἐφευρεῖν. In ultima tandem ora paginae, fugientibus ferme litteris haec scripta sunt:

Ὥσπερ ξένοι χαίρουσι πατρίδα ἐμβλέψαι,
Οὕτω καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος.
Sicut peregrini gaudent patriam inspicere,
Ita & scribentes libelli finem.

Quoniam vero Sanctorum Patrum, ac Conciliorum auctoritate totum conflatum est opus, iuvat Patrum nomina, quorum in ea adducuntur enarrationes, una cum ipsorum operibus, prout in Codice iacent, alphabetico ordine singillatim adferre, simulque Concilia, & alia loca, unde petita sunt testimonia, heic adnotare.

Patres sunt.

Agatho p. 35. *b.*

Alexander. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς τὸν μέγαν Εὐσέβιον Ἀλεξανδρείας pag. 134. 194. *b.*

Ammonius presbyter. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν πράξεων. pag. 22.

Anastasius Sinaita pag. 7. *b.* 33. *b.* 34. *b.* 40. 62. *b.* 85. 96. *b.* 97. 99. *b.* 140. 178. *b.* 179. *b.* 206. 250. 261. 282. 310. ἐκ τῆς ἐξόδ. pag. 283.

Athanasius Alexandrinus saepissime. ἐκ τῶν ἀποκρίσεων. p. 142. *b.* ἐκ τῶν συνταγμάτων. pag. 280. *b.*

Basilius. ἐκ τῶν ἀσκητικῶν saepissime. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. pag. 18. *b.* ἐκ τῶν ἐπιτιμίων. p. 23. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. *b.* & alibi. ἐκ τῶν ἠθικῶν. p. 88. *b.* 117. 310. ἐκ τῶν ἠθικῶν εἰς τὸν ιδ' ψαλμόν. p. 62. ἠθικὸν περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. p. 62. ἐκ τῶν ἠθικῶν εἰς τὸν ιε' ψαλμόν. p. 63. ἐκ τῶν παροιμίων. p. 75. ἐκ τοῦ προφήτου Ὠσηέ. p. 75. *b.* κατὰ Ματθαῖον. pag. 83. *b.* ἐκ τῶν Πράξεων. p. ead. πρὸς Χίλωνα τὸν αὐτοῦ μαθητήν. p. 92. *b.* 170. *b.* ἐκ τοῦ περὶ τοκιζόντων λόγου. p. 95. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεκτούντων λόγου. p. 99. εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. p. 101. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον Θεολόγον ἐπιστολῆς. pag. 117. 128. *b.* 175. *b.* 309. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ πρώτου ψαλμοῦ. p. 128. πρὸς τοὺς Νεοκαισαρεῖτας κληρικούς. p. 129. πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπους. p. 164. *b.* ἐκ τοῦ περὶ παρθενίας λόγου. p. 228. *b.* p. 239. *b.* post citationem Asceticorum Basilii adnectuntur haec alia fortasse eiusdem, περὶ θελήματος. p. ead. περὶ ἁπλότητος. p. ead. περὶ φρονήσεως. p. 240. *b.* ἐκ τοῦ, πρόσεχε σεαυτῷ μήποτε γένηται ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα. p. 245. ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ποιμένα λόγου. p. 271. ἐκ τοῦ περὶ ξενιτείας λόγου. p. ead. ἐκ τοῦ περὶ νηστείας λόγου. p. 281. *b.* πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 287. *b.* ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ τοῦ, μὴ ἀγνοεῖν τὸν κύριον τὴν ἡμέραν τοῦ τέλους, καὶ ὥραν.

Barsanuphius p. 20. *b.* & alibi saepissime. πρὸς ἡσυχάζοντα. pag. 40. *b.* ἑτέρα ἀδελφοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μέγαν γέροντα ἐρώτησις. pag. ead. πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀσθενοῦντα. p. 306.

Carpathius pag. 171. 249.

Cassianus pag. 45.

Chrysostomus Ioannes p. 116. & alibi saepissime. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον. p. 16. *b.* 19. *b.* 33. 34. & seqq. ἐκ τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 17. ἐκ τοῦ εἰς τὸν Σαούλ. p. 18. ἐκ τῶν πρὸς Κολοσσαεῖς. pag. ead. & 109. *b.* 226. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς. p. 18. *b.* 38. 46. 82. 163. 175. 214. ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. p. 19. *b.* 38. 48. *b.* 78. 138. 245. 311. ἐκ τῶν κατὰ Ἰωάννην. p. 19. *b.* 30. 38. 53. 100. 137. 210. *b.* 232. 245. ἐκ τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. p. 28. 137. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς. pag. 28. *b.* 46. 114. 163. *b.* 228. ἐκ τῶν μαργαριτῶν. p. 37. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς. p. 37. *b.* 111. *b.* 138. 311. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆς. pag. 38. 136. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν πράξεων. p. 38. 44. 167. 173. *b.* 214. ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης. p. 38. *b.* 274. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. p. 38. *b.* 47. *b.* 58. *b.* 78. 90. 100. *b.* 109. *b.* 179. 310. *b.* ἐκ τοῦ ε' λόγου κατὰ Ἰουδαίων. p. 40. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 43. *b.* 117. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. pag. 47. *b.* 162. *b.* ἐκ τῶν κατὰ Λουκᾶν. p. 48. *b.* 149. ἐκ τῶν ἀνδριάντων. p. 50. 62. ἐκ τοῦ περὶ σωφροσύνης λόγου. p. 54. *b.* ἐκ τοῦ λόγου, ποίας δεῖ ἄγεσθαι γυναῖκας. p. 58. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. p. 58. *b.* ἐκ τοῦ περὶ μονάνδρων. pag. ead. εἰς ἐντολὴν γ'. ὅρα τὸ περιττὸν καὶ πλήρωμα τοῦ νόμου. pag. 61. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. p. 97. 117. ἐκ τῶν κατηγοριῶν. p. 105. ἀπὸ ἑτέρου βιβλίου. p. 116. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ πάτερ

τερ ἡμῶν. p. 132. *b.* εἰς τὸν ζ′ ψαλμόν. p. 136. ἐκ τῆς παραβολῆς τῦ πλυσίυ. p. 136. *b.* περὶ τελείας ἀγάπης. p. 137. ἐκ τῦ λόγου τοῦ, πάντες παραςησώμεθα τῷ βήματι τῦ Χριςῦ. p. 137. *b.* ἐκ τῶν περὶ φύσεως νόμυ. p. 139. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίυς ἐπιςολῆς. p. 140. *b.* 310. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α′ ἐπιςολῆς. p. 162. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον, τίς ἡ αἰτία, δι′ ἣν ἡ ἐκκλησία κέκτηται πρόσοδον. p. 173. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β′ ἐπιςολῆς. p. 186. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς α′ ἐπιςολῆς. pag. 188. 241. cui subditur, περὶ λύπης, περὶ μετριότητος, περὶ δικαίου, περὶ ὁσίυ, περὶ ἀμέμπτυ, περὶ ἀξιωτάτυ. ἐκ τῦ ὑπομνήματος τῶν ψαλμῶν. p. 196. *b.* ἐκ τῆς ἑξαημέρυ. p. 214. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς ἐπιςολῆς β′. p. 224. *b.* 250. *b.* 309. *b.* ἐκ τῦ κατὰ Ἰυδαίων λόγυ ς′. p. 226. *b.* μακάριοι οἱ πενθῦντες. p. 231. ἐκ τῶν ἀναβαθμῶν. p. 245. *b.* εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον πρὸ ε′ ἡμερῶν τῆς Χριςῦ γεννήσεως. p. 247. *b.* εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα. p. 248. ἐκ τῦ εἰς προδοσίαν Ἰούδα. p. 258. *b.* ἐκ τῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ε′ ῥηθέντος λόγυ. p. 267. *b.* ἀπὸ ἑτέρυ λόγυ. ib. εἰς τὸν μαργαρίτην. p. 275. *b.* ἐκ τῦ εἰς τὸν πλύσιον, καὶ τὸν Λάζαρον λόγυ. p. 298. *b.* ἐκ τῦ δ′ λόγυ τοῦ περὶ εἰ. . . . (1) p. 309. *b.* ἐκ τῦ λόγυ τοῦ, ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικῦντα ὐδεὶς παραβλάψαι δύναται. p. ead.

Clemens Rom. p. 84. *b.* 108. *b.* 123. 186.

Climacus saepissime a p. 19. ἐκ τῶν σχολίων. p. 41. *b.* 53. *b.* ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς λόγυ. p. 45. ἐκ τῦ περὶ ἁγνείας. p. 59. ἐκ τῦ περὶ ὑπακοῆς. pag. 80. *b.* 81. 128. 146. ἐκ τῶν τῦ ποιμένος. pag. 111. ἐκ τῦ περὶ διακρίσεως λόγυ. p. 114. ἐκ τῦ περὶ ἡσυχίας λόγυ. pag. 121. ἐκ τῦ περὶ προσευχῆς λόγυ. p. 121. *b.* ἐκ τῦ περὶ ἀγρυπνίας. p. ead. πρὸς τὸν ποιμένα. p. 135. 273. ἐκ τῦ περὶ μετανοίας λόγυ. p. 143. *b.* ἐκ τῦ περὶ μνήμης θανάτυ. p. ead. ἐκ τῦ περὶ κενοδοξίας λόγυ. p. 146. *b.* ἐκ τῦ περὶ γαςριμαργίας λόγυ. p. 146. *b.* 299. 306. ἐκ τῦ περὶ ἐνυπνίων. p. 201. ἐκ τῦ περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτυ λόγυ. p. 232. ἀπὸ ἑτέρυ βιβλίου. p. 253.

Cyrillus Alexandrinus p. 273. *b.* ἐκ τῆς κανονικῆς ἐπιςολῆς πρὸς Δόμνον. p. 316.

Cyrillus Hierosolymitanus p. 263. *b.*

Damascenus Ioannes p. 261. *b.* 267. *b.* ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεων. p. 13. *b.* κατὰ τῆς αἱρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν. p. 212. 266.

Diadochus p. 41. *b.* 65. *b.* 89. 149. *b.* πρὸς γέροντα pag. 66.

Dionysius Areopagita p. 261. περὶ τῶν ἐν πίςει κεκοιμημένων τελυμένων. p. 135. *b.* σχολ. ἐκ τῆς πρὸς Δημόφιλον τὸν θεραπευτὴν ἐπιςολῆς. p. 189. *b.* ἀντίθεσις ἐκ Δημοφίλυ. p. ead. ἐκ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἱεραρχίας. p. 276. *b.*

Dorotheus p. 41. *b.* 46. *b.* 64. 80. *b.* 147. 230. *b.* 306. *b.* πρὸς τὸν κελλαρῖτον. pag. 71. περὶ τῶν ἁγίων νηςειῶν. p. 284. *b.*

Ephraem Syrus pag. 26. *b.* & deinceps saepissime.

Epiphanius pag. 228. ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεως τῶν λεγομένων ἀποςολικῶν, καὶ ἀποτακτικῶν. p. 27. *b.* ἐκ τῶν παναρίων. p. 142. *b.* 178. 191. *b.* 211. 233. *b.* 281. ἐκ τῦ βιβλίυ τοῦ περὶ πίςεως λόγυ. p. 178. *b.* 281.

Evagrius p. 40. *b.*

Eusebius Pamphilus p. 193. 239.

Gennadius Constantinopolitanus, & Synodus cum eo congregata.

Ἐκ τῦ Γεροντικῦ p. 22. & seqq. saepissime. ἐκ τῶν παναρίων τῦ περὶ πίςεως λόγυ. p. 203. ἐκ τῦ Γεροντικῦ Λαυσαϊκῦ. p. 207. *b.*

Gregorius Nazianzenus p. 229. 245. 266. ἐκ τῶν ἀπολογητικῶν. p. 30. *b.* ἐκ τῶν ἐπιςολῶν. p. 44. *b.* ἐκ τῦ ἐπιταφίυ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ. p. 97. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰυλιανοῦ. p. 100. ἐκ τοῦ ἐπιταφίυ εἰς τὸν Βασίλειον. p. 177. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὴν Χριςῦ γέννησιν λόγυ. p. 298. *b.*

Gregorius Nyssenus p. 73. *b.* 86. ἐκ τῶν ἑρμηνειῶν τῦ πάτερ ἡμῶν. p. 119. 179. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Λητόϊον κανονικῆς ἐπιςολῆς. p. 180.

Gregorius Thaumaturgus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. *b.* 179. *b.* ἐκ τῶν κανονικῶν ἐπιςολῶν περὶ τῶν ἐν καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλοφαγησάντων. p. 311. *b.*

Ex Dialogis Gregorii, & Petri pag. 36. 139. *b.* 141. 143. & alibi saepe.

Ignatius p. 281. *b.* ἐκ τῆς ἐπιςολῆς πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης. p. 28.

Isaac Syrus p. 85. 90. & alibi. ἐκ τῆς ἐπιςολῆς πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεών. p. 203. *b.*

Isaias sanctus p. 89. 146. 149. & alibi. ἀπὸ τοῦ ἑτέρου βιβλίου. p. 172. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. p. 177. ἐκ τῦ κατὰ Ματθαῖον. p. ead.

Isidorus p. 19. 229. 247. 267. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Εὐσέβιον ἐπίσκοπον ἐπιςολῆς. p. 101. κατὰ ἐπισκόπων. p. 167. περὶ τῆς τριημέρας τοῦ Χριςῦ ἀναςάσεως. p. 284.

Macarius p. 115. 149. *b.* 207. 299. ἐκ τῶν περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιῦσθαι. p. 142. *b.*

Marcianus Bethleemita pag. 49. 54. 267. 258. *b.*

Marcus pag. 34. *b.* 66.

Maximus p. 87. *b.* 92. 108. & alibi. ἐκ τῶν ἀπόρων. p. 8. 34. *b.* 47. *b.* 134. *b.* 177. ἐκ τῶν κεφαλαίων. p. 141. *b.*

Methodius Patriarcha Constantinopolitanus. ἐκ τῶν ἀφορισμῶν τῶν Στυδιωτῶν μοναχῶν. p. 174. 190. διάταξις περὶ τῶν ἀρνησαμένων διαφόροις τρόποις, καὶ ἡλικίαις. p. 322. *b.*

Nicephorus Archiepiscopus Constantinopolitanus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 282.

Nilus Monachus pag. 19. 46. *b.* 170. *b.* & alibi. ἐκ τῦ βίυ τῶν ἁγίων Ἀββάδων τῶν ἐν Ῥαϊθοῦ τελειωθέντων. p. 305.

Petrus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 131. 133. *b.* 281. *b.*

Philo p. 244. *b.*

Ποιμένος τοῦ ἁγίυ. p. 41. *b.*

Studita p. 71. *b.* ἐκ τῆς διαθήκης. p. 27. *b.* 177. *b.* πρὸς ἡγύμενον. p. 55. *b.* ἐκ τῆς κατηχήσεως τῆς παρασκευῆς τῆς ἀποκρέυ. p. 299. *b.* ἐκ τῆς παρασκευῆς τῆς τυροφάγου. pag. ead. τῇ παρασκευῇ τῆς α′ ἑβδομάδος. p. 283. περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος, καὶ ποσότητος p. 289. *b.* & adnectitur ἐκ τῶν τυπικῶν τοῦ ἁγίυ ὄρυς περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος. pag. 290. περὶ τῶν διακονητῶν. p. 291. ἐκ τῶν κατηχήσεων. p. 312.

Simeon Thaumaturgus. ἐκ τῆς ἐπιςολῆς πρός τινα

(1) Ita in Codice; sed supplenda est vox ἑιμαρμένης, & pro δ′ reddenda est numerica nota ς′.

Codex Graec. membranac. Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 331.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΝ.

EVANGELIA SECVNDVM MATTHAEVM ET IOANNEM.

Titulus ita restituendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Matthaeum, Ioannem, & Lucam, & in VII. Epistolas Catholicas, quibus adcedunt Theodoreti Quaestiones in Genesim.

I. pag. 1. Commentarius in Matthaeum acephalus est, incipit enim ab expositione Capitis VI. Vers. I. Evangelistae in his verbis: μανθάνετε, ὅτι τὸν ἐπιύσιον προσέθηκεν, ϗ τῦτο πάλιν τὸ σήμερον, ὥσπερ ἂν ϗ ἐνταῦθα ποιεῖ· ὁ γὰρ εἶπεν, μὴ μεριμνήσητε μόνον, ἀλλὰ προσέθηκεν περὶ τῆς αὔριον· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς, τυτέςιν, ἡ ταλαιπωρία ϗ ἡ συντριβή. Des. in Cap. XXVIII. διὰ τῦτο οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι, ϗ οἰκτιρμοῖς, ϗ φιλανθρωπίᾳ τῦ πατρὸς, ϛ τῦ ὑῦ, ϗ τοῦ ἁγίου πνεύματος τῦ ἀληθινῦ Θεῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Singulis plerumque Evangelistae verbis subiicitur expositio, quae licet initio Codicis recenti manu Chrysostomo tantum adscribatur; e diversis tamen videtur conflata Patribus, praecipue vero ex epitome Homilia- COD. V.

liarum Chrysostomi, cuius plura heinc einde fragmenta observavimus, ac prae reliquis pag. 73. quae paucis mutatis, cum nupera concordant eius Operum edit. Parisiensi Tom. VII. p. 827. Pag. vero Codicis 68. maioribus litteris in calce paginae nomen τῦ Πηλυσιώτυ adparet. Commentarios in hunc primum Evangelistam claudit disquisitio de tempore Dominicae Resurrectionis inter Matthaeum, & Marcum ad illa Evangelii verba Capit. XXVIII. *Vespere autem Sabbati &c.* quae nullius auctoris nomen praefefert, sed nos, multa adhibita diligentia, tandem comperimus, eam esse Caesareensis Eusebii, incipitque: Πῶς μὲν παρὰ τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρωῒ μιᾷ τῶν σαββάτων; Τὸ ὀψὲ σαββάτων, μὴ τὴν ἑσπερινὴν ὥραν νομίσῃ τις, τὴν μετὰ ἡλίυ δυσμὰς λέγεσθαι, κ. λ. Des. ὕτως κ̀ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναςὰς ἢ ὑπέσχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνηθήσεται. Pag. 76. *b.* Sequitur eiusdem Eusebii fragmentum alterum de Angelis ad monumentum visis, quod inc. Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία μετὰ τῆς ὁμωνύμου ἑωρακέναι ἐκτὸς τῦ μνήματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἴρηται. Des. ὕςερος ἁπάντων ὁ νεανίσκος, κ̀ πρὸ τύτυ, κ̀ τῶν παρὰ τῷ Λυκᾷ οἱ δύο εἴσω τῦ μνήματος. Haec duo fragmenta occurrunt etiam in Cod. XXXIII. huius Plutei, de quo inferius, sed ipsorum primum multo brevius est in illo, quam in hoc. Edidit utrumque Combefisius in Auctario Novo Paris. MDCXLVIII. fol. T. I. p. 781. 783. unum quod ex Ambrosii Mediolanensis, Monachi Casinatis versione, teste Sixto Senensi in Bibliotheca Sancta V. *Eusebius*, exstat in illud ὀψὲ σαββάτων, *Sero Sabbatorum*. Alterum περὶ τῶν ἐν μνημείῳ ἀγγέλων, *de Angelis ad monumentum visis*. Voluerat haec quoque Holstenius proferre, teste Lambecio l. c. Tom. I. p. 112. at morte praereptus omisit. In Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis, ut ex eius Catalogo eruitur p. 259. hoc idem Codicis nostri opusculum tali inscribitur titulo: Περὶ τῆς δοκύσης διαφωνίας τῶν εὐαγγελιςῶν ἐν τῇ ἀναςάσει τῦ κυρίυ, καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

II. pag. 77. *b.* Maioribus litteris cynnabari exaratis, in ornatissimo auro, variisque coloribus loculo insequens adponitur titulus: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Εὐλόγησον δέσποτα. *Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem. Benedic Domine.* Inc. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιςῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων. Des. ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι κ̀ φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, κ. λ. Videtur & iste Commentarius in Ioannem, ut plurimum ex Homiliis Chrysostomi desumtus; verba enim τίνος ἕνεκεν, κ. λ. habentur in eiusdem Homilia IV. in Ioannem cit. edit. Paris. Tom. VIII. p. 26. Aliorum tamen Interpretum scholia nonnulla sunt intermista, ac praecipue sub finem, ubi pag. 137. *b.* ad Ioannis Cap. XIX. duo adferuntur excerpta Hesychii presbyteri Hierosolymitani, quorum primum inc. Τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν Χριςὸν ςαυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰωάννης ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τῦ ςαυρῦ σαφῶς κ̀ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται, κ. λ. Secundum pag. 138. inc. Τίνος χάριν ὁ μὲν Ἰωάννης βαςάσαι τὸν ςαυρὸν αὐτῦ ἱςορεῖ τὸν κύριον, οἱ δὲ λοιποὶ εὐαγγελιςαὶ, κ. λ. quibus iterum succedit Chrysostomus. Tandem Commentarios claudit (ut ipsius Codicis verba referantur) τῦ Πηλυσιώτυ ἐπιςολὴ φϥθ'. *Pelusiotae Epistola* DIC. quam non ausim adfirmare an sit inter editas, nec ne, quum numerus in Codice notatus, in editione G. L. Parisiensi Epistolarum Pelusiotae A. MDCXXX. fol. minime occurrat, ac praeterea verba, quibus illa praecurrit inscriptio, nempe Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον φθέγγεσθαι, κ. λ. usque ad finem, sint revera extrema Commentariorum Chrysostomi in hunc Evangelistam, ut ex eius edit. constat loc. cit. cui adscribuntur etiam in Codice XXXIII. similem Catenam continente. In calce tamen paginae haec sunt adnotata: Τέλος εἴληφεν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ἑρμηνεία. *Explicit interpretatio Evangelii secundum Ioannem.*

III. pag. 145. Sequitur Commentarius in Lucam item acephalus, fortasse eo quod ipsi aliqua praeiret antiqua pictura, qua deinde a male feriatis hominibus avulsa, Commentarii quoque initium deperiit. Incipit enim: Πῶλον δὲ τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνομάζει λαὸν, ὡς ἀδάμαςον ὄντα, κ̀ πωλοδάμνην ὐκ ἐσχηκότα· τῦτο γὰρ κ̀ ὁ κύριος ἠνίξατο τοῖς ἀποςόλοις προστεταχὼς εἰς τὴν κατέναντι κώμην ἀπελθεῖν, κ̀ λῦσαι τὴν ὄνον τὴν δεδεμένην, καὶ τὸν ταύτης πῶλον. Des. κ̀ λύσαντα τὴν φθοφὰν, τὸν ἀναληφθέντα, κ̀ μετὰ τῦτο ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας κ̀ νεκρὺς, κ̀ ἀποδῦναι ἑκάςῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῦ; δι' ὖ, κ̀ μεθ' ὖ τῷ Θεῷ, κ. λ. Adferuntur heic quaedam excerpta ex Athanasio, & Isidoro Pelusiota. Athanasii fragmentum p. 147. *b.* inc. Οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γεννώμενόν φησι πρὸς τὴν παρθένον ὁ ἄγγελος. Des. ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ. Athanasio succedit Isidorus p. 150. *b.* cum hoc titulo: Τῦ Πηλυσιώτυ ἐπιςολὴ μη'. *Isidori Pelusiotae Ep. XLVIII.* Inc. Διατί εἶπεν ὁ εὐαγγελιςὴς τὸν ὑὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; ὐδὲ γὰρ ἄλλον ἔσχεν ὑὸν ἡ παναγία Θεοτόκος, κ̀ ἀειπαρθένος, κ. λ. De Catenis in Lucam consule Fabricium l. c. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. pag. 775.

IV. pag. 180. *b.* Catena quorumdam Interpretum in VII. Epistolas Canonicas, in fine mutila, cui titulus, litteris, ut supra uncialibus, ac rubricatis adpositus: Περὶ ὑπομονῆς, κ̀ πίςεως ἀδιακρίτυ, ϗ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τὺς πλυσίυς. Ὑπόθεσις Ἰακώβου ἐπιςολῆς. *De patientia, & fide inreprehensibili,*

bili, & humilitate erga divites. Argumentum Epistolae Iacobi. Inc. Ἐπειδὴ αὐτὸς Ἰάκωβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσιν, καὶ πιστεύσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολὴν διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, κ. λ. Desinit in his verbis Epistolae Iudae: Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου τοῖς ἐν Θεῷ πατράσιν ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τετηρημένοις κλητοῖς. Ἔλεος ὑμῖν, εἰρήνη, καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιοῦ ... quae sunt extrema paginae 231. quum reliqua desiderentur. His succedunt Quaestiones in Genesim, de quibus infra. Tractantur ex hisce Epistolis selecta tantum loca. Ex sanctis vero Patribus in primis memorantur Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Theodoretus Cyri, Dionysius, Severus Antiochenus Archiepiscopus, cuius adferuntur multa excerpta ex Epistolis adversus Photium προστεύοντα, ad Andronicum Coenobiarchen, ad Cononem Silentiarium &c. Theodorus Heracleensis, Theodorus alter, Eusebius, Basilius, Pastor, Hesychius, Didymus, Apollinaris, Severianus Gabalorum Episcopus, Chrysostomus, Ammonius presbyter, Ephraem Syrus &c. Non absimilem Catenam servari in Collegio novo Oxonii testatur Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VII. p. 790. aliasque item haberi in Bibliotheca Regis Galliae, ex eiusdem Catalogo adparet Parisiis edito A. MDCCXL. fol. Tom. II. pag. 28. seqq.

V. pag. 240. Quaestiones in Genesim, initio ac fine mutilae, quas licet auctoris nomine destitutas, Theodoreti tamen esse deprehendimus. Erant olim, ut ex numeris marginalibus adparet, XCVII. & fortasse plures, quarum nunc priores undecim desunt omnino, duodecimae tantum supersunt extrema, quae sunt: ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τὴν ἰατρικὴν ἠσκημένων τέχνην· ὅτι καὶ τὰ δοκοῦντα εἶναι δηλητήρια, παθῶν ἐστιν ἰατήρια· κεραννύμενα γὰρ ἑτέραις βοτάναις ἀλεξήματα γίνεται, καὶ ὑγιείας παρεκτικά. Sequitur Quaestio XIII. in edit. Operum Theodoreti Parisiensi A. MDCXLII. fol. XIV. quae sic inscribitur: Τῶν φωστήρων δημιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον φῶς; *Luminaribus creatis, quid factum est de priori luce?* Inc. Ὁ δεσπότης Θεὸς, καὶ ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, κ. λ. Desinunt in Quaestione XCVII. in editione XCVI. cuius ultima verba, quae legantur in Codice sunt: καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θυσίαις τὸν Θεὸν ἱλεοῦντο, καὶ Ἄβελ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Νῶε, καὶ Μελχισεδὲκ, καὶ Ἀβραάμ. Haec incidunt in cit. edit. Tom. I. p. 67. in Codice vero sunt extrema pag. 239. *b.* Vbi animadvertendum est, duos ultimos Codicis quaterniones praepostere fuisse compactos.

Codex Graecus membranaceus ms. in fol. Sec. XII. sat bene scriptus, atque servatus, si illud excipias, quaedam in prima & ultima pagina, iam vetustate consumta esse, ac fugientia. Constat foliis 251. cuius specimen damus Tab. III. N. V.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

EVSEBIVS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

Continet hic nitidissimus Codex Eusebii COD. VI.
Pamphili Praeparationem Evangelicam in XV. digestam Libros, quos ordine recensebimus.

I. prima pagina auro variisque coloribus elegantissime depicta cum Mediceo stemmate, exhibet Libri I. tabulam rubris exaratam litteris. Constat haec Capitibus XI. quorum primum est: Τίς ἡ τῆς εὐαγγελικῆς ὑποθέσεως ἐπαγγελία. *Quid illud sit, quod Evangelicae materiae ratio pollicetur.* Inc. Τὸν χριστιανισμὸν, ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδόσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας τὴν εὐαγγελικὴν ἀπόδειξιν περιέξειν ἐπαγγελλομένης. Vltimum Ἐπιτομὴ τῆς Φοινίκων ἀρχαιολογουμένης θεολογίας, καὶ περὶ τῶν ταύτην συγγραψαμένων, καὶ ὅτι δικαίως αὐτῆς κατεπτύσαμεν. *Epitome antiquae Phoenicum Theologiae, ac de iis, quae secundum ipsam scripta sunt, & quod ab ipsa iure merito recesserimus.* Des. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ Φοινίκων θεολογία· ὥρα δὲ μεταβάντας καὶ τὰ Αἰγυπτίων ἐπιθεωρῆσαι.

Animadvertendum heic est, post illa verba Capitis primi: ἀλλὰ πανταχόθεν ἐξ ἁπάντων ἐθνῶν, πρὸς τὸν τῶν ὅλων Θεὸν παρορμῶν ἥκειν, σπεύδειν τε, καὶ πάσῃ προθυμίᾳ ψυχῆς τὸ δῶρον ὑποδέχεσθαι, Ἕλληνας ὁμοῦ, καὶ Βαρβάρους, ἄνδρας .... quae in Codice ultima sunt primae paginae, in sequenti nonnulla alia continuari, quae, quo pertineant, nondum comperimus. Ea vero sunt: τὸ μάλιστα ἁπλοῦν, καὶ ἀεὶ ὂν ἐνεργείᾳ· μάλιστα γὰρ νοητὸν τοῦτο, τῷ τε μάλιστα εἶναι ἀεὶ ὂν ἐνεργείᾳ καὶ τὸ τῇ ἑαυτοῦ φύσει τὸ ἁπλοῦν νοητόν. Καὶ γὰρ τὰ ἐν τοῖς συνθέτοις τότε εἰσὶ νοητὰ, ὅταν ὁ νοῦς αὐτὰ χωρίσῃ τῶν ἐν οἷς ἐστι· καὶ ὥσπερ ἁπλᾶ αὐτὰ ἐνεργῆται, αὕτη δὲ ἡ κινητικὴ τοῦ παντὸς οὐσία, μάλιστα αὐτὴ νοητὴ, ἀλλὰ μὴν καὶ μάλιστα ὀρεκτή. Μάλιστα γὰρ τὸ ὀρεκτὸν τῇ ἑαυτοῦ φύσει, τὸ τῇ αὐτοῦ φύσει καλὸν μάλιστα, τοιοῦτον δὲ τοῦτο· τὸ γὰρ καλὸν ἐν τῷ εἴδει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ· ἐν γὰρ τῷ ποιοῦντι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πάσχοντι· καὶ ἔστι πάσχον μὲν τὸ δυνάμει τι ὂν, ποιοῦν δὲ τὸ ἐνεργείᾳ ὂν, καὶ ἐν τῷ ὡρισμένῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἀορίστῳ, ἐν τῷ εἴδει τὸ καλὸν μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἐν εἴδει τῷ ἐν οὐσίᾳ μᾶλλον ἢ ἔν τινι τῶν γενῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τ' ἄλλα ἐστιν, καὶ τῶν ἐν οὐσίᾳ τὰ μάλιστα ὂν καὶ ἁπλοῦν, καὶ ἄμοιρον τοῦ δυνάμει καλὸν μάλιστα, τοιαύτη δὲ οὐσία δέδεικται ἡ προειρημένη φύσις, κυρίως ἄρα καὶ πρώτως αὐτὴ ὀρεκτή τε καὶ νοητή.

Sequitur deinde novum Caput, numero secundo notatum, & inscriptum: Περὶ χρώματος τινά. Inc. Τὸ χρῶμα ὡρίσατο Ἀριστοτέλης πέρας τοῦ ὡρισμένου διαφανοῦς, ἢ διαφανὲς, τοῦ γὰρ σώματος καθόσον μὲν σῶμα, πέρας ἐπιφάνεια, καθόσον δὲ διαφανὲς χρῶμα. Διὸ καὶ

ἅμα ἐςὶ τὸ χρῶμα τῇ ἐπιφανείᾳ· ἐπεὶ γὰρ παντὸς σώματος πέρας, ἐπιφάνεια, ϗ τὸ διαφανὲς δὲ σῶμά ἐςι, κ. λ.

Huic item alia succedunt Capita, quorum titulos exhibemus, ut unusquisque, uno intuitu qua de re in istis agatur, agnoscat. Ii vero sunt:

γ'. Τινῶν εἰσιν οἱ ὁρισμοί.

δ'. Σχόλιον ἐν διαλόγῳ περὶ τῦ, εἰ πάντα γίνοιτο καθ' εἱμαρμένην, ἀναιρεῖσθαι τὸ δυνατόν τε ϗ ἐνδεχόμενον.

ε'. Διατί ἡ αὔξησις κατὰ τὸ εἶδος μόνον, ἀλλ' ὐχὶ καὶ κατὰ τὴν ὕλην.

ς'. Πῶς εἰ μᾶλλον τὸ ὕδωρ ὕδωρ κατὰ τὸ ψυχρὸν, οὐ κατὰ τὸ ὑγρὸν, ἡ μὲν εἰς τὸ θερμὸν αὐτοῦ ἐκ τῦ ψυχρῦ μεταβολὴ οὐ φθείρει αὐτὸ. ἡ δὲ ἐκ τῦ ὑγρῦ εἰς τὸ ςερεὸν φθείρει.

ζ'. Πῶς ὐκ ἐναντία τό τε μέγα καὶ τὸ μικρὸν, εἴγε εἰς ἐναντία μὲν ἡ μεταβολὴ, τὸ δ' αὐξόμενον καὶ μειύμενον εἰς ταῦτα μεταβάλλει.

η'. Πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ.

Post huius Capitis verba ὐκ ἐτ' ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῷ ὅτι πρὸς τὸ, quae sunt ultima pag. 9. *b.* iterum Eusebii textus adparet: nam paginae decimae initium fit a verbis καθ' ἅπασαν τὴν οἰκυμένην οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχειν τὴν διάλεκτον, κ. λ. quae sunt Capitis VII. habenturque pag. 21. edit. Coloniensis A. MDCLXXXVIII. fol. qua in huius Codicis recensione usi sumus. Reliqua deinceps usque ad finem Libri, mirifice cum ipsa editione concordant.

Hoc fragmentum, quod nihil ad Evangelicam Eusebii Praeparationem pertinet, quum ex aliquo potius Peripatetico philosopho desumtum videatur, quomodo fuerit in hunc primum Eusebii Librum intrusum, me prorsus latet, nisi bibliopegi incuria id adcidisse velimus, qui quum duos prae manibus haberet Codices compingendos, utrosque membranaceos, eiusdemque magnitudinis, & ab eodem scriptore exaratos, similitudine deceptus (quae profecto talis est, ut ipsarum etiam numerus linearum par habeatur) unum pro alio quaternionem adreptum conligaverit; nam quod magis dolendum est, nusquam in toto Codice, cuius singulas evolvimus paginas, quae heic sunt omissa, reperire nobis contigit, quare aut deperditus omnino est hic quaternio, aut in alium Codicem insertus.

II. pag. 20. Sequuntur rubris characteribus descripta Libri secundi (quemadmodum etiam reliquorum omnium qui sequuntur, Librorum) Capita XI. quorum primum est: Ἐπιτομὴ τῆς Αἰγυπτίων θεολογίας, καὶ ὡς εἰς Ἕλληνας μετεκομίσθη. *Theologiae Aegyptiorum Epitoma, & quemadmodum ad Graecos inde transierit.* Vltimum: Περὶ τῆς κατὰ Ῥωμαίυς θεολογίας. *De Romanorum Theologia.* Haec Capitum in Codice divisio licet ab ea discrepet, quae est in editione citata, quippe tribus auctior, in libri tamen progressu cum ipsa mirifice concordat, quod & de reliquis etiam intelligendum est. Praecedit Prooemium, cuius initium: Τὰ μὲν δὴ τῆς Φοινίκων. Finis: ἱςορεῖ γῦν ταῦτα πρὸς λέξιν. Primum Caput inc. Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν. Vltimum des. τὰ αὐτῶν οἰκεῖα καταμάθωμεν. Ibid. p. 43.

III. Liber pag. 37. tabulam praesefert in Capita distributam XIV. quorum primum est: Περὶ τῆς Ἑλλήνων φυσικῶν θεολογίας. *De Naturali Graecorum Theologia.* Inc. Ὅτι μὲν ὖν ἡ παλαιὰ φυσιολογία. Vltimum est: Ὅτι δαιμονικῆς ἐνεργείας πάντα τὰ τοιάδε τυγχάνει. *Haec omnia daemonum arti ac praestigiis adsignanda esse.* Des. καὶ πρὸς ταῦτ' οὖν ἑτέραν λόγυ ἀρχὴν ἀναλαβόντες ὑπαντήσωμεν. Ib. pag. 81.

IV. Liber pag. 58. *b.* Capitibus constat XXIV. quorum index praecurrit. Primum Caput, quod prooemii loco est, inscribitur: Προοίμιον περὶ τῶν κατὰ πόλεις χρηςηρίων, καὶ ὧν μάλιςα διατεθρύλληται τὰ μαντεῖα ἐν παραδόξοις δαιμόνων ἐπιφανείαις, τίνι τε λόγῳ, ϗ τύτων κατεφρονήσαμεν. *Prooemium de diversarum urbium Oraculis, iisque maxime, quorum prae ceteris responsa celebrantur, daemonibus inexspectata sese forma ostendentibus, quaque ratione permoti, ea quoque spreverimus.* Inc. Τὸ τρίτον εἶδος τῆς πολυθέυ πλάνης, κ. λ. Vltimum: Περὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων, ϗ τίνες ποτ' εἰσὶν αὐτῶν οἱ ἄρχοντες. *De improbis daemonibus, & quinam sint eorum principes.* Des. φέρε ἔτι μᾶλλον διὰ πλειόνων κρατύνωμεν. Ibid. pag. 128.

V. Liber pag. 79. *b.* Capitibus constat XXXIV. quorum primum inscribitur: Ὅτι περὶ τῦ, πονηρῶν δαιμόνων εἶναι παρὰ τοῖς ἔθνεσι μαντεῖα ϗ χρηςήρια· ϗ ὡς καθῄρηται πάντα, ϗ ἐκλέλοιπε μετὰ τὴν τῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. *Quod populorum vaticinia & oracula, improborum daemonum propria fuerint: quae omnia post Evangelicam Servatoris nostri doctrinam sublata defecerint.* Inc. Ἱκανὰ μὲν ϗ τὰ παρατεθέντα συςῆσαι ἦν. Vltimum: Ὅτι ϗ τὴν ἄψυχον ὕλην σέβειν προσέταττον. *Illos etiam iussisse, ut materia inanima coleretur.* Des. ὁ περὶ τῶν δηλυμένων χρηςηρίων ὑποτεσεῖται λόγος. Ibid. p. 176.

VI. Liber p. 102. *b.* Tabula, ac Prooemio praecedente, Capita continet XI. quorum primum inscribitur: Ὅτι ϗ ἃ δοκῦσιν οἱ δαίμονες ἐν τοῖς χρηςηρίοις μαντεύεσθαι, ἀπὸ τῆς τῶν ἄςρων φορᾶς, ὁμοίως ἀνθρώποις ςοχάζονται. *Quae divinare videantur daemones in oraculis, ea perinde atque homines, ex astrorum illos motu coniicere.* Inc. Ἃ γὰρ λέγυσιν οἱ θεοὶ, οἱ περὶ τὰ μεμοιρασμένα γινώσκοντες λέγυσιν. Vltimum Ὡς ϗ ἀπὸ τῆς τῶν θείων γραφῶν ἐξηγήσεως, ἐκ τῶν Ὠριγένυς. *Divinarum quoque Scripturarum auctoritate idem effici, ex Origenis scriptis.* Des. διὰ μόνης τῆς σωτηρίου εὐαγγελικῆς εὑράμεθα διδασκαλίας. Ibid. p. 235. ubi notandum, VIII. Caput brevissimo titulo praefixo: Ὅτι περὶ αὐτῦ ἀπὸ τῶν Διογενειανῦ τοῦ περιπατητικοῦ, incipere a verbis: Πρὸς Χρύσιππον ἅμα μὲν βυλόμενον, κ. λ. quae

quae in editione adhuc in ipso Capitis titulo includuntur.

VII. Libro pag. 129. *b*. Index praecedit Capitum XIIX. quorum primum loco prooemii inscriptum: Τὰ περὶ τῶ τῶν ἀνέκαθεν Ἑβραίων βίω, ϰ ὡς εὐλόγως τὰς ἐνθέους αὐτῶν γραφὰς τῶν πατρίων λόγων προετιμήσαμεν. *Vetustissimorum Hebraeorum instituta; & iure nos sacras eorum litteras patriis monimentis praetulisse*. Inc. Ἑβραίων πέρι λοιπὸν, ϰ τῆς κατ' αὐτὺς φιλοσοφίας τε καὶ εὐσεβείας. Vltimum: Ὅτι μὴ ἀγέννητος ἡ ὕλη, μηδὲ κακῶν αἰτία. *Materiam nec ortu carere, nec malorum caussam esse*. Des. ὕτως δὲ τῶν ἀντικειμένων ἐχόντων, τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δείκνυται. Ταῦτα ϰ ὁ προδηλωθεὶς συγγραφεύς· μεταβατέον δ' ἐπὶ τὸν ὄγδοον ἀγῶνα τῦ λόγυ. Ibid. p. 297. a quo tamen, ut unusquisque videt, aliquantum differt Codex in fine Libri.

VIII. Liber pag. 150. Capitibus XIII. constat, ut ex tabula eruitur Libro praefixa. Horum primum, quod inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῦ κατὰ Μωσέα θεοσεβῦς πολιτεύματος. *Prooemium, de piis Mosaicae Reipublicae institutis*, Inc. Τὺς βίυς τῶν παλαιῶν Ἑβραίων. Vltimum inscriptum: Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ, προνοίᾳ Θεοῦ διοικεῖσθαι τὸν κόσμον. *Ex eodem*, (nempe Philone) *Divinae providentiae consilio mundum gubernari*, Des. ϰ ἐπὶ τὰς τῶν ἔξω ἀνδρῶν περὶ τῶν αὐτῶν μαρτυρίας. Ibid. pag. 347.

IX. Libri pag. 172. Capita numerantur XLI. quorum primum inscribitur: Ὁπόσοι τῶν παρ' Ἕλλησι λογογράφων τοῦ Ἰυδαίων ἔθνυς μνήμην ἐποιήσαντο. *Quam multi e Graecis scriptoribus Iudaici populi mentionem fecerint*. Inc. Καὶ τῆς τῶν παρ' Ἑβραίοις λογίων ἀποδοχῆς ὐκ ἀσυλλογίςως ἡμῖν. Vltimum: Τῦ αὐτῦ περὶ τῆς Βαβυλῶνος κτίσεως. *Ex eodem* (nempe Abydeno) *de Babylonis aedificatione*. Des. ἐπὶ τὴν λείπυσαν αὐτοὶ μεταβησόμεθα ἐπαγγελίαν. Ibid. pag. 401.

X. Liber pag. 196. Capita XIV. continet, quorum primum inscribitur: Ὡς παρὰ Βαρβάρων εἰς Ἕλληνας τὰ σεμνὰ τῶν μαθημάτων παρῆλθε, καὶ περὶ τῆς Ἑβραίων ἀρχαιότητος. *Eximias quasque disciplinas a Barbaris ad Graecos traductas esse, ac de antiquitate Hebraeorum*. Inc. Τίσι ποτὲ λόγοις τὴν καθ' Ἑβραίυς φιλοσοφίαν τῆς Ἑλληνικῆς προτετιμήκαμεν. Vltimum Ὡς ἁπάσης τῆς παρ' Ἑβραίοις ἱςορίας νεώτεροι τυγχάνυσι τῶν παρ' Ἕλλησι φιλοσόφων οἱ χρόνοι. *Vniversa Hebraeorum historia recentiorem fuisse Graecorum philosophorum aetatem*. Des. τὰ Ἑβραίων λόγια τιμᾶν διανενοήμεθα. Ibid. p. 459.

XI. Libri pag. 216. Capita recensentur XXXIII. praeter Prooemium, cuius initium: Ὁ μὲν δὴ τῦ μετὰ χεῖρας προάγων, κ. λ. Primum Caput inscribitur: Ὡς ἡ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφία τῇ καθ' Ἑβραίυς ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἐπηκολύθησεν. *Platonis philosophiam in iis, quae omnium maxime necessaria sunt, cum illa Hebraeorum convenire*. Inc. Εἰς τρία διελόντος μέρη τῦ Πλάτωνος τὸν πάντα τῆς φιλοσοφίας λόγον. Vltimum inscriptum: Ὡς ϰ τὰ περὶ τῆς μετὰ θάνατον κρίσεως, ὁμοίως Ἑβραίοις ὁ Πλάτων ἔσεσθαι πιςεύει. *De iudicio, quod mortem excipiat, Platonem Hebraeis adsinia sensisse*. Des. ἐπὶ τὸ δωδέκατον τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς μεταβήσομαι σύγγραμμα. Ibid. pag. 506.

XII. Liber p. 245. in Capita dividitur LII. quorum primum ita inscribitur: Ὅτι κατὰ Πλάτωνα τοῖς εἰσαγομένοις ὀρθῶς Ἑβραίων παῖδες ἀπερίεργον τὴν τῶν μαθημάτων πίςιν, διὰ τὸ ἀτελὲς αὐτῶν παρεδίδοσαν. *Hebraeos, etiam consentiente Platone, quos instituebant, eos recte fide quadam disciplinarum, quae, quod imperfectiores adhuc essent, nihil exquireret, informatos voluisse*. Inc. Εἰ μὲν τοίνυν ὀρθῶς, εἰ μή, τις ἐπιτιμᾷ, κ. λ. nam quae pauca in edit. cit. praecedunt his verbis, in Codice prooemii loco, relato primi Capitis titulo praeponuntur. Vltimum est: Ὅπως περὶ τῦ προνοεῖν τῦ παντὸς τὸν Θεὸν διέξεισι. *Quemadmodum idem ipse* (nimirum Plato) *Deum universi curam gerere philosophetur*. Des. μιᾶς εἰκότως αὐτὺς ϰ τῆς προσηγορίας ἀξιώσειεν. Ibid. pag. 570.

XIII. Liber pag. 274. *b*. Capitibus constat XXII. quibus praecurrit Prooemium, cuius initium est: Ἐπειδὴ πέφηνεν ἐν τοῖς πρὸ τύτυ συγγράμμασιν. Primum Caput inscribitur: Ὅπως ὁ Πλάτων τῆς Ἑλληνικῆς θεολογίας ἀπήλεγχε τὴν ἀτοπίαν. Ἐκ τῦ Τιμαίυ. *Quemadmodum Plato Graecae theologiae ineptias coarguerit. Ex Timaeo*. Inc. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν τε ϰ γνῶναι τὴν γένεσιν. Vltimum: Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι φονικῶν νόμων, ὐκ ἀξίων ὄντων τῆς μεγαλονοίας αὐτοῦ, οἷς τοῦ Μωσέως ἀντιπαραβλητέον. *De legibus Platonis ad caedes pertinentibus, magna illa hominis mente indignis: quibus cum Mosis leges committendae*. Des. καὶ τὰς γε ἄλλας αἱρέσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιθεωρῆσαι φιλοσοφίας. Ibid. pag. 637.

XIV. Liber pag. 305 Capita complectitur XXV. quorum primum inscribitur: Προοίμιον, περὶ τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo Libri argumentum explicatur*. Inc. Ὅσα μὲν εἰπεῖν τε ϰ ἀκοῦσαι, ἀμφὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφίας. Vltimum: Ὅτι ὐκ ἐπίπονον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι. *Operum suorum molitionem Deo laboriosam ac molestam non esse*. Des. τὸν ἐξ ἡμῶν ἀπολογισμὸν παράσχοιμεν τοῖς φιλεγκλήμοσιν. Ibid. p. 715.

XV. & ultimus Liber p. 331. Capita continet LVIII. ut ex ipsorum tabula adparet. Primum Caput est: Προοίμιον, περὶ ἁπάσης τῆς ὑποθέσεως. *Prooemium, quo totius Operis argumentum explicatur*. Inc. Τὴν πολύθεον ἐθνῶν ἁπάντων πλάνην. Vltimum est: Ὅτι ϰ τῶν Ἑλλήνων ὁ σοφώτατος Σωκράτης τὺς ἐπὶ τῇ τῶν προειρημένων φυσιολογίᾳ μεγάλα φυσῶντας, μωραίνοντας ἀπεδείκνυεν, ὡς περὶ ἄχρηςα τῷ βίῳ, ϗ ἀκατάληπτα κατατριβομένυς. *Ipsum quoque Socratem, Graecorum olim sapientissimum, eorum qui rerum eiusmodi physiologia tantopere insolescerent, vel hoc nomine* ve-

vecordes & insanos ostendisse, quod in rebus ab omni vitae fructu vacuis, suaque facultate superioribus, studium operamque contererent. Des. οὐχὶ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχομεν νόμῳ. Ibid. pag. 785.

* In fine ultimae paginae, eiusdem scriptoris manu haec adposita sunt rubris litteris: Ε'τελειώθη ἐν μηνὶ Ι'ουνίῳ ἔτει ϛ. *Absolutus est mense Iunio A. M.* 6000. (hoc est Christi ccccxcii.) quae subscriptio tachigraphi incuria, qui millenario numero centenarium addere oblitus est, mutila est iudicanda. Nostri enim Codicis scriptura seculum sapit XV.

Vltimo tandem loco sequuntur anonymi versus senarii, forte inediti, quum in multis, quas evolvimus Graecorum Poetarum conlectionibus non occurrerint; ac propterea digni, qui in studiosorum gratiam heic subiiciantur.

Ε'πη χρυσᾶ.

Ε'γὼ σὲ φιλῶν, κ̀ πρὸ τῶνδε τῶν λόγων,
Μᾶλλον δὲ πενθῶν ὑπὸ φιλοστοργίας·
Νεκρῷ γάρ ἐςιν ἀκριβῶς εἰκασμένη,
Ο' μὴ λόγῳ πρέποντι κοσμῶν τὴν φύσιν,
Προὔθηκά σοι βέλτιςε, γυμνὸν τὸν βίον,
Ω'ς ἂν διδαχθῇς τὰς κενὰς ὑποκρίσεις,
Καὶ μὴ ταραχθῇς ὑπὸ τῆς ἀπειρίας,
Ω"σπερ μίμυς φόβηρον εἰ βλέπει βρέφος,
Καὶ νῦν δὲ τουτὶ τὸ χρυσοῦν πάσχων πάθος.
Κἂν αὐτὸς ὑπόχαλκος εὑρέθης φίλος,
Καὶ καθάπερ δύσοιςον ἐτμέθης μέλος,
Πληγεὶς ἐφ' ἡμᾶς δυσμενῦς γλώττης βέλει,
Πάλιν παραινῶ μὴ περιχαίνειν κάτω,
Μὴ ζῆν κυνηδὸν, μὴ ῥοφῇς τὸ πᾶν θέλε.
Εἰ γὰρ ἔχεις βύλιμον ὐχ ἕξεις κόρον.
Πρὶν ἂν πίνῃς κυλικίδος ἐμπίκρων πόνων,
Καὶ τῶν περιττῶν ἐκφορεῖς τὴν κοπρίαν,
Η" κατασαπῇς, κ̀ ῥοῇς ἐπὶ κλίνης,
Ε'μῶν τὰ κοινὰ τῇ ςροφῇ τῶν ἐλπίδων·
Η" κ̀ προληφθεὶς δυςυχῶς τῆς ἑβδόμης
Πρὸς τὴν ἀκατάλυτον ἀχθῇς ὀγδόην,
Η"ν ἐσχάτην κρίσιμον εὑρῶν δακρύσεις,
Ε'πεὶ γαληνὸν τὸν κριτὴν ὐ δεικνύει.
Δεῖ γὰρ ἐς αὐτὴν ἀποδημήσαντά σε
Ποινὰς ὑποσχεῖν ἀντὶ τῶν πεπραγμένων.
Ω" τις ὁ βαθὺς, κ̀ θορυβώδης κάρος;
Υ'φ' ὗ θανατῶν ὐ σκοπεῖς τὸ συμφέρον.
Καθεύδομεν γὰρ ὑπὸ τῆς ἀπλησίας,
Καὶ νυκτομαχεῖν ἀξιοῦμεν τὴν φύσιν,
Τὸ τῆς ὕλης ἄπιςον ἠγνοηκότες.
Τί τῦτο ποιεῖς; ἵνα τί δ' ὔπω βλέπεις;
Α'λλ' ἀμβλυωπεῖς ἐν σαφεῖ μεσημβρίᾳ,
Τὰ κρυπτά σου βλέφαρα μὴ παρατρίβων;
Ο' χρυσὸς ὠχρός ἐςιν ἀλγῶν τῷ φθόνῳ.
Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτὸν ὡς βαρὺς ἕρπει δράκων
Τὴν τοῦ χρόνου κίνησιν ἀντισυςρέφων,
Υ'φ' ἧς τὸν ἰὸν τῆς φθορᾶς ἀναπτύει.
Καὶ σὺ παρ' αὐτῷ προσδοκᾷς τὰ βελτίω,
Τὸ τῆς τύχης εἴδωλον αἰσχρῶς φαιδρύνων;
Ο'φθαλμὲ γῆς, ἥλιε, πῶς τάδε βλέπεις;
Πλὴν εἰ μὲν ὡς παῖς εὐμενῆ τοῦτον κρίνεις,
Μικροψύχου γάρ ἐςιν ἀνδρὸς ἡ κρίσις·
Τὶ δῆτα παθὼν, ὐ καλῶν δρᾷς τὸν φίλον;
Σ'τρεβλεῖς γὰρ αὐτὸν ἐγκρατῶς, κ̀ συμπνίγεις.
Κἂν αὐτὸς ὡς ἄληπτος εἰς ἄλλυς τρέχῃ,
Τῆς σῆς φυλακῆς τὰς λαβὰς ἀνατρέπων.
Εἰ δ' αὖ πονηρὸν τοῦτο γὰρ ὄντως κρίσεις,
Τί τὸν φονευτὴν ὐ ςυγεῖς, ὐδ' ἐκκλίνεις,
Οὐδὲ πρὸς οἰκτρὰς θᾶττον ὠθεῖς γαςέρας;
Ω'ς ἀνέχῃς μᾶλλόν τι κερδαίνειν μέγα.
Α"νθρωπε, κατάμαθε τὴν κοινὴν φύσιν
Ε'κ τῶν πρὸς ἀπόδειξιν ὑποκειμένων,

Carmina Aurea.

Te diligens plusquam valeat os dicere,
Ac dolens etiam ob ingentem vim amoris,
Qui mortuo prorsus est adsimilis,
Si res, ut sunt, & ut decet, non exprimit,
Nudam, o bone, tibi vitam contemplandam *obtuli,*
Vt vana sic figmenta posses discere,
Nec te male expertum pericla frangerent,
Vt pavidus si larvas infans videt,
Quum adhuc aureo labores morbo.
At quamvis ipse fictus deprehendaris amicus,
Et tamquam male cohaerens membrum a nobis abscinderis,
Linguae cruento vulneratus spiculo,
Rursus te moneo, ne circum terrenis inhies,
Ne vivas ut canis, & exhaurire velis omnia.
Si forte enim esuris, statim haud eris satur.
Nisi ante biberis calicem amaris plenum laboribus,
Et supervacaneum alvi pondus eieceris,
Vel corrumperis, & conspurcabis lectum,
Atque ita omnes meae spes inversae concident;
Vel misere praeventus septima
Ad insuperabilem traheris octavam,
Quam ultimam sentiens decretoriam flebis,
Quia serenum tibi iudicem non ostendet.
Necesse est enim te illuc proficisci,
Et poenas illic de factis recipere.
O quam gravis, o quam turbidus tuus est sopor!
Per quem morti proximus, quid deceat, non vides.
Dormimus enim, quamvis inexplebiles,
Et pro nobis noctu pugnare credimus naturam,
Quam res sit infida, ignorantes.
Quid hoc agis? cur tale non vides malum?
Caecutiens, dum Phoebus est altissimus;
Caecas nec atteris tuas iam palpebras?
Pallidum est aurum quasi dolens invidia:
Haec enim in ipsum, ut gravis serpens inrepit,
Qui se intorquens cursum accelerat,
Et venenum corruptionis exspuit.
Simplex ab ipso & aequiora postulas,
Fati impium numen decorans turpiter?
O sol, oculus terrae, quomodo haec vides?
At si tu, ut puer, aurum quid *benignum iudicas;*
(Vere enim pusillanimi viri hoc est iudicium,)
Cur igitur male non bene amicum excipis?
Nam ipsum valide torques, & strangulas,
Quamvis, ut teneri nescium, ad alios currat,
Ansas custodiae frangens tuae.
Si autem hoc esse malum reapse iudicas,
Cur interfectorem non odisti, ac fugis,
Statim nec ad ventres nefendos proiicis?
Vt sufferas maiora lucrari magis.
Homo, precor, iam disce naturam omnium
Ex rebus istis, quae valent ostendere,

Καὶ ῥίψον εἰς γῆν τὸν διάκενον τύφον.
Ὁρᾷς τὰ φυτὰ, πῶς μὲν ἡβᾷ, ϗ βρύει,
Μετὰ χρόνον δέ τινα γηρᾷ, ϗ φθίνει;
Τοῦτ' αὐτὸ ϗ σόν ἐϛιν, ὡς οἶδας, πάθος.
Καὶ νῦν μὲν ἀνθεῖς, ἀλλ' ἀπανθήσεις πάλιν,
Τῆς τοῦ τελευτῆς ἀντενεχθέντος ψύχους.
Δέδοικα γοῦν ἔγωγε τὴν ἀκαρπίαν·
Ἡ γὰρ ἀπειλὴ τῆς τομῆς με συγχέει.
Γνῶθι σεαυτὸν, ἴδε τὸν ῥοῦν τοῦ χρόνου,
Τῆς ἡδονῆς τὸ νέκταρ ὀψὲ γοῦν φύγε·
Καὶ γὰρ ὀδυνῶν προξενεῖ σοι πικρίαν.
Ἕως τίνος χρήματα, ϗ λειτουργίαι,
Τάχα δὲ ϗ κτήματα, ϗ παροινίαι,
Μέχρι τίνος κόλακες ἐκλύσουσί σε;
Γενοῦ δανειϛὴς, τῷ Θεῷ δὸς τὸν βίον·
Ὀφειλέτης γάρ ἐϛι, ϗ χρεωλύτης,
Καὶ σὸς δανειϛὴς, κἂν δοκῇς μὴ λαμβάνειν,
Κατοψοφαγῶν τῆς ψυχῆς σου τὸ χρέος.
Πλὴν ἥδε κοινὴ τῶνδε τῶν ὄντων φύσις
Τὸν σὸν πρὸς αὐτὴν οὐκ ἀπαιτήσει χρέος·
Πάντως κἂν ἀλγῇς, κἂν φιλόψυχος ἔχῃς,
Οἰχήσεται γὰρ εἰς τὸ πῦρ ἡ θερμότης,
Τὸ ξηρὸν εἰς γῆν, εἰς ὕδωρ ἡ ψυχρότης,
Ἀὴρ δ' ἐπ' αὐτὸν ϗ τὸ ῥευϛὸν ἁρπάσει,
Κείσῃ δὲ νεκρὸς ὑπὸ γυμνοῖς ὀϛέοις,
Ὁ νῦν περιττὸς, ϗ κατεβλακευμένος,
Ὄφις δὲ τοῦ τένοντος ἐκρηγήσεται.
Τί πῦρ ἐν ὀργῇ κατὰ τοῦ πέλας πνέεις,
Τί δὲ βρυχηθμοὺς αὐθαδῶς ὑποκρίνῃ,
Καὶ τῇ λεοντῇ τῆς τιμῆς ἐναβρύνῃ,
Αἴλουρος, ἢ πίθηκος, ἢ θῶς τυγχάνων,
Ἢ μῦς ἀποσπῶν τὰς χρυσᾶς πάντων ψύχας,
Καὶ ζῶν ἀτερπῆ ϗ φιλῶν περὶ βίον;
Τί δ' ὡς φάγος πάρδαλις ὑπόδρα βλέπεις,
Καὶ δεινοπαθεῖς, ϗ λαρυγγίζεις μάτην,
Ἄντικρυς ἠμίγυμνε. σεμνὲ κοχλία,
Μᾶλλον δὲ γὺψ ἄνωθεν ἁρπάζων κρέα,
Πλὴν οὔτε νεβρῶν, οὔτε περδίκων πάλιν,
Ἀνδρῶν δὲ παπαὶ δυϛυχῶν, ϗ σωφρόνων;
Πλούσιος εἶ, δέδιθι τὴν τότε φλόγα.
Τίς γὰρ ἀναψύξει σε διψῶντα δρόσος,
Εἰ μὴ σὺ τοὺς πένητας ἐνθάδε θρέψεις;
Σύνες τίς ὁ πλάσας σε ϗ μεταπλάσας,
Ἐπείπερ εἰς χοῦν ἐκπεσὼν συνετρίβης;
Ἢ τίς χάριν σὴν ϗ Θεὸς, ϗ σαρκίον,
Καὶ τίς πεπονθὼς, ϗ παθῶν μείνας δίχα,
Παθῶν ἀμιγῆ. ϗ φθορᾶς ἔδειξέ σε;
Ταῦτα σκόπει βέλτιϛε σωφρόνως ἔχων,
Καὶ μηκέτι θαύμαζε τὴν ἀμετρίαν.
Τὰ γὰρ ἔτι μέλλοντα μὴ σχόντι βλέπειν,
Ὁ τῆς τελευτῆς ἀγνοεῖται σοι χρόνος.
Ὥσπερ τὸ νῦν πῦρ οὐδὲ μετρίως φλέγει,
Πυρὸς γὰρ εἰκών ἐϛιν, οὐ πῦρ τὴν φύσιν,
Οὕτω θεατὰ ϗ τὸ πῦρ τὸ παμφάγον.
Ὃ θυμὸς ἐξέκαυσε τυράννου βρέμων,
Τοῖς τῶν νέων σώμασιν εὑρέθη δρόσος,
Ἀπόκρυφον πῦρ ζωγραφοῦν πρὶν ἄλλό τι·
Ὡς ἂν διδαχθῇς τὸν Θεὸν πῦρ ϗ δρόσος,
Εἰς τὴν βάτον πῦρ, εἰς δὲ τὸν πόκον δρόσος,
Μὴ διδράσῃς μάλιϛα τὸν τύπον βλέπων·
Μὴ γὰρ ὅλως ἔφλεζε κηδὺν παρθένου
Σαρκὸς μετασχὼν, ϗ Θεὸς μείνας πάλιν.
Ἑϛήκασι δὲ τῆς φλογὸς ζῶντες μέσον,
Καὶ τεττίγων ᾄδουσιν οἱ παῖδες τρόπον·
Σιτούμενοι γὰρ τῆς ἐνεχθείσης δρόσου,

Et mitte vanas in solum superbias.
Vides plantas ut virent, & pullulant,
Et post aliquod tempus senescunt, & cadunt?
Haec eadem ipsa te manet, ut nosti, infirmitas.
Et nunc flores quidem, deflorésces iterum,
Cum mortis te frigus occupaverit.
Fructus tamen nullos adesse tunc vereor;
Illa enim excisionis me terret comminatio.
Cognosce te, & cognosce fluxum temporis,
Et suave tandem gaudii nectar fuge;
Fert scilicet tristem dolorum copiam.
Quousque tandem, quaeso, munera, & bona,
Aurique copia, & furor dementiae,
Quousque te omnes blandientes divident?
Sis foenerator; da tuam vitam Deo;
Est namque debitor, fidemque liberat,
Tuusque foenerator, quamvis non videaris accipere,
Sibi devorans animae tuae debitum.
Natura sed, gentes quae in unum colligit,
Debes quod illi, non reposcet debitum?
Quamvis semper doleas, & vitam ames,
Abibit in ignem, qui tibi inest calor,
Siccum in terram, in aquam frigidum,
Et aer humidum & fluxum abripiet.
Tu vero mortuus iacebis sub nudis ossibus,
Qui nunc nimia torpes pinguedine,
Et serpens tuae superbiae disrumpetur.
Cur ignem iratus contra proximum spiras,
Et rugitus feroces videris emittere,
Et leonina pelle indutus insolescis,
Quum felis ipse, aut sis lupus, vel simia,
Vel aureas mus omnium vorans animas,
Vivasque iniucunde & ames vitam?
Cur vorax ut pardalis torve circum tueris,
Et imaginosum pateris, & clamas inaniter,
Vere horrida, atque nuda limax insolens,
Aut vultur e summo auferens carnem polo,
Non hinnulorum, sive perdicum tamen,
Sed heu virorum pauperum, & temperantium!
Dives es, time futuram flammam.
Quo enim rore refrigeraberis tunc sitiens,
Si tu pauperes heic non alueris?
Cognosce quis te finxerit, & refinxerit,
Quandoquidem in pulverem es reversurus;
Vel quis tui gratia Deus una simul & caro,
Quis (inquam) passus, quamvis passioni non subditus,
Ostendit te futurum passionibus & corruptione liberum.
Haec considera sobrie te gerens,
Neque amplius de immensitate obstupescas.
Nam quae sunt futura, non licet videre,
Et ignoratur, quae sit finis temporis.
Sicut ignis, quo nunc utimur, non urit modice,
Nam ignis est imago, non ignis natura,
Sic contemplare ignem devorantem omnia.
Accendit olim hunc mens Tyranni fervida,
Sed ros puellis factus est gaudentibus,
Arcanum ignem indicans, quam quid aliud;
Vt intelligas Deum esse ignem & rorem,
Ignem in rubo, & in vellere rorem.
Nec multum distabis a vero, si typum perpendas;
Nam uterum omnino non combussit Virginis
Qui particeps carnis Deus semper manet.
In medio flammarum vivi steterunt,
Et cicadarum more canebant pueri;
Nam enutriti super inducto rore,

Ὡς

Ὡς ἐν θέρει στέγουσι τὴν δεῦρο ζέσιν.	*Loci exustionem, ut illae aestatis tempore, ferebant.*
Πεπήγασι δ' οὖν τῆς βοῆς πεπαυμένοι·	*Stabant inquam firmi cessantes a clamoribus;*
Τὴν γὰρ σιωπὴν ζωγραφοῦσι τὸν τύπον,	*Ipso enim silentio typum indicabant,*
Τῶν πραγμάτων πόῤῥωθεν ἠχούντων μόνον.	*Longe resonantibus factis tantummodo.*
Ὢ πῶς τὸ πῦρ ἦν τοῖς δορυκτήτοις δρόσος,	*O quomodo ignis captivis factus est ros,*
Οὓς ἀγγέλου πτέρυγες ἐφρούρουν πέριξ;	*Quos alae circum custodiebant Angeli!*
Ἔνδον γὰρ ὀμβρήσαντες ἁγνείας δρόσον,	*Intus enim imbuti puritatis rore,*
Τὸν ἐκτὸς οὐκ ἔπτηξαν ἀκμαῖον βρόμον.	*Externum non timebant ignis fremitum.*
Ἦ ποῦ θεμιτὸν πῦρ φαγεῖν παῖδας φλέγον,	*Quinam liceat igni urenti pueros absumere,*
Τροφῆς ῥυπαρᾶς καὶ παθῶν ὑπερτέρους;	*Vili non indigentes cibo, & passionibus liberos?*
Πυρὸς ποταμὸν Δανιὴλ πάλαι βλέπων,	*Ignis torrentem Daniel quondam videns,*
Ποταμὸν ἐξέβλυζε θερμῶν δακρύων.	*Torrentem effudit e calidis lacrymis.*
Νῦν δὲ δροσισθὲν πῦρ ὑπ' ἀγγέλου βλέπων	*Nunc irrigatam flammam ab Angelo videns,*
Φαιδρύνεται μὲν, καὶ κροτεῖν ἴσως θέλει	*Laetatur quidem, & plaudere forsan velit*
Τοὺς παῖδας ἀθρῶν εἰς τὸ πῦρ ζῶντας πάλιν·	*Pueros videns in igne viventes iterum:*
Ἡ γὰρ συναιχμάλωτος ὑψώθη τύχη,	*Sibi enim communis captivitatis sors est exsaltata,*
Τὴν πυρφόρον σβέσασα τοῖς Πέρσαις πλάνην·	*Quae Persarum superstitiosum ignem exstinxit.*
Σιγᾷ δὲ λαλοῦν ἐκδιδοὺς τὸ βιβλίον,	*Tacet autem tradens loquentem librum,*
Ὃ πραγμάτων πρόγνωσιν ἀῤῥήτων φέρει.	*Qui rerum arcanam praenotionem continet.*
Πλὴν πάντως καινὰ, καὶ τὸ μὲν πῦρ οὐ φλέγει,	*At vere omnia nova: & ignis non urit,*
Θῆρες δὲ πῦρ πνέοντες ἐξ ἀσιτίας	*Et ferae ignem spirantes ex inedia*
Τὸν τῶν ὀρεκτῶν ἄνδρα τιμῶσι ξένε.	*Res mira! sibi proiectum virum colunt.*
Φιμοῖ γὰρ αὐτῶν ἡ προσευχὴ τὸ θράσος,	*Mulcet enim oratio earum feritatem,*
Τὴν ἰσχὺν ἀμβλύνουσα τῶν παριθμίων.	*Vim infringens faucum imminentium.*
Ἀλλ' εἰσφέρουσί τινα καὶ λειτουργίαν,	*Quid? quod etiam quoddam pietatis officium reddunt,*
Λείχοντες αὐτοῦ τῶν ποδῶν εὖ τὴν κόνιν,	*Bene lambentes pedum eius pulverem,*
Καὶ ῥυπτικὸν στέγοντες ἐν γλώτταις πόνον.	*Et abstergendi laborem suis ferentes linguis?*
Ἄτρεστος οὖν ἔστηκε τῶν σκύμνων μέσον	*Sic fortis inter horridas stetit feras,*
Ὁ πρεσβυτικὸς καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας.	*Iam mente, quamvis non adbuc annis, senex.*
Αἰδήμονας γὰρ τοὺς ἀτιθάσσους βλέπει,	*Mites enim, qui truces erant, factos videt,*
Καὶ τῇ στάσει γίγαντος ἐμφαίνει δρόμον.	*Et stando cursum gigantis aequat.*
Ὢ πῶς ἐναργεῖς ἡ γραφικὴ δεικνύει	*O quam aperte scriptura demonstrat,*
Τοὺς παντοδαποὺς τῆς ἀληθείας τύπους,	*Quae sint ubique veritatis symbola,*
Κἂν οὐκ ἔχει κίνησιν, ἢ φθέγμα γράφειν;	*Quamvis & lingua, & motu careat scriptio!*

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XV. nitidissimus, atque optime servatus. Constat foliis scriptis 357.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Α ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

EVANGELIA QVAE DIVERSIS DIEBVS LEGVNTVR.

COD. VII. Continentur hoc Codice perquam nitido & eleganti Evangelia, quae Dominicis, aliisque festis diebus infra annum occurrentibus in Ecclesia Graeca legebantur, perspicuo ac paene unciali charactere descripta. Pauciores igitur in hoc sunt pericopae, sive sectiones Evangelicae, quam in secundo huius Plutei Codice, de quo supra pag. 85. in ipso enim singulis totius anni diebus sua erat lectio destinata. In quibusdam paginis, quae vacuae initio Codicis supererant recentior manus Lectionem Evangelii Ioannis adscripsit, desumtam ex Cap. X. vers. 10. & XVII. vers. 18. quae inc. *Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους*. Des. *ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.*

I. Einde p. 3. incipiunt Pericopae Dominicales, aliorumque Festorum, quae nos Mobilia adpellamus, quorum initium fit a magno reviviscentis Christi claroque die. Titulus enim aureus, atque elegantissima exornatus pictura, ita habet: Τῇ *ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα*. *Sancta ac magna Dominica Paschae*. Cuius Lectio ab Evangelii Ioannis initio petita, alio item aureo titulo adposito, *Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην*, *Evangelium secundum Ioannem*, inc. *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.* Huius Evangelistae tredecim adferuntur tmemata, septem nimirum infra octavam Paschatis, sex vero reliqua, totidem sequentibus Dominicis, usque ad Pentecosten inclusive, perlegenda; secundae enim, quam Graeci *τῶν μυροφόρων* adpellant, Lectio Evangelica ex Marco desumitur; quae vero binae in Adscensionis Dominicae die festo recitantur, earum altera ad matutinum item ex Marco, altera ad Missam ex Luca depromitur. Vltima igitur Ioannis des. *ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς*. Quo in loco adnotare libet, Dominicas quinque, quae a Paschate Resurrectionis ad Adscensionem intercedunt, non, quemadmodum apud Latinos numeris, nimirum I. II. III. IV. &c. indicantur, ita etiam in nostro Codice nuncupari; sed ab Evangelica historia, quae in ipsarum unaquaque legitur, nomen sortiri. Hinc post primam, (1) nempe *κυριακὴν τοῦ ἀντιπάσχα*, apud nos *Dominicam in Albis*, secunda dicitur *κυριακὴ τῶν μυρο-*

(1) Ita in hoc Codice, in aliis tamen est secunda; Graeci enim ipsam etiam Dominicam Paschatis in annumeratione ponunt.

μυροφόρων, nempe *Sanctarum mulierum unguenta ferentium*, tertia τοῦ παραλύτυ, *paralytici*, quarta τῆς Σαμαρείτιδος, *Samaritanae*, quinta τῦ τυφλῦ, *caeci*. Sexta vero, quam nos Dominicam infra Octavam Adscensionis dicimus, vocatur ibi τῶν ἁγίων πατέρων, nempe *Sanctorum Patrum* trecentorum decem & octo Deiferorum, qui Nicaeae convenerunt.

II. p. 37. *b*. Ioannem excipit Matthaeus, eiusque legendi initium fit a feria secunda post missionem Spiritus Sancti. Prima eiusdem pericopa ita inc. Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τύτων, κ. λ. Hanc aliae sexdecim consequuntur, totidem sequentibus Dominicis adcommodatae, quarum postrema des. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκυέτω.

III. Tertius est Lucas pag. 61. a quo novus annus orditur. Huius Lectiones numerantur septem, ac decem, quibus itidem totidem respondent Dominicae. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑςὼς ὁ Ἰησῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Vltima des. ὅτι ὁ ἀδελφός συ ὗτος νεκρὸς ἦν, ϗ ἀνέζησε, ϗ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ ηὑρέθη. His duae succedunt Matthaei, altera pro Dominica, quam illi vocant τῆς ἀπόκρεω, nos Sexagesimam, altera pro Dominica τῆς τυροφάγυ, quae nobis est Quinquagesima.

IV. pag. 86. *b*. Quarto loco Marcus, unde suas hauriunt pericopas Evangelicas τῶν νηςειῶν Dominicae, prima & ultima exceptis; illius enim ex Ioanne, huius, quae τῶν βαΐων dicitur, altera ad Matutinum ex Matthaeo, altera ad Missam item ex Ioanne depromitur, ex quo suum etiam praecedenti sabbato τοῦ Λαζάρυ petitur Evangelium. Matthaeus tandem feriae quintae ac sabbati maioris hebdomadae pericopas suppeditat. Harum omnium prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Vltima des. ϗ ἰδὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

V. Sequuntur a pag. 115. *b*. usque ad finem aliae Lectiones heinc einde ab Evangelistis delectae, festisque diebus, quae infra anni circulum occurrunt, quaeque apud Graecos peculiari quodam ritu colebantur, adcommodatae, earumque initium ducitur a mense Septembri; adponitur enim titulus: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α΄. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου. *Mense Septembri, die prima, initium indictionis*. Huius diei Lectio ex Evangelio Lucae ita inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς τὴν Ναζαρὲτ, κ. λ. Vltima est, quae die XXIX. Augusti εἰς τὴν λειτυργίαν τῆς ἀποτομῆς τῦ τιμίυ Προδρόμυ, *ad Missam Decollationis venerabilis Praecursoris*, ex Evangelio Marci recitabatur. Ea inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤκυσεν Ἡρώδης, κ. λ. Des. ϗ ὅσα ἐποίησαν, ϗ ὅσα ἐδίδαξαν.

In fine Codicis ne vacuae aliquae superessent paginae, ab eadem manu recentiori, de qua supra, adiecta fuit alia Lectio Evangelii Ioannis ex Cap. VI. vers. 38. usque ad 55. cuius initium: Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰυδαίυς· τῦτό ἐςι τὸ θέλημα τῦ πέμψαντός με. Finis: ϗ ἐγὼ ἀναςήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Post haec, alii tres versus nescio quo auctore fuerant adscripti, sed litura deinde obducti, omnino perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. optimus ac bene servatus. Constat foliis scriptis 180.

ΑΝΟΝΥΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO EPISTOLARVM D. PAVLI INCERTI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Theophylacti, Achridis in Bulgaria Archiepiscopi, Commentarius in aliquot D. Pauli Epistolas, Theodoreti Quaestiones in Octateuchum cum suis solutionibus, & Cyrilli aliorumque Collectanea in Pentateuchum &c.

I. pag. 1. Liber est ἀκέφαλος. Theophylacti enim Commentarius, quem integrum habemus inferius Plut. XI. Cod. VII. & alibi, in hoc Codice incipit ab explicando Versu XIII. primi Capitis Epistolae ad Philippenses missae, in hisce verbis: Εἰκὸς ἦν αὐτὺς μαθόντας, ὅτι δέδεται, θορυβεῖσθαι, ὡς τῦ κηρύγματος ἐκκοπτομένυ, κ. λ. Des. μάλιςα δὲ τοῖς ὑπὲρ τοῦ Θεῦ κακοπαθῦσιν ἀπολαύσωμεν τοῦ πλύτυ τῆς χρηςότητος αὐτῦ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine huius Epistolae: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ἐπαφροδίτυ. Στίχοι σή΄. *Scripta est a Roma per Epaphroditum. Versus CCVIII.* COD. VIII.

II. pag. 15. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιςολῆς. *Hypothesis Epistolae ad Colossenses*, quam esse Euthalii, Episcopi Sulcensis, patet ex Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni Romae MDCXCVIII. 4. p. 648. & ex Catena Oecumenii edita Veronae MDXXXII. fol. p. 685. Inc. Ταύτην ἀπὸ Ῥώμης ἐπιςέλλει, ὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς. Des. ϗ τὴν ἐν Λαοδικείᾳ εἰς αὐτὺς ἀναγνωσθῆναι. Capita huius Epistolae, itidem Euthalii, sunt XI. Primum: Εὐχαριςία ὑπὲρ Κολοσσαέων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Colossensibus, qui Deo in futurorum bonorum spem conciliati fuerant*. Vndecimum: Τὰ πρὸς τὺς ἀλλοτρίυς ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus*, cuius licet ob Codicem oscitanter a bibliopego recisum, vix ullum supersit in praefixa tabula vestigium, ex singulis tamen Capitibus margini iterum adiectis, ita habere deprehendimus, idemque in aliquibus Codicibus cum praecedenti coniungitur, ita ut in ipsis X. tantum numerentur. Sequitur

tur Ἐπιστολὴ πρὸς Κολοσσαεῖς. *Epistola ad Colossenses*. Tum aliud argumentum Theophylacti (quod & in aliis sequentibus omnibus observamus) cuius initium: Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλυ ἅγιαι, μάλιστα δὲ αἱ δεδεμένυ αὐτοῦ πεμπόμεναι. Finis: ἃ δὴ πάντα δεόμενα διορθώσεως ἐκίνησε τὸν ἀπόστολον πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Inde Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησῦ Χριστῦ διὰ θελήματος Θεῦ. Quibus verbis statim Commentarius subiicitur, singulis paene Apostolici textus versiculis interiectus. Inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ καθαιρεῖ λεληθότως τὸ δόγμα αὐτῶν· ὐ γὰρ ἀγγέλων ἀπόστολος, ἀλλὰ Ἰησῦ Χριστῦ, κ̀ τῦτο θέλημα Θεῦ τὸ, ἐκείνυ εἶναι ἀπόστολον. Des. τὸ πολὺ τάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπιέζεσαι, εἰς δόξαν πατρὸς, ὑοῦ κ̀ ἁγίυ πνεύματος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ ϗ Ὀνησίμυ. Στίχοι σή. *Ad Colossenses scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum. Versus CCVIII.*

III. pag. 34. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ πρώτη. *Ad Thessalonicenses Epistola prima*. Desunt Hypothesis, & Capitum Tabula, ideoque ab eadem manu in suprema paginae ora, sequens monitum adpositum fuit: Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν κ̀ τὰ κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ταύτης ἐπιστολῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ β΄. (ſ. βιβλίυ) *Quaere Hypothesim* (nempe Euthalianam, de qua supra; Theophylacti enim singulis praecedit argumentum) *& Capita huius ad Thessalonicenses Epistolae in fine libri*. Capita porro quamvis heic desint, tamen suo loco in progressu Epistolae reponuntur in margine, eorumque primum est: Ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. *Thessalonicensium laudatio ob certamina Apostolis digna, quae subierant*. Cuius quidem Capitis verba a maleferiata bibliopegi manu semirecisa, ex aliorum Codicum simili inscriptione coniecimus. Vltimum, quod septimum est, Εὐχὴ περὶ ἁγιασμῦ πνεύματος, ψυχῆς, κ̀ σώματος. *Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis fidelium*. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλυανὸς, καὶ Τιμόθεος. Commentarius inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων, ἑαυτῷ συντάττει ϗ τὸν Τιμόθεον· Ἐφεσίοις δὲ ἐπιστέλλων ὐχ ὕτω ποιεῖ, κ. λ. Quae quidem prima verba, una cum sequentibus, non sane multis, argumenti loco sunt. Des. καὶ ἡμεῖς φρουρούμεθα ἀπὸ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς, ἵνα κ̀ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, κ̀ τοῦ ὑῦ, κ̀ τῦ ἁγίυ πνεύματος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρϟγ΄. *Ad Thessalonicenses prima scripta est ab Athenis. Versus CXCIII.*

IV. pag 44. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β΄. *Ad Thessalonicenses II.* Haec quoque, & quae sequuntur omnes D. Paulli Epistolae Hypothesi carent Euthaliana, Capitumque syllabo, idemque propterea monitum amanuensis legitur: Ζήτει κ̀ ταύτης, κ. λ. ut supra. Capita quidem fuerunt in margine suo loco reposita; sed quorumdam ex ipsis vestigia tantum supersunt, reliqua ob defectum Codicis perierunt. Argumentum Theophylacti inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται ἐπιστολὴν ὁ μακάριος Παῦλος· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν προέγραψεν αὐτοῖς ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Des. δι᾽ ὧν ἐπιγνώσονται τὰς γνησίας αὐτῦ ἐπιστολάς. Epistola inc. Παῦλος, κ̀ Σιλυανὸς, καὶ Τιμόθεος, κ. λ. Commentarii initium: Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ὕτως ἤρξατο· ὅσα οὖν ἐκεῖσε εἴρηται ἡμῖν, παράλαβε κ̀ ἐνταῦθα. Finis: ὑπὸ τῆς χάριτος φρυρηθείημεν τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῦ προσλαβομένυ ἡμᾶς, κ̀ προσαγαγόντος τῷ πατρὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ κράτος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρϛ΄. *Ad Thessalonicenses altera scripta est ab Athenis. Versus CVI.*

V. pag. 51. b. Ἡ ἑρμηνεία τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. *Explanatio primae ad Timotheum Epistolae*. Inc. Τῶν τῦ Παύλυ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, κ̀ ὕτω τι εὐδόκιμος, καὶ Παύλῳ προσετηκώς, κ. λ. quae quidem usque ad verba: οἷα ἡ πρὸς τὺς μαθητὰς, ἀλλ᾽ οἷα διδασκάλῳ πρέπει, instar sunt argumenti. Inde initium Epistolae: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ᾽ ἐπιταγὴν Θεῦ σωτῆρος ἡμῶν. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν τῷ Τιμοθέῳ ἀξιόπιστι τὸν λόγον ποιῶν, ἑαυτὸν ἀπόστολον ἀνακηρύττει. Des. ἃ παρ᾽ αὐτῆς ἐδεξάμεθα ἀγαθὰ, μὴ ἀπολλῦντες, ἀλλὰ συντηροῦντες ταῦτα δι᾽ αὐτῆς, κ̀ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα σὺν πατρὶ, κ̀ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capita sunt XVIII. & suo loco in margine adscribuntur. Primum fortasse, ut alia multa, recisum excidit. Secundum: Περὶ τῆς ἑαυτῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτυ κατὰ χάριν. *De sua per gratiam Dei ex persecutore Ecclesiae in Evangelistam electione*. Vltimum: Πλυσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν. *Divitum ad veram vitam deductio*. In fine: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. Στίχοι σν΄. *Ad Timotheum prima scripta est a Laodicea, quae est metropolis Phrygiae Pacatianae. Versus CCL.*

VI. pag. 68. Τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. *Secundae ad Timotheum Epistolae*, nempe Commentarius, cuius pars est argumentum brevissimum, quod inc. Τί δήποτε κ̀ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστολήν, εἶπεν ἐν τῇ προτέρᾳ. Des. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἤδη ἦν. Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κ. λ. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίυ διανέστησεν αὐτοῦ τὴν ψυχήν· μὴ γάρ μοι τὺς ἐνταῦθα κινδύνυς εἴπῃς φησίν. Des. οὕτω γὰρ τῆς ἐκείνυ προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύξεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capitum, quotquot ipsa fuerint, primum tantum & quartum impiam bibliopegi manum effugere potuerunt. Illud inscribitur: Ἔπαινος τῆς πρὸς Τιμόθεον πίστεως, κ̀ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ κ̀ αὐτὸς, φησι, διακαρτερεῖ πάσχων. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum*

dum decet Dei gratiam, in qua se etiam, dum pro Christo patitur, confirmari adserit. Hoc Περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, καὶ ὑπομονῆς ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας [1]. *De fide in Christum, & tolerantia in adversis ob iusti bonoris spem.* In fine: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. Στίχοι ροβ'. *Secunda ad Timotheum, Ephesiorum Ecclesiae Episcopum ordinatum, scripta est a Roma, quum secundo sisteretur Paullus Caesari Neroni. Versus CLXXII.*

VII. pag. 79. *b.* Πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epistola.* Argumentum Theophylacti inc. Τῶν Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὤν, ἐπίσκοπός τε τῆς Κρήτης μεγίστης οὔσης δι' αὐτὸ τοῦτο κεχειροτόνητο. Des. ὁ τοιοῦτος γὰρ οὐ δεῖται πολλῶν λόγων, ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεώς τινος. Epistolae initium: Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι, ποτὲ μὲν δοῦλον Χριστοῦ, ἀπόστολον δὲ Θεοῦ, νῦν δὲ τὸ ἀνάπαλιν· οὐδεμίαν γὰρ οἶδε διαφορὰν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Des. καὶ φρουροίη καὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ σώματα ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχοι ϟζ'. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est a Nicopoli Macedoniae. Versus XCVII.* Huius Epistolae, quemadmodum & sequentis, nulla adparent Capita, quippe quae eidem fortasse calamitati, ac superiora, fuerunt obnoxia.

VIII. pag. 86. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Praemittitur argumentum, cuius initium: Οὔτε δουλείαν, οὔτε δεσποτείαν ὁ Χριστὸς προσιέσας αὐτῷ ἀποβάλλεται. Finis: Τίς οὖν ἐστιν ὁ ἀπαξιῶν ταύτην ταῖς λοιπαῖς συναριθμεῖν τοσαύτης ὠφελείας γέμουσαν. Epistola inc. Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Commentarius: Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην, μὴ ἐπαισχύνεσθαι τὸν δοῦλον σύνδουλον νῦν γεγονότα. Des. καὶ δι' ἡμᾶς δούλου φανέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου οἰκέτου. Στίχοι λζ'. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum servum. Versus XXXVII.*

IX. pag. 89. Πρὸς Ἑβραίους. *Ad Hebraeos.* Heic quoque ad marginem idem monitum, quod superius vidimus, amanuensis adposuit, Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν, κ. λ. Argumentum Theophylacti inc. Ἐθνῶν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος, καθὰ δὴ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους φησίν. Des. εἶτα εἰς Ῥώμην ἦλθεν αὖθις, ὅτε καὶ ὑπὸ Νέρωνος ἀνῃρέθη. Epistolae initium: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας, κ. λ. Commentarius inc. Ἐπειδὴ ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ τῶν κακῶν ἡγοῦντο ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὑπὸ Θεοῦ, καὶ οὐχ ὡς τοὺς πατέρας αὐτῶν παρ' ἐκείνου ἐπιμελείας ἀξιουμένους, κ. λ. Des. ἔχειν ταύτην ἀνελάττωτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν· ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. In fine: Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Στίχοι ψν'. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per Timotheum. Versus DCCL.* Subiicitur Hypothesis Euthaliana in hanc Epist. & Capitum Tabula. Hypothesis, cuius magna pars vetustate consumta deperiit, inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι ἐνίσταντο τῷ νόμῳ, καὶ ταῖς σκιαῖς, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος. Des. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γνωρίζουσιν ἡμῖν, αὐτοῦ τυγχάνειν τὴν ἐπιστολήν, ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὕτη προϊοῦσα διδάσκει. Capita Epistolae sunt XXII. quorum primum: Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caelestem gloriam adscendit.* Vigesimum primum: Περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ. *Quod iuxta legem carnaliter vitam degere non debeamus; sed spiritualiter secundum Christum cum virtute.* Nam ultimum pessima Codicis compactura, nova charta obductum ex oculis aufugit. Nec praetereundum est, superiorum Hypotheses Epistolarum, Capitumque Tabulas, quas in fine libri quaerendas scriptor monuerat, ut supra innuimus, aut eius incuria omissas, aut, quod verisimilius est, nonnullis abscissis paginis (nam quae sequuntur, a diversa videntur manu exarata) omnino fuisse deperditas. Theophylacti Commentarii, quos excusos videre nobis nondum contigit, in Epistolas D. Paulli cum Latina versione Philippi Montani prodierunt Londini typis Regiis A. MDCXXXVI. fol. de quibus consulenda est Richardi Simonis Histoire Critique des principaux Commentateurs du Nouveau Testament. A Rotterdam chez Rainier Leers MDCXCIII. Tom. II. Cap. XXVIII. p. 390.

X. pag. 143. in cuius margine inferiori nomen Ἀρσενίου legitur, Codicis fortasse possessorem indicans, sequuntur, ut a recentissima manu supernotatum est, Theodoreti Quaestiones quaedam cum suis solutionibus, adversus Iudaeos, quae quum absint ab edit. eius Operum Paris. A. MDCXLII. fol. heic, prout iacent in Codice subiiciendae visae sunt. Hunc vero titulum praeferunt: Ἐρωτήσεις κατὰ Ἰουδαίων μετὰ καὶ χαριεστάτων λύσεων. *Quaestiones adversus Iudaeos cum elegantissimis solutionibus.* Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων ὕφασμα, κίβδηλον ὁ νομοθέτης ὀνομάζων, πῶς τὴν τοῦ μαρτυρίου σκηνὴν τοῖς τοιούτοις ἐπικλήμασι κελεύει καλύπτεσθαι;

Χωρὶς τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων, ἔνθεν τοι τὸ μενὸν ἐκάλεσε κίβδηλον, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης κα-

(1) In editis habetur ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς. At in Cryptoferratensi, & Vrbinate Codicibus, & corrupte in altero Vaticano, & Palatino legitur; ut in nostro Codice ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας.

κατεγνωσμένης προσηγορίας ἐξορίσῃ τὴν ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις περικλήμασι ποικιλίαν καὶ πολυτέλειαν καὶ χλιδήν. Ἐπεὶ δὲ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, τύπος ἦν τοῦ σύμπαντος κόσμου, κατεκόσμησεν αὐτὴν ἔτι καὶ διαφόροις χρώμασι, συμβολικοῖς τῶν τοῦ κόσμου στοιχείων· τοῦ μὲν κοκκοβαφοῦς τὸ πῦρ αἰνιττομένου· τοῦ δὲ ὑακινθίνου τὸν ἀέρα· τῆς δὲ πορφύρας τὸ ὕδωρ· τοῦτο γὰρ τρέφει τὸν κόχλον· τοῦ δὲ βυσσίνου τὴν γῆν· ἐκεῖθεν γὰρ ἡ βύσσος. Εἰ δέ τις εἴποι, τοιούτοις χρώμασι περιανθίζεσθαι τηνικαῦτα καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν, ἐροῦμεν, ὅτι θεία καὶ αὕτη πάντως· ἢ καὶ ἄλλως ἐνταῦθα σύμβολον ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων, τῆς ποικιλίας τῶν ἀρετῶν, ἣν ὁ ἱερεὺς πρὸ πάντων ὀφείλει περιβεβλῆσθαι, καὶ ἵνα τὸ τῆς στολῆς ἐξάλλαττον, ἐξαλλάττουσαν αὐτῷ περιποιῆσαι καὶ τὴν περὶ τοῦ πλήθους τιμήν.

Ἐν σαββάτῳ μηδὲν ἐργάζεσθαι διορισάμενος, πῶς τοῖς ἱερεῦσιν ἐφῆκε ξυλοκοπεῖν καὶ σφαγιάζειν, καὶ κρεανομεῖν, καὶ πάντα τὰ τῆς θυσίας ἐργάζεσθαι; Ὁ περὶ τοῦ σαββάτου νόμος, ἵνα τὰ πολλὰ παρῶμεν, ἀπῆγε μὲν τῆς βιωτικῆς ἐργασίας, μετῆγε δὲ ἐπὶ τὴν πνευματικήν· ἵνα κἂν γοῦν ἐν τῷ σαββάτῳ σχολάζοντες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἐκεῖνοι, καὶ τῶν πνευματικῶν ἐκ μέρους ἀντέχωνται· πνευματικὸν δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ ἡ περιτομὴ σφραγὶς οὖσα θεία, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, πᾶσα θεοφιλὴς πρᾶξις. Διὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν σαββάτῳ θεραπεύων τοὺς κάμνοντας, τὸν τοῦ σαββάτου νόμον οὐκ ἔλυεν.

Ἐκ λίθων τμητῶν μὴ κατασκευάζεσθαι θυσιαστήριον προστάξας, ὅτι μεμίανται διὰ τὸ ἐγχειρίδιον, πῶς ἐγχειριδίῳ καὶ τὰς ἱερουργίας, καὶ τὴν περιτομὴν τελεσιουργεῖσθαι νενομοθέτηκεν;

Ὥσπερ ἀνωτέρω βέβηλον ἐκάλεσε τὸ ποικιλόχροον ἰδιωτικὸν ὕφασμα, οὐ παρὰ τὴν τῶν χρωμάτων φύσιν, ἀλλ' ἀποτρέπων, ὡς εἴρηται, τὴν πολυτέλειαν διὰ τῆς τοιαύτης προσηγορίας, οὕτω κἀνταῦθα μιαροὺς εἴρηκε τοὺς τμητοὺς λίθους, οὐ περὶ τὴν τοῦ τεμόντος αὐτοὺς ἐγχειριδίου φύσιν· καὶ γὰρ ἐγχειριδίοις ἐχρῶντο καὶ οἱ τὰ ξύλα τῆς σκηνῆς τεκταινόμενοι, καὶ οἱ τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χαλκὸν ἐργαζόμενοι· ἀλλ' ἕτερον διὰ τούτου κατασκευάζων. Ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλον ἔτη τεσσαράκοντα διατρίβειν ἐν τῇ ἐρήμῳ, συνεχῶς ἀπαίροντες καὶ τοὺς τόπους ἀμείβοντες, ἀπαγορεύει οἰκοδομεῖν ἐκ λίθων τμητῶν θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἀπειληφότων, ὕστερον ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις τούτοις οἱ πλησιόχωροι τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελέσωσι. Τὸ μὲν γὰρ ἐξ αὐτοφυῶν λίθων, ἢ γῆς κατασκευαζόμενον εὐδιάλυτον, τὸ δ' ἐκ λίθων τμητῶν οἰκοδομούμενον, μονιμώτερον.[1]

Τὸν μὲν ἁπτόμενον νεκροῦ τινος ἀκάθαρτον ἡγεῖτο· καθαίρεσθαι δὴ τοῦτον ἐβούλετο δι' αἵματος, ἢ σποδοῦ θύματος, ὃ πρῶτος ὁ καθαίρων ἱερεὺς ἐνέκρου καὶ ἥπτετο. Καὶ ταῦτα μυστικὰ καὶ συμβολικά· τὸ μὲν νεκρὸν σῶμα, τῆς νεκρᾶς ἁμαρτίας τῆς δυσώδους τε καὶ σαπρᾶς. Προσώζεσαν γάρ, φησι, καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου· ἧς ὁ ἁπτόμενος, ἀκάθαρτος πάντως· τὸ δὲ τοῦ θύματος αἷμα, τοῦ θείου αἵματος, ὃ τοὺς πίστει χριομένους πάσης ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει· καὶ ἡ σποδὸς δὲ τῆς δαμάλεως, αὖθις τύπος ἦν τῆς δεσποτικῆς σαρκός. Γῆ μὲν γὰρ ἡ σποδὸς κατακεκαυμένη· γήϊνος δὲ καὶ αὕτη· καταπεφλεγμένη τῷ πυρὶ τῆς θεότητος ἐξ αὐτῆς ἑνώσεως δαπανήσαντι πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, νοτίδα τῆς ἁμαρτίας· καὶ ὥσπερ ἡ δάμαλις ἀδάμαστος ζυγῷ, οὕτω καὶ αὕτη ἀδάμαστος ζυγῷ ἁμαρτίας.

Τὸν μὲν ἀρτιγενεῖ λέπρᾳ τὸ σῶμα στιζόμενον, καὶ μήπω διαφθαρέντα πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν, ἀκάθαρτον καὶ μιαρὸν ἀποφαίνει· τὸν δὲ καθ' ὅλου τοῦ σώματος λελεπρωμένον, καὶ βδελυκτὸν ἤδη γεγενημένον, καθαρὸν λέγει καὶ τῆς συναγωγῆς ἄξιον.

Φιλανθρωπίας[2] μεστὸς καὶ οὗτος νόμος Τὸν μὲν γὰρ ἐκ μέρους λεπρὸν ἀποκρίνει τῶν ἄλλων, ὡς ἐλπίδα καθάρσεως ἔχοντα, καὶ ταύτῃ παρηγορούμενον, τὸν δὲ ὁλόλεπρον ἤδη γενόμενον κελεύει λοιπὸν ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀπηλπικότα τέλεον, ἐν τούτῳ παραμυθούμενος αὐτὸν, ἵνα μὴ περὶ πάντα τὸν βίον κεχωρισμένος, διπλὴν ἔχῃ τιμωρίαν, τήν τε τῆς λέπρας, καὶ τὴν τοῦ χωρισμοῦ· καθαρὸν δὲ τὸν τοιοῦτον κέκληκεν, οὐχ ὡς ὑγιὲς ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς μηκέτι τοὺς ἁπτομένους αὐτοῦ μιαίνοντα κατὰ τὸν νόμον. Ἐπεὶ δὲ σύμβολον ἁμαρτίας ἡ λέπρα, δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἐκ μέρους ἡμαρτηκότα, καὶ προσδοκίαν καθάρσεως ἔχοντα, προσῆκον ἀφορίζειν· τὸν δὲ διὰ τὴν καθόλου λέπραν τῆς ψυχῆς ἀπογνόντα, τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας τέλεον, προσίεσθαι καὶ περιέπειν, καὶ οὕτω τὴν ἐκ τῆς ἀπογνώσεως ἀθυμίαν ἐξορίζειν τῆς διανοίας αὐτοῦ.

Οὐκ ἐξῆν τινι τῶν ἁπάντων περὶ τὴν σκηνὴν πρότερον, καὶ τὸν ναὸν ὕστερον ἀλλαχοῦ που θυσιάζειν. Πῶς οὖν ὁ μὲν Σαμουὴλ τὴν σκηνὴν λιπὼν ἐπήξατο θυσιαστήριον· ὁ δὲ Ἡλίας τὸν ναὸν ἀφεὶς βωμὸν ἀνήγειρε;

Τοῦ λαοῦ τὸ πρόχειρον εἰς εἰδωλομανίαν ἐπιστάμενος ὁ Θεὸς, ἐνὶ τόπῳ τὴν θείαν περιώρισε λατρείαν· τοῖς μέν τοι θείοις ἀνδράσι, καὶ τὸν τοῦ νόμου σκοπὸν εἰδόσιν, ἅπας τόπος εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν ἀνεῖτο. Ἔνθέν τοι καὶ προσηκάμενος ὁ Θεὸς τὰς τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν θυσίας, οὐ μόνον ἀνεγκλήτους αὐτοὺς ἀπέδειξεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἐθαυμάστωσε, καὶ ἐδόξασε. Καὶ ἄλλως δὲ προετύπωσαν οὗτοι τὴν ἐσομένην ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας τοῦ Θεοῦ, τῶν χριστιανῶν λατρείαν.

Ἡ τῆς ὄνου σιαγὼν τριπλὴν ἔσχεν ἀκαθαρσίαν, ὡς ὄνου μέρος, ὡς ὀστοῦν νεκροῦ, ὡς ὄργανον φόνου. Πῶς οὖν Ναζιραίῳ τῷ Σαμψὼν ὄντι, καὶ νόμων φύλακι, καθαρὸν παρέσχεν ὕδωρ διψήσαντι; Ἐπήγασε μὲν ὕδωρ, ὡς ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐπέταξε· καθαρὸν δὲ τοῦτο ἦν, ὡς θεόσδοτον, καὶ θαυμασιόρρυτον. Διὸ καὶ μηδὲν διστάσας ἀπαρατηρήτως ἔπιεν, οὐ πρὸς τὴν βλύσασαν σιαγόνα βλέψας, ἀλλὰ πρὸς τὸν βλύσαι κελεύσαντα Θεὸν, τὸν καθαίροντα τοὺς ἀκαθάρτους, καὶ διδοῦντα προχέειν καθαρὰ, καὶ πότιμα λόγων νάματα· πᾶν γὰρ ὃ δίδωσιν ὁ Θεὸς, καθαρὸν καὶ ἅγιον.

Σαμουὴλ μὲν χερσὶν ἱεραῖς τὸν Ἄγαγ ἀπέσφαξε, καὶ πρὸ αὐτοῦ Φινεὲς τὸν Ἰσραηλίτην τῇ Μαδιανίτιδι συνδιαδορατίσας, ἔπαθλον τοῦ διπλοῦ φόνου τὴν αἰώνιον ἱερωσύνην ἠνέγκατο, καὶ πρὸ τούτου πάλιν ἐπὶ τῆς μοσχοποιΐας οἱ Λευῖται τρισχιλίους συγγενεῖς ἑαυτῶν ἀποκτείναντες, ηὐλογήθησαν· ὁ δὲ βασιλεὺς Δαβὶδ ἀνάγκην ἔχων πολέμοις ὁμι-

λεῖν

(1) Quid simile huic Capiti pertractatur ab eodem Theodoreto cit. edit. Tom. I. pag. 99. Quaest. XLIV. in Exodum.

(2) Ita incipit eiusdem Theodoreti Quaestio XVI. in Exodum loc. cit. p. 126. sed reliqua non conveniunt.

λεῖν, καὶ τὰς χεῖρας αἱμάττειν, ἐκωλύθη διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀναστῆσαι ναόν.

Σαμουὴλ μὲν, καὶ Φινεὲς, καὶ οἱ Λευῖται τὰς ἑαυτῶν χεῖρας τῷ Θεῷ χρήσαντες, τῆς δικαίας ὀργῆς αὐτοῦ γεγόνασιν ὑπηρέται, καὶ τῷ μὲν ἁπλῶς λογιζομένῳ φόνον δεδρακέναι δοκοῦσι· τῷ δὲ συνετώτερον στοχαζομένῳ, σωτηρίαν μάλιστα πάνδημον στήσαντες, οὕτω τὴν θείαν ὀργὴν, καὶ τὸν κατὰ τοῦ λαοῦ φερόμενον ὄλεθρον ἀποστρέψαντες, καὶ δείξαντες, ὡς ἔστί ποτε, καὶ φόνος ἐπαινετὸς, καὶ κόλασις ἐλέους τιμιωτέρα. Δαβὶδ δὲ τὸν μέγαν ἀνέστειλεν ὁ Θεὸς, προθυμούμενον οἰκοδομῆσαι τὸν εἰρημένον ναὸν, μάλιστα μὲν εἰς ἀνατολὴν τῶν τοὺς φόνους ἐργαζομένων· ἔπειτα δὲ, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ σάρκα τεχθησόμενον υἱὸν αὐτοῦ καὶ βασιλέα Χριστὸν, ὃς ἔμελλεν ἀναστῆσαι ναὸν ἑαυτῷ περιβόητον ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· οὐ σὺ γὰρ, φησιν, οἰκοδομήσεις μοι οἶκον ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐναντίον μου, ἀλλ' ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι· οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ οὗτος οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα. Ὅτι δὲ ταῦτα τὸν ἐκ Δαβὶδ ἐνανθρωπήσαντα υἱὸν αὐτοῦ προεμήνυε, μάρτυς ὁ θεῖος ἀπόστολος λέγων· Τίνι δέ ποτε τῶν ἀγγέλων εἶπεν, υἱός μου εἶ σὺ, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ ἀπὸ τῶν ἐφεξῆς δὲ τοῦτο γνώριμον· οὐχ ἥκιστα δὲ, καὶ ἀπὸ τοῦ, τὸν Δαβὶδ ὕστερον ἐν τῇ ἅλωνι Ὀρνᾶ τοῦ Ἰεβουσαίου στῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ προσαγαγεῖν ἐπ' αὐτοῦ θυσίαν εὐπρόσδεκτον, ἐξιλεωθέντος οὕτω τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ θραῦσιν ἐπισχόντος. Ὁ μέν τοι Σαοὺλ φιλανθρωπευσάμενος περὶ τὸν ἑαλωκότα βασιλέα τῶν Ἀμαληκιτῶν Ἄγαγ, ἐξέπεσε τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας, οὐχ ὡς ἁπλῶς φιλανθρωπευσάμενος, ἀλλ' ὡς παρακούσας τοῦ θείου προστάγματος, καὶ ζωογονήσας, ὃν ὁ Θεὸς ἐκέλευσε θανατῶσαι· μὴ συνιδὼν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη φιλανθρωπία πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὡς μία σταγὼν πρὸς ὅλην τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι τοῦ Θεοῦ κελεύοντος, ἕπεσθαι χρὴ μόνον, μηδὲν πολυπραγμονοῦντας. Αὐτὸς γὰρ πάντα σὺν λόγῳ πράττων, οἶδε τὸν λόγον ἑκάστου πράγματος. Διὸ καὶ ὁ προφήτης εἴρηκε πρὸς αὐτὸν· Ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος, τοῦ μὴ εἶναι σε βασιλέα ἐν Ἰσραήλ· Ἐντεῦθεν ἐπιλυθήσεταί σοι, καὶ τὸ κατὰ τὸν Ἀχαὰβ, ὃς περιποιησάμενος τὸν υἱὸν Ἄδερ βασιλέα Συρίας, μισθὸν φιλανθρωπίας ὁμοίως ἐκομίσατο τὴν ἔκπτωσιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς.

Τὰ μὲν Ἐλισσαίου ὀστᾶ νόμῳ νεκρῶν ἐδόκουν ἀκάθαρτα· καθαρὰν δὲ τοῖς πεπλησιακόσι νεκροῖς ζωὴν ἐχαρίζοντο.

Ἀκάθαρτα μὴν ἐδόκουν, ὡς ὀστᾶ νεκροῦ, διὰ τὸν νόμον τῶν νεκρῶν, ζωὴν δὲ τοῖς ψαύσασι νεκροῖς παρέσχον, ὡς ὀστᾶ ἁγίου. Εἰ γὰρ καὶ νεκροῦ ταῦτα ἦν, ἀλλὰ καὶ ἁγίου, καὶ οὕτω σοι περὶ τούτων καὶ τῶν τοιούτων διαιροῦντι, οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσεται. Videndum an revera hae contra Iudaeos quaestiones, ac solutiones, sint Opusculum illud Theodoreti deperditum adversus Iudaeos, cuius meminit Ep. CXIII. CXVI. & CXLV. Vide Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis Tom. I. edit. Francof. A. MDCCXXII. ubi agit de eius Operibus, quorum sola memoria superest, qui Cap. XI. §. IV. p. 1125. haec addit: *Scio non nemini visum, Demonstrationem adversus Iudaeos, quae inter Basilii Seleuciensis Sermones legitur, hoc ipsum esse Opus, quod Theodoretus se contra Iudaeos composuisse tradit*. Nos tamen ex utriusque inita collatione falsum id esse deprehendimus.

XI. pag. 144. *b.* Sequuntur haec alia fortasse eiusdem Theodoreti, titulo cynnabari scripto: Ἀναγωγαὶ σύντομοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ νόμου λάμψαντας. *Breves institutiones anagogicae in sanctos viros qui ante legem claruerunt*. Εἰς τὸν Ἄβελ. Ὁ ὀρθῶς, καὶ εἰλικρινῶς ἐστεατωμένα ταῖς ἀρεταῖς προσφέρει τῷ Θεῷ τὰ τῆς ψυχῆς κατὰ θεωρίαν κινήματα, γέγονεν Ἄβελ, ἔχων τὸν Θεὸν ἐπιβλέποντα ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἐνώς. Ὁ εἰς Θεὸν ἐλπίζων καὶ τοῦτον εὐτόνως ἐπικαλούμενος εἰς βοήθειαν, καὶ ὡς Θεῷ φίλον πολιτευόμενος γέγονεν ἄλλος Ἐνώς.

Εἰς τὸν Ἐνώχ. Ὁ διὰ πράξεως εὐαρεστήσας Θεῷ, καὶ διὰ θεωρίαν πρὸς τὴν τῶν νοητῶν χώραν μεταθεὶς τὸν νοῦν, ἄλλος ἐστὶν Ἐνὼχ, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀνελεῖν βουλομένων εὑρισκόμενος.

Εἰς τὸν Νῶε. Ὁ κατασκευάσας τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν, πανταχόθεν ἠσφαλισμένην τῷ θείῳ φόβῳ, καὶ ὑπεράνω τῶν παθῶν φερόμενος, ἄλλος ἐστὶ Νῶε, φεύγων τὴν μέλλουσαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ὁ καθάπερ γῆν, καὶ συγγένειαν, καὶ οἶκον πατρικὸν καταλιπὼν τὴν πρὸς σάρκα σχέσιν, καὶ τὴν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, καὶ τὴν πρὸς τὸν κόσμον, καὶ οὕτω πρὸς τὴν γῆν τῆς γνώσεως ἀφικόμενος, καὶ μυστικῶς διοδεύσας αὐτὴν εἰς μῆκος, καὶ πλάτος, ἧς μῆκος μὲν, ἡ ἐγχωροῦσα περὶ Θεοῦ γνῶσις· πλάτος δὲ, ἡ περὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμῶν καὶ ἀγῶνος, προτιμήσας τὸν Θεὸν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, ἄλλος γέγονεν Ἀβραάμ.

Εἰς τὸν Ἰσαάκ. Ὁ ἀμετάβατον ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἔχων τὴν ἕξιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως, ἄλλος ἐστὶν Ἰσαάκ. Μόνος γὰρ Ἰσαὰκ ἀναγέγραπται μὴ μεταβὰς ἀπὸ τῆς γε τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰακὼβ μεταβάντων.

Εἰς τὸν Ἰακώβ. Ὁ τῆς ὑλικῆς δασύτητος καθαρὸς, καὶ διὰ τοῦτο λεῖος, καὶ τῇ τῶν ἐριφείων δερμάτων ἐπιθέσει. Λέγω δὴ τῇ περὶ τὴν σάρκα τραχύτητι τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, τὴν κατὰ τοῦ φρονήματος τῆς σαρκὸς περὶ Θεοῦ κομισάμενος δυναστείαν, καὶ φόβῳ τῆς τῶν παθῶν ἐπαναστάσεως μεταβὰς εἰς χαρὰν τὴν φυσικήν φημι θεωρίαν. Ἰακὼβ ἐστι νέος, λαβὼν ὡς μὲν δύο γυναῖκας ἀδελφὰς ἀλλήλων, τὴν ἕξιν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἕξιν τῆς γνώσεως· ὡς δὲ δύο τούτων παιδίσκας τὰς τούτων ἐνεργείας, ἀφ' ὧν ἁπασῶν υἱοὺς γεννᾷ τοὺς διαφόρους περὶ τῶν ὄντων λόγους.

XII. p. 145. Item haec alia, rubricato titulo praefixo: Ἀναγωγὴ τῶν κατὰ τὸν νομικὸν ἀρχιερέα. *Institutio moralis de iis, quae ad summum Sacerdotem pertinent*. Ὁ πνευματικὸς νομοθέτης, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπογυμνῶν τῶν σωματικῶν προκαλυμμάτων τὸν νόμον, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγων τὰ τῶν τύπων αἰνίγματα, πρῶτον μὲν οὐχ ἕνα μόνον εἰς ὁμιλίαν ἄγει Θεοῦ, ἀλλὰ παντὶ κατὰ τὸ ἴσον τὴν ἀξίαν ταύ-

ταύτην χαρίζεται, κοινὴν προθεὶς τοῖς βουλομένοις τῆς τοιαύτης ἱερωσύνης τὴν χάριν. Ἔπειτα δὲ οὐκ ἀλλοτρίῳ κόσμῳ τῶν ἐκ βαφῆς τινος, καὶ ὑφαντικῆς περιεργίας ἐξευρημένων σοφίζεται τὸ τοῦ ἱερέως κάλλος, ἀλλ' οἰκεῖον αὐτῷ καὶ συμφυῆ περικάλλει τὸν κόσμον. Ἀντὶ γὰρ τῆς ποικίλης ἁλουργίδος, ταῖς τῶν ἀρετῶν χάρισι περιανθίζει τὸ στῆθος, οὐ γηΐνῳ χρυσῷ, ἀλλ' ἀκαράτῳ, καὶ καθαρᾷ συνειδήσει τὸ τῆς καρδίας ἐξωραΐζων κάλλος· ἐναρμόζει δὲ τῇ μίτρᾳ ταύτῃ. Καθάπερ τινὰς αὐγὰς πολυτελῶν λίθων, τὰς τῶν ἁγίων ἐντολῶν λαμπηδόνας, περισκελίσι δὲ κατασφαλίζεται τὸ μετὰ τὴν κοιλίαν μέρος, ἤτοι τῷ τῆς σωφροσύνης περιβόλῳ· ἀπαρτήσας δὲ τῶν κρασπέδων τοῦ βίου, τοὺς νοητοὺς ῥοΐσκους, καὶ τὰ ἄνθη, καὶ τοὺς κώδωνας. Ταῦτα δέ εἰσι τὰ πρόδηλα τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας· ὡς ἂν ἐπίσημος ἡ κατὰ τὴν ζωὴν ταύτην πορεία γένοιτο· ἀντὶ μὲν τῶν κωδώνων τὸν εὔηχον τῆς πίστεως λόγον· ἀντὶ δὲ τῶν ἀνθέων, τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης τερπνότητος· ἀντὶ δὲ τῶν ῥοΐσκων, τὴν προσδοκίαν τῆς ἀποκειμένης τῶν ἀγαθῶν ἑτοιμασίας, τῷ συμπτικωτέρῳ βίῳ κεκαλυμμένην, οὕτω παράγει ἐπὶ τὸ τοῦ ἱεροῦ ἐνδότατον, τὸ κρυπτὸν ταμεῖον τῆς διανοίας, τὸ ἄδυτον τῇ κακίᾳ, καὶ ἀνεπίβατον τοῖς πονηροῖς λογισμοῖς. Κοσμεῖ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν οὐ πετάλῳ χρυσῷ γραμμάτων τύπον ἐνσημηνάμενος, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐντυπῶν τῷ ἡγεμονικῷ λογισμῷ. Μύρον δὲ κατασκευάζει τῆς κόμης, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς ἔνδοθεν μυρεψούμενον· θῦμα δὲ καὶ ἱερεῖον αὐτὸν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ προσάγειν παρασκευάζει, διὰ τῆς μυστικῆς ἱερουργίας, τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς νεκροῦντα τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος.

XIII. pag. ead. Τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ θείᾳ γραφῇ ζητουμένων λύσεις ἐπενεχθεῖσαι παρὰ Θεοδωρίτου τοῦ ἐπισκόπου Κύρου, καὶ λοιπῶν πατέρων. *Solutiones Quaestionum de antiqua & divina Scriptura, expositae a Theodoreto Episcopo Cyri, & ab aliis Patribus.* Ac primo quidem ex Geneseos Libro inc. Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεύς; Μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα, κ. λ. Def. ἐγὼ ὁ Θεὸς, οὐ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Exstant omnes in cit. Theodoreti edit. Tom. I. a pag. 3. ad pag. 77. ubi tamen desiderantur pauca quaedam, quae in Codice nostro ultimam Quaestionem excipiunt. Ea vero sunt eiusmodi: Ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρείσαι τὰ ἥπατά μου. Ἐπὶ τῇ συναγωγῇ αὐτῶν μὴ πλησιάσαι, μὴ ἐπιστηριχθείη ἡ ἐπιθυμία μου. Ἐκ τοῦ ἥπατος γὰρ λέγουσιν ὁρμᾶσθαι τὸ ἐπιθυμητικὸν, ἤτοι, ἐπὶ τῇ συγκινήσει αὐτῶν τῇ κατὰ τῶν Σικιμιτῶν οὐκ ἀνεπαύθη, οὐκ εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου.

Ὥσπερ ὁ Ἰσαὰκ εὐλόγησε τὸν Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τινὰς τῶν ζώων, διατί μὴ καὶ ὁ Ἀβραὰμ εὐλόγησε τὸν Ἰσαάκ; ἴσως διότι προσαχθεὶς ἱερεῖον Θεῷ, γέγονεν ἐντεῦθεν εὐλογημένος; περὶ οὗ καὶ ἐρρήθη τὸ, ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.

XIV. pag. 175. *b.* Τῆς Ἐξόδου. *Exodi*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὥς τινες νενοήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τεθεῖκεν. Def. δεύτερον γὰρ ἦν ἔτος μετὰ τὴν τῆς δουλείας ἀπαλλαγήν. In hisce verbis desinit citata editio p. 114. in Codice vero alia pauca sequuntur, nimirum: Καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος, μετὰ εὐχαριστίας, ἢ μετὰ ἀξιώσεως, καὶ δεήσεως.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν δώσουσι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ. Ἐπίσκεψιν λέγει, τὴν ἐκ Θεοῦ μάστιγα· ἐπισκέψομαι γάρ, φησιν, ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Χρὴ τοίνυν τὸν ἐκφεύγοντα τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, διδόναι αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας δῶρα.

XV. pag. 188. *b.* Λευϊτικόν. *Leviticum*. Inc. Τίνος ἕνεκεν τὰς θυσίας προστέταξεν ὁ Θεὸς προσφέρεσθαι; Πολλαχοῦ μὲν ἡμῖν εἴρηται. Def. τὰ μέντοι ἀνατεθειμένα τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτροῦσθαι. Ibid. p. 114.

XVI. pag. 197. *b.* Τῶν Ἀριθμῶν. *Numerorum*. Inc. Διατί προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τὸν λαόν; Ἵνα τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. Def. κατὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ βασιλεὺς ὁ Χριστός. Ibid. p. 141. Adnotare hoc loco volumus initium Codicis XIX. huius Plutei, qui inter alia, Theodoreti Quaestiones in Octateuchum continet, & quidem initio mutilas, fieri a verbis: Ἐπειδὴ πᾶσαν τοῦ Λευὶ τὴν φυλὴν, κ. λ. quae sunt prima solutionis ad Quaestionem Numerorum, quae inscribitur: Τίνος ἕνεκα προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τοῦ λαοῦ τὰ πρωτότοκα; quaeque in hoc Codice incidit in p. 198. in edit. vero cit. p. 142.

XVII. pag. 206. *b* Δευτερονόμιον. *Deuteronomium*. Inc. Διατί τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ νομοθέτου Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Def. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ibid. p. 166.

XVIII. pag. 216. Κεφάλαια εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ. *Capita in Iesum Nave*. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωϋσῆ δούλου κυρίου, εἶπε κύριος. Def. ὀκτωκαιδεκαετεῖ χρόνῳ περιώρισε τὴν δουλείαν. Ibid. p. 194.

XIX. pag. 220. *b.* Τῶν Κριτῶν. *Iudicum*. Inc. Διατί Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμασαι; Ὥσπερ τῶν Βασιλειῶν ἡ βίβλος πολλὰ μὲν ἔχει καὶ διάφορα διηγήματα. Def. καὶ τὴν ἁρπαγὴν ἐπενόησαν. Ibid. p. 208.

XX. pag. 226. Τῆς Ῥούθ. *Ruth*. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν, κ. λ. Def. κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν τῆς οἰκουμένης σωτηρίαν. Ibid. p. 224.

XXI. p. 227. *b.* Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. *Libri primi Regnorum*. Praecedit Quaestionibus in hunc Librum Prologus, cuius initium: Ἐπειδὴ τῆς θείας χάριτος, κ. λ. Finis: παραλειφθέντα διδάσκουσαν. Incipit prima Quaestio: Ὁ Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἢ Λευΐτης; Τριῶν ὁ Λευὶ γεγένηται παίδων πατήρ. Def. ἀλλὰ μίαν τὰς β' πεποίηκεν. Ibid. p. 229.

XXII. p. 238. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. *Secundi Libri Regnorum*. Inc. Τινὲς ἐπιμέμφονται τῷ Δαβὶδ, ὡς πεφονευκότι τὸν μεμηνυκότα τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ. Θαυμάζειν, ἀλλ' οὐ ψέγειν. Def. ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Ibid. p. 263. ubi tamen post decem alios versus desinit ultimae Quaestionis solutio.

XXIII. pag. 250. *b.* Τῆς τρίτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν. *Tertii Libri Regnorum*. Inc. Τινὲς ὑπο-

ὑπολαμβάνουσιν, ἀλγῆσαι τὸν Νάθαν, ὡς μὴ κληθέντα εἰς τὸ συσσίτιον, καὶ τούτου χάριν παρασκευάσαι τὴν Βερσαβεὲ τὰ γεγενημένα μηνῦσαι τῷ βασιλεῖ. Ἀνοήτως ἄγαν τήνδε τὴν ὑποψίαν ἐσχήκασιν. Des. τοῦτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. Ibid. p. 296.

XXIV. pag. 263. Τῆς τετάρτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν. *Quarti Libri Regnorum*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαάβ. Des. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἠξίωσεν. Ibid. p. 335.

XXV. pag. 271. *b*. Τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Primi Paralipomenon*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων. Des. βίβλους εἶχον συγγεγραμμένας. Ibid. pag. 362.

XXVI. p. 275. *b*. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In secundum Parolipomenon*. Inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει. Des. καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ibid. p. 372. sed in nostro Codice deest folium in fine, ut bene heic adnotavit docta quaedam manus, quae nos remittit ad Cod. XIX. huius Plutei, de quo supra.

XXVII. p. 283. Sequuntur S. Cyrilli, & aliorum, ut nos comperimus, Collectanea in Pentateuchum, acephala, quoniam auctorum nomina cum prima exciderunt charta, & primo quidem in Genesim. Inc. φαινομένοις σχήμασι λόγοι τῶν γεγονότων; quae verba pertinent ad primum Caput Expositionum in Genesim, & incidunt in Tom. VI. Operum Cyrilli Paris. MDCXXXVIII. pag. 1. Des. ἐπισκιαζούσης τὴν λαμπρότητα τῆς θεωρίας τῶν νοημάτων.

XXVIII. p. 291. *b*. Τοῦ Λευϊτικοῦ. *Ex Levitico*. Post titulum: Περὶ θυσιῶν, *De Sacrificiis*, inc. Οὐχ ἥδεται ζωοθυσίαις ὁ Θεός. Des. τὴν ἀκρίβειαν παραλύων. Ibid. p. 26.

XXIX. p. 292. *b*. Τῆς βίβλου τῶν Ἀριθμῶν. *Ex Libro Numerorum*. Brevissimum praeit argumentum, cuius initium: Ἐκελεύσθησαν Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς παράταξιν καὶ πόλεμον ἐπισκέψασθαι. Incipit Expositio: Πᾶς γὰρ ὑπερβὰς τὴν παιδικὴν ἀσθένειαν, κ. λ. Des. τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὄκνον εἰσδεδεγμένοι. Ibid. p. 30.

XXX. p. 295. *b*. Τῆς βίβλου τοῦ Δευτερονομίου, *Ex Libro Deuteronomii*. Argumentum item brevissimum inc. Ἐκέλευσεν ὁ νόμος Ἑβραίους μὲν παῖδας, καὶ παιδίσκας. Commentarius vero: Παντὶ πρακτικῷ παιδὸς ὁμοφύλου, καὶ παιδίσκης δίκην, κ. λ. Des. μεταλαμβάνομεν οἱ πιστοὶ χρησίμως τοῦ καρποῦ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Ibid. pag. 38.

XXXI. pag. 299. *b*. Ἐκ τῆς βίβλου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. *Ex Libro Iesus Nave*. Inc. Γαβαὼ μέν ἐστιν ὁ ὑψηλὸς νοῦς· φάραγξ δὲ, ἡ τῷ θανάτῳ ταπεινωθεῖσα σάρξ. Des. λέγω δὴ τὴν δεκτικὴν τῶν θείων μυστηρίων γνῶσιν. Ibid. p. 48.

XXXII. p. 300. Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Σαοὺλ καὶ Δαβίδ. *Ex primo Libro Regnorum. De Saule, & Davide*. Inc. Ὁ παλαιὸς νόμος κατὰ μόνον τὸ γράμμα λαμβανόμενος. Des. ὡς δή τινα Θεὸν, ἐπερωτᾷν ἀνεχόμενος. Ibid. p. 49.

XXXIII. p. ead. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Δαβὶδ καὶ Ἀβεσσαλώμ. *Ex secundo Libro Regnorum. De Davide, & Absalone*. Inc. Δαβὶδ μὲν ὁ πρακτικὸς νοῦς, Ἀβεσσαλὼμ δὲ ἡ οἴησις. Des. καὶ ἀποκαταλλάττων ἡμᾶς. Ibid. p. 50.

XXXIV. p. 302. *b*. Τῆς τρίτης τῶν Βασιλειῶν. Εἰς τὸν Ἠλίαν, καὶ εἰς τὴν Σαραφθίαν. *Ex tertio Regnorum. De Elia, & Sarephthana vidua*. Inc. Πᾶσα ψυχὴ χηρεύουσα ἀρετῆς καὶ γνώσεως. Des. ἐν τῇ ἕξει τῶν ἀρετῶν. Ibid. p. 56.

XXXV. pag. 303. Τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ τοῦ κατὰ τὸν Ἐλισσαῖον, καὶ δίφρου. *Ex quarto Libro Regnorum. De Elissaeo, & eius curru*. Inc. Τὸ ὑπερῷον, καὶ ὁ δίφρος. Des. τὴν δὲ τῶν ἀρετῶν ζωὴν ὑποδέχεται. Ibid. p. 56.

XXXVI. p. 304. Τῆς δευτέρας τῶν Παραλειπομένων. Περὶ Ὀζίου. *Ex Libro secundo Paralipomenon. De Ozia*. Inc. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας πύργους ἐν Ἱερουσαλήμ. Des. τουτέστι καὶ τὰς ἄνω δυνάμεις τῇ ὑπεροχῇ τῆς ὑπερβολῆς. Ibid. a p. 57. ad 70.

XXXVII. pag. 309. Ἐκ τῆς βίβλου Ἔσδρα. Περὶ Ζοροβάβελ. *Ex Libro Esdrae. De Zorobabele*. Argumentum brevissimum inc. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος. Inc. interpretatio: Ὁ Ζοροβάβελ σπορὰ συγχύσεως, κ. λ. Des. οἱ τῶν προειρημένων τεσσάρων παθῶν προεστηκότες. Ibid. p. 70. Post haec verba, sex circiter versuum spatio interiecto, Graeculi cuiusdam adnectitur notula de quibusdam populorum Magistratibus, quae ita se habet: Ὅτι παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἐδίκαζον οἱ Ἔφοροι· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις τὰ τέλη·[1] παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιάταις οἱ Ἑλανοδίκαι· παρὰ δ' Αἰγυπτίοις οἱ Φυλοβασιλεῖς· παρὰ δ' ἄλλοις ἔθνεσιν αἱ Κανηφόροι, ἢ αἱ ἱέρειαι· παρὰ δ' Ἑβραίοις οἱ καλούμενοι Κριταὶ πρότερον, εἶθ' ὕστερον οἱ Βασιλεῖς, ὧν ἀρχὴ μὲν ἦν ὁ Σαὺλ, τελευτὴ δὲ ὁ Σεδεκίας.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. situ ac vetustate male habitus. Accessit etiam bibliopegi incuria, qui dum eius vulneribus mederi voluit, nova potius inflixit. Constat fol. 311.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ.

EVSEBIVS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

I. IN prima superiori pagina adscriptum est Διωδώρου (sic), quod fortasse nomen est possessoris. Tum primi Libri Capitum tabula rubris exarata litteris, quae una cum sequentibus omnibus ita cum iis, quae in Codice VI. huius Plutei continentur, conveniunt (modo illud excipias, quod in eo bibliopegi incuria contigisse supra adnotavimus pag. 103.) ut initio tantum, ac fine totius Operis adlato, quod instituti nostri ratio postulat satis superque fecisse videamur. Incipit igitur Liber I. Τὸν χριστιανισμὸν, ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδόσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας, κ. λ. Liber XV. & ultimus des. οὐχὶ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχομεν νόμῳ, ἀμήν. His sequens adiicitur subscriptio: Τέλος τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς. Ἐτελειώθη COD. IX.

ἐν

(1) Vid. Meurs. Lib. II. Miscellan. Laconic. Cap. IV.

ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνι ιβ'. ἔτει ςωνβ'.
Finis Evangelicae Praeparationis. Absolutum est mense Septembri, indictione XII. Anno 6852. (Christi MCCCXLIV.)

Ultimo tandem loco leguntur senarii versus, iidem quos in superioris Codicis recensione iam protulimus, quosque sequens claudit iambus:

Χειρῶν ἐμῶν πόνημα καθειργασμένον.
Manuum mearum opus absolutum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 329.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΝΟΠΛΙΑ.

EUTHYMII PANOPLIA DOGMATICA.

I. pag. 1. Initio in laudem operis senarii quidam versus praemittuntur, cum interlinearibus aliquot interpretationibus, rubro charactere exaratis, quos ex pessima scriptura erutos integra fide, una cum scholiis, prout iacent in Codice, in turbam damus, adiecta etiam e regione Latina litterali versione.

Εὐθυμίου μοναχῦ [1] τῦ Ζιγαβηνῦ
Πρόγραμμα βίβλυ τῆσδε τῆς τῶν δογμάτων.
Ἀλεξίου φρόντισμα [2], κ̀ γλυκὺς πόνος,
Ῥώμης [3] βασιλεύοντος εὐσεβῶς νέας,
Καὶ φαιδρὸν [4] ἐκλάμποντος ἀρετῶν σέλας· [5]
Κοινωφελὲς [6] σύνταγμα, πίστεως κράτος,
Στήλη θριαμβεύυσα τὺς νόθυς [7] λόγυς,
Ἄθροισις εὐσύνοπτος ὀρθοδοξίας,
Ἔλεγχος ἐντρέπων τε κ̀ καταισχύνων [8]
Τὺς τῆς ἀληθῦς πίστεως ἀποςάτας,
Θεῖον ταμεῖον [9] ὀργάνων τῶν ἐμμέτρων,
Ἅπερ καταςρέφυσι [10] τείχη δογμάτων
Θεωμισυμένων τε κ̀ λαοπλάνων,
Πηγὴ διαυγὴς [11] ἐνθέων διδαγμάτων,
Ποταμὸς αὐτόχρημα σεπτῶν δογμάτων,
Ἄρδην [12] κατακλύζων τε ϛ σύρων κάτω
Τῶν κακοδόξων τὰς βεβήλας [13] αἱρέσεις,
Φρικτὴ βελῶν φαρέτρα [14], δογματοκτόνων
Τῶν συλλογισμῶν πλεκτάνη κ̀ σφενδόνη,
Τοῖς τῦ Θεῦ φῶς, πῦρ δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις,
Σάλπιγξ καταπλήττυσα [15] τὺς ἐναντίυς,
Πανοπλία φράττυσα τὺς κεχρημένυς,
Παντευχία σφάττυσα τὺς θεηλάτυς.
Ἀλλ' ὦ μονὰς τρίφωτε, κ̀ τριὰς πάλιν,
Ἓν φῶς, ἀπαςράπτυσα τῆς θεαρχίας,
Τὸν ἥλιον [16] φύλαττε τῶν ἀνακτόρων,
Τὸν μηχανυργὸν [17] τῆς τοσαύτης ἰσχύος,
Ἔπειτα τήνδε τὴν σελήνην [18] τῦ κράτυς
Καλὴν βοηθὸν ἐκ Θεῦ συνημμένην,
Καὶ τὸν ποθεινὸν πορφύρας [19] ἑωσφόρον,
Κάλλιςον ἄνθος, δεσπότην ἡμῶν νέον,
Εἰρηνικὴν σύμπνοιαν ἐν βίῳ νέμων, [20]
Ζωήν τε μακρὰν ϛ κακῶν ἐλευθέραν,
Καὶ τὴν τελευτὴν [21] ἐμφρόνως τελυμένην,
Πανοικὶ σώζων, παγγενῆ ςέφων ἄνω [22]
Μαρμαρυγὴν ἄφθαρτον ἠμφιεσμένους.
Ὡς ηὐδόκησεν [23] ὁ κρατῶν ςεφηφόρος,
Ὡς ἐγγράφως ὥρισεν, ὡς ἔδειξέ μοι,
Σπεύσας [24] κατεσκεύασα τὴν Πανοπλίαν,
Ταῦτ' ὖν μαθόντες οἱ (sic) κριταὶ τῦ βιβλίυ
Στέργοιτε κ̀ βάλλοιτε ταῖς εὐφημίαις [25]
Τὸν ἀγχίνυν [26] τε κ̀ μέγαν βασιλέα·
Τύτῳ γὰρ ἡ σύμπασα ϛ μόνῳ χάρις.
Εἰ γὰρ προσήκει [27] τὴν ἀλήθειαν λέγειν,
Εὐμήχανον τὸ χρῆμα. [28] Πιπτέτω φθόνος.

(1) τὸ συγγρ... (2) μελέτη (3) τῆς Κωνςαντινυπόλεως (4) λαμπρὸν (5) φῶς (6) παντωφελὲς (7) τὺς μὴ γνησίυς (8) καταβάλλων (9) φυλακτήριον (10) καταβάλλυσι (11) καθαρὰ (12) ὁμοῦ παντελῶς (13) μαίσχρὰς (14) βελοθήκη. (15) ἐκφοβῦσα (16) τὸν βασιλέα (17) τὸν τεχνυργὸν (18) τὴν δέσποιναν (19) τὸν πορφυρογεννητ.. (20) δωρύμενος (21) .... ἀπαλλαγὴν (22) ἄνωθεν (23) ἠθέλησεν (24) σπυδάσας (25) τοῖς ἐπαίνοις (26) φρόνιμον (27) ἐνδέχεται (28) καλότεχνον τὸ πρᾶγμα

Euthymii monachi Zigabeni
Programma huius Libri Dogmatum.
Alexii inventum, & dulcis labor,
Roma qui pie regnat in nova,
Claraque splendet virtutum luce,
Utilissimum opus, fidei robur,
Columna triumphans de erroneis opinionibus,
Collectio brevis rectae fidei,
Animadversio terrificans & pudore confundens
A recta fide apostatas,
Divinum promptuarium ex instrumentis metricis,
Quae destruunt moenia dogmatum
Deo exosorum, populumque seducentium,
Fons pellucidus divinorum praeceptorum,
Flumen profecto sanctorum dogmatum,
Submergens funditus & praecipitans
Male sentientium profanas haereses,
Terribilis telorum pharetra, perimentium dogmata
Syllogismorum laqueus, ac funda,
His qui Dei sunt lumen, ignis autem extraneis,
Tuba inimicis terrorem incutiens,
Panoplia eos, qui hanc adhibuerint, sepiens,
Armatura mactans impios.
At tu, Unitas ter fulgens, rursusque Trinitas,
Una lux, summae divinitatis emittens fulgura,
Solem custodi Regum,
Artificem tanti tutaminis,
Et deinde hanc Lunam imperii
Pulchram adiutricem a Deo ei coniunctam,
Et amabilem purpurae Luciferum, (venem,
Pulcherrimum florem, Dominum nostrum iu-
Pacificam concordiam in vita ei tribuens,
Vitamque longam & a malis liberam,
Et finem sapienter perfectum,
Totam domum servans, omnes coronans desuper
Splendore immortali indutos.
Ut voluit Imperator diademate redimitus,
Ut scripto iussit ut mihi praecepit;
Festinans ego confeci hanc Panoplian.
Qui igitur haec legitis, iudices libri,
Amplectimini, & extollite laudibus
Sapientem magnumque Imperatorem;
Huic enim omnis & soli gratia.
Si enim licet vere loqui,
Artificiosum opus. Cadat invidia.

Sequitur eadem pagina post adlata Carmina initium Operis, quod in duos dividitur libros. Primus XI. alter XIII. Titulos complectitur. Titulorum primi Libri index est sequens:

Τῶν δύο βιβλίων τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας,

πλίας, τὸ πρῶτον. Τίτλοι τοῦ βιβλίου ια΄.

Προοίμιον κατὰ Ἐπικουρείων· ἔτι κατὰ τῶν αὐτῶν.

Κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄλλων· ἔτι κατὰ τῶν αὐτῶν.

Τίτλος α΄. Συλλογιστικὴ ἀπόδειξις, ὅτι εἷς ἐστι Θεὸς, καὶ ὅτι καὶ λόγον ἔχει ὁμοούσιον ἑαυτῷ, καὶ πνεῦμα ὁμοίως, ἅπερ εἰσὶν ὁ Υἱὸς, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

β΄. Περὶ Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος διακεκριμένη ἅμα ἑνωμένη θεολογία.

γ΄. Περὶ Θεοῦ, κοινῶς, ἤτοι περὶ θεότητος. Δῆλον δὲ, ὅτι ὁ Θεὸν εἰπὼν, ἢ θεότητα, ἢ τὸ θεῖον ἁπλῶς καὶ ἀπροσδιορίστως, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς θεότητος ἐνέφηνε τῇ μιᾷ τούτων προσηγορίᾳ.

δ΄ Περὶ τοῦ ἀκατάληπτον εἶναι τὴν θείαν φύσιν.

ε΄. Περὶ θεωνυμίας.

ς΄. Περὶ τῆς θείας δημιουργίας.

ζ΄. Περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

η΄. Κατὰ Ἑβραίων.

θ΄. Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρέως, καὶ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Πέρσου Μάνεντος, καὶ τῶν Μανιχαίων.

ι΄. Κατὰ Σαβελλίου.

ια΄. Κατὰ Ἀρειανῶν τε, καὶ Εὐνομιανῶν.

Prooemium inc. Καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα τοῦ μεγίστου καὶ θεοστέπτου κυβερνήτου βασιλέως ἡμῶν Ἀλεξίου. Des. ἐπεὶ δὲ ἀπεσκευασάμενος τὸ ἀλλότριον, φέρε καταρτίσωμεν τὸ ἡμέτερον. Primus Titulus pag. 2. *b.* inc. Τοῦ Νύσσης ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. Ὅταν πρός τινα τῶν ἑλληνιζόντων ἡ διάλεξις ᾖ, κ. λ. Vndecimus des. ἐν αὐτῷ γάρ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. Χριστὸς παρέσχε τοῖς ἐμοῖς πόνοις τέλος. Postea rubris characteribus haec subscripta sunt: Ἄνθρωπε τούτου λόγου τὸ πᾶν ἄκουε, τὸν Θεὸν φοβοῦ, τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαττε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ἄξει ὁ Θεὸς εἰς κρίσιν, ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἐάν τε ἀγαθὸν ᾖ, εἴτε πονηρόν.

II. p. 102. Sequitur Index Titulorum Libri secundi in hunc ferme modum:

Τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας τὸ δεύτερον. Τίτλος ιγ΄.

Τίτλος α΄. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Παράτιτλος κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ Πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. ιβ΄.

Τίτλος β΄. Κατὰ Ἀπολιναρίου. ιγ΄.

Τίτλος γ΄. Κατὰ Νεστοριανῶν. ιδ΄.

Τίτλος δ΄. Κατὰ τῶν λεγόντων μίαν φύσιν εἶναι τὸν Χριστὸν σύνθετον· εἰ γὰρ καὶ ὕστερον ἐπὶ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τῶν Μονοφυσιτῶν ἡ αἵρεσις ἤκμασεν, ἀλλ' ἦσαν τινὲς καὶ πρότερον οἱ τοῦ πονηροῦ τούτου δόγματος τὰ σπέρματα καταβάλλοντες. ιε΄.

Τίτλος ε΄. Κατὰ Ἀφθαρτοδοκητῶν τῶν ἀπὸ Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἁλικαρνασέως, καὶ Γαϊανοῦ τοῦ Ἀλεξανδρείας. ις΄.

Τίτλος ς΄. Κατὰ Θεοπασχιτῶν. ιζ΄.

Τίτλος ζ΄. Κατὰ Μονοθελητῶν, Σεργίου, Πύῤῥου, Παύλου, γεγονότων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι τῆς αὐτῶν συμμορίας, καὶ ταύτης δὲ τῆς αἱρέσεως· θεοστυγὴς Σέβηρος παρέσχε πάλαι τὰς ἀφορμάς. ιη΄.

Τίτλος η΄. Κατὰ Εἰκονομάχων. ιθ΄.

Τίτλος θ΄. Κατὰ Ἀρμενίων. κ΄.

Τίτλος ι΄. Κατὰ τῶν λεγομένων Παυλικιανῶν. κα΄.

Τίτλος ια΄. Κατὰ Μασσαλιανῶν. κβ΄.

Τίτλος ιβ΄. Κατὰ Βογομίλων. κγ΄.

Τίτλος ιγ΄. Κατὰ Σαρακηνῶν· οἳ καλοῦνται Ἰσμαηλῖται μὲν, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ καταγόμενοι· υἱὸς δὲ ἦν οὗτος Ἀβραὰμ, γεννηθεὶς αὐτῷ ἐξ Ἄγαρ τῆς παιδίσκης Σάῤῥας. Ἀγαρηνοὶ δὲ ἀπὸ Ἄγαρ τῆς μητρὸς Ἰσμαήλ. Σαρακηνοὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν Ἄγαρ εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἄγγελον, ὅτε ἀπελαθεῖσα παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς, ὥδευε κατὰ τὴν ἔρημον ἐπιφερομένη τὸν Ἰσμαήλ· ὅτι Σάῤῥα κενήν με ἀπέλυσεν, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν.

Παράτιτλος Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἁγίων ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Libri secundi Cap. I. adscripto primum titulo: Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, *De Spiritu Sancto*; tum sacri Scriptoris nomine, ac loco, ex quo huius primi Tituli explicatio exorditur: nempe, Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ, inc. Ὅταν λέγῃ ὁ κύριος ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ· Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα. Cap. XIII. Κατὰ Σαρακηνῶν, *Contra Saracenos*, des. τίς δὲ ὄνησις τῷ γένει τούτου πληθυνομένῳ, καὶ τῆς θείας εὐμενείας ἀποτυγχάνοντι, καὶ ἀλλοτριωμένῳ Θεοῦ. Sequitur Παράτιτλος Φωτίου, κ. λ. *Summa Tractatuum Photii*, κ. λ. cuius initium: Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Finis: τιμῇ καὶ ἐρασμιότητι τοῦ . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur.

Auctor vero huius operis Euthymius Zigabenus, sive, ut in aliis Codicibus, Zigadenus, monachus in Coenobio Deiparae τῆς περιβλέπτου Constantinopoli, ipsi Alexio Comneno,[1] A. C. MCXVIII. fatis erepto, adhuc superstes erat. De eo videnda Anna Comnena in Alexiade Lib. XV. & ex recentioribus Allatius Lib. II. Cap. X. §. V. de Consensu utriusque Ecclesiae, Caveus, Oudinus ll. cc. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 11. Tom. VII. p. 460. Hanc vero Panopliam adversus omnis generis haereticos, iussu eiusdem Alexii Comneni ex Patrum scriptis contexuit, & in plures divisit Titulos. Latine vertit Petrus Franc. Zinus Veronensis, Venet. MDLV. fol. Lugd. MDLVI. 8. Paris. MDLXXX. 8. & Tom. IX. Biblioth. Patrum Lugd. MDCLXXVII. Loca quaedam Graece produxit Petavius Theolog. Dogmat. Tom. I. multis in locis, Cotelerius in Notis ad Tom. I. Monument. Eccles. Graec. & Allatius adversus Hottingerum p. 417. Exstat Ms. in Bodleiana, Caesarea Vindobonensi, in Regia Parisiensi, & in Collegio Iesuitarum Parisiensi. Vid. plura apud Fabricium loc. cit. qui editionem huius operis Graecam Anni MDCCX. commemorat, Scriptorumque catalogum, e quibus compositum fuit, in medium profert.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. mutilus in fine. Constat foliis 181.

ΕΥΑΓ-

(1) Imperium ille administrare coepit A. MLXXXI. Vid. Bandurium Numism. Impp. Romanor. Paris. MDCCXVIII. Tom. II. p. 754. qui summam rerum, Alexii aetate, diu penes eius matrem fuisse tradit. Postquam ea in Monasterium Pantepoptae secessit, Imperator Irenae uxori se totum tradidit, quae quum Annae natu maximae filiae impensius faveret, Nicephorum Bryennium Imperatorem destinaverat; sed Alexio aegrotante, Ioannes eius filius, eo non invito, Imperium occupavit. Vivere desiit Alexius XVIII. Kal. Septembr. A. MCXVIII.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XI. CONtinet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quibus, excepto Ioannis Evangelio, praecedit Index Capitum, rubro charactere exaratus, quae deinde ad marginem cuiuscumque Evangelistae repetuntur.

I. pag. 1. Matthaeus dividitur in Capita LXVIII. quorum primum est: Περὶ τῶν μάγων. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τȣ̃ σώματος τȣ̃ κυρίȣ. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησȣ̃ Χριςοῦ. Des. ἕως τῆς συντελείας τȣ̃ αἰῶνος, ἀμήν.

II. pag. 73. Marcus habet Capita XLVIII. quorum primum: Περὶ τȣ̃ δαιμονιζόμενȣ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τȣ̃ σώματος τοῦ κυρίȣ. Inc. Ἀρχὴ τȣ̃ εὐαγγελίȣ Ἰησȣ̃ Χριςοῦ. Des. διὰ τῶν ἐπακολȣθȣ́ντων σημείων, ἀμήν.

III. pag. 120. Lucas Capitibus constat LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν. Des. καὶ εὐλογȣ̃ντες τὸν Θεὸν, ἀμήν.

Huic Evangelio rubris litteris subnotatus est annus scriptionis eius hisce verbis: Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δεκάπεντε τῆς Χριςȣ̃ ἀναλήψεως. *Sciendum, quod Evangelium secundum Lucam editum est anno XV. post Christi Adscensionem.* Hanc subscriptionem sequitur Epigramma in Lucam item cynnabari exaratum.

Λȣκᾶς ὁ Χριςȣ̃ φέρτατος μυςογράφος,
Τὸ θεῖον εὐαγγέλιον εὖ ἐσκεμμένως
Γράψας, βροτοῖς ὄπτασεν, ὡς μέγα κλέος.
Lucas Christi praestantissimus mysteriorum scriptor,
Divinum Evangelium qui bene, ac ponderate
Scripsit, ut magnum lumen, visus est mortalibus.

IV. pag. 181. Omissa, ut diximus, tabula incipit Evangelium secundum Ioannem: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Des. τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Capita in margine descripta numerantur XVIII. quorum primum: Περὶ τȣ̃ ἐν Κανᾶ γάμȣ. Postremum: Περὶ τȣ̃ Παρακλήτȣ. Heic animadvertendum est scriptorem, quum adgressus esset lectionum Eusebianarum numeros in margine collocare, in CXXVII. Evangelii secundum Matthaeum sectione desiisse.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. elegantissimus, & nitidissimus. Constat fol. 222.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

EPIPHANII EPISTOLA DE FIDE AD SOLITARIOS INTERROGANTES.

Titulus inscribendus.

Epiphanii Eleutheropolitae Monachi, & Archiepiscopi Cypri Opera aliquot, & Excerpta ex variis Patribus de Fide.

I. pag. 1. CONtinet primo Codex synopsin Anchoratus S. Epiphanii, cuius initium: Ὁ θεῖος οὗτος καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἀπὸ Ἐλευθεροπόλεως. Finis: ἐπράχθη δὲ ταῦτα ἐν ἔτει ἐνενηκοςῷ Οὐαλεντινιανοῦ, καὶ Οὐάλεντος, καὶ Γρατιανȣ̃. Exstat Tom. II. eius Operum p. 1. editionis Coloniensis A. MDCLXXXII. COD. XII.

II. pag. eadem sequitur Epistola sic inscripta: Ἐπιςολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Παμφυλίας ἐκ πόλεως Συέδρων ἐκ τῶν περὶ Ταρασῖνον (1), καὶ Ματίδιον, καὶ ἄλλȣς πρεσβυτέρȣς, πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, περὶ πίςεως αἰτησάντων Πατρὸς, καὶ Υἱȣ̃, καὶ ἁγίȣ Πνεύματος, καὶ ἄλλων μερῶν τῆς αὐτῆς πίςεως. *Epistola scripta ex Pamphylia ex oppido Suedris, a Tarasino, & Matidio, & aliis presbyteris ad sanctum Epiphanium, quem de fide sciscitati sunt Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, aliisque Fidei Capitibus.* Inscribitur: Τῷ κυρίῳ θεοτιμήτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφανίῳ, Ματίδιος, καὶ Ταρασῖνος, καὶ νέοι πρεσβύτεροι τῆς ἐν Συέδροις καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Domino apud Deum honoratissimo, & Episcopo Epiphanio Matidius & Tarasinus, & novi presbyteri Catholicae Ecclesiae, quae est in Suedrorum oppido, salutem in Domino.* Inc. Ποικίλως ὁ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων διάβολος εἴωθε ταράττειν. Des. διὰ τῶν ἁγίων προσευχῶν σȣ καταισχυνθῆναι. Ἔρρωσο τιμιώτατε. Ibid. p. 2.

III. pag. ead. *b.* adiuncta est alia Epistola cum hoc titulo: Ἐπιςολὴ ἑτέρα γραφεῖσα παρὰ Παλλαδίȣ, τῆς αὐτῆς πόλεως Συέδρων πολιτευομένȣ, καὶ ἀποςαλεῖσα πρὸς τὸν αὐτὸν Ἐπιφάνιον, αἰτήσαντος καὶ αὐτȣ̃ περὶ τῶν αὐτῶν. *Epistola altera scripta a Palladio, eamdem Suedrorum urbem gubernante, & ad eumdem sanctum Epiphanium missa, qua idem ab eo postulat.* Inscribitur: Τῷ δεσπότῃ μȣ τῆς ψυχῆς θεοτιμήτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφανίῳ, Παλλάδιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *A Deo multum honorato Epiphanio Episcopo, Domino meo spirituali, Palladius in Domino salutem.* Inc. Οἱ τὴν μεγάλην, καὶ εὐρύχωρον διαπλέοντες θάλασσαν. Des. καὶ τὸν Θεὸν ἐν πᾶσι δοξασθῆναι. Ibid. p. 3.

IV. pag. 2. Succedit Epiphanii ad eosdem responsum, quod universam Fidei doctrinam complectitur. Titulus est: Ἀντεπιςολὴ πεμφθεῖσα πρὸς αὐτȣ̀ς παρὰ τοῦ ἁγίȣ Ἐπιφανίου, ἥτις καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τῆς θείας πίςεως διδασκα-

λίαν

(1) In cit edit. Ταρσῖνον.

λίαν, ἣν ᾐτήσαντο, ἐν ἑαυτῇ διαλαμβάνει. *Sancti Epiphanii responsio ad eos missa, quae quidem omnem Fidei doctrinam, quod illi postularant, exponit.* Inscribitur: Τοῖς κυρίοις, καὶ τιμιωτάτοις μου ἀδελφοῖς, ϗ πρεσβυτέροις, Ματιδίῳ ϗ Ταρασίῳ (sic) ϗ Νουμερίῳ, ϗ λοιποῖς πᾶσι τοῖς σὺν ἡμῖν, καὶ τοῖς ποθεινοτάτοις τέκνοις ἡμῶν, Παλλαδίῳ, ϗ Σεβηρίῳ τοῖς τὸν ἀγαθὸν ζῆλον ἐζηλωκόσι, κ. λ. Inc. Ἤδη μὲν ἂν μακαρίσαιμι ἂν ἑαυτῶν, ποθεινότατοι, ὅτι γε μὴ ὄντες ἱκανοὶ πρὸς τὴν τῶν ἁγίων, ϗ σπυδαίων, καὶ ζῆλον Θεῦ ἀνειλημμένων, καὶ ἐνάρετον πολιτείαν, καταξιώμεθα ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὑπονύττεσθαι, τὸν νῦν, διεγείρειν τε, καὶ παριςᾶν εἰς τὸ χρήσιμον, κ. λ. Legitur in cit. edit. p. 5. ipsique titulus est: *Anchora, sive expositio Fidei Catholicae adversus LXXX. haereses breviter adserta, scriptaque ad Tarsinum, Matidium, Numerium, aliosque presbyteros, & Monachos Suedris Pamphyliae degentes, & ad Palladium & Severinum Anno Christi CCCLXXIII.* Constat in Codice Capitibus CXVIII. quibus Panarii pars eiusdem Epiphanii adnectitur, quod integrum vide in citata Operum editione Tom. I. p. 1. Accedunt alia, videlicet pag. 91. Libri pars ipsi Epiphanio vulgo adscripti de Mensuris & Ponderibus, pag. 93. Interpretatio nominum Hebraicorum, quam inter inedita Fabricius reponit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 430 ac denique pag. 94. iterum aliquid occurrit de Mensuris; sed horum vix accuratiorem licet expositionem adferre, quoniam cuncta ita sunt inter se connexa, & suis destituta titulis, ut nec initium, nec finem uniuscuiusque libelli facile reperiamus. Vltima superiorum operum verba, quae Graecam exhibent crucem, ita desinunt pag. 96. *b.* πρὸς εὐφρασίαν ἐχαρίζοντο· ὃ ἑρμηνεύεται συνημμένον, ἢ συνεςραμμένον. Suntque ultima opusculi de Ponderibus & Mensuris, ut patet ex citata Epiphanii Operum editione Tom. II. pag. 184. Clauduntur vero omnia hoc versiculo:

Ἐνθάδε τέρμα, ϗ Θεῷ νέμω χάριν.

Heic finis, & Deo do gratiam.

Ex uberrimis scholiis, quae totum marginem ambiunt, praesertim in Expositionem Fidei Catholicae, unum selegimus minus vetustate corruptum (nam pleraque vel tineis corrosa, vel ab imperito bibliopego in resarciendo Codice recisa perierunt) ut quanti facienda sint, lector intelligat. Igitur pag. 15. *b.* ad Cap. XL. ita Scholiastes in margine adnotavit; Ὅτι τὸν τρισάγιον ὕμνον οἱ ἄγγελοι ἀκαταπαύςως δοξολογῦντες τὸ ὁμούσιον τῆς ἁγίας Τριάδος δηλῦσιν· Ἅγιος γὰρ, Ἅγιος, Ἅγιος, τριςῶς ἐπιφωνῦντες, τὴν ὁμουσιότητα, ϗ τὸ ὁμοδύναμον δηλῦσιν. Εἰ γὰρ καὶ τριπλάζυσι τὸ Ἅγιος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ λέγυσι προσώποις τῦτο μερίζοντες. Διὰ δὲ τῦ Ἅγιος τῦτο δίδωσιν ἡμῖν νοεῖν, ὅτι εἷς Θεὸς Ἅγιος, τὰ τρία πρόσωπα τὰ ἅγια· ὐ γὰρ λέγυσί, φησιν, Ἅγιοι, ἵνα μὴ πολυθείαν εἰσάξωσι· τὸ γὰρ μερίζειν ἐνικῶς τὸ Ἅγιος, τριςῶς δὲ λέγειν, τοῖς τρισὶ προσώποις, Πατρὸς, ϗ Υἱοῦ, ϗ ἁγίυ Πνεύματος, ἐπιφέρυσι τὴν δόξαν. Τὸ δὲ ἑνίζειν τὸ Ἅγιος καθ' ἓν πρόσωπον, ὁμουσιότητα, ϗ τὴν αὐτὴν φύσιν, ϛ δύναμιν κηρύττυσιν· εἰ γὰρ ϗ τρεῖς αἱ φωναὶ, ἀλλ' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι.

V. pag. 96. Sequuntur plurima Cyrilli Alexandrini Fragmenta, in quibus agitur de Articulis Fidei, ac praecipue de Spiritu Sancto, ex eius Commentariis in Ioannem fere omnia desumta, suisque praedita titulis, sed quum vetustate ita ipsi evanuerint, ut aegre perlegi possint, initium tantum ac finem omnium simul adferemus. Incipiunt igitur: Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀληθὴς ἔςαι λόγος, κ. λ. & progrediuntur usque ad pag. 105. ubi ita des. πῶς ὐκ ἂν εἴη κατὰ φύσιν Θεὸς, τὸ τῆς θείας φύσεως λαμπρὸν ἀξίωμα περικείμενον φυσικῶς, ϗ τῶν ἱερῶν κατεξουσιάζον . . . reliqua corrosit tinea.

VI. pag. 105. Occurrunt eiusdem Cyrilli Anathematismi duodecim, ita quidem digesti, ut eorum quilibet subiectam habeat Cyrilli Explanationem, Theodoreti Reprehensionem, ac rursus Cyrilli Defensionem, seu Responsum. Titulus est: Κυρίλλυ πρὸς τὰ παρὰ Θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν ιβ' κεφαλαίων. *Cyrilli adversus ea, quae contra XII. Anathematismorum Capita a Theodoreto dicta sunt.* Titulo subditur Epistola ita inscripta: Κύριλλος τῷ εὐλαβεςάτῳ, ϗ ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτυργῷ Εὐοπτίῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Religiosissimo, & desideratissimo fratri, & comministro Evoptio, Cyrillus in Domino salutem.* Inc. Ἐνέτυχον τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀρτίως ἐπεςαλμένοις, τεθαύμακά τε τὴν διάθεσιν, ϗ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριςῷ τὸ γνήσιον, κ. λ. Des. ἔςαι γὰρ τὸ χρῆμα, ὡς οἶμαι, τοῖς ἐντυγχάνυσιν ὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν. Exstat haec inter Oper. Cyrilli T. VI. pag. 200. praefixa eius adversus Theodoretum Responsis. Huic vero Codex adnectit in eadem linea etiam Praefationem, quae legitur loc. cit. p. 145. ante eiusdem in Anathematismos Explanationes, quaeque incipit a verbis: Πάντα ἐνώπια τοῖς συνιῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκυσι γνῶσιν, κ. λ. ac desinit in iis, quae mox retulimus. Sequitur Anathematismus primus, cuius initium: Εἴ τις ὐχ ὁμολογεῖ, Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, κ. λ. Tum Explanatio,[1] quae inc. Οἱ μακάριοι πατέρες, οἱ κατὰ καιρὺς ἐν τῇ Νικαιέων πόλει συναγηγερμένοι, κ. λ. Deinde Theodoreti Reprehensio[2] inc. Αἴαν ἤλγησα, τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐντυχὼν, ὓς ἀπέςειλας, κ. λ. quod quidem est initium Epistolae ipsius Theodoreti ad Ioannem Antiochenum Episcopum, eiusdem Reprehensionibus praeeuntis, quae legitur tum loc. cit. p. 198. tum etiam inter Opera Theodoreti T. IV. pag. 706. quaeque in Codice una cum prima coniungitur accusatione, cuius initium fit a verbis: Ἡμεῖς ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀκολυθοῦμεν διδασκαλίαις, ὐ σάρκα φύσει γεγονέναι, ὐδ' εἰς σάρκα μεταβληθῆναι τὸν

(1) In edit. ἐπίλυσις dicta, in Codice ἑρμηνεία.

(2) In edit. ἀντίρρησις nuncupata, in Codice μέμψις.

τὸν Θεὸν λόγον φαμὲν, κ. λ. Quarto loco Cyrilli adversus Theodoreti impugnationem Defensio, sive Responsio [1]. Inc. Πλείστην ὅσην πεποιήμεθα τὴν καταβοὴν τῶν ὁμολογεῖν ὐκ ἀνεχομένων Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, κ) μὴν ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, κ. λ. Des. εἶτα πῶς ὐκ ἐρυθριᾷ, τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν ἀνεπιλήπτων λόγοις; Et hoc ordine Anathematismi reliqui pertractantur usque ad undecimum, in quo praeter Oppositionem Theodoreti, adfertur altera Episcoporum Orientalium in ipsum Caput XI. quae inc. Ἰδίαν γενέσθαι τὴν δεσποτικὴν σάρκα, κ. λ. habeturque in cit. Cyrilli Tom. VI. p. 190. Ambae tamen in Codice Theodoreto adscribuntur. Binas quoque Cyrilli Responsiones exhibet, quarum prima Orientalium, altera Theodoreti respondet Reprehensioni. Duodecimus quoque ita pertractatur, sed unicam tantum Cyrilli defensionem habet, eam nimirum, qua Orientalibus Episcopis respondet; cuius ultima verba sunt; ὧν γεγραφήκασιν [2] αὐτοὶ, τὴν τῦ σωτῆρος τηρήσαντες ἐντολὴν· διεμέμνηντο γὰρ λέγοντος· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

VII pag. 127. Οὐαλλεριανῦ ἐπισκόπυ Ἰκονίυ. *Valeriani Episcopi Iconii* Fragmentum, quod ita habet: Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνο ἐγεννήθη σαρκικῶς, ὐκ ἂν σὺ ἐγεννήθης πνευματικῶς. Εἰ μὴ ἐκεῖνο ἠνέσχετο τῆς τῦ δύλυ μορφῆς, ὐκ ἂν σὺ τὴν δόξαν τῆς υἱοθεσίας ἐκερδάνας. Δηλοῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ σαρκικῶς τὸ κατὰ σάρκα, καθάπερ ἀμέλει τὸ θεϊκῶς τὸ κατὰ θεότητα. In Ephesino Concilio sedit, & subscripsit *Valerianus Iconii Episcopus*. Huic, ut & Amphilochio Sides iniuncta a Patribus provincia est in Messalianos haereticos inquirendi. Mandatum Latine exstat Tom. III. Concil. Labb. p. 809.

VIII. pag. ead. *b.* Τοῦ μακαρίυ Ἀθανασίου ἐπισκόπυ Ἀλεξανδρείας. *Beati Athanasii Episcopi Alexandrini* Fragmenta tria. Primum, quod brevissimum est ita habet. Ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς Θεοτόκυ Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι ὁ τοῖς ἄλλοις γένεσιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μετάθῃ γέννησιν. Alterum inc. Καὶ ἐδείκνυτο, ὅτι μὴ φαντασίᾳ, ἀλλ' ἀληθῶς ἦν ἔχων σῶμα, κ. λ. Tertium inc. Ἔστι μὲν ἀπαθὴς ὁμολογυμένως ἡ τῦ Θεῦ λόγυ φύσις, κ. λ. Des. γνώριζε δικαίῳ, κ) προσθήσει τῦ δέχεσθαι.

IX. pag. 128. Τῦ ἁγίυ Κυρίλλυ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. *Sancti Cyrilli ex Commentariis in Ezechielem prophetam* Excerpta duo brevissima. Primum inc. Ἡ μὲν γάρ ἐστι Θεὸς, κ) ἐκ Θεῦ κατὰ φύσιν ὁ υἱός. Alterum inc. Δέχεται μὲν γὰρ, ὡς ἄνθρωπος παρὰ τοῦ πατρός. Des. ἀλλ' ἐφ' ἅπαντας ἁπλῶς τοὺς διὰ πίστεως καλουμένους. Haec Commentaria inter Cyrilli scripta inedita reponit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. cap. 27. T. VIII. p. 590.

X. pag. ead. *b.* Τῦ αὐτῦ ἀπὸ λόγυ λγ' Θησαυρῶν. *Eiusdem ex Sermone XXXIII. Thesaurorum* Fragmenta alia, quorum initium: Ἐπιστέλλει τισὶν ὁ Παῦλος· ὑμεῖς δὲ ὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Finis: ὐδὲν ἐπίκτητον ἔχον τῦθ' ὅπέρ ἐστι κατὰ τὴν τῶν ἑτεροδόξων ἀβυλίαν.

XI. pag. 131. Alia succedunt fragmenta ex eiusdem Cyrilli variis desumta operibus, in quibus agitur praecipue de Spiritu Sancto, quorum initium ac finem, ne nostra nimium protrahatur recensio, praetermittemus, loca tantum, unde fuerint excerpta, iisdem prorsus verbis, eodemque ordine, quo iacent in Codice, in medium proferentes, nimirum: Ἐκ τῦ πρώτυ τῶν περὶ τῆς ἐν πνεύματι κ) ἀληθείᾳ λατρείας τόμυ. pag. 131. 140. *b.* περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 131. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῦ β' λόγου, ῦ ἡ ἀρχὴ, Ἄρ' ὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὦ Ἑρμεία. p. 132. ἐκ τῦ γ' λόγυ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Ἄριστον μὲν, ὦ Ἑρμεία. pag. ead. *b.* ἐκ τῦ ε' λόγυ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Εἶεν, ἐκ παντὸς ἡμῖν. ibid. ἐκ τῦ ς' λόγυ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Γλότητος μὲν οἶμαι πέρι. p. 133. *b.* ἐκ τῦ ζ' λόγυ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Πόνων ἀγαθῶν. p. 135. ἐκ τῶν Θησαυρῶν. p. 139. *b.* 140. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. p. 139. *b.* εἰς τὸ, πνεῦμα κυρίυ ἐπ' ἐμὲ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με. p. 140. *b.* ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῦ ἁγίυ συμβόλυ. p. 141. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας μετὰ τὴν ἕνωσιν. ib. ἐκ τῦ προσφωνητικῦ λόγυ τῦ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησῦν Χριστὸν, ῦ ἡ ἀρχὴ, Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας. p. ead. *b.* ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ προσρησις. pag. 142. Horum omnium, quae a pagina 131. usque ad pag. 143. progrediuntur, initium est: Ἄρ' ὖν ψυχὴ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ θεῖον ἐγένετο πνεῦμα. Finis: πρόσειπε τὴν παρά σοι ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XII. pag. 143 Τῦ Ἀθανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας· ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῦ Θεῦ λόγυ, κ) τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτῦ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τύτων ἐκ πολλῶν ὀλίγα. κ. λ. *Athanasii Archiepiscopi Alexandriae* Fragmentum *ex Oratione de humana natura a Verbo adsumta, & de eius per corpus ad nos adventu, cuius initium &c.* Inc. Ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν γραφῶν ἔρευναν κ) γνῶσιν ἀληθῆ. Des. ἐν Χριστῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Vid. hunc integrum Sermonem inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCXCVIII. T. I. p. 47.

XIII. pag. eadem. Τῦ αὐτῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον. *Eiusdem ex Epistola ad Serapionem Episcopum* Fragmenta duo. Primum inc. Πρὸς δὲ τὺς περὶ τοῦ πνεύματος ἀπατηθέντας. Des. ἀλλοτρίαν, καὶ ἑτεροειδῆ φύσιν. Alterum inc. Ἡ γὰρ ἁγία κ) μακαρία Τριὰς ἀδιαίρετος. Des. ὁ ἐπὶ πάντων, κ) διὰ πάντων, κ) ἐν πᾶσι. Integra haec Epistola legitur Oper. T. I. P. II. p. 647.

XIV. pag. ead. *b.* Τῦ αὐτῦ ἐκ τῦ κατὰ Ἀρε-

(1) In edit. ἀπολογία, in Codice ἀντίθεσις, & ἀντίρρησις nuncupata. (2) In edit. γεγράφασι.

Ἀρειανῶν λόγυ πρώτυ. *Eiusdem ex primo Sermone contra Arianos* Fragmentum. Inc. Τοίνυν ἐςὶ μετόχος ὁ υἱὸς εἰπεῖν ἡμᾶς ἀνάγκη, κ. λ. quibus p. 144. *b.* sequuntur alia ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ τῆς ἐνσάρκυ ἐπιφανείας τῦ Θεῦ λόγυ. & p. 145. ἐκ τῆς α΄ ἐπιςολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα.

XV. pag. 147. Τοῦ αὐτοῦ ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψε Λιβερίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ῥώμης, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. *Eiusdem Rescriptum ad Liberium Romae Archiepiscopum: Quod perfectum hominem Deus Verbum adsumserit propter salutem nostram.* Inc. Εἷς Θεὸς ἀθάνατος, ἀόρατος, ἀψηλάφητος. Des. αὐτοῦ μεταβαλλομένυ εἰς ἀφθαρσίαν, κ̀ ἀθανασίαν ὑπὸ τῦ Θεῦ, ἀμήν. Legitur inter spuria Athanasii Oper. Tom. II. p. 664. licet per errorem notetur numero 668.

XVI. pag. ead. *b.* Τῦ τρισμακαριωτάτυ Λιβερίυ ἀρχιεπισκόπυ Ῥώμης ἐπιςολὴ πρὸς τὸν θεοφιλέςατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος. *Beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae Epistola ad Deo dilectissimum Athanasium Archiepiscopum Alexandriae, quod Deus Verbum perfectum hominem adsumserit.* Inc. Ἔςιν ὢν ἡ ὁμολογία, ἐπιπόθητέ μοι Ἀθανάσιε. Des. καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένυ κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, ἀμήν. Praemittitur Athanasii Epistolae mox relatae loc. cit.

XVII. pag. 148. Alia item eiusdem Athanasii Fragmenta varia, quorum tituli ita vetustate consumti sunt, ut vix ullum amplius litterarum vestigium adpareat. Haec usque ad pag. 157. progrediuntur, eorumque finis est: ἀξιόχρεως αὐτοῖς τῦ ἑαυτῶν δόγματος, ἔςαι μάρτυς.

XVIII. p. 157. Sequuntur quaedam S. Basilii Magni Fragmenta excerpta ἐκ τῦ λόγου τῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐσίας κ̀ ὑποςάσεως. p. cit. ἐκ τοῦ λόγυ β΄ πρὸς Εὐνόμιον περὶ τῦ ἁγίυ πνεύματος. pag. 158. ἐκ τῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον λόγυ περὶ τῦ ἁγίου πνεύματος. p. 167. *b.* 175. 176. 180. & alibi saepe. ἐκ τῦ περὶ πίςεως λόγυ, ἧ ἡ ἀρχὴ, Θεῦ τῇ ἀγαθῇ χάριτι. pag. 171. *b.* ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. p. 173. ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίςεως, ἣν ἔγραψε μὲν αὐτὸς, ὑπέγραψε δὲ Εὐςάθιος ὁ Σεβαςείας ἐπίσκοπος, ἧς ἡ ἀρχὴ, Τὺς ἢ προληφθέντας ἑτέρᾳ πίςεως ὁμολογίᾳ. pag. ead. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ λβ΄ ψαλμοῦ. ibid. ἐκ τῆς ἐπιςολῆς προκανονικῆς περὶ τοῦ, ὁμοούσιον εἶναι τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ, ἧς ἡ ἀρχὴ, Ὅσον ἠνίασεν ἡμᾶς πρότερον φήμη, κ. λ. pag. 174. *b.* ἐκ τῆς ἐπιςολῆς τῆς περὶ τῦ, μὴ δεῖν τρεῖς Θεὺς καταγγέλλειν, ἧς ἡ ἀρχὴ, Μεγάλη παράκλησις ψυχαῖς διὰ τὸ μισεῖσθαι, κ. λ. ibid.

XIX. pag. 177. Sequuntur Fragmenta alia satis multa ex Gregorii Theologi operibus excerpta; cuius nomen profecto nullibi adparet, quum in suprema fortasse paginae ora descriptum, una cum primi fragmenti titulo, miserrime fuerit a bibliopego, nova charta superinducta sublatum. Sed ipsius tamen esse, quae sequuntur, satis manifeste docent. Fragmenta igitur sunt ἐκ τῦ περὶ υἱῦ λόγυ πρώτυ p. 177. *b.* 187. *b.* ἐκ τῦ εἰρηνικῦ λόγυ δευτέρυ. p. 178. *b.* 186. ἐκ τῦ εἰρηνικῦ λόγυ πρώτυ. p. 179. 186. ἐκ τῦ περὶ τῦ ἁγίυ πνεύματος λόγυ. p. 180. ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ δογμάτων κ̀ καταςάσεως ἐπισκόπων. pag. 181. *b.* 186. ἐκ τῦ εἰρηνικοῦ γ΄ λόγυ. p. 182. ἐκ τῦ πρὸς τὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, κ̀ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. p. 183. ἐκ τῦ περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας λόγυ. ibid. ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς πρὸς Κληδόνιον ἐπιςολῆς. pag. ead. *b.* ἐκ τῶν περὶ τῦ πνεύματος ἐπῶν. pag. 184. ἐκ τῦ εἰς τὸν κατάπλυν τῶν Αἰγυπτίων λόγυ. ib. ἐκ τῆς ἐπιςολῆς πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον. ibid. ἐκ τῦ ἐπιταφίυ λόγυ τῦ μεγάλυ Βασιλείυ. p. 185. *b.* ἐκ τῦ λόγυ τῦ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ εὐαγγελίυ, ὧ ἡ ἀρχὴ, Ὁ τοὺς ἁλιεῖς, κ. λ. pag. 186. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰυλιανοῦ λόγυ α΄. ibid. ἐκ τῦ λόγυ τοῦ πρὸς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον. ibid. ἐκ τοῦ β΄ λόγυ τῦ εἰς ἑαυτὸν, ὧ ἡ ἀρχὴ, Ἐγὼ θαυμάζω τί ποτέ ἐςιν. pag. 187. ἐκ τῦ περὶ υἱῦ λόγυ δευτέρυ. pag. ead. *b.* ἐκ τῦ λόγυ τῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν Νύσσης, ὧ ἡ ἀρχὴ, Φίλη πιςῦ. ibid.

XX. pag. 188. Gregorii tandem Nysseni Fragmenta recensenda occurrunt. Ea vero sunt ἐκ τῦ κατ' Εὐνομίυ πρώτυ λόγυ. pag. cit. & 189. & 190. ἀπὸ βίβλυ τῆς θεογνωσίας. p. 188. ἐκ τῦ λόγυ τοῦ πρὸς Εὐςάθιον περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, κατὰ τῶν Πνευματομάχων. ibid. ἐκ τῦ λόγυ τοῦ πρὸς Ἀβλάβιον περὶ τῦ μὴ οἴεσθαι λέγειν τρεῖς θεὺς. ibid. & pag. 190. ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Στέφανον ἐγκωμίου. p. 189. ἐκ τοῦ γ΄ λόγυ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ πάτερ ἡμῶν, ὧ ἡ ἀρχὴ, Ὁ τὴν σκιὰν τῶν. ibid. ἐκ τοῦ βίυ τοῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ Θαυματυργῦ. pag. 190. ἐκ τοῦ κατ' Εὐνομίυ δευτέρυ λόγυ. pag. ead. *b.* & alia fortasse aliunde desumta; nam indicare omnia, propter titulorum fugientes, ac paene exstinctas litteras, minime licuit.

XXI. pag. 192. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ Ὁμιλία περὶ τοῦ ἁγίυ Πνεύματος. *Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia de Spiritu Sancto.* Inc. Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριςοι, ἡ τοῦ ἁγίυ, κ̀ προσκυνητοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησις. Des. καὶ ἡ προσκύνησις ἅμα τῷ πατρὶ, κ̀ τῷ παναγίῳ, κ̀ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat Tom. III. pag. 797. inter spuria nuperae edition. Paris.

XXII. pag. 200. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν ἅγιον ἀπόςολον, κ̀ εὐαγγελιςὴν Ἰωάννην ἀπὸ λόγυ οε΄. ὧ ἡ ἀρχὴ, Ἔργων ἡμῖν δεῖ, κ. λ. *Eiusdem ex interpretatione in sanctum Apostolum, & Evangelistam Ioannem e Sermone LXXV.*[1] *cuius initium:* Ἔργων ἡμῖν δεῖ, κ. λ. Fragmentum. Inc. Διατί δὲ εἶπεν, ἐρωτήσω τὸν πατέρα, κ̀ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν. Hoc sequuntur alia eiusdem generis Excerpta, quorum pleraque sunt ex citata in Ioannem interpretatione selecta, nonnulla etiam aliunde; sed eorum tituli ob evanescentes litteras, oculorum aciem penitus effugiunt.

XXIII.

(1) In edit. Tom. VIII. p. 438.

XXIII. pag. 205. Τοῦ ἁγίȣ Γωάννȣ τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐκ τοῦ λόγȣ τοῦ, Ὅτι ἀκατάληπτον τὸ Θεῖον, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Θεὸν ȣ̓δεὶς ἑώρακε, κ. λ. *Sancti Ioannis Damasceni ex Sermone, Quod Deus comprehendi non potest, cuius initium &c.* Inc. Μακρὰν γὰρ τῆς Θείας φύσεως φθόνος. Pertinet ad primum Caput Operis de Fide Orthodoxa. Cui subcedunt alia diversorum Sermonum fragmenta, quae sunt: ἐκ τȣ̃ λόγȣ ζ' περὶ τȣ̃ ἁγίȣ πνεύματος, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Δεῖ δὲ τὸν λόγον, κ. λ. p. ead. ἐκ τȣ̃ ιγ' λόγȣ, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Τὸ Θεῖον ἀκατάληπτον, κ. λ. p. 208. *b.* ἐκ τȣ̃ ιδ' λόγȣ, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Τόπος ἐϛὶ σωματικὸς, κ. λ. ibid. ἐκ τοῦ ξζ' [1] λόγου, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Ἄγγελος γὰρ κυρίȣ, κ. λ. pag. 209. quorum finis est: ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρȣ φυράματος.

XXIV. pag. 210. Sequuntur alia unius paginae, quae unde desumta fuerint non liquet; quum & auctoris nomen in superiori margine fortasse adpositum bibliopegus reciderit, & eorum titulos longa aetas consumserit. Initium est: Ἔϛι μὲν γὰρ ἄλογον, καὶ σκαιὸν τὸ τῇ μὴ δυνάμει. Finis: εὐαγῶς ἑκάϛῃ τῶν θεαρχικῶν ὑποϛάσεων.

XXV. pag. 211. Τȣ̃ ἁγίȣ Θεοδωρίτȣ Κύρȣ ἐκ τȣ̃ κεφαλαίȣ τȣ̃ ε' βιβλίȣ περὶ τοῦ ἁγίȣ πνεύματος. *S. Theodoreti Episcopi Cyri, ex Libri V. Capite de Spiritu Sancto.* Inc. Τὸ πνεῦμα τοίνυν τὸ ἅγιον ἐκ τȣ̃ Θεοῦ, ϗ πατρὸς ἔχειν. Des. διαιρȣ̃ν ἑκάϛῳ ἰδίᾳ καθὼς βȣ́λεται. Exstat Tom. IV. edit. Paris. A. MDCXLII. p. 257. & est Cap. III. Lib. V. Haereticarum Fabularum.

XXVI. pag. ead. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τοῦ β' λόγου τῆς βίβλȣ, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ, Ἑλληνικῶν πάθη. *Eiusdem ex secundo Sermone Operis, cui titulus, Graecorum affectiones.* Inc. Εἰ τοίνυν φαμὲν εἶναί τι ἀγέννητον ϗ ἀναίτιον. Des. καὶ κατ' αὐτὸ πιϛευόμενον. Ibid. pag. 504.

XXVII. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησιαϛικῆς ἱϛορίας, λόγος α'. *Eiusdem ex Historia Ecclesiastica, Sermo I.* Inc. Τὸ μὲν γὰρ μεταξύ. Des. τὴν τοιαύτην ὁσίωσιν.

XXVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐν τῇ Εὐφρατησίᾳ, ϗ Ὀσροηνῇ, ϗ Συρίᾳ, ϗ Φοινίκῃ, ϗ Κιλικίᾳ μονάζοντας, ἧς ἡ ἀρχὴ, Ὁρῶν τὴν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ τῆς ἐκκλησίας κατάϛασιν. *Eiusdem ex Epistola ad Monachos Euphratesiae, Osroenae, Syriae, Phoenices, & Ciliciae, cuius principium &c.* Inc. Βλασφημεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. Des. ἀληθῶς ἔγγονα πονηρότερα. Inter inedita recensetur a Fabricio l. c. Lib. V. Cap. 2. T. VII. p. 449. Adservatur in Codice Bibliothecae Caesareae Vindob. teste Lambecio Lib. III. p. 96.

XXIX. pag. ead. Τȣ̃ αὐτοῦ ἐπιϛολὴ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Eiusdem Epistola ad Ioannem Episcopum Antiochenum.* Inc. Ὁ πάντα σοφῶς πρυτανεύων Θεὸς, ϗ τῆς ἡμετέρας προμηθούμενος ὁμονοίας. Des. καὶ τὸν ἀπηχῆ φθόγγον εἰς ἡδεῖαν ἁρμονίαν μεταρρυθμίζοντα. Eamdem e Codice Vaticano edidit Allatius, qui pro supposita habet in Vindiciis Synodi Ephesinae & Cyrilli, Romae MDCLXI. 8. p. 137. & ex alio Codice Cotelerius Tom. I. Monumentor. Eccles. Graecae, Paris. MDCLXXVII. 4. p. 48.

XXX. pag. 213. Alia adsunt fragmenta incerti auctoris; nam huius nomen item a bibliopego recisum nullibi adparet. Horum tituli, quos ut etiam superiorum, saepe divinando potuimus eruere, sunt ἐκ τῶν πεύσεων, ϗ ἀποκρίσεων. p. cit. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς εἰς τὴν λυχνίαν. p. cit. *b.* ἐκ τῶν αὐτοῦ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς λυχνίας σχολείων. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Πύρρον τὸν πρεσβύτερον ἐπιϛολῆς. pag. 214. Quod quidem ultimum, num ad eumdem pertineat, ad quem superiora, adfirmare non audemus, quum in altera incidat pagina, cui fortasse novum auctoris nomen erat adscriptum. Initium istorum est: Τῶν τοῦ νῦν ἁγιωτάτȣ πάπα συνοδικῶν, ȣ̓κ ἐν τοσȣ́τοις ὅσοις γεγράφατε κεφαλαίοις. Finis: καὶ ζωὴν ὑφεϛῶσαν, ȣ̓σιωδῶς συνυπάρχȣσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

XXXI. pag. 215. Τȣ̃ μακαρίȣ τοῦ Νικηφόρȣ τοῦ Βλεμμίδȣ ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν . . . . [2] *Beati Nicephori Blemmidae fragmentum ex . . . .* Inc. Τὰ περὶ τὴν Ἔφεσον ἀπράκτȣς τȣ̃ κατὰ σκοπὸν ἡμᾶς ὑποδέχεται. Des. ȣ̓τέ τι τῶν ἄλλων δηλωτικὸν ἂν εἴη τοῦ, τὸν υἱὸν ἀρχὴν ὅλως εἶναι τοῦ πνεύματος. Desumtum fortasse hoc fragmentum Nicephori Blemmidae, qui floruit A. Ch. MCCLV. ex eius Libris duobus de Spiritu Sancto, quos laudat Manuel Caleca Lib. IV. contra Graecos. Prodierunt G. & L. ad calcem Tom. XIII. Annalium ab Rainaldo editi cum Allatii versione A. MDCXLVI. fol. & in eiusdem Allatii Graecia Orthodoxa Tom. I. p. 1. In editis prior horum Librorum Iacobo Bulgariae Archiepiscopo, posterior Imperatori Lascari inscriptus est.

XXXII. pag. 218. Ἐκ τῆς βίβλȣ Ἀναϛασίȣ μοναχȣ̃ τοῦ ἁγίȣ ὄρȣς Σινᾶ ἀπὸ κεφαλαίου, πρώτȣ. *Ex Libro Anastasii Monachi Sinaitae Capite I.* Inc. Εἰδέναι μέν τοι γε πρὸ πάντων χρὴ, ὡς ἡ παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Des. ϗ καθυβρίζοντος τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν. Hoc excipiunt alia plurima ex diversis eiusdem Libri Capitibus desumta, usque ad p. 227. ubi ita desinunt: τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν ἐκ παρθένȣ τοῦ Θεοῦ λόγȣ ἀρνȣ́μενα ϗ ἀνατρέποντα. Quae quidem omnia ex Anastasii Sinaitae Opere sunt excerpta, cui titulus, Ὁδηγὸς, seu *Dux Vitae*, adversus Acephalos, Severianos, & Theodosianos, unam in Christo naturam tantum admittentes, quod Iac. Gretserus Graece, & Latine edidit Ingolstadii A. MDCVI. 4.

XXXIII. pag. 228. Τοῦ μακαρίȣ Ἀττικοῦ ἐπισκόπȣ Κωνϛαντινȣπόλεως ἐπιϛολὴ πρὸς τὸν μακαριώτατον Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, περιέχȣσα, ὡς γνώμῃ τοῦ βασιλέως προσηγορία τοῦ τρισμακαρίϛȣ Ἰωάννȣ ταῖς μυϛικαῖς δέλτοις ἐγράφη. *Beati Attici Episcopi Constantinopolitani Epistola ad beatissimum Cyrillum Archiepiscopum Alexandriae, continens, quemo-*

Q mo-

(1) In edit. Paris. A. MDCCXII. fol. Tom. I. p. 204. est Cap. XLVI. citati Operis de Fide Orthodoxa.

(2) Ita est evanida scriptio, ut omnem legentium conatum eludat.

modo Imperatoris voluntate nomen Beatissimi Ioannis mysticis tabulis fuerit inscriptum. Inc. Περιπεπτώκαμεν οἷς μὴ προῃρήμεθα, καὶ στέργειν ἀναγκαζόμεθα. Des. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν. Exstat inter Epist. Cyrilli Operum Tom. V. Part. II. p. 201.

XXXIV. pag. 229. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀττικὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *Sancti Cyrilli ad Atticum de eodem argumento*. Inc. Τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοφιλείας ἐπεσταλμένοις ἐντυχών. Des. μᾶλλον δὲ τοὺς τῆς ἐκκλησίας θεσμούς. Haec quoque Epistola legitur inter Opera Cyrilli loc. cit. p. 204.

XXXV. pag. 230. *b*. Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἣν ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν ϛ' σύνοδον. *Ex Confessione Fidei sancti Sophronii Hierosolymitani, quam misit ad sanctam & oecumenicam sextam synodum*. Inc. Πιστεύω τοίνυν, μακάριοι, καθάπερ ἄρχηθεν πεπίστευκα. Des. καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν. Legitur in Actis Concilii Constantinopolitani III. Act. XI. & est pars Epistolae eiusdem Sophronii, Sergio CPolitano Patriarchae inscriptae, Labbaeanae Concil. editionis Tom. VII. p. 887.

XXXVI. pag. 231. Ἐκ τῆς ἀποσταλείσης ὁμολογίας τοῦ μακαρίου Ἀγαθῶνος πάπα Ῥώμης πρὸς τὴν αὐτὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν ϛ' σύνοδον, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα, ἣν ὑπέγραψαν ρκδ' ἐπίσκοποι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή, Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπὶς ὑπάρχειν γνωρίζεται. *Ex Confessione beati Agathonis Papae Romani missa ad eamdem sanctam & oecumenicam sextam synodum, & ad Imperatorem, quam subscripserunt CXXIV. Episcopi apostolici throni veteris Romae, cuius initium &c*. Inc. Ὅθεν ὅλος ὁ βίος ἡμῶν μεριμνῶν ἐστι πεπληρωμένος. Des. ὁ τις πάντα ἔκτισε, καὶ διακρατεῖ. Legitur ib. Act. IV. p. 707. sed deest Graeca Epistolae inscriptio, quam modo adtulimus; Latina autem CXXV. Episcopos habet.

XXXVII. pag. ead. Ἐκ τοῦ α' βιβλίου τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου ἀπὸ κεφαλαίου η'. οὗ ἡ ἀρχή, Παραιτοῦ συγκάθισμα ἀνδρῶν αἱρετικῶν, καὶ φιληδόνων. *Ex I. Libro S. Ephraem Syri* (de Virtute) *ex Capite VIII. cuius principium est &c*. Inc. Ἐκ τούτων εἰσὶν οἱ λέγοντες, φάγωμεν καὶ πίωμεν. Des. ὅπως ὑγιαίνοντες τῇ πίστει καὶ τῇ πράξει τέλειον καρπὸν ἀποδῶμεν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ᾧ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in eius Operum editione Romana A. MDCCXXXII. Tom. I. p. 224.

XXXVIII. pag. ead. *b*. Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἔκθεσις πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας, ἤτοι περὶ Τριάδος. *Iustini philosophi & martyris expositio fidei de recta confessione, vel de Trinitate*. Inc. Ἱκανῶς τὸν κατὰ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων λέξαντες ἔλεγχον. Des. καὶ χορηγὸν τῆς ἀνωτάτω βασιλείας. Haec Expositio Rectae Confessionis, quae Iustino tribuitur, adfertur inter eiusdem Opera spuria editionis Venetae A. MDCCXLVII. fol. p. 450.

XXXIX. pag. 237. *b*. Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἀπέστειλε Δάμασος πάπας Ῥώμης πρὸς Παυλῖνον ἐπίσκοπον, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους, κ. λ. *Ex confessione Catholicae fidei, quam misit Damasus Papa Romae ad Paullinum Episcopum, & Orientales Episcopos &c*. Latine legitur haec Epistola in Conciliis Labbaei cit. edit. Venetae Tom. II. p. 1014. Graece in Cod. Regio 2951. Praeter adlatam Confessionis inscriptionem, fragmenti huius initium nullum damus, nam reliqua pauca, quae supersunt in Codice, ita sunt partim vetustate consumta, partim ab imperito bibliopego ita male habita, ut nihil expiscari aliud valeamus. Id unum adfirmare posse videmur, Codicem in fine mutilum esse.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. cui maxima ubique vulnera a tineis sunt illata. Constat foliis 237.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.
EVANGELIA.

Continet hic Codex quatuor Evangelia, Actus Apostolorum, & Epistolas cum Paullinas, tum Catholicas; quae omnia in margine habent adpositas ἀρχοτελείας, cuiuslibet diei pericopas indicantes, quae in ipso contextu invicem separantur, rubris adiectis vocibus, unde incipiunt, ἀρχή, ubi desinunt, τέλος. Pericopis vero suus item in margine numerus respondet, ita ut Matthaei numerentur CXVI. Marci LXXI. Lucae CXIV. Ioannis LXVII. &c. Sed singulorum recensionem adgrediamur. COD. XIII.

I. pag. 1. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Matthaeum*, nullo Capitum indice praemisso, quae tamen ex eorum marginali numeratione LXVIII. esse deprehenduntur. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Des. ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. In fine rubris subiicitur litteris: Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βχ'. *Finis sancti Evangelii secundum Matthaeum. Versus MMDC*. His annus, quo scriptum fuit, adtexitur ita; Ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους η' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Editum est ab ipso hoc Evangelium annis VIII. post Christi Adscensionem*.

II. pag. 45. Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Marcum*. Praecedit Tabula Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, & haec adnotatio: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τῷ Ἡσαΐᾳ, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δηλοῦν. *Sciendum est, quod Evangelium secundum Marcum praedicatum fuit Romae a Petro; initium autem fecit a prophetico sermone caelitus in Isaiam immisso, ut caelestem Evangelii imaginem ostenderet*. Tum haec Carmina:

Ὅσσα περὶ Χριστοῖο θεηγόρος ἔθνεα Πέτρος
Κηρύσσων ἐδίδαξεν ἀπὸ στομάτων ἐριτίμων,
Ἐνθάδε Μάρκος ἄγειρε, καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκε.
Τοὔνεκα καὶ μερόπεσσιν Εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη,

Quae-

Quaecumque de Christo deiloquus gentibus Petrus
Praedicans, tradidit ore pretioso,
Heic Marcus collegit, mandavitque chartis;
Vnde & mortalibus Evangelista alter exhibitus est.

Incipit Evangelium: Ἀρχὴ τῦ εὐαγγελίυ Ἰησῦ Χριςῦ ὑῦ τῦ Θεῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. Des. κ̀ τὸν λόγον βεβαιῦντος διὰ τῶν ἐπακολυθέντων σημείων, ἀμήν. Subditur: Τέλος τῦ κατὰ Μάρκον ἁγίυ εὐαγγελίυ. Στίχοι ͵αχ'. *Finis sancti Evangelii secundum Marcum*. *Versus MDC.* Ἐξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνυς ι' τῆς τοῦ Χριςοῦ ἀναλήψεως. *Editum est hoc Evangelium annis X. post Christi Adscensionem.*

III. pag. 74. Τὸ κατὰ Λυκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Lucam.* Praecedit Tabula Capitum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ τῦ Κλεόπα, & haec adnotatio: Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Παύλυ ἐν Ῥώμῃ· ὅτε δὲ ἱερατικῦ χαρακτῆρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίυ τῦ ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο. *Sciendum est, quod Evangelium secundum Lucam praedicatum fuit Romae a Paullo; & quod sacerdotali charactere esset insignitus, a Zacharia sacerdote hostias offerente fecit initium.* Adiunguntur haec Carmina:

Λυκᾶς ἠπιόθυμος ἀκεσορίης ἐπιίςωρ,
Ἀθανάτου Χριςοῖο γένος, κ̀ θέσκελα ἔργα
Ἀτρεκέως κατέλεξε, κ̀ ὡς θάνεν ἄμμε σαώσας,
Καὶ πάλιν ἐκ τύμβοιο θορὼν, μερόπεσσιν ἐδείχθη,
Ἔνθεν δ' ὑρανίην ὕπερ ἄντυγα πατρὶ φαάνθη.
Lucas placidus medicae artis peritus,
Immortalis Christi genus, & divina opera
Fideliter descripsit, utque is pro nostra salute mortuus sit;
Ac deinceps ex sepulcro redux, mortalibus apparuerit;
Hinc supra caeleste culmen sublatus, patri se exhibuerit.

Hoc Epigramma ab Allatio quoque editum est in Dissert. I. de Libris Eccles. Graecor. pag. 29. sed apud eum pro ἐπιίςωρ est ἐπιβήτωρ, pro ἐδείχθη, ἐμίχθη. Evangelium inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. Des. κ̀ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνῦντες, ϗ εὐλογῦντες τὸν Θεὸν, ἀμήν. In fine: Τέλος τῦ κατὰ Λυκᾶν ἁγίυ εὐαγγελίυ. Στίχοι ͵βω'. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam. Versus MMDCCC.* Ἐξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνους ιε' τῆς τῦ Χριςῦ ἀναλήψεως. *Editum est hoc Evangelium anno XV. post Christi Adscensionem.*

IV. pag. 120. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Ioannem.* Praecedit Tabula Capitum XVIII. quorum primum: Περὶ τῦ ἐν Κανᾷ γάμυ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος, & haec adnotatio: Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ· διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, κ̀ ἔνδοξον τοῦ Χριςοῦ γενεάν. *Sciendum est, Evangelium Ioannis praedicatum fuisse Traiani temporibus ab Ioanne in insula Patmos; narrat autem ordinatam a Patre, actualem, gloriosamque Christi generationem.* Tum succedunt sequentes versiculi:

Βροντήεις θεόφωνος Ἰωάννης πανάριςος
Πρωτότοκον [1] σοφίης, ὑπεράρχιον εὕρετο ἀρχὴν,
Πρωτοφανῆ γενετῆρα Θεοῦ Θεὸν, αὐτογένεθλον·
Ἔνθεν ὀλεθροτόκων αἱρεσέων ἤμβλυνε φρένα.
Tonans deiloquus Ioannes longe optimus
Primogenitum sapientiae, supra principium invenit principium,
Primo visum genitorem Dei Deum, per se, & ex se ipso genitum:
Hinc exitialium sectarum perstrinxit mentem.

Evangelium ipsum inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, ϗ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Des. ὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Subiungitur: Τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίυ εὐαγγελίυ. Ἐξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνους λβ' τῆς Χριςοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι ͵βτ'. *Finis sancti Evangelii secundum Ioannem. Editum est anno XXXII. post Christi Adscensionem. Versus MMCCC.* De stichometria bibliorum tam Veteris, quam Novi Testamenti, quae non eadem in omnibus est Codicibus, egregie, ut solet, edisserit Riccardus Simon *Histoire Critique du Nouveau Testament* Chap. XXXII. Tom. III. p. 423.

V. pag. 152. Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποςόλων. *Acta sanctorum Apostolorum.* Inc. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε. Des. pag 194. *b.* κ̀ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίυ Ἰησοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως. Marginales numeri, quibus distinguuntur, quique totidem pericopis in margine item superiore adnotatis respondent, (quod & de sequentium epistolarum sectionibus intelligi volumus) sunt LIII.

VI. pag. 196. Παύλυ Ἀποςόλυ πρὸς Ῥωμαίυς ἐπιςολή. *Paulli Apostoli ad Romanos Epistola.* Praecedit Hypothesis, quae licet auctoris nomen non praeseferat, tamen Euthalii Episcopi Sulcensis esse comperimus ex Collectaneis Monumentor. Ecclesiae Graecae Laur. Zacagni p. 570. Huius initium est: Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Κορίνθυ, μήπω μὲν ἑωρακὼς Ῥωμαίυς. Finis: εἶτα παραινετικῶς λόγυς εἰς τὰ ἤθη διδάξας τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Incipit Epistola: Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριςοῦ, κλητὸς ἀπόςολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In edito septem alii versus supersunt. Subscriptum est: Ἡ πρὸς Ῥωμαίυς ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθυ διὰ Φοίβης τῆς διακόνου. *Ad Romanos Epistola scripta est a Corintho per Phoeben Diaconissam.* Divisa est in XLVII. sectiones, & omittuntur ςίχοι tum in hac, tum in sequentibus omnibus Epistolis.

VII. pag. 211. *b.* Ἡ πρὸς Κορινθίυς πρώτη ἐπιςολή. *Prima ad Corinthios Epistola.* Praecedit Hypothesis item Euthalii (loc. cit. p. 589.) cuius initium: Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ

[1] In Cod. Πρωτοτόκον.

Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας, ἑωρακὼς μὲν αὐτοὺς ἤδη, καὶ διδάξας. Finis: κ̀ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epiſtola: Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Deſ. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Στεφανᾶ, κ̀ Φορτουνάτου, κ̀ Ἀχαϊκοῦ, κ̀ Τιμοθέου. *Scripta eſt a Philippis Macedoniae per Stephanam, & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum*. Sectiones ſunt XLVIII.

VIII. pag. 227. Ἡ πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολὴ Παύλου. *Secunda Paulli Epiſtola ad Corinthios*. Hypotheſis Euthalii (l. c. pag. 611.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Μακεδονίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Deſ. ἀλλὰ μετανοεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐν εὐχαριστίᾳ τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κ̀ Τιμόθεος ἀδελφός. Deſ. κ̀ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Τίτου, ϗ Λουκᾶ. *Scripta eſt a Philippis per Titum & Lucam*. Sectiones habet XXXII.

IX. pag. 237. Ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή. *Ad Galatas Epiſtola*. Hypotheſis Euthalii (l. c. p. 624.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη κ̀ διδάξας. Deſ. ϗ ὅλως εἰς τὰ ἤθη παραινέσας, κ̀ διδάξας, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων. Deſ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. *Scripta eſt a Roma*. Pericopas continet XX.

X. pag. 242. *b*. Ἡ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή. *Ad Epheſios Epiſtola*. Praecedens Hypotheſis Euthalii (ibid. p. 633.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὔπω μὲν ἑωρακὼς αὐτοὺς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶν. Deſ. κατὰ τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας, οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ. Deſ. ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. *Scripta eſt a Roma per Tychicum*. Totidem pericopas, ac ſuperior, iſta complectitur.

XI. pag. 247. *b*. Ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή. *Ad Philippenſes Epiſtola*. Huius Hypotheſis Euthalii (ibid. p. 642.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἑωρακὼς αὐτοὺς ἅμα, καὶ διδάξας. Deſ. κ̀ πάλιν προτρεψάμενος αὐτοὺς εἰς τὰ ἤθη, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος κ̀ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ. Deſ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. In XIV. partitur pericopas, & ſolita caret ſubſcriptione.

XII. pag. 250. *b*. Ἡ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολή. *Ad Coloſſenſes Epiſtola*, cum Hypotheſi Euthalii (ibid. p. 648.) quae inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς. Deſ. κ̀ τὴν ἐκ Λαοδικείας κ̀ αὐτοὺς ἀναγνῶναι. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός. Deſ. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ ϗ Ὀνησίμου. *Scripta eſt a Roma per Tychicum & Oneſimum*. Sectionum numerus cum ſuperiori concordat.

XIII. pag. 255. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή. *Prima ad Theſſalonicenſes Epiſtola*. Hypotheſis praeit Euthalii [ibid. p. 656.] cuius initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἑωρακὼς αὐτοὺς πρότερον, καὶ διδάξας [1]. Finis: ἀναγνῶναι ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς, οὕτως αὐτὴν τελειοῖ. Epiſtola inc. Παῦλος, ϗ Σιλουανὸς, κ̀ Τιμόθεος. Deſ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν διὰ Τιμοθέου. *Scripta eſt ab Athenis per Timotheum*. Sectiones ſunt XII.

XIV. pag. 259. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολή. *Ad Theſſalonicenſes Epiſtola II*. Hypotheſis Euthalii (ib. p. 663.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἐκ τοιᾶσδε κινηθεὶς προφάσεως. Τινὲς ἀπὸ Θεσσαλονίκης. Deſ. ὅπερ σημεῖον εἶναι πάσης ἐπιστολῆς δεδήλωκεν. Incipit Epiſtola: Παῦλος, κ̀ Σιλουανὸς, ϗ Τιμόθεος. Deſ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. Deeſt ſolita ſubſcriptio. Sectiones vero numerantur V.

XV. pag. 261. Ἡ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐπιστολή. *Ad Timotheum Epiſtola I*. Hypotheſis Euthalii (ibid. p. 686.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Λαοδικείας· ἡ δὲ πρόφασις αὕτη. Deſ. παρέβησαν τὴν πίστιν, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Deſ. ἡ χάρις μετά σου, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας. *Scripta eſt a Laodicea*. Habet ſectiones XV.

XVI. pag. 266. Ἡ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολή. *Ad Timotheum Epiſtola II*. Praecedens Hypotheſis Euthalii [ibid. p. 695.] inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἐκ τοιᾶσδε προφάσεως. Τῶν συναποδημησάντων τῷ Παύλῳ. Deſ. κ̀ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epiſtola inc. Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Deſ. ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου, ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. *Scripta eſt a Roma, quum ſecundo ſiſteretur Paullus Caeſari Neroni*. IX. continet ſectiones.

XVII. pag. 269. *b*. Ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epiſtola*. Hypotheſis Euthalii [ibid. p. 702.] initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Νικοπόλεως· ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν. Finis: καλῶν ἔργων προΐστασθαι, κ̀ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epiſtola: Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Deſ. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. *Scripta eſt a Nicopoli Macedoniae*. In IV. diſtribuitur ſectiones.

XVIII. pag. 271. *b*. Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολή. *Ad Philemonem Epiſtola*. Brevis Hypotheſis Euthalii [ibid. p. 707.] inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης· ἡ δὲ πρόφασις αὕτη. Deſ. ἵνα ἐὰν ἔλθῃ εὕρῃ ὅπῃ μένει [2], κ̀ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Inc. Epiſtola: Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χρι-

(1) In edit. Euthalii διατρίψας.

(2) In cit. edit. ποῦ μείνῃ.

Χριςοῦ. Def. μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. Nulla heic adposita subscriptio, nec sectionum divisio est.

XIX. pag. 273. Η' πρὸς Ε'βραίυς ἐπιςολή. *Ad Hebraeos Epistola*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 668.] praecedens inc. Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Ι'ταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιςολῆς αὕτη. Def. ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτὴ προϊοῦσα διδάξει. Epistola ipsa inc. Πολυμερῶς, ϗ πολυτρόπως· Def. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ε'γράφη ἀπὸ Ι'ταλίας διὰ Τιμοθέου. *Scripta est ex Italia per Timotheum*. Sectiones sunt XL.

XX. pag. 285. Καθολικὴ Ι'ακώβυ ἐπιςολή. *Catholica Iacobi Epistola*. Inc. Hypothesis Euthalii [ib. p. 486.] Ταύτην αὐτὸς Ι'άκωβος τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσι πιςοῖς γράφει. Def. εἶναι γὰρ τέτοις μισθὸν παρὰ κυρίυ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ϛ ὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Epistola inc. Ι'άκωβος Θεοῦ, ϗ κυρίυ Ι'ησοῦ Χριςοῦ δῦλος. Def. ϗ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. VIII. continet sectiones.

XXI. pag. 289. *b*. Πέτρυ καθολικὴ ἐπιςολὴ πρώτη. *Petri Catholica Epistola I*. Incipit Hypothesis Euthalii [ibid. p. 492.] Ε'πειδὴ ὁ Πέτρος αὐτὸς τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ ὖσιν Ι'υδαίοις. Def. ὡς λόγον ἀποδώσοντες τῷ κριτῇ, ϗ ὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Epistola inc. Πέτρος ἀπόςολος Ι'ησοῦ Χριςοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις. Def. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριςῷ Ι'ησοῦ, ἀμήν. XI. constat sectionibus.

XXII. pag. 294. Πέτρυ καθολικὴ ἐπιςολὴ δευτέρα. *Petri Catholica Epistola II*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 497.] initium: Καὶ ταύτην ὁ αὐτὸς Πέτρος ἐπιςέλλει τοῖς ἤδη πιςεύσασιν. Finis: παραινεῖ μὴ ἐκπίπτειν τοῦ σκοποῦ τῆς πίςεως, ϗ ὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Epistola inc. Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόςολος Ι'ησοῦ Χριςοῦ. Def. αὐτῷ ἡ δόξα, ϛ νῦν, ϗ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. V. numerantur sectiones.

XXIII. pag. 297. *b*. Ι'ωάννυ καθολικὴ ἐπιςολὴ πρώτη. *Ioannis Catholica Epistola I*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 501.] inc. Ε'πειδὴ αὐτὸς Ι'ωάννης, ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας. Def. ϗ φυλάττωμεν ἑαυτὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Epistola inc. Ο" ἦν ἀπαρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν. Def. τεκνία φυλάξατε ἑαυτὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. VIII. sectiones comprehendit: V. autem Capitis versus septimus deest.

XXIV. pag. 302. Ι'ωάννυ καθολικὴ ἐπιςολὴ δευτέρα. *Ioannis Catholica Epistola II*. Hypothesis Euthalii [ib. p. 507.] initium: Ταύτην ὡς πρεσβύτερος γράφει. Finis: μηδὲ λέγειν χαίρειν αὐτοῖς κἂν τέτοις τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Epistola inc. Ο' πρεσβύτερος Ε'κλεκτῇ κυρίᾳ. Def. τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σε τῆς Ε'κλεκτῆς, ἀμήν. Vnica est huius Epistolae sectio.

XXV. pag. 303. Ι'ωάννυ ἐπιςολὴ τρίτη. *Ioannis Epistola III*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 508.] brevissima inc. Ε"ςιν ἡ ἐπιςολὴ περὶ φιλοξενίας. Def. μαρτυρῶν αὐτῷ τὰ κάλλιςα. Epistola ipsa inc. Ο' πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ. Def. ἀσπάζυ τὺς φίλυς κατ' ὄνομα. Huius quoque unica sectio est.

XXVI. p. ead. *b*. Ι'ύδα ἐπιςολή. *Iudae Epistola*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 510.] inc. Ταύτην τὴν ἐπιςολὴν γράφει. Def. παρὰ τοῦ κυρίυ, τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Incipit Epistola: Ι'ύδας Ι'ησοῦ Χριςοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ι'ακώβυ. Def. ϛ ἐξυσία, ϗ νῦν, ϗ εἰς πάντας τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Duas tantum sectiones complectitur. Heic adnotandum est ultima huius Epistolae verba crucem efformare: quod in aliis etiam Codicibus animadvertimus.

In fine pag. 305. *b*. adiungitur alia manu in tabula suis distincta loculamentis Solis, ac Lunae cyclus, & in sequenti pagina ostenditur, qua ratione Pascha, aliaque mobilia festa inveniri possint. Tandem ab eadem manu adscripta sunt: Ταῦτα εἰσὶν τὰ θεμέλια τῶν δώδεκα μηνῶν. *Haec sunt fundamenta duodecim mensium*.

Codex Graec. membranac. optimus Ms. in 4. Sec. XIII. Constat foliis scriptis 306.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. PRaemittuntur quatuor Evangeliis nitidissime scriptis, integris, optimeque servatis, Eusebii Canones in X. distincti tabulas; ipsae porro tabulae sunt auro, minio, variisque coloribus eleganter depictae. Aureae quoque Capitum Tabulae, Evangeliorum inscriptiones, ac numeri sectionum Eusebianarum marginales, quas Matthaeus habet CCCLIV. Marcus CCXXXIV. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII. His adde cuiuslibet Evangelistae scribentis effigiem fundo item aureo delineatam, ac Ioannis praesertim, cuius figura longe sincerior ceteris est. Depingitur enim S. Evangelista in sella undequaque clausa sedens, quae scripserat in adverso pulpito verba: Ε'ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. relegens, in alioque volumine, quod genu impositum detinet, veluti describens. COD. XIV.

Matthaei Capita, quae in margine superiori Codicis suo loco repetuntur, maioribus, aureisque characteribus exarata, sunt LXVIII. quorum primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τῦ κυρίυ. Marci XLVIII. quorum primum: Περὶ τῦ δαιμονιζομένυ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίυ. Lucae LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Ioannis denique XVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμυ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Adscriptae sunt etiam margini a recentiori manu, eademque, cui ἀρχοτελείας, ac Menologium in fine Evangeliorum adiectum debemus, pericopae Evangelicae, ut in Codice XIII. superiori, earumque numerus est CCCLXXXVI. sub una enim serie omnes comprehenduntur; ex quo patet, aliquid inter hanc, & eam, quae in dicto Codice adfertur, pericoparum divisionem interesse discriminis, quum

in

in illo numerentur tantum CCCLXVIII. Ad calcem igitur Evangeliorum subiiciuntur ἀρχοτέλειαι, nempe absolutissimus Index Lectionum Evangelicarum, quas tum Dominicis, tum singulis hebdomadarum diebus in Ecclesia Graeca recitari mos erat, initio, & fine diligenter adnotatis. Initium vero fit a magna Paschatis Dominica. Has excipit Menologium, altera nimirum adcuratissima earum pericoparum Tabula, quae festis diebus apud Graecos praecipuo quodam ritu celebrari solitis legebantur, a Mense Septembri ad Augustum pertingens; cuius in fine legitur: Τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μηνολογίυ, ἀμήν. ,αυιη'. Σεπτέμβριος. *Finis cum Deo Sancto Menologii, amen.* MCCCCXVIII. *Septembri.* Quae quidem Menologii recentius adiecti epocha est; Evangeliorum enim scriptura multo est antiquior. De huiuscemodi vero rebus uberrime pertractarunt Leo Allatius in Dissertationibus de Libris Ecclesiast. Graecorum, & clariss. Iosephus Assemannus, Biblioth. Vaticanae Praefectus, Tom. VI. Kalendariorum Ecclesiae universae, Romae MDCCLV. in 4. p. 564. seqq.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 349.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XV. I. pag. 1. Praecedit Evangelio Matthaei, Eusebii Epistola in fine mutila ad Carpianum, edita a Roberto Stephano in nitidissima illa N. T. editione, quae prodiit Parisiis A. MDL. fol. ex Regia Bibliotheca, & a Fabricio loc. cit. Lib. V. Cap. 4. Tom. VI. pag. 97. Inscribitur: Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Eusebius Carpiano fratri charissimo in Domino salutem.* Inc. Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὼς φιλοπονίαν καὶ σπυδὴν εἰσηγιωχώς[1]. Des. ἀφ' ἑκάςυ τῶν εὐαγγελίων ἀριθμός τις παρά... Reliqua desunt. Praecesserat fortasse etiam Prologus in hunc primum Evangelistam; nam quum singulae huius Codicis paginae in duas sint columnas divisae, huius primae unica tantum legitur exarata, alia, cui vetustas magnum fortasse damnum intulerat, resecata, novam bibliopegus membranam suffecit. Sequitur igitur Evangelium, cuius in calce legitur: Τέλος· εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Στίχοι ,βχ'. *Finis. Evangelium secundum Matthaeum. Versus MMDC.*

II. pag. 23. *b.* Evangelio Marci praecurrit primo Prologus, qui inc. Διατί τὸ εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον καλεῖται; Ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, κὴ συνέκδημος Παύλου. Des. ἵνα κὴ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Secundo Miracula Christi ab hoc Evangelista narrata, hoc titulo adiecto: Τὰ δὲ σημεῖα ἃ ἐξηγεῖται κὴ αὐτὸς, ἐςὶ ταῦτα. *Signa vero, quae & ipse narrat sunt haec.* Inc. Ἐν Καφαρναὺμ ἐν τῇ συναγωγῇ ἔχοντά τινα πνεῦμα ἀκάθαρτον ἐκαθέρισε λόγῳ. Des. & τὸ σῶμα ἠγέρθη ἐν τριημέρῳ. Tertio index Capitum XLVIII. nihil a superiorum Codicum indicibus diversus. Sequitur Evangelium ipsum, cui nulla subiecta est stichometria.

III. p. 35. *b.* Prologus in Lucam inc. Διατί κατὰ Λυκᾶν τὸ εὐαγγέλιον καλεῖται; Ἐπειδὴ Λυκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρυ, κ. λ. Des. & μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Signorum Christi ab ipso narratorum enumeratio inc. Ἐν Ναζαρὲτ ἠθέλησεν αὐτὸν κατακρημνῆσαι. Des. κὴ ἠγέρθη τὸ σῶμα ἐν τριημέρῳ κὴ ἀνελήφθη. Tabula Capitum LXXXIII. cum superioribus omnino concordat. Huic item Evangelio, quemadmodum & sequenti stichometria nulla subiecta est.

IV. p. 57. Ioannem nullus neque Prologus, neque index praecedit, sed figura tantum calamo a recentiori manu delineata, Evangelistam sedentem, scribentemque repraesentans. Singula vero Evangelia, Eusebianarum sectionum numeris in margine adpositis distinguuntur, & Matthaei quidem sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLII. & Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XIII. Constat foliis 72.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. Exhibet quatuor Evangelia eleganstissime scripta, quorum singulis Capitum tabula, nonnullis etiam Hypothesis praecedit. Pericopas quoque ab eadem manu margini adiectas habet, ut in Codice XIII. animadvertimus, quae pares ne sint numero iis, quae in memorato Codice continentur, quum ipsarum marginalis numeratio in Evangelio Matthaei desideretur, iudicare non possumus. Capitum certe tabulae cum iis concordant Codicis XIV. de quo supra, praeter tabulam Lucae, quae uno minor est Capite. Eusebianae vero sectiones ab aliis aliquantulum discrepant; nam Matthaei numerantur CCCLV. Marci CCXLI. Lucae CCCXLV. & Ioannis CCXXXII. COD. XVI.

II. pag. 96. *b.* Ante Evangelium Marci legitur Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρυ, κὴ συνέκδημος Παύλυ, κ. λ. Finis: ἵνα κὴ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς, κὴ ὅτι ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, κὴ ἀνελήφθη εἰς τὸν ὐρανὸν, κὴ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, quae quidem longior est Hypothesi Cod. XV. superioris. In fine legitur: Τέλος τῦ κατὰ Μάρκον ἁγίυ εὐαγγελίυ· ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ ἅγιον εὐαγγέλιον τίτλους μη'. κεφάλαια σλς'. κὴ ςίχυς [nota numerica desideratur]. *Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Habet autem hoc sanctum Evangelium titulos XLVIII. capitula CCXXXVI. & versiculos . . .*

III.

(1) In edit. Fabric. εἰσαγωχώς.

III. pag. 163. Hypothesis in Evangelium Lucae, quae perperam a scriptore ante mox adlata in Marcum verba adposita est, inc. Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ. Des. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Evangelio adiecta sunt haec: Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, οὗ οἱ στίχοι ‚βω'. ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ μετὰ χρόνους ιε' τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, cuius versus MMDCCC. quod fuit editum ab ipso sancto Luca anno XV. post Christi Adscensionem.*

IV. pag. 266. Ioannem, cui praeter Tabulam Capitum nulla praeit Hypothesis, haec excipiunt: Τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου· ἐγράφη δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου μετὰ χρόνους τριάκοντα δύο τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως, ἔχον τίτλους ιθ'. [sic] κεφάλαια σλβ'. καὶ στίχους ... *Finis sancti Evangelii secundum Ioannem. Scriptum autem fuit ab ipso Apostolo anno XXXII. post Christi Adscensionem, habens titulos XIX. capita CCXXXII. & versiculos* ... Succedunt στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεολόγον, *Versus in sanctum Ioannem Theologum*, quorum initium: Βροντήεις θεόφωνος, κ. λ. quos vide superius in recensione Cod. XIII. huius Plutei pag. 123. N. IV. Agmen claudit Συναξάριον σὺν Θεῷ ἐν ἐπιτόμῳ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐκλογαδίου πρὸς τὸ συντόμως εὑρίσκειν ἑκάστης ἡμέρας εὐαγγέλια. *Synaxarium cum Deo in epitome iuxta officium descriptionis Eclogadii ad invenienda breviter cuiuscumque diei Evangelia.* Ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς ἕως τῆς Ν'. καὶ εὐαγγελιζόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, καὶ ἀπὸ τῆς Ν' ἕως πρώτης Σεπτεμβρίου ὁ ἅγιος Ματθαῖος, καὶ ἀπὸ πρώτης Σεπτεμβρίου ἕως τοῦ σαββάτου τῆς τυροφάγου ὁ ἅγιος Λουκᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ σαββάτου τῆς τυροφάγου μέχρι τοῦ σαββάτου τῶν βαΐων, ἤτοι τοῦ Λαζάρου, ὁ ἅγιος Μάρκος. Τὰς δὲ δεσποτικὰς ἑορτὰς, καὶ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας τῶν ἁγίων οἱ ἀμφότεροι, ὡς ἡ τοῦ συναξαρίου περιέχει ἀπογραφή. *Incipiens a magna Dominica usque ad Pentecosten, & evangelizans sanctus Ioannes, & a Pentecoste usque ad primam Septembris sanctus Matthaeus, & a prima Septembris usque ad sabbatum Quinquagesimae sanctus Lucas, & a sabbato Quinquagesimae usque ad sabbatum ante Dominicam Palmarum, sive Lazari, sanctus Marcus. Dominicas autem festivitates, & gloriosos dies sanctorum utrique, sicut Synaxarii exhibet descriptio.* Legitur in fine: Πόνος Βασιλείου, καὶ Θεοῦ λόγου λόγοι. *Basilii* [1] *labor, & Dei Verbi sermones.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XII. Constat foliis 341.

ΝΥΣΣΕΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NYSSENI VARIA.

Titulum ita restituimus.

Gregorii Nysseni contra Eunomium Orationes XII. & Cyrilli Alexandrini Anathematismi XII. & alia quaedam.

I. pag. 1. PRaecedunt Capitum recensiones singularum Gregorii contra Eunomium Orationum a secunda usque ad duodecimam; nam primae recensio ipsi Orationis initio praefigitur, ita tamen, ut interserta legatur Epistola Gregorii ad Petrum fratrem, & huius ad illum responsio, ut mox videbimus. Id autem statim lectori ex primis hisce Codicis verbis innotescet: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τοῦ κατ' Εὐνομίου πρώτου λόγου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἡ ὑπόθεσις, ἤτοι τὰ μα' κεφάλαια προεγράφησαν πρότερον παρὰ τῶν ταῦτα ἐκθεμένων, καὶ ἐτέθησαν μετὰ τὴν Εὐνομίου ἔκθεσιν· τῶν δὲ λοιπῶν ια' λόγων ἡ ὑπόθεσις νῦν παρ' ἡμῶν ἐκτεθεῖσα, ἐγράφη ἐνταῦθα. *Sciendum est, quod primi Sermonis sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni contra Eunomium hypothesis, sive XLI. Capita scripta sunt prius ab iis qui haec exposuerunt, ac posita sunt post Eunomii Expositionem; reliquorum vero XI. Sermonum hypothesis nunc a nobis exposita, heic scripta est.* COD. XVII.

II. pag. 4. Recensioni Capitum succedit Εὐνομίου ἔκθεσις, *Eunomii Expositio*, cuius initium: Τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ δικαίαν κρίσιν φήσαντος ὁμολογεῖν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς τοὺς ὁμολογοῦντας αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπαρνεῖσθαι τοὺς ἀρνουμένους αὐτόν. Finis: καθ' ἡμῶν οἱ συκοφαντοῦντες, ἢ διαβάλλοντες, ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

III. pag. 6. b. Epistolarum, quae Tabulam Capitum Libri I. contra Eunomium, & Librum ipsum interiacent, prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni ad Petrum fratrem suum Epistola.* Inc. Μόλις ἐπιτυχὼν βραχείας σχολῆς. Des. ἡμᾶς μὴ ἐμπαῤῥησιάζεσθαι τῇ ἀληθείᾳ.

IV. pag. 7. b. Altera inscribitur: Τῷ θεοσεβεστάτῳ ἀδελφῷ Γρηγορίῳ Πέτρος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Religiosissimo fratri Gregorio, Petrus in Domino salutem.* Inc. Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι τῆς ὁσιότητός σου. Des. σαφῶς ἐπιδείκνυσιν. Ἔῤῥωσο.

V. pag. ead. Primus Liber, seu Oratio contra Eunomium hunc praesefert titulum: Τῶν ἐκδοθέντων παρὰ Εὐνομίου δύο λόγων μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἀντιῤῥητικὸς εἰς τὸν πρότερον. *Primi ex duobus, quos post dormitionem S. Basilii Eunomius edidit Sermones, confutatio.* Inc. Οὐκ ἦν, ὡς ἔοικε, τὸ πάντας ἐθέλειν εὐεργετεῖν. Des. ἐν μηδενὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα πρὸς ἑαυτὴν ἀσυμφώνως ἔχειν.

VI. pag. 66. b. Secunda Oratio inc. Ἡ τῶν

(1) Hunc Basilium, de quo silet Montefalconius, puto esse Codicis calligraphum.

τῶν χριςιανῶν πίςει. Def. ὥτε οἱ τὰ ἐκείνου ἀνοήτως θαυμάζοντες· ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

VII. pag. 96. b. Tertia inc. Εἰ (1) τῷ νομίμως ἀθλοῦντι, τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι πόνων ὅρος ἐςίν. Def. τούτοις περὶ τῶν προτεθέντων ἀρκεσθησόμεθα.

VIII. pag. 111. b. Quarta inc. Καιρὸς (2) δ' ἂν εἴη καὶ τὴν περὶ τοῦ γεννήματος φυσιολογίαν. Def. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον.

IX. pag. 130. Quinta inc. Περὶ δὲ τῆς Πέτρου τοῦ ἀποςόλου φωνῆς. Def. ὀνομάζεται δὲ Χριςὸς, καὶ κύριος, καθὼς εἰρήκαμεν. Sed in editione Parisiensi Operum S. Gregorii Nysseni, Anni MDCXXXVIII. in fol. Tom. II. p. 572. quam in huius recensione Codicis prae manibus habuimus, per errorem haec item Oratio rursus inscribitur IV. & ita continuatur usque ad IX. quae VIII. nuncupatur. Itaque omisso numero nono, reliquae deinceps tres recte procedunt.

X. pag. 136. Sexta inc. Ἀλλ' αἰσθάνομαι πέρα τοῦ δέοντος, κ. λ. Def. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον.

XI. pag. 141. b. Septima inc. Ἐπεὶ δέ φησι τὴν κύριος λέξιν, κ. λ. Def. διὰ τῶν ὀνομάτων ἐνδείκνυται.

XII. pag. 146. b. Octava inc. Τὰ μὲν οὖν ἰσχυρὰ τῶν Εὐνομίου τοιαῦτα. Def. καὶ πάντα ὅσα ἐν τῷ πατρικῷ θεωρεῖται κόλπῳ.

XIII. pag. 153. b. Nona inc. Ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ὑψηλοτέρους μετέρχεται λόγους. Def. τὴν βλασφημίαν ἐλέγχεσθαι.

XIV. pag. 158. b. Decima inc. Ἀλλὰ τῶν προκειμένων ἐχώμεθα. Def. μὴ εἶναι ὃ ἐςι φύσιν οὐκ ἔχει.

XV. pag. 164. b. Vndecima inc. Ἀλλὰ ἐπὶ πρὸς τὸ ἐφεξῆς τοῦ λόγου. Def. τί ἂν ἄλλο κυρίως, καὶ οὐχὶ ἀντίχριςος λέγοιτο;

XVI. pag. 170. Duodecima inc. Ἀλλ' ἴδωμεν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολούθου. Def. πρὸς δὲ τὸ κωμῳδεῖν τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀπαιδεύτων, παντελῶς ἐςὶν ἀνεπιτήδειον, ac deinde subditur: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης κατὰ Εὐνομίου τέλος. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni adversus Eunomium finis*. In citata vero editione, ubi praeter Eunomii ἔκθεσιν, omnes hae Orationes habentur a pag. 265. usque ad pag. 713. sequitur huius Orationis XII. pars altera, quae abest in nostro Codice.

XVII. pag. 175. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία περὶ τῆς ἑξαημέρου. *Eiusdem Apologia in Hexaemeron*. Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; Def. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, καὶ κράτος, κ. λ. Vid. cit. edit. Tom. I. pag. 1.

XVIII. pag. 189. Τοῦ αὐτοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, οὐ φαμὲν τρεῖς Θεοὺς, πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. *Eiusdem, quomodo tres personas statuentes in Deitate, non dicimus tres Deos, adversus Graecos, ex communibus notionibus*. Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπου δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Def. εἰ καὶ ἐν τρισὶ προσώποις, ἤγουν ὑποςάσεσι θεωρεῖται Πατρὸς, καὶ Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος. Vid. cit. Operum edit. T. II. p. 82.

XIX. pag. 192. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ πρὸς τοὺς ἐν τῇ πατρίδι περὶ πίςεως. *Eiusdem Epistola ad cives suos de Fide*. Inc. Πολλάκις ἐθαύμασα, τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πεπόνθατε. Def. ἐπειδὴ λέγεται καὶ ὁ ἄνθρωπος Θεὸς, ὡς τὸ ἐγὼ εἶπον θεοί.... Reliqua desunt. Hanc Epistolam, quae neque in citata Operum Gregorii Nysseni editione occurrit, nec a Fabricio memoratur, quum in Codice XXXV. sequentis Plutei integram habeamus, tum illam edere in vulgus totam constituimus. Interim animadvertendum est in Codice nonnullas paginas deesse; etenim, ut ex Montefalconii schedis Ms. eruitur, hanc Epistolam excipere statim debebat eiusdem Gregorii Sermo in ea verba: *Hic est Filius meus dilectus &c.* qui nusquam adparet, una cum potiori memoratae Epistolae parte, ab impia manu sublatus. Hunc porro Sermonem inter opera deperdita Nysseni idem refert Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 20. Tom. VIII. pag. 165.

XX. pag. 193 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς τολμῶντας συνηγορεῖν, ὡς ὀρθῶς ἔχουσι τοῖς Νεςορίου δόγμασι. *Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini adversus eos qui dicunt, recte habere Nestorii placita*. Inc. Οἱ τῷ παναγίῳ Θεῷ τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν παραςήσαντες. Def. κερδανοῦμεν γὰρ οὕτω τῆς ἄνω κλήσεως τὸ βραβεῖον ἐν Χριςῷ· δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ, κ. λ. Exstat Operum Cyrilli Tom. VI. a p. 157. ad p. 200. ubi titulum praesefert: Ἀπολογητικὸς ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους. *Apologeticus pro duodecim capitibus, adversus Orientales Episcopos*. Animadvertendum heic est, quae in editione dicitur ἀντίῤῥησις τῶν ἀνατολικῶν, in Codice μέμφιν dici αἱρετικῶν, & quae ibi ἀπολογία Κυρίλλου, heic ἀπολογίαν ὀρθοδόξου nuncupari. In margine vero e regione tituli mox relati ab eadem manu adscriptum fuit κατ' Ἀνδρέου, & quidem recte; nomine enim Orientalium Episcoporum obiectiones ad XII. Cyrilli Capita scripserat Andreas Samosatenus.

XXI. pag. 206. b. Sequuntur Cyrilli solutiones Dogmaticarum Quaestionum, praemissa Epistola, cui titulus: Ἀξίωσις ἐπιδοθεῖσα τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ πιςῷ ἀρχιερεῖ, γνησίῳ θεράποντι Θεοῦ, ἁγίῳ Κυρίλλῳ (sic) ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας παρὰ τῆς ἀδελφότητος. *Supplicatio tradita S. Cyrillo fideli Archiepiscopo, vero Dei servo, S. Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino a fraternitate*. Quae quoniam in citata editione desideratur, eius loco Cyrilli ad Calosyrium Epistola praefixa, subiiciendam heic totam duximus. Ea vero sequens est: Ἣν μὲν εὖ ἔχειν ἡμᾶς ἡσυχάζοντας, εἰ καί τι κατορθοῦντας ἴσως τῶν σπουδαζομένων, οὐδὲν δὲ ἧττον κἀκεῖθεν ἀποδημοῦντας, ἡμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι νομίζομεν διὰ τὴν σὴν μόνον θέαν, καὶ μάλιςα κερδανοῦμεν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ςόματός σου τὴν εὐσέβειαν διδασκόμενοι. Τὸ μὲν γὰρ καὶ πόῤῥω γῆς κατησχημένους ἀναγινώσκειν τὰς βίβλους, καὶ τὰ πονήματα τῆς σῆς

(1) Deest Εἰ in edit.

(2) In edit. Καιρὸς.

σῆς ὁσιότητος, καλὸν ἅμα ϗ ὠφέλιμον, ϗ εἰς τὰ πρόσω φέρον τοὺς προσέχοντας· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν θείαν χάριν, ϗ πνευματικὴν γλυκύτητα πηγαζόντων χειλέων τὴν διδασκαλίαν ἀρδεύεσθαι, βεβαιότερον ἅμα, ϗ ζωτικώτερον ὑπάρχει. Ἥκομεν τοίνυν αὖθις διὰ τὴν εἰς σὲ, ϗ τὴν εὐσέβειαν ἐπιθυμίαν, προκοπήν θ' ἡμετέραν ἅμα, καὶ ἑτέρων διόρθωσιν. Δεξάμενοι γὰρ πρόσθεν ἐκ τῶν σῶν ἁγίων χειρῶν τὴν περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθῶν δογμάτων ζήτησιν ἐπιλύουσαν βίβλον, οὐκ ὀλίγην τὴν ὄνησιν ἀπηνεγκάμεθα. Ἡμῖν μὲν γὰρ γέγονεν εἰς βεβαίωσιν ὁ λόγος, ἑτέροις δὲ εἰς διόρθωσιν· ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ μὴ προσελθόντες τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ, ὧν ἐνεφράγη τὰ ϛόματα· ἀλλ' οἱ τῆς Ἀβηλινῆς χώρας κακῶς πρὸς ἀλλήλους διατεινόμενοι, δογματικῶν ἕνεκα τινῶν ζητημάτων εἰς τοσȣ̃τον μανίας ἤλασαν, ὡς καὶ καθαιρέσεις, ϗ ἀναθεματισμοὺς κατ' ἀλλήλων ὁρίζειν, ϗ διωγμοὺς πρὸς ἀλλήλους φέρειν, καὶ διαρπαγὰς ὑπομένειν, καὶ μήτ' ἐπισκόποις, μήτε πατράσιν εἴκειν τοῖς αὐτόθι, μήτε μὴν τοῖς παρ' ἡμῖν, μήτ' ἄλλοις τισὶν ἁγίων παραχωρεῖν, τὸ μείζονος μέτρȣ γνώσεως ἠξιῶσθαι· ȣ̃τω κατακράτος ἡ σατανικὴ ἀκαταϛασία πόῤῥω τῆς θείας εἰρήνης αὐτȣ̀ς ἐξηχμαλώτισε. Πρὸς τȣ́τοις αὖθις ϗ τῶν Αἰγυπτίων τινὲς ȣ̓κ ὀρθῶς φρονεῖν περὶ Θεȣ̃ δεδιδαγμένοι, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις νοσοῦντες μανίαν, τοῖς ἴσοις τῆς πλεονεξίας σπȣδάσμασι κατ' ἀλλήλων προσφέρονται, ἀλλὰ θειόθεν μέρος ἑκάτερον νυγέντες πρὸς τȣ̀ς ἐν Παλαιϛίνῃ ἁγίους ἥκασι, ϗ τȣ́τοις τὰς ζητȣμένας πεύσεις προσήγαγον. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἑαυτῶν μετρήσαντες δύναμιν ἐκρίναμεν μὴ δεῖν ἡμᾶς αὐτȣ̀ς περὶ τȣ́των ὁρίζειν, μήτε μὴν ἱκανῶς ἔχειν τὸν περὶ τῶν τοιȣ́των ἐξετάσεων ἀποδȣ̃ναι λόγον. Μαθόντες τοίνυν οἱ προειρημένοι παῤῥησίαν πρὸς τὴν σὴν ἡμᾶς ἔχειν ὁσιότητα, ἐξελιπάρησαν διὰ τῆς ἡμῶν βραχύτητος πέρας δέξασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους μάχης τὸν τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας λόγον· συναινεσάντων ȣ̓ν τῶν καθ' ἡμᾶς ἁγίων πατέρων, αὐθαίρετοι τὴν παράκλησιν ἐδεξάμεθα, ἑαυτοῖς μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις χαριζόμενοι, τῷ ϗ αὐτῶν τῶν ὄψεων ἀπολαῦσαι, ϗ παρόντι συνευφρανθῆναι, ϗ λόγῳ ζῶντι, ϗ ȣ̓ γράμματι δι' ἑτέρων πεμπομένῳ, ϗ πλέον τὴν ἐπιθυμίαν ἐξάπτοντι Ἡρπάσαμεν τοίνυν τὴν ἄφιξιν ȣ̓ μετρίως χαίροντες, ὅπως ϗ δι' ἡμῶν τῶν ἐλαχίϛων, ἣν μὲν πρὸς ἀλλήλȣς συγκροτοῦσι, καταθῶνται μάχην. Διὰ δὲ τῆς ὑγιαινούσης σου διδασκαλίας ἡ τοῦ Χριϛοῦ εἰρήνη αὐτοῖς τε ϗ ἡμῖν, ὡς τάχιϛα βραβευθεῖν, εἴτ' ἀπιόντων ἡμῶν διὰ φίλην ἡσυχίαν, εἴτε μενόντων διὰ τὴν ἀγάπην, ϗ συγκρότησιν, ϗ τὴν ἐκ τȣ́των προκοπὴν, ϗ τὰ γραφησόμενα πεμπόντων εὐκαιρότερον· ἀλλ' αὐτὸς, πάτερ ἁγιώτατε, γνησίως ἡμᾶς ὁρῶν μὴ παραιτοῦ πατρὸς σπλάγχνα, ϗ εἰς ἡμᾶς διασώζων. Οὔτε γὰρ, ὡς οἶμαι, ϗ ἀπολογίας δεήσομεν, παῤῥησίας μετέχοντες μετὰ αἰδοῦς διὰ Θεοῦ χάριν, ϗ τὴν σὴν χρηϛότητα, ἣν ϗ πλατυνθῆναι ἡμῖν αὐτοῖς ἰσοῤῥόπως τῆς ἡμετέρας γνησιότητος ἀπαιτοῦμεν, ϗ τοῦτο μετὰ σωφροσύνης. Οὕτω γάρ γ' ἂν γένοιτο καὶ ἡμᾶς τῶν ἀμοιβαίων τέως τυγχάνειν, ϗ τὴν σὴν ὁσιότητα, καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ εἰκότα πράττουσαν εὐγνωμονεῖν, ἣν πλέον ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ ἀποδέξηται, ϗ εἰς ἡμᾶς τȣ̀ς ἐλαχίϛους κατὰ τὴν αὐτοῦ μίμησιν καταγομένην οὐ βίας ἀνάγκῃ, ἀλλ' ἀγάπης γνησιότητι, ϗ τοῦτο δῶρον αὐτῷ προσφέρουσαν. Ἔϛι δὲ τὰ ζητȣ́μενα τὰ ὑποτεταγμένα. Deinde ſubiungitur: Τὰ μὲν κεφάλαια ἐνέκειντο τῇ ἀξιώσει· ἀλλ' ἵνα μὴ δὶς ταῦτα ἐγγράψωμεν, συνεζεύξαμεν ἕκαϛον κεφάλαιον ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ. Succedunt deinde ipſae Quaeſtionum ſolutiones, quae quidem pauciores ſunt, quam in citata editione; nempe XX. tantum, quum in ea XXVIII. numerentur; praeterea non eumdem ordinem obtinent, nam poſt primam & ſecundam, quae cum editis concordant, tertia in Codice, quinta eſt in editione, 4. VI. 5. VII. 6. VIII. Inde nova fit enumeratio, & quae prima eſt in Codice, eſt XVIII. in editione, 2. XIX. 3. XIV. 4. XX. 5. XXI. 6. XV. 7. X. 8. XXII. 9. III. 10. XII. 11. XI. 12. XXIII. 13. IV. 14. XVII. Primae Quaeſtioni praefigitur hic titulus: Πρῶτον κεφάλαιον ἐπιλύσεως δογματικῶν ζητημάτων προτεθέντων τῷ ἁγιωτάτῳ Κυρίλλῳ. *Primum Caput ſolutionis Dogmaticarum Quaeſtionum propoſitarum ſanctiſſimo Cyrillo*, Incipit Quaeſtio: Εἰ ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς χεῖρας, πόδας, ὀφθαλμοὺς, ὦτά τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομαζόμενος κ. λ. Solutio inc. Οἱ φρενὸς ὄντες ἐν καλῷ. Vltimae quaeſtionis, cui titulus: Πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, πῶς ἀσώματοι ὄντες οἱ δαίμονες, κ. λ. ſolutio inc. Ἰδόντες οἱ υἱοὶ τȣ̃ Θεȣ̃ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Fortaſſe poſt ſextam ſolutionem, quae abſolvitur pag. 209. *b.* aliquid deeſt, quum in ſequenti pagina incipiat nova ſolutio, nullum habens titulum, qui aliis ſemper praefigitur, & ab hac nova numerorum ſeries ordiatur. Hic liber inſcribitur in cit. editione Pariſ. Tom. VI. pag. 363. Κατὰ Ἀνθρωπομορφιτῶν. *Contra Anthropomorphitas*. Cotelerio in Notis ad Monumenta Eccleſiae Graecae Tom. III. p. 557. teſte, in aliis Codicibus alium habet titulum: Ἐπιλύσεις δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων παρὰ Τιβερίȣ διακόνȣ, καὶ τῆς ἀδελφότητος, vel Ἐπιλύσεις τῶν προσενεχθεισῶν πεύσεων παρὰ Τιβερίȣ διακόνου, ϗ τῶν ἀδελφῶν, vel denique Κυρίλλȣ πρὸς Τιβέριον.

XXII. pag. 214. *b.* Ἐπιϛολὴ τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ ἐπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας πρὸς Καλοσίριον ἐπίσκοπον Ἀρσενοΐτην, κατὰ τῶν λεγόντων, ἀνθρωπόμορφον εἶναι τὸ θεῖον. *Sancti Cyrilli Epiſcopi Alexandrini Epiſtola ad Caloſyrium Epiſcopum Arſenoitem, adverſus eos, qui Deum anthropomorphum ſtatuunt*. Inc. Ἀφικόμενοί τινες ἀπὸ τȣ̃ ὄρȣς τȣ̃ Καλαμῶνος. Deſ. Ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητὲ, καὶ ποθεινότατε. Haec Epiſtola, uti mox admonuimus, in edit. citata Dogmaticarum Quaeſtionum ſolutionibus praemittitur, & inſcribitur: *Adverſus Anthropomorphitas liber unus*. De Caloſyrio Epiſcopo Arſenoite vid. Oudinum l. c. Tom. I. p. 1046.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, ſed perſpicuo charactere. Conſtat foliis ſcriptis 215. cuius ſpecimen damus Tab. III. N. VII.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XVIII. ANtiquissimus hic, praestantissimusque Codex tum ob ea, quae nondum vulgata praesefert, tum ob ea, quae vel edita, non satis nota sunt, optat profecto, atque exigit, ut distincta singularum partium descriptio in vulgus prodeat; idque eo libentius praestamus, quod permulta ad Graecam *λειτουργίαν* spectantia, quae forte, qui de hisce pertractarunt, non viderint, continet certe ac praeclara. Quae quidem omnia, quasi *προλεγόμενα* sunt quaedam iis, qui sequuntur in quatuor Evangelistas, Matthaeum, Marcum, Lucam, & Ioannem ineditis Commentariis.

I. pag. ergo prima legitur *Ἐκλογάδιν* (sic) *τῶν δ' εὐαγγελιςῶν διά τε τῆς ἀρχῆς, καὶ τοῦ τέλυς τὴν περικοπὴν ἑκάςυ εὐαγγελιςῦ, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεῦον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῦ ἁγίυ πάσχα, τελειῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ. Eclogadium quatuor Evangelistarum, in quo diligenter exponitur a principio ad finem cuiuscumque Evangelistae pericopa, simulque Capitum adnotatio. Incipit autem a S. Paschate, desinens in Menologio.*

II. p. 5. Συναξάριν σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίυ μέχρι μηνὸς Αὐγύςυ. *Synaxarium cum Deo, incipiens a mense Septembri usque ad mensem Augusti*; quod quum reliquorum omnium, quae in aliis huius Plutei Codicibus legantur, plenissimum sit subiiciendum heic duximus.

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτυ, καὶ τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Συμεών.
β'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Μάμαντος.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς Θεοτόκυ.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Ἰωάννου & Παύλου.
γ'. Τοῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.
δ'. Τοῦ ἁγίυ Βαβύλυ.
ε'. Τῦ προφήτυ Ζαχαρίυ.
ς'. Τοῦ ἁγίυ Εὐδοξίυ.
ζ'. Τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Σώζοντος.
Εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Θεοτόκυ.
Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς Θεοτόκου.
η'. Τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκυ.
θ'. Ἰωακεὶμ, καὶ Ἄννης.
ι'. Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίυ ξύλου.
ια'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.
ιβ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν, & τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου.
Τῆς προσκυνήσεως.
ιγ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.
Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.
Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.
ιδ'. Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς ὑψώσεως.
Σάββατον μετὰ τὴν ὕψωσιν.
Κυριακὴ μετὰ τὴν ὕψωσιν.
ιε'. Ἡ ς' σύνοδος, καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκακίυ, καὶ Νικήτα.
ις'. Τῆς ἁγίας Εὐφημίας.
ιζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐλαμπίυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη'. Τῆς ἁγίας Θεοδώρης.
ιθ'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Τροφίμυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τῦ ἁγίυ Εὐςαθίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κα'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Κοδράτυ.
κβ'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Φωκᾶ.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῦ προφήτυ Ἰωνᾶ.
κγ'. Ἡ σύλληψις τῦ Προδρόμυ.
κδ'. Τῆς ἁγίας Θέκλας.
κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, καὶ τῆς λιτῆς τῦ κάμπυ.
κς'. Ἡ μετάςασις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
κζ'. Τῦ ἁγίυ Καλλιςράτου.
κη'. Τῦ ὁσίυ Χαρίτωνος.
κθ'. Τῦ ὁσίυ Κυριακῦ.
λ'. Τοῦ ἁγίυ Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλυ Ἀνανίυ.
Τῇ αὐτῇ τῦ ἁγίου Δομνίνου, καὶ Ῥωμανῦ.
β'. Τῦ ἁγίου Κυπριανῦ, & Ἰουςίνης.
γ'. Τοῦ ἁγίυ Διονυσίυ.
δ'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλου Ἱεροθέου.
ε'. Τῆς ἁγίας Χαριτίνης.
ς'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Θωμᾶ.
ζ'. Τῶν ἁγίων Σεργίου, καὶ Βάκχυ.
η'. Τῆς ὁσίας Πελαγίας.
θ'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίυ.
ι'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐλαμπίυ, καὶ Εὐλαμπίας.
ια'. Ἡ ὀρθοδοξία τῆς ζ' συνόδου.
ιβ'. Τῶν ἁγίων Πρόβου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιγ'. Τῶν ἁγίων Κάρπυ, καὶ Παπύλου.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Ναζαρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιε'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.
ις'. Τοῦ ἁγίου Λογγίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἰσιδώρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Λουκᾶ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίου Μνάσωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Ἀρτεμίυ.
κα'. Τῦ ὁσίυ Ἱλαρίωνος.
κβ'. Τῦ ἁγίυ Ἀβερκίυ.
κγ'. Τῦ ἁγίου ἀποςόλυ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ.
κδ'. Τοῦ ἁγίυ Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κε'. Τῶν ἁγίων Νοταρίων.
κς'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Δημητρίυ.
κζ'. Τῦ ἁγίυ Ἀρτεμιδώρυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κη'. Τῦ ἁγίυ Στεφάνυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κθ'. Τῦ ὁσίυ Ἀβραμίυ.
λ'. Τῦ ἁγίυ Κυριακῦ πατριάρχυ.
λα'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Στάχυος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
β'. Τῦ ἁγίυ Ἀκινδύνυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
γ'. Τοῦ ἁγίυ Ἀκεψιμᾶ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
δ'. Τῆς ἁγίας Θεοδότης.
ε'. Τῶν ἁγίων Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπιςήμης.
ς'. Τοῦ ἁγίου Παύλου τῦ ὁμολογητοῦ.
ζ'. Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων.
η'. Τοῦ ἀρχαγγέλυ Μιχαήλ.

θ'. Τοῦ

θ'. Τοῦ ἁγίου Τιμοθέυ, ϗ Μαύρας.
ι'. Τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Ο'ρέςυ.
ια'. Τοῦ ἁγίυ Μηνᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιβ'. Τοῦ ἁγίυ Ι'ωάννου τοῦ Ε'λεήμονος.
ιγ'. Τοῦ Χρυσοςόμυ.
ιδ'. Τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Φιλίππυ.
ιε'. Τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν.
ις'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ματθαίυ.
ιζ'. Τοῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ Θαυματυργῦ.
ιη'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Πλάτωνος, ϛ Ρ'ωμανοῦ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίυ Μαξίμυ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κα'. Τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.
κβ'. Τῆς ἁγίας Κικιλίας.
κγ'. Τοῦ ἁγίυ Α'μφιλοχίυ.
κδ'. Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τῦ Α'κράγαντος.
κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, ϗ Πέτρυ.
κς'. Τοῦ ὁσίυ Α'λυπίυ.
κζ'. Τοῦ ἁγίυ Ι'ακώβυ τῦ Πέρσυ.
κη'. Τοῦ ἁγίυ Εἰρηνάρχυ.
κθ'. Τῦ ὁσίυ Θεοδύλυ.
λ'. Τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Α'νδρέυ.

Μὴν Δεκέμβριος.

α'. Τῦ ἁγίυ προφήτυ Ναὸμ.
β'. Τοῦ προφήτυ Α'μβακὸμ.
γ'. Τοῦ προφήτυ Σοφονίυ.
δ'. Τῆς ἁγίας Βαρβάρας.
ε'. Τοῦ ὁσίυ Σάβα.
ς'. Τοῦ ἁγίυ Νικολάυ.
ζ'. Τοῦ ὁσίυ Α'μβροσίυ.
η'. Τοῦ ὁσίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Κύπρυ.
θ'. Η' σύλληψις τῆς ἁγίας Α'ννης.
ι'. Τοῦ ὁσίυ Α'μφιλοχίου.
ια'. Τοῦ ὁσίου Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου.
ιβ'. Τοῦ ὁσίου Σπυρίδωνος.
ιγ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐςρατίου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Φιλήμονος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιε'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ε'λευθερίου.
ις'. Τοῦ προφήτου Α'γγαίου.
ιζ'. Τῶν ἁγίων γ' παίδων, ϗ Δανιὴλ.
ιη'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σεβαςιανοῦ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίου Πρόμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ι'γνατίου.
κα'. Τῆς ἁγίας Ι'ουλιανῆς.
κβ'. Τῆς ἁγίας Α'ναςασίας.
κγ'. Τῶν ἁγίων ι' τῶν ἐν Κρήτῃ.
Σάββατον τῶν ἁγίων πατέρων.
Κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων.
κδ'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῆς Χριςοῦ γεννήσεως.
κε'. Εἰς τὸν ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτουργίαν.
κς'. Τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.
κζ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Στεφάνου.
κη'. Τῶν ἁγίων δισμυρίων, ϗ Στεφάνου τοῦ νέου.
Σάββατον μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.
Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.
κθ'. Τῶν ἁγίων νηπίων.
λ'. Τοῦ ὁσίου Μαρκέλλυ.
λα'. Τοῦ ἁγίου Εἰρηναῖος.

Μὴν Ι'αννουάριος.

α'. Εἰς τὴν περιτομὴν, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.
β'. Τοῦ ἁγίου Σιλβέςρου.
γ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γορδίου.
δ'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Ζωσίμυ.
Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.
Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.
ε'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῶν φώτων.
Εἰς τὸν ὄρθρον.
ς'. Εἰς τὴν λειτυργίαν.
ζ'. Τῦ Προδρόμυ.
Σάββατον μετὰ τὰ φῶτα.
Κυριακὴ μετὰ τὰ φῶτα.
η'. Τῦ ἁγίυ Ι'ππολύτυ Ρ'ώμης.
θ'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Πολυεύκτυ.
ι'. Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ Νύσσης.
ια'. Τῦ ὁσίυ Θεοδοσίυ.
ιβ'. Τῦ ὁσίυ Στεφάνυ.
ιγ'. Τῦ ἁγίυ Ε'ρμύλυ, καὶ Στρατονίκυς.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Α'ββάδων τῶν ἐν τῇ Ρ'αίθῳ.
ιε'. Τῦ ὁσίυ Ι'ωάννυ τῦ πτωχῦ.
ις'. Τῆς τιμίας ἁλύσεως τῦ ἁγίυ Πέτρυ.
ιζ'. Τῦ ἁγίυ Α'ντωνίυ.
ιη'. Τῦ ἁγίυ Α'θανασίυ, ϗ Κυρίλλυ.
ιθ'. Τῦ ὁσίυ Μακαρίυ.
κ'. Τῦ ὁσίυ Εὐθυμίυ.
κα'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Νεοφύτου.
κβ'. Τοῦ ἁγίυ Τιμοθέυ.
κγ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, ϗ Α'γαθαγγέλυ.
κδ'. Τῆς ὁσίας Ξένης.
κε'. Γρηγορίυ τῦ Θεολόγυ.
κς'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Α'ςερίυ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κζ'. Η' ἐπάνοδος τῦ Χρυσοςόμυ.
κη'. Τοῦ ὁσίυ Ε'φραίμ.
κθ'. Τῦ ἁγίυ Ι'γνατίυ.
λ'. Τῦ ὁσίυ Ξενόφωντος.
λα'. Τῦ ἁγίυ Κύρυ, ϗ Ι'ωάννυ.

Μὴν Φεβρυάριος.

α'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Τρύφωνος.
β'. Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῦ ὄρθρυ.
Εἰς τὴν λειτυργίαν.
γ'. Τῦ δικαίυ Συμεὼν.
δ'. Τῦ ὁσίυ Ι'σιδώρου τοῦ Πηλυσιώτυ.
ε'. Τῆς ἁγίας Α'γάθης.
ς'. Nullius fit mentio.
ζ'. Τῦ ἁγίου Παρθενίου.
η'. Nullius fit mentio.
θ'. Τῦ ἁγίου μάρτυρος Νικηφόρου.
ι'. Τῦ ἁγίου Χαραλάμπους.
ια'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου.
ιβ'. Τοῦ ἁγίου Μελετίου.
ιγ'. Τοῦ ὁσίου Μαρτινιανῦ.
ιδ'. Τοῦ ὁσίου Αὐξεντίου.
ιε'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Ο'νησίμου.
ις'. Τοῦ ἁγίου Παμφίλου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιζ'. Τῆς ὁσίας Μαριάμνης.
ιη'. Τοῦ ὁσίου Λέοντος πάπα Ρ'ώμης.
ιθ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τῦ ὁσίου Παφνουτίου.
κα'. Τῦ ὁσίου Τιμοθέου.
κβ'. Τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πατριάρχου.
κγ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου.
κδ'. Η' εὕρεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
κε'. Τοῦ ἁγίυ Ταρασίου πατριάρχου.

κϛ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Παπίȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κζ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Πορφυρίȣ.
κη΄. Τȣ̃ ὁσίȣ ϗ ὁμολογητȣ̃ Βασιλείȣ.

Μὴν Μάρτιος.

α΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
γ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Βασιλίσκȣ.
δ΄. Τȣ̃ ὁσίȣ Ἡσυχίȣ.
ε΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Κόνωνος.
ϛ΄. Τῶν ἁγίων μβ΄ μαρτύρων.
ζ΄. Τῶν ἁγίων ζ΄ τῶν ἐν Χερσῶνι ἐπισκόπων.
η΄. Τȣ̃ ὁσίȣ Θεοφυλάκτȣ.
θ΄ Τῶν ἁγίων μ΄.
ι΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Κοδράτȣ.
ια΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Σωφρονίȣ πατριάρχȣ.
ιβ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Θεοφάνȣς.
ιγ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Σαβίνȣ.
ιε΄. Τȣ̃ σεισμȣ̃.
ιζ΄. Τȣ̃ ἀνθρώπȣ τοῦ Θεοῦ Ἀλεξίȣ.
ιη΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ Ἱεροσολύμων.
ιθ΄. Τῶν ἁγίων Χρυσάνθȣ, καὶ Δαρείας.
κβ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Βασιλείȣ.
κε΄. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.
Εἰς τὴν λειτȣργίαν.
κζ΄. Τῆς ἁγίας Ματρώνας.
λ΄. Τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννου τῆς Κλίμακος.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

α΄. Τῆς ὁσίας Μαρίας.
β΄. Τῶν ἁγίων Ἀμφιανȣ̃, ϗ Ἐδεσίȣ.
δ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Θεοδȣ́λȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ϛ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Εὐτυχίȣ πατριάρχȣ.
ζ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Ῥουφίνȣ.
η΄. Τῶν ἁγίων ἀποσόλων Ῥούφου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ι΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Τερεντίȣ.
ια΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀντίπα.
ιϛ΄. Τῆς ἁγίας Ἀγάπης, ϗ τῶν σὺν αὐτῇ.
ιη΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰακώβȣ.
κβ΄. Τοῦ ὁσίȣ Θεοδώρȣ Σικεώτȣ.
κγ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Γεωργίȣ.
κε΄. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποσόλȣ Μάρκȣ.
κϛ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
κθ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Συμεὼν τȣ̃ συγγενȣ̃ς τȣ̃ Κυρίȣ.
λ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰακώβȣ τȣ̃ ἀδελφοῦ Θεοῦ.

Μὴν Μάϊος.

α΄. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Ἱερεμίȣ.
β΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ.
γ΄. Τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Τιμοθέου.
ϛ΄. Τοῦ δικαίȣ Ἰώβ.
η΄. Τȣ̃ ἁγίου Ἰωάννȣ τοῦ Θεολόγου.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μάρτυρος Ἀκακίου.
θ΄. Τȣ̃ προφήτου Ἡσαΐου.
Τῇ αὐτῇ τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Χρισοφόρου.
ι΄. Τȣ̃ ἀποσόλου Σίμωνος.
ια΄. Τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Μωκίου.
ιβ΄. Τȣ̃ ὁσίου Ἐπιφανίου, ϗ Γερμανοῦ.
ιδ΄. Τȣ̃ ἁγίου Ἰσιδώρου, ϗ Παχωμίου.
ιϛ΄. Τȣ̃ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου.
ιθ΄. Τοῦ ἁγίου Πατρικίου.
κ΄. Τοῦ ἁγίου Θαλελαίου.
κα΄ Τῶν ἁγίων Κωνσαντίνου, ϗ Ἑλένης.
κβ΄. Τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.
κδ΄. Τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ θαυμασοῦ ὄρους.
κϛ΄. Τοῦ ἁγίου ἀποσόλου Ἰȣ́δα.
κη΄. Τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Ἐλλαδίου.
κθ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
λα΄. Τοῦ ἁγίου ἀποσόλου Ἀνδρονίκου.

Μὴν Ἰȣ́νιος.

α΄. Τοῦ ἁγίου Ἰουσίνου.
β΄. Τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου.
γ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.
δ΄. Τοῦ ἁγίου Μητροφάνους.
ϛ΄. Τȣ̃ ἁγίου Δωροθέου.
ζ΄. Τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Θεοδότου.
η΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου Εὐχαΐτου.
ια΄. Τῶν ἀποσόλων Βαρθολομαίου, καὶ Βαρνάβα.
ιβ΄. Τοῦ ὁσίου Ὀνουφρίου.
ιγ΄. Τῆς ἁγίας Ἀκυλίνης.
ιδ΄. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἐλισσαίου.
ιϛ΄. Τοῦ ἁγίου Τύχωνος.
ιζ΄. Τοῦ ἁγίου Μανουὴλ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεοντίου.
ιθ΄. Τοῦ ἁγίου Ζωσίμου.
κα΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ.
κβ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Εὐσεβίου.
κγ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀγριππίνας.
κδ΄. Τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου.
κε΄. Τῆς ἁγίας Φεβρωνίας.
κϛ΄. Τοῦ ὁσίου Σαμψών.
κη΄. Τȣ̃ ἁγίου Κύρου, ϗ Ἰωάννου.
κθ΄. Τῶν ἁγίων ἀποσόλων Πέτρου, ϗ Παύλου.
λ΄. Τῶν ιβ΄ ἀποσόλων.

Μὴν Ἰȣ́λιος.

α΄. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
β΄. Τῆς τιμίας ἐσθῆτος.
δ΄. Τοῦ ὁσίου Ἀνδρέου Κρήτης.
ε΄. Τοῦ ἁγίου ἀποσόλου Φουρτουνάτου.
η΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου.
θ΄. Τοῦ ἁγίου Παγκρατίȣ.
ι΄. Τῶν ἁγίων με΄ μαρτύρων.
ια΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας.
ιδ΄. Τῶν ἁγίων ἀποσόλων Ἀκύλα ϗ ϛι (superscripta littera μ)
ιε΄. Τȣ̃ ἁγίȣ Κηρύκȣ, ϗ Ἰουλίττης.
ιϛ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Ἀθηνογένȣς.
ιζ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μαρίνας.
ιη΄. Τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ.
ιθ΄. Τοῦ ὁσίου Δίου, ϗ Μαρίνας.
κ΄. Τοῦ ἁγίȣ Ἡλίου.
κα΄. Τȣ̃ ἁγίου Συμεὼν τȣ̃ Σάλȣ.
κβ΄. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Φωκᾶ.
κγ΄. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Τροφίμου.
κδ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Χρισίνης.
κε΄. Ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης.
κζ΄. Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
κη΄. Τῶν ἀποσόλων Προχόρȣ, ϗ Νικάνωρος.
κθ΄. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Καλλινίκου.
λ΄. Τῶν ἁγίων Σίλα, ϗ Σιλȣανοῦ.

Μὴν Αὔγȣσος.

α΄. Τῶν Μακκαβαίων.
β΄. Τȣ̃ ἁγίȣ πρωτομάρτυρος Στεφάνȣ.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ.
γ΄. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Δαλμάτȣ.
δ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
ε΄. Τοῦ ἁγίȣ Εὐσιγνίȣ.
ϛ΄. Ἡ μεταμόρφωσις εἰς τὸν ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτȣργίαν.
η΄. Τȣ̃ ἁγίου Αἰμιλιανȣ̃.

θ΄. Τοῦ

θ'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ματθία.
ι'. Τῦ ἁγίυ Λαυρεντίυ.
ιβ'. Τῶν ἁγίων Φωτίυ, ϗ Ἀνικήτυ.
ιγ'. Τῦ ὁσίυ Μαξίμου.
ιε'. Τῆς παναγίας. Εἰς ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτυργίαν.
ις'. Τῦ ἁγίυ Διομήδους.
ιζ'. Τῦ ἁγίου Μύρωνος.
ιη'. Τῦ ἁγίου Φλόρου, καὶ Λαύρου.
ιθ'. Τῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀνδρέου.
κ'. Τῦ ἁγίου Θαδδαίου.
κα'. Τῦ ἁγίου Λουκίου.
κβ'. Τῦ ἁγίου Ἀγαθονίκου.
κε'. Ἀποςόλου Τίτου.
κς'. Μάρτυρος Ἀνδρονίκυ.
κζ'. Τῦ ὁσίου Ποιμένος.
κη'. Τῦ ἁγίου Μωϋσῆ.
κθ'. Ἡ ἀποτομὴ τῦ Προδρόμου.
λα'. Τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Qui plura scire cupiat de huiusmodi Graecorum Menologiis, seu Kalendariis, adeat eruditissimum Commentarium Leonis Allatii de Libris Ecclesiast. Graecorum, recusum ab Ioanne Alberto Fabricio Hamburgi MDCCXII. Biblioth. Graecae T. V. Nicolaum Carminium Falconium Archiepiscopum Ecclesiae S. Severinae in Observationibus ad Capponianas Ruthenas Tabulas Romae MDCCLV. fol. & Clarissimi Iosephi Simonis Assemanni Kalendaria Ecclesiae Vniversae &c. Romae MDCCLV. in 4. T. V. & VI.

III. pag. 9. Sequitur Ὑπόθεσις κανόνων τῆς τῶν εὐαγγελιςῶν συμφωνίας. *Hypothesis Canonum Concordiae Evangelistarum*. Inc. Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν. Des. παραπλήσια λέγοντας αὐτὺς εὑρήσεις. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ. Quae quidem tota rubris, ac maioribus descripta litteris, rubris item duobus circulis comprehenditur.

IV. pag. 10. Hanc excipiunt Canones ipsi concordiae, & harmoniae Evangelistarum pictis item rubro colore loculamentis, quae sunt septemdecim, inclusi. Hi Canones, praemissa eadem Hypothesi, seu ad Carpianum Epistola, praefiguntur Graece quibusdam N. T. editionibus, ut Erasmi, Roberti Stephani, Anni MDL. & aliis.

V. pag. 14. *b*. Sequitur recentiori manu exarata Ἀπόδειξις, πῶς ἐγένετο ὁ Χριςὸς ὁ υἱὸς τῦ Θεῦ ἱερεύς· περὶ αὐτῦ γάρ φησιν ὁ προφήτης Δαβὶδ, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. *Demonstratio, quomodo factus sit Christus filius dei sacerdos: de ipso enim dicit propheta David, Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech*. Inc. Πολλοὶ γὰρ τῦτο ἀγνοῦσιν. Τύπος ἦν παρ' Ἑβραίοις εἰς τὸ ἱερατεῖον αὐτῶν. Des. ϗ ἐν τύτῳ πιςεύσατε. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

VI. pag. 15. Adcedit rubris item, & maioribus litteris exarata Ὑπόθεσις τῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. *Argumentum in Evangelium secundum Matthaeum*. Inc. Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Des. ἕως τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος, ἀμήν. Eadem Hypothesis legitur in Catena Graecor. Patrum in Matthaeum edita a Petro Possino Tolosae MDCXLVIII.

VII. pag. ead. *b*. Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια. *Capita Evangelii secundum Matthaeum*, quae sunt sexaginta octo, quorum primum: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῦ σώματος τῦ Κυρίου.

Praemittitur cuilibet Evangelio recentiori manu, eadem nimirum, cui mox relatam de Christo Demonstrationem debemus, Evangelistae brevis notitia, quae quidem quoad Matthaeum ita incipit: Τέσαρες μὲν εἰσιν οἱ εὐαγγελιςαί· τύτων δὲ οἱ μὲν δύο Ματθαῖος, ϗ Ἰωάννης ἦσαν ἐκ τῦ χορῦ τῶν ιβ'. Des. νῦν δὲ ὃ παρέλειψεν οὗτος, ἔγραψεν ἐκεῖνος, ϗ διὰ τῦτο δοκῦσιν ἔν τισιν ἀλλάττειν, ϗ ταῦτα μὲν ὕτως. Succedit ipsa Matthaei imago vivis coloribus elegantissime expressa, quae cogitantem Apostolum, sedentemque repraesentat, eius nomine adscripto.

VIII. pag. 18. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Evangelium secundum Matthaeum*. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριςοῦ, υἱῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Commentarius, qui totum undequaque marginem implet, inc. Βίβλος γενέσεως ἐςὶ τοῦ γενομένυ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα· διὸ καὶ ἐπὶ πάντων τὸ ἐγέννησε λέγεται· ἡ δὲ Χριςῦ γένεσις, ὐχὶ ὁδός ἐςιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, ὡς οἴονταί τινες ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὁδὸς ἀπὸ τοῦ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν ἐπὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὴν τοῦ δύλυ μορφήν. Hoc anonymi veteris scriptoris fragmentum in Matthaei Cap. I. ad calcem Catenae Patrum Graecorum in Matthaeum coniecit Petrus Possinus Tolosae MDCXLVI. pag. 386. Desinit Commentarius: ἐπειδὴ γὰρ ἀποςέλλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα ἐδόκει τὸ ἐπίταγμα ἐπαίρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο.

IX. pag. 90. *b*. Ὑπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Hypothesis in Evangelium secundum Marcum*. Inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος, κ. λ. Des. ἵνα ϗ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Cui succedit Index Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Convenit cum Graecor. Patrum Catena in Marcum, conlectore eodem Petro Possino, Romae typis Barberinis MDCLXXIII. pag. 1.

X. pag. 92. *b*. Brevis historia huius Evangelistae inc. Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Χριςοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ῥώμῃ. Ἦν μὲν γὰρ ὗτος ὁ Μάρκος, Πέτρου μαθητής. Des. ἄρχεται ὖν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ προδρόμου διαγωγῆς, ϗ ἐνδείξεως, ἄκουε ὖν τό φησιν. Deest haec in cit. Catena.

Inde ipsius imago aeque ac superior elegans, & ornata, quam excipit pag. 94. Εὐαγ-

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum*. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Commentarius vero inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς, συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν, οὐδενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένου, συνεῖδον τὰ κατὰ μέρος, καὶ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα παρὰ τῶν διδασκάλων συναγαγεῖν, καὶ σύντομον ἑρμηνείαν συντάξαι. Haec porro sunt verba Victoris Antiocheni relata a Petro Lambecio Bibliothecae Caesareae Lib. III. pag. 59. idque confirmatur ex inscriptione Cod. XXIII. Bibl. Coislin. atque ex Catena Graecorum Patrum in Marcum, conlectore atque interprete Petro Possino S. I. loc. cit. p. 4. Des. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τοὺς μαθητὰς φησὶν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, κἀκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι, ἀπαλλάττων κινδύνων καὶ πραγμάτων τοὺς μαθητὰς, ὥστε μὴ τὸν φόβον διενοχλεῖν τῇ πίστει· τὸ δὲ κατ' ἐξαίρετον καὶ τῷ Πέτρῳ εἰπεῖν, σημαίνει αὐταῖς, ὡς οὐχ ἡ ἄρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐποίησεν ἀρίθμιον. Deinde quadam nota margini adiecta, quae ad aliam similem verbis καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ, adpositam refertur, haec alia subnectuntur: Παρὰ πλείστοις ἀντιγράφοις οὐ κεῖνται ταῦτα ἐπιφερόμενα ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ, ὡς νόθα νομίσαντες αὐτά τινες εἶναι· ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀκριβῶν ἀντιγράφων, ὡς ἐν πλείστοις εὑρόντες αὐτὰ, κατὰ τὸ Παλαιστιναῖον εὐαγγέλιον Μάρκου, ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, συντεθείκαμεν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ. Haec Collectoris nota in cit. Catena desideratur, ubi tamen Commentarius ipse longius aliquanto protrahitur.

XI. pag. 136 Ὑπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. *Argumentum in Evangelium secundum Lucam*. Inc. Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου Des. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Sequitur index Capitum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Tum brevis ipsius Evangelistae notitia, quae Theophylacti Catenae in IV. Evangelia praemittitur, editae Romae MDXLII. fol. pag. 207. inc. Λουκᾶς ὁ θεῖος, Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν, ἰατρὸς δὲ, καὶ τὴν ἔξω σοφίαν πολύς. Des. ὃς καὶ ἄξιος τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκούειν τοῦ εὐαγγελίου. Cui succedit eiusdem pictura, superioribus duabus elegantia & ornatu nihil inferior. Einde p. 139. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι, κ. λ. Commentarius inc. Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα, ἄνθρωπον ὄντα Θεοῦ διδασκαλίαν, καὶ ῥήματα συγγράφειν. εἰκότως ἀπολογεῖται ἐν τῷ προοιμίῳ. Ὥσπερ δὲ τῷ παλαιῷ λαῷ πολλοὶ προφητείαν ἐπηγγέλλοντο, ἀλλὰ τούτων τινὲς μὲν ἦσαν ψευδοπροφῆται, τινὲς δὲ ἀληθῶς προφῆται, καὶ ἦν χάρισμα διάκρισις πνευμάτων, ἀφ' οὗ ἐκρίνετο ἀληθὴς προφήτης, καὶ ψευδοπροφήτης, οὕτω καὶ νῦν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ τὰ εὐαγγέλια πολλοὶ ἠθέλησαν γράψαι, ἀλλ' οἱ δόκιμοι τραπεζῖται οὐ πάντα εὖ ἔκριν, ἀλλά τινα αὐτῶν ἐξελέξαντο, τάχα δὲ καὶ ἐπεχείρησαν λεληθῶν ἔχει κατηγορίαν τῶν χωρὶς χαρίσματος ἐλθόντων ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων. Ματθαῖος γὰρ οὐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἐξ ἁγίου κινούμενος πνεύματος, ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ καὶ Λουκᾶς, κ. λ. Hoc Commentariorum in Lucam initium ex Tito Bostrorum Episcopo desumtum est. Des. Διὰ τὸ σύνθρονον γενέσθαι τῇ θεότητι τῆς ἀϊδίου τριάδος. Οὕτω δὲ καὶ ἐλεύσεται ὁ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπου υἱὸς κρῖναι πᾶν γένος ἀνθρώπων, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

XII. pag. 208. Ὑπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Hypothesis in Evangelium secundum Ioannem*. Inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίου. Des. τὸ μὲν ἓν, ὅτε ἤρξατο κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον· τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. Succedit Index Capitum XVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾶ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Et ipsius Evangelistae notitia, quae ita incipit: Τοῦ πνεύματος δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, καθὰ γέγραπται, καὶ πιστεύομεν· ἐν ἀσθενείᾳ δὲ οὐ σώματος, ἀλλὰ δὴ καὶ λόγου, καὶ σοφίας ἐν γλώττῃ κειμένης. Καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ πολλῶν μὲν, καὶ ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ [1] περὶ τὸν μέγαν θεολόγον, καὶ ἀδελφὸν Χριστοῦ ἐν χάριτι ὁρωμένου. Οὗτος γὰρ ἁλιέως μὲν πατρὸς υἱὸς ἦν· τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην τῷ πατρὶ μεταχειριζόμενος, οὐ μόνον ἀμαθὴς ἦν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἰουδαϊκῆς παιδεύσεως, ἀλλὰ καὶ πάντη ἀγράμματος, καθὰ δὴ καὶ ὁ [2] Λουκᾶς ἐν ταῖς Πράξεσιν ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ δὴ καὶ ἡ πατρὶς αὐτοῦ εὐτελής [3] καὶ ἄσημος, ὡς χωρίον εἶναι οὐ λογικῆς, ἀλλ' ἁλιευτικῆς τέχνης, κ. λ. Des. μακάριοι γάρ, φησιν, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται· ἦν δὲ ἄρα καὶ συγγενὴς τοῦ κυρίου, καὶ πῶς ἄκουσον. Hic idem Prologus habetur etiam in aliis Codicibus Mss. huius Bibliothecae, ut patebit inferius, & typis excusus est in Theophylacti Bulgariae Archiepiscopi in IV. Evangelia Commentariis, p. 379. Immo & alii, qui singulis praefiguntur Evangeliis Prologi, ipsius sunt Theophylacti, ut ex editione Novi Testamenti, Parisiensi, curante Roberto Stephano, in qua sub illius nomine exhibentur, eruitur. Sed quum hae Theophylacti Enarrationes, nonnisi compendia quaedam sint earum, quas uberius Chrysostomus, aliique scripsere, & edidere, ut Tituli Commentariorum Theophylacti produnt; & in Ioannem ex ipso hausta Chrysostomo dicantur verba illa ex Theophylacto producta, non tam eius, quam Chrysostomi habenda sunt, ut ex iis patet, quae ex Chrysostomo proferuntur a Clariss. Ioanne Lamio in Lib. de Erud. Apost. pag. 566. Sequitur deinde Evangelistae imago eodem, quo superiores reliquae, arti-

(1) Ita in Cod. in libro vero Cl. Io. Lami de Eruditione Apostolorum p. 225. habetur τῶν.

(2) Additur in ed. cit. θειότατος.

(3) Ed. εὐτελεστάτη.

artificio, elegantiaque depicta: tum p. 211. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Ioannem*. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦ ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Commentarius inc. Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν, ἤτοι κώμης εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, πατρὸς δὲ ἁλιέως, καὶ πένητος, παιδείας δ᾽ οὖν τῆς ἔξωθεν, οὐδ᾽ ὅτι οὖν μετῆν. Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς ὁ ἁλιεὺς, καὶ ἰδιώτης ἰδιωτείαν τὴν ἐσχάτην, ὁ γράμματα μὴ εἰδὼς, μήτε πρότερον, μήθ᾽ ὕστερον μετὰ τὸ συγγενέσθαι Χριστῷ, ταύτην φθέγγεται τὴν συγγραφὴν τὸν ἀΐδιον τοῦ Θεοῦ λόγον, συναΐδιον εἶναι λέγων τῷ γεγεννηκότι. Quae quidem Evangelistam potius, quam Evangelium ipsum respiciunt, cuius explanatio videtur, ex iis, quae sequuntur ordiri: Ὅσον δύναται τὸ ἐν ἀρχῇ τὸ ἦν· εἰ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἦν, πότε οὐκ ἦν· διατοῦτό φησιν, ὁ λόγος, καὶ οὐχ ὁ υἱὸς, ἵνα μὴ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ υἱοῦ ἐπεισέλθῃ τισὶν ἡ τοῦ πάθους ἔννοια· ἐπειδὴ τὰ παρ᾽ ἡμῖν γεννῶντα, ἐμπαθῶς γεννᾷ· λόγος δὲ ἐκλήθη, ἵνα δειχθῇ, ὅτι ἐκ τοῦ νοῦ προήχθη· καὶ ὅτι εἰκὼν τοῦ γεννήσαντος, ὥσπερ καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος, ὅλην ἀπεικονίζει τὴν τοῦ νοῦ γνῶσιν. Des. κατὰ μέρος δὲ ὑφ᾽ ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὼν ἔσωθεν, καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γινόμενον, διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν. Deest historia adulterae mulieris, ita tamen ut desideretur versiculus ultimus Cap. VII. & toti undecim versus Cap. VIII. qui quidem versiculi, in plurimis Graecis, Latinisque exemplaribus, S. Hieronymi aevo non legebantur, ut ex ipsius verbis patet Lib. II. contra Pelagium Cap. VI. *In Evangelio secundum Ioannem in multis Graecis, & Latinis Codicibus non invenitur de adultera muliere &c.* Immo neque plerique veteres Graeci Patres eosdem legerunt; & ex tribus & viginti interpretibus, qui in Catena Graeca adferuntur, nemo illos explicuit, neque de iisdem vel Origenes, vel S. Chrysostomus, vel Nonnus, vel alii verba fecerunt. Testis est Maldonatus, ex omnibus Graecis exemplaribus, quae ipse consuluit, nullum se invenisse, quod hanc habuerit historiam, praeter unum, Leontii Commentarios complectens, ubi Leontius ipse de illa ne verbum quidem facit; in Graeco autem textu, obelis, vel asteriscis signata est, adeo ut genuina esse minime videatur. Millius plures alios retulit Codices, in quibus hi versus desiderantur. Eosdem Armenii ex Bibliis suis prorsus expunxerunt, & Syrus in Polyglottis Parisiensibus, & Londinensibus [1] non legit, non secus ac vetus Gothica Vlphilae Versio. In quibusdam veteribus Graecis Mss. occurrunt ii quidem, sed alibi, nimirum, vel in fine Capitis XXI. S. Lucae, vel in fine Evangelii S. Ioannis: in compluribus vero a textu peculiaribus distinguuntur notis, in aliis in ora libri adponuntur, vel minoribus exprimuntur characteribus. Euthymius, qui ineunte Seculo XII. vivebat, hos explicat versus in Commentariis suis; verum testatur, illos in melioribus Codicibus vel deesse, vel obelo esse notatos; quod fidem adstruit, ait ille, eos huc obrepsisse, & adiectos fuisse. In LX. Chrysostomi in Ioannem Homilia, Latina quidem versio loquitur de muliere adultera, sed Graecus textus ne verbum quidem, ea solum referens, quae Pharisaei e Salvatore quaesierunt, utrum liceret viro quacumque ex caussa uxori suae dare libellum repudii. Vid. Matthaeum XIX. 3. Hanc vero quaestionem erudite prae reliquis explicare conatur clariss. Augustinus Calmetius in Commentario ad Novi Testamenti libros, Operum editionis Augustae Vindelic. A. MDCCXXXV. Tom. VII. p. 731. Vide etiam Riccardum Simonem *Histoire Critique du Nouveau Testament* Tom. III. p. 148.

Vt constat ex nota adiecta in fine Evangelii Ioannis, quae exstat in Cod. XX. Biblioth. Coislinianae, olim Seguerianae, ubi Commentarius ille fere cum hoc nostro convenit, horum scholiorum auctores sunt, Anastasius Antiochenus, Apollinarius, Athanasius Alexandrinus, Basilius Magnus, Cyrillus Episcopus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Didymus Caecus, Epiphanius Cypri, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus Constantinopolitanus, Isidorus, Methodius Patarensis, Origenes, Severus, Theodorus Heracleotes, Theodorus Mopsuestenus, Theophilus, Titus Bostrensis, Victor, aliique multi, quorum nomina se non reperisse calligraphus profitetur.

Argumenta Capitum, quorum Indices cuilibet Evangelio praecurrebant, ut observavimus, sunt etiam vel in superiore, vel in inferiore libri margine suo loco cynnabari exarata; quemadmodum etiam in ipso margine Eusebianarum sectionum numeri adpositi, quorum summa in Matthaeo est CCCLV. in Marco CCXXXIII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. In ultima tandem Codicis pagina hi duodecim versus Iambi rubris item characteribus sunt adscripti.

Εἰς τοὺς δ᾽ Εὐαγγελιστάς.

Εὐαγγελιστῶν τοὺς θεοπνεύστους λόγους,
Τόμοις διαιρεθέντας εὐεπιμβόλοις,
Καὶ τῇδε βίβλῳ τεχνικῶς ἡρμοσμένους,
Ἅπας ἀκούων, καὶ τρυφῶν καθ᾽ ἡμέραν
Ἐστῶσιν ὠσὶ τοὺς ὑπεκφωνουμένους,
Λεόντιον θαύμαζε τῆς εὐθυμίας
Σπούδασμα πολλοῖς οὐ πρὶν ἐσπουδασμένον,
Καὶ σπουδάσαντα συντόνοις προθυμίαις,
Καὶ καλλιγραφήσαντα κόσμοις ποικίλοις,
Τοῖς μὲν ξενίζειν τοὺς ὁρῶντας ὡς ἔχοι,
Τοῖς τοῦ Θεοῦ δὲ ῥήμασι ψυχοτρόφοις
Εὐεργετεῖν ἅπαντας ἀκροωμένους.

In quatuor Evangelistas.

Evangelistarum divinitus inspiratos sermones,
Sectionibus divisos facile accessibilibus,
Et huic libro artificiose aptatos,
Omnis qui audis, & frueris quotidie

Ad-

(1) Desunt etiam in Syro celeberrimo Codice Mediceae huius Bibliothecae A. C. DCCLIX. exarato.

Adrectis auribus dictatis caelitus sermonibus,
Leontii mirare sollertiam (ratum
Perefficacem, & talibus modis antea non cu-
Laborem, quo vir utitur continua alacritate,
Et pulcre exscripsit variis ornamentis,
His, ut habeat quibus adliciat spectantes,
Illis autem, ut Dei verbis animam alentibus
Benefaciat omnibus audientibus.

Hi versus ab Allatio quoque Differt. I. de Lib. Eccles. Graec. editi fuerunt, quos tamen diverse alicubi legit, ut pro εὐεπιμβόλοις, εὐεπιτρόχοις· pro Λεόντιον, Ἰωάννην· pro εὐθυμίας, εὐθηλίας· pro ἐσπυδασμένον, ἐσπυδασμένοις· pro συντόνοις, συντόνως· pro καλλιγραφήσαντα, καλλιεργήσαντα. Praeterea apud Allatium sunt versus XXI. quum e contra in Codice XII. tantum legantur. Quod vero Ἰωάννην pro Λεόντιον legat, ipse vel Leontium hos versiculos ab Ioanne concinnatos, mutato nomine, sibi usurpavisse, vel e contra id Ioannem ipsum molitum esse crediderim. Huius certe Leontii non meminit clariss. Bern. Montefalconius Palaeogr. Graec. in Catalogo Calligraphorum. In fine Codicis numerus est νς'. LVI. quem ad illius distinctionem adpositum arbitramur.

Codex Graecus membran. Ms. in fol. minori Seculi X. perspicue & eleganter exaratus, cuius meminit Cl. Gorius in Epist. ad Blanchinium relata in Evang. Quadr. Blanchin. P. II. Vol. II. p. 573. Constat foliis 266. cuius specimen damus Tab. III. N. III. & IV.

ΤΙΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

EXPOSITIO QVORVMDAM SS. VIRORVM SANCTAE SCRIPTVRAE.

Scilicet

Theodoreti Quaestiones in aliquos Libros Octateuchi, in IV. Regum, & II Paralipomenon, adiunctis nonnullis aliorum Patrum fragmentis.

COD. XIX. QVod dolendum maxime, talis est initio Codicis mutilatio, ut integrae in Genesim, Exodum, ac Leviticum Quaestiones desiderentur, Numerorum nonnullae item desint, aliae mirifice sint perturbatae, Deuteronomii praeter ultimam, quae est XLVI. & partem praecedentis, nullae aliae supersint, Regum vero Primi fine, Secundi initio careant. Reliquae tandem sunt integrae, eodemque ordine dispositae, quem in Theodoreti Operum edit. Parif. A. MDCXLII. Tom. I. fol. obtinere comperimus. Sed adcurate Codicem ipsum, utpote non contemnendae antiquitatis, perpendamus.

I. pag. 1. Index Quaestionum in Numeros initio, ac fine mutilus occurrit; a decimatertia enim incipiens in trigesima septima desinit. Hunc pag. 2. Quaestiones ipsae consequuntur, item mutilae. Incipiunt enim a primis verbis solutionis quintae Quaestionis: Ἐπειδὴ πᾶσαν τῦ Λευὶ τὴν φυλὴν ταῖς θείαις ἀφιέρωσε λειτυργίαις, κ. λ. quae habentur in cit. edit. p. 142.[1] & progrediuntur usque ad totam octavam, quam pag. 3. excipit vigesima quarta, quae ita habet: Τίνος χάριν κατασκόπυς ἀποςαλλῆναι προσέταξεν ὁ Θεός; Ex intermediis quum desint omnino nona, decima, & undecimae potior pars; reliquae, nimirum a verbis undecimae τεκνία μου, ὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις ὗ μορφωθῇ Χριςὸς ἐν ὑμῖν, κ. λ. usque ad vigesimae secundae verba ἀλλ' ἡ τῶν Βασιλειῶν ἱςορία βασίλισσαν Σαβᾶ προσηγόρευσε ταύτην inclusive, in cit. edit. a pag. 147. ad p. 153. eo quod Codex male fuerit compactus, sunt postpositae, sequunturque Quaestionem trigesimam quintam. Deest iterum vigesimae secundae pars reliqua, & tota vigesima tertia, una cum trigesima sexta usque ad finem Libri.

II. Pag. 15. incipit a verbis .... γειλε· πρόσοικος γὰρ ἦν ὗτος τῆς θαλάττης, ἔχων ἀπὸ νότυ τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. quae sunt paullo ante finem Quaestionis XLV. in Deuteronomium, & incidunt in extrema pag. 192. cit. edit. cui succedit XLVI. & ultima huius Libri, quae des. κ̀ ἀκῦσαι ἃ ἀκύετε, καὶ ὐκ ἤκυσαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ Δευτερονόμιον κεφαλαίων. *Finis Capitum in Deuteronomium.* Ex quo nemo non videt, quanta sit hoc in loco Codicis mutilatio, ac defectus.

III. pag. ead. *b.* Sequuntur Quaestiones XX. in Iesum filium Nave, quarum praecedit index, & quaedam veluti praefatio, cuius initium: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν, κ. λ. Finis: καὶ βιαςαὶ ἁρπάζυσιν αὐτήν. Primae Quaestionis Καὶ πῶς ἁρμόττει τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. solutio inc. Ἀκούομεν τοῦ ἀποςόλου λέγοντος, κ. λ. Vigesima des. ὀκτωκαιδεκαετεῖ χρόνῳ περιώρισε τὴν δουλείαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ βιβλίον Ἰησῦ τῦ Ναυῆ ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Librum Iesu Nave.* In cit. editione a pag. 194. ad 208.

IV. pag. 29. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὺς Κριτὰς ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in Iudices,* sive Index Quaestionum XXVIII. quarum prima pag. 30. *b.* est: Διατί Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμαςαι; *Quare Liber Iudicum appellatus est?* Solutio inc. Ὥσπερ τῶν Βασιλειῶν ἡ βίβλος, κ. λ. Vltima des. πόρον εὗρον ἐν ἀπόροις, κ̀ τὴν ἁρπαγὴν ἐπενόησαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὺς Κριτὰς ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Iudices.* Ibid. a pag. 208. ad. 224.

V. pag. 44. *b.* Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν Ῥὺθ ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in librum Ruth.* Sunt II. quarum primae Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη διήγημα; *Cur scripta est de Ruth historia?* solutio inc. Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριςὸν, κ. λ. Altera des. ἐκεῖθεν γὰρ ἤνθησε τῆς οἰκουμένης ἡ σωτηρία. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν Ῥὺθ ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Ruth.* Ibid. a pag. 224. ad 228.

VI. p. 49. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὰς

(1) Vide quae in recensione Cod. VIII. huius Plutei adnotavimus supra pag. 113. N. XVI.

τὰς Βασιλείας ζητημάτων. Βασιλειῶν πρώτη. *Initium Capitum Quaestionum in Regna. Regnorum Liber primus*, cuius numerantur Quaestiones LXV. Indicem sequitur Prologus, cuius initium: Ἐπειδὴ τῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες, κ. λ. Finis: ὡς τὰ παρὰ τῶν προτέρων παραλειφθέντα διδάσκουσαν. Primae Quaestionis inscriptae, Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἢ Λευΐτης; *Samuel fuitne Sacerdos, an Levita?* solutio inc. Τριῶν ὁ Λευῒ γεγένηται παίδων πατὴρ, κ. λ. Sed ex istis LXV. Quaestionibus, undecim tantum solutiones occurrunt; reliquae omnes una cum primis XXIII. secundi Regum ob maximum Codicis defectum inter pag. 62. & 63. exciderunt. Itaque Libri primi finem, & secundi initium nullum habemus. Quaestionis autem XXIV. Libri secundi, quae inscribitur, Πῶς τοῦ Ἀδρααζὰρ τὴν πανωλεθρίαν εἰρηκὼς, κ. λ. solutio inc. Τῦ Ἀδρααζὰρ ἧτταν εἶπε, σφαγὴν οὐκ εἶπε, κ. λ. LI. & ultima Quaestio est: Τί ἐςι πόλις Δαβίδ; *Quid est civitas David?* cuius solutio des. τεσσαράκοντα δὲ βασιλεύων ἐξήνυσεν ἔτη. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν δευτέραν τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaestionum in secundum Librum Regnorum*. Ibid. a pag. 229. ad 299. Heic animadvertendum est, postremas sex huius secundi Libri Quaestiones in edit. citata in tertium Librum reiici, ac propterea ad calcem Quaestionis XLV. in qua absolvitur editio libri secundi, hanc ab eodem Codicis scriptore notulam fuisse adiectam p. 82. *b*. Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, ϗ τοῖς ἀκριβεςέροις τῶν ἀντιγράφων ἡ μὲν δευτέρα τῶν Βασιλειῶν πληροῦται ἐν τῇ κατὰ τὴν θραῦσιν τῦ λαῦ διηγήσει, ϗ ἐν τῇ τῆς ἅλω τῦ Ὀρνᾶ διαπράσει· ἡ δὲ τρίτη τῶν Βασιλειῶν ἄρχεται ἔκ τε τῆς κατὰ τὴν Ἀβισὰγ Σωμανῖτιν ἱςορίας, καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸν Ἀδωνίαν, ϗ τὴν αὐτῦ τυραννίδα. Διόδωρος δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν Βασιλειῶν συνάπτει ϗ ταῦτα ἕως τῆς τῦ Δαβὶδ τελευτῆς.

VII. p. 85. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in tertium Regnorum*. Sunt LXIII. quarum prima in Codice, in editione vero septima, inscribitur: Νεμεσῶσι τῷ Σολομῶντι τινὲς, ὡς ἀποκτείναντι τὸν ἀδελφόν. *Quidam reprehendunt Salomonem, quod fratrem suum occiderit*. Solutio inc. Διάφοροι τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι, κ. λ. Vltima des. τῦτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaestionum in tertium Regnorum*. Ibid. a pag. 299. ad 335.

VIII. p. 121. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in quartum Regnorum*. Sunt LVII. quamvis, ipsarum si tam Indicem, quam tractationem spectes, LVI. numerentur; in illo enim vigesimae titulus omittitur, in hac vero adest, sed iterum decimonono numero designatur. Prima igitur pag. 123. *b*. est: Πῶς νοητέον τὸ, ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; *Quomodo intelligendum est illud, Violavit foedus Moab in Israel?* Solutio inc. Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαὰβ, κ. λ. Vltima des. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἠξίωσεν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaestionum in quartum Regnorum*. Ibid. a pag. 335. ad 361.

IX. p. 147. Εἰς τὴν πρώτην τῶν Παραλειπομένων. *In primum Paralipomenon*. Argumentum inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων τὴν ὑπόθεσιν ἡ προσηγορία δηλοῖ. Des. ἐν ταῖς Βασιλείαις εἰρήκαμεν. Quaestio unica est: Πῶς ὁ Δαβὶδ οὐκ ὢν ἱερεὺς ἐφοὺδ ἠμπίσχετο; κ. λ. *Quomodo David, quum sacerdos non esset, induebatur ephod? &c.* Solutio inc. Πολλάκις εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ ἐφοὺδ ἐπένδυμα ὁ Ἀκύλας εἶπεν, κ. λ. Des. ϗ Γὰδ ὁ ὁρῶν βίβλους εἶχον συγγεγραμμένας. In fine: Τέλος τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Finis primi Paralipomenon*. Ibid. a pag. 362. ad 371.

X. pag. 155. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In secundum Paralipomenon*. Argumentum inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει, κ. λ. Des. Γωὴλ προσηγόρευτο[1]. Quaestionis unicae, Πῶς νοητέον τὸ, οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῦ λαοῦ, κ. λ. *Quomodo est intelligendum illud, Non audivit rex populum &c.* solutio inc. Οἱ τῆς θείας κηδεμονίας ἀπολαύοντες, κ. λ. Des. καὶ τῆς ἐπανόδου τῶν αἰχμαλώτων. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὰ ἄπορα τῆς γραφῆς ζητημάτων Θεοδωρήτου. *Finis Theodoreti Quaestionum in loca dubia Scripturae*. Ibid. a pag 372. ad 392.

Sed quoniam Theodoreti Quaestionibus interseruntur identidem aliorum sanctorum Patrum ἀποσπάσματα, iuvat ipsorum nomina in medium proferre, simulque loca adnotare, quibus explicandis eorumdem scholia adferuntur. Ac primo quidem p. 3 *b*. post Quaestionem XXVII. Numerorum, occurrit Acacii fragmentum ad illa verba: Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἵλεως αὐτοῖς εἰμι κατὰ τὸ ῥῆμά σου, κ. λ. cuius initium: Ἐπείρασάν με, φησι, τῦτο δέκατον. Πρῶτον μὲν ἰδόντες τοὺς Αἰγυπτίους ςρατοπεδεύσαντας ὀπίσω αὐτῶν. Finis: ὧν ϗ τὴν γῆν κληρονομεῖν ἔμελλον. Eiusdem aliud excerptum habetur pag. 52. *b*. ad primi Regnorum Libri Quaestionem primam.

Aquilae fragmenta occurrunt quatuor, primum ad VII. eiusdem Libri Quaestionem pertinens, brevissimum, ita habet: Καὶ ἐπιβλέψει ἀντίζηλον κατοικητήριον. Alterum p. 58. ad VIII. Quaestionem, item brevissimum, est: Καὶ λύχνος τῦ Θεοῦ πρὶν σβεσθῆναι. Tertium p. 61. *b*. ad X. Quaestionem, Καὶ ἐπλήξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἕδραις. Quartum pag. 95. ad Quaestionem XIX. Libri III. in edit. XXIV. cui nomen etiam Θεοδοτίωνος adiungitur, inc. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν, κ. λ. Des. ϗ περιεπήλισεν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλείςῳ.

Cyrilli item quatuor; quorum duo p. 7. *b*. Quaestioni XXXV. Numerorum subiiciuntur. Primum inc. Πυῤῥὰ δὲ ἡ δάμαλις. Des. σημεῖον γὰρ αἵματος ἡ πυῤῥότης. Alterum longiusculum inc. Τὸ μὲν κέδρινον ξύλον τὴν ἀφθαρσίαν ἡμῖν ὑποφαίνει. Des. ἕτοιμος δὲ εἰς μολυσμοὺς, ϗ πρὸς τὸ πᾶν ὅ, τι οὖν .... mutilum est. Alia duo pag. 14. ad Quaestio-

(1) In edit. προσηγορεύετο;

nem XXI. eiusdem Libri pertinent, eorumque primum sex circiter versuum, cuius inscriptio est *εἰς τὴν Ἔξοδον*, *in Exodum*, inc. *Ἐπιτηρητέον ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἑβδομήκοντα*, *κ. λ.* Alterum quatuor versuum, inc. *Φασὶ τούτους τοὺς δύο κατὰ ταπεινοφροσύνην*, *κ. λ.* Des. *διὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτοῖς*.

Diodori plurima; sed reliquis omissis, unum aut alterum in medium proferemus, quoniam, teste Fabricio Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 24. Tom. VIII. p. 362. praecipuus eius labor fuit, quo plerosque sacrae Scripturae Libros interpretando imitatus est Eusebium Emesenum; atque ipse praeivit Ioanni Chrysostomo, ac Theodoro Mopsuesteno, ita ut sensum litteralem, & historiam potius, quam ex recepto apud plerosque alios illis temporibus more allegorias sectaretur. Primum igitur illud esto pag. 52. *b.* quo secundam Libri primi Regnorum Quaestionem ita interpretatur: *Οὐδαμῶς φαίνεται ὁ Θεὸς προςάξας δύο γυναῖκας ἔχειν, ἢ πρὸς ταῖς γυναιξὶ παλλακὰς, ἢ ὅλως κεχρῆσθαι παλλακαῖς, συγχωρεῖ δὲ τοῖς ἔχουσι τὸ τῆς πορνείας ἀναίσχυντον ἐκβάλλων. Ἐπειδὴ γὰρ οὔπω τότε τὸ κατὰ σάρκα ζῆν ἀπηγορεύετο, τουτέστι τὸ τρυφᾷν· τοὐναντίον δὲ καὶ συγκεχώρητο, ἵνα μὴ συνεχῶς μοσχοποιῶσι πόθῳ τοῦ μεθύειν, καὶ παίζειν, καὶ τὴν πολυθεΐαν μισήσωσι. Τοῦτο δὲ τῆς μὲν πλάνης μικροῦ πῶς ἀνῄρει τὰς προφάσεις, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ τὸν νοῦν ὑπέταττεν, ἠγρίου δὲ καὶ ἀνῆπτε τὰ τῆς ἐπιθυμίας ὑπεκκαύματα, τοῦ ἐλαφροτέρου κακοῦ, τουτέστι τῆς ἁμαρτίας τὸ χεῖρον, λέγω δὴ τὴν ἀσέβειαν ἀναιρῶν, οἷα παῖδας τῶν σωματικῶν ἡδέων ὅσα μέσα πῶς ἐστι, καὶ παρὰ τοὺς χρωμένους, ἢ εἰς κακὰ, ἢ εἰς καλὰ συγχωρεῖ μερικῶς ἀπολαύειν διαφυλάττων εἰς εὐσέβειαν, ἵνα ταύτην παιδευθεὶς ὁ νοῦς τὴν ἀρχὴν, καὶ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ συνήδεσθαι μελετήσας, ὕστερόν ποτε, καὶ τὴν ἐνοικήσασαν τῇ σαρκὶ διὰ τῆς τρυφῆς ἁμαρτίαν ἀποσείσηται τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ἥ φησιν ὁ ἀπόστολος.* Alterum pag. 77. Libri Regnorum secundi Quaestioni XLII. subiectum, ita habet: *Εἰ ἐν τῷ ζήλῳ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ Ἰούδα ὁ Σαοὺλ τοὺς Γαβαωνίτας ἀνελεῖν ἐπεχείρησε, μεθ' ὧν συνθήκας ἐποιήσατο Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἑπτὰ τοῦ Σαοὺλ ἀνῃρέθησαν οἱ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ γεγεννημένοι, τίνος ἕνεκεν οὐχ αἱ φυλαὶ εἰσιν ἐν αἰτίαις, ἀλλ' οἱ μηδὲν ἠδικηκότες δίκην δεδώκασι; τοῦτο γὰρ ἄδικον, πλὴν εἰ μή τις εἴποι Σαοὺλ βασιλέα ὄντα δυνατῶς ἔχειν ἀντιστῆναι τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ τῇ φυλῇ Ἰούδα, καὶ μὴ λῦσαι τὰς συνθήκας τῶν πατέρων τὰς πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας. Ἐγὼ δὲ προσθείμην ἂν τούτοις τὸ, τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν εἶναι τὸ γένος τοῦ Σαοὺλ ἀναλωθῆναι ἅπαν, ὅσον ὑπωπτεύετό ποτε ἀντιποιεῖσθαι τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, διά τε τοῦτο ἐπαναστήσεσθαι τῷ Δαβὶδ, καὶ τοῖς τούτου παισίν· τὸ δὲ ἐξηλίασαν αὐτοὺς οἱ Γαβαωνῖται ἐναντίον κυρίου ἐν τῷ ὄρει, ἀντὶ τοῦ τοὺς ἀναιρεθέντας οὐκ ἔθαψαν, ἀλλ' εἴασαν ὑπὸ τὸν ἥλιον κεῖσθαι, καὶ ἐξελύθησαν, φησὶ, καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων· πάντως που βούλεται λέγειν, ὅτι τοὺς ὑπὸ τὸν ἥλιον τεθέντας λαβὼν ὁ γίγας ἀνείλετο, ἐκλελυμένους ἤδη ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς φλογός.* Alia praeterea eiusdem occurrunt excerpta pag. 39. 54. *b.* 55. *b.* 56. 57. *b.* 58. *b.* 61. *b.* 69. *b.* omnia fere ad Regnorum Libros pertinentia.

Isidori unum, pag. 43. *b.* ad calcem XXVII. Iudicum Quaestionis positum, & est eius Epistola LXXXII. cuius initium; *Οἱ τὴν πορνείαν Βενιαμὶν ἀναβάντες, κ. λ.* Finis: *λαμπρὰν τὴν νίκην εἰργάσαντο.*

Septuaginta interpretum, tria, eaque brevissima in Libros Regnorum, pag. nimirum 58. 100. & 145. quorum priori nomen etiam Theodotionis adiungitur.

Symmachi duo, alterum pag. 61. *b.* alterum pag. 145. *b.* item in Libros Regnorum.

Theodori demum quatuor, pag. 56. 57. *b.* 58. 61. *b.* Quaestionibus primi Regnorum sextae, septimae, ac decimae subiecta.

His adcedunt quoque nonnulla eiusdem scriptoris scholia, ita tamen cum ipso Theodoreti contextu coniuncta, ut ab ipso, nisi mens advertatur, non ita facile discerni possint. Exemplo sit, quod XXXVI. Quaestionem (in edit. XLI.) Libri tertii Regnorum consequitur, ubi haec ait: *Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων, καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν, καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δαμάλεων κεῖται ἡ κατὰ παιδίου ἀπόφασις.* Initio vero sequentis hoc aliud adiungitur: *Ἰστέον, ὅτι τὰ περὶ Σαμαίου τοῦ Ἐλαμίτου ἔν τισι μὲν τῶν ἁπλῶν ἀντιγράφων κεῖται, ἐν τῷ Ἑξαπλῷ δὲ οὐ φέρεται.*

XI. pag. 173. Insignis huius Codicis quasi Corollarium est, *Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου πρόλογος.* *Andreae Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Apocalypsin sancti Apostoli & Evangelistae Ioannis Theologi prologus.* Post inscriptionem, *Τῷ κυρίῳ μου ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ*, *Domino meo fratri & comministro*, inc. *Πολλάκις αἰτηθεὶς ὑπὸ πολλῶν*, *κ. λ.* Des. pag. 174. *b.* *μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας.* In margine huius postremae paginae, item ab eodem scriptore Codicis haec notula fuit adiecta: *Σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἐν τῇ λθ' ἑορταστικῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐν τοῖς κανονιζομένοις βιβλίοις συνηρίθμηται ἡ Ἀποκάλυψις.* *Notandum, quod in XXXIX. Festali Epistola S. Athanasii, inter Canonicos libros adnumeratur Apocalypsis.* Ceterum Andream Caesareae Cappadocum Archiepiscopum, de quo multa Caveus, Oudinus, & Fabricius proferunt, seculo post Christum IX. vixisse ferunt. Primus eius Commentarium in Apocalypsim sancti Ioannis, Latine tantum vulgavit Theodorus Peltanus S. I. Ingolstadii A. MDLXXIV. in 4. mox etiam prodiit G. L. in Bibliotheca Veterum Patrum Paris. A. MDCLIV. pag. 1529. & in Lugdunensi T. V. p. 590.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol,

fol. minori Sec. XI. initio & fine mutilus. Constat fol. 174.

ΜΑΝΟΥΗΛΟΥΣ ΕΡΓΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

MANVELIS CHRYSOLORAE OPERA VARIA.

Scilicet

Manuelis Chrysolorae Epistolae IV. Gregorii Theologi Orationes III. & alia.

COD. XX. I. pag. 1. EXhibetur Τȣ̃ Χρυσολωρᾶ σύγκρισις παλαιᾶς, καὶ νέας Ῥώμης. *Manuelis Chrysolorae comparatio antiquae & novae Romae*, per Epistolam, quum Romae esset, ad Ioannem Palaeologum, Graecorum Imperatorem, missam instituta; quod quidem sub Bonifacio IX. Pontifice contigisse, Petrus Lambecius Commentar. de Biblioth. Vindob. Lib. VI. p. 276. animadvertit. Digna vero tanto viro comparatio! quamvis enim notas illas Vrbis laudes proferat, tamen mirifica, qua pollet, orationis elegantia ac copia efficit, ut antiquissimis rebus quaedam quasi novitas, admiratio cognitis ac fere detritis accedat. Itaque illud facile consequitur, hodiernam Vrbem veteri, non tam novorum operum accessione, quam religione loci praeferendam videri. Sed pressius Codicem perpendamus. Incipit igitur comparatio: Ἄριϛε βασιλεῦ, ἃ μὲν ἔδει διὰ πολλῶν πρὸς τὸ σὸν κράτος ἀνενεγκεῖν, ἐν ἄλλοις γέγραφα. Des. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχȣ μȣ τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Hanc Epistolam Holstenius alteri Geographici Syntagmatis parti inserere constituerat, Petro Lambecio teste loc. cit. Lib. I. pag. 114. qui eamdem Graece, & Latine, una cum aliis duabus, iisque brevioribus eiusdem argumenti ad Ioannem, & Demetrium Chrysoloras Epistolis, in Parisiensi Georgii Codini Excerptorum de Antiquit. Constantinopoleos edit. A. MDCLV. fol. in medium protulit. Recusae fuerunt etiam inter Byzantinae Historiae Scriptores editionis Venetae Tom. XVIII. p. 81. Latine hanc ipsam Romae, & Constantinopoleos comparationem Franciscum Aleardum Veronensem A. MCCCCLXIV. convertisse Mabillonius testatur Musaei Ital. Tom. I. p. 98. Vid. plura de Chrysolora apud Christian. Frid. Boernerum in Libro de Doctis Hominibus Graecis, Lipsiae MDCCL. 8. pag. 1. seqq.

II. pag. 19. *b*. Sequitur altera eiusdem Epistola, Romae itidem scripta, cum hoc titulo: Μανȣὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννῃ Χρυσολωρᾷ χαίρειν. *Manuel Chrysoloras Ioanni Chrysolorae*[1] *bene valere*. Inc. Ἐμοί τε ἡδίων ἔμελλεν ἡ Ῥώμη φαίνεσθαι. Des. ἐκδέχομαι δὲ καὶ τὰ παρ᾽ ὑμῶν ἤδη διὰ πολλῶν. Ὑγίαινε. Exstat & haec inter Byzant. Hist. script. Tom. cit. p. 97.

III. pag. 21. Tertia eiusdem Epistola ita est inscripta: Μανȣὴλ Χρυσολωρᾶς Δημητρίῳ Χρυσολωρᾷ ἀνδρῶν ἀρίϛῳ, καὶ περιφανεϛάτῳ χαίρειν. *Manuel Chrysoloras Demetrio Chrysolorae*[2], *omnium optimo, ac ornatissimo bene valere*. Inc. Ἆρα δύνασαι πιϛεῦσαι περὶ ἐμοῦ. Des. μᾶλλον θαυμάζειν τε, καὶ περιπλείονος ποιεῖσθαι. Ὑγίαινε. In hac Epistola, Romae itidem data, se multum vetustis statuis delectari significat. Edita est l. c. p. 98.

IV. pag. 23. Epistola Themistoclis ad Chrysippum, quem proposita cornicis fabula, alienas plumas amittentis, cohortatur, ut corporis, & opum studium ad meliorem sui partem, animum videlicet excolendum, transferat. Inc. Ἐπειδὴ σωφροσύνης παρὰ τῷ μύθῳ τετίμηται. Des. θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐϛὶν ἡμετέρα Longe recentius Commentum hanc esse Epistolam sub nomine Themistoclis ad Chrysippum, quadragesimam inter Epp. Theophylacti Simocattae, iam animadvertit Fabricius Biblioth Graec. Lib. II. Cap. 10. Tom I. p. 430.

V. pag ead. *b*. Hanc excipit exiguum quoddam fragmentum hoc praefixo titulo: Φιλομαθέϛατον ζῶον, *Discendi cupidissimum animal*. In quo quidam Nicius, Hermagori filius, elephantis docilitate proposita, illius exemplo, ut ad bonam frugem se recipiat commonetur. Inc. Φησὶ τὸν ἐλέφαντα. Des. τῇ σῇ γὰρ κακίᾳ τὰς ἐκείνȣ ἀρετὰς καθυβρίζεις.

VI. pag. 24. Quarta tandem occurrit Manuelis Chrysolorae Epistola, cui titulus: Πρὸς Πάλλαντα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τȣ̃ ἰδίȣ ἀδελφοῦ Μανȣὴλ παραμυθητικὸς. *Ad Pallantem de morte sui fratris, Manuelis consolatoria*[3]. Quae quidem Epistola docta, diserta, elegans, atque ex intimis philosophiae adytis deducta est; & quoad nobis multa adhibita diligentia innotuerit, inedita adhuc in Bibliothecae pluteis delitescit. Eam ideo totam in vulgus dare constitueramus, sed quum nimis prolixa sit, nihilque ad historiam amplificandam conferat, mutato consilio eius

(1) Quam Franc. Philelphus sibi matrimonio iunxit Theodoram Chrysolorinam, eam non Manuelis nostri, ut bene multi, de quibus vide Boernerum l. c. p. 19 Iovii fide in elogio Philelphi p. 30. perperam tradiderunt, sed huius Ioannis Chrysolorae, Manuelis adfinis, filiam fuisse patet. Ipse enim Philelphus Epp. Lib. XI Ep. LII. p. 82. & Lib. XXXVII. Ep. II. p. 261. *b* socerum suum Ioannem Chrysoloram, equitem auratum, & eruditissimum virum appellat. Se autem in ipsius domum Constantinopoli fuisse receptum, Graecarum litterarum doctrina ab ipso eruditum, cum filia eius Theodora matrimonium inivisse, eamdemque anno circiter MCCCCXXVII. sexdecim tunc annos natam, in Italiam secum deduxisse fatetur Epp. Lib. I. Ep. II. & IV. p. 1.

(2) Praeter Ioannem, de quo iam diximus, Demetrium quoque Chrysoloram, qui in aula Manuelis Imp. summa floruit auctoritate, adfinitate coniunctum habuit Manuel Chrysoloras. Vid. Rob. Gerium in Appendice ad Guil. Cave Hist. Lit. p 519. seqq. Fabricium Biblioth. Graec. Tom X. p. 394. Hodium de Graecis Illustribus linguae Graecae Instauratoribus Lib I Cap II. p. 54.

(3) Pallas Strozza, Onuphrii filius, Manuelem in Graecis litteris audiverat. Vide quae ex Vita eiusdem Strozzae a Vespasiano Florentino conscripta iam protulimus Specim. Litterat. Florent. Tom. I. pag. 71. seq.

tantum initium ſpeciminis loco proferimus [1].

Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Πάλλαντι Ὀνοφρίου, τὸ συμβεβηκὸς γενναίως φέρειν.

Ἐπεὶ ὁ πᾶς βίος ἡμῶν ἐν ἡδονῇ καὶ λύπῃ διαστείνεται, ϗ οὐκ ἔστι σχεδὸν οὐδένα καιρὸν εὑρεῖν, ἐν ᾧ μὴ χαίρομεν, ἢ ἀλγοῦμεν· ϗ γὰρ καὶ τὸ ἐλπίζειν, ἢ φοβεῖσθαι κατὰ τὸν χρόνον μόνον ἐκείνων διαφέρει φιλούντων, ἂν ἀληθῶς εἴη, ϗ τὸ ἓν εἶναι βουλομένων, ἀλλήλοις συνήδεσθαι, ϗ συλλυπεῖσθαι. Ἔτι δὲ, ἐπεὶ τὸ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἢ λυπεῖσθαι φιλίαν ποιεῖ, ἀνάγκη τοῦτο δήπου ϗ παρέπεσθαι ἐκείνῃ. Τὸ μὲν οὖν ἐν πᾶσι, καὶ τοῖς σμικροτάτοις ἁπλῶς τοῦτο γίνεσθαι, ἡ βραχύτης, ϗ ἡ διαφορὰ τῶν αἰσθήσεων παραιρεῖται· ὅπερ ϗ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, κατὰ διαφόρους τόπους γινομένης ἀμυδρᾶς ἀνίας, ἢ ἡδονῆς συμβαίνει. Ἐν δὲ τοῖς μείζοσι, καὶ κυριωτέροις, ὥσπερ ἐν ἐκείνῳ, ἀδύνατον μὴ συνδιατίθεσθαι τοὺς κατὰ φιλίαν ἡνωμένους.

Δυοῖν τοίνυν, ὡς εἶπον, ἡδονῆς ϗ λύπης κοινωνίας, ὥσπέρ τινων ἀναγκαίων γνωρισμάτων τῇ φιλίᾳ παρεπομένων, ἔτι ϗ τοῦτο θεωροῦμεν· ὅτι τῆς μὲν σώφρονος ἡδονῆς οὐκ ἀνάγκη μόνον παρούσης τοῖς φίλοις συναπολαύειν, ἀλλὰ καὶ συμπράττειν δίκαιον, ὅπως ἐκείνοις παραμένοι· ϗ μὴ παροῦσαν δὲ, ὅπως αὐτοῖς ἐγγένηται, προνοεῖσθαι. Τῆς λύπης δὲ ἐκείνοις κοινωνοῦντας παρεῖσθαι δίκαιον, αὐτούς τε ϗ ἡμᾶς ταύτης κατὰ τὸ δυνατὸν λύειν. Ἀλλὰ τὸ μὲν συνήδεσθαι, ἢ συλλυπεῖσθαι ϗ συναλγεῖν, αἰσθομένοις μόνον τοῦ ἡδέος, ἢ ἀνιαροῦ, ἀναγκαίως ϗ αὐτομάτως ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν φύσιν συμπαθείας γίνεται, ϗ διὰ τοῦτο παντὸς ἂν εἴη. Τὸ δ' ἑαυτὸν, ἢ ἄλλους παραμυθεῖσθαι, τοῦτο ἤδη λόγου ϗ λογισμῶν οὐ μετρίων δεῖται· μάλιστα ὅταν μηδὲ τὰ τῆς συμφορᾶς μέτρια τύχῃ.

Ἐγὼ τοίνυν κατὰ τοὺς τῶν φιλούντων νόμους συγχαίρων σοι πρότερον τοῦ τοιοῦτον ἀδελφὸν ἔχειν, καὶ ταύτην τὴν ὠφέλειαν καὶ ἡδονὴν εὐχόμενός σοι τηρεῖσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ, νῦν ἀκούσας αὐτὸν τεθνάναι, εὐθὺς μὲν ὑπὸ τῆς ἀκοῆς πληγεὶς, ἔπαθον κἂν τούτῳ τὸ τῶν φίλων ϗ οἰκείων, εἰς ὀλοφυρμοὺς ϗ δάκρυα παραχρῆμα ἐξηνέχθην. Ἔπειτα λογιζόμενος περὶ τῆς συμφορᾶς, οὐκ ἀφαίρεσιν ἀνίας τὸν λογισμὸν εὕρισκον, ἀλλὰ προσθήκην. Εἰσῄει γάρ με, οὐ τὸ σὸν μόνον, ἀλλὰ ϗ τὸ τῶν γονέων πάθος, οὓς καὶ αὐτοὺς ἀναγκάζομαι φιλεῖν, οὐ δι' αὐτοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ σέ. Ἐνεθυμούμην οὖν, τίνα μὲν ἐκείνους ψυχὴν ἔχειν εἰκὸς, τίνα δέ σε, τοὺς μὲν τοιοῦτον υἱὸν, σὲ δὲ ἀδελφὸν τοιοῦτον ἀποβαλόντας· καὶ σὲ δὲ ἐνεθυμούμην, οὐ διὰ τὸν τετελευτηκότα μόνον ἀλγεῖν μέλλοντα, ἀλλὰ ϗ διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῶν γεννησαμένων λύπην. Ἔτι δὲ πρὸς τοῦτο ἐλογιζόμην, ἐκείνου μὲν κάλλος καὶ νεότητα ϗ ἀρετὴν, τούτων δὲ πολιὰν ἤδη ϗ γῆρας ϗ φιλοστοργίαν, ϗ τὸ ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν, σοί τε κἀκείνῳ πρότερον αὐτοὺς ὁρμοῦντας, νῦν ἐπὶ σοὶ μόνῳ σαλεύειν· ὥς τε μὴ μόνον ἐπ' ἐκείνῳ κόπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ σοὶ τοῦ λοιποῦ τρέμειν· ταῦτα δέ σε αὖθις ὁρῶντα, ἀνιᾶσθαι· ὥς τέ σοι πολλαχόθεν τὸ πένθος, ϗ τὴν κατήφειαν ἐγείρεσθαι, κ. λ.

VII. p. 48. *Gregorii Theologi Oratio prima de Pace, ſive ad Monachos reconciliandos poſt ſilentium Sermo*. Haec quidem inſcriptio, & auctoris nomen initio deeſt, unde nec nos Graece adtulimus: ſed tamen ita eſſe inſcribendum docent verba fini ſubiecta: Τέλος τοῦ εἰρηνικοῦ πρώτου λόγου ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων, μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρός. Inc. Λύει μου τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία. Deſ. ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

VIII. pag. 60. Τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου τοῦ θεολόγου εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικὸς δεύτερος. Δογματικὸς περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Eiuſdem Gregorii Theologi in conſenſum, quem poſt ſeditionem inivimus orthodoxi, alter Sermo de Pace. Dogmaticus de Sancta Trinitate*. Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, πρᾶον τὸ πνεῦμα. Deſ. νῦν τε ϗ ὕστερον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

IX. pag. 67. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. *Tertius de Pace Sermo, habitus Conſtantinopoli ſuper contentione populi ob Epiſcopos quoſdam inter ſe diſputantes*. Inc. Εἰρήνη φίλη τὸ γλυκὺ πρᾶγμα ϗ ὄνομα. Deſ. νῦν τε ϗ ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Vid. Operum Gregorii Theologi Tom. I. p. 190. 205. & 213.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Conſtat foliis ſcriptis 76.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

PEricopas continet Evangelicas, Dominicis, & Feſtis diebus, prout in Eccleſia Graeca cantari ſolent, adcommodatas, cum muſicis notis interlinearibus, & adcentibus, quos vix neceſſe fuerit addere, niſi illorum amplecti ſententiam velimus, qui ipſos dicunt ad ſyllabas non quidem cantandas, nec tamen ſimpliciter legendas, ſed modulandas, in primis in templis, & ſcholis adhibitos fuiſſe, ita ut illae maiores notae muſicae, hae minores ſint, quemadmodum & duplex eſt in Ebraico Codice adcentuum genus, ſive muſicarum notarum. Incipiunt, ut in aliis Codicibus obſervavimus, ab Evangelio Ioannis, cui praefixus titulus cynnabari ſcriptus, & aureo circumdatus ornamento, ita habet: Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Sancta & magna Dominica Paſchatis Evangelium ſecundum Ioannem*. Primae Lectio- COD. XXI.

(1) Quamplures eiuſdem Chryſolorae Epiſtolas, ad illuſtres viros datas, exſtare Mss. in celeberrimis Italiae bibliothecis teſtatur Boernerus l. c. p. 22. (cui tamen ignota fuit haec, ad Strozzam exarata) ac praecipue n Vindobonenſi (Vid. Dan. Neſſelii Catalog. Biblioth. Caeſ. P. IV. p. 131.) in Lugduno-Batava ex Bonaventurae Vulcanii Legato (Vid. Catalog. Biblioth. Lugd. Batav. p. 344. 345. 349.) & alibi, ut ex Biblioth. Biblioth. Montefalconii eruitur Tom. I. p. 200. 235 266. &c. Nic. Comnenus Papadopolus in Hiſtoria Gymnaſii Patavini p. 163. mentionem facit Epiſtolarum Chryſolorae a Michaele Margunio editarum Anno MDLXXX. at quum neque heic, neque alibi, ac praecipue in Romanis bibliothecis, litteris ad amicos datis, reperire ipſas potuerimus, an haec ad Pallantem Strozzam inter eas adnumeretur, prorſus ignoramus.

ctionis initium: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Vbi animadvertendum est initio huius Evangelii cum in hoc, tum in II. & XXXI. huius Plutei Codd. legi, κὴ χωρὶς αὐτῦ ἐγένετο ὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. Ex hoc Evangelista lectiones desumuntur singulis legendae feriis, atque Dominicis, a Paschate ad Pentecosten occurrentibus, tribus tantum diebus exceptis, nempe feria tertia post Pascha, Dominica tertia, ac die Ascensionis, quibus aliunde Evangelicae lectiones suppeditantur. Haec prima Evangelicarum pericoparum pars clauditur unica Matthaei lectione, feria secunda post Pentecosten recitanda, cuius ultima verba sunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 59. Secunda Evangeliorum pars ex Matthaeo tota desumitur, titulumque eodem, ac superior charactere & ornatu praesefert: Σαββάτῳ α' μετὰ τὴν Πεντηκοςὴν, εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Sabbato primo post Pentecosten, Evangelium secundum Matthaeum*. Et ex hoc Evangelista tres ac triginta pericopae adferuntur, septem ac decem totidem sabbatis, sexdecim vero totidem Dominicis post Pentecosten numeratis legendae. Prima igitur inc. Εἶπεν ὁ κύριος, τῷ αἰτῦντί σε δίδυ, κ. λ. Vltima desi. ἐν ᾗ ὁ ὑιὸς τῦ ἀνθρώπυ ἔρχεται.

III. pag. 88. Sequitur tertia pars pericoparum, quas Lucas Evangelista suppeditat, eodem ordine, quo superiores Matthaei, dispositas, sabbatis nimirum, ac Dominicis tantum adcommodatas. Harum prima, addito titulo, Σάββατον πρῶτον, εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν, *Sabbatum primum*, *Evangelium secundum Lucam*, inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς Καπερναὺμ, κ. λ. numeranturque triginta quinque, quibus in fine quatuor ex Matthaeo subnectuntur, prima pro Dominica XVII. quam vocant τῆς Χαναναίας, altera pro Dominica τῆς ἀποκρέυ, reliquae duae pro sabbato ac Dominica τῆς τυροφάγυ recitandae, quarum postrema, huic tertiae sectioni finem imponens, des. ἐκεῖ ἔςαι καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

IV. pag. 123. Quarta denique Evangelicarum lectionum pars a Marco initium sumit, eique titulus praeponitur: Σαββάτῳ α' τῶν νηςειῶν, κὴ μνήμη τῦ ἁγίυ μάρτυρος Θεοδώρυ, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Sabbato primo Ieiuniorum, & commemoratio sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum*. Novem sunt huius Evangelistae pericopae, quarum prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησῦς τοῖς σάββασι, κ. λ. Nona, quae Dominicae quintae τῶν νηςειῶν destinatur, desinit: κὴ δῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Huic succedit Ioannes, Evangelia sabbati τῦ Λαζάρυ, ac Dominicae τῶν βαΐων suppeditans. Tum maioris hebdomadae feria secunda, tertia, quarta, & quinta suas ex Matthaeo pericopas desumunt, quibus duo τῦ νιπτῆρος ἀναγνώσματα ex Ioanne adiiciuntur. Haec duodecim quae vocantur τῶν ἁγίων παθῶν (nimirum Dominicae passionis) Evangelia excipiunt, quinque ex Ioanne, quatuor ex Matthaeo, duo ex Marco, unum ex Luca depromtum. Et haec quidem omnia ad feriam quintam maioris hebdomadae pertinent. Succedit ἁγία παρασκευὴ, eique Evangelicae lectiones quinque adsignantur. Primas quatuor, totidem diei horis respondentes, nimirum Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, quatuor praebent Evangelistae, quintam Vesperis destinatam Matthaeus, idem, qui binas etiam sabbato sancto suppeditans, quartae sectionis ita finem facit: κὴ ἰδῦ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος, ἀμήν.

V. pag. 207. Sequitur Menologium, nempe Evangelia diebus aliis Deo, Sanctisque eius dicatis adcommodata, a prima Septembris ad ultimam Augusti ordine disposita. Prima lectio, cui titulus praeit, Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτυ, κὴ μνήμη Συμεὼν τῦ Στυλίτυ, εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν, *Mense Septembri, die prima, initium indictionis, & commemoratio sancti Simeonis Stylitae, Evangelium secundum Lucam*, inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς τὴν Ναζαρὲτ, κ. λ. Vltima hunc titulum habet: Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. εἰς τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ζώνης εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν. *Mense eodem* (nempe Augusto) *die XXXI. in depositionem venerabilis cinguli* (sanctissimae Deiparae) *Evangelium secundum Lucam*. Quae quidem lectio quum eadem sit, atque illa, quae legitur octava Septembris εἰς τὸν ὄρθρον, heic omittitur. Huius enim Codicis solemne est, ubi eadem lectio rursus occurrat, brevitatis gratia locum, ubi primum adlata fuerit, tantummodo designare. Vltima erant Evangelia ἑωθινὰ ἀναςάσιμα undecim, ea nimirum, quae ex universa historia Resurrectionis Christi, prout a quatuor simul Evangelistis comprehenditur, deducta, singula singulis Dominicae diei matutinis legebantur. Sed ex hisce duo tantum supersunt, & tertii initium, reliqua mutilato fortasse Codice perierunt. Character uncialis, oblongus & erectus est, nec reclinatus ad dexteram, vel sinistram; cuius quidem specimen damus Tab. III. n. VIII. Accentus & spiritus plerumque negliguntur, quia non diu erat, quum in vulgaribus libris adscribi coeperant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori quadrato Sec. IX. eleganter, & uncialibus litteris scriptus. Constat fol. 261.

ET-

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ.

EVSEBIVS CONTRA PHILOSTRATVM.

Titulus ita reddendus,

Eusebii contra Hieroclem ; Anonymi super scribendis Epistolis, Orationibus, & Versibus Institutio, Philosophiae Compendium, & in plurimos Platonis Libros Scholia ; Herodiani de Orationis partium declinatione; Phrynichi Atticarum vocum, & nominum delectus.

COD. XXII. I. pag. 1. Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου εἰς Ἀπολλώνιον, διὰ τὴν Ἱεροκλεῖ παραληφθεῖσαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. Φύλλα κζʹ. *Eusebii Pamphili contra Hieroclem, qui ex Philostrati historia comparavit Apollonium Salvatori nostro Iesu Christo. Folia XXVII.* Inc. Ἆρ' οὖν ὦ φιλότης κἀκεῖνά σε τοῦ συγγραφέως ἄξιον ἀποθαυμάζειν, ἃ τῷ ἡμετέρῳ σωτῆρί τε καὶ διδασκάλῳ τὸν Τυανέα συγκρίνων παρεδοξολόγει; κ. λ. Des. pag. 27. ὡς ταυτὶ τὰ συγγράμματα σοφιστικῶς ἀναπεπλασμένα, οὐ πλέον ἐλέγχου, καὶ δεινῆς τ' ἀνδρὸς διαβολῆς, παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἔμοιγε δοκεῖ περιέχειν. In fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ παρόντος λόγου. *Finis cum Deo praesentis Sermonis.* Exstat in calce Librorum X. de Demonstratione Evangelica edit. Colon. An. MDCLXXXVIII. fol. pag. 511. Hierocles auctor Diocletiano fuit, ut Christianos insectaretur, teste Lactantio de Mortibus persecutorum Cap. XVI. & Libros duos ad Christianos scripsit, ut idem refert Lib. V. Cap. II. Institut. Divinar. quibus praeter alia ostendere voluit, Apollonium vel paria cum Christo, vel etiam maiora fecisse. Primus hunc Eusebii Librum Graece edidit Aldus cum Philostrati Apollonio Ven. MDII. fol. Latine vertit Zenobius Acciaiolus Flor. Ordinis Praedicatorum, praemissa ad Laur. Medicem Epistola, quae versio saepius iunctim inter Eusebii Opera, ad calcem Librorum de Evangelica Praeparatione recusa est. Pagina vero sequenti Codicis scriba haec de se memoriae prodidit: Μετεγράφησαν τὰ παρόντα γράμματα, ἤγουν τοῦ Εὐσεβίου Παμφίλου, ἐν Οὐενετίαις διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου τοῦ Κρητός, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἀπριλλίου εἰκοστῇ τρίτῃ. *Praesentia scripta, nempe Eusebii Pamphili, Venetiis manu mea presbyteri Ioannis Rosi Cretensis exarata sunt Anno* MCCCCXCI. *mensis Aprilis die XXIII.*

II. p. 29. Anonymi Εἰσαγωγὴ περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν, καὶ στίχων, ἧς ἡ ἀρχή. *Institutio super Orationibus, Epistolis, & Versibus scribendis, cuius initium.* Inc. Πᾶσα λόγου ἰδέα ἐκ μερῶν ὀκτὼ σύγκειται, ἐννοίας, λέξεως, σχήματος, μεθόδου, κώλων, συνθήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥυθμοῦ, περὶ ὧν μάθοις μὲν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν βιβλίῳ τοῦ Ἑρμογένους πλατύτερον, καὶ σοφώτερον. Ἐνταῦθα δὲ διδάξομέν σε, ὡς ἐγχωρεῖ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σήμερον τιμωμένην λογογραφίαν.

Περὶ ἐννοίας.

Ἔννοια τοίνυν ἐστὶ παντὸς λόγου, ἢ ῥητορικὴ, ἢ φιλόσοφος· ῥητορικὴν λέγω τὴν σαφῆ, καὶ κοινήν, φιλόσοφον τὴν σοφὴν, καὶ ἐπηρμένην, καὶ περὶ Θεοῦ, καὶ θείων πραγμάτων, καὶ φυσικῶν, ἤτοι περὶ στοιχείων, ἢ ζῳδίων, ἢ φυτῶν, καὶ τῶν τοιούτων διαλαμβάνουσαν. Ῥητορικὴ οὖν ἐστιν ἡ τοιαύτη. Πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις ζήτησις τυχὸν, εἰ δεῖ ὀρύξαι τὸν ἰσθμὸν τὸν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ τῶν Ῥωμαίων; Ὁ συμβουλεύων οὖν, ὅτι δεῖ ὀρύξαι, προσθεὶς πάντως τοῦτο κεφάλαιον, Περὶ τῆς ὀρύξεως· κεφάλαια γὰρ τὰ τοιαῦτα ἡ ῥητορικὴ ὀνομάζει, εἴποι οὕτως, κ. λ. Des. Ὅτι δεῖ ἀμφότερα ἔχειν τὴν περίοδον, καὶ εὔρυθμον εἶναι, καὶ συνεστραμμένην, καὶ πρὸς τούτοις τὸ σύντομον. In fine: Τέλος τῶν περὶ λογογραφίας εἰσαγωγῶν, καὶ ἐπιστολῶν, καὶ στίχων. *Finis institutionum super scribendis Orationibus, Epistolis, & Versibus.* Auctor valde recens est; memorat enim praeter alios plurimos Psellum. Byzantinum fuisse, ex ipsius verbis coniicias, quae initio Institutionis mox retulimus, πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις. Nihilominus doctus est, & nisi editus sit, quod me prorsus latet, publica dignum luce existimarem.

III. pag 51. Anonymi Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας. *Philosophiae compendium.* Inde alius statim titulus: Σύνοψις τῆς λογικῆς πραγματείας. *Synopsis dialecticae facultatis.* Inc. Ὥσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτον μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν στοιχείων εἰς τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς λέξεις μετέρχονται, οὕτως οἱ τῆς φιλοσοφίας μετιόντες τὸ ὄργανον, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων τὰς κατηγορίας παιδεύονται, ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τὸ περὶ ἑρμηνείας χωροῦσιν, ἀπὸ δὲ τοῦ περὶ ἑρμηνείας ἐπὶ τὰ σχήματα φέρονται. Οἱονεὶ γάρ τινα στοιχεῖα, αἱ δέκα κατηγορίαι εἰσὶν, ἁπλαῖ τινες οὖσαι φωναὶ καὶ διεζευγμέναι, καὶ μόνον καθ' ἑαυτὰς θεωρούμεναι, ἡ οὐσία, τὸ ποσὸν, τὸ ποιὸν, τὸ πρός τι, τὸ ποῦ, τὸ πότε, τὸ ποιεῖν, τὸ πάσχειν, τὸ κεῖσθαι, τὸ ἔχειν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτά τε ὄντα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὑποδιαιρούμενα, οἷον, τὸ σῶμα, τὸ ἀσώματον, τὸ ἔμψυχον, τὸ ἄψυχον, τὸ αἰσθητὸν, τὸ ἀναίσθητον, τὸ ζῶον, τὸ ζωόφυτον, τὸ λογικὸν, τὸ ἄλογον, τὸ θνητὸν, τὸ ἀθάνατον, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἵππος, ὁ βοῦς, καὶ τὰ λοιπὰ εἴδη. Ὅσα τε ὑπὸ τὴν οὐσίαν, καὶ ὅσα ὑπὸ τὰς λοιπὰς τῶν κατηγοριῶν ἀναφαίνεται, μυρία τε ὄντα τῷ πλήθει, εἰ καὶ μὴ ἄπειρα, ἀλλὰ δυσεξεύρετα· ταῦτα μὲν γὰρ ἁπλαῖ φωναὶ, καὶ φάσεις, καὶ ὅροι προσαγορεύονται, ἁπλαῖ μὲν φωναὶ, ὡς ἀσύνθετοι, φάσεις δὲ, ὡς μέρη καταφάσεων, ἢ ἀποφάσεων, κ. λ. Des. pag. 83. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ τοὺς συλλογιστικοὺς κειμένων συλλογισμῶν, ὡσαύτως εὑρήσεις, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τῶν περὶ τὸ διαλεκτικῶν εἶδος ἐνησκημένων τὸ ἰσχυρότατον, ἐρώτησις, ἀντίφασις, καὶ τοῦ ἐναντίου τῆς ἀποκρίσεως ἐκ τῶν λημμάτων κατασκευή. Εἰ μὲν τὸ ἀληθὲς τῆς ἀντιφάσεως μέρος, ὁ ἀποκρινόμενος εἴποι, δι' ἑτέρων ἀπατηλῶν λημμάτων εἰς ψεῦδος ἐκφέ-

φέρουσα· εἰ δὲ τὸ ψεῦδες, αὐτόθεν διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς διελέγχουσα.

Ἐπίλογος.

Ἔχεις ἰδοὺ καὶ πάντα τὰ εἴδη τῶν συλλογισμῶν, ἀληθῶν τε καὶ ψευδωνύμων ἐν ἐπιτόμῳ, τὰ ὑποδείγματα εἰς συνασπισμὸν μὲν τοῦ ἀληθοῦς, ἀποτροπὴν δὲ τοῦ ψεύδους.

Ἔχεις τῆς ὅλης ὀργανικῆς φιλοσοφίας εὐσύνοπτον τὴν παράδοσιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἀριθμῶν ἀναλογίαι, καὶ μελῶν συμφωνίαι, καὶ μεγεθῶν συμμετρίαι, καὶ αἱ τῶν πλανητῶν ἀστέρων ἐφήμεροι διαστάσεις, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἐπιστῆμαι πᾶσαι, καὶ τεχνικαὶ μεθοδεῖαι ἀπλανῶς τοῖς παλαιοῖς ἐξευρέθησαν. Ὡς οἵ γε τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὡρμημένοι χωρὶς, πεῖραν μὲν πάντως, ἐπιστήμην δ᾽ οὐ πάντως σὺν ἀσφαλείᾳ ἐκτήσαντο· ὁ δὲ ἐντεῦθεν ὡς ἔκ τινος ὁρμητηρίου κινούμενος, ὀλίγον μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ στηρίζει κάρην, καὶ ἐπὶ χθονὶ ποδὸς ἴχνος, ταῖς τῶν λογισμῶν ἀπλανέσι, καὶ ἀναγκαστικαῖς ὁδηγίαις οἷός τε ὤν, ἐπιστήμην πᾶσαν, καὶ τέχνην ἰχνηλατεῖν, Τέλος. Huic quoque Libro idem Ioannes Rosus subscriptionem sequentem subiecit: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσου τοῦ Κρητὸς, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰουλλίου ἑβδόμῃ, Οὐενετίαις. *Exarata sunt etiam haec manu mea Ioannis sacerdotis Rosi Cretensis, anno* MCCCCXCI. *mensis Iulii die* VII. *Venetiis*.

IV. pag. 85. Sequuntur item Anonymi Scholia in XXXII. Platonis Libros, quorum titulos eodem ordine, quo iacent in Codice, in medium duximus proferendos. Ii vero sunt, α΄. Τὰ εἰς Εὐθύφρονα σχόλαια. β΄. Τὰ εἰς τὴν Σωκράτους ἀπολογίαν. γ΄. Τὰ εἰς τὸν Κρίτωνα. δ΄. Τὰ εἰς τὸν Φαίδωνα. His autem scholiis quum praemittatur Epigramma, sententiam Panaetii Stoici, quem frustra dialogum hunc Platoni abiudicasse tradunt, eleganter refellens, illud heic subiicere placuit, licet adsit in Anthologia Cap. XLIV. p. 94.

Εἴ με Πλάτων οὐ γράψε, δύω ἐγένοντο Πλάτωνες.
Σωκρατικῶν ὀάρων ἄνθεα πάντα φέρω.
Ἀλλὰ νόθον μ᾽ ἐτέλεσσε Παναίτιος· ὅς ῥ᾽ ἐτέλεσσε
Καὶ ψυχὴν θνητὴν, κἀμὲ νόθον τελέσαι.

Si me Plato non scripsit, duo fuerunt Platones,
Socraticorum colloquiorum flores omnes fero.
Sed corruptum me fecit Panaetius. Qui sane ausus est
Et animam mortalem, & me nothum facere.

ε΄. Τὰ εἰς τὸν Κρατύλον. ς΄. Τὰ εἰς τὸν Θεαίτητον. ζ΄. Τὰ εἰς τὸν Σοφιστήν. η΄. Τὰ εἰς τὸν Πολιτικόν. θ΄. Τὰ εἰς τὸν Παρμενίδην. ι΄. Τὰ εἰς τὸν Φίληβον. ια΄. Τὰ εἰς τὸ Συμπόσιον. ιβ΄. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδρον. ιγ΄. Τὰ εἰς τὸν α΄ Ἀλκιβιάδην. ιδ΄. Τὰ εἰς τὸν β΄ Ἀλκιβιάδην. ιε΄. Τὰ εἰς τὸν Ἵππαρχον. ις΄. Τὰ εἰς τοὺς Ἐραστάς. ιζ΄. Τὰ εἰς τὸν Θεάγη. ιη΄. Τὰ εἰς τὸν Χαρμίδην. ιθ΄. Τὰ εἰς τὸν Λάχητα. κ΄. Τὰ εἰς τὸν Λύσιν. κα΄. Τὰ εἰς τὸν Εὐθύδημον. κβ΄. Τὰ εἰς τὸν Πρωταγόραν. κγ΄. Τὰ εἰς τὸν Γοργίαν. κδ΄. Τὰ εἰς τὸν Μένωνα. κε΄. Τὰ εἰς τὸν μείζονα Ἱππίαν. κς΄. Τὰ εἰς τὸν Ἐλάττονα. κζ΄. Τὰ εἰς τὸν Ἴωνα. κη΄. Τὰ εἰς τὸν Μενέξενον. κθ΄. Τὰ εἰς τὸν Κλειτοφῶντα. λ΄. Τὰ εἰς τὴν α΄ πολιτείαν. λα΄. Τὰ εἰς τὴν δευτέραν πολιτείαν. λβ΄. Τὰ εἰς τὴν τρίτην πολιτείαν.

Quis istorum scholiorum auctor sit, omnino ignoramus; quum nihil lucis adferat magnus Fabricius in Platone Biblioth. Graecae Lib. III. C. 3. Tom. II. p. 63. Olympiodorum Platonicum Damascio iuniorem tantum commemorat, cuius Commentarios in quosdam Platonis Dialogos Mss. exstare refert: alios tamen habet Bibliotheca Veneta. Quare non iniucundum erudito lectori fore putamus, primi saltem, & ultimi Capitis scholia speciminis loco proferre; omnia licet integra in nupera Platonis operum editione, quam Batavi parant, brevi in lucem proditura sint.

A΄. ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΥΘΥΦΡΟΝΑ.

α΄. Δίκη. Ἡ ὑπὲρ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων.
Γραφή. Ἡ ὑπὲρ δημοσίων.

β΄. Πιτθεύς. Δῆμος Αἰγηΐδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος.

γ΄. Ἀτεχνῶς. Παντελῶς, ἁπλῶς, ἢ καθάπερ ἰσχυρῶς, ἢ τελέως. Οἱ δὲ ἐν ἴσῳ τῷ ὄντι, καὶ ἀληθείᾳ. Οἱ δὲ δηλοῦντο παράπαν, καὶ καθόλου κατ᾽ ἀλήθειαν.

δ΄. Ἀφ᾽ ἑστίας. Ἐπὶ τῶν ἐν δυνάμει γινομένων, καὶ πρώτους ἀδικούντων τοὺς οἰκείους· ἐπεὶ ἔθος ἦν τῇ ἑστίᾳ πρώτῃ τῶν ἄλλων θεῶν θύειν· φέρεται δέ τις καὶ περὶ αὐτῆς μῦθος τοιοῦτος. Μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχὴν, φασὶ τὸν Δία τὴν βασιλείαν παραλαβόντα ἐπιτρέψαι τῇ ἑστίᾳ, λαβεῖν ὅ τι ἂν βούλοιτο· τὴν δὲ τὴν παρθενίαν αἰτήσασθαι καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλως, Ἀφ᾽ ἑστίας. Μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρωμένων· ἔθος γὰρ ἦν τῇ ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι· ἢ ἀφ᾽ ἑστίας, ἤτοι ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων· ἑστία γὰρ ἡ οἰκία.

ε΄. Πελάτης. Πελάτης, ὁ ἀντιστροφῶν, καὶ ὑπηρετῶν, καὶ προσπελάζων ἀπὸ τοῦ πέλας, ἤτοι ἐγγὺς ἐκαλεῖτο, ὁ δι᾽ ἔνδειαν προσιὼν, μίσθιος δὲ ὁ ὑπηρετῶν.

ς΄. Ἐξηγητοῦ. Τοῦ τοὺς νόμους ἐξηγουμένου.

ζ΄. Αὐτοσχεδιάζοντα. Ἐκ τοῦ αὐτομάτου καὶ προχείρου λέγοντα χωρὶς αἰτίας.

η΄. Λάχε. Κλήρῳ γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι᾽ εὐταξίαν.

θ΄. Σχολῆς. Ἐπὶ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγομένης εὐκαιρίας.

ι΄. Ἵνα δέος. Ἵνα γε δέος, ἔνθα καὶ αἰδὼς, ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν· εἴρηται δὲ ἐκ τῶν Στασίνου Κυπρίων. Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ᾽ ἐφύτευσεν, Οὐκ ἐθέλειν εἴκειν· ἵν᾽ γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ια΄. Χαμαί. Οὐ μὴ χαμαὶ πέσῃ ἐπὶ τῶν διακενῆς οὐδὲν λεγόντων, ἀλλ᾽ ἐπιτυγχανόντων.

ΛΒ΄. ΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

α΄. Τί δὲ δή. Ὅτι δεῖ τοὺς φύλακας πάντων φοβερῶν ἀνηκέστους εἶναι, εἰ μέλλοιεν ἀνδρεῖοι καθίστασθαι.

β΄. Ἐνέρους. Ἐνέρους, νεκροὺς ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ, ὅ ἐστιν ἡ γῆ, κεῖσθαι. Ἀλίβαντας δὲ τούτους ἐν ᾅδου εἶναι μυθεύονται διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν τῶν νεκρῶν.

γ΄. Σχολῇ ἄν. Ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς· ἀπὸ κοι-

νῦ δὲ τὸ σχολῇ ἂν ἑαυτὸν ἐπιπλήξειεν, ὃ μόνον φησὶ τὺς ἄλλυς ὃ κωλύσει, ἀλλὰ καὶ ἑαυτόν.

δ'. Φιλογέλωτας. Ὅτι φιλογέλωτας οὐ δεῖ εἶναι.

ε'. Ὑπογέλωτος. Ταῦτα πρὸς τὸν Ἀδείμαντον ὁ Σωκράτης λέγει, τῇ συνήθει χρώμενος εἰρωνείᾳ.

ϛ'. Ἀλήθειαν. Ὅτι ἀλήθειαν χρὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι αὐτύς.

ζ'. Τί δαὶ σωφροσύνης. Ὅτι καὶ σωφροσύνης δεήσει αὐτοῖς.

V. pag. 146. Calligraphus quamdam recensionem facit opusculorum, quae ipse descripsit, hisce verbis:

Μετεγράφησαν δὲ ταῦτα Οὐενετίαις, Θεῷ χάρις, ἤτοι,

α'. Εὐσεβίυ τῦ Παμφίλυ πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοςράτου,

β'. Νικηφόρυ Γρηγορᾶ ἐξήγησις εἰς τὸν περὶ ἐνυπνίων.

γ'. Ἀετίυ Ἄλεντος Ἀντιοχέως περὶ ἀνθολογιῶν.

δ'. Φρυνίχου ἐκλογαὶ Ἀττικῶν ῥημάτων, καὶ ὀνομάτων.

ε'. Ἀθηναγόρυ Ἀθηναίυ περὶ ἀναςάσεως.

ϛ'. Ἡρωδιανοῦ κατὰ κλίσιν παντὸς τοῦ λόγυ μερῶν,

ζ'. Φρυνέτυ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν.

η'. Εἰσαγωγὴ περὶ λογογραφίας, ἐπιςολῶν, καὶ ςίχων

θ'. Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας.

ι'. Καὶ τὰ εἰς τὸν Εὐθύφρονα σχόλαια.

Ἀναλώμασι μὲν τῦ μεγίςυ κυρίυ ἡμετέρου κυρίυ Λαυρεντίυ διμέδιτζε, διὰ χειρὸς δὲ ἐμοῦ Ἰωάννυ πρεσβυτέρυ Ῥώσυ τῦ Κρητὸς, ͵αυϙα', μηνὸς Ἰυλλίυ εἰκοςῇ.

Transcripta autem haec sunt Venetiis, Deo gratias, nempe,

1. *Eusebii Pamphili contra Philostratum.*
2. *Nicephori Gregorae Enarratio in Librum* Sinesii *de Insomniis.*
3. *Aetii Alentis Antiocheni de Florilegiis.*
4. *Phrynichi Eclogae Atticarum vocum & nominum.*
5. *Athenagorae Atheniensis de Resurrectione.*
6. *Herodiani circa declinationem omnium Orationis partium.*
7. *Phrunuti Consideratio Pagana.*
8. *Institutio super scribendis Orationibus, Epistolis, & Versibus.*
9. *Compendium Philosophiae.*
10. *Et in Euthyphronem* (immo in plurima Platonis Opera) *scholia. Sumtibus quidem maximi Domini nostri, Domini Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Rosi Cretensis presbyteri A.* MCCCCXCI. *mensis Iulii die* XX.

VI. pag. 147. Sequuntur Herodiani tria Opuscula Grammaticalia, quae quum in Cornucopia, seu Horto Adonidis edit. Aldinae Venetae A. MCCCCXCVI. ubi similia quaedam sub eiusdem auctoris nomine pertractantur, non occurrant, digna quidem essent, quae in lucem prodirent. Sed quum eruditorum aeque curiositati satisfacere, ac brevitatis fines ultra quam par sit, non praetergredi velimus, primum tantum exhibebimus, ex quo de reliquis etiam quid sentiendum sit facile coniicietur. Hoc igitur inscribitur: Ἡρωδιανῦ τῶν ζητυμένων κατὰ κλίσιν παντὸς τῦ λόγυ μερῶν. *Herodiani quaesita circa declinationem omnium orationis partium.* Πολλῶν σφαλλομένων κατὰ κλίσιν δοτικῆς πτώσεως, ϗ τῦ ὀνόματος, ϗ τῶν μὲν λεγόντων τοῖς συγγενεῦσι, τῶν δὲ τοῖς συγγενεῖσιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν ὅσα κλιτέον. Οὔτε ὖν συγγενεῦσιν, ἐπεὶ μή ἐςιν ἡ ὀνομαςικὴ ὁ συγγενής· μόνα γὰρ τὰ διὰ τῆς ευ διφθόγγυ ἐκφερόμενα ἐπὶ τῆς ὀνομαςικῆς, ταῦτα τηρεῖται τὴν ευ δίφθογγον ϗ ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἱππεὺς, τοῖς ἱππεῦσι, ϗ ὁ ἀριςεὺς, τοῖς ἀριςεῦσιν. Ἐνταῦθα δὲ ὐκ ἔςι συγγενεὺς, διὰ τῦτο ὔτε συγγενεῦσιν, ἢ συγγενεῖσι· μόναι γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν εἰς μι ληγόντων ῥημάτων μετοχαὶ διὰ τῆς ει κλίνονται, οἷον, τίθημι, τοῖς τιθεῖσι, συνίειμι, τοῖς συνεῖσιν· ὔτε ὖν τοῖς συγγενεῖσιν· ὐ γάρ ἐςιν ἀπὸ ῥήματος, ὥσπερ τίθημι, τοῖς τιθεῖσι. Μόνως ἄρα κλιτέον τοῖς συγγενέσι, λόγῳ τοιύτῳ· ὅσα τῶν ὀνομάτων ἐςὶ σύνθετα, παρ' ὐδέτερον ὄνομα συγκείμενα, τὴν αὐτὴν ἕξει κλίσιν, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ ὐδέτερα. Τοιῦτόν ἐςι καὶ τὸ συγγενὴς παρὰ τὸ γένος συγκείμενον, ὥσπερ ἀπὸ τῦ γένυς ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῖς γένεσι γίνεται, ὕτω ϗ ὁ ἀπὸ ὁ συγγενὴς τοῖς συγγενέσιν.

Ἔτι ἁμαρτάνυσιν οἱ λέγοντες τὸ θηλυκὸν τὴν εὐγενίδα, καὶ συγγενίδα, δέον, ὥσπερ ὁ εὐγενὴς, καὶ ἡ εὐγενὴς, ϗ ὁ συγγενὴς, ϗ ἡ συγγενὴς, κοινῦτε ὄντος τῦ ὀνόματος, ὥσπερ ὁ εὐτυχὴς, ϗ ἡ εὐτυχὴς, τὸν εὐτυχῆ, ϗ τὴν εὐτυχῆ, ὐ τὴν εὐτυχίδα· ὐδ' ἄρα ὐδὲ τὴν εὐγενίδα, ὐδὲ τὴν συγγενίδα, ἀλλὰ μόνως τὴν εὐγενῆ, ϗ συγγενῆ, καθάπερ καὶ τὸ ἀρσενικὸν, ὥς πυ ϗ μένανδρος, κρωβύλη τῇ μητρὶ πείθυ, ϗ γάμει τὴν συγγενῆ.

Ὁμοίως ἁμαρτάνοντες οἱ τὰ ἡμίση λέγοντες, δέον τὰ ἡμίσεα, λόγῳ τοιύτῳ· τὰ τριγενῆ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν ὐδετέρων διαιρεῖται, οἷον, οἱ γλυκεῖς, αἱ γλυκεῖαι, τὰ γλυκέα, ϗ οἱ ὀξεῖς, αἱ ὀξεῖαι, τὰ ὀξέα· ὕτως ἄρα ϗ οἱ ἡμίσεις, αἱ ἡμίσειαι, τὰ ἡμίσεα, ϗ τὸ ἑνικὸν τῦ ἡμίσεος, ὡς τῦ ὀξέος, ϗ τῦ γλυκέος. Ἁμαρτάνυσιν ὖν οἱ λέγοντες τῦ ἡμίσυς, καὶ τὰ ἡμίση, δέον λέγειν τὰ ἡμίσεα, ϗ τῦ ἡμίσεος.

Εἰσὶν οἳ σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν, λέγοντες τῆς ξύςρης, ϗ τῆς γεφύρης, δέον διὰ τῦ α τῆς ξύςρας, καὶ τῆς γεφύρας, λόγῳ τοιύτῳ. Πάντα ὅσα τῷ ρ παραλήγεται ὀνόματα, φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον, σφαῖρα, σφαίρας, ἑτέρα, ἑτέρας, ὕτως ἄρα ξύςρα, ξύςρας, καὶ γέφυρα, γεφύρας. Συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῆς διὰ καθαρῦ τῦ α ἐκφερομένυ· ϗ γὰρ ταῦτα φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον, μήδεια, μηδείας, σθενέβοια, σθενεβοίας. Τὰ δὲ μήτε διὰ τῦ α ἐκφερόμενα καθαρῦ, μήτε τῷ ρ παραληγόμενα, ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ, πάντως τρέπεται εἰς τὸ η, οἷον, μέλισσα, μελίσσης, θαλάσσης. Τύτων δὲ ὕτως ἐχόντων, ζητεῖται πῶς ἡ λήδα διὰ τῦ α κλίνεται, καίτοι ὔτε διὰ καθαρῦ τῦ α ἐκφέρεται, οὔτε τῷ ρ παραλήγεται, ἀλλὰ τῷ δ· πῶς ὖν ἐφύλαξε τὸ α τῆς λήδας; λέγομεν ὖν, ὅτι ἐκτείνεται ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λήδας· πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἐκτεινόμενα, πάντα φυλάτ-

τει

τει τὸ α, ὁποίῳ συμφώνῳ ἂν παραλήγηται, οἷον, Φιλομήλα, Φιλομήλας.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τοῦ ταμία, δέον τοῦ ταμίου· μόνως γὰρ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς εἰς ας λήγοντα, ἢ εἰς ρας, πάντως τὴν γενικὴν εἰς ου τρέπει, οἷον, μειδίας, μειδίου, διαγόρας, διαγόρου, οὕτως ἄρα ϗ ταμίας, ταμίου.

Εἰσὶν οἱ σφάλλοντες τὴν γενικὴν, λέγοντες τοῦ νοὸς, ϗ τοῦ ῥοὸς, δέον τοῦ νοῦ, ϗ τοῦ ῥοῦ· οὐ γάρ ἐστιν ὅμοια τῷ βοῦς, τοῦ βοὸς, ϗ τῷ ποῦς, τοῦ ποδός· ὅθεν οὖν σφάλλονται, ἔστιν ὁ λόγος τοιοῦτος· ὅσα τῶν ὀνομάτων διαίρεσιν ἐπιδέχεται ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν οὐκέτι διαιρεῖται, οἷον, νοῦς διαιρεῖται, νόος γάρ ἐστι, ϗ ὁ ῥοῦς, ῥόος γάρ· οὐκοῦν ταῦτα πάντα ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων οὐκέτι διαιρεθήσεται, ἀλλὰ συσταλήσεται, οἷον, ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ, ὁ ῥοῦς, τοῦ ῥοῦ· ὁ δὲ βοῦς, ἐπεὶ μὴ δύναται ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς διαιρεῖσθαι, ὁ βόος γὰρ οὐ λέγεται, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαιρεῖται· ὁ πόος γὰρ μηδέν ἐστι, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων διαιρεῖται πτώσεων, τοῦ ποδὸς, ϗ τῷ ποδί.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες, νῆστις εἰμὶ· λέγειν οὖν δέον, νήστης· συμβαίνει γὰρ ὅμοιον τῷ νήστης ὁ κλώστης, ϗ ἀπὸ τοῦ νήθω τὸ κλώθω, μόνως οὖν ὁ νῆστις· κοινὸν γὰρ τοὔνομα, λόγῳ δὲ τούτῳ. Πρῶτος μὲν οὐκ ἔστιν ὅμοιος ἐκείνοις, ὡς ἀπὸ τοῦ νήθω, νήστης· νήστω γὰρ οὐκ ἔστιν. Ἐπεὶ ἂν ἦν ϗ ὁ νήστης ἡ τοιαύτη χρῆσις ἦν· μόνως γὰρ ὁ νῆστις οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι· ϗ Ὅμηρος δὲ εἰπὼν, νήστιας ἀκμηνοὺς, ἔδειξεν ὅτι νῆστις ἐστίν· εἰ γὰρ ἦν νήστης, εἶπεν ἂν νήστας, τοῦ μέτρου ἐγχωροῦντος.

Ζητεῖται πότερόν ποτε εἰ αὐξῆ, καλεῖται περισπωμένως, ἢ βαρυτόνως· οἱ μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν ϗ περισπᾶν, αὐξῆ, ὡς αὐλῆ, ϗ αὐδῆ· λέγομεν δὲ ὅτι οὐ δύναται· οὐδὲ γὰρ τὸ ῥῆμά ἐστιν αὐξῶ· λέγομεν οὖν, ὅτι τρία ταῦτα ὁμοίως λέγεται, αὖξη, ϗ βλάστη, ϗ ἄνθη, ἐπεὶ παρεσχημάτισται αὐτοῖς αὔξησις, βλάστησις, ἄνθησις· τὸν αὐτὸν οὖν ἕξει ϗ ταῦτα τόνον, οὐ περισπώμενα, ἀλλὰ ἀναβιβαζόμενα, αὔξη, βλάστη, ἄνθη.

Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἀπὸ τοῦ ἄνθη τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν τῶν ἀνθῶν, ὡς βέλη, τῶν βελῶν, ϗ τὰ γένη, τῶν γενῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα περισπᾶται ὁμολογουμένως, τὰ δὲ ἄνθη οὐκέτι τῶν ἀνθῶν, ἐπειδὴ ἄλλό τι ἐμφαίνει, οἷον, ἀνθ᾽ ὧν ἔδωκας, ἀνθ᾽ ὧν ἔγραψας· ὅθεν τοῦτο μόνον διαιρεῖται τῶν ἀνθέων, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ κέχρηνται.

Ὁμοίως σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν πτῶσιν τοῦ Ὀλυμπιονίκου, καὶ τοῦ Πολυνείκους, ὅτι μὴ ὁμοίως κλίνεται, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Πολυνείκης μετὰ τοῦ σ, ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης ἄνευ τοῦ σ Ὀλυμπιονίκου· λέγομεν οὖν ὅμοια εἶναι τῷ σύνθετα, ϗ ἀμφότερα, οὐ μὴν ὁμοίως σύγκειται, ὡς τὸ νεῖκος, τοῦ νείκους, οὕτω Πολυνείκης, Πολυνείκους· ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης οὐκέτι παρ᾽ οὐδέτερον ὄνομα σύγκειται, ἀλλ᾽ ἀεὶ θηλυκὸν, τὴν νίκην· ὅθεν οὐκέτι προσλαμβάνει ἐπὶ τῆς γενικῆς τὸ σ. Πῶς οὖν οὐχ Ὑπερείδους λέγομεν τὴν γενικὴν, ἀλλ᾽ ἄνευ τοῦ σ Ὑπερείδου, καίτοι τὸ εἶδος, τοῦ εἴδους λέγομεν; Φαμὲν οὖν ὅτι εἰ καὶ παρ᾽ οὐδέτερον μάλιστα σύγκειται τὸ εἶδος, ὅμως οὐ προσλήψεται τὸ σ, ἐπειδὴ τύπον ἔχει πατρωνυμικοῦ Ὑπερείδης, ὡς Ἀτρείδης, ϗ Πηλείδης. Ὥσπερ οὖν τὰ πατρωνυμικὰ πάντα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἄνευ τοῦ σ κλίνεται, οὕτω ϗ τοῦτο τύπον ἔχον πατρωνυμικοῦ, ὡς Ἀτρείδης, Ἀτρείδου, ϗ Πηλείδης, Πηλείδου.

Ἁμαρτάνουσιν οἱ γράφοντες νῆσσος διὰ δύο σσ, ὡς θάλασσα, ϗ μέλισσα· μόνα γὰρ ταῦτα διότι μεταβάλλονται, οἷον, μέλιττα· ἃ δὲ μὴ δύνανται μεταβάλλεσθαι, εἰς δύο ττ, δηλονότι, οὐδὲ διὰ τῶν δύο σσ γραπτέον, ὥσπερ καὶ Ὀδυσσεὺς, δῆλον μὲν, ὅτι ἔχει ἐκφώνησιν καὶ τῶν δύο σσ, γράφεται ϗ διὰ τοῦ ἑτέρου.

Ζητεῖται, πῶς γραπτέον τὸ Σμύρνα, ἐπειδὴ πολλοὶ ἁμαρτάνουσι, γράφοντες διὰ τοῦ ζ· οὐδέποτε γὰρ πρὸ τοῦ μ τὸ ζ γραπτέον δι᾽ αἰτίαν τοιαύτην· διπλοῦν γὰρ ὂν τὸ ζ, ϗ συνεστὸς ἐκ δύο συμφώνων, τοῦ τε σ, ϗ τοῦ δ, οὐ δύναται μετὰ τοῦ μ πίπτειν· τρία γὰρ σύμφωνα ὁμοῦ τάττεσθαι οὐ δυνατὸν, εἰ μὴ ἄρα μετὰ τοῦ ρ, ὃ ἔχει τινὰ πλείονα οἰκειότητα πρὸς τὰ φωνήεντα, οἷον, βάκτρον· τὸ δὲ στλεγγὶς οὐ λ σύμφωνον ἔχει ἄνευ τοῦ ρ.

Ζητεῖται, πῶς σχῆμα μὲν λέγομεν χωρὶς τοῦ ι· σχῦς δὲ οὐ λέγεται, ϗ σχᾶς ἄνευ τοῦ ι. Λέγομεν οὖν, ὅτι οὐδὲ μονοσύλλαβον ὄνομα εἶναι δύναται ἀπὸ δύο συμφώνων στερρῶν ἀρχόμενον· ὅθεν σχῦς, οὐδὲ σχᾶς μονοσυλλάβως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ι ἰσχὺς, ϗ ἰσχάς.

Πῶς οὖν γρὺψ λέγομεν, ϗ κλεὶς, ϗ κλὼψ μονοσυλλάβως, καίτοι ταῦτα ἀπὸ δύο συμφώνων ἄρχεται; Λέγομεν οὖν, οὐκ ἀπὸ στερρῶν συμφώνων ἄρχεται ταῦτα, ὡς ἔφαμεν, συνέζευκται δὲ αὐτοῖς πάντως τι τῶν ὑγρῶν ϗ ἀμεταβόλων, οἷον, τῷ μὲν γρὺψ τὸ ρ, τῷ δὲ κλὼψ τὸ λ. Δοκεῖ δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανόνι τὸ πτὼξ· τοῦτο γάρ, φασι, ϗ μονοσύλλαβόν ἐστι, ϗ ἀπὸ στερρῶν ἄρχεται συμφώνων, τοῦ τε π, ϗ τοῦ τ. Λέγομεν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδ᾽ αὐτὸ μονοσύλλαβον, ἀλλὰ συνῄρηται ἀπὸ τοῦ δισσυλλάβου τοῦ πτόωξ· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πτοεῖσθαι.

Ἔτι δὲ ἀντιπίπτει πολλὰ, οἷον, σφὴξ, φθεὶρ, φθοῖς· διατοῦτο ἄμεινον λέγειν τὰ ἀπὸ τοῦ σ, ϗ τοῦ χ ἀρχόμενα μονοσύλλαβα μὴ δύνασθαι εἶναι, ἀλλὰ προσλαμβάνει τὸ ι, οἷον, ἰσχάς.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν δοτικὴν ταῖς χειρσὶ, δέον ἄνευ τοῦ ι ταῖς χερσὶ λέγειν, καίτοι τῆς ἄλλης ἁπάσης κλίσεως τοῦ ὀνόματος τὴν δίφθογγον ἐχούσης, οἷον, ἡ χεὶρ, τῆς χειρὸς, τῇ χειρὶ, τὴν χεῖρα, ϗ τῶν δυικῶν ὁμοίως, ϗ τῶν πληθυντικῶν ἐχόντων τὴν δίφθογγον, διὰ τοῦ ε μόνου κλίνεται ταῖς χερσὶν ἡ δοτικὴ πληθυντική, μόνη γὰρ οὐκέτι ἔχει τὴν δίφθογγον. Λέγομεν δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πτώσεις ἐφύλαξαν τὴν ει δίφθογγον διὰ τὸ φωνῆεν ἐπιφέρεσθαι τὸ ρ, χειρὶ, χεῖρα, καὶ χειρῶν· ἐνταῦθα δὲ συμφώνου ἐπιφερομένου τοῦ σ, οὐκέτι ἡ δίφθογγος ἔμεινε χειρσὶν, ἀλλ᾽ ἀφερεθέντος τοῦ ι ἐρρήθη χερσίν. Ἀντίκειται τῷ κανόνι μόνῳ τὸ φθειρσὶν, ὅτι ϗ τοῦ σ ἐπιφερομένου, ἡ δίφθογγος ἔμεινε· μόνῳ οὖν ῥητέον ταῖς χερσίν.

Ἔτι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ὑγεία τρισυλλάβως, δέον ὑγίεια τετρασυλλάβως· μόνως γὰρ οὕτως οἱ ἀρχαῖοι εἰρήκασι.

Ἔτι πλημμελοῦσιν οἱ διαιροῦντες τὸ μυῖα, υἱὸς τρισύλλαβον· δεῖ γὰρ ἀμφότερα συναιρεῖν λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι τὸ ι μετὰ τοῦ υ ταττόμενον οὐδέποτε διαιρεῖται, οὐδὲ χωρίζεται κατ᾽ αὐτὸ, ἀλλὰ

τὸ υ συνεκφωνεῖται, ϗ γίνεται μία δίφθογγος ἡ υ· οὐκοῦν αἶθυια μὲν τρισύλλαβον, ϗ ἔρπυα, μυῖα δὲ, ϗ υἱὸς δισσυλλάβως.

Α῾μαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Α᾽πελλοῦς, ϗ Ε῾ρμοῦς, ϗ Α᾽πελλῆ, καὶ Ε῾ρμῆ τὴν αἰτιατικὴν, δέον μετὰ τοῦ ν τὸν Α᾽πελλῆν, τὸν Ε῾ρμῆν, τὴν δὲ γενικὴν χωρὶς τοῦ σ τοῦ Α᾽πελλοῦ, ϗ τοῦ Ε῾ρμοῦ λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι πάντα τὰ εἰς ης λήγοντα ἀρσενικὰ δισσύλλαβά τε ϗ τρισύλλαβα, μόνον κύρια καὶ ἁπλᾶ, ἐπὶ μὲν τῆς γενικῆς ἀποβάλλει τὸ σ, οἷον, Ε῾ρμῆς, Ε῾ρμοῦ, Α᾽πελλῆς, Α᾽πελλοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς προσλήψεται τὸ ν, οἷον, τὸν Ε῾ρμῆν, τὸν Α᾽πελλῆν, τὸν εὐτυχῆ μέν τοι, καὶ τὸν εὐγενῆ χωρὶς τοῦ ν· σύνθετα γάρ ἐστι καὶ πάντα κύρια· μόνως ἄρα ἐροῦμεν τὸν Α᾽πελλῆν, ϗ τὸν Ε῾ρμῆν, τοῦ Α᾽πελλοῦ, ϗ τοῦ Ε῾ρμοῦ.

Ε῎τι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες φακῆν πρίασθαι, ἢ φακῆν σπείρειν, δέον λέγειν φάκους· οὕτω γὰρ καλεῖται ὠμὸν τὸ ὄσπριον, ὡς εὔπολις τῇ νῦν καταδέχεσθαι τοὺς φάκους· τὸ δὲ ἑφθὸν μόνως ῥητέον, φακῆν ῥοφήσομαι.

Παραπλησίως ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὰς ὄρτυγας, δέον συστέλλειν λόγῳ τοιούτῳ· ὧν γὰρ αἱ ὀνομαστικαὶ συνεσταλμένως ἔχουσι τὸ δίχρονον, τούτων ϗ αἰτιατικαὶ συσταλήσονται, οἷον, ὄνυξ, ὄνυξιν, ὄνυχας· οὕτως ἄρα ϗ τὸ ὄρτυξ, ὄρτυγας, ϗ πέρδιξ, πέρδικας, ϗ ἄραψ, ἄραβας, συνεσταλμένως ῥητέον.

Ο῾μοίως σφάλλονται οἱ λέγοντες πινακὶς, καὶ κεραμὶς ἐκτεταμένως, δέον συνεσταλμένως λόγῳ τοιούτῳ· πάντα ὅσα παρ᾽ ὄνομα γέγονε θηλυκὰ, εἰς ις λήγοντα, συστέλλονται, οἷον, θύρα, θυρὶς, πίναξ, πινακὶς, κέραμος, κεραμὶς, πύξος, πυξίς. Μόνως οὖν ἐροῦμεν συνεσταλμένως πινακίδα, κεραμίδα, ὡς πυξίδα, ϗ θυρίδα, ὁμοίως ἐροῦμεν ϗ κεραμίδα συνεσταλμένως.

Ζητεῖται, πῶς χρὴ λέγειν, ἱέρεια προπαροξυτόνως, ἢ ἱερεία παροξυτόνως· ἔνιοι μὲν γὰρ ἀξιοῦσιν, ὡς Ο᾽δυσσεὺς, Ο᾽δύσσεια, ϗ Α᾽χιλλεὺς, Α᾽χίλλεια, ϗ ἱερεὺς, ἱέρεια· οὐκ ὀρθῶς· τοῦτο γὰρ ἕτερον ὀφείλει τόνον ἔχειν, ῥηματικὸν γάρ ἐστι· ϗ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ ἀριστεύω ἀριστεία, καὶ ἰατρεύω, ἰατρεία, οὕτω ϗ ἀπὸ τοῦ ἱερεύω ἱερεία. Πρὸς τοῦτό φασιν, ὅτι τὸ ἔργον ἐμφαίνομεν, ὡς ἀπὸ ἀριστείας, ϗ ἰατρείας. Ε᾽ὰν οὖν, φησιν, εἴπωμεν ἱερεία, τὸ ἔργον ἐμφαίνομεν, οὐ τὴν γυναῖκα· πρὸς τοῦτο λέγομεν, ὅτι ἑτέρως λέγεται τὸ ἔργον, ἱερωσύνη· οὐκοῦν τὴν γυναῖκα, ἱερείαν ἐροῦμεν παροξυτόνως.

Ζητεῖται, πῶς τῶν διὰ τῆς ευ διφθόγγου προφερομένων ὀνομάτων φυλαττόντων τὴν ευ δίφθογγον ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἀριστεὺς, τοῖς ἀριστεῦσιν, ὁ ἱππεὺς, τοῖς ἱππεῦσιν, ὁ Σιμωνίδης ἐπέγραψεν, ἐπίνικοι δρομέσι, δέον τοῖς δρομεῦσιν, ὡς ἀριστεῦσι, καὶ ἱππεῦσιν, οὕτω ϗ δρομεῦσι. Λέγομεν οὖν, ὅτι οὐ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπεῖδεν ὁ δρομεὺς, ἐπεὶ πάντως ἂν εἶπε τοῖς δρομεῦσιν, ἀλλὰ μόνως εἰς τὴν πληθυντικὴν ἀπεῖδεν, οἷον, ὀξεῖς, τοῖς ὀξέσι, ϗ οἱ ταχεῖς, τοῖς ταχέσιν, οὕτω ϗ ἀπὸ τῆς οἱ δρομεῖς, ἐπέγραψε τοῖς δρομέσι, δέον τοῖς δρομεῦσιν, ὡς ἱππεῦσιν.

Ε῎τι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες τρίγλα, ϗ κίχλα, καὶ ὁμίχλα, δέον λέγειν διὰ τοῦ η τρίγλη, ϗ κίχλη, ϗ ὁμίχλη· οὐδὲν γὰρ ὄνομα θηλυκὸν τῷ λ παραληγόμενον εἰς α, ἀλλ᾽ εἰς η, ὥσπερ πύλη, πύλης, κρωβύλη, κρωβύλης, ἀρβύλη, ἀρβύλης· οὕτως ἐροῦμεν ϗ ταῦτα.

Τὰ εἰς αι λήγοντα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς πληθυντικῆς, ταῦτα ἐπὶ τῆς γενικῆς περισπᾶται, οἷον, Πέρσαι, Περσῶν, ϗ τὰ παραπλήσια πλὴν τριγενῶν, ξέναι, ξένων, φίλαι, φίλων· ἔστι γὰρ τριγενῆ, ὁ ξένος, ἡ ξένη, ϗ τὸ ξένον, ὁ φίλος, ἡ φίλη, ϗ τὸ φίλον. Πῶς οὖν πόρναι, πορνῶν περισπῶμεν, καίτοι καὶ αὐτὸ τριγενές ἐστιν, ὁ πόρνος, ἡ πόρνη, ϗ τὸ πόρνον μειράκιον; Λέγομεν οὖν, τοῦτο περισπῶμεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἄρρενος, ϗ πρὸς τὸ νοεῖσθαι, ὅτι περὶ θηλυῶν ὁ λόγος, οὐκ ἀῤῥένων τῶν πόρνων.

Ζητεῖται τὸ πῶϋ πῶς κλίνεται; Φαμὲν οὖν, ὅτι ἀκολούθως τῷ μέθυ, μέθυος, μέθυ, καὶ πῶϋ, πώϋος, πώυ. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ζητεῖται, πῶς ὁ ποιητὴς τὴν ὀνομαστικὴν εἶπε πῶϋ μετ᾽ οἰῶν, ὡς ϗ τὸ μέθυ· οὐκέτι μέντοι ἐπὶ τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς ἐφύλαξε τὸ υ μόνον, οὐδὲ εἶπε ϗ πώϋα, ϗ ταῦτα τοῦ μέτρου χωροῦντος, ἀλλ᾽ εἶπε ϗ πώεα καλά. Φαμὲν οὖν, ὅτι ἀφ᾽ ἑτέρας εὐθείας πεποίηκε τὴν αἰτιατικὴν, ἀπὸ τῆς πῶας, ὡς τὸ κῶας, Πὰρ δ᾽ ἐτίθει, δεῖπνον τε μέγα, καὶ κῶας ἐπ᾽ αὐτόν. Ω῞σπερ οὖν ἀπὸ τῆς κῶας ὀνομαστικῆς ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ γίνεται, εἶτα κατὰ διαίρεσιν κώεα, ϗ παρ᾽ αὐτῷ κώεα καλὰ, οὕτω ϗ ἀπὸ τῆς πῶας γίνεται πῶυ, εἶτα κατὰ συνήθη διαίρεσιν αὐτῶν ὥς που ἔφη, ϗ πώεα μήλων.

VII. pag. 152. *b.* Sequitur Τοῦ αὐτοῦ περὶ ῥήματος, οὗ ἡ ἀρχή. *Eiusdem de Verbo, cuius initium*. Inc. Ε῎τι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ζέζηκα, ϗ πέψυκα, δέον διὰ καθαροῦ τοῦ ε λόγῳ τοιούτῳ. Τριῶν ὄντων διπλῶν ζ, ξ, ψ, πάντα τὰ ἀπό τινος τούτων ἀρχόμενα, οἷον, ζῶ, ξηραίνω, ψύχω, ταῦτα ἀπὸ τοῦ παρακειμένου ἀποβάλλοντα τὸ διπλοῦν στοιχεῖον, ἀπὸ τοῦ ε ἄρχεται, οἷον, ἀπὸ τοῦ ε ἔζηκα, τοῦ ζ ἀποβληθέντος, ϗ ἀπὸ τοῦ ξηραίνω ἐξήρανα, ϗ ἀπὸ τοῦ ψύχω ἔψυκα, διὰ καθαροῦ τοῦ ε. Ω῞σπερ δὴ ταῦτα ἀπὸ διπλῶν ἀρχόμενα, ἀποβάλλει τὸ διπλοῦν ἐπὶ τοῦ παρακειμένου, ϗ διὰ καθαροῦ τοῦ ε ἐκφέρεται, οὕτω ϗ τὰ ἀπὸ στεῤῥῶν συμφώνων ἀρχόμενα, ὥσπερ τὸ πτύσσω ἀπὸ τοῦ π, ϗ τοῦ τ ἀρξάμενον, κ. λ. Des. Α᾽πέδραν ἐγὼ τὸ πρῶτον πρόσωπον· οὐχὶ ἀπέδρων, ϗ ἀπέδραμεν ἡμεῖς τὸ πληθυντικὸν, ὡς ϗ Σοφοκλῆς, ἀλλ᾽ ὅτε γὰρ δὴ τὸ σὸν ὄμμ᾽ ἀπέδραν.

VIII. p. 156. Sequuntur Τοῦ αὐτοῦ ἕτερα τεχνικὰ, ὧν ἡ ἀρχή. *Eiusdem alia de arte, quorum initium*. Inc. Τὸ πρὶν, ἢ μετὰ ὑποτακτικοῦ συντάσσεται νοουμένου ἔξωθεν τοῦ ἂν, ἢ μετὰ ἀπαρεμφάτου, νοουμένου τοῦ ἢ, οἷον, πρὶν γένηται, ἢ πρὶν ἂν γένηται, ἢ πρὶν γενέσθαι, ϗ πρὶν ἢ γενέσθαι. Ω῞σπερ τὸ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων λαμβάνεται, οὕτω ϗ τὸ αὐτοῦ ἐπίῤῥημα ϗ ἐπὶ τῶν τριῶν, τοῦ ἐνταῦθα, ϗ αὐτόθι, καὶ ἐκεῖ. Ε᾽νταῦθα μὲν, ὡς τὸ, Οἷον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ᾽ Α῎ργεος ἱπποβότοιο, αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ. Αὐτόθι δὲ, ὡς τὸ ἐκεῖ δὲ, ὡς τὸ, Τοὶδ᾽ ἄρα πάντες ἀπαυτόθι εἵατο σιγῇ.

Αἱ ἐπεκτάσεις τριχῶς προφέρονται, ἢ διὰ τοῦ ι μόνου, ὡς τὸ οὑτωσὶ, ϗ ἐκεινοσὶ, ἢ διὰ τοῦ χι, ὡς τὸ ναίχι, ϗ οὐχὶ, καὶ ἧχι.

Αὗται δὲ καὶ ἀμφότεροι τῶν Α᾽ττικῶν εἰσιν, ἢ ποιητικῶς διὰ τοῦ φι, ὡς τὸ βίηφι, ϗ ὄχεσφι, κ. λ. Des. τὸ δ᾽ ἀντὶ τοῦ οὕτω τῆς ἀναφορικῆς· τὶ μὴ

γε-

γίνηται πρόσθεν ὐκ ἀνὴρ, ὅδ' ἦν. Tum solita amanuensis subscriptio: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα Οὐενετίαις παρ' ἐμῦ Ἰωάννυ πρεσβυτέρου Ῥώσυ τῦ Κρητὸς, ,αυϙα'. μηνὸς Ἰυνίυ ί. *Transcripta etiam haec sunt Venetiis a me Ioanne Roso presbytero Cretensi, A.* MCCCCXCI. *mensis Iunii die* X.

IX. pag. 171. Φρυνίχυ ἐκλογὴ Ἀττικῶν ῥημάτων, κὴ ὀνομάτων. *Phrynichi selectio Atticarum vocum, & nominum*. Praecedit Auctoris Epistola ad Cornelianum, cuius initium: Τήν τε ἄλλην συ παιδείαν θαυμάζων. Finis: ὡς τὸ αἰσχρὸν τοῦ καλοῦ προτιθέναι. Ἔῤῥωσο. Liber primus inc. Ἐκοντὴν ὐ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἐθελοντήν.

Ὄπιθεν ἄνευ τοῦ σ μηδέποτε εἴπῃς, ὄπισθεν δέ.

Ἱκεσία, κὴ τῦτο ἀδόκιμον, ἱκετεία δέ.

Ὑπόδειγμα, οὐδὲ τῦτο ὀρθῶς λέγεται, παράδειγμα δέ. Des. Στυπτεῖνον τετρασυλλάβως οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ σύπτινον. Subditurque rubris characteribus: Τάδε φυλαττόμενός τις βελτίων, κὴ δοκιμώτατος εἴη ἄν.

X. pag. 182. Liber secundus, adscripto titulo, Τῦ αὐτοῦ τμῆμα δεύτερον, *Eiusdem sectio altera*, inc. Ἀντίῤῥησιν μὴ λέγε, ἀντιλογίαν δέ.

Βασίλισσα. Ἀλκαῖόν φασι τὸν κωμῳδοποιὸν, καὶ Ἀριστοτέλην ἐν τοῖς Ὁμήρυ ἀποῤῥήμασιν εἰρηκέναι. Σὺ δὲ βασιλικὸς ἐπισολεὺς ἀποφανθεὶς ἀνάλογον τῇ σαυτῦ παρασκευῇ, γενικώτατον ἡμῖν ἐκόσμισας μάρτυρα, τὸν συγγράψαντα τὸν κατὰ Νεέρας, ὃς διά τε τὰ ἄλλα ὑπωπτεύθη μὴ εἶναι Δημοσθένυς, κὴ διὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀδοκίμων ὀνομάτων. Τοῖς πλείοσιν οὖν πειθόμενοι, βασίλειαν, ἢ βασιλίδα λέγωμεν· οὕτω γὰρ διακρίνειν δόξαιμεν ἂν τότε καλὸν κὴ τὸ αἰσχρόν. Des. Ἀλέγειν, ὡς οἱ παλαιοὶ, ἐγκρατεύεσθαι, ϗ μὴ ἀκρατεύεσθαι.

Αἰχμαλωτισθῆναι τῦθ' ὕτως ἀδόκιμον, ὡς μὴ δὲ μένανδρον αὐτῷ χρήσασθαι. Διαλύων ὖν λέγε, αἰχμάλωτος γενέσθαι. Tandem in fine Codicis idem Scriba, ut alias, subiunxit: Μετεγράφησαν κὴ τὰ παρόντα τῆς Φρυνίχυ ἐκλογῆς διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννυ πρεσβυτέρυ Ῥώσυ Κρητὸς τὸ γένος, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰυνίυ πρώτῃ, Οὐενετίαις. *Transcriptae sunt etiam hae Phrynichi Eclogae manu mea Ioannis Rosi Cretensis presbyteri A.* MCCCCXCI. *Iunii die prima, Venetiis*.

Pauca heic de Phrynicho Arabio, Sophista Bithyno, delibanda sunt, quoniam inter vocum Atticarum collectores, qui iam publice editi exstant antiquissimus est. Vixit igitur, M. Antonino & Commodo eius filio imperantibus, eiusque hanc ἐκλογὴν Ἀττικῶν ῥημάτων, κὴ ὀνομάτων Corneliano inscriptam habemus. Cornelianum vero rhetorem, & Imperatorum Antonini, & Veri, vel Commodi ab Epistolis fuisse docet Phrynichus in βασίλισσα, & in τὰ πρόσωπα, ubi eum laudat, tamquam καθαρὸν, καὶ ἀρχαῖον ῥήτορα. Vide plura apud Cl. Fabricium Biblioth. Graecae Lib. IV. Cap. 34. Tom. IV. pag. 520. Primus hanc Phrynichi συλλογὴν in turbam dedit Zacharias Calliergius Cretensis, Romae A. MDXVII. 8. atque hanc ordine alphabetico digestam habui prae manibus e Biblioth. amplissimi Ducis Salviati, quem honoris, & amicitiae caussa nomino, Calliergium sequutus Franciscus Asulanus, Lexico suo illam adiecit una cum Thoma Magistro, Moschopulo, Ammonio, aliisque, apud Aldum Venetiis MDXXIV. fol.

In his editionibus litterarum ordine procedit Phrynichi collectio, in nullos partitur libros, minusque plena est, ac perfecta, ut ex specimine, quod protulimus eruere per se quisque potest, neque in ea occurrunt quae ex Phrynicho prodidit Stephanus Ἐθνικογράφος in voce Ἀθῆναι. Vberiorem deinde editionem ex Ms. Codice dedit Petrus Io. Nunnesius, quamvis nec in illa loci a Stephano allati vestigium appareat. Svidas autem opus Phrynichi memorans, ait, eum Ἀττικιςὴν, sive περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων duos libros conscripsisse, ut etiam ex nostro Codice apparet; certe in editis Svidae Codicibus duplex tantum librorum Phrynichi numerus exstat, quum in Ms. Phrynichi, quod Nunnesius sequutus est, distinctum fuerit in libros tres, tertio tamen libro non integro, sed exigua tantum illius parte superstite. Addidit porro non Latinam modo versionem Nunnesius, sed notas quoque eruditas. Cum doctissimis denique Davidis Hoeschelii Additamentis prodiit Phrynichus Augustae Vindelicorum A. MDCI. 4. & nuper Traiecti ad Rhenum MDCCXXXIX. 4.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & bene servatus, si illud excipias, quod alia quaedam, quae initio Codicis conlocata fuerant, mala manus substulit. Constat foliis scriptis 190.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet hic Codex IV. Evangelia minuto quidem, sed perspicuo charactere conscripta. Praecedunt aliqui Canones Eusebii, aureis exarati litteris, aureisque tribus inclusi loculamentis; priores enim rescissi fuerunt. His succedit eiusdem Epistola ad Carpianum, auro itidem tota descripta. Initio cuiuscumque Evangelii, imago Evangelistae affabre delineata, optimeque servata praecurrit. Aliae praeterea picturae paene innumerae, quibus res in Evangeliis narratae exhibentur, ipsi textui interseruntur, ut nullam ferme paginam pictura vacuam, plerasque etiam duabus, vel tribus instructas reperias. Nonnullarum ex ipsis, quum & vetustissimae sint, & ad historiam illustrandam conferant, specimen damus paullo inferius. Quod vero ad Ioannis Evangelistae imaginem spectat, is ita exhibetur, ut dictantis instar sit, & amanuensis quidam iunior verba excipiat, & scribat: COD. XXII

quod optime convenit ſeneſcenti Ioannis aetati, qua eum, aliorum Evangeliis iampridem editis, ſua litteris conſignaſſe tradunt. Ceterum imagines Evangeliſtarum noſtri Codicis, & aliorum quorumdam huius Plutei non multum differunt ab iis, quas videre eſt in Codice Coisliniano XX. apud Montefalconium, qui & Ioannis imaginem repraeſentat Bibliothecae Coiſlin. Par. I. pag 64. Similes quoque ſunt in Codice Theologico XXVIII. Biblioth. Caeſ. Lib. III Comment P. Lambecii, quarum exhibet ſpecimen Lib. II. Cap. VII. & in primis Ioannis Evangeliſtae, & Prochori iunioris, quorum alter dictantis inſtar, alter ſcribentis, nominibus appoſitis, exprimitur; quare eumdem Prochorum eſſe & huius Codicis amanuenſem putamus, licet nomina adſcripta non ſint. Confirmatur id ex imaginibus Evangeliſtarum Codicis membranacei X. Seculi continentis Evangelia, Bibliothecae ſanctae Mariae, cuius meminit Montefalconius Diar. Italic. Cap. XXV. Ibi enim Ioannes dictans depingitur Evangelium ſuum Prochoro diſcipulo, appoſito ad utramque figuram nomine proprio, Ἰωάννης, Πρόχορος. Vid. clariſs. Lamium de Erud Apoſtol. Cap. XIII. §. IV. pag. 228. Sed ad noſtrum revertamur, de quo plura alia ſunt adnotanda; ac primo quidem omnes Evangeliorum inſcriptiones aureis ac maioribus litteris exaratas, ornatu ſatis eleganti undequaque contineri, tum cuilibet Evangelio, primo excepto, auream praemitti Capitum tabulam, quae poſtea ſuo loco in marginibus repetuntur. Hae porro tabulae cum aliis aliorum Codicum, quos recenſuimus, concordant, praeter ultimam, quae Ioanni Capita tantum XVII tribuit. Aureus etiam Euſebianarum ſectionum numerus margini eſt adiectus, quarum Matthaeus habet CCCLV. Marcus CCXXXVII. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII Duobus vero tantum annus ſcriptionis adiungitur in fine, Marco nimirum, & Lucae. Illius ſubſcriptio eſt eiuſmodi; Ἰστέον, ὅτι μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως ἐγράφη τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sciendum eſt, quod annis X. poſt Domini noſtri, ac Dei Ieſu Chriſti a mortuis reſurrectionem, & in caelos adſcenſionem ſcriptum fuit ſanctum Evangelium ſecundum Marcum.* Simillima prorſus, numero annorum excepto, Evangelio Lucae notula apponitur. Vide de hoc Codice Blanchinium Evangel. Quadr. P. II. Vol. II. p. 597. & Gorium in Epiſt. ad Blanchinium ibid. relata pag. 573.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. elegantiſſime ſcriptus, & admodum ornatus. Conſtat foliis ſcriptis 212. cuius ſpecimen damus Tab. III. N. IX.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

EVANGELIA.

Continet hic Codex IV. Evangelia integra, Eccleſiaſticis uſibus accommodata, ideoque pericopis recentiori manu diſtincta, quae & in margine dierum, & hebdomadarum numeros appoſuit, & in fine ſynaxarium, & menologium adiecit. Synaxario hic praecedit titulus minio deſcriptus: COD. XXIV. Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν Εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται, καὶ ποῦ καταλήγουσιν ἑβδομάδες τοῦ ὅλου χρόνου. Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ὕφος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ἑπτὰ, ἀριθμουμέναις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρὶς τινων ἡμερῶν τριῶν. *Declaratio comprehendens temporis Evangeliorum lectionem, & Evangeliſtarum continuationem, undeque incipiunt, & ubi deſinunt hebdomades totius anni. Sciendum eſt, perlegi textum ſancti Evangelii ſecundum Ioannem ſeptem integris hebdomadibus a magna Paſchatis Dominica numeratis, tribus diebus exceptis.* Ab eadem quoque manu Euſebiana Capita ſunt adſcripta, quae in Matthaeo ſunt CCCLIX. in Marco CCXXXVII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. Huic Evangelio ſubiuncta ſunt tria Epigrammata, hoc titulo:

Ἐπίγραμμα τριπλοῦν τετράστιχον.

Ἄυλος ὢν, ἄῤῥητος, ἄγνωστος λόγος,
Καὶ σωματοῦται, καὶ διδάσκεται λόγῳ,
Καὶ γνῶσιν ἐντίθησιν ἀξίοις λόγου,
Ὑπερφυοῦς τε καὶ θεαρχικοῦ λόγου.

Epigramma tribus tetraſtichis.

Tibiae inſtar, ineffabile, & ignotum Verbum,
Et animatur, & traditur Verbo,
Et imbuit dignos intelligentia Verbi,
Verbi natura ſuperioris & divini.

Λόγος πεφυκὼς ζῶν, ἴσος Θεῷ φύσει,
Λόγος πανευαγής τε, καὶ φρικτὸς φύσει,
Ὑπὲρ λόγον συνῆλθε τῇ βροτῶν φύσει,
Λόγῳ καθαίρων καὶ Θεοῦ θνητὴν φύσιν.

Verbum vivum. Deo par natura,
Verbum perſanctum, & horrendum natura,
Supra rationem adiunxit ſe mortalium naturae,
Verboque Dei mortalem naturam purgavit.

Εὐαγγελισταὶ τέτταρες θεηγόροι,
Εὐαγγελισταὶ τριστοφεγγοῦς οὐσίας,
Εὐαγγελισταὶ τοῦ θεανθρώπου λόγου,
Εὐαγγελισταὶ ταῦτ' ἀνήγγειλαν σαφῶς.

Evangeliſtae quatuor deiloqui,
Evangeliſtae trifulgidae eſſentiae,
Evangeliſtae Verbi, quod Deus & homo eſt,
Evangeliſtae haec adnunciaverunt manifeſte.

In poſtrema pagina alia manu adſcribitur dies, in quo Paſcha incidebat per IV. annos, nimirum ab A. C. mccccxxix. uſque ad xxxii.

Codex Graec. membr. Ms. in 8. Sec. XIII. primis duobus foliis, & ultimis quatuordecim a recentiori manu, Sec. nempe XIV. exaratus. Conſtat foliis 224.

ΕΥΑΓ-

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXV. Continet IV. Evangelia, quae praecedit exactissimum Synaxarium, seu ratio illa legendi iuxta ordinem hebdomadum in Ecclesia Graeca per annum, cum suis ἀρχοτελείαις, hoc titulo praeeunte minio descripto: Συναξάριον σὺν Θεῷ τοῦ τετραευαγγελίου, ἀπό τε τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἕως τέλους, κατὰ τὴν ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ περικοπὴν ϗ σύνταξιν, ϗ ὅπως ϗ πότε ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι ἕκαστος ἐν ἐπιτόμῳ ἀκριβείᾳ. *Synaxarium cum Deo quadruplicis Evangelii, ab initio anni usque ad finem, iuxta singulorum Evangelistarum sectionem & ordinem, & quomodo, & quando unusquisque legi debeat, breviter accurateque descriptum*. Synaxario Menologium adnectitur, sed ita exaratum, ut cuiuslibet mensis diebus, non quidem omnibus, ut in Cod. XVIII. animadvertimus, sua adsignetur Evangelii Lectio, nulla tamen Sanctorum facta mentione, praeter sollemniora quaedam festa, puta Exaltationis S. Crucis, Natalis Domini, Luminum, &c. in quorum pervigiliis etiam Horae diurnae, I. scilicet, III. VI. & IX suam habent pericopam Evangelicam. In margine cuiuslibet Evangelistae numerus sectionum Eusebianarum est adscriptus. Primus habet Capita CCCLV. secundus CCXXXIII. tertius CCCXXXIX. quartus CCXXXII. Praeterea rerum quoque Capita, de quibus agitur, sunt ibidem apposita, & quidem aliis aliorum Codicum numero similia, licet eorum Tabula non nisi Ioannis Evangelio fuerit praefixa, cui insuper, quemadmodum etiam Lucae, Hypothesis praecedit, quodque in aliis etiam Codicibus observavimus, cuilibet annus scriptionis est additus, praeterquam Evangelio Marci. Matthaeus vero habet etiam stichometriam, eiusque versus numerantur βχ'. MMDC.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 228.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI IN SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM.

COD. XXVI. Continet hic Codex IV. Evangelia cum Theophylacti Commentariis, quibus Praefatio praeit in hunc ferme modum.

I. pag. 1. Τοῦ μακαρίου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐξήγησις εἰς τὸ θεῖον ϗ ἅγιον εὐαγγέλιον. *Beati Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Enarratio in divinum, & sanctum Evangelium*, Inc. Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρες, οὐ διὰ γραμμάτων ϗ βιβλίων ἐδιδάσκοντες. Des. μὴ γὰρ ἐνοπτιάσαμεν ἡμεῖς ἐπὶ τῇ κτήσει τούτων τῶν ἀγαθῶν, ἢ ἐξ ἰδίων κατορθωμάτων ταῦτα ἐλάβομεν, ἀλλὰ χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ Θεοῦ τηλικούτων ἀγαθῶν ἠξιώθημεν. Sequitur Hypothesis in Matthaeum, cuius initium; Κατὰ Ματθαῖον. Τέσσαρες μέν εἰσιν οἱ εὐαγγελισταί· τούτων δὲ οἱ μὲν δύο, Ματθαῖος ϗ Ἰωάννης, ἦσαν ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν δώδεκα, κ. λ. Finis: ϗ διατοῦτο δοκοῦσιν ἔν τισι διαλλάττειν· ϗ ταῦτα μὲν οὕτως· ἀρξώμεθα δὲ ἤδη τοῦ ὕφους. Easdem Hypotheses, sive argumenta singulis Evangelistis praefixa, adnotavimus etiam supra in recensione Codicis XVIII. huius Plutei. Pag. 2. incipiunt Commentarii, & quidem in Matthaeum ita; Βίβλος γενέσεως. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, ὅρασις, ἢ λόγος, ὥσπερ οἱ προφῆται; Ἐκεῖνοι γὰρ οὕτως προέγραφον, ὅρασις ἣν εἶδεν Ἡσαΐας, ϗ, ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν. Τίνος ἕνεκεν, ζητεῖς μαθεῖν; Διότι οἱ μὲν προφῆται πρὸς σκληροκαρδίους διελέγοντο καὶ ἀπειθεῖς, ϗ διατοῦτο ἔλεγον, ὅτι ὅρασίς ἐστι θεία, ϗ ὅτι λόγος ἐστὶν ἐκ Θεοῦ, κ. λ. Des. εὐχαριστήσαντες οὖν τῷ κυρίῳ τῷ ἐνταῦθα συνόντι ἡμῖν, ϗ πᾶν ἀγαθὸν χορηγοῦντι, ϗ πάλιν συνεσομένῳ τὸ τελεώτερον μετὰ τὴν συντέλειαν, συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν· αὐτῷ γὰρ πρέπει πᾶσα εὐχαριστία ϗ δόξα ϗ τιμή, κ. λ.

II. pag. 91. Commentarii in Marcum, Hypothesi praecedente, cuius initium; Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ῥώμῃ. Finis: ἄρχεται οὖν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ Προδρόμου διαγωγῆς ϗ ἐνδείξεως· ἄκουε οὖν τί φησιν. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου, κ. λ. Ἰωάννην τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν, ἀρχὴν εἶναι τοῦ εὐαγγελίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ φησι· τὸ γὰρ τέλος τῆς παλαιᾶς, ἀρχὴ τῆς νέας διαθήκης. Ἡ δὲ μαρτυρία ἡ περὶ τοῦ Προδρόμου ἀπὸ δύο προφητῶν ἐλήφθη. Τοῦ μὲν γὰρ Μαλαχίου ἐστὶ τὸ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Des. ὡς ἂν τέλειοι παραστήσῃ μὲν σοι συνεργοῦντι ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἔργοις τε ϗ λόγοις· ὅτι σοὶ πρέπει ἡ διὰ λόγων ϗ ἔργων δόξα, ἀμήν.

III. pag. 137. Commentarius in Lucam, praeeunte item brevi Hypothesi, cuius initium: Λουκᾶς ὁ θεῖος, Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν, ἰατρὸς δὲ ϗ τὴν ἔξω σοφίαν πολύς. Finis: ὃς ϗ ἄξιος τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκούειν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοί, κ. λ. Τίνες ἦσαν οἱ πολλοί; ἤτοι οἱ ἐπιχειρήσαντες; ψευδαπόστολοι. Πολλοὶ γὰρ συνεγράψαντο εὐαγγέλια δῆθεν· οἷόν ἐστι τὸ κατ' Αἰγυπτίους, καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον τῶν ιβ'. οἱ τοιοῦτοι οὖν ἐπεχείρησαν μόνον, οὐ μὲν τοι ἐτελείωσαν. Des. ὡς μιμηταὶ ϗ ἡμεῖς γενόμενοι, ἐν τῷ ἱερῷ βίῳ διαπαντὸς εἴημεν αἰνοῦντες διὰ τούτου τοῦ βίου, ϗ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν· δόξα γὰρ Θεοῦ, ϗ εὐλογία ὁ ἱερὸς ϗ ἐνάρετος βίος, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vetustissimum horum in Marcum, & Lucam Commentariorum exemplar, ipso, ut videtur, Theophylacti aevo exaratum, servat Bibliotheca Caesarea Vindob. Vid. Nessel ii Catalogum Tom. I. p. 172. Cod. XC.

IV. pag. 243. Commentarium in Ioannem praecedit item Hypothesis, & hi quatuor versiculi:

Εὐ-

Εὐληπτον ἐξήγημα τῦ Βυλγαρίας
Εὐαγγελίων τῶν κατὰ Ἰωάννην,
Οὗ πατρὶς ἦν Εὔοια, κὴ βίος λόγοι,
Θεῖος δὲ κλῆρος, κὴ τάφος Βυλγαρία.
Captu facilis Commentarius Bulgariae [1]
In Evangelia secundum Ioannem,
Cui patria erat Euoia [2], *& vita sermones,*
Divina autem sors, & sepulcrum Bulgaria.

Hypothesis inc. Τῦ πνεύματος ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειῦται, καθὰ κὴ γέγραπται, κὴ πιςεύομεν, κ. λ Des. μόνος γὰρ ὗτος ἀναφαίνεται ἔχων τρεῖς μητέρας, τὴν φυσικὴν τὴν Σαλώμην, τὴν βροντὴν, ὑὸς γὰρ βροντῆς διὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίυ μεγαλοφωνίαν, τὴν θεοτόκον, ἴδυ γάρ, φησιν, ἡ μήτηρ συ. Haec Hypothesis quatuordecim circiter versus longior est, quam in XVIII. huius Plutei Codice. Commentarius inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Ὅπερ κὴ ἐν προοιμίοις εἶπον, τοῦτο πάλιν ἐρῶ, ὅτι τῶν ἄλλων εὐαγγελιςῶν τὴν κάτω γέννησιν τῦ κυρίυ, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν πλατέως ἀφηγησαμένων, ὗτος ἐκεῖνα παρατρέχει, ὡς αὐτάρκως τοῖς συμμαθηταῖς αὐτοῦ ῥηθέντα, κ. λ. Des. ἃ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντες ὀ δυνάμεθα χωρῆσαι, κὴ τελειωθῶμεν ἐν αὐτῷ Χριςῷ τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἠγαπημένυ αὐτοῦ μαθητοῦ, φωτίσαντι ἡμᾶς ἐν τῇ θεολογίᾳ, κὴ ἐπιγνώσει αὐτοῦ, κὴ τοῦ πατρὸς, κὴ τοῦ ἁγίυ πνεύματος, ᾧ ἡ δόξα, κὴ λ. Subiiciuntur deinde hi quinque versus iambici:

Νέαν Ἐδὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον
Μερισμὸν εἰς τέσσαρας ἀρχὰς λαμβάνειν
Εὐαγγελιςῶν τῦς θεοπνεύςυς λόγυς,
Ἐξ ἧς ποταμὸς γνώσεως εἷς ἐκρέων,
Τοῦ πνεύματος γάρ ἐςιν ἡ χάρις μία.
Novam Edem puta hunc libellum
Partitionem in quatuor principia accipere
Evangelistarum divinitus inspiratos sermones,
Ex quo flumen scientiae unum effluens,
Spiritus enim est gratia una.

Theophylactus Achridis in Bulgaria Archiepiscopus A. C. MLXX. clarus, haec in quatuor Evangelistas Commentaria e Chrysostomo, aliisque antiquis scriptoribus in compendium redegit. Decipi enim eos, qui ex solo Chrysostomo contexta putant, docet Rich. Simon Lib. III. Hist. Critic. Novi Testamenti Cap. XXVIII. Latine vertit Io. Oecolampadius, Coloniae MDXXXVI. MDXLI. 8. & MDCCI. 4. qui ut Codice heinc einde minus integro, sic etiam aliquibus locis integriore est usus, quam qui Graecam editionem curarunt Romae A. MDLII. fol. de quo vide Fabr. l. c. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 287. Simonius vero l. c. p. 401. observat Parisienses, qui G. & L. haec Commentaria ediderunt Paris. A. MDCXXXI. fol. cum versione Oecolampadii, nullos Mss. Codices consuluisse, variatque lectiones, non adeo multas, ad calcem adiectas, ex Oecolampadii versione sumsisse; ideoque posset Codicibus Mediceis, Vindobonensibus, regiae Parisiensis Bibliothecae, aliisque, de quibus agit Oudinus de Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 709. editio longe melior procudi.

V. pag. 357. b. Sequitur sine auctoris nomine Sermo quidam, in quo de Psalmis XV. Gradualibus agitur, ita inscriptus: Πρὸς τὺς ἐρωμένυς ὁ λόγος. *Ad interrogantes Sermo*. Inc. Τί ἐςι τὸ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς γεγραμμένον ἁγίῳ πνεύματι ἐνοειδεῖ αἰτίᾳ πάντα ἔχεται εἰρηνοβραβεύτως· ῥητέον ὖν πρότερον διατί ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, κὴ οἱ πεντεκαίδεκα ψαλμοὶ ἐπεγράφησαν, κ. λ. Des. ἐνῆν μὲν καὶ ἕτερά τε φιλοσοφῆσαι περὶ τοῦ ἐνοειδοῦς· ἀλλ' ἀρκεῖ ταῦτα.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis 359.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Continet hic Codex integrum Novum Testamentum, nisi quod mutilum est in fine Ioannis Evangelium, & deest Apocalypsis. Quum male compactus fuerit, divisa sunt Evangelia, & inter Evangelia Marci, & Lucae interserta sunt, Actus Apostolorum, Epistolae Catholicae & Paullinae, quae sunt XIV. Sed singula eo ordine, quo iacent in Codice, persequamur. COD. XXVII.

I. pag. 1. Praecedit amplissimus index pericoparum ferialium, ac Dominicalium, quae postea etiam in marginibus, in ipso contextu rursus adnotatae leguntur; unde constat & hunc Ecclesiasticis usibus inservivisse. Indici, vel Synaxario declaratio quaedam praeit brevis & accurata, rectam ipsarum legendarum rationem edocens, cui titulus: Δήλωσις διαλαμβάνυσα τὴν τοῦ χρόνυ τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, κὴ τὴν τῶν εὐαγγελιςῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται, κὴ ποῦ καταλήγυσιν. *Declaratio comprehendens Evangeliorum de tempore lectionem, & Evangelistarum successionem, undeque incipiunt, & ubi desinunt*. Synaxario succedit Menologium, seu Calendarium a Septembri incipiens cum hoc titulo: Ἀρχὴ τοῦ μηνολογίυ, ἤτοι τῶν ἑορτασίμων ἡμερῶν, *Initium Menologii, sive festorum dierum*; quod infra integrum proferemus.

II. pag. 9. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Matthaeum*, cum Tabula Capitum LXVIII. quorum primum est, Περὶ τῶν μάγων. Vltimum, Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίυ. Consequitur hoc Epigramma:

Ματθαίυ τόδε ἔργον ἀριςοπόνοιο τελώνυ,
Ὃς τόκον ἔφρασε θεῖον ἀπειρογάμοιο γυναικὸς,
Ἣ τέκεν ἄσπορον ὑὸν, ὃν ὀ χάδεν ὑρανὸς εὐρὺς,
Χριςὸν ἀεὶ ζώοντα θεὸν, βροτὸν αὐτὸν ἐόντα.
Matthaei hoc opus optime laborantis publicani,
Qui fetum enarravit divinum coniugii inexpertae feminae,
Quae peperit non genitum (ab Homine) filium, quem non capit caelum latum,
Christum semper viventem Deum, & simul mortalem.

III. pag. 65. Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Marcum*

(1) Scilicet Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae.

(2) Oudin. de Script. Eccles. Tom. II. pag. 708. ipsum patria Constantinopolitanum fuisse tradit.

cum. Praeest Tabula Capitum XLVIII. quorum primum est: *Περὶ τοῦ δαιμονιζομένυ*, ultimum: *Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίυ*. In fine Evangelii annus eius scriptionis adnotatus fuit hisce verbis: *Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίυ, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνυς δέκα τῆς τοῦ Χριςοῦ ἀναλήψεως*. *Finis Evangelii secundum Marcum, quod editum est anno X. post Christi Adscensionem.*

IV. pag. 100. Occurrit Index Capitum LXXXIII. Evangelii S. Lucae, quorum primum est: *Περὶ τῆς ἀπογραφῆς*. Vltimum; *Περὶ τοῦ Κλεόπα*. Quem statim subsequi debuerat ipsum Evangelium, sed bibliopegi incuria, qui male Codicem compegit, interseruntur Actus Apostolorum, & Epistolae Catholicae ac Paullinae, ut supra innuimus. Actibus vero praecedit aliud Synaxarium, item a mense Septembri incipiens, cui sequens titulus: *Συναξάριον περιέχον τοῦ μηνολογίυ τὰ ἐν ταῖς ἁγίαις λειτυργίαις ἀποςόλων, καὶ εὐαγγέλια*. *Synaxarium, sive missale, continens Calendarii ea, quae ad Apostolos pertinent, & Evangelia in sanctis Missis celebranda*. Inter pag. 107. & 108. alius Index Capitum Evangelii S. Matthaei est insertus, cum superiori prorsus conveniens. Pag. 108. succedit recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae leguntur per septem hebdomadas a Paschate incipiendo: habet enim titulum: *Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἑβδομὰς α'*. *Sancta & magna Paschatis Dominica, hebdomada prima*. Lectiones ex Actibus Apostolorum, Evangelia vero ex Ioanne sunt desumta. Pag. 109. alia similis recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae per XXXVI. hebdomadas legi solent. Lectiones ex Epistolis Paullinis & Catholicis, Evangelia ex Matthaeo, Marco, & Luca sunt excerpta. Hanc seriem sequens excipit titulus: *Ἀρχὴ τῶν ἑβδομάδων τῶν ἐπιςολῶν τοῦ ἁγίυ Παύλυ, ὧν ἀποτέτακται ἡ πρὸς Ῥωμαίους· ἑβδομὰς α'*. *Initium hebdomadarum, in quibus Epistolae D. Paulli leguntur, quarum ordo incipit ab Epistola ad Romanos: hebdomada I.* Animadvertendum est, ex hac Epistolarum, & Evangeliorum recensione ad Ecclesiasticos usus accommodata, eam partem, quae pericoparum Evangelicarum seriem complectitur, nescio quo fato, fere totam esse deletam.

V. pag. 116. *Λυκᾶ εὐαγγελιςοῦ πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων*. *Lucae Evangelistae Actus sanctorum Apostolorum*. Inc. *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον*. Des. *μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως, ἀμήν*. In margine adnotatus est lectionum, & hebdomadarum numerus, cum eo, qui in praemisso Indice exhibetur, mirifice conveniens; quod monitum volumus etiam de reliquis, quae in hoc Codice continentur, tum Epistolis, tum Evangeliis.

VI. pag. 180. *Τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ἰακώβου ἐπιςολὴ καθολική*. *Sancti Apostoli Iacobi Epistola Catholica*. Inc. *Ἰάκωβος Θεοῦ*. Des. *πλῆθος ἁμαρτιῶν*. Praecedunt & huic, & sequentibus Epistolis Catholicis Hypotheses, quas quum similes iis XIII. huius Plutei Codicis deprehenderimus, ac propterea Euthalio itidem adiudicandas, iis omissis, Capita tantum, quorum unaquaeque praeceditur Indice, adnotabimus. Huius igitur Capita sunt IX. quorum primum est: *Περὶ ὑπομονῆς, καὶ πίςεως ἀδιακρίτυ, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς πλυσίυς· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως* [1], *καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι ὐ παρὰ Θεοῦ τὸ αἴτιον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ*. *De tolerantia, & fide nihil haesitante, & de humilitate a divitibus servanda. Vbi de tentatione, quae in nobis est, & de passionibus ex ipsa ortum habentibus, quod nempe earum caussa Deus non sit; siquid enim boni facimus, id totum ab ipso est*. Vltimum: *Ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ*. *Quod inserviendum est fratrum saluti*. Cui subscriptum est: *Πρὸς Ἑβραίυς ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ἰακώβυ*. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per sanctum Apostolum Iacobum*.

VII. pag. 187. *Πέτρυ ἐπιςολὴ καθολικὴ α'*. *Petri Epistola Catholica I.* Inc. *Πέτρος ἀπόςολος Ἰησοῦ Χριςοῦ*. Des. *ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, ἀμήν*. Capita numerantur VIII. quorum primum: *Περὶ τῆς ἐν Χριςῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν, καὶ περὶ σωτηριώδυς πίςεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν*. *De regeneratione in Christo, & in mundi adversis tolerantia, deque salutari fide, quae praenuntiata est a prophetis*. Vltimum; *Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιςευόντων*. *Precatio ad Deum pro fidelium perfectione*. Epistolae subiungitur: *Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ςίχων διακοσίων λϛ'*. *Scripta est a Roma, versuum CCXXXVI.*

VIII. pag. 194. *Πέτρυ καθολικὴ ἐπιςολὴ β'*. *Petri Catholica Epistola II.* Inc. *Συμεὼν Πέτρος*. Des. *καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν*. Primum Caput est: *Περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίςει, ἔργοις βεβαιυμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν*. *De vocatione per fidem, bonis operibus, futurorum spe bonorum confirmata*. Vltimum, quod est quartum, *Ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἥξει ὁ Χριςὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος, ὥς τε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ*. *Repetitio de haereticorum pravitate. Vbi dicitur, Christum ex improviso venturum in consummatione huius seculi, ideoque oportere, ut omni virtute instructi sint.*

IX. pag. 199. *b*. *Ἰωάννυ εὐαγγελιςοῦ ἐπιςολὴ καθολικὴ α'*. *Ioannis Evangelistae Epistola Catholica I.* Indice Capitum VII. praeeunte, quorum primum est: *Εὐαγγελικὴ θεολογία Χριςοῦ· ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως, καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν*. *Evangelica theologia Christi. Vbi de confessione peccatorum, & de cura a nobis adhibenda, ne peccemus*. Septimum: *Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν· ἐν ᾧ περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος*. *De ope fratri peccanti per orationem ferenda, & de non peccando. Vbi etiam quod a cultu daemonum cavere debeamus*.

Inc.

(1) In edit. Laur. Zacagni Monument. Eccl. Graec. A. MDCXCVIII. habetur *πυρώσεως*.

Inc. Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. Des. ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. In fine: Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου, στίχων διακοσίων οδ'. *Ioannis Evangelistae Epistola prima scripta est ab Ephesο, versuum CCLXXIV.* Inter pag. 205. & 206. desunt tria folia; nam quum in fine pag. 205. incipiat Hypothesis in secundam Ioannis Catholicam Epistolam, in sequenti pagina occurrunt extrema Hypothesis in Epistolam Iudae cum indice Capitum IV. &c. Haec tamen tria folia per errorem alibi fuerunt a bibliopego conlocata; nam unum inter pag. 48. & 50. insertum in Evangelio Matthaei, alia duo inter pag. 116. & 119. sub initium Actuum Apostolorum reperies, quae si suo reponantur loco, omnia inter se convenient. Nos tamen Codicis numerationem sequemur.

X. p. 49. Ἰωάννου καθολικὴ ἐπιστολὴ β'. *Ioannis Catholica Epistola II.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Ἐκλεκτῇ κυρίᾳ. Des. τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς, ἀμήν. Στίχων λ'. *Versuum XXX.* Primum huius Epistolae Caput est: Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίστεως εὐσεβοῦς ἀμεταθέτου. *Post prooemium, de vitae integritate in dilectione Dei, per veram fidem immutabili.* Vltimum, quod est tertium: Ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν. *Promissio sui, uti sperat adventus ad eorum utilitatem.*

XI. pag. 117. *b.* Ἰωάννου καθολικὴ τρίτη ἐπιστολή. *Ioannis Catholica Epistola tertia.* Inc. Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ. Des. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα. Στίχων λβ'. *Versuum XXXII.* Primum Caput inscribitur: Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως, καὶ εὐχαριστία ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριστόν. *Precatio ad Deum pro Caii perfectione, & congratulatio de testimonio sibi reddito de eius hospitalitate erga fratres peregre agentes, propter Christum.* Quartum est: Περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐν τάχει ἐπ' ὠφελείᾳ. *De suo ad ipsos adventu quam primum futuro ad eorum utilitatem.*

XII. pag. 206. Καθολικὴ ἐπιστολὴ Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου. *Catholica Epistola Iudae Apostoli.* Inc. Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος. Des. κράτος καὶ ἐξουσία νῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Huius item Epistolae Capita sunt IV. quorum primum: Περὶ προσοχῆς τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν. *De Christiana fide sedulo custodienda propter impiorum & lascivorum hominum adventum. Vbi de futuro eorumdem supplicio, ad illius similitudinem, quod antiquorum peccatis ac pravitatibus illatum est.* Vltimum: Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν, καὶ παῤῥησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ. *Precatio ad Deum pro iisdem, ut sancti fiant, & ea de re fiducia cum Dei glorificatione.* In fine: Τέλος τῶν ἁγίων ζ' καθολικῶν ἐπιστολῶν. *Finis sanctarum VII. Catholicarum Epistolarum.*

XIII. pag. 208. *b.* Incipiunt Epistolae Paullinae, quae cum vulgata editione ita concordant, ut singularum initium, & finem heic adferre supervacaneum duxerimus. Praecedunt ipsis Hypotheses, & Capitum, seu sectionum Tabulae. Quoad Hypotheses, praeter primam in Epistolam ad Romanos, quae a nostro abest Codice, una cum dimidia parte praemissae Capitum Tabulae, abscisso nimirum folio, reliquae eaedem prorsus sunt, atque illae, quas in citata recensione Codicis XIII. huius Plutei singillatim protulimus: quare ne lectorem frustra detineamus, & his quoque recensendis supersedebimus. Tabulae vero singulis Epistolis praefixae hunc praeseferunt Capitum numerum. Epistola ad Romanos habet Capita XX. quorum decimum (nam priora novem, uti supra monuimus, interciderunt) est: Περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρτίαν. *De condemnatione, quae propter peccatum erat sub lege.* Vltimum: Περὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τῆς ἐν ἀνατολῇ, καὶ δύσει. *De ministerio ipsius* (nempe Paulli) *in Orientis & Occidentis regionibus.* Prima ad Corinthios XVI. quorum primum p. 231. est: Περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχουσα τῶν Κορινθίοις ἡμαρτημένων, μετὰ τὸ προοίμιον. *Multa atque varia, in quibus erraverant Corinthii, haec Epistola corrigit, post prooemium.* Vltimum: Περὶ τῆς εἰς δόξαν, καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς. *De mutatione in gloriam, atque virtutem per corporum resurrectionem.* Secunda ad Corinthios X. quorum primum pag. 253. *b.* est: Εὐχαριστία περὶ Θεοῦ βοηθείας, ᾗ πεποιθέναι φησί. *Gratiarum actio de divino auxilio, in quo ait se fuisse confisum.* Vltimum: Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάστοις προσέχεσθαι Κορινθίους· ἐν ᾧ ἀντεξέτασις ἑαυτοῦ πρὸς ἐκείνους· ἔλεγχος ἐκείνων· περὶ ἑαυτοῦ τὸ ἐπίπονον παρὰ Θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτὸν τρέφων[1]· παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν ἑαυτοῦ παρουσίαν[2]. *Enumeratio suorum laborum, deque animi sui proposito, ac de gratia, qua praeditus erat, ne Corinthii fictitiis fallacibusque rebus abduci se sinerent. In quo se cum illis comparat, eosque redarguit. De laboribus suis, de gratia, quam consecutus est apud Deum. De quotidiano victu suis sibi manibus, dum eorum saluti consulit, comparato. Praeparatio ad futurum eius adventum.* Ad Galatas XIII. quorum primum pag. 268. *b.* est: Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς ἑαυτοῦ μεταβάσεως[3] ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν. *Post prooemium narrat quomodo per revelationem a Iudaismo ad Christi fidem accesserit.* Vltimum: Ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομὴν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ τὸ πνεῦμα[4]. *Avocatio ab iis qui circumcidi cogunt,*

(1) In cit. edit. αὐτὸν τρέφων.
(2) In cit. edit. Caput hoc in duo dividitur.
(3) In edit. μεταστάσεως.
(4) In edit. πνεύματι.

cogunt, & exhortatio ad novum vitae genus, quae sub spiritu ducitur. Ad Ephesios X. primum pag. 277. Περὶ τῆς ἐν Χριςῷ ἐκλογῆς ἡμῶν, ϗ εἰσαγωγῆς, ϗ τελειώσεως. *Quod Christus nos elegerit, fidei initiaverit, & in ipsa perfectos effecerit*. Vltimum: Ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ Χριςὸν δυνάμεως. *De Christi virtute, quam armaturae nomine designat*. Ad Philippenses VII. quorum primum pag. 285. *b*. est: Εὐχαριςία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, ϗ εὐχὴ τελειώσεως. *Gratiarum actio de Philippensium virtute, ac precatio pro ipsorum perfectione*. Vltimum: Ἀποδοχὴ τῆς ἀποςαλείσης αὐτῷ διακονίας. *Collectas sibi transmissas, se recepisse significat*. Ad Colossenses X. primum pag. 291. *b*. est: Εὐχαριςία ὑπὲρ Κολασσαέων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Colossensibus, Deo in futurorum bonorum spem conciliatis*. Vltimum: Τὰ πρὸς οἰκείους ὁμονοητικῶς· ἐν ᾧ τὰ πρὸς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Varia ad familiares pertinentia, concordiae inter ipsos fovendae accommodata. In quo nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adversus alienos a fide nos gerere debemus*. Prima ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 297. *b*. est: Ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποςόλων ἀγῶσιν. Πόθος αὐτῷ, ϗ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, ϗ μέριμνα, ὡς ἂν τελειωθεῖεν. *Thessalonicensium laudatio ob eorum certamina Apostolis digna. Suum de ipsis desiderium, gaudiumque significat, quantamque insuper de ipsorum perfectione sollicitudinem habeat* [1]. Vltimum: Εὐχὴ περὶ ἁγιασμοῦ πνεύματος, ψυχῆς, ϗ σώματος. *Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis*. Secunda ad Thessalonicenses VI. quorum primum pag. 303. Εὐχαριςία ὑπὲρ τῆς Θεσσαλονικέων πίςεως, ϗ ἀγάπης, ϗ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν, ϗ κολάσει τῶν θλιβόντων· ϗ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν εἰς δόξαν ἐπὶ δόξῃ Χριςοῦ. *Gratiarum actio de Thessalonicensium fide, charitate, ac patientia, ob eorumdem honorem, & persecutorum punitionem. Item precatio pro ipsorum gloriosa perfectione ad Christi gloriam*. Vltimum: Προτροπὴ ἐργασίας, ϗ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν, ϗ περιέργων. Εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ. *Hortatio ad manuum laborem, & ad otiosos, atque curiosos evitandos. Precatio pro pace obtinenda, quae a Deo est* [2]. Prima ad Timotheum XVI. quorum primum pag. 307. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην Θεοῦ ὁδηγίας τὴν ἀπροσδεῆ νομικῆς ἀνάγκης. *De fidelibus ad Dei charitatem adducendis, absque veteris legis praecepta observandi necessitate*. Vltimum: Πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν. *Divitum ad veram vitam deductio*. Secunda ad Timotheum IX. quorum primum pag. 313. *b*. est: Ἔπαινος Τιμοθέου πίςεως, ϗ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ ϗ αὐτός, φησι, διακαρτερεῖ πάσχων. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum decet Dei gratiam, in qua se etiam, dum pro Christo patitur, confirmari asserit*. Vltimum: Περὶ τῆς ἑαυτοῦ μελλούσης ἀναλύσεως ἐν δόξῃ αἰωνίῳ. *De futura sui corporis ad aeternam gloriam resolutione*. Ad Titum VI. quorum primum pag. 319. est: Περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰς διακονίαν, ϗ ἔλεγχον ἀπειθῶν. *De doctoribus ad ministerium, & contumacium redargutionem idoneis*. Vltimum: Παραίνεσις περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τὰς ἐριςικὰς ζητήσεις. *Admonitio de seditiosis quaestionibus evitandis*. Ad Philemonem II. quorum alterum p. 322. Ἔπαινος Φιλήμονος, ϗ εὐχαριςία ὑπὲρ αὐτοῦ. *Laudat Philemonem, ac pro ipso gratias Deo agit*. Alterum: Σύςασις Ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, ϗ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίςεως. *Commendat Onesimum fugitivum servum, eique salutem per fidem adepto, apud Dominum patrocinatur*. Ad Hebraeos denique XXII. quorum primum pag. 325. Θεολογία Χριςοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, ϗ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caelestem gloriam ascendit*. Vltimum: Εὐχὴ πρὸς Θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, ϗ οἰκονομίας. *Precatio ad Deum, ut ad virtutem instituantur, & recte gubernentur*. Vbi animadvertendum est, huic ultimae Epistolae Hypothesim, & Prologum esse praemissum, quae tamen duo sub uno Hypothesis nomine in memorato Codice XIII. comprehenduntur. Praeterea unicuique Epistolae subscriptus est locus, unde scripta est, & numerus versuum. Quoad primum convenit cum memorato Codice, si Epistolam ad Philippenses, II. ad Thessalonicenses, & ad Philemonem excipias, quibus ille nullam subscriptionem apposuit, hic autem ita habet: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. *Ad Philippenses scripta est a Roma per Epaphroditum*. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. *Ad Thessalonicenses II. scripta est ab Athenis*. Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Onesimum servum*. Stichometria vero, quae nulla in illo erat, in hoc sequens est. Prima Epistola Paullina est ςίχων ϡκ'. *versuum* DCCCCXX. II. ωο'. DCCCLXX. III. φϟ'. DXC. IV. σϟγ'. CCXCIII. V. τιβ'. CCCXII. VI. ση'. CCVIII. VII. ση'. CCVIII. VIII. ρϟγ'. CXCIII. IX. ρϛ'. CVI. X. σλ'. CCXXX. XI. ροβ'. CLXXII. XII. ϟζ'. XCVII. XIII. λζ'. XXXVII. XIV. ἑπτακοσίων τριῶν. DCCIII.

XIV. pag. 343. Aliud Synaxarium occurrit cum quadam veluti praefatione, cuius hic titulus: Πρόλογος σὺν Θεῷ τοῦ συναξαρίου τοῦ ὅλου χρόνου. *Prologus cum Deo Synaxarii totius anni*. Inc. Δεῖ εἰδέναι, ὅτι δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναγινώσκεται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον οὕτως. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Πάσχα τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον, κ. λ. Des. ἀναγινώσκεται ὁ ἅγιος

V

(1) In cit. edit. hoc primum Caput in duo divisum est.

(2) Etiam hoc Caput in edit. cit. in duo dividitur.

ὁ ἅγιος Μάρκος. Sequitur deinde Synaxarium ipsum Evangelicarum pericoparum, quae per anni hebdomadas legi solent. Huic succedit pag. 346. aliud Menologium, dies sanctorum festos comprehendens, cui titulus: Ἐκλογάδιον σὺν Θεῷ τῶν ἐπισημοτέρων ἁγίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. *Delectus compendiarius cum Deo insigniorum Sanctorum totius anni*. Incipit a mense Septembri, quemadmodum superiora. Interserta tamen sunt duo folia, quae partem Epistolarum Paullinarum Synaxarii continent. Menologium excipit nova Capitum Evangelii S. Matthaei tabula, rubris characteribus exarata, ac supra memoratae simillima, cui tabula quaedam Paschalis adnectitur, ita tamen fugientibus descripta litteris, ut legi vix possit.

XV. pag. 353. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Lucam*. Huius Capitum Indicem superius require, Epistolis Catholicis per errorem bibliopegi praemissum. Huic annus scriptionis est subnotatus his verbis: Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, quod editum est annis XV. post Christi Adscensionem*.

XVI. p. 413. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Ioannem*. Praecedit Tabula Capitum XVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Hoc Evangelium mutilum est in fine, desinit enim in hisce verbis: Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμ..... quae sunt prope finem Cap. XIX. vulgatae editionis. Quum duo in hoc Codice Menologia, uti suo loco monuimus, contineantur, ipsorum primum, cuius inscriptionem dedimus supra pag. 150. N. I. exhibere placuit, utpote ab illo, quod in recensione Codicis XVIII. huius Plutei protulimus pag. 130. identidem discrepans; huc autem reiecimus, ne eorum, quae recensenda multa, ac diversa occurrebant seriem interrumperemus. Illud igitur sequens est:

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου.

β'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, καὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα.

ε'. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ Προδρόμου.

ς'. Τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν ταῖς Χώναις (τῆς Φρυγίας.)

η'. Τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

θ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Ἰωακεὶμ, καὶ Ἄννης.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιγ'. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως.

ιδ'. Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

Σάββατον μετὰ τὴν ὕψωσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὕψωσιν.

ιε'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτα.

ις'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου.

κγ'. Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης.

κς'. Ἡ μετάστασις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κη'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνανίου, καὶ τοῦ ὁσίου Ῥωμανοῦ.

β'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ, καὶ Ἰουστίνης.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

ς'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου, καὶ Βάκχου.

ις'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου.

ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἱλαρίωνος τοῦ μεγάλου.

κβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀβερκίου.

κγ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου.

κδ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων Μαρκιανοῦ, καὶ Μαρτυρίου.

κς'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου σεισμοῦ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανοῦ.

β'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ς'. Τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

η'. Ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ιγ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

ιδ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ις'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου.

ιζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ.

κα'. Ἡ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κε'. Τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Κλήμεντος Ῥώμης, καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.

κζ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

κη'. Τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Στεφάνου τοῦ νέου.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκέμβριος.

δ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα.

ς'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Εὐστρατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιζ'.

ιζ'. Τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, ϗ Δανιὴλ τȣ̃ προφήτȣ.

κ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ἰγνατίȣ τȣ̃ θεοφόρȣ.

Κυριακὴ τῶν ἁγίων προπάτρων.

Σάββατον πρὸ τῆς Χριςȣ̃ γεννήσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριςȣ̃ γεννήσεως.

κδ'. Τῇ παραμονῇ τῆς Χριςȣ̃ γεννήσεως.

κε'. Ἡ Χριςȣ̃ γέννησις.

κς'. Ἡ σύναξις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ.

κζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ πρωτομάρτυρος Στεφάνȣ.

Σάββατον μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.

κθ'. Τῶν ἁγίων νηπίων.

λα'. Τῆς ὁσίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας.

Μὴν Ἰαννουάριος.

α'. Ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃, ϗ μνήμη τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείȣ τοῦ μεγάλȣ.

β'. Τȣ̃ ἁγίȣ Σιλβέςρȣ πάπα Ῥώμης.

Heic nulla adnotatur Evangelii lectio.

γ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ο' ἀποςόλων.

Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.

Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.

ε'. Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων.

ς'. Τὰ ἅγια θεοφάνια.

θ'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Πολυεύκτȣ.

ι'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύσσης.

ια'. Τȣ̃ ἁγίȣ Θεοδοσίȣ τοῦ κοινοβιάρχȣ.

ιε'. Τοῦ ὁσίȣ Ἰωάννȣ τοῦ Καλυβίτȣ.

ις'. Ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Πέτρȣ.

ιζ. Τοῦ ὁσίȣ ϗ θεοφόρȣ πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίȣ τοῦ μεγάλȣ.

ιη'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίȣ, ϗ Κυρίλλου.

κ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίȣ τοῦ μεγάλȣ.

κα'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Μαξίμȣ τȣ̃ ὁμολογητοῦ.

κγ'. Τοῦ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ϗ Ἀγαθαγγέλȣ.

κε'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τοῦ Θεολόγου.

κζ. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνȣ τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοςόμȣ.

λα'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κύρȣ, ϗ Ἰωάννȣ.

Μὴν Φεβρουάριος.

α'. Τοῦ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Τρύφωνος.

β'. Ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ.

γ'. Τοῦ ἁγίȣ ϗ δικαίȣ Συμεὼν τοῦ θεοδόχȣ.

η'. Τοῦ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτȣ.

ιζ. Τοῦ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος.

κδ'. Ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμȣ.

Μὴν Μάρτιος.

θ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων μ' τῶν ἐν Σεβαςείᾳ.

κε'. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

α'. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.

κβ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρȣ τοῦ Συκεώτȣ.

κγ'. Τοῦ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Γεωργίȣ.

κε'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ Μάρκου.

λ'. Τοῦ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Ἰακώβȣ.

Μὴν Μάϊος.

β'. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίȣ τοῦ μεγάλȣ.

η'. Τοῦ ἁγίȣ ἀποςόλȣ ϗ εὐαγγελιςȣ̃ Ἰωάννȣ τȣ̃ Θεολόγȣ.

κα'. Τῶν ἁγίων βασιλέων ϗ ἰσαποςόλων Κωνςαντίνȣ, ϗ Ἑλένης.

κδ'. Τοῦ ὁσίȣ Συμεὼν τȣ̃ ἐν τῷ θαυμαςῷ ὄρει.

κε'. Ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τȣ̃ Προδρόμȣ.

Μὴν Ἰούνιος.

η'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Θεοδώρȣ τοῦ Στρατηλάτȣ.

ιθ'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Βαρθολομαίȣ, καὶ Βαρνάβα.

κδ'. Τὸ γενέθλιον τȣ̃ τιμίȣ Προδρόμȣ.

κζ. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τȣ̃ ξενοδόχȣ.

κη'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Κύρȣ, ϗ Ἰωάννȣ.

κθ'. Τῶν ἁγίων, ϗ κορυφαίων ἀποςόλων Πέτρȣ, ϗ Παύλου.

λ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ιβ' ἀποςόλων.

Μὴν Ἰούλιος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ, ϗ Δαμιανȣ̃.

β'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ.

η'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγάλȣ μάρτυρος Προκοπίȣ.

ια'. Τῆς ἁγίας μεγάλης μάρτυρος Εὐφημίας.

ιε'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Κηρύκȣ ϗ Ἰουλίττης.

ις'. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν ταῖς ς' συνόδοις.

ιζ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίνης.

κ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ϗ ἐνδόξȣ προφήτȣ Ἠλίȣ.

κβ'. Τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.

κε'. Τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκȣ.

κζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος.

λ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ϗ δικαίȣ Εὐδοκίμȣ.

Μὴν Αὔγουςος.

α'. Τῶν ἁγίων Μακκαβαίων.

β'. Ἡ ἀνακομιδὴ τȣ̃ λειψάνȣ τȣ̃ ἁγίȣ πρωτομάρτυρος Στεφάνȣ.

ς'. Ἡ μεταμόρφωσις τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃.

ιε'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ.

ις. Ἡ ἀνακομιδὴ τȣ̃ ἁγίȣ μανδηλίȣ.

κδ'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Βαρθολομαίȣ, ϗ Τίτȣ.

κθ'. Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμȣ.

λα'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ.

Εὐαγγέλια εἰς μνήμας διαφόρȣς ἁγίων.

Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Εἰς ἐγκαίνια ναȣ̃. Εἰς ἀσωμάτȣς. Εἰς τὸν Πρόδρομον. Εἰς προφήτας. Εἰς ἀποςόλȣς. Εἰς μάρτυρας. Εἰς ἕνα μάρτυρα. Εἰς γυναῖκας μάρτυρας. Εἰς ἱεράρχας. Εἰς ἱερομάρτυρας. Εἰς ὁσίȣς. Εἰς ὁσιομάρτυρας. Εἰς ὁσίας γυναῖκας. Εἰς σχῆμα. Εἰς ἀσθενεῖς. Εἰς κοιμηθέντας. Εἰς σεισμόν. Εἰς ἐμπρησμόν. Εἰς ἀνομβρίαν. Εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν. Εἰς ἐπινίκια βασιλέων. Ἐπὶ ἐξομολογȣμένων. Εἰς πᾶσαν αἴτησιν.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo charactere exaratus. Constat foliis 452.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXVIII. Continet quatuor Evangelia integra, quibus singulis, excepto Matthaei, praefixae sunt imagines Evangelistarum elegantissimae, & optime servatae.

I. pag. 1. Initium sumitur a Matthaeo, cui nullus praemittitur Index Capitum.

II. pag. 119. Evangelio Marci praecedit Index Capitum XLVII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένυ. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίυ.

III. pag. 199. *b*. Praecedit Lucae Hypothesis, cuius initium: Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, ὁ καὶ χειροτονηθεὶς συνέκδημος Παύλου. Finis: βλέποντων τῶν μαθητῶν. Tum Tabula Capitum LXXXIV. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Vltimum: Περὶ τοῦ Κλεόπα.

IV. pag. 338. Hypothesis in Evangelium secundum Ioannem inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβυ τῦ Ζεβεδαίυ, κ. λ. Des. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ κ͵ πέπονθεν. Succedit index Capitum XVIII. Primum: Περὶ τῦ ἐν Κανᾷ γάμυ. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῦ κυριακῦ σώματος. Praemittuntur Marco, Lucae, & Ioanni Epigrammata; quae supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. seq. protulimus. Ioannis tamen est uno versu mutilum. Apponuntur praeterea unicuique Evangelio Eusebianarum sectionum numeri, quae in Matthaeo sunt CCCLV. In Marco CCXXXIV. In Luca CCCXLII. In Ioanne CCXXXII.

V. pag. 439. Oratiuncula ad D. N. Iesum Christum inc. Ἀμὴν, Κύριέ μου, ἐπιτυχεῖν τῆς σωτηρίας. Des. καὶ τῆς ἀχράντυ σου μητρὸς, ἀμὴν, κ͵ γένητό μοι. In fine: εἴληφε τέλος δέλτος ἡ τεῖδε Ἰυλίῳ μηνὶ κη΄. ἰνδ. ιγ΄. ἐν ἔτη (sic) ͵ςψϟγ΄. *Finem accepit hic liber mense Iulio die XXVIII. indictione XIII. anno* 6793. (Chr. MCCLXXXV.) Memorat hunc Codicem Monsfalcon. Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VII. pag. 66.

Cod. Graec. membranac. Ms. optimus in 8. Sec. XIII. Constat fol. scriptis 439.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXIX. Continet integra quatuor Evangelia, quibus singulis argumenta praemittuntur, & argumentis adtexitur annus scriptionis, nonnullis etiam stichometria.

I. pag. 1. Quae Matthaeo praecurrit Hypothesis, eam non tam ad ipsum, quam ad omnes Evangelistas pertinere, ipsa docet inscriptio, quae ita habet: Ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια. *Interpretatio in quatuor Evangelia*. Inc. Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον Ἑβραΐδι διαλέκτῳ γραφὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξεδόθη, ἑρμηνεύθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου, κ. λ. Des. ἔνθα ἐςὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ἡ πολιτεία, κ͵ δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἑτοιμάσαντι, & προκαταγγείλαντι περὶ τύτων Θεῷ, κ͵ νῦν πληρώσαντι, κ͵ πληρῦντι, ἀμήν. Hypothesim consequitur subscriptio: Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνυς ὀκτὼ τῆς τῦ Θεῦ ἀναλήψεως. Στίχοι ͵βχ΄. *Sanctum Evangelium secundum Matthaeum editum est ab ipso annis VIII. post Dei Adscensionem. Versus MMDC.*

II. pag. 52. Hypothesis in Marcum inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρυ, κ. λ. Des. ἵνα κ͵ αὗται ἀπαγγείλασαι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, κ͵ ἀνελήφθη εἰς τὸν ὐρανὸν, κ͵ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τῦ Θεοῦ. Hypothesi subnectuntur haec: Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίυ. Στίχοι ͵αχ΄. Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Πέτρυ ἐν Ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῦ προφητικοῦ λόγυ, τῦ ἐξ ὕψυς ἐπιόντος τῦ Ἠσαΐυ τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου· ἐξεδόθη μετὰ χρόνυς ι΄ τῆς Χριςοῦ τοῦ Θεῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. Versionem dedimus supra p. 122.

III. pag. 85. Hypothesis in Lucam hoc est initium: Κατὰ Λυκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λυκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρυ, κ. λ. Finis: βλεπόντων τῶν μαθητῶν. Adiungitur: Ἐγράφη δὲ μετὰ χρόνυς δέκα κ͵ πέντε τῆς Χριςοῦ ἀναλήψεως, ἔχον ςίχυς ͵βω΄. *Scriptum est autem annis quindecim post Christi Adscensionem, habens versus* MMDCCC.

IV. pag. 140. Hypothesi in Ioannem hic praecurrit titulus: Ὑπόθεσις τῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίυ ἐκδοθέντος μετὰ χρόνυς λβ΄ τῆς Χριςοῦ ἀναλήψεως. *Hypothesis Evangelii secundum Ioannem editi anno XXXII. post Christi Adscensionem.* Inc. Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐν τοῖς Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννυ ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ· διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, κ͵ πρακτικὴν, κ͵ ἔνδοξον τοῦ Χριςοῦ γενεάν. Κατὰ Ἰωάννην δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίυ, κ. λ. Des. τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν. In fine huius Evangelii adsuitur etiam historia scriptionis eius, auctore anonymo, cuius initium: Οὗτος ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ὁ ἔξαρχος τῶν εὐαγγελιςῶν, ὁ πλεῖον πάντων ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ Χριςοῦ, ὁ ἐπὶ τὸ ςῆθος τοῦ Θεοῦ ἀνακεκλιμένος, ὁ ἐκεῖθεν ὡς ἐξ ἀεννάυ πηγῆς τὰ μυςήρια ἀρυόμενος, κ. λ. Finis: ἕνα σκοπὸν ἔχων σὺν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελιςαῖς διδάξαι, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς καταςάσεως ἐπὶ τὴν μέλλυσαν διαφορὰν προσῆν. ἀφορᾶν πᾶσα ἡ θεόπνευςος παλαιά τε κ͵ καινὴ διαθήκη. Tandem haec scriptoris legitur notula: Τέλος εἴληφεν ἡ δέλτος αὕτη, ἀμὴν, ἀμὴν, ἀμήν. Δόξα σοι ὁ Θεὸς, ὅτι ἔφθασα, & εἶδον τὸ τέλος τοῦ βιβλίυ.

In margine singulorum Evangeliorum duplex quaedam numerorum series fuit apposita, rubris altera, altera nigris litteris exarata. Prima rerum profecto Capita, de quibus agitur, indicat, & cum vulgata editione

ne penitus concordat. Secunda fortasse Pericopas, quae in Evangelio Matthaei sunt CXVI. in Marci LXXI. in Lucae CXIV. & in Ioannis LXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. minori Sec. XII. Constat fol. 180.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXX. Continet quatuor integra Evangelia; quorum unicuique, excepto Matthaeo, Index Capitum praecurrit, nihil ab aliis aliorum Codicum diversus; Marco vero, & Lucae etiam Hypothesis, huius quidem similis omnino Codici superiori, illius vero longe discrepans; nam quum duas veluti partes habeat, prima inc. *Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Μάρκος μαθητὴς ὢν Πέτρου, κ. λ.* Des. *ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς.* Altera inc. *Μετὰ Ματθαῖον οὖν Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς συγγραφὴν ποιεῖται· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἰωάννης, υἱὸς δὲ οὗτός ἐστι Μαρίας, τῆς τοὺς ἀποστόλους δεξιωμένης ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ αὐτῆς οἰκίᾳ, κ. λ.* Des. *ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἱδρυσάμενος, καὶ τὰς ἱερὰς λειτουργίας ποιούμενος, τοὺς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν κλήματι, τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν.* Praeter Hypotheses tam hisce, quam Ioanni adiectae sunt notulae, quas alibi etiam attulimus. Prima est: *Ἱστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ, ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δεικνύς.* Secunda: *Ἱστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐν Ῥώμῃ, ἅτε δὲ ἱερατικοῦ χαρακτῆρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο.* Tertia: *Ἱστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ, διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, καὶ ἔνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν.* Eusebianae Sectiones Matthaei sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLVIII. Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo charactere exaratus. Constat fol. 200.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXXI. Continet Evangelicum Synaxarium, eleganter & uncialibus litteris exaratum, scriptura, & ordine Codici XXI. huius Plutei simillimum.

I. pag. 1. Primae Sectioni, Ioannis pericopas a Paschate ad Pentecosten singulis diebus, tribus exceptis, legendas complectenti, haec praefigitur inscriptio: *Τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ κυριακῇ εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Sancta magna Dominica Evangelium secundum Ioannem.* Inc. *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.* Desinit unica Matthaei lectione, ad feriam secundam post Pentecosten pertinente, cuius ultima verba sunt: *ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.*

II. pag. 53. Sequuntur eclogae Evangelicae Matthaei XXXIII. sabbatis ac Dominicis tantum legendae post Pentecosten numeratis. Inscribuntur: *Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Sabbatum primum, Evangelium secundum Matthaeum.* Prima inc. *Εἶπεν ὁ κύριος τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, κ. λ.* Ultima des. *ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.* Cuius prima tantum, ac postrema verba adferuntur in Codice, nam quum pars sit longioris pericopae illius, quae feria tertia maioris hebdomadae legebatur, illuc lectorem remittit, quod & alibi passim fieri animadvertimus.

III. pag. 77. Tertia pericoparum series ex Luca desumitur. Sunt autem XXXV. sabbatis item, ac Dominicis tantum accommodatae. Quatuor insuper ex Matthaeo adiunguntur, prima pro Dominica XVI. *τῆς Χαναναίας* dicta, [1] altera pro Dominica *τῆς ἀποκρέω*, reliquae duae pro sabbato, ac Dominica *τῆς τυροφάγου*. Harum inscriptio ita habet: *Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Sabbatum primum, Evangelium secundum Lucam.* Prima inc. *Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ.* Ultima des. *ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.*

IV. pag. 107. Quartae sectionis initium fit ab Evangelio Marci, adiecto titulo: *Σάββατον α' τῶν νηστειῶν, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbatum primum ieiuniorum, & sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum*, cuius IX. tantum numerantur lectiones, usque ad Dominicam V. Quadragesimae inclusive. Ioanni enim suam debet pericopam Dominica prima; legitur enim in Codice: *Κυριακὴ α' τῶν νηστειῶν, μνήμη τῶν ἁγίων προφητῶν Μωσέως, καὶ Ἀαρὼν, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. Dominica prima Ieiuniorum, festum sanctorum prophetarum Moysis, & Aaron, ex Evangelio secundum Ioannem.* Quae deinde sabbato *τοῦ Λαζάρου*, Dominica *τῆς βαϊοφόρου*, ac reliquis maioris hebdomadae diebus recitantur Evangelia, quum eodem prorsus ordine exhibeantur in hoc Codice, quem in XXI. obtinebant, ne frustra detineamus lectorem, peculiarem heic recensionem ipsorum omittimus, initium tantum, ac finem totius sectionis adferentes. Prima igitur pericopa inc. *Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς, κ. λ.* Ultima des. *ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; ἀμήν.*

V. pag. 174. Sequuntur tandem pericopae Evangeliorum iuxta ordinem mensium dispositae, hoc est ab initio Septembris, usque ad Augustum. Graeca inscriptio est eiusmodi: *Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδ. καὶ τοῦ ὁσίου Συμεῶνος, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Mense Septembri die prima, initium indictionis, & sancti Simeonis, Evangelium secundum Lucam.* Menologii quoque initium, ac finis

(1) Haec in Cod. XXI. huius Plutei erat XVII.

finis cum memorato Cod. XXI. concordat, cui tandem succedunt XI. Evangelia ἀναςάσιμα ἑωθινὰ, & ἀκολυθεῖαι εἰς διαφόρυς ἡμέρας, nimirum εἰς ἐγκαίνια ναῦ, κ. λ. Vltima lectio inscripta, εἰς ἀσθενῦντας ἐπὶ ζ' πρεσβυτέρων, ex Evangelio Marci depromitur.

Toti Codici musicae notae sunt adscriptae; quo docemur, ipsum olim templis Graecorum inservisse. Reliqua scripturae ratio melius ex addito specimine cognoscetur. Id unum monuisse sufficiat, singulas quatuor Evangeliorum inscriptiones, quas superius retulimus, itemque aliam, menologio praecedentem, aureo charactere descriptas esse, aureoque ornamento circumdatas.

Cod. Graec. membr. Ms. optimus in fol. min. Sec. IX. uncialibus litteris exaratus. Constat foliis 226. cuius specimen damus Tab. III. N. VI.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXXII. I. pag. 1. PRaemissus est Eusebii ad Carpianum Prologus, itidemque Tabulae Evangelistarum Harmonicae IX. auro, variisque coloribus eleganter exornatae, quales in XIV. huius Plutei Codice exhibentur, ubi tamen X. numerabantur. Succedunt hisce pag. 7. binae, eaeque breves de Christo, ac Deipara historiolae, a recentiori Graeco, ac rudi, parum diligenter emendateque descriptae, quas nos in meliorem formam redactas heic subiicimus. Prima est veluti quaedam Christi Ethopoeia, ita enim habet: Ο῾ τῦ Χριςῦ, ϗ Θεοῦ χαρακτὴρ ὗτος ἦν, εὐήλικος, σύνοφρυς, εὐόφθαλμος, εὔχροιος, γενειάδα ἔχων μελαίνην, σιτόχροος, τὸ ἦθος αὐτῦ κατὰ τὴν μητέρα, μικροδάκτυλος, εὔφωνος, ἡδυλόγος, ἥσυχος, μακρόθυμος, ἀνεξίκακος, ϗ τὰ λοιπὰ τῶν ἀρετῶν. *Character Christi Dei nostri hic fuit, bona statura, brevibus superciliis, pulcris oculis, expeditus, nigra barba, panis colore, moribus maternis, parvis digitis, bona voce, suaviloquus, quietus, longanimis, malorum patiens, & ceteris virtutibus praeditus.* Altera Deiparae aetatem describit, nimirum: Ε῎ζησεν τῇ ἀνθρωπότητι ἡ ἁγία Θεοτόκος ἔτη νθ'. ἐν τῷ ναῷ κυρίυ ἔτη ιδ'. ϗ ἐν τῷ οἴκῳ Ι᾿ωσὴφ μῆνας δ'. καὶ εὐαγγελίσθη ϗ ἔτεκεν τὸν κύριον, ὁμῦ ἔτη ιε'. ϗ ἔζησεν ἐπὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῦ Χριςῦ ἔτη λγ'. ϗ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῦ κυρίυ ἡμῶν ἔτη ια' ἐν τῷ οἴκῳ Ι᾿ωάννυ τῦ εὐαγγελιςοῦ, ὁμοῦ ἔτη νθ'. καὶ μέτεςι εἰς ὀρανὺς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ι᾿ησῦν Χριςόν. *Vixit in humanis S. Deipara A.* LIX. *in templo Domini A.* XIV. *in domo Ioseph menses* IV. *& annuntiata fuit, & peperit Dominum, simul A.* XV. *& vixit post Christi incarnationem A.* XXXIII. *& post Adscensionem A.* XI. *in domo Io. Evangelistae, annos simul* LIX. *& assumpta est in caelos ad Dominum nostrum Iesum Christum.*

Sequuntur einde duae effigies, Moysis nimirum, & Christi. Illius epigraphe sequens est: Ο῎τι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη. *Quod lex per Moysem data est.* Huius vero: Η῾ χάρις, ϗ ἡ ἀλήθεια διὰ Ι᾿ησῦ Χριςῦ ἐγένετο. *Gratia & veritas per Iesum Christum genita est.* Haec postrema symbolicas etiam imagines Evangelistarum exhibet, quibus deinde a recentiori manu nomen ipsorum fuit adiectum; Angelo nimirum Ματθαῖος, Tauro Λυκᾶς, Aquilae Μάρκος, Leoni Ι᾿ωάννης, quorum etiam picturae singulis Evangeliis praefiguntur, vetustate tamen praeter primam ferme evanidae. Ioannes Prochoro Evangelium dictans exhibetur, caeruleis litteris adscripto ipsorum nomine: Ο῾ ἅγιος Ι᾿ωάννης ὁ Θεολόγος, Ο῾ ἅγιος Πρόχορος. Matthaeo Capita Eusebiana adsignantur CCCLIX. Marco CCXXXIII. Lucae CCCXLII. Ioanni CCXXXIII. Evangelio Lucae praeponitur declaratio brevis de ratione eius Evangelistae pericoparum legendarum, item a recentiori Graeco non satis perito exarata. Inc. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μηνὸς Σεπτεμβρίυ, κ. λ. Capita quoque rerum, de quibus agitur, summo margine describuntur, nec ab aliis superiorum Codicum discrepant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. minuto charactere. Constat foliis 163.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

EVANGELIA CVM EXPOSITIONE INCERTI AVCTORIS.

COntinet hic praestantissimus Codex IV. Evangelia cum uberrima plurimorum Patrum catena. Sed contextus, & scholia initio carent. Ille enim a Cap. III. 7. Matthaei incipit ex hisce verbis pag. 1. Σαδδυκαίων (cuius vocis primae duae syllabae a recentiori manu additae fuerunt) ἐρχομένυς ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτῦ, κ. λ. Scholia vero incipiunt: ἐκ τῶν λίθων τύτων ϗ τὰ ἑξῆς. Τινὲς φασιν περὶ τῶν ἐθνῶν ταῦτα λέγειν· λίθυς αὐτὺς μεταφορικῶς καλῶν. Ε᾿γὼ δὲ ϗ ἑτέραν ἔννοιαν τὸ εἰρημένον ἔχειν φημὶ, ὅτι μὴ νομίζετε, φησὶν, ὅτι ἂν ὑμεῖς ἀπολέσθαι ἄπαιδα ποιήσεται τὸν πατριάρχην. Τῷ γὰρ Θεῷ δυνατὸν, ϗ ἀπὸ λίθων ἀνθρώπυς αὐτῷ δῦναι, ὥσπερ ϗ πρώην· τῦτο γὰρ ὅμοιον ἦν τὸ ἀπὸ τῆς μήτρας τῆς Σάῤῥας προελθεῖν παιδίον, κ. λ. quae quum nullo auctoris nomine sint notata, cuinam tribuenda sint ignoramus. Primus igitur interpres, cuius nomen occurrat est Basilius, qui eadem pag. ad illa verba eiusdem Capitis III. 11. Ε᾿γὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, κ. λ. hanc adfert interpretationem: Τὸ τῦ Χριςοῦ βάπτισμα τὴν ἐν τῇ κρίσει δοκιμασίαν λέγει· τὸ δὲ ἐν πνεύματι ἁγίῳ τὴν ἐν πυρίναις γλώσσαις τῦ πνεύματος ἐσομένην ἐπὶ τὺς ἀποςόλυς ἐπιφοίτησιν. Hunc excipit Ioannes Chrysostomus (ita enim ex litteris ιω. margini adiectis iuvat conicere) cuius ista sunt: Διὰ COD. XXXIII.

τούτου

τύτυ τὸ δαψιλὲς τῆς δωρεᾶς ἐμφαίνει ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ ἀδελφότητα, καὶ τῇ ἐπεξηγήσει τῦ πυρὸς πάλιν τὸ σφοδρότερον, καὶ ἀκάθεκτον τῆς χάριτος ἐνδείκνυται. Succedit deinde Theodorus Heracleensis, Cyrillus, iterum Ioannes Chrysostomus, & alii, quorum nomina inferius recensebimus. Interim animadvertendum est, quae ex Ioannis Chrysostomi Homiliis adducuntur expositiones, eas mirifice concordare cum Catena, de qua in Cod. V. huius Plutei supra pag. 100. meminimus. Des. ὥσπερ ὖν τοῖς ἐν ἁμαρτήμασι φοβερὰ, καθάπερ καταδίκοις. Διατῦτο ὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ οἰκτιρμοῖς τῦ πατρὸς καὶ τῦ υἱῦ καὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Quibus additur: Τέλος τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοςόμυ. *Finis interpretationum sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi:* quibus verbis videtur indicare, Commentarios hosce Ioanni Chrysostomo esse praecipue adscribendos, sed uti vidimus, multae praeterea variorum Patrum expositiones interferuntur, ita tamen, ut Ioannis primo, aliorum deinde scholia adferantur. Quod videre est etiam hoc loco, nam Chrysostomi verbis mox relatis, adiunguntur alia quaedam brevissima Theodori Mopsvesteni, Cyrilli Alexandrini, Severi Antiocheni & Origenis, cuius ista sunt: προσεκύνησαν, οὐ προσηύξαντο· οἱ δὲ μὴ προσκυνήσαντες, καὶ ἐδίςασαν, εἴτε δὲ Θωμᾶς ἐςιν, εἴτε Φίλιππος.

Adnectuntur nonnulla Severi Archiepiscopi Antiocheni, Eusebii Pamphili, aliorumque fragmenta super iis verbis Cap. XXVIII. ὀψὲ σαββάτων, κ. λ. Primum Severi valde longum inc. Τὸ δὲ, ὀψὲ σαββάτων, ὑ τὴν ἑσπέραν τὴν μετὰ τὴν ἐν σαββάτῳ δύσιν τοῦ ἡλίυ δηλοῖ· ὐ γὰρ ἑνικῶς εἶπεν, ὀψὲ σαββάτυ, ἀλλὰ πληθυντικῶς, ὀψὲ σαββάτων, κ. λ. Des. τοῦ Θεοῦ βυληθέντος διὰ πολλῶν τρόπων πιςώσασθαι τὸ ἄπιςον θαῦμα τῆς ἀναςάσεως, καὶ τὸ τῶν ἄλλων μὴ λεχθὲν ἕτερος ἱςόρησεν εὐαγγελιςὴς, πῶς ὐκ ἔςιν ἡ διήγησις καθαρὰ, καὶ ἐλευθέρα πάσης βλάβης; Edidit hoc Opusculum Montefalconius in Bibl. Coisliniana pag. 68. ex Cod. XXIII. qui similem prorsus Catenam videtur continere, eique titulum adiecit: *Severi Archiepiscopi Antiocheni concordantia Evangelistarum circa ea, quae in sepulcro Domini contigerunt. Item de sabbatis, & de varietate Exemplarium S. Marci Evangelistae.* Secundum in eadem verba est Eusebii Pamphili, cuius initium: Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρωῒ τῇ μιᾷ τοῦ σαββάτυ; Τὸ ὀψὲ σαββάτων μὴ τὴν ἑσπερινὴν ὥραν νομίσῃ τις τὴν μετὰ ἡλίυ δυσμὰς λέγεσθαι, κ. λ. Finis: ὗτω γῦν τῶν παρὰ τοῖς τέσσαρσιν εὐαγγελιςαῖς ἀναγεγραμμένων θεωρὸς ἐγένετο ἡ Μαγδαληνὴ, διὸ καὶ παρὰ τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη. Tertium item eiusdem Eusebii, de Angelis ad monumentum visis, inc. Πῶς παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία μετὰ τῆς ὁμωνύμυ ἑωρακέναι ἐκτὸς τοῦ μνήματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἴρηται, κ. λ. Des. ὕςερος ἁπάντων ὁ νεανίσκος, καὶ πρὸ τύτυ καὶ τῶν παρὰ τῷ Λυκᾷ οἱ δύο, οἱ εἴσω τοῦ μνήματος. Haec duo Eusebii fragmenta occurrunt etiam in Codice V. supra memorato, sed primum multo longius; ibi enim verbis τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη, adnectuntur alia, quae inc. Λίαν θαυμάζω, καὶ ἐκπλήττομαι τὴν ἄνοιαν τῶν ζητύντων, δι' ἣν αἰτίαν ὁ Χριςὸς πρὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀνέςη· εἰ μὲν γὰρ φασιν αὐτὸν μὴ δ' ὅλως ἐγηγέρθαι, κ. λ. Des. ὕτως καὶ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναςὰς ᾗ ὑπέςχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνηθήσεται. Quae num ad ipsum Eusebium pertineant, quum nullibi editionem, quacum ista conferrem, reperire potuerim, adfirmare certe non ausim, In hunc ipsum Evangelii locum brevissimae aliae aliorum SS. Patrum expositiones adferuntur, Hesychii nimirum presbyteri Hierosolymitani, & Isidori Pelusiotae &c. Claudit Commentarios in hunc Evangelistam: Ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίυ ἐν ἐπιτομῇ. Ἐγράφη δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐκεῖνο εἰς τὸ πατριάρχειον ἐπὶ Σεργίυ τῦ πατριάρχου. *Interpretatio Evangelii secundum Matthaeum in epitome. Scriptum est autem Evangelium illud in Patriarchio, sive Patriarchalibus aedibus sub Sergio Patriarcha.* Quae quidem ipsius librarii nota habenda est, non enim alius heic intelligi potest, quam Sergius II. qui sub finem Seculi X. & initium XI. Constantinopolitanam sedem tenuit. Haec eadem nota legitur etiam in memorato Cod. XXIII. Bibl. Coislin. pag. 67. Inc. Χρὴ νοεῖν ὅτι τὴν μητέρα ὡς ἀπὸ τῦ Λευϊτικῦ ὗσαν ἄρρενος προσώπυ τίθησιν ἐν τάξει τέσσαρες καὶ δεκάτυ προσώπυ, κ. λ. Des. Περὶ τῆς αἱμοῤῥούσης. Αὕτη πλυσία ὗσα καὶ ἰαθεῖσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἠλέκτρινον ἀνέςησε ςήλην τῷ κυρίῳ, ἐνθεῖσα τῇ χειρὶ αὐτῦ καὶ δακτύλιον ἐκτυποῦντα καρκῖνον· μετὰ γὰρ τῆς αἱμοῤῥοίας, καὶ τοιοῦτον πάθος εἶχεν, ὡς ἐν ἱςορίαις φέρεται. Continet haec interpretatio, unius tantum paginae spatio comprehensa, traditiones, & explicationes quasdam vocum singularium in Evangeliis, ut κοδράντης, δηνάρια, φυλακτήρια, &c.

II. pag. 73. Sequuntur Commentarii in Evangelium Marci, quibus praeit Prologus hoc titulo adiecto: Βίκτορος πρεσβυτέρυ Ἀντιοχείας ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Victoris presbyteri Antiocheni interpretio in Evangelium secundum Marcum.* Inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν, ὐδενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένυ· ἐπεὶ μὴ δὲ μέχρι τήμερον ἀκήκοα, καὶ ταύτης πολυπραγμονήσας παρὰ τῶν σπυδὴν ποιυμένων τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συνάγειν πονήματα, συνεῖδον τὰ κατὰ μέρος, καὶ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα, κ. λ. Des. καὶ ταύτην αἰτίαν γενέσθαι τῆς τῦ λεγομένυ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου γραφῆς. Haec Victoris praefatio extat in

in Catena Graecorum Patrum in Evangelium Marci, collectore Poſſino S. I. Romae MDCLXXIII. p. 4. Initium Commentariorum: Μάρκος ὁ εὐαγγελιϛὴς ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τοῦ ἐξ ὕψȣς ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. Τὸ μὲν γὰρ, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἐζεκίȣ ἱϛορίαν ἀναγέγραπται· τὸ δὲ, ἰδȣ̀ ἐγὼ ἀποϛέλλω τὸν ἄγγελόν μȣ, ϗ τὰ ἑξῆς, ὑπὸ Μαλαχίȣ εἴρηται. Ἐπιτεμὼν ȣ̓͂ν ὁ εὐαγγελιϛὴς, ὡς ὑπὸ Ἡσαΐȣ εἰρημένας τὰς δύο χρήσεις παρέθηκεν· τὴν δὲ ὁμοίαν ἐπιτομὴν πεποίηται ϗ ἐπὶ τῷ, ἰδȣ̀ ἐγὼ ἀποϛέλλω τὸν ἄγγελόν μȣ, ϗ τὰ ἑξῆς, παρασιωπήσας τὸ προκείμενον, ἔμπροσθέν σȣ, ὡς Ὠριγένης ἐν ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν φησι, δύο προφητείας εἰρημένας ἐν διαφόροις τόποις ὑπὸ δύο προφητῶν εἰς ἓν συναγαγὼν πεποίηκε, καθὼς γέγραπται ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, ἰδȣ̀ ἐγὼ ἀποϛέλλω, ϗ τὰ ἑξῆς, κ. λ. Finis: ἄλλος δέ φησιν, ὅτι οὐ παρῆσαν τοῖς ἐν τῇ ἀναϛάσει γενομένοις οἱ εὐαγγελιϛαὶ, δῆλον ἐντεῦθεν, ὡς ἂν ἕκαϛος ἐν τοσȣ́τῳ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα συμβάντων ὑπήκȣσε τῶν γεγονότων ἁπλȣϛικώτερον τὴν ἔκθεσιν ἐποιήσατο, τῆς θείας τοῦτο χάριτος συγχωρȣ́σης, ὥστε φανῆναι τὸ ἀπερίεργον αὐτῶν τοῦ τῆς ἀναϛάσεως θαύματος, ϗ τῶν λοιπῶν δὲ δογμάτων συμφώνως ὑπὸ πάντων κηρυττομένων. Hos Commentarios, quum nullius auctoris nomine diſtincti ſint, ad unum Victorem pertinere arbitror, cuius nomen tantum, uti vidimus, initio fuerat appoſitum. Huic etiam adiudicat Montefalconius loc. cit. Cod. XX. p. 64. & Cod. XXIII. pag. 67. Clauduntur Epiſtola Dionyſii Archiepiſcopi Alexandrini, qui anno Chriſti CCLXV. obiit, cuius haec eſt inſcriptio: Διονύσιος Βασιλίδῃ τῷ ἁγιωτάτῳ μȣ υἱῷ, ϗ ἀδελφῷ, ϗ συλλειτȣργῷ, καὶ θεοπρεπεῖ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dionyſius Baſilidi ſanctiſſimo meo filio & fratri, & conſacerdoti & Deo digno in Domino ſalutem.* Inc. Ἔϛειλάς μοι, πιϛότατε, ϗ λογιώτατε υἱέ μου, πυνθανόμενος καθ᾽ ἣν ὥραν ἀπονηϛίζεσθαι δεῖ τῇ τοῦ πάσχα περιλύσει. Τινὰς μὲν γὰρ τῶν ἀδελφῶν λέγειν φησὶν, ὅτι χρὴ τȣ̂το ποιεῖν πρὸς τὴν ἀλεκτοροφωνίαν, κ. λ. Deſ. ȣ̓κ οἶμαι τὴν ἴσην ἄθλησιν αὐτȣ̀ς πεποιῆσθαι τοῖς τὰς πλείονας ἡμέρας προησκηκόσι. Ταῦτα μὲν ȣ̓͂ν, ὡς φρονῶ, καὶ συμβȣλεύω, περὶ τȣ́των ἔγραψα. Haec Epiſtola exſtat Graece & Latine in Theodori Balſamonis Syntagmate Canonum Pariſ. A. MDCXX. in fol. cui accedit eiuſdem Balſamonis ἑρμηνεία, ſive expoſitio Graeca, pag. 879. ſeqq. Edita quoque fuit a Beveregio in Synodico, Tom. II. P. I. p. 1.

III. pag. 117. Commentariorum in Lucam initium fit a Chryſoſtomo, cuius primum haec veluti prooemii loco adferuntur: Εὐαγγέλιον καλοῖτ᾽ ἂν ȣ̓κ ἐπειδὴ βέβαια, καὶ ἀκίνητα μόνον ἐϛὶν ἀγαθὰ, ϗ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἡμετέραν, ἀλλ᾽ ὅτι ϗ μετ᾽ εὐκολίας ἁπάσης ἡμῖν ἐδόθη. Οὐδὲ γὰρ πονήσαντες, καὶ ἱδρώσαντες, ἀλλ᾽ ἀγαπηθέντες παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον, ἐλάβομεν ἅπερ ἐλάβομεν, κ. λ. Sequitur deinde Titus Boſtrenſis Epiſcopus, & Origenes, quibus haec adſcribuntur: Τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τȣ̂, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἦλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς, χρὴ νοεῖν. Ματθαῖος γὰρ ȣ̓κ ἐπεχείρησεν, ἀλλ᾽ ἔγραψεν ἀπὸ ἁγίȣ πνεύματος· ὁμοίως ϗ Μάρκος, ϗ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ καὶ Λȣκᾶς· τὸ μέντοι ἐπιγεγραμμένον κατ᾽ Αἰγυπτίȣς εὐαγγέλιον, ϛ τὸ ἐπιγεγραμμένον τῶν δώδεκα εὐαγγέλιον οἱ συγγράψαντες ἐπεχείρησαν· πολλὰ δὲ ϛ ἕτερα φέρονται, ἀλλὰ τὰ τέσσαρα μόνα ἡ τȣ̂ Χριϛȣ̂ ἐκκλησία προσδέχεται. πεπληροφορημένων δὲ λέγει, ὡς ȣ̓χ ἁπλῶς τῷ λόγῳ παραδιδομένων, ȣ̓δὲ ψιλῇ τῇ πίϛει παρειλημμένων, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐν πληροφορίᾳ γέγονεν αὐτοῖς παρηκολουθηκὼς τοῖς ἔργοις, αὐτόπτας δὲ ϛ ὑπηρέτας καλεῖ τȣ̀ς ἁγίȣς ἀποϛόλȣς. Adlatis deinde aliis auctoris anepigraphi ſcholiis iterum redit Ioannes Chryſoſtomus, cuius expoſitionis in ea Capitis I. verba, μὴ φοβȣ̂ Ζαχαρία, κ. λ. hoc eſt initium: Ποία δὲ αὕτη ἀκολȣθία, ὅτι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ παρακαλȣ̂ντο; τȣ̂ Ζαχαρίȣ, ϗ ὑπὲρ ἁμαρτημάτων δεομένȣ, καὶ συγγνώμην αἰτȣ̂ντος τοῖς συνδȣ́λοις, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγγελον, μὴ φοβȣ̂, εἰσηκȣ́σθη γὰρ ἡ δέησίς σȣ, ϗ τȣ̂ ἀκȣσθῆναι ἀπόδειξιν ποιεῖται, τὸ τεχθήσεσθαι αὐτῷ παῖδα τὸν Ἰωάννην, καὶ μάλα εἰκότως, κ. λ. Commentariorum in hunc tertium Evangeliſtam haec ſunt extrema: Ἥξει δὲ, ἥξει κατὰ καιρȣ̀ς ἐν τῇ δόξῃ τȣ̂ πατρὸς, μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ϗ παραλήψεται ἡμᾶς μεθ᾽ ἑαυτοῦ. Δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπίσαντα δι᾽ ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἑκουσίως παθόντα σαρκὶ, ϗ ἀναϛάντα ἐκ νεκρῶν, ϗ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, ϗ μετὰ τοῦτο ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, ϛ νεκρȣ̀ς, ϗ ἀποδοῦναι ἑκάϛῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· δι᾽ ȣ̓͂ καὶ μεθ᾽ ȣ̓͂ τῷ Θεῷ, κ. λ. Concordant cum Cod. V. modo illud excipias, praeter Chryſoſtomi expoſitiones, quae ibi vel unicae, vel paucis aliorum interpretum ſcholiis intermixtae adferebantur, in hoc plurima alia SS. Patrum exhiberi fragmenta. In fine ſubditur: ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Λȣκᾶν ἁγίȣ εὐαγγελίȣ, ὁμοῦ κεφάλαια σν´. *Completa eſt interpretatio ſancti Evangelii ſecundum Lucam, ſimul ſunt Capita CCL.* nempe expoſitionum, quarum unicuique Graecus numerus adiectus eſt, Evangelico textui reſpondens.

IV. pag. 187. Commentariis item in Ioannem praecedit Prologus, & quidem Ioannis Chryſoſtomi; titulus enim adſcriptus ita habet: Τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννȣ τοῦ Χρυσοϛόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Sancti Ioannis Chryſoſtomi interpretatio in Evangelium ſecundum Ioannem.* Inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, ϛ τὰ αὐτοῦ ἐρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν ϗ γένος αὐτοῦ, ϗ πατρίδα εἰπεῖν, ϗ ἀνατροφήν. Ἐπειδὴ δὲ ȣ̓χ ȣ̔͂τος, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς δι᾽ αὐτοῦ φθέγγεται, περιττόν ἐϛι ταῦτα ἀναζητεῖν, κ. λ. Deſ. ὃς τοῦτο ἀκȣ́σας εὐθέως ἐπὶ τὴν τοῦ παρόντος ἔδραμε συγγραφὴν, ἀνατρέπων τὴν τῶν ψευδοδιδασκάλων ψευδοδοξίαν. Tum ab eodem Ioanne incipiunt Commentarii, cuius eſt Quaeſtio: Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων

εὐαγ-

εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ μετὰ ταῦτα ἠνίξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν, εὐθέως περὶ τῆς ἀϊδίου γεννήσεως ἡμῖν διαλέγεται; Hanc excipit responsio: Ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ τὸ πλεῖον ἐν τοῖς κατὰ σάρκα διατρίψαντες λόγοις, δέος ἦν πολλοὺς χαμαιπετεῖς ὄντας μηδὲν ὑψηλότερον τῶν ἀνθρώποις προσόντων ἐννοῆσαι περὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Sequuntur Cyrillus, Ammonius, Origenes, &c. Chrysostomi item sunt extrema Commentariorum in hunc Evangelistam, nimirum: Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον φθέγγεσθαι, οὕτω τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, μᾶλλον δὲ πολλῷ ῥᾷον ποιεῖν ἅπαν εἰργάζετο· ἤρκει γὰρ θελῆσαι μόνον, καὶ πάντα εἵπετο. Προσέχωμεν τοίνυν ἀκριβῶς τοῖς εἰρημένοις, καὶ μὴ διαλείπωμεν ἀναπτύσσοντες αὐτὰ, καὶ διερευνώμενοι. Ἀπὸ γὰρ τῆς συνεχοῦς ἐντεύξεως τὸν βίον ἑαυτῶν ἐκκαθάραι δυνησόμεθα, ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ita desinit etiam Commentarius in Ioannem in Codice V. memorato, cum hoc tamen discrimine, quod ibi haec ultima Pelusiotae adscribuntur; verbis enim, Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν, κ. λ. a littera maiori incipientibus, titulus apponitur, Τοῦ Πηλουσιώτου ἐπιστολὴ φϙθ'. quae tamen Chrysostomi esse revera comperimus, habenturque in fine eius Commentariorum in hunc Evangelistam.

Scholiorum igitur auctores memorantur Ammonius presbyter, Anastasius, ἀνεπίγραφος, Apollinarius, Basilius, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Epiphanius Cypri, Eusebius Caesareensis, Eusebius Pamphyli, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius presbyter Hierosolymitanus, Ioannes Chrysostomus, Iosippus, Irenaeus Lugdunensis, Isidorus Pelusiota, Maximus, Origenes, Severus Antiochenus, cuius hi libri passim numerantur, ἐν ὑπακοῇ, ἐξ ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Καισαρίαν, ἐκ τῆς πρὸς Ἀναστασίαν ὑπάτησσαν ἐπιστολῆς, ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν συντάγματος, ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον ἐπιστολῆς, ἐκ τῆς πρὸς Μάγναν ἐπιστολῆς, & Ἀπολογητικὸς, Theodorus Heracleae, Theodorus Mopsuestenus, Titus Bostrensis, & Victor presbyter Antiochenus. Non absimilis Catena videtur ea, quae recensetur in Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis Cod. XXVII. pag. 23. quamvis in nostra plures, quam in illa Patres adferantur.

Evangeliis singulis numerus Eusebianarum Sectionum margini est appositus, Matthaei nimirum CCCLVII. Marci CCXLI. Lucae CCCXLII. (quamvis in ultima numerorum nota σμβ, amanuensis errore, σ exciderit pro τ) Ioannis denique CCXXXII. Stichometriam etiam, praeter Matthaeum, reliqui habent in fine adnotatam. Marcus numerat versus MDC. Lucas MMDCCC. Ioannes MMCCC. cuius etiam scribentis imago exstat ante Evangelium depicta. Nullus Capitum index Evangeliis praecurrit, ea tamen suo loco in margine adscribuntur, & cum aliis Codicum superiorum concordant. Ioannis tantum tria ultima comparent, reliquis vetustate iam deletis; quemadmodum etiam scholiorum in hunc postremum Evangelistam ea pars, quae superiori margini proxima est, in nonnullis paginis partim aevi diuturnitate, partim possessorum incuria ita iam evanuit, ut omnem legentium conatum eludat. In ultima tandem pagina, alia SS. Patrum. scholia ab eadem manu fuerunt adiecta, quorum tamen ob litteras prorsus evanidas, neque initium, neque finem licet expiscari. Ex Patribus nominantur Cyrillus, Theodorus Mopsuestenus, Polycrates διάδοχος ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης, Isidorus, & Abucara Theodorus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. haud paucis in locis a manu Seculi XV. correctus, cuius praeterea sex foliis heinc einde sublatis, totidem membranaceae paginae suffectae fuerunt, consilio fortasse ea, quae perierant supplendi. Constat foliis scriptis 263.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Evangelium secundum Matthaeum* cum expositione variorum; nempe est Catena Patrum in IV. Evangelia, omnino illi simillima, de qua diximus in recensione Codicis XVIII. huius Plutei pag. 130. ut ex initio, & fine Commentariorum in singula Evangelia, quem heic protulimus, videre est. Incipit igitur: Βίβλος τῆς γενέσεώς ἐστι τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, κ. λ. Des. ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς οὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπε τοῦτο. Capita, seu sectiones iuxta Eusebii Harmoniam Evangelicam sunt CCCLV. eaeque numeris marginalibus ad singulos Evangelistas adiectis indicantur. Capita vero rerum contentarum, quorum tamen nullus Index praecedit, sunt LXVIII. Primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. COD. XXXIV.

II. p. 77. Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum*. Catena inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα. Des. καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάστασιν, μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ. Capita pro Harmonia Evangelica sunt CCXXXIII. Capita vero rerum, quorum praecedit Index rubris characteribus descriptus, sunt XLVIII. Primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-

κυρίυ. Praecurrunt item Evangelio, minio exarata, primum *Eusebii Hypothesis*, eadem, quae est in memorato Codice XVIII. huius Plutei; tum duo Epigrammata in laudem huius Evangelistae. Primum, Ὅσα περὶ Χριστοῦ, κ. λ. vide supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. N. II. Alterum ita habet:

Πέτρῳ μυηθεὶς τοῖς ἀπορρήτοις λόγοις
Τὴν τοῦ Θεοῦ κένωσιν εἰς βροτῶν φύσιν,
Ἐν ᾗ τὸ διπλοῦν ὢν θεάνθρωπος φέρει,
Ταύτην καθεξῆς συντίθησι πανσόφως
Ὁ δευτερεύων Μάρκος ἐν θεογράφοις.
Petri institutus sublimibus praeceptis
De Dei conversione in mortalium naturam,
In qua duplum, is, qui simul Deus, & homo est.
Eamdem mox declarat sapientissime
Secundus Marcus in divinis litteris.

III. p. 127. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Incipit Catena: Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα ἄνθρωπον ὄντα Θεοῦ διδασκαλίαν, κ. λ. Des. καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Numerus Eusebii sectionum est CCCXLII. Rerum vero Capita, praemisso Indici respondentia, sunt LXXXIII Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Legitur heic historia sudoris sanguinei, & angelicae apparitionis Cap. XXII. v. 43. 44. Praecedunt Evangelio Eusebii Hypothesis item, ut in dicto Codice XVIII. Epigramma, & Heroelegia rubricatis litteris exarata:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν.
Τρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μειζόνως
Τοῦ μέχρις ἡμῶν μετριωθέντος λόγου
Τὴν παιδικὴν αὔξησιν, εἶτα καὶ μέσην,
Καὶ τὴν τελείαν τῆς θεώσεως χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχεν τεχνικὸν παιδοτρίβην.
Epigramma in Sanctum Lucam.
Tertius autem Lucas eloquitur grandius
Contracti in nostram mensuram Verbi,
Puerile augmentum, & deinde mediam,
& perfectam Deificationis gratiam: (rem.
Paullum enim habuit artificiosum praecepto-
Ἡρωελεγεῖα.

Λουκᾶς ἠπιόθυμος, κ. λ· Vide reliqua superius in Cod. XIII. pag. 123. N. III.

IV. p. 205. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Ioannem*. Incipit Catena: Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν ἤτοι κώμης εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Des. διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν. Numerus Eusebianarum sectionum est CCXXXII. Capita rerum in margine tantum descripta sunt XVIII. Primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Praecedit etiam huic, ut in memorato Cod. XVIII. Eusebii Hypothesis. Deest historia adulterae in sectione LXXXVI. ita ut desideretur ultimus versus Capitis VII. & toti undecim Cap. VIII.

V. pag. 264. Eadem manu haec leguntur: Πολλαί εἰσιν αἰτίαι τοῦ ταπεινὰ φθέγγεσθαι περὶ ἑαυτοῦ τὸν Χριστόν· τὸ μὴ ἀγέννητον αὐτὸν νομισθῆναι· τὸ μὴ ἀντίθεον τὸ σάρκα περιβεβλῆσθαι· τὸ ἀσθενὲς τῶν ἀκουόντων· τὸ διδάσκειν τοὺς ἀνθρώπους μετριάζειν, καὶ μηδὲν περὶ ἑαυτῶν λέγειν μέγα. Τοῦ δὲ ὑψηλὰ φθέγγεσθαι, μίαν ἂν εὕροι τις αἰτίαν, τὸ μέγεθος τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως. *Multae caussae sunt, cur humilia de se ipso Christus sonet: ne ingenitus ipse putaretur, nec tamquam Deus carne circumamiciri: audientium imbecillitas: ut homines moderatos esse doceret, & nihil de se ipsis magnum dicere: alta autem loquendi, unam tantum inveniat quis caussam, divinae ipsius naturae magnitudinem.*

VI. p. 265. In fine sequitur, quod in quibusdam Evangelistariis in principio apponitur, Ἐκλογάδιν (sic) τῶν δ' Εὐαγγελιστῶν διά τε τῆς ἀρχῆς, καὶ τοῦ τέλους τὴν περικοπὴν ἑκάστου Εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεύον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἁγίου πάσχα, τελειοῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ. Ordo autem ipsorum sequens est: Evangelia primum Ioannis, exceptis tribus diebus, per septem hebdomadas a Paschate ad Pentecosten; deinde a feria secunda post Pentecosten, usque ad Dominicam nonam, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica nona ad decimam septimam Evangelia secundum Marcum in reliquis hebdomadae diebus, sabbatis, & Dominicis, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica prima novi anni, τοῦ νέου ἔτους, usque ad Dominicam τῆς τυροφαγίας, Evangelia secundum Lucam. Deinde Evangelia heinc einde excerpta a pervigiliis primae hebdomadis ieiuniorum usque ad Dominicam τῶν βαΐων, seu Palmarum, Evangelia magnae hebdomadis, Evangelia τῶν ἁγίων παθῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Εὐαγγέλια ἀναστάσιμα ἑωθινά, Ἀναγνώσματα εἰς διαφόρους ἡμέρας, εἰς ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, εἰς ἀσωμάτους, εἰς προφήτας, εἰς ἀποστόλους, εἰς ἱερομάρτυρας, εἰς μάρτυρας, κ. λ. His omnibus succedit, nimirum p. 271. b. rubris litteris, Συναξάριν (sic) σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς Αὐγούστου ὅλου. *Synaxarium cum Deo incipiens a mense Septembri usque ad totum mensem Augusti*. Nos vero quum bina iam integra Menologia protulerimus, ex Cod. XVIII. p. 130. & ex Cod. XXVII. pag. 154. huius tantummodo eos dies in fine Plutei adferemus, qui vel in ipsis reticentur, vel in hoc alterius Sancti nomen praeseferunt, adiectis etiam nonnullis, quae ex Codd. XIV. & XXIV. Menologiis item ab aliis diversa decerpsimus.

VII. pag. 277. Tandem diversa manu, & atramento legitur subscriptio quaedam multis in locis abrasa, cuius ea tantum vix eruere potuimus, quae sequuntur: Ἀνετέθη ἐν . . . . . . τὸ παρὸν τετραευάγγελον . . . . τῷ μηνὶ Μαΐῳ, τῇ η' ἰνδ. ἔτους . . . . χάριν μνήμης τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, ὧν καὶ τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα. Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Νικήτα, καὶ ματρόνης αχ. . . . . ἀλεξίυ . . . . . καὶ ἀνάπαυσον αὐτούς. *Dicatus est . . . . . praesens quatuor Evangeliorum liber*

ber . . . . mense Maio, indictione VIII. anni . . . . . in memoriam eius cognatorum, quorum & nomina sunt haec. Memento Domine animae servi tui Nicetae & matronae . . . . . . Alexii , ... & dona eis requiem.

Deinde manu adhuc recentiori legitur; *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cystercienfis*, quod situm est in agro Florentino septimo circiter ab urbe lapide.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius picturae quaedam antiquissimae, quae Evangeliorum Matthaei, & Marci titulis ornamento erant, ab impia manu resciflae, una cum ipso Evangelico contextu in aversa pagina descripto miserrime exciderunt. Constat foliis 277.

Excerpta ex quorumdam huius Plutei Codicum Menologiis, in quibus, quum diversa aetate conscripta sint, aliquod a superius editis discrimen apparet.

Ex Menologio Cod. XXXIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, κ. λ.

Τῇ αὐτῇ τῦ ἁγίυ Σαβίνυ.

Μὴν Νοέμβριος.

ζ.' Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων τῶν ἐν Μελιτηνῇ.

ια'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μηνᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Ι'αννουάριος.

κβ'. Τῦ ἁγίυ Τιμοθέυ, ȣ Α'ναςασίυ.

Μὴν Φεβρυάριος.

ιβ'. Τῦ ἁγίυ Μελετίυ, ϗ Πλυτ. (f. Πλυτάρχυ)

κα'. Τῦ ὁσίυ Τιμοθέυ, ϗ Εὐςαθίυ.

Μὴν Μάρτιος.

η'. Τῦ ὁσίυ Θεοφυλάκτυ Νικομηδείας.

Μὴν Α'πρίλλιος.

β'. Τῶν ἁγίων Α'μφία, ϗ Ε'δεσίας.

δ'. Τῶν ἁγίων Θεοδύλυ, ȣ Α'γαθόποδος.

ζ'. Τῦ ἁγίυ Ρ'υφίνυ διακόνυ.

η'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Η'ρωδίωνος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Μάϊος.

β'. Τῦ ἁγίυ Α'θανασίυ, ϗ Κυρίλλυ.

θ'. Τῦ προφήτυ Η'σαΐυ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Χριςοφόρυ, ϗ τῦ ὁσίυ Α'ρσενίου ἀκολουθία μία.

ιδ'. Τῦ ἁγίυ κιδ. (f. ισιδ. nempe Ι'σιδώρυ,) ϗ Παχωμίυ.

Μὴν Ι'ύνιος.

γ'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Λυκιλιανῦ.

ιδ'. Τῦ ἁγίυ προφήτυ Ε'λισσαίυ, ϗ Μεθοδίυ πατριάρχυ.

ιθ'. Τοῦ ἁγίυ Ζωσίμυ, ϗ ἀποςόλυ Τροφίμυ.

Μὴν Ι'ύλιος.

κα'. Τῦ ἁγίυ Συμεὼν τῦ διὰ Χριςὸν σαλῦ.

κς'. Τῦ ὁσίυ Ι'ωάννυ τῦ Παλαιολαυρίτυ.

Μὴν Αὔγυςος.

κα'. Τῦ ἁγίυ Λυκίυ, ϗ Βάσσης.

κς'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Α'δριανοῦ, καὶ Ναταλίας.

κη'. Τῦ ὁσίυ Μωϋσῆ τοῦ Αἰθίοπος.

Ex Menologio Cod. XIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

ς'. Τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Νοέμβριος.

δ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς Ι'ωαννικίυ.

κβ'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Φιλήμονος.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Α'γαθαγγέλυ,

Δεκέμβριος.

ι'. Τῦ ἁγίυ μάρτυρος Μηνᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ι'αννυάριος.

δ'. Τῶν ἁγίων ο' ἀποςόλων.

λ'. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, Βασιλείυ, Γρηγορίυ, καὶ Χρυσοςόμυ.

Φεβρυάριος.

ς'. Τῦ ἁγίυ Βυκόλυ.

ιη'. Τῦ ἁγίυ μεγάλυ Θεοδώρυ τῦ Τύρωνος.

Μάρτιος.

κς'. Τῦ ἀρχαγγέλυ Γαβριήλ.

Μάϊος.

κε'. Η' τρίτη εὕρεσις τῆς κεφαλῆς τῦ Προδρόμυ.

Ι'ύνιος.

ιθ'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ι'ύδα.

Ι'ύλιος.

λα'. Τῦ ἁγίυ Εὐδοκίμυ.

Αὔγυςος.

κ'. Τῦ ἁγίυ προφήτυ Σαμυήλ.

Ex Menologio Cod. XXIV.

Μὴν Νοέμβριος.

δ'. Ι'ωαννικίυ.

Μὴν Δεκέμβριος.

ι'. Μάρτυρος Μηνᾶ.

Μὴν Ι'αννυάριος.

δ'. Α'ποςόλων ἑβδομήκοντα.

ιδ'. Πατέρων τῶν ἐν Σινᾷ.

Μὴν Μάρτιος.

κς'. Η' σύναξις τῦ ἀρχαγγέλυ.

Μὴν Μάϊος.

ιε'. Α'χιλλίυ.

κε'. Η' τρίτη εὕρεσις κεφαλῆς τῦ Προδρόμυ,

Μὴν Ι'ύνιος.

ιθ'. Α'ποςόλυ Ι'ύδα.

Μὴν Αὔγυςος.

ις'. Τῦ ἁγίυ μανδηλίυ.

Specimen Picturarum Cod. XXIII. Plut. VI. ex paginis 63. b. et 162. b.

BI-

PLVT. VI — *Specimen Catenae in Psalmos Cod. III. Sec. X.* — Tab. III. pag. 164.

ἀβ ἀλληλούϊα

I. μακαριότης μὲν ... ἀλλ' ... ταύτῃ ... ἁρμόζουσιν, εἰκότως ... μακάριος ... ὡς ... τότε

Textus eiusdem Cod. III.

II. + βίβλος ψαλμῶν ψαλμὸς πρῶτος +
Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη
ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· καὶ ἐν ὁδῷ
ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη· καὶ ἐπὶ καθέ
δρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν

Textus Cod. XVIII. Sec. X.

III.

Βίβλος γενέσεως ἰῦ χῦ υἱοῦ δαυίδ.
υἱοῦ ἀβραάμ. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν
ἰσαάκ. ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰα
κώβ. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν

IV. *Expositio in IV. Evang. eiusdem Cod. XVIII.*

Βίβλος γενέσεως ἐστί. τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δαδ κατὰ σάρκα. διὸ καὶ ἐπὶ πάντων τὸ ἐγέννησε λέγεται. ἐπὶ δὲ χῦ γενέσεως, οὐχ ...

Exposition in Evang. Cod. V. Sec. XI.

V. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων
εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκο
νομίας ἀρξαμένων. τοῦτο
μόνον ... μετὰ ταῦτα ...
... σάρξ ἐγένετο.
... παραδέξα
μεν. τὴν ... τὸν τόπον.

VI. *Evangeliarium Cod. XXXI. Sec. IX.*

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟ
ΓΟΣ+ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ
ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΝ.
ΚΑΙ ΘΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ+
ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΝ+ΠΑΝ
ΤΑ ΔΙ ΑΥΤΟΥ ΕΓΕ
ΝΕΤΟ+ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

Gregor. Nyssenus Cod. XVII. Sec. XI.

VII. τοῦ ἐν ἁγίοις πρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης ἐπιστολὴ πρὸς πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
Μόλις ἐπιτυχὼν ὀλίγης σχολῆς ... τοῦ σώματος θεραπείᾳ ... καὶ ... λόγους ...

Aliud Evangeliarium Cod. XXI. Sec. IX.

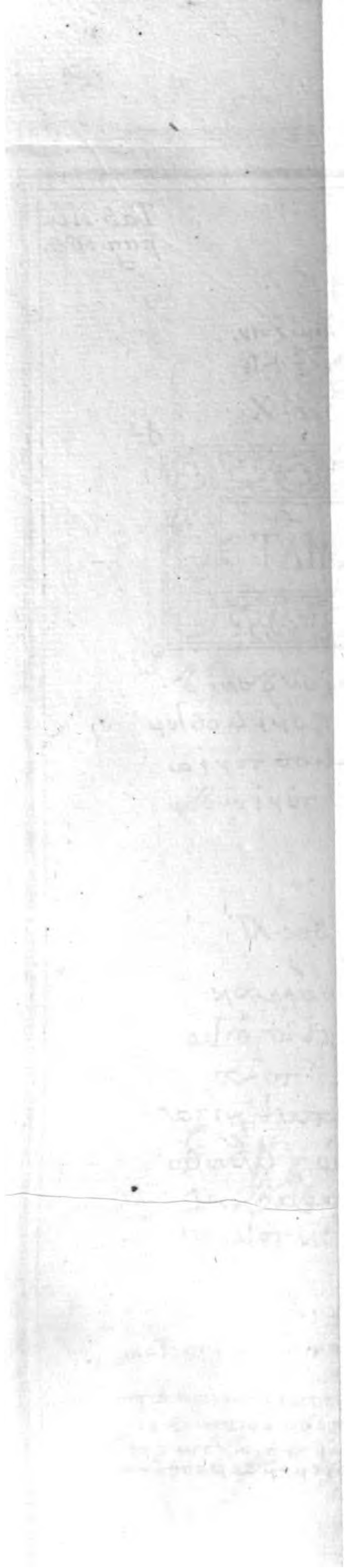
VIII. ΕΙΠΕΝ Ο ΚΣ+ΤΩ
ΑΙΤΟΥΝΤΙ ΣΕ
ΔΙΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΘΕΛΟΝΤΑ ΑΠΟ ΣΟΥ
ΔΑΝΕΙΣΑΣΘΑΙ ΜΗ
ΑΠΟΣΤΡΑΦΗΣ+

IV. Evangelia Cod. XXIII. Sec. XI.

IX.

Βίβλος γενέσεως ἰῦ χῦ υἱοῦ δαδ. υἱοῦ ἀβραάμ·
ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ. ἰσαὰκ δὲ ἐγέν
νησε τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. ἰούδας δὲ ἐγέννησε,
τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ. φαρὲς δὲ ἐγέννησε

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS VII.
CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXV.

CODEX I.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ.

GREGORII EPISCOPI NYSSAE INTERPRETATIO INSCRIPTIONIS PSALMORVM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Nysseni, Iustiniani Imperatoris, Anastasii Sinaitae, Basilii Seleuciensis, & Asterii Episcopi Amaseae Opera varia. Accedit Anonymi Disputatio adversus Iudaeos; quorum omnium Catalogum Latine, recens quaedam manus in prima pagina adscripsit.

COD. I. I. pag. 1. Οὗ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἐπισκόπου Νύσσης ἑρμηνεία ἐπίτομος εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ψαλμῶν. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni interpretatio brevis in inscriptionem Psalmorum*. Inc. Ἐδεξάμην σȣ τὸ ἐπίταγμα μετὰ προθυμίας πάσης, ὦ ἄνθρωπε τȣ̃ Θεȣ̃, κ. λ. quod est initium Prooemii ad amicum quemdam, quod in Codice ita cum ipso Opere coniungitur, ut inter ultima Prooemii verba, ἐντεῦθεν τῆς θεωρίας, & prima Tractatus, Τέλος τȣ̃ κατ᾽ ἀρετὴν βίȣ, κ. λ. ne virgula quidem intercedat. Des. ᾄσομαι, λέγει, τῇ δυνάμει σȣ, καὶ ἀγαλλιάσομαι τῷ πρωῒ τὸ ἔλεός σȣ. Exstat in eius Operum edit. Paris. Anni MDCXXXVIII. Tom. I. a pag. 257. ad p. 367. in duas partes distributa. In Codice vero nulla non modo Tractatus, sed ne Capitum quidem partitio apparet.

II. pag. 71. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου, ὁ λεγόμενος λόγος τὰ Μακρίνια. *Eiusdem de Hominis Anima dialogus, qui Macrinia inscribitur*. Inc. Ἐπειδὴ τȣ̃ ἀνθρωπίνȣ βίȣ πρὸς τὸν Θεὸν μετέϛη ὁ πολὺς ἐν ἁγίοις Βασίλειος, κ. λ. Des. ϗ τῇ εἰκόνι αὐτȣ̃ ἥ τίς ἐϛιν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. In cit. edit. Tom. III. a pag. 181. ad pag. 260. ubi inscribitur: Περὶ ψυχῆς, ϗ ἀναϛάσεως. *De anima, & resurrectione*.

III. pag. 111. Διάλεξις κατὰ Ἰȣδαίων. *Disputatio adversus Iudaeos*. Inc. Ἐπιτηρήσωμεν, ἀδελφοὶ, τὰς Μωσαϊκὰς βίβλȣς, ϗ δείξωμεν ἐν αὐταῖς τῷ Ἰȣδαίῳ σαφῶς χρησμοδοτȣ̃ντα μὲν πάλαι τοῖς ἱεροῖς, ϗ θείοις ἀνδράσιν τὸν κύριον ἡμῶν, ϗ σωτῆρα Χριϛὸν, θεολογȣ́μενον δὲ, καὶ προαγορευόμενον δηλαδὴ καὶ Θεόν. Καὶ νȣ̃ν ἐν τῇ Γενέσει τῶν ὑπὸ τȣ̃ μεγάλȣ Μωσέως ἱϛορηθέντων, ὁ θεσπέσιος Ἰακὼβ ταῖς ἀμφοτέραις αὐτȣ̃ γυναιξὶν Λίᾳ, ϗ Ῥαχὴλ ὧδέ φησιν· [1] καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος τȣ̃ Θεȣ̃ καθ᾽ ὕπνον· Ἰακώβ. Ἐγὼ δὲ εἶπα· τί ἐϛιν; Καὶ εἶπεν· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σȣ, ϗ ἴδε τȣ̀ς τράγους, ϗ τȣ̀ς κριȣ̀ς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς αἶγας διαλεύκȣς, ϗ ποικίλȣς, ϗ σποδοειδεῖς ῥαντȣ̀ς, κ. λ. Des. ἵνα μὴ τῇ προσδιωρισμένῃ τȣ́των ἀπαριθμήσει ληπτὸν ὡρισμένως ἐγκαταϛήσῃ τοῖς πᾶσι τȣ̃ παρόντος κόσμȣ τὸ τέλος, ὅπερ ἔοικεν ἀλυσιτελὲς, καὶ ἀσύμφορον. Et haec protulisse speciminis loco sufficiat, ut perquirere per se quisque possit huius spissi, ac docti operis auctorem, & ad quem illorum pertineat, quorum contra Iudaeos scripta deperdita clariss. Fabricius recenset Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 96. ubi catalogum exhibet scriptorum, qui pro veritate Religionis Christianae calamum adripuerunt. Vide etiam eiusdem egregium opus, cui titulus „ *Delectus argumentorum, & syllabus scriptorum, qui adversus Atheos, veritatem religionis Christianae asseruerunt*. Hamburgi MDCCXXV. 4. Cap. II & III.

[1] Gen. Cap. XXXI. v. 11.

IV. pag. 269. Ἔδικτον τȣ̃ εὐσεβεϛάτȣ βασιλέως Ἰουϛινιανȣ̃ τὴν τῆς ὀρθῆς πίϛεως περιέχον ὁμο-

ὁμολογίαν, κ̀ ἀνασκευὴν τῶν μαχομένων αἱρέσεων τῇ καθολικῇ τῦ Θεῦ ἐκκλησίᾳ. *Edictum piissimi Imperatoris Iustiniani continens confessionem rectae Fidei, & eversionem haeresum pugnantium contra Catholicam Dei Ecclesiam.* Inc. Εἰδότες, ὡς ὐδὲν ὕτως θεραπεύει τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, ὡς τὸ ἓν, κ̀ τὸ αὐτὸ φρονεῖν, κ. λ. Des. κ̀ τῶν ὑπ' αὐτῦ ἀπατωμένων, ἣ ἀπαθησομένων τῷ μεγάλῳ Θεῷ, κ̀ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Graece & Latine legitur in Chronico Paschali, sive Alexandrino pag. 344. edit. Cangii, cum veteri versione, quam solam ediderat Crabbius, Surius, & Nicolinus. Dedit etiam, servato veteri Interprete, G. L. Leunclavius in Iure Graeco-Romano p. 521. In hac Confessione Iustinianus p. 293. adfert loca Cyrilli Alexandrini ex Epistola I. & II. ad Successum, ex Cap. XIII. Scholiorum, ex Commentariis in Leviticum, Gregorii Theologi ex Lib. I. de Filio ad Cledonium, & ex Lib. II. de Filio: tum Basilii ex IV. contra Eunomium, & Gregorii Nysseni ex IV. contra eumdem scripto. Laudat etiam Athanasii Librum, quo Dionysium Alexandrinum alienum fuisse ab Arii sententia ostendit: atque inter Historiae Ecclesiasticae scriptores cum Sozomeno, Socrate, & Theodoreto Hesychium reponit, ubi praeterea memorat, quae Augustinus ad Bonifacium de haereticis etiam post mortem anathemati subiiciendis memoriae tradidit.

V. pag. 286. *b.* Ἴσον ἐπιςολῆς ἀντιγραφείσης παρὰ τῦ εὐσεβεςάτυ, κ̀ χριςιανικωτάτυ βασιλέως Ἰυςινιανῦ πρός τινας γράψαντας, κ̀ ἐκδικήσαντας Θεόδωρον τὸν δυσσεβῆ, καὶ τὰ αὐτῦ πονηρὰ δόγματα, κ̀ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιςολὴν, κ̀ τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτυ τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίςεως γεγραμμένα. *Exemplar Epistolae a piissimo, atque Christianissimo Imperatore Iustiniano perscriptae adversus nonnullos, impium Theodorum, atque iniqua eius dogmata, & Epistolam Ibae dictam, nec non Theodoriti libros contra Catholicam fidem, scriptis propugnantes.* Quae quidem Epistola, quum omnibus adhuc ignota, latuerit, plurimumque rei Ecclesiasticae promovendae conferat, nunc addita Latina versione, quam eleganter confecit clariss. Dominicanae Familiae Monachus Io. Dominicus Stratico, in lucem prodit,

Γράμματα ὑμῶν ἐδεξάμεθα, ἅπερ ἀναγνῶντες ἐθαυμάσαμεν ὑμᾶς μὴ ἐννοήσαντας τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν λέγοντος „ μάθετε ἀπ' ἐμῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ „ ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ὑπερηφανείας ἀρθέντας, ὡς πάντας τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐξουδενῶσαι, καὶ μόνυς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ πάντων δικαιῶσαι, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ Φαρισαῖος, ὃς οὐδὲ τὸν τελώνην κατακρίνας ἐδικαιώθη· καὶ ἐνόσω ἠλπίζομεν ὑμᾶς ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι φρονεῖν, ηὕρομεν παρελπίδας ἐκεῖνα ὑμᾶς ἐκδικοῦντας τὰ καὶ τῷ Θεῷ, καὶ τῇ ὀρθῇ πίςει ἐναντιούμενα, καὶ ὅμως τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικοῦντες, ἴσους ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ἀποςόλοις ὑπελάβετε λέγοντες, μὴ ὀφείλειν τινὰ ὡς ἀγροίκυς ὑμᾶς ὀνειδίζειν· ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς ἀγροίκοις προσέταξεν κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ ἡμεῖς μὲν εἰ καὶ ἀγροίκυς, ὡς λέγεται, ὑμᾶς ἐκαλέσαμεν, διατοῦτο ὕτως εἴπομεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦντες τὴν ἐκκλησιαςικὴν τάξιν τε, καὶ παράδοσιν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίςιν, τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικεῖται· τοὺς ἀποςόλους δὲ, οὓς ὑμεῖς ἀγροίκους καλεῖτε, ὁ Θεὸς ἐπελέξατο ἑαυτῷ, καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος, καὶ χάριτος, καὶ σοφίας ἐπλήρωσε, καὶ οὕτως αὐτὺς ἀπέςειλεν, ἵνα τὰ ἔθνη τὰ τὸν Θεὸν ἀγνοοῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ὁδηγήσωσιν· ὅθεν καὶ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ἀποςόλοις εἶπεν „ ὑμεῖς ἐςὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου „ φανεροὶ τοίνυν ἔςε, καθάπερ ὁ ἀπόςολος εἶπεν „ μὴ νοῦντες, μήτε ἃ λέγετε, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιῦσθε· „ ὅτι ἐτολμήσατε καὶ τοῖς ἀποςόλοις ἑαυτοὺς ἐξισῶσαι, καὶ τοὺς πατριάρχας καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐνυβρίσαι· τοσοῦτον δὲ τὴν ἐκκλησιαςικὴν κατάςασιν οὐκ ἐφυλάξατε, ὅτι τὸ ἐν μη-

Litteras vestras accepimus, quas quum legeremus, vehementer mirati sumus, vos minime ad eam Dominicam institutionem advertentes animum, qua dictum est „ Discite a me quia mitis sum, & humilis corde „ in id fastigii esse sublatos, ut nihili faciendos universos Ecclesiae Dei Antistites iudicetis, vos autem solum prae ceteris iustitiam consequutos esse arbitremini; eius propterea Pharisaei similes, qui iustificatus non est, quod publicanum condemnasset iniquitatis. Quumque vos haud ab ceteris sacerdotibus dissimilia sapienter sentire speraremus, inopinato invenimus, dogmata a vobis cum Deo rectaque fide eius pugnantia sustineri, simulque eiusmodi impietatem omni conatu defendentes, id vobis praesidio sumere, quod Apostolis pares vos esse iactetis, neque fas esse, ut a quopiam imperitiae, atque ruditatis reprehendamini, propterea quod Deus etiam ipse rudibus, atque agrestibus hominibus mandaverit Evangelii sui praedicationem. Ac nos quidem, quum agrestes vos nominaremus, ea usi sumus loquendi ratione; propterea quod Ecclesiasticas regulas, atque traditiones negligentes, ipsiusque orthodoxae Fidei imperiti, eam impietatem propugnaretis. Apostolos namque, quos vobis agrestes appellare libuit, sibi praelegit Deus, spirituque suo, atque sapientia replevit, eaque ratione praeparatos misit, ut gentibus, quae ignorant Deum, duces essent ad semitam veritatis. Itaque Apostolis ipsis unice dictum est „ Vos estis lux mundi „ lucidi ergo estote, quemadmodum ipsis iterum subiectum est a Domino „ Nolite cogitare, neque quid loquamini, neque qua de re laturi sitis testimonium. „ Ausi autem estis vosmetipsos Apostolis comparare, omnesque sacerdotes iniuria lacessere non estis veriti, atque adeo a vobis neglectae sunt

Ec-

ἀενὶ χρόνῳ γενόμενον ὑπὸ χριστιανῶν ἐτολμήσατε ποιῆσαι. Πάντων γὰρ τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν τὴν πρὸς ἀλλήλυς ἕνωσιν ἐχόντων, ὐδεὶς ἑαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχώρισεν, εἰ μὴ φανερῶς αἱρετικῇ μανίᾳ κατείχετο· ὅπερ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖν ἐσπουδάσατε· ἀλλ᾽ εἰ καὶ τῦτο γέγονεν παρ᾽ ὑμῶν, ὅμως ἡμεῖς ὐ παυόμεθα πᾶν, ὅ, τι οὖν πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑμετέραν καὶ ποιοῦντες, καὶ γράφοντες.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐγράψατε λέγοντες, διατοῦτο ἡμᾶς σπουδὴν ποιήσασθαι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια καταδικασθῆναι, τουτέστι Θεόδωρον μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν, καὶ τὰ Θεοδωρίτου συγγράμματα, ἵνα τὸ θέλημα πληρωθῇ τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς χωρισάντων, γινώσκετε, ὅτι ἡμεῖς οὐ δι᾽ ἐκείνυς ἐποιήσαμεν τῦτα, ἀλλὰ πρῶτον μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν προειρημένων κεφαλαίων, ἔπειτα δὲ, ὅτι τινὲς τὸ Νεστορίου ὄνομα σιωπᾶν προσποιούμενοι διὰ τῶν προειρημένων, αὐτὸν Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν αὐτοῦ εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρυν, τὴν ἀσέβειαν τῶν κεφαλαίων τούτων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσάπτοντες. Διατοῦτο ἡμεῖς, εἰ καὶ φανερὰ ἦν ἡ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων ἀσέβεια, ὅμως ἠρωτήσαμεν τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τί περὶ τούτων φρονῦσιν· οἵ τινες δεῖξαι βουλόμενοι, ὅτι τὴν τοιαύτην ἀσέβειαν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐδὲ ἔσχε ποτὲ, οὐδὲ ἔχει, κατεδίκασαν καὶ αὐτοὶ τὴν τοιαύτην δυσσέβειαν, ἐξαρχῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καταδεδικασμένην· οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κεχωρισμένοι, περὶ τύτων τῶν κεφαλαίων λόγον τινὰ ποιῦνται, εἰδότες ὅτι ταῦτα οὐδεὶς δύναται χριστιανοῦ προσηγορίαν ἔχων ἐκδικεῖν, ἀλλὰ τῷ ὅρῳ ἐναντιοῦνται τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, τῷ περὶ τῆς πίστεως προενεχθέντι πρὸς κατάκρισιν Νεστορίου, καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ τῆς αὐτῶν ἀπιστίας. Οἱ γὰρ τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐναντιούμενοι δόγμασιν, ἐπιθυμοῦσιν μᾶλλον τὰ μνημονευθέντα ἀσεβῆ κεφάλαια ἐκδικεῖν τὴν ἁγίαν τῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προφάσεως τοὺς ἁπλουστέρους ἀπατήσωσι, καὶ τὸν χριστιανὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας χωρίσωσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε δύο, εἰ δεῖ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην περιέχειν ἐπιστολὴν, ἓν μὲν, ὅτι ὀρθῶς, ὡς λέγεται, κατὰ Ἀπολιναρίου ἠγωνίσατο, ἕτερον δὲ, ὅτι κᾂν εἰ ἔδοξεν ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον διασύρειν, ὅμως τῦτον τὸν σπῖλον τῆς ὕβρεως ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς ἀνέτρεψε τέλει, καὶ διατοῦτο λέγεται, ὀφείλειν τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ὀρθόδοξον κρίνεσθαι, δῆλοι καθεστήκατε, ὅτι οὔτε τὸ ὕφος, οὔτε τὴν δύναμιν ἔγνωτε τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς· κατὰ Ἀπολιναρίυ γὰρ ὐδὲν περιέχει, ἀλλ᾽ αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον Ἀπολιναριστὴν καλεῖ· καὶ οὐδὲ ἐν τῷ τέλει ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπι-

Ecclesiasticas sanctiones, ut id moliri, per summam audaciam, institueritis, quod nulla umquam Christianae religionis aetate fieri a quopiam tentatum est. Beatissimis videlicet Patriarchis mutuam traditionem omni tempore inviolatam vicissim custodientibus, nemo umquam, nisi qui palam haeretica vesania captus esset, Ecclesiam schismate divisit, quod vos impraesentiarum, ut fieret, curavistis. Cui quidem malo quod patrare aggressi estis, ut ipsi medeamur, vehementi flagramus desiderio, qui nimirum opere, ac scriptis id unum contendimus, ut resipiscatis.

Iam vero quum in hanc sententiam scripseritis, a nobis diligenter curatum esse, ut tria haec Capitula, Theodorus scilicet cum scriptis suis, Epistola, quae Ibae dicitur, Theodoritique pariter scripta condemnarentur, hoc animo, ut voluntati nostrae fieret satis, quod incredibili cupiditate incenderemur, ut a Catholica separarentur Ecclesia: cognoscite, id minime a nobis eorum caussa factum fuisse, sed primo quidem, quod graviter commoti essemus eorum Capitulorum impietate, post autem, quia non defuerant, qui, suppresso Nestorii nomine, Nestorii tamen studentes partibus, erroneam eius fidem inducere niterentur, Ecclesiaeque tribuere non vererentur eorum Capitum impietatem. Quamquam igitur Capitulorum iniquitas manifeste pateret, tamen nihilo secius Ecclesiae Dei antistites in unum congregatos interrogavimus, quid de his decernerent esse sentiendum; qui quum perspicuo testimonio ostendere vellent eiusmodi errores, neque Ecclesiae probari, neque ullo umquam tempore probatos esse: eam impietatem initio a Sanctis Patribus praedamnatam suo omnes suffragio rursus proscripserunt. Qui porro ob trium Capitulorum defensionem ab Ecclesia divisi sunt, ii tacent omnino; plane namque intelligunt, minime posse haec ab eo, qui Christianus nominetur defendi: ceterum aperte Sanctae Chalcedonensi Synodo adversantur, quae Fidei doctrinam definivit in Nestorii, Eutychetis, errorumque ab ipsis invectorum condemnationem. Qui vero rectis Ecclesiae dogmatibus adversantur, omni contentione nituntur, ut praefata tria iniqua Capita, ceu ab Ecclesia Dei admissa sustineri iudicentur, ut hac videlicet ratione, simpliciores decipiant, populusque Christianus schismate dividatur.

Itaque quum duo potissimum [si omnia, quae in impiis illis litteris continentur, contrahantur in pauca] scripseritis: alterum nempe, recte inibi contra Apollinarium disputatum esse, alterum vero, Epistolae scriptorem, etsi videatur S. Cyrillum principio iniuria lacessere, hanc tamen irrogatae ab se iniuriae labem circa finem depulisse, quapropter operae pretium esse, ut impia ea Epistola Catholica esse iudicetur: hoc primum pro certo habetote, vos neque verborum contextum, neque sententiarum vim illius impiae Epistolae percepisse. Non enim adversus Apollinarium concludit, sed Sanctum Cyrillum ipsum Apollinaristis adnumerat, atque tantum

abest

ςολὴ ἀνέτρεψε τὰ κατὰ τῦ αὐτῦ ἐν ἁγίοις εἰρημένα Κυρίλλου· μᾶλλον μὲν οὖν τὰ χείρονα κατ᾽ αὐτῦ ἐν τοῖς τελευταίοις εἶπεν. Προϊόντες δὲ ὅμως καὶ πᾶσαν τὴν ἀσέβειαν τῆς λεγομένης Ι῎βα ἐπιςολῆς, καὶ τὴν ματαιότητα τῶν κεφαλαίων, ὧνπερ ἐπέμψατε, ἀποδείξωμεν. Πάντων γὰρ ἀναγνωσθέντων τῶν παρ᾽ ὑμῶν γεγραμμένων σφόδρα ἐλυπήθημεν, ὅτι εἰς τοιαύτην ἐνεπέσατε πλάνην, ἄνθρωποι ἐξ ἐκείνης ὄντες τῆς χώρας, ὅπου ἀεὶ πρὸ ὑμῶν ἡ ὀρθὴ πίςις ἀμώμητος ἐφυλάχθη. Ο῎θεν ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι, καὶ πρὸς τὰ ῥηθέντα ὑμῶν κεφάλαια ἀντιγράψαι, καὶ παραινέσαι ὑμῖν ταύτης τῆς ἀσεβείας, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς ὑμῶν διδασκάλου ἀποςῆναι, τοῦ τὰ προειρημένα κεφάλαια συγγραψαμένου. Α᾽πατῆσαι γὰρ θέλων ὑμᾶς, ῥήματά τινα προήγαγεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἅ τινα νοήσας κακῶς προσαρμῶσαι ῥήμασί τισι τῆς προειρημένης ἀσεβοῦς ἐπιςολῆς ἐπεχείρισεν· ὅπερ οἱ αἱρετικοὶ πάντες ποιοῦσι, ῥήματά τινα τῶν θείων γραφῶν παρερμηνεύοντες, καὶ πρὸς τὴν διεςραμμένην ἑαυτῶν μεταφέροντες ἔννοιαν· καὶ δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀσεβὴς ὑμῶν διδάσκαλος, ἢ μὴ ἀνεγνωκέναι τὴν ἀνώνυμον ἐκείνην ἐπιςολὴν, ἢ ἀνεγνωκέναι μὲν, κακούργως δὲ ῥήματά τινα ταύτης προαγαγεῖν, τὰ πλείονα δὲ καὶ χείρονα σιωπῆσαι. Λεγούσης γὰρ τῆς αὐτῆς ἐπιςολῆς περὶ τῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς Νεςορίου, ὅτι ἑκάτεροι κατ᾽ ἀλλήλων βλαβεροὺς λόγους ἔγραψαν, καὶ ὅτι Νεςόριος μὲν ἔλεγεν, τὴν μακαρίαν Μαρίαν μὴ εἶναι Θεοτόκον, ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αἱρέσεως εἶναι, Κύριλλος δὲ βουλόμενος τοὺς Νεςορίου ἀνατρέψαι λόγους, ὠλίσθησεν, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὸ Α᾽πολιναρίου δόγμα, φανερόν ἐςιν, ὅτι ὁ γράψας τὴν ἐπιςολὴν τῇ Νεςορίου μανίᾳ κεκρατημένος δείκνυται· ὃς αὐτὸν μὲν Νεςόριον ἀρνούμενον θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, μέχρι μόνης τῆς τινων ὑποψίας ἐληλυθέναι φησὶν, οὐ μὴν αἱρετικὸν ἐκ τούτου φανῆναι· τὸν ἐν ἁγίοις δὲ Κύριλλον, τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον, εἰς τὸ Α᾽πολιναρίου δόγμα ὀλισθῆσαι διϊσχυρίζεται, καὶ πεσεῖν· διότι εἶπεν αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα παραλέλοιπεν, ὡς εἰρήκαμεν, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν, γινώσκων ὅτι ὁ λέγων τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον ὀλισθῆσαι, καὶ πεσεῖν, καὶ αἱρετικοὺς καλῶν τοὺς τούτου λόγους, πᾶσαν καταδικάζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκαλον εἰκότως Κύριλλον ἔχουσαν. Πῶς δὲ οὐκ ἔφριξε λέγων, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος αἱρετικός ἐςιν, ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε, καὶ ὅτι οὕτω λέγων διαφορὰν τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ οὐχ ὁμολογεῖ; Διὰ τούτων γὰρ τῶν λόγων οὐ μόνον τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον μέμφεται, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐαγγελιςὴν τὸν λέγοντα „ ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο „

abest, ut circa eius finem, quidpiam ex iis quae adversus sanctum Cyrillum pronunciata sunt, revocatione castigetur; ut circa extremum potius eius scriptor in Cyrillum deterius debacchatus esse videatur. Quamobrem id ipsum principio, simulque universam huius, quae Ibae nuncupatur Epistolae impietatem, eorumque, quae ad nos misistis Capitum insaniam argumentis ostendemus. Quum enim ea omnia, quae scripsistis, legissemus, gravissimo affecti sumus dolore, vos eius Vrbis cives, in qua semper ad haec usque tempora unice servata fuit recta Fides, in tantum errorem esse prolapsos. Quapropter necessarium esse existimavimus adversus praedicta Capitula ad vos scribere, atque de eorum impietate vos ipsos admonere, ut ab iniquo praeceptore vestro, qui ea monumentis mandavit litterarum, recedatis. Etenim quum is sibi proposuisset in animo vos in deceptionem inducere, nonnullas ex divinis litteris sententias hausit, quibus in pravam significationem contortis, impiae illius Epistolae opiniones nonnullas confirmare aggressus est, quemadmodum haereticis fuit semper in more positum, quaedam divinarum litterarum testimonia pervertere, atque in contrariam intelligentiam detorquere. Itaque vel praeceptorem vestrum minime anonymam eam Epistolam perlegisse existimamus, vel mala admodum fide, nonnulla legisse quidem ipsum, reliqua vero, quae multo deteriora essent, silentio praeteriisse. Quum enim in ea Epistola de beato Cyrillo atque impio Nestorio narretur, proscidisse eos sese invicem conviciis: atque affirmasse Nestorium minime Deiparam esse beatam Virginem, ut ipsam nominari permultis ex Pauli Samosateni haeresi placebat: Cyrillum contra, qui Nestorii errorem refutare niteretur lapsum pariter esse, inque Apollinarii dogmata descendisse; luce clarius est Epistolae eiusdem scriptorem Nestoriana dementia praeoccupatum agnosci, qui Nestorium sanctam Mariam Virginem Deiparam fateri detrectantem, suspicionis tantum adversus se locum quibusdam tribuisse; minime vero exinde haereticum demonstrari contendat: Cyrillum autem sanctum Ecclesiae doctorem in Apollinarii haeresim incidisse diserte tradat; propterea quod ipsum Deum Verbum incarnatum esse dixerit, atque assumpsisse humanitatem.

Haec autem verba, ut superius animadvertimus, praeteriit praeceptor vester, plane perspiciens, eum qui Cyrillum lapsum esse in haeresim tradat, contendatque haereticas ipsum defendisse sententias, in universam Ecclesiam damnationis ferre iudicium, quum universa scilicet Cyrillum, ut patrem colat, atque doctorem. Ceterum qui fieri potuit, ut non exhorresceret, haereticum dicens Cyrillum, propterea quod Deum Verbum hominem factum esse docuerit? indeque consequi subiungens, ab Cyrillo haec docente discrimen inter templum, in eoque inhabitantem non admitti? Hac quippe aiendi ratione non sanctum Cyrillum criminatur, sed Evangelistam „ Verbum carnem factum

καὶ πάντας τοὺς προφήτας, τὴν διὰ σαρκὸς ἐπιδημίαν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου κηρύξαντας, καὶ μάλιςα Ἱερεμίαν τὸν λέγοντα „ Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ Ἰῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναυεςράφη „ καὶ πάλιν Ἠσαΐαν λέγοντα „ Τὸ παιδίον, Θεὸς ἰσχυρὸς „ καὶ πρὸς τύτοις τὸν ἀπόςολον Παῦλον λέγοντα ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιςολῇ „ Ὁ καταβὰς αὐτός ἐςι, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν ὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. „ Καὶ γὰρ, ὡς ἐκεῖνος ὑμῶν ὁ διδάσκαλος παραφρονῶν λέγει, μέμφεως εἰσὶν ἄξιοι, καὶ οἱ προφῆται, καὶ οἱ εὐαγγελιςαὶ, καὶ οἱ ἀπόςολοι λέγοντες, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐνηνθρώπησεν, ὡς διὰ τύτων τῶν ῥημάτων τροπὴν τῆς θεότητος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λέγοντες γεγενῆσθαι. Οἱ δὲ αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἐνανθρωπῆσαι μὴ ὁμολογοῦντες, φανεροί εἰσι τὸν Χριςὸν ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι, καὶ κατὰ χάριν υἱὸν Θεῦ ὀνομάζεσθαι λέγοντες, ὡς ἡ κακοδοξία Νεςορίου, καὶ Θεοδώρου τῦ διδασκάλυ αὐτῦ λέγει.

Αἱ γὰρ θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ταύταις ἀκολουθοῦντες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον, τὸν ἀόρατον, τὸν ἀσώματον, τὸν ἐκ τῦ φωτὸς φῶς, τὸν πρὸ αἰώνων, καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, αὐτὸν κατελθεῖν, καὶ σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι λέγυσιν. Καὶ ὁ μὲν ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὰ Θεοφάνια οὕτω λέγει „ Αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχὴ, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ἀθανασίας, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου, ἡ μὴ κινυμένη σφραγὶς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν, ὁ τοῦ πατρὸς ὅρος, ϗ λόγος, ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ, καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα, καὶ ψυχῇ νοερᾷ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων, καὶ πάντα γίγνεται πλὴν τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπος, κυηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, καὶ ψυχὴν, καὶ σάρκα προκαθαρθείσης τῷ πνεύματι· ἔδει γὰρ καὶ γέννησιν τιμηθῆναι, καὶ παρθενίαν προτιμηθῆναι. „ Τὰ παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγῳ κατὰ Ἀρειανῶν οὕτω λέγει „ Ὁ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀῤῥήτως, ἀφράςως, ἀκαταλήπτως, ἀϊδίως, αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. „ Καὶ πάλιν ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος πρὸς Ἀμφιλόχιον γράφων ἐν τῷ ὀγδόῳ κεφαλαίῳ ὕτως εἶπεν „ Οὐ γὰρ τοσοῦτον ὐρανὸς, καὶ γῆ, καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελάγων, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διαιτώμενα, καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώων, καὶ φυτὰ, καὶ ἀςέρες, καὶ ἀὴρ, καὶ ὧραι, καὶ ἡ ποικίλη τῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίςησιν, ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν Θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανάτῳ, ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται. „ Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουςῖνος ἐπίσκο-

ctum esse „ diserte pronunciantem, sed Prophetas omnes, qui Verbi Dei adventum per carnem praedixerunt, Hieremiam potissimum dicentem „ Hic Deus noster: alius adversus eum non aestimabitur: post haec in terris apparuit, & cum hominibus conversatus est „ atque Isaiam aientem similiter „ Puer, Deus fortis „ sed Apostolum prae ceteris Paullum, cuius haec est in Epistola sua ad Ephesios sententia „ Qui descendit, ipse est, & qui ascendit super omnes caelos, ut impleret omnia. „ Si igitur desipienti Doctori vestro assentiri velimus, Prophetas, Evangelistas, Apostolos haereseos accusabimus, qui Dei Verbum dixerint hominem factum esse, quasi his loquendi modis admiserint conversionem divinitatis in humanitatem. Verum qui Deum Verbum hominem factum esse non confitentur, iidem manifeste Christum purum hominem faciunt, per gratiam tantum Filii Dei nomine decoratum, quemadmodum erronea Nestorii, Theodorique magistri ipsius sententia constituitur. Io. I. 14. Baruch III. 36. & 38. Isaiae IX. 6. Ad Eph. IV. 9.

Divinae namque litterae, atque his inhaerentes Sancti Ecclesiae Patres, ipsum Deum Verbum invisibile, corporis expers, lumen de lumine, ante secula, & tempora ex Patre genitum, hoc idem advenisse, & incarnatum esse, & hominem factum esse disertissime confitentur. Sanctus enim Gregorius in Sermone de Theophaniis, seu de Christi Nativitate haec habet „ Ipsum Dei invisibile Verbum, ille seculis antiquior, ille incomprehensibilis, ille incorporeus, illud lumen ex lumine, ex principio principium, fons vitae & immortalitatis, illa archetypi expressio, illud immotum sigillum, illa per omnia similis imago, ille Patris terminus, & ratio, ille, inquam, ad imaginem suam se confert, & carnem ob carnem gerit, & animae intellectuali propter animam meam iungitur, ut simile per simile repurget, atque humana omnia, excepto peccato, suscipit, conceptus quidem ex Virgine, animo, & corpore a spiritu praepurgata; nam & Nativitatem honore affici, & Virginitatem praeferri oportebat. „ Simili prorsus modo Athanasius edisserit in ea Oratione, quae adversus Arianos est, de Spiritu Sancto „ Ille, inquit, qui sursum in caelis ex Patre genitus erat ineffabiliter, inexplicabiliter, immutabiliter, aeterne: ipse in terris deorsum genitus est in tempore ex Virgine Maria. „ Basilius pariter octavo Libri ad Amphilochium Capite sic scribit „ Neque enim caelum ac terra, immensaque maria, nec animantia, vel in aquis, vel in terris degentia, nec plantae, nec astra, nec aer, nec horae, nec multiplex universi ornatus excellentiam potentiae illius nobis perinde commendant, atque quod Deus incomprehensibilis sic per carnem constitutus est, ut ipsa Divinitas nihil pateretur, quo nobis sua morte largiretur immortalitatem. „ Sanctus etiam Augustinus Afri- Tom. I pag. 620. ed. Par. 1609. Tom. III. pag. 15 ed. Paris. 1730.

Y ca-

πος ἐκ τῆς τῶν Α᾿φρῶν χώρας ἐν τῇ περὶ τοῦ συμβόλου ἐκθέσει ταῦτα λέγει „ Εἰπὲ καὶ σὺ Α᾿μβακοὺμ προφῆτα μαρτυρίαν περὶ τῦ Χριςοῦ. Κύριε, φησὶν, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην· κατενόησα τὰ ἔργα σου, ὁ Θεὸς, καὶ ἐξέςην. „ Ποῖα ἔργα τῦ Θεῦ οὗτος θαυμάσας ἐξέςη; μή τι τὴν κτίσιν τῦ κόσμου; μὴ γένοιτο· ἀλλ᾽ ἄκουσον πρὸς τί ἐξέςη. Ε᾿ν μέσῳ, φησὶ, δύο ζώων γνωσθήσῃ τὰ ἔργα σου, ὅτι σὺ ὁ Θεὸς λόγος σὰρξ ἐγένου· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ· τίς ὢν μέχρι τίνος κατέβης; ἐκςῆναί με πεποίηκας, ὅτι ὁ λόγος, δι᾽ ὗ τὰ πάντα ἐγένετο, ἐν φάτνῃ ἐτέθης. „ Τὰ ὅμοια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων πάπας Ῥώμης ἐν τῇ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνςαντινυπόλεως ἐπιςολῇ οὕτως εἶπεν „ Ο῾ ἀπαθὴς Θεὸς οὐκ ἀπηξίωσε παθητὸς εἶναι ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκεῖσθαι θανάτυ. „

Καὶ ταῦτα μὲν αἵ τε θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες εἰρήκασιν· ὅσον δὲ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους κατηγορίας εἰσὶν ἄξιοι, ὡς σύγχυσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς θεότητος εἰσάγοντες· ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι εἰρήκασιν· ὁπότε καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον λέγοντα αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι σύγχυσιν εἰσάγειν διὰ τούτων τῶν ῥημάτων εἰρήκατε. Ο῞τι δὲ ὁ τὴν ἐπιςολὴν γράψας τῇ Θεοδώρυ κατεχόμενος μανίᾳ ἠρνήσατο τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγονέναι, ἐξ αὐτῶν δείξωμεν τῶν κατὰ Α᾿πολιναρίου τοῦ ἀσεβοῦς τῷ αὐτῷ αἱρετικῷ Θεοδώρῳ γραφέντων. Ε᾿ν γὰρ τῷ τετάρτῳ λόγῳ γράφει οὕτως „ Δεδωκέναι σοι τινὰς τῶν ἡμετέρων εἶπας τὰ ὐκ ἄν ποτε δοθέντα παρά τινος τῶν τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἀντέχεσθαι δόξης ἐσπυδακότων. Ε᾿πυνθανόμεθα γὰρ εἰ τὸν λόγον ὁμολογοῦσιν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι εἰπὸν ἐπήγαγες ἐδίδοσαν. Καὶ τίς ἂν ἔχων νοῦν ἄνθρωπον εἴποι τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι λόγον, ὡς ὑμεῖς φατε, εἰ μὴ ἄρα τὴν αὐτὴν ὑμῖν πρότερον νοσήσειεν ἄνοιαν; ἡμεῖς γὰρ εἰληφέναι ἄνθρωπον τὸν Θεὸν λόγον, καὶ σφόδρα φαμὲν, γεγενῆσθαι δὲ ἄνθρωπον καθ᾽ ὑμᾶς, ὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν ἀνασχοίμεθα. „

Α᾿ποδειχθέντος τοίνυν διὰ τῶν εἰρημένων Θεοδώρῳ σύμφωνον εἶναι τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιςολῆς τῇ αἱρετικῇ ἐκείνου μανίᾳ, πῶς ὐ δικαίως πᾶς τὴν ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν λόγον, ὁμοίως καὶ Θεόδωρον, καὶ τὴν εἰρημένην ἀσεβῆ ἐπιςολὴν καταδικάσει; Ε᾿πειδὴ δὲ ἀπαινεῖτε τὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν περιέχυσαν, ὅτι ὁ λέγων αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῖσαι, τὴν διαφορὰν ἀναιρεῖ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, γινώσκετε, ὅτι διαφορὰν μὲν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριςὸς ὁ κύριος, καὶ Θεὸς ἡμῶν συνετέθη, ὀρθῶς ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει· διαφορὰν δὲ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ ὐδεὶς τῶν ἁγίων πατέρων ἐδίδαξεν, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἀσεβεῖς Νε-

canae cuiusdam civitatis Episcopus, in Expositione Symboli disserit in hunc modum „ Protulit tibi Habacuc Propheta de Christo testimonium, Domine, inquiens, audivi auditionem tuam, & timui; intellexi opera tua, Deus, & expavi. Quaenam opera Dei hic admiratus expavit? Num mundi creationem? Nequaquam. Cur autem expaverit, accipe. In medio, inquit, duorum animalium cognoscentur opera tua, Deus, quoniam tu Deus Verbum caro factum in medio duorum animalium innotesces. Qualis quum esses, usque quo descendisti! obstupescere me fecisti, quoniam Verbum, per quem facta sunt omnia, in praesepe natus es. „ Horum similia sanctus Leo Romanus Pontifex habet in Epistola ad Flavianum Archiepiscopum Constantinopolitanum. „ Impassibilis, inquit, Deus non dedignatus est esse homo passibilis, & immortalis mortis legibus subiacere. „

Init. Cap. IV. pag 307. ed. Paris. 1614.

In hanc igitur sententiam Divinae litterae, sanctique Patres loquuntur, vestra scilicet sententia castigandi, tamquam carnis, divinitatisque confusionem inducentes, quum ipsi quoque Dei Verbum hominem factum esse diserte pronuncient, eadem prorsus ratione, qua Cyrillum aientem, ipsum Dei Verbum hominem factum esse, quasi confusionis hoc aiendi modo invectorem, traduxistis. Ceterum Epistolae illius auctorem, Theodori deliramentis captum, negasse Deum Verbum hominem factum esse fateri, ex his manifeste conclusimus, quae ab ipso ad haereticum Theodorum contra impium Apollinarium scripta sunt. Haec quippe in quarto Sermone scribit „ Dixisti quosdam ex nostris nonnulla sentire, quae numquam iis probata sunt, qui Ecclesiasticis dogmatibus adhaerere student. Quum enim ab iis sciscitati essemus, num Dei Verbum hominem factum esse faterentur, affirmans protulere responsum. Quis autem mentis compos Deum Verbum factum esse dixerit, ut a vobis proponi solet, nisi qui primum dementiae vestrae morbo sit affectus? Nam porro Deum hominem assumsisse constanter fatemur, ceterum hominem factum esse, quemadmodum exprimere vobis consuetum est, nulla ratione dici toleramus. „

Quum itaque ex iis, quae ad Theodorum scribit, ostendat cum huiusce deliramentis Epistolae impietatem egregie convenire, quomodo non quisque iustus, cuius sit in Dei Verbo incarnato homineque facto locata spes, Theodorum, unaque impiam simul Epistolam condemnabit? Quum autem id vehementer probetis, quod in exsecrabili ea Epistola traditur, doctrinam nimirum, qua Verbum Deus incarnatus homoque factus dicitur, discrimen inter templum, atque in templo inhabitantem sustollere, cognoscite, naturarum diversitatem, ex quibus unicus Christus Deus, atque Salvator noster constituitur, recte ab sancta Dei Ecclesia praedicari, ceterum templi hoc, atque in ipso inhabitantis discrimen a nemine umquam sanctorum Patrum fuisse propositum, sed ab impiis so-

τόριος, ἃ Θεόδωρος εἰρήκασι, δύο ἐντεῦθε πρόσωπα εἰσάγειν βυλόμενοι. Κἂν γὰρ αἱ θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες τῇ τοῦ ναοῦ ὀνομασίᾳ κέχρηνται, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦ μονογενοῦς ὑοῦ τῦ Θεῦ σημαίνοντες τῦτο λέγυσι, καθὼς εἶπεν ὁ εὐαγγελιςὴς „ αὐτὸς δὲ ἔλεγε περὶ τῦ ναῦ τῦ σώματος αὐτῦ. „ Οὐδεὶς γὰρ τῦ ἑνὸς προσώπου τῦ Χριςοῦ διαφορὰν πρὸς ἑαυτὸ εἶναί φησιν, ὡς ἄλλον ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῶν φύσεων μόνον, ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριςὸς ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἀπετελέσθη.

Καὶ ὑμεῖς τοίνυν τὴν τῆς ἐπιςολῆς ἐκδικῦντες ἀσέβειαν, τῆς ἀρνυμένης αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, πρόδηλοι καθεςήκατε δύο πρόσωπα εἰσάγοντες, καὶ ταῦτα νοῦντες περὶ τῦ Χριςῦ ὡς ψιλῦ ἀνθρώπυ· ὅπερ ὁ ἀπόςολος εἶπεν διὰ τὺς πιςὺς „ ὅτι ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐςε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν „ ὡς κατὰ τὴν ὑμετέραν πλάνην μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῦ Χριςῦ, καθὰ καὶ αὐτὸς Θεόδωρος ὁ αἱρετικὸς, ὁ διδάσκαλος τῦ γράψαντος τὴν ἐπιςολὴν, ἐν τῷ τρίτῳ κατὰ Ἀπολιναρίου λόγῳ παραφρονῶν ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Χριςῦ λέγει „ Ἐγὼ μὲν, ὃν ὁρᾶτε δύναμαι μὲν ποιεῖν ὐδὲν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἅτε ἄνθρωπος ὤν· ἐργάζομαι δὲ, ἐπειδὴ ἐν ἐμοὶ μένων ὁ πατὴρ ἅπαντα ποιεῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐγώ τε, φησὶν, ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ, Θεὸς δὲ λόγος ἐν ἐμοὶ ὁ τῦ Θεῦ μονογενὴς, δῆλον, ὅτι καὶ πατὴρ σὺν αὐτῷ ἐν ἐμοί τε μένων, καὶ τὰ ἔργα ποιῶν. Καὶ θαυμαςὸν γε ὐδὲν ἐπὶ τῦ Χριςοῦ τοῦτο νομίζειν, σαφῶς αὐτοῦ περὶ τῶν λοιπῶν λέγοντος ἀνθρώπων, ὁ ἀγαπῶν με τὸν λόγον μυ τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Εἰ γὰρ παρ' ἑκάςῳ τῶν τοιύτων ὅ τε πατὴρ, καὶ ὁ ὑὸς τὴν μονὴν ποιῦνται, τί θαυμαςὸν, εἰ ἐν τῷ κατὰ σάρκα δεσπότῃ Χριςῷ ἄμφω κατὰ ταὐτὸν νομίζοιντο μένειν, τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν κοινωνίας προσιεμένης, ὡς εἰκὸς, καὶ τὴν τῆς μονῆς κοινωνίαν; „ Τούτων τοίνυν ὕτω παρὰ τοῦ δυσσεβοῦς Θεοδώρου εἰρημένων, ὐ θαυμαςὸν, εἴπερ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ Θεοῦ τῇ ἀσεβείᾳ συνεζευγμένην ἔχει καὶ μωρίαν, καθὼς περὶ τῶν ἀσεβῶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει „ Ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει. „ Ὁ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ τὸν ὑὸν οὕτω μένειν ἐν τῷ Χριςῷ, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις διϊσχυριζόμενος, καὶ μὴ ὁμολογῶν τὸν Χριςὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, πῶς λέγει Χριςὸν κατὰ σάρκα; Οἱ γὰρ ἅγιοι πατέρες ὁμολογοῦντες τὸν Χριςὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ὅταν τι περὶ αὐτοῦ ταπεινὸν λέγωσιν, ὀρθῶς ἐπάγυσι τὸ κατὰ σάρκα. Ἀλλ' εἰ καὶ προσῆκον ἦν τοὺς Θεόδωρον ἐκδικοῦντας, καὶ

solum Theodoro, atque Nestorio excogitatum, quod duas exinde personas inducere decrevissent. Quod si quandoque Divinae litterae, Sanctique Ecclesiae Patres hac quoque templi translatitia usi sunt appellatione, id tamen, ut significarent tantum unigeniti Filii Dei corpus, adhibuere, eo prorsus modo, quo de ipso inquit Evangelista „ Ipse autem loquebatur [Ioan. II. 21.] *de templo corporis sui. „ Nemo porro haec in unica Christi persona invexit discrimina, quasi alia in alia sit, verum distinctionem tantum naturarum admiserunt, ex quibus unus Christus perficitur, non commixtionem passus, neque divisionem.*

Vos itaque illius Epistolae impietatem defendentes, qua Deum Verbum hominem factum esse negatur, manifesto duplicis in Christo admissae personae redarguimini, atque hoc modo de Christo, tamquam puro homine deliria docentes, in eamdem de ipso sententiam loquimini, qua de credentibus dictum est ab Apostolo „ quoniam templum Dei estis vos, & Dei [Ad Cor. III. 16.] *Spiritus inhabitat in vobis „ ita ut, si erroris vestri habenda sit ratio, nullum iam superfit nos homines inter, Christumque, discrimen iuxta id, quod Theodorus haereticus, illius Epistolae scriptoris magister, in tertio adversus Apollinarium Sermone, Christum de se ipso loquentem introducens hoc modo, inepte commentus est „ Ego quidem, quem prospicitis, nihil facere possum secundum meam naturam,* [In fragm. rel. in Conc. Constantinopolitano II. T. III. Coll. Labb. p. 17.] *quum homo sim: operor autem, quoniam in me manens Pater cuncta operatur: enimvero, inquit, & ego in Patre, & pater in me, Deus autem Verbum unigenitum in me est: certum est, quod & Pater cum ipso in me manet, & opera facit. Et non est mirandum de Christo haec existimari, quum evidenter ipse de ceteris hominibus dicat: qui diligit me sermonem meum servabit, & Pater meus diliget* [Io. XIV. 23.] *eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Si enim apud unumquemque eiusmodi hominum, & Pater & Filius mansionem faciunt, quid mirum, si in Domino secundum carnem Christo, ambo simul putentur manere, communione eorum secundum substantiam, communionem quoque mansionis fortasse suscipiente? „ His igitur in hunc modum ab impio Theodoro propositis, mirum esse minime debet, quod a Deo excidens impietati desipientiam adiunxerit, quemadmodum de impiis prophetica Isaiae praefert sententia „ Vir insipiens stulta loquetur, & cor* [Isaiae XXXII. 6.] *eius fatua cogitabit. „ Quisquis enim Patrem, & Filium sic in Christo, quemadmodum & in reliquis hominibus manere affirmat, Deumque Verbum Christum incarnatum, hominemque factum esse non confitetur, quomodo potest Christum ipsum secundum carnem nominare? Sancti quippe Patres Christum Deum Verbum esse incarnatum, atque hominem factum confitentes, si quidpiam de ipso humile proferunt, recte id secundum carnem ei convenire subiiciunt. Ceterum aequum videbatur Theodori propugnatores, vel hac exsuperanti blasphemia com-*

ἐκ ταύτης αὐτοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν βλασφημίας τὴν τούτου ἐκκλίναι δυσσέβειαν. Ἀλλ' οὖν διὰ τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ ἄλλας αὐτοῦ βλασφημίας προαγάγωμεν, δι' ὧν δύο εἰσάγει πρόσωπα. Μεμφόμενος γὰρ τοὺς λέγοντας, ὅτι ὁ Θεὸς λόγος ὁ πρὸ αἰώνων γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων ἄνθρωπος, οὕτω λέγει ἐν τῷ κατὰ Ἀπολιναρίου τετάρτῳ λόγῳ „ Ὁ πρὸ αἰώνων, φησὶν, γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων· πάλιν ὥς τινων δεδωκότων, καὶ τοῦτο λέγων, οὐδενὸς ἂν τῶν εὐσεβεῖν ἐσπουδακότων ταύτην ἑλομένου νοσῆσαι τὴν ἄνοιαν, ὥς τε τὸν πρὸ αἰώνων εἰπεῖν ἐπ' ἐσχάτων γεγενῆσθαι. „ Καὶ μεθ' ἕτερα „ Οὐκοῦν τοῖς ὑμετέροις ἑπόμενοι νόμοις, καὶ τὴν ὑπὸ τῆς σῆς ἀγχινοίας νομοθετουμένην ἀντιστροφὴν, μᾶλλον δὲ καταστροφὴν δεξάμενοι, φέρε δὴ πάντα εἰς ταυτὸν συγχέωμεν, καὶ μηδεμία λοιπὸν ἔσω διάκρισις, μὴ Θεοῦ μορφῆς, μὴ δούλου μορφῆς, μὴ ναοῦ ληφθέντος, μὴ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, μὴ τοῦ λυθέντος, μὴ τοῦ ἐγείραντος, μὴ τοῦ τελειωθέντος ἐν πάθεσι, μὴ τοῦ τελειώσαντος, μὴ τοῦ μνημονευθέντος, μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ ἐπισκεφθέντος, μὴ τοῦ ἐπισκεψαμένου, μὴ τοῦ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἐλαττωθέντος, μὴ τοῦ ἐλαττώσαντες, μὴ τοῦ δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανωθέντος, μὴ τοῦ στεφανώσαντος, μὴ τοῦ κατασταθέντος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦ καταστήσαντος, μὴ τοῦ λαβόντος αὐτὰ ἐν ὑποταγῇ, μὴ τοῦ δόντος τὴν ὑποταγήν. „ Ἐκ τούτων τοίνυν τῶν ἀσεβῶν Θεοδώρου ῥημάτων, καὶ τῆς οὕτως αὐτοῦ προφανοῦς βλασφημίας ἐρυθριάσωσιν οἱ ἀντιποιούμενοι αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς. Τὸ γὰρ ἀναιδῶς καὶ πολλάκις ἄλλον εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ τὸν μὲν εὐεργετοῦντα, τὸν δὲ εὐεργετούμενον, καὶ τὸν μὲν σώσαντα, τὸν δὲ σωθέντα, φανερῶς ἀρνεῖται τὴν διὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προσγενομένην ἡμῖν σωτηρίαν. Ὁ γὰρ παρ' ἄλλου εὐεργεσίαν λαβὼν, ἤτοι σωθεὶς, ἑτέρους πῶς δύναται σώζειν; Οἱ τοίνυν τὸν ταῦτα βλασφημήσαντα ἐκδικοῦντες, τίνος οἴονται σῶμα καὶ αἷμα λαμβάνειν; τοῦ εὐεργετηθέντος, ἢ τοῦ εὐεργετήσαντος; ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ εὐεργετήσαντος Θεοῦ λόγου, πῶς τοῦτο λέγουσιν μὴ ὁμολογοῦντες αὐτὸν σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι; εἰ δὲ τοῦ εὐεργετηθέντος, ματαία αὐτῶν ἡ ἐλπὶς ἀνθρωπολατρείαν πρεσβευόντων, ὅτι ἐσεβάσθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα.

Ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ἕνα τε ὄντα τῆς ἁγίας Τριάδος ὁμολογοῦντες, αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ αἷμα δεχόμεθα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος λέγει „ Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ

commotos ab ipsius impietate recedere: attamen, ut ipsorum refellatur impudentia, reliquas quoque eius blasphemias proferemus in medium, quibus duplicem Christi personam inducit. Insimulans itaque eos, qui Deum Verbum ante secula genitum, in novissimo hominem factum esse profitentur, in quarto contra Apollinarium Libro haec scribit „ Hoc quod ante secula erat, in novissimis dicit factum esse temporibus, utpote quibusdam hoc confitentibus, quum nemo ex his, qui pietatis curam habent istum se patiatur morbum habere dementiae, ut dicat, eum qui est ante secula, in novissimo factum esse. „ Et post pauca subdit „ Vestras igitur leges sequentes, & a tua sapientia constitutam obversionem, imo magis subversionem suscipientes, age simul omnia confundamus, & nulla iam sit discrepatio, nec Dei formae, nec servi formae, nec templi sumti, nec eius qui in templo habitavit, nec eius qui solutus est, nec eius, qui suscitavit, nec eius qui perfectus est in passionibus, nec eius qui perfecit, nec eius qui memoriam meritus est, nec eius, qui memor factus est, nec eius qui visitatus est, nec eius qui visitavit, nec eius, qui paullominus ab Angelis minoratus est, nec eius qui minoravit, nec eius, qui gloria, & honore coronatus est, nec eius, qui coronavit, nec eius, qui constitutus est super opera manuum Dei, nec eius qui constituit, nec eius, qui ad sublevationem haec accepit, nec eius, qui dedit sublevationem. „ Ex quibus impiis Theodori verbis, patentique blasphemiarum genere effectum est, ut pudore afficerentur omnes, qui ipsi, impiaeque illi Epistolae adversabantur. Namque crebro, & impudenter aliud esse Dei Verbum inquiens, alium autem Christum, alium qui beneficium suscepit, alium qui contulit, alium qui salvat, alium qui salvatur, aperte salutem inficiatur partam nobis per magnum Deum, & Salvatorem nostrum Iesum Christum. Quomodo enim salvos facere potest reliquos is, qui non secus ac ceteri beneficium percepit salutis, atque salvatus est? Cuiusnam igitur corpus & sanguinem sumere se existimant qui haec blasphemantem defendunt? Eius ne qui beneficium contulit, an eius qui suscepit? Quod si Verbi Dei beneficium conferentis capere se Sacramenta responderint, quomodo id dicunt, quum ipsum incarnatum, & hominem factum esse minime confiteantur? Sin autem eius, cui beneficium collatum est dixerint, stulta est ergo eorum spes, qui hominem cultu venerantur „ quoniam creaturam Sap. XV. 5. *super Creatore coluerunt, & adoraverunt.* „

Nos autem omnes, qui Catholicae Ecclesiae sumus, Dei Verbum incarnatum, & hominem factum, unam ex sanctae Trinitatis personis esse confitentes, corpus eius, & sanguinem sumimus in remissionem peccatorum, & in vitam aeternam: quemadmodum docuit nos ipse Dominus dicens „ Qui manducat meam carnem, Ioan. VI. 54. *& bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: caro enim mea vere est cibus, & sanguis meus*

αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ.„ Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν.

Πόσου δὲ ψεύδους ἐστὶν κἀκεῖνο μεστὸν, ὅπερ τῇ μνημονευθείσῃ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ περιέχεται περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου; Συκοφαντεῖ γὰρ αὐτὸν, ὡς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτοις λέγοντα τοῖς κεφαλαίοις, καὶ διατοῦτο πάσης ἀσεβείας πεπληρῶσθαι τὰ αὐτὰ κεφάλαια λέγει· ὅπερ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος πανούργως ἑρμήνευσαι λέγων, μὴ διὰ τὰ δώδεκα κεφάλαια ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρῆσθαι, ὅτι ταῦτα πάσης ἀσεβείας πεπλήρωνται, ἀλλ' ὅτι εἴρηται μίαν εἶναι φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ὅπερ προφανὲς ψεῦδός ἐστιν. Ὁ γὰρ ἐν ἁγίοις Κύριλλος οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, οὔτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ᾗ τινι τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, ἀλλ' οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς κεφαλαίοις μίαν φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος δείκνυται εἰρηκὼς, ἀλλὰ μίαν ὑπόστασιν, ἤτοι πρόσωπον τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ εἶναι διδάσκει· ὅπερ καὶ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐδίδαξαν, ἀναθεματίζοντες τοὺς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ λέγοντας· ἄλλο γάρ ἐστι φύσις, καὶ ἄλλο ὑπόστασις, ἤτοι πρόσωπον· καὶ ἡ μὲν φύσις τὸ κοινῶς, καὶ γενικῶς κατὰ πάντων προσώπων κατηγορούμενον σημαίνει, ἡ ὑπόστασις δὲ, ἤτοι πρόσωπον τὸ ἰδικὸν δείκνυσι· πρόσωπον γὰρ ἐν ἄλλῳ προσώπῳ οὐκ ἐπιθεωρεῖται. Ὅτι δὲ ἡ μυσαρὰ ἐπιστολὴ περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου λέγει, ὡς πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται, ἔξεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τοῦτο εὑρεῖν· ἐν οἷς φανερῶς εἶπεν τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια ἐναντία εἶναι τῇ ὀρθῇ πίστει. Ἐπειδὴ δὲ μέμφεται ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ ἡ λεγομένη Ἴβα τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ὡς φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνούμενον, γινώσκετε, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος ψεύδεται. Ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκων, φωνῶν λέγει διαφορὰν, καὶ τὰς μὲν ὑψηλὰς κατὰ τὴν θεότητα αὐτοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, πάσας δὲ ὅμως ἐξ ἑνὸς, καὶ περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου εἰρῆσθαι. Ἀπαγορεύει δὲ ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ προσώπῳ διανέμεσθαι ταύτας. Ἀλλὰ ἀναμφιβόλως ὑμεῖς δύο προσώποις διανέμειν θέλοντες τὰς φωνὰς, διατοῦτο λέγεται τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνήσασθαι. Ἐπειδὴ δὲ βουλόμενος ὑμᾶς ἀπατῆσαι καὶ ἐν τούτῳ ὁ διδάσκαλος ὑμῶν εἶπεν, τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην Ἴβα τῆς

meus vere est potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse vivet propter me.„ Atque haec quidem credimus, & confitemur.

Quanti quoque mendacii plenum est id, quod in memorata impia Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus continetur! Calumniatur namque Cyrillum ipsum, quod unam divinitatis, humanitatisque naturam in Christo, in praefatis Capitibus admiserit, indeque scatere ea Capita concludit omni iniquitate, quod ipsum callide ab praeceptore vestro expositum est, dicente, non at ipsi iniuria fieret, ea vocata fuisse universae impietatis plena, sed quoniam ibi unicam esse docetur divinitatis, humanitatisque naturam. Id autem putidum est patensque mendacium. Nullibi enim demonstratur, Cyrillum, neque in ea Epistola, quae duodecim Capitula complectitur, neque in eorum Capitum aliquo, neque in ceteris quibuslibet libris suis unicam divinitatis, humanitatisque naturam dixisse, quum contra diserte doceat, unicam esse in Christo divinitatis, humanitatisque hypostasim, sive personam, quod sancta Dei profitetur Ecclesia, universique Patres perpetuo docuere, anathema in eos dicentes, qui unicam divinitatis, humanitatisque naturam esse in Christo dicerent; aliud quippe natura est, aliud hypostasis, sive persona. Natura videlicet communiter, atque generice de quavis persona praedicatur, persona autem, sive hypostasis exprimit proprietatem, quamobrem una persona minime in altera consideratur. Quoniam autem in improba ea Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus dicitur, ipsa esse iniquitatis plena, id quam falsum sit ex ipsa Epistolae serie pervestigare licebit, illaque perquirere, in quibus duodecim ea Capita affirmat cum recta fide pugnare. Quum autem impia ea Epistola, quae Ibae dicitur, negati appellationum discriminis sanctum Cyrillum accuset, sciatis, circa hoc ipsum quoque non modo Epistolae illius scriptorem, verum magistrum quoque vestrum esse mentitum. Enimvero quocumque in Sermone suo sanctus Cyrillus de Iesu Christo Domino nostro sermonem instituit, appellationum, sive denominationum discrimen hoc docet, & sublimes quidem dicendi rationes ipsi secundum divinitatem, humiles autem, & demissas secundum humanitatem convenire, omnes tamen ex uno, atque de uno incarnato Deo Verbo praedicari. Vetat autem Cyrillus, ne eiusmodi denominationes alii, & alii personae divisim tribuantur. Vos autem procul dubio duplici seiunctim personae eiusmodi appellationes tribuere volentes, Cyrillum ideo appellationum discrimina sustulisse calumniamini. Quum enim circa hoc quoque vos in errorem inducere sibi proposuisset in animo magister vester, itaque commentus esset eam, quae Ibae dicitur Epistolam adversus Apollinarii impiet[illegible]m fuisse perscriptam, expedire proinde[illegible]t orthodoxa iudicaretur, animadver-

Ἀπολιναρίου ἀσεβείας καταγράφειν, καὶ διατοῦτο ὀφείλειν αὐτὴν ὀρθόδοξον νομίζεσθαι, εἰδέναι ὑμᾶς χρὴ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐψεύσατο· οὔτε γὰρ κατὰ Ἀπολιναρίου, καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, γέγραπται· ὅμως δὲ εἰ καὶ καθ' ὑμᾶς τοῦτο ἦν ἀληθὲς, οὐ διατοῦτο ἠλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ἡ αὐτὴ ἐπιστολή· κἂν γὰρ εἴ τις αἱρετικὸς εἴπῃ κατὰ αἱρετικοῦ, οὐ διατοῦτο αὐτὸς ὀρθόδοξος. δείκνυται. Καὶ Ἄρειος γὰρ κατὰ Σαβελλίου εἶπεν, καὶ Ἀπολινάριος κατὰ Ἀρείου, καὶ Εὐτυχὴς κατὰ Νεστορίου· καὶ κἂν τὰ μάλιστα διαφόρῳ πλάνῃ πάντες οὗτοι κατείχοντο, ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀντιῤῥήσεως ὀρθόδοξος κρίνεται, ἀλλ' ὁμοίως πάντες ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καταδικάζονται· καὶ ἐκ τούτου δὲ φανερός ἐστιν ὁ τὴν μνημονευθεῖσαν ἀσεβῆ γράψας ἐπιστολὴν δύο πρόσωπα εἰσάγων, ὅτι εἶπεν „ πῶς δυνατὸν ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐκ Μαρίας γεννηθέντος; „ δι' ὧν ῥημάτων δείκνυται φανερῶς, ὅτι οὐ τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας λέγει, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ. Ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσέβειαν ἐκ τῆς Θεοδώρου διδασκαλίας ἔλαβεν ὁ τὴν μυσαρὰν ἐκείνην γράψας ἐπιστολὴν, δῆλον ἐξ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος ἔγραψεν λέγων οὕτως „ Ἀλλ' ὅγε Θεὸς καὶ ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, τῷ μὲν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντι, ὦ θαυμάσιε, καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατὰ τὰς θείας διαπλασθέντι γραφὰς, καὶ τήν γε σύστασιν ἐπὶ τῆς γυναικίας δεξαμένῳ γαστρὸς, ἐνῆν, ὡς εἰκὸς, ἐπειδὴ ἅμα τῷ διαπλασθῆναι, καὶ τὸ εἶναι Θεοῦ ναὸς εἰλήφει, οὐ μὴν τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι ἡγητέον ἡμῖν ἐκ τῆς παρθένου, εἰ μὴ ἄρα ταυτὸν ἡγητέον ἡμῖν, τό τε γεννηθὲν, καὶ τὸ ἐν τῷ γεννηθέντι, τὸν ναὸν, καὶ τὸν ἐν τῷ ναῷ Θεὸν λόγον, οὐ μὴν οὐδὲ κατὰ τὴν σὴν φωνὴν ἀποφαντέον πάντῃ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντα Θεὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ ὁμοούσιον τῷ πατρί. Εἰ γὰρ οὐκ ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φῄς, ἀναληφθεὶς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, Θεὸς δὲ σαρκωθεὶς, πῶς ὁ γεννηθεὶς Θεὸς ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος λέγοιτο ἂν τῷ πατρὶ, τῆς σαρκὸς οὐ δυναμένης ταύτην προσίεσθαι τὴν φωνήν; Ἔστιν μὲν γὰρ ἀνόητον τὸ τὸν Θεὸν ἐκ τῆς παρθένου γεγενῆσθαι λέγειν· τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ ἐκ σπέρματος αὐτὸν λέγειν Δαβὶδ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου τετεκμένον, καὶ ἐν αὐτῇ διαπεπλασμένον· ἐπεί γε τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου συστὰν ἐν τῇ μητρῴᾳ γαστρὶ, καὶ τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος διαπλασθὲν δυνάμει, γεγενῆσθαί φαμεν ἐκ τῆς παρθένου. „

Οὕτω τοίνυν βλασφημοῦντος Θεοδώρου, καὶ πολλάκις διαβεβαιουμένου μὴ δυνατὸν εἶναι τὸν Θεὸν καὶ ἐκ Θεοῦ καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, σαρκωθῆναι καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς παρθένου, ἐπειδὴ οὐδὲ ἡ σὰρξ ὁμοούσιός ἐστι τῷ πατρὶ, πῶς οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ τὸν τοιοῦτον αἱρετικὸν ἐκδικοῦντες, ὅς τις τοῦτο μὲν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐναντία μυσαρῶς ἐξέθετο; ὁπό-

vertatis oportet, eo quoque loci mentitum pariter esse: non enim, ut superius indicavimus, adversus Apollinarium scripta est. Ceterum, etiamsi, ut vobis placet, id ipsum pro vero concedatur, non propterea ipsa immunis censenda erit ab condemnationis iudicio; non enim ideo haereticus quispiam sit orthodoxus, propterea quod adversus alium haereticum disputaverit. Namque Arrius etiam adversus Sabellium disseruit, & adversus Arrium Apollinarius, & Euthyches contra Nestorium; & quamquam diversis potissimum erroribus adhaererent universi, nemo tamen ex ipsis, mutuarum eiusmodi concertationum caussa, orthodoxus est habitus, sed omnes pari omnino ratione ab Ecclesia condemnantur. Ex hoc porro perspicuum est, memoratae Epistolae scriptorem duplicem personam inducere, quod dixerit „ Quomodo fieri potest, ut Verbum ab initio de templo acceperit, quod ex Maria genitum est? „ Quibus verbis exprimit evidenter, se minime confiteri Verbum Deum incarnatum esse, ac de sancta Virgine natum, sed purum hominem Christum, quem templi vocabulo designat. Constabit pariter dilucide, banc quoque impietatem ab improbo Epistolae scriptore haustam esse ex Theodori doctrina, si cum iis, quae Theodorus ipse in tertio adversus haereticum Apollinarium Libro scribit, conferatur. „ At enim, inquit, Deus, & ex Deo consubstantialis patri, & is idem, qui ex Virgine natus erat, o mirande, & qui per Spiritum Sanctum, secundum divinas Scripturas plasmatus est, & in muliebri ventre accepit confictionem, inerat forsitan, quia mox, ut plasmatus est, & ut templum Dei esset accepit, non tamen existimandum est Deum ex Virgine natum esse, nisi forte idem existimandum nobis est, & quod natum est, & quod est in nato templo, & qui in templo est Deus Verbum, non tamen, nec secundum tuam vocem pronunciandum est omnino, ex Virgine Deum natum esse, & ex Deo consubstantialem Patri. Nam si non homo est, sicut dicis, assumtus, qui natus est ex Virgine, Deus vero incarnatus, quomodo qui natus est Deus ex Deo, & consubstantialis dicitur Patri, carne non potente hanc vocem suscipere? Nam est quidem dementia dicere Deum ex Virgine natum esse. Hoc enim nihil aliud est, quam ex semine eum dicere David, & de substantia Virginis genitum, & in ipsa plasmatum; quia quod ex semine David, & de substantia Virginis est in materno ventre constitit, & Sancti Spiritus plasmatum virtute, natum fuisse dicimus ex Virgine. „

Sic itaque blasphemante Theodoro, atque saepe saepius argumentis decertante minime fieri posse Deum de Deo, Patrique consubstantialem incarnari, & ex Virgine nasci, quum caro Patri consubstantialis esse non possit, quomodo pudore maximo eius haeretici patroni non afficiuntur, qui hoc sacris litteris contrarium, id cum sanctorum Patrum traditione pugnans in-

σε δῆλον πάση καθέςηκεν, ὡς ἀπαρχῆς, ἐξ ὧ περ ὁ Θεὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσεν ἐν τῇ ὀρθῇ ὁμολογίᾳ, πάντες οἱ τῦ Θεῦ ἱερεῖς ἐκήρυξαν τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐκ Θεῦ σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ϗ ἐνδόξυ παρθένυ Μαρίας, σαρκὶ ἐψυχωμένῃ ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ, καὶ ἐνανθρωπῆσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς τεχθῆναι· καὶ οὕτω διδάσκοντες, οὐδὲ τροπὴν τῆς θεότητος εἰς σάρκα εἰσήγαγον, ὐδὲ διὰ τὴν σάρκα ὁμοούσιον αὐτὸν εἶναι τῷ πατρὶ ἀπηρνήσαντο, καθὼς Θεόδωρος ληρεῖ, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον, καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησῦν Χριςὸν, κατὰ μὲν τὴν θεότητα ὁμούσιον εἶναι τῷ πατρὶ, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα τὸν αὐτὸν ὁμούσιον ἡμῖν εἶναι ἐδίδαξαν.

Πάλιν δὲ ἐν τῷ προλεχθέντι λόγῳ ὁ δυσσεβὴς Θεόδωρος βλασφημῶν, καὶ ταῦτα λέγει „ Ἀλλ' ὐχ ἡ θεία φύσις ἐκ παρθένυ γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ τῆς παρθένου ὁ ἐκ τῆς ὐσίας τῆς παρθένου συςάς· ὐχ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ τῆς Μαρίας γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ Μαρίας ὁ ἐκ σπέρματος Δαβίδ· ὐχ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ γυναικὸς γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ γυναικὸς ὁ τῇ τῦ ἁγίυ πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς ἐν αὐτῇ· ὐκ ἐκ μήτρας τέτεκται ὁ ὁμοούσιος τῷ πατρί· ἀμήτωρ γὰρ ὗτος κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνήν· ἀλλ' ὁ ἐν ὑςέροις καιροῖς ἐν τῇ μητρῴᾳ γαςρὶ τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς, ἅτε ϗ ἀπάτωρ διατῦτο λεγόμενος. „ Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος παραλογιζόμενος τὴν περὶ τούτου διδασκαλίαν τοῦ ἀποςόλου λέγοντος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιςολῇ περὶ τοῦ κυρίου οὕτως „ Πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλὴμ, ὅ ἐςι βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων. „ Τῦ γὰρ ἀποςόλου περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ὁ δυσεβὴς Θεόδωρος ἄλλον λέγει ἀπάτορα, ϗ ἄλλον ἀμήτορα. Ἀλλὰ διελέγξομεν τὴν τῶν οὕτω φρονούντων ἀσέβειαν, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας. Λέγει γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ τῶν θεοφανίων λόγῳ οὕτως „ Τίς οὐ προσκυνεῖ τὸν ἀπαρχῆς; τίς ὐ δοξάζει τὸν τελευταῖον; Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ὑφίςαται, πάλιν Αἴγυπτος σκότῳ κολάζεται, πάλιν Ἰσραὴλ ςύλῳ φωτίζεται· ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἰδέτω φῶς μέγα τῆς ἐπιγνώσεως· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε, καὶ γέγονε τὰ πάντα καινά· τὸ γράμμα ὑποχωρεῖ, τὸ πνεῦμα παῤῥησιάζεται· αἱ σκιαὶ παρατρέχυσιν, ἡ ἀλήθεια ἐπεισέρχεται· ὁ Μελχισεδὲκ συνάγεται· ὁ ἀμήτωρ, ἀπάτωρ γίνεται, ἀμήτωρ τὸ πρότερον, ἀπάτωρ τὸ δεύτερον· νόμοι φύσεως καταλύονται· πληρωθῆναι δεῖ τὸν ἄνω κόσμον· Χριςὸς κελεύει, μὴ ἀντιτείνωμεν „ Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Πρόκλος ὁ ἐπίσκοπος Κωνςαντινϋπόλεως

invexerit, in quibus scilicet certissimum est unicuique, Deum ab initio Ecclesiam suam in recta confessione constituisse? Universi enim Dei sacerdotes praedicarunt Deum Verbum, Deum de Deo, ex sancta, atque gloriosa Maria Virgine natum, & incarnatum esse, carnemque anima rationali & intellectuali vivificatam assumsisse, & hominem factum esse, atque de ipsa Virgine natum: idque docentes, neque conversionem divinitatis in humanitatem invexerunt, neque ipsum secundum carnem Patri consubstantialem esse commenti sunt, prout Theodorus ineptit, sed unicum, & eumdem Dominum, & Deum nostrum Iesum Christum, secundum divinitatem Patri consubstantialem esse, nobis autem secundum humanitatem esse consubstantialem docuerunt.

Rursus autem impius Theodorus in praefato Sermone haec quoque blasphemat „ Non autem Divina natura ex Virgine nata est, sed natus est ex Virgine, qui ex substantia Virginis constat: non Deus Verbum ex Maria natus est: natus est autem ex Maria, qui ex semine est David. Non Deus Verbum ex muliere natus est, sed natus est ex muliere, qui ex virtute Spiritus Sancti plasmatus est in ea: non ex Matre natus est consubstantialis Patri, sine Matre enim est, secundum beati Paulli vocem, sed qui in posterioribus temporibus in materno ventre Sancti Spiritus virtute plasmatus est, sine Patre propterea dictus. „ Haec impius Theodorus, pervertens doctrinam Apostoli in Epistola ad Hebraeos de Christo Domino dicentis Ad Hebr. VII. 3. *„ Primo quidem interpretatus est Rex iustitiae; deinde vero etiam Rex Salem, quod est Rex pacis, sine Patre, sine Matre, sine genealogia, neque initium dierum habens, neque vivendi finem. „ Quum enim Apostolus de uno eodemque dicat „ sine Patre, sine Matre, sine genealogia, neque initium dierum habens, neque vivendi finem „ impius ipse Theodorus alterum sine Patre ab altero sine Matre discernit. Ceterum ex sanctorum quoque Patrum doctrina eiusmodi desipientium impietatem demonstrabimus. Sanctus enim Gregorius Nazianzi Episcopus in eo Sermone, qui de sanctis Theophaniis, sive de Christi Nativitate inscribitur, haec habet „ Quis eum, qui a principio est non adoret? quis novissimum non laudet, ac celebret? Solvuntur iterum tenebrae, rursum creatur lux; iterum tenebris vexatur Aegyptus, rursus Israel per columnam illuminatur. Populus qui in tenebris sedet, magnam cognitionis lucem inspiciat; vetera praeterierunt, ecce facta sunt omnia nova. Littera cedit: spiritus superat: umbrae praetereunt: veritas ingreditur: Melchisedech colligitur; qui sine Matre erat, sine Patre fit, prius quidem sine Matre, post autem sine Patre. Naturae leges obvertuntur; supremum mundum impleri oportet: Christus iubet, ne obsistamus. „ Horum similia habet S. Proclus Constantinopolitanus Episcopus in Sermone suo de S. Deipara „ Qui natura,*

in-

ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν Θεοτόκον οὕτω λέγει „ Ὁ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς, γέγονε δι' οἶτον πολυπαθής· οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε Θεὸς ὁ Χριϛὸς μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ Θεὸς, ᾧ πιϛεύομεν· ὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ Θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν· τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ, καὶ κατ' οἰκονομίαν ἀπάτωρ. Ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ, καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ, ἔχει γὰρ μητέρα· εἰ γυμνὸς Θεὸς, οὐκ ἀπάτωρ, ἔχει γὰρ πατέρα· νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ, ὡς πλάϛης, ἀπάτωρ, ὡς πλάσμα. „ Καὶ ὁ ἐν ἁγίοις δὲ Αὐγουϛῖνος ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ συμβόλου λόγῳ οὕτω λέγει „ Πιϛεύομεν εἰς τὸν ὑὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν τὶν Χριϛὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς παρθένου Μαρίας. Διατί ταύτην τὴν γέννησιν, ὦ ἄπιϛε, ἐκπλήττεις; μὴ πίϛευε εἰ μόνον ἄνθρωπος ἦν ὁ γεννηθεὶς, εἰ δὲ Θεὸς ἄνθρωπος ἦν, ἑξῆς ἠθέλησεν ἐγεννήθη· ἐπειδὴ ὡς ἠθέλησεν ἐγεννήθη· ἐκεῖνο θαύμασον μᾶλλον, ὅτι ὁ λόγος ἔλαβεν σάρκα, καὶ οὐκ ἐτράπη εἰς σάρκα· ὅτι μένων Θεὸς, γέγονεν ἄνθρωπος. Πλὴν τί θαυμάζεις, ὅτι ἡ γεννήσασα, τὸν ἴδιον ἐγέννησεν κτίϛην, ὅτι τὸ ποίημα τὸν ποιητὴν ἐγέννησεν; Οὕτως ἠβουλήθη ὁ ὕψιϛος γεννηθῆναι ταπεινὸς, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει ἐπιδείξηται τὴν μεγαλιότητα. „

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἅγιοι πατέρες. Ὅτι δὲ καὶ αἱ θεῖαι γραφαὶ, αἷς ἠκολούθησαν οἱ ἅγιοι πατέρες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπῆσαι διδάσκουσι, δῆλον ὑπάρχει. Λέγει γὰρ πρῶτον ὁ προφήτης Ἡσαΐας „ Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαϛρὶ ἕξει, καὶ τέξεται ὑὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ, ὅ ἐϛι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς. „ Εἶτα καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει ἐν τῷ ἑκατοϛῷ ἕκτῳ ψαλμῷ „ Ἀπέϛειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐτοὺς, καὶ ἐῤῥύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. „ Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος ἀπόϛολος Παῦλος οὕτω λέγει „ Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, ἐξαπέϛειλεν ὁ Θεὸς τὸν ὑὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν ὑοθεσίαν ἀπολάβωμεν. „ Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὥς τε τολμῆσαι εἰπεῖν, ὅτι ἄνθρωπος ἦν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, κἀκεῖνος ἀπεϛάλη, ἵνα γένηται ἐκ γυναικὸς, καὶ ὑπὸ νόμον; Οἱ ἄνθρωποι γὰρ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως ὑπὸ νόμον ἦσαν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς ὑὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μὴ ὢν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' αὐτὸς δεδωκὼς τὸν νόμον, ἀπεϛάλη παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκ γυναικὸς γενόμενος, γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, καὶ τὴν ὑοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Εἰ τοίνυν, ὡς γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιϛολὴν, καὶ ὁ αἱρετικὸς Θεόδωρος μαίνονται, οὐκ ἦν ἀληθῶς, καὶ κυρίως ὑὸς τοῦ Θεοῦ ὁ τεχθεὶς ἐκ γυναικὸς, πῶς ἠδύνατο ἡμῖν ὑοθεσίαν δω-

inquit, impassibilis est, factus est per calamitates, multis subiectus passionibus: non ex progressu factus est Deus, quominus Christus fieret, sed per misericordiam Deus factus est homo, in quem credimus: non hominem deificatum praedicamus, sed Deum incarnatum confitemur: ancillam suam sibi Matrem delegit, qui natura sine Matre est, & dispensatione sine Patre. Quomodo enim ipse, iuxta Paulli sententiam sine Patre, & sine Matre est? Si purus homo, non sine Matre; Matrem enim habet: sin autem nudus Deus, non sine Patre; Patrem quippe habet: est itaque idem ipse Matris expers, ut creator, carens autem Patre, ut creatura. „ Sanctus etiam Augustinus in Sermone de Expositione Symboli haec habet „ Credimus in Filium eius Iesum Christum, natum de Spiritu Sancto, & ex Maria Virgine. Cur, infidelis, hanc nativitatem perturbas? Ne credas vel solum hominem esse, qui natus est, vel si Deus homo erat, deinceps nasci voluisse: nam quemadmodum ipse voluit, sic natus est. Illud potius mirare, quod Verbum caro factum est, & non est conversum in carnem, quodque manens Deus, factus est homo. Sed quid mirare, eam quae genuit proprium genuisse factorem, creaturamque suum creatorem protulisse? Sic voluit altissimus humilis nasci, ut suam in ipsa humilitate magnificentiam ostenderet. „

Et haec quidem a SS. Patribus disputantur. Sed haud perspicuum est minus Divinas litteras, quas secuti sunt sancti Ecclesiae Patres, idipsum docere, nimirum Deum Verbum incarnatum, & ex sancta Maria Virgine natum, & hominem factum esse. Ac primo Isaias Propheta „ Ecce, inquit, Virgo Isaias VII.
concipiet, & pariet filium, & vocabitur no- 14.
men eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus. „ Rursus David Propheta Psalmo centesimo sexto canit „ Misit Verbum suum & sanavit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. „ Apostolus pariter Paullus „ Quando autem, inquit, venit Ad Gal. IV.
plenitudo temporis, misit Deus filium suum 4.
factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. „ Quae quum ita se habeant, quis adeo desipiet, ut dicere audeat hominem quempiam in caelis fuisse, ipsumque missum esse, ut ex muliere, atque sub lege nasceretur? Etenim homines quidem ante Incarnationem sub lege erant: at ipse Deus Verbum, Vnigenitus Dei filius, qui non subiiciebatur legi, sed erat ipse Legislator, missus est a Patre, & factus ex muliere, factus est sub lege, ut nos qui sub lege eramus redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

Si itaque is qui ex muliere natus est, vere excellenterque non foret Dei filius, quemadmodum impiae illius Epistolae scriptor, haereticusque Theodorus inepte contendunt,

ῥήσασθαι; Πρὸς τύτοις περιέχεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιςολῇ, ὅτι τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, οὐκ ἔςι δυνατὸν περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενῦς ῥηθῆναι· ὅπερ καὶ ὑμεῖς, ὡς ὀρθῶς ῥηθὲν, προτεθήκατε λέγοντες, ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὐχὶ τοῦ Θεοῦ λόγυ τοῦ σαρκωθέντος τῦτο δύναται λέγεσθαι. Ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσέβειαν παρὰ Θεοδώρου τοῦ αἱρετικοῦ διδαχθεὶς ὁ τὴν ἐπιςολὴν γράψας τὰ τοιαῦτα ἐβλασφήμησε, φανερὸν ποιήσομεν ἐκ τῶν τῷ αὐτῷ Θεοδώρῳ εἰρημένων ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀπολιναρίυ. Ἔχει δὲ οὕτως „ Τὸν δὲ ἄνθρωπον, περὶ ὖ ταῦτά φησιν ὁ προφήτης, σαφῶς ὁ μακάριος δηλοῖ Παῦλος, τὸν ὑπὸ τῦ μονογενοῦς εἰλημμένον ἄνθρωπον εἶναι· εἰρηκὼς γὰρ, ὅτι διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων, Τί ἐςιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλυς, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐςεφάνωσας αὐτὸν, καὶ κατέςησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν συ. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐπάγει· τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλυς ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησῦν, διὰ τὸ πάθημα τῦ θανάτυ δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐςεφανωμένον· σαφῶς δεικνὺς, ὅτι Ἰησοῦς ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁ μακάριός φησι Δαβὶδ ἐκπληττόμενος, ὅτι ἡ θεία φύσις, ἣν ἔσχε τότε αὐτοῦ ποιήσασθαι μνήμην, καὶ δὴ καὶ ἐπισκέψεως ἀξιώσασα οἰκείας· βραχὺ μὲν τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν ἐλαττῶσαι τὸ γεύσασθαι ποιῆσαι θανάτου· δόξῃ δὲ αὐτὸν, καὶ τιμῇ πᾶσι περιβαλεῖν, ὥς τε καὶ κύριον ἀποφῆναι τῶν ἁπάντων διὰ τῆς πρὸς ἑαυτὸν συναφείας. „ Καὶ πάλιν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῦ ὀγδόου ψαλμοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος οὕτω λέγει „ Διατοῦτο τοίνυν τὴν μὲν διαφορὰν τοῦ τε Θεοῦ λόγου, καὶ τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου τοσαύτην ἡμῖν δείκνυσιν ὁ ψαλμός· διῃρημένα δὲ ταῦτα ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ εὑρίσκεται, τοῦ μὲν κυρίυ ἐφ' ἑαυτὸν λαμβάνοντος τὰ πρότερα τοῦ ψαλμοῦ, ἐν οἷς ποιητήν τε αὐτὸν εἶναί φησι τῆς κτίσεως, καὶ ἐπηρμένην ἔχειν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τεθαυμαςῶσθαι ἐν πάσῃ τῇ γῇ· τοῦ δὲ ἀποςόλου τὰ δεύτερα τὰ περὶ τῦ ἀνθρώπου τῆς τοσαύτης εὐεργεσίας καταξιωθέντος, ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ λαμβάνοντος, πῶς ὐ πρόδηλον, ὅτι ἕτερον μὲν ἡμᾶς ἡ θεία γραφὴ διδάσκει σαφῶς εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, ἕτερον δὲ τὸν ἄνθρωπον, πολλήν τε αὐτῶν οὖσαν δείκνυσιν ἡμῖν τὴν διαφοράν; Ὁ μὲν γὰρ μνημονεύει, ὁ δὲ τῆς μνήμης καταξιῦται· καὶ ὁ μὲν ἐπισκέπτεται, ὁ δὲ καὶ ταύτης καταξιύμενος μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν εὐεργετῶν ἐλαττοῖ βραχύ τι παρ' ἀγγέλυς, ὁ δὲ εὐεργετεῖται καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐλαττώσει· καὶ ὁ μὲν δόξῃ, καὶ τιμῇ ςεφανοῖ, ὁ δὲ ςεφανῦται, καὶ ἐπὶ τούτοις μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν κατέςη αὐτὸν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῦ, καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ κατηξιώθη τῦ δεσπόζειν τούτων, ὧν πρότερον ὐκ εἶχε τὴν ἐξυσίαν. „

dunt, quomodo potuisset nobis filiorum adoptionem elargiri? Praeterea in exsecrabili ea Epistola continetur, illud Psalmi „ Minuisti Psalm. VIII. 5. *eum paullo minus ab Angelis „ minime adfirmari posse de Vnigeniti Divinitate dictum esse: quod vos, ceu Catholice pronunciatum pariter proposuistis, aientes homini, non autem Verbo incarnato id tribui posse. Hanc autem similiter impietatem ab haeretico Theodoro edoctum Epistolae Scriptorem, eiusmodi protulisse blasphemiam, perspicuum a nobis fiet ex iis, quae ipsemet Theodorus disserit in quarto adversus Apollinarium Libro „ Hominem, inquit, de quo Propheta loquitur, manifeste beatus indicat Paullus eum esse, qui ab Vnigenito assumtus est; inquiens enim testimonium de ipso esse prolatum ab eo, qui dixit, Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis, quia consideras eum? Minuisti eum paullo minus ab Angelis, gloria, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum; Omnia subiecisti sub pedibus eius, sic pergit: Mi-* Ad Hebr. II. 9. *noratum vero paullo minus ab Angelis videmus Iesum, propter passionem mortis gloria, & honore coronatum: evidenter declarans Iesum eum hominem esse, de quo sanctus loquitur David stupore adfectus, quod Divinae quam habebat naturae ibi mentio facta esset, & quod propria ipsum dignatus esset visitatione; minoratum vero paullo minus ab Angelis, quia mortem erat gustaturus, gloria porro, & honore circumdari, ita ut Dominus etiam constitueretur universorum, ob suam cum ipso coniunctionem. „ Et iterum in expositione octavi Psalmi de eodem prolati, impius idem Theodorus haec habet „ Ideo ergo differentiam quidem Dei Verbi, & ab ipso recepti hominis tantam nobis ostendit hic psalmus. Divisa vero haec in novo Testamento reperiuntur; Domino quidem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorem eum dicit esse Creaturae, & elevatam habere super caelos magnificentiam, & mirificari in omni terra; Apostolo autem reliqua, quae de homine sunt, qui beneficium meritus est, de Iesu accipiente, quomodo non manifestum, quod alterum quidem Divina Scriptura docet evidenter esse Deum Verbum, alterum vero hominem, & multam eorum nobis esse ostendit differentiam. Nam iste quidem memorat, ille autem memoriam commeretur; iste quidem visitat, alter autem visitationem eam commeretur, beatusque dicitur; & iste quidem beneficium dando minuit paullo minus ab Angelis, ille autem & per talem minutionem beneficium accipit; & iste quidem gloria, & honore coronat, alter autem coronatur, & propterea beatus dicitur; & iste quidem constituit ipsum super omnia opera manuum eius, omniaque subiecit sub pedibus eius, alter autem meritus est dominari eis, quorum antea non habebat potestatem. „*

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος, καὶ ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐπιστολὴ βλασφημοῦσι, φανερῶς λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν· οἷς καὶ ὑμεῖς ἀκολουθοῦντες γεγραφήκατε, ὅτι τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, περὶ ἀνθρώπου, καὶ οὐ περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου εἴρηται· καί τοι ἔχρην ὑμᾶς νοεῖν, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐλάττων ἐστὶ τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ τοῦτο εἴρηται διὰ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ· Θεὸς γὰρ ὤν, ἠξίωσεν ἄνθρωπος γενέσθαι τῇ ἡμετέρᾳ συγκαταβαίνων ἀσθενείᾳ· ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος ἡμᾶς διδάσκει λέγων „ Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον. „ Εἰ τοίνυν, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ἄλλος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ὁ μὴ ἐλαττωθεὶς, ἀναμφιβόλως ὁ Χριστὸς ψιλὸς ἐστιν ἄνθρωπος, ὁ τὸ πάθος ὑπομείνας, ὥστε καθ' ὑμᾶς καὶ τὸν ἀπόστολον ψεύδεσθαι λέγοντα „ Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. „ Τίς γάρ ἐστιν ὁ κύριος τῆς δόξης, εἰ μὴ ὁ Θεὸς λόγος ὁ σαρκωθείς; ὃν οἱ Ἰουδαῖοι Θεὸν εἶναι ἀγνοοῦντες ἔλεγον „ διατὶ σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν; „ Ὅπερ καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος διὰ τῆς πονηρᾶς ταύτης ἑρμηνείας τοῖς Ἰουδαίοις μᾶλλον ἀκολουθήσας, κατέναντι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησε.

Πρὸς δὲ βεβαίωσιν τῶν ὑμετέρων λόγων προσεθήκατε τοῖς κεφαλαίοις ὑμῶν λέγοντες, τὸ εἰρημένον παρὰ τοῦ ἀποστόλου „ ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν „ συνᾴδειν τῇ ὑμετέρᾳ ἑρμηνείᾳ, καὶ μὴ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μόνον εἰρῆσθαι. Ἀλλ' εἰ καὶ ὑμεῖς τῇ τῶν αἱρετικῶν καὶ ἐν τούτῳ ἀκολουθοῦντες πλάνῃ, περὶ ἀνθρώπου τὸν ἀπόστολον εἰρηκέναι διαβεβαιοῦσθε, ὅτι ἐκένωσεν ἑαυτόν· ὅμως πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις δῆλόν ἐστιν, ὅτι ὁ ἀπόστολος αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἑαυτὸν κενῶσαί φησιν· ἐπειδὴ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, τουτέστιν ἐν τῇ θείᾳ φύσει, ἠξίωσε μορφὴν δούλου λαβεῖν· ἡ δὲ μορφὴ τοῦ δούλου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σημαίνει, ἣν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ὁ Θεὸς λόγος ἥνωσε, καὶ οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἡνώθη, καθάπερ ἡ Νεστορίου, καὶ Θεοδώρου παραδέδωκεν ἀσέβεια τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτοῖς. Νεστόριος μὲν γὰρ λέγει „ ὅτι ὁ Θεὸς λόγος συνῆν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι „ Θεόδωρος δὲ λέγει „ ἐνῆν ὡς εἰκὸς τῷ τεχθέντι. „

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος εἴρηται τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, καὶ ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ ἐξ ἄλλων ῥημάτων τοῦ ἀποστόλου διδασκόμεθα οὕτω λέγοντος „ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσωμεν. „ Τίς τοίνυν τολμήσει λέγειν, ὅτι ἄνθρωπος πλούσιος ἦν, καὶ ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμᾶς πλουτήσῃ; Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὅτι εἰ

Hactenus impius Theodorus, similiter atque exsecrabilis Epistola, blasphemans aperte aliud Dei Verbum esse, alium vero Christum, quos vos secuti, pariter scripsistis locum illum „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ de homine, minime autem de Deo Verbo incarnato esse prolatum. Oportebat autem, ut intelligeretis omnem hominem Angelis esse minorem, sed id de Vnigenito Dei Filio dictum esse, qui Deus exsistens dignatus est homo fieri, nostram sibi coniungens infirmitatem, quod docet ipse Apostolus dicens „ Minoratum paullo minus ab Angelis videmus Iesum, per passionem mortis gloria, & honore coronatum. „ Si itaque, ut vestra est sententia, alius est Iesus paullo minus ab Angelis minoratus, aliud autem Dei Verbum non minoratum, proculdubio purus homo est, qui passionem sustinuit, Christus, mendaxque adeo fit a vobis Apostolus dicens „ Si cognovissent, numquam Dominum gloriae crucifixissent. „ I. ad Cor. Cap. II. 8. *Quis enim Dominus est gloriae, nisi Deus Verbum incarnatum, quem Iudaei Deum esse negantes increpabant „ Cur tu homo* Ioan. X. 33. *quum sis, facis te ipsum Deum? „ Quod ipsum etiam praeceptor vester, Iudaeos impia ea interpretatione secutus, pariter contra Deum commentus est.*

Vt vero sententias praedictas argumentis confirmaretis, dictum illud Apostoli Capitibus vestris proposuistis „ Qui quum in forma Dei Ad Philipp. II. 7. *esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens „ egregie cum expositione vestra convenire, ac non de Verbo Deo incarnato, sed de puro homine solum ibi esse sermonem. Ac quamquam vos circa id etiam sectati haereticorum errorem, de homine contendatis locutum esse Apostolum dicentem, quod semetipsum exinanivit; nihilo tamen secius exploratum Catholicis omnibus est, Apostolum de ipso Deo Verbo sui ipsius exinanitionem docere. Quoniam quum in forma Dei esset, in divina scilicet natura, dignatus est formam servi accipere; forma porro servi humanam naturam significat, quam ex Virgineo utero, atque ex propria subsistentia Deus Verbum sibi perfecit, & non prius plasmato homini extrinsecus adiecit, quemadmodum impia Nestorii Theodorique disciplina tradidit sectatoribus eorum. Inquit enim Nestorius Dei Verbum esse simul cum eo homine, qui ex Maria editus est: Theodorus autem, quod ei ex Maria edito inerat, ut simile, pronunciat.*

Quod autem de Deo Verbo incarnato dictum sit illud „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ atque „ Exinanivit semetipsum formam servi accipiens „ alio Apostoli loco docemur de ipso dicentis „ Cognoscite gratiam II. ad Cor. Cap VIII 9. *Domini nostri Iesu Christi, quoniam quum dives esset, propter nos egenus factus est, ut nos eius inopia divites essemus. „ Quis autem dicere audeat hominem divitem fuisse, & egenum factum esse, ut nos locupletaret? Quumque rursus dicatis, eum qui de incarnato Deo*

τις εἴπῃ περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι αὐτὸς ἠλαττώθη, ἢ ἐκενώθη, τροπὴν τῆς θείας φύσεως ποιεῖ κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου ἀσέβειαν, ἢ παθητὴν εἰσάγει τὴν θεότητα κατὰ τὴν Ἀρείου μανίαν, ἁρμόζει πρὸς ὑμᾶς τὸν εὐαγγελικὸν ἐκεῖνον λόγον εἰπεῖν „ πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐπιστάμενοι. „ Τί γὰρ εἰπεῖν ἔχετε περὶ τοῦ ῥηθέντος ὑπὸ τοῦ κυρίου „ ὅτι οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. „ Μὴ ἄνθρωπον λέγεται καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν κατελθὼν, καὶ σαρκωθεὶς ἀπὸ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσας, καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς· καὶ ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς, καὶ αὐτοῦ λέγεται ἡ ἐλάττωσις, καὶ ἡ κένωσις διὰ τὴν κατάβασιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις „ ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστὶ „ μὴ ἄρα ἄνθρωπόν τινα περὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰρηκέναι νομίζετε, καὶ οὐχὶ τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐνανθρωπήσαντα· ἀλλὰ φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ εἰπὼν „ ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν „ αὐτὸς εἶπεν „ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. „ ἀλλ' ἐν μὲν τῷ εἰπεῖν, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, τὴν ἰσότητα, ἣν αὐτὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν θείαν φύσιν δηλοῖ· ἐν δὲ τῷ λέγειν τὸν αὐτὸν, ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστὶ, τὴν δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς γενομένην ἐλάττωσιν δηλοῖ· ἑκάτερον δὲ, καὶ ἡ ἰσότης, καὶ ἡ ἐλάττωσις περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστι τοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος λέγεται.

Καὶ Ἀρειανοὶ μὲν πονηρᾷ διανοίᾳ ἐκ τῶν ταπεινῶν ῥημάτων ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ἀρνοῦνται, καὶ διατοῦτο ἐλάττονα αὐτὸν εἶναι διαβεβαιοῦνται· ὑμεῖς δὲ μὴ θέλοντες περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου τὰ ταπεινὰ δέξασθαι, ἄλλο πρόσωπον τῇ τριάδι εἰσάγετε κατὰ τὴν Θεοδώρου, καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν. Ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ταπεινὰ περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος, τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντες, οὔτε σύγχυσιν, οὔτε διαίρεσιν τῶν φύσεων εἰσάγομεν, ἐξ ὧν τὴν μίαν σύνθετον ὑπόστασιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν, οὔτε δὲ τέταρτον πρόσωπον ἐπεισάγομεν τῇ ἁγίᾳ τριάδι.

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ μονογενοῦς Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, καθὰ προείρηται, τὸ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, γέγραπται, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες, καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας, οἱ τὰς ἁγίας γραφὰς ἑρμηνεύσαντες, ἐδίδαξαν ἡμᾶς· καὶ ὁ ἐν ἁγίοις μὲν Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς τὰς Βασιλίδας ἐπιστολῇ οὕτως εἶπε „ Πῶς οὖν ἠλάττωται παρὰ τοὺς ἀγγέλους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος; ἀλλ' ἔστι σαφὴς ἡ πρόφασις· καθίκετο γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις, καὶ τὸ ἀποθνήσκειν πε-

Deo Verbo, Vnigenitoque Dei Filio adfirmet minoratum esse ipsum atque exinanitum, conversionem Divinae Naturae inducere iuxta Apollinarii impietatem, vel secundum Arii errorem Divinitatem passibilem facere, egregie adversus vos quadrat Evangelica sententia dicens „ Erratis nescientes scriptu- Matth.
ras, neque virtutem Dei. „ Quid enim vo- XXII. 29.
bis supererit, ut dicatis de eo quod dictum est a Domino „ Nemo adscendit in caelum, Ioan. III.
nisi qui descendit de caelo, filius hominis 13.
qui est in caelo? „ Non hominem dicit de caelo descendisse, sed evidentissime adstruit Deum Verbum eum esse, qui semetipsum exinanivit, qui descendit de caelo, & incarnatus est ex sancta Deipara semperque Virgine Maria, & homo factus est, & ex ipsa natus; & is qui descendit, ille idem est, qui ascendit, cui ob descensionem exinanitio, minoratioque tribuuntur.

Dicente etiam alibi quoque Domino in Evangeliis „ Pater maior me est „ ne co- Ioan. XIV.
gitetis ibi hominem quempiam, non autem 29.
Deum hominem factum, eo modo de se fuisse locutum. Evidentissimum quippe est, eumdem ipsum qui dixit „ Pater maior me Ibid. X. 30.
est „ dixisse pariter „ Ego & Pater unum sumus. „ Quo enim loci ait „ Ego & Pater unum sumus „ aequalitatem Divinae Naturae, quam cum Patre habet, designat: quo autem illud „ Pater maior me est „ profert, minorationem suam propter nos, sua dispensatione factam, ostendit. Vtrumque scilicet, aequalitas, atque minoratio, de uno, atque eodem Domino nostro Iesu Christo, hoc est de incarnato Dei Verbo, dictum est.

Atque Ariani quidem erronea opinatione ex eiusmodi loquendi demissis modis Filium Patri consubstantialem esse inficiantur, aiuntque propterea esse ipsum Patre minorem: vos autem fateri renuentes, humilia haec dicta de incarnato Dei Verbo esse intelligenda, novam invehitis in Trinitate personam, Theodori, Nestoriique probantes impietatem: nos vero humiles, haud secus atque sublimes sententias de uno eodemque Deo Verbo incarnato, ac Domino nostro Iesu Christo exponentes, confusionem, divisionemque pariter vitamus naturarum, ex quibus unicam Dei, ac Domini nostri Iesu Christi constitui subsistentiam confitemur, neque quartam inducimus personam Sanctae Trinitatis.

Verum sancti quoque Patres, atque Ecclesiae Doctores, sacras exponentes litteras, eum locum „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ iuxta ea quae superius disputata sunt, de Vnigenito Deo Verbo incarnato dictum esse docuerunt. Sanctus enim Cyrillus in Epistola ad Reginas haec habet „ Quomodo Edit. Paris.
igitur Angelis est minoratus, qui ab ipsis 1638. Tom.
adoratur? Sed evidens est responsio. Sedet V. Part. II.
enim in humanitatis conditione, & corpore, pag. 133.
quod mori posset assumto, in eo veluti pro-

φυκὸς σῶμα λαβὼν, ἴδιόν τε αὐτὸ ποιησάμενος, ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἑκὼν, καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦται διὰ τὸ πάθος, ὡς δι᾽ αὐτοῦ καταργήσας τὸν θάνατον, καὶ ἄπρακτον ἀποφήνας τὴν φθορὰν, ἅτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωή. Ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζῃ, καὶ ἠλαττῶσθαι λέγῃ παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν, οὐκ ἄνθρωπον ἀναμέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ᾽ αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τοῦ προύχειν οἰκονομικῶς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις· ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος· τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς, καὶ τοῦ τεθνάναι κρείττους εἰσὶ, γεγονότος ἐν τούτοις τοῦ υἱοῦ διὰ τὴν ἑκούσιον κένωσιν. Ἀλλ᾽ ὁ βραχὺ παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμένος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον, ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν, προσκυνεῖται παρ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐνίδρυται θάκοις, οὓς περιϊστᾶσιν ἐκεῖνοι δοξολογοῦντες ἀεὶ, καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον. „ Ὅτι δὲ καὶ ἡ κένωσις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος ἐστὶν, ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τοῖς πρὸς τὰς ἀντιῤῥήσεις Θεοδωρίτου γραφεῖσιν, ἃς ἐποιήσατο ὁ αὐτὸς Θεοδώριτος κατὰ τοῦ τετάρτου αὐτοῦ κεφαλαίου οὕτω λέγει „ Ὅτι μὲν σμικρὰ τῷ ἐκ τοῦ Θεοῦ φῦντι λόγῳ πάντα ἐστὶ τὰ ἀνθρώπινα, φαίην ἂν ὄκνου δίχα παντός. Ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν, τίνος ἂν γενέσθαι νοοῖτο, καὶ τίς ὁ τοῦτο παθὼν ἑκουσίως; Εἰ μὲν γὰρ, ὡς αὐτοί φασιν, ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, ἤτοι, τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, πῶς, ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, εἰ προσελήφθη παρὰ Θεοῦ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορφῇ, καὶ ἰσότητι τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ἑαυτὸν κενῶσαι λέγεται, πῶς δὴ πάλιν, ἢ τίνα τρόπον κεκένωται, εἰ παραιτοῖτο τὴν κένωσιν; κένωσις δὲ τῷ Θεῷ λόγῳ, παθεῖν οὐκ εἰδότι τὴν τροπὴν, τὸ δράσαι τι καὶ εἰπεῖν τῶν ἀνθρωπίνων, διὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οἰκονομικήν. „ Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ κατὰ Νεστοριανῶν οὕτω λέγει „ Ἆρ᾽ οὖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος πεφαινάκικε τοὺς ἡγιασμένους διὰ τῆς πίστεως, ἐναργέστατα λέγων περὶ τοῦ μονογενοῦς, ὅτι πλούσιος ὢν ἐπτώχευσε δι᾽ ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως τῆς ἀληθείας ὁ κήρυξ· ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλούσιός ἐστι, καὶ τίνα τρόπον ἐπτώχευσε; βασανιζέτω καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν· εἰ μὲν γὰρ, καθὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοὶ τεθαρσήκασιν, ἄνθρωπος ἀνελήφθη παρὰ τοῦ Θεοῦ, πῶς ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθεὶς, καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἀξιώμασιν ἐκλελαμπρυσμένος; Δεδόξασται γὰρ, ἢ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς, διαβεβλήσεται παρ᾽ αὐτῶν ἡ ἀνάληψις, ὡς κατακομίσασα πρὸς τὸ μεῖον, καὶ πρός γε τὸ δυσκλεέστερον τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον· ἀλλ᾽ ὧδε φρονεῖν ἀπηχές· οὐκοῦν οὐκ ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθείς· λείπεται τοίνυν εἰπεῖν, ὅτι γέγονεν ἐν πτωχείᾳ τῇ καθ᾽ ἡμᾶς ὁ πλούσιος, ὡς Θεός. „

Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεοφανίων οὕτω λέγει „ Προελθὼν δὲ Θεὸς μετὰ τῆς προσλήψεως, ἓν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς,

prio spontaneam mortem sustinuit, & suprema gloria propter passionem coronatur, quod per ipsam aboleverit mortem, & sustulerit corruptionem, exsistens ipse vita, & incorruptio. Quando itaque Iesum nominat, & ipsum Angelis esse minoratum dicit, non ibi hominem seorsim, & singulariter acceptum intelligimus, sed ipsum Filium Dei Vnigenitum secundum dispensationem sanctis Angelis dignitate cedentem; is enim vere factus est homo, qui excellentiae illorum cedere praedicatur. Sublimitas autem sanctorum Angelorum est extra carnem esse, mortique minime subiici: utrisque vero, voluntaria exinanitione, subiectus fuit Filius; & qui parum ab Angelis minuitur, propter humanitatis scilicet conditionem, in sublimitate Deitatis exsistens, ab ipsis adoratur, & in thronis sedet, circa quos stant Angeli, glorificantes semper, ipsumque Dominum virtutum incessanter proclamantes. „ De eadem rursus exinanitione ad incarnatum Deum Verbum pertinente constat ex eodem Cyrillo in Libro adversus confutationes Theodoreti, ad confutationem Theodoreti contra quartum eius Capitulum „ Quod parva, inquit, sint omnia humana Verbo ex Deo nato, absque mora, quin haeream, dixero. Quaero autem cuiusnam esse putetur exinanitio, & quis hanc voluntarie tulerit? Etenim, si, quemadmodum illi dicunt, forma servi, vel quod est ex semine David; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si a Deo assumtum est? Si autem ipsum Verbum, quod in forma, & aequalitate Dei & Patris exsistit, se ipsum exinanivisse dicitur; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si refutavit exinanitionem? Exinanitio autem Deo Verbo, versionem pati nescio, est facere, ac dicere quiddam humanum propter dispensativum ad carnem conventum. „ Iterum sanctus Cyrillus in eodem Libro contra Nestorianos haec habet „ Numquid igitur divinus Paullus fide sanctificatos seduxit, perspicue de Vnigenito dicens, Quum esset dives, egenus propter nos effectus est? Absit. Vera namque omnino loquitur veritatis praeco. Sed quisnam est dives, & quomodo factus est egenus? Etiam nunc sermo noster examinet; siquidem quemadmodum sentire, ac proloqui ausi sunt ipsi, homo assumtus est a Deo, quomodo pauper factus est, is qui assumtus est, dignitatibus super naturam effulgens? nam glorificatus est, vel si hoc nequaquam verum est, derogabitur ab eis assumtioni, quod eum ad ignobiliorem, atque minorem deduxerit humanitatis conditionem. Id porro absurdum est cogitare: non igitur egenus factus est, assumtus. Reliquum est ergo ut dicamus in paupertate nostra factum esse eum, qui tamquam Deus, dives erat. „

Cit. edit. Tom. VI. p. 219.

Ibid. pag. 232.

Similiter S. Gregorius Theologus in Sermone de Christi Natali haec habet „ Progressus autem Deus cum humanitate, unum ex duobus inter se contrariis, carne nimirum

Loc. cit. p. 620.

καὶ πνεύματος, ὧν τὸ μὲν ἐθέωσε, τὸ δὲ ἐθεώθη· ὢ τῆς καινῆς μίξεως, ὢ τῆς παραδόξου κράσεως· ὁ ὢν γίνεται, καὶ ὁ ἄκτιςος κτίζεται, καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται διὰ μέσης ψυχῆς νοερᾶς μεσιτευȣ́σης θεότητι, ϗ σαρκὸς παχύτητι, ϗ ὁ πλȣτίζων πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν κάθαρσιν, ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα· καὶ ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρὸν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως.„

Α'λλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Α'θανάσιος ἑρμηνεύων τὰ τȣ̃ ἀποςόλȣ ῥητὰ λέγοντος, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δȣ́λȣ λαβὼν, οὕτω λέγει „ Τί τούτȣ λευκότερον, ϗ ἀποδεικτικώτερον γένοιτο ἄν; ȣ̓ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων βελτίων γέγονεν, ἀλλὰ μᾶλλον Θεὸς ὑπάρχων, τοῦ δȣ́λȣ μορφὴν ἔλαβε, ϗ ἐν τῷ λαβεῖν ȣ̓κ ἐβελτιώθη, ἀλλ' ἐταπείνωσεν ἑαυτόν.„ Καὶ μετ' ὀλίγον „ Τί δὲ τȣ̃τό ἐςιν, ἢ τὸν ἐν μορφῇ Θεȣ̃ ὄντα, ϗ εὐγενȣ̃ς πατρὸς ὑιὸν ταπεινῶσαι ἑαυτὸν, ϗ δȣ̃λον ἀνθ' ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν γενέσθαι;„ Καὶ μετ' ὀλίγον „ Ο῾ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ λέγεται, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπȣράνιος, διὰ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταβεβηκέναι τὸν λόγον.„

Α'λλὰ ϗ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης κατὰ Εὐνομίȣ ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ ȣ̓́τω λέγει „ Ταῦτα περὶ τὸν ἐςαυρωμένον ἡμεῖς πεπιςεύκαμεν· ϗ διατȣ̃το ὑπερυψȣ̃ντες κατὰ τὸ ἡμέτερον τῆς δυνάμεως μέτρον ȣ̓κ ἀπολήγομεν, ὅτι ὁ μηδενὶ χωρητὸς διὰ τὴν ἄφραςον αὐτȣ̃, ϗ ἀπρόσιτον μεγαλιότητα, πλὴν ἑαυτῷ, ϗ τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ȣ̓̃τος ϗ πρὸς κοινωνίαν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν κατελθεῖν ἠδυνήθη· οἱ δὲ ταύτην ἀπόδειξιν τῆς κατὰ τὴν φύσιν ἀλλοτριότητος τȣ̃ ὑιοῦ πρὸς τὸν πατέρα ποιοῦνται, τὸ διὰ σαρκὸς, καὶ ςαυροῦ φανερωθῆναι τὸν κύριον· ὡς τῆς μὲν τȣ̃ πατρὸς φύσεως καθαρῶς ἐν ἀπαθείᾳ διαμενȣ́σης, ϗ μηδενὶ τρόπῳ τὴν πρὸς τὸ πάθος κοινωνίαν ἀναδέξασθαι δυναμένης, τȣ̃ δὲ ὑιȣ̃ διὰ τὸ πρὸς τὸ ταπεινότερον παρηλλάχθαι τὴν φύσιν, πρὸς σαρκός τε καὶ θανάτȣ πεῖραν ȣ̓κ ἀδυνατȣ̃ντος ἐλθεῖν.„ Καὶ μεθ' ἕτερα „ Διατȣ̃το γὰρ ϗ τȣ̃ κυρίȣ τῆς δόξης ὁ ςαυρὸς λέγεται, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογεῖται, ὅτι κύριος Ι'ησȣ̃ς Χριςὸς εἰς δόξαν Θεȣ̃ πατρός. Εἰ δὲ χρὴ ϗ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν διελεῖν τρόπον, σκεψόμεθα τί τὸ ἀποθνῆσκον, ϗ τί τὸ καταλῦον τὸν θάνατον, ϗ τί τὸ ἀνακαινȣ́μενον, ϗ τί τὸ κενȣ́μενον· κενȣ̃ται μὲν γὰρ ἡ θεότης, ἵνα χωρητὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ γένηται φύσει· ἀνακαινȣ̃ται δὲ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον ἀνακράσεως θεῖον γινόμενον.„

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων τεθήκαμεν, ἵνα ταῦτα κατανοȣ̃ντες γνωίητε, ὡς τὰ παρ' ὑμῶν προτεθειμένα, ϗ Α'ρειανοὶ, ϗ Νεςοριανοὶ κατὰ τȣ̃ κυρίȣ, ϗ Θεȣ̃ ἡμῶν Ι'ησȣ̃ Χριςȣ̃ λέγȣσιν ἀσεβῶς. Οἱ μὲν γὰρ Α'ρειανοὶ σπȣδάζοντες τὸν ὑιὸν κτίσμα, ϗ ἀλλότριον τῆς πατρικῆς ȣ̓σίας ἀποδεῖξαι, ϗ τὸ πάθος, ϗ τὰ ἄλλα τὰ ταrum, *& spiritu, quorum alterum deificavit, alterum deificatum est. O novam mixtionem! o admirandam temperationem? Qui est, fit: qui creatus non est, creatur: qui nullo loco contineri potest, per interventum animae spiritualis, inter divinitatem, & carnis crassitiem medius continetur. Qui locupletes alios ditat, paupertate adficitur: carnis enim meae paupertatem sumit, ut ego divinitatis illius divitias consequar. Et qui plenus est, exinanitur: sua enim gloria ad breve tempus exinanitur, ut ego plenitudinis ipsius particeps efficiar.„*

Sed sanctus etiam Athanasius exponens ea Apostoli verba „ qui quum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens „ haec scribit „ Quid hoc clarius, aut probatius esse poterit? Non enim ex deteriore melior factus est, sed potius, quum Deus esset, servi speciem adsumsit, neque in adsumendo amelioratus est, sed humiliavit semetipsum. „ Et post pauca „ Quid hoc est autem, quam eum, qui in forma Dei esset nobilisque Patris filius, humiliasse semetipsum, & servum pro nobis factum esse? „ Rursusque post pauca „ Verbum enim caro factum est, diciturque propterea hic homo de caelo caelestis, quia Verbum ipsum de caelo descendit.„

Sanctus pariter Gregorius Nyssenus in tertio adversus Eunomium Libro disserit in hunc modum „ Haec ipsi de Crucifixo credidimus; itaque iuxta propriae virtutis mensuram ipsum extollere non cessamus, quod scilicet ob ineffabilem, inaccessibilemque magnificentiam suam indivisus a Patre etiam, & a Spiritu Sancto ad nostrae infirmitatis communionem advenire potuerit: illi autem, id argumentum esse naturae extraneitatis Filii a Patre constituant: apparuisse nimirum aientes Dominum per carnem, & crucem, ita ut paterna natura in impassibilitate permanente, nullaque ratione passionis communionem suscipere potenti, Filius, transformata in humiliorem natura, per carnem, & mortem minime incapax passionis advenerit. „ Et post alia, subdit „ Idcirco enim & Domini gloriae Crux dicitur, & omnis lingua Dominum Iesum Christum in gloria Dei Patris esse confitetur. Namque si cetera etiam eodem modo dividere oporteat, quis sit ille qui mortuus est prospiciemus: quis, qui mortem dissoluerit: & quid renovatum, quid autem exinanitum. Exinanitur quippe divinitas, ut humanitatis suscipiendae capax fiat; humanitas autem propter commixtionem divinitatis divina effecta renovatur.„

Atque haec nos quidem ex sanctorum Patrum doctrina proposuimus, ut ea percipientes intelligatis, quae constituta a vobis sunt, ea ipsa ab Arianis, atque Nestorianis adversus Dominum nostrum Iesum Christum impie sustineri. Ariani scilicet Filium creaturam esse, atque extraneum a paterna substantia demonstrare conati, passionem eius, ceteraque humilia

πεινὰ τῇ θεότητι αὐτοῦ μόνῃ ἐπάγουσιν· οἱ δὲ Νεςοριανοὶ δύο υἱοὺς εἰσάγειν βουλόμενοι, κεχωρισμένως λέγουσι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ κεχωρισμένως τὸν Χριςὸν ψιλὸν ἄνθρωπον, καὶ μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ ταπεινὰ ἀπονέμουσιν. Α'λλ' οὐχ οὕτως οἱ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν· οὐδὲ γὰρ διὰ τὰ ταπεινὰ τροπὴν λέγουσι τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος, οὐδὲ διὰ τὰ ὑψηλὰ διαιροῦσι τὴν ἀνθρωπότητα τῆς θεότητος, ἀλλὰ τοῦ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ μονογενοῦς Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντος, καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ταπεινὰ εἶναι παραδιδόασιν.

Ε'πειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις ἐντεθείκατε κεφαλαίοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιςολῆς, ὅτι καλῶς εἶπε δύο φύσεις, μίαν ἐξουσίαν, ἓν πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ τὴν πονηρίαν τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιςολὴν διελέγξομεν. Ο' γὰρ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου ἐνηνθρώπισε, τίνος τὰς δύο φύσεις λέγει; Α'λλὰ πρόδηλον, ὅτι ἀντὶ προσώπων τὰς δύο φύσεις λαμβάνει, κατὰ Νεςόριον, καὶ Θεόδωρον, οὓς ἐπαινεῖ ἡ ἀσεβὴς αὐτὴ ἐπιςολή. Εἰ γὰρ καὶ ἓν πρόσωπον, καὶ ἕνα υἱὸν δοκεῖ λέγειν ἡ ἐπιςολὴ, τοῦτο καὶ Θεόδωρος, καὶ Νεςόριος λέγουσι, τὸν Χριςὸν ἄνθρωπον μόνον λέγοντες ἐπέχειν τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ ἔχειν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τὴν χάριν τῆς υἱοθεσίας, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι, καὶ διατοῦτο ὑποκρίνονται λέγειν ἕνα υἱὸν, καὶ ἓν πρόσωπον τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Χριςοῦ, κοινωνοῦντες μόνῳ τῷ ὀνόματι τῆς υἱότητος· τοῦτο δὲ δείκνυται φανερῶς ἐκ τοῦ λέγειν τὴν ἐπιςολὴν τῶν δύο φύσεων μίαν ἐξουσίαν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἐγράψατε· μία γὰρ ἐξουσία οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων λέγεται προσώπων, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁμολογοῦμεν. Ο'͂θεν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τοὺς λέγοντας κατὰ δύναμιν, ἢ ἀξίαν, ἢ αὐθεντίαν, ἢ σχέσιν, ἢ τιμὴν ἡνῶσθαι τῷ λόγῳ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὁμολογοῦντας καθ' ὑπόςασιν τῶν δύο φύσεων τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι. Ο'͂πως δὲ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἰρημένον τοῖς ἁγίοις πατράσι περὶ διαφορᾶς τῶν δύο φύσεων, οἱ τὰ Νεςορίου δοξάζοντες, ὧν τῆς ἀπιςίας ἀρχηγὸς ἐςὶ Θεόδωρος, ἀσεβῶς ἐκλαμβάνουσι, τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντες, καὶ προσώπων κατὰ σχέσιν ἕνωσιν πρεσβεύοντες, ἓν πρόσωπον ὑποκρίνονται λέγειν, αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος δείκνυσιν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Α'πολιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ γράφων οὕτως „ Αὐτάρκως δὴ τὸ διάφορον τῶν φύσεων ἡμῖν ὑποδείκνυσι διὰ τούτων· εἴγε τὸν μὲν ἐκπλήττεται, ὡς δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ἑλόμενον, μνήμην τε καὶ ἐπίσκεψιν ποιήσασθαι τοῦ οὕτως εὐτελοῦς· τὸν δὲ μακαριςὸν ἡγεῖται, ὡς τοιούτων ἠξιωμένον. Α'λλὰ γὰρ οὕτω μὲν τήν τε διαίρεσιν τῶν φύσεων ποιεῖται, καὶ μὴν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τε τοῦ λαβόντος φύσεως, καὶ τῆς τοῦ ληφθέντος ἡμῖν ὑποδείκνυσιν ἡ θεία γραφή· φροντίζουσα δὲ τοῦ καὶ τὴν ἕνωσιν ἡμῖν

lia soli tribuunt divinitati: Nestoriani contra, qui duos invehere filios nitantur, separatim Deum Verbum, separatimque purum hominem profitentur, quaeque ad humilitatem pertinent passionis, solo homini adiudicanda esse decernunt. Verum non haec a Sanctis Patribus docemur; neque enim ex his, quae demisse dicta sunt divinitatis Filii conversionem admittunt, quemadmodum neque ex sublimibus divinitatem dividunt ab humanitate, sed de uno, eodemque Deo Verbo incarnato, homineque facto tam sublimia, quam humilia dicta esse tradiderunt.

Quum autem in vestris iisdem Capitibus hoc adieceritis etiam, ex eadem haustum Epistola, recte ibi duas naturas, unicam autem personam, unicam potestatem dici, circa idipsum quoque illius scriptoris impietatem operae pretium erit detegere. Qui enim non confitetur Deum Verbum incarnatum ex Maria Virgine, & hominem factum esse, cuiusnam dicit duas esse naturas? Sed patet ipsum duas naturas loco personarum admittere, Nestorii, Theodorique sensu, quos summis laudibus exsecrabilis ea extollit Epistola. Si enim unicam personam, unicumque Filium indicare videtur Epistola, hac loquendi ratione usi sunt Nestorius etiam, & Theodorus, aientes Christum purum hominem superhabere Dei Verbi personam, habereque Dei Verbi honorem, atque dignitatem, gratiamque adoptionis praeterea, atque eius loco adorari; quamobrem se unicum Filium, unicamque Christi personam dicere simulant, solo convenientes filiationis nomine: quod manifeste ex sententiarum modo, qui in Epistola adhibetur, colligitur, quo dicitur duplicis naturae unicam esse potestatem, quemadmodum pariter vos ipsi scripsistis. Vnica nempe potestas non de diversis naturis, sed de diversis personis dicitur, quod etiam in sancta Trinitate agnoscimus, atque confitemur. Quamobrem SS. Patres anathema dixerunt iis, qui adfirmarent hominem Deo Verbo unitum esse secundum potentiam, vel potestatem, vel habitum, vel dignitatem; neque unionem factam esse in duplicis naturae unica subsistentia faterentur. Quemadmodum quod pariter recte dictum a Sanctis Patribus est de duplicis naturae discrimine, id Nestorii sectatores, Theodoro infidelitatis duce, sibi adsumunt, naturas loco personarum nominantes, & personarum habitualem unionem venerantes, ut unam simulent personam se dicere. Impius ipse id ostendit Theodorus, in quarto adversus Apollinarium haereticum Sermone haec scribens „ Satis profecto nobis naturarum discrimen ostenditur per haec, quae proposita sunt; de illo siquidem obstupescit, quod per benignitatis superabundantiam ita instituerit, ut sic sumti hominis memoria, & visitatio fieret; hunc vero, veluti talibus dignatum, beatissimum existimat. Idipsum autem naturarum distinctionem ostendit: quod quidem sumentis sumtique naturae discrimen divina ipsa nobis ostendit scriptu-

ptu-

ὑποδεικνῦναι, ἢ τῷ ληφθέντι πρὸς τὸν λαβόντα προσγέγονε, λέγει πολλάκις καθ' ἕνωσιν τὰ ἑκάτερα τῶν φύσεων ἰδιαζόντως προσόντα, ὡς ἂν τὴν πρὸς τὸν λαβόντα ἕνωσιν τῦ ληφθέντος ἡμῖν παραδηλώσειεν, ὅσα τε τύτῳ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον γέγονε συναφείας.„

Ἀποδείξαντες τοίνυν τὸν δυσσεβῆ Θεόδωρον τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντα, ἔτι μείζονα προαγάγωμεν αὐτοῦ βλασφημίαν διελέγχουσαν αὐτὸν, ποίαν λέγει τὴν ἕνωσιν πρὸς κατάκρισιν τῶν ἐκδικούντων αὐτόν. Ἐν γὰρ τῷ περὶ ἐνανθρωπήσεως ὀγδόῳ λόγῳ οὕτω λέγει „ Πρόδηλον δὲ ὡς τὸ τῆς ἑνώσεως ἐφαρμόζει· διὰ γὰρ ταύτης συναχθεῖσαι αἱ φύσεις, ἓν πρόσωπον κατὰ τὴν ἕνωσιν ἀπετέλεσαν· ὥς τε ὅπερ ὁ κύριος ἐπί τε τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τῆς γυναικὸς φησιν, ὥς τε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία, εἴποιμεν ἂν καὶ ἡμεῖς εἰκότως κατὰ τὸν τῆς ἑνώσεως λόγον, ὥς τε οὐκέτι εἰσὶ δύο πρόσωπα, ἀλλ' ἓν, δηλονότι τῶν φύσεων διακεκριμένων. Ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ οὐ λυμαίνεται τῷ ἀριθμῷ τῆς δυάδος τὸ μίαν λέγεσθαι τὴν σάρκα, πρόδηλον γὰρ καθὸ μία λέγεται· οὕτω κἀνταῦθα ἡ λυμαίνεται τὴν τῶν φύσεων διαφορὰν τοῦ προσώπου ἡ ἕνωσις. Ὅταν μὲν γὰρ τὰς φύσεις διακρίνωμεν, τελείαν τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου φαμὲν, καὶ τέλειον τὸ πρόσωπον, οὐδὲ γὰρ ἀπρόσωπόν ἐστιν ὑπόστασιν εἰπεῖν, τελείαν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, καὶ τὸ πρόσωπον ὁμοίως. Ὅταν μέντοι ἐπὶ τὴν συνάφειαν εἴδωμεν, ἓν πρόσωπον τότε φαμέν.„ Ταῦτα ἡμεῖς, εἰ καὶ φρικτόν ἐστι λέγειν χριστιανοῖς, ὅμως διὰ τὴν μανίαν τῶν ἐκδικούντων Θεόδωρον, καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν προαγαγεῖν ἠναγκάσθημεν, ἵλεων τὸν Θεὸν ἡμῖν παρακαλοῦντες γενέσθαι, δι' ὧν ἁπάντων ἀποδέδεικται, ὅτι πάσης τῆς Θεοδώρου ἀσεβείας μεστή ἐστιν ἡ κατάρατος ἐκείνη ἐπιστολή.

Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα ἀπεκρινάμεθα πρὸς τὰ τῷ ὑμετέρῳ κεφαλαιογραφίῳ περιεχόμενα, δι' ὧν ἐσπουδάσατε τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικῆσαι, καὶ διὰ ταύτην τὴν Θεοδώρου, καὶ Νεστορίου κακοδοξίαν ἀνανεώσασθαι, ὧν τὴν ἀσέβειαν ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ ἐπαινεῖ. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Μάριν τὸν αἱρετικὸν γεγραμμένης παραλελοίπατε, καὶ οὐκ ἐτολμήσατε ταῦτα τοῖς ὑμετέροις κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, ἵνα μὴ καὶ ἐκ τούτων τὴν ἐξ ὑμῶν ἐκδικουμένην ἀσέβειαν ὁ παρ' ὑμῖν τῶν χριστιανῶν μάθῃ λαὸς, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι καὶ ταῦτα διὰ βραχέων φανερῶσαι· περιέχεται γὰρ τοῖς παρ' ὑμῶν παραλελειμμένοις ῥήμασι τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς „ Ὅτι Κύριλλος τὰς ἀκοὰς πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον συνόδῳ συνελθόντων, τῷ φαρμάκῳ τῷ πηροῦντι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν κατέσχεν· εὗρε δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ κατὰ Νεστορίου μίσους· καὶ ὅτι καθεῖλε τῆς ἐπισκοπῆς Νεστόριον ἡ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος, κρίσεως, καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης.„ Καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ περιέχεται „ Ὅτι

ptura, Indicare quippe eam unitatem volens, quae ad id quod sumtum est pertinet, dicit per unitatem, sive unionem utrasque naturas sibi fecisse proprias; ita ut, aeque eius qui erat, atque sumsit, ac eius qui sumtus est nobis ostenderit unitatem, quae ex facta cum ipso coniunctione processit.„

Quum itaque demonstratum luculenter sit, impium Theodorum naturae nomen pro persona usurpasse, deteriorem adhuc eius blasphemiam proferamus in medium, qua docetur, quid ipse unitatis nomine intelligat, ut plenius condemnentur eius patrocinatores. In octavo igitur Sermone de Incarnatione haec scribit „ Constat autem quid unitate importetur: per hanc enim coalescentes naturae unicam personam unitate perficiunt; ita ut, quemadmodum de masculo, & faemina Dominus inquit, eos non iam duos, sed unam carnem esse, similiter etiam, unitatis ratione, non iam duae, sed unica sit persona, constante semper distinctione naturarum. Quemadmodum enim ibi numeri non tollitur duplicitas, quod una caro dicatur; liquet enim quemadmodum una dicatur, eodem pariter modo minime naturae aufert discrimen, unitas ipsa personae. Quum porro naturas discernimus, perfectam Dei Verbi naturam profitemur, perfectamque personam; non enim hypostasis dici absque persona potest. perfectam pariter humanam naturam, personamque similiter, Quum autem in harum copulationem, sive coniunctionem animum intendimus, unicam tunc esse personam praedicamus.„ Haec nos, quamquam dictu Christianis horribilia, producere in medium coacti sumus ex Theodori, impiaeque Epistolae patronorum insania, propitium nobis Deum fieri postulantes, quibus tamen demonstratum est, universa Theodoriana impietate exsecrabilem eam Epistolam esse refertam.

Et haec quidem respondimus ad ea, quae in vestro Capitulorum Libro continebantur, quibus impiam praefatam Epistolam vindicare nitebamini, pravasque propterea Theodori, Nestoriique instaurare sententias, quorum praefata Epistola commendat impietatem. Quoniam vero permulta in memorata impia Epistola ad Marim haereticum scripta praeteriistis, neque ausi estis ea vestris Capitibus inserere, ne forte ex iis etiam Christianus populus, quanta a vobis propugnaretur impietas intelligeret, necessarium esse iudicavimus, haec quoque paucis ostendere. In ea enim Epistolae parte, quae praetermissa a vobis est, habetur „ Cyrillum aures omnium Episcoporum Ephesum convenientium medicamine quodam obcaecanti sapientium oculos obtinuisse; invenisse autem modum ex odio in Nestorium praeconcepto: nullaque instituta disquisitione & iudicio Nestorium ab Ephesina synodo, sede sua fuisse deturbatum.„ Pariter in eadem Epistola habetur „ Duodecim ea Capitula ab Cyrillo conscripta, quamquam

Exstat in Conc. Chalc. Part. II. Act. X. Labb. Conc. ed. Paris. 1733. Tom. IV. p. 1574

cum

τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου γραφέντα, ἐναντία ὄντα τῆς ὀρθῆς πίστεως, προέθηκαν οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες ἐπίσκοποι, καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ συνήνεσαν αὐτοῖς, ὡς τῇ ὀρθῇ πίστει συνᾴδουσιν· καὶ ὅτι Νεστόριος ἐπειδὴ ἐμισεῖτο ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει, καὶ παρὰ τῶν πρώτων αὐτῆς, ὑποστρέψαι ἐκεῖ οὐκ ἠδυνήθη.,, Καὶ διὰ πάντων ὁ γράψας τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, οὐ μόνον τοὺς αἱρετικοὺς ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λέγει. Περὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Ῥαββούλου τοῦ Ἐδέσσης ἐπισκόπου, ἀνδρὸς ἐν ἐπισκόποις ἐπισήμου, οὗ τὸ μνῆμα θαύματα ποιεῖ μέχρι τῆς σήμερον, οὕτω φησὶν ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ ,, Ὅτι ὁ τύραννος τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὃν οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοεῖς, προφάσει τῆς πίστεως οὐ μόνον τοὺς συζῶντας αὐτῷ διώκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη πάλαι πρὸς τὸν κύριον ἀπελθόντας· ὧν εἷς ἐστιν ὁ μακάριος Θεόδωρος, ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς οὐ μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ τοὺς αἱρετικοὺς ἐκολάφισε διὰ τῆς οἰκείας πίστεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὅπλα πνευματικὰ τοῖς ἰδίοις βιβλίοις, τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις κατέλειψεν· ὡς καὶ ἡ σὴ εὐλάβεια μετ' αὐτοῦ λαλήσασα γινώσκει, καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ συγγραφέντων ἐπίστευσε· τοῦτον ἐτόλμησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ' ἐκκλησίας φανερῶς ἀναθεματίσαι. ,, Καὶ πάλιν περιέχεται τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ πρὸς ὕβριν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ,, Ὅτι ἡ καρδία τοῦ Αἰγυπτίου ἐμαλάχθη, καὶ χωρὶς σκύλσεως τῇ ὀρθῇ πίστει συνήνεσε· καὶ ὅτι ἀτάκτως κατὰ τῶν ζώντων, καὶ τῶν τελευτησάντων ὁρμήσαντες, ἐν αἰσχύνῃ εἰσὶν, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀπολογούμενοι πταισμάτων, καὶ ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδασκαλίᾳ διδάσκοντες· καὶ ὅτι χρὴ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν αὐτῷ. ,, Καὶ ταῦτα μὲν ἐγκείμενα τῇ μνημονευθείσῃ ἐπιστολῇ φανερὰ ὑμῖν ἐσπουδάσαμεν καταστῆσαι, ἵνα κἂν οὕτως ὀψὲ, ποτὲ τὰ ὀρθὰ ἐπιλεγόμενοι ἀναχωρήσητε ταύτης τῆς κακοδοξίας.

Τοσαύτη δέ ἐστιν ἡ τῆς μυσαρᾶς ἐπιστολῆς ἀσέβεια ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε πάντα, ὡς εἴρηται, τὰ περιεχόμενα αὐτῇ τοῖς παρ' ὑμῶν πεμφθεῖσι κεφαλαίοις ἐνθεῖναι· εἰ καί τινα ἐξ αὐτῶν διεστραμμένῃ ἐννοίᾳ ἑρμηνεύειν ἐπειράθητε. Τίς γὰρ χριστιανοῖς δύναται συναριθμεῖσθαι μὴ λέγων ἀσεβῆ τὴν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τοιαῦται, καὶ τοσαῦται περιέχονται βλασφημίαι; Ὁ γὰρ τὴν ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, τὴν τὸν ἅγιον Κύριλλον αἱρετικὸν καλοῦσαν, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον ἐκβάλλουσαν, φανερῶς Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν δέχεται, ὃν ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ λέγει δίχα κρίσεως καὶ ζητήσεως καταδικασθῆναι, καὶ οὐ διὰ τὰ δόγματα, ἀλλὰ διὰ τὸ μῖσος τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποστρέψαι· καὶ οὐ μόνον εἰς τοῦτο ἁμαρτάνει ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐκδικῶν, ἀλλὰ καὶ Καιλεστῖνον τὸν πάπαν καταδικάζει τὸν εἰπόντα περὶ Κυρίλλου, ὅτι ἡ πίστις Κυρίλλου, ἡμετέρα πίστις ἐστί· καὶ ὁ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ἐναντία τῇ ὀρθῇ πίστει λέ-

cum recta fide pugnarent, ab Ephesinae Synodi Episcopis proposita fuisse atque confirmata, illisque eos, tamquam verae fidei consonantibus consensisse; atque Nestorium, propterea quod odio haberetur a civitate sua, primariisque civibus eius, illuc minime potuisse reverti. ,, Atque hoc modo nefariae illius Epistolae scriptor, non modo haereticos tuetur, ac laudat, sed Catholicos etiam nominare non veretur. De beato namque Rabbula, Edessenorum Episcopo, eximiae pietatis Antistite, cuius ad sepulcrum ad haec usque tempora mirabilia patrantur, hoc modo in impia illa sua Epistola scribit ,, Tyrannus nostrae civitatis, quem tu etiam ipse non ignoras, qui occasione fidei, non solum cum eo viventes persequitur, sed etiam eos, qui dudum ad Dominum abierunt: quorum unus est beatus Theodorus, praedicator veritatis, & doctor Ecclesiae, qui non solum vivens haereticos per propriam fidem percussit, sed etiam post mortem arma spiritalia in libris suis reliquit Ecclesiae filiis, sicut & tua reverentia, cum eo collocuta, cognovit, & his, quae ab eo scripta sunt praebuit fidem. Hunc ausus est, qui omnia audet, ab Ecclesia anathematizare. ,, Rursusque in sancti Cyrilli contumeliam, haec ipsa in exsecrabili ea Epistola continentur ,, Cor Aegyptii emollitum est, & sine vexatione rectae fidei adsentitum est: & inordinate contra vivos, & mortuos irruentes in confusione sunt, satisfacientes pro delictis suis, & contraria priori suae doctrinae docentes; & quod oporteat confiteri in templum, atque inhabitantem in eo. ,, Atque haec quidem in memorata Epistola sparsim interiecta, manifeste vobis ob oculos ponere conati sumus, ut, etsi sero, quandoque tamen, recta cogitantes a pravis iis opinationibus, erroribusque discedatis.

Tanta porro sceleratae illius Epistolae est impietas, ut neque vos ipsi ausi sitis, ut dicitur, universa, quae ipsa complectitur, in Capitibus, quae misistis, proponere; quamquam nonnulla perversa explicatione interpretari tentaveritis. Quis enim Christianis erit adnumerandus, qui eam impiam non dicat, quae tot, tantasque continet blasphemias? Quisquis enim eius Epistolae defensionem suscipit, in qua S. Cyrillus haereticus appellatur, primaque Ephesina reiicitur synodus, hic manifeste stat a Nestorii partibus, eiusque adhaeret impietati; quem ipsa Epistola sine inquisitione, iudicioque damnatum fuisse fatetur quidem, sed non dogmatum caussa, verum civium odio ad Ecclesiam non esse reversum: atque non peccati reus est modo ob hanc caussam, qui eius Epistolae tuetur partes, verum quia Caelestinum quoque Papam condemnat, de Cyrillo dicentem, Cyrilli fidem, nostram fidem esse. Ac pariter, qui duodecim ea sancti Cyrilli Capita cum recta fide pugnare con-

γων ὑπάρχειν, ὐ μόνον αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Καιλεςῖνον, καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον κατακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καταδικάζει, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκαλον ἴδιον Κύριλλον ἐπιγραψαμένην· ὁπότε καὶ Λέοντα τὸν ἐν ἁγίοις πάπαν Ῥώμης ὁμοίως καταδικάζει, ὃς πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον γράφων, εἶπε περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου „ Οἱ ὅροι οἱ προενεχθέντες κατὰ Νεςορίου παρὰ Κυρίλλου τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐν βεβαίῳ μενέςωσαν. „

Πάσης δὲ ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ μυσαρὰ ἐπιςολὴ, ἓν μόνον τῶν ἀληθῶν ἀποκρύψαι οὐκ ἴσχυσεν, ὅτι ἀπὸ ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων ἀνθρώπων Θεόδωρος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μετὰ θάνατον ἀνεθεματίσθη, ὃν ἀσεβῆ Θεόδωρον διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας, καὶ κήρυκα τῆς ἀληθείας καλεῖ ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιςολὴ, τὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς αἱρετικοὺς βλασφημήσαντα· οὗ τινος τῶν βλασφημιῶν μέρος ἐλάχιςον δι' ἑτέρας ὑμῖν ἐπιςολῆς ἐπ' αὐτῶν ὑμῖν τῶν ῥημάτων ἤδη ἐφανερώσαμεν, ἀποδείξαντες, καὶ τί οἱ ἅγιοι πατέρες, Κύριλλος, καὶ Πρόκλος, καὶ Ῥαββούλας κατὰ Θεοδώρου, καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ λόγων ἔγραψαν, κατακρίναντες αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσεβείας. Τοιαῦται γὰρ αἱ Θεοδώρου βλασφημίαι εἰσὶν, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε ταύτας ἐκδικῆσαι, εἰ καὶ τὸν ἐκθέμενον αὐτὰς ἐκδικεῖτε, φανεροῦ ὄντος, ὅτι οὐδεὶς τὰ κακὰ κατακρίνων, τὸν ἐκθέμενον αὐτὰ ἐκδικεῖ, πλὴν εἰ μὴ ἐκεῖνον τὸν μετανοήσαντα, καὶ τῆς ἰδίας ἀποςάντα πλάνης, καὶ ταῦτα καταδικάσαντα. Ταῖς δὲ ἄλλαις ὕβρεσι ταῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ῥηθείσαις πρόσκειται κἀκεῖνο, ὅτι ἀναισχύνης αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλός ἐςι, καὶ ὅτι μεταμεληθεὶς ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο· ἐξ ὧν ὁ τὴν ἐπιςολὴν ἐκείνην γράψας δείκνυται πάσης ἀνοίας μεςός. Ποῦ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο, ἢ μετενόησεν; ἢ πῶς ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος πατέρα τοῦτον ἐπεγράφετο, εἰ μετεμελήθη, καθὰ τῇ ἐπιςολῇ περιέχεται; Ὁ γὰρ μετανοῶν οὐ τοῖς διδασκάλοις συναριθμεῖται, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πλάνης ὑποςρέψας δεκτέος ἐςί.

Τέλος δὲ τοῦτο αὐτῆς ὁ γράψας τὴν ἐπιςολὴν ἐποιήσατο λέγων „ Ὅτι δεῖ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ. „ Ἐκ τούτων δὲ ὅσον ἧκεν εἰς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιςολῆς, καὶ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτὴν, πᾶσα ἡ ὀρθὴ πίςις ἀνατρέπεται. Ἡ γὰρ καθολικὴ ἐκκλησία ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριςὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὁμολογεῖ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ πιςεύειν, ἢ ὁμολογεῖν διδάσκει· ὅθεν καὶ τοῖς τοῦ ἁγίου ἀξιουμένοις βαπτίσματος παραδίδοται ὁμολογεῖν καὶ πιςεύειν εἰς ἕνα πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριςὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ

contendit, is non sanctum Cyrillum modo, atque beatae memoriae Caelestinum, primamque Ephesinam synodum damnat, sed adversus quoque sanctum Chalcedonense Concilium iudicium fert, quod Cyrillum scriptis Patrem esse sibi, atque Doctorem declaravit; atque insuper adversus sanctum Leonem Romanorum Pontificem, qui ad Chalcedonense Concilium scribens de duodecim sancti Cyrilli Capitibus haec habet „ Definitiones adversus Nestorium a sanctae recordationis Cyrillo propositae in tuto perstiterunt. „

Quamquam vero omnis plena sit iniquitatis exsecrabilis ea Epistola, unam tamen minime celare potuit veritatem; Theodoro scilicet post mortem etiam a piis, orthodoxisque hominibus fuisse dictum anathema, & ab Ecclesia reiectum esse, quem Theodorum omnium, qui hactenus exstitere, haereticorum maxime blasphemum, impia illa Epistola Ecclesiae magistrum vocat, praeconemque veritatis, cuius blasphemiarum exiguam partem altera iam vobis Epistola exposuimus: verbis namque SS. Cyrilli, Procli, ac Rabbuli, quid ipsi contra Theodorum scripserint, ostendimus, atque quemadmodum eum, impiamque eius doctrinam, atque iniquitatem condemnaverint. Eiusmodi autem sunt Theodori blasphemiae, ut neque vos ipsi, qui Theodorum eas proponentem tuemini, illas propugnare ausi sitis: quum tamen constet, a nemine, qui impietatem iudicio suo proscripserit, defendi posse eiusdem impietatis patronum, nisi is fortasse ab errore recesserit primum, atque resipuerit, atque illa condemnaverit, quae olim impie docuisset. Ad ceteras autem contumelias adversus sanctum Cyrillum ea in Epistola iactatas adiicitur etiam, turpiter egisse Cyrillum; adeo ut eorum poenitens, quae docuisset pridem, adversam illis doctrinam proposuerit. Exinde vero Epistolae Scriptor insanissimus esse proditur. Quo namque loci doctrinam adstruxit Cyrillus cum sua priore pugnantem? quo poenituit? vel quomodo fieri potuit, ut a sancta Chalcedonensi synodo sanctis Patribus adnumeraretur, si, quemadmodum narrat Epistola, prioris eum suae doctrinae poenituisset? Qui enim ab errore revertitur ad sanitatem, non inter Doctores adscribitur, sed veluti ab errore conversus est excipiendus.

Hoc denique modo Epistolam Scriptor concludit „ Confiteri, ac credere oportet in templum, & eum qui in templo inhabitat. „ Quo ex loco, quantum ad impietatem Epistolae spectat, eiusque patronos, universa subvertitur recta Fides. Catholica quippe Ecclesia unicum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum confitetur, neque uspiam docet credendum esse in templum, eiusque inhabitatorem, aut haec confiteri oportere; quemadmodum ad sancti baptismatis gratiam admissis tradit, ut confiteantur & credant in unum Deum Patrem omnipotentem, & in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum, & in Spiritum Sanctum, non in

μὴν εἰς δύο υἱοὺς, ἢ δύο Χριστοὺς· ὅπερ ἡ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολὴ δηλοῖ, λέγουσα χρῆναι ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἐκ τούτου τέταρτον πρόσωπον τῇ ἁγίᾳ Τριάδι ἐπεισάγουσα.

Ἐκ τούτων τοίνυν ἁπάντων δέδεικται, ὅτι ἀλλότριός ἐστι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁ τὴν προειρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐπαινῶν, ἢ ἐκδικῶν. Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος διατοῦτο παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐδέχθη, ὅτι τὰ ἴδια κεφάλαια ἡρμήνευσεν, οὐ θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἐν τοῖς πεμφθεῖσι παρ' ὑμῶν κεφαλαίοις οὕτως ἠπατήθητε, οἱ καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον πρώτῃ συνόδῳ γεγραμμένα ἠγνοηκότες. Καὶ γὰρ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Καιλεστῖνος, καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη σύνοδος, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων, καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος αὐτὰ κατ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ ἐδέξαντο, καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ οὐδεμίαν τούτων ἑρμηνείαν ἐζήτησαν· ἡ γὰρ ἑρμηνεία οὐ διὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ τοὺς αἱρετικοὺς, οἳ Νεστόριον ἐκδικοῦντες, τοῖς μνημονευθεῖσι κεφαλαίοις ἀντέλεγον. Ὡς γὰρ ὑμεῖς λέγετε, οὔτε τὰ ἅγια εὐαγγέλια, οὔτε ὁ ἀπόστολος, οὔτε αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαὶ δεκταί εἰσιν, εἰ μὴ ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες ταύτας ἡρμήνευσαν· Ἐρυθριᾷν δὲ ὀφείλετε λέγοντες, ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ οἱ Νεστόριον ἐκδικοῦντες ἐδέξαντο τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον τὰ ἴδια κεφάλαια ἑρμηνεύοντα· ἐκ τοῦ ἐναντίου γὰρ ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα Ῥώμης, καὶ Κύριλλος ὁ ἐν ἁγίοις τοὺς Ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους κατακρίναντας Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν, εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο ὡς καὶ ὁ ἐν ἁγίοις πάπας Ῥώμης Ξύστος γράφων μετὰ τῆς ἰδίας συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ τοὺς καμάτους ἐπαινῶν τοὺς αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως γενομένους μεταξὺ ἄλλων οὕτως εἶπεν „ Ἐπανῆλθον πρὸς ἡμᾶς οἱ ἀδελφοὶ, πρὸς ἡμᾶς, φημι, οἳ τὴν νόσον κοινῇ σπουδῇ ἀποδιώξαντες τῆς τῶν ψυχῶν ἐφροντίσαμεν θεραπείας. „ Καὶ πάλιν „ Εὐφραίνου, ἀδελφὲ ἀγαπητὲ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ συναχθέντων τῶν ἀδελφῶν νικήτης ἀγαλλιῶ. Ἐζήτει ἡ ἐκκλησία οὓς ἀπέλαβεν. Εἰ γὰρ μηδένα τῶν μικρῶν ἀπολέσθαι θέλομεν, πόσῳ μᾶλλον δεῖ χαίρειν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ὑγιείᾳ τῶν ἡγουμένων; ἀνέγνομεν πόσην χαρὰν παρέσχεν ἓν πρόβατον ἀνακομισθὲν, καὶ διατοῦτο ἐννοεῖν ὀφείλομεν, πόσον ἔπαινον ἔχει τοσούτους ποιμένας συγκαλέσασθαι· ἐν ἑκάστῳ ἀγέλαι θεωροῦνται, οὐχ ἑνὸς ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ζητεῖται, ὁσάκις πράττεται περὶ τῆς ὑγιείας τῶν πολλῶν. „ Καὶ πάλιν „ Χαίρομεν ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἱερέα παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἤδη νῦν εὐλαβέστατον ἄνδρα καὶ κύριον· καὶ εἰκότως καλεῖται κύριος, ἐπειδὴ τὸν κοινὸν κύριον ἐπέγνω, ὃς τὸ τῆς σαρκώσεως αὐτοῦ μυστήριον ὀρθοδόξῳ φωνῇ μεθ' ἡμῶν ὁμολογεῖ. „ Καὶ πάλιν „ Εὐκταῖαί εἰσι διαπαντὸς αἱ θλίψεις τῷ τὴν πίστιν κηρύσσοντι· καὶ γὰρ τούτοις μετὰ μακαρισμοῦ πλούσιος μισθὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἡτοίμασται, οἷς ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης ὕβρεις, διωγμοὺς, καὶ πᾶν κακὸν προστέτακται ὑπομένειν. Ὑπέμεινας τὸ ψεῦδος, ἵνα

duos Filios, vel in duos Christos; prout Epistola ad Marim Persam diserte statuit esse credendum templi, atque in ipso inhabitantis fide proposita; quo fit, ut quarta Sanctae Trinitatis persona constituatur.

Demonstratum est itaque his omnibus, praefatae exsecrabilis Epistolae patronos, atque laudatores ab orthodoxa Fide omnino alienos esse iudicandos. Ceterum, quia sanctum Cyrillum idcirco ab Orientalibus esse receptum dicitis, propterea quod sua illa Capita interpretatus sit, minime miramur, vos in vestris ad nos missis Capitibus similiter esse deceptos, quum videlicet acta quoque prioris Ephesinae synodi ignorare videamini. Namque sanctus Caelestinus, & prima Ephesina synodus, & S. Leo, & ipsum quoque S. Chalcedonense Concilium, ea S. Cyrilli Capitula exceperunt, suoque suffragio confirmarunt, nullamque eorum expositionem umquam quaesivere. Explicatio enim adhibita est non Catholicorum gratia, sed propter haereticos, qui Nestorii partibus addicti memorata Capita oppugnabant. Vt enim vos ipsi fatemini, neque sancta Evangelia, neque Apostolus, nec reliquae divinae litterae perciperentur satis, nisi essent a sanctis Patribus explanatae. Ceterum in vos ipsos argumenta confusionis congeritis aientes, tunc ab Orientis Nestorii propugnatoribus receptum esse Cyrillum, quum sua Capitula exposuisset. Contra namque Apostolica Romana Sedes, atque Cyrillus in suam communionem admiserunt Episcopos, qui in Nestorium sententiam dixerant, eiusque impietatem condemnaverant. Itaque sanctus ipse Romanus Pontifex Xystus, cum Concilio suo ad S. Cyrillum scribens, laboresque ab eo pro Ecclesiae unitate susceptos laudans, inter cetera haec habet „ Ad nos reversi sunt fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi studio persequentes, animarum curavimus sanitatem. „ Et post pauca „ Exsulta, frater charissime, & ad nos recollectis fratribus victor exsulta. Quaerebat Ecclesia, quos recepit. Nam si neminem perire volumus de pusillis, quanto magis gaudere nos oportet sanitate rectorum! Legimus quantum gaudii una ovis reportata praestiterit, & idcirco intelligendum est, quid laudis habeat tantos revocasse pastores. Greges aspiciuntur in singulis, nec unius heic caussa tractatur, quoties agitur de sanitate multorum. „ Et rursus „ Gaudeo, inquit, Antiochenae Ecclesiae sacerdotem vocari iam a sanctitate tua venerabilem virum, & Domnum; & merito vocatur Domnus, qui communem Dominum recognovit, qui incarnationis eius mysterium voce Catholica nobiscum confitetur. „ Et iterum „ Votivae, ait, sunt semper molestiae fidem praedicanti; his namque cum beatitudine copiosa merces paratur in caelo, quibus propter iustitiam maledictiones, persecutiones, & omne malum praecipitur sustinere. Passus es falsitatem, ut victricem faceres veritatem; & ideo nunc insultandum

Exstat Latine tantum in cit. Conc. edit. Tom. III, p. 1690 & cit. Operum Cyrill. edit. Tom. V. P. II, pag. 172.

νικῆσαι ποιήσῃς τὴν ἀλήθειαν· κ̀ διατῦτο νῦν κατεπανίςασθαι χρὴ τῦ ψεύδυς, ἐπειδὴ μηδεὶς ἀπώλετο τῇ ἀληθείᾳ. „ Καὶ πάλιν „ Ταῦτα πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν ἡ μετ' ἐμοῦ ἁγία ἀδελφότης ἀντέγραψεν, ἀποδεχομένη τὺς σὺς ἐν ἅπασι, κ̀ βεβαιῦσα καμάτους, οἵ τινες βαρεῖς, ἢ πικροὶ οὐ γεγόνασιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ ἐκείνου κατεβλήθησαν, οὗ τινος τὸ ἐλαφρὸν φορτίον, καὶ τὸν χρηςὸν ζυγὸν βαςάζομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Ξύςος πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον περὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἔγραψεν. Ἐπειδὴ δὲ ἀσυνέτως καὶ τῦτο εἰρήκατε, ὅτι βλάπτει τὴν ὑπόληψιν τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδυ ἡ κατάκρισις τῆς ἀσεβῦς πρὸς Μάριν ἐπιςολῆς, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ποίῳ λόγῳ τῦτο ὑπεμείνατε γράφειν. Μὴ ἄρα νομίζετε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδυ ὅμοιόν τι τῆς ἀσεβοῦς περιέχειν ἐπιςολῆς· ἀλλὰ μὴ γένοιτο χριςιανὸν τῦτο εἰπεῖν. Κατανοήσατε γὰρ, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἀσεβεῖ ἐκείνῃ ἐπιςολῇ, καὶ τοῖς Θεοδώρυ συγγράμμασι περιεχόμενα, ἐναντία εἰσὶ τῷ ὅρῳ τῆς κατὰ Χαλκηδόνα συνόδυ τῷ περὶ τῆς πίςεως δεδομένῳ. Θεόδωρος γὰρ, κ̀ ἡ ἐπιςολὴ ἄλλον λέγυσιν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριςόν· ἡ δὲ ἁγία κατὰ Χαλκηδόνα σύνοδος ἕνα λέγει τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησῦν Χριςὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσαντα. Ἡ ἐπιςολὴ, κ̀ Θεόδωρος οὐχ ὁμολογῦσι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένυ Μαρίας, καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς, καὶ διατῦτο ἀρνῦνται Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν· οἱ δὲ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντες συνοδικῶς, Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν ὡμολόγησαν· Θεόδωρος ὁ ἀσεβὴς, κ̀ ἡ ἀνώνυμος ἐπιςολὴ δύο πρόσωπα λέγοντες, κατὰ σχετικὴν ἕνωσιν ἓν πρόσωπον ἀναπλάττυσιν· ἡ σύνοδος δὲ τῶν δύο φύσεων τὴν καθ' ὑπόςασιν ἕνωσιν λέγυσα, ἓν κηρύττει πρόσωπον, ἤτοι μίαν ὑπόςασιν Χριςῦ τοῦ μονογενῦς Θεῦ λόγυ. Πάλιν ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιςολὴ καταδικάζει τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ ἀσεβῆ τὰ αὐτοῦ κεφάλαια ὀνομάζει, Νεςόριον δὲ, κ̀ Θεόδωρον ἐκδικεῖ κ̀ ἐπαινεῖ· ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος διὰ πάντων ἀκολυθεῖ τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ, κ̀ πατέρα, κ̀ διδάσκαλον Κύριλλον ἐπιγράφει, καὶ τὴν συνοδικὴν αὐτῦ ἐπιςολὴν, ἐν ᾗ τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, βεβαιοῖ, Νεςόριον δὲ τὸν ἀσεβῆ κατακρίνει, κ̀ πρὸς τούτοις τὸ Ἰουδαϊκὸν σύμβολον τὸ ὑπὸ Θεοδώρυ συμπεπλασμένον, τὸ κ̀ ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον πρώτῃ συνόδῳ κατακριθὲν, κ̀ ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ μετὰ ταῦτα προκομισθὲν, μετὰ τῦ γράψαντος αὐτὸ παραπλησίως καταδικάζει.

Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὁρισθεῖσιν ἡ ἁγία ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐξέθετο, ὐκ αἰνίζυσά τι περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίςιν, ἀλλὰ διὰ πάντων ἀκολυθῦσα τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίςεως, ἣν ὁ κύριος διὰ τῶν ἁγίων ἀποςόλων ἐδωρήσατο, κ̀ οἱ ἅγιοι ἀπόςολοι ἐκήρυξαν, ϗ οἱ τριακόσιοι δέκα, ϗ ὀκτὼ ἅγιοι πατέρες παραδεδώκασι

dum est falsitati, quia nullus perire potuit veritati. „ *Ac denique* „ *Haec, inquit, ad venerationem tuam fraternitas mecum sancta scribit, probans tuos in omnibus, & confirmans labores, qui tamen graves, aut amari esse non potuerunt, quia huic impensi sunt, cuius onus leve, & iugum suave portamus.* „

Haec ad S. Cyrillum de Orientalibus S. Xystus. Sed quum stulte admodum protuleritis pariter, ea Epistolae, quae ad Marim Persam inscribitur damnatione laedi sancti Chalcedonensis Concilii definitionem, quaerimus, qua tandem ratione commoti id scribere sustinueritis? Non itaque putetis, sanctae Chalcedonensis synodi doctrinam quidpiam eorum, quae in impia Epistola continentur simile complecti; id enim dicere Christianum non est. Quinimmo scitote ea omnia, quae in eadem Epistola, Theodorique Libris habentur, cum sanctae Fidei definitione, a Chalcedonensi Concilio tradita, omnino pugnare. Epistola enim, ac Theodorus alium esse Deum Verbum, alium Christum statuunt: sancta autem Chalcedonensis synodus, unicum agnoscit Dominum nostrum Iesum Christum Deum Verbum incarnatum, & absque sui mutatione hominem factum. Epistola, atque Theodorus Dei Verbum ex sancta atque gloriosa Deipara, ac semper Virgine Maria carnem assumsisse, ac ex ipsa natum esse non confitentur; quare etiam sanctissimam Virginem Mariam inficiantur Deiparam esse: sancti vero Patres in Chalcedonensi Concilio congregati, sanctissimam Mariam Deiparam confessi sunt. Impius Theodorus, atque anonyma Epistola duas admittentes personas, unicam tamen personam per habitualem unionem profiteri se simulant: synodus autem duplicis naturae hypostaticam esse unionem adfirmans, unicam personam praedicat, sive potius unicam subsistentiam Christi Vnigeniti Verbi Dei. Rursus ea Epistola priorem Ephesinam synodum, ac sanctum Cyrillum damnat, cuius etiam Capitula impia vocat, Nestorium autem, & Theodorum vindicat, ac laudat: Chalcedonensis vero synodus in omnibus Ephesinam priorem synodum sequitur, Cyrillum Patris, Doctorisque titulis ornat, synodicamque illius Epistolam, cui duodecim ea subnexa sunt Capitula, confirmat, Nestorium damnat, atque ad haec Iudaicum symbolum a Theodoro consarcinatum, quod olim etiam in prima Ephesina synodo damnatum fuerat, & post ea, quae superius recensuimus in eadem sancta Chalcedonensi synodo prolatum fuerat, similiter exsecratur, atque cum auctore suo anathematizat.

Haec itaque definitionibus sanctae Chalcedonensis synodi constituta sunt; nec obscurum quidpiam prolocuta est circa fidem synodus, verum ubique, & in omnibus eam sectata est confessionem Fidei, a Domino benigne concessam per Apostolos suos, quam sancti praedicarunt Apostoli, quam sancti trecenti octode-

τῇ τȣ̃ Θεȣ̃ ἐκκλησίᾳ, ϗ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρες ἐβεβαίωσαν, σαφηνίσαντες τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ταύτῃ δὲ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρώην συναχθέντες ἅγιοι πατέρες ἠκολούθησαν· ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, καὶ ἀνεθεμάτισε τȣ̀ς ἕτερον σύμβολον, ἢ ἔκθεσιν πίςεως παραδιδόντας, παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν τριακοσίων δέκα, καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων παραδοθέν.

Οὕτω τοίνυν τῆς ἀληθείας ἐχούσης, ὀψὲ γοῦν κατανοήσατε, τίς ὀρθῶς τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐκδικεῖ; πότερον ὁ δεικνύων, ὅτι τοῖς εἰρημένοις ἁγίοις πατράσιν ἀκολȣθήσασα πάντα ὀρθῶς ἐξέθετο, ἢ ὁ τȣ̀ς ἀσεβεῖς τῶν αἱρετικῶν λόγȣς προσάπτειν σπȣδάζων αὐτῇ; Τοὺς γὰρ καθαρᾷ συνειδήσει, καὶ ὀρθῷ σκοπῷ δεχομένους τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, ϗ τοὺς ἁγίους πατέρας Καιλεςῖνον, Κύριλλον, ϗ Λέοντα, ϗ τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδȣ, ἀδύνατόν ἐςι δέχεσθαι μετὰ τȣ́των καὶ τὴν πρὸς Μάριν μυσαρὰν ἐπιςολὴν, τὴν κατὰ πάντα τούτοις ἐναντιουμένην. Τίς γὰρ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας, ϗ τοὺς τὰ ἐναντία διδάσκοντας, ἢ τοὺς ὀρθοδόξους, ϗ τȣ̀ς αἱρετικοὺς, ἢ τοὺς καταδικάσαντας, ϗ τȣ̀ς κατακριθέντας ὁμοῦ δύναται δέξασθαι; Ἵνα δὲ τελειότερον τὰ διὰ Ἴβαν, καὶ Θεοδώριτον κεκινημένα γνῶτε, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν καὶ ταῦτα ὑμῖν φανερῶσαι.

Γινώσκετε τοίνυν, ὅτι κατὰ διαφόρȣς καιροὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν Θεοδώρου, καὶ Νεςορίȣ τὴν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ περιεχομένην, ϗ διὰ τὰς ὕβρεις τὰς κατὰ τȣ̃ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ϗ τῶν αὐτοῦ κεφαλαίων λεχθείσας, κατηγορηθέντος Ἴβα παρὰ Θεοδοσίῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως βασιλεῖ, ϗ παρὰ Πρόκλῳ τῷ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπῳ Κωνςαντινουπόλεως, καὶ παρὰ διαφόροις Ἀντιοχείας ἀρχιεπισκόποις, τελευταῖον παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, ϗ Φλαβιανοῦ μετὰ Πρόκλον τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως γενομένȣ, ἀπενεμήθη ἡ κινȣμένη δίκη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἴβα Φωτίῳ ἐπισκόπῳ Τύρȣ, ϗ Εὐςαθίῳ ἐπισκόπῳ Βηρυτοῦ· παρ᾽ οἷς περί τε πίςεως κατηγορήθη ὁ αὐτὸς Ἴβας, ϗ περὶ ὕβρεων κατὰ τȣ̃ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου γενομένων· ἐκεῖνος δὲ ἀπολογούμενος ἀπεκρίνατο, μηδὲν ὑβριςικὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν τὴν γενομένην μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν, ϗ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου εἰπεῖν, ἢ γράψαι κατ᾽ αὐτοῦ· ἡ δὲ μυσαρὰ αὕτη ἐπιςολὴ ἡ προκομισθεῖσα παρὰ τῶν κατηγόρων αὐτοῦ δηλοῖ, ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν γέγραπται.

Δείκνυται τοίνυν Ἴβας ἐκ τῆς οἰκείας καταθέσεως τὴν μνημονευθεῖσαν ἐπιςολὴν ἀπαρνούμενος· ὅθεν οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι ὁρῶντες τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιςολῆς, εἰ καὶ Ἴβας οὐχ ὡμολόγησε ταύτην ἰδίαν εἶναι, ὅμως ψῆφον ἐξήνεγκαν διὰ πάντων ἐναντίαν τῇ ἀσεβείᾳ τῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ περιεχομένῃ. Διετύπωσαν γὰρ ὥς τε Ἴβαν ἀναθεματίσαι μὲν Νεςόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα, ϗ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτὸν, ἅπερ ἡ ἀσεβὴς ἐπιςολὴ ἐξεδίκει· δέξασθαι δὲ ἐπίσης τῶν

decim Patres Dei Ecclesiae tradiderunt, quam centum, & quinquaginta Patres itidem de Spiritus Sancti divinitate dogmata declarantes confirmaverunt. Hanc secuti sunt sancti Patres Ephesum convenientes primum: hanc amplexa est sancta Chalcedonis synodus, quae anathemate feriit, quicumque aliud symbolum traderet, sive fidei expositionem, praeter eam, quae ab sanctis tercentis, & octodecim Patribus tradita est.

Quae quum ita se habeant, sero tandem cognoscite, uter rectius sanctam Chalcedonensem tueatur synodum; is ne, qui eam praefatos SS. Patres fideliter secutam, recte universa definiisse contendit; an is, qui ei tribuere nititur impios loquendi modos haereticorum? Fieri namque minime potest, ut qui puras primae Ephesinae synodi sanctiones, catholicasque voces admittunt, quique SS. PP. Caelestinum, Cyrillum, Leonem, ac Chalcedonensis synodi definitionem recipiunt, ii scelestam quoque ad Marim Epistolam, cum iis, quae percensuimus omnino pugnantem, admittant. Quis enim Ecclesiae Magistros, atque contraria docentes, vel orthodoxos simul, atque haereticos, vel condemnatos una cum condemnantibus valeat amplecti? Ceterum, ut plenius ea, quae a Theodoreto, & Iba turbata sunt intelligatis, haec alia quoque vobis exponere operae pretium existimavimus.

Noveritis itaque, quod quum diversis temporibus accusatus esset Ibas apud piissimae recordationis regem Theodosium, ob Nestorianam, Theodorianamque impietatem in sua ea Epistola contentam, ac propter contumelias in sanctum Cyrillum, eiusque Capitula prolatas, & apud Proclum sanctum Constantinopoleos Archiepiscopum, atque apud complures Antiochiae Archiepiscopos; novissime autem ab eodem Rege, ac Flaviano, qui Proclo in Constantinopolitana sede successor suffectus fuit, iudicio adversus eumdem Ibam ferendo Photius Tyri, & Eustathius Beryti Episcopi delecti sunt: a quibus de fide sua reprehensus Ibas, deque iniuriis in sanctum Cyrillum iactatis, quum sibi defensionis daretur locus, negavit quidpiam ab se in sanctum Cyrillum contumeliose dictum, vel scriptum esse, post reconciliationem inter Orientales, sanctumque Cyrillum ipsum constitutam: verum criminosa ea Epistola ab accusatoribus producta, palam eam post reconciliationem, conscriptam fuisse demonstratum est.

Ibas igitur ex suamet eadem depositione memoratam Epistolam omnino repudiasse cognoscitur: quamobrem praelaudati Episcopi impietatem Epistolae considerantes, etiamsi Ibas eam ab se editam esse minime confiteretur, tamen par per omnia suffragium protulere adversus impietatem, quam Epistola complectebatur. Censuerunt quippe ab Iba anathematizari Nestorium cum impiis dogmatibus suis, quae in iniqua Epistola colligebantur; excipi autem trecentorum, atque octodecim Patrum fidem

τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, ὡς ἀπὸ ἁγίου πνεύματος συναχθεῖσαν, καθ᾽ ὁμοιότητα τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων· ἥν ἵνα ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον μετ᾽ αὐτοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων ἐνυβρίζει ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολή.

Τὰ τοίνυν παρὰ τῶν δικαστῶν κεκριμένα μὴ πληρώσας Ἴβας, τῆς ἐπισκοπῆς καθῃρέθη, καὶ μετὰ ταῦτα συνήχθη ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, ἐν ᾗ οὐδὲ ἐκλήθη Ἴβας, οὐδὲ ὡς ἐπίσκοπος παραγέγονε, Νόννου ἤδη εἰς τόπον αὐτοῦ χειροτονηθέντος, τοῦ καὶ κληθέντος ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ. Ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρον τὸν περὶ τῆς πίστεως δεδομένον, εἰσελθὼν ὁ μνημονευθεὶς Ἴβας, ᾔτησε τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόθεσιν ζητηθῆναι, δι᾽ ἣν τῆς ἐπισκοπῆς καθῃρέθη, καὶ προεκόμισε τὴν προειρημένην ψῆφον Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου· ἧς ἀναγνωσθείσης, εἰσελθόντες καὶ οἱ τούτου κατήγοροι, προεκόμισαν τὰ ἐν Τύρῳ πεπραγμένα, ἐν οἷς περιείχετο ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολή· ἧς ἀναγνωσθείσης, εἰδὼς Ἴβας, ὡς εἰ ὁμολογήσῃ ταύτην ἰδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῆς κατεδικάζετο, ἐγκόψας τὴν τῶν πεπραγμένων ἀνάγνωσιν, οὕτως εἶπε „ Κελεύσατε ἀναγνῶναι τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, ἵνα ἐξ αὐτῶν μάθητε, ὅτι ἀλλότριός εἰμι τῶν ἐπαχθέντων μοι. „ Καὶ ἀναγνωσθέντων αὐτῶν, κατανοήσαντες οἱ ἐπίσκοποι τὴν ψῆφον Φωτίου καὶ Εὐσταθίου, καὶ τὴν κατὰ Ἴβα γενομένην κατηγορίαν, ἀπῄτησαν αὐτὸν τὰ παρὰ Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου κεκριμένα πληρῶσαι, καὶ δέξασθαι τὸν ὅρον, ὃν ἡ αὐτὴ ἁγία σύνοδος ἐξεφώνησε, καὶ ὑπογράψαι ἐν αὐτῷ· δι᾽ οὗ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον, καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ τὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐδέξατο· ἅπερ ἅπαντα, ὡς εἰρήκαμεν, ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐνυβρίζει ἐπιστολή· δι᾽ ὧν ἀποδείκνυται πάντα ταῦτα τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐπὶ κατακρίσει, καὶ ἀνατροπῇ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς Ἴβαν παρασκευάσαι ποιῆσαι. Θαυμάζομεν τοίνυν ὑμᾶς, ὅτι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικεῖτε, ἣν οὐδὲ αὐτὸς Ἴβας ἢ ἐν Τύρῳ, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ κατὰ Χαλκηδόνα συνόδῳ ἐτόλμησεν ἰδίαν εἰπεῖν, ἢ ἐκδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμμασι τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, καὶ τῇ ψήφῳ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐχρήσατο πρὸς τὸ ἀποφυγεῖν τὴν περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς κατ᾽ αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν.

Πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς κακῶς παρ᾽ ὑμῶν ἑρμηνευθεῖσι, καὶ τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν τὴν περὶ Ἴβα γενομένην πρὸς ψευδῆ ἔννοιαν μετηγάγετε, διαβεβαιούμενοι τὴν διαλαλιὰν Εὐνομίου ὑπὲρ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς γεγενῆσθαι. Λέγεται γὰρ περιέχειν τὴν αὐτὴν διαλαλιὰν, ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἴβας τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ἐν τοῖς τελευταίοις ἑαυτὸν ἐπηνορθώσατο· ὁπότε δῆλόν ἐστι τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν, οὐ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης

fidem oportere, prioremque Ephesinam synodum, ceu in Spiritu Sancto congregatam, eodem modo, atque eam, quae ex trecentis iisdem, atque octodecim sanctis Patribus constitit; quam Ephesinam synodum, una cum sancto Cyrillo, duodecimque Capitulis eius ea impia Epistola contumeliis lacessebat.

Quum porro ab Iba minime perficerentur ea, quae fuerant ab Iudicibus constituta, ipse ab Episcopatu deiectus est, atque interea sancta Chalcedonensis synodus coacta, ad quam neque vocatus est Ibas, neque ut Episcopus interfuit, Nonno iam in eius locum per manuum impositionem subrogato, qui etiam ad sanctam eamdem Chalcedonis synodum advocatus fuerat. Perfectis autem iis, quae circa Fidem constituenda fuerant, adveniens Ibas postulavit, de substitutione sibi facta caussam agitari, qua ab Episcopatu deiiciebatur, praefatumque Photii Eustathiique suffragium in medium protulit; quod quum legeretur. advenientes pariter accusatores eius, acta Tyri produxerunt, in quibus etiam impia ea Epistola continebatur. Hac legi similiter coepta, cognoscens Ibas ob eius impietatem condemnandum se omnino fore, si suam esse fateretur, actorum interpellans lectionem, sic locutus est „ Clericorum Edessenorum litteras legi iubete, ut, quam alienus ab iis sim, quorum insimulor, cognoscatis. „ Quum haec pariter lecta essent, considerantes Episcopi Photii, Eustathiique suffragium, atque institutam adversus Ibam accusationem, constituere rursus ab ipso impleri oportere, quae Photius, atque Eustathius iudicaverant, ac suscipi definitionem, quam ipsa sancta synodus conclamavit, ipsique subscribi; qua quidem definitione, & primam Ephesinam synodum, & sanctum Cyrillum complexa fuerat, eiusque doctrinam: quae omnia, ut animadvertimus, in nefaria ea Epistola ludibriis contemnebantur. His autem manifeste docemur, sanctam ipsam Chalcedonensem synodum disposuisse, ut ea omnia ab Iba fierent, ad impiae saepius memoratae Epistolae eversionem, atque condemnationem. Miramur igitur vos adhuc iniquae ei Epistolae patrocinari, quam neque Ibas ipse, vel Tyri, vel post ea, quae ibi acta sunt, in sancta Chalcedonensi synodo suam ausus est appellare, neque sustinere; quin potius Cleri Edesseni litteris, Photiique, atque Eustathii suffragio usus est, ut institutam adversum se, ob impiam illam Epistolam, declinaret accusationem.

Ad cetera porro omnia pessime a vobis exposita adiecistis etiam, ut Eunomii divulgationem de Iba factam mendaci intelligentia perverteretis, adfirmantes eam Eunomii divulgationem super impia ea Epistola institutam esse. Fertur enim haec in ipsa contineri: quod quum in priore Epistolae parte Ibas sanctum Cyrillum iniuriis proscidisset, circa finem tamen se ipsum corrigendo emendaverit: quum tamen manifestum sit Eunomii eam declamationem minime ad impiam eam Epistolam pertinere,

ἐπιςολῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς καταθέσεως Ἴβα τῆς ἐν Τύρῳ γενομένης παρὰ Φωτίῳ, καὶ Εὐςαθίῳ εἰρῆσθαι. Ἐν γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῖς πεπραγμένοις φανερῶς Ἴβας ὡμολόγησεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πρὸ τούτου μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ὑβρίσαι τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ὅτε μεταξὺ αὐτῶν διχόνοια ἦν· μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην, μηδὲν ὑβριςικὸν εἰπεῖν κατὰ τȣ̃ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου· ἐξ ἧς ὁμολογίας εὑρίσκων Εὐνόμιος Ἴβαν, πρῶτον μὲν ὑβρίσαντα τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπολογούμενον, καὶ λέγοντα, ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν ȣ̉δὲν ὑβριςικὸν κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις εἶπε Κυρίλλου, τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποίησε διαλαλιάν. Ὅτι δὲ ἡ προειρημένη ἀσεβὴς ἐπιςολὴ, ἡ λεγομένη Ἴβα, πάσης ἀσεβείας, καὶ τῶν κατὰ Κυρίλλου ὕβρεων ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους πεπλήρωται, ȣ̉δενὶ ἀμφιβάλλεται· ἀλλ' ȣ̉δὲ ἔχει λόγον τὸ πιςεῦσαι, ὅτι Εὐνόμιος τὰ πρῶτα μὲν διέβαλε τῆς ἐπιςολῆς, ὡς κακὰ, τὰ τελευταῖα δὲ χείρονα ὄντα ἐπῄνεσεν. Οὐδεὶς γὰρ εὐφρονῶν ἀποδέχεται τὸν ἐπὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁμοῦ τὸν αὐτὸν ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. Εἴ τις τοίνυν τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν τολμήσῃ λέγειν μὴ τῇ Ἴβα καταθέσει τῇ ἐν Τύρῳ γενομένῃ, ἀλλὰ τῷ ὕφει συνᾴδειν τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιςολῆς, τὴν τῆς ἀληθείας ἀκολουθίαν ȣ̉ φυλάττει, ἀλλ' ὡς αἱρετικὸς ὕβριν τοῖς πατράσι προσάπτειν σπουδάζει.

Καὶ εἰς τοῦτο δὲ ἐθαυμάσαμεν, ὅτι γράψαι ὑπεμείνατε, τὰ κεφάλαια μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου σκοτεινὰ εἶναι· τὴν δὲ ἀσεβῆ ἐπιςολὴν, ὡς τοῦ ἁγίου πνεύματος μεσάζοντος ἀποδεχθεῖσαν ἐπῃνέσατε· καὶ φανερόν ἐςιν, ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα ȣ̉κ ἐξ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος προηγάγετε, ὅτι τοὺς μὲν πατέρας, καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας σκοτεινοὺς ἐκαλέσατε, τὴν δὲ κακοδοξίαν τῆς ἐπιςολῆς μετὰ βλασφημίας ἐπῃνέσατε· ὅθεν καλῶς ἁρμόζει καὶ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰ παραπλήσια ὑμῖν περὶ τῶν ἁγίων πατέρων φρονȣ̃σι, τὸ παρὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ ἀποςόλου ῥηθὲν περὶ τῶν κακῶς νοȣ́ντων τὰς ἐπιςολὰς τοῦ ἁγίου Παύλου „ ὅτι ταῦτα οἱ ἀμαθεῖς, καὶ ἀςήρικτοι ςρεβλοῦσιν, ὡς ϗ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. „ Οὕτω τοίνυν ϗ ὑμῖν κακῶς νοȣ̃σι σκοτεινὰ εἶναι δοκεῖ τὰ παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐκτεθειμένα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἴβα, καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιςολῆς ȣ̃τω παρακολȣθήσαντα ἔν τισι βιβλίοις εὑρίσκονται.

Εἰδέναι δὲ ὑμᾶς χρὴ, ὅτι τὰ πεπραγμένα, ἐν οἷς ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιςολὴ περιέχεται, ȣ̉χ ὑποτέτακται τοῖς αὐθεντικοῖς, οἷς οἱ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν, ὧν καὶ τὰ ἰσότυπα αὐθεντικὰ, ἔν τε τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Ῥώμης, ϗ ἐν τῇ Κωνςαντινουπόλει, ϗ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν παλατίῳ παραδεδώκασιν. Ἐπεὶ τοίνυν δείκνυται πανταχόθεν πάσης

nere, sed de subrogatione, quae Tyri Ibae facta fuerat per Photium, & Eustathium, in ea sermonem institui. In actis enim apud ipsos manifeste fassus est Ibas, quemadmodum etiam superius indicavimus, se ante haec cum reliquis Orientis Episcopis sanctum Cyrillum iniuriis adfecisse, quum scilicet ipsorum eiusque dispar esset sententia: post autem, unione inter ipsos perfecta, nihil omnino ab se iniuriosum in sanctum Cyrillum fuisse prolatum; ex qua Ibae confessione, Eunomius Ibam primum in sanctum Cyrillum iniurias congerentem reperiens, post autem resipiscentem, aientemque abs se nihil omnino, post constitutam unionem, adversus sanctum Cyrillum fuisse prolatum, memoratam perfecit declamationem. Nemini porro dubium esse potest, indicatam impiam Epistolam, Ibae tributam, ab initio ad extremum omni iniquitate, atque in sanctum Cyrillum contumelia scatere, neque caussae quidquam est, ut credatur, Eunomium priores Epistolae partes, tamquam pravas traduxisse, reliquas vero, quae peiores sunt, laudibus efferre voluisse. Nemo enim cordatus probat eum, qui unius eiusdemque, ac similis rei simul laudator sit, idemque vituperator. Quisquis igitur Eunomii declamationem non ad Ibae subrogationem Tyri factam, verum ad impiae memoratae Epistolae contextum pertinere, quisquis, inquam, id dicere audet, is minime veritati obsequitur, verum, veluti haereticus, Patribus iniuriam adferre nititur.

Atque id etiam mirati sumus, quod scribere veriti minime sitis, sancti Cyrilli Capita obscura esse; eamque impiam Epistolam, tamquam Spiritu Sancto adflante clarescentem laudaveritis. Manifestum est siquidem, verba haec non Spiritus Sancti virtute, sed maligni spiritus impetu a vobis esse prolata, quum Patres, Ecclesiaeque magistros obscuritatis redargueritis, Epistolae autem illius malitiam, blasphemiasque laudibus extuleritis. Quamobrem recte convenit vobis, ceterisque omnibus similia de sanctis Ecclesiae Patribus sentientibus, illud a Petro Apostolo de iis dictum, qui Epistolas sancti Paulli perverse intelligebant „ Quod hus indocti, atque instabiles depravant, ut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem. „ Ep. II. Petri III. 16. *Sic itaque vobis etiam prave intelligentibus ea, quae ab Ecclesiae magistris tradita sunt, atque ex divinis litteris hausta, obscura esse videntur. Atque haec quidem de Iba, atque impia illa Epistola in aliquibus libris perscrutata reperiuntur.*

Namque operae pretium est, ut sciatis, acta ea, in quibus impia illa continetur Epistola, minime complecti in authenticis iis, quibus Episcopi subscripserunt, quorum authentica exemplaria in sanctissima Romana Ecclesia, & in Constantinopolitica, atque etiam in sacro nostro Palatio servata sunt. Quoniam igitur undique manifestum est, impiam eam

Epi-

ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ, ϗ ἐναντία οὖσα τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, οἱ ταύτην λέγοντες δεδέχθαι ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἐ μόνον τὴν οἰκείαν κακοδοξίαν σπεδάζουσιν ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ ὕβριν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάπτειν. Τὰ γὰρ δεχθέντα, καὶ βεβαιωθέντα παρὰ τῆς μνημονευθείσης ἁγίας συνόδου, ὀνομαςὶ ἐν τῷ παρ᾽ αὐτῆς δεδομένῳ περὶ τῆς πίςεως ὅρῳ περιέχεται.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βουλόμεθα, ὅτι καὶ Θεοδώριτος, ἐπειδὴ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἔγραψε, Νεςόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐκδικῶν, μετὰ τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου συνωθήθη, πρῶτον μὲν ἀναθεματίσαι Νεςόριον, καὶ τὴν ἀσέβειαν τὴν αὐτοῦ, καὶ ὁμολογῆσαι θεοτόκον τὴν ἁγίαν ἔνδοξον ἀεὶ παρθένον Μαρίαν, καὶ οὕτως ἐδέχθη. Ο῞θεν καὶ Ι῎βας, ϗ Θεοδώριτος ἐχ ὡς διδάσκαλοι, καὶ πατέρες, ἀλλ᾽ ὡς μετανοῦντες, καὶ ἀναθεματίζοντες τὴν κακοδοξίαν, ὑπὲρ ἧς κατηγορήθησαν, ϗ δεξάμενοι τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδε, ϗ ὑπογράψαντες ἐν αὐτῷ, ἐδέχθησαν· ἐπειδὴ ἔθος ἐςὶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἅπαντας τοὺς αἱρετικοὺς τῆς οἰκείας πλάνης ἀναχωρῦντας, ϗ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐπανιόντας πίςιν, δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, ἐ μὴν ὡς διδασκάλες τοῖς πατράσι συναριθμεῖσθαι. Ο῞θεν καὶ τοὺς ἄλλους Α᾽νατολικοὺς ἐπισκόπες, οἵ τινες Νεςόριον ἐκδικοῦντες ἀντεῖπον τῇ πρώτῃ ἐν Ε᾽φέσῳ συνόδῳ, καὶ τῷ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα Νεςόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν ἀνεθεμάτισαν τὴν αὐτοῦ, ἐδέξατο ὁ κατὰ Ρ῾ώμην ἀποςολικὸς θρόνος, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, καὶ διατῦτο ϗ ἡ ἁγία τῦ Θεῦ ἐκκλησία δέχεται αὐτές.

Καὶ τοῦτο δὲ ὑμᾶς εἰδέναι βουλόμεθα, ὅτι ἐ μόνον Ι῎βας, καὶ Θεοδώριτος διὰ τὸ ἀντειπεῖν τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἐξεβλήθησαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ Δόμνος ὁ Α᾽ντιοχείας ἀρχιεπίσκοπος διατῦτο κατεδικάσθη, ὡς γράψας ὀφείλειν μόνον σιωπηθῆναι τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια· ἥν τινα κατάκρισιν κατὰ Δόμνου γενομένην, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐδέξατό τε καὶ ἐβεβαίωσεν. Ο῞τι δὲ τῦτο ἀληθές ἐςι, καὶ αὐτὸς Θεοδώριτος πρὸς Ι᾽ωάννην τὸν Γερμανικίας ἐπίσκοπον μαρτυρεῖ γράφων οὕτω „ Τί δήποτε καὶ προφανῶς ψεύδονται, καὶ φασὶ μηδεμίαν γεγενῆσθαι περὶ δόγμα καινοτομίαν; διὰ ποίες φόνους, καὶ γοητείας ἐξηλάθην ἐγώ; ὁ δεῖνα τίνας μοιχείας ἐτόλμησε; ποίους ὁ δεῖνα διώρυξε τάφες; δῆλόν ἐςι καὶ τοῖς βαρβάροις, παρακαλῶ, ὡς δογμάτων χάριν κἀμὲ, καὶ τοὺς ἄλλες ἐξήλασαν. Καὶ γὰρ τὸν κύριον Δόμνον, ὡς τὰ κεφάλαια μὴ δεξάμενον καθεῖλαν οἱ βέλτιςοι, πανεύφημα ταῦτα καλέσαντες, καὶ ἐμμένειν τούτοις ὁμολογήσαντες. Ε᾽γὼ γὰρ αὐτῶν τὰς καταθέσεις ἀνέγνων· ἐμὲ δὲ ὡς τῆς αἱρέσεως ἔξαρχον ἀπεκήρυξαν. „ Ε᾽κ τούτων τοίνυν δείκνυται, ὅτι διὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τὰ κατὰ Νεςορίου προ-

Epistolam omni iniquitate refertam esse, sanctisque sacrae Chalcedonensis synodi definitionibus adversari, reliquum est, ut qui dixerint ipsam in sancta Chalcedonensi synodo contineri, ii non modo propriam tutari malitiam omni conatu eniti censeantur, verum insignem quoque sancto Concilio faciant iniuriam. Quaecumque enim approbata, atque confirmata a memorata sancta synodo sunt, ea omnia nominatim in fidei definitione ab ipsa tradita continentur.

Volumus autem vobis simul constare, Theodoretum quoque, postquam adversus duodecim sancti Cyrilli Capita calamum perstrinxisset, Nestorium, eiusque pravitatem defendens, post sanctae synodi definitionem id habuisse in mandatis, primo quidem ut anathematizaret Nestorium, sanctamque, & gloriosam semper Virginem Mariam Deiparam confiteretur, & idipsum exsequutus est. Quare Ibas pariter, atque Theodoretus, non veluti Magistri, aut Patres, sed ut poenitentes, & perniciosas sententias detestantes, de quibus fuerant accusati, atque definitionem Chalcedonensis synodi amplexi, ipsique subscribentes, in ea recepti sunt; quum in Ecclesia Catholica sit in more positum, haereticos, qui proprium exsecrentur errorem, ad orthodoxamque fidem revertantur, suscipi in communionem, non autem veluti Magistros Patribus connumerari. Itaque alios etiam Orientales Episcopos, quorum quidam a Nestorii partibus stantes, priori Ephesinae synodo sanctoque Cyrillo contradixerant, quum postea anathema dixissent Nestorio, perversaeque ipsius sententiae, Apostolica Romana Sedes, sanctusque Cyrillus in communionem receperunt, atque propterea ab sancta Dei Ecclesia suscepti intelliguntur.

Id autem a vobis etiam animadverti cupimus, non Ibam tantum, & Theodoretum ob oppugnata duodecim ea sancti Cyrilli Capita fuisse ab Episcopatu deiectos, verum Domnum quoque Antiochensem Archiepiscopum condemnationis subiisse iudicium, propterea quod scripsisset expedire, ut duodecim ea Capita silentio premerentur; quod iudicium in Domnum institutum, synodus Chalcedonensis, eo quoque e vivis sublato, probavit, atque confirmavit. Haec porro verissima esse, atque ita, quemadmodum a nobis exposita sunt, se habere, ipsemet Theodoretus testatur in Epistola ad Ioannem Germaniciae Episcopum haec scribens „ Quid autem etiam aperte mentiuntur, ac dicunt, nullum doctrinae factam esse innovationem? propter quas caedes igitur, sive praestigia expulsus ego sum? quaenam adulteria perpetravit quispiam? quaenam quis sepulcra perfodit? sed notum ipsis quoque barbaris est, atque perspicuum, me, ceterosque dogmatum caussa fuisse deiectos. Enimvero dominum Domnum, tamquam Capitula non admittentem deposuerunt, ea omni laude digna optimi illi vocantes, seque in his adquiescere profitentes. Me autem, qui ipsorum constitutiones legerem, ut haereseos principem Edit. Paris. 1642. Tom. IV. p. 702.

ab-

τεθέντα, καὶ Δόμνος, καὶ αὐτὸς Θεοδώριτος, καὶ Ἴβας, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐξεβλήθησαν· καὶ Θεοδώριτον μὲν, καὶ Ἴβαν μεταμεληθέντας, καὶ δεξαμένους τὰ μνημονευθέντα κεφάλαια, καὶ τὰ ἄλλα, δι᾽ ἃ ἐξεβλήθησαν, ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐδέξατο· οἱ ἄλλοι δὲ οἱ μὴ μεταμεληθέντες οὐκ ἐδέχθησαν· ἡ δὲ Δόμνου κατάκρισις, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐβεβαιώθη.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε, ὅτι τὰς Θεοδώρου βλασφημίας τὰς παρ᾽ ἡμῶν πεμφθείσας ὑμῖν ἀναθεματίζετε, εἴ τινος ἂν ὦσιν, αὐτὸν δὲ Θεόδωρον ἠμφεβάλετε ἀναθεματίσαι διὰ τὸ ἤδη προτελευτῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὡς λέγεται, τῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκετε, ὅτι οἱ λέγοντες μὴ ἐξὸν εἶναι Θεόδωρον ἀναθεματίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπισκόποις συναριθμεῖσθαι, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καθὼς εἰρήκατε, τῆς ἐκκλησίας ἐτελεύτησεν, ὀφείλουσι καὶ Ἰούδαν τοῖς ἀποστόλοις συναριθμεῖν τὸν, ὡς ἐνόμισε, λαθόντα τὸν γινώσκοντα τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Θεὸν, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν κοινωνίαν δεξάμενον ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅσον γὰρ ἧκεν εἰς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μέμψεως εἰσὶν ἄξιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι οἱ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ψῆφον κατ᾽ αὐτοῦ προαγάγοντες, κατακρίναντες αὐτὸν, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ ἄλλον ἀντεισαγάγοντες. Καὶ πάλιν ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀποστόλων ἀναγινώσκεται, μὴ ἄρα ἐκ τούτου ἢ ὡς ἀπόστολος δέχεται, ἢ τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναθέματος ὤφειλεν ἐλευθερωθῆναι. Κατανοεῖτε τοίνυν, ὅτι ἐκεῖνος τελευτᾷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ὁ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μέχρι πέρατος τῆς οἰκείας ζωῆς φυλάξας.

Καὶ γὰρ εἰ καὶ Μανιχαῖος, ἢ Ἀρειανὸς, ἢ Νεστοριανὸς, ἢ Εὐτυχιανιστὴς, ἢ ἄλλος οἷος οὖν αἱρετικὸς, ἢ Ἑλληνικῇ μανίᾳ κρατούμενος λάθῃ κοινωνῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ οὕτω τελευτήσῃ, καὶ μετὰ θάνατον ἢ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἢ καθ᾽ ἕτερον τρόπον αἱρετικὸς εἶναι φανῇ· ὅμως οὐκ ἐκ τούτου ἡ ὀρθόδοξος βλάπτεται πίστις, ἢ ἐκεῖνος ἐλευθεροῦται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν λέγεται τελευτῆσαι· καὶ γενικῶς οὐδένα τῶν αἱρετικῶν θάνατος ἐκ τῆς περὶ τῆς κακοδοξίας αὐτοῦ κατακρίσεως ἐλευθεροῖ· μᾶλλον μὲν οὖν διατοῦτο καταδικάζει, ὅτι ζῶν οὐ μετεμελήθη.

Ὅτι δὲ οἱ αἱρετικοὶ οἱ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν μὴ μεταμεληθέντες, καὶ μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ἐκ πολλῶν δείκνυται· καὶ Εὐνόμιος γὰρ, καὶ Ἀπολινάριος, καὶ Βόνωσος, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις Οὐαλεντῖνος, Βασιλείδης, Μαρκίων, καὶ Κήρινθος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ μὴ ἀναθεματισθέντες, μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζονται, ἐπειδὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ ἐτελεύτησαν· ὥσπερ οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ ἀδίκως κατακριθέντες, μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας

abdicarunt. „ *Ex quibus aperte colligitur ob sancti Cyrilli Capita adversus Nestorium proposita, & Domnum, & Theodoretum ipsum, & Ibam, & nonnullos praeterea deturbatos sedibus suis fuisse; ac Theodoretum quidem, & Ibam resipiscentes, atque memorata Capitula probantes, ac reliqua omnia, quorum caussa suis pulsi sedibus fuerant, a sancta Chalcedonensi synodo fuisse receptos: minime vero eos, qui non resipuerant: Domni vero condemnationem etiam post mortem eius fuisse confirmatam.*

Quum autem scripseritis pariter exsecrari vos eas Theodori blasphemias, quas ad vos ipsi transmisimus, cuiuscumque illae sint; Theodoro porro anathema dicere dubitetis, quod iam ipse sit in Ecclesiarum, ut dicitur, communione praemortuus: scitote eum, qui dixerit minime Theodorum anathematizari licere, sed Episcopis esse adnumerandum ob eam caussam, quod, ut adseruistis, in Ecclesiae communione decesserit; eum pariter & Iudam posse in Apostolorum numerum adsciscere, qui latens, & notus solum perscrutanti humana secreta Deo, fuit ab ipso cum ceteris Discipulis ad communionem admissus; nam iuxta id, quod sentire haec aientes videntur, digni reprehensione sunt Apostoli quoque, qui post mortem eius suffragio adversus ipsum lato, eum condemnaverunt, aliumque in locum eius substituerunt. Praeterea, quum nomen ipsius in sacris Evangeliis legatur inter ceteros Apostolos, non tamen idcirco, vel ut Apostolus recipitur, vel exinde anathematis iudicio potuit liberari. Sic igitur habete, eum in Ecclesiarum communione decedere, qui fidem Catholicam ad mortem usque illibatam custodierit.

Enimvero, si Manichaeus quispiam, vel Arianus, sive Nestorianus, vel Eutychianus, aut alius cuiuscumque generis haereticus, vel Graecorum insania captus, Ecclesiae communicans vixerit, atque hoc modo decesserit, post mortem autem, vel ex scriptis eius, vel alia quavis ratione haereticus fuisse deprehendatur, nihil tamen Catholica fides detrimenti capit, neque ipse propterea a condemnatione liberatur, quod in Ecclesiarum pace dicatur decessisse: ac revera nequaquam interitus haereticos a condemnationis iudicio, quod perversa eorum commerita est opinatio, liberat, quinimmo potius, vel ob hoc ipsum, quod viventes non resipuerint, iustius condemnantur.

Multis autem id ipsum corfirmari potest exemplis, haereticos videlicet, qui dum viverent, ad sanitatem reversi non sunt, post mortem fuisse condemnatos. Eunomius enim, & Apollinarius, & Bonosus, ac superioribus temporibus Valentinus, Basilides, Marcion, & Cerinthus, aliique permulti, qui anathematibus, dum viverent, subiecti non fuerant, post mortem damnati sunt, atque ab Ecclesia Catholica anathematizantur, propterea quod in suis erroribus vita functi sunt; quemadmodum e contra ii, qui iniuste damnationis passi fue-

ἀνεκλήθησαν, τουτέστιν Ἰωάννης, καὶ Φλαβιανὸς οἱ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως· κατὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἔννοιαν χρὴ τοὺς αἱρετικοὺς ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ τελευτήσαντας ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ ὀρθοδόξους τοὺς ἀδίκως κατακριθέντας, μὴ ἀνακαλεῖσθαι μετὰ τὸν θάνατον· ὅπερ πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται.

Ὅτι δὲ ἐκκλησιαστική ἐστι παράδοσις τοὺς αἱρετικοὺς καὶ μετὰ θάνατον καταδικάζεσθαι, καὶ ἀναθεματίζεσθαι, φανερὸν μὲν ἐκ τούτων ἐποιήσαμεν· πλὴν ὅμως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων τοῦτο δείκνυται· λέγοντες γὰρ προσήκειν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν τελευτόντων ἐλεημοσύνας παρέχεσθαι, οὕτως ἐπάγουσι „ Ταῦτα δὲ περὶ τῶν εὐσεβῶν λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἀσεβῶν, ἐὰν τὰ τοῦ κόσμου δῷ πένησιν, οὐδὲν ὀνήσει αὐτῶν· ᾧ γὰρ περιόντι ἐναντίον ἦν τὸ θεῖον, δῆλον, ὅτι καὶ μεταστάντι. „ Ὁπότε τοίνυν οἱ ἀπόστολοι περὶ τῶν εὐσεβῶν οὕτω διετύπωσαν, τίς εἴποι χρῆναι μετὰ θάνατον τοὺς αἱρετικοὺς, ἢ αὐτὸν μάλιστα Θεόδωρον τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναθέματος ἐλευθεροῦσθαι, ὅντινα οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς χείρονα Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Σοδομιτῶν, καὶ πάντων τῶν αἱρετικῶν βλασφημήσαντα, τούτοις συνηρίθμησαν, καὶ μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας κατέκριναν;

Ὅτι δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς αἱρετικοὺς, ὡς προείπομεν, ἀναθεματίζεσθαι δεῖ, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρῶν χώρας οὕτω λέγει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Βονιφάτιον γεγραμμένῃ „ Ὁπότε κἂν ἀληθῆ, ἢ δυνατὸν δειχθῆναι τὰ παρ' αὐτῶν ἀντιτεθέντα Καικιλιανῷ, καὶ ὑμῖν, καὶ ἀποθανόντα ἂν αὐτὸν ἀναθεματίζομεν· ἀλλ' ὅμως τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ἥ τις οὐ ταῖς ἐν φιλονείκοις δόξαις μεταβάλλεται, ἀλλὰ ταῖς θείαις μαρτυρίαις βεβαιοῦται, δι' οἷον δήποτε ἄνθρωπον καταλειπεῖν οὐκ ὀφείλομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος. Ὅμως οὐ μόνον τοὺς εἰς πίστιν ἁμαρτάνοντας μετὰ θάνατον οἱ ἅγιοι πατέρες ἀναθεματίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῶν βουλήσει, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἱρετικοῖς συγγενέσιν, ἢ ἐξωτικοῖς καταλιμπάνοντας. Τῆς γὰρ ἐν Ἀφρικῇ συνόδου ὀγδοηκοστὸς πρῶτος κανὼν οὕτω λέγει „ Πάλιν ὡρίσθη, εἴ τις ἐπίσκοπος κληρονόμους ἐξωτικοὺς τῆς ἰδίας συγγενείας, ἢ αἱρετικοὺς, κἂν ἰδίους συγγενεῖς, ἢ Ἕλληνας προτιμήσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματιζέσθω, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ Θεοῦ ἱερέων μὴ ἀναγινωσκέσθω, καὶ οὐδὲ ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσει· ἐπειδὴ ἔχρην αὐτὸν ἐπίσκοπον γενόμενον μηδαμῶς ἀναβάλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας οὐσίας διοίκησιν, ἁρμοδίαν τῷ οἰκείῳ ἐπαγγέλματι. „ Εἰ τοίνυν, καθὼς ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὥρισε κανὼν, ὑπὲρ ἰδίας οἱ ἐπίσκοποι περιουσίας μὴ ὀρθῶς διοικηθείσης, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, πόσῳ μᾶλλον ἀναθεματίζεσθαι ὤφειλον οἱ εἰς

si fuerant iudicium, Flavianus videlicet, atque Ioannes, sancti Constantinopoleos Archiepiscopi, post mortem sunt ab ipsa Catholica Ecclesia restituti. Vestro porro iudicio haereticos, qui propriis inhaerentes erroribus decesserint, damnatione liberari opus est: Catholicos autem iniuste iudicatos, minime post mortem revocari ad Ecclesiae pacem: quod quanta plenum sit iniquitate, vix dici potest.

Quibus exemplis perspicue ostendimus, Ecclesiae esse traditione sancitum, haereticos post mortem quoque iudicari posse, atque anathematibus condemnari. Ceterum ulterius adhuc idipsum ex sanctorum Apostolorum Constitutionibus demonstratur validius: quo namque loci constituunt utiles esse pro mortuorum requie eleemosynarum oblationes, sic prosequuntur „ Id autem de piis hominibus dicimus: de impiis enim etiam si universa mundi substantia pro ipsis pauperibus distribuatur, non eis quidquam proderit: cui enim superstiti divina adversabantur, certum est etiam amoto non esse profutura. „ Apostoli igitur hoc modo circa pios, qui decesserint homines, definientibus, quis statuere audeat, haereticos post mortem, potissimum vero Theodorum ipsum, a condemnatione liberos esse oportere, quem sancti Patres, veluti Iudaeis, Graecis, atque Sodomitis deterius blasphemantem, ipsis connumerarunt, atque una cum impietate sua condemnaverunt?

Ceterum haereticos post mortem quoque, ut superius constituimus, esse damnandos, sanctus etiam Augustinus Africanae cuiusdam Urbis Episcopus in Epistola ad Bonifacium diserte tradit „ Quamvis, inquit, & si vera essent, quae ab eis obiecta sunt Caeciliano, & nobis possent aliquando monstrari, ipsum iam mortuum anathematizaremus: sed tamen Ecclesiam Christi, quae non litigiosis opinionibus fingitur, sed divinis attestationibus comprobatur, propter quemlibet hominem relinquere minime debemus. „ Tom. II. Operum edit. Plantin. p. 60. Ep. L.

Haec Augustinus. Similiter autem non modo permultos, qui adversus fidem erraverant, mortuos anathematizavit Ecclesia, & sancti Patres, sed Episcopos etiam, qui vel in ultima sua voluntate, vel ab intestato haereticis consanguineis, vel etiam extraneis sua bona reliquissent. Octuagesimus enim primus Africanae synodi Canon haec habet „ Item constitutum est, ut si quis Episcopus haeredes extraneos a consanguinitate sua, vel haereticos etiam consanguineos, aut Paganos Ecclesiae praetulerit, etiam post mortem ei dicatur anathema, & nomen eius inter sacerdotes Dei non computetur; nec excusationi illi locus sit, quod intestatus decesserit, quia utique debuit factus Episcopus, rei suae ordinationem, congruam suae professioni, nequaquam in aliud tempus differre. „ Si itaque, quemadmodum Ecclesiastico eo Canone definitum est, post mortem quoque anathemate feriuntur Episcopi ob divitias ipsas haud recte distributas, quanto iustius excommunicationi subiiciendi In Cod. Canon. African. apud Labbaeum.

αὐτὸν τὸν Θεὸν ἁμαρτάνοντες, τῆς ἁγίας γραφῆς λεγούσης „ Ἐὰν ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἁμαρτῇ, ϗ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς Θεόν τις ἁμαρτῇ, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; „

Ἀποδείξαντες δὲ, ὅτι ἐν τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις ὡρίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι τοὺς εἴ τε εἰς πίστιν, εἴ τε εἰς κανόνας ἁμαρτήσαντας, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν καὶ τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις γενόμενα πᾶσι δῆλα καταστῆσαι, πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἀφορμῆς τῶν τοὺς προφανεῖς αἱρετικοὺς, καὶ τὴν τούτων ἀσέβειαν ἐκδικούντων. Λαυρέντιον γὰρ, καὶ Διόσκορον, τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἱερωσύνην ὑφαρπάσαντας, εἰ καὶ μὴ εἰς πίστιν ἥμαρτον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ κατὰ περιδρομὴν ἐσπούδασαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπιλαβέσθαι, μετὰ θάνατον ὁ ἀποστολικὸς θρόνος κατέκρινε, καὶ ἀνεθεμάτισεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις προστεθήκατε γράμμασιν, ὅτι ἐάν τις τὸν αἱρεσιάρχην ἀναθεματίσῃ, ϗ εἴπῃ κατακρίνων, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια φρονοῦντας αὐτῷ, συμπεριλαμβάνει πάντας τοὺς ὅτε δήποτε ταῦτα φρονήσαντας· καὶ διατοῦτο, ἐπειδὴ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, καὶ Φώτιον, ϗ Βόνωσον, ϗ Νεστόριον ἀναθεματίζετε, οὐκ ὀφείλετε καὶ Θεόδωρον τὸν τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονήσαντα ὀνομαστὶ ἀναθεματίσαι· γινώσκετε, ὅτι πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι δίχα ὀνόματος ἀναθεματίζονται, οἱ κατὰ πλάνην ἀκολουθήσαντες τοῖς αἱρεσιάρχαις, οὐ μὴν οἱ ἄλλους ἀπατήσαντες. Τοὺς γὰρ ἀρχηγοὺς τῶν αἱρέσεων καὶ ὀνομαστὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἀναθεματίζει. Θεόδωρος δὲ οὐ μόνον διδάσκαλος ἦν τῆς Νεστορίου δυσσεβείας, ἀλλὰ ϗ πολλοὺς διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἠπάτησεν. Ὥσπερ γὰρ οἱ ὀρθοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων ἐκθέσεων γνωρίζονται, καὶ ἐπαινοῦνται, οὕτω ϗ ἐκ τοῦ ἐναντίου πάντες οἱ τῆς κακοδοξίας ἀρχηγοὶ διὰ τῶν ἰδίων ἀσεβῶν συγγραμμάτων ἐλέγχονται, ϗ ἀναθεματίζονται. Ὁπότε τοίνυν Θεόδωρος, καὶ αἱρεσιάρχης γέγονε, καὶ ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις ἐξήμεσεν, οὐδεμίαν ἔχετε δικαίαν ἀφορμὴν πρὸς τὸ παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναθεματισμόν.

Περὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως, ἣν τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐνεθήκατε, εἰ καὶ πολλὰ εἴχομεν μέμψασθαι, ἀλλ' οὖν ὅμως διὰ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν, ϗ ἁπλότητα τοῦτο παραλειπεῖν τέως δεῖν ἐνομίσαμεν· ἔν τισι γὰρ ἀνασφαλῶς ἐγράψατε· ἔν τισι ῥήματα τεθήκατε, μηδὲ ταῖς θείαις γραφαῖς, μηδὲ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐγνωσμένα· ἐν ἄλλοις δὲ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας τό γε εἰς ὑμᾶς ἧκον κατεδικάσατε· πρὸς τούτοις δὲ ϗ τινὰ εἰς τὴν ὀρθόδοξον συντείνοντα πίστιν παρελείψατε. Ὅθεν χρὴ ὑμᾶς κατὰ τὴν παραίνεσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἢ γινώσκοντας λαλεῖν, ἢ ἀγνοοῦντας σιωπᾶν, ϗ ἀπὸ τῶν ἐπισταμένων διδάσκεσθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ἡμῖν, πῶς ὀφείλομεν

erunt, qui in Deum ipsum peccaverunt, dicente Scriptura „ Si homo in hominem peccaverit, erit qui pro ipso oret; si autem in Deum deliquerit, quis orabit pro eo? „

Quum autem ostenderimus fuisse praeteritis temporibus a sanctis Ecclesiae Patribus lege sancitum, post mortem etiam, eos qui vel contra fidem, vel adversus Ecclesiae Canones erraverint, anathematizari oportere: necessarium pariter esse prospicimus, ea quoque, quae nostra hac aetate facta sunt omnibus manifesta constituere, ut omnis tollatur contradictio, quae a profanorum haereticorum, ipsorumque impietatis patrocinatoribus possit excitari. Laurentium namque, & Dioscorum, qui diversis temporibus Apostolici throni sanctitatem subripuerant, quamquam nihil in fide peccassent, ob idipsum tamen, quod per ambages Episcopatum suscipere conati fuerant, vita iam functos Apostolica iudicavit sedes, atque condemnavit.

Verum quum in vestris Litteris id etiam adieceritis: si quis haereticum anathematizaverit, & in ipsum sententiam ferens „ omnes quoque cum ipso sentientes „ adiunxerit, eum illos omnes complecti, qui quavis ratione idipsum, quod damnatur, probaverint: itaque quum Paullum Samosatensem, & Photium, & Nestorium, & Bonosum condemnaveritis, minime opus esse, ut Theodorum quoque eadem cum ipsis sentientem nominatim condemnetis: scitote, primo quidem illos suppresso nomine anathematizari, qui haeresum auctores sunt in errore secuti, ceteros autem minime deceperunt. At vero haeresum duces, & magistros Ecclesia nominatim anathematizat. Theodorus porro non modo Nestorii magister extitit, verum etiam impiis scriptis suis permultos induxit in errorem. Etenim, quemadmodum recti Ecclesiae Doctores ex propriis doctrinis agnoscuntur, atque propter ipsas commendantur, ita e contra perversarum sententiarum auctores ex propriis ipsorum litteris redarguuntur, atque anathematizantur. Quum igitur Theodorus, & haeresiarches extiterit, & innumeras prope blasphemias in suis libris protulerit, nihil vobis superest caussae, cur anathema in ipsum dicere detrectetis.

Circa Fidei vero expositionem, quam vestris Litteris inseruistis, etsi multa sint, de quibus nobis vobiscum esset conquerendum, nihilo tamen minus id totum ignorantiae, simplicitatique condonari oportere existimavimus. Alicubi namque versute scripsistis: alicubi verbis usi estis, neque in sacris Litteris, neque a sanctis Ecclesiae Patribus umquam adhibitis: alibi Ecclesiae Doctores ipsos, iuxta quod vobis visum est, condemnastis, atque adhuc quemdam ad orthodoxam fidem omnino pertinentem silentio praeteriistis. Quapropter oportet vos, iuxta sanctorum Patrum admonitionem, vel scientes loqui, vel si ignari estis, tacere, atque a doctis & scientibus erudiri.

Iam vero quum scripseritis, quemadmodum

Aegy-

τοῖς Αἰγυπτίοις ἀποκρίνασθαι, θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν τὴν αὐτῶν ἐκδικοῦντες, ἡμῖν παραινεῖν ἐπιχειρεῖτε, τί ὀφείλομεν ἄλλοις ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας ἀποκρίνασθαι. Εἰ γάρ τις τοῖς παρ' ὑμῶν γραφεῖσι συναινέσει, οὐδὲν ἕτερον παραινέσει τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον τοὺς αἱρετικοὺς δέξασθαι, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους πατέρας καταδικάσαι, τοὺς κατακρίναντας ἐκείνους τε καὶ τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν, καὶ πρὸς τούτοις ἐξ ἑτέρας πλάνης εἰς ἄλλην ἐμπεσεῖν· ὁπότε ἡμῖν ἐγράψατε ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας, καλὴν, καὶ ὀρθόδοξον εἶναι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολήν.

Σπουδάσατε τοίνυν πρῶτον μὲν ὑμᾶς αὐτοὺς διορθώσασθαι, καὶ οὕτως ἄλλους διδάξαι· εἴ τις γὰρ ἢ Θεόδωρον, ἢ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν, ἢ τὰ Θεοδωρίτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐκτεθέντα ἐκδικεῖ, τοῖς αἱρετικοῖς ἑαυτὸν συναριθμῶν, ἀλλότριον ἑαυτὸν ποιεῖ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· ἧς κεφαλή ἐστιν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, οὗ τινος ὑμᾶς αὐτοὺς χωρίζετε, τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν, καὶ Θεόδωρον ἐκδικοῦντες· καὶ διατοῦτο προσῆκόν ἐστιν ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τοῦ ἐκδικεῖν Θεόδωρον τὸν οὕτω προφανῆ αἱρετικὸν ἀποσχέσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος κωλύει, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καλεῖσθαί τινα, καὶ ἐπιτιμᾷ τοῖς λέγουσιν „ ἐγὼ μὲν . . . .

Aegyptiis respondere debeamus, miramur quidem, vos scilicet, qui impiam eam Epistolam, Theodorum, Nestorium, perversasque eorum sententias defenderitis, nunc commonere nos instituisse, quid sit a nobis, aliis Ecclesiae hostibus respondendum. Siquidem si ea, quae scripta a vobis sunt, quis consideraverit, nihil aliud Aegyptios hortabitur, quam ut Nestorium, Theodorumque haereticos suscipiant, universosque sanctos Patres reiiciant, qui ipsos, eorumque insidelitatem condemnaverunt: atque adeo ex uno in alium incidant errorem; quum ad nos scribentes, ut hostibus Ecclesiae responderemus, abominabilem eam Epistolam orthodoxam appellare non dubitaveritis.

Nitimini itaque primum vosmetipsos corrigere, post autem ceteros docere: si quis enim vel Theodorum, vel dictam Ibae Epistolam, vel Theodoreti scripta adversus rectam Fidem proposita defendit, haereticis is adnumeratur, & ab Ecclesia Catholica alienus efficitur; cuius caput est Vnigenitus Dei Filius, Deus & Dominus noster Iesus Christus, ab cuius Ecclesia impia ea Epistola separatur, & Theodori patrocinatores. Itaque expedit vobis ab impiae illius Epistolae, Theodorique defensione cessare. Si enim Paullus Apostolus probibet aliquid suo, aliquid ceterorum Apostolorum nomine vocari, eosque obiurgat, qui dicebant „ Ego sum Paulli, ego autem Cephae, &c. „

Desunt pauca.

VI. p. 310. Ἀναστασίου πρεσβυτέρου τοῦ ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ Θεοῦ κατασκευῆς. *Anastasii presbyteri montis Sina, de hominis creatione a Deo, ad imaginem & similitudinem suam.* Inc. Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἀπλανῶς τοῦ προσώπου θεόκτιστον ὡραιότητα κατανοεῖν βουλόμενοι. Des. γέγονε μεταδοτικὸς τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος· τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. In tria huius opusculi loca adferuntur brevia quaedam scholia manu aeque antiqua, & fortasse eadem, cui totum Codicem debemus, exarata. Primum in illa verba, ὅθεν καὶ ἔστιν ἰδέσθαι, καὶ θαυμάσαι, κ. λ. ita habet: Οὐκ ἀγνοῶν ὁ ἐξηγητὴς, ὅτι ὁ Ἀδὰμ, καὶ ἡ Εὔα εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν λαμβάνονται, ἐξηγεῖται τοῦτο. Alterum paullo inferius hoc est: Ἰστέον, ὅτι τινὲς τῶν ἐξηγητῶν τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου τὴν φάσκουσαν, τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, ἢ ποῦ ὑπάγει, περὶ τῆς ψυχῆς ἐφαντάσθησαν. Tertium denique sequens est: Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης οὕτω λέγει τὸ, ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ μὴ προϋπαρχούσης τῆς ψυχῆς, καὶ ἡμεῖς τοιαύτης δόξης ἐσμέν. Graece & Latine prodiit sub eius nomine ad calcem Philocaliae Origenis, curante Io. Tarino Paris. MDCXXIV. 4. a p. 561. ad p. 589. & inter Opera Nysseni edit. Paris. Anni MDCXV. T. I. p. 854. & A. MDCXXXVIII. T. II. p. 22. Vid. Tillemontium T. IX. Memor. p. 605. & 741.

VII. p. 317. Τοῦ αὐτοῦ ἀκολούθως εἰς τὸ κατ' εἰκόνα, καὶ ἀπόδειξις, ὅτι δι' οὐδὲν ἕτερον ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸς σύνθετον ἐκ θνητῆς, καὶ ἀθανάτου φύσεως, εἰ μὴ εἰς τύπον καὶ εἰκόνα τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ συνθέσεως τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem item in illud, ad imaginem, ubi demonstratur, nullam aliam ob caussam, hominem ex mortali & immortali natura Deum composuisse, nisi ut figura & imago esset Christi carne induti, eiusque compositionis.* Inc. Ὄμμασι τοῖς νοεροῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς, ὡσανεὶ πλησίον ἑαυτοῦ παρόντα τὸν Χριστὸν ὁρῶν, ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ, καὶ ἐκπληττόμενος τὸν τῆς ἑαυτοῦ ἐνανθρωπήσεως λόγον, τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἐκτείνων βοᾷ, κ. λ. Des. ἑαυτὸν δὲ ὠνόμασε ποιμένα, τιθοῦντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In margine huius etiam Homiliae brevia quaedam scholia sunt adspersa; in calce vero maioribus subscriptum est litteris: Ζήτει τὸ σχόλιον τοῦ β' λόγου εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ βιβλίου. *Quaere scholium secundi Sermonis in complemento libri* (nempe in fine Codicis, ut infra innuemus.) Exstat item in cit. Origenis Philocalia a pag. 589. ad 605. ubi tamen duas

circiter paginas longior est; post enim verba, ὑπὲρ τῶν προβάτων sequuntur alia, quorum initium: Καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μᾶλλον τὸ καθ' ἡμᾶς δείκνυται, κ. λ. Videtur autem cum superiori, quae ibidem inscribitur *Liber*, ita coniungi, ut alteram veluti eiusdem partem constituat.

VIII. p. 321. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἀκολούθως λόγος γ'. Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπόνηνται· φανεροῖ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, τὸ πόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργιῶν, καὶ θελημάτων κίνησις· εἶθ' οὕτως ἐξ ἧς δείκνυσι, τίνες μὲν εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν. *Eiusdem Sermo III. consequens. Hoc Sermone declarat interpres caussam, quare duos Sermones in illud dictum ad imaginem conscripserit. Idemque ostendit caussam, unde initium duxerit disputatio de facultatibus, & voluntatibus* (in Christo.) *Deinde docet, quinam pie, vel minus recte ista in Christo esse docuerint*. Inc. Ἰατρῶν ἐχέφρονες. Des. ποιῆσαι πειράσομαι. Haec porro Homilia, quae adhuc, quoad nobis compertum sit, delituit, digna profecto est, quae in gratiam studiosorum Ecclesiasticae eruditionis publica luce donetur; sed ne huius primi Codicis tot, tamque egregia complectentis Opera nimium protrahatur recensio, in huius calce Plutei, iuvante Deo, pro illius coronide prodibit.

IX. p. 332. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. *Eiusdem in sextum Psalmum*. Inc. Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας ὑπόθεσιν τῶν γνησείων περιέχει ἡ ἐν τῷ ἕκτῳ ψαλμῷ τοῦ ἁγίου πνεύματος παραίνεσις. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Vulgavit hanc Orationem Henricus Canisius Tom. I. p. 502. Lection. Antiquarum edit. Amstelodam. A. MDCCXXV. Duplicem vero edidit Combefisius Auctarii Novi Paris. A. MDCXLVIII. Tom. I. p. 908. & 943. ex duobus Regiis Codicibus; quum enim inter se hi plurimum discreparent, unius tantum exemplar exhibendo, alterius variis lectionibus excipiendis imparem fore marginem est arbitratus. Ego tamen binas in illum Psalmum enarrationes confecisse crediderim Anastasium, & prout tempus postulabat, ac memoria suggerebat, verba, vel etiam integras sententias, aut omisisse, vel immutasse. Vtraque tamen ipsarum differunt valde ab ea, quae in nostro legitur Codice.

X. p. 342. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας λόγος εἰς τὸ, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν. *Sancti patris nostri Basilii Episcopi Seleuciensis Sermo in illud: In principio creavit Deus caelum & terram*. Inc. Ἅπας μὲν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀρετῆς ἀγωνιστήριον πρόκειται. Des. αὖθις δὲ τὸ χρέος ὑμῖν ἀποτίσομεν συνεργούσης τῆς χάριτος ἐν Χριστῷ, κ. λ. Editus est Graece tantum hic Sermo cum reliquis sequentibus Lugduni Batav. in bibliopolio H. Commelini A. MDXCVI. in 8 qua nos editione in recensendo Codice usi sumus. Hic igitur primus exstat p. 1. seqq.

XI. p. 345. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀδάμ. *Eiusdem in Adamum*. Inc. Ὥσπερ οἱ τὰς τῶν βασιλέων ἀποβλέποντες εἰκόνας. Des. καὶ ὁ βαλὼν καταβέβληται, χάριτι αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. In cit. edit. p. 9.

XII. p. 348. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀδὰμ β'. *Eiusdem in Adamum Sermo II*. Inc. Οἶδα χρεώστην ἐμαυτὸν ὑμῖν τῆς κατὰ τὸν Ἀδὰμ διδασκαλίας. Des. οἱ ἐχθροί σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 18.

XIII. pag. 352. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Κάϊν, καὶ Ἄβελ. *Eiusdem in Cain & Abel*. Inc. Πάλιν ἡμᾶς ὁ τῆς διδασκαλίας νόμος. Des. τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς προσενέγκωμεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 29.

XIV. p. 355. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Νῶε. *Eiusdem in Noam*. Inc. Ὅσος ἔνεστι Θεῷ πρὸς μὲν δικαιοσύνην πόθος. Des. ποίοις ἔργοις τὸ θεῖον δοξάζεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 40.

XV. p. 358. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Νῶε β'. *Eiusdem in Noam Sermo II*. Inc. Οὔτε τὴν ὑμετέραν ἀκοήν. Des. ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν πρός με, καὶ ζῆν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 48.

XVI. p. 362. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀβραάμ. *Eiusdem in Abrahamum*. Inc Ἐν φιλοθέῳ καὶ πνευματικῷ θεάτρῳ, τὰ τοῦ φιλοθέου. Des. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 60.

XVII. p. 365. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Eiusdem in Ioseph*. Inc. Τοῖς μὲν τὰ μακρὰ πελάγη διαπεριῶσιν. Des. τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Ibid. p. 70.

XVIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Μωϋσῆν. *Eiusdem in Moysem*. Inc. Πολλὰ τὰ πρὸς ὕμνον κινοῦντα τοῦ Θεοῦ. Des. καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 80.

XIX. pag. 372. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Ἠλίαν. *Eiusdem in sanctum Eliam*. Inc. Τὸν μὲν μακάριον ἐκεῖνον καὶ μέγαν Ἠλίαν. Des. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid pag. 90.

XX. p. 375. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰωνᾶν. *Eiusdem in Ionam*. Inc. Ἅπας μὲν ὁ τῆς κτίσεως κόσμος, τῆς θείας φιλανθρωπίας εἰκών ἐστιν. Des. καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 99.

XXI. p. 379. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Ἰωνᾶν β'. *Eiusdem in ipsum Ionam Sermo II*. Inc. Οἱ τὰς τῶν φρεάτων πηγὰς ἐκκαθαίροντες. Des. ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 110.

XXII. p. 382. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ τὸν Δαβὶδ ἱστορίαν. *Eiusdem in historiam Davidis*. Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλων τεχνῶν παιδευταὶ τοῖς ἀνθρώποις καθέζονται. Des. ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXIII. p. 385. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem*. Inc. Οὔτε τὸν πελάγους ἀψάμενον πλωτῆρα τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀκίνδυνον. Des. καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 128.

XXIV.

XXIV. p. 389. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem*. Inc. Ὅταν εὕρῃ τῆς ἀκοῆς προθυμίαν ἡ χάρις. Desf. καὶ βρέχει ἐπὶ ἀγαθοὺς, καὶ πονηρούς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 139.

XXV. p. 392. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem*. Inc. Ἐπειδὴ τῶν τοῦ Δαβὶδ κατορθωμάτων. Desf. κύριος ἀφεῖλε τὸ ἀνόμημά σου· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 149.

XXVI. p. 396. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἡρωδιάδα. *Eiusdem in Herodiadem*. Inc. Τὴν τῆς Ἡρωδιάδος ὄρχησιν ἡ τῶν εὐαγγελίων σήμερον ἡμῖν στηλιτεύει φωνή. Desf. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν σὺν Χριστῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 160.

XXVII. p. 399. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑκατόνταρχον. *Eiusdem in Centurionem*. Inc. Ἡ τῶν εὐαγγελίων σάλπιγξ, τὸ πνευματικὸν ἀρτίως ἀντηχήσασα μέλος. Desf. ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 169.

XXVIII. p. 402. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χαναναίαν. *Eiusdem in Chananaeam*. Inc. Ἦν ἄρα καὶ συμφορὰ μεγίστης εὐφροσύνης ὑπόθεσις. Desf. γενηθήτω ὑμῖν ὡς θέλετε· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 177.

XXIX. p. 405. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν χωλὸν τὸν ἐπὶ τὴν ὡραίαν πύλην καθήμενον. *Eiusdem in claudum sedentem ad portam speciosam*. Inc. Οἱ μὲν τὰς μικρὰς ταύτας. Desf. χορηγὸν προσκυνήσωμεν Χριστόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 185.

XXX. p. 407. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Συνέπλεον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδοὺ χειμὼν ἐγένετο μέγας, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in illud, Navigabant una cum Iesu discipuli, & erat tempestas magna &c.* Inc. Οἱ μὲν τῇ πτήσει, καὶ τῇ φύσει τὸν ἀέρα τέμνοντες. Desf. οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XXXI. p. 409. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν δαιμονιῶντα. *Eiusdem in daemoniacum*. Inc. Πολλαὶ μὲν αἱ παρὰ τῶν δαιμόνων κατ' ἀνθρώπων ἐπιβουλαί. Desf. σὺ κύριε βοηθὸς ἡμῶν, καὶ σκεπαστής· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 199.

XXXII. p. 412. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Εἰπὲ ἵνα οἱ δύο υἱοί μου καθίσωσιν, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου. *Eiusdem in illud: Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus a dextris, & alter a sinistris tuis*. Inc. Ἡ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων κατ' ἀνθρώπων γινομένη παράταξις. Desf. τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιωθῶμεν ἐν Χριστῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 207.

XXXIII. p. 415. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *Eiusdem in illud: Quem dicunt homines esse filium hominis?* Inc. Μωϋσῆς μὲν ὁ τῶν Ἑβραίων παιδευτής. Desf. ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 215.

XXXIV. p. 418. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. *Eiusdem in illud: Ego sum pastor bonus*. Inc. Ἡδὺ μέν τι χρῆμα ποιμὴν τοῖς ὄρεσι νέμων. Desf. καθὼς ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 225.

XXXV. p. 421. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀλύμπια. *Eiusdem in Olympia*. Inc. Καὶ τερπνὸς παρατρέχων ὁ χρόνος. Desf. ἧς ἐκλήθημεν ἐν Χριστῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 233.

XXXVI. p. 423. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. *Eiusdem in illud: Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum*. Inc. Πολλὰς σωτηρίας ὁδοὺς ὁ δεσπότης Θεός. Desf. καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 240.

XXXVII. p. 427 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. *Eiusdem in illud: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*. Inc Οἱ μὲν ἐπὶ γῆς βασιλεῖς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. Desf. δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 249.

XXXVIII. p. 429 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. *Eiusdem in illud: Venite post me. & faciam vos fieri piscatores hominum*. Inc. Οἱ σοφοὶ τῶν ἰατρῶν, τότε πλέον ἐγείρουσι. Desf. δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXXIX. p. 431. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς χεῖρας πρεσβυτέρων, καὶ γραμματέων, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in illud: Ecce adscendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur in manus seniorum, & Scribarum, &c.* Inc. Αὔξει μὲν τῆς γλώττης τὴν ἀγωνίαν ἡ τῶν ἀκροατῶν φιληκοΐα. Desf. οὕτω γὰρ δι' ἐμὲ παθόντες, σὺν ἐμοὶ βασιλεύσετε· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 262.

XL. p. 435. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. *Eiusdem in illud: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste*. Inc. Σάλπιγξ μὲν πολεμικὸν ἠχήσασα μέλος. Desf. ποῦ σου ᾅδη τὸ κέντρον; ἐν υἱῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 272.

XLI. p. 437. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τραφέντας πεντακισχιλίους. *Eiusdem de quinque millibus nutritis quinque panibus*. Inc. Ἐπαινῶ μὲν ὑμῶν τῆς φιληκοΐας τὸν πόθον. Desf. τίς ὁ τὴν τροφὴν διδοὺς πάσῃ σαρκί· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid, p. 280.

XLII, p. 440. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; *Eiusdem in illud; Tu es qui venturus es, an alium exspectamus?* Inc. Ὅταν εἰς τὸν τῆς ἐκκλησίας ἀποβλέψω λειμῶνα. Desf. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 286.

XLIII. p. 442. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν τελώνην, καὶ τὸν φαρισαῖον. *Eiusdem in Publicanum, & Pharisaeum*. Inc. Ἰατρὸς ἀφαρμάκευτος ὁ δεσπότης Χριστός. Desf. ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 292.

XLIV. p. 445. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ δύο τυφλούς. *Eiusdem in duos caecos Evangelii*, Inc. Οἱ πρὸς λειμῶνα πολυανθῆ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφιέντες. Desf. ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 300. ubi animadvertendum est, quae in editione pag. 304. punctis interpositis, tamquam

quam mutila distinguuntur, ea in Codice tamquam integra continuari, nisi huiusce defectus indicium, lineolam esse quamdam, margini adiectam velimus. Hic Sermo ultimus est in Codice, cui tamen in editione cit. alii novem succedunt.

XLV. p. 447. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀςερίȣ ἐπισκόπȣ Ἀμασείας Ὁμιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγελίȣ, εἰς τὸν πλȣ́σιον, ϗ εἰς τὸν Λάζαρον. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Asterii Amasiae Episcopi Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 19.) *de divite & Lazaro. Benedic Domine*. Inc. Οὐ τοῖς ἀποφατικοῖς, ἐ δογματικοῖς μόνον θεσπίσμασιν ὁ Θεὸς ἡμῶν ϗ σωτὴρ παιδεύει τȣ̀ς ἀνθρώπους. Des. ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διϊςῶσιν ἀνάμεσον ὑμῶν, ϗ ἀνάμεσον τȣ̃ Θεȣ̃. Laudat primum, ut ineditam hanc Homiliam Philippus Rubenius Lib. II. Cap. I. Electorum, ubi locum de Christo non pingendo, ex ea adfert. Deinde vero ipsam una cum sequentibus publica luce donavit Antuerpiae ex officina Plantiniana MDCXV. 4. p. 1. seqq.

XLVI. p. 452. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγελίȣ εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 1.) *de oeconomo iniquitatis*. Inc. Πολλάκις ὑμῖν εἶπον διαλεγόμενος, ὅτι πεπλασμένη τις, ϗ ψευδὴς ἔννοια τοῖς ἀνθρώποις ἐμπέσȣσα. Des. ὁμοίως ϗ τὸ ἀγαθὸν ἔργον λεχθήσεται μαρτυρεῖν τῷ κατορθωκότι, ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃, κ. λ. Ibid. p. 17.

XLVII. p. 457. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem adversus avaritiam. Benedic Domine*. Inc. Ἄνδρες χριςιανοὶ, ϗ κλήσεως ἐπȣρανίȣ μέτοχοι. Des. ϗ πρός γε κȣ́φιον τῶν λειψάνων· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 31.

XLVIII. p. 464. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος κατηγορικὸς τῆς ἑορτῆς τῶν Καλανδῶν. *Eiusdem Sermo in festum Calendarum, scilicet adversus Nationes, ineptias, ac superstitiones Calendis Ianuariis ea aetate fieri solitas*. Inc. Δύο κατ' αὐτὸν ἑορταὶ συνέδραμον ἐπὶ τῆς χθιζῆς τε καὶ τῆς ἐνεςώσης ἡμέρας. Des. ἡμεῖς τοίνυν ἕως τȣ́τȣ ςήσαντες τὸν λόγον, δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ σωτῆρι. Ibid. p. 51.

IL. p. 467. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίȣ, εἰς τὸ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Matthaeum* (XIX. 3.) *An liceat homini dimittere uxorem suam ob quamlibet caussam*. Inc. Καλὴ συνωρὶς τῶν δύο τȣ́των ἡμερῶν τοῖς χριςιανοῖς ϗ φιλοπόνοις τυγχάνει. Des. αὐτοὶ τὸν ἴδιον τρόπον διδάσκαλον τῶν συνοίκων ποιείτωσαν, ἵν' ἔχωσιν ἀγαθὸν ἀφ' ἑςίας τὸν ζῆλον. Ibid. pag. 61. Has quinque Asterii Amaseae, Metropolis Ponti, Episcopi, qui Seculo IV. scripsit, Homilias hactenus memoratas primus Graece ex Codice Cardinalis Ascanii Columnae edidit Ioannes Brantius, Philippo Rubenio interprete, Antuerpiae A. MDCXV. in 4. Recusae postea fuerunt Graece & Latine in Auctario Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. II. p. 563. & in Bibliotheca Patrum Paris. MDCXLIV. Tom. XIII. sed ope Codicum, quos a Sirmondo Ducaeus acceperat, accuratius recensitae: tum Latine in Bibliotheca Patrum Colon. MDCXVIII. Tom. IV. Rubenii versionem ita Combefisius interpolavit, ut novam veluti adornasse videatur.

L. In extrema Codicis pagina scholia quaedam occurrunt item antiquissima, & eiusdem manus, quae superius in Anastasii Homiliis relata margini adscripserat. Titulum habent: Σχόλια τȣ̃ β' λόγȣ, *Scholia secundi Sermonis*, Anastasii nimirum Sinaitae, cuius in calce adiectum monitum retulimus supra pag. 195. N. VII. Inc. Παρέβαλέ τινι τῶν ἐξηγητῶν, ϗ ἔλεγεν, ὅτι ποτὲ φιλολογȣ̃ντος αὐτοῦ τὴν ἱερὰν γραφὴν ἐγένετο ἐξαίφνης, ὥσπερ διανοιχθῆναι αὐτὸς τȣ̀ς νοερȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς, κ. λ. Des. ἑκατέρᾳ φύσει Χριςȣ̃ ἀδιαιρέτως τὰ ἴδια ἀποιέμωμεν. In aversa pagina scriptum est: Μιχαὴλ ιερε . . χᾶν . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius scriptura accentibus saepe, ac spiritibus destituta est, ut videre est ex specimine, quod damus Tab. IV. N. I. Constat foliis 472.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΥ ΒΙΟΝ.

D. GREGORII THEOLOGI IN SE IPSUM ET VITAM SUAM.

Titulus ita restituendus.

S. Gregorii Nazianzeni, & Amphilochii Iconiensis Carmina Iambica; Nemesii Tractatus de Natura Hominis; Theodoreti Curatio Graecarum affectionum.

I. pag. 1. ΤΟῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τȣ̃ θεολόγȣ εἰς τὸν ἑαυτὸν, ϗ εἰς τὸν ἑαυτȣ̃ βίον, Ἴαμβοι. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi in seipsum, & vitam suam, Iambi* MCMXLIV. COD. II.

Inc. Τὸ τȣ̃ λόγȣ βέλημα τῶν ἐμῶν κακῶν.

Des. ἧς νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκιαῖς ὑψȣ́μεθα.

Exstant Tom. II. Operum Nazianzeni edit. Billianae Parisiensis A. MDCXI. a pag. 1. ad pag. 31. qua nos in recensendis huius sancti Patris Operibus, quae in hoc Pluteo plurima occurrunt, usi sumus. Hoc itaque Carmen quinque versus longius ibi esse deprehendimus.

II. pag. 38. *b*. Τοῦ αὐτȣ̃ ὅροι παχυμερεῖς. *Eiusdem Definitiones minus exactae*, versibus Iambicis CCLXIV. expressae.

Inc. Θεὸς μὲν ἐςιν ȣ̓σία, πρῶτον καλόν.

Des. ταῦτ' ἐςιν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρίσματα.

Exstant ibid. p. 198 tribus versibus longiores.

III. pag. 43. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς ἑαυτὸν, ϗ πρὸς τȣ̀ς φθονȣ̃ντας. *Eiusdem de se ipso, & adversus invidos*, Carmen Iambicum versibus constans LXVII.

Inc.

Inc. Γέρων μὲν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις.
Des. Σὸς εἶμι, κἂν με χείροσι στροβεῖν θέλῃς.
Ibid. pag. 187. cui praecedunt in Codice, quemadmodum & in edito quinque versus, distichon nimirum, acrostichon, & tres iambi.

IV. p. 45. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτίμησις κατὰ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς. *Eiusdem increpatio adversus brutam animae partem*, versibus XXXVIII. comprehensa.
Inc. Ἔμπυσα μαινὰς, ὦ τάλαινα καρδία.
Des. Σώζων ἑαυτὸν, καί σε τὸν εὐδαίμονα.
Ibid. p. 196. uno tamen versu longior.

V. ead. p. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔμμετρα, ἀπολογία τοῦ κεχρῆσθαι τοῖς μέτροις. *Eiusdem in sua carmina Apologia ostendens cur versibus usus sit*, versus CII.
Inc. Πολλοὺς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.
Des. Χωρὶς κολοιῶν κ' ἀετῶν ὑψώματα.
Ibid. p. 248. item unico versu longior. In Cod. vero versus LIX. mutilus est.

VI. p. 47. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον. *Eiusdem ad Maximum*, versus LXV.
Inc. Τί ταῦτα; τολμᾷς καὶ σὺ, Μάξιμε, γράφειν;
Des. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοιτ' ἂν, εὖ φρονῶν, μάχην.
Ibid. p. 249.

VII. p. 49. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς φθονοῦντας. *Eiusdem in invidentes*, versus XXX.
Inc. Δίκη, δικασταὶ, καὶ νόμοι, καὶ βήματα,
Des. Τούτου μὲν ἡμᾶς οὔ τις ἐκβάλλει φθόνος.
Ibid. p. 251.

VIII. ead. p. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προνοίας. *Eiusdem de providentia*, versus CXVI.
Inc. Ἔρροιεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρνημένοι,
Des. Ἀλλ' εἰς καλόν τε κἀπιδέξιον τέλος.
Ibid. p. 188.

IX. p. 51. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως Χριστοῦ, καὶ κατὰ Ἀπολιναρίου. *Eiusdem de Incarnatione Christi, & adversus Apollinarium*, versus LXXII.
Inc. Νοῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν.
Des. Ἔχεις τὰ τῆδε· προσκύνει τὴν τριάδα.
Ibid. p. 247. ubi duos versus auctior est.

X. p. 53. Τοῦ αὐτοῦ ἐνόδια. *Eiusdem Carmen Itinerarium*, versuum XXIV.
Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἠρεμοῦμεν, ὦ Θεοῦ λόγε.
Des. Χρῄζοντες εὐμενοῦς τε, καὶ ῥᾴστης τυχεῖν.
Edidit Iac. Tollius, Itineris Italici p. 98.

XI. p. eadem *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, heptastichon.
Inc. Ἐξηπάτημαι Χριστέ μου τῷ σοι σφόδρα.
Des. Ἐμοὶ τὸ χρηστὸν ἐξαναλῶσθαι μόνῳ.
In cit. Bill. edit. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

XII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλα. *Eiusdem alia* nempe *ad Christum* versus XXI.
Inc. Οἴμοι κέκμηκα, Χριστέ μου, πνοὴ βροτῶν.
Des. Ἀλλ' ἐν πνέοντες τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.
Ibid. p. ead.

XIII. p. 54. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀφίλους. *Eiusdem ad non amicos*, heptastichon.
Inc. Οἱ συνθύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις.
Des. Νῦν δ' οὐκέτ' εἰμὶ τῆς μάχης μεταίχμιον.
Ibid. p. 251. Ediderat etiam Hoeschelius Lugd. Batav. MDXCI. 8. p. 71.

XIV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλα. *Eiusdem alia*, nempe *De malis amicis*, pentastichon.
Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν· ἂν δὲ καὶ φίλων ὕπο.
Des. Ποῖ τις τράπηται; πῶς φύγῃ κακῶν φοράν;
Ibid. pag. 182.

XV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς εὐγενῆ δύστροπον. *Eiusdem in nobilem male moratum*, vers. XXXI.
Inc. Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας.
Des. Μή' εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν.
Ibid. p. 251. sed versus sunt XXXIV.

XVI. p. 55. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, vers. IX.
Inc. Ὅταν τιν' εὕρῃς εὖ παθόντα τῶν κακῶν.
Des. Ἰώβ σε ταῦτα πειθέτω νικηφόρος.
Ibid. pag. 181. ubi tamen duo versus desiderantur. Habes vero integrum in Anecdotis Graecis clar. Muratorii Tom. I. p. 172.

XVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς πενίαν φιλόσοφον. *Eiusdem de philosophica paupertate*, vers. VIII.
Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, εἶτ' εὐπορεῖς.
Des. Τοῦ μὴ νοσοῦντος, ἀσθενεστέρου δέ γε.
Ibid. pag. 196.

XVIII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς παρθένον. *Eiusdem ad Virginem*, Iambicum versibus XVII. constans.
Inc. Ἅγνευε πᾶσι, παρθένε, καὶ τοῖς ὄμμασι.
Des. Κοινωνὸν αἶσχος, καὶ βίου, κἂν ἁγνὸς ᾖ.
Μήπου σε Χριστὸς, ὡς δι πλὴν ἔξω βάλῃ.
Ibid. p. 182. ubi tamen ultimus hic versus deest. Edidit etiam Hoeschelius l. c.

XIX. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο εἰς αὐτήν. *Eiusdem aliud in eamdem*, versuum LXV.
Inc. Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον.
Des. Ταῦτ' ἂν δρῶσα, παρθένε, πείθου Θεῷ.
Ibid. pag. 175.

XX. p. 56. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐξ ἑνὸς ἐλεγείου καὶ τριῶν ἰάμβων. *Eiusdem ad suam animam Carmen ex uno pentametro, & tribus iambis constans*, vers. XVII.
Inc. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ καὶ μέγα, ἢν ἐθέλοις.
Des. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ μή τι πάθῃς καμάτω.
Ibid. pag. 176.

XXI. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ ἱκετηρία εἰς Χριστόν. *Eiusdem supplicatio ad Christum*, versuum VII.
Inc. Μή σου λαθοίμην, μηδέ μου λάθῃς ἄναξ.
Des. Πυκνῶν ἀεὶ λόγοις τε καὶ νοήμασι.
Ibid. pag. 176. Edidit etiam Hoeschelius loc. c. sed duobus versibus mancum.

XXII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii iambi*.
Inc. Οἴμοι προσῆλθε, Χριστέ μου, πάλιν δράκων, κ. λ. qui sequuntur iambi, quum eodem prorsus ordine progrediantur, quem obtinent in cit. edit. Billiana a pag. 176. ad 178. licet titulis, quos ipsa singulis praefigit, destituti, sub unico tantum numero comprehendendos putavimus, usque ad versum:
Ἐκεῖθεν ἕξεις καὶ τὸν δοῦλον ἄρτιον,
qui CXXXIII. & ultimus est illius Carminis, quod in editione Δέησις ἐν τῇ νόσῳ, *Precatio in morbo* inscribitur.

XXIII. pag. 59. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς φθονοῦντας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.
Inc. Ἐξ οὗ Θεῷ προσῆλθον ἐκλιπὼν βίον.
Des. Δόξης τύχοιμι Χριστὲ σῆς τῆς ἀφθόνου.
Edidit Hoeschelius p. 87. & Tollius p. 82.

XXIV.

XXIV. p. 60. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii* verſ. XIII.

Inc. Τριὰς, σὲυ με· ἐ πάλιν καλῶ, τριάς.

Deſ. Μεγ᾽ ἀντιδοίης· εἰ δὲ μὴ, ϗ τὴν χάριν.

Edidit hoc Carmen Tollius pag. 84. uno tamen verſu mutilum.

XXV. p. ead. Τῦ αὐτοῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, verſ. XII.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε, φίλτατ᾽, ὐκ ἀρνήσομαι.

Deſ. Τίς ἐκβοήσει γνησίως τὸ σὸν, Τριάς.

Tollius pag. 90.

XXVI. p. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, verſ. XXIV.

Inc. Σιὼν ὁδοὶ πενθῦσι τὸν νόμυ λάτρην.

Deſ. Πολλοῖς λαλεῖν με, Νῦς μέγας, τί χρὴ δρᾶσαι;

Hoc carmen quod in noſtro Codice ſub uno comprehenditur numero, in duo tributum dodecaſticha invenies apud Tollium, & quidem primum p. 90. ſecundum, quod inc. Φθέγγοισθ᾽ ἅπαντες, κ. λ. p. 84.

XXVII. p. 61. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, verſus XV.

Inc. Οὐ μ᾽ ὗθ᾽ ἁμαρτὰς εἷλεν, ὗτέ τις νόμος.

Deſ. Εἴξω· Θεῷ γὰρ προσλαλῶν ὐ παύσομαι.

Ibid. p. 86. tres tamen ultimi huius Carminis verſus proferuntur ab eodem Tollio in fine Carminis XIX. cui titulus *In morbum*.

XXVIII. pag. ead. Sequuntur tria dodecaſticha, quorum primum inc.

Μετῆλθον ἦλθον ἔρχομαι μίξις, μ᾽ ἔχει.

Secundum inc.

Τείχη, πυλῶνες, κλεῖθρα συγκλείοιτέ μοι.

Tertium inc.

Δὶς, οἶδα τῦτο, φεῦ! δὶς ἐπτερνισμένος.

Horum prima duo apud Tollium invenies p. 88. tertium pag. 92.

XXIX. p. 62. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, nempe *ad Chriſtum*, dodecaſtichon.

Inc. Τίς ἡ τυραννίς; ἦλθον εἰς βίον, καλῶς.

Deſ. Εἰ μὴ σὸς εἴην, ἠδίκημαι Χριςὲ μυ.

In cit. Bill. edit. p. 195.

XXX. pag. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, verſus XX. quorum primus:

Πέπονθα δεινὰ πλεῖςα, ϗ δεινῶν πέρα.

Vltimus:

Η῏ κρεῖσσον αὐτὸν αἰτιᾶσθαι; Α᾽π. Οὕτως ἔχει.

Hoſce verſus reperies ibid. pag. 178. ſed in tres partes diſtributos, quarum primae duae inſcribuntur Θρῆνος, *Lamentatio*, tertia Πρὸς κόσμον διαλογισμὸς, *Sermocinatio cum mundo*.

XXXI. p. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiuſdem de patientia*, dodecaſtichon.

Inc. Ε᾽πεί με βάλλεις τῇ νόσῳ πονύμενον.

Deſ. Εἰ γὰρ τὸ φῶς τοιῦτο, τὸ σκότος πόσον;

Ibid. p. 180.

XXXII. p. ead. Τῦ αὐτῦ ϗ ταῦτα ἐν τῇ νόσῳ. *Eiuſdem & haec in morbo*, nimirum heptaſtichon.

Inc. Πῆξόν με Χριςὲ, ὡς (ſic) ἐλύθην σὸς λάτρις.

Deſ. Εἴ σ᾽ ἐν ζάλῃ προὔδωκα, βαλοίμην ἔτι.

Ibid. pag. 180. ubi tamen bifariam dividitur.

XXXIII. p. ead. Eiuſdem *precatio ad Chriſtum*, verſ. VII.

Inc. Τολμῶ τι λέξαι, ὦ μάκαρ, τὸ σῶμά σοι.

Deſ. Τί δεῖ πάλιν κακῶν τε, ϗ καθαρσίων;

Ibid. p. 181. & eſt pars longioris Carminis, quod inc.

Τέθνηκα, τῷδε τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ.

XXXIV. p. 63. Eiuſdem *in morbum* Carmen verſibus conſtans XLVII. tredecim videlicet triſtichis, & duobus tetraſtichis.

Inc. Η῏ν, ἦν, ὅτ᾽ ἤνθυν· ἀλλὰ νῦν εἰμ᾽ ἄκλοος.

Deſ. Δέχυ με, σῶτερ· πλὴν κάθαρσις ἐνδεής.

Habes hos verſus apud Tollium a pag. 100. ad pag. 104. praeter tetraſtichon, quod inc.

Φεῦ ϗ κρίσιν δέδοικα, ϗ ποθῶ λύσιν,

editum ab Hoeſchelio pag. 98. & in edit. Bill. extrema pag. 252.

XXXV. p. 64. Sequuntur alia duo triſticha *ad Chriſtum*,, quorum primum inc.

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, σῦ δράσσομαι.

Alt. inc. Ζῶ, ϗ τέθνηκα· τίς σοφὸς; συγκρινέτω.

Adſunt ambo apud Billium p. mox citata.

XXXVI. p. ead. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἀπαλλαγήν. *Eiuſdem in vitae exitum*, dodecaſtichon.

Inc. Παρῆλθον ἄνθη, καιρὸς ἤγγικεν θέρυς.

Deſ. Παλινδρομῆσαι σῇ ποδηγίᾳ μάκαρ.

Ibid. pag. 179.

XXXVII. p. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, verſ. VII.

Inc. Τέθνηκα τῷδε τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ.

Deſ. Ε᾽γὼ δὲ χαίρων ὄψομαι τὸν δεσπότην.

Ibid. pag. 181. & ſunt initium Carminis inſcripti, Προσευχὴ εἰς Χριςόν. *Oratio ad Chriſtum*.

XXXVIII. p. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἀναχώρησιν. *Eiuſdem in ſeceſſionem a mundo*, dodecaſtichon.

Inc. Α᾽λλοι μὲν εὐπλόυσι τῶν Θεῷ φίλων.

Deſ. Τί χρὴ παθεῖν με μὴ τυχόντ᾽ ἀμφοῖν φίλοιν;

Hoc Carmen ibid. pag. 181. fere duplo longius occurrit.

XXXIX. p. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiuſdem alii*, nempe heptaſtichon, cuius inſcriptio: Τῦ αὐτῦ παραίνεσις. *Eiuſdem admonitio*.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι τὸν μέγαν.

Deſ. Θεὸς καλεῖ, σπεύδωμεν ἐπτερωμένοι.

Ibid. pag. 180.

XL. p. ead. Eiuſdem *ad Chriſtum*, verſ. XI.

Inc. Σκεύαζε σαὐτὸν ὡς τάχος πρὸς ὐρανόν.

Deſ. Σκοπεῖτε, ϗ τρέμοιτε λαῶν ποιμένες.

Huius hendecaſtichi primos quatuor verſus invenies ibid. p. 252. reliquos ſeptem pag. 197. quae per errorem eſt 191.

XLI. p. 65. Τῦ αὐτῦ εἰς Σηγάντιον ἐρημίτην ἔχοντα πηγὴν ἔνθα διέτριβε. *Eiuſdem ad Sigantium Eremitam, habentem fontem, ubi morabatur*, verſ. IX.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον, ὡς πόθυ σβέσων φλόγα.

Deſ. Λαβών τι ϗ δὺς τῶν Θεῦ νοημάτων.

Ibid. p. 180.

XLII. pag. ead. Τῦ αὐτῦ Θαύματα Η᾽λίυ. *Eiuſdem Miracula Eliae*, verſ. XXIX.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ᾽ Η᾽λίυ τῦ Θεσβίτυ.

Deſ. Η῎γειρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὀςέων.

Ibid. p. 204. In Cod. tamen bipertitum Carmen eſt, cuius ſecunda pars incipit a verſu Ι᾽ορδάνην διῆλθε μηλωτῇ τέμων, ut nimirum Eliſaei res geſtas ab Eliae ſeiungat.

XLIII. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπίγραμμα εἰς

τὸ

τὸ μαρτύριον Ἡλίου τὸ καλούμενον Χηρεῖον. *Eiusdem Epigramma in Templum Eliae, quod* Χηρεῖον *appellabatur*, XII. versibus constat, quorum primus:

Αὕτη, ξέν', ἐςὶ ἀρεττὰ τῆς Σιδωνίας.

Des. Ἐγένετο μήτηρ αὖθις ὠδίνων δίχα.

Ibid. p. 95.

XLIV. p. 66. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τυμβωρύχων. *Eiusdem in sepulcrorum effossores*, vers. LXXIV.

Inc. Ἐπεί σε κευθμὼν ἐντὸς εἰσεδέξατο.

Des. Τὰ πάντ' ἄναντα· χρυσὸς ἐκ πάντων ῥέει.

Ibid. a pag. 202. ad pag. 204. sed duobus versibus longius Carmen est.

XLV. pag. 67. *b*. Τοῦ αὐτοῦ γνῶμαι δίςιχοι. *Eiusdem sententiae distichae*, nempe distichis iambis LXXV. expositae.

Inc. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιςον εἶναι καὶ τέλος.

Des. Ἢ καπνὸν, ἢ ὄνειρον, ἢ ἄνθος χλόης.

Ibid. a p. 153. usque a p. 156. ubi sententiae distichae desinunt in vers.

Οἱ πρὸς τὰ ῥευςὰ τοῦ βίου μεμνηνότες,

qui est CXLIV. reliqui versus titulum habent, Εἰς βίον, *De vita humana*, & inc.

Τρόχος τίς ἐςιν ἀςάτως πεπηγμένος, κ. λ.

XLVI. p. 70. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐπισκόπων. *Eiusdem adversus Episcopos*, Carmen versibus constans DCCCXXIX.

Inc. Ἴσως μὲν ἔχρην ὡς κακούμενον φέρειν.

Des. Πάλης θανούσης ἢ φθόνος συνέρχεται.

Edidit Tollius a pag. 4. ad 72. sex tamen versibus longius.

XLVII. pag. 86. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ θυμοῦ. *Eiusdem adversus iram*, vers. DXLV.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Des. Καὶ ὦτα δήσω τοῖς λόγοις ὥσπερ λόγον.

In cit. Bill. edit. a pag. 229. ad 237. sunt tamen vers. DXLVI.

XLVIII. p. 96. *b*. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλουτούντων. *Eiusdem adversus opum amantes*, vers. CCCLXXVI.

Inc. Φεῦ φεῦ ὅσων γέμουσιν οἱ κακοὶ κακῶν!

Des. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκομεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. versus tamen sunt CCCLXXIX.

XLIX. p. 103. Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίων. *Eiusdem comparatio vitarum*, versibus constans CCLI.

Inc. Κρίναις ἂν ἡμῖν ὦ ξένε· κρίσις δὲ τίς;

Des. Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Ibid. a pag 220. ad 224. quatuor tamen versibus auctior.

L. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης, σωφροσύνης, καὶ ἐγκρατείας. *Eiusdem de humilitate, prudentia, & temperantia*, vers. DCCCCXCIV.

Inc. Πολλῶν ἀκούω καὶ λέγοιμι μὴ μάτην.

Des. Ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παῤῥησίας.

Ibid. a p. 204. ad 220. ubi sunt vers. DCCCCXCVI.

LI. pag. 125. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐμαυτόν. *Eiusdem de se ipso*.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες, κ. λ.

Des. Τοῖς σοῖς θρόνοις γενοίμην.

Edidit Tollius p. 74. ubi numerantur versus CIV. in Codice vero instar solutae orationis sunt exarati, ideoque in margine legitur: Τοῦτο μέτρον ἀδιάφορόν ἐςιν.

LII. p. 127. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἡμίαμβοι. *Eiusdem ad animam suam*, semiiambi LXXII.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι.

Des. Ἐς αἰθέρα προπέμψω.

Hoc anacreonticum Carmen in edit. Billiana pag. 182. in qua tres versus auctius est, cum sequenti coniungitur.

LIII. pag. ead. *b*. Πρὸς τὸ σῶμα. *Ad corpus*, versus eiusdem metri CVI.

Inc. Σὺ δ' εἰπέ μοι κάκιςον.

Des. Μὴ σὺν κακῷ μεγίςῳ.

Ibid. a p. 183. ad 185.

LIV. p. 128. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλοι εἰς ἐμαυτόν. *Eiusdem alii de se ipso*, qui sunt CCXXV. (in edit. CCXXIV.)

Inc. Ἢ πολλὰ πολλὰ γίνεται.

Des. Μόνη γὰρ ἁπλότης.

Ibid. a p. 243. ad 246.

LV. p. 130. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς πολυορκοῦντας διάλογος. *Eiusdem adversus frequenter iurantes Dialogus*.

Inc. Ὅρκου τί χεῖρον; οὐδὲν, ὡς ἐμὸς λόγος.

Des. Ἀμὴν γένοιτο.

Ibid. a pag. 224. ad 229. sed in Cod. instar solutae orationis est conscriptus, nec ulla sermocinantium nomina apparent.

LVI. p. 134. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de Virginitate*, vers. CC.

Inc. Παρθένε νύμφη Χριςοῦ.

Des. Τοῖς ἄνω μυςηρίοις.

Ibidem p. 299. ubi sunt versus C. etenim bini quique Codicis versus unum in editione constituunt.

LVII. p. 136. *b*. Τοῦ αὐτοῦ Ὕμνος ἑσπερινὸς, ἤτοι πρὸς τῷ τέλει εἰρημένοι. *Eiusdem hymnus vespertinus, sive versus in fine diei dicendi*, vers. L.

Inc. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν.

Des. Οἷ τιμὴ, δόξα, κράτος

Εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Non leguntur in Bill. edit. ut notavimus supra p. 43. N. XXXIII. sed apud Tollium p. 96.

LVIII. p. ead. Sequuntur alii versus XIV. sine titulo, sed sunt *in Diabolum*.

Inc. Ἅρπασον, ἅρπασον ἄφθιτέ με.

Des. Πήματα πάντ' ἐλάων.

Hos quoque edidit Tollius p. 100.

LIX. p. 137. Τοῦ αὐτοῦ Ὕμνος διὰ λυρικοῦ. *Eiusdem Hymnus lyrico metro*, versibus constans LI.

Inc. Σὲ τὸν ἄφθιτον μονάρχην.

Des. Ἄχρις αἰῶνας ἀμέτρους.

In edit. Bill. p. 185.

LX. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἁγνείας σώματος διὰ λυρικοῦ. *Eiusdem de castitate corporis lyrico metro*, vers. X.

Inc. Ἀρετὴ πᾶσα δικαίοις.

Des. Ἵνα μειζόνων τύχοιτε.

Ibid. p. 252.

LXI. pag. ead. Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐπιςολὴ πρὸς Σέλευκον, ὡς δέ τινες, τοῦ Θεολόγου καὶ αὐτοῦ. *Amphilochii Iconiensis Episcopi Epistola ad Seleucum, vel, ut quidam putant, eiusdem Theologi*, versus CCCXL.

Inc. Χαίρειν κελεύω τὸν καλόν τε κἀγαθόν.

 Des.

D. Αἰεὶ γάρ σε τέκος τριάδος φίλον εὔχομαι εἶναι. Ibid. a p. 190. ad 195.

LXII. p. 144. Νεμεσίου ἐπισκόπου, ὥς τινές φασιν Κυρηνείας, περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi, ut quidam aiunt, Cyrenes,* (1) *de Natura Hominis Sermo in capita divisus*. Caput primum inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, καὶ σώματος ἄριστα κατεσκευασμένον, καὶ οὕτω καλῶς, ὡς οὐκ ἐνεδέχετο καλῶς ἄλλως γενέσθαι, κ. λ. Vltimum Περὶ τῶν τίνων ἐστὶ πρόνοια, des. διὰ γὰρ πλεονεξίαν οὐχὶ διὰ τὸ συμφέρειν ἐκείνοις ἀφείλοντο. Totus hic Tractatus, qui in XXXVIII. Capita, sive, ut in Codice legitur, λόγους, divisus est, plurimis abundat marginalibus scholiis. In Nicasii Ellebodii editione huius Operis G. L. Antuerpiae A. MDLXV. typis Plantinianis 8. impressa, ut & in magna Bibliotheca Veterum Patrum Morelliana G. L. Paris. A. MDCLIV. T. XII. a p. 708. ad p. 804. constat Capitibus XLIV. In Cod. vero LXVIII. Biblioth. Caesar. ut ex Nessellii Catalogo eruitur Tom. I. p. 151. occurrunt tantum Capita XLI. quorum ultimum inscribitur: Διὰ ποίαν αἰτίαν αὐτεξούσιοι γεγόναμεν. Quem quidem titulum noster Capiti praefigit XXXVI. ita ut in pauciora quidem Capita tributum, completum tamen Opusculum hic exhibere Codex videatur.

LXIII. p. 288. Θεοδωρίτου θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *Theodoreti Curatio Graecarum adfectionum*. In Libros XII. distributa Prologus inc. Πολλάκις μοι τῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐξηρτημένων. Des. ἀλλ' ἐκ τῶν εὖ εἰρημένων τὸ κέρδος κομίσασθαι. Liber primus inscriptus, Περὶ πίστεως, *De Fide*, inc. Ἰατρικὴ θεραπεία, ἐστὶ μὲν τοῦ καὶ σώματος, ἔστι δ' ἄρα καὶ ψυχῆς. Vltimus, Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, des. τὸ ἀλεξίκακον ὑμῖν κατεσκεύασα φάρμακον. In hisce Libris multae sunt marginales castigationes, a Graeca manu paullo recentiori adiectae. Exstant in editione Oper. Theodor. Paris. A. MDCXLII. Tom. IV. p. 461.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XV. Constat foliis scriptis 419.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. III. Continet hic Codex Gregorii Theologi Orationes XVI. quarum series est sequens.

I. pag. 1. inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *S. patris nostri Gregorii Theologi in Pascha, & tarditatem*. Quum plerique huius Plutei Codices Gregorii Nazianzeni Orationes complectantur, brevitatis gratia cum in hoc, tum in sequentibus recensendis visum nobis est, titulos tantum singularum exhibere, initio, ac fine praetermissis, quum praesertim ibi identidem aliquod, heic fere nullum ab edito discrimen appareat. Exstat igitur haec prima Oratio in Parisiensi Operum editione Anni MDCIX. Tom. I. pag. 673.

II. p. 3. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Pascha. Domine benedic*. Exstat ibid. p. 676.

III. p. 24. *b*. Εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. Κύριε εὐλόγησον. *In novam Dominicam. Domine benedic*. Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν, *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. p. 705.

V. p. 42. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid. p. 397.

VI. pag. 51. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in S. Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset. Domine benedic*. Ibid. p. 274.

VII. p. 62. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem. Domine benedic*. Ibid. p. 149.

VIII. p. 71. *b*. Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. *In sanctam Christi Nativitatem*. Ibid. pag. 613.

IX. p. 82. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio funebris in magnum Basilium. Domine benedic*. Ibid. p. 318. Subsequebantur in Codice quatuor versiculi, quibus, ut in aliis concludebatur Oratio, quique deinde abrasi sunt.

X. p. 137. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Eiusdem Oratio in sanctam Christi Apparitionem*. Ibid. p. 624.

XI. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma. Domine benedic*, Ibid. pag. 637.

XII. p. 182. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum, postquam Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XIII. p. 187. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii*, Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. *b*. Τοῦ αὐτοῦ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν, λεχθεὶς ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας. *Eiusdem Oratio valedictoria, habita in praesentia centum quinquaginta Episcoporum in templo sanctae Anastasiae*, in synodo Constantinopolitana A. C. CCCLXXXI. qua, ut sedis Constantinopol. cura se abdicare liceret, impetravit. Ibid. p. 510.

XV. p. 224. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de amore pauperum. Domine benedic*. Ibid. p. 239.

XVI. p. 248. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. Ὥριμοι γὰρ γενόμενοι ἐχαλαζώθησαν οἱ καρποὶ συμμορίας λεγομένης Τιβεριπῆς· ἐν ᾗ κεῖται ἡ κώμη Ἀριανζῷ, ἀφ' ἧς ὡρμᾶτο. Ὁ τοίνυν πατὴρ ἐννοῶν διὰ

(1) Plura de hoc Nemesii incertae aetatis Scriptoris opusculo Vide apud Lambecium Lib. IV. Comment. pag. 182. & apud Fabricium B. G. Lib. V. Cap. 14. Tom. VII. p. 549.

διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας συμβῆναι τοῦτο, ἐσίωπα· ὁ δὲ υἱὸς παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φθέγξασθαι πρὸς τὸν λαόν. *Eiusdem in patrem tacentem ob plagam grandinis. Quum enim maturae essent fruges Tiberinae regionis, in qua natalis ipsius Arianzi pagus situs erat, grandine percussae fuerant. Quam calamitatem quum pater ob populi scelera accidisse cognosceret, tacebat; filius autem, plebe suadente, in medium prodiens, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat.* Ibid. pag. 224.

In fine Codicis haec legitur subscriptio ab eadem manu exarata: Ἱδρῶτι πολλῷ, καὶ πόνῳ συγχεθέντι μόγις εὕρομεν τὸ ἡδύτατον τέλος. Χριςέ μου σῶσον τὸν ὀνησάμενον τὴν δέλτον ταύτην. *Sudore laboreque multo effuso, dulcissimum vix invenire licet finem. Christe mi tuere eum, qui hunc librum adeptus est.*

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 261.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΓΑ

D. GREGORII EPISCOPI NYSSAE OPERA.

Scilicet

De Hominis Opificio Liber unicus, Apologia in Hexaemeron, adversus Apollinarem Antirrheticus, & alia nonnulla,

COD. IV. I. p. 1. PRooemium occurrit in Librum de Opificio Hominis ad Petrum fratrem (ita enim inscribitur in G. L. eius Operum editione Parisiensi Anni MDCXXXVIII. fol. T. I. p. 44.) hoc titulo insignitum: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρία. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, in hominem Theoria.* Inc. Εἰ ταῖς διὰ χρημάτων τιμαῖς. Des. ἐν ὀλίγῳ τῶν καθ' ἕκαςον ἐπιχειρημάτων εἰδέναι τὴν δύναμιν. Pag. 3. sequitur Index Capitum huius Libri, quae sunt XXX. praemissa etiam huic, sequenti inscriptione: Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἐμφιλόσοφα περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κτίσεως, καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας, ἅπερ ἦν λειπόμενα τῇ Ἑξαημέρῳ, ἣν προείρηκεν ὁ μακάριος καὶ μέγας Βασίλειος. *Eiusdem Capita philosophica de hominis structura, ac de mundi creatione, quae praetermissa erant in Hexaemero, de quo antea disseruerat beatus ac magnus Basilius.* Recensioni istorum Capitum succedit alius Indiculus reliquorum Operum, quae in Codice continentur, quem nos consulto omittimus, singula iuxta Codicis paginas recensituri. Pag. 5. Caput primum inscribitur: Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν· ἐν ᾧ τίς ἐςι μερικὴ περὶ τοῦ κόσμου φυσιολογία, καὶ τίς ἁβροτέρα διήγησις περὶ τῶν προγεγονότων τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως. Κεφάλαιον α'. *Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, de hominis opificio, ubi de mundo praecipue differitur, iucundeque ea quae hominis ortum praecessere, commemorantur. Caput I.* Inc. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ, καὶ γῆς, φησὶν ἡ γραφή. Vltimum, quod inscribitur, Θεωρία τις ἰατρικωτέρα περὶ τῆς τοῦ σώματος ἡμῶν κατασκευῆς δι' ὀλίγων, *Humani corporis structurae quaedam altius ex ipsa medicina breviter repetita contemplatio*, des. ὅτι ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Conveniunt omnia cum cit. edit. a pag. 44. ad 138. nisi quod ea quae in editione, prima sunt Capitis decimi, nempe Οὕτω τοίνυν, κ. λ. usque ad verba τὸ ςόμα κατέλιπον, Codex facit extrema Capitis noni, initiumque decimi a verbis illa sequentibus desumit. Idem fit in fine Capitis XV. cui primi tres versus sequentis Capitis adnectuntur. Contra vero in fine Capitis XXVIII. Huius enim ultimos quinque versus in sequens Caput reiicit, cuius initium fit a verbis: Μηδ' αὖ πάλιν, κ. λ. In calce Operis legitur: Τῷ συντελεςῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. *Deo bonorum operum perfectori gratia.*

II. p. 77. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι τρεῖς τῆς λογικῆς φύσεως εἰσὶ καταπαύσεις. *Eiusdem demonstratio, rationalis naturae tres esse requies.* Haec una cum iis, quae sequuntur usque ad numerum IX. quum non occurrant in memorata Parisiensi editione, heic G. L. subiicienda curavimus; licet auctorem esse Nyssenum vix credamus.

Ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀσώματον λαχοῦσα ζωήν, ἣν ἀγγελικὴν ὀνομάζομεν· ἡ δὲ πρὸς τὴν σάρκα συμπεπλεγμένη, ἣν ἀνθρωπίνην φαμέν· ἡ δὲ διὰ θανάτου τῶν σαρκῶν ἀπολυμένη, ὅπερ ἐν ψυχαῖς θεωρεῖται. *Haec quidem incorpoream ab initio sortita est vitam, quam Angelicam appellamus; illa vero carni coniuncta fuit, quam dicimus humanam; haec vero per mortem carnibus dissolvitur, quod in animabus cernitur.*

Ἄγγελός ἐςιν οὐσία νοερὰ, ἀεικίνητος, αὐτεξούσιος, ἀσώματος, Θεῷ λειτουργοῦσα, κατὰ χάριν ἐν τῇ φύσει τὸ ἀθάνατον λαβοῦσα· ἧς οὐσίας καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸν ὅρον, μόνος ὁ κτίςης ἐπίςαται. *Angelus est substantia intellectualis, semper se movens, libera, incorporea, Deo ministrans, quae per gratiam in natura immortalitatem sortita est; huius vero substantiae formam, & definitionem solus creator noscit.*

Ἄγγελός ἐςιν οὐσία νοερὰ, μᾶλλον δὲ νοῦς ὅλος δι' ὅλου ἀσώματος, λειτουργὸς Θεοῦ πρός τινας χρείας, καὶ ὑπηρεσίας, ὧν δεῖται τὸ θνητὸν γένος χειροτονούμενον. *Angelus est substantia intellectualis, potius vero mens omnimode incorporea, quae Deo ministrat in aliquibus usibus, & ministeriis, quorum indiget mortale genus electum.*

Ἄγγελός ἐςιν οὐσία λειτουργικὴ, ἀναγγέλλουσα τοῖς ἀξίοις τὴν τοῦ δεσπότου βουλήν. *Angelus est substantia ministrans, nuncians que dignis voluntatem Domini.*

Ἄγγελός ἐςι φύσις ἄϋλος, πρώτη κτίσις ·

 An-

Angelus est substantia immaterialis, primaque creatura.

Τὸ ἄγγελος ὄνομα ȣ̓ τὴν ȣ̓σίαν αὐτȣ̃, ϗ τὴν ὕπαρξιν τῆς αὐτοῦ φύσεως δηλοῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγγελικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ϗ διακονίας, τὴν ἀγγέλȣ ὀνομασίαν ἔχȣσα. *Angeli nomen, non essentiam eius, & substantiam suae naturae significat, sed ex eiusdem officio, & ministerio nunciationis, angeli nomen habuit.*

Ψυχή ἐστιν ȣ̓σία λεπτὴ, ἄϋλος, ϗ ἀσχημάτιστος, εἰκὼν Θεȣ̃, ϗ τύπος. *Anima est substantia tenuis, immaterialis, nulla donata figura, imago Dei, & forma.*

Ψυχή ἐστιν ȣ̓σία ἀσώματος, νοερὰ, σώμασι πολιτευομένη, ζωῆς παραιτία. *Anima est substantia incorporea intellectualis, in corporibus vivens, vitae origo.*

Ψυχή ἐστιν ȣ̓σία ζῶσα, νοερὰ, σώματι ὀργανικῷ, ϗ αἰσθητικῷ δύναμιν ζωτικὴν, ϗ τῶν αἰσθητικῶν ἀντιληπτικὴν δι' ἑαυτῆς ἐνιεῖσα, ἕως ἂν ἡ δεκτικὴ τȣ́των συνέστηκε φύσις· *Anima est substantia vivens, intellectualis, corpori organico, & sensitivo vim vitalem, & sensibilium susceptivam per seipsam immittens, donec capax eorum constitit natura.*

Ψυχή ἐστι πνεῦμα αὐτοκίνητον ἔχον ἐν ἑαυτῷ νȣ̃ν, ϗ αἴσθησιν, ϗ λόγον. *Anima est spiritus per se mobilis, habens in seipso mentem, sensum, & rationem.*

Ψυχή ἐστιν ἐντελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργάνου, ζωῆς δύναμιν ἔχοντος. *Anima est perfectio corporis naturalis, quod habet vim vitae.*

III. p. 78. Τȣ̃ αὐτȣ̃, ὅτι τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰσὶ πέντε, νȣ̃ς, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἴσθησις. *Eiusdem, quod animae potentiae sint quinque, mens, intellectus, opinio, phantasia, sensus.*

Νȣ̃ς ἐστι νοερὰ αἴσθησις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν δύναται αὐτοπτικῶς ὁρᾷν τὰ πράγματα, καὶ δίχα ζητήσεως. *Mens est intellectualis sensus animae, quo potest per se videre res, quin de ipsis inquirat.*

Διάνοια.

Διάνοιά ἐστι δύναμις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν μετὰ συλλογισμȣ̃ δύναται γινώσκειν τὰ πράγματα· διὸ καὶ λέγεται διάνοια παρὰ τὸ ὁδόν τινα διανύειν.

Intellectus.

Intellectus est vis animae, qua ratiocinando potest cognoscere res, ideoque διάνοια *dicitur, quia quandam veluti viam perficit.*

Δόξα.

Δόξα ἐστὶ δύναμις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἄνευ αἰτίας γινώσκει τὰ πράγματα.

Opinio.

Opinio est potentia animae, qua sine caussa cognoscit res.

Φαντασία.

Φαντασία ἐστὶ δύναμις τῆς ἀλόγȣ ψυχῆς.

Phantasia.

Phantasia est potentia irrationalis animae.

Αἴσθησις.

Αἴσθησίς ἐστι δύναμις τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικὴ τῶν ὑλῶν.

Sensus.

Sensus est vis animae, susceptiva materiarum.

IV. p. ead. Τȣ̃ αὐτοῦ, ὅτι ἐν τέσσαρσιν ἀρεταῖς ἐνεθρονίσθη ὁ ἱερώτατος νȣ̃ς. *Eiusdem, quod mens sacratissima inter quatuor virtutes veluti in throno collocata sit.*

Ἐν φρονήσει, ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρείᾳ, ἐν σωφροσύνῃ. *In prudentia, iustitia, fortitudine, temperantia.*

V. p. ead. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ, Στοιχεῖα δὲ εἰσὶ τέσσαρα, πῦρ, ἀὴρ, γῆ, ὕδωρ. *Eiusdem, Elementa vero sunt quatuor, ignis, aër, terra, aqua.*

Ἕκαστον δὲ τȣ́των ἔχει δύο ποιότητας. Τὸ πῦρ, θερμὸν ϗ ξηρόν· ὁ ἀὴρ, θερμὸς ϗ ὑγρός· ἡ γῆ, ξηρὰ ϗ ψυχρά· τὸ ὕδωρ, ὑγρὸν ϗ ψυχρόν. Τὰ δὲ γινόμενα γίνεται, τὰ μὲν κατ' εὐδοκίαν, τὰ δὲ κατ' οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συγχώρησιν. *Vnumquodque vero istorum duas habet qualitates. Ignis calidus est & siccus. Aer calidus & humidus. Terra arida est & frigida. Aqua humida & frigida. Quae vero fiunt, efficiuntur, partim quidem voluntate, partim vero oeconomia, partim denique concessione.*

Τριττόν ἐστι τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, θυμικὸν, ἐπιθυμητικὸν, λογιστικόν. *Tres sunt animae partes, quae passione afficiuntur, irascibilis, concupiscibilis, & rationalis.*

VI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ τριττὸς ὁ νόμος. *Eiusdem triplex lex.*

Φυσικὸς, γραπτὸς, ϗ ὁ ἐν χάριτι πνευματικός. *Naturalis, scripta, & spiritualis in gratia.*

VII. pag. ead. Τȣ̃ αὐτοῦ, περὶ τῶν ἑκατὸν δηναρίων. *Eiusdem de centum denariis.*

Δεῖ γινώσκειν, ὅτιπερ λεπτὰ καλοῦνται τὰ ἀσσάρια, ἤγȣν, οἱ ὀβολοί· ἑξήκοντα δὲ ἀσαρίων ὑπῆρχεν τὸ δηνάριον· ἑκατὸν δὲ δηναρίων ὑπῆρχεν ὁ ἄργυρος· καὶ πέπραται ὁ κύριος εἰς τριάκοντα ἀργύρια· ἅ τινα συνάγονται εἰς τρισχίλια δηνάρια, γενόμενα ἐν χρυσίῳ, νομίσματα ἑκατόν. *Oportet cognoscere, quod minuti vocantur asses, videlicet oboli; sexaginta autem asses constituunt unum denarium; centum vero denaria formant unum argenteum, & dominus triginta argenteis venditus est: quae computantur idem, ac tria millia denariorum, redacta vero in aureum, numismata centum.*

VIII. pag. 79. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι ἰαμβικοί. *Eiusdem versus iambici*, qui itidem in citata editione desiderantur.

Ὢ θαῦμα! γαστὴρ ἀσπόρως συλλαμβάνει·
Θεὸς βροτοῖς δὲ τίκτεται παρ' ἐλπίδα,
Καὶ πρέσβυς αὐτὸς ἐγκαλίζεται βρέφος.
Βαπτίζεται δὲ μηδαμῶς ἔχων ῥύπον,
Καὶ φῶς μαθηταῖς ἐν Θαβὼρ φανεὶς βρύει.
Φθορᾶς ἀνιστᾷ τὸν τεταρταῖον φίλον,
Καὶ παῖδες εὐφημȣ̃σι τȣ̃τον τοῖς κλάδοις.
Σταυρῷ τε θνήσκει, προσπαγεὶς ἑκουσίως,
Ἀνίσταται μὲν κόσμον ἐξ ᾅδȣ φέρων.
Εἰσέρχεται δὲ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,
Καὶ γῆθεν ἀρθεὶς πατρικὴν πρὸς ἑστίαν,
Γλωσσῶν ἐν εἴδει τὸ παράκλητον νέμει.

O mi-

O miraculum! venter sine semine concipit.
Deus vero mortalibus pariter praeter spem,
Et senex ipse vocatur infans.
Baptizatur autem nequaquam habens sordes,
Et lumen discipulis in Thabor apparens emanat.
E morte resuscitat quatriduanum amicum,
Et pueri benedicunt ei ramis.
In cruce autem moritur, adfixus sponte.
Resurgit quidem, mundum ex Inferno ferens,
Ingreditur vero portis clausis,
Et e terra elevatus patriam ad domum,
Linguarum in forma Paracletum distribuit.

IX. p. 80. Τῦ αὐτοῦ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀπολογία περὶ τῆς Ἑξαημέρυ. *Eiusdem ad Petrum fratrem Explicatio apologetica in Hexaemeron*. Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε τῦ Θεῦ; κατατολμᾷν ἡμᾶς τῶν ἀτολμήτων ἐγκελευόμενος. Des. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ· ᾧ πρέπει ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ. Exstat in cit. edit. Tom. I. p. 1.

X. pag. 116. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Ἀπολιναρίυ ἀντιῤῥητικός. *Eiusdem Antirrheticus adversus Apollinarium*. Inc. Prooemium: Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον ἡμῖν τῦ λόγυ. Des. τὸ ἀποκεκρυμμένον τῇ τοῦ προβάτου δορᾷ. Subsequitur sine alio titulo, imo in eadem linea ipse Tractatus, cuius initium: Οὐκοῦν ἐξετάσωμεν τί ἡμῖν ἡ Ἀπολιναρίυ τῦ Σύρυ διδασκαλία ἐβλάστησε. Finis: ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἔχει τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον. Quibus item solita subscriptio adiecta: Συντελεσῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Insigne hoc Opus a Leontio Byzantino in variis scriptis, a Ioanne Damasceno & Euthymio, nec non in Actis sextae Synodi Actione x. laudatum, memoratumque a Nicephoro xi. 19. Histor. primus ex Codice Vaticano DCC. circiter annorum, vulgavit cum versione sua, notisque Laurentius Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Veterum Ecclesiae Graecae, Romae MDCXCVIII. 4. a p. 123. ad 287. qui in Prolegomenis § XVIII. quamplura de eodem Opere egregia profert. Vide etiam Fabric. Biblioth. Graecae Tom. VIII. Cap. 20. Lib. V. p. 162.

In ultima tandem pagina sequens notula ipsius Scriptoris manu exarata fuit, quam non adfert Montefalconius Palaeograph. Graec. Lib. I. Cap. VII. in quo de notis ac nominibus Calligraphorum agit: Ἔτι μετεγράφη καὶ τὸ παρὸν βιβλίον τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπου Νύσσης ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστυ κυρίυ ἡμετέρυ κυρίυ Λαυρεντίυ Διμέδιτζε, διὰ χειρὸς δὲ κἀμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσυ τοῦ Κρητὸς, ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ἐννάτῳ, μηνὸς Ἰαννουαρίου εἰκοστῇ ἐν Ῥώμῃ. *Huc usque transcriptus est etiam praesens libellus sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni, sumtibus quidem maximi Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Rhosi Sacerdotis Cretensis, anno a Christi Nativitate* MCCCCLXXXIX. *Mensis Ianuarii die* XX. *Romae*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. perspicue diligenterque exaratus, ac bene servatus. Foliis scriptis constat 182.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII NAZIANZENI SERMONES IN PASCHA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes XXV. quibus accedit explicatio fabularum, quarum meminit in Oratione in S. Basilium, & Vita eiusdem Gregorii.

Pagina prima Tabulam exhibet Orationum, quae sunt numero xxv. hoc titulo aureis litteris exarato: Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ βιβλίον ϛ'. *Gregorii Theologi Liber II.* Orationes vero hoc ordine procedunt. COD. V.

I. pag. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπου Ναζιανζῦ τοῦ θεολόγου εἰς πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni* [1] *Theologi in Pascha, & in tarditatem*. Exstat in cit. Parisiensi Oper. edit. Tom. I. p. 673.

II. pag. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus, in quo caussas exponit, ob quas in Pontum fugerit, posteaquam Presbyter ordinatus fuisset, ac rursus Nazianzum redierit, in quo quae Sacerdotis professio sit, docet, & qualem Episcopum esse oporteat*. Ibid. p. 1.

III. pag. 35. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον, ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum adciverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset, in Paschate*. Ibid. pag. 46.

IV. pag. 38. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in Caesarium fratrem Oratio funebris*. Ibid. p. 160.

V. pag. 54. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Gorgoniae Oratio funebris*. Ibid. p. 176.

VI. p. 66. Τῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de pace I. post reconciliationem Monachorum*. Ibid. p. 190.

VII. pag. 79. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι. *Eiusdem de pace Oratio II. in* unio-

(1) Titulus ἐπισκόπυ Ναζιανζῦ exstat etiam alias in Codd. Quamvis autem hic error adeo sit antiquus, ut non solum Ruffinus Histor. Eccles. Lib. II. cap. 9. Socrates Lib. III. Cap. 35. Sozomenus Lib VI. Cap. 17. & Suidas in Lexico sub voce Γρηγόριος, verum etiam ipse S. Hieronymus in Libro de Scriptor. Eccles. Cap. 17. S. Gregorium Nazianzenum appellet Episcopum Urbis Nazianzi in Cappadocia; ipse tamen S. Gregorius in scriptis suis expresse reclamat, & publice testatur, se numquam fuisse ordinatum Episcopum Nazianzi; sed tantummodo Patrem suum, tamquam Episcopum iam senio confectum, in administranda illius urbis Ecclesia ad breve tempus adiuvisse. Qua de re vide sis plura apud Card. Baronium Annal. Eccles. Tom. IV. A. CCCLXXI. seqq. pag. 304. 305. & 331. edition. Plantin.

unionem, quam post seditionem fecimus unanimes. Ibid. p. 205.

VIII. pag. 86. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείου, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum ordinatus est*. Ibid. pag. 142.

IX. pag. 90. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τοὺς αὐτοὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem* (scilicet ad patrem, & Basilium) *post reditum ex fuga*. Ibid. p. 134.

X. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XI. pag. 96. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad senem* (nempe patrem) quum ei curam Ecclesiae Nazianzenae commisisset. Ibid. p. 145.

XII. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224.

XIII. pag. 113. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, ἐπὶ παρουσίᾳ Βασιλείου. *Eiusdem Oratio funebris in patrem, habita praesente Basilio*. Ibid. p. 286.

XIV. pag. 140. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, & εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in exaequatorem* Ibid. p. 149.

XV. pag. 149. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives gravi timore perculsos, & Praefectum irascentem*. Ibid. p. 265.

XVI. pag. 156. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii, Caesareae Cappadociae Episcopi*. Ibid. p. 316.

XVII. pag. 207. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de amore pauperum*. Ibid. pag. 239.

XVIII. pag. 230. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini*. Ibid. pag. 373.

XIX. pag. 251. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset*. Ib. p. 274.

XX. p. 261. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid. p. 397.

XXI. pag. 271. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem Oratio in laudem Heronis philosophi, ab exsilio reversi*. Ibid. p. 409.

XXII. p. 283. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατάπλουν εἰς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in navigationem, & appulsum Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto*. Ibid. p. 424.

XXIII. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de dogmate, & constitutione Episcoporum Oratio extemporanea*. Ibid. p. 486.

XXIV. pag. 296. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare*. Ibid. p. 529.

XXV. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia*. Ibid. p. 536.

XXVI. Sequitur pag. 322. *b.* Ἐξήγησις ἱστοριῶν τῶν ἐν τῷ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίῳ. *Enarratio historiarum, quarum* (S. Gregorius Naz.) *meminit in Oratione funebri in laudem S. Basilii* [1]. Inc. Οἱ τῶν ἔξω σοφισταί τε καὶ ῥήτορες, βουλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι, κ. λ. Des. χαλκὸν ἔχων πολὺν καὶ ἀξιοθαύμαστον θέαμα.

XXVII. pag. 328. *b.* Βίος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. *Vita S. Gregorii Theologi*. Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Des. σὴ γάρ ἐστιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, καὶ Θεῷ λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Ms. quodam Codice notatur, alumnus. Latine prodiit ex Billii versione, ac praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus. Primus e Graeco inconcinne Anastasius transtulerat quidam anno post Christum natum DCCCC. Vid. Fabric. l. c. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 82.

In fine legitur haec notula: *Compri lo dito libro in romanya a* M. CCC. LXXXVII. *del mese de dicembre lo dito libro ne a carte* CCC. XL.

Codex Graecus membran. Ms. in folio Sec. XI. nitidissime scriptus optimeque servatus, si illud excipias, duas tantum paginas in toto Codice fuisse a recentiori manu suppletas. Omnes Sermonum titulos auro exaratos, aureisque ornamentis circumductos exhibet. Constat foliis scriptis 354. cuius specimen damus Tab. IV. N. II.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

GREGORII THEOLOGI SERMONES.

PRaecedunt in primis duabus paginis excerpta quaedam ex Commentariis S. Ioannis Chrysostomi in Epistolas D. Paulli, & ex eiusdem Chrysostomi vita, scripta a Palladio, auctore anonymo. Primis hic titulus praeit: Τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς Κορίν- COD. VI.

(1) Exstat quidem haec Enarratio, quam Nonno Panopolitae tribuit Oudinus De Scriptoribus Ecclesiast. Tom. I. pag. 647. 910. edition. Francofurtensis A. MDCCXXII. in Gregorii Nazianzeni editione Parisina Billiana Tom. II. p. 768. sed Latine tantum, & quidem mutile, atque interpolate. Nonnus igitur, ut ferunt, scripsit scholia, seu Commentaria in IV. Orationes sancti Gregorii Nazianzeni, in duas nempe Invectivas in Iulianum, quas cum scholiis Graecis, & eiusdem Nonni collectione historiarum profanarum edidit seorsim Richardus Montacucius, Aetonae MDCX. Graece in 4. quibus suas etiam notas, & variantes lectiones adiecit; itemque in encomia in S. Basilium Magnum, & Luminum festum, seu Christi Baptismum, quae Graece adhuc delitescunt in nostris Codicibus, de quibus infra, ut etiam in Regia Galliarum Bibliotheca, Billio teste, in Imperatoria Viennensi, & alibi.

μυθίους πρώτης ἐπιςολῆς. *Ioannis Chrysostomi ex Epistola I. ad Corinthios*. Inc. Ἐρώτησις. Τίνος ἕνεκεν ὁ Ἀβραὰμ ἐπλούτει, ὁ δὲ Ἰακὼβ ἄρτου ἐδεῖτο, ὐχὶ δίκαιος, ϗ ὗτος ἦν. Des. εἰς τὸν τῦ πυρὸς ἀπενεχθήσονται ποταμόν. Secunda, quorum titulus est, Παλλαδίυ ἐκ τοῦ βίυ τῦ ἁγίου Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοςόμυ, *Palladii ex vita S. Ioannis Chrysostomi*, inc. Οὕτω δὲ πάντοτέ εἰσιν αἱ τῶν κακῶν ἀνθρώπων ἄσειςοι εὐημερίαι. Des. οὐδὲν εἰσενήνεγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα, Sequitur in aversa pagina Index Orationum XVI. quae in Codice continentur, quaeque eodem prorsus ordine procedunt, atque in Cod. III. huius Plutei, nimirum,

I. pag. 3. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγυ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, ϗ εἰς τὴν βραδυτῆτα. Εὐλόγησον πάτερ. *S. patris nostri Gregorii Theologi Sermo in S. Pascha, & in tarditatem. Benedic Pater.* Exstat Operum T. I. p. 673. cit. edit.

II. p. 5. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Εὐλόγησον πάτερ. *Eiusdem in S. Pascha. Benedic Pater*. Ibid. p. 676.

III. p. 22. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, ϗ εἰς τὸ ἔαρ, ϗ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in S. martyrem Mamantem*. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοςὴν, ϗ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον *Eiusdem in Pentecostem & in Spiritum Sanctum*. Ibid. pag. 705.

V. p. 38. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς Μακκαβαίυς. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid p. 397.

VI. p. 47. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiusdem in laudem martyris Cypriani, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

VII. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγυς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatorem tributorum Iulianum*. Ibid. p. 149.

VIII. p. 64. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριςῦ γέννησιν. *Eiusdem in Christi nativitatem*. Mutila est heinc einde haec oratio, cuius etiam finis desideratur, ob unius paginae defectum, quacum, sequentis etiam initium deperiit. Desinit igitur in verbis: καὶ ὡς ὄνος τὴν φάτνην τῦ κυρίυ αὐτοῦ· εἴτε .... quae incidunt in cit. edit. p. 623. v. 5.

IX. p. 73. Sequitur Oratio funebris in laudem Basilii Magni, initio mutila; incipit enim a verbis ...., νακας (supple πίνακας) ταύτην ἂν ὑφελὼν μόνην, ὡς λόγυ κρείττονα, κ. λ. quae sunt sub initium memoratae Orationis loc. cit. p. 316.

X. pag. 115. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα, *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p. 624.

XI. p. 124. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ibid. pag. 637.

XII. pag. 151. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείυ ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem in sanctum Gregorium, fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat venisset*. Ibid. pag. 136.

XIII. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandriae*. Ibid. pag. 373.

XIV, pag. 174. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρυσίαν. *Eiusdem Oratio Apologetica in praesentia* CL. *Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XV. pag. 189. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ib. p. 265.

XVI. p. 211. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad Patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224. Inter hanc Orationem, & sequentem eiusdem D. Gregorii γνωμολογίαν τετράςιχον hic titulus iacet: Τοῦ μακαρίου Συμεὼν τοῦ Λογοθέτυ, καὶ μεταφρασοῦ θρῆνοι κατὰ ἀλφάβητον, ἑκάςυ ςίχου ἔννοιαν ἀπαρτίζοντος. *Beati Symeonis Logothetae, & metaphrastae lamentationes iuxta ordinem alphabeti, quolibet versu sententiam absolvente*. Sed praeter titulum nil aliud adparet.

XVII. pag. 224. Τοῦ αὐτοῦ τετράςιχα ἐξ ἰάμβων, ἑρμηνευθέντα ἀπὸ φωνῆς Νικήτα φιλοσόφυ τοῦ ϗ Δαβίδ· ὧν ἡ ἐπιγραφὴ διὰ ςίχων ἡρωελεγείων. *Eiusdem* (nempe Gregorii) *Tetrasticha Iambica, cum interpretatione Nicetae Davidis philosophi. Horum vero epigraphe versibus heroelegis comprehenditur*.

Ἐπιγραφή.

Γρηγορίυ πόνος εἰμὶ, τετραςιχίην δὲ φυλάσσω,
Γνώμαις πνευματικαῖς, μνημόσυνον σοφίης.

Ἑρμηνεία.

Γρηγορίυ ποίημά εἰμι, φυλάσσω δὲ τὸ τετράςιχον δι' ἰάμβων, βίῳ καταλιπὸν μνημόσυνον σοφίας.

Succedunt deinde ipsa Tetrasticha, quae sunt LIX. cum sua interpretatione. Tetrastichum primum:

Πρᾶξιν προτιμήσειας, ἢ θεωρίαν;
Ὄψις, τελείων ἔργον, ἡ δὲ πλειόνων.
Ἄμφω μέν εἰσι δεξιαί τε ϗ φίλαι.
Σὺ δὲ, πρὸς ἣν πέφυκας, ἐκτείνυ πλέον.

Interpretatio: Ἄμφω μέν εἰσιν, ἥτε θεωρία ϗ πρᾶξις, ἐπαινεταὶ ϗ φίλαι· ἕκαςος δὲ, πρὸς ἣν ἐκτείνεται, ταύτῃ ἐπέσθω.

Vltimum Tetrastichon:

Πέρας λόγυ, διοτή τις ἄρνησις Θεοῦ,
Ἔργῳ, λόγῳ τε· μὴ κλαπῇς περισκόπει.
Ἀεὶ διώκῃ λαθρίοις παλαίσμασι,
Μήπως δεηθῇς ἐσχάτων καθαρσίων.

Interpetratio; Τὸ συμβυλευτικὸν τοῦ λόγου συμπέρασμα διττήν σοι προσέχειν τὴν ἀσφάλειαν· ὡς ἐπεὶ ἀεὶ διώκῃ ὑπὸ τοῦ ἐναντίυ λαθραίοις παλαίσμασιν, ὀφείλεις μὴ παρακλαπῆναι μήτε ἔργῳ, μήτε λόγῳ· ϗ γὰρ κατ' ἄμφω ἀρνῆσθαί σοι συμβαίνει τὸ Θεῖον. Δεῖ ὖν σε ἀσφαλῶς βιοτεύειν, ἵνα μὴ δεηθῇς τῆς διὰ τῶν δακρύων κατωδύνυ καθάρσεως. Haec Gnomologia habetur cit. edit. Tom. II. pag. 156. Commentarius vero Nicetae Latinus ibid. p. 1406.

His

His quaedam pauca succedunt ex Evangelio Lucae Cap. VI. v. 17.

Denique, ne ultimae quatuor paginae vacuae superessent, recentior manus, eadem nimirum, quae in primis duobus foliis praedicta ex Io. Chrysostomi Commentariis excerpta descripserat, aliis eiusmodi excerptis easdem explevit, quorum hoc est initium: Ἐκ τῆς Παροιμίας. *Ex Proverbiis*. Ποιεῖν δίκαια, ϗ ἀληθεύειν, ἀρετὸν παρὰ κυρίῳ μᾶλλον, ἢ θυσίαι, κ. λ. Finis: ϗ ὡαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν.

Amplissima sunt in hoc Codice scholia marginalia, quorum multa in dies partim evanescunt, partim tineis corrosa depereunt. Nos tamen unum ab interitu vindicantes, heic pro reliquorum specimine subiicimus. Pag. igitur 10. *b.* ad illa verba II. Orationis de Paschate, προελθὼν δὲ μετὰ τῆς προσλήψεως, κ. λ. haec leguntur in margine: Εἰπὼν δὲ ὁ θεῖος Γρηγόριος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐτέχθη προσλαβὼν σάρκα, ϗ ὅτι μετὰ τῆς προσλήψεως γεννηθεὶς, εἷς ἐστιν υἱὸς, ϗ οὐ δύο, θαυμάζει, ϗ οἷον εἰς ἔκπληξιν ἐμπεσὼν ἐπαπορεῖ, πότερον ἐκράθησαν, ἢ ἐμίγησαν αἱ φύσεις αἱ συνδεδραμηκυῖαι· εἰ μὲν γὰρ ἐκράθησαν, ἐξ ἀνάγκης καὶ σύγχυσιν ἔπαθον, ὡς τὰ κεραννύμενα, οἷον οἶνος, ϗ ὕδωρ· εἰ δὲ μόνον ἐμίγησαν, ἔδει ϗ διαιρεθῆναί ποτε ταύτας ἐνεργείᾳ· αὕτη γὰρ φύσις τῶν μιγνυμένων, ὡς σίτου ϗ κριθῆς· ἀλλὰ μὴν οὔτε συνεχύθησαν, ϗ ἀδιαίρετοι μεμενήκασιν ἅπαξ συνελθοῦσαι, τὴν ἑαυτῶν. Διαφορὰν μετὰ τὴν συνδρομὴν σώζουσαι. Καινὴ τοίνυν γέγονε, ϗ ἐκστατικὴ, ἤτε κρᾶσις ἡ ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ, ϗ ἡ μίξις τῶν ἐναντίων δύο φύσεων· διατοῦτο μὴ δυνάμενος ὁ Θεολόγος ἢ μίξιν μόνον εἰπεῖν, ἢ κρᾶσιν ἁπλῶς, ἀμφοτέρας ἀναγκαίας παρέλαβε, καὶ μετὰ προσδιορισμοῦ· τὴν μὲν γὰρ εἶπε καινὴν, τὴν δὲ παράδοξον· ϗ γὰρ ἡ μίξις ἐνταῦθα τὸ μὲν ἀσύγχυτον ἔχει, τὸ δὲ διαιρετὸν οὐκ ἔχει· ὅπερ καινόν ἐστιν· ϗ ἡ κρᾶσις τὸ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει, τὸ δὲ συγκεχυμένον οὐκ ἔχει· ὃ καὶ παράδοξον. Ἑκάτερον οὖν ἑκατέρῳ προσκείμενον, ἡ μίξις, φημὶ, ϗ ἡ κρᾶσις, τὴν τοῦ δόγματος σώζει ἀκρίβειαν.

Codex Graecus chartac. Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. multis in locis situ, & vetustate consumtus. Constat fol. 234.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII NAZIANZENI VARIA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes.

COD. VII. EXhibet prima huius Codicis pagina Orationum Tabulam, & quoniam temporis diuturnitate evanescebat, a recentiori Graeco tota fuit in anteriori folio descripta, numero etiam paginarum, in quibus unaquaeque incidit, adnotato. In eadem etiam Graeculus alter, fortasse Codicis possessor, quaedam pauca de octo partibus orationis adiunxit. Tertius denique scriptor versiculos quosdam singulis Orationibus praefixit, quos, ne quid lectorem fraudemus, edendos censuimus. Sed Orationum seriem persequamur.

I. p. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ λόγος ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Oratio apologetica suae in Pontum fugae*. In cit. edit. pag. 1. Huic versiculus praecedit:

Ἔκμαθε πρῶτον ταῦτα, ϗ ἔρχεο ἱερατεύσων.

Haec primum disce, & postea sacerdotii munus obire poteris.

II. p. 30. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare*. Ibid. p. 529. & est I. de Theologia. Versiculi in hanc Orationem scripti ita habent:

Θεοῦ καλὸν μὲν πάντοτε μνήμην ἔχειν,
Καιρὸν δὲ τακτὸν, τοῦ θεηγόρου μάθε.
Bonum quidem est Dei semper memoriam habere,
Tempus autem proprium, a Theologo disce.

III. p. 35. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia*. Ibid. p. 536. & est II. de Theologia. Versiculi quidem & huic praecedebant Sermoni, sed deleti fuerunt.

IV. p. 50. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. *Eiusdem de Filio Oratio prima*. Ibid. p. 561. & est III. de Theologia. Versiculus est:

Τὸν υἱὸν ἐτράνωσεν ὁ πρῶτος λόγος.
Filium planum fecit prima Oratio.

V. p. 59. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος δεύτερος. *Eiusdem de Filio Oratio secunda*. Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia. Quatuor hanc versus praecurrunt, duos habet margo superior, duos inferior. Primi sunt:

Ὁ δεύτερος τὰ θεῖα τῆς γραφῆς βάθη,
Ὁ δὲ τρίτος τὸ πνεῦμα πατρὸς, ϗ λόγου.
Altera divina scripturae arcana,
Tertia autem spiritum Patris, & Verbi.

Secundi:

Βάθη γραφῆς δίδωσιν ἡμῖν, ὡς ἔχει,
Ὁ θεῖος οὗτος δεύτερος νοεῖν λόγος.
Arcana Scripturae dat nobis, ut potest,
Divina haec altera intelligere Oratio.

VI. p. 59. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Versus sunt isti:

Τοῦ πνεύματος κἀνταῦθα γνώσεως βάθη,
Ἃ τοῖς λαβεῖν δηλοῦσιν, οὐ κεκρυμμένοις.
Hinc spiritus scientiae profunditates,
Quas dat accipere iis, qui manifestant, non occultant,

VII. p. 82. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας, ϗ καταστάσεως ἐπισκόπων. *Eiusdem de Theologia, & de constitutione Episcoporum*. Ibid. pag. 486. Hos habet versiculos:

Πόθει γενέσθαι γνήσιος θεηγόρος,
Λόγοις μαθητεύθητι τοῦ θεηγόρου,

Ex-

Expetis fieri legitimus Theologus,
Sermones disce Theologi.

VIII. pag. 88. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, καὶ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem ad Arianos, & de se ipso.* Ibid. p. 431. Versus praemissi sunt isti:

Τρόπος γένος δείκνυσιν, ὐ γένος τρόπον,
Καὶ χοῦς τὸν ἐκ γῆς, ἐ πνοὴ τὴν εἰκόνα.
Mores genus demonstrant, non genus mores,
Et pulvis eum, qui ex terra est, & spiritus imaginem.

IX. p. 96. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τȣ̀ς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνςαντινȣπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanam adfectare dicebant.* Ibid. p. 464. Nulli praecedunt versus.

X. p. 102. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate.* Ibid. p. 717. Versiculus praecurrit:

Κἀνταῦθα τρανοῖ δόγμα τȣ̃ θείȣ Λόγȣ.
Et heic planum facit dogma divini Verbi.

XI. p. 105. Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, ἐ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant postquam presbyter factus fuisset in Paschate.* Ibid. p. 46. En versiculum:

Καθάπτεται μὲν, ἀλλὰ μετρίως φίλων.
Mordet quidem, sed modeste amicos.

XII. p. 107. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris.* Ibid. p. 160. Praecedit distichon:

Εἰς ἀρετὴν παράκλησις ἀδελφὸς Γρηγορίοιο
Καισάριος μεγάλη, τȣ̃ μεγάλȣ ὁ μέγας.
Ad virtutem exhortatio frater Gregorii
Caesarius magna, magni magnus.

XIII. p. 119. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis suae funebris Oratio.* Ibid. pag. 176. hoc addito versiculo:

Κανὼν ξυνεύνων σωφρόνων Γοργονία.
Norma coniugum prudentum Gorgonia.

XIV. p. 129. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de Pace post reconciliationem Monachorum Oratio I.* Ibid. p. 190. in quam versiculus:

Εἰρηνικῶν ὁ πρῶτος εἰς Θεὸν πόθος.
Pacificorum primum in Deum desiderium.

XV. p. 139. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰρηνικὸς δεύτερος εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν ςάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio secunda in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi.* Ibid. p. 205. versiculo apposito:

Ὁ δεύτερος σύνδεσμος ὀρθοδοξίας.
Alterum vinculum rectae sententiae.

XVI. p. 145. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰρηνικὸς τρίτος εἰς Ἀμφιλόχιον. *Eiusdem de Pace Oratio tertia ad Amphilochium.* Ibid. pag. 213. adscripto iambo:

Οὗτος τρίτος τρίφωτος εἰρήνης λόγος.
Haec tertia ter lucida de pace Oratio.

XVII. p. 152. Τοῦ αὐτȣ̃ εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἀπολογητικὸς, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem ad eosdem* (nempe Gregorium patrem, & Basilium Magnum) *Apologeticus, quum Episcopus Sasimorum creatus est.* Ibid. p. 142. Nullus neque in hanc, neque in duas sequentes Orationes versus apparet.

XVIII. p. 154. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἀπολογητικὸς εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post suum ex fuga reditum.* Ibid. p. 134.

XIX. p. 156. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ᾗ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145.

XX. p. 158. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem silentem post plagam grandinis.* Haec Oratio valde mutila: desinit enim in verbis, ὁ μὲν γὰρ ἴσως ὀλίγον, εὐφράνας .... quae incidunt in cit. edit. pag. 225. paullo post initium Sermonis; quod sequioris aevi Graecus animadvertens, in inferiori margine relatis verbis subscripsit, λείπει πολὺ, *deficit multum*, totus scilicet quaternio; quem tamen defectum antiquitus in Codice fuisse, id esse indicio potest, quod enumeratio paginarum in extremo margine adnotata, quae antiquitatem sapit, ita continuatur, ac si omnia inter se cohaereant. In hoc eodem margine sequens distichon heroicum legitur:

Γνώμονες ἡμερότητος Γρηγορίοιο τοκῆες,
Γρηγόριος ᾗ Νόννα, θεόφρονες Ἀβραμιαῖοι.
Normae mansuetudinis Gregorii parentes,
Gregorius & Nonna, divini Abrahami filii.

Quod ad sequentem potius Orationem, quam ad fragmentum istud arbitror pertinere.

XXI. p. 159. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα ὑπὸ παρȣσίᾳ Βασιλείȣ. *Eiusdem in laudem patris Oratio funebris, praesente Basilio habita.* Ibid. p. 286.

XXII. p. 179. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς τȣ̀ς πολιτευομένȣς Ναζιανζȣ̃ ἀγωνιῶντας, ἐ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore perculsos, & ad Praefectum irascentem.* Ibid. pag. 265. hoc versu heroico apposito:

Ἀρχοῖς ἀρχομένοισι παραίνεσις εἰς ὁμόνοιαν.
Principibus, & subditis adhortatio in concordiam.

XXIII. p. 184. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρέα. *Eiusdem ad Heronem philosophum Alexandrinum.* Ibid. pag. 409. Huic extrema tantum exametri, & unus pentameter praecurrit, nimirum:

. . . . . . Ἥρωνος μίμησαι,
Καὶ μετὰ τῆς χλαμύδος τὸν παράδεισον ἔχοις.
. . . . . . *Heronem imitare,*
Ut cum chlamyde Paradisum habeas.

XXIV. p. 194. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda.* Ibid. pag. 442. hoc distícho iambico apposito:

Λαλῶν, ἐνεργῶν, δογματίζων, ᾗ λέγων
Ἀεὶ μέμνησο τῆσδε τῆς εὐταξίας.

Loquens, agens, dogmatizans, & differens,
Semper recordare huius moderationis.

XXV. p. 207. *b.* Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγρῦ ἐπιςὰς μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset.* Ibid. p. 472. Quatuor haec habet versus, duos in margine superiore, duos vero in inferiore. Primi sunt:

Φιλοσόφυ βίον ἁγνὸν ἀπράγμονα τῇδε βλέπων τις
Ε῎κτοθι κ̀ θορύβων, κ̀ κακίης ἔσεται.
Philosophi vitam purem, placidamque heic intuens aliquis,
Extra tumultus, & malitiam erit.

Secundi:

Φιλοσοφεῖν ὁ λόγος, κ̀ δόγματα θεῖα διδάσκει,
Καὶ καλοκἀγαθίῃ ποθέειν, κ̀ ἀντιποθεῖσθαι.
Philosophari Oratio, & dogmata divina docet,
Et desiderare, & vicissim desiderari boneste.

XXVI. p. 216. Τῦ αὐτῦ ςηλιτευτικὸς πρῶτος κατὰ Ε῾λλήνων, κ̀ κατὰ Ι᾽υλιανῦ. *Eiusdem Invectiva prima adversus Graecos, & Iulianum.* Ibid. pag. 49. hoc iambico disticho praeeunte:

Στήλη πλάνης, ἔλεγχος ἀῤῥητυργίας
Ι᾽υλιανῦ, κ̀ θεῶν, κ̀ δαιμόνων.
Invectiva erroris, reprebensio impietatis
Iuliani, & deorum, & daemonum.

XXVII. p. 253. Secunda in Iulianum invectiva, quae nullum habet titulum, hos tamen versus exhibet:

Θεῶν θρίαμβος δεύτερος ψευδωνύμων
Ι᾽υλιανῷ συντεταρταρωμένων.
Triumphus alter de diis falsis
Cum Iuliano in Tartara deiectis.

Ibid. p. 109.

XXVIII. p. 268. Μετάφρασις εἰς τὸν Ε᾽κκλησιαςήν. *Metaphrasis in Ecclesiasten.* Ibid. p. 749. in quam sequentes versiculi:

Καταφρόνησιν ἡδονῆς πᾶσαν βίυ,
Ε᾽κκλησιαςὴς ἐκδιδάσκει μανθάνειν.
Omnem vitae voluptuosae contemtum
Ecclesiastes edocet addiscere.

XXIX. p. 278. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν κατάπλουν τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπισκόπων. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui ex Aegypto profecti sunt.* Ibid. p. 424. Versiculi sunt isti:

Κἀνταῦθα τοῖς Αἰγυπτίοις
Τὸ τρισσὸν ἓν φῶς ὁ γλυκὺς θεηγόρος.
Et heic Aegyptiis
Trinum unumque est lumen dulcis Theologus.

XXX. p. 282. *b.* Τῷ τιμιωτάτῳ, κ̀ θεοφιλεςάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam bonorando, ac Deo charissimo fratri, & consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Deinde alius titulus: Κατὰ Α᾽πολιναρίυ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιςολή. *Contra Apollinarium ad Cledonium presbyterum Epistola:* qui quidem superiori praecedere debuerat. Ibid. p. 737. seqq. Versus in hanc Epistolam ita habent:

Τήνδε θεηγορίης δεκάριθμον ἔχων ἀκτῖνα,
Φωτὶ τελειοτάτῳ πλησιφαὴς ἐγένυ.
Hunc theologiae decuplum babens radium,
Lumine perfectissimo plene fulgidus fis.

XXXI. p. 287. Τῦ αὐτῦ πρὸς Κληδόνιον ἐπιςολὴ δευτέρα. *Ad Cledonium Epistola secunda.* Ibid. p. 745. Habet haec tristichon iambicum.

Σαρκώσεως δείκνυσι σύμβολα βλέπων,
Καὶ πάντα Χριςὸν πλὴν ἁμαρτίας δίχα
Α῎νθρωπον ὀφθῆναί τε, κ̀ Θεὸν λόγον.
Incarnationis ostendit symbola videns,
Et omnia factum Christum sed citra peccatum,
Hominem apparuisse, & Deum Verbum.

XXXII. p. 289. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικός. *Eiusdem ad Virginem exbortatio.* Exstat inter Carmina Tom. II. cit. edit. p. 299. sed in Codice instar solutae orationis scripta est, eique adiunctus Hymnus vespertinus, qui incipit: Σὲ κ̀ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριςέ μυ. Desin. κ̀ υἱῷ ϗ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Hunc vero edidit Graece Brunellus p. 51. & utraque lingua Iac. Tollius p. 96. His omnibus praecedunt versiculi tres:

Γάμος μὲν ἁγνὸν, τίμιον δὲ παρθενία·
Τὸ νυθέτημα πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπον,
Καὶ τῇ πόλει, μάλιςα κ̀ ςεφηφόροις.
Nuptiae quidem purae, pretiosa autem virginitas:
Admonitio omnibus bominibus convenit,
Et civitati, maxime & sacerdotibus.

XXXIII. & ultima p. 290. *b.* est Σημασία εἰς τὸν Ι᾽εζεκιήλ. *Significatio in Ezecbielem.* Tom. I. p. 723. hoc disticho iambico adiecto:

Ζητημάτων ἐνταῦθα πᾶν τὸ ποικίλον,
Ω῟ν ἔνδον ὄντων ἐγγεγραμμένων νόει.
Quaestionum heic omne varium genus,
Quod intus latet scriptum, mente comprebendit.

Multas habet hic Codex marginales notulas, & scholia manus non ita recentis, sed ita propere, ac per compendia conscripta, ut ea difficulter perlegere quis possit; ea praesertim, quae ad Orationem primam de Filio pertinent; quum enim ista prae ceteris eiusmodi abundet scholiis, tota marginalia spatia ita sunt referta, ut neque initium, neque singularum adnotationum finem expiscari valeamus. Nos tamen unum, aut alterum ex Oratione I. selectum in turbam damus.

Primum scholium p. 6. *b.* in illa verba, ὃ φύσει μόνον κατασπειρόμενον, κ. λ. ita habet: Τὰ μὲν γὰρ σπέρματα τῶν ἀγαθῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς εἰσι φύσει· ἡ δὲ αὔξη αὐτῶν κατὰ προαίρεσιν γίνεται· ὀκῦν τὸ μὲν ἔχειν αὐτὰ φυσικῶς, ἐκ τῦ Θεῦ ἐςιν· τὸ δὲ αὐξάνειν αὐτὰ προαιρετικῶς, ἐν ἡμῖν· ςεφανύμεθα δὲ τοῖς προαιρετικοῖς ἀγαθοῖς, ὀ τοῖς φυσικοῖς.

Alterum p. 11. in verba, κ̀ τῆς τελευταίας ἀναπλάσεως conscriptum, sequens est: Περὶ τῆς πλάσεως τῦ ἀνθρώπυ, κ̀ τῆς ἀναςάσεως· πῶς τὸ διαλυθὲν, κ̀ φθαρὲν σῶμα ἔχει φύσιν ἀνίςασθαι; κ̀ πῶς τοῦτο γνωρίζει ἡ ψυχὴ αὐτῦ; τύπων δὲ τῶν παλαιῶν, δηλονότι τῆς Ι᾽υδαϊκῆς λατρίας, ϗ ἀληθινῆς, τῆς νέας δηλαδὴ κ̀ χριςιανικῆς, κ̀ διαθηκῶν τῶν δύο.

In postrema Codicis pagina, quae tineis, ac vetustate iam paene consumta est, haec leguntur: Η῾ παρῦσα βίβλος ἀνετέθη τῇ σεβασμίῃ μοναςῇ τῦ Κωφῦ κυρίως λεγομένῃ παρὰ

τῦ πανευγενεςάτυ δεσπότυ κυρίυ Κωνςαντίνυ Κομνήνυ τῦ Λασκαρ [1] . . . ὁλοψύχως οἱ ἐντυγχάνοντες. *Praesens liber dicatus est venerabili Monasterio Copbi, quod proprie vocant, a nobilissimo despota domino Constantino Comneno Lascare . . . . . toto animo legentes.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat foliis scriptis 291.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ.

GREGORII THEOLOGI DE SACERDOTIO.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes XLV. ac Vita, quibus accedit Fabularum, de quibus ab ipso in nonnullis Sermonibus mentio fit, explicatio.

COD. VIII. I. pag. 1. ORatio prima inscribitur: Τῦ ἁγίου Γρηγορίου τῦ Θεολόγου ἀπολογητικὸς, κ̀ περὶ ἱερωσύνης, ὅτε ἀπὸ Πόντυ ἐπανῆκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον, εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. *Sancti Gregorii Theologi Apologeticus, ac de Sacerdotio, habitus quum rediisset a Ponto, eo quod noluisset accipere sacerdotium, deinde reversus se defendit*. Inc. Ἥττημαι, κ̀ τὴν ἧτταν. Des. ὁμῦ ὁ ποιμένες, ἐν Χριςῷ, κ. λ. In cit. edit. T. 1. p. 1. Quum sollemne sit huic Codici in fine singulorum Sermonum titulos repetere, ac stichometriam apponere, illis omissis, hanc tantum innuemus. Huius igitur Orationis sunt σίχοι ͵αωϟς'. *Versus* MDCCCXCVI.

II. p. 20. Τῦ αὐτῦ εἰς αὐτὸν, κ̀ τὸν πατέρα, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτῷ φροντίζειν τῆς Ναζιανζῦ ἐκκλησίας. Ἐν τῷ τέλει μόνον ἔχει δόγμα, ὅτι Θεὸς κ̀ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem de se ipso & ad patrem, quum ei curam Nazianzenae Ecclesiae commisisset. In fine unum habet dogma, quod & Spiritus Sanctus sit Deus*. Inc. Τὸ ςόμα μυ ἤνοιξα. Des. ἠξιωμένοις τῆς χάριτος, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 145. Στίχοι ρν'. *Versus* CL.

III. p. 22 Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείυ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζῦ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῦ ἦν, καὶ αὐτὸς ἦρξεν μετὰ θάνατον τῆς τῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μᾶλλον ἔτι κ̀ περιόντος τοῦ πατρὸς. Ἐν ἄλλῳ ε'. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum creatus est. Nazianzi enim Episcopus erat eius pater; ipse autem, patre mortuo, vel potius adhuc superstite, Ecclesiam eius suscepit. In alio est* V. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα. Des. κ̀ ἀρχιποίμενος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, κ. λ. Ibid. p. 142. Στίχοι ρμη'. *Versus* CXLVIII.

IV. p. 23. *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν, κ̀ τὸν πατέρα, καὶ Βασίλειον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ γ'. *Eiusdem de se ipso ad patrem suum, & Basilium, post reditum ex fuga. Hic Sermo in alio est* III. Inc. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Des. ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 134. Στίχοι ρ'. *Versus* C.

V. p. 25. Τῦ αὐτῦ εἰς Γρηγόριον ἐπίσκοπον Νύσσης ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, παρόντος Βασιλείυ. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ ς'. ἠθικὸς λόγος. *Eiusdem ad Gregorium Episcopum Nyssenum, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset, praesente Basilio. Hic Sermo in alio est* VI. *Moralis Sermo*. Inc. Φίλυ πιςῦ ὐκ ἔςιν. Des. ἐποφθείσης ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 136. Στίχοι σε'. *Versus* CCV.

VI. p. 27. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, κ̀ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον. Ἐν ἄλλῳ δ'. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset. In alio est* IV. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἐξέτασιν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid p. 46. Στίχοι ρμβ'. *Versus* CXLII.

VII. p. 28. *b*. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγους, κ̀ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. Οὐδὲν ἔχει δογματικὸν, ἀλλ' ἠθικόν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad Iulianum tributorum exaequatorem. Nihil habet dogmaticum, sed morale*. Inc. Τίς ἡ τυραννίς. Des. κ̀ λαμπρότητα· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 149. Στίχοι υιζ'. *Versus* CCCCXVII.

VIII. p. 33. *b*. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς πολιτευομένυς Ναζιανζῦ ἀγωνιῶντας, κ̀ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον, ὑπὸ παρυσίᾳ τοῦ πατρὸς. Ὅλος ἠθικός. *Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore perculsos, & Praefectum irascentem, praesente patre. Totus moralis*. Inc. Τὴν κοιλίαν μυ, κ. λ. Des. κ̀ τῶν ἐκεῖθεν ἀνεκτοτέρων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 265. Στίχοι τλε'. *Versus* CCCXXXV.

IX. p. 37. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, κ̀ τὸν πατέρα αὐτῦ δι' αὐτῆς σιωπῶντα. Ἔχει δογματικὰ ὀλίγα, ὐ θεολογικά. *Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem suum propter ipsam tacentem. Habet pauca dogmatica, non theologica*. Inc. Τί λύετε τάξιν. Des. ἡμᾶς τε κ̀ τὰ ἡμέτερα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 224. Στίχοι χκς'. *Versus* DCXXVI.

X. p. 44. Τῦ αὐτῦ εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, περιόντων τῶν γονέων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem funebris in laudem Caesarii fratris sui Oratio, superstitibus parentibus. Nihil habet dogmaticum*. Inc. Οἴεσθέ με ἴσως, κ. λ. Des. ζωὴν τὴν μακραίωνά τε κ̀ μακαρίαν, τὴν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 160. Στίχοι ψιη'. *Versus* DCCXVIII.

XI. p. 52. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος, ἐῤῥέθη ἐν Ἀριανζῷ τῆς Καππαδοκίας, ἀφ' ἧς κ̀ ὡρμῶντο, ἐν ᾗ κ̀ κατάκειται. *Eiusdem funebris Oratio in laudem sororis suae Gorgoniae, dicta Arianzi Cappadociae, unde provenerant, & ubi iacent*. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, κ. λ. Des. καὶ κατοικῦντες, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 176. Στίχοι φξθ'. *Versus* DLXIX.

(1) Heic fortasse Scriptoris erat nomen, quod deinde abrasum fuit.

XII. p. 58. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, παρόντος Βασιλείου. *Eiusdem funebris in laudem patris sui Oratio, praesente Basilio Magno*. Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Des. ἀνθρώπους ἄνθρωποι πέμποντες. Ibid. p. 286. Στίχοι ‚ασλη'. *Versus* MCCXXXVIII.

XIII. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς, εἰρηνικὸς α'. Ἐν τῷ τέλει περὶ Τριάδος. *Eiusdem super reconciliatione monachorum, post silentium, Oratio prima de pace, habita praesente patre. In fine de Trinitate*. Inc. Λύει μου τὴν γλῶτταν, κ. λ. Des. τῆς πάντα νῦν ὑπερεχούσης, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 190. Στίχοι χκε'. *Versus* DCXXV.

XIV. p. 78. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικὸς β'. δογματικὸς περὶ Τριάδος. *Eiusdem in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi, Oratio secunda de Pace, dogmatica de Trinitate*. Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, κ. λ. Des. νῦν τε καὶ ὕστερον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 205. Στίχοι τμβ'. *Versus* CCCXLII.

XV. p. 81. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ'. λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διηλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem de Pace Oratio III. habita Constantinopoli, super contentione populi propter quosdam Episcopos inter se disceptantes. Nihil habet dogmaticum*. Inc. Εἰρήνη φίλη, κ. λ. Des. ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 213. Στίχοι υλη'. *Versus* CCCCXXXVIII.

XVI. p. 86. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὅλος δογματικός. *Eiusdem Oratio in Salvatoris Nativitatem, habita Constantinopoli. Tota dogmatica*. Inc. Χριστὸς γεννᾶται, κ. λ. Des. τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 613. Στίχοι υνε'. *Versus* CCCCLV.

XVII. p. 91. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα· καὶ οὗτος δογματικὸς, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in sancta Lumina; & haec dogmatica, habita Constantinopoli*. Inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός. Des. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 624. Στίχοι φν'. *Versus* DL.

XVIII. p. 97. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio secunda*. Inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ, κ. λ. Des. καὶ οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 637. Στίχοι ‚αυιθ'. *Versus* MCCCCXIX.

XIX. p. 111. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος α'. *Eiusdem in Pascha, & in tarditatem, Oratio II*. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 673. Στίχοι ρν'. *Versus* CL.

XX. p. 112. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha, & in tarditatem. Oratio II*. Inc. Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου. Des. καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ὅτι σοὶ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 676. Στίχοι ωπγ'. *Versus* DCCCLXXXIII.

XXI. p. 122. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ· καὶ περὶ ἐγκαινίων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in martyrem Mamantem; nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesareae. Et de Encaeniis. Nihil habet dogmaticum*. Inc. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Des. βίον παραπεμφθείημεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 697. Στίχοι σqε'. *Versus* CCXCV.

XXII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἔχει δογματικά. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum, habita Constantinopoli. Continet dogmatica*. Inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς, κ. λ. Des. καὶ ἀγαλλιάσει· μεθ' οὗ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 705. Στίχοι υπα'. *Versus* CCCCLXXXI.

XXIII. p. 130. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας, καὶ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὐδὲ παντὸς καιροῦ τὸ διαλέγεσθαι περὶ θεότητος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda, & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Divinitate disputare, Oratio dicta Constantinopoli*. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε. Des. ἀληθείας καὶ θεωρίας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 442. Στίχοι ωια'. *Versus* DCCCXI.

XXIV. p. 138. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, καὶ εἰς ἑαυτὸν, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem adversus Arianos, ac de seipso, Oratio dicta Constantinopoli*. Inc. Ποῦ ποτε εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν, κ. λ. Des. φθάσαιμεν καὶ ἡμεῖς, ἐν αὐτῷ, κ. λ. Ibid. p. 431. Στίχοι υμ'. *Versus* CCCCXL.

XXV. p. 142. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς, καὶ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *Eiusdem adversus Eunomianos, & disputationis de Theologia praeludium*. Inc. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ κομψούς. Des. ἴσως τελεώτερον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 529. & est I. de Theologia. Στίχοι σι'. *Versus* CCX. In fine huius primae partis Orationum, amanuensis vitam Gregorii, ab eius discipulo Gregorio conscriptam, una cum nonnullis Carminibus adiecit; quae omnia, ne Orationum seriem interrumpamus, in finem duximus reiicienda.

XXVI. p. 159 Prima huius secundae partis Oratio, cui titulus uncialibus litteris, variisque coloribus depictis: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ θεολόγου περὶ Υἱοῦ λόγος α'. *Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi de Filio, Oratio I*. Inc. Ἃ μὲν οὖν εἴποι τις ἄν. Des. τῶν ποθουμένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 561. & est III. de Theologia. Στίχοι φq'. *Versus* DXC.

XXVII. p. 165. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος β'. *Eiusdem de Filio, Oratio II* Inc. Ἐπειδή σοι τὰς μὲν, κ. λ. Des. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia. Στίχοι φ'. *Versus* D.

XXVIII. p. 171. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de Spiritu Sancto, Oratio habita Con-*

Constantinopoli. Inc. Οἱ μὲν δὴ περὶ τοῦ Υἱοῦ, κ. λ. Def. θεότητά τε καὶ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia. Στίχοι ψοέ. *Versus* DCCLXXV.

XXIX. p. 179. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων, λόγος α' ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de Theologia, & constitutione Episcoporum, Oratio I. dicta Constantinopoli*. Inc. Οταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσαλγίαν. Def. εἰ θέμις τοῦτο εἰπεῖν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 486. Στίχοι τα'. *Versus* CCCI.

XXX. p. 182. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας λόγος β' ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de Theologia, Oratio II. dicta Constantinopoli*. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν. Def. ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἅπαντα. Ibid. p. 536. Στίχοι φνθ'. *Versus* DLIX.

XXXI. p. 191. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάπλουν τῶν Αἰγυπτίων ἐπισκόπων, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto, Oratio dicta Constantinopoli*. Inc. Τοῖς ἐξ Αἰγύπτου προσφθέγξομαι. Def. δείκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 424. Στίχοι ιθ'. *Versus* IC.

XXXII. p. 194. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Inc. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, καὶ συμπένητες. Def. εἰς τὰς αἰωνίους σκηνὰς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 239 Στίχοι ͵αιζ'. *Versus* MXVII.

XXXIII p. 205. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίου λόγος α'. *Eiusdem ad Cledonium presbyterum adversus Apollinarium Oratio I*. Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσιόντες. Def. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745. ubi tamen est Epistola II. Στίχοι ρ'. *Versus* C.

XXXIV. p. 206. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον λόγος β'. *Eiusdem ad eumdem Cledonium Oratio II.* Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo charissimo fratri, & consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere*. Inc. Βούλομαι μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία Def. νομὴν καὶ ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737 ubi est Epist. I. Στίχοι τμ'. *Versus* CCCXL.

XXXV. p. 209 *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de se ipso, & adversus eos, qui dicebant ipsum adfectare Cathedram Constantinopolitanam, Oratio habita Constantinopoli*. Inc. Ἐγὼ θαυμάζω, τί ποτέ ἐστιν. Def. τοῦτο ὑμῖν εὐαγγελίζομαι, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid pag. 464. Στίχοι τλγ'. *Versus* CCCXXXIII.

XXXVI. p. 213. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστὰς μετὰ κατὰ Μάξιμον, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset, Oratio dicta Constantinopoli*. Inc. Ἐπόθουν ὑμᾶς, ὦ τέκνα. Def. διὰ βίου καὶ θεωρίας ᾧ πᾶσα δόξα. κ. λ. Ibid. p. 472. Στίχοι φκγ'. *Versus* DXXIII.

XXXVII. p. 218. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρέα, ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίστιν, καὶ ἐπανελθόντα μετὰ τετραετῆ (sic) χρόνον. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi Alexandrini, ob fidem in exsilium missi, ac post quadriennium reversi*. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπαινέσομαι. Def. νῦν τε καὶ ὕστερον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 409. Στίχοι φξθ'. *Versus* DLXIX.

XXXVIII. pag. 223. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset*. Inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Def. τέλειοι τελείως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 274. Στίχοι υϟε'. *Versus* CCCCXCV.

XXXIX. pag. 228. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini Oratio funebris, habita Constantinopoli*. Inc. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν. Def. κἂν μέγα ᾖ τὸ αἰτούμενον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 373. Στίχοι ͵αρξα'. *Versus* MCLXI.

XL. p. 237. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in Maccabaeos, Oratio dicta Constantinopoli*. Inc. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι; Def. δοξάζων καὶ δοξαζόμενος, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 397. Στίχοι υλ'. *Versus* CCCCXXX.

XLI. p. 241. Τοῦ αὐτοῦ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας λεχθείς. *Eiusdem Oratio Valedictoria in praesentia* CL. *Episcoporum, in templo S. Anastasiae habita*. Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα, κ. λ. Def. μέμνησθέ μου τῶν λιθασμῶν· ἡ χάρις τοῦ κυρίου, κ. λ. Ibid. p. 510. Στίχοι ψλβ'. *Versus* DCCXXXII.

XLII. p. 248. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν, ἐῤῥέθη ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem funebris Oratio in laudem Basilii Magni, dicta Caesareae*. Inc. Ἔμελλεν ἄρα. Def. ἐπαίνου τοῖς λόγοις ἄξιον. Ibid. p. 316. Στίχοι ͵βφ'. *Versus* MMD.

XLIII. pag. 271. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ βασιλέως στηλιτευτικὸς λόγος πρῶτος. *Eiusdem in Iulianum Imperatorem Oratio prior invectiva*. Inc. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Def. μεγαλονοίας ἐλπίζοντες ἄξιον. Ibid. p. 49. Στίχοι ͵βυνη'. *Versus* MMCCCCLVIII.

XLIV. p. 296. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς λόγος δεύτερος. *Eiusdem in eumdem Iulianum Oratio invectiva secunda*. Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἐμῶν λόγων. Def. τῶν ἴσων καὶ ἀντιτύχωσιν. Ibid. p. 109. Στίχοι ͵αμβ' *Versus* MXLII.

XLV. & ultima pag. 306. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου. *Eiusdem in dictum Evangelii*. Inc. Ὁ τοὺς ἁλιεῖς προελόμενος. Definit pag. 310. *b.* in verbis: ἔτι καὶ νῦν λατρεύεις τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίστην· εἰ κτίσμα τὸ πνεῦμα . . . , quae sunt initio pag 507. cit. edit. Reliqua una cum sequentibus aliis Orationibus, saltem usque ad quinquagesimam (nam quum bifariam diviso Codice, pri-

primae parti, uti vidimus, quinque ac viginti Orationes destinasset, totidem in secundam reieciffe scriptor non inepte conjici potest) omnino desunt, uno fortasse, vel altero quaternione rescisso. Sequitur igitur in Codice Fabularum, quae in nonnullis suis Orationibus a Theologo memorantur, explicatio; sed nos ut aliorum Codicum morem sequamur, Vitam Orationibus subiicientium, quae superius omisimus, heic restituentes, Vitam primum recensebimus.

XLVI. Haec igitur pag. 145. *b.* praefixo titulo, Βίος τῦ ἁγίυ πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τῦ θεολόγυ, συγγραφεὶς ὑπὸ Γρηγορίυ πρεσβυτέρυ, *Vita sancti patris nostri Gregorii Theologi a Gregorio presbytero conscripta*, inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, εἰς τὴν πνευματικὴν πανδαισίαν τῶν λόγων. Des. σὴ γάρ ἐςιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, ϐ Θεῷ λέγυσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Legitur G. L. initio Tom. I. cit. edit. Hisce verbis sequens subiicitur clausula: Τριὰς μονὰς δίδυ πονέοντι τεὴν πολύολβον ἀρωγήν. *Trinus & unus Deus da laboranti tuum perbeatum auxilium*. Vitae vero Inscriptionem, quam in fine repetit scriptor (quod in reliquis omnibus fieri supra monuimus) hi versus praecedunt, maioribus exarati litteris:

Νικολάῳ δὸς, Χριςὲ, παῦλαν τοῖς πόνοις,
Λύσιν τε πάντων, ὧν τέτευχα, πημάτων,
Καὶ πᾶσι τῇδε τοῖς πόθῳ τ' ἐλευθῶσιν
Βίβλῳ πελύσῃ τῦ λίαν θεηλόγυ
Γνῶσιν πορίζειν, ϗ χάριν σὴν λαμβάνειν.
Nicolai da, Christe, quietem laboribus,
Et veniam cunctis, quae patravi malis;
Et omnibus, qui desiderio illecti accedunt
Ad hunc librum, qui est magni Theologi,
Scientiam acquirere, & gratiam tuam accipere.

Sequitur deinde, ut diximus, ipsa Inscriptio, Βίος τοῦ ἁγίυ, κ. λ. quam initio retulimus, & hanc sequentes excipiunt versus:

Ἡ βίβλος
Βίβλος πρόειμι δογμάτων θεηλόγων,
Ὕδμων πέλυσα, ϗ ἄριςος, εἰ θέμις.
Βράβευσον, εἰ βύλει, με πᾶσιν ἀφθόνως,
Λαβὼν ὅμωσγε βίβλον ἀντιχειρίαν,
Οὕτως ὄρεξον τοῖς ἄτερ ζῶσι φθόνυ·
Σκαιοὶ γάρ εἰσι τῶν λιτύντων σοφίᾳ.
Liber
Liber praecurro dogmatum theologicorum,
Doctus exsistens, optimusque, quantum par est.
Praebe, si vis, me omnibus abunde.
Accipiens tamen librum prae manibus,
Sic porrige viventibus sine invidia;
Importuni enim sunt petentium sapientiae.
Ὁ κτήτωρ.
Ἔθελξας εὖ με τοῖσδε τοῖς θεορρύτοις
Ὑπερφερὴς πέλυσα κοσμίως λόγοις,
Σεπτὴ διαμπὰξ βίβλε παμφαεςάτη.
Ταύτῃ προχείρως ὧν ἔφησας δογμάτων
Ῥύβδην ὑπάρξω, ϗ τίσω φθόνυ ἄτερ
Ἀπρὶξ λιτῦσιν εὐθὺς, εἰ βίβλον λάβω,
Τιμὴν ταλαντεύυσά συ τοῦ εὐθύμυ
Ἴσην, ὅπως σέ μοι τίσυσιν εὖ μάλα.
Οὕτως γὰρ ὕτως εἰ δράσω, καθὼς ἔφης,
Στίφη διώξω τῶν φθορευόντων νόας.
Possessor
Delectasti bene me a Deo profectis
Vere praecellens tuis sermonibus,
Sancte undequaque Liber lucidissime.
At ego facilis, quae dixisti dogmata,
Largusque custodiam, & tribuam abunde
Enixe petentibus statim, si librum accepero,
Honorem rependens tuae promtitudini
Parem, ut te mihi magno habeant in pretio.
Ita enim vere si fecero, ut tu dixisti,
Turmas fugabo corrumpentium mentes.

Succedunt his alii versus Elegi nullo adiecto titulo, nimirum:

Ὑψιμέδων μάκαρ, υἱέος ἀφθίτυ γεννήτωρ,
Καὶ πνεῦμ' ἰσοκλεὲς, εἷςγε Θεὸς, τὰ τρία,
Ὃς τῆς ἡμετέρης ταμίης φύτλης ἐπεόργας,
Καὶ σοφίης πάροχος, εὐρύθμυ τε λόγυ,
Γρηγορίυ μεγάλοιο λιτῇσι τεῦ ἱερῆος,
Οὗ χάρις ἐκ χειλῶν πρὔρχεται οἷα μέλι,
Καί τε νοήματος ἐν κραδίῃ βάθος ἄπλετον ἴσχει,
Πᾶσι δ' ἐνιχθονίοις ὔνομα σεῖο τρανοῖ,
Ἄζυγα Νικόλαον ἀρητῆρα δειλήμοσιν ἐν παθέοσι λυγροῖς τειρόμενον ἐνδυκέως σῶζε, σὴν ἐπαρήγων οἷα χέρα πανσθενέα κρατερήν τε· ϗ γὰρ ἔντευξε πόθῳ εὔφρονα τήνδε βίβλον.
Altiregnans beate, Filii incorrupti genitor,
Spiritusque aequalis gloriae, unus Deus, & Trinitas,
Qui nostri custos generis fuisti,
Et sapientiae es dator, & numerosi sermonis,
Gregorii magni precibus, tui sacerdotis,
Cuius gratia e labiis fluit, ut mel,
Et intelligentiae in corde profunditatem immensam habet,
Omnibus autem terrestribus nomen tuum explicat,
Coelibem Nicolaum sacerdotem, vilibus affectibus vehementer distentum, sollicite serva, veluti extollens super eum tuam manum omnipotentem & fortem; quandoquidem multo affectu hunc sapientem librum digessit.

Redeunt alia Carmina Iambica.

Εὔγνωςε πάτερ, εὐσθενὴς σῶτερ μόνε,
Ὑπερφυὴς πέλεις γὰρ ὕψυς ἀπλέτυ·
Σέλας τρίφωτόν συ μονώτατον κράτος,
Τριτὸν, θυμόν μυ σφόδρα τηρῶν, ὡς Τόβητ,
Ῥύθμωσον πρὸς σὲ ῥᾷον, ὦ παντοκράτορ,
Ἀκραιφνὲς οἰκείωσον, αἴρων ὡς Λία,
Τήρησον εὐσύνοπτα τὸν νῦν, ὡς Σαφάτ,
Γλὺν καθαίρων, ἵν' τέλειος ἐμμένοι,
Ὃν τῦδε θέσαις ὃ πονήματ' ἤπετο
Σοφῦ τὰ θεῖα σωςικαῖς ταῖς εὐκταίαις.
Pater inclyte, potens salvator unice,
Qui nempe superemines altitudini immensae;
Splendor trifulgidus, tui maxime unica potentia,
Trina, animum meum valde custodiens, ut Tobiam,
Aptum me facile tibi concilia, o Omnipotens,
Purumque tibi adiunge, convertens instar Liae,
Serva, tu qui cuncta vides, mentem, tamquam Saphat,

Pur-

Purgans a caeno, ut perfecta maneat:
Quam ita constituere velis, cum huius sit,
Cuius sapientis divini labores salutaribus precibus coniunguntur.

Quae vero sequuntur Iambica Carmina circulo sunt inclusa.

Στίχοι

Βροντῶν τὰ θεῖα τῇ βοῇ τῶν δογμάτων
Ἤχησας ὄντως τὴν ὑπ' οὐρανὸν, μάκαρ,
Καὶ πάσας ἀπρὶξ μαράνας τὰς αἱρέσεις,
Τὸν κόσμον ἐστήριξας ἐν τοῖς σοῖς λόγοις.
Πηγὴν ἄληκτον παγχρύσων λόγων βλύσας,
Ὅλην κατάρδεις τὴν ὑφήλιον, μάκαρ,
Θύρας δ' ἀνοίγων τοῖς βροτοῖς σωτηρίας
Εἰς οὐρανοὺς τὸν κόσμον ἐκπέμπεις ὅλον.
Ἤστραψας αἴγλῃ τοῦ φαεινοῦ σου βίου,
Καὶ φαιδρύνεις τὸν κόσμον ἔργοις καὶ λόγοις.
Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖς κ' αὐτὸς, ὡς Πέτρος νέος,
Φύλαξ ὑπάρχεις τῆς πάσης ἐκκλησίας.
Τριὰς μονὰς, ὁ Θεὸς, ἵλαθί μοι τῷ ξύσαντι.

Versus

Tonans divina clamore dogmatum
Insonuisti vere illa sub caelo, o beate,
Et omnibus radicitus exstirpatis haeresibus,
Mundum confirmasti tuis sermonibus.
Fonte perenni aureorum sermonum effuso,
Omnem, quae sub sole est terram irrigas beate,
Ianuas autem aperiens mortalibus salutis,
Ad caelum mundum transfers universum.
Coruscasti splendore tuae lucidae vitae,
Et illustras mundum factis & verbis.
Sumtis autem clavibus ipse, ut Petrus novus,
Custos exsistis universae Ecclesiae.
Trinitas Vnitas, Deus, propitius esto mibi qui librum hunc expolivi.

Huc usque circulo inclusa sunt. Quae sequuntur Elegiaca, valde tamen mendosa, paginae extremum occupant.

Εὐμαρίως ῥυέης με πάσης ἀλόγου λυμαίης,
Ὕπτια ῥύβδην μισθάρνια πήματά μου.
Τευκτέα βίβλου Νικόλαον δμῶα ἀχρεῖον ὄντα
Ἐσχάρας ἀμπλακίης ὄλβιον ἔργαζε τόν.
Σκέδασας αὐτομάτως ἕωλα πορφύτ' ἀπρὶξ ἄρδην,
Τέλματα πάμπαν ἀφαίρων πονέοντι ἄκρω,
Ὅλκεον εὐσύνοπτον πνεύματος σέθεν θείου
Σκόπιαν ἐμφαίνων ἄρτιον ἀλκιτάτην,
Ῥύθμισον ὦ κατ' ἀνώτατα πάντων, πρύτανις ἄμμων,
Ἀλλ' ἀνὰ τῆς δέ με παμφωτίας ἐλλογίμου.

Facile tibi erit, me ab omni brutali peste liberare,
Sed valde supina sunt mercenaria mea carmina. (vum
Auctorem huius libri Nicolaum inutilem ser-
Ab errore divertens tu beatum effice,
Quum sponte dissipaveris marcidum praebenti mordicus,
Caenum omne auferens laboranti in extremis,
Navem a longe conspicuam spiritus divini, qui a te est,
Speculum nobis praebens perfectum, & praevalidum,
Trabe me per omnium altissima, sacerdos noster,
Sed ope lucis tuae eximiae.

Nullam huius Scriptoris mentionem facit Montefalconius in Palaeograph. Graeca; cuiusdam tamen Nicolai Scribae meminit pag. 57. Seculo XI. clari (quo circiter tempore scriptus est etiam noster Codex) qui Nomocanonem in Regia Bibliotheca exsistentem exaravit.

His igitur, quae superius a nobis omissa fuerant restitutis, nunc reliqua Codicis prosequamur.

XLVII. p. 311. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός. Ἱστορία α'. *Collectio, & explicatio historiarum, quarum meminit sanctus Gregorius in Sermone in sancta Lumina, cuius initium*, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός. *Historia prima*. Inc. Τὸν Δία οἱ δῆθεν θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου λέγουσι γεννηθῆναι, καὶ γεννηθέντα περισωθῆναι τοιῶσδε. Ὁ Κρόνος τῇ Ῥέᾳ γενόμενος συνοικὸς ἅπερ ἔτικτεν αὐτῇ παιδία, αὐτὸς λαμβάνων κατέπινεν, κ. λ. Sunt Fabulae XXIV. quarum ultima des. καί τινα τῶν ἰχθύων γένη, ἐξ ἀλόγου τιμῆς ἀτιμίαν ἑαυτοῖς πορίζόμενοι.

XLVIII. p. 313. b. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν ἐπιταφίῳ. *Collectio & explicatio fabularum, de quibus meminit sanctus Gregorius in Oratione funebri in laudem Basilii Magni*. Historia prima inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥήτορές τε καὶ σοφισταὶ, βουλόμενοι, καὶ τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι. XX. & ultima des. μικρὸν πρόελθε ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ θέασαι τὴν καινὴν πόλιν, καὶ τὰ ἑξῆς.

IL. p. 316. b. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ α' κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικῷ λόγῳ. *Collectio, & declaratio Fabularum, quarum meminit sanctus Gregorius in prima Oratione invectiva in Iulianum*. Praecedit quaedam veluti Hypothesis, Orationis titulum declarans, cuius initium: Ὁ λόγος ὁ στηλιτευτικὸς, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰουλιανῷ πεπραγμένων. Des. καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσίς ἐστιν αὕτη. Historia prima inc. Περὶ δὲ τῶν ἱστοριῶν, ὡς οἷον τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνησθησόμεθα. LXXXI. & ultima definit paullo post initium in verbis, ἕνεκεν τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα ζητήσωσιν τὸν Ἀχιλλέα . . . reliqua desunt iterum mutilato Codice; quae tamen habes integra in Codice XII. huius Plutei inferius. Vide quae supra diximus in recensione Cod. V. pag. 206. N. XXVI.

Quum plurimis aeque antiquis Scholiis in margine appositis omnes fere huius Codicis Orationes sint adspersae, operae pretium duximus nonnulla ex iis excerpere, lectorique exhibere, ut quanti facienda sint, iudicare possit.

Ex prima igitur Oratione speciminis loco ista sunto quae temporis diuturnitate fere evanuerunt:

Primum scholion instar Hypothesis, ita habet: Τοῦτον εἶπε τὸν λόγον, ὅτε ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον· χειροτονηθεὶς γὰρ πρεσβύτερος ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον, ἔνθα

πρώην

πρώην ἐμβνασεν· εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο.

Secundum ad verba ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ. pertinens: Εφρυαξάμην, αὐθαδιασάμην, ἐτραχηλίασα πρὸς βίαν καμπτόμενος τὴν ζεύγλην ἀπεσεισάμην, ἀλλ' ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ.

Tertium pag. 2. *b.* verba, ἐπ' αὐτὸν ἤδη τὸν κολοφῶνα τοῦ λόγου, κ. λ. ita interpretatur: Κολοφῶνα τὸ ἀκρότατον, καὶ τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τοιαύτης ἱστορίας· Κολοφώνιοι στασιάσαντες ἐλθόντες εἰς Σμύρναν, καὶ συνῴκησαν τοῖς Σμυρναίοις· εἶτα τῶν Σμυρναίων ἐξελθόντων εἰς πόλεμον, κλείσαντες οἱ Κολοφώνιοι τὰς πύλας τῆς Σμύρνης, οὐ προσεδέξαντο αὐτούς. Μετὰ ταῦτα ἔδοξεν τοὺς Σμυρναίους λαβεῖν τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ ἀπαναχωρῆσαι τῆς πόλεως τῆς ἰδίας· ἔμειναν οὖν οἱ Κολοφώνιοι, ἔχοντες τὴν Σμύρναν. Ἐπειδὴ οὖν οἱ Κολοφώνιοι δύο πόλεις εἶχον, τήν τε Κολοφῶνα, καὶ τὴν Σμύρναν, καὶ ἐν τῷ περί τινος βουλεύεσθαι, ὅπου ἂν προσέθεντο, τοῦτο ἐκράτει, ὡς δύο ψήφους τιθέντων αὐτῶν, διὰ τοῦτο κολοφῶνα λέγουσι τὸ ἀκρότατον κεφάλαιον.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio min. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

APOCALYPSIS IOANNIS THEOLOGI.

COD. IX. Codex hic continet incerti auctoris, non tamen antiqui, in Apocalypsin D. Ioannis amplissimam interpretationem. Nam singulas persequitur periodos, idque pluribus, quam saepe necesse est verbis. Incipit: Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ἀποκάλυψις οὕτω προσαγορευομένη, ἥτις ἀναμεταξὺ τῶν ἑτέρων βιβλίων τῆς ἁγίας γραφῆς ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι, καὶ νοεῖσθαι ἐκ πολλοῦ τοῦ σκοποῦ, καὶ εὐλαβείας, καὶ τοῦτο δι' αἰτιῶν τριῶν. Πρώτη δὲ αἰτία ἐστὶν αὕτη· ἐπειδὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τάδε φησίν· Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας. Τοῦτο δὲ οὐ γέγραπται ἐν οὐδενὶ ἑτέρῳ βιβλίῳ τῆς ἁγίας γραφῆς, κ. λ. Adtingit tamen interdum Historiam Ecclesiasticam; nec contemnenda de quibusdam ignotis haeresibus prodit, cuiusmodi illa sunt pag. 137. de Maistro Ioanne Aeglyrae, quae heic adferimus: Ὅθεν εἰς τὸ μέρος τῆς Αἰγλυτέρας ὑπῆρχέ τις μέγας διδάσκαλος ἐν θεολογίᾳ ἐπιστάτης, καὶ ῥέκτωρ μεγάλης ἐπαρχίας, ὃς ἤρξατο αἵρεσιν λέγων, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀληθινὸν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐκεῖνο τὸ ἁγιαζόμενον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ ἑτέρας πλείστας αἱρέσεις ἐδίδασκε, ποιήσας, καὶ πείσας πολλοὺς πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν πλανᾶσθαι· καὶ πολλοὶ τῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας ἐκείνης κατείχοντο διὰ τῆς διδαχῆς ἐκείνου τοῦ αἱρετικοῦ. Οὗτος ὁ αἱρετικὸς εἶχεν ὄνομα μαΐστρος Ἰωάννης τῆς Αἰγλυτέρας, ὃς ἀπέθανε κακῶς, καθὼς κοινῶς ποιοῦσιν οἱ αἱρετικοί. Ὅθεν προσκαλεσάμενος πάντα τὸν λαὸν εἰς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, καὶ βουλόμενος βεβαιῶσαι ταύτην τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ, εὐθέως μετὰ τὸ ἀνελθεῖν ὅπου ἠβούλετο διδάξαι, καὶ ἀρξαμένου κηρύξαι, πρὸ τοῦ λαλῆσαι ἐγένετο τὸ στόμα αὐτοῦ διάστροφον, ἐπιστρέψας ὀπίσω εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, ἀπολέσας τὴν λαλιὰν, καὶ μετὰ μικρὸν ἀπέθανε. Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἔλθωμεν πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν, ὅτι ὁ δαίμων οὐ παύεται ἀεὶ προθεὶς τὰς αἱρέσεις αὐτοῦ ἐν τῇ πίστει τῇ χριστιανικῇ, κ. λ. Subinde etiam non parum curiosum se exhibet, sicut pag. 147. in notatione vocis ἀββαδδὼν, quam cum Hebraeis, Graecis, & Latinis aeque usitatam esse dixit, mox rationem subiungit, cur a Ioanne adhibita fuerit, his verbis: Περὶ τούτου τοῦ ἀγγέλου φησὶν ἡ ἁγία γραφή. Ὢ πόση ἡ βασιλεία ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τοῦ υἱοῦ τῆς ὑπερηφανείας, ὃς ἔχει ὄνομα Ἑβραϊστὶ ἀββαδδών· τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν ἀββαδδὼν, ὡς εἰπεῖν εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν, ἀπολλύων, ἐξολοθρευτὴς δὲ ἐν τῷ Λατινικῷ οὕτως ὁμοίως. Οὕτως οὖν ταῦτα τὰ τρία ὀνόματά ἐστιν ἓν πρᾶγμα· ἀλλὰ εἰσὶν ἐν γλώσσαις τρισὶν διεστελλόμενα. Οὕτως οὖν ἔγραψεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἐν ταύταις ταῖς τρισὶ γλώσσαις, ὅτι διὰ τούτων τῶν τριῶν γλωσσῶν ἀρχαιότατα ἐστερέωτο ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Pag. 315. Antichristus ipsi est concilium Apostolorum Antichristi.

Etsi vero subinde observavimus incredibilem quamdam diligentiam extricandi vaticiniorum annos, menses, & hebdomadas, nihilominus tamen multa bene & accurate ab eo sunt dicta, ut nobis quidem minime decipi posse videatur, qui ex hoc Codice speret se aurum esse collecturum. Des. Οὕτως ὁ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἑπόμενός φησιν, ἀμήν· Ἔστι δὲ λόγος Ἑβραϊκὸς, σημαίνει δὲ, ἀληθῶς, τουτέστιν, ἀληθινά εἰσι πάντα ὅσα εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ γεγραμμένα· ἡ δὲ ἀλήθεια οὐδέποτε ἐκλείπει· διό τι λέγει ὁ Δαβίδ· ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἡ δὲ ἀλήθεια πρώτη ἐστὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν, αὐτὸς ὁ Θεός· ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, καὶ χάριτος ἀξιώσει καὶ ἡμᾶς, ἵνα εὑρεθῶμεν γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίου, καὶ πάροικοι, καὶ πολῖται τῆς ἁγίας Σιὼν τῆς ἄνωθεν Ἱερουσαλὴμ, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Seculi XV. textum Evangelistae rubro charactere descriptum exhibens. Constat fol. 363.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina, Nonni Panopolitae Paraphrasis in Evangelium Ioannis, & Eudociae Augustae fragmentum Poëmatis de Martyrio SS. Cypriani, & Iustinae.

Ex hoc antiquissimo, ac praestantissimo Codice multa ea Gregorii Nazianzeni poëmata, quae antea in Billiana editione desiderabantur, Iacobus Tollius edidit inter Insignia Itineris Italici Traiecti ad Rhenum per Franc. Halmam MDXCVI. 4. multa alia Lud. Ant. Muratorius, vir aeter- COD. X.

ternae memoriae, Antonii Mariae Salvinii opera diligenti, ac fideli usus, in publicam lucem protraxit Tom. I. Anecdotor. Graecor. Mediolani MDCXCVII. in 4. &c. Nos igitur, ut quam exactissimam huiusce Codicis recensionem institueremus, ante oculos habuimus Billianam Gregorii Poëmatum editionem, & ea quae Tollius ipse, ac Muratorius collegerunt; unde & nos etiam huius sancti Patris alia ab interitu monumenta vindicasse non immerito gloriamur.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγιωτάτȣ Γρηγορίȣ τȣ͂ θεολόγȣ προοίμιον ἐν σχήματι (deest εὐχῆς), ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ· διηγεῖται δὲ σχεδὸν τὰ, ὧν παρὰ πᾶσαν αὐτȣ͂ τὴν ζωὴν πεπείραται δι' ἐπῶν. *Sanctissimi Gregorii Theologi Prooemium adinstar orationis, in qua philosophatur de omnibus, quae in praesenti vita nobis accidere solent; ea autem fere narrat, quorum usum in tota vita sua habuit*, versibus heroicis DCXXXV.

I. Χριςὲ ἄναξ δὲ ἁγναῖς πολ' ἀειρομέναις παλάμῃσι.

Des. Γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν. Exstat in cit. editione Billiana Tom. II. a pag. 31. ad pag. 42.

II. pag. 8. *b*. Τοῦ αὐτοῦ παρθενίας ἔπαινος. *Eiusdem laus virginitatis*, versibus heroicis DCXXXVI. in editis DCCXXXI.

Inc. Παρθενίην σεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν.

Des. Τὴν δ' ἑτέρην λαιῷ· κῦδος δέ τε κ̀ τὸ μέγισον.
Ibid. a pag. 42. ad 55. In Cod. una pagina deest paullo post initium.

III. pag. 15. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθῆκαι παρθένοις. *Eiusdem praecepta ad virgines*, versibus heroicis LXVIII.

Inc. Νίκη μὲν δὴ σεῖο, κ̀ ὃς μάλα σαρκὸς ἑταῖρος.

Des. Γςαμένης θεότητος ἐνὶ τελέοισι τελείης.
Ibid. a p. 55. ad p. 68.

IV. pag. 22. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς ἐν κοινοβίῳ μοναχȣ́ς. *Eiusdem ad monachos in coenobio degentes*, versus heroici XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν.

Des. Δυσμενέος τε πάλης κ̀ πτώματος ὀλομένοιο.
Ibid. p. 105.

V. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, Carmen elegiacum versuum CCCL.

I. Δύσμορος οἷα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔςαι;

Des. Κύδεος ȣ̓ρανίȣ μοῖραν ἔχοιμι ἄναξ.
Ibid. a p. 68. ad 73.

VI. pag. 26. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. *Eiusdem de se ipso, postquam rediit* (ad patrem) Carmen heroicum versuum CIV.

Inc. Πολλάκι Χριςὸν ἄνακτα κακοῖς μογέων μεγάλοισιν.

Des. Τὸν νȣ́σων ἐλατῆρα, κακοῖς ἄχεσσι παλαίειν.
Ibid. a p. 73. ad 75.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, elegiacum Carmen versuum CVIII.

I. Ζωγράφος ἐςὶν ἄριςος, ὃς ἐν πινάκεσσι χαράσσει.

Des. Εἰ δὲ χερειότερα, τηλόθεν ȣ̓κ ἔχειν.
Ibid. pag. 79.

VIII. p. 28. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τȣ͂ ἐκτὸς ἀνθρώπȣ. *Eiusdem de vilitate externi hominis*, Carmen heroicum versuum LX.

Inc. Ἤθελον ἢ πέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδών.

Des. Τοίχȣς ἀμφαφόωντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἔοικεν.
Ibid. p. 75 sub titulo tamen diverso.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, κ̀ τὰς κακοπαθείας. *Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis*, threnus versibus epicis XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, κ̀ πόντε, πάτρης πέδον, ἀλλοδαπῆς τε.

Des. Τριςοῖς ἐν φαέεσσιν ἑνὸς μεγάλοιο Θεοῖο.
Ibid. pag. 76.

X. p. ead. *b* Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς ἑαυτόν *Eiusdem ad se ipsum* per quaestiones & responsiones versus heroici item XXXI.

Inc. Πȣ͂ δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἠέρα· πȣ͂ νεότητος.

Des. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι βίον, κ̀ κῆδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77.

XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀναςασίαν, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνςαντινȣπόλει. *Eiusdem in Anastasiae Templum, quod ipsi ereximus Constantinopoli*, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναςασίαν δέ τ' ὄνειρος.

Des. Τῆς ποτέ μιν φθονερὴ νόσφισεν ἀδρανίη.
Ibid. p. 78.

XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπȣς. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen heroicum versuum CCXVII.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτȣς ἱερῆες.

Des. Τῆμος ὅτ' ἐν χείρεσσι Θεȣ͂ ζυγὸν ὀρθοδίκοιο.
Ibid. a p. 81. ad 85.

XIII. p. 33. Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς ἐπισκόπȣς. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen elegiacum versuum XXXVI.

Inc Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτȣς ἱερῆες.

Des. Καππαδοκῶν Χριςῷ πάντ' ἀποδυσάμενον.
Ibid. p. 85.

XIV. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiusdem de humana natura*, Carmen elegiacum versuum CXXXII.

I. Χθιζὸν ἐμοῖς ἄχεεσσι τετρυμένος οἶος ἀπ' ἄλλων.

Des. Κὴρ ἄχρι σμύχων μαρναμένοιο νόȣ.
Ibid. p. 86.

XV. pag. 35. Τȣ͂ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τȣ͂ ἐκτὸς ἀνθρώπȣ, ἐλεγεῖα. *Eiusdem de externi hominis vilitate, Elegia*, versuum CLXV.

Inc. Τίς γενόμην; τίς δ' εἰμί; τί δ' ἔσομαι ȣ̓ μετὰ δηρόν;

Des. Ἡνίκα ϛ φθονερῶν ἄφθονος εὔξομ' ὕπερ.
Ibid. p. 88.

XVI. p. 36. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de rerum praesentium vanitate*, Elegia versuum XL.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει.

Des. Κόσμον ἀμειβομένȣς ἄχθεα πάντα φέρειν.
Ibid. p 90.

XVII. p. 37. Τȣ͂ αὐτοῦ διαφόρων βίων μακαρισμοί. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Elegia versuum LXVI.

Inc. Ὄλβιος, ὃς τις ἔρημον ἔχει βίον, ȣ̓δ' ἐπίμικτον.

Des. Ἀλλά τις ȣ̓ράνιον. Γρηγορίοιο νόμον.
Ibid. pag 91.

XVIII. p. ead. *b*. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ὅρκοι βίȣ, ἡρωελεγεῖα.

γεῖα. *Eiusdem de iuramentis, quae fiunt in vita, Heroelegia*, versuum xxx.

Inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὃ μοι Θεὸς ἐστι μέγιστος.

Des. Ἐς τέλος ἱκοίμην, ἄφθιτε σεῖο χάρις.

Ibid. p. 92.

XIX. p. 38. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τῆς σαρκὸς, ἡρωελεγεῖα. *Eiusdem adversus carnem, Heroelegia*, versuum L.

Inc. Σὰρξ ὀλοὴ, Βελίαο κακόφρονος οἶδμα κελαινόν.

Des. Οἴδματος ἡμετέρου, κ̀ σάλος αἶψα πέσοι.

Ibid. p. 93.

XX. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ πονηροῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus epici xx.

Inc. Ἤλυθες, ὦ κακοεργὲ. νοήματα σεῖο γινώσκω.

Des. Εὐσεβέων, ἦχόν τε διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις.

Ibid.

XXI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ πονηροῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, Elegia versuum xxiv.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, δολομήχανε, φεῦγε τάχιστα.

Des. Χαῖρε μογηροφόρε, φείδεο τῶν μετ' ἐμέ.

Ibid. p. 94. sed in Codice bifariam divisa est.

XXII. p. 39. *Eiusdem de fragilitate humanae naturae*, Elegia xviii. distichis constans.

Inc. Κόσμε φίλ', οὐ φίλε πάντα, τί μ' ὡς τροχὸς ἀμφιέλικτος.

Des. Τοῦδε βίου ζωὴ λῦσιν ἔχει βιότου.

Ibid. p. 95. ubi tamen in tria dodecasticha divisam invenies, quorum ultimum, quod inc. Ἐγγὺς ἀγὼν, κ. λ. est pag. 98. Monitum heic volumus lectorem, ubi nullus Graecus apponitur titulus, in Codice illum deesse, nosque propterea Latinum tantum attulisse.

XXIII. pag. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστρεπτικὴ πρὸς Θεὸν νουθεσία. *Eiusdem adhortatio sui ipsius, ut ad Deum mentem convertat*, versibus epicis xvi.

Inc. Πῆ σε φέρων Χριστοῖο, κ. λ. Ibid. p. 94.

XXIV. p. ead. *Eiusdem ad animam suam*, Epigramma trium distichorum.

Inc. Θυμὲ βλέψον ἄνω, κ. λ. Ibid. pag. 95.

XXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud Epigramma vi. versuum.

Inc. Ἄλλοι μὲν χρυσὸν, κ. λ. editum a Muratorio Anecdotorum Graecorum T. I. pag. 137.

XXVI. pag. ead. *Eiusdem de Dei desiderio*, Elegia versuum xxiv.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ τί μ' ἔτικτες, κ. λ. Apud Billium loc. cit. p. 95.

XXVII. p. 40. *Eiusdem pro anima sua*, versus epici xxxvi.

Inc. Πολλάκις ἱμερόεντα, κ. λ. Ibid. pag. 96. In Cod. tamen in tria dodecasticha tributi sunt.

XXVIII. p. ead. *b*. *Eiusdem Luctus*, elegis viii.

Inc. Ὤμοι ἐγὼν, ὅτι δή με, κ. λ. Ib. p. 95.

XXIX. pag. ead. *Eiusdem alius Luctus*, elegis xii.

Inc. Αἲ αἲ τῶν παθέων, κ. λ.

Des. Οἴχετ' Ἀνάστασις, λῆγε κ̀ ἀμπλακίη.

XXX. pag. ead. *Eiusdem alius Luctus*, elegis viii.

Inc. Αἲ αἲ δάκρυά μοι καταείβεται, κ. λ.

Des. Ἦ τὸ δίδου, θυμῷ τλήμονι πάντα φέρειν.

Hoc Epigramma, quod loc. cit. p. 97. cum superiori coniungitur, in nostro Codice, sequenti disticho est auctius:

Τέτρωμαι πολλοῖσι κακοῖσι κ̀ ἄλγεσι σαρκός.
Σοὶ δὲ Χριστὲ χάρις, ὅς με πυροῖς πάθεσιν.

XXXI. p. ead. *Eiusdem Lamentationes*, versibus epicis vii.

Inc. Μή τις ἐμοῖς παθέεσσι κ̀ ἄλγεσιν, κ. λ.

Apud Murator. loc. cit. pag. 216.

XXXII. pag. ead. *Eiusdem de pugna carnis, & spiritus*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ὄλβιος ὅς τις ἄσαρκον ἔχει βίον, κ. λ.

Apud Billium p. 180.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem Carmen supplex*, versibus heroicis xxiv.

Inc. Χριστὲ φάος μερόπων, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XXXIV. p. 41. *Eiusdem epitaphium, & epitome vitae*, dodecasticho elegiaco contenta.

Inc. Χριστὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι, κ. λ.

Ibid. p. 97.

XXXV. pag. ead. *Eiusdem adversus Diabolum*, tetrastichon.

Inc. Φεῦγ' ἀπὸ τὰς γραμμὰς, κ. λ. Ibid. p. 98.

XXXVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὅσα ἐνδιαθήκων. *Eiusdem de inspiratis libris, quot sint*, versus partim heroici, partim iambici xxxix.

Inc. Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ γλώσσῃ τε νόῳ τε.

Des. Εἴ τι δὲ τούτων ἐκτὸς, οὐκ ἐν γνησίοις.

Ibid. p. 98.

XXXVII. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγου. *Eiusdem de decem plagis*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μάστιγας Αἰγύπτοιο κακόφρονος, κ. λ.

Ibid. p. 99.

XXXVIII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκάλογου τοῦ νόμου. *Eiusdem de Legis decalogo*, versus heroici x.

Inc. Τοὺς δὲ νόμους ἐχάραξε, κ. λ. Ibid.

XXXIX. p. 42. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πατριαρχῶν. *Eiusdem de Patriarchis*, versus heroici v.

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ, κ. λ. Ibid.

XL. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ιβ' μαθητῶν. *Eiusdem de XII. Discipulis*, versus heroici v.

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριστοῖο, κ. λ. Ibid.

XLI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ γενεαλογίας τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem de Christi genealogia*, Carmen heroicum versuum cii.

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας, Λουκᾶς τε φέριστος.

Des. Ὕστατος ὃς δοκέεσκε πατὴρ Χριστοῖο, Ἰωσήφ.

Ib. a p. 99. ad 101. In Cod. tamen in duo Carmina divisum, quorum alterum inc. a versu Ἔμπαλι μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἤγαγε μύθῳ.

XLII. p. 43. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ τὰ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, miracula Christi secundum Matthaeum*, versibus elegis xxxviii.

Inc. Ματθαίης βίβλοιο τὰ θαύματα, ὅππόσ' ἔρεξε.

Des. Αὖθις ἑοῖσι φίλοις ἐν Γαλιλαίῃ ἐφάνη.

Ibid. p. 101.

XLIII.

XLIII. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ, Παραβολαί. *Eiusdem*, *Parabolae Christi secundum Matthaeum*, item versibus elegiacis XVIII.

Inc. Εἰ δ' ἄγε κ̀ σκοτίων, κ. λ.

Ibid. p. 102.

XLIV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, θαύματα κατὰ Ἰωάννην. *Eiusdem*, *Miracula secundum Ioannem*, versibus heroicis XI.

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννυ, κ. λ. Ibid.

XLV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριςῦ θαύματα κατὰ Λυκᾶν. *Eiusdem*, *Miracula Christi secundum Lucam*, versibus elegiacis XX.

Inc. Λυκᾶν δ' ἄλλα δὶς ἑπτὰ Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVI. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν παροιμιῶν, ὧν ὁ Λυκᾶς ἐμνημονεύθη. *Eiusdem de parabolis, de quibus meminit Lucas*, versus iambi XXII.

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς, κ. λ. Ibid. p. 103.

XLVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριςοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον. *Eiusdem*, *Christi miracula secundum Marcum*, versibus heroicis XVII.

Inc. Μάρκος δ' Αὐσονίοισι Θεῦ, κ. λ. Ibid.

XLVIII. p. ead. *b*. Τῦ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae*, versibus septem, quinque hexametris, & duobus pentametris.

Inc. Τόσσα Χριςὸς ἔρεξε μέγας, κ. λ. Edidit has Muratorius loc. cit. p. 215.

XLIX. p. ead. Τῦ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae*, nempe quatuor Evangelistarum, versibus heroicis CVI.

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισιν.

Des. Μηδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν, κ̀ αἶσχος ἔχοιμι.

In cit. Bill. edit. a p. 103. ad 105.

L. pag. 45. *b*. *Eiusdem Arcana*, heroicis versibus DCCLXXII. comprehensa.

Inc. Οἴδαμεν ὡς σχεδίῃσι μακρὸν πλόον ἐκπερόωμεν.

Des. Ξυνὸν δ' ἀνθρώποισι σαόμβροτον ἔπλετο λυτρόν.

Ibid. a p. 161. ad 174. ubi tamen in VIII. dividuntur Carmina, quorum versus simul coniuncti, ac supputati numerum reddunt DCCXII. Itaque in nostro LX. versibus longiora sunt, quos, singulorum diligentissima recensione inita, comperimus interiectos esse inter versus Αἰὲν ἐπερχομένοισιν, & Ἑβραίων ἱερὸν, κ. λ. Carminis VIII. edit. cit. p. 173. ubi sensus revera interruptus erat. Hos igitur, quum inter alia Gregorii Carmina non occurrerint, in lucem proferendos existimavimus.

Οἱ δὲ θεοὶ προσέειπον, ὁ δ' ἕσπετο ἀφραδίῃσιν.
Ὥς ποτε κ̀ λαῷ κενεόφρονι πιςὸς Ἀαρὼν,
Μόσχον ὅτ' ἐξανέηκε μέσυ πυρὸς, ὕβριν ἐλέγχων,
Ἄλλος δ' ἄλλον ἔτευξε θεὸν νέον ἡμερίοισιν,
Πλάσμα νόυ, τέχνη δ' ἄρ' ἐφωμάρτησεν ἀλιτρὴ,
Καὶ πλῦτος κακόχαρτος· ὁ δὲ χρόνος αἶσχος ἔπηξεν,
Πλάσμασι ἐ θυέεσσι, ἐ εἰλαπίνῃσιν ἀέξων·
Παῦροι μὲν διάλυξαν, ὅσοις νόος ἦεν ἀμύντωρ,
Οἳ θεὸν ὐδὲν ἔειπον, ὃ μὴ νόος ἔδρακεν οἶος·
Οἱ πλέονες δὲ ἕτεσσιν δῆθεν ἐπισπόμενοι φαέεσσιν.[1]
Ὄφρα μὲν ἦν κακίης δρόμος ὀλίγος, ὄφρα δ' ἔμοιγε,
Καὶ νόμος ἡγεμόνευεν, ὃς ἄγραφος ἔνδον ἔχειτο,
Ἐσθλῦ τ' ἠδὲ κακοῖο διάκρισις αὐτοδίδακτος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κόλποι τε κ̀ εὐρέα πείρατα γαίης
Πλῆσθεν ἀτασθαλίης, ὕβριν δ' ἐξέζεσεν ἰλὺς,
Καὶ πολλοῖσι παρὸ παιδεύμασι πλάσμα δαμασθὲν,
Γλώσσαις τεμνομένῃσι κ̀ ὕδασι πυρὸς τ' ὄμβροις,
Οὐκ ἔθελεν πρώτης κακίης ἀπόθεσμα τινάξαι,
Ἀλλ' αἰεὶ κρατεροῖσιν ἐνάμμασιν εἴχετο σαρκὸς,
Μαχλοσύναις τε μόθοις τε κ̀ εἰδώλοισι μεμηλώς.
Δὴ τότε μητιέτα λόγυ τόδε θαῦμα μέγιςον
Μωσῆος θεράποντος ἀγακλέος ἐν παλάμῃσι
Λαὸν ἀπ' Αἰγύπτοιο Θεὸς βατῦ[2] ἦγε πορείης
Θαύμασι σὺν μεγάλοισι τινάσσετο δ' ἔθνεα πάντα.
Ἐρχομένυ τῦ πρόσθε πυρὸς σύλος ἡγεμόνευεν,
Καὶ νεφέλης ἕλκοντες ἀσημάντυ δι' ἐρήμης.
Καί ποτ' ἐρημαίοισιν ἐν ὄρεσι θαῦμα μέγιςον.
Οὐρανόθεν καταβὰς νεφέλης ὑπὸ κεύθεσιν ἁγνῆς,
Ἁγνοτάτῳ θεράποντι, μόνος ξυνόμενος οἴῳ,
Ἀςεροπῇ, σάλπιγξι, τινάγμασι λαὸν ἐέργων
Δῶκε νόμον, πλάξι δὲ χαράξατο ἀμφοτέρωθεν,
Κρυπτόν τ' ἀμφάδιόν τε ὅσον σθένε λαὸς ἀτείρης,
Ὥς μιν ἀποτμήξειε νόμων, ἐθνῶν τε κακίςων.
Ὡς δὲ πατὴρ ὃ παιδὸς ὑπαὶ παλάμῃσιν ἐλαφραῖς
Γήθων ἀπαλοῖο ποδὸς νεοπηγέα ταρσὸν
Βαιὸν μὲν πρώτιςον ἀπὸ χθονὸς ὕψος' ἀείρων,
Μείλιχα παππάζων, κ̀ ὄμματι θάρσος ὀπάζων,
Αὐτὰρ ἔπειτ' εἴργων μιν, ἐπ' ἴχνει δ' ἴχνος ὑφέλκων
Πρόσθεν ἄγει, δονέει τε δρόμον κ̀ ἴθματα παιδὸς.
Ὣς κ̀ Χριςὸς ἄναξ κομέων βροτὸν ἀφραδέοντα
Εἴδωλα πρώτιςον ἑκὰς βάλε· τὰς δὲ θυηλὰς
Μέλλε μὲν ἔμπεδ' ἔασε, νόμῳ γε μὲν ἐντὸς ἔθηκεν,
Μαλθάσσων κακότητα· τὸ δ' ὕςατον ὐδὲ θυηλαὶ
Στῆσαν ἔτ', ἀλλ' ὑπόειξαν ἅπαξ λαοῖο δαμέντος.
Καί με νόμος, κλῆρόν τιν' ἐπίτροπος ὡς ἐφύλασσεν,
Παιδὶ πατρὸς μεγάλοιο· χρόνος δ' ὅτε παιδὸς ἐπῆλθεν,
Εἶξεν ἑκὼν, κλῆρον δ' ὑπεδέξατο υἱὸς ἄριςος,
Οἶδε Θεός· πείθειν γὰρ ἔχει Θεὸς, ὐ βλεμεαίνειν.
Οἷσιν ἐφημερίοισι βίῃ δ' ἀγέραςος ἐμοί γε.
Καὶ γὰρ τὶς παθέων ἐπιτάῤῥοθος ὐχ ἅμα πάντα
Λυτρὰ φέρει παθέεσι; τόθρ' τὸ μέν· ἄλλο δὲ νύσῳ
Δῶκε φιλοφρονέων ὡς κ̀ μογέοντα σαῶσαι
Φαρμάσσων τερπνοῖσιν ἀρείονα μήδεσι τέχνης.
Ὥς δ' ὅτε λαοδόμος τις ἐπ' ἠέρι κύκλον ἐγείρων
Λαΐνεον ξεςοῖσιν ἐπιῤῥεπέεσσι λίθοισιν
Νέρθε πρῶτον ὀχῆας ἐρείσατο, τῶν δ' ἄρ' ἔπειτα
Λᾶας ἄγει καθύπερθε, κύκλῳ δ' ἔπι κύκλον ἐλίσσει,
Αὐτὰρ ἐπὴν δήσῃσι, τὸ μὲν βάλεν ἐκτὸς ἔρεισμα,
Κύκλος δ' ἔμπεδός ἐςι περίγραφος ἠέρι γυμνῷ·
Ὣς νόμος ἦεν ἔρεισμα τελειοτέροιο νόμοιο.

Sic Dii allocuti sunt; ille autem stulta sequebatur.
Sic quondam dementi populo fidelis Aaron
Quum vitulum e medio igne extraxit, flagitium redarguens,
Alius alium sibi novum constituit Deum domesticum.
Inde autem mentis fictio, ars impia subsecuta est,
Et argentum mali caussa: tempus autem probrum probro addidit,
Figmentis adiunctis, suffimentis, & epulis.
Pauci quidem indoluere, quibus mens fuit integra,
Nihil praeter Deum, quem sola mens videt, secuti.

(1) Ita in Codice; sed vox δῆθεν ὑπέρμετρον versum reddit.

(2) Vocem βατῦ supplevimus, pro qua lacuna erat in Codice.

Plu-

Plures autem turpiter lapsi, in errorem adducti sunt.
Ac tum quidem breve illis ad malum iter, ut & mihi fuisset.
Quippe lex erat dux, quae non scripta intus manebat,
Bonum malumque distinguere per se docta.
Verum, quum qua patent late confinia terrae
Totum esset plenum impietatibus, & ad summam contumeliam limus aestuasset:
Quamvis ideo multis flagellis castigatus error idololatriae,
Linguarum divisione, aquis, & igneis imbribus,
Noluit primae impietatis vinculum excutere,
At semper detinebatur forti compede carnis,
Impudicitiis, caedibus, & idolis deditus.
Tum vero sapientis Ducis datum est miraculum.
In Mosis gloriosi servi dextera
Populum ex Aegypti Deus eduxit itinere
Maxima inter portenta: exterrebantur autem omnes gentes.
Eo incedente, ignis columna praecedebat,
Et nubis, populum per devia ductum.
Quin etiam in solitariis montibus maximum factum miraculum.
Caelitus descendens Deus in recessu purae nubis,
Purissimo servo, solus cognitus soli,
Fulgurum, tubarum, tonitruum fragore populum arcens,
Dedit legem, & in tabulis scripsit utrimque,
Occulta faciens manifesta ad indomiti populi captum,
Vt eum a perversis gentibus & legibus abscinderet.
Sicuti autem pater filium levi sub dextera
Dirigit, teneri pedis recens formatam plantam
Parum quidem primum a terra in altum levans,
Et blandis vocibus, & oculorum nutibus fiduciam inspirans:
Post autem ipsum excitat, & gradum post gradum retrahens
Ante ad se adducit, & simulat gressum & cursum pueri;
Ita etiam rex Christus insipientem mortalem nutriens,
Idola primum reiecit; & libamina
Quae erat reiecturus, reliquit, sed legi subiecit,
Emolliens malitiam. Postremo autem ne libamina quidem
Steterunt, sed cessere populo semel domito.
Et me lex, ut quamdam hereditatem servat tutor,
Servavit Filio magni Patris. Quando autem venit tempus Filii,
Sponte cessit, & hereditatem iniit optimus filius;
Illi autem Deus: Deus enim suadere, non compellere habet.
Ac vis quidem nullam nobis parabat mercedem.
Ecquis enim passionibus deditus non omnia simul,
Quae passionis sunt, secum ferat? sed infirmitati succurrens
Quid aliud dedit misericors Deus, volens homines salvari,
Proinde admiscens meliora benigno artis consilio.
Sicuti autem architectus in aërem arcum exstruens
Lapideum ex scalptis lapidibus invicem inclinatis,
Subtus primum fulcimentum intendit, ac deinde
Desuper marmor inducit, arcum vero arcui superponit:
Et cum haec ligata sunt inter se, fulcimentum illud proiicit,
Arcus autem stat in aëre nudo firmiter exstructus;
Ita lex fuit perfectioris legis fulcimentum.

LI. p. 53. *b. Eiusdem de Incarnatione*, Epigramma elegiacum XIV. versibus constans.

Inc. Νήπιος ὅς λῆς ἄνακτα θεῦ λόγον αἰὲν ἐόντα.

Des. Γράμματ' ἐμῇ γραφίδι, ἢ μέλαν ὐδὲν ἔχει.

Edidit Muratorius loc. cit. p. 211. uno tamen disticho longius.

LII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν ταῖς νηστείαις σιωπήν. *Eiusdem de silentio, quod ieiunii tempore coluit*, Elegia versuum CCX.

Inc. Ἴσχεο γλῶσσα φίλη, σὺ δέ μοι γραφὶς ἔγραφε σιγῆς.

Des. Ἡμετέρης σιγῆς μνημόσυνον λαλέον.

In cit. Bill. edit. a p. 128. ad 131.

LIII. p. 56. Τῦ αὐτοῦ ὕμνος εἰς Χριστὸν μετὰ τὴν σιωπήν. *Eiusdem hymnus ad Christum post silentium*, versibus elegis LII.

Inc. Χριστὲ ἄναξ, σε πρῶτον ἐπεὶ λόγον ἠέρι δῶκα.

Des. Ῥήξω ϗ μεγάλῳ πνεύματι, ἣν ἐθέλῃ.

Ibid. p. 131.

LIV. p. ead. *Eiusdem de bello, quod movent daemones*, Carmen heroico-iambicum versibus constans XXXII.

Inc. Εἰ μὴ γλῶσσαν ἔδησα λάλον, ϗ χείλεα σιγῇ.

Des. Σοὶ τὰς ἀναίμως θυσίας πέμπειν ἀεί.

Edidit Muratorius loc. cit. p. 175.

LV. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ ἐνόδια. *Eiusdem profecturi precatio ad Christum*, versibus heroicis XXX.

I. Χριστὲ ἄναξ ὃς πάντα τέλεις σοῖσιν μερόπεσσιν.

Des. Ἐς δὲ μονὴν ἔλθοιμι μόγυ τέλος εὐσεβέεσσι.

In cit. Billii edit. p. 127. tribus versibus longior.

LVI. p. ead. *Eiusdem alia similis precatio ad Christum Servatorem*, versibus heroicis VII.

Inc. Οὐκ ἔστ' ὐδὲ ποδὸς σέο, κ. λ. Edidit Muratorius loc. cit. p. 169.

LVII. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, Epigramma elegiacum VI. versuum.

Inc. Ὃς πυρὶ ϗ νεφέλῃ στρατὸν, κ. λ. Idem loc. cit. pag. 170. Hoc epigramma, anepigraphi sequuntur tres illi versus heroici, quos deesse mox adnotavimus in fine Carminis,

Χριστὲ ἄναξ, ὃς πάντα τέλεις, κ. λ.

LVIII.

LVIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem ad Hellenium exaequatorem.* Elegia versibus constans CCCLXVI.

Inc. Δίζημαι μὲν ἐμῶν μύθων σθένος ὡστ' ἐόντων.

Des. Οὗτος ὁ ϗ Μώμου κρείσσονα μέτρα φέρων.

In cit. Billii edit. a pag. 106. ad 111.

LIX. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem ad Iulianum exaequatorem,* versus elegi XXX.

Inc. Ὄμβρῳ διψάδα γαῖαν ἐπέκλυσεν, ὅς μιν ἔδησεν.

Des. Χεῖρα Θεοῖο φέρειν τοῖς ἀτάφοις νέκυσιν.

Ibid. p. 111.

LX. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem ad Nicobulum patrem, Nicobuli filii nomine,* Carmen heroicum versuum CCVIII.

Inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἔφυσας, βαιὴ χάρις· ἤ γὰρ ἁπάντων.

Des. Ἀλλὰ ϗ ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσαιμι. Ibid. a pag. 112. ad 115.

LXI. p. 63. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ πατρὸς Νικοβούλου πρὸς τὸν υἱόν. *Eiusdem ad Nicobulum filium, Nicobuli patris nomine,* Carmen heroicum versuum CCLXXXII.

Inc. Τέκνον ἐμόν, μύθους ποθέων, ποθέεις τὰ φέριστα.

Des. Ὦ τέκος ἀκροτάτοιο καλοῦ πρὸς τέλσον ἱκέσθαι. Ibid. a p. 115. ad 120.

LXII. p. 66. *b* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Βιταλιανὸν παρὰ τῶν υἱῶν. *Eiusdem ad Vitalianum filiorum nomine,* versus heroici CCCIII.

Inc. Ὦ πάτερ, ὅν περ ἔμοιγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν.

Des. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὕστερον εὐμενέοντος. Ibid. a p. 120. ad 126.

LXIII. p. 70. *Eiusdem ad Nemesium Iurisconsultum, ut desinat idola colere,* Carmen heroicum versuum CCCXXXIV.

Inc. Ὄμμα δίκης μύθων τε, Νεμέσιε, δὸς τοτέροισθε.

Des. Ὥς νῦν ἡμετέρῃσι, σὺν ἡμετέροισι γραφείης. Ibid. a p. 140. ad 146.

LXIV. p. 73. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ γυναικῶν καλλωπιζομένων. *Eiusdem adversus mulieres ambitiosius sese adornantes, & excolentes,* versus elegi CCCXXXIV.

Inc. Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι γυναῖκες.

Des. Δεῦρ' ἴτ' ὅσοισι φίλον, κάλλεϊ τερπόμενοι. Ibid. a p. 147. ad 152.

LXV. p. 77. *Eiusdem ad Olympiadem virginem nubilem,* Carmen paraeneticum versuum CXI.

Inc. Τέκνον ἐμόν, τὸ δέ τοι πεμπτήριον ἐσθλὸν ὀπάζω.

Des. Οἷ περ δὴ γενόμεσθα, ϗ οἷ θέμις ἔνθεν ὁδεύειν. Ibid. pag. 132.

LXVI. p. 78. *b. Eiusdem in idem argumentum,* Epigramma VI. versuum.

Inc. Εἴ σοί τι χρηστὸν καταφαίνεται, κ. λ. a Muratorio editum loc. cit. p. 201.

LXVII. p. ead. *Eiusdem de virtute humana ad seipsum,* Carmen heroicum versuum CLVI.

Inc. Τὴν ἀρετὴν ποθέω μέν, ἀτάρ τό δέ μ' οὐκ ἐδίδαξεν.

Des. Αὐθέντος σκιόεντος ἐν ἤματι τῶδε βίοιο. Apud Billium p. 135. sed in Codice in duo dividitur Carmina, & duobus versibus est auctius; nam inter versus Βαιὰ φέρει, & Ὥς τε ῥόος, inseruntur sequentes:

Σπεύδει σὺν μεγάλοιο Θεοῦ χερὶ θερμὸν ἔρωτα
Τῆς ἀρετῆς φρονέων, κακίης δέ τε νῶτα διώκων.

LXVIII. pag. 80. *Eiusdem de se ipso post reditum ex urbe Constantinopolitana,* elegi versus LII.

Inc. Ἔρχομαι ἐκ βιότοιο λιπὼν μέγα, κ. λ.

Des. Στῆσον' ὅπερ τεκέων λισσόμενος τριάδα.

Ibid. p. 134.

LXIX. p. ead. *b. Eiusdem ad Diabolum in morbo,* elegi versus CXVIII.

Inc. Ἤλυθες αὖθις ἔμοιγε, δολόπλοκε, ὡς ἐνοήθης.

Des. Τῆμε Χριστὲ φέροις σὸν λάτριν, ὡς ἐθέλεις.

Ibid. pag. 158. In Codice vero subnectuntur his duo Epigrammata sine titulo, a Muratorio edita loc. cit. I. p. 179. inc. Εἴ τις ἐὼν κακίης, κ. λ. II. p. 183. inc. Ἔστω τις νοερός, κ. λ.

LXX. p. 82. *Eiusdem de Incarnatione adversus Apollinarium,* versus iambici LXXIV.

Inc. Νοῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν.

Des. Ἔχεις τὰ τῆδε· προσκύνει τὴν τριάδα.

In cit. Bill. edit. p. 247.

LXXI. pag. 83. *Eiusdem de Providentia,* iambici versus CXVI.

Inc. Ἔρροιεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρημένοι.

Des. Ἀλλ' εἰς καλόν τε κἀπιδέξιον τέλος.

Ibid. p. 188.

LXXII. p. 84. *Eiusdem Definitiones minus exactae,* versibus iambicis CCLXVII.

Inc. Θεὸς μέν ἐστιν οὐσία, πρῶτον καλόν.

Des. Τὰ δ' ἐστιν ἡμῖν ἐκτύπως ὡρισμένα.

Ibid. p. 198.

LXXIII. p. 87. *Eiusdem de virtute,* Carmen iambicum versuum DCCCXIV.

Inc. Θεὸς τὸ πάντων αἴτιον, πρῶτον καλόν.

Des. Ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παῤῥησίας.

Ibid. p. 204. seqq. ubi tamen auctius est versibus CLXXXIII. noster enim incipit a versu CLXXXIV. qui incidit loc. cit. p. 207.

LXXIV. p. 95. *b. Eiusdem Gnomologia,* tetrastichis LIX. iambicis expressa.

Inc. Πρᾶξιν προτιμήσειας, ἢ θεωρίαν;

Des. Μή πως δεηθῇς ἐσχάτου καθαρσίου.

Ibid. pag. 156. seq.

LXXV. p. 98. *Eiusdem Monosticha secundum ordinem alphabeti,* vers. XXIV. iambici.

Inc. Ἀρχὴν ἁπάντων ϗ τέλος ποιοῦ Θεόν.

Des. καὶ σωθήσεται. Ibid. p. 185.

LXXVI. pag. ead. *Eiusdem de pudicitia,* versus iambici LXV.

Inc. Καλὸν γάμου δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον.

Des. Ταῦτ' οὖν δρῶσα, παρθένε, πείθου Θεῷ.

Ibid. p. 175.

LXXVII. pag. ead. *b. Eiusdem ad virginem,* versus iambici XVIII.

Inc. Ἅγνευε πᾶσι, παρθένε, ϗ τοῖς ὄμμασι.

Des. Μήπω σε Χριστὸς ὡς διπλῆν ἔξω βάλῃ.

Qui quidem versus deest in edit. cit. p. 182. a Muratorio additus loc. cit. p. 194. Utrobique tamen desideratur sequens:

Φεύγειν ἔχιδναν καὶ συνείσακτον φρένος,

in-

insertus inter versus Σαυτὸν μελαίνων, & Ἐντεῦθεν ἤρθης.

LXXVIII. pag. 99. *Eiusdem* alii versus iambici x.

Inc. Μή τ' εὐπλοῦσι ναυαγοῦντας προσίθει.

Editi a Murator. ibid. p. 200.

LXXIX. p. ead. *Eiusdem in iram*, versus iambici DXLVI.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Des. Καὶ ὦτα δήσω τοῖς λόγοις ὥσπερ λόγον.

In Bill. edit. a p. 229. ad 237.

LXXX. p. 104. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλεονεξίας. *Eiusdem adversus avaritiam*, Carmen iambicum versibus constans CCLXXXIII.

Inc. Φεῦ φεῦ, ὅσων γέμουσιν οἱ κακοὶ κακῶν!

Des. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκομεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. ubi tamen sunt versus CCCLXXIX. nam in Cod. folium deest inter pag. 104. & 105.

LXXXI. p. 107. *b.* Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίων. *Eiusdem comparatio vitarum*, versibus iambicis CCLV.

Inc. Κρίναις ἂν ἡμῖν, ὦ ξένε. Κρίσις δέ τις.

Des. Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Ibid. a p. 220. ad 224.

LXXXII. p. 110. *b.* *Eiusdem de se ipso*, Carmen iambicum.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες, ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ.

Des. in versu, Ἐξήγαγες βοήσας, qui est LXXIV. edit. Tollianae pag. 80. reliqua enim desiderantur una cum initio Carminis subsequentis, quod inscribitur in edit. Bill. *Dialogus adversus eos, qui frequenter iurant*: pagina quippe avulsa est in Codice; unde hoc incipit a versu,

Τῷ δ' ἐμμένοντι (φεῦ τάλας) συμπνίγεται, qui incidit in media pag. 226. cit. edit.

Des. ἀμὴν γένοιτο.

LXXXIII. p. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς. *Eiusdem de Anima*, versus anacreontici CLXXVII.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι;

Des. Μὴ σὺν κακῷ μεγίστῳ.

Ibid. a p. 182. ad 185. ubi sunt CLXXXI.

LXXXIV. p. 112. *b.* *Eiusdem* elegi versus LXII. nimirum sententiae distichis versibus constantes, quorum primae litterae in Graeco haec duo pentametra efficiunt:

Γνῶμαι Γρηγορίου δίστιχοι εὐεπίη.

Καλὸν ἄθυρμα νέοις, καὶ χάρις ἐξοδίη.

Inc. Γυμνὸς ὅλος βιότοιο τέμνοις ἄλα, μηδὲ βαρεῖα.

Des. Ἡ δὲ τριὰς πάντων ἔξοχά σοι μελέτω.

Ibidem p. 146.

LXXXV. p. 113. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς φθονοῦντας. *Eiusdem de se ipso, adversus invidentes*, iambicum Carmen versibus constans LXVII. quibus hic praeit:

Ἔχει τι κομψὸν ἡμῖν ἡ ληρῳδία.

Scitum quid hisce scilicet nugis inest.

Inc. Γέρων μέν εἰμι, καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις.

Des. Σὸς εἰμι κἄν με χείροσι στροβεῖν θέλοις.

Ibid p. 187.

LXXXVI. p. ead. *b.* *Eiusdem in divitem male moratum*, versus elegi XL.

Inc. Αἵματος ἐξ ἀγαθοῦ τις, ἅπαν κακόν· ἀνδρὶ γένος μέν.

Des. Ὦ ξάνθων μυλικὲ, ἵππιον ὕψος ἔχων.

Ibid. p. 126.

LXXXVII. p. 114. *Eiusdem in nobilem male moratum*, versus iambici XXXIV.

Inc. Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας.

Des. Μί' εὐγένεια τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν.

Ibid. p. 251.

LXXXVIII. pag. ead. *b.* *Eiusdem in maledicum*, tria tetrasticha, quorum singula

Inc. Πολλὰ λέγεις με κακῶς, κ. λ. a Muratorio edita loc. cit. p. 171. & 172.

LXXXIX. pag. ead. *Eiusdem ad Gigantium domorum aedificatorem*, hexastichon.

Inc. Ἄλλος μὲν Βαβυλῶνος, κ. λ. Murat. loc. cit. p. 213.

XC. pag. ead. *Eiusdem ad Philagrion, & in tolerantiam*, versus elegi XVIII.

Inc. Ἔστιν Ἐπικτήτοιο μέγα κλέος ἐν προτέροισιν.

Des. Πέμψεις εὐίπποις ἄνθεα Καππαδόκαις.

Apud eumdem loc. cit. pag. 180. seqq. in quatuor distincti Epigrammata.

XCI. p. 115. *Eiusdem Carmen iambicum itinerarium*, versuum XXIII.

Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἠρεμοῦμεν, κ. λ.

Des. Καὶ ῥάστης τυχεῖν. Edidit Tollius p. 99. uno versu auctius.

XCII. p. ead. *Eiusdem de patientia*, iambici versus IX.

Inc. Ὅταν τιν' εὕρης, κ. λ. In Bill. edit. p. 181. est tantum heptastichon; sed apud Muratorium p. 172. est, ut in Codice, ex quo illud primus produxit.

XCIII. p. ead. *Eiusdem de philosophica paupertate*, versus iambi VIII.

Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, κ. λ. Apud Billium p. 196.

XCIV. p. ead. *Eiusdem ad fictos monachos*, Elegia versibus constans L.

Inc. Πρώην τίς με τρυφᾶν διετείνετο τῶν ἀνοήτων.

Des. Ἡ λεπτὴ χωρεῖν εἴσοδος οὐ δύναται.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque Epigrammata divisa est.

XCV. p. ead. *b.* *Eiusdem in Agapetos*, versus hexametri VIII.

Inc. Ἤδη μοι πολιή, κ. λ.

Des. Ἢ Χριστὸν ἀτίζει. Edidit Muratorius pag. 184. qui plura de Agapetis, & Synisactis adnotat. Deinde sequuntur in nostro Codice in idem argumentum plurima alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag. 186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χριστὸν, κ. λ. II. Πῦρ ἐγγύς. III. Λευκοῦ. IV. Πρῶτον. V. Οὐρανίη. VI. Ὡς χαλεπὸν. VII. Παρθένε, παρθένος. VIII. Τρὶς ἀγαπητοῖς. IX. Ἄρσενα. X. Οἱ μοναχοί. XI. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἁγνοί. XII. Ἄγγελος ἦν. XIII. Εἴ σοί τι χρηστόν. XIV. Παίζει καὶ πολιή.

XCVI. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν ἐπιτάφιον. *Eiusdem in Martinianum epitaphium*, nempe Epigrammata XIV. quae una cum sequentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit. p 4 seqq. Ea vero sunt, I. Εἴ τις Τάνταλος. II. Οὐρεά σοι. III. Ἡνίκα Μαρτινιανὸς. IV. Οἱ Χριστὸν φορέοντες. V. Μισοπόλεμον. VI. Μὴ πόλεμον. VII. Ὦ Θέμι. VIII. Ὄλβιος. IX. Χάζεο, χάζεο. X. Κατ-

x. Καππαδόκων. xi. Ὄμνυμεν. xii. Ῥώμη. xiii. Μαρτινιανοῦ. xiv. Οὔ ποτ' ἐγώ. xv. εἰς Λίβιον, *in Liviam*. Inc. Εἷς δόμος. xvi. Ὤφελες. xvii. Αἲ αἴ. xviii. εἰς Εὐφήμιον, *in Euphemium*. Inc. Ἦν δυάς. xix. Ῥήτωρ. xx. Εἰκοσέτης. xxi. Χρυσείης. xxii. Στράψε. xxiii. Τίς τίνος; xxiv. Ἔρνος. xxv. Αἱ Χάριτες. xxvi. Κρῆναι. xxvii. εἰς Ἀμφιλόχιον, *in Amphilochium*. Inc. Ἤλυθε. xxviii. Ἄσμενος. xxix. Ἀμφίλοχος. xxx. Τυτθὸν μέν. xxxi. Τὸν ῥήτρην. xxxii. Ῥητῆρες. xxxiii. Ἠρίον. xxxiv. εἰς Νικομήδην, *in Nicomedem*. Inc. Οἴχεσαι. xxxv. Δέρκεο. xxxvi. Ὕςατον. xxxvii. εἰς Καρτέριον, *in Carterium*. Inc. Πῆ με λιπών. xxxviii. Ὦ πηγαί. xxxix. Ἥρπασας. xl. Ὦ Ξωλῶν. xli. εἰς Βάσσον, *in Bassum*. Inc. Βάσσε φίλ' ὅς. xlii. Ὡς Ἀβραάμ. xliii. εἰς Φιλτάτιον, *in Philtatium*. Inc Ἤϊθεον. xliv. Εὐσέβιος, Βασίλισσα. xlv. εἰς Ἑλλάδιον, *in Helladium*. Inc. Αἰεὶ σοι νόος. xlvi. Τὸν νεαρόν. xlvii. Μικρὸν μέν. xlviii. εἰς Γεώργιον, *in Georgium*. Inc. Καὶ σύ. xlix. εἰς Εὐπράξιον, *in Eupraxium*. Inc. Χώρης τῆσδ'. l. εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν, *in Caesarium fratrem*. Inc. Σχέτλιός ἐςιν. li. Γρηγόριε. lii. Ὥριος. liii. Τόνδε λίθον. liv. Γῆρας ἐμόν. lv. Οὐκ ἄγαμ', ὐκ ἄγαμαι. lvi. Πᾶσαν, ὅση. lvii. Πάντα κασιγνήτοισι. lviii. Κάλλιμον. lix. Σεισμῶν. lx. Γρηγορίυ, Νόννης τε. lxi. Καισαρίυ φθιμένοιο. lxii. Εἴ τινα. lxiii. Χεὶρ τάδε. lxiv. Γείτονες. lxv. Κλῦθι. lxvi. εἰς Γοργόνιον, *in Gorgonium*. Inc. Γρηγορίυ Νόννης τε φίλον. lxvii. Οὐδὲν Γοργόνιος. lxviii. Κτῆσιν ἑήν. lxix. εἰς τὸν πατέρα, *in patrem*. Inc. Ἔνθ' ἑκατονταέτης. lxx. Ἔκ με πικρῆς. lxxi. Εἴ τις ὄρυς. lxxii. Αὐτὸς νηόν. lxxiii. Οὐκ δίς. lxxiv. Ὄλβιος, εὐγήρως. lxxv. Γρηγόριος, ποιμήν τε. lxxvi. Γρηγόριος, τόδε θαῦμα. lxxvii. Τυτθὴ μάργαρος. lxxviii. Ποιμενίην. lxxix. Στράψε μὲν οἷς. lxxx. εἰς τὴν μητέρα ἐκ τῦ θυσιαςηρίυ προσληφθεῖσαν, *in matrem ex altari adsumtam*. Inc. Παντός σοι. lxxxi. Πῶς ἐλύθη. lxxxii. Σάῤῥα σοφή. lxxxiii. Ἐμπεδόκλεις, κ. λ. in fine cuius legitur versus pentameter, qui abest ab editione Muratoriana, Τῇ μὲν χριςοτόκον παῖσι δ' ἀριςοτόκοις. lxxxiv. Ἥρακλες. lxxxv. Γρηγόριον βοόωσα. lxxxvi. Τέκνον ἐμῆς. lxxxvii. Ἄλλη μέν. lxxxviii. Ψυχὴ μέν. lxxxix. Πῶς θάνεν. xc. Εὐχομένη βοόωσα. xci. Πολλάκις ἔκ με. xcii. Νόνναν ἐπυρανίοισιν. xciii. Εὐχαί τε. xciv. Μύνη σοι φωνή. xcv. Οὐδ' ἔθανεν. xcvi. Νόνν' ἱερή. xcvii. Γρηγόριος Νόννα τε. xcviii. Πολλὰ τράπεζα. xcix. Ἔνθα ποτ' εὐχομένης. c. Τίς θάνεν. ci. Ἔνθα ποτ' εὐχομένη. cii. Ῥίζης εὐγενέος γενόμην. ciii. Πίςις Ἐνώχ. civ. Οὐ νόσος. cv. Δῶκε Θεῷ. cvi. Σάῤῥα φίλη. cvii. Ἡ τριὰς, ἥν. cviii. Οὔποτε. cix. Ἄγγελος. cx. Νηὸς ὅδ', ὐ γὰρ ὅλην. cxi. Ἄλλος μὲν Νόννης. cxii. Νόννα φιλτατίυ. cxiii. Ἅρματι μέν. cxiv. Ἐνθάδε Νόννα. cxv. Τάρβος ὁμῦ. cxvi. Εὐχῆς. cxvii. Νόννης ἠρίον. cxviii. Δακρύετε. cxix. Νόννης ἁζόμενος. cxx. Ἔνθα ποτ' εὐχομένη. cxxi. Στήλη σοι. cxxii. Μικρὸν ἔτι. cxxiii. Πέμψατε. cxxiv. Ἔκ με θεός. cxxv. Νόνν' ἀπανιςαμένη. cxxvi. Νόννα φίλης. cxxvii. Ἔνθα ποτ' εὐχομένης ψυχὴ δέμας. cxxviii. Ἐκ νηῦ. cxxix. Ἥδε τράπεζα θεῷ. cxxx. Εἴη σοι βίος. cxxxi. παρὰ τῶν γονέων, *ex persona parentum*. Inc. Ἀσπάσιοι. cxxxii. εἰς τὸν πάντων αὐτῶν τάφον, *in ipsorum omnium sepulcrum*. Inc. Λᾶας ὁ μέν. cxxxiii. Πρῶτος Καισάριος. cxxxiv. εἰς ἑαυτὸν, *de se ipso*. Inc. Πρῶτα μέν. cxxxv. Ἑλλὰς ἐμή. cxxxvi. Γρηγορίυ Νόννης τε φίλον τέκος. cxxxvii. Τυτθὸν ἔτι ζώεσκες. cxxxviii. Ἔκ με βρέφυς. cxxxix. Πατρὸς ἐγώ. cxl. Epitaphia xii. in magnum Basilium, quae inc. Σῶμα δίχα ψυχῆς. Des. τήνδε δυωδεκάδα. Exstant autem in cit. Billii edit. p. 152. & 153. Sequuntur nunc in edit. Muratoriana, cxli. εἰς Ναυκράτιον, *in Naucratium*. Inc. Ἰχθυβόλον. cxlii. Ναυκράτιος ςροφάλιγγι. cxliii. Ναυκράτιος πλεκτοῖο. cxliv. εἰς Μαξέντιον, *in Maxentium*. Inc. Αἵματος εὐγενέος γενόμην. cxlv. Πάλλετ' ἐμοί. cxlvi. εἰς Ἐμμέλιον μητέρα Βασιλείυ, *in Emmelium matrem Basilii*. Inc. Ἐμμέλιον. cxlvii. εἰς Μακρίναν ἀδελφὴν Βασιλείυ, *in Macrinan sororem Basilii*. Inc. Παρθένον αἰγλήεσσαν. cxlviii. εἰς Θεοσέβιον, *in Theosebium*. Inc. Καὶ σύ γε. cxlix. εἰς Γρηγόριον τῆς μητρὸς ἀδελφὸν, *in Gregorium matris fratrem*. Inc. Γρηγόριον μήτρως. cl. πρὸς τὺς ἐν μαρτυρίοις τρυφῶντας, *ad eos, qui in martyrum basilicis genio indulgent*. Inc. Εἰ φίλον. cli. Μάρτυρες, εἴπατε. clii. Μὴ ψεύδεσθ' ὅτι. cliii. πρὸς τὺς ἀνορύττοντας τάφυς προφάσει μαρτύρων, *in effodientes sepulcra praetextu martyrum*. Inc. Τρισθανέες. cliv. Παῖδες χριςιανῶν. clv. Δαίμοσιν εἰλαπίναζον. clvi. κατὰ τυμβωρύχων, *in sepulcrorum effossores* (1). Inc. Μηκέτι πηκτὸν, κ. λ. Deinde sequuntur usque ad p. 127. *b*. alia Epigrammata eiusdem argumenti eodem fere ordine, quo ea vulgavit Muratorius loc. cit. a p. 141. ad p. 168. sibi ad Antonio Maria Salvinio communicata, & ex hoc Codice decerpta: in quo tamen p. 126 inter Epigrammata Πρός τε Θεοῦ ξενίυ, & Πάντα λιπὼν, quae in edit. Murator. incidunt in pag. 150. hoc interiacet distichon:

Οὐκ οἶδ' ὅν τινα τύμβος ἔχοι νέκυν, ἀλλ' ἐρέωγε
Δάκρυ' ἐπισπένδων τοῖς ἀπάθοις ὁ δράσας.

Hic succedunt cit. pag. 127. *b*. iambica Carmina xvi. eiusdem argumenti, quae versus simul continent lxxvi. Primum inc.

Τὸν τυμβοφόντην τὸν τάφων ἀλάςορα. Vltimum des. pag. 128. *b*.

Τάφυς διοχλῶν τῶν πάλαι τεθνηκότων.

Invenies haec in edit. Bill. a pag. 202. ad 204. licet ordine prorsus immutato, nam quod in nostro primum est, in illa secundo loco positum invenies, &c.

XCVII. p. 128. *b*. Alia tria occurrunt Epigrammata a Muratorio edita loc. cit. quorum I. in Prohaeresium Sophistam inc. Μηκέτι Κεκροπίη, pag. 1. II. in Thespesium Grammaticum, Αἲ αἴ καὶ σὺ θάνες, p. 3. III. in

(1) Gregorii tempore crudelis consuetudo invaluerat, ut deiicerentur tumuli vel splendidissimi, non alia de caussa, quam quod ibi thesauri crederentur reconditi. Qui hoc ausi sunt, τυμβωρύχοι, idest *sepulcrorum effossores* appellabantur.

in Eupraxios, Οὐδὲ μὲν ἐν τυμάτοις, p. 168.

XCVIII. pag. ead. *Eiusdem de Heliae miraculis*, Carmen iambicum versuum xxx.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ' Ἠλίυ τῦ Θεσβίτυ.

Des. Ἤγειρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὀςέων.

In edit. Bill. p. 204.

XCIX. pag. 128. *Eiusdem in Sigantium eremitam*, iambici versus ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον. Ibid. pag. 180.

C. p. ead. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon iambicum.

Inc. Ἄλλοι μὲν εὖπλυσι, κ. λ.

Des. Μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλοιν. Ibid. p. 181. ubi decem versibus Carmen auctius.

CI. p. ead. *Eiusdem lamentatio ad Christum*, heptastichon iambicum.

Inc. Οἴμοι ςενῦμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CII. p. ead. *b. Eiusdem ad Deum*, aliud heptastichum.

Inc. Ἐγὼ τραπέζης, κ. λ. Ibid. p. 197.

CIII. p. ead. *Eiusdem lamentatio alia ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Οἴμοι ςενῦμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CIV. p. ead. *Eiusdem paraeneticum*, heptastichon iambicum.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι. Ibid. p. 180. cui succedunt alii iv. iambici, quorum initium: Μηδὲν περιοσὸν ἀλλὰ, κ. λ. quos reperies ibid. p. 181.

CV. p. ead. *Eiusdem Oratio ad Christum*, versibus iambicis iii.

Inc. Ἐπίςατα κλύδων, κ. λ. cui succedit alia item similis Oratio versibus vii. Inc. Τολμῶ φράσαι τι. Ibid. p. 176. ubi tamen ex hisce duobus Carminibus unum tantum decastichon fit.

CVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νόσον. *Eiusdem in morbum*, dodecastichon.

Inc. Νοσῶ νοσῶ μέν. Ibid. pag. 178.

CVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὺς φθονῦντας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Ἐξ ὖ Θεῷ προσῆλθον. Graece edidit Hoeschelius Lugd. Bat. MDXCV. p. 87.

CVIII. p. 130. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Τριὰς, σάυ με, κ. λ. Apud Tollium p. 84.

CIX. p. ead. *Eiusdem ad plebem Anastasiae*, dodecastichon.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε. Ibid. p. 90.

CX. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Σιὼν ὁδοὶ μέν. Ibid. p. ead.

CXI. p. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon.

Inc. Φθέγγοισθ' ἅπαντες. Ibid. pag. 84.

CXII. p. ead. *b. Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Οὔ μ' ὐθ' ἁμαρτάς. Ibid. p. 86.

CXIII. p. ead. *Eiusdem de se ipso*, tristichon iambicum.

Inc. Τριὰς λαλοῖτο. Des. παύσομαι. Edidit Muratorius p. 173.

CXIV. pag. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon iambicum.

Inc. Μετῆλθον, ἦλθον. Apud Tollium p. 88.

CXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon iambicum.

Inc. Τείχη, πυλῶνες. Ibid. pag. 88.

CXVI. pag. ead. *Eiusdem ad Christum in morbo*, heptastichon iambicum.

Inc. Πῆξόν με Χριςέ. Des. βαλοίμην ἔτι.

In edit. Bill. Paris. p. 180. ubi tamen in duo divisum Carmina.

CXVII. p. 131. *Eiusdem alia precatio ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Τολμῶ τι λέξαι. Des. ϗ καθαρσίων.

Ibid. p. 181. pars est Carminis, quod inc. Τέθνηκα, τῷδε, κ. λ.

CXVIII. pag. ead. *Eiusdem ad Diabolum*, heptastichum.

Inc. Οὗτος πόσον παίζεις με ϗ κακοῖς πόσον.

Des. Τόνγε νοῦν ὐ πείσομαι. Ibid. p. 178. pars est iambici Carminis, quod inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες, κ. λ.

CXIX. p. ead. *Eiusdem in morbum*, tristicha tredecim, & unum tetrastichum, quorum primum

Inc. Ἦν, ἦν, ὅτ' ἤνθυν· ἀλλὰ νῦν εἰμ' ἄχλοος.

Vlt. des. Δέχυ με σῶτερ· μὴ πρόη τὴν εἰκόνα, quae ultima sic corriguntur in marg. πλὴν κάθαρσις ἐνδεής. Exstant apud Tollium a p. 100. ad 104. Inter haec tamen inseritur tetrastichon, Φεῦ ϛ κρίσιν δέδοικα, quod edidit Hoeschelius p. 98.

CXX. pag. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, alia tristicha duo. Primum inc. Πάλιν προσῆλθεν. Des. ἐχθρὸς ἁρπάσῃ, & est prima pars heptastichi, quod incidit in cit. edit. Paris. p. 252. cuius altera pars, quae inc. Φεῦ ϗ κρίσιν, κ. λ. inter tristicha Tolliana mox allata interiacebat. Secundum inc. Ζῶ καὶ τέθνηκα. Ibid. p. 252.

CXXI. pag. ead. *Eiusdem in Diabolum*, heptasticha tria. Primum inc. Πόσον πιέζεις δή με, κ. λ. Des. τόνδε νῦν ὐ πείσομαι. Est secunda pars iambici Carminis, quod ibid. pag. 178. inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες, & paucis initio immutatis idem est, atque illud, quod superius adnotavimus N. CXVIII. & incipiebat: Οὗτος πόσον, κ. λ. Secundum inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες. Des. παραςάτην. Est prima dicti Carminis pars. Tertium inc. Ἄπελθ' ἄπελθε δυσμενές. Des. λιθάζομαι. Ibid. p. 178.

CXXII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, alia duo heptasticha iambica. Primum inc. Μή συ λαθοίμην. Des. ϗ νοήμασιν. Secundum inc. Οἴμοι προσῆλθε, Χριςέ μου. Des. λῃςὴν ἐκ ξύλυ. Ibid. pag. 176. ubi tamen secundum Carmen uno versu est auctius.

CXXIII. p. 132. *Eiusdem ad animam suam*, pentametri quinque duodecim iambicis senariis interiecti.

Inc. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ, καὶ μέγα, ἢν ἐθέλῃς.

Des. μή τί πάθῃς καμάτω. Ibid. p. 176.

CXXIV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, iambici versus ix.

Inc. Ἐζημίωμαι, Χριςέ. Des. καὶ σήσεις βλάβην. Ibid. pag. 177. ubi in duo dividuntur Carmina. Succedit in idem argumentum tristichon, Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, κ. λ. Ibid.

CXXV.

CXXV. pag. ead. *Eiusdem* alia diversi argumenti heptasticha, quorum I. *in Diabolum* inc. Καὶ τοῦτο τῆς σῆς, ὦ κάκιστε. II. *in eumdem* inc. Θεὸν βοῶ. III. *ad animam suam* inc. Ποῖ θυμὲ βαίνεις. IV. *lamentatio ad Christum* inc. Εἴ μοι πονήρως. V. *ad eumdem* inc. Καινὸν, καινόν. VI. item ad eumdem inc. Εἰκὼν κενοῦται, κ. λ. & est octastichum. Ib. p. 177. VII. *precationis matutinae* inc. Ὄρθρος δίδωμι. VIII. *precationis vespertinae* inc. Ἐψευσάμην σε. Ibid. p. 176.

CXXVI. p. 133. *Eiusdem in vitae exitum*, dodecastichon. Inc. Παρῆλθεν ἄνθη, καιρός. Des. τῇ ποδηγίᾳ μάκαρ. Ibid. p. 179.

CXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, heptastichon. Inc. Τέθνηκα τῷδε τῷ ταλαιπόρῳ βίῳ. Des. τὸν δεσπότην. Pars est prima Carminis ita incipientis, ib. p. 181. cuius alteram partem superius recensuimus N. CXVII.

CXXVIII. p. ead. *Eiusdem sermocinatio cum mundo*, versibus iambicis XII. Inc. Δικάζομαί σοι. Des. οὕτως ἔχει. Ibid. p. 179.

CXXIX. p. ead. *Eiusdem in invidentes*, Carmen iambicum versuum XXXIII.

Inc. Δίκη, δικασταὶ, καὶ νόμοι, καὶ βήματα.

Des. Τοῦτο μὲν ἡμᾶς οὔτις ἐκβάλλει φθόνος.

Ibid. p. 251.

CXXX. p. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, iambici versus XXI. Inc. Οἴμοι κέκμηκα. Des. τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. In cit. edit. Paris. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

CXXXI. p. ead. *Eiusdem ad eos, qui per speciem amicitiae eum secundo fefellerunt*, dodecastichon iambicum. Inc. Δὶς, οἶδα τοῦτο, φεῦ. Des. πῶς τόσοις ἐλαύνομαι; Ibid. p. 197. Latine tantum; Graece vero & Latine apud Tollium p. 92.

CXXXII. pag. ead. *Eiusdem ad Christum*, dodecastichon. Inc. Τίς ἡ τυραννίς; Des. ἠδίκημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 195.

CXXXIII. pag. 134. *Eiusdem* heptasticha duo iambica. Primum *de se ipso*, inc. Ἐξηπάτημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 197. Secundum *ad non amicos*, inc. Οἱ συνθύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Ibid. p. 251.

CXXXIV. p. ead. *Eiusdem de malis amicis*, pentastichon iambicum. Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ibid. p. 182.

CXXXV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, pentastichon, & tristichon iambicum. Illud inc. Πέπονθα δεινῶν πλεῖστα. Hoc inc. Φίλοι, πολῖται. Ib. p. 178.

CXXXVI. p. ead. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon iambicum. Inc. Ἐπεί με βάλλεις. Des. τὸ σκότος πόσον. Ibid. p. 180.

CXXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Maximum Cynicum*, versus iambici LXV.

Inc. Τί ταῦτα; τολμᾷς καὶ σὺ, Μάξιμε, γράφειν;

Des. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοιτ' ἂν εὖ φρονῶν μάχην;

Ibid. p. 249.

CXXXVIII. p. 135. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον. *Eiusdem de se ipso, & de vita sua*, versus iambici MDCCCCL.

Inc. Τὸ τοῦ λόγου θέλημα τῶν ἐμῶν κακῶν.

Des. Ἧς νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκιαῖς ὑφέμεθα.

Ibid. a pag. 1. ad pag. 31.

CXXXIX. pag. 154. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ περὶ ἐπισκόπων. *Eiusdem in se ipsum, ac de Episcopis*, iambicum Carmen versuum DCCCXXXVI.

Inc. Ἴσως μὲν ἐχρῆν ὡς κακούμενον φέρειν.

Des. Πάλης θανούσης, ἢ φθόνος συνέρχεται.

Edidit Tollius loc. cit. a pag. 4. ad p. 72.

CXL. p. 163. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς τὰ ἔμμετρα γράφοντας. *Eiusdem ad eos, qui carmina scribunt*, iambicum Carmen versuum CIII.

Inc. Πολλοὺς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.

Des. Χωρὶς κολοιῶν κ' ἀετῶν ὑψώματα.

In cit. edit. Paris. p. 248.

CXLI. p. 164. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, iambicum Carmen versuum CCXXV. cui praemittitur declaratio quaedam de ratione iambica carmina conficiendi. Inc. Ἦ πολλὰ πολλὰ γίνεται. Des. Μόνη γὰρ ἁπλότης. Ibid. a p. 243. ad 246. Praemittitur & in Cod. declaratio quaedam huius generis carminum conficiendi.

CXLII. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*, iambicum Carmen versuum CC. Inc. Παρθένε νύμφη Χριστοῦ. Des. Τοῖς ἄνω μυστηρίοις. Ibid. pag. 299. ubi tamen sunt tantummodo centum, quum singuli editionis versus in duos dividantur in Codice.

CXLIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὕμνος ἑσπερινός. *Eiusdem hymnus vespertinus*, versuum L. Inc. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν. Des. Εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Apud Tollium p. 96.

CXLIV. p. ead. *Eiusdem morientis*, tristichon. Inc. Ἄγγελοι αἰγλήεντες. Des. ἀλλ' ἱερῆα. Ibid. p. 104.

CXLV. pag. 166. Gregorii Nazianzeni Carmina excipit Νόννου παράφρασις εἰς Ἰωάννην. *Nonni paraphrasis in Ioannem*, versibus hexametris.

Inc. Ἄχρονος ἦν, ἀκίχητος, ἐν ἀρρήτῳ λόγος ἀρχῇ.

Concordat cum editione Nonni Friderici Sylburgi anni MDXCVI. a versu primo, usque ad versum 1469.

Καὶ θρασὺς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκούων,

qui incidit in cit. edit. p. 107. Ioannis Cap. VIII. Reliqua desunt. Interim lectorem monemus, identidem Codicem ab edit. differre; cuius rei exemplo sit quaedam editi versus MC. p. 80. lacuna, quam ita ex nostro Codice supplemus:

Ζωῆς γὰρ τέλεν· εἶδαρ ἐτήτυμον ἡμετέρη σάρξ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, & complicato charactere conscriptus, primis duobus foliis recentiori manu, Seculi nimirum XV. suppletis, mutilus in fine. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. IV. N. IV.

Inter versum vero 692. & 693. a Codicis nimirum pag. 172. *b.* ad 181. interiecta sunt 8. folia, fragmentum Heroici poëmatis Eudociae Augustae in laudem SS. Cypriani, & Iustinae mm. continentia, quae fortasse ipsi Paraphrasi praeerant olim, huc deinde a bibliopego per errorem in resarciendo Codice inserta. Indicio est numeratio in extremis adiecta paginis; nam quum

 Gre-

Gregorii Carmina desinant in pag. 163. sequens, a qua Nonni Panopolitae Paraphrasis incipit, numero 174. designatur, qui licet deletus sit, eius tamen antiqua quaedam vestigia supersunt. Sed antequam Poëma ipsum proferamus, pauca de Eudocia praefari libeat. Fuit igitur Leontii Sophistae, & Philosophi Atheniensis filia, ab eoque in omni doctrinarum genere, mirifice exculta. Anno CCCCXXI. aetatis suae XX, quum Theodosio Imperatori nupsisset, Christianam amplexa fidem, ab Attico Constantinopolitano Episcopo salutari lavacro refecta est, qui eam pro Athenaide Eudociam nominavit [1]. Anno CCCCXXXII. a Theodosio renunciatur Augusta, qui eam ob singularem pudicitiam, & egregiam formam, plurimum dilexit, usque ad annum CCCCXLV. quo violatae fidei, & adamati nimium Paullini ex levissima quidem caussa [2] Imperatoris in suspicionem venit. Quare Eudocia suae conscia integritatis, secessit Hierosolymam, ubi Ecclesiis aedificandis, ornandis, ac pauperibus sublevandis per multos annos incubuit. Tandem, ut vult Caveus [3] in mariti gratiam rediit, quocum deinceps pacifice vixit. Illo tamen morte sublato, Palaestinam repetens, quod supererat vitae, pio otio dicavit, ibique A. CCCCLX. imperante Marciano diem ultimum clausit, ut habet Sixtus Senensis Lib. IV. Biblioth. Sanctae p. 227. Parisiensis edition. A. MDCX. Quumque teste Evagrio Scholastico Lib. I. Historiae Ecclesiasticae Capp. XX. XXI. XXII. muros Hierosolymitanae urbis instaurasset, templum splendore, ac pulcritudine eximium, primo omnium Diacono, ac Martyri Stephano aedificasset, in eo postmodum deposita est. In poëtica facultate reliquos suae aetatis poëtas longe superavit; scripsitque Graece poëmata plura, quorum stylum mirifice Photius depingit. Ea vero sunt:

I. *Centones Homerici*, de quibus videndus Oudinus l. c. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. VII. Tom. I. p. 357. Exstant Gr. & Lat. in Collectione Poëtarum Christianorum Bigneana Parisiis MDCXXIV. pag. 95. Immane quantum errat Aubertus Miraeus Auctar. p. 307. qui hos Centones Eudociae Augustae, Constantini XII. cognomento Ducae, qui obiit A. MLXVII. uxori tribuit.

II. *Metaphrasis Octateuchi heroico Carmine condita, Libris VIII.*

III. *Metaphrasis Prophetiarum Zachariae, & Danielis*. In his metaphrasibus sacrum textum κατὰ πόδας expressisse Eudociam, nihil addendo, nil mutando testatur Photius; adeo ut pro legitimis sacrorum librorum versionibus haberi possent.

IV. *Poema Heroicum in victoriam a Theodosio marito ex Persis reportatam*; cuius meminit Socrates Lib. VII. Cap. 21.

V. *Historia B. Cypriani martyris, & Iustinae virginis Libris III.* heroico carmine conscriptis comprehensa. Huius itaque Poëmatis partem non exiguam, in medio Poëmate Nonni Panopolitae in Evangelium S. Matthaei interiertam, ab interitu vindicare nobis datum est. Incredibilem adhibuimus diligentiam, non modo, ut tam insigne Eudociae monumentum ex antiquissimo Codice minutis & evanidis plerumque litteris exarato, erueremus; sed etiam ut illud Latinis musis redderemus (qua quidem in re tot tantisque difficultatibus obsita, nobis praesto fuit optimus, ac praestantissimus Iuvenis, Antonius Sartius, familiaris noster, ac studiorum adiutor) nostra haec tentamina aliis expolienda relinquentes, quibus maius suppetit otium, ac mitiores sunt musae. Interea nos tam pretiosum Eudociae de Divo Cypriano monumentum, omnium primi, aeterno litterariae Reip. bono, in lucem proferre gloriamur; ipsiusque Poëmatis, cuius maxima libri primi & secundi pars interiit, tertium vero totum longa abstulit aetas, argumento sint, quae Photius CPolitanus Patriarcha in sua Biblioth. Cod. CLXXXIV. memoriae prodidit.

Praeter ea, quae de S. Cypriani vita, & martyrio habemus apud Theodoricum Ruinart in actis Martyrum, possunt & alia multa proferri, quae de eius laudibus S. Patres conscripserunt. Prae omnibus in eo laudando excelluit S. Augustinus, qui Sermones quinque ad Populum Carthaginensem habuit novae editionis Serm. CCCIX. seqq. Homilias duas de eo edidit S. Maximus Taurinensis Tom. V. Biblioth. Patrum edit. Colon. unam Petrus Chrysologus. De eodem egregium habuit Sermonem S. Fulgentius Ruspensis Episcopus. Nec praetereundus Graecos inter Patres Gregorius Nazianzenus. Verum in eius de S. Cypriano oratione illud est incommodi, quod Magnum Cyprianum Carthaginensem Episcopum cum nostro Cypriano, qui ex mago Christianus factus, cum Iustina Virgine, quam veneficiis frustra corrumpere tentaverat, martyrium Nicomediae sub Diocletiano subiisse fertur. In eumdem scopulum impegisse videtur Prudentius in hymno de S. Cypriano, & Eudocia Augusta, ut ex Photii testimonio, & ex hoc ipso Poëmate videre est. Sed prius Photium ipsum audiamus, qui loc. cit. haec habet.

Hoc ipso item volumine continebantur, simili versuum forma conscripti, libri tres in laudem B. Cypriani martyris: ostendebantque vel ipsa carmina, ut liberi matrem solent, hunc quoque Augustae partum esse legitimum. Primus horum liber res B. Iustinae martyris persequitur, ut in Christianorum illa numerum adoptata, parentes quoque suos ab idolorum ad veri Dei cultum transtulerit: utque amore quidam eius captus, frustra illa sollicitata, ad Cypria-

(1) Vid Socrat. Histor. Eccles. Lib. VII. C. XXI.
(2) Consule Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. Tom. I ad A. CCCCL. p. 1263.
(3) In Histor. Scriptor. Ecclesiastic. ad A. CCCCXXI.

tum magicis deditum artibus se contulerit, rogans perdite amanti succurrat, ac puellam sibi obsequentem reddat. Addit Cyprianum omnes magicae artis rationes incassum tentantem, violentissimos quosque, ac perniciosissimos daemones oppugnandae virginis castitati immisisse: hos vero pudore suffusos, victosque sacrosanctae crucis signo, reiectos fuisse, ut ex illis ipsis cognorit. Quare propensum suum in improbos illos spiritus animum deposuisse, omnesque adeo magicos libros flammis tradidisse. Christiana denique fide imbutum, mox etiam baptizatum esse, ac templi ianitorem constitutum. Quin & charismatum dona a Deo accepisse, itaque morbis alios, alios daemonibus liberasse, donec tandem Archiepiscopi quoque dignitate ornaretur. Et haec quidem liber habet primus. Secundus deinde, dum a capite paullo altius res Cypriani arcessit, ipsummet narrantem inducit, suum iam inde a pueritia in idola studium, cultumque daemonum, & discendae magicae artis cupiditatem, atque conatum. Quaenam dehinc alia de herbarum variarum stirpium, atque animantium natura didicerit, utque varia etiam daemonum ludibria viderit. Quomodo item Athenis Argos, indeque in Phrygiam profectus, daemonibus ubique sacrificus constitutus fuerit, ac multam magicae artis exercitationem collegerit. Pergit adhaec narrare, ut in Aegyptum eorumdem caussa venerit, atque ad Indos accesserit, quaeque ibi inopinata, & valde absurda, cum alia, tum simulacra viderit atque observarit. Addit se, quum tricesimum iam aetatis annum attingeret, ad Chaldaeos venisse, eorumque litteris institutum, Astrologiam accurate perdidicisse, quaeque alia cognitu digna apud illos viderentur. Omnia tandem haec vidisse refutata, quando stulto, seu potius animis pernicioso labore hisce artibus impenso, a Iustina martyre repulsus est. Commemorat item heic nonnulla, quibus alium se ipse interdum magicis artibus exhibuit, aliosque interdum transformavit: utque a daemonum cultu discedens, cacodaemonem minitantem, & ad desperationem usque territantem senserit, ac quomodo horum sit metu liberatus, quum in pium virum incidisset, cui Timotheo nomen. Quomodo praeterea Antiochiae apud frequens auditorium narraverit, nefanda multa se, ac prodigiosa effecisse, quibus homines ita decipiebat, ut pro Deo ipsum haberent. Lacrymis itaque ac luctu genas ob haec humectantem, ex memoria improborum facinorum in salutis desperationem iterum delapsurum fuisse, nisi Eusebius quidam optimus ad pietatem & poenitentiam dux, sacrae scripturae alloquiis, sacrisque narrationibus, desperationis nebulam dissipans, clarae spei radiis eum illustrasset, & in domum suam deductum cibum capere iussisset, trium dierum inedia iam maceratum. Refert item, ut in sacrum ab illo templum fuerit adductus, & sua ipse manu coram multitudine magicae artis suae libros allatos flammis tradiderit, ac bona insuper sua pauperibus distribuerit, atque ad Christianorum inde coetum aggregatus sit. Eusebius autem hic, ait, sacerdotii dignitate exornatus erat. Accedit quomodo Aglaidas, gravis ille Iustinae procus, quum voti compos factus non esset, bona quoque fortunae pauperibus omnia erogaverit, & daemonibus tamquam deceptoribus nuncio remisso, Christianis sese sacris addixerit: in quo secundi libri finis est.

Tertius denique martyrium complectitur B. Cypriani, & clarae virginis Iustinae, qui Diocletiano & Maximino Romae imperantibus, morte testimonium dixerunt Fidei. Vna enim ad martyrii lauream abrepti sunt: Cyprianus quidem ex patria & urbe Antiochia, cuius etiam archiepiscopatum post Anthimum administrarat: Iustina vero Damasco: ibi enim illa, postquam Antiochia migrarat (quae & ipsa virginis patria erat) palam Christum professa est. His ita captis, quum impii ille hominis sermonibus nihil moveretur, vinculis in sublime rapti latera raduntur; haec autem boum nervis caeditur. Verum ubi nihil illi de constantia remittere tyranno videntur, in custodiam eos seorsum reductos compingit. Vnde post evocatos, quum verbis frustra tentasset, in aeream sartaginem (pice, adipe, ac cera in eadem simul missis, multoque igne accenso) martyres Dei coniecit. Ibi quum athletae illi fortiter in cruciatibus perdurarent, ac potius velut in rore Deum, quod tormentis superiores evasissent, laeti laudarent, Athanasius quidam miser, daemonum sacerdos, B. Cypriano antea perfamiliaris, & assessor tum forte iudicis tormenta inferentis, mentis caecitate correptus, ausus est, Deos suos familiares invocans, in ignem quoque ingredi, sed dum miraculum extenuare nititur, si & ipse sine noxa ibidem perduraret, magis illud auxit. Confestim enim ab igne absumptus in cinerem versus est. Haesitans ergo iudex, decrevit martyres ad Diocletianum mittere, & ad eum, tum quae pertulissent tormenta, tum quemadmodum poenis essent omnibus superiores, perscribere. Quae quum Imperator Nicomediae intellexisset, praecipit martyres ad vicinum urbi flumen, cui Gallo nomen, capite truncari. Cum his, & eadem ipsa hora Theoctistus martyrii palmam accepit, pietatis suae hoc solo dato indicio, quod martyrem Christi salutasset. Reliquias istorum Sanctorum nautae quidam Roma eo nuper delati, quibus & Theoctistus martyr usus fuerat familiariter, clam custodibus abstulerunt, Romamque vexerunt, ubi & pulcrum ipsis templum Claudii foro proximum excitatum, opera Rufinae piae matronae, quae generis stirpem a Claudio Imperatore repetebat. Et haec quidem libro tertio.

Ex hac Photii Synopsi, quae totum Eudociae Poëma complectitur, intelligere licebit unicuique, unde fragmentum hoc a nobis prolatum, initium ducat, & ubi desinat. Sed ipsum Poëma aggrediamur.

* * * * * *

Πάντας δ' ἠϊθέους κεν ἀταρτηρῶς ἀπέπεμπεν,
Ὥς Χριστὸν μοῦνον μνηστὸν θεμένη τὸν ἄνακτα.
Ὅς δὲ λεὼν συναγείρας ἀνακτορίους κατὰ θώκους
Πρός ῥα βίην ἐθέλησεν ἀγαυὴν παῖδα μιγῆναι.
Ὅσσοι ἐσπετόωνθ' ἅμ' αὐτῷ αἰπὺ βόησαν·
Πάντες δ' ἐκ θαλάμων σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο,
Τεῦξαν δ' Ἀγλαΐδαο νεήλυδας εἶθαρ ἀΐστους.
Αὐτὸς δ' ἐν κραδίηφι φέρων ὅλον ἔνδον ἔρωτα,
Πληγεὶς, εὖτε μύωπι λαθὼν, πηχύνετο κούρην.
Ἡ δ' αἶψα Χριστοῦ κρατερὴν σφρηγῖδα τέλεσσεν,
Ῥίψεν δ' ὕπτιον εἶθαρ ἀναιδέα, χερσὶ δ' ἔθρυψε
Μορφὴν Ἀγλαΐδαο, καὶ οὐλοκόμους γε παρειὰς,
Ῥῆξεν δ' εἵματα καλὰ, ὅλοις δ' ἀπέδειξε γέλωτα,
Θέκλης ἀντιθέης τὸν ὁμὸν δρόμον ἐκτελέουσα.
Καὶ τὰ μὲν ὡς ῥέξασα Θεοῦ πάλιν ἦλθεν ἐς οἴκους.
Αὐτὰρ ὁ χωόμενος κακοεργέα λίσσετο φῶτα,
Δυσσεβέος μαγίης ὑποθήμονα Κυπριανόν γε,
Καὶ οἱ ὑποσχόμενος δοιὰ χρυσοῖο τάλαντα,
Λαμπροῦ τ' ἀργυρίοιο, ὅπως πείσειεν ἀνάγκῃ
Παρθένον οὐκ ἐθέλουσαν ἐπινεῦσαι φιλότητι,
Οὐ δεδαὼς Χριστοῦ κρατερὸν μένος ἀκαμάτοιο.
Οἰκτείρας δὲ μάγος δυερὸν βροτὸν, ἐξ ἐπαοιδῆς
Κίκλησκεν χαλεπὸν κακοεργέα δαίμονα ῥίμφα.
Ἀπτερέως δ' ἐλθὼν, τί μ' ἔφη καλέεις; ἀγόρευε.
Ὅς δ' ἔφατ', αἰνῶς μοι κούρης μιῆς Γαλιλαίης
Ἦτορ ἔρως ἐδάμασσε· σὺ δ' ἔννεπε, εἴ τέ μιν αὐτὸς
Λέκτροισιν δόμεναι κρατέεις; αἰνῶς ποθέω γάρ.
Ἄφρων δ' ἀντίπαλος δώσειν κατένευσεν ἄελπτα.
Κυπριανὸς δ' αὖθίς γε παλαμναῖον προσέειπεν·
Ἔννεπέ μοι τεὰ ἔργα, ὅπως φρεσὶ θάῤῥος ἔχοιμι.
Ὅς δ' ἔφατ', Ἀγγελικῶν στιχέων πάρος ἦα φέριστος,
Ἀλλά γ' ἐμῷ γενετῆρι πεπιθμένος, ἔλλιπ' ἄνακτα
Ἑπταπόλου σφαίρης τὸν ὑπέρτατον· ὅσσα δ' ἔρεξα
Εἰδήσεις· ἐρέω δέ. Πόλου καθαροῖο θέμεθλα
Ταὐτὸς ἐμῇ κακίῃ γε διάνδιχα θήκατα ῥέξας,
Καὶ στίφος οὐρανίων ναετῶν ἐς γαῖαν ἔριψα.
Μητέρα δ' αὖ μερόπων πάλιν ἤπαφον Εὔαν, ἀνάγκῃ
Νοσφισάμην δ' Ἄδαμον πολυγηθέος ἐκ παραδείσου,
Καὶ Κάϊνου παλάμην γνωτοκτόνον αὐτὸς ἔτευξα;
Αἵματι γαῖαν ἔδευσα· ἀκανθώδη δ' ἀναθάλλει
Καρπὸν ἀεικέλιον μερόπων γένει εἵνεκ' ἐμεῖο.
Ἐχθρὰ Θεῷ συνάγειρα θεήματα, καὶ κλοπίας δὲ
Εὐνὰς ἐγὼν ἐτέλεσσα· σεβίζεσθαι δ' ἀμενηνὰ
Εἴδωλα βρότεον νέον ἤπαφον, ἠδὲ θυηλὰς
Ἀνθρώπους ῥέζειν βλοσυρῷ κατεμήνυσα ταύρῳ.
Αὐτὸς καὶ κρατέοντα Θεοῦ Λόγον, υἱὸν ἄναρχον,
Ἐν σκόλοπι τανύσαι μαλερῷ σοβαροὺς ὀρόθυνα.
Ἄστεα συγκλονέω, καὶ τείχεα κάββαλον αἰπά·
Πολλοὺς δ' ἐξ ἔριδος θαλάμους ἐδόνησα χορεύσας.
Ἀλλά γε δὴ τάδε πάντα κακὰ καὶ ἀπείρονα τεύξας
Πῶς τῆσδ' ἠϊθέου μεγαλόφρονος οὐδὲ τυχήσω;
Κυπριανὸς δ' ἔνεπεν κακοτερπέϊ δαίμονι λυγρῷ,
Τήνδε λαβὼν βοτάνην κύκλῳ θαλάμου κατάδευσον
Κούρης αἰδέσιδος· ἀτὰρ ὕστατος ἵξομαι αὐτὸς,
Καὶ νόον ἐνθήσω κραδίῃ πατρώϊον αὐτῇ.
Ἡ δέ σοι ἐλδομένῳ μάλα πείσεται ἔμπερ ὀνείρῳ.
Παρθένος ἠΐθεος δὲ τότ' εἶδος ἔχουσ' ἐπὶ γαίης
Ὥρῃ νυκτελίῃ τριτάτῃ μέλπεν Θεὸν ἠΰν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ πραπίδων μέσσον πελεμίζετο κούρη,
Ἐν φρεσὶν ᾗσι νόησεν ἀτασθαλίην κακοεργοῦ

* * * * * *

Omnes at iuvenes dictis dimisit acerbis,
Christum induta Ducem, soli cui nupserat illa,
Hic vero magnam templi ad subsellia turbam
Cogit, vique bonam tentat violare puellam.
Quotquot erant illi comites, ad sidera voces
Tollere, & armati thalamis prorumpere cuncti,
Aglaidaeque novam confestim pellere gentem.
At miser inclusum servans in pectore amorem,
Percussus, tamquam caeco latitaret, amatae
Virginis amplexus petiit; quae protinus almae
Signa crucis faciens, audentem turpia longe
Proiecit iuvenem resupinum, aptoque comantes
Crine genas manibus foedans vultumque, decoras
Abscidit vestes, cunctorumque ora resolvit
In risus, Theclae divina exempla sequuta.
Haec ubi facta, Dei rursus secessit in aedes.
His super accensus, pravum, magicaque potentem
Advocat arte virum, Cyprianum nomine, supplex,
Binaque promittens auri, argentique talenta
Hortatur, carae renuentia corda puellae
Cogat flagranti tandem concedere amori,
Ignorans, Christi virtus quam nescia frangi.
Tunc magus Aglaidae sortem miseratus iniquam;
Evocat actutum tenebrosum daemona cantu.
Adveniens subito, Quid vis? ait ille, profare.
Cui magus haec: Nostrum Galilaeae virginis ardens
Vicit pectus amor: thalamis hanc tradere nostris
Dic, tibi num liceat, namque est mihi magna cupido.
Annuit huic daemon temere insperata daturum.
At magus haec contra sceleratum, Nunc tua, dixit,
Facta doce, nostrae ut subeat fiducia menti.
Tunc ille: Angelicae fueram prius ipse cohortis
Optimus; inde mei genitoris iussa sequutus,
Regem, qui caeli septem supereminet orbes,
Deserui: quae tunc egi nosces modo, singula namque
Promere fert animus. Puri fundamina caeli
In partes discissa duas me auctore maligno,
Atque cohors superûm in terram deiecta colonûm.
Inde meis rursus decepta est fraudibus Eva
Primiparens, laetisque procul migrare viretis
Iussus Adam, dextraque Cain mactatus Abelus:
Caede madet tellus; hinc duros horrida sentes
Me propter, vilesque homini parit undique fructus.
Ipse inimica Deo spectacula taetra coëgi,
Et furtiva toris alienis semina fudi:
Vanaque mortales colerent idola recentes,
Ac torvo ferrent Tauro libamina, suasi,
Consiliis egique meis: Verbumque supremum,
Aeternam sobolem, dira trabe figere adegi.
Per me commotaeque urbes, eversaque celsa
Moenia, multorumque toros discordia gaudens
Turbavit: totque ipse malis, aliisque peractis
Millibus, audacem dubitem captare puellam?
Tum monstro magus haec tristique malisque fruenti,
Hoc cape gramen, ait, circumque adsperge cubile
Virginis intactae, veniensque novissimus ipse
Iniiciam patrios ima in praecordia sensus;
Illa tibi multum optanti per somnia cedet.
Virgo bonum interea, quum tertia noctis adesset
Hora, Deum, terrae vultum demissa, canebat.
Quum subito concussa gravi praecordia motu
Sensit, nequitiamque mali semiusta gerentem

Igne

Ἡμιτόμους πρησθεῖσαν ὀφρεῖς πυρί· θᾶττον ἄνακτα
Ἔγνω, τὸν ποθέεσκεν, ἀτὰρ σημήνατο χειρὶ
Σταυρῷ πᾶν δέμας· αἶψα γεγωνήσασα δ' ἔειπεν.
Πάντων δεσπόζων, Θεὲ κύδιμε, παιδὸς ἀχράντου
Ἰησοῦ Χριστοῦ γενέτωρ, ὃς ταρταρόεντα
Αἰνοπέλωρον ὄφιν ζοφεροῖς ἐπέδησας ἐν αὐλαῖς,
Οὓς δὲ πέδαις ζώγρησεν, ὅλους κύδιστ' ἐσάωσας,
Ὃς πόλον ἀστερόεντα τανυσσάμενος σέο χειρὶ,
Γῆν δὲ μέσον χάεος νοτίοις νώτοισιν ἔρεισας,
Ὃ φλογερὰς δαΐδας πώλοις τιτᾶνος ὄπασσας,
Μηνὴν ἀργεννὴν δὲ βοόζυγα νυκτὶ τέλεσσας,
Ὃ βροτὸν ἄνδρα τεῇ μορφῇ τεῦξας πανόμοιον,
Ὃν παραδεισιάδος καλιῆς κορέσασθαι ἄνωγας,
Θηρὸς δ' αἰνοτάτου ὄφεως ὑποθημοσύνῃσιν
Εὐδένδροιο πέδοιο λιασθέντα πάλιν αὐτὸς
Διζόμενος ἐσάωσας ἄναξ ἐλεήμονι θυμῷ,
Κείνου δὲ σκόλοπι πληγὴν τεῷ ἐξακέσαο,
Χριστοῦ ἐπωνυμίῃ πάντ' ἄλγεα τοῦδε καθήρας·
Τοῦδε γὰρ εἵνεκα πᾶσα φαείνεται ἀνδροφόρος γῆ,
Οὐρανὸς ἐκτετάνυσται, ἀτὰρ χθὼν ἠρείρισται,
Ὕδατα δὲ προχέονται· ὕλη δέ σε μοῦνον ἄνακτα
Βαλβὶς παντομέδοντα ἐπίσταται· ἐλθὲ, σάωσον
Σῇ κρατερῇ βουλῇ δμωὴν σέο, μηδέ με δεινὸς
Μῶμος νικήσῃ· σεῦ γὰρ χάριν, ἀφθιτοεργὲ,
Ἠνεκέως μενέμεν ἐθέλω μάλα παρθένος ἁγνή.
Κηρόθι γάρ σε φέριστε λίην ἀγάπαζον, Ἰησοῦ,
Δέσποτά μευ πολύαινε· σὺ γὰρ πυρσὸν φλεγέθοντα
Σεῖο ποθῆς πύρσευσας, ἐμῷ δ' ἐνεθήκαο θυμῷ.
Τῷ νῦν μήποτε σὴν δμωὴν δαμάσῃς ὑπὸ χεῖρα
Ἀντιβίου, στυγεροῖο, ἀθεσμίου, ἀντιθέοιο,
Μηδὲ πάρεξελθεῖν με μάκαρ σέο θέσφατ' ἐάσῃς,
Ἀλλ' ἀπάλακτ' ἀλάτην, συνθήμονα, αἰνοσοφιστήν.
Ὣς ἡ μὲν τὰ ἕκαστα πιφασκομένη, ἑὸν αἶψα
Σῶμα Θεοῦ σφρηγῖδι κεκορυθμένη, βδελυρωπὸν
Αὐτίκα δαίμονα σεῦ' ἐν ἐπωνυμίῃ Χριστοῖο,
Καὶ τὸν μὲν προέηκεν ἀτίμητον μάλα πάγχυ.
Ὃς δὲ σὺν αἴσχεϊ πολλῷ ἔβη κατενῶπα μάγοιο.
Δαίμονα Κυπριανὸς δ' εἰρώτεε, ποῖ πέλει αὕτη,
Ἣν σοι ἐγὼ κελόμην δεῦρ' ἀξέμεν ὅττι τάχιστα;
Ἔννεπε δ' ἀντίπαλος σάφα πάντα· μήτι μετάλλα·
Ἦ γὰρ ἐγὼ φοβερὸν περιδείδια σῆμα νοήσας.
Μειδήσας δὲ μάγος, χαλεποῖς ἔργοισι πεποιθὼς,
Κίκλησκεν πάλιν ἄλλον ἀταρτηρὸν Βελίαρον.
Κυπριανῷ δ' ἀγόρευε, μάθον καὶ σεῖο ἀνωγὴν,
Καὶ τοῦδ' αὖ κακότητα· ὅθεν γενέτης μ' ἀνέπεμπε
Σῶν ἀχέων ἐπαρωγόν. ὁ δ' αἶψα μάγος κεχαρηὼς
Ἔννεπε, τῇ τόδε δαῖμον, ὅλον δῶ παρθένου ἁγνῆς
Φαρμάκῳ ἐγκατάδευσον· ἐγὼ δ' ὄπιθεν σέο βαίνω,
Πείσειν δ' αἶψ' οἴω μιν. ὁ δ' ᾤχετο. Σεπτοτάτη δὲ
Παρθένος αἰδοίη νυκτὸς κατὰ μέσσον ἄνακτι
Εὐχωλὴν ἀνέπεμπε, τάδε ἐκ στομάτων προϊεῖσα·
Μεσσατίην κατὰ νύκτα ἐμῶν λεχέων ἀνοροῦσα
Ἐξερέειν κύδιστε ἁμαρτάδας, ἅσπερ ἔτευξα,
Εὐδικίης κατενῶπα τεῆς, κρίσεως δέ τ' ἀληθοῦς,
Ὦ κρατέων γενετῶν, ἐλεητύος ἄφθονε δωτὴρ,
Αἰθερίων νομοδῶτα, καὶ οὐρανίων ἐπίκουρε,
Ὃν γαίη τρομέει, καὶ ἀντιθέου ὀλοοῖο
Ὃς μένος αἰσχίστως ὄλεσας γενέτου· Ἀβραὰμ δὲ
Δεξάμενος θυσίην ὡσεὶ μεγάλην ἑκατόμβην·
Ὃς Βῆλον κατέριψας, ἐπί τε δράκοντα κατέκτας,
Καὶ διὰ σοῦ θεράποντος εὐσεβέος Δανιήλου
Περσῶν ἔθνεα πάντα τεὴν θεότητα δίδαξας·
Ὃς διὰ τηλυγέτου Χριστοῦ σέο παιδὸς ἅπαντα

Igne supercilia agnovit. Regem illico tota
Mente petens, votisque vocans, membra omnia signo
Muniit illa crucis, clamansque bis ora resolvit:
Summe Deus, qui cuncta regis, quo intacta parente
Edita progenies, Christus, qui in Tartara missum
Horrendum obscura religasti sede draconem,
Humanumque genus servasti compede rupto,
Qui manibus caelum stellis ardentibus aptum
Extendens, mediam super humida tergora terram
Firmasti, qui Solis equis ignita dedisti
Lumina, noctivagae formans iuga candida Lunae:
Quo satus, atque tua donatus imagine quondam,
Et paradisiaco satiari dulciter horto
Iussus homo, quique huic horrendi fraude colubri
Decepto, arboribusque sata regione fugato
Ferre iterum voluisti animo miserante salutem,
Illius atque tuo sanasti vulnera ligno,
Propellens cunctos Christi cognomine morbos.
Quem propter genitrix hominum comparuit omnis
Tellus, extensum est caelum, firmataque terra,
Vndaeque effusae: at solum te cuncta prementem
Imperio noscunt rerum fundamina Regem.
Adsis, atque tuam famulam tueare potenti
Consilio, ne me vincat derisor iniquus:
Incorruptorum nam te, faber alme, iuvante,
Virgineum cupio aeternum servare pudorem.
Scilicet ex animo dilexi te, optime Iesu,
Ac multum celebrande Deus; namque ignea amoris
Flamma tui succensa, meoque est indita cordi.
Ne famulam, ne quaeso, tuam adversantis, iniqui
Daemonis invisa subigi ditione, tuamque
Permittas umquam legem violare, beate:
Sed nunc tolle vagum, mendacem, foeda loquentem.
Haec ubi dicta dedit, divino protinus ipsa
Armavit corpus signo, Christique vocato
Nomine, deformem visu, turpemque fugavit,
Ac penitus spretum proiecit daemona longe.
Ille autem multo suffusus corda pudore
Adstitit ante magum, quaerentique, est ubi virgo,
Quam te huc actutum iussi deducere? clare
Cuncta docens, ait, Vlterius ne quaere; tremendum
Namque videns signum tremui formidine totus.
Subrisit, rursusque alium Cyprianus iniquum
Daemona, Thessalica confisus in arte vocavit.
Adfuit hic, lussusque tuos, & inertia novi
Corda, ait, alterius; meque huc pater ipse dolenti
Ferre tibi auxilium misit. Nec plura loquuto
Sic magus exsultans: Haec iam medicamina, daemon,
Accipe, & intactae totas line virginis aedes.
Ipse sequar, primisque, reor, congressibus illam
Seducam. His dictis abiit mandata facessens.
Nox erat, & Regi veneranda puella supremo
Mittebat de more preces, sic ora resolvens:
Corripui corpus media de nocte cubili,
Iustitiam ante tuam, Rex inclyte, iudiciumque
Verum, cuncta meae fassura piacula vitae.
O qui cuncta creata regis, misereris abunde,
Aetheriis leges ponis, caelestia firmas,
Quem metuit tellus, quo vindice turpiter olim
Totius sobolis cecidit furor impius: Abrae
Cui dilecta, boumque instar fuit hostia centum:
Per quem deiectus Belus, serpensque peremptus;
Per quem etiam multa insignis pietate minister
Edocuit cunctos Daniel tua Numina Persas;
Quique per unigenam Christum, recto ordine cuncta
Dis-

Εὖ διεκόσμησας, ϗ ἐν χθονὶ φέγγος ἄναψας·
Ὅς νέκυας μετὰ πότμον ὑπότροπον ἐς φάος ἧξας,
Λίσομ' ἄναξ σέο, μή με κακοῖς ἐπιβήμεν' ἐάσῃς,
Ἀλλά γ' ἐμεῖο φύλαξον ἄναξ δέμας αἰὲν ἀπῆμον,
Δαϊδά τε παρθενίης γε παράσχεὁ μοι ζείυσαν,
Ὄφρα σὺν ἡμετέρῳ μνηςῷ νυμφῶνα κατείδω
Χριςῷ, συνθεσίας δ' ἀποτίσομαι ὥσπερ ὑπέςην.
Αὐτοῦ γὰρ κράτος ἐςὶ, γέρας θ' ἅμα κύδεϊ, ἀμήν.
Ὡς ἡ μὲν τὰ ἕκαςα λιτάζετο, αὐτὰρ ὁ δαίμων
Εἵνεκ' ἀγηνορίης σὺν αἴσχεϊ φεῦγε κατηφὴς,
Ἐλθὼν δ' ἄντα μάγοιο παρίςατο. Κυπριανὸς δὲ
Εἴρετο, ἔννεπε, δαῖμον, ὅποι πέλει ἣν κελόμην σε
Ἄξειν παρθενικήν; ὁ δ' ἀμείβετο, ἦ μάλα δή με
Νίκησεν κρατερῶς σημήϊον, ὅττι δέδορκα
Φρικτὸν ἄδην πάντεσσιν, ὑπέρβιον, ὐχ ὑποεικτόν.
Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς κάλεσε κρατερώτερον ἄλλον,
Ὅς πάντων ἤνασσε, ϗ ἦ γενέτης μελανωπῶν.
Τῷ δ' ἔφατ', Οὐτιδανὸς σὺ πέλων ὑπόειξας ἀφαυρέ;
Ὃς δέ γε θαρσαλέως ἀπαμείβετο, Ἄρτι κομίζω
Κείνην παρθενικήν σοι, ἑτοιμότατος δὲ μάλ' ἔσσω.
Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, ἐμοὶ σημήϊον εἰπὲ,
Ὅττι τελεσσάμενος νίκης ἔντοσθε γένηαι.
Ὃς δ' ἔφατο, Πρῶτον κλονέω μέλεα πυρετοῖσιν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ μετὰ ἕκτον ἐγὼν ἦμαρ πάλι κείνην
Θαμβήσας κατὰ νύκτα ἑτοιμοτάτην σοι ἀγεινῶ.
Καί ῥ' ἐλθὼν ἀσύφηλος ἐπιςὰς παρθένῳ ἁγνῇ,
Παρθενικῆς ἑτέρης εἶδος, ϗ εἵμαθ' ὅμοιος,
Ἐν λεχέεσσι καθῆςο, δόλῳ δ' ἀνενείκατο μῦθον.
Ἦλθον ἐγὼ μετὰ σεῖο ἀπ' αὐτῆς τῆσδέ κεν ἠοῦς
Παρθενίῃ ἐρατῇ ἐπιτερπομένη, ἐπεὶ ἦ με
Χριςὸς ἄναξ προΐηλεν, ὅπως κέ με ὧδε τελέσσῃ.
Ἀλλὰ, φίλη, τόδε λέξον ἐμοὶ, πόσον ἐςὶν ἔπαθλον
Παρθενίης ἐρατῆς, ϗ μισθὸς ὅσος τετάνυςαι;
Καὶ γὰρ δή σ' ὁρόω ἀλιβάντεσιν εἴκελον ὧδε
Αὐςαλέης βιοτῆς, ϛ ἀνικμοτάτοιο τραπέζης.
Παρθένος αἰδοίη δ' ἀπαμείβετο. Οὐτιδανὸν μὲν
Ἀθλοθέτημα πέλει, μείζων δέ τε μισθὸς ὀπηδεῖ.
Αὐτὸς δ' αἰσυλόμητις ἔφη, Οὐ παρθένος ἦεν
Ἐν παραδεισιάδος δαπέδῳ Εὔη σὺν Ἀδάμῳ·
Ἀλλ' ἐπεὶ ὑςατίοισι χρόνοις μίχθη λεχέεσσι
Πρωτογόνυ Ἀδάμυ, παίδων μήτηρ ἀνεδείχθη,
Ἔνθεν σπέρμηνεν γενεὴν πάντων μεροπήων,
Ἐσθλὰ δὲ πάντ' ἔμαθεν. Τότε δὴ τότ' ἔμελλεν Ἰύςα
Δαίμονι πειθομένη θυρέων ἔκτοσθε γενέσθαι.
Γηθήσας δ' ὁ ἄλαςος ἔβη παιδὸς πάρος ἔξω.
Ἡ δ' ὡς ὖν ἐνόησε δόλον ὀλοόφρονος ἐχθροῦ,
Ἂψ ἐπὶ εὐχωλὴν νόον ἔτραπεν, ὃν δέμας αἶψα
Σταυρῷ σημήνασα, ἀπὸ ςομάτων δέ τ' ἀήτην
Πέμψασ' ἐλέγχιςον βαρὺ δαίμονα ὦσεν ἀπ' οἴκυ.
Τυτθὸν δ' ἀμπνεύσασα ἀπὸ κλόνυ, ὧδ' ἀγόρευεν,
Ἀθανάτῳ χάριν, οἶδα, πυροῦσα δὲ νοῦσος ἀπέσβη.
Εὐχομένη δ' ἔφατο, Χριςὲ κρατέων, γέρα σεῖο,
Σῶμ' ἐμὸν ἐκπερόνησον ὑποτρόμεόν σε, φέριςε,
Καὶ πάλι, σῇ μ' ἐλέαιρε θεμιςῦϊ· δός τε δὲ κῦδος
Οὔνομα σὸν φορέειν. Κατηφιόων δὲ μάλ' ἦλθεν
Ἀντίθεος κατενῶπα μάγυ τετιημένος αἰνῶς.
Τὸν δέ τε Κυπριανὸς τότ' ὀνειδίοις βάλε μύθοις,
Μὴ ἄρα ϗ σὺ νέης ἑλικώπιδος ἔτρεσας ὄμμα;
Ἀλλά γε λέξον ἰδὼν κύρης σθένος οἷον ἔνεςιν.
Ἔννεπε δ' ἀντίβιος, Μή μ' εἴρεο, μηδὲ μετάλλα.
Οὐ δύναμ' ἐξερέειν σημήϊον οἷον ἐσεῖδον,
Δείλαιος τρομέων δ' ἀναχασσάμενος φύγον αἶψα.
Εἰ δὲ μαθεῖν ἐθέλεις, αὐτὸς μέγαν ὅρκον ὄμοσσον.
Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο ϗ εἴρετο, Ποῖον ὀμόσσω
Ὅρκον; ὁ δ' αὖτ' ἀπάμειπτο, Ἐμῶν μενέων κατὰ πάντων,

Disponens, terram repleSti luce, novasque
Mortua post obitum revocasti corpora in auras.
Rex, oro, ne me ulla sinas in crimina labi,
Sed corpus sine labe meum tuearis in omne
Tempus, virgineique facem largire pudoris
Ardentem, ut thalamos sponso comes addita Christo
Invisam, pepigi quondam quae foedera servans.
Gloria namque illi simul est, bonor, atque potestas.
Has ubi virgo preces emiserat, illico daemon
Aufugit maestus, fastu cogente pudorem,
Et veniens stetit ante magum, frustraque puellam
Quaerenti, actutum quam duci iusserat illuc,
Pauca refert: Et me quae vidi signa potenter
Vicerunt certe, nimium signa borrida cunctis,
Queis est exsuperans, & nescia cedere virtus.
Tunc alium, cui vis maior, quemque omnia monstra
Nigra oculis regemque timent, patremque, vocavit
Daemona, Tuque, inquit, cessisti vilis, inersque?
Ille autem audacter: Per me deducta puella
Mox aderit, fac tantum animo sis ipse parato.
Tunc Cyprianus ait, Quaeso, mibi detege signum,
Quod dein perficiens capies optata tropbaea.
Qui retulit: Primum quassabo febribus artus
Virginis, inde dies ubi sexta advenerit, illam
Attonitam noctu reddam, ducamque paratam.
Nec plura. Intactam vilis stetit ante puellam,
Alterius referens vestes, ac virginis ora,
Conseditque toro, ficto sic ore loquutus:
Tecum ego ab Eoa veni regione profecta,
Virginitate fruens blanda; me misit & ipse
Christus, ut efficiar sic te perfecta magistrâ.
Sed pro virgineo certantem, cara, pudore,
Dic mibi, quae maneant te praemia, quantaque merces.
Nam video gelidis tua membra simillima functis,
Squallida vita tibi est, nec non parcissima mensa.
Candida tunc contra virgo, Certaminis, inquit,
Exiguus labor est, merces tamen ampla sequetur.
Impia sed meditans daemon, Cum coniuge, dixit,
Haud certe virgo in laetis fuit Eva viretis.
Verum postremis thalamo coniuncta diebus
Adam primigeni, natorum prodita mater,
Inde omnem genuit proprio de semine gentem,
Novit & omne bonum. Tunc iam, tunc virgo volebat
Spiritui credens efferre e limine gressus.
At laetus daemon cursu praevertit euntem.
Quae simul infestas inimici comperit artes,
Intenditque animum precibus, signoque salutis
Membra tegens subito, spiransque ex ore furorem
Multis affectum probris sede expulit bostem.
Ast ubi mota parum requierunt pectora, dixit,
Aeterno grates, novi, morbusque recessit
Igneus. Inde preces fundens, Tua munera, quaeso,
Clamabat, transfige tuo mea membra timore,
Christe potens, nostrique tua de lege misertus,
Ferre tuum semper fac glorier, optime, nomen.
At magus abiecto redeuntem daemona vultu,
Et graviter maestum, dictis obiurgat acerbis:
Tene etiam pulcrae adspectum timuisse puellae?
Sed quae illi virtus, quum videris ipse, fatere.
Cui daemon, Ne quaere, inquit, ne scire labora.
Qualia perspexi non possum dicere signa.
Territus aufugi subito, timidusque recessi.
Quod si scire tamen cupias, mibi dicito magnum
Ipse sacramentum. Quod dicam? rettulit ille.
Tunc daemon, Iura per quae mibi cumque potestas

Im-

Ὥνπερ ἔχω κρατέω τε. ὁ δ᾽ ὡς κλύεν εὐθὺς ὄμοσσε,
Μήποτε δὴ προλιπεῖν τὸν ἀγήνορα. Καὶ τότ᾽ ἔειπε
Θαρσήεις, Χριστοῖο τανυσθέντος σκολοπῆϊ
Σφρηγῖδα παπτήνας τρομέων φύγον. Ὃς δὲ προσηύδα,
Εἶπ᾽ ἄγε μοι, κρείσσων γὰρ ὑπάρχει σεῖο μάλ᾽ αὐτός;
Ἔννεπε δ᾽ ἀντίπαλος, Κλῦθί μευ, καὶ ἀληθέα λέξω.
Ὅσσα γὰρ ἐνθάδε ἄμμες ἀλιτροσύνης ὑπὸ λυγρῆς
Ῥέξωμεν, μέροπάς τε βροτοὺς ἀπάτῃσι διδόντες,
Ἐς ἐπιεικτὸν ἅπασιν· ἀτὰρ βιοτὴν ἐς ἐκείνην
Γναμπτὸν χαλκότυπες πέλει ὄργανον, αὐτὸ πυρωθὲν
Κεῖται ἐνὶ μέσσοισιν· ἀτὰρ σχεδὸν ἤν τις ἁμάρτοι,
Ἄγγελος ἠὲ βροτὸς, σὺν ταὐτῷ ἀγγελιῶται
Χριστοῦ σταυροπαγοῦς ἐπὶ βήματος ὦκα φέρουσι.
Κυπριανὸς δ᾽ ἀγόρευσεν, Ἄγ᾽ ἔκθορε, ἐς φιλίην γὰρ
Ἔρχομαι ἀπτερέως, καί μοι τάχος ἀνδάνει. ἐρῶ δὲ
Σταυροχάρη ποθέειν, μήπως τλαίην τὰ ὅμοια.
Εἰδεχθὴς δ᾽ ἀπάμειπτο, Ὀμοσσάμενος μέγαν ὅρκον
Παρβασίης δ᾽ ἀλέγεις; ὁ δ᾽ ἀνείρετο, Ἔννεπ᾽, ἄλαστορ,
Ὅρκια ποῖά σοι ὠμοσάμην νῦν αὐτός; ὁ δ᾽ εἶπεν,
Ἐς κρατερὰς τὰς ἐμὰς δυνάμεις. Ἀπάμειπτο μάγος δὲ,
Οὔτε σε, οὔτε τεὰ περιδείδια, ἔχθιτε, ἔργα.
Νυκτὶ γὰρ ἀτρεκίην τῇδ᾽ ἔμμαθον ἐκ σέο πᾶσαν
Εἵνεκα παρθενικῆς ἀράων ἁγνῶν τε λιτάων,
Καὶ σταυροῦ σφεδανοῖο· σὺ γὰρ μάλα ἐσσὶ ἄναλκις.
Τῷ νῦν ἐν ῥεθέεσσιν ἐμοῖς σφρηγῖδα κραταιὴν
Θήσω ἐγὼ, τήνπερ τε μέγα κρείουσαν ἔειπες·
Σὴν φιλίην δ᾽ ἀθερίζω ἀπειπάμενος σέο βουλάς.
Ὃς δ᾽ ὡς οὖν τάδ᾽ ἔειπε, γέρας Χριστῷ πόρεν εὐθὺ,
Δαίμονα δ᾽ αἰνὸν ἔλασσεν, ἀπέρχεο τηλόθι, λέξας,
Δίζημαι γὰρ Χριστόν· ὁ δ᾽ αἴσχιστος κίεν αἶψα.
Κυπριανὸς δὲ λαβὼν βίβλους μαγικὰς κατέθηκεν
Ὤμοισι στιβαροῖσι νέων ἀγέμεν ποτὶ οἶκον
Ἀχράντοιο Θεοῦ, καὶ δ᾽ αὐτὸς ἐφέσπετο ταῖσδε.
Πὰρ ποσὶ δὲ προπάροιθε πεσὼν θείου ἱερῆος
Ἀνθίμου ἀντιόων, τάδε οἱ φάτο· Ἀθανάτοιο
Οὐρανίου θεράπων στρατιῇ Χριστοῦ προβέβουλα
Βύβλῳ ἐγκαταλέξαι ἐμὸν κέαρ. Ὃς δὲ χολωθεὶς
Ἔννεπεν οἱ, Κακότητα τεὴν ἀπέρυξον ὀπίσσω·
Οὔ σοί γ᾽ ἄρκιόν ἐστιν ἀφ᾽ ἡμέων ἔκτοθ᾽ ἐόντα
Ἔρδειν οἷα βέβουλας; ἀνακτορίων δέ τ᾽ ἀλεύου·
Καὶ γὰρ παντομέδοντος ἀήττητος πέλει ἰσχύς.
Κυπριανὸς δ᾽ ἀπάμειπτο, Κἀγὼ φρεσὶν ᾖσιν ἀνέγνων,
Ὡς Χριστοῦ δύναμις κρατερὴ πέλει, ἠδὲ μεγίστη.
Τῇδε γὰρ ἐν νυκτὶ κούρῃ σεπτῇ κατέπεμψα
Δαίμονας ἀντιθέους, ὅπως ἀπάτης ἐνὶ δεσμοῖς
Θηρήσαιτι νόον κρατερόφρονος ἠϊθέοιο.
Ἡ δὲ μαθοῦσα νόῳ, εὐχῇ, σφρηγῖδί τε Χριστοῦ
Νίκησε κρατερῶς. νῦν δ᾽ ἄνσχεο, καὶ δ᾽ ἐλέησον,
Αἰδόμενος δ᾽ ἱκέτην σέο, δέχνυσο φέρτατε φωτῶν
Βίβλους, ἔνθεν ἐγὼ κακὰ μυρία τεῦχον ἀλιτρὸς,
Καὶ πυρὶ τάσδ᾽ ἀμάθυνον, ἐμὴν ψυχὴν ἐλεαίρων.
Πεισθεὶς δ᾽ ἀρητὴρ βίβλους λάβε, φλέξε δὲ πάσας,
Κεῖνον δ᾽ εὐλογέων ἀγανοῖς μύθοις ἀπέπεμπε,
Πυκνὰ παραιφάμενος σηκοῖς Θεοῦ ἐγκαταδύνειν.
Κυπριανὸς δ᾽ ἄψορρος ἰὼν ἑὸν ἐς δόμον αὖθις,
Ῥέξας εὖτε κόνιν μορφὰς βρετέων ἀμενηνῶν,
Πᾶσαν δὲ ζοφερὴν νύκτα πεπλήγετο σῶμα,
Καὶ φάτο, Πῶς δ᾽ ἂν ἐγὼ Χριστοῦ βλεφάροισι φανείην,
Τόσσα κακὰ ῥέξας; πῶς δ᾽ ἂν Θεὸν εὐλογέοιμι
Ἡμετέροις στομάτεσσι, δι᾽ ὧν ἑτέρους ἀθέριξα,
Δαίμονας οὐλομένους ἐν ἐμοῖς καλέων στομάτεσσιν;
Καὶ τέφρην κεδάσας κατὰ γῆν, Θεοῦ ᾔτεεν οἶκτον
Σιγαλέως κατὰ γαῖαν, ἐπεὶ τρόμεεν μέγ᾽ ἀῦσαι.

Imperiumque datum. Simul hoc magus auribus hausit,
Iuravit numquam se velle abscedere ab ipso.
Tunc daemon fidens, Extensi robore Christi
Visa meis oculis trepidantem signa fugarunt:
Quaerentique mago, num Christus fortior illo,
Respondit, Dum vera loquar, tu percipe mente.
Quae nos heic gerimus, nostro deceptus ut astu
Mortalis tristi subdatur crimine, cunctis
Ista patent: vita sed aheneum in illa, & aduncum
Est instrumentum quoddam, quod sistitur ardens
In medio: tum si quis (homo, sive angelus ille)
Quid minimum peccet, mox nuncia turba per ipsum
Ante thronum ducit suspensi robore Christi.
Tunc Cyprianus ait, Procul esto, in foedera Christi
Festinare lubet (celeres procul diligo motus)
Et cruce gaudentem, patiar ne talia, amare.
Cui monstrum, Quae mox iurasti maxima, dixit,
Nunc violare paras? At quae tibi, (rettulit ille)
Impie, iuravi? Per quae mihi cumque potestas
Imperiumque datum, respondit daemon. At ille,
Nec te, nec tua facta, inquit, scelerate, pavesco.
Nocte ista siquidem vera ex te noscere cuncta
Virginis intactae licuit per vota precesque,
Terrificamque crucem: nulla nam robore polles.
Nunc etiam, quibus imperium, te iudice, magnum,
Ipse meis ponam signacula fortia membris.
Iamque tuus mihi sordet amor, tuaque ipse recuso
Consilia. Haec fatus, Christo persolvit honores,
Eiiciensque malum, procul hinc, procul aufuge, dixit,
Nam Christum quaero. Subitoque nefarius ivit.
Tunc magicae libros Cyprianus colligit artis,
Et iuvenum validis intacti ad Numinis aedem
Dat gestare humeris, sequitur quos cominus ipse.
Obvius inde pedes prosternitur ante sacratos
Praesulis Anthimii [1], *sic illum voce precatus:*
Servus in aeterni supremique agmine Christi
Iam mea proposui conscribere corda libello.
Iratus tunc ille, Tuam procul eripe, dixit,
Nequitiam; longe a nobis quaecumque patrasti,
Non tibi visa satis? Sacros ne accede penates.
Namque invicta Dei virtus est cuncta regentis.
Tunc Cyprianus ait, Nostrae quoque noscere menti
Sorte datum, quod magna Dei sit firmaque virtus.
Ipse etenim exacta venerandam nocte puellam
Pluribus impetii monstris, si forte doloso
Magnanimam illius captarent compede mentem.
Sed precibus, validoque crucis signo omnia vicit
Virgo potens animi. Nunc me tueare misertus,
Et veniam oranti tribuens, hos accipe libros,
Optime terrigenûm, queis tot mala perditus egi,
Atque meam miserans animam, da protinus igni.
Credidit, & libros capiens exussit ad unum
Antistes, tum fausta precans, illumque frequenter
Templa Dei properare monens, placido ore remisit.
Tunc proprias gressus referens Cyprianus ad aedes
Vanaque contrivit divûm simulacra, suumque
Tota nocte gravi feriit sub verbere corpus,
Haec fatus: Christi ante oculos quo denique pacto
Tot scelerum reus accedam, nostroque Tonantis
Ore canam laudes, reliquis quo damna paravi,
Et tantum Stygias pestes in vota vocavi?
Hinc cinerem spargit, veniamque a Numine poscit
Stratus humi tacitusque, times nam tollere vocem.

Can-

(1) Quum in Conversione Latina, quae refertur Tom. III. Thesauri Novi Anecdotorum Martene, & Durand pag. 1621. utroque modo legatur, nos metri gratia pro *Anthimo* *Anthimium* reddidimus.

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥοδόπηχυς ἐπήλυθεν ἀργέτις ἠὼς
Σαββατικῆς μεγάλης, τότε δὴ πέλε πᾶσι θαλείη.
Ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ἔβαινε Θεοῦ μεγάλοιο νέηλυς
Σεπτὴν εἰς ἄγυριν, πωλεύμενος ηὔχετο τοῖα·
Δέσποτα, εἰ θεράπων τεὸς ἄξιος ἔμμεν' ὀΐω,
Δός με τεοῖς μεγάροισιν ἰόντα γε μῦθον ἀκοῦσαι
Ἐκ γραφικῶν βίβλων εἰς κληδόνα εὖ μάλα ἐσθλήν.
Ὡς δ' ὡς οὖν ἐπὶ βηλὸν ἔβη ναοῦ, ἔννεπε Δαβὶδ
Δῖος Ἰεσσιάδης, Ὅρα κύδιμε, μηδὲ μεθήσῃς,
Ὦ κρατέων, μηδ' αὖ με λαθὼν τηλοῦ σέο τεύξῃς.
Αὖτις δὲ προφάτωρ Ὠσηὲ μέγας τάδ' ἔειπεν
Ἔνθως, Εἰ δ' ἄγε μὴ παῖς ἔσσεται. Αὐτὰρ ὁ αὖθις
Δαυίδης ἀγόρευε, Προέσχον ὄμματ' ἐμεῖο
Ὄρθρον φωτοφαῆ νυκτὸς ζοφερῆς ἐλατῆρα,
Ὄφρα γε θειοτέροις σέο ῥήμασιν ἕσπωμαι αἰέν.
Ἠσαΐας δ' ἑτέρωθι, Φόβος σέο μήποτ' ἀπαυρῇ
Θυμὸν, τέκνον ἐμοῖο, καὶ ὃν φιλέω Ἰακώβην,
Ὃν πάντων κατέλεξα περικτιόνων πρόμον ἄλλων.
Παῦλος δ' ὧδ' ἀγόρευε θεηγόρος, Αὐτὸς ἄνασσων
Ἡμέας ἐπρίατο Χριστὸς δυσπεμφέλου ἀρῆς
Ἐκ προτέρης θέμιδος. Πάλι δ' ἔννεπεν ὧδ' ὑποφήτης
Δαβὶδ ἀριστολύρης, Τίς δ' ἂν Θεοῦ ἐξερέεινοι
Ἀθανάτου δύναμιν, καὶ οὔασι πᾶσιν ἐνίσποι
Ὕμνους παντομέδοντος; Ἔπειτα δὲ τεῦχος ἄνακτος
Θειοτέρων ἐπέων, μετέπειτα δὲ ἀρητῆρος
Παρφασίῃ· ἀτὰρ αὖτε κατηχήεις λόγος ἀνδρῶν,
Ἔξιτε ἐκ νηοῖο Θεοῦ βροτοὶ ἡμιτέλεστοι.
Κυπριανὸς δ' ἀγανοῖς θώκοις ἔτι ἧστο σιωπῇ.
Ἀστέριος δέ τις ἦε διάκτορος, ὃς φάτο τῶδε,
Ἔξιθι κοιρανίων μεγάρων. Τὸν δ' ἂψ ἀπαμείπτο,
Σταυροπαγοῦς Χριστοῦ θεράπων πέλω, ἔκτοθι δ' αὖ με
Σεύεις; Τῷ δ' ἐνένειπε διάκτορος, Ἀλλ' ἔτι σύ γε
Οὐ πλήρης τελέθεις δοῦλος κρατεροῖο Θεοῖο.
Αὐτὸς δ' αὖθις ἔειπε, Θεὸς ζωὸς πέλει αἰὲν,
Ὅς τις ἐλεγχίστους κακοδαίμονας οἶος ἔδειξε,
Σῶσε δὲ παρθενικὴν, καὶ ἐμὴν κραδίην ἐλεήρας,
Ἔκτοθι τῶνδε δόμων οὔ μοι θέμις ἐστὶν ἱκέσθαι,
Εἰ μὴ πίστεως ἐντὸς ἐγὼ Χριστοῖο γενοίμην.
Ταῦτα μαθὼν δὲ Θεοῦ ζάκορος τάχος ἦλθ' ἱερῆϊ
Ἀγγέλλων. Ὁ δ' ἔπειτα καλέσσατο, ὡς δ' ἐπεῴκει
Κυπριανὸν πολέας τε ἀταρτηρὴς φάτο μύθους,
Εἰρωτῶν ὅσ' ἔοργεν· ἀτὰρ τόσον εὐξάμενός γε
Ἔργα Θεοῖο δόνησεν, ὅσα περὶ κόσμον ἔτευξε,
Καὶ τότε δὴ θείοισι λοετροῖς ἁγνὸν ἔτευξε.
Ἠοῖ δ' ὀγδοάτῃ γένετ' αἰπυβοὴς πολυσέπτων
Βίβλων χριστοφάτων· ἀτὰρ εἰκάδι πεμπταίῃ τε
Μείων τυτθότερός τε διακτορίης τετέλεστο,
Καὶ θυρεῶνας ἔχεν σεπτοὺς ἅμα μυστιπολείης.
Ἤματα πεντήκοντα δ' ὅτ' ἤλυθεν, ἄξιος αἶψα
Γέντο διακτορίης· ἀτὰρ κρατερῶς ἐδάμαζεν
Ἀντιθέων γε φάλαγγας ἀναιδήτων ἀπαλάμνων,
Καὶ νούσους στυγερὰς μελέων ἀποήλασεν ἀνδρῶν,
Ἤδη καὶ πολέας Χριστοῦ ἐς πώεον ἦγεν
Εἰδώλων κακόπιστον ἀναινομένων ἀλαώσιν.
Ἀλλ' ὅτε λυκάβας τέλος ἔλλαβεν, ἔλλαχε θῶκον
Ἀρητῆρος ἴσον· δέκα δ' ἑξείης ἐνιαυτοὺς
Μίμνεσκεν διέπων κλισμὸν τότε δημογέροντος.
Καὶ τότε δὴ μακαριστὸς ἐπίσκοπος Ἄνθιμος ἦεν
Γρῆας κίκλησκε περικτίονας ἅμα πάντας,
Λέξας δ' ὅσ' ἀγορῇ Χριστοῦ πέλεν αἴσιμα πάντα,
Εἰσέτι κόσμον ὁρῶν κλισίην πόρε Κυπριανῷ γε·
Αὐτὰρ δὴ μετὰ βαιὸν ἐς οὐρανὸν Ἄνθιμος ἐλθὼν
Ποίμνην, ἧς πρόμος ἦεν ἀγαυῷ πάρθετο φωτί.
Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς διέπων Θεοῦ ἀγλαὸν οἶκον
Παρθενικὴν ὑπέδεκτο διακτορίηφι γεραίρας,

Candida iamque aderat roseis Aurora lacertis,
Magna resurgentis referens sollemnia Christi,
Quum magni simul ipse Dei novus assecla venit
In sacrum caetum, doctusque ita voce precatus:
Si, Deus omnipotens, mereor tuus esse minister,
Da, precor, ex sacris libris tua templa petentem
Accipere auguriis oracula plena secundis.
Ast ubi prima sacri ventum est ad limina templi,
Isacides ait, Omnipotens, me respice, neu me
Destituas, latitansque tuo procul ore repellas.
Tum magnus, sacroque adflatus numine vates
Oseas, Agedum servus iam non erit, inquit.
Atque iterum David: Mea lumina matutinum
Praevenere iubar, quo noctis opaca fugantur,
Vt divina sequar tempus tua dicta per omne.
Ast alibi Esaias, Animum non auferat, inquit,
Formido, mi nate, tuum, & quem diligo Iacob,
Finitimisque ducem selegi ex omnibus unum.
Divinus sic Paullus ait: Nos ipse prioris
Rex Christus solvit maledicto legis acerbo.
Rursus & ipse Dei interpres, citharaeque peritus
Concinit Isacides: Aeterni robora Regis
Quis canat, atque aures hominum quis cuncta regentis
Carminibus repleat? Tum post recitata supremi
Carmina sacra Dei, nec non de more peractos
Presbyteri monitus, vox est audita virorum,
Nondum perfecti divino abscedite templo.
Ast humilis Cyprianus adhuc quum scamna teneret
Ore silens, quidam, Sacris te proripe tectis,
Nuncius Asterius dixit. Cyprianus at illi,
Mene exire iubes extensi robore Christi
Servitio addictum? Sed nondum, rettulit ille,
Perfecta summo famularis mente Tonanti.
Cui Cyprianus ait. Vivit Deus omne per aevum,
Daemonas opprobrio dignos qui prodidit unus,
Atque meam miserans animam, servavit Iustam,
Haud mihi fas efferre isto de limine gressum,
Ni prius alma Fides Christi me reddat alumnum.
Haec simul aedituus didicit, celer omnia sacro
Nunciat Anthimio. Cyprianum hic advocat, utque
Par erat, austero multa ore profatur ad illum,
Quae fecit quaerens; tum fundens vota parumper,
Quae Deus in mundo gessit, cuncta ordine pandit,
Lustravitque virum sacra baptismatis unda.
Octavoque die sacros perlegit in aede
Libros Christiloquos; viginti, & quinque peractis
Iste pusillus adhuc sacris minimusque dicatus
Ordinibus, portasque habuit, curamque sacrorum.
Quinquagena dies ubi venerat, illico munus
Exercere suum dignus fuit; inde potenter
Spirituum domuit taetras vilesque phalanges,
Humanoque graves pepulit de corpore morbos,
Atque adeo Christi multos in ovile reduxit,
Qui caecam vanamque fidem renuere Deorum.
Iamque anno vertente parem Cyprianus adeptus
Presbyteri sedem; spatiumque decenne ministri
Munere defungens solio senioris adhaesit.
Tunc bonus Anthimius Praesul, vereque beatus
Omnes finitima accitos regione coëgit
Presbyteros, Christique choro digna omnia fatus,
Vivus adhuc, propriae Cypriano sedis honorem
Sponte dedit: tum regna petens caelestia, sancto
Cuius erat custos, homini commisit ovile.
Hinc divina regens Cyprianus templa puellam
Excepit, sacroque Ministrae ornavit honore,

Et

Οὐδέτι μιν καλέεσκεν Ἰοῦσαν, ἀλλ' ὀνόμηνεν
Ἰουστίναν ἄμωμον, ὅλων δέ τε μητέρα θῆκεν
Κουράων ἀταλῶν Χριστοῦ μεγάλων θεραπαινῶν.
Πολλοὺς δ' ἐκσώσας δυσπειθέας αἰνοαιθρήσκους,
Παρφάμενος Χριστὸν ποθέειν, μογέων ἐκόμιζεν
Εἰς ἀγέλην μεδέοντος, ὃς αἰὲν ἔχει γέρας, ἀμήν.

Et veteri Iustae mutato nomine, dixit
Iustinam intactam, cunctisque praeesse tenellis
Ancillis voluit Christo famulantibus unam.
Tum multos etiam, queis vana insederat alta
Mente superstitio, Christi servavit amore
Succensos, multumque ferens in ovile reduxit
Supremi, cui semper honos & gloria, Regis.

ΠΕΡΙ ΑΓΙΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΒΙΒΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗ.

Ὅσοις[1] δὴ Χριστοῦ πολυυμνήτοιο μέμηλε
Πίστις μυστιπόλος, θαλεροῖς ἐμέθεν δακρύοισιν
Λεύσατε, ὄφρα μάθητε πόθεν τόσον ἐστί μοι ἄλγος,
Καὶ σάφα οἶδ' ὅτι ἴστε, ἀληθέα μυθέομαι γάρ.
Ἠδ' ὅσοι τέρπεσθε ἀεικέσιν εἰδώλοισιν
Πεύθεσθ', ἐξενέπω γὰρ ἐγὼν ἀπατήλια τῶνδε.
Οὐδὲ γὰρ, οὐδ' ἕτερός τις ἐν ἀνθρώποισιν ἐμοῖο
Ἔπλετο δύσθρησκος, καὶ δαίμοσιν ὡμάρτησεν,
Οὔτε δὲ μαψιδίων εἰδώλων ἔσκεν ὀπηδὸς,
Οὔθ' ὅπερ εἰσὶ μαθεῖν, οὔτ' αὖ μένος ἐστὶν ἐκείνοις.
Οὗτος ἐκεῖνος ἔφυν Κυπριανὸς, ὅν ποτε κοῦρον
Ἡμέτεροι τοκέες δῶρον δόσαν Ἀπόλλωνι.
Εἰσέτι νηπίαχος δέ τ' ἐὼν μάθον ὄργια θηρὸς
Νηδυπόροιο δράκοντος. ἔτος δ' ἐπὶ ἕβδομον ἐλθὼν
Μιθραίῳ Φαέθοντι πάλιν μετέπειτα τελέσθην,
Ὤικεον εὐγενέων δέ τ' Ἀθηναίων πόλιν αἰπὴν,
Καὶ ναέτης γενόμην δὲ, ἐπεὶ τόδε ἥνδαν' ἐμεῖο
Πατράσιν, οἵ μ' ἔτεκον. δεκάτῳ δ' ἐπιβὰς λυκάβαντι
Δηοῖ δᾷδας ἀνῆψα, κόρης δ' ἀργεννὸν ἐπέστην
Πένθος. Ἀθηναίης δ' ἥτις πόλιν ἐστὶν ἐς ἄκρην
Ῥέξα δρακοντείους τελετάς· ζάκορος δὲ τελεσθεὶς
Ἦλθον ἐς Οὐλύμποιο νάπος, τόγε δὴ καλέουσιν
Ἀγνῶτες μακάρων ἀμενηνῶν εἶναι ἔδεθλον.
Ἔνθα τινῶν ἐπέων ἦχον, καὶ δοῦπον ἄκουον·
Λεῦσα πόας πρέμνους τε, ὅσον θαμβῆσαι ὀπωπὴν,
Ἅσπερ ἐπεσκόπεόν γε μάτην κακοδαίμονες αἰνοί.
Ἔνθ' ὥρας κατίδον, καὶ ἀμειβομένους δέ τ' ἀήτας,
Αὔτως δ' ἤματα πολλὰ, τά πέρ τινες ἔνδον ἀνιγροὶ
Φαντασίην τεύχοντες ἀπηνέες ἀντιπάλαμνοι·
Καὶ χορὸν εἰσιδόμην μέγ' ἀναιδέα μελπομένων γε,
Ἄλλους δ' αὖτ' ἐς ὅμιλον ἀρήϊα ἔργα τελεῦντας,
Ἄλλων δ' αὖτε λόχους, καὶ κέρτομα ἤθεα εἶδον,
Ἠδέ τε ἀτυζομένους· ἔνθ' ἔδρακον ὅσσα θεάων
Καὶ μακάρων στίφη· αὐτοῦ γὰρ ἔμιμνον ἔγωγε
Ἤματα τεσσαράκοντα, καὶ ἄλλ' ἐπὶ τοῖσι δέ τ' ὀκτώ.
Ἔνθεν δὴ στέλλονται ἅτ' ἐκ κρατερῶν βασιλείων
Πνεύματα ἠερόφοιτα ποτὶ χθόνα ἔθνεα πάντα
Ῥέζειν ὅσσ' ἐθέλουσιν ἀεικέα οἷα κάκιστοι.
Ἦν δέ μοι ἐκ δένδρων θαλερῶν δαὶς ἀκροπέτηλος
Δυομένου Φαέθοντος. Ἐπὶ πέμπτον δέκατόν τε
Ἐλθὼν εἰς ἔτος αὐτὸς ὅλων πνοιῶν τε θεῶν τε
Ἦα διδασκόμενός γε παρ' ἀνδρῶν ἱεροφαντῶν
Ἑπτὰ κέρ', ἔργματά θ' ὅσσα ἀθέσμοις δαίμοσίν εἰσιν.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ γλίχοντο γονεῖς, ὅπως κε μάθοιμι
Ὅσσά περ ἐν γαίῃ τε καὶ ἠέρι ἐστὶ καὶ ἅλμῃ,
Οὐ μόνον ὅσσα πέλουσι κατὰ φθορὰν ἀνθρώποισιν,
Ἀλλ' ὅσα καὶ θαλερῆς ποιῆς πέλει εὐπρέμνου τε
Φυταλίης, ὅσα τ' ἀνδρὸς ἀκιδνότερον περὶ σῶμα
Εἰλεῖται, καὶ ὅσσα κακόφρων ἀντιπάλαμνος
Εὗρεν ὁ τῆσδε γύης ἀρχὸς, ὄφις αἰολομήτις,
Εἰς ἔριν ἀθανάτου βουλὴν μεδέοντος ἀτίζων.

DE S. CYPRIANO LIBER II.

O quibus est multo celebrati carmine Christi
Sacra Fides curae, lacrymas quas fundo recentes
Cernite, ne tanti lateat vos caussa doloris:
Cuncta licet (nam vera loquor) scio cognita vobis.
Quotquot & idolis animum oblectatis iniquis,
Accipite, ipsorum referam quas carmine fraudes.
Haud etenim, haud homines inter fuit alter inani
Religione magis captus, vel vana sequutus
Fictorum simulacra deûm, vel qualis in illis,
Quantaque vis, vero potuit comprehendere sensu.
Sum Cyprianus ego, quem poene in luminis auras
Emissum Phoebo donum vovere parentes.
Inde puellus adhuc, didici sacra taetra draconis
Nedypori: tum me, vix septima vertitur aestas,
Mithraeo rursus Phoebo post talia sacrum.
Nobilis excipiunt sublimes Palladis arces,
Civibus annumerantque suis: ita namque parentes,
Vnde satus, voluere mei: Cererique decennis
Accendi taedas, & luctum Virginis album
Sustinui: atque alta residentis in urbe peregi
Palladis anguineos ritus: & munus adeptus
Aeditui, vanos perhibent ubi degere divos
Ignarae gentes, conscendi culmen Olympi.
Verborum heic sonitus audivi, & murmura quaedam;
Graminaque truncosque, oculis mira omnia, vidi,
Daemones incassum quae servant omnia turpes.
Heic horas, ventosque sibi ordine succedentes
Inspexi, variosque dies, queis nempe maligni
Immanesque hostes falsa sub imagine mentem
Ludificant. Caetum heic lasciva voce canentum,
Miscentesque alios inter se praelia vidi,
Quique dolis gaudent, quique in convicia proni,
Quique metus miscent: heic & quascumque dearum
Adspexi, divûmque acies: ibi namque moratus,
Dum bissena quater Phoebi lux orbe refulsit.
Hinc velut e quadam mittuntur regiâ in orbem
Spirituum aëriae turmae, ut mortalibus aegris
Iniiciant quaecumque velint indigna malorum.
Tunc mihi erant tenerae plantarum fercula frondes
Sole sub occiduo. Necdum tria lustra peregi,
Quum vim spirituumque omnem, divûmque docebar
A mystis septem, queis turpia sacra patebant,
Quotquot & illicitum spectent ad daemona curae.
Scilicet optabant me discere cuncta parentes,
Quae tellus, atque aura capit, pelagusque profundum:
Nec tantum quaecumque hominum corruptio gignit,
Sed tenera ex herba quotquot, cultisque viretis
Exsistunt, circaque hominis languentia membra
Versantur; quot dira etiam male noxius hostis,
Consilii varii serpens, qui huic praesidet orbi,
Repperit, aeterni spernens decreta Tonantis.

(1) In huius secundi Libri versione adornanda ita nos gessimus, ut lectionem Codicis sequuti, ab ea quoque, quoad fieri potuit, non discesserimus, quam exhibet S. Cypriani Confessio Graece-Latine edita in fine eius Operum edit. Paris. A. MDCCXXVI. fol. pag. 295. seqq. quum vel ipsam, vel ei quam simillimam prae manibus habuisse Eudocia, dum Poëma conficeret, censenda sit, ita utrumque Opus conferenti convenire inter se omnia, paucis exceptis, videntur. Ex hac igitur Confessione nonnulla interdum loca adferimus, ut interpretationem nostram quorumdam versuum, qui alium fortasse sensum praeferre prima fronte videantur, probare possimus.

Ἔνθεν ἐς ἱππόβοτον θαλερὸν γενόμην κάτα Ἄργος,
Ἦν δὲ Τιθωνιάδος ἑορτὴ λευχείμονος Ἠοῦς,
Μύστης δ' αὖ γενόμην, καὶ αὐτόθι ἠέρος ἄλφον
Ἠδὲ πολυπτύχοιο πόλου καὶ ἶσον ἄημα,
Συγγενίης δ' ὑδάτων, καὶ εὐφόρβοιο ἀρούρης,
Ἠδ' αὖθις δροσερῶν ναμάτων εἰς ἠέρα δῖον.
Ἤλιδος ἄχρι δ' ἔβην, καὶ Ταυροπόλου Κελαδεινῆς
Ἐν Σπάρτῃ δ' ἐσίδον βρέτας ὄβριμον, ὄφρα δαείην
Ὑλομενῆ πολύμορφον ἄγαν φύσιν [1], ἠδὲ μέταλλα,
Ψήφους τε, γραφίδας τε, χαρακτῆρας δέ τε κόσμου,
Γραιώδεις μύθους τε. Ἀτὰρ Φρυγίης χθόνα βαίνων
Μαντιπόλος γενόμην πινυτὸς μάλα, ἐκ πραπίδων δὲ
Ἥπατος ὅσσα πέλουσιν ἐγὼν ἐδάην κατὰ μέσσον·
Ἐκ Σκυθέων δ' οἰωνοὺς, σήματα ἠχήεντα,
Ἠδ' ἄρα καὶ ζώων καμπτὰς ἐπὶ τοῖσι πορείας,
Κληδόνας αἰζηῶν, τοί κεν τὰ ἔπειθ' ὁρόωσι,
Βομβοὺς δουρατέων σανίδων, πετρῶν δέ θ' ὁμοίως,
Φωνὰς δ' ἐκ τύμβων πρόπαλαι κατατεθνηώτων,
Δοῦπον δ' αὖ θυρέων, παλμοὺς βροτέων μελεδωνῶν,
Ὄγκους δ' αἱματόεντας, ὅσοι μέλεα χραίνουσιν,
Εὖτε δὲ μυρμήκων βρώμη κατὰ ἄψεα βαίνει·
Καὶ μύθων ὄαρους, καὶ ἀριθμοὺς αὖτ' ἐπέων γε,
Καὶ σαρκὸς ὁρατοῦ γε πόνους, στήλας φύσιος δέ·
Ὅρκοι δ' ὅσσοι ἔασιν ἀληθέες, ἠδὲ καὶ οὐκὶ,
Ἠδὲ καὶ ὅσσα πέλουσιν ἐναντία μήδεα φωτῶν.
Οὐδ' ἔτι με χθονίων πρῆξις λάθεν ἠερίων τε,
Καὶ βυθίων, οὐ φάσμα πολύτροπον, οὐ κρύφιος νοῦς,
Οὐ δολόεις, οὐδ' αὖ πολυμέρμερος, οὐδὲ τεχνήεις,
Εἴως ἠπεδανοῦς ἀπάτης, καὶ αἰσυλοεργῶν [2],
Καὶ τοίων πάντων ὅσ' ἐπὶ χθονὶ τῇδέ τ' ἔασιν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μετὰ ταῦτα ἐεικοστοῦ λυκάβαντος
Ἐντὸς ἔβην, τότε δὴ ζοφερῶν ἀνδρῶν ποτὶ γαῖαν
Αἰγύπτου ἱκόμην, καὶ Μέμφιδος οὖδας ἔτετμον,
Πειρήθην κἀκεῖσε ὅσον βροτῷ οὐκ ἔνι εἰκτόν·
Ὡς χθονίοισι πέλουσιν ὁμόγνια, πῶς δὲ καλεῦνται
Πνεύματ' ἀπότροπα, ποίων δ' ἄστρων ἱμείρουσιν,
Καὶ θέμισιν δ' ἤπειτα, καὶ ἔργμασι· πῶς δὲ φέβονται,
Πῶς δέ τ' ἀμειδήεντα φυλάττουσιν ζόφον αὐτὰ,
Πνεύματα δ' οἷά γε τοῖσιν ἐναντία· ἠδ' ὅσοι ἀρχοὶ
Αἰνοτάτου Ἐρέβοιο ἅμ' ἀντιθέων περ ἔασιν·
Ἠδ' ὅπως ψυχαῖς καὶ σώμασιν εἴκελοί εἰσιν
Κτηνῶν καὶ νεπόδων, καὶ ὅσ' αὐτοῖσι μέμηλεν,
Ἠδ' ὅσα κεν ῥέζουσι· ταχὺς δρόμος, εἰδησίς τε,
Μνημοσύνη, τάρβος, τέχνη δολερὴ, ποδὸς ἴχνη,
Κρυπταδίη λήθη πολέων, καὶ ἔργματα δήμου,
Καὶ ὅσα εἴκελα τοῖσιν. Ἐκεῖ δ' ἔγνων τρόμον αἴης,
Ὄμβρων δ' ὑετίων γένεσιν καὶ δοῦπον ὁμοίως,
Οἶδμά τε γῆς πόντου τε, μιμήματα ἠύτ' ἀληθῆ
Ἀθανάτου σοφίης ἰνδάλματα αἰὲν ἐόντα.
Κεῖθι μεγασθενέων καὶ μηκεδανῶν μεροπήων
Ψυχὰς εἰσενόησα γιγάντων αἰνοπελώρων,
Αἰνὰ πιεζομένας εἴσω ζόφου ἠερόεντος,
Φάσματι δ' οἷα μόνον γαίην κατὰ νῶτα φερούσας,
Ἠύτ' ἀνὴρ βαρύναχθος ἐπ' ὤμων δοῦρα φέρῃσι.
Εἶδον δαιμονίους ὄαρους, σκολιῶντε δρακόντων,
Πικρὰ δ' ἀήμαθ', ἅπερ χθονίοις εἰς οἶτον ἔασιν·
Ἔνθεν ἐπ' ἀνθρώποισιν ἰάλλουσιν περιφοῖται
Μυρία δαίμονες αἰνὰ περισπέρχοντες ἐς ὕλην.
Καὶ χθόνα μοχθίζουσαν ἐγὼν ὑπὸ δαίμονος εἶδον,
Μηδέ τ' ἐφεζομένην ἐπὶ ὕδατος ἀσταθέοντος
Εἵνεκ' ἀναφορέων βάσεων δ' ὧν μοιρήσατο.
Ἔφθασα καὶ χώρην, ὅθ' ἀμείβοντ' ἀντιπάλαμνοι, [3]
Ἥνπερ ὄφις κατ' ἔριν θείου μένεός περ ἔτευξεν

Hinc me dives opum, nutrixque habet Argos equorum
(Tum forte Aurorae fiebant sacra nitenti)
Illic mysta iterum factus, quaenam aëris, atque
Multiplicis caeli constans concordia, novi,
Quae cum fecunda sit aquae cognatio terra,
Nec non cum puro pluviatilis aëre roris.
Elidis hinc terram veni, atque illustre Dianae
Tauropolae signum vidi Lacedaemone, ut inde
Materiae multas variasque addiscere formas,
Atque metallorum species, lapidumque, notasque,
Atque characteres, commentaque anilia possem.
Tum Phrygiam veniens, factusque ibi doctus aruspex,
Ex extis, medio fierent quae in pectore, novi:
Auguria e Scythiae populis, aviumque sonoras
Edidici voces, flexosque per aëra gyros,
Fatidicas iuvenumque, vident si postera, voces;
Quos sonitus pariter petrae, quos ligna, diuque
Mortua quas tumulis emittant corpora voces,
Ostia quos strepitus; queis curis palpitet intus
Fibra; cruentati foedent qui membra tumores,
Vt cum verrucae serpunt per viscera edaces:
Tum quos verba habeant numeros, quae vincula sermo,
Quos caro visibiles, physeos monumenta, labores;
Quae vero iurata animo, periuria quaeque,
Consilia atque hominum quae sint inimica quietis.
Me nihil in terra latuit, caeloque, marique:
Non varium monstrum, non abdita, sive dolosa
Mens, non arte valens, multisque obnoxia curis.
Quid quod & invalidas fraudes, & facta nefanda,
Cunctaque cognovi, quae his sunt aequalia terris?
Iamque aderat nostro post haec vicenus ab ortu
Annus, quum populo colitur quae terra nigranti,
Aegyptum pergens, inveni Memphidis oram.
Illic tentavi humanas superantia vires,
Quae cum terrenis cognatio, spirituumque
Averruncorum quaenam sint nomina, queisque
Legibus, ac rebus, queis delectentur & astris,
Vt fugiant, tristesque habitent caligine densa,
Quaeque his spirituum species contraria; quotque
Sint Erebi reges squallentis, semideique;
Vt iumentorum referant simul, atque natantum
Corporaque atque animas; quae cura exerceat illos,
Quaeque gerant: velox cursus, doctrina, memorque
Mens animi, pavor, ars fallax, vestigia plantae,
Multorumque latens oblivio, factaque turbae,
Quaeque his aequa. Illic novi terraeque tremorem,
Nimbosaeque ortum pluviae, pariterque fragorem,
Et terrae pontique aestus; imitantia veras
Aeterni formas Verbi, semperque manentes.
Illic corporibus magnis, magnoque potentum
Robore vidi animas, immania monstra! gigantum,
Aëris obscura graviter caligine pressas,
Et specie tantum gestantes tergore terram,
Qualis ligna ferens humeris sub mole fatiscit.
Heic cum daemonibus communio visa draconum,
Heic & amarities, terrenis noxia rebus;
Vnde ope materiae huc illuc sine lege vagantes
Daemones immittunt nostrae mala plurima genti.
Heic ego vexatam pariter sub daemone terram
Adspexi, instabili numquam tamen aequore mersam:
Hanc etenim validae firmant fundamina basis.
Inde locum veni, varie mutantur ubi hostes,
Divino iratus quem robore condidit anguis

Pra-

(1) In dicta editione pag. 297. legitur: ἵνα μάθω ὕλης σύγχυσιν, καὶ διαίρεσιν, κ. λ.

(2) Ead. pag. 297. ἄχρι τῆς τῶν γραφῶν μεταφορᾶς μαγγανικῆς, καὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων.

(3) Ibid. p. 300. ἦλθον ἐν χώρᾳ, ὅπου αἱ ἰδέαι τῶν μεταμορφώσεων τοῖς δαίμοσι γίνονται, κ. λ.

Ἐς σκολιὴν κακόχαρτον ὅλην βιοτὴν μεροπήων,
Ἐξ ὧν πνεύματα πολλὰ πονείοντ' ἰσοθελύμνοις
Ἀνδράσι δυσσεβίην χαμαὶ ἐρχομένοισι φέροντα.
Καὶ μὴν κεῖσ' ἐνόησα κακῶν ἔνοχον κατὰ νεῖκος
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης ἀντ' εὐσεβέος μεροπῆος,
Μάργος δ' αὖ πινυτῷ, καὶ ἰθυδίκῃ δολοὸς φώς·
Οὐχ ὅσιον δέ τ' ἐκεῖ, οὐ κεκριμένον πρᾶγος ἐστίν.
Ἔνθ' ἐσίδον ψεύδους πολυδαίδαλον εἶδος ἀτερπές.
Μαχλοσύνης τρίτυπον δὲ κακογραφίης ἔχεν εἶδος,
Αἱματόεν, περίκαυστον, ἀφρῷ καὶ ἥπατι ἶσον.
Μήνιδος αὖτ' ἐσίδον τύπον πτερόεντα, ἀνιγρὸν,
Τρηχὺν, θηριόεντα. Ἀτὰρ δόλον αὖτε δέδορκα
Συννεχέα, κρύφιον, δολεροῖς ἐπέεσσι κομῶντα.
Μίσους δ' αὖ ἐσίδον μορφὴν στυγερὴν, ἀλαωπήν·
Ἐς δ' ὄπιθεν κορυφῆς γλήνας πίσυράς κεν ἔχεσκεν
Φευγούσας φάεος περιλαμπέος ἀγλαὸν ὄμμα·
Μυρίοι ἐκ κεφαλῆς δ' αὐτῷ πόδες ἠώρηντο,
Μοῦνοι σμερδαλέοι· νηδὺς δ' οὐκ ἦν ἐν ἐκείνῳ,
Νηλὴς γάρ τε πέλει, καὶ ἄτερ σπλάγχνοιο πολεύει.
Ζῆλος, καὶ φθόνος αἰνὸς, ὁμοίιοι ἀλλήλοιιν,
Ἀλλά γε δὴ φθόνος οὖλος ἅμη γλῶσσαν φέρει ἴσην.
Δυσροπίην δ' ἐσίδον λεπτὴν μάλα, εὖτ' ἀλίβαντα,
Ὀφθαλμοὺς πολέας δέ τ' ἔχεν, γλήνας δέ τ' ὀϊστοὺς,
Ἐσσυμένην πρὸς ἄμυναν ἀεὶ νόον, αὐτὰρ ἄπληστον.
Μορφὴν δαίμονος[1] εἶδον· ἔχεν δ' ἐφύπερθε κάρηνον
Στεινωπὸν, ταναόν τε· δύω δ' αὐτῷ στόματ' ἦεν,
Ἓν μὲν ἐπὶ στήθεσσι, τὸ δ' αὖ ἕτερον κατὰ νῶτα,
Γαίην δαινύμενα στερεὴν, πέτρας τε βαρείας,
Πεινάων καὶ σάρκας ἄδην κακότητι τετηκώς.
Ὄλβου δ' αὖ φιλότητα[2] ἐγὼν ἴδον, ἁρπαλέον μὲν,
Καὶ δέμας ὀξὺν ἔχεν, φαίης δρεπάνην καθορᾶσθαι,
Καὶ γλῆναι βλεφάρων αἰεὶ λήγουσαι ἔησαν.
Ἐμπορίην δέ θ' ὅμως κατίδον χθαμαλὴν, ταχύρεμβον,
Ὄλβου δ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐπωμάδιον φέρε φόρτον.
Ἠλεμάτου μορφὴν δ' ἐσίδον· ἀγαθὸν δ' ἔχε θυμὸν,
Σάρκα τε πιαλέην, λευκόστεα δ' οὐκ ἔσαν αὐτῷ.
Εἰδώλων δ' ἐνόησα λατρείην ὑψιπότητον,
Ἐν κορυφῇ δ' ἐφύπερθεν ἔχε πτέρυγας δύο πυκνάς·
Ἣ δόκεεν πάντας μὲν ἐπισκεπάειν, ἀτὰρ οὔτι
Οὐδὲ ἑῶν μελέων σκέπας ἔσθενε ποιήσασθαι.
Ἔνθ' ἴδον ἀλλοπρόσαλλον ὑποκρίσεως βαρὺ δεῖμα,
Λεπτάλεον μὲν ὅλον, στέρνα δ' ἔχεν εὐρώεντα,
Κρύβδην τηκόμενον, ἀνεμόφθορον, εὖτε δάϊζον.
Ἠδὲ παραφροσύνης μορφὴν εἶδον· δύο δ' αὐτῇ
Ἦσαν ὁμοῦ φύσιες, ἀνδρὸς νέου, ἠδὲ γυναικὸς,
Γυμνὸν, ἀναιδείης ἐντὸς, ἀλκῆς τ' ἀπάνευθε.
Καὶ προπετῆ ἐσίδον δυσδαίμονα, ὃς ταναήν γε
Γλῶσσαν ἔχεν πάντων μελέων πολὺ μείζονα πάγχυ.
Μάργον δ' αὖτ' ἐσίδον, κεφαλὴν δ' ἔχεν ἶσα κάροιο,
Ψυχὴν χαυνοτάτην, ἔκπυστα δὲ πάντα τελεῦσαν.[3]
Πάντων δ' αὖ χαλεπῶν κεῖθι πρᾶγος εἰσενόησα,
Εἶδος ὅπερ φορέοντες ἀεικέλιοι κατὰ κόσμον
Νείσσοντ' οὐλόμενοι κακοδαίμονες αἰνοπέλωροι,
Πέντε καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἄλλοι τρεῖς ἑκατόν γε
Δαίμονες ἀργαλέων παθέων, οἵ κεν κρατέουσιν.
Καὶ κενοδοξίης, ἀρετῆς δ' ἰδόμην μέγ' ὄνειδος,
Αὔτως δ' αὖ σοφίης τε, δικαιοσύνης τε ματαίης,[4]
Ἔνθεν ἄρ' Ἑλλήνων σοφίης ἄνδρας πλανόωσιν·
Εἰκόνα γάρ τις ὁρᾷ, καὶ ἀληθείη φύγε πάμπαν·

Pravam contra hominum vitam laetamque malorum.
Spirituum heic multus labor est, ut ad impia gentes
Quaeque trahant terris simili de stirpe profectas.
Illic cognovi, quanam ratione malorum
Conscius adversus sanctum vestigia ponat,
Prudenti insipiens, iusto concurrat iniquus.
Nulla ibi iudicii forma est, vis nullaque legum.
Heic variam, ingratamque gerunt Mendacia formam.
Exhibet at speciem malepicta Libido triformem,
Sanguineam, ambustam, spumaeque atque hepatis instar.
Irae etiam species pennis celer, aspera, tristis,
Effera visa mihi: tum Fraudis forma cohaerens,
Occulta, & verbis semper fecunda dolosis.
Heic mihi caeca Odii sese obtulit, atraque forma,
Quatuor aversa frontis cui parte pupillae,
Lucis vitantes radium, qui cuncta serenat:
Mille autem summo tolluntur vertice plantae,
Terribiles tantum visu: tum ventre carebat,
Sola etenim feritas illud sine viscere pascit.
Invidiae Zelique pares taetraeque figurae;
Dira tamen primae, falcique simillima lingua.
Nequitiam heic macie confectam, ut corpore functum,
Conspexi: huic oculi plures, ac tela pupillae,
Semper & exagitat mentem vindicta, nec explet.
Fortunae formam vidi, cui desuper arctum
Oblongumque caput, duplexque erat oris hiatus,
Alter pectus habet, post terga recluditur alter,
Duram ambo comedunt terram, atque immania saxa:
Carnibus atque inhians, occulta tabe liquescit.
Rursus opum, illa quidem furax, mihi visa Cupido:
Corpus acutum habuit, falcem spectare putares:
Claudebatque oculos languentibus usque pupillis.
Heic mihi Mercatura etiam vilisque, celerque,
Spemque omnem gestans auri, ceu pondus, in armis:
Ac Levitas visa est, miti quae praedita mente,
Carne quidem pinguis, verum caret ossibus albis.
Novi Idolorum Cultum, sublime volantem,
Nam binas capiti densas superaddidit alas;
Quique videbatur pennis involvere cunctos,
Nulla suis poterat tamen addere tegmina membris.
Novi & Hypocriseos variumque, gravemque timorem,
Quae tota exilis, spatiosum pectus habebat,
Quod tamen occulte morbus vitiabat iniquus,
Ut quae evanescunt vento disiecta per auras.
Heic quoque visa virens annis, & duplice constans
Femineoque marique simul Dementia sexu,
Nuda, pudore carens, atque omnis roboris expers.
Audacem vidi, cui forma miserrima, longam
Namque habet, & reliquo maiorem corpore linguam.
Stultum etiam vidi, capitis cui multa gravedo,
Mollitiesque animi, nil occultare valentis.
Spirituum ast alium didici tunc ipse laborem:
Qua forma induti, tristes, & damna ferentes
Circumeunt totum saevi cacodaemones orbem:
Omnes tercentum, sexdeni & quinque fuere
Daemones affectu fortes, virtute potentes.
Heic novi, quam sit turpis, probrosaque virtus,
Iustitia atque decus, nec non sapientia vana;
Queis homines fallunt Graecorum dogmate: nam quis
Vera fugit, sola contentus imagine rerum.

(1) Ita legitur in Codice, sed quomodo haec descriptio in Fortunam quadret, non video. Melius habet citata editio pag. 300. εἶδος ἀπληστίας, *speciem avaritiae*.

(2) Haec descriptio Tristitiae adscribitur loc. cit. Legitur enim εἶδος γριπότητος ὀξὺ ὅλον τὸ σῶμα ἔχον κατὰ τὴν ἅρπην, καὶ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν ἔχον συνδυνούσας εἰς ἔκλειψιν: *Speciem tristitiae totum corpus acutum habentem instar falcis, & pupillas oculorum succumbentes, ita ut deficere videantur*. In notis vero subiicitur, pro γριπότητος legendum videri γρυπότητος, vel γρυπνότητος.

(3) Ead. pag. 300. εἶδος μωρίας, κεφαλὴν ἔχον καρσίαν, καρδίαν χαύνην διακεχυμένην, καὶ μηδὲν βαστάσαι ἰσχύουσαν.

(4) Ead. pag. 300. εἶδη εἶδον ἐκεῖ καὶ τῆς κενοδοξίας, καὶ κενῆς ἀρετῆς, καὶ κενῆς σοφίας, καὶ κενῆς δικαιοσύνης, κ. λ.

Ὡς σκιὴ ἐστιν ἅπαντα, κόνις τ' ἀχρήιος αἰεί.
Ἐν γὰρ τοῖσιν ἅπασαι ἐνεργοῦνται κακότητες
Ἐς γε πλάνην πολέων. Ἀλλ' οὐ θέμις ἐστί μοι αὐτῷ
Τεύχειν ἄσπετα βύβλα· πολῶν ἄπο τοῦθ' ἀγορεύσας
Δυσσεβίην κεν ἐμὴν ὔμμιν μετὰ πᾶσιν ἔειπον.
Ἀλλ' ἔτι ϗ τόδ' ἐρῶ. Ὅτε δὴ τριακονταετῆρος
Ἤδη φὼς γενόμην, κυανῶν μερόπων λίπον οὖδας,
Χαλδαίων δ' ἱκόμην γε παλαιγενέων πόλιν ἀνδρῶν,
Καὶ μάλ' ἐπιστέρχων, δρόμον αἰθέρος ὄφρα δαείην,
Ὅν κ' αὐτοί φασιν οὗτοι ἐπὶ φλογεροῦ πυρὸς εἶναι,
Τούτων δὲ κριτοὶ ἄνδρες ἐπὶ φάεος νοέουσιν.
Ἔνθεν ἐγὼν ἐδάην ἄστρων φύσιν ἀλλοπρόσαλλον,
Εὖτέ τις ἐκ καλύκων βοτάνην δρέψηται ἄπειρον,
Ἀστρώας τε φάλαγγας ἐειδομένας πολέμοισιν.
Αὐτοὶ συγγενίας ϗ δώματα δεῖξαν ἑκάστου,
Ἠδ' ἄρα τῶν φιλίην, αὐτὰρ βρῶμήν τε, πόσιν τε,
Καὶ νοερὴν φιλότητα τελεσκομένην ἐπὶ φωτί.[1]
Αὐτοὶ μοίρας δεῖξαν ἐμοὶ πόλου ἀργυρόεντος
Πέντε ϛ ἑξήκοντα, ϗ ἄλλον τρὶς ἑκατόν γε.
Ἦν δέ τις αὐτοῖσιν ὁρατῆς φύσεως συνέριθος,[2]
Καὶ σκῆψιν πολύπευον, ἀγῷ δ' ἐπίθοντο ϗ αὐτοί.
Μῆτιν δὲ πρύφαινον ἀπ' αὐτῶν ϗ πόρον οἷον,
Κεύθοντα[3] κρυφίων πολυμέρμερον αἰὲν ἀνωγήν,
Ἐκ δὲ θυηπολίων μειλίγματα μοῦνον ἔχοντα·
Ἄλλα δὲ οὐκ αἴουσι, ϗ οὐ σπονδῶν ἀλέγουσιν,
Ἀλλὰ μόνον φάεος τοῖσιν μέλει εὐρώεντος.
Ἀλλὰ ϗ ὡς ἐσίδον, ζοφερῆς οὗ εἵνεκα βουλῆς
Βαῖνον πειθόμενοι, ὅππως φάεος μεταδῶσιν
Ἄστρασιν οὐ φαέθουσι κεραννύμενοι κατὰ βαιόν.
Θάμβος ἔχεν δέ με πάμπαν, ἐπεὶ μεσάτους ἐσόπωπα,
Ὅττι κεν ἠερίοις ζοφεροῖς ὅλβοιο μέμηλεν.
Καὶ θέμιδας δ' αὐτῶν μεγάλως θάμβησα νοήσας,
Ἅσπερ μεσάτιον θέντ' ἀλλήλοισιν ἔσεσθαι,
Ὅρκους πιστοτάτους γε φυλασσόμενοι κατὰ θυμόν.
Κεῖθι ϗ εὐσεβίη, φιλίη θ' ἅμα, ϛ ταχυτῆτες,
Καὶ μῆτις σφεδανὴ, ὄφρ' ἀλλήλοισι μιγεῖεν,
Ἥντερ ἀγὸς κατέλεξε κακορραφίης ὑποθήμων·
Καὶ πινυτοὺς γὰρ ἔτευξεν, ἀπ' ἠέρος εἰρύσας ἄσθμα,
Γλῶσσαν δ' εὐεπίης, γαίης ἀπὸ φυτοκόμοιο,
Ἐκ δέ γε νερτερίων, δολομήχανα πάντα διδάξας.
Ἔνθεν βαλβίδα κόσμου ὅλην κατερύει ἐπιθήσας,
Καὶ φύσιος λελάθεσθαι ἄτερ[4] Θεοῦ εὐσεβέοντος.
Κωτίλλων γὰρ ἅπαντα ἐς ἐμπορίην κατέθηκε,
Πάντα δέ γε σκεδάσας ἀλίτης κρατέει ἐπὶ γαίην.
Αὐτῷ μοι πείθεσθ', ὅτι δαίμονα ἔδρακον αὐτὸν
Λοιβαῖς ϗ θυσίαις μειλιξάμενος πολέεσσι.
Πείθεσθ', ὅττι ϗ αὐτὸν ἰδὼν ἐπέεσσι προσηύδων,
Καὶ φιλίων ἐπέων κείνου κλύον· ἐν δέ με πᾶσιν
Ἠΐθεον προσέειπε καλὸν φύσει, ὥσπερ Ἰαμβρῆν,
Μύστην δὲ κρατερὸν, κείνου ἀντάξιον ἔργων.
Καὶ δή μοι κατένευσεν ἀγὸν κόσμοιο τελοῦσαι
Αὐτῷ συμπονέοντα, ἐπεὶ βιοτῆς ἴδεν ἔργα.
Ἔνθεν κυδαίνων με κακῶν στῖφος ἐγγυάλιξε
Λυπρὸν δαιμονίων, ϗ ἐκθρώσκοντι ἔειπεν·
Κυπριανὲ, κρατερός τις ἔφυς βροτός· ἐκ δὲ καθέδρης
Ἀνστὰς προὔπεμψεν· θάμβος δ' ὁρόωσι παρέσχεν.
Ἔνθεν ὁμῶς γεραροί με τίον κείνου μάλα πάντες.
Μορφὴν δὲ χρυσῷ ἰνδάλλετο ἀνθεμόεντι[5],
Μαρμαρυγῇ γληνῶν κομόων· κορυφῇ δέ τ' ἔπειτα
Στέμματ' ἔχων πλοχμοῖσιν ἀρηρότα ϗ λιθάδεσσιν,

Omnia sic umbrae cinerique aequantur inani;
Omnia namque istis patrantur crimina rebus
Multorum in fraudem. Sed non licet omnia longo
Carmine complecti. De multis pauca recensens,
Impia vos omnes docui mea crimina. At illud
Fabor adhuc. Ter dena virum me fecerat aestas,
Littora quum linquens nigris habitata colonis,
Chaldaeam veni, clarorum stirpe virorum
Insignem quondam, ut cursum scirem aetheris omnem,
Quem gens illa quidem consistere in igne fatetur,
At res qui melius noscunt, in luce reponunt.
Inde ego naturae astrorum discrimina novi
(Ut qui e folliculis decerpere noverit herbas)
Sidereasque acies, belli simulacra gerentes;
Quae cuiusque domus, quae sit cognatio, quodque
Foedus amicitiae, quinam potusque cibusque,
Et rationales coitus in luce peracti.
Ipsi etiam nitidi docuerunt segmina caeli,
Quorum ego tercentum, quinque & sex dena notavi.
Res erat humanas circa labor omnibus unus,
Hinc & opus glomerare, ducisque facessere iussa,
Consiliumque, omnemque operis praetendere finem
Intenti, toto celabant abdita iussa
Pectore, deque sacris tantum placamina habebant.
Ast alii haud parent, libamina nullaque curant,
Gaudentes tantum spatiosi lumine caeli.
Vidi etiam, quare tenebrarum adduxerit ipsos
Consilium, stellas, nullo quae lumine fulgent,
Sensim participes infusae reddere lucis.
Tum stupor incessit magnus, tenebrosa malorum
Agmina spirituum gazas curare videntem.
Nec minus obstupui leges & foedera noscens
Mutua, queis statuunt ipsorum quemque teneri,
Omnia servantes animo iurata fideli.
Heic amor, heic pietas, heic festinatio, & acre
Mentis consilium, ut quam dux, rectorque coëgit,
Illius veniant pravae in consortia fraudis.
Namque catos reddit, puro si ex aëre in illos
Insufflet, si frugiferâ e tellure, disertos,
Si tandem e Stygiis, fraudes informat ad omnes.
Naturae, mundique dehinc confinia cuncta
Invadit, cultuque Dei seducit aperte.
Omnia in emporio per fraudem namque locavit,
Cunctaque dispergens terrae dominatur iniquus.
Ipsum quin etiam, mihi credite, daemona vidi,
Multis demulcens sacris, libamine multo.
Credite, nec vidi tantum, sed & eius amicos
Audivi, retulique sonos: praeque omnibus ille
Ingenuum iuvenem, atque alium me appellat Iambrem,
Ac fortem mystam, dignumque laboribus eius.
Quin & curarum socio, post cognita vitae
Gesta meae, regnum mihi totius annuit orbis.
Me decorans ergo, caecam commisit, & atram
Spirituum turbam, atque abeunti talia dixit:
Vere animo, Cypriane, vales; meque inde cathedra
Deduxit surgens: mirari cuncta videntes,
Illius & proceres magno me prosequi honore.
Ast erat huic species auri florentis adinstar,
Luce pupillarum radians: capitique corona
Crinibus intexta, & claris ornata lapillis,

Quae

(1) Ibid. pag. 301. καὶ συνουσίας νοερὰς ἐπὶ φωτὸς ἀνθρώποις τελουμένας.

(2) Totum hunc locum valde obscurum, a vers. nimirum 191. ad vers. 200. hisce verbis pertractat editio pag. 301. οὗτοί μοι διείλαντο αἰθέρα τρόποις τριακοσίοις ἑξηκονταπέντε, ϛ φύσιν ἕκαστον ἔχοντα κοινωνὸν ἐνεργείας ὑλικῆς, ϗ συμβουλίᾳ χρωμένους τῇ τοῦ ἄρχοντος διαταγῇ, καὶ παραμηνύοντα τὴν βουλὴν τοῖς κινήμασι, ϗ κρύπτοντα μυστικὴν ἐντολὴν, ϛ πειθόμενα λόγοις πραγματικοῖς τοῖς ἐκ θυσιῶν, ϗ σπονδῶν· τινὰ δὲ μὴ πειθόμενα, ἀλλὰ διάθεσιν τηροῦντα πρὸς τὴν βουλὴν τοῦ φωτός.

(3) Subintelligo πνεύματα.

(4) Ms. habet ἀτάρ.

(5) Ibid. pag. 304. ἦν δὲ τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡς ἄνθος χρυσίου, κ. λ.

Ὧν σέλας ἀγλαΐη κείνην κατεκόσμεε χώρην·
Κόσμος δ' εἵμαθ' ὅμοιος· ἀτὰρ στρεφθεὶς χθόνα σεῖε.
Κύκλῳ δὲ κλισμῶν πολέες στάσαν ἀσπιδιῶται,
Μορφὰς ἐς οὖδας ἔχοντες, ἀρηρότες εὖτε φάλαγγες.
Ἀστράπτων κατὰ κεῖνο πέδον, Θεὸς ὡς ἐν Ὀλύμπῳ,
Τείρεσι παμφαίνων, φυτηκομίην δ' ἐπαέξων,
Πᾶσιν δ' αἶσπερ ἔτευξε Θεὸς πανομοίϊα τεύχων,
Ἀθανάτῳ κρατέοντι ἐριδμαίνων ἁγίοις τε.
Ἔνθεν γὰρ δόκεεν νόον ἀνδρῶν ἠπεροπεύειν,
Ὃς δὲ μάλ' ἠπεδανὸς κενεὸν σκιόεντα τελείων,
Ἐκ τοῦ δαιμονίη μορφὴ πέλεται πανάϊστος.
Καὶ γὰρ τοῦτο μέμηλεν ἀεικελίοισιν, ὁρᾶσθαι,
Καὶ μετὰ δὴ σαρκὸς τελέειν μένος. Ἔμπεδον ὥσπερ
Ταῦτα δέοι, λοίβη καὶ κνίσσῃ πάντα δίδωσι·
Ἐξ ἱερῶν καπνὸν γὰρ ἐς ἠέρα πουλὺν ἰόντα
Αἱ σκιαὶ ἑζόμεναι ζοφοειδέες εἰρύουσαι,
Ὃν δέμας ἀμφιέσανθ', ἅτε φάρεα δαιδαλόεντα,
Ἢ ὡς εἴρια καλὰ, λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον.
Νηῶν δ' ὑψορόφων σκιοειδέα φάσματα πολλὰ
Ἀντὶ δ' ἀληθείης τὸν δ' ἠέρα δύντες ἔχουσιν.
Τοὔνεκα καὶ μύρμηκος ἐκεῖ χρήζει γε θυηλῆς,
Ἀλλά γε καὶ ὕδωρ, πέσκη δ' ἅμα, ἠδέ τε καρποὺς
Αἰτίζει, καὶ πάνθ' ὅσα φέρβει γαῖα τιθήνη,
Ὄφρα γε φαντασίην μούνην μερόπεσσι φαείνῃ.
Ἠύτε τεθνάτων μορφὰς κατὰ θυμὸν ὁρῶμεν,
Καὶ λαλέειν δ' αὐτοῖσι δοκείομεν οὐ παρεοῦσι·
Τὼς [1] καὶ ἀντιπάλαμνος ἑὸν ἀναμάσσεται εἶδος
Μυστιπόλων· τό κεν οἷσι πρόσω πᾶσιν ἀμφιτίθησιν,
Μορφαῖς τ' εἰδώλων, οἷσιν σθένος οὔποτ' ἔνεστιν·
Ὄμβρον μὲν χεύων δῆθεν πολὺν, οὐδέ τ' ἀληθῆ,
Πυρκαϊὴν τελέων χιόνος κρυερῆς πανομοίην,
Ἰχθὺν δ' εὖτε διδοὺς ὁράαν μόνον, οὔτι πάσασθαι,
Χρυσόν τ' αἰγλήεντα κακῆς πενίης συνέριθον.
Ἀλλὰ καὶ ὑλήεντα μιμούμενος ἔργα, τελείει
Ἄστεα, καὶ θαλάμους, καὶ εὐδένδρους πλαταμῶνας,
Καὶ νάπεα σκιόεντα, καὶ ᾗ βροτὸν ἔτρεφε πάτρη,
Ῥήγεα δ' ἀνθεμόεντα, τάπερ βροτοὶ ἐκτελέουσι,
Δαίμοσιν αἱμοβόροις σκιοειδέα πάντα φέροντα.
Τὼς καὶ νυκτιπόροι ἡδὺ κνώσσουσιν ὁρῶντες·
Ἀλλὰ πολυπλανέος τάδε δαίμονος ἀντιθέων τε,
Καὶ [2] δυσεβῶν μερόπων ἔργον τόδε μιαροθρήσκων.
Ἀλλά γε τίπτε παθῶ, ὅτι βουλόμενος τρομέεσθαι
Οὐρανίωνα Θεὸν, δεδαὼς κρυεροῖο δράκοντος
Ἰσχὺν νεκροτάτην, καὶ ἀγηνορίης κενότητας,
Κεύθομαι ἐς ζοφερὸν γύαλον; κούρης ἁγίης γὰρ
Ἔγνων παρθενικῆς ἀπὸ σεπτοτάτης κεν Ἰούστης,
Δαίμονες ὡς μάλα πάγχυ ἀνάλκιδες ὧδε πέλουσιν.
Πὰρ γὰρ τῇδε δέδορκα περιστόνοον, φολιδωτὸν;
Ἄσπετα φυσιόωντα, πελώριον, αἰνοδράκοντα,
Ἀλλ' οὐδ' ὡς κώνωπος ἔχεν μένος οὐτιδανοῖο.
Ἔγνων παρθενικῆς ἀπὸ σεμνοτάτης τὸν ἄνακτα
Εὐχόμενον μάλα πολλὰ, ἀληθέα δ' οὔποτε [3] δρῶντα·
Ἀλλὰ τόσον κεν ὄφιν μούνη ποσὶ κάββαλε κούρη.
Ὢ πόποι, ὁ κρείων δὲ πολυπλανέων εἰδώλων
Θηλυτέρης θυρεῶν ἀπεχάζετο ἔνδοθι βαίνειν,
Ἐκπάγλως τρομέων· ὃς φάσμασι τοσσατίοισιν
Κεκλόμενος, τὰ θύρετρα βαλεῖν οὐκ ἴσχυσε κούρης.
Ὃς πάντων δοκέων κρατέειν ὑπεδάμνατο κούρῃ.
Ὃς γαίην κλονέειν ἐθέλων ὑπόειξε γυναικί.
Ὃς πολυμέρμερον ἦτορ ἔχων οὐ κάββαλε κούρην·
Ὁ ζαβόροιο λέοντος ὁμῶς βωστρεῖν γε νομίζων,
Καὶ πάντας φοβέειν, κώνωψ ἅτε ἐν προδόμοισι

Quae totum fulgore locum replebat: amictus
Par ornatus erat: seque illo terra movente
Contremuit: multi solio, velut apta caterva,
Scutiferi adstabant, & humi fixa ora tenentes.
Ille locum illustrans totum, ceu Numen Olympo,
Sideribus fulgens, terrae vim frugibus indens,
Omniaque effingens divinâ condita dextrâ,
Cum superis, summoque audet contendere Rege.
Hinc etenim putat humanas illudere mentes,
Sed vanas potius producit debilis umbras,
Ex quo spirituum species dissolvitur omnis.
(Scilicet id curat vilissima turba, videri,
Corporeaque suas sub imagine promere vires.)
Firmiter ut vero liget haec, libamina praestant
Nidoresque: etenim e sacris qui multus in auras
It vapor, hunc umbrae prensantque trahuntque sibique
Circumdant, multo ceu pallia texta labore,
Aut pulcras lanas, aut tenvia vellera lini;
Multaque sublimes divûm referentia sedes
Pro veris simulacra gerunt, solo aëre cinctae.
Propterea formicae etiam libaminis illic
Indiget, atque undas, fructusque, & vellera lanae
Postulat, & quaevis alma tellure creantur,
Vt species tantum vanas mortalibus edat.
Ac veluti functorum animo simulacra videntes,
Interdum adfari longinquos voce videmur,
Sic etiam e sacris sibi formas exprimit hostis
Rebus, easque suis satagit circumdare cunctis,
Atque Idolorum, queis vis est nulla, figuris.
Hinc multos fundit, fictos tamen, aethere nimbos,
Quaeque nives referunt gelidas, incendia miscet,
Quosque oculis videas pisces, non gusture gustes
Dat, nitidumque aurum, sed cui comes improba egestas.
Materie solidos imitans sed & ipse labores,
Oppidaque, & thalamos, & consita littora plantis
Efficit, umbriferumque nemus, patriosque penates,
Quaeque homines formant, diversi strata coloris,
Omnia sanguivori fingunt quae daemones umbris.
Talia conspiciunt pressi gravitate soporis
Noctivagi: verum peragit vafer omnia daemon,
Gensque inimica Deo, cultuque obstricta nefando.
Quid tamen haec doleo, quum iam caeleste vereri
Ipse volens animo Numen, dirique draconis
Infractas vires, fastumque edoctus inanem,
Vsque tamen tenebris iaceam demersus in imis?
Ipse etenim novi veneranda ex virgine Iusta,
Nullam daemonibus virtutem prorsus inesse;
Squamigerumque, ipsa vidi monstrante, sagacem,
Grandia spirantem, immanem, horrendumque draco-
At nedum culicis monstrantem robora vilis. (nem,
Quin etiam, dum multa mihi promitteret olim
Tartareus princeps, docuit ficto ore loquutum
Virgo, quae tantum pede contudit una colubrum.
Papae! Idolorum fallacia monstra gubernans
Virginis abstinuit clausos penetrare penates,
Mirifice trepidans: qui tantis imperat umbris,
Virginis angustum haud potuit perstringere limen:
Qui cunctis dare iura putat, femella subegit:
Qui terram quassare solet, sub virgine cessit:
Multa movet qui corde, puellae est viribus impar:
Qui putat horribilis mugire leonis adinstar,
Et cunctos terrere, culex velut ante puellae

Lu-

(1) Ibid. pag. 304. οὕτω καὶ ὁ διάβολος τῶν ἀφῃρημένων αὐτῷ τὰς μορφὰς ἀνατυπούμενος, ἑαυτῷ τε, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ περιτίθησι, κ. λ.

(2) In Cod. δυσεβῶν.

(3) Ms. habet δράκοντα.

Παίζετο θηλυτέρης. Περσῶν ὅτε γὰρ λίπον ὕδας
Εἴως Ἀντιοχϐπόλεως [1] Συρίης μέγα ἄςυ,
Θαύματα πολλὰ τελῶν τέχνης μαγικῆς ὑπὸ δεινῆς,
Τοῖς μὲν ἔρωτος ἄκος παρέχων, τοῖς δὲ φθόνϐ αὐτὸς,
Καὶ ζήλϐ ςυγερϐ, κακίης δ' ἧς σαρκὶ μέμηλεν·
Ἔνθα τις Ἀγλαΐδης ἐρατὸς μάλα λιοσόμενός με,
Εὖτ' ἄλλοι πολέες, γυνάζετο εἵνεκα κϐρης
Τϐνομ' Ἰϐςίνης, ὅπως φιλότητι μιγείη.
Ἔνθεν ἐμοὶ δαίμων [2] πρώτως ἀπατήλιος ὤφθη.
Καὶ γὰρ ὅσων ςιχέων ἦρχον, περὶ παρθένον ἁγνὴν
Ἦλθον ἀολλισθεῖσαι, ἀνήνυτοι ἂψ ἐνέοντο.
Ἀλλὰ ϗ Ἀγλαΐδϐ ἐπαμύντορα δεῖξεν ἄϊςον
Πίςις παρθενικῆς, ἠδ' ἀδρανέα μιν ἔθηκεν.
Πολλὰς δ' Ἀγλαΐδαο ἀΰπνϐς νύκτας ἔχοντος,
Μαγγανίας δ' ἐμέθεν, ϗ νείκεα ἀντιβίοιο,
Ἑπτ' ἐπὶ ἑϐδομάδας, ϗ ἄλλας τρεῖς μετὰ ταύτας
Δαιμονίης γε φάλαγγος ἀγὸς σὺν ἑοῖσιν ὀπηδοῖς
Ἦλυθε παρθενικῆς ἐναντίβιον πελεμίζων.
Οὐ γὰρ μϐνον ἔρως νέον Ἀγλαΐδην ἐδάμαζεν,
Ἀλλ' ἄρα ϗ κραδίης ἐμέθεν ψαῦσεν μενεαίνων.
Θάμβος δ' ἦν ὁράαν τόσσων ςίχας ἀντιπαλάμνων
Κϐρης δαμναμένων εὐχῶν ὕπο, σύν τε δράκοντι.
Οὐδὲ γὰρ ἡμέτερον [3] Βελίαρ πόθον εἶχε χαράξαι,
Καίπερ πολλὰ μάλ' αἰνὰ καθ' ἡμείων πελεμίξας.
Τῷδε γὰρ ὧδ' ἐρέειν, εἴ σοι τόσον κράτος ἐςὶ,
Λωφήσειεν ἔρως πραπίδων ἀπὸ ἡμετεράων,
Ὄφρα κε μαψιδίως τόσ' ἄλγεα μήτι πάθωμεν·
Καὶ δή μευ κλύοντος ἔφη ἀετῷ [4] μεδέοντι
Μαχλοσύνης ῥέζειν ἅπερ ἔννεπον· ὃς δ' ἐτέλεσσε
Πολλὰ μάλ', ϐδέ τι τῶνδε παροίτερον ἤνυσεν ἔργον.
Δεῖξε δὲ κοιρανέων, σθεναρωτέρη ὅττι φύσις γε
Ἀνδρομέη πέλεται πάντων ςυγερῶν Βελιήρων·
Ἀλλὰ φύσιν ἀνέρος κεν ὅτ' ἀκμάζϐσαν ἐφεύροι,
Δὴ τότε δὴ μεγάλα φρονέων βρενθύεται ἦτορ,
Οὐκέτι δὴ μερόπων ὀρθῶν βιοτήσιον ἄνθος,
Ἀλλ' αὐτῷ σφετέρῳ ἐπὶ κάρτεϊ κῦδος ἀνάπτει.
Εὖτέ τις ἠπεδανὸς, ϗ ἀμφιγύης πολεμίζει
Ἵππῳ ἐφεζόμενος εὖ εἰδότι θούριδος ἀλκῆς,
Αὐτῷ οἱ μέγα κῦδος ἐπαρτήσας μάλα χαίρει.
Ἀρχομένοισι νέοις γὰρ ὅταν φιλότης ἐπαέξῃ,
Εὖτε πυρὸς φλογερϐ σφεδανώτερος ἀτμὸς ἀέρθῃ.
Ἦν δ' αὖ μοι μέσατον ϗ ἀντιβίων μέγα νεῖκος,
Αὐτοὶ δ' ἀλλήλοισιν ἐπὶ δηρὸν πολέμιζον·
Καὶ τότ' ἀταρτήροισιν ἐγὼν ἐπέεσσι δράκοντα
Ἔννεπον· ὅττι γε θᾶσσον ἑὸν ἀπολεῖ μέγα κῦδος.
Ὃς [5] δέ τ' ἄναυδος ἔμιμνεν ἑὴν ὁρόων κακότητα.
Πολλὰ δέ μιν κλονέων μεγάλ' ἤπυον· ὃς δὲ ἕκηλος
Ἤϊε γινώσκων [6] μεῖον σθένος, ἠδ' ἀμενηνός.
Καί ποτε τοῖον ἔτευξε, τὸν Ἀγλαΐδην ἀπατήσας,
Ἤγαγε παρθενικὴν, ϗ αἶψα δόλος γε φαάνθη·
Οὐ γὰρ Ἰϐςίνης σεπτῆς μελέεσσιν ἐῴκει.
Ἔνθεν ἐγὼ τὰ ἕκαςα μαθὼν ςυγέεσκον ὄφιν γε.
Δὴ τότε ϗ ψογερῶν μερόπων ἀρχὸν μεταβάλλει,
Κάλλος ὅμοιον ἔχοντα σαόφρονος Ἰϐςίνης.
Ὡς δ' ἦλθ' Ἀγλαΐδαο μάλα σχεδὸν, εἶπε γεγηθὼς,
Χρύσεον εὖ μόλε κάλλος Ἰϐςίνης περιπύςϐ.
Ὡς δ' ὀνόμηνε κόρην, δαίμων φύγεν οὔνομ' ἀκϐσας,
Καί νύ κεν Ἀγλαΐδης τρομέων, τάχος ὤλεσε θυμόν.

Luditur ostiolum. Persarum at littora linquens
Antiochi Syriae magnam proficiscor ad urbem:
Multa ubi patravi magicas miranda per artes,
His zeli tribuens, illis medicamen amoris,
Invidiaeque aliis, & quae caro curat iniqua.
Heic procus Aglaidas quidam (quae plurima turba)
Accessit supplex, cuiusdam captus amore,
Nomine Iustinae, ibalamo hanc sibi iungier, orans.
Daemonis hinc primum nobis innotuit astus.
Irruit in castam nam tunc stipata puellam
Tota cohors, cui iura dabam, sed inanibus ausis
Versa retro. Aglaidae patronum ostendit inermem
Virginis alma fides, & inanes reddidit ausus.
At vigil Aglaidas multas perducere noctes,
Multa ego dum magice tento, cum daemone multa
Contendens: tandem hebdomadis bis quinque peractis
Cum sociis cunctis Stygiae dux ipse phalangis
Venit virgineo moturus praelia cordi.
[Scilicet haud solum Aglaidam subiecit ephebum,
Sed nostra iratus tetigit quoque corda Cupido]
Mirum erat Inferni tantas spectare catervas
Virginis edomitas votis, unaque draconem.
Haud etenim nostrum potuit depellere amorem,
Nil quamvis Belial in nos liquisset inausum.
At tibi (sic aggressus ego) si tanta potestas,
Fac amor e nostris abscedat, quaeso, medullis,
Ne tantos frustra cogamur ferre dolores.
Tunc Aquilam, Veneri qui praesidet, omnia dicta
Me coram complere iubet: tentavit at ille
Multa quidem, sed nil optato fine peregit.
Hinc patuit, monstrante Deo, plus omnibus unam
Inferni monstris naturam posse virilem:
At si quando hominem florentem viribus ille
Inveniat, tunc magna movens in corde superbit,
Haud illum humanae florem ratus esse iuventae,
Deque suo tantum tribuit sibi robore famam.
Vt forti qui vectus equo, bellique perito
Bella gerat, mutilus tamen ipse, & claudus utrinque,
Atque sibi magnum tribuens exsultet honorem.
Namque ubi crescentes iuvenes fax carpit amoris,
Ceu vapor ardentis vehemens attollitur ignis.
Sed mihi cum Stygiis bellum fuit hostibus acre,
Mutuaque inter se miscebant praelia dudum.
Tunc ego probrosa compellans voce draconem,
En tua magna, inquam, subito ceu fumus in auras
Fama perit. Propriam cernens obmutuit ille
Nequitiam. Magnis implens clamoribus auras,
Instabam misero, qui se virtute minorem
Agnoscens, tacitus convicia cuncta ferebat.
Dein tale aggressus facinus, si fallere posset
Aglaidam tentans, vanam pulcramque puellam
Illi deduxit; subito at comparuit astus:
Nam nullos Iustae referebat virginis artus.
Haec ego cuncta videns, serpenti dira precabar.
Tunc pravorum hominum regem, sapientis habentem
Iustinae similem formam, transmittit ad illum;
Qui laetus, propius venienti talia dixit:
Salve, Iustinae celebris forma aurea, salve.
Nec plura: audito Iustinae nomine fugit
Daemon, & Aglaidae mens protinus excidit omnis.
Ipse

(1) Quae heic innuuntur tantum Cypriani apud Antiochenos magicae operationes, eas pluribus verbis persequitur editio pag. 305.
(2) Ms. πρῶτος.
(3) Aglaidae nimirum, & Cypriani. Ita vero legitur pag. 308. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν τρίψαι ἠδυνήθη ὁ διάβολος, καίπερ πολλὰ πειρασθεὶς ἐπιτηδεῦσαι.

(4) Quum heic Aquilae nomine fornicationis daemonem indigitare videatur Eudocia, masculino genere efferendum in versione Latina existimavimus.
(5) Ms. ἠδ' ἄναυδος.
(6) Ms. μείων.

Ω῏ φίλοι, αὐτὸς ἔγωγε τελειομένῃσι παρήμην
Τῇσι κακοῤῥαφίῃσιν, ἐγὼ κούρης πόθον οἶδα
Ε'ς Θεὸν ὑψιμέδοντα, ἀναλκίην τε δράκοντος,
Αἴσχεα σὺν κείνῳ καταδέγμενος, ὕποτ' ἰαύων,
Παρβεβαὼς παρεόντι, γυνὴ δ' ἐξ ἀνδρὸς ἐτύχθην,
Καὶ πτερόεις ὄρνις· ὡς δ' ἐν προδόμοισιν ἔβαινον,
Φάσμα μὲν ᾤχετ' ἄϊςον, ἀτὰρ πάλιν αὐτὸς ἔμιμνον
Κυπριανὸς μαγίῃσι πεπιθμένος ὐτιδανῇσιν.
Οἶδα τὸν Α'γλαΐδην τεύξας πετεεινὸν ἔγωγε·
Υ'ψόσε δ' ἐν τέγεϊ κύρης ἐλθὼν ἐκάθητο.
Ω'ς δ' ἀπὸ φωτοφόροιο θύρης σεπτὴ βάλεν ὄμμα
Παρθενικὴ, κείνη μὲν εὔπτερον ὤλεσεν ὄρνιν.
Αὐτὸς δὲ πότμοιο πύλας ἤμελλε κιχῆσαι,
Κάμμορος ἑςηὼς, εὖτ' ὄρνεον ἄκρον ἐπ' αὐτὸ,
Εἰ μὴ τόνδ' ἐλέησε καλὴ κύρη πινυτόφρων,
Η῾ καὶ παρφασίην ἀγαθὴν μυθήσατο τῷδε,
Ο῎φρα μεθ' ἡσυχίης τρομέων Θεὸν οἴκαδε μίμνοι.
Ε'κ δ' αὐτὸν προδόμοιο τάχος χάζεσθαι ἀνώγει.
Οὐ νῦσος δ', ὐκ ἄλγος, ἀνιηρὸν δέ τι ἄλλο
Δάμνατο παρθενικήν· ϗ γὰρ κακὰ μυρία τῇδε
Ω῏ρσε κακοῤῥέκτης δαίμων· τοκέες δ' ἄρ' ἐκείνης,
Ι'ητρῶν βιότοιο παραιφαμένων τέλος εἶναι,
Μύροντ'· ἡ δ' ἀγόρευεν, ἐμοὶ φίλοι ὦ γενετῆρες,
Οὔτω μόρσιμόν ἐςι τέλος θανάτοιο ἐπισπεῖν,
Α'λλ' ἄλγος κραδίης γε πάρεςί μοι, ὐ μελέων δὲ,
Εὖτε δ' ἀπ' ἠερόφιν πυρόεις ἀτμός τις ἐπελθὼν
Σμύχει ἐμεῖο δέμας· ϗ ἄλλα δὲ πόλλ' ἐπὶ τοῖσιν
Παρθένυ ἠϊθέοιο καθ' ἅψεα χεύαμεν ἄμμες·
Η῾ δέ γε Χριςοφόρῳ ςαυρῷ κατενήρατο κείνη
Ι῎α πολυπλανέος κακοδαίμονος ἀντιπαλάμνυ.
Α'λλ' ὅτε οἱ γενετῆρας ἐπισπήσας κάκ' ἔοργα,
Πώεα μὲν κτείνας, ϗ βυκόλια, ϗ ὀρῆας,
Αἶψα δὲ παρθενικὴ κείνων παρέπειθε νόημα,
Μὴ ἄχθεσθ' ἐπὶ τοῖσιν, ἐπὶ τυτθοῖς δὲ γάνυσθαι,
Ο῞ττί κεν εὐλογέοντος ἀκηράτυ ἄσπετα ἔςαι.
Μηνιθμὸς κύρης γὰρ ὁμώλακας ὐ λάθεν αἰνὸς,
Αἰζηῷ δ' ἐκέλευον ὅσον τάχος ἐγγυαλίξαι
Παρθενικὴν ἀροῖσιν ἀληθέσιν· ἀλλὰ νεῆνις
Σταυρῷ Χριςοδόκῳ σθένος ἐς τοκέων νόον ἧκεν.
Α'λλ' ὅτε ϗ δήμῳ μαλερὸν λοιμὸν κατέπεμψε
Δαίμων, ϗ χρησμόν γε περικτιόνεσσιν ἔηκεν,
Μὴ πρὶν λωφήσειν κότον ἄσχετον, ἄχρις Ι'ὑςην
Ε'ς λέχος Α'γλαΐδης ἀγάγοι τάχος, ἡ θέμις ἐςίν.
Α'λλὰ βοὴν δήμυ, Χριςῦ κατέπαυε θέραπνις
Εὐχωλῇς ὁσίῃσι, ϗ ἄςεος ἤλασε λοιμόν.
Ε῎νθεν πειρηθέντες ὅσοι πόλιν ἀμφινέμονται,
Χριςὸν μὲν κύδαινον, ἐμοὶ λώβην δ' ἐπέχευον,
Ω'ς κείνης πόλεως ὀλοφώϊον ἄνδρα πέλοντα·
Ε'κπάγλως δέ με πάντες ἀπέςυγον· αὐτὰρ ἔγωγε
Η῎ιον αἰδόμενος πηῦς, πολιήτας ἄμ' ἄμφω.
Υ'ςάτιον δ' ὁρόω ςαυρῦ μένος ὅσσα ἔοργεν,
Ε'ν φρεσὶ τῦτο νόησα, κακῷ δέ τε δαίμονι φάσκον·
Ω῎μοι ὀλοΐιον ἔρνος, ὅλων δωτὴρ ἀθεμίςων,
Δυσσεβίης γύαλον, ψυχὴν τί μευ ὧδ' ἀπάτησας,
Οὐτιδανὸς ϗ ἄκικυς ἐὼν, ὡς οἶσθα ϗ αὐτός;
Εἰ γάρ σε κρατερῶς μῦνον σκιὴ ὧδε δαμάζει
Α'θανάτοιο Θεοῖο, τί ῥέξεις ὁππόταν ἔλθοι;
Εἰ Χριςῦ κλῆσιν τρομέεις, τότε τίπτε τελεύσεις,
Εὖτε τεὰς πρήξεις, ϗ ὐλοὰ ἔργα μετέλθοι;
Εἰ σκόλοπος θείυ σε μένος τόσσον γε χαλέπτοι,
Αὐτοῦ κεν παρεόντος ὅπη σέθεν ἴχνια θήσεις;
Εἰ σφρηγίς σε ἄλαλκεν, ἆρ' ἐκ παλάμης τότ' ἐκείνυ
Πῶς δύνασαι κρατερῆς μέροπας ῥύσασθαι ἀνάγκης;
Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ φάλαγγα τόσην λάχες, ὥς κεν ἀμῦναι.
Α῎ρτι πολυπλανέος τέχνης σέο εἵμ' ἐπιΐςωρ,

Ipse ego, dum fierent molimina talia fraudum,
Ipse aderam, socii; mihi virginis ardor in alte
Regnantem Dominum, atque ignavia visa draconis.
Namque ibam adstanti iunctus, par ferre coactus
Dedecus, & vigiles curas, nunc femina factus,
Nunc volucris: sed prima domus vix limina inibam,
Ficta recedebat species, Cyprianus & ipse
Rursus eram, vana magiae confisus in arte.
Aglaidam vidi, quum nostra protinus ales
Factus ope, in summa consedit virginis aede;
Ipsaque per nitidam spectans veneranda fenestram
Perdidit obtutu pennatam virgo volucrem.
Mortis tunc adytum fuerat visurus apertum
Infelix, veluti celsis stans ales in auris,
Ni prudens, ac pulcra illum miserata fuisset
Virgo, bonis hominem monuit quae vocibus usa,
Vt placidus maneatque domi, timeatque Tonantem;
Nec mora, vestibulo gressus educere iussit.
Nulli illam morbi, nulli domuere dolores,
Non quaevis adversa: malis nam millibus illam
Perfidus impetiit daemon: maestique parentes,
Quum medici vitae canerent accedere finem,
Lugebant. Caris contra genitoribus illa,
Nondum fatalem mihi fas attingere mortis
Finem; sed quidam cordis, non corporis angit
Me dolor, ac veluti vapor igneus aëre missus,
Hic mea membra cremat. Nova nos tunc addere primis
Multa malis, castaeque artus cruciare puellae.
Omnia Christifero signo tamen illa dolosi,
Atque reluctantis contundere tela draconis.
Aerumnis tunc ipse novis vexare parentes
Virginis, occidens mulos, armenta, gregesque.
Ast illos dictis hortari nata benignis,
Talibus haud doleant, tenui sed sorte fruantur,
Nam bene mox dicente Deo satis ampla futura.
Virginis interea haud latuit gravis ira propinquos,
Iusseruntque omnes iuveni cito tradere corpus
Virgineum vera in connubia: sed Cruce, Christum
Quae excepit, vires animo addidit illa parentum.
Tum vero immittens populo contagia daemon
Finitimis responsa dedit, non ante furentem
Posse iram extingui, donec Iustina trahatur
Illico in Aglaidae thalamum: sic poscere iura.
Sed populi voces sanctis ancilla Tonantis
Sedavit precibus, pestemque ex urbe fugavit.
Talibus edocti cives ad sidera Christum
Tollebant, ac me cuncti velut illius urbis
Exitium probris cumulabant millibus unum,
Dirisque urgebant odiis: hinc ora pudore
Suffusus, simul adfines, civesque verebar.
Ipse crucis tandem vires, portentaque cernens,
Idque animo versans, his adfor daemona dictis:
Heu fatale genus, tantum largitor iniqui,
Nequitiae barathrum, cur menti ficta dedisti
Verba meae, imbellem te noscens ipse, pigrumque?
Si te immortalis vincit tam fortiter umbra
Sola Dei, quidnam facies, quum venerit ipse?
Si Christi metuis nomen, quo denique pacto
Sustineas ipsum, tua quum mala puniet acta?
Si potis est sancti ligni te frangere virtus,
Adventante ipso, tua ubi vestigia figes?
Si te signa fugant, poteris tunc quomodo forti
Illius e dextra captas educere gentes?
Haud etenim, haud tibi tanta cohors, qua obsistere posses,
Obtigit. Errorum plenas iam funditus artes,

Et

Καὶ σέο φαντασίην μάλ' ἐπίσαμαι, οἶδά σε νωθρόν.
Μαψίδιον δὲ μόνον καὶ ἐπημάτιον σέο δῶρον.
Οὔτε τεὴ βουλὴ παγίη, οὐ μῆτις ἀρίση.
Ἀτρεκὲς οὐδὲ ἕν ἐσιν, ὅπερ Θεοῦ ἄντα τελείεις.
Φάσματα δ' εἰσὶ μόνον, καὶ ἀχλύϊ πάντα ἔϊκτα.
Ὤλεσας ἡμετέρην κραδίην, καὶ ἐλπίδα πάμπαν,
Καὶ λογικῶν πραπίδων πολυμέρμερον ἤλασας ἐσμόν.
Αὐτὰρ ἐμὴν βιοτὴν κακίῃ [1] κατεδάρψαο δεινῇ,
Καὶ φύσιν, ἥνπερ ἐγὼ λάχον, ὤλεσας ἐγμασίοισι.
Ἤλιτον ἐκπάγλως φρένας ἐκ σέο ἠπεροπευθείς.
Ἄφρων, καὶ δυσεβὴς γενόμην, σοὶ πάνθ' ὑποείξας.
Μαψιδίως σοφίην δὲ μάθον, προτέρων δέ τε βύβλους.
Σοὶ δ' ἐπιπειθόμενος σερόμην κτεάνων τε καὶ ὄλβου.
Σὺν πλούτῳ τοκέων δὲ καὶ ἄσθματος εὖνιν ἔθηκας.
Εἰ πτωχοὶ δὲ τόσα, καὶ ἀκτέανοι φάγον ἄνδρες,
Ὅσσα διώλεσας αὐτὸς, ἀθέσμιε, νῦν τάχα τυτθὸν
Εὐμενέτην Θεὸν εἶχον ἐπ' ἐλπωρῇσιν ἐμῇσιν.
Οἴμοι τίπτε με τόσσον ἐλυμήνω, κακοεργέ;
Αἰνῶς τρύχομαι, ὥσε ἀνίατα πείραθ' ὁρῶμαι.
Καὶ γὰρ δὴ νεκὺς ἦα, δοκήσεϊ δ' ἐν βιόωσι·
Πολλῶν δὲ κτεάνων ὠνησάμενος μάλα τύμβον,
Πυθμένας [2] οὐδὲ θεῶν, μέσφιν θανάτοιο πέρησα.
Ἀλλά γέ μοι θέμις ἐσὶ Θεοῦ θεράποντας ἀγαυοὺς
Λίσσεσθ', αὐτὰρ ὁμῶς καὶ εὐσεβέας μάλα φῶτας,
Ὄφρ' ἐλέου οἴκτου τε τύχω· σεπτῆς δ' ἔτι παιδὸς
Ἴχνια πισοτάτης μάλ' Ἰουσίνης γε κύσαιμι,
Ὅππως ἂν βιοτῆς ἐμέθεν περὶ καλὰ νοήσοι.
Φεῦγε Σατὰν δολομῆτ', ἀθέσμιε, αἰνοτύραννε,
Ἀτρεκίην συγέων, καὶ εὐσεβίην ἀθερίζων.
Ὃς δὲ χολωσάμενος κρατερῶς κτανέειν μ' ἐπόρουσεν,
Πειρήθη δ' ὅσον αὐτῷ ἔην σθένος, αὐτίκ' ὀλέσσαι
Ἐκ φάρυγός με λαβών· ὡς δ' οὐκέτι εἷς παρέην μοι,
Οὐδέτι μιν θάνατον φυγέειν δόκεον, καὶ ἀλύξαι.
Πισοτάτης κούρης σημήϊον ἐς νόον οὐμὸν
Σταυροῦ παμφανόωντος ἐπήλυθεν, [3] ᾧπερ ἐνίκα,
Ἔφρασα δ' εὐχόμενος, κυδρῆς μεδέων Θεὲ κούρης,
Ἔλθ', ἐπαλέξησον· καὶ αὐτίκα χεῖρα τάνυσσα,
Καὶ τύπον ἰκριόεντα ἐμοῖς μελέεσσιν ἔθηκα.
Αὐτὰρ ὁ φεῦγεν ὄπισθεν ἅτ' ἐχθρώσκων τις ὀϊσὸς,
Ἠπείλει χαλεπῶς δ' ἔγχος κραδάων κατ' ἐμεῖο.
Καὶ τότ ἐγὼ Χρισοῖο λαβὼν σφρηγῖδος ἐρωὴν,
Θάρσυνος ἦα μάλισα, βοῶν θαμὰ καὶ Θεὸν αὐτόν.
Δὴ τότ' ἀλασήσας προσεφώνεε θὴρ κακόβουλος
Χαζόμενος· Χρισός σε πολύλλιτος οὔτι σαώσει
Ἡμετέρης παλάμης κεν, ἐπεὶ συγέει δυσεβῆας.
Ἄρτι δὲ τυτθὸν ἀρήγει, ὅπως μετόπισθε δόλῳ γε
Πότμῳ λευγαλέῳ σε παραπλάγξας ἀπολέσσῃ.
Εὖτε δὲ καλλείψει σε, τότ' εἴσεαι οἷά σε ῥέξω.
Σὺ κράτος οὐμὸν ἄμερσας, ἐμοὺς Χρισὸς γὰρ ὀπηδοὺς
Οὐ δέχετ' ἐνδυκέως· δύο δ' ὤλεσας, ὦ κακόδαιμον,
Πρῶτα μὲν ἡμετέρην φιλίην· κᾀυτὸς δέ τε σωτὴρ
Οὐ πάντως ὀνίνησιν. Ἐγὼ δέ τε τῶνδ' ἐσακούων
Μύθων, αἰνοτάτως περιδείδιον, ὅττι με τοίοις
Ἠλεμάτως ἐπέεσσιν ἀταρτηροῖσι προσηύδα.
Ἔνθ' ὑμῖν, φίλοι ἄνδρες, ὅσοι σόνον ἴσε ἐμεῖο,
Φημὶ ἐμὴν λυπρὴν βιοτὴν, ὄφρ' εἰσορόωντες
Τεύξατ' ἐλημοσύνην, καὶ ἐνέπετ' εἴ μοι ἔνεσιν
Χρισὸν μειλίξασθ', εἰ ἐμῆς ἀΐοι μετανοίης,
Ἠδ' ἐπαλεξήσει μοι, ὅπως φύγω αἰνὰ κέλευθα,
Ὧν ἐδάην τὸ πάρος. Πληθύς θ' εἴως δ' ἔχε σιγὴν,
Ὀψὲ δέ μοί τις ἔειπε διαπρύσιόν γε βοήσας.

* * * * * *

Et fictas teneo species, te expertus inertem.
Tu quidquid nobis largiris, inane fugaxque.
Haud tibi consilium certum, haud sententia recta;
Veraque nulla. Deum contra quae, stulte, laboras,
Sed tantum spectra, ac tenebris aequalia cuncta.
Per te cor periit nostrum, spesque excidit omnis,
Atque in mente gravis curarum concita moles.
Tu mihi nequitia vitam discindere prava;
Tu mihi naturam pessumdare fraudibus ausus.
Heu nimium incautam mentem malus abstulit error.
Impius, & stultus, tibi cedens omnia, factus.
Doctrinam frustra didici, librosque priorum.
In te confisus, carui gazisque, bonisque;
Cumque opibus patriis, animae quoque parta ruina.
O utinam quae in te perierunt, perfide, multa,
Haec ego pauperibus potius vescenda dedissem:
Forte meis faustum votis modo Numen haberem.
Hei mihi! cur me adeo laesisti, pessime? magno
Conficior maerore, videns nescire medelam
Vulnera; nam rebar, quum vere mortuus essem,
Vivere, divitiisque parans mihi busta profusis,
Nec barathrum cernens, ipsum me morte peremi.
Sed mihi iam Christi famulos orare fideles,
Atque pios homines certum est, si forte malorum
Obtineam veniam: fidaeque accedere supplex
Iustinae, sanctis atque oscula figere plantis,
Vt mihi vivendi rationem curet honestam.
Vade Satan fallax, exlex, & dire tyranne,
Aufuge, contemptor veri, pietatis & osor.
Tunc rabidus, mortemque minans in me irruit ille,
Viribus & quantis pollet, me perdere tentat
Faucibus arripiens: aderat mihi nemo, nec ulla
Iam mortem vitare fuga me posse putabam:
Quum mentem subiere meam fulgentia sanctae
Signa crucis, queis vincebat fidissima virgo,
Clamavique precans: Clarae Deus alme puellae,
Adsis, adfer opem: atque extendens illico dextram
Signa meis posui confidens lignea membris.
Tunc daemon retro fugit, velut acta sagitta,
Effuditque minas, atque in me spicula torsit.
Ast ego tunc Christi repletus robore signi
Audebam magis, atque magis, Numenque vocabam.
Tunc malesuada dolens emisit bellua tales
Ore sonos: Non te Christus vel multa precantem
Nostris eripiet manibus: namque odit iniquos.
Nunc paullisper opem tibi fert, ut postea fraude
Te circumducens fato male perdat acerbo.
Quum te destituet, quid agam tunc ipse videbis,
Imperii spretor nostri: me quippe sequutos
Haud recipit Christus: gemina tum denique flebis
Clade miser, mea perdideris quum foedera, & ipse
Haud ultra Christus te iuverit. Haec ego dicta
Aure bibens, totus rigui formidine; namque
Addens probra minis, tumido responderat ore.
En vobis, gemitus nostros qui scitis, iniquae
Explicui vitae iam tempora, ut illa videntes
Vos tangat pietas, socii: vos dicite, Christum
An placare queam, meque audiat ipse dolentem;
Detque mihi horrendas, queis ante insistere novi,
Deseruisse vias. Heic omnis turba silebat,
Dum quidam clara tandem sic voce loquutus.

* * * * * *

ΓΡΗΓ-

(1) Ita Ms. pro κατεδαρδάψαο, a κατεδαρδάπτω.

(2) Ms. οὐ θεῶν.

(3) Ms. ὅπερ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. XI. Continet hic vetustissimus Codex XVI. Gregorii Nazianzeni Orationes, & quidem hoc ordine.

I. p. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Sermo in Pascha, & in tarditatem*. Extat in toties cit. edit. T. I. p. 673.

II. p. 3 *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα β΄. *Eiusdem in sanctum Pascha Sermo II*. Ib. p. 676.

III. p. 22. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam Sermo*. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους. *Eiusdem in sanctos Maccabaeos*. Ibid. p. 397.

V. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in martyrem Cyprianum, quum postridie festi eius ex agro redisset*. Ibid. pag. 274.

VI. p. 47. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. pag. 705.

VII. pag. 58. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus ordinatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

VIII. p. 62. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ σιωπῶντα· ὥριμοι γὰρ γενόμενοι ἐχαλαζώθησαν οἱ καρποί. Ὁ τοίνυν πατὴρ ἐννοῶν διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας συμβῆναι τοῦτο, ἐσίωπα· ὁ δὲ υἱὸς παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φθέγξασθαι πρὸς τὸν λαόν. *Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem tacentem. Fruges enim iam maturae, grandine percussae fuerant. Hoc igitur ob populi peccata accidisse pater animadvertens, tacebat; filius vero, suadente plebe, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat*. Ibid. p. 224.

IX. p. 76. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatorem*. Ibid. p. 149.

X. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια. *Eiusdem in sanctam Christi Nativitatem*. Ibid. p. 613.

XI. p. 95. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p 624.

XII. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637.

XIII. p. 142. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in Basilium Caesareae Cappadociae Episcopum*. Ibid. p. 316.

XIV. p. 197. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio habita in praesentia* CL. *Episcoporum. Domine benedic*. Ib. p. 510.

XV. p 215. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem in Athanasium Episcopum Alexandriae*. Ibid. p. 373.

XVI. p. 237. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ibid. pag. 239.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. perspicui, ac uncialis ferme characteris, cuius omnes Orationes praeter primam, initio recentiori manu suppletam, aureis sunt titulis exornatae. Constat fol. 263.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Gregorii Theologi Orationes, & alia Opuscula. Nonni Explicatio fabularum, quarum meminit in nonnullis Orationibus idem Theologus.

In prima pagina sequentes versus heroi- COD. XII.
ci occurrunt, qui videntur in Christi sepulcrum exarati:

Ἔνθα Θεοῖο γόνος Χριστὸς μέγας ἐκτηρείσθη.
Ἀλλὰ δόμους πλουτῆος ἀφεγγέας ἐξαλαπάξας,
Ἔγρετ' ἐπικραταιῶς, ἀνά τ' ἔδραμεν εἰς γενετῆρα.
Hic magnus Dei filius Christus adservatus fuit;
Sed ille domibus Erebi tenebricosis devastatis,
Fortiter surrexit, & ad Genitorem sursum adscendit.

Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.

Λᾶας ἐφ' οὗ ποτε Χριστὸς ἐνὶ γλυφίδεσσιν ἰαύσας,
Καὶ κύνα λυσσήεντα τυφωέα ποσσὶ πατήσας,
Θῶκον ἐς ἱμερόεντα πατρώϊον ἄφθιτον ἦλθεν.

In idem sepulcrum.

Hic ille est lapis incisus, e quo Christus, quum obdormisset,
Et rabidum canem Typhoeum pedibus calcasset,
Ad paternum immortale solium adscendit.

In secunda pagina occurrit accuratissimus Index Orationum, quae in Codice continentur, earum titulos, & initia complectens, illos cinnabari, haec atramento exarata. Huic est titulus: Πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος. *Tabula accurata praesentis libelli*. In fine huius tabulae, tres descripti sunt circuli, in quibus charactere quidem minuto, sed satis perspicuo, lectorem monet calligraphus, quid sibi velint notulae quaedam, a scriptoribus in librorum margine ad indicanda loca, peculiare aliquid ac notatu dignum continentia, apponi solitae, quaeque in hoc Codice saepissime apparent; quarum prima Solem quodammodo exhibet, secunda Stellulam, tertia litteris ῶ with ρ above, quarta Cη. exprimitur. Primae vim ita explicat: Τὸ ἡλιακὸν τοῦτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατὴρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ, ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τὸν Θεὸν ὀνομάζεσθαι. *Hoc solare signum in iis ponitur locis, in quibus de Theologia Pater disputat, quia sol iustitiae in Divinis scripturis Deus appellatur*. Secundae vero: Ὁ ἀστερίσκος οὗτος τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ Θεολόγος περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται, διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις θεῖον ἀστέρα. *Hic asteriscus ponitur iis in locis, in quibus de adventu in carne magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi Theologus loquitur: idque ob divinam stellam, quae Magis apparuit*. Tertiae sic: Τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ὡραῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις κεκαλλώπισται, ἢ τὸ νόημα ἐξήνθισται, ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. *Hoc signum, quod significat speciosum, ponitur in iis locis, in quibus dictio ornate procedit, aut sententia lepida, aut utrumque sublime est*. Quartae tandem notulae haec adfertur explicatio: Τὸ σημεῖον τοῦτο τέτακται, ἐν οἷς χωρίοις εὑρίσκεται ξένον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ κατὰ ἱστορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατά τι τοιοῦτον ὀφεῖλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. *Signum hoc ponitur, ubi reperitur aliquid singulare, aut secundum doctrinam, aut secundum historiam, aut secundum phrasim, aut secundum quid simile, quod debeat a lectore adnotari*. De his notulis aliquid etiam supra delibavimus in recensione Cod. XXIV. Plut. V. pag. 50.

I. p. 3. Prima Oratio inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem*. Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In edit. cit. Tom. I. p. 673. Huic Orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, quatuor iambici versus praecurrunt, [1] ab eodem ut arbitror Codicis scriptore rubris exarati litteris, quos addita Latina versione, aliquando ad animum sublevandum metrica, publica donandos luce censuimus. En primi:

Εἰ ζῇ τὰ νεκρὰ τῆς φθορᾶς ἐφθαρμένης,
Ἔδειξε Χριστὸς ἐκ ταφῆς ἀνηγμένος.
Εἰ ζῇ δὲ καὶ νοῦς εἰς ψυχὴν ἥκων λόγων,
Ὁ Γρήγορος νοῦς εὐφυῶς ἂν δεικνύοι.
Si vivant victa morte qui sunt mortui,
Ostendit e sepulcro Christus resurgens.
Si autem vivat mens in animam sermonum veniens,
Gregorii mens satis belle demonstrat.

II. p. 4. b. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν, διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus suae in Pontum fugae, postea quam presbyter ordinatus fuisset, suique Nazianzum reditus: in quo quae sacerdotis professio sit, & qualem Episcopum esse oporteat*. Initium, & finem reliquarum Orationum adferre supersedebimus, in quam editionis paginam incidant, tantum, brevitatis gratia, indicantes. Haec igitur exstat l. c. p. 1. Versus huic praevii sunt:

Τὸν ἀστικὸν θόρυβον οὐ στέγων, πάτερ,
Εἰς Πόντον ἐκπλεῖς, ἀλλ' ὑποστρέφεις πάλιν,
Ἐκεῖθεν ἡμῖν ὄλβον οὐ φαῦλον φέρων,
Τὸν νῦν κριτικὸν τῶν ἐπισκόπων λόγον.
Graves in urbe non ferens turbas, Pater,
Recedis in Pontum, redis sed denuo;
Illinc opes, non vile quidpiam, ferens,
Sermonem, Episcopi statum qui iudicet.

III. p. 27. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant in Paschate*. Ibid. pag. 48. En versus:

Τὰς εἰς τὰ καλὰ βλαπτικὰς ὑποθέσεις
Σοφῶς ἀναιρεῖς, τούσδε συνθεὶς τοὺς λόγους,
Καὶ μακαρισμῶν πάντας ἀξίους, πάτερ,
Τοὺς ὀξέως τρέχοντας εἰς ταῦτα κρίνεις.
Rebus bonis adversa semper murmura
Docte refellis, interimque disputas,
Dignumque censes maximis virum bonis,
Si curris anxie oris ad tui sonum.

IV. p. 28. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον ἀδελφόν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Caesarii fratris sui*. Ibid. p. 160. Versus sunt isti:

Ὁ ζῶν ἀδελφὸς τὸν θανόντα δακρύων,
Τὸν νῦν μονῳδεῖ καὶ τελευτήσας λόγον·
Ἑκάτεροι δ' οὖν τῷ Θεῷ ζῶσι πλέον,
Ἄλλους κρότους γράφοντες ἀλλήλοις πάλιν.
Vivens in orbe mortuum frater gemit,
Funditque lacrymas, loqui quum desinit.
Vtrique iunctim sed magis vivunt Deo,
Scribuntque laudis aequa carmina invicem.

V. p 37. b. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem sororis suae Gorgoniae*. Ibid. pag. 176. Hi sunt versus:

Καὶ Γοργονία κειμένη τῇ συγγένῳ
Τὸ Γρήγορον σὸν προσλαλεῖ, πάτερ, στόμα.
Πλὴν τοῦτο καινόν, εἴγε μὴ θᾶττον πάλιν
Πρὸς αὐτὸν ἐξέκυψεν ἡ σύμπνους λόγον.
Etiam Gorgoniam, fratri quae iuncta iacet,
Tuum, Gregori Pater, os adloquitur.
At quid hoc novi est? illa e contra statim
Tuo consentiens apparuit sermoni.

VI. p. 45. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem Oratio prima de pace post reconciliationem monachorum*. Ibid. p. 190.

Ἔλυσε μὲν τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία,
Ἥνωσε δ' εὐθὺς τῶν μοναστῶν τὴν στάσιν
Τὰ τοῦ λόγου σφίγματα τοῦ προκειμένου,
Μήπου τι δεινὸν καὶ τὸ πᾶν ἔθνος πάθῃ.
Linguam resolvit mentis alacritas,
Statimque divisos monachorum animos revinxerunt
Propositi sermonis vincula;
Ne quid malorum omnis dein caetus ferat.

VII. pag. 52. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes inivimus*. Ibid. p. 205.

Ἰδοὺ

(1) Ex Catalogo Biblioth. Caesar. Cl. Nesselii T. I. p. 156. Cod. LXXIV. habemus Philen Epigrammata iambica, sive hypotheses, in omnes S. Nazianzeni Orationes composuisse.

Ἴδὺ συνελθὼν εἰς ὁμοφθόγγυς βάσεις
Τὸ χθιζὸν ἀντίφθεγμα τῆς ἐκκλησίας
Ὁ Γρήγορος νῦς τὸν σοφὸν τῦτον λόγον
Εἰρηνικὸν σύνδεσμον αὐτῇ δεικνύει.
En convenit, parique voce concinit
Hesterna iam sedata turba Ecclesiae,
Paterque vocis docta pandit munera,
Eique tutae vincla pacis detegit.

VIII. p. 57. Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείυ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum creatus est.* Ibid. p. 142.

Ἴδὺ πατὴρ κ̀ τέκνον, ἰδὺ κ̀ λόγος
Ἥδυς πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ ἐκ τόκυ τόκος·
Ἔχρην γὰρ ἀμφοῖν τὴν γονὴν τὴν σαρκίνην,
Καὶ τὴν λογικὴν προσλαβεῖν εὐτεκνίαν.
En filius, paterque, dulcis en quoque
Vox ad patrem, germen velut de germine.
Decebat ambos carneo cum semine,
Et spiritu pares habere filios.

IX. p. 59. Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὺς αὐτὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

Ὁ δραπέτης ἕστηκε θαῤῥύντως λέγων,
Καὶ τὺς δικαςὰς τῆς φυγῆς οὐκ ἐκκλίνει·
Μεῖναι γὰρ οὐκ ἦν τὴν σοφὴν ταύτην λύραν,
Καὶ τὺς δυσηχεῖς τῇ πολιτείᾳ ψόφυς.
Qui fugerat servus stat audacter loquens,
Suae nec ora iudicis fugae timet;
Manere enim haud decebat hanc doctam lyram,
Et turbidos in urbe clamorum sonos.

X. p. 60. Τῦ αὐτῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείυ ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136.

Ἔδειξε Γρηγόριος ἐκ τῦ νῦν λόγυ
Τὴν τῦ φίλυ πρέπυσαν εἰς φίλον σχέσιν·
Τῷ γὰρ ἀδελφῷ τῦ Βασιλείυ τάδε
Σοφῶς δι' αὐτὸν ὡς τροφὴν καταρτύει.
Demonstrat hisce disputans sermonibus
Sodalis affectum decentem in alterum.
Haec enim Basilii fratris in gratiam
Sua sapientia, ut lectos cibos parat.

XI. p. 63. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν, κ̀ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145.

Λαλεῖ πρὸς υἱὸν ὁ σπορεὺς πλὴν ἀγράφως,
Λαλεῖ δὲ κ̀ παῖς τῷ σπορεῖ πλὴν ἐγγράφως,
Καὶ γίνεται δὴ κρᾶσις ἀμφοῖν τις ξένη,
Λόγυ σιωπὴ, κ̀ σιγῆς αὖθις λόγος.
Loquitur filio sine scripto genitor,
Loquitur scriptis genitori filius.
Inde ex utrisque fit quaedam nova commixtio,
Taciti sermonis, & loquacis silentii.

In calce huius Orationis quaedam a scriptore adiecta fuerunt, quae eiusdem videntur praeferre argumentum. Inc. Ἔοικεν ὗτος ὁ λόγος εἰρῆσθαι. Des. ὡς ξένοι τὴν προςασίαν κατεδεξάμεθα.

XII. p. 65. b. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

Οὐρανόθεν χάλαζα ῥιφεῖσα βρύχει,
Πλὴν τὸν μὲν ἐκ γῆς πάντα καρπὸν συντρίβει.
Ποιεῖ δὲ τὸν νῦν αἰθεροδρόμον λόγον
Πληγῆς πονηρᾶς ἀντιφάρμακον πόαν.
Nimboso ab axe grando iacta mittitur,
Omnemque terrae dira fructum conterit.
At verba habet sursum pater volantia,
Totidem veluti isti grandini remedia.

XIII. p. 73. Τῦ αὐτῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα· ἐν ᾧ κ̀ εἰς Νόνναν μητέρα παραμυθητικὸς· εἴρηται δὲ ὑπὸ παρυσίᾳ Βασιλείυ, εἰς ὃν κ̀ τὸ προοίμιον ποιεῖται τῦ λόγυ. *Eiusdem Oratio partim funebris in laudem patris sui mortui, partim consolatoria ad matrem Nonnam, habita praesente Basilio, ad quem & principium Orationis spectat.* Ib. p. 286.

Εἰ σὺ μὲν υἱὸς, κ̀ σπορεὺς, ὃν δακρύεις,
Λόγος δὲ τὸν φύσαντα μὴ θνήσκειν, πάτερ,
Τί τῦτο ποιεῖς; ἀλλὰ πῶς φησι, ξένε,
Μητρὸς ποθεινῆς ἀμβλυνῶ βρέμον πάθος;
Si tu es filius, & pater est, quem luges,
Et scriptum est, non mori patrem, Pater,
Quid tale agis? Sed quomodo, hospes, ait,
Matris dilectae acerbum dolorem levem?

XIV. p. 88. Τῦ αὐτῦ εἰς τὺς λόγυς, κ̀ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & ad Iulianum tributorum exaequatorem.* Ibid. p 149.

Τὸν ἐξισωτὴν τῶν βασιλείων φόρων
Ὁ Γρήγορος νῦς δεξιῦται τῷ λόγῳ,
Καὶ τὺς φόρυς τίθησι μετριωτέρυς
Εὐσπλαγχνίας πλάστιγγας αὐτῷ ῥυθμίσας.
Eum, tributa qui exigit regalia,
Dignatur hoc sermone Pastor alloqui
Ponens tributi mitiora pondera,
Clementiaeque regulam illi dirigit.

XV. p. 93. b. Τῦ αὐτοῦ πρὸς τὺς πολιτευομένυς ἀγωνιῶντας, κ̀ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore perculsos, & ad praefectum irascentem.* Ib. p. 265.

Ἄρχοντος ὀργὴ, δεῖμα τοῖς ὄχλοις μέγα,
Μεῖζον δὲ κακὸν, εἴ τις ἐκ τύτυ ςάσις.
Γρηγόριος γῦν εὐφυῶς τῦτο βλέπων
Ἑκατέρων ἵστησι τὸν λόγον μέσον.
Acerba Regis ira, civium timor,
Malumque maius, turba si quae nascitur.
Tum Pastor aequa mente cuncta respicit,
Mediasque voces inter illos protulit.

XVI. p 98. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae.* Ibid. p. 316.

Ζῆς μάλα σεμνῶς κ̀ τελευτήσας, μάκαρ·
Ὁ σύννομος γὰρ αὖθις ἐψύχωσέ σε
Μονῳδίας ἔντεχνον ἰσχὺν ἐγχέας,
Ὡς πνεῦμα κ̀ φῶς τῇ σκιᾷ τῦ λειψάνυ.
Vivis satis belle, quamvis mortuus, o beate,
Tuus enim cognatus te suscitavit iterum
Orationis miram vim effundens,
Quae fuit lux & spiritus in umbra iacenti cineri.

Praecedit in Codice huic Orationi sequens brevissima hypothesis: Ὁ προκείμενος οὗτος λό-

λόγος μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνςαντινουπόλεως ἐκδημίαν τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ τάφῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐξεφωνήθη· διὸ ἐπιτάφιος ὠνομάσθη. Quae quidem una est ex plurimis marginalibus notulis, iis quidem non adspernandis, quibus scriptor totum fere Codicem adspersit.

XVII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore.* Ibid. p. 239.

Τράπεζαν ἁβρὰν καὶ πρυτανεῖον μέγα,
Τὸν δεῦρο σαφῶς ὀργανοῖς, πάτερ, λόγον,
Καὶ τοῖς φίλοις πένησιν αὐτὸν ἐκδίδως,
Οἷς δὴ συναλγεῖν ἀξιοῖς τοὺς εὐπόρους.
Convivium lautum, prytaneumque par,
Verba haec habens diserta construis, Pater,
Ipsumque caris nunc egenis dividis,
Queis condolere credis aequum divites.

XVIII. p. 136. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiusdem in Magnum Athanasium.* Ibid. p. 373.

Ἀθανάσιε, τάχα καὶ ζῇς, καὶ πνέεις,
Ὡς οὐ παρελθὼν τὸν βραχὺν τοῦτον χρόνον·
Ἀθάνατον γὰρ πανταχοῦ σε δεικνύων
Ὁ Γρήγορος νῦν τόνδε σοι πνεῖ τὸν λόγον.
Athanasi, forte vivis, & spiras adhuc, (sus;
Tamquam hoc breve tempus non praetergres-
Nam immortalem te ubique ostendens,
Talem tibi fundit sermonem Gregorius.

Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος καθαρὸν ἐστιν ἐγκώμιον. Des. θρόνον κοσμήσας.

XIX. p. 146. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in S. Cyprianum, quum postridie festi eius ex agro rediisset.* Ibid. pag. 274.

Ὁ Κυπριανὸς πρὶν μὲν ἦν γόης μέγας,
Ὕστερον δὲ τῷ Θεῷ μείζων θύτης·
Ταύτης δὲ τῆς χάριτος οὐκ ἔχων κόρον,
Καὶ μαρτυρικὸν δείκνυται θῦμα ζέον.
Cyprianus primum fuit praestigiator maximus,
Dein factus est Deo sacerdos optimus.
Cuius gratiae nesciens habere modum,
Seipsum dedit hostiam urentem in testimonium.

Versibus succedit hypothesis, cuius initium: Ἀνωτέρω Ναζιανζοῦ. Finis: ἐγκώμιον προσεφώνησεν.

XX. p. 151. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eiusdem in sanctos Maccabaeos.* Ibid. pag. 397.

Ἔδειξε Γρηγόριος ἐκ τοῦ νῦν λόγου,
Πῶς δύναται τοὺς ζωγραφεῖν πάντα χρόα·
Μικροῦ γὰρ αὐτοὺς ἐνθρακωμένους βλέπω
Τοὺς παντοδαποὺς τῷ Θεῷ στεφανίτας.
Demonstrat hisce suavibus dictis Pater,
Qui possit omnes mens colores pingere;
Parum enim abest, quin videam ut carbones accensos,
Hos omnes a Deo coronatos heroas.

XXI. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον. *Eiusdem in Heronem philosophum.* Ibid. pag. 409

Ἄνθρωπον ἐξόριστον ἀθρήσας, μάκαρ,
Εἰς τὴν κατ' αὐτὸν εὐτυχῶς ἀνηγμένον
Ἐκ τοῦ λόγου μάρτυρα μικροῦ δεικνύεις,
Καὶ ζηλωτόν τινα τοῖς ἄλλοις νόμον.
Exterminatum intuens virum, beate,
Redactum ad hunc per se statum feliciter,
Ostendis hoc Sermone paene martyrem,
Quemque aemulentur ceteri tradis modum.

XXII. p. 162. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάπλουν πρὸς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαντήσαντας (in marg. ἐπιδημήσαντας.) *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto.* Ibid. pag. 424.

Ὁ μὲν Σολομὼν ἐκ νότου βασιλίδα,
Σὺ δ' ἀνθυποσπᾷς χεύματι γλώττης, πάτερ,
Ἄπειρον ἐσμὸν εὐσεβῶν Αἰγυπτόθεν,
Τὰ τῶν λόγων κρούματα θαυμάζοντά σοι.
Reginam ex Austro sibi accivit Salomon,
Tu vero, Pater, linguae ubertate retrahis
Immensam turbam piorum ex Aegypto,
Obstupescentem ad tuae vocis sonum.

XXIII. p. 165. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογμάτων, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de dogmatibus, & constitutione Episcoporum Oratio extemporanea.* Ibid. pag. 486.

Καὶ δογματιστὴς, καὶ Θεοῦ ῥήτωρ γίνῃ,
Καὶ παιδαγωγὸς τῶν ἐπισκόπων, πάτερ·
Πολλοὺς γὰρ ἂν ἔβλεψεν αὐτοὺς ἡ κτίσις,
Εἰ μὴ σὺ τοὺς πρέποντας ἠκρίβους νόμους.
Et dogma praescribis, Deique orator es,
Et institutor sis Episcopi, Pater;
Multos enim ex ipsis corrupisset mundus,
Nisi tu iustas praescripsisses leges.

XXIV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, vel quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare.* Ibid. pag. 529. & est prima de Theologia.

Ἔπληξεν Εὐνόμιον ἡ σὴ σφοδρότης,
Καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πάντας οἰκτροὺς δεικνύεις·
Εἴργεις γὰρ αὐτοὺς δογματίζειν ἀφρόνως,
Καὶ τὰς ἀναιδεῖς ψαλμικῶς ἄγχεις γνάθους.
Percussit Eunomium tuae vis eloquentiae,
Omnesque eius asseclas miseros esse demonstras;
Nam insana eorum dogmata refellis,
Et impudentes maxillas, ut est in Psalmis, constringis.

XXV. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia.* Ibid. p. 536. & est secunda de Theologia.

Ἄνωθεν, οὐ κάτωθεν, ὦ πάτερ, λέγεις·
Θεὸς γὰρ ἐν σοὶ, καὶ Θεοῦ πλάκας φέρεις,
Καὶ δημαγωγεῖς εὐφυῶς καὶ κοσμίως,
Ἐπηλυγασθεὶς μυστικῆς αὔρας γνόφῳ.
Caelestia, non terrestria loqueris, Pater;
Deus enim in te est, Deique tabulas geris,
Et docte ornateque gentes instruis,
Involutus aurae mysticae caligine.

XXVI. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. *Eiusdem de Filio, Oratio prima.* Ibid. pag. 561. & est tertia de Theologia.

Τὴν τοῦ Λόγου γέννησιν ἡμῖν δεικνύων
Καὶ γνωσιμαχεῖς, καὶ καλεῖς, πάτερ, ξένα·
Πρὸς γὰρ ἀπαθῆ καὶ ῥοῆς ὑπερτέραν
Τίς ἂν ὅλως πρόβλημα γενναῖον τέκοι;
Verbi generationem nobis ostendens

Et

*Et tecum pugnas, & ad aliena recurris,
Pater;
De re enim, quae nec passioni, nec corruptioni subiacet,
Quis umquam iustum valeat problema edere?*

XXVII. p. 190. Τῦ αὐτῦ περὶ Υἱῦ λόγος β'. *Eiusdem de Filio, Oratio II.* Ibid. p. 577. & est quarta de Theologia.

Πάλιν τὸν Υἱὸν δογματίζεις τῇ κτίσει,
Καὶ τεκνοποιεῖς πᾶσαν αὐτῷ τὴν φύσιν·
Καὶ γὰρ ὁ πατὴρ ἀσφαλῆ σε δεικνύει,
Τῦ πνεύματος λαλῦντος, ἃ γράφεις, πάτερ.
*Rursus de Filio dogma doces creaturas,
Et in eo totam naturam efficis Filium;
Nam Pater ostendit esse certa,
Spiritu loquente, quae scribis, Pater.*

XXVIII. p. 196. Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ ἁγίου πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto.* Ibid. pag. 593. & est V. & ultima de Theologia.

Ἕλλην μὲν ἂν φλήναφος εἰς ὕδωρ, πάτερ,
Σὺ δ' εἰς τὸ σεπτὸν εὐφυῶς πνεῦμα γράφεις·
Καὶ γὰρ ἑαυτῷ ζωγραφεῖ, ϗ δεικνύει
Κυρῶν ἅπερ φῄς, μὴ φυῇ νόθοις σέβας.
*Graecus nugator in aquam scribat, Pater.
In Spiritum erudita scribis tu sacrum.
Nam in se ille pingit, indicatque comprobans,
Quae dicis, indole haud dari cultum nothis.*

XXIX. p. 205. b. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ κυρίυ ϗ Θεῦ ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi.* Ib. p. 613.

Ἄνθρωπε συσχέθητι πιστεύσας μόνον,
Καὶ μηδὲν ἀμφίβαλλε τὸ πρᾶγμα βλέπων.
Τὰς γὰρ φύσεις ἤμειψεν ὁ κτίσης Λόγος
Σαρκὸς μετασχὼν, ϗ Θεὸς μείνας πάλιν.
*Compesce membra homo unicum credens Deum,
Et nihil dubites, quum rem ipsam videas.
Naturas enim coniunxit creator Verbum,
Carnis quidem particeps, & tamen manens Deus.*

XXX. p. 212. Τῦ αὐτῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in Sancta Lumina.* Ibid. p. 624.

Γυμνὸν θεωρῶν τὸν Θεὸν, ϗ δεσπότην,
Ἄνθρωπε, γυμνώθητι παθῶν, ϗ δράμε·
Ὁ γὰρ ποταμὸς τῦ προκειμένυ λόγυ
Παντὸς μολυσμῦ τὰς ψυχὰς ἀποπλύνει.
*Dominum videns, Deumque nudo corpore,
Nudare passionibus, venique homo;
Nam flumen istud, ore quod sancto effluit,
Mundat malis mentes virorum ab omnibus.*

XXXI. p. 216 Τῦ αὐτῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in Sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637.

Ἴδε πάλιν βάπτισμα, ϗ φώτων χύσις,
Δὶς γάρ σε πεισθεὶς πρὸς τὸ καλὸν ὀτρύνω.
Σὺ γῦν πάλιν πλύθητι, ϗ φῶς εἰσδέχυ,
Καὶ τοῖς ὑποχραίνυσι μὴ χρῶ πρακτέοις.
*Baptisma denuo, atque lucis fusio,
Te enim secundum ad pulcra, credens, excito;
Ergo lavare rursus, & lucem excipe,
Nec sordidis utare mentis actibus.*

XXXII. p. 233. b. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. *Eiusdem in Sanctum Pascha.* Ib. p. 676.

Ἐμπνεύσεις ἰδὲ τοῖς θανῦσι δευτέρα,
Νοημάτων ἔχυσα ϗ τέχνης βάθος·
Παρῆκε γὰρ δὴ τὴν Ἐλισσαίυ τρίτην
Ὁ Γρήγορος νῦν τῆς σκιᾶς πεπαυμένης.
*En altera est concessa vita mortuis,
Opus profundae mentis, atque dexterae;
Nam tertiam Elisaei praetermisit,
Eo quod umbra cessaverit, Gregorius.*

XXXIII. p. 243. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam.* Ibid. pag. 697.

Μάμας ἀμολγαῖς εὐπαθῶν πρὶν δορκάδων,
Πανηγυρικὸς δεῦρο θηλάζει κρότυς,
Καὶ τῦ χρόνυ δείκνυσι τὴν βασιλίδα,
Ἢ πάσχα καινὸν, ϗ ψυχῶν ἔαρ φύει.
*Laetas Mamas mulgebat ante capreas,
Nunc debitos plausus, honoresque accipit,
Annique principem esse monstrat hunc diem,
Qui Pascha, verque provehat nobis novum.*

Animadvertendum est, quaedam circa initium Orationis omissa, in eius calce restituta ab eadem manu fuisse.

XXXIV. p. 247. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in sanctam Pentecosten.* Ibid. p. 705.

Ἀλλ' ὐδ' ὁ νυνὶ συντεθεὶς, πάτερ, λόγος
Τῦ πανσόφυ πνεύματος ἐγράφη δίχα·
Καὶ γὰρ ἕνα κρίνει σε τῶν ἀποστόλων
Γλώττης ξένης πνέοντα πυρφόρον μένος.
*Non iste certe Sermo bene digestus, Pater,
Sine ope sapientissimi Spiritus scriptus fuit;
Vnum enim te declarat ex Apostolis
Igneam vim spirantem ore mirabili.*

XXXV. p. 252. Τῦ αὐτῦ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσι, ϗ ὅτι ὐ παντὸς ἀνθρώπυ, ὐδὲ παντὸς καιρῦ τὸ διαλέγεσθαι περὶ Θεῦ. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda: & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare.* Ib. p. 442.

Τὴν ἐκ λόγων ἅμιλλαν, ὡς χρὴ, σεμνύνων,
Εὐταξίας δόγματα θεσπίζεις, πάτερ·
Τὸ κόσμιον γὰρ πανταχῦ φίλον τίθης,
Καὶ τὴν ἐπιπρέπυσαν εὐαρμοστίαν.
*In disputationibus, ut decet, gravitatem servans,
Moderationis leges statuis, Pater;
Vbique enim caram petis modestiam,
Et bene convenientem rebus aequitatem.*

XXXVI. p. 261. Τῦ αὐτῦ κατὰ Ἀρειανῶν ϗ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem adversus Arianos, & de se ipso.* Ibid. p. 431.

Ἀρειανοὶ τεφρῦσθε ληρῦντες μάτην,
Τὴν γὰρ ὑμῶν ἔφλεξε κακοδοξίαν
Ὁ Γρήγορος νῦν ἀδρανῦς ὕλης τρόπον,
Ὀξὺς κεραυνὸς εὑρεθεὶς τοῖς ἐκφύλοις.
*Tabete Ariani, qui inepta funditis,
Nam vestram adussit impiam sententiam,
Vt levem stipulam Gregorius,
Qui vehemens est fulmen contra extraneos.*

XXXVII. p. 266. Τῦ αὐτῦ εἰρηνικὸς τρίτος λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινυπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ περὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέντων πρὸς ἀλλήλυς. *Eiusdem de Pace Oratio tertia, habita Constantinopoli, quum ob mutuam quorumdam Episcoporum contentionem, plebs CP. in partes divisa, discordiae morbo laboraret.* Ibid. p. 213.

Ἴδε

Ἴδε τρίτον τίθησιν εἰρήνης λόγον
Ἡ δινητικὴ σφενδόνη τοῦ δεσπότου,
Δι' ἧς τὸν ἐχθρὸν τῶν ψυχῶν καταισχύνει
Λύουσα πᾶν ὄνειδος ὀρθοδοξίας.
En tertium proponit Sermonem pacis
Volubilis funda Despotae,
Cuius vi acta, hostem animarum pudore suffundit,
Recte sentientem ab omni opprobrio liberans.

XXXVIII. pag. 271. Ἐπιστολὴ πρώτη πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίου. *Epistola prima ad Cledonium presbyterum adversus Apollinarium.* Inscr. Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo fratri, & consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Ibid. p. 737.

Λάμβανε Κληδόνιε τὰς θείας πλάκας,
Ἅς σοι Θεὸς πέπομφεν ἐγγεγραμμένας
Τῷ δημιουργῷ τοῖς ἔργοις τῶν δακτύλων·
Τῶν γὰρ παλαιῶν ἧττον οὐδὲν ἐνθάδε.
Sume manu, Cledoni, divinas tabulas,
Quas tibi misit Deus, ab eo scriptas,
Qui res creavit opere digitorum suorum;
Nil enim novi in novo, quod non sit in veteri Testamento.

XXXIX. p. 274. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρα ἐπιστολή. *Eiusdem ad Cledonium Epistola secunda.* Ibid. p. 745.

Καὶ δευτέρας δέδεξο βροντὰς ὑψόθεν
Τὰς δογματικὰς ἀστραπὰς φρίξας τέως,
Βέλτιστε Κληδόνιε· καὶ γὰρ ὁ γράφων
Ἐκχεῖ μετ' ἀκμῆς γνωστικὴν ἐπομβρίαν.
Excipe etiam secunda ex alto fulmina,
Qui nuper dogmatum horruisti fulgura,
Optime Cledoni: nam qui scribit,
Magna cum vi effundit caelestes imbres.

XL. p. 276. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanam adfectare dicebant.* Ibid. p. 464.

Ἐπισκοπῆς ἐρᾶν σε πᾶς τις ἂν λέγοι,
Τῆς οὐ ταπεινῆς, ἀλλὰ τῆς ὑπερτάτης.
Καὶ γὰρ κατ' αὐτῶν ἐν λόγοις τῶν ἀφρόνων
Ἄνωθεν, οὐ κάτωθεν ὡπλίσθης, μάκαρ.
Episcopatum te desiderare vel omnes dicant,
Nec infimum quidem, sed sublimissimum.
Sed tu contra insipientium sermones,
Arma expedi caelestia, non terrestria, o Beate,

XLI. p. 280. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eiusdem de se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset.* Ibid. pag. 472.

Ἀτθὶς ὅλη σὺ κἂν ἐπ' ἀγροῦ τι γράφοις,
Οὐ γὰρ τόποι κρίνουσι τὰς φύσεις, πάτερ.
Οὐκοῦν σεαυτῷ προσλαλεῖς καὶ τοῖς φίλοις
Τὸν πραγμάτων γέμοντα φαυλίζων βίον.
Attica tibi omnis terra, quamvis rure scribas,
Non enim ex locis dignoscuntur naturae.
Igitur tecum ibi, cumque tuis conversaris amicis,
Plenam negotiis vitam fastidiens.

XLII. p. 286. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν. *Eiusdem Oratio in praesentia* CL. *Episcoporum habita.* Ibid. p. 510.

Ἐπισκοπικὴν σεμνύνων παρουσίαν,
Τὴν τῶν λόγων τράπεζαν εἰς μέσον τίθης·
Καὶ γὰρ ἀγαθὸς ἑστιάτωρ εὑρέθης,
Τὸ δογματικὸν, πάτερ, ἐκχέας πόμα.
Episcoporum venerans praesentiam,
Sermone grato lautam eis mensam instruis;
Vere autem bonus convivator fuisti,
Qui dogmatum, Pater, ingessisti pocula.

XLIII. p. 294. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς πρῶτος, καὶ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem contra Iulianum Invectiva prior, & adversus Ethnicos.* Ibid. pag. 49.

Πολὺς μὲν εἶ σὺ πανταχοῦ νικῶν, πάτερ,
Μόνου δὲ τοῦ νῦν ἀκριβῶς ἧττον μένεις·
Ἔχρην γὰρ εἰς ἓν συνδραμεῖν πάντα στόμα,
Καὶ τὸν στυγητὸν τῷ Θεῷ καθυβρίσαι.
Vere multum ubique victor exsistis, Pater,
In hoc tamen uno nunc longe minor es te ipso.
Oportebat enim, ut omnes in unum linguae concurrerent,
Et Deo odiosum virum onerarent iniuriis.

XLIV. p. 321. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς β'. καὶ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem in Iulianum Invectiva secunda, & contra Ethnicos.* Ibid. p. 109.

Ἰουλιανὸς ἐγκαλυπτέσθω τρέμων,
Καὶ δευτέραν γὰρ ἔσχεν ἰδοὺ καιρίαν,
Ὡς τοξότου βάλλοντος εὐστόχῳ ῥύμῃ
Σοῦ, πάτερ, αὐτόν. Εἴθε καὶ τρίτην ἔθου.
Tremens se abscondat Iulianus:
En alteram excipit lethalem sagittam,
More sagittarii, impetente rectâ
Te, Pater, ipsum. Vtinam & tertiam iacias.

XLV. p. 333. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τὸ, Ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. *Eiusdem in dictum illud Evangelii, Quum consummasset Iesus hos sermones &c.* Ib. p. 496.

Εὐαγγελικὰς δεῦρο θαλάσσας βλέπων
Χαλᾷς τὸν ἀπλοῦν τῆς σαφηνείας βόλον,
Ζωγρῶν δὲ τὸν νοῦν τῶν ἀποῤῥήτων, πάτερ,
Τοὺς σοὺς ἐραστὰς ἑστιᾷς φιλοφρόνως.
Evangelicum prope intuens mare,
Iacis in illud clarae explanationis retia;
Et mentes recreans arcanis, Pater,
Tuos amicos conviveris dulciter.

XLVI. p. 339. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum.*

Στήριζε, Νεκτάριε, τὴν ἐκκλησίαν,
Καὶ τὰ σίφη λίπαινε μὴ βόσκων μάτην·
Ὁ Γρήγορος γὰρ τοῦ Θεοῦ νοῦς ἐνθάδε
Σοφῶς διασπᾷ τοὺς βαρεῖς ταύτης λύκους.
Adsis, Nectarie, ad firmitatem Ecclesiae,
Relinque turbas Pastor non inutilis:
Quandoquidem Gregorii mens edocta a Deo
Sapienter dispergit infestos lupos Ecclesiae.

Oratio inc. Ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωήν. Des. διὰ τῆς παῤῥησίας αὐτῶν κατισχύσει. Ἐῤῥωμένον σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν, ὁ Χριστὸς χαρίσαιτο ταῖς

ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὸν κοινὸν προςάτην τῶν ἐκκλησιῶν. Quae quidem ultima verba post κατισχύσει desunt in cit. edit. p. 723.

XLVII. p. 340. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν χειροτονίαν Δοάρων. *Eiusdem Oratio habita in electione Eulalii Doarensium Episcopi*. Ibid. p. 494.

Θησαυρὸν, Εὐλάλιε, δογμάτων βλέπων,
Α῎ρπαζε μὴ ψήγματα ϗ βόλυς μόνον·
Γρηγόριος γὰρ μὴ φθονῶν σοι τῆς τύχης
Σωρηδὸν εἰσήνεγκεν αὐτὸν ἐνθάδε.
Dogmatum thesaurum, Eulali, videns,
Noli ramenta, & frusta tantum carpere;
Tuae enim non invidens fortunae Gregorius,
In acervum heic congessit sapientiam.

XLVIII. pag. 341. Τοῦ αὐτȣ̃ εἰς παρθένον παραινετική. *Eiusdem ad Virginem exhortatio*.

Καλὸν μὲν ἁπλῶς πᾶσα γυνὴ παρθένος,
Α᾿λλ' ἣν ἂν αὐτὸς ἐμμελῶς ἀπαρτίσῃς,
Ε῎χει τι πασῶν τῶν ἀδιδάκτων πλέον,
Ω῾ς νυμφαγωγὲ τῶν ψυχῶν τῶν ἀφθόρων.
Certe quid praestans omnis virgo femina,
Sed quam omnibus numeris absolutam reddidisti,
Ceteris illitteratis quid maius habet,
O animarum incorruptarum ad sponsum deductor.

Inc. Παρθένε νύμφη Χριςȣ̃. Des. Ι῎δητε, καὶ μιγῆτε τοῖς ἄνω μυςηρίοις. Exstat inter Carmina cit. edit. T. II. p. 299. In Codice tamen licet adinstar solutae orationis scripta sit, tamen singuli versus punctis interpositis invicem distinguuntur.

IL. p. 342. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς Εὐάγριον μονάζοντα περὶ θεότητος, τινὰ τῶν ἀντιγράφων τȣ̃ Νύσσης. *Eiusdem ad Evagrium Monachum de Divinitate, quaedam ex exemplaribus Nysseni.*

Εὐάγριε θήραμα τῷ Γρηγορίῳ,
Θεῖον γὰρ ἀμφίβληςρον ἐνθάδε πλέκων
Α῎φωνον ἰχθὺν τόνδε μικροῦ δεικνύει
Τὴν τῶν λόγων δύναμιν ἐκπεπληγμένον.
Evagrium piscatus est Gregorius;
Nam dum divina hic nectit retia,
Illum paene mutum piscem esse demonstrat
Irretitum sermonum potentia.

Oratio inc. Σφόδρα σε θαυμάζω. Des. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Tom. I. p. 717.

L. p. 344. Τȣ̃ αὐτȣ̃ σημασία εἰς τὸν Ι᾿εζεκιήλ. *Eiusdem Significatio in Ezechielem.*

Ι᾿εζεκιὴλ τȣ̀ς ἀποκρύφȣς λόγȣς
Η῎γαγες εἰς φῶς, ὥσπερ εἰς ὄρθρον σέλας,
Μήτȣ τι ϗ πρόσκομμα τοῖς ἄλλοις φέροι
Τὸ γρῖφον αὐτοῦ ϗ σκιᾶς γέμον, πάτερ.
Ezechielis arcanos sermones
In lucem adduxisti, velut in diluculum,
Ne iam fiat umquam aliis offendiculum
Aenigmaticus, umbrisque plenus eius sermo, Pater.

Oratio inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον. Des. πρότερον Ι᾿ερεμίȣ. Ibid. p. 723.

LI. p. 345. Τȣ̃ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς Ε᾿κκλησιαςήν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesiasten.*

Ε᾿κκλησιαςὴς μᾶλλον αὐτὸς εὑρέθης
Ο῾ δημαγωγὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων·
Συνήγαγες γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
Ω῾ς ἄλλος Ο᾿ρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Tu potius Ecclesiastes dicaris,
Sublimium facunde doctor dogmatum,
Qui quotquot sunt homines in unum contraxisti,
Vt alter Orpheus, artificiosae linguae dulcedine.

Oratio inc. Τάδε λέγει Σολομών. Des. ἀγαθῶν τε ὁμοῦ ϗ φαύλων. Ibid. p. 749. sed in Codice paginarum 352. & 353. praepostera est collocatio, quod recentior quidam Graecus monitum lectorem voluit: quare nos rectum scripturae ordinem prosequemur.

LII. & ultima pag. 353. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, ϗ κατὰ Α᾿ρειανῶν. *Eiusdem in laudem martyrum, & adversus Arianos.* Inc. Τί τοσοῦτόν ἐςιν εἰπεῖν. Des. ϗ ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίμοις πλήθȣσα τράπεζα. Ibid. p. 725. sed tantum Latine. In Codice huic extremae Orationi nulli versus praecurrunt; eos tamen additurus amanuensis, vacuum inter Orationis titulum, & initium reliquit locum. Huic tandem subiicitur pag. 352. *b.* Εὐχὴ τȣ̃ αὐτȣ̃. *Eiusdem precatio*, cuius initium: Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριςέ μȣ. Finis: σοὶ τῷ Θεῷ προσλαλείτω, τῷ πατρὶ ϗ υἱῷ, κ. λ.

LIII. pag. 354. Orationes excipit Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ θεολόγȣ συγγραφεὶς παρὰ Γρηγορίȣ μαθητοῦ αὐτοῦ. *Vita beati patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi, ab eius discipulo Gregorio conscripta.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Des. σὴ γάρ ἐςιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, ϗ Θεῷ λέγȣσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra recensionem Cod. V. huius Plutei p. 206. §. XXVII.

LIV. p. 370. Subnectuntur ultimo tandem loco Collectiones Fabularum, quarum meminit Divus Gregorius in nonnullis Orationibus. Occurrunt primo, quae in Oratione in laudem Basilii Magni continentur, quibus titulus: Αἱ περιεχόμεναι ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιταφίῳ Ε᾿λληνικαὶ ἱςορίαι. *Historiae Graecae, quae in funebri in Magnum Basilium Oratione continentur.* Sunt autem xx. Prima est Περὶ τῶν Πελοπιδῶν ϗ Κεκροπιδῶν, ϗ τῶν σὺν αὐτοῖς ὀνομάτων. Ipsius explanatio inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥήτορές τε ϗ σοφιςαὶ βȣλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέςατον δεῖξαι, κ. λ. Vigesima est Περὶ τοῦ τάφȣ Μαυσώλȣ τοῦ Καρός. Eius explanatio des. περὶ δὲ τοῦ Κολοσσȣ̃ λέγει τοῦ ἀνακειμένȣ ἐν Ρ῾όδῳ, ὅτι μέγιςός ἐςιν ἀνδριὰς, χαλκὸν ἔχων πολὺν, ϗ ἀξιοθαύμαςον ἔχων θέαμα.

LV. p. 373. Αἱ ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ ἱςορίαι. *Historiae, quae in Sermone in sancta Lumina continentur.* Sunt xxiv. Prima est Περὶ τῆς γονῆς τοῦ Διός. *De Iovis genitura*, ad ea Orationis verba, Οὐ Διὸς ταῦτα γοναὶ, κ. λ. pertinens, cuius explicatio sequens est: Οἱ ἀνόητοι θεολόγοι τῶν Ε᾿λλήνων ἐκ Κρόνου ϗ Ρ῾έας λέγȣσι γεγενῆσθαι τὸν Δία, περισωθῆναι δὲ τρόπῳ τοιῷδε. Ο῾ Κρόνος τῇ Ρ῾έᾳ γενόμε-

μενος, κ. λ. XXIV. est Historia de Nilo, cuius explanatio des. τοπάλαι δὲ τιμῶντες αὐτὸν, ϗ τὴν αἰτίαν αὐτῷ προσάπτοντες τῆς τῶν καρπῶν εὐφορίας ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἑώρταζον ἐν ἀνδρογύνοις ἀκολασίαις.

LVI. p. 376. Αἱ ἐν τῷ κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικῷ α' λόγῳ ἱστορίαι. *Historiae in prima contra Iulianum Invectiva Oratione contentae*. Numerantur autem XCVII. quibus item, ut in Cod. VIII. huius Plutei, praecedit Hypothesis quaedam, titulum Orationis declarans, cuius initium: Ὁ λόγος ὁ στηλιτευτικὸς, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰουλιανῷ πεπραγμένων. Finis: ϗ ἡ μὲν ὑπόθεσίς ἐστιν αὕτη. Περὶ δὲ τῶν ἱστοριῶν ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνησθησόμεθα.; quae quidem verba in memorato Codice VIII. initio primae historiae apponuntur. In hoc vero prima Fabula ita inc. Ταῦτα μὲν παιζέτωσαν παρ' ἐκείνοις Ἐμπεδοκλεῖς ϗ Ἀρισταῖοι, ϗ Ἐμπεδότιμοι, ϗ Τροφώνιοι. Ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς οὗτος Σικελιώτης ἦν τὸ γένος, κ. λ. XCVII. Fabula, quae est Περὶ τοῦ ἐπὶ δίαιταν λιπαρὰν τρέχειν τὸν Δία. *De Iove, an accuratam habuerit vivendi rationem*. Des. Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας, Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

LVII. pag. 390. Ὡσαύτως ἐν τῷ β' λόγῳ. *Similiter in secundo Sermone*; nimirum similis earum, quae in secunda contra Iulianum Invectiva memorantur, Fabularum explicatio. Eae vero sunt XXXV. Prima est Περὶ τοῦ στεφάνου Ἀριάδνης, ϗ τοῦ Βερονίκης πλοκάμου, κ. λ. *De Corona Ariadnae, & de Berenices coma*, κ. λ. Huius explanatio inc. Ἀριάδνη θυγάτηρ ὑπῆρχε Μίνωος τοῦ Κρητῶν βασιλέως, κ. λ. Ultimae, Περὶ τοῦ Ὠρίωνος, *de Orione*, des. οἱ οὖν Θεοὶ ἐλεήσαντες αὐτὸν δι' ἄστρων ὑπεζωγράφησαν ἐν τῷ οὐρανῷ μετὰ τοῦ Σκορπίου. Vide de hisce Fabulis, quae supra diximus in recensione Cod. V. huius Plutei pag. 206. in not.

Quinam fuerit Codicis huius scriptor ex versiculo patet, in fine apposito:

Θεοῦ τὸ δῶρον ϗ Νείλου πόνος.

Dei donum, & Nili labor. [1]

Plurimis hic Codex abundat marginalibus notulis, sive animadversionibus ab eodem amanuensi minutiori charactere descriptis, quas num ex aliquo Scholiaste desumtas huc transtulerit, an ex se ipso confecerit, quum non ita facile statuere possimus, aliorum iudicio nonnullas ex hisce subiiciemus, ut unusquisque de ipsis arbitrio suo pronunciare possit. Scholiorum igitur, quae in primam Orationem, *in Sanctum Pascha & in tarditatem* inscriptam contexuit, primum est: Φαίνεται οὗτος ὁ λόγος πρὸ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ εἰρημένος αὐτῷ, ὅτε πρεσβύτερος χειροτονηθεὶς, ϗ φυγὼν εἰς Πόντον ἐπανῆλθεν. Ἐνδέχεται γὰρ τοῦτον μὲν αὐτὸν εἰς τὸ πάσχα εἰσελθόντα, σύντομον εἰρηκέναι· ἐκεῖνον δὲ μετὰ τοῦτον ἐν κοινοτέρᾳ ϗ ἐπιτηδειοτέρᾳ συνάξει, μὴ ἐχούσῃ ἰδίαν ὑπόθεσιν κατεπειγουσαν, ϗ εἰς ἑαυτὴν τὸν λόγον περιέλκουσαν, καθάπερ ἡ τοῦ πάσχα. Ἐπίσκεψαι δὲ μήποτε ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ συγγράψας μόνον ἐξέδωκε, τοῦτον δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ἐξεφώνησεν.

Secundum ad illa verba, καὶ ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε, κ. λ. ita habet: Ὁ κορυφαῖος Πέτρος φησὶν, ὅτι ϗ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν. Γέγονε γὰρ ὁ σωτὴρ ὑπογραμμὸς τοῖς ἀνθρώποις, τυπώμενος αὐτοῖς, ϗ λαμβανων ἀπαθῶς τὰ νοήματα τοῦ κόσμου τούτου· τὸ οὖν γενώμεθα ὡς Χριστὸς, ἐπεὶ ϗ Χριστὸς ὡς ἡμεῖς, οὕτω νοητέον, γενώμεθα καθαροὶ ϗ ἀπαθεῖς, ἐπεὶ Χριστὸς ταπεινώσας ἑαυτὸν ϗ συγκαταβὰς ἡμῖν, μεμένηκεν, ὅπερ ἦν, καθαρὸς, ϗ ἀπαθής· ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐποίησε, μηδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.

Tertium ad illas voces τὸν ἀρχιερέα, τὸν κληροδότην, est sequens: Τὸν ἀρχιερέα ἐνταῦθα νοητέον λέγειν αὐτὸν τὸν γέροντα, καθάπερ καὶ κληροδότην ϗ πολιάν· ναὶ δὲ, τὴν ἐκκλησίαν, ἣν αὐτὸς ᾠκοδόμησε· ἑαυτὸν δὲ τὸν κληρονόμον, ϗ τὴν νεότητα, ϗ τοὺς λόγους.

Quartum denique pertinet ad verba τὴν ἑκούσιον, κ. λ. & sic habet: Ἑαυτὸν λέγει· οὔτε γὰρ ἡ μήτηρ ἐπήγγελτο, ὥς τε Θεῷ τὸν πρωτότοκον ἀναθεῖναι.

Iamdudum iste Codex in Latinas manus devenit; aliquot enim in margine Latinae notulae non magni quidem momenti apparent, quippe quae loca plerumque sacrae Scripturae, quibus in suis Orationibus utitur Theologus, indigitent. Interdum etiam alicuius profani Scriptoris adferuntur sententiae, quae cum Gregorianis convenire videantur. Utque exemplo utar, ad illa Orationis XLI. verba: Ἐπεὶ μηδὲ νευρὰ φέρει τὸ σύντονον ἀεὶ τεινομένη, κ. λ. p. 282. *b*. in margine adscriptum fuit sequens Ovidii distichon:

Arcus & arma tuae tibi sint imitanda Dianae:
Si numquam cesses tendere, mollis erit.

Nec tantum marginales, sed etiam interlineares cum Graecas, tum Latinas interpretationes praesefert, ut satis constet, non imperitis manibus Codicem hunc fuisse versatum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat foliis 394.

ΓΡΗ-

(1) Nihil huius Codicis scribae meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 105. ipsumque non exploratae aetatis esse ait. Nos tamen sedula litterarum habita inspectione affirmare possumus Seculo ineunte XV. Codicem fuisse conscriptum, eumdemque fortasse Nilum esse, atque illum, cuius diligentiae Chrysostomi in Paullum Codicem item bombycinum debemus, Bibliothecae Caesareae, de quo Lambecius Lib. IV. p. 84. quique in fine haec habet: Τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι ἐτέλεσα ἐγὼ παντλήμων Νεῖλος ἱερομόναχος τήνδε τὴν βίβλον κατὰ τὸ ἔτος ,ϛϠΝΓ'. *Dei gratia perfeci ego miserrimus Nilus hieromonachus hunc librum anno* 6953. (Chr. MCCCCXLV) Alium habemus antiquiorem Nilum, scriptorem Codicis CXII. Bibliothecae Coislinianae, in quo collectio Moralium ex operibus S. Io. Chrysostomi, & aliorum continetur. Huic tamen subscribitur annus 6837 Chr. MCCCXXIX. April. XII. feria IV. Vid. Montefalc. Catalog. pag. 186.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Titulus ita refingendus.

Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. cum uberrimo Commentario, non cuiusdam Thomae, ut perperam in prima adscriptum est pagina, sed Nicetae Heracleensis Metropolitae. [1]

COD. XIII. I. p. 1. PRaecedit Τȣ̃ ἱερωτάτȣ μητροπολίτȣ Ἡρακλείας κυρȣ̃ Νικήτα τȣ̃ Σερρῶν εἰς τȣ̀ς λόγȣς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως Γρηγορίȣ τοῦ θεολόγȣ ἐξήγησις. *Sacratissimi Metropolitae Heracleae Domini Nicetae Serrarum in Orationes sancti patris nostri, Archiepiscopi Constantinopolitani Gregorii Theologi Expositio.* Inc. Ἄκων χειροτονηθεὶς ὁ θεῖος Γρηγόριος. Des. ὁ μέγας οὗτος θεολόγος πατὴρ ἑρμηνεύει. Deinde additur haec adnotatio: Ἰςέον δὲ κ̀ τοῦτο, ὅτι πᾶς λόγος σύγκειται ἐκ προτάσεως, κατασκευῆς, ἀξιώσεως, κ̀ διηγήσεως. *Hoc pariter scire oportet, omnem nempe sermonem exordio, divisione, iudicio, & narratione constare.* Tum haec duo iambica rubro charactere descripta:

Θεοῦ γινώσκειν ὀρθοδόξως οὐσίαν
Χριςιανοῖς λέγατον ἐκ Γρηγορίȣ.
Dei cognoscere orthodoxe substantiam
Christianis legatum ex Gregorio.

Oratio prima pag. 1. *b.* inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ θεολόγȣ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, κ̀ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi, Archiepiscopi Constantinopolitani Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem.* Oper. Tom. I. p. 673. Commentarius vero, qui singulis quatuor, vel quinque Gregorii textus versibus subiicitur, ita inc. Ἐπειδή, φησιν, ἀναςάσεως ἡμέρα ἐςὶ, καθ᾽ ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐπεδήμησα, κ̀ ἦλθον, ὦ Ναζιανζῖται· πρὸς ἐκείνȣς γὰρ ταῦτα προσφωνεῖ ὁ θεῖος, κ̀ ἱερὸς τῷ ὄντι θεολόγος ἀνήρ· αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς ἀγαθὸν δέχομαι σύμβουλον. Des. τȣ̃το δὲ ἐκ τοῦ εὐαγγελίȣ ἔλαβεν· εἴρηκε γὰρ ὁ Χριςὸς πρὸς τὸν πατέρα περὶ τῶν μαθητῶν· τήρησον αὐτȣ̀ς ἐν τῷ ὀνόματί σȣ, ἵνα ὦσιν ἕν. Inter hanc, & sequentem orationem ita scriptum est: Λόγος ἀπολογητικὸς κατὰ σχολὴν συνταχθεὶς παρὰ τοῦ θεολόγȣ. *Oratio apologetica per otium a Theologo composita.*

II. p. 8. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. *Eiusdem sermo in sanctum Pascha.* Ibid. p. 676. Haec Oratio praeter Commentarium, habet etiam sequentem Hypothesim, quam utpote breviusculam referre totam lubuit. Ὑπόθεσις τȣ̃ παρόντος λόγȣ τοῦ ἐπὶ τῆς φυλακῆς μȣ ςήσομαι. Λόγος δεύτερος. *Hypothesis praesentis Sermonis, qui incipit* Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μȣ. *Sermo secundus.* Τοῦτον τὸν λόγον μεμελετημένως ἐξέδωκεν ὁ πατὴρ ἐν Ἀριανζῷ, (correct. deinde fuit Ναζιανζῷ) προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι, πολλοῖς ὕςερον ἔτεσι τοῦ προτέρȣ λόγȣ, μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνςαντινȣπόλεως ἐξέλευσιν, κ̀ τὴν τῆς πατριαρχίας ἀπόθεσιν. Πολλῶν γὰρ σκανδαλιζομένων ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ μακροθυμίᾳ, πῶς συγχωρεῖ τȣ̀ς μὲν χρηςȣ̀ς ἀνιᾶσθαι, τȣ̀ς δὲ πονηρȣ̀ς εὐπραγεῖν, ϗ κατὰ μικρὸν ἐξ ὀλιγωρίας εἰς ἀπόγνωσιν ὀλισθῆσαι κινδυνευόντων, κ̀ πρὸς ἀπιςίαν ἀναςάσεως, κ̀ κρίσεως, κ̀ ἀνταποδόσεως καταφερομένων, καιρὸν εὔθετον εὑρὼν, τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναςάσεως, τὴν παροῦσαν ποιεῖται διδασκαλίαν, τὰς σαλευομένας γλώσσας αὐτῶν τῷ λόγῳ τῆς ἀναςάσεως ἑδράζων, ϗ πληροφορίαν ἐντελῆ παρεχόμενος, κ̀ ἅμα πανηγυρίζων, κ̀ ἀνυμνῶν τῆς ἑορτῆς τὴν χάριν, κ̀ δύναμιν, κ̀ ἀναγωγητικώτερον τῷ γράμματι τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας τὸ πνεῦμα τῆς νέας συγκιρνῶν, κ̀ τὸ καθ᾽ ἕκαςον ἐξηγȣ́μενον τῶν παρ᾽ Ἑβραίοις μυςηρίων τῆς ἑορτῆς. Commentarius inc. Ἀββακȣ̀μ ὁ προφήτης ἑώρα πολλȣ̀ς σκανδαλιζομένȣς ἐπὶ τῇ προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ, πῶς παρορᾷ τȣ̀ς ἀσεβεῖς, κ̀ καταφρονητὰς, κ̀ ἀδίκως καταφρυαττομένȣς τῶν δικαίων, καὶ τῶν ἀσθενεςέρων, κ̀ οἷον ἀλλήλων καταφρονȣ̃ντας ἀθύρῳ τε κ̀ ἀπλήςῳ ςόματι. Des. ἔλαβε δὲ τὴν χρῆσιν ταύτην ἐκ τοῦ Ἡσαΐȣ λέγοντος ἐκ προσώπȣ τοῦ Θεοῦ· κ̀ ἀνενεχθήσονται δῶρα δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριόν μȣ.

III. pag. 61. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, κ̀ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem.* Ibid. p. 697. Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας κ̀ οὗτος ὁ λόγος ἐςί. Des. ἐν ᾗ πάντα καινὰ μέλλȣσι γίνεσθαι. Commentarius inc. Ἐγκαίνια ἐπὶ ναοῦ μὲν, ἡ πρώτη καθιέρωσις, ἄρτι ἀπαρτισθέντος· ἐπὶ οἴκȣ δὲ, ἡ πρώτη τȣ̃ οἰκοδομηθέντος ἐνοίκησις· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἐγκαίνια, ἡ διὰ τῆς ἀναςάσεως παλιγγενεσία, κ̀ πρὸς ἀφθαρσίαν μεταςοιχείωσις. Des. κ̀ οὕτως εἰς τὸν καινὸν ἐκεῖνον βίον ἀπέλθωμεν· ȣ̃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, κ. λ.

IV. pag. 82. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος δ' εἰς τὴν ἁγίαν Ν. *Eiusdem Oratio IV. in sanctam Pentecosten.* Hypothesis brevissima inc. Πανηγυρικὴν ἰδέαν κ̀ οὗτος ὁ λόγος ὑπισχνεῖται. Commentar. inc. Μετριοφρονῶν ὁ θεολόγος, ὡς εἴωθεν πολλάκις ποιεῖν, βραχέα ὀνομάζει τὰ ἑαυτοῦ, & μέλλει περὶ τῆς ἑορτῆς εἰπεῖν. Des. ἐν αὐτῷ τῷ ἐνυποςάτῳ λόγῳ Χριςῷ, ὅς ἐςιν ἡ τῶν δικαίων ἀληθινὴ ἑορτὴ, ϗ ἀγαλλίασις.

V. p. 119. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τȣ̀ς ἁγίȣς Μακκαβαίȣς. *Eiusdem Oratio V. in sanctos Maccabaeos.* Ibid. p. 397. Praecedit Hypothesis, cuius initium: Ἐν ταῖς Μακκαβαϊκαῖς βίβλοις. Finis: ὅτι ἐκ τȣ̃ δηλωθέντος Μακκαβαίȣ κατῆγον τὸ γένος. Commentarius inc. Ἐζη-

(1) Nicetas Serronius, dictus aliquando Byzantinus, aliquando Philosophus, nunc Serrarum Episcopus, nunc denique Heracleensis in Thracia Archiepiscopus, Seculo XI. definente claruit, scripsitque haec Commentaria in Nazianzeni Orationes VI. IX. XV. XVI. XVIII. XX. XXI. XXII. XXXII. XXXVIII. XXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. quae Latine tantum exstant a Billio edita, quae quidem versio aliquantum a nostro discrepat textu. Graece Mss. supersunt etiam in pluribus Caesareae Vindobonensis Bibliothecae Codicibus.

Ἐζητεῖτο παρὰ πολλοῖς, εἰ ἐν μάρτυσι τακτέον τȣ̀ς Μακκαβαίȣς· ȣ̓χ ὑπὲρ Χριϛȣ̃ γάρ, φασι, τὸ αἷμα ἐξέχεον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ νόμȣ, ϗ τῶν ἐν τῷ νόμῳ γραμμάτων. Des. ἀλλ' ἢ τȣ̀ς δοξάζοντάς με δοξάσω, ϗ ὁ ἐξȣθενῶν με ἀτιμωθήσεται, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ.

VI. p. 140 *b*. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος ϛ' εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν. *Eiusdem Oratio VI. in sacrosanctum martyrem Cyprianum*. Ibid. p. 274. Hypothesis inc. Α'νώτερος Ναζιανζοῦ ὅρος ἐϛὶ βαθύκρημνον. Des. τὸ παρὸν εἰς αὐτὸν ἐγκώμιον προσεφώνη. Commentarius item inc. Παρ' ὀλίγον, φησὶ, παρῆλθεν ἂν ὁ μέγας Κυπριανὸς ἀνεγκωμίαϛος, ϗ φεῦ τῆς ζημίας, ἣν ἐμέλλομεν πάσχειν. Des. ϗ τελείως αὐτῆς μεταλάβοιμεν, τέλειοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εὑρεθέντες· ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ.

VII. p. 159. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Α'ναγινώσκεται δὲ πρὸ ἡμερῶν β' τῆς Χριϛοῦ γεννήσεως· λόγος ζ'. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad exaequatorem. Legitur autem duos dies ante Christi nativitatem. Oratio VII* Ibid. p. 149. Hypothesis praecedit, cuius initium: Τισὶ μὲν δοκεῖ δικανικὸν εἶναι. Finis: καὶ τῶν δημοσίων φόρων διορθωτήν. Commentarius inc. Τίς ἡ τοσαύτη, φησὶ, τυραννὶς, ϗ βία, ἣν ἐγὼ παρ' ὑμῶν τυραννȣ̃μαι, ȣ̓κ ἐκ μίσȣς, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης. Des. ἐκτελῶμεν Θεῷ τȣ̀ς ὕμνȣς, θεωροῦντες τὴν μίαν δόξαν τῆς ἁγίας τριάδος· ὅτι αὐτῇ πρέπει δόξα, κ. λ.

VIII. p. 176. *b*. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριϛοῦ γέννησιν λόγος η'. *Eiusdem in Christi nativitatem Oratio VIII*. Ibid. p. 613. Hypothesis brevissima inc. Τὸν παρόντα πανηγυρικὸν λόγον, κ. λ. Commentarii vero initium: Τὸ, Χριϛὸς, ὄνομα κυρίως μὲν τὸ συναμφότερον σημαίνει, Θεὸν ὁμȣ̃, ϗ ἄνθρωπον. Finis: ἐξ Ἱερεμίȣ δὲ τοῦτο λέγοντος, τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τȣ̀ς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίȣς γῆς· ἐν Χριϛῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 201. *b*. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος ἔννατος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem Oratio IX. sepulcralis in magnum Basilium*. Inc. Ἔμελλεν ἄρα. Finis vero nullus apparet: nam quum longa admodum sit oratio, brevitatis gratia scriptor prima tantum & ultima sectionum, in quas Commentarius adfertur, verba describit; quare postrema particula contextus ita habet, Δεῦρο δὴ περιϛάντες μοι πᾶς ὁ ἐκείνȣ χορὸς μέχρι τέλȣς. Hypothesis item brevissima inc. Ὁ προκείμενος ȣ̃τος λόγος, κ. λ. Commentarius inc. Παθαινομένης, ϗ ἀπολοφυρομένης διαθέσεως τὸ, ἔμελλεν ἄρα· τȣτέϛιν ὅτι ἀπέκειτο ἄρα ϗ τοῦτο. Des. τίς γνήσιος φίλος ἐπαινέσαι· ἐὰν ἄρα εὑρεθῶ ἔχων ἐπαίνȣ τι ἄξιον. Subditurque: Τέλος τοῦ θ' λόγȣ τοῦ ἐπιταφίȣ τοῦ ἁγίȣ Βασιλείȣ. *Finis noni Sermonis sepulcralis sancti Basilii*.

X. p. 276. *b*. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος δέκατος εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem Oratio X. in sancta Lumina*. Ibid. p. 624. Praecedentis Hypothesis initium hoc est: Πανηγυρικὸς ȣ̃τος ὁ λόγος. Finis vero: κάθαρσιν τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Commentarius inc. Διὰ τοῦ, πάλιν, συνάπτει ὁ θεολόγος τὸν παρόντα λόγον τῷ προλαβόντι λόγῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Χριϛοῦ. Des. ἧς μίαν ϗ τὴν αὐτὴν ἔλλαμψιν τῶν τριῶν προσώπων τῆς μιᾶς θεότητος νῦν ὑποδέξασθε, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ.

XI. pag. 305. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ια' εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio XI. in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637. Hypothesis nulla est. Commentarius vero inc. Χθὲς, φησι, τὰ φῶτα ἑωρτάσαμεν· ϗ γὰρ ἔπρεπε χαρῆναι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Des. ἧς ἀξιωθείημεν ϗ ἡμεῖς οἱ ταῦτα διδάσκοντες, ϗ ὑμεῖς οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ τῷ Χριϛῷ, κ. λ.

XII. p. 368. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν τοῦ μεγάλȣ Βασιλείȣ ἐπιϛάντα μετὰ τὴν τῆς χειροτονίας ἡμέραν. *Eiusdem Oratio* (XII.) *in Gregorium magni Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset*, item sine Hypothesi. Ibid. p. 136. Commentarii initium: Ἀπὸ γνώμης τὸ προοίμιον· φησὶ γὰρ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ, φίλȣ πιϛοῦ ȣ̓κ ἔϛιν ἀντάλλαγμα, ϗ ȣ̓κ ἔϛι ϛαθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. Finis: ἣν θεωρήσȣσιν ἐν δικαιοσύνῃ, τȣτέϛιν ἐν Χριϛῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.

XIII. pag. 377. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ibid. p. 239. Hypothesis praecedit, cuius initium: Συμβȣλευτικὸς μὲν ὁ παρὼν λόγος. Finis: ἐξ ἀντιθέσεως ἐμπεπτωκότως εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Commentarius inc. Οἰκείως τȣ̀ς ἀκροατὰς ἀδελφοὺς ὠνόμασε, ϗ συμπένητας, ἵνα ϗ ἀπὸ τῶν προσηγοριῶν τούτων ἑλκύσῃ αὐτȣ̀ς εἰς συμπάθειαν τῶν νοσȣ́ντων. Des. ἵν' ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίȣς σκηνάς.

XIV. p. 418. Λόγος ιγ' εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Sermo XIII*. (fortasse quod hic una cum sequenti praecedere debuerat superiorem *De amore pauperum*, qui aliorum quoque Codicum ordo est) *in magnum Athanasium*. Ibid. pag. 373. Hypothesis initium: Ὁ παρὼν λόγος καθαρόν ἐϛιν ἐγκώμιον. Finis: πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Commentarius inc. Ἀπὸ συλλογισμοῦ τὸ προοίμιον. Εἰ γὰρ ὁ Ἀθανάσιος εἶχε τὴν ἀρετήν. Des. ἢ πρόσλαβέ με, ϗ ϛῆσον μετὰ σοῦ, κἂν μέγα τοῦτο αἰτῶ.

XV. p. 455. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρ' πεντήκοντα ἐπισκόπων παρȣσίαν λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. habita coram CL. Episcopis*. Ibid. pag. 510. Praecedit Prooemium, cuius initium: Οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπίσκοποι κελεύσει τοῦ μεγάλȣ τοῦ Θεοδοσίȣ τοῦ βασιλέως. Finis: τῶν ὀρθῶς αὐτῷ πεπραγμένων, ἄρχεται ȣ̃τως. Commentarius inc. Πῶς, φησιν, ἐπίσκοποι, δοκεῖ ὑμῖν τὰ κατ' ἐμὲ, ὧν οἱ πόδες ὡραῖοι μέν. Des. τὸ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιϛολῆς ἀκροτελεύτιον· ἡ χάρις τοῦ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ.

XVI. p. 493. Λόγος ιϛ' εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Oratio XVI. in patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224. Hypothesis initium: Οὗτος ὁ λόγος εἴρηται τῷ ἁγίῳ. Finis: ϗ ȣ̓δὲ τῆς συνήθȣς ἀμοιρεῖ θεολογίας. Commentarius inc. Διατί, φησι, καταλύετε τὴν ἐπαινȣμένην τάξιν;

ἥτι

ἤτι ἐςὶ τὸ, τὲς νέες παραχωρεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, ϗ τὲς παῖδας τοῖς πατράσι. Def. ἣν τοῖς θείοις θησαυροῖς ἐναποθησόμεθα διὰ σῦ προσαγωγέως, ϐ ἡμᾶς ϗ τὰ ἡμέτερα προσάγοντος τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

In extrema pagina, quae temporis diuturnitate, & possessorum incuria, partim deleta, partim etiam tineis corrosa est, quaedam legitur subscriptio, cuius quae coniectura expiscari potuimus, heic damus: Τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίε τῦ θεολόγε τῶν ἀναγινωσκομένων μετὰ καὶ τῆς ἑρμηνείας αὐτῶν ὑμῖν γραπτὰ διὰ χειρὸς Θωμᾶ μοναχῦ ϗ ἱερέως τῦ .... εὔχεσθέ μοι διὰ τὸν κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες. *S. patris nostri Gregorii Theologi quae leguntur opera cum ipsorum expositione, scripta vobis manu Thomae monachi & sacerdotis .... qui legitis hunc librum, orate Dominum pro me.* De hoc Thoma Codicis scriba nihil in Palaeographia Graeca Montisfalconii scriptum invenies. Cui subiicitur haec alia:

Ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα,
Οὕτω ϗ οἱ γράφοντες τέλος βιβλίε.
Vt peregrini laetantur videre patriam,
Ita & scribentes finem libelli.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. eiusdem ferme scripturae cum Codice VIII. Plut. V. Huius primae 43. paginae a recentiori manu suppletae sunt. Constat pag. 522.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS DE SACERDOTIO.

COD. XIV. I. pag. 1. PRaecedit Πίναξ ἀκριβὴς τῦ παρόντος βιβλίε. *Tabula accurata praesentis libelli*, nempe exhibens inscriptiones & initia sex Librorum de Sacerdotio, qui in hoc Codice continentur. Inc. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμε πρὸς Βασίλειον ἑταῖρον περὶ ἱερωσύνης, ϗ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα, λόγος πρῶτος, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani ad Basilium sodalem*[1] *de Sacerdotio, & qualis debeat esse Sacerdos, Sermo primus, cuius initium, &c.* Pag. 2. sequitur Index Capitum Libri I. quae quum ab iis differant, quae habentur in edit. Paris. A. MDCCXVIII. seqq. fol. Tom. I. pag. 362. heic duximus transcribenda. Ita vero habent:

Τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

Ὅτι γνησιωτάτη, ϗ ἀληθεςάτη ἡ ἐμοῦ ϗ τοῦ Βασιλείε φιλία.

Ὅτι πάντα σχεδὸν ἴσα ἐμοὶ ϗ τῷ Βασιλείῳ.

Ὅτι πολὺ ὑςερήσαμεν ἐκείνε ϗ τῷ χρόνῳ ἑλέσθαι, καὶ τοῖς ἔργοις ἑλόμενοι τὸν μοναχικὸν βίον.

Ὅτι σχεδὸν ϗ αὐτὴν τὴν μητέρα μὴ ἑαυτὴν καταλεῖψαι ϗ Βασιλείῳ συνοικεῖν πείθειν πειρωμένην παρείδαμεν.

Ἔλεγχός τις σεμνὸς πρὸς ἡμᾶς τῆς μητρὸς ϗ παράκλησις.

Ὅτι ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἐκκλησιαςικῶν ὠφελείας, ϗ τοῦ ἡμετέρε συνειδότος ἀπατῆσαι Βασίλειον προῃλόμεθα.

Ὅτι λίαν ἐκείνε ἐπὶ τέτῳ ἀχθομένε ϗ οὐ τοσοῦτον τὰ πρὸς ἑαυτὸν, ὅσον τὰ πρὸς τὲς ψηφισαμένες ἐγκαλοῦντος, ἡμεῖς τῆς ἀπολογίας ἀντεχόμεθα.

Ὅτι τὸ ἀπατᾶν ἐςιν ὅτε ὐ μόνον θεμιτὸν, ἀλλὰ ϐ ἀναγκαῖον, ϗ πάνυ ὠφέλιμον· ὃ δὴ ϗ ῥᾳδίως ἀποδείκνυται.

Primus Liber inscribitur: Τοῦ θείε Ἰωάννε τοῦ τῷ ὄντι Χρυσοςόμε ἀπολογία πρὸς τὲς ἐγκαλοῦντας αὐτὸν φεύγειν τὴν ἱερωσύνην, ἢ περὶ ἱερωσύνης τῶν εἰς ἓξ διαλόγων τῶν εἰκότως ἐπικληθέντων μαργαριτῶν ὁ α'. *Divi Ioannis, qui revera Chrysostomus appellari potest apologia, ad eos, qui ipsum accusabant, eo quod sacerdotii dignitatem fugerat, vel de Sacerdotio, operis in sex dialogos divisi, qui iure merito totidem margaritae appellantur, Liber I.* Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι, γνήσιοί τε ϗ ἀληθεῖς. Des. κακὰ μεγάλα τὸν ὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο.

II. p. 32. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, ἢ περὶ ἱερωσύνης διάλογος β'. *Eiusdem Apologeticus, sive de Sacerdotio Dialogus secundus*, cui praecedit Tabula Capitum VIII. quae cum editis concordant. Inc. Ὅτι μὲν ὖν ἐςι ϗ ἐπὶ καλῷ. Des. πολὺ δὲ ἀμφοτέρων τὸ μέσον. Exstat loc. cit. p. 371.

III. pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος γ'. *Eiusdem Dialogus III.* in XI. Capita divisus, quorum Index praecurrit. Inc. Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν τῆς εἰς τὲς τετιμηκότας. Des. ταύτην ἐφύγομεν τὴν φυγήν. Ibid. p. 380.

IV. p. 135. b. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος δ'. *Eiusdem Dialogus IV.* praefixo item Indice Capitum IX. Inc. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκέσας, ϗ μικρὸν ἐπισχών. Des. ϗ ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις φιλοσοφεῖν συμφοραῖς. Ibid. p. 401.

V. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ε'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber V.* Praeit Tabula Cap. VIII. Inc. Ὅσης μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ. Des μὴ ἐπὶ τῶν πραγμάτων γενόμενος αὐτῶν; Ibid. p. 415.

VI. p. 187. Τῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ς'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber VI.* cuius Capita numerantur XIII. Inc. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα, οἷά περ ἤκυσας. Des. εἰς τὴν αἰώνιόν σε δέξασθαι σκηνήν. Ibid. p. 421.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. multis in locis recentiori manu suppletus, nimirum a pag. 138. ad 144.

(1) Basilium hunc, quocum in his libris Chrysostomus colloquitur, Caesareensem alii, alii Seleuciensem, alii Rhaphaneae, vel Bybli Episcopum intelligunt. Est qui credit in Actis Eruditorum Lipsiae Tom. V. Supplem. p. 306. fictum esse Basilii nomen, ibique Evagrium Episcopum Antiochenum latere. De Ms. Graeco Codice huius Operis Caesareae Bibliothecae consulendus Lambecius Commentar. Lib. II. p. 787.

144. a 152. ad 163. a 171. ad 199. a 207. ad 218. & a 226. usque ad finem. Constat fol. 229.

ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIA.

Titulus ita corrigendus.

S. Io. Chrysostomi Homilia valde mutila; & variae sententiarum Collectiones, inter quas Georgidii Monachi Florilegium.

COD. XV. I. p. 1. CHrysostomi Homilia hunc praefert titulum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, καὶ ὅτι χρήσιμον πανταχοῦ φόβος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέστερον· καὶ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, Ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· καὶ ὅτι τοῦ φονεύειν τὸ ὀρκίζειν χεῖρον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia in calamitatem Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem; & in illud dictum, Agnosce quod in medio laqueorum pertransis; & quod peius iurare, quam occidere*. Inc. Ἔδει καὶ τήμερον, καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ τὸν περὶ νηστείας κινῆσαι λόγον. Des. πάντων ἀποστησόμεθα τῶν δεινῶν, παγὶς μεγίστη κάλλος γυναικός· μᾶλλον δὲ οὐχὶ . . . . . reliqua desunt mutilato Codice. Exstat haec Homilia nuperrimae eius Operum editionis Tom. II. pag. 151. seqq. Vltima autem ipsius verba mox relata incidunt in pag. 156 v. 13. Huius item Orationis fragmenti alia desunt paullo post initium ob unius paginae defectum.

II. pag. 8. Sequitur sententiarum, seu definitionum Collectio ἀνεπίγραφος, & ἀκέφαλος. Erant olim numero cxvi. quarum priores quadraginta memorata Codicis iactura perierunt. Quadragesima igitur prima est sequens: Πίστις ἐστὶν ἐνδιάθετος πρὸς τὸν πιστευόμενον πειθὼ τοῦ πιστεύοντος· ἢ καὶ ἄλλως. Πίστις ἐστὶν ἀπερίεργος πειθὼ τοῦ πιστεύοντος περὶ τῆς τῶν πιστευομένων ἀποδείξεως κρείττων. Vltima haec est: Χριστιανισμός ἐστι δόγμα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἳ τὸν κατορθοῦντα κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ.

III. pag. 25. Haec excipit uberrimum Florilegium diversarum sententiarum, ex antiquis auctoribus cum sacris, tum profanis excerptarum, cui praefatio brevis praecurrit, eique titulus: Γνῶμαι συλλεγεῖσαι ὑπὸ κυρίου μονάζοντος τοῦ Γεωργιδίου. *Sententiae collectae a Domino Monacho Georgidio* [1]. Ἰδὼν τὸ κάλλος ὧδε τῶν γεγραμμένων ὡραῖον, ὡς θαυμαστὸν, ὡς γνῶσιν γέμον, ἀπαραποδίστως προσλάβω, χρῶ προφρόνως· νοῦν γὰρ πιαίνειν εἰς καλῶν ὁδηγίαν νόμος διδάσκει, καὶ πρὸ τοῦ νόμου φύσις. Ὅθεν προσῆκεν ὡς μέλι γλυκασμάτων ὑπερφυῶς τῶν τῇδε λαμβάνειν μέγα. Adferuntur deinde sententiae ipsae, & quidem ordine alphabetico dispositae, quarum primae e Basilio Magno desumtae ita habent: Ἄριστον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος· ἠρεμεῖ γὰρ ἐξ ὧν ἔμελλε πράττειν κακῶν.

Ἀγαθῷ περὶ οὐδενὸς ἂν γένοιτο φθόνος.

Ἀδύνατον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ εἶναί τι τῶν παθῶν, ἢ μικρὸν, ἢ μεῖζον.

Ἀργία, κακουργίας ἀρχὴ, κ. λ.

Vltimae tres, quae Leoni tribuuntur, hae sunt: Ὥσπερ οἱ ἐν εὐδίᾳ πλέοντες, καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἕτοιμα, οὕτως οἱ εὐτυχίαις φρονοῦντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἑτοιμάζουσι βοηθήματα.

Ὡς ἔοικε, ῥέπομεν ἐπὶ τὰ ἔνδοξα μᾶλλον, κἂν ἐπίπονα τυγχάνῃ, ἢ ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, κἂν αὐστηρὰ ἐστὶ καὶ σεμνά.

Ὡμολόγηται παρὰ πᾶσιν, φαῦλον ὑπάρχειν τὴν κακίαν, νόσον οὖσαν ψυχῆς, ἀμήν.

IV. p. 103. *b*. Tertia sententiarum accedit Collectio in Cap. LXXII. distributa, quorum singulorum titulos eodem, quo sunt in Codice ordine exhibemus. α'. Περὶ βίου ἀρετῆς, καὶ κακίας. pag. 103. *b*. β'. Περὶ φρονήσεως, καὶ βουλῆς. p. 109. Desideratur huius II. Capitis finis, & initium III. quod videtur inscriptum fuisse Περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, ob unius, aut alterius paginae defectum. δ'. Περὶ ἀνδρείας, καὶ ἰσχύος. p. 110. *b*. ε'. Περὶ δικαιοσύνης. p. 114. *b*. ς'. Περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας. p. 117. *b*. ζ'. Περὶ ἐλεημοσύνης. p. 126. η'. Περὶ εὐεργεσίας, καὶ χάριτος. p. 129. *b*. θ'. Περὶ ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας. p. 133. ι'. Περὶ ψόγου καὶ διαβολῆς. p. 138. ια'. Περὶ κολακείας. p. 141. *b*. ιβ'. Περὶ πλούτου, καὶ πενίας, καὶ φιλαργυρίας. p. 145. ιγ'. Περὶ αὐταρκείας. p. 152. ιδ'. Περὶ προσευχῆς. p. 153. *b*. ιε'. Περὶ διδαχῆς, καὶ λόγων. p. 156. ις'. Περὶ νουθεσίας. p. 158. ιζ'. Περὶ παιδείας, καὶ φιλοσοφίας. p. 159. *b*. ιη'. Περὶ εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας. p. 163. ιθ'. Περὶ ὀργῆς, καὶ θυμοῦ. p. 165. *b*. Desideratur pars huius Capitis propter unius, aut fortasse plurium paginarum defectum in Codice. κ'. Περὶ σιωπῆς, καὶ ἀπορρήτων. p. 166. *b*. κα'. Περὶ πολυπραγμοσύνης, καὶ ἡσυχίας. p. 168. κβ'. Περὶ πλεονεξίας. p. 170. κγ'. Περὶ τιμῆς γονέων, καὶ φιλοτεκνίας. p. 171. *b*. κδ'. Περὶ φόβου. p. 172. *b*. κε'. Περὶ τῶν ταχέως μεταβαλλομένων, καὶ περὶ μετανοίας. p. 174. κς'. Περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἐξαγορεύσεως. p. 176. κζ'. Περὶ ἀκρασίας, καὶ γαστριμαργίας. p. 178. *b*. κη'. Περὶ λύπης, καὶ ἀθυμίας. p. 181. κθ'. Περὶ ὕπνου. p. 183. λ'. Περὶ μέθης. p. 185. λα'. Περὶ παρρησίας, καὶ τοῦ ἐλέγχειν. p. 187. *b*. λβ'. Περὶ φιλοπονίας. p. 189. *b*. λγ'. Περὶ ὅρκου. p. 191. λδ'. Περὶ κενοδοξίας. p. 192. *b*. λε'. Περὶ ἀληθοῦς, καὶ ψεύ-

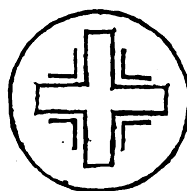
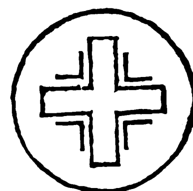
(1) Γεωργιδίου μοναχοῦ γνωμῶν ἐκλογὴ συλλεγεῖσα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, καὶ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἔξω διδασκαλιῶν, memoratur ab Allatio de Georgiis p. 427. qui testatur in alio Codice inscribi γνῶμαι συλλεγεῖσαι ὑπὸ Ἰωάννου μονάζοντος τοῦ καὶ Γεωργίδη, κατὰ στοιχεῖον. Servat etiam hanc collectionem Bibliotheca Regia Parisiensis N. MCXVI. ut ex Tom. I. p. 226. Catalogi coniicimus.

ψεύδους. p. 194. *b.* Hoc item caput abſciſſa pagina mutilum eſt. λς'. Περὶ θανάτου. p. 195. λζ'. Περὶ εἰρήνης, καὶ πολέμου. p. 198. λη'. Περὶ ἐλπίδος. p. 199. *b.* λθ'. Περὶ γυναικῶν. p. 201. μ'. Περὶ ἀντιλογίας, καὶ θρασύτητος, καὶ ἔριδος. p. 203. μα'. Περὶ γήρως, καὶ νεότητος. p. 205. μβ'. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ μακροθυμίας. p. 207. *b.* μγ'. Περὶ ἐπαίνου. p. 209. *b.* μδ'. Περὶ κάλλους. p. 211. με'. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. p. 213. μς'. Περὶ δόξης. p. 215. μζ'. Περὶ γλωσσαλγίας. p. 216. *b.* μη'. Περὶ προνοίας. p. 219. μθ'. Περὶ ταπεινοφροσύνης. p. 221. ν'. Περὶ ἰητρῶν. p. ead. *b.* να'. Περὶ πίστεως. p. 223. *b.* νβ'. Περὶ μνήμης. p. 224. νγ'. Περὶ ψυχῆς. p. 226. νδ'. Περὶ φθόνου. p. 227. νε'. Περὶ ἑκουσίου, καὶ ἀκουσίου. p. 229. νς'. Περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν. p. 230. νζ'. Περὶ χρηστότητος. p. 231. νη'. Περὶ νόμου. p. 232. νθ'. Περὶ λογικοῦ, καὶ λογισμοῦ. p. 233. ξ'. Περὶ ἀφροσύνης. p. 234. ξα'. Περὶ ἀσωτίας. p. 235. ξβ'. Περὶ συνηθείας, καὶ ἔθους. p. 236. *b.* ξγ'. Περὶ εὐγενείας, καὶ δυσγενείας. p. 237. *b.* ξδ'. Περὶ γέλωτος. pag. 239. ξε'. Περὶ ἐνυπνίων. pag. 240. ξς'. Περὶ ἀκακίας. p. 241. ξζ'. Περὶ βίου ἀνωμαλίας. p. 242. *b.* ξη'. Περὶ τοῦ, ὅτι δεῖ τιμᾷν ἀρετὴν, καὶ κολάζειν κακίαν. p. 245. ξθ'. Περὶ τοῦ, εὔκολος ἡ κακία, καὶ δυσπόριστος ἡ ἀρετή. p. 247. ο'. Περὶ φιλαυτίας. p. 248. οα'. Περὶ τοῦ, ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἄριστον. p. 249. *b.* οβ'. Περὶ τῶν ἡσυχαζόντων, καὶ ἐν βίῳ διαγόντων. p. 250. *b.* His aliud accedit Caput inſcriptum, Περὶ πειρασμῶν, *De tentationibus*, p. 251. cui nullus ad marginem numerus eſt adiectus, eo quod fortaſſe ad ſuperiorem Collectionem non pertineat. Ac profecto in Collectione quadam, quae inſcribitur, *Sententiarum, ſeu Capitum, Theologicorum praecipue, ex ſacris, & profanis libris Tomi III. per Antonium, & Maximum Monachos olim collecti &c. Tiguri per Christophorum Froſchoverum* MDXLVI. ubi haec ultima Collectio ſub Maximi nomine exhibetur, paucioribus tamen teſtimoniis, ac dictis contexta, quam in noſtro Codice, hoc Caput una cum ſuperiori LXXII. non apparet, deſinit enim in LXXI. Nulla item in hoc teſtimonia adferuntur. Inc. Ὅτι οἱ πειρασμοὶ κατὰ πέντε τρόπους ἐπάγονται. Deſ. οὔτε γὰρ ἄκριτόν τι παρὰ Θεῷ, ἢ ἀσύμφορον. Tum interpretatio brevis in 24. verſ. Cap. II. Eccleſiaſtae, cui titulus: Πῶς νοητέον τὸ, οὐκ ἔστιν ἐν ἀνθρώποις εἰ μὴ ὃς φάγεται, καὶ πίεται, καὶ δείξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. *Quomodo intelligendum eſt illud &c.* Inc. Οὐ σαρκικῶς ἐσθίειν, καὶ πίνειν προστάσσει ὁ Ἐκκλησιαστής. Deſ. ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Tandem pauca quaedam ex Io. Chryſoſtomo in illud effatum, Ὅτι οὐδὲν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. *Quod nihil difficile iuſſit Deus*. Inc. Οὐ δύνασαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ ἆραι. Deſ. ἀλλ' ὁ ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἀπολαύσεων ἐγκαρτερῶν τοῖς δεινοῖς. Τέλος.

Vt autem, quanti faciendae ſint eiuſmodi Collectiones lector coniicere poſſit, Auctorum etiam, quorum teſtimoniis eae congeſtae ſunt, & concinnatae, Catalogum alphabetico more contextum ſubiicere placuit, id interim monentes, ita collectorem hanc ultimam pertractaſſe, ut ſacros prius, deinde profanos Scriptores in ſingula, quae retulimus, Capita coniiceret, primum ubique locum Evangelicae tribuens veritati, ſecundum Apoſtolo, tum Salomoni, Sirach, Baſilio Magno, Gregorio Theologo, aliiſque prout res poſtulabat, tandem profanorum ſententias exponens. Sed ad ipſorum recenſionem progrediamur. Aeſchylus pag. 187. Aeſopus pag. 37. *b.* 40. *b.* 46. 57. 60. *b.* 62. *b.* 159. 212. *b.* 218. *b.* Agapetus p. 137. Agatho p. 136. Alexander p. 125. *b.* 153. 168. 207. 216. 250. *b.* Alexander rex p. 112. Ambacius p. 78. Amphis p. 192. Amphilochius p. 55. Anacharſis p. 167. Anaxagoras p. 198. Antigonus pag. 136. 125. ubi additur *rex*. Antiochus p. 46. Antiphanes p. 109. 171. *b.* Antiſthenes p. 137. *b.* 143. *b.* 180. *b.* Aphthonius p. 62. 70. 78. 99. Apollonius p. 150. *b.* 166. 215. 218. *b.* Apoſtolus p. 65. *b.* 103. *b.* 109. 126. 129. *b.* 133. 138. 141. *b.* 145. 152. 153. *b.* 156. 159. *b.* 163. & alibi. Archimedes p. 190. *b.* Ariſtippus p. 54. 140. 169. *b.* Ariſtonymus p. 151. 189. 244. *b.* Ariſtophanes p. 199. Ariſtoteles p. 33. 82. 91. *b.* 96. *b.* 109. 113. *b.* 122. 134. *b.* 148. 155. *b.* 167. *b.* 178. 189. 194. 196. 204. *b.* 216. 228. *b.* Athanaſius p. 38. Babrias p. 32. *b.* 37. 58. 62. *b.* 66. *b.* 89. *b.* 90. Baſilius Magnus p. 25. *b.* 35. *b.* 36. 43. *b.* 56. 60. 62. *b.* 73. *b.* 81. 88. 94. 104. 109. *b.* 127. 130. 133. *b.* 138. *b.* 141. *b.* 145. *b.* 152. *b.* 156. *b.* 158. *b.* & alibi. Bias p. 107. *b.* 110. 129. 155. *b.* 174. 197. *b.* Carcinus p. 190. Cato p. 123. *b.* 131. *b.* 135. 150. *b.* 180. 205. Chaeremon p. 137. Charicles p. 31. 62. *b.* 36. *b.* 79. 110. *b.* 129. *b.* 182. 201. 225. *b.* 237. *b.* Chariton p. 167. *b.* Chilo p. 231. Cleanthes p. 140. *b.* 161. *b.* Clemens p. 86. *b.* 105. *b.* 130. 142. *b.* 160. *b.* 184. 202. 221. *b.* 226. *b.* 230. *b.* 234. 241. Cleoſtratus p. 186. *b.* Clitarchus p. 107. 123. 135. 150. *b.* 157. Coriſcus p. 113. *b.* Crates p. 143. *b.* 180 *b.* Cratiſtus p. 235. Crato p. 151. Critias p. 124. 249. Cypſelus p. 165. 211. 236. (ſcribitur autem modo κύψελος, modo κύψελλος) Cyrillus p. 61. 76. 87. 106. 169. *b.* 217. *b.* Cyrus p. 125. 135. *b.* David p. 68. *b.* Demades p. 223. *b.* Demetrius Phalereus p. 110. Democrates p. 61. Democritus p. 30. *b.* 43. *b.* 57. 70. *b.* 91. *b.* 107. *b.* 110. 112. 122. *b.* 129. 130. *b.* 134. *b.* 137. *b.* 139. *b.* 148. 157. 161. 164. *b.* 180. 182. *b.* 184. *b.* 189. 197. 207. *b.* & alibi. Ἐκ τοῦ Δημοκρίτου ἐγχειριδίου p. 190. *b.* Demonax p. 107. *b.* 123. *b.* 124. 139. *b.* 157. *b.* 182. *b.* 218. Demoſthenes p. 107. 110. 129. 132. *b.* 138. 140. 143. *b.* 161. 169. *b.* 178. 190. *b.* 199. 221. 250. Didymus p. 106. 146. *b.* 173. *b.* 177. *b.* 220. 223. Diogenes p. 108. 135. *b.* 143. 149. 159. 180. *b.* 185.

186. 193. *b.* 196. *b.* 202. *b.* 206. *b.* 212. 236. 238. 245. 248. 249. *b.* Dion Romanus p. 121. *b.* 244. 246. Dionysius p. 167. 214. *b.* Ἐκ τῶν πατέρων p. 106. Ephraem p. 220. Epicharmus p. 176. Epiclitus p. 250. Epictetus p. 124. 136. 144. 153. 155. *b.* 159. 165. 180. *b.* 182. *b.* 186. *b.* 187. *b.* 189. 197. 218. *b.* 225. *b.* 237. *b.* Epicurus p. 124. 132. *b.* 155. *b.* 197. 242. *b.* Eteocles p. 212. *b.* Evagrius p. 29. *b.* 57. 70. *b.* 83. *b.* 120. *b.* 169. 176. 186. 193. *b.* Eumenes p. 137. Euripides p. 108. 122. *b.* 135. 150. 159. 171. *b.* 172. 174. 183. 197. 199. 205. Eusebius p. 150. *b.* 154. 189. *b.* 192. Favorinus p. 143. *b.* 151. 165. 178. *b.* 206. *b.* Galenus p. 91. *b.* Gennadius p. 76. Georgius p. 32. 37. *b.* (scribitur autem Γεωρ.) Glycon p. 209. *b.* 218. *b.* Gregorius p. 65. 76. 82. *b.* 89. 89. *b.* Gregorius Nyssenus p. 105. 120. *b.* 128. *b.* 146. *b.* 155. *b.* 179. *b.* 183. *b.* 193. *b.* 198. *b.* 200. *b.* 204. 206. 209. 214. 222. *b.* 232. 238. 244. Gregorius Theologus p. 27. 32. 40. *b.* 55. *b.* 57. *b.* 58. *b.* 63. *b.* 66. 69. 75. 83. 87. 91. *b.* 96. 97. *b.* 101. 111. *b.* 127. 134. 138. *b.* 142. 146. 154. & alibi. Heraclitus p. 132. *b.* 216. *b.* Hermippus p. 30. Ἑρμοῦ ἐκ τοῦ Ἰσιδώρυ pag. 189. Hieron Siculus rex p. 158. 161. *b.* 165. *b.* 223. Hippocrates p. 59. *b.* 62. *b.* 78. Hippothoon p. 245. Hyperides p. 108. *b.* Iezechiel p. 54. *b.* Ignatius p. 210. *b.* Ιῶ. p. 62. 68. *b.* 75. *b.* 85. 89. 95. 96. 98. *b.* Ioannes Chrysostomus p. 28. *b.* 36. *b.* 46. 53. 54. 55. 58. 62. 65. 72. *b.* 79. 85. 87. 95. 103. 104. *b.* 111. *b.* 130. 134. 138. *b.* 146. 152. *b.* & alibi. Ioannes Climacus p. 28. *b.* 38. *b.* 67. 95. 173. *b.* 179. *b.* 193. *b.* 248. Ioannes Monachus, nempe Damascenus pag. 83. 89. 90. 98. *b.* Ioannes Syrus p. 90. *b.* Iob pag. 29. *b.* 60. *b.* 78. *b.* 145. *b.* Iosippus p. 178. Irenaeus ex epist. ad Victorem p. 128. *b.* Isaias p. 141. *b.* 246. *b.* Ἰσκληρίυ p. 238. *b.* Isidorus p. 30. *b.* 189. 245. Isocrates p. 31. 37. *b.* 40. 44. 56. 64. 67. *b.* 69. 78. *b.* 91. *b.* 95. *b.* 107. 110. 112. *b.* 121. 132. *b.* 134. *b.* 137. 139. 143. 148. 153. 155. *b.* 182. *b.* 189. *b.* 218. *b.* & alibi. Lacon p. 108. Leo p. 103. Leonidas p. 112. *b.* Leucippus p. 40. *b.* 182. 201. 212. 229. 241. Lindus p. 108. Libanius p. 125. *b.* Lucianus pag. 90. 141. 151. *b.* Lycurgus pag. 108. *b.* Lysander pag. 132. *b.* Menander p. 37. 93. 112. 123. *b.* 126. 132. *b.* 137. *b.* 140. *b.* 150. *b.* 166. 186. *b.* 194. 195. 197. 199. 205. 212. *b.* 235. *b.* 249. Marcus p. 78. 79. *b.* Menedemus p. 110. Methodius p. 81. *b.* Metrodorus p. 209. *b.* Milesius p. 172. Moschion p. 131. *b.* 139. *b.* 150. 157. 169. *b.* 178. 182. 196. *b.* 210. *b.* 240. 242. *b.* Moyses p. 93. Musonius p. 113. 137. *b.* 197. Naum p. 95. *b.* Nicias p. 190. *b.* Nicocles p. 125. 223. Ἐκ τῆς Νικολάου συναγωγῆς. p. 113. 198. Nicostratus p. 218. Nilus p. 38. 93. 105. *b.* 128. *b.* 130. *b.* 147. 153. 155. 163. *b.* 169. *b.* 200. *b.* 206. *b.* 209. 217. *b.* 221. *b.* 234. 242. 244. Olympiodorus p. 89. *b.* Orgias p. 207. Παροιμίαι p. 35. *b.* 81. *b.* 84. Pelopidas p. 140. Pisonianus Dio (scribitur enim πεισωνιανοῦ δίωνος) p. 125. *b.* Philaemon p. 140. 207. Philippides p. 244. *b.* Philippus p. 136. Philiscus p. 190. *b.* Philistion p. 132. *b.* 162. 194. 197. *b.* 204. *b.* Philistus p. 227. Philon p. 29. *b.* 37. *b.* 60. *b.* 61. *b.* 70. *b.* 82. 93. 105. *b.* 120. *b.* 128. *b.* 130. *b.* 134. 144. 146. *b.* 160. 169. 177. *b.* 180. 184. 190. 204. 205. 214. *b.* & alibi. Philonis mulier p. 202. *b.* Philostratus p. 184. *b.* Philoxenus pag. 203. Phocion pag. 129. 145. 188. *b.* Φωτ. p. 43. *b.* 70. Pittacus philosophus pag. 109. 124. *b.* Plato pag. 32. 62. 72. 85. 135. 160. *b.* 187. 218. 220. *b.* 225. 236. 249. 250. Plutarchus p. 95. 106. 120. *b.* 130. *b.* 139. 147. 160. *b.* 164. 167. 171. 178. 180. 182. 186. 188. *b.* 190. 196. *b.* 200. *b.* 206. *b.* 210. *b.* 212. 216. 228. *b.* & alibi. Ἐκ τῶν Πλυτάρχου ἱσοριῶν. p. 113. *b.* Polyaenus p. 124. 197. 211. Polychronius p. 30. Posidippus p. 183. Procopius Sophista p. 37. *b.* 200. *b.* 207. Proclus p. 94. *b.* Pyrrhus p. 113. *b.* Pythagoras p. 57. 108. *b.* 144. 157. *b.* 166. *b.* 178. 184. *b.* 186. *b.* 189. 202. *b.* 209. *b.* 218. *b.* 234. Rheginus p. 140. *b.* Romylus p. 125. Salomon p. 30. *b.* 33. ubi additur περὶ τοῦ μὴ ἀκαίρως θαῤῥεῖν. 40. *b.* 43. 53. 60. 61. 65. *b.* 76. *b.* 81. *b.* 87. 93. 96. 97. *b.* 99. 103. *b.* 109. 126. 129. *b.* 133. *b.* 138. 141. *b.* 152. *b.* 154. 156. *b.* 158. & alibi. Samuel proph. p. 31. Secundus p. 202. *b.* Serapion p. 251. Serinus p. 169. *b.* Severianus p. 174. Sextus p. 38. 54. *b.* 68. *b.* 76. *b.* 85. *b.* 95. 98. *b.* 103. 124. *b.* 132. *b.* 167. 198. 202. 247. ubi additur *Sophista*. Simonides p. 151. *b.* 168. Sirach p. 29. *b.* 37. 60. *b.* 83. *b.* 85. *b.* 96. 99. 103. 104. 109. 126. 129. *b.* 133. *b.* 138. 152. *b.* 154. 156. *b.* 158. 159. *b.* 163. *b.* & alibi. Socrates p. 107. 112. 122. 139. *b.* 149. *b.* 153. 161. 164. *b.* 167. *b.* 181. 182. 189. *b.* 197. *b.* 201. 204. *b.* 212. *b.* 218. 220. *b.* 221. *b.* 244. *b.* 246. *b.* 249. 250. Solon p. 93. 135. *b.* 161. *b.* 202. 206. *b.* 209. Sophocles p. 110. 187. *b.* 197. *b.* Sostratus p. 124. Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς. p. 144. *b.* Theocritus p. 161. *b.* Theognis p. 108. 151. 181. Theopemptus p. 182. *b.* 220. *b.* 238. *b.* 242. *b.* Theophilus p. 69. Theophrastus p. 178. *b.* 216. *b.* Theophylactus p. 30. Timon p. 125. Trophilus p. 223. Xanthus p. 110. *b.* Xenocrates p. 188. *b.* Xenophanes p. 236. Zaleucus p. 214. *b.* Zeno p. 178. *b.* 238. *b.*

Codex Graec. membr. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius undecim postremae paginae manu Sec. XV. suppletae. Constat fol. 252.

ΙΩΑΝ-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ.

IOANNIS DAMASCENI TRADITIO ORTHODOXAE FIDEI.

COD. XVI. I. p. 1. Continet hic Codex Ioannis Damasceni Capita Philosophica, & Theologica; ac primo quidem occurrit Index Capitum Dogmaticorum, hac inscriptione praeeunte: Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Ioannis Damasceni expositio Fidei orthodoxae*. Capita sunt C. prout etiam exhibentur in editione eius Operum G. L. Paris. fol. A. MDCCXII. curante Michaele Le Quien Tom. I. p. 120. quam in recensione tum huius, tum XXIII. Codicis huius Plutei prae manibus habuimus. Huic tamen Indici statim succedunt Opera Philosophica, Capitibus, ut ex numeris marginalibus eruitur, LXVIII. comprehensa, quae totidem sunt in citata editione. Praecedit Epistola, Τῷ ὁσιωτάτῳ, καὶ θεοτιμήτῳ Κοσμᾷ, ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τοῦ Μαϊουμᾶ, Ἰωάννης μοναχός. *Religiosissimo, & venerabili in Deo Cosmae, sanctissimo Episcopo Maiumae, Ioannes Monachus*. Inc. Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας, κ. λ. Des. τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum deinde Caput Περὶ γνώσεως, *De cognitione*, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον, κ. λ. Quartum Caput Περὶ ὄντος, οὐσίας τε καὶ συμβεβηκότος, *De ente, substantia & accidente*, cum eo, quod in cit. edit. primo loco ponitur, penitus concordat. Sextum item Caput pag. 12. *b*. Περὶ διαιρέσεως, *De divisione*, tale est in Cod. quale iuxta uberiorem Damasceni Dialecticam loc. cit. exhibetur, quemadmodum IX. & X. p. 17. *b*. Nono deerat titulus in contextu, quippe in eadem linea cum octavo cohaerenti; additus tamen fuit in margine ab eadem manu, ita: Περὶ τῶν ε' φωνῶν, περὶ γένους. *De quinque vocibus, de Genere*. Decimum sextum editionis Caput Περὶ συνωνύμου, καὶ ὁμωνύμου κατηγορίας, *De univoca & aequivoca praedicatione*, in duo dividitur in Codice, quorum postremo, quod incipit p. 25. Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον διττῶς λέγεται, κ. λ. titulus Περὶ ὑποκειμένου, *De subiecto*, est appositus, itemque numerus XVII. Itaque Caput sequens, in editione XVII. in Codice est XVIII. inscribiturque, Περὶ τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, καὶ τῆς ἐν τῷ ποίῳ ἐστι κατηγορίας. *De praedicationibus in quid est, & in quale quid est*: quod ab edito valde discrepat, eoque multo est brevius; quare quum incidat etiam inferius in vetustiore Codice huius Plutei, sub numero XXIII. in eius recensione totum proferemus; cum illo enim penitus concordat. Pag. 29. in Cap. XXXII. (in edit. XXXI.) a verbis Ὁμοιότης, εἰ καὶ δοκεῖ, κ. λ. usque ad finem, quae sunt clausa parenthesi, omnia desunt in Codice. Pag. 32. *b*. in Cap. item XL. (in edit. XXXIX.) extrema, parenthesi pariter inclusa, desiderantur in Codice. Pag. 35. *b*. Caput XLVII. in quo divisio substantiae adfertur, Codex cum superiori coniungit, illique titulum praefigit, Διαίρεσις τοῦ ὄντος καὶ τῆς οὐσίας. *Divisio entis, & substantiae*. Schema vero nostrum differt aliquantum ab edito, cuius ea quae sequuntur usque ad verba ὅπερ ἐστὶ φύσις, καὶ μορφὴ, καὶ οὐσία, κ. λ. ead. pag. desunt item in Codice: deinde usque ad verba φύσιν ἀπὸ φύσεως, cum edito conveniunt. Post haec aliam Codex adfert substantiae divisionem ita digestam:

εἰς σῶμα	καὶ ἀσώματον
εἰς ἔμψυχον	καὶ ἄψυχον
Τὸ ἔμψυχον	
εἰς αἰσθητικὸν ζῶον,	καὶ ἀναίσθητον ζῶον. φυτὸν, καὶ φυτόν. (sic)
Τὸ ζῶον	
εἰς λογικὸν,	καὶ ἄλογον
Τὸ λογικὸν	
εἰς θνητὸν,	καὶ ἀθάνατον
Τὸ θνητὸν	
εἰς ἄνθρωπον, βοῦν, κύνα, καὶ τὰ τοιαῦτα	
Ὁ ἄνθρωπος	
εἰς Πέτρον, Παῦλον, καὶ τοὺς λοιποὺς κατὰ μέρος ἀνθρώπους.	

Hinc novum Caput constituit, nempe XLVIII. adiecto titulo, Ὅτι τινές εἰσιν ἄτομα, καὶ ὑποστάσεις, καὶ πρόσωπα. *Qualia sint individua, hypostases, & personae*, & a verbis eiusdem Capitis, quod in edito est XLVII. mox sequentibus initium sumit, nempe, Τί μὲν οὖν ἐστιν οὐσία, καὶ φύσις, καὶ μορφὴ, εἴρηται, κ. λ. & usque ad finem recte atque ordine procedit. Pag. 40. in Capite LI. (in edit. L.) desunt primum, quae ibidem lineolis inclusa reperies, tum ultima, a vocibus Σχέσις δὲ λέγεται, κ. λ. Pag. 52. *b*. Caput LXVI. (in edit. LXV.) suo numero, & inscriptione caret, & nisi a linea inciperet, cum superiore coniunctum diceres. Titulus tantum margini est adiectus, Ὅρος τί ἐστιν; *Quid sit definitio?* In hoc item Capite, a verbis ἀδολεσχία ἐστὶν, κ. λ. usque ad ἕνωσις γίνεται, quae sunt propterea in edit. lineolis clausa, in Codice desiderantur, quemadmodum etiam huius ipsius paragraphi extrema, parenthesi item distincta. Pag. 54. *b*. Capitum LXVI. & LXVII. in Codice facta est inversio. Prius enim illud occurrit, quod inc. Φιλοσοφία ἐστὶ, κ. λ. cui etiam adnectit LXVIII. quod in editis inscribitur, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, *De methodis quatuor Dialecticis*; deinde illud, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, κ. λ. Ultimum igitur Caput est LXVIII. quod in editione extra numerum est, & inc. Στοιχεῖόν ἐστι, κ. λ. definit autem διὰ νεύρων σκευασμένη.

II. pag. 59. Sequuntur Capita Theologica C. hac inscriptione apposita: Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Ioannis Damasceni accurata expositio Fidei orthodoxae*. Primum est, quod inscribitur: Ὅτι ἀκα-

ἀκατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν, κ. λ. inc. Θεὸν ὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. In Cap. V. deest ultimus versus, πρὸς δὲ ᾗ φυσικὴ ἀνάγκη μονάδα εἶναι δυάδος ἀρχήν. Sextum inscribitur, Περὶ λόγυ Θεῦ, *De verbo Dei*. In fine Capitis IX. ea ponit, quae sunt prima Capitis sequentis, usque ad voces Διακεκριμένως δὲ, κ. λ. ex quibus initium sumitur novi Capitis. Caput XII. cui titulus in edit. Περὶ τῶν αὐτῶν. *De iisdem rebus*, in Codice inscribitur quidem, Ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν, *Adbuc de iisdem rebus*, sed nullo numero designatur; itaque Capitum numeratio in posterum discrepabit ab edito. Caput sequens, quod citata editio adiectitium appellat, nulloque propterea numero designat, in nostro Codice desideratur. Pag. 96. *b*. Caput XXI (in edit. XXII.) desinit in verbis, τὰ δὲ ἄνω θερμά. Reliqua usque ad finem desunt; quemadmodum etiam Caput totum, Περὶ πελάγων, *De Maribus*. Item p. 99. Capitis XXIII. (in edit. XXIV.) postrema verba parenthesi inclusa, absunt. Pag. 108. *b*. Cap. XXIX. (in edit. XXX.) his, quae sequuntur, auctius est: Τῦ δὲ μὴ πειθομένου λόγῳ ἐςὶ τὸ θρεπτικὸν, ὲ γεννητικὸν, ὲ σφυγμικόν. Καλεῖται δὲ αὐξητικὸν μὲν, τὸ θρεπτικὸν, ᾗ γεννητικόν· ζωτικὸν δὲ, τὸ σφυγμικόν· τῦ μὲν ὖν θρεπτικοῦ δυνάμεις εἰσὶ τέσαρες, ἑλκτικὴ, ἡ ἕλκυσα τὴν τροφήν· σκτικὴ, ἡ κατάχυσα τὴν τροφὴν, ᾗ μὴ ἐῶσα αὐτὴν εὐθέως ἐκκριθῆναι· ἀλλοιωτικὴ, ἡ ἀλλοιοῦσα τὴν τροφὴν εἰς τὺς χυμύς· ἀποκριτικὴ, ἡ τὸ περίττωμα διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος ἐκκρίνυσα, ᾗ ἐκβάλλυσα. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῶν κατὰ τῶν ζώων δυνάμεων αἱ μὲν εἰσι ψυχικαὶ, αἱ δὲ φυσικαὶ, αἱ δὲ ζωτικαί. Καὶ ψυχικαὶ μὲν, αἱ κατὰ προαίρεσιν, ἤγυν ἡ καθ᾽ ὁρμὴν κίνησις, ᾗ ἡ αἴσθησις· τῆς δὲ καθ᾽ ὁρμὴν κινήσεως ἐςὶ, τό τε κατὰ τόπον μεταβατικὸν, ᾗ κινητικὸν ὅλον τοῦ σώματος, ᾗ φωνητικὸν, καὶ ἀναπνευςικόν· ἐν ἡμῖν γὰρ ἐςι ποιῆσαι ταῦτα, ᾗ μὴ ποιῆσαι. Φυσικαὶ δὲ, ὲ ζωτικαὶ, αἱ προαίρετοι ᾗ ψυχικαὶ μὲν, ἡ θρεπτικὴ, ὲ αὐξητικὴ, ᾗ σπερματική· ζωτικαὶ δὲ, σφυγμική· αὗται γὰρ ᾗ θελόντων, ᾗ μὴ θελόντων ἐνεργοῦσι. Pag. 127. in calce Capitis XLIV. (in edit. XLV.) sequens Schema descriptum est ab eadem manu.

Δαδ

Νάθαν	Σολομῶντα
Λευὶ	Μάτθαν
Μελχὶ Βαρπάνθηρα	Μελχὶ Ἰακώβ
Βαρπάνθηρ	
Ἰωαχείμ	Ἰωσήφ.
Θεοτόκος.	

Tum alia schemata planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia. Caput extra numerum, quod in editione medium est inter LII. & LIII. p. 217 & inscribitur, Πρὸς τὺς ἐρωτῶντας, κ. λ. totum deest in Codice. Pag. 175. in fine Cap. LXVIII. (in edit. LXIX.) desunt verba, τοιοῦτον δέ ἐςι, ᾗ τὸ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Pag. 184. *b*. inter Caput LXXXI. & LXXXII. sequens Caput inseritur: Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας. εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον αἱ δύο φύσεις. *Ad interrogantes, utrum ad quantitatem continuam, vel discretam duae referantur naturae*. Αἱ τοῦ κυρίυ φύσεις, ὔτε ἓν σῶμά εἰσιν, ὔτε ἐπιφάνεια, ὔτε γραμμὴ, ὐ τόπος, ὐ χρόνος, ἵνα ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀναχθῶσι· ταῦτα γάρ εἰσι τὰ συνεχῶς ἀριθμύμενα· ἥνωνται δὲ αἱ τοῦ κυρίυ φύσεις ἀσυγχύτως καθ᾽ ὑπόςασιν, ᾗ διῄρηνται ἀδιαιρέτως, λόγῳ ᾗ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· καὶ ᾧ μὲν τρόπῳ ἥνωνται, ὐκ ἀριθμοῦνται· οὐ γὰρ λέγομεν δύο ὑποςάσεις εἶναι τὰς φύσεις τοῦ Χριςοῦ, ἢ δύο κατὰ τὴν ὑπόςασιν· ᾧ δὲ τρόπῳ ἀδιαιρέτως διῄρηνται, ἀριθμοῦνται· δύο γάρ εἰσὶ φύσεις λόγῳ, ᾗ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· ἡνωμέναι γὰρ καθ᾽ ὑπόςασιν, ᾗ ἐν ἀλλήλαις περιχωρῦσαι, ἀσυγχύτως ἥνωνται, τὴν εἰς ἀλλήλας μεταβολὴν ὐ δεξάμεναι, τὴν οἰκείαν ἑκάςη φυσικὴν διαφορὰν ᾗ μετὰ τὴν ἕνωσιν διασώζυσαι. τὸ γὰρ κτιςὸν μεμένηκε κτιςὸν, ᾗ τὸ ἄκτιςον ἄκτιςον· τῷ τρόπῳ τοίνυν τῆς διαφορᾶς, ὲ μόνῳ ἀριθμύμεναι, ὑπὸ τὸ διωρισμένον ποσὸν ἀναχθήσονται· ἀδύνατον γὰρ τὰ κατὰ μηδένα διαφέροντα ἀριθμεῖσθαι· καθ᾽ ὃ δὲ διαφέρυσι, κατὰ τοῦτο ᾗ ἀριθμοῦνται, οἷον, ὁ Πέτρος, καὶ ὁ Παῦλος· καθ᾽ ὃ μὲν ἥνωνται, ὐκ ἀριθμοῦνται· τῷ λόγῳ γὰρ τῆς ὐσίας ἑνύμενοι, δύο φύσεις ὐδὲ εἰσιν, ὐδὲ λέγονται καθ᾽ ὑπόςασιν δὲ διαφέροντες, δύο ὑποςάσεις λέγονται, ὥς τε ἡ διαφορὰ αἰτία τοῦ ἀριθμοῦ. Quod Caput quum suo adnotetur numero, rursus numeratio Capitum concordat cum edito, quemadmodum etiam reliqua omnia usque ad finem Operis.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. Foliis constat 230.

ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΣΚΗΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩι ΣΙΝΑι ΟΡΕΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

IOANNIS ABBATIS SERMO EXERCITATORIVS MONACHORVM QVI SVNT IN MONTE SINA.

Scilicet

Ioannis Scholastici Vita, Scala, & Sermo ad Pastorem.

I. p. I. Liber est acephalus; incipit enim a fragmento Epistolae Abbatis Ioannis, Praefecti Coenobii Raithuni, ad Abbatem Ioannem, Praefectum Montis Sina, Scalae auctorem, cuius prima verba sunt: ἱερὰ κεφαλὴ ὄντως, ὅτι ἀλλότρια ἡμῶν ταῦτα· ἀλλ᾽ ὅπερ ἐςὶν ἐναργῶς βλεπόμενον, κ. λ. ultima vero: ἄνοδον πρὸς τὸν Θεὸν ὑποδείξειεν. Ἔρρωσο. Hanc Epistolam integram habemus infra in aliis Codicibus. COD. XVII.

II. p. ead. *b*. Sequitur Ioannis Climaci Epistola, qua superiori respondet ita inscripta: Ἐπιςολὴ τῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τῦ........ πρὸς Ἰωάννην ἡγύμενον τῆς Ῥαϊθοῦ. Πλάκες πνευματικαί. Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. *Epistola Abba-*

batis Ioannis .... *ad Ioannem Praefectum Coenobii Rhaitbuni. Tabulae spirituales. Ioannes Ioanni salvere.* Inc. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ, κ. λ. Des. ἀλλὰ πλήθει προθέσεως ὁ Θεὸς τὸς μισθὸς ἀποδίδωσιν.

III. pag. 3. *b.* Δανιὴλ μοναχοῦ Ῥαϊθηνοῦ εἰς βίον τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Σχολαστικοῦ. *Danielis monachi Rhaitbuni in vitam Abbatis Ioannis cognomento Scholastici.* Inc. Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίστως μάλα, κ. λ. Des. μὴ ἀπιστῶμεν τοῖς δράμασιν. Haec est pars tantum Prologi, quae in Raderi edit. Paris. A. MDCXXXIII. Scalae graduum indicem consequitur, habeturque in fine Introductionis ad Ioannis Scalam.

IV. pag. 4. Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου, τοῦ ἡγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, τοῦ ἐπίκλην Σχολαστικοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις ὡς ἀληθῶς. *Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis, Antistitis sancti montis Sina, cognomento Scholastici, vere sancti.* Inc. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδαν, ᾗ ἐκθρέψασα, κ. λ. Des. θεωρητικὰ περιεχόυσας στηρίγματα, λέγοντα τάδε. Hanc Vitam, utpote aliquantisper diversam ab ea, quam Raderus edidit, una cum Prologo Latine tantum protulerunt Bollandistae, qui Tom. III. Die XXX. Martii pag. 835. haec habent: *Matthaeus Raderus ex variis Mss. edidit Graeco-Latinam, nos eamdem descripsimus ex Mss. Codicibus antiquis Florentinis Magni Ducis Etruriae, qui adservantur in Bibliotheca Medicea Pluteo* VII. *N.* XVII. *&* XX. *& contulimus cum translatione Raderi.* Alios etiam praestantiores eiusdem Climaci Codices infra habemus.

V. p. 10. *b.* Sequitur ipsa Ioannis Scala, cui Prologus, & Index graduum triginta praecedunt. Prologi initium est: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, κ. λ. Finis: διδάσκει εὖ μάλα σαφῶς. Primus Scalae gradus est Περὶ τῆς τοῦ ματαίου βίου ἀποταγῆς, ᾗ ἀναχωρήσεως. Vltimus Περὶ ἀγάπης, ἐν ᾧ ᾗ περὶ ἐλπίδος, καὶ πίστεως, ᾗ λαμπρότητος, ᾗ θεολογίας ποσῶς. Primus gradus inscribitur: Λόγος ἀσκητικὸς τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου, ἡγουμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν. *Sermo asceticus Abbatis Ioannis, monachorum in monte Sina Praefecti.* Inc. Τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ ὑπεραγάθου, ᾗ παναγάθου ἡμῶν Θεοῦ ᾗ βασιλέως. Reliquorum graduum titulos, initium, ac finem, quum parum ab iis, qui in memorato Codice XX. exhibentur, differant, consulto praetermittimus, in illo singillatim omnia recensituri. Vltimi igitur gradus finis sequens est: εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεὸς, ᾧ ὕμνος, ᾧ κράτος, ᾧ σθένος, ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεστι, ᾗ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀορίστους αἰῶνας φῶς, ἀμήν. Huic subiicitur nova eorumdem Scalae graduum Tabula, sed inverso ordine digesta.

VI. pag. 272. Extremum locum obtinet eiusdem Ioannis ad Pastorem Sermo, qui exstat item in editione Raderi p 463. Inc. Ἐν μὲν τῇ κάτω βίβλῳ, κ. λ. Des. ᾗ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεὸς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis 295.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina Heroica, & Elegiaca cum perpetua paraphrasi.

I. pag. 1. Characteribus maioribus totius Codicis epigraphe adscribitur: Ἔπη τὰ θεῖα τοῦ σοφοῦ Θεολόγου. *Carmina divina sapientis Theologi.* Sequitur deinde primum Carmen heroicum versuum DCXXXV. eodem ferme praefixo titulo, quem supra attulimus in recensione Cod X. pag. 217. nimirum: Τοῦ ἁγιωτάτου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ, ᾗ διηγεῖται σχεδὸν τὰ, ὥσπερ παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπείραται. COD. XXIII.

Inc. Χριστὲ ἄναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ᾽ἀειρομέναισι παλάμῃσι.

Des. Γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν. Exstat in edit. Operum Paris. Tom. II. a p. 31. ad 42. In Codice nostro singulae paginae in duas columnas sunt divisae, quarum altera Gregorii Carmina, altera Anonymi [1] paraphrasim, unicuique versui respondentem continet. Incipit igitur:

Χριστὲ βασιλεῦ, ὃς τις καθαραῖς ποτε κουφιζομέναις χερσὶ

Σταυροειδῶς τοῦ Μωσέως ἐπὶ τῷ ὄρει τοῦ σου ὑπηρέτου δούλου

Εἰς φυγὴν ἔτρεψας τοῦ Ἀμαλὴκ τὴν ὀλεθρίαν δύναμιν, ὅς τις τεταμέναις

Ταῖς χερσὶν ἐν τῷ βοθύνῳ τοῦ Δανιὴλ τὰ φοβερὰ τῶν λεόντων

Στόματα, ᾗ τὰς φοβερὰς τῶν ὀνύχων συνέδησας ὀξύτητας, κ. λ.

Des. χαίροντα δοξολογίαις σε αἰωνίοις τιμᾷν.

II. pag. 42. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρθενίας ἔπαινος. *Eiusdem in laudem virginitatis*, Carmen heroicum versibus constans DCCXXXI.

Inc. Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν.

Des. Τὴν δ᾽ ἑτέρην λαιῇ· κῦδος δέ τε ᾗ τὸ μέγιστον. Ibid. a pag. 42. ad 55. Paraphr. inc. Τὴν παρθενίαν στεφάνοις ἀναδήσωμεν τοῖς ἡμετέροις. Des. Τὴν δὲ ἄλλην τῇ ἀριστερᾷ δόξα δὲ καὶ

(1) Cuinam interpretationes istae tribuendae sint omnino ignoramus. Videndus Biblioth. Caesareae Vindobonensis Codex Theologic. Graec. CII. in quo continentur anonymi cuiusdam auctoris Paraphrases triginta tres in Carmina S. Gregorii Nazianzeni totidem, quarum prima inscribitur, atque incipit: Παράφρασις α᾽ ὑποθῆκαι παρθένοις. Ἡ μὲν δὴ νίκη σὺ παρθενία σοφὴ, κ. λ. quae in Codice nostro occurrit pag 93. b. Quamvis aliqua subinde varietas intercedat, tamen eumdem esse auctorem, ac Codicis Vindobonensis suspicari licet. Ceterum quod ad ipsum metaphrasten attinet, nihil certi adfirmare audet Cl. Lambecius Lib. IV. Commentar. p. 17. cui tamen videtur eas esse adscribendas Ioanni Zonarae, qui non solum Nazianzeni Tetrasticha, verum etiam alia non pauca partim eiusdem, partim diversi generis antiqua Monumenta commentariis illustravit, ut habet idem Lambecius. Lib. III. Comment. p. 39. & 247. Verum alii ipsas adscribunt Nicetae cuidam, alias dicto David Philosopho, cuius Commentarius in S. Gregorii Nazianzeni Tetrasticha, & Monosticha ab Hercule Phaello Presbytero Imolensi Latine versus, & Imolae A. MDLXXXVIII. in 8. apud Laurentium Giannottum editus est, ut ipsemet Oudinus animadvertit, De Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 645.

καὶ αὐτὴ μεγίςη. Inter p. 66. & 67. unum folium deerat in Codice, quindecim versus continens; quare isti in margine postea adiecti, sua sunt paraphrasi destituti.

III. pag. 93. *b.* Τῦ αὐτῦ ὑποθῆκαι παρθένοις. *Eiusdem praecepta ad virgines*, Carmen heroicum versibus constans DCXCI.

Inc Νίκη μὲν δὴ σεῖο· κ̀ ὃς μάλα σαρκὸς ἑταῖρος.

Des. Ἱςαμένης θεότητος ἐνὶ τελέοισι τελείης. Ibid. a pag. 55. ad 68. Paraphr. inc. Ἡ μὲν νίκη σου τῆς παρθενίας, κ̀ ὃς τις πάνυ τῆς σαρκὸς φίλος Des. Ἱςαμένης τῆς θεότητος ἐν τοῖς τελείοις τελείας.

IV. p. 141. *b.* Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς κοινοβίυς μοναχύς. *Eiusdem ad Coenobitas*, versus heroici XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν.

Des. Δυςμενέος τε πάλης, ἐ πτώματος ὀλομένοιο. Ibid. pag. 105. Paraphr. inc. Εἰ μὲν δὴ πλείοσιν τὴν αὐτὴν ζωὴν καταδέξαιντο. Des. Καὶ ἐχθρᾶς πάλης κ̀ πτώσεως ὀλεθρίας.

V. p 142. *b.* Sequuntur sine ullo titulo *Parabolae IV. Evangelistarum*.

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι.

Des. Καὶ σίτοιο δοτῆρα, βίυ σερεοῖο φέριςον. Hoc Carmen in edito pag. 103. versuum heroicorum CVI. in Codice solis versibus XXXI. constat, iisque mirum in modum perturbatis, & cum superioribus ita coniunctis, ut unum idemque opus videatur. Paraphr. inc. Φοβῦμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψάμμοις. Des. Καὶ ἄρτυ δότην χορηγὸν, βίυ σκληρῦ ἀγαθὸν βέλτιςον.

VI. pag. 144. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, versus Elegi CCCL.

Inc. Δύσμορος οἷα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔςαι;

Des. Κύδεος ὐρανίου μοῖραν ἄγοιμι ἄναξ.

Ibid. p. 68 seqq. Paraphr. inc. Ὁ δυςυχὴς οἷα ἔπαθον; τίς μοι θρῆνος ἄξιος γενήσεται; Des. Δόξης ὐρανίας μερίδα ἄγοιμι, ὦ βασιλεῦ.

VII. pag. 166. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. *Eiusdem de seipso post reditum*, Carmen heroicum versibus constans CIV.

Inc. Πολλάκι Χριςὸν ἄνακτα κακοῖς μογέων μεγάλοισιν.

Des. Τὸν νόσων ἐλατῆρα, κακοῖς ἀχέεσσι παλαίειν. Ibid. pag. 73. Paraphr. inc. Πολλάκις τὸν Χριςὸν τὸν βασιλέα κακοῖς μοχθῶν μεγάλοις. Des. Τὸν τῶν νόσων ἀπελάτην κακοῖς τάθεσιν ὅσοις κάμνειν μάχεσθαι.

VIII. p. 173. Τῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπυς. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen elegiacum versibus constans CVIII.

Inc. Ζωγράφος ἐςὶν ἄριςος, ὃς ἐν πινάκεσσι χαράσσει.

Des. Εἰ δὲ χερειότερα, τηλόθεν ὖατ' ἔχειν.

Ibid. p. 79. Paraphr. inc. Ζωγράφος γραφεύς ἐςιν ἄριςος, ὅς τις ἐν πίναξι γράφει. Des. Εἰ δὲ ἐλάττονα, πόῤῥωθεν τὰ ὦτα ἔχειν.

IX. pag. 179. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου. *Eiusdem de externi hominis vilitate*, versus heroici LX.

Inc. Ἤτελον ἢὲ πέλεια τανύπτερος, ἠὲ χελιδών.

Des. Τοίχυς ἀμφαφόωντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ἴοιεν, Ibid. p. 75. Paraphr. inc. Ἤθελον ἢ περιςερὰ ταχύπτερος, ἢ χελιδών. Des. Τοὺς τοίχους ψηλαφῶντες ἐπ' ἀλλήλοις πορευθεῖεν.

X. p. 183. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν, κ̀ τὰς κακοπαθείας. *Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis*, Carmen heroicum versuum XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, κ̀ πόντε, πάτρης πέδον, ἀλλοδαπῆς τε.

Des. Τρισσοῖς ἐν φαέεσσιν ἑνὸς μεγάλοιο Θεοῖο. Ibid. p. 76. Paraphr. inc. Ὦ γῆ φιλτάτη, κ̀ θάλασσα, τῆς πατρίδος τὸ ἔδαφος, κ̀ τῆς ἀλλοτρίας. Des. Τρισὶν ἐν φωσὶν ἑνὸς μεγάλυ Θεῦ.

XI. pag. 185. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, versus heroici item XXXI.

Inc. Πῦ δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἠέρα· ποῦ νεότητος.

Des. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι βίον, κ̀ κήδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77. Paraphr. inc. Πῦ δὲ οἱ λόγοι οἱ ταχεῖς; εἰς τὸν ἀέρα· πῦ τῆς νεότητος. Des. Σοὶ δὲ ἐπαναπαύσαιμι τὸν βίον, κ̀ τὰ κακὰ παρελθὼν, ἢ ἀλλάξας.

XII. p 187. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἀναςασίαν, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνςαντινυπόλει. *Eiusdem in Ecclesiam S. Anastasiae, quam ipsi ereximus Constantinopoli*, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναςασίαν δέ τ' ὄνειρος.

Des. Τῆς ποτέ μιν φθονερὴ νόσφισεν ἀδρανίη. Ib. p. 78. Paraphr. inc. Ἐκάθευδον δὴ ἡδὺν ὕπνον· τὴν Ἀναςασίαν δὲ ὄνειρος. Des. Ἧς τινός ποτε αὐτὸν ἡ φθονερὰ ἀπεχώρισεν ἀσθένεια.

XIII. pag. 194. Τῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπυς. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen heroicum versuum CCXVII.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτυς ἱερῆες.

Des. Τῆμος, ὅτ' ἐν χείρεσσι Θεῦ ζυγὸν ὀρθοδίκοιο. Ibid. a pag. 81. ad 85. Paraphr. inc. Ὦ θυσίας πέμποντες τὰς δίχα αἵματος ἱερεῖς. Des. Τότε, ὅτε ἐν ταῖς χερσὶ τῦ Θεῦ τὸ τάλαντον τῦ ὀρθῦ τῇ δίκῃ.

XIV. pag. 208. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς ἐπισκόπυς. *Eiusdem ad Episcopos*, elegi versus XXXVI.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες.

Des. Καππαδοκῶν Χριςῷ πάντ' ἀποδυσάμενον. Ibid. p. 85. Paraphr. inc. Ὦ θυσίας πέμποντες δίχα αἵματος ἱερεῖς ἐπίσκοποι. Des. Τῶν Καππαδοκῶν τῷ Χριςῷ πάντα ἀποδυσάμενον, ἀγωνισάμενον.

XV. p 210. Τῦ αὐτῦ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiusdem de Natura Humana*, Carmen elegiacum versibus constans CVII.

Inc. Χθιζὸν ἐμοῖς ἀχέεσσι τετρυμένος οἶος ἀπ' ἄλλων.

Des. Λώϊον ἦν ἀλιτροῖσιν κακίυς ἔμμεναι (quae vox a recentiori manu addita fuit) Hic versus incidit in cit. edit. pag. 87. & adnectitur in eadem versuum serie sequens Elegia, quae inscribitur *De externi hominis vilitate, & praesentium rerum vanitate*, incipiens a versu CXVII.

Ἀμφαδίυς λοχόωντας ἀβάσκανον ὄμμα φέροντας, qui incidit in pag. 90. eiusdem edit.

Des. Τηνίκα καὶ φθονερῶν ἄφθονος εὔξομαι.

Pa-

Paraphr. inc. Χθὲς ταῖς ἐμαῖς λύπαις κατατετονημένος μόνος ἀπὸ τῶν ἄλλων. Des. Τότε ϗ τῶν φθονερῶν μὴ φθονῶν ὑπερεύξομαι.

XVI. p. 220. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de praesentium rerum vanitate*, versus elegi XL.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει.

Des. Κόσμον ἀμειβομένυς, ἄχθεα πάντα φέρειν. Ibid. pag. 90. Paraphr. inc. Τίς, καὶ πόθεν εἰς τὸν βίον ἦλθον; ἐπειδὴ δέ με ἡ γῆ κρατήσει. Des. Τὸν κόσμον παρερχομένους, διαδεχόμενους, τὰ βάρη πάντα βαςάζειν.

XVII. p. 223. Τῦ αὐτῦ διαφόρων βίων μακαρισμοί. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Carmen elegiacum versuum LXVI.

Inc. Ὄλβιος, ὃς τις ἔρημον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμίκτον.

Des. Ἀλλά τις ὐρανίων. Γρηγορίοιο νόμοις.

Ibid. p. 91. Paraphr. inc. Εὐδαίμων, ὅς τις μεμονωμένον ἔχει βίον, ὐδ' ἐπιμεμιγμένον. Des. Ἀλλά τις τῶν οὐρανίων· τοῦ Γρηγορίυ ταῖς νομοθεσίαις.

XVIII. pag. 227. Τῦ αὐτῦ ὅρκοι βίυ. *Eiusdem iuramenta vitae*, elegiacis versibus XXX.

Inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὃ μοι Θεὸς ἐςὶ μέγιςος.

Des. Εἰς τέλος ἱκοίμην, ἄφθιτε σεῖο χάρις.

Ibid. pag. 92. Paraphr. inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὃς τίς μοι Θεὸς ἐςὶ μέγιςος. Des. Εἰς τέλος παραγενοίμην, ἄφθαρτε, σὴ ἡ χάρις.

XIX. pag. 229. Τῦ αὐτῦ κατὰ τῆς σαρκός. *Eiusdem adversus carnem*, Carmen elegiacum versuum L.

Inc. Σὰρξ ὀλοὴ, βελίαο κακόφρονος οἶδμα κελαινόν.

Des. Οἴδματος ἡμετέρυ, ϗ σάλος αἶψα πέσοι. Ibid. p. 93. Paraphr. inc. Ὦ σὰρξ ὀλεθρία τῦ βελίυ τῦ κακόφρονος ἔπαρμα μέλαν. Des. Κύματος τοῦ ἡμετέρυ, ϗ ζάλη εὐθέως ἀποπέσοι.

XX. p. 232. Τῦ αὐτῦ κατὰ τῦ πονηρῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus heroici XX.

Inc. Ἤλυθες, ὦ κακοεργέ· νοήματα σεῖο γινώσκω.

Des. Εὐσεβέων, ἠχόν τε διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ἦλθες, ὦ κακυργέ· τὰ νοήματά συ ἐπιγινώσκω. Des. Τῶν εὐσεβῶν, ϗ τὸν ἦχον αἰωνίοις ἐν ὕμνοις.

XXI. p. 234. *b*. Τῦ αὐτῦ ἐπιςρεπτικὴ πρὸς ἑαυτὸν ... Εὐθεσίαν. *Eiusdem cohortatio ad se ipsum, ut ad Deum mentem convertas*, versus heroici XVI.

Inc. Πῆ σε φέρων Χριςοῖο, κ. λ. Des. μιχθήσεται οὐρανίοισιν. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ποῦ σε φέρων τῦ Χριςῦ, κ. λ. Des. μιγήσεται τοῖς ὐρανίοις.

XXII. p. 235. *b*. Τῦ αὐτῦ κατὰ τῦ πονηρῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, κ. λ. Des. ςαυρὸς ἐμοὶ τὸ κλέος. Est dimidium Carminis, quod ibidem legitur sub eodem titulo. Paraphr. inc. Φεῦγε ἀπὸ τῆς ἐμῆς καρδίας. Des. ὁ ςαυρὸς ἐμοὶ ἡ δόξα.

XXIII. 236. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, octastichon nimirum elegiacum.

Inc. Ὤμοι ἐγὼν, κ. λ. Des. ἐς ὐρανίην. Ibid. p. 95. Paraphr. inc. Οἴμοι ἐγὼ, κ. λ. Des. εἰς τὴν ὐρανίαν.

XXIV. p. 237. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, hexasticon elegiacum.

Inc. Θυμὲ βλέψον. Des. ἐςὶν ἀρειότερον. Ibid. Paraphr. inc. Ὦ ψυχὴ πρόσεχε. Des. ἐςὶν βέλτιον.

XXV. p. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ἀλλήλυς μὲν ἐγώ τε, κ. λ. Des. σήν τ' ἀγανοφροσύνην. Ibid. Paraphr. inc. Ἀλλήλυς μὲν καὶ ἐγὼ, κ. λ. Des. καὶ τὴν σὴν πραότητα.

XXVI. p. 238. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες.

Des. Λείψω σὺν χαλεποῖς πήμασι γηθόσυνος. Ibid. ubi tamen hoc cum sequenti dodecasticho adinstar unius Carminis coniungitur. Paraphr. inc. Ὦ μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπειδὴ πολύμοχθον ἐγέννησας. Des. Καταλείψω σὺν ταῖς χαλεπαῖς βλάβαις χαίρων.

XXVII. p. 239. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν οὔτε νοῆσαι.

Des. Μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενον νεφέλης. Paraphr. inc. Ὦ μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπειδὴ τὸν Θεὸν ὔτε κατανοῆσαι. Des. Μηκέτι ὑπὸ σκιαρᾶς ἐσκεπασμένον νεφέλης.

XXVIII. p. 239. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Πολλάκις ἱμερόεντα νέη θαλάμοισι προθεῖσα.

Des. Δάκρυε, δάκρυ', ἀλιτρὰ, τό σοι μόνον ἐςὶν ὄνειαρ. Ibid. pag. 96. ubi tamen hoc cum sequentibus duobus dodecastichis sub uno tantum numero coniungitur. Paraphr. inc. Πλειςάκις ἐπιθυμητικὸν νεωτέρα ἐν τοῖς οἴκοις προβαλοῦσα. Des. Κλαῖε, κλαῖε, ὦ ἄδικε, ὅπερ σοι μόνον ἐςὶν ὠφέλημα.

XXIX. pag. 240. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Λείψω μὲν θαλίας τε. Des. πλάςιγγα Θεοῖο. Paraphr. inc. Καταλείψω μὲν τὰς εὐωχίας. Des. δίκην ζυγὸν τῦ Θεοῦ.

XXX. p. 241. *b*. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Ὤμοι ἐγὼ, τί πάθω. Des. Χριςὲ σάωσον. Paraphr. inc. Οἴμοι ἐγὼ, τί ποιήσω. Des. Χριςὲ σῶσον.

XXXI. pag. 242. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριςὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι ταῖσδ' ἐνέδησας;

Des. Ἠλήθης νέφος ἐσθλὸν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι. Ibid. p. 97. & est dimidium Carminis, quod incipit: Χριςὲ φάος μερόπων, κ. λ. cuius altera pars, tamquam novum Carmen, sequenti numero XXXIII. recensebitur. Paraphr. inc. Ὦ Χριςὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς δικτύοις τούτοις ἐνέδησας; Des. Ἠλήθης νέφος ἀγαθὸν τὰς ἐμὰς διανοίας περικαλύπτοι.

XXXII. p. 243. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Χριςὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς, κ. λ. Des. γράψατε ταῦτα λίθοις. Ibid. Paraphr. inc. Ω' Χριςὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς, κ. λ. Des. γράψατε ταῦτα ἐν τοῖς λίθοις.

XXXIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριςὲ φάος μερόπων. Des. διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις. Ibid. Paraphr. inc. Ω' Χριςὲ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Des. αἰωνίοις ἐν ὕμνοις.

XXXIV. p. 244. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichum elegiacum.

Inc. Ε'γγὺς ἀγὼν βιότοιο. Des. λύσιν ἔχει βιότȣ. Ibid. pag. 98. Paraphr. inc. Ε'γγὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Des. λύσιν ἔχει τέλος τῆς ζωῆς.

XXXV. p. 245. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, tetrastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπὸ τᾶς γραμμᾶς. Des. ἀπὸ τῶν χθονίων. Ibid. Paraphr. inc. Φεῦγε πόῤῥω τῆς γραμμῆς. Des. ἀπὸ τῶν ἐπιγαίων.

XXXVI. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὅσα ἐνδιάθηκα. *Eiusdem de libris sacrae Scripturae*, versus xxxix.

Inc. Θείοις ἐν λογίοισιν, κ. λ. Des. οὐκ ἐν γνησίοις. Ibid. Paraphr. inc. Θείοις ἐν λογίοις. Des. οὐκ ἐν γνησίοις.

XXXVII. p. 247. *b.* Τοῦ αὐτοῦ μάςιγες δι' ἐλέγων. *Eiusdem plagae*, versibus elegis xii.

Inc. Μάςιγας Αἰγύπτοιο. Des. ἡ δεκάτη βάσανος. Ibid. pag. 99. Paraphr. inc. Τὰς πληγὰς τῆς Αἰγύπτου. Des. ἡ δεκάτη πληγή.

XXXVIII. p. 248. *b.* Τοῦ αὐτοῦ δεκάλογος. *Eiusdem Decalogus*, versibus heroicis x.

Inc. Τȣ́σδε νόμȣς. Des. στινθῆρα μόροιο. Ibid. Paraphr. inc. Τȣ́τȣς τȣ̀ς νόμȣς. Des. τὸ πῦρ τὴν φλόγα τοῦ θανάτȣ.

XXXIX. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχαι. *Eiusdem Patriarchae*, versibus heroicis v.

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ι'ακώβ. Des. Βενιαμεῖν. Ibid. Simile est Paraphrasis initium, & finis.

XL. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτȣ̃ Μαθηταί. *Eiusdem Discipuli* (vel Apostoli) versibus heroicis v.

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριςοῖο. Des. ἄλλος Ι'ȣ́δας. Ibid. Paraphr. inc. Δώδεκα πάλιν τοῦ Χριςοῦ. Des. ἄλλος Ι'ȣ́δας.

XLI. pag. 250. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ γενεαλογίας Χριςȣ̃. *Eiusdem de Christi genealogia*, Carmen heroicum versuum lix.

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας. Des. ἀνέρχεται εἰς βασιλῆας. Ibid. ubi tamen hoc una cum duobus sequentibus Carminibus sub una tantum inscriptione adfertur. Paraphr. inc. Ο' Ματθαῖος πόθεν εἶπεν ὁ μέγας. Des. ἀνέρχεται εἰς βασιλεῖς.

XLII. pag. 253. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ γενεαλογίαι. *Eiusdem genealogiae*, versibus xxxiv. partim heroicis, partim iambis.

Inc. Ε'μπαλιν γενεὴν Λȣκᾶς. Des. καὶ τίνες, λελέξεται. Paraphr. inc. Α'νάπαλιν τὴν γενεὰν Λȣκᾶς.

Des. καὶ τίνες, ῥηθήσεται.

XLIII. p. 256. Τȣ̃ αὐτȣ̃ δι' ἐπῶν. *Eiusdem Christi genealogia*, versibus heroicis ix.

Inc. Δαυΐδης Σολομών. Des. πατὴρ Χριςοῖο Ι'ωσήφ. Paraphr. inc. Τοῦ Δαυῒδ παῖς ὁ Σολομών. Des. πατὴρ τȣ̃ Χριςοῦ Ι'ωσήφ.

XLIV. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, Χριςοῦ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Matthaeum*, versibus elegis xxxviii.

Inc. Ματθείης βίβλοιο. Des. ἐν Γαλιλαί' ἐφάνη. Ibid. p. 101. Paraphr. inc. Τῆς Ματθείας βίβλȣ. Des. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐφάνη.

XLV. p. 258. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus elegis xviii.

Inc. Εἰ δ' ἄγε ϗ σκοτίων. Des. ἰσαμένους ἐρίφȣς. Ibid. p. 102. Paraphr. inc. Α"γε δὴ καὶ τῶν ἀσαφῶν. Des. ἰσαμένους ἐρίφȣς.

XLVI. p. 259. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ, Χριςοῦ θαύματα κατὰ Ι'ωάννην. *Eiusdem, Christi miracula secundum Ioannem*, versibus heroicis xi.

Inc. Παῦρα δ' Ι'ωάννȣ. Des. οἷς ἑτάροισι. Ibid. Paraphr. inc. Ο'λίγα δὲ τοῦ Ι'ωάννȣ. Des. τοῖς ἰδίοις ἑταίροις.

XLVII. pag. 260. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, θαύματα Χριςȣ̃ κατὰ Λȣκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam*, versibus elegis xx.

Inc. Λȣκᾶς δ' ἄλλα. Des. φίλοισι φάνη. Ibid. Paraphr. inc. Ο' Λȣκᾶς δὲ ἄλλα. Des. φίλοις ἐφάνη.

XLVIII. p. 261. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαὶ διὰ ἰάμβων. *Eiusdem, Parabolae versibus iambicis* xxii.

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λȣκᾶς. Des. τοῦ δεσπότȣ. Ibid. p. 103. Simile est Paraphrasis initium & finis.

IL. p. 263. Τοῦ αὐτοῦ, Χριςοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον δι' ἐπῶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Marcum*, versibus heroicis xvii.

Inc. Μάρκος δ' Αὐσονίοισι. Des. ἐγγύθι νηοῦ. Ibid. Paraphr. inc. Ο' Μάρκος δὲ τοῖς Ρ'ωμαίοις. Des. ἐγγὺς τοῦ ναοῦ.

L. p. 264. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus tribus hexametris, & uno pentametro.

Inc. Τόσσα Χριςός. Des. θανόνθ' ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Paraphr. inc. Τοσαῦτα ὁ Χριςός. Des. τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Edidit Muratorius in Anecdotis Graecis pag. 215. iunctim tamen cum aliis tribus versibus, qui etiam in nostro Codice subsequuntur, sed hoc titulo praeeunte: Χριςοῦ θαύματα κατὰ Λȣκᾶν. *Christi Miracula secundum Lucam*. Inc. Μάρκος μὲν δή. Des. λύσις τε. Paraphr. inc. Ο' Μάρκος μὲν δή. Des. καὶ παράλυσις.

LI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαὶ τῶν δ' Εὐαγγελιςῶν. *Eiusdem, Parabolae IV. Evangelistarum*, versibus heroicis cvi.

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι

Des. Μηδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν ϗ αἶσχος ἔχοιμι. In cit. Operum Edit. Paris. pag. 103. seqq. Paraphr. inc. Φοβοῦμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψάμμοις. Des. μηδὲ τιμωρίαν

ρίαν ἀποδοίην πικρὰν, καὶ αἰσχύνην ἔχοιμι.

LII. p. 269. *b.* Τῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον ἐξισωτήν. *Eiusdem in Hellenium exaequatorem*, elegiacum Carmen versuum CCCLXX.

Inc. Δίζηαι μὲν ἐμῶν μύθων σθένος ὑκέτ' ἐόντων.

Des. Οὗτος ὁ ϗ μώμυ κρείσσονα μέτρα φέρων. Ibid. p. 106. seqq. Paraphr. inc. Ζητεῖς μὲν τῶν ἐμῶν λόγων δύναμιν μηκέτι ὄντων. Des. Οὗτος ὁ καὶ τῦ φθόνυ βελτίονα μέτρα φέρων.

LIII. p. 285. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς Ἰυλιανὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem in Iulianum exaequatorem*, Elegia versuum XXX.

Inc. Ὄμβρῳ διψάδα. Des. τοῖς ἀτάφοις νέκυσι. Ibid. p. 111. Paraphr. inc. Τῷ ὄμβρῳ ξηρὰν ὖσαν. Des. τοῖς ἀτάφοις νεκροῖς.

LIV. p. 285. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβύλυ πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem ad Nicobulum patrem Nicobuli filii nomine*, Carmen heroicum versuum CCIX.

Inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἔφυσας, βαιὴ χάρις· ἣ γὰρ ἁπάντων.

Des. Ἀλλὰ ϗ ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσαιμι. Ibid. pag. 112. Paraphr. inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἐγέννησας, μικρὰ χάρις· ϗ γὰρ πάντων. Des. Ἀλλὰ ϗ τῶν ἀφθάρτων ψυχῶν πατέρας καλέσαιμι.

LV. p. 296. *b.* Τῦ αὐτῦ Νικοβύλυ πρὸς τὸν υἱόν. *Eiusdem ad Nicobulum filium Nicobuli patris nomine*, Carmen heroicum versuum CCLXXXIII.

I. Τέκνον ἐμὸν, μύθυς ποθέων, ποθέεις τὰ φέριστα.

Des. Ὦ τέκος ἀκροτάτοιο καλῦ πρὸς τέλσον ἱκέσθαι. Ibid. pag. 115. Paraphr. inc. Ὦ τέκνον ἐμὸν, τὺς λόγυς φιλῶν, φιλεῖς τὰ βέλτιστα. Des. Ὦ τέκνον τῦ ἀκροτάτυ καλῦ πρὸς τὸ τέλος παραγενέσθαι.

LVI. p. 310. *b.* Τῦ αὐτῦ, Βιτάλιος πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem, Vitalius ad Patrem*, Carmen heroicum versuum CCCLII.

Inc. Ὦ πάτερ, ὅνπερ ἔμοιγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν.

Des. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὕστερον εὐμενέοντος. Ibid. p. 120. Paraphr. inc. Ὦ πάτερ, ὅν τινα ἐμοὶ ὁ Θεὸς θεὸν ἐνταῦθα παρέσχεν. Des. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν εἰς τὸ ἔσχατον εὐμενοῦς ὄντος.

LVII. pag. 328. Τῦ αὐτῦ περὶ γυναικῶν καλλωπιζομένων. *Eiusdem de mulieribus ambitiose se ornantibus*, Carmen elegiacum versuum CCCXXXIV.

Inc. Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι γυναῖκες.

Des. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοισι φίλον κάλλεϊ τερψόμενοι. Ibid. p. 147. Paraphr. inc. Μὴ τὰς κεφαλὰς ὑψοῦτε ἀλλοτρίοις βοστρύχοις, ὦ γυναῖκες. Des. δὶς τοσοῦτον, εἰ φιλεῖς, τέλος. Vbi animadvertendum est, ultimum hunc versum cum aliis tribus praecedentibus fuisse sequiori aevo adiunctos, ac propterea nullam ipsis explicationem appositam. Nos igitur quemadmodum eiuscemodi explanationis initium adtulimus, ita & finem exhibebimus, qui sequens est:

Οὐδὲ γὰρ ἐν ῥυπαροῖς ῥανὶς τοσῦτον, ὁπόσον
Φαίνεται ἐν καθαροῖς ἱματίοις ϛ ἰσοχρόοις.
Ταῦτα εἰ μὲν πείσαιμεν, ὠφελήσομεν, εἰ δὲ
τὸ πρόσωπον
Στησείας, λάμποις δὶς τοσῦτον, εἰ φιλεῖς.

Quam quidem ad duo illa disticha, duobus ultimis recentius additis anteriora pertinere, qui legerit, probe intelliget. Sed ut melius unusquisque de huius anonymi expositoris fide iudicare possit, quantumque ei tribuendum videatur, integrum heic Nazianzeni dodecastichon, quod *De humanae naturae fragilitate* in editis inscribitur, nosque superius sub N. XXV. enunciavimus, cum sua explanatione, ut in Codice iacet, apposita, speciminis loco in medium proferimus.

Nazianzeni Epigramma.

Ἀλλήλυς μὲν ἐγώ τε καὶ ὁ χρόνος, ὡς πετεηνὰ,
Ἠὲ νέες ἐν πελάγει ἀντιπαρερχόμεθα,
Ἑστὰὸς οὐδὲν ἔχοντες· ὃ δ' ἤμπλακον, ὐ παραθρέξει,
Ἀλλὰ μένει, ζωῆς τοῦτο μογηρότατον.
Οὐδ' ὅ, τι εὔξομ' ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἠὲ λυθῆναι,
Τάρβος ἐπ' ἀμφοτέροις, ὧδε δὲ φράζεό μοι.
Ζωή μοι πολύμοχθος ἁμαρτάσιν· εἰ δὲ θάνοιμι,
Αἲ αἲ, τῶν προτέρων οὐδὲν ἄκος παθέων.
Εἰ ζωὴ τόδε σοι τεκμαίρεται, ἧς τόσον ἄχθος,
Οὐδὲ τὸ λυθῆναι λύσιν ἔχει καμάτων.
Κρημνὸς δ' ἀμφοτέρωθε· τί ῥέξομεν; ἢ τόδ' ἄριστον,
Λεύσσειν πρός σε μόνον, σήν τ' ἀγανοφροσύνην.

Anonymi Explanatio.

Ἀλλήλυς μὲν ϗ ἐγὼ, ϗ ὁ χρόνος, ὡς ὄρνεα, ἢ πετεινὰ,
Ἠ ὡς πλοῖα ἐν τῷ πελάγει ἀντιπαρερχόμεθα,
Ἱστάμενον βέβαιον οὐδὲν ἔχοντες· ὅπερ δὲ ἥμαρτον, ὐ παραδραμεῖται,
Ἀλλὰ παραμένει, τῆς ζωῆς τοῦτο μοχθηρότατον.
Οὐδ' ὅπερ εὔξομαι ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἢ ἀποθανεῖν,
Φόβος ϗ ἐπὶ τοῖς δύο, ὕτω δὲ κατανόει μοι.
Ἡ ζωή μοι μοχθηρὰ ταῖς ἁμαρτίαις· εἰ δὲ ἀποθάνοιμι,
Ἐπίῤῥημα θρήνυ τῶν πρὶν ὐδεμία θεραπεία παθῶν.
Εἴπερ ἡ ζωὴ τοῦτο σημειοῦται, ἧς τινος τοσοῦτον βάρος,
Οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν λύσιν ἔχει τῶν καμάτων.
Κρημνὸς δὲ ἑκατέρωθεν· τί πράξομεν; ἢ τοῦτο ἀρεστὸν,
Βλέπειν πρὸς σε μόνον, ϗ τὴν σὴν πρᾳότητα.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 342. cuius specimen damus Tab. IV. N. VI.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΝΟΝΥΜΟΥ.

INTERROGATIONES ET RESPONSIONES DE REBVS SACRIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus innovandus.

Diversorum Opuscula sacra, & profana.

COD. XIX. I. pag. 1. IN summo margine a recentiori manu Latinus hic titulus legitur adscriptus: *Dubitationes, & responsiones in rebus sacris*. Prima Quaestio sequens est: Ἐκ πόσων τρόπων ἡ πορνεία, κ̀ οἱ ἐνυπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται; Responsum vero inc. Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν, ἐκ τεσσάρων· πρῶτον μὲν, εἰ ἡ φυσικὴ κίνησις πλεονάζει ἐκ πολυφαγίας, κ̀ πολυποσίας, ϛ πολυυπνίας, κ̀ ἀργίας, κ. λ. Sunt quatuor tantum Quaestiones, quibus singulis sua subiicitur solutio, quarum ultima des. δυσωποῦντες τὺς γνωςικωτέρυς, συγγνώμην διδοῦντας ἀναπληρῦν τὰ ἡμῶν ὑςερήματα. Auctor anonymus.

II. pag. 7. Sequuntur quaedam de Poenitentia & Confessione, partim ex sacra Scriptura, partim ex nonnullis SS. Patribus excerpta, nimirum S. Cyrillo, Clemente, & Ioanne Chrysostomo, quorum omnium initium est: Εἶπεν Ἰύδας, δεδικαίωται Θάμαρ, ἢ ἐγὼ ὗ ἕνεκεν ὐ δέδωκα αὐτῇ Σιλὼν τὸν ὑόν μυ, ϛ ὐ προσέθετο ἔτι τῦ γνῶναι αὐτήν. Finis: ὐκ ἠλάττωσά σε, Πέτρε, τῆς χάριτος, ὅτι κ̀ ἡ σκιά συ ἰᾶσθαι ἔχει τὺς ἀσθενεῖς, ϛ συδάρια, κ̀ σιμικίνθια διὰ σοῦ φυγαδεύει τὺς δαίμονας, κ̀ ἡ ἀφὴ τῆς χειρός συ τὸν ἐκ γεννητῆς χωλὸν πρὸς δρόμον ἄξει. Auctore anonymo.

III. p. 20. Occurrunt Nicetae Stethati Centuriae tres, hoc titulo apposito: Τοῦ ταπεινοῦ Νικήτα μοναχοῦ ϛ πρεσβυτέρυ τῆς εὐαγεςάτης μονῆς τῶν Στυδίτων, τοῦ Στηθάτυ, πρώτη πρακτικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς. *Humilis Nicetae*[1] *Monachi & Presbyteri celeberrimi Monasterii Studitarum, cognomine Stethati (sive Pectorati) Capitum asceticorum Centuria prima*. Praecedit Argumentum, cuius initium: Τέσσαρας οἴομαι τὰς αἰτίας ἐν Τριάδι τελείᾳ τῶν ἀρετῶν. Des. ὐ κέκρυψα τὴν ἀλήθειάν συ, καὶ τὸ ἔλεός συ ἀπ' ἐμοῦ, ἢ ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Prima Centuria inc. Ἀρχὴ τοῦ κατὰ Θεὸν βίυ, ἡ καθόλυ τοῦ κόσμυ φυγή. Des. παρ' ᾧ ὐκ ἔνι κατὰ τὸν λόγον παραλλαγὴ, κ̀ τροπῆς ἀποσκίασμα. Pag. 28. Δευτέρα ἑκατοντὰς περὶ τῆς τοῦ νοὸς καθάρσεως. *Secunda Centuria de mentis expiatione*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης Θεοῦ, τῶν ὁρωμένων, κ̀ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἡ καταφρόνησις. Des. ἔν τισι πάσχει κατὰ τὰς δυςόκυς τῶν γυναικῶν. Pag. 38. Τρίτη ἑκατοντὰς κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, κ̀ τελειώσεως βίυ. *Tertia Capitum Centuria de caritate, & perfectione vitae*. Inc. Νοῦς ἀπαθής ἐςιν ὁ Θεὸς ὑπὲρ πάντα νοῦν κ̀ πᾶσαν ἀπάθειαν. Des. κ̀ ἐν μιᾷ δοξαζομένῃ φύσει, κ̀ βασιλείᾳ, κ̀ δυνάμει θεότητος, ᾗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IV. pag. 49. Has Centurias excipiunt quaedam sine titulo, in quibus agitur de bonis animi, corporis &c. quorum initium: Τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐςιν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. Finis: εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τῦ σώματος θανατῦτε, ζήσεσθε. Auctore anonymo.

V. p. 51. Succedit Hierothei hieromonachi contra Latinos Dialogus inter Lucam & Nephonem, ubi expositio quasi mathematica cabalistica de mysterio Sanctissimae Trinitatis, & quidem hoc titulo: Τῦ τιμιωτάτυ, ϛ σοφωτάτυ, κ̀ ἐλλογιμωτάτυ, καὶ κήρυκος τῆς ἀληθείας, ἱερομονάχυ κυρίυ Ἱεροθέυ Ὁμιλία κατὰ Λατίνων, διαλογικὸν φέρυσα τὸν χαρακτῆρα, ἀντιθέτυς ἔχυσα, τόν τε Λυκᾶν κ̀ τὸν Νήφωνα. *Maxime venerabilis, sapientis, & facundi praeconis veritatis, hieromonachi Domini Hierothei Homilia contra Latinos, speciem dialogi ferens, adversarios habens Lucam & Nephonem*[2]. Inc. Υἱοὶ ἄφρονες κ̀ οὐ συνετοὶ σοφοί εἰσι τῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλὸν ποιῆσαι ὐκ εἴδοσαν, Ἱερεμίας λέγει τρανότατα. Des. μωρὸν ἡγύμεθα, κ̀ τυφλὸν, κ̀ πάσης καταφρονήσεως ἄξιον.

VI. pag. 65. Μελέτη δογματικὴ πάνυ ὠφέλιμος τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Θεότης ἐπὶ τῆς θεότητος. *Vtilissima Exercitatio Dogmatica S. Maximi. In divinitate divinitas*. Inc. Μίαν φύσιν ὁμολογεῖ, τὸ δ' εἶναι τρεῖς ὑποςάσεις ἀρνεῖται. Des. τὸ γὰρ εἴδωλον ἀνυποςάτου πράγματος ἐκτύπωσις, κ̀ ἀναπλασμός ἐςιν, ἡ δὲ εἰκὼν ἀληθινῦ πράγματος ὁμοίωσις.

VII. p. 66. Τῦ μακαρίυ Εὐλογίυ ἐπισκόπυ Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, κ̀ περὶ τῆς θείας οἰκονομίας, ὧν ἡ ἀρχὴ, Ἐν ἀρχῇ πρὸ αἰώνων ἦν ὁ Θεὸς, Παρεκβολαί. *Beati Eulogii Episcopi Alexandrini ex libris de Sancta Trinitate, ac de divina dispensatione, quorum initium,* Ἐν ἀρχῇ, κ. λ. *Excerpta*. Inc. Ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσθη μίμημα, κ̀ ὑπόδειγμα τῆς ὁρατῆς, καὶ ἀο-

(1) Hic autem est ille Nicetas Stethatus, Monachus Studita, qui Michaelis Cerularii Patriarchae Constantinopolitani auctoritatem & exemplum secutus, adversus Romanam Ecclesiam scripsit librum schismaticum de Processione Spiritus Sancti ex solo Patre, de Azymis, de Ieiunio Sabbati, & de Nuptiis Sacerdotum; quem ipse resipiscens postea damnavit, & Imp. Constantinus Monomachus, Humberto Cardinale, ceterisque Apostolicae Sedis Legatis hortantibus, publice comburi iussit. Vid. Baronium Annal. Eccles. Tom. XI. A. MLIV. num. 20. 21. Leon. Allatium de Eccles. Occident. & Orient. perpetua Consensione Lib. II. Cap. IX. §. 6. Similem huic nostro Codicem habet Biblioth. Caesarea Vindob. de quo vide Nesselium Tom. I. pag. 185.

(2) Nihil de hoc Opusculo ab aliis dictum est. In Veneta Bibliotheca eiusdem, ut videtur Scriptoris, deque eadem re exstat Sermo contra calumniatores eius, adfirmantes ipsum geometricis lineis Divinitatis naturam efformasse, Patremque dixisse Spiritus Sancti Patrem, pariterque Filium eiusdem Spiritus Sancti Patrem. Eiusdem aliud Opus Michaeli Comneno Palaeologo nuncupatum, in quo ostendere conatur ex solo Patre procedere Filium, & Spiritum Sanctum, vide in Catalog. Bibl. Venetae p. 85. 86. Non audemus adfirmare, quod idem unusque sit, ac Hierotheus Monachus, cuius Collectionem Canonum laudat Nic. Comnenus Praenot. Mystagog. pag. 188. 241. 262. Isagogem in Climaci Scalam MS. in Biblioth. Caesarea Vindob. memorat Lambec. Lib. IV. pag. 192. & Allatius de Consensu Lib. II. Cap. XVIII. pag. 871. Diagramma de processione Spiritus Sancti. Inc. Εἰ ἦν ὁ Υἱὸς τῶν πρὸς τι ἐςὶ κ. λ. exigua, & confusa sine ordine moles.

ἀοράτου κτίσεως. Des. καὶ οὐδὲ εἰς δύο πρόσωπα τὸν Χριστὸν μερίζομεν· οὐ γὰρ ἦν διπρόσωπος ὁ Χριστός· πᾶς γὰρ διπρόσωπος δόλιός ἐστι. Nihil de his habet Fabricius in verbo Eulogius Alexandr. Papa.

VIII. pag. 67. *b*. Νικήτα χαρτοφύλακος τοῦ Νικαίας, κατὰ ποίους καιροὺς, [1] καὶ διὰ τίνας αἰτίας ἐσχίσθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία. *Nicetae Chartophylacis Nicaeni Dissertatio, quo tempore, & quas ob caussas a Constantinopolitana Ecclesia secesserit Latina*. Inc. Πρῶτον ἐπὶ Γρατιανοῦ βασιλέως διὰ Παυλῖνον τὸν τῶν Εὐσταθιμῶν ἀρχηγόν. Des. περὶ τῶν Λατινικῶν αἰτιαμάτων τῆς κοινωνίας αὐτῶν τελείως ἀπεῤῥάγη ἡ ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἱερῶν διπτύχων αὐτῆς ἀπηλείφη ὁ πάπας. Hoc Opusculum ineditum, in quo quatuordecim schismata referuntur, citatur ab Allatio de Consensu Ecclesiae p. 477. & de Synodo Photiana pag. 203. ubi decimum quartum schisma numeratur Photianum; memoratur etiam a Fabricio l. c. Tom. VI. p. 432. Exstat in Biblioth. Reg. Galliae N. MCCCCXXXIII.

IX. pag. 68. Νικήτα τοῦ Σείδου περὶ τοῦ, τὴν δεσποτικὴν ἀνάστασιν εἰκοστῇ πέμπτῃ Μαρτίου γενέσθαι, ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων. *Nicetae Sidensis de celebranda in die XXV. Martii Resurrectione Dominica, ex eius Sermone de Azymis*. Inc. Ἔτος ἦν ͵εφλθ΄ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ὅτε τὸ ἑκούσιον πάθος ὁ κύριος κατεδέξατο. Des. πόθεν οὖν παρέλαβον ταῦτα Λατῖνοι, ἢ δειξάτωσαν, ἢ μεταδιδαχθήτωσαν. Nicetam Seidum Latinorum hostem, ex cuius opere fragmenta adfert Allatius contra Hottingerum pag. 591. & de Consensu pag. 209. 211. 214. 476. 1111. seq. Theodori Prodromi aequalem fuisse, hoc est Seculo circiter XII. vixisse notat p. 630.

X. pag. 69. Ἐπιστολὴ Ἱπποκράτους πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτου. *Hippocratis Epistola ad Ptolemaeum Aegypti Regem* [2]. Inc. Ἐπιμελούμενοι τῆς σῆς ὑγιείας, ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτῆς φροντίδος θέμενοι, τὰ κράτιστα τῶν εἰς δίαιταν τοῖς σώμασι καθηκόντων ὑποθέσθαι σοι ἀκριβῶς κατανοήσαντες, κ. λ. Des. ἐφ' ἁπάντων δὲ τῶν τοιούτων σημείων, τοῖς μὲν νηπίοις ἠπίως καὶ τὰς θεραπείας προσαγάγειν, τοῖς δὲ μείζοσιν ἐνεργεστέρας. Vid. Lambec. Lib. VI Part. II. p. 96. 124.

XI. p. 70. Sequitur enumeratio virtutum praecipuarum, numero XII. cum hisce duobus versiculis εἰς τὴν ἀγάπην, *in caritatem*:

Τῶν ἀρετῶν εἴληφας ἐσχάτην θέσιν,
Ὡς εἶτα πασῶν δεσμὸς οὖσα καὶ μόνη.
Virtutum accepisti ultimam positionem,
Vtpote quae omnium vinculum est vel sola.

His succedunt τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν, *Gregorii Theologi ex eius Carminibus*, quae de veris, & germanis scripturae libris inscribuntur, nonnulli versus, quorum primus,

Ὄφρα δὲ μὴ ξείνησι νόον κλέπτοιο βίβλοισι.

Vltimus: Εἴ τι δὲ τούτων ἐκτὸς, οὐκ ἐν γνησίοις. Exstant in citata toties Billiana editione Tom. II. p. 98. & sunt pars Carminis, quod inc. Θείοις ἐν λογίοισιν.

XII. p. ead. *b*. Ἑρμηνεία εἰς τὸ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, ἀμήν. *Interpretatio in illud, Domine Iesu Christe Deus noster miserere nobis, amen*. Auctore anonymo. Inc. Ὁ βραχὺς οὗτος στίχος δογμάτων γέμει, καὶ ἐλέγχων αἱρέων. Κύριε, τῆς θείας φύσεως τοῦτο δηλωτικόν. Des. ἀμήν, ὅ ἐστι γένοιτο, δι' εὐχῆς τὰ εἰρημένα ἐπικυρῶν.

XIII. p. ead. Sequitur brevissima interpretatio in illa verba: Ἡ παναγία παρθένος καὶ θεοτόκος, γεννήσασα, ἔμεινεν ὅπερ ἦν. Tum quid voces Maria, & Anna significent, item paucis ostenditur. Auctore anonymo.

XIV. pag. ead. Ἑρμηνεία εἰς τὸ, Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου. *Interpretatio in illud Davidis, Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*, auctore anonymo. Inc. Τοῦτο περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ εἰπόντος τινὲς νενομίκασιν. Des. οὐκ ἐγὼ καὶ ἡ ἐμὴ προαίρεσις.

XV. p. 71. Ἑρμηνεία εἰς τὸ, Ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. *Interpretatio in illud Davidis*, [3] *Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax*. Auctor anonymus. Inc. Καὶ εἴπερ ἄνθρωπος, καὶ ὁ λέγων ψεύστης ἄρα. Des. καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου· ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου.

XVI. p. ead. Στεφάνου μοναχοῦ περὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων τὰ καίρια. *Stephani Monachi de sacris mysteriis tempestiva*. Inc. Ὁ Θεὸς λόγος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν ἡμετέραν προσλαβόμενος φύσιν, γέγονεν ἡμῖν προσιτὸς ὁ ἀπρόσιτος. Des. ἄλλο μὲν εἶναι τὸν κύριον, ἄλλο δὲ τὴν παρακειμένην τροπὴν πλὴν .... mancus est in fine tractatus. Nihil de eo apud Fabricium.

XVII. pag. ead. *b*. Τοῦ Κυζίκου τοῦ Στίλβη. *Stilbae Cyziceni* Fragmentum, seu *in Habacuc Prophetam expositio brevis*. Inc Ἡ τετάρτη ᾠδὴ ἡ τοῦ Ἀββακοὺμ προδήλως τὴν πρώτην παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ προφητεύει. Des. καὶ ὅτι συνῆψεν, ὡς μεσσίας ταῦτα πολέμοις ἴσως, καὶ τισιν ἔθεσι διϊστάμενα. Nihil item apud Fabricium.

XVIII. p. 72. Ἑρμηνεία τοῦ πάτερ ἡμῶν. *In Orationem Dominicam interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Τότε πατὴρ ἡμῶν ὁ Θεὸς χρηματίζει, ὅτε διὰ τῆς τοῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, τῆς υἱοθεσίας τοῦ Χριστοῦ ἀξιωθῶμεν. Des. διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ἐκκλίνειν τῶν πειρασμῶν αἰτούμεθα.

XIX. p. ead. *b*. Ἑτέρα ἑρμηνεία εἰς τὸ πάτερ ἡμῶν. *Altera in Orationem Dominicam interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Πατέρα λέγεις, ἄνθρωπε, τὸν Θεὸν, καλῶς λέγεις· ἔστι γὰρ πάντων. Des. ὅτι ὡς ἡ μεγαλοσύνη σου, οὕτω καὶ τὸ ἔλεός σου πάτερ παντοκράτορ, quae quidem per errorem calligraphi pag. 73. scripta fuit, quum pag. 72. *b*. debuisset. Adnectuntur huic item sine auctore τὰ ἑπτὰ πνεύματα τῆς

(1) In edit. ποίους καιρούς.

(2) Epistolae duae sub Hippocratis nomine de sanitate tuenda, una ad Antiochum Regem, altera ad Moecenatem, Latine tantum ex versione Largii Designatiani, Marcello Empyrico praefigi solent, & Hippocratis nomen falso praeseferunt. Vide Io. Rhodium ad Scribonium Largum p. 11.

(3) Psalm. 115.

τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ τῆς κακίας, *septem spiritus virtutis, & vitii*, tùm Συγχώρησις πνευματικοῦ πατρὸς, *Absolutio Patris spiritualis*, cuius initium: Ο῾ Θεὸς ὁ ἅγιος, ἡ τοῦ ἐλέους πηγή. Des. ϗ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.

XX. pag. 72. *b*. quaedam occurrunt interpretationes in Epistolae ad Corinthios II. Cap. XII. ac prima quidem in verba versus 2. Οἶδα ἄνθρωπον πρὸ ἐτῶν ιδʹ. *Vidi hominem ante annos quatuordecim*, auctore anonymo, quae ita inc. Οὔτε πασῶν τῶν ἀποκαλύψεων μέμνηται, κ. λ. Vltima in illa vers. 6. Φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ, κ. λ. Des. εἰ τὰς ἀποκαλύψεις ἐφανέρου.

XXI. p. 73. *b*. Aliae pariter interpretationes in Epistolae ad Romanos Cap. XIII. v. 11. Νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, κ. λ. *Nunc enim propior est nostra salus &c.* auctore anonymo. Inc. Ε᾿πειδὴ εἰκὸς ἦν ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς πίστεως, κ. λ. Des. διὰ τὸ δεῖν ἐν τέλῳ ἐργάζεσθαι.

XXII. p. ead. Ο῾μολογία τῆς τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου πίστεως, ἀναγκασθεὶς διαβαλλόμενος (sic). *Professio fidei Patriarchae Gregorii* [1], *quam propter calumnias edere coactus est*. Inc. Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει, φησὶ, τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρότερον ϗ γνῷ τί ποιεῖ. Des. ταῖς ἀτελευτήτοις βασάνοις τὰς τῆς χριστιανοκατηγορίας εὐθύνας ὑφέξων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

XXIII. p. 75. Συμεὼν μαγίστρου ϗ φιλοσόφου Σὴθ τοῦ Α᾿ντιοχέως προοίμιον περὶ τροφῶν δυνάμεως κατὰ στοιχεῖον. *Simeonis magistri & philosophi Seth Antiocheni Prooemium de nutrimentorum facultate iuxta ordinem alphabeti* [2]. Praecedit ad Michaelem Ducam Imperatorem Praefatio operis, quae quum multum differat ab edita Basileae anno MDXXXVIII. 8. heic tota referenda est: Πολλῶν ϗ λογίων, ὦ μέγιστε βασιλεῦ, οὐχ Ε῾λλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ Περσῶν, ϗ Α᾿γαρηνῶν, ϗ Ι᾿νδῶν, περὶ τροφῶν δυνάμεως συγγραψαμένων, ϗ ἐπί τινων μὲν πόρρω τοῦ δέοντος τὸν λόγον προαγαγόντων, ἔνια δὲ ἢ πάντη ἀμνημόνευτα καταλιπόντων, ἢ μνήμης ἀμυδρᾶς ἀξιωσάντων, δεῖν ᾠήθην ἐξ ἁπάντων τὰ κάλλιστα, ϗ τῆς ἀληθείας ἐχόμενα ἐρανίσασθαι, ἀναγκαίας οὔσης τῆς τοιαύτης πραγματείας, ὡς τὰ μέγιστα πρὸς τὴν τῆς ὑγιείας συντήρησιν λυσιτελούσης, ἧς οὐδὲν τῶν βιωτικῶν τιμιώτερον. Ε᾿πεὶ δέ τινας τῶν τροφῶν, ἄλλως μὲν ἡ κοινὴ συνήθεια νῦν ὀνομάζει, ἄλλως δὲ ἡ τῶν παλαιῶν ἰατρῶν, τοῖς κατωτέροις τε καὶ γνωριμωτέροις τῶν ὀνομάτων χρήσομαι διὰ τὸ πᾶσι δῆλα τυγχάνειν· προσπλέξω δὲ τῷ λόγῳ ϗ τὰ περὶ τῶν συνήθων συντομώτερον, ἀρτυμάτων τε καὶ ἀρωμάτων, ϗ τῶν γνωρίμων πάντων. (quae quidem extrema, a voce ἀρτυμάτων, κ. λ. a recentiori manu fuerunt adiecta) Sequitur deinde Operis Caput I. unius pag. nam inscribitur, Στοιχεῖον τὸ αʹ. quod incipit: Η῾ ἐκ τῶν ἄρτων (haec item verba recentius in margine sunt adscripta) τροφὴ διαφέρει τεραχῶς, παρά τε τὴν τούτων ὕλην, ἢ παρὰ τὸν σῖτον, ἢ ϗ πρὸς τὴν τούτων ἐργασίαν, καὶ τὸ πῦρ, ἐν ᾧ ἕψονται. Des. ϗ τῶν λιθιώντων, δι' ἣν ἔχει ἡ σεμίδαλις γλισχρότητα. Hoc abest a citata editione, in qua initium Operis fit a Capite sequenti Περὶ ἀρνίου, *De agno*, & inc. Τὰ τῶν ἀρνίων κρέα συμμέτρως μέν ἐστι θερμὰ· περιττωματικὴν δὲ ἔχει ὑγρότητα, κ. λ. Vltimum Caput, quod inscribitur, Περὶ ὠτίδων, *De avibus tardis*, sequens est: Η῾ ὠτίδων σὰρξ μεταξύ ἐστι τῆς τῶν χηνῶν, ϗ τῶν γερανῶν· καὶ τὰ περὶ ταύτης ἐκ τοῦ περὶ ἐκείνων λόγου διαγνωσθήσεται.

XXIV. p. 115. *b*. Sequuntur eiusdem Capita quaedam ex eius Opere, quod Σύνοψις ϗ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε ϗ φιλοσόφων δογμάτων, *Compendium & flores naturalium, & philosophorum placitorum*, inscribitur, in quinque digestum Libros, decerpta, diverso tamen ordine disposita, quam legantur in Codice Bibliothecae Regiae Parisiensis numero MCCXXXI. de quo vid. Fabric. loc. cit. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. pag. 322. Quod ut clarius appareat, singulorum Capitum titulos exhibemus. Occurrunt itaque primo, nullo prooemio apposito, Capita Περὶ ὀσφρήσεως. Περὶ γεύσεως, ϗ ἀφῆς. Περὶ νοῦ. *De odoratu. De gustu & tactu. De mente*, quae, ut ex memorato Codice eruitur, ad eius Librum IV. pertinent. Tum Περὶ τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ὄντων, ϗ τῆς ἀπ' αὐτῆς διοικούσης ἐνταῦθα προνοίας. *De prima rerum caussa, & quae ab ea oritur heic providentia*, quo unico Capite totus V. Liber comprehenditur. Hoc excipiunt nonnulla Libri III. Capita, nimirum, Περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ νοουμένων κύκλων. Τίς ἡ τῶν ἀστέρων οὐσία. Περὶ σχήματος ἀστέρων. Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. Πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. Περὶ μεγέθους ϗ σχήματος ἡλίου. Περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. Περὶ οὐσίας ϗ φωτισμῶν σελήνης, ϗ σχήματος. Περὶ ἐκλείψεως τῆς σελήνης. *De iis, qui in caelo intelliguntur cycli. Quae astrorum sit essentia. De astrorum figuris. De stellarum latione. Vnde lumen accipiant stellae. Quomodo fiant quatuor tempestates. De magnitudine, & figura Solis. De defectu Solis. De essentia, illuminatione, & figura Lunae. De defectu Lunae.* Redeunt nunc alia Libri IV. Capita, nimirum, Περὶ ὕλης. Περὶ εἴδους. Περὶ φύσεως. Περὶ τόπου. Περὶ χρόνου. *De Materia. De Forma. De Natura. De Loco. De Tempore.* Haec excipit Liber I. in duo divisus Capita, quorum primum est, Περὶ τοῦ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. *Terram esse rotundam*. Alterum, Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. *De magnitudine terrae*. Sed primum, praeterquamquod nullum titulum habet, initio quoque mutilum videtur; incipit enim a verbis, ἐν πελάγει πρῶτον τὰ ἱστία ὁρῶμεν, τῶν λοιπῶν τοῦ πλοι-

(1) Forte est Gregorii Mammae Melisseni, Imperatorum Ioannis & Constantini Palaeologorum a confessionibus, quique ex hieromonacho, atque protosyncello Patriarcha Constantinopol. ab A. MCCCCXLV. usque ad illud tempus, quo Vrbis excidium imminere autumans, abdicato sacro munere in Italiam A. MCCCCLI. commigravit, ac Romae postea sepultus est. Vid. Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 381.

(2) Vixit sub Constantino Duca, quem ab A. MLXXI. ad MLXXVIII. praefuisse constat.

τλοίω μερῶν ἀφανῶν ἡμῖν τυγχανόντων. His succedunt, Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς, κ̣ τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων, κ̣ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν. Περὶ ἀέρος, ϗ πυρὸς, κ̣ νεφῶν, κ̣ ὑετῶν, κ̣ ἀστραπῶν, κ̣ βροντῶν. Περὶ σεισμῶν. Περὶ κομήτου. Περὶ ἀνέμου. Περὶ ἴριδος. Περὶ ἅλωνος. *De elementis, quae inter Terram, & Caelum sunt, & eorum adfectionibus. De aëre, & igne, & nebulis, & imbribus, & fulgoribus, & tonitruis. De terraemotibus. De cometa. De vento. De iride. De halone, sive area.* Quae totum Librum II. constituunt. Tandem Liber III. occurrit, ita etiam in Codice adnotatus, & inscriptus, Περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων. *De corporibus caelestibus*. Huius Libri Capita sunt Περὶ κόσμου. Περὶ σχήματος οὐρανοῦ. Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος, κ̣ προνοίᾳ διοικούμενος. Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος. Εἰ τρέφεται ὁ οὐρανός. Περὶ τάξεως τοῦ κόσμου. *De mundo. De figura caeli. An mundus animatus sit, & providentia gubernetur. An mundus sit incorruptibilis. An caelum nutriatur. De ordine mundi.* Et haec quidem partem tantum Libri III. constituunt; alia enim ipsius Capita superius fuerant pertractata.

XXV. p. 137. *b.* Πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον βασιλέα. *Ad Constantinum Porphyrogennetum Imperatorem* [1], de morbis, & eorum cura Tractatus, auctore forte eodem Setho. Praecedit brevissimum Prooemium, in quo Operis totius distributionem proponit. Inc. Τὰς προσαχθείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος ἐκ Θεοῦ αὐτοκράτορ, κ. λ. Des. διὰ τὸ ἐκεῖσε ἱδρύσθαι τὸ ἱερὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς. Initium primi Capitis, cui titulus, Περὶ ῥευσῶν τριχῶν, *De capillis defluentibus*, est: Α'πορέουσιν αἱ τρίχες ἀραιότητι τοῦ δέρματος, κ. λ. Totius vero Operis finis sequens est: κ̣ λεπιδοειδεῖς, κ̣ τριχοειδεῖς εἰσιν αἱ ὑποστάσεις τῶν οὔρων. Nihil apud Fabricium.

XXVII. p. 202. Θεραπευτικαὶ ἰατρεῖαι συντεθεῖσαι παρὰ διαφόρων ἰατρῶν κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀκολουθίαν τοῦ Ζένωνος. *Medicamina composita a variis medicis secundum rationem Zenonis*. Cap. I. Πρὸς ὀξὺν πόνον κεφαλῆς, *Pro acerbo dolore capitis*, inc. Κισσὸν ξηράνας, ἢ κ̣ χλωρὸν κοπανίσας ἔμβρεχε εἰς ἔλαιον, ὀθονίῳ δὲ συνθήσας χρίε τὸ μέτωπον, κ̣ τοὺς κροτάφους ἄλλως. Vltimum, quod inscribitur, Κοινὰ βοηθήματα πρὸς τὰς τῶν ἰοβόλων πληγὰς, *Communia remedia in plagas a veneno inlatas*, des. ὡς κηρὸν τὸ πάχος ἔχειν ἐπιτιθεμένη.

XXVII. p. 222. Διοκλέους ἐπιστολὴ προφυλακτική. *Dioclis Epistola praeservatoria*, seu de morborum praesagiis, & extemporaneis remediis ad Antigonum Regem. Inc. Διοκλῆς Α'ντιγόνῳ βασιλεῖ. Ε'πειδή σοι συμβαίνει μουσικωτάτῳ πάντων βασιλέων. Des. εἰσὶ δὲ κ̣ εἰς τροπὰς χειμερινὰς ἡμέραι με'. Exstat ea G. & L. in fine Syllogarum Physicarum Mich. Naundri, Lipsiae typis Abrahami Lambergii A. MDXCI. 4.

XXVIII. p. 224. *b.* Περὶ σταθμῶν, κ̣ μέτρων. *De ponderibus & mensuris*, tum humidorum, tum aridorum, auctore Galeno. Inc. Ο' σταθμὸς βάρει. Des. ἄπειρός ἐστι κατὰ τὴν διαφοράν. Vid. Stephani Thes. Graecae ling. T. IV. p. 214.

XXIX. p. 226. Sequuntur remedia quaedam πρὸς στρόφον κοιλίας, πρὸς πόνους κοιλίας, πρὸς αἱμοῤῥαγίαν, κ. λ. quorum initium: Νίτρον ὀπτήσας θέρμου μέγεθος. Finis: κ̣ ἐπιβρέχων ὄξος ἐπάνω χρῶ. Auctore anonymo.

XXX. p. 226. *b* Προγνωστικὸν ἀῤῥώστου, κ̣ πρὸς τὸ μὴ ἐκλύεσθαι πρὸς τὸ γνῶναι, ὁ ἄῤῥωστος ζήσεται, ἢ οὔ. *Prognosticum de aegroto, ne quis labatur in dignoscendo, utrum vixerit aegrotus, nec ne*. Ζύμην λαβὼν κατάμαξον τὸ πρόσωπον, καὶ τοὺς πόδας τοῦ ἀῤῥώστου, κ̣ βάλε κυνὶ φαγεῖν, καὶ εἰ μὲν φάγῃ, ζήσεται ὁ ἀσθενῶν, εἰ δὲ μὴ, οὐ ζήσεται. Succedunt huic alia duo prognostica.

XXXI. p. ead. Πρὸς τὸ μὴ ὀλιγωρεῖν ἀσθενῆ εἰς τὸ λουτρόν. *De infirmo non negligendo in balneo*. Inc. Ε'λαίαν κολυμβάδα λαβέτω, κ. λ. des. κ̣ κυόμενον παύει τὸν βῆχα. Auctore anon.

XXXII. p. ead. Α'λειμμα τῆς .... Ζωῆς τῆς βασιλίσσης. *Vnguentum .... Zoes reginae* Inc. Δέχεται .... φοινίκια πατητὰ, δαμάσκηνα λιπαρὰ, κ. λ. Des. τὰ θερμὴν ἔχοντα κρᾶσιν, κ̣ νεάζοντα. Auctore anonymo.

XXXIII. pag. 227. *b.* Περὶ κινήσεως, καὶ ἀναπαύσεως. *De motu, & quiete*. Inc. Η' κίνησις ἡ σύμμετρος, ὠφέλιμος τοῖς σώμασιν. Des. κ̣ ἐσθιέτω τὰς ὀπώρας ψυχραντικάς. Sine auctore.

XXXIV. p. 228. Περὶ συμμέτρου βρώσεως, κ̣ πόσεως, κ̣ ὕπνου, κ̣ ἐγρηγόρσεως. *De pari mensura cibi, & potus, somni, & vigiliarum*. Inc. Τὰ ἐσθιόμενα βρώματα ποιαίνονται εἰς τρεῖς τόπους ἐν τῷ σώματι, κ. λ. Des. γίνεται αὐτῶν βάρος εἰς τὰ ἔνδοθεν μόρια, κ̣ βλάβη μεγίστη. Auctor anonymus.

XXXV. p. 230. Περὶ κυβερνήσεως ἐγκύου, κ̣ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐμβρύου. *De moderamine gravidae, & embryonis*, item sine auctoris nomine. Inc. Ο'ταν συλλάβῃ γυνὴ ἐν γαστρὶ, κ̣ γένηται αὐτῇ ἀνορεξία βρώσεως, κ̣ ὀρέγεται τῶν ἰσχρῶν βρωμάτων, κ. λ. Des. μετὰ ζιγγιβέρεως, ἢ λιβάνου, ἢ μόσχου, καὶ ὀσφραινέσθω στύρακος, ἢ κώστου, κ̣ τῶν τοιούτων ὁμοίων.

XXXVI. p. 231. *b.* Περὶ εὐκοσμίας τοῦ σώματος. *De ornatu corporis*, item incerti auctoris. Inc. Ο'ταν αἱ τρίχες ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, χρὴ ἀλείφειν αὐτὴν, κ. λ. Des. κ̣ μετέπειτα ἄλειψον τὸ σῶμα αὐτοῦ ῥοδίνου ἐλαίου σὺν ὄξει μεμιγμένου.

XXXVII. p. 232. Περὶ δυνάμεως τροφῶν, κ̣ διαφορᾶς γεύσεων. *De viribus ciborum, & de discrimine saporum*. Inc. Αἱ γεύσεις τῶν βρωμάτων διαιρεῖται εἰς η'. εἰς γλυκεῖαν, κ̣ πικρὰν, κ̣ ἁλμυρὰν, κ̣ δριμεῖαν, κ̣ λιπαρὰν, κ̣ στυπτικὴν, κ̣ τὴν μὴ ἔχουσαν αἴσθησιν, κ̣ τὴν τίκτουσαν, κ. λ. Des. ἁρμόζουσι δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν τῶν σωμάτων θερμὴν, κ̣ ξηράν. Huic succedunt alia *de praeparatione Iuleppi ex saccharo, & melle, de carnibus, de lacte, de butyro, de piscibus, de aromatibus, ac de oris, & cordis* mor-

(1) Constantinus Porphyrogennetus filius fuit Michaelis Ducae supra memorati, de quo vid. Bandurium Numism. Imperat. Romanor. Tom. II. p. 752.

morbis; quorum omnium initium est: Τὸ καταςατὸν, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἀπαλύνει τὸ ςῆθος, καὶ τὸν τράχηλον, κ. λ. Finis: καὶ ςρυθία μικρὰ, καὶ κρέατα πρόβαα. Nullum auctoris nomen.

XXXVIII. p. 239. Σύνοψις τῶν περὶ οὔρων. *Compendium de urinis*. Inc. Οὖρον καθαρὸν, καὶ νέφος ἐπάνωθεν θάνατον σημαίνει, εἰ δὲ ἔχει κάτω ὑπόςασιν, καὶ ἐπάνω νέφος, μακρὰν νόσον σημαίνει, κ. λ. Des. τὸ δὲ μέλαν ὑπόξανθον πάσχειν τὰ νεῦρα σημαίνει. Auctor anonymus.

XXXIX. pag. ead. *b*. Succedunt variae Zulabi praeparationes, ac primo quidem ex rosis. Inc. Ῥόδα λίτρ. δ'. ἐπίχυσον ὕδωρ ζέον εἰς χύτρον ἐπάνω τῶν ῥόδων, κ. λ. Des. ἕως τὸν ἀπαφρισμὸν δέχῃ. Auctore anonymo.

XL. pag. 242. Ἱερὰ Γαληνοῦ. *Arcana Galeni*, nempe remedia contra diversos morbos. Inc. Κολοκυνθίδος ἐντεριώνας, κ. λ. Des. καὶ ἐὰν εἰσὶ λυῖία, φθείρονται, καὶ ἐξολοθρευθήσονται. Inseritur etiam Opusculum eidem Galeno tributum de Appellatione partium hominis, cuius initium pag. 254. sequens est: Κεφαλῆς τὸ μὲν πᾶν κύτος, μέρος ἂν λέγοιτο τοῦ ὅλου σώματος, κ. λ.

XLI. p. 267. Ἀντιβαλλόμενα τοῦ Γαληνοῦ. *Succedanea Galeni*, nempe res, quarum in compositionibus pharmaceuticis una pro altera commutari potest. Inc. Ἀντὶ ἀκανθίου σπέρματος λυχνὶς, κ. λ. Des. ἀντὶ σχίδος φοίνικος συριακοῦ σάρξ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. varia manu exaratus, lectuque difficillimus. Constat foliis 268.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI CLIMAX.

COD. XX

IN prima Codicis pagina, quae vacua superaerat, hos duos iambos in laudem operis recens Graeculus apposuit:

Κλίμαξ ἄνω φέρουσα τοὺς ἐναρέτους,
Ἐξ ἧς κάτω πίπτουσιν ἄφρονες μόνοι.
Scala sursum ferens virtute praeditos,
Ex qua deorsum cadunt insipientes soli.

Tum praeterea notulam istam: Ἡ παροῦσα βίβλος ἐξωνήθη παρ' ἐμοῦ Λέοντος μαγιςροβεςάρχου τοῦ τουρμάρχοπώλου, τιμῆς νομισμάτων χρυσῶν παλαιῶν τεσσάρων πρὸς τῷ ἡμίσει. *Praesens liber emtus est a me Leone, vestiariorum officinae Praefecto Turmarchopolo, pretio nummorum antiquorum quatuor, cum dimidio.*

I. p. 1. Occurrit initio Prologus, a Radero editus in sua Isagoge, Ioanni Scalae praemissa, Paris. MDCXXXIII. fol. Inc. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἀπογραφῆναι ἐν οὐρανοῖς τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα τρέχουσι, κ. λ. Des. ἧς ἡ πρώτη βαθμίδων διδάσκει εὖ μάλα σαφῶς. Huic subnectitur Tabula triginta graduum, quibus Scala constat, sive totidem virtutum, quibus paratur in caelum adscensus; & huic alia eiusdem Prologi pars, cuius initium: Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίςως μάλα ὁ τὴν ἰσάριθμον ἡμῖν τῆς τοῦ Χριςοῦ κατὰ σάρκα ἡλικίας ἀνάβασιν τεκτηνάμενος. Finis: ἵν' ὁρῶντες τοὺς κόπους, μὴ ἀπιςῶμεν τοῖς δράμασιν. Quae quidem ultima verba quum in angulum desinant acutum, binos ex utroque latere versus habent ab eodem Codicis amanuense descriptos. Ii sunt:

Πόνῳ κόπους ἀμείψων ἐξ ἁμαρτίας,
Οἱ γὰρ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν,
Φεύγειν μοναςὰς τοὺς ἄςει συλλόγους,
Ποθεῖν δὲ μᾶλλον τοὺς ἐρημικοὺς θέλε.
Labore molestias commutans ex peccatis
(*Labores enim pariunt fortitudinem*)
Fugere monasticos viros in urbe collectos,
Et desiderare potius eremiticos cura.

II. p. 3. Vita ipsa succedit hunc titulum praeseferens: Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Σινᾶ, τοῦ ἐπίκλην Σχολαςικοῦ, τοῦ ἐν ἁγίοις ἀληθῶς. *Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis*[1], *Praefecti Sancti montis Sina, cognomento Scholastici*[2], *viri vere Sancti*. Inc. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδα, καὶ ἐκθρέψασα. Des. περιεχούσας ςηρίγματα λέγοντα τάδε. Hanc quoque Raderus edidit in cit. Isagoge. Pag. 6. Quidam versus sequuntur, hoc titulo praeeunte: Δανιὴλ μοναχοῦ ταπεινοῦ Ῥαϊθηνοῦ εἰς τὸν βίον τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Σχολαστικοῦ. *Danielis humilis monachi Rhaithuni in vitam beati Ioannis cognomento Scholastici*. Versus hi sunt:

Πεπείραμαι κυροῦν ἐν βραχέσι πλεῖςα·
Ῥήτορσι γὰρ καλὸς συντομία ἔπους.
Ῥητρευσεών σου ὡς ἔφης τὰς ἐκφράσεις
Χωλὰς, τὸ πῶς νοοῦντες εἰπεῖν οὐκ ἔχω,
Ἠμείψαμέν που, ἢ ἐκόψαμεν πάλιν.
Ἀλλ' ὡς πατὴρ σύγγνωθι φιλτάτοις τέκνοις·
Θαῤῥεῖν γὰρ ἐςιν, οὐ κακίζειν τοῦτό σε.
In paucis plurima exprimere conatus sum;
Eloquentiae enim candidatis probatur in narratione brevitas.
Orationum tuarum, ut vocas, descriptiones
Mutilas, dicere non possum, quomodo excogitantes
Mutaverimus alicubi, vel contra secuerimus.
Sed tu, ut pater ignosce carissimis filiis;
Fiducia enim est, te id non improbaturum.

Horum versuum primi duo, tamquam quid prosaicum, Vitam a Radero editam claudunt.

III. pag. ead *b*. legitur Epistola Ioannis, Scalae auctoris, ad alterum Ioannem Coenobii Praefectum Rhaithuni, ita inscripta: Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. *Ioannes Ioanni gaudere*, cui respondent in margine, Πλάκες πνευματικαὶ, *Tabulae spirituales*. Inc. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου καὶ ἀπαθεῖ βίῳ. Des. ὁ Θεὸς τοὺς μισθοὺς ἀποδίδωσι. Exstat in cit. Isagoge. In fine legitur: Πρόλογος τοῦ

(1) Hoc vitae compendium, ut libro Ioannis praefigeretur, mox ab eiusdem obitu scripsit Daniel monachus Rhaithunus, cuius rogatu Climacus Scalam Paradisi conscripserat. De Rhaithu vicino monasterio versus Rubrum mare, egerunt Bollandistae XIV. Ianuarii, quo die coluntur XLIII. martyres, huius Coenobii monachi.

(2) Ita ob eruditionem apud Latinos Scholastici appellati Prudentius, Ambrosius, Hilarius, Beda, & inter Canonicos uni alicui doctissimo, plerumque Scholastici nomen imponitur, & apud Graecos quamplurimi hoc nomine ob eruditionem insigniti referuntur a Radero in Isagoge ad Climacum Cap. 2.

τῦ λόγυ, ἒ ἡ ἐπωνυμία, πλάκες πνευματικαὶ, τετέλεςαι. *Prologus Sermonis, cuius titulus, Tabulae spirituales, completus est.*

IV. p. 7. *b.* Sequitur Scala ipsa, cuius primus gradus, λόγος, hunc habet titulum: Τῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ, τῦ ἡγυμένυ τῶν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ μοναχῶν, λόγος ἀσκητικὸς περὶ τῆς τῦ ματαίυ βίυ ἀποταγῆς, καὶ ἀναχωρήσεως. *Abbatis Ioannis, monachorum in monte Sina Praesidis, Liber asceticus de abdicatione vitae secularis, ac de vita solitaria.* Inc. Τῦ ἀγαθῦ, κ̀ ὑπεραγάθυ, ϗ παναγάθυ ἡμῶν Θεῦ, κ̀ βασιλέως. Des. κ̀ πόθον πόθῳ, κ̀ σπυδῇ σπυδὴν, ὐκ ἐπαύσατο· ὁ ἐπιβεβηκὼς, μὴ ςραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω. Notandum heic, nostri Codicis lectionem ab editione Raderi saepissime discrepantem nos invenisse, ac propterea quae in cuiuslibet gradus initio, ac fine cum ipsa conferendis discrimina occurrerunt, in calce paginarum subiecisse; id enim Codicis vetustati deberi non immerito sumus arbitrati.

Secundus gradus pag. 13, *b.* Περὶ ἀπροσπαθείας. *De exuendis adfectibus.* Inc. Ὁ ἐν ἀληθείᾳ τὸν κύριον ἀγαπήσας. Des. ἐν τῷ λιμένι ναυαγήσαντας. Δευτέρα ἀνάβασις· ὁ τρέχων μὴ τὴν σύζυγον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Λὼτ μιμέμενος φεῦγε [1].

Tertius gradus p. 16. Περὶ ξενιτείας. *De hospitalitate.* Inc. Ξενιτεία ἐςὶ κατάλειψις ἀνεπίςροφος πάντων. Des. κ̀ ταῦτα ἐκ δαιμόνων. Ὁ τρίτος Τριάδος ἰσάριθμος δρόμος· ὁ ἐπιβεβηκὼς μὴ περιβλέψῃ δεξιὰ, ἢ ἀριςερά. Hic gradus, sive Sermo, ut etiam in editione Raderi, in duo Capita dividitur, quorum postremum inscribitur: Περὶ ἐνυπνίων ἀκολυθύντων εἰσαγωγικούς. *De insomniis, quae fugam seculi sequi solent.*

Quartus gradus p. 20. Περὶ τῆς μακαρίας κ̀ ἀειμνήςυ ὑπακοῆς. *De beata semperque laudanda, seu memoranda obedientia.* Inc. Πρὸς τὺς πύκτας ἡμῶν λοιπὸν, κ̀ τοῦ Χριςοῦ ἀθλητάς. Des. ὁ μὲν γὰρ προλαβὼν ὑπακοῆς, ὁ δὲ ἕτερος τῆς μετανοίας.

Quintus gradus p. 45. Περὶ μετανοίας μεμεριμνημένης, κ̀ ἀληθῶς ἐνεργοῦς. *De accurata vereque efficaci poenitentia.* Inc. Μετάνοιά ἐςιν ἀνάκλησις βαπτίσματος. Des. κ̀ Θεὸς ἐν τῇ ἀναςάσει τῆς μεμεριμνημένης μετανοίας, ἀμήν. Πέμπτον βαθμὸν ἀνῆλθες ὁ μετανοήσας· τὰς γὰρ πέντε αἰσθήσεις ἐκάθηρας δι' αὐτῆς, κ̀ τὴν ἀκύσιον τιμωρίαν, κ̀ κόλασιν διὰ τῆς [2] αὐτοπροαιρέτυ ἐκφυγών.

Sextus gradus p. 53. *b.* Περὶ μνήμης θανάτυ. *De memoria mortis.* Inc. Παντὸς λόγου προηγεῖται ἔννοια. Des. μελέτην θανάτυ. Ἕκτη ἀνάβασις· ὁ ἀναβὰς οὐ μὴ λοιπὸν ἁμαρτήσῃ [3] ποτέ· ὑπερμιμνήσκυ τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἁμάρτῃς.

Septimus gradus p. 56. *b.* Περὶ τοῦ χαροποιοῦ πένθυς. *De luctu qui gaudium creat.* Inc. Πένθος κατὰ Θεὸν ἐςὶ σκυθρωπότης ψυχῆς ἐνοδύνυ καρδίας διάθεσις. Des. διότι ἀδιαλείπτως ὐ πεπένθηκαμεν. Βάσις ἑβδόμη· ὁ ἀξιωθεὶς καὶ ἐμοὶ βοηθήτω· αὐτὸς γὰρ ἤδη βεβοήθηται, ὡς [4] διὰ τοῦ ἑβδόμυ βαθμοῦ τὰς τοῦ αἰῶνος τύτυ κηλίδας ἀπονιψάμενος.

Octavus gradus p. 64, *b.* Περὶ ἀοργησίας, κ̀ πρᾳότητος. *De victoria irae, & mansuetudine.* Inc. Ὥσπερ ὕδατος ἐν φλογὶ κατὰ μικρὸν προςιθεμένυ, τελείως ἡ φλὸξ ἀποσβέννυται. Des. ἐν ἰδίῳ καιρῷ αὐτὴν ἐρωτήσατε. Ἐν ὀγδόῳ τινὶ βαθμῷ ὁ τῆς ἀοργησίας κεῖται ςέφανος, καὶ ὁ μὲν ἐκ φύσεως τοῦτον περικείμενος, ἴσως ὐ περίκειται ἕτερον, ὁ δὲ ἐξ ἱδρώτων, τὺς ὀκτὼ εἰσάπαν νενίκηκεν.

Nonus gradus pag. 68. *b.* Περὶ μνησικακίας. *De abolenda iniuriarum memoria.* Inc. Αἱ μὲν ὅσιαι ἀρεταὶ, τῇ τοῦ Ἰακὼβ κλίμακι παρεοίκασιν. Des. τῶν πνευματικῶν ἀνδρῶν ἐπεκτείνεσθαι. Βαθμὸς ἔννατος· ὁ κτησάμενος, παῤῥησίᾳ λοιπὸν τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων ζητείτω [5] παρὰ τοῦ σωτῆρος Θεοῦ.

Decimus gradus p. 70. Περὶ καταλαλιᾶς. *De detractione.* Inc. Οὐδεὶς τῶν εὖ φρονύντων ἀντείποι, οἶμαι, ἐκ μίσυς [6] κ̀ μνησικακίας. Des. Πολλάκις γὰρ κ̀ αὐτοὶ πεπλάνηνται. Ἀνάβασις δεκάτη· ἣν ὁ νικήσας, ἀγάπης ἐργάτης ἢ πένθους [7].

Vndecimus gradus p. 72. Περὶ πολυλογίας, κ̀ σιωπῆς. *De loquacitate, & silentio.* Inc. Εἴρηται μὲν ἡμῖν βραχέως ἐν τοῖς φθάσασιν. Des. ςόμα ἀκρατὲς δαμάσαι. Βαθμὸς ἑνδέκατος [8] ὁ νικήσας πλῆθος κακῶν ὑφ' ἓν περιέκοψεν.

Duodecimus gradus p. 73. Περὶ ψεύδυς. *De mendacio.* Inc. Γέννημα μὲν σιδήρυ, κ̀ λίθυ πῦρ. Des. ὐ δυνήσεται ψεύσασθαι. Ἀνάβασις δωδεκάτη· ὁ ἐπιβεβηκὼς ῥίζαν τῶν καλῶν κέκτηται.

Decimus tertius gradus p. 74. Περὶ ἀκηδίας. *De taedio, seu acedia.* Inc. Εἷς καὶ οὗτος πολλάκις τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων. Des. τίς δὲ ὁ τετοκὼς προσευχὴν, αὐτὴν ἐρωτήσατε. Νίκη, [9] ἣν ὄντως ὁ κτησάμενος ἐν παντὶ δόκιμος καθέςηκε καλῷ.

Decimus quartus gradus p. 75. *b.* Περὶ τῆς παμφίλυ [10], κ̀ δεσποίνης πονηρᾶς γαςρὸς. *De famosa, & mala ventris domina gula.* Inc. Μέλλοντες περὶ γαςρὸς λέγειν. Des. πάντως ἠδύνεσθαι ζητοῦσιν. Ἀνδρεία νίκη· ὁ ἰσχύσας, δῆλος πρὸς ἀπάθειαν καὶ σωφροσύνην ἀκροτάτην ἐπειγόμενος.

Decimus quintus gradus p. 80. Περὶ ἀφθάρτυ ἐν φθαρτοῖς ἐκ καμάτων, κ̀ ἱδρώτων ἁγνείας, κ̀ σωφροσύνης. *De incorrupta a corruptis mortalibus per labores, & sudores comparata castitate, & temperantia.* Inc. Ἁγνεία ἐςὶν ἀσωμάτυ φύσεως κείωσις. Des. ἐμοῦ τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψας. Ἔπαθλον, [11] ὁ ἐν σαρκὶ ὢν, καὶ τοῦτο εἰληφὼς ἀπέθανε, καὶ ἀνέςη, κ̀ τῆς μελλύσης ἀφθαρσίας τὸ προοίμιον ἤδη ἀπ' ἐντεῦθεν ἐγνώρισεν. Huius gradus deest in hoc Codice Prooemium, quod inc. Ἠκύσαμεν τῆς μαινάδος, κ. λ. Des. ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, quod ex-

(1) In edit. Raderi ἀλλὰ τὸν Λὼτ μιμούμενος φεύγη.
(2) δι' αὐτῆς.
(3) ἁμαρτήσει.
(4) deest ὡς.
(5) αἰτείτω.
(6) εὐφρονύντων ἀντείποι, οἶμαι, μὴ ἐκ μίσυς
(7) πένθυς καθέςηκεν.
(8) βαθμὸν ἐνδέκατον.
(9) τρισκαιδεκάτη νίκη.
(10) παμφίλυ, grata omnibus.
(11) πεντεκαιδέκατον ἔπαθλον.

exstat in omnibus aliis recentioribus Codd. & in cit. edit. Raderi.

Decimus sextus gradus p. 92. Περὶ ἀκτημοσύνης, ἐν ᾧ κ̀ περὶ φιλαργυρίας [1]. *De paupertate ad caelum properante, in quo & de avaritia*. Inc. Πλεῖστοι ὅσοι τῶν σοφῶν διδασκάλων πεφύκασι. Desſ. ἐμοὶ κ̀ τοῖς σὺν ἐμοί. Πάλη, ἣν ὁ νικήσας, ἢ ἀγάπην κέκτηται, ἢ μέριμναν περιέκοψεν.

Decimus septimus gradus p. 92. *b*. Περὶ ἀκτημοσύνης. *De paupertate ad caelum properante*. Inc. Ἀκτημοσύνη ἐςὶ φροντίδων ἀπόθεσις. Desſ. εἰσαγωγικῶν γὰρ τὰ τοιαῦτα νοήματα. Ἆθλον ὁ κτησάμενος, πρὸς οὐρανὸν ἀΰλως ὁδοιπορεῖ.

Decimus octavus gradus p. 94. Περὶ ἀναισθησίας, εἴτ' ὖν νεκρώσεως ψυχῆς, κ̀ θανάτυ νοὸς πρὸ θανάτυ σώματος. *De insensibili mentis stupore, seu duritie & morte animae ante mortem corporis*. Inc. Ἀναισθησία, κ̀ ἐπὶ σωμάτων, κ̀ ἐπὶ πνευμάτων ἐςίν. Desſ. ὁ μή με νικήσῃς εἰς τὸν αἰῶνα. Περὶ τῆς λιθώδυς ἀναισθησίας.

Decimus nonus gradus p. 96. Περὶ ὕπνου, κ̀ προσευχῆς, καὶ τῆς ἐν συνοδίᾳ ψαλμῳδίας. *De somno, precibus, & in publico conventu psalmorum cantu*. Inc. Ὕπνος ἐςὶ φύσεως ποιὰ σύςασις. Desſ. προσευχὴ δὲ παράςασιν, σπυδὴν, κ̀ ἀγάπην πρὸς Θεὸν μοναχῶν μοναχῷ [2].

Vigesimus gradus p. 97. Περὶ ἀγρυπνίας σωματικῆς, πῶς [3] δεῖ ταύτην μετιέναι. *De vigiliis corporis, quomodo hae sint exercendae*. Inc. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεύυσιν [4]. Desſ. καὶ ἀπιςίας θυγάτηρ δειλία. In aliis recentioribus post haec verba additur: Βαθμὸς κ'. ὁ τῦτον εἰληφὼς φῶς ἔλλαμψεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ.

Vigesimus primus gradus p. 98. *b*. Περὶ δειλίας. *De timiditate*. Inc. Δειλία ἐςὶ νηπιῶδες ἦθος ἐν γηρzλαίῳ [5] κενοδόξῳ ψυχῇ. Desſ. συμπροσεύξασθαι γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν φύλαξ ἐλήλυθεν. Hic gradus in edit. cit. inc. a verbis: Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις, κ. λ. quae sunt quatuor circiter versus ante finem gradus superioris, iisque titulus praefigitur: Περὶ τῆς ἀνάνδρυ δειλίας. *De effeminata timiditate*.

Vigesimus secundus gradus p. 99. *b*. Περὶ κενοδοξίας [6]. *De vanagloria*. Inc. Τινὲς μὲν ἰδιαιρέτῳ τάξει λόγων [7]. Desſ. τὴν πάντων τῶν κακῶν ἀρχηγὸν κ̀ τελειωτήν. In cit. edit. post haec verba, alia pauca subiiciuntur, quae inc. Ὁ τῆς νόσυ ταύτης ἐκτὸς, κ. λ.

Vigesimus tertius gradus p. 104. Περὶ ὑπερηφανίας [8]. *De Superbia*. Inc. Ὑπερηφανία ἐςὶ Θεοῦ ἄρνησις, δαιμόνων εὕρημα. Desſ. καὶ ἄβυσσον ταπεινώσεως. Βαθμὸς εἰκοςὸς δεύτερος (sic, sed in aliis, sicut & in edit. vocatur Βαθμὸς κγ'.) ὁ ἀναβεβηκὼς ἴσχυσεν, εἴπερ ἄρα ἐ ἀναβεβηκέναι δεδύνηται.

Vigesimus quartus gradus pag. 107. Περὶ τῶν ἀνεκφράςων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. *De inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus*. Inc. Χαλεπῆς ῥίζης, καὶ μητρὸς χαλεπώτατον ἀπόγονον εἶναι. Desſ. ἐμοὶ διηγήσατο εὐχαρισῶν τὸν Θεόν [9]. Hic gradus in edit. tamquam pars superioris, nullo numero notatur. Hinc igitur ista graduum numeratio ab edito discrepare incipit: quod parvi interesse arbitror; re enim integra, quosdam tantum gradus in duos, vel plures scriba subdivisit.

Vigesimus quintus gradus p. 109. *b*. Περὶ πραότητος, κ̀ ἁπλότητος, κ̀ ἀκακίας, καὶ πονηρίας [10]. *De lenitate seu mansuetudine, simplicitate, innocentia, & malitia*. Inc. Προτρέχει μὲν τῦ ἡλίυ τὸ πρωϊνὸν φῶς. Desſ. κ̀ ὕτω ποιῶν εὑρήσεις σωτηρίαν, καὶ εὐθύτητα ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν.

Vigesimus sextus gradus pag. 111. *b*. Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας τῆς ὑψίςυ ταπεινοφροσύνης ἀοράτῳ αἰσθήσει. *De perditrice omnium vitiositatum altissima humilitate, incorporeo sensui insita*. Inc. Ὁ ἀγάπης κυρίυ κυρίως, κ̀ ταπεινοφροσύνης. Desſ. ἕως ὖ Θεὸν κτήσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Πηγῆς μὲν μήτηρ ἄβυσσος καθέςηκε, διακρίσεως δὲ πηγὴ ταπείνωσις.

Vigesimus septimus gradus p. 120. Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, καὶ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. *De discretione cogitationum, vitiorum, & virtutum*. Inc. Διάκρισίς ἐςιν ἐν τοῖς μὲν εἰσαγομένοις. Desſ. μήπως γένηται ἡ ἐσχάτη πλάνη ψυχῆς ὑπὲρ τὴν πρώτην πτῶσιν τῦ σώματος, κ̀ εἰκότως. In edit. alii quatuor versiculi sequuntur.

Vigesimus octavus gradus pag. 133. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτυ. *De discreta discretione*. Inc. Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος φλεγομένη τὰ νάματα. Desſ. διὸ σκοτεινὸν ὄντως τὸ πρόβλημα. Heic quoque in edit. alii quatuor versiculi subsequuntur. Gradus vero iste una cum superiori & sequenti coniunctus, sub eodem numero XXVI. comprehenditur.

Vigesimus nonus gradus pag. 143. inscriptus, Τῦ αὐτῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ τῦ Σιναίυ ὄρους ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῦ λόγων, *Eiusdem Abbatis Ioannis Sinaitae, graduum superiorum brevis & per summas enumeratio*, inc. Πίςις βεβαία, ἀποταγῆς μήτηρ. Desſ. ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Trigesimus gradus, qui in edit. est XXVII. p. 147. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, κ̀ ψυχῆς ἡσυχίας. *De sacra corporis & animae quiete*. Inc. Ἡμεῖς ὥσπερ ἀεὶ ὠνήσιμοί τινες τῶν ἀνοσίων παθῶν. Desſ. τρισμακάριος ὁ μέλλων, ἄγγελος ὁ καταλαβών. Cui adiungitur nullo numero marginali adiecto sequens titulus: Περὶ διαφορᾶς καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. *De differentia & discrimine religiosae solitudinis*. Inc. Εἰσὶ (καὶ τῦτο πᾶσι γνώριμον). Hoc initium differt ab

(1) In edit. tantum Περὶ φιλαργυρίας.

(2) Προσευχῆς δὲ παράςασις σπυδὴν ... Θεὸν μοναχῶν. Ἐπαινετὸν ἔργον, ὁ κτησάμενος καὶ Θεῷ πλησιάζει, καὶ δαίμονας θραπετεύει.

(3) Πῶς διὰ ταύτης γίνεται ἡ τῦ πνεύματος, κ̀ πῶς, κ. λ. *quomodo per eas fiant vigiliae spiritus, & quomodo &c.*

(4) βασιλεῦσι.

(5) γηραλέῳ.

(6) Περὶ τῆς πολυμόρφου κεν.... *De multiformi van....*

(7) καὶ λόγῳ.

(8) Περὶ τῆς ἀκεφάλυ ὑπερηφανίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀκαθάρτων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. *De acephala, seu stulta sapientia: in quo gradu simul de impuris blasphemiae cogitationibus tractatur.*

(9) τῷ Χριςῷ. Νίκην τοῦ πάθους ὁ εἰληφὼς ἀπώσατο ὑπερηφανίαν.

(10) πονηρίας σεσοφισμένων, καὶ ὖ φυσικῶν. *Malitia non ab natura insitis, sed virtute vel vitio partis.*

ab aliis Codd. Desf. ἕκαστος δὲ λαμπρὸν Ελεπίτω, ἐν τοῖς Caθμίδι ἕστηκεν.

Trigesimus primus gradus p. 150. *b.* inscribitur: Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· ἔσονται οἱ πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. *Erunt novissimi primi, & primi novissimi. Erunt primi novissimi, & novissimi primi.* Inc. Αἱ μὲν ἑπτὰ τῆς ἑβδόμης, τοῦ νῦν εἰσιν ἐργασίαι. Desf. τίς ἔγνω νοῦν ἀνθρώπου ἡσυχαστοῦ σώματι καὶ πνεύματι. Κράτος βασιλεῖ πλοῦτος καὶ πλῆθος· κράτος δὲ ἡσυχαστῇ προσευχῆς πλῆθος. Hic gradus in edit. ita est cum superiori coniunctus, ut quae heic sunt tituli loco, ibi contextus ipsius pars sint.

Trigesimus secundus gradus, in edit. XXVIII. p. 156. *b.* Περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ μητρὸς τῶν ἀρετῶν μακαρίας προσευχῆς, καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοερᾶς, καὶ αἰσθητῆς παραστάσεως. *De sacra, & virtutum procreatrice beata Oratione, & de mentis, & corporis in illa praesentia.* Inc. Προσευχή ἐστι κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς ποιότητα. Desf. καὶ διδόντα εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλογοῦντα ἔτη δικαίων, ἀμήν.

Trigesimus tertius gradus p. 163. Περὶ τοῦ ἐπιγείου οὐρανοῦ, τῆς θεομιμήτου ἀπαθείας, καὶ τελειότητος, καὶ ἀναστάσεως ψυχῆς πρὸ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. *De caelo terrestri, & imitatrice Dei, animi tranquillitate, & perfectione, & resurrectione animae ante generalem resurrectionem.* Inc. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ τεθέντες ἐν λάκκῳ ἀγνωσίας. Desf. καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός, καὶ ἡ ἀπάθεια· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In edit. alii sex versiculi supersunt.

Vltimus gradus, nullo tamen numero notatus p. 165. Περὶ τοῦ συνδέσμου τῆς ἐναρέτου τριάδος ἐν ἀρεταῖς. *De vinculo trium virtutum (Fidei nempe, Spei, & Caritatis)* Inc. Νυνὶ δὲ λοιπὸν, μετὰ πάντα τὰ προειρημένα. Desf. εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ ὕμνος, ᾧ κράτος, ᾧ σθένος, ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεστι, καὶ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀορίστους αἰῶνας φῶς [1], ἀμήν. Haec excipit Scala quaedam calamo delineata in triginta gradus distincta, quibus singulis totidem respondent virtutes, sed inverso ordine dispositae; quod quidem ita esse debet: nam quum iuxta auctoris mentem ex una ad aliam adscendendo via paretur ad caelos, sequitur, ut quam primo loco recensuimus, ea primum quoque, qui est infimus in Scala, gradum obtineat, quam vero postremo, ea ultimo etiam gradui, qui supremus est, respondeat.

V. p. 169. *b.* Agmen claudit eius Sermo ad Pastorem, hoc titulo apposito: Τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν πρὸς τὸν ποιμένα. *Abbatis Ioannis monachorum in Monte Sina Praefecti ad Pastorem.* Inc. Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ ἔγωγέ σε, θεσπέσιε. Desf. ἐνωθεὶς τῇ ἀγάπῃ· ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in edit. Raderi p. 463. apud quem in Capp. XV. dividitur.

His omnibus mendosissima subscribitur notula recentioris Graeculi, prorsus analphabeti, qua Deum ut sibi propitius sit, deprecatur. Hanc vero, quum nihil praeseferat novi, consulto praetermittimus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 184. Cuius specimen damus Tab. IV. N. III.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

DIVI IGNATII EPISTOLAE.

Titulus ita corrigendus.

Divi Ignatii Epistolae Interpolatae XI. Polycarpi una, & Hippolyti de consummatione Mundi, & Antichristo, & de secundo adventu D. N. Iesu Christi Oratio.

I. p. I. POst titulum rubro charactere exaratum, Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου ἐπιστολαὶ, *Sacrosancti martyris Theophori Ignatii Epistolae*, hanc exhibet Codex primae Epistolae inscriptionem: Πρὸς Τραλλησίους ἐπιστολὴ δευτέρα. *Ad Trallesios Epistola II.* Heic unius fere paginae lacuna intercedit, mancam initio Epistolam innuens, quae revera incipit a verbis, Ὡς ἡ καὶ αὐλὰ ὢν πρᾳότης, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου ὁ διάβολος, κ. λ. quae incidunt in media p. 895. T. II. edit. Parif. MDCLXXII. Operum SS. Patrum, qui temporibus Apostolorum floruerunt, qua nos in hac recensione usi sumus. Desf. ἐν ᾧ εὑρεθείημεν ἄμωμοι· ὀναίμην ὑμῶν ἐν κυρίῳ. COD. XXI.

II. p. 6. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Μαγνησίους ἐπιστολὴ τρίτη. *Eiusdem ad Magnesios Epistola III.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ πατρὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτῆρι, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μεάνδρῳ (in edit. Μαιάνδρῳ) καὶ εὔχομαι ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ πλεῖστα χαίρειν ὑμᾶς εἴη. Inc. Γνοὺς ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης. Desf. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Exstat loc. cit. p. 888.

III. p. 12. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐν Ταρσῷ ἐπιστολὴ δ'. *Eiusdem ad Tarsenses Epistola IV.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ σεσωσμένῃ ἐν Χριστῷ ἐκκλησίᾳ ἀξιεπαινέτῳ, (in edit. ἀξιεπαίνῳ) καὶ ἀξιομνημονεύτῳ, ἀξιαγαπήτῳ (in edit. καὶ ἀξιαγ..) τῇ οὔσῃ ἐν Ταρσῷ, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθείη διαπαντός. Inc. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ. Desf. καὶ ἐμοῦ μὴ ἐπιλάθησθε. ὁ κύριος μεθ' ὑμῶν. Ibid. p. 924.

IV. p. 15. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Φιλιππησίους περὶ βαπτίσματος, ἐπιστολὴ πέμπτη. *Eiusdem ad Philippenses de Baptismate, Epistola V.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἠλεημένῃ, ἐν πίστει καὶ ὑπομονῇ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, τῇ οὔσῃ

(1) Haec vox deest in edit. in qua ultimus hic gradus, nempe XXX in duas partes dividitur, quarum ultimae hic praefigitur Titulus: Προτροπὴ ἐπίτομος, καὶ ἀποδύναμος τῶν διὰ πλάτους εἰρημένων. *Brevis adhortatio, qua omnia supra latius dicta, comprehenduntur.*

ὤσῃ ἐν Φιλίπποις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίȣ Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃, ὅς ἐςι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιςα πιςῶν. Inc. Μεμνημένοι τῆς ἀγάπης ὑμῶν, ϗ τῆς ἐν Χριςῷ σπȣδῆς. Def. ἐνδυναμούμενοι ἐν τῇ χάριτι τȣ̃ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. Ibid. p. 934.

V. pag. 21. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Φιλαδελφεῖς ἐπιςολὴ ϛ'. *Eiusdem ad Philadelphenses Epistola VI.* Inscriptionis initium: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίȣ Ἰησοῦ Χριςοῦ, κ. λ. Finis: ἐξασθενήσειαν δυνάμει Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃ τοῦ κυρίȣ ἡμῶν. Epistola inc. Θεασάμενος ὑμῶν τὸν ἐπίσκοπον. Def. ἔῤῥωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριςῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν ἁγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 904.

VI. p. 28. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σμυρναίȣς ἐπιςολὴ ζ'. *Eiusdem ad Smyrnaeos Epistola VII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ ϗ Θεοφόρος, κ. λ. Inc. Δοξάζω τὸν Θεὸν ϗ πατέρα τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςȣ̃. Def. ϗ σοφίας θείας ϗ ἱερᾶς. Ibid. pag. 911.

VII. p. 34. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης ἐπιςολὴ η'. *Eiusdem ad Polycarpum Episcopum Smyrnarum Epistola VIII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ ϗ μάρτυς Ἰησοῦ Χριςοῦ (in edit. Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος) Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ, κ. λ. Inc. Ἀποδεχόμενός σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην. Def. ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα, ἀμήν. Ἡ χάρις ἴσως τοῦ Θεοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν· Ἔῤῥωσθε ἐν κυρίῳ. Ibid. pag. 876. sed aliquantulum in fine diversa.

VIII. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀντιοχεῖς ἐπιςολὴ θ'. *Eiusdem ad Antiochenos Epistola IX.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ ἐλεημένῃ, κ. λ. Inc. Ἐλαφρά μοι, ϗ κοῦφα τὰ δεσμὰ ὁ κύριος πεποίηκε. Def. πεφωτισμένοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 927.

IX. p. 40. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἥρωνα διάκονον Ἀντιοχείας ἐπιςολὴ ι'. *Eiusdem ad Heronem Diaconum Antiochiae Epistola X.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῷ θεοτιμήτῳ, καὶ ποθεινοτάτῳ χριςοφόρῳ γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ. (in edit. ποθεινοτάτῳ, σεμνοτάτῳ, χριςοφόρῳ, πνευματοφόρῳ, γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ.) Inc. Παρακαλῶ σε ἐν Θεῷ προσθῆναι (in edit. προσθεῖναι) τῷ δρόμῳ σȣ. Def. καὶ προσεύχȣ, ἵνα τελειωθῶ. Ibid. p. 931.

X. p. 43. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ πρὸς Ἐφεσίȣς ια'. *Eiusdem ad Ephesios Epistola XI.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ ϗ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ πατρὸς πληρώματι (in edit. ϗ πληρώματι) τῇ ϗ προωρισμένῃ, κ. λ. Inc. Ἀποδεξάμενος (in edit. Ἀπεδεξάμην) ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ πολυπόθητον ὄνομα. Def. τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἔῤῥωσθε, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰγνατίȣ Ἐφεσίοις. Ibid. p. 879.

XI. p. 52. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίȣς ἐπιςολὴ ιβ'. *Eiusdem ad Romanos Epistola XII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ ἐλεημένῃ (in edit. ἠλεημένῃ) ἐν μεγαλειότητι ὑψίςȣ Θεοῦ πατρὸς, ϗ Ἰησοῦ Χριςοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ ὑοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγιασμένῃ, κ. λ. Inc. Ἐπεὶ εὐξάμενος (in edit. Ἐπευξάμενος) τῷ Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν. Def. Ἔῤῥωσθε εἰς τέλος, ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριςοῦ. Ibid. pag. 900. His subiungitur: Τέλος τῶν ἐπιςολῶν τοῦ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ἰγνατίȣ τȣ̃ Θεοφόρȣ, πατριάρχȣ Θεȣπόλεως τῆς Ἀντιοχείας. *Finis Epistolarum sacrosancti martyris Ignatii Theophori, Patriarchae Theopolis Antiochiae.*

XII. p. 56. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Πολυκάρπȣ ἐπισκόπȣ Σμύρνης, ϗ ἱερομάρτυρος, πρὸς Φιλιππησίους ἐπιςολή. *Sancti Polycarpi Episcopi Smyrnae & sacri martyris, ad Philippenses Epistola.* Inscribitur: Πολύκαρπος, ϗ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι, κ. λ. Inc. Συνεχάρην ὑμῖν μεγάλως ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ. Def. ὁ κύριος τῆς δόξης ϗ πάσης χάριτος μετὰ τȣ̃ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 1007. sed mutila, desinit enim in verbis, ϗ δι' ἡμᾶς ὑπὸ . . . . quae incidunt in extrema Codicis pag. 59. *b.*

XIII. pag. 76. Τοῦ μακαριωτάτȣ Ἱππολύτου ἐπισκόπȣ, ϗ μάρτυρος, λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμȣ, ϗ περὶ τοῦ Ἀντιχρίςου, ϗ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Beatissimi Hippolyti Episcopi, & martyris, Oratio de consummatione mundi, ac de Antichristo, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται, ὀφθαλμοὶ ἡμῶν γεγόνασι, τῶν ἀποκρύφων τὴν δήλωσιν ἡμῖν ἐμφανιζόμενοι. Def. σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, ϗ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in Appendice ad eius Opera G. L. Hamburg. fol. A. MDCCXVI. curante Io. Alberto Fabricio, pag. 4.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XV. quoad Hippolyti Orationem a diversa manu, licet eiusdem aevi, exaratus. Constat foliis scriptis 101.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO IN PASCHA ET IN TARDITATEM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes LII. ac Vita.

I. pag. 1. Post Latinum Orationum Indicem, prima Oratio sequentem titulum praefert aureis, ac maioribus litteris exaratum, aureoque ornamento inclusum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in Pascha, & in tarditatem.* Exstat in eius Operum cit. edit. Paris. Tom. I. p. 673. COD. XXII.

II. p. 2. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἕνεκεν καὶ αὖθις ἐπανόδȣ διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρȣ χειροτονίαν, ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης μέγεθος. *Eiusdem apologeticus suae in Pontum fugae, & iterum reditus, propter ordinationem in presbyterum, in quo agitur de magnitudine sacerdotii.* Ibid. p. 1.

III. p. 31. Πρὸς τȣ̀ς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ

τοῦ

τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Ad eos qui ipsum acciverant in principio sui presbyterii, neque postea in die Paschatis accesserant*. Ibid. p. 46.

IV. p. 33. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Καισάριον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris*. Ibid. p. 160.

V. p. 43. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Oratio funebris*. Ibid. p. 176.

VI. p. 51. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α'. *Eiusdem de Pace Oratio prima*; recentiori autem manu additum fuit, ἐλέχθη ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, *dicta post reconciliationem monachorum, praesente ipsius patre*. Ibid. p. 190.

VII. p. 60. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes inivimus*. Ibid. p. 205.

VIII. p. 65. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείου, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζοῦ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν, ἧς καὶ αὐτὸς ἦρξεν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι περιόντος τοῦ πατρός. *Eiusdem Apologeticus in patrem suum Gregorium, habitus praesente Basilio Magno, postquam Sasimorum Episcopus creatus fuit Nazianzi enim erat pater eius, cuius Ecclesiae regimen suscepit post mortem patris, vel potius ipso adhuc superstite*. Ibid. p. 142.

IX. pag. 67. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τοὺς αὐτοὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga*. Ibid. p. 134.

X. pag. 68. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XI. p. 71. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem*. Ibid. p. 145.

XII. p. 74. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224.

XIII. p. 82. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὑπὸ παρουσίᾳ Βασιλείου. *Eiusdem in laudem patris sui funebris Oratio, praesente Basilio Magno habita*. Ibid. p. 286.

XIV. p. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem*. Ibid. p. 149.

XV. p. 106. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore perculsos, & ad Praefectum irascentem*. Ibid. p. 265.

XVI. p. 111. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae funebris Oratio*. Ibid. p. 316.

XVII. p. 144. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. *Eiusdem de pauperibus alendis*. Ibid. p. 239.

XVIII. p. 159. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini funebris Oratio*. Ibid. p. 373.

XIX. pag. 172. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum postridie festi eius ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

XX. p. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos*. Ibid. p 397.

XXI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi* [1], *ab exsilio reversi*. Ibid. p. 409.

XXII. pag. 193. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατάπλουν εἰς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto*, Oratio habita in portu. Ibid. p. 424.

XXIII. p. 197. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογμάτων, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de Dogmatibus, ac de constitutione Episcoporum extemporaneus Sermo*. Ib. p. 486.

XXIV. p. 201. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos praeludium, vel quod non sit cuiusque hominis, vel temporis de Deo disputare*. Ibid. p. 529.

XXV. p. 205. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia*. Ibid. pag. 536. & est II. de Theologia.

XXVI. p. 219. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ α'. *Eiusdem de Filio Oratio I*. Ibid. p. 561. & est III. de Theologia.

XXVII. p. 227. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ β'. *Eiusdem de Filio II*. Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia.

XXVIII. p. 236. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia.

XXIX. p. 247. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Θεοφάνια. *Eiusdem in Christi apparitionem*. Ibid. pag. 613.

XXX. p. 254. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p. 624.

XXXI p. 261. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ib. p. 637.

XXXII. pag. 282 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. *Eiusdem in sanctum Pascha*. Ib. p. 676.

XXXIII. p. 294 *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam*. Ibid. p. 697. Quaedam paullo post initium huius Orationis omissa, nimirum a verbis Καὶ τί δεῖ μοι πλειόνων ἐγκαινίων, κ. λ. usque ad illa καὶ Θεῷ πλησιάσαντες inclusive, ad ipsius calcem reddita fuerunt, hac marginali notula, ubi incidit defectus, ab eodem scriptore Codicis adiecta: Ἐν πολλοῖς τῶν ἀν-

(1) Bellarminus in libro de Scriptor. Eccles. ex Hieronymi Opusculo eiusdem argumenti monet, pro Heronis nomine, substitui debere Maximi, quod tamen in ultima Gregorii Nazianzeni editione observatum non est. Vide etiam Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 627.

ἀντιγράφων, καὶ ἕτερά τινα διὰ μέσου κείμενα εὕρομεν, ἔνθα τὸ σημεῖον ὁρᾷς τοῦτο (heic signum quoddam obeli formam referens adscribitur, alteri in textu apposito respondens) ἅπερ ἔδοξεν ἡμῖν ἢ μὴ εἶναι τοῦ πατρὸς, ἢ μὴ εἶναι ἀνόθευτα· ὅμως καὶ ταῦτα πρὸς ἀκριβῆ τῶν ἐντυγχανόντων γνῶσιν ἐπὶ τέλος τοῦ λόγου γραφῆναι συνείδομεν, ὀβέλους τοῖς ἀπεμφαίνουσι ῥητοῖς παραθέμενοι. *In multis exemplaribus & alia quaedam in medio posita invenimus, ubi hoc signum vides, quae quidem videbantur nobis vel non esse Patris, vel genuina non esse. Tamen & haec ad perfectam legentium cognitionem, in fine Sermonis scribenda existimavimus, virgulas videlicet rectas dissentaneis verbis apponentes*. Vbi vero omissa restituit, haec alia in margine leguntur: Ἔχει δὲ τὰ ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, ὡς ἐν παρενθήκῃ φερόμενα, καθάπερ ἀνωτέρω ἡ ἐν αὐτῷ ἐπιτόπως κειμένη παράθεσις δηλοῖ οὕτως. *Haec quoque habentur in Sermone in novam Dominicam, veluti in quadam appendice relata, quemadmodum superius in ipso opportune posita adiectio ita ostendit*.

XXXIV. p. 299. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. p. 705.

XXXV. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, καὶ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem adversus Arianos, ac de se ipso*. Ibid. p. 431.

XXXVI. p. 312. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ'. εἰς Ἀμφιλόνεικον. *Eiusdem de Pace Oratio III. in Amphilonicum*. Ibid. p. 213.

XXXVII. p. 318. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda*. Ibid. pag. 442.

XXXVIII. pag. 330. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eiusdem de se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset*. Ibid. p. 472.

XXXIX. p. 337. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & adversus eos, qui dicebant, ipsum adfectare Cathedram Constantinopolitanam*. Ibid. p. 464.

XL. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν. *Eiusdem Oratio in praesentia CL. Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XLI. p. 352. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ α'. *Eiusdem ad Cledonium presbyterum Epistola I*. Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ, καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo & consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere*. Ibid. pag. 737.

XLII. p. 357. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ β'. *Eiusdem ad Cledonium presbyterum Epistola II*. Ibid. p. 745.

XLIII. p. 360. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή. *Eiusdem ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum Epistola*. Ibid. p. 721.

XLIV. p. 361. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων, καὶ κατὰ Ἰουλιανοῦ. *Eiusdem adversus Ethnicos, & Iulianum*. Ibid. p. 49.

XLV. p. 396. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς β'. *Eiusdem in Iulianum invectiva II*. Ibid. p. 109.

XLVI. p. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου. *Eiusdem in dictum Evangelii*. Ib. p. 496.

XLVII. p. 418. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν ἐκδοθεῖσα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. *Eiusdem Oratio habita in electione Eulalii Doarensium Episcopi*. Ibid. p. 494.

XLVIII. p. 420. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικός. *Eiusdem ad Virginem exhortatio*. Tom. II. p. 299. inter Carmina. Haec in Codice quamvis instar solutae orationis sit exarata, tamen unius versus ab altero divisionem interposita puncta significant. Huic item nullo titulo succedunt alia Carmina, eodem modo perscripta, quorum initium: Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, κ. λ. Finis: πατρὶ, καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Edidit haec Graece Brunellus pag. 51. utraque autem lingua Iacobus Tollius p. 96.

IL. p. 421. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate*. Tom. I. p. 717.

L. p. 424. Τοῦ αὐτοῦ σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ. *Eiusdem significatio in Ezechielem*. Ibid. p. 723. sed ultima huius Orationis, una cum duabus sequentibus a manu multo recentiori, seculi nimirum XV. sunt exarata, &, ut opinor, a Codice XII. huius Plutei descripta; id enim tetrastichon iambicum Metaphrasi praefixum dubitare non sinit.

LI. p. 425. Τοῦ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesiasten*.

Ἐκκλησιαστὴς μᾶλλον αὐτὸς ηὑρέθης
Ὁ δημαγωγὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων.
Συνήγαγες γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
Ὡς ἄλλος Ὀρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Ecclesiastes potius ipse inventus es
Institutor supernaturalium dogmatum;
Congregasti enim omnem hominum naturam,
Sicut alter Orpheus artificiosae linguae cantu.

Ibid. pag. 749. Huic iterum adnectitur precatiuncula illa versibus conscripta, de qua supra N. XLVIII. praecedente titulo: Εὐχὴ τοῦ αὐτοῦ. *Precatio ipsius*. Inc. Σὲ καὶ νῦν Χριστέ μου. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

LII. p. 435. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, καὶ κατὰ Ἀρειανῶν. *Eiusdem in martyres, & adversus Arianos*. Ibid. p. 725. sed Latina tantum legitur.

LIII. pag. 438. Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου. *Vita sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi*. Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος. Des. καὶ Θεῷ λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Hanc vitam diversa manus, licet antiqua (XI. enim seculum sapit) descripsit, cu-

cuius postremae quinque paginae a recenti Graeco, de quo supra N. L. suppletae, & a memorato Codice exaratae sunt.

Hic etiam Codex, perinde ac superiores alii, quos recensuimus, marginalibus scholiis est adspersus, aliis ab eodem scriptore Codicis minutiori charactere conscriptis, aliis vero recentioribus. Vtrorumque danda specimina. Ex primis illud esto, quod pag. 11. *b.* ad illa verba Orationis II. καὶ οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν, κ. λ. pertinet, & est sequens: Τὸ οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν τῶν δογμάτων· ὅπερ οὐδέν ἐστι ἕτερον, ἢ τῇ μὲν αὐτὴν κρύπτειν, τῇ δὲ αὐτὴν φανεροῦν, καὶ τοῦτο κατὰ τὸ μᾶλλον, καὶ ἧττον, πρὸς τὸ τῶν ἀκουόντων ἐπιτήδειόν τε καὶ πρόσφορον· ὡς ὑποκατιὼν ἐπεξεργαστικώτερόν φησιν ὁ διδάσκαλος. Τούτῳ συνάψεις τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο, Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

Ex secundis vero illud, quod in Oratione xx. *in Maccabaeos* inscripta occurrit p. 180. *b.* ad eiusdem verba, καὶ γὰρ πῶς καὶ τριβὴν ἐνεποίει τοῖς πάθεσιν, pertinens, & ita habet: Τριβὴν, φησιν, ἐνεποίειν τοῖς πάθεσιν οὐ μόνον αἱ ποικίλαι βάσανοι, οὐδὲ οἱ πολυειδεῖς τοῦ Ἀντιόχου λόγοι, ποτὲ μὲν ὑβρίζοντος, ποτὲ δὲ ἀπειλαῖς παρατρέψαι αὐτοὺς πειρωμένου, ποτὲ δὲ θωπείαις καταγοητεύοντος, ἀλλὰ καὶ τῶν παίδων αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεις μετὰ τοῦ σοφοῦ, πολὺ καὶ τὸ γενναῖον ἐμφαίνουσιν, ὥς τε ἐάν τις ὁμοῦ συναγάγῃ ἅπαντα τὰ τῶν ἄλλων καλὰ, μικρὰ δόξουσιν εἶναι πρὸς τὴν τούτων ἔνστασιν, καὶ γενναιότητα· μικρὰ δὲ πάλιν ἡ καρτερία τῶν ἄλλων, πρὸς τὴν τούτων σοφίαν καὶ σύνεσιν· οἱ γὰρ αὐτοὶ μόνοι ἀμφότερα ᾔδεισαν, καὶ πάσχειν καρτερῶς, καὶ φιλοσόφως ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰς ἀπειλὰς, ἃς ὁ ἄρχων προὐτείνετο· ὧν οὐδενὸς ἡττήθησαν, οὔτε οἱ παῖδες, οὔτε ἡ μήτηρ, ἀλλ' αὕτη καὶ μάλιστα ὑπεράνω πάντων ἑαυτὴν θεῖσα, καὶ τῷ φίλτρῳ τῶν τέκνων τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας θυμὸν κεράσασα, τοῖς παισὶν ἐπαπῆλθεν ἑκουσίως ἐπὶ τὴν πυρὰν ὁρμήσασα, καὶ μετὰ λαμπρῶν τῶν ἐπιταφίων. Hoc unum est ex iis, quibus haec Oratio prae reliquis referta est, totum enim marginem undequaque ambiunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 458.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ.

IOANNIS DAMASCENI DOGMATICA.

COD XXIII. I. p. 1. POst Tabulam eorum, quae continentur in hoc Codice, nempe Capitum Philosophicorum, ac Dogmaticorum [1], in fine tamen mutilam, ob unius fortasse paginae iacturam, sequitur nuncupatoria Epistola cum hoc titulo: Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοτιμήτῳ πατρὶ Κοσμᾷ ἐπισκόπῳ τοῦ Μαϊουμᾶ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Sanctissimo & honorabili in Deo Patri Cosmae Episcopo Maiumae Ioannes minimus in Domino salvere.* Inc. Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας, καὶ τὸ ἄπορον τῆς γλώττης τῆς ἐμαυτοῦ ἐπιστάμενος. Des. καὶ λαμβάνοντες τὸ ὑπήκοον, τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Quae quidem in editione Operum Damasceni Paris. fol. A. MDCCXII. curante Michaele Le Quien Tom. I. p. 123. memorato Indici postponitur. Tum Liber Philosophicus in Capita distributus LXX. licet amanuensis errore, qui numerum omisit XXXVIII. in Capite desinat LXIX. Pag. 5. primum Libri Caput, Περὶ γνώσεως, *De Cognitione*, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον· ἡ γὰρ γνῶσις φῶς ἐστι ψυχῆς λογικῆς. Pag. 29. Cap. XVI. Περὶ συνωνύμου, καὶ ὁμωνύμου κατηγορίας, *De univoca, & aequivoca praedicatione*, in duo dividitur, & verbis, Τὸ ὑποκείμενον διττῶς λέγεται, praefigitur titulus, Περὶ ὑποκειμένου, *De subiecto*. Itaque sequens Caput, quod in editione citata XVII. est, in Codice est XVIII. & inscribitur, Περὶ τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, καὶ τῆς ἐν τῷ ποῖον τί ἐστι κατηγορίας. *De praedicationibus in quid est, & in quale quid est*. Quod quum multo brevius sit, quam in edito, ab eoque longe diversum, proferre totum heic libuit: Ἐν τῷ τί μέν ἐστι κατηγορία ἐστὶν, ἡ τῶν γενῶν κατὰ τῶν εἰδῶν αὐτῶν κατηγορία, τουτέστιν ἡ τὸ τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον σημαίνουσα, καὶ ἡ τῶν εἰδῶν δὲ, κατὰ τῶν ἀτόμων αὐτῶν· ἐρωτώμενοι γὰρ τί ἐστιν ἄνθρωπος, λέγομεν, ζῶον· καὶ ἐρωτώμενοι τί ἐστι Πέτρος, λέγομεν, ἄνθρωπος. Ἡ δὲ ἐν τῷ ποῖον τί ἐστι κατηγορία ἐστὶν, ἡ τῶν διαφορῶν κατὰ τῶν εἰδῶν, οἷς συνυπάρχουσι, καὶ τῶν συμβεβηκότων κατὰ τῶν ἀτόμων, οἷς συνυπάρχουσι, τουτέστιν ἡ τὸ ποῖον τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον σημαίνουσα· ἐρωτώμενοι γὰρ ὁποῖον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, φαμὲν, λογικὸν, θνητόν· τὸ δὲ λογικὸν, καὶ τὸ θνητὸν, διαφοραί εἰσιν οὐσιώδεις. Πάλιν ἐρωτώμενοι, ὁποῖος ἄνθρωπός ἐστιν ὁ Πέτρος, φαμὲν, μακρὸς τυχὸν, ἢ κολοβὸς, ἢ σιμὸς, ἢ γρυπός. Τὸ δὲ διατί ἐστι σημαίνει τὸ τέλος, ἤγουν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὸ ζητούμενον γέγονεν· ἐρωτώμενοι γὰρ διατί κλίνη, φαμὲν, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνάπαυσιν. Pag. 35. *b.* Cap. XXXII. (in edito XXXI.) inscriptum Περὶ ὁμωνύμων, *De aequivocis*, desinit in verbis: ἡ ἐρώτησις γέγονεν Quae sequuntur huius Capitis in editione, cuncta desunt in Codice. Item pag. 39. *b.* Cap. XL. (in edit. XXXIX.) quae sunt parenthesi inclusa, in nostro desiderantur. In Cap. XLVII. pag. 44. *b.* post divisionem substantiae, quae definit, εἰσὶν ἄτομα, ὑποστάσεις, καὶ πρόσωπα, quaeque in Codice cum superiore Capite coniungitur, contra in edit. novum Caput constituit, ea quae sequuntur a voce, Ἔστιν οὖν ἡ οὐσία, usque ad τοὺς ἁγίους πατέρας, Codex habet ad marginem apposita ad instar notularum. Quae vero his succedunt, quum aliquantulum dis-

(1) In his Capitibus Philosophicis, sive Dialecticis, quibus Epistola praeit ad Cosmam Maiumae iam Episcopum, adeoque scripta post A. C. DCCXLIII. Porphirium de quinque vocibus, & logica Aristotelis scripta secutus est Damascenus. Horum Compendium in antiquis editionibus, ex versione fortasse Burgundionis Pisani latine prodierat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. XXX. Tom. VIII. p. 772.

crepent a manuscripto, huius ipsius lectionem qualis sit putavimus exhibendam. Ita igitur habet Codex: Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ μέσον τῦ γενικωτάτυ γένυς, ἤτοι τῆς ὐσίας, καὶ τῦ εἰδικωτάτυ εἴδυς, ἤτοι τῦ ἀνθρώπυ, γένη ϗ εἴδη λέγονται ὑπάλληλα· λέγονται δὲ ὐσιώδεις, ϗ φυσικαὶ διαφοραὶ, ϛ ποιότητες, διαιρετικαὶ τῶν ἐπάνω, ϗ συςατικαὶ τῶν ὑποκάτω, ϗ εἰδοποιοὶ τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν, συνιςῶσαι αὐτὰ, καὶ διαιροῦσαι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Hinc tamquam novum Caput, numero XLVIII. notatum, reliqua leguntur, quorum initium: Τί μὲν ὖν ἐςιν ὐσία, καὶ φύσις, & usque ad finem Capitis deinceps recte procedunt. Pag. 65. *b.* In titulo Cap. LXIV. (in edit. LXIII.) in Cod. vox ἀποφάνσεως desideratur. Pag. 67. *b.* Extremis verbis Capitis LXV. (in edit. LXIV.) Codex adnectit prima Capitis sequentis, usque ad verba, Ὅρος ἐςὶν, εἰς ὃν ἀναλύεται, κ. λ. & ex hisce novi Capitis, nempe LXVI. fit exordium, & quidem titulo ab edito diverso: nam pro Ποικίλοι ὅροι, habet, Τί ἐςιν ὅρος. Des. autem in verbis, αὕτη δὲ λέγεται ψιλὴ ἐπίνοια. Quae sequuntur in editione a vocibus Ἀδολεσχία ἐςὶν, ad voces δέκα εἶναι τὰς σχέσεις, quae parenthesi reperies inclusa, cuncta desunt in Codice, qui a verbis ista sequentibus, Ἕνωσις λέγεται (ad marg. γίνεται) κατὰ διαφόρυς τρόπυς, Capitis LXVII. initium constituit, apposita inscriptione, Ὁσαχῶς ἡ ἕνωσις, *Quotuplex sit unitas*, & recte usque ad ultima Capitis progreditur, τοιαύτην γὰρ ἔχει φύσιν τὰ νοητά. Post haec sequentium Capitum transpositio fit in Codice pag. 71. Prius enim ponitur Caput LXVIII. inscriptum, Ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, *Definitiones philosophiae*, quod inc. Φιλοσοφία ἐςὶ γνῶσις, κ. λ. Des. εἰ δέ ἐςι τὸ κρινόμενον, ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυχή. nam quae duo sunt in editione distincta Capita, quorum postremo, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, inscriptio praeponitur, in Codice unum tantum constituunt. Deinde Caput LXIX. inscriptum, Περὶ τῆς καθ' ὑπόςασιν ἑνώσεως, *De unione secundum hypostasim*, quod inc. Χρὴ γινώσκειν. Des. ἀσύγχυτόν τε ϗ ἄτρεπτον. Vltimum Codicis Caput est LXX. & inscribitur, Ἀνάγκη ἐςὶ βίας αἰτία, *Necessitas violentiae caussa est*. Inc. Στοιχεῖόν ἐςι. Des. διὰ νεύρων ἐσκευασμένη. Cum edito concordat, nisi quod numero adnotatur LXX. id quod in illo prorsus omittitur. Tandem subiungitur: Τέλος τῶν φιλοσόφων τοῦ ἁγιωτάτυ Ἰωάννου τῦ Δαμασκηνῦ. *Finis Philosophicorum sanctissimi Ioannis Damasceni*.

II. pag. 77. Τῦ αὐτῦ μακαρίυ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίςεως. *Eiusdem beati Ioannis Damasceni expositio accurata Fidei orthodoxae*, unico tantum Libro comprehensa, quum e contra in edit. cit. in IV. Libros distinguatur. Capita complectitur CIII. [1] quorum primum inscribitur: Ὅτι ἀκατάληπτον τὸ Θεῖον, καὶ ὅτι ὐ δεῖ ζητεῖν, καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ ἀποςόλων, καὶ εὐαγγελιςῶν. *Deum comprehendi non posse, nec ea, quae a Sanctis Prophetis, Apostolis, & Evangelistis tradita non sunt, curiosius inquirenda esse*. Inc. Θεὸν ὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον (in edit. ἐν τοῖς κόλποις) τῦ πατρὸς, αὐτὸς ἐξηγήσατο. In fine Cap. IV. pag. 82. *b.* illa ultima verba, καὶ φῶς, ὅτι ὐκ ἔςι σκότος, in Codice desunt, quemadmodum in Codice XVI. Titulus Capitis VIII. pag. 85. *b.* differt ab edito; nam ita habet: Περὶ τῆς ἁγίας τριάδος διακεκριμένη, ϗ ἡνωμένη θεολογία. *De Sancta Trinitate Sermo, distinctas esse personas, ostendens, unam esse essentiam*. Cap. XIII. pag. 100. inscriptum, Ἔτι περὶ θείων ὀνομάτων ἀκριβέςερον, *Adhuc de divinis nominibus accuratius*, quod in editione, tamquam adiectitium, nullum habet numerum, in nostro suum obtinet in Capitum serie locum, suoque numero adnotatur; quare non omnino verum existimamus, quod in notula huic Capiti praemissa monet Le-Quien, *non reperiri* videlicet *istud in Codicibus vetustioribus, sed in paucis quibusdam recentissimae notae*. Noster enim Codex Seculum saltem XII. praesefert. Deinceps igitur Capitum numeratio cum edito minime conveniet; quod semel satis sit monuisse. Inter Caput XVIII. Περὶ Διαβόλου, καὶ Δαιμόνων, *De Diabolo, & Daemonibus*, & XIX. Περὶ κτίσεως ὁρατῆς, *De visibili creatura*, in cit. edit. p. 160. Codex noster inserit ultima novem ac decem huius Dogmatici Tractatus Capita, quorum primum p. 113. *b.* est, Περὶ πίςεως, ϗ βαπτίσματος, *De Fide, & Baptismo*, & incidit in pag. 259. Inc. Ὁμολογῦμεν δὲ ἓν βάπτισμα, κ. λ. p. 136. Titulus Cap. XXVII. quod propter adnotatam transpositionem in edit. est LXXXIX. habet: Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. *De sacris imaginibus*. Pag. 148. Cap. XXX. quod in edit. est XCII. & inscribitur, Ὅτι ὐκ ἔςι τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεὸς, *Deum auctorem malorum non esse*, suo caret titulo. Pag. 182. Cap. XLII. in edit. XXII. Περὶ ἀέρος, καὶ ἀνέμων, *De aëre & ventis*, desinit in verbis τὰ δὲ ἄνω, θερμά. Reliqua Ἄνεμοι πνέυσιν, κ. λ. usque ad finem Capitis desunt in Codice. Caput inscriptum Περὶ πελάγων, *De maribus, sive aequoribus*, quod Le-Quinius extra numerorum seriem collocat, in nostro pag. 185. *b.* perinde ac reliqua Capita, numerali

(1) Capitibus centum, non quatuor libris fuisse hoc opus a Damasceno tributum ex Mss. Graecorum Codd. inspectione Lambecius, & Lequinius testantur. Noster tamen Codex habet Capita CIII. Nec illa divisio in vetustis obtinet Burgundionis Pisani versionibus, nisi forte altera, recentiorique manu & atramento in marginalibus quorumdam oris adnotata. Vestigia distinctionis in IV. libros iam apud S. Thomam Aquinatem deprehenduntur, qui latina versione usus est. *Quapropter existimo*, (inquit Lequinius,) *eiusmodi partitionem a Latinis excogitatam, introductamque fuisse ad instar quatuor librorum Petri Lombardi*. Nam ut inter Latinos Scholasticos Petrus hic, Magister sententiarum, tot aliis praeivit, ita primus fuisse Damascenus inter Graecos Ecclesiae Doctores dignoscitur, qui plenius subtiliusque universum Theologiae systema ordine fuerit complexus. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. p. 780.

li nota ad marginem apposita, designatur, & est XLIV. Pag. 188. *b*. In fine Cap XLV. in edit. XXIV. quae sunt parenthesi inclusa, desiderantur in Codice, quemadmodum & ultima Cap. LI. pag. 196. *b*. in edit. XXX. nempe, ἐπὶ τῶν φυλαττόντων κατὰ φύσιν τὴν οἰκείαν τάξιν. Caput extra numerum, quod inter LII. & LIII. interiacet in edit. pag. 217. & inscribitur, Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον, αἱ δύο φύσεις, *Ad eos qui sciscitantur, utrum ad continuam quantitatem, vel ad discretam, duae referantur naturae*, ultimum est in Codice, & numero CIII. adnotatur. In reliquis nullum aliud discrimen animadvertimus. In fine additur: Τέλος τῶν δογματικῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. *Finis Capitum Dogmaticorum sanctissimi Ioannis Damasceni*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Seculi XII. minute quidem, sed perspicue, accurateque exaratus. Constat foliis 282.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. XXIV. I. pag. 1. PRaefertur Index Orationum XVI. rubris litteris exaratus; tum pag. 2. duo tristicha heroica *in Sepulcrum Domini* eadem, quae in Cod. XII. huius Plutei legebantur. [1] Heic tamen post eiusmodi titulum, additur nomen, ut videtur, Κωνσταντίνου, quod auctoremne versuum, an libri possessorem, an quid aliud indigitet, incertum. Pag. 3. *b*. Decora, atque elegans nobis sese offert Gregorii effigies; quae fundo aureo delineata, eum Pontificiis indutum vestibus, adsidentem, libellumque evolventem exhibet. Pag. 4. Prima occurrit Oratio hunc titulum praeferens: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα λόγος α'. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani* [2] *Theologi in Pascha & in tarditatem Oratio I.* Exstat in edit. toties cit. Tom. I. pag. 673.

II. pag 6. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 24. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν λόγος γ'. *Eiusdem in novam Dominicam Oratio III.* Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν λόγος δ'. *Eiusdem in sanctum Pentecosten Oratio IV.* Ibid. p. 705.

V. p. 41. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους λόγος ε'. *Eiusdem in Maccabaeos Oratio V.* Ibid. p. 397.

VI. p. 51. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν, λόγος ς'. *Eiusdem in laudem sacrosancti martyris Cypriani, quum postridie festi eius ex agro rediisset, Oratio VI.* Ibid. p. 274.

VII. p. 62. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν λόγος ζ'. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem Iulianum Oratio VII.* Ibid. p. 149. Huius ultima Orationis verba Graecam crucem repraesentant, de qua alias egimus.

VIII. pag. 72. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια λόγος η'. *Eiusdem in sanctam Dei apparitionem Oratio VIII.* Ibid. p. 613.

IX. pag 82. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιτάφιος λόγος θ'. *Eiusdem in magnum Basilium Funebris Oratio IX.* Ibid. p. 316.

X. p. 135. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ φῶτα λόγος ι'. *Eiusdem in sancta Lumina Oratio X.* Ibid. pag. 624.

XI. p. 147. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος ια'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio XI.* Ibid. pag. 637. Duobus quaternionibus in Codice praepostere compactis, pars huius Orationis in sequentem recidit. Quae igitur inter paginas 169 & 170. deesse tibi videbuntur, ea inter pag. 177. & 186. inserta reperies.

XII. p 173. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιβ'. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset, Oratio XII.* Ibid. p. 136.

XIII. p. 186. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λόγος ιγ'. *Eiusdem in magnum Athanasium Oratio XIII.* Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν ὁ συντακτήριος λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita.* Ib p. 510.

XV. p 224. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας λόγος ιε'. *Eiusdem de pauperum amore Oratio XV.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 250. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγος ις'. *Eiusdem ad patrem suum tacentem ob plagam grandinis Oratio XVI.* Ib. p. 224. Rara sunt in Codice marginalia scholia, eaque ut plurimum cinnabari exarata, quorum quae in anteriori parte paginae quartae fuerunt conscripta, fere sunt evanida, quae vero in posteriori, adhuc integra supersunt; ea speciminis loco exhibemus.

Primum pertinens ad illa Orationis primae verba, μυστηρίῳ, καὶ συνεισέρχομαι, κ. λ. ita habet: Ἡ τῶν Χριστοῦ γεννῶν ἑορτὴ ἔχρισέ με ἱερέα, καὶ διάκονον· ἐν τῇ τῶν φώτων ἑορτῇ ὑπεχώρησα· μετὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα συνεισέρχομαι νῦν, ἵνα δῆθεν με συνδήσηθε.

Secundum ad illa, πλάσιν ἀγαθὸν, κ. λ. sequens est: ἢ βαπτισμὸν· καὶ ὥσπερεὶ δημιουργὸν τοῦ καινοῦ πλάσματος, ἢ δημιουργὸν τῶν κατὰ Θεὸν γενομένων, καὶ οὐ μόνον καινοποιοῦντα, καὶ διαλλάττοντα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἄνθρωπον, ἀλ-

(1) Vide supra pag. 241.
(2) Cur Arch ep. Constantinopol. dicatur Gregorius, vid. Kitersh. Lect. 5. Lib II. C. II. & XII. Laun. de Dionysio Areop. p. 11. 269.

ἀλλὰ καὶ διδάσκαλον, ὡς συντηρητικὸν τῆς τοιαύτης γενομένης αὐτοῖς διαπλάσεως, ἢ τὸ μὲν πλάσιν, ἐπὶ τῶν ἠθῶν ἀκουόμεθα, καὶ τῶν ἀρετῶν· τὸ δὲ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν δογμάτων, καὶ τοῦ θεωρητικοῦ παντὸς τῆς σοφίας μέρους.

In penultima Codicis pagina Crux fuit depicta rubro viridique colore, addita epigraphe IC XC NIKA. tum paullo inferius ab imperito quodam ac recentiori Graeco adnotata fuerunt quaedam de septem beatitudinibus.

In ultima tandem pagina haec scriptoris notitia apparet, rubro perspicuoque charactere descripta: Ἐγράφη ἡ βίβλος αὕτη τοῦ Θεολόγου μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ἐνενηκοστοῦ ἐνάτου, χειρὶ Εὐθυμίου μοναχοῦ ἁμαρτωλοῦ τοῦ Ξιφιλίνου· οὗ ταῖς πολλαῖς ἁμαρτίαις ἵλεων γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον ἡμῶν κύριον καὶ Θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν, οἱ ἀναγινώσκοντες εὔξασθαι μὴ ὀκνήσετε· δῴη δὲ καὶ ὑμῖν αὐτὸς ἄφεσιν τῶν πταισμάτων ὑμῶν, ἀμήν. *Scriptus est hic liber Theologi, mense Aprili, Indict. XIV. Anno 6599.* (*Chr.* MXCI.) *manu Euthymii monachi peccatoris Xiphilini; cuius multis peccatis ut propitius sit clemens Dominus & Deus noster Iesus Christus, precari qui legeritis ne segnes fueritis. Det autem & vobis ipse remissionem delictorum vestrorum, amen.* Hanc subscriptionem adfert clariss. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 54.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. Constat fol. 265.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ.

D. GREGORII MARTYRIVM.

COD. XXV. I. p. 1. PRaecedit fragmentum Sermonis anonymi de inventione Capitis S. Ioannis Baptistae; huic enim, quum initio mutilus esset, recentior quidam Graecus sequentem titulum iam fere evanidum in superiori primae paginae ora praeposuit: Εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. Εὐλόγησον πάτερ. *Inventio venerabilis Capitis Praecursoris. Benedic pater.* Prima huius fragmenti verba, quae perlegi possint (nam priores septem versus ita temporis iniuria corrupti sunt, ut oculorum aciem penitus effugiant) sunt quae sequuntur: τυπτηθεὶς ἐπὶ τὰ γόνατα ἐκάμφθην ὅλως, καὶ οὐκ ἠδυνήθην, κ. λ. Extrema vero: Εὑρέθη δὲ μηνὶ Φεβρουαρίῳ εἰκάδι τετάρτῃ τοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ τρίτου ἔτους, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, βασιλευόντων Οὐαλεντινιανοῦ, καὶ Μαρκιανοῦ τῶν εὐσεβῶν δούλων τοῦ Χριστοῦ· ὅπως πάντες μετανοήσαντες, καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ φυλάξαντες, δοξάσωμεν τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, κ. λ. Agitur heic de secunda inventione Capitis S. Ioannis Baptistae, quae incidit in diem XXIV. Febr. A. DCCLXIII. Quae quidem historiola diversa videtur ab ea, quae adfertur a Carolo Dufresnio Domino Du-Cange in libello, cui titulus: *Traite Historique du Chef de S. Iean Baptiste. Paris* MDCLXV. 4. pag. 215. seqq. Vid. etiam Acta Sanctorum Tom. IV. Iunii pag. 728.

II. pag. 3. *b.* Succedit Vita S. Gregorii Armeni, & quidem hunc praeseferens titulum: Πρόλογος Ἀγαθαγγέλου, ἐν οἷς καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. Κύριε εὐλόγησον. *Prologus Agathangeli, ubi & martyrium sancti Gregorii. Domine benedic.* Inc. Οἱ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐν πελάγεσιν ὁδοιπορίαις ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες, καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους τῶν κυμάτων ἐπειγόμενοι. Des. ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα αὐτοὶ πρὸς τὸν δημιουργὸν οὕτω φθεγγόμενοι εἴπωσι, κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ, καὶ αὐτὸς εἴπῃ, λαός μου ὑμεῖς ἐστε· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tum a recentiori manu subiectum fuit: Τέλος τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. *Finis martyrii sancti Gregorii magnae Armeniae.* Haec Vita est amplissima, sunt enim inserta quaedam alia, quorum inscriptio p. 47. *b.* Ἐντεῦθεν τὰ κατὰ τὰς ἁγίας γυναῖκας. *Heic ea habentur, quae ad sanctas mulieres pertinent.* Inc. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. Ἐζήλησεν ἑαυτῷ γυναῖκα Διοκλητιανὸς ὁ Καῖσαρ πρὸς γάμου κοινωνίαν, κ. λ. Tum Epistola, quae inc. Πάλαι ἀπολλύμενοι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἁμαρτιῶν ἐκεκοτώθημεν, κ. λ. Aliam Gregorii vitam recenset Fabricius Lib. V. Cap. 32. T. IX. p. 81. cuius initium cum nostra minime convenit. Incipit enim: Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Ait autem exstare Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium XXX. Septembris. Graece vero Ms. apud Lambec. VIII. p. 246.

III. p. 136. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὸν βίον, καὶ εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματουργοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Gregorii Episcopi Nysseni de vita, & miraculis sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Thaumaturgi. Domine benedic.* Inc. Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστιν, τοῦ τε ἡμετέρου λόγου, καὶ τοῦ παρόντος συλλόγου. Des. τοῖς γεγραμμένοις οὐ προσεθήκαμεν. Exstat inter Opera Nysseni edit. Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 534. In fine huius vitae legitur precatio quaedam ad Gregorium, non eiusdem Codicis scriptoris, sed fere synchroni.

IV. pag. 197. Πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνους, καὶ Ἀλεξάνδρου· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ βίος τοῦ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου γενομένου βασιλέως. Εὐλόγησον πάτερ. *Acta sanctorum patrum Metrophanis & Alexandri. ubi & vita Constantini Pii Imperatoris. Benedic pater.* Inc. Ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας, τῆς δὲ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας πέμπτου καὶ τριακοσιοστοῦ ἔτους. Des. καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ ποίμνην ἐκ τῆς τῶν λύκων ἐπιδρομῆς διαφυλάξας, εἰς τὴν ἐπουράνιον μετέστη πολιτείαν, εἴκοσι μὲν καὶ τρία ἔτη ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διατελέσας, κ. λ. Reliqua pauca ita sunt evanida, ut perlegi nequeant, nec iudicari possit mutila ne sint, an integra; mutila tamen esse putamus. Scriptor coaevum se profitetur. Confer Photii Bibliothecam Cod. CCLVI. sed et Tillemontium Tom. VII. p. 657.

Co-

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 230.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

DIVI GREGORII NAZIANZENI IN GENEALOGIAM IESV CHRISTI.

Titulus ita corrigendus.

SS. Gregorii Nazianzeni, Basilii Magni, Gregorii Nysseni, Io. Chrysostomi, Amphilochii, Athanasii, Anastasii Synaitae, Pamphili Monachi, Ephraem Syri, Leontii, Epiphanii, Stephani, Procli varia.

COD. XXVI. INitio Codicis scriptum est litteris Longobardis antiquissimis: *Indictione duodecima Amalfi factus est terremotus magnus qui atterravit totam Amalfim. Dies erat vicesima secunda Decembris, imo sacra ante terti . . . . . .*

Praecedunt duo Indices, alter Latinus, alter Graecus, Operum, quae in hoc Codice continentur.

I. p. 4. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Nativitatem Servatoris nostri Iesu Christi. Domine benedic.* Inc. Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Des. ὅσον ἐφικτὸν τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Exstat Tom. I. Operum G. L. edit. Paris. A. MDCIX. p. 613. Subscriptum est in Codice, Εἰς τὰ γενέθλια στίχοι υνέ. *In Nativitatem versus* CCCCLV.

II. p. 9. *b.* Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi* Sermo. Inc. Χριστοῦ γέννησις ἡ μὲν οἰκεία, καὶ πρώτη. Des. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ. Exstat in edit. Paris. eius Operum A. MDCCXXI. fol. Tom. II. p. 595.

III. p. 14. *b.* Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον, καὶ πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Στέφανον. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni Oratio panegyrica in sanctum protomartyrem Christi Stephanum.* Inc. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Des. εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίκων, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat inter eius Opera edit. Paris. Aegidii Morelli MDCXXXVIII. fol. Tom. III. p. 354.

IV. pag. 21. *b.* Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti Gregorii Theologi Funebris Oratio in laudem Basilii Magni. Domine benedic.* Inc. Ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν. Des. εἰ καί τι παρέχοιμεν ἐπαίνου τοῖς λόγοις ἄξιον. (deest in Cod. conclusio ἐν Χριστῷ, κ. λ.) Exstat loc. cit. pag. 316.

V. p. 60. Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Εὐλόγησον πάτερ. *Amphilochii Episcopi Iconiensis in vitam, & miracula sancti patris nostri Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae. Benedic pater.* Inc. Ἀγαπητοὶ, ἐπεὶ ἦν ἀπεικὸς συγγνώμονας.. ὑμᾶς τῇ τοῦ πατρὸς ἐπισυγγράζειν ἀποβιώσει. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ πρεσβεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου διαφυλάξει πάντας ἡμᾶς, ἀμήν. Exstat inter Opera Amphilochii Iconiensis, Methodii Patarensis, & Andreae Cretensis edit. Paris. A. MDCXLIV. fol. a pag. 155. ad 225. Sed quum in eius recensione maxime differre Codicis lectionem ab edito deprehenderimus, non inutile futurum arbitrati sumus, singulorum huius Historiae Capitum, prout in Codice distinguuntur, eorum saltem, quibus inscriptio praefigitur, initium, ac finem exhibere.

Primum igitur p. 68. *b.* est, Περὶ τοῦ Ἑβραίου τοῦ θεωρήσαντος τὸ μυστήριον τῆς δωρεᾶς. *De Hebraeo, qui speculatus est mysterium donationis.* Inc. Τῆς μὲν τοι θείας λειτουργίας ἐπιτελουμένης. Des. πεπιστευκότας τῷ κυρίῳ.

Secundum p. ead. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς χρεωστουμένης τὰ δημόσια. *De muliere, quae conduxit vectigalia.* Inc. Ἐξερχομένου δὲ αὐτοῦ πρεσβείαν. Des. εἴ τι ὤφειλε διεσῶε ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ.

Tertium p. 69. Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου. *De Iuliano praevaricatore.* Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Ἰουλιανὸς ὁ ἔχθιστος βασιλεὺς. Des. Ἑβραίων τε καὶ Ἑλλήνων προσήνεγκε τῷ Χριστῷ. Heic ex duobus Capitibus, quae sunt in edit. fit unum in Codice.

Quartum p. 71. *b.* Περὶ τοῦ Οὐάλεντος, καὶ τῶν Ἀρειανῶν. *De Valente, & Arianis.* Inc. Τινὲς δὲ τῶν καταλειφθέντων Ἑλλήνων οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ Ἀρειανῶν. Des. ἀπονέμων τῷ ἱεράρχῃ τοῦ Χριστοῦ.

Quintum p. 72. *b.* Περὶ τοῦ ἀρνησαμένου ἐγγράφως τὸν Χριστὸν. *De eo, qui scriptura Christum negavit.* Inc. Ἑλλάδιος δὲ ὁ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ αὐτόπτης, ὁ ὑπηρέτης γενόμενος τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων. Des. ἀσιγήτῳ στόματι. δοξάζοντα, καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεὸν, ἀμήν.

Sextum p. 76. Περὶ Ἀναστασίου τοῦ πρεσβυτέρου. *De Anastasio presbytero.* Inc. Διηγήσατό μοι καὶ τοῦτο ὁ προῤῥηθεὶς ἀοίδιμος Ἑλλάδιος. Des. εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν, ἀμήν.

Septimum p. 77. *b.* Περὶ τοῦ Σύρου Ἐφραίμ. *De Ephraem Syro.* Inc. Δύο ἵππων ὀξυδρόμων ταραξάντων ὕδατα πολλὰ, κατά φησιν ὁ θεῖος Ἀμβακοὺμ, διήγησις (ab hac voce incipit Caput in editione.) Des. ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Octavum p. 79. *b.* Περὶ τῶν Ἀρειανῶν. *De Arianis.* Inc. Μετὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἄφιξιν Οὐάλεντος τοῦ θεοστυγοῦς, θείου γεγονότος τοῦ ἀποστάτου Ἰουλιανοῦ. Des. καὶ οὕτω παρεδόθη τῷ αἰωνίῳ πυρὶ, εἰς αἰῶνα αἰῶνος κολαζηθησόμενος. Post in edit. sequitur Caput, Περὶ τοῦ γενομένου

θαύματος ὑπὸ τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς Πέτρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ νύμφην, quod in Codice totum deest.

Nonum p. 81. *b.* Περὶ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικός. *De muliere peccatrice*. Inc. Γυνή τις πλούτῳ καὶ εὐγενείᾳ κομῶσα, καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ ματαίου βίου τούτου ὑπηρεσίᾳ. Des. καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῶν ἐν πίστει προσερχομένων αὐτῷ. Hoc Caput in editione octo circiter versus longius est ab initio.

Decimum p. 83. Περὶ Ἰωσὴφ τοῦ Ἑβραίου. *De Iosepho Hebraeo*. Inc. Ἰωσήφ τις ὀνόματι ἀριστεύων ἐν τῇ τέχνῃ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης. Des. ἀκούσας δὲ καὶ Γρηγόριος, ὁ τῆς Ναζιανζοῦ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, καὶ θεασάμενος αὐτοῦ τὸ τίμιον λείψανον, ἐπιπεσὼν ἐπ' αὐτῷ, καὶ θρηνήσας ἐπιπολὺ, ταῦτα ἐν συμπαθείᾳ ἀπεφθέγξατο. Post haec verba, quae in cit. edit. incidunt in pag. 224. inseruntur in Cod. p. 85. Ἰαμβεῖα, *Iambica*, immo Elegiaca Carmina Gregorii Nazianzeni, quae in cit. eius Operum edit. Tom. II. pag. 152. inscribuntur, *Basilii Magni Epitaphia*.

Inc. Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος, ἢ ἐμὲ σεῖο.

Des. Τῶν ἐπιγραμματίων θεῖε δυωδέκαδα.

Quae quidem Carmina expunctionibus, ac correctionibus ita scatent, ut lectionis primaevae parum iam supersit. His succedunt p. 86. pauca quaedam alia solutae orationis, ad ipsam S. Basilii vitam pertinentia, quorum initium: Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ συνεληλυθότες ἐν κηδείᾳ τοῦ θεσπεσίου ἀνδρὸς κοπετὸν, καὶ θρῆνον μέγα ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ὥραις ἐξετέλουν, ὥς τε τὸν ἦχον τῆς βοῆς αὐτῶν εἰς πᾶσαν τὴν περιοικίδα αὐτῶν διαχυθῆναι· κατασείσας δὲ πάντας ἀπὸ τοῦ πένθους ὁ μέγας Γρηγόριος, καὶ εἰς εὐχὴν [ex his verbis incipit rursus editionis continuatio pag. eadem 224. superiora omnia desunt] προτρεψάμενος ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, κ. λ. Finis: συγγραφείσας παρ' αὐτοῦ βίβλους, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Tum ead. pagina sequuntur haec alia, tamquam quid novum, sed revera eiusdem argumenti, nam Amphilochii Historiae sunt extrema: Γεγόνασι δὲ τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ τρεῖς ἀδελφοὶ, Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπίσκοπος, Πέτρος Σεβαστείας ἐπίσκοπος, Ναυκράτιος ἀσκητὴς γενόμενος, καὶ διαπρέψας ἐν πᾶσιν· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ὀκτὼ χρόνους ἐπισκοπήσας, πρὸς κύριον ἀπεδήμησε, πᾶσαν αἱρετικῶν κακοδοξίαν, ὡς ἀγρίους θῆρας ἀπελάσας ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης αὐτόν. (Huc usque historia in cit. edit. in nostro vero Codice sequuntur haec alia) Χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι τοὺς ἐπιτυμβίους ἰάμβους, οὓς ἐξέθετο ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, ἄχρι τοῦ νῦν σώζονται εἰς τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένοι, καὶ μετὰ ἀκριβείας τετορνευμένοι. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. quae superius retulimus p. 277. N. V.

VI. pag. 86. *b.* Ἰουλιανὸς βασιλεὺς Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας. *Iulianus Imperator Basilio Episcopo Caesareae in Cappadocia*. Inc. Τὸ ἔμφυτόν μοι ἐκπαιδεῦσαι γαληνὸν, καὶ φιλάνθρωπον ἐπιδεικνύμενος. Des. καὶ μὴ ὑπεραίρεσθαι· οὐ γὰρ ἀνέγνων κατέγνων. Extat inter Epistolas Basilii N. XL. Tom. III. cit. edit. p. 123.

VII. pag. 87. Βασίλειος ἐπίσκοπος πρὸς τὸν αὐτόν. *Basilius Episcopus ad eumdem*, nempe Iulianum. Inc. Μικρά σου τὰ τῆς παρούσης τύχης ἀνδραγαθήματα, καὶ φαῦλα τὰ τῆς ἀριστείας. Des. εἰ γὰρ ἀνέγνως, κατέγνως, οὐκ ἂν ἀνέγνως. Est Epistola XLI. loc. cit. p. 124.

VIII. p. 88. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ λόγου εἰς τὴν συμφορὰν πόλεως Ἀντιοχείας, ὅτι τοῦ φονεύειν χεῖρον τὸ ὁρκίζειν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani ex eius Sermone de calamitate Vrbis Antiochiae, quod peius est iurare, quam occidere*. Inc. Μεγάλη παγὶς γλώσσης ἀκολασία, καὶ πολλοῦ δεομένη τοῦ χαλινοῦ. Des. κἀκεῖ τῆς βασιλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Incidit in Tom. II. p. 158. vers. 3. cit. edition.

IX. pag. 90. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν Ἡρώδην, καὶ εἰς τὰ νήπια. *Eiusdem Sermo in Herodem, & Infantes*. Inc. Ἤθελον μὲν ἀεὶ καὶ πάντοτε τὸν πνευματικὸν ἀφηγεῖσθαι λόγον. Des. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat inter eius Opera spuria cit. edit. A. MDCCXXXII. T. X. p. 750.

X. p. 94. Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὰ φῶτα. *Eiusdem sancti Gregorii in sancta Lumina*. Inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός. Des. τὴν μίαν αὐγὴν ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Exstat loc. cit. p. 624. Subscribitur in Cod. εἰς τὰ φῶτα στίχοι φν'. *In sancta Lumina versus* DL.

XI. p. 102. *b.* Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae in Cappadocia in sanctum Baptisma*. Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Des. κατὰ τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. II. p. 113.

XII. p. 111. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὰ φῶτα. *S. Gregorii Theologi in sancta Lumina*, sive potius in sanctum Baptisma. Inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν φώτων. Des. καὶ οἱ μανθάνοντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Stichometria subiecta ita habet: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ βάπτισμα στίχοι ανιθ'. *Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in sanctum Baptisma versus* MCCCCXIX. Exstat loc. cit. p. 637.

XIII. p. 133. *b.* Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου εἰς τὴν παρθένον Μαρίαν, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὑπαπαντῆς. *Amphilochii Episcopi Iconiensis Sermo de Virgine Maria, de Anna, ac de Simeone in die Purificationis*. Inc. Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἁγίων (in marg. ab ead. manu correctum est ἀνθρώπων) τὴν παρθενίαν θαυμάζουσιν. Des. καὶ νῦν τὸν κόσμον ἁγιάζων καὶ σώζων, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· αὐτῷ ἡ

δό-

δόξα, κ. λ. Occurrit in cit. eius Operum editione p. 23.

XIV. p. 139. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης εἰς τὴν εἴσκασιν τῶν ἁγίων νηστειῶν. *Gregorii Episcopi Nysseni in principium sanctorum ieiuniorum*. Inc. Σύνθετον ζῶον ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ σώματος τοῦ φαινομένου. Des. τὰ ἐν σαρκὶ θεοφάνια, ᾧ πρέπει ἡ δόξα, καὶ ἡ προσκύνησις νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Tom. II. pag. 247.

XV. p. 147. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐποιΐας. *Eiusdem de Beneficentia*. Inc. Οἱ τῆς ἐκκλησίας ταύτης πρόεδροι, καὶ οἱ τῆς ἀπλανοῦς εὐσεβείας. Des. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 235.

XVI. p. 154. *b.* Sequitur D. Ioannis Chrysostomi Homilia *de Ninivitarum poenitentia*, quae quum in nupera eius Operum editione non occurrat, nobisque Chrysostomo digna videatur, id licet tuto adfirmare non audeamus, heic tota subiicitur, adiecta Latina versione, quam F. Gaudiosus Iagemann Augustinianae Familiae Lector elucubratus est.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν μετάνοιαν τῶν Νινευϊτῶν. Εὐλόγησον πάτερ.

Καὶ τὰς προλαβούσας ἡμέρας διδασκαλίας ἀπαιτούσας ὁρῶν, καὶ ἐμαυτὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν ἠνεγκασμένον σιγᾷν, ἠνιώμην, καὶ ἐδυσχαίρενον, καθάπερ τις πρόθυμος ἀθλητὴς κεκωλυμένος παρὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ στάδιον. Ἑώρων ὑμᾶς τῆς λογικῆς ἐφιεμένους τροφῆς, καὶ ἐμαυτὸν χορηγεῖν οὐκ ἰσχύοντα. Ἑώρων τὸν χρόνον ἐμπορίας, καὶ ἐμαυτὸν οὐδὲν συμβόλαιον θέσθαι πρὸς ὑμᾶς δυνάμενον. Ἔβλεπον τὴν θήραν πολλὴν, καὶ τὸν θηρευτὴν ἀτονοῦντα πρὸς τὴν ἄγραν. Ἀλλὰ καὶ λίαν ὀδυνωμένῳ ἐπὶ τούτῳ κάλλιον ἡγούμην ἐμαυτῷ τοὺς πόνους ἐπιμετρεῖν, ὥστε καὶ εἰς ἐκκλησίαν ἔχειν καθ᾽ ἡμέραν ἐπιφοιτᾷν, καὶ τῆς ἄλλης κοινωνεῖν ὑμῖν λειτουργίας, ἢ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας πλέον μόνον μοχθήσας προσηλῶσθαι πάλιν τῇ κλίνῃ, καὶ πάλιν ὑμῶν ἀπολελεῖφθαι. Διὰ τοῦτο τὰς καθημερινὰς ἐκλείπων διαλέξεις ἥκω σήμερον διὰ τῆς δεσποτικῆς χάριτος τὸ χρέος ὑμῖν καθήσων. Δεῦρο δὴ οὖν τὸ σκάφος εἰς τὸ πέλαγος τῆς Νινευϊτῶν μετανοίας ἑλκύσωμεν. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἄλλοις εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων χρήσιμοι λόγοι, τὰ δὲ τῆς μετανοίας φάρμακα πᾶσιν οἶμαι ὠφέλιμα· ἐπειδὴ γὰρ οὐδεὶς ἁμαρτίας ἐλεύθερος, εὔδηλον ὡς οὔτε μετανοίας ἀνενδεής. Τοῖς δὲ χρήζουσι ταύτης ἀναγκαῖον τὸ παράδειγμα τῶν ἐκ μετανοίας σωθέντων τῷ ἴσῳ τρόπῳ κἀκείνους πρὸς τὴν ὑγιείαν εἰσάγον. Ἴδομεν τοίνυν τοὺς ἐπὶ πονηρίᾳ βεβιωμένους ὀνομαστοὺς ἐπ᾽ ἀρετῇ γινομένους. Ἴδομεν τοὺς θηρίοις ἐοικότας ἀγγέλων τάξιν μεταλαμβάνοντας. Ἴδομεν τοῖς ἔργοις τὴν πόλιν στρέψαντας τρόπῳ φιλοσοφίας τὴν πόλιν ἀνορθοῦντας. Ἴδομεν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ, φίλους τοῦ Θεοῦ γεγονότας, καὶ τὸν πάλαι καθήγορον δεσπότην, συνήγορον ὕστερον κτησαμένους. Ἴδομεν κατακρίτους μετὰ τὴν ἀπόφασιν πρὸς τὸν δικαστὴν ἀγωνιζομένους, καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀκυροῦντας. Ἴδομεν τὸν Θεὸν διὰ φιλανθρωπίαν ψευδόμενον. Ἠκούσαμεν πρώην, ὅπως ὁ μὲν προφήτης ἐκήρυσσεν, ἡ δὲ πόλις ἐθορυβεῖτο, καὶ ὅτι καθάπερ εἰς πέλαγος πνεῦμα χαλεπὸν ταράττει, οὕτως εἰς τὸν δῆμον τῶν Νινευϊτῶν ἡ φωνὴ πεσοῦσα τοῦ Ἰωνᾶ πάντα ζάλης καὶ χειμῶνος ἔπλησεν. Ἠκούσαμεν ὅπως πιστὸν ἡγουμένη ἡ πόλις τὸ κήρυγμα

Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Poenitentiam Ninivitarum. Benedic Pater.

Quum dies meos anteactos docendi munere non satis exercitatos, & meipsum propter infirmitatem silere coactum viderem, affligebar, idque aegre admodum ferebam, haud secus, atque luctator alacris, qui ad sua certamina stadium ingredi fores impeditus. Intuebar vos spiritualis alimenti desiderio flagrantes, me vero illi suppeditando imparem. Videbam prae foribus esse tempus mercandi, me vero pacisci vobiscum nulla ratione posse. Videbam venationem multam, sed venatorem praedae non sufficientem. Verumtamen quum hac re magnus me dolor incederet, potius existimavi, hos mihi labores eo pacto adaptandos esse, ut frequentare possem indies Ecclesiam, & aliam vobis liturgiam communicare, quam transactis in labore duobus modo tribusve ad summum diebus lectum repeterem, & denuo a vobis seiungerer. Idcirco quotidianis sermonibus supersedens hodie per gratiam domini accedo meis erga vos partibus satisfacturus. Adeste igitur, naviculam nostram in mare Ninivitarum poenitentiae trahamus. Etsi enim aliae aliis prosint humanae rationes, poenitentiae tamen remedia omnibus arbitror conducere: quum enim neque unus peccati sit expers, manifestum est, nullum esse, qui poenitentiae non indigeat. Verumtamen egentibus illius exemplo eorum, qui poenitentia salvati sunt, opus est, quod & ipsos pari ratione ad salutem perducat. Vidimus itaque eos, qui improbam vitam egerant, a virtute demum sibi nomen comparasse. Vidimus feris olim non absimiles in ordinem Angelorum transiisse. Vidimus eos, qui operibus civitatem everterant, honesta morum compositione eamdem denuo erigere. Vidimus dei inimicos arcto amicitiae vinculo ipsi fuisse coniunctos, ac dominum olim accusatorem, suae tandem caussae patrocinantem habuisse. Vidimus iudicio condemnatos de ipsa sententia coram iudice contendere, eamque reddere irritam. Vidimus sua in genus humanum indulgentia Deum praeter id, quod comminatus fuerat facientem. Audivimus paullo ante quomodo praedicante propheta civitas conturbaretur, & quemadmodum ventus vehementior in mare irruens illud perturbat, ita vox Ionae populo Ninivitarum illapsa turbine omnia ac tempestate repleret. Audivimus quomodo civitas

οὐκ εἰς ἀπόγνωσιν ἔπεσεν, ἀλλ' εἰς μετάνοιαν ἔδρασεν· καὶ ὅτι θαῤῥεῖν περὶ τῆς σωτηρίας οὐκ ἔχουσα, θεραπεύειν καὶ καταλλάττειν τὸν Θεὸν ἐπιχειρεῖ. Τίνα δὲ ὑπὲρ τῶν καταλλαγῶν τὰ πραττόμενα ἦν; εἴρηται μὲν ἐν μέρει· δεῖ δὲ τὸν πάντα λόγον ὑμῖν ἀποδοῦναι· ἐκήρυξαν γὰρ νηστείαν, καὶ ἐνέδυσαν τὸν σάκκον ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὢ ξένου θαύματος, φοβεροῦ μὲν ἀνθρώποις, ἀγγέλοις δὲ ποθεινȣ. Ἐννόησόν μοι τὰς πολλὰς μυριάδας ἐκείνας ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ παίδων σακκοφορούσας, καὶ εἰς ταὐτὰ συνηθροισμένας, ἐπιτηδεύματα πάντα καὶ πράξεις πάσας ἀνθρωπίνας ἀργούσας, καὶ ἔργον μὲν οὐδὲν παρ' οὐδενὸς οὐδαμοῦ τελούμενον, οἰμωγὴν δὲ ὁμοῦ πάντων καὶ θόρυβον, ϗ βοὴν εἰς οὐρανὸν πεμπομένην. Ἐννόησον δεσποτῶν καὶ δούλων ἀνομαλίαν ἐκβεβλημένην, ἀρχόντων ϗ ἀρχομένων, βασιλέα μετὰ τȣ̃ ἴσȣ σχήματος παρόντα τοῖς πλήθεσι, ϗ καθάπερ πολιτικήν τινα παράταξιν τὴν λειτȣργίαν τάττοντα τȣ̃ Θεȣ̃. Ἤγγισε γὰρ, φησὶν, ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα, ϗ ἐξανέστη τȣ̃ θρόνȣ αὐτȣ̃, καὶ ἐξεδύσατο τὴν στολὴν αὐτȣ̃, ϗ περιβάλετο σάκκον, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ σποδȣ̃. Ὢ σοφȣ̃ βασιλέως, ἐξάρχει τῆς μετανοίας αὐτὸς, ὥστε τὴν πόλιν πᾶσαν σπȣδαιοτέραν ποιῆσαι. Τίς γὰρ ἤμελλεν ἔτι μαλακίζεσθαι, τὸν βασιλέα ὁρῶν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀγωνιζόμενον; Τὰ τραύματα τῆς ἁλȣργίδος θεραπεύει διὰ τȣ̃ σάκκου· τὰς ἁμαρτίας τȣ̃ θρόνου διὰ τῆς ἐπὶ σποδȣ̃ καθέδρας ἐκπλύνει· τὴν νόσον τῆς ὑπερηφανείας τῷ ταπεινῷ τȣ̃ σχήματος ἐξιᾶται· τῇ νηστείᾳ τὰ ἕλκη τῆς τρυφῆς φαρμακεύει· ϗ δείξας ταῦτα διὰ τῶν ἔργων πρὸς τὴν ἴσην σπȣδὴν πάντας διὰ κηρύγματος ἐγείρει. Ἐκηρύχθη γὰρ, φησὶ, παρὰ τȣ̃ βασιλέως, οἱ ἄνθρωποι, ϗ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες, ϗ τὰ πρόβατα μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μηδὲ νεμέσθωσαν, ϗ ὕδωρ μὴ πιέτωσαν. Καινὴ βασιλέως νομοθεσία· ἀσιτίαν τοῖς ἀῤῥώστοις ὡς ἰατρὸς ἐπιτάττει· μᾶλλον δὲ τὰς Ἀποστολικὰς μίμηται διδασκαλίας εὐσεβȣ̃ς νηστείας ὁ τρυφητὴς νομοθέτης, καὶ τοῖς ἀνθρώποις κοινωνεῖν τὰ ἄλογα ταύτης κελεύει, διὰ τῆς ἀναμαρτήτȣ φύσεως εἰς οἶκτον μείζονα τὸν Θεὸν ἐπισπώμενος. Καὶ περιεβάλοντο σάκκους, φησὶν, οἱ ἄνθρωποι ϗ τὰ κτήνη. Ὢ παρατάξεως οὐρανίας, ὢ φάλαγγος τῷ διαβόλῳ φρικτῆς. Ἱστήκει θρηνῶν ὁ διάβολος ὁρῶν αὐτȣ̃ τὴν στρατείαν πανδημεὶ πρὸς τὸν Θεὸν μεταστᾶσαν ϗ πολεμȣ̃σαν τοῖς δαίμοσιν· εἶτα ταύτην τὴν μάχην καὶ παῖδες, ϗ γυναῖκες, νήπια μετὰ ἀνδρῶν ἠγωνίζοντο· ἤδη δὲ ἡ τῶν κτηνῶν φύσις σύμμαχος εἰς τὴν παράταξιν παρελήφθη. Καὶ ἴδεν καινὸν ὁ διάβολος θέαμα· βοσκήματα δικαιοσύνην συνεισφέροντα ἀνθρώποις, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν κεκτημένων νηστεύοντα· οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ κτήνη μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μήτε νεμέσθωσαν. Τὰ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς σύμβολα ῥίψας, τὴν τῶν ἱερέων μετέλαβε τάξιν. Ἱστήκει δημηγορῶν, καὶ φιλοσοφεῖν τȣ̀ς Νινευΐτας παιδεύων. Δεινὰ, φησὶν, ὦ φίλοι, τὰ περιεστῶτα κακά. Τὴν οἰκȣμένην χειρωσάμενοι πᾶσαν, ὡς πονηροὶ θείᾳ

vitas praedicationi fidem adhibens ſpem non abiecerit, imo ad poenitentiam citato quaſi curſu properaverit, & quoniam quo ſalutis ſuae fiduciam in tuto collocaret, non habebat, colere, & reconciliare Deum conaretur. Quae vero opera pro iſthac reconciliatione intercesſerunt? dictum quidem iam fuit ex parte: oportet autem omnimodam vobis rationem reddere: praedicaverunt enim ieiunium, & a minore ad maximum uſque, ſacco ſeſe induerunt. O novum prodigium, terribile hominibus, Angelis vero deſiderabile! Animo mecum perpende innumeram virorum, mulierum & puerorum, qui ſacco induti ſunt, multitudinem, qui ob eumdem finem congregati omnibus ſtudiis ac humanis negotiis abſtinent, & a quorum nemine operis quidquam perficitur; eiulatum omnium ſimul, & ſtrepitum, & clamorem ad caelos miſſum; eliminatam dominos inter ac ſervos, principes inter ac ſubditos diſparitatem conſidera: intuere Regem pari habitu intereſſe multitudini, & miniſterium Dei publicum tamquam civilem aciem inſtruere. Appropinquavit enim, inquit, ſermo ad regem, & ſurrexit a ſolio ſuo, & abiecit veſtimentum ſuum, & indutus eſt ſacco, & ſedit in cinere. O Regem ſapientem! Dat ipſe initium poenitentiae, ut totam civitatem reddat alacriorem. Quis enim ignavus adhuc foret, qui regem ipſum pro ſua ſalute luctari intueretur? Iſte veſtis purpureae vulneribus ſacco medetur: peccata regalis ſolii eluit in cinere ſedendo: morbum ſuperbiae humilitate habitus, ieiunio deliciarum ulcera ſanat: atque haec omnia opere ipſo demonſtrans ſingulos ad eadem ſtudia praeconis voce excitat. Edictum eſt enim, inquit, a Rege: homines & iumenta & boves & pecora non guſtent quidquam, neque paſcantur, & aquam non bibant. Nova legislatio Regis! ieiunium velut medicus infirmis imponit: imo vero magis Apoſtolicas inſtitutiones imitatur delicatus ille pii ieiunii legislator: nam illud brutis etiam commune eſſe iubet cum hominibus, ut mediante natura ſceleris incapaci, maiorem Dei commiſerationem attrahat. Et induti ſunt ſaccis, inquit, & homines, & iumenta. O caeleſtem aciem! o phalangem diabolo horribilem! Stetit diabolus plorans, quum exercitum ſuum videret ad Deum omnino converſum, & cum daemonibus confligentem: quandoquidem iſthanc pugnam, & pueri & mulieres, & infantes cum viris aggrediebantur; imo & ipſa iumentorum natura, ut commilitaretur, in aciem admiſſa fuit. Vidit profecto novum diabolus ſpectaculum: vidit armenta conferre hominibus iuſtitiam, & pro dominorum ſalute ieiunare: homines, & boves, & iumenta non guſtent quidquam, neque paſcantur. Rex inſignia principatus abiiciens, in ordinem ſacerdotum tranſibat. Stabat verba ad populum faciens, & Ninivitas vero ſapientiae amore imbuens. Gravia ſunt, ait, ea mala, quae nos, o amici, circumſtant. Qui terram habitabilem manu

nu

ψήφῳ φθειρόμεθα, καὶ βασιλεύοντες πάντων ἀνθρώπων, ὡς φαυλότεροι πάντων ξένῳ θανάτου κατεδικάσθημεν τρόπῳ, καὶ τῶν ἄλλων πάντων μακαρισθέντες, πάντων εἶναι δόξομεν ἀθλιώτεροι, καὶ μῦθος ἐσόμεθα τῷ βίῳ παντὶ, καὶ διήγημα τῆς προτέρας λαμπρότητος, οὔτε λαθεῖν συγχωρούσης τὰ ἡμέτερα κακά. Πολλοὺς, ὦ Νινευῖται, πολέμους νικήσαντες, γενναιότερον νῦν ὑπὲρ τῆς οἰκείας ἀγωνισώμεθα σωτηρίας· πάλαι μὲν γὰρ ὅπως ἑτέρων γενώμεθα κύριοι, πάντα ἐπράττομεν, νῦν δὲ ἄθλον ἡμῖν τὸ μὴ μετὰ γυναικῶν, καὶ παίδων ἄρδην ἀπολέσθαι. Πρὸς ἐπανάστασιν ξένης πολέμου ξένως ἀγωνισώμεθα· τοξεύσωμεν τὸν οὐρανὸν ὑμνῳδίαις· ἀκοντίσωμεν ἀντὶ δοράτων ἐκεῖ ψαλμῳδίαις· προσευχαῖς τὸν Θεὸν σφενδονήσωμεν· δάκρυσιν ἀπαύστοις αὐτοῦ τὸν θυμὸν ἐκμειλίξωμεν· τῶν πονηρῶν πράξεων τὴν φάλαγγα ῥήξωμεν· τὰ τῆς κακίας ὀχυρώματα καταβάλωμεν· μεθ᾽ ὅπλων ἀρετῆς μαχησώμεθα· θώρακα δικαιοσύνης βέλος οὐ τιτρώσκει· ἀσπίδα πίστεως κεραυνὸς οὐ δύναται φλέξαι· περικεφαλαίαν ἐλπίδος συντρίψαι ὁ Θεὸς οὐκ ἀνέχεται· ἡ ἄνωθεν ὀργὴ χιτῶνα σωφροσύνης οὐ σχίζει· ἀπειλὴ καταστροφῆς ἐξομολογήσεως τεῖχος καθελεῖν οὐκ ἰσχύει· ἀπόφασις ἀπωλείας μετάνοιαν σπουδαίαν ἰδοῦσα ὡς καπνὸς εὐθὺς διαλύεται· ἂν οὕτως, ὦ φίλοι, καὶ μετὰ τοιούτων πολεμήσωμεν ὅπλων, ὥσπερ τῆς γῆς, οὕτω καὶ τοῦ οὐρανοῦ κρατήσομεν. Θαῤῥεῖτε, Νινευῖται, θαῤῥεῖτε, φιλάνθρωπος βασιλεὺς ἡμῖν πολεμεῖ· ἀνικέτας μόνον τοὺς αὐτοῦ πολεμίους ῥίψας εὐθεὶς τὴν ὀργὴν εὐεργέτης γίνεται τῶν ἐχθρῶν.

Τοιούτοις μὲν παρακλητικοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς εἰς μετάνοιαν τὸν λαὸν ἠρέθιζε· Νινευῖται δὲ προθύμως ἐξετέλουν τὰ κελευόμενα· περιέβαλον γὰρ, φησὶ, σάκκους οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐβόησαν ἐκτενῶς πρὸς τὸν Θεόν. Οὐχ ὁ μὲν λόγος ἦν πρόχειρος, ὁ λογισμὸς δὲ μετέωρος· οὐχ ἡ μὲν γλῶσσα ἐφθέγγετο, ἡ δὲ διάνοια ἐρέμβετο· οὐχ ἡ φωνὴ προεφέρετο, ἡ γνώμη δὲ παρεφέρετο· ἀλλὰ συντεταμένως ἑκάτερα τὸν Θεὸν ἐλιτάνευε. Νὺξ ἐπιοῦσα, καὶ τὸν φόβον αὔξουσα τὸν μὲν ὕπνον ἐδίωκε, σπουδαιότερον δὲ τὸν ὕμνον ἀνέπεμπεν. Ἡμέρα πάλιν ζοφερὸν δεικνύουσα τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀστραπαῖς ἀπαύστοις καὶ βρονταῖς κτυπουμένη εἰς τρόμον ἐξαίσιον καὶ βοὴν μεγίστην πάντας ἐκίνει. Ἡ γῆ σειομένη κλόνον πολὺν εἰργάζετο ταῖς ψυχαῖς. Τὰ νήπια πάντα τοῖς κόλποις ὑπὸ δέους προστρέχοντα τῶν μητέρων, καὶ ταῖς ἀγκάλαις κλαυθμυριζόμενα ἄφατον ἐποίει θρῆνον καὶ ὀδυρμὸν τοῖς ὁρῶσι. Ἀγέλαι βοῶν καὶ προβάτων, καὶ θρέμματα πάντα νομῆς, καὶ ὑδάτων κεκωλυμένα, καὶ διάφορον φωνὴν ἀφιέντα, εἰς κλαυθμὸν καὶ ἀδαμαντίνους ἐκίνει ψυχάς. Πανταχόθεν δὲ τῆς ἀπειλῆς καὶ τοῦ δέους ταράσσοντος, οὐκ ἠνέχοντο τὴν ἐλπίδα τὴν χρηστὴν ἀποῤῥίψαι. Τίς οἶδε γὰρ, φησὶν, εἰ μετανοήσει ὁ Θεὸς, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπολώμεθα; Ἐκ βαθυτάτης τοίνυν καρδίας πρὸς τὸν Θεὸν ἀνεβόων· βασιλεῦ, ζωῆς κύριος καὶ θανάτου, ἡμεῖς μὲν ἧς ἠπείλησας ἀποφάσεως ἄξιοι, καὶ δίκην τὴν ἑκάστην ὀφείλομεν, σὲ τὸν ἀληθινὸν Θε-

nu nostra devicimus, tamquam ignavi Divino iudicio perimus, cunctisque imperantes hominibus, novo mortis genere condemnamur velut omnium vilissimi; atque prae ceteris quondam beati, omnium miserrimi videbimur, & fabula omni viventi erimus & fama evidentiae maioris, quam quae concessura sit, nostra mala latere. Nunc ergo, Ninivitae, qui multa devicimus bella, generosius pro salute propria certemus; enimvero ut alios ditioni nostrae subiiceremus, quem olim lapidem non movimus? modo autem cum coniugibus, & prole non simul perire, praemium erit nostri certaminis. Insurgente itaque novo belli genere, nova ratione pugnemus: laudum praeconia caelum versus iaculemur: psalmorum cantus pro bastis illuc vibremus: Deum precibus quasi funda impetamus: indefessis lacrymis animum eius emolliamus: fracto malorum operum agmine munimenta malitiae destruamus, & virtutis armis luctemur. Thoracem iustitiae telum non vulnerat: fidei scutum nullo potest comburi fulmine: spei galeam conteri Deus non sustinet: loricam temperantiae superûm ira non scindit: comminatio demolitionis non valet diruere murum confessionis. Sententia perditionis sollertem quum viderit poenitentiam, tamquam fumus illico dissolvitur. Si hoc pacto, amici, & eiusmodi armis pugnaverimus, uti terra, sic & caelo potiemur. Adeste animo, Ninivitae, adeste; nam qui nos impugnat, rex est hominum amantissimus, qui nonnisi contumaces debellas hostes, ac facile reconciliatus beneficus fit inimicis.

Adhortatoria eiusmodi oratione Rex populum stimulabat ad poenitentiam; Ninivitae vero alacriter iussis obtemperabant. Induerunt enim, ait, saccos & homines, & iumenta, & clamaverunt impense ad Deum. Nondum oratio erat in promptu, & cogitatio in sublimi versabatur: lingua nondum pronuntiabat, mens autem agitabatur: vox non proferebatur, & mens ad Deum efferebatur: immo vero utraque iuncto conatu Deum precabantur. Nox ingruens & adaugens timorem fugabat somnum, & alacriorem hymnum reddebat. Dies caliginosum denuo caelum ostendens, atque continuo fulgure & tonitru perstrepens fatalem omnibus tremorem movebat, & summum clamorem. Terrae motus summopere animos concutiebant. Infantes ad sinum maternum prae timore currentes, & vagientes in ulnis ineffabilem spectantibus planctum caussabant, ac eiulatum. Boum & ovium greges, atque omne pecus, pascuis & aquis destituta, variis vocibus, vel adamantino animo fletum ciebant. Quamquam vero comminatio & pavor turbarent omnia, ut spem bonam abiicerent, nulla ratione adigi poterant. Quis enim scit, ait, si convertatur Deus, & revertatur a furore irae suae, & non peribimus? Verum ex imo cordis ad Deum clamabant: Rex, vitae dominus & mortis, nos quidem, quam comminatus es, sententia digni sumus, & cuiusvis poenae reos nos effecimus, te non agnoscentes verum Deum, & perditam vi-

ὸν ἀγνοήσαντες, καὶ διεφθαρμένον ζήσαντες βίον. Αὐτὸς δὲ τῷ πελάγει τῶν σῶν οἰκτιρμῶν κεχρημένος παῦσον τὴν καθ' ἡμῶν τιμωρίαν· νίκησον τὸ μέσον δίκαιον ἀγαθότητι, τὴν δὲ ἡμῶν ἀγνωμοσύνην φιλανθρωπίᾳ· εἰ μὲν ἐξαίφνης ἐπήγαγες τὴν πληγὴν, λόγος τὰ τῆς κολάσεως εἶχε, καὶ ἀλλοτρίους ὄντας καὶ φαύλους ἀπέκτενες· νῦν δὲ προθεσμίαν διὰ χρηστότητα δοὺς, ἂν μεταβληθέντας φονεύσῃς, οὐκ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ σοὺς ἀπολλύεις. Ἀσεβοῦντας ἐφύλαξας, καὶ νῦν φθέρεις πιστοὺς γινομένους; πονηροὺς ὄντας διέσωσας, καὶ ἀγαθεργοῦντας νῦν ἀναιρεῖς; εἰδώλοις ἀνακειμένην τὴν πόλιν ηὔξησας, καὶ βασιλίδα πεποίηκας, καὶ καταστρέφεις σὴν γενομένην; οὐκ εἰδότες σε διά σου τὴν οἰκουμένην ἐκρατήσαμεν, καὶ προσκυνοῦντές σε νῦν καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐκβαλλόμεθα; Τοῦ σοῦ, βασιλεῦ, ὀνόματος φεῖσαι, μὴ Νινευΐταις ἀπαιτῶν δίκας, φευκτὴν ὡς ἀνόνητον τὴν εὐσέβειαν ποιήσῃς· μὴ δικαίως ἡμᾶς κολάζων τῆς μετανοίας τοῖς ἀνθρώποις κλείσῃς τὴν θύραν. Εἰ μὲν γὰρ νομοθέτου, καὶ διδασκάλων τυχόντες εἰς πολλὴν κακίαν προήλθαμεν, ἀπαραιτήτως διάφθειρον, ἱκετεύουσι συγγνώμης μὴ μετάδως, χαλεπωτέραν ἧς ἠπείλησας ἐπάγαγε δίκην· εἰ δὲ οὐ μαθόντες, οὐδὲ παιδευθέντες ἐν φαυλότητι, καὶ ἀσεβείᾳ διετελοῦμεν, μὴ τοσοῦτον ὄλεθρον, βασιλεῦ, τῆς ἀγνοίας ἡμῶν καταψηφίσῃ. Κατακλισμῷ τοὺς ἀνθρώπους διέφθειρας πάλαι δικαίως, διδάσκοντι γὰρ οὐ προσεῖχον τῷ Νῶε· πρόειπας τὴν ἀπώλειαν, καὶ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔφυγον. Σοδομίτας εὐλόγως ἀνέπρησας, δέξασθαι γὰρ τοῦ Λὼτ τὰς συμβουλίας οὐκ ἠθέλησαν. Αἰγύπτιοι κατεποθήσαν εἰκότως μετὰ τοῦ Φαραὼ, Μωσέως γὰρ διδάσκοντος οὐκ ἐπείθοντο πληγέντες πολλάκις, καὶ τῆς σῆς δεξιᾶς πεῖραν λαβόντες. Ἦ παρά τινος ἀντειπεῖν ἐτολμήσομεν; Ἕνα νῦν μόνον ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲ τοῦτον διδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ κακῶν μηνυτὴν, καὶ πιστεύσαντες πανδημὶ τὴν σὴν λατρείαν τιμῶμεν. Προθεσμίαν ἡμῖν μικρὰν δέδωκας, καὶ μεταβολὴν ἐν αὐτῇ μεγίστην ἐδείξαμεν. Ἀπωλείας ἡμῖν κηρυχθείσης τὸ σὸν φιλάνθρωπον οὐκ ἀπέγνομεν. Τοῦ προφήτου τὴν καταστροφὴν καταγγείλαντος εἰς τὸ σὸν ἠλπίσαμεν ἔλεος. Μὴ ψεύσῃς ἡμῶν, ἀγαθὲ, τὰς ἐλπίδας. Μὴ παύσῃς γλώττας ἀνυμνεῖν σου τὴν χρηστότητα βουλομένας. Μὴ ἀποκτείνῃς ἄνδρας κηρύξαι σου τὴν ἀγαθότητα πάντα σπεύδοντας. Μὴ κωλύσῃς ἡμᾶς διδασκάλους τοῖς ἡμετέροις πᾶσιν εὐσεβείας γενέσθαι. Μὴ διαμείνῃς ὀργιζόμενος ὁμοίως πρὸς τοὺς οὐκέτι τοῖς αὐτοῖς διαμείναντες. Ἠλλάγημεν ἡμεῖς, διαλλάγηθι σύ. Στῆσον τὴν ὀργὴν, ὥσπερ τὴν πλάνην ἡμεῖς. Παῦσον τὴν τιμωρίαν αὐτὸς, ὥσπερ ἡμεῖς τὴν κακίαν. Ἐξεπαίδευσας ἡμᾶς ἱκανῶς τῷ φόβῳ, δὸς καιρὸν λοιπὸν ἡμῖν τὸ περί σε φίλτρον ἐνδείξασθαι. Φεῖσαι θρεμμάτων διὰ λιμὸν μυκωμένων. Φεῖσαι παίδων ἀναμαρτήτων ὑπὸ κλαυθμοῦ πνιγομένων. Φεῖσαι νηπίων ἀώρων ὑπὸ νηστείας ἐκλελυμένων. Μὴ συνδιαφθείρῃς τοὺς ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις. Οἰκτείρησον μη-

vitam agentes. Tu vero mari misericordiae tuae usus, poenam tolle contra nos edictam; vince obstantem iustitiam bonitate, nostram ingratitudinem clementia. Si enim repentinam nobis plagam instigere voluisses, sermo ille tuus supplicio ipso fuisset coniunctus, nosque quum adhuc a te alieni essemus ac impii, neci dedisses; iam vero quum tempus definitum in bonum nobis usum concesseris, si conversos occideris, non alienos perdis, sed tuos. Quum impii essemus, nos protexisti, & eosdem, qui ad fidem redivimus, consumes? A bonis moribus alienos servasti, & bene operantes e medio tolles? Adauxisti civitatem idolis addictam, & reginam ceterarum urbium constituisti, & ditioni tuae nunc deditam evertes? Terram quum te ignoraremus, adiuvante te, devicimus, nunc ipsa etiamnum terra, quum te adoremus, eiiciemur? Nomini tuo Rex parce, ne quum a Ninivitis supplicia poposceris, pietatem rei inutilis adinstar fugiendam reddas; ne iustam nobis poenam infligens, ianuam poenitentiae hominibus praecludas. Equidem si legislatorem & magistros sortiti ulterius in malitia progressi fuerimus, ruina nos destruas inexorabili, nec veniam supplicibus concedas, immo graviorem ipsa, quam comminatus es, poenam inducas; verum si non intelligentes, neque edocti in malitia & impietate perstiterimus, nostram inscitiam ne tantae, o Rex, damnaveris ruinae. Perdidisti non immerito olim diluvio homines, Noë enim docenti praebere aures noluerunt; praenuntiasti eis interitum, a peccato autem non abstinuerunt. Merito Sodomitas incendio concremasti, suscipere enim Lothi consilia renuerunt. Submersi sunt simili ratione cum Pharaone Aegyptii, Mosi enim docenti fidem non habuerunt, saepenumero licet percussi, tuamque dexteram experti. Nos vero num contradicere aliqua in re ausi sumus? Modo unicum nobis, neque hunc magistrum, sed malorum potius indicem misisti; plenam nihilominus fidem ipsi praebuimus, tuumque cultum rebus omnibus potiorem habemus. Spatium (poenitentiae) idque exiguum nobis concessisti, & summam in eo mutationem ostendimus. Pernicie nostra praeconis voce denuntiata, tuum, quo genus humanum amplecteris, amorem agnovimus. Propheta subversionem nuntiante, in tua misericordia nostram collocavimus fiduciam. Noli, optime, spem nostram reddere inanem, neque linguas cohibere tuam beneficentiam celebraturas. Noli committere, ut neci tradas viros, qui bonitatis tuae referre praeconia omni conatu ambimus, neque impedias, quominus iis omnibus, qui aliquo pacto nobis sunt coniuncti, magistri fiamus pietatis. Noli in eadem contra nos ira persistere, qui rebus iisdem non amplius immoramur. Nos mutati sumus, mutare & tu. Siste iram, sicut nos cohibuimus errorem. Fac cessare poenam, sicut refraenavimus malitiam. Satis edocuisti nos timore, da ut futurum tempus suaviora tui amoris incitamenta nobis offerat. Parce armentis a fame mugientibus. Parce innocuis pueris plan-

ctu

τέρας γάλα διὰ τὴν σὴν ὀργὴν τοῖς φιλτάτοις οὐ παρεχούσας· ἠρνήσαντο γονεῖς ἐκείνους ἐλέων, ἵνα τὸ σὸν ἔλεος ἐπισπάσωνται. Πάντες ἄνθρωποι τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ ἡμεῖς, ἀνέχονται πονηρεύμασιν· ὧν ἡμᾶς μετανοοῦντας μὴ δέξῃ, τοῦ κόσμου παντὸς τὰς ἐλπίδας ἐξέκοψας. Τοιούτοις παρὰ τὰς ἀρχὰς, ὡς εἰκὸς, Νινευῖται λόγοις ἐχρῶντο· ἦν δὲ καὶ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ἐφάμιλλα, νηστεία, σάκκος, ἐκτενὴς προσευχὴ, δάκρυα, πονηρίας φυγή. Ἀνεβόησαν γὰρ, φησὶ, πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς, καὶ ἀπέστρεψεν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν. Ἅπτονται τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐτῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὴν κορωνίδα τῆς ἀρετῆς κρηπῖδα ποιοῦνται τῆς ἀρετῆς· πᾶν γὰρ ὅ τι κάλλιστον ἔργον, καὶ Θεῷ προσφιλέστατον, τοῦτο ἕκαστος ἐπιτηδεύετο. Ἴδον πόλεμον οὐράνιον κατ' αὐτῶν ἐγειρόμενον, καὶ ὠχύρωσαν ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτοὺς, ὥσπερ τεῖχος. Ἐνεδύσαντο θαυμαστήν τινα πανοπλίαν τοὺς σάκκους. Ἀντέταξαν κάτωθεν εὐχὰς, καὶ δεήσεις τοῖς ἄνωθεν κεραυνοῖς φερομένοις. Τῷ πατάγῳ τῶν βροντῶν τὸν ἦχον τῆς ὑμνῳδίας ἀντέστησαν. Νηστεία πύργος αὐτοῖς γέγονεν ἐναργής. Κρουνοῖς δακρύων τὴν τῶν ἁμαρτημάτων ἔσβεσαν φάλαγγα. Φίλους ἐποιήσαντο τοὺς ἐχθροὺς, ἵνα τὸν Θεὸν ἑαυτοῖς καταλλάξωσιν. Ἀφῆκαν αὐτοὶ τὴν ὀργὴν τοῖς λελυπηκόσιν, ἵνα τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν παύσωσι τοῦ δεσπότου. Ὀφλημάτων κάτω γραμματεῖον διέῤῥηξαν, ἵνα τῆς ἄνωθεν ἐπταισμένων ἀφέσεως τύχωσιν. Ἔδωκαν δούλοις ἐλευθερίαν, ἵνα λάβωσιν αὐτοὶ τῆς τιμωρίας ἐλευθερίαν. Προσέθηκαν τὰς κτήσεις τοῖς ἐνδεέσιν, ἵνα κτήσωνται βεβαίως τὰς ἰδίας οὐσίας. Τρυφὴν ῥίψαντες, ἐγκράτειαν μετεδίωκον. Ἀκολασίαν φύγοντες, σωφροσύνην ἠσπάζοντο. Ἀξιωμάτων ὄγκον μισήσαντες, εἰς ταπεινὸν καὶ πενθήρη σχῆμα ἅπαντες μετεσκευάσθησαν. Ὠνίων, καὶ συμβολαίων, καὶ πάντων ἔργων σχολάσαντες τὸν Θεὸν ἐθεράπευον. Οἱ κακοῦργοι τὰς λῃστείας οὐδενὸς ἀναγκάζοντος ὡμολόγουν. Οἱ δικασταὶ τοὺς ὁμολογοῦντας οὐκ ἐπράττοντο δίκας. Ὡς τεθνεῶτες τοῦ βίου πάντες ὡμολόγουν. Ὁ πλοῦτος ἀφύλακτος ἔῤῥιπτο, καὶ ὁ κλέπτης οὐδαμόθεν ἐφαίνετο. Χρυσὸς τοῖς ἐνδεέσιν ἐχορηγεῖτο, καὶ τὴν κτῆσιν ἕκαστος ὡς ζημίαν ἔφυγεν. Ἓν μόνον ἐσπουδάζετο πᾶσιν ἡ σωτηρία. Εἷς δρόμος καὶ πλουσίοις, καὶ πένησιν, ὁ περὶ τῆς ζωῆς προύκειτο πόνος· πᾶν δὲ τὸ μὴ εἰς τοῦτο φέρον, ὡς ἀνόνητον καὶ φαῦλον ἐκβέβλητο. Ἄδηλος ἦν ἡ σωτηρία, καὶ ὡς ὁμολογουμένη παρ' αὐτοῖς ἐσπουδάζετο. Οὐκ εἶχον θαῤῥεῖν τῷ τέλει τῆς μετανοίας, καὶ ὡς ζησόμενοι πάντως ἀγαθῆς πάσης ἐπεμελοῦντο πράξεως. Ὢ φιλοσόφων βαρβάρων· ὢ σοφῶν ἀπαιδεύτων. Ἔγνωσαν ἀδιδάκτως τὰ δέοντα, ἄνευ νομοθέτου μετεῤῥυθμίσθησαν, ἄνευ διδασκάλων ἐσωφρονίσθησαν, ἐκ τῆς ἐσχάτης κακίας εἰς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἀνέδραμον. Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου. Εἷς ὄμβρος ἀπειλῆς, καὶ μυρίων ἀγαθῶν φορὰν ἐβλάστησαν

ctu suffocatis, immaturis infantibus prae ieiunio deficientibus. Noli cum impiis perdere innocentes. Miseratio te subeat matrum, quae ut te sibi iratum reconcilient, dilectissimae proli lac non praebent. Huic denegant parentes misericordiam, ut tuam sibi attrahant. Quivis hominum eadem, quam nos admisimus, detinetur malitia; unde si nostra non reconciliatus fueris poenitentia, totius mundi spem praecidisti. In primordiis (*poenitentiae*] *talibus fortasse sermonibus Ninivitae utebantur; opera autem, ieiunium, saccus, oratio continua, lacrymae, peccati fuga, verbis erant consona. Clamaverunt enim, ait, impense ad Dominum, & reversus est quisque a via sua mala, & ab iniustitia, quae in manibus eorum erat. Sapientiam ab ipso suo culmine attingunt, & apicem virtutis basim eiusdem constituunt: quodcumque enim optimum Deoque gratissimum opus foret, ei quisque studebat. Viderunt bellum caelitus sibi illatum, atque seipsos quasi murum operibus suis communiverunt. Induerunt se saccis, miris profecto armis. Fulminibus de caelo missis vota & preces in terra opposuerunt. Contra tonitruum fragores hymnodiae sonum statuerunt. Ieiunium fuit eis conspicua turris. Lacrymarum fontibus exstinxerunt peccatorum multitudinem. Inimicos sibi amicitia devinxerunt, ut Deum sibi reconciliarent: quam in offensores fovebant, iram deposuerunt, ut eam, qua Dominus in eos erat accensus, sedarent. Libellum debitorum diruperunt in terra, ut remissionem peccatorum in supernis adsequerentur. Servis dederunt libertatem, ut ipsi liberationem supplicii obtinerent. Bona pauperibus erogarunt, ut in tuto collocarent propriarum rerum possessionem. Voluptati renuntiantes, continentiam sequebantur; fugientes luxuriam, temperantiam amplectebantur. A fastu dignitatum alieni omnes cum habitu humili, ac lugubri figuram aliam induerunt. Venditionibus, pactis, & quocumque negotio supersedentes nonnisi Deo serviebant. Improbi ultro sua confitebantur latrocinia, neque iudices poenam a confitentibus repetebant. Omnes tamquam in vitae termino constituti confitebantur. Divitiae eiiciebantur absque custode, neque fur usspiam comparebat. Aurum suppeditabatur egentibus, & possessionem velut iacturam ipsam quisque fugiebat. Res unica, nimirum salus, omnibus curae erat. Divitibus aeque, ac pauperibus unus erat conatus, vitae scilicet servandae studium prae manibus erat. Omnia autem, quae eo non collimarent, velut vilia & inutilia reiiciebantur. Incerta erat salus, & velut extra omnem aleam posita quaerebatur. Non poterant sibi promittere finem poenitentiae, & tamquam ad terminum usque victuri in quodlibet opus bonum curam omnem conferebant. O rudes philosophos! o sapientes indoctos! Ea quae decent, sine praeceptore cognoverunt, emendati sunt sine legislatore, absque magistro bonis moribus imbuti sunt, ex profundo malitiae in supernam civitatem sursum cucurrerunt. Haec mutatio de-*

Νινευῖται· ἀνεχωνεύθησαν ὡς παλαιοί τινες ἀνδριάντες. Μετεσκευάσθησαν ἐκ τῆς μετανοίας· ἐξ ἁμαρτωλῶν γεγόνασι δίκαιοι, ἀγγέλοις ἐράσμιοι, Θεῷ ποθεινοί. Ἔστησαν σαλευομένην τὴν πόλιν, καταπίπτουσαν ὤρθωσαν, δονουμένην ἐστήριξαν. Μετεστράφησαν, καὶ οὐκ ἀντεστράφησαν· μετεβλήθησαν, καὶ οὐ διεφθάρησαν. Ἴδε γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπεστράφησαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν πονηρῶν, καὶ μετενόησεν ἐπὶ τῇ κακίᾳ, ᾗ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Ὢ παραδόξων πραγμάτων· ἀνεδίκασε τὴν δίκην ὁ δικαστὴς, τὴν φονεύουσαν ἔλυσε ψῆφον, καὶ τὴν σώζουσαν ἐψηφίσατο. Μετενόησαν Νινευῖται, καὶ μετενόησεν ὁ Θεός. Ἔσχισεν ἡ μετάνοια τῆς ἀπωλείας τὸ πρόσταγμα. Διέῤῥηξαν ἐκεῖνοι τὴν πονηρίαν, διέῤῥηξεν ὁ Θεὸς τὴν ἀπόφασιν. Ὢ πάντα δυναμένης μετανοίας· ἐπὶ γῆς τελεῖται, καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀναστρέφει. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὦ φίλοι, μετανοήσωμεν· οὕτω νηστεύσωμεν· ἀγαθὰς πράξεις τῇ νηστείᾳ συνζεύξωμεν· πονηρῶν πράξεων ἀπεχώμεθα· τῆς γεέννης τὴν ἀπειλὴν φοβηθῶμεν· διὰ μετανοίας τὴν παρὰ Θεοῦ σωτηρίαν κτησόμεθα. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

dexterae excelsi. Nonnisi unus fuit minarum imber, & Ninivitae immensam bonorum copiam germinarunt. Denuo conflati sunt velut antiquae quaedam statuae. Poenitentia diversam sortiti sunt formam. Ex peccatoribus facti sunt iusti, amabiles Angelis, Deo desiderabiles. Commotam firmarunt civitatem, collapsam erexerunt, agitatam consolidarunt. Conversi sunt, & non sunt reversi: mutati sunt, & non sunt destructi. Vidit enim, ait, Deus opera illorum, quia conversi sunt a viis suis malis, & misertus est super malitiam, quam loquutus erat, ut faceret eis. O res admirabilis! Novam tulit iudex sententiam, mortis decretum diremit, salutis sententiam edixit. Poenituit Ninivitas, & poenituit Deum. Poenitentia rescidit decretum interitus. Diruperunt ipsi impietatem, & sustulit Deus sententiam. O poenitentiam omnipotentem! Perficitur in terra, & ea quae in caelo sunt, permutat. Talem nos quoque, amici, poenitentiam agamus: eodem modo ieiunemus: bona opera iungamus ieiunio: a pravis operibus abstineamus: inferni comminationem timeamus, & per poenitentiam a Deo salutem consequemur: ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen.*

XVII. p. 159. *b.* Τοῦ μακαρίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας. *Beati Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae laudatio sanctorum XL. Martyrum.* Inc. Μαρτύρων μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος τῷ φιλομάρτυρι. Des. τῆς δικαιοσύνης κατεκοσμήθησαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Tom. II. pag. 149.

XVIII. pag. 165. *b.* Μαρτύριον τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ μαρτυρισάντων. *Martyrium SS. quadraginta Martyrum in Sebaste passorum.* Inc. Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν, καὶ πάντες οἱ εὐσεβῶς ζῶντες ἐν Χριστῷ. Des. ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων τῶν πιστῶν, εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Haec acta perperam sub Metaphrastae nomine indicat Leo Allatius in Diatriba de Symeonum scriptis p. 122. Sunt tamen ex Mss. Venetis Latine reddita a Petro Francisco Zino Veronensi, & ab Aloysio Lipomano Tom. VII. de Vitis SS. vulgata, & a Surio ad IX. Martii translata.

XIX. pag. 171. Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους ὁμιλία εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. *Anastasii Sinaitae Homilia in VI. Psalmum.* Inc. Πρέπουσα ἀρχὴ εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νηστειῶν περιέχει. Des. τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Hanc Homiliam cum versione Philippi Svevenzelii S. I. vulgavit Henricus Caninius Tom. III. Lection. Antiquar. p. 87. 122. & Franc. Combefisius in Tom. I. Auctarii Novi Paris. MDCXLVIII. fol. p. 907. qui posteriorem in eumdem Psalmum homiliam eruit e Ms. Christianissimi Regis, versionemque illi suam adiunxit.

XX. p. 182. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας λόγος α′ περὶ νηστείας ἐκ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Basilii Archiepiscopi Caesareae Sermo I. de Ieiunio ex eius Moralibus. Domine benedic.* Inc. Σαλπίσατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. ἐν δικαιοκρισίᾳ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Loc. cit. p. 1.

XXI. p. 189. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in illud,* attende tibi ipsi. *Domine benedic.* Inc. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν. Des. πρόσεχε οὖν σεαυτῷ, ἵνα προσέχῃς Θεῷ, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXII. p. 197. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός. *Eiusdem, quod non est Deus auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας οἱ τρόποι. Des. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 72.

XXIII. p. 206. Παμφίλου μοναχοῦ στίχοι ἡρωϊκοὶ δέκα. *Pamphili monachi versus heroici* X. in laudem, ut videntur, martyris, cuius vita mox subiicitur.

Παρθένος ὥσπερ ἐοῦσα νόῳ τε δὲ καὶ πάλι σαρκὶ,
Νυμφίῳ ἡμερόεντι τεὴν σὺ ψυχὴν δῶκας
Μαρτυρίην ἐς ἄθλησιν ὑπὲρ Χριστοῖο τ' ἔρωτος
Κὲν μεγάλῃ τε πόλει, τ' ἐν τοῖς Σολύμοις ἱεροῖσιν,
Ὡς ἐπέοικε τέλος πανακήρατον ὥς τε λαχοῦσα,
Τέρμασι πᾶσιν ἀειζώοις τε Θεῷ συναγάλλεις,
Ὧι ἡ δόξα καὶ αἴνεσις ὡς πρέπει εἰς αἰῶνας
Τῶν αἰώνων πατρὶ καὶ υἱῷ, πνεύματι σύν τε
Παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ τούτῳ καὶ αὖθις
Πάντων δεσπόζοντί τε καὶ βασιλεῖ σωτῆρι
Λευστῶν νοουμένων τε τερμάτων, ἀμήν.

qui ultimus iambus est.

Tu quae virgo revera eras mente & corpore,
Mansueto sponso tuam dedisti animam
In martyrii certamen pro Christi amore
In magna Urbe, inque sacris Solymis,

Per-

Perfectum, ut decebat finem ſortita,
Deliciaris cum omnibus ſemper vivis ſpiritibus, Deoque,
Cui gloria, & laus, ut decet in ſecula
Seculorum, Patri Filioque, & Spiritui
Sanctiſſimo, & vivificanti, iterumque
Omnia gubernanti, & Regi Salvatori
Viſibilium mentium & ſpirituum, Amen.

Nihil apud Caveum, Oudinum, ac Fabricium de hoc Pamphilo Monacho dictum invenies.

XXIV. pag. ead. Παμφίλυ πτωχοῦ μοναχοῦ πρεσβυτέρυ ἁγιοπόλεως τεταγμένυ δούλου τῆς ἁγίας Χριςῦ τῦ Θεῦ ἡμῶν ἀναςάσεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Σωτήριδα. *Pamphili pauperis monachi presbyteri ſanctae Civitatis ordinati, qui ſerviendo ſacrum munus obibat in templo Reſurrectionis Chriſti Dei noſtri, in ſanctam Soteridem[1] encomium.* Inc. Φαιδρά μοι τήμερον πρόκειται τῆς ἁγίας ὑπόθεσις· μία γὰρ προθυμία ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσι τοῖς τῆς αὐτῆς ὑπάρχυσι φύσεως. Deſ. ὡς καὶ ἡ ταύτης παρθενεία ϗ μαρτυρία γνωρίζυσιν, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Nihil apud Fabricium de S. Soteride occurrit.

XXV. p. 210. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις, ἐκ τοῦ πεντεκαιδεκάτυ λόγυ τῶν ἀνδριάντων. *Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, in dictum illud*, Conſidera quod in medio laqueorum ambulas, *ex eius Oratione XV. de Statuis.* Inc. Ἐπίγνωθι, φησὶν, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· βαβαὶ πόσων τοῦτο ῥῆμα γέμει ἀγαθῶν. Deſ. ϗ ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίυ ςόματος. Eſt fragmentum Homiliae XV. *de Statuis* Tom. II. cit. edit. cuius initium incidit in pag. 8. verſ. 24. finis vero pag. 158. verſ. 6.

XXVI. p. 214. Τῦ αὐτῦ ἐκ τῦ πρώτυ λόγυ τῶν ἀνδριάντων ἑρμηνεῖαι εἰς τὺς σκανδαλιζομένυς ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, ϗ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις, ϗ τῶν τολμώντων βλασφημεῖν. *Eiuſdem ex prima Oratione, quam habuit de Statuis Principum, expoſitiones quaedam ad eos, qui ſcandalizantur propter tribulationes iuſtorum, & felicitates peccatorum, & eorum, qui blaſphemare audent.* Inc. Ἀκύω γὰρ πολλῶν ταῦτα ζητύντων. Deſ. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Eſt pars Homiliae primae *de Statuis* Tom. cit. cuius initium incidit in pag. 8. verſ. 24.

XXVII. p. 223. *b.* Τῦ μακαρίυ Ἐφραὶμ λόγος περὶ ἀγάπης ϗ μετανοίας, ϗ περὶ συντελείας, ϗ δευτέρας ἐλεύσεως τῦ κυρίυ Ἰησῦ Χριςῦ. *Beati Ephraem Serm. de dilectione, & poenitentia, de fine mundi, & ſecundo adventu Domini noſtri Ieſu Chriſti.* Inc. Ἀγαπητοὶ, μηδὲν προτιμησώμεθα πλεῖον τῆς ἀνυποκρίτυ ἀγάπης. Deſ. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Graece in edit. Oxonienſi p. 455. Latine per Ambroſium Camaldulenſem Serm. I. edit. Florent. p. 2. & in edit. Rom. Tom. II. p. 209.

XXVIII. p. 232. *b.* Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ, εἰς τὸν πειρασμόν. *Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, de tentatione.* Inc. Ἥλιος μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύψας, ϗ πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἑῴας ἱππεύων. Deſ. Χριςὸν τὸν Θεόν συ προσκυνήσεις, ϗ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtat Tom. X. p. 733. inter ſpuria.

XXIX. p. 238. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν ἄσωτον. *Eiuſdem in prodigum.* Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, ἀδελφοί. Deſ. καὶ βοῶντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίυ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Eſt inter ſpuria Tom. VIII. p. 33.

XXX. p. 245. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν Σαμαρεῖτιν. *Eiuſdem in Samaritanam.* Inc. Σήμερον ὁ Χριςὸς πᾶσιν ἡμῖν τὺς ἄθλυς τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξεν. Deſ. ἀναπληρῦντα, ϗ αὐτὴ κύριον ἀνακηρύττει, ὅτι αὐτῷ τῷ Χριςῷ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 53. inter ſpuria.

XXXI. p. 251. *b.* Ἀθανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. *Athanaſii Archiepiſcopi Alexandriae, in caecum a nativitate.* Inc. Πολυσπύδαςον πᾶσιν ἀνθρώποις. Deſ. ἀλλ᾽ ἐνταῦθα τὸν λόγον σφραγίσαντες, τῷ Θεῷ εὐχαριςήσωμεν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera edition. Pariſ. A. MDCXCVIII. Tom. II. p. 426.

XXXII. p. 260. *b.* Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ. *Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani Sermo in Annunciationem Sanctiſſimae Deiparae.* Inc. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Deſ. ἧς γένοιτο διαπαντὸς ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι αὐτῦ τῦ Χριςῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtat Tom. II. inter ſpuria p. 797.

XXXIII. pag. 263. *b.* Τῦ ἁγίυ Γρηγορίου ἐπισκόπυ Νεοκαισαρείας Πόντυ, εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Θεοτόκυ. *Sancti Gregorii Epiſcopi Neocaeſareae Ponti, in Annunciationem Sanctae Mariae Deiparae.* Inc. Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας ϗ ὑμνῳδίας. Deſ. τῆς τελείας συ χάριτος, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ᾽ ὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Homilias quatuor, unam in S. Theophania, & Baptiſmum Chriſti, & tres in Annunciationem B. Virginis, Graece ex Ms. Cod. Cryptaeferratae cum verſione ſua Voſſius edidit. Latine eaſdem ex Voſſii verſione exhibet Combefiſius in Bibliotheca Patrum Concionatoria.

XXXIV. pag. 270. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ, εἰς τὸν Λάζαρον. *Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, in Lazarum.* Inc. Πᾶσα μὲν ἔνθεος διδασκαλία. Deſ. καθ᾽ ἕκαςον ἔτος ἀνανεῦσθαι τὸν λόγον, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ. Exſtat Tom. XI. in ſpuriis p. 846.

XXXV. p. 274. *b.* Λεοντίυ πρεσβυτέρυ Ἱερα-

(1) Forte eſt S. Sodera III. Id. Iun. de qua vide Martyrol. Florentini a 645.

ροσολύμων λόγος εἰς τὰ προφωτίσματα, ϰ͵ εἰς τὰ Cαΐα, ϛ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρε. *Leontii Presbyteri Hierosolymitani Sermo in praeparationem ad baptismum, & in diem Palmarum, & in suscitationem Lazari*. Inc. Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Des. Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίε, Χριστὸς ὁ κύριος καὶ Θεὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, μεθ' ἦ δόξα, κ. λ. Tom. X. p. 767. inter spuria. Leontio tamen Episcopo Neapoleos in Cypro insula, Seculi VII. initio, Mauricio imperante claro, adiudicat clariss. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 452.

XXXVI. p. 280. *b*. Τοῦ μακαρίε Ἐπιφανίε ἀρχιεπισκόπε Κύπρε λόγος εἰς τὰ βαΐα. *Beati Epiphanii Archiepiscopi Cypri Sermo in diem Palmarum*. Inc. Χαῖρε σφόδρα θυγάτερ Σιών. Des. οὗτος ὁ τῶν ἄνω, ϛ τῶν κάτω κτίσεων ποιητὴς, Θεὸς κύριος ἡμῶν, ϰ͵ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Legitur in eius Operum Tom. II. p. 251. cum versione & scholiis D. Consalvi Poncii, qui cum Physiologo ediderat e Codice Bibliothecae Ant. Caraffae, Romae MDLXXXVII. 4.

XXXVII. p. 285. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπε Κωνσαντινεπόλεως τῦ Χρυσοσόμε λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν, ἀναγινωσκόμενος τῇ μεγάλῃ β'. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in ficum arefactam, qui legitur magna feria secunda*. Inc. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν, ἢ δένδρον ἀνθοφόρον. Des. τὸν ἐν αὐτῷ σαυρωθέντα Χριςόν· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. inter spuria p. 106.

XXXVIII. p. 290. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὰς ί παρθένες. *Eiusdem in X. Virgines*. Inc. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω. Des. καὶ μονὴν ἐν ϋρανοῖς ἑτοιμάσω, ὅτι πρέπει σοι δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria p. 45. sed in fine aliquantum discrepat ab edito.

XXXIX. p. 294. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν πόρνην, ϛ εἰς τὸ μύρον. *Eiusdem in meretricem, & de unguento*. Inc. Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς, ὡς φιλάνθρωπος καιρὸν εἰς μετάνοιαν. Des. καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας, καὶ σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria pag. 49.

XL. pag. 299. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν προδοσίαν τῦ Ἰύδα, καὶ εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μυσηρίων, ϰ͵ περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν. *Eiusdem in proditionem Iudae, in Pascha, in traditionem mysteriorum, & de oblivione iniuriarum*. Inc. Ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον. Des. τῇ τραπέζῃ τῦ Χριςῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ πᾶσα δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 376.

XLI. p. 307. Τοῦ ἁγιωτάτε καὶ μακαριωτάτε Στεφάνε ἀρχιεπισκόπε ἱερᾶς πόλεως λόγος, ὅτι ἐπωφελῦς τινος ἕνεκα, καὶ ἀναγκαίου μυσηρίου, καὶ οὐχ ὡς ἀγνοῶν τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας ὁ κύριος, διὰ μὲν Ματθαίε φαίνεται εἰπὼν, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ὥρας ϋδεὶς οἶδεν, ϋδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ϋρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ με μόνος· διὰ δὲ Μάρκου, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἢ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν ϋρανῷ, οὐδὲ ὁ ὑὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. *Sanctissimi ac beatissimi Stephani Archiepiscopi sanctae Civitatis Sermo, quod utilis alicuius, & necessarii mysterii caussa, non quod revera diem mundi consummationis ignoret Dominus, apparet ex Matthaeo quidem dixisse*, diem illam, & horam nullus novit, neque angeli caelorum, nisi pater meus solus: *ex Marco vero*, diem illam & horam nullus novit, neque angeli in caelo, neque filius, nisi pater. Inc. Πολλοὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν διοχλέντων, καὶ τὴν φύσιν ἐπιθολέντων συνωθούμενοι παθῶν, ἄλλως ἤπερ ἔχει τὰ πράγματα φύσεως. Des. σὺν παντὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Nihil de hoc Sermone apud Caveum, Oudinum, Fabricium ll. cc. Apud Lequienium Orient. Christian. Tom. III. p. 280. inter Hierosolymitanos Patriarchas, unus tantum memoratur Stephanus, qui post Sophronii mortem usque ad synodum VI. generalem, ad tempus, Ecclesiam Hierosolymitanam vicaria potestate administravit.

XLII. p. 309. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπε Κωνσαντινεπόλεως τῦ Χρυσοσόμε εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην παρασκευήν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in sanctam & magnam Parasceven*. Inc. Ἐπέςη τῶν ἱερῶν μυσηρίων ἡ πανήγυρις. Des. εὐσεβῶς κηρύττοντας καὶ λέγοντας, σὺ εἶ ὁ Χριςὸς ὁ ὑὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. In Codice Ottoboniano dicitur esse Procli, nec est Chrysostomi, ut in Indice alphabetico Operum Chrysostomi Montefalconius fatetur.

XLIII. p. 310. Πρόκλε ἀρχιεπισκόπε Κωνσαντινεπόλεως λόγος τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ. *Procli Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in sanctam Parasceven*. Inc. Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυσήρια. Des. ἀλλ' ἱςήκει μακροθύμως φέρων τὴν τόλμαν, ἵνα λύσῃ τὴν κατάραν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Edidit Vincentius Riccardus, Clericus regularis Theatinus, cum nova versione, & uberrimis animadversionibus Romae MDCXXX. 4. N. XI.

XLIV. pag. 311. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπε Κύπρε εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθίας, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ᾅδῃ τοῦ κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριον πάθος, παραδόξως γεγενημένην. *Sancti Epiphanii Archiepiscopi Cypri in divinum sepulcrum Domini, & Dei, & servatoris nostri Iesu Christi, & in Ioseph ab Arimathea, & in descensum Domini ad inferos, qui post salutarem eius passionem mirabiliter contigit*. Inc. Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Des. ἀλλὰ ϛ ἄλλα πολλὰ σώματα τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέςησε, κηρύττοντα τὴν τῦ δεσπότε τριήμερον ἀνάςασιν, ἣν φαιδρῶς οἱ πιςοὶ ὑποδεξώμεθα. Videtur mutilus in fine hic Sermo. Legitur tamen inter eiusdem Epiphanii opera dubia Tom. II. p. 259. Recitatur haec homilia magno Sabbato in Ecclesiis Graecorum & Russorum,

Co-

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. correctionibus, & expunctionibus passim abundans. Constat foliis 321.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

GEORGIVS SCHOLARIVS DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

COD. XXVII. GEorgius Scholarius, sive Gennadius Constantinopolitanus Patriarcha, duos contra Latinos de processione Spiritus Sancti Tomos conscripsit. Primus editus est ante captam Vrbem post disputationes cum Pontificio Legato, Episcopo Cortonensi, aliisque Latinis habitas coram Imperatore Ioanne. Exstat primus Tomus in Bibliotheca Regia Parisiensi N. MMDCCCCLVI. Alter in hoc legitur Codice, non eodem tempore ac primus exaratus, sed paullo serius, missusque ad Ioannem Comnenum Trapezuntinum Imperatorem, cui inscribitur, praemissa Epistola, quam heic Graece tantum, brevitatis gratia, subiicimus.

I. pag. 1. Libri titulus est: *Περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τοὺς περὶ ταύτης ἡμῖν διαφερομένους, βιβλίον β΄. De Processione Sancti Spiritus ad eos, qui de hac disputantes, a nobis Graecis dissident, Liber II.* Epistola vero inscribitur: *Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ μεγάλῳ Κομνηνῷ Γεώργιος ὁ Σχολάριος μετ' εὐλαβεστάτης εὐνοίας χαίρειν. Celsissimo Imperatori Trapezuntis Domino Ioanni Magno Comneno Georgius Scholarius cum religiosissima benivolentia gaudere.* Τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον ἡμῖν ἐπὶ ταῖς μελέταις συντέθειται τῶν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐκεῖνον ἀγώνων, οὓ πολλάκις ἐπ' αὐτοῦ βασιλέως, ϗ τῆς συγκλήτου πάσης τῆς παρ' ἡμῖν, καὶ τῶν ὁμοδοξούντων ἐκείνῳ παρόντων πάντων σχεδὸν διειλέγμεθα· ὃς καίτοι σοφὸς ὤν, οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἥττων ἐφάνη· ἤδη δὲ καὶ δεύτερόν σου χάριν συγγέγραπται, βασιλεῦ εὐσεβέστατε, ποθοῦντος δέξασθαι παρ' ἡμῖν τι τοιοῦτον. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καλοῖς, οἷς ἐκόσμησας τὴν βασιλικήν σου ψυχὴν, καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἐγκεχειρισμένην σοι θεόθεν ἀρχὴν, λόγων τε ἐρᾷς καὶ τούτων ὅσοι θειότεροι, καὶ τοῖς πρὸς τούτους ἔχουσιν εὐμενὴς ἀεὶ καὶ ἵλεως φαίνῃ, ἅτε δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτηδευμάτων προελομένοις τὸ βέλτιστον· ὑπερεξῃρήσθω δέ σου τῶν ἁπάντων πλεονεκτημάτων ἡ ἐν τῇ πίστει βεβαιότης, ἧς ἕνεκα τὴν ἡμετέραν οὐθένειαν, καὶ τῆς ἀξίας πλέον φιλεῖς καὶ τιμᾷς· ὅτι σοι δοκοῦμεν, τῇ συστάσει τῶν ὀρθῶν καὶ πατρίων δογμάτων, καὶ αὐτοί τι λυσιτελεῖν. Σὺ μὲν οὖν, κράτιστε βασιλεῦ, περὶ τοῦ προτέρου βιβλίου μαθὼν ἐκεῖνο πεμφθῆναί σοι παρ' ἡμῶν ἀπῄτεις· ἡμεῖς δὲ ἐκεῖνο φιλοτιμότερόν πως ἐξειργασμένον εἰδότες, καὶ πολλὰ τῶν τὴν ἐναντίαν ἰόντων ἡμῖν καθαπτόμενον, ὀλίγοις ἐκδεδώκαμεν, καὶ τῶν ἐν τῇδε τῇ πόλει· ἄλλον γὰρ ἴσμεν ἔσεσθαι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ δεήσει φαίνεσθαι πᾶσι· Τῷ δὲ σῷ κράτει κελεύοντι, πάνυ προθύμως ἐμέλλομεν πέμπειν· ἀλλ' ἐνθυμηθέντες, ὅτι τοῖς βασιλεῦσιν οἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐχ ἅπερ ἂν τοῖς τυχοῦσι παρασκευάσωνται, προσφέρουσι τεχνουργήματα, ἀλλ' ἐξεπίτηδες δημιουργοῦντες ἄλλα προσάγουσιν· ἡμῖν δὲ καὶ πόῤῥωθεν ἐμελετᾶτό τι, καὶ δεύτερον σύνταγμα, πολλὰ περιέξον τῶν ἐν τῷ προτέρῳ παρελλειμμένων, προφάσει τῇ βασιλικῇ προτροπῇ δικαίᾳ χρησάμενοι, τουτὶ τὸ δεύτερον αὐτοσχεδιάζομεν σύνταγμα συντομώτερον ἐκείνου πολὺ ϗ σαφέστερον, ϗ τοῖς τῶν διδασκάλων μᾶλλον ὡπλισμένον λογίοις, ϗ οἷον εἶναι προσῆκε δῶρον τῷ βασιλεῖ, πολλὰ μὲν ἔχοντι πράττειν, σαφεῖς δὲ ϗ συντόμους ἔχειν ἐθέλοντι τὰς εἰδήσεις. Ὅθεν μὴ μέμφεσθαι βούλου, ὅτι σοι μὴ τὸ πολυστιχώτατον ἐκεῖνο πεπόμφαμεν· ἀλλὰ μᾶλλον εἰδὼς, σοῦ χάριν πόνον ὑποστάντας δεύτερον τουτονὶ, ϗ τῷ τοῦ σου κράτους ὀνόματι τὸ βιβλίον κοσμῆσαι προῃρημένους, χρῶ δὲ τούτῳ μετὰ πολλῶν ἄλλων τῆς πρὸς τὸ θεῖόν σου κράτος εὐνοίας ἡμῶν, καὶ πίστεως ἀκριβεῖ τεκμηρίῳ· ἔστω δὲ μηδὲ τὸ βιβλίον τοῦτο πᾶσιν οἷς ἂν τύχῃ κοινὸν, ἀλλὰ κειμήλιον ἔστω σοι καὶ ἀπόθετον, σοῦ μόνου ἐνώπιον ἀνοιγνύμενον, ϗ φαινόμενον, καὶ λαλοῦν, ϗ πάλιν κρυπτόμενον. Ἔνεστι γὰρ πολλὰ τῷ συντάγματι, ἃ δεῖ λανθάνειν τοὺς ἡμῖν διαφερομένους. Εἴ ποτε πάλιν μεθ' ἡμῶν συναίρειν λόγον θελήσειαν, μὴ διδόναι δὲ τὴν δόξαν ἡμῶν ἑτέροις, ἢ ἀλλοτριοῦν τὰ ἡμῖν συμφέροντα, ἔχομεν παραγγελίαν, ὡς οἶσθα, ϗ τῷ πάντα μετὰ τοῦ καιροῦ πράττειν τὸ κατορθοῦν ἔνεστι. Νῦν δὲ οὐδὲ τοὺς ἐκ τῆς ἑτέρας γλώττης φυλάττεσθαι δεῖ μόνον, ἀλλὰ ϗ τῶν ἡμετέρων ὅσοι τῆς πατρίου δόξης καταπεφρονήκασιν, ἀμάθειαν μὲν καταγνόντες πολλὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, σοφισματίοις δέ τινων, ἐξ ἀπειρίας ἑαλωκότες, καὶ ταῦθ' ὡς δή τι σεμνὸν ἔχοντα περιβομβοῦντες ἄνω ϗ κάτω, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν ἡμετέρων προγόνων, μᾶλλον δὲ ἑαυτῶν· οὐ γὰρ τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν ἀσπαζόμενοι ταῦτα τολμῶσι· θαυμαστὸν ἂν ἦν, εἰ μόνοις αὐτοῖς ὁ τῆς ἑνώσεως ἐνέσπαρτο πόθος, ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης ἐχθροὶ πάντες ἦμεν, οἱ μὴ σφίσι πειθόμενοι· ἀλλὰ στήλην ἀνάγραπτον κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἵστασθαι βούλονται τὰς ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ συνθήκας, ἃς ἴσμεν πάντες ὅπως γεγόνασιν, αὐτῶν ἐλεγχόντων τῶν αὐτὰς καταπραξαμένων, ϗ βούλονται τουτωνὶ τῶν συνθηκῶν μανουστῶν, καὶ πιστευομένων, ὅπερ ἡμῖν αὐτοὶ προστρίβονται αἶσχος ἀδίκως καὶ ἀμαθῶς, Νεστοριανοὺς ἀποκαλοῦντες, ὅτι μὴ πιστεύομεν ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὴν ὕπαρξιν ἔχειν, τοῦτο κατὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας τῆς θρεψαμένης ἡμᾶς κρατεῖν τὸν ἔπειτα χρόνον· οὕτω δεινοί τινές εἰσι μητραλοῖαι, ϗ πάντολμοι· διατοῦτο ϛ ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ προσέχομεν, ὡς τῆς ἑνώσεως ὑπερδικοῦσιν, ἀλλὰ μισοῦμεν, μᾶλλον δὲ ἐπαλγοῦμεν αὐτοῖς, ὡς κίνδυνον τηλικοῦτον ἐπανῃρημένοις, ϗ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν, ϗ τὴν δόξαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας ῥιψοκινδύνως διασπαράττουσιν· αὐτοί γε ἡμεῖς τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι τῆς ἀληθοῦς, ϗ θεοφιλοῦς ἑνώσεως τῶν Χριστιανῶν ἐπιθυμηταὶ ὄντες, ϗ σπουδασταὶ, εἴ ποτε τοιοῦτόν τι δυνηθείημεν· Τούτων τοίνυν τὴν ἀμάθειαν, ϗ τὴν προπέτειαν φυλάττεσθαι δεῖ· οἱ γὰρ κατὰ τῶν διδασκάλων ἀφιέντες τὰ βέλη τῆς ἀγροικίας, τί οὐκ ἂν πέμψειαν καθ' ἡμῶν; τί δ' οὐκ ἂν ἀδικήσειαν τούς τε λόγους ἡμῶν, ϗ ἡμᾶς

τοὺς

τὺς τύτων πατέρας; Ἐκείνης γάρ εἰσι τῆς προαιρέσεως, ἧς ϗ οἱ κατὰ τῆς ἀληθείας συγγεγραφέναι τολμήσαντες. Οἶσθα γὰρ πολλὺς, ϗ κατὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ληρήσαντας· ἀλλ' ἕως μὲν ζῶμεν, γλώττῃ πρὸς πάντας ἀρκοῦμεν ἀπολογεῖσθαι· ἃ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βιβλίοις κατέςρωται, ταῦτα, καὶ τύτων πλείω καθ' ἡμέραν πρὸς τὺς ἀντιδοξῦντας διαλεγόμεθα· οἱ δὲ ὐκ ἔχοντες ἀπαντᾷν εὐλόγως, ἄλλον τινὰ τρόπον τὸ συμφέρειν αὐτοῖς δοκοῦν πράττυσι· τεθνηκότων δὲ ἡμῶν ποτε τὰ βιβλία ταῦτα λαλήσει. Εἰ δέ τις ἐρεῖ τι καὶ κατ' αὐτῶν, ἀληθῆ μὲν κατ' ἀληθῶν ἀδύνατόν ἐςιν ἐκεῖνον εἰπεῖν· τῶν δὲ σοφισμάτων τοῖς νοῦν ἔχυσι δώσει τὰς δίκας, πρὶν ἀποδοίη τῷ δικαίῳ κριτῇ πάντων. Ἔσονται γὰρ πολλοὶ τῇ τῦ Χριςοῦ χάριτι, καθάπερ καὶ νῦν εἰσιν, οἱ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τοῦ κακοπαθεῖν ἀσπαζόμενοι, ϗ μὴ πρὸς τὰ σοφίσματα, ϗ τὴν τῶν προσκαίρων πραγμάτων κεχηνότες ἀπάτην· παρὰ τύτοις οὖν ἡ κρίσις τῶν θ' ἡμετέρων λόγων κείσεται, ϗ ὧν ἕτεροι σοφιῦνται· ἐγὼ δὲ ἄλλυ δικαςῦ νόμοις, καὶ ψήφοις ἐκκείσομαι. Τύτων ὖν χάριν μηδενὶ τῶν ἐχθρῶν διδόσθω τὸ σύνταγμα, ἕως ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν ὐκ ὄντας ἡμᾶς, ἢ ἕως ἂν μάθῃς, αὐτὸ παρ' ἡμῶν ἑκόντων καὶ ἄλλοις τισὶν ἐκδοθῆναι.

II. p. 2. Sequitur ipse Liber in IV. sectiones divisus. Prima inscribitur: Τμῆμα πρῶτον τῆς ὅλης διαλέξεως προκαταςατικόν. *Sectio prima, totius disputationis constituens ordinem*. Inc. Ἐπειδή τινες τῇ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ πλέον τῦ εἰκότος πιςεύυσιν ἐν τῇ περὶ τῶν θείων ἐρεύνῃ, ϗ τῇ ὁδηγίᾳ τῦ λόγυ ἐν τοῖς τῆς πίςεως ἕπονται δόγμασι. Des. ϗ ἡ ϛ' σύνοδος τὰς διατάξεις τῶν ἀποςόλων ὠβέλισε, καίτοι γνησίας ὔσας Κλήμεντος, ἀλλ' ὕςερον ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν διαφθαρείσας, ϗ πολλὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς τῶν ἁγίων λόγοις φωράσασα φαίνεται.

III. pag. 9. b. Τμῆμα δεύτερον, ὧν παρεξηγοῦνται ῥήσεων οἱ φρονοῦντες τὸν υἱὸν ἀρχὴν τῆς τῦ ἁγίυ πνεύματος ὑποςάσεως ἐξηγητικόν. *Sectio secunda, pravam exponens eorum interpretationem, qui filium principium hypostaseos Spiritus S. esse blaterant, & opinantur*. Inc. Ἐπειδὴ οἱ φρονῦντες, ϗ ὁμολογῦντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς ϗ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι, πειρῶνται τὴν αὐτῶν δόξαν ταύτην ϗ ῥητοῖς διδασκάλων τινῶν βεβαιῦν. Des. ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἡμῖν δηλῶσαι τὴν περὶ τῶν ῥήσεων ἐκείνων ἀλήθειαν, αὐτοῦ πάλιν αἱρέσεις τοῦ διδασκάλυ, αἱ προεκτεθειμέναι, ϗ ἡ τῶν λόγων πρόθεσις αὐτῷ, ὃ πανταχῦ πολὺ δύναται.

IV. p. 70. Τμῆμα τρίτον, τῶν δυτικῶν διδασκάλων προχείρως ϗ ἀληθῶς πρὸς τὺς Ἀσιανὺς, ϗ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς πίςεως ἐφελκυςικόν. *Sectio tertia, quae vere prompteque Occidentales magistros ad Asianos, & communem fidei regulam reducit, & trahit*. Inc. Ἐπεὶ δὲ τελευταῖον ἀντεπάγυσι τὰς ῥήσεις τῶν Εὐρωπαίων διδασκάλων, Αὐγυςίνυ δηλονότι, καὶ τῶν τοιύτων, τὸ μὲν ἀξίωμα τῶν διδασκάλων ἐκείνων καθόλυ ὐ δυνάμεθα παραγράφεσθαι. Des. ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ταῖς ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὅλης θεότητος προϊεμέναις χάρισιν, ἐπιςρέφει τὴν λογικὴν κτίσιν πρὸς ἑαυτό.

V. p. 75. b. Τμῆμα τέταρτον, τῆς ἡμετέρας δόξης, ὅτι δόξα κοινὴ τῶν διδασκάλων τῆς πίςεως ἐςὶν, ἀποδεικτικόν. *Sectio quarta, qua demonstratur, Graecorum sententiam, quam hodie tuentur, communem esse omnium doctorum fidei sententiam*. Inc. Δι' ὧν τοίνυν οἴονται βοηθεῖσθαι τοσύτων ὄντων τῶν ἀξιολογωτέρων, καὶ τοιαύτης παρ' ἡμῶν τυχόντων ἐπιςασίας ἁπλῆς, ϗ δικαίας, ϗ μηδὲν ἐχύσης σοφιςικὸν, ὐδὲ βίαιον. Des. καὶ τῇ ἀληθινῇ, καὶ γνησίᾳ διδασκαλίᾳ σε κατακοσμησόν τε καὶ κατασφάλισαι, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς, ϗ τοῦ υἱοῦ, ϗ σοῦ τοῦ παναγίυ, καὶ ζωοποιῦ πνεύματος τῆς μακαρίας τριάδος, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

VI. Huic Libro succedit a pag. 99. b. usque ad pag. 103. tractatulus anonymi cum hoc titulo, Ἀπορία, *Dubium*. Inc. Ζητῦσί τινες, εἰ ἐν τῷ δι' υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὐ νοῦσιν οἱ ἅγιοι τὸν υἱὸν τοῦ πνεύματος αἴτιον. Des. καὶ ὐκ ἐκτὸς τοῦ υἱοῦ, καὶ συνεπινουμένυ τοῦ υἱοῦ, τῷ τε προάγοντι πατρὶ, καὶ τῷ προϊόντι πνεύματι, καὶ ὅσα ἄλλα ἡμῖν ἀπεδόθη τῇ προθέσει ταύτῃ εὐσεβῆ, καὶ τοῖς διδασκάλοις συνᾴδοντα νοήματα. Excerpta, seu Eclogae Mathusale, monachi sancti montis Sinai, ex opere Gennadii Constantinopolitani Patriarchae de Processione Spiritus S. ex solo Patre adversus Latinos, Graece exstant in Caesarea Vindobonensi, ut habet Lambecius Lib. VII. p. 111.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Constat fol. 193.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

D. GREGORII THEOLOGI SERMONES.

PRaecedit Tabula Orationum XVIII. quae hoc in Volumine continentur, & quidem manu XV. Seculi conscripta, eadem nimirum, quae Codicis defectus identidem occurrentes supplevit. COD. XXVIII.

I. pag. 1. Oratio prima sic inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem*. Exstat in edit. praecit. Tom. I. p. 663.

II. p. 3. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 25. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem. Nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesareae*. Ibid. p. 697.

IV. p. 32. b. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοςὴν, ϗ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum*. Ibid. p. 705.

V. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα σιω-

σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. Eiusdem ad patrem suum silentem ob plagam grandinis. Ibid. p. 224.

VI. p. 58. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὺς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos*. Ibid. p. 397.

VII. p. 67. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem sacrosancti martyris Cypriani, quum postridie festi eius ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

VIII. p. 77. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι πρεσβύτερον. *Eiusdem ad illos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter creatus fuisset*. Ib. p. 46.

IX. p. 80. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, καὶ περὶ ἱερωσύνης, ὅτε ἀπὸ τοῦ Πόντου ἐπανῆκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Apologeticus, ac de Sacerdotio, quum ex Ponto rediit, eo quod noluisset accipere presbyteratum. Domine benedic*. Ibid. pag. 1. In hac Oratione sex circiter paginae a recentiori Graeco suppletae sunt: ultimus praeterea quaternio inverse compactus.

X. p. 121. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγυς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανὸν, συνφοιτητὴν αὐτοῦ γενόμενον, καὶ ἔκδικον Ναζιανζῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad tributorum exaequatorem Iulianum, in litterarum studiis sodalem suum, & Nazianzi defensorem factum. Domine benedic*. Ib. p. 149.

XI. p. 130. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸ γενέθλιον τῦ κυρίυ, καὶ Θεῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χρισοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi*. Hic tamen titulus totus recenter est additus; ex veteri, cuius pars, una cum adiecto ornamento fortasse recisa periit, haec tantum superfuerunt: λόγος εἰς τὰ θεοφάνια, ἤτοι γενέθλιον. Ib. p. 613.

XII. p. 140. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem in magnum Basilium Oratio funebris*. Ibid. p. 316.

XIII. p. 195. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sancta Lumina. Domine benedic*. Ibid. p. 624.

XIV. p. 207. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637.

XV. p. 240. Τῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείυ. *Eiusdem ad Gregorium Basilii Magni fratrem*. Ibid. p. 136.

XVI. p. 244. *b*. Τῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii Oratio funebris. Domine benedic*. Ibid. p. 373.

XVII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν´ ἐπισκόπων παρουσίαν συντακτήριος. *Eiusdem Oratio valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XVIII. & ultima pag. 281. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de pauperum amore. Domine benedic*. Ibid. p. 239. Huius quoque Orationis ultimas sex paginas recentiori manui debemus.

Hic vetustissimus Codex pertinuit olim ad Laurentium & Ioannem Petri Francisci de Medicis, ut ex epigraphe constat; ac praeter memoratos defectus, quibus casu fortasse obnoxius fuit, alia etiam vulnera data opera perpessus est; quum enim ornamentorum, quae singulis Orationibus praeerant, pulcritudine quidam illectus ea resecasset, factum est ut & titulos mutilaret, & proximam etiam paginam cultri acumine ita offenderet, ut novis schedulis adhibitis medendum fuerit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 302.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΝΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΤΟΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΝ.

GEORGII HIEROMNEMONIS PARAPHRASIS IN DIONYSIVM AREOPAGITAM.

Scilicet

Georgii Pachymerae Paraphrasis in S. Dionysii Areopagitae Opera, & Andreae Cretensis in Apocalypsin Commentarius.

I. pag. 1. PRaecedit ipsius paraphrastae ad Athanasium Patriarcham Alexandrinum Prooemium, cui titulus: Γεωργίυ Ἱερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Παχυμέρη παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα, καὶ πατριάρχυ Ἀλεξανδρείας κυροῦ Ἀθανασίυ ἐπιδημῦντος τῇ Κωνςαντινυπόλει, πρὸς ὃν καὶ τὸ προοίμιον. *Georgii Pachymerae Hieromnemonis sanctissimae Dei magnaeque Ecclesiae Paraphrasis in sacrosanctum martyrem Dionysium Areopagitam ex adhortatione sanctissimi papae & patriarchae Alexandrini Domini Athanasii Constantinopoli commorantis, ad quem quoque Praefatio scripta est*. Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, καὶ τις ἐπέρατον. Des. τοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν ἐξηγήσεως. Praefationem excipit pag. 4. *b*. Index Capitum XV. Lib. de Caelesti Hierarchia, & hunc ἐξήγησις τῆς ἐπιγραφῆς, *expositio inscriptionis*, cuius initium: Ἐπειδὴ ἱεραρχίαν ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει. Finis: περὶ ἧς ἰδίᾳ συντάττει βιβλίον ἕτερον. Sequitur deinde pag. 5. *b*. Dionysii contextus, quem ipsa Pachymerae Paraphrasis satis longa undequaque ambit, id quod & de ceteris, quae sequuntur intelligendum est. Incipit igitur Paraphrasis in hunc Librum: Φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος πρὸς τὸν τῶν Ἐφεσίων ἐπίσκοπον Τιμόθεον. Des. καὶ τὴν ἡμετέραν γνῶσιν κρυφιότητα, σιγῇ τιμήσαντες. Exstat haec in nupera Dionysii Operum edit. Venet. A. MDCCLV. fol. Tom. I. a p. 6. ad pag. 152. quam nos in huius Cod. recensione prae manibus habuimus. COD. XXIX.

II. p. 53. *b*. Sequitur eiusdem Paraphrasis in Librum de Divinis Nominibus, praemis-

missa Capitum XIII. Tabula, & quodam veluti argumento, cuius initium: Τὸ παρὸν βιβλίον ὁ μέγας συντίθησι Διονύσιος. Finis: καὶ ἐξηρημένως τὸ Θεῖόν ἐςιν. Inc. Νῦν δὲ, ὦ μακάριε. Des. περὶ ȣ καὶ ἡμεῖς, Θεȣ διδόντος, κατὰ καιρὸν λέξομεν. Ibid. a p. 298. ad 542.

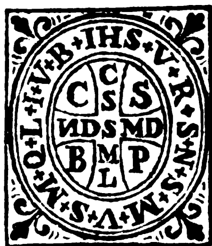
III. pag. 104. *b*. Paraphrasim in Librum de Ecclesiastica Hierarchia praecedit item Tabula Capitum VII. & argumentum, quod inc. Μετὰ τὴν οὐρανίαν ἱεραρχίαν. Des. τὰ τῆς πίςεως μετὰ πίςεως. Paraphrasis in Cap. I. inc. Ο῎τι μὲν καὶ ἡ καθ᾽ ἡμᾶς ἱεραρχία. In Cap. ultimum des. ἀνασκαλεύσῃ σπινθῆρας. Ibid. a pag. 161. ad 282.

IV. pag. 167. Post Tabulam Capitum V. Libri de Mystica Theologia incipit Paraphrasis: Ε᾽πειδήπερ περὶ μυςικῆς θεολογίας μέλλει διαλαβεῖν. Des. ἀπολελυμένον γὰρ πάντων; καὶ πάντων ἐςὶν ἐπέκεινα. Ibid. a pag. 554. ad 588. ubi tamen initio pauca quaedam prooemii loco leguntur, quae in nostro Codice desiderantur. In calce horum quatuor Librorum suum unicuique Epigramma subscriptum legitur; quae omnia una cum interpretatione Latina in superioribus Dionysii Operum recensionibus protulimus.

V. pag. 172. *b*. Paraphrasis tandem in decem Dionysii Epistolas inc. Ε᾽πιβάλλω, φησί τις τῶν παλαιῶν, Γάϊον τοῦτον εἶναι. Des. ἦγεν εἰς νῆσον ἐξόριςος. In cit. edit. Tom. II. a pag. 241. ad 291.

VI. pag. 193. Sequitur Α᾽νδρέȣ ἀρχιεπισκόπȣ Καισαρείας Καππαδοκίας κυρίῳ μȣ ἀδελφῷ ϗ συλλειτȣργῷ, *Andreae Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Domino meo fratri, & comministro*, Epistola, eius interpretationi Apocalypsis S. Ioannis, praefationis loco praemissa. Inc. Πολλάκις αἰτηθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐξ ἀγάπης μείζονα τῆς ἐμῆς δυνάμεως, ὡς ἐσχηκότων ὑπόληψιν, κ. λ. Des. διὰ τὴν μνήμην τῶν ἀπονεμηθησομένων τοῖς τε δικαίοις, τοῖς τε ἁμαρτωλοῖς ἀμοιβῶν, ϗ ἀντιδόσεων. Inde contextus ipsius Apocalypsis per particulas, cuius hoc initium: Α᾽ποκάλυψις Ι᾽ησοῦ Χριςοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δȣ́λοις αὐτοῦ, τὰ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Tum Andreae Enarratio, quae inc. Α᾽ποκάλυψίς ἐςιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυςηρίων δήλωσις καταυγαζομένȣ τοῦ ἡγεμονικοῦ εἴτε διὰ θείων ὀνειράτων, εἴτε καθ᾽ ὕπαρ ἐκ θείας ἐλλάμψεως. Des. Ι᾽ȣ́δας ἐξομολογήσας καλεῖται· δι᾽ ȣ δηλȣ̃νται οἱ δι᾽ ἐξομολογήσεως τῆς πρὸς Χριςὸν τὸν ἐξ Ι᾽ȣ́δα βλαςήσαντα σωζόμενοι. Ε᾽κ φυλῆς Ρ῾ουβὲμ δώδεκα.... Mutila est in fine interpretatio.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 224.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

GREGORII EXPOSITIO CANTICI CANTICORVM.

I. p. 1. His Nysseni Commentariis praecedit Epistola ad Olympiadem, cum hoc titulo: Ο᾽λυμπιάδι Γρηγόριος. Πρόλογος τῆς ἑρμηνείας τȣ̃ ἄσματος τῶν ἀσμάτων. *Olympiadi Gregorius. Prologus in Commentarios in Canticum Canticorum*. Inc. Α᾽πεδεξάμην ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σȣ βίῳ. Des. ἡ χάρις τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ι᾽ησοῦ Χριςοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, κ. λ. Deinde incipiunt p. 3. ipsi Commentarii in XV. Sermones distributi, qui in editione eius Operum Paris. A. MDCXXXVIII. per Aegidium Morellum fol. T. I. p. 474. Homiliae nuncupantur. Primus, cui nullus Scripturae sanctae textus praecurrit, inc. Ο῞σοι κατὰ τὴν συμβȣλὴν τȣ̃ Παύλου, κ. λ. Des. καὶ τὰ τραχεῖα εἰς ὁδȣ̀ς λείας, χάριτι τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ι᾽ησȣ̃, κ. λ. COD. XXX.

II. pag. 9. *b*. Scripturae textu praecedente, ut in citata edit. exhibetur, & quidem rubro charactere exarato, quod in sequentibus etiam perpetuo servatur, inc. Τῆς ἱερᾶς τȣ̃ μαρτυρίȣ σκηνῆς. Des. ἧς ϗ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν ἐν Χριςῷ Ι᾽ησοῦ, κ. λ.

III. p. 16. *b*. inc. Ο῞σα πρὸ τῆς παρȣ́σης ἀναγνώσεως, κ. λ. Des. πότιμόν τε ϗ σωτήριον γίνεται, ἐν Χριςῷ Ι᾽ησȣ̃, κ. λ.

IV. p. 23. *b*. inc. Φασὶ τȣ̀ς τὸ χρυσίον τεχνικῶς ἐκκαθαίροντας. Des. τὰ κεκρυμμένα μυςήρια τοῦ ἁγίȣ πνεύματος, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

V. pag. 34. inc. Τὰ νῦν προτεθέντα διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἡμῖν. Des. ποιμαινομένȣς ὑπὸ τȣ̃ λόγȣ, ἐν Χριςῷ, κ. λ. ubi monendum est, inter quartum, & quintum Sermonem, totum Scripturae contextum, seu argumenta, tum huius, tum reliquorum, qui sequuntur, Sermonum, fuisse partim cinnabari, partim atramento descripta, ita tamen, ut singula sint invicem divisa, numeroque Sermonis, ad quem pertineant, margini apposito, adnotata. His tamen non obstantibus iterum suo loco sacer repetitur Textus.

VI. pag. 43. inc. Πάλιν τὰ μεγάλα τε καὶ ὑψηλὰ δόγματα. Des. ἐπὶ τῆς μακαρίας κοίτης ἀναπαυόμενον, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

VII. pag. 50. *b*. inc. Ε᾽ν πολλοῖς ὁ βασιλεὺς Σολομών. Des. διὰ τȣ̃ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος, καὶ ἐγερθέντος Χριςȣ̃ Ι᾽ησȣ̃, κ. λ.

VIII. pag. 61. *b*. inc. Ο῾ τὰς μεγάλας ὀπτασίας διεξελθών. Des. καὶ εἰς ἔπαινον τῆς δόξης τῆς χάριτος αὐτȣ̃, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Sacris verbis huic praemissis Sermoni adiungit etiam, quae sequenti tantum praecedere debuerant, ubi tamen iterum, ut in edito, repetuntur.

IX. p. 65. *b*. inc. Εἰ συνηγέρθητε τῷ Χριςῷ, τὰ ἄνω φρονεῖτε. Des. ἡμέτερον πίνωμεν ὕδωρ, ϗ μὴ ἀλλότριον, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

X. pag. 75. inc. Τῆς νῦν προτεθείσης ἡμῖν τῶν θείων ῥητῶν θεωρίας. Des. κατορθȣ̃ντες τῆς ψυ-

ψυχῆς τὴν ἐγρήγορσιν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

XI. pag. 80. *b.* inc. Ε'ν καὶ τῦτο τῶν μεγάλων παραγγελμάτων ἐςὶ τῦ κυρίυ. Def. προσλαβῦσα τὸ ἀναμφίβολον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Huius quoque Sermonis sacrum Textum adiecto illo, qui ad sequentem pertinebat, auctiorem reddidit amanuensis: qui tamen iterum suo loco adfertur.

XII. pag. 86. inc. Οἱ τὴν διαπόντιον ἀποδημίαν κατ' ἐλπίδα πλούτυ ςελλόμενοι. Def. Θεὸς δέ ἐςιν ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν Ι'ωάννυ φωνὴν, ᾧ πρέπει, κ. λ.

XIII. p. 91. inc. Ο' διὰ Μωσέως μὲν νομοθετήσας. Def. ἐπελευσόμεθα, χάριτι τῦ κυρίυ ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῦ, κ. λ.

XIV. p. 96. *b.* inc. Ο' τῷ ἀδόλῳ γάλακτι τρέφων τὸ νηπιάζον ἔτι τῆς πνευματικῆς ἡλικίας. Def. διὰ τῆς τῦ ἁγίυ πνεύματος χειραγωγίας, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XV. p. 102. *b.* inc. Ο' ἐκ τῆς πόλεως Α'νδρέου, καὶ Πέτρυ μαρτυρηθεὶς εἶναι. Def. ἐν τῇ τοῦ ἀγαθῦ κοινωνίᾳ συγκεκραμμένοις, ἐν Χριςῷ Ι'ησοῦ, κ. λ. Hisce Sermonibus sequens addita fuit subscriptio: Ε'τελειώθη ἡ παρῦσα βίβλος μηνὶ Μαρτίῳ κα'. ἐν ἔτει ςωλα'. *Absolutus est praesens liber mense Martio, die XXI. Anno* 6831. (Christi MCCCXXIII.) Hanc adfert subscriptionem Cl. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 68.

XVI. p. 113. Incipit Catena Sanctorum Patrum in Parabolas Salomonis, & quidem ita, ut textus rubro, Commentarius nigro charactere exhibeatur. Primus interpres occurrit Io. Chrysostomus, qui ad priora huiusce sacri Libri verba, Παροιμίαι Σολομῶντος ὑοῦ Δαβὶδ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ι'σραὴλ, Γνῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν, καὶ νοῆσαι λόγυς φρονήσεως, δέξασθαί τε ςροφὰς λόγων, νοῆσαι δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρίμα κατευθύνειν, κ. λ. sequentem adfert interpretationem: Ο' τὴν ψυχικὴν κατάςασιν αἴσθησιν παρέων τῶν παρόντων, καὶ ἔννοιαν τῶν μελλόντων, ὡς τὰ μὲν παρορᾶν, τὰ δὲ ἀντέχεσθαι. Tum paucis textus verbis interiectis, ita prosequitur: Τῶν γὰρ θείων λόγων ἀκύσας σοφὸς πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ποιῶν αὐτὺς, σοφὸς ὑπάρχων, σοφώτερος γίνεται, κυβερνώμενος, καὶ φρυρύμενος ἀεὶ ὑπὸ τῦ ἁγίυ πνεύματος, κ. λ. Succedunt deinde Didymus, Olympiodorus, Diodorus, Polychronius, Evagrius, Eusebius, Basilius, Eustathius, Origenes, Apollinarius, Gregorius Theologus, Cyrillus, Epiphanius, & fortasse alii, quorum nomina, vel ab amanuensi (quod ipsorum plerumque vitium est) fuerunt omissa, vel in restaurando Codice una cum resecato margine exciderunt. Ex iis, quorum uberiores adferantur interpretationes, sunt Polychronius, & Io. Chrysostomus. Non absimilem in Proverbia Catenam habes in Caesarea Vindobonensi, de qua vide Lambecium Lib. III. p. 19. Nostrae vero subiiciuntur sequentes versus ad instar politicorum carminum exarati, qui mos seculis barbaricis apud scriptores obtinuit.

Στίχοι ὠφέλιμοι.

Ζωὴν εἰ θέλωμεν εὑρεῖν τὴν θαυμαςὴν ἐκείνην,
Ζηλώσωμεν τὸν κάματον τῶν θαυμαςῶν πατέρων,
Καὶ πόνοις ἀναλώσωμεν σαρκὸς τὴν εὐσαρκίαν,
Τὺς ὀχετὺς ξηράνωμεν τὺς τῶν ὑπογαςρίων,
Τῶν ἡδυνόντων ἀποχῇ δασμῶν τῶν ὐ χρησίμων,
Οἰνοφλυγίας νέφωσιν σκεδάσωμεν ἐν δίψει,
Μὴ χωρίσωμεν γαςρὶ δασμῶν τῶν ἀναγκαίων
Καθ' ἡδυπάθειαν αἰσχρὰν περιωτέρας ὕλας,
Ω'ς ἄν γε μὴ τὴν ἄλωνα τὸ πῦρ προσαναλώσῃ,
Τὸ ςόμα δὲ μὴ δώσωμεν ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα,
Καθώσπερ φάσκει Σολομὼν ὁ θαυμαςὸς ἐκεῖνος·
Λόγος καὶ γὰρ ἀσύμφορος ἅπαν μολύνει σῶμα.

Versus utiles.

Admirabilem illam invenire vitam si volumus,
Dura aemulemur studia admirabilium Patrum,
Et laboribus maceremus carnis pinguedinem.
Vehicula exsiccemus abdominis,
Oblectantium abstinentia tributorum inutilium.
Ebrietatis nubila dissipemus siti;
Ne tribuamus ventri, praeter necessarium,
Turpi voluptate inlecti supervacaneas escas;
Ita ut superingestos cibos ne ignis quidem valeat absumere.
Os autem non sinamus in peccatum trahere carnem,
Vt Salomon ille admirabilis ait.
Sermo enim inutilis totum coinquinat corpus.

XVII. pag. 167. Sequitur Caput XXV. Proverbiorum, cuius initium: Αὗται αἱ παροιμίαι Σολομῶντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐγράψαντο οἱ φίλοι Ε'ζεκίυ τοῦ βασιλέως τῆς Ι'υδαίας, quae verba instar tituli rubro sunt charactere exarata, tum reliqua, ut in vulgata: Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον· δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ πρόςαγμα· ὐρανὸς ὑψηλὸς, γῆ δὲ βαθεῖα, κ. λ. quae cum ipsa concordant usque ad mediam circiter pag. 170. *b.* ubi Caput desinit XXIX. Exinde quoddam apparet discrimen usque ad finem, qui incidit in pag. 172. his verbis: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρῶν πρὸ πρόσωπυ αὐτοῦ πορεύονται, καὶ κατορθώσυσιν αὐτῷ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Subditurque: Τέλος τῶν παροιμιῶν. *Finis Proverbiorum.*

XVIII. pag. 172. Succedit Ε'κκλησιαςὴς, *Ecclesiastes*. Inc. Ρ'ήματα Ε'κκλησιαςῦ ὑοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ι'σραὴλ ἐν Γερυσαλήμ. Def. ἐάν τε ἀγαθὸν, καὶ ἐάν τε πονηρὸν, ut in vulgata. In hunc Librum nullius interpretatio apparet.

XIX. p. 179. *b.* Sequitur Η' πανάρετος σοφία τῦ Σολομῶντος. *Omnem virtutem docens sapientia Salomonis*. Inc. Α'γαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Def. ὥσπερ οἱ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τῦ ῥυθμῦ τὸ ὄνομα διαλλάσυσιν. Quae verba paullo ante finem Libri occurrunt in edito contextu.

XX. pag. 193. *b.* Liber Iob, cuius hic titulus: Πρώτη βίβλος Ι'ώβ. *Primus Liber Iob*. Huic adiunguntur ista litteris maioribus: Ι'ωάννυ πέφηκε αὕτη βίβλος. *Ioannis fuit hic liber*. Inc. Α'νθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι, ᾧ ὄνομα Ι'ώβ. Def. Βαλδὰδ ὁ Σαυχαίων

χαίων τύραννος, Σωφὰρ ὁ Μιναίων βασιλεύς. In hunc Librum, qaemadmodum etiam in sequentem, nulla apparet in hoc Codice SS. Patrum Catena; quod falso innuere videtur Monsfalconius, Bibliotheca Bibliothecar. Tom. I. p. 259.

XXI. p. 216. *b.* Sequitur tandem Ecclesiasticus cum suo Prologo, Capitibus constans LI. Prologus inc. Πολλῶν καὶ μεγάλων. Des. τὰ ἔθη ἐννόμῳ βίῳ πιστεύειν. Caput I. inscriptum, Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιρὰχ, *Sapientia Iosue filii Sirach*, inc. Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου. Vltimum des. ἐργάσασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, quemadmodum in Graeca versione LXX. licet identidem in nonnullis aliquod occurrat discrimen, ut unius, & alterius Capitis inita conlatione deprehendimus. In fine solita amanuensium subscriptio, quam alias observavimus, compendiariis quibusdam notis adiecta est: Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις, ἀμήν. *Perfectori bonorum operum Deo gratia, amen.* In penultimae vero paginae inferiori margine haec legitur notula: *Anno Domini* MCCCCXV. V. *mensis Maii apud castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Calogbero emi istum librum byperperis* VIIII. *presbyter Christophorus Raynerii de Bondelmontibus de Florençia scolaris in graecis scientiis* [1].

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 245.

In primae vero paginae posteriori parte annotatiunculam quamdam exercitationis gratia recens Graeculus adscripsit, in qua de fato, de stellis, de aëre quaedam attinguntur nullius prorsus momenti.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΛΟΓΟΣ.

GEORGII DIACONI ORATIO.

Scilicet.

Georgii Diaconi Metochitae Orationes tres de caussis dissidiorum Graecos inter, ac Latinos. Accedit Io. Vecci Patriarchae Constantinopolitani testamentum.

COD. XXXI. I. p. 1. Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτου λόγος διαλαμβάνων τὰ τῆς προβάσης εἰρήνης μέσον ἀμφοτέρων ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς νέας, καὶ ἡμετέρας, καὶ τὰ παρηκολουθηκότα καθεξῆς αὐτῆς πρὸς ἀνατροπήν. *Georgii Diaconi Metochitae Oratio continens concordiam initam inter utramque Ecclesiam, antiquae Romae, & novae ac nostrae, & quae deinceps subsequuta sunt ad ipsius eversionem.* Inc. Οὐκ οἶδα εἰ καὶ ἄλλοτέ ποτε ἐς τοσοῦτον ἐξετάθη κακία, καὶ τηλικαύτην καταλληλίαν ἔσχεν ἑαυτῇ προσώπων τε καὶ καιρῶν. Des. ὁ πρὸς τῇ ἐλπίδι, καὶ τὸ ἀδίστακτον ἐπιφέρον, πρῶτον ἡμῖν, καὶ μόνον, καὶ τελευταῖον ἁπλῶς εἰς ἀναψυχήν.

II. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτου λόγος ἀντιῤῥητικὸς ἐπὶ τῷ τοῦ Κυπρίου τόμῳ. *Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio antirrbetica in Georgii Cyprii Patriarchae Tomum.* Inc. Ὁ μὲν δὴ διεξοδικώτερος τῶν ἐμῶν λόγων ἔχει περανθεὶς, ὡς οἷόν τε ἀποχρόντως. Des. πρὸς μόνην ἄτε βάσανον ἐκείνην τὴν ὅπη περιτροπὴ τοῦ ὀρθοῦ μηδαμῶς σαθρῶς ἐναποτεινόμενον.

III. p. 130. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου διακόνου τοῦ Μετοχίτου λόγος διαλαμβάνων τὰ κατόπιν τῶν προῤῥηθέντων δύο λόγων ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει λεχθέντα τε καὶ πραχθέντα. *Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio prosequens ea, quae post praedictas duas Orationes, in eadem materia disputata & gesta sunt.* Inc. Ἦν ἡμῖν ἄρα προτεθειμένον τοῦ κατὰ σκοπὸν ὡς ἐνὸν ἐκτερματωθέντος ἐπὶ τοῖς τῇ ἐκκλησιαστικῇ πραγματείᾳ παρηκολουθηκόσι. Des. τοῦ συνειδότος ἅτε τοῖς τε τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς θείοις ἐπὶ τῇ ὑποθέσει λόγοις, τοῖς τε καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνοις, ἐφεδραζομένου βάσεσιν ἀῤῥαγέσιν ὡς δέδεικται. In hisce tribus Orationibus de caussis dissidiorum Graecos inter & Latinos agit Metochita; Georgii Cyprii tomum refellit, & ex sanctorum Patrum auctoritate demonstrare nititur Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere. Has Orationes, una cum aliis Metochitae Opusculis vidisse se testatur Allatius De Consensu Orient. & Occident. Ecclesiae Lib. II. Cap. XV. N. 9. col. 771. & earumdem fragmenta nonnulla exhibet adversus Hottingerum p. 429. 458. & 462. Vid. Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. III. ad A. MCCLXX. p. 516. De hoc nihil apud Gesnerum, neque Labbaeum.

IV. p. 186. *b.* Sequitur ἐπιτελεύτιος διαθήκη τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Βέκκου. *Vltimum testamentum Patriarchae Domini Ioannis Vecci.* Inc. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἐξορίαις καὶ φυλακαῖς τὸν ἴδιον καταλύοντες βίον, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον ἴσως ἔχουσιν, ἐφ' ᾧ ἂν καὶ διαθῶνται. Des. τὴν ἕως θανάτου ἐξορίαν, καὶ φυλακὴν καταδικασθεὶς, οἰκειοχείρως τὴν παροῦσάν μου διαθήκην γράψας ὑπέγραψα. Vide integrum hoc Testamentum apud Allatium De Consensu loc. proxime cit. & in Graecia Orthodoxa Tom. I. pag. 375.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat fol. 187.

ΓΡΗ-

(1) Cosimus Mediceus ad Graeca comparanda volumina usus est praeter ceteros Christophoro Raynerii filio de Bondelmontibus presbytero Florentino, qui An. MCCCCXXII. insulas descripsit Archipelagi ad Iordanum de Ursinis S. R. E. Cardinalem; unde etiam in Marciani exempli termino Cod. chartac. in 8. haec habentur: *Anno Domini* MCCCCXVI. *Ego Christophorus presbyter de Bondelmontibus de Florentia emi hunc librum apud villam macri ticchi Insulae Cretae hyperperis novem.* Vtrasque subscriptiones Cl. Laur. Mehus attulit in Vita Ambrosii Traversarii Flor. A. MDCCLX. fol. p. 378.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO DE DIE PASCHATIS.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes variae.

COD. XXXII. Continet hic venerandae vetustatis Codex Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. quibus omnibus, praeterquam primae (nam eius initium avulsa pagina deperditum recens manus supplevit) elegans pictura aeque antiqua fundo aureo praecurrit, quid in singulis agitur, repraesentans. Inscriptiones etiam aureis characteribus sunt exaratae, earumque nonnullae aureo item ornamento inclusae. Interdum etiam ipsae in fine Sermonum repetuntur. Sed age Orationum seriem prosequamur.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος α΄ εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio I. in Pascha, & in tarditatem.* Oper. Tom. I. p. 673.

II. p. 2. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγος β΄. *Eiusdem in Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 14 *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος γ΄ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Μάμαντα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio III. in novam Dominicam, & in ver, & in S. magnum martyrem Mamantem. Domine benedic.* Ibid. p. 697.

IV. p. 18. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in Pentecostem, & in Sanctum Spiritum. Domine benedic.* Ib. p. 705.

V. p. 26. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, λόγος ε΄. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandrini, Oratio V.* Ibid. p. 373.

VI. p. 40. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τοὺς Μακκαβαίους. Κύριε εὐλόγησον. *S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in Maccabaeos. Domine benedic.* Ibid. p. 397.

VII. p. 48. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Nazianzeni Theologi in sanctum martyrem Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset. Domine benedic.* Ibid. p. 274.

VIII. p. 56. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν, συμφοιτητὴν αὐτοῦ γεγονότα, καὶ ἔκδικον Ναζιανζοῦ· ἐγράφη δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in Sermones, & in Iulianum tributorum exaequatorem, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorem factum: scripta autem est, quum foris esset. Domine benedic.* Ibid. p. 149.

IX. p. 63. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi. Domine benedic.* Ib. p. 613.

X. p. 70. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν, καὶ μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio funebris in laudem S. patris nostri Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae. Domine benedic.* Ibid. p. 316.

XI. p. 110. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Φῶτα· ἐῤῥέθη δὲ καὶ οὗτος ἐν Κωνσταντινουπόλει, λόγος ια΄. *Eiusdem in Lumina; dicta autem est & haec Constantinopoli, Oratio XI.* Ib. p. 624.

XII. p. 120. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in Baptisma.* Ibid. p. 637.

XIII. pag. 145. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιγ΄. *Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam ordinatus fuerat venisset, Oratio XIII.* Ibid. p. 136.

XIV. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν. *Eiusdem Oratio valedictoria habita in praesentia CL. Episcoporum.* Ibid. p. 510.

XV. p. 162. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ φιλοπτωχίας, ἤγουν πτωχοτροφίας. *Eiusdem homilia de pauperum amore, sive de pauperum nutritione.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 181. Τοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. quem optimum, & visu dignum appellat Cl. Monsfalconius in schedis Mss. cuius pagina 47. recent. manu suppleta. Constat foliis 191. cuius specimen damus Tab. IV. N. V.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII THEOLOGI VARIA.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi de suis Sermonibus, & in Iulianum tributorum exaequatorem. Domine benedic.* Tom. I. p. 149. COD. XXXIII.

II. p. 7. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γέννησιν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sanctam Christi Dei nostri Nativitatem. Domine benedic.* Ibid. pag. 613. In hac Oratione deerat pagina, quam deinde recentior Graecus supplevit.

III. p. 14. *b.* Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας. Εὐλόγησον. *Vita, & conversatio sanctae Melaniae Romanae* (auctore anonymo) *Benedic.* Inc. Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης τῶν πάλαι, καὶ περιφανεστάτης. Des. καὶ τοῦ φωτὸς ἐκείνου διηνεκῶς ἀπολαύουσαν εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latinè exstat apud Surium xxxi. Ianuarii. Graece habuit Rosweidus. Exstat etiam Ms. in Bibl. Coisliniana pag. 213. Auctor coaevum illi se profitetur.

IV. p. 30. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρη-

γορίυ τῦ Θεολόγυ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Κύριε εὐλόγησον. *S. P. N. Gregorii Theologi in sanctam Dei apparitionem. Domine benedic*. Ib. p. 624.

V. p. 37. *b*. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Oratio in Praesentationem Domini nostri Iesu Christi* (Auctore anonymo.) *Domine benedic*. Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις. Des. ϗ ἰδόντας, ϗ παθόντας τὴν ἄφρασον ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Fabricius, qui indicem homiliarum in Christi D. N. vitam exhibet, ac N. III. in ipsius praesentationem in templo, nihil de hac scriptum reliquit Biblioth. Graecae Lib. V. Cap 32. Tom. IX. p. 87.

VI. pag. 47. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοςόμυ λόγος εἰς τὸν ἄσωτον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Oratio in filium Prodigum*. Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν. Des. ἐπυρανίων συ ἀγαθῶν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat inter spuria Tom. VIII. pag. 33. nuperae Parisiensis editionis. Hanc homiliam, ut alias bene multas Chrysostomo attributas, Severiani esse ex coniectura putavit quispiam. Verum huiusce, quicumque sit, Scriptoris stylus a Severiani dicendi genere longe abhorret; non est enim ita salebrosus, non ita ferreus, non tam excurrit extra argumentum, ut Severianus; estque Scriptoris non imperiti. Animadvertendum tamen est, in citata editione multo uberiorem esse, quam in nostro Codice, in quo praeter ea, quae in Orationis progressu, & in fine etiam desiderantur, reliqua mirum quantum ab edita lectione discrepent.

VII. p. 52. *b*. Τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἐφραῒμ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, ϗ τῆς μελλύσης κρίσεως. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Ephraem de salute animae, ac de futuro iudicio. Domine benedic*. Inc. Ἡ ἀποταγὴ, ἣν ἐπὶ τῦ ἁγίου βαπτίσματος. Des. αὐτὸς γάρ ἐςιν ὁ τῶν μετανοούντων Θεὸς, ὁ πατὴρ, ϗ ὁ ὑὸς, ϗ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Idem principium exstat Tom. III. p. 215. editionis Romanae A. MDCCXXXII. fol. ubi tamen alium praefert titulum, scilicet *De abrenunciatione* per interrogationem & responsionem. Interrogationes omittuntur in Codice, & post verba οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quae sunt ultima huius Dialogi in cit. editione, subnectuntur sine ullo titulo, ac sine littera maiori, plurima alia, quae septem integras occupant paginas. Horum initium p. 54. *b*. est: Εἰς μίαν δὲ κόλασιν ἀπέρχονται πάντες, ἢ διάφοροί εἰσι κολάσεις· διάφοροι τῶν κολάσεων τόποι εἰσὶν, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἠκύσαμεν. Ἔςιν ὗν σκότος ἐξώτερον δηλονότι ϗ ἄλλο ἐσώτερον· γέεννα τῦ πυρὸς, τόπος ἄλλος· βρυγμὸς ὀδόντων, τόπος ἴδιος· σκώληξ ἀκοίμητος ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ἐςίν· ἡ λίμνη τῦ πυρὸς, τόπος ἕτερος· ὁ τάρταρος, τόπος ἴδιος· τὸ ἄσβεςον πῦρ, ἰδία χώρα· καταχθόνια, ϗ ἀπώλεια ἐν ἰδίοις τόποις· κατώτατα γῆς, ἄλλος τόπος· ᾅδης, ἔνθα ἀποςρέφονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, ϗ πυθμὴν ᾅδυ τόπος χαλεπώτερος· ἐν ταύταις ταῖς κολάσεσι καταμερίζονται οἱ ἐλεεινοὶ, ἕκαςος πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ, εἴτε σφοδρότερον, εἴτε μαλακώτερον κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὅτι σειραῖς τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαςος σφίγγεται, κ. λ. Finis vero est, quem mox retulimus.

VIII. p. 62. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμον Ἰωάννυ τῦ Δαμασκηνῦ περὶ ἐν πίςει κεκοιμημένων· ὅπως αἱ ὑπὲρ αὐτῶν γινόμεναι λειτυργίαι, καὶ εὐποΐαι τύτυς τὰ μέγιςα ὀφελῦσιν. *Sancti patris nostri Ioannis Damasceni de iis, qui in fide obierunt; quod liturgiae, & bona opera, quae pro ipsis fiunt, eos maxime iuvent*. Inc. Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα, ϗ τίμια προτιθέμενα πολλάκις, κ. λ. Des. ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Inter opera Damasceni Tom. I. p. 584. editionis Parisiensis Mich. Lequien A. MDCCXII.

IX. p. 72. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας, περὶ νηςείας λόγος πρῶτος. *Sancti patris nostri Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, de Ieiunio Oratio prima*. Inc. Σαλπίσατέ, φησιν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τῦ Χριςῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα κ. λ. Operum Tom. II. p. 1. edition. Paris. A. MDCCXXI. seqq.

X. p. 79. Νεκταρίυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηςειῶν ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Θεοδώρυ, ϗ περὶ ἐλεημοσύνης. *Nectarii Archiepiscopi CPolitani Enarratio, quare primo sabbato sanctorum ieiuniorum celebremus memoriam S. magni martyris Theodori, ac de misericordia*. Inc. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηςότητός σου κύριε. Des. καὶ τῶν ἐκεῖθεν ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, κ. λ. Nectarius ortu Tarsensis Cilix, e Senatore ac Praetore Constantinopolitano, necdum baptizato, Episcopus Constantinopolitanus A. CCCLXXXI. post Nazianzeni abdicationem constitutus, A. CCCXCIII. defunctus, successorem habuit Chrysostomum. Vid. Tillemont. Tom IX. p 486. Haec eius homilia in Theodorum ςρατηλάτην, martyrem, quem primo sancto Ieiunii sabbato Graeci colunt, Latine saepius prodiit, Ioachimo Perionio interprete, & inter homilias quasdam Chrysostomi Paris. MDLIV. 8. & Tom. V. Lipomanni, & apud Surium IX. Novembris. Graece Ms. exstat in aliis Bibliothecis, ac praecipue in Caesarea Vindobonensi saepius. Vid. Lambecium Lib. IV. p. 97. 124. VIII. p. 86. 231. 349.

XI. p. 85. Βίος τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τῆς κατὰ τὴν ἔρημον ὁσίως ἀσκησάσης, συγγραφεὶς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἱεροσολύμων. *Vita sanctae matris nostrae Mariae Aegyptiacae, quae sancte in eremo vitam traduxit, scripta a beato Sophronio Archiepiscopo Hierosolymitano*. Inc. Μυςήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν· τὰ δὲ ἔργα τῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον. Des. ϗ τῷ τὴν παροῦσαν ἐξήγησιν γραφῇ παραδοθῆναι κελεύσαντι, ϗ τῆς μερίδος αὐτῶν ἀξιώσει ςάσεώς τε

κ̀ τάξεως. Desunt in fine quinque circiter versus. Exstat haec in Bibl. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo, & Bavar. in calce Actorum Sanct. T. I. Aprilis die II. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium praedictum, sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & allegatur etiam in Glossario Graecobarbaro Meursii, & Latine ex versione Paulli Diaconi Neapolitani apud Surium ad IX. Aprilis. Id vero negat Papebrochius, qui Mariam illam ad A. C. CCCCXXI. revocat. Oratio Manuelis Palaeologi Imperatoris, quae post Mariae huius vitam subiici consuevit, incipit; Ο῾ λόγος ἕτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριςα διαζωγραφήσας. Vitam Mariae Aegyptiacae a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. Constat fol. 97.

ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

GENNADII (SEV GEORGII SCHOLARII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOL.) DE VIA SALVTIS HOMINVM.

COD. XXXIV. I. p. 1. Τοῦ αἰδεσιμωτάτυ πατριάρχυ Κωνςαντινυπόλεως Γενναδίυ Σχολαρίου [1] βιβλίον σύντομόν τε, κ̀ σαφὲς περὶ τινων κεφαλαίων τῆς ἡμετέρας πίςεως, περὶ ὧν ἡ διάλεξις γέγονε μετὰ Α'μοιρᾶ τῦ Μαχυμέτυ· ὃ κ̀ ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. *Reverendissimi Patriarchae Constantinopolitani Gennadii Scholarii liber brevis, & clarus de aliquibus Capitibus nostrae fidei, de quibus conloquium habitum est cum Amoera Machumeto, & inscriptum fuit: De via salutis hominum*. Inc. Ε᾿ρώτησις. Τί ἐςι Θεός; Α᾿πόκρισις. Θεός ἐςιν οὐσία ἀθεώρητος, νοερά τε κ̀ ἀνερμήνευτος, κ. λ. Des. τὺς ἀνθρώπους τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· καὶ οὗτος ὁ Χριςὸς ὁ ὑὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ σάρκα φορῶν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 24. b. Τοῦ αὐτοῦ περί τινων κεφαλαίων τῆς ἡμετέρας πίςεως πρὸς τὸν αὐτὸν βιβλίον δεύτερον. *Eiusdem de quibusdam Capitibus nostrae fidei ad eumdem liber secundus*. Inc. Πιςεύομεν, ὅτι ἐςὶ Θεὸς δημιουργὸς πάντων, ὅσα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι. Des. μήτε ἄλλης τινὸς σωματικῆς ἡδονῆς· ὡσαύτως κ̀ αἱ ψυχαὶ καὶ τὰ σώματα τῶν καλῶς πιςευόντων.

Τέλος δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἁγίῳ.

De huiusmodi opusculo haec habet Martinus Crusius in Turco-Graecia Lib. II. *Nesciebatur quum ederetur is libellus, quis esset ille Gennadius, tamquam si ante MC. annos vixisset, Presbyter Massiliensis; quum nondum esset Mahometes Turca. At nunc ex praesenti historia patet, Gennadium esse, qui post expugnatam a Turcis Vrbem Constantini, primus factus sit ibi Patriarcha*. Illud edidit Ioannes Brassicanus Viennae A. MDXXX. 8. postea Christianus Daumius una cum Hieronymi Theologi Graeci Dialogo de Trinitate, Cygneae MDCLXXVII. 8. Latine vero ex Gregorii Hermonymi Spartani versione, Io. Polo de Albo Castro curante, in Haeresiologia Ioannis Heroldi Basil. MDLVI. fol. pag. 797. & in Bibliothecis Patrum. De Codicibus Mss. huius Dialogi vid. Allatii diatribam de Georgiis pag. 402. & Eusebium Renaudotum in Gennadii Operum notitia pag. 83. Oudinum de Scriptorib. Eccles. Tom. III. p. 2494.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 35.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΑ.

D. GREGORII NAZIANZENI, ET ALIORVM OPERA.

I. p. 1. Exhibetur primo loco Gregorii Nazianzeni Sermo I. de Filio, cum hoc titulo: Τῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. *Eiusdem de Filio Sermo I.* quod indicio est, alias olim in hoc Codice praecessisse huius S. Patris Orationes, postea deperditas, idque magis eruitur ex numero XXXIV. in margine apposito, qui fortasse Opusculorum, quae in ipso continebantur, seriem indicabat, nam in editis est XXXV. Verum quidem est, sequiori aevo, ut primo intuitu Orationis auctor emergeret, adiectam fuisse titulo vocem τῦ Θεολόγυ, quum praesertim prior inscriptio iniuria temporis paene evanuisset. Male autem compactum fuisse Codicem ex eo patet, quod numeri marginales, quibus singula distinguuntur Opera, inverso ordine progrediantur; prius enim maiores, deinde minores occurrunt, quibus si suus restituatur locus, adhuc tamen Codicis mutilationi, quae initio comparet, non medemur, quum tota numerorum series minime recurrat. Minor enim numerus est XXV. desiderantur autem XXX. XXXIII. & a XLVIII. usque ad CVI. qui initio Nemesii Operis *de Natura hominis* apponitur. Nec moles, quae, si Codex tot deficientibus Capitibus suppleatur, magna nimis cuiquam fortasse videatur, quidquam obest; ex diversa enim manu, qua totum Sophronii opus in Aristotelis de Anima Libros descriptum est, quodque tertiam fere partem Codicis occupat, coniicere iure possumus, ex duobus olim Codicibus, unum fuisse postea conflatum. His praemissis, ad ea, quae heic continentur, recensenda gradum faciamus. Prima igitur Gregorii Oratio inc. Α᾿ μὲν ὖν εἴποι τις. Des. τῶν ποθυμένων, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Paris. Tom. I. p. 561. & est III. de Theologia. Plura sunt in hanc Orationem scholia, quemadmodum etiam in sequentes, margini adiecta ab eadem, ut

(1) Is est Georgius Scholarius, de quo consulenda est Eusebii Renaudoti Gennadii Operum notitia apud Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 343.

ut videtur manu, quibus omnibus adscribitur nomen τῷ ἁγίῳ Μαξίμῳ [1].

II. p. 12. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος δεύτερος. *Eiusdem de Filio Sermo II.* Adiectus est margini numerus XXXV. Inc. Ἐπειδή σοι τὰς μὲν, κ. λ. Des. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia.

III. p. 24. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*, adiecto item numero marginali XXXVI. Inc. Ὁ μὲν δὴ περὶ τοῦ υἱοῦ. Des. καὶ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πᾶσα ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 593. & est V. & postrema de Theologia.

IV. pag. 37. *b.* Sequuntur IV. Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistolae, uberrimis item scholiis marginalibus illustratae, forte S. Maximi. Prima inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου Γαΐῳ θεραπευτῇ α' ἐπιστολή. *Sancti patris nostri Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistola I.* Inc. Τὸ σκότος ἀφανὲς γίνεται τῷ φωτί. Des. ὑπὲρ πάντα τὰ γινωσκόμενα.

V. pag. ead. Τῷ αὐτῷ δευτέρα. *Ad eumdem secunda.* Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. καὶ τῶν μιμουμένων καὶ μετεχόντων.

VI. p. 38. Τῷ αὐτῷ τρίτη. *Ad eumdem tertia.* Inc. Ἐξαίφνης ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Des. καὶ νοούμενον ἄγνωστον.

VII. p. ead. Τῷ αὐτῷ τετάρτη. *Ad eumdem quarta.* Inc. Πῶς φὴς Ἰησοῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένος. Conveniunt hae quatuor Epistolae cum edit. Iunct. A. MDXVI.

VIII. p. 40. In media pagina, quae vacua superauerat, recentior quidam Graecus ἀνεπιγράφως tractatulum quemdam paucorum versuum scripsit περὶ τοῦ εὑρεῖν τε ὡρόσκοπον, καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦ θέντος τόπους ἀπὸ τοῦ κανόνος. *De inveniendo horoscopo, & ceteris termini statuti locis a canone.* Inc. Πρῶτα λάβε ὕψωμα ἀπὸ τοῦ ἀστραλάβου. Des. κάκιστα γάρ εἰσιν.

IX. p. 41. Iterum alia Gregorii Opera occurrunt, & primo quidem Περὶ θεολογίας λόγος δεύτερος. *De theologia Sermo secundus*, adscripto ad marginem numero XLI. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν τῷ λόγῳ. Des. ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἅπαντα. Exstat loc. cit. p. 536. In hanc item Orationem amplissima scholia in margine fuerunt exarata, quibus S. Maximi nomen est adscriptum.

X. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate*, Oratio numero XLII. notata. Inc. Σφόδρα σε καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Des. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Ibid. p. 717.

XI. p. ead. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύσσης περὶ τοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, οὔ φαμεν τρεῖς θεοὺς, πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. *S. patris nostri Gregorii Nysseni, quomodo statuentes tres personas in Divinitate, non dicimus tres Deos, adversus Ethnicos ex communibus notionibus.* Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπου δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Des. θεωρεῖται, πατρὸς, καὶ υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. Exstat in eius Operum edit. Paris. G. L. A. MDCXXXVIII. Tom. II. p. 82.

XII. p. 64. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐν πατρίδι περὶ πίστεως. *Eiusdem ad Cives suos Epistola de Fide*, numero XLIV. distincta. Inc. Πολλάκις ἐθαύμασα τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πεπόνθατε, καὶ πόθεν τοσοῦτον ἥττασθε. Des. ἐπισχῶμεν τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ πᾶν μέτρον ἄριστον, καὶ ἡ παροιμία φησί. Hanc Epistolam, quae in hoc Codice Gregorio Nysseno tribuitur, comperimus, non huius, sed Nili Monachi opus esse, ut ex eius Opusculorum edit. Rom. A. MDCXXXIII. eruitur, ubi inscribitur: *Epistola Dogmatica de S. Trinitate ad eos, qui monasticam vitam degunt in patria, dum esset Constantinopoli cum beato Gregorio Nazianzi Episcopo*, & in Capita dividitur XV.

XIII. p. 68. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ πρώτη. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi ad Cledonium presbyterum Epistola prima.* Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Inc. Βουλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Des. νομὴν καὶ ἰσχὺν λαμβάνοντος. Loc. cit. p. 737.

XIV. p. 70. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον ἐπιστολὴ δευτέρα. *Eiusdem ad eumdem Cledonium Epistola secunda.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσιόντες. Des. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XV. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Νεκτάριον ἐπιστολῆς κατὰ Ἀπολιναρίου. *Eiusdem ex Epistola ad Nectarium contra Apollinarium* Excerptum. Inc. Πυκτίον μοι ἐν χερσὶν Ἀπολιναρίου, ἐν ᾧ τὰ κατασκευαζόμενα πᾶσαν αἱρετικὴν κακίαν παρέρχεται. Des. τὰ δ' ἄλλα ὅσα προστίθησι ταῖς τοιαύταις ἀτοπίαις μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι. Incidit in pag. 722. loc. cit.

XVI. pag. ead. Ἰουστίνου φιλοσόφου, καὶ μάρτυρος ἔκθεσις ὀρθῆς πίστεως, καὶ ὁμολογίας ἐν κεφαλαίοις εἴκοσι καὶ τρισί . . . . . . *Iustini philosophi, & martyris expositio rectae Fidei, & Confessionis, Capitibus XXIII.* . . . . . . Primum Caput, cuius inscriptio marginalis est, Ὅτι εἷς Θεὸς, καὶ τῶν πάντων αἴτιος, *Quod unus est Deus, & omnium rerum auctor*, inc. Ἕνα Θεὸν σέβειν ἡμᾶς αἱ τε θεῖαι Γραφαὶ διδάσκουσιν, κ. λ. quod in edit. eius Operum G. L. Venetiis MDCCXLVII. fol. pag. 450. est secundum; Codex enim Prooemio destitutus est. Vltimum des. τὸν δι' οὗ τὰ πάντα· τὸν ἐν ᾧ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν· τὸν δι' οὗ τὰς τοιαύτας τῶν

(1) S. Maximus ambigua, seu difficilia loca in Orationibus quibusdam Gregorii Nazianzeni explanavit ad Ioannem Cyzici Episcopum. Meminit horum ἀπόρων Maximus ipse in Quaestionibus ad Thalassium T. I. p. 87. & Io. Tzetzes Chiliad. IX. v. 866. Latine vertit circa annum Christi DCCCLXIV. Io. Scotus Eringena, iussu Caroli Calvi. Edidit quidem vir doctissimus Thomas Galeus Maximi ἄπορα in Gregorium Nazianzenum, eisque praemissam ad Io. Cyzici Episcopum Epistolam, cum memorata Eringenae versione ad calcem Librorum quinque ab eodem Eringena Latine scriptorum περὶ φύσεως μερισμοῦ, *De divisione naturae*, Oxonii MDCLXXXI. fol.

τῶν λόγων . . . . . Septem circiter versus mutilum est in fine, sicut inita collatione cum cit. edit. deprehendimus. Vnicuique vero istorum Capitum, summa est in margine apposita, ac rubro charactere descripta.

XVII. p. 76. Ἀριστοτέλους περὶ ἀρετῆς. *Aristotelis de Virtute*. Inc. Ἐπαινετά ἐστι τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά. Est fortasse epitome ex eo conlecta; adferuntur enim primo brevissimae quarumdam virtutum, ac vitiorum definitiones, tum earumdem effectus exponuntur. Agmen claudit Ὁρισμὸς γνώμης, *Definitio Iudicii*, quae est huiusmodi: Γνώμη ἐστὶν ἀπόφασις καθολικὴ, συμβουλήν τινα καὶ παραίνεσιν ἔχουσα πρός τι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων.

XVIII. p. 78. Εὐστρατίου Νικαίας περὶ βροντῶν, καὶ ἀστραπῆς. *Eustratii Nicaeni de tonitrubus, & fulgure* [1]. Inc. Περὶ βροντῶν, καὶ ἀστραπῆς ἠρώτησας ὅπως γίνονται. Des. ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκ νέφους ἐρχομένων πνευμάτων ἄνευ ἐξάψεως.

XIX. p. 86. Sequitur Sophonii in tres Aristotelis libros de Anima Paraphrasis, licet, ut mox videbimus, recentior Graecus perperam Simplicii Commentarios nuncupaverit. Praecedit Index Capitum trium Librorum. Primus Liber Capita continet XVII. quorum primum est: Τὸ πρῶτον προοίμιον, καὶ κοινόν. Vltimum: Ὡς πρῶτον ὄργανον ψυχῇ τὸ ἐν ἐγκεφάλῳ πνεῦμα, καὶ δι' ὃ ἔμψυχα τὰ φυτά. Secundus Liber Capita numerat XXIX. quorum primum: Ἀνάμνησις ὡς ἐν βραχεῖ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ, καὶ προευκρίνησις τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν χρησίμων, ἐν ᾧ διαίρεσις τῶν τε ὄντων, καὶ τί ἐντελέχεια, καὶ ποσαχῶς λέγεται. Vltimum: Διαφορὰ τῶν αἰσθητικῶς πασχόντων, καὶ εἰδητικῶς πρὸς τὰ ὑλικῶς, καὶ ὡς σώματα. Tertius Capita XXXV. quorum primum: Ὅτι ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλέλοιπέ τις αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριον ἡμῖν ἐκλελοιπέναι, καὶ ὡς οὐκ ἔστιν αἴσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε. Vltimum: Ἐπίλογος τῆς ὅλης ψυχικῆς πραγματείας. Sequitur prooemium, cui falsus titulus a recentiori manu appositus ita habet: Συμπλικίου ἐξήγησις εἰς τοὺς περὶ ψυχῆς λόγους. *Symplicii in Libros de Anima Expositio*. Inc. Τοῖς τῶν Ἀριστοτελικῶν συνταγμάτων ἐξηγηταῖς, ἄλλοις ἄλλως ἐπῆλθε περάναι τὰ τῆς προθέσεως. Des. εἰ δὲ προθυμησαμένοις, καὶ προαιρεθεῖσιν ἤνυσαί τι τοῖς τὰ τοιαῦτα κρίνειν πάρεισι ψηφίσασθαι. Prima Sectio p. 86. inscribitur: Ἀρχὴ τοῦ πρώτου τμήματος. *Initium primae Sectionis*. Inc. Ἡ περὶ ψυχῆς πραγματεία, οὐ μόνον ὅτι καλλίστη, καὶ θειοτάτη. Des. καὶ τῆς μὲν αἰσθητικῆς ἀρχῆς αὕτη χωρίζεται· οὐδὲν δὲ ταύτης ἄνευ μετέχει αἰσθήσεως. In hac prima sectione deerat olim pag. 89. suppleta deinde, ut in illius fronte dicitur, a Scholario; scriptum est enim ibi: ταῦτα γράμματα τοῦ Σχολαρίου. Fortasse iste est Georgius Scholarius, qui Concilio Florentino interfuit, ut in chartula quadam inibi inserta adnotatum invenimus. Eidem manui debemus etiam paginam primam Indicis supra memorati. Totum autem hoc Sophonii Opus ab alio scriptore exaratum est. Pag. 110. *b*. Ἀρχὴ τοῦ δευτέρου τμήματος. *Initium secundae Sectionis*. Inc. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἀπεφήνατο. Des. καὶ τὸ αὐτὸ ἴσχει πάθος, καὶ τὴν κρίσιν τὴν ἐπ' αὐτὸ ἀναλλοίωτον. Pag. 147. *b*. Ἀρχὴ τοῦ τρίτου τμήματος. *Initium tertiae Sectionis*. Inc. Τούτων οὕτω διωρισμένων ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλείποι τις αἴσθησις. Des. ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρου χωρὶς, οὐδὲν, ἢ μικρὸν ὤνησεν. Huius Paraphrasis aliud habemus exemplar Plut. LXXXV. Cod. XX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 129.

XX. p. 183. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ περὶ ψυχῆς, περὶ τοῦ, ὅτι ἀσώματός ἐστι, πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἰωάννην. *Sancti patris nostri Maximi Confessoris de anima, quod nimirum incorporea sit, ad Sanctissimum Archiepiscopum Ioannem*. Inc. Τὸ τίμιον τῆς ἡμετέρας ἐπ' ἀρετῇ τελειότητος δεξάμενος γράμμα. Des. καὶ χειραγωγήσατε συμπαθῶς τὸν ὀρθῶς βαίνειν ἐπιθυμοῦντα. Exstat inter eius Opera G. L. edit. Paris. An. MDCLXXV. fol. Tom. II. p. 238.

XXI. pag. 184. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰορδάνην πρεσβύτερον, περὶ τοῦ, καὶ μετὰ θάνατον ἔχειν τὴν ψυχὴν τὴν νοερὰν ἐνέργειαν, καὶ μηδεμίας ἐξίστασθαι φυσικῆς δυνάμεως. *Eiusdem ad Iordanem presbyterum, Animam etiam a morte intelligere, nec ullam ex facultatibus, quae insunt a natura, amittere*. Inc. Τῇ δευτέρᾳ τοῦ ἐνεστῶτος Αὐγούστου μηνός. Des. συχνότερον τῷ λόγῳ τὰ πολλά μου ἐρείδουσαν ὀλισθήματα. Ibid. p. 243. ubi tamen Ioanni, non Iordani Epistola inscribitur.

XXII. p. 186. Sequitur eiusdem S. Maximi Opusculum *De Anima*, cuius prima quaestio, Τί τὸ καταληπτικὸν τῆς ψυχῆς κριτήριον; *Quaenam iudicii facultas sensusque animi quo Anima comprehendatur*, inc. Ἅπαντα τὰ ὄντα, ἢ αἰσθήσει γνωρίζεται, ἢ νοήσει καταλαμβάνεται. Vltima est, Τί πνεῦμα; *Quid spiritus?* Οὐσία ἀσχημάτιστος πάσης κινήσεως προηγουμένη. Ibid. p. 195. ubi tamen quaestionibus quoddam prooemium praecurrit, quod in Codice deest.

XXIII. pag. 187. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ ψυχῆς. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi de Anima*. Inc. Τὸν περὶ ψυχῆς λόγον ἐκέλευσας ἡμῖν, ὦ θαυμάσιε (lacuna est in Cod.) μετ' ἐνεργοῦς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποστεῖλαι, καὶ ταῦτα ἠξίους ποιεῖν, μὴ ταῖς τῶν γραφῶν μαρτυρίαις χρώμενον, ὅπερ ἐστί τε καὶ τοῖς εὐσεβῶς φρονεῖν ἐθέλουσιν ἀληθὴς τυγχάνει διδασκαλία, παντὸς ἀνθρωπίνου λογισμοῦ ἀποδεικτικωτέρα· ἔφης γὰρ μὴ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πληροφορίαν τοῦτο ἐπιζητεῖν, πεπαιδευμένην ἤδη ταῖς θείαις προσανέχειν γραφαῖς, καὶ παραδόσεσι, καὶ μὴ στροφαῖς ἀνθρωπίνων λόγων δονεῖσθαι τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ πρὸς ανα-

 προ-

(1) Eustratius Metropolita Nicaenus sub Imperatore Alexio Comneno circa Annum MCXVII. clarus, cuius etiam Commentarius in librum secundum Posteriorum Analyticorum exstat, & prodiit Graece Venetiis MDXXXIV. fol. varia scripsit, de quibus consule Allatium Lib. II. de Consensu Cap. X. pag. 630. & Fabricium l. c. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 151. qui tamen nihil de opusculo, cuius modo meminimus memoriae prodiderunt.

τροπὴν τῆς τῶν ἑτεροδόξων γνώμης, οἳ πείθεσθαι ταῖς γραφαῖς ἐκ ἀνέχονται· δεινότητι δὲ περιτρέπειν τὲς ἀήθεις τῶν τοιέτων λόγων πειρῶνται· διὸ ἑτοίμως ὑπακέειν, κ̀ τῷδε τῷ ἐπιτάγματι προήχθημεν, μηδὲν ὑποςειλάμενοι, ὡς ἄπειροι τῆς τοιᾶσδε κατασκευῆς τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ σῇ περὶ ἡμᾶς θαρσήσαντες προνοίᾳ. Καὶ γὰρ οἶδα, ὡς ἃ μὲν καλῶς ἔχειν δοκιμάσεις, ταῦτα εἰς τὸ κοινὸν προτιθέναι· τὰ δὲ ἔλαττον τοῦ δέοντος δοκοῦντα εἰρῆσθαι, ταῦτα παραπέμπεσθαι, καὶ ἀποκρύπτεσθαι, ἑκάτερα χάριτι τῇ πρὸς ἡμᾶς, κ̀ φιλίᾳ ποιῶν. Ταῦτα ἒν εἰδὼς μετὰ πάσης πεποιθήσεως ὡρμήθην πρὸς τὴν ἔκθεσιν· ποιήσομαι δὲ τὸν λόγον τάξει τινὶ κ̀ ἀκολυθίᾳ χρησάμενος, ἥπερ καὶ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ἐχρήσαντο πρὸς τὲς ἐπιςημόνως ζητεῖν τι ἐθέλοντας. De hoc nihil habet Fabric. in Catalogo eius Operum loc. cit. Lib. V. Cap. 12. Tom. VII. pag. 507. seq. His in eadem pag. sine ullo titulo, nullaque maiori, ut alias solet, littera coniungitur idem S. Maximi libellus de Anima mox relatus, unaque prooemium, ut est in edito; incipit enim: Πρῶτον μὲν ἒν ἁπάντων ὑποθήσομαι. Tantum margini e regione horum verborum adiecta fuerunt rubris characteribus ab eadem manu, quae sequuntur: Τίνα ἀναγκαῖα εἰδέναι περὶ ψυχῆς. Des. ταύτῃ γὰρ διαφέρει ἐ τῶν αἰσθήσεων ἐδείχθη· ἄρα λογικὴ ἡ ψυχή. Quae sunt ultima quaestionis, quae inc. Εἰ λογικὴ ἡ ψυχή; *Num anima sit rationalis?* & incidunt in cit. edit. Operum S. Maximi pag. 200. nam quae sequuntur in ea brevissimae definitiones, in Codice desiderantur. Animadvertendum praeterea est Codicis lectionem identidem ab edita, in levibus tamen rebus discrepare.

XXIV. p. 189. Sequitur anonymi Tractatus Περὶ ἀρετῶν κ̀ παθῶν ψυχικῶν, κ̀ σωματικῶν. *De virtutibus & adfectionibus animae & corporis.* Inc. Ἰςέον, ὅτι διπλὲς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἤγεν ἐκ ψυχῆς συνεςηκὼς, κ̀ σώματος, διπλᾶς ἔχει ἐ τὰς αἰσθήσεις. Des. κ̀ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεςησάντων Χριςῷ. ὅτι αὐτῷ ἐςι τὸ ἔλεος, κ̀ αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ̀ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ.

XXV. p. 196. Νεμεσίε ἐπισκόπε περὶ φύσεως ἀνθρώπε λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi* (in Phoenicia) *de natura hominis Summarius Sermo*. Capita continet XLIII. (1) Horum primum, cui relatus Titulus praefigitur, inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, κ̀ σώματος ἄριςα κατεσκευασμένον, κ̀ ὕτω καλῶς. Vltimum, quod inscribitur, Περὶ τῦ, τίνων ἐςὶ πρόνοια, des. διὰ γὰρ πλεονεξίαν, ἐχὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο, ἀμήν.

XXVI. p. 232. *b*. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίε ἐπισκόπε Νύσσης, ζήτησις περὶ ψυχῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς Μακρίνης. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Quaestio de Anima cum Macrina sorore germana*. Inc. Ἐπειδὴ τῦ ἀνθρωπίνε βίε πρὸς Θεὸν μετέςη ὁ πολὺς ἐν ἁγίοις Βασίλειος. Des. κ̀ τῇ εἰκόνι αὐτῦ, ἥτις ἐςὶν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Sed ultima huius Operis pagina in restaurando Codice male fuit compacta, quum eius pars anterior posteriori succedat. Exstat in cit. eius Operum edit. T. III. p. 181. cum hoc tamen titulo: *S. P. N. Gregorii Nysseni de Anima & Resurrectione Dialogus, qui Macrinia inscribitur.*

XXVII. p. 260. Sequitur libellus, in quo astronomica, physica, & metaphysica multa enarrantur, initio, & fine mutilus, & auctoris nomine destitutus. Inc. .... πεφωτισμένον δὲ τὸ ἄνω φαλάκρωμα· ἐν δὲ ταῖς, κ. λ. Des. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐςὶ τῶν ψυχῶν, τῶν μὲν πάντη ἀλόγων ὐσῶν ..... Huius Operis unum Caput de planetarum periodis, speciminis loco subiicimus. Incidit autem in pag. 261. & est sequens: Τοῖς πλάνησι κατὰ ἀναλογίαν τῦ μεγέθυς τῶν σφαιρῶν, καὶ τοῦ μέτρυ τῶν ἀποςάσεων χρόνυς ὡρισμένυς ἀφώρισεν ὁ Θεὸς τῶν κινήσεων· καὶ ὁ μὲν Κρόνος, ἅτε ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, κ̀ μείζονα κύκλον περιερχόμενος, διὰ τριάκοντα ἐτίας τὴν ἑαυτῦ περίοδον ἐκπληροῖ· ὁ δὲ Ζεὺς εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὢν, διὰ δυόδεκα ἐτίας· ὁ δὲ Ἄρης διὰ δύο, κ̀ ἡμίσεος ἐνιαυτῶν· τῷ δὲ Ἡλίῳ, καὶ τῷ Ἀφροδίτῃ, κ̀ τῷ Ἑρμῇ ἰσόδρομος ἡ περίοδος, καὶ ἐνιαύσιος· ἡ δὲ Σελήνη διὰ κθ' ἡμερῶν πρὸς τῇ ἡμισείᾳ ἀποκαθίςαται. Εἰ δέ τις μουσικώτερον ἅπτοιτο τῶν τοιέτων ἀριθμῶν, τὴν τῦ δημιυργοῦ σοφίαν θαυμάσεται, πῶς ἅπαντες οἱ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἐν τούτοις ἐμφαίνονται, ὁ διὰ πασῶν, ὁ διὰ πέντε, καὶ διὰ τεσσάρων. Huius tamen Operis extrema, nimirum quae habentur a p. 276. usque ad finem, paucis exceptis, concordant fere cum iis, quae in Cod. XIX. huius Plutei N. XXIV. recensuimus; quare eidem auctori, quem ibi innuimus, nimirum Simeoni Setho sunt adscribenda.

In extrema vero pagina post eorum, quae in Codice continentur, Opusculorum Catalogum Italice conscriptum, haec notula adscribitur: 1702. *Fu donato questo Libro al Ser. G. D. Cosimo Terzo da Francesco Costa Livornese, portato da lui dall' Isola di S. Irene, detta volgarmente Santorini.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. partim XIII. partim XIV. tineis multis in locis corrosus, & possessorum incuria male habitus. Constat foliis scriptis 286.

En tandem tibi, amice lector, datae fidei memores, Anastasii Sinaitae Homiliam, quam superius pag. 196. N. VIII. innuimus quam superius proferimus. Hanc tantum, integram modo proferimus. Hanc Latine vertere Graeculus quidam noster susceperat. Verum quum sex mensium intercapedine, deiectervallo, ipso in limine, ut opinor, deiectus, vix quidquam attigisset; urgentibus typographis praesto nobis fuit clariss. Dominicanae Familiae decus, & ornamentum Fr. Dominicus Stratico, iisque usus angustiis temporis, in quas praedicti hominis diuturna nos mora coniecerat, XII. diebus, quam heic subiicimus versionem elucubratus est.

ANA-

(1) In Nicasii Ellebodii editione huius opusculi G. L. A. MDLXV. Antuerpiae typis Plantinianis in 8. ut & in Magna Bibliotheca Veterum Patrum G. L. Parisiensi A. MDLIV. Tom. XII. pag. 708. constat illud Capitibus XLIV. quum e contra in Codice nostro constet Capitibus XLIII.

...ΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩι ΣΙΝΑι ΟΡΕΙ ΛΟΓΟΣ Γ΄.

Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι᾽ ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ᾽ εἰκόνα πεπόνηνται. φανεροῖ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ποπόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κίνησις. εἶθ᾽ οὕτως ἑξῆς δείκνυσι, τίνες μὲν εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν.

Ἰατρῶν ἐχέφρονες, καὶ σοφῶν γνωμόνων ἐπιστήμονες, ἐπὶ τὰς θεραπευτικὰς ὁρμῶντες τῶν νόσων ἐπιστήμας, οὐ πρότερον τὰς τούτων ἀλεξιφαρμάκους κατασκευὰς ἀπεργάζονται, ἄχρις ἂν τὰς αἰτιοποιοὺς ὕλας προῤῥίζους διαγνῶντες καταμάθωσιν. Ταύτῃ τοι καὶ οἱ τὰς τῶν αἱρέσεων λοιμώδεις νόσους τε καὶ φθοροποιοὺς βλάβας ἀνασέλλειν, καὶ ἐκριζοῦν εὖ μάλα ῥᾳδίως βουλόμενοι, τὰς προῤῥίζους αὐτῶν, καὶ οἱονεὶ προθεμελίους καταβολὰς ἀνορύττοντες, καὶ γυμνοῦντες, καὶ προκατασείοντες, τηνικαῦτα εὐμαρῶς, ὡς ἄριστα διαγνῶντες, ἄριστα καὶ ἰατρεύειν δυνήσονται. Οὐκ εἰσὶ τοίνυν λαλιαὶ, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούωνται αἱ φωναὶ αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐκείνων λέγω τῶν πολεμικῶν, Περσικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν παρατάξεων, ἡνίκα τὸν νικητικὸν τρόπαιον τοῦ σαυροῦ συνεργείᾳ Θεοῦ ἐπανῆλθε μεθ᾽ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

Οὗτος δὴ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς κατ᾽ ἐκεῖνου καιροῦ σκηπτοῦχος βασιλείας Ἡράκλειος ἐπὶ τὰ Χαλδαϊά τε καὶ Περσικὰ μέλεθρα τὰς πορείας ποιούμενος κατὰ τὴν Ἀντιοχέων πόλιν, περιτυγχάνει τινὶ Ἀθανασίῳ πατριάρχῃ λεγομένῳ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν μισιεραρχίας, δεινῷ τινι ὄντι περὶ λόγους, καὶ κακούργῳ τῇ τῶν Σύρων ἐμφύτῳ πανουργίᾳ. Καὶ κινήσας πρὸς αὐτὸν τοὺς περὶ πίστεως τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων λόγους, ὁ βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο, ὡς εἰ πεισθείη αὐτῷ, καὶ δέξηται τὴν ἁγίαν σύνοδον Χαλκηδόνος, πατριάρχην αὐτὸν καθιστᾷν τῆς αὐτόθι ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Εἴτε οὖν ἐν ὑποκρίσει, εἴτε καὶ καθ᾽ ἕτερον τρόπον ὅμως ἐδέξατο τὴν σύνοδον ὁ Ἀθανάσιος, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριστῷ ἡνωμένας φύσεις. Καὶ τούτων στοιχηθέντων, ἠρώτησε τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν θελημάτων τὸ, πῶς δεῖ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ Χριστῷ, διπλᾶ, ἢ μοναδικά; Ὁ γοῦν βασιλεὺς ξενοφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει, ἅτε δὴ οὔπω κατὰ τοὺς ἡμετέρους καιροὺς κινηθείσῃ, γράφει πρὸς Μαρτῖνον τὸν πάπαν Ῥώμης περὶ τούτου. ὁμοίως καὶ πρὸς Σέργιον τὸν ἐπίσκοπον Κωνσαντινουπόλεως. Καὶ ὁ μὲν πάπας ἐσήμανεν αὐτῷ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων, λέγων, ὅτι ἔνθα δύο φύσεις γνωρίζονται, κτιστὴ ὁμοῦ τε καὶ ἄκτιστος. ἀνάγκη πᾶσα ἔχειν αὐτὰς καὶ τὰς δύο αὐτῶν φυσικὰς ἰδιότητας, λέγω δὴ τὰ θελήματα, καὶ τὰς ἐνεργείας. ὧν γὰρ ἡ θέλησις, καὶ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάν.

ANASTASII PRESBYTERI SINAITAE SERMO III.

Hoc Sermone declarat Interpres caussam, quare duos Sermones in illud dictum, ad imaginem, conscripserit. Ostendit quoque pariter, quam ob caussam, atque unde initium duxerit disputatio de operationibus, atque voluntatibus in Christo: deinde vero proponit, quinam recte, vel secus haec in Christo docuerint.

Solent sapientes medici egregieque versati in institutionibus de curatione morborum, haud primum adversus hos praeparata adhibere remedia, quam faeces aegritudinum caussas, atque radices prius intenta meditatione pernoverint. Simili prorsus ratione, qui pestiferos haeresum morbos, corruptionumque caussas errores impedire, atque funditus eradicare facile admodum pleneque voluerint, iis primum radices eorum, cardinumque fundamenta, eruenda sunt, denudanda, ab imoque concutienda: tunc quippe facile, quum ipsos optime cognorint, eis quoque poterunt egregie mederi. Non igitur nugas, aut inania verba proferemus, quorum non audiantur voces: sed in omnem etiam terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum. Eorum, inquam, militarium ordinum, Persicarum Romanarumque classium, quum victoriosum Crucis trophaeum Divino adiutorio, cum Heraclio Rege in Hierusalem reversum est.

Hic scilicet Romani Imperii ea tempestate Moderator Heraclius, quum post Chaldaeos, Persasque superatos iter ad Antiochenorum civitatem instituisset, in Athanasium quemdam incidit odibilis Iacobitarum hierarchias patriarcham nuncupatum, hominem sermone promptum, & improbum nativa Syrorum calliditate. Quumque sibi invicem de duplicis Christi naturae fide communicassent sententias, id tandem pollicitus est imperator, si sibi morem gereret, sanctamque Chalcedonensem Synodum susciperet, ipsum eius sanctae Catholicae Ecclesiae Patriarcham fore constituturum. Sive igitur simulatione, sive alio quovis modo suscepit Synodum Athanasius, simulque duas in Christo unitas naturas esse confessus est. His ita compositis, ipse de operationibus, & voluntatibus percontatur a Rege, unicam ne tantum, an duplices has pariter in Christo oporteat profiteri. Quaestionis utriusque novitate commotus Rex, (numquam etenim ad nostra haec usque tempora excitata fuerat) de his ad Martinum scribit Papam Romanum, itidemque ad Sergium Constantinopolis Episcopum. Atque a Papa quidem responsum accipit, quo videlicet sibi significabatur iuxta sanctorum Patrum traditionem, ubi duae esse noscuntur naturae, creata nimirum, atque increata simul, ibi necesse pariter esse, unamquamque naturales suas habere proprietates, duas, inquam, voluntates, atque operationes: quorum nam-

τροπὴν τῆς τῶν ἑτεροδόξων γνώμης, οἳ πείθεσθαι ταῖς γραφαῖς οὐκ ἀνέχονται· δεινότητι δὲ περιτρέπειν τοὺς ἀήθεις τῶν τοιούτων λόγων πειρῶνται· διὸ ἑτοίμως ὑπακούειν, καὶ τῷδε τῷ ἐπιτάγματι προήχθημεν, μηδὲν ὑποστειλάμενοι, ὡς ἄπειροι τῆς τοιᾶσδε κατασκευῆς τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ σῇ περὶ ἡμᾶς θαρσήσαντες προνοίᾳ. Καὶ γὰρ οἶδα, ὡς ἃ μὲν καλῶς ἔχειν δοκιμάσεις, ταῦτα εἰς τὸ κοινὸν προτιθέναι· τὰ δὲ ἔλαττον τοῦ δέοντος δοκοῦντα εἰρῆσθαι, ταῦτα παραπέμπεσθαι, καὶ ἀποκρύπτεσθαι, ἑκάτερα χάριτι τῇ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φιλίᾳ ποιῶν. Ταῦτα οὖν εἰδὼς μετὰ πάσης πεποιθήσεως ὡρμήθην πρὸς τὴν ἔκθεσιν· ποιήσομαι δὲ τὸν λόγον τάξει τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ χρησάμενος, ἥπερ καὶ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ἐχρήσαντο πρὸς τοὺς ἐπιστημόνως ζητεῖν τι ἐθέλοντας. De hoc nihil habet Fabric. in Catalogo eius Operum loc. cit. Lib. V. Cap. 12. Tom. VII. pag. 507. seq. His in eadem pag. sine ullo titulo, nullaque maiori, ut alias solet, littera coniungitur idem S. Maximi libellus de Anima mox relatus, unaque prooemium, ut est in edito; incipit enim: Πρῶτον μὲν οὖν ἁπάντων ὑποθήσομαι. Tantum margini e regione horum verborum adiecta fuerunt rubris characteribus ab eadem manu, quae sequuntur: Τίνα ἀναγκαῖα εἰδέναι περὶ ψυχῆς. Des. ταύτῃ γὰρ διαφέρει καὶ τῶν αἰσθήσεων ἐδείχθη· ἄρα λογικὴ ἡ ψυχή. Quae sunt ultima quaestionis, quae inc. Εἰ λογικὴ ἡ ψυχή; *Num anima sit rationalis?* & incidunt in cit. edit. Operum S. Maximi pag. 200. nam quae sequuntur in ea brevissimae definitiones, in Codice desiderantur. Animadvertendum praeterea est Codicis lectionem identidem ab edita, in levibus tamen rebus discrepare.

XXIV. p. 189. Sequitur anonymi Tractatus Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν, καὶ σωματικῶν. *De virtutibus & adfectionibus animae & corporis.* Inc. Ἰστέον, ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἤγουν ἐκ ψυχῆς συνεστηκὼς, καὶ σώματος, διπλᾶς ἔχει καὶ τὰς αἰσθήσεις. Des. καὶ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων Χριστῷ. ὅτι αὐτοῦ ἐστι τὸ ἔλεος, καὶ αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ.

XXV. p. 196. Νεμεσίου ἐπισκόπου περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi* (in Phoenicia) *de natura hominis Summarius Sermo*. Capita continet XLIII. [1] Horum primum, cui relatus Titulus praefigitur, inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, καὶ σώματος ἄριστα κατεσκευασμένον, καὶ οὕτω καλῶς. Vltimum, quod inscribitur, Περὶ τοῦ, τίνων ἐστὶ πρόνοια, des. διὰ γὰρ πλεονεξίαν, οὐχὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο, ἀμήν.

XXVI. p. 232. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ζήτησις περὶ ψυχῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς Μακρίνης. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Quaestio de Anima cum Macrina sorore germana*. Inc. Ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου πρὸς Θεὸν μετέστη ὁ πολὺς ἐν ἁγίοις Βασίλειος. Des. καὶ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Sed ultima huius Operis pagina in restaurando Codice male fuit compacta, quum eius pars anterior posteriori succedat. Exstat in cit. eius Operum edit. T. III. p. 181. cum hoc tamen titulo: *S. P. N. Gregorii Nysseni de Anima & Resurrectione Dialogus, qui Macrinia inscribitur.*

XXVII. p. 260. Sequitur libellus, in quo astronomica, physica, & metaphysica multa enarrantur, initio, & fine mutilus, & auctoris nomine destitutus. Inc........ πεφωτισμένον δὲ τὸ ἄνω φαλάκρωμα· ἐν δὲ ταῖς, κ. λ. Des. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐστὶ τῶν ψυχῶν, τῶν μὲν πάντη ἀλόγων οὐσῶν...... Huius Operis unum Caput de planetarum periodis, speciminis loco subiicimus. Incidit autem in pag. 261. & est sequens: Ταῖς πλάνησι κατὰ ἀναλογίαν τοῦ μεγέθους τῶν σφαιρῶν, καὶ τοῦ μέτρου τῶν ἀποστάσεων χρόνους ὡρισμένους ἀφώρισεν ὁ Θεὸς τῶν κινήσεων· καὶ ὁ μὲν Κρόνος, ἅτε ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, καὶ μείζονα κύκλον περιερχόμενος, διὰ τριάκοντα ἐτίας τὴν ἑαυτοῦ περίοδον ἐκπληροῖ· ὁ δὲ Ζεὺς εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὢν, διὰ δυόδεκα ἐτίας· ὁ δὲ Ἄρης διὰ δύο, καὶ ἡμίσεος ἐνιαυτοῦ· τῷ δὲ Ἡλίῳ, καὶ τῷ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἑρμῇ ἰσόδρομος ἡ περίοδος, καὶ ἐνιαύσιος· ἡ δὲ Σελήνη διὰ κθ' ἡμερῶν πρὸς τῷ ἡμισείᾳ ἀποκαθίσταται. Εἰ δέ τις μουσικώτερον ἅποιτο τῶν τοιούτων ἀριθμῶν, τὴν τοῦ δημιουργοῦ σοφίαν θαυμάσεται, πῶς ἅπαντες οἱ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἐν τούτοις ἐμφαίνονται, ὁ διὰ πασῶν, ὁ διὰ πέντε, καὶ διὰ τεσσάρων. Huius tamen Operis extrema, nimirum quae habentur a p. 276. usque ad finem, paucis exceptis, concordant fere cum iis, quae in Cod. XIX. huius Plutei N. XXIV. recensuimus; quare eidem auctori, quem ibi innuimus, nimirum Simeoni Setho sunt adscribenda.

In extrema vero pagina post eorum, quae in Codice continentur, Opusculorum Catalogum Italice conscriptum, haec notula adscribitur: 1702. *Fu donato questo Libro al Ser. G. D. Cosimo Terzo da Francesco Costa Livornese, portato da lui dall' Isola di S. Irene, detta volgarmente Santorini*.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. partim XIII. partim XIV. tineis multis in locis corrosus, & possessorum incuria male habitus. Constat foliis scriptis 286.

En tandem tibi, amice lector, datae fidei memores, Anastasii Sinaitae Homiliam, quam superius pag. 196. N. VIII. innuimus tantum, integram modo proferimus. Hanc Latine vertere Graeculus quidam noster susceperat. Verum quum sex mensium intervallo, ipso in limine, ut opinor, deiectus, vix quidquam attigisset; urgentibus typographis praesto nobis fuit clariss. Dominicanae Familiae decus, & ornamentum Fr. Dominicus Stratico, iisque usus angustiis temporis, in quas praedicti hominis diuturna nos mora coniecerat, XII. diebus, quam heic subiicimus versionem elucubratus est.

ANA-

(1) In Nicasii Ellebodii editione huius opusculi G. L. A. MDLXV. Antuerpiae typis Plantinianis in 8. ut & in Magna Bibliotheca Veterum Patrum G. L. Parisiensi A. MDLIV. Tom. XII. pag. 708. constat illud Capitibus XLIV. quum e contra in Codice nostro constet Capitibus XLIII.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩι ΣΙΝΑι ΟΡΕΙ ΛΟΓΟΣ Γʹ.

Ἐν τέτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπόνηνται· φανεροῖ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ποπόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κίνησις· εἶθ' οὕτως ἑξῆς δείκνυσι, τίνες μὲν εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριςῷ δογματίζουσιν.

Ἰατρῶν ἐχέφρονες, καὶ σοφῶν γνωμόνων ἐπιςήμονες, ἐπὶ τὰς θεραπευτικὰς ὁρμῶντες τῶν νόσων ἐπιςήμας, ὐ πρότερον τὰς τέτων ἀλεξιφαρμάκες κατασκευὰς ἀπεργάζονται, ἄχρις ἂν τὰς αἰτιοποιὲς ὕλας προῤῥίζες διαγνῶντες καταμάθωσιν. Ταύτῃ τοι καὶ οἱ τὰς τῶν αἱρέσεων λοιμώδεις νόσες τε καὶ φθοροποιὲς βλάβας ἀναςέλλειν, ϗ ἐκριζῦν εὖ μάλα ῥᾳδίως βουλόμενοι, τὰς προῤῥίζες αὐτῶν, καὶ οἱονεὶ προθεμελίες καταβολὰς ἀνορύττοντες, καὶ γυμνοῦντες, καὶ προκατασείοντες, τηνικαῦτα εὐμαρῶς, ὡς ἄριςα διαγνῶντες, ἄριςα καὶ ἰατρεύειν δυνήσονται· Οὐκ εἰσὶ τοίνυν λαλιαὶ, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκέωνται αἱ φωναὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐκείνων λέγω τῶν πολεμικῶν, Περσικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν παρατάξεων, ἡνίκα τὸν νικητικὸν τρόπαιον τοῦ ςαυροῦ συνεργείᾳ Θεοῦ ἐπανῆλθε μεθ' Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερυσαλήμ.

Οὗτος δὴ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς κατ' ἐκεῖνου καιροῦ σκηπτοῦχος βασιλείας Ἡράκλειος ἐπὶ τὰ Χαλδαϊά τε καὶ Περσικὰ μέλεθρα τὰς πορείας ποιούμενος κατὰ τὴν Ἀντιοχέων πόλιν, περιτυγχάνει τινὶ Ἀθανασίῳ πατριάρχῃ λεγομένῳ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν μισιεραρχίας, δεινῷ τινι ὄντι περὶ λόγες, καὶ κακέργῳ τῇ τῶν Σύρων ἐμφύτῳ πανουργίᾳ. Καὶ κινήσας πρὸς αὐτὸν τὲς περὶ πίςεως τῶν δύο Χριςοῦ φύσεων λόγους, ὁ βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο, ὡς εἰ πεισθείη αὐτῷ, καὶ δέξηται τὴν ἁγίαν σύνοδον Χαλκηδόνος, πατριάρχην αὐτὸν καθιςᾶν τῆς αὐτόθι ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Εἴτε ὖν ἐν ὑποκρίσει, εἴτε καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ὁμῶς ἐδέξατο τὴν σύνοδον ὁ Ἀθανάσιος, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριςῷ ἡνωμένας φύσεις. Καὶ τέτων ςοιχηθέντων, ἠρώτησε τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν θελημάτων τὸ, πῶς δεῖ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ Χριςῷ, διπλᾶ, ἢ μοναδικά; Ὁ γοῦν βασιλεὺς ξενοφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει, ἅτε δὴ ὔπω κατὰ τὲς ἡμετέρους καιρὲς κινηθείσῃ, γράφει πρὸς Μαρτῖνον τὸν πάπαν Ῥώμης περὶ τούτου· ὁμοίως καὶ πρὸς Σέργιον τὸν ἐπίσκοπον Κωνςαντινουπόλεως. Καὶ ὁ μὲν πάπας ἐσήμανεν αὐτῷ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων, λέγων, ὅτι ἔνθα δύο φύσεις γνωρίζονται, κτιςὴ ὁμοῦ τε καὶ ἄκτιςος. ἀνάγκη πᾶσα ἔχειν αὐτὰς καὶ τὰς δύο αὐτῶν φυσικὰς ἰδιότητας, λέγω δὴ τὰ θελήματα, καὶ τὰς ἐνεργείας· ὧν γὰρ ἡ θέλησις, καὶ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάν-

ANASTASII PRESBYTERI SINAITAE SERMO III.

Hoc Sermone declarat Interpres caussam, quare duos Sermones in illud dictum, ad imaginem, *conscripserit. Ostendit quoque pariter, quam ob caussam, atque unde initium duxerit disputatio de operationibus, atque voluntatibus in Christo: deinde vero proponit, quinam recte, vel secus haec in Christo docuerint.*

Solent sapientes medici egregieque versati in institutionibus de curatione morborum, haud primum adversus hos praeparata adhibere remedia, quam faeces aegritudinum caussas, atque radices prius intenta meditatione pernoverint. Simili prorsus ratione, qui pestiferos haeresum morbos, corruptionumque caussas errores impedire, atque funditus eradicare facile admodum pleneque voluerint, iis primum radices eorum, cardinumque fundamenta, eruenda sunt, denudanda, ab imoque concutienda: tunc quippe facile, quum ipsos optime cognorint, eis quoque poterunt egregie mederi. Non igitur nugas, aut inania verba proferemus, quorum non audiantur voces: sed in omnem etiam terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum. Eorum, inquam, militarium ordinum, Persicarum Romanarumque classium, quum victoriosum Crucis trophaeum Divino adiutorio, cum Heraclio Rege in Hierusalem reversum est.

Hic scilicet Romani Imperii ea tempestate Moderator Heraclius, quum post Chaldaeos, Persasque superatos iter ad Antiochenorum civitatem instituisset, in Athanasium quemdam incidit odibilis Iacobitarum hierarchias patriarcham nuncupatum, hominem sermone promptum, & improbum nativa Syrorum calliditate. Quumque sibi invicem de duplicis Christi naturae fide communicassent sententias, id tandem pollicitus est imperator, si sibi morem gereret, sanctamque Chalcedonensem Synodum susciperet, ipsum eius sanctae Catholicae Ecclesiae Patriarcham fore constituturum. Sive igitur simulatione, sive alio quovis modo suscepit Synodum Athanasius, simulque duas in Christo unitas naturas esse confessus est. His ita compositis, ipse de operationibus, & voluntatibus percontatur a Rege, unicam ne tantum, an duplices has pariter in Christo oporteat profiteri. Quaestionis utriusque novitate commotus Rex, (numquam etenim ad nostra haec usque tempora excitata fuerat) de his ad Martinum scribit Papam Romanum, itidemque ad Sergium Constantinopolis Episcopum. Atque a Papa quidem responsum accipit, quo videlicet sibi significabatur iuxta sanctorum Patrum traditionem, ubi duae esse noscuntur naturae, creata nimirum, atque increata simul, ibi necesse pariter esse, unamquamque naturales suas habere proprietates, duas, inquam, voluntates, atque operationes: quorum nam-

τως καὶ ἡ φύσις μία, καὶ οὐ δύο τυγχάνουσι· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα Μαρτίνυ τὰ γράμματα.

namque voluntas, operatioque una est, horum pariter unicam omnino, non duplicem censendam esse naturam. Hanc prorsus sententiam Martini litterae complectebantur.

Ο῾ δὲ Κωνςαντινουπόλεως Σέργιος, ἅτε δὴ Συρογενὴς ὑπάρχων, ὡς δὴ λόγος, καὶ γονέων Ι᾿ακωβιτῶν ἔγγονος, τὰ ἐναντία Μαρτίνυ ἐπέςελλε πρὸς Η῾ράκλειον, μίαν τε φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν ἐν Χριςῷ ὁμολογήσας. Δεξάμενος ὖν ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀμφοτέρων τὰ γράμματα ἐςοίχησε μᾶλλον τοῖς ὑπὸ Σεργίυ γραφεῖσιν· ἅπερ καὶ Α᾿θανάσιος ὑπτίαις χερσὶν ἀσμένως ἐδέξατο, ὡς κακοῦργος γινώσκων, ὅτι ἔνθα μία ἐνέργεια εἴρηται, ἐκεῖ πάντως καὶ μία φύσις γνωρίζεται. Εἶτα ἀποςέλλεται ὁ πάπας Κύρος ἐν Α᾿λεξανδρείᾳ, ποιεῖ καὐτὸς ὁμοίως κᾀκεῖ τὴν ὑδροβαφῆ ἐκείνην διὰ Θεοδώρου τοῦ Φαρανίτου ἕνωσιν, μᾶλλον δὲ κένωσιν μίαν, καὐτοὶ αὐτόθι γράψαντες ἐν Χριςῷ φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν. Τύτων δὴ λοιπὸν οὕτω κατὰ τῶν Α᾿ντιοχέων, καὶ Α᾿λεξανδρέων παρακολουθησάντων, εἰς μέγα ὄνειδος ἡ σύνοδος Χαλκηδόνος, καὶ ἡ καθολικὴ περιέπεσεν ἐκκλησία· κατεκαύχοντο γὰρ οἱ τὰ Ι᾿ακώβου ἐν Συρίᾳ φρονοῦντες, καὶ οἱ τὰ Θεοδοσίου ἐν Α᾿λεξανδρείᾳ φάσκοντες, ὅτι ὐχ ἡμεῖς τῇ Χαλκηδόνι, ἀλλ' ἡ Χαλκηδὼν μᾶλλον ἡμῖν ἐκοινώνησε, διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας μίαν ὁμολογήσασα φύσιν Χριςοῦ.

Sergius vero Constantinopolita, qui scilicet ex Syria traxerat genus, atque ex Iacobitis prognatis stirpe derivabat, litteras ad Heraclium dedit in adversam Martino sententiam conscriptas, queis unicam naturalem voluntatem, operationemque in Christo confitebatur. Litteris in hunc quem diximus modum ab utroque acceptis imperator, Sergii potius sententiae adhaerere constituit, quam epistola expresserat, quamque Athanasius gaudio elatus resupinis exceperat manibus, qui scilicet callidus, norat ibi omnino unicam naturam intelligi oportere, ubi unica esse operatio diceretur. Cyrus interea Pontifex Alexandriam mittitur, quo loci & ipse similiter per Theodorum Pharanitem eo unitatis, sive potius inanitatis dogmate inficitur; quare utrique unicam hanc naturalem operationem in Christo scriptis propugnant. His igitur in hoc postea permanentibus sententia adversus Antiochenos, atque Alexandrinos, in magnum incidit Chalcedonensis Synodus, & Catholica Ecclesia vituperationem. Iacobi namque sectatores in Syria, Alexandriaeque Theodosii discipuli in ipsius dedecus gloriabantur aientes; non nos Chalcedoni, sed Chalcedonem potius nobiscum convenisse, quae videlicet ob unicam Christi operationem unicam quoque naturam eius fateatur.

Εἶτα ἀκούσας ταῦτα Η῾ράκλειος ᾐσχύνθη, καὶ καταλύσαι μὲν τὰ οἰκεῖα οὐκ ἤθελε, καὶ πάλιν τὸν ὀνειδισμὸν οὐχ ὑπέφερε· τότε δὴ ὡς μέγα τι νομίζων ποιεῖν, ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον ἴδικτον τὸ περιέχον μήτε μίαν, μήτε δύο ἐνεργείας ὁμολογεῖν ἐν Χριςῷ· ὅπερ δὴ ἀναγνῶντες οἱ τὰ Σεβήρου φρονοῦντες, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων διέσυρον τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν λέγοντες· πρώην μὲν τὰ Νεςορίου φρονοῦντες οἱ Χαλκηδωνῖται ἀνένηψαν ἐπιςρέψαντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἑνωθέντες ἡμῖν διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας εἰς τὴν μίαν τοῦ Χριςοῦ φύσιν· νῦν δὲ καταγνῶντες τοῦ καλῶς ἔχοντος ἀπώλεσαν ἀμφότερα, μήτε μίαν, μήτε δύο ἐν Χριςῷ ὁμολογοῦντες.

His auditis Heraclius erubuit; ceterum quamquam quae animo proposuerat repudiare nollet, neque tamen ferendam esse contumeliam existimavit. Itaque veluti magnum aliquid facere excogitasset, illud quod edictum nuncupatur publicavit, quo continetur, neque unicam deinceps, neque duplicem in Christo fas fore, confiteri operationem. Quod quum ad Severi sectatorum notitiam pervenisset, per cauponas continuo, atque per balnea Catholicam sannis lacerare coeperunt Ecclesiam, in hunc ferme modum dicentes, non ita pridem Nestorii discipulos Chalcedonenses sorde ablutos fuisse conversos ad veritatem, coniunctos nobis in unius Christi naturae fide, ob unicam operationem; nunc vero quae recte instituta fuerant condemnantes, utramque sustulisse, quum neque unicam iam, neque duplicem in Christo confiteantur.

Ταῦτα δὴ ἀκούσας, καὶ θεωρῶν ὁ τῆς Ρ῾ωμαίων πρόεδρος Μαρτῖνος, καὶ μὴ φέρων οὕτως αἰσχρῶς ὁρᾷν ὀνειδιζομένην τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖ ἐν τῇ Ρ῾ώμῃ σύνοδον πλειόνων ὁσίων ἐπισκόπων, κηρύξας ἐκ πατερικῶν μαρτυριῶν δύο ἀδιαιρέτους Χριςοῦ τὰς ἰδιότητας, τουτέςι, τὴν θείαν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν αὐτοῦ, καὶ ἐνέργειαν. Εἶτα τελευτᾷ Η῾ράκλειος· ἐξορίζεται Μαρτῖνος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Η῾ρακλείου· καὶ θᾶττον ἀνέςη ὁ ἐρημικὸς Α᾿μαλὴκ τύπτων ἡμᾶς τὸν λαὸν τῦ Χριςοῦ.

Haec audiens, animadvertensque Romanorum Antistes Martinus, quum minime pati posset adeo impudenter dedecore adfectam Ecclesiam prospicere, plurium sanctorum Episcoporum Romae Synodum cogit, in qua ex sanctorum Patrum testimoniis, duas indivisas Christi proprietates, hoc est, Divinam & humanam voluntatem eius, atque operationem palam profitetur. Post haec decessit Heraclius: pellitur exsilio Martinus ab Heraclii nepote: statimque surrexit solitarius Amalec nos Christi populum percutiens.

Ε᾿κείνη ἦν ἡ πρώτη καὶ φοβερὰ καὶ ἀνίατος τοῦ Ρ῾ωμαϊκοῦ ςρατοῦ πτῶσις· ἡ κατὰ

Prima ea fuit terribilis, atque insanabilis Romani exercitus clades: illa, inquam, ad Gabi-

τὴν Γαβιθὰν λέγω, καὶ Ἱερμουχᾶν, καὶ τὴν Δαθεμῶν αἱμοχυσίαν, μεθ' ἣν αἱ Παλαιςινῶν, καὶ Καισαραίων, καὶ Ἱεροσολύμων ἁλώσεις, καὶ ἐμπρήσεις· εἶτα ὁ Αἰγύπτιος ὄλεθρος, καὶ καθεξῆς αἱ τῶν μεσογείων, καὶ νήσων, καὶ Ῥωμανίας πάσης αἰχμαλωσίαι, καὶ ἀνίατοι ἐρημώσεις. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως εἰς συναίσθησιν ἦλθον οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες, καὶ κυριεύοντες· ἀλλὰ δὴ μεταςειλάμενοι τοὺς ἐν τῇ Ῥωμαίων συνόδῳ διαλάμψαντας, γλωσσοτομίαις, καὶ χειροκοπίαις εἰς αὐτοὺς ἐχρήσαντο. Τί δέ; καὶ ἡ τούτων ἡμῖν ἐκ Θεοῦ ἀντίδοσις· ἐκείνη ἡ ἐν τῇ Φοινίκῃ μικροῦ δὴν παντελὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ςρατοῦ, καὶ τοῦ ςόλου ἀπώλεια, καὶ ἡ κατὰ πρόσβασιν πάλιν πάντων τῶν Χριςιανικῶν λαῶν, καὶ τόπων ἐρήμωσις· ἥ τις οὐκ ἐπαύσατο, ἄχρις ἂν ὁ Μαρτίνου διώκτης ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ μαχαίρας ἀπέθανεν. Ὁ δὲ τούτου υἱὸς Κωνςαντῖνος ὁ εὐσεβὴς δι' οἰκουμενικῆς συνόδου τὰς ἁγίας ἐκκλησίας ἥνωσε, θείαν τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρωπίνην ἐν Χριςῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν κατὰ τοὺς ἁγίους πατέρας ὁμολογήσας, θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν. Ἥτις ὁσία σύνοδος, ὥσπερ θυσία εὐπρόσδεκτος, καὶ ὡς ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα προσδεχθεῖσα παρὰ τῷ Θεῷ ἐπὶ εἴκοσι χρόνους τὸν ὄλεθρον τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἔπαυσε, τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν κατ' ἀλλήλων αὐτῶν ἤγαγε, τὰς χώρας ἀνέπαυσε, τὴν θάλατταν πλώϊμον ἐποίησε, τὰς αἰχμαλωσίας διεκώλυσε, καὶ πάσῃ τῇ Ῥωμανίᾳ ἄνεσιν καὶ παράκλησιν καὶ εἰρήνην οὐ μετρίαν πεποίηκεν· Ἀλλὰ δὴ ταῦτα πάντα οἱ ματαιόφρονες οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων, καὶ κορασίων, καὶ ἑταιρίδων ἡμᾶς διασύροντες, καὶ φάσκοντες, ὅτι οἱ δύο θελήματα λέγοντες ἐν τῷ Χριςῷ, πάντως τὸ ἓν ἀγαθὸν λέγουσι, τὸ δὲ ἕτερον πονηρὸν, τὸ ἓν θεϊκὸν, τὸ δὲ ἕτερον διαβολικόν. Πῶς γὰρ δυνατὸν ὅλως λέγειν ἀνθρώπινον θέλημα ἐν Χριςῷ; τοῦ ἀποςόλου λέγοντος „ ὅτι τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς νόμῳ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται „ καὶ „ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεὸν „ καὶ „ ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκός· τὸ γὰρ θέλημα τῆς σαρκὸς θάνατος. „

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ καθ' ἡμῶν ὑλακτοῦσιν, ὡς κύνες, καὶ ἵπποι, καὶ ἡμίονοι, οἷς οὐκ ἔςι σύνεσις, συκοφαντοῦντες ἡμᾶς, ὡς δύο πρόσωπα, καὶ δύο ὑποςάσεις λέγοντας ἐν Χριςῷ, καὶ δύο διορισμοὺς, καὶ δύο ἐναντίας ἐξουσίας, καὶ ἀρνουμένους τὴν θεοτόκον φωνὴν, καὶ πάντα διπλᾶ, καὶ διῃρημένα ἐπὶ αὐτοῦ δογματίζοντας, καὶ δύο ἐνεργείας, ἀγαθήν τε καὶ πονηρὰν ἐπ' αὐτοῦ κηρύττοντας. Δι' ὧν τινων φλυαριῶν τε καὶ συκοφαντιῶν ἔβλαψαν λαοὺς, ἔσχισαν ἐκκλησίας, ἐτάραξαν χώρας, ἐνύβρισαν τὴν πίςιν, ἱερεῖς ἀπέσχισαν, μονάζοντας ἐπλάνησαν, ἄρχοντας ἐμίαναν, τὰ πάντα ἐσάλευσαν, πᾶσαν πόλιν, πᾶσαν κώμην, πᾶσαν ἐπαρχίαν διωγμοὺς ποιήσαντες, αἰκισμοὺς, ἐτασμοὺς, ἀφορισμοὺς, ἐξορίας, καταδίκας, οἵας οὐδὲ Ἀρειανοὶ κατὰ

bitham, & Hiermucham, & Dathemon sanguinis fusio, ad quam Palaestinorum, & Caesareensium, & Hierosolymitarum sequutae sunt capturae, & incensiones. Inde Aegypti pernicies, post vero continuo Mediterraneorum, & Insularum, & Romaniae universae captivitates, insanabilesque vastationes contigerunt. Verum neque propterea pacem Romani principes & dominatores consensionemque firmarunt; verum captis iis, qui in Romana Synodo effulserant, linguarum sectionibus, manuumque abscissionibus in ipsos animadverterunt. Sed quid? horum nobis a Deo concessa retributio fuit; illa nimirum in Phoenicia totalis paene Romani exercitus, militariumque ordinum pernicies, atque in huius accessum pariter omnis Christiani populi locorumque vastatio: quae non prius cessavit, quam Martini persequutor in Sicilia gladio peremtus est. Huius porro filius Constantinus pius, oecumenica congregata Synodo, sanctas coniunxit Ecclesias, in qua Divina simul, & humana Iesu Christi Dei nostri voluntas, atque potestas communi confessione constituta est. Quae sancta Synodus, veluti acceptabile sacrificium, & ut Aaron illud thymiama, a Deo excepta, viginti annorum spatio, cessare omnino fecit gentis nostrae perniciem, gladiosque inimicorum in ipsos invicem convertit: civitatibus requiem contulit, placidum fecit mare, sanguinis effusiones valide cohibuit, universaeque Romaniae requiem, relaxationem, consolationem, pacemque incredibilem comparavit. Verum haec sane omnia insipientes non cognoverunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant, atque per cauponas, per balnea, interque mulierculorum agmina, & lupanaria nobis calumniantur, aientes, eos qui duas esse in Christo voluntates adfirmant, alteram bonam omnino ponere, alteram iniquam, unam Divinam, alteram vero diabolicam. Qua enim, inquiunt, ratione fieri potest, ut humana esse in Christo dicatur voluntas, aiente Apostolo „ quod voluntas carnis Deo non subiicitur „ & „ voluntas carnis inimicitia in Deum „ & „ fuimus aliquando etiam nos Deo inobedientes carnis voluntatem facientes: voluntas namque carnis mors est? „

Haec, horumque similia adversus nos latrant veritatis hostes, ut canes, & equi, & muli, quibus non est intellectus, calumniati nobis, tamquam duas personas, duasque subsistentias diceremus in Christo, duplexque item discrimen distinctionis, duasque contrarias potestates; & Theotocon Deiparae *vocem negaremus, omniaque diversa, atque distincta statueremus in ipso, duplicem denique operationem, bonam, & malam in eo constitueremus. Quibus dicteriis, & calumniis maximum intulerunt populis damnum, sciderunt Ecclesias, turbarunt urbes, iniuria fidem adfecerunt, schismate diviserunt sacerdotes, deceperunt solitarios, contaminarunt Principes, omnia concitarunt, in omni urbe, in omni incolatu, principatuque persequutionem commoventes, iniurias, inquisitiones, sententias, exsilia, condemnationes,*

qua-

τῆς ἐκκλησίας, μῖσος τε τοιοῦτον πρὸς ἡμᾶς ἔχοντες, οἷον οὔτε πρὸς Ἰουδαίους, ἢ Σαμαρεῖς, ἢ Μανιχαίους, ἢ Ἕλληνας, ἢ ἀποςάτας ἔχουσιν· αἱρούμενοι δὲ μᾶλλον συνδυάζειν καὶ συναυλίζεσθαι τοῖς τὰ εἴδωλα προσκυνοῦσιν, ἢ ἡμῖν τοῖς τὰς δύο Χριςοῦ ἰδιότητας ἀδιαιρέτως λέγουσι, καὶ συνεύχεσθαι μᾶλλον σὺν Ἰουδαίοις ἐκλεγόμενοι, ἢ σὺν ἡμῖν τοῖς ὁμολογοῦσιν ἐν Χριςῷ θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἀδιαιρέτως θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν· μὴ βουλόμενοι τάχα δὲ μήτε δυνάμενοι διακρίναι, τί μέν ἐςι τὸ θεϊκὸν, καὶ ἄκτιςον θέλημα, τί δέ ἐςι τὸ θεόκτιςον καὶ θεόσδοτον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς θέλημα; δι' οὗ θελήματος ἐργάζεται τὸ ἀγαθὸν, καὶ εὐάρεςον τοῦ Θεοῦ θέλημα· τί δὲ πάλιν ἐςὶ τὸ σαρκικὸν, ἤγουν διαβολικὸν καὶ ὑλικὸν θέλημα; ὅπερ ὁ θεῖος ἀπόςολος, καὶ πᾶσαι αἱ γραφαὶ διαβάλλουσι, καὶ ἀποβάλλονται.

Ὅτι γὰρ τὴν ἁμαρτίαν πολλάκις σάρκα ὀνομάζει ὁ Παῦλος, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος „ ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι, καὶ οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται „ καὶ „ ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθορὰν „ καὶ „ ἂν κατὰ σάρκα περιπατῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν „, σάρκα τὴν ἁμαρτίαν ὀνομάζων, ἀλλ' οὐ τὴν φύσιν τῆς ἡμετέρας σαρκός· ἐπεὶ εὑρίσκεται τὸν Χριςὸν ἐνυβρίζων τὸν λέγοντα „ ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα, καὶ ὀςέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα „. Ὥςε τὸ σαρκικὸν θέλημα ἀλλότριον, καὶ ξένον τοῦ Χριςοῦ, οἱ ἅγιοι πατέρες ὁρίζουσι, καὶ τὴν σαρκικὴν, καὶ ἐμπαθῆ τῆς ἁμαρτίας ἐνέργειαν, οὐ τὴν φυσικὴν, οὐ τὴν θεόκτιςον, οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχουσαν, ἡμῶν ἄμωμον, καὶ ἀδιάβλητον φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν.

Ἀλλ' οἱ ἀληθῶς ὄντως ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ διαβόλου ἐνεργούμενοι, καὶ εἰς τὰς πυρώσεις, καὶ ἐκκαύσεις τῆς σαρκὸς ἐκμαινόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ σαρκικοῦ θελήματος κατακαμπτόμενοι, καὶ μολυνόμενοι, καὶ βορβορούμενοι, μὴ ἰσχύσαντες διακρίναι, τί μέν ἐςι τὸ ἐπείσακτον καὶ πονηρὸν θέλημα, καὶ ἡ παρὰ φύσιν ἐνέργεια, τί δέ ἐςι τὸ θεόφυτον καὶ θεόσδοτον τῆς ψυχῆς λογιςικὸν, καὶ ἐπιθυμητικὸν οὐσιῶδες θέλημα, καὶ τί πάλιν ἡ ζωτικὴ αὐτῆς, καὶ συςατικὴ τοῦ σώματος ἐνέργεια, ὡς γνήσιοι τοῦ Μάνεντος μαθηταὶ διαβάλλουσι τὸ τῆς φύσεως τοῦ θεοκτίςου ἀνθρώπου θέλημα, κακίζουσιν ὡς οἱ Μανιχαῖοι τὴν ἡμῶν θεόκτιςον σάρκα, ὑβρίζουσι τὴν ζωοποιὸν θεόσδοτον ἡμῶν ἐνέργειαν, μέμφονται τὴν νοερὰν ἡμῶν θεόσδοτον ἐπιθυμίαν, δι' ἧς ὀρεγόμενοι τῶν θείων τυγχάνομεν τῆς σωτηρίας, διὰ παντὸς αὐτῶν τοῦ δόγματος τῷ κτίςῃ προσκρούοντες.

Εἰ δὲ πονηρὸν ἦν τὸ ἔμφυτον τῆς ψυχῆς θέλημα, πῶς φησιν ὁ Δαβὶδ „ ὅτι καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι τῷ Θεῷ „.

quales neque Arriani commoverunt usquiam adversus Ecclesiam, tanto nos odio prosequuti, quantum neque adversus Iudaeos, vel Samaritas, vel Manichaeos, vel Graecos, vel recessores, sive Apostatas animo concepissent, commorari potius, copularique eligentes cum idolorum cultoribus, quam nobiscum, qui duas indivise Christi proprietates profitemur; & praeferentes cum Iudaeis oratione convenire, quam nobiscum, qui Divinam humanamque indivise in Christo fatemur voluntatem, atque operationem, quum nolint, neque vero possint continuo discernere, quaenam sit Divina, atque increata voluntas, quaenam vero ea sit voluntas, quae a Deo creata est, donoque tributa rationali nostrae naturae, qua videlicet voluntate bonum operamur, atque sanctissima Divina voluntas a nobis adimpletur: quidque rursus carnalis, sive diabolica, atque materialis voluntas sit, quam sanctus Apostolus, universaeque Divinae litterae improbant, atque reiiciunt.

Quod autem peccatum appellet Paullus saepe saepius carnem, audi ipsum dicentem „ quod caro, & sanguis regnum Dei non possidebunt; & qui in carne sunt, Deo placere non possunt „ & „ qui seminat in carne, de carne etiam metet corruptionem „ & „ si secundum carnem ambulaveritis, futurum est, ut pereatis „ carnem peccatum nominans, non autem carnis nostrae naturam: iniuria quippe etiam Christum adficeret dicentem „ palpate me, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere „. Ita ut carnalem voluntatem alienam a Christo, extraneamque definiant sancti Ecclesiae Patres, & carnalem, atque peccato subiectam operandi facultatem, non eam, quae naturae est, non eam quae creata a Deo est, non eam quae ad imaginem, & similitudinem Dei nobis concessa est, immaculatam, & irreprehensibilem naturalem voluntatem, atque operationem.

Sed qui vere Diaboli potestate intus aguntur, & carnis concupiscentiis, & incendiis subiecti manent, subque carnali voluntate deprimuntur, in ipsis contaminati, & obvoluti, quum discernere nequaquam valeant inter superinductam voluntatem & malam, & operationem, quae praeter naturam est, & inter eam, quae a Deo originem sortitur, atque a Deo data est animae, essentialiter rationalem, & desideriis aptam voluntatem: neque quid rursus sit vitalis eius, & subsistens facultas corporis, ut periti Manethis discipuli improbant naturalem a Deo creati hominis voluntatem, utque Manichaei carnem nostram a Deo ipso editam damnant, iniuriaque adficiunt datam a Deo nobis vivificantem operationem, intellectualemque a Deo nobis pariter datam desiderandi facultatem incusant, per quam scilicet elevati Divinam nanciscimur salvationem: hoc scilicet eorum dogmate per omnia ipsum impetunt Creatorem.

Si autem iniqua haec animae voluntas est, quomodo David inquit „ quoniam ex voluntate mea confitebor Domino? „ Quomodo autem

omnino

Πῶς γὰρ ἂν ὅλως καὶ δυνήσεται ἡ ψυχὴ θελῆσαί τι τῶν θείων, εἰ μὴ ἔχει θέλησιν λογικήν; ἢ πῶς νοήσει τι τῶν κρειττόνων καὶ νοερῶν, ἢ ἐνεργήσει, μὴ ἔχουσα ἐνέργειαν νοεράν; δι' ὧν δύο ἰδιοτήτων ἐξεικονίζει σαφῶς ἐν ἑαυτῇ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ἡμῖν πεπόνηνται οἱ προκείμενοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα λόγοι, εἰς τὸ δεῖξαι, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ καὶ εἰκόνι τῷ ἀνθρώπῳ οὐ μόνον τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν τὴν προδιατύπωσιν, ἀλλὰ καὶ δύο ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων ἀδιαβλήτων, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ ἀμυδρῷ προδιάγραψιν. Καὶ γὰρ τὸ τιμᾷν πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφοὺς ἀγαπᾷν, καὶ συγγένειαν, φύσεως ἀνθρωπίνης φυσικόν ἐστιν οὐσιῶδες θέλημα, ψυχῆς ἀδιάβλητον· τὸ δὲ καταλεῖψαι, καὶ ἀρνήσασθαι διὰ Θεὸν πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφοὺς, ὄντως θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θέλημα, ἀξιέπαινον. Ἰδοὺ δύο θελήματα ἀδιάβλητα, τὸ μὲν φύσει ἀνθρώπινον; τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν καὶ θεῖον.

Λοιπὸν ὅτε εἴδῃς Ἰησοῦν ὑποτασσόμενον καὶ δουλεύοντα, ὥς φησιν ὁ Λουκᾶς, τῷ Ἰωσὴφ, καὶ τῇ μητέρι, καὶ προστρέχοντα, καὶ περιπλεκόμενον, ὡς παιδίον ταῖς ἀγκάλαις, καὶ τοῖς ἁγίοις κόλποις αὐτῆς, μὴ διστάσῃς εἰπεῖν θελήματι, καὶ στοργῇ τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ποιοῦντα, καὶ δεικνύντα αὐτὸν ταῦτα, καὶ τέλειον, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἑαυτὸν ἐμφανίζοντα κατὰ πάντα τρόπον, ὥς φησιν ὁ Παῦλος, δίχα μόνης τῆς ἁμαρτίας· ὅταν δὲ πάλιν πρὸς τὴν μητέρα λέγει „ τί ἐμοὶ, καὶ σὺ γύναι „ καὶ „ τίς ἐστι μου πατὴρ, ἢ μήτηρ, εἰ μὴ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με „ ἐνταῦθα παιδεύει ἡμᾶς τὸ θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θέλημα. Δι' ἡμᾶς γὰρ πάντα ἐποίει, καὶ ἔπραττεν ἐν πᾶσιν αὐτὸς τέλειος, καὶ προτέλειος, καὶ ἀεὶ πληρὴς ὑπάρχων, νομίζων δὲ μᾶλλον ἀκριβεστέραν ὑπάρχειν τὴν ἑτέραν ἐκδοχὴν τὴν φάσκουσαν, ὅτι διὰ τῆς θελήσεως τῆς λογιστικῆς, καὶ βουλευτικῆς, καὶ διανοητικῆς τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς ἐπλήρου ὁ Χριστὸς τὴν ὑπακοὴν, καὶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐντολὴν, καὶ τὸ πρόσταγμα, καὶ τὸν νόμον. Διὰ δὲ πάλιν τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιοῦ θεοσδότου, αὐτῆς λέγω δὴ τῆς ψυχῆς τῆς νοερᾶς ἐνεργείας συνεκράτει, καὶ ἐζωοποίει, καὶ ηὔξει τὸ οἰκεῖον σῶμα ὁ Θεὸς λόγος κατὰ τὸν ὅρον καὶ νόμον, ὃν δέδωκε τῇ λογικῇ ψυχῇ ζωοποιεῖν, καὶ συγκρατεῖν, καὶ αὔξειν, καὶ κινεῖν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν. Ὅθεν καὶ ψυχὴ δι' οὐδὲν ἕτερον εἴρηται, εἰ μὴ ἐκ τοῦ ψύχειν, ἤγουν ζωοποιεῖν τὸ σῶμα. Ἐκ τούτου καὶ ἀποψύχειν τὸ ἀποθνήσκειν εἴρηται· ὥσπερ πάλιν τὸ ἀναψύχειν τὸ ζῆν.

Ὥσπερ δὲ διττῆς Χριστοῦ φύσεως, ὡσαύτως καὶ θελήσεως εἰκόνας ἐδείξαμεν εἰς τὸν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον σύνθετον ἄνθρωπον· οὕτω πάλιν ὡς ἐν

omnino anima posset Divinum aliquod velle; nisi rationali praestaret voluntate? vel quomodo ad ea, quae optima sunt, & intellectualia posset animum adiicere, vel ad ipsa conari, nisi rationalem haberet facultatem? quibus nimirum duabus proprietatibus in ea manifeste exprimitur id, quod est ad imaginem, & similitudinem Dei. Propterea itaque, & hac una de caussa duo a nobis praedicti Sermones conscripti sunt in illud, ad imaginem, ut ostenderemus, in homine veluti in figura & imagine quadam, non modo duplicis Christi essentiae imaginem, verum etiam duarum operationum voluntatumque indivisarum exemplar. Verum enimvero patrem, matremque honorare, fratres, atque consanguineos diligere humanae proculdubio naturae naturalis est, essentiae indita, atque ab anima indivisa voluntas: quum patrem ipsum, atque matrem, fratresque propter Deum derelinquere, atque abnegare Divina sit, laude digna voluntas, excedensque naturae conditionem. En itaque duas indivisas voluntates; humanae naturae alteram, alteram super naturam ipsam, atque Divinam.

Ceterum quum Iesum prospicis subditum, & inservientem, ut inquit Lucas, Iosepho, & matri, ipsis accurrentem, & ut puerulum sancti gremii eius complexu circumdatum, ne dubites dicere voluntate, & ingenito nostrae naturae amore haec ab ipso praestari, demonstrarique, seque eum nobis perfecte humanitate consubstantialem ostendere omni, ut inquit Paullus, ratione, si unicum exceperis peccatum. Quum rursus autem matri dicit „ quid mihi est, & tibi mulier? „ & „ quis pater meus est, & mater, nisi is, qui facit voluntatem eius, qui misit me? „ nobis iis locis Divinam, supernaturalemque suam indicat voluntatem. Omnia quippe propter nos fecit, & operatus est perfectus ipse in omnibus, & summe perfectus, semperque exsistens in plenitudine, & statuens alteram, quae mox dicta est subiectionem multo esse meliorem, quoniam per rationalem, atque deliberativam voluntatem, & discretivam intellectualis animae, quam in forma servi acceperat implevit Christus voluntatem, praeceptum, imperium, & legem patris, atque pariter per vitalem, & vivificantem, a Deo sibi datam, eam, inquam, animae intellectualis facultatem, rexit, vivificavit, auxitque corpus suum Dei Verbum, iis sane limitibus, ac legibus, quae rationali animae sunt a Deo praescriptae, ut informet, vivere faciat, augeat, & moveat corporis ipsius naturam. Quamobrem non alia de caussa spiritus dicitur, nisi eo quod corpus vivificet, sive faciat spirare; exindeque pariter mori, non spirare nuncupatur, similiterque vivere, respirare.

Quemadmodum autem duplicis Christi naturae imaginem voluntatisque similiter in proposito ab ipso ad imaginem, & similitudinem suam formato homine demonstravimus; sic pariter

εἰκόνι τινὶ, καὶ τύπῳ, λέγω, ὁρᾶται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ διττή τις ἐνεργείας ἔμφασις εἰς εἰκόνα, καὶ τύπον Χριστοῦ. Καθάπερ γὰρ ἡ αὐτοῦ θεότης ἐνήργει καὶ θεανδρικῶς, ἐνήργει δὲ καὶ θεϊκῶς ἐν οὐρανῷ πρὸ τῆς τοῦ σώματος ἀναλήψεως, ὡς ἀπερίγραπτος, καὶ μὴ περιγραφεῖσα ἐν τῷ σώματι· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου ὑπάρχουσα, ἐνεργεῖ μὲν καὶ ψυχανδρικῶς, τουτέστι, σωματοψύχως εἰς τύπον τοῦ θεανδρικῶς Χριστοῦ· ἐνεργεῖ δὲ καὶ ψυχικῶς μόνον, πλεῖστά τινα μὴ συνεργοῦντος αὐτῇ τοῦ οἰκείου σώματος, εἰς τύπον τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου τοῦ πολλὰ ἀοράτως ἐνεργήσαντος, καὶ ἐνεργοῦντος ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἀπεριγράπτου αὐτοῦ, καὶ παγκοσμίου, καὶ ὑπερκοσμίου θεϊκῆς ἐνεργείας.

Ἡ οὖν ἀγάπη ἡ πρὸς Θεὸν κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνην ἐπιτελεῖται ἐνέργειαν, οὐ χρῄζουσα ἐν τούτῳ τῆς συνεργείας τοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ἡ πίστις ψυχικῆς καὶ μόνης ἐνεργείας ἐστὶν ἔνδειξις· ὡσαύτως καὶ ἡ ἐλπὶς κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνην ἐπιτελεῖται ἐνέργειαν· ὥσπερ καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη δι' ἐνεργείας ψυχικῆς ἐνεργεῖται, καὶ ὑφίσταται, καὶ περιληπτικῶς εἰπεῖν, πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι, καὶ πνευματικαὶ ἀρεταὶ, ὧν ῥίζα, καὶ μήτηρ, καὶ θεμέλιός ἐστιν ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, κατὰ τὴν νοερὰν καὶ μόνην τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς ἐνέργειαν ἐπιτελοῦνται, οὐ χρῄζουσαι τοῦ σώματος εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐκπλήρωσιν. Ὅθεν καὶ οἱ πληροὶ, καὶ ἀσθενεῖς, καὶ ἀκίνητοι ὄντες τῇ σαρκὶ, δύνανται διὰ τῶν τοιούτων ἀρετῶν τῇ κατὰ ψυχὴν ἐνεργείᾳ εὐαρεστῆσαι τῷ Θεῷ· καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μάλιστα τῷ καθ' ἡμᾶς δείκνυται τὸ διττὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐνεργείας· τοῦ γὰρ σώματος ὥσπερ νενεκρωμένας, καὶ σχεδὸν ἀνενεργήτους τὰς αἰσθήσεις ἔχοντος, ἡ νοερὰ καὶ λογιστικὴ τῆς ψυχῆς ἐνέργεια ἀκοιμήτως, καὶ ἀσιγήτως τὰ πάντα περιπολεῖ.

Ἐπεὶ πῶς καὶ χωριζομένη τοῦ σώματος ἐν τῷ θανάτῳ συνίσταται ἡ λογικὴ ψυχὴ, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῆς, καὶ ζωτικῆς, καὶ ἀειζώου ἐνεργείας; καὶ μάλιστα αἱ τῶν δικαίων ψυχαὶ πῶς νῦν Θεὸν αἰνοῦσι; κατὰ ποίαν ἐνέργειαν τὴν παρ' αὐτοῦ εἰσδέχονται ἔλλαμψιν; πῶς ὑπὲρ κόσμου πρεσβεύουσιν; ἕκαστον γὰρ πρὸς τὴν οἰκείαν συγγένειαν τὴν ἰδιότητα ἔχει· τὸ μὲν σῶμα ὡς ἐξ ἠρεμούσης, καὶ νεκρᾶς, καὶ ἀκινήτου, καὶ ἀναισθήτου γῆς ὑφεστὼς νεκρόν τε καὶ ἄψυχον, καὶ ἀναίσθητον, καὶ ἀκίνητον, καὶ πάντη ἄπρακτον ἐν τῷ θανάτῳ γίνεται, κατὰ τὴν θείαν ἀπόφασιν τὴν περὶ τοῦ σώματος πρὸς τὸν Ἀδὰμ ῥηθεῖσαν „ ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ὡς γῆ ἀπελεύσῃ, ἐξ ἧς καὶ ἐπλάσθης. „ ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐκ γῆς γέγονεν, οὐκ ἐξ ἀέρος, οὐκ ἐξ ὑδάτων, οὐκ ἐκ πυρὸς, οὐκ ἐκ φωτὸς, οὐκ ἐξ ἡλίου, οὐκ ἐκ νεφέλης, οὐδὲ ἐξ ἑτέρας τινὸς ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας κτιστῆς ὁρωμένης, ἢ νοου-

riter veluti in imagine quadam, inquam, atque figura prospicitur in homine duplex facultatis vigor secundum typum, & imaginem Christi. Etenim sicut Divinitas eius Theandrice, sive Deiviriliter operabatur, & pariter ante corporis adsumptionem Divinitus etiam operabatur in caelo, ut incircumscripta, neque corporis coërcita limitibus; ita anima quoque ad imaginem, & similitudinem invisibilis Dei Verbi exsistens, facultatem operationis habet psychandricae, hoc est in corpus vitaliter agentis, quod Theandricae operationis Christi figura exprimitur, & facultatem habet rursus operationis spiritalis tantum, quum ipsa permulta haudquaquam cum proprio simul corpore operetur; quod figura exprimitur Dei invisibilis Verbi, plura invisibiliter operari potentis, facientisque in caelo, & in terra, incircumscripta sua, perfectissimaque, & superexcellenti Divina virtute.

Amor itaque, quo in Deum ferimur, spiritali tantum animae virtute perficitur, quin omnino corporis cooperatione ad hoc egeat. Fides similiter unius tantum spiritalis huius facultatis est vigor: spes eodem quoque modo sola spiritali facultate peragitur: quemadmodum humilis etiam animi demissio per spiritalem facultatem exercetur, atque consistit, & ut summatim dicamus, necessariae omnes, & spiritales virtutes, quarum radix, fundamentum, ac mater est puritas cordis, per solam intellectualem rationalis animi nostri facultatem perficiuntur, quin omnino corpore indigeant, ut ipsarum actus impleantur. Quamobrem ii quoque, qui carne tumentes, & infirmi sunt, & immobiles, eiusmodi virtutibus, quae ex animi facultate sunt Deo beneplacentes fieri possunt. Ceterum in somno potissimum nostro duplex haec nostra facultas eleganter ostenditur. Corpore enim habente tunc velut mortuas, agendique propemodum incapaces sensuum facultates, intellectualis tantum, rationalisque animae actio, nec quietis patiens, nec silentii, omnia administrat.

Quomodo vero etiam separata a corpore per mortem rationalis subsistit anima, praeterquam ob intellectualem sui, vitalemque, atque perpetuo viventem virtutem? Ac iustorum animae potissimum quomodo Deum nunc laudibus extollunt? quanam actione lucem ab eo, & claritatem accipiunt? quomodo pro mundo rogant? rem enim sibi cognatam quidlibet proprie respicit, & ad eam tendit. Corpus namque, ceu ex stupida, & mortua, & immobili, insensibilique terra formatum, mortuum, animo, sensu, ac motu destitutum, atque actioni cuique ineptum fit per mortem, iuxta divinam sententiam adversus corpus in Adamum pronunciatam „ quoniam terra es, & in terram iterum reverteris, eius terrae similem, ex qua etiam plasmatus es. „ Anima porro non de terra facta est, non ex aëre, non ex aquis, non ex igne, non ex luce, non ex sole, non ex nubibus, neque ex alia quavis creata adspectabili substantia, sive natura, vel excogitabi-

μένης· ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀχράντου, ϗ ἀϊδίου, καὶ ἀκαταλήπτου, καὶ ἀνερμηνεύτου, ϗ ἀοράτου, ϗ ἀσχηματίϛου, ϗ ἀθανάτου, ϗ ἀφθάρτου, ϗ ἀψηλαφήτου, καὶ ἀῤῥεύϛου, ϗ ἀσωμάτου φύσεως τοῦ Θεοῦ τὴν κτίσιν, ϗ τὴν ὕπαρξιν, ϗ τὴν πρόοδον διὰ τοῦ θείου ἐκείνου ἐμφυσήματος ἡ θεοείκελος, ϗ θεόσδοτος, ϗ θεόμοιος, καὶ θεόκτιϛος ἡμῶν ψυχὴ ἔσχεν, ὥσπερ ἔκ τινος πηγῆς ζωῆς ζωὴ ϗ ζωοποιὸς προελθοῦσα, ϗ ὡς ἐκ θησαυροῦ φωτὸς λαμπηδὸν δημιουργηθεῖσα, καὶ ὡς ἔκ τινος ἀβύσσου ἀϊδίου ἀρώματος εὐωδίας πνοὴ διὰ τοῦ θείου ϛόματος γεννηθεῖσα, ἐξελθοῦσα, καὶ τῷ Ἀδὰμ ἐνοικιοθεῖσα[1]· καὶ ὅπως ἀποτολμήσας εἴπω, ἐκ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ἁπάντων Θεοῦ λόγου ἡ λογικὴ ἡμῖν μετεδόθη ψυχὴ, ἐκ τοῦ ἀχράντου ϛόματος εἰς ἡμᾶς ἐμπνευσθεῖσα, ἐκ Θεοῦ καρδίας ἡμῖν καρδιωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ ψυχῆς ἡμῖν ἐμψυχωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ νοὸς ἡμῖν νοερωθεῖσα· ὅθεν ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀκινήτου διὰ τοῦ ϛόματος[2], ϗ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου προελθοῦσα, ϗ γεννηθεῖσα ἀεικίνητος ὑπάρχει, καὶ μόνη παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν κατ᾽ εἰκόνα, ϗ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ προσηγορεύθη, ὡς ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ κατὰ χάριν τὰ τῆς θείας φύσεως ἰδιώματα τυπικῶς· λέγω δὴ τὸ ἀκατάληπτον, τὸ ἀόρατον, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀσχημάτιϛον, τὸ καθαρὸν, τὸ ἀθάνατον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἄφθαρτον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ σοφιϛικὸν, τὸ πνευματικὸν, τὸ δημιουργητικόν.

Ὥσπερ γὰρ ὁ Θεὸς ἐκ γῆς ἄνθρωπον, οὕτω καὶ ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς κατὰ χάριν δημιουργεῖ ἄνθρωπον· ϗ ὥσπερ ἐπὶ τῆς πρώτης πλάσεως τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γῆς ἔσχεν ὁ ἄνθρωπος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ γεννηθεῖσαν· οὕτω ϗ νῦν τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γυναικείας γῆς ϗ αἵματος συνίϛαται, ἡ δὲ ψυχὴ διὰ τῆς σπορᾶς, ὥσπερ διά τινος ἐμφυσήματος ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀῤῥήτως μεταδίδοται. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἀγγέλων, ϗ τῶν Χερουβὶμ ϗ Σεραφὶμ δημιουργίας εἴρηται „ ὅτι αὐτὸς, τουτέϛιν, ὁ Θεὸς εἶπε, ϗ ἐγεννήθησαν· αὐτὸς ἐνετείλατο, ϗ ἐκτίσθησαν· „ ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατ᾽ εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὄντος, οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα διὰ τῶν οἰκείων, ϗ θείων χειρῶν αὐτοῦ ἔπλασεν ὁ Θεὸς, τὴν δὲ ψυχὴν ὡς ἀόρατον ἐκ τῆς παναοράτου αὐτοῦ ψυχῆς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος προήγαγε, καὶ ἐποίησε παρ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ταύτην ἡμῖν ἐνθεὶς, ὡς Γρηγορίῳ δοκεῖ.

Οὐκοῦν εἰ ἐκ ϛόματος, ϗ πνοῆς Θεοῦ προῆλθεν ἡ ψυχὴ, ἐκ πνοῆς Θεοῦ προῆλθον, ϗ συμπροῆλθον πάντα τὰ τῆς ψυχῆς οὐσιώδη ἰδιώματα, τουτέϛι, τὸ λογιϛικὸν, τὸ νοερὸν, τὸ θελητικὸν, τὸ ἐνεργητικὸν, τὸ ζωοποιόν; ὧν τινων ἀναιρουμένων οὐδέ ἐϛιν, οὐδὲ γνωρίζεται ψυχὴ λογική· καθάπερ γὰρ τὰ ϛοιχεῖα σύϛατικὰ, ϗ συμπληρωτικὰ τοῦ σώματος ὑπάρχει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ

tabili essentia; verum ex ipsa immaculata, aeterna, incomprehensibili, inexplicabili, invisibili, figurae experte, immortali, incorruptibili, intacta, defluxum non patiente, incorporeaque Dei natura creationem, subsistentiam, & ortum per Divinum illum adflatum, Deo similis, a Deo data, Deo adsinis, a Deo creata anima nostra habuit, ut ex fonte vitae quodam vita, & vivificans progressa, utque ex lucis thesauro creata fax, utque pariter ex quadam sempiterni aromatis abysso odoris Divino ex ore respiratio genita, & egressa, atque in Adam habitatione locata: utque fidenter dicam, ab omnium conditore Dei Verbo rationalis nobis traditus est animus, ex immaculato ipsius ore in nosmetipsos inspiratus, ex Divino corde in nostrum collocatus cor, ex Dei spiritu in nos spiratione diffusus, ex Divina mente nobis intellective concessus; quapropter tamquam ex ipso Deo immobili per Divinum os, Divinamque spirationem, profluens, & originatus, perpetuo mobilis manet, solusque praeter reliquas omnes creaturas ad imaginem, similitudinemque Divinam exsistit & denominatur, ut in semetipso figurative per gratiam habens Divinae ipsius naturae proprietates, quod videlicet, inquam, incomprehensibilis sit, invisibilis, corporis expers, figura carens, purus, immortalis, aeternus, incorruptibilis, a se ipso subsistens, peccati labe non pollutus, vivificans, sapiens, spiritalis, operativus.

Quemadmodum namque Deus hominem de terra formavit, sic homo de muliere per gratiam hominem generat; ac sicuti in prima illa formatione sortitus est homo de terra corpus, animum autem ex Deo ipso originatum: ita nunc pariter corpus ex muliebri terra, sanguinibusque consistit, animus autem per semen, veluti per quamdam ex homine spirationem, ineffabiliter ex homine traditur. Enimvero de Angelorum, deque Cherubim, & Seraphim opificio dictum est „ quia ipse, Deus scilicet, dixit, & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt: „ non ita porro de homine, qui est ad Dei imaginem, atque similitudinem editus: verum huius quidem corpus propriis suis Divinis manibus plasmavit Deus: animam autem, ut invisibilem, ex summe invisibili spiritu suo per inspirationem produxit, atque, ut Gregorio visum est, ex semetipso fecit, non autem ex eorum aliquo, quae extra ipsum essent formatam eam nobis contulit Dominus.

Nonne igitur, si Divino ex ore, atque spiritu processit animus, simul etiam cum ipso omnes animi essentiales proprietates processere, rationalis videlicet, intellectiva, volitiva, operativa, vivificansque potestas? quibus nempe sublatis, neque amplius est, neque rationalis anima cognoscitur. Quemadmodum enim corpus elementa componunt, atque perficiunt, ita pariter suis dotibus, pro-

(1) Notandum quae deesse superius in Codice monuimus, in calce II. Anastasii Homiliae pag. 195. sub N. VII eadem omnino esse, atque ea, quae leguntur heic a verbis pag. 304. superioris, καὶ ἐν τῷ δείπνῳ, κ. λ. usque ad hanc vocem ἐνοικισθεῖσα, & ea, quae mox subduntur a verbis καὶ ἐποίησε παρ᾽ ἑαυτοῦ, κ. λ. usque ad vocem ὁ ἄνθρωπος seq. pag. 306. v. 5.

(2) In marg. litteris maioribus sequens scholium est adscriptum: Εὑρίσκομεν γὰρ ἐν τῇ γραφῇ καὶ καρδίαν, καὶ ψυχὴν, ϗ νοῦν, καὶ ϛόμα, καὶ ἀκοὴν Θεοῦ.

τῶν οἰκείων ἕξεων, ϗ ἰδιοτήτων συνίςαται, καὶ γνωρίζεται, καὶ τῶν ἀλόγων, ὡς λογικὴ διακρίνεται· κατὰ γὰρ τὸ νοερὸν, καὶ λογιςικὸν, ἤτοι βουλευτικὸν, καὶ θελητικὸν, καὶ μόνον τῶν ἀλόγων διαφέρει ὁ ἄνθρωπος· σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς, καὶ μάλιςα τοῖς τοῦ σώματος κοινωνικὸς, ϗ ὅμοιος, καὶ ὁμοούσιος τῶν ἀλόγων καθέςηκε· καὶ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς γῆς ὄντα, ὅθεν ϗ τὸ ἡμέτερον σῶμα γέγονε, καὶ θυμὸν ἔχουσι, καὶ κίνησιν ἔχουσι, καὶ ψυχὴν ἄλογον, ϗ ἀθέλητον ἔχουσι, καὶ ζωὴν ἔχȣσι, καὶ φωνὴν, ϗ πνοὴν ἔχουσι, ϗ σάρκα, ϗ αἷμα, ϗ χυμὸν, ϗ ὀςᾶ, ϗ πάντα τὰ ἐν σώματι ἡμῶν ἔχȣσι, ϗ μνήμην ἔχουσι, ὥς φησιν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἰώβ, ϗ ὄρεξιν ἔχουσι, ϗ πεῖναν, ϗ δίψαν, ϗ κόπον, ϗ ἱδρῶτα, ϗ πάντα τὰ σωματικὰ ἡμῶν ἔχȣσι· μόνον δὲ τὸ λογιςικὸν, ϗ νοερὸν, ϗ βουλευτικὸν τῆς ἀθανάτου ἡμῶν ψυχῆς τὸ ἐκ Θεοῦ προελθὸν οὐκ ἔχουσιν.

proprietatibusque perficitur, & dignoscitur animus, ac tamquam rationalis a brutis discernitur ratione destitutis. Namque intellectu, rationeque solum, vel deliberativa, volitivaque facultate ab animantibus brutis discrepat homo: in reliquis autem, iisque potissimum, quae corpus spectant, aequalis, similis, consubstantialis quoque brutis ipsis constitutus esse prospicitur: ex eadem quippe terra formata, ex qua nostrum quoque corpus compactum est, & iram habent, & motum habent, & anima rationis voluntatisque experte non carent, & vitam, & vocem, & respirationem habent, & carnem, & sanguinem, & succum, & ossa, & omnia quae in nostris corporibus prospiciuntur, habent, & memoria ipsa, ut apud Job inquit Dominus, praestant, & appetitus habent, & fami, & siti, & doloribus subiiciuntur, atque sudoribus: omnia denique corporea nostra sunt ipsis aeque communia: hoc uno tamen carent, rationali scilicet, & intellectuali, ac deliberativa animi immortalis nostri a Deo procedentis facultate.

Ὅρα μοι λοιπὸν τὸ τυφλὸν, καὶ πεπλανημένον τῶν αἱρετικῶν· πάντα τὰ συγγενῆ ὄντα τῶν ἀλόγων ἀνελλειπῶς ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ Χριςῷ, τȣτέςι, σῶμα, ὕλην, φθορὰν, χυμὸν, αἷμα, δάκρυον, πτύσμα, ὀςᾶ, κόπρον, ῥύσιν, πεῖναν, δίψαν, κόπον, ἱδρῶτα, θάνατον, νέκρωσιν, ἅπερ εἰσὶ κατὰ φύσιν ἀλλότρια ὄντως, καὶ ἀνάξια Θεȣ̃, ὡς ἴδια ὄντα κτηνῶν, καὶ θηρίων, ϗ ἑρπετῶν· τὰ δὲ τῆς νοερᾶς, καὶ ἀθανάτου ψυχῆς ἰδιώματα τὰ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχοντα, καὶ ἐκ τοῦ ἀχράντου αὐτοῦ ςόματος προελθόντα, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, συγγένειάν τινα Θεοῦ κατὰ χάριν, καὶ ὁμοίωσιν ἔχοντα, ταῦτα ὡς πονηρὰ ὄντα ὁμολογεῖν ἐν Χριςῷ οἱ μιαροὶ οὐκ ἀνέχονται· δι' ὧν πᾶσα ἡμῶν, ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις ζωοποιεῖται καὶ σώζεται· ἀναιρουμένης γὰρ τῆς ζωτικῆς, ϗ ζωοποιοῦ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνεργείας, εὐθέως ὁ ἄνθρωπος θανάτῳ παραπέμπεται, χωριζομένȣ τοῦ σώματος τῆς συγκρατούσης, καὶ ζωοποιούσης αὐτὸ ψυχικῆς ἐνεργείας· ςερουμένης δὲ πάλιν τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, ϗ ἀναιρουμένης τῆς θελητικῆς αὐτῆς, ϗ ἐπιθυμητικῆς δυνάμεως, οὐδὲν διαφέρει τῆς ἀλόγου, καὶ ἀδιανοήτου τοῦ ἵππου ψυχῆς.

Age nunc vero, amabo, caecitatem & errorem adspice haereticorum, qui omnia nobis cum brutis animantibus communia, quin quidpiam detrahant, in Christo confitentur, corpus scilicet, materiem, corruptionem, succum, sanguinem, lacrymas, sputum, ossa, excrementa, fluores, famem, sitim, dolores, sudores, mortem, interitum, quae natura sua extranea ab eo sunt, Deoque minus digna, propterea quod volatilibus, & feris, & serpentibus communia sint: immortalis vero, intellectualisque animae attributiones, quae ad Dei sunt imaginem, atque similitudinem, & ex eius immaculato ore procedentes, & propemodum dicerem, cognationem quamdam per gratiam cum Deo ipso, & similitudinem habentes; has, inquam, tamquam malas in Christo fateri impii hi non patiuntur: quibus universa nostra, sive humana natura vitam habet, atque servatur. Sublata quippe vitali hac, & vivificante spiritus nostri facultate, deducitur continuo ad mortem homo, corpore nimirum ea virtute animali destituto, qua regitur, atque vivificatur: rursusque si ab animo rationalis eius tollatur vis, volitivaque, atque appetitiva detrahatur potestas, nihil iam erit reliqui, quo ab irrationali, cogitationisque experte equi animo discernatur.

Πῶς γὰρ ἂν καὶ εὐαρεςήσῃ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ διὰ τῆς θελητικῆς, καὶ ἐνεργητικῆς αὐτῆς κινήσεως, ϗ δυνάμεως; πῶς δὲ ϗ τελέσῃ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα, εἰ μὴ διὰ τοῦ ἐμφύτȣ αὐτῆς, ϗ οὐσιώδȣς θελήματος; ὅπερ πολλάκις ἐν τῇ γραφῇ διαφόροις ὀνόμασιν εὑρίσκομεν ὀνομαζόμενον, τουτέςι, θέλημα ἀγαθὸν, πόθον, ἐπιθυμίαν, ἀγάπην, ἔρωτα. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μικρᾶς μαρτυρίας ἐνθεῖναι, οὐκ ὀκνητέον. Εἴρηται γοῦν, ὅτι „ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει ὁ κύριος „ ϗ „ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα τοῦ μακαρίου ἀνδρὸς „ ϗ „ ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιπο-

Quomodo porro fieri poterit, ut Deo beneplacens sit, nisi volitiva, operativaque hac sui motione, atque potestate? Quomodo autem Divinam ipsam implere poterit voluntatem, nisi per inditam sibi essentialem voluntatem? Quam voluntatem saepius in sacris litteris variis appellationibus designatam reperimus: dictam scilicet bonam voluntatem, concupiscentiam, desiderium, dilectionem, amorem. Cuius sane rei breve aliquod testimonium referre non pigebit. Dicitur itaque „ quod voluntatem timentium se faciet Dominus „ & „ beati hominis voluntatem esse in lege Domini „ & „ quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat ani-

θεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σὲ ὁ Θεός „ καὶ „ ἐπιποθεῖ, καὶ ἐκλίπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου „ καὶ „ ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε „. Περὶ δὲ ἀγάπης „ ἀγαπήσω σε κύριε, ἡ ἰσχύς μου „ καὶ „ ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος „ καὶ „ ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου κύριε „ καὶ „ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου. „ Πῶς οὖν δυνήσεται ἀγαπῆσαι τὸν Θεὸν ἡ ψυχὴ, μὴ ἔχουσα οὐσιωδῶς ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν τὴν θελητικὴν, καὶ ἐπιθυμητικὴν, καὶ ἀγαπητικὴν, καὶ ἐρωτικὴν, φυσικήν τε καὶ ἀγαθήν; ἣν ἔχων Ἰγνάτιος ἔφασκεν, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται· ὅν τινα ἔρωτα Θεοῦ, καὶ ἀγάπην Θεοῦ, καὶ πόθον, καὶ ἐπιθυμίαν Θεοῦ, καὶ θελητικὴν ὄρεξιν πρὸς Θεὸν μὴ ἔχοντες, οὗτοι τὸ θέλημα τὸ διαβολικὸν ἔχοντες, καὶ τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς αὐτῶν πράττοντες, παραιτοῦνται ὡς πονηρὸν τὸ θεόσδοτον, καὶ θεόκτιστον, καὶ θεόμοιον τῆς νοερᾶς, καὶ θεοχαράκτου ἡμῶν ψυχῆς ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ, καὶ τὴν ζωοποιὸν αὐτῆς, καὶ συστατικὴν θεήπνουν ἐνέργειαν· ὧν χωρὶς ἡ νοερὰ, καὶ θεόσδοτος, καὶ θεόστομος τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου ἡμῶν ψυχὴ, οὔτε θελῆσαι, οὔτε ἐνεργῆσαί τι τῶν θείων ἐντολῶν δύναται. Εἰ δὲ ἀλλοτρία ἐστὶν ἡ νοερὰ ἡμῶν ψυχὴ ἀγαθῆς, καὶ θεομιμήτου θελήσεως καὶ ἐνεργείας, πῶς πρὸς ἀνθρώπους λέγει ὁ Θεὸς „ ὅτι ἐὰν θέλητε, καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε; „ Πῶς ποιήσει τὸ θεῖον θέλημα ἡ ψυχὴ, εἰ μὴ ἔχει δύναμιν θελητικὴν, καὶ ἐνεργητικήν; Πῶς δὲ ἐπετράπη εὐθέως, ἡνίκα γέγονεν ὁ Ἀδὰμ, ἐργάζεσθαι, καὶ φυλάττειν τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα;

Ἀλλὰ παρετράπη φύσιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντως, ἐροῦσι πρὸς ἡμᾶς οἱ αἱρετικοὶ, καὶ τούτου χάριν ἀλλότριον, καὶ ἀνάξιόν ἐστι τὸ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ἀνθρώπινον θέλημα, ἢ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. Οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὁλοτελῶς τῇ φύσει ἐτράπη, ἤγουν ἠλλοιώθη ἐξ ἀφθαρσίας εἰς φθορὰν ὁ Ἀδάμ· ἀλλὰ τὸ σῶμα, ὡς ἐκ γῆς καὶ τρεπτῆς φύσεως γεγονὸς, καὶ πλασθὲν, τοῦτο τὴν τροπὴν ἐξ ἀφθαρσίας, καὶ ἀθανασίας ὑπέμεινε, φθαρτὸν, καὶ θνητὸν γενόμενον διὰ τῆς παραβάσεως. Οὕτω γάρ ἐστιν ὁ περιπεσὼν τοῖς λῃσταῖς, καὶ γενόμενος, ὥς φησι τὸ εὐαγγέλιον, ὑπὸ τῶν πληγῶν αὐτῶν ἡμιθανὴς, οὐ μὴν καὶ ὁλοθανής. Ἡ γὰρ ψυχὴ, ὡς ἐξ ἀθανάτου οὐσίας Θεοῦ, καὶ ἀτρέπτου διὰ τοῦ ἐμφυσήματος κτισθεῖσα, εἰ καὶ τῇ προσβολῇ τοῦ ξύλου συγκατῆλθεν, ἀλλ᾽ ὅμως ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκείᾳ τῇ κατ᾽ εἰκόνα, καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ ἀφθαρσίᾳ, καὶ ἀθανασίᾳ, οὐ χρήζουσα οὐσιώδους ἀναπλάσεως, καθάπερ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνης λογιστικῆς τινος διορθώσεως, καὶ ἐξομολογήσεως, οὐκ ἀναιρέσεως θελήσεως, ἵνα μὴ ἄλογος γένηται, οὐκ ἐξαλείψεως ἐνεργείας, ἵνα μὴ νεκρὰ, καὶ ἀνενέργητος, ὡς τὰ ἄψυχα, γένηται.

Ἐπιδημήσας οὖν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ἐπὶ

anima mea ad te Deus „ & „ concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini „ & „ concupivi salutare tuum Domine „. De dilectione autem dicitur „ Diligam te Domine fortitudo mea „ & „ dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae „ & „ quomodo dilexi legem tuam Domine „ & „ diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. „ Quomodo igitur diligere Deum poterit animus, qui in se ipso essentia inditam non habeat volendi, diligendi, desiderandi, concupiscendi, amandique naturalem, bonamque potestatem? qua scilicet praestans Ignatius aiebat: Amor meus crucifixus est: quem quidem amorem Dei, Divinamque dilectionem, Dei desiderium, atque concupiscentiam, & voluntatis appetitum ad ipsum qui non habent, hi diabolicam habentes voluntatem, & voluntates carnis suae perficientes, Divinum hoc donum, a Deo creatum, Deique simile intellectualis, a Deoque formati animi nostri, tamquam malum in Christo confiteri recusant, atque vivificantem etiam eius, & consistentem, a Deo spiratam ipsi adimunt facultatem: quibus si destituatur intellectualis animus noster a Deo datus, Divinaeque ipsius naturae particula, iam neque velle, neque conari ad aliquod poterit Divinorum mandatorum. Si vero intellectualis noster hic animus bona hac caret, Deumque imitata voluntate operationeque, quomodo inquit hominibus Deus „ si volueritis, & audieritis me, bona terrae comedetis? „ Quomodo Divinam implebit voluntatem animus, si careat volitiva, atque operativa facultate? Quomodo permissus est Adam, continuo ac genitus est, operari, Divinumque praeceptum custodire?

At vero deflexit homo a natura, unaque omnia quae ad hominem ipsum pertinebant omnino, dicent adversus nos haeretici; atque ea de caussa indignum est alienumque, ut dicatur esse in Christo humanam voluntatem, atque facultatem. Minime vero gentium. Non enim undique natura conversus, vel ex incorruptione in corruptionem mutatus est Adam; sed corpus, ut ex terra editum mutabilique natura plasmatum, hac conversione ex incorruptibilitate, atque immortalitate qua gaudebat, corruptibile, mortaleque factum est per praevaricationem. Hoc videlicet is designat, qui incidit in latrones, & semivivus plagis effectus est, ut in Evangelio narratur, non autem exstinctus. Animus siquidem, tamquam ex immortali immutabilique Divinaque essentia per inspirationem creatus, licet certamini illi, casuique ligni subiectus fuerit, mansit is tamen in propria ad Dei imaginem & similitudinem incorruptione, & immortalitate, quin nova eguerit suae essentiae reformatione, ut corpus, sed quadam rationali correctione tantum, & expiatione, minime vero sublationem passus est voluntatis, ne rationis fieret expers, neque facultatis operativae deletionem, ne mortuus actionisque incapax, ut inanimatus efficeretur.

Adveniens itaque Dei Verbum, ut Adam re-

τὸ ἀνακαινίσαι τὸν Ἀδὰμ, τοιαύτην ἑαυτῷ ψυχὴν ἐδημιούργησεν, οἵαν ἀπαρχῆς ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τοῦ ἐμφυσήματος τῷ Ἀδὰμ μετέδωκεν, ἤγȣν ἐνέπνευσε κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου οὖσαν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ὥς φησιν ἡ γραφὴ, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ὅλην ὑπάρχȣσαν, καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχȣσαν, κατ' εἰκόνα αὐτοῦ τὴν θέλησιν, κατ' εἰκόνα αὐτȣ̃ τὴν ἐνέργειαν διαγράφουσαν, καθαρὰν, ἄμωμον, ἄῤῥητον, ἀναμάρτητον, μὴ δεομένην οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ὥσπερ τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος, μὴ χρῄζουσαν τῶν οἰκείων μερῶν, καὶ μελῶν ἀλλοίωσιν, ϗ ἀνάκτισιν, μὴ ἔχȣσαν θέλησιν ἀφανισμοῦ δεομένην, μὴ ἔχουσαν ἐνέργειαν καταλύσεως χρῄζουσαν. Τί γὰρ ἂν καὶ χρῄζῃ οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ἡ ἐκ Θεοῦ προελθοῦσα, καὶ ἐν εἰκόνι Θεοῦ, ϗ ὁμοιώσει ὑπάρχουσα, ϗ μάλιϛα ἡ παναχράντου τοῦ Θεȣ̃ λόγȣ ψυχή;

Ἡ μὲν γὰρ τοῦ Ἀδὰμ ψυχὴ ἐκ Θεοῦ τὴν ὕπαρξιν διὰ τȣ̃ ἐμφυσήματος ἔϛχεν· ἡ δὲ τȣ̃ Ἐμμανουὴλ ψυχὴ ἔνθεον, καὶ σύνθεον, ϗ ὁμόθεον τὴν ȣ̓σίωσιν ἔϛχεν, ἐξ αὐτοῦ, ϗ δι' αὐτοῦ, ϗ σὺν αὐτῷ, καὶ ἐν αὐτῷ καθ' ὑπόϛασιν συσσώμως ἐν τῇ παναχράντῳ, ϗ θεοδόχῳ μήτρᾳ ὑποϛᾶσα· ὥς τε, εἰ μὴ τολμηρὸν τὸ λέγειν, εἶπον ἂν, ὅτι ὥσπερ πάλαι ὁ Θεὸς λόγος ἐξ ἑαυτοῦ ἀῤῥήτως προήγαγε, ϗ ἔκτιϛε λογικῆς ψυχῆς οὐσίαν, οὕτω ϗ ἐκ παρθενικῶν λαγόνων εἰς ἑαυτὸν εἰσῴκε. Καὶ ποῖον λοιπὸν μῶμον δύναται ἔχειν οὐσία ἡ ἀπαρχῆς ἐκ Θεοῦ προελθοῦσα εἰς κτίσιν, ϗ νῦν ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ εἰσοικισθεῖσα, ϗ σύνθεος ὑπάρξασα, ϗ τιμιωτέραν τὴν φύσιν, ϗ τὴν θέλησιν, ϗ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσα, ὅσῳ τότε μὲν χωριϛὰς Θεοῦ τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις, ϗ ἰδιότητας ἔσχε, νῦν δὲ συναπτὰς Θεοῦ, ϗ οἱονεὶ ὁμοιοθέους, ϗ συνθέους τῇ καθ' ὑπόϛασιν ἑνώσει; Καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὄντως πάλιν λέγω γέλως ὁ πλατὺς τῆς τῶν αἱρετικῶν ἀφροσύνης, ὅτι τὰ ὅμοια πάθη τῆς κτηνώδȣς φύσεως τῆς σαρκὸς τῆς τραπείσης, πάθη λέγουσιν ἐν Χριϛῷ· τὰ δὲ τῆς κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ψυχῆς ἰδιώματα τὰ ȣ̓σιωδῶς μὴ τραπέντα παραιτοῦνται εἰπεῖν.

Καὶ ὅπως μὴ δόξωσιν ἐξ οἰκείων ἡμῶν ἐννοιῶν, καὶ μύθων πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι, φέρε τῇ συνεργείᾳ τοῦ Θεοῦ γραφικῶς τὰς παραϛάσεις ποιήσωμεν. Κατακλεισθεὶς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ θεῖος Ἰωάννης ὁ πρόδρομος, καὶ ὄμμασι τοῖς νοεροῖς προγνοὺς, ὅτι ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρούμενος ἐν ᾅδῃ πορεύεται, ἀποϛείλας δύο τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἠρώτησε τὸν Χριϛὸν, λέγων „ σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, τουτέϛιν, ἐν τῷ ᾅδῃ κατερχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; „ καθὰ ϗ ὁ Πέτρος περὶ Χριϛοῦ ἐν τῇ ἐπιϛολῇ τῇ καθολικῇ λέγει „ ὅτι πορευθεὶς ἐκήρυξε ϗ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι τοῖς ποτε ἀπειθήσασιν „ ἥν τινα κατάβασιν αὐτὸς ὁ κύριος πρὸς τὸν Ἰὼβ προκαταγγέλλει λέγων „ ἦλθες δὲ ἐπὶ τρίβους θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔφριξαν; „ Αὕτη δὴ οὖν ἡ

renovaret, talem sibi ipsi condidit animam, qualem ab initio ex se ipso Adae tradiderat per inspirationem, sive eam inspiravit ad Dei Verbi ipsius imaginem exsistentem, atque ad similitudinem, ut inquiunt Divinae litterae, ad imaginem scilicet eius totam, ac ad similitudinem eius essentia donatam, ad imaginem eius voluntate, ad imaginem eius facultate designatam, puram, immaculatam, ineffabilem, peccato carentem, essentiae reformatione, ut corpus, non egentem, partium, membrorumque, quae corpus spectant, varietati, & reformationi non subiectam, voluntate interitui subdita carentem, neque suae destructionis habentem potestatem. Quid enim essentiae reformatione indiguisset, quae ex Deo processit, & ad imaginem & similitudinem Dei est, anima praesertim Verbi Dei summe immaculati?

Enimvero Adae anima esse a Deo per inspirationem sortita est: Emmanuel autem anima in Deo, & cum Deo, & Dei similem habuit essentiam, ex ipso, & per ipsum, & cum ipso, & in ipso per hypostasim concorporaliter in immaculato Deique susceptivo utero subsistens; ita ut (& si forte hoc audax dictu sit, dicam tamen) quemadmodum Dei Verbum ineffabiliter olim ex se ipso produxit, creavitque rationalis animae essentiam: ita etiam ex Virgineis femoribus in seipso eam fecerit inhabitare. Quaenam ergo reliqua ei naturae inesse macula potest, quae initio ex Deo creatione procedens, nunc porro in Deo metipso habitaculum habet, cum Deo subsistens, tanto honorabiliorem nacta voluntatem operationemque, quo tunc quidem a Deo separatas suas habuit potentias, atque facultates, nunc vero ex hypostatica unione Deo ipsi coniunctas, & aliqualiter Dei similes, atque cum Deo ipso subsistentes? Quae quum ita se habeant, ridiculus, rursus inquam, est proculdubio stultitiae haereticorum error, quod passiones animantibus brutis communes corporis & carnis, mutationibus obnoxias in Christo fateantur: animae vero proprietates, quae ad imaginem Dei sunt immutabiles essentia, in ipso dicere recusent.

Atque ne haec nostris sententiis, sermonibusque dicta esse existiment, & contra eos disputata: age Deo adiuvante ex ipsa Scriptura argumenta proferamus. Constitutus in vinculis Divus praecursor Ioannes, oculisque mentis fore prospiciens, ut ab Herode sublatus ad inferos proficisceretur, mittens duos ex discipulis suis, a Christo percontatus est, dicens „ Tu es qui venturus es, nempe ad inferos descensurus, an alium exspectamus? „ quemadmodum Petrus quoque in Catholica Epistola sua de Christo inquit „ quod in infernum adveniens, & illis qui in carceribus erant spiritibus, incredulis aliquando, praedicavit „ quam quidem descensionem Dominus ipse apud Iob praenunciaverat dicens „ Numquid in profundum maris venisti, & in novissimis abyssi deambulasti? Numquid apertae sunt metu tibi portae mortis, & ianitores inferni te videntes exhor-

κατάβασις Χριςοῦ ἡ ἐν τῷ ᾅδῃ, ϗ ἡ παρουσία, ϗ τὸ κήρυγμα πῶς γέγονε; Θεὸν ὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ἀλλ' ὔτε ἰδεῖν δύναται· πάλιν τε τὸ πανάγιον σῶμα Χριςοῦ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐν τῷ μνήματι ἄνω ἐπὶ γῆς ἔκειτο. Πῶς ὖν ὁ ᾅδης ἐσκυλεύθη; ποίαν μορφὴν οἱ πυλωροὶ τοῦ ᾅδυ ἰδόντες ἔφριξαν; τίς τὰς ἀπ' αἰῶνος δεσμίυς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων ἀνθρώπων ἐπεσκέψατο; πρόδηλον, ὅτι ἡ πανάχραντος τῦ δεσπότυ Ἰησῦ Χριςῦ τῦ Θεῦ ψυχὴ τὰς ὁμουσίυς αὐτῆς ψυχὰς τὰς λογικὰς ἐπεσκέψατο· αὕτη πρὸς αὐτὰς κατελήλυθε σύνθεος· αὕτη τὸ δεσμωτήριον ἐσκύλευσεν· αὕτη τὸν τύραννον ἔδησε, ϗ τὺς δεσμίυς ἀπέλυσε, βοήσασα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε, ὡς τόπον ἀναπληροῦσα τελείυ ἀνθρώπυ τῦ ἐκ ψυχῆς συνιςαμένυ ϗ σώματος· λογιςικῶς τε ὡς λογικὴ, ϗ θελητικῶς, ϗ ἐνεργητικῶς ἐν τῷ ᾅδῃ κηρύττυσα, ϗ ἐπιτρέπυσα, ϗ σκυλεύυσα· ἡ νοερὰ τὰς νοερὰς ἐπιβλέψασα, ψυχὴ τὰς ψυχὰς, ἡ λογικὴ τὰς λογικὰς, ἡ ζωτικὴ τὰς ζωτικὰς, ἡ ἀθάνατος τὰς ἀθανάτυς, ἡ ἐνεργητικὴ τὰς ἐνεργητικὰς, ἡ ἐνθελὴς τὰς θελητικάς. Πῶς γὰρ ἂν ϗ ἐδέξαντο τὸ τῆς ἁγίας ψυχῆς κήρυγμα, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῶν λογικῆς θελήσεως; οὐ γὰρ ἀναγκαςικῶς, ϗ ἀκουσίως ἐπίςευσαν, ϗ ἐσώθησαν, οὐδ' ἀπροαιρέτως, ἀλλ' ἑκουσίως ϗ γνώμῃ θελήσεως, καὶ ἐνεργείᾳ συγκαταθέσεως.

Πιςοῦται δέ μυ τὰ λεγόμενα ὁ τῆς θεολογίας θεοφόρος Γρηγόριος, ὔτω πως φάσκων περὶ τῆς ἐν τῷ ᾅδῃ τοῦ Χριςῦ καταβάσεως ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα „ ἐὰν ἐν ςαυρῷ Χριςὸς ἀνέρχεται, συνάνελθε· ἐὰν ἐν τῷ ᾅδῃ κατέρχεται, συγκάτελθε. Γνῶθι τὰ ἐκεῖ μυςήρια, τὴν διπλῆν κατάβασιν· πάντας ἁπλῶς σώζει ἐπιφανεὶς, ἢ κᾀκεῖ τὺς πιςεύοντας; „ Ἰδὺ ὐ πάσας λέγει Γρηγόριος τὰς ἐν τῷ ᾅδῃ ψυχὰς σωθείσας, ἀλλὰ μόνας τὰς Χριςῷ πιςευσάσας ἐξ οἰκείας προαιρέσεως ϗ θελήσεως. Πῶς γὰρ ϗ πιςεῦσαι εἶχον χωρὶς λογιςικῆς θελήσεως, ϗ ἐνεργείας; Ἀνθρώπους μὲν γὰρ τὺς ἐν σαρκὶ, ϗ ψυχῇ ἄνω ἐπὶ γῆς ζῶντας, διὰ σαρκὸς ὁ Χριςὸς ϗ ψυχῆς ἐπεσκέψατο, ϗ ἔσωσε, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων, ὡς Γρηγόριός φησι, τοῖς ὁρατοῖς δι' ὁρατῆς φύσεως λαλῶν, ϗ ἐπιδημῶν· ψυχὰς δὲ σωμάτων ἀπηλλαγμένας διὰ ψυχῆς ἀχράντυ σώματος ἀπηλλαγμένης ἐπεσκέψατο.

Εἰ δὲ ἀθελής ἐςιν ἡ πανάχραντος τῦ κυρίυ ψυχὴ, πρόδηλον, ὅτι ἀκυσίως δίκην ἀλόγυ ὑπετάττετο τῷ Θεῷ λόγῳ, ὡς Ἀπολινάριος ληρῳδεῖ· εἰ ἀθελὴς ἦν, εὔδηλον, ὅτι δίκην τινὸς ἀςέρος, ἢ νεφέλης ἀλογίςυ, ϗ ἀδιανοήτου ἐν τῷ ᾅδῃ κατῆλθε, ϗ ὑπὸ τῆς θεότητος, ὥσπερ ἄψυχον ὄργανον ϗ ἄλαλον ἐλάλει, ϗ ἐκήρυττε, μήτε λόγον ἐνδιάθετον κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν ψυχῶν ἔχυσα, μήτε νόησιν, μήτε διάνοιαν, μήτε περιγράπτην, ἢ ἐκπορευτικὴν ἐνέργειαν, ϗ τοπικὴν μετάςασιν. Καὶ ποίᾳ λοιπὸν ἐνεργείᾳ τῦ σώ-

horruerunt? „ Ipse igitur Christi descensus ad inferos, praesentiaque, ac praedicatio eius, qua ratione facta sunt? Deum nemo vidit umquam, neque videre potest: sanctissimum etiam Christi corpus post mortem super terram iacebat in monumento. Quomodo igitur turbati sunt inferi? qua ratione videntes exhorruerunt inferorum custodes? quis a seculis, vinculis ligatas animas dormientium hominum visitavit? Constat autem Domini Dei Iesu Christi summe immaculatam animam sibi consubstantiales animas rationales visitatione sua esse dignatam: ipsa ad illas cum Divinitate descendit: ipsa carceri noxam intulit, atque molestiam: ipsa ligavit tyrannum, vinctosque dissolvit, iis qui in vinculis iacebant proclamans, exite, ut locum sustinens perfecti hominis ex anima, & corpore subsistentis, rationaliter, veluti rationalis, voluntarie, & operative in inferis praedicans & opem ferens, & molestiam inferens, intellectualis intellectuales prospiciens, anima animas, rationalis rationales, vitalis vitales, immortalis immortales, operativa operativas, volens volendi praeditus facultate. Quomodo namque, nisi intellectuali, rationalique sua voluntate ii, qui in inferis erant, sanctae illius animae praedicationem susceperunt? non enim quippe coacte, sive involuntario credidere, salvique facti sunt: non temere inconsultoque, verum sponte deliberataque sententia voluntatis, & compositi ipsorum operatione, fidem susceperunt.

Quae porro dicta a me sunt, Theologiae signifer ille Gregorius confirmat, de Christi ad inferos descensu, in Sermone de sancto Paschate haec habens „ si in crucem adscendit Christus, simul adscende; si in infernum descendit, descende simul. Quae illic mysteria sunt cognosce, duplicem nimirum descensum; utrum omnes sine ulla exceptione adventu suo salvos fecerit, an & illic eos solum qui crediderunt? „ Ecce non omnes, ait Gregorius in inferis existentes animas salvas factas, sed eas tantum, quae in Christum propria electione crediderant, atque voluntate. Quomodo vero credere potuissent rationali voluntate, atque operatione destitutae? Homines quippe heic super terram in carne, animaque viventes per carnem, & animam visitavit Christus, servavitque, simile per simile repurgans, ut ipse inquit Gregorius, visibilibus visibili in natura loquutus, cum iisque conversatus: animas autem iam a corporibus alienas per immaculatam animam corporis expertem visitavit.

Si itaque voluntate caret immaculata Domini anima, sequitur manifeste ipsam necessario irrationalium instar Deo Verbo fuisse subiectam, quemadmodum inepte comminiscitur Apollinarius: rursusque voluntatis expers si sit, iam consequens palam est ipsam irrationalis sideris, sive nubis adinstar ad inferna descendisse, & sub Divinitate veluti inanimatum, & mutum organum, sese sermonibus, & praedicationi praestitisse, neque interno sermone, sicuti animae essentiae convenit, neque intelligentia, neque cogitatione donatam; circumscripta, procedenti-

que

ματος ἐχωρίσθη, καταλειποῦσα αὐτὸ νεκρὸν, καὶ ἄψυχον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀνενέργητον τὰς τῶν μελῶν κινήσεις, καὶ ἐνεργητικὰς πράξεις ἔχοντα; ποίᾳ ἐνεργείᾳ ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τοῦ ᾄδου ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἴδιον σῶμα; Ἡ γὰρ θεία ἐνέργεια ὡς ἀπερίγραπτος οὖσα, καὶ τὰ πάντα πληροῦσα, οὔτε ἐκ τόπου εἰς τόπον πορεύεται, οὔτε χώραν ἐκ χώρας ἀμείβεται, οὔτε ἀφίσταται, καὶ πάλιν τοπικῶς ἐπανέρχεται. Εἰ δὲ ἀθελὴς, καὶ ἀνενέργητος ἦν ἐν τῷ ᾄδῃ ἡ κυριακὴ ψυχὴ, πάντως ὅτι καὶ ἀλογίαν, καὶ ἄγνοιαν εἶχε, καὶ εὑρεθήσεται τιμιωτέρα αὐτῆς ἡ ψυχὴ τοῦ Σαμουὴλ ἀνελθοῦσα ἐκ τοῦ ᾄδου διά τινα οἰκονομίαν, καὶ λαλήσασα τῷ Σαοὺλ, καὶ προειποῦσα αὐτῷ τὸν αὔριον θάνατον καὶ αὐτοῦ, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ· ὅπερ δαίμων οὔτε ἐγίνωσκεν, οὔτε προειπεῖν ἠδύνατο, κᾂν τινες οὕτω νομίζουσιν.

Εὔκαιρον δὲ καιροῦ καλοῦντος ἐκείνην τὴν τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου προαγαγεῖν φωνὴν τὴν περὶ τῆς ἀχράντου ψυχῆς τοῦ κυρίου λέγουσαν οὕτως „ ἀλλ' οὔτε μὴν εἰσέτι, καὶ νῦν ἄπρακτοί τε καὶ ἀργαὶ εἰσιν αἱ τοῦ θείου λόγου νοήσεις, οὔτε τῆς καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ ἡνωμένης ψυχῆς λογικῆς· εἴγε τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν, μήτε βούλεσθαι ἀνυπαρξίαν ἀπειλῇ „. Ἠκούσατε, οἱ ὄντως ἄλογοι, καὶ ἀνενέργητοι, ὅτι τὸ μὴ θέλειν, μηδὲ βούλεσθαι τὴν νοερὰν τοῦ κυρίου ψυχὴν, ἀνυπαρξίαν τῆς οὐσίας δηλοῖ;

Οὐκοῦν, ὅτε ἀκούσῃς τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς, ἢ ἑτέρου τινὸς τῶν πατέρων λέγοντος, ὅτι ἠφάνισεν ὁ Χριστὸς τὸ σαρκικὸν θέλημα, καὶ κατήργησε τὰ ἀνθρώπινα θελήματα, καὶ ὅτι χωρὶς ἀνθρωπίνων λογισμῶν, καὶ σαρκικῶν θελημάτων ὑπῆρχε, καὶ ὅτι παρῃτήσατο τὴν σαρκικὴν ἐνέργειαν, γνῶθι ἀκριβῶς, ὅτι οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ θέλησίν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς ἐκ τοῦ ἀχράντου, καὶ ἀσωμάτου αὐτοῦ στόματος προελθούσης ἠφάνισεν, ἢ ἐξήλειψεν, ἢ κατήργησεν· ἐπεὶ εὑρεθήσεται τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεννηθέντα, καὶ ἐξ αὐτοῦ προελθόντα καταλύων, καὶ ἀφανίζων, καὶ ἀνατρέπων, ὡς πονηρὰ, καὶ ἀσύμφωνα, καὶ ἀντίδικα αὐτοῦ· λοιπὸν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ αἰτία, καὶ ἡ μέμψις ἀνατρέχει, ὡς πονηρὰν θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν σὺν τῇ ψυχῇ δημιουργήσαντα. Ἀλλ' οὐχ οὕτω μὴ γένοιτο· οὐκοῦν τὸ διαβολικὸν θέλημα, καὶ τὴν Σατανικὴν ἐνέργειαν ἐξήλειψε, καὶ ἠφάνισεν ὁ Χριστὸς, ἣν πολλάκις σαρκικὴν ὀνομάζει ἡ θεία γραφὴ, καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος, καὶ οἱ μακάριοι πατέρες, τὴν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὄφεως τῷ ἀνθρώπῳ εἰσοικισθεῖσαν, οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ ἡμῖν ἐμπνευσθεῖσαν· αὕτη γὰρ καὶ μόνη ἡ θεόσδοτος ἡμῶν θέλησις καὶ ἐνέργειά ἐστιν αἰτία, καὶ ἐργάτης πάσης τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Θελήματι γὰρ ἑκουσίῳ τῆς ψυχῆς εἰς Θεὸν

que operatione, & locali translationis facultate destitutam. Ceterum quanam actione a corpore separata est, ipsum mortuum, inanimatum, & immobile relinquens, ipsa privatum etiam motus membrorum facultate, minimeque operativi actus virtute roboratum? Quanam actione ex inferni carceribus egressa in proprium corpus redivit? Divina quippe operatio incircumscripta quum sit, omniaque complens, non de loco procedit ad locum, neque de civitate in civitatem pertransit; non recedit, rursus localiter adventura. Itaque si operationis, si voluntatis expers in inferis Dominica anima fuit, quoniam ratione, intellectioneque omnino destitueretur, dignior ipsa esse iudicabitur Samuelis anima, ex inferis olim per dispensationem regressa, atque cum Saul colloquuta, ipsique in crastino futurum interitum praenuncians, tum sui, tum filiorum; quod sane Daemon, neque praenoscere, neque praedicere potuisset, quamquam nonnulli sint, quibus haec magis opinio placuerit.

Opportune autem heic tempus invitat, ut eam Athanasii sententiam in medium proferamus, quae de intacta Dominica anima sic habet: „ Iam vero non in seculis, & nunc actionis expertes, otiosaeque sunt Divini Verbi cogitationes, sibi per hypostasim coniunctae, animae rationalis: constituere namque quod volitione operationeque careat, idem est, atque ipsius non exsistentiam pronunciare. „ Audistis, qui desipitis, rationeque, atque opere destituimini, quemadmodum nolle, neque deliberare intellectualem Dominicam animam, entitatis, sive essentiae eius non subsistentiam designet?

Itaque, quum vel laudatum sanctum Doctorem, vel alium quempiam ex Patribus audieris aientem, occultasse Christum carnalem voluntatem, humanasque non adimplevisse volitiones, substitisseque sine humanis cogitationibus, carnalibusque voluntatibus, humanamque repudiasse operationem, nonnisi hoc recte intelligito, non eam, quae ad imaginem & similitudinem eius est voluntatem, atque operationem intellectualis animae, quae ex immaculato, & incorporeo eius ore processit, vel dissimulasse, vel recusasse; quoniam tunc improbans, & reiiciens, & ut mala condemnans, & ab rectitudine dissona sibique adversa reperiretur ea, quae ab ipsomet facta fuissent: quamobrem reliquum esset, ut in ipsum querela verteretur, quod malam voluntatem, operationemque una cum anima condidisset: quod absit ut umquam esse dicatur. Eam ergo diabolicam recusavit voluntatem, sive Satanicam operationem repudiavit Christus, quam saepe Divinae litterae carnalem appellant, sanctusque Apostolus, ac beati Patres ex serpentis ore in hominem derivatam esse, in eoque inhabitasse denunciant; non autem eam, quae ad imaginem, & similitudinem Dei est operationem, atque voluntatem, ex Divino ore nobis inspiratam; haec enim unica est a Deo tributa nobis voluntas, atque operatio, universae salutis nostrae caussa, & effectrix. Spontanea enim animae volun-

ἐπιστεύσαμεν· θελήματι ἑκουσίῳ παρθενείαν ἐνεργοῦμεν· θελήματι ἑκουσίῳ ἄσκησίν τε καὶ χαμευνίαν, καὶ ἀγάπην πράττομεν· θελήματι τὸν πλησίον ἀγαπῶμεν· καὶ ὅπως συντόμως εἴπω, πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ καὶ θεῖαι ὁράσεις, καὶ ἐλλάμψεις, καὶ ἀποκαλύψεις, καὶ προκοπαὶ ἐν τῇ νοερᾷ ἡμῶν θελήσει, καὶ ἐνεργείᾳ τῆς ψυχῆς ἐνεργοῦνται ὑπὸ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ ἐπιτελοῦνται, καὶ προσγίνονται ἡμῖν.

Καὶ εἴρηται μὲν ἡμῖν περὶ τούτου διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, καὶ νῦν δὲ πάλιν πλατυτέρως ἐροῦμεν· δύο τοίνυν ἐντολάς φησιν ὁ κύριος, καὶ ὁ ἀπόστολος, ἐν αἷς περιέχεται, καὶ συνδέδεται πᾶσα ἐντολὴ, καὶ ἀρετὴ, τουτέστι τὸ „ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν· „ καὶ αἱ δύο αὗται ἐντολαὶ κατὰ ψυχὴν λέγονται, καὶ ἐνεργοῦνται. Ἀγάπη γάρ ἐστιν, ὥς φησι Διονύσιος, ἑνωτικὴ, καὶ συναπτικὴ τῆς ψυχῆς διάθεσις πρὸς τὸ ποθούμενον. Ὡσαύτως καὶ οἱ μακαρισμοὶ τοῦ κυρίου κατὰ τὴν νοερὰν θέλησίν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐπιτελοῦνται· τὸ γὰρ „ μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι „ ψυχικῇ ἀρετῇ καθέστηκεν· ὁμοίως καὶ τὸ „ μακάριοι οἱ πενθοῦντες „ ἐκ ψυχικῆς συνανθρωπότητος, καὶ θελήσεως ἐνεργεῖται· καθὰ καὶ τὸ „ μακάριοι οἱ πραεῖς „ καὶ τὸ „ μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ „ καὶ τὸ „ μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. „ Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, ψυχικαὶ ἀρεταὶ, καὶ οὐ σωματικαὶ τυγχάνουσι· καθάπερ πάλιν κἀκεῖναι, ἃς ὁ αὐτὸς ἀπόστολος ἀπαριθμεῖται λέγων „ ὅτι οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματός εἰσιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, καὶ τὰ ἑξῆς „ κατὰ νοερὰν θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν ἐν τῇ ψυχῇ προσγίνονται.

Καὶ ἐπειδὴ δίκην ἵππων καὶ ἡμιόνων ἀσυνέτων πτύρονται οἱ τὰς τοῦ κυρίου ἀπαρνούμενοι συστατικὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως ἰδιότητας, λέγω δὴ τὴν οὐσιώδη τῆς ψυχῆς θέλησιν ἀκούοντες, καὶ ἐνέργειαν, ἐροῦμεν σαφέστερον τὴν τούτων ὥσπερ διερμηνεύοντες, καὶ σαφηνίζοντες δύναμιν· θέλησις ψυχῆς λογικῆς ἐστιν, ὡς προβραχέως καὶ ὁ μέγας Διονύσιος εἴρηκε „ δύναμις λογιστικὴ, καὶ ἐπιθυμητικὴ πρὸς τὸ συνάπτεσθαι τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν, ὑπὸ Θεοῦ οὐσιωδῶς αὐτῇ δεδωρημένη, δι᾽ ἧς εἰργάζετο, καὶ ἐφύλαττεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὰ θεῖα προστάγματα, ἐκ θελήσεως ψυχικῆς εἰς ἐνέργειαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενος. „ Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ Ἀδάμ· εἴρηται δὲ ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι μορφὴν δούλου, ἤγουν οὐσίαν δούλου ἑκουσίως ἔλαβεν. Αὕτη τοίνυν ἡ κατὰ τὸν Χριστὸν μορφὴ, καὶ οὐσία τοῦ δούλου, κατὰ τί ἀκούει μορφὴ δούλου, κατὰ ποίαν δουλείαν, καὶ ὑπουργίαν, καὶ ὑποταγήν; ἆρα κατὰ τὴν δεσποτικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, καὶ μορφὴν τοῦ Θεοῦ λόγου ἀπό γε τῆς Ἀρείου μανίας;

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ πρώ-

luntate in Deum credidimus: spontanea voluntate virginitatem servamus: spontanea voluntate studia, humilitatem, caritatem opere exercemus: voluntate diligimus proximum; utque summatim dicam, spiritales omnes Divinaeque visiones, illustrationes, revelationes, atque profectus in intellectuali nostra animi voluntate, atque operatione a Deo perficiuntur in nobis, & operantur, & accedunt.

Ac quamquam de hoc a nobis paucis in praecedentibus dictum sit, nunc iterum expressius dicemus: duo denique esse praecepta, iuxta Domini, Apostolique sententiam, in quibus universa praecepta virtutesque continentur, atque colliguntur, videlicet „ Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & diliges proximum tuum, sicut teipsum „ haecque duo ipsa praecepta iuxta animi facultatem proponi, & exerceri. Amor namque, ut Dionysius docet, unitiva est, & coniunctiva animi dispositio ad desideratum obiectum. Sicut etiam Beatitudines quoque Dominicae intellectuali voluntate, animique facultate perficiuntur: quod enim dicitur „ Beati pauperes spiritu „ ad animi virtutem pertinet: haud secus pariter, atque illud „ Beati qui lugent „ ex spiritali hominis parte voluntateque adimpletur: quemadmodum & quae subduntur „ Beati mansueti, & beati mundo corde, & beati pacifici. „ Neque haec sola tantum, verum etiam Fides, Spes, Caritas, spiritales virtutes, minime vero corporeae esse proculdubio iudicantur. Cuius sane generis etiam eae sunt, quas Apostolus ipse gentium enumerat, inquiens „ fructus Spiritus esse caritatem, gaudium, pacem, longanimitatem, bonitatem, benignitatem, & cetera. „ Per intellectualem quippe voluntatem, & operationem adsunt praesentes animo.

Quoniam vero equorum, aut mulorum insipientium instar consternantur, qui subsistentes naturae nostrae proprietates negant in Domino esse: quarum sane nomine voluntatem, operationemque animo essentialem designant: clarius haec ipsa exponemus, earum interpretando veluti, atque expendendo vim, ac facultatem. Est itaque rationalis animae voluntas, ut perpaucis etiam Magnus Dionysius definivit „ facultas rationalis, qua desiderio coniungendi nosmetipsos Deo ferimur, a Deo essentialiter animae ipsi donata, per quam operatus est, servavitque primus homo Divina praecepta, ex animali voluntate progressus in operationem Divinorum mandatorum. „ Hoc vero ad Adamum spectat. De Christo autem Dei Filio dicitur, quod formam servi, seu servi substantiam sponte susceperit. Ea igitur, quae in Christo fuit forma, sive substantia servi, quodnam habuit servitutis specimen, seu qua servitute, subiectione, actionisque famulatu constituta esse censetur, nisi sub Dominica voluntate, & operatione, & forma Dei Verbi, ut ab Arii dementia recedamus?

Verum quoniam per primi hominis inobedien-

τυ ἀνθρώπυ, ἁμαρτωλοὶ κατέςημεν οἱ ἄνθρωποι, παρακέσαντος τῦ Ἀ'δὰμ τῶν ἐντολῶν τῦ Θεῦ, τύτυ χάριν διὰ τῆς οἰκείας αὐτῦ ὁ Χριςὸς ὑπακοῆς δικαίυς ἡμᾶς κατέςησεν, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δέλυ τελέσας τὰ προςάγματα τῦ δεσπότυ, ἃ ὐκ ἐφύλαξεν ἀπαρχῆς ὁ δῦλος. Ω῞σπερ γὰρ τὸν θάνατον, ὃν ἐχρεώςει ὁ δῦλος, διὰ τῆς μορφῆς τῦ δέλυ τῆς θνητῆς ἐπλήρωσεν ὁ δεσπότης, ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου ςαυροῦ· οὕτω καὶ τὴν παρακοὴν τοῦ νόμου, καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐχρεώςει ὁ δοῦλος, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δούλου ἐτέλεσε., καὶ ἀνεπλήρωσεν ὁ δεσπότης· διὸ καὶ ἔλεγεν „ ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, ᾗ ἵνα πληρώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον, καὶ ἵνα φυλάξω αὐτοῦ τὰς ἐντολάς. „ Ταύτην τὴν φυλακὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θέλημα τὸ τοῦ πέμψαντος αὐτὸν πατρὸς, κατὰ ποῖον θέλημα, μᾶλλον δὲ διὰ ποίου θελήματος εἰργάσατο ὁ Χριςὸς, ἐὰν μὴ ἔχει ὅλως θέλημα νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; κατὰ γὰρ τὴν θεότητα ἕν ἐςι δεσποτικὸν, καὶ ἐπιτρεπτικὸν τὸ θέλημα τῦ πατρὸς, ᾗ τῦ ὑῦ. Ποῖον ὖν λοιπὸν ἐςι τὸ θέλημα τῦ Χριςῦ τὸ πληρῶσαν τὸ θεῖον θέλημα; δῆλον γὰρ, ὅτι ἕτερόν ἐςι τὸ ἐπιτρεπτικὸν θέλημα, ᾗ ἕτερον τὸ ὑποτακτικὸν, ᾗ ὑπακουςικόν. Εἰ ὖν κατὰ τὴν θείαν θέλησιν τὴν ὑπουργίαν τελεῖ, πάντως ὅτι καὶ κατὰ τὴν θείαν φύσιν δοῦλος καὶ ὑπουργὸς ὑπάρχει κατὰ τὺς τῶν Ἀ'ρειανῶν μύθους· ᾗ τῦτο εὐθέως κατάδηλον ποιῆσαι πειράσομαι.

dientiam, & casum peccatores constituti homines fuerant, ideo transgresso Adam Dei praecepta, huius rei caussa, propria Christus ipse obedientia nos in iustitiam restituit, in forma servi Dominica exsequutus mandata, quae olim servus ab initio non custodierat. Quemadmodum namque mortem, cui obnoxius factus fuerat servus, per mortalem servi formam sustinuit Dominus, factus obediens usque ad mortem crucis: ita legis quoque, voluntatisque Divinae transgressionem, quam perpetrarat servus, ipse in forma servi reparavit, implevitque Dominus; quamobrem quoque dixit „ quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem Patris, & ut impleam opus eius, & ut custodiam praecepta eius. „ Hanc videlicet Divinorum mandatorum custodiam, hancque mittentis se Patris voluntatem, secundum quam voluntatem, vel potius per quam voluntatem operatus est Christus, nisi omnino in servi forma intellectualis animi voluntatem habuisset? Secundum Divinitatem quippe unica est Patris, & Filii dominatrix praecipiensque voluntas. Quaenam est igitur Christi voluntas, Divinam implens voluntatem? Manifestum est scilicet praecipientem voluntatem a subiecta, & obtemperante discerni oportere. Itaque si secundum Divinam voluntatem perfecit ministerium, consequens nimirum erit, ut secundum Divinam pariter naturam servus, & administer exstiterit, quod Arianorum deliramenta fabulantur. Verum & hoc continuo demonstrare conabor.

Videtur aliquid deesse.

Quum in hoc Pluteo Codicibus Gregorii Nazianzeni Opera continentibus omnium maxime referto, duo prae ceteris antiquissimi occurrant, eius Carmina exhibentes, X. nimirum, & XVIII. quorum alter XI. alter XII. Seculo ex coniectura Montisfalconii conscriptus fuit; quumque ex iisdem clar. vir Ant. Maria Salvinius complura in editione Billiana praetermissa Epigrammata describi curaverit, ac Ludovico Ant. Muratorio communicaverit, in eius Anecdotis Graecis A. MDCCIX. publica luce donata; non ingratum lectori futurum arbitramur, quaedam heic in medium proferre, ab eodem Salvinio, dum solutam Muratorii interpretationem perlegeret, qui doctissimi viri mos erat, Latinis itidem versibus expressa, & inter eius Mss. schedas a nobis reperta, adiectis quoque in fine eiusdem variis lectionibus, ac correctionibus, eo paginarum numero, quo in Muratoriana editione exhibentur, distinctis: quod quidem eo consilio facere aggressi sumus, ut, si forte quis eiusdem sancti Patris Opera recudenda suscipiat, nihil, quod ad eorum quam uberrimam concinnandam editionem conferre possit, desideretur.

EPIGRAMMA XVII. pag. 17.

In Liviam.

Una domus, supra sed templum, infraque sepulcrum,
Templum Martyribus, tumba itidemque Fabris.
Atque hi iam dulci vestiti pulvere; ut o tu
Nunc felix coniux Amphilochi Libia,
Natorum pulcherque Euphemie: at excipite illos,
O testes veri, qui reliqui superant.

EPIGRAMMA XVIII. pag. 19.

Aliud.

Spirares Libia o natis cum dulcibus auras,
O senii ferres limen ad usque pedem. [1]
Nunc & adhuc pulcram domuit te Parca, & acerbam,
Quam clarabat adhuc flore iuventa suo.
Eheu vir tuus Amphilochus pro uxore pudica,
Atque proba miserum maestus habet tumulum.

EPIGRAMMA XIX. p. 20.

Aliud.

Heu, heu, quod Libiam quoque pulvis possidet. Illam
Numquam ego mortalem credideram, adspiciens
Formam, mellitos mores, castumque pudorem,
Queis & femineum vicerat illa genus.
Quare te exstinctam hoc tumuli decoravit honore
Natorum trias, & vir tuus Amphilochus.

(1) In hoc versu Salv. pro πύλαις legit forte πυλῶν;

EPI-

EPIGRAMMA XX. pag. 20. & 21.

In Euphemium.

Sacra dyas fuerant animâ duo corpora in unâ
Sanguine germani, gloriâ, item sophiâ,
Filii Amphilochi Euphemius Amphilochusque,
Cunctis conspicua & sidera Cappadocis.
Torva tuens ambos, vitâ hunc viduavit, & illum
Amphilochi liquit dimidium Invidia.

EPIGRAMMA XXI. pag. 22.

Aliud.

Cantor cantores, & rhetor rhetoras inter,
Et patriae, illorum & qui genuere decus,
Et modo pubescens Euphemius, & modo amores
Invitans thalamis, proh dolor! occubuit.
Sortitus tumulum pro virgine; proque Hymenaei
Luce sacrâ, luctus venit acerba dies.

EPIGRAMMA XXII. pag. 23.

Aliud.

Viginti annorum, ut nemo unam, Euphemius omnem
Ausoniam Musam, atque Hellada pervolitans,
Moribus, ac decore illustris, tellure repostus.
Heu! festina bonos ut rapit Invidia! [1]

EPIGRAMMA XXIII. pag. 24.

Aliud.

Relliquiae exiguae generis Euphemius aurei,
Consilio ingenuus, moribus atque fuit,
Mitis, suaviloquus, forma Charitas referebat,
Quare homines inter non fuit ille diu.

EPIGRAMMA XXIV. pag. ead.

Aliud.

Inter nos fulsit, sed parva Euphemius hora;
Fulguris haud longum nam solet esse iubar.
Et sophiâ, & formâ, & simul altâ mente refulsit,
Olim Cappadocis gloria, nunc lacrymae.

EPIGRAMMA XXV. pag. 25.

Aliud.

Quis, cuius? tumulo Amphilochi est Euphemius hocce,
Cappadocis cunctis iste per ora fuit.
Iste est quem Charites Musis dederunt: Hymenaeus
Ad limen: citior venit at Invidia.

EPIGRAMMA XXVI. pag. 25.

Aliud.

Musarum proles, germen laudabile, amicis
Ver, Charitum auratus nexus [2] *amabilium,*
E vivis abiens Euphemius, haud tulit eheu
In thalamos taedam, quam pius ussit Amor.

EPIGRAMMA XXVII. pag. 26.

Aliud.

Pierisin Charites, Quidnam faciemus? imago
Nostrarum manuum haud homines Euphemius inter.
Pierides Charisin, Quoniam invidia usque scelesta est,
Tantum habeat: nobis sed firma haec foedera sunto,
Mortales inter talis non surgat imago.

EPIGRAMMA XXVIII. pag. 26. & 27.

Aliud.

Vos fontes, fluviique, & luci, vosque canorae,
Quae e summis ramis dulce sonatis aves,
Quae fertis molles aurarum sibila somnos,
Horti, collectae quos habitant Charites,
Flete: o cara Euphemias! ut te Euphemius ornat,
Qui praeclarum obiens nomen habere dedit!
Ille inter iuvenes pulcher, si quis fuit umquam:
Pulcher & inter agros hic ager Elysius.
Collectae idcirco; quoniam vitam ipse reliquit,
Nomen divino liquit itemque loco. [3]

EPIGRAMMA XXIX. pag. 28.

In Amphilochium.

Corpus & Amphilochi monumentum insigne petivit,
Ad fortunatos mens abiitque volans.
Omnia coniunctis, librumque, beate parasti, [4]
Caeleste, humanum qui loquiturque genus.
Caram canus humum subiisti, prole relicta,
Quae patribus maior: maius id est homine.

EPIGRAMMA XXX. pag. 29.

Aliud.

Uxori apposuit corpus natisque libenter
Amphilochus, viridi conspicuus senio. [5]
Felix, ingenuus, dicendi robur, & una
Nobilibus, doctis, spes & amica piis,
Praebitor egregius verbi. Iam conspice amici, [6]
Care, tui scriptum, quod tumulo impositum.
O inopi auxilium commune, alataque verba;
Fons, hominum a cuncto exhauste, beate, grege.
Omnia tu extremo liquisti tempore vitae:
Gloria laeta obitum sola sequuta tuum.
Gregorius scripsi, verbi pro munere verbum,
Quod mihi monstrasti, dono tibi, Amphiloche.

EPIGRAMMA XXXI. pag. 30.

Aliud.

Mortuus Amphilochus: periit, si forte relicta
Est homines inter regia Rhetorices.
Et Musis Charites mixtae, praeque omnibus autem
Te Diocaesareon patria cara dolet.

EPIGRAMMA XXXII. pag. 32.

Exiguum oppidulum: ast hominem largita verendis
Magnum iudiciis [7] *urbs Diocaesareon*
Amphilochum. Exstincto simul est exstincta loquendi
Ignea vis, patriae gloria rectiparae.

(1) *Quam velocior est bonorum* Invidia, *id est* Mors.
(2) *Pro* πλεῖγμα *Salv. legit* πλέγμα.
(3) *In princ.* εἰς ἓν ἀγειρόμενον. *heic forte* Εὔφημος, *ut pag.* 20. Ἀμφίλοχος *pro* Ἀμφιλόχιος. εἰς ἓν ἄγερθεν. *leg.* & sonorae Volucres. *postquam vitam reliquit*, *leg.* quoniam nomen contra loco reliquit divino.
(4) *i.* ἀνέωξας.
(5) *leg.* ἧ τε, *i.* suaeque. *sic Cod. Med.*
(6) *leg.* περιώσιος. ἠνίδ' ἑταῖρων. *i.* ecce.
(7) *forte* ἰθυδίκης.

EPIGRAMMA XXXIII. pag. 33.

Ignea contra hostes dicendi tela ferentem,
Qui melle ingenio dulcior, atque sinu,
Amphilochum teneo patriâ procul exigua scrobs,
Philtatio Amphilochum, Gorgoniaque satum.

Aliud XXXIV. pag. 34.

Dicite Rhetorici: connivent labra tacentque
Amphilochi magni, cuius ego tumulus.

Aliud XXXV. pag. ead.

Melliti Amphilochi tumulus, qui mente loquendoque
Omnes Cappadocas vincere iam potuit.

EPIGRAMMA XXXVI. pag. ead.

In Nicomedem.

Gloria decêsti, Nicomedes, nostra; tuorum
Natorum absolvit quomodo biga dies?
Quae finem templo perpulcro dextraque ponet?
Quae perfecta Deo mens sacra ferre queat?
Te cito permixto caelestibus, alme, beate,
O gens mortalis qualia passa mala!

EPIGRAMMA XXXVII. pag. 36.

Aliud.

Et tumulum specta Nicomedis, si didicisti,
Esse hominem, Christo qui pia templa facit;
Ipsa quidem primum: sacrum solemne deinceps
Natorum casta virginitate dedit.
Nil enim habens melius, praestans pater atque sacerdos,
Inde cito & magnae mixtus is est Triadi.

EPIGRAMMA XXXVIII. pag. 37.

Postremo aeternae venisti ad munera vitae;
Sed cito sublatus: quae annuit ista dice?
Christus Rex, populo ut Nicomedes iura superne
Tradas, natorum cumque sacra dyade.

EPIGRAMMA XXXIX. pag. ead.

In Carterium.

Quo me humi linquens miserum, percare sodalis,
Sic festinus abis, inclyte Carterie?
Quo festinus abis? cui nostra est recta juventa,
Quum peregre ad mensum verba ego forte dabam.
Qui me incorporeae vitae vinxisti: at habes nunc
Qui tibi Rex cunctis Christus amabilior.
Praeclari o Christi fulgur[1]*, munusque iuventae,*
Egregius vitae rector & usque meae,
Gregorii memor esto, prius quem moribus almis
Finxisti, morum rex pie, Carterie.

EPIGRAMMA XL. pag. 39.

Aliud.

O fontes lacrymarum, o genua, sacrisque verendis
Placantes Christi pectora rite manus
Carterii, communi hominum cur fine quiestis?
Cantorem voluit caelicus ille chorus.

Aliud XLI. pag. 40.

Mi rapuisti animam, Nicomedes, mi rapuisti
Carterium nobis a pietate parem.

(1) *Ms.* μέγα κλέος.

Aliud XLII. pag. ead.

Divorum Xolων campus sacer, ob quod fulcrum
Staurophorum accersens Carterium, retines.

EPIGRAMMA XLIII. pag. 41.

In Bassum.

Christo care, ac prae aliis gratissime, Basse,
Grassatrix procul a patria te dextra peremit,
Atque adeo patrio non ponis membra sepulcro:
Verum Cappadocas inter tu magnus haberis, (est;
Et nomen manet usque tuum, quod grande relictum
Et cippi fixi meliores, in quibus exstas.[2]
Hoc tibi Gregorii monumentum, quem peramabas.

EPIGRAMMA XLIV. pag. 41.

Aliud.

Tamquam Abraham, Basse, excepisti pectore vestro
Carterium: vester spiritus hunc genuit.
Verum ego, me quamvis teneat cum patre sepulcrum,
A vestro numquam separer ipse iugo.

XLV. In Philtatium *pag. 42.*

Rectorem iuvenem magnum populi, sacra magni
Occulto corpus testa ego Philtatii.

EPIGRAMMA XLVI. pag. ead.

In Eusebium, & Basilissam.

Heic valde clari Eusebius, Basilissa siti sunt,
Christifera Xolων nobilium pecora,
Nonnae almae sacrum corpus, quicumque sepulcra
Haec transis, magnis rite precare animis.

EPIGRAMMA XLVII. pag. 43.

In Helladium.

Mens erat in caelis tibi semper, neve parumper
In vili plantam figere visus humo.
Ergo cito e terris abiisti; o Helladi amice,
Curat germanos Eulalius cineres.

EPIGRAMMA XLVIII. pag. 44.

Aliud.

Canum consilio, tum Christi iudice magnum
Hic locus athlophorων, Helladium teneo.
Nil mirum: similes perpessus nempe labores
Hostis pugnacem contudit invidiam.

EPIGRAMMA XLIX. pag. 45.

Aliud.

Vi carnis paullum duxisti luminis auras,
Maiorem vitae partem agis in superis.
Christi ingens decus, Helladie; & , si tu cito vinclis
Liber, ea accepit praemia iusta labor.

EPIGRAMMA L. pag. 45.

In Georgium.

Tu quoque in hoc tumulo situs es, dilecte Georgi,
Fecisti Christo qui sacra multa pie.
Possidet ut vitam tecum commune sepulcrum
Sic Basilissa ingens, corpore, mente soror.

EPI-

(2) *forte* ἐπιγράφῃς.

EPIGRAMMA LI. pag. 46.

In Eupraxium.

Sacri huiusce loci Eupraxion Archierea
Magna Arianzee terra ego detineo,
Gregorio carum, atque aetate parem, ac synoditam;
Quare ut amicitia, proximus est tumulo.

EPIGRAMMA LII. pag. 49.

In Caesarium.

Infelix tumulus. Equidem non ante putavi,
Quod sic extremos conderet ipse prius.
Certe Caesarium genitorum nobile germen
Excepit primos ante. Quid hocce? malum.
Haud caussa tumulo danda; ne dicas male.
Invidia fecit. Cur enim posset sene
Iuvenem videre qui foret sapiens magis?

V. C. Salvinii Lectiones.

Pag. 65. *lin.* 3. Οὐδὲν Γοργόνιον. γαίη *&c.*
Pag. 83. *in notis* Πόσιν *leg.* πόσι.
Pag. 87. *lin.* 9. *nisi sit a* λαγχάνω, *fabulas sortiti estis: vel si sit a* λήγω, λήξατε μύθων.
Pag. 88. *in notis. forte* ἤλθες, ἤλτεο *vox nibili.*
Pag. 92. *in not. f.* ἄλλως, *sed nibil mutandum.* ἄλλος τις, *alius quis.*
Pag. 93. *lin.* 4. *l.* Λισσομένης τόδε θαῦμα.
Pag. 95. *in not. l.* Ληνὸς *est lacus &c.*
Pag. 99. *lin.* 12. *forte* τελευτῆς.
Pag. 100. *lin.* 1. μορεύω. *Lexicon male; nam exempla sunt* τοῦ μορέω. *potius* μορήσασα.
Pag. 101. *in fine,* ἀέρθην *sustineri potest. i. e.* Nonna.
Pag. 102. *lin.* 2. *Et Salvinio, & omnibus.*
Pag. 104. *lin.* 11. *Lego ex Codice Mediceo* μίξασ'
— *lin.* 13. *lego ex Cod. Med.* μισθὸς δὲ. λίπεν βίον ἐν θυέεσσι.
Pag. 105. *lin.* 3. *Seiungendum omnino.*
Pag. 106. *lin.* 7. *imo* ἐγρομένη.
Pag. 111. *in dimid. Iam dixerat de vita in priore disticho: nunc de obitu.*
— *lin.* 30. *Cod. Med.* εὐσεβέως.
Pag. 117. *lin.* 16. *&* 17. *forte* μ' ἁγνὰ ἐσάωσε.
Pag. 118. *lin.* 14. poena, purgatio, *forte chiragram intelligit.*
Pag. 127. *in fine.* ὑποκοριστικὰ ἀπὸ τοῦ Γλυκέρα, Σώφρονη.
Pag. 141. *lin.* 11. *forte* ἀπὸ τῶν συμβολῶν, *sed melius* τυμβολέται.
— *lin.* 16. ἥμιν. ἡμῖν.
Pag. 148. *lin.* 3. ἐνέει.
— *lin.* 5. ἐργασίν. *i.* ἐργασία.
Pag. 163. *lin.* 10. Vita, *nescio quid sit. f.* Visa.
Pag. 174. *lin.* 6. καταρτίζου. *concilieris.* λέων. λεών.
— *in princ.* ἄλλος τις. *nibil mutandum.*
Pag. 183. χρυσέης. *Caesarius alter, i. e. Philagrius.*
Pag. 190. Linguam. *Cod. Med.* linguas, le lingue, le male lingue.
Pag. 204. ἦ ῥα, ἦ ῥα *idem.*
Pag. 211. *Scholiastae. lin.* 28. *lege* ἀμφότερον, *i. e. Deus & Homo.*
Pag. 213. *lin.* 20. *Credo* Γιγάντιον, *nam* Σιγάντιον *nibil est: & clausula Epigrammatis non alludit.*

Quum in Mss. Codicibus sacrorum bibliorum, maxime vero in Catenis, quidam marginales numeri occurrant, ipsorum in Capita distributionem indicantes, quae pro Codicum antiquitate diversa saepe comparet; quumque a Scriptoribus Graecis, qui in Scripturam Commentaria ediderunt, eiusmodi divisiones non raro memorentur, non iniucundum fore existimavimus, eam, quae in Cod. XXXVII. Plut. V. decimo seculo conscripto, Octateuchum continente, exhibetur Capitum distinctio, una cum ipsis titulis, sive argumentis praefixis pro coronide huius Plutei in medium proferre.

Geneseos itaque divisio sequens est:

α'. Περὶ τῶν δύο φωστήρων.
β'. Περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν.
γ'. Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ποιήσεως.
δ'. Περὶ τῆς τοῦ σαββάτου καταπαύσεως.
ε'. Περὶ τῆς γῆς, καὶ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ τοῦ παραδείσου τοῦ ποταμοῦ.
ς'. Περὶ τῶν ποταμῶν.
ζ'. Περὶ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ τῆς Εὔας.
η'. Περὶ τῆς τοῦ ὄφεως ἀπάτης.
θ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ ὄφεως.
ι'. Περὶ τῆς κατάρας τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ Ἀδάμ.
ια'. Περὶ τῶν δερματίνων χιτώνων.
ιβ'. Περὶ τῆς ἐκβλήσεως τοῦ Ἀδὰμ ἐκ τοῦ παραδείσου.
ιγ'. Τὰ κατὰ Ἀδὰμ, καὶ Κάϊν, καὶ Ἄβελ.
ιδ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ Κάϊν.
ιε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Κάϊν.
ις'. Τὰ κατὰ Λάμεχ.
ιζ'. Περὶ τοῦ Σὴθ, καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνὼς (sic, lege Ἐνώχ.)
ιη'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Νῶε.
ιθ'. Τὰ κατὰ Ἐνώχ.
κ'. Περὶ τῶν λαβόντων ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο, καὶ περὶ τῶν γιγάντων.
κα'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε περὶ τῆς κιβωτοῦ.
κβ'. Περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.
κγ'. Περὶ τῆς τοῦ κόρακος ἀποστολῆς.
κδ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε.
κε'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου Νῶε, καὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως.
κς'. Περὶ τοῦ ἐσθίειν πᾶν κρέας μὴ ἐν αἵματι, καὶ περὶ τοῦ ἐκχέοντος αἷμα ἀνθρώπου.
κζ'. Τρίτος χρηματισμὸς περὶ διαθήκης πρὸς Νῶε.
κη'. Τὰ κατὰ τοὺς υἱοὺς Νῶε, καὶ περὶ τῆς μέθης αὐτοῦ.
κθ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ Χαναάν.
λ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Νῶε.
λα'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν υἱῶν Νῶε.
λβ'. Περὶ τῆς οἰκοδομηθείσης πόλεως, καὶ τοῦ πύργου.
λγ'. Περὶ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν.
λδ'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ τοῦ Σὴμ ἕως τοῦ Ἀβραάμ.
λε'. Τὰ κατὰ Θάρραν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ, οὓς ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων.
λς'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Ἀβραάμ.
λζ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἀβραὰμ ἐν γῇ Χαναάν.
λη'. Περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καταβάσεως τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τὰ κατὰ τὴν Σάρραν, καὶ Φαραώ.

λθ′. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἀναβάσεως τȣ̃ Ἀβραὰμ, ϗ τὰ κατὰ τὸν Λώτ.

μ′. Deest, fortasse quod in antecedenti continebatur.

μα′. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Ἀβραάμ.

μβ′. Deest.

μγ′. Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τȣ̃ Λώτ.

μδ′. Τὰ κατὰ Μελχισεδὲκ, ϗ τὸν Ἀβραάμ.

με′. Χρηματισμὸς ἐν ὁράματι πρὸς Ἀβραάμ.

μς′. Τὰ κατὰ Σάῤῥαν, & τὴν Ἄγαρ.

μζ′. Περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τȣ̃ ἀγγέλου τῇ Ἄγαρ.

μη′. Deest.

μθ′. Διαθήκη πρὸς Ἀβραὰμ περιτομῆς.

ν′. Περὶ τȣ̃ ὀνόματος Σάῤῥας, ϗ ἐπαγγελία περὶ τοῦ Ἰσαάκ.

να′. Περὶ τῆς περιτομῆς τȣ̃ Ἀβραὰμ, ϗ πάντων τῶν οἰκείων αὐτȣ̃.

νβ′. Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γενομένης τῷ Ἀβραὰμ ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, ϗ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ.

νγ′. Ἕκτος χρηματισμὸς περὶ τȣ̃, ἕξει υἱὸν Σάῤῥα.

νδ′. Περὶ τȣ̃ κυρίȣ, & τῶν β′ ἀγγέλων τῶν προπεμπομένων ὑπὸ τοῦ κυρίȣ.

νε′. Περὶ τῆς διὰ τȣ̀ς δικαίȣς αἰτήσεως τȣ̃ Ἀβραάμ.

νς′. Περὶ τῶν ἀγγέλων ἐλθόντων εἰς Σόδομα, & περὶ τῆς ξενοδοχίας τȣ̃ Λώτ.

νζ′. Περὶ τῆς παρανομίας τῶν Σοδομιτῶν, οἳ ἐπατάχθησαν ἀορασίᾳ.

νη′. Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων τῆς διὰ ἐμπρησμῶν.

νθ′. Τὰ κατὰ τὸν Λὼτ, ϗ τὰς θυγατέρας αὐτȣ̃.

ξ′. Περὶ Σάῤῥας, & τȣ̃ Ἀβιμέλεχ.

ξα′. Περὶ Σάῤῥας τεκȣ́σης τὸν Ἰσαάκ.

ξβ′. Τὰ κατὰ τὴν Σάῤῥαν, καὶ τὴν Ἄγαρ, καὶ τὸν Ἀβραὰμ διὰ τὸν Ἰσαάκ, & τὸν Ἰσμαήλ.

ξγ′. Περὶ τῶν λεχθέντων τῇ Ἄγαρ ὑπὸ τȣ̃ ἀγγέλȣ.

ξδ′. Διαθήκη τȣ̃ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Ἀβιμέλεχ.

ξε′. Ἕβδομος χρησμὸς περὶ τȣ̃ πειρασμȣ̃ τȣ̃ διὰ τὸν Ἰσαάκ.

ξς′. Περὶ ὧν τέτοκε Μελχὰ τῷ Ναχώρ.

ξζ′. Περὶ τῆς τελευτῆς Σάῤῥας.

ξη′. Περὶ τȣ̃ μνημείȣ οὗ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

ξθ′. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τȣ̃ παιδὸς τȣ̃ Ἀβραὰμ τῆς εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.

ο′. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα, ϗ τὴν Ῥεβέκκαν ἐπὶ τȣ̃ φρέατος.

οα′. Τὰ κατὰ τὸν παῖδα εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν τȣ̃ Λάβαν, ϗ τὴν ἐπάνοδον αὐτȣ̃.

οβ′. Περὶ Ἀβραὰμ ϗ Χεττȣ́ρας.

ογ′. Περὶ Ἰσαὰκ, ϗ Ῥεβέκκας τεκȣ́σης τὸν Ἡσαῦ, & τὸν Ἰακώβ.

οδ′. Περὶ τῶν πρωτοτοκίων τȣ̃ Ἡσαῦ.

οε′. Πρῶτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις.

ος′. Τὰ κατὰ Ἰσαὰκ, ϗ Ῥεβέκκαν, ϗ τὸν Ἀβιμέλεχ.

οζ′. Περὶ ἧς ἔσπειρε κριθῆς Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις.

οη′. Περὶ τῶν Φυλιστιεὶμ ζηλωσάντων τὸν Ἰσαὰκ, & περὶ τῶν φρεάτων ὧν ὤρυξεν.

οθ′. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰσαὰκ περὶ τοῦ φρέατος.

π′. Διαθήκη τȣ̃ Ἀβιμέλεχ πρὸς τὸν Ἰσαὰκ περὶ τȣ̃ φρέατος τȣ̃ ὅρκȣ.

πα′. Περὶ τῶν γυναικῶν Ἡσαῦ, αἳ ἦσαν ἐρίζȣσαι τῷ Ἰσαὰκ, ϗ τῇ Ῥεβέκκᾳ.

πβ′. Περὶ τῆς θήρας τȣ̃ Ἡσαῦ τῆς διὰ τὴν εὐλογίαν.

πγ′. Περὶ τȣ̃ πτερνισμȣ̃ Ἰακὼβ διὰ τὴν εὐλογίαν.

πδ′. Πρώτη εὐλογία Ἰακὼβ ἀντὶ Ἡσαῦ.

πε′. Περὶ τῶν ἐδεσμάτων ὧν ἐποίησεν Ἡσαῦ.

πς′. Περὶ τῆς ὀργῆς Ἡσαῦ τῆς πρὸς Ἰακώβ.

πζ′. Δευτέρα εὐλογία τοῦ Ἰακώβ.

πη′. Περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Ἡσαῦ.

πθ′. Περὶ τῆς καταβάσεως Ἡσαῦ (sic, sed lege Ἰακὼβ) τῆς εἰς Χαῤῥάν.

ϟ′. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακὼβ ἐν ὕπνῳ ἀπὸ τῆς κλίμακος.

ϟα′. Περὶ ἧς ηὔξατο εὐχῆς Ἰακὼβ, ἐν ᾧ ἐκοιμήθη τόπῳ.

ϟβ′. Τὰ κατὰ Ἰακὼβ πορευθέντα πρὸς Λάβαν, ϗ περὶ τοῦ ἀποκυλισθέντος λίθȣ.

ϟγ′. Τὰ κατὰ Λάβαν, ϗ Ῥαχὴλ, ϗ Λείαν, ϗ Ἰακώβ.

ϟδ′. Περὶ Λείας συλλαβȣ́σης τὸν Ῥȣβὶμ (sic).

ϟε′. Περὶ Λείας, ϗ Ζελφᾶς, & τȣ̃ Ἰακώβ.

ϟς′. Περὶ τῶν μανδραγορῶν, ὧν εὗρε Ῥȣβίμ.

ϟζ′. Περὶ τῆς Ῥαχὴλ τεκȣ́σης τὸν Ἰωσήφ.

ϟη′. Περὶ τȣ̃ Ἰακὼβ θελήσαντος ἐπανελθεῖν.

ϟθ′. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακὼβ περὶ τῆς ἐπανελεύσεως αὐτοῦ.

ρ′. Περὶ ὧν εἶπεν Ἰακὼβ τῇ Ῥαχὴλ, ϗ Λείᾳ, ϗ περὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ.

ρα′. Περὶ τῆς ἐπανόδȣ τοῦ Ἰακώβ· περὶ ὧν ἔκλεψεν εἰδώλων Ῥαχὴλ τȣ̃ πατρὸς αὐτῆς.

ρβ′. Περὶ τȣ̃ χρηματισμȣ̃ τȣ̃ πρὸς Λάβαν περὶ τȣ̃ Ἰακὼβ, ϗ περὶ τῶν εἰδώλων.

ργ′. Διαθήκη τȣ̃ Ἰακὼβ, ϗ τȣ̃ Λάβαν.

ρδ′. Περὶ τῆς στήλης, ϗ τȣ̃ βȣνȣ̃ τȣ̃ μάρτυρος.

ρε′. Περὶ τῆς συναντήσεως τῶν ἀγγέλων τῆς πρὸς Ἰακώβ.

ρς′. Περὶ τȣ̃ Ἡσαῦ ἐρχομένȣ εἰς συνάντησιν τῷ Ἰακώβ.

ρζ′. Περὶ τȣ̃ παλαίσαντος μετὰ Ἰακώβ.

ρη′. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἡσαῦ ϗ Ἰακώβ.

ρθ′. Τὰ κατὰ τὴν Δεῖνα (sic) τὴν θυγατέρα Ἰακὼβ, & Λείας.

ρι′. Τρίτος χρηματισμὸς πρὸς Ἰακὼβ ἐν Σηκίμοις περὶ τῆς Βαιθὴλ, ϗ τȣ̃ ὀφθέντος αὐτῷ Θεȣ̃, ὅτε κατέκρυψε τȣ̀ς ἀλλοτρίους θεȣ̀ς ὑπὸ τὴν τερέβινθον.

ρια′. Τέταρτος χρηματισμὸς ἐν ὀπτασίᾳ πρὸς Ἰακώβ.

ριβ′. Deest.

ριγ′. Τὰ κατὰ Ῥȣβὶμ, ϗ τὴν Βάλλαν.

ριδ′. Περὶ τῆς πνεαλογίας Ἰακὼβ, ϗ τῆς τελευτῆς Ἰσαάκ.

ριε′. Περὶ τῆς γενεαλογίας Ἡσαῦ, ὡς ἐπορεύθη ἐκ γῆς Χανάαν ἀπὸ προσώπȣ Ἰακώβ.

ρις′. Περὶ τῶν βασιλευσάντων ἐν Ἐδώμ.

ριζ′. Τὰ κατὰ Ἰωσὴφ, ϗ τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτοῦ.

ριη′. Περὶ τῶν ἐνυπνίων Ἰωσήφ.

ριθ′. Περὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἀποστελλομένȣ πρὸς τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτοῦ.

ρκ′. Τὰ κατὰ τὸν Ἰȣ́δαν, ϗ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Σαυάν.

ρκα′. Τὰ κατὰ τὴν Θάμαν, ϗ τȣ̀ς υἱȣ̀ς Ἰȣ́δα.

ρκβ′. Τὰ κατὰ τὸν Φαρὲς, ϗ τὸν Ζαρά.

ρκγ′. Τὰ περὶ τὸν Ἰωσὴφ πραθέντα εἰς Αἴγυπτον.

ρκδ′. Περὶ τοῦ Ἰωσὴφ, ϗ τῆς Αἰγυπτίας.

ρκε′. Περὶ τȣ̃ ἀρχιοινοχόȣ, ϗ τȣ̃ σιτοποιȣ̃.

ρκς′. Περὶ τῶν γενεθλίων, ϗ τῶν ἐνυπνίων ὧν εἶδε Φα-

Φαραώ· καὶ περὶ ὧν ἔλαβεν αὐτοῦ ὁ ἀρχιοινοχόος.

ρκζ'. Τὰ κατὰ Φαραὼ, καὶ τὸν Ἰωσὴφ διὰ τὰ ἐνύπνια τὰ Φαραώ.

ρκη'. Περὶ τῶν δραγμάτων τῶν ζ' ἐτῶν τῆς εὐθηνίας.

ρκθ'. Περὶ Μανασσῆ, καὶ Ἐφραῒμ, οἳ ἐγένοντο τῷ Ἰωσὴφ πρὸ τοῦ λιμοῦ.

ρλ'. Περὶ τῶν ἀρξαμένων ζ' ἐτῶν τοῦ λιμοῦ.

ρλα'. Τὰ κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωσὴφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον.

ρλβ'. Περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν ἀδελφῶν Ἰωσὴφ διὰ τὸν Βενιαμίν.

ρλγ'. Τὰ κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωσὴφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ Βενιαμίν.

ρλδ'. Τὰ κατὰ τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν, καὶ τὸν ἀναγνωρισμὸν τοῦ Ἰωσήφ.

ρλε'. Περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ τῆς διὰ τὸν πατέρα αὐτῶν.

ρλς'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον καταβάσεως τοῦ Ἰακώβ· ἐν ᾗ πέμπτος χρηματισμὸς ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου.

ρλζ'. Γενεαλογία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν.

ρλη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἰωσὴφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

ρλθ'. Περὶ τοῦ Ἰακὼβ, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραώ.

ρμ'. Περὶ τῶν ἄρτων τῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων.

ρμα'. Περὶ τῆς κτήσεως τῆς γῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς ἀποπεμπτώσεως τῶν γεννημάτων.

ρμβ'. Περὶ ὧν ἔζησε ε' ἐτῶν Ἰακὼβ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ περὶ ὧν εἶπε τῷ Ἰωσὴφ, ἵνα μὴ θάψῃ αὐτὸν ἐν αὐτῇ.

ρμγ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τοῦ Ἐφραῒμ, καὶ τοῦ Μανασσῆ.

ρμδ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν δύο υἱῶν Ἰωσήφ.

ρμε'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν ιβ' πατριαρχῶν.

ρμς'. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰακώβ.

ρμζ'. Περὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Ἰακώβ.

ρμη'. Περὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Ἰωσὴφ, καὶ περὶ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ καὶ τῆς τελευτῆς.

Exodi Capita sunt.

α'. Περὶ τῆς γεννήσεως Μωϋσέως.

β'. Πρώτη ὀπτασία πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ βάτῳ.

γ'. Περὶ τῆς συναντήσεως Μωϋσέως, καὶ Ἀαρών.

δ'. α' λόγος Μωϋσέως, καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραώ.

ε'. Περὶ τῶν μαστιγωθέντων γραμματέων.

ς'. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς στραφείσης εἰς ὄφιν.

ζ'. Πρώτη πληγὴ, μεταβολὴ τοῦ ὕδατος εἰς αἷμα.

η'. Δευτέρα πληγὴ βατράχων.

θ'. Τρίτη πληγὴ τῶν σκνιπῶν.

ι'. Τετάρτη πληγὴ κυνομυίης.

ια'. Πέμπτη πληγὴ, θάνατος κτηνῶν.

ιβ'. Ἕκτη πληγὴ, φλυκτίδες ἀναζέουσαι.

ιγ'. Ἑβδόμη πληγὴ τῆς χαλάζης.

ιδ'. Ὀγδόη πληγὴ, ἀκρίς.

ιε'. Ἐννάτη πληγὴ, σκότος ψηλαφητόν.
Δεκάτη πληγὴ ἡ τῶν πρωτοτόκων. Numero destitutum est.

ις'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.

ιζ'. Περὶ τῶν ἐπιταχθέντων πρωτοτόκων.

ιη'. Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

ιθ'. Νόμος τοῦ πάσχα.

κ'. Περὶ τῶν ἀζύμων.

κα'. Περὶ τῶν ἁγιαζομένων πρωτοτόκων.

κβ'. Περὶ τῶν ὀστῶν Ἰωσήφ.

κγ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ διὰ τὸ ὕδωρ.

κδ'. Περὶ τοῦ μάννα, καὶ τῆς ὀρτυγομήτρας.

κε'. Περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τί ἐστι μάννα.

κς'. Περὶ τοῦ καταλιπεῖν μάννα εἰς τὸ πρωΐ.

κζ'. Περὶ σαββάτου.

κη'. Περὶ τῆς χρυσῆς στάμνου (sic).

κθ'. Περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ.

λ'. Τὰ κατὰ Ἀμαλὴκ ἐν Ῥαφιδείν.

λα'. Περὶ Ἰοθόρ.

λβ'. Διαλαλιὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς Μωϋσῆν περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

λγ'. Περὶ τῆς τῶν ὁμοφύλων δουλείας πρόσταγμα.

λδ'. Περὶ τῶν ἐλευθέρων εἰς δουλείαν ἐκδιδομένων.

λε'. Πρόσταγμα περὶ ἀρχῶν.

λς'. Νόμος περὶ σαββάτου.

λζ'. Διατύπωσις τοῦ λαβεῖν ἀπαρχὰς εἰς τὴν τῆς σκηνῆς κατασκευήν.

λη'. Περὶ τοῦ κιβωτὸν ποιῆσαι τοῦ μαρτυρίου.

λθ'. Περὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τῶν Χερουβίμ.

μ'. Περὶ τῆς τραπέζης.

μα'. Περὶ τῆς λυχνίας.

μβ'. Περὶ τῶν λύχνων.

μγ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.

μδ'. Περὶ τῶν πέντε αὐλῶν.

με'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.

μς'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.

μζ'. Περὶ τῶν μοχλῶν.

μη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.

μθ'. Περὶ τοῦ ἐπισπάστρου.

ν'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

να'. Περὶ τῆς ἐσχάρας.

νβ'. Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς φωτίσεως.

νγ'. Deest.

νδ'. Περὶ τῆς γλυφῆς τῶν β' σμαράγδων.

νε'. Περὶ τοῦ λογίου.

νς'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου, καὶ τῶν ῥοΐσκων, καὶ τῶν κωδώνων.

νζ'. Περὶ τοῦ χρυσοῦ πετάλου.

νη'. Περὶ τῆς κιδάρεως, καὶ τῆς ζώνης.

νθ'. Περὶ τῆς ἱερατείας Ἀαρὼν, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

ξ'. Περὶ τῆς τελειώσεως τοῦ θυσιαστηρίου.

ξα'. Περὶ θυσιαστηρίου.

ξβ'. Deest.

ξγ'. Περὶ τοῦ λουτῆρος.

ξδ'. Περὶ τοῦ μύρου.

ξε'. Περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ θυμιάματος.

ξς'. Περὶ τῆς ἀναδείξεως Βεσελεήλ.

ξζ'. Περὶ τῆς τῶν σαββάτων παραφυλακῆς.

ξη'. Περὶ τῶν πλακῶν διαθήκης, καὶ τῆς μοσχοποιΐας.

ξθ'. Περὶ τῆς δευτέρας κατασκευῆς τῶν πλακῶν.

ο'. Περὶ ἀρχῶν τῶν εἰς τὴν σκηνὴν ἐπ. . . .

οα'. Περὶ τῶν στολῶν τῶν ἱερέων.

οβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς.

ογ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀσπιδίσκων.

οδ'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου.

οε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κωδώνων τῶν χρυσῶν, & χιτώνων, & μίτρας, κ περισκελῶν, κ ζωνῶν.
ος'. Περὶ τῦ πετάλυ.
οζ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
οη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
οθ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς αὐτοῦ.
π'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱλαςηρίυ, & τῆς τραπέζης.
πα'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σκευῶν τῆς τραπέζης, & τῆς λυχνίας.
πβ'. Περὶ Βεσελεήλ.
πγ'. Deest.
πδ'. Περὶ τῆς ςάσεως τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίυ.

Leviticus haec numerat Capita.

α'. Περὶ προβάτων, κ ἀρνῶν.
β'. Περὶ πετεινῶν.
γ'. Περὶ σεμιδάλεως.
δ'. Περὶ πεμμάτων.
ε'. Περὶ ἀζύμων.
ς'. Περὶ θυσίας ἀπὸ ἐσχάρας.
ζ'. Περὶ θυσίας πρωτογεννημάτων.
η'. Περὶ θυσίας σωτηρίυ.
θ'. Περὶ θυσιῶν.
ι'. Περὶ ἁμαρτίας ἱερέως, κ τοῦ λαοῦ.
ια'. Περὶ θυσιῶν συναγωγῆς ἐὰν ἁμάρτῃ.
ιβ'. Περὶ θυσιῶν ἁμαρτίας ἄρχοντος.
ιγ'. Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐὰν ἁμάρτῃ.
ιδ'. Περὶ ὁρκισμοῦ.
ιε'. Περὶ ὅρκυ παραθήκης, & τῶν λοιπῶν.
ις'. Περὶ ὅρκυ παραθήκης, κ τῶν λοιπῶν.
ιζ'. Νόμος περὶ ὁλοκαυτώσεως.
ιη'. Νόμος περὶ τῆς θυσίας τῶν ἱερέων.
ιθ'. Νόμος περὶ θυσίας ἁμαρτίας.
κ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν ςέαρ, ἢ αἷμα.
κα'. Περὶ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
κβ'. Περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
κγ'. Περὶ τῆς χρίσεως Ἀαρών.
κδ'. Ἀαρὼν λούεται, χρίεται, ἐνδύεται ὑπὸ Μωϋσέως μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
κε'. Ἄρχεται κύριος τῷ Ἀαρὼν μόνῳ.
κς'. Περὶ κτηνῶν καθαρῶν, κ μὴ καθαρῶν.
κζ'. Περὶ καθαρισμῦ τικτυσῶν.
κη'. Νόμος περὶ λέπρας.
κθ'. Περὶ τῦ μὴ καθαριζομένυ λεπροῦ.
λ'. Περὶ καθαρισμοῦ τοῦ λεπροῦ.
λα'. Περὶ λέπρας οἰκίας, κ καθαρισμοῦ.
λβ'. Περὶ ῥύσεως γόνυ.
λγ'. Περὶ τῆς ῥεύσης αἷμα γυναικός.
λδ'. Περὶ τοῦ μὴ διαφέρειν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίυ.
λε'. Deest.
λς'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν θύειν ἔξω τῆς σκηνῆς.
λζ'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἐσθίειν αἷμα.
λη'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν θνησιμαῖον.
λθ'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἀτάκτυς ποιεῖσθαι τὰς συζυγίας.
μ'. Ὅτι ἐν τῷ τηρεῖν τὰς ἐντολὰς ἅγιοι γίνονται.
μα'. Περὶ τεθνηκότων ἐφ' οἷς μιαίνονται οἱ ἱερεῖς.
μβ'. Περὶ τῆς ἐκπορνευύσης θυγατρὸς τοῦ ἱερέως.
μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μῶμον ἔχειν τὸν ἱερέα.
μδ'. Deest.
με'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μεμωμημένον προσφέρειν.
μς'. Περὶ τῶν προσφ .... (f. προσφερομένων ζώων.
μζ'. Περὶ τῶν σαββάτων.
μη'. Περὶ τοῦ πάσχα.
μθ'. Περὶ ἀζύμων.
ν'. Περὶ ἀρχόντων.
να'. Περὶ πεντηκοςῆς.
νβ'. Περὶ μνημοσύνυ σαλπίγγων.
νγ'. Περὶ ἡμέρας ἐξιλασμοῦ.
νδ'. Περὶ νηςείας.
νε'. Περὶ ἑορτῆς σκηνῶν.
νς'. Περὶ τῦ ἐλαίυ τοῦ φωτός.
νζ'. Περὶ ἄρτων τῆς προθέσεως.
νη'. Περὶ λιθοβολίας τῦ κατηρασαμένυ.
νθ'. Περὶ ἑβδοματικοῦ τοῦ σαββατισμοῦ τῆς γῆς.
ξ'. Περὶ ἰωβηλαίου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως.
ξα'. Εὐλογία τοῖς ποιῦσι τὸν νόμον, & κατάρα τοῖς μὴ ποιοῦσιν.
ξβ'. Περὶ τῶν κατ' εὐχὴν συντιμωμένων.

Numerorum sequens est divisio.

α'. Περὶ τῆς τῶν Λευϊτῶν ἐκλογῆς.
β'. Περὶ τῶν ἀφορισθέντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς.
γ'. Περὶ τῆς ἐξαγορεύσεως.
δ'. Περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ.
ε'. Περὶ τῦ κατ' εὐχὴν ἁγνιζομένου.
ς'. Περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησαν οἱ ἱερεῖς.
ζ'. Περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων προσφορᾶς.
η'. Περὶ τῆς λυχνίας, κ τῶν λύχνων.
θ'. Περὶ τῦ ἁγνισμοῦ τῶν Λευϊτῶν.
ι' Περὶ τοῦ χρόνου τῆς λειτουργίας τῶν Λευϊτῶν.
ια'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.
ιβ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῆς σημασίας.
ιγ'. Περὶ τοῦ γαμβροῦ Μωϋσέως.
ιδ'. Περὶ ἐμπυρισμοῦ.
ιε'. Περὶ τῶν ἐπιθυμησάντων τὰ ἐν Αἰγύπτῳ βρώματα.
ις'. Περὶ τῶν μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας.
ιζ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ Μαριὰμ, κ Ἀαρών.
ιη'. Περὶ τῶν κατασκεψαμένων τὴν γῆν.
ιθ'. Περὶ τῶν γογγυσμῶν ὧν τὰ κῶλα ἔπεσε.
κ'. Περὶ ὧν ἐλάλησε Μωϋσῆς τῷ λαῷ, κ ἐπένθησαν.
κα'. Περὶ θυσιῶν.
κβ'. Περὶ τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀκυσίως.
κγ'. Περὶ τοῦ συλλέγοντος ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτυ.
κδ'. Περὶ τῶν κρασπέδων.
κε'. Περὶ Κορὲ, κ Δαθὰν, κ Ἀβειρών.
κς'. Περὶ τῶν ἁγιασθέντων κυρίῳ.
κζ'. Περὶ τοῦ ἐξιλασμοῦ Ἀαρὼν ἐν τῇ θραύσει.
κη'. Περὶ τῆς βλαςησάσης ῥάβδυ τῦ Ἀαρών.
κθ'. Περὶ τῶν διδομένων ἀπαρχῶν τῷ ἱερεῖ.
λ'. Περὶ τῆς δεκάτης ἧς δεκατ ...... οἱ ἱερεῖς.
λα'. Περὶ τῆς .... (f. διαςολῆς) τῆς δαμάλεως.
λβ'. Περὶ ῥαντισμοῦ νόμος.
λγ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Μαριάμ.
λδ'. Περὶ τῦ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας.

λε'.

λε'. Περὶ ὧν ἀπέστειλε Μωϋσῆς ἀγγέλων πρὸς βασιλέα Ε'δώμ.
λϛ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Α'αρών.
λζ'. Περὶ τῆς καταστάσεως Ε'λεάζαρ.
λη'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ὄφεων.
λθ'. Τὰ περὶ Ω'γ βασιλέα Βασάν.
μ'. Περὶ Βαλὰκ βασιλέως Μωάβ.
μα'. Τὰ περὶ Βαλαὰμ τὸν μάντιν.
μβ'. Περὶ τῶν πορνευσάντων Μωὰβ, καὶ τελεσθέντων τῷ Βεελφεγώρ.
μγ'. Τὰ περὶ Φινεὲς, καὶ Μαδιανῖτιν.
μδ'. Περὶ τῶν θυγατέρων Σαλπαάδ.
με'. Περὶ τῆς καταστάσεως Ι'ησοῦ τοῦ Ναυῆ.
μϛ'. Περὶ θυσιῶν ἐνδελεχείας.
μζ'. Περὶ θυσιῶν κατὰ σάββατον.
μη'. Περὶ κατανυμηνίαν θυσιῶν. (sic)
μθ'. Περὶ θυσιῶν τῦ πάσχα.
ν'. Περὶ θυσιῶν τῆς ἑβδομάδος.
να'. Περὶ θυσιῶν ἑορτῆς σημασίας.
νβ'. Περὶ ὁρισμῦ εὐχῆς.
νγ'. Περὶ τοῦ πολέμυ τῶν Μαδιανιτῶν.
νδ'. Περὶ τῦ ὁρισμοῦ τῶν σκύλων Μαδιάμ.
νε'. Περὶ τῆς κληρονομίας τῶν δύο φυλῶν, καὶ ἥμισυ.
νϛ'. Περὶ τῶν ὑπάρξεων τῶν υἱῶν Ι'σραήλ.
νζ'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων ἐξολοθρευθῆναι.
νη'. Περὶ τῆς διαμετρήσεως τῆς γῆς.
νθ'. Περὶ τῶν κληρονομέντων τὴν γῆν.
ξ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευϊτῶν.
ξα'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

In Deuteronomio haec recensentur Capita.

α'. Περὶ Σηὼν βασιλέως Ε'σεβών.
β'. Περὶ Ω'γ βασιλέως Βασάν.
γ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων.
δ'. Ε'πανάληψις τῆς δεκαλόγυ.
ε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν γλυπτὸν, μηδὲ παντὸς ὁμοίωμα.
ϛ'. Περὶ δικαιωμάτων, καὶ κριμάτων.
ζ'. Περὶ τοῦ ἀπαιτυμένυ φόβυ, καὶ ἀγάπης.
η'. Περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου προστάγματος, καὶ τῶν κρίσεων.
θ'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἐν παντὶ τόπῳ θύειν.
ι'. Περὶ τῦ μὴ ἐγκαταλιπεῖν τὸν Λευΐτην.
ια'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν αἷμα.
ιβ'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἐπακολυθεῖν τοῖς ἔθνεσι.
ιγ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνιαζομένου προφήτου.
ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν φείδεσθαι τοῦ ἀποστάτυ.
ιε'. Περὶ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν.
ιϛ'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν φαλάκρωμα ποιεῖν.
ιζ'. Νόμος περὶ βρωμάτων.
ιη'. Περὶ δεκατώσεως.
ιθ'. Περὶ ἀφέσεως.
κ'. Περὶ ἐνδεοῦς ἀδελφοῦ.
κα'. Περὶ τῶν προσφερομένων πρωτοτόκων.
κβ'. Περὶ τῶν ἑορτῶν τῶν νέων.
κγ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἑβδομάδων.
κδ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν σκηνῶν.
κε'. Deest.
κϛ'. Περὶ τῶν μαρτυρέντων.
κζ'. Περὶ τῦ καθισαμένυ κριτῦ.
κη'. Περὶ τῦ καθισαμένυ ἄρχοντος.
κθ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευϊτῶν.
λ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν καθαίρεσθαι, καὶ τὰ λοιπά.
λα'. Περὶ τοῦ ἀνισαμένυ προφήτυ.
λβ'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.
λγ'. Περὶ τῦ φονευτοῦ πρόσταγμα.
λδ'. Περὶ τοῦ μὴ μετακινεῖν ὅρια πατέρων.
λε'. Περὶ τοῦ ψευδομαρτυροῦντος.
λϛ'. Περὶ τῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον.
λζ'. Περὶ τῆς νευροκοπυμένης δαμάλεως.
λη'. Περὶ τῆς αἰχμαλωτίδος ἐξυρημένης.
λθ'. Περὶ τῶν δύο γυναικῶν .... (reliqua reciso margine perierunt, quod aliis etiam titulis miserrime contigit.
μ'. Recisum periit.
μα'. Περὶ τοῦ κρεμωμένυ ἐπὶ ξύλυ.
μβ'. Περὶ τοῦ πλανωμένυ, ἢ πίπτοντος κτήνυς.
μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κοσμεῖσθαι ἀνοικείως.
μδ'. Περὶ τῦ προφασιστικὺς λόγυς προσφερομένου γυναικί.
με'. Periit. μϛ'. Deest.
μζ'. Περὶ τῆς ἐν πεδίῳ ταπεινυμένης.
μη'. Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἐπιμίγνυσθαι μητρυιᾷ (sic).
μθ'. Περὶ τῶν μὴ εἰσερχομένων εἰς τὸν οἶκον κυρίυ.
ν'. Περὶ τῦ μὴ εἰσερχομένυ εἰς τὸν ἀμητόν.
να'. Περὶ τῦ διδομένυ βιβλίυ ἀποστασίυ.
νβ'. Περὶ τοῦ ἐκβαίνοντος εἰς πόλεμον.
νγ'. Περὶ τοῦ κλέπτοντος ψυχήν.
νδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἁρπάζειν ἐνέχυρα.
νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν πατέρα ὑπὲρ τέκνων.
νϛ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπανατρυγᾷν.
νζ'. Περὶ τῦ μαστιγυμένυ ἀσεβῦς.
νη'. Περὶ τῆς χειροκοπυμένης.
νθ'. Περὶ μέτρων, καὶ σταθμῶν.
ξ'. Περὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ Α'μαλήκ.
ξα'. Περὶ τῶν ἐν τῷ καρμήλῳ προσφερομένων.
ξβ'. Περὶ τοῦ δευτέρυ ἐπιδεκάτου.
ξγ'. Περὶ τῶν εὐλογιῶν, καὶ τῶν καταρῶν.
ξδ'. Περὶ τῆς ἐν Μωὰβ διαθήκης.
ξε'. Ε'ντολὴ Μωϋσέως πρὸς Α'αρών.
ξϛ'. Ε'ντολὴ Μωϋσέως πρὸς τὺς Λευΐτας.
ξζ'. Περὶ τῆς ᾠδῆς.
ξη'. Περὶ τῆς τελευτῆς Μωϋσέως.
ξθ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν φυλῶν.

Praecedit Libro Iosue haec notula: Ι'στέον, ὅτι ὁ Μωϋσῆς τὴν πεντάβιβλον ἔγραψε· ταύτην δὲ Ι'ησοῦς.

Libri Iosue Capita sunt.

α'. Περὶ τῶν ἀποσταλέντων κατασκόπων.
β'. Τὰ κατὰ τὴν Ρ'αάβ.
γ'. Deest.
δ'. Περὶ τῶν λεχθέντων πρὸς Ι'ησοῦν.
ε'. Περὶ τῶν δώδεκα λίθων τῶν ἐκ τοῦ Ι'ορδάνου.
ϛ'. Περὶ ὧν ἔστησεν Ι'ησοῦς ιβ' λίθων.
ζ'. Περὶ τῆς αὐξήσεως τῦ Ι'ησοῦ.
η'. Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ι'ορδάνου.
θ'. Περὶ τῶν καταπακέντων βασιλέων.
ι'. Περὶ τῶν μαχαιρῶν τῶν πετρίνων.
ια'. Περὶ τῦ πρώτυ ἀχθέντος πάσχα.
ιβ'. Περὶ τῦ ὀφθέντος τῷ Ι'ησῦ ἀρχιστρατηγοῦ.
ιγ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῶν ἱερέων.
ιδ'. Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ι'εριχώ.
ιε'. Περὶ τῆς κλοπῆς τῦ Α'χαρ.
ιϛ'. Περὶ τῶν παταχθέντων διὰ τὸν Α'χαρ.
ιζ'. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Α'χαρ.
ιη'. Περὶ ὃ ᾠκοδόμησε θυσιαστήριυ Ι'ησῦς.
ιθ'. Περὶ τῆς γραφῆς τοῦ Δευτερονομίυ.
κ'. Περὶ τῆς πανυργίας τῶν Γαβαωνιτῶν.

κα'.

κα'. Περὶ Ἀδωνιβεζὲκ βασιλέως Ἱερυσαλήμ.
κβ'. Περὶ τῆς ςάσεως ἡλίυ, ϗ σελήνης.
κγ'. Περὶ τῆς φυγῆς τῶν ε' βασιλέων.
κδ'. Περὶ τῆς κληρονομίας Χάλεβ τοῦ Ἱεφονή.
κε'. Deest.
κϛ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων,
κζ'. Περὶ τῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου . . . . . (recisum est.)
κη'. Περὶ ὧν εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν.

Iudicum Libri divisio sequens est.

α'. Deest. β'. Περὶ τῶν ὑῶν Ἰοθόρ.
γ'. Περὶ τοῦ λαλήσαντος ἀγγέλου τοῖς ὑοῖς Ἰσραήλ.
δ'. Περὶ τῶν καταλειφθέντων . . . . . πειρᾶσαι τὸν Ἰσραήλ.
ε'. Πρῶτος Γοθονιὴλ κριτής.
ϛ'. β' Κριτὴς Ἀαδὼδ, ᾧ παρεδόθη Ἐγλώμ.
ζ'. Τρίτος Σαμεγὰρ, ᾧ παρεδόθησαν οἱ ἀλλόφυλοι.
η'. Βαρὰκ, Δεββῶρα, οἷς παρεδόθη Σισάρα.
θ'. Ὠιδὴ Δεββώρας, ϗ Βαράκ.
ι'. Περὶ τοῦ λαλήσαντος ἀγγέλυ.
ια'. Πέμπτος Γεδεὼν, ᾧ παρεδόθη Μαδιάμ.
ιβ'. Περὶ τοῦ πόκυ, ϗ τῆς δρόσυ.
ιγ'. Περὶ τῶν λαψάντων τῇ γλώσσῃ.
ιδ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνίυ τῶν Μαδιάμ.
ιε'. Περὶ Ὠρὴβ, καὶ Ζὴβ, καὶ Ζεβεὲ, ϗ Σαλμανὰ.
ιϛ'. Περὶ τῶν οζ' ἀρχόντων ἐκ Σοκχώθ.
ιζ'. Περὶ ὃ ἐποίησεν Ἐφὺδ Γεδεών.
ιη'. Περὶ τῶν ο' ὑῶν Γεδεὼν, ϗ Ἀβιμέλεχ.
ιθ'. Περὶ τῶν ξύλων παραβολή.
κ'. Ἕβδομος Θωλά· ὄγδοος Ἰαῒρ Γαλααδίτης.
κα'. Περὶ Ἰεφθάε.
κβ'. Περὶ τῆς θυγατέρας Ἰεφθάε.
κγ'. ι' Ἀβαισσάν· ια' Αἰλώμ· ιβ' Ἀβδών.
κδ'. Τὰ περὶ Σαμψών.
κε'. Περὶ τοῦ προβλήματος.
κϛ'. Ἐμπυρισμὸς ἀγροῦ γενόμενος ἀλλοφύλων παρὰ τοῦ Σαμψών.
κζ'. Ἀναίρεσις ἀλλοφύλων χιλίων γενομένη παρὰ Σαμψὼν ὑπὸ σιαγόνος ὄνυ.
κη'. Deest.
κθ'. Περὶ Μιχὰ, ϗ τοῦ ἀργυρίυ, ϗ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
λ'. Περὶ τῶν ὑῶν Δάν.
λα'. Περὶ τοῦ Λευΐτου, ϗ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ.
λβ'. Περὶ τοῦ ὑποδεξαμένου πρεσβύτου.
λγ'. Βυλὴ τῶν πρεσβυτέρων περὶ τῆς φυλῆς Βενιαμίν.

Libri Ruth nulla divisio Capitum apparet.

Denique, quum in apparanda recensione Cod. VIII. Plut. IX. Canonum, aliarumque Constitutionum Ecclesiasticarum Collectionem continentis, Formula quaedam occurrerit abiurationis Athinganorum, a Goario, & Meursio praetermissa; nos Liturgicarum rerum studiosis quam maxime gratificari cupientes, hoc loco integram subiicimus.

Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τὺς ἀπὸ Ἀθιγγάνων τῇ ὀρθοδόξῳ πίςει προσερχομένυς, ϗ βαπτίζεσθαι μέλλοντας. *Quomodo oporteat recipere eos, qui ab Athinganis ad rectam fidem accedunt, & baptizari volunt.*

Ὁ δεῖνα ἀπὸ Μελχισεδεκιτῶν, τῶν ϗ Θεοδοτιανῶν, ϗ Ἀθιγγάνων προσιὼν τῇ πίςει τῶν Χριςιανῶν, οὐ διά τινα βίαν, ἢ ἀνάγκην, ἢ φόβον, ἢ ἐπήρειαν, ἢ πενίαν, ἢ διὰ χρέως, ἢ ἔγκλημα κατ' ἐμῦ κινύμενον, ἢ δι' ἑτέρόν τινα τρόπον ἀπηγορευμένον, ἀλλ' ὡς ἐξ ὅλης ψυχῆς, ϗ καρδίας τὸν Χριςὸν ἀγαπώσης, ϗ τὴν αὐτοῦ πίςιν, ἀναθεματίζω πᾶσαν τὴν τῶν Μελχισεδεκιτῶν, ἤτοι Θεοδοτιανῶν, ϗ Ἀθιγγάνων αἵρεσιν, καὶ τὺς αἱρεσιάρχας ἅπαντας, Θεόδοτόν, φημι, τὸν σκυτέα, ϗ τὺς αὐτῦ μαθητὰς Ἀσκληπιάδην, ϗ Ἑρμόφιλον, ϗ Ἀπολλωνίδην, ϗ Θεόδοτον τὸν τραπεζίτην, ὅς τις μάλιςα γέγονεν ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως ταύτης. Ἀναθεματίζω ϗ τὺς καθεξῆς διδασκάλυς τῶν Ἀθιγγάνων, ὅσοι κατὰ γενεὰν ἑκάςην ἄχρι τοῦ νῦν γεγόνασι, ϗ ὅσοι σήμερόν εἰσι, ϗ γίνεσθαι μέλλυσιν. Ἀναθεματίζω πάντας τὺς φρονοῦντας, ϗ δοξάζοντας, ϗ διδάσκοντας, ϗ λέγοντας, ὅτι ὁ Μελχισεδὲκ ὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἀλλὰ δύναμις Θεῦ μεγάλη διατρίβυσα ἐν ἀκατονομάςοις τόποις, ϗ ὅτι μεῖζον τῦ Χριςοῦ ἐςιν ἐκεῖνος, ϗ διὰ τοῦτο λέγεται ὁ Χριςὸς, ὡς δεύτερος, ϗ ὑποδεέςερος κατὰ τὴν ἐκείνυ τάξιν ἱερατεύειν. Ἀναθεματίζω τὺς λέγοντας, ὅτι Μελχισεδὲκ, ἤτοι ἡ μεγάλη δύναμις, ὁ Θεὸς, ϗ πατὴρ τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ ἐςι, ϗ διὰ τοῦτο καλεῖται ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος. Ἀναθεματίζω τὺς φυλάττοντας μὲν, ὡς Ἰυδαίυς τὸ σάββατον, ὡς ἐθνικὺς δὲ ϗ τὴν περιτομὴν διαπτύοντας, ϗ τὸ βάπτισμα. Ἀναθεματίζω τὺς χρωμένυς μαντείαις, ϗ φαρμακείαις, ϗ γοητείαις, ϗ δι' αὐτῶν ϗ βλάπτειν, ϗ ὠφελεῖν ἀνθρώπυς ἐπαγγελλομένυς. Ἀναθεματίζω τὺς ἐπικαλυμένυς δαιμόνιά τινα, ὧν τὰ πρῶτα καλοῦνται Σωρὺ, ϗ Σοχὰν, ϗ Ἀρχὺ, ϗ δι' αὐτῶν τὴν Σελήνην δῆθεν ἕλκοντες πρὸς ἑαυτὺς, ϗ ἐρωτῶντας αὐτὴν περὶ ὧν βύλονται. Ἀναθεματίζω τὺς ἐπιτιθέντας τοῖς ἄςρασιν ἀνθρώπων ὀνόματα, ϗ διὰ φαντασίας δαιμονιώδυς κινεῖν αὐτὺς κατ' ἀλλήλων ςρατευομένυς, ϗ ὕτω φημίζοντας, ὡς ὁ τοῦ δεῖνος ἀςὴρ τὸν τοῦ δεῖνος ἔσβεσε, ϗ δεῖ πάντως εἶναι κραταιότερον τόνδε ἐκείνυ, ϗ εὐτυχέςερον. Ἀναθεματίζω τὺς ἐν προσποιήσει καθαρότητος μισανθρωπίαν διδάσκοντας, ϗ βδελυσσομένυς πάντα ἄνθρωπον, ὅς τις αὐτοῖς ὐκ ἔςιν ὁμόπιςος, ϗ διὰ τοῦτο μήτε προσεγγίζειν τινὶ τοιύτῳ, μήτε προσεγγίζεσθαι παρά τινος ἀνεχομένυς, μήτε διδόναι τι, μήτε λαμβάνειν διὰ χειρῶν· εἰ δὲ γένηταί τι κατὰ τύχην τοιοῦτον, εὐθὺς ἐπὶ καθαρισμοὺς, ϗ λουτρὰ χωροῦντας, ὡς μεμολυσμένυς, ϗ ἀκαθάρτυς γεγονότας. Ἀναθεματίζω πρὸς τύτοις ϗ πᾶν ἕτερον ἔθος, ϗ ἐπιτήδευμα, ϗ πᾶσαν πρᾶξιν τῶν Ἀθιγγάνων, φανερῶς, ἢ λαθραίως παρ' αὐτῶν τελυμένην. Ταῦτα τοίνυν ἅπαντα ἀναθεματίζω, ϗ ἀποςρεφόμενος, ϗ ἀποτασσόμενος αὐτοῖς, συντάσσομαι τῷ Χριςῷ, ϗ πιςεύω εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν ὐρανοῦ, ϗ γῆς.

FINIS PLUTEI SEPTIMI.

Specimen Iustiniani Epist. Cod. I. Sec. XI.

I. ἸCONΕΠΙCΤΟΛΗCΑΝΤΙΓΡΑ
ΦΕΙCΗCΠΑΡΑΤΟΥΕΥCΕΒΕ
CΤΑΤΟΥΚΑΙΧΡΙCΤΙΑΝΙ
ΚΩΤΑΤΟΥΒΑCΙΛΕΩCΙΟΥ
CΤΙΝΙΑΝΟΥΠΡΟCΤΙΝΑC
ΓΡΑΨΑΝΤΑCΚΑΙΕΚΔΙ
ΚΗCΑΝΤΑCΘΕΟΔΩΡΟΝ
ΤΟΝΔΥCCΕΒΗΚΑΙΤΑΑΥ
ΤΟΥΠΟΝΗΡΑΔΟΓΜΑΤΑ
ΚΑΙΤΗΝΛΕΓΟΜΕΝΗΝΙΒΑ
ΕΠΙCΤΟΛΗΝ·ΚΑΙΤΑCΥΓ
ΓΡΑΜΜΑΤΑΘΕΟΔΩΡΗ
ΖΤΟΥΤΑΚΑΤΑΤΗCΟΡΘΗC
ΠΙCΤΕΩCΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ

Γράμματα ὑμῶν ἐδεξά
μεθα ἀσπασίως [illegible]
τοῦ θαυμάσαι ὑμᾶς
μὴ ἐμνημονευκότας
τὴν τοῦ [illegible] δεσποίνης
[illegible]

Scala Ioannis Climaci Cod. XX. Sec. XII.

III. Τοῖς ἐν τῇ μέσῃ τῆς ζωῆς [illegible]
[illegible] τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα [illegible]
[illegible] τὸν δρόμον [illegible] παρ' [illegible]

Specimen Eudociae Poematis Cod. X. Sec. XI.

[illegible] κυπριανοῦ.

IV. [illegible]

Gregor. Nazianz. Carmina Cod. XVIII. Sec. XII.

VI. Παρθενίας ἔπαινος

Παρθενίην, [illegible] | τὴν παρθενίαν,
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS VIII.
CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXX.

CODEX I.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

Titulus ita corrigendus.

S. Ephraem Syri Sermones LXXVI.

Rimus Sermo pag. 1. nullum praesefert titulum, sed est *de Virtutibus, & Vitiis*, & veluti Prologus in reliquos Sermones; Inc. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωὴν, ὦ φιλόχριςοι, κ. λ. Des. ϗ διὰ ἀδιαφορίαν ἐκβαλλόμενον τοῦ νυμφῶνος ἐκείνου. In summo huius primae paginae margine iterum per errorem scriptum est: *N.* 1. *Omeliae sancti Iohannis Criso.*

II. pag. 2. Περὶ φόβου Θεοῦ. *De timore Dei.* Inc. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ἔχει φόβον Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Des. ἐν πολλοῖς οὖν ἀγαθοῖς αἴτιος γίνεται ὁ φόβος τοῦ κυρίου τοῖς κεκτημένοις αὐτόν. Exstat in edit. Romana A. MDCCXXXII. fol. T. I. p. 2.

III. pag. ead. *b.* Περὶ ἀφοβίας. *De illo qui non habet timorem Dei.* Inc. Ο῾ μὴ ἔχων τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Des. τίς οὐ μὴ ταλανίσῃ τὸν τοιοῦτον; Ibid. p. 3.

IV. p. 3. Περὶ ἀγάπης. *De caritate.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ. Des. ἐν τῷ Θεῷ μένει. Ibid.

V. pag. 4. Περὶ τῶν μὴ ἐχόντων ἀγάπην. *De non habentibus caritatem.* Inc. Α῎θλιος, ϗ ταλαίπωρος ὁ τῆς ἀγάπης μακρὰν ὑπάρχων. Des. ϗ οὐκ οἶδεν, ὅτι ἐν σκότει διαπορεύεται. Ibid. pag. 4.

VI. pag. ead. *b.* Περὶ μακροθυμίας. *De longanimitate.* Inc. Μακάριος ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅς τις μακροθυμίαν ἐκτήσατο. Des. ϗ τί τούτου ἀθλιώτερον; Ibid. p. 5. ubi tamen in duos Sermones tribuitur, quorum alter est de non habente longanimitatem.

VII. pag. 5. Περὶ ὑπομονῆς. *De patientia.* Inc. Μακάριος, ἀδελφοὶ, ὅς τις ὑπομονὴν ἐκτήσατο. Des. ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, ϗ προσέσχε μοι. Ibid. p. 6.

VIII. p. 6. Περὶ τοῦ μὴ ἔχοντος ὑπομονήν. *De non habente patientiam.* Inc. Α῎θλιος δὲ ϗ ταλαίπωρος ὁ μὴ κτησάμενος ὑπομονήν. Des. κτήσασθε ὑπομονὴν, ἵνα σωθῆτε. Ibid.

IX. pag. ead. *b.* Περὶ ἀοργησίας. *De lenitate.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ μὴ ῥαδίως ὀργιζόμενος. Des. ὅτι τούτου τὸ σῶμα, καὶ ἡ ψυχὴ, ϗ ὁ νοῦς πάντοτε ἔῤῥωται. Ib. p. 7.

X. pag. 7. Περὶ ὀξυχολίας. *De proclivitate ad iram.* Inc. Ο῾ δὲ τῇ ὀξυχολίᾳ πάντοτε κρατούμενος. Des. διὸ ϗ προσέχετε ἀπὸ τῆς ὀξυχολίας. Ibid.

XI. p. ead. *b.* Περὶ πραότητος. *De mansuetudine.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἀληθῶς, ϗ τρισμακάριος ὁ ἔχων πραότητα. Des. ὢ μακάριος πλοῦτος ἡ πραότης, ὅτι παρὰ πάντων δοξάζεται. Ibid. p. 8.

XII. pag. 8. *b.* Περὶ πονηρίας. *De improbitate.* Inc. Θρηνεῖν οὖν, ἀδελφοὶ, χρὴ, ϗ πενθεῖν ἐπὶ τοὺς μὴ ἔχοντας πραότητα. Des. φυλάξασθε ἀπὸ τῆς πονηρίας. Ibid. p. 9.

XIII. pag. 9. *b.* Περὶ ἀληθείας. *De veritate.* Inc. Μακάριος ὃς ἐν ἀληθείᾳ τὸν βίον αὐτοῦ ἐρύθμισε. Des. μακάριος οὖν ὁ πάντοτε τῇ ἀληθείᾳ δουλεύων. Ibid. pag. 10.

XIV. pag. ead. Περὶ ψεύδους. *De mendacio.* Inc. Α῎θλιος δὲ καὶ ταλαίπωρος ὁ παντὶ ψεύδει ἐνδελεχίζων. Des. διὸ προσέχεται, ἀδελφοὶ, μὴ ἐνδελεχίζειν ψεύδει. Ibid.

XV. pag. 10. Περὶ ὑπακοῆς. *De obedientia.* Inc. Μακάριος ὃς ἐκτήσατο, ϗ ἔσχεν ὑπακοὴν ἀληθῆ, ϗ ἀνυπόκριτον. Des. πολλοὶ οὖν ὡς ἀληθῶς οἱ καρποὶ τῆς ὑπακοῆς· διὸ μακάριος ὁ κτησάμενος αὐτήν. Ibid. p. 11.

XVI. pag. ead. *b.* Περὶ ἀνυποταξίας ϗ γογγυσμοῦ. *De inobedientia, & murmuratione.* Inc. Ε᾿πικατάρατος δὲ ϗ ταλαίπωρος, ὃς ὑπακοὴν οὐκ ἐκτήσατο. Des. μὴ δὲ ἀντιρητορεύωμεν, ἢ δικαιολογῶμεν ὥς τι πλέον ἐπιςάμενοι. Ibid.

XVII. pag. 11. *b.* Περὶ τοῦ μὴ ἔχειν ζῆλον, ἢ φθόνον. *De non habenda aemulatione, aut invidia.* Inc. Μακάριος ὃς φθόνῳ, ϗ ζήλῳ οὐχ ὑπετάγη. Des. ἀλλ᾿ ἐν πάσῃ προκοπῇ, ϗ ἀνδραγα-

γαθίᾳ τοῦ ἑτέρου χαίρει ὁ ἄφθονος. Ib. p. 12.

XVIII. pag. 12. Περὶ φθόνου, καὶ ζήλου. *De invidia, & aemulatione*. Inc. Ο῾ δὲ ἐν τούτοις ἑαυτὸν κατατιτρώσκων ταλαίπωρος. Des. ἵνα μὴ σὺν τῷ διαβόλῳ κατακριθῆτε. Ibid. p. 13.

XIX. p. 13. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι λοίδορον. *Quod convitiatorem non esse oporteat*. Inc. Μακάριος καὶ τρισμακάριος ὁ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ μὴ βλάψας ἐν λοιδορίαις ἑτέρων. Des. καὶ πάλιν μακάριος ὁ φυλάξας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς λοιδορίας. Ibid. p. 14.

XX. pag. ead. *b*. Περὶ λοιδορίας καὶ λοιδόρων. *De maledicentia & maledicis*. Inc. Ο῾ ἐπὶ λοιδορίᾳ ἑτέρων ἡδόμενος, οὗτος φανερός ἐστιν, ὅτι ἐν οἷς λοιδορεῖ, ἐν αὐτοῖς ἑάλωκε. Des. οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. Ibid.

XXI. pag. 14. Περὶ ἐγκρατείας. *De continentia*. Inc. Μακάριος ἀληθῶς, καὶ τρισμακάριος ὁ ἐγκράτειαν φυλάξας. Des. ἐπιθυμίᾳ τοῦ κρείττονος, καὶ φόβῳ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ibid. p. 15.

XXII. pag. 15. Περὶ ἀκρασίας. *De intemperantia*. Inc. Ο῾ δὲ ἀκρατὴς, καὶ μὴ ἐγκράτειαν ἔχων, ἐν παντὶ ἀτοπήματι ῥᾳδίως ἁλίσκεται. Des. ἵνα σὺν Χριστῷ δοξασθῆτε· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXIII. p. 17. Ε῎λεγχος αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. *Redargutio sui ipsius, & confessio*. Inc. Α᾽δελφοὶ, συμπαθήσατέ μοι σπλάγχνα ἔχοντες οἰκτιρμῶν. Des. καὶ θεμένῳ ἐν παραδείσῳ τρυφῆς· ὅτι σοι τῷ παναγίῳ Θεῷ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 18.

XXIV. p. 22. Πρὸς καθαίρεσιν ὑπερηφανίας. *Ad eversionem superbiae*. Inc. Ματαία πᾶσα ἄσκησις, πᾶσα ἐγκράτεια, πᾶσα ὑποταγὴ, πᾶσα ἀκτημοσύνη, καὶ πᾶσα πολυμάθεια, ταπεινοφροσύνης ἐστερημένη. Des. μεθ᾽ οὗ ἀξιῶσαι ἡμᾶς ὁ κύριος τῆς ἀφθάρτου μερίδος σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 23.

XXV. pag. 27. *b*. Λόγος κατανυκτικός. *Sermo de compunctione animi*. Inc. Δεῦτε, ἀγαπητοὶ, δεῦτε πατέρες, καὶ ἀδελφοί μου τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον τοῦ πατρός. Des. ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν ἐπιλαβέσθαι τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς μετὰ ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 28.

XXVI. p. 39. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας. *Eiusdem de poenitentia*. Inc. Καρπὸς πολύφορός ἐστιν ἡ μετάνοια, ἀγαπητοί. Des. τῷ ἐλέει, καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ι᾽ησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. III. p. 160.

XXVII. pag. 84. Λόγος ἀσκητικός. *Sermo asceticus*. Inc. Ο῾ πόνος τοῦ λέγειν ἀναγκάζει με, ἡ δὲ ἀναξιότης μου σιωπᾷν ἐπιτιμᾷ μοι. Des. καὶ δόξα τῷ ἀνακαινίσαντι ἡμᾶς παναγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. T. I. p. 40.

XXVIII. pag. 111. *b*. Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν. *Sermo asceticus ad imitationem Proverbiorum*. Inc. Ο῾ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Des. ὅτι τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει. Ibid. a p. 70. ad p. 111.

XXIX. p. 157. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων, καὶ τιμὰς ἀπαιτούντων. *Eiusdem ad correctionem eorum, qui animi adfectu laborant, & honores appetunt*. Inc. Α᾽γωνιῶ, ἀδελφοί μου, καὶ φρίττω, καὶ τῇ λύπῃ κατατιτρώσκομαι. Des. καὶ αὐτὸς εὐφρανῇ ὑμᾶς ἐν τῇ ἀναπαύσει τῆς βασιλείας αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Ibid. p. 111.

XXX. p. 165. *b*. Ε῎λεγχος αὐτῷ, καὶ ἐξομολόγησις. *Redargutio sui ipsius, & confessio*. Inc. Ε᾽ν πολλοῖς ὑμῖν, ἀδελφοὶ, δοκῶν χρησιμεύειν, ὀφείλω καὶ ἐμαυτῷ εἰς ψυχὴν λυσιτελῆσαι. Des. καὶ εἰσάγειν εἰς τὴν συναρίθμησιν τῆς ποίμνης αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ Ι᾽ησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 119.

XXXI. pag. 191. Λόγος περὶ τῶν παθῶν. *Sermo de animi adfectionibus*. Inc Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σου, Χριστὲ σωτὴρ, πᾶσαν πικρότητα ἐμήν. Des. δόξα πρέπει τῷ σώζοντι ἁμαρτωλὸν ἐν οἰκτιρμοῖς. Ibid. p. 144.

XXXII. p. 194. *b*. Περὶ μετανοίας. *De poenitentia*. Inc. Ο῾ κατελθὼν κύριος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ πατρὸς, καὶ γενόμενος ἡμῖν ὁδὸς σωτηρίας. Des. πρεσβείαις τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεστησάντων σοι· δόξα τῷ Χριστῷ, ἀμήν. Ibid. p. 148.

XXXIII. p. 200. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de compunctione*. Inc. Δοτὴρ πάντων ἀγαθῶν, καὶ πηγὴ ἰαμάτων, καὶ θησαυρὸς οἰκτιρμῶν σὺ εἶ μόνος ὁ Θεὸς ἀγαθὸς, καὶ εὔσπλαγχνος. Des. δικαίων καὶ ἁγίων εὐαρεστησάντων σοι εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 154.

XXXIV. p. 205. Λόγος κατανυκτικός. *Sermo de compunctione*. Inc. Ε᾽ν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὄρθρου μίαν ἀναστὰς ἐπορευόμην ἐγὼ σὺν τοῖς δύο ἀδελφοῖς. Des. ὅτι οὐχ ὑπερεῖδες δάκρυα τοῦ ἀχρείου ἁμαρτωλοῦ δούλου σου. Ibid. p. 158.

XXXV. p. 208. Λόγος ἕτερος. *Sermo alter*. Inc. Κατανύγηθι, ψυχή μου, κατανύγηθι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. Des. δεηθῶμεν οὖν αὐτοῦ, ἵνα ἡμᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 161.

XXXVI. p. 212. Λόγος παραινετικός. *Sermo paraeneticus*. Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ νεότης ποθοῦσα ἀσκῆσαι. Des. οὐδέποτε γὰρ ἠγάπησεν ἡμᾶς ὁ μιαρὸς, καὶ ἀκάθαρτος. Ib. p. 167.

XXXVII. p. 213. *b*. Λόγος εἰς πατέρας τελειωθέντας. *Sermo in Patres vita functos*. Inc. Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ, συμπαθεῖτε ἀδελφοὶ δοῦλοι εὐλογημένοι. Des. ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ θύραις ἔστηκεν ὁ κύριος ποιῆσαι συντέλειαν αἰῶνος τοῦ ματαίου. Ibid. p. 172.

XXXVIII. pag. 217. Λόγος ἕτερος εἰς πατέρας τελειωθέντας. *Sermo alter in Patres vita functos*. Inc. Ε᾽ν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καὶ εὐσήμῳ. Des. καὶ ἐστὲ κληρονόμοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ibid. p. 175.

XXXIX p. 223. *b*. Τοῦ αὐτοῦ τετρασύλλαβα. *Eiusdem tetrasyllaba*. Inc. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος. Des. ἵνα ἔχω κοινωνοὺς ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέστῳ. Ibid. p. 181.

XL. p. 224. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἑπτασύλλαβα. *Eiusdem heptasyllaba*. Inc. Εἰδότες οὖν, ἀδελφοὶ, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, ἑαυτοῖς προσέχωμεν. Des. ἣν ἡτοίμασε Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· αὐτῷ πρέπει ἡ τιμὴ, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 182.

XLI. p. 225. Περὶ φόβου ψυχῆς. *De timore animae*. Inc. Ε᾽γὼ Ε᾽φραὶμ ἁμαρτωλὸς, χαῦνος

καὶ

κ) ῥάθυμος εἰς ἀγῶνα πνευματικόν. Des. τῦ πολεμῦντός με καθ' ἑκάστην ἡμέραν· ὅτι τῇ ἁγίᾳ τριάδι ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 183.

XLII. pag. 229. Τῦ αὐτῦ εὐχή. *Eiusdem Oratio*. Inc. Ἥμαρτον εἰς τὸν ὐρανὸν, κ) ἐνώπιόν σε κύριε. Des. ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· ὅτι σοι πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 187.

XLIII. pag. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ ὑπομνηςικόν. *Eiusdem Admonitorium*. Inc. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὀπτασίαν, ἥν μοι διηγήσω, ἀδελφέ. Des. ἵνα ὕτω κ) εἰς τὸ τέλειον φθάσαι καταξιωθῇς ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ὗ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 188.

XLIV. pag. 235. Τῦ αὐτῦ περὶ ψυχῆς, ὅταν πειράζηται ὑπὸ τοῦ ἐχθρῦ, πῶς ὀφείλει μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι. *Eiusdem de anima, quando tentatur ab inimico, quomodo debeat cum lacrymis orare Deum*. Inc. Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι, ἅγιε δέσποτα. Des. κ) ἔςῃ ὑὸς τῦ δεσπότυ Θεῦ, χάριτι τῦ κυρίυ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 193.

XLV. p. 240. Περὶ κρίσεως, κ) κατανύξεως. *De iudicio & compunctione*. Inc. Δεῦτε πάντες ἀδελφοὶ, ἀκύσατε συμβυλῆς ἐμῦ. Des. ἐλκυσθῇ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 50.

XLVI. pag. 248. absque titulo inc. Ὁ βυλόμενος Θεῷ εὐαρεςῆσαι, κ) κληρονόμος Θεοῦ διὰ τῆς πίςεως γενέσθαι. Des. ἵνα δόκιμοι, κ) ἄξιοι αὐτοῦ εὑρεθέντες, σωτηρίας αἰωνίυ τύχωμεν, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ. In aliis Codicibus hic Sermo inscribitur, Περὶ ὑπομονῆς, *De patientia*. Ibid. p. 326. ubi tamen longior aliquanto est in fine.

XLVII. pag. 255. Περὶ μακαρισμῶν, κ) ταλανισμῶν. *De beatitudinibus, & miseriis*. Inc. Μακάριοι οἱ τὸν Θεὸν ἀγαπήσαντες, κ) διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῦ καταφρονῦντες πάντων τῶν γηΐνων πραγμάτων. Des. τῷ σωτῆρι Χριςῷ προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ib. p. 334.

XLVIII. pag. 256. *b*. Ἐξομολόγησις, ἤγυν προσευχὴ πρὸς Θεόν. *Confessio, seu supplicatio ad Deum*. Inc. Ἴασαί με, κύριε, κ) ἰαθήσομαι, ὁ μόνος σοφὸς, κ) εὔσπλαγχνος ἰατρός. Des. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων εὐλογητὸς εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tom. I. pag. 199.

IL. pag. 259. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν δευτέραν παρυσίαν τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ. *Eiusdem in secundum adventum Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Προσέλθετε, κ) δεῦτε, υἱοὶ φωτὸς, ἀκύσατε τῆς εὐλογημένης φωνῆς. Des. ὅτι σὺ εὐλογημένος εἶ, κ) δεδοξασμένος εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 167.

L. p. 264. Περὶ πίςεως. *De fide*. Inc. Ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὺς ἑαυτῦ μαθητὰς εἰς τελείαν πίςιν ἀγαγεῖν βυλόμενος. Des. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμοι γενώμεθα, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Tom II. p. 336.

LI. p. 269. Περὶ ἱερωσύνης. *De sacerdotio*. Inc. Ὢ θαῦμα παράδοξον, ὢ δύναμις ἄῤῥητος, ὢ φρικτὸν μυςήριον τὸ τῆς ἱερωσύνης. Des. ἀνυμνήσεις τὸν ὕμνον τὸν ἐπινίκιον τῇ ἁγίᾳ τριάδι εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. Tom. III. p. 1.

LII. p. 274. *b*. Λόγος εἰς τὸν Ἀντίχριςον. *Sermo in Antichristum*. Inc. Πῶς ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς, μεςὸς πλημμελημάτων, δυνηθείην ἐξειπεῖν τὰ ἐμοὶ ὑπέρογκα; Des. δοξάζοντες Πατέρα, κ) Υἱὸν, κ) ἅγιον Πνεῦμα, νῦν, κ) ἀεὶ, κ) εἰς τοὺς ἀτελευτήτυς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Tom. II. p. 222. nonnihil tamen diversa.

LIII. p. 286. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ϗ περὶ ἀγῶνος, κ) ἀσφαλείας πολλῆς, πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα. *Eiusdem de abstinendo a cupiditatibus carnalibus, & de certamine, ac de multa securitate, ad fratrem qui excidit*. Inc. Οἱ ἐν τοῖς ἰατρείοις θεραπευόμενοι ὐκ ἐπιχαίρονται ταῖς ἀλλήλων συμφοραῖς. Des. κ) ἔρχεται τὸ πρόσαγμα τὸ φοβερὸν ψυχὴν λαβεῖν τῦ σώματος. Tom. III. p. 64. Hic & sequentes Sermones videntur ab alia manu paullo recentiori exarati.

LIV. pag. 289. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ ἐγκρατείας, κ) τῦ μὴ ζηλῦν ἁμαρτωλὺς τὸν καιρὸν προφασιζομένυς, κ) εἰς τὸν Νῶε. *Eiusdem de continentia, & non aemulando peccatores occasionem culpantes, & in Noë*. Inc. Ἐπειδὴ ἁλίσκονταί τινες ὑπὸ τῦ κακοτέχνυ δράκοντος πλανώμενοι. Des. ὁ δίκαιος διεσώθη, οἱ δὲ ἀσεβεῖς κατεκλύσθησαν. Non reperi in cit. edit. G. L.

LV. p. 290. Εἰς τὸν Λὼτ, κ) περὶ ἀσφαλείας. *In Lotum, & de securitate*. Inc. Ἐπειδὴ οἱ φιλήδονοι γεγυμνασμένην ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν καρδίαν πάσης πλεονεξίας. Des. ἐὰν δὲ ἐμπιςεύσωμεν τῷ κυρίῳ, σωθησόμεθα ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Tom. III. p. 237.

LVI. p. 292. *b*. Εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ, κ) εἰς τὺς ἁγίυς τρεῖς παῖδας, πρὸς τὸν λέγοντα, ὁ καιρὸς πονηρός ἐςι, σωθῆναι ὐ δύναμαι. *In Prophetam Danielem, & in tres sanctos Pueros, ad dicentem, tempus malum est, salvari non possum*. Inc. Φέρε δὴ, διασκεψώμεθα τὰ κατὰ τὸν προφήτην Δανιὴλ, ϗ τὺς ἁγίυς παῖδας. Des. μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀξιώσῃ ἡμᾶς ἔχειν τὴν μερίδα σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ἀμήν. Tom. II. p. 319.

LVII. pag. 294. *b*. Τῦ αὐτῦ λόγος περὶ μετανοίας. *Eiusdem Sermo de poenitentia*. Inc. Μὴ ὖν φοβηθῶμεν μάταιον φόβον, κ) φόβον, ὃς ὐκ ἔςι φόβος. Des. Θεὸς γὰρ ὁ δικαιῶν, τίς ὁ κατακρίνων; αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. III. p. 81.

LVIII. p. 295. *b*. Εἰς τὸ μὴ θαυμάζειν τὰ πρόσωπα, μηδὲ δελεάζεσθαι ἐν τοῖς τερπνοῖς τῦ βίυ, κ) εἰς τὸν οβ' ψαλμόν. *Quod non oporteat personas admirari, neque allici deliciis vitae, & in LXXII. psalmum*. Inc. Ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦς εὐολισθότερος ὑπάρχων ῥᾳδίως καταφέρεται πρὸς τὰ τερπνὰ τῦ βίυ. Des. τῷ δὲ παμβασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ, τῷ θανατῦντι, κ) πάλιν ζωογονῦντι, πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε κ) μεγαλοπρέπεια, νῦν, κ. λ. Ibid. p. 29.

LIX. pag. 298. Περὶ ὑπομονῆς, κ) κατανύξεως λόγος παραινετικός. *De patientia & compunctione, Sermo paraeneticus*. Inc. Ὁ πλάσας ἡμᾶς Θεὸς, ἐπιςάμενος τὴν ἀσθένειαν τῆς διανοίας ἡμῶν. Des. ἐν φωτὶ ἀληθινῷ, κ) ὑπερβαλλούσῃ δόξῃ, εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 86.

LX. p. 303. *b.* Περὶ ἀναςάσεως νεκρῶν ἐρώτησις. *De resurrectione mortuorum quaestio*. Inc. Τίς ἐςιν ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, οὐδὲν εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον. Des. & προσκυνοῦντες τὴν ἁγίαν, & ἄχραντον, & ὁμοέσιον τριάδα εἰς τὰς αἰῶνας. Ibid. p. 119.

LXI. p. 311. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν δελεαζόντων ψυχὰς πρὸς ἀσέλγειαν διὰ τοῦ λέγειν, οὐδέν ἐςι τὸ πρᾶγμα. *Eiusdem de iis, qui alliciunt animas ad lasciviam, dicentes, nihil est*. Inc. Τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιὴλ εἶπεν ὁ Θεὸς, ϗ σὺ υἱὲ ἀνθρώπε, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ. Des. κἀγὼ καταξιωθῶ ποιῆσαι καρπὸν εὐπρόσδεκτον τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ, ἀμήν. Ibid. p. 56.

LXII. pag. 318. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία πρὸς ἀδελφὸν ἀντιλέξαντα περὶ Ἡλὶ τοῦ ἱερέως. *Eiusdem apologia ad fratrem contradicentem de Heli sacerdote*. In margine ab eadem manu scripta est sequens notula: & οὗτος ὁ λόγος ἐγράφη, ϗ ὐκ ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι. Inc. Τῆς γραφῆς λεγέσης περὶ Ἡλὶ τοῦ ἱερέως. Des. ϗ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 6.

LXIII. pag. 323. *b.* Τῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα τοῦ ἀπέχεσθαι τῆς Νεςορίε μανίας, ϗ δυσφημίας. *Eiusdem ad Ioannem monachum, ut abstineat a Nestorii insania, & blasphemia*. Inc. Προσήκει πᾶσι τοῖς προσερχομένοις Θεῷ, ϗ ζωῆς αἰωνίου ἀξιωθῆναι βουλομένοις, προηγεμένως τὴν ὀρθόδοξον πίςιν ἀμώμητον διαφυλάττειν. Des. ὥς τε ἀκούων δυσφημούμενον τὸν κύριον τῆς δόξης, μὴ ἐπιδιαμαρτύρασθαι κατὰ δύναμιν. Hunc Sermonem valde longum Ephraemo abiudicandum esse, ex inscriptione convincitur; Nestorius enim quinquaginta & amplius annis post Ephraemi obitum suam haeresim propalare coepit. Ibid. pag. 407.

LXIV. pag. 333. *b.* Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ πάσης βλαβερᾶς συντυχίας, ϗ περὶ ἐγκρατείας. *De abstinendo ab omni noxia consuetudine; ac de continentia*. Ἐρώτησις. Εἰ καλὸν τὸ διαπονεῖσθαι περί τινος; Ἀπόκρισις. *Interrogatio: an bonum sit de aliorum rebus curiosum esse? Responsio*. Inc. Καλὸν τὸ προσέχειν ἑαυτὸν ἕκαςον. Des. ϗ φανερώσῃ τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· ᾧ ἡ δόξα, ϗ μεγαλοσύνη, ϗ αἴνεσις, κ. λ. Ibid. p. 67.

LXV. pag. 337. Περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζειν τὸν πλησίον, ϗ περὶ ὀρθοῦ βίου παραίνεσις. *De non scandalizando proximo, & de recta vita adhortatio*. Inc. Τὰς προσελθόντας ἐπὶ τὸ ςάδιον τῆς εὐσεβείας. Des. διὸ ἐν δόξῃ ςεφανωθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ibid. pag. 33.

LXVI. pag. 340. Περὶ μνήμης θανάτε, ϗ περὶ ἀρετῆς, ϗ πλέτε. *De memoria mortis, ac de virtute, & divitiis*. Inc. Πειθαρχεῖν δεῖ τῷ λέγοντι, παρακαλεῖτε ἀλλήλυς, ϗ οἰκοδομεῖτε. Des. τὴν ἐπιθυμίαν ἔχω ἀναλῦσαι, ϗ σὺν Χριςῷ εἶναι· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 114.

LXVII. pag. 345. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰελιανὸν τὸν ἀσκητήν. *Eiusdem in Iulianum monachum*. Inc. Οὗτος ὁ ἄριςος τῶν ἀσκητῶν οἰκέτης ἐςὶν ὑπάρχων. Des. ἵνα τὸ φρόνημα ἡμῶν τέλειον ᾖ ἐν κυρίῳ. Ibid. p. 254.

LXVIII. pag. 349. Πρὸς αὐτόν. *Ad eumdem*. Inc. Ὥσπερ δὲ δύο τινὲς ἀποδημοῦντες εἰς χώραν μακράν. Des. ἐνεκαρτέρησεν ἐν τῇ ἡσυχίᾳ, εὐχαριςῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 521. Tum in Ms. Codice Otthoboniano Graeco, tum in Latina Vossiana editione, hic Sermo cum superiori coniungitur: ex utroque autem lacunae, quae in Otthoboniano Codice, ac Latina Vossiana editione occurrunt, suppleri possunt.

LXIX. pag. 351. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰς λέγοντας ἀπὸ ἐμπνευματώσεως τῆς γῆς τὰς σεισμὰς γίνεσθαι. *Eiusdem adversus eos, qui dicunt ab inflatione terrae terraemotus fieri*. Inc. Εἴπατε ἡμῖν οἱ ἀπὸ καρδίας λαλῦντες, ϗ οὐκ ἐκ ςόματος κυρίου. Des. ϗ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ὐκ ἔςιν ἀριθμός· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 47.

LXX. p. 352. *b.* Τῦ αὐτῦ περὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι ὑπὸ Ἑλληνικῆς ἐννοίας. *Eiusdem, ne decipiamur Graecorum opinionibus*. Inc. Προσθήσω δὲ ϗ τοῦτο τῷ λόγῳ. Des. εἰς ὁλοτελῆ ἀπώλειαν ἐτρέποντο τὸν νοῦν. Ibid. p. 48.

LXXI. p. 354. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὑπομονῆς, ϗ συντελείας, ϗ παρεσίας τοῦ κυρίε, ἀδιαδόχε τε τῶν δικαίων βασιλείας, ϗ ἀτελευτήτου τῶν ἁμαρτωλῶν κολάσεως, ὑπόθεσίς τε ἐξομολογήσεως, ϗ προτροπὴ μελέτης τῶν θείων γραφῶν, τίνες τε αἱ μεθοδεῖαι τοῦ ἐχθροῦ, ϗ τί τὸ τῆς ἡσυχίας ὠφέλιμον. *Eiusdem de patientia, & de consummatione, & de adventu Domini, perennique iustorum regno, & de aeterna peccatorum poena, argumentumque confessionis, & exhortatio ad studium divinarum scripturarum, quaeque sint fraudes inimici, & quae quietis utilitas*. Inc. Λαμπρὸς ὁ βίος τῶν δικαίων. Des. τοῦ ἀποδιδόντος ἑκάςῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ᾧ μόνῳ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 93.

LXXII. pag. 365. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*. Inc. Περὶ παρθενίας, ϗ ἁγιασμοῦ ψυχῆς Παῦλος ὁ ἀπόςολος, ὡς ἄριςος σύμβελος, πάντας ἡμᾶς διδάσκει. Des. ὅταν ἔλθῃ ὁ Χριςὸς, ἀποδῦναι ἑκάςῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ibid. p. 74.

LXXIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ ᾠδὴ εὔρυθμος εἰς τὰς ὁσημέραι ἁμαρτάνοντας, ϗ ὁσημέραι μετανοοῦντας. *Eiusdem rhythmus in eos, qui quotidie peccant, & quotidie resipiscunt*. Inc. Μέχρι τίνος, ὦ φίλε, ἀνεχόμενος ἐχθροῦ, ὁσημέραι ἐκτελεῖς τὰ ἐράσμια αὐτῷ; Des. οὐ γὰρ ἔχεις ἕτερον λουτρὸν πάλιν εἰς πλύσιν ἑτοίμως προκείμενε. Ibid. p. 31.

LXXIV. p. 371. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας. *Eiusdem de poenitentia*. Inc. Μάθωμεν ἁμαρτωλοὶ εὐσπλαγχνίαν, πῶς ἐςιν. Des. ὅπως σοι δωρήσηται ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ibid. p. 79.

LXXV. pag. 373. Τῦ αὐτῦ λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τῦ Χριςῦ. *Eiusdem Sermo de proditione Christi*. Inc. Φοβῦμαι καὶ τῇ γλώσσῃ ἅψασθαι τῆς φοβερᾶς τῦ Χριςῦ ταύτης διηγήσεως. Des. διὰ πολλὰς οἰκτιρμὰς τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνίας. Ibid. pag. 244. Multum tamen differt ab edito.

LXXVI.

LXXVI. pag. 377. b. Διαθήκη τοῦ μακαρίου Ἐφραὶμ, ἥτις ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ κλίνης αὐτοῦ κατακειμένου, & τὰ ἔσχατα πνέοντος. *Testamentum beati Ephraem, quod ab ipso editum fuit in lecto iacente, & ultimum spirante*. Inc. Ἐγὼ Ἐφραὶμ ὁ ταπεινὸς, καὶ ἐλάχιστος, καὶ ἁμαρτωλὸς, τὰ τελευταῖα πνέων, τῇ ὑμῶν ἀγάπῃ προσλαλῶ. Des. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσιν τῆς ἱκεσίας μου, καὶ σπλαγχνίσθητι ἐπ' ἐμοὶ, δέομαί σου φιλάνθρωπε, καὶ μονογενὲς υἱὲ τοῦ Θεοῦ [1]. Finis in Codice desideratur. Exstat Tom. II. pag. 230. sub initio tamen diverso. Huius Codicis recensionem non ita tamen diligenter elucubratam invenies etiam in Prolegomenis Tom. I. cit. edit. pag. CLXIX.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio magno, optime servatus, Sec. circiter XI. Constat foliis 384.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA.

COD. II. I. pag. 1. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν. Λόγος α'. *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani enarratio in Epistolam ad Hebraeos. Homilia I.* Inc. Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλος φησιν, ἐφ' ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος. Des. τῶν διὰ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Haec una cum sequentibus Homiliis incidit in eius Operum edit. Paris. A. MDCCXXXV. fol. T. XII. pag. 1. seqq. ubi quum haec loco argumenti sit, Homiliarum enumeratio a sequenti orditur.

II. pag. 3. Λόγος β'. *Homilia II.* (in edit. cit. prima) in verba: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως, κ. λ. inc. Οὕτως ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. Des. & τῶν αἰωνίων ποιεῖ μετόχους ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν & ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat loc. cit. p. 5. Haec conclusio quum eadem ferme sit in omnibus Homiliis, quae sequuntur, ne inanibus verbis volumen hoc impleamus, eam deinceps omittentes, eorum tantum, quae ipsam praecesserint, verborum finem adferemus.

III. pag. 7. Λόγος γ'. *Homilia tertia* in verba Epistolae: Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, κ. λ. Inc. Πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦς διανοίας δεῖ, μάλιστα δὲ ὅταν περὶ Θεοῦ λέγωμέν τι, καὶ ἀκούωμεν. Des. ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 13.

IV. pag. 11. b. Λόγος δ'. *Homilia quarta* in verba: Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον, κ. λ. Inc. Ὁ μὲν κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τὴν ἔνσαρκον, ἔξοδον καλεῖ. Des. ἐκείνῳ τοίνυν πειθώμεθα· οὕτω γὰρ δυνησόμεθα ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 24.

V. p. 18. Λόγος ε'. *Homilia quinta* in verba: Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην, κ. λ. Inc. Ἠβουλόμην γνῶναι σαφῶς, εἴ τινες μετὰ τῆς προσηκούσης σπουδῆς τῶν λεγομένων ἀκούουσιν. Des. ὡς τούτους τοὺς λόγους εἰς τὰ ὑμέτερα ἐγκώμια ἀναλίσκεσθαι, καὶ εἰς τοὺς ἐπαίνους, ἵνα τυχεῖν ἅπαντες καταξιωθῶμεν τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

VI. pag 24. Λόγος ς'. *Homilia sexta* in verba: Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, κ. λ. Inc. Τὴν πολλὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ ὁ Παῦλος δεῖξαι βουλόμενος. Des. καὶ δυνησόμεθα περιγενέσθαι τῶν πολεμίων, καὶ τὸν στέφανον ἀναδήσασθαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 51.

VII. pag. 29. Λόγος ζ'. *Homilia septima* in verba: Διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐλπίδος ὁ Παῦλος, καὶ εἰπὼν, ὅτι οἶκος αὐτοῦ ἐσμεν. Des. οὐκοῦν οὐδὲν ἐλεεινότερον τῶν ἀποτυγχανόντων, οὔτε μακαριώτερον τῶν ἐπιτυγχανόντων· γενώμεθα δὲ τῶν μακαρίων ἡμεῖς, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 61.

VIII. p. 34. Λόγος η'. *Homilia octava* in verba: Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν ἀνάπαυσιν, κ. λ. inc. Μέγα μὲν πίστις, καὶ σωτήριον, καὶ ταύτης ἄνευ οὐκ ἔνι σωθῆναί ποτε. Des. καὶ πρῶτος ἐν τῇ βασιλείᾳ ἔσῃ, καὶ πάντων ἀπολαύσεις τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 70.

IX. p. 39. Λόγος θ'. *Homilia nona* in verba: Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, κ. λ. inc. Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὁ δὲ Θεὸς ἱκανός ἐστι κατανύξαι ὑμᾶς, & ποιῆσαι βελτίους ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 81.

X. p. 44. Λόγος ι'. *Homilia decima* in verba: Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, κ. λ. inc. Ἀκούσατε ὅσα Ἑβραίοις ἐνεκάλεσεν ὁ Παῦλος βουλομένοις ἀεὶ μανθάνειν. Des. ἀποστῶμεν λοιπὸν τῶν βιωτικῶν, ἵνα εὕρωμεν χάριν, καὶ ἔλεον ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 92.

XI. pag. 49. Λόγος ια'. *Homilia undecima* in verba: Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον, κ. λ. inc. Μετὰ φόβου τῶν λογίων ἀκούωμεν τοῦ Θεοῦ. Des. τοῦτο & ἐφ' ὑμῶν ἔσεσθαι προσδοκῶμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

XII. p. 53. Λόγος ιβ'. *Homilia duodecima* in verba: Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, κ. λ. inc. Καθαψάμενος γενναίως τῶν Ἑβραίων, & φοβήσας αὐτοὺς ἱκανῶς. Des. αὕτη ἔσω, καὶ πάντων ἐπιτεύξῃ τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 111.

XIII. p. 57. b. Λόγος ιγ'. *Homilia decima-*

(1) Hoc Testamentum vertit & Iulius Clemens, cuius interpretatio exstat apud Surium Kal. Febr. Ad verba huius Testamenti p. 366. edit. Oxon. A. MDCCIX. ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ μου οὐ κατηρασάμην, respicit Nyssenus in Vita Ephraemi p. 1033. & 1039. ad verba testamenti p. 367. οὐχ ὑπῆρχε τῷ Ἐφραὶμ βαλάντιον, κ. λ. p. 368. μὴ ἐγκωμιάσητε, μή με πολυτελεῖ ἐνθάψητε ἱματισμῷ. κ. λ & quae p 1045. seqq. de viro, qui pretiosa veste corpus Ephraemi tegere volebat. Confer Test. edit. Graec. p. 369. Vide Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap 2. Tom. V. p. 324.

materertia in verba: Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς, κ. λ. inc. Βυλόμενος ὁ Παῦλος τὸ διάφορον δεῖξαι τῆς καινῆς, ϗ τῆς παλαιᾶς. Def. ϗ δυνησόμεθα τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 120.

XIV. pag. 61. Λόγος ιδ'. *Homilia decimaquarta* in verba: Εἰ μὲν ὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς, κ. λ. inc. Εἰ μὲν ὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης, φησὶν, εἰπὼν περὶ τοῦ Μελχισεδέκ. Def. τελήσωμεν ὖν τὰ ἀγαθὰ, ϗ τῶν αἰωνίων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 128.

XV. p. 66. Λόγος ιέ. *Homilia decimaquinta* in verba: Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, κ. λ. inc. Ἀναμίγνυσι τὰ ταπεινὰ τοῖς ὑψηλοῖς ὁ Παῦλος ἀεί. Def. πάντα πράττωμεν, δι' ὧν δυνησώμεθα τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XVI. pag. 70. *b.* Λόγος ις'. *Homilia decimasexta* in verba: Εἶχε μὲν ὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ, κ. λ. inc. Ἔδειξεν ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης, ἀπὸ τῆς διαθήκης. Def. ὕτω γὰρ δυνησόμεθα ϗ τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 148.

XVII. p. 74. Λόγος ιζ. *Homilia decimaseptima* in verba: Καὶ διὰ τοῦτο καινῆς διαθήκης μεσίτης, κ. λ. inc. Εἰκὸς ἦν πολλὺς τῶν ἀσθενέςερον διακειμένων, ϗ ἀπὸ τοῦ τελευτηκέναι τὸν Χριςόν. Def. ἐν ᾧ ἐσόμεθα διηνεκῶς, ϗ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 157.

XVIII. p. 77. Λόγος ιη'. *Homilia decimaoctava* in verba: Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριςὸς, κ. λ. inc. Μέγα ἐφρόνυν οἱ Ἰυδαῖοι ἐπὶ τῷ ναῷ, ϗ τῇ σκηνῇ. Def. ἵνα τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ὁρῶσιν, ἧς γένοιτο ἀπολαῦσαι πάντας ἡμᾶς, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 164.

XIX. p. 81. *b.* Λόγος ιη'. *Homilia decimaoctava* in verba: Ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσίαν, ϗ προσφορὰν, κ. λ. inc. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν ἀνωφελεῖς τὰς θυσίας. Def. ἵνα τρέφωμεν τὸν Χριςὸν, ἵνα συγκληρονόμοι αὐτοῦ γενώμεθα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 173. Heic, ut unusquisque videt, amanuensis errore binae Homiliae sub uno numero XVIII. comprehenduntur: nos vero Codicis enumerationem licet erroneam, tamen quia cum edita deinceps concordat, sequemur.

XX. pag. 84. *b.* Λόγος ιθ'. *Homilia decimanona* in verba: Ἔχοντες ὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον, κ. λ. inc. Ἔχοντες ὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον, ϗ ζῶσαν. Δείξας τὸ μέσον τοῦ ἀρχιερέως, ϗ τῶν θυσιῶν, ϗ τῆς σκηνῆς, ϗ τῆς ἐπαγγελίας, ϗ τῆς διαθήκης. Def. ἀλλ' εἰς τὺς εὐδίυς ἀπάξει λιμένας, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 180.

XXI. pag. 87. Λόγος κ'. *Homilia vigesima* in verba: Ἑκυσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τῶν δένδρων ὥσπερ ἂν φυτευθέντα, ϗ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀπολαύσαντα. Def. ἵνα ϗ τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς τύχῃς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 185.

XXII. p. 91. Λόγος κα'. *Homilia vigesimaprima* in verba: Ἀναμιμνήσκεσθε τὰς πρότερον ἡμέρας, κ. λ. inc. Οἱ τῶν ἰατρῶν ἄριςοι, ἐπειδὰν βαθεῖαν δῶσι τομήν. Def. ϗ πάντων ἀπολαυσόμεθα τῶν ἐπηγγελμένων τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 193.

XXIII. p. 94. *b.* Λόγος κβ'. *Homilia vigesimasecunda* in verba: Πίςει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τὺς αἰῶνας, κ. λ. inc. Τὸ τῆς πίςεως, γενναίας ϗ νεανικῆς δεῖται ψυχῆς. Def. ταύτην ὖν τὴν πολλὴν σύνεσιν μεταδιώκωμεν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXIV. p. 98. *b.* Λόγος κγ'. *Homilia vigesimatertia* in verba: Πίςει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, κ. λ. inc. Πίςει, φησὶ, χρηματισθεὶς Νῶε· καθάπερ ὁ ὑὸς τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρυσίας διαλεγόμενος ἔλεγε. Def. ἵνα τύχωμεν τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 210.

XXV. pag. 102. *b.* Λόγος κδ'. *Homilia vigesimaquarta* in verba: Κατὰ πίςιν ἀπέθανον ὗτοι πάντες, κ. λ. inc. Ἡ πρώτη, ϗ ἡ πᾶσα ἀρετὴ τὸ ξένον εἶναι τοῦ κόσμυ τύτυ, ϗ παρεπίδημον. Def. ϗ ἀποθήσει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποθήκην, ϗ ἐπιτευξόμεθα πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 218.

XXVI. p. 106. *b.* Λόγος κε'. *Homilia vigesimaquinta* in verba: Πίςει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ, κ. λ. inc. Μεγάλη ὄντως ἡ πίςις τοῦ Ἀβραάμ. Def. δυνηθῶμεν ἐξιλεώσασθαι τὸν Θεὸν, ϗ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 226.

XXVII. pag. 110. *b.* Λόγος κς'. *Homilia vigesimasexta* in verba: Πίςει ϗ περὶ μελλόντων ηὐλόγησεν Ἰσαὰκ, κ. λ. inc. Πολλοὶ, φησὶ, προφῆται, ϗ διδάσκαλοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, ϗ ὐκ εἶδον. Def. μὴ δὴ ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκεῖνα, ἵνα ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 235.

XXVIII. p. 115. *b.* Λόγος κζ'. *Homilia vigesimaseptima* in verba: Πίςει πεποίηκε τὸ πάσχα, ϗ τὴν πρόσχυσιν, κ. λ. inc. Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος εἴωθε, καὶ πυκνὸς ἐςὶ τοῖς νοήμασι. Def. ϗ ζῆσαι κατὰ τῷ Θεῷ δοκοῦν, ὥςε ϗ τῶν μελλόντων τυχεῖν ἀγαθῶν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 245.

XXIX. p. 120. Ὁμιλία κη'. *Homilia vigesima octava* in verba: Περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, κ. λ. inc. Ἀεὶ μὲν, μάλιςα δὲ ὅταν τῶν ἁγίων ἐννοήσω τὰ κατορθώματα. Def. ἵνα μὴ ἔχωμεν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιύτων· ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 254.

XXX. p. 127. *b.* Ὁμιλία κθ'. *Homilia vigesimanona* in verba: Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέςητε, κ. λ. inc. Ἔςιν εἴδη παρακλήσεως δύο,

δύο, ἐναντία πρὸς ἄλληλα εἶναι δοκοῦντα. Des. τὴν μὲν οὖν λύμην ταύτην ἐξέλωμεν, ἵνα δυνηθῶμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 270.

XXXI. p. 131. *b.* Ὁμιλία λ'. *Homilia trigesima* in verba: Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν ὀ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, κ. λ. inc. Οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες τὰ πικρὰ, ἀνέχονταί τινος πρότερον ἀηδίας. Des. ὑπομένωμεν τοίνυν φέροντες τὰ ἀλλήλων βάρη, κ̀ ἐλέγχοντες, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 278.

XXXII. pag. 134. *b.* Ὁμιλία λα'. *Homilia trigesima prima* in verba: Εἰρήνην διώκετε, κ. λ. inc. Πολλὰ μέν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν. Des. ἐκείνοις μὲν γὰρ τὰ ἐνταῦθα δίδοτε, ἀντιλαμβάνετε δὲ τὰ οὐράνια, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag 284.

XXXIII. p. 138. *b.* Ὁμιλία λβ'. *Homilia trigesimasecunda* in verba: Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, κ. λ. inc. Ἦν μὲν τὰ κατὰ τὸν ναὸν θαυμαστὰ, ἅγια τῶν ἁγίων. Des. ἀλλὰ ϗ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεικνύμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 293.

XXXIV. pag. 142. *b.* Ὁμιλία λγ'. *Homilia trigesimatertia* in verba: Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, κ. λ. inc. Ὅπερ ἀλλαχοῦ φησι, τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Des. οὕτω τοῦ οὐρανοῦ ἐπιληψόμεθα, οὕτω τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 301.

XXXV. p. 146. *b* Ὁμιλία λδ'. *Homilia trigesimaquarta* in verba: Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, κ. λ. inc. Καλὸν μὲν ἡ ἀναρχία, κ̀ πολλῶν ὑπόθεσις συμφορῶν. Des. τοῦτο τὸ πῦρ περιβάλωμεν ἑαυτοὺς, δόξαν ἀναπέμποντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 311. In fine legitur: Χριστῷ συνεργῷ, καὶ τελεστῇ νῦν χάρις.

XXXVI. pag. 150. *b.* Sequuntur eiusdem Chrysostomi Homiliae XXIV. in Epistolam beati Paulli ad Ephesios, hypothesi praecedente, cuius initium: Ἡ Ἔφεσός ἐστι μὲν τῆς Ἀσίας μητρόπολις, ἐτελεῖτο δὲ τῇ Ἀρτέμιδι. Finis: εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, κ̀ σύσσωμα, κ̀ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ. Prima, quae inscribitur, Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν Παύλου ὑπόμνημα, *Eiusdem in Epistolam Paulli ad Ephesios Commentarius*, & est in prima Epistolae verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἴδε τὸ, διὰ, τῷ πατρὶ δέδωκε· τί οὖν; ἐλάττονα αὐτὸν ἐροῦμεν; Des. ἵνα μὴ εἰς κρίμα, μηδὲ εἰς κατάκριμα γένηται ταῦτα πάντα ἡμῖν, ἀλλ' εἰς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec una cum sequentibus Homiliis, Tom. XI. cit. edit. pag. 1. seqq.

XXXVII. pag 155. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἐν ᾧ κ̀ ἐκληρώθημεν προορισθέντες, κ. λ. inc. Πανταχοῦ τὴν ἄφατον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ἐσπούδασεν. Des. ἵνα κ̀ τὰ ἄλλα φυγεῖν δυνηθῶμεν κακὰ, κ̀ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 9.

XXXVIII. p. 159. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία γ'. *Eiusdem Homilia III.* in verba: Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχνων τῶν ἀποστολικῶν. Des. οὕτω γὰρ κ̀ αὐτὸν ὄψεσθε ἐκεῖ τὸν Χριστὸν μετὰ παῤῥησίας, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 16.

XXXIX. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία δ'. *Eiusdem Homilia IV.* in verba: Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, κ. λ. inc. Ἔστι μὲν νέκρωσις σωματική· ἔστι δὲ κ̀ ψυχική. Des. κ̀ πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν ἑαυτοὺς διεγείρωμεν, ἵνα καταξιωθῶμεν τυχεῖν τῆς τοσαύτης δόξης ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 25.

XL. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ε'. *Eiusdem Homilia V.* in verba: Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς, κ. λ inc. Πολλὰ δείκνυσι τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν. Des. ἵνα πάντων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγέντες, δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 32.

XLI. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ϛ'. *Eiusdem Homilia VI.* in verba: Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν, κ. λ. inc. Οὐ δι' ἑτέρου, φησὶν, ἔπεμψεν, οὐδὲ δι' ἄλλου τινὸς ταῦτα ἐμήνυσεν ἡμῖν. Des. ταῦτα γὰρ αἴτια ἡμῖν γίνεται τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

XLII. p. 178. *b.* Λόγος ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων, κ. λ. inc. Τοὺς εἰς ἰατρεῖον ἐρχομένους οὐχ ἁπλῶς ἐκεῖ δεῖ πορεύεσθαι. Des. ἵνα μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντες τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 45.

XLIII. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία η'. *Eiusdem Homilia VIII.* in verba: Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, κ. λ. inc. Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετὴ, μὴ τιμὴν, μηδὲ δόξαν ζητεῖν. Des. ταῦτα πάντα εἰδότες, χάριν ἀναπέμπωμεν ὑπὲρ πάντων τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 52.

XLIV. p. 194 Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία θ'. *Eiusdem Homilia IX.* in eadem verba: Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Χριστῷ, κ. λ. inc. Ἀπεδείχθη μεγάλη τῆς ἁλύσεως ἡ ἰσχὺς τοῦ Παύλου. Des. ϗ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην μετὰ ἀκριβείας κατορθώσωμεν, ἵνα καταξιωθῶμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 68.

XLV. p. 198. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ι'. *Eiusdem Homilia X.* in verba: Ἓν σῶμα, κ̀ ἓν πνεῦμα, κ λ inc. Ὅταν ἐπί τι μεῖζον παρακαλῇ ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ἵνα καταξιωθῶμεν, τοῦ θηρίου τούτου τοῦ χαλεποῦ, ϗ δεινοτάτου ἀπαλλαγέντες, χάριν ἀναπέμψαι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 74.

XLVI. p. 202. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ια'. *Eiusdem Homilia XI.* in eadem verba: Ἓν σῶμα, κ̀ ἓν πνεῦμα, καθὼς ϗ ἐκλήθητε, κ λ. inc. Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Παῦλος. Des. κ̀ τοὺς μετατεθέντας ἐπαναγαγεῖν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ Θεῷ, κ. λ. Ib. p. 80.

XLVII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ιβ'. *Eiusdem Homilia XII.* in verba: Τοῦτο οὖν λέγω,

καὶ

ϗ μαρτύρομαι, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβȣλεύοντα, ϗ διδάσκοντα δεῖ. Def. ἀλλὰ ϗ ποιȣ̃ντες διδάσκωμεν· ȣ̈τω γὰρ δυνησόμεθα τῶν μυρίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XLVIII. pag. 213. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιγ΄. *Eiusdem Homilia XIII.* in eadem verba; Τȣ̃το ȣ̃ν λέγω, ϗ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, κ. λ. inc. Οὐ πρὸς Ἐφεσίȣς ταῦτα εἴρηται μόνον, ἀλλὰ ϗ πρὸς ὑμᾶς νῦν λέγεται. Def. τῆς φιλανθρωπίας ἀπολαῦσαι τȣ̃ δεσπότȣ, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 95.

IL. p. 218. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιδ΄. *Eiusdem Homilia XIV.* in verba; Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, κ. λ. inc. Εἰπὼν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καθολικῶς, λοιπὸν αὐτὸν ϗ ὑπογράφει κατὰ μέρος. Def. ϗ τειχίσοι ἀσφαλεῖ τειχίῳ, τῷ αὐτȣ̃ φόβῳ, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 103.

L. p. 222. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιε΄. *Eiusdem Homilia XV.* in verba: Πᾶσα πικρία, ϗ θυμὸς, ϗ ὀργὴ, κ. λ. inc. Ὥσπερ εἰς σκεῦος ἀκάθαρτον, ϗ ἱμάτιον ȣ̓κ ἄν ποτε ἑαυτὰς καθίεσαν τῶν μελισσῶν τὸ γένος. Def. ϗ εἰς τὸν εὔδιον πλεύσομεν λιμένα, ȣ̃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 109.

LI. p. 227. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιϛ΄. *Eiusdem Homilia XVI.* in eadem verba: Πᾶσα πικρία, ϗ θυμὸς, ϗ ὀργὴ, κ. λ. inc. Οὐκ ἀρκεῖ τῆς κακίας ἀπαλλαγῆναι, εἰ δεῖ τῆς βασιλείας τῶν ȣ̓ρανῶν ἐπιτυχεῖν. Def. ϗ κατὰ τὴν μέλλȣσαν ἡμέραν τῆς παρ᾽ αὐτȣ̃ τύχωμεν συγγνώμης, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 116.

LII. p. 230. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιζ΄. *Eiusdem Homilia XVII.* in verba: Γίνεσθε εἰς ἀλλήλȣς χρηςοὶ, εὔσπλαγχνοι, κ. λ. inc. Τὰ παρελθόντα τῶν πραγμάτων, πλείονα ἔχει τὴν ἰσχύν. Def. ἵνα ϗ τὸ βραβεῖον λάβωμεν τῆς ἄνω κλήσεως, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 121.

LIII. p. 234. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιη΄. *Eiusdem Homilia XVIII.* in verba: Τȣ̃το γὰρ ἴςε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, κ. λ. inc. Ἦσαν, ὡς ἔοικέ, τινες ϗ ἐπὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. ἵνα διὰ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 126.

LIV. p. 239. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιθ΄. *Eiusdem Homilia XIX.* in verba: Βλέπετε ȣ̃ν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, κ. λ. inc. Ἔτι τὴν τῆς πικρίας ἐκκαθαίρει ῥίζαν, ἔτι τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὀργῆς ἐκκόπτει. Def. ϗ τότε δυνησόμεθα τῆς παρὰ τȣ̃ Θεȣ̃ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, ϗ οἰκτιρμοῖς τȣ̃ μονογενȣ̃ς αὐτȣ̃ ὑȣ̃, κ. λ. Ibid. pag. 133.

LV. p. 245. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία κ΄. *Eiusdem Homilia XX.* in verba: Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, κ. λ. inc. Σοφός τις ἀνὴρ πολλὰ ἐν τάξει μακαρισμῶν ἐνθείς. Def. ϗ τὸν παρόντα βίον ἅπαντα μετὰ ἀρετῆς διεξελθεῖν, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 142.

LVI. p. 256. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία κα΄. *Eiusdem Homilia XXI.* in verba; Τὰ τέκνα ὑπακȣ́ετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Καθάπερ τις σῶμα πλάττων, πρῶτον μὲν τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα τὸν αὐχένα, εἶτα τȣ̀ς πόδας τίθησιν. Def. δυνατὸς δὲ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δι᾽ ἑαυτȣ̃ τὸ ἔργον εἰς τέλος ἀγαγεῖν, ἵνα καταξιωθῶμεν πάντες τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

LVII. p. 260. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ Ὁμιλία κβ΄. *Eiusdem Homilia XXII.* in verba: Οἱ δοῦλοι ὑπακȣ́ετε τοῖς κυρίοις, κ. λ. inc. Ὥς τε ȣ̓κ ἀνὴρ μόνον, ȣ̈τε γυνὴ, ȣ̈τε παιδία. Def. ὃς δυνήσεται ϗ ἡμᾶς ἀχειρώτȣς ποιῆσαι ταῖς ἐκείνȣ πάγαις, ϗ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀξιῶσαι ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 165.

LVIII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία κγ΄. *Eiusdem Homilia XXIII.* in verba: Στῆτε ȣ̃ν περιζωσάμενοι, κ. λ. inc. Συντάξας τὸ ςρατόπεδον τοῦτο, ϗ διεγείρας αὐτῶν τὴν προθυμίαν. Def. ἵνα δυνηθῶμεν περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, ὧν γένοιτο περιγενέσθαι ἡμᾶς χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

LIX. p. 269. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία κδ΄. *Eiusdem Homilia XXIV.* in eadem verba: Στῆτε ȣ̃ν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, ϗ ἐνδυσάμενοι, κ. λ. inc. Περιζωσάμενοι, φησι, τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ. Τί ποτε τοῦτό ἐςιν; Def. ȣ̓δεὶς ἡμᾶς ἐξαιρήσεται τῆς κολάσεως, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 179. In fine: Τέλος τῆς πρὸς Ἐφεσίȣς ἐπιςολῆς.

LX. pag. 276. Sequuntur eiusdem *de Incomprehensibili* Sermones V. quorum primus hunc habet titulum maioribus litteris adscriptum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμȣ περὶ Ἀκαταλήπτȣ λόγος α΄. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi CPolitani, de Incomprehensibili Sermo I.* Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν ȣ̓ πάρεςι, ϗ τὰ θρέμματα μετὰ πάσης τῆς εὐταξίας ἕςηκε. Def ϗ ὁλόκληρον ἡμῖν ἐγκατοικῆσαι τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο διαπαντὸς ἡμᾶς ἀπολαύειν χάριτι, κ. λ. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 444.

LXI. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ λόγος β΄. *Eiusdem Sermo II.* Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀπίςȣς Ἀνομοίους ἀποδυσώμεθα. Def. ἀπαλλάξαι μὲν αὐτȣ̀ς τῆς πλάνης, ϗ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐπαναγαγεῖν δὲ ἐπὶ τὸ τῆς γνώσεως φῶς, ἵνα πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐνὶ ςόματι δοξάζωμεν τὸν Θεὸν, ϗ πατέρα τοῦ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 452.

LXII. pag. 287. Τοῦ αὐτοῦ λόγος γ΄. *Eiusdem Sermo III.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν ἐπειδὰν ἴδωσιν δένδρον ἄκαρπον, ϗ ἀνήμερον. Def. ϗ τὸν Θεὸν ἵλεω ποιήσαντες, ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων δυνηθῆτε τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 462.

LXIII. pag. 292. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος δ΄. *Eiusdem Sermo IV.* Inc. Ἤρκει μὲν δείξαντα πρώην ἀνθρώποις ἀκατάληπτον ὄντα τὸν Θεόν. Def. σὺ δὲ ȣ̓χὶ διπλᾶ ϗ τριπλᾶ, ἀλλ᾽ ἑκατονταπλασίονα ἀπολήψῃ πάντα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 471.

LXIV. pag. 298. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ε΄. *Eiusdem Sermo V.* Inc. Ἐπειδὰν μέλλῃ τις μακρο-

τέ-

τέρας ὑποθέσεως ἅπτεσθαι, κ) πολλῶν δεομένης λόγων. Des. ὕτω γὰρ διηνεκῶς ἀπολαυσόμεθα χαρᾶς, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

LXV. pag. 304. Succedit Τῦ αὐτῦ πρὸς Α'νομοίυς λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos Sermo unicus*. Inc. Μίαν ὑμῖν διελέχθημεν ἡμέραν, κ) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὕτως ὑμᾶς ἐφίλησα. Des. κ) γαλήνην ἐργάσασθαι, κ) εἰρήνην πολλὴν τῇ ψυχῇ, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 541. ordine *VI. de Incomprehensibili*.

LXVI. pag. 308. Vltimum locum obtinent Sermones tres ad Stagirium daemoniacum, quorum primus inscribitur: Ι'ωάννου ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ, ϗ ἰσαποςόλυ παρακλητικὸς εἰς τὸν δαιμονῦντα, λόγος α'. *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, & Apostolis paris Oratio adhortatoria ad Daemoniacum, Liber I.* Inc. Ε'́δει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων ἐμοὶ Σταγείριε, κ) παρεῖναί σοι νῦν, ϗ συνδιαταλαιπωρεῖσθαι. Des. τῦτο τῆς πολλῆς αὐτῦ περὶ σὲ φιλοςοργίας, κ) σπυδῆς σημεῖόν ἐςιν. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 154.

LXVII. pag. 321. *b*. Παρακλητικὸς, ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα καὶ δαίμονος, λόγος β'. *Oratio adhortatoria* (ad eumdem Stagirium) *quod tristitia daemone ipso sit gravior, Liber II.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τῦ Θεῦ προνοίας εἰρήσθω. Des. εἰς δὲ τὴν ἄνω πόλιν ἐγγραφέντας, κ) πάντα μετοικίσαι τὸν νῦν κελευσθέντας ἐκεῖ. Ibid. p. 179.

LXVIII. pag. 336. *b*. Ε'́τι περὶ ἀθυμίας πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος γ'. *Item de tristitia ad eumdem Liber III.* Inc. Ι'κανὰ μὲν ὖν κ) τὰ εἰρημένα σβέσαι τῆς ἀθυμίας τὴν φλόγα. Des. ὐ γὰρ μόνον τῦτο κερδανεῖς. τὸ τὰ παρόντα γενναίως ἐνεγκεῖν, ἀλλ' ἐγγυμνασάμενος αὐτοῖς καλῶς, ϗ πρὸς ἅπαντα λοιπὸν ἀνάλωτος ἔσῃ τὰ τῦ βίυ λυπηρά. Ibid. p. 204.

Creberrimae sunt in hoc Codice correctiones, partim ab eadem, partim a recentiori manu adscriptae, quae utplurimum cum editione concordant; nam vetus Codicis lectio, ut ex adlatis singularum Homiliarum initio & fine cognoscere licet, ab ipsa quandoque discrepat. Homiliarum Tituli, quemadmodum & Moralium, quaeque notabiliora occurrunt, litteris maioribus exhibentur. Primae in Epist. ad Hebraeos Homiliae ἠθικὸν hunc in margine titulum habet: Ο'́τι ὁ δοκῶν ἕτερῳ ἐπιβυλεύειν πρότερον αὐτὸς ἀπολαύει τῆς ἁμαρτίας τηκόμενος. Vltimae: Περὶ εὐχαριςίας. Primae in Epist. ad Ephesios Homiliae ἠθικὸν sequens est: Ο'́τι δεῖ ἡμᾶς ἀξίως ὧν εἰλήφαμεν δωρεῶν παρὰ τῦ Θεῦ πολιτεύεσθαι. Vltimae vero: Τὸ ἡ ἁμαρτία, φθορά ἐςιν· ἐν δὲ τῇ μελλύσῃ ζωῇ λαμβάνει ἀφθαρσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς κολάζεσθαι. In primae paginae ora inferiori legitur: τοῦ ἁγίυ Γεωργίυ τῶν φρυ (superscriptis litteris γυ)

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius sex ultimae paginae manu paullo recentiori suppletae sunt. Eius scriptio Codici I. Plutei VII. longe simillima apparet. Constat foliis 353.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. Continet hic Codex Ioannis Chrysostomi Homilias in Genesim LXVII. quarum prima ita inscribitur: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννυ ἀρχιεπισκόπυ τῦ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ Ο'μιλία εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοςῆς. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia sub initium sanctae Quadragesimae*. Inc. Χαίρω, κ) εὐφραίνομαι ὁρῶν σήμερον τὴν τῦ Θεῦ ἐκκλησίαν. Des. εὐχαῖς κ) πρεσβείαις τῶν εὐαρεςησάντων αὐτῷ, χάριτι, κ) φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῦ, κ. λ. Exstat haec cum reliquis Tom. IV. cit. edit. pag. 1. seqq. Quum in clausulis Homiliarum mira sit, non in diversis modo, sed in uno etiam eodemque Codice inconstantia, ut eas a scribis potius, quam ab auctore profectas putemus, quum ventum fuerit ad illa solemnia verba, χάριτι, κ) φιλανθρωπίᾳ, vel ἧς γένοιτο, κ. λ. reliqua pro lectoris arbitrio supplenda relinquemus. COD. III.

II. p. 5. Ο'μιλία β'. *Homilia II.* in verba: Ε'ν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ὐρανὸν, κ) τὴν γῆν, inc. Πολλῆς σήμερον πληρῦμαι τῆς ἡδονῆς. Des. πολλὴν ἑαυτοῖς προαποτίθεσθαι τὴν παῤῥησίαν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 7.

III. p. 10. Ο'μιλία γ'. εἰς τὰ ὑπόλοιπα τῦ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. *Homilia III. De iis quae sequuntur haec verba*, In principio fecit &c. inc. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις. Des. κ) ἡμεῖς τῆς ἀθυμίας ἀπαλλαγῶμεν, κ) ὑπὲρ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 14.

IV. pag. 15. Ο'μιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω ςερέωμα, κ. λ. inc. Ο'ρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὴν μετὰ προθυμίας καθ' ἑκάςην ἡμέραν ἐνταῦθα συνέλευσιν. Des. ἵνα μετὰ ἀκριβείας τὸν παρόντα διανύσαντες βίον, καταξιωθῶμεν τῆς αἰωνίυ φιλανθρωπίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 22.

V. p. 21. *b*. Ο'μιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. inc. Φέρε κ) σήμερον ἐκ τῶν τῦ μακαρίυ Μωϋσέως ῥημάτων. Des. κἀκεῖ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσῃς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 32.

VI. pag. 26. Ο'μιλία ϛ'. *Homilia VI.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτωσαν φωςῆρες, κ. λ. inc. Βύλομαι τῆς συνήθυς ἅψασθαι διδασκαλίας. Des. κ) τῆς παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κ) οἰκτιρμοῖς τῦ μονογενῦς αὐτῦ υἱῦ, κ. λ. Ibid. pag. 39.

VII. p. 32. *b*. Ο'μιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα, κ. λ. inc. Ι'κανῶς χθὲς καθηψάμεθα τῶν

εἰς τὰς ἱπποδρομίας αὐτομολησάντων. Des. κ) ἐν τῷ μέλλοντι δαψιλῶς ἀπολαύσωμεν τῆς παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 48.

VIII. p. 38. Ὁμιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Φέρε κ) σήμερον, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠκύσατε χθὲς τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων. Des. κ) καταξιωθῶμεν τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 57.

IX. p. 43. Ὁμιλία θ'. Εἰς τὰ ἀκόλυθα τῦ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, κ) πρὸς τὺς λέγοντας, διατί τὰ θηρία ἐδημιυργήθη; κ. λ. *Homilia IX. In ea, quae sequuntur haec verba*, Faciamus hominem secundum imaginem nostram: *& adversus eos qui dicunt, Cur bestiae factae sunt? &c.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γηπόνων, ἐπειδὰν ἴδωσι λιπαρὰν, κ) βαθύγειον τὴν ἄρυραν. Des. κ) ἐν τῇ μελλύσῃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, εὐχαῖς κ) πρεσβείαις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 65.

X. p. 47. Ὁμιλία ι'. *Homilia X.* cuius titulus: Προτροπὴ πρὸς τὺς ἐρυθριῶντας μετὰ τὴν ἑστίασιν παραβάλλειν τῇ συνάξει κατὰ τὴν ἑσπέραν, κ. λ. *Exhortatio ad eos, quos pudet post cibum sumtum accedere ad concionem vespertinam &c.* inc. Ἐλάττων ἡμῖν ὁ σύλλογος, κ) βραχὺ τὸ θέατρον τῶν συνδεδραμηκότων. Des. ἄκυρα ποιῆσαι τὰ μηχανήματα, κ) τῆς τῶν ὐρανῶν βασιλείας ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XI. p. 53. *b.* Ὁμιλία ια'. *Homilia XI.* cuius titulus: Ὅτι δεῖ πολὺ τῆς ἀρετῆς ποιεῖσθαι λόγον, ϗ μιμεῖσθαι τὺς ἁγίυς, κ. λ. *Quod oporteat virtutem magni facere, sanctosque imitari &c.* inc. Οἶδα, ὅτι κατέτεινα ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐν ταῖς παρελθύσαις ἡμέραις τοῖς βαθυτέροις νοήμασι. Des. ἐπιτηδείυς ἑαυτὺς ἀπεργασώμεθα πρὸς τὴν τῦ πνεύματος ὑποδοχὴν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 82.

XII. p. 59. Ὁμιλία ιβ'. Εἰς τὰ ἀκόλυθα τῆς κτίσεως· αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ὐρανῦ τε κ) γῆς, κ. λ. *Homilia XII. In ea quae sequuntur creationem: Hic est liber generationis caeli, & terrae &c.* inc. Φέρε δὴ σήμερον πληρώσωμεν ἡμῶν τὴν ὑπόσχεσιν. Des. ὥστε μὴ ἀναξίους ἑαυτὺς καταστῆσαι τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 91.

XIII. p. 64. *b.* Ὁμιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον, κ. λ inc. Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον, κ) τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πολλήν. Des. κ) τὴν κόλασιν διαφυγεῖν τὴν ἀποκειμένην, κ) τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 99.

XIV. p. 68. *b.* Ὁμιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κ. λ inc. Πάλιν, εἰ βύλεσθε, κ) σήμερον τῆς ἀκολυθίας τῶν χθὲς εἰρημένων ἀψάμενοι. Des. ϗ καταντήσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς τύτυ φιλανθρωπίας, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 106.

XV. p. 74. Ὁμιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Τῷ δὲ Ἀδὰμ ὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Des. κ) πολλὴν τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν ἐπισπάσασθαι, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 114.

XVI. p. 79. *b.* Ὁμιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba; Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ, κ. λ. inc. Βύλομαι σήμερον, ἀγαπητοὶ, θησαυρὸν ὑμῖν πνευματικὸν ὑπανοῖξαι. Des. κ) εἰς τὺς εὐδίυς λιμένας καταντήσαντες τῆς τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας, ἐπιτυχεῖν ἀξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 123.

XVII. p. 86. Ὁμιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Καὶ ἤκυσαν τῆς φωνῆς κυρίυ, κ. λ. inc. Ἱκανῶς, οἶμαι, κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν πρώην τὴν περὶ τῦ ξύλυ ἑρμηνείαν διεξήλθομεν. Des. ἃ ὀφθαλμὸς ὐκ εἶδε, κ) ὖς ὐκ ἤκυσε, κ) ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπυ ὐκ ἀνέβη, χάριτι, κ. λ. Ibid. p 133. Haec Homilia viginti circiter versus sub finem brevior est in Codice, quam in cit. editione.

XVIII. pag. 96. *b.* Ὁμιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba; Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτῦ Εὔα, ὅπερ ἐςὶ ζωὴ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς δικαςῦ φιλανθρωπίαν; εἴδετε ἐξέτασιν ἀγαθότητος γέμυσαν; Des. κ) τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 150.

XIX. p. 104. Ὁμιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς Ἄβελ, κ. λ. inc. Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων ὐδὲ τοῖς αὐστηροῖς τῶν φαρμάκων εἴκει. Des. κ) τὰ ἀπόρρητα ἀγαθὰ, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς ἠγαπηκόσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 161.

XX. p. 110. Ὁμιλία κ'. *Homilia XX.* in verba; Ἐξῆλθε δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπυ, κ. λ. inc. Φέρε πάλιν τῆς ἀκολυθίας κ) σήμερον τῶν ἀνεγνωσμένων ἀψάμενοι. Des. ἵνα τὴν ἐκεῖ σαυτῷ προαποθῇ σωτηρίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 170. Heic quoque pauca quaedam inter voces σωτηρίαν, & ἧς in Codice desiderantur.

XXI. pag. 116. *b.* Ὁμιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, κ. λ. inc. Πολὺς κ) ἄφατος ὁ θησαυρὸς, ἀγαπητοὶ, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσιν. Des. ἵνα ϗ τὴν εὔνοιαν ἐπισπασώμεθα τῦ φιλανθρώπυ Θεῦ, κ) τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 180.

XXII. p. 124. *b.* Ὁμιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθεῖναι βύλομαι σήμερον. Des. κ) τὰς παρὰ τῦ πολεμίυ μηχανὰς διαφυγόντες, τῆς παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 192.

XXIII. p. 132. *b.* Ὁμιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Νῶε δὲ εὗρε χάριν, κ. λ. inc. Εἴδετε ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν ὅσον τῆς φιλανθρωπίας τῦ Θεῦ τὸ μέγεθος. Des. κ) εὐάρεστοι τῷ Θεῷ γενώμεθα, καθάπερ ὁ δίκαιος οὗτος, κ) τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 205.

XXIV. p. 139. Ὁμιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in

in verba: Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱὲς, κ. λ. inc. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὠφέλησε χθὲς ἡ τοῦ δικαίυ Νῶε γενεαλογία. Def. καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἀπολαύσεως μετασχεῖν, ἐ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216. Initio huius Homiliae in Codice adſcriptum eſt: πάνυ ὀφέλιμον.

XXV. p. 147. b. Ὁμιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, κ. λ. inc. Τῆς ὑποθέσεως βέλομαι πάλιν ἅψασθαι. Def. ἵνα τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν, καὶ ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 230.

XXVI. p. 156. Ὁμιλία κϛ'. *Homilia XXVI.* in verba: Καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῦ Νῶε, κ. λ. inc. Μεγάλη ἐ ἄφατος ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσι δείκνυται ἡ τῦ Θεῦ φιλανθρωπία. Def. καὶ τὴν κόλασιν διαφυγεῖν δυνησόμεθα, καὶ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 243.

XXVII. pag. 163. b. Ὁμιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς τῦ φιλανθρώπυ Θεῦ τὴν ἀγαθότητα. Def. ἵνα ἐ τῶν παρ' αὐτῦ ἀμοιβῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXVIII. pag. 172. Ὁμιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, ἐ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ μετ' αὐτῦ λέγων, κ. λ. inc. Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον προθέντες χθὲς. Def. δυνηθῶμεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβερὰν, τῆς παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

XXIX. p. 178. Ὁμιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς, κ. λ. inc. Πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν τῆς κατὰ τὸν δίκαιον ὑποθέσεως. Def. ἀλλὰ τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν κτησάμενοι, τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 279.

XXX. p. 187. Ὁμιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, κ. λ. inc. Ἰδὲ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς ἁγίας τεσσαρακοςῆς. Def. καὶ τὸν παρόντα βίον εὐαρέςως αὐτῷ διανύσωμεν, ἐ ἐν τῷ μέλλοντι φιλανθρωπίας τινὸς ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 293. Codex relato titulo adiecit etiam Περὶ ἐλεημοσύνης. *De Eleemoſyna.*

XXXI. pag. 193. b. Ὁμιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Καὶ ἔλαβε Θάῤῥα τὸν Ἅβραμ, καὶ τὸν Ναχὼρ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω τὰς χάριτας. Def. δυνησόμεθα καὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑμῖν τὸν ῥύπον ἀπονίψασθαι, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 304. Alter titulus Homiliae adiectus in Codice eſt περὶ ὑπακοῆς, καὶ ἐλεημοσύνης. *De obedientia, & eleemoſyna.*

XXXII. p. 200. b. Ὁμιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραάμ, ἐ εἶπεν αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολὺς ὁ θησαυρὸς, καὶ ἄφατος, ἀγαπητοὶ, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσιν. Def. ἵνα καὶ τῆς ὑπομονῆς τὸν μισθὸν κομισώμεθα, ἐ τῆς παρ' αὐτῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 316. Initio Homiliae adſcripta eſt notula: ὅρα τῆς ἀγάπης τὸ κέρδος.

XXXIII. p. 209. b. Ὁμιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἄβραμ δὲ ἦν πλέσιος σφόδρα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μετὰ προθυμίας ἐνταῦθα σύναξιν. Def. ἵνα τῆς αὐτῆς τῷ δικαίῳ εὐνοίας ἀπολαύσωμεν παρὰ τῦ δεσπότυ, καὶ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 331.

XXXIV. pag. 214. b. Ὁμιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Εἶπε δὲ κύριος τῷ Ἅβραμ μετὰ τὸ χωρισθῆναι, κ. λ. inc. Κατεμάθετε χθὲς, ἀγαπητοὶ, τῦ πατριάρχου τὴν ὑπερβάλλυσαν ταπεινοφροσύνην; Def. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 339. Alter titulus adiectus ita habet: Περὶ πρᾳότητος, καὶ ταπεινοφροσύνης, καὶ ἐλεημοσύνης. *De manſuetudine, humilitate, & eleemoſyna.*

XXXV. p. 220. b. Ὁμιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ (ſic) βασιλέως, κ. λ. inc Μέγα ἀγαθὸν, ἀγαπητοὶ, τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Def. πολλὴν ἑαυτοῖς προαποθώμεθα τὴν παῤῥησίαν, ἵνα τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 349.

XXXVI. pag. 228. Ὁμιλία λϛ'. *Homilia XXXVI.* in verba: Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα, κ. λ. inc. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν δικαίων ἀρετή. Def. τῶν ἐνταῦθα πόνων τὰς ἀμοιβὰς λαβεῖν καταξιωθῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 362. In Codice ex hac Homilia deeſt unum folium, nimirum totum id, quod intercedit inter voces, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω, φησὶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον δὴ εἰς . . . . . quae ſunt extrema pag. 233. & verba, ὐκ ἀνέβη. Εἶδες πόση τῶν ὑποσχέσεων ἡ ὑπερβολή; κ. λ. quae prima ſunt p. 232. nam praeter hunc defectum mira eſt paginarum hoc loci perturbatio. Poſſet tamen defectus iſte ſuppleri Codice VII. huius Plutei, qui integram habet Homiliam.

XXXVII. pag. 232. b. Ὁμιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν· ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε, κ. λ. inc. Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. Def. ἵνα καὶ τῆς καλῆς ταύτης διανομῆς μέγαν τὸν μισθὸν κομίσηται, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν καταξιωθῇ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 372.

XXXVIII. p. 240. Ὁμιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Σάῤῥα δὲ ἡ γυνὴ Ἅβραμ, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ σήμερον ἀναγνωσθέντα ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τὸν πατριάρχην. Def. ἵνα ὑπὲρ ἁπάντων δαψιλεῖς τὰς ἀμοιβὰς κομισάμενοι, καταξιωθῶμεν καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 382.

XXXIX. p. 245. b. Ὁμιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἡνίκα δὲ ἐγένετο, φησιν, Ἅβραμ, κ. λ. inc. Εἴδετε, ἀγαπητοὶ, πῶς ὐδὲν ἀργὸν τῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων. Def. καταξιωθῶμεν εἰς τὺς ἐκείνυ κόλπυς καταντῆσαι, καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 394.

XL. p. 251. Ὁμιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ εἶπέ, φησιν, ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· Σάῤῥα ἡ γυνή συ, κ. λ. inc. Φέρε τὰ λείψανα

τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθῶμεν. Def. ἵνα δυνηθῶμεν μετὰ παῤῥησίας στῆναι ἐπὶ τȣ̃ βήματος τȣ̃ Χριστȣ̃, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 403.

XLI. p. 255. b. Ὁμιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυῒ, κ. λ. inc. Ὀκνῶ ϗ ἀναδύομαι σήμερον πρὸς τὴν τῆς διδασκαλίας ἐξήγησιν. Def. ἵνα πάλιν ἡμῖν διαφυλάττηται, ϗ διὰ τȣ́των ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι δυνηθῶμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 410.

XLII. p. 263. Ὁμιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Ἐξαναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες, κ. λ. inc. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χθὲς ἀνεγνωσμένων, ἀγαπητοὶ, τὴν ὑπερβολὴν τῆς τȣ̃ δικαίȣ φιλοξενίας. Def. ϗ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτημάτων τυχεῖν δυνηθῶμεν, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 423.

XLIII. p. 271. Ὁμιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας, κ. λ. inc. Καθάπερ λειμών τις εὐανθὴς διάφορα, ϗ ποικίλα τὰ ἄνθη ἐν ἑαυτῷ δεικνύς. Def. ἵνα καὶ τȣ̃ θησαυρȣ̃ ἐπιτυχεῖν δυνηθῶμεν, ȣ̃ γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 434.

XLIV. p. 279. Ὁμιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωῒ, κ. λ. inc. Ἡ κατὰ τὴν Σαμαρεῖτιν ὑπόθεσις ἱκανῶς χθὲς ἡμᾶς ἐδίδαξεν. Def. ϗ τῶν τȣ̃ διαβόλου περιγενώμεθα μηχανημάτων, καὶ καταξιωθῶμεν τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 447.

XLV. p. 285. Ὁμιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν, κ. λ. inc. Χαίρω ὁρῶν ὑμᾶς συντρέχοντας περὶ τὴν ἀκρόασιν. Def. ἵνα τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσωμεν, κἀκείνων ἐπιτυχεῖν δυνηθῶμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 456.

XLVI. pag. 291. b. Ὁμιλία μϛ'. *Homilia XLVI.* in verba: Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάῤῥα; κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὴν ἀκολȣθίαν τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. ἵνα ϗ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανῦσαι δυνηθῶμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 466.

XLVII. pag. 296. Ὁμιλία μζ'. *Homilia XLVII.* in verba: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα, κ. λ. inc. Πολὺ τῶν σήμερον ἀναγνωσθέντων τὸ κέρδος, ϗ ἄφατος ὁ θησαυρός. Def. ἵνα καὶ τὰ ἡμαρτημένα ἀπονιψώμεθα, καὶ τῆς παρὰ τȣ̃ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 473.

XLVIII. pag. 301. Ὁμιλία μη'. *Homilia XLVIII.* in verba: Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ τȣ̃ Χὲτ πρὸς Ἀβραὰμ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς, ἀγαπητοὶ, τȣ̃ πατριάρχȣ τὴν ἀνδρείαν; εἴδετε ψυχὴν ἀδάμαντος στεῤῥοτέραν; Def. ὑπὸ τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ ῥοπῆς συγκροτȣ́μενοι, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 480.

IL. p. 308. Ὁμιλία μθ'. *Homilia IL.* in verba: Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ, κ. λ. inc. Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ἀγαγεῖν βȣ́λομαι. Def. ἐὰν γὰρ ἴδῃ κατὰ τȣ̀ς ὑπ' αὐτȣ̃ κειμένȣς νόμȣς ταύτην ἡμᾶς ποιȣμένȣς, ταχεῖαν ἡμῖν τῶν παρ' ἑαυτοῦ δωρεῶν χαρίζεται τὴν φιλοτιμίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 491.

L. p. 311. Ὁμιλία ν'. *Homilia L.* in verba: Ἐν γαστρὶ δὲ ἔλαβεν ἡ Ῥεβέκκα, κ. λ. inc. Βȣ́λεσθε σήμερον τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀποδῶμεν ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ; Def. ἵνα τῆς ἐπὶ τȣ́τοις ἀμοιβῆς ἀξιωθῶμεν παρὰ τȣ̃ φιλανθρώπου Θεȣ̃, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 495.

LI. p. 313. b. Ὁμιλία να'. *Homilia LI.* in verba: Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. inc. Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολȣθίας τῶν πρώην ὑμῖν εἰρημένων βȣ́λομαι τῆς πρὸς ὑμᾶς ἅψασθαι διδασκαλίας. Def. ȣ̃τω γὰρ ϗ τὴν ἄνωθεν ἐπισπασόμεθα ῥοπὴν, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 499.

LII. p. 317. b. Ὁμιλία νβ'. *Homilia LII.* in verba: Ἔσπειρε δέ, φησιν, Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδȣ̃ναι σήμερον τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Def. πολλὴν ἐπισπᾶται τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 505.

LIII. p. 323. b. Ὁμιλία νγ'. *Homilia LIII.* in verba: Ἦν δὲ Ἡσαῦ ἐτῶν τεσσαράκοντα, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὰ ἑξῆς τῶν χθὲς εἰρημένων ἐπελθόντες. Def. ἀλλὰ ϗ τῶν ἀθανάτων ϗ ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν ἑαυτῷ διὰ πάντων προξενεῖ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 513.

LIV. p. 327. Ὁμιλία νδ'. *Homilia LIV.* in verba: Καλέσασα δέ, φησιν, Ῥεβέκκα τὸν υἱὸν αὐτῆς, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς ϗ τȣ̃ τελώνȣ τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην. Def. ἵνα καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι δυνηθῶμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 521.

LV. p. 333. b. Ὁμιλία νε'. *Homilia LV.* in verba: Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακὼβ, κ. λ. inc. Ἱκανῶς ἡμᾶς χθὲς τὰ προοίμια τῆς ἀποδημίας τȣ̃ δικαίȣ. Def. ϗ δυνηθείημεν καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανῦσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 531.

LVI. p. 338. b. Ὁμιλία νϛ'. *Homilia LVI.* in verba: Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Λάβαν· ἀπόδος μοι, κ. λ. inc. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης τȣ̃ Ἰακὼβ, ἣν περὶ τὴν Ῥαχὴλ ἐπεδείξατο. Def. ἀλλὰ τὴν οἰκείαν ἐν ἅπασι φιλανθρωπίαν μιμȣ́μενος, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 539.

LVII. p. 345. Ὁμιλία νζ'. *Homilia LVII.* in verba: Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε ἡ Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, κ. λ. inc. Τὰ λειπόμενα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδȣ̃ναι σήμερον τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Def. ϗ τῆς ἀρετῆς πολὺν ποιώμεθα λόγον· ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 548.

LVIII. p. 352. Ὁμιλία νη'. *Homilia LVIII.* in verba: Καὶ ἀναβλέψας, φησὶν, Ἰακὼβ εἶδε παρεμβολὴν Θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, κ. λ. inc. Οἶδα, ὅτι κεκμήκατε χθὲς εἰς πολὺ μῆκος τȣ̃ λόγȣ προελθόντος ἡμῖν. Def. ϗ πολλῆς ἀπολαύσωμεν τῆς ἄνωθεν χάριτος, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 561.

LIX. p. 357. b. Ὁμιλία νθ'. *Homilia LIX.* in verba: Καὶ ἦλθε, φησιν, Ἰακὼβ εἰς πόλιν Σηκίμων, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς ϗ τȣ̃ κοινοῦ τῶν ἁπάντων δεσπότȣ τὴν ὑπερβάλλȣσαν φιλανθρω-

θρωπίαν. Def. κ̀ τὴν ἀρετὴν ἑλόμενος, πολλὴν ἐπισπάσηται τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 569.

LX. pag. 363. Ὁμιλία ξ'. *Homilia LX.* in verba: Καὶ οἰκοδομήσας, φησὶ, θυσιαστήριον, κ. λ. inc. Φέρε κ̀ σήμερον, εἰ βούλεσθε, τὴν ἀκολουθίαν τῶν πρώην ἡμῖν εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. κ̀ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ ῥοπῆς ἀπολαύσομεν, κ̀ τῶν αἰωνίων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 577.

LXI. pag. 366. *b.* Ὁμιλία ξα'. *Homilia LXI.* in verba: Αὗται δὲ, φησιν, αἱ γενέσεις Ἰακὼβ, κ. λ. inc. Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ὑμᾶς ἀγαγεῖν βούλομαι, κ̀ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην ἡμῖν εἰρημένων λαβόμενος. Def. κ̀ παρασκευάσει τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιωθῆναι, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 582.

LXII. p. 372. Ὁμιλία ξϛ'. *Homilia LXII.* in verba: Καὶ εἶδε, φησιν, Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπου, κ. λ. inc. Ἱκανῶς ἡμᾶς πρώην ἡ κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱστορία ἐδίδαξε τοῦ φθόνου τὴν λύμην. Def. καὶ πάντως διαφευξώμεθα ϗ τὰς τοῦ διαβόλου μηχανὰς, κ̀ ἀπολαύσωμεν πολλῆς τῆς ἄνωθεν συμμαχίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 591.

LXIII. p. 378. Ὁμιλία ξγ'. *Homilia LXIII.* in verba: Καὶ οὐκ ἦν γινώσκων οὐδὲν, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων βουλόμεθα σήμερον ἀποδοῦναι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Def. κ̀ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναμένοντες ἀντίληψιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 600. In Codice ex hac Homilia desunt duo folia inter pag. 378. & 379. nam post verba, διὰ τὴν τῶν ὀνειράτων ὄψιν.... quae sunt ultima pag. 378. *b.* sequens pagina incipit a verbis, ἐδέξαντο παρὰ τοῦ Ἰωσὴφ, κ. λ. Illa in cit. edit. occurrunt p. 601. haec initio paginae 604.

LXIV. p. 381. Ὁμιλία ξδ'. *Homilia LXIV.* in verba: Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, κ. λ. inc. Βούλεσθε κ̀ σήμερον τὴν κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱστορίαν ἐπεξέλθωμεν. Def. ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος, δαψιλεστέραν τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 607.

LXV. p. 389. *b.* Ὁμιλία ξε'. *Homilia LXV.* in verba: Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, κ. λ. inc. Εἴδετε ἐκ τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων τοῦ Ἰωσὴφ τὴν φιλοσοφίαν, κ̀ τὴν ἄφατον ἀνεξικακίαν. Def. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς κ̀ τὸν παρόντα βίον ἐν ἀρετῇ διαγαγόντας, κ̀ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 620.

LXVI. pag. 394 *b.* Ὁμιλία ξϛ'. *Homilia LXVI.* in verba: Ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν τῇ κατὰ τὸν Ἰακὼβ διηγήσει. Def. ἀρκεσθέντες τοῖς εἰρημένοις εἰς τὴν ἑξῆς τὴν πρὸς τοὺς παῖδας εὐλογίαν ταμιευσόμεθα..... Reliqua usque ad finem, una cum initio sequentis Homiliae, abscissa pagina desiderantur.

LXVII. p. 398. *Homilia LXVII.* titulo, & initio mutila incipit a verbis..... ταθέντος τοῦ λόγου τὴν ὑπόσχεσιν πᾶσαν εἰς τέλος ἀγαγεῖν οὐκ ἰσχύσαμεν, κ. λ. quae incidunt sub initium Homiliae in cit. edit. pag. 635. Def. κ̀ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

Codex Graec. membran. Ms. in folio maximo, Sec. XI. diligenter scriptus, primis tribus totidemque ultimis paginis vetustate aliquantum corruptis. Constat foliis 401.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIUM IN D. IOANNEM EVANGELISTAM.

Continet hic Codex ex interpretatione Ioannis Chrysostomi in sacrosanctum Ioannis Evangelium XLVI. tantum Sermones, sive Homilias, quarum ultima est de murmure Iudaeorum ob ea verba Christi Domini: *Ego sum panis, qui de caelo descendi*, Cap. VI. vers. 51. COD. IV.

I. p. 1. Exhibet haec uniuscuiusque Homiliae Moralium Tabulam hoc apposito titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν συντόμῳ. *S. P. N. Io. Chrysostomi ex interpretatione Evangelii secundum Ioannem, Moralium summa in epitome.* Huius autem consilii rationem reddidit Scriptor hisce verbis: Ἐπειδὴ ἔθος ἦν τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ μετὰ τὸ ἑρμηνεῦσαι τὸ παρ' αὐτοῦ προτεθὲν εὐαγγελικὸν ῥητὸν, εἰς ἠθικὰ καταπαύειν τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἐνόμισα, κ̀ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἠθικῷ κατὰ πλάτος εἰρημένα ἐν συντόμῳ προτάξαι, ἵνα ἔχῃ ὁ βουλόμενος τὴν δύναμιν τοῦ παντὸς ἠθικοῦ ἀπόνως, ϗ ἐν συντόμῳ εὑρίσκειν. *Quandoquidem mos erat beatissimo Ioanni Chrysostomo, ubi primum Evangelica dicta exposuerat, in moralem orationem desinere, necessarium duxi quae ethico more fusius ille disseruit, ea compendio praemittere, ut possit quicumque voluerit, moralis epilogi vim omnem sine labore, & compendiose reperire.* Sequitur Tabula ipsa, ac pag. 2. Ὁμιλία πρώτη, *Homilia prima*, adiecto titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἀπόστολον, κ̀ εὐαγγελιστήν. *S. P. N. &c. Commentarius in S. Ioannem Apostolum, & Evangelistam.* Inc. Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἔξωθεν θεαταὶ, ὅταν τινὰ γενναῖον ἀθλητὴν, κ̀ στεφανίτην ποθὲν ἥκοντα μάθωσι, συντρέχουσιν ἅπαντες. Def. ἀλλὰ ἀνάγκη πτερωθῆναι εὐθέως, κ̀ πρὸς αὐτὸν ἀναπτῆναι τὸν ἄνω χῶρον, κ̀ τοῖς ἀπείροις ἐντυχεῖν τῶν ἀγαθῶν θησαυροῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Vide quae de clausulis Homiliarum delibavimus supra p. 329. N. I. Exstat haec una cum sequentibus, Operum cit. edit. Tom. VIII. p. 1.

II. p. 5. *b.* Ὁμιλία β'. *Homilia II.* in verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, κ̀ τὰ αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν κ̀ γένος αὐτοῦ, κ̀ πατρίδα εἰπεῖν, κ̀ ἀνατροφήν. Def. ἵνα πρὸς αὐτὴν ἀνελθόν-

θόντες τὴν κορυφὴν τῶν ἀρετῶν, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 7.

III. p. 10. *b.* Ὁμιλία γ'. *Homilia III.* in eadem verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, (quemadmodum etiam ſequens) inc. Προσοχῆς μὲν ἕνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασιν περιττὸν λοιπὸν ὑμῖν παραινεῖν. Deſ. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα τοῦ Θεοῦ τὺς νόμυς ἀνύσαντες, τυχεῖν κ̀ τῶν ἐνταῦθα, κ̀ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 16.

IV. p. 17. *b.* Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* inc. Τοῖς ἄρτι τῶν παίδων εἰσαγομένοις πρὸς τὰ μαθήματα. Deſ. οὕτω γὰρ ϗ τῶν παλαιόντων περιγινώμεθα, ἵνα κ̀ τῶν ἐνταῦθα, κ̀ τῶν ἐπηγγελμένων τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. pag. 26.

V. p. 22. *b.* Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, inc. Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας, κ̀ τῆς συγγραφῆς τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ. Deſ. ἐπισπασώμεθα ταύτην τὴν ἀκτῖνα· οὕτω γὰρ κ̀ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 34.

VI. p. 27. *b.* Ὁμιλία ϛ'. *Homilia VI.* in verba: Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ τοῦ Θεοῦ λόγυ τὰ κατεπείγοντα ἐν προοιμίοις ἡμῖν. Deſ. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχόντας τῶν εἰρημένων, εἰς δόξαν Θεοῦ πάντα πράττειν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 42.

VII. p. 29. *b.* Ὁμιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, κ. λ. inc. Διὰ τῦτο, ὦ ποθεινότατα τέκνα, κατὰ μέρος ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν ἑστιῶμεν νοήμασι. Deſ. τῶν ἀθανάτων ἐν τοῖς ἀπείροις αἰῶσι τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

VIII. p. 31. *b.* Ὁμιλία η'. *Homilia VIII.* in eadem verba: Ἦν τὸ φῶς, κ. λ. inc. Οὐδὲν κωλύει κ̀ τήμερον τῶν αὐτῶν ἅψασθαι ῥημάτων. Deſ. ἀπολαῦσαι μετὰ πολλῆς παῤῥησίας τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἐν τοῖς ὑρανοῖς, τοῖς ὡς χρὴ ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 48.

IX. p. 34. *b.* Ὁμιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Ἂν τῶν προτέρων διαμνημονεύητε νοημάτων. Deſ. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα κ̀ τὰ ἄλλα μετ' εὐκολίας κατορθῦν, εἰς δόξαν τῦ κυρίυ, κ. λ. Ibid. p. 52.

X. p. 37. Ὁμιλία ι'. *Homilia X.* in eadem verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς, ἀγαπητὲ, καὶ εὐεργετικὸς πάντα ποιεῖ κ̀ πραγματεύεται. Deſ. κ̀ μετὰ λαμπρᾶς ἕκαστος στολῆς εἰς τὴν κλῆσιν ἐκείνην παραγενώμεθα, ἧς ἀπολαῦσαι γένοιτο πάντας ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 56.

XI. p. 40. *b.* Ὁμιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, κ. λ. inc. Μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βύλομαι χάριν. Deſ. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον διὰ τῶν πραγμάτων, ἵνα κ̀ τῶν μετὰ ταῦτα τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 62.

XII. p. 43. Ὁμιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Τάχα πέρα τοῦ δέοντος ἐφάνημεν ὑμῖν ἐπαχθεῖς κ̀ φορτικοὶ πρώην. Deſ. κ̀ λαμπρὸν ποιήσωμεν, ὥςε μετὰ παῤῥησίας ἰδεῖν τὸν κύριον, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 66.

XIII. p. 46. *b.* Ὁμιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτῦ, κ̀ κέκραγε λέγων, κ. λ. inc. Ἆρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν, κ̀ κοπιῶμεν; Deſ. κ̀ ἴον τῦ πυρὸς ποταμὸν ἐκφυγεῖν, ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας εἰς τὴν τῶν ὐρανῶν ἀνελθεῖν βασιλείαν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XIV. p. 51. Ὁμιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτῦ, κ. λ. inc. Πρώην ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης τὴν ἀπορίαν λύων τῶν μελλόντων πρὸς ἑαυτὺς ζητεῖν. Deſ. ἀλλὰ ταῖς δυναμέναις πρὸς τὴν κληρονομίαν εἰσαγαγεῖν ἡμᾶς τῶν ὐρανῶν, τὴν ἡτοιμασμένην τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 78.

XV. p. 55. Ὁμιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Θεὸν ὐδεὶς ἑώρακε, κ. λ. inc. Τῶν ὀνομάτων, κ̀ τῶν ῥημάτων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς κειμένων. Deſ. κ̀ ὐδὲν ἐπεισελθεῖν δυνήσεται τῶν μαθημάτων τῶν πονηρῶν, κ̀ διαιρέντων τὴν τοσαύτην ἕνωσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid p. 84.

XVI. p. 59. Ὁμιλία ιϛ'. *Homilia XVI.* in verba: Αὕτη γάρ ἐςιν ἡ μαρτυρία τῦ Ἰωάννου, κ. λ. inc. Δεινὸν ἡ βασκανία, ἀγαπητὲ, δεινὸν, ϗ ὀλέθριον. Deſ. εἰς τὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομίαν εἰσάγυσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XVII. p. 63. *b.* Ὁμιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ταῦτα ἐγένετο ἐν Βηθανίᾳ [1] πέραν τῦ Ἰορδάνυ, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθὸν παῤῥησία, κ̀ τὸ ἐλευθεροςομεῖν. Deſ. ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες, κ̀ αὐτοὶ τῆς μελλύσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 96.

(1) In marg. Βηθαβαρᾷ.

XVIII. pag. 68. *b.* Ὁμιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱςήκει ὁ Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ῥάθυμόν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, κ̀ ὀξύῤῥοπον πρὸς ἀπώλειαν. Deſ. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς κ̀ ταύτης κἀκείνης ἀπαλλαγέντας, πρὸς αὐτὺς τοῦ Ἀβραὰμ χωρῆσαι τὺς κόλπυς, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 103.

XIX. p. 74. Ὁμιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Εὑρίσκει ὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, κ. λ. inc. Ὁ Θεὸς παρὰ τὴν ἀρχὴν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον, ὐκ ἀφῆκεν εἶναι μόνον. Deſ. πρὸς τὰ ῥᾷστα, ϗ κερδαλεώτερα τρέχωμεν, ἵνα κ̀ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 110.

XX. p. 77. Ὁμιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. inc. Παντὶ τῷ μεριμνῶντι ἔνεςι περισσὸν, ὁ παροιμιώδης λόγος φησί. Deſ. ὅταν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ὁμολογῇ τὺς ἀξίυς, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 115.

XXI. p. 80. *b.* Ὁμιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, κ̀ λέγει αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, δεῖ τῆς μερίμνης, πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας. Deſ. ὐκῦν ἐνταῦθα μετανοήσωμεν, ὥςε τῶν αἰωνίων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXII. p. 84. *b.* Ὁμιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Τί ἐμοὶ κ̀ σοὶ, γύναι; κ. λ. inc. Ἔχει μέν τινα πόνον τὸ λέγειν, κ̀ τῦτο ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγεν. Deſ. κ̀ δώῃ σοι τὰ αἰτήματα

τα

τα τῆς καρδίας σȣ· ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 125.

XXIII. pag. 88. *b*. Ὁμιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησȣ̃ς, κ. λ. inc. Πολὺς ὁ διάβολος ἔγκειται ϗ σφοδρός. Des. διὸ μετὰ πολλῆς ταύτην ἐπιδειξώμεθα τῆς δαψιλείας, ὥςε ἀπολαῦσαι τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 131.

XXIV. pag. 93. Ὁμιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, κ. λ. inc. Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε, οἱ μὲν τῇ πλάνῃ προσεῖχον, οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντείχοντο. Des. ϗ εἰς τὸν νυμφῶνα εἰσελθεῖν, ȣ̃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς μετασχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 137.

XXV. p. 97. *b*. Ὁμιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, κ. λ. inc. Τὰ παιδία τὰ μικρὰ καθ' ἑκάςην ἡμέραν εἰς διδασκάλȣς φοιτῶντα. Des. ἵνα μετὰ πολλῆς αὐτὰ ἀπολάβωμεν τῆς ἀντιδόσεως, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 143.

XXVI. pag. 101. *b*. Ὁμιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐςι, κ. λ. inc. Μεγάλων ἡμᾶς μυςηρίων κατηξίωσεν ὁ μονογενὴς ὑιὸς τοῦ Θεοῦ. Des. ἵνα ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἀνάπαυσιν εὕρωμεν τήν τε παρȣ̃σαν, τήν τε μέλλȣσαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 148.

XXVII. pag. 105. Ὁμιλία κζ. *Homilia XXVII.* in verba: Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, ϗ ȣ̓ πιςεύετε, κ. λ. inc. Ὃ πολλάκις εἶπον, τȣ̃το ϗ νῦν ἐρῶ, ϗ ȣ̓ παύσομαι λέγων. Des. ἀλλ' εἰς τȣ̀ς κόλπȣς Ἀβραὰμ ἀπελθεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 153.

XXVIII. pag. 109. Ὁμιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Οὐ γὰρ ἀπέςειλεν ὁ Θεὸς τὸν ὑιὸν αὐτȣ̃, κ. λ. inc. Πολλοὶ τῶν ῥαθυμοτέρων εἰς ἁμαρτημάτων μέγεθος, ϗ ὀλιγωρίας ὑπερβολήν. Des. ȣ̃τω γὰρ καὶ ταύτης κἀκείνης ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

XXIX. p. 113. Ὁμιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Ἐξῆλθε δὲ εἰς τὴν Ἰȣδαίαν γῆν, κ. λ. inc. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον, ȣ̓δὲ ἰσχυρότερον γένοιτ' ἄν. Des. ϗ τὴν μένȣσαν, καὶ ἀκίνητον δόξαν ἐπιζητῶμεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 164.

XXX. p. 117. *b*. Ὁμιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐςὶν, κ. λ. inc. Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρως, δεινὸν, ϗ πολλῶν γέμȣσα (sic) ἀκανθῶν, ϗ δυσαπόσπαςος, ϗ θηρίον ἀτίθασσον, ϗ πολυκέφαλον. Des. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας, τῆς πνευματικῆς ἔχεσθαι σπȣδῆς, καὶ τῶν ȣ̓ρανίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p 170.

XXXI. p. 121. Ὁμιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν ὑιὸν, κ. λ. inc. Πολὺ τῆς συγκαταβάσεως τὸ κέρδος ἐν ἅπασι δείκνυται πράγμασιν. Des. ἀλλ' εὐαρεςήσαντας ἡμᾶς τῷ Χριςῷ, τῶν αἰωνίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

XXXII. pag. 127. *b*. Ὁμιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Ἀπεκρίθη Ἰησȣ̃ς, ϗ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τȣ̃ ὕδατος τȣ́τȣ, κ. λ. inc. Τȣ̃ πνεύματος τὴν χάριν ποτὲ μὲν ἡ γραφὴ πῦρ, ποτὲ δὲ ὕδωρ καλεῖ. Des. καταξιωθῆναι τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καὶ τῆς μελλȣ́σης δόξης ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 183.

XXXIII. pag. 132. Ὁμιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησȣ̃ς· γύναι, πίςευσόν μοι, κ. λ. inc. Πανταχȣ̃ πίςεως ἡμῖν δεῖ, ἀγαπητοὶ, πίςεως, τῆς μητρὸς τῶν ἀγαθῶν. Des. ἵνα ϗ ἐνταῦθα μεγάλοι, ϗ ἐκεῖ γενόμενοι λαμπροὶ, τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 189.

XXXIV. pag. 136. Ὁμιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ, ϗ σπȣδῆς διεγηγερμένοις. Des. ἵνα ȣ̃τως ἵλεω τὸν Θεὸν ἔχωμεν κατὰ τὴν μέλλȣσαν ἡμέραν, ϗ πολλῆς ἀπολαῦσαι δυνηθῶμεν συγγνώμης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 195.

XXXV. pag. 140. *b*. Ὁμιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Ὡς ȣ̃ν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, κ. λ. inc. Οὐδὲν φθόνȣ, ϗ βασκανίας χεῖρον, ȣ̓δὲν κενοδοξίας χαλεπώτερον. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεται ἀγαθῶν, ϗ πολλῆς ἀπολαύσεται παρὰ τȣ̃ Θεȣ̃ παῤῥησίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXXVI. p. 144. *b*. Ὁμιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Καθάπερ ἐν τοῖς μετάλλοις τȣ̃ χρυσίȣ, ȣ̓δὲ τὴν βραχυτάτην φλέβα παριδεῖν. Des. ȣ̃τω γὰρ τῆς ἀληθȣ̃ς ἡδονῆς ἀπολαύσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 206.

XXXVII. p. 147. *b*. Ὁμιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· θέλεις ὑγιὴς γένεσθαι; κ. λ. inc. Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος, ϗ διαρκὴς ἡ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια. Des. ϗ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XXXVIII. p. 151. Ὁμιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησȣ̃ς ἐν τῷ ἱερῷ, κ. λ. inc. Δεινὸν ἡ ἁμαρτία, δεινὸν, ϗ ψυχῆς λύμη. Des. καί τινα ϗ τῆς ψυχῆς ποιησώμεθα λόγον, ἵνα ϗ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216.

XXXIX. pag. 158. Ὁμιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ὁ πατήρ μȣ ȣ̓ κρίνει οὐδένα, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς σπȣδῆς ἐν ἅπασιν, ἀγαπητοί. Des. τὰ παρόντα διαθῶμεν εἰς δέον, ἵνα ϗ τὰ μέλλοντα μετ' εὐκολίας λάβωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 225.

XL. p. 166. Ὁμιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτȣ̃, κ. λ. inc. Εἴ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττειν ἐπιχειροίη. Des. ȣ̃τω γὰρ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ςεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 236.

XLI. p. 170. *b*. Ὁμιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, κ. λ. inc. Πολὺν ποιώμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοὶ, λόγον. Des. καὶ κατὰ τὴν μέλλȣσαν ζωὴν τῶν αἰωνίων μεθέξȣσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 242.

XLII. pag. 174. Ὁμιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Τοῖς

δει-

δεινοῖς ἀνδράσι μὴ ὁμόσε χωρῶμεν, ἀγαπητοὶ, ἀλλὰ μανθάνωμεν. Des. ἵνα μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἀπελθόντες, τύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 247.

XLIII. p. 179. Ὁμιλία μγ΄. *Homilia XLIII.* in verba: Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κ. λ. inc. Οὐχὶ παρὼν τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς σωματικῶς μόνον. Des. τὸν ἀληθῆ πλοῦτον ἑλώμεθα, καὶ τὴν ἀκριβῆ φιλοσοφίαν, ὥστε τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 254.

XLIV. pag. 181. *b.* Ὁμιλία μδ΄. *Homilia XLIV.* in verba: Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, κ. λ. inc. Τὸ προσηνὲς καὶ λεῖον οὐ πανταχοῦ χρήσιμον. Des. μηδὲ τῶν παραῤῥεόντων καὶ ἀπερχομένων, ἀλλὰ τῶν μενόντων καὶ ἀκινήτων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 258.

XLV. p. 184. Ὁμιλία με΄. *Homilia XLV.* in verba: Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; κ. λ. inc. Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον, οὐδὲν αἰσχρότερον. Des. καὶ τῆς ἀπωλείας ταύτης ἀπαλλαγέντες, καταξιωθῶμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 261.

XLVI. pag. 189. *b.* Ὁμιλία μϛ΄. *Homilia XLVI.* in verba: Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν. Des. μὴ διὰ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

In calce primae paginae *b.* adscripta sunt ab imperito & recentiori Graeculo nomina quaedam, nimirum, Νικόλας τοῦ νομικοῦ ὁ υἱὸς τοῦ καλὸν ερίτου (sic) . . . .
Γεώργειος τοῦ πατα . . . .
In ultima vero alia nonnulla vetustior manus adiecerat, quibus tamen expunctis, haec tantum supersunt . . . τὸ βιβλίον ἐδόθη παρὰ . . . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. perspicue, ac diligenter scriptus, Homiliarum titulis rubro, ac maiori charactere exaratis instructus, rarisque correctionibus ab eadem manu factis adspersus. Constat foliis 193.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIVM IN D. MATTHAEVM EVANGELISTAM.

COD. V. Continet Ioannis Chrysostomi ex interpretatione in Evangelium secundum Matthaeum Homilias XLV. quarum ultima est in ea verba Cap. XIII. *cur loqueretur turbis in parabolis*. Praecedit hisce Tabula Moralium uniuscuiusque Homiliae, sed in fine mutila, desinit enim in XLI. Tabulae vero Scriptoris monitum, idem prorsus, quod in Codice superiore protulimus pag. 333. N. I. & inc. Ἐπειδὴ ἔθος ἦν, κ. λ.

I. pag. 2. Homilia prima inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστήν. Προοίμιον. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Commentarius in S. Matthaeum Evangelistam. Prooemium.* Inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας. Des. καὶ πρὸς αὐτὸν ἥξομεν τὸν θρόνον τὸν βασιλικὸν, καὶ πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstat cum sequentibus cit. edit. Tom. VII. pag. 1. seqq.

II. p. 8. Ὁμιλία β΄. *Homilia II.* in verba: Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἆρα μέμνησθε τῆς παραγγελίας, ἧς πρώην ἐποιησάμεθα. Des. καὶ οὕτω λαμπρὰ νικητήρια ἀναδησάμενοι, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 18.

III. p. 14. Ὁμιλία γ΄. *Homilia III.* in verba: Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδοὺ τρίτη διάλεξις, καὶ τὰ ἐν προοιμίοις οὐδέπω διελυσάμεθα. Des. καὶ εἰς τὸν γαληνὸν ἐκεῖνον καταπλεῦσαι λιμένα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 32.

IV. pag. 19. *b.* Ὁμιλία δ΄. *Homilia IV.* in verba: Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, κ. λ. inc. Εἰς τρεῖς διεῖλε μερίδας τὰς γενεὰς ἁπάσας. Des. οὕτω γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἔσῃ λαμπρότερος, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσεις ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

V. pag. 31. *b.* Ὁμιλία ε΄. *Homilia V* in verba: Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, κ. λ. inc. Πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι παρόντες μὲν, καὶ τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύοντες, συστελλόμεθα. Des. ἑλώμεθα τὰ μέλλοντα ἀγαθά· οὕτω γὰρ καὶ τούτων κἀκείνων τευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 71.

VI. p. 36. *b.* Ὁμιλία ϛ΄. *Homilia VI.* in verba: Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν εὐχῶν. Des. καὶ τῶν κειμένων ἐπάθλων τοῖς κατορθώμασι τούτοις ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 84.

VII. p. 44. *b.* Ὁμιλία ζ΄. *Homilia VII.* in verba: Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς, κ. λ. inc. Εἶδες ἅπαντα εἰς ἔλεγχον γινόμενα Ἰουδαϊκόν; Des. οὕτω γὰρ καὶ τῆς παρούσης αἰσχύνης ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τὴν μέλλουσαν καρπωσόμεθα ζωὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

VIII. p. 50. *b.* Ὁμιλία η΄. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, κ. λ. inc. Πῶς οὖν φησιν ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον ἦν; Des. καὶ πείσομεν συνεφάψασθαι τῶν ἀγώνων ἡμῖν, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 118.

IX. p. 55. *b.* Ὁμιλία θ΄. *Homilia IX.* in verba: Τότε ἰδὼν Ἡρώδης, κ. λ. inc. Καὶ μὴν οὐκ ἐχρῆν θυμωθῆναι, ἀλλὰ φοβηθῆναι, καὶ συσταλῆναι. Des. ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀσφαλῆ καὶ ἀτάραχον ζήσωμεν βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν θησαυρῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 130.

X. p. 61. *b.* Ὁμιλία ι΄. *Homilia X.* in verba: Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ποίαις ἡμέραις ἐκείναις; οὐδὲ γὰρ τότε, ἡνίκα παῖς ἦν. Des. οὕτω γὰρ καὶ τὰς ἐπιβουλὰς διακρουσόμεθα ῥαδίως, καὶ τῶν ἀκηράτων ἐπιτευ-

τευ-

τευξόμεθα στεφάνων, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 139.

XI. p. 67. *b.* Ὁμιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων, ϗ Σαδδουκαίων, κ. λ. inc. Πῶς οὖν φησιν ὁ Χριστὸς, ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν Ἰωάννῃ; ὅτι οὐκ ἦν τοῦτο πιστεῦσαι. Des. εἰς ἐκείνην ὁρμίζοντες τὴν πόλιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ϗ τῶν ἀκηράτων ἐπιτυχόντες στεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 149.

XII. p. 75. Ὁμιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν ὑπευθύνων ὁ κριτὴς ἔρχεται βαπτισθησόμενος. Des. πτερώσωμεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 160.

XIII. p. 80. Ὁμιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Τότε ἀνήχθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον, κ. λ. inc. Τότε, πότε; μετὰ τὴν τοῦ πνεύματος κάθοδον. Des. εἰς ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον ἀπελθόντες, ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 167.

XIV. p. 86. *b.* Ὁμιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, κ. λ. inc. Τίνος ἕνεκεν ἀναχωρεῖ πάλιν; παιδεύων ἡμᾶς μὴ ὁμόσε χωρεῖν τοῖς πειρασμοῖς. Des. ϗ τῆς προσηκούσης ἀντιλαβέσθαι ἐλευθερίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 178.

XV. pag. 91. Ὁμιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, κ. λ. inc. Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον, ϗ ἀκόμπαστον· οὐ γὰρ περιῆγεν αὐτοὺς μεθ' ἑαυτοῦ. Des. τούτου διὰ τοῦ μὴ μνησικακεῖν τοῖς πλησίον ἐπιτυχόντες, τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 184.

XVI. p. 103. Ὁμιλία ις'. *Homilia XVI.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, κ. λ. inc. Τίς γὰρ τοῦτο ὑπώπτευσεν; ἢ τίς ἐνεκάλεσεν; Des. πρὸς δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι, διώκωμεν ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 203.

XVII. p. 115. Ὁμιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ μοιχεύσεις, κ. λ. inc. Ἀπαρτίσας τοίνυν τὴν προτέραν ἐντολὴν, ϗ εἰς ἄκραν φιλοσοφίαν αὐτὴν ἐκτείνας. Des. ϗ τὴν ἄλλην ἀρετὴν μετ' εὐκολίας κατορθώσητε πάσης, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσητε ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 222.

XVIII. pag. 122. *b.* Ὁμιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, κ. λ. inc. Ὁρᾷς, ὅτι οὐ περὶ ὀφθαλμοῦ τὰ πρότερα ἔλεγεν. Des. ϗ μετὰ τούτων δὲ πάντων, ϗ τὰ ἀπόῤῥητα ἀποληψόμεθα ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 234.

XIX. p. 129. Ὁμιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν, κ. λ. inc. Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ἐξορίζει πάθος, τὴν λύσσαν, ϗ τὴν μανίαν. Des. ὁ Θεὸς ϗ φιλήσει, ϗ στεφανώσει, ϗ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀγαθῶν ἀξιώσει πάντων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 244.

XX. p. 139. Ὁμιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, κ. λ. inc. Καλὸν ἐνταῦθα στενάξαι μέγα, καὶ ἀνοιμῶξαι πικρόν. Des. ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, ϗ ὅτε μάλιστα αὐτῶν δεόμεθα πάντων ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 259.

XXI. p. 145. Ὁμιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, κ. λ. inc. Ὁρᾷς, πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὄντων ἀφίστησι. Des. ϗ ὁδῷ προβαίνοντες ἐπ' αὐτὴν ἔλθωμεν τὴν κορυφὴν τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 268.

XXII. p. 149. Ὁμιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει, κ. λ. inc. Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, ϗ δείξας, ὅτι οὐδὲν ὑπὲρ ταύτης χρὴ μεριμνᾷν. Des. καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκκαλεσόμεθα, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 274.

XXIII. p. 155. Ὁμιλία κγ'. *Homilia XXIII.* in verba: Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, inc. Τί οὖν; οὐ χρὴ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; Des. μετὰ πολλῶν τῶν φορτίων φανῶμεν, ϗ ἀφάτου τῆς ἐλεημοσύνης πλούτου, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 284.

XXIV. p. 165. Ὁμιλία κδ'. *Homilia XXIV.* in verba: Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, κ. λ. inc. Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν; Des. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλείας, ϗ τῆς ἐκεῖ μετάσχωμεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 299.

XXV. p. 169. *b.* Ὁμιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, κ. λ. inc. Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων. Des. ἵνα ϗ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 306.

XXVI. p. 174. Ὁμιλία κς'. *Homilia XXVI.* in verba: Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναοὺμ, κ. λ. inc. Ὁ μὲν λεπρὸς καταβάντι ἀπὸ τοῦ ὄρους προσῆλθεν. Des. ἵνα καταξιωθῶμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ζήσαντες τὸν παρόντα βίον, τῆς μελλούσης ἀπολαῦσαι ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 313.

XXVII. pag. 183. Ὁμιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, κ. λ. inc. Ὁ μὲν Μάρκος ϗ τὸ εὐθέως προσέθηκε, βουλόμενος ϗ τὸν χρόνον δηλῶσαι. Des. ϗ τῆς μελλούσης ταχέως ἐπιτευξόμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 326.

XXVIII. pag. 187. *b.* Ὁμιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Ἐμβάντι δὲ αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, κ. λ. inc. Ὁ μὲν οὖν Λουκᾶς ἀπαλλάττων ἑαυτὸν τοῦ ἀπαιτηθῆναι τῶν χρόνων τὴν τάξιν. Des. ϗ διαβλέψαντες εἰς αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης ἰδεῖν τὸν ἥλιον, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 333.

XXIX. pag. 193. *b.* Ὁμιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε, κ. λ. inc. Ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν ἐνταῦθα τὴν Καπερναοὺμ λέγει· ἡ μὲν γὰρ ἤνεγκεν αὐτὸν, ἡ Βηθλεέμ. Des. ἵνα τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐπιτύχωμεν λήξεως, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 342.

XXX. pag. 196. *b.* Ὁμιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Ποιήσας γὰρ τὸ θαῦμα οὐκ ἐπέμεινεν, ἵνα μὴ τὸν ζῆλον ἐξάψῃ

πλέον ὁρώμενος. Def. ἵνα καὶ τῆς παρέσης, καὶ τῆς μελλέσης ἐπιτύχητε δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 347.

XXXI. pag. 203. Ὁμιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Ταῦτα αὐτοῦ λαλῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν, κ. λ. inc. Κατέλαβε τὺς λόγυς τὸ ἔργον, ὥςε πλέον τοὺς Φαρισαίους ἐπιςομισθῆναι. Def. ἢ παρὰ τοῦ Θεοῦ τοὺς μεγάλυς τῆς ὑπομονῆς ἀποληψόμεθα ςεφάνυς, καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 356.

XXXII. pag. 208. *b.* Ὁμιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησῦ, ἠκολύθησαν αὐτῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε παρέλκει αὐτὺς κράζοντας; πάλιν ἐνταῦθα παιδεύων ἡμᾶς. Def. ἢ τὺς πονηρὺς ἐπιςπασόμεθα ἅπαντας εἰς ἀρετὴν, ἢ τῆς μελλέσης ἀπολαυσόμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 364.

XXXIII. pag. 217. Ὁμιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποςέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐποίησεν αὐτοὺς θαῤῥεῖν. Def. ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων αὐτῷ δυνηθῶμεν κοινωνῆσαι σκηνῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 377.

XXXIV. p. 224. *b.* Ὁμιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, κ. λ. inc. Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ, ἢ φρικώδη, ἢ ἀδάμαντα ἱκανὰ διαλῦσαι. Def. ἵνα ἢ ὁ Θεὸς ἐπιθυμήσας τῦ κάλλυς ἡμῶν, μεταδῷ ἡμῖν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 388.

XXXV. pag. 230. Ὁμιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι ἢ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας. Def. ἢ τὴν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, ἢ ἐλεημοσύνης βασιλείαν κληρονομήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 397.

XXXVI. pag. 236. Ὁμιλία λς'. *Homilia XXXVI.* in verba: Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς διατάσσων, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὺς ἔπεμψεν, ὑπεξήγαγε λοιπὸν ἑαυτόν. Def. ὕτω γὰρ ἢ γεέννης ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τῆς παρὰ τῦ Χριςῦ ἀπολαυσόμεθα δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 406.

XXXVII. pag. 240. *b.* Ὁμιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Τύτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις, κ. λ. inc. Τὸ μὲν γὰρ κατὰ τὺς μαθητὰς Ἰωάννου ᾠκονομήθη καλῶς. Def. ἢ τὸν παρόντα μετὰ σωφροσύνης βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 414.

XXXVIII. pag. 247. *b.* Ὁμιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησῦς εἶπεν, κ. λ. inc. Ὁρᾷς διὰ πόσων αὐτὺς ἐνάγει εἰς τὴν πίςιν; Def. ἵνα ἢ ἐνταῦθα ἀνάπαυσιν εὕρωμεν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, ἢ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 425.

XXXIX. pag. 251. *b.* Ὁμιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησῦς τοῖς σάββασι, κ. λ. inc. Ὁ δὲ Λυκᾶς φησιν ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ· τί δέ ἐςιν ἐν δευτεροπρώτῳ; Def. ἵνα τὺς διηνεκεῖς ἢ ἀμαράντυς λάβωμεν ςεφάνυς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 431.

XL. p. 255. Ὁμιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, ὑπὲρ τῶν παρὰ τῶν μαθητῶν γεγενημένων, κ. λ. Def. ἵνα τῆς ὄντως δόξης ἢ μενέσης ἀεὶ τύχωμεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 437.

XLI. p. 259. *b.* Ὁμιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. inc. Καὶ ἤδη τῦτο κατηγόρησαν, ὅτι ἐν τῷ Βεελζεβῦλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Def. ὕτω γὰρ δυνησόμεθα ἢ συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπλημμελημένοις τυχεῖν, ἢ τῶν ἐπηγγελμένων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 444.

XLII. pag. 263. *b.* Ὁμιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, ἢ τὸν καρπὸν αὐτῦ καλὸν, κ. λ. inc. Πάλιν ἑτέρως αὐτὺς καταισχύνει, ἢ ὐκ ἀρκεῖται τοῖς προτέροις ἐλέγχοις. Def. ἑλώμεθα ἀρετὴν, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 451.

XLIII. pag. 267. *b.* Ὁμιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων ἢ Φαρισαίων, κ. λ. inc. Ἆρα τί γένοιτ' ἂν τύτων ἀνοητότερον καὶ ἀσεβέςερον; Def. πάντως ἐπιληψόμεθα ἀρετῆς, ἢ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 458.

XLIV. p. 273 Ὁμιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἔτι δὲ αὐτῦ λαλῦντος τοῖς ὄχλοις; ἰδὺ ἡ μήτηρ αὐτῦ, κ. λ. inc. Ὅπερ πρώην ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπέσης ἅπαντα περιττά. Def. ἢ τὴν ψυχὴν πάσης ἀπαλλάξαντες ἀῤῥωςίας, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 467.

XLV. p. 278. Ὁμιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Προσελθόντες δὲ οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; κ. λ. inc. Ἄξιον δὲ θαυμάσαι τὺς μαθητὰς, πῶς ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν. Def. ἐπιδειξώμεθά τινα δαψίλειαν περὶ τὺς δεομένυς· ὕτω γὰρ ἢ τῶν ἐνταῦθα, ἢ τῶν ἐκεῖ ἁπάντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 475.

Scholia in hoc Codice marginalia perquam rara sunt, levisque momenti; unum esto, quod in septima occurrit Homilia sub finem, nimirum: Ἐκ τύτυ δείκνυται, ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν τὺς λόγυς τύτυς εἶπε, πρεσβύτερος ὢν ἔτι.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. cuius inscriptiones Homiliarum characteribus rubris & maioribus sunt exaratae. Constat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO EPISTOLAE AD THESSALONICENSES.

Continet hic Codex Io. Chrysostomi Expositiones in quasdam B. Paulli Epistolas, nimirum in Ep. I. ad Thess. Homilias COD. VI.

lias

lias XI. in II. ad Theſs. Homilias V. In Ep. I. ad Timotheum Homilias XVIII. In Ep. ad Hebraeos Homilias XXXIV. Sed ſingularum initium, ac finem recenſendo perſequamur.

I. pag. 1. Poſt titulum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς α΄ ἐπιστολήν. *S. P. N. Io. Chryſoſtomi Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Theſſalonicenſes*. Ὁμιλία α΄. *Homilia I.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε Ἐφεσίοις μὲν ἐπιστέλλων, καὶ τὸν Τιμόθεον ἔχων μεθ᾽ ἑαυτοῦ. Deſ. καὶ αὐτοὶ ἐχώμεθα τῆς ἀρετῆς, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Exſtat haec cum ſequentibus Tom. XI. cit. edit. p. 425. ſeqq.

II. pag. 5. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία β΄. *Eiuſdem Homilia II.* in verba: Ἀφ᾽ ὑμῶν γὰρ ἐξήρχεται ὁ λόγος τοῦ κυρίου, κ. λ. inc. Καθάπερ μύρον εὐῶδες τὴν εὐωδίαν οὐκ ἐν ἑαυτῷ συγκλεῖσαν ἔχει. Deſ. ἵνα τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 432.

III. p. 11. *b.* Ὁμιλία γ΄. *Homilia III.* in verba: Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τῶν κόπων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον οὐδὲν ἐπαχθῶς χρὴ ποιεῖν τῶν εἰς σωτηρίαν τῶν μαθητῶν συντεινόντων. Deſ. ἂν ἀπάγωμεν ἑαυτοὺς ἐκείνων τῶν περιττῶν, τευξόμεθα τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 440.

IV. p. 19. *b.* Ὁμιλία δ΄. *Homilia IV.* in verba: Διὸ κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Ζήτημα πρόκειται τήμερον ἡμῖν παρὰ πολλῶν ζητούμενον. Deſ. εἰ δὲ ἀφεθῶμεν, πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 451.

V. pag. 26. *b.* Ὁμιλία ε΄. *Homilia V.* in verba: Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. inc. Ὅταν πρὸς τὰ κατεπείγοντα στῇ, καὶ πρὸς τὰ ἐν χερσί. Deſ. γένοιτο δὲ τῶν ἐπαινουμένων γενομένους ἡμᾶς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 459.

VI. pag. 31. Ὁμιλία ς΄. *Homilia VI.* in verba: Περὶ γὰρ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχομεν γράφειν ὑμῖν, κ. λ. inc. Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης αὐτοῖς σφοδρῶς διαλεχθείς. Deſ. τὸν χρόνον μετὰ χαρᾶς πνευματικῆς διάγοντες, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 466.

VII. pag. 36. *b.* Ὁμιλία ζ΄. *Homilia VII.* in verba: Οὐ θέλομεν δὲ ἀγνοεῖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν κεκοιμημένων, κ. λ. inc. Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας ἡμᾶς λυπεῖ μόνης. Deſ. μετὰ πολλῆς δὲ τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 472.

VIII. p. 40. *b.* Ὁμιλία η΄. *Homilia VIII.* in verba: Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, κ. λ. inc. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξιόπιστον τῶν λεγομένων δεῖξαι βουλόμενοι. Deſ. ἃ μήτε ὀφθαλμὸς εἶδε, μήτε οὖς ἤκουσε, μήτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπων ἀνέβη, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 477.

IX. p. 46. *b.* Ὁμιλία θ΄. *Homilia IX.* in verba: Περὶ δὲ τῶν χρόνων, καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, κ. λ. inc. Οὐδὲν οὕτως, ὡς ἔοικε, περίεργόν ἐστι, καὶ λίχνον περὶ τῶν ἀφανῶν, καὶ τῶν κεκαλυμμένων μάθησιν. Deſ. ἵν᾽ οὕτως εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 485.

X. pag. 54. Ὁμιλία ι΄. *Homilia X.* in verba: Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας, κ. λ. inc. Πολλὰς ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα μικροψυχιῶν ἀφορμὰς ἔχειν. Deſ. καὶ μηδὲν πλέον ζητείτω, ἵν᾽ οὕτω δυνηθῇ τῶν ὄντως ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 494.

XI. p. 59. *b.* Ὁμιλία ια΄. *Homilia XI.* in verba: Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθενῆτε, κ. λ. inc. Ἀχλύς τις παχεῖα, ζόφος, καὶ νεφέλη κατακέχυται τῆς γῆς ἁπάσης. Deſ. ὑπὲρ τούτων δὲ οὐρανὸς ἀπόκειται, καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 502. In fine ſubiungitur: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἡ ἑρμηνεία τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α΄ ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐν λόγοις ια΄. *Abſoluta eſt cum Deo, ſancti patris noſtri Io. Chryſoſtomi interpretatio primae ad Theſs. Epiſtolae D. Paulli Apoſtoli, in Sermonibus XI.*

XII. p. 66. Sequitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῶν ἠθικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς. *Tabula Capitum moralium ſecundae ad Theſſalonicenſes Epiſtolae*, quae ſunt V. totidemque Homiliis reſpondent. Homilia I. inſcribitur: Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς β΄ ἐπιστολῆς. *Argumentum II. ad Theſſal. Epiſtolae*. Inc. Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ, ὅτι εὐχόμεθα νύκτα καὶ ἡμέραν ἰδεῖν ὑμᾶς. Deſ. ἀπὸ τούτων ἁπάντων κερδαίνωμεν, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 510.

XIII. p. 69. *b.* Ὁμιλία β΄. *Homilia II.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων ἅπαντα πράττουσι, καὶ μηχανῶνται. Deſ. καὶ τὴν ἀρετὴν αἱρώμεθα, καὶ δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 514.

XIV. pag. 76. Ὁμιλία γ΄. *Homilia III.* in verba: Οἵ τινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, κ. λ. inc. Εἰσί τινες τῶν ἀνθρώπων, οἳ τὰς ἐλπίδας τὰς χρηστὰς οὐκ ἐν τῷ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπέχεσθαι ἔχουσιν. Deſ. καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας τὸν ἑαυτῶν βίον εὐθύνειν, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 522.

XV. p. 81. Ὁμιλία δ΄. *Homilia IV.* in verba: Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι, κ. λ. inc. Ζητήσειεν ἄν τις εἰκότως, τί ποτέ ἐστι τὸ κατέχον. Deſ. ἣν γένοιτο μετὰ παῤῥησίας ἅπαντας ἡμᾶς ἰδεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 529.

XVI. p. 87. Ὁμιλία ε΄. *Homilia V.* in verba: Πιστὸς δὲ ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς, κ. λ. inc. Οὔτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς τῶν ἁγίων ἐπιτρέψαντας αὐτοὺς ἀργεῖν χρή. Deſ. μετὰ πολ-

λῆς τῆς παῤῥησίας καταξιωθῆναι ἰδεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, μεθ' οὗ, κ. λ. Ib. p. 536. Adtexitur in Codice conclusio, Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ, κ. λ. superiori, modo numerum Homiliarum excipias, paene consimilis.

XVII. pag. 94. Τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν κεφαλαίοις ἐν συντόμῳ. *Epistolae ad Timotheum Moralium summa per Capita breviter digesta*. Capita porro sunt XVIII. totidem Sermonibus, sive Homiliis respondentia. Moralium Tabulam excipit Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Argumentum Epistolae ad Timotheum Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani*, cuius initium: Τῶν τοῦ ἀποστόλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, ϗ μαρτυρεῖ μὲν ὁ Λουκᾶς. Finis: ἵνα παραγγείλῃς αὐτοῖς μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν. Hypothesim vero Homilia prima [1] in verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ, κ. λ. Inc. Μέγα τὸ τοῦ ἀποστόλου ἀξίωμα ἦν, μέγα, ϗ θαυμαστόν. Des. οὐδεὶς μέντοι ἀγαθὸς ὢν, σπουδάζει εἶναι κακός· ταῦτα οὖν ζηλώσωμεν τὰ ὄντως ἀγαθὰ, ἵνα κἀκείνων τύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 548.

XVIII. pag. 101. *Homilia II.* in verba: Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν, κ. λ. inc. Οὐδὲν οὕτω λυμαίνεται τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ὡς τὸ φιλίας καταφρονεῖν. Des. ταύτην οὖν μεταδιώκωμεν, ἵνα τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 555.

XIX. pag. 106. *Homilia III.* in verba: Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. inc. Τὴν ταπεινοφροσύνην πολλὴν μὲν ἔχουσαν κέρδος ὁρῶμεν. Des. θέλω γάρ, φησιν, ἵνα, ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὦσι ϗ οἱ μαθηταί μου, ἵνα τὴν δόξαν ὁρῶσι τὴν ἐμὴν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 561.

XX. pag. 110. *b. Homilia IV.* in verba: Πιστὸς ὁ λόγος, ϗ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, κ. λ. inc. Οὕτω μεγάλαι εἰσὶν εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ, ϗ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνουσαι προσδοκίαν. Des. πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι εἰς ἡμᾶς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 567.

XXI. pag. 116 *Homilia V.* in verba: Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθημί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κ. λ. inc. Τὸ τῆς διδασκαλίας, ϗ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, μέγα ἐστὶ ϗ θαυμαστόν. Des. ἵνα μὴ γένηται κενὸς ὁ κόπος ἡμῶν· οὕτω γὰρ δυνησόμεθα τῶν βραβείων ἀξιωθῆναι ἐκείνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag 574. Heic in fine pauca quaedam desiderantur in Codice.

XXII. pag. 119. *b. Homilia VI.* in verba: Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, κ. λ. inc. Ὥσπερ κοινός τίς ἐστι πατὴρ τῆς οἰκουμένης ὁ ἱερεύς. Des. καὶ ὁ εὐχόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ, ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὔχεται, οὐχ ὑπὲρ ἐκείνου. ϗ οὕτω δυνησόμεθα τὸ κατόρθωμα τοῦτο εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 578.

XXIII. pag. 123. *Homilia VII.* in verba: Ἵνα ἤρεμον ϗ ἡσύχιον βίον διάγωμεν, κ. λ. inc. Εἰ τοὺς κοινοὺς βούλεται λύεσθαι πολέμους, ϗ τὰς ταραχὰς, ϗ διὰ τοῦτο ϗ ὑπὲρ βασιλέων. Des. ἃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παῤῥησίαν προξενῆσαι ἡμῖν δυνήσεται, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 583.

XXIV. p. 127. *b. Homilia VIII.* in verba: Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, κ. λ. inc. Ὅταν προσεύχησθε, φησὶν ὁ Χριστὸς, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί. Des. ϗ εἰς δόξαν αὐτοῦ ζῆν, ὥστε ϗ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 589.

XXV. pag. 131. *Homilia IX.* in verba: Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ, κ. λ. inc. Πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν γυναικῶν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. οὕτω πάντα ἔσται εἰς δόξαν Θεοῦ, ϗ εἰς σωτηρίαν ἡμετέραν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 594.

XXVI. p. 134. *b. Homilia X.* in verba: Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ, κ. λ. inc. Μέλλων καθιέναι εἰς τὸν περὶ τῆς ἐπισκοπῆς λόγον, δείκνυσι καθάπαξ ὁποῖον εἶναι χρὴ τὸν ἐπίσκοπον. Des. ϗ ἔχεσθαι τῆς ἀγαθῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀγούσης, ἵνα τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 598.

XXVII. p. 139 *Homilia XI.* in verba: Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, κ. λ. inc. Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων, ϗ χαρακτηρίσας αὐτούς. Des. τῶν ὄντως αἰδεσίμους ποιούντων ἡμᾶς, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 604.

XXVIII. p. 143. *Homilia XII.* in verba: Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς, κ. λ. inc. Ὥσπερ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλοῦς τῆς ἀγκύρας ἐῤῥίζωνται. Des. οὕτω γενώμεθα ἀγαθοὶ, ἵνα ϗ ὦμεν ἀγαθοὶ, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 609.

XXIX. p. 149. *b. Homilia XIII.* in verba: Παράγγελλε ταῦτα, ϗ δίδασκε, κ. λ. inc. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας δεῖται, τὰ δὲ ἐπιταγῆς. Des. τὴν οὐδὲν τίκτουσαν κακὸν, τὴν μυρία ἀγαθὰ ἔχουσαν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 617.

XXX. pag. 156. *Homilia XIV.* in verba: Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, μάλιστα τῶν οἰκείων, κ. λ. inc. Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς πρὸς σωτηρίαν, τὴν οἰκείαν ἀρετήν. Des. διὰ δὴ τοῦτο καὶ ἑαυτοὺς λανθάνωμεν, εἰ δυνατὸν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 624.

XXXI. pag. 163. *b. Homilia XV.* in verba: Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ, κ. λ. inc. Πολλὴν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποιησάμενος λόγον, καὶ χρόνον αὐτῶν διορίζων. Des. ἄτερ ἂν ἡμᾶς μὴ ἀναξίους δύναται δεικνύναι τῶν μεγάλων αὐτοῦ δωρεῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 633.

XXXII. pag. 171. *Homilia XVI.* in verba: Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ϗ κυρίου, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν, γυναικῶν. Des. καὶ δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου ϗ τρόμου, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 642.

XXXIII. p. 175. *Homilia XVII.* in verba:

(1) Graeca vox Ὁμιλία, sive Λόγος tum heic, tum deinceps, ota ad Timotheum Epistola, omittitur, quippe quae summo margini adscripta, ab imperito bibliopego hoc deinde reciso, sublata fuit.

ba; Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει, κ. λ. inc. Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ προσηνείας πολλῆς. Des. τὴν εὐσέβειαν, τὴν δικαιοσύνην, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 647.

XXXIV. pag. 179. *Homilia XVIII.* in verba: Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Πάλιν τὸν Θεὸν μαρτύρεται. Des. ἀγαπήσωμεν, ὡς δεῖ, τὸν Θεὸν, ἵνα καταξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 653. In Codice haec ultima verba desinunt in Graecam Crucem: quibus statim rubris subscripta est litteris sequens notula: Αὕτη ἡ βίβλος περιέχει ἐπιστολὰς τρεῖς, πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτην, καὶ δευτέραν, καὶ πρὸς Τιμόθεον πρώτην. *Continet hic liber Epistolas tres, ad Thessal. primam & secundam, & ad Timotheum primam.* Ex hac subscriptione coniicere non sine aliqua ratione possumus, Volumen hoc ex duobus qui olim erant Codicibus, in unum colligatis, fuisse conflatum: illa enim verba quemdam libri finem significant. Confirmatur coniectura ex prima quae sequuntur Homiliarum pagina, a diversa manu paullo recentiori exarata, quippe quae quum prima esset Codicis, & fortasse aliqua exornata pictura, aut data opera recisa, aut possessorum incuria male habita, supplenda fuit. Accedit etiam minor linearum numerus, marginisque amplitudo maior, &c. Ceterum scriptura utriusque Codicis ita similis est, ut si non ab eadem manu profecta, eiusdem tamen aetatis iudicanda videatur.

XXXV. pag. 184. Sequuntur igitur ex interpretatione in Epistolam ad Hebraeos, XXXIV. Sermones, sive Homiliae, quarum prima inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους πρώτην ἐπιστολήν. *S. P. N. Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Hebraeos.* Inde Apostoli textus: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν, κ. λ. Incipit Homilia: Ὄντως ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. Des. καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ποιεῖ μετόχους, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec, una cum sequentibus, in cit. edit. Tom. XII. pag. 5. seqq. Quare quum earumdem initia, & fines in Cod. II. huius Plutei pag. 325. a N. II. ad XXXVI. fuerimus singillatim persequuti; hic autem ab ipso aliquibus tantummodo vocibus, ut ex utriusque Codicis Homiliarum conlatione animadvertimus, discrepet, ordine tamen, ac titulis prorsus adsimilis; novam ipsarum recensionem praetermittendam putavimus; ita enim, & improbo prorsus labori parcentes, ac brevitati consulentes ad utiliora properabimus; quod & deinceps, ubi eadem saepius occurrent, faciendum in animum induximus. Interim annotare sufficiat, huius Codicis lectionem magis ad vulgatam adcedere, quam secundi; praeterea moralia in singulas paene Homilias margini adiecta in hoc exhiberi, partim ab antiqua, partim a recentiori manu conscripta; notulas quoque nonnullas fuisse heinc einde conspersas, non magni quidem momenti, quarum specimen esto, quae ad Homiliae XXVIII. verba, τί δήποτε τύπος ἦν τοῦ Ἰησοῦ τὸ ὄνομα, κ. λ. adfertur pag. 337. *b.* nimirum: Ὥσπερ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυὴ κἂν ζῶν τύπος ἦν, πολὺ διέστηκε τούτου, κἂν ἄπνους ὁ τοῦ ἡμετέρου Ἰησοῦ τύπος, οὕτως καὶ τὸ σέβας· διότι καὶ τὸ ὄνομα γεγραμμένον περίκειται.

XXXVI. Vltimo loco legitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῆς ἑρμηνείας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου· περιέχει δὲ λόγους κδ' διὰ κεφαλαίων οβ' ἡ πᾶσα πραγματεία. *Tabula Capitum interpretationis Apocalypsis S. Io. Apostoli. Continet autem Sermones XXIV. In Capita LXXII. dividitur omne Commentarium.* Praeter Tabulam tamen, quae definit in Capite LXX. nihil aliud occurrit; quare mutilus in fine Codex apparet.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XII. satis diligenter & emendate scriptus. Constat foliis 383.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS IN GENESIM.

Nimirum Homiliae in Genesim LXVII. licet in Codice, qui nullo numero primam notavit, LXVI. tantum esse videantur. Istarum recensio consulenda superius est in Codice III. huius Plutei p. 329. Nunc ea tantum breviter attingamus, in quibus hunc ab illo discrepantem comperimus. Ab Homilia igitur prima usque ad XVIII. quae in Codice nostro est XVII. praeter crebras vocum variantes lectiones, quae nobis initia tantum, ac fines utriusque Codicis Homiliarum inter se conferentibus (nam integram omnium Codicum collationem inire, instituti nostri ratio minime patitur) sese obtulerunt, nihil aliud animadversione dignum occurrit. Huius vero Homiliae XVII. & sequentis XVIII. varia est divisio; nam post verba: καὶ διηνεκῆ τὸν φόβον αὐτῷ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυναμένης pag. 117. quae in cit. edit. incidunt in pag. 155. sic clauditur Homilia: Μὴ τοίνυν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν ἄνεσιν, καὶ τὴν ἄδειαν ἐπιζητῶμεν· ἀλλὰ καὶ ἐν ἀνέσει τυγχάνοντες, καὶ ἐν θλίψεσι γινόμενοι, ὁμοίως τὴν εὐχαριστίαν ἀναπέμπωμεν τῷ δεσπότῃ, ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος δαψιλεστέραν τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Deinde adlato Scripturae textu: Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κ. λ. usque ad verba: Κάϊν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν, Homilia XVIII. sic exorditur: Σκόπει πότε τοῦτο ἐγένετο· μετὰ τὴν παρακοήν, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν ἐκ τοῦ παραδείσου, κ. λ. quae sunt COD. VII.

ſunt in edit. pag. cit. ac proſequitur uſque ad verba: *τοσῦτόν ἐςι γνώμης διαφορὰ, ϗ κακίας ὑπερβολή*. pag. 121. *b*. Hiſce Codex adnectit in eadem linea, quae ſequuntur: *Καθάπερ γὰρ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων, κ. λ.* quae ſunt prima verba Homiliae in edit. XIX. Omittitur itaque, ut unuſquiſque per ſe videt, in noſtro Codice, & ultimum Caput Homiliae XVIII. & Scripturae textus, XIX. praefixus. Ex duabus igitur una conflata, finis tamen non concordat. Etenim poſt verba: *ἵνα μὴ τοιαύτην τιμωρίαν δέξηται*, pag. 127. (in edit. vero 169.) ita Homilia XVIII. concluditur in Codice: *Διὸ σπȣδάζωμεν ϗ τὰ παρ' ἑαυτῶν εἰσφέρειν, ϗ τὴν ἄνωθεν κηδεμονίαν ἐφέλκεσθαι· ἵνα ϗ ἐκ τῆς ἡμετέρας σπȣδῆς, ϗ ἐκ τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ φιλανθρωπίας τὰ τῆς ἀρετῆς ἡμῖν καθ' ἑκάςην ἡμέραν ἐπιτείνηται, καὶ πολλῆς ἀπολαύσωμεν τῆς ἄνωθεν χάριτος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ.* Cetera omnia, quae ſunt in editione ad hanc Homiliam pertinentia, in Codice deſiderantur. Homiliae tandem XIX. (in edit. XX.) hic Scripturae textus praecurrit: *Καὶ ἔγνω Κάϊν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ συλλαβȣ̃σα ἔτεκεν τὸν Ἐνὼχ, ϗ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν*. Deinceps uſque ad finem Homiliarum omnia cum Codice III. conveniunt, iis exceptis, quae in illo nonnullis abſciſſis paginis deficiunt, uti ſuo loco adnotavimus, quaeque in hoc integra habentur. Ceterum ab editione identidem magis hunc, qua illum recedere deprehendimus.

Obſervavimus inſuper, maxime ſcriptori fuiſſe in deliciis, ultimis Homiliarum verbis, aut titulis, Graecas cruces efformare. Ad ſcripturae rationem quod attinet, ea quam maxime ad illam ſuperioris Codicis VI. adcedit, primis duabus paginis exceptis, a diverſa manu ſuppletis, & item tribus aliis, ad Homiliam XXIV. ſpectantibus, quas papyraceas, tertiae manui debemus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. diligenter exaratus. Conſtat foliis 490.

ΤΟΜΟΣ ΓΕΓΟΝΩΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΡΛΑΑΜ ΚΑΚΟΔΟΞΙΑΣ.

TOMVS FACTVS A PATRIARCHA IOANNE ET SYNODO CONTRA FALSAM OPINIONEM BARLAAM.

COntinet hic maximae molis Codex Ioannis Cantacuzeni ſcripta contra Palamam, Barlaam, & Acindynum haereticos, una cum omnibus iis, quae hac ſuper re geſta ſunt. Praecedit omnibus Prooemium, quod quum fere totum ſit hiſtoricum, exhibendum integrum arbitrati ſumus, quod ſequens eſt. COD. VIII.

I. pag. 1. *Προοίμιον εἰς τοὺς παρὰ τοῦ μοναχοῦ Χριςοδȣ́λȣ συγγραφέντας λόγους κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαὰμ, ϗ Ἀκινδύνȣ αἱρέσεως. Prooemium in Sermones a monacho Chriſtodulo conſcriptos contra Barlaami [1], & Acindyni haereſim [2]. Τȣ̀ς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς οἴακας, Ἀνδρονίκȣ τȣ̃ τῶν Παλαιολόγων δευτέρου διαχειρίζειν λαχόντος θεόθεν, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μοναχός τις ἐκ Καλαβρίας, Βαρλαὰμ κεκλημένος, φιλοπονίᾳ χρησάμενος ἐκ παιδὸς, ἄλλως γέ τοι, ϗ τῆς φύσεως συναιρομένης αὐτῷ, παιδείας ὡς τὸ εἰκὸς μεταλαβὼν ἱκανῶς, ὀργάνȣ μὲν καί τινων ἑτέρων Ἀριςοτελικῶν ὑπῆρχε γεγυμνασμένος, τῶν δὲ λοιπῶν μαθημάτων, ȣ̓δ' ἄκροις δακτύλοις, ὅ φασι, γεγευμένος· ȣ̃τω δὲ δόξαν αὐτῷ τῇ πόλεων ἁπασῶν μητρὶ τῇ Κωνςαντίνȣ, φημὶ, ἐπιχωριάσας, καὶ τῇ ἐξ ἔθȣς φιλοτιμίᾳ, ϗ καρτερίᾳ τῶν πόνων κἀνταῦθα χρησάμενος, δόκιμος κἀν τȣ́τοις ἐν βραχεῖ διεδείχθη. Τὴν ȣ̃ν ἔξω σοφίαν πολὺς, ὡς εἴρηται, γεγονὼς, κάθαρσιν ταύτην ἡγεῖτο ψυχῆς, χαλεπὸν ταύτης ἄνευ, ἀδύνατον δὲ μᾶλ-*

λον

(1) Barlaamum hunc Graeci, quandoque Italum, tamquam ex Italia oriundum, quandoque Calabrum, tamquam in ea provincia natum nuncupant. Oritur enim in Vrbe Seminaria, ex reliquiis Tauriani clara, & populoſa; poſt Hieracenſis Epiſcopus, ſcripſit plura adverſus Graecos, de quibus conſulendus Allatius de Eccleſ. Occid. & Orient. perpetua Conſenſione Lib. II. Cap. XVII. Ab eo prima Graecae linguae ſemina per Italiam iacta ſunt. Io. Boccaccius Lib. XV. Geneal. Deor. Cap. VI. qui eadem fuit aetate, haec habet: *Trabo praeterea* (in teſtem ſcilicet) *aliquando Barlaam Baſilii Caeſarienſis monachum, Calabrum hominem olim, corpore puſillum, praegrandem tamen ſcientia, & Graecis adeo eruditum, ut Imperatorum, & Principum Graecorum, atque doctorum hominum privilegia haberet teſtantia, nedum his temporibus apud Graecos eſſe, ſed nec a multis ſeculis citra fuiſſe virum tam inſigni, tamque grandi ſcientia praeditum* Huius quoque monachi mentionem facit Dominicus Arretinus in quinta Fontis ſui Parte Lib. I. Ms. in Biblioth. Aedilium Flor. Eccleſiae, in qua proſequitur viros claros virtute, aut vitio, his verbis: *Barlaam fuit Calaber, Graecarum litterarum ſolertiſſimus exquiſitor, & poëticarum fictionum interpres optimus, ideoque Boccaccius frequenter eum adducit in teſtem ſuarum opinionum*. Franc. Petrarcha in libro de ignorantia ſui p. 14. edit. Venet. A MDI. fol. ait: *Et quota ea pars librorum eſt Platonis, quorum ego his oculis multos vidi, praecipue apud Barlaam Calabrum, modernum Graiae ſpecimen ſophiae, qui me Latinarum inſcium edocere Graecas litteras adortus, forſitan profeciſſet, niſi mihi illum invidiſſet mors, boneſtiſque principiis obſtitiſſet, ut ſolita eſt*. Et in Ep. II. ad Sigerum recorium Lib. IX. Familiar. edition. A. MDCII. 8. ſine loco: *Barlaamum noſtrum mihi mors abſtulit, & ut verum fatear, illum ego mihi prius abſtuleram: iacturam meam, dum honori eius conſulerem, non adſpexi; itaque dum ad Epiſcopum ſcandentem ſublevo, magiſtrum perdidi, ſub quo militare coeperam magna cum ſpe*. Eadem fere narrat Iannotius Manettus in vitis Petrarchae, & Boccaccii Mss. in hac Medicea Biblioth. De hoc clariſs. viro pauca verba effuderat Humphredus Hodius de Graecis Illuſtr. Londini MDCCXLII. 8. p. 2. atra vero preſſum nocte dimiſerat Chr. Frideric. Boernerus De doctis hominibus Graecis, Lipſiae MDCCL. 8. Plura tamen invenies apud clariſs. Io. Hieronymum Gradenigum in Opuſculo Italico de Italica Graecitate Brixiae MDCCLIX. 8. p. 130. & Laur. Mehus in vita Ambroſii Camaldulenſium Generalis pluribus in locis.

(2) In Bibliotheca Coislinlana pag. 155. adferuntur a clariſs. Montefalconio argumenta Operum omnium Gregorii Palamae circa A. MCCCXLIX. Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, quae in quinque ampliſſimis illius bibliothecae voluminibus in fol. continentur; videlicet XCVII. XCVIII. XCIX. C. & CI. Illa porro argumenta in quatuor poſterioribus Codicibus totam Palamae circa lumen Thaboriticum, & lumen Dei doctrinam complectuntur, nec non diſceptationes eiuſdem contra Acindynum, & Barlaamum adverſarios ſuos. Tota itaque illa in Graecia celeberrima quaeſtio in his argumentis habetur; ac breviter etiam exponitur ab Allatio in egregio Opere De perpetua Occident. & Orient. Eccleſ. Conſenſione Lib. II. Cap. XVI. XVII. In ultimo autem Codice occurrunt argumenta Philothei Patriarchae C. P. circa eamdem quaeſtionem contra Gregoram, Barlaamum, & Acindynum, nec non ſynodici tomi tres contra eoſdem. Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit B. G. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 469. ſeq.

λον ἑνωθῆναι λέγων Θεῷ. Ἔφασκε γὰρ ὡδίπως συλλογιζόμενος, ὅτι εἰ ὁ Θεὸς ἀλήθειά ἐϛιν, ἡ δὲ σοφία εὑρετὴς ἀληθείας, ὁ μὴ διὰ ταύτης σπȣδάσας τῆς ἀληθείας ἐκπέπτωκεν· ὁ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκπεπτωκὼς, τȣ̃ Θεȣ̃ ἄρα ἐκπέπτωκεν· ὥσπερ ὁ ταύτην εἰδὼς, ἔγνω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁ εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν, τὸν Θεὸν ἔγνω, καὶ μετ᾽ αὐτȣ̃ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ ἐϛι. Διά τοι τȣ̃το περὶ τὴν καταργȣμένην παντὶ σθένει τῶν Ἑλλήνων σοφίαν ἐσπȣ́δαζε· τὸ δὲ τῆς ἡσυχίας ὑπερφυὲς χρῆμα, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν διὰ ταύτης τȣ̃ νȣ̃ ἀνάβασιν, ȣ̓χ ὅπως ȣ̓κ ἠσπάζετο, ϗ ἐπῄνει, ἀλλὰ ϗ ἐκωμῴδει, ϗ τύρβην ἐλογίζετο περιττήν· χρόνον δ᾽ ȣ̓ μικρὸν τῇ βασιλίδι ἐνδιατρίψας, ἐπίτιμός τε παρὰ τοῖς βασιλεῦσι κατέϛη, ϗ ὅσα διδασκάλῳ τȣ́τῳ ἐχρῶντο, ὅσοι παιδείας ἐραϛαὶ, ϗ λόγων ἐτύγχανον τρόφιμοι. Οὗτος τοίνυν τῆς μοναχικῆς πολιτείας ȣ̓δ᾽ ἐν προθύροις γενόμενος, ȣ̓δὲ φροντιϛηρίῳ ἑαυτὸν πώποτε κατακλείσας· ἔτυχε ϗ γὰρ ȣ̆τω περινοϛῶν, ϗ τόπȣς ἀμείβων ἐκ τόπων, ἐξαπιναίως ϗ ταύτης διδάσκαλος, ϗ τύπος τοῖς ἄλλοις γενέσθαι βεβȣ́λητο ὑποβολῇ μισανθρώπων δαιμόνων. Τί δὴ ποιεῖ; προσωπεῖον ὑποδὺς μαθητȣ̃ συγγίνεταί τινι μοναχῷ πρὸ πάνυ βραχέος, μηνῶν ἓξ δηλαδὴ, τῶν κοσμικῶν ἔξω καταϛάντι φροντίδων, καὶ τῆς ματαίȣ τύρβης ἀπηλλαγμένῳ· γαμετῇ γὰρ ἦν συνοικῶν, ϗ παιδίοις· διαπυνθάνεταί τε τȣ́τȣ, καὶ λόγον περὶ τῶν τῆς ἡσυχίας ἀποῤῥήτων αἰτεῖ. Ὁ δ᾽ ὥσπερ εἷς τις ὢν ϗ αὐτὸς τȣ̃ κύκλȣ τῶν κορυφαίων Ἀντώνιος, ἢ Ἀρσένιος, ἢ ἕτερός τις τῶν ὅσοι τὴν ἀρετὴν κατ᾽ αὐτȣ̀ς, λίαν εὐήθως τὸν εἰρημένον διδάσκει Βαρλαάμ· ὃ διακȣ́σας ἐκεῖνος ϗ καταγνȣ̀ς, κατὰ τῆς ἡσυχίας, ϗ τῶν αὐτὴν ἀσπασαμένων χωρεῖ, ἀπωλείας εἶναι μᾶλλον, ἢ σωτηρίας φάσκων ταύτην ὁδόν· ἔτι τε μηδεμίαν εἶναι σωτηρίας ἐλπίδα παντίτῳ τῷ παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν διαζῶντι διδασκαλίαν, τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν δηλονότι· ὥσπερ ἂν εἰ τὴν ἐναντίαν ἐβάδιζον τῷ θείῳ εὐαγγελίῳ οἱ τὴν ἡσυχίαν ποθήσαντες· κατὰ δέ γε τῶν ἡσυχαϛῶν πολὺς ἦν ταῖς ὕβρεσι, Μασαλιανȣ̀ς, ϗ πλάνȣς, ϗ τοιαῦθ᾽ ἕτερα τȣ́τȣς ἀποκαλῶν. Γνώριμον δὴ τȣ̃το τῷ τȣ̃ Θεȣ̃ γνησίῳ θεράποντι Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ ἱερομονάχῳ τυγχάνοντι καταϛὰν, ὁμιλῆσαι πείθει τῷ Βαρλαὰμ ἐν συνηθείᾳ, ϗ πρότερον ὄντι· ȣ̃ γεγονότος, παντοῖος ταῖς παραινέσεσιν ἦν συμβȣλεύων, παρακαλῶν, ȣ̓δὲ τȣ̃ μέμφεσθαι ἀπεχόμενος ἐν οἷς ἔδει, πῶς ὅλως ὑπέσχες ὦτα κȣ́φῳ τινὶ, ϗ χθιζῷ μοναχῷ, λέγων, ϗ λόγων θείων ϗ ὑψηλῶν παρὰ τοιούτου ἀκοῦσαι ἠνέσχου, ȣ̓χ ὅπως τȣ́των ἔχοντος πεῖραν, ἀλλ᾽ ȣ̓δ᾽ ὅ τι ἐϛὶ μοναχὸς εἰδότος; ἀλλ᾽ εἴ τι σοι τȣ́των μέλλον ὑπῆρχεν, ὦ λῷϛε, πρότερον ἐχρῆν πολυπραγμονήσαντα, ἀρετῇ ἐκ παίδων ἐντεθραμμένȣς ἄνδρας εὑρέσθαι, καὶ πλεῖϛα τοῖς τῆς ἡσυχίας πόνοις ἐνιδρωκότας, ζητῆσαί τε παρ᾽ αὐτοῖς τὸ ποθȣ́μενον ϗ μαθεῖν. Εἰ δὲ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ȣ̓δὲ παρ᾽ αὐτῶν ἐκείνων τὸ κεφάλαιον εὐθὺς ἔδει ζητῆσαι γνῶναι τῶν τελεωτέρων, ϗ τοῖς πλείϛοις ἀγνοȣμένων· ἀλλ᾽ ὥσπερ ϛοιχείωσίν τινα, ϗ εἰσαγωγὴν τῆς τηλικαύτης πολιτείας εὑράμενον, ȣ̆τω προσβαίνειν τοῖς ἐφεξῆς· οὐ μόνον γὰρ τοῖς ἀπείροις δυσχερὴς ἡ τῶν τοιούτων γνῶσις καθέϛηκεν, ἀλλ᾽ ȣ̓δ᾽ αὐτοῖς τοῖς πολλὰ καμȣ̃σιν ἐφεῖται εὐχερῶς ἀλλήλȣς ἐρωτᾶν περί γε τῶν τοιȣ́των, ϗ ἀποκρίσεις διδόναι. Ὁ γάρ τοι μέγιϛος τῆς ἡσυχίας διδάσκαλος, Ἰσαὰκ ὁ θεῖος, φημὶ, τοιάδε περὶ τȣ́των διαγορεύει· Μὴ ζητήσῃς λαβεῖν βȣλὴν παρά τινος μὴ ὄντος ἐν τῇ διαγωγῇ σȣ, κἂν λίαν σοφὸς ὑπάρχῃ· ἐκείνῳ δὲ τῷ ἐπιϛαμένῳ δοκιμάσαι ἐν ὑπομονῇ τὰ πράγματα τῆς διακρίσεως πρόσελθε· διατȣ̃το γὰρ ȣ̓χ ἕκαϛός ἐϛιν ἀξιόπιϛος τȣ̃ δȣ̃ναι βȣλὴν, εἰ μὴ ὅς τις πρῶτος τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἐκυβέρνησε, ϗ ȣ̓ φοβεῖται τὰς συκοφαντίας, ϗ τὰς κατηγορίας· ἡ πολιτεία γὰρ τῆς διανοίας ἐϛὶ τὸ ἔργον τῆς καρδίας τὸ γινόμενον ἀπαύϛως ἐν τῇ φροντίδι τῆς κρίσεως. Εἰ τοίνυν ȣ̃τος ὁ τηλικȣ̃τος παρ᾽ ȣ̓δενὸς ἑτέρȣ ἔξω τῆς τȣ́των ὄντος διαγωγῆς εἰς τὴν τῶν πρακτέων ἐργασίαν διατυπȣ̃σθαι τοῖς τὸν ἡσυχαϛικὸν ἐπανῃρημένοις βίον παρεγγυᾷ, ἔδει δήπȣ σοφόν σε, ϗ αὐτὸν ὄντα μὴ τοιȣ́τῳ ποδηγῷ πρὸς τὴν τῶν ζητȣμένων εὕρεσιν χρήσασθαι, ἀγνῶτι παντάπασι τῶν τοιȣ́των, ϗ μηδ᾽ αὐτῷ ὡς εἰπεῖν ἀρκȣ̃ντι. Εἰ δὲ καὶ παραδείγματί τινι ἀπό γε τῆς σῆς ἐπιϛήμης χρήσασθαι δεῖ, εἴ τις σοι τῶν ἀγροίκων, ὁπόσοι πολλοὶ τῇ τῆς γῆς προσανέχȣσιν ἐργασίᾳ, τῇ τῶν λαχάνων ἀρδείᾳ, ϗ τῇ δικέλλῃ, χαίρειν εἰπὼν, ἀθρόως σοι προσελθὼν, τὰ Πλάτωνος, ϗ Ἀριϛοτέλȣς εὐθὺς ᾔρεῖτο παρὰ σȣ̃ μυηθῆναι, ἔτι τε γεωμετρίαν, ϗ περιόδȣς ἀϛέρων, ϗ τὰ λοιπὰ, τί ἂν πρὸς αὐτὸν εἰρήκεις, ὦ φίλος; ȣ̓κ ἂν κατεγέλασας αὐτοῦ τῆς ἀβελτηρίας; Οὑτωσὶ δή μοι κἀπὶ τȣ́των ἔσο σκοπῶν, ὡς ȣ̓ δεῖ περὶ τȣ̃ τῆς ἡσυχίας ὑπερφυοῦς χρήματος, ἀμυήτοις τισὶ, ϗ μηδ᾽ ὁπωϛȣ̃ν εἰδόσιν ἐντυγχάνειν ἀνθρώποις, ϗ παρ᾽ αὐτῶν ἐθέλειν πυθέσθαι πρὸς ἡσυχίαν, ἀλλ᾽ ἀνδράσι σοφοῖς τὰ τοιαῦτα, ϗ πλεῖϛα περὶ τὴν τȣ́των γνῶσιν καμȣ̃σιν· εἰ γάρ τοι τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς καταπιϛεύειν γε χρὴ, ἐφάμιλλος ἡ ἡσυχία τῇ τῶν ἀγγέλων πολιτείᾳ καθέϛηκεν. Εἰ τοίνυν ȣ̆τω τοῦτ᾽ ἔχει, μὴ τοῖς βεβȣλευμένοις ἐμμένειν ἀντιβολῶ· μέλλει γάρ μοι τῶν σῶν, ἀλλ᾽ ἀποϛῆναι τȣ̃ ἀκαίρȣ σκοποῦ, ϗ πυρὶ ἀποτεφρῶσαι τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν μοναχῶν, ὄνησιν σοι μηδ᾽ ἡντινȣ̃ν προξενήσοντα, εἰ μὴ καὶ βλάβος οὐ τὸ τυχόν. Τοιαῦτα τῆς θείας ἐκείνης γλώττης διεξελθȣ́σης, ἀσπὶς ἦν ὁ Καλαβρὸς, βύȣσα πρὸς ταῦτα τὰ ὦτα· ὁπόσα γὰρ μεθ᾽ ὑποϛολῆς, καὶ οἷον ὑπ᾽ ὀδόντα πρότερον, ἀναίδην ἐλέγετό τε, ϗ ὅ φασι γυμνῇ κεφαλῇ· τὸ γὰρ τοῦ μαθητοῦ προσωπεῖον, ὃ πρότερον ἑαυτῷ περιέθετο ἀποθέμενος, βλασφημίας τῶν προτέρων ȣ̓κ ἀνεκτοτέρας, εἰ μὴ καὶ χείρȣς κατὰ τῶν ἡσυχαϛῶν διεξῄει, ϗ καινήν τινα ταύτην ἀτραπὸν σωτηρίας ἔλεγεν αὐτȣ̀ς τέμνειν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀποβȣκοληθέντας, ὑπό τε τȣ̃ κυρίȣ ἀπηγορευμένην αὐτȣ̃, ἀλλὰ δὴ ϗ τῶν ἐκείνȣ μαθητῶν τε ϗ ἀποϛόλων. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἔφασκεν, ἀλλὰ ϗ τὴν τȣ́των εὐχὴν αἱρέσει ȣ̆τοι γε φαύλῃ κεκραμμένην ἔλεγεν εἶναι, σὺν δέ γε τȣ́τοις ϗ τὸ ἐν Θαβωρίῳ λάμψαν φῶς ἐν τῷ τοῦ κυρίȣ προσώπῳ ἄκτιϛον ἀποκαλȣ̃ντας ȣ̓ μετρίως ἔλεγεν αὐτȣ̀ς βλασφημεῖν· ὡς δ᾽ ȣ̓χ ἱκανὸν ὂν τὸ γλώττῃ ἀκολάϛῳ μόνῃ τὰ τοιαῦτα ἀδολεσχεῖν, καὶ βιβλίον συνθέμενος κατά τε τȣ̃ Παλαμᾶ, ϗ τῶν ἡσυχαϛῶν τῷ τότε προεϛῶτι τῆς ἐκκλησίας, ϗ τῇ συνόδῳ παρέθετο. Ὁ δὴ πατριάρ-

τριάρ-

τριάρχης τὸ βιβλίον ἀνὰ χεῖρας λαβὼν μετακαλεῖται τοὺς μοναχοὺς τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπιδημοῦντας· οἱ δ' ἀσμένως πρὸς τὴν βάσανον ἀπαντῶσι. Συνόδου τοίνυν ἐν τῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τεμένει συγκροτηθείσης, τοῦτε βασιλέως αὐτοῦ, ὃν ἐφθακότες εἰρήκαμεν προκαθημένου, τοῦτε πατριάρχου Ἰωάννου, καὶ τῶν ἀρχιερέων· ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, ἔτι τε καὶ τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων, ὄχλου τε οὐκ ὀλίγου, ἐν ἐπηκόῳ πάντων τὸ τοῦ Βαρλαὰμ ἀνεγνώσθη βιβλίον προκομισθέν· ἁπάντων δ' εἰς ὦτα δεξαμένων τὰς βλασφημίας οὐχ ὁ τυχὼν ἤρθη θόρυβος· τούτου δὲ πεπαυμένου ἀπολογίας ἐδόθη καιρὸς καὶ τοῖς μοναχοῖς· βραχέα δ' ἄττα καὶ τούτων διαλαβόντων ἐπὶ τὸν Βαρλαάμ, αὖθις ἧκεν ἡ τοῦ λόγου διαδοχή· ἐκελεύσθη γὰρ τούτῳ μὴ μόνῳ τῷ βιβλίῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ γλώττῃ σημῆναι τὸ βούλημα τῆς ψυχῆς· ὁ δ' ἀρχῆθεν τὸν λόγον ἀναλαβών, τά τε τῷ βιβλίῳ ἐμπεριφερόμενα πάντα εἴρηκε, καὶ ἕτερ' ἄττα πρὸς τούτοις, ἑαυτὸν συνιστάς· ἔλεγε μὲν δὴ ταῦτα, τοῦ δικαίου δ' ἡττᾶτο πάσαις ψήφοις κακῶς καὶ φρονήσας, καὶ λαλήσας ἀπελεγχόμενος· ὅπερ ἐκεῖνος ἑωρακώς, ἁπάντων τῶν συνεδρευόντων ὁρώντων, μετάνοιαν ὑποκρίνεται, καὶ ἀσμένως προσδέχεται παρὰ τῆς συνόδου, μετ' εὐφροσύνης ὅτι πλείστης, πάντων ἀπαλλαξάντων ἐπὶ τῇ ὥς γε ᾤοντο τότε εὑρέσει τοῦ ἀδελφοῦ. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ οὕτω κεκλημένῃ τῶν ὁδηγῶν ἀπελθὼν μονῇ, κἀκεῖσε πυρετῷ λαυροτάτῳ βληθεὶς, μετὰ τετάρτην ἡμέραν ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, ὑπὸ τῆς νόσου κατεργασθεὶς, πεντεκαιδεκάτην ἄγοντος τότε τοῦ Ἰουνίου τῆς ἐνάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἐνάτου ἔτους. Ὁ δὴ Βαρλαὰμ εὕρημα τὸν τοῦ βασιλέως ποιησάμενος θάνατον, τὴν πολιτείαν περιενόστει, ἀνθρώπιά τινα δύστηνα προσεταιρισάμενος· τὰ μὲν τῶν ἡσυχαστῶν καθαιρῶν ἁπάσῃ δυνάμει, τῆς δ' οἰκείας μελαγχολίας, καὶ ἐμπληξίας ἀναπιμπλὰς ἅπαντα, χείρων ἑαυτοῦ καθεκάστην, καὶ βαρύτερος ταῖς κατὰ τῆς συνόδου καὶ τῶν μοναχῶν γινόμενος ὕβρεσί τε καὶ βλασφημίαις· προσκορὴς δὲ γεγονὼς τῶν τοιούτων, τῆς Κωνσταντίνου ἀπαναστὰς ᾤχετο· ἡ δέ γε θεία σύνοδος ὁμοῦ τῷ τῆς ἐκκλησίας καθηγεμόνι Ἰωάννῃ τῷ οὕτω πως ἐπικεκλημένῳ Καλέκᾳ, αἵρεσιν καταψηφισαμένη τοῦ Βαρλαάμ, καὶ τῆς ἑταιρίας αὐτοῦ, τόμον ἐκτίθησι κατ' αὐτῶν, ὃς καὶ πάντα τὰ ἐκείνου κατὰ μέρος δηλώσει.

II. p. 2. Prooemium excipit Τόμος γεγονὼς παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, καὶ τῆς συνόδου κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαὰμ κακοδοξίας, προκαθημένου τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου Παλαιολόγου, ὁπότε τῷ βίῳ περιῆν, ἔτι τε τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς συγκλήτου. *Tomus editus a Patriarcha Ioanne, & a Synodo, adversus Barlaami falsam opinionem, praesidente Imperatore Andronico Secundo Palaeologo, dum inter vivos ageret, & insuper clarissimis Magistratibus, & Senatu*[1]. Inc. Ἐπαινετὸς ἀληθῶς ὁ εἰπὼν τὴν ταπείνωσιν ἀληθείας εἶναι ἐπίγνωσιν· αὕτη γὰρ καὶ τῶν οἰκείων μέτρων ἐστὶ κατάληψις, καὶ δι' αὐτῆς τήν τε πρὸς Θεὸν εἰρήνην, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον καρπούμεθα, κ. λ. Des. εἰ δὲ καί τι τῆς προθυμίας ἄξιον φθέγξασθαι δοίη Θεὸς, αὐτοῦ πάντως ἂν εἴη, τοῦ δοτῆρος τῶν ἀγαθῶν, τοῦ διδόναι λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἐπαγγειλαμένου. Quum plures identidem occurrant in hoc Tomo Episcoporum ὑπογραφαὶ, ad ea, quae contra Barlaami, aliorumque haereticorum falsas doctrinas decernebantur, confirmanda appositae, ipsorum nomina heic subiicere voluimus, uti illustrandae historiae non parum profutura arbitrati. Prima igitur subscriptio ita habet:

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σαρδέων, ἔξαρχος πάσης Λυδίας, καὶ ὑπέρτιμος Γρηγόριος.

Ὁ Δυῤῥαχίου ταπεινὸς Γρηγόριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, καὶ ὑπέρτιμος Νεῖλος.

Ὁ μητροπολίτης Μαδύτων, ταπεινὸς Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπέρτιμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βιτζίνης, καὶ ὑπέρτιμος Μακάριος, & additur τὸ ἐδόθη κατὰ μῆνα Αὔγουστον τῆς θ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ,ϛωμθ' ἔτους.

Altera sequens est:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου ὑπέρτιμος, καὶ ἔξαρχος πάσης Ἑλλησπόντου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μακάριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης παλαιῶν Πατρῶν, καὶ ὑπέρτιμος Μητροφάνης.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, καὶ ὑπέρτιμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ῥωσίου, καὶ ὑπέρτιμος Θεόδουλος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βάρνης, καὶ ὑπέρτιμος Μεθόδιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης[2] . . . . . καὶ ὑπέρτιμος Ἡσαΐας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Διδυμοτύχου, καὶ ὑπέρτιμος Θεόληπτος.

Tertia est:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μαδύτων Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀλανίας, καὶ Σωτηριουπόλεως, καὶ ὑπέρτιμος Λαυρέντιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σμύρνης, καὶ ὑπέρτιμος Μακάριος.

Inseritur etiam pag. 7. Ἀναφορὰ ἀρχιερέων εἰς τὴν βασιλίδα Ἄνναν τὴν Παλαιολογίναν κατὰ τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καλέκα. *Relatio Archiepiscoporum ad Imperatricem Annam Palaeologinam contra Ioannem Caleca, qui vocatus est Patriarcha*. Inc. Κρατίστη, καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ δέσποινα. Ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς οἱ καθεζόμενοι ἐν τοῖς κελλίοις ἡμῶν ἀποκεκλεισμένοι, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου, ὁ Ἀλανίας, ὁ Χρι-

(1) Pseudo-Synodus Constantinopolitana habita pro adstruendo errore Gregorii Palamae, damnandisque Barlaamo, & Acindyno A C MCCCL. sub Io. Cantacuzeno, & Palaeologo Imperatoribus Orientis, legitur Tom. XV. Concilior. editionis Venetae, quae amplissimo integro Volumine, huius optimi Codicis ope locupletari posset. Vid. Io. Cantacuzeni Hist. Byzant. Lib. IV. c. 23. ubi refert tres diversas Synodos contra Barlaamum, & Acindynum, eorumque sectatores Constantinopoli fuisse habitas, totidemque tomos condemnationis contra eosdem editos. Consulendus etiam Allatius Lib. II. de Occid. & Orient. Eccles. perpetua Consens. Cap. 16. & 17.

(2) Lacuna est in Codice.

Χριςυπόλεως, ὁ Α῎πρω, ὁ Λοπαδίυ, δεξάμενοι παρὰ τῆς χάριτος τῦ παναγίυ πνεύματος τὸν τῦ εὐαγγελίυ ζυγὸν, κ. λ. Des. ταῦτα ὡς χρέος ἔχοντες, ϗ ὡς εὐχέται, ϗ δῦλοι ἀναφέρομεν, ϗ διὰ τὸ ἀξιόπιςον ϗ οἰκείαις ὑπογραφαῖς ὑπεσημηνάμεθα μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰνδικτ. ιε᾽. Accedunt subscriptiones, nempe:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσυ Ματθαῖος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκυ Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πάσης Ἀλανίας, ϗ Σωτηριυπόλεως Λαυρέντιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χριςυπόλεως Μακάριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Α῎πρω Χαρίτων.

Ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Λοπαδίυ Ἱερόθεος.

III. p. 11. *b.* Λόγοι ἀντιῤῥητικοὶ παρὰ Χριςοδύλυ μοναχῦ συγγραφέντες, τὺς τῆς τῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ὁμῦ δὲ ϗ τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχου Φιλοθέυ, ϗ τῦ ἱερωτάτυ μητροπολίτυ Θεσσαλονίκης τῦ Παλαμᾶ, σὺν αὐτοῖς δὲ ϗ τῦ κατὰ τῆς τῦ Βαρλαὰμ, ϗ Ἀκινδύνυ αἱρέσεως γεγονότος τόμυ παρὰ τῆς θείας συνόδυ κατατρέχοντας ἀπελέγχοντες, καθ᾽ ἕκαςον τῶν ἐναντίων κεφαλαίων ἐκτιθέμενοι, ϗ τὴν ἀνασκευὴν εὐθὺς ἀντεπάγοντες. *Sermones antirrhetici a Christodulo Monacho conscripti, eos, qui Ecclesiam Dei, unaque sanctissimum Patriarcham Philotheum, sacratissimumque Metropolitanum Thessalonicae Palamam, cum ipsis autem, & Tomum a sancta Synodo contra Barlaami, & Acindyni haeresim concinnatum impugnant, refellentes, singulis adversariorum Capitibus expositis, suaque iis statim confutatione subiecta*. Hunc Titulum statim excipit: Προθεωρία τῶν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν ἐναντίων διαλαμβανομένων. *Eorum, quae in primo libro adversariorum continentur, praemeditatio*. Cuius initium est: Τὸ πρῶτον βιβλίον πρὸς τὰς τῦ Παλαμᾶ παραβάσεις συντέτακται, κ. λ. Finis: ὐκ ἔςιν ὁ τύτων ὄχλος, ὡς αὐτοὶ καταψεύδονται. Primus Liber, cui titulus, Βιβλίον πονηθὲν κατὰ τῦ Θεσσαλονίκης Γρηγορίυ παρὰ τῆς τῦ Σατανᾶ συναγωγῆς. Τῶν τῦ Παλαμᾶ παραβάσεων λόγος πρῶτος,[1] in quatuor distribuitur Sermones. Primi Sermonis Capita sunt VI. quorum primum est: Περὶ εἰρήνης, ϗ ὅπως ταύτην παρέλυσε Παλαμᾶς, πρὸς καιρὸν συγχωρηθεὶς, ϗ τίς ἡ τῶν λόγων αἰτία. Inc. Εἰρήνης ὐδὲν οἶμαι θειότερον, ὥσπερ δὴ ϗ πολέμυ ϗ μάχης ὐδὲν χαλεπώτερον, κ. λ. Vltimum: Ὅπως ἐκ τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν τοιύτων λόγων ὁ τῷ Παλαμᾷ φαντασθεὶς ἀνούσιος Θεὸς, δημιυργὸς ϗ διοικητὴς ἀναφαίνεται πάσης κτίσεως, ϗ τέλος πάσης μακαριότητος. Des. ὡς ἔγωγε οἶμαι, τὴν ἀπολογίαν δεδώκαμεν· ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἴωμεν.

IV. p. 25. *b.* Secundus Sermo VII. Capita complectitur, quorum primum: Ὅπως Παλαμᾶς σωματικὸν εἰσάγει τὸν ἑαυτῦ δεύτερον Θεόν. Inc. Πρόδηλον μὲν ὖν, ὡς ὁ Παλαμᾶς τὸ σπυδαζόμενον παρ᾽ αὐτῦ φῶς μὴ εἶναι τὴν τοῦ Θεοῦ οὐσίαν φήσας, κ. λ. Vltimum: Ὅτι οὐ μόνον μέχρι τύτων τῶν ἀντιθέσεων ἵςαται Παλαμᾶς, ἀλλ᾽ ὅσα ἐςὶ κατ᾽ εἶδος τὰ ὄντα, τοσαῦται ϗ διαφοραὶ τῶν δύο τύτων αὐτῷ θεοτήτων ἀναπλάττονται. Des. τῷ δὲ πρὸς Παλαμᾶν μίσει, καὶ τῶν θεολόγων ἐπιλαμβάνεσθε.

V. pag. 40. Tertii Sermonis Capita sunt XXVI. Primi argumentum est: Ὅπως ἀρχὴ τῶν τοῦ Παλαμᾶ δογμάτων, ϗ ὑποβάθρα πασῶν αὐτοῦ αἱρέσεων ἡ τῶν Μασσαλιανῶν ἐςὶ δυσσέβεια. Inc. Ὅσα μὲν ὖν ἐγγυμονῶν Παλαμᾶς ϗ ὠδίνων, ϗ τίκτων τὸν νέον προήγαγε Θεὸν, ὃν ϗ δημιυργὸν εἶναι τῦδε τῦ παντὸς κατεψεύσατο, κ. λ. En argumentum ultimi: Ἰδιάζυσα αἵρεσίς ἐςι τῦ Παλαμᾶ τὸ λέγειν ἀνάλογον, ὥσπερ τὰ ἐν τῷ νόμῳ μυςήρια ἦν τῦ εὐαγγελίου, ὕτω ϗ τὰ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυςήρια ἦν τῶν αὐτῦ δογμάτων. Des. ὁ δὲ ταῖς ἁπάντων ὐ παρέργως ἐννοίαις ἐπιςατῶν, οἶδε καλῶς τὴν ἀληθῆ τἀνδρὸς ϗ ἄπταιςον ἐν τοῖς τοιύτοις διάνοιαν.

VI. pag. 75. Quartus Sermo in Capita X. est distributus. Indici vero Capitum, totius Sermonis argumentum praemittitur, quod ita habet: Ὅτι παρὰ πᾶσαν χριςιανικὴν κατάςασιν ἡ τῶν Παλαμητῶν σήμερον ἐκκλησία συνέςη, περὶ ὃ ζητεῖται δέκα. Primum Caput est: Τίς ἐςιν ὁ λόγος τῆς τῦ Θεῦ ἁγίας ἐκκλησίας. Inc. Μετὰ τοσύτων ὐκῦν τῶν αἱρέσεων, ϗ τοιαύτης τῆς ἀποςασίας εἰσπηδήσας Παλαμᾶς, κ. λ. Decimum, Εἰ ἁγία τῦ Θεῦ ἐςιν ἐκκλησία ἡ διαθηκῶν κατατολμῶσα, ϗ τῶν θείων ἀνδρῶν νεκρὺς ἀτάφυς ἐῤῥίφθαι παρασκευάζυσα. Des. διὰ τῦτο ϗ τῆς τῦ Χριςῦ μερίδος ἠλλοτριώθητε, ϗ ἄθεοι κατὰ τὸ ἀκόλυθον ἀναφαίνεσθε.

VII. p. 89. *b.* Προθεωρία τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ διαλαμβανομένων. Inc. Τὸ δεύτερον βιβλίον πρὸς τὴν τῦ Παλαμικῦ τόμυ συντέτακται, κ. λ. Des. ϗ τῶν ἁπασῶν ὁμοῦ χαλεπωτάτην ἀναφανῆναι. Secundus hic Liber in Sermones VIII. distribuitur, quorum primus Capita continet XIII. Post titulum Sermonis, qui sic habet, Τῶν τῦ Παλαμικῦ τόμυ διακρίσεων, ϗ ἑνώσεων τὸ πρῶτον, Caput primum inscriptum, Τίς ὁ τῦ λόγυ σκοπὸς, inc. Ὡς ἂν δὲ καὶ δι᾽ ὧν ἐπίςευσας κοινῇ τὴν πᾶσαν περὶ ἑνώσεως, ϗ διακρίσεως διεξέλθωμεν ἀνδρῶν τύτων θρησκείαν, κ. λ. Vltimum, Πῶς ἐκφεύγυσι νομίζειν σύνθεσιν ἐπὶ Θεῦ διὰ ταύτας τὰς διακρίσεις, ϗ ἑνώσεις, des. ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν Παλαμᾶν μικρὸν οἴεσθε, ϗ τὸ πολεμεῖν τοῖς ἁγίοις.

VII. pag. 101. Secundo Sermoni nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen IX. esse ex ipsorum marginali numeratione eruuntur. Inscribitur: Τῶν ἐπὶ Θεῦ ὐσίας, καὶ ἐνεργείας ἑνώσεων, καὶ διακρίσεων τὸ δεύτερον. Primum Caput est: Περὶ τῶν ἁπλῶς κατασκευαζόντων ῥητῶν τὴν διαφορὰν τῆς θείας ὐσίας, ϗ ἐνεργείας. Inc. Ἡ μὲν ὖν σύμπασα τῶν ἀνδρῶν τύτων περὶ τὸ θεῖον ἕνωσις, ϗ διάκρισις. Nonum: Περὶ τῶν ἀναιρύντων σύνθεσιν ἐπὶ Θεῦ γίνεσθαι διὰ τὴν τῆς θείας ὐσίας, ϗ ἐνεργείας διαφοράν. Des. ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς ὐ φοβηθησόμεθα.

IX. pag. 106. Tertii Sermonis Capita sunt XII. quorum primum: Ὅτι διάκρισις ἐπὶ Θεῦ, ϗ ἕνωσις αὐτὴ ϗ μόνη ἐςὶν, ἣν παρὰ τῦ με-

(1) Capitum versiones Latinas, ne in immensum Volumen hoc protrahatur, omittendas existimavimus.

μεγάλυ Θεῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ ὁμολογεῖν παρελάβομεν. Inc. Α῾ μὲν ὖν ὗτοι πάντα συκοφαντήσαντες θεολόγον εἰς τὴν καινοτομίαν τῆς πίςεως παρειλήφασι, κ. λ. Duodecimum: Ὅτι διπλῶς λέγεται ἡ ἐν ἡμῖν παρὰ Θεοῦ σοφία, ἢ ἀγαθότης, ἢ ζωὴ, ἢ δύναμις, ἢ ἐνέργεια. Des. σύνετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροὶ, ποτὲ φρονήσατε.

X. pag. 118. Quarti Capita sunt VII. quorum primum est: Τίνα δόξαν ἔσχον περὶ τοῦ πρώτυ σημαινομένυ τῆς ἐνεργείας καὶ οἱ ἔξω φιλόσοφοι. Inc. Τῦτον ὖκῦν τὸν τρόπον τῆς ἕνεκα τῦ ἔργυ ἐνεργείας δεδειγμένης. Vltimum: Πῶς τὸ ἔχειν ἐπὶ Θεῦ λέγεται, καὶ πῶς τὸ εἶναι, καὶ τὸ ἓν, καὶ τὸ Θεὸς ὄνομα. Des. καὶ ζῇν ἡμᾶς ἐν αὐτῷ, καὶ εἶναι, καὶ κινεῖσθαι παρέςησεν.

XI. p. 126. *b.* Quinti Capita sunt XXIII. Primum: Περὶ τῶν ἐν τῷ Θεῷ ἀναφορικῶν, καὶ τίνα δεῖ ζητεῖν περὶ τύτων πρότερον. Inc. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μὲν ἀπολελυμένως τῇ γραφῇ περὶ Θεῦ λέγεται, κ. λ. Vltimum: Ὅτι μόνη ἡ ὖσία τῦ Θεῦ δημιυργὸς ἐςιν αἰτία πάντων, καὶ ὅτι μόνη ἄκτιςος. Des. ταῦτα δὲ λαμπρῶς ἐν τοῖς πρὶν ἐξελήλεγκται, τὸν λόγον ἐπὶ τἄλλα μεταβιβάσωμεν.

XII. pag. 143. Sexto, & septimo nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen multa esse ex ipsorum pertractatione deprehenduntur. Sextus inscribitur: Ἔλεγχος τῆς περὶ τὰ ῥητὰ κακυργίας. Huius Caput primum: Περὶ τῶν δοκέντων ἁπλῶς θείας οὐσίας, καὶ θείας ἐνεργείας κατασκευάζειν διαφοράν. Inc. Ἀλλ᾽ ὅσα μὲν προσῆκεν εἰς ἀπόδειξιν διελέσθαι, κ. λ. Vltimum Εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἡ θεία ἔλλαμψις καὶ ἐνέργεια, μία ὖσα καὶ ἁπλῆ, καὶ ἀμερής. Des. ἡ δὲ μακαρία ὖσία ὁμοίως ἐςὶν ἔν τε τοῖς Χερυβὶμ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τοῖς λίθοις, καὶ τῶν κτισμάτων τοῖς φαυλοτάτοις.

XIII. pag. 171. Septimus Sermo hunc titulum praefert: Ἔλεγχος τῶν διακρίσεων. Primum Caput est: Περὶ τῦ, τί ἐςι διαφορὰ, καὶ ἑτερότης, καὶ ἀνομοιότης; Inc. Ἐπεὶ τοίνυν ἁπλῶς ἐκτίθενται διαφορὰν θείας ὖσίας, καὶ ἐνεργείας, κ. λ. Vltimum Εἰς τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγυσαν, ὅτι ἡ τῦ Θεῦ ἐνέργεια, ἥ τε μακαριότης, καὶ τὸ τέλος τῶν ἐφετῶν ἐςιν· ἡ δὲ ὖσία αὐτοῦ ἀπροσπέλαςος πάντη, καὶ ἀνέπαφος ἐν τύτοις διατηρεῖται. Des. τηνικαῦτα καὶ ἡμεῖς τὴν ὑμῶν καὶ αὖθις κακόνοιαν ἀπελέγξομεν.

XIV. pag. 183. Sermo octavus inscribitur: Ἔλεγχοι τῶν ἑνώσεων. Huius Capita sunt XXIV. quorum primum Ὅτι ἐναντία ἑαυτοῖς λέγυσιν, ἐν οἷς ἀδιαίρετον τῆς θείας ὖσίας τὴν ἑαυτῆς τίθενται ἐνέργειαν. Inc. Ἀλλ᾽ ἡ μὲν τῶν δύο θεοτήτων κατὰ δαιμονίαν ἀντίθεσιν διαφορὰ. Vltimum, quod inscribitur Ἐπίλογος, des. εἰ δέ τι παρὰ τοῦτ᾽ ἔλαττον ἀπαντωη, τῶν γῦν ἐκ τῦ προτεθυμῆσθαι πεποίηαμεν μὴ ἐκπεσεῖν ἀγαθῶν.

XV. pag. 209. Sequitur Liber tertius, Sermones itidem octo complectens. Praecedit Προθεωρία, cuius initium: Τὸ τρίτον βιβλίον πρὸς τὰς καθ᾽ ἡμῶν παρὰ τῦ Παλαμᾶ περὶ τῦ φωτὸς ἐπηρείας ἀπολογεῖσθαι συντέτακται. Finis: καὶ τελευτῶν Μασσαλιανὸν ἀκριβέςατον αὐτὸν εἶναι παρίςησιν. Primus Sermo inscribitur: Ἐν τοῖς περὶ τοῦ φωτὸς ζητήμασιν, ἀπολογιῶν πρώτη. Qui quidem titulus, reliquis etiam Sermonibus praefigitur. Huius Capita sunt VIII. Primum est: Εἰ ἐνδέχεται δύο καὶ πολλὰ φῶτα ἀληθινὰ εἶναι. Inc. Ἐν ὅσοις μὲν ἦν δυνατὸν Παλαμήτας ἀπελέγξαι ψευδῆ. Vltimum Εἰ μὴ καὶ τὴν ἔνσαρκον τῦ Θεῦ λόγυ οἰκονομίαν ἀνατρέπει Παλαμᾶς, ἐν οἷς ἀνίςησιν, ὅτι φῶς ἐςιν ἕτερον παρὰ τὴν ὖσίαν τῦ Θεῦ τὸ φωτίζον τὸν κόσμον. Des. παρὰ τὸ ὑφ᾽ ἁπάντων καὶ κηρυττόμενον, καὶ τιμώμενον.

XVI. pag. 215. *b.* Secundi Sermonis Capita VIII. quorum primum: Εἰ δεῖ ἐπισκέψασθαι, τίνα τε ἴδια τῦ φωτὸς τῆς θειοτάτης τῦ κυρίυ μεταμορφώσεως, καὶ τίνα ἴδια τῆς φαντασίας, καὶ πλάνης τῦ Παλαμικῦ φωτός. Inc. Ἐπεὶ τοίνυν ἀποδέδεικται μόνον τὸν Χριςὸν εἶναι τὸ φῶς, κ. λ. Vltimum Εἰ ὀρθῶς ἂν εἴποι Παλαμᾶς, τὸ τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν μαθητῶν ὑποπεσὸν φῶς μὴ εἶναι τῆς ὁρατῆς αὐτῦ θεοφανίας φῶς, ἀλλὰ τῆς νοητῆς αὐτῦ θεότητος. Des. τὸ φῶς εἶναι τῆς μεταμορφώσεως λέγειν.

XVII. pag. 223. *b.* Tertii Capita IV. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων, τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τῦ σωτῆρος τὸ φῶς τῆς θειοτάτης αὐτῦ μεταμορφώσεως. Inc. Δι᾽ ὅσων μὲν ὖν ἄν τις τὰς εὐαγγελικὰς ἀναπτύσσων θείας φωνάς. Vltimum Εἰ δυνατὸν ὀρθῶς εἰπεῖν τὸν Παλαμᾶν, μὴ εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ὡραιότητα, ἣν ὑπέδειξεν ὁ Χριςὸς ἐν τῷ ὄρει μεταμορφωθεὶς ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Des. καὶ κτιςὸν τὸ θεῖον ἐκεῖνο φῶς οἴεσθαι.

XVIII. p. 230 Quarti Sermonis Capita item IV. quorum primum: Εἰ μὴ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων ἀναφαίνεται φυσικὸν εἶναι τῦτο τὸ κάλλος τῆς πρὸ τῆς παρακοῆς τῦ Ἀδὰμ ἀνθρωπότητος. Inc. Ἀναφαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων, κ. λ. Vltimum Εἰ ὀρθῶς ἂν εἴποι Παλαμᾶς, μὴ τοιῦτον εἶναι τὸ φυσικὸν κάλλος τῦ πρὸ τῆς παρακοῆς ἀνθρώπυ. Des. καὶ μηδ᾽ ὁποσονῦν ὄφελος τοῖς ζητυμένοις εἰσφέροντα παρῶνται δικαίως.

XIX. pag. 235. Quinti Sermonis Capita numerantur V. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων εἰς δεῖγμα τῆς ἐσομένης τῶν ἀνθρώπων μετὰ δόξης ἐναλλαγῆς ἐν τῇ τῦ Χριςῦ δευτέρᾳ παρυσίᾳ τὸ φῶς παραδειχθῆναι τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Γίνεται δὲ καὶ ἐκ τύτων φανερόν. Vltimum Εἰ ἐναντιῦταί τινι τῶν προειρημένων, ὅτι δόξα λέγεται Θεῦ, καὶ βασιλεία οὐρανῶν, καὶ θεότης τὸ φῶς τῆς τῦ κυρίυ μεταμορφώσεως. Des. τῆς ἀληθείας περιγενέσθαι προσδοκᾷν φαίητε.

XX. pag. 246. *b.* Sextus Sermo Capita complectitur XVI. quorum primum: Εἰ καὶ ἄλλοις αἱρετικοῖς ἐγένετο πρόφασις τῦ βλασφημεῖν τὸ φῶς τῆς θειοτάτης τῦ κυρίου μεταμορφώσεως. Inc. Ὥσπερ τοίνυν ἡ θεία σάρκωσις τῦ σωτῆρος. Vltimum Εἰ καὶ δι᾽ ἑτέρων θεολογικῶν ἐξηγήσεων ἡ φυσικὴ ὡραιότης, καὶ εὐπρέπεια τῦ ζωαρχικῦ καὶ θείυ τῦ σωτῆρος ἀνθρωπίνυ τὸ ἐν Θαβωρίῳ ὑπὲρ αἴσθησιν ἐξ αὐτῦ λάμψαν δείκνυται φῶς. Des. διὰ δὲ τὴν ἁμαρτίαν ὀλέσθαι.

XXI.

XXI. pag. 258. Septimi Capita sunt IX. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων, θαῦμα εἶναι τὸ θεῖον χρῆμα τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Ὡς μὲν οὖν τελεώτατα Παλαμᾶς ἐκτετόπισται. Vltimum Εἰ μὴ διὰ τούτων τε καὶ τῆς τῶν προειρημένων ἀνακεφαλαιώσεως εἰς πᾶσαν ἐλάσαι δυσσέβειαν εὑρίσκεται Παλαμᾶς. Des. ἀλλὰ ταῦτ' εἰσὶ τὰ τῆς ὑμῶν σοφίας γλαφυρὰ ἀναπλάσματα.

XXII. pag. 266. Octavo Sermone Capita continentur XIV. quorum primum Εἰ μὴ ἄκτιστον, καὶ ἐκ τούτων τερατεύεται Παλαμᾶς τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ. Inc. Αὐτόθεν συναναφαίνεται καὶ τὸν πρὸ τῆς παρακοῆς ἄνθρωπον. Vltimum Εἰ μὴ ὥσπερ νοητὸς εἰδωλολάτρης, καὶ νοητὸς εἰκονομάχος, καὶ τἄλλα τῶν αἱρέσεων, οὕτω καὶ Μασσαλιανὸς πρόδηλός ἐστι Παλαμᾶς, καὶ παντὸς αὐτῷ σπουδάσματος αὕτη ἡ αἵρεσις, καὶ ἀρχὴ, καὶ συμπέρασμα. Des. ἐκεῖνα καὶ γὰρ πρηστῆρος δίκην τὰς ὑμῶν φρυγανώδεις ἀποτεφροῦσι μυθολογίας.

XXIII. pag. 277. Sequitur Liber quartus, in quo Sermones tres comprehenduntur. Praecedit Προθεωρία, cuius initium: Τὸ τέταρτον βιβλίον πρὸς τὰς παρὰ τῶν Παλαμητῶν ἑκάστου τοῦ ἔτους, κ. λ. Finis: πρὸς ἀποστασίαν ἐλέγχονται παῤῥησιασάμεναι Θεοῦ. Sermo primus Capitibus distinguitur LXXIV. quorum Tabula Sermoni praefixa hunc exhibet titulum: Τὰ περὶ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ κατασκευαζόμενα. Primum Caput est Εἰσαγωγὴ τῶν ἀναθεματισμῶν, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἤρξαντο. Vltimum Ἀνακεφαλαίωσις, δι' ἅπερ ἡμᾶς ἀποκηρύττουσι, καὶ ὅπως ἡ περὶ τούτων ἀποκήρυξις, εὐχῆς ἡμῖν ἔργον, καὶ ὅτι τούτοις μᾶλλον ἡ ἀποκήρυξις προσήκει, ὡς ἀποστάταις τῆς τῶν χριστιανῶν θεοσεβείας. Incipit Sermo: Ὅσα μὲν οὖν σκέψασθαι, περὶ ὧν ὁ καινοτόμος οὗτος παραβέβηκε, κ. λ. Des. καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνάς τε καὶ δόξας εἰς τοὐναντίον περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν.

XXIV. pag. 332. Secundi Sermonis Capita X. numerantur, quorum Tabula praecurrens, titulum superiori similem praefert. Primum est Περὶ τῆς ἐν ἅπασι δυσσεβείας τούτων, καὶ τῆς τῶν λόγων τάξεως. Vltimum Ἔκθεσις τῆς τῆς ἀποστασίας ἀνακηρύξεως, καὶ ἡμῶν πρὸς ἕκαστον ἔλεγχος. Incipit Sermo: Τί ἄν τις εἴποι πρὸς τὰς λοιπὰς τῶν ἀρῶν ἀφορῶν, κ. λ. Des. καὶ αἰτιατή ἐστι, καὶ πρὸ τῶν αἰώνων κἂν διαῤῥαγείητε.

XXV. pag. 351. *b.* Tertius tandem & ultimus Sermo nullo Capitum Indice praeceditur; inscribitur tamen Κατὰ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας. Inc. Τὸ ψεῦδος οὐκ ἄλλοθέν μοι δοκεῖ παρωνομάσθαι. Des. ἐπεὶ οὐδὲ θελήσει καθάπερ εἴρηκε θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν· γένοιτο τοίνυν ὦ κύριε· σὺ γὰρ παντοδύναμος, καὶ φιλάνθρωπος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Distributione totius Operis adlata, nequid lectorem fraudemus, operae pretium duximus, quod & alibi fecisse non poenitet, auctorum nomina, quorum enarrationes passim adferuntur, eruere, & quidem alphabetico ordine digesta, singulorum etiam Operibus, iisdem prorsus verbis, quibus in Codice adnotantur, quam maxima potuimus brevitate subiectis. Ii vero sunt.

Andreas Cretensis pag. 3. 6. 249. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. *b.* 28.

Anastasius pag. 112. *b.* 150. *b.* 260. *b.* ἐν τῷ περὶ ἀνεπιγράπτου λόγῳ. pag. 34. *b.* 102. 373. ἐν τῷ περὶ ἀληθείας ὀρθῶν δογμάτων πρώτῳ. pag. 129. *b.* 154. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 220. *b.* 224. *b.* 235. *b.*

Athanasius pag. 4. 63. *b.* 156. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν λόγου. pag. 32. *a.* 32. *b.* 123. *b.* 179. *b.* 345. 368. ἐν τῇ πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῇ β'. pag. 67. ἐν τῇ πρὸς Ἄρειον διαλέξει. pag. 116. ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς συνόδου ἀπολογητικῷ. pag. 119. *b.* 125. *b.* 139. ἐν τοῖς κατὰ Ἀρειανῶν. pag. 242. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν β'. pag. 124. 272. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν γ'. pag. 140. ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν διαλέξει. pag. 154. ἐν ταῖς πρὸς Ἀντίοχον ἀποκρίσεσι. pag. 159. ἐν τῇ πρὸς Ἀνομοίους διαλέξει. pag. 193. *b.* 345. *b.* ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ λόγῳ. pag. 197. *b.* ἐν τῷ κατ' Ἀπολιναρίου λόγῳ. pag. ead. ἐν τῷ περὶ τοῦ, ὅτι καλῶς εἴρηται τοῖς ἐν Νικαίᾳ πατράσιν ἡ λέξις τοῦ ὁμουσίου, λόγῳ. pag. 201.

Basilius pag. 4. 55. 105. 113. *b.* 116. *b.* 117. *b.* 156. *b.* 160. 164. 169. ἐν τῇ πρὸς Εὐστάθιον τὸν ἰατρὸν ἐπιστολῇ. pag. 27. 125. 181. *b.* 187. 365. ἐν τῇ πρὸς Τερέντιον. pag. 193. *b.* ἐν τῇ πρὸς Καισαρέας. pag. 200. *b.* 203. *b.* ἐν τῇ τοῦ μδ' ψαλμοῦ ἐξηγήσει. pag. 27. *b.* 31. 220. *b.* ἐν τῇ εἰς τὸν λβ' ψαλμὸν ὁμιλίᾳ. pag. 249. *b.* 272. ἐν τῷ α' τῶν ἀντιῤῥητικῶν λόγῳ. pag. 34. 122. *b.* 146. *b.* 212. 367. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν. pag. 29. *b.* 100. *b.* 122. *b.* 139. *b.* 185. 188. *b.* 206. *b.* 212. ἐν τῷ γ' τῶν αὐτῶν. pag. 125. ἐν τῷ δ' τῶν αὐτῶν. pag. 67. 93. *b.* 114. *b.* 200. *b.* 202. *b.* 206. *b.* 242. 344. *b.* 375. ἐν τῷ πρὸς Ἀμφιλόχιον· χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον. pag. 173. 376. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφαλαίῳ θ'. pag. 31. *b.* ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφ. ιθ'. pag. 39. 46. 94. *b.* ἐν τῷ τῶν περὶ Υἱοῦ δευτέρῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ πίστεως. pag. 129. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. pag. 259. *b.* ἐν τῷ α' τῶν συλλογιστικῶν. pag. 156. ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν παροιμιῶν περὶ τῆς ἐν τοῖς οὖσι σοφίας τοῦ Θεοῦ. pag. 159. ἐν τῇ τοῦ τῆς ἑξαημέρου πρώτου λόγου ἐξηγήσει. pag. 162. *b.* ἐν τῷ τῆς ἑξαημέρου ἕκτῳ. pag. 207. *b.* ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀντιλεγομένοις. pag. 349. *b.*

Clemens pag. 137.

Κοσμᾶς p. 225. ἐν τοῖς ἐπὶ τὴν ἑορτὴν (nempe μεταμορφώσεως) ᾄσμασιν. pag. 219. *b.* ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 226.

Cyrillus Alexandrinus pag. 24. *b.* 100. *b.* 120. 124. 125. 164. 200. ἐν τοῖς Θησαυροῖς. pag. 167. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 30. 96. ἐν τῷ τοῦ αὐτοῦ λόγου κεφαλαίῳ β'. pag. 65. *b.* ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν λόγῳ, κεφ. β'. pag. 149. *b.* ἐν τῷ ε' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 65. 116. 122. 343. *b.* ἐν τῷ ζ' τῶν αὐτῶν.

pag. 138. *b.* ἐν τῷ ια′ τῶν αὐτῶν. pag. 47. 120. 185. *b.* ἐν τῷ ιδ′ τῶν αὐτῶν. pag. 120. *b.* ἐν τῷ κ′ τῶν αὐτῶν. pag. 152. *b.* ἐν τῷ λα′ τῶν αὐτῶν. pag. 119. ἐν τῷ λβ′ τῶν αὐτῶν, pag. 71. *b.* πρὸς Ἑρμείαν. pag. 52. *b.* ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν δευτέρῳ. pag. 125. *b.* ἐν τῷ ε′ πρὸς αὐτόν. pag. 139. *b.* ἐν τῷ ζ′ πρὸς αὐτόν. pag. 233. *b.* ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν. pag. 153. *b.* εἰς τὸ τῦ Ἡσαΐυ ῥητὸν, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, κ. λ. pag. 68. ἐν τῷ περὶ ζωῆς. pag. 200. *b.* ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς γ′ συνόδυ. pag. ead. ἐν τῇ πρὸς Ἀντιοχείας Ἰωάννην ἐπιςολῇ. pag. 272. *b.*

Cyrillus Hierosolymitanus ἐν πρώτῃ τῶν ἑαυτῦ κατηχήσεων. pag. 223. *b.*

Dionysius pag. 4. 27. *b.* 28. 31. 54. *b.* 117. *b.* 129. *b.* & alibi saepe, cui fere semper S. Maximi scholia sunt subiecta. ἐν τῷ περὶ μυςικῆς θεολογίας κεφαλ. δευτέρῳ. pag. 20. *b.* ἐν τῷ περὶ θείων ὀνομάτων κεφαλαίῳ πρώτῳ. pag. 157. 170. *b.* 221. ἐν τῷ κεφαλ. β′ περὶ τῶν αὐτῶν, pag. 187. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. δ′. pag. 210. *b.* 249. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ε′. pag. 59. *b.* 133. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ζ′. pag. 168. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. θ′. p. 29. 132. *b.* 170. *b.* 177. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ια′. pag. 95. *b.* 167. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιβ′. pag. 31. *b.* 116. *b.* 349. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιγ′. pag. 30. *b.* 181. *b.* 362. *b.* ἐκ τῆς ὐρανίυ ἱεραρχίας. pag. 33. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. α′. pag. 212. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. β′. pag. 261. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. γ′. pag. 375. *b.* ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἱεραρχίας κεφ. α′. pag. 241. ἐν τῇ τῆς μοναδικῆς τελειώσεως θεωρίᾳ. pag. 262.

Ephraem Syrus ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 219. *b.* 220. *b.*

Gregorius Nazianzenus pag. 2. *b.* 4. 113. *b.* 117. 142. 160. *b.* & alibi deinceps. περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. pag. 56. ἐν τῷ περὶ θεολογίας δευτέρῳ. pag. 125. *b.* 159. ἐν τῷ περὶ Υἱοῦ πρώτῳ. pag. 143. *b.* 160. *b* 206. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῦ δευτέρῳ. pag. 152. *b.* ἐν τῷ τῶν εἰρηνικῶν δευτέρῳ. pag. 154. ἐν τῷ πρὸς Κληδόνιον. pag. 162. *b.* 327. *b.* ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα. pag. 193. *b.* ἐν τοῖς εἰς τὸν μακάριον Ἀθανάσιον ἐγκωμίοις. pag. 196. ἐν τῷ εἰς τὴν Χριςῦ γέννησιν. pag. 225. *b.* ἐν τῷ μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. pag. 242. ἐν τῷ λόγῳ, ῦ ἡ ἀρχὴ, Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μυ. pag. 367. *b.*

Gregorius Nyssenus pag. 4. *b.* 27. 54. *b.* 112. 116. *b.* 124. 155. *b.* 175. *b.* ἐκ τῦ λόγυ τῦ εἰς τὺς μακαρισμύς. pag. 24. 366. *b.* ἐν τῷ πρὸς Ἀβλάβιον λόγῳ. pag. 30. *b.* 182. 187. 362. 365. ἐν τῷ τῶν ἀντιῤῥητικῶν πρώτῳ. pag. 156. 195. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν β′. pag. 264. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ιγ′. pag. 120. 346. ἐν τῷ, πῶς ὐ τρεῖς Θεὺς λέγομεν. pag. 125. *b.* ἐν τῷ πρὸς Ἁρμόνιον. pag. 153. ἐν τῷ κατηχητικῷ. pag. 201. ἐν κεφαλ. ς′ τῆς εἰς τὴν ἑξαήμερον ἀναπληρώσεως. pag. 206. ἐν τῷ εἰς τὸν Ἐκκλησιαςὴν α′ λόγῳ. pag. 225. *b.*

Hierotheus ἐν τοῖς πρώτοις ἐρωτικοῖς αὐτοῦ ὕμνοις. pag. 350. *b.*

Ioannes Chrysostomus p. 4. *b.* 124. 160. 170. 198. 208. *b.* & alibi saepe. μονάζυσιν ἐπιςέλλων. pag. 5. ἐν τῷ περὶ ἀκαταλήπτυ α′ λόγῳ. pag. 29. *b.* ἐκ τῆς τῶν κατὰ Ἰωάννην ἐξηγημάτων ὁμιλίας ε′. pag. 124. ἐκ τῆς τῶν κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κδ′. pag. 171. *b.* ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κς′. pag. 228. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λ′. pag. 29. *b.* 96. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λθ′. pag. 124. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. μγ′. pag. 220. *b.* ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. πς′. pag. 43. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. pag. 220. *b.* ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. νς′. pag. 227. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. πβ′. pag. 262. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 31. 302. *b* ἐν τῇ ὁμιλίᾳ δ′ τῶν Πράξεων. pag. 52. ἐν τῷ περὶ τῦ ἁγίυ Πνεύματος λόγῳ. pag. 68. *b.* ἐν τῷ εἰς τὴν ἀνάληψιν λόγῳ. pag. 160. 258. *b.* ἐν τῷ εἰς τὸν ἐκπεσόντα Θεόδωρον λόγῳ, pag. 220. *b.* 225. 227. ἐν τῷ περὶ νηςείας. pag. 225. ἐν τῷ εἰς τὸν εὐαγγελιςὴν μέγαν Ἰωάννην, ϗ θεολόγον λόγῳ. pag. 264. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῦ μδ′ ψαλμῦ. pag. 376. *b.*

Ioannes Damascenus pag. 3. 34. *b.* 46. 95. *b.* 105. 112. *b.* 113. *b.* 161. 177. 194. 203. 244. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. *b.* 28. 222. 325. ἐν τοῖς τῆς μεταμορφώσεως ᾄσμασι. pag. 118. 226. ἐν κεφαλαίῳ γ′ τῶν θεολογικῶν. pag. 64. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. λθ′. pag. 143. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. ν′. pag. 73. 257. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. νη′. pag. 100.

Ἰωσὴφ ἐν τῷ εἰς τὴν ἁγίαν ἅλυσιν τῦ μεγάλου Πέτρυ κανόνι. pag. 220.

Isaac ἐκ τοῦ γ′ λόγου τοῦ α′ βιβλίου. pag. 18. ἐκ τοῦ λη′ λόγυ. pag. 19. ἐκ τοῦ π′ λόγου. Ibid.

Iustinus pag. 28. 359. *b.* πρὸς Ἕλληνας. pag. 47. ἐν τῷ καθ' Ἑλλήνων λόγῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγῳ. pag. 153.

Maximus pag. 4. 46. 61, 112, 115. *a.* 115. *b.* 117. *b.* 118. 121. 122. 131. *b.* 202. *b.* & alibi deinceps. ἐξήγησις εἰς τὸ ῥητὸν τῦ Θεολόγυ τὸ λέγον, ὐκ ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν γινώσκεται ὁ Θεός. pag. 31. *b.* ἐν τῇ εἰς τὸν Ζαχαρίαν θεωρίᾳ τῇ περὶ τῶν ἑπτὰ λύχνων, ϗ τοῦ λαμπαδίου ἐν τῇ ἑξηκοςῇ τρίτῃ τῶν ἐρωτήσεων. pag. 68. ἐκ τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλαίων ἑκατοντάδος α′. κεφαλ. ρ′. pag. 31. *b.* 191. *b.* ἐκ τῶν θεολογικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάδος α′. κεφαλ. ος′. pag. 72. ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος α′. κεφ. ια′. pag 214. *b.* ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος δευτέρας, κεφ. ιγ′. pag. 303. *b.* ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος δ′. κεφ. ϥ′. pag. 149. ἐν τῇ τοῦ Μελχισεδὲκ θεωρίᾳ. pag. 74. ἐν τῷ ξθ′ κεφ. τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. 94. *b.*

Ἐκ τῦ βιβλίυ τοῦ ἁγίυ Παύλυ τοῦ ἐν τῷ Λατρῷ. pag. 19.

Τοῦ μεγάλυ Πέτρυ. pag. 331.

Theodorus Studita ἐν τῇ πρὸς τὺς ἐξορίςυς ἐπιςολῇ. pag. 242.

Theodorus τοῦ γραπτῦ. pag. 117. *b.* 151. *b.* 180. *b.* 201. *b.* 202. *b.* 203. *b.* 224. 296. 339. *b.*

Ἐκ τῦ εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Ἰυλιανὴν λόγυ, pag. 19. *b.*

Ἐκ

Ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας Μαρίας. pag. 19. *b*.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου. pag. 22. *b*.

Ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ. pag. 19.

Adferuntur etiam nonnulla ex Synodis teſtimonia, nimirum

Ἐκ τῆς α΄ συνόδου. pag. 196.

Ἐκ τῆς ε΄ συνόδου. pag. 34. *b*. 117. 364. *b*. 361.

Ἐκ τῆς ϛ΄ συνόδου. pag. 2. *b*. 94. *b*. 151. 152. *b*. 364. *b*.

Ἐκ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. pag. 2. *b*.

Ἐκ τοῦ ε΄ τόμου τῆς ϛ΄ συνόδου. pag. 34. *b*.

Nec deſunt Scripturae ſanctae loca, cuius referuntur ſententiae, atque auctoritates, nimirum ἐκ τῆς Σοφίας pag. 2. *b*. ἐκ τοῦ Σιράχ. pag. 150. ἐκ τοῦ Δαβίδ. pag. 19. ἐκ τῶν Πράξεων. pag. 43. 52. 100. 155. ἐκ τῆς Ἀποστόλου πρὸς Κορινθίους πρώτης. pag. 141. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας. pag. 112. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους. pag. 112. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον. pag. 29. 140. *b*. ἐκ τῆς τοῦ Πέτρου ἐπιστολῆς β΄. pag. 374. *b*. ἐκ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. pag. 170.

Clauditur totum opus Iambico carmine ab eodem Codicis ſcriptore exarato, quod ſequens eſt:

Ὁ πρὶν καθαιρῶν ὑπεναντίους ξίφει,
Καὶ πάντας ἕλκων ὑπὸ δεσμὸν δουλίας,
Εὐβουλίαις, γνώμαις τε ϗ στρατηγίαις,
Σύνεδρος ὢν κρατοῦντι, ϗ αὐτοκράτωρ,
Νῦν ἦλθε σὺν λόγῳ κραταιῷ ϗ πόνῳ,
Θεοῦ κινοῦντος αὐτὸν, ᾧ ζῇ ϗ γράφει,
Βάλλων, τρέπων φάλαγγας ἐκθέσμων νέων
Κακῶς φρονούντων κτίσμα φῶς τῆς Τριάδος,
Δώροις, λόγοις, ἔργοις τε, ϗ εὐποιΐαις
Ἅπαν γένος βρότειον εὖ, καθὼς ἔδει,
Τρέφων, ἰθύνων σὺν Θεῷ ποδηγέτῃ
Ζωὴν παρεῖχες τὴν κάτω τὴν γηΐνην.
Ἤδη δὲ ταύτην παριδὼν ὡς ἀγχίνους,
Ζητῶν τὰ θεῖα, οὗ ποθεῖς προσορμίσαι,
Ψυχῶν ὁδηγὸς νῦν ἄνω φαίνῃ ξένος,
Τούτοις, κράτιστε, τοῖς λόγοις τοῖς πανσόφοις.
Ἔλαβε πρὶν ὁ Ἰσραὴλ καινὰς πλάκας,
Αἳ πᾶσιν ὑπῆρχον νόμος τε ϗ βάσις,
Λαλοῦντος εὐχαῖς Μωσέως ταῖς κρυφίαις
Ὄρους ἄνω Σινᾶ Θεῷ. Θαῦμα ξένον,
Ὄρει Θαβὼρ ϗ σοῦ σταθέντος νῷ, μέδον,
Ἐν ᾧ Θεὸς θελήσας ἀστράπτει ξένως,
Ἐν ᾧ μυήσας, πῶς ἄναρχον ὡράθη,
Λαμβάνομεν ταύτην βίβλον, ἄλλας πλάκας.
Ἤκουσας, ἤκουσας ἔτη πολλὰ πάλαι,
Νικῶν, διδοὺς, εὐεργετῶν τὰ σὰ φίλα,
Πάντα τε πράττων, ἃ Θεῷ φίλον βλέπειν,
Ψυχὴ μεγάλη, ϗ τρόποις χρηστοῖς πάνυ·
Οὐ μεῖον εἰσέπειτ' ἀκούσεις πλειστάκις
Εὐχὰς, χάριν τούτων ἃ γράφεις ἐκ πόθου
Ἐν τῇδε βίβλῳ τῇ κεχαριτωμένῃ,
Βασιλέων ἄριστε, δόξα σοῦ γένους.

Qui evertebat prius hoſtes gladio,
Omneſque trahebat in ſervitutis iugum,
Mente, conſilio, & militaribus copiis,
Regi regum factus adminiſter, & Imperator;
Nunc venit cum verbo forti & opere,
Deo ipſum movente, cui vivit & ſcribit,
Feriens, fugans phalanges novorum impiorum
Male credentium Triadis lumen eſſe creaturam.
Donis, verbis, operibus, & beneficiis
Recte totum mortale genus, ut decebat,
Enutriens, dirigenſque ad Dei nutum,
Vitam hanc terrenam tranſigebas.
Sed iam hâc omiſſâ curâ ſolerter
Quaeris divina, ad quae optas accedere,
Et animarum nunc ſis novus ductor ad caelum,
His, optime, ſapientiſſimis ſermonibus.
Excepit olim Iſrael novas tabulas,
Quae lex, baſiſque fuerunt omnibus,
Loquente Moyſe arcanis votis ad Deum
Sina ſuper monte. O novum miraculum!
Monte ſuper Thabor te quoque, Imperator, mente collocato,
In quo Deus volens mirabiliter reſplendet,
In quo docet, quomodo id, quod caret principio, conſpici potuerit,
Nos hunc accipimus librum, alias tabulas.
Audiſti, audiſti multos olim per annos,
Vincens, donans, beneficiis cumulans tuos dilectos filios,
Omniaque faciens, quae Deo gratum eſt videre,
Anima grandis, idque optimis plane rationibus:
Sed non minus deinceps exaudies ſaepius
Adprecationes, ob haec quae ſcribis pio adſectu
In hoc libro cunctis gratiſſimo,
Regum optime, tui generis gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec XIV. Conſtat foliis ſcriptis 379. quem Holſtenius in ſchedis Mss. & Montfauconius praeſtantiſſimum vocant. Ignotus autem Cl. Fabricio fuit.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN PRIMAM EPISTOLAM AD HEBRAEOS.

COntinet Chryſoſtomi in Epiſtolam ad Hebraeos Homilias XXXIV. quarum recenſionem vide ſupra pag. 325. Cod. II. huius Plutei, ubi ſingularum initia, ac fines protulimus. Interim adnotare ſufficiat, ab hoc Codice abeſſe Hypotheſim, ſive argumentum, quod cum in illo, tum in editione Homiliis praecedit; Moralia autem, quae in ipſo nulla erant, in hoc margini adiecta exhiberi: identidem etiam huius lectionem Codicis ab illius diſcrepare, magiſque ad vulgatam accedere: Epiſtolae denique textum, praeter illum, qui primam praecurrit Homiliam, cinnabari eſſe conſcriptum. COD. IX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maiori Sec. XIV. Conſtat foliis 143.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES AD IUDAEOS.

COD. X. I. p. 1. CONtinet primo Chryſoſtomi ad Iudaeos Orationes VI. quarum prima initio mutila, una, ut opinor, pagina ſublata, incipit a verbis... *ἀλλοτρίων ἐπιμελήσασθαι· τί δὲ ἐςι τὸ νόσημα, κ. λ.* quae incidunt in edit. cit. Tom. I. p. 588. Deſ. *ὑπερβαίνοντα πολλῷ τῷ μέτρῳ· οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ.* Hanc conſequuntur aliae quinque contra Iudaeos Orationes, quae exſtant ibid. a pag. 616. ad pag. 689. nimirum IV. V. VI. VII. & VIII. nam ſecunda & tertia in Codice deſiderantur.

II. pag. 100. Τοῦ *αὐτοῦ* Χρυσοςόμȣ *ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· ϗ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις· καὶ εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνȣ ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένȣ*. Κύριε *εὐλόγησον*. *Eiuſdem Chryſoſtomi Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Eccleſia; quaeque moderatio ſit ſervanda in divinis laudibus: item in illud „ Vidi Dominum ſedentem in throno excelſo & elevato.„ Domine benedic*. Inc. Πολλὴν ὁρῶ *τὴν σπȣδήν*, Deſ. *βȣλόμενος ἡμᾶς ἐν τȣ́τοις κατασκηνῶσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Tom. VI. p. 95.

III. pag. 111. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτȣ* Ἡσαΐȣ *τὸ λέγον· ϗ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, ȣ̔ ἀπέθανεν* Ὀζίας *ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνȣ ὑψηλοῦ ϗ ἐπηρμένȣ*. Λόγος *β΄*. *Eiuſdem Homilia in dictum illud Eſaiae prophetae „ Factum eſt anno quo mortuus eſt Ozias Rex, vidi Dominum ſedentem in ſolio excelſo & elevato „. Oratio II.* Inc. Χαίρω *συντρέχοντας ὑμᾶς ὁρῶν πρὸς τὴν ἀκρόασιν· ὥσπερ γὰρ τὸ πινεῖν* [1] *σωματικῆς ἐςιν εὐεξίας*. Deſ. *ὥριμον φέρωμεν τὸν καρπὸν τῷ ταῦτα χαρισαμένῳ Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. pag. 106.

IV. pag. 117. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην* (l. *δευτέραν*) *τῶν* Παραλειπομένων *τὴν λέγȣσαν· ὑψώθη ἡ καρδία* Ὀζίȣ*· ϗ περὶ ταπεινοφροσύνης· ϗ ὅτι χρὴ μὴ θαῤῥεῖν τὸν ἐνάρετον· ϗ ὅσον κακὸν ἡ ἀπόνοια*. Λόγος *γ΄*. *Eiuſdem in ſecundum librum Paralipomenon, ubi dicitur „ Elatum eſt cor Oziae„ deque humilitate: tum quod hominem virtute praeditum non oporteat eſſe confidentem; denique quantum malum ſit arrogantia. Homilia III.* Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, *ϗ ἐπὶ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάςησαν μάρτυρες*. Deſ. *ἵνα γένηται ἐν ἡμῖν πηγὴ ὕδατος ἀλλομένȣ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ.* Ibid. pag. 111.

V. pag. 126. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὸ προφητικὸν* Ἡσαΐȣ *τὸ λέγον· ϗ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, οὗ ἀπέθανεν* Ὀζίας *ὁ βασιλεύς· ϗ κατὰ τῶν κωλυόντων τὸν γάμον ἔνθεος ἀπόδειξις· ἀπὸ τῶν τεσσάρων λόγων τῶν περὶ* Ὀζίȣ *οὗτος λόγος δ΄*. *Eiuſdem in dictum propheticum Eſaiae dicentis „ Factum eſt anno, quo mortuus eſt Ozias Rex „ & adverſus eos, qui prohibent nuptias demonſtratio divina; ex quatuor Sermonibus de Ozia hic Sermo IV.* Inc. Λαμπρὸν *ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον γέγονεν*. Deſ. *ταπεινοφροσύνην ἀσπασώμεθα, τὴν εἰωθυῖαν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ.* Ibid. p. 120.

VI. pag. 137. Τȣ̃ *αὐτȣ̃ εἰς τὸ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ προφήτȣ* Ἡσαΐȣ, *εἶδον τὸν κύριον· ϗ ἀπόδειξις, ὅτι δικαίως ἐλεπρώθη* Ὀζίας *ἀναξίως θυμιάσας*. *Eiuſdem in dictum prophetae Eſaiae „ Vidi Dominum „ & demonſtratio, quod Ozias iure fuerit adfectus lepra, quum praeter dignitatem incenſum obtuliſſet. Oratio V.* Inc. Φέρε *δὴ σήμερον τοῖς κατὰ τὸν* Ὀζίαν *διηγήμασιν*. Deſ. *τὴν ἄφατον φιλανθρωπίαν, ἧς γένοιτο ϗ ἡμᾶς ἀξίȣς φανῆναι, χάριτι, κ. λ.* Ibid. p. 131.

VII. pag. 143. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ* Σεραφίμ. Λόγος *ϛ΄*. *Eiuſdem Homilia in Seraphim. Oratio VI.* Inc. Μόλις *ποτὲ τὸ κατὰ τὸν* Ὀζίαν *διεπλεύσαμεν πέλαγος*. Deſ. *ςῆναι ἔμπροσθεν τȣ̃ βήματος τοῦ* Χριςοῦ*, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. p. 137.

VIII. pag. 151. Τȣ̃ *αὐτȣ̃ εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων, καὶ ὅπως προσφέρει ὁ* Υἱὸς *τῷ* Πατρὶ, *ϗ ὁ* Πατὴρ *τῷ* Υἱῷ*· ϗ εἰς τὴν τȣ̃* Σωτῆρος *οἰκονομίαν*. *Eiuſdem de Sigillis librorum, & quomodo Filius Patri, Pater Filio offerat; ac de Servatoris incarnatione.* Inc. Μέγα *τῆς ψυχῆς ἐφόδιον εἰς σωτηρίαν*. Deſ. *τάξει τὴν συμμετρίαν τιμήσωμεν, ϗ Θεῷ δόξαν ἀναπέμψωμεν νῦν, ϗ ἀεὶ, κ. λ.* Ibid. p. 403.

IX. pag. 166. Τȣ̃ *αὐτοῦ ἀπόδειξις τȣ̃ χρησίμως τὰς περὶ* Χριςȣ̃, *ϗ ἐθνῶν, καὶ τῆς ἐκπτώσεως* Ἰȣδαίων *προφητείας ἀσαφεῖς εἶναι*. *Eiuſdem demonſtratio, utiliter & percommode factum, ut prophetiae de Chriſto, gentibus, deque Iudaeorum reprobatione, obſcurae eſſent.* Inc. Προφητικὴν *ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βȣ́λομαι τράπεζαν*. Deſ. *ἀξίαν κατὰ δύναμιν ἐπεδειξώμεθα πολιτείαν, ἵνα ϗ τῶν μελλόντων τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Ibid. p. 168.

X. pag. 179. Τοῦ *αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ εἰς τὴν τȣ̃* Θεοῦ *φιλανθρωπίαν, ϗ περὶ τοῦ μὴ κατηγορεῖν*. Κύριε *εὐλόγησον*. *Eiuſdem, adhuc in obſcuritatem veteris Teſtamenti, & in Dei clementiam; & quod alii alios non debeant accuſare. Domine benedic.* Inc. Χαίρει *μὲν βȣκόλος*. Deſ. *εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ȣ̓ρανῶν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ.* Ibid. p. 180.

XI. pag. 199. Τȣ̃ *αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι δαίμονες τὰ ἀνθρώπινα διοικȣ̃σι, καὶ δυσχεραίνοντας ἐπὶ ταῖς τοῦ* Θεοῦ *κολάσεσι, ϗ σκανδαλιζομένȣς ἐπὶ ταῖς τῶν φαύλων εὐημερίαις, ϗ δυσπραγίαις τῶν δικαίων*. Κύριε *εὐλόγησον*. *Eiuſdem Homilia adverſus eos, qui dicunt Daemones gubernare res humanas, & Dei punitiones iniquo animo ferunt, atque ob malorum proſperitates, & iuſtorum adverſitates ſcandalizantur. Domine benedic.* inc. Ἐγὼ *μὲν*

(1) In edit. cit. legitur: *ἀκρόασιν τῶν θείων λογίων, καὶ τεκμήριον μέγιςον τοῦτο ποιȣ̃μαι τῆς κατὰ θεὸν ὑμῶν προκοπῆς· ὥσπερ, κ. λ.*

μὲν ἤλπιζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως. Des. ἵν' ὕτω δυνησώμεθα τῆς ὄντως ἀπαλλαγῆναι κακίας, ᾗ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 246.

XII. p. 216. Sequuntur *de Incomprehensibili* Sermones VI. qui quum in Codice II. huius Plutei recensiti fuerint a N. LX. usque ad LXVI. heic brevitatis gratia omittuntur; nam praeter titulos, qui in hoc, editioni prorsus adsimiles adferuntur, in reliquis cum ipso concordant.

XIII. pag. 270. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως· ᾗ τὸ ὁμοούσιον εἶναι τὸν Υἱὸν τῷ Πατρὶ ἀπόδειξις· καὶ ὅτι τὰ ταπεινῶς εἰρημένα ϛ γεγενημένα παρ' αὐτοῦ, ὐ δι' ἀσθένειαν δυνάμεως, ὐδὲ δι' ἐλάττωσιν ἐγένετο καὶ ἐλέγετο, ἀλλὰ δι' οἰκονομίας διαφόρυς· ἀπὸ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ λόγος ζ'. *Eiusdem in eos qui ad synaxim non occurrerunt; & quod Filius Patri sit consubstantialis, demonstratio; quodque ea, quae humiliter ab eo dicta sunt & facta, non propter imbecillitatem potentiae, vel ut minor censeatur, facta sunt & dicta, sed propter diversas dispensationis rationes: ex disputatione de incomprehensibili & consequenter, Oratio VII.* Inc. Πάλιν ἱπποδρομίαι. Des. ἐπιθυμῶμεν τῶν μελλόντων· ὕτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, ϛ τῶν ἐκεῖ πάντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. I. p. 501.

XIV. pag. 283. Τῦ αὐτῦ κατὰ αἱρετικῶν, ᾗ εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν υἱῶν Ζεβεδαίυ, Λόγος η'. *Eiusdem contra haereticos, & in petitionem matris filiorum Zebedaei, Oratio VIII.* Inc. Χθὲς ἐκ τῦ πολέμυ ἐπανελθόντες. Des. ἣν γένοιτο μετὰ ἀκριβείας κατορθοῦντας, τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 513.

XV. pag. 293. Τῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις ταῖς γινομέναις, ᾗ τῇ τῦ λαοῦ, ᾗ πολλῶν ἱερέων διώξει, ᾗ διαστροφῇ, ᾗ περὶ ἀκαταλήπτυ, ᾗ κατὰ Ἰυδαίων. Λόγος θ'. *Eiusdem Liber ad eos qui scandalizati sunt ob adversitates quae contigerunt, populique, & multorum sacerdotum persequutionem, ac perversionem, & de incomprehensibili, & adversus Iudaeos. Oratio IX.* Inc. Ἰατρῶν μὲν παῖδες. Hic Liber dividitur in Capita XXIV. quorum unicuique suus praecedit titulus, sive argumentum. Primum, cui titulus, Ὅτι ἀναγκαῖον εἰπεῖν τὴν αἰτίαν, ἀφ' ἧς τὸ σκάνδαλον ἐτέχθη, *Necessarium esse ut caussa dicatur, ex qua scandalum ortum est*, inc. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων ὐ μικρὸν, κ. λ. Vltimum, quod inscribitur, Ὅτι οἱ ταῦτα παρανομήσαντες, καὶ ἐντεῦθεν ἤδη δίκην διδόασιν, *Quod qui haec scelera perpetrarunt, inde quoque iam poenas luere*, des. τὺς ἀγαθόν τι ποιεῖν προαιρυμένυς ταῖς ἀντιδόσεσιν ᾗ ταῖς ἀμοιβαῖς νικᾷ. Tom. III. pag. 465. seqq. in XXIV. item Capita distributus, omissis tamen Graecis argumentis: quae divisio ab antiquis usque temporibus in Mss. Codicibus observatur. In edito ita clauditur Liber: τὺς ἀγαθόν τι ποιεῖν, ἢ λέγειν προαιρυμένυς ..... νικᾷν ἐατύδακεν· ὧν ἐπιτύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. perspicue nitideque conscriptus. Constat foliis 341.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI IN EPISTOLAM D. PAVLLI AD HEBRAEOS.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias XXXIV. in Epistolam B. Paulli ad Hebraeos, itemque hypothesim, cuius initium: Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλος, κ. λ. Quum Homiliarum singularum recensionem dederimus supra pag. 325. in Cod. II. huius Plutei; heic tantum admonebimus, inter VIII. & IX. insertam legi Homiliam XVII. quae incipit: Μέγα ἐφρόνυν οἱ Ἰυδαῖοι, κ. λ. quaeque deinde suo loco omittitur. Textus Epistolae rubro & quadrato charactere conscriptus, aureo ornamento decoratur, aurea etiam voce Ὁμιλία margini superiori apposita. Homilia XX. fere tota, atque initium XXI. a diversa, ut videtur manu, valde tamen antiqua suppleta sunt. Margini quoque exhibentur adscripta rubris litteris moralia in singulas Homilias. COD. XI.

In ultimae tandem Codicis paginae facie anteriori legitur: *Liber Laurentii & Io. Petri Francisci de Medicis*; posteriori vero alia quaedam Graece erant conscripta, antiquos fortasse libri possessores indicantia, sed, iis tractu temporis deletis, haec tantum eruere potuimus: τοῦτο ἐκ τῆς μονῆς τῶν ὅλων ἁγίων.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. nitidissimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis 329.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ALIORVM IN EVANGELIA.

Continet hic Codex Catenam SS. Patrum, ac praecipue Io. Chrysostomi in IV. Evangelia. Initio ita Latine scriptum est: *Expositio sancti Iohannis Chrysostomi atque aliorum doctorum super quatuor Evangelistas: Matheum scilicet, Marcum, Lucam, & Iohannem.* COD. XII.

Super Matheum quidem incipit in carta 9.
Super Marcum in carta 181.
Super Lucam in carta 210.
Super Iohannem in carta 274.

Ha-

Habet autem hic liber cartas CCCLXIX. videlicet 369. quas signavi & numeravi die 15. Iunii 1472.

His praecedebant nonnulla alia, quibus deinceps abrasis, recentior quidam vestigiis litterarum inhaerens, hanc lectionem ex parte supplevit: *Iste liber est Conventus sancti Marci de Florentia Ordinis Fratrum Praedicatorum, quem sibi donavit Magnificus* (f. Laurentius) *filius* . . . (f. Petri) *Cosmae Iohannis de Medicis civis* . . . . . . *Florentini*[1] *de anno Domini* MCCCCLXXIII.

Primis quatuor foliis chartaceis quoddam Evangelii ἀποσπασμάτιον diversa manu fuit descriptum, cuius initium est: Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. Finis: ἀναστρεφομένων αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μέλλει . . . .

Sequuntur pag. 5. cuius summo margini adscriptum legitur, Κύριε συγχώρησον τῷ σῷ δούλῳ Βασιλείῳ Ζιζερίνῳ τῷ . . . . *Parce Domine servo tuo Basilio Zizerino* . . . . series Capitum quatuor Evangeliorum, iis paene consimiles, quas in recensione Evangeliariorum Plut. VI. protulimus. His quidam veluti prologus accedit, rationes complectens, cur quatuor sint Evangelia, vulgares illas nimirum Graecorum, a quatuor elementis, virtutibus Cardinalibus &c. petitas; cinnabari omnia descripta, quemadmodum etiam Evangelicus textus. Prologi huius initium est: Ἐπεὶ καὶ τὸν μέγαν κόσμον τὸν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ γῆς, καὶ τῶν ἐν μέσῳ τέσσαρα συνιστᾷ στοιχεῖα, κ. λ. Finis: τῇ δὲ γῇ, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ τὸ κατὰ Ματθαῖον ὡς φυσικωτέραν εἰσάγον διδασκαλίαν. Ante quodlibet Evangelium imago Evangelistae scribentis est, nisi quod Ioannes non scribit, sed dictat amanuensi scribenti, quemadmodum in Codice Bibliothecae Regiae Taurinensis pag. 92. repraesentatur. Matthaeo vero etiam versus nonnulli praecurrunt, nimirum:

Πολλῶν πόνων ἔρανος ἠκριβωμένος·
Οὐδὲν περιττὸν, οὐδὲ λεῖπον ἐνθάδε·
Τὰ πάντα δ' ὡς χρὴ, καὶ καλῶς ἐσκεμμένα,
Καί τι πλέον φέροντα, τολμήσας λέγω·
Χάρις δὲ πᾶσα τῷ σοφῷ Χρυσοστόμῳ.
Multorum laborum collectio exacta:
Nihil superfluum, neque deficiens heic:
Sed omnia, ut oportet, & probe considerata,
Et aliquid plus ferentia, confidens dico.
Gratia vero omnis sapienti Chrysostomo.

Tum haec alia: Εὐαγγελισταὶ μὲν συγγραφέες τέσσαρες, εὐαγγέλιον δὲ ἕν· οἱ τέσσαρες γὰρ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τὴν ἐνανθρώπησιν, καὶ τὰς διδασκαλίας, καὶ τὰ θαύματα συνεγράψαντο, καὶ σύμπαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι μίαν πίστιν εὐηγγελίσαντο· λέγονται δὲ καταχρηστικῶς καὶ τέσσαρα εὐαγγέλια τὰ τῶν τεσσάρων συγγράμματα διὰ τὸ ἰδιόκληρον ἑκάστου συγγράμματος. *Evangelistae quidem scriptores quatuor, evangelium vero unum: quatuor enim unius Christi incarnationem, & doctrinas, & miracula conscripserunt, & apostolorum quisque unam fidem adnunciavit. Dicuntur autem abusive etiam quatuor Evangelia, quatuor horum Commentarii, propter proprietatem cuiuslibet Commentarii.*

I. pag. 9. Titulus Commentariis in Matthaeum praefixus ita habet: Ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου φιλοπόνως ἐρανισθεῖσα, μάλιστα μὲν ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ διαφόρων ἄλλων πατέρων, συνεισενέγκοντος τινὰ καὶ τοῦ ταύτην ἐρανισαμένου, ἀμήν. *Interpretatio Evangelii secundum Matthaeum industrie collecta, praecipue quidem ab expositione S. P. N. Io. Chrysostomi, adhuc autem a diversis aliis Patribus, nonnulla etiam conferente qui eam collegit. Amen.* Titulum excipit Praefatio, cuius initium: Πρῶτον μὲν ἀγαθὸν ἦν μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας. Finis: ὕστερον δὲ μεθηρμηνεῦθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον. Haec videtur desumta ex prima Ioannis Chrysostomi in Matthaeum Homilia, Tom. VII. pag. 1. Commentarius, & quidem in ipsa inscriptionis verba, Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, inc. Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐαγγέλιον οἱ εὐαγγελισταὶ τὴν διήγησιν ὠνόμασαν, καὶ μαρτυρεῖ Λουκᾶς εἰρηκώς. Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων. Des. εἴη δὲ ἡμῖν ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου καὶ δογματίζουσι, καὶ πολιτευομένοις, καὶ τελειουμένοις, τυχεῖν καὶ τῆς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐπηγγελμένης βασιλείας τοῖς τελείοις, χάριτι τοῦ παντελείου βασιλέως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Quae quidem ultima verba Graecam crucem exhibent.

II. pag. 181. Commentariis in Marcum praecedit titulus: Ὁμοίως ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. *Similiter interpretatio Evangelii secundum Marcum.* Titulum sequitur Prologus, cuius initium: Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς, υἱὸς μὲν γέγονε Μαρίας τῆς δεξιωσαμένης ἐν τῇ ἑαυτῆς οἰκίᾳ τοὺς ἀποστόλους. Finis: ποτὲ δὲ οὐ τηροῦσι τάξιν, σπεύδοντες εἰς μόνον τὸ ἀπαγγέλλειν αὐτά. Commentarius in prima verba, Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου, κ. λ. inc. Εὐαγγέλιον νῦν ὁ Μάρκος, τὴν καινὴν διαθήκην, τὴν νέαν νομοθεσίαν τοῦ Χριστοῦ κέκληκε· διατί δὲ οὕτως αὐτὴν ὠνόμασεν, εἴρηται ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Des. τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος· εἴη δὲ καὶ τὸν λόγον τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας βεβαιοῦσθαι διὰ τῶν ἐπακολουθεῖν ὀφειλόντων σημείων τῆς ἀρετῆς· ἵνα τέλειοι εὑρεθῶμεν ἐν τῷ τέλει τῆς ἡμετέρας ζωῆς, χάριτι, κ. λ.

III. pag. 210. Sequuntur Commentarii in Lucam, titulo item superiori simili, ac prologo, seu brevi Evangelistae notitia praecedente. Prologus inc. Ὁ μακάριος Λουκᾶς Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, πᾶσαν δὲ τὴν ἐν λόγοις παίδευσιν μετελθών. Des. πολλὰ τῶν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς σεσιωπημένων αὐτὸς ἀπομνημονεύσας. Commentarius vero inc. Ἐνέφηνέ τινας ἐπιχειρήσαντας μὲν ἀναγράψασθαι εὐαγγέλια, πόῤῥω δὲ τῆς ἀληθείας ἀποπλανηθέντας· οὐ γὰρ περὶ Ματθαίου καὶ Μάρκου φησίν· οὗτοι γὰρ οὐκ ἐπεχείρησαν, ἀλλ' ἔγραψαν. Des.

(1) Videtur tamen nobis fuisse ~~o~~m scriptum *Florentinae*.

Des. ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὺς καιρὺς, δηλονέτι τῶν συνάξεων, ὅτε εἶναι ἐν αὐτῷ ἐξῆν· γένοιτο δὲ κ̀ ἡμᾶς διαπαντὸς αἰνεῖν, καὶ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν, καὶ ὕτως εὑρεῖν τέλος τῆς παρύσης ζωῆς ἡδὺ κ̀ μακάριον, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

IV. p. 274. Prologus in Ioannem, & quidem rubro charactere totus descriptus, inc. Τίς μὲν ἦν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιςὴς, ἐμάθομεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιςῶν· ὅτι ἀδελφὸς Ἰακώβυ, ὑὸς Ζεβεδαίυ, κώμης Βηθσαϊδὰ, χώρας Γαλιλαίας, τὴν τέχνην ἁλιεύς. Des. συνεγράψατο δὲ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἱεροσολύμων, πολλοῖς ὕςερον ἔτεσιν. Commentariorum initium in verba, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐςιν· ἰδιοτρόπως δὲ νῦν σημαίνει τὸ ἀεί· ταύτῃ δὲ τῇ ἀρχῇ συζευχθὲν τὸ ἦν, ἀνεννόητον αὐτὴν παντελῶς ἐποίησεν· ὅπυ γὰρ ἀναγάγῃς συ τὸν νῦν, προκαταντᾷ τὸ ἦν, ϗ πανταχῦ προτρέχων ὐκ ἐᾷ συ τὴν ἔννοιαν εὑρεῖν τινα ςάσιν. Finis: κ̀ ἄλλα μὲν ὖν πολλὰ ἐποίησεν, ὡς πάντα δυνάμενος· ῥᾴδιον γὰρ αὐτῷ τὸ ποιεῖν, ἢ ἡμῖν τὸ λέγειν· μόνα δὲ ἐγράφησαν τὰ πρὸς εὐσέβειαν κ̀ πίςιν χρησιμώτερα, καὶ ἀναγκαιότερα, ἐκεῖνο τῶν συγγεγραφότων ἐννοησάντων, ὡς ὁ μὴ τοῖς γραφεῖσι πιςεύων, οὐδὲ τοῖς πλείοσι προσέξει, ὁ δὲ ταῦτα δεξάμενος, ἑτέρων ὐ δεηθήσεται· γένοιτο δὲ ἡμᾶς τελείους θεραπευτὰς τῆς παντελείυ Τριάδος ἀναφανέντας, ἀγαθῷ τέλει κατακλεῖσαι τὸν βίον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. In ultima tandem pagina quaedam adnotata sunt de Christo, quomodo per omnes gradus ad summum sacerdotium adscenderit. Inc. Λέγεται ὁ Χριςὸς πάντας τὺς ἐκκλησιαςικὺς βαθμὺς διελθεῖν εὐτάκτως· τὸν τῦ ἀναγνώςυ μὲν, ὅτε μέσον τῆς συναγωγῆς τὸ βιβλίον Ἡσαΐυ τῦ προφήτυ λαβὼν ἀνέγνω, κ. λ. Tum alia pauca, quorum initium: Γαλακτοτροφία μὲν προςέοικεν ἡ τῆς παλαιᾶς διαθήκης παιδαγωγία· ςερεὰ δὲ τροφὴ τῆς καινῆς νομοθεσίας ἡ φιλοσοφία, κ. λ. Finis: ὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Tandem hic versiculus:

Σῶσον ὦ Χριςὲ τὸν ταύτην κεκτημένον.

Salva Christe eum, qui hunc librum possidet.

In infima vero paginae ora nonnulla sunt ita perverse conscripta, ut aegre potuerimus haec quae sequuntur expiscari: Τῦ εὐτελῦς ἰακ . . . καὶ ἱερυργήμονος Ἰωάννυ τοῦ Χρυσάνθυ ἐςὶ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον, καὶ οἱ ἐντυγχάνοντες τὸ τοιοῦτον εὐαγγέλιον εὔχεσθε ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῦ . . . . μυ αὐθέντυ. *Hic Evangeliorum liber est iac. . . . . & sacerdotis Ioannis, filii Chrysanthi, vosque qui hoc Evangelium legitis, orate pro anima eius, qui sua manu omne scripsit.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. cuius margini plura sunt scholia passim adspersa, partim ab eodem Codicis scriba, partim a recentiori. De quo vide Blanchinium Evang. Quadrat. Par. II. Vol. II. pag. 597. & Gor. in Epist. ibid. relat. p. 573. Constat foliis 369.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΗΘΙΚΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI MORALIA.

Continet Moralia excerpta ex Homiliis Chrysostomi in Epistolas D. Paulli Apostoli ad Romanos, ad Hebraeos, ad Titum, ad Philemonem, & in primam, & secundam ad Timotheum. Moralibus Homiliarum in Epistolam ad Romanos hic titulus praecedit: Ἠθικὰ τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοςόμυ, οἷς ἐχρήσατο ἐπὶ τοῖς τέλεσι τῶν λόγων τῆς πρὸς Ῥωμαίυς πρώτης ἐπιςολῆς τῦ ἁγίυ ἀποςόλου Παύλυ. *Moralia S. P. N. Io. Chrysostomi, quibus in fine Sermonum primae S. Paulli ad Romanos epistolae usus est.* Primum vero inscribitur: Περὶ τοῦ διδάσκειν τήν τε γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία, κ̀ τὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντας, κ̀ φίλους, καὶ συγγενεῖς, κ̀ γείτονας, κ̀ μὴ προφασίζεσθαι λόγον. *Quod uxorem, & liberos, & omnes qui sunt in familia, & amicos, & consanguineos, & vicinos docere oportet, nec verbis tergiversari.* Inc. Ζηλώσωμεν ἅπαντες τὸν μέγαν Παῦλον, κ̀ εἰ μὴ τὴν οἰκυμένην, μηδὲ πόλεις ὁλοκλήρυς, καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἕκαςος ῥυθμιζέτω τὴν ἑαυτοῦ, κ. λ Des. κατὰ τὸν τῦ Θεῦ φόβον τὺς ἡμῖν ἐπιτηδείυς ῥυθμίζοντες, κ̀ ἐκεῖ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Quae sunt sub finem argumenti Epistolae D. Paulli ad Romanos cit. edit. Tom. IX. pag. 428. Sciendum est enim ita suos Chrysostomum Sermones instituisse, ut post adlatas Scripturarum interpretationes, sive explicationes, in fine Homiliarum populum ad vitam recte instituendam hortaretur, ne scilicet vitiis tabesceret, sed virtutem toto animo, prout res tunc, tempusque postulabat, consectaretur. Ex his igitur sermonibus scriptor, omissa ea parte, quae in exponendis Epistolis versatur, eam tantum selegit, & in hunc librum congessit, in qua de moribus agitur, suum unicuique titulum apponens: quare tot sunt in hoc Codice Moralia, quot Homiliae; in Epistolam videlicet ad Romanos XXXII. a pag. 1. ad 97. in Epistolam ad Hebraeos XXXIV. a pag. 97. ad 179. ad Titum VI. a pag. 179. ad 191. ad Philemonem III. a p. 191. ad 199. in primam ad Timotheum XVIII. a pag. 199. ad 237. in secundam X. a pag. 237. usque ad finem. Quorum ultimum, cui titulus: Ὅτι ὁ τῶν ἑαυτῦ καταφρονῶν διὰ τὸν Θεὸν, τὰ τῦ Θεοῦ λαμβάνει· ὅτι βίας ὄντως χρεία πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς ἀρετῆς· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύματα, οἷον, γυνὴ, παῖδες, φροντίδες βιωτικαὶ, ὧν δεῖ πάντων καταφρονεῖν, καὶ προτιμᾷν τὸν Θεὸν, εἴγε κ̀ ἑαυτὺς, κ̀ τὺς ἡμῖν προσήκοντας ὀφελῆσαι σπυδάσομεν. *Quod is, qui sua ipsius, propter Deum despicit, facillime ea, quae Dei sunt accipit. Quod omnes praesentis vitae necessitates, circa possessionem virtutis solum-* COD. XIII.

modo versari debent. Multa siquidem sunt, quae hanc impediunt, scilicet uxor, filii, sollicitudines circa ea, quae ad vitam necessaria sunt, quae quidem omnia ita despicere oportet, ut Deum ante omnia honorare possimus, si nos ipsos, nobisque proximos quantum in nobis est adiuvare studuerimus. Des. ἀλλ' ἔσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ, τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύων τῶν ἀποῤῥήτων μετ' ἀδείας, ὧν γένοιτο, κ. λ. quae sunt extrema Homiliae X. in Epist. II. ad Timoth. & incidunt Tom. XI, in fine p. 727.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. eleganter diligenterque exaratus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 266.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

D. IACOBI EPISTOLA.

Scilicet.

D. Iacobi Epistola cum scholiis marginalibus, & duo Matthaei, & Marci Evangelia cum Commentario.

COD. XIV. I. p. 1. Occurrit primo Epistola D. Iacobi cum adnotationibus marginalibus sane frequentibus. Sed quum primae sex, aut septem Codicis paginae nescio quo fato margines habeant ita corruptos, ut nullum prorsus scholium in iis adscriptum integrum supersit; hinc, ut aliquod ipsorum specimen eruditis exhibeamus, necesse est unum, aut alterum ex Cap. II. desumere. Primum est ad illa verba vers. 4. καὶ ὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, κ. λ. quorum haec adfertur interpretatio: Οὐ διεκρίθητε, ἀντὶ τοῦ, τὸ διακριτικὸν ὑμῶν διεφθείρατε, μηδεμίαν συζήτησιν ποιήσαντες, πότερον τιμητέον τὸν πένητα μὲν σπουδαῖον δὲ, ἢ τὸν πλούσιον μὲν ῥᾴθυμον δέ· ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον ὑμῶν καὶ ἀλόγιστον ὑπηγάγετο ὑμᾶς ἐν προσωποληψίᾳ τὸν μὲν ἐπαινέσαι διὰ τὸν πλοῦτον, τὸν δὲ ἀτιμάσαι διὰ τὴν πενίαν. Alterum in verba vers. 5. ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, κ. λ. ita habet: Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Ἐπειδὴ ἡ πενία δυσχερές ἐστι τοῖς πολλοῖς καὶ ἀκουσθῆναι, διὰ τοῦτο εἰπὼν πτωχοὺς κόσμου, εὐθέως ἐπήνεγκε πλουσίους· περὶ τί δὲ πλουσίους; περὶ τὴν πίστιν καὶ ἐν τῇ πίστει· καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· τὸ γὰρ περὶ τὸν κόσμον ἀπερίσπαστον τῶν πενήτων, ἐνεργεστέρους αὐτοὺς καὶ πρακτικωτέρους τῶν πλουτούντων, ἐπειδὰν προσέλθωσι τῇ πίστει, ποιεῖ· διὸ καὶ ὁ κύριος τοιούτους μαθητὰς ἐξελέξατο, οὓς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἀνέδειξεν, quae quidem duo scholia exstant in diversis SS. Patrum Commentariis in VII. Epistolas Catholicas ab Oecumenio collectis Veronae MDXXXII. fol. pag. 122. seqq. Ex hoc item secundo Capite decem circiter versus una cum scholiis desunt in Codice, una abscissa pagina; ea nimirum omnia, quae inter verba, πλουσίους ἐν πίστει, quae sunt ultima pag. 7. *b.* & alia . . . ρώσει (supple τηρήσει) πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, κ. λ. quae sunt prima pag. 8. intercedunt. Ultimum scholium, quod in cit. Oecumenii Catena incidit in pag. 132. est in Cap. IV. vers. 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, κ. λ. quod sequens est: Οἶδε τὴν ὑπερηφανίαν ἐξ ὑπεροψίας, καὶ καταλαλιὰς κινεῖν κατὰ τῶν ἐπιεικῶν ἐπειγομένους εἰς παντελῆ ἐξουδένωσιν· τούτους οὖν ἀπάγων αὐτοὺς διὰ τῶν προκειμένων σωφρονίζειν βούλεται. Textus vero progreditur usque ad verba: ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λε . . . . . quae sunt initio vers. 35. eiusdem Cap. IV. Reliqua desunt. Pag. 18. *b.* nonnulla a recentiori manu fuerunt exarata, quorum initium est: ἔστιν ὁ καιρὸς ἐπιβά . . . τῇ ἁμ . . . τί παρενοχλεῖς σεαυτὸν ἐπιποθῶν τὰ ἀλλότρια, μὴ ἑαυτὸν ζημιώσῃς καὶ μετανοήσῃς. Finis: τότε γὰρ πᾶν νέφος, καὶ πᾶν σκότος τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἀπελαθήσεται, καὶ τὰς σοφὸς, καὶ πᾶσα . . . . Imperfecta videntur in fine; quo autem pertineant nondum comperimus; opinor Graeculum quemdam exercitationis, aut levandi animi gratia ista descripsisse. Quare ad utiliora gradum faciamus.

II. pag. 19. Sequitur Commentarius in Evangelium secundum Matthaeum, & quidem Io. Chrysostomi: titulus enim adscriptus ita habet: Ἑρμηνεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Inc. Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, καὶ ἁμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Βίβλον δὲ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτου χάριν αὐτὴν καλεῖ, εἰ καὶ μὴ μόνον τὴν γέννησιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος περιέχει· ἐπειδὴ γὰρ πάσης οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτό ἐστι, καὶ ἀρχὴ, καὶ ῥίζα πάντων ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν. Τὸ δὲ Ἰησοῦς ὄνομα οὐκ ἔστιν Ἑλληνικὸν, ἀλλὰ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τοῦτο λέγεται, ὅ ἐστιν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν ἑρμηνευόμενον σωτήρ· σωτὴρ δὲ ἀπὸ τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ εἴρηται. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, υἱοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τότε υἱοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ πρῶτον εἶπεν υἱοῦ Δαβὶδ, καὶ τότε υἱοῦ Ἀβραάμ; οὐχ ὥς τινες νομίζουσι κάτωθεν ἄνω βουλόμενος ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν ὁ Δαβὶδ ἦν, ἀπό τε τῆς βασιλείας, ἀπό τε τοῦ χρόνου· οὐ γὰρ πάλαι ἦν τετελευτηκὼς, ὥσπερ ὁ Ἀβραάμ. Διατοῦτο οὖν ἐκ τοῦ γνωριμωτέρου τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, καὶ τότε ἐπὶ τὸν πρόγονον τούτου τὸν Ἀβραὰμ ἀνατρέχει. Des. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Τὸ δὲ ἕως οὐκ ἔστι νῦν χρονικόν· σύνεστι γὰρ τοῖς ἁγίοις καὶ μετὰ τὴν συντέλειαν διηνεκῶς· τὸ δὲ μεθ' ὑμῶν ἁρμόζει πᾶσι τοῖς ἁγίοις· οὐ γὰρ ἕως συντελείας ἔμειναν οἱ μαθηταί· παντὶ γὰρ παραδιδόντι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀοράτως σύνεστιν ὁ Χριστός· ὡς Θεὸς γὰρ ἀοράτως σύνεστι τοῖς πιστοῖς, εἰ καὶ ἀπεῖναί πως δοκεῖ κατὰ σάρκα. Ἐπειδὴ γὰρ ἀποστέλλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα αὐτοῖς ἐδόκει τὸ ἐπίταγμα, ἐπαίρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς οὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο. Horum Com-

Commentariorum, qui licet uberrimi, contracti tamen sunt ex Ioannis Chrysostomi Homiliis in Matthaeum, primae septem paginae videntur ab alia manu aeque antiqua, exaratae, ita tamen, ut nullum in ipsis Evangelici textus ab interpretatione discrimen appareat; quod secus fit in sequentibus usque ad finem Commentariorum, ubi prius adfertur Evangelii textus, quinto, aut sexto quoque versiculo descriptus, suisque marginalibus lineolis designatus, deinde sua ipsi subiicitur interpretatio. Animadvertendum praeterea heic est, inter paginas 25. & 26. magnum Codicis defectum necessario intercedere; quum enim in p. 26. *b.* legantur verba Capitis XXIV. *Καθημένυ δὲ αὐτῦ ἐπὶ τῦ ὄρυς τῶν ἐλαιῶν, κ. λ.* in eaque suus adferatur Commentarius; quis putet, septem tantummodo paginarum spatio XXIII. Capitum superiorum comprehendi posse interpretationem? Cuius rei indicio quoque est vacua pagina inter ipsas inserta. Sed ad Commentarios in Marcum properemus.

III. p. 65. *b.* Praecedit ipsis primum Tabula Capitum XLVIII. deinde Prologus Victoris Antiocheni presbyteri, cuius initium: *Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ϗ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν ὑὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν, ὐδενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένυ, κ. λ.* Finis: *ἔνθα τὸ εὐαγγέλιον, ὃ δὴ συνεγράψατο κηρύξας, ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἱδρυσάμενος, ϗ τὰς ἱερὰς λειτυργίας ποιύμενος, τὺς πρὸς τῶν μεσημβρινῶν κλίματι τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριςὸν πίςεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν.* Commentarius inc. *Μάρκος ὁ εὐαγγελιςὴς ἀπὸ τῦ προφητικῦ πνεύματος τῦ ἐξ ὕψυς ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, ἀρχὴ λέγων τῦ εὐαγγελίυ, καθὼς γέγραπται ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τῦ εὐαγγελίυ δεικνύων. Διατοῦτο δὲ ϗ σύντομον, ϗ παρατρέχυσαν τὴν καταγγελίαν πεποίηται· προφητικὸς γὰρ ὁ χαρακτὴρ ὗτος, κ. λ.* Des. *καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὺς μαθητάς φησιν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, κἀκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι, ἀπαλλάττων κινδύνων ϗ πραγμάτων τὺς μαθητὰς, ὥςε μὴ τὸν φόβον διενοχλεῖν τῇ πίςει· τὸ δὲ κατεξαίρετον, ϗ τῷ Πέτρῳ, σημαίνει αὐταῖς, ὡς ὐχ ἡ ἄρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο . . . . .* Pauca desunt, quae vide in Cod. XVIII. Plut. VI. pag. 134. in quo similis in Marcum Commentarius legitur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. pluribus in locis tineis miserrime corrosus. Constat foliis scriptis 154. Cuius specimen damus Tab. V. N. I.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΟΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE QVAE MARGARITAE DICVNTVR.

I. pag. 1. PRaecedit Sermonum XXXIII. Index, cui titulus hoc versiculo expressus: COD. XV.

Ἡ βίβλος ἥδε τύσδε τὺς λόγυς φέρει.

Hic liber hos continet Sermones.

Post Indicem nonnulla a duabus diversis Graeculis leguntur adscripta, vetustioris sunt ista: *Ταῦτα τὰ λγ' σημεῖα τῶν ψήφων κρατῶν ῥᾳδίαν τῦ ζητυμένυ λόγυ τὴν εὕρεσιν σχοίης· ἕκαςον γὰρ τύτων ἐν ὅλοις τοῖς περιειλημμένοις ὑμέσι τῷ λόγῳ παρέσπαρται κατὰ τὸ μέσον τῶν δεξιῶν σελίδων πρὸ τῆς γραμμάτων ἀρχῆς. Haec XXXIII. numerorum signa memoria tenens facile quaesitum invenire Sermonem poteris. Quodlibet enim istorum in omnibus heic contentis membranis Sermoni interfertum est in medio uniuscuiusque paginae, quae a dextra parte sit, ante principium scriptionis.* Cuius etiam hi duo versiculi:

Φίλον [1] *πρὸς ἄνδρα, ϗ τὸ μικρὸν ὡς μέγα,*
Ναὶ ϗ μέγιςον ϗ μέγαν ἐν τοῖς λόγοις.
Amicus homini liber, qui licet parvus, est veluti magnus:
Iuro per magnum illum, & maximum virum in arte dicendi (*s.* Io. Chrysostomum.)

Recentioris vero ita male, & inscite sunt exarata, & quoad eruere potuimus, ita levia, ac ridicula, ut exscribenda minime visa sint. Pag. 2. post totius Libri epigraphen, *Βιβλίον τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. τὸ λεγόμενον ἀπανθίσματα* [2], Homilia prima inscribitur: *Περὶ ὑπομονῆς ϗ μακροθυμίας. De patientia, & longanimitate.* Inc. *Εἰ βούλεσθε, προθῶμεν ὑμῖν εἰς ὑπομονῆς παράκλησιν, κ. λ.* Des. *ἵνα ϗ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἐπαίνων, ϗ μισθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.* Exstat in cit. edit. Tom. XII. pag. 567. ordine tamen XXII.

II. pag. 23. *Περὶ ἐλεημοσύνης. De eleemosyna.* Inc. *Ὁ τῆς ἐλεημοσύνης λόγος, ἀγαπητοὶ, ὐ πρὸς τὺς πλυτῦντας.* Des. *ἐχώμεθα σφοδρῶς τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἐχώμεθα, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.* Ibid. p. 583. ordine XXIII.

III. p. 45. *b.* *Περὶ ἀγάπης. De dilectione.* Inc. *Βυλόμενος ὁ φιλάνθρωπος Θεός.* Des. *ϗ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. pag. 432. ordine I. sed finis longe diversus.

IV. pag. 64. *b.* *Περὶ διδαχῆς, ϗ νουθεσίας. De doctrina & correptione.* Inc. *Πρώην μὲν ἐνεκαλῦμεν τοῖς καταλιμπάνυσι τὴν εὐχήν.* Des. *ϗ τὸ μὴ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ αὐτοὺς ἐκπε-*

(1) Subintellige *βιβλίον.*

(2) Similia quaedam videtur innuere Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 15. Tom. VII. pag. 654. ubi ait: *Ἀπανθίσματα*, Flores, sive Excerpta XXXI. ex Chrysostomi Homiliis Graece e Ms. Moguntino cum Balth. Etzelii S. I. versione Mogunt. MDCIII. 4. Novem ex hisce prodierunt Basileae apud Oporinum MDXXII. 8. cum versione Viti Amerbachii, & Martini Cromeri. Graece exstant haec *Ἀπανθίσματα* Tom. VII. Savil. a pag. 665. ad 935. & cum Etzelii versione Tom. VI. Ducaei.

πεσεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 469. ordine VI.

V. pag. 74. *b.* Περὶ ἁμαρτίας, ϗ ἐξαγορεύσεως, *De peccato, & confessione*. Inc. Ἐπεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τῇ Παλαιςίνῃ ποτέ; ἔγωγε. Des. ἐπεὶ μηδέ ἐςι καιρὸς ὡρισμένος τῆς τοῦ πολεμοῦντος ἡμῖν ἐπιθέσεως αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 599. ordine XXIV.

VI. pag. 87. *b.* Περὶ ἀρχῆς, ϗ ἐξυσίας, ϗ δόξης. *De imperio, potestate, & gloria*. Inc. Ὁ μακάριος λέγεται Κωνςαντῖνος. Des. ϗ ἀνεξιχνίαςοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 561. ordine XXI.

VII. p. 96. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. *De futuro iudicio*. Inc. Πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπων τῇ σαρκὶ προσηλωμένοι. Des. εὐμαρῶς διανύσωμεν, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 610. ordine XXV.

VIII. pag. 106. *b.* Περὶ ἀρετῆς, ϗ κακίας. *De virtute, & vitio*. Inc. Εἰσί τινες τῶν ἐνταῦθα τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενοι. Des. βιώσεται μετὰ ἀσφαλείας, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεται ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 621. ordine XXVI.

IX. pag. 120. *b.* Περὶ ἀνδρίας, ϗ ἰσχύος. *De magnanimitate, & fortitudine*. Inc. Δειλὴν, ϗ ἄνανδρον τὴν ψυχὴν ἀμαθία ποιεῖ. Des. δαψιλεςέρας ἀπέλαυσε τῆς ἄνωθεν φιλοτιμίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 680. ordine XXXII.

X. pag. 130. *b.* Περὶ ὅρκων. *De iuramentis*. Inc. Μὴ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς ἀμελῶμεν. Des. ϗ τὸν παρόντα βίον ἀσφαλῶς διανύσωμεν, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 640. ordine XXVIII.

XI. pag. 138 Περὶ θανάτυ. *De morte*. Inc. Πολλὰ μὲν ἐπείγεται μανθάνειν ἤδη. Des. σπυδάσωμεν, ὅση δύναμις, μεταβαλέσθαι, ϗ βελτίυς γενέσθαι, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 670. ordine XXXI.

XII. pag. 148. *b.* Περὶ παίδων ἀνατροφῆς. *De liberorum educatione*. Inc. Δέομαι ϗ ἀντιβολῶ, πολλὴν τὴν τῶν οἰκείων παίδων, κ. λ. Des. ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν Θεὸν πάντα πάσχειν· ᾧ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 632. ordine XXVII.

XIII. pag. 157. Περὶ ἀκακίας, ϗ μνησικακίας. *De mansuetudine, & iniuriarum memoria*. Inc. Τίνα ἂν ἕτερον εἰς μέσον ἀγαγεῖν. Des. ϗ, ὃ πάντων μεῖζον, τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 645. ordine XXIX.

XIV. pag. 169. *b.* Περὶ εὐχῆς. *De oratione*. Inc. Μέγα ἀγαθὸν εὐχὴ, ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίςυ γίνηται, ϗ νηφούσης· πῶς γὰρ εὐχάριςος ἔςαι; ἂν παιδεύσωμεν ἑαυτύς. Des. ἵνα ἄλλος ἀπόλληται, ἀλλ' ἵνα αὐτὸς σωθῇ, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 443. ordine II. ubi viginti circiter versus longior est.

XV. pag. 179. *b.* Περὶ μετανοίας. *De poenitentia*. Inc. Ὁ περὶ μετανοίας λόγος, ἀγαπητοὶ, συνεχῶς εἰς τὴν ὑμετέραν ἀκοὴν κινύμενος θαῤῥεῖν παρασκευάζει, ἵνα μήτε ὁ ἁμαρτάνων ἀπογινώσκῃ, μήτε ὁ κατορθῶν μέγα φρονῇ. Des. ὐκ ἂν τῶν δευτέρων ἀπέλαυσεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 453. ordine III. Haec Homilia in Codice, licet initium & finem praeseferat ab edit. cit. minime diversum, primis verbis exceptis, longe tamen brevior est, nam identidem multa, quae habentur in editione, heic desiderantur.

XVI. pag. 182. *b.* Περὶ νηςείας, ϗ σωφροσύνης. *De ieiunio, & temperantia*. Inc. Βύλει μαθεῖν ὅσος κόσμος ἐςὶν ἀνθρώποις ἡ νηςεία; Des. ὑδαμῶ γὰρ ἀγαμίαν ἐνομοθέτησεν ὁ Θεός· ἵνα δι' αὐτῆς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐναντίων, καὶ βδελυρῶν παθῶν ἔχοντες, ὐ μόνον ταῦτα δυνησώμεθα φυλάττειν, καὶ ἀποςρέφεσθαι, ἀλλὰ ϗ τὴν ἐκ τῆς νηςείας ὠφέλειαν, ϗ τὴν ἐκ τῆς λοιπῆς ἄλλης τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας καρπώσασθαι σπυδάσωμεν ἀρετὴν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 460. ordine IV. Huius Homiliae longiusculum finem attulimus, ut, quantum ab edita discrepet, innotescat.

XVII. pag. 187. *b.* Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ϗ τῶν θείων μυςηρίων. *De non contemnenda Dei Ecclesia, & divinis mysteriis*. Inc. Ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον οἱ παραγενόμενοι. Des. κρεῖττον γὰρ ςερηθῆναι τοῦ βίυ μᾶλλον διὰ τὸν Θεὸν, ἢ διὰ τὸν βίον, αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 488. ordine IX.

XVIII. pag. 194. Περὶ ταπεινοφροσύνης. *De humilitate animi*. Inc. Ὅταν ἁμαρτία συμβεβλημένη ᾗ τῇ ταπεινοφροσύνῃ. Des. ὕτω διδόναι χάριν τοῖς ταπεινοῖς· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 480. ordine VII.

XIX. pag. 199. *b.* Περὶ ψυχῆς. *De anima*. Inc. Ἐοίκασιν οἱ ἔργοις κομῶντες ἀγαθοῖς. Des. τὴν γῆν ἀνταλλάξῃ τῶν ὐρανίων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 485. ordine VIII.

XX. pag. 203. *b.* Περὶ προνοίας. *De providentia*. Inc. Τίνος ἕνεκεν ὐ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα, κ. λ. Des. ϗ πῶς ταῦτα ὐκ ἄξια κολάσεως; ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς πόῤῥω ςῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 496. ordine X.

XXI. pag. 211. Περὶ πλύτυ ϗ πενίας. *De divitiis & paupertate*. Inc. Ὅταν ἴδῃς πλυτοῦντά τινα παρ' ἀξίαν, μὴ μακαρίσῃς. Des. ἂν φέρῃς γενναίως, ϗ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσεις, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 501. ordine XI.

XXII. pag. 221. Περὶ γαςριμαργίας, ϗ μέθης. *De ingluvie, & ebrietate*. Inc. Βύλεσθε ἴδωμεν, τίνα ἡδονὴν ὁ πλῦτος ἔχει. Des. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον εὐμαρῶς διανύσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 511. ordine XII.

XXIII. pag. 226. *b.* Περὶ ἀῤῥωςίας, ϗ ἰατρῶν. *De adversa valetudine, & medicis*. Inc. Ὅταν ἀῤῥωςίᾳ περιπέσῃς, ἄνθρωπε. Des. ϗ δικαίως ἑκάςῳ κατὰ τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι εἰδώς· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 516. ordine XIII.

XXIV. pag. 232. *b.* Περὶ γυναικῶν, ϗ κάλλυς. *De mulieribus, & pulcritudine*. Inc. Οἱ γυναῖκας ἄγεσθαι μέλλοντες. Des. ἀνέςησαν, ϗ πρὸς ζωὴν ἐπανήγαγον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 522. ordine XIV.

XXV. pag. 239. *b.* Περὶ πλεονεξίας. *De avaritia*. Inc. Τίνος ἕνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας πλυ-

πλουτεῖν ἐπιθυμεῖς, ἄνθρωπε; Des. φύγωμεν τοίνυν τὸ ἀδικεῖν, ἵν' ἵλεων ἕξωμεν τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 532. ordine XV.

XXVI. pag. 247. Περὶ εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας. *De prosperitate, & adversitate*. Inc. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅταν πλουτῶσιν. Des. καὶ τῶν πόνων τὰς ἀντιδόσεις, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 465. ordine V.

XXVII. pag. 253. Περὶ ἀλαζονείας, καὶ κενοδοξίας. *De superbia, & inani gloria*. Inc. Βουλόμενος τὸν πεφυσιωμένον ἄνθρωπον καταστεῖλαι. Des. κατὰ πάντων ὁ δεσπότης οὐ δίδωσιν, ὡς φιλάνθρωπος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 538. ordine XVI.

XXVIII. pag. 259. *b*. Περὶ φθόνου. *De invidia*. Inc. Οὐδὲν οὕτω διαμερίζειν, καὶ διασπᾶν ἡμᾶς ἀπ' ἀλλήλων εἴωθεν. Des. διὰ γὰρ τῶν ἐναντίων μάλιστα τὰ ἐναντία πολλάκις οἰκονομεῖ· αὐτῷ οὖν πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 543. ordine XVII.

XXIX. pag. 263. Περὶ μίσους καὶ ἔχθρας. *De odio, & inimicitiis*. Inc. Εἴ τις παρὰ τοῦ πλησίον ἠδίκηται. Des. οὐ τὴν στρατηγίαν ἐκφύγοιμεν χάριτι Χριστοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 547. ordine XVIII.

XXX. pag. 268. *b*. Περὶ λύπης, καὶ ἀθυμίας. *De tristitia, & maerore*. Inc. Τὴν ἀθυμίαν ἐνέθηκεν ἡμῶν ὁ Θεὸς τῇ φύσει. Des. μηδὲν ἡμᾶς πάσχειν δεινὸν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 553. ordine XIX.

XXXI. pag. 272. *b*. Περὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ. *De ira & furore*. Inc. Βούλει μαθεῖν πόσον τὸ ὀργίζεσθαι κακόν; Des. καὶ κληρονόμος γενήσῃ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 556. ordine XX. Haec quoque Homilia valde discrepat ab edita; nam post verba, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τῆς ψυχῆς διαφθείρει τὴν ὑγίειαν, p. 559. v. 34. quae sequuntur omnia usque ad ἥμαρτε δὲ οὐχ ὁ παθὼν κακῶς, ἀλλ' ὁ ποιήσας κακῶς inclusive pag. 560. v. 46. desiderantur in Codice; qui tamen verbis, ἀνομίας γάρ, φησιν, ἐὰν παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται; quae in edit. sunt ultima Homiliae pag. 561. alia subnectit, quorum initium: Α"κουε δὲ καὶ τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅς τις ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ, κ. λ. Finis: καὶ κληρονόμος, κ. λ. ut supra, quae duas circiter paginas occupant.

XXXII. pag. 279. Περὶ σιωπῆς καὶ ἀπορρήτων. *De silentio & secretis*. Inc. Λόγος ἁπλῶς προενεχθεὶς ὁλοκλήρους οἰκίας ἀνέτρεψε. Des. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς περὶ ἑτέρων οἴσει τὴν ψῆφον ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 718. ordine XXXVII.

XXXIII. pag. 280. Ε'γκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον, συντεθὲν παρὰ Θεοδώρου Μαγίστρου, ἀπὸ διαφόρων λόγων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. *Oratio de laudibus sancti Apostoli Paulli, composita a Theodoro Magistro, ex diversis operibus S. P. N. Io. Chrysostomi*. Inc. Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς τῶν ἀποστολικῶν Πράξεων. Des. δαψιλεστέρας ἀπέλαυσε τῆς ἄνωθεν φιλοτιμίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 656. ordine XXX.

In ultima pag. *b*. quaedam occurrit subscriptio, ita mendose, ac per compendia exarata, ut eius verum, germanumque sensum adsequi vix liceat. Eam ita legimus: Η' βίβλος αὕτη συναιχμάλωτος εἴη σὺν ἐμοῦ, τοῦ παναθλίου, καὶ χριστιανοῦ πόλεως Ταραχῆς ἐκ τῆς περιφανοῦς Πελοποννήσου, ἀπὸ τῆς πόλεως, οὗ περ τὸ λεγόμενον Λεοντάριον. Συναντήσας οὖν ταύτην εἰς τόπον τοῦ Βαρδαρίου, συρομένην δὲ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, μεγάλως θρηνήσας σὺν δάκρυσιν ἅμα ἠγόρασα ταύτην εἰς πέντε καὶ δεκάσιν ἄσπρων [1]. *Iste liber esto concaptivitatis meae, & miserrimae, ac christianae civitatis Tarachae illustris Peloponnesi, illius, inquam, urbis, ubi locus est, qui dicitur Leontarium. Quum autem invenissem ipsum in loco dicto Bardarii, a Turcis sublatum, cum multis querimoniis, & lacrymis ipsum redemi quindecim aspris*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. correctionibus passim scatens, cuius in margine rubrica sunt descripta loca, unde Homiliarum diversae sententiae, ac periodi sunt excerptae. Constat foliis 299.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AUCTORIS.

HVius scriptura Codicis a famelico fortasse scriba properata, captu difficilis, ac mendosa, Anonymi Tractatum continet satis longum, sine ulla inscriptione, & initio; nec quamvis sedulo auctoris nomen toto Codice perquisierimus, expiscari illud potuimus. Videtur tamen recens esse, & insectari Palamam, eiusque adseclas. Saepe enim & honorificam Acindyni mentionem facit, cuius dogmata acriter defendit, & multa adfert, ex quibus in suspicionem adducimur, huius Operis auctorem esse posse Nicephorum Gregoram [2], strenuum Palamitarum adversarium. Inc. . . . . βίον καὶ ἀείφωτον ἐκκλησίαν τῶν πρωτοτόκων τὴν οἰκουμένην μετάξῃ· οὕτω γὰρ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, οὗ τῇ λαμπρότητι πάντες βαδιοῦνται, κ. λ. Deinde pag. 87. post verba, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἀντίπαλον καὶ διηνεκῶς μαχόμενον, καὶ περὶ τῶν καθόλου τῆς θείας γραφῆς χωρίων βρενθύονται, unius circiter paginae lacuna interiecta, alia veluti Operis sectio inc. . . . ἀντιστρατεύειν αὐτὸς ἑαυτῷ· ὃς ἐπ' ἐκκλησίας ἄδῃ καὶ κηρύττῃ οὐ θεοτήτων COD. XVI.

(1) Graeci recentiores aspros, monetam appellant minutiorem albam, seu argenteam, cum qua monetarii maiorem tam argenteam, quam auream commutare solent. In Catal. Coislniano legitur Codicem Commentariorum Chrysostomi in Paulli Epistolas a Meliaseno quodam XXIV. aspris fuisse redemtum.

(2) Patria Byzantinus fuit; in Synodo Constantinopolitana A. MCCCLI. a Callisto Patriarcha cum ceteris Acindyni sectatoribus damnatus, in Monasterio consenuit, obiitque post A. C. MCCCLIX. in quo desinit eius historia. Consule Fabricium B. G. Tom. VI. p. 300. Allatium de Eccles. Occid. & Orient. Consens. Lib. II. C. XVI. §. III.

των τριάδα, ἀλλ' ὑποςάσεων, ὐδὲ μονάδα προσώπων, ἀλλὰ θεότητος, κ. λ. Des. *αὐτίκα δοξαθέντες κατ' ἄμφω πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα*. Patres, quorum in hac Disputatione testimonia adferuntur, sunt, Anastasius, Athanasius, Basilius, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Io. Chrysostomus, Damascenus, Maximus, Philotheus, Theodorus, &c. Interseruntur etiam identidem ipsius Palamae loca, quae ab auctore refelluntur. In fine legitur: Θεῷ τῷ δεδωκότι τέλος δόξα. *Deo qui finem dedit gloria*.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. ita mendis scatens, ut scriptoris imperitiae, & oscitantiae luculentissimum sit argumentum. Constat foliis scriptis 260.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA.

Scilicet

Io. Chrysostomi, & aliorum varia.

COD. XVII. I. p. 1. Recens Graeculus exscripsit Epistolam, cui titulus: Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν. *Rex Alexander fratri Ionathae salutem*. Inc. Ἀκηκόαμεν περὶ σῦ. Des. ϗ φορεῖν [1] τὰ ἡμῶν. Desumta est ex Maccabaeorum Lib. I. Cap. X. v. 18. quae in edit. Paris. apud Claudium Sonnium MDCXXVIII. fol. incidit in Tom. II. pag. 844.

II. p. ead. *b*. Ἐπιςολὴ τῦ ἁγίυ Ἰσιδώρου τῦ Πηλυσιώτυ. *Epistola sancti Isidori Pelusiotae*. Inc. Οἱ μὴ συνιέντες τὴν γνώμην τὴν ἀποςολικὴν, μηδὲ κατοπτεύοντες τὸ βάθος τῆς σοφίας, τὸ παρερμηνεύειν τὰ ἀποςολικὰ θεσπίσματα ἀκίνδυνον ἡγέμενοι. Des. εἰ δ' ὐ πρόσεςί σοι αὕτη, μὴ ψαύσῃς τῶν ἀψαύςων, πυρὶ προσεγγίζεις τὴν ὕλην ἐκδαπανῶντι. Ex adlato Epistolae initio videtur ista esse CCXVI. Lib. III. edit. Venet. Latinae A. MDCCXLV. fol. pag. 229. sed finis discrepat.

III. pag. 3. *b*. Occurrit fragmentum ἐκ τῦ ὁσίυ Μάρκυ, *ex sancto Marco*, cuius initium: Ὅταν μέν τινα τῶν σοβαρωτέρων ἁμαρτάνοντα ἴδωμεν, ἐλέγξαι ὐ τολμῶμεν. Finis: ταῦτα δὲ εἰρήκαμεν, τῶν ἄκοντι παραφερομένων τὺς ἑκυσίως ἁμαρτάνοντας ἐξωτέρυς δεῖξαι βουλόμενοι, ϗ πρὸς μετάνοιαν δυσκόλως ῥέποντας.

IV. pag. 5. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ λόγος περὶ παρθενίας ἔχων κεφάλαια πδ'. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Liber de Virginitate, habens Capita LXXXIV.* Sequitur Capitum index. Caput primum inc. Τὸ τῆς παρθενίας καλὸν ἀποςρέφονται μὲν Ἰυδαῖοι. Vltimum, quod inscribitur, Ὅτι εἰκότως τῶν αὐτῶν κατορθωμάτων ὐχ ὁ αὐτὸς κεῖται μισθὸς ἡμῖν, ϗ τοῖς ἐν τῇ παλαιᾷ, des. ἵνα μὴ μετὰ τὴν ἐνθένδε ἀποδημίαν ἀνόνητα ἀποδυρώμεθα. Exstat cit. edit. Tom. I. pag. 268. in totidem quidem Capita distributus; sed istorum Latina tantum marginalis adscriptio.

V. p. 98. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὺς ἔχοντας συνεισάκτυς παρθένυς. *Eiusdem adversus eos, qui apud se habent virgines subintroductas*. Inc. Ἐπὶ μὲν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Des. τῶν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὐρανῶν εἰσαγομένων ἁπάντων. Ibid. p. 228. seqq. ubi solita conclusio, χάριτι, κ. λ. relatis verbis adiungitur.

VI. pag. 123. *b*. Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ μὴ τὰς κανονικὰς συνοικεῖν ἀνδράσιν. *Eiusdem, quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*. Inc. Οἴμοι, οἴμοι ψυχή. Des. ϗ πᾶσαν ἐκκαθαιρέσῃς κηλῖδα. Ibid. pag. 248. seqq. ubi item verbis, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, κ. λ. concluditur.

VII. pag. 149. Sequuntur eiusdem Epistolae ad diversos ducentae, quae quum omnes, ordine tamen diverso, editae sint Tom. III. cit. edit. supervacaneum duximus singularum recensionem inire, nonnulla tantum quoad ipsarum titulos innuere satis habentes. Epistola igitur in Codice XVI. inscribitur Θεοφίλῳ διακόνῳ, in edit. CCVI. Θεοδύλῳ διακόνῳ. Epist. XVII. Γαλβίωνι, in edit. CCIX. Σαλβίωνι. Epist. XXXIV. Κωνςαντίνῳ πρεσβυτέρῳ, in edit. CCXXI. Κωνςαντίῳ πρεσβυτέρῳ. Epist. XLII. Θεοδώρῳ ἀρχιδιακόνῳ, in edit. CCXXVIII. Θεοδώρῳ ἰατρῷ. Epist. LXXIII. Τ'μητίῳ ἀρχιητρῷ, in edit. XXXVIII. Τ'μνητίῳ ἀρχιητρῷ. Epist. CXXX. [in edit. CXLV.] nullum habet titulum, quemadmodum neque CLXXXII. (in edit. XCVI.) Epistolarum denique CXXXVI. & CXXXVII. (in edit. CLXXXI. & CLXXXII.) tituli sunt transpositi; illa enim Βενερίῳ ἐπισκόπῳ Μεδιολάνων, haec Ἐπισκόποις inscribitur, quod e contra fit in editione.

VIII. pag. 266. *b*. Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἐφέσυ λόγος, συντεθεὶς ἐκ διαφόρων κανόνων ἀποςολικῶν τε καὶ συνοδικῶν, καὶ ἑτέρων χρήσεων γραφικῶν, ἀποδεικνὺς, ὅτι ὀρθοδοξέσης τῆς ἐκκλησίας, ἀλόγως ταύτης διίςανται οἱ νῦν ταύτης ἀποσχιζόμενοι· ϗ εἰ μὴ ταύτῃ ἑνωθεῖεν, μεγάλην ἕξυσι τὴν καταδίκην ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐφ' οἷς αὐτοί τε οὐ βύλονται εἰρηνεύειν ὕτως ἐχύσης τῆς ἐκκλησίας χάριτι Θεῦ ὀρθοδόξως, ϗ ὑπὲρ ὧν αἴτιοι πολλοῖς σκανδάλου, ϗ ἀπωλείας γεγόνασι. Κατὰ τῶν ἀκεφάλων, καὶ σχισματικῶν, ἤγυν αὐτοπροσκόπτων. *Ioannis sacratissimi Metropolitae Ephesini Liber compositus e diversis Canonibus Apostolicis, & Synodicis, aliisque testimoniis sacrarum litterarum, ostendens, quod Ecclesia rectam fidem tenente, sine ratione ab hac dissentiunt praesentis temporis schismatici, quique nisi huic uniantur, magnam in die iudicii poenam persolvent, propterea quod nolunt cum Ecclesia, quae Dei gratia in fide confirmatur, reconciliari, & quod multis scandali, & perditionis auctores sunt. Contra Acephalos, & Schismaticos, scilicet eos, qui sponte in ruinam*

(1) In edit. φρονεῖν.

nam sese propellunt. Prologi initium est: Ὁ λόγος οὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας, πειρᾶται δ' ἀπὸ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀποδεικνύειν. Finis: τοῦτο δὲ καὶ εἰς ἱκέσιον τόνγε πρὸς τὸν Θεὸν καταλήξας ἐν σιωπῇ τελευτᾷ. Liber inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνώτερον, καὶ ἥδύτερον, καὶ οὐδὲν εἰρήνης, καὶ ὁμονοίας ἐν κόσμῳ λυσιτελέστερον, καὶ τερπνότερον. Des. διὰ τὸν βαπτιστήν σου, καὶ πρόδρομον, διὰ τοὺς ἁγίους σου ἀποστόλους, διὰ τοὺς ἁγίους σου μάρτυρας τοὺς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός σου τὸ οἰκεῖον αἷμα ἐκχέαντας, διὰ τοὺς ἁγίους σου προφήτας, διὰ τοὺς ἁγίους πατέρας, καὶ πατριάρχας, καὶ διδασκάλους ἡμῶν, οἵ τινες ἕως αἵματος ἠγωνίσαντο, καὶ σφαγῆς εὐαρεστῆσαί σοι, καὶ τῷ σῷ φιλευσπλάγχνῳ Πατρὶ, καὶ τῷ παρακλήτῳ, καὶ ἁγίῳ σου Πνεύματι. Ioannes hic Metropolita Ephesinus [1] claruit sub Andronico Palaeologo seniore anno MCCLXXXIV. Gregorio Cyprio Patriarchae Constantinopolitano acerrimum se adversarium praestitit, de quo multa profert Georgius Pachymeres Historiae suae Lib. II. Cap. III. VI. & seqq. Opus hoc contra schismaticos exstat Ms. in Biblioth. Vindobon. ut ex Lambecio eruimus Lib. V. p. 230. Vid. Caveum De Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 329.

IX. pag. 354. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἱστορία ἐκκλησιαστική. *S. P. N. Basilii Historia Ecclesiastica*, sive expositio rituum Ecclesiasticorum. Inc. Τί ἐστιν ἐκκλησία; Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς Θεοῦ, τέμενος ἅγιον, οἶκος προσευχῆς, συνάθροισις λαοῦ, σῶμα Χριστοῦ, ὄνομα Θεοῦ, κ. λ. Des. Τὸ ἀμὴν, γένοιτο σημαίνει, οἱονεὶ ἐπισφράγισμα, καὶ εὐχή· ἢ πιστεύω ὡς ἀληθῶς. Est tamen, ut ait Monsfalconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 259. *d.* Germani iunioris Patriarchae Constantinopolitani, circa annum Christi MCCLV. defuncti, cui recte etiam, tamquam auctori suo referunt Fronto Ducaeus, & Leo Allatius, quorum primus sub eius nomine G. & L. vulgavit in Biblioth. Patrum Paris. A. MDCXXIV. Tom. II. p. 131. Sub hoc nomine prodiit etiam Graece ad calcem Liturgiarum Iacobi, Basilii, & Chrysostomi Paris. MDLX. fol. & Latine in Patrum Bibliothecis Paris. MDLXXV. Tom. IV. & MDLXXXIX. Tom. VI. &c. Gentiano Herveto interprete. In aliis Codicibus modo Athanasio, modo Cyrillo Hierosolymitano, vel Alexandrino, modo Chrysostomo perperam tribuitur. In Ms. vero Biblioth. Coislinianae p. 188. nomen praesefert Iacobi fratris Domini.

X. p. 366. Τοῦ Χρυσοστόμου ἠθικὸν οη'. ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, περὶ τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης· ἐν ᾧ καὶ περὶ ἐπιεικείας καὶ πραότητος, καὶ τοῦ μὴ ὑβρίζειν, καὶ βασκαίνειν· κατὰ τοῦτο γὰρ τοῦ διαβόλου στόμα γινόμεθα, κατ' ἐκεῖνο δὲ τοῦ Χριστοῦ στόμα. *Chrysostomi Morale LXXVIII. ex Evangelio secundum Matthaeum, de caritate erga proximum; ubi etiam de modestia & mansuetudine, & quod a conviciis, & invidia sit abstinendum; per hoc enim os diaboli, per illud autem Christi os efficimur*. Inc. Ἀκούσωμεν τοίνυν τῶν ῥημάτων τούτων. Des. καὶ ἀπολαύσῃ τῆς βασιλείας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Incidit in cit. edit. Tom. VII. p. 754. v. 37.

XI. p. 368. *b.* Eiusdem Homilia in verba: Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. inc. Τότε, φησὶν, ὑπέστρεψαν. Des. ταυτὸν ποιεῖς οἷον ὁ Κάϊν· δέον γὰρ ἀποδέξασθαι. Est prima pars Homiliae III. in Acta Apostol. cit. edit. Tom. IX. p. 22. cuius altera pars, nempe Moralis, apposito titulo, Περὶ ἐπισκόπου ἐκλογῆς, καὶ ἀρετῆς, καὶ τοῦ πρὸς αὐτὸν φθόνου, *De Episcopi vocatione ac virtute, deque in ipsum invidia*, incipit a verbis immediate sequentibus: Ὁ δὲ ὅτι προετιμήθη ἡ θυσία τοῦ ἀδελφοῦ, ἐλυπήθη· ἠγανάκτησε, δέον κατανυγῆναι, κ. λ. Des. ἀλλὰ πάντα ποιῶμεν εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Ibid. p. 28. v. 31.

XII. pag. 378. Eiusdem alia duo Moralia, alterum ex eius in Acta Apostolorum Commentariis est Ἠθικὸν θ'. περὶ τοῦ μήτε ὅρκον ἀπαιτεῖν, μήτε ὀμνύειν. *Morale IX. quod neque petendum sit iuramentum ab alio, neque iurandum sit*. Inc. Μιμησώμεθα τοίνυν τοῦτον καὶ ἡμεῖς. Des. ταῦτα φυλάττωμεν, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 76. v. 11. Alterum item ex eisdem Commentariis est Ἠθικὸν ιβ'. περὶ τοῦ μὴ ὀμνῦναι. *Morale XII. De non iurando*. Inc. Νοήσατε οἱ ὀμνύοντες καὶ ἐπιορκοῦντες. Des. ἵνα τὴν ἐντεῦθεν κόλασιν διαφυγόντες, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 100. v. 42.

XIII. p. 383. Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν' ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. *Expositio Fidei CL. SS. ac BB. Patrum CPoli congregatorum*. Praecedit symbolum, cuius initium: Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Tum alius titulus rubrica exaratus: Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν. *Sancta & universalis synodus dixit*. Expositio tandem inc. Ἤρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν. Des. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς. Exstat inter Acta Concilii Constantinopolitani III. Generalis VI. Act. XVIII. Labbaeanae Concil. edit. Venet. A. MDCCXXIX. fol. Tom. VII. pag. 1058. ubi subscriptiones Patrum adferuntur; quorum ne verbum quidem in Codice.

XIV. pag. 386. *b.* Ἀπὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης συνόδου. *Ex actis sextae Synodi* Excerptum. Inc. Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως. Des. ὁρᾷς ὅτι ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο ὁρῶμεν τὰς ἐνεργείας τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀμερίστως, καὶ ἀναλλοιώτως. Hoc testimonium Io. Episcopi Scythopolitani de duabus Christi operationibus exstat inter alia SS. Patrum testimonia adlata in praedicto Concilio Act. X. p. 859.

XV.

(1) Io. Diaconus Nomophylax frater Marci metropolitae Ephesii dicitur a Labbaeo in Indice p. 471.

XV. pag. 387. Ἤδικτον τοῦ φιλοχρίστου, καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀνατεθὲν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Δικυμβάλου. *Edictum Christi amantis, & piissimi Imperatoris* (Flavii) *Constantini, propositum in tertio narthece* (*S magnae Ecclesiae prope aulam, quae Dicymbala vocatur*. Inc. Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Στήριγμα, καὶ θεμέλιος ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης πολιτείας κ. λ. Desf. καὶ πρὸς τούτοις ἅπασι τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως οὐκ ἐκφεύξεται κόλασιν. Ib. Act. XVIII. pag. 1119.

XVI. p. 395. Succedunt nonnulla excerpta ex VII. Synodo, quorum primum inscribitur: Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, καὶ κουβικλείσιος λαβὼν ἀνέγνω. Τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἔπαρχον. *Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius accipiens legit: Eiusdem S. P. N. Nili ad Olympiodorum Praefectum*. Inc. Γράφεις μοι, εἰ ἄρα πρεπωδέστατον εἴη, κ. λ. Desf. καὶ ἐξασφαλίσασθαι παραινῶ, καὶ παρακαλῶ. Exstat Tom. VIII. cit. Concil. edit. in Actis Concilii Nicaeni II. generalis VII. Act. IV. pag. 875. Alterius fragmenti admodum longi titulus sequens est pag. 396. Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, ἐκ τοῦ πέμπτου λόγου ὑπὲρ τῆς Χριστιανῶν ἀπολογίας, καὶ κατὰ Ἰουδαίων, καὶ περὶ εἰκόνων τῶν ἁγίων. *Leontii Episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto Sermone pro Christianorum apologia, & contra Iudaeos, ac de imaginibus Sanctorum*. Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκόνων ἀπολογίαν ποιήσωμεν. Desf. καὶ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁγίων αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ib. p. 883. Tertium, cui titulus pag. 401. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην. *S. P. N. Basilii ex epistola ad Imperatorem Iulianum transgressorem*. Inc. Κατὰ τὴν θεόθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμώμητον Χριστιανῶν πίστιν. Desf. ἀλλ᾽ ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τούτων ἀνιστηλουμένων. Ibid. pag. 913.

XVII. pag. 402. Excerptum quoddam legitur ex IV. Synodo, nimirum Epistola, cui titulus: Ἀντίγραφον συνοδικοῦ γράμματος. *Rescriptum synodicarum litterarum*. Inscriptio: Τῷ ὁσιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Δόμνῳ, Πρόκλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Sanctissimo, Deique amantissimo fratri, & comministro Domno, Proclus in Domino salutem*. Initium: Τὸ φιλάλληλον, θεοφιλέστατε, μέγιστον ἐν τούτῳ τυγχάνει δῶρον, κ. λ. Finis: πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύω. In cit. Conciliorum edit. Tom. IV. pag. 1647.

XVIII. pag. 403. *b*. Προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Μαρκιανόν. Ὅτι οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίστεως, νῦν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανόν, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν, τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφυείσας αἱρέσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν. *Alloquutio sanctae Synodi ad Marcianum piissimum, & amatorem Christi Imperatorem. Quod non innovans aliquid adversus Nicaenam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanae regiae urbis Episcopum, sed sanctos Patres sequutus sit, qui & post magnam Synodum Nicaenam haereses, quae per unumquodque tempus exortae sunt similiter refutaverunt*. Inc. Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπάξιον. Desf. ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν. Ibid. p. 1758.

XIX. pag. 409. Sequuntur Anonymi Excerpta quaedam historica ex Libris Iudicum, & Regum, ex Ioanne Chrysostomo, & Ioanne Alexandrino, quorum initium est: Μετὰ δὲ Θεοδόσιον ἐβασίλευσεν Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ'. ὃς τὸν κίονα τὸν ξηρόλοφον στήσας, ἐν αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ καθίδρυσεν ἀνδριάντα. Finis: καὶ πᾶσαν τὴν πονηρίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν κατὰ τὸν λόγον, καὶ τὴν παραβολὴν Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἱεροβάαλ. His accedit rubrica: Οὕτως ἐκδικεῖ Θεὸς τοὺς ἀδικουμένους· γέγραπται γὰρ ἐκδικήσεων κύριος.

XX. pag. 414. *b*. Historia, & Epistolae Abgari toparchae Edesseni ad Iesum, & Iesu ad eumdem per Ananiam cursorem. Inc. Ἡ τοῦ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θειότης εἰς πάντας ἀνθρώπους τῆς παραδοξοποιοῦ δυνάμεως ἕνεκεν βοωμένη, μυρίους ὅσους καὶ τῶν ἐπ᾽ ἀλλοδαπῆς πορρωτάτων ὄντων τῆς Ἰουδαίας, νόσων καὶ παντοίων παθῶν ἐλπίδι θεραπείας ἐπήγετο. Desf. ἐκέλευσεν οὖν ὁ Ἄβγαρος τῇ ἕωθεν συνάξαι τοὺς πολίτας αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι τὴν κήρυξιν Θαδδαίου, καὶ μετὰ ταῦτα προσέταξε δοθῆναι αὐτῷ χρυσὸν καὶ ἄσημον· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο εἰπών· εἰ τὰ ἡμέτερα καταλελοίπαμεν, πῶς τὰ ἀλλότρια ληψόμεθα; Epistolarum vero, quae in hac inseruntur Historia, prima Abgari ad Iesum, inc Ἤκουσαί μοι τὰ περὶ σοῦ, καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, κ. λ. Desf. πόλις δὲ σμικροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνή, ἥτις ἐξαρκεῖ ἀμφοτέροις. Altera Iesu ad Abgarum ita inc. Μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοί, μὴ ἑωρακώς με. Desf. ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος, καὶ ζωὴν σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παράσχηται, ᾧ δὲ καὶ ταῦτα ἐχέτω. Has Epistolas, quae Latine leguntur Tom. XVIII. p. 250. Historiae Byzant. edit. Venetae, quamvis critici inter apocrypha reponant, Ecclesia tamen non proscribit. Vid. Baron. T. I. Annal. Possevinum in Abgaro, Caveum T. I. p. 1.

XXI. p. 417. Quaedam occurrunt de coronatione Imperatoris Graeci, seu Orientalis, quorum initium: Μετὰ τὸ θυμιάσαι τὸν βασιλέα εἰσελθόντα ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι, εἷς μὲν τῶν ἀρχιερέων λαμβάνει τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ στέφανον. Finis: καὶ οὕτως ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ θειοτάτου βασιλέως ἔνδοξος ἀποκατάστασις. In Tom. XVIII. Historiae Byzantinae agitur de coro-

ronatione Imp. Constantinopolitani, sed diversa est ab iis, quae ibi adferuntur haec enarratio.

XXII. pag. 420. Sequitur aliud Excerptum Morale ex Homilia LII. Io. Chrysostomi in Acta Apostolorum, cuius initium: Τοιῦτον ψυχὴ πτερωθεῖσα τῷ ὐρανίῳ ἔρωτι, κ. λ. Des. ἵνα δυνηθῶμεν ἄλυπον τὸν βίον τῦτον διαγαγεῖν, κ̀ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. cit. pag. 393. v. 46.

XXIII. pag. 424. Ἐκ τῶν τῆς δ' ἁγίας συνόδυ τῆς ἐν Χαλκηδόνι πραχθέντων. *Ex actis IV. sanctae Synodi Chalcedonensis*, Excerptum satis longum, in quo continentur primum trinae Dioscori κλήσεις, tum eiusdem καθαίρεσις. Prima inc. Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀκόλυθόν ἐςι δηλωθῆναι τῷ θεοφιλεςάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Διοσκόρῳ, κ. λ. Des. Μενεκράτης εἶπεν· εἷς ἄνθρωπος τὴν οἰκυμένην ἠρήμωσε, καὶ παρακαθήμεθα αὐτῷ τρεῖς μῆνας· κ̀ ἀπεςάλη τὸ δεύτερον ὕτως. Eodem Tom. IV. a media pag. 1254. ad pag. 1259. Secunda inc. Ἡ ἁγία κ̀ οἰκυμενικὴ σύνοδος τῷ θεοφιλεςάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρῳ. Πρώην ἔδοξε τοῖς κρατῦσι τῶν ὅλων. Des. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οἱ θεοσεβέςατοι ἐπίσκοποι, Φραγκίων, Λυκιανὸς, & Ἰωάννης διαβάντες πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόσκορον, ἐμφανῆ τὴν τρίτην ταύτην κλῆσιν καταςήσυσιν αὐτῷ, ἀδελφικῶς παραινῦντες. Ibid. a p. 1259 ad p. 1295. sed intermedia multa omittuntur in Codice. Tertia inc. Ἡ ἁγιωτάτη κ̀ οἰκυμενικὴ μεγάλη σύνοδος τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Διοσκόρῳ. Τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δηλέμενα, κ. λ. Des. & τρίτον κανονικῶς κληθέντα, κ̀ μὴ ὑπακοῦσαι θελήσαντα. Ibid. a p. 1296. ad pag. 1305. quibus subditur: & καθεξῆς συμφώνως ἅπαντες τὰ αὐτὰ εἰπόντες, τύτῳ κατεψηφίσαντο, κ̀ ὑπέγραψαν. Sequitur Καθαίρεσις πεμφθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας κ̀ οἰκυμενικῆς συνόδυ Διοσκόρῳ. *Damnatio missa a sancta & universali Synodo, Dioscoro*. Post inscriptionem, Ἡ ἁγία, κ̀ μεγάλη, καὶ οἰκυμενικὴ σύνοδος, κ. λ. inc. Γίνωσκε σαυτὸν διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν. Des. κ̀ παντὸς ἐκκλησιαςικοῦ θεσμῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. Cui subnectuntur aliorum Episcoporum sententiae. Ibid. pag. 1348.

XXIV. pag. 441. Haec excipit Ἐπιςολὴ ςαλεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδυ τῷ μακαριωτάτῳ πάπα τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι. *Epistola missa a sancta Synodo* (Chalcedonense) *ad beatissimum Papam Romanae Ecclesiae Leonem*. Inscribitur: Ἡ ἁγία μεγάλη κ̀ οἰκυμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεςάτων, κ̀ φιλοχρίςων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τῷ ἁγιωτάτῳ, κ̀ μακαριωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπῳ Λέοντι. *Sancta magna, & generalis Synodus, quae per Dei gratiam, & sanctionem piissimorum, Christique amantium nostrorum Imperatorum congregata est in Chalcedonensium metropoli Bithyniae provinciae SS. ac beatissimo Romanorum Archiepiscopo Leoni*. Inc. Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ ςόμα ἡμῶν. Des. κ̀ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων βεβαίωσίν τε κ̀ συγκατάθεσιν. Ibid. p. 1774.

XXV. pag. 444. *b*. Succedunt Anonymi Ῥήσεις τῶν ἁγίων, *Sententiae sanctorum*, excerptae ex vita S. Io. Chrysostomi, ex eiusdem III. Libro *de sacerdotio*, & XXXIX. Homilia in Matthaeum, ex Isidoro Pelusiota, Anastasio Sinaita ἐκ τῦ περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως λόγυ, Dionysio Areopagita, & ex S. Maximi scholiis in eumdem Dionysium, ex vita S. Ambrosii, ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ ἁγίυ Πέτρυ πρὸς Κλήμεντα τὸν αὐτῦ μαθητὴν, ex Oratione S. Greg. Theologi in S. Athanasium, &c. Horum omnium initium est: Καὶ τὴν ἐπιῦσαν ἅμα, & τῦ θείυ παρόντος ἀνδρός. Finis: εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις ἔδωκε.

XXVI. pag 449. *b*. Fragmentum vitae cuiusdam Sancti, qui forte est Βαβύλας, quum inibi nominetur [1]. Inc. Διόπερ ἐπαξιῶμεν, ὅθεν εἰπεῖν ἐξέβημεν ταῦτα. τὺς μὲν οὖν ἀπίςυς ὕτω συνέσειλεν ὁ μακάριος· τὺς δὲ πιςὺς εὐλαβεςέρυς κατέςησεν, ὐκ ἰδιώτας μόνον, ἀλλὰ καὶ ςρατιώτας, κ̀ ςρατηγὺς, κ̀ ὑπάρχυς. Des. τὴν δὲ τῆς ἁμαρτίας τρεφύσης· ὕτω γῦν πολλοὶ εἰς πᾶν εἶδος ἁμαρτημάτων ἐλθόντες ἔλαθον· ἐπειδὴ τὴν φλόγα ἀρχομένην ὐκ ἔσβεσαν.

XXVII. pag 451. Ἰωάννου τῦ Χρυσοςόμυ ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννην ἠθικὸν πς'. Ὅτι δεῖ τιμᾷν τὺς ἱερεῖς, κἂν φαῦλοι ὦσι τὸν βίον· αὐτοὶ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν λόγον διδόασιν. *Ioannis Chrysostomi ex Commentariis in Ioannem Morale LXXXVI Quod sacerdotes colendi sint, etiamsi vita sint prava: ipsi enim pro nobis rationem reddunt*. Inc. Πάντα τοίνυν πράττωμεν, κ. λ. Des. πολλὴν λάβωμεν παρὰ τῦ Θεοῦ τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 517. v. 26.

XXVIII. pag. 454. Vltimo tandem loco legitur: Παρεξεβλήθη ἀπὸ τοῦ η' τίτλυ τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχου Κωνςαντινυπόλεως κυρίυ Φωτίυ ταῦτα. *Haec ab octavo Titulo sanctissimi patriarchae CPolitani Domini Photii excerpta sunt*. Τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεςρον πάπαν Ῥώμης θέσπισμα τοῦ μεγάλυ βασιλέως, κ̀ ἰσαποςόλυ Κωνςαντίνυ. *Ad sanctum Silvestrum Romae Papam Edictum magni Imperatoris, & Isapostoli Constantini*. Inc. Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν, κ. λ. Des. παραδιδόαμεν ὅλα τὰ προγεγραμμένα καλῶς εἰς τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι. Huius Edicti, seu Donationis a Constantino eidem Silvestro factae, editiones admodum diversae leguntur. Eam, quae in nostro Codice habetur, Theodorus Balsamon exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Biblioth. Canon. Iustelli Tom. II. p. 929. & Labbaeus T. I. cit. edit. Concil. p. 1567. Haec Balsamonis versio una cum altera Matthaei Blastaris edita etiam est a Marquardo Frehero A. MDCX. 4. additis animadversionibus. Alia Graeca versio Constantini Harmenopuli (ut notat Nesselius P. II.

Z z

(1) Acta S. Babylae Graece exstant apud Lambec. VIII. p. 235. Latine apud Lipomannum Tom. VI. ad IV. Sept.

II. Catal. Mss. p. 27.) sed quoad sensum eadem cum illa Balsamonis, exstat in Bibl. Caesarea, & a Lambecio memoratur Lib. V. p. 244 Hanc ipsam e Cod. Regis Christianissimi Graece, & Latine exhibet Iulius Caesar Bulengerus Lib. II. de Imperio Romano Cap. VI. p. 318. & Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 3. Tom. VI. p. 5.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. optime servatus, ac diligenter exaratus. Constat foliis scriptis 457.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS SCHOLASTICI VARIA.

COD. XVIII. PRima pagina exhibet Tabulam graduum initio mutilam; incipit enim ab undecimo, qui est Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. Hanc sequitur Βίος ἐν ἐπιτομῇ τῦ μακαρίου Ι'ωάννου, τοῦ καθηγυμένυ τῦ ἁγίυ ὄρυς Σινᾶ, τῦ λεγομένυ Σχολαςικῦ, τῦ ϗ συγγραψαμένυ τὰς πνευματικὰς ταύτας πλάκας, ἤγυν τὴν ἁγίαν κλίμακα. *Vita compendio conscripta beati Ioannis, Abbatis sancti montis Sina, cognomento Scholastici, qui & basce spirituales Tabulas conscripsit, sanctam videlicet scalam*. Inc. Τίς μὲν ἐςιν ἡ τὸν θεῖον τῦτον ἄνδρα πόλις ἐνεγκαμένη. Des. ἔσωθεν δὲ θεωρητικὰ περιεχύσας διδάγματα. Differt aliquantulum tum a Raderi editione, tum ab aliis Codicibus de quibus supra. Huius in fine pag. 6. *b*. legitur sequens calligraphi monitum: Παρακαλῶ τὺς ἐντευξομένυς τῇ θείᾳ ταύτῃ, ϗ ἱερᾷ βίβλῳ, ϗ διὰ θεοσεβείας ὀξύτερον τοῖς ἐν αὐτῇ νοήμασιν ἐπιβάλλοντας, ϗ μελέτην ἔμμονον, τὺς ἐνταῦθα ποιυμένυς λόγυς, μὴ μέμψασθαί μοι τῷ ἀφυεῖ καλλιγράφῳ, εἴ τινα τῶν ἐν αὐτῇ ῥημάτων ϛ ὀνομάτων ὑπήλλαξα· ὐ γὰρ ὡς τι καινότερον αὐτὸς ἐνδεικνύμενος ἐποίησα τῦτο, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πολλὰ παρὰ τῆς ἀμαθίας τῶν κατὰ καιρὺς γραφόντων παρεποιήθη, ϗ ζῆλον ϛ αὐτὸς ἔχων ὑπὲρ τοῦ ἁγίυ τύτυ πατρὸς . . . . . Videtur mutilum, uno fortasse, aut altero folio rescisso; sequens enim pagina incipit a verbis . . . τὰ παρ' ἡμῶν εἰρημένα· ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπολαμβάνων, κ. λ. quae pertinent ad Epistolam Ioannis, coenobii Rhaithuni Praesidis, ad Ioannem Scalae auctorem, cuius est sequens responsiva Epistola. Des. ὑποδείξειεν. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ τιμιώτατε πάτερ.

II. p. 7. Ε'πιςολὴ ἀμοιβαία. Ι'ωάννης Ι'ωάννῃ χαίρειν. *Epistola responsiva. Ioannes Ioanni salvere*. Inc. Α'πεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ. Des. ὁ Θεὸς τοὺς μισθοὺς ἀποδίδωσι.

III. pag. 8. *b*. Scalae titulus sequens est: Λόγος ἀσκητικὸς τῦ Α'ββᾶ Ι'ωάννυ, τοῦ καθηγυμένυ τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, ὃν ἀπέςειλε τῷ Α'ββᾷ Ι'ωάννῃ τῷ καθηγυμένῳ τῆς Ῥαϊθῦ. *Sermo asceticus Abbatis Ioannis, Praesidis coenobitarum in monte Sina, quem misit ad Abbatem Ioannem, Praefectum monasterii Rhaithuni*. Primus gradus, sive Sermo Περὶ τῆς τῦ ματαίυ βίυ βιαίας ἀποταγῆς, *De vanae seu profanae vitae violenta abdicatione*, inc. Τῦ ἀγαθῦ. Vltimus des. ὢ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεςι, ϗ ἦν, ϗ ἔςαι εἰς ἀορίςυς αἰῶνας, ἀμήν. Quibus statim tabula iterum triginta virtutum ordine retrogrado disposita-rum, cum scalula calamo delineata, & in totidem gradus distincta, subiungitur.

IV. p. 208. *b*. Τῦ αὐτοῦ λόγος ἰδιαίτατος πρὸς τὸν ποιμένα, διαλαμβάνων, ποῖον δεῖ τὸν προεςῶτα λογικῶν προβάτων ὑπάρχειν. *Eiusdem Sermo secretissimus ad Pastorem, declarans qualis debeat esse rationalium ovium praeses*. Inc. Ε'ν τῇ κάτω μὲν βίβλῳ. Des. ἡ δὲ ἀγάπη ἐςὶν ὁ Θεός.

VI. p. 218. *b*. Α'ναφορὰ Ποντίυ Πιλάτυ, κ. λ. *Relatio Pontii Pilati, &c.* Inc. Πιλᾶτος ὁ τῶν τῆς ἀνατολῆς πόλεων ἄρχων μηνύσει κέχρηται. Des. κεφαλὴν αὐτῦ ὁ Πραίφεκτος· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα εἰς τὺς αἰῶνας. Eadem ferme paucis mutatis legas apud Fabricium in Codice apocrypho Novi Testamenti Hamburgi MDCCXLIII. Tom. III. pag. 457. ubi inscribitur: *Relatio Pilati Praefecti de Iesu Christo Domino Nostro missa ad Tiberium Imperatorem versantem Romae*. Ea tamen ibi desinit in verbis: ἐκέλευσεν δέσμιον ἀγαγεῖν τὸν Πιλᾶτον. In Codice vero nostro alia sequuntur, quibus ea narrantur, quae Caesarem inter, & Pilatum intercesserunt, postquam ipsum missis militibus ad se vinctum duci iusserit, incipiuntque: Ε'λθόντος τοιγαροῦν τῦ Πιλάτυ, ὁ Καῖσαρ ἐκάθησεν ἐν τόπῳ τινὶ, πλησίον τῦ ναῦ τῶν θεῶν, κ. λ. & ad ea usque progrediuntur, quae mox tamquam ultima retulimus. Vid. Fabr. in Opere praecit. T. I. p. 214. 298.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat fol. 221.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI IN ACTA APOSTOLORVM.

Inscribendus fuerat.

Catena SS. PP. in Acta Apostolorum, & in Epistolas Paulli, excepta ad Hebraeos, quae deest.

HOrum Commentariorum aliud exemplar occurrit Plut. IV. Cod. I. qui insuper Epistolas Catholicas continet, quae in hoc Codice non habentur. Catena haec, teste Fabricio loco inferius citato, collecta est ab Oecumenio, qui variorum Patrum commentarios retulit, ac praecipue Io. Chrysostomi, ex quo desumta fuere prima Catenae verba, adscriptumque idcirco fuit tum in memorato Cod. I. Plut. IV. tum COD. XIX.

in

in hoc, de quo agimus, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Sed ex contextu manifeste deprehendimus, Oecumenium, auctoritatibus, & fragmentis SS. PP. uti Basilii, Eusebii, Apollinaris, Isidori, Origenis, & aliorum, hunc Commentarium contexisse. Exstat autem edita haec Oecumenii Catena in Acta Apostolorum, Epistolas Catholicas, & Paullinas una cum Aretae Commentario in Apocalypsin Graece Veronae typis luculentis A. MDXXXII. fol. quam edit. tum in huius, tum in aliorum Codicum recensione prae manibus habuimus. Vide plura de Oecumenio apud Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 788.

I. p. 1. Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν Πράξεων συγγραφεισῶν παρὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. *Incipiunt Deo iuvante Acta Apostolorum conscripta a S. Apostolo, & Evangelista Luca.* Primo sistitur τὸ κείμενον cynnabari conscriptum, quod tamen suis locis non recitatur, sed innuitur tantum. Succedit ἑρμηνεία, quae ut diximus Io. Chrysostomo tribuitur, quum scribatur ἑρμηνεία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Catena itaque inc. Οὗτος ὁ μακάριος Λουκᾶς μαθητὴς ἦν Παύλου, διὸ καὶ ἐκείνου τὰς πράξεις μᾶλλον ἐγίνωσκε τῶν ἄλλων· περὶ οὗ αὐτὸς ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγει, Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ πάλιν πρὸς Κορινθίους· οὗ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, κ. λ. Hoc initium valde diversum est ab edit. cit. nec mirum: nam quae ibi fusius pertractantur, in Codice strictius, & cursim attingi saltem quoad haec prima Actorum Capita, deprehendimus. Des. εὐθέως δὲ ἤρξατο κηρύσσειν, ἐπιλαβομένου ἐννεακαιδεκάτου ἔτους Τιβερίου Καίσαρος, καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει Νέρωνος τελειοῦται, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθείς. Hic autem finis mire cum edito concordat. Heic notandum, inter pag. 29. & 30. bibliopegi incuria, duos quaterniones male insertos fuisse, partem scholiorum in Epistolam ad Romanos, & ad Corinthios continentes, qui si suo loco reponantur, nimirum post pag. 81. omnia recte convenient.

II. pag. 42. Sequuntur scholia, seu diversorum SS. Patrum Catena in Epistolas Paullinas, quibus fere singulis binae praeeunt Hypotheses, Euthalii nimirum, ac Theodoreti. Euthalianas recensuimus in Cod. XIII. Plut. VI. pag. 123. a N. VI. ad XX. quare de ipsis deinceps ne verbum quidem. Quae ex Theodoreto adferuntur, eas tantum de more recensebimus. Epistolae ad Romanos sola Hypothesis Euthaliana praecurrit. Commentarius inc. Τὸ ἀπὸ οὗ σι γράφειν αἴτιον τοῦ κεῖσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα· διατοῦτο δὲ ἀπὸ Σαύλου εἰς Παῦλον μετετέθη, ἵνα μηδ᾽ ἐν τούτῳ ἔλαττόν τι ἔχῃ τοῦ κορυφαίου Πέτρου, κ. λ. Quae quidem verba in edit. cit. paullo post initium occurrunt, & Photii nomen in margine adscriptum habent; ex quo patet breviores esse, magisque contractos nostri Codicis Commentarios. Des. θεμέλιον καὶ ὅρον ἀεὶ ταύτην ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Patres, quorum nomina scholiis hisce interseruntur, sunt Basilius ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς, Cyrillus, Dionysius Alexandrinus, Gennadius, Ioannes (nempe Chrysostomus) Isidorus, Oecumenius, Acacius, Severianus, Theodoretus, Gregorius Nyssenus.

III. pag. 90. Πρὸς Κορινθίους πρώτη. *Ad Corinthios I.* Theodoreti Hypothesis inc. Ὁρῶν ὁ δαίμων οὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον, κ. λ. Des. τῆς ἀπονοίας διορθοῦται τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Ἐκ τοῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι διορθοῦται αὐτούς. Des. εἶτα ἐπειδὴ αὐτῶν πολλὰ καθήψατο, νῦν θεραπεύει αὐτούς. In cit. edit. & in aliis Codicibus adhuc alia quaedam pauca supersunt. Scholiorum auctores sunt Athanasius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius, Ioannes, Methodius ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου, Oecumenius, Severianus, Theodoretus, & fortasse alii, quorum nomina videntur a scriptore fuisse praetermissa.

IV. pag. 136. Πρὸς Κορινθίους β΄. *Ad Corinthios II.* Brevissima Theodoreti Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Des. ἵνα πλέον ἀποδώσωσι πρὸς ἀρετήν. Commentariorum initium: Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Finis: ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτου πνεύματος τοῦ Θεοῦ. In hisce, praeter Ioannem, Oecumenium, & Theodoretum, nullus alius interpres apparet.

V. pag. 180. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas.* Theodoreti Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Des. ἀλλ᾽ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἦν μαθητής. Commentarius vero inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Des. καὶ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Interpretes sunt Cyrillus, Gennadius, Ioannes, Oecumenius, Severianus, Theodoretus.

VI. pag. 199. Πρὸς Ἐφεσίους. *Ad Ephesios.* Hypothesis Theodoreti inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μέν ἐστι τῆς Ἀσίας. Des. γράφει δὲ ἀπὸ Ῥώμης τὴν ἐπιστολήν, ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν τότε ἀρετή. Des. μᾶλλον δὲ καθ᾽ ἑκάστην ἐπιδιδοῦσα τὴν ἡμέραν ὤφειλεν εἶναι. In huius Epistolae interpretatione unius Oecumenii nomen apparet.

VII. pag. 218. *b.* Πρὸς Φιλιππησίους. *Ad Philippenses.* Theodoreti Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Des. διὸ καὶ πάντα σφόδρα φιλῶν αὐτοὺς φαίνεται. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων. Des. τὸ σύνηθες αὐτῷ, εὐχῇ παύει τὴν ἐπιστολὴν καὶ νῦν. Heic quoque solus legitur Oecumenius.

VIII. pag. 234. *b.* Πρὸς Κολασσαεῖς. *Ad Colossenses.* Theodoreti Hypothesis inc. Ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος τὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ πατέρα δηλοῖ μεσιτείαν. Des. τὴν ἐπιστολὴν διορθοῦται ὁ Παῦλος. Commentariorum initium: Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόστολός εἰμι, καὶ θέλημα τοῦτο τοῦ πατρός ἐστιν. Finis: Ἐκ τοῦ ἀντιγράφου μὴ εὑρὼν καλῶς τὰς παραγραφὰς τοῦ μακαρίου Ἰωάν-

νῦ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἠδυνάμην· εἰ ὧν εὑρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῦφον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴςω ὁ ἀναγινώσκων ἐμὸν εἶναι τὸ πταῖσμα. Interpretes nominantur Cyrillus, Theodoretus, & Oecumenius, cuius nomen adſcriptum habent ea, quae mox retulimus, quaeque magis magiſque ipſum Catenae collectorem evincunt.

IX. pag. 245. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Theſſalonicenſes I.* Sola huic Euthalii Hypotheſis praecurrit. Scholia inc. Διατί οὔτε ἀπόςολον, ὔτε δῦλον Χριςῦ. Deſ. ὅτυ δὲ χάρις Χριςῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ συμπαρομαρτεῖ. Auctores ſcholiorum occurrunt Baſilius, Oecumenius, & Severianus.

X. pag. 258. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Theſſalonicenſes II.* Theodoreti Hypotheſis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ ἔγραψεν. Deſ. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προῤῥήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτως ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο, ϗ πρόσχες τὰς ἐκεῖ παραγραφάς. Deſ. πάλιν, ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιςολήν. Gennadius, Oecumenius, & Severianus ſunt interpretes.

XI. pag. 266. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη. *Ad Timotheum I.* Breviſſima Theodoreti Hypotheſis inc. Τί δήποτε ϗ ἄλλυς μαθητὰς ἔχων ὁ Παῦλος, κ. λ. Deſ. τὰ διδασκάλῳ πρέποντα λοιπόν. Catena inc. Τὸ ἄτυφον ϗ νῦν δείκνυσι. Deſ. ϗ δῆλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίςιν ἐναυάγησαν. In cit. edit. alia quaedam pauca ſubſequuntur. Oecumenium, & Baſilium interpretes habet.

XII. pag. 282. Πρὸς Τιμόθεον δευτέρη. *Ad Timotheum II.* Brevis item Theodoreti Hypotheſis inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιςολήν. Deſ. ὔτω τῇ φροντίδι τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότα. Comment. inc. Ἀπόςολός εἰμι, φησὶν, ἐπὶ τῇ ἐπαγγελλομένῃ ζωῇ. Deſ. ἢ ὥςε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν. Oecumenius, & Theodoretus in hac Epiſtola nominantur interpretes.

XIII. pag. 292. *b.* Πρὸς Τίτον. *Ad Titum.* Breviſſima Theodoreti Hypotheſis inc. Ὁ Τίτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητής. Deſ. μᾶλλόν ἐςιν. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι. Deſ. οἷον διὰ τῆς πίςεως. Iidem qui ſuperiores, ſunt interpretes.

XIV. pag. 297. *b.* Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Theodoreti Hypotheſis inc. Ὁ Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ. Deſ. οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Scholia inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην. Deſinit imperfecte in verbis: ἐνταῦθα δὲ δείκνυσιν, ὅτι τῷ δεσπότῃ συμφέρον βόλεται μᾶλλον· εἰ γὰρ σύ, φησι, χρεω .... quae incidunt in edit. cit. pag. 795. v. 14. Reliqua deſunt mutilato Codice. Subſcriptiones, ut in dicta edit. Veronen. & ſtichometriam, ut in Codice XXVII. Plut. VI. habent Epiſtola II. ad Corinthios, ad Coloſſenſes, I. & II. ad Theſſalonicenſes, & I. ad Timotheum. Subſcriptionem tantum Epiſt. ad Romanos, & ad Timotheum II. Stichometriam vero ſine ſubſcriptione Epiſt. ad Epheſios. Reliquae carent utraque. Animadvertendum praeterea eſt, in margine adſcripta fuiſſe cynnabari Capita Epiſtolarum, & pericopas Lectionum pro tempore iuxta Graecorum ritus in Officio legendarum. Similem fere Catenam in Epiſtolas Paullinas habemus etiam infra in Codice X. Plut. IX. & in Codd. IV. VI. VII. & XIX. Plut. X. ex quibus ea quae heic deſunt, ſuppleri commode poſſent.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. Sec. XII. in fine mutilus. Conſtat foliis 298.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΣΣΙΑΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CASSIANI VARIA.

Titulus ita reſtituendus.

Anaſtaſii Sinaitae quaedam de terminis Theologicis circa myſterium Incarnationis. S. Maximi diſputatio cum Pyrrho, & alia opuſcula. Ioannis Caſſiani de VIII. vitioſis cogitationibus Liber.

I. p. 1. Ἀθανασίυ (lege Ἀναςασίυ) τοῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ Ἀντιοχείας ἔκθεσις ἐν ἐπιτομῇ περὶ πίςεως. *Athanaſii* (corr. *Anaſtaſii*) *SS. Patriarchae Antiocheni brevis expoſitio Fidei.* Eſt autem pars operis, quod ſub Anaſtaſii monachi Sinaitae, ac deinde Epiſcopi Antiocheni A. C. DLXI. nomine circumfertur, cui titulus, Ὁδηγὸς, ſeu *Viae dux*, contra Acephalos & Severianos; quod quum inter Opera Iac. Gretſeri S. I. edit. Ratiſbon. Anno MDCCXL. fol. occurrat Tom. XIV. p. 1. ſeqq. nos in huius Codicis recenſione hanc editionem prae manibus habuimus, ut quantum ab eadem diſcreparet, innueremus. Initium nobis ſecunda ſuppeditat pagina (nam primae ſcriptura prorſus evanuit) ex verbis: καὶ μάλιςα τοῖς ἀπλυςέροις τὸ ἀκούειν, κ. λ. quae incidunt in cit. edit. pag. 12. & conſtituunt partem Capitis I. Deſ. σύνθετον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ϗ εὐχερῶς φθείρεται. Quae ſunt ultima Cap. II. verba, ibid. pag. 37. In progreſſu tamen huius opuſculi, aliqui identidem defectus apparent; ac primo quidem poſt illa, καθὼς περὶ αὐτῦ διὰ πλάτυς ϗ ἐν τοῖς ἑξῆς, ϗ ἐν ἑτέροις εἰρήκαμεν, [loc. cit. p. 15.] quibus in Codice ſubiicitur concluſio, τῷ δὲ Χριςῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν, quae ſequuntur in edit. uſque ad Cap. II. tota in Codice deſiderantur, qui ſtatim ad definitiones deſcendit, hoc ipſis monito praefixo: Ἔνθα κεῖται τὸ α. ὅρος δηλῦται· ἔνθα δὲ πρόκειται τὸ β. τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ πάλιν τὸ γ. τὺς τρόπυς σημαίνει· κἀκεῖνο δὲ εἰδέναι χρὴ, ὅτι περ πᾶν τὸ οἱονῦν ζήτημα, ἢ ἐρώτημα, τρεῖς τινας ἐρωτήσεις, ϛ ἐξετάσεις ἔχει, ὕτως ἀπορυμένων παρ' ἡμῶν πρὸς τὺς ἀντιθέτυς, οἷον. Huius moniti pars altera legitur in editione in fine Capitis I. altera ini- COD. XX.

initio II. cuius totam inscriptionem longiusculam omittit Codex. Sequitur igitur instar tituli rubris, ac maioribus litteris exarata prima Quaestio: Τί Θεός; κ̔ κατὰ τί εἴρηται Θεός; κ̔ ὁσαχῶς νοεῖται Θεός; tum ad ipsam responsio: Καὶ ὅτε μὲν ἐρωτῶμεν λέγοντες, τί ἐςι Θεός; κ. λ. quae omnia licet aliquantum diversa, incidunt loc. cit. pag. 17. Concordat deinde in reliquis usque ad Caput, quod inscribitur Περὶ φύσεως, cuius omittuntur in Codice ea omnia, quae leguntur in editione pag. 20. post verba, ὥσπερ εἶπον, ὐσία, κ̔ φύσις, κ̔ γένος, κ̔ μορφὴ, usque ad finem. Quae vero unica quaestione *de Anima* comprehenduntur ibid. pag. 28. ea Codex in tres dividit partes, titulo singulis adiecto, nimirum Περὶ ψυχῆς, Περὶ νῦ, Περὶ αἰσθήσεως. Aliquod etiam discrimen in sequenti occurrit Capite Περὶ φθαρτῦ, pag. 30. nam quae in editione instar scholii subiiciuntur, ex iis Codex novum Caput orditur, titulo apposito Περὶ ἀνθρώπυ, eiusque initium est: Τί ἄνθρωπος; καὶ κατὰ τί εἴρηται ἄνθρωπος; Ἄνθρωπός ἐςι ζῶον λογικὸν, κ. λ. Ex penultimo tandem Capite Περὶ ἐτυμολογίας, plurima praetermittuntur. Ex iis enim omnibus, quae intercedunt inter verba, ἢ διὰ τὸ σῶμα φρυρεῖν ἀπὸ ῥύπυ, & ἰςέον ὅτι κ̔ αἱ δύο προσηγορίαι τῦ Χριςῦ, κ. λ. quae duas occupant paginas cit. editionis, duodecim tantum versus habentur in Codice. Harum Quaestionum, seu Definitionum nonnullae leguntur inter S. Maximi Opera Tom. II. edit. Paris. Anni MDCLXXV. fol. pag. 78. Exstant etiam G. L. Tom. II. Operum S. Athanasii; Graece autem tantum in Ms. Codice Bavar. N. CXVI. a quo tamen valde discrepat Athanasii editio, quippe longe illo brevior. His obiter praenotatis, ad alia Codicis progrediamur Opuscula.

II. pag. 42. Sequitur S. Maximi Disputatio cum Pyrrho Monothelita A. C. DCXLV. cui praecedit eiusdem sancti monachi pictura, his senariis a paullo recentiori manu adscriptis:

Τὴν γλῶσσαν, ὡς μάχαιραν ἠκονημένην
Ἔχων, Μάξιμε, κατατέμνεις τὴν πλάνην
Μονοθελητῶν εὐσθενῶς τῶν ἀφρόνων,
Οἳ γλῶσσαν ἐκτέμνυσι σὴν μεμηνότες
Μετὰ τομὴν ᾄδυσαν ἐνθέως λόγυς.
Linguâ instar gladii acuminati
Instructus, Maxime, dissecas errorem
Monothelitarum fortiter insipientium,
Qui linguam tuam exscindunt furore perciti,
Exscissam illam divinos sonitus edentem.

Disputationis titulus est: Παρασημείωσις τῆς γενομένης ζητήσεως χάριν τῶν κεκινημένων περὶ τῶν ἐκκλησιαςικῶν δογμάτων, παρυσίᾳ Γρηγορίυ τῦ εὐκλεεςάτυ Πατρικίυ, ἐ τῶν συνευρεθέντων αὐτῷ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, κ̔ λοιπῶν θεοφίλων ἀνδρῶν, παρὰ Πύῤῥυ, τῦ γενομένυ πατριάρχυ Κωνςαντινουπόλεως, ἐ Μαξίμυ τῦ εὐλαβεςάτυ μοναχῦ, μηνὶ Ἰυλίῳ, ἰνδικτίωνος τρίτης, Πύῤῥυ μὲν συμμαχῦντος τῇ παρεισαχθείσῃ παρ' αὐτῦ τε, ἐ τῦ πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ καινοτομίᾳ, τυτέςι τῦ ἑνὸς θελήματος· τῦ δὲ συνηγορῦντος τῇ ἄνωθεν εἰς ἡμᾶς ἐλθύσῃ πατρικῇ τε κ̔ ἀποςολικῇ διδασκαλίᾳ· διὰ τῦ ῥηθέντος ὑπερφυῦς ἀνδρὸς [φημὶ δὲ Γρηγορίυ τῦ ὑπερευφήμυ Πατρικίυ] τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν ἀλλήλοις προσοψισθέντων· προκατήρξατο τῆς πρὸς Μάξιμον διαλέξεως Πύῤῥος. *Acta disputationis motorum caussa Ecclesiasticorum dogmatum, coram Gregorio gloriosissimo Patricio, unaque consessu praesentium sanctissimorum Episcoporum, reliquorumque piorum ac nobilium virorum a Pyrrho quondam Patriarcha CPolitano, & Maximo religiosissimo monacho, mense Iulio, indictione III. Pyrrho quidem novum dogma de una voluntate, a se, & a suo Byzantii decessore, Sergio prave introductum defendente; Maximo autem Patrum doctrinam & Apostolicam, ad nos a principio derivatam tuente: quum videlicet eximii viri (praeclarissimi scilicet Gregorii Patricii) opera, dicti viri in conspectum mutuo venissent. Porro sic Pyrrhus disputationem cum Maximo aggressus est.* Inc. Πύῤῥος. Τί σοι κακὸν ἐποιήσαμεν, κῦρι ἀββᾶ Μάξιμε, κ. λ. Des. ἑνώσας δὲ ἑαυτὸν διὰ τῆς ὀρθοδόξυ ὁμολογίας τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποςολικῇ ἐκκλησίᾳ, χάριτι, κ. λ. Exstat in Maximo Combefisii edit. Paris. A. MDCLXXV. Tom. II. pag. 159. (1)

III. pag. 107. *b*. Sequitur eiusdem fragmentum ἀνεπίγραφον unius paginae, cuius initium: Διττὴ ἡ δειλία, ἡ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λογισμῶν, ἡ δὲ κατὰ συςολὴν φύσεως. Finis: ὐκ ἔλλειψις φυσικῆς ἐνεργείας. Vnde vero fuerit excerptum, quum admodum sit exiguum, expiscari minime potuimus. Agitur autem in eo de duplici metus specie, & videtur ad sequens Caput pertinere.

IV. pag. 108. Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμῦ τὸ ποτήριον τῦτο. *Eiusdem, de eo quod scriptum est „ Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste „.* Inc. Εἰ τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμῦ τὸ ποτήριον, συςολῆς ἔμφασιν ἔχον, κ. λ. Des. διὰ σαρκὸς αὐτυργήσας μυςήριον. Ib. p. 32.

V. pag. 111. Ἐρώτησις πρὸς τὸν Ἀββᾶν Μάξιμον. *Quaestio Abbati Maximo proposita.* Prima quaestionis verba sunt: Ἐπειδὴ Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι φαίνεται, κ. λ. Responsio inc. Τρεῖς ἀποκαταςάσεις οἶδεν ἡ ἐκκλησία. Des. καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταςῆναι, κ̔ . . . . Pauca desunt, ut ex cit. edit. patet Tom. I. p. 304. ubi Quaestio est XIII.

VI. pag. 112. Εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρυσίαν συντακτήριος. *Oratio valedictoria coram CL. Episcopis habita.* Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν. Est Oratio XXXII. S. Gregorii Nazianzeni, Operum edit. Paris. apud Claudium Morellum A. MDCIX. fol. Tom. I. pag. 510.

VII.

(1) Primus tamen hanc Disputationem Graece in lucem edidit Eminentiss. Card. Baronius in fine Tomi VIII. Annal. Eccles. cum Latina Franc. Turriani interpretatione.

VII. pag. 146. Τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τῦ ὁμολογητῦ κεφάλαια δογματικά. *S. P. N. Maximi Confessoris Capita Dogmatica*. Primum inc. Εἷς Θεὸς ἄναρχος, κ. λ. Vltimum des. ἐλάχιςόν τι ϗ μέτριόν ἐςιν. Sunt Capita C. quae in edit. cit. Tom. I. pag. 461. inscribuntur, *ad Theologiam, Deique Filii in carne dispensationem spectantia Capita ducenta*, quo numero comprehenduntur etiam alia C. quae sequuntur.

VIII. pag. 178. Τῦ αὐτῦ ἕτερα κεφάλαια ἑκατόν. *Eiusdem alia Capita centum*, quorum primum inc. Εἷς Θεὸς, ὅτι μία θεότης, κ. λ. Vltimum des. τῦ λόγυ γεγονὼς κατοικητήριον. Ibid. a p. 484. ad pag. 511. & inscribuntur, *Centena iterum Gnostica Capita*.

IX. pag. 228. *b*. Τῦ αὐτῦ ἕτερα κεφάλαια ρ'. *Eiusdem alia Capita C.* Primum inc. Τὸ κυρίως ὂν ἐκ τῶν μὴ κυρίως ὄντων ὅτι ἐςὶ, μόνον γινώσκεται, ὑ τῇ πρὸς αὐτὰ σχέσει ὅτι ἐςὶ γινωσκόμενον. Vltimum des. τῶν μὴ ὄντων ἐξαφανίζων τὴν γένεσιν. Haec Capita C. eo saltem ordine, quo leguntur in Codice, reperire loc. cit. minime licuit; unum quidem, aut alterum occurrit in prima Centuria eorum, quae *ad Theologiam, & Oeconomiam pertinent, deque Virtute ac Vitio* inscribuntur, nimirum sextum & septimum in editione, in Codice vero octavum & nonum, cui statim succedit decimum octavum, iis quae interiacent Capitibus praetermissis.

X. pag. 282. Τῦ αὐτῦ κεφάλαια δογματικὰ ιε'. *Eiusdem Capita dogmatica XV*. Primum inc. Ἕν ἐςι τὸ ὑπεράναρχον, κ. λ. Vltimum des. ὑπὸ τῆς φυσικῆς περιγραφῆς ζημιωθησώμεθα. Sunt prima XV. Capita mox memoratae Centuriae loc. cit. pag. 512.

XI. pag. 293. Τῦ Ἀββᾶ Κασιανῦ τῦ Ῥωμαίου περὶ τῶν τῆς κακίας ὀκτὼ λογισμῶν. *Abbatis Cassiani Romani de octo vitiosis cogitationibus* [1]. Inc. Πρώην τὸν περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον, νῦν πάλιν ἐπὶ τῦ παρόντος ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς θαῤῥήσαντες. Des. δι' ὧν ϗ τελεία ἀγάπη κατορθῦται χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἀμήν. Octo igitur sunt Capita, I. περὶ γαςριμαργίας, II. περὶ πορνείας, III. περὶ φιλαργυρίας, IV. περὶ ὀργῆς, V. περὶ λύπης, VI. περὶ ἀκηδίας, VII. περὶ κενοδοξίας. VIII. περὶ ὑπερηφανείας. De hac Ioannis Cassiani Graeca versione vide Lambecium Lib. IV. Commentarior. pag. 166. ubi agitur de Cod. CLXV. N. 43.

In ultima Codicis pagina haec a pervetusta item manu subscripta leguntur: Κύριε βοήθει τὺς ἔχοντας τὸ βιβλίον τῦτο, ϗ συγχώρησον αὐτοῖς ὅσα ἥμαρτον ἐν λόγῳ ϗ ἔργῳ, ὡς φιλάνθρωπος Θεὸς κατὰ .... *Domine adiuva possessores huius libri, & remitte iis, quaecumque dicto factoque commiserint, pro tua benignitate Deus* .....

Codex Graecus membran. Ms. in 12. Sec. XII. minuto ac perspicuo charactere, sed valde mendoso exaratus. Constat foliis 347.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ.

EPISTOLA ABBATIS IOANNIS.

Titulus immutandus.

Ioannis Sinaitae Scala Paradisi cum prolegomenis, & Sermo ad Pastorem.

I. pag. 1. OCcurrit primo Ἐπιςολὴ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ ἡγουμένυ τῆς Ῥαΐθοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀξιάγαςον τῦ Σινᾶ ὄρυς ἡγύμενον. *Epistola Abbatis Ioannis Praesidis coenobii Rhaithuni ad Ioannem virum admirandum asceterio in monte Sina Praefectum*. Inscribitur: Τῷ ὑπερφυεςάτῳ, ϗ ἰσαγγέλῳ πατρὶ πατέρων, ϗ διδασκάλῳ τῷ ὑπὲρ λίαν, ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰωάννης τῆς Ῥαΐθῦ ἡγύμενος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Viro sublimissimo, caelitumque aemulo, patri patrum, praestantissimo doctori, Ioannes peccator Rhaithuni monasterii Antistes in Domino gaudere*. Inc. Γινώσκοντες ἡμεῖς ϗ εὐτελεῖς τὴν ἐν κυρίῳ ἀδιάκριτόν συ. Des. ἀπλανῆ ἄνοδον πρὸς τὸν Θεὸν πᾶσιν ὑποδείξειεν. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ, τιμιώτατε πάτερ. Haec Epistola mutila erat in Cod. XVII. Plut. VII. deerat autem omnino in Cod. XX. eiusdem Plut. COD. XXI.

II. p. 2. *b*. Sequitur in Scalam Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ, κ. λ. finis: μὴ ἀπιςῶμεν τοῖς δράμασιν, inserta triginta graduum tabula, ut in Cod. XX. Plut VII. pag. 266. §. I. Prologo succedit Vita Ioannis Climaci, a Daniele monacho conscripta, & Epistola, qua superiori Ioannis Rhaithuni respondet: quae omnia vide in dicto Codice XX. §. II. & III. cum quo in omnibus concordat, si illud excipias, ex septem versibus iambis, qui habentur in illo, primos tantummodo duos in hoc exhiberi.

III. pag. 13. *b*. Scalae tandem hic titulus praecedit: Τῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ, τῦ ἡγυμένυ τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, τοῦ ἐπίκλην Σχολαςικῦ, λόγος ἀσκητικὸς, ῦ ἡ ἐπωνυμία φωτισμὸς, ὃν ϗ ἀπέςειλε τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῃ ἡγυμένῳ τῆς Ῥαΐθῦ, προτραπεὶς παρ' αὐτῦ συντάξαι. *Abbatis Ioannis, monachorum montis Sina Praefecti, cognomento Scholastici, Sermo asceticus, cuius titulus* Illuminatio, *quem Abbati Ioanni, Rhaithuni coenobii Praesidi, misit, quum eius hortatu ipsum conscripsisset*. Inc. Τῦ ἀγαθῦ, ϗ ὑπεραγάθυ, ϗ παναγάθυ Θεοῦ. Des. τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἐνεςι, ϗ ἦν, ϗ ἔςαι, εἰς τὺς ἀορίςυς αἰῶνας φῶς, ἀμήν· νυνὶ δὲ μένει τὰ τρία ταῦτα, πίςις, ἐλπὶς, ἀγάπη, μείζων δὲ πάντων ἀγάπη. In calce alius iterum index graduum, sed, ut in aliis Codicibus animadvertimus, inverso ordine dispositus subiungitur.

IV. p. 321. *Eiusdem Sermo ad Pastorem*. Inc. Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ. Des. ἡ δὲ ἀγάπη ἐςὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In extrema pagina haec amanuensis legitur subscriptio;

Πό-

(1) In Cod. Biblioth. Coislin. apud Montemfalconium inscribitur *De octo vitiis Capitalibus*.

Πόνημα ἐλεεινοῦ Ματθαίου, καὶ ἀναξίου ἱερομονάχου. Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ἱερὰ καὶ θεία βίβλος μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε'. ἰνδικτιῶνος ζ'. ἔτους ,ϛωλβ'. *Opus miserabilis Matthaei, & indigni hieromonachi. Absolutus est hic sacer, ac divinus liber mense Decembri, die XXV. Indictione VII. Anno* 6832. (Christi MCCCXXIV.) Hunc innuere Codicem videtur Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 68. qui tamen legit 6833. (Christi MCCCXXV.)

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 347.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS DAMASCENI VARIA.

Nimirum.

Sacra Parallela.

COD XXII. PRaecedit index omnium titulorum sub unaquaque alphabeti littera contentorum, sed initio mutilus; incipit enim a XXII. titulo litterae A, qui est Περὶ ἀνθρωπαρέσκων, καὶ προσποιητῶς καὶ ὑπούλως διακειμένων. Hic index, qui primas octo Codicis paginas implet, fere convenit cum illo Codicis Rupefucaldini, quem integrum refert Lequienius in sua Operum Ioannis Damasceni editione G. L. Paris. An. MDCCXII. fol. Tom. II. pag. 731. Quae tamen discrimina nobis recensentibus sese obtulerunt, adnotare heic lubet.

Στοιχεῖον itaque A titulis XIII. longius est in nostro, quam in illo, qui quidem sunt sequentes, nimirum, inter XLVI. & XLVII. inseritur titulus Περὶ τῆς ἀϊδίου θεότητος τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος. Inter LVI. & LVII. titulus Περὶ ἀσεβῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἀνδρῶν. Inter LVII. & LVIII. Περὶ ἀναστάσεως καὶ ἡμέρας κρίσεως, καὶ αἰωνίου κολάσεως. Inter LXI. & LXII. Περὶ ἀρχομένων, ὅτι χρὴ τοῖς ἄρχουσιν ὑπείκειν. Inter LXV. & LXVI. inseruntur duo, nimirum Περὶ ἀκτημοσύνης, καὶ αὐταρκείας, καὶ ὀλιγοδείας, & Περὶ ἀπάτης κατὰ οἰκονομίαν γενομένης· καὶ ὅτι ἐπαινετὴ, εἰ χωρὶς δόλου. Inter LXVIII. & LXIX. tres, scilicet Περὶ ἀγνωμονούντων καὶ ἀχαριστούντων, Περὶ ἀδελφῶν γνησίων, & Περὶ ἀδελφῶν ἤτοι προσαιτούντων. Inter LXIX. & LXX. alii duo, Περὶ ἀγγαρείας, & Περὶ ἀδίκων αἰτήσεων· καὶ ὅτι τὰς ἀδίκας αἰτήσεις οὐ χρὴ πρὸς πέρας ἄγειν. Denique inter LXXI. & LXXII. alii duo inseruntur, videlicet, Περὶ ἀποταξαμένων, καὶ ἐξ ὑποστροφῆς ἐκεῖνα πραττόντων. Περὶ ἀσπασμοῦ, ὅτι τὸ μετριάζειν καὶ συμπεριφέρεσθαι, εὔνοιαν προξενεῖ.

Στοιχεῖον B duobus item longius, qui inter XI. & XII. inseruntur, suntque Περὶ βδελυγμάτων, καὶ τῶν λεγομένων θεῶν, & Περὶ τοῦ βίου τούτου, ὅτι ἐπίμοχθος, καὶ ἐπικίνδυνός ἐστι.

Στοιχεῖον Γ quatuor longius, quorum primus inter XI. & XII. insertus, est Περὶ γυμνασίου, καὶ ἀσκήσεως, alii tres XVIII. excipiunt, iique sunt Περὶ γαστριμαργίας, καὶ κόρου, Περὶ τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, & Περὶ τῶν μὴ φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν.

Στοιχεῖον Δ quinque titulis longius. Vnus inter I. & II. positus, est Περὶ διδασκαλίας, καὶ διδασκάλων. Alter inter VII. & VIII. est Περὶ διαβολῆς, καὶ τῶν διαβολὰς δεχομένων. Tertius inter XXVII. & XXVIII. est Περὶ δικαίων καὶ κακῶν, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Quartus inter XXXI. & XXXII. est Περὶ δικαιολογίας, καὶ τίνες ἐδικαιολογήσαντο πρὸς τὸν Θεόν. Quintus denique inter XLII. & XLIII. est Περὶ δανείζοντος καὶ δανειζομένου, καὶ περὶ τόκων.

Στοιχεῖον E sex longius, quorum primus inter XXXII. & XXXIII. est Περὶ εὐχαριστούντων καὶ εὐγνωμονούντων, καὶ ὅτι δεῖ τοὺς εὐεργέτας κηρύσσειν. Alter inter XLV. & XLVI. est Περὶ εὐθηνίας καὶ εὐπορίας. Quatuor reliqui L. & ultimo titulo subnectuntur; sunt autem Περὶ εὐδοκιμήσεως, ὅτι εὐχῆς ἄξιον τὸ κατόρθωμα. Περὶ ἐκδικήσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀδικουμένοις γινομένης, ὅτι χρὴ Θεῷ ἐπιτρέπειν τὰ τῆς ἐκδικήσεως. Περὶ εὐθυνομένων, καὶ δίκας εἰσπραττομένων, καὶ ὅτι οὐκ ἄλλος ἀντὶ ἄλλου εἰσπράττεται. Περὶ ἐλεγμῶν.

Στοιχεῖα Z, H, & Θ penitus concordant.

Στοιχεῖον I duobus est longius, qui ultimo subiunguntur, suntque Περὶ ἰαμάτων ὑπὸ κυρίου, καὶ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων, & Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

Στοιχεῖον K uno longius, inter XXI. & XXII. inserto, qui inscribitur, Περὶ κτηνῶν, καὶ προνοίας αὐτῶν.

Στοιχεῖον Λ item uno longius, qui ultimum excipit, & est Περὶ λογομαχούντων, καὶ ἀμφισβητούντων περὶ τὴν πίστιν.

Στοιχεῖον M duobus longius, qui IV. inter & V. inserti ita habent: Περὶ μεταβατῶν μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Περὶ μισθωτοῦ, καὶ τῶν ἀποστερούντων μισθούς.

Στοιχεῖον N concordat.

Στοιχεῖον Ξ tres titulos complectitur, quorum postremi duo (nam unus tantum in Rupefucaldino exsistit) inscribuntur Περὶ ξένων πραγμάτων, καὶ τῶν σπανίως ἔν τισιν εὑρεθέντων. Περὶ ξένων κολάσεων ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις δικαίως ἐπενεχθεισῶν.

Στοιχεῖον O concordat.

Στοιχεῖον Π tribus est longius, qui LV. & ultimo adiiciuntur: nimirum, Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐν σπουδῇ προΐστασθαι, Περὶ πλήθους, καὶ δήμου πόλεως. Περὶ τῶν πεποιθότων εἰς κενὰ καὶ μάταια, καὶ εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων προστασίας, καὶ μὴ εἰς Θεὸν τὴν ἐλπίδα ἐχόντων.

Στοιχεῖον P concordat.

Στοιχεῖον Σ uno longius, qui est Περὶ συναλλαγμάτων, inter II. & III. insertus.

Στοιχεῖα T, Y, & Φ concordant.

Στοιχεῖον X uno longius, qui est Περὶ χαιρεκακίας, καὶ τῶν ἀποδεχομένων τὰ πονηρὰ, καὶ ἀτιμαζόντων τὸν δίκαιον.

Στοι-

Στοιχεῖα Ψ, & Ω concordant.

Atque haec quidem quoad primum titulorum indicem; primum, inquam, nam in progressu alii duo occurrunt, quorum alter omnibus quidem alphabeti litteris constat, sed minorem unicuique titulorum numerum adscribit; alter vero licet in littera M desinat, auctius tamen titulis est unumquodque Στοιχεῖον, praeterea παραπομπὰς quoque, nempe *transmissiones* titulorum, ubi opus fuerit, exhibet, quae quid sibi velint, vide in cit. Damasceni edit. pag. 280. In tres igitur partes divisa sunt huius Codicis Parallela. Prima pars, quae adlatum indicem immediate consequitur, incipit pag. 9. a Iobi prophetae enarratione, quae sic habet: *Αἱ χεῖρές σε ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με· μετὰ ταῦτα μεταβαλών με ἔπαισας, εἰς δὲ γῆν πάλιν ἀποστρέφεις· ἢ οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας· ἐποίησας δέ με ἴσα τυρῷ, κ. λ.* quae pertinent ad primum titulum litterae A, qui est Περὶ τῆς τῦ ἀνθρώπυ πλάσεως κ̀ κατασκευῆς, κ̀ ὅσα περὶ ἡμῶν ἐν γραφαῖς ἐμφέρεται. Qui quidem titulus, omnium uberrime pertractatur; duodecim enim integras paginas, & quidem minutissimo, ac supra modum compendioso charactere exaratas, occupant Scripturae, ac SS. Patrum in hunc congestae auctoritates, atque sententiae. Desinit in titulo XXVII. eiusdem litterae A, qui est Περὶ ἀποβεβλημένων κ̀ ἀπροσδέκτων πραγμάτων παρὰ Θεῷ. Licet amanuensis errore, numero κη′ fuerit designatus. Huius ultima verba sunt Gregorii Theologi ex prima in Iulianum Invectiva, nimirum, *μόνην δὲ θυσίαν τιμῶν, ἣν καθαραὶ τῷ καθαρωτάτῳ προσφέρυσι χεῖρες, κ̀ νῦς ὑψηλός τε κ̀ ἡγνισμένος, τί θαυμαςὸν, εἰ μηδὲ τὴν ἐκείνυ τιμὴν προσεδέξατο πονηρῶς τε κ̀ μετὰ πονηρᾶς τῆς διανοίας προσαγομένην.* Interim illud animadvertisse non pigeat, hanc primam Parallelorum partem videri cum Rupefucaldino potius, quam cum Vaticano Codice convenire, quorum discrimina Lequienius in suo monito Parallelis praefixo loc. cit. p. 274. obiter adtingit. Etenim praeter memoratam titulorum seriem, illi magis, quam huic consentaneam, leguntur etiam in nostro duo illa Collectoris scholia, a Lequienio ibidem relata; alterum littera A titulo VI. qui est Περὶ ἀνηκόων, κ̀ ἀνυποτάκτων, & incidit in pag. 29. *b*. cuius initium: Σχόλιον. *Τῦτο κ̀ ἡμῖν ἐξ ἡμετέρων συμβέβηκεν ἁμαρτημάτων, κ. λ.* alterum eadem littera, titulo XII. Περὶ ἀναρχίας, ὅτι ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπικίνδυνος, κ̀ συγχύσεως αἰτία, & incidit in pag. 36. cuius initium: Σχόλιον. *Μάθωμεν διὰ τῦ θείυ τύτυ, κ̀ τῶν ἑξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβύσης ἡμᾶς ἀναρχίας, κ. λ.* Quas igitur Lequienius de Parallelorum illius Codicis collectore animadversiones diserte eruditeque loc. cit. congessit, eas huic etiam nostro satis apte accommodari posse non immerito iudicamus. Quod vero paullo infra de nostro hoc Codice pronunciat, ubi ait „ *In Bibliotheca etiam Medicea perinde exstat Parallelorum Codex ordine alphabetico digestus, Vaticano non in totum absimilis; sed in quo Patrum sententiae media parte truncatae, non integrae, nec ad longum referuntur. Adduntur insuper hinc inde e scriptoribus profanis symbolae, contra quam sibi Ioannes Damascenus proposuerat* „ id de secunda Parallelorum parte, de qua mox dicemus, arbitror ipsum adfirmasse. Etenim in hac prima in totum Vaticano absimilis apparet; utpote in qua praeter potiorem titulorum partem, qui in illo desunt omnino, paucorum reliquorum, qui utrobique pertractantur, enarrationes ac dicta, vel a diversis Patribus desumuntur, vel, si iidem sint Patres, a diversis tamen ipsorum Operibus sunt excerpta, nec ea quidem truncata, sed integra, & ad longum relata, in primis praesertim titulis, quos uberrime pertractatos supra innuimus. Praeterea quas hinc inde e scriptoribus profanis symbolas additas fuisse subiungit, eae heic nullae sunt: praeter enim Philonem, ex profanis neminem reperias. Atque haec quidem quoad primam Partem satis sit adnotasse.

II. pag. 46. Secundae Parti suus item titulorum alphabetico ordine digestorum index praecedit; indici vero sequens titulus: Βίβλος περιέχυσα τὰ τῶν Παραλλήλων κεφάλαια ἐκ τῆς θείας γραφῆς συλλεγέντα, κ̀ συνταχθέντα κατὰ ςοιχεῖον παρὰ τῦ ἁγίυ Ἰωάννυ τῦ Δαμασκηνῦ. *Liber continens Parallelorum capita ex divina Scriptura selecta, & ordine alphabetico disposita a sancto Ioanne Damasceno*. Hic index a Rupefucaldino superius citato aliquantum recedit; nam & minorem titulorum numerum, & diversum ordinem in unaquaque littera deprehendimus; nec tamen ad Vaticanum accedit, quem item Lequienius loc. cit. pag. 281. integrum refert; utpote qui nullas titulorum transmissiones, quae in illo sunt, exhibeat. Primus titulus est Περὶ τῆς τῦ ἀνθρώπυ πλάσεως, ϗ κατασκευῆς, κ. λ. cuius pertractandi initium fit ἐκ τῆς ἑξαημέρυ, *ex opere sex dierum*, hisce verbis: *Εἶπεν ὁ Θεὸς, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, κ̀ καθ' ὁμοίωσιν, κ̀ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, κ̀ τῶν πετεινῶν τῦ ὀρανῦ, κ. λ.* Scripturae, ac SS. Patrum loca, ac testimonia in hunc primum titulum congesta, pauciora quidem sunt iis, quae in prima Parte in idem caput adferebantur, plura tamen quam quae habet Vaticanus, apud quem titulus iste ordine est octavus. Ex hac porro littera A, quae iuxta praefixum indicem, titulos complectitur LXIX. quadraginta tres tantum suas habent enarrationes, quorum ultimus est Περὶ τῆς ἀςάτυ, κ̀ ἀβεβαίυ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καταςάσεως. Succedit hisce pag. 74. Στοιχεῖον N, cuius primus titulus est Περὶ νεότητος, ϗ τῆς νέας ἡλικίας, κ̀ ὅσα ἕπεται αὐτῇ. Initium vero sententiarum fit ex

ex CXVIII. Psalmo, vers. ix. Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτῦ ; ἐν τῷ φυλάξασθαι τὺς λόγυς σου. Quae vero sequuntur, suis omnino sunt destituta inscriptionibus, ita ut quinam tituli suas habeant enarrationes, qui vero secus, quum praesertim ordinem illum, quem in indice praefixo obtinebant, heic minime servent, non ita facile dignosci queat: nisi incredibilem quamdam diligentiam in singulis perlegendis adhibere velimus: quam provinciam, utpote a nostro instituto alienam, iis demandamus, qui novam huius Operis editionem adornare velint. Quare suspicari etiam possumus, quae superius videntur omissa (nam a XLIII. titulo litterae A ad N fiebat, uti mox vidimus, transgressio) mala Codicis compactione huc fuisse delata. Atque huius quidem bibliopegorum oscitantiae cum multa passim, tum in hoc ipso Codice signa comparent: in prima enim Parallelorum Parte pagina 23. inter 43. & 44. ut lectio sibi constet, reponenda est. Interim operae pretium est animadvertere, plurimas huc profanorum Scriptorum symbolas esse congestas, contra quam sibi Damascenus proposuerat, quorum nomina non inutile putamus in medium proferre; quamvis enim minime nobis sit dubium, quin hic vere Codex sit interpolatus, quod viri docti existimant, gaudendum tamen est, id a valde antiquo Scriptore Heraclii tempore, eruditorum iudicio, fuisse factum, qui multa nobis vetustiorum egregie dicta servaverit. Huius secundae Partis ultima verba sunt ex Aeliano desumta περὶ ζώων ια' λόγυ κεφ. ιδ'. quae ita habent: ὁ δὲ ἐφίλα τὸ παιδίον, ἐφύλαττε, κείμενον πλησίον ἦδετο, κνυζομένυ παρέβλεπε, καὶ καθεύδοντος τῇ προβοσκίδι τὰς μυίας ἀνεσόβει.

III. pag. 126. Tertiam Parallelorum Partem tertius quoque index praecurrit integris octo paginis comprehensus, qui quidem a littera A usque ad litteram M inclusive progreditur, quarum singulis suae subnectuntur titulorum transmissiones, quibus videri cuidam fortasse possit, aliquam ipsi cum Vaticani Codicis Parallelorum indice similitudinem intercedere: quod tamen secus est: nam & plures titulos ac diverse dispositos, unumquodque ςοιχεῖον complectitur, & quorum sequuntur παραπομπαὶ, eorum ne unus quidem cum Vaticanis concordat. Primus itaque inscribitur: Περὶ τῦ, ὅτι ἀγγέλυς φύλακας ἡμῖν ἐπέςησεν ὁ Θεός. In quem prima enarratio ab Exodo desumitur: Ἰδὺ ἐγὼ ἀποςέλλω τὸν ἄγγελόν μυ πρὸ προσώπυ συ, κ. λ. Primis quatuordecim titulis huius primae litterae, suae sunt inscriptiones praefixae indici respondentes, eosque cum Vaticanis fere consentire deprehendimus, modo diversam numerationem excipias, illudque animadvertas, in nonnullis praeter ea, quae in Vaticano Codice etiam habentur, in nostro alia interdum ex aliis item SS. Patribus adferri. Post titulum XIV. qui est, Περὶ ἀγωγῆς, καὶ παιδείας, nullae aliae, quemadmodum in secunda Parte mox adnotavimus, apparent Capitum inscriptiones. Desinit Codex in titulo XLIV. primae litterae A, qui iuxta indicem appositum est Περὶ ἀναρχίας, ἤτοι λαῦ μὴ ἔχοντος ποιμένα, & quidem in illo ipso scholio, de quo supra mentio facta est, quodque horum collectorem Parallelorum integro saltem seculo, Damasceno antiquiorem prodit: scholii autem verba, quae post allatum Ozeae locum leguntur, ista sunt: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τῦ θείυ τύτυ, καὶ τὰ ἑξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβύσης ἡμᾶς ἀναρχίας, καὶ συγχύσεως, καὶ ὡς ὐκ ἄδικος ὁ Θεὸς, ὁ ἐπαφεὶς ἡμῖν τὴν ἐξ ἐθνῶν καταδυναςείαν· ἐμολύναμεν γὰρ πρὸς τοῖς ἡμῶν ἀτοπήμασι..... Reliqua desunt Codice mutilato. In hac etiam tertia Parallelorum Parte, praeter Scripturae sanctae, ac Patrum loca atque sententias, uberrima adferuntur ex Scriptoribus profanis fragmenta; quorum omnium accuratissimum indicem contexere nobis erat in animo; sed quum sacrorum Scriptorum, & nonnullorum etiam ex profanis elenchum exhibuerit iam Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. pag. 806. nos eorum tantum nomina alphabetico ordine digesta subiiciemus, quorum in illo nulla occurrit mentio. Ii vero sunt:

Bacchylides pag. 177. *b*.
Bassus ἑρμηνεὺς pag. 154. *b*.
Caianus pag. 168. *b*.
Caius Caesar pag. 75.
Callicles pag. 108.
Chrysippus pag. 91. 108. *b*. 110. 164. *b*. 166.
Cleanthes pag. 108. *b*. 146. *b*. 172. 174.
Clitarchus pag. 171. *b*.
Crantor pag. 146.
Crates grammaticus pag. 118. *b*. 181.
Demades pag. 154. *b*.
Democrates pag. 146. *b*.
Democritus p. 79. 94. 100. *a*. 100. *b*. 104. *b*. 108. 110. 117. *b*. 122. 147. 161. *b*. 164. 165. 171. *b*. 172. *b*.
Demonax pag. 154. 168. *b*.
Demosthenes p. 100. *a*. 100. *b*. 108. 122. 146. *a*. 146. *b*. 162. *b*.
Didymus pag. 169.
Dio Romanus pag. 75. 99. *b*. 122. 147. *a*. 147. *b*.
Diogenes p. 78. *b*. 100. *b*. 118. 122. 146. *b*. 147. 166. *b*. 172. *b*. 173. 179. *b*.
Diphilus pag. 162. *b*.
Empedocles pag. 90. *b*. 110. 111. *b*. 145. 154. *b*. 164. 165. *b*. 166. *b*.
Epaminondas pag. 118. *b*.
Epicharmus pag. 99. *b*.
Epictetus pag. 100. 103. *b*. 107. *b*. 117. 173. *b* 174.
Epicurus pag. 90. *b*. 110. 154. *b*. 164. *a*. 164. *b*.
Euclides pag. 146. *b*. 156. *b*. 174.
Euripides pag. 74. *b*. 79. 99. *b*. 104. *b*. 108. 116. *b*. 121. *b*. 144. 145. *a*. 145. *b*. 146. 156. *b*. 161. *b*. 162. *b*. 168. *b*. 172. 177. *b*.
Eusebius pag. 122. *b*. 173. 174.
Heraclides pag. 164. *b*. 171.
Heraclitus pag. 116. *b*.
Hermippus pag. 118.
Herodotus pag. 85. *b*. 107. *b*. 108. *b*. 162. *b*. 179.
Hesiodus pag. 108. 161. *b*. 168. *b*.
Hierax pag. 118.
Hierocles pag. 102. *b*. 156. *b*.
Hieronymus pag. 149.
Hippocrates pag. 122.
Homerus pag. 161. *b*. 162. *b*. 177. *b*.
Hyperides pag. 147.
Hypsaeus ἐκ τῶν ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργετεῖν. pag. 144.
Iamblichus pag. 116. *b*. 118. 144. 146. 149. 150.
Iphicrates pag. 154.
Isocrates pag. 146. *b*. 147. 149.
Leucippus pag. 110. 164.
Lycius pag. 100. *b*.
Lycon pag. 154. *b*.
Lycurgus pag. 107. *b*.
Melissus pag. 164.
Menander pag. 74. 79. 99. *b*. 100. 104. *b*. 116. *b*. 144. 145. *b*. 156. *b*. 161. *b*. 162. 168. *b*. 172. *b*. 177. *b*.
Menedemus pag. 117.
Metrodorus pag. 90. *b*. 146. *b*. 164.
Miletus pag. 168. *b*.
Monimus pag. 147.
Moschion pag. 171. *b*.
Musonius pag. 102. 117. *b*. 150. 151. *a*. 151. *b*. 157. *b*. 161. *b*. 172. *b*.
Myson pag. 100.
Nicolaus pag. 84. 117. 125. *b*.
Nicostratus pag. 121. *b*.
Olympiades pag. 177. *b*.
Παμβλίων(sic)Μακεδονίῳ περὶ ὁμονοίας p.104.*b*.
Parmenides pag. 111. *b*. 164. *a*. 164. *b*.
Phalaris pag. 100. *b*.
Philemon pag. 99. *b*. 121. *b*. 145. *b*. 172.
Philetas pag. 144.
Philistion pag. ead. *b*.
Philoxenus pag. 121. *b*. 147.
Phocylides pag. 99. *b*.
Phoenicides pag. 172. *b*.
Photinus pag. 156. *b*.
Pindarus pag. 177. *b*.
Pittacus pag. 125. *b*. 147. *b*.
Plutarchus pag. 85. *b*. 94. 156. *b*. 157. *b*. 169. 171. *b*. 173. 177. *b*.
Polyaenus pag. 100. *b*.
Porphyrius pag 169.
Posidonius pag. 181.
Protagoras pag. 164.
Seleucus pag. 181.
Serinus pag. 85. *b*. 117. *b*. 122. *b*. 149. 177. *b*.
Simonides pag. 168. *b*.
Socrates pag. 100. 107. *b*. 117. *b*. 122. *b*. 147. *b*. 171. *b*. 172. *b*. 173. 177. *b*.
Solon pag. 122. 147. 154. *b*. 172. *b*.
Sophilus pag. 107. *b*. 121. *b*.
Sophocles pag. 79. 99. *b*. 100. 108. 116. *b*. 144. 145. *b*. 168. *b*. 173. 177. *b*.
Sostratus pag. 156. *b*.
Symmachus pag. 180.
Themistocles pag. 144.
Theocritus pag. ead.
Theodectes pag. 162. *b*.
Theodorus Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῶν Τέλητος ἐπιτομῆς περὶ τοῦ δοκεῖν, καὶ τοῦ εἶναι. p. 101.
Theophrastus pag. 85. *b*. 100. 146. 151. 156. *b* 161. *b*.
Thucydides pag. 117. 146. *b*. 162. *b*.
Timaeus pag. 181.
Timagoras pag. 110.
Xenocrates pag. 116. *b*. 149.
Xenon pag. 164.
Xenophanes pag. 90. *b*. 164.
Xenophon pag. 103. 117. *b*. 144. *b*. 147. 152. 153. *b*. 157. *b*. 162. *b*. 169.
Zaleucus pag. 79. *b*. cuius fragmentum satis longum est.
Zenon pag. 147.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIII. satis minuto, & compendioso charactere exaratus. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. V. N. II.

ΑΝΩ-

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΔΟΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

INTRODVCTIO IN PLACITA THEOLOGORVM INCERTI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Anonymi tractatus de Processione Spiritus S. Nonnulla ex Synodo CPolitana primosecunda; Vita S. Paulli Archiep. CPolitani; Anonymi Theologica quaedam; item Dialectica; & Poëma in laudem Io. Palaeologi.

CODXXIII I. p. 1. PRima huius Codicis pagina ita est tineis, ac vetustate corrupta, ut primi opusculi, neque inscriptionem, neque primos tres versus perlegere valeamus. Quartus ita incipit . . . . ὁ γὰρ ὅτε καιρὸς ἐδίδυ, ϗ τὰ πράγματα, τότε . . . . γράφους, ἔπειτα τὰς τῶν ἱερῶν διδασκάλων τε, ϗ θεολόγων περὶ τούτων αὐτῶν παρ' ἐκείνων ἐξεδεχόμεθα ῥήσεις, κ. λ. Des. ϗ δείξομεν αὖθις κἀκεῖνα, τοῦ Θεοῦ τὸν λόγον διδόντος, διὰ πάντων συνᾴδοντα τοῖς προειρημένοις, ὁ τοὺς τοῦ πνεύματος θεολόγους, ἄριστα ὁ ἑαυτοῖς, ὁ ἀλλήλοις, ϗ τῷ τῶν θεολόγων Θεῷ συμφωνοῦντας· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Agitur autem heic de processione Spiritus Sancti, & alicuius fortasse illorum Graecorum, qui Concilio Florentino interfuerunt, disputatio est: sed quum ita evanidae sint, ac lacerae Codicis paginae, ut nonnisi interrupte, ac mutile perlegi ipsa possit, & aliqua fortasse etiam in medio desiderentur, hinc neque in ipsius Concilii Actis, neque apud alios, qui hac de re disputarunt, reperire minime contigit. Auctores, quorum adlegantur sententiae sunt, Basilius Caesareensis, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Areopagita, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Ioannes Chrysostomus, Maximus, &c.

II. pag. 26. *b.* Sequitur excerptum ex Actis Concilii Constantinopolitani primosecundi nuncupati sub A. DCCCLXIX. cuius titulus est: Πρᾶξις ὁλόκληρος μία ἀπὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς ὀνομασθείσης πρώτης, ϗ δευτέρας, ἥτις ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸν περιώνυμον ναὸν συνηθροίσθη τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, ϗ λόγου, τὴν οἰκουμενικὴν ἑβδόμην βεβαιώσασα σύνοδον, ϗ τὰ σκάνδαλα τῶν ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας, ϗ τῆς νέας Ῥώμης διαλύσασα. Inc. Προκαθισθέντων τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, Βασιλείου, Λέοντος, ϗ Ἀλεξάνδρου, ϗ τοῦ πατριάρχου Φωτίου, ἔτι δὲ ϗ τῶν ἐκ Ῥώμης πρέσβεων, Παύλου, ϗ Εὐγενίου ἐπισκόπων, καὶ τοποτηρητῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ϗ Πέτρου πρεσβυτέρου ϗ καρδηναλίου, ἀλλὰ δὴ ϗ Βασιλείου μητροπολίτου Μαρτυροπόλεως, ϗ τοποτηρητοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, καὶ Ἠλία πρεσβυτέρου, ϗ τοποτηρητοῦ Ἱεροσολύμων, καὶ Κοσμᾶ πρεσβυτέρου, καὶ πρέσβεως Ἀλεξανδρείας, ϗ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου, οἱ ἁγιώτατοι πρέσβεις, ϗ τοποτηρηταὶ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν. Πρέπον ἐστὶ μὴ ἕτερον ὅρον καινουργηθῆναι, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον, κ. λ. Des. ἀνάθεμα, τοὺς μὴ τοῦτο κοινὸν σύμβολον ὁμολογοῦντας τῆς πίστεως. Exstat hoc excerptum paucis mutatis Conciliorum Labbaei edit. Venet. A. MDCCXXX. Tom. XI. pag. 335. & pag. 489. vers. 49. desinit autem in extrema pag. 492.

III. pag. 28. Πρὸς τὸν ἁγιώτατον Φώτιον Ἰωάννου πάπα ἐπιστολή. *Ioannis Papae ad Sanctissimum Photium epistola.* Inscribitur: Ἰωάννης ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, Φωτίῳ τῷ αἰδεσίμῳ, ϗ καθολικῷ ἀδελφῷ, πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, χάριν ἄνωθεν πρὸς ἔργα σωτηριώδη. *Ioannes Episcopus, servus servorum Dei, Photio reverendo & Catholico fratri, Patriarchae Constantinopolitano, gratiam caelestem ad opera salutaria.* Inc. Οὐκ ἀγνοεῖν συμβαίνει ἡμᾶς, ὥς τινες τῶν αὐτόθι οὐκ εἰρήνης ἄνθρωποι, κ. λ. Des. ἵνα δὴ ὁ τὸν ὑπὲρ τούτου μισθὸν σὺν ἡμῖν ἀπολήψεται. Ἔρρωσο ἐν κυρίῳ, αἰδεσιμώτατε, ὁ καθολικὲ ἀδελφέ. Tum subscriptiones adiunctae nonnullorum Patriarcharum. Exstat loc. cit. p. 499. Quam tamen Epistolam a Graeculo aliquo Ioannis Papae nomine confictam esse, recte omnino censet Baronius ad annum DCCCLXXIX. N. 54. & 59. In margine ab eodem Codicis scriptore sequens notula adiecta est: Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ εὑρέθη ἐν βιβλίῳ ἐνεχθέντι ἐκ τοῦ ἁγίου ὄρους τῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, πολλὰ καὶ διάφορα ἔχοντι περὶ ἀσκητικοῦ βίου, καὶ μετεγράφη ἐκεῖθεν, ὡς κεῖται· εὑρέθη ϗ ἐνταῦθα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βιβλίον ἕτερον ἔχον ταύτην τὴν ἐπιστολήν. *Haec Epistola inventa est in libro, extracto e sacro monte Monasterii Batopedii* [1], *qui multa & praeclara de ascetica vita continebat, & heinc transcripta est, uti iacet. Et heic Constantinopoli alius inventus est liber hanc eamdem habens Epistolam.*

IV. pag. 30. Βίος, πολιτεία ϗ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ. *Vita, gesta, & passiones S. P. N Paulli Archiep CPolitani, Confessoris.* Inc. Τὴν πρὸς τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἄγουσαν στενὴν, ϗ τεθλιμμένην ὁ θεῖος ἔφησε λόγος, τὸ παχὺ, ϗ γεῶδες ἡμῶν, οἶμαι, ϗ πρὸς τὰ καλὰ δυσκίνητον ὑποδεικνύς. Des. εἰ δὲ μεταστραίημεν τῶν ἐνταῦθα παρὰ ταῖς σαῖς ὑποδέξασθαι σκηναῖς, εἰ ϗ μέγα, ϗ ὑπὲρ ἡμᾶς τὸ αἰτούμενον, εἴπερ ϗ τὰ παρ' ἡμῖν ἀδύνατα, δυνατά σοι πάντως καθέστηκεν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἑορτῇ, ϗ πανηγύρει, ϗ μονῇ, ϗ τροφῇ· ἐπεὶ ϗ πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐπαγγελίαι αὐτοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vltima verba, quae Graeco more in crucem desinunt, hosce duos versiculos habent adscriptos:

Σκῆπτρον Ἰησοῦ τοῦ θεανθρώπου λόγου
Ὁρμὰς ἀτάκτους τῆς ψυχῆς μου χαλίνου.
Sceptrum Iesu Dei & hominis Verbi,
Inordinatos animae meae appetitus cohibe.

Diversa est ab iis, quas recenset Fabricius B. G. T. IX. pag. 132. & Catalogus Regis Gal-

(1) Consule Montfauc. Palaeogr. Graec. pag. 459.

Galliae multis in locis, & Biblioth. Venetae pag. 161. Bollandistae ad diem VII. Iulii eius vitam Graece conscriptam memorant in Cod. Vatic. DCCCVIII.

V. pag. 70. Succedunt Collectanea quaedam ex vetustissimis excerpta Patribus, in quibus agitur de divina natura, & diversis aliis theologicis quaestionibus, quarum praecedit Index, Capita continens XVI. Primum est: Ο῞τι ἄλλο εἶναι τὴν ὐσίαν, ϗ ἄλλο τὴν ὐσιώδη δύναμίν τε ϗ ἐνέργειαν οἱ θεολόγοι φασὶν ἐπὶ Θεῦ. Vltimum: Ο῞τι τὸ λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις, ϗ τῇ κατ' αὐτὰς ἐπιςήμῃ τὴν τῶν θείων γνῶσιν, ϗ κατάληψιν ἐπιτρέπειν, ἀθέτησίς ἐςι, ϗ ἀνατροπὴ τῆς τῦ ἁγίυ πνεύματος διδασκαλίας. Ex hisce tamen omnibus, VII. tantummodo pertractantur. Eorum, quae in primum Caput congeruntur SS. Patrum testimonia, initium fit a Ioanne Damasceno, ex cuius Capite LIX. de Fide Orthodoxa haec adferuntur: Δύο φαμὲν τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ· εἶχε γὰρ, ὡς μὲν Θεὸς, ϗ τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, τὴν θείαν ἐνέργειαν, καὶ ὡς ἄνθρωπος γενόμενος, καὶ ἡμῖν ὁμοούσιος, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἐνέργειαν, κ. λ. Septimi vero Capitis, quod inscribitur, Ο῞τι ϗ ἄκτιςόν ἐςι τὸ μετεχόμενον τοῖς ἁγίοις, ἀλλ' ὐχ ἡ ὐσία τῦ πνεύματός ἐςιν ἡ μετεχομένη, ἀλλ' ἡ δύναμις, ϗ ἡ ἐνέργεια, pertractatio, & quidem mutila, desinit in quodam Dionysii Areopagitae fragmento, ex eius Libro de Caelesti Hierarchia desumto, cuius haec sunt verba, quae Collectaneis finem imponunt: εἰς τὸ ἐπέκεινα πάντων ὁδῷ καὶ τάξει κατὰ δύναμιν ἄνιμεν ἐν τῇ πάντων ἀφαιρέσει, ϗ ὑπεροχῇ, ϗ ἐν τῇ πάντων .... In extrema tamen pagina sequenti adhuc aliud S. Athanasii fragmentum legitur ad hoc Caput pertinens. Atque hoc quidem loco, ne quid habeat Lector, in quo nostram desiderare diligentiam possit, lubet ipsa auctorum nomina, ac loca, ex quibus praedicta Collectanea sunt concinnata, alphabetico ordine recensere, & quidem ita:

Anastasius ἐκ τῆς βίβλυ, ἧς ἡ ἐπωνυμία, Ὁδηγός. pag. 75. *b.*

Athanasius pag. 74. *b.* 75. 79 *b.* 81. 93. 106. *b.* 108. *b.* 110. 116. ἐκ τῦ κατὰ Ἀπολιναρίυ δευτέρυ. pag. 79. *b.* ἐκ τῆς κατὰ Νίκαιαν σύνοδον διαλέξεως. pag. 87. ἐκ τῦ κατὰ Ἀρειανῶν β' λόγυ. pag. 103. *b.* ἐκ τῦ κατ' αὐτῶν γ' λόγυ. ibid.

Basilius pag. 71. 80. 110. *b.* ἐκ τῦ περὶ υἱοῦ α' λόγυ τῶν ἀντιῤῥητικῶν. pag. 73. *b.* 112. ἐκ τῦ δευτέρυ λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 74. ἐκ τῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα. ib. & p. 89. 92. *b.* 111. *b.* ἐκ τῶν ἀντιῤῥητικῶν. pag. 77. 85. 89. 90. 104. *b.* 106. 107. 108. *b.* 111. *b.* ἐκ τῶν περὶ τῦ ἁγίυ πνεύματος. pag. 85. 92. 101. *b.* 112. ἐκ τῦ περὶ πίςεως λόγυ. pag. 85. *b.* ἐκ τῦ περὶ εἰρήνης λόγυ. pag. 103. ἐκ τοῦ περὶ ἡνωμένης, ϗ διακεκριμένης θεολογίας. ibid. ἐκ τῶν εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τῦ υἱοῦ. pag. ead. *b.* ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον. pag. 105. *b.* ἐκ τοῦ θ' τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον. ibid. ἐκ τῦ κβ' πρὸς αὐτὸν. pag. 106. ἐκ τῦ κς' τῶν πρὸς αὐτόν. pag. 111. ἐκ τινος τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπιςολῶν. p. 112. *b.* ἐκ τῶν ἠθικῶν. pag. 107. 108. *b.* ἐκ τῦ περὶ ἀκαταλήπτυ λόγυ. pag. 111. *b.*

Cyrillus pag. 108. *b.* ἐκ τῶν Θησαυρῶν. p. 77. 104. ἐκ τῦ β' λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τῦ ε' λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 105. ἐκ τῦ ιδ' λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τῦ ιε' λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 70. *b.* ἐκ τῦ εἰς τὸ, προγινώσκειν τὸν ᾔδη τὸ τῆς κτίσεως τέλος. pag. 103. *b.*

Dionysius Areopagita pag. 77. *b.* 91. 115. ἐκ τῦ περὶ ἡνωμένης, ϗ διακεκριμένης θεολογίας. pag. 77. ἐκ τοῦ, τίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις. pag. ead. *b.* ἐκ τῦ ε' κεφ. τῶν θείων ὀνομάτων. pag. 78. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιςολῆς, cum S. Maximi scholiis. pag. 88. ἐκ τῦ τρίτυ τίτλυ. pag. 104. *b.* ἐκ τῦ περὶ τῆς ὐρανίυ ἱεραρχίας ε' λόγυ. pag. 105. ἐκ τῦ περὶ αὐτῆς κεφ. ζ'. pag. 115.

Gregorius Nazianzenus pag. 74. *b.*

Gregorius Nyssenus ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου ἀντιῤῥητικῶν. pag. 71. *b.* 72. 73. 109. *b.* 112. *b* ἐκ τῶν αὐτῶν πρώτυ λόγυ. p. 84. *b.* ἐκ τῦ δευτέρυ λόγυ τῶν αὐτῶν. p. 83. *b.* 87. *b.* ἀπὸ τῦ τρίτυ λόγυ τῶν αὐτῶν. pag. 91. 100. ἐκ τῦ ζ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. *b.* 113. ἐκ τοῦ ιγ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. *b.* ἐκ τῶν μακαρισμῶν. pag. 72. *b.* 89. 104. 106. *b.* ἐκ τῆς ἑξαημέρυ. pag. 88. ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ θεότητος υἱοῦ ϗ πνεύματος. pag 90. ἐκ τῦ εἰς τὸ ἀποςολικὸν, Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. pag. 100. *b.* ἐκ τῦ εἰς τὸ, καιρὸς τῦ σιγᾷν, ϗ καιρὸς τοῦ λαλεῖν, τοῦ Ἐκκλησιαςοῦ. p. 101. ἐκ τοῦ πρὸς Ἁρμόνιον. p. 110.

Ioannes Chrysostomus ἐκ τῦ περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος λόγυ. p. 71. ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννην, Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. pag. 80. ἐκ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ πρώτυ λόγυ. pag. 88. *b.* 92. 114. ἐκ τοῦ περὶ αὐτοῦ τρίτυ λόγυ. p. 114. ἐκ τῆς β' ὁμιλίας τῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. pag. 107. ἐκ τῆς ε' ὁμιλίας τῶν αὐτῶν. pag. ead. *b.* ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῶν ψαλμῶν pag. 110. ἐκ τοῦ α' λόγυ τοῦ εἰς τὸ, Εἶδον τὸν κύριον. pag. 114. *b.*

Ioannes Damascenus pag. 77. 81. *b.* ἐκ τοῦ νζ' κεφαλαίυ. pag. 70. *b.* ἐκ τοῦ νθ' κεφ. ibid. & pag. 83. *b.* ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 78. *b.* ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἐπὶ Θεοῦ λεγομένων. ibid. ἐκ τοῦ περὶ τῆς θείας ἑνώσεως, ϗ διακρίσεως. ibid. ἐκ τοῦ περὶ θελημάτων, ϗ αὐτεξυσίων. pag. 79. *a.* 79. *b.* ἐκ τῦ ιγ' κεφ. τῶν αὐτοῦ θεολογικῶν. pag. 91.

Iustinus ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κεφ. ιζ'. pag. 71. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς Ἕλληνας, ϗ ἀποκρίσεων. ibid. & pag. 100.

Maximus pag. 80. 82. 87. 104. *a.* 104. *b.* 105. 106. *b.* 110. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην σύμπονον ἐπιςολῆς. pag. 76. *a.* 76. *b.* 93. *b.* ἐκ τῆς ἐπισεκρέτυ (sic) διαλέξεως. p. 76. *b.* ἐκ τῆς α' ἑκατοντάδος περὶ ἀγάπης κεφ. ϛ'. ibid. & κεφ. ρ'. ibid. & pag. 113. *b.* ἐκ τῆς τῶν περὶ ἀγάπης β' ἑκατοντάδος κεφ. κζ'. pag. 76. *b.* ἐκ τῶν εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον σχολίων. pag. 77.

77. *a*. 77. *b*. 107. *b*. 113. ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. 82. *a*. 82. *b*. 83. ἐκ τῶν γνωστικῶν κεφαλαίων ρ´ κεφ. θ´. pag. 90. *b*. ἐκ τῆς ς´ ἑκατοντάδος τῶν γνωστικῶν. pag. 104. ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀπόροις τοῦ Θεολόγου θεωριῶν. pag. 107. *a*. 107. *b*. ἐκ τοῦ πρὸς Θαλάσσιον ξα´ σχολίου. pag. 108. 113. *b*.

Thalassius pag. 75. *b*. 110.

Adferuntur praeterea excerpta ex Conciliis, I. V. & VI. quibus accedunt alia aliorum SS. Patrum fragmenta, a nobis omissa, quia partim nullum auctoris nomen praeseferunt, (ut a pag. 94. ad pag. 100. videre est) partim ita evanidum, ut oculorum aciem prorsus effugiat.

VI. pag. 117. Sequuntur Dialectica quaedam, auctoris nomine, & inscriptione destituta. Inc. Ο῎τι δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα γένη, εἰς ἃ πάντα τὰ ὄντα ἀνάγονται, οἷον, οὐσία, ποσὸν, ποιὸν, πρός τι, ποῦ, πότε, ποιεῖν, πάσχειν, κεῖσθαι, ἔχειν, κ. λ. Des. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα, καθάπερ τὸ πρῶτον τὴν ἐλάττονα ἀεὶ καταφατικὴν, τι κοινὸν τῶν τριῶν σχημάτων, τὸ μήτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμὸν, μήτε ἐκ δύο μερικῶν.

VII. pag. 122. Agmen claudit Poëma satis longum, versibus politicis expressum, in laudem, uti videtur, Imp. Ioannis Palaeologi, illius nimirum, qui Eugenio IV. Pont. Max. hortante, ut Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae dissidiis tandem sublatis, utraque uno veluti dilectionis vinculo colligata, eadem sentiret, ac coleret, in Italiam ad Concilium profectus est. Auctor poëmatis, ut ex titulo eiusdem item metrico eruitur, est Ioannes quidam Oeconomus, & Diaconus Ecclesiae Hadrianopolitanae (ita enim Ο᾽ρεστιάδος vocem interpretamur.) Hic igitur, ut Polycarpo eiusdem Ecclesiae Antistiti morem gereret, a quo id sibi munus demandatum fuerat, Imperatoris laudes ita carmine prosequitur, ut omnes ingenii vires, industriaeque suae nervos in hac provincia naviter obeunda intenderit. A generis namque nobilitate maiorumque regali splendore, poëmatis initium auspicatus, ad ipsius proprias dotes, tum corporis, tum animi, celebrandas progreditur; quem propterea ab oris forma, ac decore, incessu, motu, & adloquio commendat, Iosepho illi, cuius in sacris litteris pulcritudo memoratur, simillimum praedicans. Animi vero eius praestantiam iis effert laudibus, ut fortitudine Sampsonem, morum suavitate Davidem, sapientia Salomonem ab ipso referri pronunciet. In eiusdem postea munificentia erga subditos, ac profusa liberalitate decantanda multus immoratur, quem Tito Romanorum Principi, ac poëtico more, Pactolo, Niloque, auro manantibus fluviis, comparare minime dubitat. Magnam quoque poëmatis partem complectuntur ea, quae ipse pro salute & incolumitate populorum suscepit itinera, ac navigationes, pericula, quae adiit, labores, quos exantlavit, bella, quae gessit; quo quidem in loco sub oculos ponit, quomodo exterae nationes, eius humanitate devinctae, sponte sese illi dediderint, regesque ipsi, novam tanti Imperatoris virtutem, sapientiam, moderationemque admirantes, eius non modo consiliis conatibusque non obstiterint, sed libenti animo operam suam praestare, obsequium exhibere studuerint. Ad haec, rerum quoque ratione carentium propensum quodammodo studium erga ipsum, & quamdam benevolentiae speciem adiungit, ita ut, quemadmodum de Magno Pompeio adfirmat Cicero, eius ut ita dicam cursibus venti obsecundarint, fluctus obedierint, maria obtemperarint. Quibus expositis Davidem ab inferis excitat, & ad concinenda praeclara Regis facinora invitat Poëta, unaque Romam ipsam, [Constantinopolim intellige) ut ipsum veluti suum libertatis vindicem, ac liberatorem plausibus excipiat, cohortatur. Tandem ad Deum Optimum Maximum preces effundit, ut ipsum incolumem multos in annos, ac sospitem tueri, eiusque imperium contra omnes inimicorum conatus firmum, ac tutum praestare velit, ubi fere omnia ex divinis litteris hausit, ac praecipue ex Regii vatis psalterio, ex quo, praeter alia multa, totum psalmum CVIII. fere ad verbum in suum poëma derivavit: cuius in fine nonnulla etiam in Polycarpi laudem attingens, singularem eius pietatem in Deum, mirumque pro secundis Imperatoris rebus studium ita effert, ut illum, novum veluti Moysem extensis manibus pro Israëlitico populo vota facientem, nobis exhibeat, ac graphice quodammodo depingat. Haec totius Operis summa est, atque compendium.

Nunc sermonis ratio postularet, ut aliquid de ipsius auctore diceremus: sed quum nulla ipsius mentio apud Scriptores, Caveum, Oudinum, ac Fabricium occurrat (quo libentius auctoris antea ignoti opus in medium proferre animum induximus) pauca quaedam de dignitate, qua in Ecclesia Hadrianopolitana fulgebat, delibabimus. Oeconomi igitur, seu Dispensatoris Ecclesiae munus erat, Ecclesiasticarum rerum, ac pecuniarum sacrarum administrationem habere, easque secundum proprii Episcopi sententiam in singulos Christi fideles distribuere, atque erogare, eaque omnia peragere, quae Isidorus in quadam Epistola ad Leudefredum Episcopum Cordubensem fusius persequitur. Haec dignitas prioribus Ecclesiae seculis ad presbyteros tantum pertinebat, ut ex diversis Conciliis manifestum fit. In Ephesino enim Act. VI. occurrit Charisius πρεσβύτερος, καὶ οἰκονόμος γεγονὼς τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας. In Chalcedonensi item Act. III. Proterius πρεσβύτερος, καὶ οἰκονόμος τῆς μεγαλοπόλεως Α᾽λεξανδρείας. Senescente vero Graecia

ad

ad Diaconos etiam delata est, eaque prima erat dignitas ex illis quinque, quibus qui fulgebant ἐξωκατάκοιλοι nuncupabantur, erantque *magnus Oeconomus*, *magnus Sacellarius*, *magnus Chartophylax*, *Chartophylax*, & *Sacellarius*: quorum iura ac privilegia recenset Du Cangius Glossar. med. & infim. Graecit. Tom. I. pag. 409. seqq. qui etiam varias Scriptorum de huiusce nominis etymo sententias refert ibid. pag. 411.

Polycarpi quoque nomen, Ecclesiae Hadrianopolitanae Antistitis, cuius iussu poëma conditum fuit, aeque ac Ioannis Diaconi, scriptoribus ignotum omnino est, & in Michaëlis Lequienii Oriente Christiano T. I. pag. 1171. seqq. ubi Hadrianopolitanos Episcopos enumerat, praetermissum. Fortasse tamen XXII. est illius Ecclesiae Episcopus, & ille ipse, pro quo Georgius Synnadorum Episcopus in synodo Constantinopolitana in templo S. Sophiae circa annum MCCCCXL. habita, in qua Graeci sancitam Florentiae cum Latinis unionem eiurarunt, subscripsisse legitur. Allatius enim in Addend. ad Lib. III. de Consensu, col. 1387. ubi singulorum Patriarcharum, Metropolitarum, & aliorum, qui synodo illi interfuerant, ὑπογραφὰς refert, haec ad rem nostram habet: Γεώργιος Συνάδων, ἔχων κ̀ τὴν γνώμην Μακαρίυ ἐπισκόπυ Ῥόδυ, κ̀ Ἁδριανυπόλεως, κ̀ Μηνᾶ Μιτυλήνης. Quae quidem coniectura non omnino ratione aliena videri cuiquam possit, si tempus praedictae Graecorum eiurationis cum illo confecti poëmatis, in quo poëta reditum Ioannis Palaeologi in Orientem indigitat, conferatur.

Ad urbem tandem Hadrianopolim quod attinet, notandum plures hoc nomine civitates appellari, ut apud Geographos videre est, qui aliam in Paphlagonia Dioecesis Ponticae, aliam in Caria Dioecesis Asianae, tertiam in Pamphylia, quartam in Pisidia eiusdem Dioecesis collocant. Ab hisce tamen diversa nostra est, quippe quae ad Thracicam pertinet Dioecesim, & Provinciae Haemimonti caput est. Haec olim Orestias ab Oreste, ut ferunt, conditore dicta, Hadrianopolis deinde ab instauratore suo Hadriano Augusto nomen habuit. Ad Hebrum fluvium iacet longitud. 53. 30. latitud. 43. 20. & ante captam Constantinopolim, a qua CXXX. mill. pass. distat, regia Turcarum, teste Leunclavio. De hac Phil. Cluverius Introduct. Geograph. Lib. IV. C. XV. p. 459. edit. Amstelod. *Secundum a CPoli locum inter Thracicas urbes obtinet Hadrianopolis, Turcis Endrem dicta; magna quidem atque ingens, at moenibus haud cincta, aedificiisque vilibus extructa*. Vid. Mich. Ant. Baudrand in Lexic. Geograph. Christoph. Cellarii notitiam orbis antiqui pag. 1080. & Crusium in Turco-Gr. pag. 336. His praenotatis, ad Poëma ipsum progrediamur.

Ὀρεςιάδος [1] εὐτελῦς ἀξίαν οἰκονόμυ,
Καὶ διακόνου τῆς αὐτῆς ὀλβίας ἐκκλησίας,
Τοὐπώνυμον κατακαλῦν τὴν κλῆσιν Ἰωάννυ,
Πόθου κρατίςυ πόνημα τῷ θείῳ ςεφηφόρῳ
Παλαιολόγῳ τῷ ςεῤῥῷ, κ̀ τῷ χαριτωνύμῳ,
Τῷ χάρισι νικήσαντι τῶν θαλασσῶν πελάγη,
Τῦ ποιμενάρχυ προςαγαῖς τῦ θείυ τετυγμένον
Ὀρεςιάδος τῦ λαμπροῦ κ̀ ξένυ Πολυκάρπυ.

Eius, qui Orestiados humilis Oeconomus,
Et eiusdem beatae Ecclesiae Diaconus est,
Cognomento autem Ioannes vocatus,
Optimae voluntatis Opus, pro Divo, coronato,
Palaeologo, forti, & pulcrinomini,
Dei gratia per maris pelagum late victori
Compositum, iussu sancti & inclyti,
Necnon mirabilis Polycarpi, Orestiados Antistitis.

Ἂν εἶχον ςέρνα ςεγανὰ, κατάχαλκα τὴν φύσιν,
Καὶ ςόματα πολύγλωττα, κ̀ διατόρυς ὦτας,
Μᾶλλον δ' ἂν ἦν ὡς ἀληθῶς εὑρέθη πάντα ςόμα,
Οὗτος ὁ πόλος ὁ πολὺς, ἡ χθὼν ὑγρὰ, κ̀ τ' ἄλλα,
Ὅσα τῶν ὄντων ἔσχηκε τὴν σύςασιν τῷ κτίςῃ,
Καί σοι προσπλέκειν ἤθελον ὑμνητηρίυς αἴνους,
Ὑψόθεν δὴ ποιύμενα τὺς φθόγγυς ϗ τὺς κρότυς,
Καὶ τὰς κραυγάς τε ϗ φωνὰς ἐκπέμποντα τοῖς κάτω,
Ἂν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἔπλησαν ἐγκωμίων
Τῶν σῶν, αὐτάναξ εὐτυχὴς, κ̀ τῶν κατορθωμάτων,
Οὐδ' ὕτω πέρας ἔμελλον θεῖναί συ τοῖς ἐπαίνοις,
Ὁπόσοι προσπεφύκασι τῇ φύσει συ θεόθεν,
Οὐ κορωνίδα τυτωνὶ τοῖς κατὰ σὲ πρακτέοις.
Ὑπὲρ γὰρ νῦν κ̀ τὰ διττὰ ξένως συνέδραμέ σοι,
Τὸ μὲν ὖν φέρειν σε λαμπρὰν, ϗ θαυμασίαν φύσιν,
Γένος φημὶ τὸ πάντιμον, τὴν ἐξ ἀνάκτων βλάςην,
Ἀνδρῶν ἡρώων, εὐγενῶν, εὐψυχῶν, μεγαθύμων,
Ἔκπαλαι σχόντων τὸ λαμπρὸν αἵμασι βασιλείοις,
Ἀρεϊκῶν, καρτερικῶν, λεοντοθύμων, δίων,
Ὧν σκύμνος ἦσθα καθαρὸς, ὡς τύτοις εἰκασμένος,
Ὡς σφῶν ἀναλαβόμενος ἐκ τῆς γονῆς τὴν φύσιν,
Καὶ τῶνδε περικείμενος τὸ κράτος, κ̀ τὸ ςέφος,
Καὶ τύτων ἀμπεχόμενος τὴν ξένην ἁλυργίδα.
Πρὸς οἷς τὴν ἐπανθοῦσάν σοι τῶν ὄψεων αἰθρίαν,
Ἣν ὁ Θεὸς κατηύγασε κάλλει φυῆς ὀλβίῳ,
Καὶ τῦ χρωτὸς τῷ φεραυγεῖ, κ̀ τῆς φυῆς τῷ ξένῳ,
Ὡς εἶναι πάμπαν κρείττονα τῦ τῶν ἀνθρώπων κάλλυς,
Ὡς Ἰωσὴφ ταῖς καλλοναῖς ςίλβειν ταῖς τῦ παγκάλυ,
Ὃν ἐν βροτοῖς ἐπίσημον ὠργάνωσεν ἡ φύσις.
Ἐπείπερ ἔνοικον αὐχεῖς τὸν κατὰ σὲ δεσπότην,
Ὡς τύτυ φέρων μίμησιν ἐξ ἄλλων εἰκασμάτων;
Καὶ ζῇς ἐν τύτῳ μυςικῶς κατὰ τὺς Παύλου λόγυς,
Καὶ μένεις ὅλως ἐν αὐτῷ τῦτον ἠμφιεσμένος.
Ἔχεις τινὰ τὴν σύγκρισιν, Αὐσονοκράτορ θεῖε·
Ἐπεὶ κ̀ σὺ γνωρίσματα τὰ τῶν ἀνθρώπων φέρεις,
Καὶ τύτων ἰδιώματα τῆς φύσεως ἀπίσχῃ.
Ὅταν συ δέ τις τὸ ςεῤῥὸν πρὸς τὸν Θεὸν κατίδῃ,
Ὧπερ πιςεύεις ἀκλινῶς, κ̀ πέποιθας ὡς πάνυ,
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκίβδηλον φυλάττεις συ τὸ σέβας,
Ὧι κατορθοῖς ὁλοσχερῶς τὰ κατὰ σὲ πρακτέα·
Εἶτα πρὸς τύτοις τῆς ψυχῆς τὸν πλατυσμὸν ἀθρήσῃ,
Τὸν γλυκασμὸν τὸν φύσιμον αὐτῇ προσπεφυκότα,
Ἔνδον σου μᾶλλον ἐμβαλὼν τὰς ὄψεις τῆς καρδίας,
Καὶ τῇςδε τὸ παράσημα τοῖς τρόποις συ γνωρίσῃ,
Καὶ τῇςδε τὸ ςερέμνιον ἀπὸ τῶν ἔργων μάθῃ,
Τῶν τε φρενῶν τὸ ςαθηρὸν καὶ βεβηκὸς ἐκτόπως,
Τὸ ςεῤῥεὸν, κ̀ κραταιὸν κατὰ τὰς περιςάσεις,

Τὸ

(1) Hanc vocem videtur pro Auctoris nomine accepisse Montfauconius, quum in eius Catalogo legatur: *Orestiadis Diaconi Constantinopolitani nonnulli versus politici in laudem Imp. Ioannis Palaeologi*.

Τὸ συνεχὲς, καὶ δόκιμον, καὶ ξένον, καὶ γενναῖον,
Ἡνίκα ταύτας ὁ καιρὸς ἀλλεπαλλήλους φέρῃ,
Τὸ τακτικὸν ἐν ταῖς βουλαῖς, τὸ πόριμον εἰς εὖρος,
Τὸ πεπηγμένον ἐν αὐταῖς, τὸ γνωστικὸν εἰς κράτος,
Τὴν ἄλλην πᾶσαν τῶν ἠθῶν κρατίστην εὐταξίαν,
Ἰλιγγιῶν ἐξαπορεῖ ζάλης ἐξ ἀποκρύφου,
Καὶ τέθηπεν ὁλοσχερῶς θάμβει ληφθεὶς ἀπλέτῳ.
Πῶς γὰρ οὐ φρίξει, βασιλεῦ, πῶς ὄντως οὐ θαυμάσει;
Πῶς νουνεχῶς τε, καὶ σοφῶς οὐ βλέπων ἀπορήσει,
Οἵαν σε φύσιν ὁ Θεὸς ἐβράβευσε τῷ γένει,
Οἵοις σε προτερήμασιν ἐκόσμησεν ὀλβίοις,
Ὡς τοῖσδε πάντας ἐκνικᾷν τοὺς βασιλεῖς τοὺς πάλαι,
Ὅσοι φυλῆς ἐκράτησαν καὶ γῆς τῆς Αὐσονίδος;
Ἄλλος ἐδείχθης μουσικὸς κῆπος ἐξ εὐανθίας,
Ἢ πάντερπνος παράδεισος Θεοῦ τῶν χαρισμάτων,
Φέρων ὡς δένδρα κάλλιστα, τὸ τῶν χαρίτων σμῆνος,
Καὶ τέτταρα πανθαύμαστα μέγιστα ῥεῖθρα χέων,
Δικαιοσύνην, φρόνησιν, ἀνδρείαν, σωφροσύνην.
Σαμψὼν ὑπῆρξε θαυμαστὸς ἐξ εὐανδρίας ὅσης,
Οὗπερ λαμπρὰ μιμήματα τὰ τῆς ἰσχύος φέρεις,
Καὶ μένεις ὅλως ἀκλινὴς κατὰ τῶν ἀντιπάλων,
Ὅλος στεῤῥὸς, καρτερικὸς, γεννάδας, βριαρόχειρ.
Ὁ προφητάναξ ὁ Δαβὶδ πρᾶος ἐκλήθη μέγας,
Τὸ πρᾶον γὰρ ἐκτήσατο τοῖς ἔργοις πάντων πλέον,
Ἐξ ἀνεικάστων τῷ Θεῷ μαρτυρηθεὶς τῶν κρότων.
Τίς δή σου, θεῖε βασιλεῦ, τὸ πρᾶον ἔσχε πλέον,
Ὃς τοῖς ἐχθροῖς οὐχ ἥκιστα τὸ δύσνουν ἀπολύεις;
Ἐπείπερ εὐμενέστατος, καὶ συμπαθὴς τυγχάνεις,
Καὶ τούτους βλέπεις εὐμενοῦς ὄμμασιν εὐσπλαγχνίας,
Καὶ τούτοις σπένδεις καθαρῶς νόμοις φιλανθρωπίας.
Οὐκ ἔστι δεσμωτήριον τούτοις ἐν σοὶ τῷ πράῳ,
Οὐ χειροπέδης τὸ πικρὸν, οὐ ποδοκάκης ἄχθος,
Οὐδὲ περιαυχένιος κλοιὸς ἐκ δυσμενείας.
Τίς δ' εὐεργέτης ἄφθονος ἐφάνη σου βελτίων;
Ἄλλος γὰρ ὤφθης Πακτωλὸς, ἢ Νεῖλος χρυσοῤῥόας,
Ῥέων ὡς ῥεῖθρον ποταμὸς χρυσᾶς εὐεργεσίας,
Ὃς Τίτον δὴ μιμούμενος τὸν ἄρξαντα Ῥωμαίων,
Ἐκεῖνον τὸν φιλότιμον τὴν εὐεργέτιν φύσιν,
Τὸν δωρεαῖς πλουτίζοντα πυκναῖς τοὺς ὑπὸ χεῖρα,
Τὸν λάμψεσι φαιδρύνοντα χρυσοῦ τοὺς ὑπηκόους,
Πᾶσι παρέχεις ἀφειδῶς τὸν τῶν χρημάτων πλοῦτον,
Καὶ δίδως τούτοις ἀκρατῶς συχνὰς εὐεργεσίας,
Καὶ πρὸς αὐτοὺς τὰς χάριτας χύδην ἐκτόπως νέμεις,
Φίλους, ἐχθρούς τε, προσηνεῖς, δυστρόπους, καλοτρόπους.
Ὁ Σολομὼν εἰς φρόνησιν μέγας βροτῶν ἐκρίθη
Τῶν, ὅσοι μᾶλλον τὸ φρονεῖν ἐσχήκασιν, ἀνθρώπων,
Ὁ γνῶσιν ἀπαράμιλλος, ὁ σύνεσιν βελτίων,
Οὗπερ εἰς δύστροπόν τινα τῆς γνώσεως τὸ βάθος.
Καὶ τούτου τὰ μιμήματα φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ,
Ὡς τούτων ἀνιμώμενος τῆς γνώσεως τὸ κράτος,
Καὶ τῶν φρενῶν τὸ γνώρισμα τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο,
Εὑρέθης φυσικώτατος ὡς ἀληθῶς περίφρων·
Ὡς τεθηπέναι πρὸς αὐτὰ πάντας σχεδὸν Ῥωμαίους,
Καὶ τοὺς ἐν λόγοις κραταιοὺς, καὶ τοὺς κόμψους ἐν γνώσει,
Καὶ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ὅσην ὁ μέροψ ἔχει.
Λέων τυγχάνεις μετ' αὐτοὺς, ἀλλὰ τοῦ γένους Λέων,
Ὡς καὶ τοῦ γένους ἔξαρχος, καὶ τοῦ παντίμου στέφους.
Τὰ πάντα σου λεόντεια, βασίλεια, τὸ κράτος,
Βλέμματος ἄλμου θαυμαστὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον ἔργων,
Δι' ὧν χαρακτηρίζεται τὸ τῆς ψυχῆς ἀνδρεῖον,
Καὶ βάδισμα, καὶ κίνημα, καὶ φυσικὴ στεῤῥότης,
Καὶ φρόνημα, καὶ φώνημα, καὶ πνεῦμα θάρσους γέμον,
Πλὴν εὐμενῆ, καὶ προσηνῆ τὰ πάντα, καὶ θυμήρη,
Καὶ φύσεως ἐκπέμποντα τῆς θαυμαστῆς τὸ κράτος.
Πνεύσας ὁ λέων ἐρυγὴν ὁ θὴρ ὁ βρυχητίας
Φιλεῖ φοβεῖν, ὡς φοβερὸς, ζώων τῶν πάντων γένη.
Λέων, φησὶν, ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐχ ὑποτρέσῃ;
Ποῖον γὰρ τούτων συσταλὲν ταύτην οὐ πλήξει τρέμον,
Ἢ πρὸς φυγὴν καὶ χηραμοὺς καὶ καταδύσεις τρέχει;
Ἐπείπερ οὐδὲ δύναται στέγειν αὐτῆς τὸν φθόγγον,
Οὐδ' ἐνεγκεῖν τοσύνολον τὸν ἐξ ἐκείνης τρόμον.
Σὺ δ' ἐρυγὴν ἐκ στόματος τοῦ γαληνοῦ σου χέων,
Τὴν φύσιν ὁ πρᾳότατος, ὁ κατευμενισμένος,
Ταύτῃ τοῖς πᾶσι προσλαλεῖς, καὶ προσφωνεῖς ἠπίως,
Καὶ πᾶσαν πτοίαν ἐξ αὐτῶν μακρὰν ἀποῤῥαπίζεις.
Οἳ πρὸς σὲ στρεφόμενοι τὸν πρᾶον σφῶν δεσπότην
Μυρίων ἀπολαύουσι τῶν εὐεργετημάτων.
Τὴν καλιὰν τὴν κατ' αὐτὸν ὁ πτηνοκράτωρ πήξας
Εἰς δένδρον εὐσχιόφυλλον, συνηρεφὲς τοῖς πρυμνοῖς,
Ἀθροίζειν οἶδε φορυτὸν ἐνταῦθα τῶν στρουθίων
Ὑπὸ τὴν τοῦδε καλιὰν τὰς νοσσιὰς πηγνύντα·
Ὡς ἔξω βλάβης συντηρεῖ ταῦτα τῇ τούτου σκέπῃ,
Καὶ τῷ πρὸς τοῦτον φυσικῷ πασῶν ὀρνίθων τρόμῳ·
Καὶ γὰρ οὐκ ὄφις δυσμενὴς, οὐ χρεωβόρος ὄρνις,
Οὐκ ἄλλο πᾶν ἐκ τῶν βορῶν, καὶ δραστικῶν ὀρνέων,
Τῶν ἐκ τοῦ ῥάμφους τρωκτικῶν, τῶν ἐκ χηλῶν ἁρπάγων
Ἐκείνοις ὅλως ἤγγισεν, ἔθλιψε τοπαράπαν.
Τοῦ κράτους δὲ τοῦ κατὰ σὲ τὰς πτέρυγας ἐκτείνας,
Ὥσπερ ἀπτῆνας νεοττοὺς τὴν Ῥωμαΐδα θάλπεις,
Σκέπων αὐτὴν τὸ κατὰ σὲ, καὶ τοὺς φθορεῖς ἐντρέπων,
Ὡς φωλεοὺς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὁ μέγας πτηνοκράτωρ.
Ὁ μὲν φωσφόρος ὁ λαμπρὸς ἀπὸ Θαιμὰν[1] ἀνίσχων,
Καθώσπερ ἐπετέτακτο τῷ λόγῳ τοῦ δεσπότου,
Καὶ τὴν ἡμέραν δᾳδουχῶν ἄχρις αὐτῆς ἑσπέρας,
Μέχρι δυσμῶν τῶν ἀλαμπῶν λήγει τὸν τούτου δρόμον,
Καὶ πάλιν ἐξ ἀνατολῶν ἀπάρχεται τοῦ δρόμου,
Καὶ πάλιν μέχρι τῶν αὐτῶν λήγει δυσμῶν τὸν δρόμον·
Καὶ τοῦτο δρῶν διαπαντὸς ὅρον Θεοῦ δεικνύει,
Πληρῶν δεσπότου πρόσταξιν, ὥσπερ οἰκέτης εὔνους.
Σὺ δ' ἀλαμπὴς, ἀφώτιστος ἐκ Βυζαντίδος τρέχων,
Καὶ πρὸς ἑσπέραν τὰς ὁρμὰς ποιούμενος τοῦ δρόμου,
(Οὕτω σε γάρ τοι τέθηκεν ὁ γνόφος τῶν πραγμάτων,
Ζόφον ἐκχέας καθ' ἡμῶν ἐξ ἀποκρύφου ζάλης,
Καὶ κρύψας σου τὸ φεραυγὲς, καὶ σελαυγὲς τοῦ κράτους,
Ὥσπερ ἡλίου τὸ φαιδρὸν ἡ τῶν νεφῶν πυκνότης)
Φωσφόρου δίκην λάμποντος εἰς χθόνα τῶν Αὐσόνων,
Ἥλιος ὅτι χαροπὸς δυσμόθεν ἀντανίσχεις
Ὁλολαμπὴς αὐγάσμασιν ἀστράπτων τῶν πραγμάτων,
Ἄλλος ὡς γίγας ἄντικρυς τὴν τρίβον γαιοδρόμος·
Εἰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν καὶ χαλεπῶν σφαλμάτων
Σοῦ τὸ φαιδρὸν μετήμειψε, παπαὶ τῆς δυστυχίας!
Ἔβλεψεν Ἴστρος ὁ πολὺς αὐτόν σε πεπλευκότα,
Ἥπλωσε νῶτα γαληνὰ, κλύδωνος οὐκ ἐμνήσθη,
Οὐ ταραχώδους δυσαχθοῦς ἐκ τρικυμίας σάλου,
Ῥοαῖς ἐδεξιώσατό σε τὸν πρᾳὺν ἠπίαις,
Καὶ κόλποις ὑπεδέξατο τούτους τιθεὶς ἡμέρους,
Καὶ τὰς ὁλκάδας νήνεμος ὑπέφερε τοῦ κράτους,
Ὥσπερ ἐμφρόνων μιμηθεὶς γνωρίσματα καὶ φρένας,
Ἄλλος ὡς εὔνους καὶ καλὸς οἰκέτης ταῦτα πράττων,
Καὶ νουνεχῶς εὐλαβηθεὶς, ὡς οἶμαι, σου τοὺς μόχθους,
Καὶ τῶν ἀγώνων τῶν μακρῶν τοὺς δρόμους, καὶ τοὺς κόπους,
Οὓς στέγεις μάλα καρτερῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων,
Εἰπεῖν δὲ μᾶλλον ἀληθῶς, ὑπὲρ τῶν χριστωνύμων,
Θέρει, καὶ ψύχει, καὶ σφοδραῖς ἀντιπαλαίων βίαις,
Οὐ σώματος φειδόμενος, αὐτάναξ, οὐ σαρκίου,
Ζωῆς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς καταφρονῶν ἐκτόπως,
Καὶ σπεύδων ὅτι κραταιῶς, ὡς συμπαθὴς τὴν φύσιν,
Τὴν Ῥωμαΐδα τὴν λαμπρὰν θηρὸς τοῦ παρανόμου
Ῥύσασθαι πάντη χαλεποῖς περιπεσοῦσαν βρόχοις.
Οὐχ ἥλκυσεν, οὐκ ἔθελξεν, οὐ κατελέανέ σε

Πα-

(1) Ita in Codice; sed quid sit Θαιμὰν ignoramus: legi fortasse posset Θαιστᾶν, vel Θαιμῶν: nisi dicamus alicuius loci ad Orientem siti nomen esse.

Πᾶσα τρυφὴ σωματικὴ, ϗ χάρις, ϗ ῥαςώνη.
Τὸ γὰρ ἀνθίςασθαι λαμπρῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων,
Τὸ φέρειν ὅπλα κραταιὰ, κινδυνεύειν ὅλως
Κατά τε γῆν ϗ θάλασσαν, ϗ κατὰ πᾶσαν χθόνα,
Τρυφὴν ἡγῇ, ϗ καύχημα, ϗ χάριν ἐξαισίαν.
Τάτης ἐςί σοι θυρεὸς, ὅτε πρὸς ὕπνον βλέπεις,
Καὶ θώραξ περιβόλαιον ἀντὶ τῆς πορφυρίδος,
Α'ντὶ καλύπτρας εὐαγῦς κόρυς ἀπὸ σιδήρυ,
Α'ντὶ πεδίλων σηρικῶν περικνημίδες πάλιν·
Καὶ ταῦτα φέρεις δι' ἡμᾶς, ὡς συμπαθὴς τὴν φύσιν.
Ε'´βλεψαν Ι'ςρογείτονες τὰ κατὰ σὲ πρακτέα,
Σκυθαι, Μυσοὶ, ϗ Τριβαλοὶ σὺν τοῖς ἐκ Ρ'ῶς ἀθρόοι,
Μέγιςοι, ξένοι, ςρατηγοὶ, σατράπαι, ταγματάρχαι
Προσέπευσαν τῷ κράτει συ, ϗ δυλικῶς προσῆλθον,
Ε'´καμψαν γόνυ σοι, πιςὸν ὑπέσχον δύλων σέβας,
Παιᾶσιν ἐπεκρότησαν, ἠλάλαξαν ἐκθύμως,
Καὶ τ' ἄλλα σφῶν δεδράκασιν εἰς σὲ τὸν Αὐσονάρχην,
Ο'´σα περ νόμος ἐκτελεῖν οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην.
Οἶδεν ὁ κράτωρ τῶν Μυσῶν, τῶν σῶν φρενῶν τὸ κράτος,
Καὶ σφῶν βυλὰς τὰς ἐμβριθεῖς τὰς ὑπὲρ νῦν, ϛ φρένας,
Καὶ τέθηπε τὸ κράτιςον αὐτῶν τῆς ἀγχινοίας.
Οἶδεν ὁ θεῖος ὁ κλεινὸς ὁ ῥὴξ ὁ τῶν Παιόνων,
Η'γάσθη συ τῆς καλλονῆς τὸ πάντερπνον ϛ ξένον,
Η'γάσθη συ τῆς φύσεως τὸ πανεκλελεγμένον,
Η'γάσθη συ τῆς γνώσεως τὸ πανεξῃρημένον,
Ὑπτίαις ὑπεδέξατο χερσί σε τὸ τῦ λόγυ,
Εἰ καί τι πάλιν εἴσρυεν ἐξ ἁμαρτάδων νέφος
Ο'ρμήματά συ τὰ λαμπρὰ μετήμειψεν ἀθρόον.
Πρόελθε τάφων ὁ Δαβὶδ μυςικωτέρως τρέχων,
Καὶ δεῦρο φῶς πρὸς δεύτερον ταφῆς φυγὼν ἑσπέραν·
Νῦν σόβει τὸ ψαλτήριον αὖθις ϗ τὴν κινύραν,
Αἴνεσον ὕμνοις ἀγαθοῖς τὸν κράτορα Ρ'ωμαίων,
Κρῦσον τὴν λύραν ἐμμελῶς, εὐρύθμως τὴν κιθάραν.
Πάρεςι γὰρ ὁ κράτιςος ὃν εἶπας βασιλέα,
Ε'ν τοῖς ψαλμοῖς τοῖς κατὰ σὲ ψάλλων πρεπόντως τάδε·
Χρηςὸς τὴν φύσιν, ἀγαθὸς, ἀληθινὸς, ϗ πρᾶος,
Ρ'ομφαίαν ὅτι ςίλβυσαν ἄνωθεν ἐζωσμένος,
Καὶ μυςικὴν ἀντίληψιν ἐκεῖθεν δεδεγμένος,
Καὶ σμύρναν αὖθις, ϗ ςακτὴν ἐκχέων σὺν κασίᾳ
Ε'ξ ἱματίων τῶν αὐτῦ τῆς ξένης ἁλυργίδος
Εἰς τὴν καλὴν ϗ θαυμαςὴν τήνδε τὴν Ρ'ωμαΐδα,
Η'`ν ἄλλην, οἶμαι, νοητὴν εἴπῃ Σιὼν ὁ λόγος,
Ζόφον ἐκ ταύτης ἐξελὼν τὸν ἐκ τῆς τυραννίδος,
Η'´ κρεῖττον φάναι, θλίψεως ἀναγαγὼν τῦ τάφυ,
Ο'´σον, αὐτάναξ, τὸ σαυτῦ ϗ τῶν ἐν σοὶ πρακτέων.
Νεκρὰν γὰρ ταύτην τέθεικε φθορεὺς ὁ τῶν πραγμάτων,
Καθάπερ πρώην ὁ Χριςὸς εἰς τὴν Σιὼν ἰγμένος,
Ω'ς δεδεγμένος δι' ἡμᾶς τὴν καθ' ἡμᾶς ὐσίαν,
Καθεῖλέ μου τὸν τύραννον τὸν τῆς φθορᾶς προςάτην.
Η' Ρ'ωμαῒς ἡ δυςυχὴς σκίρτησον κατὰ κράτος,
Αἶσον ᾠδὴν ἀπὸ ψυχῆς, μέλψον ἀπὸ καρδίας,
Ε'´παγον τῦτον ὑψηλοῖς ἐν ᾄσμασι ϗ κρότοις,
Α'νύψωσον, μεγάλυνον, εὐφήμησον ἐκτόπως
Τὸν λυτρωτὴν μετὰ Θεὸν, ϗ ῥύςην τῶν Αὐσόνων,
Τὴν τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν, τὴν τῶν θλιβόντων λύσιν,
Τὴν χαρμονὴν τὴν πάντερπνον τῆς γῆς τῆς Αὐσονίδος,
Τὸν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον πληρώσαντα χαρίτων,
Τὸν πᾶσαν τὴν περίγειον εὐφράναντα τοῖς ἔργοις.
Α'λλ' ὦ τὴν φύσιν ἄναρχε, παντάναξ, παντοκράτορ,
Καὶ γόνε τύτῳ συμφυὴς, ϗ πνεύματος τὸ κράτος,
Θεία Τριὰς πανσθενυργὸς, αἰτία τῶν κτισμάτων,
Παρεκτικὴ, ϗ δότειρα τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων,
Η' τῦτον δῦσα πρὸς ἡμᾶς τὸν θεῖον, ςεφηφόρον,
Παλαιολόγον τὸν ςεῤῥὸν, τὸ θαῦμα γῆς ἁπάσης,
Τὸν κλῆσιν χαριτώνυμον, τὴν βρῦσιν τῶν χαρίτων,
Οὗ χάρισι παντοδαπαῖς ἐκόσμησας τὸ κράτος,
Ο' βασιλεὺς [1] τερφθήσεται τῇ κατὰ σὲ δυνάμει,
Ε'ν δὲ τῷ σωτηρίῳ συ χαρήσεται μεγάλως.
Ε'πιθυμίαν τῆς αὐτῦ δὸς πρὸς αὐτὸν καρδίας,
Καὶ τῶν χειλέων θέλησιν μηδόλως ὑςερήσῃς.
Πάσαις χρηςότητος αὐτὸν τέρψον ἐν εὐλογίαις,
Περὶ τὴν τύτυ κεφαλὴν πάντιμον θεῖσα ςέφος
Κεκοσμημένον τιμαλφῶς ἐξ ἀνεικάςων λίθων.
Μεθ' ὧν ζωὴν αἰτῦντί σε δίδυ, ϗ πίον γῆρας,
Μακρότητα τῶν ἡμερῶν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Η' δόξα τύτυ γένοιτο τῷ κράτει συ μεγίςη,
Καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν θείης αὐτῷ κρατίςην.
Εὔφρανον τῦτον ἐν χαρᾷ μετὰ τῦ συ προσώπυ,
Ε'ν σοὶ γὰρ οὗτος ἤλπικε τῇ χορηγῷ τῦ κράτυς.
Τὴν χάριν συ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀκήρατον παράσχυ,
Ο'´πως αὐτὸς μὴ σαλευθῇ τῶν ἐκ τῦ κράτυς βάθρων.
Η' χεὶρ συ πᾶσι τοῖς αὐτὸν μισῦσιν εὑρεθείη,
Καὶ τύτυς φθάσαι κραταιῶς θᾶττον ἡ δεξιά συ,
Οὓς προφανῶς συντάραξον τῷ τῆς ὀργῆς συ τρόμῳ,
Οὓς λαῦρον καταφάγηται πῦρ δραςικὸν ἐκ ῥύμης,
Καὶ γῆς τῆς τύτων τὸν καρπὸν ἀφάνισον εἰς τέλος,
Ε'κ δὲ μερόπων τῶν ζῴων πάλιν αὐτῶν τὸ σπέρμα,
Ο'´τι πρὸς τῦτον ἔκλιναν πλεῖςα δεινὰ ϗ φαῦλα,
Διελογίσαντο βυλὰς αὐτοῖς οὐχ ἱςαμένας.
Θοῦ τολοιπὸν τὺς ἄφρονας ςρεφόμενον ὡς νῶτον,
Καὶ τὴν μορφὴν ἑτοίμασον αὐτῶν τοῖς περιλοίποις.
Μὴ, μὴ σιγήσῃς [2] ὁ Θεὸς, μηδὲ καταπραΰνῃς.
Οἱ γὰρ ἐχθροὶ τοῦ κράτορος ἤχησαν κατὰ τύτυ,
Ηἶραν γε μὴν τὰς κεφαλὰς πρὸς τῦτον οἱ μισῦντες,
Καὶ πανυργίας ἔῤῥαψαν οἱ δυσμενεῖς ϗ δόλυς.
Δρᾶσον αὐτὺς ὡς Μαδιὰμ ἐκείνῳ ϗ Σεισάρᾳ,
Καὶ τύτυς ἐξολόθρευσον ἐν Α'ενδὼρ ἀθρόυς
Τόπῳ τῷ σῷ τῷ τῆς ὀργῆς ϗ τῆς πανωλεθρίας,
Καὶ τύτυς θῦ περιφανῶς, ὥσπερ τὺς πρώην ἔθυ
Ω'ρὴβ, ϗ Ζὴβ, ϗ Ζεβεὲ, ϛ Σαλμανᾶ δευτέρυς.
Ποίησον τύτυς ὡς τροχὸν κινύμενον ἀνέμῳ,
Καὶ πάλιν ὥσπερ κάλαμον σοβύμενον ταῖς αὔραις,
Ω'´σπερ δρυμὸν νεμόμενον ὑπὸ πυρὸς βρομαίυ,
Καὶ τύτυς καταδίωξον λαίλαπι τῆς ὀργῆς συ.
Πλήρωσον τύτων τὰς μορφὰς αἰσχίςης ἀτιμίας,
Καὶ πάντες ἐντραπήτωσαν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Δὸς πρὸς αὐτὸν τὸ κρίμα συ ϗ τὴν δικαιοσύνην,
Ω'ς αὐτανάκτων ἀγαθῶν εὐλογημένον γόνον,
Ω'ς βασιλέων εὐσεβῶν ἐκλελεγμένον τέκος·
Δὸς πρὸς αὐτὸν ὡς ἀγαθὴ πρὸς τὴν αὐτῦ καρδίαν,
Οἶδας γὰρ τῦτον ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον ἔργων·
Καὶ τύτυ πᾶσαν βύλησιν πλήρωσον τῆς καρδίας,
Πέμψον πρὸς τῦτον ἀσφαλῶς ῥάβδον δυνάμεώς συ,
Ο'´πως ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν τῶν τύτυ κυριεύοι·
Ε'ν ταῖς ἡμέραις ταῖς αὐτῦ φῶς θέμιδος ἀςράψαι,
Καὶ πλῆθος αὖθις ἀγαθῶν τῆς εὐμενῦς εἰρήνης·
Οὗ πρὸ προσώπυ δυσμενεῖς πεσέτωσαν ἀθρόοι,
Λείξαντες χοῦν ὡς δύςροτοι ϗ φαῦλοι τὰς καρδίας,
Καὶ προσκομίσειαν αὐτῷ πάντες σκηπτῦχοι δῶρα,
Καὶ προσκυνήσειαν αὐτῷ πάντες οἱ γῆς κρατῦντες.
Ε'´θνος δὲ πᾶν δυλεύσειε κάμψαν αὐτῷ τὸ γόνυ,
Τὔνομα δὲ τὸ κατ' αὐτὸν ἔντιμον τύτοις εἴη·
Καὶ τῦτον εὐλογήσειαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν,
Καὶ τῦτον μακαρίσειεν ἐθνῶν ἡ πανσπερμία.
Αὐτῦ Τριὰς τὴν αἴνεσιν μὴ πᾶσα σιωπήσῃς.
Ε'πείπερ ςόμα [3] πονηρῶν ἀνέῳκτο πρὸς τόνδε,
Καὶ γλώσσῃ καταλέγυσι δολίᾳ πάλιν τῦδε,
Καὶ λόγοις ὀνειδίζυσι περικυκλῦντες μίσυς,
Καὶ πολεμῦσιν ἀφειδῶς οἱ δυσμενεῖς ἐκ φθόνυ.
Α'ντὶ τῦ τῦτον ἀγαπᾶν διέβαλλον ἀθέσμως.

Αὐ-

(1) Ex pſalmo xx. (2) Ex pſalmo LXXXII. (3) Ex pſalmo CVIII.

Αὐτὸς δὲ προσευχόμενος θλίψεις τὰς ἔνθεν φέρει.
Ἀντ' ἀγαθῶν τὰ χείριστα δρῶσι τὰ κατὰ τούτου,
Καὶ μῖσος κραταιότατον ἀντὶ σφοδρᾶς ἀγάπης.
Ἁμαρτωλὸν κατάστησον εἰς τούτους ἀδικοῦντας,
Καὶ τούτων ὁ διάβολος ἐκ δεξιῶν σταθήτω.
Ἐν τῷ καιρῷ τῆς κρίσεως τῆς σφῶν κατακριθεῖεν,
Καὶ τῶνδε πᾶσα προσευχὴ πρὸς ἁμαρτίαν εἴη.
Οἱ παῖδες γενηθήτωσαν σφῶν ἀπωρφανισμέναι.
Ἡμέραι πάλιν δυστυχῶς αἱ κατ' αὐτοὺς ὀλίγαι,
Καὶ γαμετὰς τὰς ἑαυτῶν χήρας ὁ χρόνους θήσοι.
Μετανάστήτωσαν πικρῶς οἱ γόνοι σαλευθέντες,
Καὶ βρῶσιν αἰτησάσθωσαν ἀπὸ ῥαγδαίας πείνης,
Ἐξ οἰκοπέδων τῶν αὐτῶν ῥιφείησαν ἀθλίως.
Ἐρευνησάτω δανειστὴς ὕπαρξιν τῶνδε πᾶσαν,
Καὶ πάντας πόνους τοὺς αὐτῶν ἀλλότριος λαβέτω.
Μή τις ἀντίληψις αὐτοῖς πρός τινος γενηθήτω,
Μηδὲ τοῖς τούτων ὀρφανοῖς οἰκτίρμων εὑρεθήτω.
Εἰς ἐξολόθρευσιν οἰκτρὰν ἔστω τὰ τῶνδε τέκνα,
Ἡ κλῆσις τούτων ἐν μιᾷ τῇ γενεᾷ λυθείη.
Ἀναμνησθείη πρὸ Θεοῦ τὰ σφῶν πατέρων φαῦλα,
Ἡ δ' ἁμαρτία τῆς μητρὸς τούτων φθορὰν μὴ λάβοι.
Ἔστωσαν ταῦτα πρὸ Θεοῦ διαπαντὸς ἐνδίκως,
Καὶ τούτων τὸ μνημόσυνον κατὰ τὴν γῆν μὴ μεῖναι·
Ἀνθ' ὧνπερ οὐκ ἐμνήσθησαν ἔλεος οὗτοι δρᾶσαι,
Ἀλλὰ καταδιώκουσι τὸν θεῖον βασιλέα,
Ὄντα πτωχὸν τῷ πνεύματι καὶ κατανενυγμένον,
Τοῦ θανατῶσαι δυσμενῶς, καὶ κρύψαι πρὸς τὴν χθόνα.
Φιλοῦσιν οὗτοι τὴν ἀρὰν, καὶ τούτοις θᾶττον ἥξοι,
Οὐδ' εὐλογίαν θέλουσι, καὶ τῶνδε μακρυνθείη.
Κατάραν ὡς ἱμάτιον ποθοῦσιν ἐνδυθῆναι,
Καὶ πρὸς τὰ σφῶν ἐγκάρδια καθάπερ ὕδωρ δράμοι,
Κἂν τοῖς ὀστέοις τοῖς αὐτῶν ὥσπερ ἐλαίου χύσις.
Ὡς περιβόλαιον αὐτοῖς, ὃ φέρουσιν, ὑπάρξαι,
Ὡς ζώνη δὲ διαπαντὸς, ἣν περιζώννυνταί του.
Τοῦτο τὸ ἔργον ἐκ Θεοῦ τῶν τοῦτον δὴ μισούντων,
Καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τοῦ βασιλέως.
Σὺ τοίνυν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ παντοκράτωρ,
Ποίησον οἶκτον μετ' αὐτοῦ χάριν τῆς κλήσεώς σου,
Ὅτι χρηστὸς, ὡς ἀληθῶς, οἶκτος ὁ σὸς, παντάναξ.
Καὶ ῥῦσαι τοῦτον ὡς πτωχὸν καὶ πένητα καρδίᾳ,
Τὸ πνεῦμα γὰρ τὸ κατ' αὐτὸν τετάρακται καὶ τρέμει.
Ἀντανηρέθη κραταιῶς, καθὰ σκιᾶς ἡ κλίσις,
Ὥσπερ ἀκρίδες ἐν ἀγρῷ πικρῶς διετειάχθη.
Ἠσθένησαν τὰ γόνατα τούτου ταῖς δυστυχίαις,
Ἡ δέ γε σὰρξ δι' ἔλαιον ἠλλοίωτο παγκάκως.
Καὶ γείτοσι τοῖς καθ' ἡμᾶς τιτρώσκεται τοῖς ψόγοις·
Βλέπουσι τοῦτον, κεφαλὰς κραδαίνουσιν ἀθρόοι.
Τούτῳ βοήθησον αὐτὸς ὁ κατ' αὐτὸν δεσπότης,
Καὶ σῶσον ὡς φιλάνθρωπος κατὰ τοὺς οἰκτιρμούς σου.
Καὶ πάντες δὴ μαθέτωσαν, ὅτι σὸν ταῦτα κράτος,
Ὅτι σὺ τοῦτον ἔδρασας τὸν θεῖον βασιλέα.
Καταρωμένων τῶν ἐχθρῶν σὺ τοῦτον εὐλογήσαις,
Καὶ πάντες αἰσχυνθήτωσαν οἱ τοῦτον ἀθετοῦντες·
Αὐτός γε μὴν τερφθήσεται δοῦλος τυγχάνων σέθεν.
Αἰσχύνην ἐνδυσάσθωσαν οἱ τὸν χριστὸν μισοῦντες,
Οὗπερ αὐτὸς ἐντέθεικας τῇ κεφαλῇ τὸ στέφος,
Εἶτα περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα ψόγον.
Αὐτὸς δ' ἐξομολόγησιν προσοίσει σοι προσφόρως,
Κἂν μέσῳ πλείστων δὴ λαῶν ὑμνήσει σου τὸ κράτος.
Ὅτι τοῦ πένητος αὐτοῦ τοῖς δεξιοῖς παρέστης,
Τοῦ σῶσαι τοῦτον ἐκ φθορᾶς τῶν καταδιωκόντων.
Ταῦτά σοι δεῖγμα, βασιλεῦ, μέγιστον ξένου πόθου,
(Καὶ γὰρ πρὸς σὲ τὸν κράτιστον αὖθις τὸν λόγον στρέφω)
Τοῦ ποιμενάρχου τοῦ κλεινοῦ τοῦ παρ' ἡμῖν φωσφόρου
Τοῦ Πολυκάρπου, τοῦ λαμπροῦ, τοῦ θαυμαστοῦ, τοῦ πάνυ,
Τούτου ταῖς θείαις προσαγαῖς ἐκθύμως τετυγμένα,
Ὅνπερ ἡμῖν μετὰ Θεὸν ἐβράβευσας προσφόρως
Θείᾳ προκρίσει τοῦ σοφοῦ καὶ ξένου πατριάρχου.
Ὅς τις πρὸς σὲ τὸν κραταιὸν φέριστον πόθον τρέφει,
Καὶ σχέσιν ὅτι θαυμαστὴν ἀπὸ ψυχῆς ὀλβίας,
Καὶ πίστιν ὄντως ἀκραιφνῆ, καὶ καθαρὰν, καὶ ξένην,
Καὶ φέρει δὴ τὸ κράτος σου ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ,
Καὶ δι' ἐπαίνων τίθησι τὰ κατ' αὐτὸ καὶ κρότων.
Ὡς ἀληθῶς εὐχέτης σου διάπυρος τυγχάνων,
Ὅλος ἐκκρέμαται τῆς σῆς ἀγάπης ἐξαισίως,
Ὅλος τῶν σῶν ἐξήρτηται καὶ λόγων καὶ πρακτέων,
Καὶ τῆς δεσποίνης τῆς κλεινῆς τῆς καθηγιασμένης,
Τῆς ἐκλαμπούσης χάρισιν ἀπλέτοις καὶ παγκάλοις.
Εἰ γάρ τις ἄλλος πέφυκεν ἀρχιθυτῶν τῶν πάνυ.
Ὁ σὲ φιλῶν τὸν κράτιστον ἐξ ἀνεικάστου πόθου,
Καὶ σὲ πνοὴν ἡγούμενος, καὶ τέρψιν, καὶ καρδίαν,
Καὶ φάος πανυπέρλαμπρον τῶν κατ' αὐτὸν ὀμμάτων,
Πρῶτος αὐτὸς καθέστηκε τούτων, ὡς οἶμαι, πάντων.
Ποθεῖ γὰρ ὑπὲρ ἄνθρωπον κράτος ὑμῶν τὸ μέγα.
Ὃς δὲ διὰ τὸ κράτος σου τὰς προσευχὰς προσφέρει
Τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ τῷ βασιλεῖ τῶν πάντων,
Καὶ θείους χέει ποταμοὺς ἐκτόπως τῶν δακρύων,
Ἐνασμενίζων ταῖς εὐχαῖς, καὶ φιληδῶν τῇ στάσει,
Ἐξότου δὴ τῆς πόλεως τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπέβη,
Καὶ θείως ἐπελάβετο τῶν κατ' αὐτὴν οἰάκων,
Ἴσασι πάντες ἐναργῶς οἱ τῆς Ὀρεστιάδος,
Ἡμέρας ὅτι καὶ νυκτὸς τὰς προσευχὰς ἐκτείνων,
Καὶ τὸν δεσπότην δι' αὐτῶν σοφῶς ἐξευμενίζων
Ὑπὲρ τοῦ κράτους, βασιλεῦ, τοῦ κατὰ σὲ τοῦ ξένου,
Οὗ τινος ἔργον ἀληθῶς, καὶ τῶν εὐχῶν τῶν τούτου.
Ὁ τῶν βαρβάρων ὄλεθρος ὁ γεγονὼς θεόθεν.
Οὐ Σκύθης γὰρ, οὐδὲ Μυσὸς, οὐ Τριβαλὸς, οὐ Παίων
Ἐτρέψαντο τοὺς δυσσεβεῖς, οὐδὲ Λατίνων σμῆνος,
Οὐδέ γε πάλιν κραταιὸν ἄλλο τῶν Βλάχων γένος,
Ἀλλὰ δακρύων οἱ κρουνοὶ, καὶ τῶν εὐχῶν τὸ πλῆθος,
Δι' ὧν ὁ νέος Μωϋσῆς χερσὶν ἐκτεταμέναις
Τὸν Ἀμαλὴκ, τὸν Ἰσμαὴλ συνέτριψεν εἰς κράτος,
Ὃς καθ' ἑκάστην ὁ χρηστὸς δεικνύει ποιμενάρχης
Λαμπρῶς, αὐτάναξ, πεποιθὼς τῇ πρὸς Θεόν σου σχέσει·
Ἐπείπερ εὐσεβέστατος διατελεῖς ἐκτόπως,
Καὶ τὰς ἐλπίδας πρὸς αὐτὸν ἁπάσας ἀνατίθης,
Μέγιστε θεῖε βασιλεῦ, αὐτάναξ τῶν Αὐσόνων.

Habes, amice Lector, Poëma, nulla quidem Latina interpretatione donatum, ne Voluminis moles in immensum cresceret, quod & in reliquis, quae deinceps occurrent Anecdotis facere constituimus. In hoc autem si quid minus elegans, immo si barbarum quiddam animadverteris, meminisse volumus, Graecorum rebus iam dilabentibus fuisse conscriptum; eaque potissimum de caussa, ut aliquod senescentis Graecitatis specimen haberes, illud prodere in animum induxisse. Codicis praeterea, unde illud exscripsimus, ita male adfecta conditio est, partim scribentis vitio, qui atramento usus est prorsus evanido, partim priorum possessorum incuria, quibus loci, in quo iacebat, humiditas minime fuerat animadversa, ut illud non sine magna cura, ac diligentia ab imminenti interitu vindicasse videamur.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. characteribus paene evanidis. Constat foliis 129.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO IN SANCTVM EVANGELIVM D. IOANNIS.

Ac praeterea,

Titi Bostrensis Episcopi in Evangelium Lucae Commentarius.

COD. XXIV. I. p. 1. Inc. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιςῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ μετὰ ταῦτα ἠνίξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν, εὐθέως περὶ τῆς ἀϊδίου γεννήσεως ἡμῖν διηγεῖται. Des. ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Huic Commentario simillimum alium habes supra in Cod. V. Plut. VI. p. 101. §. II, ac profecto eadem illa Hesychii fragmenta duo, quae ibi commemorantur, heic etiam in eumdem Evangelii locum iisdemque verbis referuntur. Vltimis item verbis, quae in illo, Isidoro Pelusiotae tribuuntur, apposito vocibus, Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον, κ. λ. titulo, Τοῦ Πηλυσιώτου ἐπιςολὴ φυθʹ. in hoc etiam eiusdem auctoris nomen in margine adscribitur, diverso tamen Epistolae numero adiecto; nam pro φυθʹ. legitur ἐπιςολῆς συθʹ. κεφάλαιον ηʹ.

II. pag. 72. Τοῦ μακαρίου Τίτου ἐπισκόπου Βοςρῶν ἑρμηνεῖαι εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. *B. Titi Episcopi Bostrensis interpretationes in Evangelium secundum Lucam.* Inc. Ἰςέον, ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους εὐαγγελιςὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους ἐςὶν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων, τὸν δὲ μακάριον Λουκᾶν καὶ προοιμίοις ἐπιβάλλοντα, καὶ συγγνώμην ἑαυτῷ πραγματευόμενον, ὅτι δὴ μέλλοι μεγάλα ἐκτίθεσθαι· καὶ γάρ φησιν, Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν· τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἦλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς χρὴ νοεῖν, κ. λ. Simile initium a verbis, τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, κ. λ. eidem Tito, & Origeni tributum, dedimus etiam supra in recensione Cod XXXIII. Plut. VI. pag. 160. §. III. catenam plurimorum Patrum in Evangelia continentis. Desinit perpetuus Commentarius, nulla sacri textus sectione apposita, in verbis: καὶ γὰρ διὰ τῶν σκολιῶν πάντα τὸν διεφθαρμένον βίον ἠνίξατο, τουτέςι τελώνας, καὶ πόρνας, καὶ λῃςὰς, καὶ μάγους, οἵ τινες ὄντες διεςραμμένοι πρότερον, τὴν ὀρθὴν ὕςερον ἐβάδισαν ὁδόν· ὅπερ οὖν καὶ αὐτὸς ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι τελῶναι, καὶ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

III. pag. 81. Sequuntur Excerpta quaedam interpretationum in idem Evangelium secundum Lucam, auctoris nomine destituta. Primum in illa sacri textus verba, & quidem cynnabari scripta, Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις, ἕως καὶ εἰς πῦρ βάλλεται, quae sunt Cap. III. v. 7. ita inc. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης παρὰ τῶν ὄχλων τὸ, τί ποιήσομεν, αὐτὸς καθάπερ τις ἐπιςήμων ἰατρὸς ἑκάςῳ τὸ πρόσφορον τέθεικε βοήθημα, τοῖς μὲν ὄχλοις φιλαλλήλῳ φρονήματι κεχρῆσθαι κελεύων, τελώναις δὲ τὴν εἰς ἀκαθέκτους πλεονεξίας ἀποκλείων ὁδὸν, τοῖς γε μὴν ςρατιώταις τὸ μηδένα διασείειν πανσόφως ἐπιφωνῶν· οὐδένα γὰρ ἀποβάλλεται ὁ Θεὸς, ὀρθῶς καὶ δικαίως πολιτευόμενον. Οὕτως δὲ ἦν μέγας καὶ ἀξιάγαςος, ὡς εἰς ὑπόνοιαν ἐλθεῖν τοὺς τῶν Ἰουδαίων δήμους, μὴ ἄρα γε αὐτὸς εἴη ὁ Χριςὸς, ὁ ὑπὸ προφητῶν ἁγίων προκεκηρυγμένος. αὐτὸς δὲ τὴν τοιαύτην αὐτῶν ὑπονοίαν ἀποκόπτων ἔλεγεν· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς. Vltimum est, in quo agitur Περὶ τοῦ Ἰωσὴφ, πῶς ἔθαψεν τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριςοῦ· καὶ περὶ τῶν μυροφόρων γυναικῶν, καὶ περὶ τῆς ἀναςάσεως τοῦ δεσπότου. *De Iosepho, quomodo sepelivit corpus Domini nostri, ac Dei Iesu Christi; ac de mulieribus unguenta ferentibus, deque Domini resurrectione.* Inc. Ἐπειδήπερ οἱ εἰς τὴν κώμην Ἐμμαοὺς μαθηταὶ πορευόμενοι, ὡς οὐκέτι ζῆν τὸν Χριςὸν προσδοκῶντες, περὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους ἀνιώμενοι διελέγοντο. Des. δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἑκουσίως παθόντα σαρκὶ, καὶ ἀναςάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάςῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, δι' οὗ, κ. λ. Haec excerpta una cum praecedenti Titi Bostrensis Commentario in Lucam habentur etiam in Codd. V. & XXXIII. Plutei VI. in altero quidem ob unius fortasse paginae abscissionem initio mutila; incipit enim ibi Commentarius in pag. 146. a verbis: καὶ ἐπειδὴ οὐ πᾶσιν φαίνεται ὁ Θεὸς, κ. λ.[1] in altero vero una cum aliis aliorum SS. Patrum interpretationibus coniuncta.

Vberrima sunt in hoc Codice scholia marginalia, cynnabari scripta, praesertim ad Ioannis Chrysostomi Commentarios in Ioannem; quorum ut aliquod specimen delibemus, quid ad illa verba, Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, εἰπὼν ὁ εὐαγγελιςὴς, κ. λ. Scholiastes adnotaverit, audiamus. Ait igitur pag. 4. Ἐπειδὴ εἶπεν Θεὸν τὸν πατέρα, Θεὸν τὸν υἱὸν τὸν ἄναρχον αὐτοῦ, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἄφατον, καὶ ὑπὲρ νοῦν σχέσιν, καὶ ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ τὸν πατέρα· ἐπειδὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν θαυμασίαν ταύτην θεολογίαν ἑαυτὸν καθῆκεν· ἵνα μή τις εἴπῃ, ἄνθρωπε, ὑψηλὰ μὲν, καὶ θαυμά-

(1) Paginam 145. Cod. V. Plut. VI. cuius prima verba, πάλιν δὲ τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνομάζει λαὸν, ὡς ἀδάμαςον ὄντα, κ. λ. retulimus supra pag. 101. §. III. & a qua Commentariorum in Lucam initium, quamvis mutilum desumsimus, huius ope Codicis eadem continentis, comperimus ad hosce Commentarios neutiquam pertinere.

μάτια, & λέγεις· ἀλλὰ πόθεν ἔσχες γνῶναι ταῦτα; εἶδες τὸν Θεόν; ἀλλ᾽ οὐδεὶς εἶδεν· πόθεν ἔμαθες τὰ ἀπόῤῥητα ταῦτα; τίς ὁ διδάξας; ἵνα οὖν μηδεὶς τοιαῦτα ἐν νῷ στασιάζῃ τοῖς λογισμοῖς, αὐτὸς προφθάσας φησί· Θεὸν μὲν γυμνὸν καὶ χωρὶς σαρκὸς, οὐδεὶς οὐδέποτε ἑώρακεν· εἶτα σὺ δὲ πόθεν μαθεῖν λέγεις ταῦτα; ὁ μονογενής, φησιν, ὃν προεῖπον, ὅτι Θεὸς, ὅτι φῶς, ὅτι ἐν ἀρχῇ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι πάντα ἄνθρωπον φωτίζει, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο, ἐκεῖνος ἐδίδαξεν· ἐκεῖνον γὰρ ἐθεασάμεθα μετὰ σαρκὸς, ἐκείνου ἴδομεν τὴν δόξαν, δόξαν ὡς ἀληθοῦς μονογενοῦς· ἐκεῖνος ὁ μονογενὴς, ὁ τῆς πατρικῆς συγγενείας, ϗ οἰκειότητος μηδέποτε ἀφιστάμενος, ἀλλ᾽ ἀεὶ ἐν τοῖς κόλποις ὢν τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἡμῖν ταῦτα ἀπεκάλυψεν, ϗ διὰ τοῦτο ϗ ἡμεῖς θαῤῥοῦντες ταῦτα κηρύσσομεν. Ad illa praeterea verba, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐν σαββάτῳ θεραπεύειν, ϗ πολλὰ ἕτερα ποιεῖν, κ. λ. haec alia margini adscripsit p. 9. Α῎λλως δὲ καὶ ἵνα τοὺς Ἰουδαίους δι᾽ ἔργου ἀξιομνημονεύτου καὶ σιγῶν ἐλέγχειν ἀεὶ ἔχῃ, ὅτι μάτην ἐπὶ τοῦ ὁμοφυλακεῖν, καὶ γεραίρειν σεμνύνονται τὸν ναόν· οἱ γὰρ ἀγορὰν αὐτὸν καὶ ἐμπορίαν ἀπεργασάμενοι, ϗ ὅρκου, ϗ ἐπιορκίας ϗ ἀδικίας, ϗ πολλῆς ἄλλης ἀτοπίας ἐργαστήριον ἀποδείξαντες (ταῦτα γὰρ τῆς ἀγορᾶς οὐδὲν ἧττον τῶν ὠνίων τὰ τεκμήρια) τίνα ἄλλην τιμὴν ἐπιτήδευον, ἢ ποίαν ἄλλην φροντίδα ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ κοσμιότητος μετὰ πόθου ἐπιστεύοντο ἂν καταβάλλειν; ἀλλ᾽ ἔνθα μὲν κέρδος ἦν, ὁρᾷς αὐτοὺς ἀγορὰν, ϗ ἐμπορίαν τὸν περιβόητον αὐτοῖς ναὸν ἀποδεδειγμένον, ϗ οὐδεμία περὶ τούτου φροντὶς ἢ ἐπιθύμησις. ἔνθα δὲ λόγοις μόνον ἔδει σοβαρευθῆναι διακένοις, ἐκδικηταὶ τοῦ ναοῦ, ζηλωταὶ τῶν πατρῴων, ϗ σχήματα τιμῆς, ϗ μεγάλα ῥήματα· μᾶλλον δὲ ἔνθα μὲν κέρδος ἀργυρίου μικροῦ, οὐδὲν ὁ ναὸς, ἢ ὁ νόμος· ἔνθα δὲ μεγάλη σωτηρία ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὁ πολὺς φθόνος, ϗ προκάλυμμα τοῦ φθόνου ὁ ναὸς, ϗ ὁ νόμος, ϗ τὰ τῆς ἀπονοίας ῥήματα. Ε᾽κβαλὼν οὖν αὐτοὺς ὁ δεσπότης ἔργῳ ϗ λόγῳ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, ϗ δείξας λαμπρῶς ϗ ἀναμφιβόλως καταφρονητὰς τοῦ ναοῦ, μεγάλην στήλην κατ᾽ αὐτῶν ἀνήγειρεν, ὅτι εἴ τί περ ἂν ὑπὲρ τοῦ νόμου, ϗ τοῦ ναοῦ λέγοιεν, οὐκ ἐκ πόθου ϗ πίστεως ταῦτα λέγοιεν, ἀλλ᾽ ἢ ἀφοσιούμενοι, ἢ φθόνον ἴδιον ἐπισκιάζοντες, ἢ ἐπὶ τῷ σφῶν κέρδει, ἵνα καλῶνται Ῥαββὶ, ἵνα πλατύνωσι τὰ φυλακτήρια, ἵνα τὰς τῶν χηρῶν, ϗ τῶν ἄλλων κατεσθίωσιν οἰκείας. Haec autem scholia quum manu valde rudi atque imperita fuerint exarata, plurimis, quibus scatebant mendis pro viribus expurgata exhibuimus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. bene servatus. Constat foliis scriptis 108.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

COD. XXV. I. pag. 1. Continet hic Codex Chrysostomi Homilias XXVI. quas olim plures fuisse, ex primae Homiliae tum numero, qui littera γ′ denotatur, tum primis tituli verbis apparet. Inscribitur enim: Τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπὶ εἰρήνην, ἑτέρου προειπόντος ὀλίγα, ἐλέχθη ὁμιλία εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν προφητικὴν τὴν λέγουσαν· ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ἐποίησα φῶς ϗ σκότος, ποιῶν εἰρήνην, καὶ κτίζων κακά. *Eiusdem* (sc. Io. Chrysostomi) *in Ecclesia Pacis dicta, quum alius pauca verba ante fecisset, haec recitata Homilia in propheticum dictum illud „ Ego Dominus Deus feci lumen, & tenebras: faciens pacem & creans mala.„* Inc. Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημένα. Des. ϗ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. VI. cit. edit. pag. 145.

II. pag. 15. Τοῦ αὐτοῦ ἔτι εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ϗ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ϗ περὶ τοῦ μὴ κακηγορεῖν (in edit. additur ἀλλήλων). *Eiusdem adbuc in obscuritatem veteris Testamenti, & in Dei clementiam, & quod alii alios non debeant accusare.* Inc. Χαίρει μὲν βουκόλος. Des. εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 180.

III. pag. 37. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι τὸ μὴ λέγειν, ἅπερ ἴσμεν, ϗ εἰς ἑτέρους ἐκφέρειν, πενέστερον ποιεῖ, καὶ τὴν χάριν σβέννυσι· καὶ εἰς τὰς εὐχὰς, ἃς ὁ Χριστὸς ηὔξατο, ϗ εἰς τὴν ἐξουσίαν, μεθ᾽ ἧς ἅπαντα ἐποίει, καὶ εἰς τὴν τοῦ παλαιοῦ νόμου διόρθωσιν· ϗ ὅτι τὸ σαρκωθῆναι τὴν ἰσότητα αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν πατέρα οὐκ ἐλαττοῖ, ἀλλὰ ϗ συνίστησι μᾶλλον. *Eiusdem Homilia, quod non dicere & ad alios efferre, quae scimus, pauperiores nos reddit, & gratiam extinguit: & in preces, quibus Christus est usus, & in auctoritatem, qua omnia faciebat, & in veteris legis emendationem: & quod Incarnatio aequalitatem ipsius cum Patre non minuit, sed confirmat potius.* Inc. Ἱκανῶς ἐν ταῖς ἔμπροσθεν. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. I. pag. 529.

IV. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τοὺς τὰ πρῶτα πάσχα νηστεύοντας. *Eiusdem Homilia in eos, qui primo Pascha ieiunant.* Inc. Πάλιν χρεία τις ἀναγκαία. Des. δοξάζωμεν τὸν Θεὸν, ϗ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 606.

V. pag. 64. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λόγος α′. *Eiusdem de Precatione Homilia I.* Inc. Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει. Des. διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 778.

VI. pag. 69. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λόγος β′. *Eiusdem de Precatione Homilia II.* Inc. Ὅτι μὲν παντὸς ἀγαθοῦ. Des. ϗ σωφροσύνην, ϗ πρόνοιαν πτωχῶν, ϗ πάντας τοὺς νόμους τοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ, κ. λ. Ibid. pag. 783.

VII. pag. 76. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ δημοσιεύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν. *Eiusdem Homilia, quod non oporteat peccata fratrum evulgare, neque inimicis imprecari.* Inc. Μακαρίζω τῆς σπουδῆς ὑμᾶς. Des. τὴν ἀμοιβὴν ἡμῖν ἀποδιδοὺς ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 344.

VIII. pag. 89. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ

μὴ ἀπογινώσκειν τινὰς ἑαυτῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν, μηδὲ ἀπαγορεύειν ἐν τῷ μὴ λαμβάνειν αἰτοῦντας· καὶ πρὸς ἄνδρας περὶ τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνης. *Eiusdem Homilia, non oportere quemquam de se ipso desperare, aut preces contra inimicum fundere, aut animo deficere, quamvis petens non accipiat; & ad maritos de pace erga uxores conservanda.* Inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Des. ὧν αἰτώμεθα, ἢ νοοῦμεν· αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 354.

IX. pag 98 Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς λέγουσι, καὶ τοῖς ἀκούουσι τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν· καὶ ὅτι χρήσιμον καὶ δικαιοσύνη μεγίστη, τὸ κατηγορεῖν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων. *Eiusdem Homilia, rem esse periculi plenam, cum iis qui dicunt, tum iis qui audiunt, ad gratiam concionari; atque utile esse, & iustitiam maximam propria incusare peccata.* Inc. Ἱκανῶς ὑμῶν, οἶμαι. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καταξιώσειε, χάριτι, κ. λ. Tom. II. pag. 658.

X. pag. 109. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν. *Eiusdem Homilia in illud „ Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Iericho, & incidit in latrones „.* Inc. Οὕτως κατὰ τὸν θεῖον. Des. γένοιτο πάντας καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spurias.

XI. pag. 112. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτε ἐθεράπευσεν ὁ Σωτὴρ τὸν ἐκ γεννητῆς τυφλόν· καὶ εἰς τὸν Ζακχαῖον, καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem Homilia, quum sanabat Salvator caecum a nativitate; & in Zacchaeum, deque iudicio, atque eleemosyna.* Inc. Πολλαὶ καὶ διάφοροι. Des. τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. p. 120. inter spurias.

XII pag. 127. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν Φαρισαῖον καὶ τὸν τελώνην, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ προσευχῆς. *Eiusdem Homilia in Pharisaeum & Publicanum, ac de humilitate & oratione.* Inc. Καθάπερ γὰρ νεφῶν συνδρομή. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ Est pars Homiliae V. de Incomprehensibili, cuius initium incidit in Tom. I. pag. 489. vers. 8.

XIII. pag 131 *b.* Τοῦ αὐτοῦ, πρὸ ταύτης ὁμιλήσας εἰς τὸν Φαρισαῖον, νῦν πρὸς τοὺς οὐκ εἰς δέον χρωμένους τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τῷ λέγοντι· εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης. *Eiusdem, quum verba iam fecisset in Pharisaeum, nunc in eos, qui male utuntur hoc Apostoli dicto „ Sive per occasionem, sive per veritatem Christus annunciatur „ & de humilitate.* Inc. Τοῦ Φαρισαίου, καὶ τοῦ τελώνου Des. τυχεῖν ἀγαθῶν, καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 300.

XIV. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· δεῖ δὲ καὶ αἱρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli „ Oportet & haereses esse in vobis, ut qui probati sunt, manifesti fiant.* „ Inc. Ἱκανῶς ἡμῖν πρώην. Des. τῶν σωζομένων χαρᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 240.

XV. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli „ Propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem habeat.* „ Inc. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγάς. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag 193.

XVI. pag. 166. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ· μακαριωτέρα δὲ ἐστιν, ἐὰν οὕτως μείνῃ. *Eiusdem Homilia in illum locum „ Mulier alligata est legi quanto tempore vixerit vir eius: si autem mortuus fuerit, libera est cui voluerit nubere, tantum in Domino: beatior autem est, si sic manserit* „. Inc. Περὶ γάμου πρώην. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 203.

XVII. pag. 176. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον· καὶ περὶ τοῦ, ποίας δεῖ ἄγεσθαι γυναῖκας. *Eiusdem laus Maximi, & quales ducendae sint uxores.* Inc. Ὅτι μὲν ἀπελείφθην. Des. εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid pag. 211.

XVIII. pag. 198. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν Χαναναίαν, καὶ εἰς τὸν Φαραὼ, καὶ ὅτι οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ. *Eiusdem Homilia in Chananaeam & in Pharaonem, & quod non volentis, neque currentis, sed miserentis sit Dei.* Inc. Εἰ καὶ ἐθόλωσεν ἡμᾶς. Des. Θεῷ δόξαν ἀναπέμπειν εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tom. VIII. pag. 177. inter spurias, ubi finis aliquantum diversus.

XIX. pag. 217. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς Χαναναίας· ἐῤῥήθη μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ἐξορίας. *Eiusdem Homilia in dimissionem Chananaeae; habita est post eius reditum ab exsilio.* Inc. Πολὺς ὁ χειμών. Des εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom III. pag. 432.

XX. pag. 231. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τὸ ξύλον τὸ γνωστὸν καλοῦ, καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν λῃστήν. *Eiusdem homilia in filium prodigum, & de poenitentia, & in lignum scientiae boni, & mali, & in latronem.* Inc. Πρώην ἡμᾶς, ἀδελφοὶ, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ σωτῆρος ἐπιφάνεια. Des. καὶ δὸς δόξαν τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ, ὅτι πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. pag. 150. inter spurias. Sed quum eius initium in Indice Operum generali omissum fuisset typographi, ut putamus incuria, parum abfuit, quin eam iterum typis mandaremus, postquam improbum illius ex Codice transcribendae laborem nequidquam pertulimus.

XXI. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν· καὶ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἀληθῆ χριστιανόν· καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ κρίσεως. *Eiusdem Homilia in illud „ Pacem sequimini cum omnibus, & san-*

sanctimoniam „ *& qualem oporteat esse verum Christianum ; & de eleemosyna, & iudicio*. Inc. Πολλὰ μὲν ἐςι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριςιανισμόν· κρεῖττον δὲ πάντων, ἡ πρὸς ἀλλήλως ἀγάπη, ϗ εἰρήνη. Des. καὶ καταξιωθῶμεν ἀπολαῦσαι τῶν ἀγαθῶν τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. XII. pag. 284. in fine tamen diversa.

XXII. pag. 255. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ ὑπομονῆς ϗ κατανύξεως ϗ ἐπιθυμίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ϗ περὶ τῆς δευτέρας παρυσίας τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Eiusdem Homilia de patientia, & compunctione, & de concupiscentia futurorum bonorum, & de secundo adventu Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί. Des. τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 751.

XXIII. pag. 267. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τελείας ἀγάπης, ϗ τῆς κατ᾽ ἀξίαν τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως, ϗ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de perfecta caritate, ac de mercede operum pro merito tribuenda, deque compunctione*. Inc. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθή. Des. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. VI. p. 287.

XXIV. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πάντες παραςησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριςοῦ, καὶ ἕκαςος ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. *Eiusdem in illud* „ *Omnes stabimus ante tribunal Christi, & unusquisque pro se rationem reddet Deo* „. Inc. Νομίζω μεγάλα τινά. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. pag. 142. inter spurias.

XXV. pag. 293. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναςάσεως. *Eiusdem Homilia de resurrectione ex mortuis*. Inc. Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἔμπροσθεν. Des. τὸν πάντα λόγον ὑπερβαινόντων, ϗ νοῦν ἀνθρώπινον, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. II. pag. 422. In Codice inter pag. 305. & 306. videtur aliquid deficere. In calce huius Homiliae rudi calamo delineata est Deiparae ab Angelo salutatae imago.

XXVI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι θαυμαςὸν ϗ πολλῶν ἄξιον λόγων ἡ παρθενία. *Eiusdem Homilia, quod admiranda, & multis digna sermonibus sit virginitas*. Inc. Εἰ γὰρ τὺς ἐν τῷ γάμῳ. Des. δικαίως ὖν ὁ κύριος αὐτὸ μοιχείαν ἐκάλεσεν. Haec, quae Homiliae nomen sortitur in Codice, nihil aliud est, quam fragmentum Libri Ioannis Chrysostomi *de Virginitate* inscripti, & quidem VII. Capitibus constans, quibus singulis Graecus titulus appositus est. Initium primi Capitis, quod mox attulimus, habetur T. I. pag. 292. & est Cap. XXXIV. Finem vero septimi, in edit. XL. reperies ibid. pag. 300. Istorum vero postrema tria a multo recentiori manu sunt exarata, nimirum a verbis παραμυθίαν, τὴν δὲ παρθένον ὐκ ἀναπαύει τῶν πόνων, quae sunt pars tituli, quinto Capiti praeeuntis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. initio mutilus, ceterum optime servatus. Constat foliis 322.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.

IOANNIS DE VNITATE ECCLESIARVM.

Scilicet.

Ioannis Vecci de unione Ecclesiarum Veteris, & Novae Romae Liber, ac de Processione Spiritus S. Capita XII. & alia nonnulla. Andronici Camateri eadem super re Syllogismi cum suis oppositionibus. Gregorii Dialogi Liturgia. Nicephori Blemmidae Dogmaticae Orationes II. Constantini Meliteniotae de Graecorum & Latinorum unione Sermo: & alia Anonymi.

IN primis paginis chartaceis, quae Codicis integumento inserviunt, quoddam legitur excerptum ex Synodo CPolitana, recentiori manu exaratum, quod quum in Conciliorum collectionibus non invenerimus, integrum damus. Fragmento titulus est: Ἀπὸ τῦ ὅρυ τῆς ἐν Κωνςαντινυπόλει ἁγίας συνόδου, ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρίυ Ἀνδρονίκυ τῦ Παλαιολόγου ὑοῦ τοῦ Λατινόφρονος βασιλέως Μιχαὴλ τῦ Παλαιολόγυ. *Ex definitione sanctae CPolitanae synodi, regnante Domino Andronico Palaeologo, filio Imp. Michaëlis Palaeologi, qui cum Latinis conveniebat*. Ἰωάννῃ τῷ Βέκκῳ, καὶ τοῖς ἐξακολυθῦσιν αὐτῷ, Κωνςαντίνῳ δή φημι τῷ Μελιτηνιώτῃ, ϗ Γεωργίῳ τῷ Μετοχίτῃ, ὅτι ἐξ ἡμῶν γεγόνασι, ϗ τοῖς ἡμετέροις ἐνεγράφησαν ἤθεσί τε ϗ δόγμασι, καὶ οὐκ ἐνέμειναν τύτοις, ἐγγενέσιν ὖσι ϗ πατρίοις αὐτῶν, ϗ διὰ παντὸς βεβαιωθεῖσι τῦ χρόνυ, ἐξ ὗ Χριςὸς ἤρξατο καταγγέλλεσθαι, ϗ ἐς δεῦρο· ἀλλὰ τύτων μὲν, καθ᾽ ὧν ὔτε ᾅδυ πύλαι ἴσχυσαν, ὔτε μὴν ἰσχύυσιν ὑπερεῖδον, ὐκ οἶδ᾽ ὅ τι ϗ καταγνῶναι, ἢ μὴ ἐπαινεῖν αὐτῶν ἔχοντες, δόξαν δὲ ἀντεισήγαγον ἄγνωςον παντάπασι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, μήτε τὸ ἀπὸ τῦ χρόνυ τῶν κειμένων αἰδεσθέντες πρεσβεῖον, μήτε μὴν τοὺς τύτων ἐκφάντορας, οἳ ϗ τὰ τῦ πνεύματος οὐκ ἄλλως ἐλάλυν, ἢ πλήρεις γεγονότες τῦ πνεύματος. Τύτοις ὖν, ὅτι διαφθαρέντες τοσῦτον, ἔκτοπα ϗ πόῤῥω τῶν παραδεδομένων ἐπὶ λύμῃ ϗ καταςροφῇ τῆς ἐκκλησίας ἐφρόνησαν, εἶτα τῆς μανίας ταύτης χρόνον δή τινα μετεβάλοντο, ἑαυτὺς ἐπαράτυς ἔσεσθαι λόγοις ϗ γράμμασιν ἐπὶ μυρίας ϗ ὄψεως, ϗ ἀκοῆς ἀποφηνάμενοι, εἰ μὴ ὁλοσχερῶς εὑρίσκοιντο τῦ λοιπῦ τὰ πάτρια ςέργοντες, ϗ εἰς ὐδὲν ἀλλότριον τῆς ἐκκλησίας ἐξελκόμενοι φρόνημα, ϗ ὐδὲ τοῖς ἑαυτῶν ἐπὶ ταύτῃ τῇ μετανοίᾳ χειρογράφοις ἐνέμειναν, ἀλλὰ μετενόησαν, ὅτι δὴ ϗ μετέγνωσαν, ϗ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἀποςασίαν ἐξέκλιναν, ὥσπερ φύσεως ἀποςάτιδος λαχόντες, καὶ πρὸς τοὺς ὅρους τὺς πατρικὺς ἀσύνθετοι. Τούτοις ἀποςραφεῖσιν ἀποςροφὴν πονηρὰν, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μακρυσμὸν ἀγαπήσασιν, ἣν αὐτοὶ ἑαυτοῖς, εἰ τῦτό ποτε τολμήσυσιν, ἐπήγαγον ψῆφον, ἐπάγομεν ϗ ἡμεῖς, ἀποτέμνοντες αὐτὺς ὕτως ἔχοντας, τῆς τῶν ὀρθοδόξων ὁλομελίας, καὶ ἀπα-

ἀποκηρύκτους τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τῆς ποίμνης ποιώμεθα. Historiam autem huius Concilii sub A. C. MCCLXXXV. persequitur Pachymeres Histor. Andronic. VII. Videndus Allatius de Ecclesiae Occident. & Orient perpetua Consens. Lib. II. C. XV.

I. pag. 1. Ἰωάννου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἑνώσεως, καὶ εἰρήνης τῶν τῆς παλαιᾶς, καὶ νέας Ῥώμης ἐκκλησιῶν. *Ioannis humilis Episcopi CPolitani de unione & pace Ecclesiarum Veteris & Novae Romae*. Inc. Τὸ ἐπὶ πᾶσιν ἀψευδὲς τοῦ σωτῆρος δίδωσι, κ. λ. Des. εἰς τὸ παντελὲς ἐξεχόμενοι εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, ἀμήν. Edidit Allatius Graeciae Orthod. Tom. I. edit. Rom. A. MCCLII. a pag. 61. ad p. 224.

II. pag. 36 Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Ἐπειδήπερ τὸν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀπολογητικὸν σχεδιάσαντες πρότερον. Des. εὑρεῖν τὸν μισθὸν παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ. Ibid. a pag. 331. ad 359. & est Cap. XII. De Processione Spiritus Sancti, quod suo loco, ut mox videbimus omittitur. Inscribitur autem in edit. *Adversus eos, qui dictum S. Cyrilli proponunt „ Spiritum Sanctum ex solo Patre procedere, ut ab ore, sed apparere per Filium „.*

III. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Πρόσεχε οὐρανὲ, καὶ λαλήσω. Des. παρὰ τοῦ εἰρηνάρχου Χριστοῦ. Ibid. Tom. II. pag. 84. (per errorem 104.) ubi inscribitur: *Eiusdem Apologia : Nullo modo nostras consuetudines destrui, si Ecclesiarum unionem acceptamus, sed ad conciliandam in Christo pacem multum conducere; quod inter se in asserendo dogmate conveniunt.*

IV. pag. 45. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Ἦν ἂν μακάριον ἀληθῶς, εἴ γε τὸ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἁπλοῦν τε καὶ ἀνεξέταστον. Des. τὸ πανάγιον πνεῦμα τὴν ἡμῶν ἀσθένειαν ἐνισχύσαι πρὸς ἀποσβέσιν τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐπηρεαζόντων διακενῆς. Ex hoc Tractatu, qui teste Fabricio Lib. V. Cap. 43. Tom. X. pag. 340. N. 2. inscribitur, Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὸ τοῦ σκανδάλου ἀλόγιστον, καὶ ἐκ μόνης ἱστορίας ἀποδεικνύντος, *De pace Ecclesiastica, ad absurditatem scandali ex sola historia demonstrandam*, ampla excerpta dat Allatius de Aetatibus Ordinum pag. 165. 169. & de Purgatorio pag. 591. 626. & Guil. Beveregius Tom. II. magni Synodici pag. 273. 292. ubi multa de synodo Photiana.

V. pag. 54. Sequuntur eiusdem Vecci de Processione Spiritus Sancti Capita XI. quorum primum inscribitur: Πρὸς τοὺς λέγοντας νενοθευμένην εἶναι τὴν παρὰ τῷ λόγῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου εὑρισκομένην ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, παρὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Adversus eos, qui asserunt, magni Basilii dictum, quo adfirmatur „ ex Filio esse Spiritum Sanctum „ & reperitur in illius Oratione, adulteratum esse*. Inc. Καὶ ἐπεὶ πρὸ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγη τις ἀνέκυψε ζήτησις, κ. λ. Des. καὶ ἡμεῖς ἐν ἄλλοις ἡμῶν λόγοις καὶ περὶ τῶν τοιούτων διαληψόμεθα. In Graecia Orthod. Tom. I. p. 225.

VI. pag. 59. b. Πρὸς τοὺς διαποροῦντας περὶ τῆς εὑρισκομένης ἔν τισι βίβλοις προσθήκης τοῦ, ἴσως, διστακτικοῦ ἐπιῤῥήματος. *Ad eos, qui subdubitant de additione, quae in nonnullis Codicibus reperitur*, Fortasse, *dubitativi adverbii*. Inc. Ἐκεῖνο δὲ πῶς ἄν τις ἀνεξέταστον παραδράμῃ. Des. καὶ πρὸς εἰρήνην ἀνένδοτον. Ib. pag. 252. & est Cap. II.

VII. pag. 61. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς ἐπεὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ πίστεως λόγῳ αὐτοῦ εἶπε, χρήσασθαί ποτε λέξεσι πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν αἱρέσεις ἀγωνιζόμενος, ἄλλοτε ἄλλαις, ὡς ἂν ἡ χρεία αὐτὸν κατηνάγκασεν, οὐ δεῖ προσέχειν πάσαις ταῖς θεολογίαις αὐτοῦ. *Adversus eos, qui contendunt, quod magnus Basilius in Oratione sua de Fide dixerit „ aliquando dictiones usurpasse, adversus consurgentes haereses decertantem, alias, atque alias pro diversis temporibus, ut necessitas ipsum compellebat „ non esse omnibus illius theologicis dictis attendendum*. Inc. Ὡς ἀπόλοιτο ἡ κακία. Des. καὶ εἰρήνην διεγκαλοῦντες ἡμῖν. Ibid. pag. 258. & est III.

VIII. pag. 64. b Πρὸς τοὺς διαποροῦντας, εἰ τὸ παρὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι λεγόμενον πρὸς τὸν Πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. *Adversus eos, qui addubitant super eo dicto „ Quod a Filio esse dicitur, ad Patrem refertur „*. Inc. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁπηνίκα ταῖς παρὰ τοῦ Υἱοῦ. Des. τὸ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς εἶναι τὸ Πνεῦμα. Ibid. pag. 274. & est IV.

IX. pag. 66. b. Πρὸς τοὺς διαποροῦντας, πῶς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ Υἱοῦ; *Ad eos qui dubitant, Quomodo Spiritus procedit per Filium?* Inc. Ὅτε τὸ τῶν ἀποριῶν ἀναλογίσομαι ἄτοπον. Des. περὶ αὐτῆς ἐδογμάτισαν. Ibid. pag. 284. & est V.

X. pag. 68. Πρὸς τοὺς λέγοντας, εἰ δι' Υἱοῦ ἐκπορεύεται, πῶς οὐχὶ δύο ὑπάρξεις τοῦ Πνεύματος; *Ad eos qui dicunt „ Si per Filium procedit, quomodo non sunt duae exsistentiae Spiritus?* Inc. Καὶ πῶς ἐστι, φασὶ, δι' Υἱοῦ λέγειν. Des. καὶ μία ἡ τοῦ ἑνὸς Πνεύματος ὕπαρξις. Ibid. pag. 288. & est VI.

XI. pag. ead. Πρὸς τοὺς ζητοῦντας μαθεῖν, τίς ἐστιν ἡ μεσιτεία τοῦ Υἱοῦ, ἣν ὁ Νύσσης Γρηγόριος θεολογεῖ λέγων, τῆς τοῦ Υἱοῦ μεσιτείας, καὶ ἑαυτῷ τὸ μονογενὲς φυλαττούσης, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς φυσικῆς πρὸς τὸν Πατέρα σχέσεως μὴ ἀπειρούσης; *Ad eos qui addiscere cupiunt, quaenam sit mediatio Filii, quam Nyssenus Gregorius tradit, dicens „ Filii mediatione, illi unigenitum conservante, & Spiritum a naturali erga Patrem relatione minime arcente? „* Inc. Τί σοι ποιήσομεν, ἄνθρωπε. Des. ἐφ' ἑτέραν ἀπορίαν τραπώμεθα. Ibid. pag. 291. & est VII.

XII. pag. 70. b. Πρὸς τοὺς μὴ ἀποδεχομένους τάξιν λέγειν ἐπὶ Τριάδος, μηδὲ δι' Υἱοῦ ὑπάρχειν ἐκ Πατρὸς δεχομένους τὸ Πνεῦμα. *Adversus eos qui ordinem in Trinitate respuunt, neque per Filium ex Patre exsistere Spiritum acceptant*. Inc. Οἱ τὸ τῆς τάξεως ἐπὶ τῆς Τριάδος ἀπαρ-

ἀπαρνύμενοι ὄνομα. Def. ὡς ὑπάρχον ἐκ τοῦ πατρός. Ibid. pag. 301. & est VIII.

XIII. pag. 72. Πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ὡς ἐπεὶ συμπροϊέναι, καὶ συμπαρομαρτεῖν λέγεται τὸ Πνεῦμα τῷ Υἱῷ, ȣ̓κ ἔϛι διὰ τοῦ Υἱοῦ. *Ad eos qui dicunt „ Quando una simul emanare cum Filio, & una simul consequi Spiritus dicitur, non esse per Filium „.* Inc. Ἐνταῦθά μοι ὁ λόγος πρὸς ἀγῶνα. Def. διὰ τὸ τρισυπόϛατον. Ibid. pag. 308. & est IX.

XIV. pag. 73. *b.* Πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ἐπειδὴ ἀναβλύζειν, ϗ πηγάζειν λέγεται τὸ Πνεῦμα, ϗ ἐκ τȣ̃ Υἱȣ̃, διατί μὴ ϗ ἐκπορεύεσθαι λέγεται ἐκ τȣ̃ Υἱοῦ; *Ad eos qui dicunt „ Quum effluere & emanare dicatur Spiritus ex Filio, quare non dicatur etiam procedere ex Filio?* „ Inc. Ἃ μὲν περὶ τῆς ἐκπορεύεται λέξεως ἡμεῖς εἴπομεν. Def. οὐμενȣ̃ν γεννητόν ἐϛιν. Ibid. pag. 313. & est X.

XV. pag. 74. Πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, τὸ ἀναβλύζειν, ϗ πηγάζειν ἐκ τοῦ Υἱȣ̃ τὸ Πνεῦμα, οὐ κατὰ τὴν τȣ̃ λόγȣ θεότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἴρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. *Adversus eos, qui dicunt, emanare & effluere ex Filio Spiritum, non secundum Verbi divinitatem, sed secundum rem assumtam dici, propter spiritualia dona.* Inc. Ἐπεὶ δέ εἰσιν ἕτεροι. Def. ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἴρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Ibid. pag. 316. & est XI. Animadvertendum est, paginam 77. in Codice, quae & huius XI. Capitis finem, & sequentis Tractatus initium continet (nam Caput XII. retulimus supra §. II.) totam esse recentiori manu descriptam.

XVI. pag. 77. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem.* Inc. Βουλομένȣς ἡμᾶς τὴν ἐκκλησιαϛικὴν εἰρήνην ἀεὶ προάγειν. Def. ὡς ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχον πέμπεται παρ᾽ αὐτοῦ. Ibid. Tom. II. a pag. 287. ad pag. 521. sub titulo tamen longe diverso. Inscribitur enim: Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἀντιῤῥητικὰ τῶν ἐπὶ ταῖς περὶ τȣ̃ ἁγίȣ Πνεύματος γραφικαῖς χρήσεσιν ἐπιϛασιῶν, κυρίȣ Ἀνδρονίκȣ τȣ̃ Καματηρȣ̃ Δρȣγγαρίȣ τῆς Βίγλας. *Eiusdem Refutationes adversus D. Andronici Camateri Viglae Drungarii, super scripto traditis testimoniis de Spiritu Sancto, animadversiones.* Quo quidem loco, quoniam de Camatero mentio incidit, sciendum, Manuelis Comneni Imperatoris, eius, qui ab A. MCXLIII. ad MCLXXX. praefuit, adfinem fuisse, ab eoque dignitate Sebasti decoratum, tum Praefectum Vrbis, ac Drungarium τῆς βίγλας, sive Praefectum Vigilum fuisse constitutum. Scripsit iste *Hoplothecam sacram*, & Antirrheticos libros Latinis oppositos. Principium Antirrheticorum citat Nicolaus Comnenus pag. 173. Praenot. Mystagogicarum, & pag. 282. *libri contra Latinos interrogationem centesimam.* Animadversiones vero istae, quas confutandas suscepit Io. Veccus, nihil aliud sunt, quam pars uberioris Libri, in quo ipse Manuelis Imperatoris personam induens cum Cardinalibus Romanis de Processione Spiritus S. disputat. Vide plura apud Fabric. Bibl. Graec. Tom. X. pag. 286. & Allat. de Consens. Lib. II. Cap. XI. pag. 660. seqq.

XVII. pag. 146. Οἱ τȣ̃ Καματηρȣ̃ συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀντιῤῥήσεων. *Camateri syllogismi una cum oppositionibus ad ipsos.* Sunt numero XLIV. Prologus praevius inc. Τῶν μὲν ȣ̓̃ν ἐπὶ ταῖς ἐπιϛασίαις τȣ̃ Καματηρȣ̃ ἀντιῤῥήσεων ἅλις· ὁ δὲ λόγος ϗ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον ἴτω, ὧν ἐκεῖνος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας συλλογιϛικῶς συνεγράψατο. Def. πρὸς τὰ συλλογιϛικῶς εἰρημένα κατὰ τῆς ἐκκλησιαϛικῆς εἰρήνης τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Καματηρῷ, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαϛικῆς εἰρήνης ἀντιῤῥητικῶς ἀπαντήσομεν. Primus Syllogismus est: Τὸ Πνεῦμα ἐκπορευόμενον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ἢ ὡσαύτως ἐκπορεύεται ἐξ ἀμφοῖν, ἢ ἑτέρως μὲν ἐξ ἑτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρȣ· εἰ μὲν ȣ̓̃ν ἄλλως καὶ ἄλλως ἐξ ἑκατέρȣ, λεγέσθω καὶ τὸ τῶν τρόπων διάφορον· εἰ δὲ τὸ ἕτερον, πάντως ἄμφω αἴτια τȣ̃ αὐτȣ̃, καίτοι ὄντος ὁμοȣσίȣ αὐτοῖς τȣ̃ αἰτιατȣ̃· εἰ δὲ τȣ̃το, ἢ ἔϛαι ϗ τὸ Πνεῦμα ἄλλȣ τινὸς ὁμοȣσίȣ αἴτιον, ἢ ȣ̓̃· ϗ εἴ ἐϛι ϗ αὐτὸ αἴτιον, ἢ ἑνὸς τῶν αἰτίων αὐτȣ̃, ἤγȣν Πατρὸς, ἢ Υἱȣ̃, ἢ ἀμφοῖν, εἴτε δὴ τετάρτȣ τινός· ἅπερ ὅτι ἄτοπα πάντα, τί δεῖ ϗ λέγειν; εἰ δ᾽ ȣ̓δενὸς, ἠλάττωται ἐξ ἀνάγκης, ϗ ȣ̓κ ἔϛιν ἐκείνοις ȣ̓̓θ᾽ ὁμόδοξον, ȣ̓̓θ᾽ ὁμότιμον, ȣ̓̓τε μὴν ὁμοȣ́σιον, ȣ̓̓θ᾽ ὁμοδύναμον. Oppositio vero inc. Πρὸς τὸ ἑτέρως μὲν ἐξ ἑτέρȣ, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρȣ ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ȣ̓δενὸς ἡμῖν δεήσει τȣ̃ λόγȣ, ἐπεὶ ȣ̓δεὶς ἐϛιν εὐσεβὴς ποτε τὸ βλάσφημον τȣ̃το ἀπερευξόμενος· πρὸς δὲ τὸ, ἐὰν ὡσαύτως τὸ Πνεῦμα ἐξ ἀμφοῖν ἐκπορεύηται, πάντως ἄμφω αἴτια τȣ̃ αὐτȣ̃, φαμὲν, ὡς ἐκ πρώτης παραυτίκα βαλβῖδος τὴν πρότασιν σεσοφισμένην προήνεγκας, κ. λ. Syllogismus XLIV. est: Εἰ αἱ ἰδιότητες ȣ̓χ ἑαυτῶν, ἀλλά τινων εἰσὶν ἰδιότητες, ἤγȣν ἡ γέννησις, ἡ ἀγεννησία ϗ ἡ ἐκπόρευσις, ϗ τὴν ὕπαρξιν ἔχȣσιν ἐν ἑτέρῳ, ϗ ȣ̓χ ὑπόκεινται ὡς ἡ ȣ̓σία, ἀλλ᾽ ἐπίκεινται, πῶς ἡμῖν ἡ ἐκπόρευσις ὡς ȣ̓σία νομίζεται; ϗ εἰ ȣ̓σία, ȣ̓σία δὲ ϗ ἡ ἀγεννησία, ϗ ἡ γέννησις, βιάζεσθε δὲ διὰ τὸ, πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐϛι, ϗ τὴν ἐκπόρευσιν ȣ̓σίαν νοεῖν, πῶς οὐ τρισȣ́σιος ἡ θεότης; οὐ γὰρ ταυτὸν τὰ τρία, ἡ ἀγεννησία, ἡ γέννησις, ϗ ἡ ἐκπόρευσις. Oppositio inc. Δέχομαί σȣ τὸν λόγον, ϗ οὐχ ὑποκεῖσθαί φημι ὡς οὐσίαν τὴν ἀγεννησίαν, τὴν γέννησιν, ϗ τὴν ἐκπόρευσιν. Def. μήτε δὲ τρίθεον, μήτε τρισȣ́σιον διαταῦτα λέγεσθαι τὴν μακαρίαν Τριάδα. Desunt haec una cum insequentibus, in Graecia Orthodoxa; nec mirum; teste enim Fabricio loco mox cit. Camateri ipsius scripta necdum lucem viderunt, nec quae in Biblioth. Bavarica servantur, disputatio sub Manuelis Imp. nomine cum doctore Armeniorum Petro, & libellus de duabus in Christo naturis.

XVIII. pag. 163. Ἕτεροι συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀντιῤῥήσεων. *Alii syllogismi cum oppositionibus super ipsis.* Sunt numero XXXIV. quorum primus inc. Εἰ τελεία ἡ ἐκ τȣ̃ Πατρὸς ἐκπόρευσις τȣ̃ Πνεύματος. Oppositio inc. Παραλογισμοὶ, ϗ σοφίσματα διαλεκτικῆς μεθόδȣ τεχνάσματα. Oppositio ultimi

mi desf. μὴ συνιέντες τὸ ἐπηρτημένον κατάκριμα τοῖς διαιροῦσι ϛ ἀποσχίζουσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Nullum auctoris nomen apparet: sed fortasse eiusdem sunt Camateri.

XIX. pag. 174. *b.* Α'ντιῤῥητικὰ τοῦ λόγου, ὃν Φώτιος κατὰ Λατίνων πρός τινα φιλόσοφον Εὐσέβιον ἔγραψεν. *Confutatio sermonis, quem Photius contra Latinos ad quemdam philosophum Eusebium conscripsit*, cum textu ipsiusmet Sermonis, qui quidem ita inc. Ε'ν πολλοῖς μέν εἰσιν οἱ ἔλεγχοι πολυστίχοις ἐγκατεσπαρμένοι λόγοις. Confutationis autem initium est: Ε'πεὶ δεῖν ἡμῖν ἔδοξεν ἅπαξ περὶ Τριάδος ποιουμένοις τὸν λόγον τῆς οὐδενὶ φύσεως ὅρῳ ὑποκειμένης. Vltima Sermonis sectio desf. δι' ὧν καταισχύνεται, ϗ πάσης εὐσεβείας ἀπελαύνεται τῆς ἀποστασίας τὸ φρόνημα. Confutationis vero finis est: οὐ γὰρ πικρῶς σε καταδικάσομεν ϗ ἡμεῖς, ὡς τοὺς Ρ'ωμαίους αὐτὸς, κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν, εἰς ἁρπαγὴν αὐτοὺς προδιδοὺς τῷ κοινῷ τοῦ γένους ἐχθρῷ, ὡς ἀγρίῳ λέοντι, ϗ ὠρυομένῳ. Antirrheticorum auctor anonymus. Photii vero Sermonem inter inedita eius Opera reponit Fabric. l. c. Tom. IX. p. 563. (per errorem 363.) hoc titulo instructum: Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος μυσταγωγίας, ϗ ὅτι ὥσπερ ὁ Υἱὸς ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἱερολογεῖται γεννᾶσθαι, οὕτω ϗ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου ϗ τοῦ αὐτοῦ αἰτίου θεολογεῖται ἐκπορεύεσθαι, λέγεται δὲ τοῦ Υἱοῦ εἶναι, ὡς ὁμοούσιον ϛ ἀποστελλόμενον δι' αὐτοῦ. Sane vero luculentissimum appellat Allatius de Consens. pag. 575. testatus in Codice Palatino ad Metrophanem Episcopum Smyrnensem referri.

XX. pag. 203. Τοῦ αὐτοῦ ἀντιῤῥητικὰ τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνεπιγράφων εὑρεθέντων κεφαλαίων. *Eiusdem confutationes capitum quorumdam incerti Auctoris adversus Ecclesiae pacem*. Inc. Πάλιν ἡμῖν ἀγῶνες, καὶ πάλιν περὶ τὸ λέγειν ὁρμαί. Desf. τῷ δὲ οἰκείῳ γένει πολλῶν κακῶν γεγόνασι πρόξενοι. Auctor anonymus.

XXI. pag. 228. Α'κολουθία, ϗ τάξις Ρ'ωμαϊκὴ εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου. *Ritus, atque ordo Romanus in Episcopi consecratione*. Inc. Τῷ σαββάτῳ πρὸ τοῦ ἑσπερινοῦ καθεζομένου τοῦ μητροπολίτου ἐν τῇ αὐλῇ, κ. λ. Desf. ϛ συλλειτουργεῖ μετὰ τοῦ χειροτονήσαντος. Auctor anonymus.

XXII. pag. 232. Η' θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἣν τινα κρατεῖ ἡ Ρ'ωμαϊκὴ ἐκκλησία. *Liturgia, sive Missa sancti Gregorii Dialogi, quam servat Romana Ecclesia*. Inc. Ο'πότε ὁ ἱερεὺς ἑτοιμάζει ἑαυτὸν εἰς τὸ λειτουργῆσαι, εἰσέρχεται ἐνδεδυμένος κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὸ θυσιαστήριον. Desf. γένοιτό σου ἐλεοῦντος ἱλασμὸς εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἀμήν. Καὶ οὕτως τελειοῦται ἡ θεία λειτουργία. Liturgia, seu Missa S. Gregorii edita est Tom. II. Biblioth. Patrum Graecor. Parisiis MDCXXIV. fol. p. 125. & ab Eusebio Renaudoto in collectione Liturgiar. Oriental. T. I. p. 26.

XXIII. pag. 236. Τοῦ ἐν μονοτρόποις ἁγιωτάτου, ϗ φιλοσοφωτάτου κυροῦ Νικηφόρου πρεσβυτέρου τοῦ Βλεμμίδου λόγος ἀποδεικνύων διὰ χρήσεων γραφικῶν, δι' Υἱοῦ, ϛ ἐξ Υἱοῦ θεολογεῖσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Sanctissimi monotropi* [1] *sapientiaeque amantissimi Domini Nicephori Blemmidae presbyteri Sermo demonstrans sacrae Scripturae testimoniis, per Filium, & ex Filio Spiritum Sanctum dici*. Inc. Ε'στι μοι πάθος, ὅπερ ἐξαγγελῶ. Desf. τοῦ δ' ἀγαθοῦ δένδρου καλὸς ἀραρότως ϗ ὁ καρπός. Exstat in Graecia Orthodoxa cit. edit. Tom. I. a pag. 1. ad pag 38. & est Oratio I. *ad Iacobum Bulgariae Archiepiscopum*. De hoc autem Blemmida notandum, quod quum Anno circiter MCCLV. designatus fuisset a Theodoro Lascari Imp. Patriarcha Constantinopolitanus, munus non adiit, sed presbyteri dignitate, ac monastico habitu contentus vixit.

XXIV. pag. 244 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβῆ βασιλέα κῦριν Θεόδωρον Δούκαν τὸν Λάσκαριν περί τινων δογματικῶν συζητήσεων. *Eiusdem ad pium Imperatorem Dominum Theodorum Ducam Lascarim de nonnullis dogmaticis quaestionibus*. Inc. Ο'ι αἰτῶν ἐν οὐ καιρῷ. Desf. καθὼς ἐθεολόγησαν οἱ τοῦ Πνεύματος. Ib. a pag 39. ad 60. & est Oratio ordine II.

XXV. pag. 248. *b.* Τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ϗ τιμιωτάτου ἀρχιδιακόνου τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μελιτηνιώτου λόγος περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑνώσεως Λατίνων τε ϗ Γραικῶν. *Deo carissimi & sapientissimi, sanctissimae magnae Dei Ecclesiae Chartophylacis, ac sacratissimi Archidiaconi sancti regii Cleri D. Constantini Meliteniotae Sermo de Ecclesiastica Latinorum & Graecorum unione*. Inc. Πρόσεχε οὐρανὲ, ϗ λαλήσω. Desf. εἰς τὴν τῶν λόγων εὐόδωσιν. Ibid. Tom. II. a pag. 642. ad pag. 765. & est Oratio I. Fuit autem Constantinus Meliteniota Io. Vecci Patriarchae CPolitani λατινόφρονος archidiaconus, qui cum Praesule suo post annum MCCLXXXIV. exsul obiit. De illo vide Allat. de Consens. pag. 773. seq. de Nilis p. 26. de Purgatorio p. 626. 684.

In ultimi folii aversa pagina haec notula Latine scripta legitur: *Liber editus a reverendissimo in Christo patre & Domino Domino Iohanne patriarcha Constantinopolitano cognomine Beco contra Graecos, quod male sentiunt qui negant Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere*. Recentior Graecus paginarum numerum ita subnotavit: Τὰ τοῦ παρόντος βιβλίου φύλλα εἰσὶ διακόσια ἑβδομηκονταέξ. *Praesentis libri folia sunt ducenta septuaginta sex*. Cui debemus etiam correctiones, & additiones sane multas, quae passim occurrunt, scholia marginalia, & titulos verbis Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν expressos. Contextus satis correctus est, diligenterque exaratus, & cum cit. editione mirifice consentiens.

Codex Graecus singularis membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. ineuntis. Constat foliis scriptis 275.

(1) Μονότροποι dicti monachi, ob mutuam concordiam, seu communem vivendi rationem. Consule Du-Cangium in Gloss. med. & inf. Graecit.

I Ω B.

IOB.

Titulus ita corrigendus, ut recte in schedis suis adnotavit Holstenius.

Liber Iob scriptus per versus, cum collatione diversorum interpretum. Item paroëmici Salomonis eodem modo scripti per versus. Item Ecclesiastes itidem per versus cum collatione, & Canticum Canticorum eodem modo, liber incomparabilis.

COD. XXVII. I. pag. I. EXhibet primo Codex hic vetustissimus, ac maioribus exaratus litteris, integrum Iobum, Graece conversum, ac στιχηρῶς descriptum [1], absque tamen versuum, & capitum numeris, quod & de sequentibus libris intelligendum est. Inc. Α῎νθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι. Des. Σωφὰρ ὁ Μηναίων βασιλεύς. Huius prima libri pagina, utpote vetustate valde consumta a recentiori manu suppleta fuit. In fine Iobi haec adnotata leguntur:

Ι'ὼβ κατὰ τὺς ο' εἶπεν λόγους.

Ι'ὼβ ιβ'. Ε'λιφὰζ γ'.

Βαλδὰδ γ'. Σωφὰρ β'.

Ε'λιῦς ε'. ἡ αὐθεντία δ'.

Υ'πόθεσις τῦ Ι'ώβ.

Τῦ μὲν ὅλου βιβλίου ὁρισθέντος ἐν περιοχαῖς λε'. ἔχοντος δὲ προσώπων ι'. διαλόγυς νβ'. ἐν ἑκάστῃ τῶν περιοχῶν δι' ἕλικος ἠριθμημένης, καὶ οἱ καθ' ἕκαστον πρόσωπον διάλογοί εἰσιν ἐν ἀριθμῷ, καθὼς ὑποτέτακται ἐν τῇδε τῇ γραφῇ, ἐξηγητικῦ μὲν πνεύματος πάντες ὗτοι δὲ ἰδίως, κ. λ.

II. pag. 144. Παροιμίαι. *Proverbia*. Inc. Παροιμίαι Σολομῶντος υἱοῦ Δαβίδ. Des. καὶ αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Subditur: Ο῞τι ἐν ταῖς Παροιμίαις ὥσπερ παίδευμα διὰ πραγμάτων καὶ συμβόλων προσφέρει τὰς παραινέσεις.

III. pag. 261. Ε'κκλησιαστής. *Ecclesiastes*. Inc. Ρ῾ήματα Ε'κκλησιαστῦ υἱοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ι'σραὴλ ἐν Ι'ερυσαλήμ. Des. ἐὰν ἀγαθὸν, καὶ ἐὰν πονηρόν. Subiicitur: Ε'ν δὲ τῷ Ε'κκλησιαστῇ τὴν τελείαν ὡσὰν μεγάλοις καὶ τελείοις παρατίθησι τὴν διδασκαλίαν.

IV. pag. 301. Αἶσμα ᾀσμάτων. *Canticum Canticorum*. Inc. Αἶσμα ᾀσμάτων ὅ ἐστιν τῷ Σαλομῶνι. Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ. Des. ἢ τῷ νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων. Deinde haec notula adiecta: Ε'ν δὲ τῷ ᾄσματι τῶν ᾀσμάτων τὴν τῶν μεγάλων, καὶ θείων μυστηρίων χάριν, καὶ πρὸς τὸν ζῶντα λόγον κοινωνίαν σημαίνει.

Τῦ ᾄσματος ἡ ὑπόθεσις.

Ε'κκλησία ς'.

Κύριος γ'.

Νεάνιδες η'.

Α῎νδρες χ'.

Πρόσωπα δ'.

Vniversim vero observavimus contextum ipsum parum a vulgata LXX. editione differre; varias tamen lectiones subinde admisceri non illas quidem contemnendas, licet auctoris nomine destitutas; tum scholia margini passim adspersa, tam brevia, quam valde bona esse, cuiusmodi est illud verbis Iobi, οἱ ἱππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς, in margine respondens pag. 5. quod ita habet: Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχὰς ἀντὶ τοῦ τάγματα τρία. In infima extremae paginae ora recens subscriptio legitur ita male scripta, ut haec tantum exculpere potuerimus: Ε'γὼ ὁ γεώργειος . . . . . . μῆνας δ'. Iacobus le Long huius Codicis meminit Biblioth. Sacrae T. 1. p. 166. in his verbis: *Iobi Prophetia, Proverbia Salomonis, Ecclesiastes & Cantica Graece, omnia litteris grandioribus exarata sunt, & ad singulos libros habentur variorum translationes & lectiones variae. Codex membranaceus & insignis, Florentiae, Bibl. S. Laurentii Pl. VIII. Cod. 27.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. Constat foliis scriptis 322. eiusque specimen exhibet Tab. V. N. III.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE SVPER GENESIM.

COD. XXVIII. COntinet ex interpretatione in Genesim Homilias XXXVII. quarum prima est in illa Cap. XI. verba, Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, κ. λ. & inc. Ι'δὺ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν, κ. λ. Des. καὶ τὸν παρόντα βίον εὐαρέστως αὐτῷ διανύσωμεν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι φιλανθρωπίας τινὸς ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Extat haec cum reliquis usque ad finem Commentariorum Tom. IV. cit. edit. a pag. 293. usque ad pag. 643. & est ordine XXX. licet in Codice numero λβ' designetur. Harum recensionem vide supra Cod. III. huius Plutei a N. XXX. usque ad N. LXVII. cum quo fere convenit, iis exceptis, quae identidem ibi intercidisse superius monuimus: quemadmodum etiam Homiliae LXVI. & LXVII. quarum in illo, altera fine, altera initio carebat, in hoc integrae habentur, ac propterea LXVI. (in nostro tamen LXVIII.) cuius titulus, Η῎γγισαν δέ, φησιν, αἱ ἡμέραι Ι'σραὴλ, κ. λ. des. καὶ μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντας, καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. LXVII. vero, & ultima (in nostro LXIX.) quae est in verba, Εἶπε δέ, φησιν, Ι'σραὴλ τῷ Ι'ωσήφ· ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ. inc. Πρώην ἐπαγγειλάμενος τέλος ἐπιθεῖναι τῇ κατὰ τὸν Ι'ακὼβ ὑποθέσει, κ. λ. In hoc Codice, sacri textus verba, non ea tantummodo, quae Homiliis praecurrunt, sed ea quoque, quae in ipsarum progressu interseruntur, maioribus, ac paene quadratis chara-

(1) Vid. Catenam Graecorum Patrum in Iobum Patricii Iunii, qui textum Iobi στιχηρῶς describi curavit ex Codice Anglicano.

racteribus sunt exarata. In fine scriptor haec de se memoriae prodidit:

Ἥντερ βλέπεις πολύτροπον δέλτον, φίλε,
Ἰωάννυ τε πατρὸς τῦ Χρυσοσόμου,
Ἑξαημέρου τε δευτέρως ἔπος,
Ἰωάννης γέγραφε θύτης τὴν ἀξίαν,
Νοεμβρίῳ τε μηνὶ, τρεῖς ϗ δεκάτῃ,
Ἰνδικτιῶνος πρώτης τε ἐν ἔτει
Ἑξακισχιλιοςῷ τετρακοσιοςῷ
Ὀγδοηκοςῷ πρώτῳ τε.
Quem vides multiformem librum, amice,
Ioannis Patris Chrysostomi
(Sex dierum secundo opus)
Ioannes scripsit sacerdos dignitate,
Mense Novembri, die decimatertia,
Indictione prima, Anno
Sexies millesimo quadringentesimo
Octuagesimo primo.

Tum haec alia eiusdem manus leguntur: *Μνήσθητι, κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ συ, τῦ δύλυ συ Λέοντος τῦ πόθῳ πολλῷ ϗ πίςει τὴν δέλτον ταύτην κεκτημένυ, εἰς λύτρον, εἰς ἄφεσιν πολλῶν ἐγκλημάτων, ἀμήν. Memento, Domine, in regno tuo servi tui Leonis, qui magna cura & fide possedit hunc librum in redemptionem & remissionem multorum peccatorum. Amen.* Montfaucon. Palaeogr. Lib. I. p. 45. *Cod. Laur. membr. Operum S. Io. Chrysostomi Pl. VIII. scriptus anno mundi* 6481. *Chr.* 973. *a Ioanne sacerdote. Atramentum priscum nigrorem prorsus servavit.* Allatas tamen subscriptiones praetermisit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. bene scriptus, atque servatus, cuius prima tantum pagina, multo recentiori manu suppleta est. Constat foliis 275. eiusque specimen damus Tab. V. N. IV. & V.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO BREVIS EVANGELII SECVNDVM MATTHAEVM.

COD. XXIX. PRaecedit Tabula praecipuorum Capitum, in quae suas Chrysostomus expositiones elucubratus est, in fine tamen mutila; desinit enim in Cap. XCIII. *Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύ* .... Tabulam excipit Commentarius, qui post titulum exteriori fere adsimilem ita inc. *Εὐαγγέλιον ἡ παρῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, ϗ ἁμαρτημάτων λύσιν, ϗ δικαιοσύνην, ϗ ἁγιασμὸν, ϗ ἀπολύτρωσιν, ϗ υἱοθεσίαν, ϗ κληρονομίαν τῶν ὐρανῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται.* Des. *οὕτως ἀλείψας, ϗ ἐγείρας αὐτῶν τὰ φρονήματα, ϗ τῇ μνήμῃ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐξέπεμψεν· ἡ γὰρ ἡμέρα ἐκείνη τοῖς ἐν κατορθώμασι ζῶσι ποθεινή· ὥσπερ ὖν τοῖς ἐν ἁμαρτήμασι φοβερὰ, καθάπερ τοῖς καταδίκοις· διατῦτο ὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.* Concordat cum Commentario in Matthaeum, qui habetur in Cod. V. Plut. VI. qui tamen initio mutilus posset hoc Codice suppleri, in cuius pagina 46, *b.* incidunt prima verba eiusdem Cod. V. Similis quoque interpretatio legitur in Cod. XIV. huius Plutei; in quo tamen finis discrepat a nostro.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. diligenter, ac nitide exaratus. Constat foliis 187.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. HOmilia prima inscribitur: *Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρυ αὐτῦ ὑπάρχοντος, ϗ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ ἀποςόλυ· οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν ςόμαχόν συ, ϗ τὰς πυκνάς συ ἀσθενείας. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia Antiochiae habita, quum adhuc presbyter esset, & in illud Apostoli „ Vino modico utere propter stomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas „.* Inc. *Ἠκύσατε τῆς ἀποςολικῆς σάλπιγγος, κ. λ.* Des. *τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.* Tom. II. cit. edit. p. 1. COD. XXX.

II. p. 22. *Τῦ αὐτῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν τῇ λεγομένῃ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὄντος αὐτῦ πρεσβυτέρυ, ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταςροφῆς τῶν ἀνδριάντων Θεοδοσίυ τῦ βασιλέως τῦ μεγάλυ· ϗ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ ἀποςόλυ· τοῖς πλυσίοις παράγγελλε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· καὶ κατὰ πλεονεξίας. Eiusdem Homilia habita Antiochiae in Ecclesia dicta veteri, quum ipse presbyter esset, pro tumultu subversionis imaginum Theodosii magni Imperatoris; & in dictum Apostoli „ Divitibus huius seculi praecipe „ & contra avaritiam.* Inc. *Τί εἴπω ϗ τί λαλήσω.* Des. *ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Ibid. pag 20.

III. pag. 39. *Εἰς τὴν ἀποδημίαν τῦ ἐπισκόπυ Φλαβιανῦ, ὑπὲρ τῆς πόλεως πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβευομένυ· ϗ ὅτι τῦ φαγεῖν ἀνθρώπινον σῶμα τὸ κατηγορῆσαι χεῖρον· ϗ περὶ τῶν διὰ τὴν ςάσιν σφαγέντων· ϗ πρὸς τὺς ἐγκαλῦντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἑάλωσαν. Ὁμιλία γ'. In profectionem Episcopi Flaviani, pro civitate ad Imperatorem legationem obeuntis; & quod detrahere, quam humanum corpus comedere peius sit: & de iugulatis propter seditionem; & adversus eos, qui querebantur multos innoxios captos esse. Homilia III.* Inc. *Ὅταν εἰς τὸν θρόνον ἀπίδω.* Des. *ϗ τῶν ἀπορρήτων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Ibid. p. 35.

IV. pag. 54. *b. Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας ϗ ὑπομονῆς ἐκ παραδειγμάτων τῦ Ἰὼβ, ϗ τῶν τριῶν παίδων· ϗ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία δ'. Exhortatio ad populum de patientia & tolerantia, ab exemplis*

Iob

Iob, & trium puerorum: & de abstinentia a iuramentis. Homilia IV. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ παρακαλέσας. Des. καὶ τῶν ἐκεῖ ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 48.

V. pag. 66. *b.* Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἐπικειμένην ἀπειλὴν, ἔχοντα ὑπόδειγμα τὸν Ἰὼβ, καὶ τοὺς Νινευΐτας· καὶ ὅτι οὐ χρὴ δεδιέναι τὸν θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ε'. *Exhortatio ad populum de generose ferendis imminentibus minis, quum habeat exemplum Iob, & Ninivitarum: & quod non oporteat timere mortem, sed peccatum: ac de non iurando. Homilia V.* Inc. τῶν τριῶν παίδων. Des. καὶ ἀποῤῥήτοις δωρεαῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 83. Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος· καὶ ὅτι ὁ ἀδίκως τι πάσχων, καὶ εὐχαριστῶν τῷ συγχωροῦντι Θεῷ, ἴσος ἐστὶ τοῦ διὰ τὸν Θεὸν ταῦτα πάσχοντος· καὶ τὰ παραδείγματα ἐκ τῶν τριῶν παίδων, καὶ τῆς Βαβυλωνίας καμίνου· καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία ς'. *Quod utilis est magistratuum timor: & quod qui indigna patitur, & gratias agit permittenti Deo, par sit ei, qui talia propter Deum patitur. Exempla autem a tribus pueris, & fornace Babylonica: & de abstinentia a iuramentis. Homilia VI.* Inc. Πολλὰς μὲν ἀνηλώσαμεν ἡμέρας. Des. ἀπέλθοιμεν τῆς παῤῥησίας, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 73.

VII. pag. 97. Ὑπόμνησις τῶν ἤδη αὐτῷ προλεχθέντων· ὅτι θάνατον, καὶ λύπην ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν βίον εἰσενεγκοῦσα, ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖται· καὶ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν· καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία ζ'. *Eorum, quae ab ipso iam antea dicta sunt in memoriam revocatio: quod culpa, quae mortem & dolorem invexit in mundum, per ea ipsa tollatur: & in illud „ In principio creavit Deus caelum, & terram „ & de abstinentia ab iuramentis. Homilia VII.* Inc. Πολλὰ μὲν, καὶ περὶ πολλῶν. Des. βαδίζοντες κατορθώματα, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. pag. 84.

VIII. pag. 104. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, περιεπάτει ὁ Θεὸς τὸ δειλινὸν ἐν τῷ παραδείσῳ· καὶ περὶ τοῦ φεύγειν τοὺς ὅρκους. *Eiusdem Homilia in illud „ Deambulabat Deus in meridie in Paradiso „ & de fugiendis iuramentis.* Inc. Ἔγνωτε πρώην. Des. ἀπολαύσητε τῶν αἰωνίων στεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 91.

IX. p. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἔπαινος τῶν κατωρθωκότων τὸ μὴ ὀμνύειν· καὶ ὅτι οὐκ ὀφείλει τις διακρίνεσθαι μετὰ ἑστίασιν θείων (supple ἀκροᾶσθαι θείων) λογίων ἐν ἐκκλησίᾳ· καὶ διὰ τί μετὰ χρόνον πολὺν ἐδόθησαν αἱ ἁγίαι γραφαί· καὶ εἰς τὸ, οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ· καὶ φυσιολογία κόσμου· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία θ'. *Eiusdem laudatio eorum, qui iurandi consuetudinem deposuerant: & quod nemo superstitione teneri debet, ne post refectionem divinos in Ecclesia sermones audiat: quare post multum tempus divinae sunt traditae Scripturae; & in illud „ Caeli enarrant gloriam Dei „. Mundi naturalis descriptio; & de non iurando. Homilia IX.* Inc. Καὶ πρώην πρὸς ὑμᾶς. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 96.

X. pag. 122. *b.* Ἔπαινος τῶν μετὰ τὴν ἑστίασιν ἀπηντηκότων εἰς τὴν ἀκρόασιν· καὶ φυσιολογία κόσμου· καὶ κατὰ τῶν θεοποιούντων τὴν κτίσιν· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ι'. *Eiusdem laus eorum, qui post cibum ad audiendum venerant, & naturalis mundi enarratio; item contra Gentiles creaturam ut Deum colentes; & de vitando iuramento. Homilia X.* Inc. Χαίρω καὶ συγχαίρω. Des. τὴν ἀμοιβὴν ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 105.

XI. pag. 133. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν τότε συμβάντων· ἔτι δὲ καὶ κατὰ τῶν τὸ σῶμα ἡμῶν διαβαλλόντων· καὶ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς· καὶ περὶ τοῦ κατορθῶσαι τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ια'. *Gratiarum actio ad Deum ob liberationem a malis ex seditione exspectatis, & eorum quae tunc acciderunt commemoratio: insuper vero & contra eos qui corpus nostrum calumniantur, & de hominis creatione, & de iurandi consuetudine tollenda. Homilia XI.* Inc. Ἐπειδὰν ἐννοήσω. Des. καὶ συνειδότος ἀγαθοῦ, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 114.

XII. pag. 143. *b.* Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἡμαρτηκότων εἰς τὸν βασιλέα· καὶ φυσιολογία τῆς κτίσεως· καὶ ὅτι ποιήσας ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, νόμον φυσικὸν ἐγκατέθηκεν αὐτῷ· καὶ περὶ τοῦ πάσῃ σπουδῇ ἀπέχεσθαι τῶν ὅρκων. Ὁμιλία ιβ'. *Gratiarum actio ad Deum pro accepta venia commissorum contra Imperatorem: & naturalis de mundo sermocinatio: & quod hominem creans Deus, legem ipsi naturalem indiderit: & de iuramento omni diligentia vitando. Homilia XII.* Inc. Καὶ χθὲς εἶπον. Des. εἰς δόξαν σὴν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 123.

XIII. pag. 155. *b.* Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυθρωπῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν στάσιν κατασυρέντων, καὶ τιμωρηθέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου δημιουργίας, καὶ ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο· καὶ περὶ τοῦ τελείως κατορθῶσαι τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ιγ'. *Gratiarum actio ad Deum de mutatione tristium, & commemoratio eorum, qui propter seditionem raptati, poenas luerant. Similiter rursus de hominis creatione, & quod legem acceperit naturalem: & de iurandi consuetudine radicitus tollenda. Homilia XIII.* Inc. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Des. τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας· καὶ ὅτι χρήσιμον πανταχοῦ φόβος, καὶ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέστερον· καὶ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις. Ὁμιλία ιδ'. *In calamitatem civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem; & in illud dictum „ Agnosce, quod in medio laqueorum pertransis „ Homilia XIV.* Inc. Οὐχ ὡς ἔτυχεν. Des. οἴσει στέφανον, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. Ἔτι εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας· κ̀ ὅτι χρήσιμον πανταχοῦ φόβος, κ̀ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέςερον· κ̀ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγυσαν· ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· κ̀ ὅτι τοῦ φονεύειν τὸ ὀρκίζειν χεῖρον. Ὁμιλία ιέ. *Itidem in calamitatem civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem: & in illud dictum „ Agnosce, quod in medio laqueorum pertransis „ & quod peius iurare, quam occidere. Homilia XV.* Inc. Ἔδει κ̀ τήμερον. Des. τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 151.

XVI. pag. 189. Φημισθείσης εἰς τὸν ἄρχοντα πραίδας, ἐ πάντων περὶ φυγῆς βυλευομένων, τῦ ἄρχοντος εἰσελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κ̀ παρακαλέσαντος, ἐλέχθη ἡ παρῦσα ὁμιλία· καὶ περὶ τῦ μὴ ὀμνύειν· κ̀ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ ἀποςόλυ [1], χαίρετε ἐν κυρίῳ. Ὁμιλία ις΄. *Nunciata ad Praefectum populatione, & omnibus de fuga consultantibus, quum intrasset Praefectus in Ecclesiam, & consolatus fuisset, habita est praesens Homilia: & de vitando iuramento; & in illud Apostoli dictum* [2] *„ Gaudete in Domino „ Homilia XVI.* Inc. Τὸν ἄρχοντα μὲν ἐπῄνεσα. Des. τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 160.

XVII. pag. 201. *b.* Εἰς τὴν τῶν πεπλημμεληκότων ἐξέτασιν διὰ τὴν τῶν ἀνδριάντων καταςροφήν. Ὁμιλία ιζ΄. *In praevaricatorum inquisitionem propter statuarum subversionem. Homilia XVII.* Inc. Εἰς καιρὸν ὑπεψάλαμεν. Des. καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 170.

XVIII. pag. 212. *b.* Περὶ νηςείας, ἐ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ ἀποςόλυ, χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε. Ὁμιλία ιη΄. *De ieiunio, & in Apostolicum dictum „ Gaudete in Domino semper „ Homilia XVIII.* Inc. Πολλὺς εἶδον χαίροντας. Des. καρπωσώμεθα τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 180.

XIX. pag. 222. *b.* Τῦ αὐτῦ τῇ κυριακῇ τῆς σωζομένης πρὸς τὺς ἀπὸ τῆς χώρας· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ιθ΄. *Eiusdem Dominica Servatae ad homines agros colentes: & de vitando iuramento. Homilia XIX.* Inc. Κατετρυφήσατε τῶν ἁγίων μαρτύρων. Des. τυχεῖν βασιλείας ὐρανῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 188.

XX. pag. 234 *b.* Εἰς τὴν διαλλαγὴν τῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν, κ̀ εἰς τὺς πλημμελήσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταςροφὴν, ἐ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. Ὁμιλία κ΄. *In Imperatoris cum civitate reconciliationem, & ad praevaricatos in statuarum subversionem, & in Episcopi reditum. Homilia XX.* Inc. Ἀπὸ τῆς ῥήσεως, κ. λ. Des. τῶν ὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 213. & est ordine XXI.

XXI. pag. 248. Τοῦ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς τὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι· κ̀ περὶ γυναικῶν τῶν ἐν πλέγμασι, ἐ χρυσῷ κατακοσμυσῶν ἑαυτάς. Ὁμιλία κα΄. *Eiusdem Catechesis ad illuminandos; & de mulieribus se tortis crinibus & auro ornantibus. Homilia XXI.* Inc. Τῶν πρώην εἰρημένων. Des. δέξῃ τὸν τῆς δικαιοσύνης σέφανον, οὗ γένοιτο κ. λ. Ibid. pag. 234. & inscribitur *Catechesis II.* &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. optime servatus. Constat foliis scriptis 260.

(1) In edit. Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριςοῦ.

(2) In edit. *Paullus vinctus Iesu Christi.*

FINIS PLVTEI OCTAVI.

BI-

PLVT. VIII. | Tab. V. pag. 388.

Specimen Epist. Cathol. Iacobi Apost. ex pag. 6. Cod. XIV. Sec. X.

I. θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν·
μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ-
σαν αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀπατῶν
καρδίαν αὐτοῦ· τούτου
μάταιος ἡ θρησκεία·

Specimen Scholiorum

εἴ τις δοκεῖ· θρῆσκος εἶναι· θρῆσκος
ἐστι παρὰ ἰουδαίοις ὁ ἀκριβὴς ὢν
ἐν τοῖς τὸ δόγμα δημοσιεύουσι· καὶ
ἐστὶ δὴ μέγα ἔθνος ἰουδαίοις τοῖς
παρατηρήσασι· καὶ ἐν ταύταις τὸ
πᾶν τῆς περὶ θεὸν λατρείας κατορ-
θοῦν νομίζοντες. κ. λ.

Specimen Homil. Chrysost. ex pag. 10. b. Cod. XXVIII. Sec. X.

IV. ✝ καὶ ἔλαβεν θάρρα τὸν
ἀβραὰμ καὶ τὸν ναχὼρ
υἱοὺς αὐτοῦ· καὶ τὸν
λὼτ υἱὸν ἀρρὰν· υἱὸν
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ τὴν
σάρραν τὴν νύμφην
αὐτοῦ· γυναῖκα δὲ ἀ-
βραὰμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ·
καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ
τῆς χώρας τῶν χαλ-
δαίων. πορευθῆναι εἰς
τὴν γῆν τῶν χαναναί-
ων· καὶ ἦλθον ἕως χαρ-
ρὰν. καὶ κατῴκησαν
ἐκεῖ· κε ἐξ

Πολλὰς ὑμῖν χάριν ὁμολογεῖν
πάσας ὅτι τὴν θεῖον
...
τοὺς ... τῆς εὐχῆς
μόνους. ὅτι μετὰ
τοσαύτης σπουδῆς
... περὶ
τὴν ἀκρόασιν· τοῦτο γὰρ

Io Damasceni Parallela Cod. XXII. Sec. XII.

II. Στοιχεῖον ἄλφα. τίτλος α'. Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως
καὶ κατασκευῆς καὶ ὅσον περὶ ... γραφαῖς ἐμφέρεται :—
Ἰώβ: Αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με ...
...

Specimen Libri Iob ex pag. 4. Cod. XXVII. Sec. X.

III. Ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐσ-
τὶν αὐτῷ δίδωμι ἐν
τῇ χειρί σου· ἀλλ᾽ αὐ-
τοῦ μὴ ἅψῃ.
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ διάβολος
παρὰ τοῦ κυρίου.
Καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα
αὕτη

Specimen Subscriptionis Cod. XXVIII.

V. ✝ ἣν περ βλέπεις πολύτρο-
πον δέλτον φίλε,
ἰωάννου τε πατρὸς τοῦ χρυ-
σοστόμου·
ἐξαημέρου τε δευτέρας
ἔπος,
ἰωάννης ἔγραφε θύτης
τὴν ἀξίαν.
νοεμβρίῳ τε μηνὶ τρεῖς
καὶ δεκάτῃ·
ἰνδικτιῶνος πρώτης ἐ-
ν ἔτει·
ἑξακισχιλιοστῷ τετρακο-
σιοστῷ
ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ τε.
✝ μνήσθητι κε ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ σου. τοῦ δούλου σου
λέοντος τοῦ ποθῷ πολ-
λῷ καὶ πίστει τὴν δέλτον ταύτην
κεκτημένου· εἰς λύτρον
εἰς ἄφεσιν πολλῶν ἐγκλη-
μάτων ἀμήν ∴ ~

BIBLIOTHECAE MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS IX.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXV.

CODEX I.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΑΒΕΝ ΘΑΡΡΑ ΤΟΝ ΑΒΡΑΑΜ ΕΩΣ ΤΟΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΘΑΝΑΤΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ACCEPIT SARRA ABRAAM VSQVE AD MORTEM ISRAEL.

Scilicet.

Io. Chrysostomi Homiliae in Genesim XXXVII.

COD. I. Rima huius S. Patris Homilia in verba Geneseos Cap. XI. vers. 31. Καὶ ἔλαβε Θάῤῥα τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Ναχὼρ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, κ. λ. & est XXXI. in nupera eius Operum editione Paris. Tom. IV. Vltima in verba Cap. XLVIII. vers. 21. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ. des. οὕτω γὰρ καὶ τοῦ πατρὸς ἐπισπασόμεθα χάριν, καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσομεν, καὶ μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. & est LXVII. Quarum singularum recensionem, quum mirifice concordent cum iis, quae habentur in cit. Tom. a pag. 304. ad 643. brevitatis gratia duximus omittendam.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime servatus. Constat foliis 295.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΨΑΛΤΗΡΙΟΥ.

INTERPRETATIO PSALTERII.

I. pag. 1. Continet hic Codex Euthymii Zigabeni interpretationem in Psalmos [1], cui prooemium praecurrit, eique titulus: Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν, ἤτοι τοῦ ψαλτηρίου, καὶ ἐγκώμιον τοῦ Δαβίδ. *Prooemium interpretationis libri Psalmorum, sive Psalterii, & encomium David*. Inc. Πατὴρ τοῦ παρόντος βιβλίου, τὸ μὲν ὅλον εἰπεῖν ὁ Θεὸς παῖς, ὑπερασπιῶ, φησὶ, τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν παῖδά μου· ὁ Θεοῦ πατὴρ, βίβλος φησὶ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβίδ· τὰ δ' ἄλλα συντόμως περιλαβεῖν. Des. οὐ μόνον γὰρ παραινεῖ προσέχειν τοῖς θείοις λογίοις, ἀλλὰ καὶ ἀσεβῶν, καὶ τῶν ἄλλως ἁμαρτωλῶν περιέχει κατηγορίαν, καὶ τιμωρίαν. Huic brevis interpretatio vocis ἀλληλούϊα subiicitur, diversa quidem, ac rudi, sed aeque vetusta manu exarata, quae inc. Ἑρμηνεία τοῦ ἀλληλούϊα. Κατὰ τὴν Ἑβραϊκῶς κειμένην λέξιν αἶνος Θεοῦ ζῶντος, κ. λ. Des. οὗτος μόνος, τουτέστι τὸ ἀλληλούϊα, κραταιὸς Θεὸς οὗτος μόνος. COD. II.

II. pag. 7. Ἑρμηνεία τοῦ ψαλτῆρος τοῦ Ζηγαβηνοῦ κυρίου Εὐθυμίου. *Interpretatio Psalterii Domini Euthymii Zigabeni*. Post primum primi Psalmi versiculum inc. Μακάριος. Κυρίως μὲν ὁ Θεὸς, καθώς φησι καὶ ὁ Παῦλος, ὁ μακάριος λέγων καὶ μόνος δυνάστης· παρεχώρησε δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ ἡμῖν, ὡς καὶ τῆς Θεός· ὡς τὸ, ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε, κ. λ. Persequitur autem omnes ferme Psalmorum versiculos, qui rubro charactere ab interpretatione distinguuntur. Huius finis sequens est: τοῦτο γὰρ ἔργων ἀναγκαῖον, καὶ χρέος, διηνεκῶς ἀπαιτούμενον, θυσία εὐπόριστος, λειτουργία ἀγγελική.

τυ-

(1) Graece nondum prodiit hic Commentarius, licet hoc legas apud Caveum, Crovaeum, aliosque. Ms. exstat in Bibliotheca Bodleiana Cod. Barocc. CXXII. in Regia Parisiensi aliquoties, ut etiam in Vaticana. Fuit & in Bigotiana, & in Bibliotheca Isaaci Vossii, ex cuius Codice praefationem in Psalmos lectu dignam G. L. vulgavit Stephanus le Moyne in Variis sacris pag. 150. seqq. sed heinc einde hiantem lacunis, quas ex Mss. Codd. Patricii Iunii & Christiani Ravii supplevisse se omnes, unica excepta, Paralipomenis ad Caveum Colomesius tradit. Aliud quoque exemplar initio, & fine mutilum servat Biblioth. Regia Taurinensis Cod. chartac. CII. Versio Latina Philippi Sauli Brugnatensis Episcopi, post auctoris mortem a Paullino Turchio Ord. Praedic. vulgata, ac Clementi VII. Pont. dicata, primum Veronae prodiit A. MDXXX. fol. Recusa est saepius, ac demum in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. C. 2. Tom. VII. p. 473.

τῦτο ποιοῦντες, κ) τὸν παρόντα βίον ἀπροσκόπως ἀνύσομεν, κ) τῶν μελλόντων ἀπολαυσόμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. quae quidem ad ultimum CL Psalmi versiculum pertinent. Notandum est unam, aut alteram adferri in margine fere sub initium Codicis, Basilii Magni, & Gregorii Nysseni in quaedam Psalmorum loca interpretationem, ab eodem scriptore rubris litteris appositam.

III. pag. 223. Sequuntur eiusdem in Cantica X. enarrationes. Prima in illud, Αἴσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι, κ. λ. inc. Ταύτην πρώτην ᾖσαν τὴν ᾠδὴν υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν Ἐρυθρέαν διαπεράσαντες θάλασσαν, κ) αὐτοῖς ἅρμασι, κ) ἵπποις τὺς διώκοντας Αἰγυπτίυς καταποντισθέντας, κ) ὑποβρυχίους γεγονότας ἰδόντες. Vltima in Canticum Zachariae, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῦ Ἰσραὴλ, κ. λ. des. ὑπὲρ τῦ κατευθῦναι τὴν πορείαν τῆς πολιτείας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης τῆς κατὰ Θεόν. In fine manu valde recenti haec legitur notula: *Liber Philippi ser Vgolini Peruzi Notarii Florentini, nunc autem Monasterii Septimi.*

Codex Graec. membran. Ms. in fol. min. Sec. XIII. optime servatus. Constat foliis 234.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI SCALA.

COD. III. I. pag. 1. PRaecedunt Scalae tamquam prolegomena, ea omnia, quae in aliis Codicibus superius recensuimus, eoque potissimum ordine, quo in Cod. XXI. Plut. VIII. exhibentur. Vitam tamen Ioannis claudunt versus iambici septem, aureo charactere exarati, quos retulimus supra in Cod. XX. Plut. VII. pag. 266. §. II. Atque haec quidem omnia ad paginam usque 12. pertingunt, in qua incipit Scala, quae paucis exceptis cum dicto Cod. XX. concordat. In quibus vero discrepat, ea sunt, quae subiicimus. Titulus tertii Gradus ita habet: Περὶ ξενιτείας, ἐν ᾗ κ) περὶ ὀνείρων νέων. Titulus quarti: Περὶ τοῦ μαρτυρίυ τῆς ἀνδρείας ὑπακοῆς. Titulus quinti: Περὶ μετανοίας μεμεριμνημένης ϗ ἐναργῦς, ἐν ᾗ κ) ἡ θεάρεσος φυλακὴ τῶν ἁγίων καταδίκων. Decimo quinto praeit Prooemium, cui titulus: Προοίμιον τῦ περὶ σωμάτων ἀνθρώπων, & inc. Ἠκούσαμεν τῆς μαινάδος, κ. λ. XXVI. Gradus duas partes habet, quarum altera inscribitur: Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας, τῆς ὑψίςυ ταπεινοφροσύνης, ἀοράτῳ αἰσθήσει. Altera: Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, κ) παθῶν, καὶ ἀρετῶν. Sub uno Gradu XXVII. quinque haec Capita continentur. I. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτυ. II. Ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῦ λόγων. III. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. IV. Περὶ διαφορᾶς, καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. V. Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, κ) οἱ πρῶτοι ἔσχατοι. Gradus XXVIII. est: Περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ μητρὸς τῶν ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς, κ. λ. XXIX. Περὶ τῆς ἐπιγείυ ὐρανῦ, κ. λ. XXX. Περὶ τῆς συνδέσμυ τῆς ἐναρέτυ τριάδος ἐν ἀρεταῖς. In fine nova tabula Graduum XXXI. retrogrado ordine describitur. Sequitur Sermo ad Pastorem, ut in memoratis Codd.

II. pag. 353. *b.* Leguntur aureo charactere conscripti quidam versus iambici in laudem Operis. Hi vero sunt:

Στίχοι

Τρίδομος κλίμαξ, τρίσδεκα βαθμῶν πέλω,
Τρίδωρον χάριν τοῖς βροτοῖς χορηγῦσα
Τῶν ἀρετῶν ἐκ πηγῆς τῶν θεορρύτων.

Versus.

Triginta graduum Scala, cui trina contignatio,
Triplicem gratiam mortalibus confero
Virtutum e divino fonte fluentium.

Τριαντάριθμος ὐρανοδρόμος κλίμαξ,
Εἰς ὐρανὸν φέρυσα τὺς βροτὺς βάσις,
Ἣν ὁ ἀνελθὼν σὺν Χριςῷ βασιλεύει.

Terdeno gradu caelum attingens Scala,
Ad caelum homines ducens, basis firmissima,
Quam qui conscendit, cum Christo regnat.

Ἄλλοι

Τρίφαες τρισήλιον ἄγηρον φάος,
Σέλας ἀγλαόφωτον τρισυποςάτυ
Ἑνάδος, οὐσίη τε τῆς μοναρχίας,
Ἄφθεγκτον ἀτέκμαρτον μερόπων νόῳ
Τρισὶ τοῖς ἀτόμοισγε εἴτ' ὂν προσώποις,
Ἣ τὰ ὅλα δήσασα ἐκ τῦ μὴ ὄντος
Παναλκῆ δυνάμει φορέων, ὡς θέλεις,
Δερκομένοις ἄτασι, κ) ἀθεάτοις·
Αὐτὸς ὂν τριςάναρχε Θεὲ τῶν θεῶν,
Κύριε τῶν κυρίων, ἄναξ ἀνάκτων,
Ταῖς λιτῆσιν εὐχαῖς δεσποίνης ἀπειράνδρυ
Μητρὸς τῦ ἑνὸς τῆς σῆς ὑπερυσίυ
Υἱοῦ κ) λόγυ γεννηθέντος ἀφθόρως,
Καὶ πάντων καθεξῆς ἀπ' αἰῶνος ἁγίων
Ῥῦσαι ταύτην τὴν ποίμνην ἐκ πάσης τρικυμίας,
Καὶ παντοίων πημάτων δυσμενῦς τῦ Βελίαρ,
Καὶ ἀξίωσον ςάσεως δεξιτερινῆς ὁμοῦ
Τὸν ποιμένα τῇ ποίμνῃ σὺν τοῖς ἐντευξομένοις,
Ἅμα τε τῷ γράψαντι κ) τῷ τάξαντι ταῦτα.
Πᾶσιν ἀναπτύσσυσι τὴν θείαν πτυκτὴν ταύτην
Ἐκλιπαρεῖται λιτάζεσθ' ὑπὲρ τύτυ
Τῦ προτρεψαμένυ τε κ) ταῦτα γραψαμένυ,
Καὶ ἀνέσεως τυχεῖν ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ.
Ὁ πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι,
Καὶ νῦν δὲ σώζων ὡς φιλάνθρωπος φύσει
Τῇ σωςικῇ συ δέσποτα προμηθίᾳ,
Σύμπραττε τῷ γράψαντι ϗ κεκτημένῳ·
Ἐν σοὶ γὰρ ἐςιν ἡ βροτῶν σωτηρία.

Alii

O lux, trina luce, trino sole coruscans iugi-
Splendor lucidissime ter subsistentis (ter,
Vnitatis, & substantia Monarchiae,
Ineffabili & incomprehensibili nobis modo
In tribus subsistens individuis personis,
Quae cuncta ex nihilo producta
Omnipotenti tua virtute, ut vis,
Rebus visibilibus, & invisibilibus colligasti:
Tu, inquam, principio carens, Deus Deorum,
Domine Dominorum, Rex Regum, [pertae,
Per preces supplices Dominae, virum non ex-
Ma-

Matris tui, unius supersubstantialis
Filii, & Verbi incorrupte geniti,
Et omnium deinceps a seculo sanctorum,
Libera hunc gregem ab omni tribulatione,
Et ab omnibus insidiis infesti Belial,
Et velis unâ simul locare in statione dextera
Pastorem, & gregem cum electis,
Necnon eum, qui haec scripsit, & digessit,
At vos omnes, qui hunc sacrum librum evolvi-
Orate, enixe vos deprecor, tam pro illo, (tis,
Qui fuit auctor, quam pro eo, qui scripsit ista,
Vt veniam consequantur in tremenda die.
Tu autem qui mundum in verbo olim creasti,
Et nunc eumdem, quae tua est misericordia,
conservas
Tua conservatrice, Domine, providentia,
Auxiliare scribenti, & possidenti;
In te enim est mortalium salus.

Ὥσπερ λιμὴν πλέυσι, κ̀ πατρὶς ξένοις,
Καὶ τοῖς ὁδοιπορῦσι τῆς ὁδῦ πέρας,
Οὕτως ἑκάςῳ τῶν γραφόντων βιβλία
Ἐράσμιον πέφυκε τῦ γράφειν τέλος.
Ὡς ἡδὺ τοῖς πλέυσιν εὔδιος λιμὴν,
Τοιῦτε τοῖς γράφυσιν ὕςατος ςίχος.

Vt portus navigantibus, & patria peregrinis,
Et itinerantibus viae terminus;
Sic quibuscumque libros scribentibus
Amabilis est scribendi finis.
Vt suavis est navigantibus tranquillus portus,
Non secus est scribentibus ultimus versus.

Plurimas habet Codex marginales interpretationes, aut scholia aeque antiqua, & ab eodem, ut videtur, scriptore Codicis exarata, quorum unum aut alterum speciminis loco subiecimus. Ad illa igitur verba Vitae Ioannis pag. 6. *b.* θνῆσιν δ' αὖ προσπαθείας, κ. λ. haec in margine adnotantur: Προσπαθείας δὲ θνῆσιν λέλυκε διὰ τῆς εἰς αὐτὸν τῶν δοκύντων χαλεπῶν δεσμῶν ἀναισθησίας, ἢ ὅτι τὺς δεσμὺς τῆς προσπαθείας, λύπης σειραῖς λέλυκεν, ἢ ὅτι τοῖς τῆς κατὰ Θεὸν λύπης δεσμοῖς τὰς τῆς προσπαθείας σειρὰς διελύσατο. Paullo post initium primi Sermonis ad illa verba, πάντων τῶν προαιρυμένων ὁ Θεὸς, κ. λ. pag. 14. hoc legitur scholion: Οἶμαι ἐνταῦθα ἁρμόζειν ἐπιγράφεσθαι, τὸ πλάκες πνευματικαί· τὸ γὰρ ἄνω ἐπιςολή ἐςι· τὸ δὲ προκείμενον τύτυ πρόλογος· ἀπ' ἐντεῦθεν δὲ ὅρος, ἤγυν νόμος· ᾧ κ̀ ἁρμόζει ἐπιγράφεσθαι, εἰ βύλοιτο, πλάκες πνευματικαὶ, καὶ λόγος ἀσκητικὸς, κ̀ τὰ ἑξῆς. Tertium sit illud, quod p. 15. *b.* ad eiusdem Sermonis verba, Ὅσοι ἐξ Αἰγύπτυ, κ. λ. adscribitur, nimirum: Περὶ καθηγητοῦ, κ̀ ὅτι χρεία αὐτῦ ἐςι· κ̀ γὰρ ἐπιςῆναι χρὴ, ὅτι τὸν ἀποταοσόμενον εἰ μὲν κοινοβίῳ αὐτόθι διακαρτερεῖν δεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐν κοινοβίῳ, τέως ὑπὸ καθηγητὴν πρὸς ςοιχείωσιν, κ̀ μάθησιν διακρίσεως λογισμῶν, κ̀ πνευμάτων. τῦτο γὰρ διὰ τῆς τῦ Μωϋσέως ἡγήσεως, κ̀ τοῦ ἀγγέλυ, κ̀ τὰ κατὰ τὸν Ἰσραὴλ, κ̀ τὸν Λὼτ αἰνίττεται, καθὼς ϗ ἄλλος πατὴρ λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν χωρὶς καθηγητῦ κατορθῦν δυσχερὲς, ἐν δὲ τῇ τῶν τεχνῶν τέχνῃ πῶς οὐ τούτου τοῦ πνευματικοῦ χρεία;

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. X. nitidissimus, optimeque servatus, cuius omnes tituli aureis litteris, ac ferme quadratis, non sine ornamentorum elegantia, sunt exarati. Constat foliis 354. cuius specimen damus Tab. VI. N. VII.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. PRraecedit tabula Homiliarum XXIV. quarum series sequens est. Prima pag. 2. inscribitur: Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου ἐγκώμιον εἰς τὺς ἁγίυς πάντας. Δέσποτα εὐλόγησον. *Dominica omnium Sanctorum. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in omnes Sanctos. Domine benedic.* Inc. Ἐξ ὗ τὴν ἱερὰν πανήγυριν. Des. εἰς τὰς σκηνὰς ὑποδεχθῆναι τὰς αἰωνίυς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Edit. Montfauc. Tom. II. p. 711. COD. IV.

II. pag. 8. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τῦ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βαβύλαν. *Mense Septembri, die IV. Eiusdem contra Gentiles, & in sacrosanctum martyrem Babylam.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςὸς μέλλων. Des. τῦ γὰρ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ μόνου ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἰσχύς· κ̀ αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 536. ubi tamen diversimode clauditur.

III. pag. 52. *b.* Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ θ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαςικὴ εἰς τὺς ἁγίυς μάρτυρας Ἰουβεντῖνον, κ̀ Μαξιμῖνον, τὺς ἐπὶ Ἰυλιανοῦ τῦ ἀποςάτυ μαρτυρήσαντας. *Mense Octobri, die IX. Eiusdem Sermo panegyricus in SS. martyres Iuventinum ac Maximinum, qui sub Iuliano Apostata martyrium sunt passi.* Inc. Ὁ μακάριος Βαβύλας πρώην ἡμᾶς. Des. κ̀ τῆς βασιλείας τῶν ὀρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 578.

IV. pag. 58. *b.* Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαςικὴ εἰς τὺς ἁγίυς μάρτυρας Βερνίκην, κ̀ Προσδόκην παρθένυς, ϗ Δομνίναν τὴν μητέρα αὐτῶν. *Mense Octobri, die IV. Eiusdem Homilia panegyrica in SS. martyres Bernicen, & Prosdocen virgines, & Domninam ipsarum matrem.* Inc. Οὕτω εἴκοσι ἡμέρας ἔχομεν. Des. ἐπισπασώμεθα δι' αὐτῶν τὴν παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 634.

V. pag. 71. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς μάρτυρας Αἰγυπτίους. *Mense Septembri, die XIX. Eiusdem Encomium in martyres Aegyptios.* Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, κ̀ ἐξ Αἰγύπτυ μάρτυρες. Des. κ̀ πρὸς τὰς ὀρανίυς αὐτῶν καταχθῆναι σκηνὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 699.

VI. pag. 75. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ις'. Τῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Βαρλαάμ. *Mense Novembri, die XVI. Eiusdem laudatio S. magni martyris Barlaam.* Inc. Συνεκάλεσεν ἡμᾶς. Des. τῶν αὐτῶν ςεφάνων αὐτοῖς ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 681.

VII.

VII. pag. 82. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ιή. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ῥωμανόν. *Mense Novembri, die XVIII. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Romanum*. Inc. Πάλιν μαρτύρων μνήμη. Des. πολλῆς ἀπολαύσομεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 611.

VIII. p. 88. *b*. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον γενόμενον ἀπὸ δικολόγου ἐπίσκοπον· καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμησιν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι τὸ ῥαθύμως προσιέναι τοῖς θείοις μυστηρίοις κόλασιν ἀφόρητον ἔχει, κἂν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν· ἐλέχθη δὲ πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem in beatum Philogonium, qui fuit ex patrono caussarum factus Episcopus: & quod nihil aeque reddit nos probatos, atque si studiosi simus earum rerum, quae publicae conducunt utilitati: & quod negligenter adeuntes divina mysteria gravissime puniuntur, etiam si semel tantum in anno scelus hoc commiserint. Dicta est autem quinque diebus ante natalem Christi*. Inc. Ἐγὼ μὲν ὃ τήμερον. Des. τῆς ὑπακοῆς ταύτης τὰς ἀμοιβὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. T. I. pag. 492.

IX. pag. 97. *b*. Μηνὶ Γαννυαρίῳ ζ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λυκιανόν· ἐλέχθη τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. *Mense Ianuario, die VII. Eiusdem Encomium in sanctum martyrem Lucianum. Dictum fuit postridie sanctorum Luminum.*. Inc. Ἄπερ χθὲς ἐδεδοίκειν. Des. κ̣ τῆς ἐκεῖ τιμῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. II. p. 524.

X. p. 102. *b*. Μηνὶ Γαννυαρίῳ κή. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Ἰγνάτιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, εἰς Ῥώμην ἀπενεχθέντα, κ̣ αὐτόθι μαρτυρήσαντα, κἀκεῖθεν αὖθις εἰς Ἀντιόχειαν κομισθέντα. *Mense Ianuario, die XXVIII. Eiusdem in sacrosanctum martyrem Ignatium Archiepiscopum magnae Antiochiae, Romam abductum, ibique martyrio adfectum, atque inde rursus Antiochiam translatum, laudatio*. Inc. Οἱ πολυτελεῖς, καὶ φιλότιμοι. Des. εὐχαῖς αὐτῶν τῶν ἁγίων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 592.

XI. pag. 113. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Mense Februario, die XII. Eiusdem Homilia encomiastica in S. P. N. Meletium Episcopum Antiochenum, & de studio eorum, qui convenerant*. Inc. Πανταχοῦ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης. Des. κ̣ τῶν ἀποκειμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 518.

XII. pag. 117. *b*. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, κ̣ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Mense Februario, die XXII. Eiusdem laudatio S. P. N. Eustathii Archiep. magnae Antiochiae, & de studio eorum qui convenerant*. Inc. Σοφός τις ἀνήρ. Des. ἵνα κ̣ τῶν στεφάνων αὐτοῖς κοινωνήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 603.

XIII. pag. 125. Μηνὶ Μαΐῳ ή. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον μάρτυρα Πελαγίαν. *Mense Maio, die VIII. Eiusdem Encomium in S. virginem & martyrem Pelagiam*. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, κ̣ γυναῖκες. Des. διατελεῖν τῷ Θεῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 585.

XIV. pag. 132. Μηνὶ Ἰουνίῳ κα'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἰουλιανόν. *Mense Iunio, die XXI. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Iulianum*. Inc. Εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται. Des. μετὰ παῤῥησίας πολλῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 671.

XV. pag. 142. Μηνὶ Ἰουνίῳ κθ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον· Λόγος α'. *Mense Iunio, die XXIX. Eiusdem Encomium in S. Apostolum Paullum. Sermo I*. Inc. Οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι. Des. κ̣ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 476. Sequuntur deinde in idem argumentum aliae Homiliae sex, quas vide loc. cit. a pag. 482. ad pag. 517.

XVI. pag. 182. *b*. Μηνὶ Αὐγούστῳ α'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Mense Augusto, die I. Eiusdem Encomium in S. Maccabaeos*. Inc. Ὡς φαιδρὰ, καὶ περιλαμπής. Des. μετασχεῖν παῤῥησίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 622. ubi tamen diversum adfertur initium.

XVII. pag. 188. *b*. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον δεύτερον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eadem die. Eiusdem Encomium alterum in S. Maccabaeos*. Inc. Ἅπαντας μέν. Des. ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 628.

XVIII. pag. 192. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Δροσίδα, καὶ εἰς τὸ μέμνησθαι θάνατον. *Eiusdem laudatio S. magnae martyris Drosidis, & de memoria mortis*. Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν ποιμένων. Des. ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 688.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae 2. 72. & 79. manu Seculi XV. fuerunt suppletae. Constat foliis 204.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN EVANGELIVM D. MATTHAEI.

CONTINET Ioannis Chrysostomi Homilias in Matthaeum XLV. quarum prima, quae est ordine XLVI. in cit. edit. Tom. VII. in verba Cap. XIII. vers. 24. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, κ. λ. inc. Τί τὸ μέσον ταύτης, κ. λ. Vltima, nempe XC. in verba Cap. XXVIII. vers. 11. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, κ. λ. des. κ̣ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπολαύσομεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Exstant loc. cit. a pag. 480. ad pag. 845. cum qua editione penitus concordant, praeter pauca quae. COD. V.

quaedam discrimina, quae dum singularum initium & finem cum editis conferremus, obiter animadvertimus: nimirum pag. 68. in fine Homiliae LV. desunt in Codice verba, ἵνα ϗ παρὰ τῷ Θεῷ εὐάρεστοι, ϗ τοῖς ἀνθρώποις δόκιμοι φανώμεθα. Item pag. 164. in fine Homiliae LXIX. pro verbis, οὐ γάρ ἐστιν.... ἐπιτυχεῖν, habet Codex, ἵνα ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. Tum pag. 184. in fine Homiliae LXXIII. desunt verba, τὴν τῶν ὀφθαλμῶν λήμην.... παρέλθωμεν. Tandem in fine Homiliae LXXVI. desunt haec alia, ἐνταῦθα ϗ τὰς μελλούσας τιμωρίας διαφευξώμεθα. Animadvertendum praeterea, quandoque Evangelii textum, singulis Homiliis praemissum, cuius in editione principium tantum adfertur, in Codice integrum referri. Denique sciendum, ubi incipiunt cuiuscumque Homiliae Moralia, margini titulos ipsorum esse constanter adiectos.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. diligenter scriptus, atque servatus, cuius postrema tantum pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO ACTVVM APOSTOLORVM.

COD. VI. I. pag. 1. HAec Ioannis Chrysostomi in Acta Apostolorum interpretatio, in Homilias LV. (licet per errorem in prima pagina LVI. numerentur) digesta, exstat in cit. eius Operum nupera editione Tom. IX. a p. 1. ad pag. 416. a qua discrepantem identidem nostri Codicis lectionem licuit animadvertere, dum initia, & fines singularum Homiliarum cum ipsa contulimus. Eae vero Homiliae, quarum initia diversa ab editis comperimus, sunt sequentes: nimirum Homilia IV. pag. 26. b. inc. Εἶδες τὸν τύπον; τίς ἐστιν αὕτη ἡ πεντηκοστή; κ. λ. Homilia XIII. pag. 88. b. inc. Τουτέστι διηγέρθη κινηθεὶς ἐπὶ τοῖς γενομένοις· ϗ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ· νῦν σφοδρότερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, κ. λ. quae quidem, quam longe diversa sint ab editis nemo non videt. Homilia XXIII. pag. 162. b. inc. Καλῶς πρότερον φιλοφρονεῖται τοὺς ἄνδρας, ἅτε ἀπὸ καμάτου ὄντας, ϗ οἰκειοῖ ἑαυτῷ, κ. λ. Homilia XXVII. pag. 189. inc. Ἴσως τινὲς ἀποροῦσι, πῶς περιεῖδεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀθλητὰς ἀπολλυμένους· ϗ νῦν πάλιν, κ. λ. Homilia XLII. pag. 279. inc. Πέμπει τὸν Τιμόθεον, καὶ τὸν Ἔραστον εἰς τὴν Μακεδονίαν, αὐτὸς δὲ μένει εἰς Ἔφεσον· ἱκανῶς ἐνδιατρίψας τῇ πόλει, βούλεται μεταστῆναι πάλιν. Πῶς δὲ ἐξ ἀρχῆς, κ. λ. Homilia XLIX. pag. 318. des. ταῦτα τὰ μυρία ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Homilia LIV. pag. 349. inc. Παρεῖχόν, φησιν, οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν βάρβαροι ἅψαντες πυράν· ἐπεὶ οὐδὲν ὄφελος τῆς σωτηρίας ἦν, τοῦ χειμῶνος μέλλοντος αὐτοὺς διαφθείρειν· εἶτα ὁ Παῦλος λαβὼν, κ. λ. Homilia tandem LV. pag. 354. inc. Ἐβούλετο ϗ αὐτὸν ἀπαλλάξαι αἰτίας ϗ ἑτέρους, κ. λ. Interim adnotare volumus, hunc quoque Codicem, singulis, quae pertractantur, Moralibus suos in superiori margine titulos, sive argumenta apposuisse.

II. pag. 358. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου ϗ Παύλου. *Acta sanctorum Apostolorum Petri, & Paulli.* Inc. Ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου, ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν, κ. λ. Des. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων τε ϗ μαρτύρων Πέτρου καὶ Παύλου μηνὶ Ἰουνίῳ κθ'. τῶν δὲ τριῶν στρατιωτῶν μηνὶ Ἰουλίῳ β'. τῆς δὲ ἁγίας Περπετούας ϗ Ποτεντιάνας τῷ αὐτῷ μηνὶ ιη'. χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Haec Homilia, seu historia de martyrio SS. Apostolorum Petri, & Paulli, nec non SS. Perpetuae & Potentianae virginum, cuinam sit adiudicanda, certo iudicare non possumus; invenitur tamen in nonnullis Codicibus Graecis Mss. sub nomine S. Ioannis Chrysostomi. Hinc in margine sequens notula manu valde recenti fuit apposita: *Haec Homelia habetur etiam in Codice Ms. Monasterii Graecorum Sancti Salvatoris in urbe Messana inter Opera Sancti Ioannis Chrysostomi. Item fuit reperta in Calabria in Monasterio Sanctae Mariae, dicto a Trapizomata, & in Latinum versa a Domino Constantino Lascare viro eruditissimo: quae omnia magnam fidem faciunt quod sit Sancti Chrysostomi.* Ms. habet Lambecius VIII. p. 376. & Biblioth. Coislin. p. 196. Auctorem esse incertum Fabricius adfirmat B. G. Tom. IX. p. 134.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae tres manu Sec. XV. suppletae sunt, nimirum 4. & 5. quae ad Homiliam I. pertinent, & 236. quae in Homiliam incidit XXXIV. Constat foliis 370.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. COntinet primum hic vetustissimus Codex Homilias S. Ioannis Chrysostomi ad populum Antiochenum XXI. quarum seriem vide tum in Codice XXX. Plut. VIII. tum in edit. toties citata Tom. II. Singularum initium, ac finem, in utrisque simillima, quum in dicto Codice protulerimus, heic brevitatis gratia praetermittimus, discrimina tantum titulorum exhibentes. Prima igitur Homilia inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρου αὐτοῦ ὑπάρχοντος, ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ. COD. VII.

σία [1] εἰς τὸ ἀποςολικὸν ῥητὸν „ Οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν ςόμαχόν σου, ϗ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας „ [2] καὶ πρὸς τὺς σκανδαλιζομένυς ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, ϗ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις, ϗ κατὰ τῶν τολμώντων βλασφημεῖν. *S. P. N. Ioannis Archiepiscopi Constantinopolitani Chrysostomi Homilia habita Antiochiae, quum adhuc presbyter esset, in veteri Ecclesia, in illud Apostoli dictum „ Vino modico utere propter stomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas „ & ad eos, qui scandalizabantur super iustorum calamitates, & peccatorum res secundas; & contra eos, qui blasphemare audebant.* Tom. cit. pag. 1.

II. pag. 25. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ὁμοίως λεχθεῖσα ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὄντος αὐτοῦ πρεσβυτέρυ, περὶ τῆς συμβάσης συμφορᾶς ἐν τῇ πόλει Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταςροφῆς τῶν ἀνδριάντων, ϗ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ Ἀποςόλου, τοῖς πλυσίοις παράγγελλε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι μὴ ὑψηλοφρονεῖν· ϗ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Homilia similiter habita in Ecclesia, dicta veteri, quum ipse presbyter esset, de calamitate, quae urbi Antiochiae accidit propter tumultum subversionis statuarum, & in dictum Apostoli „ Divitibus huius seculi praecipe non sublime sapere „ & contra avaritiam. Domine benedic.* Ibid. pag. 20.

III. pag. 44. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποδημίαν, ἣν ἐποιήσατο ὁ ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως πρεσβευόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον διὰ τὴν εἰς τὺς ἀνδριάντας καταςροφήν· ϗ ὅτι μείζων παρὰ Θεῷ βασιλείας ἱερωσύνη, ϗ χρὴ οὖν διὰ τῦτο θαῤῥεῖν· ϗ τίς ἐςιν ἡ ἀληθὴς νηςεία· ϗ τίνος ἕνεκεν οἱ Νινευῖται τὰ ἄλογα νηςεῦσαι παρεσκεύασαν· ϗ ὅτι τῦ σῶμα ἀνθρώπινον φαγεῖν τὸ κατηγορῆσαι χεῖρον· ϗ πρὸς τῷ τέλει περὶ τῶν σφαγέντων διὰ τὴν ςάσιν, ϗ πρὸς τὺς ἐγκαλῦντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἑάλωσαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in iter, quod susceperat Episcopus Flavianus, quum pro civitate legationem ad Theodosium Imperatorem obiret, ob subversionem statuarum; & quod sacerdotium maius sit apud Deum, quam regnum; quodque ideo oporteat confidere; & quod sit verum ieiunium: & cur Ninivitae, ut bruta etiam ieiunarent effecerint: & quod detrahere, quam humanum corpus comedere peius sit: in fine de iis, qui iugulati erant propter seditionem, & ad eos, qui querebantur multos innoxios captos esse. Domine benedic.* Ibid. p. 35.

IV. Homiliae titulus pag. 61. concordat cum editione pag. 48.

V. pag. 73. *b.* item concordat cum editione, si illud excipias, post verba ϗ τοῖς Νινευΐταις, addi in Codice ϗ τῶν τριῶν παίδων, in quo tamen desunt ultima tituli verba, ϗ εἰς τὸν σεισμόν. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 90. concordat in omnibus. Ib. pag. 73.

VII. pag. 104. Τῦ αὐτοῦ ὑπόμνησις τῶν ἤδη αὐτῷ προλεχθέντων, ὅτι θάνατον ϗ λύπην ἡ ἁμαρτία μόνη εἰς τὸν βίον εἰσενεγκῦσα, ὑπ' αὐτῶν τύτων ἀναιρεῖται πάλιν· ϗ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ὐρανὸν ϗ τὴν γῆν· ϗ ὅτι ὁ Θεὸς ὐχὶ τιμῶν μόνον ἡμᾶς, ὐδὲ εὐεργετῶν, ἀλλὰ ϗ κολάζων ὁμοίως ἐςὶν ἀγαθός· ϗ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς· Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem commemoratio eorum, quae ab ipso iam antea dicta sunt, quod solum peccatum, quod mortem & dolorem in vitam intulit, per haec ipsa denuo tollatur: & in illud „ In principio creavit Deus caelum & terram „ & quod Deus non modo honorans nos, aut nobis benefaciens, sed & puniens aeque sit bonus; & de abstinentia ab iuramentis. Domine benedic.* Ibid. pag. 84.

VIII. pag. 111. IX. pag. 117. X. p. 127. XI. pag. 136. *b.* & XII. pag. 145. concordant cum edit. Ibid. pag. 91. 96. 105. 114. & 123.

XIII. pag. 155. *b.* Τῦ αὐτῦ ἔτι εὐχαριςία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυθρωπῶν· ϗ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν ςάσιν κατασυρέντων τε ϗ τιμωρηθέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν ἐξήγησις περὶ τῆς τῦ ἀνθρώπυ δημιυργίας· ϗ ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο διὰ τῆς γνώσεως τῶν πρακτέων, ϗ τῶν ὐ πρακτέων· ϗ περὶ τῦ κατορθῶσαι τὸ μὴ ὀμνύειν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem adhuc gratiarum actio ad Deum de mutatione tristium, & commemoratio eorum, qui propter seditionem raptati, poenas luerant. Similiter rursus expositio de hominis creatione, & quod legem acceperit naturalem, propter cognitionem eorum, quae facienda, aut non facienda sunt; & de iurandi consuetudine tollenda.* Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Τῦ αὐτῦ, τῦ δήμυ παντὸς ἀφεθέντος τῆς ἀγωνίας, ϗ θαρσήσαντος, τινὲς πάλιν τὴν πόλιν ἐτάραξαν φήμαις φοβεραῖς, ϗ ἠλέγχθησαν· εἰς τῦτο γῦν ἡ ὁμιλία εἴρηται· ϗ εἰς τὴν περὶ τῶν ὅρκων παραίνεσιν. *Eiusdem, populo omni ab angustia liberato, & constituto in fiducia, quidam rursus civitatem confictis rumoribus tremendis turbaverunt, & convicti sunt. De hoc igitur habita est Homilia, & de iuramentorum abstinentia admonitio addita.* Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. XVI. pag. 188. *b.* & XVII. pag. 201. concordant cum edit. Ibid. pag. 151. 160. & 170. In titulo tantum Homiliae XVI. pro voce τῦ ἄρχοντος Codex habet τῦ κόμητος, de qua vide notam Frontonis Ducaei ad calcem Tom. II. Operum S. Io. Chrysostomi.

XVIII. pag. 211. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα εἰς τὴν μέσην τῶν νηςειῶν, ϗ εἰς τὸ ἀποςολικὸν ῥητὸν, Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ περὶ τῆς προειρημμένης ἐν τῇ πόλει ςάσεως. *Eiusdem Homilia habita in medio ieiuniorum, & in Apostolicum dictum „ Gaudete in Domino semper „ & in praedictam urbis seditionem.* Ibid. p. 180.

XIX. pag. 220. concordat. Ibid. p. 188.

XX. pag. 231. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν διαλλαγὴν τῦ

(1) Παλαιὰ, seu *vetus* vocabatur urbis Antiochiae pars, ad Orontem fluvium sita, in qua erat Ecclesia, παλαιὰ item dicta, etiamque Apostolica, quia ab Apostolis, uti ferunt, fundata.

(2) Hic idem titulus legitur in Cod. Colbertino N. 2715.

τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν· καὶ εἰς τοὺς πλημμελήσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφήν· καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem in reconciliationem Imperatoris cum civitate, & ad praevaricatos in statuarum subversionem, & in Episcopi (Flaviani) reditum*. Ibid. p. 213. & est ordine XXI. ad populum Antiochenum.

XXI. pag. 243. Τοῦ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι· καὶ περὶ γυναικῶν τῶν ἐν πλέγμασι, καὶ χρυσῷ κατακοσμουσῶν ἑαυτάς· καὶ περὶ τῶν κληδονισμοῖς, καὶ περιάπτοις, ἢ ἐπῳδαῖς κεχρημένων· ἅπερ ἅπαντα ἀλλότρια χριστιανισμοῦ. *Eiusdem Catechesis ad illuminandos, & de mulieribus se tortis crinibus, & auro ornantibus, & de sectantibus vaticinia, vel ligaturas, vel incantationes; quae cuncta a Christianismo sunt aliena*. Ibid. p. 234. & est *Catechesis II. &c.*

XXII. pag. 254. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ μνησικακίας, ἤτοι ὀργῆς, καὶ περὶ τοῦ πάσῃ σπουδῇ φεύγειν τοὺς ὅρκους. *Eiusdem de iniuriarum memoria, sive ira, & de fugiendis omni studio iuramentis*. Inc. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστείας. Des. τὰ ἐλαττώματα, τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 199. & est ordine XX. ad populum Antiochenum.

XXIII. pag. 270. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ τὰ μύρια τάλαντα ὀφείλοντος, καὶ τὰ ἑκατὸν δηνάρια ἀπαιτοῦντος· καὶ ὅτι παντὸς ἁμαρτήματος τὸ μνησικακεῖν χεῖρον. *Eiusdem in parabolam decem millium talentorum debitoris, & centum denarios exigentis; & quod omni peccato deterior sit iniuriarum recordatio*. Inc. Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 1.

XXIV. pag. 286. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ῥηθεὶς εἰς τὴν μεγάλην ἑβδομάδα· ἐν ᾧ καὶ διδασκαλία, τίνος χάριν καλεῖται μεγάλη ἑβδομάς· καὶ εἰς τὸ, αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον· καὶ ὅτι μέγα ἀγαθὸν τὸ μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς. *Eiusdem Homilia habita in magnam hebdomadam, in qua docetur, cur ea magna hebdomada appelletur, & in illud „ Lauda anima mea Dominum „ & quod magnum bonum sit, animo non deficere in orationibus*. Inc. Διηνύσαμεν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν. Des. πάντων ἡμῖν δοῦναι τῶν πλημμελημένων ἄφεσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. V. pag. 525.

XXV. pag. 296. *b.* Occurrit Epistola anepigrapha, cuius initium: Τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς, ἅπερ ὅτι οὕτω βραδέως πρὸς ἡμᾶς γέγονε, θαυμάζομεν ἀναγνόντες, καὶ τῇ τάξει τῶν ὑπομνημάτων, ἥτις ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη, κ. λ. Finis: ὅτε καὶ παρὰ τῶν τῆς δυσσεβείας ἐξάρχων οἰκεία κακοδοξία καταδικάζεται. Est Epistola circularis S. Leonis Papae urbis Romae ad Flavianum Archiepisc. CPolitanum. Exstat G. L. in Legatione Imp. Manuelis Comneni ad Armenios edit. Basil. MDLXXVIII. 8. pag. 196. in Bibl. Patr. Paris. MDCXXIV. Tom. I. p. 485. & in Collect. Concil. edit. Venet. MDCCXXVIII. T. IV. p. 1213.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius octo postremae paginae manu Sec. XIV. suppletae sunt, in quibus olim alia characteribus vere uncialibus erant exarata. Constat foliis 299.

ΝΟΜΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ.

LEGES ECCLESIASTICAE.

IN primo folio, quod integumento Codicis inservit, Ant. Augustinus summam eorum, quae in hoc volumine continentur, Latine conscripsit. In aversa vero eiusdem folii parte legitur totius Codicis epigraphe in hunc modum: Νομοκάνονον τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν. *Nomocanon sanctissimi Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae Domini Theodori Balsamonis*. Tum paullo inferius excerptum S. Ioannis Chrysostomi de iis, qui cum haereticis communicant, diversa manu exaratum. COD. VIII.

I. pag. 2. Πρόλογος. *Prologus*. Inc. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως ἐνύλου μεταλαμβάνοντα τροφῆς. Des. ὑπ' αὐγὰς ἡλίου τὴν προκειμένην πραξιν προήνεγκεν. Hic Prologus Photii Patriarchae Constantinopolitani in Nomocanonem habetur in Bibl. Iur. Canon. Vet. Iustelli Tom. II. a pag. 789. ad 793. Sequitur pag. 3. Ἐκ ποίων συνόδων καὶ προσώπων, καὶ πόσων κανόνων τὸ παρὸν ἠθροίσθη σύνταγμα. *Ex quibusnam synodis & personis, quotque Canonibus praesens liber sit compositus & collectus*. Ibid. a pag. 793. ad 795. Haec tamen collectio, sive enumeratio Canonum, synodorum &c. multo uberior est in nostro Codice, quam in editione; LXXIII. enim rerum capita complectitur, ut ex ipsorum peculiari recensione in progressu patebit. Pag. 5. *b.* Τίτλοι τοῦ κανονικοῦ συντάγματος, καὶ τῶν ἁρμοζόντων ἑκάστῳ τίτλῳ κεφαλαίων. *Tituli canonicae collectionis, & capitum singulis titulis congruentium*. Duo nimirum Indices, quorum primus p. cit. titulos XIV. & capita in unoquoque titulo contenta exhibet. Titulus I. Περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων καὶ χειροτονιῶν, *De Theologia, & fide orthodoxa, Canonibus, & ordinationibus*, habet Capita XXXVIII. Secundus Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἀνιστώντων θυσιαστήρια, *De extruendis Ecclesiis, & sacris vasis, & donariis, & Clericis, qui praeter Episcoporum sententiam altaria erigunt*, numerat Cap. III. Tertius Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλμῳδίας, καὶ ἀναγνώσεως, κ. λ. *De precibus, & psalmodia, & lectione*, κ. λ. Cap. XXII. Quartus Περὶ κατηχουμένων, καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, *De Catechumenis, & sancto baptismate*, Cap. XVIII. Quintus Περὶ τῶν καταφρονούντων ἐκκλησιῶν, καὶ συνάξεων, καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν, *De iis, qui Ecclesias, coetus, atque memorias contemnunt, & qui in Ecclesia comedunt; & de agapis*, Cap. III.

Sextus

Sextus Περὶ καρποφοριῶν, *De fructuum oblationibus*, Cap. II. Septimus Περὶ νηστείας, καὶ τῆς μ'. καὶ τῦ πάσχα, καὶ πεντηκοστῆς, καὶ κυριακῆς, καὶ σαββάτυ, καὶ περὶ γονυκλισίας, *De ieiunio, & Quadragesima, & Paschate, & Pentecoste, & Dominica, & Sabbato, & genuflexione*, Cap. V. Octavus Περὶ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, κ. λ. *De Parochiis, & quomodo Episcopi & Clerici vivere debeant, & de peregrinatione ipsorum, &c.* Cap. XIX. Nonus Περὶ ἁμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, κ. λ. *De delictis, & accusationibus Episcoporum, & Clericorum, &c.* Cap. XXXIX. Decimus Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπυ, *De administratione rerum Ecclesiasticarum, & de rebus Episcoporum propriis*, Cap. IX. Vndecimus Περὶ μοναστηρίων, καὶ μοναχῶν, *De Monasteriis, & Monachis*, Cap. XVI. Duodecimus Περὶ αἱρετικῶν, καὶ Ἰυδαίων, καὶ Ἑλλήνων, *De haereticis, Iudaeis, & Paganis*, Cap. XVIII. Decimus tertius Περὶ λαϊκῶν, *De laicis*, Cap. XLI. Decimus quartus Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων, *De omnibus hominibus promiscue*, Cap. VII. Habetur ibid. a p. 796. ad p. 812. Secundus index p. 11. Canonum, ac Constitutionum, quae ad unumquodque praedictorum Titulorum Caput referuntur, indicationem comprehendit. Hic quoque ibid. occurrit a pag. 815. ad p. 1138. sed civilibus textibus, & scholiis uberrimis Theodori Balsamonis locupletatus: quae omnia in nostro Codice desiderantur, Ecclesiasticas tantum leges, sanctionesque continente.

II. pag. 20. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρίσματος. *Doctrina sanctorum Apostolorum de charismate*. Inc. Τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Des. καὶ τρέμοντά μου τὺς λόγυς. Exstat Constitutionum Apostolicarum a Cotelerio editar. Tom. I. Lib. VIII. pag. 330. seqq. in duo Capita distributa.

III. pag. 22. *b.* Διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν. *Constitutiones SS. Apostolorum de ordinationibus*. Inc. Ἅμα τοίνυν ὑπάρχοντες ἡμεῖς. Des. λεγέτω πρὸς Θεόν. Ib. pag. 335. & est Cap. IV.

IV. pag. ead. Εὐχὴ χειροτονίας ἐπισκόπων. *Oratio in ordinatione Episcoporum*. Inc. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Des. προσφέροντά σοι ὀσμὴν εὐωδίας διὰ τῦ παιδός συ Ἰησοῦ Χριστῦ τοῦ κυρίυ ἡμῶν, μεθ' οὗ σοι δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 336. & est Cap. V. in Codice tamen multo brevius, quam in edito.

V. pag. 23. Περὶ χειροτονίας πρεσβυτέρων. *De ordinatione presbyterorum*. Inc. Ἐγὼ ὁ φιλέμενος. Des. διὰ τῦ Χριστῦ συ, μεθ' οὗ, κ. λ. Ibid. pag. 356. & est Cap. XVI.

VI. pag. ead. *b.* Sequuntur Constitutiones, *Philippi de ordinatione Diaconorum, Bartholomaei de ordinatione Diaconissae, Thomae de ordinatione Subdiaconi, Matthaei de Lectoribus* (quae his tantummodo verbis comprehenditur: Ἀναγνώστης καθίσταται ἐπιδιδόντος αὐτῷ βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου· ὐδὲ γὰρ χειροθετεῖται.) *Iacobi Alphaei de Confessoribus, & Virginibus, Lebbaei cognomento Thaddaei de Viduis, & de Exorcistis, Simonis Cananaei de Episcopo, a quot debeat ordinari. Eiusdem Canones de Episcopis, Presbyteris, Diaconis, & reliquis Clericis. Eiusdem de primitiis, & decimis, ac de iis, quae supersunt.* Ibid. a Cap. XVII. ad Cap. XXXI. inclusive. Deest tamen in Codice Cap. XXIX. *de benedictione aquae & olei*.

VII. pag. 25. Παύλυ τοῦ ἁγίυ ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν· τίνες ὀφείλυσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ βάπτισμα. *Sancti Apostoli Paulli constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis: quinam ad baptismum sint admittendi*. Inc. Κἀγὼ Παῦλος ὁ τῶν ἀποστόλων ἐλάχιστος. Des. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐδιδάξαμεν. Sunt Constitutiones XIX. Ibid. pag. 363. unico Capite XXXII. comprehensae.

VIII. pag. 26. Πέτρου καὶ Παύλυ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. *Petri, & Paulli sanctorum Apostolorum Constitutiones*. Prima est Περὶ ἀργίας δύλων. *De feriis servorum*. Inc. Ἐγὼ Παῦλος, καὶ Πέτρος. Des. τῆς ἑαυτῶν ζωῆς. Ibid. sub Cap. XXXIII. Secunda, cui titulus in margine posterius adiectus est, Λόγος καὶ αἰτία τῶν ὡρῶν εἰς εὐχὰς, *Quibus horis, & quare in iis orandum*, inc. Εὐχὰς ἐπιτελεῖτε. Des. τῶν τῦ φωτὸς ἔργων. Tertia Περὶ τῦ μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς ἐκκλησίας αἱρετικῶν, εὔξασθαι, *De non adeundis Ecclesiis haereticorum ad orandum*, inc. Εἰ μὴ δυνατόν. Des. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Ibid. pag. 365. sed cum superiori coniuncta sub uno Capite XXXIV. Quarta Περὶ μνημοσύνων, *De defunctorum memoriis*, inc. Ἐπιτελείσθω τρίτα. Des. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ibid. pag. 370. duoque constituit Capita, XLII. & XLIII. Quinta Περὶ τοῦ μὴ μεθύσκεσθαι, *De se non inebriando*, inc. Ἐν δὲ ταῖς μνείαις. Des. τοῦ πάντοι γένονται. Ibid. pag. 371. sub Cap. XLIV. Sexta Περὶ τῶν διωκομένων διὰ πίστιν, *De iis qui persequutionem patiuntur propter fidem*, inc. Τὺς διωκομένυς. Des. τὴν ἐντολὴν τῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκπληρῦντες. Ibid. p. 372. & est Cap. XLV.

IX. pag. 27. Περὶ εὐταξίας διδασκαλία πάντων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *De recto ordine servando doctrina omnium sanctorum Apostolorum*. Inc. Τοῦτο δὲ κοινῇ πᾶσι παραγγέλλομεν. Des. ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ προεχειρίσθησαν τοῦ ἀσυγκρίτυ. Ibid. pag. 372. & est Cap. XLVI. sub diverso tamen titulo.

X. p. 29. Περὶ εὐταξίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνες. *De recto ordine servando, sanctorum Apostolorum Canones*, numero LXXXV. quorum primus: Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, ἢ τριῶν. Vltimus, qui de sacris Scripturae libris agit, ea, quae sequuntur auctior est in Codice, quam in Collect. Canonum Balsamonis, & in Pandect. Canonum Beveregii T. I. edit. Oxoniens. A. MDCLXXII. a pag. 1. ad 57. nimirum: Ταῦτα καὶ περὶ κα-

κανόνων διατετάχθω ὑμῖν παρ' ἡμῶν, ὦ ἐπίσκοποι· κἂν ὑμεῖς ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε, καὶ εἰρήνην ἕξετε· ἀπειθοῦντες δὲ κολασθήσεσθε, καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἕξετε ἀΐδιον, δίκην τῆς ἀνηκοΐας τὴν προσήκουσαν τιννύντες. In Constitutionibus tamen Apostolicis Cotelerii loc. cit. a pag. 375. ad 398. ubi numerantur tantum LXXVI. eo quod plura interdum Capita sub uno eodemque numero coniungat, aliis decem circiter versibus hoc ultimum Caput est longius.

XI. p. 34. Περὶ τοπικῶν συνόδων. *De localibus synodis*. Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων· Des. τὰ δόξαντα καλῶς ἔχειν διατυπώσασαι.

XII. pag. 36. *b*. Περὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, πότε ϗ διατί, κἂν ἐν ποίοις τόποις συνηθροίσθησαν, ϗ τίνας ἀνεθεμάτισαν. *De sanctis generalibus synodis, quando, qua de caussa, & quibus in locis fuerint congregatae, & quas condemnaverint*. Inc. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία κἂν οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ. Des. βδελυσσόμενοι δὲ τὰ βλάσφημα διδάγματα. Numerantur VII. Concilia generalia, numerusque annorum, qui singulis intercesserunt, adnotatur. Haec historica narratio, licet aliquanto brevior, occurrit in Biblioth. Iuris Canon. Veter. Iustelli Tom. II. pag. 1161. titulumque praefert: Ἀδέσποτον περὶ τῶν ἓξ συνόδων οἰκουμενικῶν. *De sex synodis oecumenicis auctoris incerti*; nisi dicamus, nostram potius contractam esse ex uberiori, quae habetur ibidem pag. 1141. sub Photii Patriarchae CPolitani nomine, ex eius ad Michaëlem Bulgariae Principem Epistola. Vid. Biblioth. Taurinens. Cod. LXXXIV. pag. 179.

XIII. pag. 39. *b* Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ν' τίτλους διῃρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos distributa*. Praecedit Prooemium; cuius initium: Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, κἂν σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταί. Finis: Εἰσὶ δὲ ϗ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανόνες τὸν ἀριθμὸν πδ'. Primus titulus Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς, κ. λ. *De Patriarcharum honore ex Canonibus decreto*, κ λ. inc. Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, κἂν Λιβύῃ, κἂν Πενταπόλει. Vltimus Περὶ κανόνος εὐχῶν, κἂν ψαλμῳδίας, κ. λ. *De Canone precum, & psalmodiae*, κ. λ. des. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου καν. λς'. ξγ'. οε'. πα'. Τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. καν. ιδ'. Διατ. ιζ'. τοῦ α' τῆς τῶν Νεαρῶν. Exstat in cit. Bibl. Iur. Canon. Veter. Iustelli Tom. II. a pag. 499. ad 602. & Ioannis Antiocheni presbyteri, scholastici, nomen praefefert. Index tamen Titulorum L. qui habetur in edit. pag. 502. in Codice desideratur. Aliqua praeterea varietas in Canonum ad unumquemque titulum pertinentium serie comperta est.

XIV. pag. 68. Κανόνες τῶν τιη' ἁγίων θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου, κἂν Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων ἔτους χλς' ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐν μηνὶ δεσίῳ ἐννεακαιδεκάτῃ πρὸ ιγ' καλανδῶν Ἰουλίων. *Canones CCCXVIII. deiferorum patrum, Nicaeae congregatorum, sub Consulatu Paulini, & Iuliani clarissimorum, anno* DCXXXVI. *ab Alexandro, mensis Iunii XIX. die, nimirum XIII. Calendas Iulii*. Sunt Canones XX. quorum primus inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχειρουργήθη. Vltimus des. τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ. In Pandectis Canonum Beveregii Tom. cit. a pag. 58. ad 84.

XV. pag. 71. Κανόνες τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ συνελθόντων μακαρίων πατέρων, οἵ τινες προγενέστεροι μέν εἰσι τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθέντων κανόνων, δευτερεύουσι δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου αὐθεντίαν. *Canones beatorum patrum, qui Ancyrae convenerunt; qui sunt quidem priores Nicaenis Canonibus: postpositi vero sunt propter oecumenicae synodi auctoritatem*. Sunt Canones XXV. quorum primus inc. Πρεσβυτέρους τοὺς ἐπιθύσαντας. Vltimus des. κατὰ τοὺς ὡρισμένους βαθμούς. Loc. cit. a p. 375. ad 401.

XVI. pag. 73. *b*. Κανόνες τῶν ἐν Γάγγρᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἵ τινες μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον ἐξετέθησαν. *Canones sanctorum patrum Gangrae congregatorum, qui post Nicaenam synodum expositi sunt*. Sunt Canones XXI. quibus praecedit Epistola patrum Concilii Κυρίοις τιμιωτάτοις ἐν Ἀρμενίᾳ συλλειτουργοῖς, κ. λ. *Dominis reverendissimis consacerdotibus in Armenia, &c.* cuius initium: Ἐπειδὴ συνελθοῦσα. Finis: τοιοῦτον τοῦτο παραφυλάξασθαι. Primus Canon inc. Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο. Vltimus des. γίνεσθαι εὐχόμεθα. Loc. cit. a pag 415. ad p 428.

XVII. pag. 76. Κανόνες τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἵ τινες δεύτεροι μέν εἰσι τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, τῶν δὲ ἐν Νικαίᾳ προγενέστεροι, διὰ δὲ σεβασμιότητα προτέτακται αὐτῶν ἡ ἐν Νικαίᾳ. *Canones SS. patrum, qui Nicaeae convenerunt; qui quidem sunt Ancyranis posteriores, Nicaenis vero antiquiores. sed ob reverentiam praeponitur ipsis synodus Nicaena*. Sunt Canones XV. quorum primus inc. Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ. Vltimus des. τῶν πράξεων. Ib. a pag. 402. ad 414.

XVIII. pag 77. Κανόνες τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίων πατέρων. *Canones sanctorum patrum in Antiochia*. Sunt Canones XXIV. Praecedit Concilii Epistola ad provinciales subditos, cuius initium: Ἡ χάρις κἂν ἡ ἀλήθεια. Finis: οἱ ὑποτεταγμένοι. Canon I. inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Vltimus des. τῆς ἁγίας συνόδου. Loc. cit. a pag. 429. ad 452. ubi tamen sunt Canones XXV. Codex enim ex VII. & VIII. unum tantum constituit.

XIX. pag. 81. Κανόνες τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθόντων μακαρίων πατέρων. *Canones beatorum patrum, qui Laodiceae in Phrygia convenerunt*. Sunt Canones LIX. quorum primus inc. Περὶ τοῦ δεῖν. Vltimus des. πρὸς Φιλήμονα α'. Loc. cit. a pag. 553. (corr. 453.) ad 481. ubi tamen sunt LX. Codex enim per errorem duos Canones eodem LIII. numero designavit.

XX.

XX. pag. 84. Κανόνες τῶν ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνςαντινεπόλει συνελθόντων ἐν ὑπατείᾳ Φλαβίυ Εὐχερίυ, κ̀ Φλαβίυ, κ̀ Εὐαγρίυ τῶν λαμπροτάτων πρὸ ἑπτὰ εἰδῶν Ἰυλίων. *Canones CL. sanctorum patrum Constantinopoli congregatorum, sub Consulatu Flavii Eucherii, & Flavii & Evagrii clarissimorum VII. Idus Iulii*. Canones sunt VII. Praecedit alloquutio synodi ad magnum Theodosium, cuius initium: Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν. Finis: εὐσεβέςατον βασιλέα. Primus Canon inc. Μὴ ἀθετεῖσθαι τὴν πίςιν. Vltimus des. αὐτὺς βαπτίζομεν. Loc. cit. a pag. 85. ad 98. excepta synodi alloquutione, quae deest.

XXI. pag. 86. *b*. Κανόνες τῶν σ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαβίυ Θεοδοσίυ τὸ ιγ'. κ̀ Φλαβίυ Οὐαλεντινιανῦ τὸ γ'. τῶν αἰωνίων αὐγύςων πρὸ ί καλανδῶν Ἰυλίων. *Canones CC. SS. patrum, Ephesi congregatorum post Consulatum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum X. Cal. Iulii*. Canones sunt IX. Praecedit synodi Epistola Episcopis, presbyteris, diaconis, &c. cuius initium: Συναχθέντων ἡμῶν. Finis: ἢ ὠφελεῖν τινας. Deest in cit. edit. Canon primus inc. Ἐπεὶ δὲ ἐχρῆν. Vltimus des. ἄκυρον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ τῦτον. Loc. cit. a pag. 99. ad 106. ubi Canones sunt VIII. octavus enim in Codice in duos dividitur. Sequitur eiusdem synodi ad Pamphyliae synodum Epistola, cuius initium: Μετὰ βυλῆς. Finis: τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ibid. pag. 106.

XXII. pag. 89. *b*. Σύνοδος χλ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐπὶ Μαρκιανῦ τῦ εὐσεβεςάτυ βασιλέως. *Synodus DCXXX. SS. PP. qui Chalcedone convenerunt sub Marciano piissimo Imperatore*. Canones habet XXX. quorum primus inc. Τὺς παρὰ τῶν ἁγίων. Vltimus des. ἢ ἐξωμοσίᾳ καταπιςευθήσονται, ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τῦ ἐσομένυ ἐπισκόπυ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. Loc. cit. a pag. 111. ad pag. 150. ubi tamen in fine Canonis XXX. aliqua varietas intercedit.

XXIII. pag. 94. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κα'. *Canones SS. PP. Sardis congregatorum XXI*. quorum primus inc. Ὅσιος ἐπίσκοπος. Vltimus des. ὁριζέσθω κ̀ τοῦτο. Ibid. a pag. 482. ad p. 508.

XXIV. pag. 99. *b*. Ἐκ τῶν κανόνων τῶν ρν' ἁγίων πατέρων [1] περὶ ψευδοκατηγόρων. *Ex Canonibus CL. SS. PP. de falsis accusatoribus*. Inc. Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχικοῖς. Des. τῦ προϋπάρχοντος βαθμῦ. Videtur esse Canon IV. de testimoniis contra Episcopos admittendis, apud Labbaeum sub Anno CCCLXXXI.

XXV. pag. ead. Κανόνες τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζ' πατέρων. *Canones CCXVII. patrum, qui Carthagine convenerunt*. Sunt Canones CXXX. eorum autem numeratio non ab eodem loco incipit in Codice, atque in editione, quamvis quoad rem in utrisque eadem prorsus habeantur. Primi numeratio incipit a verbis: Ἤρεσε δὲ, ὥςε ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορηθῇ, κ. λ. quae incidunt loc. cit. media pag. 510. §. Τὰ καταπιςεύοντα, κ. λ. Quare qui primus in editione est, & inc. Ὥς τε τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ, κ. λ. in Codice est V. Vltimi Canonis, qui in edit. est CXXXV. finis est: κ̀ συνεπισκόπῳ ἡμῶν Βονιφατίῳ ἀντιγράφομεν. Deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum; tum Africanae synodi ad Bonifacium Romae Episcopum Epistola; Cyrilli Alexandriae Episcopi ad Africanam synodum rescripta, & Attici CPolitani ad ipsam Epistola: eiusdem synodi ad Caelestinum Romae Papam Epistola; tandem monumenta actorum Constantinopoli de Agapio & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem vindicante. Quae omnia habentur loc. cit. a pag. 509. ad pag. 680.

XXVI. pag. 144. *b*. Κανόνες τῶν ἐν Κωνςαντινεπόλει ἐν τῷ Τρύλλῳ τῦ βασιλικῦ παλατίυ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰυςινιανοῦ τοῦ εὐσεβεςάτυ, κ̀ φιλοχρίςυ ἡμῶν βασιλέως ἐκγόνυ Ἡρακλείυ. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii Constantinopoli convenerunt, sub Iustiniano piissimo & Christianissimo nostro Imperatore Heraclii nepote*. Sunt Canones CII. Post synodi ad Imperatorem alloquutionem Canon I. inc. Τάξις ἀρίςη. Vltimus des. ἐκδιδάσκει Βασίλειος. Loc. cit. a pag. 152. ad pag. 283. In Codice succedunt subscriptiones Episcoporum numero CCXXVII. quae inibi desiderantur; habentur tamen integrae una cum dictis Canonibus, & alloquutione Tom. VII. Concil. edit. Venet. MDCCXXIX. pag. 1335. seqq.

XXVII. pag. 170. Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὸ β' ἐν ἔτει ςσϙ' τῆς τῦ κόσμυ κτίσεως, ἰνδ. ια'. εὐσεβῶς βασιλευόντων Κωνςαντίνυ ϗ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Canones eorum, qui secundo Nicaeae convenerunt anno 6290. a mundi creatione* (Christi DCCLXXXII.) *religiose imperantibus Constantino & Irene matre eius*. Canones sunt XXII. Primus, cuius titulus est, Ὅτι δεῖ τὺς θείυς κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι, *Quod oporteat divinos Canones in omnibus servari*, inc. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν. Vltimus des. τῆς χρείας κατεπειγύσης. Loc. cit. a pag. 284. ad pag. 330. In Codice tamen singulis Canonibus summa eorum, quae in iis continentur praefixa est.

XXVIII. p. 176. *b*. Sequitur Epistola Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Romae Papam de non faciendis pecunia ordinationibus, cuius initium: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως. Finis: ζωῆς κληρονόμυς ἀποδεικνύντες. Exstat Tom. II. Bevereg. cit. edit. a pag. 184. ad 188.

XXIX. pag. 180. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας, κ̀ μεγάλης ἐν Κωνςαντινεπόλει α' κ̀ β' συνόδυ τῆς συςάσης ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, κ̀ πανευφήμων ἀποςόλων. *Canones editi a sancta & magna CPolitana prima & secunda synodo, congregata in venerabili templo sanctorum & benedictorum Apostolorum*. Sunt Ca-

(1) Intellige Concilium CPolitanum Oecumenicum A. CCCLXXXI. cuius Acta iam Photii aetate videntur intercidisse.

Canones XVII. quorum primus inc. Πρᾶγμα σεμνὸν. Vltimus des. χρόνον ἀποπληρῶν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXX. pag. 185. *b.* Sequuntur quaedam ex Actis Concilii generalis IV. Chalcedone celebrati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, κ. λ. Ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν, κ. λ. Finis: τὸν ἐν τριάδι Θεὸν ἡμῶν ἀπαύστως δοξάζομεν νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Post varias Fidei Christianae expositiones, doctrina de duabus in Christo naturis proponitur contra Severi, eiusque sectatorum falsas opiniones. Horum initium incidit in citata Collectione Conciliorum Veneta Tom. IV. pag. 1454. Quum vero fragmenta tantum adferat Codex heinc einde desumta, finis tum ipsorum, tum eorum, quae sequenti numero innuuntur, non ita facile reperiri potuit.

XXXI. pag. 190. *b.* Alia ex Actis synodi generalis VI. Constantinopoli in Trullo Imperialis Palatii congregatae, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα, κ. λ. Ὁ τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς μονογενὴς υἱός τε καὶ λόγος ὁ κατὰ πάντα, κ. λ. Finis: πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ὑμῶν εὐχαῖς λήψεσθαι. Etiam haec Acta in idem argumentum sunt, contra Theodorum Pharanitem, Pyrrhum, Paullum, Petrum &c. unicam voluntatem, & unicam operationem in Christo confitentes. Horum initium occurrit in pag. 1056. v. 16. cit. Collect. Concil. Tom. VI.

XXXII. pag. 194. Alia ex Actis Concilii generalis VII. Nicaeae secundo congregati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου, καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον, κ. λ. Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Finis: πρεσβευούσης τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων· γένοιτο, ἀμήν. Agitur heic de cultu sanctorum imaginibus exhibendo contra Arium, Macedonium, Nestorium, &c. Exstant in cit. Concil. Collect. Tom. VIII. a pag. 1204. ad 1228. singulares vero Episcoporum subscriptiones, quae inter voces, τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι, & ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν, κ. λ. intercedunt, in Codice desiderantur.

XXXIII. pag. 197. *b.* Ἐποφειλομένη πρὸς Θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, σὺν ἀποδείξεσι τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καὶ καταστροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσσεβημάτων. *Anniversaria Deo debita gratiarum actio, qua die Ecclesiam Dei recepimus, cum declaratione piorum dogmatum, & eversione impietatum a malitia profectarum.* Inc. Προφητικαῖς ἑπόμενοι ῥήσεσιν. Des. τῶν θεοειδῶν ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν. In summo vero margine legitur: Ταῦτα ἐπ' ἄμβωνος ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν. Deerat haec Epistola sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae synodi II. ad SS. Alexandrinorum Ecclesiam, circa sacras imagines, in actis eiusdem Concilii editis, quare in publicum prolata fuit a Cl. Montfauconio in Biblioth. Coislin. p. 96. Anno igitur DCCCXLII. sub Imp. Michaële, & Theodora matre eius, Methodio Patriarcha, celebrata est synodus C. P. ibique confirmatum synodi Nicaenae II. decretum. Huius vero synodi anniversaria dies celebrari consuevit Dominica II. Quadragesimae, quae Graecis prima dicitur. Atque ita desiit Iconoclastarum haeresis post annos circiter CXX. quam incaeperat. Haec Dominica vocatur a Graecis τῆς ὀρθοδοξίας. Vid. Iac. Gretseri observationes in Georgii Codini Librum de officiis magnae Ecclesiae, & aulae CPolitanae Lib. III. Cap. VIII.

XXXIV. pag. 201. Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τὸ τηνικαῦτα τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος. *Expositio, sive commemoratio unionis Ecclesiae Constantini, & Romani tempore; quorum ille tunc imperabat, hic vero ea dignitate fulgebat, quod Imperatoris pater audiret.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Des. καὶ πάντων, οἳ ἐξ αἰῶνος εὐαρεστήσαντες ὤφθησαν ἁγίοις, ἀμήν. Exstat in Leunclavio Iuris Graec. Rom. Tom. I. Lib. II. a pag. 104. ad pag. 109. sed aliquanto brevior: nam post verba, πρὸς θείαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν, ἀνάθεμα, in quibus editio definit, alia pauca subiunguntur in Codice, quorum initium: Τούτων οὕτω διωρισμένων πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, κ. λ.

XXXV. pag. 204. *b.* Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ, καὶ ἐπωνύμῳ τοῦ Θεοῦ λόγου συστάσης, τὴν ἑβδόμην, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. *Canones expositi a sancta synodo, quae in celebri templo, quod a verbo Dei nomen sortitum est, habita fuit, quaeque septimam & universalem synodum confirmavit, omnemque schismaticum, & haereticum errorem eliminavit.* Canones III. Primus inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Vltimus des. ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔσω. Tom. I. Pandect. Beveregii edit. cit. a pag. 360. ad 364.

XXXVI. pag. 205. Sequitur I. Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem. II. pag. 207. Petri item Archiepiscopi Alexandrini Canones XV. ex eius Sermone de Poenitentia. III. pag. 212. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in incursione Barbarorum idolothyta comederant &c. IV. p. 214. Athanasii Epistola ad Ammum monachum. V. pag. 215. *b.* Eiusdem fragmentum ex XXXIX. Episto-

la

la de Festis: quae omnia eodem ordine, quo sunt in Codice, exstant in cit. Bevereg. edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 43. VI. pag. 216. *b.* Gregorii Theologi ex metricis eius poëmatibus, quinam libri veteris, & novi Testamenti sint legendi. Ibid. pag. 178. VII. pag. ead. Amphilochii Iconiensis Episcopi ex iambis ad Seleucum de eodem argumento. Ibid. pag. 179. VIII. pag. 217. *b.* tres Basilii Archiepiscopi Caesareae ad Amphilochium Iconiensem Epistolae Canonicae. Ibid. a pag. 47. ad 137. licet per errorem sit 367. tertia tamen Epistola in Codice longior aliquanto est ab initio; incipit enim: *Ἀπὸ ὁδοῦ μακρᾶς ἐπανελθὼν, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τοῦ Πόντου, κ. λ.* tum post XXXII. versus occurrit Canon LI. Τὸ *κατὰ τοὺς κληρικοὺς ἀδιορίστως, κ. λ.* unde initium Epistolae fit in editione. IX. pag. 229. *b.* Eiusdem ex alio Sermone ad beatum Amphilochium Epistola de ciborum differentia. X. pag. ead. Eiusdem alia ad Diodorum Tarsensem Episcopum de eo, qui duas sorores in matrimonium duxit. XI. pag. 231. *b.* Eiusdem alia ad Gregorium presbyterum, ut separetur a muliercula, quacum habitabat. XII. pag. 232. Eiusdem alia ad Chorepiscopos, ne sine ipso fiant ministri praeter Canones. XIII. pag. ead. *b.* Eiusdem alia ad Episcopos sibi subditos, ne propter pecunias ordinent. XIV. pag. 233. Eiusdem ex XXVII. Cap. eorum, quae de Spiritu S. ad B. Amphilochium scripta sunt. XV. pag. 234. *b.* Eiusdem ex XXVI. Cap. eiusdem Operis. XVI. pag. 235. Gregorii Nysseni ad Letoium Epistola Canonica. XVII. pag. 240. Timothei Archiepiscopi Alexandrini Responsa Canonica: quae omnia exstant ibidem a pag. 138. (per errorem 368.) ad pag. 169. XVIII. pag. 241. *b.* Athanasii Περὶ *τοῦ μὴ κοινωνεῖν ἀνεξετάστως τῶν θείων μυστηρίων τοὺς ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ μιγνυμένους.* Inc. Ἐ*πειδή τινες.* Des. *ὑποδέχεσθαι σῶμα.* XIX. pag. ead. Theophili Alexandrini edictum, quum sancta Theophania in die Dominico instarent. XX. pag. 242. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. XXI. pag. 243. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari. XXII. pag. ead. Eiusdem ad Agathonem Episcopum. XXIII. pag. ead. *b.* ad Menam Episcopum. XXIV. pag. ead, Cyrilli Alexandrini ad Domnum Epistola Canonica. XXV. pag. 244. *b.* Eiusdem ad Episcopos, qui sunt in Libya & Pentapoli. Quae omnia ibidem exstant a pag. 170. ad pag. 178. XXVI. pag. 245. Gennadii Patriarchae CPolitani, & synodi cum eo congregatae ad omnes Metropolitanos, & Papam Vrbis Romae Epistola encyclica. Ib. p. 181.

XXXVII. pag. 246. *b.* Epistola Athanasii, cui titulus: Κ*υρίῳ υἱῷ, καὶ ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῷ* Ῥ*ουφινιανῷ* Ἀ*θανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν.* *Domino filio & optatissimo consacerdoti Ruphiniano Athanasius in Domino salvere.* Inc. Σὺ *μὲν τὰ υἱῷ πρέποντα.* Des. *ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.*

XXXVIII. pag. 247. *b.* Δι*ὰ τοὺς φύσιν ἀσελγαίνοντας, καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τριχὸς τε καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν τοιούτων· οὓς κελεύει ταῖς ἐσχάταις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις.* Διάταξις οζ΄. *Contra eos qui lasciviunt contra naturam, & eos qui iurant per capillos, vel per caput* (intellige *Dei*), *aut alia similia: quos iubet extremis subiici suppliciis. Constitutio LXXVII.* Inc. Π*ᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς εὖ φρονοῦσιν.* Des. *ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἀγανάκτησιν ὑποστήσεται.* Exstat G. L. in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. MDCLXIII. fol. T. II. pag. 110.

XXXIX. pag. 248. Ἐ*πιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ* Κ*ωνσταντινουπόλεως* Μ*αρτυρίῳ ἐπισκόπῳ* Ἀ*ντιοχείας περὶ τοῦ, ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς αἱρετικοὺς προσερχομένους τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ.* *Epistola scripta Constantinopoli ad Martyrium Episcopum Antiochenum, explicans, quo pacto sint recipiendi haeretici, ad sanctam Ecclesiam accedentes.* Inc. Τ*ινὰ διελέχθη μοι ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος* Ἀ*ντώνιος.* Desinit in verbis: *τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς καθαρούς.* tum subditur *προεγράφη ὅλον, καὶ ζήτει εἰς τὴν β΄ οἰκουμενικὴν σύνοδον τὴν ἐν* Κ*ωνσταντινουπόλει καν. ζ.* Haec Epistola habetur integra in Iure Graec. Rom. Leuncl. Tom. I. Lib. IV. p. 290.

XL. pag. ead. *b.* Μ*εθοδίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου* Κ*ωνσταντινουπόλεως διάταξις περὶ τὸν διαφόρῳ τρόπῳ καὶ ἡλικίᾳ ἐπιστρέφοντα.* *Methodii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani Constitutio circa illum, qui vario modo & varia aetate convertitur.* Inc. Ε*ἰ μὲν παιδίον συνελήφθη.* Des. *ὅτι σὺ εἶ* Θ*εὸς ἡμῶν* Θ*εὸς τοῦ ἐλεεῖν, καί σοι τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν.* Latine ex Herveti versione exstat in Appendice Balsamonis p. 88. seqq. & in Biblioth. Patrum Paris. MDCLIV. & apud Baronium ad A. C. DCCCXCII. N. 21. Graece vero, & Latine in Euchologio Goarii p. 689. edit. Venet.

XLI. p. 250. Τάξις *γενομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ* Μ*ανιχαίων ἐπιστρέφουσι πρὸς τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν.* *Ordo servandus circa eos, qui a Manichaeis ad Christianorum fidem accedunt.* Inc. Π*ροηγουμένως μὲν ὁ προσιὼν τῇ ὀρθῇ πίστει.* Des. *ἀξιοῦται τῆς θείας ἀναγεννήσεως.* Apud Goarium pag. 700.

XLII. pag. 251. Ὅ*πως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τοὺς ἀπὸ* Μ*ανιχαίων προσερχομένους τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ.* *Qualiter oporteat a Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei universalem & Apostolicam Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare.* Inc. Ἀ*νάθεμα* Μ*άνεντι, ἤτοι* Μ*ανιχαίῳ.* Des. *πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα.* Eamdem formulam adfert Fabricius Tom. II. operum Hippolyti pag. 203. Cotelerius ad Lib. IV. Recognition. S. Clementis pag. 368. & Goarius in Euchologio pag. 696. sed haec ultima multo est brevior. Aliam adfert Tollius in Insigne Itineris Italici p. 126.

XLIII. pag. 253. Ἔ*τι πλατύτερον, ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τοὺς ἀπὸ* Μ*ανιχαίων προσιόντας τῇ ἁγίᾳ τοῦ* Θ*εοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.* *Adbuc diffusius, quomodo oporteat a Ma-*

Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei, & universalem Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare. Inc. Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἤτοι Μανιχαίῳ. Des. ἀνάθεμα τοῖς ὑβρίζουσι μὲν τὴν ἁγίαν θεοτόκον Μαρίαν, προσποιουμένοις δὲ τιμᾷν αὐτήν. Tum subditur: Προεγράφη τὰ λοιπὰ ἐν τῷ προτέρῳ ἀναθεματισμῷ ἀπαραλλάκτως ὄπισθεν τριῶν φύλλων. Videtur esse eadem Constitutio, ac superior, sed aliquanto fusius explicata.

XLIV. pag. 255. *b.* Πῶς δεῖ δέχεσθαι τὸν ἐξ Ἑβραίων τῇ τῶν χριστιανῶν πίστει προσερχόμενον. *Quomodo oporteat recipere eum, qui ex Hebraeis ad Christianorum fidem accedit*. Inc. Ἐξαγορεύειν αὐτὸν χρὴ, καὶ θριαμβεύειν. Des. καὶ οὕτως ἀκολούθως ἐπιτελοῦμεν πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα. Legitur apud I. B. Cotelerium in notis ad Lib. I. Recognit. S. Clementis p. 352. & apud Goarium p. 282.

XLV. pag. 256. *b.* Οὕτως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ Ἀθιγγάνων τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει προσερχομένους, καὶ βαπτίζεσθαι μέλλοντας. *Quomodo oporteat recipere eos, qui ab Athinganis ad veram fidem accedunt, & qui baptizandi sunt*. Inc. Ὁ δεῖνα ἀπὸ Μελχισεδεκιτῶν τῶν καὶ Θεοδοτιανῶν, κ. λ. Des. πατέρα παντοκράτορα ποιητὴν οὐρανοῦ, καὶ γῆς. Nil apud Goarium. In Codice Bibliothecae Coislinianae, ut ex Catalogo eruimus p. 113. Constitutio occurrit κατὰ τῶν Ἀθιγγάνων καὶ Μελχισεδεκιτῶν αἱρέσεως, *Contra haeresim Athinganorum, & Melchisedecitarum*. Hanc abiurationis Formulam integram dedimus supra in calce Plut. VII. p. 320.

XLVI. pag. 257. Τάξις γενομένη ἐπὶ τῶν ἀπὸ αἱρέσεων προσερχομένων τῇ ὀρθῇ πίστει, ἤγουν Ἀρειανιστῶν, Μακεδονιανῶν, Ναυατιανῶν, τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ Ἀπολιναριστῶν. *Ordo constitutus ad recipiendos eos, qui ab haeresibus ad rectam fidem accedunt, nimirum Arianos, Macedonianos, Novatianos, Quatuordecimanos, & Apollinaristas*. Inc. Τούτους γὰρ δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους. Des. ἀλλὰ καθὼς οἱ βαπτιζόμενοι, οὕτω διατελεῖ, καὶ τῇ ὀγδόῃ ἀπολύεται. Exstat in Euchologio Goarii pag. 694. sub diverso tamen titulo.

XLVII. pag. 258. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου περὶ αἱρέσεων ἐν συντομίᾳ, καὶ ὅθεν ἤρξαντο, καὶ πόθεν γεγόνασιν. *Sancti Epiphanii Cypri de haeresibus in compendio* [1], *& unde singulae ortum habuerint, & quomodo prodierint*. Inc. Πασῶν αἱρέσεων μητέρες, καὶ πρωτότυποι ιδ'. ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνεφύησαν. Des. καὶ βασάνοις ἀμέτροις ἐτιμωρήσαντο, πλὴν καὶ ἐκ τοῦ αἱρεσιάρχου ἔλαβον τὴν ἐπωνυμίαν. Sunt CII. Capita, sive haereticorum sectae, in quarum octogesima, quae de Massalianis agit, pag. 268. adfertur Theodoreti fragmentum ex eius Historia Ecclesiastica Lib. IV. Cap. X. cuius initium: Κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλεντίνου. Finis: καὶ ταύτην τῆς λώβης ἐνέπλησαν. [2]

XLVIII. pag. 275. Ἔτι περὶ αἱρέσεων καὶ αἱρεσιαρχῶν ἐκ τῶν συνοδικῶν τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. *Rursus de haeresibus, atque haeresiarchis ex synodicis sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani*. Inc. Ἀνάθεμα τοίνυν εἰς ἀεὶ, καὶ κατάθεμα ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, κ. λ. Des. καὶ εἴ τις παρὰ ταύτας καθέστηκε δυσσεβὴς, καὶ θεήλατος αἵρεσις. Exstat etiam in Biblioth. Regia Taurinens. ut ex Catalog. eruitur pag. 198. & in Coisliniana pag. 88.

XLIX. pag. 276. *b.* Τιμοθέου πρεσβυτέρου τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, καὶ σκευοφύλακα τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῆς ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις, περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ εὐαγεστάτῃ ἡμῶν πίστει. *Timothei presbyteri sanctissimae magnae Ecclesiae CPolitanae, ad Ioannem presbyterum, & vasorum custodem Ecclesiae sanctae Deiparae in Chalcopratiis, de differentia eorum, qui ad purissimam nostram fidem accedunt*. Inc. Τρεῖς τάξεις εὑρίσκομεν τῶν προσερχομένων, κ. λ. Des. ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοούσιον τοῦ Χριστοῦ πρός τε τὸν πατέρα καὶ Θεὸν, καὶ πρὸς ἡμᾶς κατ' αὐτοὺς ἀνῃρῆσθαι μετὰ τὴν ἕνωσιν. Numerantur Capita, seu haereticorum sectae XXXI. Meursii Oper. Tom. VIII. pag. 738. (per errorem 722.) Vid. Fabric. B. G. T. VII. p. 490. Libellum hunc pluries L. & G. editum observat Nesselius in Catal. Bibl. Vindob. P. I. p. 416. in multis tamen mutilum, ut nova editione opus habeat, cui sane adornandae plurimum Mediceus hic Codex conferre posset.

L. pag. 282. *b.* Περὶ τοῦ γινώσκειν εἰς πόσα τμήματα γέγονεν ἡ τῶν Ἀκεφάλων, ἤτοι Θεοπασχιτῶν αἵρεσις, σύντομος ἔκθεσις. *Brevis narratio, ut cognoscatur in quot sectas divisa fuerit Acephalorum, sive Theopaschitarum haeresis*. Inc. Πρῶτον κεφάλαιον περὶ τῶν Θεοδοσιανῶν. Des. καὶ ἰδικὸν σύστημα ποιησάμενον. Sunt Capita XVI. Deinde subditur: Οὕτως ἔχει ἡ ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἀποκειμένη βίβλος. *Ita habet liber, qui in Patriarchio, sive Patriarchali aede repositus est*. Oper. Meurs. Tom. cit. pag. 756.

LI. pag. 283. *b.* Περὶ Μαρκιωνιστῶν. *De Marcionistis*. Inc. Μαρκιωνισταὶ, καὶ Μασσαλιανοὶ, καὶ Εὐχῖται, κ. λ. Des. ἐκ τῆς τῶν διδασκάλων αὐτῶν παραδόσεως. Sunt Capita XIX. Ibid. p. 760. (per errorem 744.)

LII. pag. 285. Περὶ τῶν σχισμάτων τῶν καλουμένων διακρινομένων. *De sectis eorum, qui vocantur Haesitantes*. [3] Inc. Ἠτήσας ἡμᾶς, ἀγαπητὲ, γνωρίσαι σοι διὰ βραχέων τὰ σχίσματα. Des. ὡς ὄντας σπορὰ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου Σατάν. Ibid. pag. 763. Sectas autem continet XII. huiusmodi haereticorum, *Haesitantium* nuncupatorum, eo quod nimirum propter Concilium Chalcedonense, Catholicae Ecclesiae communicare haesitarent. Vide de his plura apud Cangium in Glossario mediae, & inf. Graecit. ubi similem notat tractatum laudari ab Hoeschelio ex Biblioth. Augustana.

(1) Est pars ipsius Epistolae ad Acacium & Paullum.

(2) Est autem hic liber de Haeresibus a Mich. Le Quien adsertus S. Io. Damasceno, qui praedicta ex Epiphanio, & Theodoreto ad verbum in suum librum transtulit.

(3) Ita vocati sunt ii omnes haeretici, qui Concilio Chalcedonensi adversabantur.

LIII. pag. 289. *b.* Οἱ ὅροι. *Definitiones*, nimirum theologicae, περὶ ὑποστάσεως, περὶ φύσεως, περὶ φυσικοῦ θελήματος, περὶ θείου θελήματος, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἐνεργείας, τί αἰσθητὸν, καὶ τί νοητὸν, καὶ τί νοερὸν, τί θέλημα, καὶ τί θελητικὸν, καὶ τί θελητὸν, τί καινοτομία, περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως, περὶ φθαρτοῦ, περὶ πίστεως, περὶ ὀρθοδοξίας, κ. λ. Initio vero hoc monitum adiectum: Ἔνθα κεῖται τὸ ἄλφα, ὅρος δηλοῦται· ἔνθα δὲ τὸ β΄ τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅτε δὲ τὸ γ΄ τὴς τρόπους σημαίνει. Inc. Σὺν Θεῷ ὅροι διάφοροι, κατὰ τὴν παράδοσιν, καὶ πίστιν τῆς ἁγίας καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Des. πῶς τὰς οὐσιώδεις αὐτοῦ ἐνεργείας ἀπαρνούμενοι οὐκ αἰσχύνονται. Desumtae sunt ex Anastasii Sinaitae Opere, cui titulus, Ὁδηγὸς, eiusque totum ferme secundum Caput constituunt, ut videre est inter Opera Iacobi Gretseri S. I. edit. Ratisbon. A. MDCCXL. Tom. XIV. a pag. 17. ad pag. 36.

LIV. pag. 300. Ἕτεροι ὅροι. *Aliae definitiones*, nimirum, τί ὁμώνυμον, συνώνυμον, παρώνυμον, ἑτερώνυμον, καὶ πολυώνυμον. Inc. Ὁμώνυμόν ἐστιν, ὅταν δύο πράγματα μόνῳ ὀνόματι κοινωνῶσιν. Des. μίαν ἀληθῆ ποιεῖ, τὴν δὲ ἄλλην ψευδῆ. Excerptae fortasse sunt ex Capitibus Philosophicis S. Io. Damasceni.

LV. pag. 301. Ὅροι σύντομοι ἁγίων πατέρων περὶ οὐσίας, καὶ φύσεως, ὑποστάσεώς τε καὶ προσώπου. *Definitiones breves SS. PP. de substantia & natura, hypostasi, & persona*. Patres vero sunt, Maximus monachus ex Epist. ad Cosmam diaconum p. 301. cuius etiam Capita X. de duabus in Christo naturis p. 305. *b.* & aliae definitiones, τί οὐσία, καὶ φύσις, πρόσωπον, καὶ ὑπόστασις, τί ἐκούσιον, καὶ ὁμοούσιον, ἀνυπόστατόν τε καὶ ὁμοϋπόστατον, κ. λ. pag. 306. *b.* Basilius ex Epist. ad Terentium, ad Amphilochium, ad Neocaesarienses, ad Eustathium Armenium pag. 301. Gregorius Theologus ex prima Oratione de Theologia, ex Oratione in SS. Lumina, & ex Oratione Valedictoria pag. 302. Clemens presbyter Alexandrinus ex Sermone de Providentia pag. 304. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ex Epistola ad Honorium Romae Papam pag. 305. Ioannes Monachus de unione secundum hypostasim, περὶ ὁμογενῶν, καὶ ὁμοειδῶν, ἑτερογενῶν καὶ ἑτεροειδῶν, καὶ ὁμοϋποστάτων, καὶ ἀριθμῷ διαφερόντων, pag. 310. Horum omnium, prima est Epistola Maximi ad Cosmam diaconum, quae inc. Ἐπειδήπερ πολὺς ἡμῖν περὶ τῆς θείας σαρκώσεως κεκίνηται λόγος. Vltimum vero est Ioannis Damasceni fragmentum, quod desinit: ἄλλος γάρ ἐστιν οὗτος, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος, quae sunt ultima verba Capitis XLVIII. eiusdem S. Patris Dialecticae edit. Paris. A. MDCCXII. T. I. pag. 49.

LVI. pag. 311. *b.* Sequitur Tractatus de rebus Ecclesiasticis LXXXVII. Capitibus comprehensus, & ex Iustiniani Constitutionibus excerptus, non iisdem quidem semper verbis, sed per compendium, & in modum sylloges, sive collectionis. Illi vero perbreve hoc prooemium praecurrit: Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ νῦν συντεθειμένα μετὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῶν τε ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, καὶ τῶν τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν καθ᾽ ἑκάστην σύνοδον ἀκολουθησάντων ὁσίων πατέρων μετεγράφησαν ἐκ τῶν σποράδην κειμένων, καὶ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὸν Κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων· αἳ τινες οὐ μόνον τοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν πατέρων κανόσιν ἀκολουθοῦσιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς ἰσχύος αὐθεντίαν χαρίζονται, μετὰ προσθήκης ἐννόμου τε καὶ θεαρέστου γνώμης τὸ συμφέρον πάσῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ κτίσει θεομιμήτως παρέχουσαι. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύϊος Ἰουστινιανὸς ὁ εὐσεβέστατος Αὔγουστος Ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. Sunt igitur Constitutiones LXXXVII. quarum prima inscribitur: Πῶς δεῖ τοὺς ἐπισκόπους, καὶ κληρικοὺς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἄγεσθαι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς τοῦ κλήρου καταστάσεως, εἴτε ἀῤῥένων, εἴτε θηλειῶν. *Quomodo oporteat Episcopos, & Clericos ad ordinationem adduci, & de reliqua Cleri constitutione, sive marium, sive feminarum*. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ παρὰ τῆς ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας. Vltima: Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ κεχρῆσθαι, ἢ ἐμπαῖξαι εὐλαβεῖ σχήματι, ἢ πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ τῆς τοιούτων ὁρισθείσης κολάσεως. *Non licere cuiquam uti, vel illudere religioso schemati, aut cuicumque Ecclesiasticae disciplinae, & de poena adversus hos definita*. Des. καὶ εἰς τὴν ἁπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν προτιθέμενα ἀγάγοι. Haec Collectio auctorem habet Theodorum Balsamonem, ut videre est in Catalogo Bibl. Taurinensis P. I. pag. 96. Cod. XXVI. ubi singulorum Capitum tituli ideo proferuntur, quod in Voëlli, & Iustelli Bibliotheca Tractatus hic fuerit praetermissus. Nesselius in Catal. Biblioth. Vindobonensis P. II. p. 22. num. 3. perperam ait exstare in dicta Iustelli Biblioth. Tom. II. longe aliter tamen expositum, atque diversum, Noster Codex paucis initio exceptis, cum dicto Codice XXVI. in reliquis concordat.

LVII. pag. 326. Τάξις προκαθεδρίας τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν. *Ordo praesidentiae sanctissimorum Patriarcharum*, nimirum α΄ ὁ Ῥώμης. β΄ ὁ Κωνσταντινουπόλεως. γ΄ ὁ Ἀλεξανδρείας. δ΄ ὁ Ἀντιοχείας. ε΄ ὁ Αἰλίας, ἤτοι Ἱεροσολύμων. Sequitur Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Ordo praesidentiae Metropolitarum, & Archiepiscoporum*, Patriarchae Constantinopolitano subiectorum, per Leonem cognomento philosophum constitutus. Exstat in Iure Graec. Romano Leuncl. Tom. I. Lib. II. pag. 88.

LVIII. pag. ead. *b.* Quaedam Capita legum ex sacris bibliis desumta, quorum praeeedit Index. Horum primum περὶ κρίματος, καὶ δικαιοσύνης, *De iudicio, & iustitia*, inc. Οὐ παραλήψει ἀκοὴν ματαίαν. Vltimum περὶ

γὶ φαρμακῶν, ἐγγαστριμύθων, ἐπαοιδῶν, *De maleficis, ventriloquis, & incantatoribus*, des. λίθοις λιθοβολήσεται αὐτὸν ἔνοχοί εἰσιν. Tum sequuntur pag. 332. *b.* Capita περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων ἀγρῶν, περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ, καὶ ἐδάφει κτισάντων, ἢ σπειράντων.

LIX. pag. 333. Ἐκλογὴ νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη παρὰ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν σοφῶν, καὶ φιλευσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀπὸ Ἰνστιτούτων, τῶν Διγέστων, τοῦ Κώδικος, τῶν Νεαρῶν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ διατάξεων, καὶ ἐπιδιόρθωσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον, ἐκδοθεῖσα ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ἰνδικτ. θ'. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςσμη'. *Delectus Legum compendiarius, factus ab Leone, & Constantino, sapientibus, ac religiosis Imperatoribus nostris ex Institutionibus, Digestis, Codice, Novellis magni Iustiniani Constitutionibus, atque etiam correctio in id, quod aequius melius est, edita mense Martio, Indict. IX. anno ab Orbe condito* 6248. (Christi DCCXL.) Praecedit Index titulorum XVIII. & capitum ad unumquemque ipsorum pertinentium. Indicem excipit quidam veluti Prologus, cui titulus: Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Λέων, καὶ Κωνσταντῖνος βασιλεῖς. Inc. Ὁ δεσπότης, καὶ ποιητὴς τῶν ἁπάντων Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον. Des. καὶ μέλλομεν ἐντεῦθεν θείκῆς τυγχάνειν ἀγανακτήσεως, τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ παραβάται γενόμενοι. Tituli primi Caput I. περὶ συστάσεως μνηστείας, καὶ λύσεως αὐτῆς, *De contrahendis, & dirimendis sponsalibus*, inc. Συνίσταται μνηστεία χριστιανῶν. Tituli XVIII. Caput unicum περὶ διαμερισμοῦ σκύλων, *de divisione exuviarum*, des. καὶ ἡ μερὶς τῶν ἐν τύλδοις ἐπερχομένων. Hic Legum compendiarius delectus una cum Praefatione cit. occurrit in Iure Graeco Rom. Leunclavii Tom. II. pag. 79. titulis tamen pluribus constans; nam qui primus est in Codice, undecimus est in edito; superiores decem desiderantur: in iis autem, qui in utroque habentur, magna unius ab altero discrepantia comperta est; nonnulli enim breviores, alii longiores occurrunt: unus praeterea, aut alter in Codice legitur, cuius in edito nulla mentio.

LX. pag. 349. *b.* Sequitur Index Capitum quorumdam περὶ στρατιωτικῶν καὶ ἐπιτιμιῶν, quorum nonnulla ἐκ τοῦ Ῥούφου, καὶ τῶν τακτικῶν, alia ἐκ τοῦ μθ'. βιβλίου τοῦ Διγέστου τίτλου μς' desumta sunt, numerumque efficiunt LIV. Inter paginam 350. & 351. magnus Codicis defectus occurrit. Leges militares Rufi habentur in Leuncl. Tom. cit. pag. 249. ex quibus nonnulla Capita excerpta, quae in nostro leguntur Codice.

LXI. pag. 351. Διάταξις περὶ καινοτομιῶν Ζήνωνος βασιλέως. *Constitutio de novis aedificiis Zenonis Imperatoris, quae penultima* [ut Ant. Augustinus initio Codicis adscripsit] *desideratur Codice Iustinianeo, nam deesse notatur quidem, sed non adscribitur.* Inc. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ζήνων εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος, ἀειμέγιστος, ἀεισέβαστος, αὔγουστος, Ἀδαμαντίῳ ἐπάρχῳ πόλεως καὶ δικῶν, κ. λ. Des. ζημίαν ἀφόρητον ὑπομένειν τὸν οἰκοδομεῖν βουληθέντα. Haec Constitutio *de novis operibus aedificandis*, Graece edita est ab Henr. Scrimgero cum Novellis Iustiniani, Paris. apud H. Steph. MDLVIII. fol. G. vero & L. interprete H. Agylaeo post Constitutiones Leonis Philosophi in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. cit. A. MDCLXIII. Tom. II. sed aliquantum a nostra diversa.

LXII. pag. 353. Sequuntur duo Capita, primum περὶ ἐγγύων, καὶ ἀντιφώνων, ἐκ τοῦ ε' τίτλου τοῦ ιγ' βιβλίου τῶν παρατίτλων, alterum περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας, ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν Ἰνστιτούτων. Illud inc. Ὁ ἐγγυώμενος, ἢ ἀντιφωνῶν ὑπὲρ τινος, κ. λ. Hoc des. καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν τικτόμενοι κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχῆμα.

Notandum, quae in Pandectis Canonum Beveregii adferuntur, Zonarae scholiis illustrata, ea omnia in hoc Codice, omni prorsus interpretatione carere; quod intelligi volumus de Codicibus etiam I. & X. Plut. X. collectiones Canonicas continentibus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime exaratus, & servatus. Constat foliis 354.

ΝΕΙΛΟΣ.

NILVS.

Scilicet, ut Lucas Holstenius restituit.

Ioannis Cantacuzeni ex Praefecto aulae CP. monachi historia suorum temporum, quam sub ficto Christoduli nomine edidit.

Opus hoc Cantacuzeni e Cod. Ms. Bavaricae Bibliothecae descripsit, ac Latine vertit Iac. Pontanus S. I. cuius Latina versio cum ipsius argumentis librorum, capitumque, & notis in totum Opus, atque explanatione Dignitatum Aulae, & Ecclesiae CPolitanae, nec minus adiunctis annotationibus historicis Iac. Gretseri S. I. prodiit Ingolstadii MDCIII. fol. Deinde Graeca ex Cod. Petri Segvierii adiuncta sunt in splendida editione Regia G. L. Paris. MDCXLV. fol. tribus Volumin. Tandem G. L. recusum inter Byzant. Histor. Scriptor. Venet. edit. MDCCXXIX. fol. Tom. XIV. quam in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus. COD. IX.

I. pag. 1. Praemissae sunt Operi binae Epistolae sub fictis Nili [1], & Christoduli nominibus. Prima incipit: Νεῖλος Χριστοδούλῳ. Ἐπειδή σε βούλεσθαι οἶδα μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἀγνοεῖν. Des. ἐξ ὧν ἐστι τούς τε ἄλλους εὖ ποιεῖν, καὶ τὸ σαυτοῦ διασώζειν ἦθος, ἐλοῦ. Resp. inc. Χριστόδουλος Νείλῳ. Ἐπήνεσά σου τὸν τρόπον. Des. τῆς ἀληθείας προτιμήσας μηδέν. Sequitur pag. 3. Hi-

(1) Confer Iac. Pontani Praefationem ad Cantacuzenum, & Allatium de Nilis p. 85. Fabricianae editionis, qui observat, inde factum esse, ut a quibusdam Nilus historicus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili historia celebretur.

Historiarum Liber primus, in Capita CLXXVII. divisus (in edit. Venet. cit. Cap. LIX. a p. 1. ad p. 150.) quorum singula brevissimum habent argumentum rubricatis litteris margini adscriptum. Primum Caput, a quo Libri quoque initium ducitur, hunc praesefert titulum: Θάνατος Μιχαὴλ βασιλέως Παλαιολόγου τοῦ β'. *Obitus Michaëlis Palaeologi II.* Inc. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς οὑτοσὶ Μιχαὴλ. Vltimum, quod inscribitur, Ἐπάνοδος πατριάρχου ἐκ τῆς τῶν Μαγγάνων μονῆς εἰς τὸ πατριαρχεῖον, *Reditus Patriarchae* (Isaiae) *ex monasterio Manganorum in Patriarchium*, incipit a verbis: Ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν τῶν Μαγγάνων ἀφίκετο μονὴν, κ. λ. quae incidunt loc. cit. pag. 149. v. 50. Des. δεκάτης οὔσης ἰνδικτιῶνος, Μαΐου ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα.

II. pag. 90. *b.* Liber II. Capita continet CXXXV. [in edit. XL.] Inc. Αἱ μὲν οὖν πολεμοῦσι. Des. ἐννάτης οὔσης ἰνδικτιῶνος. Ibid. a pag. 154. ad 271. Primi Capitis titulus est: Παράκλησις βασιλέως πρὸς πατριάρχην ὑπὲρ τῶν ἀρχιερέων. *Adhortatio Imperatoris ad Patriarcham, ut in gratiam redeat cum Episcopis:* qui tamen titulus non initio Libri praefigitur, sed verbis, μετὰ τοῦτο ἀπῆλθεν εἰς πατριάρχην, κ. λ quae incidunt loc. cit. pag. 154. v. 44. Vltimi titulus est: Τελευτὴ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου. *Mors Imperatoris Andronici Palaeologi*, & incipit a verbis, εἰς ἑσπέραν δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας, κ. λ. Ibid. pag. 271. v. 8.

III. pag. 150. *b.* Liber III. Capita complectitur CCXLV. (in edit. C.) Inc. Τὰ μὲν δὴ τῶν Παλαιολόγων βασιλέων. Des. ἐπὶ τοῖς πέντε, καὶ πεντήκοντα ἔτεσι πρὸς ἑξακισχιλίοις, καὶ ὀκτακοσίοις, ἐν ἰνδίκτῳ πεντεκαιδεκάτῃ. Ibid. a pag. 283. ad 558. Primum Caput inscribitur, Γλασμὸς ἱερέων ὑπὲρ τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς, *Parentalia sacerdotum pro anima Imperatoris*, & incipit a verbis, μετὰ δὲ τὸν μέγαν δομέστικον, κ. λ. quae incidunt in pag. 284. v. 48. Vltimum, cui titulus, Εἰσέλευσις τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς βασιλείοις, *Ingressus Imperatoris in Palatium*, incipit a verbis, τετελεσμένων δὲ τῶν ὅρκων, κ. λ. Ibid. pag. 558. v. 3.

IV. pag. 290. *b.* Liber IV. dividitur in Cap. CXLII. (in edit. L.) Inc. Τοιοῦτος μὲν ὁ πρὸς ἀλλήλους, κ. λ. Des. πολλῶν κακῶν αἰτίαν γενομένην. Ibid. a pag. 566. ad 724. Primi Capitis argumentum est: Οἱ παρὰ τῶν ἀρχόντων γεγονότες ὅρκοι. *Iuramenta ab optimatibus praestita*; idque verbis apponitur, ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τοιαῦτα εἶπε πρὸς ὀργὴν, κ. λ. quae incidunt in pag. 567. v. 29. Vltimi vero: Ἔτι ἀνάβασις Φιλοθέου πατριάρχου εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. *Reditus Philothei Patriarchae in thronum suum*, Incipit autem a verbis, δόξαν δὲ πᾶσι τὸν πατριάρχην, κ. λ. Ibid. pag. 723. v. 53. In fine legitur haec subscriptio: Ἐγράφη ἐν ἔτει ϛωοη'. ἰνδ. η'. μηνὶ Δεκεμβρίῳ η'. *Scriptus est anno* 6878. (Christi MCCCLXX.) *indictione VIII. mense Decembri, die VIII.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec. XIV. cuius folia a pag. 125. ad 134. alia ex parte, alia ex integro, a diversa manu suppleta sunt. Constat foliis scriptis 391.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO NICETAE IN EPISTOLAS D. PAVLLI.

I. pag. 1. Ἐξήγησις τοῦ μακαριωτάτου μητροπολίτου Νικήτα Ἡρακλείας εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου. Ἀρχὴ τῆς πρὸς Ῥωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. *Enarratio beatissimi metropolitae Heracleae Nicetae in Epistolas D. Paulli Apostoli. Initium primae ipsius Epistolae ad Romanos.* Sequitur deinde Epistolae textus; tum expositio, quae inc. Τὸ ἀποῦσι γράφειν αἴτιον κ. λ. Des. ταύτην ὅρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Hic Commentarius in Epistolas Paullinas Nicetae tributus, idem videtur esse, ac Catena SS. Patrum ab Oecumenio in easdem Epistolas collecta, de qua vide supra Codicem XIX. Plut. VIII. Quod exstet Nicetae explicatio in Acta Apostolorum, in Epistolas Paulli Apostoli, Petri, Ioannis, & Iacobi, auctor est Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 716. sub Seculo XI. qui hunc Codicem ad fidem dictis suis adstruendam citat. Sed quum hoc Nicetae opus, uti & alia quamplurima, nondum in lucem prodierit, collationis ineundae facultate sublata, certo huic vindicare non audemus; eoque magis, quod illud Νικήτα posterius in Codice scriptum est, & quidem supra lineam inter μητροπολίτου, & Ἡρακλείας; immo titulum integrum una cum primis duodecim Codicis foliis diversae manui, ac paullo recentiori debemus. Ex recensione vero patebit, quanta huic Catenae cum illa memorati Codicis XIX. adfinitas intercedat. COD. X.

II. pag. 65. *b.* Πρὸς Κορινθίους α'. *Ad Corinthios I.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Hypotheses Euthalianae, quas vide in Codice XIII. Plut. VI. Catena igitur inc. Ὁρῶν ὁ δαίμων οὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον, κ. λ. quod tamen est initium alterius Theodoreti Hypothesis, in hoc Codice una cum Commentario coniunctae, quaeque in aliis Codicibus ab ipso distincta legitur. Prima Commentarii verba sunt: Ἐκ τοῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι. Vltima: ἐν γὰρ Χριστῷ ἐστὶν ἡ ἀγάπη μου μεθ' ὑμῶν.

III. pag. 130. Πρὸς Κορινθίους β'. *Ad Corinthios II.* Post Hypothesim Euthalianam, quae octo circiter versus longior est, quam in dicto Codice XIII. Plut. VI. Catena inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς; κ. λ. Initium itidem est Theodoreti Hypothesis cum ipso Commentario coniunctae,

qui

qui quidem incipit a verbis: Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Desf. ἐκ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτου Θεῦ τῦ πνεύματος.

IV. pag. 186. *b.* Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Theodoreti Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον ϗ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολή. Desf. ἀλλ' αὐτοῦ τῦ Χριστῦ ἦν μαθητής. Commentarii initium est: Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Finis: ϗ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι.

V. pag. 214. *b.* Πρὸς Ἐφεσίυς. *Ad Ephesios*. Theodoreti Hypoth. inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μὲν ἐστι τῆς Ἀσίας. Desf. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρετή. Desf. μᾶλλον δὲ καθ' ἑκάστην ἐπιδιδῦσα τὴν ἡμέραν ὤφειλεν εἶναι.

VI. pag. 241. *b.* Πρὸς Φιλιππησίυς. *Ad Philippenses*. Theodoreti Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Desf. φιλῶν αὐτὺς φαίνεται. Commentarius inc. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμυς ἐπιστέλλων. Desf. τὸ σύνηθες αὐτῷ, εὐχῇ παύει τὴν ἐπιστολὴν ϗ νῦν.

VII. pag. 260. *b.* Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Colossenses*. Brevis Theodoreti Hypothesis inc. Ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ. Desf. τὴν ἐπιστολὴν διορθῦται ὁ Παῦλος. Interpretatio inc. Εἰ Ἰησῦ Χριστῦ εἰμι ἀπόστολος. Desf. καὶ τῦτο γὰρ τῆς χάριτος τὸ συγχωρεῖν δεθῆναι. Tum hoc Collectoris monitum: Ἐκ τῦ ἀντιγράφυ μὴ εὑρὼν καλῶς τὰς παραγραφὰς τῦ μακαρίου Ἰωάννυ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἠδυνάμην· εἰ ὖν εὑρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῦφον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴσω ὁ ἀναγινώσκων ἐμὸν εἶναι τὸ πταῖσμα. Quae quidem verba in dicto Codice XIX. Oecumenii nomen praeferre animadvertimus.

VIII. pag. 274. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Post unicam Hypothesim Euthalianam, Commentarius inc. Διατί ὔτε ἀπόστολον, ὔτε δῦλον Χριστῦ. Desf. ὅπου, δὲ χάρις Χριστῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ.

IX. pag. 289. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Theodoreti Hypothesis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν. Desf. τὰς τῦ κυρίυ προῤῥήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτω ϗ ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο. Desf. πάλιν ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιστολήν.

X. pag. 298. *b.* Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Timotheum I.* Commentarius inc. Τί δήποτε ϗ ἄλλυς ἔχων μαθητὰς ὁ Παῦλος, κ. λ. Est tamen initium brevissimae Theodoreti Hypothesis cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Τὸ ἄτυφον ϗ νῦν δείκνυσιν. Desf. ϗ δῆλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν.

XI. pag. 319. *b.* Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum II.* Commentarius inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, κ. λ. Item, ut supra, est initium Hypothesis Theodoreti cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Ἀπόστολός εἰμί, φησι. Desf. ὥστε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.

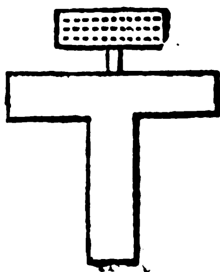
XII. pag. 333. *b.* Πρὸς Τίτον. *Ad Titum*. Brevis Theodoreti Hypothesis inc. Ὁ Τίτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητής. Desf. πρώτη δὲ αὕτη τῆς πρὸς Τιμόθεον μᾶλλόν ἐστιν. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι. Desf. τὸ δὲ ἐν πίστει, οἷον, διὰ τῆς πίστεως.

XIII. pag. 340. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem*. Euthalianae Hypothesi haec pauca subiunguntur: Ἰστέον δὲ, ὅτι ὗτος Ὀνήσιμος ϗ μαρτυρίυ ἠξιώθη ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει, Τερτύλλυ τὸ τηνικαῦτα τὴν ἔπαρχον ἐξυσίαν διέποντος, τῇ τῶν σκελῶν κλάσει τὴν ψῆφον ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίυ. Tum Theodoreti Hypothesis, cuius initium: Ὁ Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ. Finis: οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Commentarius inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει. Desf. σὺν ἐμοὶ παρακαλῦσί σε.

XIV. pag. 343 *b.* Πρὸς Ἑβραίους. *Ad Hebraeos*. Tres in hanc Epistolam Hypotheses praecurrunt. Prima est Euthalii. Altera anonymi inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίυς ἐπιστολὴ δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι Παύλυ. Desf. ὡς ϗ ἡ ἀνάγνωσις αὕτη προϊῦσα διδάσκει. Hanc Hypothesim, quae in Cod. VII. Plut. X. Chrysostomo tribuitur, cum superiore coniunctam sub uno Euthalii nomine enunciavimus supra in recensione Cod. XIII. Plut. VI. Tertia Theodoreti inc. Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Desf. ἐπιστέλλει ϗ τοῖς Ἑβραίοις. Interpretatio inc. Διαφόρως, καὶ ποικίλως ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν Θεὸς τοῖς πάλαι. Desf. εἰ μὴ ὑβρίσωμεν εἰς τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ ἁμαρτάνοντες, ϗ ῥαθυμοῦντες. Subscriptiones, & stichometriae, quae singulis subiiciuntur Epistolis, cum iis ferme conveniunt, quae habentur in Codice XXVII. Plut. VI. excepta ad Corinthios I. nullam neque subscriptionem, neque stichometriam habente, & Epistola ad Titum, quae versus numerat σζ. CCVII.

Auctores, quorum praecipue narrationibus haec in Epistolas Paullinas Catena contexta est, sunt Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Alexandrinus, Eusebius Pamphilus in Histor. Ecclesiast. Gennadius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus, Irenaeus, Isidorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, cuius unicum tantum scholium apparet, in margine recentius appositum, Severianus, Theodoretus, & alii fortasse, quorum nomina a scriptore fuerunt omissa. Qui saepius nominantur, sunt Ioannes Chrysostomus, Oecumenius, Severianus, & Theodoretus. Similem Catenam habes inferius Plut. X. Cod. IV. VI. VII. & XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in fol. min. Sec. XIII. Constat foliis 392. cuius specimen damus Tab. VI. N. III.

ΙΩΑΝ:-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI SCALA.

Scilicet.

Eliae Cretensis in Ioannis Scholastici Scalam uberrimus Commentarius.

COD. XI. I. p. 1. PRaecedunt, ut in Cod. III. huius Plutei, Prologus in Ioannis Scalam cum indice XXX. Graduum, eius Vita a Daniele conscripta, Ioannis Rhaithuni ad auctorem Scalae Epistola, & huius ad illum responsio.

II. pag. 5. Ε'ξήγησις εἰς τὴν ἁγίαν κλίμακα, εἴτ' ὖν τὰς πνευματικὰς πλάκας τῦ ἁγίυ Ι'ωάννου τῦ καθηγυμένυ τῦ ἁγίυ ὄρυς Σινᾶ, τῦ λεγομένυ Σχολαςικῦ, πονηθεῖσα τῷ μητροπολίτῃ Κρήτης Ηʹλίᾳ. *Interpretatio in sanctam Scalam, seu spirituales Tabulas S. Ioannis Praefecti S. montis Sina, dicti Scholastici, ab Elia Cretensi metropolitano elaborata* [1]. Prooemium inc. Oʹ'ς τις μὲν ϗ ὅσος τὴν ἀρετὴν ὁ τὴν παρῦσαν βίβλον συνθείς. Des. πρότερον τοῖς ζητῦσι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ταῖς πνευματικαῖς ταύταις πλαξὶ προτέθεικεν, ὡς ἑξῆς φανεῖται. In quo rationem reddit, quare Operi duplex titulus fuerit additus, nimirum *Scala*, *&* *Tabulae spirituales*. Commentarius in ipsum primi Gradus titulum, qui est, Περὶ τῆς τῦ ματαίυ βίυ βιαίας ἀποταγῆς, *De violenta huius vanae vitae renuntiatione*, inc. Ε'πειδὴ κλίμακι προσεοικέναι τὰς τῆς μακαρίας ἀσκήσεως ἀναβάσεις εἴρηκεν, ἐπὶ δὲ τῆς κλίμακος πρώτη ἀνάβασις ἡ τῆς γῆς ἀναχώρησις, κ. λ. In prima vero Capitis verba, Τῦ ἀγαθοῦ, καὶ ὑπεραγάθυ, ϗ παναγάθυ, κ. λ. inc. Πρὸς τὺς εὐσεβῶς μὲν ϗ πιςῶς βιασαμένους Τὸν μέγαν τῦτον τὴν βίβλον ταύτην συνθεῖναι, τὸ τοῦ παρόντος λόγυ προοίμιον ἀποτείνεται, ὡς αὐτίκα δὴ φανεῖται σαφέςερον. Finis Commentariorum sequens est; ἔθος γὰρ τῇ ἀγάπῃ πράσσειν ταῦτα· ϗ αὕτη ἐςὶν ἡ τελειότης τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, εἰς ἣν φθάσας τις ὐκέτι καταβαίνει, ἐὰν προσέχῃ· τέλος δὲ τῦ λόγυ πίςις, ἐλπὶς, ἀγάπη, μείζων δὲ πάντων ἡ ἀγάπη, καθὼς ϗ ἀρχόμενοι τῦ παρόντος λόγυ εἴπομεν. Textus Climaci, in quasdam veluti sectiones divisus, rubro charactere est conscriptus, iisque singulis sua subiicitur Eliae interpretatio.

III. pag. 344. Vltimum locum obtinet eiusdem Climaci Sermo ad Pastorem; cui tamen nullus praecedit titulus, nullusque adiicitur Commentarius. Habetur hic etiam in aliis Codicibus, de quibus supra.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. min. Sec. XII. minutissimis scriptus litteris, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 350.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΕΩΣ.

NICOLAI EXPLICATIO THEOLOGICAE INSTITVTIONIS.

I. pag. 1. NΙκολάυ ἐπισκόπυ Μεθώνης ἀνάπτυξις τῆς θεολογικῆς ςοιχειώσεως Πρόκλυ τῦ Λυκίυ, Πλατωνικῦ φιλοσόφυ, πρὸς τὸ μὴ συναρπάζεσθαι τὺς ἀναγινώσκοντας ὑπὸ τῆς ὑποφαινομένης αὐτῇ πειθανάγκης, ϗ σκανδαλίζεσθαι κατὰ τῆς ἀληθῦς πίςεως. *Nicolai Episcopi Methonensis* [2] *resolutio theologicae institutionis Procli Lycii* (*alias Diadochi*) [3] *Platonici philosophi, eo consilio elucubrata, ne lectores a rationibus in ea apparentibus, quaeque probabiles videntur, corripiantur, & adversus veram fidem scandalizentur.* Prooemium inc. Θαυμαςὸν ὐδὲν, ἐὰν Ε'λληνες οἱ τὴν ἀνθρωπίνην, ϗ καταργυμένην ἐν Χριςῷ σοφίαν ζητῦντες. Des. διὰ τῦτο ϗ ἓν, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ ἓν, ϗ αὐτὴ ἡ Τριὰς ἡ μόνη, ϗ ὑπερύσιος. Sequitur ipsa Procli Theologica Institutio [4], sive Propositiones CCXI. quibus singulis subiicitur Nicolai Methonensis COD. XII.

(1) Eliae Cretensis Metropolitae, A. C. circiter DCCLXXXVII. clari, amplissimus hic in Climaci Scalam Commentarius in tria distinctus Volumina, & ferme Eustathii παρεκβάσεις in Homerum mole exaequans, integer adservatur Taurini in Regia Biblioth. Cod. XLII. LXXXVIII. Parisiis in Coislin. & Romae in Ghigiana: sed capite & fine mutilus exstat Ms. in Biblioth. Augustae Vindelic. In Biblioth. Caesarea Volumen secundum servatur, complectens Commentarium a gradu VIII. ad XXV. Vid. Lambec. IV. p. 193. In Ms. uno Codice Biblioth. Coislin. haec ἐξήγησις refertur ad Photium. Consule Clariss. Montfauconii Catalog. p. 141. Hanc exegesin non edidit, sed pauca ex illa excerpta, scholiis aliis anonymi permixta, Raderus in Climaco suo dedit Graece & Latine.

(2) Nicolaus, Methonensium quondam Episcopus, Graecus, quem floruisse paullo post Concilium Florentinum, non recte affirmat Iac. Gaffarellus in Epist. allata Tom. II. Catalog. Biblioth. Regis Christian. p. 265. egregium hoc opus posteritati reliquit, in quo de ente uno trinoque, tribus subsistente hypostasibus sacris, acutissime disputat, sive, ut nos Latine loquimur, de Deo tribus in personis, quibus addit alia multa, utpote de praecipuis Dei attributis, potentia, scientia, providentia &c. Maxime vero agit de vocabulis Graecorum praecipuis, quibus adorandum sacrae Triadis mysterium traditum fuit a Patribus Concilii Nicaeni, quae parum a Latinis ponderata fuisse ait; remque tam arduam argumentis tractat Platonicis: quo fit, ut Platonicum sectae fuisse illum facile credamus, quod etiam percipitur ex totius libri contextu. Quae quum exornasset innumeris floribus Atticis, altissimisque litteraturae doctrinis, tandem feliciter explicuit CCXI. Capitibus. Alii Seculo XI. alii XII. Nicolai aetatem referunt. Consule Oudinum de Script. Eccles. Sec. XI. Tom. II. p. 855. seqq.

(3) Syriani discipulus, & in schola Atheniensi successor fuit Proclus Lycius, cuius vitam scripsit, qui Proclo A. C. CCCCLXXXV. successit Marinus Neapolitanus. Eam dimidia parte mutilam, cum Latina versione edidit primus Guil. Xylander, additam Marci Antonini praeclaris, quibus se monet libellis, Tiguri MDLVIII. 8. apud Andream Gesnerum. Praemissa est etiam sex libris Theologiae Platonicae ab Aemilio Porto, Hamb. MDCXVIII. fol.

(4) Haec Institutio Latine prodiit ex versione Franc. Patricii Ferrariae apud Dominicum Mamarellum MDLXXXIII. 4. titulo *Elementorum Theologicorum*. Graece cum Francisci Porti versione subiecta est Libris VI. Theologiae Platonicae cit. edit. Vetus Latina interpretatio Guilielmi de Morbecta, sive Morbeka, absoluta Viterbii A. MCCLXVIII. servatur Ms. in Bibl. Vindobon. ut habet Lambec. Lib. VII. pag. 38. Exstat etiam Cantabrigiae in domo S. Petri, & inter Libros Holstenianos Bibliothecae Vrbis Ioanneae. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 26. Tom. VIII. pag. 536.

sis illustratio, & confutatio. Prima Procli Propositio inc. Πᾶν πλῆθος μετέχει πῃ τοῦ ἑνός. Tum Nicolai animadversio, cui titulus: Οὕτω τοίνυν τὰ περὶ πλήθους τῷ σοφῷ τούτῳ δεικνύμενα οὐδὲν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς θείας Τριάδος λόγοις προσίσταται. Inc. Τριὰς μὲν γάρ ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τριάδα. Deducitur autem totum Opus [1] usque ad Caput ρκη'. CIIC. quod inc. Πᾶν τὸ χρόνου μετέχον, ἀεὶ δὲ κινούμενον, περιόδοις μετρεῖται. Nicolai vero Methonensis oppugnatio inc. Α'δύνατον ὑπόθεσιν ὑποτίθησι. Des. καὶ ἀεικίνητον, εἶτουν ἀΐδιον. Ex quo patet desiderari in Codice tredecim Capita, quae fortasse in vetustiori deerant exemplari, unde nostrum profluxit; ideoque a librario vacua aliquot relicta sunt folia.

II. pag. 128. Sequuntur forte eiusdem quaedam interrogationes, & responsiones, auctoris nomine destitutae; quarum prima est: Εἰ ἀδύνατον εἶναι Θεὸν τὸν μηδὲν πεποιηκότα, πῶς ἐστι Θεὸς, εἰ ὁ κόσμος ἀγένητος, καθά τισι δοκεῖ. Responsio inc. Ο' Θεὸς οὔτε ἐποίησεν, οὔτε ποιήσει ἐν χρόνῳ, ὡς οὐδὲν ῥευστὸν ἔχοντος αὐτοῦ, ἀεὶ δὲ τὰ αὐτὰ ποιοῦντος διὰ τὴν τελείαν αὐτοῦ καὶ ἀμετάβλητον δύναμίν τε καὶ ἐνέργειαν. Responsioni vero subiicitur reprehensio, cum titulo: Ε'λεγχος τῆς Ε'λληνικῆς ἀποκρίσεως οὐκ ὀρθῶς γεγενημένης. Inc. Ο' ἀναιρῶν τὰ ἔγχρονα, ὁ τίθησι τὰ ἔγχρονα. Des. ἄρα ἡ ἐνέργεια ἡ τὸν κόσμον ποιήσασα. Altera Quaestio ead. pag. b. inc. Εἰ τῷ εἶναι, καὶ οὐ τῷ βούλεσθαι ποιεῖ ὁ Θεὸς, κ. λ. Responsio inc. Οὐκ οἰκτέον, ὥσπερ ἐν ἡμῖν ἄλλο μέν ἐστι τὸ εἶναι, κ. λ. Responsionis redargutio brevissima inc. Εἰ τὸ ποιεῖν ἐστι τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως, κ. λ. Des. οὕτω διαφέρει τὸ εἶναι τοῦ βούλεσθαι. Tertia Quaestio inc. Εἰ πολλὰ μὲν βούλεται Θεὸς, πολλὰ δὲ οὐκ ἔστιν, post quam vocem crux quaedam est apposita, cui respondet in margine notula: λείπει ἐνθάδε φύλλα τρία καὶ εἴκοσι, *desunt heic folia tria ac viginti*. Sequitur tamen in eadem linea, nulloque interiecto spatio κτίσεως ὁ υἱός· οὐ γὰρ πάντως τὸ ἓν τῷ ἀριθμῷ, πάντως καὶ ἕν ἐστι τῇ φύσει, κ. λ. quae ad hanc ne quaestionem tertiam, an ad aliam pertineant, non liquet. Post sex alias paginas, nova quaedam mutilatio operis occurrit inter voces ὅπως μὴ ἀμφίβολον ᾖ παρὰ τοῖς ὁπωσοῦν τὴν ἀνά ...... & δύο φύσεων, τῆς τε προλαβούσης θεότητος, καὶ τῆς προσειλημμένης ἀνθρωπότητος, κ. λ. vacuo unius mediae paginae spatio relicto. Des. ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ· καὶ ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον. Pag. tandem 139. sequitur alia Quaestio ita inscripta: Πρώτη ἐρώτησις χριστιανικὴ πρὸς τοὺς Ε'λληνας. Inc. Εἰ τῷ μεγίστῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῷ μέγιστον ἀντίκειται κακὸν, κ. λ. Responsio inc. Πρῶτον μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ἄπορον ῥητέον, ὡς μέγιστον κακὸν οὐδέν ἐστι, κ. λ. Redargutio responsionis non recte factae inc. Ἱκανὸς μὲν ἦν εἰς ἔλεγχον τοῦ ἀσυστάτου λόγου αὐτὸς ὁ λόγος νοούμενος. Des. ἀφθάρτους δὲ μὴ πρέπειν αὐτῷ ποιεῖν.

III. pag. 146. Τοῦ σοφωτάτου Νικολάου Μεθωνέως βιβλίον περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Sapientissimi Nicolai Methonensis Liber de processione Spiritus Sancti*. Inc. Ε'πειδὴ νῦν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματός ἐστιν ἡμῖν ὁ λόγος, ἀρχόμεθα πρῶτον, καὶ οὐκ ἐξ ἡμῶν ταῦτα λέγοντες, κ. λ. Des. ἀπ' ἐκείνου ἀρξώμεθα τέως, παρ' οὗ πάντα καλὰ παραγίνεται τοῦ παρέχοντος λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ. Est veluti Praeludium in tria quae sequuntur syntagmata, quorum primum est *de processione Spiritus Sancti*, & inc. Ω'μολόγηται, ὅτι καὶ ὅλη θεότης μονάς ἐστι· μονὰς εἶναι καὶ τὸ ἕν, κ. λ. Capita autem continet LX. quorum finis est: διὰ τῆς τοιαύτης κατατομῆς καὶ συμφύσεως. Hisce Capitibus subiiciuntur alia quaedam multa ex Photio, quorum titulus: Πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τοῦ Φωτίου πατριάρχου [2]. Inc. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται. Des. ἐστὶ γὰρ λίαν ἐπαναγκές. Tum alia SS. PP. testimonia adferuntur, nimirum Basilii, Gregorii Theologi, Gregorii Thaumaturgi, Gregorii Nysseni, Epiphanii Cypri, Cyrilli, Ioannis Chrysostomi; quorum omnium initium est: Οὔτε ὂν ἀλλότριον τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης τὸ πνεῦμα, κ. λ. Finis: ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδαχθέντες διδάσκομεν. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτου συντάγματος. Excerpta tamen quaedam sequuntur ad idem argumentum spectantia, quorum primum ἐκ τῶν συνοδικῶν τοῦ ἁγιωτάτου Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, inc. Χρὴ πάντα χριστιανὸν πιστεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Alterum est Ioannis Damasceni. Tertium Theodori Studitae, cuius finis est: ὁ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὁμοούσιος, καὶ συναΐδιος λόγος ὁ μονογενὴς υἱὸς Ἰησοῦς Χριστός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

IV. pag. 176. Τοῦ αὐτοῦ δεύτερον σύνταγμα περὶ θείας κοινωνίας· ἐν ᾧ καὶ ἀπόδειξις ἁπλῶς ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἔνζυμος ἄρτος τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποστόλων προσφέρεσθαι, ὡς καὶ μέχρι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου τῆς Ρ'ώμης πρεσβυτέρου προσεφέρετο ἐν ἐκκλησίᾳ· γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τούτου ἐν Κωνσταντινουπόλει γεναμένην διάλεξιν, καὶ πῶς ἀντειπεῖν οὐκ ἠβουλήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐπήνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον τὸν ἔνζυμον· καὶ ὅτι εὑρεθείσης καὶ μερίδος ἐκείνου τοῦ ἄρτου, ὃν ὁ Χριστὸς παρέδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τοῦ μεγάλου Παλατίου σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσου. *Eiusdem de divina communione alterum Syntagma, in quo simpliciter ostenditur ex divinis scripturis, fermentatum panem Ecclesiae traditum fuisse ab Apostolis ad offerendum, quemadmodum & usque ad san-*

(1) Inter memoratos libros Holstenianos Bibliothecae Ioanneae huius operis exemplar in fol. pollicis altitudine, adservatur, cum eodem titulo, quem supra retulimus, ab Holstenio descriptum ex Vaticano Codice DCXXVI. In Catalogo etiam Mss. Holstenianorum apud Morhofium τὸν μακαρίτην I. Polyhistoris pag. 68. idem opus Methonensis memoratur his verbis: *Animadversiones in Procli elementa Theologica, ne quis eorum probabilitate ad Arianismum seducatur*. Exstat item inter Mss. Codices Electoris Bavariae N. CXXIX. & in Biblioth. Regis Gallici Cod. MCCLVI. Vert.t. hoc opus Bonaventura Vulcanius, quod post eius mortem Bibliothecae Lugduno-Batavae datum est, ut constat ex eiusdem Catalogo Mss. Codd. p. 396.

(2) Scripsit Photius plura de processione Spiritus Sancti adversus Latinos, ut habemus ex Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 561. & alibi.

sanctum Gregorium, cognomento Dialogum, Romanae Ecclesiae Presbyterum, obtulit Ecclesia. Describit etiam habitam hac de re Constantinopoli disputationem, & quomodo illi contradicere minime potuerint, sed potius assenserint divinum panem fuisse fermentatum: & quod inventa parte eius panis, quem Christus tradidit discipulis in caena in magni Palatii scevophylacio, omnis controversia de medio sublata est. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος, καὶ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδιαίρετος πέφυκεν ἐραςής. Des. τὴν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχουσαν κέκτηνται· ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

V. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηςείας, καὶ περὶ τοῦ, ὅτι οὐ δεῖ ἐν τεσσαρακοςῇ γενέσθαι μυςαγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἐςὶν ἀπόδειξις· ἔτι περὶ τῶν γάμων ἱερέων. *Eiusdem syntagma de Latinorum ieiunio in sabbato, & quod non debeat in Quadragesima Missa perfecta celebrari, sicut ex divinis Canonibus demonstratio fit; itidem de matrimoniis sacerdotum.* Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, καθά φησιν ὁ ἀπόςολος, μακροθυμεῖν ἡμᾶς ἐκδιδάσκει. Des. ἀλλὰ ἢ τῶν ὀρθοδόξων ἁγίων τε πατέρων ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. In Fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ βιβλίου τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν καὶ Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo Libri disputationis Graecos inter, ac Latinos habitae.* Ex hoc Opere Nicolai Methonensis multa ad verbum repetivit, & expressit Nicolaus Hydruntinus, ut videre est apud Allatium de Consensu pag. 705. & 627. In Bibl. Bavarica, praeter citatam Discussionem Theologicae Institutionis Procli, adservantur etiam haec tria syntagmata; & in Bibl. Veneta, eiusdem Nicolai de Processione Spiritus S. Capita XX. Vid. Catal. p. 83. & 303. ubi etiam de Azymis contra Latinos. In Cod. XXXVI. Plut. V. hoc idem Opus legebatur sub Nicolai Hydruntini nomine. Vide Oudinum de Scriptor. Eccles. T. II. p. 854. & T. III. p. 13.[1]

VI. pag. 189. Vltimo tandem loco sequitur Epistola satis longa ita inscripta: Πρὸς τὸν αὐτὸν Νικόλαον ἐπιςολή τινος ἐπισκόπου. *Ad eumdem Nicolaum Epistola cuiusdam Episcopi.* Inc. Ἀγάπης μὲν ὡς ἀληθῶς οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ τιμιώτερον, καὶ ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις ἀνωμολόγηται, καὶ τοῖς θείοις λογίοις ἐπεμαρτύρηται. Δι' αὐτῆς γὰρ τὰ διεςῶτα συνάπτεται, καὶ εἰρηνοποιεῖται τὰ μαχόμενα, καὶ τὰ οἰκεῖα μᾶλλον συσφίγγεται, ταῖς ςάσεσι, καὶ ταῖς φιλονεικίαις πάροδον οὐ παρεχόμενα, κ. λ. Desinit imperfecte in verbis: ἡ πύλη πλατεῖα τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγεται· ἔχουσι γὰρ τῆς δίκης ἀποφυγὴν τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς..... Hanc Epistolam, quae nullum auctoris nomen praeferebat, Photio tandem CPolitano Patriarchae adiudicandam comperimus, neque ad Nicolaum Methonensem, ut innuere titulus videtur, sed ad Nicolaum Romae Papam fuisse conscriptam. Exstat autem Latine tantum apud Baronium ad A. DCCCLXI. N. 34. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. IX. pag. 521.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. optimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 197.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΣΑΙΑΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN ESAIAM PROPHETAM.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Interpretatio in prophetas Esaiam, Hieremiam, & Iobum.

I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου ἐξήγησις εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Ὅρασις ἣν εἶδεν Ἡσαΐας. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi CPolitani Enarratio in prophetam Esaiam. Visio quam vidit Esaias.* Inc. Ὅρασιν καλεῖ τὴν προφητείαν. Des. καὶ ὅτι αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα διασκεδάσει τὰ μηχανήματα. Tum subditur: Ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τοῦ Χρυσοςόμου ἡ εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. *Completa est Chrysostomi interpretatio in prophetam Esaiam.* Nulla porro Capitum distinctio est in Codice; ac verba tantum Prophetiae characteribus maioribus, & ferme quadratis sunt exarata. Exstat autem in cit. Operum editione Tom. VI. a pag. 3. ad pag. 93. COD. XIII.

II. pag. 77. b. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἱερεμίαν. *Eiusdem Interpretatio in prophetam Hieremiam.* Inc. Τὸν μὲν οὖν χρόνον, καθ' ὃν προεφήτευσεν, κ. λ. Des. τὸν λυτῆρα, ὃν δὴ θάλασσαν προσηγόρευσεν ἡ γραφή. In fine: Ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τοῦ Χρυσοςόμου ἡ εἰς τὸν προφήτην Ἱερεμίαν. *Completa est Interpretatio Chrysostomi in prophetam Hieremiam.* Haec expositio, Chrysostomo indigna iudicatur a Fabricio Tom. VII. p. 644. Ampla tamen fragmenta Commentarii genuini Graece, & Latine a Michaële Ghislerio edita sunt cum Catena, & Commentario in Hieremiam Lugd. MDCXXIII. fol. 2. Vol.

III. pag. 123. b. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ. *Eiusdem Commentarius in beatum Iobum.* Inc. Ἄξιον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Desinit imperfecte in verbis prophetae: Εἶτά φησιν. Ἐπελθὼν δὲ εἰς ὄρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμοσύνην τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ, τουτέςιν .... quae quidem verba incidunt in vulg. edit. Cap. XL. vers. 15. Reliqua, videlicet expositio in XLI. & XLII. & ultimum Iobi Caput, desiderantur mutilato Codice. Desunt quoque ex hac interpretatione duo folia inter paginas 138. & 139.

Hu-

(1) Nicolai huius Methonensis Opera maximam partem inedita adhuc in bibliothecis latere animadvertit Fabricius l. c.

Huius expositionis in Iobum, de qua Epistolam Cl. Io. Lamio dedimus, quae in Florentinis Novellis legitur sub die VII. Maii MDCCLXII. nonnulla fragmenta in Catena a Patricio Iunio G. & L. vulgata reperiuntur. Heic tamen ut aliquod eiusdem specimen lectori exhibeatur, allatum initium longius producendum existimavimus, quod quidem sequens est: Ἄξιον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πόθε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Τινὲς μὲν οὖν αὐτόν φασι πρὸ τοῦ Μωσέως εἶναι, καὶ πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ· τινὲς δὲ ἐν τῷ νόμῳ· ἀλλὰ μηδέπω ἀποφαινόμεθα, ἕως ἂν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας μάθωμεν, εἴτε ἐν τούτῳ, εἴτε ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦν. Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ἡμῖν συντελεῖ πρὸς τὸ γνῶναι τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀρετήν· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον ἀπολαύσαντα τῶν Μωσαϊκῶν τοιοῦτον εἶναι οὕτως ἐνάρετον, καὶ θαυμαστὸν, καὶ πρὸ ταύτης τῆς παραινέσεως τοσαύτην ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἰσχύν· ὅτι μὲν γὰρ μέγας ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα δηλοῖ· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς λέγων· ἐὰν στῇ Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιὴλ, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν οὐ μὴ ἐξέλωνται. Τίνος δὲ ἕνεκεν αὐτοῦ Μωσῆς οὐχὶ μέμνηται; ποία γὰρ ἦν ἀνάγκη μνησθῆναι, ἢ τίνος ἕνεκεν; σὺ δέ μοι θέα, πῶς οὐδὲν αὐτὸν ὁ πρόγονος παρέβλαψεν ὁ Ἡσαῦ· οὐκ ἦν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ, μᾶλλον δὲ οὐκ ἦν ἀπὸ τοῦ Ἰακὼβ, ἀλλὰ καὶ χώραν ξένην εἶχεν. Ὁρᾷς ὅτι πᾶσι διδασκάλους ἔπεμψεν ὁ Θεός; σὺ δέ μοι βλέπε, πῶς ἄνωθεν ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ πανταχοῦ δήλη ἦν· ὁρᾷς γὰρ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἔννοιαν ἔχοντας περὶ Θεοῦ. Τίς αὐτοὺς ἐδίδαξε; τίς κατήγγειλε; καὶ γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ πρὸ τοῦ νόμου εἶναι· καὶ δῆλον αὐτόθεν, ὥς τε εἰκότως ἄν τις εἴποι ὅτι πρῶτον τοῦτο τὸ βιβλίον, διδάσκαλός τις καὶ κήρυξ ἦν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως, ἀλλὰ διὰ βίου μὲν, καὶ ὑπομονῆς δῆλον. Ἔδει δὲ καὶ σημεῖα γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥς τε καὶ ταύτῃ ἀπηρτισμένον εἶναι τὸν διδάσκαλον· καθάπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀβραὰμ πολλὰ γέγονε σημεῖα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, κ. λ. quae quidem ipsius interpretationis quoddam veluti praeludium sunt. Illa enim pag. 124. *b.* ita incipit: Ἄνθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι, ᾧ ὄνομα Ἰώβ. Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον τοῦτο, τὸ ἄνθρωπον εἶναι ἐν χώρᾳ φησὶ τῇ Αὐσίτιδι· ὂν καὶ τοῦτο ἐγκώμιον μέγα· τὸ γὰρ ἐν Ἀραβίᾳ εἶναι, ἔνθα πάντες ἦσαν διεφθαρμένοι, ἔνθα οὐδὲν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστόν. Καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· πάλιν ἄνθρωπος· ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινὸς, θεοσεβὴς, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. Ἓν ἕκαστον τούτων ἱκανὸν παραστῆσαι τὴν ὥραν αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' ὥσπερ τις ἐραστὴς μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας τὸ κάλλος διηγεῖται τοῦ ἐρωμένου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα· ἄμεμπτός φησι τοῦτο, ὁλόκληρος ἀρετή· δίκαιος, καὶ τοῦτο· ἀληθινὸς, καὶ τοῦτο· θεοσεβὴς, καὶ τοῦτο· ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος, καὶ τοῦτο· ἀπὸ παντός φησι, καὶ οὐχ ἁπλῶς τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὔ. Ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες, ὅτι πρὸς τὸ κακὸν ἡ φύσις ῥέπει μᾶλλον; ποῖος φόβος; ποῖα δικαστήρια; ποῖοι νόμοι τοῦτον τοιοῦτον ἐποίησαν; ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγεν, οὐκ ἔστι δίκαιος, ὃς ποιήσει ἀγαθὸν, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται· διὰ τοῦτό φησιν, ἄμεμπτος, οὐκ εἶπεν ἀναμάρτητος, ἀλλ' ἄμεμπτος· οὐ μόνον ἐκεῖνα οὐκ ἔπραττε τὰ ἁμαρτίαν ἔχοντα, ἀλλ' οὐδὲ τὰ μέμψιν, καὶ κατάγνωσιν, κ. λ. Et haec speciminis loco protulisse satis fuerit. Hoc interim lectorem monemus, ita nostram hanc interpretationem ab iis Ioannis Chrysostomi fragmentis, quae in Catena Nicetae in Iobum per Patricium Iunium edita Londini MDCXXXVII. adferuntur, differre, ut praeter illa prima verba, Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον . . . τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστόν, & alia identidem pauca, vix quidquam aliud cum iis commune continere videatur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. cuius prima pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 204. cuius specimen damus Tab. VI. N. I.

ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORUM MARTYRUM.

Scilicet.

Vitae, ac martyria nonnullorum Sanctorum, ac praecipue eorum, quorum in Ecclesia Graeca commemoratio fit a die XVIII. usque ad XXXI. Maii.

I. pag. 1. Post Tabulam libri, ab eodem scriptore Codicis praemissam, legitur pag. 2. Μηνὶ Μαΐῳ ιη'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας μάρτυρος Σιρῆς μαρτυρησάσης ἐν Περσίδι, συγγενίδος τυγχανούσης τῆς ἁγίας Γολινδοὺχ, καὶ αὐτῆς μαρτυρησάσης ἐπὶ Χοσρόου τοῦ πάππου Χοσρόου τοῦ νῦν βασιλεύοντος Περσίδος. *Mense Maio, die XVIII. Passio S martyris Sirae, quae passa est in Perside, cognatae sanctae Golinduch, quae & ipsa sub Chosroë, avo Chosroë illius, qui modo regnat in Perside, martyrium subiit.* Inc. Πολλαὶ τῆς σωτηρίας ἀφορμαὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Des. ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν, καὶ πόρρωθεν διακειμένων κατήγοντο, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec Acta auctoris coaevi, exstant Graece ex hoc ipso Codice cum versione Conradi Ianningi in Actis SS. edit. Venet. ad XVIII. Maii. COD. XIV.

II. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πατρικίου ἐπισκόπου Προύσης. *Mense eodem, die XIX. Martyrium sacrosancti martyris Patricii Episcopi Brusae.* Inc. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἡγεμονεύοντος Ἰουλίου τοῦ Ἀνθυπάτου, καὶ νοσοῦντος τὴν τῶν εἰδώλων μανίαν. Des. ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος Πατρίκιος μηνὶ Μαΐῳ ἐννεακαιδεκάτῃ, χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ. Graece in Actis SS. ad calcem Tom. III. April. pag. 65. ubi male adseritur ex Cod. XIV. Plut. XIV. fuisse descriptum, & Latine ad XXVIII. April. ex versione Io. Ravesteini S. I. auctore anonymo.

III. p. 22. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θαλελαίου. *Mense eodem, die XX. Martyrium S. Thalelaei.* Inc. Ἐν ὑπατείᾳ Νουμεριανοῦ τοῦ βασιλέως, ἡγεμονεύοντος Θεοδώρου τῆς Αἰ-

Αἰγαιῶν πόλεως. Des. ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Θαλλέλαιος μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, ἡμέρᾳ ε'. βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Graece & Latine ex hoc eodem Ms. cum versione Papebrochii ad xx. Maii; ubi alia etiam Acta minus fide digna e Ms. Vaticano G. & L. cum versione Dan. Cardoni, incipiunt: Κατὰ τοὺς καιροὺς Νουμεριανοῦ, κ. λ.

IV. pag. 26. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν ἐν ἁγίοις, καὶ μέγαν βασιλέα Κωνσταντῖνον. *Mense eodem, die XXI. Ex Alexandri Monachi historia Commentarius in S. & Magnum Imperatorem Constantinum.* Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Διοκλητιανὸς, καὶ Μαξιμιανὸς εἴκοσι καὶ ἓν ἔτος τῆς βασιλείας κρατήσαντες, ἐπὶ τούτων ὁ βαρύτατος, καὶ μακρότατος τῶν χριστιανῶν γέγονε διωγμός· ἐν ᾧ ἀναρίθμητοι, καὶ Θεῷ μόνῳ ἐγνωσμέναι μυριάδες ἐμαρτύρησαν. Est pars Orationis historicae Alexandri Monachi de Inventione S. Crucis, quae G. L. habetur inter Iac. Gretseri S. I. Opera edit. Ratisb. A. MDCCXXXIV. fol. Tom. II. de S. Cruce pag. 1. seqq. Huius autem fragmenti initium, quod attulimus, incidit in pag. 17. v. 23. Finis vero, quem utpote ab edito diversum, aliquanto longiorem referimus, sequens est: Ὡς ἅπαν μὲν (haec verba reperies loc. cit. pag. 28. v. 20.) ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συνδραμεῖν τῆς πόλεως τὸ πλῆθος, τὸ τῆς θεοπτίας φόβῳ μετ' εὐφροσύνης συσχεθὲν, νέων τε ἅμα καὶ πρεσβυτέρων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐκ πάσης ἡλικίας, καὶ μέχρις αὐτῶν ἤδη τῶν κατ' οἴκους θαλαμευομένων κορῶν, ἐντοπίων τε καὶ ξένων, χριστιανῶν τε ἅμα καὶ ἀλλαχόθεν ἐπιδημούντων ἐθνικῶν, ὁμοθυμαδόν τε πάντων ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον ἀνυμνούντων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν θαυματοποιὸν, ἔργῳ τε καὶ πείρᾳ παραλαβόντων, ὅτι χριστιανῶν τὸ πανευσεβὲς δόγμα οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἐστὶ λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, οὐχ ὑπὸ ἀνθρώπων μόνον καταγγελλόμενον, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ θεόθεν μαρτυρούμενον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐπίσκοπος. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς παραδοξοποιΐας πολλαὶ χιλιάδες προσετέθησαν τῷ λόγῳ τῆς πίστεως. Δοξάσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα τῇ ἁγίᾳ, καὶ ὁμουσίῳ, καὶ προσκυνητῇ τριάδι νῦν τε καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Quo tempore Alexander hic Monachus vixerit, non satis constat inter Scriptores. Cavo, aliisque ipsum sequutis, qui eum anno MCXX. floruisse tradiderunt, non adsentior omnino, quum Codex noster Seculo XI. conscriptus aliquanto faciat vetustiorem. Huius scriptoris praeter memoratum de Inventione S. Crucis Sermonem, alius etiam exstat de S. Barnaba, cuius initium: Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο, κ. λ. Citatur praeterea in Catena quadam Commentatorum in Evangelium Lucae in Cod. CCL. Bibl. Coislin. pag. 251.

V. pag. 38. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου. *Mense eodem, die XXII. Martyrium S. martyris Epimachi.* Inc. Τῶν καλῶς ἀθλησάντων ἐν τῷδε τῷ βιοτικῷ ἀγῶνι. Des. ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν Χριστῷ, κ. λ. Acta haec, auctoris anonymi, videntur diversa ab iis, quae alibi sunt. Apud Lambecium Tom. IX. pag. 256. 260. 262. ita incipiunt: Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλύς. In Biblioth. vero Coisliniana p. 186. Ὁ ἅγιος μάρτυς Ἐπίμαχος οὗτος ἦν ἀνήρ. Eius commemoratio recolitur die XXX. Octobr. in Menolog. Basilii.

VI. pag. 44. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Δονάτου ἐπισκόπου, Μακαρίου πρεσβυτέρου, Θεοδώρου διακόνου, μαρτυρησάντων ἐν Ποθμυίῃ. *Eadem die. Martyrium S. Donati Episcopi, Macarii presbyteri. Theodori diaconi, qui passi sunt in Pothmuie.* Inc. Μεγάλη τῶν ἁγίων ἡ δόξα, Σαλονιανοὶ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Des. δοξάζοντες τὴν ἁγίαν ὁμούσιον Τριάδα, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece ex hoc eodem Ms. cum versione Danielis Cardoni S. I. in Actis SS. ad Maii XXII. Tom. V. p. 144. ubi videnda, quae de Actorum, quae in hoc Codice continentur, fide obiter innuunt Bollandistae. Auctor anonymus.

VII. pag. 53. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος τῆς μακαρίας Μάρθας μητρὸς τοῦ ἁγίου Συμεὼν; τοῦ ἀγωνισαμένου ἐκ νηπίας ἡλικίας τὰ τῆς ἀσκήσεως ἆθλα ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει. *Mense eodem, die XXIII. Vita beatae Marthae matris S. Symeonis, qui a tenera aetate ascetica certamina exantlavit in monte admirabili.* Inc. Ὅσοι τῆς μακαρίας, καὶ ἀπεράντου ζωῆς ἐπιθυμοῦσι. Des. καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται, ὡς ἀγαθὸς, καὶ φιλάνθρωπος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Occurrit ex hoc eodem exscripta Codice sub die XXIV. Maii apud Bolland. interprete Conrado Ianningo S. I. Tom. cit. p. 403. In Menologio Basilii eius memoria recolitur die v. Iulii.

VIII. pag. 90. Μηνὶ Μαΐῳ κε'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Μελετίου στρατηλάτου, καὶ Ἰωάννου, καὶ Στεφάνου Κομήτων, καὶ παντὸς τοῦ πλήθους αὐτῶν. *Mense Maio, die XXV. Martyrium SS. Meletii ducis, Ioannis, & Stephani Comitum, omnisque multitudinis eorum.* Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀντωνίνου. Des. καὶ ἐδοξάζετο ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece item ex hoc Ms. cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad XXIV. Maii. Ib. p. 436. Acta fabulosa.

IX. pag. 127. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Ἐγκώμιον εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Θεράποντος. *Mense eodem, die XXVI. Encomium miraculorum S. martyris Therapontis.* Inc. Πολλή μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Des. εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς χαριζόμενος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ πανελεήμονι Θεῷ, μεθ' οὗ σοι τῷ πατρὶ, κ. λ. Graece ex hoc Ms. in Actis SS. sub die XXVII. Maii.

X. pag. 131. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑλικωνίδος. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. martyris Heliconidis.* Inc. Λουκιανὸς, καὶ Παῦλος πᾶσι τοῖς κατ' Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν, Πόντον, καὶ Παμφιλίαν ὁμοτίστοις ἀδελ-

ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ὁ δημιυργὸς Θεός. Des. ἐτελειώθη ἡ πάνσεμνος, καὶ ἁγία μάρτυς βασιλεύοντος τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex hoc Ms. (licet per errorem, Plut. VII. appelletur) cum Danielis Cardoni versione in Actis SS. ad XXVIII. Maii. Tom. VI. p. 83. Acta fabulosa.

XI. pag. 138. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη΄. Βίος καὶ πολιτεία Θεοδύλυ ὑπάρχυ Κωνσαντινυπόλεως γενομένυ μοναχῦ, καὶ Στυλίτυ. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio Theoduli Praefecti urbis CPolitanae, postea Monachi, & Stylitae*. Inc. Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίυ τῦ μεγάλυ βασιλέως ἦν τις Θεόδυλος ὀνόματι. Des. τὰς ὑπὲρ ἡμῶν δεήσεις ἀπαύσως προσφέρων τῷ σωτῆρι Χρισῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex Cod. Flor. cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad XXVIII. Maii. Ib. p. 101.

XII. p. 149. Μηνὶ Μαΐῳ κθ΄. Βίος κ̀ πολιτεία τῆς μακαρίας Μαρίας παρθένυ. *Mense Maio, die XXIX. Vita & conversatio beatae Mariae virginis*. Inc. Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα κατὰ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Desinit imperfecte in verbis: οὐκ ἔχεις δυνηθῆναι γενέσθαι μάγος, ϗ φυλάττειν τὰ φυλάγματα τῶν μάγων· κ̀ ἐὰν μὴ . . . . Quae quidem verba apud Bollandistas incidunt sub initium Capitis III. & ultimi, quum ibi in totidem Capita dividantur haec Acta. Reliqua desiderantur in Codice una cum vita S. Copri, quae hanc sequi debebat, ut ex praemisso indice, & ex recentissimi Graeci notula heic apposita, quae videtur Cyrilli Martinii, eruitur. Non multis vero ab hinc annis hoc Codici vulnus inflictum fuisse credimus: nam quum B. Mariae vitam integram exhibeant Bollandistae, ex eoque ipsam exscripsisse testentur (licet per errorem Plut. XI. nuncupetur), integer tunc fuisse Codex dicendus est. Legitur itaque G. L. interprete Ant. Franc. Destieu S. I. Ib. p. 401.

XIII. pag. 154. Μηνὶ Μαΐῳ λα΄. Μαρτύριον τοῦ ἁγίυ κ̀ ἐνδόξυ μάρτυρος Ἑρμείυ. *Mense Maio, die XXXI. Martyrium sancti, & gloriosi martyris Hermiae*. Inc. Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐδιώκοντο οἱ χρισιανοὶ ὑπὸ τῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων Ἀντωνίνου ἐθνικοῦ τυγχάνοντος. Des. ἐμαρτύρησε δὲ ὁ ἅγιος Ἑρμείας τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν Ἀπριλλίων· ἐτελειώθη δὲ ἐν τῇ συμπληρώσει τοῦ Μαΐυ μηνὸς, ἐν Χρισῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Adfert hinc descriptum Bollandus ad XXXI. Maii, vertente Hugone Bollio Carthusiano. Vide & Tillemont. T. II. pag. 316. & 625.

XIV. pag. 158. Βίος Εὐγενίυ, καὶ Μαρίας τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, τῆς κ̀ Μαρίνυ. *Vita Eugenii & Mariae eius filiae, quae & Marinus dicta*. Inc. Γέγονέ τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ διάγων. Des. ἀεὶ δοξάζοντα τοὺς δοξάζοντας αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Miror haec Acta latuisse doctissimos Bollandistas sub die XVII. Iulii, ubi fuse agunt de S. Marina virgine, quae sub monachi habitu Marinus dicta est; quum multa alia ex eodem Codice Sanctorum gesta, quae huc usque innuimus, exscribi curaverint. Apud Fabric. Bibl. Graec. Tom. IX. pag. 75. ita enunciatur: *Eugenii & Mariae eius filiae, quae Marini nomine pro monacho vixit*, Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ. *VIII. Februar. Ms. Lambecius VI. pag.* 305. *VIII. pag.* 82. *Latine apud Surium sub eadem die*. Heic notula quaedam eiusdem scriptoris subsequebatur, quae penitus abrasa fuit.

XV. pag. 161. Διάλογος ἱσορικὸς Παλλαδίυ ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως, γενόμενος πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης, περὶ βίυ κ̀ πολιτείας τῦ μακαρίυ Ἰωάννυ ἐπισκόπυ Κωνσαντινυπόλεως τῦ Χρυσοσόμυ. *Dialogus historicus Palladii Episcopi Helenopolis, cum Theodoro Ecclesiae Romanae diacono habitus, de vita & conversatione B. Ioannis Chrysostomi Episcopi CPolitani*. Inc. Τῶν τοῦ Θεοῦ δωρημάτων, τὰ μέν ἐσιν. Des. ἐν τῇ φοβερᾷ αὐτοῦ τῆς δικαιοκρισίας ἡμέρᾳ· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. In fine repetitur iisdem ferme verbis titulus supra allatus in hunc modum: Διάλογος ἱσορικὸς Παλλαδίυ ἐπισκόπυ Ἑλενυπόλεως πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης, περὶ βίυ καὶ πολιτείας τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ̀ ἀρχιεπισκόπυ γενομένου Κωνσαντινουπόλεως Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοσόμου τετέλεσαι. Tum subiiciuntur hi senarii:

Πόνοις μελίσσης ἐγγλυκαίνεται φάρυξ,
Τοῖς σοῖς πλέον δὲ καρδία, Χρυσόσομε.
Operibus apis dulcescit gula,
Plus tamen tuis, Chrysostome, animus.

Quibus alia subsequebantur, sed postea penitus erasa. Ex hoc insigni Codice, Palladii Dialogum hunc primus omnium Graece in lucem extulit Emericus Bigotius Rotomagensis Lutetiae Paris. A. MDCLXXX. 4.[1]

(1) Haec habet in Praefatione ad Lectorem Bigotius: *At vero quidquid hoc libelli est, quantumvis commentariis destituti, pro magno, certo scio, habiturus es thesauro, si memineris quanto studio, quantaque diligentia clarissimi Operum S. Ioannis Chrysostomi editores, Henricus Savilius, & Fronto Ducaeus, opus illud quaquaversum perquisierint. Sed quum frustra omnes bibliothecarum forulos excussissent, sancti Doctoris studiosos, scriptis suis ad eamdem curam invitarunt; monueruntque hanc vitam ad paucissima exemplaria redactam esse. Hunc vero archetypum Florentiae reperi in Bibliotheca Medicea; eiusque exscribendi copia perbenigne mihi facta est a Magno Etruriae Duce Ferdinando II. qui verus gentis Mediceae heres, amorem erga litteras & litteratos viros, ut patrimonium a parentibus acceptum, ad filium Cosmum III. feliciter transmisit. Hic ipse est Codex, quo usus est Ambrosius Camaldulensis; qui prior hanc vitam Latine vertit: vertit autem Romae, ut ipse testatur in Epistola nuncupatoria ad Eugenium Papam IV. eiusque versio typis excusa prodiit, primum Venetiis in forma octava, cura & studio Nic. Erythraei, Lutetiae saepius postea recusa. Hunc, inquam, ipsum esse Codicem, quo usus est Ambrosius, deprehendi, cum ex pluribus locis, qui unius, aut alterius litterae mutatione corrupti erant; tum ex verbis, litterisque perperam coniunctis, aut divisis. „ Heic nonnemo fortasse obiiciat, diversos sibi videri Codices, Ambrosianum, ac Florentinum; propterea quod Ambrosius nonnulla Prooemii loco praemisit in sua versione, quae in Florentino non comparent. Idem subinde occurrit in decursu Dialogi, ut cuivis legenti observare licet. Verum quisquis rem accurate perpenderit, facile mecum existimabit, Ambrosium ista de suo addidisse, ut ad Dialogum, qui nimis abrupto exordio procedebat, viam aperiret: idemque praestitisse in serie Dialogi, sicubi nimis hiulca videbatur oratio. „ Quod dixi de Prooemio Dialogi, aliisque per Ambrosium interpolatis locis, id etiam adfirmare ausim de nominibus propriis eorum, qui inter se loquentes inibi inducuntur. Nam qui in versione Ambrosiana dicuntur Palladius, & Theodorus, in Graeco Codice Mediceo, Episcopus, & Diaconus simpliciter appellantur: idque ab interprete Ambrosio contra fidem Ms. ut lectori consuleret, factum fuisse nullus dubito. Sane omnibus contestari non verear, Medicenm Codicem integrum esse, & bona fide, uti*

qui in Epistola ad studiosos lectores adfirmat, se exscripsisse Florentinum Mediceae archetypum, quo Ambrosius Generalis Camaldulensium usus fuerat. Ille enim, ut Eugenio IV. indulgeret Pontifici, ipsum Romae Latine transtulit, eumque Papae obtulit, eo consilio, ut hoc labore suo *emereretur pecunias in huiusmodi promotionibus solvi consuetas*; [1] qua quidem in re punctum tulit Ambrosius. Haec autem Latina versio, quae iamdiu in turbam data fuerat, in pluribus Florentiae Codicibus adservatur. Primus in his delitescit in Bibliotheca Abbatiae Florentinae. Alter in Fesulana reconditur, quam Canonici possident Regulares. Tertius exstat inter Mss. Divae Annunciatae Ordinis Servorum.

XVI. pag. 260. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἄθλησις τοῦ ἁγίου, ϗ ἐνδόξου ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν Περσίδι, συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Πισίδου. *Vita, & conversatio, & certamen S. gloriosique martyris Anastasii, qui in Perside passus est, conscripta a Pisida* [Georgio.] Inc. Νόμος τις δεδώρηται τοῖς εὐσεβοῦσιν οὐράνιος, ἄσβεστον αὐτοῖς διατηρεῖσθαι τὸ τῆς μνήμης ἐμπύρευμα, ἵνα τοῖς ἀθλητικοῖς σπινθῆρσιν ὁ δράκων ὁσημέραι καταφλέγοιτο. Des. τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῷ πιστεύοντι χαριζόμενον· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Fabricius l. c. p. 53. *Encomium in Anastasium martyrem, scriptum fuisse a Georgio Piside, legas apud Suidam in* Γεώργιος, *etsi Ms. Suidae Paris. non habet* εἰς τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον, sed εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Sed perperam in Ms. legitur Parisiensi; quum Suidae verba ad Anastasium Persam, de quo Surius & Acta SS. xxii. Ianuarii, ex nostri Codicis auctoritate, referri debeant. Quod & idem Fabricius animadverterat B. G. Lib. V. Cap 16. Tom. VII. p. 695.

XVII. p. 284. Διδασκαλία Ἰακώβου Νεοβαπτίστου, βαπτισθέντος ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως, ϗ Γεωργίου ἐπάρχου τῆς Καρθαγεννησίων πόλεως παρὰ γνώμην ἰδίαν, πρὸς τοὺς ἐξ Ἰουδαίων νεοβαπτίστους χαίρειν· προφάσεως ἀγαθῆς αὐτῷ γενομένης τοῦ ἐπιγνῶναι τὸν κύριον, ὅτι οὐ δεῖ σαββατίζειν μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, ϗ ὅτι ἀληθῶς αὐτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ ἐλθὼν, ϗ οὐχ ἕτερος. *Doctrina Iacobi Neobaptistae, sive recens baptizati, qui praeter sententiam suam baptisma susceperat sub Heraclio Imperatore, & Georgio Carthaginensis urbis Praefecto, ad eos Iudaeos, qui recens baptizati erant, salutem: occasione bona ipsi oblata Dominum cognoscendi; quod non oporteat sabbatizare post Christi adventum, & quod ipse sit vere Christus qui venit, & non alius*. Inc. Ὁ νόμος, ϗ οἱ προφῆται τὸν ἐρχόμενον Ἰησοῦν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐκήρυξαν. Des. γράψον μοι τὸ πῶς διάγεις. Ἐξῆλθεν δὲ ἀπὸ Καρθαγένης μηνὶ Ἰουλίῳ ιγ'. ἰνδικτιῶνος ζ'. Τετειχισμένος τῇ πίστει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Ex schedis Montfauconianis eruimus ἀνέκδοτον hoc, maximi faciendum, ex autographo fuisse descriptum, & Io. Mabillonio traditum; quod an revera lucem adspexerit, omnino ignoramus, quum in eiusdem Analectis minime referatur. Habet hoc ipsum opusculum Bibliotheca Coisliniana Cod. CCXCIX. p. 4. Catalogi pag. 415. In Codice inter p. 331. & 332. duo quaterniones desiderantur, quos reperies inter pag 387. & 404. sequentis vitae.

XVIII. pag. 335. *b*. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἰουδαίων. *Vita sancti patris nostri Constantini Iudaei*. Inc. Ὡς ὀνήσιμόν τι χρῆμα τῷ βίῳ παρὰ τῆς θείας ἀνίδρυνται χάριτος τῶν ἁγίων αἱ πολιτεῖαι. Des. τῆς ἅμα σοὶ χαριστάμενος ἡμῖν ἀπολαῦσαι χαρᾶς ϗ γλυκυτάτης μακαριότητος· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Pauca vero habentur in Actis SS. ad diem xi. Martii, ubi de Constantino Confessore Carthagine. In nonnullis martyrologiis legitur: *Carthagine S. Constantinus Confessor, vir clarissimus, multarum virtutum gloria clarus, migrat Confessor sub Valeriano XI. die Martii. Eodem die passio SS. martyrum Heraclii, & Zosimi passorum pro Christo.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. Constat foliis scriptis 418, cuius specimen damus Tab. VI. N. V.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

HOMILIAE INCERTI AVCTORIS,

Titulus restituendus,

Pars Lectionarii, sive Officii Divini Graecorum. Procli Archiep. CP. in Christi Apparitionem Sermo. Constitutio de festis, ieiuniis, & quadragesima &c.

I. pag. 1. EXhibet primo hic antiquissimus Codex, sed acephalus, lectiones sacras, pericopas nempe V. T. temporum rationi, & Ecclesiastico Graecorum officio accommodatas. Incipit a verbis . . . . . . πορεύθητι, ϗ εἰπὲ τῷ Ἐζεκίᾳ· τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Δαβὶδ τοῦ πατρός σου, κ. λ. quae quidem pars sunt lectionis sacrae, COD XX.

iacet in Archetypo, a me repraesentatum. Si quis reponat, hanc versionem Romae, ut superius notabam, adornatam esse ab Ambrosio, neque a vero alienum videri, eum quoquam Ms. Codice, qui Romae tum exstaret, usum fuisse; respondebo, probabili aeque argumento dici posse, Ambrosium, aut Codicis Florentini, seu Medicei prius habuisse copiam, aut Codicem ipsum Romae Cosmo Magno comparasse, in cuius Bibliothecam Codicem facta versione transtulerit. Ambrosii enim curis, ac diligentiae institutionem Mediceae Bibliothecae acceptam referri debere, nemo, qui eius vitam & Epistolas legerit, diffitebitur &c. Haec de Ambrosii interpolata versione Bigotius, cuius sequitur sententiam Dupinius de antiqua Ecclesiae Disciplina &c. Diss. II. Cap. I. p. 168. Ab ea tamen penitus abhorruit Cl. Ant. Mar. Salvinius, qui rogante Francisco Nerlio S. R. E. Cardinali, Mediceum Codicem manu sua exscripsit, exemplumque, quod confecerat, muneri dedit Io. Mabillonio, Florentia in Galliam redeunti. Namque in margine Bigotiani libelli ad ea verba, in quibus de verbis ab Ambrosio additis agitur, adnotat Salvinius allucinari Bigotium, quod quidem pluribus, quas adiungit, notulis erudite demonstrat. Consule Vitam Ambrosii a Cl. Laur. Mehus exaratam, & Flor. editam ex Imperiali typographio A. MDCCLIX. fol. pag. 309.

(1) Lib. XXIII. Epist. III. col. 957. seq.

erae, quae in Officio feriae secundae μετὰ τὴν μέ. ἑβδομ. (i. e. μετὰ τὴν μέσην ἑβδομάδα, *post mediam ieiuniorum hebdomadam*) legebatur: sequitur enim, Τῇ γ'. μετὰ τὴν μέ. ἑβδομ. A feria itaque secunda post quartam Dominicam Quadragesimae, Lectionum in hoc Codice initium fit: progrediuntur autem usque ad Dominicam Resurrectionis, tum a Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam τῶν ἁγίων πάντων, quae est I. post Pentecosten; tandem Officia in diebus Transfigurationis Domini, Exaltationis S. Crucis, Nativitatis Deiparae, Nativitatis Domini, Epiphaniae, Occursus, Annuntiationis Virginis &c. Quorum finis est; ὁ ἀρχηγὸς ζωῆς ἡμῶν κύριε δόξα σοι. In fine perversis & intricatissimis litteris scriptoris nota apponitur, ex qua nil aliud praeter annum scriptionis eruimus, qui sic adnotatur ,ϛυοβ'. 6472. (Christi DCCCCLXIV.)

II. pag. 167. *b*. Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Κύριε εὐλόγησον. *Procli Archiepiscopi CPolitani Sermo in S. Christi apparitionem. Domine benedic*. Inc. Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη. Des. καὶ μαρτυροῦμεν κύριον· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Haec Homilia uncialibus litteris corruptissime mendosissimeque in hoc Codice scripta, Graece & Latine prodiit inter eius Orationes a Riccardo editas.

III. pag. 171. *b*. Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τῶν τί. καὶ ή. θεοφόρων πατέρων διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν, καὶ περὶ τεσσαρακοστῆς τοῦ ἁγίου πάσχα. *Nicaenae synodi CCCXVIII. Deiferorum Patrum Constitutio SS. Apostolorum de festis, & ieiuniis, ac de quadragesima S. Pascha praecedente*. Inc. Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν, καθὼς γέγραπται, ἡμέρα δευτέρα. Des. ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν. Et haec uncialibus pariter litteris mendosisque sunt exarata, manuque diversa ab ea, cui sacrorum Officiorum scriptionem debemus.

Cod. Graec. membr. Ms. in 12. Sec. X. ut ex nota superius allata demonstratur. Constat foliis scriptis 174.

ΝΕΙΛΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NILI MONACHI VARIA.

COD. XVI. I. pag. 1. Codex est acephalus, ac vetustiorem antiquitus habuit scripturam. Sed deinde penitus abstersae fuerunt priores litterae, ita ut scriptionis quidem nullum, abrasionis vero plurima vestigia compareant. Tam perversae autem, ac compendiariae est scripturae, ut vix aliud, praeter Opusculorum titulos, eorumque initium, ac finem, non sine aliqua molestia adsequi potuerimus. Primus itaque tractatus anonymi, partim philosophicus, uti videtur, partim theologicus incipit a verbis . . . . . . Εἰ μὲν οὖν μὴ εἶναι λέγοι ἐκ τῶν τεχνικῶς καὶ σοφῶς κατὰ τὸν κόσμον οἰκονομουμένων προεχθήσεται, κ. λ. Des. τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ἡ μόνον ἀντίδοσις.

II. pag. 24. Τοῦ αὐτοῦ τινα τῆς παλαιᾶς ἀναγωγικῶς περιληφθέντα. *Eiusdem quaedam e veteri (Testamento) in compendium redacta*. Inc. Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός τις χυμός. Des. ὅπερ ἐστὶ κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον ἡ τελειότης τοῦ βίου. Χριστῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Hic aeque, ac superior tractatus ad quem pertineat, adhuc ignoramus: eidem tamen auctori utrumque opus adiudicandum esse ex allato titulo deprehenditur. Continet autem nonnullorum veteris Testamenti locorum interpretationem; agitur enim περὶ ιβ' πηγῶν, περὶ τῶν ο' φοινίκων, περὶ τῶν ὄφεων, περὶ τῶν πλακῶν, περὶ μετρᾶς ὕδατος, περὶ τοῦ γνόφου, περὶ τῶν προτέρων πλακῶν συντριβῆς, κ. λ.

III. p. 44. *b*. Ἐκ τῆς κατηχιστικῆς βίβλου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου πόλεως Κωνσταντίας, συγγραφείσης διὰ παρακλήσεως Παλλαδίου, Ταρασίου, καὶ Ματιδίου Παμφυλίας πόλεως Συέδρων. *Ex instructivo Libro* (scilicet Ancoratu) *Epiphanii Episcopi Constantiae urbis Cypri, conscripto adhortatione Palladii, Tarasii, & Matidii Pamphiliae ex oppido Suedris*. Inc. Αἱ ἀναφανεῖσαι αἱρέσεις εἰσὶν αὗται. Ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Νῶε βαρβαρισμὸς ἦν. Des. ὁμοῦ ἑξήκοντα, καὶ πρὸ Χριστοῦ παρουσίας κ'. ὁμοῦ πᾶσαι ὀγδοήκοντα. Tum quaedam pauca subiungit de Lucianistis, & Manichaeis.

IV. pag. 45. Ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου, *Ex eodem Libro*, excerptum de Noëmo, & eius filiis, Sem, Cham, & Iaphet, ac de divisione orbis terrae inter eos facta. Inc. Ὁ δίκαιος Νῶε λείψανον τοῦ κόσμου, κ. λ. Des. ὤλεσαν αὐτοὺς κρίσει δικαίᾳ.

V. pag. 46. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν· καλεῖται δὲ ἡ βίβλος Ἄγκυρα. *Eiusdem* (fragmentum aliud) *ex eodem Libro de resurrectione mortuorum. Vocatur autem liber* Ancora. Inc. Ὅτι ἀναστήσεται πᾶσα σάρξ. Des. τὴν τῶν νεκρῶν αἰνιττομένου τοῦ κυρίου ἀνάστασιν.

VI. pag ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐ δεῖ ἀλληγορεῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ γενόμενα. *Eiusdem, quod non debeant ea, quae a Deo facta sunt allegorice sumi*. Inc. Ἓν τοίνυν Ἀδὰμ, καὶ ἓν Εὔα. Des. ὅπερ ἐστὶ ἀδύνατον.

VII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem* aliud excerptum. Inc. Πλεονέκτης ὢν ὁ Χαναάμ. Des. ἐν πλεονεξίᾳ ᾠκηκότας.

VIII. pag. 47. Ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου πάπα Ῥώμης, ἐρωτῶντος Πέτρου ἀρχιδιακόνου, αὐτοῦ δὲ ἀποκρινομένου. *Ex secundo Libro Gregorii Dialogi Papae Romae, interrogante Petro Archidiacono, ipso autem respondente*. Inc. Ὁ προσκολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. Des. ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐξελθοῦσαι.

IX. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς θείας λειτουργίας. *Eiusdem de Divina Liturgia* excerptum. Inc. Ἐν τούτῳ οὖν κατανοήσωμεν. Des. ὁμοίως καὶ τὸ αὐτοῦ θεῖον αἷμα.

X.

X. pag. ead. *b*. Eiuſdem alia duo fragmenta, quorum primum inc. Ε'πισκόπϗ τινὸς πλέοντος ἀπὸ Σικελίας. Deſ ὅτε ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκεν ὑπὲρ αὐτϗ τὴν προσφοράν. Alterum inc. Ἠ'ν τις Σύρος μοναχὸς, ὀνόματι Ι'σαάκ. Deſ. περὶ ἀκριβεςάτης ἀσκήσεως. Haec Excerpta, quae a numero III. huc uſque recenſuimus, ita brevia ſunt, ut unde fuerint deſumta, inveſtigare praetermiſerimus.

XI. pag. ead. Νείλϗ μοναχϗ περὶ φιλοσοφίας ἀσκητικόν. *Nili monachi de Philoſophia tractatus aſceticus*. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετήδευσαν Ε'λλήνων παῖδες πολλοί. Deſ. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Exſtat inter Opuſcula Nili Romanae edit. A. MDCLXXIII. fol. pag. 1. ſeqq. in LXXV. Capita diviſus. In Codice vero notandum ultimas undecim huius Operis paginas manu Sec. XV. fuiſſe ſuppletas.

XII. pag. 73. *b*. Τϗ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ'. *Eiuſdem de Oratione Capita CLIII.* Prologus inc. Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν. Deſ. καὶ ἑαυτϗ τὸν κράββατον λοιπὸν ἄρας περιπατήσῃ, χάριτι Χριςϗ, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις βϗλοιτο εὐῶδες θυμίαμα σκευάσαι, κ. λ. Vltimum eſt: Ο''ταν παριςάμενος εἰς προσευχὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν, ϗ χαρὰν γένῃ, τότε ἀληθῶς εὕρηκας προσευχήν. Legitur ibid. pag 475. ſeqq.

XIII. pag. 78. *b* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείϗ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμηθῆναι τὸν μοναχόν. *S. P. N. Baſilii de aſcetica diſciplina, quomodo oporteat ornari monachum*. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Deſ. μεθ' ὧν εὑρεθῆναι σπϗδάσωμεν, χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. In nupera Operum edit. Pariſ. A. MDCCXXII. Tom. II. pag. 211.

XIV. pag. 79. *b* Διάταξις τοῦ ἁγίου Στεφάνϗ τοῦ Θηβαίου πᾶσι μοναχοῖς. *Regula ſancti Stephani Thebani ad omnes monachos*. Inc. Πρὸ πάντων χρήζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν παντὶ ἕτοιμοι ὄντες. Deſ. ϗ παρὰ Χριςϗ ἔλεος λήψεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium de hoc Stephano Thebano. Plures autem Stephani apud Caveum, & Oudinum, & quidem Monachi; ſed cuiuſnam iſtorum ſit haec Regula nondum comperimus.

XV. pag. 81. Sequuntur excerpta nonnulla ex aſceticis Baſilii Magni, nimirum ex Cap. I. XIX. CXLVI. & CCCVI. Horum initium eſt: Τὸ μὲν γὰρ σῶμα τὰς φυσικὰς ὁρμὰς ἔλαβεν. Finis: ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τϗτων.

XVI. pag. ead. *b* Accedunt Philoſophica quaedam, excerpta, vel ex Symeonis Sethi Opere, cui titulus, Σύνοψις ϗ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε ϗ φιλοσόφων δογμάτων, de quo Fabric. B. G. Tom. X. p. 322. vel ex Michaëlis Pſelli *Omnifaria Doctrina, &c.* de qua in Allatii Diatriba de Pſellis Fabricianae edit. in calce Tom. V. p. 51. Plurima enim, eodem Fabricio teſte, ex Pſello Sethus decerpſit. Quum autem in recenſione Codicis XIX. Plut. VII. ſingulorum Capitum argumenta protulerimus, utpote diverſo ordine diſpoſita, quam legantur in dicto Tom. X. pag. 323 idem quoque in hoc faciendum duximus, quippe qui ab utroque differre videatur. En igitur Capitum argumenta. I. Α'πὸ ποίου πρώτϗ ςοιχείϗ ἤρξατο τὸν κόσμον ποιεῖν ὁ Θεός. II. περὶ τάξεως κόσμϗ. III. Τίς ἡ αἰτία τϗ τὸν κόσμον ἐγκλιθῆναι. IV. εἰ ἐςί τι ἐκτὸς τοῦ οὐρανοῦ. V. περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ οὐσίας. VI. τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου, ϗ τίνα ἀριςερά. VII. εἰς πόσϗς κύκλϗς διαιρεῖται ὁ ϗρανός. VIII. τίς ἡ ϗσία τῶν ἀςέρων. IX. ποταπὰ τῶν ἀςέρων τὰ σχήματα. X. περὶ τάξεως ἀςέρων. XI. περὶ τῆς τῶν ἀςέρων φορᾶς, ϗ κινήσεως. XII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀςέρες. XIII. περὶ σημείων ἀςέρων, ϗ πῶς γίνεται χειμὼν καὶ θέρος. XIV. περὶ ϗσίας ἡλίου, ϗ εἰ πολλοί εἰσιν ἥλιοι. XV. περὶ μεγέθϗς ἡλίϗ, ϗ σελήνης, ϗ γῆς. XVI. περὶ ἐκλείψεως ἡλίου. XVII. περὶ ἐκλείψεως σελήνης. XVIII. πόσος ἑκάςϗ τῶν πλανητῶν ὁ χρόνος τῆς περιόδϗ. XIX. πόθεν ἄν τις γνοίῃ Ε'λληνικαῖς ἀποδείξεσι τὴν τοῦ κόσμϗ συντέλειαν. XX. περὶ τῶν ἀςέρων τῶν καλϗμένων Διοσκόρων. XXI. εἰ θερμὸς ἐςι ὁ ἥλιος. XXII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ϗρανῷ πυρίνων φασμάτων. XXIII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ϗρανῷ χρωμάτων αἱματωδῶν, ϗ χασμάτων. XXIV. περὶ κομήτϗ. XXV. περὶ τϗ φαινομένϗ ἐν τῷ οὐρανῷ γαλακτοειδοῦς κύκλϗ, καὶ λεγομένϗ γαλαξίϗ. XXVI. περὶ ὑετοῦ, χαλάζης, χιόνος, πάχνης, ϗ δρόσϗ. XXVII. περὶ δρόσϗ αὖθις ϗ πάχνης. XXVIII. περὶ τῶν ἐν τῷ ϗρανῷ νοϗμένων κύκλων. XXIX. τίς ἡ τῶν ἀςέρων ϗσία. XXX. περὶ σχήματος ἀςέρων. XXXI. περὶ τῆς τῶν ἀςέρων φορᾶς. XXXII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀςέρες. XXXIII. περὶ τοῦ, πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. XXXIV. περὶ μεγέθους, ϗ σχήματος ἡλίϗ. XXXV. περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. XXXVI. περὶ ϗσίας, ϗ φωτισμοῦ σελήνης, ϗ σχήματος. XXXVII. πόσας ὥρας λάμπῃ ἡ σελήνη καθ' ἑκάςην ἑσπέραν.

XVII. pag. 88. Quaedam leguntur prognoſtica ex terraemotibus deducta, qui prout diverſis menſibus, die, vel nocte, contigerint, varia portendere perhibentur. Horum initium deeſt, unius fortaſſe paginae iactura: incipiunt enim a menſe Maio, cuius prima verba ſunt .... οἱ πένητες πλϗτήσϗσι, κ. λ. deſinunt in menſe Martio, cuius ultima ſunt: ϗ πόλεις μεταβληθήσονται, ἀπὸ ταραχῆς εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται.

XVIII. pag. 89. Περὶ τϗ, πόσαι εἰσὶν αἱ βασιλεῖαι ἐν κόσμῳ. *De eo, quot ſint Regna in mundo*. Qui quidem titulus alteri deleto ad marginem ſuffectus eſt. Inc. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς σοφοῖς ἱςορικοῖς τε ϗ γεωγράφοις εἰς τρία μέρη ἡ οἰκϗμένη πᾶσα διῄρηται. Deſ. καὶ ἐπαρχίαι τοῦ θρόνϗ τῆς Κωνςαντινϗπόλεως. Eſt tractatus geographicus incerti auctoris, in quo agitur primo de tribus Eccleſiis, Romana, Alexandrina, & Antiochena, tum de duabus aliis Hieroſolymitana, & Conſtantinopolitana, ac de provinciis earum ſingulis ſubiectis.

XIX. pag. 95. *b*. Τοῦ ἁγίϗ Ε'πιφανίϗ ἐπι-

σκό-

σκόπυ Κωνςαντίας τῆς Κύπρυ εἰς τὸ, περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης κ̓ ὥρας ὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ὐρανῶν, ὐδὲ ὁ ὑὸς μόνος, ἑρμηνεία. *Sancti Epiphanii Episcopi Constantiae Cypri in illud „de illa die & hora nullus scit, neque Angeli caelorum, neque filius solus„ Interpretatio*. Inc. Πᾶς τις γινώσκων γινώσκει κατὰ τὴν εἴδησιν. Des. ὔτε κατὰ εἴδησιν, ὔτε κατὰ πρᾶξιν.

XX. pag. ead. Ψῆφος τῶν χρόνων, ἐν οἷς γεγόνασιν αἱ ἅγιαι σύνοδοι. *Calculatio annorum, quibus celebratae sunt sanctae synodi*. Inc. Ἔςι δὲ ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἕως τῆς α' συνόδυ ἔτη τιη'. Des. ἀπὸ ϛ' ἕως τῆς ζ' ἔτη ρκ'.

XXI. pag. ead. Τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννυ τοῦ Φυρνῆ ἀντιῤῥητικὴ ἀπολογία περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος. *Monachi D. Ioannis Furne Apologia contradictoria de S. Spiritu*. Inc. Γράψας ἅπερ ἐβύλυ, κ̓ διατρανώσας ὡς οἴει, τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς, κ̓ τοῦ ὑοῦ διττὴν, κ̓ ὁμοίαν τοῦ ἁγίυ πνεύματος ἐκπόρευσιν. Des. μεῖζον ἀσυγκρίτως τοῦτο σύναντημα, κ̓ κερδαλεώτερον εὑρεθήσεται. Nihil de hoc opusculo dictum comperimus apud Fabricium. Euthymium Zigabenum in concinnanda Panoplia, de qua egimus supra pag. 116. a Ioanne Furno adiutum tradit scriptor Graecus apud Allatium de Consensu utriusque Ecclesiae pag. 643.

XXII. pag. 98. *b*. Νικήτα Βυζαντίυ φιλοσόφυ, κ̓ διδασκάλυ κεφάλαια συλλογιςικὰ ἐκ κοινῶν περὶ Θεοῦ ἐννοιῶν, κ̓ ἀποδεικτικῶν καὶ διαιρετικῶν μεθόδων, κ̓ διαλεκτικῶν ἀφορμῶν, κ̓ φυσικῶν ἐπιχειρημάτων τεχνολογηθέντα κατὰ τῶν δυσσεβῶς, κ̓ ἀθέως ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς ὀρθοδόξυ τῶν χριςιανῶν πίςεως προςιθέντων, καὶ δοξαζόντων περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος κ̓ ζωαρχικοῦ, καὶ θείυ πνεύματος, τὸ, ἐκ τοῦ πατρὸς κ̓ τοῦ ὑοῦ ἐκπορευόμενον· μὴ μέντοιγε ἐκ τοῦ πατρὸς μόνυ, καθὼς ὁ κυριακὸς διδάσκει λόγος, κ̓ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων καθολικὴ κ̓ ἀποςολικὴ ἐκκλησία διαῤῥήδην ἀνακηρύττυσα καθομολογεῖ. Κύριε εὐλόγησον. *Nicetae Byzantii Philosophi & Magistri Capita syllogistica ex communibus de Deo notionibus, & demonstrativis & distinctivis methodis, & dialecticis rationibus, & naturalibus argumentis artificiose concinnata contra eos, qui irreligiose & impie in symbolo orthodoxae Christianorum fidei adiungunt & opinantur de Spiritu Sancto, & vivifico & Divino Spiritu, illud „ ex Patre Filioque procedentem „ non autem ex solo Patre, quemadmodum Dominicus sermo docet, & a finibus usque ad fines universalis & Apostolica Ecclesia palam praedicans confitetur. Domine benedic*. Sunt Capita XXV. quibus praecedit Prooemium, cuius initium: Ποικίλη μὲν κ̓ πολυσχεδὴς, ὦ φιλευσεβεῖς ἄνδρες, ἡ τοῦ πονηροῦ δαίμονος ἀπάτη. Finis: ϗ εἰς ςηριγμὸν κ̓ ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων τροφίμων τῆς ἐκκλησίας. Ἔχει δὲ τὸ πρῶτον κεφάλαιον ὧδε. Primum Caput inc. Εἰ πᾶσι μὲν τοῖς τὰ θεῖα δόγματα ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων. Vltimum def. ὁμοφρονεῖν κατὰ πάντα κ̓ πιςεύειν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Exstat in Veneta Card. Bessarionis Bibliotheca Cod. DXXX. Vid. Catalogum pag. 286.

XXIII. pag. 112. Τοῦ ἁγίυ Μαξίμυ περὶ τοῦ σχήματος τῶν μοναχῶν. *S. Maximi de habitu monachorum*, per interrogationes, & responsiones. Inc. Τί σημαίνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κ. λ. Des. τὰ δὲ σάνδαλα τὴν ἀνάβασιν τῇ τῆς σωτηρίας τῆς εἰρήνης ὁδῷ. Est fortasse desumtum ex eius Quaestione LXVII. Operum edit. Paris. A. MDCLXXV. T. I. p. 326.

XXIV. pag. ead. *b*. Sequuntur nonnullae eiusdem S. Maximi Quaestiones cum suis responsionibus, nimirum: Πῶς λαβεῖν λέγεται πάσας τὰς ὐρανίυς δυνάμεις ἡ τῦ κυρίυ ἐνανθρώπησις, quae est XLII. l. c. p. 316. Τίνος χάριν μετὰ δέκα ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίυ τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τὺς ἀποςόλους κατῆλθεν, quae est LXI. ibid. pag. 323. Τί δήποτε ὁ ἀπόςολος Παῦλος Ῥωμαῖον ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ, κ. λ. quae unde desumta fuerit nondum comperimus. Horum omnium initium est: Ἐπειδή τινες ἀποροῦσιν. Finis: ὅτι ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

XXV. pag. 113. Νικήτα μονάζοντος, διδασκάλυ κ̓ πρεσβυτέρυ, τῦ Στηθάτυ, Λατίνοις περὶ ἀζύμων ϗ νηςείας σαββάτυ, κ̓ γάμυ ἱερέων. *Nicetae monachi, magistri & presbyteri, Pectorati, ad Latinos de azymis, & ieiunio sabbati, & nuptiis sacerdotum*. Inc. Περὶ ἀζύμων κ̓ νηςείας σαββάτυ, ὦ Λατῖνοι, λέγομεν ἀγαπητικῶς πρὸς ὑμᾶς· Des. ὡς οἴομαι, ὕτως εἰς ὑμᾶς ἀποβήσεσθαι. Prodiit hoc opusculum Latine in editione nova Canisii Tom. III. p. 308. idem, quod habetur Graece in Bibl. Vindob. Cod. CCXLVII. teste Lambecio Commentar. Lib. V. a nostro tamen, saltem quoad initium, valde diversum. In dicta edit. sequitur refutatio Humberti Cardinalis, Apostolicae Sedis Legati, cuius hortatu, ceterorumque Legatorum publice combustum est CPoli, ipsomet Niceta damnante, quum resipuisset.

XXVI. pag. 117. *b*. Ἐκ τῶν ἀντιῤῥητικῶν τοῦ ἁγίυ Κυρίλλυ εἰς τὸ, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται ἐκ τοῦ πατρὸς, ϗ τοῦ ὑοῦ. *Ex contradictoriis Sancti Cyrilli in illud, quod Spiritus S. ex Patre, & Filio procedit*, excerptum brevissimum. Inc. Τὸ ἐκχεῖται ὐχ ὕπαρξιν ὐσιώδη σημαίνει, ἀλλ' ἐνέργειαν. Des. φυσικὴ τοῦ πνεύματος ὕπαρξις ἐκ μόνυ τοῦ πατρός ἐςι, κ̓ ἐκ μό . . . . reliqua reciso inferiori margine perierunt. Inter hanc, & sequentem paginam quatuor deesse folia, ex numeratione in extremis paginarum oris, & quidem antiquitus adiecta, coniicimus.

XXVII. pag. 118. Quaedam sine titulo, ac principio ob memoratum defectum occurrunt, quorum prima sunt: ὐ κ̓ ξύμπαν τῆς ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα μεγίςης ἐχ . . ἔργον ποιεῖται τὸν ὅντως Ἰησοῦν δεσποτικῶς ἐγκελεύσασθαι πρὸς μακρὸν ςῆναι τοῦτον ἐπὶ τῆς ἀςρογείτονος ταύτης ἕδρας. Vltima: ϗ ἐπείπερ ὁ δίκαιος γραφικῶς ὡς φοίνιξ ἀνθεῖς, ἡ ἡλικία συγηράσει καθ' ἑτέραν γραφὴν, ὡς ςέλεχος φοίνικος πολὺν χρόνον βιώσαντος.

XXVIII.

XXVIII. pag. 122. *b.* Legitur Epistola, cuius initium: Α'νδρὶ τούτῳ τέχνης ἐπιστήμονι χρωματουργικῆς πολλὴ γένοιτο χάρις· χρόνον τε τοσοῦτον μετ' εὐθυγνωμοσύνης ἡμῖν συνδιαγαγόντι. Desf. κ̀ τῆς ἀκαιρίας ὡς εἰπεῖν κατωρχήσατο. In fine legitur: Ἡ' δὲ ἐπιγραφὴ, Τῷ σεβασμιωτάτῳ ἀδελφῷ, κ̀ προϊσῶτι τῆς ἁγίας μονῆς τῶν Κασούλων, κ̀ ἡμῖν ἀγαπητῷ κυρίῳ Νεκταρίῳ τῷ φιλοσόφῳ, μητροπολίτης Κερκύρας Γεώργιος. Duae eiusdem Georgii Metropolitae Corcyrae ad Nectarium Praepositum Monasterii Casulorum adferuntur Latine tantum Epistolae Tom. XIII. Concilior. Labbaei edit. Venet. p. 436. seq.

XXIX. pag. 123. Κανὼν περὶ τῶν ἀζύμων τῆς ς' συνόδου, ἐν ᾗ καὶ Α'γάθων ὁ ἁγιώτατος πάπας Ρ'ώμης, ὧν προσφέρουσιν οἱ Λατῖνοι. *Sextae synodi, in quâ & Agatho sanctissimus Papa Romae, Canon de Azymis, quae offerunt Latini.* Inc. Μηδεὶς τῶν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι. Desf. εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIV. pessimae scripturae, quae vetustiori, elegantiorique penitus abrasae superinducta est. Ex vestigiis vero nonnullis apparet, Cantica olim Graeca Ecclesiastica, rhythmos, ac tractus, qui ad sacras notas canuntur, fuisse exaratos. Constat foliis 123.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Orationes Encomiasticae diversorum Patrum, & martyria varia sanctorum.

COD. XVII. I. pag. 1. INitio mutilus est Codex, ac pessime habitus, eiusque paginarum dimidia fere pars usque ad folium 15. male deperiit, novo folio suffecto. Quare ex primis duabus Narrationibus, ut apparet de Inventione S. Crucis parum superest. Primae fragmentum inc.... εὐλογεῖται ξύλον, ἐξ οὗπερ ὁ Α'δὰμ μὴ γευσάμενος πρότερον τῆς ζωῆς τὸν θάνατον ἀντηλλάξατο. Desf. κ̀ νῶτα δίδωσι βάρβαρος, καὶ φεύγει.... Secundae, quae incidit in ead. pag. 1. *b.* prima verba, quae legi possint, sunt: κ̀ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν οὐκ ἐκαρτέρησε παυσαμένη, ἀλλὰ πολλῇ σπουδῇ κ̀ διανοίᾳ χρησαμένη, ἔσπευσεν ἄχραντον δῶρον ἐπιδεῖξαι τῷ κόσμῳ, κ. λ. Desf. ὅσοι δὲ προσκυνοῦσι τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, κ̀ ἐπιτελοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τύχωσι τῆς μερίδος τῆς θεοτόκου Μαρίας, ἐλεούμενοι ὑπὸ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Parum differt ab iis narrationibus, quae adferuntur a Gretsero Tom. II. de Cruce pag. 417. seqq. & pag. 426. seqq.

II. pag. 5. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων. *Mense eodem* (scilicet Decembri) *die XXIII. Passio SS. decem martyrum.* Inc. Α'λλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης. Desf. τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς ἀγαθῶν, χάριτι, κ̀ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Graece Ms. in Biblioth. Coislin. pag. 213.

III. pag. 7. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ κυρίου κ̀ Θεοῦ, κ̀ σωτῆρος ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριστοῦ. *Mense eodem, die XXV. S. P. N. Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Sermo in Nativitatem secundum carnem Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi.* Inc. Χριστοῦ γέννησις, ἡ μὲν οἰκεία. Desf. ἵνα κ̀ αὐτοὶ μεταμορφωθῶμεν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, χάριτι, κ. λ. Haec Homilia saepius G. L. prodiit in Basilii operibus, & in Paris. edit. A. MDCCXXII. Tom. II. p. 595.

IV. pag. 12. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πρόκλου, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα, καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον. *Mense eodem, die XXVII. S. P. N. Procli, Archiep. CPolitani, Encomium in sanctum protomartyrem, & archidiaconum Stephanum.* Inc. Ο' μὲν αἰσθητὸς ἥλιος, ὑπὲρ γῆς ἀνατέλλων. Desf. τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον ἔνδοθεν περιφέρων, Χριστὸν Ι'ησοῦν τὸν κύριον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat hoc Graece & Latine Tom. I. Auctarii Combefisiani p. 443. & in Proclo Vinc. Riccardi.

V. p. 15. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Io. Damasceni Oratio in maxime venerandam Nativitatem D. N. I. C. Benedic Pater.* Inc. Ο'πόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ, κ̀ τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα. Desf. ὅτι τὸ ξένον ἐδόξασεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Fabric. T. IX. p. 86. hanc Homiliam adscribit Ioanni Episc. Euboeae. Ac revera Graeculus quidam haec in calce pag. 15. adnotavit: Οὗτος ὁ λόγος οὐκ ἔστιν Ι'ωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀλλὰ ἄλλου τινὸς χονδροῦ ἀνθρώπου, κ̀ ἀμαθοῦς.

VI. pag. 23. Μὴν Ι'αννουάριος εἰς τὴν πρώτην. Α'μφιλοχίου ἐπισκόπου Ι'κονίου εἰς τὸν βίον, κ̀ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. *Mensis Ianuarius, die prima. Amphilochii Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae.* Inc. Α'γαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας. Desf. τὰς συγγραφείσας ὑπ' αὐτοῦ βίβλους, εἰς δόξαν, κ̀ ἔπαινον τοῦ κυρίου, κ. λ. Exstat Latine ex Combefisii versione cum notis Franc. Baërtii Tom. II. Act. SS. Iunii p. 936. G. L. in Amphilochio Combefisii a pag. 155. ad 225. ubi duodecim circiter versus longior. Integrius Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 366. Vid. eumdem pag. 382.

VII. pag. 39. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Υ'πόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Σίλβεστρον πάπαν Ρ'ώμης τῆς πρε-

πρεσβυτέρας. *Mense eodem, die II. Commentarius in S. Silvestrum Papam veteris Romae.* Inc. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλυ. Des. ἐργασάμενος δαιμόνων τὴν ὀφρῦν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Graece ex Ms. Mediceo, & Mazarino cum versione & notis edidit Combefisius Paris. MDCLIX. 8. in lectis Christi martyrum triumphis.

VIII. pag. 55. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον. *Mense eodem, die III. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae, Encomium in S. martyrem Gordium.* Inc. Νόμος ἐςὶ φύσεως. Des. ϗ παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter Basilii Opera edit. Paris. MDCCXXII. Tom. II. p. 141.

IX. pag. 59. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Παύλυ τῦ Θηβαίυ. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio S. P. N. Paulli Thebaei.* Inc. Καὶ ζωγράφοις τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα. Des. ϗ τῆς μερίδος κοινωνὸς· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hanc vitam a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vid. Gudii Epistolas p. 278. Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 340. ubi prologus, & caput I. Auctor non diu post se vixisse testatur.

X. p. 66. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας τῦ μεγάλυ, λόγος προτρεπτικὸς εἰς τὸ βάπτισμα. *Mense eodem, die V. S. P. N. Basilii, Archiep. Caesareae Cappadociae Magni, Oratio exhortatoria ad Baptismum.* Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Des. κατὰ τὴν δωρεὰν τῦ Χριςῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. II. pag. 113.

XI. pag. 72. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ, λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων φώτων. *Mense eodem, die VI. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi, Oratio in festum SS. Luminum.* Inc. Ἡ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων. Des. ἐπιφανέντα δεσπότην Χριςόν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Exstat in nupera edit. Paris. T. II. p. 809. inter spuria.

XII. pag. 74. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρυ τῦ Δαφνοπάτου ὑπόμνημα εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τῦ τιμίυ προδρόμυ, ϗ βαπτιςῦ Ἰωάννυ. *Mense eodem, die VII. S. P. N. Theodori Daphnopati commentarius in translationem pretiosae manus venerabilis Praecursoris Io. Baptistae.* Inc. Ἰδὲ ϗ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τῦ Χριςῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος. Des. ἐπιβραβεύονται πίςεως, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Legitur Latine, sine auctoris nomine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 211. & Bolland. Tom. IV. Iunii p. 739.

XIII. pag. 79. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τῦ ἁγίυ μεγαλομάρτυρος Πολυεύκτυ. *Mense eodem, die IX. Martyrium sancti magni martyris Polyeucti.* Inc. Εἴπερ τις ἄλλη καλλίςη τῶν διηγήσεων. Des. τῆς μιᾶς θεότητός τε καὶ βασιλείας, ᾗ πρέπει τιμὴ, δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. Lib. IV. pag. 62. VIII. p. 336. Latine apud Bolland. ad XIII. Februarii.

XIV. pag. 82. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίυ τοῦ κοινοβιάρχου. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii Coenobiarchae.* Inc. Ἥδιςον μὲν ἔαρ ἐν ὥραις, κάλλιςος δὲ ἐν ἄςρασιν ἥλιος. Des. ἀλλ' ὡς πλῦτος μᾶλλον ϗ θησαυρὸς τοῖς φιλοθέοις ταμιευόμενος, εἰς δόξαν τῦ κυρίυ, κ. λ. Latine est apud Bolland. sub dicta die.

XV. pag. 105. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ διὰ Χριςὸν πτωχοῦ. *Mense eodem, die XV. Vita, & conversatio S. P. N. Ioannis propter Christum pauperis.* Inc. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων ςοργή. Des. ἵν' ἔχῃ τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ, εἰς δόξαν τῦ Θεοῦ, κ. λ. Latine ex Graeco Codice Vaticano apud Bollandum XV. Ianuar. Confer Tillemontium Tom. XVI. pag. 57. seq.

XVI. pag. 112. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Ὑπόμνημα εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίυ καὶ κορυφαίυ τῶν ἀποςόλων Πέτρου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XVI. Commentarius in adorationem venerabilis catenae, sancti & Apostolorum principis Petri. Benedic Pater.* Inc. Ὅσοι τῷ τῦ κορυφαίυ τῶν ἀποςόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι. Des. ὃν διὰ πάντων ἐδόξασάς τε καὶ ἐμεγάλυνας· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα τιμὴ, ϗ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. Auctoris incerti. Latine sub Chrysostomi nomine apud Surium 1 Aug.

XVII. p. 121. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίυ τοῦ μεγάλυ. συγγραφεὶς, καὶ ἀποςαλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχὺς, παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας τῦ μεγάλυ. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii magni, scripta, & missa ad monachos, qui peregre sunt, a S. P. N. Athanasio magno, Archiep. Alexandriae.* Inc. Ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἀνεςήσασθε. Des. τῶν χριςιανῶν πίςις ἀνακηρύττεται, ϗ δοξάζεται παρὰ πάντων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Inter Athanasii Opera edit. Paris. MDCXCVIII. T. I. p. 793. in fine tamen diversa. Vide Tillemont. T. VII. Memor. pag. 101. seq. & Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 2. T. V. p. 302.

XVIII. pag. 148. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας τῦ μεγάλυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XVIII. Vita & conversatio S. P. N. Athanasii magni, Archiep. Alexandrini. Benedic Pater.* Inc. Πολλοὶ μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα. Des. αὐτὸν ἀμείψηται, ὧν γένοιτο καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. G. L. in prolegomenis eius Operum edit. cit. p. 106.

XIX. pag. 164. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XX. Vita & conversatio S. P. N. Euthymii. Benedic Pater.* Inc. Καὶ παντὸς μὲν ἄλλυ πράγματος.

Des. τῆς μιᾶς κ̀ ἀχωρίςυ Τριάδος, ᾗ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Surium xx. Januar. G. L. in Cotelerii Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. II. p. 200.

XX. pag. 202. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόςολον Τιμόθεον. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXII. Commentarius in S. Apostolum Timotheum. Benedic Pater.* Inc. Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μὲν ἡ Λυκαόνων, κ. λ. Des. εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, εἰς δόξαν τοῦ κυρίυ, κ. λ. Latine apud Surium xxii. & Bolland. xxiv. Ian.

XXI. p. 205. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τῦ ἁγίυ ὁσιομάρτυρος Ἀναςασίυ τοῦ Πέρσου. *Eadem die. Martyrium sacrosancti martyris Anastasii Persae.* Inc. Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπὸ τῦ Περσῶν βασιλέως ἁλούσης. Des. ὑποχωρήσαντα εἰς δόξαν τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῦ, κ. λ. Latine apud Surium xxii. Ianuar.

XXII. p. 217. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος κ̀ μαρτύριον τοῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ἐπισκόπυ Ἀγκύρας. *Mense eodem, die XXIII. Vita & passio sacrosancti martyris Clementis, Episcopi Ancyrani.* Inc. Μετὰ διακοσιοςὸν κ̀ πεντηκοςὸν ἔτος τῆς τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςοῦ πρὸς οὐρανοὺς ἀναλήψεως. Des. σὺν ἐκείνῳ μετάσχωμεν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian.

XXIII. p. 239. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Βίος κ̀ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXIV. Vita & conversatio S. matris nostrae Xenae* (quae antea *Eusebia* vocabatur) *Benedic Pater.* Inc. Ὁ καινὸς ϗ ξένος τῆς θαυμασίας ἀληθῶς Ξένης βίος. Des. κ̀ πάντων ἀγαθῶν χορηγοὶ, εἰς δόξαν πατρὸς, υἱοῦ, ϗ ἁγίου πνεύματος. Latine apud Surium xxv. Januarii.

XXIV. pag. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Θεολόγυ, συγγραφεὶς παρὰ Γρηγορίυ μαθητῦ αὐτοῦ. *Mense eodem, die XXV. Vita S. P. N. Gregorii Archiep. CPolitani Theologi, scripta a Gregorio eius discipulo.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ. Des. κ̀ Θεῷ φίλον εἶναι λέγυσα τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Codice notatur, discipulus. Latine ex Billii versione apud Surium ix. Maii. G. & L. ex eiusdem Billii versione praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus.

XXV. pag. 259. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Βίος κ̀ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ξενοφῶντος, κ̀ τῶν τέκνων αὐτῦ, Ἀρκαδίυ, κ̀ Ἰωάννυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVI. Vita & conversatio S. P. N. Xenophontis, & filiorum eius, Arcadii, & Ioannis. Benedic Pater.* Inc. Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μέν. Des. μέτοχοι τῶν μενόντων αὐτὸν ἀγαθῶν ἐσόμεθα, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ. Memorat hanc vitam Fabric. loc. cit. T. IX. p. 152. & Metaphrastae adiudicat. Latine apud Bolland. dicta die.

XXVI. pag. 269. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνυ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVII. Sermo in translationem reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi. Benedic Pater.* Inc. Ἀλλὰ πῶς ἄν τις αἰτίας. Des. ἅμα κ̀ μουσικῶς ᾄδυσα, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctore forte Symeone Metaphraste. Vide Fabricium loco mox citato pag. 66.

XXVII. pag. 274 Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Διήγησις διαλαμβάνυσα τὰ περὶ τῆς ἐπανόδυ τοῦ τιμίου λειψάνυ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου· κ̀ ὅπως ὁ μέγας ὗτος ὄλβος τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τεθησαύριςαι. *Eadem die. Narratio de reditu venerandarum reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi, & quomodo magnus hic thesaurus in Imperatrice civitatum conditus est.* Inc. Ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρά. Des. κ̀ τῶν ἐν ἐπαγγελίαις ἀγαθῶν ἀπολαύσαιμεν, χάριτι, κ. λ. Auctor incertus, Vid. Fabricium l. c. p. 67.

XXVIII. pag. 282. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τοῦ Σύρυ. *Mense eodem, die XXVIII Vita & conversatio S. P. N Ephraem Syri.* Inc. Ἐφραὶμ ὁ θαυμάσιος. Des. τὺς τοιύτυς λαμπρότητα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes, Latine apud Surium 1 Febr. & G. L. Tom. I, eius Operum edit Rom. MDCCXXXII. p 20.

XXIX. p. 287. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ μητροπολίτυ Εὐχαΐτων, ἐγκώμιον εἰς τὺς ἁγίυς πατέρας ἡμῶν καὶ οἰκυμενικὺς διδασκάλυς, Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, κ̀ Ἰωάννην τὸν Χρυσόςομον. *Mense eodem, die XXX. S. P. N. Ioannis Metropolitae Euchaitorum, Encomium in SS. PP. NN, & oecumenicos Doctores, Basilium Magnum, Gregorium Theologum, & Ioannem Chrysostomum.* Inc. Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς. Des. ὑπὲρ ἧς πᾶς λόγος, κ̀ σπύδασμα· ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Tamquam ineditum Fabric. memorat loc. cit. pag 62. Habetur etiam in Bibliotheca Coisliniana pag. 418. ubi Montfauconius animadvertit, nullibi se illius mentionem factam reperisse. Fabric. tamen Tom. VII. B, G. pag. 558. ait fuisse manuscriptum hunc Sermonem apud Savilium; quamquam illum typis dare operae pretium minime putaverit.

XXX. pag. 295. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματυργῶν ἀββάδων, Κύρυ, κ̀ Ἰωάννυ. *Mense eodem, die XXXI. Martyrium SS. & Thaumaturgorum Abbatum, Cyri, & Ioannis.* Inc. Κύρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀςήρ. Des. μάρτυσί τε τοῖς ἐκείνου κ̀ ὑπυργοῖς, χάριτι, κ. λ. Haec vita a pag. 299. usque ad pag. 302. alia manu recentiori exarata fuit. Subscribitur ἔτους ςϠμγ'. *anni* 6943. (Chr. MCCCCXXXV.) quo anno nimirum dictae paginae suppletae sunt. Legitur autem Latine apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian. p. 1084.

XXXI.

XXXI. pag. 303. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Gregorii Episcopi Nysseni Sermo in Occursum Domini, & Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater.* Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις, σάρκωσίν τε τοῦ ἐμοῦ δεσπότου καὶ κάθοδον, καὶ Θεοῦ τὴν ἄφρασον κένωσιν· περὶ ὧν καὶ τὰ εἰκότα συνεωρτάσαμεν, γένος ἅπαν, καὶ ἡλικία πᾶσα, κοινὴν τὴν εὐφροσύνην στησάμενοι· νυνὶ δὲ ἄλλη τοῦ σωτῆρος πανήγυρις, καὶ ἄλλο τὸ ἐπὶ ταύτης μυστήριον· ὅθεν καὶ ἔνθους ὑφ' ἡδονῆς αὐτός τε γίνομαι ὅλος, καὶ τὸν λόγον ἔχω σκιρτῶντα, καὶ ἐναλλόμενοι, κ. λ. Des. καὶ λαμπρῶς ἀγαλλιασθῆναι, λαμπρότητα Θεοῦ καὶ ἰδόντας, καὶ παθόντας τὴν ἄφρασον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Hunc Sermonem inter Gregorii Nysseni Opera reperire nondum nobis contigit, qui enim ibi legitur, diversus admodum est ab eo [1], cuius notitiam damus. A Ludovico Thomassino de Festis Lib. II. Cap. XI. pro supposititiis habentur omnes illi εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Sermones, qui sub nominibus antiquiorum Patrum feruntur, Methodii, Cyrilli Hierosol. Nazianzeni, Nysseni, Ambrosii, Chrysostomi, & Fulgentii, quum festum illud constet celebrari coepisse in Ecclesia anno XV. Iustiniani Imperatoris.

XXXII. pag. 309. *b.* Titulus insequens mutilata charta, alia manu suppletus. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in Occursum Domini Nostri Iesu Christi. Benedic Pater.* Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Des. ὅπως καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐντὸς γενώμεθα, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς, κ. λ. In aliis Codicibus tribuitur Cyrillo Alex. Vid. Lambec. Lib. IV. pag. 134. VIII. 174. Latine legitur apud Surium 11. Febr. G. L. cum Sifanii versione in Auctar. Ducaeano Tom. II. pag. 849. & in Cyrillo Hierosol. edit. Thomae Milles p. 318. Haec Homilia in nostro Codice diversa manu est exarata.

XXXIII. pag. 313. Μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν ϛ'. Τοῦ μακαριωτάτου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense Augusto, die VI. Beatissimi Ephraem Syri Sermo in Transfigurationem Domini, & Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Benedic Pater.* Inc. Ἐκ τῆς χώρας θέρους χαρμονή. Des. ἕν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς τὸ ἄδηλον, καὶ ἕν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ τὸ δεδοξασμένον καὶ σεσαρκωμένον, καὶ ἕν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου· καὶ μία ἐστὶν ἡ φύσις τῆς ἁγίας τριάδος τῆς δεδοξασμένης, καὶ μίαν δόξαν ἀναφέρει ἰσότιμον ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία τῷ πατρὶ, καὶ τῷ υἱῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. Exstat in edit. G. L. Romana Tom. II. pag. 41. seqq. sed ut ex fine, quem attulimus, constat, valde diversa.

XXXIV. pag. 317. Ἰουνίου κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ τιμίου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Iunii die XXIV. S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in nativitatem venerabilis prophetae, praecursoris, & Baptistae Ioannis.* Inc. Εὔκαιρος ἡμέρα, αἰσία ἑορτή. Des. καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. Chrysost. edit. Tom. X. p. 812. inter spuria.

XXXV. pag. 322. Μηνὶ Ἰουλίῳ εἰς τὴν β'. Διήγησις ὁ παρὼν λόγος, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον, καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐφανερώθη ἡ τιμία ἐσθὴς τῆς θεοτόκου, ἡ ἀποκειμένη ἐν τῇ σεβασμίᾳ σορῷ τοῦ ἐν Βλαχέρναις θείου ναοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἔνδον τοῦ ἁγίου βήματος. *Mense Iulio, die II. Enarratio est praesens Sermo, declarans locum, modum, & tempus, quo manifestata est venerabilis vestis Deiparae, recondita in veneranda arca divini templi in Blachernis in sacrati altaris sacra mensa.* Inc. Θεῖά τινα καὶ μεγάλα μυστήρια. Des. παῤῥησίαν ἔχουσα πρὸς τὸν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Est Georgii Metropolitae Nicomediensis. A Possevino vero tribuitur Theodoro presbytero, & Syncello magnae Ecclesiae. G. L. Tom. II. Auctarii Novi Combefis. pag. 751. videndus autem pag. 785. Habetur etiam in Codice Taurin. Bibl. LXX. Catal. pag. 166.

XXXVI. pag. 331. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου ὁμολογητοῦ πρόλογος τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *S. P. N. Maximi Confessoris Prologus Capitum ipsius de Caritate.* Inc. Ἰδοὺ τὸ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικοῦ βίου λόγῳ. Des. ἀναφανήσεται. Prima Centuria pag. ead. inc. Ἀγάπη μέν ἐστι. Des. Γρηγόριος καὶ Διονύσιος. Secunda Centuria pag. 336. inc. Ὁ γνησίως τὸν Θεὸν ἀγαπῶν. Des. καὶ ὡς δεῖ προσεύχεσθαι. Tertia Centuria p. 343. *b.* inc. Ἡ μὲν εὔλογος τῶν νοημάτων. Des. καὶ διὰ τοῦτο μείζων πάντων ἡ ἀγάπη. Quarta Centuria pag. 348. *b.* inc. Πρῶτον μὲν θαυμάζει ὁ νοῦς. Des. ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstant in Maximo Combefisii Tom. I. pag. 394. seqq.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 353.

ΝΕΙΛΟΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

NILVS MONACHVS.

I. pag. 1. QVum initio Codicis folia quatuor vacua superessent, recentior Graecus, aut exercitationis, aut animi gratia nonnullos versus iambos in iis descripsit. Primo itaque leguntur Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου στίχοι ἴαμβοι κατὰ ἀλφάβητον, ἕκαστος ἔχων τελείαν παραίνεσιν. *S. P. N. Gregorii Theologi versus iambi ordine alphabetico, unusquisque perfectam admonitionem continens.* Inc. Ἀρχὴν COD. XVIII.

(1) Metaphrastae interpolatoris vestigia in hac Homilia notant viri docti.

χὴν ἁπάντων. Des. καὶ σωθήσεται. Exstant Tom. II. edit. Bill. pag. 186.

II. pag. ead. Ἕτεροι στίχοι κατὰ ἀλφάβητον παραινετικοὶ εἰς νέους. *Alii versus ordine alphabetico adhortatorii ad iuvenes*. Primus est: Ἄκουσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας. Vltimus: Ὡς ἂν δι' αὐτῶν κὴ τύχῃς σωτηρίας. Sunt, ut ex Cod. IX. Plut. XI. §. XVII. eruitur, Ignatii Diaconi CPolitani.

III. pag. 2. Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Μαυρόποδος παράκλησις ἅμα κὴ ἐξομολόγησις εἰς τὸν φύλακα τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἅγιον ἄγγελον διὰ στίχων ἰάμβων. *Beatissimi Ioannis monachi Mauropodis invocatio simul & confessio in custodem vitae nostrae sanctum Angelum versibus iambicis*. Inc. Τὴν τοῦ συνειδότος μὲν ἄκραν αἰσχύνην. Des. Ἐν ἡμέρᾳ μοι συνδιάγων ἁπάσῃ. Sed hisce versibus excipiendis quum praedictae quatuor paginae non suffecissent, potior ipsorum pars in inferiori sequentium paginarum margine fuit exarata. Licet autem in titulo allato vox illa Μαυρόποδος aegre intelligatur, tamen quum ex Fabricio B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. pag. 719. constet, hunc Ioannem monachum, varia Carmina iambica in praecipuorum festorum Patrumque pictas in tabulis imagines & historias, ac de aliis varii generis argumentis conscripsisse, coniicere posse videmur, etiam hos in Angelum Custodem iambicos versus huic esse adiudicandos. Sunt autem numero CCCCLVI.

IV. pag. 5. Post indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, quem tertia exhibet pagina, & quidem ab eodem Codicis scriptore digestum, primum Nili opus ita inscribitur: Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας, κὴ οἵους δεῖ εἶναι τοὺς ταύτῃ προσερχομένους· κὴ ὅτι πρὸ τῆς τελείας ἐν τῇ ἀρετῇ ἕξεως ἐπικίνδυνον τὴν ἑτέρων ἀναδέχεσθαι προστασίαν. Λόγος α'. *De Philosophia secundum Christum, & quales oporteat esse eos, qui ad eam accedunt; & quod ante perfectum in virtute habitum periculosum sit aliorum suscipere gubernationem*. *Sermo I*. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετήδευσαν κὴ Ἑλλήνων πολλοὶ, κ. λ. Des. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Exstat in Opusculorum Nili edit. Rom. typis Barberinis A. MDCLXXIII. cum versione, ac notis Iosephi Mariae Suaresii, a pag. 1. ad pag. 84. ubi tamen in fine quinque versus longior est; totusque Tractatus, qui in Codice continenter est exaratus, in Capita LXXV. distributus legitur. Animadvertendum initio huius Opusculi duos iambos fuisse manu item recentiori in laudem Auctoris adiectos, nimirum: Τοῦ Μυτυληναίου.

Αἴγυπτον ἄρδει Νεῖλος, ἀλλὰ τὴν κτίσιν
Λόγοις κατάρδει καὶ θανὼν Νεῖλος μέγας.
Nilus Canopum, maior hic fonte ingeni
Orbem universum & mortuus Nilus rigat.

Desumta autem haec sunt Carmina ex Graecorum Menologio die XII. Nov. Habes hoc opus etiam in Cod. XVI. huius Plutei §. XI.

V. pag. 47. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νείλου περὶ τῶν ὀκτὼ τῆς πονηρίας πνευμάτων. Λόγος β'. *S. P. N. Nili de octo malitiae spiritibus*. *Sermo II*. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Des. ἐμφαιδρύνεται ταπείνωσις ἀνδρός. Ibid. a pag. 456. ad pag. 474. ubi in Capita XVIII. est divisus.

VI. pag. 56. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ'. Λόγος γ'. *Eiusdem de oratione Capita CLIII. Sermo III*. Praecedit Praefatio, cuius initium: Πυρέττοντά με. Finis: τῶν αἰώνων, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις βούλοιτο. Vltimum des. εὕρηκας προσευχήν. Ibid. a pag. 475. ad pag. 511. Habes etiam in dicto Cod. §. XII.

VII. pag. 67. Πρὸς νεωτέρους μοναχοὺς διδασκαλία. *Ad iuniores monachos instructio*. Inc. Δεῖ τὸν νέον. Des. ἐν αἰωνίαις δωρεαῖς. Exstat inter eiusdem Epistolas Lib. III. N. CCCIII. pag. 446. edit. item Rom. typis Barberinis A. MDCLXVIII. cum versione Leonis Allatii.

VIII. pag. ead. *b*. Παραίνεσις πρὸς μοναχούς. Λόγος δ'. *Admonitio ad monachos*. *Sermo IV*. Inc. Ἀκρασίαν βρωμάτων. Des. συνεσθίειν καλόν. In cit. Suaresii Nilo pag. 553.

IX. pag. 69. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμῶν κεφάλαια κγ'. Λόγος ε'. *Eiusdem de cogitationibus Capita XXIII. Sermo V*. Primum inc. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων. Loc. cit. p. 512. Vltimum des. ὡς νῦν ἀστεροειδῆ ὄψει ἐν προσευχῇ. Quae quidem verba reperies paullo post initium Cap. XXIV. ibidem pag. 537. Ibi enim hoc Opusculum multo est longius, & ad Caput usque XXVII. protrahitur. Noster vero Codex tum capitum divisione, tum nonnullorum etiam transpositione ab edito valde discrepat.

X. pag. 81. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος, ὅτι διαφέρουσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκουμένων οἱ ἐν ἐρήμοις ἡσυχάζοντες, κἂν πολλοῖς τῶν ἀπείρων τὸ ἐναντίον δοκῇ. Λόγος ς'. *Eiusdem Sermo, quod iis, qui exercentur in urbibus, praestantiores sint quiescentes in eremis, etsi multis inexpertis contrarium videatur*. *Sermo VI*. Inc. Τέχνης μὲν ἁπάσης τὰ τεχνητὰ κρίνοντες ἄπειροι. Des. κὴ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ζωὴν τὴν αἰώνιον διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. a pag. 377. ad pag. 407.

XI. pag. 96. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα παραινέσεις ἐν κεφαλαίοις τρισὶ κὴ πεντήκοντα. Λόγος ζ'. *Eiusdem ad monachum admonitiones in Capitibus LIII. Sermo VII*. Primum Caput inc. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἕλλην, κ. λ. quod est initium Epistolae inter Possinianas XLI. & inter Allatianas LXXI. Lib. III. Vltimum inc. Τόλμησον προσελθεῖν μετὰ κλαυθμοῦ, κ. λ. Des. μὴ ἰσχύει θεραπεῦσαι Χριστὸς φιλανθρωποτάτως· αὐτῷ δόξα τῷ Θεῷ, ἀμήν. Quae est Epistola CCCXXVII. inter Allatianas Lib. III. pag. 453. Confer Suaresium ad Nili Opuscula a pag. 628. usque ad pag. 633. singula Capita ex illis LIII. per Possini & Allatii collectiones dispersa indicantem.

XII. pag. 104. Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια διάφορα ἐβ-

ἑβδομήκοντα πέντε. Λόγος η'. *Eiusdem Capita diversa LXXV. Sermo VIII.* Primum Caput inc. Φόβον ἔχε Θεῷ κ̀ πόθον. Vltimum inc. Τὰς δωρεὰς τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς ἐπουρανίους οὐδεὶς καταξιοῦται λαβεῖν, κ. λ. Def. τοῦ δεσπότου Χριστοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstant G. L. in Bibliotheca Patrum Parif. A. MDCXXIV. Tom. II. pag. 1168. a numero XXV. usque ad XCVIII. inclusive: prima enim viginti quatuor Capita habentur infra §. XXI. Vltimum vero Caput, cuius initium, ac finem propterea dedimus, in dicta editione desideratur: habes tamen editum, & quidem paullo longius a Suaresio in suis ad Nili Opuscula scholiis p. 625.

XIII. p. 106. *b.* Τοῦ αὐτοῦ γνῶμαι ἀπάγουσαι τῶν φθαρτῶν, ὲ κολλῶσαι τοῖς ἀφθάρτοις τὸν ἄνθρωπον. Λόγος θ'. *Eiusdem sententiae abducentes hominem a corruptibilibus, & incorruptibilibus unientes. Sermo IX.* Sunt sententiae XCIV. quarum prima inc. Ὁδὸς εἰς ἀρετὴν ἡ τοῦ βίου φυγή. Vltima def. τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. In Suaresii Nilo a pag. 557. ad p. 564. ubi haec ultima est IIC. progrediuntur autem usque ad numerum CXXXV.

XIV. p. 110. Τοῦ αὐτοῦ σκέμματα. Λόγος ι'. *Eiusdem considerationes. Sermo X.* Inc. Εἴ τις βούλοιτο ἰδεῖν τὴν τοῦ νοῦ κατάστασιν. Def. ἢ ἐκ θυμοῦ, ἢ ἐκ λύπης δεσμοῦσι τὸν νοῦν. Sunt Capita XIII. quae non apparent in Diatriba Allatii de Nilis apud Fabric. Bibl. Graec. in fine Tom. V. pag. 37. seq.

XV. pag. 111. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαί. *Eiusdem Epistolae*. In margine vero Λόγος ια'. *Sermo XI.* Sunt autem Epistolae CCCL. quarum prima inscribitur Θαυμασίῳ μοναχῷ, *Thaumasio monacho*. Inc. Τί δὲ προσεδόκησας. Def. ἑαυτοὺς κατεπείξομεν. Μὴ οὖν ὡς ἔτυχε κ̀ ἀβασανίστως μετατιθῶμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τόπων εἰς ἄλλους τόπους· μᾶλλον δὲ στήκωμεν μεθ' ὑπομονῆς προσευχόμενοι, καθάπερ Μωϋσῆς ἔλεγε τῷ Ἰσραὴλ, στήκετε, θαρσεῖτε, μὴ φοβεῖσθε, κ̀ ὄψεσθε τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν, ἣν ποιήσει ἡμῖν. Quae, ut unusquisque videt, longior aliquanto est in Codice, quam in editione Romana cit. ubi est Epistola XXXIII. Lib. III. loc. cit. pag. 307. Vltima, nempe CCCL. def. σεαυτὸν δὲ περικεκαλυμμένως τῇ ἀσιτίᾳ ὲ τῇ δίψῃ περίφραξον. Quae est in edit. Epistola VI. Libri IV. pag. 466. In fine: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου. *Finis Epistolarum S. P. N. Nili.* Alia tamen eiusdem Epistola sequitur Ἀφθονίῳ ἡγουμένῳ, *Aphthonio Abbati*, cuius initium, Εἰρήκασί τινες, κ. λ. & est CCXLI. Lib. III. loc. cit. pag. 411. Editae etiam sunt cum versione & notis Petri Possini Parif. MDCLVII. 4. quas idem Petrus ex hac Biblioth. eruit, nuncupavitque Eminentissimo Principi Francisco Barberino.

XVI. pag. 206. Τοῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς Εὐλόγιον μοναχόν. Λόγος ιβ'. *Eiusdem Sermo ad Eulogium monachum. Sermo XII.* Inc. Οἱ τὸν οὐράνιον χῶρον. Def. καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς προσκυνητῆς, κ̀ ὁμοουσίου τριάδος, οἷς δόξαν πατρὸς, κ. λ. In Suaresii Nilo pag. 408. ubi dividitur in Capita XXXIV.

XVII. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος πρὸς τὸν αὐτόν. *Eiusdem Tractatus alter ad eumdem*. Inc. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι κ̀ τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας. Def. Χριστὸς δὲ ἡμῶν ἔσω ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ θελήματος αὐτοῦ εὔοδος· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 451. in Capita tributus IV.

XVIII. pag. 229. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Μάγναν τὴν διάκονον Ἀγκύρας περὶ ἀκτημοσύνης. *Eiusdem ad Magnam Diaconissam Ancyrae de voluntaria paupertate*. Inc. Πρώην μὲν πρὸς τοὺς ἀμελέστερον μετιόντας. Def. τῆς βασιλείας ἀπόλαυσις, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. a pag. 233. ad pag. 320. ubi Capita sunt LXVII.

XIX. pag. 273. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ξβ'. *Eiusdem Capita LXII.* quorum primum inc. Ὁ Χριστὸς ἡ μὲν ἐστι Χριστὸς, κ. λ. Vltimum def. τὰ δὲ τρία καθαρὰ, ἀνείδεα δὲ εἰκοσιοκτώ· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα, κ. λ. Ne ista quidem Capita in Allatii Diatriba de Nilis loc. cit. reperire nobis datum fuit.

XX. p. 277. Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἕτερα τριακοντατρία. *Eiusdem Capita alia XXXIII.* Primum inc. Ἰκτερὸς ἐστιν. Vltimum def. τοὺς ἀκαθάρτους βάλλειν πεπιστευμέναι. In Suaresii Nilo pag. 543.

XXI. pag. 278. Τοῦ αὐτοῦ νουθεσίαι κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem admonitiones ordine alphabetico*. Prima est: Ἀρχὴ σωτηρίας ἡ σεαυτοῦ κατάγνωσις. Vltima, nempe XXIV. Ὤλου κ̀ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος. Editae sunt G. L. in Biblioth. Patrum edit. Parif. MDCXXIV. Tom. & pag. mox cit.

XXII. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem secundum alphabetum*, nimirum *aliae sententiae spirituales ordine alphabetico dispositae*. Prima inc. Ἄτοπόν ἐστι. Vltima def. τῆς πάντα μισούσης. In Suaresii Nilo pag. 548.

XXIII. pag. 279. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι ἕτεροι. *Eiusdem versus alii*, nimirum *sententiae aliae*, numero XXVI. Prima est: Ἀρχὴ ἀδάπης, ὑπόληψις δόξης. Vltima: Ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν κατὰ Θεὸν πάντα ποιεῖ. Ib. p. 552.

XXIV. pag. 280. *b.* Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Συνέβη ποτὲ ὀχληθῆναι. Finis: οὐκέτι ἤγγισεν. Ibid. pag. 355. ubi inscribitur: *Narratio S. P. N. Nili de Pachon patiente bellum meretricium, & vincente &c.* In fine huius Opusculi ab alia manu scriptum legitur: Ἀθανασίου μοναχοῦ ἐστι τοῦτο. *Athanasii monachi est hoc.*

XXV. p. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ, κ̀ τῇ Ῥαϊθῷ ἁγίων πατέρων. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in occisionem SS. PP. in monte Sina, & Rhaitho. Domine benedic.* In summo vero margine recenti manu additum fuit: Εἰς τὴν ιδ' τοῦ Ἰαννουαρίου ἡ μνήμη τούτων. *In die XIV. Ianuarii commemoratio istorum.* Tum hic versiculus:

Ἄθλους ἀνυμνεῖν πατέρων κλέος μέγα.

Certamina celebrare Patrum magna gloria.

Inc.

Inc. Α'λώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἦλθον εἰς τὴν Φαράν. Def. δυνάμει καὶ ἀγαθότητι τῆς ἁγίας, καὶ ὁμουσίου τριάδος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Historia de interemtis in Sina monte monachis legebatur Ms. in Biblioth. Sirletana Cod. XXXIX. Ms. & nunc legitur in Vaticanis Codd. CXVII. CXVIII. MDCCXC. MDCCCVI. & Palatino CCCLI. Bollandus ad diem XIV. Ianuarii Sanctorum martyrum in monte Sina a barbaris occisorum certamen refert a S. Nilo conscriptum Graece, & a se, vel alio quopiam innominato Latine redditum, & brevioribus pro more notis illustratum. Prodiit etiam ex mendosissimo & corrupto Codice Graec. & Lat. cum notis Petri Possini S. I. Paris. per Seb. Cramoisy A. MDCXXXIX. 4.

XXVI. p. 309. *b.* Ab eadem manu, quae primas quatuor Codicis paginas enunciatis versibus expleverat, alia quaedam heic exarata sunt, queis titulus: Περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τρανῶς διαγορεύουσιν οἱ προφῆται πάντες εἰς ἔλεγχον τῶν Ἰουδαίων, κἂν οὗτοι ἐθελο . . . *De Domino Nostro Iesu Christo diserte loquuntur prophetae omnes in reprehensionem Iudaeorum, quamvis isti* ...... Sunt nonnulla veterum prophetarum, nempe Salomonis, Sirach, Isaiae, & aliorum de Iesu Christi per carnem adventu testimonia.

XXVII. p. 310. *b.* Nonnulli versus iambici leguntur περὶ ἐγκρατείας, περὶ πορνείας, περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀκτημοσύνης, κ. λ. ita propere descripti, aevoque consumti, ut in iis expiscandis, quum praesertim nihil magni momenti contineant, tempus terendum minime duxerimus.

XXVIII. pag. 311. Ἕτερα κεφάλαια τοῦ ἁγίου Νείλου. *Alia Capita sancti Nili.* Sunt nimirum tetrasticha Elegiaca XCV. quibus singulis suus adscribitur cynnabari titulus. Primum tetrastichum inscriptum, Ὅτι ἀθάνατος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ ὠφέλεια, *Quod immortalis sit legentibus utilitas*, sequens est:

Ἀνθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορός ἐστιν
Ὀδμῆς ἡδείης πείρατα ἐμπιπλάμενος (sic).
Πᾶς οὖν ὃς παθέεσσιν ἐπεπλήγη φίλον ἦτορ,
Δεῦρ' ἴτω ἀμβροσίης ἄνθεα δρεψόμενος.

Vltimum, nempe nonagesimum quintum, est mutilum, & inscribitur: Τὸ ταπεινότερον ἐνθεώτερον, *Quo quid humilius, eo divinius.* Inc.

Εἰ ὁ τελώνης καλὸν, ἀπόδραθι τοῦ Φαρισαίου,
Εἰ τὰ πάλαι . . . . reliqua desunt mutilato Codice. Haec autem κεφάλαια metro ἡρωελεγείῳ, quae tertiae cuidam manui debemus, occurrunt cum scholiis Graecis interlinearibus & marginalibus adhuc ineditis in Bibl. Vindob. Cod. Theolog. CCLXXXIX. pag. 77-86. Fuerunt etiam apud V. C. Tho. Galeum. Vid. Fabr. in Allatii de Nilis Diatriba in calce T. V. Bibl. Graec. p. 38.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XII. Constat foliis 317.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Ioannis Damasceni Capita Dogmatica & Philosophica.

I. pag. 1. Hic Codex initio ac fine mutilus est: incipit enim a Capite XVII. Περὶ ἀγγέλων, *De Angelis*; qui quidem titulus posteriori manu correctus est, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας, *De Angelorum creatione*. Huiusmodi vero correctionibus, ne dicam corruptionibus, ac lituris, totus ita scatet Codex, ut vix simile quidquam nobis hoc in genere obvenerit. De hoc autem Codice pauca dicenda; quum enim quoad Capita Dogmatica ferme conveniat cum Codice XVI. Plut. VII. lectorem illuc remittimus. In quibus discrepat, ea sunt. Capitum primo numeratio, quae in illo a XII. usque ad LXXXII. ab edito differebat, in hoc prorsus usque ad dictum Caput cum ipso edito convenit; ex hoc vero discrepare incipit ob insertum Caput illud inscriptum, Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, κ. λ. & incipiens, Αἱ μὲν τοῦ κυρίου φύσεις, κ. λ. quod quum numero LXXXII. notetur, factum est, ut quae sequerentur Capita, uno numero essent auctiora, proindeque ultimum totius Operis Caput, quod in editione C. est, in Codice CI. numeratur. Codicis praeterea XVI. schema genealogicum, aliaque pariter planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia, Capiti XLV. subiecta, heic nulla sunt: contra vero, quae pauca in fine Capitis LXIX. in illo desiderabantur, in hoc integra habentur. Tandem notandum bibliopegi incuria paginam 88. male fuisse compactam, quippe quae inter paginas 94. & 95. interiaceat. His exceptis, reliqua eodem ordine cum dicto Codice procedunt. COD. XIX.

II. pag. 97. Sequuntur eiusdem Damasceni Capita Philosophica, praeeunte Epistola ad Cosmam Episcopum Maiumae, quae cum memorato Codice XVI. convenit. In ceteris, quae sequuntur omnibus, & ab ipso, & ab edito discrepantem invenimus. Primum igitur Caput (in edit. IV.) Περὶ τοῦ ὄντος, οὐσίας τε καὶ συμβεβηκότος, *De Ente, Substantia, & Accidente*, inc. Τὸ ὂν κοινὸν ὄνομά ἐστι, κ. λ. cumque illo, quod secundo loco ex breviori Damasceni Logica adfertur, concordat. Caput II. Περὶ γένους, καὶ εἴδους, κ. λ. *De Genere, & Specie, &c.* bina complectitur editionis Capita, IX. nimirum & X. iuxta breviorem itidem Logicam. Caput III. Περὶ ἀτόμου, *De Individuo*, in edit. XI. ultimis verbis caret, ὅπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας δηλοῖ

τὴν

τὴν ὑπόϛασιν. Caput IV. in edit. XLVII. *De divisione Substantiae*, desinit in verbis, ϗ διαιρῦσι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Cap. V. in edit. XII. *de Differentia*, incipit a verbis, Ἀδύνατον εὑρεθῆναι δύο τινὰ, κ. λ. desinit, ὅπερ ἐϛὶ τὸ συμβεβηκός. Cap. VI. in edit. XIII. *de Accidente*, iuxta compendiosiorem Logicam adfertur. Caput VII. in edit. XIV. *de Proprio*, desinit in verbis, τὰς τῶν ἄλλων σωμάτων θερμότητας. Capita VIII. IX. & X. sunt in edit. XV. XVI. & XVII. Cap. XI. in edit. XXIX. inscribitur: Περὶ ὑποϛάσεως, ϗ ἐνυποϛάτυ, *de Hypostasi, & de Enhypostato*. Cap. XII. in edit. XXX. Cap. XIII. in edit. VI. *de Divisione*, est secundum breviorem Dialecticam. Capita XIV. & XV. sunt in edit. VII. & VIII. quorum postremum desinit in verbis, ὁ γὰρ πᾶς ἄνθρωπος γραμματικός ἐϛιν. Cap. XVI. in edit. XXXI. *de Aequivocis*, desinit in verbis, ϗ περὶ τοίυ σημαινομένυ ἡ ἐρώτησις γέγονεν. Reliqua a Capite XVII. in editione XXXII. *de Vnivocis*, usque ad finem Codicis, cuius ultima verba sunt, ὡρισμένον μὲν ὂν ἐϛὶ τὸ δυνάμενον μετρεῖσθαι, ἢ ἀριθμεῖσθαι . . . . quae ad Caput pertinent in Codice XXXIII. in edit. IL. *de Quanto & Quantitate*, eodem ordine, quem obtinent in edito, diversa Capitum numeratione excepta, continuantur. Notandum Capita haec Dialectica minori charactere, quam Theologica, esse conscripta, licet eiusdem manus esse videantur, nec quemadmodum illa, expunctionibus, liturisque coinquinata. Editio vero, quam in hisce Capitibus recensendis prae manibus habuimus, eadem est, de qua supra p. 255. §. I.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. vetustate male habitus. Constat foliis 110.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Varia S. Basilii Opera.

COD. XX. I. pag. 1. IN primis duabus paginis vetustate & incuria possessorum valde corruptis nonnullae leguntur in quaedam Evangelii loca interpretationes, quibus titulus quidem olim erat adscriptus, sed nunc paene deletus, omnem prorsus legentium conatum eludit. Prima verba, quae oculorum acies vix expiscari potest, sunt: ἐὰν δέ τις ζητῇ εἰ πᾶν ... ὅτι ποτε ... ὑπὸ Ιῦ, πατρὸς κατὰ τὸ βάθος τῦ πλύτυ, καὶ τῆς σοφίας, ϗ τῆς γνώσεως αὐτῦ ἐπίϛαται, ὁ σωτὴρ ἡμῶν, κ. λ. Vltima vero, quae sequuntur: ἀπὸ τοῦ δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τύτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Haec scholia, quaecumque illa sint, eadem omnino manus adscripsit, cui alia pariter in Orationem Dominicam scholia in ultimis septem paginis exarata debemus.

II. pag. 3. quae bibliopegi incuria, dum Codicem religaret, inverse compacta fuit, occurrit primo S. Basilii Sermo *de libero arbitrio*. Inc. Οἷς συνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος. Des. ἐν ζωῇ ἀναπαυσώμεθα εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat in Appendice Tom. II. edit. Paris. A. MDCCXXII. pag. 613.

III. pag. 4. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ βαπτίσματος, ὅτι δεῖ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ κυρίῳ, ϗ τότε καταξιωθῆναι τῦ ἁγίυ βαπτίσματος. Λόγος α'. *Eiusdem de Baptismate, quod oportet primum Domini doctrina imbui, ac tum baptismate sancto initiari. Sermo I.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριϛός. Des. ϗ ἐπυρανίυ βασιλείας ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. p. 624. & est Caput I. Libri de Baptismo.

IV. pag. 7. Ἐρώτησις. Πῶς βαπτίζεταί τις τὸ ἐν εὐαγγελίῳ τῦ Χριϛοῦ βάπτισμα; *Interrogatio. Quomodo quis eo baptismate baptizatur, quod in Evangelio Christi commendatur?* Responsio inc. Τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριϛῦ ἐντολήν. Des. τότε ἐκλάμψυσιν οἱ δίκαιοι ὡς ὁ ἥλιος. Ibid. pag. 629. & est Cap. II. dicti Libri, cuius Caput III. habes infra §. VI.

V. pag. 16. *b.* Τῦ αὐτῦ περὶ βαπτίσματος λόγος δεύτερος· τέμνεται δὲ εἰς κεφάλαια ιγ'. *Eiusdem de Baptismate Sermo secundus; dividitur autem in Capita XIII.* seu Quaestiones, quibus sua subiicitur responsio. Prima Quaestio est: Εἰ πᾶς ὁ βαπτισθεὶς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριϛῦ βάπτισμα, ὀφειλέτης ἐϛὶ νεκρὸς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ; *An quisquis baptizatus est baptismate, quod in Evangelio D. N. I. C. traditur, debeat mortuus quidem esse peccato, Deo vero in Christo Iesu vivere?* Responsio inc. Εἰ πάντες οἱ τῆς βασιλείας τῦ Θεῦ ἐπιποθῦντες. Vltimae Quaestionis solutio des. ὁ μονογενὴς ὑὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. Ibid. a pag. 652. ad pag. 673.

VI. pag. 26. Τῦ αὐτῦ περὶ βαπτίσματος λόγος γ'. Ὅτι δεῖ τὸν ἀναγεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίυ βαπτίσματος, τρέφεσθαι λοιπὸν τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυϛηρίων. *Eiusdem de baptismate Sermo III. Quod oportet regeneratum per sanctum baptisma, exinde divinorum mysteriorum participatione nutriri.* Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθῦ χάριτι. Des. ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριϛῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. pag. 649.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίϛεως. *Eiusdem de Fide.* Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῷ προσερχομένῳ. Des. τοῦ παραδεδωκότος ἡμῖν κυρίυ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριϛοῦ, χάριτι, κ. λ. Ex duobus Basilii Sermonibus de Fide, qui habentur Tom. II. cit. editionis p. 130. & pag. 223. neuter cum hoc nostro concordat, qui multo brevior illis apparet.

VIII. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ διατάξεις ἀσκητικαὶ πρὸς τὺς ἐν κοινοβίῳ, ϗ καταμόνας ἀσκοῦντας, ἐν κεφαλαίοις λέ. *Eiusdem constitutiones asceticae ad eos, qui simul ac solitarie vivunt, in Capitibus XXXV.* quorum sequitur Index:

dex: deinde Procemium, cuius initium: Τὴν κατὰ Χριςὸν φιλοσοφίαν ἐπανελόμενος. Finis: τὸ βλέμμα τῦ λογισμοῦ δριμυσσόμενον. Caput primum, quod inscribitur, Περὶ τῦ δεῖν τὴν εὐχὴν προτιθέναι πάντων, *Quod precatio omnibus est anteponenda*, inc. Πᾶσα πρᾶξις, ἀγαπητέ. Vltimum, quod inscribitur, Ο῝τι ὐ χρὴ τὸν ἐν συςήματι πολιτευόμενον ἀσκητὴν ἰδίᾳ τι κεκτῆσθαι τῶν ὑλικῶν, *Quod non oportet ascetam in aliquo conventu degentem, quidquam rerum terrenarum privatim possidere*, des. ϗ διακοσμεῖν τὴν πολιτείαν. Exstant in dicto Tomo a p. 531. ad 582. Quod autem uno Capite longiores sint in Codice, inde factum est, quod amanuensis in ipsarum serie Prooemium quoque adnumeravit.

IX. pag. 48. *b.* Τῦ αὐτοῦ προοίμιον τῶν κατ᾽ ἐπιτομὴν ὅρων. *Eiusdem prooemium in regulas breviores*. Inc. Ο῾ φιλάνθρωπος Θεός. Des. μελετήσει ἡμέρας ϗ νυκτός. Ibid. pag. 413. Sequitur alter Πρόλογος τῶν ὅρων, *Prologus in regulas*, & quidem valde brevis, qui sequens est: Πολλῶν ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύςου γραφῆς δηλυμένων, ϗ τῶν κατορθῦσθαι ὀφειλόντων τοῖς ἐσπυδακόσιν εὐαρεςῆσαι τῷ Θεῷ, περὶ μόνων τέως τῶν ἐπὶ τῦ παρόντος κινηθέντων παρ᾽ ἡμῖν, ὡς ἔμαθον ἐξ αὐτῆς τῆς θεοπνεύςυ γραφῆς, ἐν συντόμῳ ὑπομνήσει εἰπεῖν ἀναγκαίως προεθυμήθην, τὴν περὶ ἑκάςυ μαρτυρίαν εὔληπτον ὖσαν καταλείψας ἐπιγινώσκειν τοῖς περὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἀσχολυμένοις, οἵ τινες ἱκανοὶ ἔσονται ϗ ἑτέρυς ὑπομιμνήσκειν. Tum Regulae ipsae numero L. quarum prima est: Ο῝τι δεῖ τὸν χριςιανὸν ἀξία τῆς ἐπυρανίου κλήσεως φρονεῖν, ϗ ἀξίως τῦ εὐαγγελίυ τῦ Χριςῦ πολιτεύεσθαι. Vltima, quae inc. Ο῝τι δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ἀκτημοσύνην ἀσπάζεσθαι κατὰ πάντα, κ. λ. des. καρπὺς ἀξίους τῷ πνεύματι ἐπιδεῖξαι Θεοῦ εὐδοκία, ϗ συνεργεία τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςοῦ, ἀμήν. Hae Regulae una cum Prologo, quem retulimus, in cit. editione non occurrunt. Excerptas tamen (puto, & contractas ex iis, quae habentur ibid. pag. 414. uti scriptor ipse in dicto Prologo testatur.

X. pag. 49. *b.* Τῦ αὐτῦ παραίνεσις περὶ ἀποταγῆς βίυ, ϗ τελειώσεως πνευματικῆς. *Eiusdem exhortatio de renuntiatione seculi, & de perfectione spirituali*. Inc. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες, ϗ πεφορτισμένοι. Des. Χριςῷ συναγαλλόμενος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 202.

XI. pag. 53. *b.* Τῦ αὐτοῦ λόγος ἀσκητικός. *Eiusdem Sermo asceticus*. Inc. Ο῾ ἄνθρωπος κατ᾽ εἰκόνα Θεῦ ἐγένετο. Des. τῦ συνενεχθέντος τῷ τοιύτῳ κακῷ. Ibid. pag. 318.

XII. p. 55. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν. *Eiusdem de ascetica disciplina, quomodo monachum ornari oporteat*. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Des. μεθ᾽ ὧν εὑρεθῆναι σπυδάσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XIII. pag. 56. *b.* Τῦ αὐτῦ νουθεσία πρὸς τὺς νέυς. *Eiusdem admonitio ad iuniores*. Inc. Μάθε σὺ ὁ μονάζων. Des. συναριθμηθῆναι ἐν Χριςῷ, κ. λ. Est Epistola XLIII. Tom. III. pag. 139.

XIV. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ ϗ ὅσα ἐπιτίμια. *Eiusdem & quot sint poenae*, nempe in Monachos, & Canonicas delinquentes constitutae. Sunt numero LXXX. habenturque Tom. II. a pag. 526. ad pag. 531. In Codice vero continenter leguntur tum quae ad viros, tum quae ad feminas spectant, nec eumdem ordinem servant, qui est in editione. Prima est: Εἴ τις ἐξέλθοι ἐκ τοῦ μοναςηρίυ μὴ λαβὼν εὐλογίαν, ἢ ἀπολυθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτυ μετὰ εὐχῆς, ἔςω ἀκοινώνητος. Vltima est: Ἡ῍ τις ἐπιτιμίῳ ὑποβαλλομένη γογγύσῃ, μὴ γνωρίζυσα τὸ ἑαυτῆς ὄφελος ἐν τῇ διορθώσει, αὕτη ἀντὶ μιᾶς ἑβδομάδας δύο ἀφοριζέσθω.

XV. pag. 58. *b.* Sequuntur nonnullae eiusdem Basilii Epistolae; nimirum ad Chilonem, quae est XLII. citatae editionis Tom. III. ad Gregorium Theologum, quae est II. In Codice tamen iis, quae sequuntur est auctior: Ταῦτά σοι παρ᾽ ἡμῶν, ὦ φίλη κεφαλὴ, ἀδελφικῆς ἀγάπης διηγήματα· αὐτὸς δὲ ἡμᾶς ταῖς ὁσίαις συ εὐχαῖς ἀμείβεσθαι καταξίωσον, ὅπως ῥυσθείημεν ἐκ τοῦ ἐνεςῶτος αἰῶνος πονηρῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀτόπων ἀνθρώπων, ἀπαλλαγέντες πάσης ἁμαρτίας, μᾶλλον δὲ αὐτοῦ τῦ ἐχθρῦ, ϗ ἐπιβύλυ τῆς ζωῆς ἡμῶν χωρισθέντες, καθαρᾷ τῇ καρδίᾳ τὸν Θεὸν τῶν ὅλων ἐν ἐπιγνώσει ὀψώμεθα διὰ τῆς χάριτος τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ᾧ ἡ δόξα, ϗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ad Theodoram Canonicam, CLXXIII. Huic Epistolae succedit pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. *Eiusdem de synisactis*. Inc. Ἀρξώμεθα ϗ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριςοῦ δύλων εὐχαῖς δι᾽ ἁγίυ πνεύματος. Des. ἵνα δυνηθῶμεν ῥυσθῆναι ἐκ τῦ ἐνεςῶτος καιροῦ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ϗ κυρίυ Ἰησοῦ Χριςοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι᾽ ὗ, ϗ μεθ᾽ ὗ δόξα, κ. λ. Hunc Tractatum περὶ τῶν συνεισάκτων, Basilio tributum, inter eius Opera nondum reperimus: adhuc tamen in lucem dare non audemus; quum contigerit aliquando, ut vel tituli varietas, vel unius auctoris pro altero nomen in Codicibus perperam appositum, in eam nos fraudem impulerit, ut quae primo intuitu inedita viderentur, postea revera luce donata compererimus. Maiorem itaque diligentiam ad rei veritatem investigandam adhibebimus, ac si ἀνέκδοτον esse compertum fuerit, pro alicuius Plutei coronide integrum exhibebimus. Redeunt nunc pag. 66. *b.* aliae Epistolae, nimirum duae ad monachum lapsum, quae sunt XLIV. & XLV. una ad virginem lapsam, quae est XLVI.

XVI. pag. 70. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς, πρὸς τινα εὐεμπτώτως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiusdem de ira, adversus quemdam ad hoc vitium valde pronum*, Homilia. Inc. Ω῞σπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν. Des. ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσυσι τὴν γῆν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 83. Hanc Homiliam sequitur alia eiusdem Epistola ad Amphilochium Heraclidae nomine p. 74. *b.* quae est CL.

XVII.

XVII. pag. 75. *b.* Ἐπιστολὴ τῦ Θεολόγυ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Γρηγόριον τὸν Νύσσης περὶ τῶν ἀπιόντων εἰς Ἱεροσόλυμα, ϗ εἰς ἄλλυς τινὰς τόπυς. *Epistola Theologi ad sanctum Gregorium Nyssenum de adeuntibus Hierosolymam, & alia quaedam loca*. Inc. Ἐπειδήπερ ἠρώτησας, ὦ φίλε, διὰ τοῦ γράμματος. Des. αὕτη δὲ ἐν τῷ ἀμίκτῳ, καὶ ἰδιάζοντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθῦται. Haec non Gregorio Theologo, sed Nysseno tribuitur in edit. huius Operum Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. pag. 651. de qua vide Gretseri S. I. notas ad calcem eiusdem Tomi subiectas pag. 71. Est autem in Codice valde mutila, cuius ultima verba relata incidunt in pag. 652. v. 29. Haec Epistola una cum superiori ad Amphilochium, diversa manu conscripta est. Quae autem sequuntur, alia tertia manus exaravit.

XVIII. pag. 76. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας τῦ μεγάλυ πρόλογος, ἐν ᾧ τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἀσκήσεως. *S. P. N. Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Prologus, in quo quis sit asceticae vitae scopus*. Inc. Ὁ ἀσκητικὸς βίος. Des. ὃ δεῖ λαληθῆναι. Exstat Tom. II. pag. 323. & inscribitur, *Sermo Asceticus*.

XIX. pag. 78. Τῦ αὐτῦ ὅροι κατὰ πλάτος. *Eiusdem Regulae fusius tractatae*. Praecedit Prooemium, cuius initium: Ἐπειδὴ Θεῦ χάριτι. Finis: ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. Tum index Capitum Regularum, numero LV. quotquot sunt in edito. Tandem ipsarum pertractatio per interrogationes & responsiones. Inc. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος. Des. πάντα εἰς δόξαν Θεῦ ποιεῖτε. Exstant haec omnia ibid. a pag. 327. ad 401.

XX. pag. 120. Succedunt nonnulla sine auctore, quorum initium: Ὅρος Χριστιανῦ. Τί ἴδιον Χριστιανῦ; πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργυμένη. Des. εἰδότα, ὅτι ἧ ὥρᾳ οὐ δοκεῖ, ὁ κύριος ἔρχεται.

XXI. pag. 121. Scholia quaedam occurrunt, & quidem, ut videtur, in Orationem Dominicam, ita tamen partim evanida, partim tineis corrosa, & quod peius est, ita confusim, ac perturbate conscripta, ut ipsorum continentem lectionem adsequi vix possis. Incipiunt autem: καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς ϗ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν . . . ὡς ὁ Λυκᾶς φησι, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν . . . ϗ γὰρ αὐτοὶ ἀφήκαμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν, κ. λ. Finem nullum damus, nam ubi revera desinant, ita sunt omnia confusa, dignosci nequit. Id tantum animadvertimus, aliquando Origenem citari ἀπὸ τῦ πάτερ ἡμῶν ἐξηγήσεως, ut pag. 124. *b.* & 127. *b.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. diversa manu conscriptus. Constat foliis 127.

ΜΝΗΜΗ ΤΡΙΩΝ ΑΓΙΩΝ ΔΑΒΙΔ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΤΥΛΗΝΑΙΟΥ, ΚΑΙ ΣΥΜΕΩΝΟΣ, Η ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΗΝΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩι.

MEMORIA TRIVM SANCTORVM DAVID, GEORGII MITYLENAEI, ET SYMEONIS, QVAE FIT MENSE FEBRVARIO.

I. pag. 1. Μηνὶ Φεβρυαρίῳ πρώτῃ. Μνήμη τῶν ὁσίων ϗ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, ϗ αὐταδέλφων, τῶν ἐν Μιτυλήνῃ, Δαβὶδ, Γεωργίυ μητροπολίτυ τῆς αὐτῆς νήσου Μιτυλήνης, ϗ Συμεὼν τῶν ὁμολογητῶν ϗ θαυματυργῶν. *Mense Februario, die prima. Commemoratio SS. ac divinorum Patrum nostrorum, & confratrum Mitylenensium, David, Georgii Metropolitae eiusdem insulae Mitylenes, & Symeonis Confessorum, & miraculorum opificum*. Incipit Officium: Δεῦτε φιλεόρτων ἡ πληθύς. Des. Συμεώνην, ϗ Δαβὶδ σὺν Γεωργίῳ τὺς αὐταδέλφυς ὑμνήσωμεν. COD. XXI.

II. pag. 12. Βίος ϗ πολιτεία ϗ διήγησις περὶ τῶν τρισμακάρων ϗ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Δαβὶδ, Συμεὼν, ϗ Γεωργίυ, τῶν ἐν παλαιοῖς καὶ δεινοῖς χρόνοις φωστήρων ἀναλαμψάντων. Εὐλόγησον πάτερ. *Vita, conversatio, & historia beatissimorum & divinorum Patrum nostrorum David, Symeonis, & Georgii, qui in antiquis, ac difficillimis temporibus, veluti luminaria praeluxerunt. Benedic Pater*. Inc. Ἀνδρῶν μέν τισιν, αἱ πρὸς ἀλλήλους μάχαι, ϗ πόλεμοι. Des. ϗ εἰς θαυματόβρυτος ἀναδείκνυται τάφος ἐπιφερόμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Nihil de his apud Fabric. loc. cit. Inter pag. 18. & 19. duo folia desiderantur, quae male inserta sunt in Officio praecedenti inter pag. 4. & 7. quod recentiori etiam manu in infimo dictae pag. 18. margine est adnotatum. In fine vero huius vitae, pag. nimirum 63. *b.* nonnulla scripta sunt ita parvi momenti, ut ea commemorare vix quidquam intersit.

III. pag. 66. Ἄρχεται σὺν Θεῷ ἡ ἀκολυθία τῦ ἀρχιστρατήγυ Μιχαήλ. *Incipit cum Deo Officium caelestis militiae principis Michaëlis*. Inc. Τρισηλίου θεότητος παραστάτης φαιδρότατος. Des. οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

IV. pag. 86. *b.* Παντολέοντος διακόνυ, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκώμιον εἰς τὸν παμμέγιστον Μιχαὴλ τὸν ἀρχιστράτηγον. Κύριε εὐλόγησον. *Pantaleonis Diaconi, & Chartophylacis magnae Ecclesiae encomium in maximum caelestis militiae principem Michaëlem. Domine benedic*. Inc. Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων κύριος. Des. τῶν δικαίων συναριθμεῖ, ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium XXIX. Sept.

V. pag. 95. Τῦ αὐτῦ διήγησις θαυμάτων τῦ παμμεγίστυ ἀρχαγγέλυ Μιχαήλ. Κύριε εὐλό-

λόγησον. *Eiusdem narratio miraculorum maximi Archangeli Michaëlis. Domine benedic.* Inc. Μεγάλαι κ̀ πολλαὶ κ̀ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτυ. Des. πρὸς καρπὺς εὐκλεεῖς τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ms. etiam in Biblioth. Coislin. p. 211. Alia huiusce narrationis exemplaria habes infra Cod. IX. Pl. XI. §. IX. & Cod. IV. Pl. IV. § XII. notae multo vetustioris: quorum primus octo circiter versus in fine exhibet longiorem.

VI. p. 145. Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ, ἐγκώμιον εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀρχαγγέλων. Κύριε εὐλόγησον. *Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani encomium in Synaxin Archangelorum. Domine benedic.* Inc. Ἀγγέλυς ἐγκωμιάζειν χρή. Des. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Eius Operum nuperae edit. Tom. VIII. in spuriis pag. 285.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. duplici manu conscriptus. Constat foliis scriptis 148.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Sermones, & Epistolae variae &c.

COD. XXII. I. p. 1. PRaecedunt in primis duabus paginis quatuor Ioannis Chrysostomi Epistolae, quae numerorum serie cum aliis, in fine libri descriptis coniunguntur; quum enim omnibus excipiendis ultimae Codicis paginae non suffecissent, amanuensis quatuor, quae supererant, initio Codicis transcripsit, eisque hunc addidit titulum; Τὰ ἐλλιπόντα τῶν ἐπιςολῶν τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ, τῶν εἰς τὸ τέλος γραφεισῶν τύτυ δὴ τῦ βιβλίυ. *Reliqua ex Epistolis S. P. N. Io. Chrysostomi in fine huius libri descriptis.* Prima, quae est in ordine XIX. inscribitur: Τοῦ αὐτοῦ Κάςῳ, Οὐαλερίῳ, Διοφάντῳ, Κυριακῷ πρεσβυτέροις Ἀντιοχεῦσι. *Eiusdem Casto, Valerio, Diophanto, Cyriaco presbyteris Antiochenis.* Inc. Ῥαγδαῖόν τι χρῆμα, κ. λ. Des. κ̀ ἐπιδιδῶσιν. Est Ep. cxxx. Operum cit. edit. Tom. III. pag. 675. Tum sequuntur aliae tres, nimirum cxxxi. cxxxii. & cxxxiii. Pagina vero 2. *b.* occurrit index eorum, quae in Codice continentur, exceptis Epistolis, quarum nulla ibi mentio, ut recentius fuisse illas adiectas adfirmare iure possimus.

II. pag. 3. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ πρὸς Δημήτριον μονάζοντα περὶ κατανύξεως. *S. P. N. Io. Chrysostomi ad Demetrium monachum de compunctione.* Inc. Ἐγώ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε. Des. διοικῦντι τὸν βίον τὸν ἑαυτῦ. Oper. Tom. I. p. 122. ubi duo alii circiter versus subsequuntur.

III. pag. 16. *b.* Τῦ αὐτοῦ πρὸς Στελέχιον περὶ κατανύξεως. *Eiusdem ad Stelechium de compunctione.* Inc. Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι τοῦτο. Des. τῇ παμφάγῳ γινομένης φλογί. Ib. p. 140.

IV. pag. 26. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐνάγυσιν. *Eiusdem adversus oppugnatores eorum, qui ad monasticam vitam inducunt.* Inc. Ὅτε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις. Des. ἀμύνεσθαι δέον. Ibid. p. 44.

V. pag. 36. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἄπιςον πατέρα λόγος β'. *Eiusdem ad patrem infidelem Sermo II.* Inc. Ἱκανὰ μὲν ὖν καὶ ταῦτα. Des. διδάσκαλον ἔχων τῆς ἀρετῆς τὸν υἱόν. Ibid. pag. 57.

VI. pag. 52. Τῦ αὐτῦ πρὸς πιςὸν πατέρα λόγος γ'. *Eiusdem ad patrem fidelem Sermo III.* Inc. Φέρε δὴ λοιπόν. Des. ὅτε τῶν ἐπαίνων ὄφελος ὑμῖν ὐδέν. Ibid. p. 75.

VII. pag. 85. *b.* Τῦ αὐτῦ λόγος παραινετικὸς εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Theodorum lapsum.* Inc. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μυ ὕδωρ. Des. ὐκέτι δεήσῃ φαρμάκων ἑτέρων. Ibid. p. 1.

VIII. p. 113. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον λόγος β'. *Eiusdem ad eumdem Theodorum Sermo II.* Inc. Εἰ δάκρυα κ̀ ςεναγμὺς ἦν. Des. πάνυ γὰρ εὐφραίνεις ἐν τύτῳ. Ib. p. 33.

IX. pag 119. Τῦ αὐτῦ παραινετικὸς πρὸς Σταγείριον α'. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Stagirium.* Inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων, κ. λ. Des. κ̀ σπυδῆς σημεῖόν ἐςιν. Ibid. p. 154.

X. pag 139. *b.* Τῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν· κ̀ ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα κ̀ δαίμονες, λόγος β'. Εὐλόγησον δέσποτα. *Eiusdem ad eumdem: & quod tristitia, ipso daemone gravior sit, Sermo II. Benedic Domine.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν. Des. τὸν νοῦν κελευσθέντας ἐκεῖ. Ibid. pag. 179.

XI. pag. 160. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ ἀθυμίας λόγος γ'. *Eiusdem ad eumdem de tristitia Sermo III.* Inc. Ἱκανὰ μὲν ὖν καὶ τὰ εἰρημένα. Des. ἐςὴ τὰ τῦ βίυ λυπηρά. Ibid. p. 204. In fine haec legitur subscriptio maioribus characteribus exarata: Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοςόμυ διὰ χειρὸς Βασιλείυ κληρικοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ, μηνὶ Μαΐῳ ιγ'. ἔτυς ςυπβ'. ἰνδ. β'. *Scriptus est praesens liber S. P. N. Io. Chrysostomi manu Basilii clerici humilis & peccatoris, mense Maio, die XIII. anno* 6482. [Christi DCCCCLXXIV.] *Indictione II.*

XII. pag. 180. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν τίμιον ςαυρὸν λεχθεὶς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. *Eiusdem Sermo in venerabilem Crucem, habitus in Coemeterio.* Inc. Πολλάκις ἐζήτησα πρὸς ἐμαυτόν. Des. ἵνα κ̀ τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 397.

XIII. p. 185. *b.* *S. Epiphanii Archiep. Cypri in divinum sepulcrum Domini &c. Homilia*, ut in Codice XXVI. Plut. VII. §. XLIV. ubi tamen mutila est in fine. Supple-

pleri itaque potest ex hoc, in quo ita desinit: τὸν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς Χριςὸν ἀναςήσαντα· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. pag. 195. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμόν. Κύριε εὐλόγησον. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo in salutationem. Domine benedic*. Inc. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἀπολαυέτω, κ. λ. Des. Χριςὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. in spuriis pag. 250. ubi inscribitur: *Sermo catecheticus in S. Pascha*. In fine: Χριςὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν σῶσον τὸν γράψαντα τὸν τοιοῦτον λόγον ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ, ἀμήν. *Christe Deus noster salva eum qui scripsit talem Sermonem in hoc libro. Amen*.

XV. pag. 196. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολαὶ διάφοροι ἀπὸ τῆς ἐξορίας γραφεῖσαι. *Eiusdem Epistolae diversae ab exsilio scriptae*. I. Πρὸς Θεοδώραν, *ad Theodoram*, inc. Γράφω μὲν ὀλιγάκις. Des. τῆς εὐκολίας. Tom. III. Ep. CXVII. p. 658. II. pag. ead. Τῇ δεσποίνῃ μȣ αἰδεσιμωτάτῃ ϗ θεοφιλεςάτῃ διακόνῳ Ὀλυμπιάδι Ἰωάννης ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν, *Dominae meae summopere venerandae, ac religiosissimae Olympiadi, diaconissae, Ioannes Episcopus salutem in Domino*, inc. Φέρε δὴ πάλιν. Des. ὦ θεοφιλεςάτη. Ibid. Ep. I. pag. 527. ubi novem circiter versus est longior. III. pag. 198. Τῇ αὐτῇ, *Eidem*, inc. Ἀπ' αὐτῶν ἀνάξας. Des. καρπώμεθα εὐφροσύνην. Ib. Ep. VI. p. 579. IV. pag. 199. Τῇ αὐτῇ, *Eidem*, inc. Μόλις ποτέ. Des. γεγενημένην ἡμῖν. Ibid. Ep. XIII. pag. 592. VII. pag. ead. (nam ut in margine etiam ab eadem manu adnotatur, desunt V. & VI.) Ἐπισκόποις ϗ πρεσβυτέροις ἐν φυλακῇ ȣ̃σιν, *Episcopis & presbyteris in carcere degentibus*, inc. Δεσμωτήριον. Des. τὴν παράκλησιν. Ibid. Ep. CXVIII. pag. 659. Tum sequuntur aliae undecim eodem ordine, quem obtinent in cit. edit. nimirum a CXIX. ad CXXIX. inclusive, quas singulas recensere praetermittimus, quum ab editis minime discrepent, praeter CXXI. decem circiter versus in Codice breviorem. In fine scriptoris monitum legitur: Ζήτει τὰς ἐπιλοίπȣς ἐπιςολὰς τοῦ αὐτοῦ Χρυσοςόμου ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίȣ ὄπισθεν τοῦ πίνακος. *Quaere reliquas Epistolas eiusdem Chrysostomi in principio libri ante tabulam*, de quibus supra §. I. Animadvertendum Epistolas istas minori, ac recentiori charactere fuisse exaratas.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. quoad Homilias, quoad Epistolas vero Sec. XII. Constat foliis 202. cuius specimen damus Tab. VI. N. VI.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE VITAE VIRTVTE ET MALITIA.

Titulus reddendus.

Eclogae Morales sub nomine S. Io. Chrysostomi; Leonis Patricii Compendia interpretationum in nonnullos S. Scripturae Libros; Didymi contra Manichaeos; Methodii de libero arbitrio, & alia nonnulla.

I. p. 1. POst Indices duos, alterum Latinum, alterum Graecum, titulos, & initia singulorum Operum, quae continentur in Codice, exhibentem, primus Sermo inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ περὶ βίȣ ἀρετῆς, ϗ κακίας, ϗ ἐκ διαφόρων ποιητῶν ϗ ἁγίων. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani de vitae virtute, & malitia, & ex diversis auctoribus & sanctis*. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ςενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγȣσα εἰς τὴν ζωήν. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Qui heic habentur sub Chrysostomi nomine Sermones, nihil aliud sunt, quam Eclogae sententiarum, partim e sacra Scriptura, partim ex eodem Chrysostomo, aliisque sacris auctoribus, nec non profanis collectae & concinnatae. COD. XXIII.

II. pag. 8. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φρονήσεως, ϗ τοῦ μὴ δεῖν καταπίπτειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, ϗ εἰς τὸν Ἰώβ, ϗ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίȣς ἐπιςολῆς τοῦ α' λόγȣ, ϗ ἐκ διαφόρων ποιητῶν. *Eiusdem de prudentia, & quod non oporteat animo cadere in tentationibus, & in Iob, & ex primo Sermone in Epistolam ad Corinthios, & ex diversis auctoribus*. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· γίνεσθε ȣ̃ν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

III. pag. 13. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, ὲ τοῦ μὴ ἐρᾷν, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίȣς β' ἐπιςολῆς. *Eiusdem de castitate & temperantia, & de non concupiscendo, ex secunda Epistola ad Corinthios*. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Des. τῶν αἰωνίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

IV. pag. 17. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρείας ὲ ἰσχύος, ϗ τοῦ ἁγίȣ Παύλȣ τοῦ ἀποςόλȣ, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίȣς ἐπιςολῆς ἐκ τοῦ κε' λόγου. *Eiusdem de virilitate, & fortitudine, ac de S. Paullo Apostolo, ex XXV. Sermone Epistolae ad Corinthios*. Inc. Εἴ τις θέλει ὀπίσω μȣ ἀκολȣθεῖν. Des. ὲ τῆς μελλȣ́σης ἐπιτευξώμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ.

V. pag. 20. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίȣς ἐπιςολῆς, ϗ περὶ δικαιοσύνης ὲ μετανοίας. *Eiusdem ex Epistola ad Corinthios, ac de iustitia, & poenitentia*. Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι οἱ πεινῶντες ϗ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην.

Desinit imperfecte in verbis: ὐ μόνον ὐδὲν ὠφεληθῶμεν, ἀλλὰ κ) . . . . . mutilato Codice inter pag. 22. & 23.

VI. pag. 23. Sermo VI. qui initio mutilus est, ut ex praemisso Sermonum indice eruitur, hunc habet titulum: Τῦ Χρυσοςόμυ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς β' ἐπιςολῆς, περὶ φίλων, κ) φιλαδελφίας, κ) φθόνυ, κ) ἐκ διαφόρων ποιητῶν, κ) τοῦ εὐαγγελίυ, ῦ ἡ ἀρχή. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐςε. *Chrysostomi ex II. Epistola ad Corinthios, de amicis, & fraterna caritate, & invidia, & ex diversis auctoribus, & ex Evangelio, cuius initium &c.* In contextu vero propter memoratum defectum incipit a verbis. . . . . . τῶν ἰδίων πρότερον ἃ βύλεται διοικήσειν, δώσει δὲ ἐγγυητὴν τοῦ θανάτυ τῶν φίλων, κ. λ. Des. ἀγάπην κ) ὁμόνοιαν ἀσπαζώμεθα, κ) τῶν μελλόντων τευξώμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐλεημοσύνης, κ) ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς β' ἐπιςολῆς. *Eiusdem de eleemosyna, & ex secunda Epistola ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Des. ἵνα κ) τῆς μελλύσης ἐπιτύχωμεν βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

VIII. pag. 34. Τῦ αὐτοῦ περὶ εὐεργεσίας, ϗ χάριτος, κ) ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς. *Eiusdem de beneficentia & gratia, & ex Epistola ad Colossenses.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὅταν ποιεῖς ἄριςον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλυς συ. Des. κ) ζήσωμεν ἀληθῶς τῷ Θεῷ, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

IX. pag. 39. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξυσίας, κ) περὶ βασιλέως χρηςοῦ κ) δικαίυ, ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς, τὸ ἠθικὸν ὅλον. *Eiusdem de principatu & potestate, ac de rege bono & iusto, ex Epistola ad Colossenses: totum morale.* Inc. Αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. Des. imperfecte in verbis: κ) ἔπεσον χαμαὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ ὡς ὁ . . . , mutilus enim Codex inter pag. 41. & 42.

X. pag. 42. Decimus Sermo, initio mutilus, ut ex praevio indice eruitur, inscribebatur: Περὶ ψεύδυς κ) διαβολῆς κ) κολακείας, *De falsitate, calumnia, & assentatione*, & incipiebat: Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοί ἐςε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, κ) διώξωσιν, κ. λ. Nunc propter memoratum Codicis defectum, incipit a verbis . . . . . νω ἦσαν ὁμοίως, ἀλλ' ὐχ ὑμεῖς, ἀλλὰ πολλῷ ἐλάττονα ἐκείνων, κ. λ. Des. τῷ βήματι τοῦ Χριςοῦ παραςῶμεν· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XI. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλύτυ κ) φιλαργυρίας, κ) πενίας, κ) ἐκ τοῦ ἠθικοῦ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς. *Eiusdem de divitiis, avaritia & paupertate, & ex morali Epistolae ad Colossenses.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· εὐκοπώτερόν ἐςι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς. Des. ἵνα καταξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XII. pag. 50. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς, ϗ μακαρισμοῦ, κ) αὐταρκείας, ἐκ τοῦ ἠθικοῦ τῆς πρὸς Κορινθίυς β' ἐπιςολῆς. *Eiusdem de oratione, ac beatitudine, & quod quis sua sorte contentus esse debeat; ex morali secundae Epistolae ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσευχόμενοι μὴ βατολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. Des. κ) ἐπιτυχεῖν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XIII. pag. 55. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διδαχῆς ϗ νουθεσίας, ϗ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιςολῆς, τὸ ἠθικὸν ὅλον. *Eiusdem de doctrina & institutione, & ex Epistola ad Corinthios, totum morale.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ παραλυτικῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας. Des. μετὰ παῤῥησίας παραςῶμεν πάσης, ἧς γένοιτο, κ. λ.

XIV. pag. 62. Τῦ αὐτοῦ περὶ εὐχῆς, κ) δυςτυχίας, κ) τῆς μελλύσης κρίσεως, πάνυ φοβερόν. *Eiusdem de oratione & infelicitate, & futuro iudicio, valde terribile.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος ἐν παραβολαῖς διὰ τοῦ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν πλύσιον. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐκείνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XV. pag. 67. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς κ) θυμοῦ, κ) περὶ σιωπῆς κ) ἀποῤῥήτων, καὶ περὶ πολυπραγμοσύνης κ) ἡσυχίας. *Eiusdem de ira & indignatione; de silentio & de arcanis; de nimia in alienis rebus occupatione, & de quiete.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ. Des. διανύσαι, κ) τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.

XVI. pag. 73. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλεονεξίας κ) κενοδοξίας κ) δόξης. *Eiusdem de avaritia & vanagloria & gloria.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁρᾶτε κ) φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ.

XVII. pag. 78. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐξαγορεύσεως, ἀκακίας, μνησικακίας, κ) περὶ κάλλους. *Eiusdem de confessione, simplicitate, iniuriarum memoria, & de pulcritudine.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐςι τῆς ἁμαρτίας. Des. κ) τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XVIII. pag. 84. Πρᾶξις Γρηγορίυ τοῦ ἁγιωτάτυ κ) ἀποςολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. *Praxis* (seu Vita) *Gregorii sanctissimi & Apostolici Papae veteris Romae.* Inc. Ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ γενόμενος πρόεδρος τῆς Ῥωμαίων ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Des. ϗ ἐκδέχεσθαι τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor anonymus.

XIX. pag. 87. Περὶ ἐπισκόπων χρηςῶν, φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι ὁ σεμνὸς, κ) ἀνεπίληπτος τύτων βίος, παίδευμα γίνεται τοῖς ὑποτεταγμένοις. *De bonis Episcopis, praecepta Dei custodientibus, & quod honesta & irreprehensibilis ipsorum vita, institutio sit subditorum.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μυ, ποίμαινε τὰ ἀρνία μυ. Des. ἐκ μακρᾶς συνηθείας μελετηθέντες μόνοι, ἀλυπότερον προσπίπτυσι τοῖς ἐγγεγυμνασμένοις. Est satis longa diversorum sacrae Scripturae locorum, nec non SS. Patrum sententiarum Ecloge, in qua non de Episcopis tantum, sed de aliis quoque rebus pertractatur, nimirum: Περὶ δικαςῶν ληπτῶν, κ) δωροδοκυμένων, καὶ ἀθέσμως κατακρινόντων. Περὶ γονέων χρηςῶν. Περὶ γερόντων κοσμυμένων. Περὶ νέων παιδείας κ) συνέσεως κοσμυμένων. Περὶ νέων

νέων ἐν ἀγνοίᾳ ϗ ἀφροσύνῃ ζώντων. Περὶ δεσποτῶν χρηστῶν. Περὶ δούλων μοχθηρῶν. Περὶ δανειστῶν χρηστῶν. Περὶ δανειστῶν μοχθηρῶν. Περὶ ἐκμισθουμένων, ἤτοι κυριέργων χρηστῶν, ϗ μισθίων χρηστῶν. Περὶ καλῶν ϗ ἀγαθῶν. Περὶ κακῶν ϗ μοχθηρῶν ἀνδρῶν. Περὶ γυναικῶν ἀνδρείων ϗ σωφρόνων ϗ συνετῶν. Περὶ γυναικῶν πονηρῶν ϗ πάσης κακίας πεπληρωμένων. Περὶ συναγωγῆς χρηστῶν ἀνδρῶν. Περὶ ὑπομονῆς ϗ μακροθυμίας. Περὶ τοὺς ἁγίους ϗ ἀρίστους ἄνδρας τιμῶντας γεννήσεως. Περὶ μισοπονηρίας, καὶ τῶν τὰ ἄτοπα ἀποστρεφομένων. Περὶ μίσους, ϗ ἔχθρας, ϗ μάχης.

XX. pag. 100. Θαῦμα μέγιστον τὸ γεγονὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς μνησικακίαν διακόνου ϗ πρεσβυτέρου. Κύριε εὐλόγησον. *Prodigium maximum factum CPoli in simultatem inter Diaconum, & Presbyterum. Domine benedic.* Inc. Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶν ὁ μακάριος Δαβίδ. Des. ὡς τὸ ἐπιστρέψαι ϗ ζῆν αὐτόν· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ, κ. λ. Auctor anonymus.

XXI. pag. 103. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνου τοῦ μαγείρου. Κύριε εὐλόγησον. *Vita & conversatio S. P. N. Euphrosyni coqui. Domine benedic.* Inc. Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κώμῃ τινὶ γεννηθεὶς παρὰ πιστῶν γονέων. Des. ἦσαν γὰρ, ὡς προείρηται, ἔξω τῆς φύσεως παντὸς μήλου κατὰ κόσμον φερομένου. In fine legitur: Ὅλον τὸ σχόλιον τὸ ἐκεῖθεν τοῦ κειμένου ἐστίν. Auctor anonymus. Exstat etiam Ms. in Cod. Barocc. 147.

XXII. pag. 105. Λέοντος μαγίστρου Ἀνθυπάτου Πατρικίου τοῦ Μυστικοῦ, ἐπιτομὴ ἑρμηνείας εἰς τὴν Γένεσιν. *Leonis Magistri Proconsulis Patricii, cognomento Mystici, compendium interpretationis in Genesim* [1]. Inc. Οὐ προτέταχε θεολογίαν ὁ Μωσῆς διὰ τὴν νηπιότητα αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν κτίσιν λέγει γεννητὴν, διὰ τὸ Θεὸν αὐτὴν μὴ ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους. Des. ὅτι τὸ προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου, εἰπόντος τοῦ Θεοῦ τῷ Ἰακὼβ, ϗ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι σὺ ἐλεήσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου, ἀνάστασιν δηλοῖ ϗ ζωὴν αἰώνιον. Quae verba incidunt in pag. 129. *b.* sed propter incredibilem paginarum confusionem inter pag. 112. & 128. quindecim folia sunt inserta, partem interpretationis in Libros Regum continentia, cuius modo recensionem damus.

XXIII. pag. 113. Epitome interpretationis in Libros Regnorum, & quidem initio mutila, incipit a verbis . . . . . . προσήλυτον ἦν· ὅμως οὖν οὐδὲ τοιούτων ὁ Θεὸς ἀνεκδίκητον καταλιμπάνει. Διατί θανάτῳ παρεδόθη τὸ παιδίον; ἵνα μὴ εἰς ὄνειδος τοῦ προφήτου ζῇ. Quae fortasse ad librum secundum pertinent (nam sequitur Lib. III.) Desinit autem hic secundus in verbis: ὅτι τοῦ Σολομῶντος παραβαίνοντος τὰς ἐντολὰς διαφθαρήσεται· μιαρὸς γὰρ ὁ ἀνὴρ ϗ στάσεων ἀρχηγός.

XXIV. pag. 116. Βασιλειῶν γ'. *Regnorum III.* Inc. Διατί τὸν Ἰωὰβ προσπεφευγότα τῷ Θεῷ ἀπέκτεινεν; Ὁ τοῦ Θεοῦ νόμος τοῦτο γενέσθαι προσέταττεν. Des. ϗ τὰ λυπηρὰ τῷ Ἀχαὰβ προαγγείλαντα, τῷ λέγειν αὐτὸν, ὅτι μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι οὐ λέγει ἀγαθὰ, ἀλλ' ἢ κακά.

XXV. pag. 122. Εἰς τὴν δ' τῶν Βασιλειῶν. *In IV. Regnorum.* Inc. Πῶς νοητέον τὸ, Ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαὰβ ὡς ὑπήκοοι. Des. Τί ἐστι τὸ, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ; Τὴν δειλίαν δηλοῖ, ὡς ϗ Παῦλος· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς. Haec ultima incidunt in pag. 127. *b.* quae tota a recentiori manu suppleta est. Paginae vero 128 & 129 reliquum interpretationis in Genesim, uti innuimus §. XXII. complectuntur.

XXVI. pag. 129. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνείας ἐπιτομὴ εἰς τὴν Ἔξοδον ἀπὸ διαφόρων πατέρων. *Eiusdem Interpretationis Compendium in Exodum ex diversis Patribus.* Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; τὸ πολλοὶ ἐγένοντο. Des. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα.

XXVII. pag. 138. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας τοῦ Λευϊτικοῦ. *Eiusdem Epitome Interpretationis Levitici.* Inc. Τίνος ἕνεκα τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεός; Ἐπειδὴ ἐδιδάχθησαν θύειν δαίμοσιν. Des. ὅτι τὸ δίδραχμόν τινες τῶν ἑρμηνευτῶν στατῆρα ἐκάλεσαν.

XXVIII. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας εἰς τοὺς Ἀριθμούς. *Eiusdem Epitome Interpretationis in Numeros.* Inc. Διατί προσέταξεν ἀριθμηθῆναι τὸν λαὸν ὁ Θεός; Ἵνα δείξῃ τὴν πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ὑπόσχεσιν ἀληθῆ. Des. δι' οὗ τὴν εὐλογίαν ὁ Θεὸς τοῖς ἔθνεσιν ἐπηγγείλατο.

XXIX. pag. 147. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας τοῦ Δευτερονομίου. *Eiusdem Epitome Interpretationis Deuteronomii.* Inc. Διατί τὸ πέμπτον βιβλίον Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Τῶν πατέρων ἐθελόντων λαβεῖν νόμον. Des. τοῦτον δὲ μόνον ϗ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι προστάξας ἐκράτησεν.

XXX. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν Ἰησοῦν. *Eiusdem Interpretatio in Iesum.* Inc. Διατί ὑποσχόμενος ὁ Θεὸς πάντα τόπον δοῦναι αὐτοῖς, οὗ ἂν ἐπιβῶσιν, κ. λ. Des. ἐχρήσατο δὲ ϗ τῷ παλαιῷ ἔθει, ὡς μάρτυς βουνὸς, ϗ ὅρκου πηγὴ, ϗ ἄλλα τινά.

XXXI. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τοὺς Κριτάς. *Eiusdem Interpretatio in Iudices.* Inc. Ὅτι τῆσδε τῆς βίβλου ἡ ἱστορία ἀνακεφαλαίωσιν ἔχει τῶν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ κατορθωμάτων. Des. ὅπερ ἡ μαντικὴ τῶν ἀκολάστων ἀνεῖλεν μανία.

XXXII. pag. 158. Εἰς τὴν Ῥούθ. *In Ruth.* Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριστόν. Des. τότε λοιπὸν τῇ ἀξιεπαίνῳ γυναικὶ συνηρμόσθη.

XXXIII. pag. 159. *b.* Σχόλια εἰς τὰ ζητούμενα τῶν Βασιλειῶν. *Scholia in quaestiones Regnorum.* Prologus praevius inc. Ἐπειδὴ

τῆς

(1) Leonis Patricii, & Caniclei Praefecti compendiosam expositionem in Exodum allegat Allatius de Engastrimytho Cap. XX. & expositionem similem in I. lib. Reg. Cap. IX. Exstatque integra huiusmodi expositio e Patribus, & Theodorito potissimum, in Octateuchum. & IV. libros Regum in Codice Vindobonensis Biblioth. de quo Lambec. V. pag. 61. & IV. p. 147. seqq. & Nesselius T. I. p. 46.

τῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες. Def. πρῶτον δὲ τῆς ἱςορίας ἐρῶ τὴν ὑπόθεσιν. Quaestiones vero ipsae initio, ac fine mutilae sunt propter Codicis defectum: incipiunt enim p. 160. . . . . . αὐτὰ ἱματίῳ· συντίθησιν οὖν ἡ Μελχὸλ ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ ἱμάτια, ἀνάκλησιν ἀνθρώπου μιμέμενα, κ. λ. Prima quaestio integra hunc habet titulum: Τί δήποτε οἱ παρὰ Σαὺλ πεμφθέντες πρὸς τὸν Δαβὶδ, καὶ τὸν Σαμουὴλ προεφήτευσαν, ὕςερον δὲ κ αὐτός; Responsio inc. Τοὺς μὲν ἄλλους ὁ Θεὸς διὰ τῆς προφητικῆς ἐζώγρησε χάριτος. Definunt in quaestione, cui titulus: Πῶς νοητέον, πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τὸν κύριον ἐν τοῖς ὑπεναντίοις; Responsio vero ad ipsam inc. Ο᾽ Α᾽κύλας σαφέςερον ἡρμήνευσε. Def. κ μεγαφρονεῖν κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων. Reliquas in libros Regnorum interpretationes, licet non integras vide supra sub §. XXIII. XXIV. & XXV. Heic interim notandum, quatuor folia vacua fuisse inserta, ad ea fortasse quae deerant supplenda.

XXXIV. pag. 168. Occurrunt quidam auctoris anonymi senarii, ut apparet ex litteris quibusdam summo margini recentius adiectis, ac semirecisis, εἰς τὸν Βασίλειον βασιλέα, *In Basilium Imperatorem*. Horum initium desideratur, avulsa videlicet pagina, versus LX. ut ex eorum, qui supersunt numeratione marginali colligitur continente. Qui igitur erant olim versus CCXXXI. propter memoratam iacturam reliqui sunt CLXXI. Inc.

* * * * * *

Υ᾽περπροχεύων παντὶ σώματος μέρει
Α᾽πὸ κρατὸς, κ μέχρι ταρσῶν εὐλόγως·
Καὶ μαρτυρεῖ δὲ τοῦτον ὁ Χριςὸς λέγων,
Εὗρον τὸν ἄνδρα Βασίλειον τὸν μέγαν,
Ο῍ν εὐκλεῶς ἔχρισα τῷ θείῳ σθένει, κ. λ.
Def. Λιταῖς ἀλήκτοις τῆς πανυμνήτου κόρης
Τῆς πανταγάςης κ πανάγνου παρθένου,
Καὶ τῶν ἁπάντων ἁγίων αἰωνίως.

Totum Carmen proferre praetermisimus; praeter enim Imperatoris virtutes, beneficentiam, humanitatem, sapientiam, iustitiam, ac reliqua animi bona, nihil historicum auctor persequitur. Sub finem tantum, ubi Deum precatur, ut victoriam ipsi de omnibus inimicis largiatur, haec habet:

Δὸς νῖκος αὐτῷ τῶν ἐθνῶν κατὰ κράτους,
Υ᾽πὲρ τὸ νῖκος Δαβιτικῶν μυριάδων,
Πρόσπονδα δεικνὺς τοῖς ποσὶν τοῦ δεσπότου
Α῍παντα φῦλα βαρβάρων κληρουχίας,
Τούτων τροποῦσθαι τὰς φάλαγγας κ ςίφη,
Καὶ τοὺς Μάνεντος μυςαγωγοὺς κ φίλους, κ. λ.

XXXV. pag. 170. Διδύμου κατὰ Μανιχαίων. *Didymi contra Manichaeos*. Inc. Οὐδεμία ἀντίθεσις ἐναντίων ἐξ ὅλων ἀντίκειται, κ. λ. Def. κατὰ τῶν ἑκουσίως παραβεβηκότων τοὺς θείους νόμους. Exstat Latin. in Apparat. Sacr. Possev. ad calcem litterae D. Venet. MDCIII. fol. G. L. edidit Combefisius in Auctar. Novis. Paris. MDCLXXII. fol. Part. II. pag. 21. Donaverat ipsi Graecum apographum suum ex Italia redux Emericus Bigotius. Antequam Graece prodiret, initium ex illo produxerat Petrus Possinus ad S. Nili Epistolas pag. 342.

XXXVI. pag. 179. Α᾽λεξάνδρου Λυκοπολίτου ἐπιςρέψαντος ἐξ ἐθνῶν πρὸς τὰς Μανιχαίου δόξας. *Alexandri Lycopolitae, qui ex gentibus ad Manichaei opiniones conversus fuerat*. Inc. Η῾ χριςιανῶν φιλοσοφία ἁπλῆ καλεῖται, κ. λ. Def. ὥσπερ οὐδὲ ὁ Νεῖλος τοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀποτεμνομένους κόλπους. G. & L. e Bigotii apographo edidit Combefisius Tom. II. Auctar. Novis. citatae editionis pag. 1. Exstat Ms. in Biblioth. Caesarea teste Lambecio IV. p. 210 Habuit & Allatius p. 30. & 36. ad Hexaëmeron. Videtur scripsisse Sec. IV. Meminit Photius Ms. Lib. I. contra Manichaeos.

XXXVII. pag. 193. Μεθοδίου περὶ αὐτεξουσίου. *Methodii de libero arbitrio*. Inc. Ο῾ μὲν Ι᾽θακήσιος γέρων, κατὰ τὸν τῶν Ε᾽λλήνων μῦθον, κ. λ. Def. ὡ ναοὺς ὁμοίως οὐκ ἐκ ναῶν. Editum est inter Meursii Opera edit. Florent. An. MDCCXLVI. fol. Tom. VIII. a pag. 726. ad pag. 738. (per errorem 722.) In Codice vero in duas partes divisum; cuius secundae, quae incipit a verbis, Ο῞τι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον, κ. λ. titulus est: Περὶ Θεοῦ κ ὕλης, *De Deo, & materia*. Notandum, quae a §. XXXIV. huc usque recensuimus, ea diversa manu, item antiquissima fuisse exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. grandibus, ac fere dicam uncialibus characteribus. Constat fol. scriptis 197.

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΟΛΩΝ ΣΧΕΔΟΝ ΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΚΟΝΤΩΝ ΑΥΤΑΣ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΕΠ᾽ ΕΝΙΑΙΣ ΤΟΥΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΑΙΣ ΠΑΛΑΙΤΕΡΑΙΣ.

NICETAE COLLECTIO OMNIVM FERE OPINIONVM ET SECTARVM, ET HISTORIA HOMINVM QVI ILLAS INSTITVERVNT. PRAETEREA CONTRADICTIONES ADVERSVS QVASDAM EARVM, ET MAXIME ADVERSVS ANTIQVIORES.

I. p. 1. Continet hic Codex Nicetae Choniatae *Thesaurum orthodoxae Fidei*, in libros XXVII. digestum: quem ipse in gratiam amici, qui capta a Latinis CPoli, solum vertere secum coactus fuerat, in exsilio conscripsit, ubi post expositam salutarem doctrinam, omne genus haeresum sectarumque ad suam usque aetatem persequitur, & testimoniis veterum Ecclesiae Do- COD.XXIV.

ctorum, vel propriis argumentis refellit [1]. Quum vero totum hoc Opus propter molem hactenus lucem, quam meretur haud viderit, quoniam duo facile volumina in folio compleret, librorum argumenta, quorum index praecurrit, ac primas duas Codicis paginas occupat, subiicere animus erat; sed quum iam prolata fuerint, & a Fabric. B. G. Tom. VI. pag. 420. seqq. & a Montefalconio Palaeogr. Graec. pag. 327. seqq. nos iis omissis, quae cum dictis editionibus concordare comperimus, argumentum tantummodo Libri IV. quod aliquantum ab iis differt, proferimus, quod ita habet:

Τόμος τέταρτος. Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἱρέσεις αἱ ἀναφανεῖσαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως. ἐγράφη δὲ πρώτη ἡ τοῦ Σίμωνος, ϗ ἡ ἐπ' αὐτῷ ἀντίῤῥησις, ἐν ᾗ δηλοῦται ϗ ὅπως ὁ Σίμων κακῶς ἐξέῤῥηξε τὴν ψυχήν. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατηνῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου, ἐν ᾗ εἰρήκαμεν καὶ περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου. ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκοδρύγων, ἔνθα ϗ περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ϗ ἄλλα τινὰ, τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐῤῥέθησαν. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολοβάρσου. ἐννάτη ἡ τῶν Ὀφιτῶν, ἐν ᾗ ϗ περὶ τοῦ, πῶς ἐκλήθη φρόνιμος ὁ ὄφις, ϗ περὶ αἰώνων, ϗ περὶ τοῦ φυτοῦ τῆς γνώσεως, ϗ τῆς ἀπὸ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς τοῦ Ἀδάμ. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου, ὃς κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας παρεδίδου ἀκολούθως τῷ Πλάτωνι. ἑνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. τρισκαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος ϗ Μαρκίωνος, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς ὕλης. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξκαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τοῦ Σεβηριανοῦ. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατητῶν. εἰκοστὴ ἡ τῶν Ἀσκοδρουγιτῶν. εἰκοστὴ πρώτη ἡ τῶν Κυντιλιανῶν ϗ Πρισκιλιανῶν ϗ Πεπουζιτῶν, ϗ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοστὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ᾗ ϗ περὶ τῶν θείων μυστηρίων. εἰκοστὴ τρίτη ἡ τῶν Ἀλόγων. εἰκοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων ϗ Ἑλκεσαίων, ἐν ᾗ ϗ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου. εἰκοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοτιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὸ, πῶς νοεῖται, τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. εἰκοστὴ ἑβδόμη ἡ τοῦ Νοήτου ϗ τοῦ Ναβάτου. εἰκοστὴ ὀγδόη ἡ τοῦ Σαβελλίου. εἰκοστὴ ἐννάτη ἡ τοῦ Μαρκέλλου. τριακοστὴ ἡ τῶν Οὐαλησίων. τριακοστὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὠριγένους, ἐν ᾗ ϗ διάφοροι δόξαι Ἑλληνικαὶ περὶ ψυχῆς, ϗ ἑρμηνεία τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ, ὅ φησιν, ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. τριακοστὴ δευτέρα ἡ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. τριακοστὴ τρίτη ἡ τῶν Μανιχαίων ϗ Κουβρίκων, ἐν ᾗ ϗ ἐξήγησις τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ τοῦ λέγοντος, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου φανῆναι τὸν κύριον, καὶ σχήματι εὑρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον. τριακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἱερακιτῶν. τριακοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Κολλυριδιανῶν. τριακοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Μασσαλιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κεφάλαια τῆς αἱρέσεως αὐτῶν ἀνατάττονται, ϗ διάφοροι κατ' αὐτῶν ἀντιῤῥήσεις. τριακοστὴ ἑβδόμη ἡ τῶν Κηρινθιανῶν. τριακοστὴ ὀγδόη ἡ τῶν Ἱκετῶν. τριακοστὴ ἐννάτη ἡ τῶν Γνωσιμάχων. τεσσαρακοστὴ ἡ τῶν Θνητοψύχων. τεσσαρακοστὴ πρώτη ἡ τῶν Χριστολυτῶν. τεσσαρακοστὴ δευτέρα ἡ τῶν Ἐθνοφρόνων, ἐν ᾗ ϗ διάφορα περὶ ἀστρονομίας. τεσσαρακοστὴ τρίτη ἡ τῶν Παρερμηνευτῶν. τεσσαρακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Μελιτιανῶν. Ex argumento vero Libri XXV. desunt in nostro Codice ultima verba: ἡμεῖς γὰρ ταῦτα, κ. λ.

Indicem argumentorum sequitur inscriptio totius Operis, hoc pacto: Συλλογὴ τῶν ὅλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἱρέσεων, ϗ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων αὐτὰς ἀνδρῶν· ἔτι δὲ καὶ ἀντιῤῥήσεις ἐπ' ἐνίαις τούτων, ϗ μάλιστα ταῖς παλαιτέραις· ϗ ἕτερά τινα χρήσιμα τοῖς εὐσεβέσι, πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτα τοῦ Χωνιάτου, τοῦ δὲ γεγονότος κριτοῦ τοῦ Βήλου, ἐπὶ τῶν κρίσεων Ἐφόρου, γενικοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος [2], ἔπειτα δὲ ϗ μεγάλου Λογοθέτου τῶν σεκρετῶν, *Collectio omnium fere opinionum & haeresum, & historia hominum qui illas instituerunt; insuper contradictiones adversus quasdam earum, & maxime antiquiores; & alia quaedam piis hominibus utilia, elaborata a venerabili Niceta Choniata, electo Iudice Beli, iudiciorum Ephoro, ac generali Imperialis Fisci Praefecto, deinde vero etiam magno secretorum Logotheta* [3]. Deinde Prooemium, cuius initium pag. 3. Θεῷ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο; ὁ μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ὢν ἁπάντων τῶν ἐφετῶν οὐδενὸς τῶν ὄντων ἐφίεται. Finis: ὅπως μίαν ἀνελίττων βίβλον τῷ πολυειδεῖ τοῦ συγγράμματος χαίρῃς, κἂν τοῦ ἐρανίζῃ πανάκειαν τοῖς ὀλεθρίοις ἀντίμαχον δόγμασιν· ἔνθεν τοι ϗ τοῦ λέγειν, ἐνθένδε ἄρξομαι. Tum Liber primus pag. 3. b. inc. Ἀδὰμ πρῶτος πλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ Θεοῦ, ϗ λαβὼν τὸ ζωογόνον ἐμφύσημα ἔσχεν, ἐκ μιᾶς τῶν αὐτοῦ πλευρῶν Εὔαν ἑαυτῷ ὁμοίαν· βιώσας δὲ Ἀδὰμ ἔτη ἐννακόσια τριάκοντα, γεγέννηκε Κάϊν μετὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς, ϗ τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἀπόπεμψιν. Liber ultimus des. ὡς δὴ πάντα ἐμώρανεν ἡ τῆς μιᾶς θεότητος ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι δύναμις τῇ χάριτι ϗ ἁπλότητι τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

II. pag. 362. b. Nicetae Thesaurum excipit pars posterior Historiarum eius, in libros duos divisa, quae quum ab editionibus non

(1) Huius Operis eximii, in quo Euthymii Zigabeni, quam in praefatione laudat, Panopliae dogmaticae multa addidit, quinque tantum primi libri editi exstant Latine, interprete Petro Morelio Turonensi Paris. MDLXI MDLXXIX. & MDCX. in 8. & cum Orthodoxi cuiusdam (ut in inscriptione appellitur) notis & indice Genev MDXXIX in 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum edit. Colon. MDCXVIII. Tom. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. Fragmentum ex Lib. XX. de ordine observando ab iis, qui a Saracenica superstitione ad Christianam fidem transeunt, Latine exstat in Bibl. Patrum edit Paris. MDLXXV. & aliis insequutis editionibus: G. L. in Auctarii Ducaeani Tom. II. Paris. MDCXXIV. & in Bibl. Patrum, Paris. MDCLIV. Tom. XII. & omisso Nicetae nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii Heidelb. MDXCV. 8. p. 74. 91. Graece loca quaedam adfert Allatius contra Hottingerum pag. 197. & de Purgatorio pag. 696. seqq. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. pag. 418. seqq. a quo noster Codex memoratur, ibid. pag. 420.

(2) Κοιτὼν apud Graecos medii & infimi aevi, pro Fisco, seu domo aerarii Imperialis accipitur.

(3) Duo eiusdem operis exemplaria habentur in Biblioth. Regis Christianiss. & aliud in Biblioth. Baluziana, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montisfalconii loc. cit.

non modo quoad librorum distinctionem, sed etiam in phrasi, & in ipsis quoque rebus, libro praesertim posteriore, discrepet, digna profecto esset, quae, si nova pararetur huius Scriptoris editio, cum editis conferretur. Praecedit Titulus: Ἐνταῦθα ἡ ἅλωσις τῆς πόλεως, καὶ τινὰ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων. *Heic captivitas Vrbis, & quaedam ex iis, quae postea acciderunt.* Liber primus incipit a Cap. VIII. Lib. III. Alexii Comneni, edit. Paris. pag. 345. Genev. pag. 582. a verbis: Ἀλλὰ μέχρι μὲν δὴ τούτων εὔδρομος ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ διαλείας φέρων ὁδοῦ. Des. τῶν δ' ἠλπικότων ἐπὶ κύριον τῇ παιδείᾳ σύνδρομος ἡ παράκλησίς τε καὶ ἐπανάκλησις. Liber secundus pag. 372. incipit a verbis Capitis primi Lib. de Constantinopolis statu edit. Paris. pag. 377. Genev. pag. 634. nimirum: Εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα, καὶ ἡ Κωνσταντίνου καλλίπολις τὸ κοινὸν ἁπάντων ἐθνῶν ἐντρύφημά τε καὶ περιλάλημα, κ. λ. Des. ὃς καὶ δίκαιον ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δείκνυσιν ἐπιβαίνοντα, καὶ λέοντα καταπατοῦντα καὶ δράκοντα. Vbi notandum ex hoc posteriore libro fragmentum satis longum, in quo de Vrbis direptione, & de statuis ac monumentis post captam per Latinos CPolim eversis & conflatis agitur, utpote quod in impressis desideratur, a Fabricio referri loc. cit. a p. 405. ad p. 418.

Tandem pro recensionis huius coronide, quum Fabricius l. c. pag. 435. indicem Scriptorum, a Niceta Choniata in Historia Byzantina laudatorum exhibeat, nos quoque illius exemplum sequuti, alium SS. Patrum, & aliorum auctorum catalogum, quorum in eiusdem Nicetae Thesauro referuntur loca atque sententiae, in medium proferre voluimus, qui sequens est:

Agatho pag. 343.

Ambrosius Mediol. pag. 233. b. 343. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου. pag. 178. b. ἐκ τῆς πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα. ibid.

Amphilochius Iconiensis ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. pag. 340. ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, Ὁ ἀποστείλας με πατὴρ, μείζων μου ἐστίν. pag. ead. b.

Anastasius Sinaita ἐκ τῆς βίβλου τῆς λεγομένης Ὁδηγοῦ. pag. 177. b. 178. 188. b. 233. b. ἐκ τῶν ις' κεφαλαίων τῶν κατὰ Μονοφυσιτῶν τὸ ζ'. p. 341. b.

Andreas Cretensis ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν βαϊοφόρον. pag. 330.

Athanasius pag. 342. b. 343. b. εἰς τὸ, οὐκ ἀεὶ ἦν ὁ υἱός. pag. 105. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ὁμοιούσιον. pag. 107. b. ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. b. χρήσεις κατὰ Θεοπασχιτῶν. pag. 187. b. πρὸς τοὺς λέγοντας, ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἠθέλεν. pag. 188. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 332. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἱεράτευμα. pag. 333. ἐκ τοῦ διαλεκτικοῦ λόγου, ὃν ἐποιήσατο πρὸς τὸν Ἄρειον. pag. 340.

Augustinus. pag. 341. b. [1]

Basilius Magnus pag. 105. b. 107. b. 108. 122. 190. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς. pag. 11. b. 240. εἰς τὸ, ἀεὶ ὁ Θεὸς πατήρ. pag. 104. b. ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς. pag. 178. b. ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον πρώτου λόγου. pag. 234. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου λόγου. ibid. ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τὸν Ἰκονίου τριάκοντα κεφαλαίων. pag. 245. b. ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. pag. 330. b. ἐκ τῆς εὐχῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Οὐδεὶς ἄξιος, κ. λ. pag. 332. εἰς τὸ, Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος. pag. 344.

Cosmas Indopleustes ἐκ τοῦ εἰς τὸν ψαλτῆρα προοιμίου ἐξηγουμένου ὡς ἐν παρόδῳ τὸ, ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, καὶ τὰ ἑξῆς. pag. 333.

Cyrillus Alexandrinus pag. 105. 106. a. 106. b. 107. a. 107. b. 109. b. 147. b. 190. b. ἐκ τοῦ λόγου, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, Ἀπόδειξις διὰ τῶν ἀρχῆθεν γεγενημένων θείων χρησμῶν τοῖς θεσπεσίοις πατριάρχαις περὶ τῆς ἀμείψεως καὶ μεταθέσεως τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐθνῶν. pag. 18. πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι εἰς τρεῖς θεοὺς πιστεύομεν. p. ead. b. κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ἔλαττον τῷ υἱῷ ἐκ τοῦ τὸν Χριστὸν λέγειν ἐν εὐαγγελίοις, ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν. pag. 108. περὶ τῆς προκοπῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 111. b. ἐκ τῶν κατὰ τῶν Πνευματομάχων ἀντιρρητικῶν λόγων. pag. 123. b. 124. 125. 126. ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ψυχὴν μετὰ σώματος ἀνέλαβεν. pag. 131. b. κατὰ Νεστοριανῶν ἐκ τῶν σχολίων τῶν περὶ ἑνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. pag. 133. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς. pag. 134. 135. b. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς περὶ ἑνὸς υἱοῦ. pag. 134 b. 135. ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 135. b. ἐκ τοῦ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν λόγου. pag. 136. 137. b. 138. b. ἐκ τῆς πρώτης ὁμιλίας τῆς, ὅτι οὐ χρὴ λέγειν ἄνθρωπον θεοφόρον, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. pag. 140. b. ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς. pag. 141. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς, ὅτι εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. pag. 141. b. ἐκ τοῦ πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην βασιλίδα προσφωνητικοῦ. pag. 141. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχούς. pag. 142. 143. 146. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰς δεσποίνας προσφωνητικοῦ. pag. 143. ἐκ τοῦ ἕκτου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς. pag. 179. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς προσφωνητικοῦ λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν κατὰ Νεστορίου. pag. 188. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτου λόγου. p. 204. ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ δογμάτων. ibid. ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου ὀγδόου. pag. ead. b. πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. pag. 233. ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς. pag. 234. ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδόσιον προσφωνητικοῦ. ibid. εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον. pag. 332. b. ἐκ τῶν ιβ' κεφαλαίων τῶν κατὰ Θεοδωρίτου. ibid. ἀπὸ τοῦ πρὸς βασιλίδας λόγου. ibid. & pag. 340. b. ἀπὸ τῶν περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 332. b. ἐκ τοῦ εἰς τὰ Βαΐα λόγου. pag. 340. b. ἐκ

τοῦ

(1) A multis retro seculis non pauca S. Augustini Opera Graece fuere versa.

τοῦ α' βιβλίυ τῶν Θησαυρῶν, ἐκ τοῦ ια' κεφαλαίυ. p. 342. ἀπὸ τοῦ γ' λόγυ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας κεφάλαια δύο. pag. ead. *b*.

Cyrillus Hierosolymitanus ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντὴν λόγυ, ὗ ἡ ἀρχὴ, Χαῖρε σφόδρα, κ. λ. pag. 332. *b*.

Dionysius Areopagita ἐκ τῦ δευτέρυ κεφαλαίυ τοῦ περὶ ἡνωμένυ ϗ διακεκριμένυ. pag. 11. ἐκ τῦ ιγ' κεφαλαίυ τοῦ περὶ τοῦ τελείυ ϗ ἑνός. pag. ead. *b*. περὶ Θεῦ. pag. 15. ἐκ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς περὶ θείων ὀνομάτων. pag. 39. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον τὸν θεραπευτὴν ἐπιςολῆς. ibid. ἐκ τῶν θεολογικῶν ςοιχειώσεων τοῦ ἁγίυ Ἱεροθέυ. pag. 40.

Τῦ ἁγίυ Ἐφραὶμ ἀρχιεπισκόπυ Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδυ, καὶ τοῦ τόμυ τοῦ ἁγίου Λέοντος. pag. 207. *b*.

Eustratius Metropolita Nicaenus ἀπὸ τῦ λόγυ τῦ πρὸς Γροσολάνον ἐπίσκοπον Μεδιολάνων περὶ τῆς τῦ ἁγίυ πνεύματος ἐκπορεύσεως. pag. 266. ἐκ τῦ αὐτῦ πρὸς αὐτὸν ἐπίσκοπον Μεδιολάνων δευτέρυ λόγυ. pag. 268. *b*. ἐκ τῦ αὐτῦ ἑτέρυ λόγυ. pag. 273. *b*. τῦ αὐτῦ κεφάλαια ἐπισημαντικὰ, δι' ὧν δείκνυται ἀδύνατον εἶναι ἐκ τῦ πατρὸς ϗ τῦ υἱῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι. pag. 275. ἐκ τῦ δευτέρυ περὶ τῶν ἀζύμων λόγυ. pag. 333. *b*.

Εὐθυμίυ μοναχῦ τῦ Ζιγαβηνῦ κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἤτοι Ἰταλῶν, κεφάλαια ιβ' δηλῦντα, ὡς ὐκ ἐκ τῦ υἱῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. pag. 296.

Gregorius Nazianzenus ἐκ τῦ περὶ Υἱοῦ πρώτυ λόγυ. p. 12. 105. 108. *b*. 109. 342. ἐκ τῦ περὶ Υἱοῦ δευτέρυ λόγυ. pag. 40. *b*. 106. *b*. 109. *b*. 110. 178. *b*. 190. 340. ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ δόγματος ϗ καταςάσεως ἐπισκόπων. pag. 12. ἐκ τῦ λόγυ τοῦ πρὸς Ἀρειανὺς, καὶ εἰς ἑαυτόν. pag. 12. *b*. ἐκ τῦ μεγάλυ ἀπολογητικοῦ. pag. 16. ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ εἰς τὰ γενέθλια. pag. 40. ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγυ. pag. ead. *b*. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρυ λόγυ. ibid. ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα δευτέρυ λόγυ. ibid. ἐκ τῦ λόγυ τῦ προτρεπτικῦ εἰς τὸ βάπτισμα. ibid. ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρυσίαν. pag. 107. ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ γεννήσεως τῦ υἱοῦ ϗ Θεοῦ. pag. 108. περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος. p. 121. 122. 123. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον πρώτυ λόγυ. pag. 127. *b*. 128.

Gregorius Nyssenus pag. 105. *b*. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγυ. pag 40. *b*. 246. ἐκ τοῦ λόγυ τῦ πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας. pag. 129. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιῤῥητικοῦ λόγυ. pag. ead. *b*. 130. 131. 179 ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ περὶ θεότητος υἱοῦ ϗ ἁγίυ πνεύματος, ϗ εἰς τὸν Ἀβραάμ. p. 341. *b*.

Πίςις ἀποκαλυφθεῖσα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θαυματυργῷ, ὡς ἐκ διδαχῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ, ϗ τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ἰωάννυ τοῦ εὐαγγελιςοῦ. pag. 28. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίςεως, ῥήσεις περὶ τῶν δύο τοῦ Χριςοῦ φύσεων pag. 178. *b*.

Ignatius S. Apostolus, Episcopus Antiochenus pag. 188. *b*.

Ioannes Chrysostomus pag. 343. ἐκ τῆς βίβλυ τῆς περὶ ἀκαταλήπτυ. p. 16. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιςολῆς. p. 179 ἐκ τῆς ξε' ὁμιλίας τῶν ἑρμηνειῶν τῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίυ. p. 204. ἐκ τῆς ζ' ὁμιλίας τῆς πρὸς Ἐφεσίυς ἐπιςολῆς. pag. 233. *b*. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείυ· ϗ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν ὁμιλίας. ib. & p 340. *b*. ἐκ τοῦ τρίτυ λόγυ τοῦ περὶ ἱερωσύνης. p. 330. *b*. ἐκ τῆς κατὰ Ἰυδαίων βίβλυ. pag. 331. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἑρμηνείας. ibid. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίυς ἐπιςολῆς. pag. 331. *b*. 340. *b*. εἰς τὸν ἀπόςολον Θωμᾶν. pag. 331. *b*. ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα. ibid. ἐκ τῆς κζ' ὁμιλίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. pag. 344.

Ioannes Damascenus pag. 106. 107. *b*. 109. *b*. 112. 146. *b*. 147. *b*. 173. *b*. 174. *b*. 175. 186. *b*. 201. *b*. 202. 334. 339. *b*. ἐκ τοῦ περὶ πατρὸς ϛ υἱοῦ ϗ ἁγίυ πνεύματος διακεκριμένη ἅμα ϗ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. τοῦ αὐτοῦ ἐκ διαφόρων πατέρων. pag. ead. *b*. περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 19. *b*. περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Χριςοῦ. pag. 34. *b*. περὶ τοῦ τρόπυ τῆς ἀντιδόσεως. pag. 42. ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτοῦ ὑποςάσεων ἡνώθη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ϗ ὐ μέρος μέρει. pag. ead. *b*. περὶ τῆς ἐν εἴδει καὶ ἀτόμῳ θεωρυμένης ὑποςάσεως ϗ διαφορᾶς ἑνώσεως ϗ σαρκώσεως. p. 43. περὶ φυσικῶν ϗ ἀδιαβλήτων παθῶν. pag. ead. *b*. περὶ τοῦ τρισαγίυ. pag. 189. περὶ τῆς θεανδρικῆς ἐνεργείας. pag. 202. *b*. πρὸς τὺς λέγοντας, εἰ δύο φύσεων ϗ ἐνεργειῶν ὁ ἄνθρωπος, ἀνάγκη ἐπὶ Χριςοῦ τρεῖς φύσεις λέγειν, ϗ τοσαύτας ἐνεργείας. pag. 235. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἁγίων ϗ ἀχράντων τοῦ κυρίυ μυςηρίων κεφαλαίυ πς'. pag. 330. *b*. πρὸς τὺς λέγοντας, ἡ ὑπόςασις τοῦ Χριςοῦ κτιςὴ, ἢ ἄκτιςος, κεφάλ. ρκζ'. pag. 342. περὶ τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων, κεφάλ. ρμ'. ibid.

Ἰωάννυ Ἱεροσολύμων ἐπιςολὴ ϛ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνςαντινυπόλεως, ἐπικυροῦσα τὰ κατὰ Σεβήρυ πραχθέντα. pag. 167. *b*.

Isidorus Pelusiota ἐκ τῆς πρὸς Θεωνᾶν ἐπιςολῆς. pag. 236.

Iulius Romae. pag. 188. *b*.

Iustinianus Imperator ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιςολῆς. pag. 208. διάταξις κατὰ Ἀνθίμυ, Σεβήρυ, Πέτρυ, ϗ Ζωόρα. pag. 166. ἐκ τοῦ ἰδίκτυ, ὗ μέμνηται ϗ Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος πάπας Ῥώμης ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ςαλείσῃ ἐπιςολῇ πρὸς τὺς ἀοιδίμους βασιλεῖς Ἡράκλειον ϗ Τιβέριον, τῇ ϗ κειμένῃ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἕκτης συνόδυ. pag. 236.

Iustinus philosophus & martyr ἐκ τοῦ περὶ πίςεως λόγυ. pag. 178. *b*.

Leo papa ἐκ τῆς ἐπιςολῆς τῆς λεγομένης ςήλης ὀρθοδοξίας. pag. 341. *b*. ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιςολῆς πρὸς Λέοντα βασιλέα, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ, Τῷ ὑπερενδοξοτάτῳ ϗ γαληνοτάτῳ υἱῷ αὐτοῦ Λέων ἐπίσκοπος. pag. 342.

Τοῦ κυρίυ Λέοντος τοῦ Βυλγαρίας τοῦ πρώτως προβλη . . . . . . παρὰ τοῦ μακαρίτυ βασι-

σιλέως κυρίυ Βασιλείυ ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀζύμων ἐπιςολῆς αὐτοῦ. pag. 330. *b*.

Ε'κ τῶν κεφαλαίων Λεοντίυ τῶν κατὰ Σεβήρυ. pag. 180. 181.

Γράμμα τοῦ βασιλέως κυρίυ Μανυὴλ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Α'ρμενίας. pag. 216. *b*.

Maximus pag. 168. 169. 170. 194. 196. *b*. 197. 199. 331. *b*. περὶ πατρὸς κ̀ ὑιοῦ καὶ ἁγίυ πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. περὶ Θεοῦ κοινῶς. pag. 16. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγυ. pag. 41. *b*. ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ὔτε διαιρεῖ, ὔτε διαιρεῖται. pag. 168. *b*. ὅτι ὐχ, ὡς ἔλεγεν ὁ Πύῤῥος, νεύματι τοῦ ἑνωθέντος λόγυ ἡ σὰρξ ἐκινεῖτο. pag. 199. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. ead. & 200. & 205. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Νίκανδρον ἐπιςολῆς. pag. 201. πρὸς τὺς λέγοντας, ὅτι μίαν Χριςοῦ χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ' ἐπικράτειαν. ibid. πρὸς τὺς λέγοντας, ὅτι ὥσπερ ὀργάνυ, ϗ τοῦ κινοῦντος μία ἐνέργεια, ὕτω κ̀ θεότητος, κ̀ ἀνθρωπότητος μία ἐνέργεια. ibid. πρὸς τὺς λέγοντας μίαν σύνθετον ἐπὶ Χριςοῦ ἐνέργειαν. p. ead. *b*. ἐκ τοῦ πρὸς Α'πολινάριον τὸν αἱρετικὸν ἀντιῤῥητικοῦ λόγυ. p. 204. *b*.

Meliton Sardensis pag. 188 *b*.

Nicephorus Patriarcha CPolitanus, *Vide infra in voce* Photius.

Nicolaus Methonensis Episcopus. p. 307. ἐκ τοῦ κατὰ Λατίνων ὑπὲρ τοῦ πνεύματος λόγου. pag. 262. κεφαλαιώδεις ἔλεγχοι τοῦ παρὰ Λατίνοις καινοφανοῦς δόγματος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς κ̀ τοῦ ὑιοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρ' αὐτοῦ ἐκ τῶν διὰ πλάτυς ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων. p. 296. *b*.

Photius Patriarcha CPolitanus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ πνεύματος ἐγκυκλίυ ἐπιςολῆς. ἐν ᾗ αἰτιᾶται τὺς Λατίνυς, ὡς ϗ ἐκ τοῦ ὑιοῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι λέγοντας. pag. 288. ἐκ τοῦ λόγυ τοῦ περὶ τῆς τοῦ ἁγίυ πνεύματος μυςαγωγίας. pag. 332. ἐκ τοῦ λόγυ, ὗ ἡ ἀρχὴ, Πῶς θελητὸς τῷ πατρὶ ὁ θάνατος λέγοιτ' ἂν εἶναι τοῦ Χριςοῦ, κ. λ. pag. 334 χρήσεις κατὰ εἰκονομάχων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Νικηφόρου κ̀ Φωτίυ τῶν πατριαρχῶν Κωνςαντινυπόλεως, κ̀ Θεοδώρυ τοῦ Στυδίτυ. pag 210.

Πρόκλυ χρήσεις. pag. 235. *b*.

Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ἐκ τῆς συνοδικῆς ἐπιςολῆς. p. 206. *b*. 343. *b*.

Συλλογισμὸς τοῦ μεγάλυ Δρουγγαρίυ κυρίυ Στεφάνυ. pag. 333. *b*.

Ε'κ τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ἀναγινωσκομένυ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. pag. 334.

Ε"κθεσις Σωτηρίχυ τοῦ παντευγενεςάτυ παριςῶσα, ὅπως ἐφρόνει περὶ τοῦ δόγματος, ὅ φησι, σὺ εἶ ὁ προσφέρων, κ̀ προσφερόμενος. p. 327. *b*. Τὸ ἐπὶ τῷ ἀναφυέντι δόγματι κατὰ τοῦ παντευγενεςάτυ Σωτηρίχυ γεγονὸς σημείωμα. pag. 334. *b*.

Theodoretus ἐκ τοῦ κδ' κεφαλαίυ τῶν εἰς τὰ ἀπόῤῥητα τῆς Ε'ξόδυ ἑρμηνειῶν, ὗ ἡ ἀρχὴ, Διατί φεύγυσιν ἐπιτελέσαι προσέταξε τοῦ πάσχα τὴν ἑορτήν. pag. 330. *b*.

Ε'κ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ πνεύματος λόγου τοῦ . . . . . κυροῦ Θεοδώρυ Σμυρναίυ. pag. 293. *b*.

Theodorus Studita. *Vide supra in voce* Photius.

Theophylactus Archiepiscopus Bulgariae ἐκ τῶν περὶ τῦ πνεύματος. pag. 275. ἐκ τῆς τῦ τετραευαγγέλυ ἑρμηνείας. pag. 332. *b*. εἰς τὸ ῥητὸν τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς τῦ μεγάλυ Παύλυ τὸ φάσκον, ϗ δι' αὐτῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν. pag. 333.

Ex Synodis adferuntur, prima Generalis pag. 178. *b*. Synodus IV. Chalcedonensis pag. 152. *b*. & Synodus sexta pag. 193.

III. In ultima tandem pagina Iambici quidam versus leguntur, quibus instar tituli haec praecedunt: Τῦ Θεσσαλονικῦ Μεσοποταμίτυ τινὸς διελθόντος τὴν βίβλον ἐξ ἑτοίμυ ςιχηρὸν προσφώνημα ὡς ἐν εἴδει ἐπιγράμματος . . . . (1) τῦ φιλοπονήσαντος τὴν συνθήκην τῆς βίβλυ προκειμένης, διπλῆν πραγματείαν, τήν τε προταχθεῖσαν ἐκκλησιαςικὴν ἱςορίαν, κ̀ τὴν πρὸς τὸ τέλος . . . . *Thessalonici Mesopotamitae cuiusdam in librum, quem legerat, extemporanea ex iambis acclamatio instar epigrammatis . . . . . . in qua studuit huiusce libri compositionem, duplicemque tractationis scopum exprimere, videlicet praepositam historiam Ecclesiasticam, & quae in fine . . . .*

Iambici vero versus ita habent:

Εὐαγγελικὸς ἄλλος οἰκοδεσπότης
Θησαυροφυλάκιον ἤνοιξε ςόμα·
Ε'ξάγεται δὲ ϗ παλαιὰ κ̀ νέα,
Α'ρχαϊκὰ δόγματα κ̀ καινοὶ λόγοι.
Η' βιβλιακὴ σύνθετος διαρτία
Α'νθρωπικὸν σύγκριμα μικτὸν δεικνύει.
Ψυχὴ δοκεῖ κ̀ σῶμα, γνῶσις κ̀ φύσις,
Κἂν ὐρανὸς πρὸς ὕψος, ἂν δὲ γῆ κάτω,
Κόσμυ μίμημα δέλτος ἡ προκειμένη,
Τὰ θεῖα πρῶτον, ὕςερον τὰ πρακτέα.
Καὶ μετρικὸν μὲν γράμμα τὴν Ι'λιάδα
Σμαραγδογλυφὴς ἐνθαλαμεύει θίβη·
Α'λεξάνδρυ κ̀ τῦτο τῆς εὐψυχίας,
Βασιλικῆς γνώρισμα φιλοδωρίας,
Α'νακτορικῆς δεῖγμα λαμπρᾶς καρδίας,
Χλωρὰ λίθος, βλάςημα λειμῶνος λόγυ,
Σαφὴς διόπτρα τῦ πρὸς Ο"μηρον πόθου.
Υ"λη δέ τις καλύπτρα ταύτης πυκτίδος,
Τὰς καρδιακὰς πτύχας ἐξανοικτέον,
Καὶ τὴν μεταξὺ χώραν ὑφαπλωτέον.
Κλίνην Σολομώντειον εὐτυχησάτω,
Τοιῦτος οἶκος ἄξιος ταυτης τόπος.
Ζωῆς ἔμαθον βίβλον. ἀλλ' ἰδὲ βλέπω,
Τὰ ζωτικὰ ῥήματα γράμματα φέρει,
Κἂν θνητὰ μικτὰ τοῖς ἀθανάτοις λόγοις,
Προφητικῆς πλήρωμα θεσπιῳδίας,
Τῆς ἑπτάδος μέρισμα κ̀ τῆς ὀκτάδος,
Εἰ μή τις ἄλλην ἄλλος ἑπτάδα λέγει
Τὴν ἑπτάκαυλον συνοδικὴν λυχνίαν,
Η"τις ἀνῆψεν ὧδε σωςικὸν σέλας.
Evangelicus alter paterfamilias
Os adaperuit thesaurum continens;
Proferuntur autem nova & vetera,
Antiqua dogmata, & nova oracula.

Haec

(1) Vbi puncta illa interposita vides, ibi verba tineis corrosa sunt ac mutilata.

Haec libri bene digesta compositio
Humanam repraesentat mixtam fabricam.
Anima videtur & corpus, cognitio, & corruptio,
Ac si caelum sursum, terra vero deorsum,
Vera mundi imago est praesens libellus,
In quo divina primum, & deinde humana,
Ac metricum quidem illud opus Iliados
Recubuit in arcula smaragdina:
Quod Alexandri ostendit animi praestantiam,
Et regiae fuit munificentiae indicium,
Regalis & vere splendidi cordis testimonium,
Vivens lapis, germen prati, ut est sermo,
Lucida dioptra in Homerum adfectus. (bri;
Sed quaedam abscondita materies est huius li-
Cordisque sunt evolvendae paginae,
Totusque medius explicandus locus,
Bene ei lectus Salomonis convenit;
Haec eius digna domus, hic dignus locus.
Vitae librum perlegi, & ecce video.
Vitae verba continent litterae,
Licet mortalia, mixta dictis immortalibus,
Propheticae implementum vaticinationis,
Septenarii divisionem, & octenarii, (re;
Nisi quis alius alium malit septenarium dice-
Septemplicem illam synodicam lampadem,
Quae super nos accendit ita salutare lumen.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIII. in cuius ultima pagina, Codicis integumento affixa, ab eadem, ut videtur manu notatum legitur: *βιβλίον τῦ παπᾶ κυρίυ Μάρκυ τῦ πνευματικῦ*. Constat foliis scriptis 385. Cuius specimen damus Tab. VI. N. IV.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

HOMILIAE SVPER EVANGELIA INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

D. Ioannis Chrysostomi in Evangelium Ioannis Homiliae XLIII.

COD. XXV. HOmiliarum in Ioannem, quae in hoc Volumine continentur, initium fit a XLVI. cuius titulus ex Evangelistae Cap. VI. v. 41. *Ἐγόγγυζον ὖν οἱ Ἰυδαῖοι, κ. λ.* Inc. *Ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, κ. λ.* Finis vero in LXXXVIII. cuius titulus ex Cap. XXI. v. 15. *Ὅτε ὖν ἠρίςησαν, κ. λ.* quaeque des. *καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.* Exstant autem omnes in cit. Operum S. Ioannis Chrysostomi edit. Tom. VIII. a pag. 269. ad 530. cum qua penitus convenire codicem comperimus. Notandum de hoc Codice, multis scatere correctionibus recentius adiectis, aureos singularum Homiliarum titulos, aureoque ornamento instructos exhibere; ubi vero Moralia incipiunt, ibi argumenta margini apposita rubro interdum, alias aureo charactere exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. circiter XIII. Constat foliis 287.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΘΕΙΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ.

SACRA PRAECEPTA INCERTI AVCTORIS.

I. pag. 1. INterior totius Voluminis epigraphe, rubris conscripta litteris, sequens est: *Αἱ κατὰ ἀπόφασιν θεῖαι ἐντολαὶ, ἃς ὀφείλει φυλάττειν πᾶς ὁ θέλων ζωῆς ἐπιτυχεῖν ἀναντιῤῥήτως, οἱῳδήτινι σχήματι πολιτεύεται· καὶ περὶ μετανοίας ἀληθῦς, ἣ κεῖται τοῖς προλειφθεῖσιν, ἧς χωρὶς ὐδεὶς ὄψεται τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Declaratio divinorum praeceptorum, quae servare debet quicumque vitam certo adsequi voluerit, in quocumque statu vixerit. Et de vera poenitentia, quae lapsis proponitur, sine qua nemo aeternam vitam videbit.* Inc. *Ποιήσατε καρπὺς ἀξίυς τῆς μετανοίας. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν ὖν δένδρον μὴ ποιῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.* Subiungitur inde explicatio: *Καρπὺς ἀξίυς τῆς μετανοίας, ὅτι ὐκ ἀρκεῖ τὸ φυγεῖν τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν δεῖ πολλὴν ἐπιδείξασθαι· τὴν μέντοι μετάνοιαν, ἣν ὁ Ἰωάννης ἐκήρυττε, καὶ ἡμεῖς ἀπαιτύμεθα· ταύτην γὰρ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ὁριζόμενος λέγει, μετάνοιά ἐςιν ἡ πρὸς τὰ κρείττονα ςροφὴ, οἷον, τὸ ἐκκλίναι ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιῆσαι ἀγαθὸν, κ. λ.* Hoc opus contextum non modo ex divinorum librorum sententiis, sed etiam ex vetustissimis & optimis Patrum operibus cui debeamus collectori, prorsus ignoramus; id tantum adfirmare iure possumus, ea tot & tanta, quae adferuntur Auctorum fragmenta non sine fructu cum editis exemplaribus posse conferri. Differt autem haec Collectio ab ea, quam recensuimus supra in Codice IV. Plut. VI. quae licet nullum auctoris nomen praeseferret, compertum tamen est ad Niconem monachum Rhaithensem Palaestinum, qui vixit sub Constantino Duca circa A. C. MLX. pertinere, & hoc titulo insignitam in variis bibliothecis delitescere: *Πανδέκτης τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν, Pandectes de interpretationibus divinorum praeceptorum*: opus adhuc ineditum, & Fabricio teste B. G. T. X. p. 284. luce dignum: quodque adservatur etiam in Bibl. Coislin. Cod. XXXVII. & CXXII. Catalog. pag. 111. & 197. Nos interim nostro more post allatum totius Operis finem, Auctorum, quorum in hoc congeruntur sententiae, catalogum exhibebimus. Finis igitur sequens est: *Οὐδὲν ἰσχυρότερον τῶν πάντα παθεῖν ἑτοίμων· οὐδὲν οὕτω νικᾷ τὸν διώκοντα, ὡς προθυμία τῦ πάσχοντος· τί γὰρ εἶναι δεινὸν, εἰ τοῖς πράγμασι νικήσας φέρει τῇ γλώσσῃ νικώμενος.* In calce ultimae paginae legitur: *Ἀνοσίων χειρῶν ἔργον, ἡ τῶν παρόντων τομὴ φύλλων. Impiarum manuum opus, horum sectio foliorum.* Sed auctorum nomina alphabetico ordine digesta profe-ramus. COD. XXVI.

Asterius pag. 164. *b.*

Atha-

Athanasius pag. 8. *b.* 22. 36. 48. *b.* 155. *b.*

Basilius pag. 2. *b.* 3. 5. 6. *b.* 21. *b.* 25. 27. 35. *b.* 43. 50. *b.* 72. 74. 84. *b.* 101. *b.* 115. 121. *b.* 137. 153. *b.* 161. *b.* 175. *b.* ἐκ τῶν ἀσκητικῶν ὅρων κεφάλ. ο'. pag. 61. *b.* κεφάλ. μ'. & μη'. pag. 112. *b.* 139. κεφάλ. κε'. & νθ'. pag. 130. κεφάλ. μθ'. pag. 168. *b.* ἐκ τῶν διὰ πλάτους ὅρων κεφάλ. κε'. κζ'. λ'. λα'. λβ'. μγ'. pag. 62. κεφάλ. με'. μς', μζ'. pag. 63. *b.* κεφάλ κθ'. pag. 64. ἐκ τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὅρων. pag. 136. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὴν κοσμοποιΐαν λόγου. pag. 141.

Cyrillus Alexandrinus pag. 8. *b.* 15. 32. *b.* 36. 42. *b.* 45. 47. 75. 155. *b.* 164. 174.

Dorotheus pag. 5. *b.* 117.

Eusebius ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, pag. 84.

Gregorius Nazianzenus pag. 3. *b.* 4. 6. 14. 22. 28. *b.* 45. *b.* 49. *b.* 71. *b.* 78. *b.* 154. *b.* 162. Loca quae adferuntur sunt ex Oratione I. pag. 126. *b.* ex IX. pag. 89. ex X. pag. 198 ex XII. pag. 135. ex XIX. p. 112. ex XXI. pag. 91. 196. *b.* ex XXVII. pag. 112. 197. *b.* ex XXVIII. pag. 196. *b.* ex XXXIII. pag. 135. ex XXXIX. pag. 168. ex XL. pag. 89. *b.* ex XLII. pag. 91. 134. *b.* ex XLIII. pag. 91. Vbi notandum, nos in hac Orationum enumeratione eum ordinem servasse, quem obtinent in edit. Parisi. A. MDCIX. per Claudium Morellum.

Στίχοι τοῦ παντεπόπτηνοῦ κυρίου Γρηγορίου. pag. 117.

Gregorius Thaumaturgus. pag. 31. *b.*

Ioannes Chrysostomus pag. 4. 5. 10. 15. 22. 27. 36. & alias saepissime. ἐκ τοῦ ιε' λόγου τοῦ κατὰ Ματθαῖον. pag. 43. ἐκ τοῦ ις'. pag. 44. *b.* ἐκ τοῦ ν'. pag. 45. *b.* ἐκ τοῦ νε'. pag. 26. ἐκ τοῦ ξα'. pag. 31. *b.* ἐκ τοῦ οβ'. pag 45. *b.* ἐκ τῶν ἠθικῶν κατὰ Ματθαῖον. pag. 2. 3. 45. *b.* 78. *b.* & alibi. ἐκ τῶν ἠθικῶν κατὰ Ἰωάννην. pag. 113. ἐκ τοῦ α' λόγου τῶν Πράξεων. p. 51. *b.* ἐκ τοῦ ις' ἠθικοῦ τῶν Πράξεων. pag. 120. ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς ὁμιλίας λδ'. pag. 53. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ὁμιλ. να'. pag. 87. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἠθικοῦ ε'. p. 138. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Ἐφεσίους λόγου ιδ'. pag. 125. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτης ὁμιλ. δ'. pag. 123. *b.* ἐκ τοῦ ἠθικοῦ δ'. pag. 189. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἠθικοῦ α'. pag. 129. ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ὁμιλίας β'. pag. 107. ἐκ τοῦ ἠθικοῦ γ' περὶ γογγυσμοῦ. pag. 194. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς ἠθικοῦ β'. pag. 55. ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν δευτέρας ἠθικοῦ β'. pag. 194. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ὁμιλίας α'. pag. 56. & ὁμιλίας ς'. pag. 109. ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ὁμιλ. κα'. pag. 86. *b.* ἐκ τοῦ λόγου ἠθικοῦ περὶ βίου μοναχῶν. pag. 76. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ὁσίας Πελαγίας. pag. 158. *b.* ἐκ τοῦ περὶ νεκρῶν ἀναστάσεως. pag. 172. *b.* ἐκ τοῦ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν. pag. 184. *b.* Pag. vero 64. integra adfertur eiusdem Homilia, sive Sermo Περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἱρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐκδημοῦντος τοῦ ἁγίου ἐκ τοῦ σώματος, *De falsis prophetis, & falsis doctoribus, & atheis haereticis, ac de signis consummationis huius seculi, habitus paullo ante quam Sanctus e vita migraret.* Inc. Ὀδυνηρὸς ὁ λόγος. Des. pag. 69. αὐτὸς προσδέχεται ἡμᾶς μετανοοῦντας· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. VIII. nuper. edit. in spur. p. 72.

Ioannes Climacus pag. 126. *b.* 130. *b.*

Isidorus pag. 5. 7. *b.* 13. 16. 25. 44. *b.* 46. *b.* 78. *b.* 84.

Macarius pag. 2. *b.* 6. 10. 14. 21. *b.* 27. 32. *b.* 36. 45. 50. 71. *b.* 78. 130. *b.* 154. *b.* 164. *b.* 175.

Marcus Monachus p. 75. 121. *b.* 131. 144.

Maximus pag. 16. 27. 32. *b.* 42. *b.* 117. 121. *b.* 156. 173. 175.

Philippus pag. 101.

Theodoretus pag. 85. 132. ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν pag. 49. 161. *b.* 184. *b.*

Codex Graec. membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XIV. optime servatus, diligenterque conscriptus. Constat foliis 198.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΛΕΞΙΚΟΝ.

D. MAXIMI DICTIONARIVM.

I. pag. 1. INterior Codicis epigraphe ita habet: Ἐκλογὴ διαφόρων λέξεων συντεθεῖσα κατὰ στοιχεῖον παρὰ τοῦ ἁγίου Μαξίμου. *Selectio diversarum dictionum iuxta litterarum ordinem a D. Maximo composita.* Huius autem Collectionis, quae in multis delitescit bibliothecis, necdum, ut alibi animadvertimus, in lucem prodiit, initium adferre supersedebimus, quum ferme conveniat cum Codice VII. Plut. V. de quo supra pag. 16.[1] Finis vero, quippe mutilus, sequens est: Ὤιχετο, ἐπορεύετο, καὶ ᾤχοντο. Ὠιχημένος ἐκ τοῦ οἴχω. Ὠιχόμεθα, ἐπορεύθημεν, ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην ἠετίωνος. Ὠχυρωμένος, ὀχυρώμενος δὲ μικρόν. Ὤιχωκε, καὶ ᾤχωκα. Ὀχῶ, ὤχηκα . . . . . . Desunt pauca, nimirum quae a littera Ω ante Ψ incipiunt. In hoc igitur Lexico omnis generis, omnium auctorum, & temporum raras, peculiares, difficiles, & perplexas voces, quas Graeci λέξεις appellant, collectas videmus, ne Latinis quidem, & Hebraicis, quae videlicet in versionibus V. T. sunt receptae, exclusis. Addas etiam illud, quod Maximus ceteris & accuratior, & uberior est in definiendis vocibus, & minus ineptit. Omnia siquidem in ipso nitere, mendacis esset dicere. Sunt sane, quae displicent, quae nugacia sunt, quae levia, & vulgaria, eiuscemodi nempe, de quibus reliqua Maximi opera ab eruditis reprehenduntur. Sed tamen hos potius defectus molestis interpolatoribus adscribendos esse censemus, qui quum omnium ferme Lexica deformaverint, huic multo magis hoc incommodi accidisse non dubitamus, quum saepius litterarum ordinem esse tur-

COD. XXVII.

(1) Notandum heic est, quod in dicto Codice VII. ad vocem ὤκτος legimus μάθησις, in hoc, & quidem rectius legi Μαθόλης; errori vero characteris perversam, ac compendiariam formam, quo exaratus ille erat, caussam dedisse.

turbatum videamus. Vide quae de hoc Opere adnotavimus supra in recensione memorati Codicis VII. pag. 17.

II. pag. 191. Glossarium Epistolarum D. Paulli initio mutilum, quum duo periisse folia, ex vetusta numeratione paginarum eruatur. Incipit autem in medio primae ad Thessalonicenses Epistolae, hisce verbis: Εὐδοκοῦμεν. σπουδάζομεν ἱμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, κ. λ. & persequitur alteram ad Thessalonicenses, & utramque ad Timotheum. Des. δηλοῖ δὲ τὴν ἄχρι τέλους καὶ θανάτου ἐκφθοράν· ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ ἡ λέξις αὕτη.

III. pag. ead. *b.* Λέξεις ἐκ τῆς Ἡσιόδου βίβλου. *Voces ex libro Hesiodi.* Inc. Ἄφατοι, οἱ ἄδοξοι· ἄφατοί τε φατοί τε. Ῥητοὶ, διάδηλοι· ῥητοί τ' ἄρητοί τε. Ἕκητι, βουλῇ· Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Des. πέλειν ἐρσιτότητος, ἐν τῷ ἀέρι πετόμενος. Τῇ γάρ τοι νεῖ νήματα ἐρσιπότητος ἀράχνης. Subscribuntur haec: Σῶσόν με, σῶτερ, τὸν πιστὸν οἰκέτην σου. *Serva me, Servator, tuum fidelem servum.* Tum haec alia rubrica: Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ὁ Θεὸς σώζει τῷ Ἀθανασίῳ. *Perfectori bonorum Deo gratia. Deus servabit Athanasium.*

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. Sec XIV, minuto, ac difficillimo charactere exaratus, Constat foliis scriptis 192.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ.

TOPOGRAPHIA CHRISTIANA INCERTI AVCTORIS,

Scilicet,

Cosmae, ut ferunt Indopleustae Topographia Christiana, sive Christianorum opinio de Mundo.

COD. XXVIII. I. pag. 1. IN prima pagina pictura quaedam occurrit, lupum exhibens tribus canibus dilaniatum, tum Davidem oves pascentem, epigraphe adiecta: Ὁ Δαβὶδ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. In eiusdem vero paginae posteriori parte exhibetur depicta Crux, eique Apostolorum Principes adstantes, Petrus, ac Paullus, ille dextram partem, hic sinistram occupans. Petri haec epigraphe: Ἔγνωμεν καὶ ἐπὶ σοῦ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κεκαθικέναι ἄνωθεν γλῶσσαν πυρὸς λαλοῦσαν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Paulli vero haec alia: Ἀρκετὸν τῷ . . . . εἶναι ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Ita enim tum picturae, tum verba evanida sunt, ut vix ista potuerimus ex nonnullis litterarum vestigiis eruere, quaeque ideo in editione Montfauconii fuerant omissa. In supremo vero margine haec leguntur: Οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους . . . . . αὐτῆς. In infima tandem parte crucis subscriptum est: Θεοῦ δῶρον ὁ μέγας Πατρίκιος.

II. p. 2. Praecedit Inscriptio totius Operis, ita: Αὕτη ἡ βίβλος Χριστιανικὴ τοπογραφία, περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, παρ' ἡμῶν ὀνομασμένη. *Hic liber a nobis nuncupatur Topographia Christiana, totum mundum complectens.* Tum invocatio SS. Trinitatis, cuius initium: Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, κ. λ. Finis: εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Inde pag. ead. *b.* Πρόλογος α'. *Prologus primus.* Inc. Πρῶτον μὲν πάντων. Des. ἐν κυρίῳ. Pag. 4. Πρόλογος β'. *Prologus II.* cui argumentum praeit: Χριστιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου, ἀποδείξεις ἔχουσα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, περὶ ἧς ἀμφισβητεῖν Χριστιανοὺς οὐ δέον. *Topographia Christiana universi Mundi, quae probatur demonstrationibus petitis ex divina Scriptura, de qua Christianos dubitare non licet.* Inc. Πάλαι μὲν ὤκνουν. Des. τὴν παραγραφήν. In hoc secundo Prologo quaedam folia male sunt inserta, octo nimirum inter p 4. & 13. quae ad secundum librum pertinent, & inter pag. 29. & 30. reponenda sunt; alia septem inter pag. 13. & 20. quae ad librum primum spectant, & inter pag. 23. & 24. sunt collocanda, ut suis locis rubro charactere adnotavit Holstenius.

III. pag. 20. *b.* Κοσμᾶ μοναχοῦ· Λόγος α' πρὸς τοὺς χριστιανίζειν μὲν ἐθέλοντας, κατὰ τοὺς ἔξωθεν δὲ σφαιροειδῆ τὸν οὐρανὸν νομίζοντας καὶ δοξάζοντας. *Cosmae Monachi Lib. I. contra eos, qui quum Christiani esse velint, secundum exteros sphaericum esse caelum putant & opinantur.* Inc. Ὅσοι πόθῳ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως. Finis ob malam Codicis compacturam sumendus est a pag. 18. *b.* in verbis: τὴν δὲ δυνάμιν αὐτῆς ἀρνουμένους.

IV. pag. 24. Ὑποθέσεις Χριστιανικαὶ περὶ σχημάτων καὶ τοποθεσίας παντὸς τοῦ κόσμου, ἐκ τῆς θείας γραφῆς τὰς ἀποδείξεις ἔχουσαι. Λόγος β'. *Hypotheses Christianae de figura & situ totius mundi, quae ex divina Scriptura comprobantur. Sermo II.* Inc. Ὅσην μὲν ἀναβολὴν ἐποιησάμην περὶ τὴν τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου. Des. ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος, εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

V. pag. 59. *b.* Λόγος γ'. Ὅτι βεβαία ἐστὶ καὶ ἀξιόπιστος ἡ θεία γραφὴ, καὶ σύμφωνος αὐτὴ ἑαυτῇ, καὶ καθ' ἑαυτὴν διηγουμένη, παλαιά τε καὶ καινὴ διαθήκη, σημαίνουσα καὶ τὸ χρήσιμον τῶν σχημάτων τοῦ παντὸς κόσμου. *Liber III. Quod divina Scriptura firma & fide digna sit, atque ipsa, nempe vetus & novum testamentum una concordet, dum figurarum totius mundi utilitatem indicat.* Inc. Πρῶτον οἱ ἄνθρωποι. Des. βουλήσει τοῦ κρείττονος, καὶ συνεργείᾳ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ.

VI. pag. 90. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος, καὶ διαγραφὴ τῶν σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θείαν γραφὴν, καὶ τῆς σφαίρας ἀνατροπή. Λόγος δ'. *Brevis recapitulatio, & descriptio figurarum mundi, secundum divinam Scripturam, & sphaerae confutatio.* Inc. Γέγραπται, ἐν ἀρχῇ Des. βουλήσει τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Θεοῦ.

VII.

VII. pag. 99 Λόγος ε'. ἐν ᾧ ἐςι τῆς σκηνῆς ἡ διαγραφὴ, ϗ τῶν προφητῶν ϗ ἀποςόλων ἡ συμφωνία. *Liber V. in quo Tabernaculi descriptio continetur, & Prophetarum, Apostolorumque concordia comprobatur*. Inc. Περὶ δὲ τῆς σκηνῆς. Des. εὐχαῖς ϗ δεήσεσιν ὑμετέραις, εὐσπλαγχνίᾳ δὲ ϗ φιλανθρωπίᾳ ϗ χάριτι τῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριςῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Inde rubris adnotatum est litteris: Χριςιανῦ Χριςιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τῦ κόσμυ. *Christiani Christiana Topographia, totum mundum complectens*.

VIII. pag. 186. Λόγος ς' συνημμένος περὶ μεγέθους ἡλίυ. *Liber VI. superadditus de magnitudine solis*. Inc. Τινὲς μετὰ τὸ πέρας εἰληφέναι τὴν βίβλον. Des. τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον ἀποςρεφόμενοι.

IX. pag. 197. Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν. Λόγος ζ'. *De caelorum duratione. Liber VII.* Inc. Τὸν περὶ οὐρανῦ λόγον. Des. ἡμῖν δὲ Χριςιανὰ τὰ τέλη ϗ εὐάρεςα ἐνώπιόν συ χάρισαι, εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

X. pag 229. Εἰς τὴν ᾠδὴν Ε'ζεκίυ, ϗ εἰς τὸν ἀναποδισμὸν τῦ ἡλίυ. *In Canticum Ezechiae, & in retrogressionem solis* (Lib. VIII.) Inc. Εὖ εἰδὼς, ὦ φίλε Πέτρε. Des. ἔῤῥωσθε Χριςιανοὶ ἐν κυρίῳ.

XI. p. 240. *b.* Λόγος θ'. περὶ δρόμυ ἄςρων. *Liber IX. de astrorum cursu*. Inc Ο' κύκλος τῶν δεκαδύο μηνῶν. Des. ὁ ἔχων οἰκτιρμὺς ϗ μέγα ἔλεος, ἀμήν.

XII. pag. 247. Λόγος ι'. Χρήσεις πατέρων. *Liber X. Loca Patrum*. Inc. Τινὲς τῶν φιλονεικεῖν εἰωθότων. Des. πολυώνυμος χορός.

XIII. pag. 267. Καταγραφὴ περὶ ζώων Ι'νδικῶν, ϗ περὶ δένδρων Ι'νδικῶν, ϗ περὶ τῆς Ταπροβάνης νήσου. *Indicorum animalium & arborum descriptio, & de insula Taprobana* (Lib. XI.) Inc. Τῦτο τὸ ζῶον καλεῖται Ρ'ινόκερως. Des. ἡ πραγματεία δηλοῖ.

XIV. p. 274. Λόγος ιβ'. Ε"τι ἕτερος λόγος σημαίνων, ὅτι πολλοὶ τῶν ἔξωθεν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυρῦσι τῇ ἀρχαιότητι τῶν θείων γραφῶν τῶν διὰ Μωϋσέως ϗ τῶν προφητῶν εἰρημένων, ϗ ὅτι ὕςερον πάντων οἱ Ε"λληνες φαίνονται μεμαθηκότες γράμματα, ϗ περὶ τῶν θείων γραφῶν ἐῤῥιζωμένην ἔχοντες τὴν ἀπιςίαν. *Liber XII. Alius item liber, declarans multos exterorum veterum scriptorum, divinarum scripturarum per Moysen & Prophetas editarum antiquitatem testificari: itemque Graecos omnium postremos litteras edidicisse videri, altiusque defixam circa divinas scripturas incredulitatem retinere*. Inc. Ε'ν τοῖς Χαλδαϊκοῖς γράμμασι. Des. δεικνῦναι σπεύδοντες διὰ τύτων πάντων ϗ . . . . reliqua desiderantur. Quibus absolutis duo versiculi ab antiqua manu subiiciebantur, qui penitus abrasi sunt.

Cosmae, qui Indieopleustes ab Indica navigatione dicitur [1], Topographia Christiana a Petro Lambecio Biblioth. Caesar. Lib. III. Cod. IX. p. 21. memoratur, diciturque a pag. 28. ad pag. 34. extendi, quo palam fit non totum opus, sed laciniam solummodo in Caesariano Codice exstare. In Vaticana vero Bibliotheca elegantissimus eiusdem Codex membr. habetur, unciali charactere, IX, circiter Seculi, cum figuris ex vetustiori exemplari, & fortassis ex autographo depictis; sed deest ibi XII. Liber. Cosmas enim editam ab se Topographiam Christianam secundis curis aliam in formam plerisque in locis deduxit, multis partibus auxit, & quum, obstrepentibus naviterque pugnantibus adversae sententiae viris, obiecta refellere opus esset, libros addidit novos [2], unde accidit, ut ea, quae a primo manarunt autographo exemplaria, longe breviora sint aliis, quae post sartum & tectum opus exscripta sunt. Postremi generis est hic Laurentianus celeberrimus Codex X: Seculi, membranaceus, ad cuius fidem editionem suam adornavit Clarissimus Bernardus Montfauconius in Collectione Nova Patrum Tom. II. Hic enim totos duodecim Cosmae libros complectitur, amisso tantum postremi libri folio ultimo. Huius scriptoris meminere Io. Iacobus Frisius in Biblioth. Vniversali, ubi Cosmas, *Indicopleusus* dicitur; & Possevinus, a quo *Indicoplensis* pari lapsu vocatur. Verum illi unam tantum in Psalterium praefationem, quae in quibusdam Mss. praemittitur, se vidisse testantur; quaeque ex hoc opere excerpta fuit, ut a laudato Montfauconio notatum est. Longe maiorem Cosmae notitiam attulit Emericus Bigotius, qui peragratis Italiae partibus, ex hoc Codice quaedam excerpsit; videlicet Inscriptionem Ptolemaei Evergetis, & alia nonnulla ad res Aethiopicas & Indicas pertinentia. Sed ut evenire solet iis, qui in transcursu excerpta parant, eiusdem argumenti multa, & quidem praeclara omisit Bigotius. Quare iis, aliisque

(1) Cosmas Aegyptius Alexandrinus, primo mercator, qui negotiationis & quaestus caussa Aethiopiam, Indiam, Orientalesque alias regiones peragraverat; deinde monachus, vir litteris sub Iustiniano Imp. adprime eruditus, plura, quae in hoc opere variis in locis commemorat, elucubratus est: scilicet Cosmographiam, ubi universa terra latius descripta erat; Astronomicas tabulas, quas ad Homologum diaconum misit, ubi astrorum motum, pro systematis sui ratione, delineabat; Commentarium denique in Cantica Canticorum: quae quidem omnia vetustate obliterata & deleta fuerunt

(2) Magnus Fabricius Biblioth. Graec. Lib. III. Cap. 24. T. II. pag. 609. argumentum operis adfert, quod breviter persequitur Photius Cod. XXXVI. ex quo patet nullum in Codice, quo utebatur Photius auctoris nomen esse adscriptum, unde Fabricius dubitat, an revera Cosmas Indopleustes, proprium eius esset nomen. Nam ut Indopleustes quidem dictus est a suscepta in loca longe dissita navigatione, ita Cosmas appellatus videtur, quod τῦ κόσμυ Topographiam scripsisset. Similiter Abbas Ioannes Sinaita, dictus est Climacus, quod librum, cui titulus κλίμαξ composuit. Cosmam nescio an nostrum Lib. I. Αἰγυπτιακῶν laudant scholia Graeca in Apollonium IV. v. 262. Topographiae quidem auctor in Aegypto diu versatus est, atque Alexandriae scripsit, ut testatur Lib. II. edit. Montfauc. p. 114. VI. p. 264 Mercaturam exercuisse se prodit Lib. II. p. 132. III, p. 178. XI. p. 336. Eumdem Monachum vocat inscriptio Libri: Κοσμᾶ Αἰγυπτίυ μοναχῦ χριςιανικὴ τοπογραφία. Opificium exercuisse monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. praeter ea, quae collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomasinus de Disciplina Eccles. &c. Sed commercii rationes, & itinerum frequentia cum monachi instituto minus congruere videntur. Quare negotiationibus quum valedixisset, forte Monachi vitam est amplexus.

aliisque de caussis laudatus Montfauconius amicorum hortatui cessit, ac quum Florentiae degeret, adiutore Antonio Mar. Salvinio, viro in Graecis litteris praestantissimo, totum opus exscripsit[1], tabulasque nonnullas, quibus bene multis totus exornatur Codex delineandas curavit. Maxime vero dolendum est, eas omisisse, elegantissimas & ab antiquitatis studiosis maximi faciendas, quae occurrunt in p. 103. *a.* 103. *b.* 104. 113. *a.* 113. *b.* 116. 118. *b.* 131. 132. *b.* 134. *b.* 135. *b.* 137. 146. 149. *b.* 170. *a.* 170. *b.* 171. *b.* 229.

Dogmata vero, pro quibus acerrime Cosmas propugnat haec sunt; caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud fornicis instar terrae incumbere, hanc longius extensam esse, quam latius, & extrema caeli, ultimis terrae iungi; astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneseos & Exodi, cumprimis insistit enarrationi, & contemplationi Tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae, & Angelos non in caelo versari, sed tantum infra firmamentum, & nobiscum degere contendit; Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum, & firmamentum; idque solum esse regnum caelorum. Adfert & alia absona.

Insignia tamen antiquitatis monumenta studiosis offert, dum nobis Inscriptionem Ptolemaei III. Regis Aegypti, cognomine Evergetis, in extremis Aethiopiae, qua Aegyptum respicit, partibus exscriptam a se, litteris consignavit; quam egregie, uti solet, illustrat Montfauconius in Praefatione ad Topograph. Christ. Cap. III. Item de Nili scaturigine primus scriptorum Cosmas ipsis in locis peregrinatus, conspicue, & uti se res habet verba fecit; cuius originem investigare ita arduum antiquis visum est, ut in proverbium cederet, *Nili caput quaerere*. Et ad nostram paene aetatem res in incerto mansit, donec Iesuitae, peragratis Evangelii caussa Aethiopiae partibus, & situs, & nomina locorum, ubi Nili fontes exstarent, aperuerunt. In regione igitur Agau, ut Cosmas multis retro seculis narraverat, & ipsi Iesuitae retulerunt, Nili caput habetur. Ea autem regio in regno Goiami Habissinorum ditionis sita est.

De India pariter agit Cosmas plerisque in locis, aitque Sinam, unde sericum advehebatur, in extrema Orientis ora ad Orientalem Oceanum sitam esse. Statum quoque Christianorum ibi describit, adfirmatque omnes, quotquot in Perside, India, & Arabia Felici Christiani degebant, Archiepiscopo Persidis subditos esse, a quo item ordinabantur earum regionum Episcopi. In Perside vero praedicationem Evangelii a Thaddaeo Apostolo factam memorat. Huic Archiepiscopo sedes erat Babylone[2], & ipsius Cosmae aevo, Anno circiter DXXX. quidam Thomas Edessenus eius amicus, & Patritii senis discipulus ad Archiepiscopales totius Persidis thronos evectus est. Dirutis deinde in Saracenorum inruptione Cosroës urbibus, Patriarcha, sive Catholicus Seleuciensis in urbem Mausel haud procul a veteri Ninive structam receptum habuit. Archiepiscopus Persidis, in Callianam, quam hodiernum Calecutum esse arbitramur, Episcopum ab se ordinatum mittere consueverat. In Male emporio, aderat Christianorum Ecclesia; pariterque in Sielediva insula alia ipsorum Ecclesia, cum Presbytero & Diacono in Perside ordinatis, ac reliquo Ecclesiastico ministerio. Item apud Bactros, Hunnos, reliquos Indos, Persarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Persidis regione Ecclesiae erant plurimae, Episcopi, Christianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi, Hesychastae. Ut etiam in insula, quae Dioscoridis vocabatur, nunc Zocotora vitiato nomine, in mari Indico sita, cuius incolae, ait Cosmas, a Ptolemaeis eo missi coloni, Graece loquebantur, clerici erant ex Perside eodem missi, atque Ecclesia Christianorum, qui ibidem magno numero versabantur.

Veterum Scriptorum loca subinde adfert Cosmas; in his Ephori Aristoteli aequalis, qui XXX. historiae libros conscripserat. Ex quarto autem historiarum libro excerptum refert, ubi videas, quae fuerit antiquorum opinio de situ orbis, deque nationibus extrema terrae incolentibus.

Ait insuper Romanorum numismata & monetas ubique locorum ad commercium usurpari. Notat hieroglyphica Aegyptiaca, non litteras, sed rerum symbola esse: quae quidem, ut puto, verior est opinio. Nam, ut in obeliscis, qui adhuc Romae supersunt, deprehendas, hieroglyphicae illae litterae, quae magno numero in quadrum digestae videntur, eaedem prorsus, cum quadam concinnitate, & elegantia inferius repetuntur bis, ter, quaterve: quod nequaquam praestitisset, si quis sermonem vel narrationem quamdam una serie instituisset.

Litterarum usum, a legislatore Moyse, qui in monte Sina, a Deo litteris fuerat institutus, primum in orbem invectum esse, post multos alios [non tamen recte] arbitratur Cosmas. Ex aliorum fide ait, apud Persas ad suum usque tempus celebritatem Mi-

(1) Patet hoc ex ipsius Montfauconii Epistolis ad eumdem Salvinium datis Anno MDCC. editisque Tom. II pag. 194. seqq. Symbolar. Litter. Cl. Gorii. Ex Epist. vero V. pag. 200. eruitur, curam depingendarum tabularum, quae deletae paene erant in Vaticano Codice demandasse Cl. Anselmo Mar. Bandurio, a quo tamen nonnullae inscriptiones difficiles captu, ut observavimus, fuerunt praetermissae. Cuius rei exemplo sunt, quae leguntur in prima pagina.

(2) Babylon haec, longe diversa est a veteri illa Babylone, ad Euphratem posita, quae a multis iam seculis solo aequata fuerat: eadem vero, atque Seleucia ad Tigrim sita, & caput Regni Persarum, quam Arabes *Madayeno Cosra*, urbem Cosroës vocant.

Mithrae, sive Solis, quotannis peragi in memoriam signi sub Ezechia rege editi, quum in extremis agens, impetratae valetudinis indicium accepit, Solis videlicet retrogressionem.

Mira vero sunt, quas narrat Cosmas de LXX. interpretum historia, de loco transitus Israëlitarum per mare Rubrum, de vestimentis Hebraeorum in deserto, de Paradiso terrestri, de Epist. ad Hebraeos, Num animae circumscriptae sint, de die Natali Domini [1], de ritu Baptismi [2], de Orat. pro Defunctis [3], de Epistolis Catholicis [4]. Epistolas Festales Athanasii, quarum fragmenta aliquot supersunt, magno olim numero fuisse planum est, quando ex XLV. excerpta quaedam Cosmas adfert. In vita vero S. Athanasii, a Coptis Arabice adornata, cuius versionem Latinam in nupera Athanasii editione adtulit Montfauconius, ad XLVIII. numerantur.

Epistolae autem Festales, a quibusdam Paschales item dicebantur, quia in diebus maxime Paschalibus populo recitabantur. Nec modo illas, quae in ipsis Paschatis solemnitatibus, sed etiam eas, quae per Quadragesimam legebantur, dum Christiani populi ieiuniis, vigiliis, aliisque bonis operibus, sese ad S. Pascha rite celebrandum componerent, Paschalium, sive Festalium nomine insignitas reperias. Sic Epistola Festalis Athanasii, quae apud Cosmam XXVIII. notatur, in die Palmarum imminente paschali solemnitate dicta deprehenditur. Ex undecim autem Athanasii Epistolis Festalibus fragmenta excerpsit Cosmas, nimirum ex secunda, V. VI. XXII. XXIV. XXVIII. XXIX. XL. XLII. XLIII. XLV.

Post illa Athanasii excerpta, Gregorii etiam Nazianzeni pauca adferuntur. Deinde excerpta ex Epistolis Festalibus Theophili Alexandrini, Severiani Episcopi Gabalorum ex Homiliis in Hexaëmeron, quae in editione Saviliana Chrysostomi nomine circumferuntur, Epiphanii, Ioannis Chrysostomi, Philonis Carpathii ex Commentariis in Cantica; eiusdem ex Commentariis in Hexaëmeron, quod opus interiit: Theodosii Alexandrini, qui tempore Cosmae Episcopatum tenuit, tum eius successoris Timothei iunioris, qui, ut ex fragmentis liquet, elegantia & dicendi copia pollebat. Et haec de praestantissimo Codice dicta sint; ac si quis de Cosmae contento ibi opere plura scire cupiat, adeat eruditissimam Montfauconii Praefationem, ex qua delibavimus ea, quae huc usque retulimus. Indicem vero plenissimum Scriptorum, & aliorum quorumdam in Topographia Christiana memoratorum adfert Cl. Fabricius B. G. Tom. II. p. 613.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis, Montfauconio iudice Sec. X. Constat foliis scriptis 279. Cuius specimen damus Tab. VI. N. II.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

TRACTATVS THEOLOGICI ET PHILOSOPHICI INCERTI AVCTORIS.

Continet hic Codex locos communes D. Maximi, initio, ac fine mutilos. Incipiunt enim a Capite VI. Περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας. Desinunt in Capite LXVI. Περὶ ἀκακίας καὶ μνησικακίας, item mutilo. Inter paginas praeterea 87. & 88. deest pars Capitis XLVII. Περὶ γλωσσαλγίας, unius fortasse folii abscissione; quemadmodum etiam inter pag. 104. & 105. extrema Capitis LXI. Περὶ ἀσωτίας, & prima sequentis Περὶ συνηθείας ἢ ἔθυς, folio item abscisso desiderantur. Reliqua cum iis concordant, quae in recensione Codicis XV. Plut. VII. pag. 252. §. IV. protulimus: quaeque habentur edita Tiguri per Christophorum Froschoverum MDXLVI. Auctorum nomina, quorum dicta ac sententiae in singula congeruntur Capita, alphabetico ordine digesta in eadem pariter recensione exhibuimus. Heic ea tantum adferam, quorum neque in dicto Codice, neque apud Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 741. seqq. scriptorum a S. Maximo laudatorum catalogum exhibentem, nulla fit mentio. Sunt autem quae sequuntur: Agesilaus pag. 9. *b.* Arcesilaus p. 101. Archelaus pag. 12. *b.* Artaxerses p. 14. *b.* κάσοι sive κάσιοι pag. 45. *b.* Fabius pag. 77. Hypsias pag. 8. *b.* Iphicrates pag. 44. Lysius rhetor pag. 58. *b.* Photius patriarcha [5] pag. 21. *b.* 36. *b.* 46. 64. *b.* 66. *b.* 80. *b.* Seleucus pag. 53. *b* σιμοκατ. pag. 88. *b.* Symeon Metaphrastes pag. 82. *b.* Synesius pag. 14. p Syrus pag. 18. *b.* Zonaeus pag. 84.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate valde consumtus, ac mutilus. Constat fol. 107.

CODXXIX.

ΑΝΩ-

(1) Veteres Aegyptii, & Orientales, ut concors universorum sententia est, pari ritu Epiphaniae, Natalisque Domini festum VI. Ianuarii celebrabant: ac versus IV. Seculi medium invecta iisdem in regionibus consuetudo fuit, ut XXV. Decembris Natalem diem agerent, unde Athanasius ad XXV. Dec. ortum Christi consignat Com. in Matth. p. 26. Collect. Nov. Patr. edit. Montf. T II. Verum priscam illam consuetudinem ad aetatem usque suam in Ecclesia Hierosolymit. obtinuisse testis est Cosmas, aliis ritum posterius inductum servantibus. Priscum vero Aegyptiorum ritum, vel ignoravit Cosmas, vel consulto tacuit.

(2) Quisquis baptizabatur, referente Cosma, de S. Trinitate deque resurrectione carnis, confessionem edebat, qui mos perantiquus erat, ac etiam S Athanasii aevo vulgo receptus.

(3) In sacra liturgia sacerdotes non pro vivis modo, sed etiam pro defunctis precabantur hoc pacto: *Animae huius, Domine, requiem concede: resuscitans quoque carnem eius, qua die decrevisti secundum veras tuas promissiones.* Idque, ut ex Cosmae serie deprehenditur, pro defunctis quibusdam nominatim recensitis, quorum cognati munera sacerdoti offerebant.

(4) Epistolas Catholicas iam inde a priscis temporibus inter dubias ab Ecclesia reponi perperam tradit Cosmas, cuius sententiam Montfauc. refellit in Praefat. ad Topogr. Christ. Cap. V.

(5) Hinc colligas, syllogem hanc scite dictorum, uti iacet in Codice, non S Maximo, sed iuniori cuidam scriptori, forte Antonio Melissae, adiudicandam esse; quae confusio a Fabricio etiam loc. cit. p. 740. animadversa fuit.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ.

ANONYMI ORATIONES.

Titulus ita reddendus.

Libanii Sophistae, & Demosthenis Orationes quaedam

COD.XXX. I. p. 1. PRima Libanii Sophistae Oratio inscribitur: Ἐκδοθεὶς Φιλίππῳ Δημοσθένης, ἀφεθεὶς, ϰ) μὴ πολιτευόμενος κρίνεται δημοσίᾳ. *Deditus Philippo Demosthenes, ac deinde dimissus, nec ad Remp. iterum accedens, publico iudicio petitur*. Inc. Καινότατα, ὦ Ἀθηναῖοι. Desf. ὡς ὅ γε τοῦ βωμοῦ κέκλεικαι. Legitur in edit. eius Operum Parif. Morelliana A. MDCVI. fol. Tom I. p. 411. ubi quinque alios versiculos est longior. Titulus vero praemissus, non ad hanc, quae inibi *Relatio de Ara* inscribitur, pertinet, sed ad Declamationem XVI. cui titulus *Demosthenis Apologia*.

II. pag. 7. *b.* Μονῳδία ἐπὶ τῷ παραβάτῃ ϰ) ἀσελγεῖ Ἰουλιανῷ. *Monodia, seu Oratio lugubris in Iulianum praevaricatorem & impudicum*. Inc. Ὢ πόποι· ἦ μέγα πένθος. Definit imperfecte in verbis: ϰ) τὰ καλὰ ἀντὶ τῶν κακῶν εἰς τάξ . . . . quae incidunt in Codice pag. 8. *b.* in edit. vero eiusdem Libanii Operum Parif. A. MDCXXVII. Tom. II. pag. 253. vers. 17. reliqua desunt Codice mutilato. Quae vero sequuntur pag. 9. . . . . . .ούσιαν δυοῖν ἕνεκα, τοῦ τε ζημίαν μεγάλην ἐκτίσαι, κ. λ. quo spectent, nondum comperimus. Horum finis est: τὰς τῆς φύσεως ἁμαρτίας ἐπικρατήσειεν.

III. p. 12. *b.* Alia sequitur acephala Oratio, seu Orationis fragmentum, cuius initium: Ἄριστε Ἀχιλλεῦ, τὸ μὲν θυμοῦσθαί σε ϰ) χαλεπαίνειν, ἐφ' οἷς ὑβρίσθης, οὐδὲν ἀπεικός· οὐκοῦν ἄχρι τούτου γε. Desf. ϐ ὅσα μετ' αὐτῆς ἄγοντες ᾤχοντο, ἀποδιδόναι οὐκ ἂν ἡμῖν. Hoc quoque unde desumtum fuerit, adhuc nos latet: pars quidem videbatur esse declamationis Patrocli ad Achillem, auctore item Libanio; sed quum eam perlegerimus, haec verba reperire minime contigit.

IV. pag. 15. Demosthenis Oratio ἀντίγραφος sequitur, quae in editione Hieronymi Wolfii Aureliae Allobrog. MDCVII. p. 1. inscribitur *Olynthiaca prima*. Inc. Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Desf. χρηστὰ δὲ εἴη παντὸς ἕνεκα.

V. pag. 19. *Eiusdem Olynthiaca II.* cum Libanii argumento. Inc. Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν. Desf. τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων. Ibid. p. 6.

VI. pag. 23. *b. Eiusdem Olynthiaca III.* praevio item argumento. Inc. Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι. Desf. ὑμῖν συνοίσειν μέλλει. Ibid. p. 10.

VII. pag. 28. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρῶτος κατὰ Φιλίππου. *Eiusdem* (nempe Demosthenis) *Oratio I. Philippica*. Argumentum inc. Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι. Desf. ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων. Orat. inc. Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος. Desf. ὅτι πᾶσι μέλλει συνοίσειν. Ibid. pag. 15. ubi argumentum multo longius occurrit.

VIII. pag. 37. Τοῦ αὐτοῦ περὶ στεφάνου λόγος. *Eiusdem de Corona Oratio*. Inc. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Desf. ϰ) σωτηρίαν ἀσφαλῆ. Ibid. p. 313.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 8. mai. Sec. XV. Constat foliis scriptis 89.

ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΜΩΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΜΑΡΙΑΣ.

SERMO DE IMMACVLATA REGINA NOSTRA MARIA.

Scilicet.

Sermones diversorum Patrum in varia Deiparae Festa.

I. p. 1. POst Tabulam Latinam, aliamque Graecam, eorum, quae in Codice continentur, primus Sermo inscribitur: COD.XXXI. Ὑπόμνημα εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς εἰκόνος τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Ῥωμαίας. *Commentarius in denominationem immaculatae & adorabilis imaginis integerrimae Dominae nostrae Deiparae semperque Virginis Mariae, quae Romae adservatur*. Inc. Καὶ πάντα μὲν ὁ χρόνος. Desf. ϰ) ἐγίνετο, ϰ) γίνεται, ϰ) γενήσεται, χάριτι ϰ) φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Auctor incertus. Ms. Lambec. VIII. pag. 325.

II. pag. 23. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως ϐ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ϰ) ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς· προσέτι ϐ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος· ϰ) ὅπως ὁ μέγας πλοῦτος οὗτος χριστιανοῖς τεθησαύρισται. *Sermo continens ea, quae ad venerandam sanctissimae Reginae nostrae Deiparae nativitatem & educationem, nec non ad Deodicibilem Christi Dei nostri generationem pertinent, & cetera omnia, quae usque ad eius vivificam mortem contigerunt: praeterea & de manifestatione pretiosae eiusdem vestis; & quomodo magnus hic thesaurus Christianis comparatus sit*. Inc. Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὥσπερ αὐτὴ, Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιφοιτᾶν μέλλοντος, ἄξιόν τι καὶ θεοπρεπὲς εὑρεθῆ κατοικητήριον, κ. λ. Desf. ὃς πάντα πρὸς ἡμετέραν λυσιτέλειάν τε ϰ) σωτηρίαν οἰκοδομεῖ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium ad xv. Aug. Vid. Fabr. B. G. Tom. IX. p. 112.

III. pag. 79. *b. Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in Nativitatem Dei Matris*. Habes sup. pag. 30. § XCII. quum tamen ibi finis desideretur, illum ex hoc damus

Codice, qui ita habet: *διαναπαύσωμεν λόγον, Θεῷ τῇ τριάδι τῷ ἐν πατρὶ καὶ αὐτῷ τῷ υἱῷ σὺν ἁγίῳ πνεύματι προσκυνουμένῳ μίαν ἐν τρισὶν ἁγιαστίαις προσανατείνοντες δόξαν, καὶ τιμὴν, κ. λ.*

IV. pag. 94. *b. Ioannis Damasceni in idem argumentum*. Inc. *Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη*. Des. *καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ τοῦ Θεοῦ υἱός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Gr. & Lat. A. MDLXXVII. edidit Iac. Billius, & emendatius Mich. Le Quien Tom. II. Oper. Damasceni pag. 841.

V. p. 112. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in SS. Dei Genitricem, quando triennis a suis parentibus in templo praesentata est*. Inc. *Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις, καὶ φαιδρὰ ἑορτὴ τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου*. Des. *τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ δεσπότην, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.* Ms. habetur apud Lambec. IV. pag. 129. VIII. p. 52. editus T. II. Auctarii Ducaeani p. 445. & T. XII. Biblioth. Patrum A. MDCXLIV. p. 689. & ex Combefisii recognitione in eius Auctario Novo Tom. I. p. 1411. Incipit vero noster, ut in Ms. Biblioth. Coislin. p. 195. & 385.

VI. pag. 122. *b. Georgii Archiepiscopi Nicomediensis in idem argumentum*. Inc. *Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς*. Des. *εὐμενισαμένη τὸν σὸν υἱὸν, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ.* Exstat G. & L. sub eiusdem Georgii nomine Tom. I. Auctarii Novi Combefis. p. 1091. Ms. in Biblioth. Coislin. p. 212. 388. Fabricius vero l. c. p. 113. Georgio Chartophylaci adiudicat.

VII. p. 142. *Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. Amphilochii Episcopi Iconii Sermo in S. Deiparam, in Annam, & in Symeonem*. Habes supra p. 278. § XIII.

VIII. pag. 153. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandriae Sermo in Occursum D. N. I. C.* Idem est, ac qui habetur in Cod. XVII huius Plutei §. XXXII.

IX. pag. 162. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in Annunciationem SS. Dominae nostrae Deiparae*. Inc. *Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια*. Des. *ἧς γένοιτο διὰ πάντων ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ.* G. & L. Tom. II. Operum pag. 797. inter spuria. Sub huius S. Patris nomine exstat etiam Ms. in Biblioth. Coisliniana p. 389. & 181. & apud Lambec. VIII. p. 384. & 51. Gregorio tamen Episcopo Neocaesariensi tribuit Ger. Vossius p. 90.

X. pag. 169. *b. Alius Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in idem argumentum*. Inc. *Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρά*. Des. *ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Prodiit Martino Hoppero interprete Latine apud Surium xx. Martii. G. & L. in Orthodoxographis, & in edit. Combefis. p. 11.

XI. p. 190. *Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Eiusdem Encomium in sacratissimam dormitionem SS. Dei Genitricis*. Inc. *Μυστήριον ἡ παροῦσα πανήγυρις*. Des. *Θεῷ τὴν διάλεξιν ἀναθέμενος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Ms. Lambec. VIII. pag. 129. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad xv. Aug. Graec. & Lat. in Combef. Andrea Cretensi p. 131.

XII. p. 203. *b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum*. Inc. *Οἱ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν τῷ ἀΰλῳ*. Des. *εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Habet Ms. Biblioth. Coisliniana p. 389.

XIII. pag. 215. Vltimo tandem loco occurrit Sermo anepigraphus in laudem Virginis Mariae, cuius tamen titulus in indice Codici praemisso sequens est: *Λόγος τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*. Inc. *Παρέστη δή μοι πολλάκις προθυμουμένῳ, καὶ μηδαμῶς ἀνεχομένῳ τοῖς ἑαυτοὺς ὁμοίοις ἐπιδεδωκόσι τῆς ἴσης ἀπολειφθῆναι δόξαι σπουδῆς, τὴν εἰς ἐμὲ παρ' ἅπαντα τὸν χρόνον πρόνοιαν τῆς θεομήτορος*. Des. *ἱκανὸν ἡμῖν καὶ τοῦτ' ἀνάθημα, μὴ τὸν λόγον, τὴν δὲ προθυμίαν ἀναμετροῦσα πρόσδεξαι, καὶ πάσης ἐπηρείας με καὶ δυσκόλου συναντήσεως κρείττω τιθεῖσα, τὴν τε ἄλλην δίδου ῥαστώνην καὶ χάριν, καὶ ποῖε τοῖς ὁμοίοις ἐπιβαλλομένῳ, τοῦ παντὸς ἐφικέσθαι παράσχε*. Hoc initium a Fabricio inter Vitas, & Elogia SS. non adfertur.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XI. Constat fol. scriptis 229.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΛΟΓΟΙ.

NICEPHORI SERMONES.

Titulum corrige.

Nicephori Blemmydae Oratio de regno. Arriani de expeditione Alexandri, & Historia Indica. Procopii, Sexti Empirici, Alcinoi, Pythagorae, Origenis, Pselli opera varia &c.

I. p. 1. Occurrit Tabula eorum, quae in Codice continentur rubro charactere exarata. Tum pag. 2. primum Opusculum, cui titulus: *Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βλημμύδου λόγος περὶ βασιλείας, μεταφρασθεὶς πρὸς τὸ σαφέστερον παρὰ τοῦ σακελλίου [1] τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου [2], καὶ τοῦ Οἰναιώτου [3] κυροῦ Γεωργίου, τῶν λογιωτάτων ἀνδρῶν καὶ ῥητόρων.* COD. XXXII.

Se-

(1) Vid. Io. Meursii Glossar. Graecobarb. in voce Σακέλλιον.
(2) Nempe a monasterio Montis Galesii, de quo vid. Lambec. V. p. 227.

(3) Nempe ab Oenaeo, urbe circa Paphlagoniam, ut ex Niceta Choniate, & Mich. Glyca refert Abrah. Ortelius in Thesaur. Geograph. Graece appellatur hic locus τὸ Οἴναιον.

Sapientissimi Domini Nicephori Blemmydae Oratio de Regno, seu Imperio, in clariorem stylum translata a Domino Georgio Galesiota Magnae Ecclesiae CPolitanae Sacellario Diacono, & Domino Georgio Oenaeota, eloquentissimis viris, & oratoribus. Inc. Παλαιὸς τις νόμος. Des. καὶ τὴν ἀποκειμένην ἀπὸ ταύτης ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον μακαριότητα. Τῷ Θεῷ χάρις. Exstat hoc opusculum, cuius locum producit Allatius in Libris Ecclesiasticis Graecor. p. 121. Ms. in variis bibliothecis, & nominatim in Vindobonensi, de quo vide Nesselii Catalog. Part. IV. p. 12. N. V.

II. pag. 18. Ἀῤῥιανοῦ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου βιβλίον πρῶτον. *Arriani de expeditione Alexandri Liber I.* Inc. Πτολεμαῖος ὁ Λάγου. Lib. VII. & ultimus des. ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν. Concordant omnia cum G. L. edit. eius Operum Amstelodam. A. MDCLXVIII. in 8. ex interpretatione Bonavent. Vulcanii, & Nicolai Blancardi animadversionibus. In Libro vero VII. inter verba πρὸς θυμοῦ ἀντί . . . . . . & Ἡφαιστίων intercedit lacuna unius fere folii cum dimidio.

III. pag. 148. Τοῦ αὐτοῦ Ἰνδική. *Eiusdem Historia Indica*. Inc. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Des. ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου τὸν Μακεδόνα. Concordat & haec cum dicta editione. Iacobus autem Gronovius hos Arriani Libros ex Ms. Perusino, & quatuor Codicibus Mediceis emendatos, in Capita divisit, & cum versione Vulcanii, suisque animadversionibus edidit Lugd. Bat. MDCCIV. fol.

IV. p. 170. Προκοπίου ῥήτορος περὶ τῶν τοῦ δεσπότου Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων. *Procopii Rhetoris de Imp. Iustiniani aedificiis* [1]. Prooemium inc. Οὐκ ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιεῖσθαι ἐθέλων. Des. τελοῦσιν ἀξίωμα. Liber I. cui titulus Περὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *De magna Ecclesia*, inc. Ἄνδρες ἀγελαῖοί ποτε. Sextus des. καὶ φιλοκάλου κλέος ἀπενεγκεῖν.

V. p. 207. *b*. Περικοπὴ ἀπὸ τοῦ β' λόγου τῆς χρονογραφίας τῶν Περσικῶν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, τοῦ ῥήτορος Προκοπίου, περὶ τοῦ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους γενομένου λοιμοῦ. *Excerptum ex Libro II. Annalium rerum Persicarum Iustiniani Imp. Rhetoris Procopii de peste, quae per ea tempora exorta est*. Inc. Ὑπὸ δὲ τοὺς χρόνους τούτους λοιμὸς γέγονε. Des. καὶ ἐς βαρβάρους τοὺς ἄλλους ἅπαντας. Sunt Libri II. Capita XXII. & XXIII.

VI. pag. 210. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ τῶν Λιβυκῶν πρώτου λόγου, περὶ τοῦ τῶν Ῥωμαίων κράτους. *Eiusdem ex primo rerum Libycarum Libro, de Romanorum imperio*. Inc. Τὸ Ῥωμαίων κράτος ἄνωθεν. Des. τῶν ἐκείνου ὁρίων ξυνέβαινε κεῖσθαι. Est pars Capitis I. Lib. I. de Bello Vandalico.

VII. pag. 211. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τῶν Γοτθικῶν αὐτοῦ, περὶ τοῦ Ἰονίου κόλπου. *Eiusdem ex primo rerum Gotthicarum Libro, de Ionio sinu*. Inc. Πέλαγος τὸ Ἀδριατικόν. Des. ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πως ἔχει. Est pars Capitis XV. Lib. I. de Bello Gotthico.

VIII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν Γοτθικῶν περὶ τῆς Θούλης νήσου. *Eiusdem ex secundo rerum Gotthicarum Libro de insula Thule*. Inc. Ἔστι δὲ ἡ Θούλη νῆσος. Des. οὕτω μὲν Θουλῖται βιοῦσιν. Est pars Capitis XV. Libri II.

IX. pag. 213. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ μετὰ τὰ Γοτθικὰ λόγου αὐτοῦ, ὀγδόου ὄντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὅλης ἱστορίας, περὶ τῶν Ἀμαζόνων. *Eiusdem ex eo rerum Gotthicarum Libro, qui octavus est a principio totius historiae, de Amazonibus*. Inc. Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ ὄρει. Des. τοσαῦτα εἰρήσθω. Est pars Capitis III. Lib. IV.

X. pag. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τῶν ὁρίων Ἀσίας καὶ Εὐρώπης. *Eiusdem ex eodem Libro de Asiae & Europae finibus*. Inc. Ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα. Des. ὅπως αὐτῷ φίλον. Est integrum Caput VI. eiusdem Libri IV.

XI. pag. 215. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τῆς μετακομίσεως τοῦ σκώληκος τῆς μετάξης ἐξ Ἰνδίας. *Eiusdem ex eodem Libro de transportatione vermis serici ex India*. Inc. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον. Des. ταύτῃ πῃ ἔσχον. Est pars Capitis XVII.

XII. pag. 216. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ Βρυτίας τῆς νήσου, καὶ τοῦ ἐνταῦθα γενομένου παραδόξου. *Eiusdem ex eodem Libro de Brytia insula, & de iis, quae inibi prodigiose fiunt*. Inc. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον. Des. ταῦτα μὲν οὖν οἱ τῇδε ἄνθρωποι ξυμβαίνειν φασίν. Est integrum Caput XX.

XIII. pag. 218. Σέξτου Ἐμπειρικοῦ πρὸς ἀστρολόγους. *Sexti Empirici adversus Astrologos*. Inc. Περὶ ἀστρολογίας. Des. καὶ τὴν πρὸς τοὺς λόγους αὐτῶν ἀντίῤῥησιν ἀποδώσομεν. Legitur inter eius Opera, ex recensione Io. Alberti Fabricii Lipsiae MDCCXVIII. fol. p. 337. seqq.

XIV. pag. 226. Ἀλκινόου διδασκαλικὸν τῶν Πλάτωνος δογμάτων. *Alcinoi doctrina de Platonis placitis* [2]. Inc. Τῶν κυριωτάτων Πλάτωνος δογμάτων τοιαύτη τις ἂν διδασκαλία γένοιτο. Φιλοσοφία ἐστὶν ὄρεξις σοφίας, κ. λ. Des. καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ δογμάτων γίνεσθαι.

XV. pag. 247. Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ, μήτ' ἐξ ἑτέρων μεταχωροῦσιν εἰς ἕτερα· ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς ἀλόγοις ἐστὶ νοῦς, οὐδ' οὖ μήποτε γένοιτο. Πολλαῖς δὲ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι κέχρηται, πρὸς ἐκεῖνο ἀπαντῶν, τὸ τὰς ἐπιστήμας, ἀναμνήσεις εἶναι· ἐξ οὗ δὴ δόγματος αὐτῷ τῷ Πλωτίνῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ Πλάτωνι κατεσκεύασαι, πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς εἶναι. Καὶ περὶ ἐγέρσεως σωμάτων τεθνηκότων ἀγωνίζεται, καὶ δεί-

(1) Primus Graece edidit e Cod. Conradi Peutingeri, multis cum lacunis Io. Hervagius ad calcem Historiar. Procopii & Agathiae Latine excusarum Basileae MDXXXI. fol. Sed Graeca ex Mss longe auctiora & emendatiora dedit David Hoeschelius ad calcem Historiar. Augustae Vindelic. MDCVII. fol. Deinde Claudius Maltretus nova Latina versione, capitibus, & argumentis distinctum opus recudit Parisiis MDCLXIII. fol. Tandem prodiit inter Byzantinae Historiae Scriptores edit. Venet. A. MDCCXXIX. T. II. p. 393. quam tum in hoc Opere, tum in sequentibus eiusdem excerptis recensendis prae manibus habuimus.

(2) Alcinoi editio Latina cum adiuncto Iacobi Carpentarii amplissimo Commentario prodiit in lucem Parisiis ex officina Iac. de Puys A. C. MDLXXIII. in 4. Edidit eumdem Alcinoi librum Daniel Heinsius G. & L. Lugd. Batav. MDCXIV. in 8. Plures autem editiones vid. apud Phil. Labbaeum in brevi Conspectu Graecor. Interp. Platonis Paris. per Cramoysium MDCLVII.

δείκνυσι ταύτην ἄλλαις δὴ ἀνάγκαις, καί γ' ἐξ αὐτῶν τῶν τῦ Πλάτωνος, περὶ τῦ τὰς ψυχὰς ἀναβιώσκεσθαι θέσεων· καὶ ἀπόλαυσιν δείκνυσιν ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ϗ κόλασιν ψυχῶν ὁμῦ ϗ σωμάτων μηδέποτε λήγυσαν. *Sermo contra Plotinum, in quo probatur, nec animas praeexistere corporibus, neque ex aliis in alia transire; deinde bruta non habere mentem, idque numquam posse contingere; multa autem argumenta adhibentur, ut ei sententiae occurratur „ scientias esse rerum reminiscentias „ ex quo dogmate Plotinus ipse, & ante eum Plato contenderant, prius, quam corpora, esse animas: praeterea de resurrectione mortuorum disputatur, atque ostenditur, idipsum ex aliis quidem rationibus evinci, sed etiam ex placitis Platonis, circa animas dari reviviscentiam: tandem demonstratur, esse bonorum semper manentium fruitionem, & animarum unaque simul corporum numquam deficientem punitionem*. Inc. Ἐμοὶ τὸ παρὸν σπύδασμα πρὸς Πλωτῖνον, ϛ τὺς ἐκείνυ περὶ ἀφθάρτυ ψυχῆς λόγυς· ϛ γὰρ ὅτι μὲν ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς ἁπλῦς, καὶ ἀσύνθετος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφεςὼς, ϗ ζωὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, καί γε κρείττω πάσης φθορᾶς ϗ παντὸς ὀλέθρυ, τῦτο κἀκείνῳ, ϗ τῇ ἀληθείᾳ, κἀμοὶ δοκεῖ, καὶ εἴ τις ἕτερος ὀρθῶς βύλοιτο σκοπεῖν, κ. λ. Des. εἰ δ' ὀρθῶς ἀντέσχομεν, εἰδοῖεν ἂν οἱ καὶ τ' ἀληθὲς εἰδότες ἀσφαλῶς δοκιμάζειν. Τέλος. Hunc Tractatum tamquam ineditum adnotavit in schedis suis Mss. Holstenius.

XVI. pag. 257. Πυθαγορικὰ ἔπη τὰ καλούμενα χρυσᾶ. *Pythagorae Carmina, aurea dicta*. Inc. Ἀθανάτους μέν. Des. οὐκέτι θνητός. Pag. ead. *b*. Subiicitur Ἱεροκλέυς φιλοσόφυ ὑπόμνημα εἰς αὐτά. *Hieroclis philosophi Commentarius in eadem* [1]. Praecedit eiusdem Prologus, cuius initium: Ἡ φιλοσοφία ἐςὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις ϗ τελειότης. Finis: ϗ πρῶτόν γε ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρξώμεθα. Commentarius deinde inc. Ἐπειδὴ πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἡ εὐσέβεια. Des. ὀψὲ γῦν ποτε κτήσασθαι. In fine duo hi leguntur versiculi:

Ἱερὰν γνῶσιν τῶν ἐπῶν ἀναπτύξας
Ἱερὸν εὗρεν Ἱεροκλῆς τὸ κλέος.
Sacram verborum scientiam explicans
Sacrum invenit Hierocles honorem.

XVII. pag. 297. Ὠριγένους φιλοσοφυμένων. *Origenis Philosophumenon*, nempe, *Origenis contra haereses universas redargutionis Liber primus*, ut ex titulo Tabulae philosophorum in IV. classes divisionem exhibentis, Operi praemisso colligitur, qui sic habet: Τάδε ἔνεςιν ἐν τῇ πρώτῃ τῦ κατὰ πασῶν αἱρέσεων ἐλέγχυ. Post Tabulam Liber inc. Οὐδένα μῦθον τῶν παρ' Ἕλλησιν ὠνομασμένων παραιτητέον. Des. ἔπειτα ἀκολύθως τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀδρανῆ δόγματα φανερώσομεν. Hoc opus sub titulo *Fragmenti Philosophumenon* ex hoc Codice Mediceo primus edidit, versionemque & notas, quibus Origeni illud vindicat, addidit Iac. Gronovius Thesaur. Antiquit. Graecar. Tom. X. pag. 257. edit. Venet. MDCCXXXV. fol. Vide plura tum de Opere, tum de eius auctore apud Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 225. Iam antea Lucas Holstenius perlustrata Medicea Bibliotheca sic adnotaverat „ *Origenis Philosophumenon liber, qui est primus eius Operis, quod adversus haereses scripsit. Dividit Philosophos in IV. classes, Physicos, Ethicos, Dialecticos, Barbaros, idest, Brachmanes, & Druidas, singulorumque opiniones refert, & refutat*.

XVIII. pag. 309. Τῦ Ψελλῦ κυρίυ Μιχαὴλ ϗ ὑπάτυ τῶν φιλοσόφων Τιμόθεος, ἢ περὶ δαιμόνων. *Pselli Domini Michaëlis & philosophorum principis Timotheus, seu de Daemonibus*, Dialogus [2]. Inc. Τιμόθεος. Χρόνιος, ὦ Θρὰξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷς. Θρὰξ. Χρόνιος, ὦ Τιμόθεε. Des. καταθησόμεθα.

De hoc autem optimo Codice haec habet Iac. Gronovius in Praefatione ad Origenis Philosophumena data a. d. X. Kal. Iunias MDCXCIX. ad Ant. Magliabechium: *Ille enim* (scilicet Codex) *licet sit chartaceus, plane tamen auro undequaque pretiosior, quippe unicus, in quo emendatissimum est Arriani* Ἀρχιερατία *Alexandri Magni exemplar, eadem manu scriptum, & unde nos olim egregia illa eius scriptoris supplementa edidimus, cui simile, & par propterea exstat nullum. Praeterea is ipse Codex est, in quo Hieroclis ad aurea Pythagorae Carmina eruditissimus Commentarius tam integer & inviolatus exhibetur, ut non aliunde aeque, ac ex hoc ipso volumine colligi possit, quam maculosi codices a typographis nostris ad multiplicanda exemplaria usurpati fuerint, ut scriptor eius omnino fuerit vir & ipse doctissimus, & qui fidelissima ad Bibliothecam suam exemplaria conquisiverit. Quibus postremum adiecit hoc Origenis fragmentum, quod nemine falsi ac spurii deferre, & hinc adeo eruditam manum pro levi traducere, non est alterius hominis, quam qui optima egregia tamquam nugas adspicit. = Hinc quoque meam operam requiri existimavi ad observandam aequabilitatem loquutionis ab Origene tum heic, tum alibi retentam, unde aliquod certe manumentum colligetur ad suum Origeni reddendum, &c.*

Cod. Graecus chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. minuto charactere emendateque conscriptus, notisque marginalibus ab eadem manu rubrica exaratis undequaque refertus. Constat foliis scriptis 310.

ME-

(1) Huius Hieroclis philosophi Stoici Alexandrini, qui seculo post Christum V. sub Imp. Leone Thrace potissimum floruit, Commentarium primus ex Cod. Ms. Venetiis a se empto, Latine vertit A. C. MCCCCLXXIV. & Epistola ad Nic. Papam V. praefixa edidit Patavii Io. Aurispa Siculus. Graece deinde cum nova versione Latina Io. Curterii prodiit Parisiis apud Nic. Nivellium MDLXXXIII. & quidem ex alio quodam Cod. quam quo Aurispa usus fuerat. Vide Fabricium Bibl. Graec. Lib. II. Cap. 12. Tom. I. pag. 472. ubi eximium Hieroclis Codicem Ms. in Bibliotheca Laurentiana exstare adserit. Nos vero duos alios infra huius Scriptoris Codices Graecos habemus, & unum Latinum.

(2) Primus hunc Pselli Dialogum Graece cum Latina Petri Morellii versione edidit, & illustravit Gilbertus Gaulminus Molinensis Paris. apud Hieron. Drovart A. MDCXV. 8. Vide plura de hoc Opere in Leonis Allatii Diatriba de Psellis apud Fabric. B. G. Tom. V. pag. 27. §. XXXIX.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΕΝ ΑΜΦΩΤΗΡΙΔΕΣΙΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΟΥΝΙΟΥ, ΙΟΥΛΙΟΥ, ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΗΝΩΝ.

METAPHRASTES IN FESTIS SANCTORVM IVNII, IVLII, ET AVGVSTI MENSIVM.

Scilicet,

Vitae & Orationes diversorum Patrum in laudem SS. a die VIII. Iunii usque ad XXXI. Augusti.

COD. XXXIII. I, pag. 1. Post Tabulam Sermonum initio ac fine mutilam (incipit enim a XIX. & desinit in titulo Sermonis XLVIII.) primus ita inscribitur: Μηνὶ Ἰουνίῳ η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου. *Mense Iunio, die VIII. Martyrium S. & gloriosi magni martyris Theodori militum praefecti.* Inc. Λικινίῳ τῷ βασιλεῖ πολλῇ κεχρημένῳ τῇ περὶ τὰ εἴδωλα δεισιδαιμονίᾳ. Definit imperfecte in verbis: οὐ τῇ πλάνῃ δουλεύσομεν, οὐ τῷ σκότει προσεχηθόμεθα, ἐν . . . . . quae sunt ultima pag. 10. *b.* inter quam, & sequentem, octo folia vacua recentius inserta sunt ad ea supplenda, quae inter has duas paginas satis multa desiderantur. Inter diversorum Patrum Sermones in laudem huius martyris, a Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 147. relatos, nullius initium cum nostro concordat. Bollandistae quoque ad diem VII. Februarii, in quo agunt de S. Theodoro Duce, & martyre, nullum ita incipientem exhibent.

II. Pagina igitur 11. incipit a verbis. . . . . . . βέλτιστα ὡς ᾤετο παραινῶν, κ. λ. quae quidem pertinent ad alium Sermonem, qui propter memoratum Codicis defectum inscriptione caret, atque initio: videtur autem conscriptus in laudem plurium martyrum [1], quorum Iunii XVII. die recolebatur memoria. Huius finis est: ἀλλὰ διδόντι τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι ταχεῖαν τὴν σωτηρίαν καὶ ἐλπίδος μείζονα· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ.

III. p. 14. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ὀκτωκαιδεκάτῃ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ πανενδόξου μεγαλομάρτυρος Λεοντίου. *Mense eodem, die XVIII. Martyrium sancti, ac gloriosissimi magni martyris Leontii.* Inc. Τὸ μὲν τῆς παροιμίας προσίσταται. Des. καὶ τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν τύχοιμεν, χάριτι, κ. λ. Ex Ms. Mediceo, interprete C. I. legas sub eadem die in Actis SS. edit. Venetae T. III. Iunii p. 562.

IV. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου, ἐγκώμιον εἰς τὰ γενέσιον τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Mense eodem, die XXIV. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Encomium in nativitatem venerabilis Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis.* Inc. Ἀηδόνι τινὶ κελαδούσῃ περὶ τὰς ἐαρινὰς ὥρας ἐοικὼς ἡμῖν ὁ λόγος. Des. τῇ τε ἐλαχίστῃ σου ποίμνῃ ταύτῃ σὺν τῷ ποιμένι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Latine exstat Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium die XXIV. Iunii.

V. pag. 24. *b. Die eadem. Leontii Monachi Sermo in idem argumentum.* Inc. Φαιδρὰ καὶ ὑπερλάμπουσα τῇ τοῦ πνεύματος χάριτι. Des. καὶ βαπτισθέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Nulla huiusce Leontii monachi adfertur a Fabricio inter Elogia SS. Tom. cit. pag. 100. in Ioannis Baptistae natalem diem Homilia; quae autem Leontio presbytero CPolitano adscribitur in eiusdem conceptionem, ea inc. Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις.

VI. p. 36. *Eadem die. Antipatri Episcopi Bostrorum Sermo in idem argumentum.* Inc. Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν οὐδένα Ἰωάννου μείζονα. Des. ὁ μὲν γάρ φησιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ἐγὼ δέ φημι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni ad XXIV. Iunii.

VII. p. 41. *Eadem die. S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum.* Inc. Οὐδὲν τοῖς δεσποτικοῖς ἀνυπότακτον ὅροις. Des. παρὰ τῷ Θεῷ δυνατά· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera nuperae edit. Paris. T. II. p. 790.

VIII. p. 43. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου. *Mense eodem, die XXVII. Vita & conversatio S. P. N. Sampsonis Xenodochi.* Inc. Ἅμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας. Des. ἐγὼ δὲ πλήθει ἁμαρτιῶν, οἴμοι, ἀδιηγήτους παρώργισα· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. & L. interprete Gentiano Herveto apud Bolland. Tom. V. Iunii cit. edit. Venet. pag. 265. seq.

IX. p. 57. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας, καὶ ἆθλα, καὶ ἀποδημίας, καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. *Mense eodem, die XXIX. Hypomnema singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & mortem SS. & Apostolorum Principum Petri & Paulli.* Inc. Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς πατέρας ἀποδεχόμεθα. Des. τύχοιμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. G. & L. apud Bolland. Tom. cit. pag. 411. seq.

X. pag. 71. *Die eadem. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem SS. Apostolos, Petrum & Paullum.* Inc. Οὐρανοῦ καὶ γῆς ἅμιλλαν ὁρῶ. Des. ἵνα λάβωμεν δι' αὐτῶν ἔλεος ἔμπροσθεν τοῦ βήματος αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Cit. edit. T. VIII. in spuriis p. 7.

XI. p. 74. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ κορυφαίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, συντεθὲν παρὰ Θεοδώρου τοῦ φιλοθέου καὶ φιλοπόνου μαγίστρου, ἐκ διαφόρων λόγων Ἰωάννου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου: *Eadem die. Encomium in SS. & coryphaeos Apostolos Petrum & Paullum, concinnatum a Theodoro pio & di-*

(1) Compertum tandem est fragmentum esse martyrii SS. Ismaelis, Sabelis, & Manuelis fratrum Persarum, quorum Acta refert Bollandus edit. Venet. Tom. III. Iunii pag. 290.

& diligenti Magistro, ex diversis Sermonibus S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi. Inc. Ἅπας μὲν ἐγκωμίων νόμος, καὶ λόγος ἅπας τέχνῃ ῥητόρων συντεθειμένος. Def. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates, qui e Chrysostomo collegisse se quae de Paullo scripsit non diffitetur. Latine apud Surium dicta die. Ex Chrysostomo in Paullum confer, quae Photius refert Cod. CCLXX.

XII. pag. 90. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐγκώμιον εἰς τοὺς δώδεκα ἁγίους καὶ πανευφήμους τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλους. *Mense eodem, die XXX. S. P. N. Io. Arch. CPolitani Chrysostomi, Encomium in duodecim sanctos & celeberrimos Christi Apostolos*. Inc. Εἰκότως καὶ τήμερον. Def. εἰς τὴν ἀποκληρωθεῖσαν αὐτοῖς βασιλείαν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. in spuriis pag. 11.

XIII. pag. 94. Μηνὶ Ἰουλίῳ β'. Θεοδώρου πρεσβυτέρου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος δηλῶν τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ τῆς θεομήτορος ἐσθὴς τῇ βασιλίδι ἐπεδήμησε, καὶ ὅπως, καὶ ὅτε κατετέθη ἐν Βλαχέρναις. *Mense Iulio, die II. Theodori presbyteri magnae Ecclesiae Sermo declarans tempus, quo vestis Deiparae regiam urbem ingressa est, & quomodo, & quando reposita est in Blachernis*. Habes in Codice XVII. huius Plutei §. XXXV.

XIV. pag. 107. Μηνὶ τῷ αὐτῷ η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου. *Mense eodem, die VIII. Martyrium S. & gloriosi magni martyris Procopii*. Inc. Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασίλειον ἰθυνόντων ἀρχήν. Def. τῆς μιᾶς καὶ ἀληθοῦς θεότητος· ᾗ πρέπει δόξα, κ. λ. Auctor incertus. G. & L. interprete I. P. apud Bolland. Tom. II. Iulii pag. 556. seqq.

XV. p. 130. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ Βέστου ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν καὶ πανεύφημον μεγαλομάρτυρα Εὐφημίαν. *Mense eodem, die XI. B. Theodori Bestae Encomium in S. & celeberrimam magnam martyrem Euphemiam*. Inc. Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ὡσεὶ ὄρθρος; Φησὶν ἡ τῶν ᾀσμάτων γραφή. Def. τοῦ σε καὶ ζῶσαν, καὶ θανοῦσαν τιμήσαντός τε, καὶ θαυμαστώσαντος· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. nec Tom. VI. p. 524. nec Tom. IX. p. 76.

XVI. pag. 147. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ καλλινίκους μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ Κήρυκον καὶ Ἰουλίτταν. *Mense eodem, die XV. Encomium in SS. & triumphatores martyres Cerycum & Iulittam*. Inc. Ὥσπερ οὐκ ἔστι συνεχόμενον τῷ κυρίῳ Ἰουδαῖον. Def. τὸ ὑπεράγιον ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Nicetas Rhetor. Latine apud Lipomannum Tom. VI. dicta die.

XVII. p. 153. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας, ἐνδόξου καὶ καλλιπαρθένου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μαρίνης. *Mense eodem, die XVII. Passio sanctae, gloriosae, & pulcrae virginis martyris Christi Marinae*. Inc. Οὐδὲν οὕτως ἡδύνει καὶ καθιλαρύνει ψυχήν. Def. ἔχει πρεσβεύουσαν ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine in T. VI. Lipomanni ad dictam diem. Memorat haec Acta Bolland. T. V. Iulii p. 33.

XVIII. pag. 162. Sequitur Nicephori Callisti Xanthopuli Sermo satis longus in laudem Mariae Magdalenae, qui quum neque apud Fabricium B. G. Tom. IX. inter Vitas & Elogia SS. neque in Biblioth. Concionat. Combefisii inter Homilias in eamdem encomiasticas ullus occurrat, integrum subiicere visum est. Scimus equidem, a Bollandistis sub die XXII. Iulii, de hac Sancta fuisse uberrime disputatum, atque ita docte, ac diserte eorum argumenta, qui tres distinctas mulieres, sub uno eodemque ipsius nomine in evangelio indicari contendunt, fuisse confutata, atque unitatem ipsarum adsertam, ut vix quidquam novi ex hoc Sermone, in quo ipsarum distinctio supponitur, hauriri posse videatur. Tamen quum is sit illius auctor, qui propter styli elegantiam *Thucydides Ecclesiasticus* fuerit nuncupatus; si minus, qua historiam attingit, Ecclesiasticarum rerum studiosos adiuverit; saltem, qua nitide, nec sine eloquentiae floribus conscriptus est, iis certe, qui Graecae linguae operam navant, non iniucundum fore arbitramur. Is igitur sequens est.

Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου λόγος εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ἰσαπόστολον μυροφόρον Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν. *Mense eodem* (nempe Iulio) *die XXII. Sapientissimi & eloquentissimi Domini Nicephori Callisti Xanthopuli Sermo in sanctam & Apostolis aequalem unguentiferam Mariam Magdalenam*.

Εἴπερ ἄλλοτε καὶ λόγῳ τὸ προσῆκον πρᾶξαι συμβέβηκε, τοῦτ' αὐτὸ καὶ νῦν δοκῶ μοι πράξειν ἐκ προφανοῦς, ἑαυτὸν καθεῖναι τοῖς τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἀγῶσιν ἐγκαθορμήσαντι, καὶ ταύτην προθεῖναι τῆς νῦν ὑποθέσεως ἀφορμήν, σπουδῆς ἔργον προσησαμένῳ· ἢ δὴ τῷ μὲν ὑπὲρ λόγον ἐνυποστάτῳ λόγῳ οὐκ ἀσυντελῆ ὅσα καὶ ἐς μαθητείαν ἐτέλεσε, λόγοις δὲ ζῶσι τοῖς τοῦ κηρύγματος οὐ μικρὰν τὸγε αὐτῆς μέρος εἰσήνεγκε δύναμιν. Ἡμῖν δὲ πανταχόθεν σκοπουμένοις ἀναγκαῖος καὶ οἰκεῖος ὁ περὶ ταύτης λόγος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἂν ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἁπάντων διατεθείη, ἢ λόγοις ὡς ἐνὸν τὰ ταύτης διεξιοῦσι, καὶ παρατεθεῖσιν ἀκοαῖς φιλολόγων διήγημα· ᾗ γὰρ ὑπῆρξε λόγῳ μυηθῆναι καὶ μυῆσαι τὰ ἐπουράνια, σπουδή τε πᾶσα τὸν τῆς πίστεως λόγον διαδοῦναι τοῖς πέρασι, πάντως ἂν αὕτη λόγοις ὡς εἰκὸς τιμωμένη, καὶ ἡδυνθείη τῷ πνεύματι, καὶ χάριν οὐμενοῦν οὐ μικρὰν τοῖς γε τῷ περὶ ταύτης λόγῳ θαρσήσασιν οἶδ' ὅτι παρέξειεν· ὅτῳ γὰρ ἂν ἕκαστος ἔργῳ ἔτι τῷ ζῆν περιών, ἑαυτὸν ἐπιδιδοίη καὶ ἥδοιτο, τούτῳ δὴ καὶ τῶν ἐνθένδε μεταχωρήσας, εἴ τινι τῶν ἁπάντων ὁρῷτο τιμώμενος, γάννηται ἐπὶ μᾶλλον, καὶ ἀνεκλαλήτῳ χαίρει χαρᾷ. Διά τοι ταῦτα προσῆκον καὶ οἰκεῖον τῇ τοῦ λόγου μαθητρίᾳ τὸ ἐκ λόγων ἐγκώμιον· οὐ μὴν ἀλ- Exordium, in quo triplex huius encomiastici Sermonis habendi ratio adducitur.

λὰ

λὰ ϗ καθ' ἕτερόν γε τρόπον ἀναγκαῖος ἡμῖν ὁ περὶ ταύτης λόγος ἐςίν· ἀνδρὶ γὰρ ἐξέτι νέου λόγυς ἀσκήσαντι, ϗ τύτοις ὡς μάλιςα συντραφέντι, δεύτερά τε τύτων τιθεμένῳ τὰ πάντα, ϗ χρεὼν γε ὂν Θεῷ ἀνατιθέναι τῶν λόγων τὰς ἀπαρχὰς, τί ποτ' ἂν μᾶλλον ἐκείνῳ γε ἥδιον εἴη, ἢ λόγος ὁ περὶ λόγυ, ϗ ἡ περὶ τῶν λόγῳ πίςεως διαδραμόντων τὴν οἰκυμένην διήγησις; Καὶ τρίτον ἀλογίςων, μᾶλλον δὲ ἀχαρίςων ἀνδρῶν ἔγωγε κρίνω, προγόνοις μὲν τοῖς ἐξ αἵματος χάριν ἐκτίνειν ἐθέλειν ὅση πέρ ἐςι δυναμένοις, τοῖς δὲ τῦ κρείττονος ἡμῖν ἀρχηγοῖς ϗ αἰτίοις τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν μηδ' ὁπωσοῦν προθυμεῖσθαι τὰ εἰκότα χαρίζεσθαι. Οὐκ ἄδηλον δὲ πάντως, ὡς ἀρχηγὸς καὶ αὕτη τῶν ἀναγεννωμένων τῷ πνεύματι ἡ μακαρία Μαγδαληνὴ ἀναμφιβόλως λελόγιςαι. Εἰ γὰρ τὰ τῶν παίδων τῷ πατρὶ λογίζεσθαι τῶν εὐνομωτάτων τε καὶ δικαιοτάτων, καθὼς ἄρα δῆτα ϗ ἔςι ϗ λέγεται, πάντως καὶ τὰ τῶν μαθητῶν τῷ διδασκάλῳ δοίη τις ἄν· διδάσκαλον δ' ἄλλον τῶν ἀποςόλων μετά γε Χριςὸν εἴ τις ἕτερον τιθέναι ἐθέλοι τοῦ λόγυ τὴν μακαρίαν ὑπεξελὼν, ἐς χριςιανὺς δοκῶν τελεῖν τε ϗ ὀνομάζεσθαι, οὐκ ἔγωγε οἶμαι ἐκ τοῦ ῥᾴςυ τοῦτον εὑρεῖν, ὥςε ϗ τὰ τῶν ἀποςόλων ἔν γε τῷ παρόντι ταύτης λογίζεσθαι, ὃ μοι ἄπο τρόπυ εἰρήσεται, ϗ τῷ λόγῳ τὴν πίςιν ἐξ αὐτῶν δῆτα προσηκόντως παράσχοιμεν. Εἰ γὰρ χρὴ τῷ θεσπεσίῳ πείθεσθαι

Ad Cor. XV 16. Παύλῳ τοῖς ἐν Κορίνθῳ γράφοντι „ εἰ δὲ νεκροὶ ὐκ ἐγείρονται, ὐδὲ Χριςὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριςὸς ὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίςις ἡμῶν. „ Ταύτῃ δ' ὑπῆρξε πρώτῃ ἀναςάντα κατιδεῖν τὸν Χριςὸν, ϗ τὴν ἀνάςασιν τοῖς ἀποςόλοις εὐαγγελίσασθαι, κᾂν λῆρος τὰ ταύτης ὤφθησαν ῥήματα· ταύτῃ δοτέον πάντως ϗ τὰ τῶν ἀποςόλων, εἴπερ τῷ πρώτως εὑρόντι τὰ τῆς εὑρέσεως παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι λελόγιςαι. Τὸ δ' ἐντεῦθεν τῷ λόγῳ ἀναβαλέσθαι τὰ τοῦ ἀγῶνος ἄμεινον ξυμβαίνει εἶναι, ἥκιςα λογιζομένῳ δέον ἀπαρασκεύῳ νηῒ μέγα πέλαγος διαπλεῖν, ἐλαχίςῳ τε ἀκατίῳ μέγα κῦμα διαπερᾶν, ταὐτὸ δ' εἰπεῖν, βραχεῖ τε ϗ φαυλοτάτῳ λόγῳ τὰ τῆς μακαρίας ταύτης διεξιέναι μεγαλυργήματα, ἑτέροις δὲ τοῦ ἔργυ τοῦδε, ϗ τῆς ἐντεῦθεν φιλοτιμίας παραχωρῆσαι, οἷς δύναμίς τε λόγων ἀρκοῦσα τυγχάνει ὖσα, ϗ δυνατά ἐςιν ἐκείνοις τοσοῦτον ἀγῶνα διαχειρίσασθαι. Πλὴν ἀλλ' ἐπείπερ ἀναδῦναι ὐκ ἔνι, ὐδ' ἀποφυγεῖν τὸ ἐγχείρημα, ὑτωσί πως κατατολμήσαντι· πῶς γὰρ ἂν ὐ ϗ τῷ μώμῳ καθ' ἡμῶν αὐτῶν νεανιεύεσθαι δοίημεν, εὐαγγελικῶς ὕτως ἐπ' ἀρότρῳ χεῖρα βαλοῦσι, καὶ πρὸς τὐναντίον μεταχωρήσασιν; ἔργῳ χεῖρα ἐπιβαλόντι συνοίσει μᾶλλον ϗ εἰς τέλος ἀφίχθαι, ἢ ἀτελὲς καταλιπόντι ὀπίσω ἰέναι. Πότε δ' ἂν ϗ λόγῳ, ϗ λόγοις εὐλόγως τὰ προσήκοντα ἀφοσιωσώμεθα, ἢ τοῖς ἐμοῖς δὴ πατράσι τύτοις τὸ δέον ἀποχαρισαίμεθα, διέλκυσί τε καθεκάςην ἡμᾶς, ὡς εἰπεῖν, ϗ σπαράττυσι, ϗ ὐκ ἀνήσειν διϊσχυριζομένοις τὰ μάλιςα, ἕως ἂν τοῖς τῆς μακαρίας λόγοις ἐμαυτὸν ἐπιδοίην; Ἐπεὶ τοίνυν ταῦθ' ὕτω, φέρε δὴ τὴν τῆς ταύτης βοήθειαν ἐπικαλεσάμενοι, τοῦ ἐγχειρήματος ἐφαψώμεθα, πάν-

Sermonis divisio. τα φόβον ϗ δειλίαν ἀποσεισάμενοι. Εἴη δ' ἂν τῷ λόγῳ κρηπὶς, ὅπως τε ϗ ὅθεν, ϗ τίνα ἔσχε τοῦ γένυς ἀρχήν· εἶτ' ἐφεξῆς προσθεῖναι, πῶς τε Χριςῷ προσέλθοι, ϗ πῶς αὐτῇ γένοιτο τῷ εὐαγγελίῳ ϗ τὸν ταύτης φθόγγον συνεξακύεσθαι.

Πατρίδα μὲν ὖν ϗ γένος τῆς μακαρίας τῆσδε Quae sit iustorum patria. τόγε νῦν ἔχον διεξιέναι παντάπασιν ἄκαιρόν τε ἡγοῦμαι, ϗ σκοποῦ τοῦ προκειμένυ ἐκτός. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς κατὰ Θεὸν ζήσασι πατρὶς μὲν ἡ ἀνώλεθρος ϗ μακαρία ἐκείνη διαγωγὴ, ὁ παράδεισος· πρόγονοι δὲ πατριάρχαι ϗ προφῆται· φίλοι δὲ ἀπόςολοι, ϗ ἡ τῶν δικαίων ὁμήγυρις, ϗ τἄλλα ὅσα τῇ ἄνω Γερυσαλὴμ σεμνά τε καὶ τίμια. Ἥγ' ἐξὸν ἐκ τύτων σεμνύνεσθαι, περιττὸν οἶμαι πάντως καὶ ἐκτόπως τῷ καιρῷ μὴ προσῆκον, ϗ ἐκ τῶν μικρῶν τύτων, ἃ κἀκείνη ὡς ὐδὲν ὄντα τοῖς βυλομένοις κατέλειψε, προσερανίζειν τὸν ἔπαινον. ἀνθρώπῳ γὰρ δεινῶς ἐξεχομένῳ τῆς ὕλης, ϗ πρὸς τὴν ἐκ ταύτης εὐδαιμονίαν ἐσχολακότι ἐξέςαι τὰ τοιαῦτα διερευνᾶσθαι· εἰ πατρὶς αὐτῷ ἐςι βοσκημάτων εὐφορίᾳ τὰς ἄλλας ὑπερνικῶσα, εἰ θέσεως εὖ ἔχυσα, ϗ τειχῶν ϗ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ὐκ ἀμοιρεῖ, εἰ γειτονοῦσα θαλάσσῃ, τὰ παρ' ἄλλοις ἐξιδιοῦται σεμνὰ, ϗ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὐ μετέχει κακῶν, μικρὸν αὐτῆς ὑποςελλομένη. ϗ τοῦ σύνεγγυς εἶναι ἀναχωροῦσα. Ἧιδ' ὑπῆρξεν ἀντὶ πάντων τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐδαιμονίας γενέσθαι, ϗ πάντων ἀμελῆσαι, Χριςὸν κερδᾶναι, πατρίδα τε τὴν ἄνω κτήσασθαι Γερυσαλὴμ, ϗ τῆς γεώδυς ταύτης ὕλης ὑπεραρθῆναι, καὶ μετὰ Θεοῦ γενέσθαι, μᾶλλον δὲ συγκραθῆναι, παρ' ὐδὲν αὐτῇ τὰ κάτω, ϗ ὅσα μὴ ἐκ τῶν οἰκείων φέρει τὸν ἔπαινον. Καίπερ εἰ βουλομένοις ἡμῖν ϗ τὴν αὐτῆς πατρίδα εἰπεῖν ἐξῆν, παρ' ὐδὲν δοκῶ μοι τὰ τῶν ἄλλων ἐλέγξαι τερπνὰ, οἷς ὅτι ϗ ὅσα ἂν εἴποι τις ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐξαίσια εἶναι ϗ τίμια, λόγυ τε πολλοῦ ἀξιύμενα, ϗ κρεῖττόν γε ἢ ἐκεῖναι αὐχοῦσα ἐν τύτῳ τούτων πλεονεκτεῖ, ὅτι δὴ μὴ τὰ ταύτης σεμνὰ, πολλά τε ὄντα, ϗ λόγου δεόμενα, ἐπίσης ἐκείνας κτήσασθαι ἐξεγένετο. Ἀλλ' ἵνα μὴ τῷ δοκεῖν ὑπερτιθέναι δόξωμέν τισι περικαλύπτειν τὸ ὄνειδος, ϗ τοῦτο δὴ ποιεῖν, οἷς μὴ ἔχωμέν τι τῶν εὐκταίων περὶ αὐτῆς διηγήσασθαι, φέρε δείξωμεν ἐκ πρώτης, ὅ φασι, τῆς ἀφετηρίας, οἵας ὁρμᾶται πατρίδος, ϗ ὅτι ὐχ ἧσσον ἡ πατρὶς αὐτὴν, ἢ αὐτὴ τὴν πατρίδα ἐκόσμησε.

Πατρὶς τοίνυν τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ μαθητρίᾳ Mariae Magdalenae patria, genus, & educatio. τοῦ λόγου Μαγδαληνῇ, ἣν ὁ Θεὸς τῷ μεγάλῳ πατριάρχῃ Ἀβραὰμ ϗ τοῖς ἐξ αὐτοῦ ἐπηγγείλατο, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἡ κληροδοτηθεῖσα τῷ Ἰσραὴλ, τὴν Αἰγυπτίαν διαφυγοῦσι πλημμέλειαν. Καὶ παραχωρήσειν μοι δοκῶ τῇ ἱερᾷ γραφῇ τὰ ταύτης ἐπαίρειν καλὰ. ὅση τε ἀρχαιότητος ἔχεται, ϗ ἣ τὸ νέον ἐκ τῦ ὀνόματος πρόσεςι· ποίοις γὰρ ἄν τις λόγοις χρησάμενος, τόγε περιὸν αὐτῇ τῆς δόξης κᾂν πρὸς βραχὺ παραςήσειεν; ἄμεινον ὖν σιγῇ χρησάμενον ἐπαινέσαι, ἢ λέγειν ὁρμήσαντα μὴ δυνηθῆναι ἰσχῦσαι, ϗ γέλωτα ὀφλῆσαι μάλιςα ϗ διατριβήν· αὕτη μὲν ὖν τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἡ πατρίς. Ἀλλ' ὕτω πατρίδος εὖ ἔχουσα, οὐκ ἔλαττον ἔσχε τὰ τοῦ γένους εἰς περιφάνειαν· πατράσι ϗ τὰ ἐχρήσατο, οὐχ οἷοι τῶν ἄλλων ἐνδεῖσθαι, ϗ ἄλλοις τῶν τε τῆς πατρίδος πρωτείων, ϗ τῶν ὅσα πλοῦτος αὐτοῖς ὑπεξίςασθαι· ἄνωθεν καὶ

γὰρ

γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σειρᾶς τὸ τῆς εὐγενείας καλὸν· τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν ϗ οὗτοι ὁρμώμενοι, εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. θύρα τούτοις κατὰ τὸν Ἰὼβ παντὶ πενομένῳ ἀνέῳκτο, οὐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, ϗ πόῤῥω τούτους ἐλαύνουσα· πόδες ἦσαν χωλῶν· ὅσα καὶ ὀφθαλμοῖς ἐχρῶντο τούτοις, οἱ πεπηρωμένα τὰ ὄμματα περιέφερον. χηρείᾳ δὲ τὰ μάλιστα βοηθοῦντες, ἐκ πολλοῦ τὸν βίον ἀπολιπόντων πατέρων, παῖδας ἐξοικιζόμενοι, τῆς ὀρφανίας περιῄρουν τὸ πλεῖστον, ἅτε μὴ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν ἐς πεῖραν τῇ ἐκείνων ἐπιμελείᾳ γινόμενοι. Τί οὖν; ἆρα μὴ τοῖς ἔξω καλῶς ἔχοντες, τοῖς ἔνδον ἐν ῥᾳστώνῃ διέκειντο, τρυφαῖς αὐτοὶ ϗ ὅσῃ βλακείᾳ σχολάζοντες; οὐμενοῦν. ἀλλ' ἔργον ἦν αὐτοῖς ἄπαυστον, ἡ τοῦ παιδαγωγοῦ νόμου μελέτη· ἔτι ϗ γὰρ αὐτοῦ, κἂν ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς τὰ τῆς σκιᾶς ἐνειστήκει, ϗ ἡ πρὸς τὸ θεῖον δι' αἱμάτων, καὶ κνίσσης οἰκείωσις. Γεννῶσι τοίνυν τὴν μακαρίαν ταύτην Μαρίαν περὶ τὰ μέσα που τῆς μοναρχίας τοῦ Καίσαρος Ὀκταβίου, ᾧ ϗ σεβαστὸς ἐπίκλησίς ἐστιν ἕτερον ὄνομα καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς εἰς φιλοτιμίαν ἥγημαι, ὅτι πατέρες τοιαύτης ἤκουσαν θυγατρός. εἴπερ γὰρ ἔδει τὴν τοιαύτην, ϗ τοσαῦτα δὴ τῷ βίῳ χαρισαμένην, ὑπὲρ νοῦν ϗ λόγον τυγχάνοντα, τῷ βίῳ δοθῆναι, ὥσπέρ τι τῶν πάλαι μέγιστον ἀγαθῶν, μὴ ἄλλοις αἰτίοις τοῖς εἰς φῶς προόδου πατράσι χρήσασθαι, ἢ δι' ὧν γέγονε, κἀκείνους μὴ ἄλλης, ἢ ταύτης πατέρας ὀφθῆναι. Ἐπεὶ δ' ἀπέσχετο γάλακτος, ϗ πόῤῥω τιτθῶν ἦν, ϗ ἄρτι ποσὶν οἰκείοις ἐπιβαίνειν τῆς γῆς ἤρξατο, οὐκ ἐπ' ἄτρακτον ἐρείδειν πήχεις κατὰ τὸν Σολομῶντα μανθάνειν ἐκδίδοται, οὐδ' ἔρια νήθειν, ἢ τοῖς ἐκ στημόνων νήμασιν ἐπικεῖσθαι, ϗ εἰς κάλλος ἐξυφαίνειν, ϗ καταποικίλλειν τῷ τὰ πάντα βιαζομένῳ χρυσῷ, ἀλλ' ἐς γραμματιστοῦ φοιτᾷν ἐγκελεύεται. Ἐπεὶ δὲ τὸ τοῦ λόγου δαλὸς ἦν εἰς πῦρ, ϗ ἵππος, ὅ φασιν, εἰς πεδίον, ὀλίγος ὁ μεταξὺ χρόνος, ϗ ἀσκεῖται μὲν αὐτῇ, ὅσα τῷ θεόπτῃ γέγραπται Μωϋσεῖ, καὶ τῇ λοιπῇ σκιώδει γραφῇ, ὅσα τε προφῆται ϗ ψαλμοὶ διεξέρχονται· τοῖς μέντοι ψαλμοῖς καὶ προσετετήκει τὰ μάλιστα, ϗ τούτοις νυκτὸς ἦν ϗ ἡμέρας ἐμμελετῶσα, ϗ τῶν προφητικῶν ἐκείνοις ἐγκειμένη διηνεκὲς, ὅσα περὶ Χριστοῦ, εἴτ' οὖν περὶ τοῦ ἠλειμμένου καὶ Μεσίου ἐμφανέστατα διαγγέλλουσιν.

Eius post parentum obitum, virtutum exercitatio.

Ἄρτι δὲ τῶν γονέων ταύτῃ διαμετρησαμένων τὸ ζῆν, αὕτη ϗ παρούσης ἐξουσίας εἰς τὸ ῥᾳθυμεῖν, οὐκ ἔμεινεν ἐν ἀπαιδευσίᾳ· οὐ γὰρ πρὸς τρυφὰς ἀπεῖδε, ϗ βλακείαις ἀνῆκε τὸ σῶμα, ϗ τῇ λοιπῇ ῥᾳστώνῃ ἐκδεδιῄτητο· ϗ ταῦτα παρηβῶσαν ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐπαγομένη, πλούτῳ τε βριθομένη, ϗ ἄρτι παθῶν τῶν ἐκ φύσεως ἐπιβαίνουσα· ἀλλ' ἄσχολον ἔργον ταύτῃ νηστεία καὶ προσευχὴ, τῆξις σαρκὸς, ϗ ἡ πρὸς τὸ θεῖον νεῦσίς τε ϗ οἰκείωσις, νόμου μελέτη, γραφῶν ἀνάγνωσις, ϗ διὰ τοῦ τὰ ὄντα τοῖς χρῄζουσιν ἀνιέναι, ὅλαις χερσὶ ϗ γνώμῃ, ϗ προθυμότερόν γε ἢ ἐκείνοις λαμβάνειν ἐξῆν, τὸ μέλλον, ὡς ἐνὸν καταπτᾶσθαι, καὶ τοῖς ἐσωτάτω ταμιείοις διὰ τῶν, οἷς ἐνδεῖν τὸν βίον συνέβαινε, τὰ τοῦ ῥέοντος πλούτου ψυχῆς γενναιότητι ἀποθησαυρίζειν. Ἀλλ' οὐδὲ χερσὶν οἰκείαις ἀπηγόρευτο τῇ μακαρίᾳ, μὴ καὶ διεφθορόσι καὶ διεῤῥυηκόσιν ἀνθρώποις τὰς σάρκας, τὰς πληγὰς ὕδατι ἀπονίζειν, καὶ καταπλάττειν ἀκεσωδύνοις φαρμάκοις, ϗ παντὶ δὴ τρόπῳ τῇ αὐτῶν βοηθεῖν ἀσθενείᾳ· ἦν γὰρ αὐτῇ ϗ πρὸ τῆς χάριτος τὰ τῆς χάριτος σπουδαζόμενα. Ἁγνείᾳ μέντοι βίου τοσαύτῃ ἐκέχρητο, ϗ οὕτω διὰ σπουδῆς ἦν αὐτῇ τὸ τῆς παρθενίας καλὸν, ὡς ἀποσχέσθαι μὲν ἑορτῶν, ἀπείπασθαι δὲ πανηγύρεις, ϗ τοῦ θαμὰ παραβάλλειν προσήκουσι, ϗ ἀνδράσιν αὐτοῖς ἐς ὄψιν τὸ παράπαν ἀνομίλητα εἶναι· τῶν ἀλόπων ϗ γὰρ ἔκρινε, παρθενεύειν ἑλομένη, ϗ τῆς κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀφῆς ἀφεστῶσα διὰ τῶν αἰσθήσεων, οἷόν τισιν ἀσωμάτοις ἁφαῖς, τοῦ ποθουμένου θράττεσθαι πόῤῥωθεν, ϗ ὃ δρᾷν αἰσχρὸν διὰ σώματος, τοῦτο ταῖς διανοίαις ϗ τῇ τοῦ νοῦ ἐμπαθεῖ συναφείᾳ ἐργάζεσθαι, ταῖς τε τῶν ὀμμάτων ἐπιβολαῖς περιπτύσσεσθαι, δι' ὧν ἀπεμάξατο τύπων· ὃ πολλοῦ δέουσι περὶ αὐτῶν εἰδέναι, αἳ νῦν ἀσκεῖν παρθενίαν προείλοντο. Διάτοι ταῦτα ϗ γέλωτος ἀμετρίαν συνέστελλε, ϗ παῤῥησίας ἀφῃρεῖτο τὸ πλεῖστον, ϗ ἡσυχίᾳ ἐντρυφῶσα συνῆν ἀεὶ τῷ Θεῷ, νοὸς καθαρότητι συγγινομένη, ϗ τῇ συνεχεῖ τῶν γραφῶν ἀναγνώσει, ϗ τοῖς ἄλλοις, ϗ πρόγε πάντων τῇ ϗ μέχρις αὐτῆς παροράσεως παρθενίᾳ ϗ καθαρότητι.

Οὕτω δὲ τῆς μακαρίας βιούσης, ϗ βίον ἔνθεόν τε ϗ ὑψηλὸν ἐπιδεικνυμένης, οὐκ ἦν ἠρεμεῖν τὸν τοῦ φθόνου πατέρα· ἀλλ' ἀρχέκακος ὢν, ϗ ἀεὶ τοῖς καλοῖς ἐφεδρεύων, καὶ τηρῶν πτέρναν ἐπὶ ὁδοῦ, ᾗ φησιν ἡ γραφὴ, ἐπιτίθεται καὶ ταύτῃ μετὰ σφοδρῶν τῶν πνευμάτων, καὶ ἑλεπόλεσιν ὅλαις τὸν οἶκον τῆς ἁγνείας τοιχομαχεῖ, ϗ λῃστρικαῖς ἐφόδοις εἰς τοὐμφανὲς τὸν πύργον κατασείει τῆς παρθενίας· ϗ διὰ τούτων ὡς ἀπό τινος ἀκροπόλεως περιγενόμενος, ἁπάσης κατατρέχει τῆς πόλεως, ταύτην τε πορθήσας, ϗ ὅλην ἑαυτοῦ ποιησάμενος, ἀφαιρεῖται μὲν αὐτῆς εἴ τι θεῖον ϗ ὑψηλόν· λεηλατεῖ δ' ἡβηδὸν, ὅσον περιῆν αὐτῇ τῆς ἀρετῆς γενναῖον, ἀσκήσει τε καὶ τριβῇ μακρᾷ χρόνου κτηθὲν, ϗ γυμνὴν τὴν πρὶν κομῶσαν πολλοῖς προτερήμασιν ἐργασάμενος ἕξεσιν, ἑπτὰ δαιμονίοις τὴν αὐτῆς φυλακὴν ἅπασαν ἀναθέμενος, τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος, οἶμαι, ἢ ϗ πόῤῥωθεν προκατασκευαζομένου τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις. δεινὸν γὰρ εἶναι ϗ σχέτλιον ὁ τῆς κακίας εὑρετὴς ὑπελάμβανεν, προπατόρων μὲν περιγενόμενον, ἀδελφοκτόνον δὲ Κάϊν ἀποφήναντα, γένος δὲ ἅπαν ἀνθρώπων κατακλυσμῷ παραδεδωκότα, Σοδόμοις πῦρ ὑετίσαντα, εἰδωλολατρίᾳ δὲ ϗ τοῖς λοιποῖς πάθεσι τὸ ἑξῆς τῶν ἀνθρώπων γένος καταστρεψάμενον, μιᾶς γυναικὸς ἥττων ὀφθῆναι. Εἰ δὲ δεῖ ϗ μυστικωτέροις πείθεσθαι λόγοις ἐξ ἀρχαίων ϗ ἐς ἡμᾶς ἥκουσι περὶ τῆς εἰς τὴν μακαρίαν τῶν ἑπτὰ δαιμονίων ἐπιδρομῆς, ὅτι περ φόβος ὑπεισῄει τὸν Σατανᾶν, ἀφ' οὗπερ ἀκούσειε τοῦ προφήτου εἰπόντος, Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται· ϗ διὰ τοῦτο ἐπεισπίπτει ϗ ταύτῃ, ϗ τὴν παρθενίαν ἀποσυλᾷ, δεδιὼς μή πως δι' αὐτῆς τὸ τῆς οἰκονομίας πραχθείη μυστήριον· καθὰ δὴ ϗ πρὸ ταύτης ὁ μάταιος ᾤετο διὰ τῆς μνηστείας τοῦ Ἰωσὴφ, τὴν ὁμώνυμον ταύτῃ ϗ μακαρίαν ὄντως παρθένον ϗ ἄφθορον εἴσω τῶν ἀρκύων ποιήσασθαι. Ἀλλ' εἰς μάτην σοι τὰ ἔνεδρα, πονηρέ. Ὁ γάρ τοι τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ τῷ πατρὶ συναΐδιος, ὁ ἄναρχός

A septem daemoniis obsidetur.

Esaiae VII. 14.

τε

τε καὶ ἀπερίληπτος, καί σε σοφὸν ὄντα τῷ κακυργεῖν δράσσεταί σε τῆς πανουργίας. σπλάγχνοις γὰρ οἰκείοις παθῶν τὸ ἑαυτοῦ πλάσμα ἐς τοσοῦτον εἶναί σοι λελυμασμένον μὴ ἀνασχόμενος, εὐδοκοῦντος μὲν τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς, συνεργῦντος δὲ τοῦ συμφυῦς καὶ ὁμοτίμου αὐτῷ Πνεύματος, λαθών σε τὸν τοῦ σκότυς ἄρχοντα, τὸν ἀπάτῃ ἡμᾶς δελεάσαντα, ἀμεταβάτως μὴ ἐκςὰς ὃ ἦν, ἠρέμα κάτεισι κλίνας τοὺς ὐρανὺς, ϗ μήτρᾳ τῆς ἁγνῆς ϗ ἀμιάντυ παρθένυ κατασκηνοῖ.

Ad Christum deducitur obsessa.

Γεννᾶται τοίνυν· ϗ τί μοι λέγειν καιρὸς, ὅσα περὶ τὴν γέννησιν ἔδραμον, ἵνα σε τὴν σκηνὴν διαλύσῃ, τὴν Βηθλεὲμ, τὴν φάτνην, τὰ σπάργανα, τὰ πρὸ τοῦ βαπτίσματος, τὰ μετὰ τὸ βάπτισμα, τἆλλα, δι᾽ ὧν τὸ τῆς ἐμῆς σωτηρίας κατεργάσθη μυςήριον; ἀλλ᾽ ἐπανακτέον τὸν λόγον, καὶ καθ᾽ εἱρμὸν βαίνειν παρασκευαςέον. Τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ τὰς κατὰ γῆν ποιυμένῳ διατριβὰς, καὶ τὰ καθ᾽ ἡμᾶς λόγοις ἀῤῥήτοις οἰκονομῦντι, ϗ κατὰ καιρὸν πάντα πράττοντι, ὅτε παραδεικνύειν τὰ τῆς θεότητος διὰ τῶν ὑπὲρ φύσιν σημείων δεῖν ἔγνωςο, τότε δὴ τότε καὶ ἡ θαυμασία αὕτη Μαγδαληνὴ, ἑπτὰ δαιμονίαις, ὡς εἴρηται, ἐχομένη, ἔς τε ὄψιν αὐτῷ ἔρχεται, λόγων τε θείων ἐν μεθέξει γίνεται, ϗ τῦ πάθυς παραυτίκ᾽ ἀπαλλάττεται. ὖκυν αὐτῆς τῇ Ἱερυσαλὴμ ἐπιδημησάσης, τοῦ σωτῆρος δ᾽ ἐν τοῖς τῆς Συρίας μέρεσιν εἰσβαλόντος μετὰ τῶν μαθητῶν, διαγγελλόντων πᾶσι τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον. μετὰ γὰρ τὸ διασπεῖραι τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη Τύρυ ϗ Σιδῶνος, καὶ τὴν Φιλίππυ Καισάρειαν διελθεῖν, ϗ τῆς λίμνης πέραν γενέσθαι Γενησαρέτ· ἅτ᾽ ἐπῆλθεν αὐτῷ ἐξ ἑπτὰ ἄρτων τετρακισχιλίυς ἐκθρέψαι, ὥς φησι τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, μετὰ τὸ φάναι· οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες τετρακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν ϗ παιδίων, ϗ ἀπολύσας, φησὶ, τὺς ὄχλυς, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, ϗ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλᾶ· ὅπερ ἕτερος εἰς τὰ μέρη λέγει Δαλμανυθά· ὃ δὴ τῇ Ἑλλήνων διαλέκτῳ μεγαλυσμὸς ἑρμηνεύεται. Πολλῶν τοίνυν θαυμάτων ἐπιῤῥεόντων „ προσῆλθον

Matth. XV. 30.

γάρ, φησιν, αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλὺς, τυφλὺς, κυλλὺς, ϗ ἐθεράπευσεν αὐτὺς „ κατήκοοι τῶν θαυμάτων ϗ οἱ τῷ γένει ταύτης προσήκοντες γίνονται· ἄγυσι τοίνυν παρ᾽ αὐτὸν αὐτὴν ἔνθεν κἀκεῖθεν περιτρεπομένην, τὺς ὀδόντας τε τετριγυῖαν, ϗ ἀφρὸν τοῦ ςόματος παραπτύυσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλησίον τοῦ Ἰησῦ γένοιντο, ἱκέτευον, ἐλιπάρυν, τὸν πρότερον βίον ταύτης κατέλεγον, καὶ ἀπαλλάξαι τῦ πάθυς ἐδέοντο, οἴκτειρον δέσποτα, λέγοντες, γύναιον ἀνδρὸς μὲν ἔρημον, ὀρφανίᾳ δὲ ὐ ζῶσαν ἐκ πολλοῦ παῖδα, ϗ ἐς τὸ παντελὲς ἀπολέσθαι μικρῦ δέουσαν, ἅτε δὴ τῶν πραττομένων ἥκιςα ἐπαισθανομένην.

A daemonibus liberatur.

Τί ὖν ὁ συμπαθὴς ϗ φιλάγαθος; ϗ θᾶττον ἢ λόγος τῶν δαιμονίων ταύτην λυτρῦται, κἀκείνυς μὲν τοῖς ὄρεσιν ἐνδιαιτᾶσθαι δίδωσιν· αὐτὴ δ᾽ ἐν τῷ καθεςῶτι τῦ φρονήματος γεγονυῖα, ϗ οἷ καλῦ γένοιτο διαγνῦσα. ὐ μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλὰ πᾶσι χαίρειν εἰπῦσα, οἷ ποδῶν εἶχε κατ᾽ ἴχνια βαίνειν, ἠγάπα τοῖς τοῦ διδασκάλυ καὶ σωτῆρος ποσὶ, μικρὰ ἢ ὐδὲν τῦ γένυς, καὶ τῆς κάτω περιφορᾶς φροντίσασα. Ἐντεῦθεν ὁρῶσα χωλὺς μὲν ὡσεὶ ἔλαφον ἀλλομένυς, τυφλὺς δὲ τὸν χρόνιον σκότον ἀποθεμένυς, ϗ τῷ γλυκυτάτῳ ἡδέως πῶς ἂν εἴποις ἡλίῳ παραδόξοις ὄμμασιν ἀτενίζοντας, λεγεῶνά τε πνευμάτων ἐπιτιμώμενον, ϗ ὡσεὶ καπνὸν ἐξαίφνης διαλυόμενον, ξηρᾶς χειρὸς τὰ δεσμὰ ἀνιέμενα, καὶ ὡς ἱςὸν ἀράχνης διαλυόμενα, συνῆγεν ἐκ τύτων, καὶ τῶν γραφῶν, αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσραὴλ προσδοκώμενον· ὡς γὰρ συνέσεως ἀντιποιουμένη καλῶς διεγίνωσκεν, ὡς ἐπῆλθε μὲν ϗ ἄλλοις τὰ ἴσα ἐργάσασθαι, πλὴν ὐ μετ᾽ αὐθεντίας τοσαύτης ϗ περιυσίᾳ δυνάμεως, ἀλλὰ δουλικῶς ἐκεῖνοι ϗ μετ᾽ εὐχῆς τὰ πάντα διέπραττον· τῷ δὲ τὸ, σοὶ λέγω, ϗ τὸ, θέλω, καθαρίσθητι, κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν προβαλλόμενα, ϗ θᾶττον ἢ λόγος εἰς ἔργα προβαίνοντα μείζονά τε ἐδείκνυ, ϗ ὐ τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἐξυσίας καὶ κυριότητος. νῦν μὲν γὰρ πεζεύει κατὰ θαλάσσης εὐςαλῶς ϗ κῦφως ϗ ἄβροχος, ἐπιτιμᾷ πνεύμασι περιυσίᾳ δυνάμεως, ἀνιςᾶ νεκρὺς, τὸν θάνατον ὡς ὕπνον ἀποθεμένυς, ϗ τἄλλα ὅσα θεϊκῇ δυναςείᾳ προσῆκε κατὰ πολλὴν ἐξυσίαν ἐργάζεται.

Ex miris quae faciebat Iesus, verum esse Dei filium agnoscit, ipsumque sequitur.

Οὕτως ὖν ἐκ τύτων χειραγωγηθεῖσα, καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν τοῦ Θεῦ υἱὸν ἀληθῶς ἐπιγνῦσα, οὐ μεθίει τοῦτον, ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῦ διακονῦσα παρῆν, ὁμιλιῶν, διδασκαλίας ἀκροωμένη, ἐπιτιμωμένη, χαίρυσα, ςελλομένη, θᾶττον ἢ λόγος τὸ ἔργον ἀνύυσα. ἐντεῦθεν καὶ γνώριμον ἑαυτὴν τῇ τῦ Χριςοῦ μητρὶ καθιςᾷ, ϗ τοῖς αὐτῇ κατὰ γένος προσήκυσι, ϗ ἐς φιλίαν συνδεῖται τὰ μάλιςα· ὐκ αὐτοῖς δὲ μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑπομένοις Χριςῷ, καὶ οἷς παραβάλλειν ὡς σύνηθες εἴθιςο, τῇ τε οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίυ Σίμωνος, ϗ ἣ τὸν Λάζαρον ἔσχεν οἰκήτορα· εἰκὸς δὲ ϗ τύτων ϗ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ ἐς φιλίαν χρῆσθαι, ἀγαπωμένοις Χριςῷ, ὥς φησιν ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης „ Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν ϗ τὴν Μαρίαν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν Λάζαρον „ ὧν δὴ τῇ τε κώμῃ ϗ τῷ οἴκῳ ἐπεχωρίαζε, ϗ τοῖς αὐτῶν εἰσῳκίζετο, ἅτε δὴ μὴ οἰκίαν, μηδὲ πῦ κατασκηνῶσαι ἔχων, τῶν ἀλωπέκων φωλεὺς ἐχόντων, ϗ τῶν πετεινῶν τοῦ ὐρανῦ κατασκηνώσεις Καὶ τῦτο ἐκ πολλῶν μὲν ϗ ἄλλων τεκμηριώσασθαι ἔξεςι, ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο μάλιςα γίνεται γνώριμον „ εἰσελθόντι γάρ, φησι, τῷ Ἰησοῦ εἰς κώμην τινὰ (τὴν Βηθανίαν δὲ οἰητέον αὐτὴν, αὕτη γὰρ Λαζάρυ ϗ τῶν ἀδελφῶν ἡ πατρὶς) γυνή τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ϗ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλυμένη Μαρία, ϗ τὰ ἑξῆς „ Μετὰ γὰρ τὸ φάναι τὸν Χριςὸν „ Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥ τις ὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς, ἐπάγει „ ἐπάρασα δέ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τῦ ὄχλυ εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαςάσασά σε, ϗ μαςοὶ, οὓς ἐθήλασας. „ Ταύτην δ᾽ ἀναμφιβόλως βίβλοι ἡμῖν ἱεραὶ τὴν μακαρίαν εἶναι Μαγδαληνὴν ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐκεῖθεν εὔδηλον γίνεσθαι. Τοῦ γὰρ θαυμασίυ Λυκᾶ τὰ κατὰ τὴν Μάρθαν ϗ Μαρίαν διεξελθόντος, εἶτα ϗ τὰ περὶ τῆς ἐπάρσεως τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς, μετέπειτα δὲ καὶ περὶ τοῦ τὸ κωφὸν δαιμόνιον ἔχοντος διαγγέλλοντος, τῶν τε Φαρισαίων ἐν Βεελζεβὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια διαβαλλόντων Χριςὸν, αὐτὸς τὴν αὐτῶν ἀνατρέπων δόξαν, φη-

Ioan. XI. 5.

Lucae X. 38.

Ibid. 42.

XI. 27.

Ibid. 17. σὶ „ πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημωθήσεται „ ϗ μετὰ ταῦτα „ εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
Ibid. 19. Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; „ ϗ μετ' ὀλίγα „ ὅταν τὸ ἀκά-
Ibid. 24. θαρτον πνεῦμα ἐξέλθοι, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, ϗ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον· ϗ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον ϗ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται ϗ λαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα αὑτοῦ, ϗ ἐλθὸν κατοικεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χείρονα τῶν πρώτων „.
Ibid. 27. Ἐπάγει μέν τοι τῷ συνεχεῖ τοῦ λόγου „ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, ϗ μαστοὶ, οὓς ἐθήλασας „ ὡς συνάγεσθαι μὴ ἄλλην, ἢ τὴν Μαγδαληνὴν εἶναι ταύτην, ἀκούσασαν περὶ τῶν ἑπτὰ δαιμονίων, ϗ εἰς μνεῖαν ἐλθοῦσαν τοῦ πάθους, ὧν αὐτὴν ἀπήλλαξε Χριστὸς ἐν Μαγδάλοις γενόμενος, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον.

Qui Magdalenae sensus, dum Lazarum a mortuis excitatum vidit.

Ἐπεὶ δὲ ἔδει ϗ τὸ διὰ σταυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τελεσθῆναι μυστήριον, ἔδει δ' οὐκ ἄλλως, ἢ διὰ τοῦ κατὰ τὸν Λάζαρον θαύματος· ἐντεῦθεν γὰρ ὑπῆρξε ϗ τῷ ᾅδῃ γνῶναι, ὅσον οὔπω τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν εἰς οὐδὲν ὠφελήσουσαν, ϗ τῷ τῶν Ἑβραίων λαῷ εἰς φθόνον διαναστῆναι, ϗ τὰ παντὸς ἐπέκεινα λόγου ἐργάσασθαι· παρῆν ϗ ἡ θαυμασία Μαγδαληνὴ, τὸ μὲν ἑπομένη Χριστῷ, τὸ δὲ ϗ ταῖς ἀδελφαῖς Λαζάρου ὅσα γε νόμος εἰς παραμυθίαν διατελέσουσα. Ὡς δὲ ϗ τὸ, ποῦ τεθείκατε αὐτὸν, ἠκηκόει, ϗ ὡς ἐπιστάντα τῇ τοῦ φίλου σορῷ δακρύοντα εἶδε, ϗ διᾶραι τὸν λίθον κελεύοντα, ἐξεπλήττετο, ϗ τί ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη τὸ ποιητέον μαθεῖν ἐβούλετο. ὡς δὲ ϗ τὸ, Λάζαρε δεῦρο ἔξω, διάτορον ἠνωτίσατο, ϗ τὸν τεταρταῖον θᾶττον ἢ λόγος ὡς ὕπνον τὸν θάνατον ἀποτιναξάμενον, ἴσα ϗ ἀνδριάντι τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος, ἄφωνος εἱστήκει ἐφ' ἱκανοῦ· μόλις δ' εἰς ἑαυτὴν ἐλθοῦσα, ϗ καθ' ἑαυτὴν συμβάλλουσα τὸ πραχθὲν, τὰ τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖα καθὰ ϗ πρῶτα διετέλει θαυμάζουσα.

Ac deinde omnium, quae in Dominica passione contigerunt, inspectrix esse voluit.

Ἀμέλει ϗ τῷ φθόνῳ ἐντεῦθεν οὐκ ἦν ἀνεκτά· ἀλλ' εἰς μετάρσιον ἐξαφθεὶς, Γραμματεῖς ϗ Φαρισαίους εἰς ταὐτὸν ἄγει, ϗ συνέδριον καθίζει κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὸ τοῦ θανάτου συμβούλιον ῥάπτεται· ἔπεισι τῷ συνεδρίῳ τούτῳ, τῇ καθέδρᾳ τῶν λοιμῶν εἶπεν ἂν προσφόρως ὁ θεῖος Δαβὶδ, ϗ μαθητὴς τῷ καλῷ διδασκάλῳ τούτῳ μαθητευθεὶς, φιλαργυρίᾳ δ' ἐκ προαιρέσεως συνὼν τὰ πολλὰ, ϗ ἀργυρίου τὰ πάντα προέμενος· ᾧ τοσοῦτον ὄνασθαι τῆς τοῦ διδασκάλου μαθητείας ἐμέλησεν, ὅσῳ ϗ τριάκοντα τοῦτον ἀργυρίων πιπράσκει ὁ τοσούτων ἀληθῶς ἄξιος. Ἐντεῦθεν νὺξ, ϗ λαμπάδες ἁπτόμεναι, τὰ ῥόπαλα ἐν χερσὶ, γυμνούμενά τε ξίφη ϗ μάχαιραι, ϗ ὁ μυσαρὸς μαθητὴς φιλίας προσχήματι τὸν καλὸν διδάσκαλον παραδίδωσιν· εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα· ϗ ἡ τοῦ ἀρχιερέως αὐλὴ τὸν μέγαν εἶχεν ἀρχιερέα δέσμιον. Πόσον δ' ἄρ' εἰκάζεις τὴν μακαρίαν ταύτην τῷ τότε παθεῖν, ἑπομένην, παρεπομένην, πλαττομένην τὴν μὴ εἰδυῖαν, ἐν χρῷ θυρῶν γινομένην, τὰς εἰσόδους, τὰς ἐξόδους κατανοοῦσαν, στόμασί τε τοῖς ἁπάντων προσέχουσαν, τίνες μὲν οἱ τῇ κατ' αὐτοῦ ἀποφάσει συνευδοκοῦντες, τίσι δὲ μέμψεως τὸ πρᾶγμα ἐκρίνετο, ϗ ὅσα ἂν μάθοι, τῇ μητρὶ διαγγέλλουσαν, οὐχ ἧττον ἢ ἐκείνη τὰ σπλάγχνα σπαρασσομένην, τὴν ψυχήν τε μετέωρον ἔχουσαν, τὰ τοῦ πράγματος ὅποι ποτ' ἂν λήξειαν, ἐφιεμένην μαθεῖν; καὶ μὴν κἀκεῖνο συνορᾶν ἔξεστι, τίς ἦν ἐκείνη τὰ καὶ λόγῳ μόνῳ δυσχερῆ ἐπ' αὐτὸν πραττόμενα καθορῶσα, τὰς ψευδεῖς μαρτυρίας, τοὺς ἐμπαιγμοὺς, τὰς μάστιγας, τὴν φραγγέλωσιν, τὴν ἄτιμον ἐκείνην ἐν ὕβρει περιαγωγὴν, τὰ ῥαπίσματα, τὰ κολαφίσματα, τὴν τῆς ψευδοῦς πορφύρας ἀναβολὴν, τὴν τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου περίθεσιν, τἄλλα ὅσα κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν τῆς σῆς, ἀνεξίκακε Λόγε, μακροθυμίας τοῖς μιαιφόνοις πράττειν ἐξῆν. Ἐπεὶ δὲ ὅσα περ ἦν τοῖς ἀγνώμοσι διαπραξαμένοις, εἶτα ϗ ἐς τὸν τοῦ Κρανίου τόπον τὸ τελευταῖον κατέλαβον, δεινὸν πνέοντες, φονῶδές τε ϗ ἄγριον βλέποντες, ϗ ὁ σταυρὸς ἤδη ἦρτο μετέωρος, αὐτὸς δὲ τοῖς ἥλοις ἐμπεπαρμένος ὑψοῦτο, ὡσανεὶ στηλιτεύων τὸν ὄφιν, ϗ πᾶσι καταφανὲς γινόμενος θέαμα, τότε δὴ ταύτην εἰκὸς ἁψαμένην ἀδείας, μετὰ τῆς μητρὸς ϗ τοῦ μαθητοῦ αὐτῷ προσιέναι, οὕτως ἔχοντι κατὰ σχῆμα, καὶ ποδῶν ἅψασθαι τῶν ἀχράντων ἐκείνων, στόματί τε καταφιλεῖν τὰς πληγὰς, ϗ τοῖς αἵμασι μιγνύειν τὰ δάκρυα, ϗ τοῖς δάκρυσι τοιαῦτα προστιθέναι τὰ ῥήματα· Τί τοῦτο, δέσποτα ϗ Θεέ; τί σου τὸ τῆς εὐσπλαγχνίας ἄπειρον πέλαγος; τούτοις ἀμείβουσί σε τῆς εὐεργεσίας οἱ πολλῶν καλῶν ἀπολαύσαντες; χιτῶνα ὕβρεως περιβάλλουσιν, οὓς

Pulcherrima antithesis.

καταστολὴν ἀφθαρσίας ἐνέδυσας, ϗ ὡς ἀετὸς διεὶς τὰς πτέρυγας, ἐπὶ τῶν μεταφρένων τούτους ἀνέλαβες; στεφάνους σοι περιτιθέασιν ὕβρεως, οὓς αὐτὸς δόξῃ ϗ τιμῇ ἐστεφάνωσας; ῥάπισμα κατεδέξω, ὃς αὐτοὺς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀπήλλαξας δουλειῶν; καλάμῳ σου τὴν ἀκήρατον παίουσι κεφαλὴν, οἷς ῥάβδῳ πληγεῖσα διΐστατο θάλασσα; χολὴν σὺν ὄξει διψῶντί σοι κεραννύουσιν, οὓς ἐν ἐρήμῳ μάννα ἐπώμβρισας, ϗ ἐκ πέτρας πληγῇ ῥάβδου κρουνηδὸν ἐξέβλυσας νάματα; πόνους σοι τοὺς ἐκ τῶν ἥλων προσάγουσιν, οὓς ἀπόνως τὴν ἔρημον διελθεῖν παρεσκεύασας; ἀλλὰ φθέγξαι τι ϗ ἡμῖν οὕτως ἀθλίως παρεστάμεναις· ῥήμασιν ἐξοδίοις τὴν μητέρα παρεσταμένην ἀνάψυξον· μέγα λόγος ἐξόδιος ἐς τὸ μετὰ ταῦτα μητρί. Καὶ ταῦτα παιδὸς ἑνὸς τοιούτου διὰ μνήμης ἀγόμενος· τίνι παρατίθης αὐτὴν ἀπιών· κἂν γὰρ ϗ ἀνωδύνως σε ἔτεκεν, ἀλλὰ ῥομφαίᾳ τὴν ψυχὴν οὕτως ἔχοντα νῦν ὁρῶσα τιτρώσκεται. εἰπὲ ῥῆμα τῷ μαθητῇ, καὶ τῇ μητρὶ ἐσόμενον παραμύθιον.

Eorum, quae Christi obitum consequuta sunt enarratio.

Οὕτως οὖν ἐχούσας περιπαθῶς θεασάμενος, εἰκὸς ἦν ἐκεῖνο φάναι, ὃ ϗ τὴν μητέρα προμηθείας ἠξίωσε, ϗ τῷ μαθητῇ τιμῆς ἁπάσης αἴτιον γέγονε „ τὸ γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου „
Ioan. XIX. 27. Παρεῖναι μέν τοι ταύτην, ὡς εἴρηται, ϗ τοιαῦτα διεξιέναι, ϗ αὐτὸς ὁ φιλούμενος μαθητὴς, ἀπόχρη δὲ φάναι ϗ ἀδελφὸς, παριστᾷ λέγων „ εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἥτε μήτηρ αὐ- Ibid. 25.
τοῦ, ϗ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, ϗ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. „ Ἐπεὶ δὲ διὰ τὴν παρασκευὴν, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον „ ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μείνῃ τὰ σώ- Ibid. 31.
ματα, ἐρωτῶσι τὸν Πιλάτον οἱ ἀνομοῦντες ὄντως διακενῆς, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν· ἦλθον, φησὶν, οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τοῦ

ἄλ-

ἄλλȣ τοῦ συϛαυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, ȣ̓ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἷς τῶν ϛρατιωτῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτȣ͂ ἔνυξε, ϗ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα ϗ ὕδωρ. „ Τί χρὴ νομίζειν τὴν διάπυρον τότε ταύτην παθεῖν; μικρȣ͂ ἂν καὶ τὸν ϛρατιώτην διέσπασεν, εἰ μὴ κατὰ γυναῖκα συϛελλομένη ἀνεδύετο, ϗ τὰ γυναικῶν φρονεῖν ἠναγκάζετο· κἂν ἀνδρεῖον ἔχȣσα φρόνημα, ἔπεχε, λέγει, τὴν χεῖρα, τολμηρὲ ϛρατιῶτα, μή σοι ῥομφαία ἐπέλθοι θελήατος. Πῶς ἦν εἰκὸς ἐνορῶσαν ταῦτα δριμύττεσθαι τὴν ψυχήν; ῥομφαία γὰρ τὰς καρδίας ἐτρέπωντο, ἐκείνȣ τὴν πλευρὰν διορυσσομένȣ. Πῶς δὲ καὶ τεθνηκότα εἶδον, πῶς οὐ πρότερον αὗται τὴν ψυχὴν ἀπεβάλλοντο, πῶς ȣ̓ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια, πέτρας ῥηγνυμένας ὁρῶσαι, ἥλιον σκότον ὑποδυόμενον, σελήνην ἀμαυρȣμένην, ὥσπερ αἰσθανομένην τȣ͂ κτίσαντος πάσχοντος; ἀλλ' ȣ̓δὲ τῷ ναῷ ἦν κατὰ χώραν μένειν· ϗ ȣ͂τος γὰρ ὡσανεὶ τὸ παράνομον εὐλαβȣ́μενος, τόν τε νομοθέτην γνȣ̀ς ἐπὶ ξύλον ἠωρημένον γυμνὸν, θυμοῦ δικαίου πλησθεὶς, τὸ καταπέτασμα διαῤῥήγνυσιν, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοπρότερον τὸ χιτώνιον. ἀλλὰ περὶ τȣ́των τὸ ἱερὸν διεξιέτω μοι εὐαγγέλιον.

Mariae Magdalenae circa sepulturam Domini sollicitudo.

Τȣ́των γε μὴν ȣ͂τω παρὰ δόξαν γεγενημένων, ἡ Μαγδαληνὴ οὐκέτι μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλ' ὅλη τῆς ταφῆς γεγονυῖα τῷ ἐξ Ἀριμαθίας πράσειν Ἰωσήφ· τȣ͂τον γὰρ ᾔδει καὶ μνήματος εὐπορȣ͂ντα καινοῦ, οὐδενὸς ȣ͂πω πρότερον σῶμα δεξάμενον· ϗ ὁ χῶρος ἔνθα ἔκειτο εὐπρεπὴς λίαν, ϗ ἀέρος ἐν καλῷ κείμενος, ϗ εἰς ὥραν κήπȣ διακεκοσμημένος. τȣ́τῳ δὴ προσιοῦσα, ϗ οἷα ἐκείνη ἔτι αὐτὸν ἀῤῥενώσασα διανίϛησι, διωρυγάς τε ϗ καταδύσεις πρότερον ἀνιχνεύοντα, ἀποδειλιάσαι παρασκευάζει τὸν κίνδυνον· „ τολμήσας γάρ, φησιν, εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τȣ͂ Ἰησοῦ „ καὶ τὰ ἑξῆς τὸ θεῖον ἱϛορείτω μοι εὐαγγέλιον. Ὡς δὲ καὶ τοῦ ϛαυροῦ τὸ θεῖον ἐκεῖνο σῶμα κατάγειν ἔμελλον Ἰωσὴφ ϗ Νικόδημος, ἔδει δὲ ϗ τὰ ἱκανὰ πρὸς τὴν τῶν ἥλων ἔκσπασιν ἐκεῖσε παρεῖναι, λαβίδα ϗ σφύραν, ϗ ὅσα τοῖς περὶ αὐτὰ ἐπιτήδεια, αὕτη τὴν ψυχὴν μετέωρος ȣ͂σα, ὡσανεὶ δειλαινομένη, μή τι ϗ συντριβείη τῶν δεσποτικῶν ὀϛέων, τῷ Νικοδήμῳ προσέχειν ἀκριβῶς παρηγγύα, τȣ̀ς ἥλȣς τε κατεφίλει, ϗ τὰ λακίσματα προσετίθει τοῖς ὄμμασι, ποδῶν τε ἐκείνων ἥπτετο τῶν ὄντως ὡραίων, ϗ εἰρήνην ἅπασιν εὐαγγελισαμένων, ϗ χειρῶν, ὧν ἔργον κόσμος ἅπας, ϗ πρὸ πάντων πλάσμα κυρίως ὁ ἄνθρωπος, περιεχεῖτό τε ὅλῳ τῷ σώματι, καὶ προσεφύετο τοῖς ποσί· τȣ͂ προσώπȣ γε μὴν ϗ πόῤῥω ἀπεῖχεν ἅψασθαι, τοῦτο μὲν εὐλαβȣμένη, τὸ δὲ ϗ τῇ μητρὶ παραχωρȣ͂σα, ἐχȣ́σῃ ἐκ τȣ͂ τόκȣ τὸ δίκαιον· ἐξῆρχε γόων, λυσαμένη τὰς τρίχας, ϗ τὰς παρειὰς τοῖς ὄνυξι καταξαίνȣσα, ἐκ μέρȣς δὲ ϗ τὴν μητέρα ἀνακτωμένη, ἐπέχȣσα χεῖρας, καθόλȣ τοῦ προσώπȣ ὁρμώσας, τὴν κεφαλήν τε παρεγκλινȣ́σαν, τῇ ἀνυποίϛῳ λύπῃ καταβαρυνομένην ἀνέχȣσα, ϗ λόγοις ἠπίοις τὸ πλεῖϛον ἀφαιροῦσα τῆς λύπης· ἀλλὰ τῷ φόβῳ τῶν διωκτῶν οὐκ ἦν αὐταῖς ὡς βȣλομέναις ἐξῆν, τοῖς ἐξοδίοις ϗ ἐπιταφίοις χρήσασθαι μέλεσιν, ἀμέλει καὶ τῇ μητρὶ, τȣ́των ȣ̓κ εἰπȣ͂σα καιρὸς, Ἰωσὴφ ϗ Νικοδήμῳ ἐνεκελεύετο, οἳ τάχȣς εἶχον ἐνειλῆσαι σινδόνι τὸ σῶμα, θεοπρεπῶς τε σμυρνίσαι, ϗ ὡς θησαυρόν τινα τῷ τάφῳ ἐναποθέσθαι, τήν τε σινδόνα καὶ τὴν σμύρναν τῷ Ἰωσὴφ ἐγχειρίσασα, σοί, φησι, τοῦ λοιπȣ͂ μελήσει, ὅπως τȣ͂τον ἐνειλήσαις, καὶ τῇ ταφῇ παραδῷς, ϗ τ' ἄλλα δὴ ὅσα περὶ τὸν τάφον ἀμφεπονεῖτο· τὰ δεύτερα μετὰ τὴν μητέρα κατά τε λύπην ϗ τὴν λοιπὴν διακειμένη σπȣδήν. Ἐπεὶ δὲ ϗ νεκροπρεπῶς ἀνακέκλιτο, κατὰ νώτȣ τε ἔκειτο, ϗ ἤδη πρὸς τὴν ταφὴν ἐκφορεῖσθαι ἔμελλε, τίς ἂν ἱκανῶς διηγήσαιτο, ὁπόσον τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ τὸ πένθος, ϗ τὸ τῆς λύπης δεινόν; καὶ κρεῖττον ἔγωγε οἶμαι σιγῇ αὐτὸ παριϛᾶν, ἢ διηγεῖσθαι ἐθέλειν· πȣ͂ γὰρ ἂν ϗ λόγος τοσȣ́τῳ πένθει ἐξισωθείη; Εἶχε μὲν ȣ͂τω ταῦτα, ϗ ὁ πᾶσι τὸ ζῆν ἐμπνέων, τῷ ζωηφόρῳ ἐναποτίθεται μνήματι.

Ὅγε μὴν τῶν ὅλων Θεὸς τὸ τῆς οἰκονομίας ἔργον πεπληρωκὼς, τῇ ἑβδόμῃ τῷ τάφῳ κατέπαυσε, ϗ ἦν σαββατίζων ὄντως τὴν τελείαν τῶν ἔργων κατάπαυσιν. Ἀλλ' ἐνταῦθα τῆς μακαρίας ταύτης γυναικὸς τὸ κατεσπȣδασμένον ϗ φιλόϛοργον ὅρα μοι. Τῶν γὰρ φίλων ϗ πλησίον ἁπάντων, ὡς τῷ προφήτῃ δοκεῖ, τῶν μὲν φόβῳ μακρόθεν ἱϛαμένων, τῶν δὲ ϗ φυγῇ χρησαμένων, τῶν δὲ ϗ ϛάντων ἐξεναντίας, αὕτη πάντα φόβον, ϗ τἄλλα παρ' ȣ̓δὲν θεμένη, ἀνδρισαμένη τε ϗ τὸ φρόνημα ἀῤῥενώσασα, ϗ ὅσ' ἂν οὐδὲ πλῆθος ἔδρασαν, αὕτη μόνη κατατολμᾷ· ϗ δοκῶ μοι παραχωρήσειν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελιϛαῖς τὰ ταύτης ὡς οἷόν τε διεξελθεῖν. Πόσον δ' εἰκάζεις ἐκ τȣ́των αὐτῇ τὸ ἐγκώμιον; ȣ̓ γὰρ ἅπαξ εἰπόντες τὰ περὶ αὐτῆς ἀπηλλάγησαν, ȣ̓δ' ὁ μὲν, ὁ δ' ȣ̓· ἀλλ' ἐκ τεσσάρων οἱ τέσσαρες αὐτῆς ἐμνημόνευσαν· ἐν γὰρ τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ξυναριθμȣμένην ἀναγκαίως ϗ μνημονεῦσαι ταύτης ἐπῆλθεν αὐτοῖς. τετράκις ϗ γὰρ εὕρηται παρὰ τὸν τάφον ἐλθȣ͂σα, ϗ θείων ἐμφορηθεῖσα ὀπτασιῶν· τὸ μὲν πρῶτον, μόνη· δεύτερον δὲ, μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας, ἣν Μάρκος τε ϗ Ματθαῖος Ἰωσῆ τε ϗ Ἰακώβȣ καλȣ͂σι μητέρα· ϗ τρίτον, συνάμα Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὥς φησιν Ἰωάννης· τέταρτον, ἅμα Σαλώμῃ ϗ τῇ ἑτέρᾳ Μαρίᾳ, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὥς φησι Μάρκος. ϗ δὴ προσεκτέον ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτῆς. Μετὰ τὸ ἐνταφιασθῆναι τὸ σῶμα σὺν τῇ ἄλλῃ Μαρίᾳ, ἥ φησιν ὁ θεῖος Ματθαῖος, οὐκ ἀφίϛαται τȣ͂ τάφȣ, ἀλλ' ἀπεναντίας καθήμεναι ἐθεώρȣν, φησὶ, πȣ͂ τίθεται· εἶτα εἰκὸς ἦν οἴκαδε ἀναχωρῆσαι, τὸ μὲν διὰ τὸ σάββατον, τὸ δὲ διὰ τὸν τῶν θεοκτόνων φόβον.

Eius iterat. ad [illegible]crum [illegible]ventus & visiones.

Ὀψὲ δὲ σαββάτων, οἱονεὶ περὶ ἀλεκτρυόνων ᾠδὰς (βλέπε γὰρ αὐτὸν ἑαυτὸν σαφηνίζοντα) τῇ ἐπιφωσκȣ́σῃ εἰς μίαν σαββάτων, οἱονεὶ τὴν πρώτην τῆς ἑβδομάδος, ἥτις ἐϛὶν ἡ κυριακὴ, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον· ἣ δὴ παρὰ τοῖς ἄλλοις Μάρκῳ τε ϗ Λȣκᾷ, Ἰακώβȣ μήτηρ καὶ Ἰωσῆ ἐπιγέγραπται, ἥτις ἀναμφιβόλως ἡ Θεοτόκος εἶναι νομίζεται. „ ϗ ἰδȣ́, φησι, σεισμὸς μέγας ἐγένετο· ἄγγελος γὰρ κυρίȣ καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, ϗ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτȣ͂, ϗ ὅσα ἑξῆς. „ Ἰδȣ̀ μία τῆς Μαγδαληνῆς ἄφιξις ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Ὁδῷ δὲ προϊȣ́σαις, ἀπήντησεν αὐταῖς ὁ Χριϛὸς λέγων,

Matth. XXVIII. 2.

 Χαί-

Χαίρετε· ἔδει γὰρ τὸ πρῶτον ἀκȣ̃σαν φῦλον, ἐν
λύπαις τέξη τέκνα, αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ϗ τὴν
χαρὰν ἐνωτίσασθαι. αἱ δὲ τῷ πόθῳ τολμῶσί τι
ϗ παραβολώτερον, ϗ προσέρχονται, ϗ ποδῶν
ἅπτονται, ϗ προσκυνȣ̃σι· ϗ ὃς μὴ φοβεῖσθαι λέ-
γει, ἀλλὰ τοῖς ἀποστόλοις ἀπελθȣ́σας δȣ̃ναι τὰ
τῆς ἀναστάσεως εὐαγγέλια, χαρᾶς ἄγγελον ἀν-
δράσι γυναῖκα γενέσθαι βȣλόμενος, τὴν λύπης
τῷ Α᾽δὰμ γενομένην διάκονον. αἱ δὲ τοῖς ἀπο-
στόλοις τὰ εὐαγγέλια διαγγέλλȣσι. „ Καὶ πρῶ-
Luc. XXIV 12. τὸς, φησιν, ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔτι σκοτίας ȣ̎σης,
ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ϗ παρακύψας βλέπει
κείμενα τὰ ὀθόνια μόνα, ϗ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυ-
τὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. „ Ω῾ς δὲ τὸν Πέτρον
θερμότατον ὄντα θεάσοιτο ἡ Μαγδαληνὴ μηδὲν
περιεργασάμενον, ἐν ἀμηχάνῳ τὰ τῆς θέας ἐτί-
θει, ϗ φαντασίαν εἶναι τὸ ὁραθὲν ἐνόμιζεν.
ὑποστρέψασα ȣ̃ν πάλιν ἀπήει ἀκριβῶς τὰ ὁρα-
θέντα πιστώσασθαι, ϗ περὶ ὄρθρον, ἄρτι διαγε-
λώσης ἡμέρας, ἔρχεται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἤδη δεύ-
τερον, ϗ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τȣ̃ μνη-
μείȣ, καθ᾽ ἑαυτήν τε συμβαλȣ̃σα, ὅτι παρὰ τῶν
Joan. XX. 2. μαθητῶν ϗ αὖθις ἀπιστηθήσεται „ τρέχει, φη-
σὶ, ϗ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, ϗ πρὸς τὸν
ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ι᾽ησȣ̃ς „ ȣ̃τοι γὰρ
ἦσαν τῶν μαθητῶν οἱ διαπυρώτατοι, ὁ μὲν, ὡς
σφόδρα φιλῶν, ὁ δ᾽ ὡς φιλȣ́μενος. Καὶ βλέπε μοι
τῆς μακαρίας γυναικὸς τὴν ἐπίνοιαν· ἵνα μὴ αὖ-
θις διαπιστηθῇ, ȣ̓ λέγει, ἀνέστη, ȣ̓κ οἶδα γὰρ,
εἴτ᾽ ἀληθὲς, εἴτε καὶ μὴ, τȣ̃το μόνον οἶδα, ὅτι
ἐν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα οὐκ ἔστι. λέγει τοίνυν „
Ibid. ἦραν τὸν κύριον ἐκ τȣ̃ μνημείȣ, ϗ ȣ̓κ οἶδα πȣ̃
ἔθηκαν αὐτόν. „ διανίστησιν αὐτίκα τȣ̀ς μαθη-
τὰς, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεύνης τὴν ἔκ-
Ibid. 6. βασιν. „ Εἰσάγεται Πέτρος εἰς τὸ μνημεῖον· εἶ-
τα καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος ἀρτίως
εἰς τὸ μνημεῖον, ϗ θεωρȣ̃σι τὰ ὀθόνια κείμενα,
ϗ τὸ σȣδάριον ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον, ϗ
εἶδον, φησι, καὶ ἐπίστευσαν, ȣ̓χ ὅτι ἀνέστη, ἀλλ᾽
ὅτι ἤρθη. Οὐδέπω γάρ, φησιν ὁ Ι᾽ωάννης,
ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι· ἀπῆλθον ȣ̃ν πάλιν πρὸς ἑαυτȣ̀ς οἱ μα-
θηταί. „

Α᾽μέλει ϗ τὴν θαυμασίαν ταύτην γυναῖκα εἰς
ἐνδοιασμὸν ἐμβάλλȣσι, φαντασίαν οἰηθῆναι τὸ
πρᾶγμα. ϗ ἦν εἰκὸς καὶ ταύτην ἀνθρώπινόν τι πα-
θεῖν, ϗ διαπιστεῖν ἑαυτῇ, ϗ ταῦτα τῆς φήμης
ταχεῖ τῷ πτερῷ χρησαμένης, ὅτι νυκτὸς οἱ μα-
θηταὶ αὐτȣ̃ ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτόν. ἀλλ᾽ οὕ-
τως ἀμφιβόλως ἔχȣσα, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τοῦ
μνημείȣ, ἀλλὰ ϗ τῶν μαθητῶν ἐκποδὼν γενο-
μένων, Μαρία, φησὶν, εἱστήκει κλαίȣσα ἔξω, τὸ
μὲν ὡς τῆς ἐλπίδος διαπεσȣ̃σα, τὸ δ᾽ ὅτι ϗ μὴ
εἰδέναι ἔχȣσα, εἴτ᾽ ἐκλάπη, ὡς λόγος, εἴτ᾽ ἤρ-
θη· ϗ κλαίȣσα παρακύπτει πάλιν εἰς τὸ μνη-
Ibid. 12. μεῖον ἔτι διαπιστȣ̃σα „ ϗ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένȣς, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ,
ϗ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπȣ ἔκειτο τὸ σῶμα τȣ̃
Ι᾽ησȣ̃· ϗ λέγȣσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαί-
εις; τίνα ζητεῖς; „ ὡσανεὶ ἐπιτιμώντων εἰσὶ τὰ
ῥήματα· μετὰ γὰρ τοσαύτην θέαν, γύναι, τί κλαί-
εις; ἔτι ἀνάνδρως διακεῖσαι, ϗ ȣ̓δὲν μέγα ἐννοῆ-
σαι δύνῃ; τίνα ζητεῖς; ὃν εἶδες; ȣ̃ τῶν ποδῶν
ἥψω; ὃς ϗ φωνῆς σοι μετέδωκε; τȣ̃τον ζητεῖς; ἡ
Ibid. 13. δὲ λέγει „ ἦραν τὸν κύριόν μȣ ἐκ τȣ̃ μνημείου,
ϗ ȣ̓κ οἶδα πȣ̃ ἔθηκαν αὐτόν. „ Εἶτα ἐν τῷ τȣ̃ς
ἀγγέλȣς ἀναστῆναι σπȣδῇ, ἴσως τȣ̃ σωτῆρος ἐκεῖ-
σε παραγενομένȣ, στραφεῖσα ἐκείνη θεωρεῖ τὸν
Ι᾽ησȣ̃ν ἑστῶτα, καὶ ȣ̓κ ᾔδει ὅτι Ι᾽ησȣ̃ς ἐστι, τὸ
μὲν, ὅτι ἐν ἀφθάρτῳ ἦν σώματι μετὰ τὴν ἀνά-
στασιν, ϗ ȣ̓ παντάπασιν ὁρατὸς, εἰ μὴ οἷς ϗ ὅτε
βεβȣ́λοιτο, τὸ δ᾽ ὅτι ϗ τῇ τῶν δακρύων ἀχλύϊ
μὴ δυναμένη καθαρῶς καθορᾶν, ἢ ἴσως καὶ τοῦ
Χριστȣ̃ τȣ̃το οἰκονομήσαντος. λέγει αὐτῇ ὁ Ι᾽η-
σȣ̃ς „ γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, Ibid. 15.
φησὶ, δοκοῦσα, ὅτι ὁ κηπȣρός ἐστι, λέγει αὐτῷ,
κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι, κἀγὼ
αὐτὸν ἀρῶ „ ὡσανεὶ, εἰ συνῆρας ϗ σὺ τοῖς ἐπά-
ρασιν, εἰπέ μοι, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Ω῏ γυναι-
κείȣ φίλτρȣ, ὢ διαπύρȣ πόθȣ· ὄντως ȣ̓δὲν τῆς
ἀληθȣ̃ς ἀγάπης μακαριώτερον· πόθεν δ᾽ ἐπῆλθε
ϗ κηπȣρὸν αὐτὸν οἰηθῆναι; ἢ δῆλον, ὅτι ἐν τῷ
κήπῳ τὸ μνῆμα· τάχα δὲ οὐκ ἔξω λόγου τὸν
ἀληθῆ ϗ πρῶτον τοῦ παραδείσȣ γεωργὸν οὕτως
ὑπολαβεῖν. Α᾽λλὰ τῆς Μαρίας ȣ̎τω περὶ τὴν
ἔρευναν ἐπτοημένης τȣ̃ σώματος, ἔνθεν τε κἀκεῖ-
θεν ἀνατρεχȣ́σης, ὁ διϊκνȣ́μενος λόγος ἄχρι καὶ
αὐτῶν σαρκῶν καὶ μυελῶν οὕτω βασανιζομένην,
φωνῇ μιᾷ τὸ βλέμμα ταύτης ὀξύνει πρὸς τὴν τῆς
ἀληθείας ἐπίγνωσιν, ϗ ὀνομαστὶ ταύτην καλεῖ,
Μαρία· ἡ δὲ τῆς γλυκείας ϗ συνήθȣς αἰσθομένη
φωνῆς, θᾶττον ἢ λόγος ἐπιστραφεῖσα, Ρ῾αββȣνί,
φησιν, ὃ λέγεται, διδάσκαλε· καὶ αὖθις τῶν
ὡραίων αὐτȣ̃ ἐφάψασθαι ἐζήτει ποδῶν.

Ε᾽πεὶ γὰρ δι᾽ ὄψεως καὶ ἀκοῆς αὐτὸν ἔγνω, καὶ
δι᾽ ἀφῆς ἀκριβώσασθαι ἤθελε, καὶ ὁρμῆς εἰς τοῦτ᾽
ἔχȣσα, τȣ̃το γὰρ τῷ εὐαγγελιστῇ σεσιώπηται,
ἀκȣ́ει, μή μȣ ἅπτȣ. πῶς γὰρ ἂν τȣ̃το εἶπεν, εἰ
μὴ κινȣμένην πρὸς τȣ̃το ἑώρα; μή μȣ ἅπτȣ·
ἐπεὶ γὰρ μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας ἥψω μȣ, καὶ
τηλικαύτης ἀξιωθεῖσα τῆς δωρεᾶς, ȣ̓δὲν μέγα διε-
νοήθης περὶ ἐμȣ̃, ἀλλ᾽ ἔτι ἀτελέστερον διέκεισο, ϗ
ἐν τῷ τάφῳ ἐζήτεις ὡς ἄνθρωπον, τὸν μετὰ πα-
τρὸς συγκαθήμενον, πόῤῥω στῆθι· μή μȣ ἅπτȣ·
κατὰ γὰρ τὴν σὴν δόξαν ȣ̎πω πρὸς τὸν πατέρα
μȣ ἀναβέβηκα. Α῎λλως τε δὲ ϗ τὸ φρόνημα αὐ-
τῆς ἀνυψοῖ, μὴ ἄνθρωπον ὡς τὰ πρῶτα τοῦτον
λογίζεσθαι, ἀλλὰ ϗ Θεόν· διατȣ̃το γὰρ ϗ τὸ
ἀναβέβηκα εἶπεν, οἱονεὶ πρὸς τὸν ȣ̓ρανὸν, ἔνθα
ϗ ὁ ἐμὸς πατὴρ διαφερόντως οἰκεῖ. „ πορεύȣ δὲ Ibid. 17.
πρὸς τȣ̀ς ἀδελφȣ́ς μȣ, ϗ εἰπὲ αὐτοῖς ὅσα δὴ καὶ
μεμάθηκας. „ Ε῎ρχεται ἤδη τὸ τρίτον ἡ Μαρία,
ϗ ȣ̓ λέγει ὡς πρότερον, ὅτι ἀνέστη, ἢ τόγε μὴν
δεύτερον, ὅτι ἦραν τὸν κύριον ἐκ τȣ̃ μνημείȣ. „
ἀλλ᾽ ἔρχεταί, φησι, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγ- Ibid. 18.
γέλλȣσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. „ Ε῎χεις ἤδη ϗ τρίτην
κάθοδον αὐτῆς ἐπὶ τὸ μνημεῖον, πρωῒ σκοτίας
ἔτι ȣ̎σης. Τὴν δὲ τετάρτην ὁ θαυμάσιος ἱστορείτω
μοι Μάρκος „ διαγενομένȣ, φησὶ, τȣ̃ σαββάτου Marc. XVI.
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ϗ Μαρία Ι᾽ακώβȣ, καὶ Σα- 1.
λώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθȣ̃σαι ἀλείψω-
σι τὸν Ι᾽ησȣ̃ν, ἀνατείλαντος τȣ̃ ἡλίȣ, ϗ ἔλεγον
πρὸς ἑαυτὰς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ
τῆς θύρας τȣ̃ μνημείȣ, ϗ ὅσα ἑξῆς. „

Α᾽λλ᾽ ἐνταῦθα διαπορεῖν ἐστί μοι, πῶς ἡ Μαγ-
δαληνὴ τρίτον ἤδη πιστωθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν
τάφον χωρεῖ, καὶ τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν, λέγει,
τὸν λίθον σὺν ταῖς λοιπαῖς; ἢ δῆλον, ȣ̓χ ὡς ἀ-
πιστȣ̃σα παραγίνεται, ἀλλ᾽ ὡς μᾶλλον κἀκείναις
ἐθȣ-

ὁδηγὸς ἐσομένη, ϗ τὰ γενόμενα διηγησομένη, ϗ ὡς θάρσος λαβȣ̃σα ἐκ τῆς ἀφίξεως· εἰκὸς δὲ μηδὲ ταύτην φάναι τὸ, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον, ἀλλὰ Σαλώμην ὅπω τῷ τάφῳ παραγενομένην, ἀκοῇ δὲ μόνον ἐνηχηθεῖσαν λίθον ἐπιτεθῆναι πρὸς τῇ θύρᾳ τȣ̃ μνημείȣ· ὡς γὰρ ἱςορεῖ Μάρκος „ ἀναςὰς πρωῒ, πρώτη ἐφάνη Μαρίᾳ τῇ

Marc. XVI. 9. Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια „ ϗ ὡς Ματθαῖος, τόν τε σεισμὸν καὶ τὸν λίθον

Matth. XXVIII. 2. ἀποκυλισθέντα πρώτη τȣ̃ μνημείȣ ἐθεάσατο, ϗ ἄγγελον τȣ́τῳ ὑπερκαθήμενον· ϗ ὡς ὁ Ἰωάννης

Ioann. XX. 1. „ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, λέγει, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι ȣ̓́σης εἰς τὸ μνημεῖον, ϗ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείȣ. „ Εἰ μὴ τὴν Σαλώμην ταῦτα φάναι δοίημεν, εἰς βυθὸν ἐναντιώσεως ἂν περιςαίημεν· ὅπερ ȣ̓κ εὔλογον.

Prima Resurrectionem Domini Apostolis annuntiasse probatur.

Ἰδȣ̃σαι τοιγαρȣ̃ν τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον τȣ̃ μνήματος· ἦν γὰρ ϗ μέγας σφόδρα, ἔνδον τε τȣ̃ τάφȣ γενόμεναι· μεγάλα γὰρ παρὰ τοῖς Ἰȣδαίοις τὰ μνήματα, ȣ̓χ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίȣ Ἰησȣ̃, ϗ ἐν ἀπόρῳ ȣ̓̃σαι, ὁρῶσιν ἄνδρας ἐπιςάντας αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀςραπτȣ́σαις, ϗ

Marc. XVI. 6. ἐμβριθῶς ἀκȣ́σασαι „ Ἰησȣ̃ν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐςαυρωμένον; ἠγέρθη, ȣ̓κ ἔςιν ὧδε „ ὑποςρέψασαι, φησιν, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, ϗ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. „ συμμιγὲς δ' ȣ̓̃σαι πλῆθος διεβλήθησαν· ἐφάνησαν γάρ, φησιν, ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἕτεροι δέ φασι τότε τὸν Πέτρον ἠρέμα πως διαθορυβηθέντα, μόνον ἀναςῆναι, ϗ πρὸς τὸ μνημεῖον

Ibid. 7. δραμεῖν. ὁ δὲ Μάρκος φησὶν „ ἐξελθȣ̃σαι διὰ τάχεος αἱ περὶ Ἰωάνναν ϗ Σαλώμην Μαρίαι, ἔφυγον ἀπὸ τȣ̃ μνημείȣ, ϗ ȣ̓δενὶ ȣ̓δὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ. „ Ἀλλ' ȣ̓́τω μὲν ἡ Μαγδαληνὴ πρώτη τὴν ἀνάςασιν κατιδȣ̃σα, πρώτη ϗ τοῖς ἀποςόλοις εὐαγγελίζεται, καὶ τῇ Εὔᾳ βοηθεῖ τὰ προσήκοντα, χαρὰν τῷ κόσμῳ μηνύσασα. Καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτῇ τὰ παρὰ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων σεμνολογήματα.

Adscensioni interfuisse.

Τίνα τὰ μετὰ τὴν ἀνάςασιν ὁ σωτὴρ τοῖς φίλοις μαθηταῖς διαφόρως ὀπτάνεται, ϗ τὴν ἐπέλευσιν ὑπισχνεῖται τȣ̃ πνεύματος· ἡ δὲ θαυμαςὴ γυναικῶν τῇ τȣ̃ λόγȣ συνεῖναι μητρὶ διαφερόντως ἠγάπα. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας ἤδη πεπλήρωτο, ϗ ὁ καιρὸς ἐνέςη, καθ' ὃν ἔδει πάλιν τὸν ἀεὶ ἀδιαςάτως τῷ πατρὶ συνόντα, ἐπὶ τὸν πατρῷον αὖθις θρόνον ἐγκαθιδρυνθῆναι, ἵνα μὴ διὰ λύπης τῇ μητρὶ ϗ τοῖς μαθηταῖς τὸ πραχθὲν γένηται, ἐξάγει μὲν αὐτȣ̀ς ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ϗ ἀγγέλȣς αὐτοῖς ἐφιςᾷ, τὴν εἰς οὐρανȣ̀ς ἄνοδον ὑποδείξοντας. εἰκὸς δὲ δήπȣ, ϗ ταύτην ἐκεῖσε παρεῖναι, ἀδιασπάςως ἐχομένην τῆς τȣ̃ λόγȣ μητρὸς, ἄλλως τε καὶ τῶν καλλίςων ȣ̓δαμῶς ἀπολιμπάνεσθαι θέλȣσαν.

Spiritus Sancti charismata accepisse.

Τομετατȣ̃το τὸ ὑπερῷον εἶχεν αὐτὰς σὺν τοῖς ἀποςόλοις διατριβȣ́σας. Εὐχὴ δὲ ἦν τὸ ἔργον αὐταῖς, ἡ διατριβή. ϗ μάρτυς ὁ θεῖος Λȣκᾶς, μετὰ τῶν ἀποςολικῶν ἀπαρίθμησιν ὀνομάτων, ἱςορῶν ἐν ταῖς Πράξεσι „ ϗ ȣ̓̃τοι πάντες ἦσαν

Act. I. 14. ὁμοθυμαδὸν προσκαρτερȣ̃ντες τῇ προσευχῇ ϗ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ ϗ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, ϗ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. „ Γυναῖκα δ' ἄλλην τȣ̀ς εὐαγγελιςὰς ἀναγράφειν ταύτης ἄνευ, ȣ̓́πω λόγȣ ἔχεσθαι οἶμαι. Καὶ ταῦτα ἐκ τοῖς τοιȣ́τοις. Μετὰ γὰρ τὸ πάθος, ἔνθα μνείαν γυναικῶν τȣ́τοις ποιήσασθαι ἐξεγένετο, ταύτην ὡς ἐπίσημον ὀνομαςὶ καλȣ̃σι, τὰς ἄλλας πλὴν ὀλίγων, τῷ γυναικῶν ὀνόματι συσκιάζοντες. ϗ τῷ λόγῳ τὸ μαρτύριον δίδωσι Ματθαῖος ὁ ἱερὸς „ ἦσαν, λέγων, ϗ γυναῖκες ἐκεῖ πολλαὶ Matth.

ἀπὸ μακρόθεν θεωρȣ̃σαι, αἵ τινες ἠκολȣ́θησαν XXVII. 55.

ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονȣ̃σαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ϗ ὅσα ἑξῆς. „ Τὸ δ' αὐτὸ ϗ ὁ Μάρκος „ ἦσαν δὲ ϗ γυναῖκες ἀπὸ μα- Marc. XV.

κρόθεν θεωρȣ̃σαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαλη- 40.

νή. „ Ἔχεις, εἰ βȣ́λει, καὶ τὸν Λουκᾶν ἡμῖν συναιρόμενον „ κατακολȣθήσασαι δὲ καὶ γυναῖ- Luc. XXIII.

κες, αἵ τινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς 55.

Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνῆμα ὡς ἐτέθη· ὑποςρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ ἑξῆς, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, ϗ Ἰωάννα, ϗ Σαλώμη. „ Οὐ μικρὰ δὲ συνερεῖται καὶ ὁ τῆς βροντῆς ȣ̔ἱὸς, μόνης αὐτȣ̃ μνημονεύσας μετὰ τῆς μητρὸς ϗ τῆς ἄλλης Μαρίας „ εἱςήκεισαν δὲ παρὰ τῷ ςαυρῷ Ioan. XIX.

τȣ̃ Ἰησȣ̃, λέγων, ἥ τε μήτηρ αὐτȣ̃, ϗ ἡ ἀδελ- 25.

φὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τȣ̃ Κλωπᾶ, ϗ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ „ ὥς τ' ἔμοιγε οὐκ ἄπο τρόπȣ εἰρήσεται, ϗ ταύτην ἐν τῷ ὑπερῴῳ σὺν τῇ μητρὶ ϗ τοῖς ἀποςόλοις, τῆς τοῦ παρακλήτȣ τεύξασθαι δωρεᾶς, κἂν μὴ πυρίνῃ γλώσσῃ, ἀλλὰ τοῖς γε χαρίσμασι.

Eius itinera, ac praedicatio.

Τοαποτοῦδε ὁ ἐν τῇ Σιὼν οἶκος εἶχεν αὐτὴν συνάμα τῇ ἀπειράνδρῳ παρθένῳ, ἐν τοῖς ἰδίοις τȣ̃ ἠγαπημένȣ ϗ μαθητȣ̃, ὡς τὸ θεηγόρον διέξεισιν εὐαγγέλιον. Ἐπεὶ δὲ ϗ κλήρῳ τὴν οἰκȣμένην ἐμερίσαντο οἱ ἀπόςολοι, ϗ ἄλλος ἀλλαχόθι ἐπέμποντο, ϗ τῇ ὑφ' ἥλιον ἤδη τὸ τῆς πίςεως δόγμα διήγγελτο, αὕτη κατὰ τῶν μιαιφόνων δεινὸν πνέȣσα, ζήλȣ τε ἔμπλεως γεγονυῖα, μικρὸν τῇ παρθένῳ συνοικȣρήσασα, ϗ ἐπὶ βραχὺ αὐτῇ διατρίψασα ἔξεισιν, αὐτῇ μόνῃ ϗ τῷ ἐπιςηθίῳ συνταξαμένη, ἔς τε Ῥώμην ἀφίκεσθαι διανοεῖται, δίκας παρὰ Καίσαρος ληψομένη τῆς τȣ̃ διδασκάλȣ φεῦ τῶν ἀγνωμόνων διαχειρίσεως. Ἀμέλει τοι ϗ πρὸς ὁδȣ̃ μῆκος τοσȣ̃τον κατατολμᾷ, μὴ τὰ γυναικῶν, ὢ τȣ̃ διαπύρȣ ζήλȣ ϗ τῆς ἐνςάσεως ὑπολογισαμένη, μὴ πήραν, μὴ βαλάντιον, μὴ δ' ἄλλό τι μεθ' ἑαυτῆς φέρȣσα, ἀλλ' ἀποςολικὸν ἐπανῃρημένη βίον, ὁδȣ̃ εἴχετο. οὐκ ἄδηλον δὲ πάντως, ὡς ϗ τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῇ ȣ̓κ ἠμέλητο, ἀλλὰ τȣ̃το πρὸ πάντων ἐτίθει, τὰ μὲν λέγȣσα, τὰ δὲ πράττȣσα, ϗ τὴν πίςιν διδȣ̃σα τῷ λόγῳ, ὅτι τε αὐτῇ τὰ μυςηριώδη πρώτῃ θεάσασθαι ἐξεγένετο, ϗ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἀρχηγὸς αὕτη τοῦ τοιȣ́τȣ κηρύγματος. Καὶ τίς ἂν εἰπεῖν ἔχοι, πόσα τε αὐτῇ τὰ καθ' ὁδὸν ξυμβεβήκει δεινά; πόσον δὲ πλῆθος τῇ τοῦ εὐαγγελίȣ σαγήνῃ ζωγρεῖ; ἴσασι ταῦτα ὅσοι βίβλοις Ἰταλῶν ἐμφιλοχωρȣ̃σι· ἐν οἷς ϗ μεγάλα τὰ γέρα παρὰ Θεοῦ τῇ μακαρίᾳ ϗ ἐς δεῦρο διατετήρηται. Ἐπεὶ δὲ ϗ ἐς ὄψιν ἧκε Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι, ϗ τὰ κατὰ γνώμην αὐτῇ καλῶς διεπέπρακτο, ϗ ὡς ȣ̓κ ἄν τις ᾠήθη κάλλιον ἐς ἅπαν διήνυςαι· ἅ τε παθεῖν ἔδει τȣ̀ς τολμητίας πεπόνθασιν, Ἄνναν λέγω, ϗ Καϊάφαν, ϗ Πιλάτον Πόντιον, ὡς ἱςορȣ́ντων ἐςὶν ἀκȣ́ειν ἀνδρῶν περὶ πολλȣ̃ ποιȣμένων ἀλήθειαν, ἐσύςερον τοῖς ἐκεῖσε πιςοῖς ἔχεσθαι τῆς πίςεως ἀκριβῶς ἐγγυήσασα, τὴν Ῥώμην λιπȣ̃σα ἔξεισι, διελθοῦσα

δὲ

δὲ τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν Γαλιῶν, εἶτα οἷς ἐκ γῆς ὁ Νεῖλος ὑετίζων σταχυφορεῖ ἐπιστᾶσα, Φοινίκην τε καὶ Συρίαν, ἔτι δὲ καὶ Παμφυλίαν εἴσω ποιησαμένη, καὶ πᾶσι τὸν τῆς πίστεως λόγον ἐνσπείρασα, διὰ πολλοῦ τοῦ μέσου εἰς Παλαιστίνην αὖθις ἐπάνεισι, καὶ σὺν τῇ παρθένῳ καὶ θεοτόκῳ χρόνον ἐπὶ βραχὺν διατρίψασα, ἐς τὴν Ἀσίαν ἔρχεται, ἐκεῖσε καὶ γὰρ ἠκηκόει τὸν παρθένον καὶ ἐπιστήθιον μαθητὴν διατρίβειν, κλῆρον λαχόντα τὸ εὐαγγέλιον, ἐξαίσιόν τινα φόρτον τούτῳ μετακομίζουσα, λίθον τὸν ἐρυθρὸν, ἐν ᾧ λόγος τὸν ζωοδότην Χριστὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ξύλου κατάβασιν ἀνακλιθῆναι νεκροπρεπῶς, καὶ εἰληθῆναι σινδόνι πρὸς Ἰωσὴφ τοῦ εὐσχήμονος, ᾧ καὶ παράδοξόν ἐστι θεωρεῖν· ἐντετηκότα καὶ γὰρ εἰσέτι πάντῃ που δίκην θρόμβων φαίνονται τὰ τῆς θεομήτορος δάκρυα, ἐπιπιπτούσης δὲ μυρομένης τὸν παῖδα, ἃ καὶ πρὸς τὸ φαιὸν τὴν χροιὰν τοῦ λίθου μετάγουσιν· ὃς ἐς ὕστερον λίθος εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἐκεῖθεν διαβιβάζεται, εὐσεβῶν βασιλέων ὑποσχόντων τούτῳ τοὺς ὤμους.

Eius obitus ac sepultura.

Ἱκανῶς οὖν ἐκείνῳ συνδιαγαγοῦσα, πολλοῖς δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν ὁδηγὸς γενομένη, καλῶς τε καὶ ὡς ἐχρῆν τὴν πίστιν τηρήσασα, καὶ τὸν δρόμον τελέσασα, καὶ πολλὴν τὴν περὶ αὐτῆς δόξαν ταῖς ἁπάντων ἐναποθεμένη ψυχαῖς, ἐπ' ὀλίγον νόσῳ κατεργασθεῖσα, πρὸς τὴν ἀγήρω καὶ μακαρίαν ζωὴν μετατίθεται, τὴν μὲν ψυχὴν εἰς χεῖρας παραθεμένη Θεοῦ, τῷ ἐπιστηθίῳ δὲ τὸ καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις αἰδέσιμον καταλείψασα σκῆνος, μεθ' οὗ τοὺς ὑπὲρ Χριστοῦ διακαεῖς ἀγῶνας καὶ περιμανεῖς ἐξήνυσεν ἔρωτας· ὃ καὶ τῆς ἀξίας ὁσίας τυχὸν σεμνῶς τε καὶ ὡς ἐχρῆν τὸ τοιοῦτον παρὰ τοῦ μακαρίου παρθένου καὶ θεολόγου περισταλὲν, ἔν τινι τῶν ἀποκρύφων σπηλαίων τῆς τῶν Ἐφεσίων ἄγχιστα πόλεως, ὡς πολύτιμος θησαυρὸς κατορύττεται, τὸ τῶν ἐπουρανίων θαλάμων ὡς ἀληθῶς ἄξιον.

Eam inter, & clariores veteris Testamenti mulieres elegans comparatio.

Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν τῷ σοφῷ Σολομῶντι εὑρεῖν ὡς ἥκιστα ῥᾴδιον· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐν πείρᾳ γενέσθαι οὐ πολλοῦ τινος ἐδεήθημεν. ἀνδρῶν γὰρ ἔργα ταύτην ἁπασῶν διαπραξαμένην μόνην εὑρίσκομεν, καὶ τοσοῦτον, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τῶν ἄγαν ἀνδρικῶν καὶ διηγωνισμένων τῷ πνεύματι. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ταύτας παραβαλόντες, ὅσαι διαφερόντως πρᾶξαί τι γενναῖον ἱστόρηνται, δείξωμεν ὅσον ταύτῃ ἐν ἀνδρίᾳ τὸ περιὸν, καὶ τῇ λοιπῇ ἀῤῥενότητι. Εἰ μὲν οὖν φορτικὸς ἔμελλον δόξαι τῇ Εὔᾳ παραβάλλων αὐτὴν, ἐνῆν λέγειν, ὅπως τε παρέβη, καὶ τὴν ἐντολὴν οὐκ ἐφύλαξε· τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ τὸν ἄνδρα παρήγαγε τῇ δολερᾷ πεισθεῖσα τοῦ ὄφεως συμβουλῇ, καὶ τἄλλα ὅσα δὴ τῆς πρώτης ἐξήρτηνται παραβάσεως. αἰδοῖ δὲ τῆς προμήτορος τόγε νῦν διαγράφομαι. ἑνὶ δ' οὖν μόνῳ ταύτῃ τὸ πρωτεῖον δοὺς ἀρκεσθήσομαι. ἐκείνη μὲν γὰρ περὶ τὸ δειλινὸν ἐν τῷ παραδείσῳ περιπατοῦντα γνοῦσα Θεὸν ἀπεκρύβη, αἰσχυνομένη τὸ ἄσεμνον· ἡ δὲ ἐν τῷ κήπῳ περὶ δείλην ἑῴαν, καὶ ὡς κηπωρὸν ἐπηρώτα, καὶ τῶν ὡραίων αὐτοῦ ποδῶν ἥπτετο, καὶ φωνῆς αἰσθομένη μᾶλλον προσέτρεχεν. ἐῶ γὰρ λέγειν, εἰ καὶ παράδοξον, ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἐκείνης ἀνεπληρώθη ὑστέρημα τὸ, χαίρετε, ἀκουσάσης, τὸ τῆς λύπης ὡς ἄν τις εἴποι ἀντίθετον. Σάῤῥαν καὶ Ῥεβέκαν μεγάλας τὸ συνοικῆσαι πατριάρχαις ποιεῖ. τῇ δὲ πόσον τὸ ὑπερφέρον αὐτῷ γ' ἐκείνῳ, πρὸς ὃν ἐκείνοις ἡ πίστις, συνδιατρίψαι, καὶ μέχρι τέλους ἐς μαθητείαν ἐγκαρτερῆσαι; Λαμπρὰ μὲν οὖν καὶ ἡ τοῦ Μωσέως ἀδελφὴ Μαριὰμ, μετὰ τὴν τῆς Ἐρυθρᾶς διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουομένη τὸ τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμνοῦσα μετὰ τῶν νεανίδων, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀργάνων ἐπικροτοῦσα φωνάς. ἀλλὰ μὴν καὶ αὕτη πολλῷ λαμπροτέρα τῷ μέσῳ, ὅτι γε καὶ τὰ τυπούμενα ἐκείνῃ πραγματικῶς ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπάνου δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρᾳ ποιεῖ τὸ σεμνὸν ἡ τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους ἀρχὴ, καὶ ἡ κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατηγήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος ἀφηγήσασθαι, καὶ τῶν ἀοράτων περιγενέσθαι κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἄννα ζήλῳ τῆς ἀτελοῦς ἐν τέκνοις, ἑπτὰ τεκεῖν ἀναγέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον διαπύρῳ ζήλῳ καὶ ἔρωτι, οὐ μόνον τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἀπήλλακται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ τούτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε καὶ ὠδίνησε, καὶ τῇ νοητῇ γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ παραδοξότατον, καὶ ἑαυτὴν Θεῷ καθιέρωσεν. Ἐμεμήσατο καὶ αὕτη πολλῷ τῷ μέσῳ τὴν τοῦ Νότου βασίλισσαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθοῦς καὶ πρώτης σοφίας τῷ εἰρηνικῷ καὶ πρᾴῳ Σολομῶντι Χριστῷ προσέρχεται, καὶ τὴν ἐν ἐκείνῳ αὐξηθεῖσαν, μᾶλλον δὲ φυσικῶς οὖσαν σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύμασεν. Ἐπαινεῖς Σαραφθίας καὶ Σουμανίτιδος τὴν τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττούμενον; ἐπαίνει κἀκείνης τὴν ὑπηρετικὴν ἐν βίῳ ζωὴν, καὶ τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν ἁγίων ἁγίῳ, τὸν φυσίζωον ὕπνον ὑπνώττοντι, τὰ μέχρι καὶ νῦν πανταχοῦ τῇ φήμῃ χεόμενά τε καὶ ῥεύσοντα. Ἰαὴλ καὶ Ἰουδὴθ τὸν ζῆλον ὑπερηκόντισεν· ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρᾳ τὸν πάσσαλον διελᾷ τοῦ τραχήλου· Ἰουδὴθ δὲ τὸν Ἀσσύριον Ὀλοφέρνην ἀφαιρεῖται τῆς κεφαλῆς. τῇ δὲ οὐ Πιλάτος μόνος, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἄννας ἡττήθησαν κατὰ Χριστοῦ μελετήσαντες, καὶ διὰ Καίσαρος φόνου γεγόνασι παρανάλωμα, ἀλλὰ καὶ οἱ συμπράττειν τούτοις δεῖν νενομίκασι, τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους οἶδ' ὅτι πάντες ἀκούετε. Καὶ τί δεῖ τὰς ἑξῆς καταλέγειν, Σωσάνναν, Ἐσθὴρ, Σολομώνην; πάσας γὰρ ἄρδην ὑπερηκόντισε σωφροσύνῃ, προστασίᾳ τοῦ ἔθνους, καὶ τῇ ὑπὲρ Χριστὸν καὶ διὰ Χριστὸν καρτερίᾳ. ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν ἁπάσας, ὅσαι τε μαρτυρίου στεφάνῳ κατεκοσμήθησαν, καὶ αἷς ὁ ἀσκητικὸς βίος διείργασται, αὐτῷ τῷ ὀφθῆναι, κατιδεῖν, καὶ διακονῆσαι Χριστὸν τὸν ἀληθῆ νυμφίον τούτων καὶ ἐραστήν. ἔτι δὲ συντομώτερον εἰπεῖν ἔχω· ὃ γὰρ ἐν ἅπασιν ἁγίοις ἀπόστολοι, τοῦτο Μαγδαληνὴ γυναιξὶν εὐαρέστως πολιτευσαμέναις Θεῷ· ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη, τὰς δ' ὑπερῆρε, πάσαις δὲ βίου ὤφθη παράδειγμα.

Eius reliquiarum Constantinopolim translatio, & in templo S. Lazari depositio.

Ἀλλ' οὕτω μὲν ἰσαγγέλως βιώσασα, καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις φανεῖσα αἰδέσιμος, τῶν τῇδε μεθίσταται, καὶ τῷ σπηλαίῳ, ἧπέρ μοι εἴρηται, κρύπτεται. Χιλιοστοῦ δ' ἐξ ἐκείνου σχεδὸν παραῤῥυέντος ἐνιαυτοῦ, Λέων ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος, ᾧ πατὴρ μὲν ὁ ἐκ Μακεδόνων Βασίλειος, Σοφὸς δέ οἱ αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον, ἐμφανείᾳ θείᾳ τῆς μακαρίας ὕπαρ

(ὕπαρ ȣ̓κ ὄναρ) Τὸ ταύτης τίμιον λείψανον ἐκεῖθεν μετακομισάμενος, ϗ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς ὤμοις μετέωρον θέμενος, ἐν τῷ κατὰ τὴν Βύζαντος ἀνεγερθέντι παρ' αὐτȣ̃ νεῷ τῷ τετραημέρῳ ϗ φίλῳ Χριστȣ̃ Λαζάρῳ ἐς ἀριστερὰ εἰσιόντι, ἔνθα τὰ ἄῤῥητα τελεῖν ἔθος, σεμνῶς ϗ εὐλαβῶς κατατίθησιν, ἀργύρῳ πᾶσαν τὴν θήκην διαλαβών. Ἀλλὰ πῶς ἂν τοσȣ̃τον ἔργον παραδραμὼν ȣ̓κ ἂν τὰ μέγιστα ζημιοῦν δόξω; ὁ γάρ τοι νεὼς ȣ̃τος ἐς τοσȣ̃τον κάλλȣς ἐξείργασται, ὥς τε ϗ ἀμήχανον ἔμοι γε τὸ ἐσάπαν μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ, ϗ τὴν ἄλλην ἅπασαν ἐν καλῷ τάξιν διαλαβεῖν, ϗ σπȣδῆς ἔργον ȣ̓ τῆς τυχȣ́σης ἐμοὶ, ἐν κεφαλαίῳ δὲ φάναι· τοιȣ̃τον τὸ τέμενος τῷ Χριστȣ̃ φίλῳ ὁ σοφώτατος βασιλεὺς ἐδομήσατο, ὁποῖον εὐπρεπείᾳ μὲν ἐξαίσιον εἶναι, μεγέθει δὲ ȣ̓ πολλῶν δεύτερον, ἀνεγεῖραι δὲ βασιλεῖ Λέοντι πρέπον, ἀνακεῖσθαι δὲ Χριστȣ̃ φίλῳ ἄξιον· οὗ ϗ τὸν νεκρὸν Κυπρόθεν διακομίσας, ἐς δεξιὰ τὸν ναὸν εἰσιόντι φιλοτίμως κατέθετο· ȣ̃ ἐς ἀριστερὰ κατὰ τȣ̀ς τȣ̃ ἱερȣ̃ ἐμπροσθίους τοίχȣς, ὑπὲρ μοι εἴρηται, ϗ τὴν μακαρίαν Μαγδαληνὴν ἐναπέθετο. Καὶ νῦν εἰσιν ȣ̃τοι, φύλακες μὲν τῆς πόλεως ἄγρυπνοι, σωτῆρες δὲ ϗ χορηγοὶ χαρισμάτων παντοίων, τοῖς αὐτοῖς προσιȣ̃σιν ἐν πόθῳ, ϗ πρὸς Θεὸν μεσῖται ἀνυστικώτατοι, εἴ γε μαθητȣ̃ ϗ φίλȣ μηδὲν οἰκειότερον.

Epilogus. Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὦ σεμνὴ τȣ̃ λόγȣ μαθήτρια· αὕτη τῶν ἐμῶν λόγων ἡ ἀπαρχὴ ϗ χάρις, ἥ τις ϗ μόνη ἔμοιγε ὡς ἀληθῶς εὔλογός σοι ἀφοσίωται· τȣ̃τό σοι τῶν ἐμῶν λόγων σκιαγραφία τις ϗ προμνήστευμα, ϗ τῆς ὑπὲρ λόγȣ σῆς καρτερίας ἐλάχιστον δώρημα, μᾶλλον δὲ χρέος τοῖς λόγȣ γευσαμένοις ὡς μάλιστα ἀπαραίτητον· εἰ δὲ τολμηρὸν ἐμοὶ τὸ ἐγχείρημα, διπλῆν δεκάδα τῶν χρόνων ἔτι ἀνύοντι, ϗ ἐς τοσȣ̃τον ἔργον τὴν σὴν εὐφημίαν τῷ περὶ σὲ πόθῳ κατατολμήσαντι, ὡς ϗ τῆς ἐνȣ́σης ἀγροικίας ἐπιλαθέσθαι, ϗ μὴ κατ' ἀξίαν τῶν σῶν ϗ λόγων ϗ πόνων προβέβληται τὸ ἐγκώμιον· ἀλλὰ συγγνοίης τῆς τόλμης, ϗ τὸ κατὰ δύναμιν δέχοιο, ἐπεὶ ϗ τῷ σῷ διδασκάλῳ τȣ̃το σπȣδαζόμενον ἔγνωμεν, φίλον ϗ οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὸ κατὰ δύναμιν· καί μοι τὸν λόγον ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ϗ λόγον σαῖς ἱκετείαις εὐμαρηθείης καὶ ὑψηλότερον. τότε γὰρ ἴσως ϗ μικρόν τι τῆς σῆς ἀξίας εἰπεῖν ἐξισχύσαιμεν, ϗ ȣ̓κ ἐς τοσȣ̃τον, ὅσον νῦν ἐνδεεῖς ὁρώμεθα, ὑστερήσομεν· ἐν αὐτῷ τῷ ἀληθινῷ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ ϗ προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε ϗ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτȣ̃ πατρὶ, ϗ τῷ παναγίῳ ϗ ἀγαθῷ ϗ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XIX. p. 181. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν Ἠλίαν τὸν προφήτην. *Mense eodem, die XX. Hypomnema in magnum Eliam Prophetam*. Inc. Ἄρτι μὲν αἱ δώδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί. Des. ϗ εἰς σκηνὰς τὰς ἐπουρανίȣς ἐγκαθορμίζοντα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium xx. Iulii. Hic Commentarius praecedere debuerat superiorem Nicephori Sermonem: quem animadvertens errorem amanuensis sua ipse manu, initio praecedentis Homiliae adscripserat: Ζήλει μετὰ τὴν πλήρωσιν τȣ́τȣ τȣ̃ λόγȣ εἰς τὴν κ' τȣ̃ ἁγίȣ Ἠλίȣ.

XX. pag. 191. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τȣ̃ ἁγίȣ ϗ ἐνδόξȣ μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος. *Mense eodem, die XXVII. Martyrium sancti, & gloriosi magni martyris Panteleemonis*. Inc. Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος. Des. ἱερῶς ϗ ὁσίως κατέθεντο, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat Latine tantum apud Bolland. T. VI. Iulii cit. edit. p. 412.

XXI. pag. 206. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Ἄθλησις τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Καλλινίκȣ. *Mense eodem, die XXVIII. Passio S. martyris Callinici*. Inc. Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατȣ́σης. Des. τὸν κύριον ἡμῶν ϗ σωτῆρα Χριστόν· ᾧ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Bollandum Tom. VII. Iulii p. 40.

XXII. pag. 211. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Βίος ϗ πολιτεία τȣ̃ ὁσίȣ ϗ δικαίȣ Εὐδοκίμȣ. *Mense eodem, die XXXI. Vita & conversatio venerabilis & iusti Eudocimi*. Inc. Εὐδοκίμου τȣ̃ κατὰ Θεὸν φερωνύμως. Des. ϗ διὰ πάντων δοξάζεται· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. loc. cit. p. 310. Auctor Metaphrastes.

XXIII. pag. 219. Μηνὶ Αὐγȣ́στῳ α'. Διήγησις Ἰωσήπȣ εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαβαίων. *Mense Augusto, die I. Enarratio Iosephi in martyrium SS. Maccabaeorum*. Inc. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων. Des. ϗ ἀθανάτȣς ἀπειληφότες παρὰ τȣ̃ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor est Flavius Iosephus. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Tom. III. p. 239.

XXIV. p. 238. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Λέοντος ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὸν πρῶτον διάκοσμον τῶν μαρτύρων ϗ διακόνων Στέφανον τὸν μακάριον. *Mense eodem, die II. Leonis in Christo Rege sempiterno Imperatoris Sermo in protomartyrem & Archidiaconum B. Stephanum*. Inc. Νόμος ἄνωθεν ἀθλητικός. Desinit imperfecte in pag. 242. *b*. in verbis: εἶχε τῶν ἀγώνων θεατὴν τὸν δεσπότην, ἐπιπλέον τῷ γεννάδα τῆς . . . . . reliqua desunt una cum initio sequentis Sermonis ob duorum fortasse foliorum iacturam; totidem enim inter hanc & sequentem paginam vacua folia inserta sunt.

XXV. pag. 243 Sequitur, ut ex Indice praemisso constat, Sermo S. Cyrilli Alexandrini *in Transfigurationem Domini*, initio mutilus: incipit enim a verbis. . . . . μέθεξιν τȣ̀ς ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἀγῶνας, κ. λ. quae reperies paullo post initium Sermonis, edit. Paris. A. MDCCXXXVII. Tom. V. P. II. p. 366.

XXVI. pag. 245. *b*. *Mense eodem, die VI. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in Transfigurationem Domini*. Inc. Ὅσοι τῇ κενώσει τȣ̃ λόγȣ. Des. τῷ ποθȣμένῳ συνανακραθείημεν, χάριτι, κ. λ. G. & L. in Andr. Cretensi Combefisii edit. Paris. A. MDCXLIV. p. 38. Deest in Codice unum folium inter pag 248 & 249.

XXVII. pag. 256. *Die eodem. Anonymi Sermo panegyricus in idem argumentum*. Inc. Χριστȣ̃ δὲ τοῦ ἐμοῦ σωτῆρος, ϗ Θεȣ̃ μεταμορφȣμένȣ.

μένυ, ϗ φωνῆς ἄνωθεν ἐκ τῦ πατρὸς φωτεινῆς ἐκ νεφέλης ῥαγείσης. Des. ὧν ἀπὸ καταβολῆς ἡτοίμασας κόσμυ, τῆς σῆς βασιλείας αἰωνίων, ἀφθάρτων, ἀκηράτων, ϗ ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, εἰς δόξαν τοῦ σου πατρὸς, ϛ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. B. G. Tom. IX. p. 87. seq. In Codice vero ante initium adlatum duorum versuum lacuna ad auctoris nomen excipiendum relicta fuit.

XXVIII. pag. 266. *Die eadem. Sancti Ioannis Damasceni Sermo in idem argumentum.* Inc. Δεῦτε πανηγυρίσωμεν σήμερον. Des. ἐξ οὐρανῶν ἀποκαλύψει αὐτοῦ τοῦ κυρίυ ϛ Θεοῦ, κ. λ. G. L. in novissima Damasceni editione Mich. Le Quien Tom. II. pag. 791. Ms. etiam in Bibl. Coisliniana pag. 182. Codices quidam Io. Antiocheno tribuunt.

XXIX. pag. 279. *Die eadem. S. P. N. Anastasii Sinaitae Sermo in idem argumentum.* Inc. Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος, συνεξιστάμενος κἀγὼ τῷ πατριάρχῃ Ἰακώβ. Des. ὅρος ἑόρτασον τῷ παμβασιλεῖ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ, κ. λ. Huius meminit Sermonis Allatius Lib. de Symeonibus p. 116. & citat Io. Cyparissiota.

XXX. pag. 287. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Νικήτα φιλοσόφυ δούλυ Ἰησῦ Χριστῦ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ϗ πανεύφημον ἀπόστολον τῦ Χριστῦ Ματθίαν. *Mense eodem, die IX. Nicetae philosophi & servi Iesu Christi, Encomium in S. & celeberrimum Christi Apostolum Matthiam.* Inc. Πῶς δαὶ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθίαν. Des. παρειληφὼς εὐπαρρησιάστως ὀφθῆναι τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. G. L. in Auctario Combefis. Noviss. Part. I. pag. 422. Latine T. XXVII. Biblioth. Patrum Lugd. p. 417. Vide & eiusdem Combefisii Bibl. Concionat. Tom. VI. p. 282. seq. Lambecium VIII. p. 124. Tillemont. Tom. I. p. 431. seq. & 685.

XXXI. pag. 304. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Θέσπισμα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ϗ τελευταίᾳ ἑορτῇ τοῦ κατὰ Χριστὸν παντὸς μυστηρίυ· αὐτοῦ μὲν ὅθεν ϗ κατῆλθεν, εἰς οὐρανὺς αὖθις μετὰ σαρκὸς ἀναβεβηκότος, ἐξ ἁγνῆς Παρθένου προσληφθείσης αὐτῷ, τῆς δὲ παναγίας ταύτης μητρὸς αὐτοῦ τὸ νῦν δηλονότι τελύμενον, τρόπον ὃν ηὐδόκησεν ἐς αὐτὸν μεταστάσης. Καὶ γοῦν τὸ θέσπισμα βύλεται, μὴ κατὰ μίαν μόνην ἡμέραν κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος, τὴν ἑορτὴν ταύτην τελεῖσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τῆς καὶ πρώτης τῦ μηνὸς, ἐν ᾧ τὸ μυστήριον, ἀρξαμένην μέχρις αὐτοῦ παντὸς ἐξήκειν, κἀκεῖ δὴ συμπεραίνειν, ἤτοι ϗ ὁ μὴν περαίνει. *Mense eodem, die XV. Sanctio circa magnum, & eorum omnium, quae ad Christum adtinent, ultimum mysterium, facto scilicet initio ab eius in terram descensu, eiusque reditu in caelos cum carne, quam ex intemerata sibi adsumsit Virgine, usque dum haec ipsa sanctissima eius mater, eo plane modo, quo Christo placuit, ad eum est translata. Sanctio autem haec est: ne una tantum die iuxta veterem consuetudinem hoc festum transigatur, sed ut a principio & a prima die mensis, in quo incidit mysterium, incipiens, sic per totum mensem excurrat & exeat, atque illic finiat, ubi & mensis concluditur.* Inc. Ἀ" μὲν ἡ τῦ Θεῦ μήτηρ εὖ διαπαντὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ποιοῦσα γένος. Des. φαιδρῶς πανηγυρίζειν, ϗ τήνδε τὴν ἑορτὴν ἀκατάλυτον εἶναι δίδυ διὰ παντὸς αἰῶνος. Apud Fabric. inter Elogia SS. Tom. IX. nulla mentio.

XXXII. pag. 304. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Λόγος διαλαμβάνων, κ. λ. *Mense eodem, die XV. Sermo comprehendens ea, quae a venerabili nativitate & educatione sanctissimae D. N. Mariae Virginis, usque ad ipsius dormitionem contigerunt; & de apparitione, seu manifestatione venerabilis eius vestis.* Idem prorsus est, ac qui supra Cod. XXXI. huius Plutei §. II.

XXXIII. pag. 331. *b. Die eadem. S. Ioannis Damasceni Sermo in dormitionem Virginis Mariae.* Inc. Μνήμη δικαίων. Des. σαρκωθέντος Θεοῦ λόγυ, μεθ' ὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera citatae edit. Tom. II. p. 857.

XXXIV. pag 341. *Alius eiusdem Sermo in idem argumentum.* Inc. Ἔστι μὲν ἀνθρώπων οὐδείς. Des. συμπαραλήψεται. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 868.

XXXV. pag. 353. *b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum.* Inc. Ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικοῖς. Des. οἰκονομήσαντι Χριστῷ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Ibid. pag 882.

XXXVI. pag. 357. *b. Die eadem. S. P. N. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in idem argumentum.* Idem qui supra in dicto Cod. XXXI. §. XII.

XXXVII. p. 364. *b. Eiusdem Sermo alter in idem argumentum.* Ibid. §. XI.

XXXVIII. p. 371. *b. Eiusdem Sermo alter in idem argumentum.* Inc. Ὅσοι τὸ σεπτὸν τῦτο. Des. πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον ϗ Θεὸν ἡμῶν Ἰησῦν Χριστὸν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. in Combef. Andr. Cretensi p. 115. ubi finis diversus.

XXXIX. p. 384. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Ἰησῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ϛ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην ϗ βασιλίδα πόλιν Κωνσταντινύπολιν. *Mense eodem, die XVI. Narratio ex diversis collecta historiis de non manufacta divina I. C. D. N. imagine missa ad Abgarum; & quomodo ex urbe Edessena translata fuerit in felicissimam hanc & regiam urbem CPolim.* Inc. Οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν. Des. δοξολογοῦντας ϗ ἀνυμνοῦντας αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. Auctor est Constantinus Porphyrogennetus. G. & L. in Combefisii Fasciculo rerum CPolitanarum. Vid. Lib. VIII. Comment. Lambec. pag. 195. seqq. Menaea Graecor. eodem die, Leonis Allatii Diatrib. de Symeonum scriptis p. 103. & 104. Nessel. P. V. 89. Fabric. Bibl. Graec. Vol. VI. p. 490.

XL. p. 397. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων μεγάλων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Φλώρυ ϗ Λαύρυ τῶν αὐταδέλφων. *Mense*

se eodem, die XVIII. Martyrium SS. & gloriosorum magnorum Christi martyrum Flori & Lauri fratrum germanorum. Inc. Ἰδὲ ϐ ἄλλη δυὰς ἀδελφικὴ ἡμῖν εἰς λόγε τὴν σήμερον ὑπόθεσιν πρόκειται. Desf. πηγὰς θαυμάτων τοῖς πίςει προσιῦσιν ἐκβλύζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Non adfert hoc initium Fabric. Innuit tamen haec Acta Bollandus Tom. III. Augusti initio pag. 522.

XLI. pag. 403. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τοῦ μακαρίε Ἀνδρέε ἀρχιεπισκόπε Κρήτης τῦ Ἱεροσολυμίτε ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ϗ μακάριον, καὶ πανεύφημον τῦ Χριςῦ ἀπόςολον Τίτον. *Mense eodem, die XXV B. Andreae Cretensis Archiepiscopi Hierosolymitani Encomium in S. & beatum, celeberrimumque Christi Apostolum Titum*. Inc. Ἀποςολικῶν ἐγκωμίων. Desf. εἰς τὸ θαυμαςὸν αὐτοῦ φῶς, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Combefisii Andrea Cretensi pag. 155.

XLII. pag. 414. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως, ἀνατροφῆς ϗ ἀποτομῆς τοῦ ἁγίε ἐνδόξε προφήτε, ϗ Βαπτιςῦ Ἰωάννε τῦ προδρόμε, ϗ περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς τιμίας αὐτῦ κεφαλῆς. *Mense eodem, die XXIX. Sermo comprehendens quae spectant nativitatem, educationem, ac decollationem S. & gloriosi prophetae, & Baptistae Io. Praecursoris; & de inventione eius venerandi capitis*. Inc. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκεμένης, τὸν Βαπτιςήν. Desf. τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ παραςαίημεν, αἰωνίως ἀγαλλόμενοι· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Symeoni Metaphrastae adiudicat Fabric. loc. cit. pag. 99. Narratio vero de inventione capitis inc. pag. 425. Μοναχοὶ δύο τῆς ἑώας, κ. λ. quam videre potes G. L. apud Bolland. Tom. IV. Iunii pag. 716. seq. ex versione Dionysii Exigui.

XLIII. pag. 431. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμε λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τῦ ἁγίε Ἰωάννε τῦ προδρόμε ϐ Βαπτιςῦ. *Eadem die. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in decollationem S. Praecursoris & Baptistae Ioannis*. Inc. Ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος. Desf. ἵνα ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. p. 39. in spuriis. Auctorem tamen esse Anatolium Episcopum Thessalonicensem notat Allatius. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. p. 100.

XLIV. p. 435. *b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum*. Inc. Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. Desf. ἵνα τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων δρόμον ἰχνηλατήσαντες, εἰς τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων χορὸν συναριθμηθῆτε, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. in spuriis pag. 1.

XLV. p. 441. *Die eadem. S. P. N. Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani Sermo in idem argumentum*. Inc. Πηδᾷ ϗ γῆρας ὡς τὰ πολλά. Desf. ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. VIII. pag. 218. Gr. & Lat. in Auctario Novo Combefisii Tom. I. p. 1327.

XLVI. pag. 454. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε πατριάρχε Κωνςαντινεπόλεως τοῦ Χρυσοςόμε περὶ πολιτείας εὐαρέςε, καὶ εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου. *S. P. N. Ioannis Patriarchae CPolitani Chrysostomi de recte composita vivendi ratione, & in decollationem Praecursoris*. Inc. Φέρε δὴ καὶ τὸν ἡμέτερον κρότον, τὴν ὑμετέραν προτιμήσωμεν λυσιτέλειαν. Desinit imperfecte in verbis: ὅμως κατα τὰς θηρευτὰς μετὰ τὸ ὑμᾶς θηρεῦσαι τὰ νοήματα... Deest enim fol. inter pag. 465. & 466. Tom. VIII. in spuriis p. 287. ubi inscribitur Περὶ μετανοίας, καὶ εἰς Ἡρώδην ϗ Ἰωάννην τὸν Βαπτιςήν.

XLVII. pag. 466. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινεπόλεως λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκε τῶν Χαλκοπρατίων τῆς ἁγίας σοροῦ, ϗ εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας ϗ ἁγίας ζώνης, ϗ τῶν σεβασμίων σπαργάνων τῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Mense eodem, die XXXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in Encaenia templi SS. Deiparae Chalcopratorum sancti loculi, & in depositionem venerabilis & sanctae zonae, & venerabilium fasciarum Salvatoris Nostri Iesu Christi*. Inc. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη. Desf. τοῦ αἰωνίου ἡμᾶς ἐξαγαγῦσα πυρὸς, τῶν αἰωνίων ἀξίωσον ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine in T. VI. Lipomanni, & apud Surium dicta die. Gr. & Lat. apud Combefis. in manipulo rerum CPolit. p. 232.

XLVIII. pag. 470. Εὐθυμίε μοναχῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκε. *Euthymii monachi Encomium in adorationem venerabilis zonae Sanctissimae Deiparae*. Inc. Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν. Desf. καὶ γὰρ ἐκ παντὸς Χριςιανικωτάτε τάγματος..., reliqua desiderantur. Latine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 217. & Surium xxxi. Aug.

Cod. Graecus membr. Ms. in fol. Sec. XIV. nitidissime exaratus, ac mutilus in fine. Constat fol. scriptis 474.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN D. MATTHAEVM EVANGELISTAM.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias in Matthaeum XXV. quarum prima, quae habetur loco Prooemii, inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι, κ. λ. Vltima in verba Cap. VII. vers. 28. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς, κ. λ. des. πᾶσαν ἐπιδειξώμεθα ταπεινοφροσύνην, ϗ φιλοσοφίαν, ἵνα ϗ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exstant Tom. VII. cit. edit. Paris. a pag. 1. ad pag. 313. cum qua concordant, nisi COD. XXXIV.

quod interdum breviores in Codice tituli Homiliarum adferuntur. Argumenta vero Moralium, quibus unaquaeque concluditur Homilia, in summo margine rubris characteribus apponuntur, quae tamen nonnullis in locis a bibliopego resecata perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XII. cuius duae postremae paginae manu Sec. XV. suppletae sunt. Constat foliis 201.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA,

Quibus adde.

Aliquot SS. Vitas, ac Martyria.

COD. XXXV. I. p. 1. TAbula brevis occurrit titulos singulorum Operum, quae in Codice continentur complectens, in fine tamen mutila: dein pag. 3. vetus pictura Chrysostomum exhibens, insequentis Homiliae titulo apposita, quae tamen temporis diuturnitate detrita paene evanuit. Titulus igitur primi operis est: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τὸ φεύγειν τὴν ἱερωσύνην ἀπολογητικὸς λόγος α'. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani ad eos, qui ipsum redarguebant, propterea quod sacerdotium fugiebat, Liber primus apologeticus.* Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοί. Des. τὸν οὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο. Tom. I. cit. edit. pag. 362. & est I. *de Sacerdotio* Liber, quem sequuntur alii quinque, suis instructi Capitum argumentis, quos utpote editis loc. cit. a pag. 371. ad pag. 436. tum quoad titulos, & Capitum numerum, tum quoad initium, & finem omnino consimiles, singillatim referre praetermisimus: recensionem tamen singulorum habes supra in Codice XIV. Plut. VII.

II. pag. 75. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀνομοίους, ἀπόντος τοῦ ἐπισκόπου, λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos, absente Episcopo, Homilia I.* Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεστι. Des. τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο, κ. λ. & est Sermo I. *de Incomprehensibili Dei Natura*, cui alii septem succedunt in idem argumentum. Primi quinque habentur Tom. cit. a pag. 444. ad pag. 491. cum quibus concordat Codex, praeterquam in titulis IV. & V. quorum verba, πρὸς τοὺς Ἀνομοίους, desunt in Ms. Sextus pag. 121. in editione est XI. pag. 541. cuius titulus diversus ita habet: Τοῦ αὐτοῦ ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς Ἀνομοίους λόγος ϛ'. Septimus pag. 127. *b.* [in edit. p. 501.] illis tituli verbis, καὶ δι' ἐλάττωσιν, caret. Octavus tandem pag. 139. *b.* [in edit. pag. 513.] hunc praefert titulum: Τοῦ αὐτοῦ κατὰ αἱρετικῶν, καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, λόγος η'. His exceptis utraque exemplaria conveniunt. Priorum sex Sermonum recensionem vide supra in Codice II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive: duorum vero posteriorum in Codice X. dicti Plutei §. XIII. & XIV.

III. pag. 148. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγος πρῶτος. *Eiusdem adversus Iudaeos Homilia I.* Inc. Ἐβουλόμην ὑμῖν. Des. πολλῷ τῷ μέτρῳ· οὗ γένοιτο, κ. λ. T. cit. p. 587. Hanc sequuntur aliae quinque contra Iudaeos Homiliae, quae in edito sunt IV. V. VI. VII. & VIII. Secunda enim, & tertia desunt in Codice. Harum quoque recensionem omittimus; praeter enim titulum Homiliae II. (in edit. IV.) qui est: Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγος β'. reliqua in utroque conveniunt. Notandum praeterea in Homilia VI. (in edit. VIII.) folium 225. suo loco motum, inter pag. 216. & 217. fuisse a bibliopego compactum. Habentur autem hae quinque Homiliae ibid. a pag. 616. ad p. 688. Aliud ipsarum exemplar innuimus supra in dicto Cod. X. Plut. VIII. §. I.

IV. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ μετὰ τὰς Καλάνδας τῇ ἑξῆς κατὰ μεθυόντων· καὶ περὶ τῶν εἰς καπηλεῖα εἰσιόντων· καὶ ὅτι τὸν διδάσκαλον οὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητῶν, κἂν πρὸς τὸ παρὸν μὴ πείθωνται· καὶ εἰς τὸν Λάζαρον, λόγος πρῶτος. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Homilia postridie Kalendas habita contra eos qui inebriantur; deque iis, qui commeant ad cauponas; praeterea quod non oporteat praeceptorem desperare de discipulis, etiamsi in praesens non obtemperent: postremo de Lazaro, Homilia I. Domine benedic.* Inc. Τὴν χθὲς ἡμέραν. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hunc alii tres *de Lazaro* Sermones consequuntur, ab editis nullatenus diversi, quorum propterea recensionem omittimus: habentur autem omnes Tom. cit. a pag. 707. usque ad pag. 762.

V. pag. 275. Τοῦ αὐτοῦ ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις, καὶ εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. *Eiusdem Homilia in laudem eorum, qui compareurunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud „Vidi Dominum sedentem in solio excelso, & elevato.„* Inc. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδήν. Des. βουλόμενος ἡμᾶς ἐν τούτοις κατασκηνῶσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Prima est ex quinque *in Oziam* Homiliis, quae habentur Tom. VI. cit. edit. a pag. 93. ad pag. 137. cum quibus etiam Codex concordat in omnibus, praeterquam in titulo Homiliae II. in quo desunt verba, καὶ ὅτι οὐ δεῖ χρόνον, κ. λ. Quintam sequitur sexta inscripta, Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ, quae exstat ibid. pag. 137. Harum sex Homiliarum recensionem vide in dicto Codice X. Plut. VIII. a §. II. ad VII. inclusive.

VI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τὴν ζη-

ζητοῦντας, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τοῦ μέσου γέγονεν ὁ διάβολος· ϗ ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς βλάπτει ἡ τούτου πονηρία, ἐὰν προσέχωμεν· καὶ περὶ μετανοίας. *Eiusdem ad eos qui quaerunt, cur e medio sublatus non sit diabolus; & quod huius malitia nihil nos laedat, si attendamus; & de poenitentia*. Inc. Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας. Des. ἀπαντήσωμεν τῷ βασιλεῖ τῆς δόξης Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 260.

VII. pag. 318. *Eiusdem Libri duo paraenetici ad Theodorum lapsum*. Exstant Tom. I. a p. 1. ad 42. recensionem vero vide in Codice XXII. huius Plutei §. VII. & VIII.

VIII. pag. 350. *Eiusdem Libri III. paraenetici ad Stagirium a Daemone vexatum*. Ibid. a pag. 154. ad pag. 227. Istorum recensionem habes in dicto Codice §. IX. X. & XI.

IX. pag. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ δεῖν ϗ ἐν τῇ Πεντηκοστῇ, ϗ ἀεὶ νηστείας μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι οὐ παρουσία μόνον, ἀλλὰ ϗ μνήμη νηστείας ὠφελεῖ· ϗ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων οὐ μικρὸν μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ τῶν γονέων περὶ τὰ ἔκγονα φιλία, ϗ ὅτι οὐ πατράσι μόνον, ἀλλὰ ϗ μητράσιν ἐπιτέτακται τὰ παιδία ῥυθμίζειν· ϗ πρὸς τῷ τέλει περὶ τῆς Ἄννης. Λόγος α'. *Eiusdem, quod oporteat & in Pentecoste, & semper ieiunii meminisse, & quod non praesentia solum, sed etiam recordatio ieiunii sit utilis: & de Dei providentia, quodque non minima pars ipsius sit praeter alia parentum erga liberos amor; quodque non patribus solum, sed & matribus praeceptum sit, ut liberorum mores componant; & ad extremum de Anna. Sermo I.* Hunc sequuntur alii quatuor Sermones *in Annam*, quos omnes cum editis concordes reperimus Tom. IV. a p. 699. ad p. 747. Vltimus tantum paucis verbis mutilus est in fine: definit enim: οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν δοκούντων εἶναι λυ . . . . quae incidunt in pag. 747. v. 17.

X. pag. 453. Τοῦ αὐτοῦ λόγος, ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικοῦντα, οὐδεὶς παραβλάψαι δυνήσεται, ϗ εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς παῖδας, πεμφθεὶς ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπὸ Κουκουσοῦ πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα, ϗ πρὸς πάντας τοὺς πιστούς. *Eiusdem Liber, quod qui se ipsum non laedit, nemo laedere poterit, & in sanctos tres pueros, missus, quum in exsilio esset, e Cucuso ad beatam Olympiadem, & ad omnes fideles*. Inc. Οἶδα μὲν, ὅτι τοῖς παχυτέροις. Des. οὐδὲ μικρὸν τοῦτον παραβλάψαι δυνήσονται. Tom. III. pag. 444. ubi quinque alios versus longior est.

XI. pag. 473. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου, ϗ Ὀρέστου. *Martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae*. Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Des. ἅπαντα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ προσαχθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἐποίησεν εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, κ. λ. Latine apud Surium XIII. Decembris, & apud Lipomannum. Allatius in Libro de Symeonibus pag. 83. notat, martyrium hoc non esse Symeonis Metaphrastae, cui illud tribuit pag. 125. sed Eusebii monachi Sebasteni, qui sub finem horum Actorum sibi illa a iuvene quodam extorta esse scribit. Vid. Bibl. Coislin. pag. 565. Aliud exemplar huiusce martyrii occurret inferius in Codice VIII. Plut. IV. §. XLV. unde illius auctor certius evincitur.

XII. pag. 490. *b*. Βίος ϗ πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς ἀπὸ ἑταιρίδων ὁσίως ἀσκησάσης. *Vita & conversatio S. Mariae Aegyptiacae, a meretricia ad asceticam sanctamque vitam conversae*. Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Des. διὰ θεωρίας ϗ πράξεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec vita Mariae Aegyptiacae, & Zosimae adservatur etiam in Biblioth. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo Regis Christianiss. & Bavarico legitur in calce Actorum SS. ad diem II. April. T. I. eiusdem mensis. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium Patriarcham Hierosolym. sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & in nostro etiam Codice: nam ab alia, antiqua itidem manu additum fuit rubris litteris, συγγραφεὶς παρὰ Σωφρονίου Ἱεροσολυμίτου.

XIII. pag. 506. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρέθα ϗ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν Νεγρᾷ τῇ πόλει τῶν Ὁμηριτῶν· καὶ ἱστορία τῶν κατὰ τὴν χώραν πραχθέντων. *Mense Octobri, die XXIV. Passio S. Arethae & sociorum eius sub Homerite in urbe Negra, & historia earum rerum, quae eo in loco gesta sunt*. Inc. Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου. Des. ὅθεν τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀναστάσεως, ϗ τῆς ἀφθαρσίας ἐποιήσατο ἡμῖν Χριστὸς, κ. λ. Eamdem vitam habet Ms. etiam Lambecius VIII. p. 387. Auctor incertus, Nonnosus fortasse, ut opinatur Cl. Fabricius l. c. Post pag. 511. folium desideratur, ideoque charta vacua apposita est. Quod tamen deerat, a recentiori Graeco in margine memoratae paginae, & sequentis suppletum fuit.

XIV. pag. 522. *b*. Agmen claudit *S. Ioannis Chrysostomi in beatum Philogonium Sermo*, quem vide in Codice IV. huius Plutei §. VIII. Huius autem Sermonis postremi versus septem diversa manu, item vetusta, sunt exarati.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius in fine legitur: ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων Γεωργίου μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος. Constat fol. scriptis 530.

Habeto nunc, amice Lector, pro huiusce Plutei coronide Sermonem illum *de Synisactis*, cuius initium ac finem nostro more dedimus in recensione Codicis XX. huius Plutei §. XV. integrum daturos polliciti, quum ἀνέκδοτος esset nec ne, certius aliquanto nobis innotuisset. Id ut adsequeremur,

mur, pro certo teneas, non mediocri nos diligentia usos fuisse. Primum enim omnia S. Basilii opera (huius enim sancti Patris nomen praefert in Codice) pervolutavimus; in quibus quum nullus occurrisset, duas illas S. Io. Chrysostomi Orationes, alteram *εἰς τοὺς ἔχοντας παρθένους συνεισάκτους*, alteram *εἰς τὰς ἐχούσας ἄνδρας συνεισάκτους*, consuluimus, si forte alterutrius esset fragmentum, & error in titulum irrepsisset. Sed nihil simile in illis reperimus. Occurrebat S. Gregorius Nazianzenus acerrimus Synisactarum, & Agapetarum insectator; sed qui hac de re metrice tantummodo scripserat, omnem spem praecidebat. Tandem Muratorii perlegimus Dissertationem illam *De Synisactis*, quae Anecdotis eius Graecis adnexa est edit. Patav. MDCCIX. p. 218. si qua forte apud illum huius Basilii Sermonis mentio fieret; sed quum heic quoque mirum de illo silentium occurreret, in eam sententiam venimus, ut tamquam ineditum publica luce donaremus. Idque eo libentius facimus, quod ea res in ipso agitur, in quam tot sanctissimi Patres calamum adripuere, pessima nimirum illa consuetudo primis Ecclesiae seculis inter Christianos invecta, qua virgines cum viris, ac vicissim viri cum virginibus cohabitare non erubescebant. Quae quidem in hoc Sermone totis eloquentiae viribus, omnique argumentorum pondere profligatur. Quod autem Basilii opus revera sit, adfirmare certo non audemus; tamen quum ipsi tribuatur in Codice, eius auctoritatem sequuti, sub eius nomine producimus. Ita igitur inscribitur in ipso pag. 63.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. Eiusdem (nempe S. Basilii, cuius est praecedens Epist. CLXXIII. ad Theodoram Canonicam) *de Synisactis*, vel *Subintroductis*.

Ἀρξώμεθα καὶ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριστοῦ δούλων εὐχαῖς δι᾽ ἁγίου πνεύματος ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς τοῦ Θεοῦ υἱοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐνδυναμούμενοι ῥήματα εὐσεβείας καὶ σωφροσύνης. Ἀποφθεγξώμεθα λόγους χάριτος καὶ ἀληθείας ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐνδυναμούμενοι χάριτος. ἀνοίξαντες τὸ στόμα ἐν Χριστῷ προκομίσωμεν θησαυρόν τινα μικρὸν ἐναποκείμενον τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μικρὸν μὲν τῇ αἰσθητῇ ὑποστάσει, μέγαν δὲ τῇ νοητῇ φύσει· καὶ προβάλωμεν χρυσίου καθαροῦ στατῆρα, καὶ καθαρίσαντες τοῦτον, ὥσπερ ἐν χωνευτηρίῳ, τῷ εἰλικρινεῖ φρονήματι, τηλαυγέστατον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιδείξωμεν. πρόθυμος γὰρ ὁ νοῦς, καὶ τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἀσθενὴς δὲ ἡ σάρξ. (Matth. XXVI. 41.) ἤθελον γὰρ εἶναι δυνατὸν ὑπὲρ τῶν ὑπερτάτων ἀκρωτηρίων ἐπιστάντα σαλπίσαι με ὥσπερ διὰ τοῦ στόματος, καὶ βροντῆς δίκην κατὰ πάσης ἐξαποστεῖλαι τῆς οἰκουμένης τὰ τῆς σωφροσύνης ῥήματα, ὅπως εἰς μαρτυρίαν ἔσονται πᾶσι τοῖς παραφθείρουσι τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ᾽ ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα· ἄνθρωπος γάρ εἰμι ὀλιγόβιος καὶ εὐτελὴς μὲν τὴν ἡλικίαν, μικρὸς δὲ τὴν φωνὴν, καὶ ἄλλως δὲ ταπεινὸς τὴν ψυχὴν, πολλαῖς ἁμαρτίαις ἐμπεφυρμένος. Ἀλλὰ κἂν βροντῆς δίκην εἰς ὕψος ἐπάρω τὴν φωνὴν, καὶ βοήσω μεγάλα, οὐκ ἀκουσθήσομαι. Χριστὸς γὰρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱὸς, ὁ πήξας τοὺς οὐρανοὺς ὡσεὶ καμάραν, καὶ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ στερεώσας τὴν θάλασσαν, ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ γέενναν, καὶ φόβον, καὶ τρόμον αἰωνίων κριτηρίων ἑτοιμάσας τοῖς ἁμαρτάνουσιν, οὗτος δι᾽ εὐαγγελίων βοῶν καὶ παραγγέλλων παρακούσεται. ἀπόστολοι δ᾽ αὖ πάλιν ἅγιοι, τέλειοι τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ, καὶ υἱοὶ βροντῆς ὀνομασθέντες, δι᾽ ἐπιστολῶν γράφοντες καὶ παρακαλοῦντες καταφρονοῦνται· ἀλλ᾽ οὔτε προφῆται ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, οὔτε νόμος, οὔτε ἄνθρωποι νουθετοῦντες ἐντρέπουσι· καὶ τίς ἄλλος δυνήσεται ἄρα τὸ τηλικοῦτον ἀπηνὲς διορθώσασθαι καὶ ἀνήμερον πρᾶγμα; ὅτε λοιπὸν τραῦμα κατὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκουμένης, καί μοι δοκεῖ πολλοὺς λόγους καυτήρων δίκην προσάπτειν τῷ πάθει. ἐπικέχυται γὰρ τὸ νόσημα, καὶ κεκράτηκε πλείστων, ἵνα μὴ πάντων λέγω, καὶ ὥσπερ ἀχλὺς σκοτεινοτάτη ἐπέσχε τῶν πολλῶν τὸ βλεπτικὸν τῆς διανοίας. Ἐγὼ δὲ ἐρῶ μετὰ παῤῥησίας, λαμπάδα εὐσεβείας διὰ στόματος ῥήμασιν ἁγίοις ἐξάπτων, καὶ σεμνὰ τρόπων ἀρετῆς παραδείγματα διηγούμενος, μὴ ἄνθρωπον εὐλαβούμενος, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα ζῶντας καὶ νεκροὺς, καὶ οὐ βουλόμενος κοινωνὸς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ κακῷ δικτύῳ σαγηνευθέντων, ὅπως δίκην ἡλίου ὁ λόγος τὰς ἀκτῖνας ἐκπετάσας διαλύσῃ τὸ ζοφῶδες τῆς διανοίας τῶν εἰσακουόντων ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ τὸ πάθος παύσῃ ταῖς αὐτοῦ μαρμαρυγαῖς.

Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλαργυρία, (I. ad Tim. VI. 10.) φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἀληθῶς ῥίζα πολλοὺς κλάδους πονηρίας ἐκφέρουσα, δι᾽ ἣν τὰ πάντα ἐν τῷ πονηρῷ βίῳ ἐπιτελεῖται. Ῥίζα δὲ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλογυνία, καὶ ἡγεμὼν τῆς ἀπωλείας, ἡ τῶν ἀγαπητρίδων λέγω δὴ μανία, ῥίζα ἀπώλειαν βλαστάνουσα, καὶ ἐξανθοῦσα μανίαν. Ἰουδαϊκὴ γὰρ τυγχάνει ἐκ Σοδόμων μετενεχθεῖσα, καθότι ὕπουλόν τινα καὶ πεποιημένην τῆς ἔξωθεν ἐπιπλάστου ἀγάπης τὴν φαντασίαν κέκτηται. Καί μοι λαβὼν κόμιζε λοιπὸν εἰς μέσον τὸ τοῦ ἀποστόλου λόγιον ἐκεῖνο τὸ φάσκον, μὴ οὐκ ἔχομεν (I. ad Cor. IX. 5.) ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ Κηφᾶς; ᾧ ἐπερείδονται οἱ τῷ τῆς ταλαιπωρίας πάθει δεδουλωμένοι, τὸ καλῶς πρὸς ὠφέλειαν γραφὲν, τῇ ἑαυτῶν ματαιοφρονίᾳ πρὸς ἀπώλειαν ψυχῶν ἐκλαμβάνοντες. καὶ ἐξετάσωμεν παράλληλα τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς νῦν πιστεύουσι τὰ πραττόμενα. Τίς ἦν ὁ γράφων πρῶτον μάθωμεν, καὶ εἰ δι᾽ ἐπιστολῆς ὁ μακάριος ἀπόστολος ἐπέτρεψε, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς, ἑαυτὸν τύπον παρεχόμενος πᾶσιν ἡμῖν· οἴδαμεν γὰρ αὐτὸν μετὰ ἀνδρῶν εὐλαβεστάτων πάντα τὸν χρόνον ἀναστραφέντα, καὶ οὐχὶ μετὰ γυναικῶν ἀπρεπεστάτων διάγοντα. Οὔτε κἂν αἰδοῦνται τοῦτο λέγοντες. Αἰσχύνην καταχεέσθωσαν οἱ ἑαυτοὺς Πέτρῳ τῷ πρωτοστάτῃ τῶν ἀποστόλων, καὶ κλειδούχῳ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν συγκρίνοντες, καὶ φάσκοντες, εἰ ἐκεῖνος εἶχεν ἀγαπητὴν, καὶ ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου ἴχνεσιν ἐπακολουθοῦμεν, καὶ τάχα καλῶς ἔχεις. ἔγειρόν μοι νῦν ὡς αὐτὸς τὴν Ταβιθᾶν ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς πίστεως (Act. IX. 40.) τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἵνα πιστεύ-

πιστεύσω σοι, ὅτι ϗ σὺ πνευματοφόρος εἶ, ἐκπεπλησμένος θείας δυνάμεως. ἐξέλασόν μοι τοὺς δαίμονας, οὓς ἐκεῖνος ἐξήλασε, τὰς νόσους, ϗ τὰς ἑτέρας ἔργασαι θεραπείας, ὅσας ἐπετέλεσεν ἐκεῖνος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐῶ γὰρ τἄλλα. ὅταν μοι δείξῃς, τότε σοι πιστεύσω, ὅτι οὐ πυροῦσαι πρὸς τὸ θηρίον. ἢ οὐκ ἀκούεις τί
Matth. V. 28. λέγει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅτι ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ; ἢ μῦθός σοι καταφαίνεται τὰ τοῦ εὐαγγελίου ῥήματα; ὁρᾷς, ὅπως οὐ μόνον τὸ πράττειν ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὄψεως ὁρᾷν ἀπέτρεψεν, εἰδὼς ὅτι σκάνδαλον τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸ ἔνεδρον; ἀλλά σοι τῷ πάσχοντι παίγνιον καταφαίνεται τὸ πρᾶγμα· ἐπήρωσας γάρ σου τὸ φρόνημα τῇ ἀναισχυντίᾳ, προσωπείου δίκην τῷ προσώπῳ σου ἐμπεριθέμενος· ἀγνοεῖς γὰρ ἡλίκῳ ναυαγίῳ περιπέπτωκας. Ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοὺς τῶν ἁγίων προφητῶν χαρακτῆρας, ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς ἐν ὄρεσι ϗ σπηλαίοις διέτριβον, οὐ μόνον τοῦ ὁρᾷν γυναῖκα ἀπαλλαττόμενοι, ἀλλὰ γὰρ ϗ τοῦ ἐνθυμεῖσθαι. ἢ ϗ τοῦτό σοι πάντως λῆρος καταφανήσεται; βλέπω γάρ σε καὶ ἀντιθέσεσι πολλῶν λόγων κενῶν σαυτὸν παραμυθούμενον. Μνήσθητι τῆς ἐκ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς, ϗ τοῦ ὀλέθρου τοῦ κατακλυσμοῦ, ϗ τῆς τῶν Σοδομιτῶν καταστροφῆς, ὅτι διὰ γυναῖκα πάντα τὰ κακὰ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους γίνεται, τῆς τοῦ Σαμψὼν τοῦ δικαίου προδοσίας, ϗ τῆς τοῦ Ἰωσὴφ ἐκείνου τοῦ ἐναρέτου ἐπιβουλῆς. Μνημόνευσον τῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων ἀπωλείας. εἰ δὲ ταῦτά σε οὐ πείθει, Σολομὼν ὁ σοφός σε
Eccles. XIX. 2. πεισάτω ὧδέ πη λέγων, οἶνος ϗ γυνὴ ἀποστήσουσι καρδίας σοφῶν. σοφῶν, εἶπεν, ἵνα μὴ ϗ τούτῳ παρενθῇς τι, ϗ εὐτελῶς φρονήσῃς περὶ τοῦ ῥητοῦ. ὁ γὰρ οἶνος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσδύνων, ϗ κάρωσιν μέθης ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος, ὥσπερ ποταμὸς πλημμυρῶν, ὅλον τὸ φρόνημα τῷ ἑαυτοῦ ῥοιζήματι παρασύρει, καὶ εἰς μανίαν ἄγει τὸν ἄνθρωπον. τὰ αὐτὰ ϗ ἡ γυνὴ τῷ οἴνῳ διαπράττεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ δὴ καὶ ὁ Παροιμιαστὴς παρεπλησίασε τὸν οἶνον τῇ γυναικὶ, καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται διαφόροις κακοῖς καὶ θηρίοις ἰοβόλοις παρεπλησίασαν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, τὸ ἀπόλλον τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά σε πείθει. παίγνιον γὰρ ὡς ἔοικε πάντα σοι καταφαίνεται. ἔβυσας γὰρ ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς τὰ ὦτά σου μὴ εἰσακούων τῶν θείων γραφῶν. καὶ λοιπὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἰς θηριώδη τρόπον μετήλλαξάς σου τὴν φύσιν, τῇ τοῦ θηρίου συνοικίᾳ ὁμότροπος αὐτῇ γενόμενος, ἧς τὰ μὲν ῥήματα εὔλαλα, καὶ ἡ φωνὴ ἡδεῖα, ἡ δὲ ψυχὴ ἀγρία, ϗ τὸ φρόνημα δρακόντων, ϗ ἡ προαίρεσις ἑρπηστικῶν, ϗ τὸ βλέμμα πυρίπνουν, ϗ τὸ φίλημα ἰοβόλον· ϗ ἀγὼν αὐτῇ, ὅπως τῇ τῶν λόγων κολακείᾳ, ϗ τῇ τῆς προσόψεως ἀπάτῃ, ϗ τῇ τοῦ φιλήματος προσβολῇ ἐκπτύσῃ τὸ θηρίον τὸν ἰὸν εἰς τὸν τοῦ ἀθλίου λάρυγγα. παρασύρει γοῦν λοιπὸν τὴν διάνοιαν, ϗ καροῖ τὸ φρόνημα, ϗ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἀκρωτηριάζει, ϗ ἐξίστησι τὸν νοῦν· καὶ ὥσπερ τὰ φάρμακα τὰ διδόμενα πρὸς ἀναίρεσιν τοῖς ἀνθρώποις, σκοτοῖ τὴν σύνεσιν, καὶ ὅλον τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀναισθησίαν παρασύρει τῇ τοῦ δηλητηρίου ἀποτομίᾳ, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ φιλήματος καταβλάπτει τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ἀλόγῳ ὁρμῇ ὑπαχθέντα, ϗ τὸ διὰ πολλῶν χορδῶν ϗ ἀρετῶν συγκείμενον κινητικὸν ὄργανον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ θεοειδὲς τῆς ψυχῆς, δι' ἑνὸς δολεροῦ ῥήματος, ἢ χειλέων συρίσματος, ἢ ὀφθαλμῶν νεύματος, ὥσπέρ τι ἄψυχον ὄργανον ὧδε κἀκεῖσε ὅπου βούλεται περιφέρει, ϗ ὥσπερ θάλασσα κυμαίνουσα, ὅλον τὸ σῶμα ταῖς αὐτῆς ὁρμαῖς παρασύρει. Καί ἐστιν ἰδεῖν λοιπὸν τὸν ἄθλιον, τὸν ἐλεεινὸν, τὸν παντὸς οἴκτου ἄξιον, τὸν συνετὸν ἐν φρονήσει, τὸν εἰς ἄκρον γραμματικῆς ἐπιστήμης ἔμπειρον, καὶ σοφιστικῆς τεχνίτην διδασκαλίας, τὸν ἰατρικῆς μετέχοντα ἐπιστήμης, τὸν παντοίων ἔμπειρον γραμμάτων, ἢ καὶ τῶν θείων λόγων ἀναγνώσει ἑαυτὸν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὸν μονήρη βίον πολλάκις ἐπανελόμενον, ϗ ἐκκλησίας προύχοντα, ὥσπέρ τι ζῶον εὐτελὲς σχοινίῳ δεδεμένον, καὶ ὧδε κἀκεῖ ῥιπιζόμενον· ἔδησε γὰρ διὰ τῆς ἐπιπλάστου ἀγάπης, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τἀληθὲς λέγειν, τῆς αἰσχρᾶς· ϗ γίνεται λοιπὸν ἐπιταφίου θρήνου ὁ τοιοῦτος ἄξιος, ϗ ζῶν κλαιόμενος, ϗ ἀποθανὼν πενθούμενος· ϗ γὰρ ζῶν ἀπέθανεν, ὥσπερ ἐν τάφῳ τῷ ἰδίῳ σώματι κατοικῶν· ϗ ἀποθανὼν, δισσῶς ἀπέθανε, κρίσει γεέννης πυρὸς αἰωνίου κολαζόμενος.

Τί νῦν λέγεις, ὦ τῶν ἀθλίων ἀθλιώτερε, ὦ τῆς κακίας γεῖτον; ποῦ σου τὰ σεμνὰ βαδίσματα; ποῦ σου ἡ εἰς ἄκρον παιδεία; ποῦ δὲ ὁ τῆς σοφίας κάματος; ποῦ σου τὸ σεμνὸν τῶν τρόπων; ποῦ τὸ εὔτακτον; ποῦ αἱ πλειστάκις ἐπιτελεσθεῖσαι ὑπὸ σοῦ χαμευνίαι τῆς φιλοσοφίας χάριν; ποῦ ἡ σύνεσις; ποῦ τὸ φιλόθεον; ποῦ τὸ φιλόχριστόν σου; ἀλλὰ τούτων μακρὰν ἐγένου κακῷ θηρίῳ συνοικήσας, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας τάρταρον ἐνερρίψας. Τίς γάρ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸ τῆς παρανομίας ἐργαστήριον εἰσιέναι; τίς δέ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸν αὐτῆς κόλπον, ὥσπερ εἰς βυθὸν ἀγριαινούσης θαλάσσης εἰσδύναι; μὴ γὰρ οὐκ ἦσθα αὐτεξούσιος; αὐτοκατάκριτον σαυτὸν πεποίηκας· ἐπειδὴ οὐκ ἠβουλήθης πρὸ τῆς τοῦ πάθους ἀκμῆς ἀπολῦσαι ἀπὸ σοῦ τὸ ἀργαλέον, πάντως που ηὐλαβήθης μή σου τὰ μυστήρια θριαμβεύσῃ ἐκβληθεῖσα. Τί δὲ αὐτῇ καὶ ἀνετίθου μυστήρια τὰ ἐν σοὶ καλῶς ἀποκείμενα; μὴ γὰρ στενοχωρίαν παρεῖχέ σοι ἐν θησαυροῖς σοφίας σου φυλαττόμενα; Εἶτα τὸν μὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ σκανδα- Matth. V. 29.
λιζόμενον παρακελεύεται ὁ σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ ἐκκόπτειν τὸ σκανδαλίζον μέλος. σὺ δὲ ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον πρᾶγμα, τὸ μὴ μόνον σκανδαλίζον, ἀλλὰ ϗ θανατοῦν τὴν ψυχὴν οὐκ ἐκβάλλεις ἀπὸ σοῦ· ἀγαπητὴ γὰρ ἤτω διὰ Χριστὸν ἕως τοῦ χαίρειν· ἐὰν δὲ βλάπτῃ ψυχὴν, μηδὲ τὸ χαίρειν αὐτῇ· μόνον ἐπισκέψασθαι ἀσθενοῦντα, καὶ μὴ τὸν ὑγιαίνοντα σκανδαλίσαι, ἢ ἐν καιρῷ θλίψεως, διωγμοῦ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐπειδὴ πάντες εἷς ἐσμεν Ad Gal. III. 28.
ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔσμεν. διατί; ἐπειδὴ

δὴ ἡμεῖς οὐ βουλόμεθα προτιμήσαντες τὴν μισαδελφίαν τῆς φιλαδελφίας. Μὴ σκανδαλίζετε τὸν κόσμον οἱ τὰς συνεισάκτους ἔχοντες· μὴ γὰρ γῆμαί σε ἡ γραφὴ οὐκ ἐπέτρεψε; γεγόνατε καὶ Ἰουδαίοις, καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ πρόσκομμα. ἢ ἀντιπίπτειν ταῖς ἁγίαις γραφαῖς ἐπιχειρεῖτε, καὶ παραζηλοῦτε τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐστε; ἐμβλέψατε εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν, αἰσχύνθητε τὸ ἑαυτῶν πάθος, θεραπεύσατε ἑαυτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ, πρὶν ἢ ἐξάπινα ὡς ἀστραπὴ ἀθρόα ἥξει ἡ αὐτοῦ παρουσία, πρὶν ἢ πυρφόρος, πρὶν σκότος τὸ ἐξώτερον, πρὶν συντέλεια ϗ σκώληξ ἀκοίμητος. Τρέμοντες λέγομεν, μετὰ φόβου ἀκούετε, μηδ' ἐν γελοίῳ καταφανήτω τὸ πρᾶγμα· υἱοὶ Θεοῦ, σειραῖς ταρτάρου παραδίδονται διὰ γυναῖκα.

Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, ὅτι συνοικῶν ταύτῃ οὐ βλάπτομαι. εἰ ὁ δράκων συνοικῶν τῇ ἀσπίδι οὐ βλάπτεται, πάντως καὶ σὺ οὐ βλαβήσῃ· ὁ γὰρ δράκων τῇ δρακαίνῃ συγγινόμενος, θάνατον λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς συμβιώσεως, τοιαύτης φύσεως τυγχάνοντος τοῦ θήλεος θηρίου. Ὅρα γοῦν, μήποτε ὅμοιόν ἐστι καὶ τὸ τῆς γυναικὸς πρᾶγμα. παραθώμεθα δὲ ἀποδείξεις ἐλέγχοντες τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους, εἰ τὸ πῦρ τὴν καλάμην οὐκ ἀνάπτει, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄῤῥην λίθον εἰ σπείσεις τῇ θηλείᾳ, πυρκαϊὰ γίνεται. Ἀλλ' ἐπειδὴ λέγετε ϗ γυναῖκα σωφρονεῖν δύνασθαι, τοῦτο σαφῶς ἐπίσταμαι. καὶ ἀνὴρ μένων καθ' ἑαυτὸν εὐσχημονεῖν δύναται. τοῦτο ἀκριβῶς ἐπίσταμαι. Ἀνὴρ δὲ μετὰ γυναικὸς, κακόν· ϗ γυνὴ μετὰ ἀνδρὸς, δεινότερον κακόν. ἂν πάλιν γυνὴ τῶν ἰδίων ἀποστᾶσα συγγενῶν, ξένῳ ἀνδρὶ συνοικεῖν ἐπιχειρῇ τῆς ἐπιπλάστου ἀγάπης ἕνεκεν, τοῦτο μίξις λοιπὸν συζυγίας ἀθεμίτου πυρκαϊὰν ἐργαζομένης· τῷ χρόνῳ γὰρ ἀναθερμαινόμενοι τῇ ὁμοσκήνῳ συμβιώσει, ἀνάπτουσι τὴν ὕλην, καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ τὰ ἑαυτῶν σώματα καίουσιν εἰς γέενναν καὶ αἰωνίαν κόλασιν.

Λέγε μοι, ὦ πολυμήχανον θηρίον, ἡ τὸ τοῦ προβάτου ἔνδυμα ἔχουσα, ϗ τὸ τῆς ἀσπίδος φρόνημα ἠνστερνισμένη, τί περιχρίεις, τί ὑποχρίεις σεαυτήν; τί χρώμασιν ἀλλοτρίοις ἀψύχοις προσλαμβάνεις μορφὴν εἰδωλικήν; τί βασανίζεις σου τὰς τρίχας; τί προσθετοὺς πλοκάμους καὶ κορύβαντας ἐπὶ κεφαλὰς ἀλλοτρίων προσθεμάτων καὶ νεκρῶν καὶ ἀλόγων ζώων ἀνιστᾷς διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ὄψεως, ϗ διὰ τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἱματίων ποικιλίας ἐξαπατῶσα ϗ ἐκμαλάσσουσα ϗ ἐλλεβορίζουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων; ἡ γὰρ ἄπιστος γυνὴ πολυτρόπους ἀψύχους ὕλας συνάγουσα, ϗ χρωμάτων ποικιλίας διὰ παντοδαπῶν χρωμάτων καὶ ἀσβόλης ϗ ἀσβέστου ϗ βοτανῶν, ἃ τῷ ἰδίῳ σώματι ἔξωθέν ἐστι, προσκολλήσασα, πολύμορφον ὥσπερ τι θηρίον, ἑαυτὴν ἀπειργάσατο. ἡ δὲ πιστὴ γυνὴ, τούτων ὀφείλει ξένη τυγχάνειν, ϗ μάλιστα ἡ ἐπαγγελλομένη εἶναι Χριστιανή. ἢ καταγινώσκεις τοῦ Θεοῦ, ὦ γύναι, ὅτι τοιαύτην σε ἔπλασεν; ἄφες ὡς ἐπλάσθης εἶναι. μηδὲν ἑαυτῇ δι' εὐμηχανίας προσθῇς. μὴ γὰρ ἐμπειροτέρα εἶ τοῦ δημιουργήσαντός σε. τίνι δὲ ϗ ἀρέσαι βουλομένη ταῦτα ποιεῖς; τῷ ἀνδρί; οὐκ ἔχεις ἄνδρα, ὥς γε ἔφης, ὦ παρθένε· εἰ δὲ ϗ ἔχεις, οἶδέ σου τὴν πολυμήχανον σύνθεσιν. τί δελεάσμασι πολυτρόποις ὀργανώσασα τὸ σῶμα, θηρεύεις τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀπώλειαν; ϗ πῶς τὸν Χριστὸν ἐπικαλεῖσθαι τολμᾷς, ἢ ἐκκλησίας οὐδὸν πατεῖν, ξοάνων μορφὰς ἀψύχων ἐν ὅλῳ τῷ σώματι διὰ χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου φέρουσα, μᾶλλον δὲ πομπευομένη ὑπ' αὐτῶν, ϗ πολλὴν συστροφὴν ἀκολάστων ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἔκθεσμον θέαν ἐφελκομένη;

Ἀλλὰ τίνι ταῦτα λαλοῦμεν; λογικῷ ζώῳ ἐρπηστικῶν δρακόντων προαίρεσιν ἔχοντι. οὔτε σε αἱ γραφαὶ πείθουσιν, οὔτε ἡ γέεννα φοβεῖ, οὔτε ἡ τῶν ἀνθρώπων νουθεσία κατανύσσει; κἂν τὴν ἑαυτῆς φύσιν αἰδέσθητι, μετάβαλέ σου τὴν ὄψιν, μὴ ἀπεργάζου ταύτην εἰδωλικὸν χαρακτῆρα, μὴ μίμου τὰς τὴν ἑταιρικὴν ϗ μοιχιαίαν αἰσχύνην ὑπερχομένας. ἐκεῖναι γὰρ τῆς ἀνομίας θυγατέρες τυγχάνουσαι, ἔθος τοιοῦτον πράττειν ἔχουσι. σοὶ δὲ τίς τοιαύτην ἐνετείλατο τὴν παραγγελίαν; ἆρα ποῖαι γραφαὶ προφητικαὶ, ἢ ποῖα εὐαγγέλια, ποῖαι δὲ ἀποστολικαὶ παραγγελίαι; ἐγὼ οἶδα, ὅτι αἱ θεῖαι γραφαὶ, ϗ τὰς ἐξ ἔθους ἐχούσας τοῦτο πράττειν ἀπείργουσι τοῦ μηκέτι ἐπιτελεῖν τὰς εἰδωλομόρφους ἐξομοιώσεις. εἴρηται μετὰ παῤῥησίας, ἀλλ' οὐδὲν κατ' ἀξίαν τῶν πραττομένων.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις, σκληρὸς ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; καὶ τὸ ὑποκριτικὸν ϗ ἀπεχθέστατον γένος τοῦτο εἴρηκέ ποτε πρὸς τὸν Σωτῆρα. ἀλλ' ἴστε ἅπαντες, τίνα αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν. οὕτως καὶ ἐνταῦθα ὁ βουλόμενος κατανυσσέσθω. λόγοι γὰρ σοφῶν, ὡς τὰ βούκεντρα, ϗ ὡς ἧλοι πεπυρωμένοι, φησὶν ἡ γραφή. Eccles. XII. 11. νομίζω ἀξιόπιστα ταῦτα τυγχάνειν, εἰ καὶ μέτρια τῷ λόγῳ πρὸς τὴν τῶν τὰς συνεισάκτους ἐχόντων μανίαν. ἀνακοπτέτω τοίνυν ὁ λόγος τὸν χρεμετισμὸν χαλινοῦ δίκην, καὶ εἰς τάξιν ἀγέτω τὴν ἄλογον ὁρμὴν τοῦ γυναικείου ῥεύματος παρασυρομένων. φόβος πρόκειται καὶ τρόμος, ϗ τὸ πῦρ ἀπηχεῖ. μηδεὶς καταφρονείτω· κἂν γάρ τις θηριώδης τυγχάνῃ, ὑπὸ πυρὸς δαμασθήσεται· κἂν γάρ τις δρακοντώδης τὴν προαίρεσιν, τάρταρος ἡτοίμασται· κἂν Σοδομιτικὴν καρδίαν περιφέρῃ, πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ βρέχει· ὅλοι γὰρ οἱ οὐρανοὶ, πυρὶ τεθησαυρισμένοι. μηδεὶς τῆς τοῦ λέγοντος φωνῆς παρακουέτω, ἀλλὰ τῆς τῶν λόγων δυνάμεως σκοπείτω τὸ φοβερὸν, ϗ τὴν τοῦ Θεοῦ κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχέτω, ὡς ἀνέλεος ἡ κρίσις τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεον.

Λοιπὸν δέ μοι καιρὸς καὶ πρὸς ὑμᾶς μέτρια εἰπεῖν, ὦ ἄνθρωποι, οἱ τῶν ἀδελφῶν ἐχθροὶ, ϗ τῶν γυναικῶν φίλοι, οἱ εἰς τὴν τῶν γυναικῶν θολερὰν φιλίαν ζέοντες, ϗ εἰς τὴν καθαρὰν τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην ψυχρότατοι. Ἀλλ' ἐρεῖς, ὅτι διὰ Χριστὸν αὐτὸ πράττεις, προνοούμενος τοῦ ἀσθενοῦς σκεύους. ναὶ οἶδα. Διατί τοίνυν ϗ τῷ ἀδελφῷ σου τῷ διὰ Χριστὸν πενομένῳ τὸ αὐτὸ οὐ ποιεῖς, ἀλλὰ τοὺς ἀδελφοὺς, ὡς ἐπιβούλους ὁρᾷς, τὰς δὲ ἐπιβούλους, ὡς ἀδελφάς; Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, πῶς δύναμαι τὸν ἀδελφὸν μετ' ἐμαυτοῦ προσλαβέσθαι; ἐκείνη με

ἔθαλ-

ἔθαλπεν· ἐκείνη με ἐκολάκευεν· ἐκείνη μοι ἱμάτια ποικίλα κατεσκεύαζε, θρυπτὰ ϗ ϛρεπτὺς ϗ νεήλατα ἐποίει· ἐκείνης ἡ φωνὴ ἡδεῖα, ϗ τὸ βλέμμα τρυφερόν. Οὐκ οἶδας τί φρονεῖς. ταῦτα ἐνθυσιαζόντων τὰ ῥήματα· ἐκείνης τὰ γλυκερὰ ῥήματα, ὕϛερον πικρότερα χολῆς εὑρεθήσεταί σοι· ἐκείνης τὸ τρυφερὸν βλέμμα εἰς ταρτάρυ σε κλεῖθρα κατάγει· ἡ δὲ τῦ ἀδελφῦ ἀγάπη βασιλείαν ὑρανῶν σοι προξενεῖ. Τί τὴν τῆς ἀσπιδοχελώνης ὕπυλον ἀγάπην προτιμᾷς τῆς τῦ ἀδελφῦ γνησίας ἀγάπης; τί τὸ ἀπόλλον διώκεις, τὸ σῶζον ἀποθύμενος; Εἰ γὰρ ἄνδρες Νινευῖται οἱ ἐπὶ τῷ τοῦ προφήτυ κηρύγματι πιϛεύσαντες, ἀναϛάντες ἐν τῇ κρίσει κατακρινῦσι τοὺς παρακύσαντας τῶν τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριϛοῦ ῥημάτων, πάντως που καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοὶ, οἱ τὴν φιλοσοφίαν ἀσκήσαντες, ϗ τὴν μισογυνίαν ἑλόμενοι, κατακρινῦσι τὺς ἐν τῇ ἀληθινῇ σοφίᾳ ὄντας, ϗ συμπεπλεγμένυς γυναικαρίοις ἀσώτοις· ὅτι ἐκεῖνοι διὰ γραμματικὴν ἐμπειρίαν ϗ ῥητορικὴν δεινότητα, ἥτις μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐϛιν, ἐγκράτειαν ἤσκησαν, καίπερ εἰδώλοις ἀψύχοις λατρεύοντες· ἀλλὰ ϗ οἱ ἐν τῷ τῆς μανίας ϛαδίῳ τρέχοντες, καταφρονῦσι τῦ πράγματος, μηδὲ τὸ σύνολον εἰς γυναῖκα ἐμβλέποντες, τῦ φθαρτῦ βραβείυ χάριν· ὑμεῖς δὲ τὰ μυϛήρια τῶν ἐπυρανίων πραγμάτων ἐπιγνόντες, καὶ τὰ τῦ μέλλοντος αἰῶνος φοβερὰ κριτήρια προακύσαντες, τὴν σωφροσύνην ὐκ ἐτηρήσατε, οὐδὲ τὴν ἐγκράτειαν ἐφυλάξατε, ματαίῳ λογισμῷ ὑπαχθέντες τῇ τῶν ὁμοσκήνων ἑταιρείᾳ.

Καὶ πῶς τις ἐξ ὑμῶν δυνήσεται ἐκκλησίας προνοήσασθαι, ϗ τὸν περὶ κατηχήσεως λόγον ἐν ἐκκλησίᾳ λαλῆσαι, αὐτὸς μὴ προκαθαρίσας τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν; πρὸς ὃν ἄν τις εὐλό-
Lucae VI. 42. γως εἴποι, ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμῦ σου, ϗ τότε δυνήσῃ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῦ ἀδελφοῦ σου. Πῶς δὲ καὶ περὶ σωφροσύνης τολμήσεις λαλῆσαι, αὐτὸς γυναικομανίᾳ δεδυλωμένος; ἢ πῶς τὰ περὶ δικαιοσύνης διδάξαι, αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀδικίας κρατύμενος; θεραπευέτω τοίνυν πρῶτον τὸ ἑαυτῦ τραῦμα ὁ τοιῦτος, ϗ τότε δυνήσεται τὸν τοῦ ἀδελφῦ μώλωπα ἰάσασθαι, λόγοις θείοις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐπιῤῥώσας. τὸ γὰρ τῆς ψυχῆς τραῦμα τοῖς ἁγίοις λόγοις παραμυθύμενον κυφίζεται. παρακάλει τοίνυν πάντας τὺς ἀνθρώπυς, τὺς μὲν πυρυμένυς, εἰ βύλοιντο, γαμεῖν ἐν Χριϛῷ, γινώσκοντας μέντοι, ὡς μία ἑνὶ ἐπλάσθη, πρῶτος δὲ Λάμεχ ὢν ἐκ τῦ Κάϊν, ἔλαβεν ἑαυτῷ δύο γυναῖκας· τὸ δὲ ἑαυτῷ λαβεῖν ἐϛι τὸ μὴ κατὰ θέλημα Θεοῦ· ἡ γὰρ πολυγαμία, γάμυ μὲν ἔχει τὸ ὄνομα, ἐϛὶ δὲ φιλευπρόσωπος πορνεία· τὺς δὲ ἐγκρατευομένυς, τελείως ἐν Χριϛῷ ἀσκεῖν, ϗ μὴ τῷ μὲν ὀνόματι φιλοσοφεῖν, τὸ δὲ ἔργον ἐπικεκαλυμμένως πράττειν. Μηδὲ πάλιν τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμοῖς προσέχετε, ὅτι ὐχ ὁρᾶσθε, τοίχων ὑμᾶς πανταχόθεν περικλειόντων, ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀπειλὴν φοβήθητε, ὅτι πάντα γυμνὰ, καὶ τετραχηλισμένα ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσι, τὰ ἐν νυκτὶ ϗ ἡμέρᾳ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πραττόμενα.

Καί μοι θαυμάσαι λίαν ἔπεισιν ἐκπληττομένῳ τὴν ἀναισθησίαν τῶν μυωπαζόντων, πῶς αἱ θήλαιαι ἑκυσίᾳ γνώμῃ ἑαυτὰς εἰς δυλείαν ἐκδεδώκασι, τιμῆς ὑπὸ τοῦ τετιμηκότος ἀγορασθεῖσαι. πολλάκις γάρ τις κόρη τοῖς ἰδίοις γονεῦσι μὴ ἐξυπηρετησαμένη, ϗ ἀμοιβὰς δικαίων πόνων μὴ ἀποδεδωκυῖα τοῖς ἑαυτῆς γεννήτορσιν, αὕτη σπυδαία εἰς τὸν ἀγαπητὸν εὑρέθη, ϗ πάντα τρόπον ἀγωνίζεται αὐτῷ ἀρέσαι, ϗ ὐχὶ Θεῷ εὐσεβῶς δυλεῦσαι, νύκτωρ τε ϗ μεθ᾽ ἡμέραν ταλαιπωρῦσα, ϗ ϛολὰς ἐξαλάσσυσα αὐτῷ ϗ κατασκευάζυσα· ϗ πολλὰ ἄλλα πράγματά ἐϛιν, ἃ ὐκ ἀγνοῦμεν, ἀλλὰ νῦν λέγειν ὐ βυλόμεθα· ὐ γὰρ θέμις τὰ κρυφῆ γινόμενα ὑπ᾽ αὐτῶν εἰς μέσον ἄγειν, ἃ ϗ τῷ λέγειν αἰσχρὰ τυγχάνει. ὁ δὲ λοιπὸν, ὥσπέρ τις ἰχθὺς ἀμφιβλήϛρῳ κακῷ περιβληθεὶς, διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῆς θανατηφόρου ὑπηρεσίας τῆς κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν γινομένης, ϗ ὐ κατὰ θεοσέβειαν δεδύλωται τῷ γυναίῳ, μεθύων τὸ φρόνημα, καὶ κραδαινόμενος ὅλως ἐκλύεται ὑπὸ τῶν γυναικίων ῥημάτων, ϗ ὔτε προσευχῆς καιρὸν λοιπὸν ἐπιγινώσκει, οὔτε ἐὰν κύψῃ τοῦ προσεύξασθαι, οἶδε τί ποιεῖ· ἐνοπτριζόμενος χαρακτῆρα ἑταιρικῆς διαθέσεως, τὰ ὅμοια δὲ καὶ τὸ γύναιον συμπάσχει τῷ πάσχοντι, ϗ γραφῆς ἀναγινωσκομένης ἀβλεπτῦσι τὴν διάνοιαν, ϗ ἐν ἐκκλησίᾳ προσομιλιῶν λαλουμένων, οὐκ οἴδασι τί ἀκύυσι, τῷ ἀλλήλων αἰσχρῷ πάθει δεδυλωμένοι, οὕτως τοῦ ἐρωτικοῦ ϗ μανιώδυς πάθυς τὴν ψυχὴν πηροῦντος, ὡς εἰ δυνατὸν, ϗ τῶν ἰδίων ὀνομάτων ἐπιλανθάνεσθαι. τοσῦτον ἡ γυνὴ συνοικῦσα τῷ ἀνδρὶ ἐκτρέπει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπυ. τοσῦτον ὁ ἀνὴρ γυναικὶ συσκηνῶν πρὸς μανίαν ἐπιθυμίας ἄγει τὴν γυναῖκα. τοσῦτον ἰσχύει γυνὴ ἀνδρὶ συνοικῦσα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης λήθην ἐμποιῆσαι. Ἐξελάσωμεν ἑαυτὺς ἀπὸ γεέννης ϗ πυρὸς αἰωνίου. τί ζῶντες ἑαυτὺς εἰς ᾅδην ϗ φοβερὸν τάρταρον κατορύσσετε; οἱ τὰς συνεισάκτυς ἔχοντες, ϗ αὐταῖς συνοικῦντες, ἀπομάθετε τὸ κακὸν μάθημα, τὸ τῆς ἀπωλείας πρόξενον, ϗ τὸ τῆς σωτηρίας προδοτικόν. μιμησώμεθα τὺς ἀποϛόλυς, μιμησώμεθα τὺς προφήτας, ϗ κατ᾽ ἴχνος αὐτῶν βαίνωμεν, ϗ μὴ ἡμᾶς ἀπατάτω τὸ τῆς γυναικὸς δέλεαρ· μηδὲ πάλιν γυναῖκα ἡμεῖς αὐτοὶ δελεάζωμεν διὰ τῆς κενοδοξίας, καὶ ἐθελοταπεινοφροσύνης, ἀλλὰ πάντα κατὰ ἀληθινὴν ϗ βεβαίαν ταπεινοφροσύνην σωφρόνως ὑφ᾽ ἡμῶν πραττέσθω ἐν Χριϛῷ, ἵνα δυνηθῶμεν ῥυσθῆναι ἐκ τοῦ ἐνεϛῶτος καιροῦ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν ϗ κυρίου Ἰησοῦ Χριϛοῦ τοῦ μονογενῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι᾽ οὗ ϗ μεθ᾽ ὗ δόξα, κράτος, τιμὴ τῷ ἀοράτῳ πατρὶ σὺν ἁγίῳ καὶ παρακλήτῳ πνεύματι, νῦν ϗ εἰς τὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Quum ſupra in calce Plutei VII. p. 315. ſacrorum Bibliorum diviſionem in Capita protulerimus, qualis in Codice XXXVII. Plut. V. integrum Octateuchum continente exhibebatur, aliam hoc loco iuvat adferre, quae habetur in eiuſdem Plutei Codice I. Seculo circiter XI. exarato, qui praeter Octateuchum, libros etiam quatuor Regum, duo Paralipomenon, duo Eſdrae, & primum Mac-

Maccabaeorum initio mutilum complectitur. Ea vero sequens est.

ΓΕΝΕΣΙΣ. *Genesis*. Huius Capita sunt. Περὶ τοῦ ὄφεως. Περὶ τῆς ἀδελφοκτονίας. Ἔτη Ἀδάμ. Περὶ τῆς κιβωτοῦ. Περὶ τῆς πυργοποιΐας. Γ′. χρηματισμὸς Ἀβραάμ. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν θ′ βασιλέων. Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Λώτ. Περὶ Μελχισεδέκ. Δ′. χρηματισμὸς Ἀβραάμ. Διαθήκη πρὸς Ἀβραάμ. Τὰ κατὰ τὴν Σάῤῥαν, καὶ τὴν Ἄγαρ. Τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου λεχθέντα τῇ Ἄγαρ. Διαθήκη πρὸς Ἀβραὰμ περὶ περιτομῆς καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος. Ἐπαγγελία Ἰσαάκ. Περὶ τοῦ Ἰσμαήλ. Περὶ τῶν περιτμηθέντων ὑπὸ Ἀβραάμ. Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γενομένης ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ πρὸς Ἀβραάμ, καὶ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ. Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων. Περὶ τῆς ξενοδοχίας τοῦ Λώτ. Περὶ τοῦ ἐμπυρισμοῦ Σοδόμων. Περὶ τῶν θυγατέρων τοῦ Λώτ. Ἔνθεν Μωαβῖται καὶ Ἀμμανῖται. Περὶ τῆς Σάῤῥας καὶ τοῦ Ἀβιμέλεχ βασιλέως Γεράρων. Ὅτι προφήτης ὁ Ἀβραάμ. Περὶ τῆς ἐκβολῆς Ἄγαρ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἰσμαήλ. Ὅτε τὸν Ἀβραὰμ ἐπείραζεν ὁ Θεὸς περὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἔτη τῆς Σάῤῥας ρζ′. (sic) Ἔτη τοῦ Ἀβραὰμ ροε′. Περὶ τῆς κλίμακος. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ. Ἔτη Ἰακώβ.

ΕΞΟΔΟΣ. *Exodus*. In Exodo hi sunt tituli. Περὶ τῆς βάτου. Ὄνομα Θεοῦ. Περὶ τῆς ῥάβδου. Περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ζητήσαντος ἀποκτεῖναι Μωϋσῆν ἐν τῇ ὁδῷ. Α′. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς μεταβληθείσης εἰς δράκοντα. Β′. Τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα, πρώτη δὲ πληγή. Γ′. Περὶ τῶν βατράχων. Δ′. Περὶ τῶν σκιφῶν. Ε′. Περὶ τῆς κυνομυίας. ϛ′. Περὶ θνήσεως κτηνῶν. Ζ′. Περὶ τῆς αἰθάλης. Η′. Περὶ τῆς χαλάζης. Θ′. Περὶ τῆς ἀκρίδος. Ι′. Περὶ τοῦ ψηλαφητοῦ σκότους. ΙΑ′. Περὶ τελευτῆς τῶν πρωτοτόκων. Περὶ τοῦ Πάσχα. Ἔτη παροικίας υἱῶν Ἰσραὴλ υλ′. Περὶ τοῦ ποντισμοῦ Φαραώ. Περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας, καὶ τοῦ μάν. Περὶ Ἀμαλήκ. Περὶ Ἰοθόρ. Περὶ τῆς διατάξεως τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξε Μωϋσῆς. Περὶ τοῦ λογείου. Περὶ τοῦ μύρου. Περὶ τῆς μοσχοποιΐας. Περὶ τῶν πλακῶν. Περὶ τῶν πλακῶν τῶν δευτέρων. Περὶ τοῦ καλύμματος. Περὶ Βεσελεήλ.

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ. *Leviticus*. Tituli sunt. Περὶ τοῦ ἅλατος. Ὁλοκάρπωσις. Περὶ Ναδὰβ καὶ Ἀβιούδ. Περὶ νόμου κτηνῶν καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων. Περὶ λέπρας. Περὶ γονοῤῥυοῦς.

ΑΡΙΘΜΟΙ. *Numeri*. Tituli hi sunt. Ἀριθμὸς τῶν Λευϊτῶν. Ἀριθμὸς τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀρσενικῶν. Περὶ ζηλοτυπίας. Νόμος εὐξαμένων. Περὶ τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῆς σκηνῆς. Ἀφαγνισμὸς τῶν Λευϊτῶν. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῶν κρεῶν. Περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας. Περὶ Μαρίας καὶ Ἀαρὼν γογγυζόντων κατὰ Μωϋσῆ. Ὅτι Αὐσῆς ἤκουεν πρώην Ἰησοῦς ὁ Ναυή. Περὶ τοῦ εὑρεθέντος συλλέγοντος ξύλα. Περὶ τῶν κρασπέδων. Περὶ Δαθὰν καὶ Ἀβηρών. Περὶ ἁπτομένων νεκροῦ. Τελευτὴ Μαριάμ. Περὶ τῆς πέτρας. Τελευτὴ Ἀαρών. Περὶ τοῦ χαλκοῦ ὄφεως. Ἆσμα Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ μάντεως Βαλαάμ. Περὶ τῆς ὄνου τῆς λαλησάσης. Περὶ τοῦ ζήλου Φινεές. Παράταξις Ἰσραὴλ πρὸς Μαδιὰμ καὶ ἐκλογή. Περὶ τῆς Ἀαρὼν τελευτῆς ἐν μιᾷ τοῦ Αὐγούστου.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ ε′. *Deuteronomium V.* Capita in marginibus haec habet: Τὰ θεμιτὰ κτήνη. Τὰ ἀθέμιτα. Περὶ ἰχθύων. Περὶ πετεινῶν. Διὰ τί ἄζυμα ὥρισαι. Εὐλογία. Κατάρα. Ὠδὴ β′ Μωϋσέως. Εὐλογία Μωϋσέως. Ἔτη Μωϋσέως ρ′ καὶ κ′.

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΥΗ. *Iesus Nave*. Vbi haec sunt Capita. Περὶ Ῥαὰβ τῆς πόρνης. Περὶ τῆς διαβάσεως τῆς κιβωτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. Περὶ τῶν πετρίνων μαχαιρῶν. Περὶ τοῦ ὀφθέντος τῷ Ἰησοῦ ἐν Ἰεριχὼ ἀρχαγγέλου. Περὶ τῶν τειχῶν Ἰεριχώ, καὶ περὶ Ῥαὰβ τῆς πόρνης. Περὶ τοῦ νοσφισμοῦ Ἄχαρ. Περὶ τῆς Γαΐ. Περὶ τῆς πανουργίας τῶν Γαβαωνιτῶν. Περὶ τῶν πέντε βασιλέων τῶν Ἰεβουσαίων. Ὅτε ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐπὶ Ἰησοῦ. Περὶ Ἰαβίν. Ὅτι τὸν Βαλαὰμ ἀπέκτεινεν Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ βωμοῦ, οὗ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Γάδ, καὶ οἱ υἱοὶ Ῥουβίν.

ΚΡΙΤΑΙ. *Iudices*. Haec adscribuntur Capita & Argumenta. Περὶ τοῦ Κλαυθμῶνος. Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Χουσαρσαθών. Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Αἰγλώμ. Περὶ Ἀώδ. Περὶ Δεββώρας. Περὶ τοῦ παστάλου, ἐν ᾧ πεφόνευται Σισάρα. Ὠδὴ εὐχαριστήριος Δεββώρας καὶ Βαράκ. Περὶ Μαδιάμ. Περὶ Γεδεών. Περὶ τοῦ πόκου Γεδεών. Ὅτι καὶ Ἱεροβάαλ ἤκουσεν ὁ Γεδεών. Ὅραμα, Λύσις. Περὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανά. Τελευτὴ Γεδεών. Περὶ Ἀβιμέλεχ. Παραβολή. Ὅπως πεφόνευκε γυνὴ κόμματι μύλου τὸν Ἀβιμέλεχ. Περὶ Θωλά. Περὶ Ἰαΐρ. Περὶ Ἰεφθάε. Περὶ Ἐσεβών. Περὶ Ἐδώμ. Περὶ Λαβδών. Περὶ Μανωέ. Περὶ Σαμψών. Περὶ τοῦ λέοντος. Περὶ τῶν ἀλωπέκων, ἐν αἷς ἐνέπρησε τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων Σαμψών. Περὶ τῆς σιαγόνος, ἐν ᾗ ἐπάταξεν α′. ἄνδρας. Τελευτὴ Σαμψών. Περὶ Σεμέγαρ. Περὶ Μιχά.

ΡΟΥΘ. *Rhuth*. Heic nulla adnotantur Capita.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α′. *Regnorum I.* Capita sunt, Προσευχὴ Ἄννης. Ὠδὴ Ἄννης. Περὶ τῶν υἱῶν Ἡλί. Περὶ τῆς νουθεσίας Ἡλί. Περὶ τῆς γενομένης πρὸς Σαμουὴλ φωνῆς. Περὶ τῆς κιβωτοῦ, καὶ τοῦ θανάτου τῶν β′ υἱῶν Ἡλί. Περὶ τοῦ τέλους Ἡλί. Περὶ τῆς ἥττης τῶν ἀλλοφύλων. Περὶ τῶν υἱῶν Σαμουήλ. Περὶ τοῦ Ἰσραὴλ αἰτούντων βασιλέα. Περὶ ὧν διεμαρτύρατο Σαμουὴλ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ζητοῦσι παρ᾽ αὐτοῦ βασιλέα. Περὶ Σαοὺλ α′ βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἀρᾶς, ἧς ἠράσατο Σαοὺλ τῷ λαῷ. Ὅτε παρετάξατο Σαοὺλ πρὸς Ἀμαλήκ. Περὶ Δαβὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. Περὶ Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου. Περὶ Νάβαλ. Περὶ Ἀβιγαίας. Περὶ Σαοὺλ καὶ τῆς ἐγγαστριμύθου. Περὶ τῶν Ἀμαληκιτῶν. Περὶ Σαοὺλ καὶ τοῦ ὄρους Γελβουέ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β′. *Regnorum II.* Capita haec sunt. Θρῆνος Δαβὶδ ἐπὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν. Τὰ περὶ Ἰωὰβ καὶ Ἀβεννήρ. Θρῆνος Δαβὶδ ἐπὶ Ἀβεννήρ. Περὶ τῶν ἀποκτεινάντων Ἰεβοσθὲ ἐπὶ κλίνης αὐτοῦ. Περὶ τῆς κιβωτοῦ κυρίου, καὶ περὶ Ὀζάθ. Περὶ Μελχόλ. Περὶ τοῦ ῥήματος κυρίου τοῦ πρὸς Ναθάν. Προσευχὴ Δαβίδ. Περὶ Ἀδραζάρ. Περὶ Μεμφιβοθέ. Περὶ Ἀννών. Τὰ περὶ Βηρσαβεὲ καὶ Οὐρίαν. Περὶ Ναθὰν ἐλέγχοντος τὸν Δαβίδ, καὶ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπειλῆς παραβολή. Τὰ περὶ Ἀμνὼν καὶ Θάμαρ. Τὰ περὶ Ἀβεσαλώμ,

καὶ

ἐ Ἀμνών. Τὰ περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Θεκωίτιδος. Περὶ τοῦ κάλλους Ἀβεσαλώμ. Περὶ τῆς μερίδος, ἧς ἐνέπρησεν Ἀβεσαλώμ. Περὶ Δαβὶδ ἀποδιδράσκοντος ἀπὸ προσώπου Ἀβεσαλώμ. Περὶ Σεμεΐ. Ἀρά. Περὶ τῶν βουλῶν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσαλώμ. Συμβουλία Χουσί. Τέλος τοῦ Ἀχιτόφελ. Περὶ τοῦ πολέμου Ἀβεσαλώμ, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς στήλης αὐτοῦ ἧς ἔστησεν. Θρῆνος Δαβίδ. Περὶ Σεμεΐ τὸ δεύτερον. Περὶ Μεμφιβοσθέ. Περὶ τῶν ι' παλλακῶν. Περὶ Ἀμεσσαΐ. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς σοφῆς, καὶ περὶ Σαβεέ. Περὶ τοῦ λιμοῦ. Περὶ τοῦ αἰτήματος τῶν Γαβαωνιτῶν. Περὶ Ἰεσβί. Ὠιδὴ τοῦ Δαβίδ. Τέλος τῆς ᾠδῆς. Περὶ τῆς τοῦ ὕδατος τῷ Δαβὶδ ἐπιθυμίας. Περὶ τῆς ἀνδρείας Βαναία. Περὶ τῆς ἀριθμήσεως τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. Ἰσραὴλ ω'. Ἰούδα φ'. Περὶ ὧν εἶπεν Γὰδ τῷ Δαβίδ. Ἀπόκρισις Δαβίδ. Περὶ τοῦ θανάτου τῶν ο'. Περὶ Ἱερουσαλήμ. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ᾠκοδόμησε Δαβίδ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΡΙΤΗ. *Regnorum III.* Capita, seu tituli hi sunt: Περὶ Ἀδωνίου. Συμβουλία Ναθὰν τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ Σολομῶντος δ' βασιλέως Ἰσραήλ. Ἐντολὴ Δαβὶδ τῷ Σολομῶντι. Περὶ τοῦ τέλους Δαβίδ. Ἔτη τῆς βασιλείας Δαβίδ. Περὶ τοῦ αἰτήματος, οὗ ᾐτήσατο Ἀδωνίας τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ τοῦ θανάτου Ἀδωνίου, καὶ περὶ Ἀβιάθαρ, καὶ περὶ τῆς φυγῆς Ἰωὰβ, καὶ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ οἴκου, οὗ ᾠκοδόμησε κυρίῳ Σολομών. Περὶ Σεμεΐ. Περὶ τῆς βασιλίσσης Σαβᾶ. Περὶ τῆς παρανομίας Σολομῶν. Περὶ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου. Ἔτη βασιλείας Σολομῶν. Περὶ Ῥοβοὰμ, ε' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ δούλου Σολομῶν, ς' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς χρυσῆς δαμάλεων. Τὰ περὶ τῶν β' προφητῶν. Περὶ τοῦ παιδὸς Ἱεροβοάμ. Ἔτη βασιλείας Ἱεροβοάμ. Περὶ Σουσακίμ. Περὶ τῆς βασιλείας Ἀσά. Περὶ Ναβὰτ η' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Βαασά, θ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἠλὰ, ι' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ζαμβρὶ, ια' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἀχαὰβ, ιβ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἠλιοῦ τοῦ προφήτου. Περὶ τῆς χήρας. Περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας. Περὶ τῶν προφητῶν τῆς αἰσχύνης. Περὶ Ἰεζάβελ. Περὶ Ἐλισσαιέ. Περὶ Ναβουθαὶ καὶ Ἀχαάβ. Τὰ περὶ τοῦ υἱοῦ Ἄδερ καὶ τοῦ Ἀχαάβ. Περὶ τῶν σιδηρῶν κεράτων. Περὶ τοῦ τέλους Ἀχαάβ. Ἰωρὰμ, ιγ' βασιλεὺς Ἰσραήλ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'. *Regnorum IV.* Capita haec habet. Περὶ Ἰωρὰμ ιδ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἀναλήψεως Ἠλιοῦ. Περὶ τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων. Περὶ τῆς γυναικὸς, καὶ περὶ τῆς εὐλογίας τῶν σκευῶν τοῦ ἐλαίου. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σωμανίτιδος. Περὶ τῆς κολύπης, καὶ περὶ τῶν προφητῶν. Περὶ τῶν ἄρτων καὶ τῶν παλαθῶν. Περὶ Νεεμὰν τοῦ Σύρου. Τὰ περὶ Γιεζί. Περὶ τοῦ σιδηρίου. Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ βασιλέως Συρίας, καὶ περὶ τῆς ἀορασίας. Περὶ τῆς λιμοῦ Σαμαρείας, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν τῶν τὰ ἴδια νήπια βεβρωκυιῶν, καὶ περὶ τῶν τεσσάρων λεπρῶν. Περὶ τοῦ συμπατηθέντος καὶ ἀποθανόντος. Περὶ τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τοῦ λιμοῦ, καὶ περὶ τῆς Σουμανίτιδος. Περὶ τοῦ υἱοῦ Ἄδερ. Περὶ Ἰωράμ. Περὶ τῆς βασιλείας Ἰηοῦ, ιε' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ τέλους Ἰεζάβελ. Περὶ τῆς σφαγῆς τῶν ο' υἱῶν Ἀχαάβ. Περὶ τῆς σφαγῆς πάντων τῶν θεραπόντων τοῦ Βαάλ. Περὶ Ἰωάς. Περὶ Ἰωάχαζ, ις' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἰωὰς β'. ιζ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἐλισσαιὲ καὶ Ἰωάς. Σημεῖον περὶ τοῦ τέλους Ἐλισσαιέ. Περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς, ιη' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἀζαρίου υἱοῦ Ἱεροβοὰμ, ιθ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Σελλοὺμ, κ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Μαναὴμ, κα' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Φακεσίου, κβ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Φακεὲ, κγ' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ Ἰωαθάμ. Περὶ Ἄχαζ. Περὶ Ὠσηὲ, κδ' βασιλέως Ἰσραήλ. Α'. αἰχμαλωσία. Περὶ τῶν λεόντων. Ποιηταὶ πόλεων. Περὶ Ἐζεκίου, ὅτι ἕως Ἐζεκίου ὑπῆρχει ὁ χαλκοῦς ὄφις. Περὶ Σενναχηρίμ. Περὶ τῆς μαλακίας Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα. Περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Μαρωδὰχ πρὸς Ἐζεκίαν. Περὶ Μανασσῆ. Περὶ Ἀμώς. Περὶ Ἰωσίου. Περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ νόμου, οὗ εὗρε Χελκίας ἐν οἴκῳ κυρίου. Περὶ Ἰωάχαζ. Περὶ Ἐλιακὶμ τοῦ καὶ Ἰωακίμ. Περὶ Ναβουχοδονόσορ. Περὶ Ἰωακὶμ υἱοῦ Ἐλιακίμ. Β'. αἰχμαλωσία. Περὶ Σεδεκίου υἱοῦ Ἰωακίμ. Γ'. αἰχμαλωσία. Περὶ Ναβουζαρδάν. Δ'. αἰχμαλωσία.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α'. *Paralipomenon I.* In eo haec leguntur. Βασιλεῖς. Ἡγεμόνες. Σαούλ. Περὶ Σολομῶν.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Β'. *Paralipomenon II.* Haec habet nomina: Ἀμασίας. Ὀζίας. Ἄχαζ. Ἐζεκίας. Μανασσῆς. Ἀμώς. Ἰωσίας. Ἰωάχαζ. Ἐλιακίμ. Ἰεχονίας. Σεδεκίας.

ΕΣΔΡΑ Α. *Esdrae I.* Capita, seu tituli marginales hi sunt. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰωσίου. Περὶ Ἄχαζ. Περὶ Σεδεκίου. Περὶ τοῦ προστάγματος Κύρου. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Περὶ τῶν καταγραψάντων Ἰουδαίων. Περὶ Δαρείου, καὶ περὶ τῶν γ' νεανίσκων τῶν τὰ προβλήματα γραψάντων. Περὶ τοῦ αἰτήματος Ζοροβάβελ, καὶ ὅπως ἔγραψε Δαρεῖος τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τοῖς Ἰουδαίοις. Περὶ τῶν ἀναβάντων ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς, ἧς ἔγραψε Δαρείῳ, καὶ ἀπέστειλεν. Σισίννης κ. τ. λ. Ὅτι ἓξ καὶ δέκατος ἀπὸ Ἀαρὼν ὁ Ἔσδρας. Liber hic numerationem habet ρθ'. ut puto στίχων, quibus constat, nimirum *Versuum CIX.*

ΕΣΔΡΑ Β'. *Esdrae II.* Hic nulla habet Capitum argumenta marginalia, quemadmodum neque qui sequitur Maccabaeorum Liber I. initio mutilus; versuum tamen numerationem, ut superior, exhibet, qui sunt πα'. nempe *LXXXI.* Interim notandum, praedictos Titulos, sive rerum, quae in textu exponuntur, Argumenta, in margine Codicis esse descripta charactere vere quadrato, & unciali, quorum pleraque, ea nimirum quae in exteriori margine leguntur, deorsum versus Sinico more sunt exarata.

Tandem quum in apparanda recensione Codicis X. Plut. IV. Seculo XI. conscripti, in quo Compendium Basilicorum LX. Librorum cum suis adlegationibus, ac scholiis nonnullis, continetur, Tractatus quidam

occurrerit prope finem de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus, in quo Auctor anonymus praeter cetera contendit, Istrum, seu Danubium eumdem esse ac Phison, Nilumque Geon, visum est nobis hunc in lucem proferre. Nullum quidem in contextu titulum praefert, quum in Tabula tamen Operum Codici praemissa, Περὶ τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ, non satis apte inscribatur. Quare nos novum hunc ipsi titulum adiungimus: Περὶ τεσσάρων τοῦ Παραδείσου ποταμῶν. *De quatuor Paradisi Fluminibus*. Tractatus vero sequens est: Ὅτι ὁ Ἴστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ, καὶ τοῦ Παραδείσου ἐξιὼν, ὥσπερ καὶ οἱ λοιποὶ Τίγρις, Εὐφράτης, καὶ Γηὼν, καὶ ὑποδὺς τοὺς μυχοὺς τῆς γῆς, καὶ εἰς δύσιν ἀπερχόμενος, ἐκδιδοῖ τοῦ Ἀπεννίνου ὄρους τοῦ διήκοντος ἀπὸ τῆς Σικελικῆς θαλάσσης ἕως τῶν Γερμανῶν τῶν πρὸς τῷ Βοῤῥείῳ ὠκεανῷ· κἀκεῖθεν στύρεται πρὸς ἀνατολὴν, καὶ χέει εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον διὰ ε´ στομάτων. Οὗτος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὀνομάζεται Γάλλης· ἀλλάσσει δὲ τὸ ὄνομα ἐν τῇ δύσει, Ἴστρος προσαγορευθεὶς, καὶ ὑπὸ Θρακῶν Δανύβιος πάλιν καλούμενος. Καὶ οὗτος μὲν μέγιστός ἐστι ποταμῶν, ἀλλὰ καθ' αὑτὸν μὲν ἥττων τοῦ Νείλου, ὑποδεχόμενος δὲ τοὺς εἰσρέοντας ἐν αὐτῷ, καὶ τοῦ Νείλου μείζων γίνεται. ιζ´ γὰρ ποταμοὶ εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ. εἰσὶ δὲ οὗτοι· ἐκ μὲν Σκυθίας ε´. Παράτας, ὁ καὶ Πυρετὸς, Τιάραντος, Ἄραρος, Νάπαρις, Ὀρδησσός. ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις . . .[1] τρεῖς, Ἄτλας, Αὔρας, Τίμισις. ἐκ δὲ τῶν Θρακῶν τῶν Κρωβύζων τρεῖς, Ἄταξ, Νόης, καὶ Ἀρτάνης. ἐκ δὲ Παιόνων καὶ ὄρους Ῥοδόπης Κίος ποταμὸς μέσος σχίζονται τὸν Αἷμον. ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὀρῶν τὸν πρὸς Βοῤῥᾶν ἄνεμον βάλλων εἰς τὸ Τριβαλλικὸν πεδίον, Ἄγγρος ἐκχέων εἰς τὸν Βρόγγον, ὁ δὲ Βρόγγος εἰς τὸν Ἴστρον. ἐκ δὲ τῆς χώρας τῶν Ὀμβρικῶν Κάλπις καὶ Ἄλπις. εἰσβάλλουσι δὲ καὶ ἕτεροι εἰς αὐτὸν, ἐξ ὧν γίνεται πάντων ποταμῶν μέγιστος. ἴσος δὲ ῥεῖ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν θέρει καὶ χειμῶνι, ὅτι ὀλίγον βρέχεται αὕτη ἡ γῆ· νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται. ἐν θέρει δὲ ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πεσοῦσα χιὼν πολλὴ τηκομένη πάντοθεν, εἰσβάλλει τῷ Ἴστρῳ. ὅσον δὲ ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐφέλκεται ἐν τῷ θέρει, ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσοῦτον τὰ συμμιγόμενα τῷ Ἴστρῳ πολλαπλάσιά ἐστι τοῦ θέρους, ἢ τοῦ χειμῶνος· ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα, ἀντιστήκωσις γίνεται, ὡς ἀεὶ ἴσον αὐτὸν εἶναι ἑαυτῷ. Οὗτος ὁ Ἴστρος τὴν ἰδίαν προσηγορίαν φυλάσσει ἕως Σιρμίου τῆς πάλαι Ῥωμαίων οὐ δαίμονος πόλεως, ἔσχατον δὲ ὑπὸ γηπέδων οἰκουμένης, ἀποβάλλει μέντοι παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις τὸ ἔμπροσθεν ὄνομα, Δανύβιος μετακληθείς. οὕτω δὲ αὐτὸν οἱ Θρᾶκες ἐκάλεσαν, διότι εἰς τὰ πρὸς Ἄρκτον καὶ Θρασκίαν ὄρη συννεφὴς ὁ ἀὴρ ὢν ἐκ τῆς ὑποκειμένης τῶν ἀγρῶν ἀμετρίας, αἴτιος αὐτοῖς συνεχοῦς ἐπομβρίας νομίζεται. Δανύβιον δὲ τὸν νεφελόφον ἐκεῖνοι καλοῦσι πατρίως. ἐντεῦθεν μεταβέβληκεν ὁ Ἴστρος τὴν ἑαυτοῦ ὀνομασίαν, Δανύβιος μετακληθείς. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ὁ Ἴστρος ἐξορμώμενος τοῦ Παραδείσου, καὶ παρὰ τῇ γραφῇ λεγόμενος Φισῶν, ἐκ τοῦ τῆς δύσεως ὄρους, λέγω δὴ τοῦ Ἀπεννίνου φαίνεται ἀνακρύων. καὶ γὰρ καὶ ὁ Νεῖλος ὁ λεγόμενος Γηὼν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Παραδείσου προϊὼν, μίαν μὲν πηγὴν ἔχει εἰς Λιβύην, ἑτέρας δὲ δύο εἰς τὴν ἄνω Αἰθιοπίαν κατὰ Νότον, ὧν μισγομένων πλημμυρεῖ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, καὶ ποτίζει τὴν Αἴγυπτον Αὐγούστου μηνός. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς δοκεῖ ἀπορίας πολλὰς τίκτειν, πῶς ἐν καιρῷ αὐχμώδει πλημμυρεῖ, ἡνίκα λειψυδρία ὑπάρχει τῷ παντί. τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσκοῦσιν οὐδεμίαν τίκτει ἀμφιβολίαν· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροτελεσταῖς τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐρευνῶσι τὰ κρύφια Ἀστάσπους ὀνομάζεται, ὃ ἑρμηνεύεται κατ' Αἰγυπτίους ἐκ σκότους ὕδωρ, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἀναδόσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δοξάζοντες εἰς μυρίας ἐκπίπτοντες ἀπορίας, μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι. Καὶ μέντοι καὶ περὶ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου τὸ αὐτὸ δοξάζεται. ἐκ τοῦ Παραδείσου γὰρ ἑκάτεροι τὴν γένεσιν ἔχοντες, ὑποδοῦντες τὴν γῆν ἀναφαίνονται κατὰ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ ὁ μὲν Εὐφράτης δήλην ἔχει τὴν ἀνάλυσιν· κατιὼν δὲ ἐκ τῶν Βορείων μερῶν πρὸς τὰ Νότια πλησιάζων τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἕλη ἐμποιεῖ καὶ καλαμώδη τέλματα, καὶ περὶ αὐτὰ μὲν εἰλούμενος, ἀδήλως ἀφανίζεται. ὁ μέντοι τις ἀπό τινος λίμνης λεγομένης Θωνίτιδος ἀδήλως ἐξιὼν, καὶ αὐτὸς οἴχεται πρὸς τὰ Νότια μέρη, καὶ διακόπτων τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος περὶ Μασαβάτας ἑνοῦται τῷ Εὐφράτῃ, καὶ διασχίζων τὴν Βαβυλῶνα, καὶ κατιὼν πλησίον Τερηδόνος εἰσβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. πρὸ δὲ τοῦ ἑνωθῆναι τῷ Εὐφράτῃ, ἀμφότεροι ἀλλήλων διῃρημένοι ῥέοντες ποιοῦσι τὴν λεγομένην Μεσοποταμίαν ἔχουσαν πλάτος ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι Τίγριδος μίλια υκη´. καὶ στάδια δ´ κατὰ τὴν ἀναμέτρησιν Ἐρατοσθένους τοῦ πολυμαθοῦς. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Ἴστρου ποιησάμενοι ὠλισθήσαμεν καὶ περὶ τοῦ Νείλου εἰπεῖν, οὐκ ἄκαιρον ἡγούμεθα καὶ ἑτέρου μνησθῆναι κεφαλαίου καταλλήλου ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τῆς ἐκροίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς ἀνόδου τοῦ Νείλου ἀνεῴγνυσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μεγάλα τῶν δημοσίων λουτρῶν, καὶ διότι ἡ ἀνάχυσις αὐτοῦ γίνεται ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, τοὺς κρουνοὺς τῶν ὑδάτων λεοντοειδεῖς ἐποίουν· ὅθεν ἐξ ἐκείνου ἐπεκράτησε, καὶ τῶν ὑποληνίων τοὺς κρουνοὺς λεοντοπροσώπους κατασκευάζουσι, ὅτι ἡ τοῦ οἴνου ἀπόῤῥοια μιμεῖται τὴν τοῦ Νείλου χύσιν, ὅτι ἐν τῷ τρύγῃ ὁ ἥλιος τὴν πάροδον αὐτοῦ ἐν τῷ Λέοντι ποιεῖται κατὰ τοὺς εὐκράτους τόπους.

(1) Mutilata est Codicis pagina.

FINIS PLVTEI NONI.

Specimen Cod. XIII Sec. X ex pag. 123. b. — *Vita Jo. Chrysostomi*

I.

\+ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταν
τινουπόλεως τοῦ χρυ
σοστόμου ὑπόμνημα
εἰς τὸν μακάριον ἰωάννην :-
\+ + +
Ἄξιον μὲν πρὸ τῶν ἐπιζητῆ
σαι, πῶς τοιοῦτος ὁ ἀνὴρ
γέγονε· τίνα μὲν οὖν
αὐτὸν φασὶ πρὸ τοῦ μαθ
ητοῦ εἶναι· καὶ πόθεν
ἀπὸ ἀρχαίων· τί ...

V. + Διάλογος ἱστορ...
πον ἑλενουπόλε...
ρον διάκονον ῥώμ...
ας τοῦ μακαρίου ἰ...
ἐπισκόπου κωνστ...
Τοσοῦτον τοῦ θεοῦ δῶρον ...
μεθ' οἶμαι καὶ ἀμύρια ...
δῶρα. τὰ δὲ οἶμαι ...

VI.

Topographia Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

\+ αὕτη ἡ βίβλος χριστιανικὴ τοπογραφία· περιεκτικὴ
παντὸς τοῦ κόσμου· πατρὸς ἡμῶν ὀνομαζομένη:

II.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς· καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος· τῆς μακαριστῆς τρισυποστάτου καὶ προσ
κυνητῆς θεότητος· τῆς ὁμοουσίου καὶ
ζωαρχικῆς τριάδος· τοῦ ἑνὸς θεοῦ· παρ'
οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ· καὶ πᾶν δώρημα

Io. Ch...

VII.

Catena in Epist. Paullinas Cod. X. Sec. XIII. ex pag. 65. b.

III. πρὸς κορινθίους α :~

Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ
σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ
ἐν κορίνθῳ· ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ κλητοῖς ἁγίοις σὺν
πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν

Nicetae Choniatae Thesaurus Orthodoxae Fidei Cod. X...

IV. Συλλογὴ τὸ σχεδὸν ... καὶ ἱστορία τὰ ἀπὸ ... αὐτὰς
... τοῦ καὶ ... τοῖς παλαιοτέροις· καὶ ...

(1) Muti
est Cod
pagina.

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS X.
CONTINENS GRAECOS CODICES XXXII. OMNES MSS. PRAETER VNVM EDITVM.

CODEX I.

ΣΥΝΟΔΟΙ.
CONCILIA.

I. p. 1. N ſummo margine legitur: Ἡ βίβλος αὕτη μοναχοῦ Φιλοθέου. *Hic liber eſt monachi Philothei.* Deinde habentur Capita quaedam ἐκ τῶν διατάξεων, *ex Conſtitutionibus*, nimirum περὶ ἐπισκόπων, *De Epiſcopis*. Inc. Ὅτι ἔοικεν ἡ ἐκκλησία νηΐ. Pag. ead. *b.* περὶ καταστάσεως ἐκκλησιαστικῆς. *De Eccleſiaſtica conſtitutione*. Inc. . . . ἡ ἐκκλησία κατὰ ἀνατολὰς τετραμμένη. Ibid. περὶ καρποφοριῶν, *De fructuum oblatione*. Inc. Ὅτι οὐ χρὴ δέχεσθαι καρποφορίας ἀπὸ μοιχῶν. Vbi notandum paginam ſecundam, quae partem Capitum primi Tituli Canonum Eccleſiaſticorum continet, male collocatam fuiſſe, & inter paginam 8. & 9. reponendam eſſe.

II. pag. 3. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Παμφίλου ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν ἀποστόλων συνόδου, τουτέστιν ἐκ τῶν συνοδικῶν αὐτῶν κανόνων μέρος τῶν εὑρεθέντων εἰς τὴν Ὠριγένους βιβλιοθήκην. *Sacroſancti martyris Pamphili ex Apoſtolorum Synodo Antiochena, ſcilicet ex Synodicis ipſorum Canonibus ex parte in Origenis bibliotheca repertis.* Sunt Canones IX. quorum primus inc. Μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνάστασίν τε καὶ ἀνάληψιν. Vltimus deſ. θεσπίσαντες καὶ κανόνας διὰ Κλήμεντος διαφόρων κεφαλαίων τὸν ἀριθμὸν πέ.

III. pag. 4. Occurrit quaedam Conciliorum localium hiſtoria, cui ſequens monitum praefixum: Ἰστέον ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν προκειμένων συνόδων οὐ γέγονε πρὸς τὴν τάξιν τῶν χρόνων, καθ' οὓς συνῆλθον, κ. λ. *Sciendum, quod expoſitio ſubiectarum ſynodorum non facta eſt iuxta ordinem temporum, quibus congregatae ſunt, &c.* Tum titulus rubrica conſcriptus: Ἐγένοντο σύνοδοι πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου αὗται. *Concilia ante ſanctum Generale Nicaenum celebrata, haec ſunt.* Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις. Deſ. διατυπώσασαι. Habetur & in Codice VIII. Plut. IX. §. XI.

IV. pag. 7. Sequuntur Tituli Canonum Eccleſiaſticorum numero XIV. & Capita in unoquoque comprehenſa Titulo cum ſuis Breviariis; ab iis tamen, quae in dicto Codice VIII. §. I. recenſuimus in hoc diverſa, quod heic unico tantum Indice continentur ea, quae duplici in illo exhibebantur. Praeterea unicus hic Titulorum Index multo uberior eſt duobus iis, quos ibi invicem diſtinctos animadvertimus, propterea quod praeter Canones, ac Conſtitutiones Eccleſiaſticas ad unumquodque Caput pertinentes, civilium etiam textuum citationes exhibet, ſolis Theodori Balſamonis ſcholiis praetermiſſis, adeoque cum Codice X. huius Plutei convenit; progreditur autem ad paginam uſque 68. in qua legitur Caput inſcriptum, περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας διάλεξις, quod in fine memorati Codicis VIII. § LXII. enunciatum eſt. Accedunt tandem diverſa manu conſcripti Canones, ſeu Anathematiſmi ſex, quorum primus inc. Τοῖς διαφόρους ταῖς τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὁμοενεργέσι τρισὶν ἁγίαις ὑποστάσεσι διδοῦσι τὰς ἐνεργείας, κ. λ. Vltimus inc. Τοῖς φρονοῦσι καὶ λέγουσι τὴν πανύμνητον παρθένον καὶ θεοτόκον, κ. λ.

V. p. 71. Occurrunt I. Canones Apoſtolici LXXXV. ut in dicto Cod. VIII. §. X. II. Canones CCCXVIII. Patrum, qui Nicaeae convenerunt. III. Canones Synodi Ancyranae. IV. Canones Synodi Neocaeſarienſis. V. Canones Synodi Gangrenſis. VI. Canones Synodi Antiochenae. VII. Canones SS. PP. qui Laodiceae in Phrygia convenerunt. VIII. Canones Synodi CPolitanae ſub Theodoſio magno Imperatore, quibus ſubditur Caput περὶ ψευδοκατηγόρων, *de falſis accuſatoribus*. IX. Canones Synodi Epheſinae primae ſub Theodoſio minore Arcadii Imperatoris filio. X. Canones ſanctorum DCXXX. Patrum, qui Chalcedone convenerunt ſub Marciano Imperatore. XI. Canones Synodi Sardicenſis. XII. Canones ſanctorum CCXVII. Patrum, Carthagine congre-

gregatorum. Quae omnia vide in dicto Codice a §. XIV. ad §. XXV. inclusive, cum quo omnia conveniunt, si illud excipias, Caput nimirum *de falsis accusatoribus*, Sardicensi Synodo inibi esse subiectum.

VI. pag. 142. Sequuntur I. Petri Archiepiscopi Alexandriae & Martyris Canones allati in eius Sermone de Poenitentia. Exstant in Pand. Canon. Beveregii T. II. a p. 8. ad p. 23. II. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35. Codex tamen desinit in Canone x. III. Basilii Magni ad Amphilochium Epistolae Canonicae tres. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.) IV. Eiusdem fragmentum ex Epistola ad eumdem Amphilochium scripta, *quod Dominus non ignorat diem, & horam consummationis mundi*. Ibid. pag. 138. (per errorem 368.) V. Dionysii Alexandrini Epistola, *qua hora S. Sabbati illucescente S. Dominica oporteat ieiunium solvere*. Ibid. a pag. 1. ad pag. 7.

VII. pag. 166. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολὴ πρὸς Νικοπολίτας. *Sancti Basilii Epistola ad Nicopolitanos*. Inc. Καὶ ἐπιστείλαντες ἡμῖν, καλῶς ἐποιήσατε. Des. μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ φοβουμένου τὸν κύριον ἀσπαζόμεθα δι' ὑμῶν. In edit. Paris. A. MDCCXXX. Tom. III. pag. 369. Epist. CCXL.

VIII. pag. 167. Τῆς γενομένης συνόδου ἐπὶ Κυπριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Καρχηδόνος, ἐπισκόπων πδ' συναχθέντων εἰς τὴν αὐτὴν Καρχηδόνα, περὶ τοῦ δεῖν βαπτίζεσθαι τοὺς αἱρετικούς· ἥτις σύνοδος προγενεστέρα μέν ἐστι τῆς ἐν Νικαίᾳ, δευτερεύει δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου αὐθεντίαν. *Acta Synodi celebratae sub Cypriano sanctissimo Carthaginis Archiepiscopo, LXXXIV. Episcopis in ipsa Carthagine congregatis, de baptizandis haereticis; quae Synodus, Nicaenâ quidem antiquior est, secundo tamen loco ponitur propter Synodi generalis auctoritatem*. Praecedunt loco Prooemii quaedam, quorum initium: Ἀντίφρασις ἐπισκόπων ἀριθμῷ πδ' ἑρμηνευθεῖσα Ἑλληνιστί. Finis: ἔτι καὶ τοῦ μεγάλου Κυπριανοῦ, ἀποστελλαί σοι ἐσπούδασα. Sequitur Cypriani & Episcoporum cum eo congregatorum ad Iovianum, eiusque Coëpiscopos Epistola, quae post titulum varia nomina Episcoporum continentem, inc. Ἐν κοινοβουλίῳ ὄντες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Des. ἑνότητός τε καὶ πίστεως ἀληθείας. Tum singulorum Episcoporum proposita super re sententiae numero LXXXV. quarum prima incipit: Κυπριανὸς εἶπεν Ἠκούσατε, ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι, τί μοι ἔγραψεν Ἰουβιανός. Vltima des. καὶ ἐξ ἀντιχρίστων χριστιανοί. Cum Epistola, tum sententiae exstant in Pand. Canon. Beveregii Tom. I. a pag. 365. ad pag. 374. (per errorem 372.)

IX. pag. 178. *b*. Canones CII. Concilii sexti in Trullo Imperialis Palatii CPoli congregati sub Iustiniano Imperatore, & Oratio Patrum ad eumdem Dedicatoria; quae omnia habentur loc. cit. a pag. 152. ad pag. 283.

X. pag. 204. Canones XXII. Concilii VII. Generalis Nicaeae secundo congregati anno ab O. C. 6296. [Christi DCCLXXXVIII.] Indict. XI. sub Imp. Constantino & Irene matre eius. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XI. pag. 211. *b*. Ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ β'. *Definitio sanctae & generalis Synodi Nicaenae II*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν, κ. λ. Des. καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων γένοιτο, ἀμήν. Exstat etiam in dicto Codice VIII. §. XXXII.

XII. pag. 215. Epistola Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Papam. Incipit: Πολυμερῶς. Des. ἀναδεικνύντες. Tom. II. Beveregii a pag. 184. ad 188. Epistola Canonica Gregorii Nysseni ad Letoium Episcopum Melitines. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. Binae Cyrilli Epistolae Canonicae, altera ad Domnum, altera ad Episcopos Libyae & Pentapolis. Ibid. a pag. 175. ad 178. Gennadii CP. & Synodi cum ipso congregatae Circularis Epistola ad omnes Metropolitanos. Ibid. p. 181. Timothei Alexandrini Episcopi responsa Canonica. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Edictum, quum sancta Theophania in die Dominico instarent. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari, ad Agathonem, & ad Menam Episcopos. Omnia habentur ibid. a pag. 165. ad 175. Basilii Epistolae ad Diodorum Tarsensem Episcopum, & ad Gregorium Presbyterum. Ibid. a pag 139. (per errorem 319.) ad 144. (per errorem 374.) Athanasiii ad Ammum monachum, & ex XXXIX. Epistola de Festis. Ibid. a pag. 36. ad 43. Gregorii Theologi ex eius metricis poëmatibus. Ibid. p. 178.

XIII. pag. 240. *b*. Canones XVII. CPolitanae primae & secundae Synodi, in venerabili templo SS. Apostolorum congregatae: tum alii tres editi a S. Synodo, in templo Sapientiae habita. Tom. I. Bevereg. a pag. 331. ad 364.

XIV. pag. 247. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων. *Doctrina SS. Apostolorum de charismatibus*. Inc. Τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδιδόντος μυστήριον. Des. καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους. Vide dictum Codicem VIII. §. II. Subditur huic brevis notitia de martyrio XII. Apostolorum.

XV. pag. 249. *b*. Σίμωνος τοῦ Καναναίου, ὑπὸ πόσων ἐπισκόπων ὀφείλει χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον. *Simonis Cananaei, a quot Episcopis consecrari debeat Episcopus*. Inc. Κἀγὼ Σίμων ὁ Καναναῖος διατάσσομαι. Des. τῆς ἐπιτροπῆς πλειόνων ἐπισκόπων. Sequuntur eiusdem Canones Ecclesiastici, quorum primus inc. Ἐπίσκοπος εὐλογεῖ, οὐκ εὐλογεῖται. Vltimus des. ἀλλ' εὐταξίας ἐστὶ διδάσκαλος. Est pars illarum Constitutionum SS. Apostolorum de Conse-

fecrationibus, quae habentur in dicto Codice VIII. §. VI.

XVI. pag. 250. *b.* Παύλυ τοῦ ἁγιωτάτου ἀποςόλυ διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαςικῶν, τίνες ὀφείλυσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα. *Paulli sanctissimi Apostoli Constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis, quinam debeant ad baptismum admitti*. Inc. Κἀγὼ Παῦλος τῶν ἀποςόλων ἐλάχιςος τάδε διατάσσομαι. Des. ᾗ ἐν ταῖς ἐπιςολαῖς ἐδιδάξαμεν. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 251. *b.* Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποςόλων διατάξεις. *Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones*. Inc. Ἐγὼ Παῦλος ᾗ Πέτρος διατασσόμεθα. Des. ἐκπληροῦντες. Ibid. §. VIII.

XVIII. p. 252. *b.* Περὶ εὐταξίας διδασκαλία πάντων τῶν ἀποςόλων. *De recte ordine servando doctrina omnium Apostolorum*. Inc. Τῦτο δὲ κοινῇ. Des. τῦ ἀσυγκρίτυ. Ibid. § IX.

XIX. pag. 254. *b.* Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ Θαυματυργῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ὑπαγορευθὲν διὰ θείας ἀποκαλύψεως ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγυ. *Sancti Gregorii Thaumaturgi de Sancta Trinitate* (Expositio Fidei) *significata per divinam revelationem a Ioanne Theologo*. Inc. Εἷς Θεὸς ἀρχὴ ᾗ πατὴρ λόγυ ζῶντος. Des. ἀλλ' ἄτρεπτος ᾗ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ ἁγία Τριὰς ἀεὶ, εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Adfert integram, identidem tamen diversam, Fabricius Bibl. Graec. Tom. V. pag. 249. Habes etiam in quinta Synodo Tom. II. Binianae edit. Colon. MDCXVIII. p. 774. & apud Nicetam Lib. I. Thesauri orthodoxae Fidei Cap. XXXII.

XX. pag. ead. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν Κώδικα θείων Νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰυςινιανῦ διάφοροι διατάξεις, συνᾴδυσαι ἐξαιρέτως τοῖς θείοις ᾗ ἱεροῖς κανόσι, ᾗ ἐκ περιυσίας τὴν οἰκείαν ἰσχὺν νέμυσαι· αἷς τάξιν τινὰ ᾗ ἀριθμὸν ἐπεθήκαμεν πρὸς σύντομον εὕρεσιν τοῦ ἐπιζητυμένυ κεφαλαίυ· διὰ τὸ ὡς εἴρηται ἐκ διαφόρων διατάξεων εἶναι τὰ συνταχθέντα, ὡς ὑποτέτακται. *Ex divinis divinae memoriae Iustiniani post Codicem editis novis Constitutionibus diversae Constitutiones, consentientes eximie divinis sacrisque Canonibus, iisque ex abundantia propriam vim tribuentes; quas ordine quodam numeroque collocavimus ad compendiosam quaesiti capitis inventionem: propterea sicut ex diversis Constitutionibus collecta haec dicuntur, ita subiecta sunt*. Constitutio prima Περὶ τῶν πρώτων ᾗ μεγίςων Θεοῦ δωρεῶν, ᾗ τῆς προσηκύσης τοῖς θείοις ᾗ ἱεροῖς κανόσι τιμῆς. *De primis & maximis Dei donis, & de honore divinis sacrisque Canonibus impendendo*. Inc. Μέγιςα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐςὶ δῶρα Θεοῦ. Vltima, nempe X. Περὶ τοῦ ἔχειν ἄδειαν τὸν ἀποτασσόμενον τὰ οἰκεῖα δοθῆναι πρὸ τῆς ἐν τῷ μοναςηρίῳ εἰσόδου· εἰ δὲ ᾗ παῖδας, ἢ γυναῖκα ἔχοι, τί δέοι πράξαι. *De facultate quam habet renuntians mundo, de propriis rebus testandi ante ingressum in monasterium. Si vero filios, aut uxorem habuerit, quid ipsi faciendum*. Des. τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτυ τῆς αὐτοῦ περιυσίας, μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. Est pars Constitutionum, quae multo plures leguntur in dicto Codice VIII. §. LVI. quem consule.

XXI. pag. 257. Κανὼν τῦ ἀββᾶ Κασιανοῦ ἐκ τῦ πρὸς Κάςορα ἐπίσκοπον περὶ ἀποτασσομένων μοναχῶν. *Regula Abbatis Cassiani ex eius Opere ad Castorem Episcopum de mundo renunciantibus monachis*. Inc. Ὀφείλομεν λοιπὸν περὶ τῶν ἀποτασσομένων τῷ κόσμῳ διηγήσασθαι. Des. ἀλλὰ τὸν μὴ ἐμμένοντα κατὰ πάντα τρόπον τῇ ὁμολογίᾳ, μετεκδύεσθαι τὴν κοσμικὴν ἐσθῆτα, καὶ οὕτως ἀπολύεσθαι τοῦ μοναςηρίυ. Graece & Latine extat inter Scripta Athanasio supposita, edit. Montfaucon. A. MDCXCVIII. fol. Tom. II. pag. 367. paullo post initium §. III. Epistolae I. ad Castorem. Sequuntur Anonymi nonnulla de septem aetatis hominis gradibus: tum Cap. Περὶ ἀκριβείας καὶ ἀσκήσεως, καὶ δυνάμεως ἐπιτιμίυ. *De diligentia & exercitio, & valore poenae*, cuius initium: Πρεσβύτερός τις ὀνόματι Πέτρος, ἀπὸ Ῥώμης ἐλθὼν διηγήσατο ἡμῖν περὶ τῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίυ τῦ πάπα τῆς αὐτῆς πόλεως, κ. λ. Inter Opera Anastasii Sinaitae inedita vel deperdita reponi videtur a Fabric. B. G. T. IX. p. 335. §. 17. Ms. Lambec. VIII. p. 425.

XXII. p. 258. Ἐκ τῶν συλλογῶν τῶν ἁγίων πατέρων, ὅτι μεγάλη ἡ πίςις τῶν Χριςιανῶν, ᾗ ὅτι αἰώνιοι ϗ ἀμετάθετοι οἱ λόγοι τοῦ Χριςοῦ τοῦ εἰπόντος τοῖς ἱερεῦσιν· ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. *Ex Collectionibus sanctorum Patrum, quod magna sit fides Christianorum, & quod aeterna & immutabilia sint verba Christi dicentis sacerdotibus: Quaecumque ligaveritis super terram, &c.* Inc. Ὄντως παράδοξον ᾗ φρίκης γέμον. Des. κανονικῶς εἰς τοῦτο ἐλθόντας. Sequitur Caput Περὶ εὐνύχων. *De eunuchis*. Inc. Ἐπειδὴ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς. Des. μὴ παύσει ὑπὲρ τύτυ ἀεὶ πενθῶν ᾗ κλαίων.

XXIII. pag. 259. *b.* Ἐκ τῆς διαλέξεως τοῦ ἁγίου ἀποςόλυ Ἰακώβυ. *Ex disputatione S. Iacobi Apostoli*. Inc. Βλέπετε ὖν, ἀδελφοί μου. Des. imperfecte: διὸ ᾗ οἱ ἐν τῷ λαϊκῷ τάγματι ὑπάρχοντες . . . . . Agitur heic de pia Ecclesiae consuetudine radendi sacerdotum, ac monachorum comam.

XXIV. pag. 260. Ἐπιφανίυ Κύπρυ τῦ βιβλίυ α'. *Epiphanii Cypri ex Libro I.* de haeresibus. Inc. Ἰςέον, ὅτι ἑκατόν εἰσιν αἱρέσεις, πασῶν δὲ τύτων μητέρες ᾗ πρωτότυποι τέσσαρες. Definit in LXXII. haeresi in verbis: ᾗ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ϗ ὅτι οὐδὲ . . . . . . reliqua desunt mutilato Codice. Quid simile habes in memorato Codice VIII. §. XLVII.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIII. vetustate valde consumtus, ac tineis corrosus, in primis praesertim & ultimis paginis. Constat foliis 267.

ΩΔΑΙ ΙΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SACRAE LAVDES DIVERSAE.

COD. II. IN huius Codicis primo folio Lucas Holstenius rubro charactere hanc epigraphen appofuit: *Anthologion, five Breviarium Ecclefiae Graecae*. Continet autem facra cantica, tractus, & rhythmos iuxta ritum Ecclefiae Graecae ad facras notas cantari folita in feftis fanctorum diebus. Ea autem a prima menfis Aprilis die ad ultimam Maii pertingunt. Nos igitur ad huius recenfionem Codicis fatis effe arbitramur, fi Sanctorum, quorum duobus hifce menfibus apud Graecos recolitur memoria, catalogum, iifdem prorfus verbis, quibus indicantur in Codice, fubiecerimus; qui quidem fequens eft;

Μὴν Ἀπρίλλιος.

α΄. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
β΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ϗ θαυματουργοῦ Τίτου.
γ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικήτα μονῆς τοῦ Μηδικίου.
δ΄. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Ἰωσὴφ τοῦ ὑμνογράφου, ϗ Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Μαλαιῷ.
ε΄. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Θεοδούλου ϗ Ἀγαθόποδος.
ς΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
ζ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γεωργίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης.
η΄. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἡρωδίωνος, Ἀγάβου, Ῥούφου, Ἀσυγκρίτου, Φλέγοντος, ϗ Ἑρμοῦ.
θ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Εὐψυχίου τοῦ ἐν Καισαρείᾳ.
ι΄. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Μαξίμου, Τερεντίου, Πομπίου, ϗ τῶν σὺν αὐτοῖς.
ια΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀντίπα τοῦ ἐν Περγάμῳ.
ιβ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Βασιλείου ἐπισκόπου Παρείου.
ιγ΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀρτέμωνος.
ιδ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητοῦ Μαρτίνου πάπα Ῥώμης.
ιε΄. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἀριστάρχου, Πούδη, ϗ Τροφίμου.
ις΄. Τῶν ἁγίων παρθενομαρτύρων Εἰρήνης, Ἀγάπης, ϗ Χιονίας.
ιζ΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Συμεὼν ἐπισκόπου Περσίδος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ ρν΄ ἁγίων, ϗ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς.
ιη΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ δεκαπολίτου.
ιθ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ παλαιολαυρίτου.
κ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
κα΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰαννουαρίου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν Πέργῃ.
κβ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Σικεώτου.
κγ΄. Τοῦ ἁγίου ϗ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
κδ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σάβα τοῦ στρατηλάτου.
κε΄. Τοῦ ἁγίου ϗ ἐνδόξου ἀποστόλου ϗ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
κς΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀμασίας.
κζ΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Συμεὼν συγγενοῦς τοῦ κυρίου, ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
κη΄. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἰάσωνος, καὶ Σωσιπάτρου, ϗ τῶν ἁγίων μαρτύρων Δάδα, ϗ Κιντιανοῦ.
κθ΄. Τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν Κυζίκῳ, καὶ τοῦ ὁσίου Μέμνονος τοῦ θαυματουργοῦ.
λ΄. Τοῦ ἁγίου ϗ ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰακώβου ἀδελφοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Μὴν Μάϊος.

α΄. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἱερεμίου.
β΄. Τοῦ ἁγίου μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου.
γ΄. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Τιμοθέου, ϗ Μαύρας.
δ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Πελαγίας.
ε΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εἰρήνης.
ς΄. Τοῦ ἁγίου ϗ δικαίου Ἰώβ.
ζ΄. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ.
η΄. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ϗ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
θ΄. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡσαΐου, ϗ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου.
ι΄. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Σίμωνος τοῦ Ζηλωτοῦ.
ια΄. Τὰ γενέθλια τῆς π. (f. πόλεως [1]) καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μωκίου.
ιβ΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
ιγ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Γλυκερίας.
ιδ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰσιδώρου.
ιε΄. Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου, ϗ τοῦ ὁσίου ϗ θαυματουργοῦ Βαρβάρου.
ις΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου.
ιζ΄. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρονίκου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη΄. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Πέτρου, Διονυσίου, ϗ τῶν σὺν αὐτοῖς, ϗ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδότου τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ, ϗ τῶν ἁγίων ζ΄ παρθένων.
ιθ΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πατρικίου, ϗ τῆς συνόδου αὐτοῦ.
κ΄. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θαλελαίου.
κα΄. Τῶν ἁγίων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου ϗ Ἑλένης.
κβ΄. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Βασιλίσκου.
κγ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητοῦ Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.
κδ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει.
κε΄. Ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
κς΄. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Κάρπου ἑνὸς τῶν ο΄.
κζ΄. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Θεράποντος.
κη΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικήτα ἐπισκόπου Καλχηδόνος.
κθ΄. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
λ΄. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰσαακίου Δαλμάτων.
λα΄. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἑρμείου. Sed quae in hunc Apoftolum adferuntur cantica, & rhythmi, mutilato Codice, imperfecta funt. Notandum quoque inter paginas 39. & 42. bina folia, quae ad aliud Euchologium pertinent, fuiffe inferta; legitur enim pag. 41. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ΄. Τῶν ἁγίων πατριαρχῶν Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, ϗ Παύλου τοῦ νέου. Quinam autem menfis fit, nondum comperimus, Co-

(1) Nempe Κωνσταντινουπόλεως, quam Civitatem quum Conftantinus Magnus aedificaffet, Mariae Virgini dedicavit, eiufque veluti natalem diem conftituit.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. Constat foliis 214.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

PARADISVS.

Scilicet.

Varia SS. PP. Opera Ethica, & Ascetica.

COD. III. I. pag. 1. Occurrunt primo sententiae quaedam morales, quibus titulus praecedit: *Οἰακιστικὴ ψυχῶν ὑποτύπωσις. Gubernatoria animarum hypotyposis.* Sunt autem numero LX. quarum prima est: *Εὔτμητος ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἐντεταμένη τῶν ἀρετῶν ἡ ἀκρώρεια, εὐόλισθος ἡ φύσις, καὶ ἡ ἐπίκρισις δυσδιάγνωστος.* Vltima: *Δύσφωνος σάλπιγξ πνεύματος πόρθησις.*

II. pag. 3. *b.* Sequuntur praecepta item moralia brevia C. apposito titulo *Βιβλίον γ΄. Liber III.* Primum est: *Ἐπιβουλὴ τὸν κατὰ λόγον ἀγῶνα φεύξασα ἔδωκε πίστωσιν· τούτου δὲ χωρὶς παλινοστεῖ φοβερώτατον.* Vltimum, quod longiusculum est, desinit: *ἵν' εὐμενῶς ἐπίδοις συγγνωμόνως τὰ σφάλματα.*

III. pag. 8. *b.* *Πρακτικῆς πολιτείας ἀκροθιγεῖς ὑποθῆκαι, σωματοπεποιημέναι θεωρητικῶς εἰς παραδείσιον. Practicae vitae summaria praecepta, speculative in hortulum, veluti in unum corpus collecta.* Inc. *Τὸ τοῦ παραδεισίου ὄνομα, ἤτοι λειμῶνος, μεταφορικῶς ἐνηνεγμένον.* Des. *ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Opus anonymi, in quo similitudine ducta a viridario, variisque eius partibus, atque arboribus, quibus consitum est, varia ad recte vitam traducendam praecepta traduntur, virtutumque exercitia proponuntur: variis autem Latinis interlinearibus vocum explicationibus adspersum est. In fine versiculus hic legitur:

Ἰδὼν τὸ τέρμα τῷ Θεῷ δόξαν φέρω.
Finem videns Deo gloriam reddo.

IV. p. 34. *Ἀρχὴ τῶν διηγήσεων τοῦ λειμωναρίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Εὐκράτου. Λειμὼν πνευματικὸς, ἤγουν προοίμιον. Εὐλόγησον δέσποτα. Initium Enarrationum Viridarii S. P. N. Ioannis Eucrati. Pratum spirituale, vel Prooemium. Benedic Domine.* Prologus, cui nullus quidem titulus praefixus, sed est ad Sophronium Sophistam inscriptus, inc. *Τῶν ἐαρινῶν λειμώνων.* Des. *ἀρυσάμενος κατορθώματα.* Dividitur haec Enarratio in Capita CCC. quorum primum inc. *Ἦν τις γέρων οἰκῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐσοργίου, ὀνόματι Ἰωάννης.* Vltimum des. *λέγων, οὐκ ἔστι χρεία· καὶ μεγάλως ὠφεληθεὶς ἐδόξασα πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ᾧ πρέπει κράτος καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ.* Hoc Opus, auctore Ioanne Moscho, & interprete Ambrosio Camaldulense ex Graeco Latine versum exhibet Heribertus Rosvveidus S. I. in sua *de Vita & Verbis seniorum* edit. Antuerp. A. MDCXV. Lib. X. a p. 856. ad 928. in Capita tantum CCXIX. divisum, quod parvi refert. Codex enim nonnulla Capita, quae sub uno tantum numero in editione comprehenduntur, in plura subdivisit. Notandum praeterea est, rerum summam, quae singulis Capitibus in edito praefigitur, in Codice nullam haberi. G. & L. editum est in Auctario Bibl. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. II. pag. 1057. & in Bibl. Patr. Paris. A. MDCXLIV. MDCLIV. Tom. XIII. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. pag. 23.

V. pag. 138. *Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ῥαϊθοῦ ἐξήγησις. Ex Sermone habito in occisionem SS. PP. commorantium in Rhaithu, Enarratio.* Inc. *Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Ῥαϊθοῦ τῶν ἐκεῖσε ἀσκητῶν.* Des. *μετὰ τῶν προκοιμηθέντων ἁγίων πατέρων.*

VI. pag. 141. *Νέον παραδείσιον τοῦ κυροῦ Δανιὴλ τοῦ Σκητιώτου. Novus Paradisus D. Danielis Scetiotae.* Inc. *Ἦν τις γέρων ἐν τῇ Σκήτει ὀνόματι Δανιήλ.* Des. *τὸν διδόντα τοσαύτην δόξαν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας.* Habes & in Coislin. Biblioth. Cod. CCXXXII. Catalog. pag 295.

VII. pag. 142. *b.* *Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δανιήλ. De Abbate Daniele.* Inc. *Ὁ αὐτὸς ἀββᾶς Δανιὴλ παιδιόθεν ἀπετάξατο εἰς Σκῆτιν.* Des. *ὑπὲρ δὲ τούτων ἁπάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.*

VIII. pag. 144. *Περὶ τοῦ μακαρίου Εὐλογίου τοῦ Λατόμου. De beato Eulogio Latomo.* Inc. *Γέγονε κατὰ τὴν Θηβαΐδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτεως.* Des. *εὐχαῖς τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων τῶν ἁγίων.*

IX. pag. 149. *Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ περὶ τῆς Πατρικίας τῆς μετασχηματισθείσης εἰς εὐνοῦχον. Eiusdem Abbatis Danielis de Patricia transfigurata in eunuchum.* Inc. *Εὐνοῦχός τις ἔμενεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτέραν τῆς Σκήτεως.* Des. *ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ.*

X. pag. 151. *Ἑπτὰ κεφάλαια, ἃ ἀπέστειλεν ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾷ ποιμένι· καὶ ὁ φυλάττων αὐτὰ ῥύεται ἀπὸ πάσης κολάσεως, καὶ ἀναπαύεται ὅπου ἂν κάθηται, εἴτε ἐν ἐρήμῳ, εἴτε ἐν μέσῳ ἀδελφῶν. Septem Capita, quae misit Abbas Moyses Abbati Praesidi: qui haec servat, liberatur ab omni punitione, & quiescit in eo loco in quo stat, sive in eremo, sive in medio fratrum.* Inc. *Ὀφείλει ὁ μοναχὸς ἀποθανεῖν ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ.* Des. *καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων ἡ ἀνάπαυσις· ἧς ἀξιωθείημεν χάριτι, κ. λ.*

XI. pag. 152. *Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν κεφάλαια ια΄. Eiusdem de virtutibus Capita XI.* Primum inc. *Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ διώκει πᾶσαν ἀκηδίαν.* Vltimum def. *καὶ τὸ ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.*

XII. pag. 153. *Τοῦ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ. Abbatis Zosimi.* Inc. *Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτω·*

πιδ-

πρῶτον ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ ςαυρῦ ἐν τῷ ςόματι. Des. κὶ σὺν αὐτοῖς κληρονομῆσαι τὴν τῶν ὐρανῶν βασιλείαν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. In fine litteris quadratis subscriptum: Τέλος τῆς δέλτυ τῶν ἀοιδίμων πατέρων. *Finis libri celebrium Patrum*.

XIII. pag. 171. Sequitur Florilegium praeceptorum moralium, & spiritualium, in tres veluti sectiones divisum. Primae hi duo praecurrunt versiculi;

Πηγὴν νάυσαν ἠθικῶν δρόσον λόγων
Ἐνταῦθ' ἐφεύροις, εἰ μετέλθῃς γνησίως. (re
Fontem manantem moralium Sermonum ro-
Heic invenies, si ingenue adcesseris.

Inc. Ἔξεςι παντὶ Χριςιανῷ τῷ ὀρθῶς πιςεύοντι εἰς τὸν Θεόν. Des. κὶ τὰ ἑξῆς εἰς τῦτο ἐνάγει τὸν προσευχόμενον. Secundae pag. 179. item duo iambi praecedunt, nimirum;

Φωτίζεται νῦς γνωςικὸς θεωρίας
Πρὸς ὕψος ἀρθεὶς, τοῖσδ' ἐντρυφῶν λόγοις.
Illuminatur animus sapiens contemplatione
Ad alta elatus, his sermonibus fruens.

Inc. Ἀναγκαῖον εἰδέναι τὸν γνωςικὸν, πότε ὁ νῦς αὐτοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν νοημάτων ἐςί. Des. ἔνθα πάντων εὐφραινομένων ἡ κατοικία ἐςίν. Tertia tandem pag. 182. inscribitur: Περὶ πράξεως, κὶ θεωρίας πνευματικῆς. *De actione, & contemplatione spirituali*. Inc. Ἀπαρχὰς ἅλωνος κὶ ληνῦ πάλαι μὲν τοῖς παλαιοῖς προσφέρειν. Des. τὴν ὡς ἄμπελον εὐθυνομένην ψυχὴν θεωρίαις ταῖς ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ.

XIV. pag. 192. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Κασιανοῦ τῦ Ῥωμαίυ περὶ τῶν τῆς κακίας λογισμῶν. *S. P. N. Abbatis Cassiani Romani de octo malitiae cogitationibus*. Inc. Πρώην ἴων περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον. Des. δι' ὧν κὶ ἡ τελεία ἀγάπη κατορθῦται χάριτι Θεῦ, ἀμήν. G. & L. inter scripta Athanasio supposita cit. edit. T. II. p. 374.

XV. pag. 210. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λεόντιον περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκῆτιν πατέρων. *Eiusdem ad Leontium* (Collatio) *de Patribus Scetiotis*. Inc. Τὸ χρέος, ὅπερ ἐπηγγειλάμην τῷ μακαριωτάτῳ πάπᾳ Κάςορι. Des. ταῦτα, ἃ ὁ κύριος δίδωσιν ἀναγγελῦμεν ὑμῖν.

XVI. pag. 234. *b.* Συνεισφορὰ τῦ ἀββᾶ Σερήνυ περὶ τῆς πανυρέτυ. *Collatio Abbatis Sereni de invisibilibus huius mundi potestatibus*. Inc. Πληρωθησῶν τῶν ἡμερῶν τῆς τεσσαρακοςῆς ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ τῆς συνάξεως. Des. καταπρυφῆσαι τοῦ ἁγίυ γέροντος τῆς διδασκαλίας· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ.

XVII. pag. 244. Τῦ μακαρίυ Ἰωάννυ ἐπισκόπυ τῦ Καρπαθίου πρὸς τὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ἑκατόν. *Beati Ioannis Episcopi Carpathii ad Monachos Indiae, qui hoc ab eo flagitaverant, consolatoria Capita centum*. Praecedit prooemium, cuius initium: Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντές τινες τῶν προσαιτύντων. Finis: κὶ τὴν τῶν εὐχῶν δωρεὰν παρ' ὑμῶν ἀντιλάβοιμι. Primum Caput inc. Ὅσῳ διηνεκὴς ὁ τῶν ὅλων βασιλεύς. Vltimum des. χορηγήσει ὑμῖν παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ. Habentur & in Coislin. Biblioth. Cod. CCLX. Catalog. pag. 305. Vid. Fabr. B. G. T. IX. p 446.

XVIII. p. 268. Τῦ αὐτοῦ κεφάλαια πρακτικὰ ρις'. *Eiusdem Capita practica CXVII.* Primum Caput est: Καλὰ ἐξ ἀγαθῦ τὰ πάντα γεγόνασι, κὶ ὐκ ἔςι πονηρὸν ἐν τοῖς ὖσιν, ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ κατ' ὐσίαν ἀγαθῦ οἷόν τε γενέσθαι τι πονηρόν. Vltimum, quod tamen est CXVI. sequens est: Χριςιανισμός ἐςι δόγμα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριςῦ ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἳ τὸν κατορθοῦντα κατ' εἰκόνα κὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ. Pars horum Capitum, nempe a XLI. ad CXVI. exstat etiam supra in Cod. XV. Plut. VII. §. II. sed quum ibi initio, & inscriptione destituta essent, auctorem innuere minime potuimus.

XIX. pag. 282. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νείλυ παραίνεσις πρὸς μοναχύς. *S. P. N. Nili admonitio ad Monachos*. Inc. Ἀκρασίαν βρωμάτων. Des. συνεσθίειν καλόν. Vt in Codice XVIII. Plut. IX. §. VIII.

XX. pag. 284. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὀκτὼ λογισμῶν *Eiusdem de octo cogitationibus, seu de octo vitiis capitalibus*. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Des. ἐμφαιδρύνεται ταπείνωσις ἀνδρός. In dicto Codice §. V.

XXI. pag. 293. *b* Τοῦ αὐτῦ πρὸς Χαράκλητον πρεσβύτερον αὐςηρῶς ϛ ἀποτόμως ἐπεξερχόμενον τοῖς πταίυσι, καὶ φάσκοντα, μὴ ἀρκεῖν τὴν διὰ τῶν λόγων ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν. *Eiusdem ad Characletum presbyterum austere & crudeliter invehentem in peccantes, & dicentem non sufficere verbalem confessionem ad poenitentiam*. Inc. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θείαν ἠγνοηκέναι γραφήν. Des. κὶ μετὰ πλείςης ταπεινώσεως ἐξαγορευόντων σοι.

XXII. pag. 296. Τῦ ἀββᾶ Ἀμμονᾶ κεφάλαια ὠφέλιμα ιθ'. *Abbatis Ammonae Capita utilia XIX.* Primum inc. Τήρει σεαυτὸν ἀκριβῶς, ἀγαπητέ. Vltimum des. ἵνα ὕτως εὕρῃς ἔλεος παρὰ κυρίυ τῦ Θεῦ συ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine legitur: Ζωαρχικὴ τριὰς βοήθει μοι τῷ παρὰ πάντας ἀνθρώπυς σοὶ τῷ μόνῳ Θεῷ ἁμαρτήσαντι.

Multa ex iis, quae in hoc egregio Volumine continentur, inedita esse arbitramur, iis exceptis, in quibus aliquid a nobis adnotatum est. Notum exploratumque est plura eiusmodi olim exstitisse Volumina, quae iam sub μοναχικῶν, iam sub γεροντικῶν titulo memorantur, saepius descripta, & frequentibus monasteriorum usibus trita, in quibus ad mensam illa legi, & ἀναγνώσεις ἐκ τῦ πατερικῦ usurpari consueverunt, ut vel ex Typico Sabae Cap. VIII. observavit praestantissimus Cangius. Multa horum periisse accidit, non modo hominum incuria, sed etiam iniuria, ut de Constantino Copronymo narrant Theophanes, & Cedrenus, omnes eiusmodi libros flammis ab ipso fuisse datos, fortasse quod nonnulla etiam in ipsum, & factionem eius iactata Patrum dicta continerent. Vid. Fabric. Bibl. Graec. T. IX. pag. 26.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. diligenter accurateque conscri-

fcriptus, optimeque fervatus, cuius Opera pleraque in Graecam crucem definunt. Conftat foliis 301. cuius fpecimen damus Tab. VII. N. I.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epiftolas Paullinas.

COD. IV. CONtinet hic vetuftiffimus Codex Catenam perpetuam SS. PP. in Epiftolas D. Paulli, collectore fortaffe Oecumenio; nam cum illa convenit, quae habetur fuperius in Cod. XIX. Plut. VIII. p. 362. feqq. ubi interpretum nomina fingulis Epiftolarum Commentariis fubiecimus, editionemque Veronenfem A. MDXXXII. citavimus; heic nequid defiderari poffit, paginas etiam editionis, in quibus unufquifque Commentarius incidit, innuemus.

I. pag. 1. Πρὸς Ρ'ωμαίυς. *Ad Romanos*. Commentarius inc. Τὸ ἀπῦσι γράφειν αἴτιον τοῦ κεῖσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Def. ταύτην ὅρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. In dicta edit. p. 245.

II. pag. 73. *b*. Πρὸς Κορινθίυς α'. *Ad Corinthios I*. Hypothefis inc. Ο'ρῶν ὁ δαίμων ὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον. Def. τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Ε'κ τῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι. Def. ἐν γὰρ Χριςῷ ἔςαι ἡ ἀγάπη μυ μεθ' ὑμῶν. Ibid. pag. 383.

III. pag. 138. Πρὸς Κορινθίυς β'. *Ad Corinthios II*. Hypothefis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιςολὴν ζητεῖς. Def. ἐπιδώσωσιν πρὸς ἀρετήν. Commentarius inc. Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ πέμψας. Def. ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτυ Θεοῦ τοῦ πνεύματος. Ibid. p. 499.

IV. p. 197. *b*. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Hypothefis inc. Τὸ μὲν προοίμιον ϗ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιςολὴ θυμῦ γέμει. Def. ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Χριςοῦ ἦν μαθητής. Commentarius inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι. Def. ϗ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Ibid. p. 579.

V. pag. 222. Πρὸς Ε'φεσίυς. *Ad Ephefios*. Hypothefis inc. Η' Ε'φεσος μητρόπολις μέν ἐςι τῆς Α'σίας. Def. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Commentarius inc. Ο'ρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρετή. Def. ἐπιδιδῦσα ὤφειλεν εἶναι. Ib. p. 613.

VI. pag. 250. Πρὸς Φιλιππησίυς. *Ad Philippenfes*. Hypothefis inc. Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν, κ. λ. Def. σφόδρα φιλῶν αὐτὺς φαίνεται. Commentarius inc. Ε'νταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμυς ἐπιςέλλων. Def. εὐχῇ παύει τὴν ἐπιςολὴν ϗ νῦν. Ibid. pag. 655. Subfcriptio fequitur: Πρὸς Φιλιππησίυς ἐγράφη ἀπὸ Ρ'ώμης δι' Ε'παφροδίτυ, σίχων ση'. *Ad Philippenfes fcripta eft a Roma per Epaphroditum, verfuum CCVIII.*

VII. pag. 272. Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Coloffenfes*. Hypothefis inc. Ε'ν πολλοῖς ὁ ἀπόςολος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιςολὴν διορθῦται ὁ Παῦλος. Commentarius inc. Εἰ Ι'ησοῦ Χριςοῦ εἶμι ἀπόςολος. Def. ϗ τῦτο γὰρ τῆς χάριτος, τὸ συγχωρεῖν δεθῆναι. Ibid. pag. 687. ubi feptem alios verfus longior eft in fine. Subfcriptio fequens eft: Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ρ'ώμης διὰ Τυχικοῦ ϗ Ο'νησίμυ. *Ad Coloffenfes fcripta eft a Roma per Tychicum & Onefimum.*

VIII. pag. 287. *b*. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Theffalonicenfes I*. Commentarius inc. Διατί ὕτε ἀπόςολον, ὕτε δῦλον. Def. ὅπυ δὲ χάρις Θεῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ. Ibid. pag. 707. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐγράφη ἀπὸ Α'θηνῶν. *Ad Theffalonicenfes I. fcripta eft ab Athenis.*

IX. pag. 305. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Theffalonicenfes II*. Hypothefis praevia inc. Ε'πειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ. Def. τὰς τοῦ κυρίου προῤῥήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτω καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ ἤρξατο. Def. εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιςολήν. Ibid. p. 729. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Α'θηνῶν, σίχων ρς'. *Ad Theffalonicenfes II. fcripta eft ab Athenis, verfuum CVI.*

X. pag. 314. *b* Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Timotheum I*. Brevis Hypothefis inc. Τί δήποτε ὁ Παῦλος ϗ ἄλλυς ἔχων, κ. λ. Def. πρέποντα λοιπόν. Comment. inc. Τὸ ἄτυφον ϗ νῦν δείκνυσιν. Def. περὶ πίςιν ἐναυάγησαν. Ibid. p. 741. ubi duos alios circiter verfus in fine longior. In fine: Ε'γράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐςὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς, σίχων σλ'. *Scripta eft a Laodicea, quae eft metropolis Phrygiae Pacatianae, verfuum CCXXX.*

XI. p. 338. Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum II*. Brevis hypothefis inc. Τί δήποτε δευτέραν γραφεῖ. Def. τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότα. Commentarius inc. Α'πόςολός εἰμί, φησιν. Def. ἢ ὥςε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν. Ibid. pag. 767.

XII. pag. 355. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum*. Brevis Hypothefis inc. Ο' Τίτος θαυμάσιός τις ἦν. Def. μᾶλλόν ἐςιν. Comment. inc. Α'διαφόρως ταῦτα τίθησι. Def. οἷον διὰ τῆς πίςεως. Ibid. pag. 786. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας, σίχων ϙς'. *Ad Titum Cretenfium Ecclefiae primum Epifcopum ordinatum fcripta eft a Nicopoli Macedoniae, verfuum XCVI.*

XIII. pag. 364. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem*. Hypothefis inc. Ο' Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν. Def. καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Comment. inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει. Def. σὺν ἐμοὶ παρακαλῦσί σε. Ibid. pag. 793.

XIV. pag. 368. Πρὸς Ε'βραίους. *Ad Hebraeos*. Duplex Hypothefis praevia. Prima inc. Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Ι'ταλίας. Def. τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Altera, & quidem paullo pofterius in margine adiecta, inc. Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόςολος ὑπάρχων. Def. ἐθνῶν κήρυκα καὶ ἀπόςολον εἶναι, ἐπιςέλλει καὶ τοῖς Ε'βραίοις. Comment. inc. Διαφόρως ϗ ποικίλως ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν. Def. ἁμαρτάνοντες ϗ ῥαθυμῦντες. Ib. p. 801. Notandum Hypothefes omnes, quas recenfuimus, Theodoreti effe, praeter primam in Epiftolam ad Hebraeos, cuius auctor Euthalius, ut vi-

videre est in edit. cit. ubi singulae referuntur. In ultima pagina haec legitur notula: *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cistercienfium Florentinae Dioecesis*. Tum haec alia: Χριςέ μυ σῶσον τὸν μοναχὸν Βαβύλαν κ̀ ξένον. *Christe mi salva monachum Babylam & peregrinum*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus, scholiis etiam marginalibus ex iisdem auctoribus, quibus Catena constat, excerptis abundans. Constat fol. 426.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙᾼ.

CONCILIVM FLORENTINVM.

COD. V. Sancta & Oecumenica Synodus Florentina impressa in papyro Romae apud Franciscum Zannetium A. MDLXXVII. iussu Gregorii Papae XIII. una cum tribus Georgii Scholarii ad ipsam Synodum Orationibus, eiusdemque, qui postea ad CPolis Patriarchatum evectus, Gennadius dictus est, pro quinque in ipsius Synodi definitione contentis Capitibus Apologia. Constat p. 406.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

D. PAVLLI EPISTOLAE CVM EXPOSITIONE DIVERSORVM.

COD. VI. Hic venerandae prorsus vetustatis Codex, in cuius fronte recentiori manu scriptum est, ἐκ τῦ ἀγγέλυ, Commentarios exhibet in Epistolas Paullinas, quales in Codice IV. superiori recensuimus pag. 473. his quae sequuntur exceptis; in hoc enim varia quaedam praemittuntur Prolegomena.

I. pag. 1. Διήγησις περὶ τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἀποςόλυ. *Narratio de S. Paullo Apostolo*. Inc. Παῦλος ὁ ἀπόςολος Ἑ'βραῖος μὲν ἦν τὸ γένος. Des. ὡς ἐν συντόμῳ εἰπεῖν, αὗται. Auctore Euthalio Diacono, ut videre est in cit. Oecumenii Catena, pag. 237.

II. pag. 2. *b*. Ἀ'ποδημία Παύλυ. *Peregrinatio Paulli*. Inc. Ἀ'πὸ Δαμάσκυ ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερυσαλήμ. Des. μέχρι τῆς τελειώσεως τριάκοντα κ̀ ε'. Ibid. p. 239.

III. pag. 4. *b*. Τῦ αὐτῦ μαρτύριον. *Eiusdem martyrium*. Inc. Ἐ'πὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥ'ωμαίων. Des. τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ παρυσίας. Ibid. p. 241.

IV pag. 5. Ὑ'ποθέσεις τῶν ἐπιςολῶν Παύλυ ἀποςόλυ. *Argumenta Epistolarum Paulli Apostoli*, eadem nimirum, quae in dicta Catena singulis primo loco praefiguntur Epistolarum Commentariis, quaeque singillatim recensuimus in Codice XIII. Plut. VI. Euthalio Episcopo Sulcensi tributa. Quae in hoc habentur Codice, adamussim cum editione citata concordant; quod si Hypothesis Epistolae ad Hebraeos in Cod. XIII. diverse desinit, quam in editione, inde factum est, quod duas coniunctim Hypotheses in illo sub uno eodemque Euthalii nomine dedimus, quae in editione separatim leguntur pag. 797. (per errorem 497.) Hypotheses excipit numerus Capitum, quotquot unaquaeque continet Epistola, numerus, inquam, solus; nam Capita ipsa singulis praeeunt Epistolis; numero deinceps testimoniorum, quae ex Sacris litteris desumit Apostolus, adiecto. Pag. 13. *b*. loca adnotantur, unde scriptae sunt Epistolae.

V. pag. 16. Occurrunt tandem Epistolae ipsae Paullinae cum scholiis, qualia memoratus Codex IV. exhibebat. In quibus vero discrepant haec sunt. Hypotheses primum ex Theodoreto desumtae, ac singulis ferme Commentariis in illo praemissae, in hoc nullae sunt, praeter eam, quae Epistolam ad Colossenses praecedit. Vnica vero Hypothesis, quam habet Epistola ad Hebraeos, eaque anepigrapha, inc. Ἡ' πρὸς Ἑ'βραίυς ἐπιςολὴ δοκεῖ μὲν ὐκ εἶναι Παύλυ. Des. ὡς κ̀ ἡ ἀνάγνωσις αὐτὴ προϊοῦσα διδάσκει, quae quidem in Codice sequenti, Chrysostomo tribuitur, habeturque edita in citata Catena pag 797. (per errorem 497.) Huius vero Epistolae Commentarius incipit a verbis: Τίνι τρόπῳ Παῦλος ὐκ ἔθηκε τὴν ἰδίαν ὀνομασίαν, κ. λ. quae sunt pars Theodoreti Hypothesis, quae in dicto Codice IV. secundo loco adferebatur. Differt etiam in hoc, quod ibi interpretationes cum ipso textu erant coniunctae, heic vero, integro textu in medio paginarum grandiori charactere exarato, scholia minori conscripta, totum undequaque marginem ambiunt, numeris Graecis locum, quo spectent, indicantibus. Capita rerum, quorum tabulae singulis praecurrunt Epistolis, quaeque suo etiam loco in margine repetuntur, vide in recensione Codicis XXVII. Plut. VI. cum quo concordant; licet enim aliquando ipsorum divisio non utrobique par comperta fuerit, re tamen ipsa simul sumta, eadem omnino continent. Primum tantum heic Epistolae ad Romanos Caput, quod in dicta recensione ob Codicis defectum adferre minime licuit, subiungam, quod sequens est: Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περί τε τῶν ἔξω χάριτος Χριςῦ, κ̀ τῶν ἐν χάριτι, ϐ περὶ ἐλπίδος κ̀ πολιτείας πνευματικῆς. Subscriptiones item Epistolarum eaedem omnino sunt cum dicto Codice XXVII. quemadmodum etiam Stichometriae, exceptis quinque; nam Epistola ad Galatas numerat versus τκ'. *CCCXX*. prima ad Thessalonicenses versus σ'. *CC*. prima itidem ad Timotheum versus σλς'. *CCXXXVI*. ad Titum versus ρζ'. *CVII*. ad Philemonem μζ'. *XLVII*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis 285.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paullinas.

COD. VII. I. p. 1. PRaemittitur Indiculus Capitum Epistolarii, quae in Ecclesia Graeca leguntur per Sabbata & Dominicas.

II. pag. 3. Vita, peregrinatio, & martyrium D. Paulli, ut in Codice superiori, sed ob unius paginae defectum deest tota vita, peregrinatio vero incipit a verbis... καὶ Λύστραν, ἔνθα Τιμόθεον περιέτεμεν, κ. λ. quae in edit. cit. incidunt in p. 239. v. 9.

III. pag. 6. Sequuntur Epistolae cum Commentariis marginalibus, ut in dicto Codice VI. quibus singulis praecedunt Hypotheses Euthalii, quae tamen heic Chrysostomo tribuuntur, plerisque vero etiam Theodoreti, ut in Codice IV. huius Plutei. Epistola ultima ad Hebraeos triplicem habet Hypothesim. Prima est Euthalii, & inc. Ταύτην ἐπιστέλλει, κ. λ. altera Chrysostomi, & inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, κ. λ. habeturque etiam in Codice superiori; tertia Theodoreti, cuius initium: Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος, κ. λ. Codex tamen duas priores eidem Chrysostomo tribuit. Initium & finis Commentariorum penitus cum superioribus IV. & VI. Codicibus concordant. Subscriptiones & Stichometriae eaedem sunt, quae in Codice XXVII. Plut. VI. exceptis Epistolis ad Titum, & ad Hebraeos, quarum altera numerat versus σζ'. *CCVII.* altera ψν'. *DCCL.* Capita rerum, de quibus agitur, suo loco in margine adscribuntur, & quidem rubro charactere, quemadmodum etiam loca Scripturae, quae in suis Epistolis adfert Apostolus; quod & de Codice superiori intelligendum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. nitidissimus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 270.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ.

PROPHETAE.

Scilicet.

XII. Prophetae Minores, & IV. Maiores cum scholiis marginalibus.

COD. VIII. IN prima pag. haec notula legitur, manu Sec. XIV. exarata: Ἀφιερώθη ἡ βίβλος αὕτη τῶν προφητῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας παρὰ τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Κλήμεντος ἅμα τῇ ἑτέρᾳ βίβλῳ τὸ ἐξηγημένον ψαλτηρίῳ Θεοδωρίτου Κύρου ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Ὁ δὲ βουληθεὶς ἀποστερῆσαι ταῦτα τὴν μονὴν, εἴτω ὑπόδικος ταῖς τῶν θείων πατέρων ἀραῖς. ἔτει ςωκη'. Tum paullo inferius: Γρηγορίοιο σοφοῖο πατριάρχοιο κτέαρ ἦν τόδε. *Dedicatus est hic Prophetarum liber in monasterio sanctissimae Deiparae Hodegetriae* [1] (sc. *Deductricis*) *a monacho Domino Clemente una cum alio libro Interpretationis in psalterium Theodoreti Cyri pro salute animae suae. Qui autem voluerit hisce monasterium fraudare, sit sanctorum Patrum maledictionibus obnoxius. Anno* 6828. (Christi MCCCXX.) *Gregorii sapientis Patriarchae haec erat possessio.* De hac subscriptione nihil Montfauconius in Palaeogr. Graec.

I. pag. 2. Ὡσηὲ α'. *Oseas I.* Prophetia inc. Λόγος κυρίου. Des. ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς. Deinceps brevitatis gratia Prophetiarum initium, ac finem adferre omittemus, quum a vulgata secundum LXX editione minime discrepent. Scholia marginalia incipiunt a S. Basilio Magno, cuius nomen in summo margine adscriptum legitur; & quidem ita: Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὡς τούτων κἀκείνων ἐχειροτονήθη, κ. λ. Desinunt in Theodoreto, cuius haec postrema sunt: οἱ δὲ ἀσεβείᾳ συζῶντες, καὶ τὴν ἐναντίαν ὁδεύοντες, δρέπονται τοὺς τῆς ἀσεβείας καρπούς.

II. pag. 12. *b.* Ἀρχὴ προφητείας Ἰωὴλ β'. *Initium prophetiae Ioëlis II.* Scholia praecedit Hypothesis, & quidem Theodoreti, cuius tamen nomen (ut ferme in omnibus fit) nullum est adscriptum. Inc. Ἰωὴλ ὁ θεῖος προφήτης, τὸν μὲν χρόνον. Des. τὸν τῆς προφητείας ἐγνώκαμεν χρόνον. Scholia inc. Διὰ τὸ πολλοὺς, ὡς εἰκὸς, κ. λ. Des. ἑαυτοῖς ὧν Ἰουδαῖοι πρόξενοι γεγόνασι τῆς εἰς τὰ ἔθνη διασπορᾶς, κατὰ τοῦ εὐεργέτου λυττήσαντες. Initium & finis cum Theodoreti Commentariis concordant, praeter pauca quaedam, quae in editione relatis verbis in fine adiiciuntur. In Codice vero nonnulla de Ioëlis nomine sequuntur, nimirum Ἰωὴλ ἑρμηνεύεται ἀγαπητὸς κυρίου, κ. λ. quae in Codice IV. Plut. XI. longiorem in hunc prophetam Hypothesim concludunt.

III. pag. 17. Ἀμὼς γ'. *Amos III.* Hypothesis Theodoreti inc. Συνήκμασε καὶ ὁ θεσπέσιος οὗτος προφήτης τοῖς θαυμασίοις ἐκείνοις, κ. λ. Des. μαθησόμεθα τὴν διάνοιαν. In editione longior est ab initio. Scholia inc. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεκουὲ, κ. λ. Des. τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελιῶν σφᾶς αὐτοὺς ἀπεστέρησαν. Itidem Theodoreti sunt.

IV. pag. 26. Ὅρασις Ἀβδιοῦ δ'. *Visio Abdiae IV.* Hypothesis inc. Ἰδουμαῖοι πρόγονον ἔχοντες τὸν Ἡσαῦ. Des. ποιήσωμεν τὴν διάνοιαν. Scholia inc. Ἀντὶ τοῦ ἡ θεόθεν γενομένη. Des. δοθησομένην αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δύναμιν. Theodoreti omnia.

V. pag. 27 Ἰωνᾶς ε'. *Ionas V.* Hypothesis inc. Πάντας ἀνθρώπους δημιουργήσας. Des. καὶ μὴ ἔτε-

(1) Huius Ecclesiae, ac Monasterii mentio non infrequens occurrit in calligraphorum subscriptionibus, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montfauconii pluribus locis, qui Libro VI. p. 382. seqq. unde hoc illi nomen fuerit inditum, fusius declarat.

ἕτερος δόξῃ Θεὸς, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἑκατέρων . . .[1] Est contracta ex longiori Theodoreti Hypothesi. Scholia inc. Ὁ μακάριος Ἰωνᾶς καὶ ἄλλας ἐποιήσατο προφητείας. Des. ϗ μὴ βουλομένων αὐτῶν τοῖς ἁμαρτωλοῖς μετανοοῦσιν ὀρέγει τὸν ἔλεον. Theodoreti pariter.

VI. pag. 30. Μιχαίας ς'. *Michaeas VI.* Hypothesis inc. Τὴν αὐτὴν ϗ οὗτος ποιεῖται πρόῤῥησιν τοῖς Σαμαρείοις ἐκείνοις, κ. λ. Des. τῆς δυσσεβείας ἀπαλλαγῶσι. Est Theodoreti, sed ab initio multo brevior, quam in edito. Scholia inc. Ἐπειδὴ περὶ Σαμαρείας. Des. διὰ τὰς πρὸς τοὺς ἡμετέρους προγόνους συνθήκας. Itidem Theodoreti; longiora tamen in fine.

VII. pag. 36. *b.* Ναοὺμ ζ'. *Nahum VII.* Hypothesis Theodoreti inc. Οἱ Νινευῖται τὴν θείαν δείσαντες ἀπειλήν. Des. ταύτας ἔχει τὰς προῤῥήσεις ἡ παροῦσα προφητεία. Scholia inc. Ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος χάρις. Des. οὕτω σοι τῷ τῆς ζωῆς ἐμφυσήματι τὴν σωτηρίαν παρέχει, quae pertinent ad prophetiae Cap. II. vers. 1. incidunt autem in dicta Theodoreti edit. pag. 840. v. 11. Deinceps scholia omittuntur, quemadmodum & in sequentes Abbacuc, Sophoniae, & Aggaei prophetias.

VIII. pag. 39. *b.* Ἀββακοὺμ η'. *Abbacuc VIII.* Pag. 41. *b.* Προσευχὴ Ἀββακοὺμ μετ' ᾠδῆς. *Oratio Abbacuc cum Cantico.*

IX. pag. 42. *b.* Σοφονίας θ'. *Sophonias IX.* Hypothesis valde brevis inc. Οὗτος καὶ Ἱερεμίας συνεχρόνισαν ἀλλήλοις. Des. ϗ κατὰ τῶν Αἰθιόπων. Diversa est a Theodoreti Hypothesi.

X. pag. 46. Ἀγγαῖος ι'. *Aggaeus X.* Hypothesis item brevissima inc. Οὗτος ἐτέχθη μὲν εἰς Βαβυλῶνα. Des. προφητεύει δὲ οὗτος ϗ περὶ τῆς παρελεύσεως τῶν σκιῶν, καὶ τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν. Contracta videtur ex Theodoreto.

XI. pag. 49. Ζαχαρίας ια'. *Zacharias XI.* Hypothesis brevissima inc. Καὶ οὗτος μετὰ μῆνας δύο προφητεύει. Des. ἐτάφη ἐγγὺς τοῦ Ἀγγαίου. Redeunt Scholia, paullo tamen rariora, quam in superioribus prophetis. Inc. Ἀρμοδίως ἄγαν τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνασωθεῖσι, κ. λ. Des. τῶν ἀλλογενῶν ϗ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριούμενος. Nec Hypothesis, nec Scholia huius Prophetiae cum illis Theodoreti concordant.

XII. pag. 62. *b.* Μαλαχίας ιβ'. *Malachias XII.* Hypothesis Theodoreti inc. Οὗτος μετὰ τοὺς προφήτας πάντας ὕστερον προεφήτευσε. Des. Μαλαχίας δὲ τῇ Ἑβραίων. Initio paullum diversa ab editione. Scholia marginalia nulla sunt.

XIII. pag. 70. Ἡσαΐας ιγ'. *Esaias XIII.* Plures praecedunt in hunc Prophetam Hypotheses, ac primo ipsius Collectoris Prooemium ad lectores, cuius initium: Τῆς προφητείας τοῦ θεσπεσίου Ἡσαΐου τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν προφητῶν τὴν βίβλον μετὰ χεῖρας λαβὼν, ϗ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, ϗ μὴ εὑρίσκων τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφίκεσθαι, πρὸς τοὺς ταύτην ἡρμηνευκότας, ἤγουν ὑπομνηματίσαντας ἐνέδραμον, κ. λ. Finis: χρὴ οὖν ϗ δεύτερον ϗ τρίτον κεφάλαιον τοῦ ἐδάφου τῆς ἁγίας γραφῆς ἀναγινώσκειν, καὶ οὕτω τὰς ἐγκειμένας ἑρμηνείας, ἵν' εὐσύνοπτα ᾖ τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ νοήματα. Prima Hypothesis, & quidem in tres partes divisa, est Basilii, quae inc. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία. Des. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχυμένον ἔχουσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκέτι. Altera est Theodoreti, licet eius nomen nullum in Codice. Inc. Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται. Des. πλὴν κἀν τούτοις φροντιῶ τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Tertia, ut ex Codice IV. Plut. XI. eruitur, ex Cyrillo desumta, inc. Προφητεύει τοίνυν ὁ μακάριος Ἡσαΐας ἐν καιροῖς βασιλείας Ὀχοζίου ϗ Ἰωάθαμ. Des. οὐκ ἡμοιρηκότας τοὺς τῆς ἑαυτοῦ συγγραφῆς ποιεῖται λόγους. Hisce adnectuntur pauca quaedam de prophetandi ratione, ac de Scripturarum obscuritatis utilitate. Tandem Vita prophetae legitur, cuius initium: Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ἦν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. Finis: ϗ ἄκαρπον ἐποίησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. His omnibus praemissis, Scholia marginalia, & quidem uberrima consequuntur, quorum primum inc. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων τὸ ἐναργεστάτην τὴν κατάληψιν ἔχον τῶν αἰσθητῶν, ὅρασίς ἐστι· διόπερ ἡ τῶν ἀληθῶν θεωρία διὰ τὸ ἐναργὲς καὶ ἀναμφίβολον ὅρασις προσαγορεύεται. Vltimum in verba πάσῃ σαρκὶ, ita habet: Ποίᾳ σαρκί; ἢ πάντως τῇ μὴ κολασθησομένῃ, τῆς δὲ ἐπουρανίου τρυφῆς καὶ δόξης καταξιωθησομένῃ, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἔλεγεν· ἥξει πᾶσα σὰρξ τοῦ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν μου, λέγει κύριος· ἧς ϗ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν πρεσβείαις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, τῶν οὐρανίων δυνάμεων, ἀποστόλων, προφητῶν, ϗ πάντων τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεστησάντων Θεῷ. Ἀμήν. Subsequebantur alii versiculi decem, qui deinde penitus erasi. Nullum Scholiis hisce nomen appositum legitur; sed, ut ex Prooemio supra memorato colligitur, decerpta sunt ex Apollinario, Basilio, Cyrillo, Eusebio Caesareae, Eusebio Emeseno, Origene, Theodoreto Cyri, Theodoro Heracleae &c.

XIV. pag. 176. Ἱερεμίας ιδ'. *Hieremias XIV.* Rarissima in hunc, ac brevia Scholia apparent: quale illud est fere sub initium prophetiae: Σημειῶσαι, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν αἱ προφητεῖαι διὰ τὸν παρ' αὐτῶν κατηγγελμένον Χριστὸν, ὅς ἐστι προσδοκία ἐθνῶν. Nullum vero in sequentes Libros, nimirum *Baruch*, *Lamentationes*, *Orationem*, *&* *Epistolam Hieremiae*.

XV. pag. 303. Ἰεζεκιὴλ ιε'. *Ezechiel XV.*

XVI. pag. 395. *b.* Δανιὴλ ις'. *Daniel XVI.* Praecedit Historia Susannae, quam deesse in hoc Codice perperam adfirmat Montfauconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 265. litt. D. Dividitur Prophetia in Visiones XII. Prima inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Vndecima est historia de Belo, quae inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστυάγης προσετέθη. Duodecima de Dracone, quae inc. Καὶ ἦν δράκων μέγας. Des. ἐνώπιον αὐτοῦ.

No-

(1) Evanida est ultima vox.

Notandum praedictis Prophetarum Libris adiectas fuisse in margine Capitum Sectiones. Hinc Oseas numerat Capita *XII.* Ioël *III.* Amos *V.* Ionas *III.* Michaeas *VII.* Nahum *III.* Sophonias *V.* Aggaeus *III.* Zacharias *XII.* Malachias *V.* Esaias *LXXXVIII.* Hieremias *C.* Ezechiel *CCCLXV.* Daniel *CXL.* Abdias, & Abbacuc carent omni divisione. Ex his verò aliquot stichometriam etiam in fine praeseferunt, nimirum Nahum, qui versus habet cccix. Abbacuc versus clvii. Hieremias mmmmd. Baruc dxiv. Threni Hieremiae d. Oratio xl. Epistola ccx.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio minori, Sec. XI. optimus. Constat foliis 429.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI PARAPHRASIS IN EPISTOLAS D. PAVLLI.

COD. IX. HVius Paraphrasis, seu Commentarii recensionem habes inferius in Codice V. Plut. IV. cum quo noster hic Codex concordat, iis tantummodo exceptis, quae mox adnotabimus. Primum enim Epistolarum series diversa, ita habet: Ad Romanos, ad Hebraeos, ad Corinthios i. & ii. ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses i. & ii. ad Timotheum i. & ii. ad Titum, & ad Philemonem, quarum duae, nimirum ad Philippenses, & i. ad Thessalonicenses mutilae sunt. Prima enim desinit in verbis sacri Textus: καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, quae sunt Cap. II. vers. 9. altera in verbis Commentariorum: περιττὸν γάρ ἐστι καὶ ἀσύμφορον τὸ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους τῆς συντελείας εἰδέναι, καὶ γὰρ .... quae pertinent ad Epistolae Cap. V. v. I. περὶ δὲ τῶν χρόνων, κ. λ. quorum quidem defectuum alter inter p. 407. & 408. alter inter p. 471. & 472. occurrens, vel ex dicto Codice V. Plut. IV. vel ex Cod. VII. Plut. XI. integros eiusmodi Commentarios continentibus suppleri commode possent. Tota praeterea Epistola ad Romanos, & tres ultimae Codicis paginae partem Commentarii in Epistolam ad Philemonem complectentes, diversa manu, Sec. nimirum XV. conscriptae sunt. Nonnullis tandem Epistolis subscriptiones adiunctae, quales in recensione aliorum Codicum protulimus.

Codex chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. exeuntis, tineis valde corrosus, ac properà manu, nec satis accurata descriptus. Constat foliis 602.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

PETRI ET PAVLLI SANCTORVM APOSTOLORVM PRAECEPTA.

Titulus restituendus.

Collectio Canonum Ecclesiasticorum.

I. pag. I. ΠΕ'τρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. *Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones*. Inc. Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομεν. Des. ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με, καὶ τὰ ἑξῆς. Habentur etiam in Cod. VIII. Plut. IX. §. VIII. & IX. in fine tamen diversae; nam ex doctrina *de recto ordine servando*, quae habetur ibi §. IX. initium tantum in hoc adfertur, additurque in fine: Περὶ τοῦ φυλάττειν ἕκαστον τὴν τάξιν καὶ λειτουργίαν. COD. X.

II. pag. 3. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς πεντήκοντα τίτλους διῃρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. Titulos distributa*, duplici prooemio praefixo. Primum inc. Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταί. Des. τὸν ἀριθμὸν πδ'. In dicto Codice §. XIII. Alterum inc. Τὰ μὲν σώματα κατάλληλα. Des. πρᾶξιν προήνεγκεν. Ibid. §. I. Huic adnectitur syllabus Canonum, Conciliorum, & Auctorum, quibus totum Opus contextum est, minor tamen illo, qui in dicto Codice exhibebatur. Tum duo Indices, quorum alter Titulos XIV. in sua Capita distributos; alter variorum Canonum ac Constitutionum, nec non civilium textuum, ad singula praedicta Capita pertinentium citationem complectitur, adeoque cum primo huius Plutei Codice convenit. Multis praeterea abundat adnotationibus, ac scholiis in ora libri perscriptis, progrediturque ad pag. usque 60.

III. pag. 60. *b.* Occurrunt Canones Apostolici lxxxv. quorum ultimus, post voces τὴν προσήκουσαν τιννύντες, in quibus desinit memoratus Codex VIII. §. X. alia pauca subiungit, quorum initium: Ὁ Θεὸς δὲ ὁ μόνος ἀΐδιος, κ. λ. ut in Constit. Apostol. Cotelerii Tom. I. p. 389.

IV. pag. 65. *b.* Sequuntur I. Canones Concilii Nicaeni cccxviii. Patrum, Generalis primi. II. pag. 68. *b.* Canones Concilii Ancyrani. III. pag. 70. *b.* Canones Concilii Neocaesariensis. IV. pag. 71. *b.* Pars Canonum Concilii Gangrensis. V. pag. 73. Pars Canonum Concilii Antiocheni; quum enim inter pag. 72. & 73. folium desit, Canonum Gangrensium finis, & initium Antiochenorum desideratur. VI. pag. 76. *b.* Canones Concilii Laodiceni in Phrygia. VII. pag. 79. *b.* Canones Concilii Constantinopolitani sub Theodosio magno Impera-

ra-

ratore, Generalis secundi. VIII. pag. 82. Canones Concilii Ephesini, Generalis tertii. IX. pag. 84. *b*. Canones Concilii Chalcedonensis sub Marciano Imperatore, Generalis quarti. X. pag. 89. Canones Concilii Sardicensis. XI. pag. 94. Canones Concilii Carthaginensis ccxvii. Patrum, cum eorumdem subscriptionibus, adiectis Epistolis Africanae Synodi ad Bonifacium Romae Papam, Cyrilli Alexandrini, Attici Constantinopolitani, &c. XII. pag. 138. Canones Concilii CPolitani in Trullo, Generalis quinti, & sexti, cum subscriptionibus Episcoporum ccxxvii. XIII. pag. 164. *b*. Canones Concilii Nicaeni secundi, Generalis septimi. XIV. pag. 170. *b*. Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Romae Papam Epistola *de non faciendis pecunia ordinationibus*. XV. pag. 174. *b*. Canones Concilii CPolitani primo-secundi, in templo SS. Apostolorum congregati. Quae omnia vide in memorato Codice VIII. a §. XIV. ad §. XXIX. inclusive.

V. pag. 179. *b*. Succedunt Canones tres Synodi congregatae in templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, cum reliquis omnibus, quae habentur in dicto Codice a §. XXXV. ad XXXIX. inclusive, exceptis Amphilochii Iconiensis Episcopi iambis ad Seleucum, & Athanasii Capite illo, quod inscribitur, Περὶ τῶ μὴ κοινωνεῖν ἀνεξετάστως τῶν θείων μυστηρίων τὰς ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ μιγνυμένας, quae duo in hoc desiderantur. Praeterea Gregorii Theologi Carmina *de germanis novi, ac veteris Testamenti libris*, quae in illo Athanasii fragmentum ex xxxix. Epist. de Festis subsequebantur, in hoc Gregorii Nysseni ad Letoium Epistolae Canonicae succedunt. Tum Gennadii Patriarchae CPolitani, ac Synodi cum eo congregatae ad omnes Metropolitanos, & ad Papam urbis Romae circularis Epistola, subscriptionibus Episcoporum, quae in illo nullae erant, in nostro concluditur. Tandem Epistola CPoli scripta ad Martyrium Episcopum Antiochenum *de ratione excipiendorum haereticorum, qui ad Catholicam Ecclesiam accedunt*, cuius in illo tantum initium adferebatur, in hoc integra exhibetur; desinit enim: Ταῦτα ὡς ὑμέτερος ἐσπούδασα σημᾶναι. His exceptis reliqua conveniunt. Haec autem omnia ad paginam usque 226. progrediuntur.

VI. pag. 226. Capita excerpta e novellis Constitutionibus divinae memoriae Iustiniani, quae cum divinis & sacris Canonibus consentiunt, & iis ex abundanti proprium robur attribuunt. Praecedit Index Capitum, quae sunt LXXXVII. Indici succedit Titulus valde longus, Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ νῦν συντεθειμένα, κ. λ. Titulo vero Constitutiones ipsae, de quibus vide memoratum Codicem VIII. §. LVI.

VII. pag. 244. *b*. Διατάξεις νόμων πολιτικῶν ἐκ τῶν Νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, συνηγοροῦσαι, καὶ ἐπικυροῦσαι τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας. *Constitutiones legum civilium ex Novellis Iustiniani Imperatoris, consentientes, & confirmantes sanctorum Patrum ecclesiasticos Canones*. Sunt autem XXV. quarum prima, quae tamquam loco prooemii reliquis omnibus praemittitur, est edictum Theodosii & Valentiniani Impp. ad Ormisdam Praetorio praefectum, cuius initium: Θεσπίζομεν πάντα ὅσα Πορφύριος. Finis: τὴν ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ λέγειν τι, ἢ διδάσκειν. Exstat in Ant. Augustini Episc. Ilerdensis Collectione Constitutionum Graecarum Codicis Iustiniani Imp. Ilerdae A. MDLXVI. 8. pag. 1. & est Constitutio III. Lib. I. Tit. I. Codicis.

Secunda Iustiniani Constitutio est Περὶ τελευτώντων καὶ καταλιμπανόντων κληρονόμον ἐκκλησίαν οἱανδήποτε. *De decedentibus, & quamcumque Ecclesiam heredem instituentibus*. Inc. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἐπειδήπερ ἐν πολλαῖς ἤδη διαθήκαις. Des. ἤτοι τὴν κληρονομίαν. Ibid. p. 31. & est Constitutio XXVI. Lib. I. Tit. II.

Tertia Leonis pag. 245. *b*. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μοναχὸν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ, καὶ περιάγειν ἐν πόλει. *Quod non liceat monacho exire de monasterio suo, & in urbe vagari*. Inc. Αὐτοκράτορες Λέων καὶ Ἀνθέμιος αὐγ. Ζήνωνι στρατηγῷ. Οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις διατρίβοντες. Des. τῇ τῶν νόμων ὑποβληθήσονται αὐστηρίᾳ. Ib. p. 33. Constit. XXIX. eiusdem tit.

Quarta Iustiniani pag. 246. Περὶ τοῦ τρεῖς ἄνδρας χρῆναι δοθῆναι εἰς ψήφισμα ἐπισκόπου, καὶ τὸν γινόμενον, ἀγύναιον καὶ ἄτεκνον εἶναι χρή. *Quod tres viri debeant in electionis Episcopi decreto interrogari; electusque, sine uxore ac liberis esse debeat*. Inc. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς αὐγ. Ἀτάρβιῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Πᾶσαν ἀεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν. Des. ἔπειτα δὲ τὰς ἐγκειμένας τῇ αὐτῇ νομοθεσίᾳ ποινάς. Ibid. pag. 36. Constit. XLI. tit. III.

Quinta eiusdem pag. 248. *b*. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἄνευ κελεύσεως βασιλικῆς ἀνιέναι ἐν Βυζαντίῳ. *Quod non debeat Episcopus sine Imperatoris iussu Byzantium accedere*. Inc. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχῃ. Πᾶσαν ἀεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, δι' ὧν καὶ τὴν, κ. λ. Des. εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἐνεγκεῖν. Ibid. pag. 45. Constit. XLII. tit. eiusdem.

Sexta eiusdem pag. 249. *b*. Νόμος ἀπαγορεύων εἶναι μοναστήρια διπλᾶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἢ συνδιαιτᾶσθαι μοναχοὺς μοναστρίαις. *Lex probibens esse monasteria viris & mulieribus communia, seu monachos cum monialibus cohabitare*. Inc. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν. Des. τὰς ἐγκειμένας τῷ θείῳ ἡμῶν νόμῳ τούτῳ ποινάς. Ibid. pag. 48. Constit. XLIII. eiusdem tit.

Septima eiusdem pag. 250. *b*. Νόμος μὴ ἐξεῖναι γαμεῖν μετὰ χειροτονίαν ὑποδιάκονον, ἢ διά-

διάκονον, ἢ πρεσβύτερον, εἰ μὴ μόνοις ψάλταις ϰ̀ ἀναγνώςαις. *Lex, quod non liceat Subdiacono, vel Diacono, vel Presbytero post ordinationem uxorem ducere, sed solis Cantoribus, & Lectoribus*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῶν ἱερῶν κανόνων. Des. ἀλλ' εἰς τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ἔρχεσθαι. Ib. pag. 53. Constit. XLIV.

Octava eiusdem pag. 251. *b* Περὶ τελευτώντων ϰ̀ διατιθεμένων ποιεῖν ξενῶνα τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ ἐκ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἢ ἄλλον εὐαγῆ οἶκον, ϰ̀ ἀμελούντων τῶν κληρονόμων, ὅτι χρὴ τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον καταναγκάζειν τὸν κληρονόμον ποιεῖν τὰ περιεχόμενα τῇ διαθήκῃ. *De defunctis, qui testamento heredibus mandarunt xenodochium ex propriis bonis instituere, vel aliam religiosam domum, quodque negligentes heredes ab Episcopo civitatis compelli debeant ad ea implenda, quae in testamento contenta sunt*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν, εἴ τις τελευτῶν εὐσεβῆ ποιοῖτο διατύπωσιν. Des. ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων διηνεκῶς διασώζεσθαι. Ibid. pag. 56. Constit. XLV.

Nona eiusdem pag. 254. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κατὰ τάξιν ϗ βαθμὸν πρωτείων γίνεσθαι τοὺς ἡγουμένους, ἢ τὰς ἡγουμένας, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἐνάρετον καὶ ἱκανὸν ἀντέχεσθαι ψυχῶν. *Quod non debeant secundum ordinem & gradum prioritatis fieri Abbates, vel Abbatissae; sed eum eligendum esse, qui & virtute praeditus, & animarum curae capessendae idoneus sit*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν νόμοις. Des. καὶ οὐδὲν ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν καινιζομένης νόμους. Ibid. pag. 65. Constit. XLVI.

Decima eiusdem pag. ead. *b*. Οʹτι οὐ χρὴ ἐπίσκοπον ἔχοντα γυναῖκα ἢ τέκνα γενέσθαι. *Quod non debeat eligi Episcopus, qui coniugem aut liberos habeat*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα εἰς ἐπισκοπὴν προχειρίζεσθαι. Des. καὶ τῷ Θεῷ διὰ πάντων ἀρεσκούσης. Ibid. pag. 67. Constit. XLVII.

Vndecima eiusdem pag. 255. Νόμος βουλευτὰς, ἢ ταξεώτας μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς, εἰ μή που παιδόθεν ἐμόνασαν· μηδὲ κληρικοὺς οἱουδήποτε τάγματος ἀφίςασθαι τοῦ κλήρου, ϗ ςρατεύεσθαι. *Lex, ne curiales, aut apparitores fiant Episcopi, aut Clerici, nisi ab ineunte aetate inter monachos vixerint; neque Clerici cuiuscumque ordinis possint a clero recedere, & militiae nomen dare*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα παντελῶς. Des. εἴ τινα εἴη, φυλαττομένου. Ibid. pag. 68. Constit. LII.

Duodecima eiusdem p. 257. Περὶ τῶν καταλιμπανομένων ἀνναλίων πτωχείοις, ἢ ξενῶσιν, ἢ ἄλλοις τισὶν εὐαγέσι συςήμασιν· ὅτι οὐ χρὴ ἀπόπρασιν αὐτῶν γενέσθαι εἰς ποσὸν χρυσίου ἅμα, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου κατ' ἔτος δίδοσθαι. *De annali legato relicto pauperum, aut peregrinorum domibus, aut quibuslibet aliis piis caetibus; non licere super tali actione certa pecuniae summa transigere, sed omnino singulis annis solvi debere*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οʹ παρὼν νόμος εἰς ἑτέρου νόμου. Des. θυσίαν ϰ̀ ταύτην προσάγοντες. Ibid. pag. 76. Constit. LV.

Decimatertia Leonis pag. 258. *b*. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι εἰς θυμέλην καταφέρειν σώματα ἐλεύθερα, ἢ δοῦλα ἄκοντα. *Quod non liceat quempiam sive liberum, sive servilis conditionis, invitum in scenam producere*. Inc. Αὐτοκράτωρ Λέων αὐτῷ δήμῳ. Μήτε δοῦλον, μήτε ἐλεύθερον σῶμα τολμάτω τις. Des. ἐν τοῖς θεάτροις ἐκτελεῖν αναγκάζεσθαι. Ibid. pag 81. Constit. XIV. Tit. IV.

Decimaquarta Iustiniani pag. ead. Περὶ τοῦ μηδένα ἐμβάλλεσθαι εἰς φυλακὴν δίχα βασιλικῆς προςάξεως, ἢ ἀρχόντων, ἢ δημεκδίκων· δὶς δὲ τῆς ἑβδομάδος τοὺς ἐμβεβλημένους ἐπισκέπτεσθαι χρὴ τοὺς ἐπισκόπους, ϰ̀ ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ, ἢ τοῖς ἄρχουσιν. *Quod nemo debeat coniici in custodiam citra Imperatoris mandatum, aut magistratuum, aut populi defensorum: quodque bis in hebdomada invisendi sint ab Episcopo in carcere detenti, qui Principi, aut magistratibus caussam referat*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οὐδένα ἐμβάλλεσθαι. Des. ἐνεχθείη κίνησις. Ibid. p. 83. Constit. XXII. eiusdem tit.

Decimaquinta eiusdem pag. 259. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιωτικήν. *Quod non debeat admitti carcer privatus*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἰδιωτικὰς φυλακάς. Des. τῆς κατοχῆς ἀφιςαμένων. Ibid. pag. 84. Constit. XXIII.

Decimasexta eiusdem pag. ead. Περὶ τῶν κυβευόντων. *De iis qui tessera ludunt*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Δημοσθένει ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οʹσα περὶ τῶν καλουμένων κύβων, ἤτοι κότων, κ. λ. Des. ἐπὶ σωφροσύνην ἐπαναγειν. Ibid. p. ead. Constit. XXV.

Decimaseptima eiusdem pag. ead. Περὶ πολιτικῶν προσόδων. *De civilibus supplicationibus*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Περὶ τῶν καθ' ἕκαςον ἔτος. Des. πέρας ἐπιτιθέναι προσῆκον. Ibid. p. 85. Constit. XXVI.

Decimaoctava eiusdem pag. 261. *b*. Περὶ κληρικῶν ἐν αἰτίᾳ γινομένων, μὴ πρότερον ἐπὶ τοὺς πατριάρχας αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν οἱ ἐπίσκοποι συνίδοιεν. *De Clericis in ius vocatis, quod ipsi non prius apud Patriarchas conveniantur, quam Episcopi caussam noverint*. Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα τῶν εὐλαβεςάτων. Des. ἐκ τῶν θείων ἔχων κανόνων. Ibid. pag. 93. Constit. XXIX.

Decimanona eiusdem pag. 263. Περὶ κηδεμόνων, ἤγουν κουρατόρων ὀρφανῶν. *De patronis, idest curatoribus orphanorum* Inc. Οʹ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν ταῖς κηδεμονίαις. Des. καθάπερ ἤδη νενομοθέτηται. Ibid. pag. 98. Constit. XXX.

Vigesima eiusdem pag. ead. *b*. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἄκουσαν δούλην, ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν, ἢ ὀρχήςραν κατιέναι. *Quod nulla sive libera, sive*

sive servilis conditionis cogenda sit contra propriam voluntatem ad scenicam artem, aut saltationes redire. Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς τοῖς πανταχοῦ γῆς θεοφιλεςάτοις ἐπισκόποις. Θείαν ἐποιησάμεθα διάταξιν. Ibid. pag. 100. Constit. XXXIII. Huius vero deest finis, quemadmodum & sequentis initium propter unius paginae defectum: finem igitur tantummodo vigesimae primae adferemus, qui sequens est: ἢ συςῆναι ταῖς τοιαύταις κατηγορίαις οὐκ ἰσχύσειεν. Ibid. pag. 103. & est Constitutio XXXIV. *Quod non debeant Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, ac Lectores cubos, seu tesseras contrectare, sed neque spectaculis equorum, theatris, venationibus, aliisque similibus se immiscere*.

Vigesimasecunda eiusdem pag. 266. Περὶ ἐπισκόπων, ϗ τῶν θείων κανόνων. *De Episcopis, & divinis Canonibus*. Inc. Ε'ν ὀνόματι τῦ δεσπότυ Ι'ησῦ Χριςῦ τῦ Θεῦ ἡμῶν, Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύϊος Ι'ϛινιανὸς, κ. λ. Πέτρῳ τῷ λαμπροτάτῳ μαγίςρῳ τῶν θείων ὀφφικίων. Εἰ τὺς πολιτικὺς νόμυς. Des. ϗ καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγυμένοις. Exstat in Auth. Collat. IX. Tit. XX. Novel. CXXXVII. edit. Amstelod. per Io. Blaeu MDCLXIII. fol. opera & studio Simonis Van Leeuwen.

Vigesimatertia eiusdem pag. 269 *b*. Πῶς δεῖ βιῦν τὺς μοναχύς. *Quomodo oporteat vivere monachos*. Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ. Ο῾ μονήρης βίος. Des. ϗ πέρατι παραδῦναι σπευσάτω. Ibid. Nov. CXXXIII.

Vigesimaquarta eiusdem pag. 273. *b*. Περὶ ἐκκλησιῶν. *De Ecclesiis*. Inc. Πολλῶν καὶ διαφόρων νόμων. Des. πᾶσιν ἡ παρῦσα ἡμῶν γενικὴ διάταξις ἐμφανὴς καταςαίη. Ib. Nov. CXX.

Vigesimaquinta eiusdem pag. 279. *b*. cuius titulus, Ι'σον θείου νόμου, *Exemplum divinae legis*, inc. Α'παγορεύομεν δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις πράγματα. Des. ϗ τὴν ὐσίαν αὐτῦ τῷ δημοσίῳ προσκυρωθῆναι. Ibid. & est Cap. XIII. & XIV. Nov. CXXXI.

VII. pag. 283. *b*. Νόμοι Ι'ϛινιανῦ βασιλέως. Α'ρχὴ τῦ α' βιβλίυ τῦ Κώδικος. *Leges Iustiniani Imperatoris. Initium Libri I. Codicis*. Sequitur Titulorum XIII. syllabus. Primus est Περὶ τῆς ἀνωτάτω Τριάδος, καὶ περὶ πίςεως καθολικῆς, ἤτοι ὀρθοδόξου. *De summa Trinitate, & fide Catholica, sive orthodoxa*. Vltimus Περὶ τύτων, οἵ τινες εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐλευθερῦνται. *De iis, qui in Ecclesiis manumittuntur*. Indicem excipit Συναγωγὴ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ Κώδικι, ϗ τοῖς Διγέςοις, ϗ ταῖς Νεαραῖς διατάξεσιν. Περὶ ἐπισκόπων, ϗ κληρικῶν, ϗ μοναχῶν, ϗ πραγμάτων εὐαγῶν· ἔτι δὲ ϗ Ι'υδαίων, ϗ αἱρετικῶν. Ε'κ τῦ πρώτυ βιβλίυ τῦ Κώδικος. *Collectio expositorum in Codice, & Digestis, & Novellis Constitutionibus. De Episcopis, & Clericis, & Monachis, & rebus sacris, atque etiam de Iudaeis, & Haereticis. Ex primo Libro Codicis*. Haec Collectio Titulos item XIII. complectitur, superioribus respondentes, singulisque subiecta paratitla. Caput I. primi Tituli inc. Ο῾ μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν Τριάδα. Caput II. Tituli XIII. des. δημοσιευθῆναι αὐτῦ τὴν βούλησιν. Et haec quidem totum Librum I. constituunt, qui habetur in Biblioth. Iuris Canonic. Veter. Iustelli, edit. Paris. MDCLXI. T. II. a p. 1223. ad p. 1302.

VIII. pag. 318. Sequitur Liber II. cui titulus: Συναγωγὴ τῶν σποράδην ἐν τοῖς Διγέςοις, ϗ Ι'νςιτύτοις, ἤγυν τοῖς διατυπωθεῖσιν εἰσαγωγικοῖς νόμοις κειμένων, περὶ τῶν ἱερῶν τόπων τε ϗ πραγμάτων, ϗ τῶν ἐν αὐτοῖς γινομένων τε ϗ πλημμελυμένων, καὶ περὶ τῶν ἱερέων· ἔτι δὲ ϗ Ι'υδαίων, ϗ θυσιῶν, ϗ τῶν ἀπαγόντων τινὰς πρὸς ἀπηγορευμένην θρησκείαν, ϗ περὶ ἀποτροφῆς παίδων ϗ γερόντων ϗ ἀσθενῶν παντοίων. *Collectio sparsim expositorum in Digestis, & Institutis, nempe statutis introductoriis legibus, de locis ac rebus sacris, & de his, quae in eis facta sunt, & quae in eis committuntur, & de sacerdotibus; adhuc autem & de Iudaeis, & Sacrificiis, deque iis, qui aliquos ad prohibitam religionem abducunt, & de puerorum, senum atque infirmorum quorumcumque alimentis*. Primum Caput inc. Βι. α'. τιτ. η'. Διγ. α'. Γαΐου. Τὰ σάκρα θείου δικαίου εἰσὶ, ϗ ὑπ' ὐδενὸς δεσπόζονται· Σάκρον δὲ πρᾶγμά ἐςι τὸ τῷ δημοσίῳ ἀνιερωθέν· τὰ γὰρ ἰδιωτικὰ ὐκ εἰσὶ σάκρα, ἀλλὰ βέβηλα· εἰ δὲ καταπέσῃ τὸ οἰκοδόμημα, μένει σακρος ὁ τόπος, ὡς Μαρκιανὸς Διγ. ς'. Vltimum des. Βι. λγ'. τιτ. ϛ'. Διγ. λϛ'. Κλεονίδυς. Οὕτως εἶπον· τὺς γέροντας, ϗ ἀσθενεῖς μυ ἀπελευθέρους, ἐν τοῖς τόποις, ἐν οἷς εἰσι, θέλω γηροκομεῖσθαι, ϗ διάγειν αὐτοὺς ἐν ζωῇ μυ. Ibid. a p. 1302. ad pag. 1312. Haec autem omnia a §. VI. hactenus recensita habes etiam in Codice XXVI. Biblioth. Taurin. Part. I. a pag. 96. ad pag. 106.

IX. pag. 322. *b*. Νόμος Η῾ρακλείου βασιλέως περὶ ἐπισκόπων, ϗ κληρικῶν, ϗ μοναχῶν, πού δεῖ αὐτὺς ἐνάγειν. *Lex Heraclii Imperatoris de Episcopis, & Clericis, & Monachis, ubi conveniri debeant*. Inc. Ε'ν ὀνόματι τῦ δεσπότυ Ι'ησῦ Χριςῦ ϗ Θεοῦ ἡμῶν, Η῾ράκλειος, ϗ Η῾ράκλειος νέος, Κωνςαντινυπόλεως πιςοὶ βασιλεῖς ἐν κυρίῳ, Σεργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ϗ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως, ϗ οἰκυμενικῷ πατριάρχῃ. Οὐχ ἁλυργὶς ϗ αὐτεξύσια σκῆπτρα. Des. τὸ θεῖόν σε φυλάξῃ εἰς πολλὺς χρόνυς ϗ ἀγαθὺς, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ. Exstat in Iure Graec. Rom. Leuncl. T. I. Lib. II. pag. 73. subscriptio vero, quae in edit. verba mox adlata consequitur, in Codice praecedit, & quidem, ut in aliis etiam Constitutionibus, quas recensuimus, arcano quodam scripturae genere exarata.

X. pag. 325. Τίτλος δεύτερος περὶ τῦ ἀριθμῦ τῶν εὐλαβεςάτων κληρικῶν. *Titulus secundus de numero religiosissimorum Clericorum*. Est eiusdem Heraclii ad eumdem Sergium. Inc. Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον ϗ ἁρμοδίαν ἐπάγεσθαι τάξιν. Des. ἔργῳ ϗ πέρατι παραδῦναι, ϗ παραφυλάξαι σπευσάτωσαν. Ibid. pag. 77. Huius autem Constitutionis, sive Epistolae ultima pagina manu Seculi XV. suppleta est.

Co-

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. eleganter exaratus, optimeque servatus, scholiis marginalibus, & interlinearibus abundans, cuius prima & ultima pagina, recentiori manu suffecta fuit. Constat foliis 327. cuius specimen damus Tab. VII. N. II.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΙΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

EPISTOLAE ET SERMONES QVORVMDAM THEOLOGORVM.

Titulus reddendus.

Ioannis Scholastici Scala Paradisi, cum prolegomenis, Sermo ad Pastorem, & alia nonnulla.

COD. XI. I. p. 1. PRaecedunt primo Ioannis Climaci Vita, secundo Ioannis Rhaithuni ad Auctorem Scalae Epistola, tertio huius ad illum Responsio, quarto tandem Scala ipsa, cuius primus Gradus pag. 12. Περὶ τῆς τοῦ ματαίου βίου βιαίας ἀποταγῆς, *De violenta vani seculi renunciatione*, inc. Τοῦ ἀγαθοῦ, κ. λ. Titulus vero praefixus ita habet: Λόγος ἀσκητικὸς τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ καθηγουμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, ὃν ἀπέστειλε τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῃ τῷ καθηγουμένῳ τῆς Ῥαϊθοῦ· διῄρηται δὲ κεφαλαίοις λ' βαθμίσι κλίμακος ὁμοίως ἀπὸ τῶν χθαμαλωτέρων ἐπὶ τὰ μετεωρότερα τοὺς ἑπομένους ἀνάγουσι· παρ' ὃ καὶ κλίμαξ ἡ βίβλος ὠνόμασται. *Sermo asceticus Abbatis Ioannis monachorum in monte Sina Praefecti, quem misit Abbati Ioanni Praefecto Rhaithuno. Divisus autem est in Capita XXX. veluti Scalae gradus, qui ex humilioribus ad sublimiora sectantes attollunt, ideoque huic Libro Scalae etiam nomen est inditum.* Vltimus Gradus Περὶ ἀγάπης καὶ ἐλπίδος καὶ πίστεως, *De Caritate, Spe, & Fide*, des. ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεστι, καὶ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀορίστους αἰῶνας, ἀμήν. Sed inter verba πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη· μείζων δὲ πάντων ἡ ἀγάπη, & alia ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε, ἀδελφοὶ, κ. λ. quae paullo ante finem huius ultimi Capitis occurrunt, insertus est Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, κ. λ. quique in aliis Codicibus Scalae erat praevius; & insuper scalula quaedam calamo diligenter delineata, gradus inverso ordine dispositos, ut in aliis etiam observavimus, exhibens, quam praecedunt tres iambi:

Κλίμαξ πέφυκα τῆς ἀνωτάτης πύλης.
Ταύτην βαδίζων τοῦ Θεοῦ σοφῶς ἔχου,
Οὕτως ἀναχθῇς εἰς τὸν εὐκλέα δόμον.
Scala sum supernae portae.
Hanc qui adscendis, Deo sapienter adhaere,
Vt in gloriosam illam evebaris domum.

Haec omnia excipit p. 264. *b.* eiusdem Ioannis Climaci Sermo ad Pastorem, alibi etiam a nobis recensitus. In fine crux est apposita, rubro colore depicta, & in ipsam versiculi sequentes conscripti:

Σταυρὸς βλεπόντων ἀστραπηφόρον σέλας,
Σταυρὸς μοναστῶν εὔδρομος σωτηρία.
Crux intuentium coruscans lumen,
Crux monachorum rectus cursus ad salutem.

His alii duo subscripti, nimirum:

Ἱδρῶτι πολλῷ συσχεθέντι καὶ πόνῳ
Μόγις τὸ γλυκύτατον εὕρομεν τέλος.
Sudore multo effuso, ac labore
Vix tandem dulcissimum invenimus finem.

II. pag. 286. Ἐπιστολὴ Γερασίμου μονάζοντος πρὸς Ἐπιφάνιον μοναχόν. *Epistola Gerasimi monachi ad Epiphanium monachum*. Inc. Τὴν τιμίαν σου γραφὴν ἐδεξάμην, πνευματικὲ ἀδελφέ. Des. ἡ χάρις τοῦ παναγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Est tota ascetica, ac de monasticae vitae perfectione agit.

III. pag. 288. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σαμψών. *Vita & conversatio S. P. N. & Thaumaturgi Sampsonis;* & quidem recentiori manu exarata; quam vide in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. VIII.

Varia sunt in hoc Codice tum in Ioannis Scalam eiusque Prolegomena, tum in Sermonem ad Pastorem marginalia scholia, quorum ut aliquod lectori specimen demus, unum aut alterum describendum duximus. Primum ex pag. 13. *b.* desumsimus, ubi auctore varias monachorum definitiones sub initium ferme primi gradus adferente, ita Scholiastes in margine subiungit: Οἱ ὅροι πάσῃ φυλακῇ σοι τηρείσθωσαν, καὶ μὴ προδῷς γείτοσι κακίας τοῖς λογισμοῖς τινα τῶν τῆς ψυχῆς σου χωρίων εἰς νομὴν ἀγρίδια· ἵν' αὐτοδέσποτος ὢν τῶν παθῶν σου, θηρία ἐν πλάτει ἐργασίας τοῖς τῆς σκληρότητος χέρσοις χορτοβορεῖσθαι ἐπιτάττῃς. Alterum suppeditant nobis verba, ἰατρός ἐστιν ὁ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν κεκτημένος ἄνοσον, κ. λ. quae paullo post initium Sermonis ad Pastorem occurrunt pag. 264. *b.* quorum haec in margine adfertur interpretatio: Τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑγιαίνειν τὸν ἰατρὸν ἔφη, οὐχ ὅτι ὁ ψυχικὸς ἰατρὸς τὰ δύο φέρειν ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ὅτι ὁ σωματικὸς σῶμα ὑγιὲς, καὶ ὁ πνευματικὸς ψυχὴν ὑγιῆ χρήζουσιν ἔχειν· ἀορίστως δὲ ἀποκοινοῦσθαι τὸν ἰατρὸν εἴρηκε κατὰ τὰ μέρη ἀμφότερα. Δεῖ δὲ εἰδέναι τοῦτο, ὅτι ἐκ τοῦ δύο εἶναι, καὶ σωμάτων καὶ ψυχῶν αὐτὸν ἀπήτησε κατὰ τὸ σῶμα ὑγιείαν· ἀλλ' οὐκ οἶμαι· εἰ γὰρ καὶ φέρει πόνον ἀσθενῶν, καρτερικωτέρους τοὺς μαθητὰς ἐκπαιδεύσει. Tandem paullo post hoc aliud occurrit in ead. pag. Ἐν τούτῳ φησὶν, οὐ τὸ μὴ πάσχον ἀσθένειαν ἐκ παρατροπῆς, ἢ πλεονασμοῦ τοῦ συστατικοῦ στοιχείου, ἀλλὰ τὸ ἐκδυσάμενον τὰς ἡδυπαθεῖς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν ἐκ τούτων φθοράν· ὥς ἔφη καὶ ἔν τινι τῶν περὶ ἀπαθείας, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. primis tribus paginis ita vetustate consumtis, ut novis foliis suffectis, dimidia fere scripturae pars interierit. Constat foliis 301.

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ ΕΙΣ ΤΙ ΡΗΤΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΝ ΤΗι ΑΠΟΛΟΓΙΑι ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΞΑΗΜΕΡΟΥ.

SCHOLIA PSELLI IN QVODDAM DICTVM BASILII IN APOLOGIA HEXAEMERONIS.

Ac praeterea.

Eiusdem Basilii in Hexaëmeron Homiliae IX. Gregorii Nysseni de Opificio Hominis Liber, Explicatio Apologetica in Hexaëmeron, Antirrheticus contra Apollinarium, & alia nonnulla.

COD. XII. I. p. 1. POst Tabulam eorum, quae in hoc volumine continentur, occurrunt Σχόλια τοῦ Ψελλοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, τὸ ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ περὶ τῆς Ἑξαημέρου, τὸ οὕτω φάσκον. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις κατέφυγον, τοῖς τοῦ κόσμου στοιχείοις τὴν αἰτίαν τοῦ παντὸς ἀναθέντες, καὶ τὰ ἑξῆς. Σχολαὶ ἀντὶ τοῦ ἐγχρονίσας. *Scholia Pselli in dictum illud S. P. N. Basilii in* Apologia de Hexaëmero, *quod ita habet „ ideo ipsi ad materiales suppositiones confugerunt, omnium rerum caussam elementis mundi tribuentes, &c. „ Disputationes adversus hoc verbum* ἐγχρονίσας. Inc. Ἱκανῶς ἐνστάσας τοῖς ἐκ τοῦ περιπάτου δόγμασιν ὁ μέγας Βασίλειος. Des. τὸν περὶ τῶν δογμάτων ἔλεγχον ἐς καιρὸν ἄλλον ἀναβεβλήμεθα. Pag. 6. *b.* Ἕτερον σχολαὶ εἰς τὸ ἄτομα καὶ ἀμερῆ. *Aliud scholium in illud* ἄτομα καὶ ἀμερῆ. Inc. Ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα λέγουσιν. Des. τῆς διαμονῆς τὴν αἰτίαν παρέχει. Adservantur Mss. haec Scholia etiam Romae in Vaticana. Gesnerus in Bibliotheca.

II. pag. 7. Sequuntur Divi Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae *in Hexaëmeron Homiliae IX.* quarum prima inc. Πρέπουσα ἀρχή. Vltima des. δοξασθήτω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Concordant cum edit. Montfaucon. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. Discrimen aliquod occurrit in titulis; nam qui ab Homilia III. usque ad ultimam in edito leguntur, ii omnes desunt in Codice, qui ipsorum loco, singulis sacri textus verba rubro charactere exarata praeponit. Homilia igitur III. loco tituli haec habet: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενηθήτω στερέωμα, κ. λ. IV. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. V. eadem, quae in edito. VI. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενηθήτωσαν φωστῆρες, κ. λ. VII. & VIII. eadem item, quae in edit. IX. denique, Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώσων, κ. λ. His exceptis, reliqua in utroque conveniunt. Easdem homilias habemus etiam infra in Codicibus XVIII. & XXVII. Plut. IV. in illo tamen initio mutilas; in hoc variis etiam marginalibus scholiis instructas.

III. pag. 121. Sequitur *Gregorii Nysseni Liber De Opificio Hominis* in Capita XXX. distributus. Libro praecedit Tabula, quae ideo Capita XXXI. complectitur, quod duodecimum in duo subdivisit: Tabulae vero prooemium ad Petrum Fratrem. Huius Operis recensionem vide in Codice IV. Plut. VII. §. I. cum quo penitus concordat, etiam in iis, quae circa nonnullorum Capitum divisionem ibi animadvertimus.

IV. pag. 176. *b.* Praedictum Opus excipiunt definitiones illae item S. Gregorio Nysseno tributae, de Angelis, de Anima, eiusque facultatibus, ac virtutibus, de elementis, de triplici lege, de centum denariis, &c. tum eiusdem senarii versus duodecim [1]; quae omnia Latina interpretatione donata vide in dicto Codice IV. a §. II. usque ad §. VIII. inclusive.

V. pag. 179. *Eiusdem Nysseni ad Petrum Fratrem Explicatio Apologetica in Hexaëmeron.* In dicto Codice IV. §. IX.

VI. pag. 207. Tandem *eiusdem Antirrheticus adversus Apollinarium.* Ibid. §. X.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. optime scriptus, & servatus. Constat foliis 256.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEOPHYLACTI EPISTOLAE.

Ἐπιστολαὶ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου. *Epistolae beatissimi Episcopi Bulgariae D. Theophylacti*, numero XXXIX. Prima est Τῇ δεσποίνῃ κυρᾷ Μαρίᾳ. Inc. Δέσποινά μου ἁγία. Πολλοῖς μέν. Vltima Τῷ αὐτῷ (nempe Romano Theophylacto) des. καὶ κακώσεως. G. & L. leguntur in calce Tom. VIII. Operum Meursii edit. Florent. a pag. 937. ad 990. & quidem ex hoc ipso Codice descriptae, quatuor tantum exceptis, nimirum X. XXII. XXIV. & XXV. Istae enim habentur inter alias LXXV. eiusdem Theophylacti Epistolas [2], in eodem Tomo editas a pag. 791. ad pag. 932. sub numeris XIV. XV. XVII. & XVIII. COD. XIII.

Co-

(1) Versus istos, tamquam anonymi, adfert Allatius in Dissert. de Dominic & Hebdomad. Graecor. recentior. in calce Operis de perp. Eccles. Occid. & Orient. consens. p. 1406

(2) Has porro LXXV. Epistolas, ex alio huius Bibliothecae Codice ab Andrea Schotto descriptas accepit, & primus cum suis castigationibus Graece edidit Io. Meursius Lugduni Batav. MDCXVII. 4. Latina Marinerii versio in Bibl. PP. Colon. MDCXXII. Tom. XV. edita, & Lugd. Tom. XVIII. pag. 533. recusa. Cl. Lamius in Praef. ad cit. Meursii Tom. p. XI. haec ad rem nostram scribit: *Codices Mss. Biblioth. Mediceae Laur. in quibus Theophylacti Epistolae continentur, sequentes indicantur a praestantissimo monacho Bern. Montefalconio in sua Biblioth. Bibliothecarum Mss. Pl. X. N. XIII. Epistolae XXXVIII.* (vere XXXIX. sunt.) *Plut. LIX. N. XII. Epistolae LXXVI. sed vere LXXV. quum una duplicata bis repetatur in Codice insigni & vetusto, ex qua hae Epistolae LXXV. Theophylacti a Meursio editae, descriptae fuere eodem ordine quo iacent in Codice. At quicumque ille fuit, qui eas descripsit, certe non videtur quaesivisse, an aliae Theophylacti Epistolae in Laur. Biblioth. Codicibus exstarent, & quidem a descriptis diversae. Nam XXXIX illarum Epistolarum, quae in Cod. XIII. Plut. X. exstant, pleraeque omnes ab aliis iam descriptis, & tandem editis, differunt; quare operae pretium esse duxi, eas etiam exscribendas curare, & in aliarum Epp. calce appendicis loco publici iuris facere.*

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XV. a scriptore non satis perito exaratus, ac nonnullis lacunis adspersus. Constat foliis scriptis 27.

ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΓΧΙΝΟΥ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

THOMAE AQVINATIS CONFESSIO.

Scilicet.

Varia ad Concilium Florentinum pertinentia.

COD. XIV. I. p. 1. Τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀγχίνου ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κηρύκων ἐξομολόγησις μετενεχθεῖσα ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ (lege Λατινικοῦ) εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ τοῦ μακαρίτου κυρίου Δημητρίου τοῦ Κυδώνη. *S. Thomae Aquinatis ex Ordine Fr. Praedicatorum Confessio e Latino sermone in Graecum conversa a beato Domino Demetrio Cydone.* Inc. Ἐξομολογοῦμαι τῷ κυρίῳ μου. Des. τῆς μακαρίας ζωῆς. Ἀμήν. Ex adlato principio & fine, constat Opusculum hoc aliud esse ab eo, quod inter edita prostat ordine LXIV. Quale autem sit, alii doceant.

II. p. 4. Δογματικὸς, ἢ περὶ ἑνώσεως. *Oratio dogmatica, sive de Vnione*, auctore Card. Bessarione. Inc. Τὴν μὲν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ἱερὰν εἰρήνην. Des. ἀλλὰ τῶν μὴ πεισθέντων τὸ ἔγκλημα. Exstat G. L. in edit. Concilior. Venet. A. MDCCXXXII. T. XVIII. a p. 399. ad pag. 466.

III. p. 23. *b.* Τοῦ σοφωτάτου καρδινάλεως κυρίου Βησσαρίωνος, τοῦ κοινῶς λεγομένου Νικαίας, πρὸς Ἀλέξιον Λάσκαριν τὸν Φιλανθρώπινον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Sapientissimi Cardinalis Domini Bessarionis, vulgo dicti Nicaeni, ad Alexium Lascarim Philanthropenum de Processione Spiritus Sancti.* Inc. Σὺ μὲν οὖν οὐ τὰ ἀνθρώπινα μόνον. Des. ἀλλὰ καὶ ῥήμασι συμφωνοῦντας. Latine tantum ibid. a p 1244. ad 1280. G. & L. inter Opuscula aurea Theologica Petri Arcudii Romae MDCXXX. 4. pag. 164.

IV. p. 47. *b.* Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου Βέκκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιγραφαὶ, εἰς ἃ συνελέξατο ῥητὰ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Beatissimi Io Vecci Patriarchae CPolitani Inscriptiones in sententias SS. Patrum, quas collegit de Processione Spiritus Sancti.* Sunt autem XII. cum totidem Gregorii Palamae confutationibus, & Card. Bessarionis apologiis. Prima Vecci Inscriptio inc. Χρήσεις διάφοροι γραφικαὶ συλλεγεῖσαι εἰς ἀπόδειξιν, κ. λ. Gregorii Palamae ἀντίῤῥησις inc. Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις, κ. λ. Bessarionis pro Vecco ἀπολογία inc. Ὁ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ, κ. λ. Definit totum opus in verbis: καὶ μαρτυρῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἴσην ἑαυτῷ ἀσθένειάν τε καὶ οὐθένειαν. His succedunt in Codice quaedam alia anepigrapha, item eiusdem argumenti; eadem tamen omnino sunt cum illis, quae habentur infra §. VI. ubi auctor innuitur

V. pag. 62. Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Νικαίας Βησσαρίωνος προσφώνημα εἰς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν η' σύνοδον, ἀναγνωσθὲν ἐπὶ τῇ ταύτης προτάξει ἐπὶ κοινῇ ἀκροάσει, Ὀκτωβρίῳ η'. ἰνδ. β'. *Sapientissimi Archiep. Nicaeni Card. Bessarionis Oratio ad sanctam & oecumenicam VIII. Synodum, publice pronunciata in eiusdem principio, Octobris die VIII. Ind. II.* Inc. Τῶν μεγάλων πραγμάτων. Des. ἀπονείμαντα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in dicto Conciliorum Tom. a p. 35. ad p. 46.

VI. pag. 65. *b.* Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδη περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος κατὰ Λατίνων. *Maximi monachi Planudae de Processione Spiritus S. contra Latinos*, Syllogismi IV. cum Bessarionis responsionibus. Inc. Ἐρωτητέον πότερον. Des. δυναμένοις ἀνακαλύπτων. G. & L. inter Opuscula P. Arcudii a p. 614. ad 629.

VII. p. 68. Βησσαρίων καρδινάλιος τῷ σοφῷ Θεοδώρῳ εὐπράττειν. *Bessarion Card. sapienti Theodoro salvere.* Inc. Ἃ μὲν περὶ τῆς ἀκριβείας. Des. αὐτὸς ἂν εἰδείης. Ms. Lambec. VII. p. 162 seq.

VIII. p. 69. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Πλήθωνος πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ οὐσίας. *Eiusdem ad dicta Plethonis in Aristotelem de substantia.* Inc. Εἴ τις ἁπλῶς τε ἅμα καὶ ἀκριβῶς. Des. προσθετέον τὴν ψῆφον. Meminit Gesnerus in Biblioth. & Allatius pag. 387. de Georgiis.

IX. p. 70. Ὡς παρὰ τοῦ σοφωτάτου μου κυρίου ἀκήκοα τοῦ καρδιναλίου, καὶ οὗτος ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐστι, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τὸ λέγον, ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς. *S. Augustini de Spiritu S. in dictum illud Evangelii „ nisi ego vadam, Paracletus non veniet ad vos „ hic Sermo dicitur esse S. Augustini ab exscriptore, qui id se audisse a sapientissimo Bessarione fatetur.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Des. τοιαῦτα λογίζεσθαι. G & L. inter Arcudii Opuscula sub titulo tamen diverso a p. 632. ad pag. 670. Notandum tamen in nostro Codice nullam locorum citationem adferri.

X. pag. 78. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ περὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθοῦς ζωῆς ἐπιγραφομένῳ, ἐν ᾧ ὡς ἐν διαλόγῳ, ἐρωτῶσι μὲν οἱ ἀδελφοί, ἀποκρίνεται δὲ ὁ διδάσκαλος. *Eiusdem Augustini in libello de cognitione verae vitae inscripto, in quo, in forma dialogi interrogant fratres, respondet magister.* Inc. Ἀδελφοί. Ὥσπερ τὸ τῆς σαρκὸς βάρος πιέζει τὴν ψυχήν. Des. τὸ τῆς περιστερᾶς ἔπλασε σῶμα. G. & L. ibid. a p. 672. ad p. 684.

XI. pag. 81. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Γρηγορίου πρὸς τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος. *SS. Patriarchae CPolis D. Gregorii ad Imp. Trapezuntis.* Inc. Ἡμεῖς, ὦ θειότατε βασιλεῦ. Des. εὐφροσύνην ἡμῶν. G. & L. in Allatii Graecia Orthod. T. I. p. 419. seqq.

XII. p. 94. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία εἰς τὴν τῆ Ἐφέσυ ὁμολογίαν. *Eiusdem Apologia in Confessionem Marci Ephesii*. Inc. Ὁ τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἀρχιερεύς. Des. ὅπως γένηται μία ποίμνη καὶ εἷς ποιμήν. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Adhuc inedita, sed lecta Arcudio, teste Fabricio B. G. Tom. X. p. 382.

XIII. p. 118. *b*. Ἀπολογία Γρηγορίυ ἱερομονάχυ τῦ μεγάλυ πρωτοσυγκέλλου καὶ πνευματικῦ, τῦ ὕςερον χρηματίσαντος πατριάρχυ, καὶ ἐν Ῥώμῃ ταφέντος, καὶ θαυματυργῦντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσυ ἐπιςολὴν, ἐκ διαφόρων ἁγίων, κ. λ. *Gregorii hieromonachi, magni Protosyncelli & a confessionibus, qui postmodum creatus est Patriarcha, & Romae sepultus coruscavit miraculis, responsio ad Epistolam Marci Ephesii, e variis SS. sententiis*. Inc. Τὸ μὲν προοίμιον τῦ αἰδεσίμυ Ἐφέσυ. Des. ἀναπέμψωμεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. G. & L. in cit. Concil. Tom. a p. 753. ad 840.

XIV. p. 148. Μάρκυ μητροπολίτυ Ἐφέσου τῦ Εὐγενικῦ κεφάλαια συλλογιςικὰ πρὸς Λατίνυς. Ἀπόκρισις δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ σοφωτάτου κυρίυ Γεωργίυ τῦ Σχολαρίυ ἐξ αἰτήσεως τῦ μακαριωτάτυ πατριάρχυ Γρηγορίυ τῦ νέου ὁμολογητῦ. *Marci Eugenici Metropolitae Ephesii Capita syllogistica adversus Latinos. Responsio vero ad ista est sapientissimi D. Georgii Scholarii, facta rogatu beatissimi Patriarchae Gregorii iunioris, confessoris*. Primum Caput inc. Ἐρώμεθα τὺς Λατίνυς, κ. λ. Georgii Scholarii responsio inc. Οἱ Λατῖνοι τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἀκύοντες, κ. λ. Perducta autem est ad Caput usque XVII. inclusive, in quo quum e vita Georgius decessisset, reliqua XXI. Bessario Cardinalis confutanda suscepit; ut ex ipso titulo palam fit, qui postremam hanc responsionis partem praecedit pag. 183. nimirum: Ταῦτα τὰ κεφάλαια ἀντεῖπεν ὁ σοφώτατος κύριος Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἐν τῇ Κωνςαντινυπόλει αἰτήσει τοῦ μακαριωτάτυ κυρίυ Γρηγορίυ τῦ πατριάρχυ, ὄντος αὐτοῦ ἔτι μεγάλυ πρωτοσυγκέλλυ. ὑπελείφθησαν δὲ καὶ ἄλλα, ἃ ὐκ ἔφθασεν ἐπεξεργάσασθαι. γενόμενος γοῦν ὁ μακαρίτης πατριάρχης ἐν Ῥώμῃ, ἠξίωσε τὸν σοφώτατον Καρδινάλιον τὸν Νικαίας, ὅπως τἀπίλοιπα ἀπολογηθῇ. ὗτος τῦ Ἐφέσου κεφάλαια μήπως, φησὶν, εὑρεθῶσιν ἀνεξέταςα, καὶ δόξῃ τοῖς ἁπλουςέροις ὅτι κατελείφθησαν ὡς ἀναντίῤῥητα, ἐπινεύσας δὲ τῇ αὐτοῦ αἰτήσει, ἐπεσκοράκισεν αὐτὰ, ὀλίγοις ἀρκεσθεὶς λόγοις. *Haec Capita refellit sapientissimus D. Georgius Scholarius CPoli, petitione beatissimi D. Gregorii Patriarchae, quum adhuc esset magnus Protosyncellus. Supererant autem & alia, quae non potuit absolvere. Quum igitur beatus ille Patriarcha Romae versaretur, rogavit sapientissimum Cardinalem Nicaenum, ut ad reliqua ipse responderet. Hic, Ephesii Capita ne quando, inquit, invenirentur inexaminata, & simplicioribus viderentur ideo omissa, quod ipsis contradici minime posset, huius petitioni adsentiens ea confutavit, paucis contentus rationibus*. Primum Marci Ephesii Caput, quod tamen ordine est XVIII. inc. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον, ὡς ἐκ δύο ὑποςάσεων πρόεισιν, κ. λ. Responsio Cardinalis Bessarionis inc. Ὁ Λατίνων τε καὶ Γραικῶν πρὸς ἀλλήλυς. Responsionum finis est: ἡ Λατίνων, ταὐτὸ δὲ εἰπεῖν, ἡ Χριςιανῶν ἀκηλίδωτος θεολογία καὶ πίςις. Hanc alteram Marci Ephesii Capitum partem a Bessarione confutatam memorat Lambecius VII. pag. 111. Vid. Arcudium Lib. II. de Concordia p. 113. & Allatium de Eccles. Occid. & Orient. perp. Consens. Lib. III. Cap. III. pag. 932. & in Diatriba de Georgiis a Fabricio recusa in calce Tom. X. Bibl. Graec. pag. 779.

XV. pag. 211. Ἐπιςολὴ Νικολάυ πέμπτου Ῥώμης ἀρχιερέως μεγίςυ πρὸς Κωνςαντῖνον βασιλέα Ῥωμαίων ἐκ τῆς Λατίνης μεθερμηνευθεῖσα φωνῆς ὑπὸ Θεοδώρυ τοῦ Γαζῆ. *Epistola Nicolai V. Maximi Romae Archiepiscopi ad Constantinum Romanorum Imp. ex Latino in Graecum sermonem conversa a Theodoro Gaza*. Post inscriptionem, Νικόλαος ἐπίσκοπος δῦλος τῶν δύλων τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Ἀνδρεῖον Βρυέννιον Λεοντάριν. Des. παρεσχηκὼς φανῆναι παντάπασιν. Ἔῤῥωσο, καὶ εὐτύχει. Ἐν Ῥώμῃ ἔτει τῆς τῦ κυρίυ ἐνανθρωπήσεως χιλιοςῷ τετρακοσιοςῷ πεντηκοςῷ πρώτῳ, πέμπτῃ πρὸ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἐνιαυτῷ τῆς ἡμετέρας ἀρχιερατείας πέμπτῳ. Inter Arcudii Opuscula p. 685. seqq.

XVI. pag. 214. Ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς η' συνόδυ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης. *Definitio S. & oecumenici VIII. Concilii Florentini*, cum subscriptionibus Graecorum. Inc. Εὐγένιος ἐπίσκοπος δῦλος τῶν δύλων τῦ Θεῦ, κ. λ. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Des. καὶ δικαίων αὐτῶν. Ἐδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ, κ. λ. ἔτει ἀπὸ τῆς τῦ κυρίυ σαρκώσεως αυλθ'. Ἰυλλίυ ς'. ἡμέρα β'. ἰνδ. β'. ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμυ ἔτει ςϡμζ'. καὶ τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν ἔτει θ'. Inde sequuntur subscriptiones Patrum. Prima est Ioannis Palaeologi Imp. ultima Pachomii ἐν τῷ Λάτρῳ Abbatis. Extat in Actis Concilii Florentini.

Cod. Graec. papyraceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 217.

ΕΥΧΑΙ, ΥΜΝΟΙ ΚΑΙ ΨΑΛΜΟΙ, Α ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ ΤΗ͂Ι ΕΛΛΗΝΙΚΗ͂Ι ΕΚΚΛΗΣΙΑ͂Ι,

PRECES, HYMNI, ET PSALMI, QVAE DICVNTVR IN ECCLESIA GRAECA.

I. p. 1. Continet typicon Ecclesiasticae acoluthiae, sive formam recitandi Divini Officii iuxta ritum Ecclesiae Graecae. Titulus autem ita oscitanter ac mendose scriptus est, ut ex ipso vix ea, quae sequuntur, expiscari potuerimus: Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἀκολουθίας τῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Ordo recitandi Officium sancti & divini Patris* COD. XX.

tris nostri Sabae [1]. In duas autem partes dividitur. Prima continet Officia singulis diebus recitanda a prima Septembris ad ultimam Augusti, cui titulus praefixus pag. 19. *b.* ita habet: Σύνοψις τῶν ιβʹ μηνῶν τοῦ ἐνιαυτῦ ἀρχομένων ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίυ μέχρι Αὐγύςυ. *Synopsis duodecim mensium anni incipiendo a mense Septembri usque ad Augustum.* Altera pag. 118. continet Officia recitanda a Dominica, quam Graeci appellant τῦ τελώνυ κ̀ τῦ φαρισαίυ, quod in ipsa legatur parabola Publicani, & Pharisaei, apud nos Dominica, quae Quinquagesimam praecedit, usque ad feriam secundam post Dominicam τῶν ἁγίων πάντων, primam nempe post Pentecosten. Huius Titulus sequens est: Ἀκολυθία τῆς ἁγίας κ̀ μεγάλης τεσσαρακοςῆς. Ἀρχὴ ἀπὸ τῦ τελώνυ κ̀ τοῦ Φαρισαίυ. *Officium sanctae & magnae Quadragesimae. Initium a Publicano & Pharisaeo.*

II. pag. 178. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ λόγος εἰς τὸ πάσχα. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Pascha.* Inc. Εἴ τις εὐσεβὴς κ̀ φιλόθεος. Des. κ̀ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 250. in spuriis. Sequitur p. 180. amanuensis subscriptio, & ipsa ita analphabete, ac negligenter exarata, ut praeter ipsius nomen, quod est *Ioannis Lectoris*, τῦ ςαβυλήτυ (sic) ἐκ χώρας Σαραγύσας, & annum ,ςωμδʹ. ἰνδ. δʹ. nempe 6844. (Christi MCCCXXXVI.) *Indict. IV.* reliqua divinandi fastidium minime requirant. In fine tandem nonnullae Orationes sacrae subnectuntur, illae quidem non magni momenti.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissime scriptus. Constat foliis 183.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΝΤΙΚΗΝΣΩΡΟΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ.

THEOPHILI ANTECESSORIS INSTITVTA.

COD. XVI. I. pag. 1. PRaecedit Index Titulorum, qui in quatuor Institutionum Theophili Libris continentur. Primi Libri Tituli sunt XXV. totidemque secundi. Tertii sunt XXIX. Quarti denique XVIII. Indicem sequitur Ἀρχὴ τῆς πρώτης σὺν Θεῷ Ἰνστιτυτιώνος Θεοφίλυ ἀντικήνσωρος. Διάταξις Σεβαςὴ τὰ Ἰνςιτῦτα. *Initium cum Deo primae Institutionis Theophili Antecessoris. Constitutio, confirmans Institutiones.* Inc. Βασιλικῆς μεγαλοφροσύνης. Des. τῆς αὐτῦ πολιτείας ἄρξειν μερῶν. Exstat una cum reliquis, quae recensebimus in Theophili nuperrima editione Hagae Comitis A. MDCCLI. 4. Tom. I. pag. 1. seqq. Tum Libri I. Titulus primus Περὶ νόμυ φυσικοῦ, ἐθνικῦ, κ̀ πολιτικῦ, *De Lege naturali, gentium, & civili*, inc. Φυσικὸν νόμιμόν ἐςι. Hic in edit. citata est Titulus II. Nam primus, qui est *de Iustitia & iure*, in Codice desideratur. Vltimus Περὶ ὑπόπτων ἐπιτρόπων, κ̀ κυρατώρων, *De suspectis tutoribus, & curatoribus*, des. ὡς σύςτεκτος ὐκ ὀφείλει ἐξωθεῖσθαι. Ibidem a pag. 12. ad p. 206.

II. pag. 26. *b.* Secundi Institutionum Libri Titulus primus Περὶ διαιρέσεως πραγμάτων, *De rerum divisione*, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Vltimus Περὶ κωδικέλλων, *De codicillis*, des. κ̀ ὅτι πέντε μόνοι μάρτυρες ἀρκῦσιν. Ibid. a pag. 207. ad p. 514.

III. p. 57. *b.* Tertii Libri Titulus primus Περὶ κληρονομιῶν τῶν ἐξ ἀδιαθέτυ προσφερομένων. *De hereditatibus, quae ab intestato deferuntur*, inc. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν. Vltimus Τίσι τρόποις ἡ ἐνοχὴ αἴρεται, *Quibus modis tollitur obligatio*, des. ἃ τινα ὑπὸ τὴν consensu ἐνοχὴν ἀνάγεται. Ibid. a pag. 515. ad pag. 725. quae incidit in Tom. II.

IV. pag. 81. *b.* Quarti denique Libri Titulus primus Περὶ ἐνοχῶν τῶν ἀπὸ ἁμαρτίας γινομένων, ἢ ἐγειρομένων, *De obligationibus, quae ex delicto nascuntur*, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Vltimus Περὶ δημοσίων δικαςηρίων, *De publicis iudiciis*, des. τοῖς ἀναγινώσκυσι προσγενήσεται, ἀμήν. Ibid. a p. 726. ad pag. 926. In Codice subnectitur alia quaedam brevis adnotatio *de publicis iudiciis*, quae ad hoc ultimum Caput videtur pertinere. In ultima vero pagina schema graduum cognationis delineatum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIII. notulis marginalibus posteriori manu adiectis adspersus. Constat foliis 101.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

THEODORETI CVRATIO GRAECARVM ADFECTIONVM.

I. pag. 1. TΟῦ μακαριωτάτυ κ̀ ἁγιωτάτυ πατρὸς ἡμῶν Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ Κύρυ Ἑλληνικῶν θεραπευτικὴ παθημάτων, ἢ εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπίγνωσις. *Beatissimi & sanctissimi P. N. Theodoreti Episcopi Cyri Curatio Graecarum adfectionum, sive Evangelicae veritatis e Graeca philosophia agnitio.* Dividitur in XII. Sermones. Praefatio inc. Πολλάκις μοι. Des. τὸ κέρδος κομίσασθαι. Primus Sermo Περὶ πίςεως, *De fide*, inc. Ἰατρικὴ θεραπεία. Vltimus Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, des. κατεσκεύασα φάρμακον. Concordant omnia cum edit. G. L. Paris. A. MDCXLII. fol. T. IV. a p. 461. ad p. 679. COD. XVII.

Cod. Graec. chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. cuius prima pagina affabre minio auroque depicta Annunciationem Virginis, & Christi Nativitatem exhibet. Constat foliis scriptis 229.

ΘΕΟ-

(1) Vide quae de Typico Sabae erudite edisserit Leo Allat. in Dissert. de Libris Eccles. Graecor. p. 5. Obiit Sabas ille magnae Laurae Hieros. Abbas A. C. DXXXII.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

THEODORETI CVRATIO GRAECARVM ADFECTIONVM.

Ac praeterea.

Historiae Ecclesiasticae Libri V. ac de Providentia Orationes X.

COD. XVIII. I. pag. 1. PRimae quatuor huius insignis Codicis paginae recentiori manu suppletae sunt, una tamen antiquae scripturae adhuc in principio superstite, quae multis vulneribus adfecta est. Legitur autem pag. 2. Τῦ μακαρίυ Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ Κύρυ, θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *B. Theodoreti Episcopi Cyri Curatio Graecarum Adfectionum*, in Sermones XII. distributa, cui praevia Hypothesis, ut in Codice superiore. Textus multas praesefert varias lectiones ac correctiones margini appositas, quae si nova Theodoreti operum editio pararetur, magno usui esse possent. In fine legitur manu recentiori: Μανυὴλ διάκονος κ̀ πατριαρχικὸς Νοτάριος ὁ εἰρηνικός. Tum duo versiculi:

Ἀνατελεῖ σοι τῶν ἰαμάτων χύσις,
Δεινῶν ἀκεςὰ ψυχικῶν νοσημάτων.
Larga exhibetur tibi curationum copia
Ad graves sanandos spiritales morbos.

II. pag. 66. Sequuntur *Eiusdem Ecclesiasticae Historiae Libri V.* quorum unicuique Capitum elenchus praeit. Primi Capita sunt xxxiv. Secundi xxxiii. Tertii xxviii. Quarti xxxviii. Quinti xlii. Initium primi sequens est: Ζωγράφοι μέν. Vltimi finis: ἡγεμονεύσαντας πόλεων. Concordat cum citata editione Tom. III. a pag. 521. ad pag. 755. ubi numerus Capitum tantum diversus; propterea quod nonnulla ex iis in Codice subdividuntur. Heic quoque duo alii iambici versus adscripti, nimirum:

Κατεγγραφείης τῇ σεσωσμένων βίβλῳ
Ἐκκλησιογράφημα συνείρας τόδε.
Electorum inscriberis libro
Ecclesiasticum hoc scriptum conferens.

III. pag. 146. *Eiusdem de Providentia Orationes X.* Primae titulus est: Αἱ ἀποδείξεις ἀπ' ὀρανοῦ κ̀ σελήνης κ̀ ἀςέρων, ἡμερῶν τε κ̀ νυκτῶν, κ̀ τῶν τῦ ἔτυς ὡρῶν, λόγος α'. *Demonstrationes a caelo, luna, astris, diebus, noctibus, & anni tempestatibus, Oratio I.* Inc. Νόμος ἐςί. Vltimae titulus: Περὶ τῆς τῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως, κ̀ ὅτι ἄνωθεν ὁ Θεὸς ὐκ Ἰυδαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων κηδόμενος διετέλεσε. *De Salvatoris incarnatione, & quod olim Deus non Iudaeorum modo, sed omnium quoque hominum curam gesserit.* Des. προσενέγκατε μεθ' ἡμῶν τῷ ποιητῇ, κ̀ σωτῆρι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. IV. a pag. 319. ad pag. 459. Postremas duas paginas huius Codicis eidem scriptori, qui primas quatuor supplevit debemus. Notandum, heinc inde brevissima in margine summaria fuisse conspersa.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis Sec. XI. in 4 Constat foliis scriptis 210. cuius specimen damus Tab. VII. N. III.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius diversorum SS. PP. in Epistolas Paullinas.

I. pag. 1. PRaecedunt duo Synaxaria, quorum primum lectiones Epistolarum Sabbatis, & Dominicis totius anni, alterum lectiones diebus festis sanctorum, qui peculiari quodam ritu apud Graecos coluntur, a mense Septembri ad Augustum occurrentium legendas complectitur. Sed huius secundi paginam ultimam in fine Codicis require. COD. XIX.

II. pag. 4. Sequitur Epistolarum textus cum scholiis marginalibus, ut in Codice VI. huius Plutei. Commentariorum in singulas Epistolas initium, & finis mire concordat cum Codice IV. item huius Plutei, ubi singillatim omnia retulimus. Quoad Hypotheses, non solum eas habet, quae in ipso leguntur, ex Theodoreto desumtae, sed etiam Euthalianas. Epistola tantum ad Romanos nullam habet Hypothesim. Ad Colossenses bis repetit illam Theodoreti, qua tamen caret ad Timotheum secunda. Ad Titum caret tantum Euthaliana. Ad Hebraeos denique triplici instructa est Hypothesi, ut in Cod. VII. huius Plutei. Prima anepigraphi inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίυς ἐπιςολὴ δοκεῖ, κ. λ. Secunda Euthalii: Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Ἰταλίας, κ. λ. Tertia Theodoreti: Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόςολος ὑπάρχων, κ. λ. Capita rerum, quae in Epistolis ad Romanos, I. & II. ad Corinthios, & ad Ephesios, in margine tantum suo loco apponuntur, in reliquis etiam initio praefiguntur in Indicem digesta. Subscriptiones & stichometriae cum praedicto Codice VI. conveniunt, excepta Epistola ad Romanos, cui sola tantum apposita subscriptio est, & Epistola ad Ephesios, in qua utrumque desideratur. In fine legitur ἔτυς ϛωκϛ'. ἰνδ. α'. Τιμόθεος ϑύτης τε καὶ Ναξίρεος ὁ Παραδεισίυ. *Anno 6826.* (Christi MCCCXVIII.) *Indict. I. Timotheus sacrificulus & Naxireos, Paradisi F.* quae tamen non amanuensis, sed recentioris Graeci nota existimanda est; Codicis enim scriptura, si non XI. saltem XII. ineuntis Seculi videtur esse.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. ineuntis. Constat foliis scriptis 260.

ΦΙ-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ.

PHILONIS VARIA.

COD. XX. I. pag. 1. Post indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, manu Seculi XIV. exaratum, primum Opus inscribitur: Φίλωνος νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας, τῶν μετὰ τὴν ἑξαήμερον. *Philonis sacrorum legum allegoriae post sex dierum opus Liber I.* Inc. Καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Des. συνδέτου τοῦ σώματος. Exstat in eius Operum edit. G. L. Colon. Allobrog. A. MDCXIII. fol. pag. 31. quam nos editionem in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus; nam recentissimam A. MDCCXLII. Londin. in fol. reperire minime contigit, in qua fortasse illa etiam occurrent, quae infra deesse in nostra hac editione suis locis adnotantur, quum & omnium plenissima habenda sit, & ad huius etiam nostri Codicis exemplar fortasse adornata, quem A. MDCCXXXIII. se contulisse cum Turnebi editione, sua ipse manu Antonius Cocchius vir praestantissimus initio Codicis scriptum reliquit.

II. pag. 9. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, ποιήσωμεν βοηθὸν κατ' αὐτόν. *Eiusdem in illud „ faciamus ei adiutorium secundum ipsum„.* Inc. Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον. Des. ἣν οὐδεμία πανήγυρις ἀνθρώπων ἐχώρησεν. In dicta edit. pag. 841. ubi titulum habet: *Sacrae Legis allegoriarum post sex dierum opus Lib. III.*

III. pag. 18. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὧν ἱερουργεῖν Ἄβελ τε καὶ Κάϊν. *Eiusdem de sacrificiis Abelis & Caini.* Inc. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν. Des. ὁλοκαυτοῦν Θεῷ. Ibid. pag. 101.

IV. pag. 31. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν Χερουβὶμ, καὶ τῆς φλογίνης ῥομφαίας, καὶ τοῦ κτισθέντος πρώτου ἐξ ἀνθρώπου Κάϊν. *Eiusdem de Cherubim, & flammeo gladio, & de Caino, qui primus ex homine procreatus est.* Inc. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ. Des. ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ ὡς αἰτίου τὸ σώζεσθαι. Ibid. pag. 83.

V. pag. 42. Τοῦ αὐτοῦ περὶ γεωργίας. *Eiusdem de Agricultura.* Inc. Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος. Des. τὰ δὲ περὶ τῆς φυτουργίας εἰρημένα αὐτῷ λέγων αὖθις. Ibid. p. 146.

VI. pag. 54. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἄτρεπτον τὸ θεῖον. *Eiusdem, quod immutabilis sit Deus.* Inc. Καὶ μετ' ἐκεῖνό φησιν. Des. ὑπ' αὐτοῦ γνωσθέντων ἀναδικάζοιεν. Ibid. p. 229.

VII. pag. 66. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ γιγάντων. *Eiusdem de gigantibus.* Inc. Καὶ δὴ ἐγένετο, ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι. Des. ἔστι δὲ ταῦτα. Ibid. p. 221.

VIII. pag. 70. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, βίος σοφοῦ τοῦ κατὰ διδασκαλίαν τελειωθέντος, ἢ περὶ νόμων ἀγράφων. *Eiusdem, Vita sapientis per doctrinam perfecti, sive de legibus non scriptis.* Inc. Τῶν ἱερῶν νόμων. Des. καὶ θεσμὸς ἄγραφος. Ibid. p. 274.

IX. pag. 88. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀποικίας. *Eiusdem de migratione* (sc. Abrahami). Inc. Καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἀβραάμ. Des. τὸ πραττόμενον ἔργον. Ibid. pag. 301.

X. pag. 106. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς πρὸς τὰ προπαιδεύματα συνόδου. *Eiusdem de congressu quaerendae eruditionis gratia.* Inc. Σάῤῥα δὲ ἡ γυνή. Des. τῆς δὲ τοὺς ἀρετῆς ἄθλους διαθλούσης. Ibid. pag. 332.

XI. pag. 118. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ, θεοπέμπτους εἶναι τοὺς ὀνείρους. *Eiusdem de eo, quod a Deo mittantur somnia.* Inc. Ἡ μὲν πρὸ ταύτης γραφή. Des. καὶ ἀνήνυτον ζάλην ἐκφυγοῦσα. Ibid. pag. 440.

XII. pag. 136. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κοσμοποιΐας Μωσέως. *Eiusdem de ea, quam Moyses describit mundi creatione.* Inc. Τῶν ἄλλων νομοθετῶν. Des. καὶ ὁσιότητος χαραχθείς. Ibid. p. 1.

XIII. pag. 155. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νόμων ἰδίας. *Eiusdem de legum specie.* Inc. Τοὺς βίους τῶν κατὰ Μωϋσῆν σοφῶν. Des. οἱ δ' ὑποδιάκονοι πολέμων ἡγεμόνες εἰσίν. Ibid. p. 574. & inscribitur: *De Decalogo, quod est iuris summarium.*

XIV. pag. 167. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς β' κεφάλαια τῶν ι' λογίων, τό τε μὴ νομίζειν ἔξω ἑνὸς θεοὺς ἑτέρους αὐτοκρατεῖς, καὶ τὸ μὴ χειρότμητα θεοπλαστεῖν. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, nimirum de non habendis aliis diis praeter unum, cuius imperio parent omnia, ac de non fingendis simulacris.* Inc. Τὰ μὲν γένη τῶν ἐν εἴδει νόμων. Des. τὰς τιμὰς ἑξῆς ὑπογράφει. Ibid. p. 625. sed inscribitur *de Circumcisione, & de Monarchia Lib. I.*

XV. pag. 171. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς γ' γένη τῶν ι' λόγων, τὸ περὶ εὐορκίας, καὶ σεβασμοῦ, καὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδομάδος, καὶ γονέων τιμῆς. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, videlicet de iureiurando, ac religione, de sancto sabbato, deque honore habendo parentibus.* Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης συντάξει. Des. τὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ δέλτῳ μετὰ ταῦτα καιροῦ διδόντος ἐπισκεψόμεθα. Ibid. pag. 593. sed multo brevius; primam enim tantummodo partem, quae est de iureiurando, ac de religione complectitur; licet etiam ibi titulus promittat agere περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης, καὶ γονέων τιμῆς. Huius autem primae partis postrema verba sunt: ὅρκων μὲν δὴ πέρι, καὶ εὐχῶν ἅλις. Altera itaque pars praeceptum illustrans περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης καὶ τῶν ἑορτῶν, *De sancto sabbato, & diebus festis*, inc. pag. 74. *b.* Ἑξῆς ἐστι κεφάλαιον τὸ περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης, ᾧ μυρία καὶ ἀναγκαῖα ἐμφέρεται τὰ εἴδη τῶν ἑορτῶν, κ. λ. Des. καὶ περὶ ἑορτῶν, αἳ συγγένειαν ἔχουσι πρὸς ἑβδομάδα διεξῆλθον ἑπόμενος εἱρμῷ τῶν προκειμένων κεφαλαίων κατὰ τὴν ἐν λόγοις ἀκολουθίαν· ἐπισκέψομαι δ' ἑξῆς τὸ ἑπόμενον, ὃ περὶ γονέων ἀναγέγραπται τιμῆς. Haec secunda pars occurrit p. 1173. seqq. edit. Paris. A. MDCXL. fol. Primus Graece edidit David Hoeschelius e Codice Ms. Augustae Vindelicor. A. MDCXIV.

MDCXIV. 4. Latine vertit Fed. Morellus Paris. dicto anno in 8. Tertia vero pars ad praeceptum περὶ γονέων τιμῆς, *de honore parentibus habendo* pertinens inc. pag. 191. *b.* Τέτταρα εἴδη πρότερον ἐπειπὼν, ἃ κ̀ τῇ τάξει κ̀ τῇ δυνάμει πρῶτα, κ. λ. Des. ὃ κ̀ μετὰ σώματος θρέψεις, ψυχῇ κεκαθαρμένῃ τελείᾳ καθάρσει βιῶν. Ταῦτα μὲν ὖν ἀποχρώντως λέλεκται. τὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ, κ. λ. reliqua ut supra. Haec tertia pars teste Fabr. B. G. Tom. III. p. 110. non exstat; fortasse tamen in nupera Londin. edit. editam habebis.

XVI. pag. 195. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς δύο γένη τῶν ί λογίων, τό τε ς' κ̀ τὸ ζ'. τὸ κατὰ μοιχῶν καὶ παντὸς ἀκολάςυ, ἐ τὸ κατὰ ἀνδροφόνων καὶ πάσης βίας. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, sextum, & septimum, contra moechos omnesque libidinosos, & contra homicidas omnemque violentiam.* Inc. Ἦν ποτε χρόνος. Des. τὰ γινόμενα τοῖς δρῶσιν ἐξομοιοῦσθαι. Ibid. pag. 599.

XVII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς γ' γένη τῶν ί λογίων, τὸ η' καὶ τὸ θ'. καὶ τὸ περὶ μὴ κλέπτειν, κ̀ ψευδομαρτυρεῖν, κ̀ μὴ ἐπιθυμεῖν, κ̀ τῶν εἰς ἕκαςον ἀναφερομένων· κ̀ περὶ δικαιοσύνης, ἣ πᾶσι τοῖς ί λογίοις ἐφαρμόζει. *Eiusdem de specialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, octavum, & nonum, ac de furto non faciendo, de falso testimonio non dicendo, ac de non concupiscendo; tum de iis, quae ad haec singula referuntur; denique de iustitia praeceptis decem universis congruente.* Inc. Τὰ μὲν ἐπὶ μοιχείᾳ ἐ ἀνδροφονίᾳ. Des. ἱερωτάτῳ χωρίῳ θεῖα ἀγάλματα. Hic Liber Fabricii tempore, ut testatur ipse l. c. p. 111. lucem nondum viderat, excepta particula, Περὶ ψευδομαρτυριῶν ad praeceptum nonum, quae sub titulo Τὰ περὶ δικαςῦ, exstat in nostra edit. p. 555. Latine translata a Io. Christophorsono. Integrum vero ex Ms. Codice Seldeniano descripserat, & edendum in se receperat Cl. Benzelius. Confer quae de eodem Codice Seldenus Lib. II. de Synhedriis Cap. XIII. pag. 353.

XVIII. pag. 231. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίυ Μωσέως α'. *Eiusdem de vita Moysis Liber I.* Inc. Μωσέως τῦ κατὰ μέν τινας. Des. ὡς ἁρμοττούσας μάλιςα βασιλείᾳ. Ibid. p. 468.

XIX. pag. 261. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ βίου Μωσέως λόγος δεύτερος. *Eiusdem de vita Moysis Liber secundus:* qui quidem titulus recenter est additus. Inc. Ἡ μὲν προτέρα σύνταξίς ἐςι. Des. ἀϊδίου γενητή. Ibid. p. 506.

XX. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος γ'. *Eiusdem de vita Moysis Liber III.* Inc. Δύο μὲν ἤδη μέρη. Des. γραμμάτων μνημονεύεται. Ibid. pag. 514.

XXI. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ἤτοι περὶ ἀνδρείας, κ̀ εὐσεβείας, κ̀ φιλανθρωπίας, καὶ μετανοίας. *Eiusdem de virtutibus, nempe de fortitudine, de pietate, de caritate, ac de poenitentia.* Inc. Περὶ δικαιοσύνης κ̀ τῶν κατ' αὐτήν. Des. τοσαῦτα κ̀ περὶ ἀνδρείας εἰς τὸ παρὸν ἀποχρώντως λελέχθω. Ibid. pag. 568. sub solo titulo *De Fortitudine*.

XXII. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ, βίος τοῦ πολιτικοῦ, ὅπέρ ἐςι περὶ Ἰωσήφ. *Eiusdem, Vita viri civilis, sive de Ioseph.* Inc. Τρεῖς μὲν εἰσιν ἰδέαι. Des. πρυτανεύειν ἱκανώτατος. Ibid. pag. 411.

XXIII. pag. 319. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ, πάντα σπυδαῖον ἐλεύθερον εἶναι. *Eiusdem, quod liber sit quisquis virtuti studet.* Inc. Ὁ μὲν πρότερος λόγος. Des. τὸ ἀκολέθως τῇ φύσει ζῆν. Ibid. pag. 670.

XXIV. pag. 330. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ βίου θεωρητικῦ, ἢ ἱκετῶν ἀρετῶν. *Eiusdem de vita contemplativa, sive supplicum virtutibus.* Inc. Ἐσσαίων πέρι διαλεχθεὶς. Des. ἐπ' αὐτὴν ἀκρότητα φθάνουσαν εὐδαιμονίας. Ibid. pag. 688.

XXV. pag. 337. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Φλάκκον, *Eiusdem in Flaccum.* Inc. Δεύτερος μετὰ Σηϊανόν. Des. ἐπικυρίας τῆς ἐκ Θεοῦ. Ib. p. 747.

XXVI. pag. 350. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ὅ ἐςιν αὐτοῦ πρεσβείας πρὸς Γάϊον. *Eiusdem de virtutibus, seu de eius legatione ad Gaium.* Inc. Ἄχρι τίνος ἡμεῖς. Des. λεκτέον δὲ κ̀ τὴν παλινῳδίαν. Ibid. pag. 768.

XXVII. pag. 373. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ κόσμυ γενέσεως. *Eiusdem de mundi generatione.* Inc. Ἐπὶ μὲν παντὸς ἀδήλυ. Des. ἐν τοῖς ἔπειτα δηλωτέον. Ibid. p. 727. sub titulo, *Quod mundus sit incorruptibilis.*

XXVIII. pag. 387. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτυργίας Νῶε τὸ β'. *Eiusdem de plantatione Noë Liber II.* Inc. Ἐν μὲν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ. Des. ὅτε ἀποθνήσκει ὁ σοφός. Ibid. p. 167. Vide, quae in singula Philonis Opera notat Fabric. loc. cit. a pag. 106. ad pag. 116.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 12, Sec. XIII. minute, sed accurate, emendateque exaratus. Constat foliis 399. cuius specimen damus Tab. VII. N. IV.

ΕΥΧΑΙ ΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ ΤΗι ΕΛΛΗΝΙΚΗι ΕΚΚΛΗΣΙΑι ΕΝ ΤΩι ΟΛΩι ΕΝΙΑΥΤΩι.

PRECES QVAE TOTO ANNO DICVNTVR IN ECCLESIA GRAECA,

Quibus adde.

Aristotelis, Pollucis, Nicephori Gregorae, Hephaestionis, Phalaridis, &c. Opera varia.

I. pag. 1. IN primis duabus paginis occurrunt anonymi Epistolae V. addito in margine illius nomine, ad quem scriptae sunt. I. Ἐκδικίῳ inc. Ἐβυλόμην ἔτι μοι μένειν. II. Σαλουςίῳ inc. Νῦν πλέον ἐπαινῶ. III. anepigrapha inc. Τοιαῦτα κ̀ τὰ τῦ Ἡρακλέυς. IV. Σκεπτάτῳ inc. Οὐκοῦν ἐμαυτὸν τέρπω. V. Ἀνατολίῳ inc. Παρεκαθήμην τῷ θείῳ. Des. καὶ γὰρ οἱ λύκοι μισοῦσι τὺς COD. XXI.

τὰς κύνας. Cuius autem fine divinare minime licuit.

II. p. 3. Sequuntur cantica, tractus, ac rhythmi in Ecclesia Graeca cani solita in sanctorum diebus festis; incipiunt autem a prima die mensis Septembris, unde novi anni initium fit, usque ad XVII. Ianuarii. Inde p. 67. alia quaedam eiusmodi Cantica a die prima Iunii usque ad sextam inclusive eiusdem mensis, & quidem diversa manu exarata, quorum in fine amanuensis legitur subscriptio, arcanis hisce litteris expressa [1], ψλχ' 'ϑζϑαλκλ'οεσω ϥσϑπεϥξ, nimirum τοῦ ἀγαθοπόλεως Ἰωακείμ. Tandem pag. 83. Canones tres paracletici in SS. D. N. Deiparam.

III. pag. 91. Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς βιβλίον α'. *Aristotelis de Anima Liber I.* Inc. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἴδησιν ὑπολαμβάνοντες. Des. οὐδὲν ἄνευ ταύτης ἔχει. Aristotel. Oper. editionis Guil. Du-Val Paris. MDCIX. T. I. p. 616.

IV. pag. 104. Πολυδεύκους ὀνομαστικὸν βιβλίον πρῶτον. *Pollucis Onomasticum, Liber I.* Praecedit Epistola, quae inscribitur: Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. *Commodo Caesari Iulius Pollux salvere.* Inc. Ὦ παῖ πατρὸς ἀγαθοῦ. Des. τὰ δὲ ἄλλα, ὡς ἂν ἕκαστον ἐπέλθοι, τάξομεν. Ἔρρωσο. Tum Index Capitum Libri I. quae sunt XV. quorum primum continet Θεῶν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὀνόματα, *Deorum, eorumque, quae ad eos pertinent, appellationes.* Vltimum est περὶ μελιττῶν. *De apibus.* Caput primum inc. Θεὸς, ἢ θεοὶ, καὶ δαίμονες· οὕτω γὰρ Ὁμήρῳ δοκεῖ δαίμονας καλεῖν τοὺς θεούς. Vltimum des. τὰ δ' ἔργα, μέλι, κηρία, μελίκηρα· εἰσὶ δὲ σχαδόνες καὶ ἐδώδιμοι. Subsequuntur in editione Amstelaed. cum notis varior. Anni MDCCVI. fol. Tom. I. p. 151. duodecim alii versus, quibus Libro finis imponitur.

V. pag. 150. Νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ Γρηγορᾶ προθεωρία εἰς τὴν ἐξήγησιν, ἣν αὐτὸς πεποίηκεν εἰς τὸν περὶ ἐνυπνίων λόγον τοῦ Συνεσίου. *Nicephori Gregorae philosophi Protheoria in Commentarium, quem ipse composuit in Synesii Librum de Insomniis.* Inc. Οὐδὲν καινὸν, εἰ πολλά τε τοῖς πάλαι καλῶς εὑρημένοις καινοτομοῦσιν. Des. τῶν μὲν γὰρ αὐτὸς χορηγὸς, τῶν δ' ἡμεῖς αἴτιοι. Tum pag. 152. *b.* Commentarius inc. Ὡς τὰ τῶν βασιλέων κειμήλια. Des. παραγγέλλουσι λέγοντες, ὀνόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς. Est tantum particula. Integer, cum prefatione ad magnum Logothetam exstat Ms. in Codd. Regiis, & in lucem editus est a Petavio cum operibus Synesii. Latinus vero interpres Pichonius Gregoram in libri inscriptione Patriarcham CPolitanum fecit. Vid. Fabricium B. G. T. VI. p. 312.

VI. pag. 156. Ἡφαιστίωνος περὶ μέτρων. *Hephaestionis de metris.* Inc. Ἰστέον, ὅτι πᾶς ἐστι μετρικὸν σύστημα συλλαβῶν. Des. διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ τέλους πρὸς τὴν ἀρχὴν μετρεῖσθαι, καὶ μὴ ἐν ἑτέρῳ μέτρῳ ἐμπίπτειν. Hic eruditus libellus prodiit Graece cum scholiis Graecis, excerptis ex Longino, atque aliis scriptoribus, auctore Christiano, ut ex p. 88. perspicue adparet, Venetiis apud Aldum MDXXVI. 8. atque einde emendatior, & cum locupletissimo indice nitide excusus Paris. MDLIII. 4. ab Adriano Turnebo.

VII. pag. 162. Φαλάριδος ἐπιστολαί. *Phalaridis Epistolae*, numero XIII. omnesque inscriptione carentes. Prima inc. Πολύκλειτος ὁ Μεσσήνιος, οὗ κατηγορεῖς παρὰ τοῖς πολίταις. Vltima des. μετὰ δὲ τὴν προσδοκίαν αὐτὸ τὸ παθεῖν. Sunt autem primae tredecim ex iis, quae Graece editae primum sunt inter variorum scriptorum Epistolas Graecas ab Aldo Manutio vulgatas Venet. MCCCCXCIX. 4. excepta illa ad Evenum, quae inc. Γνώμης γενόμενος, κ. λ. haec enim in Codice desideratur. Multa de his habet Fabricius B. G. T. I. p. 409.

VIII. pag. 163. *b.* Βησσαρίωνος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς παῖδας Πλήθωνος. *Bessarionis Epistola ad filios Plethonis.* Inc. Πέπυσμαι τὸν κοινὸν πατέρα καὶ καθηγεμόνα. Des. ἐς τὸν ἐς ἀεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον. Edidit Leo Allatius in Libro de Georgiis, ubi agit de Gemisto, sive Plethone, apud Fabr. B. G. T. X. p. 757.

IX. pag. 164. Leguntur duo disticha Elegiaca adscripto nomine Πτολεμαῖος, *Ptolemaeus.* Ea vero sunt:

Οἶδ' ὅτι θνητὸς ἔφυν καὶ ἐφήμερος· ἀλλ' ὅταν ἄστρων
Μαστεύω πυκινὰς ἀμφιδρόμους ἕλικας,
Οὐκέτ' ἐπιψαύω γαίης ποσὶν, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ
Ζηνὶ θεοτροφέος πίμπλαμαι ἀμβροσίης.

Novi me esse mortalem, & brevi moriturum; sed quando astrorum
Considero varios recurrentes gyros,
Non amplius humum calco pedibus, sed apud ipsum
Iovem ambrosiâ impleor, Deorum cibo.

His subiecta est interpretatio, cuius initium: Βουληθεὶς ὁ φιλόσοφος δεῖξαι τήν γε τοῦ ἐν αἰσθήσει τυπωτὴν τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν. Finis: ἀθανασίας θήτου πληροῦμαι.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. diversa manu exaratus. Constat foliis scriptis 164.

ΠΟΙΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

POEMA DE HVMANITATE CHRISTI.

Scilicet.

Eudociae Augustae Centones Homerici, Phocylidis, Menandri, ac Pythagorae Carmina quaedam, nec non Emmanuelis Chrysolorae Epistolae duae, & alia nonnulla.

I. pag. 1. Ὁμηρόκεντρα περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ· ποίημα τῆς COD. XXII.
δεσποίνης κυρίας Εὐδοκίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας Ζωῆς τῆς γυναικὸς τοῦ Μονομάχου, Home-

(1) De hoc arcanae scripturae genere vide Montfaucon. Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 285. seqq.

rocentones de Incarnatione Christi. Poëma Reginae Dominae Eudociae, sororis Dominae Zoës uxoris Monomachi.

Inc. Κέκλυθε μυρία φῦλα πολυσπορέων ἀνθρώπων.

Des. Ὡς ἐστιν Ἰησοῦς εὐαγγέλιον δέ τοι ἔσω.

Hoc poëma multum differt ab edito in Appendice Bibliothecae Patrum Graeco-Latina Bigneana Paris. MDCXXIV. fol. p. 95. seqq. nam & multo brevius illo est, quum tantummodo versibus constet DCCXXXI. & Capita numero XXXV. diverso ordine sunt disposita: quorum heic elenchum proferimus. Primum igitur Caput, cui relatus titulus praecurrit, est tamquam Introductio. β'. Περὶ τῆς συμβουλῆς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν. γ'. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀγγέλου. δ'. Περὶ τοῦ θείου τόκου. ε'. Περὶ τοῦ ἀστέρος καὶ τῶν μάγων. ς'. Περὶ Ἡρώδου καὶ τῆς βρεφοκτονίας. ζ'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς. η'. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἐπανόδου. θ'. Περὶ τοῦ βαπτισμοῦ. ι'. Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀποστόλων. ια'. Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. ιβ'. Περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. ιγ'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. ιδ'. Περὶ τοῦ παραδείσου. ιε'. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων, περὶ τοῦ παραλυτικοῦ. ις'. Περὶ τοῦ χωλοῦ. ιζ'. Περὶ τοῦ τυφλοῦ. ιη'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. ιθ'. Περὶ τοῦ δαιμονιῶντος. κ'. Περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης. κα'. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διδασκαλίας. κβ'. Περὶ τοῦ νιπτῆρος. κγ'. Περὶ τοῦ θείου ἄρτου. κδ'. Περὶ τοῦ Ἰούδα τοῦ προδότου. κε'. Περὶ τῆς νυκτὸς, ἐν ᾗ παρεδόθη ὁ Χριστός. κς'. Περὶ τῆς εὐχῆς, ἣν ὁ Χριστὸς μέλλων προδοθῆναι ἐποίησεν. κζ'. Περὶ τοῦ ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. κη'. Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους. κθ'. Περὶ τῆς ἐν τῷ σταυρῷ παραστάσεως, καὶ τοῦ θρήνου τῆς θεοτόκου. λ'. Περὶ τοῦ τάφου. λα'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. λβ'. Περὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. λγ'. Περὶ τοῦ Θωμᾶ. λδ'. Περὶ τῆς ἀναλήψεως. λε'. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἤγουν τῆς β' παρουσίας [1]. Multis autem abundat marginalibus correctionibus ab eadem manu exaratis, & initio omnium ferme versuum loca exhibet Homeri, unde illi desumti sunt. Alia huius Operis exemplaria duo, mutila tamen innuimus in Codd. X. & XXXI. Plut. V.

II. pag. 22. *b.* Φωκυλίδου τοῦ ποιητοῦ βιωφελῆ πάνυ καὶ ὡραιότατα ἔπη. *Phocylidis poëtae Carmina vitae valde utilia, ac pulcherrima.*

Inc. Μήτε γάμον κλοπέειν, μήτ' ἄρσενα κύπριν ὀρίνειν.

Des. Ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδῷ.

Sunt versus CCXVI. Exstant autem inter veteres Poëtas Graecos heroici carminis scriptores edit. G. L. Aureliae Allobrogum Anni MDCVI. fol. pag. 722.

III. pag. 30. Μενάνδρου γνῶμαι μονόστιχοι τοῦ ποιητοῦ κατὰ στοιχεῖον. *Menandri poëtae sententiae unico versu constantes, & alphabetico ordine dispositae.* Prima est:

Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.

Vltima: Ὡς αἰσχρὸν τὸ ζῆν ἐν πονηροῖς ἔθεσι.

Sunt versus CCXI. Exstant & in Codice CXXVIII. Biblioth. Vindob. Vid. Nessel. P. I. p. 214. sed non idem habent initium. Fragmenta Menandri, & sententias collegerunt Henr. Stephanus, Guil. Morellus, Hertelius praecipue, & Hugo Grotius: diligentiorem vero συναγωγὴν promisit Io. Clericus Tom. IX. Biblioth. selectae p. 185. Vid. Fabric. B. G. T. I. p. 769.

IV. pag. 42. Πυθαγόρεια ἔπη τὰ καλούμενα χρυσᾶ. *Pythagorae Carmina aurea nuncupata*, quorum primum est:

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκεινται,

ultimum:

Ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος οὐκ ἔτι θνητός.

Sunt versus LXXI. Inter Poëtas Graecos veteres cit. edit. pag. 726.

V. pag. 45. Ἐμμανουήλου τοῦ Χρυσολωρᾶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐμμανουῆλον περὶ τῆς πρεσβυτέρας καὶ νέας Ῥώμης διαγραφή τις καὶ σύγκρισις. *Emmanuelis Chrysolorae ad Imperatorem Emmanuelem de veteri & nova Roma descriptio quaedam, & comparatio.* Inc. Ἄριστε βασιλεῦ. Des. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχου μου τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Vide superius Cod. XX. Plut. VI. pag. 139. §. I.

VI. pag. 65. *b.* Ἑτέρα περὶ τῶν αὐτῶν εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσολωρᾶν. *Eiusdem alia de eodem argumento ad Ioannem Chrysoloram.* Inscribitur: Ἐμμανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννῃ Χρυσολωρᾷ χαίρειν. *Emmanuel Chrysoloras Ioanni Chrysolorae salvere.* Inc. Ἐμοί τε ἡδίων. Des. διὰ πολλῶν. ὑγίαινε. Vide eumdem Codicem, ibid. §. II.

VII. pag. 68. Πύῤῥου βασιλέως Ἠπειρωτῶν ἐπιστολὴ πρὸς Πόπλιον Οὐαλέριον Ῥωμαίων ὕπατον. *Pyrrhi Epirotarum Regis Epistola ad Publium Valerium Romanorum Consulem.* Inc. Πεπύσθαι μὲν εἰκὸς σε παρ' ἑτέρων, ὅτι πάρειμι μετὰ τῆς δυνάμεως. Des. περαιτέρω γὰρ οὐκ ἂν ἔτι δυναίμην.

VIII. pag. ead. *b.* Ἀποκριτικὴ Ποπλίου ὑπάτου πρὸς βασιλέα Πύῤῥον. *Responsiva Epistola Publii Consulis ad Regem Pyrrhum.* Inscribitur: Πόπλιος Οὐαλέριος Λαβίνιος στρατηγὸς ὕπατος Ῥωμαίων βασιλεῖ Πύῤῥῳ χαίρειν. *P. Valerius Lavinius imperator Consul Romanorum Regi Pyrrho salvere.* Inc. Ἀνδρὸς ἔργον εἶναί μοι δοκεῖ σώφρονος. Des. οὔτε τῶν δικαίων, οὔτε τῶν εὐγνωμόνων. Quum Pyrrhus Tarentinis contra Romanos suppetias ferens, caduceatorem praemisisset, placeretne iis, antequam congrederentur, ut se iudice ac disceptatore ipsis satisfacerent Itali, hoc a P. Valerio responsum tulisse fertur, Populum Romanum neque disceptatorem capere Pyrrhum, neque hostem formidare. Ex Plutarcho in Pyrrhi Vita. Ad hanc igitur historiae partem memoratae pertinent Epistolae.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat foliis 69.

ΦΙ-

(1) Ex tribus Homerocentonum Collectionibus, quarum meminit Fabricius B. G. Tom. I. p. 358. in not. secundam exhiberi a nostro Codice, eam nimirum, quae exstat etiam in Cod. Reg. Paris. MMMCMLXXVII. probant tum titulus illi similis, tum Caput ultimum, in quo supremi iudicii peculiaris descriptio fit. Adde etiam, si vis, versuum, quibus constat, numerum; licet enim aliquanto plures sint, quam in dicto Codice, longissime tamen absunt & a prima Collectione, quae versus tantummodo CCIII. continet, & a tertia, quae quadruplo exhibet ampliores.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ.

PHILONIS DE VITA MOYSIS.

Scilicet.

Nonnulla Philonis Iudaei Opera cum scholiis aliquot marginalibus.

COD. XXIII. COntinet hic Codex Philonis Iudaei Opera quae sequuntur, nimirum *De vita Moysis* Libros tres, quorum primus incidit in p. 1. secundus pag. 32. tertius pag. 37. *b. De virtutibus, nempe fortitudine, pietate, caritate, ac poenitentia*, pag. 57. *b. De vita viri civilis, seu de Iosepho*, pag. 63. ac tandem pag. 87. *b.* Περὶ τοῦ, τίς ὁ τῶν θείων πραγμάτων κληρονόμος. *Eiusdem, quis sit rerum divinarum heres*. Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ περὶ μισθῶν. Des. αἱ οἰκειώσεις γίνονται πρὸς τὰ ἄφθαρτα. Ex hisce Philonis scriptis prima quinque habes in Codice XX. huius Plutei a §. XVIII. ad XXII. inclusive; ultimum in edit. ibi citata p. 376.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. cuius ultimae paginae a N. 96. usque ad finem alia recentiori manu suppletae. Constat foliis scriptis 116.

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

SERMONES DIVERSORVM.

Titulus restituendus.

Aristidis Orationes nonnullae.

COD. XXIV. I. pag. 1. PRimae Orationis titulus prorsus evanuit. Est tamen *in Asclepiadas*. Inc. Κλῦτε φίλοι. Des. βίῳ ῥᾳστώνην. In edit. Aristidis Oper. Oxoniensi ex recensione Gul. Canteri A. MDCCXXII. T. I. pag. 41.

II. pag. 3. *b.* Διόνυσος. *In Bacchum*. Inc. Ἡγείσθω μὲν αὐτὸς Ἀσκληπιὸς. Des. ἡ φιλοτησία. Ibid. p. 28.

III. pag. 5. Ἡρακλῆς. *In Herculem*. Inc. Ἀλλ᾽ ὦ φίλτατε Ἡράκλεις. Des. ἐν προθύροις Ἀπόλλωνος. Ibid. p. 31.

IV. pag. 7. Ἱερῶν λόγος α΄. *Sacrorum Sermonum I.* Inc. Δοκῶ μοι κατὰ τὴν Ἑλένην. Des. οὐκ εἰς μακράν. Ibid. p. 273.

V. p. 14. *b.* Ἱερῶν λόγος δεύτερος. *Sacrorum Sermonum II.* Inc. Φέρε δὴ καὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονεύσωμεν. Des. παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ibid. pag. 291.

VI. pag. 23. *b.* Ἱερῶν λόγος τρίτος. *Sacrorum Sermonum III.* Inc. Ἔτυχον μὲν διατρίβων. Des. ἃ οἱ μεταγραφέντες ἀπήγεσαν. Ibid. pag. 309.

VII. pag. 29. *b.* Ἱερῶν λόγος δ΄. *Sacrorum Sermonum IV.* Inc. Ἔτει δεκάτῳ. Des. ὑπεχώρει τῷ Θεῷ. Ibid. p. 321.

VIII. pag. 42. *b.* Λόγος Ἱερῶν πέμπτος. *Sacrorum Sermonum V.* Inc. Θέρους ὥρᾳ. Des. πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐδηλώθη. Ibid. p. 347.

IX. p. 50. *b.* Περὶ τοῦ παραφθέγματος. *De paraphthegmate*. Inc. Δεινοί τινές εἰσι. Des. ἱκανὸς γὰρ ὁ προστάτης. Tom. II. p. 365.

X. pag. 69. *b.* Περὶ τοῦ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ. *De subsidiis ad Athenienses, qui in Sicilia erant, mittendis*, sive *Oratio Sicula I.* Inc. Τὸ μὲν κατηγορεῖν. Des. ἢ πλέον οὐδὲν ἕξουσιν. T. I. p. 363.

XI. p. 76. Εἰς τὸ ἐναντίον. *In Contrarium*, sive *Oratio Sicula posterior*. Inc. Συνεύξασθαι μέν. Des. ἐξ ἁπάντων ὄφλειν. Ib. p. 376.

XII. p. 83. *b.* Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης. *Oratio de pace Lacedaemoniis petentibus concedenda*. Inc. πρῶτον μέν. Des. γενέσθαι τὴν τύχην. Ibid. p. 391.

XIII. p. 88. Ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἀθηναίους εἰρήνης. *Oratio de pace Atheniensibus petentibus concedenda*. Inc. Ἦν μὲν ἐκ πολλοῦ πάντες. Des. καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ. Ibid. p. 399. Huic brevissima praecurrit hypothesis.

XIV. p. 91. Φιλίππου δίοδον αἰτοῦντος παρὰ Θηβαίων ἐπ᾽ Ἀθηναίους, ἧκουσιν Ἀθηναῖοι ἐκδόντες, ἑαυτοὺς συμμαχίαν διδόντες τοῖς Θηβαίοις. *Quum Philippus legatos Thebas misisset, ut per Boeotiam transitum in Atticam impetraret, Atheniensium legati eodem profecti, Thebanis, ut Philippo transitum negent, ac secum belli societatem contra ipsum ineant, persuadent*. Inc. Οὔτε Φιλίππου θαυμάσαι. Des. οὐκ ὀρθῶς ἐγίγνωσκεν. Ibid. p. 477.

XV. p. 98. *b.* Πρὸς Θηβαίους περὶ τῆς συμμαχίας β΄. *Ad Thebanos de societate belli Oratio II.* Inc. Ἀφικόμεθα μέν. Des. καὶ Θῆβαι συναστίζωσιν. Ibid. p. 490.

XVI. pag. 105. Sequitur sine ullo titulo *Oratio Leuctrica I.* Inc. Οὕτως ἔχων, ὦ Ἀθηναῖοι. Des. καὶ μνήμην πρὸς ἁπάντων ἔχον διηνεκῆ. Ibid. p. 407.

XVII. pag. 115. Αἰγύπτιος. *Aegyptiaca*. Inc. Ὅτε πρώην ἦρμε περὶ τοῦ Νείλου. Desinit imperfecte in verbis: κινοῦντες δ᾽ ἐλαύνουσι πᾶσαν φύσιν πρὸς μεσημβρίαν . . . . . quae incidunt in Tom. II. pag. 358. v. 7.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 4. Sec. XIV. in fine mutilus, & a tineis pessime habitus. Constat fol. scriptis 129.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙΑ.

SYNODVS FLORENTINA.

Scilicet.

Fragmentum Actorum Concilii Florentini, & alia nonnulla.

I. p. 1. ΠΡᾶξις α΄. Ὀκτωβρίῳ η΄. ἡμέρᾳ δ΄. ἰνδ. β΄. *Actio I. Octobris die VIII. feria IV. Indict. II.* Inc. Ἐπειδὴ συνήλθομεν τῇ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, κ. λ. Des. καὶ ἀναγκαῖον προσετέθη. Extat in Graeca Concilii Florentini editione COD. XXV.

 su-

superius a nobis recensita in Codice V. huius Plutei a pag. 19. ad 23. & est sessio III. Progreditur deinde ordine usque ad actionem VI. quae in cit. edit. est VIII. Desinit autem in verbis: κ̔ ὑμεῖς δείξετε ἡμῖν ἀληϑὲς εἶναι τὸ δόγμα . . . . . quae incidunt loc. cit. pag. 62. v. 29.

II. pag. 47. Diversa manu sequitur: Τοῦ αὐτοῦ Μενέξενος, ἢ περὶ Τριάδος. Τὰ τοῦ διαλόγυ πρόσωπα, Μενέξενος Κυδωνιάτης, Διοφάνης Γορτύνιος, Λαόνικος Βυζάντιος· προλογίζει Διοφάνης. *Eiusdem* [intellige Michaëlis Apostolii [1]] *Menexenus, seu de Trinitate Dialogus, in quo introducuntur Menexenus Cydoniates, Diophanes Gortynius, Laonicus Byzantius. Praefatur Diophanes*. Inc. Ποῖ δὴ κ̔ πόϑεν, ὦ φίλε Μενέξενε; Des. Διοφάνης. Θάνοιμ' ἂν ἀδίκως, εἴ σε λαϑοίμην, Λαόνικε· αὖϑις χαίρετον. Ms. Lambec. VII. pag. 114. Ex prima adlati tituli voce Τῦ αὐτῦ, *Eiusdem*, coniicitur, mancum esse hoc loco Codicem.

III. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ λόγος συμβυλευτικὸς πρὸς τὸν αὐτοῦ κηδεςὴν μηνιϑέντα, ὅτε ἐς δευτέρυς ἀφίκετο γάμυς. *Eiusdem Oratio deliberativa ad affinem suum iratum, quia ad secundas nuptias transierat*. Inc. Ἐν ἄλλοις τῶν ἀναγκαίων ἤδη σχολάζοντα. Des. καί γε αὐτοῖς τοῖς ὑβρίζειν ἐπιςαμένοις. Ms. Lambec. VII. p. 115. & in Bibl. Bodleiana, Cod. Barocc. LXXVI.

IV. pag. 55. Χαριτωνύμυ Ἑρμωνύμου δέκα κεφάλαια ἀποδεικνύοντα πιϑανοῖς κ̔ ἀναντιῤῥήτοις λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν, ὡς ὁ Χριςὸς ἐςὶν υἱὸς Θεῦ, κ̔ Θεὸς ἀληϑὴς ἀναντιῤῥήτως κ̔ ἀναμφιβόλως, κ̔ ἄλλως ἀδύνατον. *Charitonymi Hermonymi Capita X. demonstrantia claris & evidentibus rationibus, & probationibus, quod sine controversia, & ambiguitate Iesus Christus est filius Dei, & verus Deus, & quod aliter fieri non possit*. Inc. Πρῶτον, ὅτι τεσσάρων ὄντων μεγίςων ἐν ἀνϑρώποις ἀξιωμάτων, ςρατηγίας, βασιλείας, νομοϑεσίας, φιλοσοφίας. Des. εἰ κ̔ μηδὲν ἡμῖν μνήμης ἄξιον, ὅσον τε ἐμὲ εἰδέναι. Haec Capita tertiae cuidam manui debemus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. Constat foliis 61.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟΙ.

THEODORI SENIORIS TRACTATVS THEOLOGICI ET DIALECTICI.

Scilicet.

Theodori Rhaithuni Oratio Dogmatica de Incarnatione Verbi, Io. Damasceni Capita Philosophica, Ammonii Hermeae, Ioannis Philoponi, Pselli, & anonymi opera quaedam dialectica.

COD. XXVI. I. pag. 1. Θεοδώρυ πρεσβυτέρυ τῆς Ῥαϊϑῦ προπαρασκευή τις κ̔ γυμνασία τῷ βυλομένῳ μαϑεῖν τίς ὁ τρόπος τῆς ϑείας ἐνανϑρωπήσεως, ϗ οἰκονομίας, καϑ' ὃν πέπρακται, καὶ τίνα τὰ πρὸς τοὺς ταύτην μὴ ὀρϑῶς νοῦντας λεγόμενα παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων. *Theodori presbyteri monasterii Rhaithuni praeparatio quaedam, & meditatio in eius gratiam, qui discere cupit quomodo facta sit Incarnatio & Dispensatio Divina, & quae ab Ecclesiae alumnis contra eos, qui non recte de ea senserunt, dicta sint*. Deinde haec alia sequuntur rubro charactere conscripta, instar tituli: Ἵνα παντὶ τῷ ἐντυγχάνοντι τῷ προκειμένῳ πονήματι εὔληπτα γένηται τὰ πρὸς τὰ δι' ἐναντίας λεγόμενα, μικρά τινα πρὸς εἰσαγωγὴν συντάξαι ἀναγκαῖον ἐνόμισα, οἷς κ̔ ἀρχόμενος ὕτω φημί. *Vt facilia fiant lectori huius libri ea, quae contra adversarios dicuntur, visum est necessarium pauca quaedam ad aperiendum aditum scribere, inde principio sumto*. Tum in medio: Δόξα Μάνεντος. *Opinio Manichaei*. Inc. Μάνης ὁ τοῦ ἀντιϑέτυ σκότυς ἐφευρετής. Des. πρὸς τὴν κατάληξιν τῶν ἑαυτοῖς ϑεωρημάτων παρεμποδίζωνται. Exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. I. p. 319. De hoc Opere vide Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 232.

II. pag. 5. Sequuntur Capita quaedam dialectica, nullo auctoris nomine apposito, περὶ ὐσίας, κ̔ φύσεως, περὶ ὑποςάσεως κ̔ προσώπυ, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίυ, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἕξεως κ̔ ςερήσεως, περὶ διαϑέσεως, περὶ ποσῦ, περὶ ποιῦ, περὶ τοῦ πρός τι, περὶ τῶν ἀντικειμένων, κ. λ. Horum initium est: Τὸ μὲν τῆς ὐσίας ὄνομα, αὐτὴν τὴν κλῆσιν, φημὶ, κ. λ. Finis: Διάνοιά ἐςι νοῦ οἰκεία ὑλικωτέρα κίνησις· Φρόνησίς ἐςι φρυρὰ νῦ.

III. pag. 12. Occurrunt sine ullo item titulo, S. Ioannis Damasceni Philosophica Capita L. Huius autem effigies instar docentis, initio depicta est, unaque alia, e regione ex ipsius ore verba excipiens, ac fortasse Cosmam Maiumae Episcopum, cui Opus istud nuncupatur, repraesentans. Haec tamen pictura aevo valde corrupta est. Praecedit Prooemium, cuius initium: Τὸ μὲν σεπτὸν τῆς διανοίας. Finis: τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum Caput est: Περὶ τῦ ὄντος, ὐσίας τε ϗ συμβεβηκότος. *De Ente, substantia, & accidente*. Inc. Τὸ ὂν κοινὸν ὄνομά ἐςιν. Vltimum quod inscribitur, Ἔτι περὶ τῆς καϑ' ὑπόςασιν ἑνώσεως, *Adbuc de unione secundum hypostasim*, des. φυλάττον ἀσύγχυτόν τε κ̔ ἄτρεπτον. Haec Damasceni Dialectica Capita eo ordine pertractantur in hoc Codice, quo exhibentur in breviori eiusdem Logica, edit. Paris. A. MDCCXII. fol. curante Le-Quienio Tom. I. p. 6. ubi post adlata longioris Logicae Capita, brevioris etiam subiungit. Quae igitur Le-Quienius circa Codices breviorem Logicam continentes animadvertit, ea scias huic quoque Codici adcommodari posse. In fine tantum additur Caput inscriptum, Ἕτερον κεφάλαιον ἐν

(1) Michaël Apostolius, patria Byzantinus, exsul è Graecia in Italiam venit medio Sec. XV. A Bessarione primum benigne exceptus, eius postea liberalitate destitutus, in Creta insula libris describendis vitam toleravit. Pater fuit Arsenii Monembasiensis Episcopi, & Aristobuli Hierodiaconi. Plura scripsit, quorum elenchum vide apud Fabric. B. G. Tom. X. p. 223.

ἐν ἐπιτομῇ. *Alterum Caput in compendio*. Inc. Τὸ γένος διαιρεῖται εἰς εἴδη· τὸ γένος ἐπάνω ἐςί. Des. καὶ τὸ ἀνυπόςατον, ποτὲ μὲν τὸ ἀνύπαρκτον δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκός. Caput XVII. Περὶ πολυωνύμων, *De polyonymis*, suo loco omissum, in fine Operis redditum fuit.

IV. pag. 35. Ἀμμωνίου Ἑρμείου ἐξήγησις τῶν πέντε φωνῶν. *Ammonii Hermeae expositio in quinque voces* (Porphyrii). Inc. Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεσθαι φιλοσόφων λόγων, ἀναγκαῖόν ἐςι μαθεῖν, τί ποτέ ἐςι φιλοσοφία. Des. ἀλλ' ἐξαρκοῦσι ϗ αὗται εἰς διάκρισίν τε αὐτῶν, καὶ τῆς κοινωνίας παράςασιν. Editus est hic Commentarius Graece Venetiis apud Aldi filios A. MDXLVI. 8. a pag. 1. ad pag. 78. In Codice subiiciuntur tabulae quaedam divisionem quinque Porphyrii vocum, nimirum γένους, εἴδους, διαφορᾶς, ἰδίου, καὶ συμβεβηκότος exhibentes.

V. pag. 76. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν Πορφυρίου τοῦ φιλοσόφου. *Eiusdem Commentarius in Isagogen Porphyrii philosophi*. Inc. Αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις πέντε. Des. συμβαίνει τὸν ἄνθρωπον τετράπουν γίνεσθαι ϗ ἔνχειρον.

VI. pag. ead. *b*. Τοῦ Πλάτωνος ὅρος καθολικώτερος φιλοσοφίας. *Platonis definitio universalior philosophiae*. Inc. Ἔςι γὰρ τῶν ὄντων οὐδέν. Des. καὶ μὴ τὸ δρᾶσθαι δεχόμενον. Desumta videtur ex Platonis definitionibus. Huic subditur Σχόλιον Εὐςρατίου πρεσβυτέρου, ὅπερ ἐξέθετο ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Τζέτζιρος. *Scholium Eustratii presbyteri, quod exposuit interrogatus a Tzetzire*. Inc. Τουτέςιν, οὐκ ἔςιν ὂν λεγόμενον, ὃ μὴ ὑπάρχει. Des. ϗ ὃ πέπονθε πεπόνθασιν. Tum pag. 77. *b*. alia quaedam de terminis philosophicis, quorum initium: Ἰςέον, ὅτι οἱ φιλόσοφοι τούτοις μόνοις χρῶνται, κ. λ. Finis: ὅτι πρὸς ὑγιείαν ἀναφέρεται. In fine tabula quaedam substantiae divisionem exhibens subiicitur.

VII. pag 80. *b*. Τοῦ Φιλοπόνου Ἰωάννου σχόλια εἰς τὰς κατηγορίας. *Ioannis Philoponi Scholia in Categorias* (Aristotelis). Praecedit Vita Philosophi, cuius initium: Ἀριςοτέλης, τῷ μὲν γένει, ἦν Μακεδών. Finis: τὴν ὅλην κατώρθωσε φιλοσοφίαν. Scholia inc. Καθάπερ ἀρχόμενοι τῶν εἰσαγωγικῶν, ἐλέγομεν τὰ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν συντείνοντα. Des. ἅπαντες ὑφ' ἡμῶν ἠρίθμηνται. In fine tabula vocis divisionem repraesentans. Graece in cit. Venet. edit. Anni MDXLVI. a p. 2. ad pag. 152. sub nomine Ammonii Hermeae, ubi inter vitam Aristotelis, quae aliquanto longior est in fine, & scholia, medium est prooemium, quod in nostro Codice desideratur.

VIII. pag. 149. Παράφρασις τοῦ περὶ ἑρμηνείας ἀπὸ φωνῆς Κωνςαντίνου (1) βεςάρχου, ϗ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων τοῦ Ψελλοῦ. *Paraphrasis Libri de Interpretatione* (Aristotelis) *ex ore Constantini Vestarchae & philosophorum principis Pselli*, in V. Sectiones divisa. Prooemium inc. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων, κ. λ. Des. ϗ ἔςαι κατὰ τὴν αὔριον. Prima sectio inc. Τὸ δὲ ὄνομα ἐπεὶ σύνθετόν ἐςιν. Des. παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεικτικοῦ λόγου. Sectio II. pag. 154. inc. Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν φιλόσοφον. Des. χρὴ τὰς καταφάσεις προβαίνειν, ϗ τὰς ἀποφάσεις. Sectio III. pag. 161. inc. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένου. Des. τὸ τρίτον εἴληφε τοῦ περὶ ἑρμηνείας σύνταγμα. Sectio IV. pag. 167. inc. Τούτων δὲ διωρισμένων, τῶν τε προσεχῶς. Des. ἀλλ' ἀεὶ τεμνόμενον, τμηθήσεται· ϗ τοῦτο εἰς ἄπειρον. Sectio V. pag. 172. *b*. inc. Τί δὲ εἰ ῥητορικὴν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐγκαταμίξαιμεν. Des. προσκείμενος τῇ δεινότητι τοῦ ἀνδρὸς, οὐδὲν ἀπεκρυψάμην. Edidit Aldus Venetiis A. MDIII. fol. post Magentini metropolitae Mytilenes in eumdem Aristotelis Librum Commentarios. Notandum, tertii syntagmatis finem una circiter pagina longiorem esse in editione, in qua praeterea cuilibet sectioni verba praemittuntur Aristotelis: quod secus est in Codice, qui ab ipsa statim paraphrasi exorditur.

IX. pag. 176. Sequitur Opusculum philosophicum Περὶ διαιρέσεων, *de Divisionibus*, incerti auctoris. Prima est Διαίρεσις τοῦ λογιςικοῦ τῆς ψυχῆς. Inc. Διαιρεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τρία. Desinit in definitione mentis, cuius ultima verba sunt: νοῦς ἐςιν ὅρασις ἀσώματος, ἀκάματος, εἰς πάντα διατρέχουσα. Tandem tabulae satis multae adferuntur in fine, generis, speciei, differentiae, proprii, & accidentis divisiones, & alia exhibentes.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. minutissimae, compendiosaeque scripturae, ut ex specimine constat, quod exhibemus Tab. VII. N. V. Constat foliis 186.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΙΟΙ.

SERMONES SACRI.

Titulus corrigendus.

Lectionarium Graecorum, & Gregorii Nysseni in S. Stephanum Oratio mutila.

I. p. 1. Continet Lectiones sacras, quae in Ecclesia Graeca leguntur a die VIII. mensis Septembris, qua Deiparae Nativitas colitur, usque ad XXIV. mensis Iunii in nativitatem Praecursoris, non tamen pro singulis diebus, sed pro iis tantum, quae peculiari cultu in ipsa celebrantur, cuiusmodi sunt XIV. Septembris in sanctae Crucis Exaltationem, XXV. Decembris in D. N. Iesu Christi Nativitatem, II. Februarii in eiusdem Occursum, XXV. Martii in Annunciationem Deiparae, &c. Tum quae singulis Quadragesimae diebus, quaeque Dominicis a Paschate Resurrectionis, usque ad Dominicam, quam ipsi vocant τῶν ἁγίων πάντων, primam nimirum post Pentecosten, recitantur. In fine diversa manu adiectae fuerunt Lectiones diei XI. Novem- COD. XXVII.

(1) Sic habet Codex; puto tamen pro Κωνςαντίνου legendum κυροῦ, vel κυρίου, quum facile in huius vocis compendiaria nota unum pro altero intelligi possit.

membris, & antiphonae cum versiculis pro die τῶν ἁγίων θεοφανίων.

II. pag. 165. *D. Gregorii Episcopi Nysseni in S. Protomartyrem Stephanum Encomiasticae Orationis fragmentum*; desinit enim in verbis: ἐπειδὴ τοίνυν ἀπηλλάχθη διὰ τῶν ἀληθεστάτων τὸ ψεῦδος, καὶ οὐκέτι οἷος . . . . . Integram habes infra in Cod. IV. Plut. IV. §. XXVIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XIII. initio, & fine mutilus, cuius scripturae veteri abrasae nova fuit superinducta. Constat foliis 168.

ΩΡΑΙ ΘΕΙΑΙ.

HORAE SACRAE.

COD. XXVIII. COntinet stichera, & cantiones sacras iuxta ritus Ecclesiae Graecae recitari solitas, quae quum initio, & fine sint destitutae, ad quam anni partem pertineant, investigare minime licuit, videntur tamen Dominicis diebus adcommodatae, singulis enim adscribitur titulus: Τῷ σαββάτῳ ἑσπέρας. *Sabbato ad vesperas*.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XIV. Constat foliis 108.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΝ.

OLYMPIODORI COMMENTARIVM IN ECCLESIASTEM.

Huic adde.

S. Maximi ad Theocharistum, & Catenam SS. PP. in Iobum.

COD. XXIX. I. pag. 1. OLympiodori in Ecclesiasten Commentario praecedit Hypothesis, cuius initium: Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ δεξάμενος. Finis: ἀνασώζεσθαι ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς οὐσίας τὴν σάρκα. Commentarius inc. Ῥήματα. Πάντα τὰ ῥήματα τοῦ σοφοῦ Ἐκκλησιαστοῦ διδάσκοντα ἡμᾶς καταφρονεῖν τῆς τοῦ βίου ματαιότητος. Des. τὸ γὰρ ὅλον ἡμῶν τῆς σωτηρίας ἐν οἰκτιρμοῖς κεῖται, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. T. II. p. 602.

II. p. 43. b. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου πρὸς Θεοχάριστον περὶ τοῦ, πῶς καὶ ποίῳ τρόπῳ συμβολικῶς εἰκονίζει τὸν ἄνθρωπον ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, καὶ αὐτὴ ὡς ἄνθρωπος ὑπ' αὐτοῦ εἰκονίζεται. *S. Maximi ad Theocharistum de hoc, quomodo & qua ratione hominem symbolice referat sancta Dei Ecclesia, ipsamque vicissim ut hominem homo referat*. Inc. Καὶ πάλιν κατ' ἄλλον τρόπον θεωρίας, κ. λ. Des. καὶ ταῖς αὐτοῦ παμφαέσιν αἴγλαις ἐνσημανθέντα. Est Caput IV. Mystagogiae S. Maximi, eius Operum edit. Combefis. Tom. II. p. 498.

III. pag. 44. Sequitur Catena SS. PP. in Iobum, nonnullis praeviis Hypothesibus. Prima Olympiodori inc. Πολλὰ τοῖς παλαιοτέροις ἔδοξε περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, κ. λ. Secunda Polychronii inc. Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια πολλὰς ἔχει τὰς αἰτίας, κ. λ. Tertia anepigraphi inc. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰὼβ διαφόρως ἠνέχθησαν οἱ ὑπομνηματισαί, κ. λ. Hypotheses excipit Commentarius, seu Catena perpetua ex SS. PP. contexta, quorum primus Olympiodorus. Inc. Ἡ χώρα ἡ Αὐσῖτις, χώρα ἦν τοῦ Ἠσαῦ· ἀπὸ γὰρ Ἠσαῦ Αὐσῖτις ἐκλήθη, ἤτοι ἀπὸ Αὒς ἑνὸς τῶν υἱῶν Ἠσαῦ, κ. λ. Sequitur Io. Chrysostomus. Inc. Κατὰ φύσιν μὲν εἷς τῶν πολλῶν, κατὰ ἀρετὴν δὲ πολλῶν ὑψηλότερος. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον· ἄνθρωπος γὰρ ἦν· οὐ μικρὸν ἐγκώμιον τοῦτο τὸ ἄνθρωπον εἶναί, φησιν, ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι· καὶ τοῦτο μέγα ἐγκώμιον· τὸ γὰρ ἐν Ἀῤῥαβίᾳ εἶναι, ἔνθα πάντες διεφθαρμένοι, ἔνθα οὐδὲν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστὸν, κ. λ. Tum Polychronius, Basilius, Didymus, aliique, de quibus in Codice XXVII. Plut. V. supra pag. 52. Desinit Textus, ut in edit. Paris. LXX. Interpretum A. MDCXXVIII. Commentarius vero in verbis: τὸ δὲ ἤκουσαν πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, οὐχ ὅτι ἠγνόουν τὰ τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον πάντα ἔλεγεν, τά τε . . . . . καὶ τῆς θείας ἐπισκέψεως· καὶ ἡδὺ πᾶσιν καὶ ἐπωφελὲς διήγημα ἦν.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate, & incuria possessorum male habitus, tineis vero ita corrosus, in primis praesertim paginis, ut non exigua etiam scripturae pars interierit. Constat foliis 154.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

SELECTIO A BEATIS PATRIBVS.

I. pag. 1. HAec sententiarum, seu capitum asceticorum Collectio sequentem habet titulum: Ἐκλογὴ κεφαλαίων ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων. *Selectio Capitum ex sanctis Patribus*. Est autem a reliquis omnibus, quas recensuimus, diversa. Praecedit Praefatio, in Catalogo Montfauconiano Nicetae tributa, cuius initium: Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, τῷ Χριστῷ συνεταξάμεθα ἐν τῇ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας, κ. λ. Finis: λοιπὸν εἰ γενόμεθα δίκαιοι, οὐδὲν μέγα· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐκπεσεῖν δικαιοσύνης ἐλεεινὸν, καὶ καταγνώσεως ἄξιον. Collectio vero inc. Οἷς μὴ κατὰ πρόθεσιν τὸ μετανοεῖν, τούτοις συνεχὲς καὶ τὸ πλημμελεῖν· οἷς δὲ παρὰ πρόθεσιν τὸ ἁμαρτάνειν, ἐμπληροφόρητος ἡ μετάνοια, καὶ τὸ αἴτιον ταύτης οὐχὶ συχνόν. Des. καὶ ἐὰν πάλιν ταράξῃ σε, καὶ σφίγξῃ κατὰ σοῦ, ἄφες τὴν στιχολογίαν, καὶ θοῦ τὸ γόνυ εἰς προσευχὴν, καὶ εἰπὲ, ἐγὼ οὐ ῥήματα θέλω μετρῆσαι, ἀλλὰ τὰς μονὰς καταφθάσαι· ἐν πάση COD. XXX.

σῃ γὰρ τρίβῳ μȣ, ἢ ὁδηγήσεις με, ταχέως πορεύσομαι. Patres vero, e quibus haec adornata collectio est, quique in margine adscribuntur, sunt Diadochus, Helias, Hesychius, Io. Carpathius, Io. Chrysostomus, Isaac Syrus, Macarius, Marcus, Maximus, Niceta, Nilus, Thalassius, Theodorus Edessenus.

II. pag. 238. Sequuntur duae *ad S. Angelum Custodem* Orationes. Prima inc. Α῞γιε ἄγγελε τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. Secunda: Α῞γιε ἄγγελε, ὁ ἐφεςὼς τῆς ἀθλίας.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissimae scripturae. Constat foliis 239.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

HOMILIAE DIVERSORVM.

Seu potius,

Sermonarius Graecorum a die VIII. Septembris ad XXIX. Augusti.

COD. XXXI. I. p. 1. POst Tabulam Sermonum legitur: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ η'. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α᾿νδρέȣ Κρήτης τȣ̃ Ἱεροσολυμίτȣ, λόγος ἐγκωμιαςικὸς εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκȣ. *Mense Septembri, die VIII. S. P. N. Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia encomiastica in maxime venerabilem Nativitatem SS. Dei genitricis*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Des. ᾗ διανοίας τὰ διηγήματα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Vide quae in hanc Homiliam animadvertimus in Cod. X. Pl. V. §. XCII.

II. pag. 19. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίȣ ᾗ ζωοποιȣ̃ ςαυρȣ̃. *Mense eodem, die XIV. Eiusdem Sermo in exaltationem venerabilis, & vivificae Crucis*. Inc. Σταυρȣ̃ πανήγυριν ἄγομεν. Des. ᾗ συμβασιλεύσομεν Θεῷ τῇ Τριάδι περιχορεύοντες, τῇ ἐν πατρὶ ᾗ υἱῷ, ᾗ ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ. Gr. & Lat. apud Gretserum de Cruce Tom. II. p. 71. & in Andrea Cretensi Combefis. p. 96.

III. p. 41. Τȣ̃ λογιωτάτȣ κυρίου Δημητρίου τοῦ Χρυσολωρᾶ λόγος εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, ϗ εἰς τὰ μύρα. *Eloquentissimi Domini Demetrii Chrysolorae Sermo in magnum Demetrium, & in unguenta*. Inc. Δημήτριος, τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Des. ἐν θεραπείᾳ ψυχῶν ἅμα καὶ σωμάτων ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς παναχράντȣ μητρὸς τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ. Memoratur a Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 71. & X. p. 394.

IV. p. 53. Α῎θλησις τοῦ ἁγίȣ ᾗ ἐνδόξȣ μεγαλομάρτυρος Δημητρίȣ. *Passio S. & gloriosi magni martyris Demetrii*. Inc. Εἶχε μὲν τὰ Ρ῾ωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ε῾ρκȣ́λιος. Des. τῆς ἀσιαςικῆς ἐκείνης φερομένης χλαμύδος ἀπέλαυσαν, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphr. Latine apud Lipoman. T. VI. ad XXVI. Octobr. & Surium VIII. Octobr. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 225. Bibl. Coisl. p. 211.

V. pag. 64. *Passio S. & gloriosi magni martyris Theodori*. Inc. Λικινίῳ τῷ βασιλεῖ. Des. νοσημάτων πάντων φυγαδευτήριον, εἰς δόξαν τȣ̃ μεγάλȣ Θεοῦ, κ. λ. Vt in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. I. ubi tamen mutila in fine.

VI. pag. 78. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Homilia in sanctissimam Deiparam, quando praesentata est in templo, tertium annum agens*. Inc. Ἰδὲ καὶ πάλιν ἑορτὴ ἑτέρα. Des. ἡ τῶν ὅλων τὴν προσδοκίαν ὑπὲρ λόγον τεκȣ̃σα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησȣ̃ν Χριςὸν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra in Codice XXXI. Pl. IX. §. V.

VII. p. 86. Βίος ᾗ πολιτεία ᾗ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάȣ, ϗ ἐν θαύμασι περιωνύμȣ, ἀρχιεπισκόπȣ Μύρων τῆς Λυκίας ἐπαρχίας. *Vita & conversatio, & particularis miraculorum narratio S. P. N. Nicolai, & miraculis insignis, Archiep. Myrae provinciae Lyciae*. Inc. Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφων χείρ. Des. ϗ τὴν προτέραν τιμὴν, τῇ δευτέρᾳ διαδεξάμενον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Ms. Biblioth. Coislin. p. 212. Lambec. VIII. p. 288.

VIII. pag. 109. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae encomium in Christi nativitatem*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. III.

IX. p. 115. *Eiusdem exhortatorius Sermo ad Baptismum, ad quosdam ipsum procrastinantes*. In dicto Cod. XVII. §. X.

X. pag. 125. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμȣ, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος, ᾗ τῆς Θεοτόκȣ, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. *Mense Februario, die II. S. P. N. Archiepiscopi CPolitani Io. Chrysostomi in Occursum Servatoris, & Deiparae, & in Symeonem*. Inc. Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα ὁ κύριος ἡμῶν. Des. καὶ ςεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Oper. T. II. p. 812. inter spuria.

XI. p. 133. *Eiusdem Homilia in Annunciationem maxime immaculatae nostrae Deiparae, & semper Virginis Mariae*. Vide in Cod. XXXI. Plut. IX. §. IX.

XII. p. 139. Δημητρίȣ τοῦ Χρυσολωρᾶ ἀπόδειξις εἰς τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκȣ τὸ γενόμενον ἐν Κωνςαντινȣπόλει ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὅτι ἀληθές ἐςι. *Demetrii Chrysolorae demonstratio de veritate miraculi Deiparae, quod factum est CPoli tertia die*. Inc. Παρθένῳ κόρῃ, ἧς τῶν χαρίτων ἅμα καὶ τῶν θαυμάτων ὁ κόσμος. Des. αὐτοῖς δὲ πάλιν ȣ̓ πειθομένοις ἵλεος μένῃ. Nihil apud Fabric. B. G. T. X. p. 394.

XIII. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκȣ. *Eiusdem Sermo in annunciationem SS. D. N. Deiparae*. Inc. Ὁ μὲν ἐξαίσιος ἐκεῖνος Δαβὶδ ὁ καθαρός. Des. ᾗ συνδοξασθῇς τῷ συλληφθέντι, ᾗ τῇ μητρὶ, οἷς πρέπει δόξα, κ. λ. Memoratur in Gerii Append. ad Caveum De Scriptor. Eccles. T. II. pag. 130.

XIV. p. 165. Μαρτύριον τοῦ ἁγίȣ ᾗ ἐνδόξȣ μεγαλομάρτυρος Γεωργίȣ. *Passio S. & gloriosi magni martyris Georgii*. Inc. Διοκλητιανὸς ὁ Ρ῾ωμαίων αὐτοκράτωρ. Des. τὰ τρόπαια, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Latine legas in Actis SS. Tom. III. April. pag. 117. Graece vero ex hoc Codice [1] descriptum in calce Tomi p. IX.

XV. pag. 186. *b*. Θαῦμα τοῦ ἁγίȣ μεγαλο-

(1) Typographi tamen errore legitur ibi *Cod. XIII.* pro *XXXI.*

λομάρτυρος Γεωργίου περὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ. *Miraculum S. & magni martyris Georgii factum ad eius imaginem*. Inc. Ἐν τῷ ναῷ. Des. Γεωργίου πρεσβείας. Graece ad calcem dicti Tomi p. XLV. ex hoc Codice exscriptum.

XVI. p. 189. Δωροθέου τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Μιτυλήνης διδασκαλία λεχθεῖσα, ὅτε ἡ ἔφοδος ἐγένετο τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν κατὰ ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κατὰ μῆνα Ἰούνιον ἡμέρᾳ ιε΄. *Dorothei sacratissimi Metropolitae Mitylenes, Dissertatio habita tempore incursionis impiorum Agarenorum in hanc reginam urbium* (nempe CPolim) *mense Iunio, die XV*. Inc. Βλέπετε πάντες, ἀγαπητοὶ, τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἡμῖν ἀπειλήν. Des. καὶ ἀτελευτήτου κατακρίσεως, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

XVII. p. 193. *b*. Μηνὶ Ἰουνίῳ κδ΄. Ἐγκώμιον εἰς τὴν σεβάσμιον γέννησιν τοῦ τιμίου, ἐνδόξου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Mense Iunio, die XXIV. Encomium in venerandam nativitatem honorabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Inc. Εἰ μὲν ὁ τοῦ λόγου κήρυξ. Des. ἐπηγγελμένην παρέχοντος ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates. In Codice tamen Vaticano, ut Allatius notat, refertur ad Theodoritum Cyri Episcopum, atque in Auctario Oper. Theodorit. Garneriano prodiit G. L.

XVIII. p. 205. *b*. *Mense eodem, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum principum Petri & Paulli*. Vide in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. IX.

XIX. p. 225. *b*. *S. P. N. Io. Damasceni Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXVIII.

XX. pag. 249. *Vita & conversatio S. Irenes Antistitae monasterii Chrysobalanti*. Inc. Ἤδη μὲν οὖν ἐπέπαυτο. Des. μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. legitur in Actis SS. Tom. VI. Iulii pag. 602. ex hoc ipso Codice descripta.

XXI. pag. 304. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Εὐχαΐτων λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. *S. P. N. Io. Euchaitae Sermo in maxime venerabilem dormitionem SS. nostrae Deiparae*. Inc. Ἐπὶ τὴν μητέρα τοῦ λόγου μετὰ τὸν λόγον ὁ λόγος. Des. ἐγνώκαμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Meminit Fabric. T. IX. p. 116.

XXII. p. 337. *Mense Augusti, die XXIX. Encomium in decollationem venerabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Vide in Cod. XXXIII. §. XLIV.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XV. optime servatus. Constat foliis scriptis 335.

Iamblichi de Mysteriis Aegyptiorum Liber., Athenagorae de Resurrectione, Iustini ad Gentiles exhortatorius Sermo, & aliorum philosophorum fragmenta.

COD. XXXII. HVius nitidissimi Codicis, qui quum in Mediceam Bibliothecam sequiori aevo inlatus fuerit, externo caret titulo, & in Montfauconii Catalogo desideratur, primum Opus ita inscribitur: Ἀβάμωνος διδασκάλου πρὸς τὴν Πορφυρίου πρὸς Ἀνεβὼ ἐπιστολὴν ἀπόκρισις, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις [1]. *Abamonis Magistri Responsio ad Porphyrii Epistolam ad Anebonem, & solutiones dubiorum, quae in ea continentur*. Inc. Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν Ἑρμῆς. Des. τῆς πρὸς ἀλλήλους. Titulo autem adlato scholium illud praecurrit, quod refert Fabric. B. G. T. IV. p. 285. in not. Hic Iamblichi, qui sub nomine Abamonis latet, *de mysteriis Aegyptiorum* liber, mutilus Latine editus fuit Marsilio Ficino interprete Venet. apud Aldum A. MDXVI. fol. integer vero Romae MDLVI. ex infelici versione Nic. Scutelli Tridentini; Graece tandem ac Latine ex nova, & accurata Th. Galei interpretatione, Oxoniae e theatro Scheldon. MDCLXXVIII. fol.

II. p. 118. *Amelius de Iohannis Theologia*. Inc. Καὶ οὗτος ἄρα ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Des. καταχθῆναι. Hoc Amelii philosophi Platonici, testimonium de incarnatione Christi vide apud Eusebium de Praepar. Evang. edit. Colon. A. MDCLXXXVIII. Lib. XI. initio Cap. XIX. p. 540.

III. pag. ead. *Numenius Pythagoreus de ente*. Inc. Φέρ᾽ οὖν ὅση δύναμις. Des. προσαναγκάζεσθαι. Hoc Numenii fragmentum *de Ente*, ex eiusdem lib. II. de Bono, vide l. cit. Cap. X. p. 525.

IV. p. 119. *Philon de secunda causa*. Inc. Εὐπρεπὲς γὰρ τοῖς ἑταιρίαν. Des. πρωτόγονον αὐτοῦ λόγον. Ibid. Cap. XV. p. 533.

V. pag. ead. Πρόκλου περὶ τῆς καθ᾽ Ἕλληνας ἱερατικῆς τέχνης. *Procli de Gentilium sacerdotum arte*. Inc. Ὥσπερ οἱ ἐρωτικοί. Des. ᾗ θείαις ἐχρήσαντο δυνάμεσι.

VI. pag. 121. *b*. *Porphyrii textus, quod anima non sit actus corporis, sed quod immortalis*. Inc. Αὐτίκα λόγον ἰσχυρὸν εἶναι. Des. ὕδωρ ψυχρὸν ὂν καθ᾽ ἑαυτό. Apud Eusebium loc. cit. Cap. XXVIII. p. 554.

VII. pag. 122. *b*. *Numenius de secunda causa*. Inc. Τὸν μέλλοντα δὲ συνήσειν Θεοῦ. Des. πρεσβύτερος καὶ θειότερος. Ibid. Cap. XVIII. p. 536.

VIII. p. 124. Ἀθηναγόρου Ἀθηναίου, φιλοσόφου Χριστιανοῦ, περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. *Athenagorae Atheniensis, philosophi Christiani, de resurrectione mortuorum*. Inc. Παντὶ δόγματι. Des. ἢ δίκης. Hic Liber cum novis Commentariis Eduardi Dechair, post multas editiones, castigatissime prodiit Oxon. e theatro Scheldoniano A. MDCCVI. 8.

IX. p. 145. *b*. Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος λόγος παραινετικὸς πρὸς Ἕλληνας. *Iustini philosophi & martyris Sermo exhortatorius ad Gentiles*. Inc. Ἀρχόμενος. Des. διδασκόντων ὑμᾶς. De huius Operis editionibus vid. Fabric. B. G. T. V. p. 53.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat foliis scriptis 172.

BI-

(1) Plura de hoc opere, & de Porphyrii ad Anebonem Epistola, cuius argumentum S. Augustinus Lib. X. de Civit. Dei Cap. XI. late persequitur, vide apud L. Holstenium Cap. IX. Dissert. de vita & scriptis Porphyrii, quae editioni librorum eius de abstinentia ab esu animalium, & de vita Pythagorae, subiecta est.

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS XI.
CONTINENS GRAECOS CODICES XXII. OMNES MANVSCRIPTOS.

CODEX I.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

VITA ET POLITIA DIVORVM COSMI ET DAMIANI.

Scilicet.

Vitae Sanctorum a die I. ad XIII. Novembris.

I. p. 1. PRaecedit primum Tabula Libri, enarrationum titulos, & initia repraesentans, in cuius fine legitur rubris litteris:

Χριςὲ, προηγȣ̃ τῶν ἐμῶν πονημάτων.

Christe, dux esto meis laboribus.

Tum pag. 2. Μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων ἀναργύρων Κοσμᾶ ϗ Δαμιανȣ̃. *Mense Novembri, die I. Vita, & conversatio, & particularis miraculorum enarratio SS. & gloriosorum anargyrorum Cosmae, & Damiani*. Inc. Α'ρτι τῆς εὐσεβείας. Des. ὧδε πρὸς τὸ μέλλον ἡμᾶς ἐπιλείψουσιν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Hanc Vitam Fabricius B. G. T. IX. p. 68. Symeoni Metaphrastae, quemadmodum & reliquas, quae in hoc Codice continentur, adiudicat. Memorat tantum, sed non adfert haec Acta Bolland. edit. Antuerp. Tom. VII. Septembr. pag. 433. §. 31.

II. p. 6. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Α'θλησις τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τȣ̃ Χριςοῦ μαρτύρων, Α'κινδύνȣ, Πηγασίȣ, Α'νεμποδίςȣ, Α'φθονίȣ, ϗ Ε'λπιδιφόρȣ. *Mense eodem, die II. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphthonii, & Elpidiphori*. Inc. Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρσαι Χριςὸν ἐκ παρθένȣ γενόμενον προσεκύνησαν. Des. πολλὴν ὅσην τὴν χάριν τοῖς προσιȣ̃σι πηγάζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium dicta die.

III. p. 19. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ τρίτῃ. Α'θλησις τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τȣ̃ Χριςȣ̃ μαρτύρων, Α'κεψιμᾶ, Ι'ωσὴφ, ϗ Α'ειθαλᾶ. *Mense eodem, die III. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acepsimae, Iosephi, & Aithalae*. Inc. Ε'λύττα κατὰ χριςιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεύς. Des. βοηθείᾳ ϗ χάριτι Χριςȣ̃ τȣ̃ ἀληθινȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine Herveto interprete in Actis SS. ad XXII. Aprilis, Tom. III. eiusdem mensis pag. 23. Graece vero e Ms. Mediceo Regis Christianiss. in Append. Tomi pag. 2.

IV. p. 35. Μηνὶ τῷ αὐτῷ, τετάρτῃ. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τȣ̃ ὁσίȣ καὶ θεοφόρȣ πατρὸς ἡμῶν Ι'ωαννικίȣ τοῦ μεγάλȣ. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio, & martyrium S. ac deiferi P. N. Ioannicii Magni*. Inc. Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι. Des. ὑφ' ὧν ἡ μακαρία Τριὰς δοξάζεται ϗ μεγαλύνεται, νῦν ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

V. p. 65. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριςοῦ μαρτύρων, Γαλακτίωνος, καὶ Ε'πιςήμης. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio & martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum, Galactionis, & Epistemes*. Inc. Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης. Des. διὰ τιμῆς αὐτȣ̀ ϗ τοῖς ἄλλοις ἄγεσθαι παρεσκεύασεν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum sub dicta die.

VI. p. 73. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Βίος ϗ πολιτεία τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Παύλȣ τοῦ ὁμολογητοῦ. *Mense eodem, die VI. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Confessoris* (Archiep. CPolitani). Inc. Η'νίκα Κωνςάντιος ὁ τοῦ μεγάλȣ Κωνςαντίνȣ τρίτος ὑιός. Des. τῶν ἐν ȣ̓ρανοῖς ἀκηράτων γερῶν γέγονεν ἄξιος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VII. Iunii. Diversa est ab ea, quae habetur in Cod. XXIII. Plut. VIII. §. IV.

VII. p. 79. *b*. Μαρτύριον τοῦ ἁγίȣ μεγαλομάρτυρος Ι'έρωνος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων λ̅ς̅ ἐν Μελιτηνῇ ἀθλησάντων. *Passio S. magni martyris Hieronis, & sociorum eius, qui passi sunt in Melitene*. Inc. Ι'έρωνι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις δὲ Τυάνα. Des. ϗ τὰ διατυπωθέντα πάντα εἰς πέρας ἤγαγε, δοξάζȣσα Χριςὸν, κ. λ. Latine apud Surium VII. Nov. & Lipomannum.

VIII. p. 85. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἄσκησις τῆς ὁσίας Ματρώνης. *Mense eodem, die IX. Vita & conversatio & exercitatio S. Matronae*. Inc. Τὺς σώφρονας τὸν βίον ϗ φιλαρέτυς. Des. ϗ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ σωτηρίαν, ἵνα τῦτον τῆς ἀδιαιρέτυ Τριάδος δοξάζοντι, ᾧ καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VIII. Nov. & Lipomannum.

IX. p. 103. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος ἐ πολιτεία τῆς ὁσίας ϗ ἀειμνήςυ Θεοκτίςης τῆς Λεσβίας. *Mense eodem, die X. Vita, & conversatio S. aeternaeque memoriae Theoctistae Lesbiae*. Inc. Εἰκόνες, ϗ ςῆλαι, ϗ ἀνδριάντες. Des. ἐ ἰσχυρὸν γενόμενον ἐν πολέμῳ, εἰς δόξαν ϗ αἴνεσιν Χριςοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Loca quaedam Graece profert Allatius de Symeonum scriptis p. 49. seq. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

X. p. 113. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξυ μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριςῦ Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίυ, τῦ ἐν τῷ Κοτυαίῳ μαρτυρήσαντος. *Mense eodem, die XI. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Menae Aegyptii, qui martyrium subiit in urbe Cotyaei*. Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανῦ τε ἐ Μαξιμιλιανοῦ. Des. παρὰ τῆς τοῦ Χριςοῦ γέγονε προμηθείας, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum dicta die.

XI. p. 119. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. Alexandriae, cognomento Eleemosynarii*, Inc. Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγράπτυς τίθεσθαι πράξεις. Des. τὴν μίαν εἰς τρισὶ θεότητά τε ϗ δύναμιν, νῦν ἐ ἀεὶ, κ. λ. Graece Ms. in Bibl. Coislin. p. 584 Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. ad XXIII. Ianuar. T. II. p. 517.

XII. p. 157. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Βίος ἐ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμου. *Mense eodem, die XIII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi*. Inc. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος, τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμώτατος, ὐχ ὑπόδειγμα μόνον ἐ τύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις. Des. ἐχόμενά που βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος κατετέθη, εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ πάντα εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐποίει, ϗ τοῦ μονογενοῦς ὑιοῦ αὐτοῦ, ϗ τοῦ ζωοποιῦ πνεύματος, κ. λ. Latine Herveto interprete legitur apud Lipomannum Tom. V. ad dictam diem, & Surium XXVII. Ianuarii. Graece in Chrysostomo Savilii Tom. VIII. pag. 373. 428. Notandum, in hac vita integrum quaternionem, qui inter pag. 199. & 208. est insertus, inverse fuisse a bibliopego religatum; ita ut legenti Codex sit invertendus, ut suus lectioni constet ordo.

In fine rubris litteris est adnotatum: Ἰωακεὶμ ὄνομα τῷ γεγραφότι. Ἐτελειώθη κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τῆς ια' ἰνδ. τῦ ,ςωλς'. Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη διὰ ἀγῶνος ϗ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτυ ἐν ἱερομονάχοις κυρῦ Ἰγνατίυ τοῦ χρηματίσαντος δικαίυ, ἐν τῇ περιωνύμῳ τῶν ὁδηγῶν μονῇ, ϗ ἐτέθη ἐν αὐτῇ· ὁ δέ γε βυληθεὶς ἐκποιήσασθαι τοῦτο τῆς τοιαύτης μονῆς, ἵνα ἐπιςρέπηται τὰς ἀρὰς τῶν θείων πατέρων. *Ioachim est nomen scribae. Completus est mense Octobri, Ind. XI. A.* 6836. (Christi MCCCXXVIII.) *Hic liber scriptus est studio & opera venerabilissimi inter hieromonachos Domini Ignatii, cognomento Iusti, in celebri monasterio* τῶν ὁδηγῶν [1], *& in illo positus est. Si quis autem voluerit illum educere ex tali monasterio, maledictionem divinorum Patrum incurrat*. Hanc subscriptionem adfert Cl. Montfauconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 69.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. min. Sec. XIV. nitidissimus, binis columnis exaratus. Constat fol. scriptis 245.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, ΑΙ ΜΗΝΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΩι ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE ET POLITIAE ET MARTYRIA SANCTORVM PATRVM, QVAE MENSE IANVARIO LEGVNTVR.

COntinet nimirum hic antiquissimus Codex Vitas Sanctorum, COD. II

I. p. 1. *Athanasii Archiepisc. Alexandrini*,
II. pag. 34. *Euthymii*.
III. pag. 109. *Timothei Apostoli*.
IV. pag. 116. *Anastasii Persae*.
V. pag. 139. *Clementis Ancyrani*.
VI. pag. 184. *b. Xenae, sive Eusebiae*.
VII. pag. 196. *Gregorii Nazianzeni*.
VIII. pag. 224. *Xenophontis, ac filiorum eius Arcadii & Ioannis*, omnes teste Fabricio a Metaphraste conscriptas, praeter primam, cuius auctor incertus, & VII. Gregorio presbytero, Gregorii Theologi discipulo adiudicatam. Singularum recensionem vide in Cod. XVII. Plut. IX. a §. XVIII. usque ad XXV. inclusive.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maior. Sec. X. plurimis in locis a recentiori, sed eleganti manu suppletus. Constat fol. 292.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ.

THEODORETI INTERPRETATIO IN EZECHIELEM.

Addas etiam

In Danielem, & Curationem Graecarum Affectionum.

PRaecedunt Operi in laudem Theodoreti versiculi quidam a Codicis scriba fortasse appositi, qui sunt isti: COD. III

Ἐγ-

(1) De hoc Monasterio vide Montfauc. Palaeogr. Graec. Lib. VI. p. 382. seq.

Ἐνισορήσας τὺς σοφὺς διδασκάλυς,
Καὶ τὸν Θεοδώριτον αὐτοῖς συγγράφω,
Ὡ'ς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδάσκαλον μέγαν,
Ὡ'ς ἀκράδαντον ὀρθοδοξίας ςύλον.
Α'ν δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἔκ τινος τύχης,
Α'νθρωπος ἦν· ἄνθρωπε, μὴ κατακρίνῃς·
Οὐ γὰρ τοσῦτον δυσεβὴς ἦν ὁ κλόνος,
Ο'σον μετεῖχε τῆς ἐρισικῆς βίας.
Τί γὰρ Κύριλλον πανταχῦ νικᾶν ἔδει,
Καὶ δογματιςὴν ὄντα κὴ λογογράφον;
Ο'μως δὲ τούτῳ κὴ διώρθωται πάλιν.
Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίςων ποιμένων
Βλέπων τὸν ἄνδρα μηδαμῶς λελειμμένον,
Ε'νταῦθα τύτοις εἰκότως συνεγγράφω.

Recensens sapientes magistros,
Etiam Theodoretum illis adnumero,
Vt sanctum virum, ut magnum magistrum,
Vt firmam orthodoxae fidei columnam.
Ac si forte, ut turbis quateretur, contigit,
Homo erat; homo, ne condemnes:
Nec enim erant illae turbae tam impiae,
Queis tanta inerat vis contentionis.
Nonne Cyrillum oportuit omnino vincere,
Qui talis fuit dogmatistes, & scriptor gravis?
Sed & in huius rectam rediit sententiam.
Quum autem in aliis omnibus a maximis Pastoribus
Videam hunc virum nullibi alienum,
Hinc recte ipsis illum adnumero.

I. pag. 2. Τοῦ μακαρίυ Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ πόλεως Κύρυ ὑπόθεσις τῆς εἰς τὸν προφήτην Ι'εζεκιὴλ ἑρμηνείας. *Beati Theodoreti Episcopi Civitatis Cyri argumentum expositionis in Prophetam Ezechielem.* Inc. Οἱ μὲν τῦ σώματος ὀφθαλμοί. Des. φέρε τῆς ἑρμηνείας ἀψώμεθα. Inde sequitur Tomus I. cuius initium est pag. 4. *b.* Καὶ ἐγένετο. Finis Tomi XVI. ἄφεσιν ἡμῖν ἁμαρτημάτων παρὰ τῦ σωτῆρος τῶν ὅλων αἰτοῦντας· μεθ' ὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Convenit cum edit. G. L. Parif. A. MDCXLII. fol. Tom. II. p. 300. seqq. ubi tamen dividitur in Capita XLVIII.

II. pag. 139. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Δανιήλ. *Eiusdem expositio in Prophetam Danielem.* Praecedit pag. 138. Cap. I. Prophetiae, cuius initium, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν. Finis: καὶ ἐπέκεινα. Tum Prologus, qui inc. Εἰ πᾶσι ῥᾴδιον ἦν. Des. τῆς σαφηνείας ἀρξώμεθα. Succedit pag. 143. ipsa Expositio in Libros X. divisa. Λόγος α'. *Liber I.* inc. Ε'ν ἔτει τρίτῳ. Λόγος ι'. *Liber X.* def. ἀλλ' εἰς ζωὴν ἀναςῶμεν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ. Cuius postremi Libri divisio ab editione diversa comparet. Tom. cit. a pag. 541. ad pag. 658. Inde adfertur pars Capitis XII. prophetiae, incipiens a verbis: Ὁ δὲ βασιλεὺς Α'ςυάγης προσετέθη, κ. λ. usque ad finem, cui adscribitur titulus: Ο'ρασις ιγ'. *Visio XIII.* Tandem pag. 225. adiecta est notitia quaedam brevis de Daniele, cuius initium: Δανιὴλ ἦν ἐκ Βεθηρῶν, κ. λ. Finis: ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῦ.

III. pag. 229. Τῦ αὐτῦ θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *Eiusdem Curatio Graecarum adfectionum.* Vt in Cod. XVII. Plut. X. §. I. Huius Operis scriptionem diversae manui debemus.

Codex Graecus papyraceus Ms. in fol. mai. Sec. XV. diligenter perspicueque exaratus, optimeque servatus. Constat fol. 304.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ ΕΙΣ ΙΒ' ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

THEODORETVS IN XII. PROPHETAS.

Titulus corrigendus.

Catena SS. PP. in XII. Prophetas minores, & IV. maiores.

PRaecedit Τῦ μακαρίυ Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ Κύρυ εἰς ιβ' προφήτας ὑπόμνημα. *Beati Theodoreti Episcopi Cyri in XII. Prophetas Commentarius.* Inc. Οἱ δυοκαίδεκα προφῆται. Des. προῤῥήσεις συναγαγόντες μίαν ἀνέφηναν βίβλον. Est tantum pars longioris Prologi, in qua Theodoretus de tempore agit, quo quisque ex his duodecim prophetis prophetiam docuit: incidit autem in eius Operum edit. cit. Tom. II. pag. 701. Sequuntur deinde Hypotheses XII. in totidem Prophetas minores, ex Theodoreto omnes desumtae, ab iisque, quae loc. cit. singulis praecedunt prophetarum libris, in hoc tantum diversae, quod in fine singularum Codex quaedam pauca subiungit, nominis prophetae interpretationem, genus, tribum, obitumque continentia, quae in edit. desiderantur. Pro omnibus speciminis loco sint, quae hypothesim in Prophetam Amos claudunt, nimirum: Α'μὼς ἑρμηνεύεται ςερέωσις, ἢ ἰσχύς. Α'μὼς ἦν ἐκ Θεκυὲ, κὴ Α'μασίας συχνῶς αὐτὸν τυμπανίσας, τέλος ἀνεῖλεν αὐτὸν ξίφει· ἔτι δὲ ἐμπνέοντος αὐτῦ, πλήξας αὐτὸν ἐν ῥοπάλῳ κατὰ τῦ κροτάφυ, ὃ ἔτι ἐμπνέοντος αὐτῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῦ, κὴ μεθ' ἡμέρας δύο ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Hypotheses Theodoreti in XII. Prophetas minores, excipiunt aliae aliorum SS. PP. in Prophetas maiores; tres quidem in Esaiam, quarum prima p. 70. est Basilii Magni, quam vide in Cod. VIII. Plut. X. §. XIII. Secunda Cyrilli, quae inc. Α'συμφανὴς μὲν ἀεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, κ. λ. longior aliquanto ab initio, quam quae in dicto Codice VIII. exhibebatur, quum Hypothesi in Esaiam adiunctum quoque sit Prooemium in omnes Prophetas. Tertia Theodoreti, qualis est in dicto Codice, & in cit. Tom. pag. 1. tribus item versibus longior in fine. Duae in Hieremiam; prima Io. Chrysostomi inc. Δεκτέον τίς ἡ προφητεία, κὴ πότε ἤρξατο, κὴ πότε πέπαυται. Des. ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ τοῖς δύλοις αὐτῦ τοῖς προφήταις. Altera anepigraphi inc. Προφητεύει ἐν Ι'ερυσαλὴμ ὁ Ι'ερεμίας, ὐκ ἄσημος ὢν τὸ γένος. Des. ἀγνωμονήσας δὲ μετὰ ταῦτα παιδεύεται. Vnica COD. IV.

 tan-

tandem Theodoreti in Ezechielem inc. Ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ ε΄ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ, κ. λ. Des. ϛ τοῦ θείυ νεὼ τὴν οἰκοδομὴν, ᾗ ἄλλα μυρία. Longior est in Tom. cit. pag. 300. seqq. quum nostrae initium incidat ibid. pag. 302. v. 38. finis vero p. 305. v. 1. Sequitur nunc textus Prophetarum cum scholiis uberrimis marginalibus e SS. PP. ac praecipue ex Theodoreto desumtis, ipsorum tamen suppressis nominibus. Librorum vero series sequens est.

I. p. 17. Ὡσηέ. *Oseas*. Scholia marginalia inc. Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, κ. λ. Des. ἐλέγχων δίκην αὐτῶν τὴν συνείδησιν μαστιζόντων. In hoc Propheta solius nomen Hesychii apparet paullo post initium.

II. p. 29. *b*. Ἀμώς. *Amos*. Scholia inc. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεκυὲ ὁρμώμενος, κ. λ. quae ex Theodoreto decerpta sunt, loc. cit. pag. 766. Des. ᾗ βελτίυς γενόμενοι τῶν λυπηρῶν τὴν πεῖραν διαπεφεύγασιν.

III. pag. 39. Μιχαίας. *Michaeas*. Scholiorum initium: Ἑτοιμάζεσθαι κελεύει πρὸς τὸ εὐήνιον, ᾗ κατακλίναντας τὸ ὖς τῶν θείων συνιέναι λόγων τὴν δύναμιν. Des. ἐξαπέστειλε γάρ, φησιν ὁ Δαβὶδ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτῦ, ᾗ ὤμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν.

IV. p. 46. *b*. Ἰωήλ. *Ioël*. Scholia inc. Προλέγει ὁ θεσπέσιος προφήτης, ὡς ὑ λογισμῶν ἀνθρωπίνων εἰσὶν ὠδῖνες, κ. λ. Des. τὴν νοητὴν μᾶλλον ᾗ ἐπυράνιον Ἱερυσαλὴμ, ὐχὶ τὴν κάτω ᾗ πεπορθημένην.

V. pag. 51. *b*. Ἀβδιῦ. *Abdias*. Scholia inc. Ὅλον ἡμῖν τὸν τῆς ἑαυτῦ ὁράσεως, ἤτουν προφητείας σκοπὸν, ᾗ ὅποι βλέπει, διατρανοῖ. Des. ἀναβήσεσθαι φάσκει, ᾗ ἐκδικήσειν τὸ Ἡσαῦ ὄρος, ᾗ ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσειν.

VI. pag. 53. Ἰωνᾶς. *Ionas*. Scholia inc. Ἦν ᾗ πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν φροντίδα, καὶ περὶ τοὺς ἐξ ἀμαθίας πλημμελῦντας ἐκέκτητο ὁ Θεός. Des. ὐδὲν ἀπεικὸς ᾗ τὸν τῶν ὅλων γενεσιυργὸν οἰκτιρμὸν ἀπονέμειν ᾗ τύτοις, μηδεμίαν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ὀφείλυσιν.

VII. pag. 56. *b*. Ναύμ. *Naum*. Scholia inc. Ὁρίζεται πρῶτον τὸν τῆς προφητείας σκοπὸν, ᾗ ὅποι βλέποι, διατρανοῖ. Des. ἀφανίσασα γὰρ τὴν πρώτην μετάνοιαν, ὐκέτι ἐστὶν ἀξιόπιστος ἐπὶ δευτέραν ἔρχεσθαι.

VIII. pag. 59. *b*. Ἀββακύμ. *Abbacuc*. Scholiorum initium: Λῆμμα. Οἱ μὲν τὴν τῆς ὁράσεως, ἤτοι προγνώσεως λῆψιν, οἱ δὲ τὴν τῆς διανοίας λῆψιν, ᾗ τὴν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὴν θείαν μετάβασιν ἀποκάλυψιν, κ. λ. Finis: ᾗ νίκην κατὰ τῶν ἐναντίων βραβεύσει δοξολογῦντι αὐτὸν, ᾗ τὸν ἐπινίκιον ᾄδοντι.

IX. pag. 63. *b*. Σοφονίας. *Sophonias*. Scholia inc. Μετὰ τὸν θεοφιλῆ Ἐζεκίαν ὁ τούτου παῖς Μανασσῆς βασιλεύσας εἰς δυσσέβειαν τὸν λαὸν ἐξέμηνεν, ᾗ ὁ τύτυ αὖθις Ἀμὼς ὁμοίως. Des. ᾗ τὸν ἡμέτερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν ὐρανῶν ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

X. pag. 67. *b*. Ἀγγαῖος. *Aggaeus*. Scholia inc. Πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας, ἐκ τῶν τοῦ Ἰσραὴλ ᾗ Ἰούδα βασιλέων ἐπιγραφον οἱ προφῆται τὺς χρόνυς. Des. ὕτως ἐν σοὶ τετύπωται τὰ ἐμὰ ἐντάλματα, θαῤῥεῖν πάντας διὰ τύτων αὐτὸν παρεγγυῶν.

XI. pag. 70. Ζαχαρίας. *Zacharias*. Scholia inc. Ἐν ἑνὶ μὲν ἔτει καὶ Ἀγγαῖος ᾗ Ζαχαρίας τῆς προφητείας ἤρξαντο. Ita incipit Theodoretus loc. cit. pag. 884 Des. ἀλλὰ γνήσιος ᾗ πιστὸς, τῶν ἀλλογενῶν, καὶ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριούμενος.

XII. pag. 85. *b*. Μαλαχίας. *Malachias*. Scholia inc. Δηλοῖ διὰ τῆς προγραφῆς, τίνος πρᾶγμα φέρων ἥκει, ᾗ περὶ τίνος, οἱονεὶ λέγων· ληφθεῖσά μου ἡ διάνοια, κ. λ. Des. καὶ λαλήσει αὐτοῖς κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ, τὴν Χριστῦ παρυσίαν ἔκπαλαι προαναφωνῶν.

XIII. pag. 90. *b*. Ἡσαΐας. *Esaias*. Prologus inc. Τὸ πνεῦμα τῷ προφήτῃ ἐδείκνυ ποτὲ μὲν σαφῶς τὰ δηλύμενα, ὡς μὴ δεῖσθαι τρόπων ἀλληγορίας ἐν τῇ τῶν φωνῶν ἑρμηνείᾳ. Des. ἀμπελὼν ἐγεννήθη τῷ ἠγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι, ᾗ τὰ ἑξῆς. Scholia inc. Ὅρασιν δὲ οὐ κοινὴν λέγει, ὐδὲ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὑποπίπτυσαν, ἀλλὰ προφητικὴν, κ. λ. Des. τὸν ἑαυτῶν σκώληκα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, εἰς θέαν ἐκκείσονται τῶν τῆς ἐνθέυ μακαριότητος καταξιωθησομένων.

XIV. pag. 174. *b*. Ἱερεμίας. *Hieremias*. Scholia inc. Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς ᾗ ἡ βίβλος φησὶ, τὴν δὲ φυλὴν Λευίτης, τὴν δὲ πατρίδα, Ἀναθωθίτης. Des. καὶ τῦτο τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύσσει· κολάζων γὰρ ἐλεεῖ, ᾗ παιδείαν ἐπάγων ψυχαγωγεῖ, ᾗ τῦ δικαίυ τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπίᾳ νικᾷ. Interpretes in hunc Prophetam adlati, sunt Apollinaris, Aquila, Basilius Caesareensis, Cyrillus, Didymus, Eusebius Caesareensis, Exanepigraphus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Septuaginta, Severus Antiochenus, Symmachus, Syrus (nempe Ephraem) Theodoretus, Victor presbyter, &c.

XV. pag. 264. *b*. Βαρύχ. *Baruch*. Primum Scholion est anepigraphi, cuius ista sunt: Ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἄλλων φυγάδων, ὡς ἔγνωμεν, ὁ Βαρύχ. Vltimum Theodoreti, cuius haec sunt extrema: ἐκείνυς δὲ μανικωτέρυς ᾗ δυσσεβεστέρυς ἡ νίκη πεποίηκεν. Interpretes accedunt Athanasius, Cyrillus, Olympiodorus, & Severus, praeter multa anepigraphi: omnium autem saepissime Olympiodorus, & Theodoretus.

XVI. pag. 272. *b*. Θρῆνοι Ἱερεμίου. *Threni Hieremiae*. Scholia inc. Ὁ Ἱερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, ᾗ ὄντος ἐν Βαβυλῶνι θρηνεῖ τὴν πόλιν, ϛ τὴν χώραν. Des. καὶ τὴν παράδοξον γενομένην αὐτοῖς σωτηρίαν. Interpretum nomina sunt, Olympiodorus, Origenes, Theodoretus, & Victor; omnium saepissime citatur Origenes.

XVII. pag. 281. *b*. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίυ. *Epistola Hieremiae*, Scholia, & quidem valde ra-

rara, inc. Πνεύματι πληροφορηθεὶς ὁ προφήτης, ὡς μέλλουσιν αἰχμάλωτοι γίνεσθαι κελεύεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Def. μετὰ τῶν εὐλογημένων, καὶ ὁ τῶν καταρωμένων τὴν δεξιὰν λήψεται στάσιν. Praeter Olympiodorum nemo alius apparet.

XVIII. pag. 287. Ἰεζεκιήλ. *Ezechiel*. Praecedunt Σχόλια εἰς τὴν τοῦ Ἰεζεκιὴλ ὅρασιν, *Scholia in Ezechielis visionem*, Apollinaris, Cyrilli, Origenis, Polychronii, Theodoreti, & anepigraphi: tum alia duo Origenis, & Apollinaris in illa verba: εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, καὶ τὰ ἑξῆς. Scholiorum vero in prima sacri textus verba, initium fit ab Origene, cuius ista sunt: Ὁ Ἰεζεκιὴλ τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τοῦ Χριστοῦ. ἃ γὰρ ἐν τοῖς τῆς προφητείας προοιμίοις ἐγένετο, ταῦτα καὶ περὶ Χριστοῦ γέγραπται, κ. λ. Vltimum est Hesychii, quod ita habet: τῆς γὰρ νοητῆς Ἰερουσαλὴμ κύριον ὄνομα ὁ Χριστὸς, ὃς τις αὐτὴν ὡς Θεὸς συνεστήσατο, πολίτης δὲ αὐτῆς ὡς σὰρξ, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθείς. Praeter istos accedunt interpretationes Apollinaris, Basilii Caesareensis, Cyrilli, Polychronii, Severi Antiocheni, Theodoreti, & aliorum fortasse, quorum nomina a scriptore praetermissa sunt.

XIX. pag. 391. *b*. Δανιήλ. *Daniel*. Primum scholium Hippolyti in verba, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν, κ. λ. inc. Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τοῦ Ἰούδα, κ. λ. Vltimum anepigraphi in verba, Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, κ. λ. (a quibus duodecimae visionis initium fit in Codice) def. σύσσιτος δέ, φησιν, ἦν τοῦ βασιλέως καὶ σύνοικος, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν συνήθων προτεταγμένος ὁ μακάριος Δανιήλ. Praeter Hippolytum, cuius expositio adfertur a Cl. Fabricio inter eius Fragmenta, Operum Hippolyt. Tom. I. p. 273. leguntur etiam in margine descripti, Ammonius, Eudoxius, Io. Chrysostomus, Polychronius, Theodoretus, &c.

XX. pag. 438. Adiecta sunt nonnulla anonymi scholia in quaedam Prophetarum Ezechielis, & Danielis loca, quorum primum est in ea verba: Ἐγεννήθης γάρ, φησιν, ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, κ. λ. quod inc. Τοιοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος, κ. λ. Vltimum vero quo pertineat, propter extremae paginae deletos omnino characteres expiscari minime licuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. insignis, in cuius pagina 15. *b*. haec notula recentiori manu legitur exarata: Ἐτιμήθη ἡ παροῦσα βίβλος φλωρίνα λʹ. ἐν δὲ τῷ καλῷ καιρῷ φλωρίνα μεʹ. ὡς πάνυ οὖσα δυσεύρετος ἐν τῷ κόσμῳ. *Aestimatus est hic liber florinis XXX. feliciori autem tempore florinis XLV. utpote perquam difficilis inventu in mundo*. Videtur autem apposita post captam a Bulgaris Constantinopolim. Constat foliis scriptis 443.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

THEODORETI EXPOSITIO IN PSALMOS.

I. p. 1. Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου ἑρμηνεία εἰς τοὺς ψαλμούς. *Theodoreti Episcopi Cyri Expositio in Psalmos*. Prooemium inc. Ἐμοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θείων λογίων. Def. τῆς κατὰ μέρος ἑρμηνείας ἀψώμεθα. Interpretatio primi psalmi inc. Καὶ ἐντεῦθεν ῥᾴδιον συνιδεῖν. Interpretatio ultimi def. ὁ γὰρ ποιήσας, φησὶ, καὶ διδάξας, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Concordat cum editione cit. Tom. I. a p. 393. ad 982. COD. V.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. optime servatus, cuius ultima pagina a recentiori Graeco suppleta est, in primae vero inferiori margine legitur: Βιβλίον ..... τῆς μονῆς Ἐλεούσης. Constat foliis scriptis 542.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTVS IN EVANGELIA.

I. p. 1. Continet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Commentarios in IV. sacrosancta Evangelia, Romae editos A. MDXLII. fol. cum quibus ita concordat, ut singulorum initium, ac finem adferre supervacaneum duxerimus, quum praesertim in recensione Codicis XXVI. Plut. VI. eadem ferme continentis, diligenter id praestiterimus. Heic ea tantum innuemus, in quibus a citata editione recedere Codicem animadvertimus. Caret itaque primo iis Evangelistarum vitis, ex Sophronio, ac Dorotheo desumtis, quae ibi singulis praecurrunt Evangeliis. Capitum praeterea Indices praeter primum, qui nullus est, reliquos breviores habet, quam sint in editione; quorum ultimus in Ioannem, Commentarium non praecedit, sed subsequitur. Evangelium Matthaei, praeter eam, quae ibi edita est, alia quoque instructum videas hypothesi, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Finis: πάσας τὰς ἡμέρας τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. Idem fit in Commentario Marci, cuius altera hypothesis, quae in edito desideratur, inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Def. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Lucae pentastichon illud iambicum praefigitur, quod habes in recensione Codicis XXXIV. Plut. VI. §. III. Hypothesim denique uno circiter versu breviorem habet Ioannes; desinit enim in verbis, ἡ μήτηρ σου. Reliqua prorsus conveniunt. COD. VI.

Cod. Graec. membran. Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 287.

ΘΕΟ-

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO IN EPISTOLAS PAVLLI.

COD. VII. COmmentariis hic titulus praeit: Ἐξήγησις εἰς τὰς τοῦ θεσπεσίου Παύλου ἐπιστολὰς ἐρανισθεῖσα ἀπό τε τῶν Χρυσοστομικῶν, καὶ ἑτέρων διαφόρων ἁγίων, καὶ ἐκτεθεῖσα ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. *Enarratio in Epistolas divini Paulli collecta ex Chrysostomi, aliorumque diversorum SS. operibus, & exposita a voce Theophylacti sanctissimi Bulgariae Archiepiscopi*. Singulorum Commentariorum recensionem praetermittimus, illam in Cod. V. Plut. IV. utpote antiquiore daturi. Heic ea tantum adnotabimus, in quibus hunc ab illo discrepantem invenimus. Ac primo quidem, praeter titulum adlatum, ordo etiam Epistolarum diversus occurrit, qui ita habet: Ad Romanos, ad Corinthios I. & II. ad Hebraeos, ad Galatas, ad Ephesios, ad Colossenses, ad Philippenses, ad Thessalonicenses I. & II. ad Timotheum I. & II. ad Titum, & ad Philemonem. Hypothesis deinde in I. ad Corinthios Epistolam initio item diversa est: incipit enim: Ἡ Κόρινθος πολλῷ πλούτῳ καὶ σοφίᾳ κομῶσα ἐπίστευσε μὲν τῷ Χριστῷ· πλὴν μετὰ τὸ πιστεῦσαι, ἐκινδύνευε Χριστοῦ ἐκπεσεῖν. In fine tandem Commentariorum sequentes iambi ab eodem scriptore Codicis fuerunt appositi;

Ὑπερτελὴς, ἄναρχε, τριλαμπεστάτη,
Τριὰς ὑπερούσιε, πάτερ, καὶ λόγε,
Καὶ πνεῦμα θεῖον ἐκπορευτὸν πατρόθεν,
Ἀρχὴ καλῶν, μέση τε, καὶ πέρας πέλεις.
Ὅθεν κἀμοὶ δέδωκας εὐκόλως πέρας
Ταύτῃ παρασχεῖν τῇ καλῇ δέλτῳ τάχος.
Ἀθανασίῳ τῷ σοφῷ θείῳ θύτῃ
Πλείστων ἀγαθῶν τὴν μετουσίαν νέμοις,
Τῷ κτῆμα θεῖον τήνδε νῦν κτησαμένῳ,
Βαρλαὰμ οἰκτρὸς ἀλιτρὸς θύτης τάδε.
O fine carens & initio, trino splendore fulgida,
Supersubstantialis Trinitas, Pater, & Verbum,
Et sancte Spiritus a Patre procedens,
Tu omnium bonorum initium, medium, & finis exsistis.
Hinc a te mihi datum, ut facile finem
Huic bono imponerem libro velociter.
Athanasio sapienti & sancto sacerdoti
Multorum bonorum largitionem tribuas,
Qui hunc ipsam (libri) *sanctam possessionem possidet.*
Barlaam miser peccator sacerdos talia.

Haec Theophylacti Commentaria post varias editiones Latinas, Graece tandem ex Codice Ms. Arundeliano cum duobus Codd. Oxoniensibus collato, una cum Latina Philippi Montani versione [1] prodierunt e typographio regio Londin. MDCXXXVI. fol. quam nos editionem reperire minime potuimus.

Codex Graecus chartac. Ms. in 4. min. Sec. XIV. nonnullis in margine notulis Graecis partim, partim Latinis adspersus; in prima vero pag. ita legitur: *Expositio Cristostomi & aliorum doctorum in Epistolas Pauli Conventus sancti Marci de Florencia ordinis fratrum praedicatorum de hereditate Nicholay de Nicholis*. Constat foliis 529.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ Δ΄ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO IN IV. EVANGELIA.

IN hoc recensendo Codice nihil immorabimur; ita enim Codici VI. huius Plutei similem in omnibus deprehendimus, ut adfirmare possimus, vel unum ab altero, vel utrosque ab eodem exemplari fuisse descriptos; uter autem recentior sit, non ita facile diiudices, quum idem prorsus seculum praeseferant. Id unum in hoc notandum, fuisse nimirum nonnulla in fine Commentariorum ab eodem amanuensi subiecta, ipsius fortasse nomen, annumque scriptionis indicantia, quae deinde partim vetustate evanida, partim abrasa perierunt. COD. VIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus, minutoque charactere exaratus. Constat foliis 207.

ΒΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

VITAE ET POLITIAE QVORVMDAM SS. PATRVM.

Quibus adde.

Varia S. Ioannis Chrysostomi Opera.

I. p. I. OCcurrit fragmentum Vitae S. Hilarionis olim Latine conscriptae a D. Hieronymo, & a B. Sophronio in Graecum conversae, cuius hoc a Fabricio datur initium: Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον ἢ πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπέχουσα Γάζης, quaeque adservatur Graece Ms. in Biblioth. Coislin. p. 211. & ab eodem Fabricio Metaphrastis opus creditur. In hoc igitur antiquissimo Codice extrema tantum pagina huius vitae superest, incipiens a verbis .... καὶ πῶς ἠδυνήθη ἐνεχθῆναι, κ. λ. ubi de Constantia sanctissima femina, Hilarionis devota, de Hesychio monacho, cui sua legaverat Hilarion, ac de postremis eius verbis: ἑβδομήκοντα σχεδὸν ἐνιαυτοὺς δουλεύεις τῷ Χριστῷ, καὶ θάνατον εὐλαβῇ; COD. IX.

(1) Versio haec Latina addita (profitentur editores) *est quidem Philippi Montani, verum ubique adeo a nobis interpolata, atque ad Graecorum veritatem revocata, ut (si per operas typographicas licuisset importune festinabundas) minus taedium fuget novae prorsus condendae, id quod committentibus liquebit.*

βῆ; Def. ἐπειδὴ πλεῖον τὸν τόπον ἐκεῖνον ἠγάπησεν. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, κ. λ.

II. p. 1. b. Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁσίου Εὐθυμίου. *Vita S. P. N. Euthymii*. Praecedit hanc Prologus cum titulo: Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ ἀληθῶς ἐναρέτῳ πατρὶ, πνευματικῷ Ἀββᾷ Γεωργίῳ πρεσβυτέρῳ καὶ ἡγουμένῳ, θεαρέστως ἡσυχάζοντι ἐν τῷ κατὰ Σκυθόπολιν τόπῳ καλουμένῳ Βέελλα, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Πρόλογος τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἀββᾶ Εὐθυμίου. *Honoratissimo & vere virtute praedito Patri, spirituali Abbati Georgio Presbytero & Hegumeno, ex praescripto divino quiescenti in loco iuxta Scythopolim vocato Beella, Cyrillus in Domino gaudere. Prologus vitae S. Abbatis Euthymii*. Inc. Πίστις προηγείσθω τῶν περὶ Εὐθυμίου τοῦ φερωνύμου λόγων. Def. τοῦ τὴν ὑπόθεσιν τῶν λόγων παρασχομένου. Vita inc. Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ. Def. καὶ εὑρεῖν ἔλεος ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Capita sunt LX. Haec vita Euthymii a Cyrillo Scythopolitano conscripta, edita est G. L. e Codice Biblioth. Colbertinae a Monachis Benedictinis in Analectis Graecis post Cotelerii Monumenta a p. 1. ad 99. Paris. MDCXCII. in 4. ut habet Fabricius l. c. Tom. IX. p. 78. Initio vitae adiectus fuit recentiori manu, commemorationis dies, nimirum, Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κ'. *Mense Ianuario, die XX.* quod & de reliquis diebus, qui in hoc Codice sanctorum vitis adponuntur, dictum intelligas.

III. p 24. b. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Mense Decembri, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae*. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Def. καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωμεν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXXXIX. Auctor est idem Cyrillus Scythopolitanus circa A. C. DLIII. monachus Monasterii S. Euthymii, eamque Georgio Abbati Laurae Novae inscripsit. G. & L. legitur in Cotelerii Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. III. pag. 220. seqq. in Capita XC. distributa.

IV. p. 56. b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἡσυχαστοῦ τῆς Λαύρας τοῦ Ἀββᾶ Σάβα. *Mense eodem, die VII. Vita & conversatio B. Ioannis Episcopi, & Silentiarii Laurae Abbatis Sabae*. Inc. Πρῶτον προτίθημι τῷ λόγῳ. Def. μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἑβδόμῃ, βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Actis SS. ad diem XIII. Maii T. III. pag. 232. Graece vero in calce eiusd. Tom. p. 779. Auctor Cyrillus Scythopolit.

V. p. 62. Μηνὶ Μαΐῳ ιβ'. Βίος τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου. *Mense Maio, die XII. Vita S. Epiphanii Episcopi Constantiae urbis Cypri*. Inc. Ἐπιφάνιος, γένος μὲν ἦν Φοινίκων. Def. ἦν γὰρ ἀληθῶς ἰδεῖν τὴν ἐκκλησίαν ὡς νύμφην καλὴν περικεκοσμημένην ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης. Auctor profitetur se Ioannem Epiphanii discipulum. G. & L. Tom. II. Oper. Epiph. p. 318. edit. Petavianae.

VI. pag. 72. b. Πολυβίου ἐπισκόπου πόλεως Ῥινοκουρούρων, εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Polybii Episcopi Civitatis Rhinocururum, in reliqua vitae S. P. N. Epiphanii Episcopi urbis Constantiae insulae Cypri*. Inc. Δόξα τῷ παρέχοντι. Def. ἐπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας Ῥινοκουρούρων. G. & L. in cit. Tom. pag. 353. seqq.

VII. p. 80. b. Ἐπιστολὴ Πολυβίου ἐπισκόπου πόλεως Ῥινοκουρούρων πρὸς Σαβῖνον ἐπίσκοπον πόλεως Κωνσταντίας. *Epistola Polybii Episcopi Civitatis Rhinocururum ad Sabinum Episcopum urbis Constantiae*. Post inscriptionem, Κυρίῳ θεοτιμήτῳ, κ. λ. inc. Οἱ μάγοι τῆς χάριτος. Def. ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ὅσιε πάτερ. G. & L. ibid. p. 379. Hanc sequitur Ἐπιστολὴ Σαβίνου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου πρὸς Πολύβιον ἐπίσκοπον πόλεως Ῥινοκουρούρων. *Epistola Sabini Episcopi Constantiae Civitatis Cypri ad Polybium Episcopum Civitatis Rhinocururum*. Inc. Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ καὶ τῇ ὑμετέρᾳ προθυμίᾳ. Def. ὑπερεύχου μοι τὰ πάντα θεοφιλέστατε. Latine tantum ibid. p. 380.

VIII. p. 81. b. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια'. Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου. *Mense Novembri, die XI. Timothei Archiep. Alexandriae de miraculis S. martyris Menae Aegyptii*. Inc. Ἐγένετο μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ θεοστυγοῦς Διοκλητιανοῦ βασιλέως. Def. καὶ διηγούμενος πᾶσιν τὰς θαυματουργίας τοῦ ἁγίου καὶ πανενδόξου μάρτυρος Μηνᾶ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium X. Novembris. Miraculorum Capita sunt XIII. Primum non habet titulum. II. Περὶ Εὐτροπίου τοῦ πλουσίου καὶ τῶν δίσκων. III. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς καλουμένης Σοφίας. IV. Περὶ τοῦ Ἑβραίου τοῦ πραγματευτοῦ. V. Περὶ τοῦ χωλοῦ καὶ τῆς βωβῆς. VI. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σαμαρείτιδος. VII. Περὶ τῶν τριῶν ἀδελφῶν. VIII. Περὶ τοῦ πλουσίου, καὶ τῆς χήρας. IX. Περὶ τῆς καμήλου. X. Περὶ τοῦ πλουσίου Ἕλληνος. XI. Περὶ τοῦ ταξαμένου τὰ ξύλα. XII. Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. XIII. Περὶ τοῦ κλέψαντος τοὺς χοίρους.

IX. p. 89. Μηνὶ Νοεμβρίῳ η'. Παντολέοντος διακόνου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις τῶν παμμεγίστων θαυμάτων τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis diaconi magnae Ecclesiae narratio maximorum miraculorum SS. Archangelorum*. Inc. Μεγάλαι καὶ πολλαί. Def. καὶ βασιλεία τῆς δόξης Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. In fine uncialibus litteris scriptum legitur: ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΠΑΡΑΣΧΟΥ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. CHRISTE GRATIAM PRAEBE ESAIAE LABORIBVS. Ex quo huius antiquissimi Codicis scriptor qui fuerit, eruitur. Interim notandus Fabricii error, qui B. G. Tom. X. p. 422. Pantaleonem hunc magnae Ecclesiae CPolitanae Diaconum, & Chartophylacem, & quidem huius ipsius de miraculis S. Michaëlis Orationis auctorem, Dominicanae Familiae nomen dedisse A. MCCLII. testatur, falliquo ait

ait Margarinum de la Bigne, & Iacobum Coccium, quorum alter ad VIII. alter ad IX. Seculum Pantaleonem reiiciunt. Noſtri Codicis auctoritas, ineunte Seculo XI. conſcripti, iſtorum ſententiam confirmat; quemadmodum etiam ex alio Codice Plut. IV. eiuſdem ferme vetuſtatis ulterius probatur.

X. p. 103. *b.* Μηνὶ Ἰουλίῳ κ'. Πράξεις Ἠλιοῦ τοῦ Θεσβίτου, καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαιέ. *Menſe Iulio, die XX. Acta Eliae Thesbitae, & diſcipuli eius Eliſaei.* Inc. Καὶ εἶπεν Ἠλιοῦ ὁ Θεσβίτης ὁ προφήτης, ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ. Deſ. καὶ Ἐλισσαιὲ ἀπέθανε, καὶ θάπτουσιν αὐτόν. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Inter ea, quae a Fabric. Tom. IX. p. 74. adferuntur Sermonum in Eliam prophetam initia, hoc non apparet.

XI. pag. 109. Μηνὶ Ἰουλίῳ κα'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν ἐπωνομασθέντος Σαλοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ ἐρημίτου, συγγραφεὶς ὑπὸ Λεοντίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κυπρίων νήσου. *Menſe Iulio, die XXI. Vita & converſatio S. P. N. Symeonis, qui propter Chriſtum cognominatus eſt Stultus, & Ioannis Eremitae, conſcripta a Leontio, ſanctiſſimo Neapoleos in inſula Cypri Epiſcopo.* Inc. Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἀλλήλους σπεύδοντες. Deſ. ἐν τῇ ἀγήρῳ αὐτοῦ βασιλείᾳ· ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXV.. G. & L. apud Bollandum ſub die prima Iulii, Tom. I. p. 136.

XII. p. 123. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κθ'. Βίος τοῦ μακαρίου Ἀβραμίου συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ. *Menſe Octobri, die XXIX. Vita S. Abramii conſcripta a S. P. N. Ephraem.* Inc. Ἀδελφοὶ, βούλομαι ὑμῖν διηγήσασθαι πολιτείαν. Deſ. μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι· ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. In Romana operum Ephraimi editione G. L. Tom. II. p. 1. Heic iterum uncialibus litteris ſuum ſcriptor nomen appoſuit. ΔΟΣ ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. ΑΜΗΝ. DA, CHRISTE, GRATIAM ESAIAE LABORIBVS. AMEN.

XIII. pag. 129. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ τοῦ Σύρου λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας. *S. P. N. Iſaaci aſcetae & anachoretae Syri Sermo de renunciatione & monaſtica diſciplina.* Inc. Ἡ ψυχὴ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσα ἐν τῷ Θεῷ καὶ μόνῳ τὴν ἀνάπαυσιν κέκτηται. Προκατάλαβε. Deſ. καὶ καταλαβόντος ἐκεῖνο τὸ πρόσταγμα, διὸ ἐπέθησεν ὁ Χριστὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Laudatur hic Iſaacus Syrus a Gregorio Magno Lib. III. Dialogor. Cap. XIV. ubi ait, eum de Syriae partibus ad Spoletanam urbem veniſſe, & ad extrema paene Gothorum tempora ibi verſatum eſſe, hoc eſt ad medium uſque Seculum VI. Hebed Ieſu in Catalogo librorum Chaldaeorum pag. 29. *Iſaac Ninivita ſeptem compoſuit tomos de regimine ſpiritus, de divinis myſteriis, de iudiciis & politia.* In Codice Graeco Caeſareo occurrunt eiuſdem Sermones aſcetici LXXXVII. ex quibus, ut animadvertit Lambecius, ſermones priores LIII. ſunt qui velut unus liber de contemtu Mundi Latine ſub Iſaaci Antiocheni presbyteri nomine in Bibliothecis Patrum utcumque leguntur. Primi Sermonis titulus & initium ſimillimum eſt noſtro, quod ſupra recitavimus. Conſule Fabric. B. G. Tom. X. pag. 171.

XIV. pag. 132. *b.* Τοῦ Ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου πρὸς Κάστορα ἐπίσκοπον περὶ τυπώσεως καὶ διαγωγῆς τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀνατολὴν κοινοβίων. *Abbatis Caſſiani Romani ad Caſtorem Epiſcopum de inſtitutione & diſciplina coenobiorum Aegypti, & Orientis.* Inc. Ἐπειδή μοι προσέταξας. Deſ. ἡ ἀποστολικὴ τελειότης παραγίνεται. G. & L. inter ſcripta Athanaſio ſuppoſita edit. Pariſ. MDCXCVIII. Tom. II. pag. 366.

XV. pag. 136. *b.* Ἰγνατίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀλφάβητον παραινετικόν. *Ignatii Diaconi CPolitani admonitiones ordine alphabetico diſpoſitae.* Inc. Ἄκουσον, ὦ καῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας. Deſ. Ὡς ἂν δι' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας. Sunt verſus iambi XXIV. praecepta moralia continentes, de quibus apud Fabricium Bibl. Graec. Tom. I. pag. 398. & Tom. V. pag. 45. ubi de huiuſce Ignatii operibus agit, ne verbum quidem.

XVI. p. 137. Εἰς ιβ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Σπυρίδωνος πόλεως Τριμιθοῦντος ἐπαρχίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Die XII. menſis Decembris. Vita & converſatio S. & miraculorum opificis Spyridionis, Epiſcopi civitatis Trimithuntis provinciae inſulae Cypri.* Inc. Τὸν βίον τοῦ τρισμάκαρος καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. Deſ. παρ' αὐτοῦ αἰτούμενον τὰ χαρίσματα, χάριτι, κ. λ. Diverſa ab iis, quarum initia adfert Fabric. Tom. IX. p. 143.

XVII. pag. 143. *b.* Τῇ κθ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Βίος τοῦ Ἀββᾶ Κυριακοῦ τῆς Λαύρας τοῦ Σουκᾶ. *Menſis Septembris die XXIX. Vita Abbatis Cyriaci Laurae* [1] *Sucae.* Inc. Τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ, κ. λ. Deſ. ἀκολουθήσαντες τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor incertus apud Fabricium loc. cit. p. 69. Eſt tamen Cyrilli monachi Scythopolitani, Cyriaci diſcipuli, ut ex primis verbis apparet, & ſub eius nomine ediderunt Bollandiſtae in Actis SS. Tom. VIII. Septembr. edit. Antuerp. [2] MDCCLV. p. 147. Haec omiſſa fuit in Catalogo Montfauc. Tom. I. p. 268. Interim animadvertas, paragraphum hunc XVII. male citatum a nobis fuiſſe ſupra pag. 420. verſ. 8. nam pro numero XVII. ſubſtituendus XV.

XVIII. pag. 147. Μηνὶ Ἰανουαρίῳ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Θεοδο-

(1) Laurae erant cellae anachoretarum, & ſolitariorum loca, in quae vix admiſſi, qui monaſticam coenobitarum vitam iam per plures annos egiſſent. Vid. Cangii utrumque Gloſſarium.

(2) Haec ideo a nobis editio conſulenda fuit, quia ex octo Voluminibus, quibus Acta SS. Menſis Septembris comprehenduntur, prima tantum quatuor novae editionis Venetae ad nos pervenerunt. Quae igitur diem XIV. Septembris, in qua deſinit Volumen IV. conſequuntur Sanctorum Vitae, in iis recenſendis ſcias editione Antuerp. nos uſos fuiſſe, in reliquis vero omnibus, quae dictam diem praecedunt, Veneta.

δοσίυ τοῦ ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμυ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν Χριςοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν, συγγραφεὶς ὑπὸ Θεοδώρυ τῦ ὁσιωτάτυ ἐπισκόπυ Πετρῶν γεναμένυ αὐτοῦ μαθητοῦ. *Mense Ianuario, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Abbatis Theodosii Archimandritae totius eremi prope sanctam Christi Dei nostri Civitatem, conscripta a Theodoro SS. Episcopo Petrarum, qui fuit eius discipulus.* Inc. Ἡ τρισυπόςατος ἢ ἀδιαίρετος μία ὐσία. Des. εἰς τὰς κατὰ Θεὸν εἰσάγων ἢ ἐξάγων νομὰς, σὺν Χριςῷ, κ. λ. Memoratur a Fabric. l. c. pag. 148. Fragmenta adfert Allatius in Dissert. de Missa Praesanctif. in calce Libri de Occident. & Orient. Ecclesiae perpet. Consens. edit. Colon. Agripp. MDCXLVIII. pag. 1569. In hac Vita inseritur pag. 155. Ἐκ τῆς ἐπιςολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναςάσιον γραφείσης παρὰ Θεοδοσίυ ἀρχιμανδρίτυ, καὶ λοιπῶν τῆς ἐρήμου ἡγυμένων. *Ex epistola ad Imp. Anastasium scripta a Theodosio Archimandrita & reliquis eremi Abbatibus*, Excerptum, cuius initium: Πῶς οὖν μετὰ πεντακόσια καίπερ ἑτέρῳ τῆς τοῦ Χριςοῦ παρουσίας ἔτει. Finis: εἰς καύχημα τῆς θεοφιλῦς ὑμῶν βασιλείας. Et pag. 156. Ἐπιςολὴ ἀντιγραφεῖσα παρὰ Ἀναςασίυ βασιλέως τῷ μακαρίῳ ἀββᾷ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. *Epistola rescripta ab Anastasio Imp. beato Abbati Theodosio Archimandritae.* Inc. Ἔγραψεν ἡ σὴ θεοφιλία. Des. οἱ παρ' ὑμῖν ἀποςαλέντες εὐλαβεῖς μοναχοί.

XIX. pag. 162. Μηνὶ Ἰαννυαρίῳ εἰς τὴν ια'. Κυρίλλυ μοναχοῦ περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις ἀββᾶ Θεοδοσίυ. *Mense Ianuario, die XI. Cyrilli monachi de S. Abbate Theodosio.* Inc. Θεοδόσιος ὁ ἀξιομακάριςος ἢ οὐρανοπολίτης. Des. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Σωφρονίυ παῤῥησία. Memoratur a Fabricio loc. mox cit. & ab Allatio de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 9. & 54. Aliam ex Metaphraste Latine dedit Bollandus in Actis SS. ad dictam diem, cuius initium: *Inter tempora ver quidem est iucundissimum.*

XX. pag. 163. *b.* Βίος τοῦ ἁγίυ Παχυμίου. *Vita S. Pachomii.* Inc. Ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀλήθεια. Des. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί. Auctor supparis aevi monachus. Habetur autem Latine, Daniele Cardono S. I. interprete, in Actis SS. Tom. III. Maii pag. 295. Graece vero ex hoc Codice, & ex Vaticano, & Ambrosiano in Append. ad dictum Tom. p. 788.

XXI. pag. 183. *b.* Ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ ἁγίυ Παχουμίυ. *Ex praeceptis S. Pachomii.* Inc. Αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν οἰκοδομῶν, κ. λ. Des. ἵνα κληρονομήσυσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν ἐν Χριςῷ, ἀμήν. In dicto Tomo Latine p. 346. Graece pag. 826.

XXII. pag. 184. *b.* Ἐπιςολὴ Ἀμμωνος ἐπισκόπυ περὶ πολιτείας ἢ βίυ μερικοῦ Παχυμίυ ἢ Θεοδώρυ. *Epistola Ammonis Episcopi* (Elaearchiae) *de conversatione & particulari vita Pachomii & Theodori* (ad Theophilum Patriarcham Alexandr.) Inc. Ἐπειδὴ τῶν ἁγίων τῦ Χριςῦ θεραπόντων, κ. λ. Des. ταῖς ἐκκλησίαις διαφυλάττοι, δέσποτα ἁγιώτατε ἀδελφέ. Ibidem Latine pag. 347. Graece p. 827.

XXIII. p. 191. *b.* Responsiva Theophili Epistola, cui titulus: Κυρίῳ μυ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἢ συλλειτυργῷ Ἀμμωνίῳ Θεόφιλος ἐν Χριςῷ χαίρειν. *Domino meo dilecto fratri, & consacerdoti Ammonio Theophilus in Domino salutem.* Inc. Τὸν ἀγαθὸν ζῆλον. Des. ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε ἀδελφέ. Ibidem Latine p. 357. Graece p. 835.

XXIV. pag. ead. Ἐκ τοῦ βίυ τοῦ ἁγίου Παχυμίυ. *Ex vita S. Pachomii* Paralipomena. Inc. Αὐταρκῶς μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἁγίυ. Des. ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀμήν. Ibid. Latine pag. 334. Graece pag. 814. In nostro vero Codice tituli, seu argumenta Capitum sunt adnotata, numero XVIII. quorum primum est: Περὶ τῦ ἁγίυ Θεοδώρυ, II. Περὶ Σιλβανῦ, III. Περὶ τοῦ ἄνευ ψαλμῶν ταφέντος ἀδελφοῦ, IV. caret titulo, V. Περὶ τοῦ θέλοντος μαρτυρῆσαι ἀδελφοῦ, VI. item titulum non habet, VII. Περὶ τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς, VIII. Περὶ τῶν δαιμόνων τῶν λεγόντων, ἴδε ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, IX. Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως, X. Περὶ τῶν ἑκατὸν νομισμάτων τοῦ σίτυ, XI. Περὶ τῆς νυκτερινῆς φαντασίας, XII. Περὶ τοῦ Ῥωμαίυ, XIII. Περὶ τῆς συκῆς, XIV. Περὶ τοῦ εὐκτηρίυ, XV. Περὶ τῶν τὰ τρίχινα φορούντων αἱρετικῶν, XVI. Περὶ τοῦ δείξαντος τὰ ψιαθία, ἃ ἐποίησεν, XVII. Περὶ τοῦ κελεφοῦ. XVIII. κατὰ εἰδωλολατρείας.

XXV. p. 200. *b.* Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ πρὸς τὺς ἐγκαλῦντας φεύγειν τὴν ἱερωσύνην. *S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi ad eos, qui ipsum redarguebant, quod sacerdotium fugeret*, Apologetici Sermones VI. cum Capitum argumentis unicuique praefixis, praeter primum, cui nullus est Index. Horum recensionem vide in Cod. XIV. Plut. VII. In hoc tamen deest pars Lib. III. unius folii inter p. 211. & 212. iactura, & nonnulla ex Lib. VI. propter dimidium folium p. 224. recisum.

XXVI. pag. 225. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ ἐν λόγοις θ'. *Eiusdem de Incomprehensibili Sermones IX.* Primi sex iidem sunt, atque illi, quos recensuimus in Cod. II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive, exceptis titulis, qui cum editis concordant, praeter titulum quinti, qui sequens est: Τῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ, καὶ περὶ προσευχῆς, ἢ ὅτι ῥίζα ἢ πηγὴ ἢ μήτηρ ἐςὶ, ἢ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα· ἢ εἰς τὸν Φαρισαῖον ἢ τελώνην. Tres vero reliquos habes in Cod. X. eiusdem Plut. VIII. a §. XIII. usque ad finem, cum quo penitus concordant. Heic tamen nonnulli defectus occurrunt. Binis enim foliis abscissis inter pag. 226. & 227. deest finis Sermonis I. & initium II. cuius praeterea alia non pauca desiderantur in medio, propter alterius folii inter pag. 227. & 228. iacturam.

XXVII. p. 263. *b.* Ἐκ τῦ ἱςορικῦ λόγυ τῶν

 περὶ

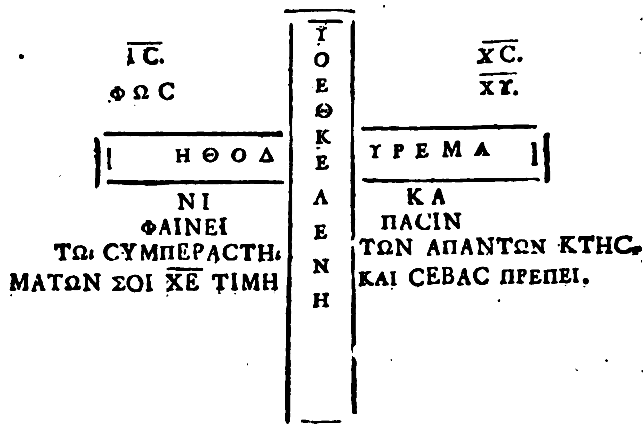
περὶ τῦ Χρυσοςόμυ ὑπό τινος τῶν ἐπισκόπων πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ρ'ώμης λεχθέντος. Ο' ἐπίσκοπος *Ex historico Sermone de Chrysostomo ab Episcopo quodam habito cum Theodoro Diacono Romano. Episcopus.* Inc. Θαυμάζω σε, ἀνδρῶν τιμιώτατε, τῦτο πολλοςὸν τὴν ὠφέλειαν ὁμολογῦντος. Des. τρία εἰσὶν, μῆκος λόγυ, ἀσάφεια λέξεων, καὶ νοημάτων βάθος. Excerptum est ex Dialogo Palladii de vita S. Io. Chrysostomi, de quo verba fecimus supra Plut. IX. Cod. XIV. §. XV.

XXVIII. p. 264. Διαδόχυ ἐπισκόπυ Φωτικῆς τῆς Η'πείρυ [1], κεφάλαια γνωςικὰ ι'. *Diadochi Episcopi Phocidis Epiri Capita gnostica, sive definitiones X.* Prima est: Πρῶτος ὅρος τῆς πίσεως, ἔννοια περὶ Θεοῦ ἀπαθής. Vltima: Δέκατος ὅρος τῆς τελείας ἀλλοιώσεως, ἐν τρυφῇ Θεῦ χαρὰν ἡγεῖσθαι τὸ ςυγνὸν τῦ θανάτυ.

XXIX. pag. ead. *Ecloga sententiarum e SS. PP. Basilio, Cyrillo, Gregorio Nazianzeno, Io. Chrysostomo, Iosippo, Maximo, Nilo*, tum quaedam ex libris de Theologia, quae ecloga inscribitur. Inc. Ε'χρῆν ὖν τὺς θέλοντας συνδιαιτᾶσθαι τῷ πλήθει τῶν ἀρετῶν. Des. ϗ σώματος δίχα σοὶ, Θεὲ, προσομιλεῖτω, τῷ πατρὶ, κ. λ.

XXX. p. 265. *b.* Sequuntur Io. Chrysostomi *in Oziam* Orationes V. ordine tamen diverso, quam sint in edit. Tom. VI. pag. 95. seqq. Secunda enim est in hoc Codice, quae est IV. in edit. Tertia (in edit. II.) Quarta (in edit. III.) Harum recensionem dedimus in Cod. X. Plut. VIII. a §. II. ad VI. inclusive.

XXXI. p. 279. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφεὶμ, ϛ ὅσον ἐςὶν ἀξίωμα πλησίον ἑςάναι τοῦ θρόνυ τῦ βασιλικῦ, ϗ ὅτι ϗ ἀνθρώποις τὸ ἀξίωμα τοῦτο κεκτῆσθαι δυνατόν. ϗ περὶ μετανοίας λόγος ϛ'. *Eiusdem Homilia in Seraphim, & quanta sit dignitas stare prope thronum regium, & quod etiam hominibus possibile sit, hanc consequi dignitatem, & de poenitentia Sermo VI.* Vide in dicto Cod. X. §. VII. Subscribitur uncialibus litteris haec scriptoris nota: Τὸ ἐπονομαζόμενον τῦ Χρυσοςόμυ Μαργαρῖται βιβλίον τῇ τῦ κυρίυ Ι'ησοῦ Χριςοῦ χάριτι διὰ χειρὸς ἐγράφη Λυκᾶ ἁμαρτωλῦ μοναχῦ, κατ' ἐπιτροπὴν Ι'σιδώρου θυητόλυ ϗ καθηγυμένου μονῆς τοῦ ἁγίυ Ι'ωάννυ ἀπείρου τῷ ,ςφκθ' ἔτει τοῦ κόσμυ, ἰνδ. δ'. . . . . . [2] (f. legendum Σεπτεμβρίυ μηνὸς ιβ'. ἡμέρᾳ ε'.) Ο' δὲ Θεὸς διὰ τῶν εὐχῶν τῶν συνετῶς τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐντυγχανόντων σώσῃ τὴν αὐτῶν ψυχήν. δόξα τῷ κυρίῳ πάντοτε, ἀμήν. Μνήσθητι κύριε τοῦ ἐν πολλῷ πόθῳ γράψαντος, ἀμήν. *Liber Chrysostomi, cui titulus Margaritae, Domini Iesu Christi gratia, scriptus est manu Lucae peccatoris monachi, iussu Isidori sacerdotis & Praefecti monasterii S. Io. Apeiri, anno mundi* 6529. (Christi MXXI.) *Indict. IV. mensis Septembris die XII. fer. V. Deus autem precibus eorum, qui scienter lectiones has recitaverint, salvam faciat animam ipsorum. Gloria Domino semper, Amen, Memento, Domine, eius qui magno desiderio haec scripsit.* Occurrit deinde Crux calamo delineata in hunc ferme modum [3]:

XXXII. pag. 282. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἁγίυ πάσχα. *Eiusdem in salutationem S. Paschatis.* Vide in Cod. XV. Plut. X. §. II. Subscribitur item uncialibus litteris: Δὸς, Χριςὲ, χάριν τοῖς Η'σαίου πόνοις, ἀμὴν, τληπαθῦς τε ἀζυγοῦς χθαμαλωτάτου. *Da, Christe, gratiam laboribus Esaiae, amen: Esaiae, inquam, miseri, caelibis, humillimi.*

XXXIII. pag. 283. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῦ ν' ψαλμοῦ, εἰς τὸν Δαβὶδ, ϗ εἰς τὸν Οὐρίαν, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης. *Eiusdem in titulum L. psalmi, in Davidem, & Vriam, quum venit ad ipsum Nathan propheta.* Inc. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται. Des. ὑπὲρ δὲ τῶν ἁπάντων εὐχαριςήσωμεν Χριςῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, κ. λ. T. V. pag. 572. inter spuria.

XXXIV. pag. 287. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ν' ψαλμὸν, ϗ περὶ μετανοίας λόγος β'. *Eiusdem in psalmum L. & de poenitentia Sermo II.* Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς. Des. ὕμνον ἀναμέλψομεν εἰς τῦς αἰῶνας, κ. λ. Ib. p. 583.

XXXV. pag. 291. *b.* Τῦ αὐτῦ περὶ μετανοίας λόγος γ'. *Eiusdem de poenitentia Sermo III.* Inc. Ι'δετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ. Des. δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ σωτῆρι ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῷ, κ. λ. T. II. p. 287.

XXXVI. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δαβὶδ τὸν βασιλέα, ϗ Παῦλον τὸν ἀπόςολον, περὶ μετανοίας, ϛ εἰς διάφορα ῥήματα τῦ ψαλτῆρος ἑρμηνεία εἰς τὸν Χριςὸν τέλος ἐσχηκότα, ϛ περὶ τοῦ μὴ ἀπογινώσκειν ἡμᾶς τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, λόγος δ'. *Eiusdem in Davidem Regem & Paullum Apostolum, de poenitentia: & in varia dicta Psalmistae, quae in Christo finem habuerunt: & quod non debemus desperare de salute nostra, Sermo IV.* Inc. Α'ρτίως ἠκύσατε. Des. ἵνα ϛ βασιλείας ὐρανῶν καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. V. p. 535. inter dubia.

XXXVII.

(1) Diadochus Photices in veteri Epiro, seu Illyrico Episcopus ad A. CCCCL. vel CCCCLX. refertur ab Oudino de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1262. Scripsit Capita C. *de perfectione spirituali*, quae Latine passim impressa sunt ex interpretatione Franc. Turriani S. I. Graece vero tantum cum duabus Centuriis sententiarum spiritualium S. Nili collatis cum tribus Mss. exemplaribus & scholiis adpositis, Florentiae prodierunt apud Bartholom. Sermartellium A. MDLXXVIII. 8. Habentur eiusmodi S. Diadochi Capita in Bibliotheca Vindob. saepius, de quibus agit Lambec. Lib. IV. pag. 151. Decem autem supra memoratae definitiones praemittuntur in Codice Vindob. toti operi de perfectione spirituali, quod tamen in hoc Codice desideratur.

(2) Notas reliquas compendiarias, quas typographus imitari non potuit, vide in specimine Codicis Tab. VII. N. VI.

(3) Epigraphe sequens est: Ι'ησῦς Χριςὸς, Φῶς Χριςῦ. Verba autem in cruce inclusa ita legenda: Ε'δόθη εὕρημα Ε'λένῃ ἐκ Θεῦ.

XXXVII. pag. 295. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης, καὶ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως, λόγος πέμπτος. *Eiusdem de poenitentia & eleemosyna, & de Davide Rege, Sermo V.* Inc. Πάντοτε μέν. Des. οὐκ ἀπόλειται εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 326.

XXXVIII. pag. 300. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος ϛ'. *Eiusdem ex Epistola ad Romanos, & de eleemosyna, Sermo VI.* Inc. Ἀγαπητοὶ, τίνος ἂν εἴημεν ἄξιοι. Des. μυρίων ἐπιτύχομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hic ut spurius praetermissus est a Montfauconio.

XXXIX. pag. 301. Τοῦ αὐτοῦ ἠθικὰ ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem moralia ex Sermone interpretationis Epistolae ad Romanos, ac de eleemosyna.* Inc. Ἀγαπητοὶ, παιδεύει ἡμᾶς. Des. ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hunc quoque omisit Montfauconius.

XL. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, ἠρώτα τις τῶν Φαρισαίων τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος η'. *Eiusdem in illud* (Luc. VII. 36.) „*rogavit quidam e Pharisaeis Iesum, ut pranderet apud se „ & de eleemosyna, Sermo VIII.* Inc. Ὥσπερ πατὴρ φιλότεκνος. Des. ἵνα λάβετε ἰάματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. VIII. in spuriis p. 110.

XLI. pag. 303. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης, λόγος θ'. *Eiusdem de ieiunio & eleemosyna, Sermo IX.* Inc. Καλὴ νηστεία. Des. ἵνα καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. I. pag. 817. inter spuria.

XLII. pag. 304. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, μὴ θησαυρίζετε ἑαυτοῖς θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἑξῆς, λόγος ι'. *Eiusdem in illud* (Matth. VI. 19) „ *nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, & reliqua „ Sermo X.* Inc. Ὁ φιλάνθρωπος δεσπότης. Des. ἐλεήμων ἐστίν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Spurius, & omissus a Cl. Montfauconio.

XLIII. p. 305. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἔχοντα χάριν οἵαν δήποτε ἐπιστήμης μεταδιδόναι τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ περὶ πρεσβυτέρων, λόγος ια'. *Eiusdem in eum qui gratiam quamlibet scientiae habeat, quod illam ei, qui opus habet, impertire debeat, & de presbyteris, Sermo XI.* Inc. Ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς οἰκτείρων. Des. ἐπήγετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τῷ δὲ Θεῷ δόξα, κ. λ. T. X. p. 840.

XLIV. pag. 306. *b.* Τοῦ αὐτοῦ νουθεσίαι πνευματικαὶ, λόγος δωδέκατος. *Eiusdem admonitiones spirituales, Sermo XII.* Inc. Καιρός σε λοιπὸν διανῆψαι. Des. καὶ χαίροντες εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Tom. XI. p. 813. spurius.

XLV. pag. 307. *b. Eiusdem in Coemeterii appellationem, & in honorabilem & salutiferam Crucem, Sermo XIII.* Vide in Cod. XXII. Plut. IX. §. XII.

XLVI. pag. 309. *b.* Repetit tandem duas eiusdem Chrysostomi ex recensitis Orationes, quintam nimirum *in Oziam*, quae in edit. exstat Tom. VI. pag. 131. & Homiliam *in Seraphim*, mutilam tamen in fine; desinit enim in verbis: ἀπεστάλη γὰρ, φησιν . . . quae incidunt ibid. p. 141. v. 35.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. ineuntis, initio & fine mutilus, cui pluribus in locis margines resciffi; initiales Sermonum litterae calamo depictae sunt, exhibentque varia Christianorum symbola; in p. vero 198. *b.* legitur notula, mendosissime scripta, quam nos ita restituimus: Τὸ τοῦτο βιβλίον λεγόμενον μαργαρῖται, ἠγόρα ὁ ἀδελφὸς Ἀμβρόσιος ἐκ τῆς πόλεως Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας διὰ ταρίνα ιγ'. τῶν χρόνων, ποῦ ἦλθεν ὁ κυρὸς ἡμῶν πάπας Οὐρβανὸς ϛ'. εἰς τὴν Μεσσίνην ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν η'. ἰνδ. ζ. τοῦ ἔτους ,ϛωϞγ'. *Hunc librum, qui dicitur Margaritae, emit Fr. Ambrosius ex urbe Rhegii Calabriae tarinis XIII. horum temporum, cum D. N. Papa Vrbanus VI. venit Messanam mense Augusto, die VIII. Indict. VII. anno* 6893. (Christi MCCCLXXXV.) Constat foliis 312. cuius specimen habes in Tab. VII. N. VI.

ΒΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Eorum SS. quorum memoria recolitur a die IV. ad diem XV. Decembris.

I. p. 1. Post Tabulam enarrationum, prima inscribitur: Μηνὶ Δεκεμβρίῳ δ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας. *Mense Decembri, die IV. Certamen sanctae & invictissimae Christi martyris Barbarae.* Inc. Μαξιμιανῷ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ. Des. ἐντρύφημα πολυέραστον, εἰς δόξαν Χριστοῦ, κ. λ. Auctor incertus. Huic vero praecedit ipsius S. Martyris effigies, circulo aureo, variisque coloribus exornato inclusa, cuius tamen extrema tantum lineamenta temporis diuturnitate apparent. COD. X.

II. pag. 11. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae.* Inc. Οὐδὲν οὕτω κινῆσαι. Des. καὶ εἰρηναίαν διαγωγὴν, χάριτι, κ. λ. Lambec. VIII. p. 302. seq. Latine T. V. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Huius vero Vitae, nec non reliquarum, quae in hoc habentur Codice, auctor creditur Symeon Metaphrastes.

III. p. 112. *Mense eodem, die VI. Vita S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis Lyciae provinciae.* Eadem, quae in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

IV. p. 140. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων. *Mense eodem, die VII. Vita & conversatio S. P. N. Ambrosii Episcopi Mediolanensis.* Inc. Οὐαλεντινιανὸς μετὰ Ἰουλιανὸν Ἰοβινιανοῦ. Des. καὶ στεφάνων ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Vid. Fabric. B. G. T. IX. p. 52.

V. pag. 155. Μηνὶ τῷ αὐτῷ η'. Βίος κ̀ πολιτεία τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Πατапίȣ. *Mense eodem, die VIII. Vita & conversatio S. P. N. Patapii*. Inc. Οὐ πολλοὺς Αἴγυπτος ἐπ' ἂν δὲ τέκῃ. Des. κ̀ δοξαζόντων πατέρα, κ̀ ὑὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

VI. pag. 162. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ̀ ἐνδόξων τοῦ Χριςȣ̃ μαρτύρων Μηνᾶ, Ἑρμογένȣς, ϗ Εὐγράφȣ. *Mense eodem, die X. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Menae, Hermogenis, & Eugraphi*. Inc. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς, κ. λ. Des. ἀψευδὲς παραμύθιον, εἰς δόξαν τȣ̃ μεγάλȣ Θεοῦ, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 227.

VII. pag. 198. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος κ̀ πολιτεία τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Δανιὴλ τȣ̃ Στυλίτȣ. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Danielis Stylitae*. Inc. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀριςέων. Des. καὶ ἡμᾶς μετέχειν παρασκευάζει, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Vide Tillemontium Tom. XVI. Memor. p. 439. seqq. 779.

VIII. p. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος κ̀ πολιτεία τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κ̀ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἐπισκόπȣ Τριμιθȣ́ντων. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. & miraculorum opificis Spyridionis Episcopi Trimithuntis*. Inc. Μέγιςον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Des. ἡτοιμασμένων αὐτῷ γενώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

IX. pag. 280. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. MM. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae*. Eadem, quae in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. ubi vide Allatii de illius auctore animadversionem.

X. p. 310. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κ̀ ἐνδόξων τȣ̃ Χριςȣ̃ μαρτύρων Θύρσȣ, Λευκίȣ, Καλλινίκȣ, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίȣ, κ̀ τῆς συνοδίας αὐτῶν. *Mense eodem, die XIV. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & coetus ipsorum*. Inc. Τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ κοινωνίᾳ σαρκὸς. Des. ἑκάςης δρέπονται τȣ̀ς καρποὺς, εἰς δόξαν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Meminit Suidas, Logothetam laudans in καταπέλτης.

XI. p. 349. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίȣ. *Mense eodem, die XV. Passio sacrosancti martyris Eleutherii*. Inc. Αἰλίȣ Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Des. χρῆμά τι ἀλεξίκακον, εἰς δόξαν, κ. λ. Graece e Ms. Vaticano in Actis SS. Aprilis Tom. II. p. 976. Hasce sanctorum vitas eodem ordine, quo recensuimus, exhibet etiam Graece Mss. Bibl. Coislin. Cod. CXLVII. Catalog. pag. 212.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. Sec. XI. binis columnis, nitidissime exaratus, cuius in fine legitur alia manu isthaec subscriptio: Κωνςαντίνȣ Καβασίλα τοῦ καὶ Εὐφημοπόλεως. Constat fol. scriptis 360.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Α ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE, POLITIAE ET MARTYRIA SS. PP. ET MARTYRVM CHRISTI, QVAE MENSE DECEMBRI LEGVNTVR.

COntinet Vitas Sanctorum mensis Decembris, easdem, ac superiores, eodemque ordine digestas, nimirum; COD. XI.

I. pag. 2. *S. Barbarae*.

II. pag. 6. *S. Sabae*.

III. pag. 70. *S. Nicolai Episcopi Myrensis*.

IV. pag. 94. *b*. *S. Ambrosii Episc. Mediolanensis*.

V. pag. 106. *S. Patapii*.

VI. pag. 112. *SS. Menae, Hermogenis, & Eugraphi*.

VII. pag. 141. *S. Danielis Stylitae*.

VIII. pag. 176. *b*. *S. Spyridionis Episc. Trimithuntis*.

IX. pag. 201. *b*. *SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae*, quorum effigies titulo praemissae, aevi diuturnitate paene evanuerunt.

X. pag. 222. *SS. Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & sociorum*.

XI. pag. 238. *S. Eleutherii*.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. mai. Sec. XI. cuius primae viginti quatuor paginae, totidemque postremae, alia recentiori, sed peritissima manu suppletae sunt. Constat foliis scriptis 243.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΕΥΧΑΙ.

VESPERTINAE PRECES.

Quibus adde.

Quaedam S. Ephraem Syri, & Athanasii.

I. pag. 1. EXhibet primo antiphonas, cantiones Ecclesiasticas, & theotocia iuxta consuetudinem Ecclesiae Graecae, quae praecipue Sabbato in Vesperis, ac exinde ad sacram liturgiam cantari consueverant. Inc. Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς προσδέξαι, ἅγιε κύριε. Des. ὅτι εὐλογητὸς εἶ ϗ δεδοξασμένος, κ. λ. COD. XII.

II. p. 139. Τοῦ ὁσίȣ κ̀ μακαριωτάτȣ Ἐφραὶμ λόγος περὶ ἀγάπης, κ̀ κατανύξεως, κ̀ περὶ τῆς δευτέρας παρȣσίας. Εὐλόγησον πάτερ. ὁ δὲ ἱερεὺς λέγει, δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. κ̀ ὁ ἀναγνώςης ἄρχεται τοῦ λόγȣ. *S. & beatissimi Ephraem Sermo de caritate, & compunctione, & de secundo* (Domini) *adventu. Benedic Pater. Sacerdos autem dicit: Per preces SS. Patrum nostrorum; & Lector inci-*

cipit Sermonem. Inc. Ἀγαπητοὶ, μηδὲν προτιμησώμεθα. Def. ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὃ οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, καὶ πάντες οἱ ὑπομείναντες ἐγίνοντο κληρονόμοι τῆς ἐπ' οὐρανὸν βασιλείας τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, κ. λ. Nonnullis lacunis est adspersus. G. & L. edit. Rom. MDCCXLIII. Tom. II. p. 209. ubi finis est longior; verba enim illa, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, incidunt in pag. 221. v. 32.

III. pag. 159. Τὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου σύμβολον. *S. Athanasii symbolum*. Inc. Ὅς τις ἂν βούληται σωθῆναι. Def. ἣν ἐὰν μή τις πιστῶς πιστεύσῃ, σωθῆναι οὐ δυνήσεται. G. & L. inter scripta Athanasio supposita edit. Maurinae Tom. II. pag. 728.

IV. p. 162. Theotocia quaedam sequuntur, cum titulo: Εἰς τὸ ποιῆσαι παράκλησιν. *De facienda invocatione*. Inc. Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν προσδραμῶμεν, ἁμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοί. Def. ἀκατανόητον θαῦμα, πῶς γαλουχῇς τὸν δεσπότην.

V. pag. 172. Vltimo tandem loco occurrunt Orationes, seu troparia ad sanctos, nimirum, ad SS. Anargyros, Antonium, Basilium, Constantinum, Demetrium, Eliam Thesbitem, Georgium, Gregorium Theologum, Io. Chrysostomum, Io. Evangelistam, B. Mariam Virginem, Michaëlem Archangelum, Nicolaum Myrensem, Panteleemonem, Petrum, & Paullum Apostolos, Prodromum, Sabam, Stephanum, Theodorum: tum aliae in Angelos, Apostolos, Evangelistas, Virgines Martyres, in Crucem, in Transfigurationem Domini, &c.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 12. Sec. XV. diversis manibus conscriptus. Constat fol. scriptis 190.

ΜΩΣΕΩΣ ΒΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

VITA MOYSIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus reddendus.

Philonis Iudaei de vita Moysis, Pselli Epistolae duae, & Luciani Opera varia.

COD. XIII. I. pag. 1. *Philonis Iudaei de vita Moysis Liber primus*, quem vide in recensione Cod. XX. Plut. X. § XVIII. cum quo concordat.

II. pag. 33. Ἐπιστολαὶ τοῦ Ψελλοῦ. *Epistolae Pselli*, duae nimirum, quarum prima ἐγκωμιαστική. Inc. Ἐγκωμίων ὡς ἀληθῶς ἄξιος καθέστηκας. Def. εἰς φιλίαν προκαλούμενος. Altera παραινετική. Inc. Ἀμέμπτως καὶ σωφρόνως πολιτευόμενος. Def. καὶ τοῖς κακῆναι σπουδάζουσιν ἀντιτάσσεται. Fabric. in Diatriba de Psellis ad calcem Tom. V. B. G. pag. 48. huius Pselli Epistolas memorat circiter XXXIII. ex quibus novem ab Allatio post syntagma de Symeonibus G. & L. editae.

III. pag. 34. Λουκιανοῦ εἰκόνες. *Luciani imagines*. Inc. Ἀλλ' ἢ τοιοῦτόν τι. Def. ἅμα ἐμφανίζουσα. Exstant inter Luciani opera edit. Amstelod. cum notis varior. per Iac. Westenium MDCCXLIII. 4. Tom. II. p. 458.

IV. pag. 38. *b*. Τόξαρις, ἢ Φιλία. *Toxaris, seu Amicitia*. Inc. Τί φῄς, ὦ Τόξαρι; Def. ἀπὸ τῶν λόγων. Ibid. p. 507.

V. pag. 54. *b*. Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. *Pro imaginibus*. Inc. Ἐγώ σοι, ὦ Λυκῖνε. Def. τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἔσται. Ibid. p. 484.

VI. pag. 60. *b*. Πρὸς ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ὠνούμενον. *Contra indoctum, & multos libros ementem*. Inc. Καὶ μὴν ἐναντίον. Def. ἀκούσῃ πολλάκις. T. III. p. 99.

VII. pag. 67. Δίκη φωνηέντων. *Iudicium vocalium*. Inc. Μέχρι μὲν ὦ Φωνήεντα δικασταί. Def. ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ὀνομάζεται. T. I. p. 83.

VIII. pag. 69. Ῥητόρων διδάσκαλος. *Rhetorum magister*. Inc. Ἐρωτᾷς, ὦ μειράκιον. Def. τραπέσθαι τὴν ὁδόν. T. III. p. 1.

IX. pag. 75. Περὶ τοῦ οἴκου. *De domo*. Inc. Εἶτα Ἀλέξανδρος. Def. βουλοίμην ἂν εὐδοκιμεῖν. Ibid. p. 190.

X. pag. 80. Ἡρόδοτος, ἢ Ἀετίων. *Herodotus, vel Aëtion*. Inc. Ἡροδότου εἴθε μέν. Def. ἱκανὸν ἐμοὶ γοῦν καὶ τοῦτο. T. I. p. 831.

XI. p. 81. *b*. Ζεῦξις, ἢ Ἀντίοχος. *Zeuxis, vel Antiochus*. Inc. Ἔναγχος ὑμῖν δείξας. Def. ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν. Ibid. p. 838.

XII. pag. 84. Ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος. *Pro lapsu in salutando*. Inc. Χαλεπὸν μέν. Def. ἀφορμὴν εἶναι δοκεῖν. Ibid. pag. 724.

XIII. pag. 86. *b*. Ἁρμονίδης. *Harmonides*. Inc. Ἁρμονίδης ὁ αὐλητής. Def. τῷ νενικηκότι. Ibid. pag. 850.

XIV. p. 87. *b*. Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς. *De Peregrini morte*. Inc. Λουκιανὸς Κρονίῳ εὖ πράττειν. Ὁ κακοδαίμων Περεγρῖνος. Def. θαυμαζόντων αὐτόν. T. III. p. 325.

XV. pag. 93. Δραπέται. *Fugitivi*. Inc. Ἀληθῆ ταῦτα, φασι. Def. ὡς γνωστῆς ὄνος ὤν. Ibid. pag. 365.

XVI. p. 97. *b*. Χάρωνος καὶ Ἑρμοῦ. *Charontis, & Mercurii*. Inc. Ἀκούσατε, ὡς ἔχει. Def. ὁ ἑκάστου βίος. T. I. p. 363.

XVII. p. 99. Διογένους, καὶ Ἡρακλέους. *Diogenis, & Herculis*. Inc. Οὐχ Ἡρακλῆς. Def. ψυχρολογίας καταγελῶν. Ibid. p. 402.

XVIII. pag. ead. *b*. Ἀνάχαρσις, ἢ περὶ γυμνασίων. *Anacharsis, vel de Gymnasiis*. Inc. Ταῦτα δὲ ὑμῖν. Def. ἑσπέρα γὰρ ἤδη. T. II. pag. 883.

XIX. pag. 111. Σκύθης, ἢ πρόξενος. *Scytha, seu conciliator hospitii*. Inc. Οὐ πρῶτος Ἀνάχαρσις. Def. καὶ ὁ λιμὴν πλησίον. T. I. p. 859.

XX. pag. 115. Ζεὺς τραγῳδός. *Iupiter tragoedus*. Inc. Ὦ Ζεῦ, τί σύννους. Def. Βαβυλῶνας ὑπάρχειν. T. II. p. 642.

XXI. p. 125. *b*. Πλάτωνος. *Platonis*, nempe *Axiochus, vel de morte* dialogus adulterinus. Inc. Ἐξιόντι μοι ἐς Κυνόσαργες. Def. ὅπόθεν δεῦρο μετεκλήθην. Exstat in editione Operum G. L. Francof. per Claudium Marnium MDCII. fol. p. 1303.

XXII.

XXII. p. 129. *b*. Fragmentum quoddam anepigraphum, quod tandem comperimus esse partem Dialogi Luciani, qui inscribitur, *Piscator*, *vel Reviviscentes*. Inc. Βάλλε, βάλλε. Desinit in verbis: Εἴση αὐτίκα . . . quae incidunt in T. I. p. 586. v. 24.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. aquis valde corruptus. Constat fol. 131.

ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

DE VITAE VIRTVTE ET MALITIA EVANGELII.

Titulus ita corrigendus,

Collectio sententiarum ex sacris profanisque auctoribus, ac specimen sapientiae Indorum veterum.

COD. XIV. IN ipso limine notandus externi tituli error; quum enim huiusmodi sententiarum Florilegium ex sacris profanisque scriptoribus excerptum, in Capita sit distributum, ut exhibet Cod. XV. Plut. VII. primusque semper locus Evangelio tribuatur, qui externam Codici epigraphem adiecit, non animadvertit vocem τοῦ εὐαγγελίου, sacrae scripturae locum indicare, unde prima sententia desumta est; quare illam cum ipso Capitis primi Titulo, qui est, Περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας, male coniunxit. Hoc praenotato, Codicis recensionem aggrediamur.

I. pag. 1. Praecedit Index Capitum LXXV. quorum primum mox retulimus; ultimum est Περὶ τοῦ, ὅτι οὐδὲν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. Pag. 3. Sequuntur sententiae ipsae, ut in memorato Cod. XV. Plut. VII. & in Codice XXIX. Plut. IX. quorum tamen uterque quum nonnullis sit defectibus obnoxius, ex hoc, qui integrum opus complectitur, suppleri commode posset. Interim animadversione dignum, Collectionem hanc scite dictorum, uberiorem videri illa, quae sub Maximi nomine circumfertur edit. Combefis. Tom. II. p. 528. pluribus enim Capitibus constat in Codice, quam in editione, ubi sunt tantum LXXI.

II. pag. 165. Sequitur Opus, cui duplex titulus appositus; primus litteris maioribus exaratus, ita habet: Τὰ κατὰ Στεφανίτην, καὶ Ἰχνηλάτην. *Stephanites*, *& Ichnelates*[1]: alter minoribus, sequens est; Συγγραφὴ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ἐκτεθεῖσα διὰ μυθικῶν παραδειγμάτων, ἁρμόζουσα τῇ ἑκάστῃ ὑποθέσει ὑπό τινος τῶν ἐν Ἰνδίᾳ φιλοσόφων προτροπῇ τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύοντος, γραφεῖσα μὲν τῇ πατρικῇ διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασιν, ἐξελληνισθεῖσα δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει προστάξει τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. *Scriptio de rebus ad vitam pertinentibus, fabularibus exemplis exposita, ad unumquodque argumentum accommodata a quodam Indiae philosopho, hortatu Principis in ipsa regnantis; patria primum lingua, & characteribus exarata, in Graecum deinde sermonem conversa*[2] *CPoli, iussu celebris Imperatoris D. Alexii Comneni*. Inc. Ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβεσαλὼμ ἤρετό τινα τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων. Desf. καὶ ταύτην ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, πάνυ περιχαρὴς γεγονὼς, πολυτελέσι τοῦτον δεξιώμασιν ἐφιλοτιμήσατο. Latine habes ex versione Petri Possini una cum eiusdem prolegomenis in calce prioris Pachymeris Tomi pag. 563. sub titulo *Speciminis sapientiae Indorum veterum*[3]. In duabus ultimis paginis, quae vacuae supererant, recentior Graecus quaedam Cantica, ac preces exaravit in laudem S. Nicolai. Titulus est: Κανὼν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου. *Canon S. P. N. Nicolai*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XI. minuto, sed perspicuo charactere conscriptus, optimeque servatus. Constat foliis 222. cuius specimen exhibetur Tab. VII. N. VII.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, Α ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ ΜΗΣΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΩι, ΦΕΥΡΟΥΑΡΙΩι, ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΩι.

VITAE, POLITIAE, MARTYRIA ET LAVDES SANCTORVM PATRVM, QVAE LEGVNTVR MENSIBVS SEPTEMB. FEB. ET IVLIO.

I. p. 1. LAtinus occurrit Sermonum index recentissimus. Pag. 2. Latini item scriptoris precatio ad Virginem; tum alia accuratissima totius Codicis tabula Graece conscripta. Primus Sermo pag. 5. inscribitur: Μηνὶ τῷ αὐτῷ[4] η'. Τοῦ μακαριωτάτου Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου, ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, εἰς τὸ γενέσιον τῆς παναγίας, ὑπερενδόξου, εὐλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας. *Mense eodem*, (nempe *Septembri*) *die VIII. Beatissimi Andreae Hierosolymitani, Archiep. Cretae, in ortum SS. gloriosissimae, benedictae D. N. Deiparae, semperque Virginis Mariae*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν ἡ παροῦσα πανήγυρις. Desf. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. L. in Auctario Novo Combefis. T. I. pag. 1289. & in eiusdem Andr. Cret. p. 1. COD. XV.

II. pag. 14. *S. P. N. Germani Archiep. CPo-*

(1) Sive *Coronatum*, & *Vestigatorem* dicere mavis; de quo titulo vide Petri Possini animadversiones in Glossario ad primum Pachymeris Historiarum volumen, pag. 389.

(2) Videlicet a Symeone Setho circa annum Christi MC.

(3) Postea prodiit Graece ex Codice Holsteniano, qui exstat Hamburgi in Bibl. Ioannea cum nova Seb. Godfridi Starckii versione Berolini MDCXCVII. 8. Liber iucundus, & utilis lectu, refertusque fabulis lepide & ingeniose excogitatis, quibus malitia, fraudes, & stultitia hominum in vita communi, & in aulis frequens ad vivum depingitur. Plura vide apud Fabric. B. G. Tom. VI. p. 461. & Tom. X. p. 324.

(4) Ex illa voce τῷ αὐτῷ coniicere licet, mutilum initio Codicem esse.

CPolitani Homilia in SS. Deiparam, quum deducta est in templum, tertium annum agens a parentibus suis. Eadem enunciata est in Cod. XXXI. Plut. IX. §. V.

III. p. 20. *Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia extemporanea in exaltationem Crucis*. Habes in Codice XXXI. Plut. X. §. II. Finis tamen ab illo diversus, cum edit. G. L. Andreae Cretensis per Combefis. p. 96. concordat.

IV. p. 27. Τοῦ μακαρίυ Ἐπιφανίυ ἐπισκόπου Κύπρυ, λόγος εἰς τὰ βαΐα. *Beati Epiphanii Episcopi Cypri Sermo in festum Palmarum*. Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Des. οἱ παῖδες ἀπεκρίναντο, Ὡσάννα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίυ. G. & L. in Tom. II. cit. edit. Petav. pag. 251. mutilus tamen in Codice finis.

V. pag. 32. Fragmentum vitae S. Nicolai Episcopi Myrensis, cuius prima verba sunt ..... ὥς τε πάντων διαφεύγειν τὺς ὀφθαλμὺς, κ. λ. Vltima: ὐδὲ μὴν εἰς ἀγαθὸν περισήσεσθαι τέλος.

VI. pag. 40. *Ioannis Chrysostomi Encomium in Synaxin Archangelorum*, ut in Codice XXI. Plut. IX. §. VI. Finis tamen diversus.

VII. p. 44. *Vita S. Nicolai Episcopi Myrensis*, ut in dicto Codice XXXI. §. VII.

VIII. pag. 60. *b. Vita S. Patapii*.

IX. pag. 65. *b. Martyrium SS. Menae, Hermogenis, & Eugraphi*.

X. pag. 92. *b. Vita Danielis Stylitae*: quae omnia vide supra in Codice X. huius Plutei §. V. VI. & VII.

XI. pag. 123. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ. Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν προφήτην Δανιὴλ, καὶ τὺς ἁγίυς γ' παῖδας, Ἀνανίαν, Ἀζαρίαν, Μισαήλ. *Mense eodem*, (nempe *Decembri*) *die XVII. Commentarius in magnum Prophetam Danielem, & SS. tres pueros, Ananiam, Azariam, Misaëlem*. Inc. Ἄρτι Ναβυχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολέμῳ κατακτισάμενος. Des. ἀφισάμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Surium ad XXI. Iul. Graece Ms. Biblioth. Coislin. p. 212.

XII. pag. 141. *b. Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi sacri martyris Ignatii Theophori*. Inc. Ἄρτι Τραϊανοῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας σκῆπτρα παραλαβόντος. Des. καὶ βίυ καθαρότητος ἐπιμέλεια, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Part. II. pag. 991.

XIII. pag. 150. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἰυλιανῆς τῆς ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάσης. *Mense eodem, die XXI. Passio sanctae martyris Iulianae, quae passa est Nicomediae*. Inc. Καὶ ἡ καλλίση τῶν πόλεων, ἡ Νικομήδυς φημὶ, Μαξιμιανῦ τοῦ δυσσεβῦς ἄρξαντος. Des. ἡμῶν δὲ τῶν πισῶν, ὃ καὶ εἰς ἀεὶ Θεός τε καὶ βασιλεὺς ὁ κύριος ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium XVI. Febr. Graec. Ms. in Coislin. p. 213. Auctor Metaphrastes.

XIV. pag. 158. *Mense eodem, die XXIII. Passio SS. decem martyrum in Creta*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. II.

XV. p. 163. Κυριακῇ πρὸ τῆς Χρισοῦ γεννήσεως. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τῦ Σύρυ λόγος εἰς τὸν πάγκαλον Ἰωσήφ. *Dominica ante Christi Nativitatem. S. P. N. Ephraem Syri Sermo in pulcherrimum Iosepb*. Inc. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ. Des. ὑπὲρ δὲ τύτων ἁπάντων εὐχαρισήσωμεν τῷ κυρίῳ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. L. in cit. edit. Rom. T. II. p. 21.

XVI. pag. 176. *b. S. P. N Gregorii Theologi Oratio in sanctam Christi Nativitatem*. In edit. Billiana Tom. I. pag. 613.

XVII. pag. 186. *b. Eiusdem in SS. Lumina*. Ibid. pag. 624.

XVIII. pag. 197. *Eiusdem in Pascha & in tarditatem*, mutila in fine; desinit enim in verbis: καὶ πλαξὶν ἐντυποῖ λιθίναις ..... Ibid. pag. 675. v. 11.

XIX. pag. 199. *Mense Ianuario, die I. S. P. N. Amphilochii Episcopi Iconii in vitam, & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. VI.

XX. p. 229. *Mense Februario, die VII. Martyrium S. & gloriosissimi magni martyris Theodori*. Inc. Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος. Des. κἀκεῖ αὐτὸ κατέθεντο, ἔνθα νῦν ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν..... Pauca desunt in fine. Latine cum notis apud Bolland. dicta die, Tom. II. Febr. pag. 28.

XXI. pag. 236. *Mense Iunio, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum Petri & Paulli*. Habes in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. IX. Heic tamen in fine mutilus; desinit enim in verbis: ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν .... quae incidunt in Actis SS. Tom. V. Iunii pag. 419. v. 20.

XXII. pag. 247. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem Apostolos Petrum, & Paullum*. Habes in dicto Codice §. X.

XXIII. pag. 252. *Mense Augusto, die VI. Eiusdem Sermo in transfigurationem D. N. I. C*. Inc. Ἥκυες τοῦ δεσπότου ἡμῶν. Des. καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. A Montfauconio praetermissa, tamquam spuria.

XXIV. p. 256. *Mense Iulio, die XXXI. Vita S. & iusti Eudocimi*. Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXII.

XXV. p. 267. *S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo historicus in dormitionem sanctissimae Deiparae*. Inc. Φήμη καλὴ καὶ ἀγαθὴ λιπαίνει κατὰ τὸ γεγραμμένον ὀσᾶ. Des. μακαριζόμενον ἐν πάσαις γενεαῖς γενεῶν ἀπὸ τῦ νῦν καὶ ἕως τῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ms. Lambec. VIII. pag. 131. Edidit G. & L. Combefisius ad calcem Theodoti Ancyrani, Paris. MDCLXXV. 8.

XXVI. p. 275. *Mense Augusto, die XXIX. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Decollationem honorabilis Praecursoris, & de improba muliere*. Inc. Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται.

Des.

Des. πρεσβείαις κ̀ ἱκεσίαις τῦ πανενδόξυ προφήτυ, προδρόμυ κ̀ βαπτιςῦ Ι'ωάννυ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Habes etiam in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. XLIV. ubi finis diversus. Latine apud Surium XXIX. Aug. & in Tom. VI. Lipomanni p. 203.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. scripturae satis mendosae, Constat foliis scriptis 281.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΡΩΜΗΣ.

VITA D. CLEMENTIS EPISCOPI ROM.

Addas etiam

Vitam S. Clementis Ancyrani.

COD. XVI. I. pag. 1. ΜΗνὶ Νοεμβρίῳ, εἰς τὴν κε΄. Βίος τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπυ Ρ'ώμης, μαθητῦ τῦ ἁγίου ἀποςόλυ Πέτρυ. *Mense Novembri, die XXV. Vita sacrosancti martyris Clementis Episcopi Romae, discipuli S. Petri Apostoli.* Post Inscriptionem, Κλήμης Ι'ακώβῳ τῷ κυρίῳ ἐπισκόπῳ, κ. λ. inc. Γνώριμον ἔςω σοι, κύριέ μυ, κ. λ. Des. τοιαύτῃ θαυμάτων ὑπερβολῇ, τοιαύταις λαμπρότησιν, ὧν γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Paris. MDCLXXII. Tom. I. a p. 747. ad p. 827. sub titulo: *Clementina Epitome de gestis S. Petri.*

II. p. 118. Μηνὶ Ι'αννυαρίῳ κγ΄. Α'̈θλησις τοῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Α'γκύρας, καὶ Α'γαθαγγέλυ. *Mense Ianuario, die XXIII. Passio sacrosancti martyris Clementis Ancyrani, & Agathangeli.* Eadem, quae habetur in Codice XVII. Pl. IX. §. XXII.

Cod. Graecus membr. Ms. optimus in 8. Sec. XII. Constat foliis scriptis 182.

ΣΤΙΧΟΙ ΣΙΒΥΛΛΙΑΚΟΙ.

VERSVS SIBYLLINI.

COD. XVII. I. p. 1. INc. Ε'ρχομένης μεγάλης ὀργῆς ἐπὶ κόσμον ἀπειθῆ.

Des. παγγενετῆρα Θεὸν, πινυτόφρονα.

Haec Carmina, quae tum in nostro, tum in Regio Codice Bibliothecae Paris. primum locum obtinent, Librum VIII. constituunt Sibyllinorum Oraculorum ab Io. Opsopaeo editorum Paris. A. MDXCIX. 8. a pag. 363. ad 403. [1] In Codice subiungitur stichometria sic, Στίχοι φβ΄. *Versus DII.*

II. p. 11. Ε'κ τῦ πρώτυ λόγυ. *Ex primo Libro*, eorumdem scilicet Oraculorum.

Inc. Α'ρχομένη πρώτης γενεῆς μερόπων ἀνθρώπων.

Des. Δεξάμεναι μεγάλοιο θεῦ χόλον ἐν κόλποισιν. Ibid. a p. 159. ad 191. ubi praecedit Prooemium septem versibus constans.

III. pag. 19. Ω'σαύτως κ̀ τὺς πολυθεΐαν νοσῦντας ἐλέγχει, τύς τε ἀδίκυς κ̀ ἁμαρτωλοὺς, κ̀ συμβασιλευει (lego συμβυλεύει) ὡς συγγενεῖς, τὸν ἕνα κ̀ μόνον σέβειν Θεόν· εἶτα παροιμιάζει τὴν ἄθλησιν τῶν ἁγίων· κ̀ τελευταῖον περὶ τοῦ φρικτοῦ βήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φησι, λέγυσα τάδε. *Similiter tam eos, qui multitudine deorum laborant, quam iniustos & peccatores reprehendit, & hortatur tamquam cognatos ad unius & solius Dei cultum: deinde proverbio de Sanctorum certamine loquitur; postremo de horrendo tribunali Servatoris nostri sermonem facit, haec dicens:*

Inc. Η'μος δὲ κατέπαυσε θεὸς πολυπάνσοφον ᾠδήν.

Des. Α'ὐτὲ μαννοδότα βασιλεῦ μεγάλης βασιλείης. Ibid. a pag. 192. ad 212. ubi pro adlato titulo, hunc habet: *Liber II. de Graecis, & de Deo, & de Sanctis, & de Iudicio.* Codex in fine subiungit stichometriam, nimirum: Στίχοι ψμς΄. *Versus DCCXLVI.* tum senarios illos, quos habet etiam Codex Regius, [2] magis tamen correctos, quam sint in illo; etenim pro λέξει habet λήξει, & pro ἐςιγμένοι, ἐςιγμένος. Ex adlata vero stichometria patet hunc librum cum superiori, cuius initium, Α'ρχομένη, κ. λ. coniunctum esse.

IV. p. 26. Πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς τόμῳ τάδε φησὶν, in margine vero, ἐκ τοῦ δευτέρυ λόγυ. *Rursus in tertia parte haec inquit. Ex secundo Libro.*

Inc. Οὐράνι' ὑψιβρεμέτα μάκαρ, ὃς ἔχεις τὸ Χερυβίμ.

Des. Ο'̈σσαις ἐν πόλεσιν μέροπες, κακότητα φέρουσιν. Ibid. a p. 214. ad 219. tamquam eiusdem Libri II. pars altera.

V. pag. 27. *b.* Sequitur sine ullo titulo, littera tamen maiori, ac rubra Liber, qui in edit. est III.

Inc. Ε'κ δὲ σεβαςηνῶν ἥξει Βελίαρ μετόπισθεν.

Des. Ω'̈ςτ' ἀπ' ἐμῦ ςόματος τάδ' ἀληθινὰ πάντα λελέχθω. Ibid. a p. 220. ad p. 283. In fine legitur: Στίχοι αλδ΄. *Versus MXXXIV.* ex qua versuum summa colligitur, hunc quoque librum in Codice cum superiori coniungi. Notandum vero post versum Αἰῶνος μεγάλοιο, κ. λ. cit. edit. pag. 223. ubi nota defectus apponitur, haec rubris litteris fuisse exarata: Ε'νταῦθα ζήτει τὰ λειπόντα ἀπὸ τοῦ δευτέρυ λόγυ, κ̀ τὴν ἀρχὴν τῦ τρίτου.

VI. pag. 43. Λόγος τέταρτος. *Liber IV.*

Inc. Κλαῖε λεὼς Α'σίης μεγαλαύχεο, Εὐρώπης τε.

Des. Ω'̈ μακαριςὸς ἐκεῖνος, ὃς ἐς χρόνον ἔσσεται ἀνήρ. Στίχοι ρπα΄. *Versus CLXXXI.* Ibid. a pag. 285. ad 299.

VII. p. 46. *b* Λόγος πέμπτος. *Liber V.* Inc. Α'λλ' ἄγε μοι ςονόεντα χρόνον κλεινῶν τε Λατίνων.

D. Ρ'ίψαν γαῖαν ἅπασαν· ἔμεινε δ' ἀναςέρος αἰθήρ. Στίχοι φλη΄. *Versus DXXXVIII.* Ibid. a p. 300 ad p. 343.

VIII. p. 57. Λόγος ἕκτος. *Liber VI.*

Inc. Α'θανάτυ μέγαν υἱὸν ἀοίδιμον ἐκ φρενὸς αὐδῶ.

Des. Η'νίκ' ἀςράψεις, τὸ νέον θεῦ ἔμπυρον ὄμμα. Στίχοι κη΄. *Versus XXVIII.* Ibid. p. 344.

IX.

(1) Vide Ioannis Opsopaei notis in Oracula Sibyllina cit. edit. p. 1. seqq. magna enim huic nostro Codici cum Codice Regio, cuius variantes lectiones inibi adferuntur, adfinitas intercedit.

(2) Vide praedictas notas pag. 27.

IX. pag. ead. *b.* Ἐκ τῦ ἑβδόμυ λόγυ. *Ex VII. Libro*.

Inc. Ἔστη δὲ πρώτη πόλεων, πρώτη δ' ἀπολεῖ σε.

Def. Οὕτω γὰρ ζήσω, κὴ ἐς ὐρανὸν ὄμματα πήξω. Στίχοι ρξα'. *Versus CLXI*.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat fol. scriptis 61.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI INTERPRETATIO IN EVANGELIVM D. MATTHAEI.

Adde etiam

In Marcum, & Ioannem.

COD. XVIII. COntinet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae interpretationem in tria tantum Evangelia, Matthaei, Marci, & Ioannis. Concordat autem cum Cod. VI. huius Plutei, si illud excipias, tum hypotheses illas, quarum altera inc. Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. altera, Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. tum etiam Capitum indices, in hoc desiderari. Notandum in fine interpretationis in Matthaeum fuisse rubris litteris adiectum: Τέλος τῆς ἐπιτομῆς τῶν Χρυσοστόμυ ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Finis compendii enarrationum Chrysostomi in sanctum Matthaei Evangelium*. Hypothesis in Ioannem finis est in verbis, ἀρκτέον ἤδη κὴ τῆς τῦ ῥητῦ ἀναπτύξεως, ut in editione inibi citata.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. in cuius prima pagina scriptum legitur: *S. Marci de Florentia ordinis Praedicatorum in bancho X. Librariae Graecae*. Constat foliis scriptis 277.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

VITA D. NICOLAI.

Ac praeterea

SS. Eustathii, Theopistes, ac filiorum; & alia anonymi.

COD. XIX. I. p. 1. *VIta, & conversatio S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis provinciae Lyciae Thaumaturgi*, quam vide in Cod XXXI. Plut. X. §. VII.

II. p. 21. *b.* Βίος κὴ μαρτύριον τῦ ἁγίυ Εὐσαθίυ, κὴ τῆς γυναικὸς αὐτῦ Θεοπίςης, ϗ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίυ κὴ Θεοπίςυ. *Vita & passio S. Eustathii, & uxoris eius Theopistes, & filiorum eius Agapii, & Theopisti*. Inc. Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις. Definit imperfecte in verbis: ἀλλ' εὐμενῶς ἄκυσον, ϗ φράσον μοι τὴν ἀρχαίαν . . . G. & L. in Actis SS. edit. Antuerp. MDCCLV. Sept. Tom. VI. p. 123.

III. p. 33. Sequuntur alia manu dialectica quaedam ἀνεπιγραφα, & ἀκέφαλα. Inc. . . . . γορεῖσθαι ἁρμόττει τῷ γένει κατ' αὐτὸ, ἐπεὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῦ τίθεται. Def. ἐν ῇ καὶ τοῦ λόγυ τοῦ παρόντος εἰκότως τὸ τέλος καὶ ἡ συμπλήρωσις γίνεται. Agitur autem de genere, specie, ac differentia, &c.

IV. pag 40. Prooemium anonymi in versionem alicuius Operis S. Thomae Aquinatis e Latino in Graecum. Inc. Οὗτος ὁ Θωμᾶς, Λατῖνος μὲν τῷ γένει κὴ τῇ δόξῃ, κὴ διαφερόμενος πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. Def. διὰ τὴν αὐτοῦ κὴ ἄλλων τῶν δυναμένων ὠφέλειαν. Forte est Maximi Planudae, aut alterius Graeci viri Latinis infensi; illos enim in hoc Prooemio valde carpit. Consule Echardum in Historia Scriptorum Ordinis Praedicator. T. I. p. 346.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat foliis scriptis 40.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITA ET MOS QVORVMDAM MARTYRVM.

Scilicet

Vitae SS. qui mense Septembri apud Graecos coluntur, auctore Symeone Metaphraste.

I. p. 1. ΜΗνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. Βίος κὴ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῇ Μάνδρᾳ. *Mense Septembri, die I. Vita & conversatio S. P. N. Symeonis Mandritae*. Inc. Συμεώνην τὸν πάνυ. Def. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος εἰσδεχόμενος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Latine ex versione Guilielmi Gratii S. I. in Actis SS. T. I. Ianuarii pag. 274. COD. XX.

II. p. 23. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίυ κὴ ἐνδόξυ μάρτυρος τοῦ Χριςῦ Μάμαντος. *Mense eodem, die II. Passio S. & gloriosi martyris Mamantis*. Inc. Μάμας ὁ μέγας ἐστι. Def. διαβαίνει δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίυ μηνὸς. ὧν γένοιτο, κ. λ. Innuit tantum haec Acta Bollandus ex Codice Mediceo Regis Franciae, Tom. III. Augusti pag. 427. Animadvertendum est a recentiore Graeco additos esse initio cuiuscumque vitae duos, aut tres versiculos [1], quos in praesens brevitatis gratia omittendos censuimus.

III. pag. 31. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Ἄθλησις τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κὴ ἱερομάρτυρος Ἀνθίμυ ἐπισκόπυ Νικομηδείας, παθόντος ὑπὸ Μαξιμιανῦ. *Mense eodem, die III. Passio S. P. N. & hieromartyris Anthimi, Episcopi Nicomediae, qui passus est sub Maximiano*. Inc. Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδυς. Def. θεότητά τε ϗ βασιλείαν, ῇ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine in Actis SS. ad XXVII. Aprilis T. III. p. 483. Graece vero in calce eiusdem Tomi p. LX.

IV. pag. 37. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Ἄθλησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βαβύλα ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, παθόντος ὑπὸ Νουμεριανοῦ τῦ ἀσεβῦς.

(1) Ii partim hexametri, partim iambici; illos ex Menologio Graeco metrico desumpsit, quod Tom. I. Act. SS. Maii praemisit Papebrochius; hos fortasse ex Menaeis magnis impressis, quorum mentio ibid. Tom. III. Aug. pag. 428. §. III.

βῦς. *Mense eodem, die IV. Passio S. P. N. Babylae Archiep. Antiochiae, qui sub impio Numeriano passus est.* Inc. Νυμεριανῦ 1ὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα. Des. τὸν οἰκεῖον δοξάζων ἀγωνοθέτην· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. Tom. II. Ianuarii pag. 576.

V. pag. 43. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Διήγησις μερικὴ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ πανενδόξυ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιςρατήγυ ἐν Χώναις. *Mense eodem, die V. Narratio particularis de prodigio, quod factum est a gloriosissimo archistratego Michaële in urbe Chonis.* Inc. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξιέναι. Des. πρεσβείαις αὐτοῦ τῦ τῶν ἀσωμάτων ἀρχηγῦ Μιχαὴλ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium XXIX. Sept. & Lipomannum Tom. VI. ad V. Sept.

VI. pag. 49. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τῦ Χριςῦ μαρτύρων Εὐδοξίυ, Ῥωμύλυ, Ζήνωνος, ϗ Μακαρίυ. *Mense eodem, die VI. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum Eudoxii, Rhomyli, Zenonis, & Macarii.* Inc. Τραϊανῦ τοῦ δυσσεβῦς βασιλέως. Des. ἔςησαν τρόπαιον, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. G. & L. in Actis SS. ad diem V. Septembr. Tom. II. pag. 511.

VII. pag. 55. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος. *Mense eodem, die VII. Passio S. & gloriosi martyris Sozontis.* Inc. Μαξιμιανῦ τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος. Des. ἀνεκηρύττετο ςεφανίτης, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Antiquiora profert Acta auctoris synchroni Bollandus ad dictam diem, Tom. III. Sept. p. 15. quorum tamen initium cum nostris concordat.

VIII. pag. 58. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Σευηριανῦ. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Severiani.* Inc. Λικινίυ τοῦ δυσσεβῦς βασιλεύοντος. Des. ϗ θερμῶς προϊςάμενος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Diversa haec sunt ab iis Actis, quae adfert Bolland. l. c. ad dictam diem.

IX. pag. 64. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν, Μηνοδώρας, Μητροδώρας, ϗ Νυμφοδώρας. *Mense eodem, die X. Passio SS. mulierum Menodorae, Metrodorae, & Nymphodorae.* Inc. Οὐδὲ γυναιξὶν. Des. ϗ τῆς χρηςότητος ἀπολαύσειαν. ὧν γένοιτο, κ. λ. Latine tantum in Actis SS. Tom. cit. p. 490.

X. pag. 70. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τῆς ὁσίας ϗ μακαρίας ἡμῶν μητρὸς Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio, & agones S. & beatae matris nostrae Theodorae Alexandrinae.* Inc. Ζήνων μὲν ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις. Des. τῆς τῶν σωζομένων γενέσθαι μερίδος, χάριτι, κ. λ. A Bollando tamquam fabulosa praetermittitur.

XI. pag. 82. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Ἄθλησις τῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξυ ἱερομάρτυρος Αὐτονόμου. *Mense eodem, die XII. Passio S. & gloriosi hieromartyris Autonomi.* Inc. Τῆς ἴσης ἀτοπίας. Des. δοξάσαι προελομένυς, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Actis SS. Tom. IV. Sept. pag. 16.

XII. p. 86. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Πρᾶξις καὶ τελείωσις τῦ ἁγίυ Κορνηλίυ τοῦ ἑκατοντάρχου. *Mense eodem, die XIII. Acta & consummatio S. Cornelii Centurionis.* Inc. Μετὰ τὴν σωτήριον. Des. εὐχαῖς αὐτοῦ τοῦ ἁγίυ, ϗ χάριτι, κ. λ. Latine in Actis SS. Tom. I. Febr. pag. 281.

XIII. pag. 94. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τῦ ἁγίυ μεγαλομάρτυρος Νικήτα. *Mense eodem, die XV. Passio S. magni martyris Nicetae.* Inc. Νικητικοὺς ἀγῶνας. Des. τεθησαυρισμένα, ὧν γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Actis SS. edit. Antuerp. MDCCLV. Tom. V. Sept. pag. 40.

XIV. pag. 98. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις' Μαρτύριον τῆς ἁγίας ϗ πανευφήμυ μάρτυρος Εὐφημίας. *Mense eodem, die XVI. Passio S. & celeberrimae martyris Euphemiae.* Inc. Διοκλητιανῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Des. ϗ πάσης προσφορᾶς ἱερώτερον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ λ. Diversa est ab ea, quae in Actis SS. refertur Tom. cit. p. 266.

XV. p. 107. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Σοφίας, ϗ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίςεως, Ἐλπίδος, ϗ Ἀγάπης. *Mense eodem, die XVII. Passio SS. mulierum, Sophiae, & filiarum eius Pisteos, Elpidis, & Agapes.* Inc. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα. Des. μίαν αὐτῶν εἶναι 1ὴν κατοικίαν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Tamquam fabulosa praetermisit haec Acta Bollandus die 1. Aug. Tom. I. p. 16.

XVI. pag. 115. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων Τροφίμυ, Σαββατίυ, καὶ Δορυμέδοντος. *Mense eodem, die XIX. Passio SS. martyrum Trophimi, Sabbatii, & Dorymedontis.* Inc. Πρόβυ 1ῦ δυσσεβῦς. Des. κατατιθέασι, δοξάζοντες πατέρα ϗ υἱὸν, ϗ πνεῦμα ἅγιον, κ λ. Diverse incipit ea, quae legitur in Actis SS. Septembris Tom. VI. p. 12. In hac Vita desinit tum huius Codicis recensio, tum ipsius Plutei XI Catalogus in Montfauc. Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 270.

XVII. pag. 124. *Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Eustathii, & Theopistes, & eorum filiorum Agapii, & Theopisti.* Inc. Τραϊανῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Des. ϗ εὐκτήριον οἶκον οἰκοδομῦσι τοῖς καλλινίκοις, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Diversa est ab ea, quae enunciata est in Codice praecedenti, §. II.

XVIII. pag. 143. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Ἀςερίυ ἐπισκόπυ Ἀμασείας ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ϗ ἔνδοξον μάρτυρα τοῦ Χριςῦ Φωκᾶν. *Mense eodem, die XXII. Asterii Episcopi Amasiae Encomium in S. & gloriosum Christi martyrem Phocam.* Inc. Ἱερὸς μὲν, ϗ θεσπέσιος. Des. κηρύσσουσα κύριον, ᾧ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. G. & L. edidit Combefis. Tom. I. Auctar. Novi p. 170. ubi aliquanto longius est ab initio, incipit enim: Καλὴ καὶ συμφέρουσα τοῖς ἀσκυμένοις.

XIX. p. 147. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας ϗ ἐνδόξυ ϗ καλλινίκυ μάρτυρος τοῦ Χριςῦ Θέκλας τῆς ἐν Ἰκονίῳ. *Mense eodem, die XXIV. Passio S. & gloriosae & invictae Chri-*

Christi martyris Theclae Iconiensis. Inc. Αʹρτι τοῦ μεγάλε τῆς ἀληθείας εὐαγγελιςῦ ϗ κήρυκος, Παύλε φημί. Des. ὀξεῖαν ἐν κινδύνοις ἀντίληψιν, ἧς ταῖς πρεσβείαις, ϗ τῶν αἰωνίων τύχοιμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. G. & L. edidit Petrus Pantinus Antuerpiae MDCVIII. 4.

XX. pag. 158. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος καὶ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XXV. Vita & conversatio & certamina S. M. N. Euphrosynes Alexandrinae*. Inc. Αʹρτι τὰ Ρʹωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίε τῦ παιδὸς. Des. εἰς μνήμην διηνεκῆ, ϗ δόξαν τοῦ ταῦτα ὕτως ᾠκονομηκότος Θεοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine cum notis apud Bolland. Febr. Tom. II. pag. 541.

XXI. pag. 165. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Υʹπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ϗ ἔνδοξον ἀπόςολον τῦ Χριςοῦ καὶ εὐαγγελιςὴν Ιʹωάννην. *Mense eodem, die XXVI. Commentarius in S. & gloriosum Christi Apostolum & Evangelistam Ioannem*. Inc. Οʹτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφέςηκεν ἄνθρωπος. Des. ἑαυτῦ μᾶλλον γινόμενος, χάριτι, κ. λ. Graece ad calcem Oecumenii in Epistolas, & Arethae in Apocalypsim, Veronae MDXXXII. fol. p. 999.

XXII. p. 175. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίε ϗ ἐνδόξε μάρτυρος Καλλιςράτε, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ ἀθλησάντων. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. & gloriosi martyris Callistrati, & sociorum eius*. Inc. Τὴν τοῦ Χριςοῦ ποίμνην ὅσαι ἡμέραι πληθυνομένην. Des. ἐπιδειξάμενος, εἰς δόξαν τοῦ κυρίε, κ. λ. Latine apud Boll. Tom. VII. Sept. pag. 191.

XXIII. pag. 183. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τῦ ὁσίε πατρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητῦ Χαρίτωνος. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio & certamina S. P. N. & Confessoris Charitonis*. Inc. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν εὖ, ἐ ὡς Θεῷ φίλον βεβιωκότων τὰ ὑποδείγματα. Des. σωματικῦ τέ, φημι, καὶ πνευματικῦ, μέχρις ἡμῶν διεσώσατο, εἰς δόξαν πατρὸς, ἐ υἱοῦ, κ. λ. Gr. & L. Tom. cit. pag. 612.

XXIV. pag. 191. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τοῦ ὁσίε πατρὸς ἡμῶν Κυριακῦ τοῦ ἀναχωρητῦ. *Mense eodem, die XXIX. Vita & conversatio & certamina S. P. N. Cyriaci anachoretae*. Inc. Τοὺς εὐλογῦντάς σε. Des. ϗ ὅλην τῆς ἁγίας τριάδος τὴν ἔλλαμψιν εἰσδεχόμενος, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. G. & L. ex tribus Mss. Colbertinis in Analectis Graecis per monachos Benedictinos post Monumenta Cotelerii editis pag. 100. seqq. Paris. MDCLXXXVIII. in 4. Aliam huius Cyriaci Vitam recensuimus in Codice IX. huius Plut. §. XVII. auctore Cyrillo Scythopolitano.

XXV. pag. 201. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Βίος ϗ πολιτεία ἐ μαρτύριον τῦ ἁγίε ἱερομάρτυρος Γρηγορίε τῆς μεγάλης Αʹρμενίας. *Mense eodem, die XXX. Vita & conversatio & martyrium sacrosancti martyris Gregorii magnae Armeniae*. Inc. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Definit imperfecte in verbis: ϗ τῆς πολλῆς πρὸς ἀνθρώπυς φιλανθρωπίας διαλεχθεὶς· προσθεὶς δὲ ἐ ὡς ἄγγελος αὐτῷ ἐπικαθαπτὰς ἄνωθεν ἐν . . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur. Latine apud Lipoman. Tom. VI. & Surium XXX. Sept. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 246. Aliam Vitam innuimus in Codice XXV. Plut. VII. §. II. quae adfertur etiam in Actis SS. T. VIII. Sept. p. 320. auctore Agathangelo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. optime exaratus. Constat foliis 216.

ΒΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet

Eorum, quorum memoria colitur a die V. ad XIX. Ianuarii.

I. p. 1. ΜΗνὶ Ιʹαννυαρίῳ ε'. Βίος ἐ πολιτεία τῦ ὁσίε πατρὸς ἡμῶν Παύλε τῦ Θηβαίε. *Mense Ianuario, die V. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Thebaei*. Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. IX. Prima pagina blattis, ac temporis vetustate fere deleta est. COD. XXI.

II. p. 12. *b*. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Polyeucti*. In dicto Codice, §. XIII.

III. pag. 20. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος ἐ πολιτεία τοῦ ὁσίε πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανῦ οἰκονόμου τῆς ἁγίας τοῦ Θεῦ μεγάλης ἐκκλησίας. *Mense eodem, die X. Vita & conversatio S. P. N. Marciani Oeconomi Sanctae Dei magnae Ecclesiae*. Inc. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα. Des. τῶν ἐκείνε συμμετασχεῖν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ Latine apud Bolland. ad X. Ian. Tom. I. p. 609.

IV. p. 37. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii coenobiarchae*. In dicto Codice XVII. §. XIV.

V. p. 84. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τῦ Χριςῦ μαρτύρων Εʹρμύλε ϗ Στρατονίκε. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. Christi martyrum Hermyli, & Stratonici*. Inc. Βασιλεύοντος Λικινίε τοῦ δυσσεβοῦς. Des. ἡ ἐφ' ἑνὶ τόπῳ τῶν σωμάτων κατάθεσις, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium XIII. Ian.

VI. p. 91 *b*. *Mense eodem, die XIV. S. P N. Nili in SS. PP. in monte Sina, & Rhaithu consummatos*. Habes in Cod. XVIII. Plut. IX. §. XXV.

VII. p. 124. *b*. *Mense eodem, die XV. Vita & conversatio S. P. N Ioannis propter Christum pauperis*. In dicto Cod. XVII. §. XV.

VIII. p. 136. *Mense eodem, die XVI. Sermo in inventionem honorabilis Catenae S. & gloriosi Apostolorum principis Petri*. Ibid. §. XVI.

IX. pag. 154. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii, scripta a S. P. N. Athanasio Archiep. Alexandriae*. Ibid. §. XVII.

Cod. Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XI. nonnullis in locis tineis, ac vetustate corrosus. Constat foliis 195. omissus in Catalog. Montfauc.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΕΚΑΔΥΟ ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

EXPOSITIO THEODORETI IN DVODECIM PROPHETAS.

Seu potius

Catena in XII. Prophetas Minores, ex SS. PP. ac praecipue ex Theodoreto, qui priorem locum semper obtinet, contexta.

COD. XXII. I. p. 1. Prologus, Hypothesis, & initium Commentarii *in Oseam* est Theodoreti, ut in eius Operum edit. Parisi. MDCXLII. Tom. II. pag. 699. seqq. Finis est Cyrilli: *οὐκ ἄτραχυ δὲ τὸ χρῆμά ἐστι τοῖς οὐχ ὧδε ἔχουσι γνώμης*. Inter pag. 19. & 20. deest unum folium.

II. pag. 36. *b.* Binae sunt *in Ioëlem* Hypotheses; prima est Theodoreti, altera Gennadii, quae inc. *Ο' μακάριος Ἰωὴλ ἐπὶ τὸν χρόνον Ὠσηὲ ἦν*. Des. *οἱ μακάριοι προεφήτευσαν*. Commentarii initium ex Theodoreto adfertur, finis ex Cyrillo: *ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου*.

III. pag. 50. *b.* Hypothesis, & initium Commentariorum *in Amos* ex Theodoreto: finis ex Cyrillo, nimirum: *εὖ μάλα καταση μαίνεται*.

IV. pag. 73. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Abdiam* item ex Theodoreto: ultima sunt Hesychii, nimirum: *ἤγουν τὰς σαρκικὰς ἡδονάς*.

V. pag. 76. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Ionam* item ex Theodoreto: finis anonymi: *Ἰωνᾶς σύγχρονος γέγονεν Ὠσηὲ, καὶ Ἀμὼς, καὶ Ἰωήλ*.

VI. pag. 86. *In Michaeam, & Nahum* omnia sunt Theodoreti.

VII. pag. 113. Hypothesis, & initium Commentariorum *in Abbacuch* ex Theodoreto: finis est Hesychii, cuius ista sunt: *νικήσω τῆς παρούσης πολιτείας τὸ στάδιον*.

VIII. p. 126. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Sophoniam* ex Theodoreto: finis ex Cyrillo, qui ita habet: *καὶ τῆς πολυθέου πλάνης ἀπήλλαττεν*.

IX. pag. 136. Duae *in Aggaeum* Hypotheses praeviae; prima Cyrilli inc. *Ἀγγαῖος ὁ προφήτης τετελεσμένων, κ. λ.* Des. *αὕτη τῆς Ἀγγαίου προφητείας ἡ πρόφασις*. Alia est Theodoreti, cuius item initium, & finis Commentarii.

X. pag. 142. Binae quoque *in Zachariam* sunt Hypotheses. Prima Theodoreti, altera Cyrilli, quae inc. *Τίς οὖν τῷ μακαρίῳ Ζαχαρίᾳ τῆς προφητείας ὁ λόγος*. Des. *διὰ πολλῶν ἡμῖν ἀναγράφει τρόπων*.

XI. pag. 186. *In Malachiam* omnia sunt Theodoreti. Interpretes praeter Theodoretum, sunt Cyrillus, Gennadius, Gregorius Theologus, Hesychius, Hypatius, Tarasius, & anepigraphus.

In margine Capita divisionum exhibentur. Oseas Capita numerat *XI.* Ioël *III.* Amos *VI.* Abdias *I.* Ionas *III.* Michaeas *VII.* Nahum *III.* Abbacuch *IV.* Sophonias *V.* Aggaeus *III.* Zacharias *XVIII.* Malachias *VI.* In ultima tandem pagina legitur: *Τέλος εἴληφεν ἡ βίβλος ἡ τοιαύτη χειρὶ γραφέντος Στρατηγίου πρεσβυτέρου, μηνὶ Ἀπριλλίῳ δεκάτῃ καὶ πεντάδι ἐν τῷ ἔτει τῷ ,ςψϞγ'. ἰνδ. ιγ'.* *Finem accepit talis liber manu subscripti Strategii presbyteri, mense Aprili, die XV. anno* 6793. (Christi MCCLXXXV.) *Indict. XIII.* Hunc etiam Codicem praetermisit Montfauc. in suo Catalogo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori, Sec. XIII. nitidissimus, in quo verba sacri textus rubrica sunt exarata. Constat foliis scriptis 193.

Quum supra inter multa vetustissimi Codicis IX. huius Plutei Opuscula, Ignatii cuiusdam Diaconi CPolitani versus iambici XXIV. occurrissent, quod sciam, inediti, placet illos heic subiicere, iisque Pluteo finem imponere. Ii vero sunt:

Ἄκουσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας,
Βλέψον πρὸς αὐτὴν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἄλλο τι,
Γράψον δὲ ταύτην εἰς πλάτος τῆς καρδίας.
Δὸς πάντα, καὶ φρόνησιν ἐκπριῶ μόνην.
Ἔωλα πάντα τῆς φρονήσεως ἄτερ.
Ζήλου σοφῶν μάλιστα τὸν σοφὸν βίον.
Ἡ γλῶσσα καιροῦ μηδὲν ἐκφέροι δίχα.
Θήρευε τὰ κράτιστα τῶν νοημάτων.
Ἴχνη δ' ἔρεισον πρὸς πύλας τῶν ἐνθάδε.
Καλῶς βάδιζε, καὶ κακὸν πᾶν ἐκτρέπου.
Λόγῳ τρόπους κόσμησον, ἢ λόγους τρόπῳ.
Μὴ τῶν ῥεόντων, τῶν μενόντων δ' ἀντέχου.
Νόμων Θεοῦ πατρός τε μὴ λήθην λάβοις.
Ξένος προσῆλθε, Χριστὸν αὐτὸν ἐννόει.
Ὅλον σεαυτὸν τοῖς μαθήμασι δίδου.
Πρᾶος, ταπεινὸς τοῖς διδασκάλοις ἔσω.
Ῥᾴθυμον ἔργον μηδὲ προσβλέψαι θέλοις.
Σαυτοῦ δ' ἀδελφοὺς τοὺς ὁμήλικας λέγε.
Τῶν συσχολαστῶν τὰς συνουσίας φίλει.
Ὑπὲρ δὲ ταῦτα καὶ πρὸ πάντων καὶ μόνον
Φοβοῦ τὸ θεῖον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
Χριστὸν δὲ τοῖς σοῖς ἔνδον ἐν στέρνοις φέρων
Ψυχὴν κράτυνε πρὸς πόνους μαθημάτων,
Ὠς ἂν δι' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας.

FINIS PLVTEI XI.

AP-

Specimen Cod. III. Plut. X. Sec. XII. ex pag. 8. b.

I. + πρακτικῆς πολιτείας·
ἀκροθίνια εἰς ὑποθήκας·
σωματοποιημένας
θεωρητικῶς εἰς παράδεισον

[illegible]

Collectio Canonum Ecclesiasticorum Cod. X. Plut. X. Sec. XI. ex pag. 71. b.

II. + κανόνες τῶν ἐν γάγγρᾳ συνελθόντων ἁγίων πρῶν:
οἵτινες μετὰ τὴν ἐν νικαίᾳ σύνοδον ἐξετέθησαν:~

[illegible]

Specimen Subscriptionis Cod. IX. Plut. XI. Sec. XI. ex pag. 282.

VI. [illegible]

Specimen Cod. XX. Plut. X. Sec. XIII. ex p. 136.

IV. [illegible]

Specimen Cod. XXVI. Plut. X. Sec. XII. ex p. 5.

V. [illegible]

Cod. XIV. Plut. XI. Sec. XII. pag. 3.

βίβλος περιέχουσα γνωμικά

VII. περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας [illegible]

[illegible]

Specimen Cod. XVIII. Plut. X. Sec. XI. ex p. 27. b

+ περὶ φύσεως ἀνθρώπου

III. [illegible]

APPENDIX
AD VOLVMEN GRAECORVM PATRVM MEDICEAE BIBLIOTHECAE
EXHIBENS RECENSIONES CODICVM PLVTEI IV.
IN CALCE VOLVMINIS CODD. ORIENTAL. IAM EDITAS; NVNC VERO A PLVRIMIS MENDIS PVRGATAS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita restituimus.

Acta Apostolorum, & Epistolae Catholicae, & Paullinae cum scholiis SS. PP. marginalibus.

COD. I. I. p. 1. Γ' *πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων. Acta SS. Apostolorum.* Initium, & finem scholiorum in hunc Librum habes supra in Codice XIX. Plut. VIII. §. I. cum quo mirifice concordat. In hoc tantum notandum, sacrum textum maiori charactere in medio paginarum exaratum, scholiis marginalibus undequaque circumdari, minori conscriptis: brevibus quoque summariis eorum, quae in singulis pertractantur Capitibus, in margine instructum esse; tum initio expositionis adscriptum habere monogramma τῦ ☧, unde colligas, hos Commentarios cum ex aliis, tum praecipue ex S. Ioanne Chrysostomo fuisse excerptos, ut in recensione dicti Codicis XIX. adnotavimus, ubi nomina quoque Patrum, ex quibus contexta Catena est, singillatim retulimus. Capita porro XL. numerantur. Primi argumentum est: *Περὶ τῆς ἐξαναςάσεως διδασκαλίας Χριςῦ, καὶ ὀπτασίας πρὸς τὺς μαθητὰς, ᾧ τῆς ἐπαγγελίας τῦ ἁγίυ πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τῦ Χριςῦ, ᾧ περὶ τῆς ἐνδόξυ β' αὐτοῦ παρυσίας.* Vltimi est: *Περὶ διαλέξεως Παύλυ τῆς πρὸς τὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰυδαίυς.* Singula autem vide in prolegomenis ad Oecumenii Catenam edit. Veron. quam citavimus in dicta recensione.

II. pag. 47. *b.* *Ἐπιςολὴ καθολικὴ τῦ ἁγίου Ἰακώβυ. Epistola Catholica S. Iacobi.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Catholicis, Hypotheses Euthalianae, & Capitum Tabulae. Hypotheses vide supra in Codice XIII. Plut. VI. a §. XX. ad XXVI. cum quibus ferme conveniunt. Capitum vero tabulas exhibet tibi Codex XXVII. eiusdem Plutei VI. totum Novum Testamentum complectens, a §. VI. ad XII. His igitur omnibus omissis, quum praesertim habeantur etiam in edit. cit. initium tantum, ac finem scholiorum, quae ab ipsa discrepant, in medium proferemus. Scholia igitur in hanc Epistolam inc. *Εἰ τελειότητα τὴν κατ' ἀνδρίαν ἐ καρτερίαν προτρέπων.* Des. *ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῦ Θεοῦ τὸ λαλῦν ἐν ὑμῖν.* Inter hanc, & sequentem Epistolam mala Codicis compactura duo folia inserta sunt, finem secundae Petri Epistolae, eiusque Commentarii continentia, quaeque inter p. 62. & 63. sunt reponenda.

III. pag. 55 *b.* *Πέτρυ ἐπιςολὴ πρώτη. Petri Epistola prima.* Scholia inc. *Καὶ οὗτος ὁ ἀπόςολος τοῖς ἐκ περιτομῆς κηρύττειν προςαχθεὶς.* Des. *ᾧ ᾧ ἐπέτρεψε γράψαι τὸ εὐαγγέλιον.* In ultima huius Epistolae pagina habetur diversa manu, vetusta tamen, exarata enarratio martyrii S. Paulli, eadem quae in dictae editionis Prolegomenis legitur, nimirum ubi singulorum Apostolorum nomen, praedicationis locus, & martyrium referuntur. Incipit autem: *Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος.* Des. *μηνὸς Ἰυνίου κθ' ἡμέρᾳ.* Ex hoc monumento, in quo legitur, *ἔςιν ὖν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ ὖ ἐμαρτύρησεν τλ' ἔτη μέχρι τῆς παρύσης ταύτης ὑπατείας, τετάρτης μὲν Ἀρκαδίυ, τρίτης δὲ Ὀνωρίυ, κ. λ.* occasio data est Langio adserendi, Codicem hunc esse IV. Seculi: quod iudicium falsum omnino evincunt, tum characterum IV. & X. Seculi discrimen, tum orthographiae errores, ubi ω pro ο, & η pro ι & e contra apponuntur, tum etiam locus, in quo collocatum est, qui aperte demonstrat, posterius scriptum fuisse, quam Epistolae textum.

IV. pag. 61. *b.* *Πέτρυ καθολικὴ ἐπιςολὴ δευτέρα. Petri Catholica Epistola secunda.* Inc. scholia: *Διὰ μακροῦ μὲν ἀποδίδωσιν.* Des. *λαλεῖ γὰρ Χριςὸς ἐν αὐτῷ, ἡ ὄντως σοφία τῦ πατρὸς.* Quae quidem postrema requirenda sunt in pag. 54. *b.* una ex illis duabus, quas male fuisse compactas innuimus supra §. II.

V. pag. 64. *Ἰωάννυ ἐπιςολὴ καθολικὴ πρώτη. Ioannis Epistola Catholica prima.* Inc. schol. *Πῶς ὁ αὐτὸς εἰπών.* Des. *ἐκείνου ἕνεκα τὴν λέξιν ἐχάραξεν.*

VI.

VI. pag. 71. *b.* Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ δευτέρα. *Ioannis. Epistola Catholica secunda.* Inc. schol. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη. Des. καὶ τοῦ ἀδοκίμου φρονήματος.

VII. pag. 72. *b.* Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ γ'. *Ioannis Epistola Catholica III.* Inc. schol. Ὁ ἀγαθοποιῶν, φησιν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν. Des. καὶ τῶν παραπλησίως γεγραμμένων. Ex hisce scholiis periere nonnulla, ob paginae 73. lacerationem.

VIII. pag. 74. Ἰούδα ἐπιστολὴ καθολική. *Iudae Epistola Catholica.* Inc. schol. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι. Des. κατὰ τοὺς προειρημένους λόγους. In fine Epistolae adiecta stichometria hoc pacto: Ἐπιστολὴ Ἰούδα στίχων ξη'. *Epistola Iudae versuum LXVIII.*

IX. pag. 77. Sequuntur Epistolae Paullinae XIV. item cum scholiis marginalibus uberrimis, qualia exhibebat Codex IV. Plut. X. ubi singulorum initium ac finem produximus [1]. In hoc tamen praecedit unicuique Epistolae Hypothesis Euthaliana, & quidem posterius adiecta: quae in nonnullis Epistolis cum Theodoretiana, unius instar coniungitur. Binis igitur instructae Hypothesibus sunt, ad Corinthios secunda, ad Colossenses, ad Thessalonicenses secunda, duae ad Timotheum, ad Titum, & ad Philemonem; tribus vero illa ad Hebraeos, ut in Codice VII. Plut. X. §. III. quarum tamen ultima, nempe Theodoreti, definit in verbis, ὡς ὄντα ἀλήθειαν. Reliqui quinque versus, qui tum in dicto Codice, tum in edit. cit. supersunt, initio Commentarii in Epistolam apponuntur, qui propterea inc. Τίνι τρόπῳ Παῦλος τὴν ἰδίαν οὐκ ἔθηκεν ὀνομασίαν, κ. λ. Hae tamen tres Hypotheses instar unius sunt, & quidem, ut aliae superiores, sequiori manu conscriptae; ita ut secunda, quae inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, κ. λ. [2] quum ab eodem Codicis scriptore iam ante Capitum indicem fuisset exscripta, bis repetatur. Praeter Hypotheses, Capitum quoque indicem unaquaeque praesefert Epistola, praeter primam ad Romanos; quorum numerum, & argumenta eadem prorsus reperias in dicta editione, nisi quod nonnulla ex iis, quae ad Epistolam I. ad Corinthios, & primam ad Timotheum spectant, in plura alia subdivisit Codex. Subscriptionem, & stichometriam habent tantum Epistola ad Romanos, & secunda ad Corinthios, quae vide in Codicibus XIII. & XXVII. Plut. VI. suis locis. Mutilus est in fine Codex; definit enim ubi scholia in Epistolam ad Hebraeos perveniunt ad ea verba, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον, quae incidunt in medio versus 21. Cap. XIII. ita ut pagina desiderari videatur; quem tamen defectum ex aliis supra memoratis Codicibus supplere commode possis. Scholiorum finem, uti iacet, non damus; ita enim ultimum folium partim vetustate detritum, partim tineis corrosum est, ut perlegi scriptura vix possit: quod & alibi nescio quo adverso fato huic contigit volumini, ac praecipue in Epistolis ad Galatas, & ad Ephesios, ubi cum multae maculis paginae sunt adspersae, tum praesertim folia 165. 167. 168. 173. 174. & 177. ita corrosa, ut membranis vacuis suffectis restaurata fuerint.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. exeuntis, in fine mutilus. Constat foliis 244.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

BASILII EXPOSITIO ESAIAE.

I. p. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Enarratio in prophetam Esaiam.* Prooemium inc. Εὔξασθε μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ὑμῶν. Des. καὶ τοῦ μυστικοῦ συγκατατεπλεγμένων. Exstat hic Commentarius in edit. Operum Basilii Paris. A. MDCCXXI. fol. Tom. I. a pag. 378. ad pag. 617. in Capita XVI. divisus. In Codice vero nostro per Sermones proceditur, ut ex recensione patebit. COD. II.

II. pag. 8. Ὅρασις α'. *Visio I.* Textus prophetae inc. Ὅρασις, ἣν εἶδεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμώς, κ. λ. Expositio inc. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων. Des. καὶ ἀπαγωγὰς τοῖς πολεμίοις ἐκκείμεθα. Haec Visio in sectiones XXI. divisa, quarum unicuique verba prophetae praemissa rubris litteris conscripta; quod de ceteris etiam dictum intelligas. Habetur in cit. edit. a pag. 383. ad pag. 395.

III. pag. 24. Λόγος γ'. *Sermo III.* Prophetae textus inc. Καὶ εἰ μὴ κύριος Σαβαώθ. Expositio inc. Εἰ ὅλον τὸ ἔθνος ἁμαρτωλόν. Des. ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἤρτηται. Sunt sectiones XXXVII. Ibid. a pag. 395. ad p. 415.

IV. pag. 51. Λόγος δ'. *Sermo IV.* Prophetae verba inc. Πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ Σιών. Commentarius inc. Θαυμαστικὴ ἡ ἐπαπόρησις. Des. ἀναρριπιζόμενος, καὶ ἐξαπτόμενος. Sect. XXVI. Ibid. a pag. 415. ad p. 426.

V. pag. 65. *b.* Ὅρασις (supple β'.) *Visio II.* Inc. Ὁ λόγος γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν, κ. λ. Expositio inc. Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς προτέρας ὁράσεως. Des. κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Sect. XXXI. Ibid. a p. 426. ad p. 440.

VI. pag. 83. *b.* Λόγος ς'. *Sermo VI.* Prophetae textus inc. Ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα, κ. λ. Expositio inc. Τάχα πρώτη ἁμαρτία. Des. τῶν ἐξαιτουμένων αὐτούς. Sect. XXXII. Ibid. a pag. 440. ad p. 458.

VII.

(1) Hoc loco monitum lectorem volumus, specimen expositionis in primam Epistolam ad Corinthios, Nicetae, Heracleae Archiepiscopo tributae in Codice X Plut. IX. a Cl. Io. Lamio Tom. IV. Delic. Erudit. exhiberi, & quidem ex eodem Codice X. excerptum. Huius autem expositionis, uti & aliarum in reliquas Paullinas Epistolas initium, & finem quum prorsus Catenae illi consimilem invenerimus, quae sub Oecumenii nomine edita est Veronae anno MDXXXII. fol. mirum videri non debet, si nobis in dicto Codice recensendo, an revera Nicetae adiudicanda esset, suspicio aliqua suborta est.

(2) Haec in dicto Codice VII. Plut. X. Chrysostomi nomen praefert.

VII. pag. 107. *b.* Λόγος ζ'. *Sermo VII.* Prophetae verba sunt: Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν. Comment. inc. Ταῦτα λοιπὸν ὁ προφήτης. Des. ὑπάρχειν αὐτοῖς. Sect. XLI. Ibid. a pag. 458. ad p. 476.

VIII. p. 133. Λόγος η'. *Sermo VIII.* Scripturae textus inc. Ἄσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ ᾆσμα, κ. λ. Expositio inc. Τὰ ᾄσματα πάντα. Des. ὦν ἄκαρποί εἰσιν αἱ ψυχαί. Sect. XVII. Ibid. a pag. 476. ad p. 488.

IX. pag. 148. *b.* Λόγος θ'. *Sermo IX.* Prophetiae verba sunt: Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωΐ. Comment. inc. Τῆς ἀποστολικῆς λέξεως. Des. ἐπὶ τῆς γῆς. Sect. XXI. Ibid. a p. 488. ad p. 512. Huius Sermonis octo folia, manu Sec. XV. suppleta sunt.

X. pag. 181. *b.* Λόγος ι'. *Sermo X.* Prophetae textus inc. Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, κ. λ. Expositio inc. Πρὸς τὰς ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Des. νῦν διερευνᾶσθαι. Sect. XVII. Ibid. a pag. 512. ad pag. 526.

XI. pag. 201. Λόγος ια'. *Sermo XI.* Prophetiae verba sunt: Καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαι, κ. λ. Expositio inc. Ἐν μὲν τοῖς κατόπιν. Des. τῇ ἰδίᾳ δόξῃ ὑπερύψωσεν. Sect. XC. Ibid. a pag. 526. ad pag. 573.

XII. pag. 266. *b.* Ὅρασις γ'. *Visio III.* Inc. Ὅρασις κατὰ Βαβυλῶνος. Comment. inc. Οὐκ αἰσθητή τίς ἐστιν. Des. ὅτι ἀπέχουσι τὴν παράκλησιν αὐτῶν. Sect. XL. Ibid. a pag. 573. ad pag. 600.

XIII. pag. 304. *b.* Ὅρασις δ'. *Visio IV.* Inc. Τὸ ῥῆμα τῆς Μωαβίτιδος. Comment. inc. Συνάγαγε τὰ περὶ τοῦ Μωάβ. Des. ἡ ἐντεῦθεν παίδευσις. Sect. X. Ibid. a pag. 600. ad pag. 617. Vltimum folium eadem recenti manu, de qua supra, suppletum est.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ATHENAGORAE ATHENIENSIS PHILOSOPHI CHRISTIANI DE RESVRRECTIONE.

Ac praeterea

Stephani Byzantii de Vrbibus & Populis.

COD. III. I. p. 1. Occurrit titulus Operis Athenagorae *de resurrectione mortuorum*, exteriori simillimus, tum opus ipsum, cuius recensionem vide supra in Cod. XXXII. Plut. X. §. VIII. In fine legitur sequens amanuensis subscriptio: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰουνίου ἕκτῃ διὰ χειρὸς κἀμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσου τοῦ Κρητὸς Οὐενετίαις. *Transcriptus est hic Liber de Resurrectione anno* MCCCCXCI. *mensis Iunii die* VI. *manu mei Ioannis Rhosi sacerdotis Cretensis Venetiis.*

II. pag. 23. Στεφάνου Βυζαντίου περὶ πόλεων καὶ δήμων. *Stephani Byzantii de Vrbibus & Populis.* Inc. Ἄβαι, πόλις Φωκική, ἀπὸ εὐθείας ἐνικῆς τῆς Ἄβη. Des. τὸ μέντοι Ὤφθις, κατὰ κρῆσιν οὕτω πέως εὗρον. Hoc Lexicon geographicum & historicum, alphabetico procedens ordine, editum est G. & L. Amstelaed. MDCCXXV. fol. apud Rud. & Gerh. Wetstenios. In littera K inter pag. 162. & 163. quinque folia sunt vacua, ut inde colligas multa desiderari; nam a voce Κελαιθρα transit ad vocem Κόρακος πέτρα. In calce vero pag. 162. *b.* amanuensis ipse ita adnotavit: ὅλως εὗρον καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον καθὼς λείπει ὧδε. Hunc defectum in citata quoque editione videre est. In fine totius Operis leguntur hi duo versiculi:

Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
Καὶ μὴ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει πόνος.
Deo dante, nihil potest invidia.
Et non dante, nihil potest labor.

Tum haec alia calligraphi subscriptio: Ἡ βίβλος αὕτη μετεγράφη Οὐενετίαις, ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμέδιτζε, χειρὶ δὲ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου τοῦ Κρητὸς ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ δευτέρῳ, μηνὸς Μαρτίου τριακοστῇ πρώτῃ. *Liber hic transcriptus est Venetiis, sumtibus quidem magnifici Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero Ioannis Rhosi presbyteri Cretensis, anno a Christi Nativitate* MCCCCXCII. *mensis Martii die XXXI.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & pulcherrimus. Constat foliis scriptis 303.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ANDREAE ARCHIEPISCOPI CRETENSIS LAVDATIO IN NATALEM DIEM BEATISSIMAE MARIAE DEIPARAE.

Titulus corrigendus.

Diversorum SS. PP. Orationes Panegyricae in nonnullas Domini, Deiparae, Sanctorumque festivitates.

I. p. 1. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ η'. Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκώμιον εἰς COD. IV. τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Πάτερ εὐλόγησον [1]. *Mense Septembri, die VIII. Andreae Archiepisc. Cretensis laudatio in Nativitatem SS. Deiparae. Pater benedic.* Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν. Des. ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος, αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L.

(1) Haec omnium ferme titulorum, qui sequuntur, conclusio est.

& L. in Auct. Novo Combefis. Tom. I. p. 1289.[1]

II. pag. 6. Ι'ωάννυ μοναχῦ τῦ Δαμασκηνοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Ioannis monachi Damasceni Sermo in Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, κ. λ. G. & L. in eius Operum edit. Paris. MDCIII. ex recensione Iac. Billii pag. 319. *b*. Huius Sermonis folium 3. recentiori manu suppletum est.

III. pag. 13. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς παναγίας Θεοτόκυ. *Eadem die. Eiusdem in ipsam maxime venerabilem Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ, κ. λ. Titulo tamen allato alius recenti manu suffectus est, nimirum: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α'νδρέυ ἀρχιεπισκόπυ Κρήτης τῦ Ι'εροσολυμίτου εἰς τὴν, κ. λ. sub cuius nomine exstat G. & L. in Auctario Novo Combefis. Tom. cit. p. 1306. Huius quoque Orationis folium tertium posterius suppletum est.

IV. pag. 19. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκυ, μετὰ ἀποδείξεως, ὅτι ἐκ σπέρματος κατάγεται τοῦ Δαβίδ. *Eiusdem*[2] *Sermo in Nativitatem SS. D. N. Deiparae, cum demonstratione, quod ex semine David descendit*. Inc. Α'λλαι μὲν ἄλλας ἑορτῶν ὑποθέσεις. Des. ἡ ἡ προσκύνησις παρὰ πάντων ἡμῶν ἀναφέρεται σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. G. & L. ut ineditus prodiit, Cl. Ang. Mar. Riccii in Florentino Lyceo Graecarum litterarum publici Professoris opera, ex hoc descriptus Codice, Florentiae apud Bernard. Paperinium MDCCXXXII. in 4. Vulgatus tamen antea fuerat G. & L. sub nomine S. Ioannis Damasceni in cit. eius Operum edit. p. 335. *b*. ubi est II. de hoc argumento, Andreae Cretensi tribuit Codex CCLXXIV. Biblioth. Coislin. Catalog. pag. 388. Quid de huius, & sequentis Orationis auctore sentiat Leo Allatius, vide in Prolegomenis ad Io. Damasceni Opera edit. Lequien. A. MDCCXII. p. XXXVII. §. LXIV.

V. p. 26. *b*. Τῦ αὐτῦ λόγος, κ. λ. *Eiusdem Sermo alius in idem argumentum*. Inc. Πάλιν ἑορτὴ, καὶ πάλιν πανήγυρις. Des. ἀνατείλαντος Χριςῦ Ι'ησῦ τῦ πάντων ἡμῶν δεσπότου, ἡ σωτῆρος Θεῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub nomine item S. Ioannis Damasceni in cit. edit. Paris. pag. 343. & est Oratio III. de hoc argumento. Andreae vero Cretensi adiudicat memoratus Codex Bibl. Coislin.

VI. pag. 32. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπυ Ι'εροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου ςαυρῦ, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάςασιν. *Mense eodem, die XIV. Sophronii Archiep. Hierosolymitani Sermo in exaltationem venerabilis Crucis, & in sanctam resurrectionem*. Inc. Σταυροῦ πανήγυρις, καὶ τίς ὐ σκιρτήσειεν; Des. καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον εὕρωμεν ἐν αὐτῷ τῷ Χριςῷ, κ. λ. G. & L. apud Gretserum Tom. II. de Cruce, pag. 67.

VII. pag. 34. *b*. Παντολέοντος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Βυζαντίων λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ ςαυροῦ. *Pantaleonis presbyteri monasterii Byzantinorum Sermo in exaltationem Crucis*. Inc. Πάλιν ὑψῦται ςαυρός. Des. ὐ ἔςησαν οἱ πόδες τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 107.

VIII. pag. 36. Ε'γκώμιον εἰς τὸν τίμιον ςαυρόν. *Encomium in venerabilem Crucem*. Inc. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; Des. ὑπὲρ δὲ τύτων ἁπάντων δοξάσωμεν τὸν Χριςὸν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Licet titulus antiquus fuerit abrasus, & in margine recentius appositum nomen Χρυσοςόμυ, *Chrysostomi*; inter huius tamen spuria recensetur Tom. II. nuperae eius Operum edit. pag. 820.

IX. pag. 40. Λόγος τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ ςαυρῦ. *Sermo de inventione venerabilis ac vivificae Crucis*. Inc. Ε'τυς διακοσιοςοῦ τρίτυ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασιλεύοντος Κωνςαντίνυ τοῦ μεγάλυ βασιλέως, ἡ θεοφιλεςάτη Ε'λένη. Des. τύχωσι τῆς μερίδος τῆς ἁγίας Θεοτόκυ καὶ ἀειπαρθένυ Μαρίας, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Graece apud Gretserum pag. 426-429. non sine aliqua lectionis varietate. Notandum, initio huius Sermonis, ita postulante temporis supputatione, correctum fuisse in margine inferiori: ἔτυς τριακοσιοςοῦ τρίτου.

X. pag. 44. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Σωσάννης. *Mense Septembri, die XIX. Vita, conversatio, & martyrium S. M. N. Susannae*. Inc. Κατὰ τὺς καιρὺς τῆς βασιλείας Μαξίμυ. Des. καὶ θαυμαςῆς παρθένυ Σωσάννης, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. ἐν Χριςῷ Ι'ησοῦ, κ. λ. Auctor incertus. G. & L. apud Bolland. Tom. VI. Sept. sub die XX. pag. 153.

XI. p. 50. *b*. *Mense Septembri, die XXIII. Encomium in conceptionem sancti Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Eadem, quae in Codice XVII. Plut. IX. §. XXXIV. ubi inscribitur, *In Io. Baptistae Nativitatem*, & adfertur *sub die* XXIV. *Iunii*.

XII. p. 55. *b*. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis Diaconi magnae Dei Ecclesiae enarratio maximorum miraculorum Archangeli Michaëlis*. Eadem, quae supra in Cod. XXI. Pl. IX. §. V. & in Cod. IX. Plut. XI. §. IX. quem vide.

XIII. pag. 82. *b*. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια'. Τοῦ ἐν

(1) De huiusce argumenti Orationibus, ipsarumque auctore, ac etiam de aliis Deiparae festis Calim. Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 181. agit, adfirmatque Orationes de Mariae Virginis Nativitate, & Assumptione, huic Andreae Cretensi Archiep. tributas, ad eum pertinere nequaquam posse, quum nondum eius aetate Virginis festa celebrarentur, ideoque in Mss. Codd. nunc Andreae, nunc Io. Damasceni, nunc Germani CPolitani, iunioris nimirum, qui seculo floruit XIII. cuique probabilius adscribendas putat, nomen praeseferre. Quod si ab illis, subiungit, conscriptae fuissent, non eas certe Nicaena Synodus II. anno DCCLXXXVII. coacta, ad sanctorum cultum probandum omisisset. Sed haec eius opinio tum ex nostri Codicis antiquitate diluitur, tum ex alio celeberrimo Syriaco Codice A. DCCLXXXVI. exarato, cuius recensionem dedit clariss. Steph. Evodius Assemannus Archiep. Apameae in Catalogo Codicum Orientalium Bibl. Mediceae, & Palatinae, ex quo habemus, seculo VII. & etiam antea festivitates Deiparae & sanctorum exstitisse, nec non in Officio, ac Missa Orationes, & commemorationes pro defunctis recitare veteres Christi fideles consuevisse.

(2) Nempe *Ioannis Damasceni*, si vetustioris tituli superioris Sermonis, ad quem referri videtur, ratio habeatur.

ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κ̀ ὁμολογητȢ̃ Θεοδώρȣ τȢ̃ ΣτȢδίτȣ διαθήκη. *Mense Novembri, die XI. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Testamentum.* Inc. Α'κȣ́ων τοῦ θείου Δαβὶδ λέγοντος. Des. τὴν παρακαταθήκην φυλάξατε, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Graece, & Latine edidit Iac. Tollius in Insignibus itineris Italici, Traiecti ad Rhen. MDCXCVI. 4. pag. 178. Versionem vero, quam addidit, non Sirmondi, cuius est illa, quam edidit Baronius ad A. DCCCXXVI. sed Livineii esse, qui conferet reperiet. Vide plura apud Fabric. B. G. Tom. IX. p. 236.

XIV. pag. 87. Ε'πιςολὴ ΝαυκρατίȢ. *Epistola Naucratii.* Post inscriptionem: Τοῖς διὰ κύριον δεδιωγμένοις, κ. λ. *Ad persequutionem patientes propter Dominum &c.* inc. Ε'ως μὲν τοῦ παρόντος, ἀδελφοί μȢ, κ. λ. Des. προσαγορεύȢσι τὴν ἁγιωσύνην ὑμῶν. Haec Naucratii Epistola encyclica, de Theodori obitu, cuius in Abbatia Studii successor fuit, G. & L. edita est a Combefisio Tom. II. Auctar. Nov. Bibl. Patr. p. 855-882.

XV. p. 96. *Mense Novembri, die XVIII. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in S. magnum martyrem Romanum.* Vide in Cod. IV. Plut. IX. §. VII.

XVI. pag. 101. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Barlaam.* Ibid. §. VI.

XVII. pag. 106. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Encomium in ingressum* (sive *Praesentationem*) *SS. Deiparae.* Idem quod in Codice XXXI. Plut. IX. §. V.

XVIII. p. 109. *b.* ΤȢ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ΠρόκλȢ ἀρχιεπισκόπȢ ΚωνςαντινȢπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν παναγίαν Θεοτόκον Μαρίαν. *S. P. N. Procli Archiep. CPolitani Encomium in SS. Deiparam Mariam.* In margine vero superiore notatum fuit: Δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὸ παρὸν ἐγκώμιον ἀναγινώσκεται εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῆς ΘεοτόκȢ. *Sciendum est, hoc Encomium legi in omni festivitate Deiparae.* Inc. Παρθενικὴ πανήγυρις. Des. κ̀ βασιλείας ȣ̓ρανῶν τύχωμεν εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, κ. λ. G. & L. in T. I. Auctarii Novi Combefis. pag. 302.

XIX. pag. 112. *b. Eadem die. Georgii Metropolitae Nicomediensis Sermo in Ingressum* (seu *Praesentationem*) *SS. Deiparae.* Vt in dicto Codice XXXI. Plut. IX. §. VI.

XX. pag. 119. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ β'. Βίος τȢ̃ ὁσίȢ πατρὸς ἡμῶν ἸωάννȢ τȢ̃ ΔαμασκηνȢ̃ συγγραφεὶς παρὰ Ἰωάννȣ πατριάρχȢ Ἱεροσολύμων. *Mense Decembri, die II. Vita S. P. N. Io. Damasceni scripta a Io. Patriarcha Hierosolymitano.* Inc. Τοῖς τετηρηκόσι. Des. σὺν σοὶ τῷ Θεῷ παραςήσομαι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. pag. 1. De qua Vita vide Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 775.

XXI. pag. 134. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ θ'. Γεωργίȣ μητροπολίτȣ Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας ΘεοτόκȢ. *Mense Decembri, die IX. Georgii Metropolitani Nicomediensis Sermo in Conceptionem SS. Deiparae.* Inc. Οὐρανὸς κ̀ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς, κ. λ. Des. τῷ τῶν ἀγαθῶν αἰτίῳ κ̀ παρόχῳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ, κ. λ. Est Georgii Nicomediensis, vel Iacobi monachi ex monasterio Coccinobaphi. Gr. & Lat. Tom. I. Auctar. Novi Combefis. pag. 1043.

XXII pag. 143. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἡ κυριακὴ τῶν ἁγίων προπατόρων. ΤȢ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȢ ΚωνςαντινȢπόλεως τȢ̃ ΧρυσοςόμȢ λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις, κ̀ εἰς τὸν Α'βραάμ. *Mense Decembri Dominica sanctorum progenitorum. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo de non appropinquando theatris, & de Abraham.* Inc. Πολλȣ̀ς οἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς. Des. μετὰ Ἰσαὰκ ἀναπαυσώμεθα, χάριτι, κ. λ. G. & L. inter eius Opera nuperae edit. T. IV. p. 768. sub diverso titulo. Prima huius Homiliae pars, in qua de fuga spectaculorum agitur, cum nostro Codice concordat, nonnullis variantibus exceptis. Secunda vero discrepat; ubi enim de tolerantia Davidis in Saulem agitur in editione, in Codice de Abrahamo differitur.

XXIII. pag. 156. Sequuntur quatuor Danielis Prophetae visiones, hoc ordine: Ο'ρασις πρώτη. *Visio I.* Inc. Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν. Des. καὶ ἐπέκεινα. Est autem Susannae historia, quae in edit. Paris. G. L. A. MDCXXVIII secundum LXX. Interpretes, Danielis principium est. Ο'ρασις δευτέρα. *Visio II.* Inc. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὢν ἐτῶν ἑξήκοντα δύο, κ̀ ἤρεσε Δανιὴλ, κ. λ. Des. κ̀ Κύρου τȢ̃ ΠέρσȢ. Est Cap. VI. cit. edit. Ο'ρασις γ'. *Visio III.* Inc. Βαλτάσαρ ὁ βασιλεύς. Des. κ̀ Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Est Cap. V. Ο'ρασις τετάρτη. *Visio IV.* Inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Α'ςυάγης. Des. ἐνώπιον αὐτȢ̃. Est ultima pars Capitis XII.

XXIV. pag. 162. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem Chrysostomi in beatum Philogonium &c.* Vide in Codice IV. Plut. IX. §. VIII.

XXV. pag. 169. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κδ'. ΤȢ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α'θανασίȢ ἀρχιεπισκόπȢ Α'λεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν, κ̀ εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον κ̀ θεοτόκον Μαρίαν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Mense Decembri, die XXIV. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Sermo in descriptionem, & in S. Virginem ac Deiparam Mariam, & in Ioseph.* Inc. Ω'σπερ οἱ τὴν χρυσίτην γῆν. Des. ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σȣ, ἐν Χριςῷ, κ. λ. G. & L. inter eius opera spuria edit. Paris. MDCXCVIII. T. II. p. 404.

XXVI. pag. 175. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε'. Λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Mense Decembri, die XXV. Sermo in Nativitatem Salvatoris nostri Iesu Christi.* Inc. Μυςήριον ξένον. Des. δόξαν ἀναπέμψωμεν σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Inter Chrysostomi Opera cit. edit. Tom. VI. p. 392. ubi praefixum Monitum videndum, quum Chrysostomi ne, an Athanasii, sive neutrius opus sit, in dubium vertatur. Haec porro suspicio antiquitus etiam viguisse, ex Chrysostomi nomi-

nis abrasione, quod relato titulo praeibat in Codice, deprehenditur.

XXVII. pag. 180. *Eadem die. Eiusdem S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum*. Inc. Αὖ πάλαι πατριάρχαι. Des. δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Inter eius Opera T. II p. 354.

XXVIII. pag. 189. *Mense Decembri, die XXVII. Gregorii Nysseni Encomium in S. protomartyrem Stephanum*. Inc. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Des. εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίκων, καὶ δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. pag 354. Aliud exemplar, in fine mutilum, dedimus supra Plut. X. Cod. XXVII. §. II.

XXIX. pag. 196. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κθ΄. Τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὰ νήπια τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντα ὑπὸ Ἡρώδου. *Mense Decembri, die XXIX. Eiusdem Gregorii Sermo in Nativitatem D. N. I. C. & in Infantes in Bethleem ab Herode sublatos*. Inc. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 339.

XXX. pag. 205. *b. Mense Ianuario, die I. Amphilochii Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae*. Inc. Ἀγαπητοί, οὐκ ἦν ἀπεικός. Des. ἐνεγκαμένης αὐτόν. Exstat G. & L. in Amphilochio Combefisii edit. Paris. A. MDCXLIV. pag. 155. Alia tria exemplaria innuimus supra, unum in Cod. XXVI. Plut. VII. §. V. ubi miraculorum argumenta protulimus, alterum in Cod. XVII. Plut. IX. §. VI. tertium in Cod. XV. Plut. XI. §. XIX. in quibus duobus postremis duodecim circiter versus brevius habetur.

XXXI. pag. 227. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔπαινος διὰ βραχέων εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eadem die. Sermo in Domini N. I. C. octava die Circumcisionem, & brevis laudatio in Magnum Basilium*. Inc. Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Des. καὶ συμβασιλεύσωμεν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Auctor idem Amphilochius. G. & L. loc. cit. pag. 10.

XXXII. pag. 232. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β΄. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἐπισκόπου γενομένου Ῥώμης. *Mense eodem, die II. Vita & gesta S. P. N. Silvestri, qui fuit Episcopus Romae*. Habes in Cod. XVII. Plut. IX. § VII. Finis tamen ab illo diversus, sequens est: ἐν κυρίῳ ἀνεπαύσατο μηνὶ Ἰαννουαρίῳ δευτέρᾳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Huius Vitae folium 13. recentiori manu suppletum est.

XXXIII. p. 249. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Mense eodem, die VI. S. P. N. Gregorii Episc. Neocaesareae Thaumaturgi Sermo in SS. Theophania*. Inc. Ἄνδρες φιλόχριστοι. Des. τῷ ἐν πνεύματι καὶ πυρὶ βαπτίζοντι Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ ἡμῶν Θεῷ, κ. λ. Latine tantum in Bibl. Patr. Lugdun. MDCLXXVII. Tom. III. pag. 314. interprete Ger. Vossio.

XXXIV. pag. 253. *b. Eadem die. S. P. N. Ioannis Chrysostomi in idem argumentum*. Inc. Πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ. Des. καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Inter eius Opera Tom. II. cit. edit. p. 367.

XXXV. pag. 259. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ η΄. Βίος καὶ θαύματα τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίκας. *Mense eodem, die VIII. Vita & miracula S. M. N. Domnicae*. Inc. Δομνίκαν τὴν τῷ ὄντι κυριώνυμον. Des. καὶ τῆς ἀκηράτου ζωῆς καταξιούμενοι καὶ διαμονῆς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Nihil de hisce Actis Fabricius Bibl. Graec. Tom. IX. ubi Vitas SS. recenset, neque Bollandus ad dictam diem.

XXXVI. pag. 267. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ΄. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Τατιανῆς. *Mense eodem, die XII. Martyrium sanctae martyris Tatianae*. Inc. Βασιλεύοντος ἐν τῇ μεγαλοπόλει Ῥώμῃ κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν Ἀλεξάνδρου. Des. καὶ τῆς μερίδος τῶν σωζομένων καταξιωθῆναι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec quoque Acta Fabricio ignota fuerunt, itemque Bollando ad dictam diem.

XXXVII. pag. 281. *b. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani in Occursum Salvatoris, & Deiparae, & in Symeonem*. Vide in Codice XXXI. Plut. X. § X.

XXXVIII. pag. 285. *S. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in idem argumentum*. Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. XXXII.

XXXIX. pag. 288. *b. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in S. Meletium Episc. Antiochiae, & in studium convenientium*. Vide in Codice IV. Plut. IX. §. XI.

XL. pag. 292. *b.* Λόγος διαλαμβάνων ἐν ἐπιτομῇ τὴν πρώτην, καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου εὕρεσιν. *Sermo comprehendens in compendio primam, secundam, & tertiam venerabilis capitis Praecursoris inventionem*. Inc. Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ἐφέστηκε Πρόδρομος. Des καὶ τῷ ἐκείνης φωτὶ ἐλλαμφθείημεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor, Fabricii iudicio, Metaphrastes.

XLI. pag. 297. *b* Βίος ἐν ἐπιτόμῳ, καὶ ἐγκώμιον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ τῆς Σιγριανῆς. *Vita in compendio, & Encomium S. P. N. Theophanis Sigrianensis*. Inc. Ὥσπερ λειμὼν εὐανθής. Des. καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμποντες, νῦν καὶ ἀεί, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat apud Bolland. Tom. II. Martii Latine pag. 224. Graecе pag. 700. ubi de hoc nostro Codice mentio fit.

XLII. pag. 303. *b.* Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. *Vita S. P. N. Alexii viri Dei*. Inc. Ἔδει μέν, ὦ ἱερωτάτη, καὶ θεοσύλλεκτος ἄθροισις. Des. δοξάζοντες ἐν παντὶ καιρῷ Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, κ. λ. Auctor incertus. Omissa haec Acta a Bolland. Tom. IV. Iulii pag. 238. seqq. ubi fusius de hoc differitur.

XLIII. pag. 311. *b.* Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱε-

ἱερομάρτυρος Βασιλείου πρεσβυτέρου τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ἐκκλησίας. *Martyrium S. hieromartyris Basilii presbyteri Ecclesiae Ancyranae*. Inc. Ἡδὺ μὲν θέαμα. Des. πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Memorat tantum haec Acta Bolland. Tom. III. Martii pag. 380. Adfert tamen alia ex Ms. Graeco Vaticano, quorum meminit Fabric. loc. cit. pag. 62.

XLIV. pag. 317. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Νεοκαισαρείας ἐγκώμιον εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. *S. P. N. Gregorii Archiep. Neocaesareae Encomium in Annunciationem SS. Deiparae semperque Virginis Mariae*. Inc. Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας καὶ ὑμνῳδίας. Des. μετὰ σοῦ καὶ ἡμᾶς καταξίωσον μετασχεῖν τῆς τελείας σου χάριτος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec verba una cum reliqua conclusione, nova manu suppleta sunt. Secundus hic est ex tribus Sermonibus, quos in Annunciationem Virginis Gregorius iste elucubravit, omnes Latine editos in Bibl. Patrum cit. edit. Tom. III. pag. 309. seqq. interprete item Ger. Vossio.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Montfauconio iudice, Sec. XI. ineuntis. Constat foliis 323.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita corrigimus.

Theophylacti Expositio in Acta Apostolorum, & in Epistolas D. Paulli.

COD. V. I. pag. 1. COmmentario in Acta Apostolorum praecedit Praefatio brevis in eadem, & in eorumdem scriptorem S. Lucam. Inc. Ἀντιοχεὺς ὑπάρχων τὸ γένος ὁ Λουκᾶς. Des. οἱ ἀπόστολοι πολλῶν καὶ μεγίστων. Commentarius vero, qui singulis sacri textus sectionibus subiicitur, inc. Τίνος ἕνεκεν ἀναμιμνήσκει αὐτὸν τοῦ εὐαγγελίου, κ. λ. Des. καὶ πᾶσαν ἐμπλήσας τὴν οἰκουμένην, οὕτω κατέλυσε τὸν βίον. In fine legitur: Πράξεις ζωηραὶ τῶν Χριστοῦ μυστῶν πρώτων. *Acta vivifica primorum Christi sacerdotum*.

II. pag. 40. *b.* Commentariis Epistolarum D. Paulli praecedit Tabula Lectionum pro singulis Dominicis totius anni. Numerantur autem primo triginta octo, quarum trigesima sexta, & septima nominantur τῆς ἀπόκρεως, seu *Carnisprivii*, trigesima octava τῆς τυροφάγου. His succedunt aliae sex *Ieiuniorum*, tum magna feria quinta, magna parasceve, & magnum sabbatum. Tandem alius Indiculus, qui incipit a Dominica Paschatis, usque ad octavam Dominicam, quae est Pentecostes. In hisce Lectiones adsignantur ex Actibus Apostolorum: in reliquis ex Epistolis Paulli sunt desumtae. Succedit deinde: Ἐξήγησις σύντομος ἐν εἴδει παραφραστικῷ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, συντεθεῖσα παρὰ Θεοφυλάκτου τοῦ ἱερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. *Expositio brevis, paraphrasis specie, in Epistolas D. Apostoli Paulli, composita a Theophylacto sacratissimo Archiepiscopo Bulgariae*. Ac primo quidem Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Romanos*. Inc. Ἡ συνεχὴς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν. Des. καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠφέλησε. Commentarius inc. Οὔτε ὁ Μωϋσῆς, οὔτε πολλοὶ τῶν μετ' αὐτόν. Des. τῶν τοῦ Σατανᾶ παγίδων συντριβομένων ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

III. p. 84. *b.* Πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή. *Epistola ad Hebraeos*. Argumentum inc. Ἐνθένδε μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὅτε καὶ ὑπὸ Νέρωνος ἀνῃρέθη. Commentarius Epistolae inc. Ἐπειδὴ ταλαιπωρούμενοι. Des. ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ, κ. λ.

IV. p. 124. Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Colossenses*. Argumentum inc. Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἅγιαι. Des. πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. Des. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπιέζουσαι, εἰς δόξαν, κ. λ.

V. p. 137. *b.* Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη. *Prima ad Thessalonicenses*. Inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων. Des. ἵνα καὶ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, κ. λ. Nullum heic argumenti ab ipso Commentario discrimen apparet.

VI. p. 146. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς *Argumentum in secundam Epistolam ad Thessalonicenses*. Inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται τὴν ἐπιστολὴν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. δι' ὧν ἐπιγνώσονται τὰς γνησίας αὐτοῦ ἐπιστολάς. Commentarius inc. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Des. τοῦ προσλαβομένου ἡμᾶς καὶ προσαγαγόντος τῷ πατρὶ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ.

VII. pag. 151. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Titum*. Inc. Τῶν τῷ Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὤν. Des. ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεως τινός. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι. Des. καὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ σώματα ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

VIII. p. 156. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam primam ad Corinthios*. Inc. Ἡ Κόρινθός ἐστι μὲν πόλις τῆς Ἑλλάδος. Des. διὸ καὶ οὕτως ἄρχεται. Commentarius inc. Ὅρα προοίμιον εὐθὺς καθαπτόμενον τῶν ψευδοδιδασκάλων. Des. τοῦ Χριστοῦ σκηνωμάτων καταξιωθησόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 198. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam secundam ad Corinthios*. Inc. Δευτέραν πρὸς Κορινθίους τίθησιν ἐπιστολὴν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὡς ἰδιώτην, καὶ οὐδενὸς ἄξιον λόγου. Commentarius inc. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας ἐκεῖ τὸν Τιμόθεον. Des. τοῦ τελείου ἐν τριάδι Θεοῦ δεικνύμενοι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

X. p. 224. *b.* Ἐξήγησις τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. *Enarratio in Epistolam primam*

mam ad Timotheum. Argumentum inc. Τῶν τῦ Παύλυ μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν. Def. ἀλλ' οἷα διδασκάλῳ πρέπει. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν. Def. καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα, σὺν πατρὶ, κ. λ.

XI. p. 236. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam secundam ad Timotheum*. Inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστολήν. Def. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἤδη ἦν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίυ διανέστησεν. Def. ὅλω γὰρ τῆς ἐκείνυ προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύξεται. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XII. p. 244. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Ἐφεσίυς ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Ephesios*. Inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μὲν ἐστι τῆς Ἀσίας. Def. πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν ταύτῃ μυστηρίων. Commentarius inc. Ἴδε τὸ διὰ τῷ πατρὶ δέδωκε. Def. ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ ἀφθάρτῳ νυμφίῳ τῶν παρθένων καὶ ἀδιαφθόρων ψυχῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIII. p. 260. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Philemonem*. Inc. Οὔτε δοῦλον, ὔτε δεσπότην ὁ Χριστὸς προσιόντας αὐτῷ ἀποβάλλεται, Def. τοσαύτης ὠφελείας γέμυσαν. Commentarius inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην. Def. δι' ἡμᾶς δούλυ φανέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινῦ Θεοῦ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. p. 262. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Galatas*. Inc. Πολλῦ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ. Def. διὸ καὶ ὕτως ἄρχεται. Commentarius inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητήν. Def. τῇ ἀναιρέσει τῆς παλαιᾶς καὶ σωματικῆς ὑποδείξαντι· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XV. p. 275. Ὑπόθεσις εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίυς ἐπιστολήν. *Argumentum in Epistolam ad Philippenses*. Inc. Οἱ Φιλιππήσιοι ἀπὸ πόλεως εἰσὶ μιᾶς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Φιλίππων. Def. φιλῶν αὐτὺς καὶ τιμῶν φαίνεται. Commentarius inc. Ἐνταῦθα ὐ τίθησι τὸ αὐτῦ ἀξίωμα. Def. ἀπολαύσωμεν τῦ πλύτυ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. De variis horum Commentariorum editionibus cum Graecis, tum Latinis vide Fabric. B. G. Tom. VI. p. 288. seq. Nobis Latinam tantum editionem Antuerp. MDLXIV. in 8. per Philippum Montanum adornatam consulere licuit. Alia nos exemplaria huius paraphrasticae Expositionis innuimus supra Plut. VI. Cod. VIII. Plut. X. Cod. IX. & Plut. XI. Cod. VII. quorum prima duo mutila sunt.

XVI. pag. 285. *b.* Occurrit fragmentum quoddam, ob foedam, mutilamque paginam vix legendum, in quo de rebus astronomicis agitur, quodque nescio quis ἱερεὺς τὸ παρὸν ἔγραψεν, ita enim in fine legitur.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. min. Sec. XIII. cuius prima & ultima pagina, marginibus laceris, vix legi possunt. Constat foliis 285.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

DIVI ANASTASII RESPONSIO.

Titulus sic reddendus.

Anastasii Patriarchae Antiocheni Responsiones, & aliorum SS. Patrum Excerpta varia.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγίυ Ἀναστασίυ ἀποκρίσεις πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρά τινων ὀρθοδόξων. Πρῶτον περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. Anastasii* [1] *Responsiones ad interrogationes a quibusdam Orthodoxis sibi propositas. Primum de diversis Capitibus*. Inc. Ἐρώτησις. Τί ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ τελείυ χριστιανοῦ; Ἀπόκρισις. Πίστις ὀρθὴ καὶ ἔργα θεοσεβῆ, κ. λ. Ex CLIV. Quaestionibus, quibus respondet Anastasius, ut videre est Operum Iac. Gretseri edit. Ratisb. MDCCXL. Tom. XIV, p. 161. quam nos prae manibus habuimus, in hoc Codice LXXXVI. tantum exhibentur, ut ex marginalibus numeris posterius additis apparet. Primae LIX. cum dicta edit. concordant, nisi quod XXVIII. numero bis repetito, & ex Quaestionibus XXXIII. & XXXIV. una conflata, quae in edit. est LIX. in Codice LVII. enunciatur. Inter hanc & sequentem LX. inseruntur aliae decem, nempe a CXLII. usque ad CLI. inclusive: quare LXVIII. est in Codice, quae in editione est LX. tum ordine procedunt usque ad LXXIV. inclusive; ac deinde reliquae omnes usque ad CLII. desiderantur. Harum finis est: εἴτε διὰ λόγυ, εἴτε διὰ ἐπιστολῆς, quae sunt extrema verba fragmenti ex Basilii Libro de Spiritu Sancto desumti, & ad ultimam Quaestionem pertinentis; incidunt autem cit. Tom. pag. 444. Sciendum in hoc exemplari quasdam sententias Patrum reticeri, ac alias reponi, quae in aliis Codicibus desiderantur: quorum nomina ac loca heic adferre praetermittimus, quum id muneris iam Fabricius praestiterit Bibl. Graec. T. IX. pag. 325. Monemus tantum, quum minor heic Quaestionum numerus, uti mox innuimus, habeatur, pauciorum quoque scriptorum nomina recenseri; unius praeterea Titi Bostrensis, cuius in Fabriciano elencho nulla mentio, in nostro Codice excerptum referri. COD. VI.

II. pag. 215. Διάλογος τῶν ἁγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγυ. *Dialogus SS. Basilii & Gregorii Theologi*. Inc. Βασίλειος. Τί ἐστιν ἀρχή; Γρηγόριος. Τὸ πρῶτον αἴτιον τοῦ δευτέρυ αἰτίυ. Def. ὡς οἶδεν αὐτὸς ᾠκειώσατο. Personarum nomina in Codicis margine apponuntur. Legitur etiam in dicto Codice Coislin. CXX. pag. 209.

III.

(1) Habentur etiam in Codice Coislin. CXX. Catalog. pag. 193. ubi tamen typographi lapsu pro *Anastasii* legitur *Athanasii*.

III. p. 218. Θεοδώρυ ἐκ τῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Theodori ex Libro de S. Trinitate*. Inc. Μίαν εἶναι τῶν ὅλων ἀρχήν. Des. καὶ ὐκ ἠλλοίωμαι. Ibid. p. 210. ubi pro *Theodori* legitur *Theodoreti*.

IV. pag. 222. *b*. Περὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίυ ἐκ τῶν ἀποςολικῶν διαταγμάτων. *De apparitione Domini ex Apostolicis Constitutionibus*. Inc. Ἐτέχθη μὲν γαρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςός. Des. ἀνελήφθη δὲ ταχὼν τρίτη, ὥρᾳ θ' τῆς ἡμέρας. Edidit Cotelerius Not. ad Lib. I. Constit. Apostol. pag. 119.

V. pag. 223. Εὐσεβίυ ἐκ τῶν χρονικῶν. *Eusebii ex Chronicis*. Inc. Μετὰ γὰρ τὸ πληρωθῆναι. Des. τριήμερος ἀνέςη ἡμέρᾳ κυριακῇ.

VI. pag. 224. Ἡσυχίυ ἐκ τῦ εἰς τὴν Χριςῦ γένναν. *Hesychii ex Sermone in Christi ortum*. Inc. Ἐν γὰρ τῷ τεσαρακοςῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Αὐγύςυ. Des. εἰς τὸ ς' ἔτος παθῆναι τὸν κύριον. In dicto Cod. pag. 214. Hunc Sermonem edidit Carolus Du-Fresnius in Append. ad Chronic. Pasch.

VII. pag. ead. *b*. Ἰωάννυ Δαμασκηνῦ περὶ τῶν Μακεδόνων (intellige μηνῶν) ἐκ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἐκδόσεως. *Ioannis Damasceni de mensibus Macedonicis ex Ecclesiastica traditione*. Inc. Φασὶν γὰρ οἱ Ἕλληνες. Des. καὶ ἀνύεται τάχιον. Inter eius Opera edidit Mich. Lequienius T. I. pag. 577.

VIII. pag. 225. *b*. Ἐπιφανίυ περὶ τῶν οβ' προφητῶν, ϰ προφητίδων. *Epiphanii de LXXII. Prophetis, & de Prophetissis*. Inc. Α' Ἀδάμ. β' Ἐνώχ. γ' Νῶε. Des. θ' Ἐλισάβετ ἡ μήτηρ Ἰωάννυ. ι' Μαρία ἡ θεοτόκος. Edidit Cotelerius in Not. ad Lib. IV. Constit. Apost. p. 220.

IX. p. 226. *b*. Τοῦ αὐτῦ περὶ τῶν ις' προφητῶν, πόθεν ϰ πῦ ἐτελειώθησαν. *Eiusdem de XVI. Prophetis* (h. e. XII. Minoribus, & IV. Maioribus) *quomodo, & ubi mortui sunt*. Inc. Α' Ὡσηὲ ὑὸς Βεὶρὶ ἦν ἐκ Βελεμὼθ φυλῆς Ἰσάχαρ. Des. ϰ ἐὰν αἷμα ῥεύσωσιν, φόνος ἔςαι τῦ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. vero 232. narrationi de Hieremia propheta, qui in ordine XIV. est, subnectuntur quaedam, quorum titulus: Τὰ παραλειπόμενα Ἱερεμίου τοῦ προφήτυ. *Paralipomena Hieremiae prophetae*. Inc. Ἐγένετο ἡνίκα αἰχμαλωτεύθησαν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων. Des. οὐκ ἰδῦ ἐνταῦθα ἐγγέγραπται ἐν τῇ ἐπιςολῇ Βαρύχ.

X. pag. 249. *b*. Περὶ Ἡλίυ. *De Elia*. Inc. Ἡλίας δὲ ὁ Θεσβίτης. Des. πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Hic propheta additus videtur supradictis XVI.

XI. pag. 250. Subsequitur alia manu recentiori: Περὶ τῶν Χριςιανῶν βασιλέων. *De Christianis Imperatoribus*, scilicet a Constantino Magno ad Alexandrum Leonis successorem, indicatis annis regni uniuscuiusque. Inc. Α' Κωνςαντῖνος ὁ μέγας ἔτη λβ'. Des. μζ Ἀλέξανδρος ἔτη α'. ἡμέρας ιε'.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius primae duae paginae diversa manu, item antiqua, suppletae sunt. Constat foliis 250.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

I. pag. 1. Ἀναςασίυ ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις COD. VII.
παρά τινων ὀρθοδόξων περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *Anastasii Responsiones ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Orthodoxis de diversis Capitibus*. Habentur autem in hoc Codice, ut ex numeris margini recentiori manu adiectis apparet, tantum LXXXI. eodemque ordine procedunt, quem in superiori Codice VI. notavimus; nisi quod inter paginam 140. & 141. duo folia exciderunt, Quaestiones XLI. XLII. XLIII. & XLIV. continentia; & inter pag. 144. & 145. alia item duo, in quibus pars Quaestionis XLVII. tota XLVIII. & initium IL. habebatur. Initium, & finis cum memorato Codice concordat. Sequitur heic tamen alia Quaestio, numero LXXXII. notata, quae inter Anastasii Quaestiones non habetur. Ea est huiusmodi: Τί τὰ τέσαρα θηρία, ἅπερ ἑώρακε Δανιὴλ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβαίνοντα; Responsio inc. Ἐθεώρυν γάρ, φησὶ, ϰ ἰδὺ τέσσαρες ἄνεμοι, κ. λ. Des. ϗ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτῷ ἕως καιροῦ. Patrum vero nomina, unde auctoritates in Responsionibus adductae, plura sunt, quam in dicto Codice, ac fere quotquot recensentur a Fabricio loc. cit. haereticorum scriptorum nominibus exceptis. Leguntur praeterea in hoc Codice duo illa scholia, quae adfert Montfauconius in Biblioth. Coislin. Codice CXX. pag. 194. alterum de maximis mundi Fluminibus & Montibus p. 115. alterum de Api, & Mendete Aegyptiorum, pag. 144. *b*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 209.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

D. Basilii Homiliae XL. Epistolae IV. & martyrium SS. Eustratbii, Auxentii &c. auctore Eusebio monacho Sebasteno.

I. pag. 1. Totius Voluminis haec est COD. VIII.
epigraphe: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας ἠθικά. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Moralia*. Deinde Homilia prima sic inscribitur: Ὁμιλία εἰς τὴν ἀρχὴν τῦ πρώτυ ψαλμοῦ. Κύριε εὐλόγησον. (1) *Homilia in principium primi Psalmi. Domine benedic*. Inc.

(1) Verba, Κύριε εὐλόγησον, omnibus ferme Homiliis huius Codicis praefixa, indicio sunt adhibitas eas fuisse pro lectionibus Divini Officii, quae nocturno tempore in choro recitabantur.

Inc. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευσος. Des. ὧν ἠκύσατε, χάριτι τῦ Χριςῦ, κ. λ. Gr. & Lat. Tom. I. Operum edit. Paris. A. MDCCXXI. fol. p. 90. In fine vero cuiuslibet Homiliae titulus repetitur, interdum ab illo, qui initio apponitur, diversus; quod monuisse semel satis fuerit.

II. pag. 9. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. *Eiusdem in illud „ Attende tibi ipsi „.* Inc. Τοῦ λόγυ τὴν χρῆσιν. Des. ἵνα προσέχης Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 16.

III. pag. 19. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίυ, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in dictum illud Evangelii secundum Lucam „ Destruam horrea mea, &c. „* Inc. Διπλῦν τὸ εἶδος. Des. εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 43. Titulus in fine diversus ita habet: Εἰς τὸ ῥητὸν τῦ εὐαγγελίυ τῦ κατὰ Λουκᾶν περὶ πλυτύντων.

IV. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλυτύντων. *Eiusdem contra divites.* Inc. Εἴρηται ϗ πρώην. Des. ζωῆς τῆς ἐν αὐτῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 51.

V. pag. 40. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ιδ' ψαλμόν. *Eiusdem in Psalmum XIV.* Inc. Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί συ. Des. ἡ βασιλεία τῶν ὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. In Appendice Tom. I. pag. 352. tamquam supposita. Ex nostri tamen Codicis antiquitate, XI. conscripti Seculo, qui forte alicui Graecorum Monasterio, pro eorum temporum liturgia inserviebat, argui posset, Homiliam hanc ante illud tempus etiam S. Basilio adiudicatam fuisse, eique propterea locum adsignatum ante sequentem, cuius titulus, ac prima verba, aliam in eumdem Psalmum Homiliam supponunt.

VI. pag. 46. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς μέρος τῦ ιδ' ψαλμοῦ κατὰ τοκιζόντων. *Eiusdem in partem XIV. Psalmi contra foeneratores.* Inc. Χθὲς εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον. Des. ἀποληψόμενος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. I. p. 107.

VII. p. 54. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηςείας λόγος α'. *Eiusdem de ieiunio Sermo I.* Inc. Παρακαλεῖτε, φησίν. Des. τῆς ἐν τῷ νυμφῶνι εὐφροσύνης, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 10. secundo loco positus.

VIII. pag. 61. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηςείας λόγος β'. *Eiusdem de ieiunio Sermo II.* Inc. Σαλπίσατε, φησίν. Des. ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τοῦ Χριςοῦ αὐτῦ, κ. λ. Ibid. pag. 1. primo loco positus.

IX. pag. 71. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ μεθυόντων. *Eiusdem contra ebriosos.* Inc. Κινεῖ μέν με. Des. τοῦ Θεῦ ϗ σωτῆρος ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 112.

X. pag. 81. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς πρός τινα εὐεμπτώτως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiusdem de ira adversus quemdam in hoc vitium valde pronum.* Inc. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν. Des. κληρονομήσυσι γῆν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 83. inscriptus, Κατὰ ὀργιζομένων.

XI. pag. 90. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Hoc expuncto titulo, alia manu suffectus est insequens: Τῦ αὐτῦ περὶ φθόνυ. *Eiusdem de invidia*, qui in fine etiam repetitur. Inc. Ἀγαθὸς ὁ Θεός. Des. ἐχαρίσατο ἡμῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 91.

XII. pag. 98. *b.* Τῦ αὐτῦ ὁμιλία περὶ εὐχαριςίας. *Eiusdem Homilia de gratiarum actione.* Inc. Ἠκύσατε τῶν ῥημάτων. Des. ἐνοικῆσαι, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 24.

XIII. p. 108. Τῦ αὐτῦ ὁμιλία εἰς τὴν μάρτυρα Ἰυλίτταν, ϗ εἰς τὰ παραλειπόμενα τῆς προλεχθείσης ὁμιλίας περὶ εὐχαριςίας. *Eiusdem Homilia in martyrem Iulittam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione.* Inc. Ἡ μὲν ὑπόθεσις. Des. τῆς χάριτος τοῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 32.

XIV. pag. 120. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Inc. Ἀγαθὸς ὁ τῆς εὐπειθείας. Des. τῦ θελήματος τῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XV. pag. 139. *b.* Τῦ αὐτῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ὅτι ὐκ ἔςι τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεός. *Eiusdem Homilia in illud, quod Deus non est auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας. Des. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 72.

XVI. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν πεντηκοςὸν θ' ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in Psalmum LIX.* Inc. Πρὸς τὸ πρόθυμον. Des. δυνάμει ςηριζόμενος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. I. pag. 188.

XVII. pag. 157. Τοῦ αὐτῦ εἰς τὸν ξα' ψαλμόν. *Eiusdem in LXI. Psalmum.* Inc. Δύο ψαλμὺς ἔγνωμεν. Des. τῶν ἁμαρτημάτων διαφυγεῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVIII. pag. 164. Τῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἑκατοςὸν τεσσαρεσκαιδέκατον ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in CXIV. Psalmum.* Inc. Πάλαι καταλαβόντες. Des. τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἣν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 199.

XIX. pag. 170. Τοῦ αὐτῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἑκατοςὸν πεντεκαιδέκατον ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in CXV. Psalmum.* Inc. Ἐπίςευσα διὸ ἐλάλησα. Des. ταῖς ἐντολαῖς τῦ κυρίυ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In Append. eiusdem Tom. I. p. 371.

XX. pag. 176. *b.* *Eiusdem Encomium in SS. XL. martyres.* Habes in Codice XXVI. Plut. VII. §. XVII.

XXI. pag. 185. *Eiusdem Encomium in Gordium martyrem.* Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXII. pag. 194. Τῦ αὐτῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν Λακίζοις. *Eiusdem Homilia habita in Lacizis.* Inc. Ἀγλαΐζεται. Des. τῦ κυρίυ φιλανθρωπίας. In Appendice Tom. II. pag. 587.

XXIII. pag. 204. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐν λιμῷ ῥηθεῖσα ϗ αὐχμῷ. *Eiusdem Homilia, dicta in fame & siccitate.* Inc. Λέων ἐρεύξεται. Des. ἀντιμετρηθήσεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 62.

XXIV. pag. 216. *b.* *Eiusdem Homilia exhortatoria ad S. Baptisma.* Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV. pag. 227. *b.* Τοῦ αὐτῦ περὶ πίςεως. Eius-

Eiusdem de Fide. Inc. Θεῷ μεμνῆσθαι. Des. ἀπολιμπάνειν, ἐν χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ. Tom. cit. p. 130.

XXVI. pag. 231. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Sermo in S. Baptisma*. Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σῶμα ἑαυτῷ καταδεξάμενος. Des. ἣν ἔχετε πρὸς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἀδελφότητος. Titulus in fine diversus ita habet: Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς δύσεως. *Epistola ad Episcopos Occidentis*: & quidem rectius; quum non inter eius Homilias, sed inter Epistolas habeatur Tom. III. p. 372. N. CCXLIII. sub titulo: Πρὸς Ἰτάλους καὶ Γάλλους ἐπισκόπους περὶ τῆς καταστάσεως καὶ συγχύσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

XXVII. pag. 235. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ζ' ψαλμόν. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὃν ᾖσεν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. *Eiusdem in Psalmum VII. Psalmus David, quem cecinit Domino pro verbis Chusi filii Iemeni*. Inc. Δοκεῖ πως ἐναντίως. Des. συνέχειν αὐτοῖς. Tom. I. p. 97.

XXVIII. pag. 246. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κη' ψαλμόν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum*. Inc. Ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος ψαλμός. Des. μετασχεῖν ἐν εἰρήνῃ, ἐν Χριστῷ κ. λ. Ibid. p. 113.

XXIX. pag. 259. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κθ' ψαλμόν. Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου Δαβίδ. *Eiusdem in XXIX. Psalmum. Psalmus cantus dedicationis domus David*. Inc. Ψαλτήριον μέν. Des. ποιῆσαι δυνήσεται. Ib. p. 124.

XXX. p. 267. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν λϐ' ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in XXXII. Psalmum*. Inc. Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ. Des. σύμμορφον τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 131. ubi initium adlatum ponitur pro Homiliae titulo.

XXXI. pag. 280. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κη' ψαλμόν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum*. Inc. Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ. λ. Des. τοῖς ἀξίοις αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In Appendice eiusdem Tomi, veluti spuria reponitur pag. 358. ubi prima verba, quae attulimus, tituli loco sunt.

XXXII. pag. 285. *b.* Εἰς τὸν λγ' ψαλμὸν τῷ Δαβὶδ, ὁπότε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν. *In Psalmum XXXIII. David, quando immutavit faciem suam coram Abimelech, & dimisit eum, & abiit*. Inc. Ἐπὶ δύο ὑποθέσεις. Des. τῶν ἐλπιζόντων ἐπ' αὐτόν. Tom. I. pag. 142.

XXXIII. pag. 305. Εἰς τὸν λζ' ψαλμόν. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ εἰς ἀνάμνησιν. *In Psalmum XXXVII. Doctrina confessionis. Psalmus David in recordationem*. Inc. Οἱ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Des. τῆς ἐμῆς σωτηρίας. In Append. dicti Tomi p. 362.

XXXIV. pag. 316. Εἰς τὸν μδ' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων, τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. *In Psalmum XLIV. In finem pro iis, qui immutabuntur, filiis Core ad intellectum, canticum pro dilecto*. Inc. Φαίνεται μὲν καὶ οὗτος. Des. ἡ ἐξομολόγησις τῶν λαῶν. In dicto T. I. p. 158.

XXXV. pag. 331. Εἰς τὸν με' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορέ. ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμός. *In Psalmum XLV. In finem pro filiis Core. Psalmus pro arcanis*. Inc. Προφητείαν μοι δοκεῖ. Des. καινὸν ἄνθρωπον. Ib. p. 170.

XXXVI. p. 340. Εἰς τὸν μη' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. *In Psalmum XLVIII. In finem filiis Core Psalmus*. Inc. Ἐφαντάσθησαν. Des. καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Ibid. pag. 176.

XXXVII. pag. 355. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων. *Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere*. Inc. Πολλά με τὰ παρακαλοῦντα. Des. ἀποφεύγοντες. Tom. II. pag. 173. In fine subiicitur stichometria hoc pacto: Στίχοι χλζ'. *Versus DCXXXVII*. Tum haec subscriptio manus multo recentioris, seculi fortasse XIV. Ἰωσὴφ ἱερομονάχου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος, τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ κοπροκανθάρου. *Iosephi hieromonachi SS. Deiparae Benefactricis, peccatoris & immunditiae vasis*. Fuit fortasse possessor Codicis.

XXXVIII. pag. 369. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον ἐκπεσοῦσαν. *Eiusdem ad virginem lapsam*. Inc. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι. Des. καὶ ἀπολωλότα, καὶ ηὑρέθη. Est Epistola XLVI. T. III. p. 135. In fine: Στίχοι σπε'. *Versus CCLXXXV*.

XXXIX. pag. 375. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα ἐκπεσόντα. *Eiusdem ad monachum lapsum*. Inc. Διττός μοι φόβος. Des. τίνες ἐστέ. Est Epistola XLV. ibid. p. 133. In fine: Στίχοι πε'. *Versus LXXXV*.

XL. pag. 378. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν. *Eiusdem Homilia adversus calumniantes nos, quod tres Deos adseramus*. Inc. Μεγάλη παράκλησις. Des. ὡς αὐτὸς οἶδεν. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 609. in Appendice. Varius titulus in fine: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν.

XLI. pag. 382. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ προσηλῶσθαι τοῖς βιωτικοῖς, καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. *Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto*. Inc. Ἐγὼ μὲν ᾤμην. Des. διαθρέψει. αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 163. In fine prima tantum tituli pars repetitur.

XLII. pag. 395. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, πῶς δεῖ σωφρονεῖν. *Eiusdem Homilia, quomodo oporteat modestos esse*. Inc. Ὤφειλεν ἄνθρωπος. Des. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 156. ubi titulus; Περὶ ταπεινοφροσύνης.

XLIII. pag. 402. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν παράδεισον. *Eiusdem Homilia in Paradisum*. Inc. Καίγε ἐφύτευσεν. Des. πάντα ταῦτα τῇ διανοίᾳ καταμαθὼν, δόξαζε τὸν Θεὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. I. p. 347. in Appendice, ubi in fine quatuor ferme versus longior.

XLIV. pag. 407. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον. *Eiusdem*

dem Epistola ad S. Gregorium Theologum. Inc. Ε'πέγνων σου τὴν ἐπιςολήν. Desſ. ἐπιζητοῦντος. Est Epistola 11. Tom. III. p. 70.

XLV. pag. 414. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐςρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ο'ρέςου, καὶ Μαρδαρίου. *Martyrium SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Orestae, & Mardarii*. Habes alibi, ac praecipue in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. quem vide. Heic adnectuntur sequentia: Ε'γὼ δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς Εὐσέβιος ἐκπαιδόθεν μονάζων τὴν Σεβαςήνων ᾤκουν πόλιν ἐν τῇ κέλλῃ μου διάγων, καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων μαρτυρολογίων εἶχον καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου τούτου ἐν τῷ γλωσσοκόμῳ· καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Εὐςρατίου ἐν τῇ πόλει . . . . . . *Ego vero Eusebius peccator, iam inde a puero monachus habitabam in urbe Sebaste, in mea cella degens, & cum multis aliis Martyrologiis habui quoque in scrinio huius sancti monumenta; & quia non erant S. Eustratii reliquiae in urbe* . . . . . . Reliqua desiderantur, avulso scilicet folio. Ex hac subscriptione coniicitur auctor huiusce martyrii fuisse Eusebius monachus Sebastenus, ut in dicto Codice obiter innuimus.

Cod. Graec. membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. cum titulis utplurimum minio exaratis, & aliquando ornatis. Constat foliis scriptis 434.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

Basilii Magni Homiliae XLVII. Epistolae X. & Liber de Virginitate.

COD. IX. POst Indicem eorum, quae in hoc continentur Volumine, ab eadem manu, cui totum debemus Codicem, exaratum, occurrunt primo S. Basilii Homiliae XVII. in Psalmos, quarum quum initium, & finem in superioris Codicis recensione dederimus, heic, brevitatis gratia, seriem tantummodo diversam ac stichometriam, quae fere singulis subiicitur, innuemus. Earum itaque series sequens est.

I. p. 2. Homilia prima est *in principium primi Psalmi*, cuius in fine repetitur titulus (quod huic Codici etiam in reliquis, quae sequuntur, omnibus solemne est) & additur stichometria hoc pacto: Στίχοι φδ'. *Versus DIV*. In edit. cit. Tom. I. p. 90.

II. pag. 7. Secunda Homilia est *in Psalmum VII*. In fine: Στίχοι ψζ'. *Versus DCCVII*. & haec verba: ἕως ὧδε ἀτελῶς ὁ ψαλμὸς φέρεται. In cit. Tom. pag. 97.

III. pag 12. *b*. Tertia *in Psalmum XIV*. cuius initium: Κύριε, τίς παροικήσει, κ. λ. Στίχοι τπε'. *Versus CCCLXXXV*. Ibid. p. 352. in Appendice.

IV. pag. 16. Quarta *in reliqua Psalmi XIV. & contra foeneratores*, quae inc. Χθὲς εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον, κ. λ. Στίχοι υνε'. *Versus CCCCLV*. Ibid. pag. 107.

V. p. 20. *b*. Quinta *in Psalmum XXVIII*. quae inc. Ο' κη' ψαλμὸς, κ. λ. Στίχοι ωιγ'. *Versus DCCCXIII*. Ibid. p. 113.

VI. pag. 27. *b*. Sexta *in reliqua Psalmi XXVIII*. cuius initium est: Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ λ. Nulla heic stichometria. Ibid. pag. 358. in Appendice.

VII. pag. 30. Septima *in Psalmum XXIX*. Στίχοι φνα'. *Versus DLI*. Ibid. p. 124.

VIII. p. 35. Octava *in Psalmum XXXII*. quae desſ. σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης τοῦ Χριςοῦ. In fine: Στίχοι ωξβ'. *Versus DCCCLXII*. Ibid. p. 131.

IX. p. 42. *b*. Nona *in Psalmum XXXIII*. Στίχοι ,αρμδ'. *Versus MCXLIV*. Ib. p. 142.

X. pag 53. Decima *in Psalmum XXXVII*. Στίχοι ϡζ'. *Versus DCCCCVII*. Ibid. pag. 362 in Appendice.

XI. pag. 59. *b*. Vndecima *in Psalmum XLIV*. Στίχοι ωλ'. *Versus DCCCXXX*. Ibid. pag. 158.

XII. pag. 67. *b*. Duodecima *in Psalmum XLV*. stichometriam non habet. Ib. p. 170.

XIII. pag. 72. Decima tertia *in Psalmum XLVIII*. Στίχοι ωιη'. *Versus DCCCXVIII*. Ibid. pag. 176.

XIV. pag. 80. Decima quarta *in Psalmum LIX*. Στίχοι σος'. *Versus CCLXXVI*. Ibid. p 188.

XV. pag. 83. Decima quinta *in Psalmum LXI*. Ibid. pag. 193. Nullam neque haec, neque aliae deinceps Homiliae stichometriam habent.

XVI. pag. 87. Decima sexta *in Psalmum CXIV*. Ibid. pag. 199.

XVII. pag. 90. Decima septima *in Psalmum CXV*. Ibid. p. 371. in Appendice.

XVIII. pag. 93. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. *Eiusdem Homilia in illud „ In principio erat Verbum „*. Inc. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν εὐαγγελίων. Desſ. τῶν λειπομένων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. II. p. 134.

XIX. pag. 96. *b*. *Eiusdem Sermo in Christi Nativitatem*. Idem, qui in Codice XVII. Plut. IX. §. III.

XX. p. 101. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ πνεύματος ἁγίου. *Eiusdem Sermo de Spiritu Sancto*. Inc. Ο' βαπτιζόμενος εἰς τριάδα. Desſ. τῇ κατὰ τὸ πνεῦμα προσηγορίᾳ καὶ ὁμοιώσει. Tom. II. pag. 583. in Appendice. In Codice tamen mutilus est; finis enim adlatus incidit in pag. 585. v. 36.

XXI. pag. 103. *Eiusdem Homilia in dictum illud Evangelii secundum Lucam „ Destruam horrea mea, &c. „* Vide in Codice superiori §. III.

XXII. pag. 107. *b*. *Eiusdem Homilia adversus divites*. In dicto Codice, §. IV.

XXIII. p. 114. *b*. *Eiusdem Homilia in principium Proverbiorum*. Ibidem §. XIV.

XXIV. pag. 124. *b*. *Eiusdem Homilia exhortatoria ad Baptismum*. Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV.

XXV. pag. 130. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ βαπτίσματος. Λόγος β'. *Eiusdem Homilia de Baptismo. Sermo II.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Des. τότε ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι, ὡς ὁ ἥλιος. Tom. II. pag. 624. in Appendice; & sunt duo prima Capita Libri I. *de Baptismo*.

XXVI. p. 147. *b. Eiusdem Homilia prima de ieiunio.* Vide in Codice superiori, §. VIII.

XXVII. pag. 153. *Eiusdem Homilia secunda de Ieiunio.* Ibid. §. VII.

XXVIII. pag. 157. *b. Eiusdem Homilia, Quod non est auctor malorum Deus.* Ib. §. XV.

XXIX. pag. 164. *b. Eiusdem Homilia in illud „ Attende tibi ipsi „.* Ibid. §. II.

XXX. pag. 170. *Eiusdem Homilia de Ira, adversus quemdam dicta, qui ad hoc vitium valde pronus erat.* Ibid. § X.

XXXI. pag. 175. *b. Eiusdem Homilia de Invidia* Ibid. § XI.

XXXII. pag. 180. *Eiusdem Homilia adversus ebriosos.* Ibid. §. IX.

XXXIII. pag. 185. *b. Eiusdem Homilia de gratiarum actione.* Ibid. §. XII.

XXXIV. pag. 191. *Eiusdem Homilia in martyrem Iulittam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione.* Ib. §. XIII.

XXXV. pag. 198. *Eiusdem Encomium in SS. Quadraginta martyres.* Ibid. §. XX.

XXXVI. pag. 202. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Βαρλαὰμ τὸν μάρτυρα. *Eiusdem Encomium in Barlaam martyrem.* Inc. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων. Des. ἀγωνοθέτης Χριστὸς, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. Operum p. 138.

XXXVII. p. 204. *Eiusdem Encomium in martyrem Gordium.* Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXXVIII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα, ϗ περὶ πίστεως. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Mamantem, & de fide.* Inc. Οὐκ ἀγνοῶ τὸ μέγεθος. Des. χάριν τοῦ πνεύματος· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag. 183.

XXXIX. pag. 212. *Eiusdem Homilia de Fide.* In dicto Codice VIII. superiori §. XXV.

XL. pag. 214. *b. Eiusdem Homilia adversus calumniantes nos, quod tres Deos adseramus.* Ibid. §. XL.

XLI. pag. 216. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία κατὰ Σαβελλιανῶν, Ἀρειανῶν, ϗ τῶν Ἀνομοίων. *Eiusdem Homilia adversus Sabellianos, Arianos, & Anomoeos.* Inc. Μάχεται Ἰουδαϊσμὸς Ἑλληνισμῷ. Des. εἰς τὰς ἀξίας ἐννοίας περὶ τοῦ πνεύματος. Tom. cit. p. 189.

XLII. pag. 221. *b. Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere.* In dicto Codice VIII. §. XXXVII.

XLIII. pag. 229. *Eiusdem Homilia dicta in Lacizis.* Ibid. §. XXII.

XLIV. pag. 235. *Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate.* Ibid. §. XXIII.

XLV. pag. 241. *b. Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto.* Ibid. §. XLI.

XLVI. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα. *Eiusdem Epistola ad monachum lapsum.* Inc. Χαίρειν οὐ λέγομεν. Des. ϗ πάντας ἡμᾶς. Est Epist. xliv. Tom. III. p. 131.

XLVII. pag. 250. *Eiusdem alia Epistola ad monachum lapsum.* In dicto Codice VIII. §. XXXIX.

XLVIII. pag. 251. *Eiusdem Epistola ad virginem lapsam.* Ibid. §. XXXVIII.

XLIX. pag. 254. *Eiusdem Epistola ad Episcopos Occidentis.* Ibid. §. XXVI. sub titulo: Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα.

L. pag. 256. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ὄπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὰ ἑπτὰ ἐκδικούμενα τοῦ Κάϊν. *Eiusdem Epistola ad Optimum Episcopum in septem ultiones Cain.* Inc. Καὶ ἄλλως ἡδέως. Des. τοῦ κυρίου δειχθῇ. Est Epist. cclii. Tom. III. pag. 395.

LI. pag. 260. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ μετανοίας. *Eiusdem Homilia de poenitentia.* Inc. Τῶν τὴν μετάνοιαν ἀναιρεῖν, κ. λ. Des. ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Tom. II. p. 603. in Appendice.

LII. pag. 264. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μελέτιον ἐπίσκοπον. *Eiusdem Encomium in Meletium Episcopum.* Inc. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμόν. Des. περιστραφῆναι τὸ πάθος. Hoc Encomium funebre Meletii Antiocheni perperam Basilio heic tribuitur, quum sit Gregorii Nysseni, ut videre est in eius Operum edit. Paris. mdcxxxviii. Tom. III. p. 587.

LIII. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας. *Eiusdem Homilia de vera virginitatis integritate.* Inc. Οἱ μὲν πολλοὶ, κ. λ. Des. ἄξιοι εὑρεθῶμεν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἡ δόξα, κ. λ. Est Liber integer *de Virginitate ad Letoium Episcopum Melitenes.* Tom. III. pag. 589. in Appendice.

LIV. pag. 310. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Εὐνόμιον τὸν αἱρετικόν. *Eiusdem Epistola adversus Eunomium haereticum.* Inc. Ὁ ἐφικτὴν εἶναι λέγων. Des. μεγαλαυχεῖς φαντάζεσθαι. Est Epist. xvi. ibid. p. 95.

LV. pag. 311. *Eiusdem Epistola ad Gregorium Theologum.* Vide in dicto Codice VIII. §. XLIV.

LVI. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Γρηγόριον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐσίας ϗ ὑποστάσεως. *Eiusdem Epistola ad Gregorium fratrem suum de differentia essentiae, & hypostasis.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοί. Des. ἐναργῆ τῶν ὑποστάσεων. Est Epist. xxxviii. in dicto Tom. III. p. 115. sed tribuitur Gregorio Nysseno ad Petrum fratrem, ut videre est Tom. III. eius Operum cit. edit. p. 28

LVII. pag. 318. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Νεκτάριον τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα. *Eiusdem Epistola ad Nectarium, qui filium amiserat.* Inc. Οὕτω εἶχον τρίτην. Des. ἀναπαύσεως τύχωμεν. Est Epist. v. ibid. p. 77.

LVIII. p. 319. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ὁμόζυγον Νεκταρίου παραμυθητική. *Eiusdem Epistola ad coniugem Nectarii consolatoria.* Inc. Ἔμελλον ἀποσιωπᾶν. Des. εἰπεῖν ἰσχυρὸν ἔχω·

ἔχω· φεῖσαι τῦ ὁμο . . . . . . reliqua desiderantur. Est Epist. vi. ibid. p. 78. Vltima autem verba mox adlata incidunt p 79. v. 47.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. min. XII. Sec. ineuntis. Constat foliis 320.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

COMPENDIVM LIBRORVM D. BASILII.

Titulum corrige.

Compendium LX. Basilicorum Librorum, & aliae aliorum Imperatorum Constitutiones.

COD. X. I. pag. 1. POst duos Indices, alterum Basilicarum Constitutionum cum suis adlegationibus ordine alphabetico digestum, alterum Novellarum Romani, Constantini, Leonis, Nicephori, &c. occurrit pag. 9. titulus sequens: Ἐκλογὴ καὶ σύνοψις τῶν βασιλικῶν ἑξήκοντα βιβλίων σὺν παραπομπαῖς κατὰ στοιχεῖον, τῦ περὶ πίστεως μόνυ τίτλυ προτεθέντος πάντων τῶν στοιχείων διὰ τὸ τίμιον. *Ecloga & synopsis Basilicorum LX. Librorum cum adlegationibus, ordine alphabetico, solo titulo de Fide, honoris caussa, litteris omnibus praemisso.* Sexaginta Basilici Libri auctores habent Basilium Macedonem, Leonem philosophum, ac Constantinum Porphyrogenitum. Eos edidit immortalis Fabrottus Paris. MDCXLVII. Horum Basilicorum plura sunt facta compendia. Basilicorum synopsis Attaliatae Michaëlis, sub titulo, Ποίημα νομικὸν, ἤτοι πραγματικὴ, iussu Michaëlis Ducae Imp. conscripta, edita est T. II. Iur. Graec. Rom. edit. Francofurt. A. MDCXVI Hanc vero nostram, qua de agimus, quaeque μικρὸν κατὰ στοιχεῖον nuncupatur, videlicet *parvum manuale, ordine alphabetico titulos dispositos habens*, Romani iunioris Lecapeni quidam esse opus autumant; edidit autem primus Gr. & L ex Codice Io. Sambuci, Io. Leunclavius una cum Novellis quibusdam Impp. CPolitanorum antea ineditis Basil. MDLXXV. fol. sed quum in versione sua alphabeti ordinem repraesentare minime potuisset, illum plane etiam in Graecis turbavit, atque deseruit, solo Titulorum CCCXLVIII. indice, qualem in Ms. repererat, iuxta ordinem litterarum exhibito. Huius igitur synopseos auctor, per XXIV. alphabeti litteras excurrens, quasi totidem libris, suo ponit ordine omnes leges, quas in LX. illis Basilii, Leonis, ac Constantini repererat Libris, sub unaquaque littera suos titulos comprehendens, qui simul omnes sunt CCCXLVIII. excepto primo de Fide, qui honoris caussa ceteris omnibus praeponitur. Nos vero titulorum singulis litteris XXIV. contentorum recensionem nostro more quum essemus daturi, comperimus hanc nobis provinciam a Nessello praereptam Bibl. Caesareae Mss. Catalog. Part. II. pag. 3. ubi Codicis I. nostro ferme consimilis perquam accuratam descriptionem persequitur; quare brevitati consulentes, quae ille fusius recenset, nos tantummodo attingemus. Titulos interim huius synopseos vide in dicto Codice §. I.

II. pag 244. Occurrunt Imperatorum aliquot CPolitanorum Novellae Constitutiones, nempe I. Romani senioris *de potentibus in consortia pauperum succedentibus*, quae inc. Ἀνθρώποις ἐ ὶ ζηλωτὸν, κ. λ. II. p. 247. Constantini Porphyrogeniti *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. III. p. 248. Eiusdem alia *de militaribus fundis*. IV. p. 251. Romani iunioris, item *de militaribus fundis*. Huic autem instar tituli praecedunt ista: Ἐκ τοῦ ἐκφωνηθέντος βασιλικοῦ ἐδίκτου πρὸς τὺς ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων, μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδ. ε΄. ἔτυς ςυο΄. *Ex Edicto Principis ad eos publicato, qui sunt in Provincia Thracesiorum, mense Martio, Indict. V. anno* 6470. (Christi DCCCCLXII.) V. pag. ead. *b.* Nicephori Phocae *de novis Monasteriis non condendis*. VI. pag 254. Romani senioris *de alienatione fundorum &c* VII pag. 255. *b.* Eiusdem alia *de agentibus duplandi pretii nomine*. VIII. pag. ead. Cosmae Magistri Officiorum sententiae duae *de colonis*. Pag. vero 256. *b.* habetur Excerptum quoddam de variis mensuris, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν κάλαμος, κ. λ quod in dicto Codice Viennensi legitur in calce. Reliqua § II. continentur, praeter Basilii iunioris Novellam *de praescriptione XL annorum*, quae in nostro desideratur.

III. pag. 257 Eustathii Antecessoris Liber *de temporalibus intervallis a momento ad centum annos*. Ibid. §. III. Adcedunt autem in nostro scholia marginalia Athanasii Scholastici Emeseni, quorum primum inc. Τρίτον γεννᾷ καὶ ἡ τρεῖς ἐν μιᾷ γαστρὶ γεννήσασα, κ. λ.

IV. pag 270. *b.* Aliae redeunt Imperatorum CPolitanorum Novellae Constitutiones; nimirum Romani senioris duae, quarum altera, *potentes arcet ab emtionibus in universitate praedii faciendis*, altera [1] pag. 272. est *de praelatione cognatorum &c.* Constantini Porphyrogeniti Novellae abbreviatae XI. quarum prima pag. 272. est *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. II. pag. 274. *de Militibus*. III pag. 276. *de restitutione pretii militarium praediorum*. IV. pag. ead. *b. de fugis mancipiorum, & de iumentis perditis*. V. pag. 277. *de non deserendo iudicio ab iis, qui actionem instituunt*. VI. pag. ead. *b. quod Iudices civiles nihil accipere debeant*. VII pag. ead. *de sportulis*. VIII. pag. 278. *de consuetudinibus*. IX. pag. 279 *de testamentis aperiendis*. X. p. ead. *de consuetudine Scribae*. XI. p. ead. *de iis qui caedes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consulto*. Nicephori Phocae Novellae item abbreviatae

(1) Haec in Codice Viennensi, Constantino Porphyrogenito tribuitur.

tae VI. quarum prima pag. 280. eſt *de Armenicis fundis*. II. pag. ead. *de militibus caedes patrantibus* [1]. III. pag. ead. *b. de monaſteriis, hoſpitalibus, & gerocomiis*. IV. pag. ead. *quod potentes a potentibus emere debeant*. V. pag. 281. *de aedificiis*. VI. pag. ead. *de iis, qui ante penuriae tempus emerunt*. Haec omnia ibid. ſub §. IV. ſunt contenta.

V. pag. 281. *b. Ecloga, ſive Epitome Novellarum Leonis Imperatoris, pii, ſapientis*: Sunt autem numero LVII. quarum ſeries a Neſſelio praetermiſſa, heic ſubiicitur, addito etiam ſingulis numero, quem obtinent in ſyllabo, quem exhibet Fabricius Bibl. Graec. Vol. XII. pag. 409. ſeq.

α'. nullum habet titulum, ſed eſt *ad Iudices, ut ſecundum ſequentes Conſtitutiones cauſſas diiudicent*. I.

β'. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τὸν μονάσαντα εἰς τὰ ἐπικτηθέντα. V.

γ'. περὶ τοῦ μονάζειν δεκαετὴν ὄντα παῖδα. VI.

δ'. περὶ κληρικοῦ τοῦ μὴ γίνεσθαι αὖθις λαϊκόν. VII.

ε'. περὶ δούλου γεγονότος κληρικοῦ ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. IX.

ϛ'. περὶ δούλου μονάσαντος ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. XI.

ζ'. περὶ δούλου γεγονότος ἐπισκόπου ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. X.

η'. περὶ ἀνακάμψεως. XIII.

θ'. περὶ τοὺς καταλιπόντας ἀτελὲς μοναστήριον. XIV.

ι'. περὶ τοῦ ἀπαιτεῖσθαι τὸ γαμικὸν πρόστιμον. XVIII.

ια'. περὶ συμφώνου πατρῴου τοῦ ἐπίσης κληρονομεῖν τὸν παῖδα. XIX.

ιβ'. περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν τὸν ἄνδρα ὥσπερ τὴν γυναῖκα ὑπόβολον. XX.

ιγ'. περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὴν ἐπαγγελίαν τῆς προικὸς, ἢ ἐκ πατρῴας, ἢ μητρῴας περιουσίας. XXI.

ιδ'. περὶ τοῦ μὴ δευτερογαμήσασαν γυναῖκα λαμβάνειν δεσποτείαν παιδὸς μοῖραν, ὁμοίως καὶ πατέρα. XXII.

ιε'. περὶ τοῦ μνηστείας ποιεῖν ἰδίας τοὺς κατὰ τὸν τόπον ἄρχοντας. XXIII.

ιϛ'. περὶ λύσεως ὑπεξουσιότητος, καὶ ἀναδόσεως προικός. XXV.

ιζ'. περὶ υἱοποιεῖσθαι εὐνούχους καὶ γυναῖκας. XXVI.

ιη'. περὶ τοῦ ἐπίσης πάντας υἱοθετεῖσθαι. XXVII.

ιθ'. περὶ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἁλόντος μοιχοῦ, ἢ μοιχαλίδος. XXXII.

κ'. περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τὰς τῶν αἰχμαλώτων γαμετὰς ἑτέροις συνάπτεσθαι. XXXIII.

κα'. περὶ τοῦ ἐπιτρόπου φθείροντος τὴν ἐπιτροπευθεῖσαν παῖδα. XXXIV.

κβ'. περὶ ἁρπαγῆς καὶ βίας γυναικός. XXXV.

κγ'. περὶ τοῦ κληρονομεῖν τὸν τοῦ αἰχμαλώτου παῖδα. XXXVI.

κδ'. περὶ τοῦ τὸν ἄσωτον τὰ συμφέροντα διοικεῖν. XXXIX.

κε'. περὶ τοῦ τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ διατίθεσθαι. XL.

κϛ'. περὶ τοῦ μὴ εἰσκομίζεσθαι τοὺς οἰκέτας τῶν ἀδιαθέτων καὶ ἀκληρονομήτων τελευτώντων. Videtur pars ſuperioris Novellae XL.

κζ'. περὶ ἀγράφου διατυπώσεως, ἢ τῆς ἤδη γραφείσης. XLII.

κη'. περὶ τοῦ κυροῦσθαι διὰ ἰσογράφων τὰς διαθήκας, καὶ περὶ τοῦ εἰ καὶ τρεῖς τυγχάνοιεν μάρτυρες. XLIII.

κθ'. περὶ τοῦ τὰς δωρεὰς τὰς μέχρι φ' νομισμάτων οὔσας ἐγγράφους γίνεσθαι. L.

λ'. περὶ προθύρων θαλαττίων. LVI.

λα'. περὶ ἀποστάσεως ἐποχῶν. LVII.

λβ'. περὶ ἀνδραποδισμοῦ. LXVI.

λγ'. περὶ αὐτομολησάντων πρὸς ἐχθροὺς, καὶ ἑκουσίως ἐπανελθόντων. LXVII.

λδ'. περὶ τοῦ ἐπιτροπεύειν μοναχοὺς καὶ κληρικοὺς, ἀπείργεσθαι δὲ οἰκονομίας καὶ προστασίας ὀρφανῶν. LXVIII.

λε'. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τυφλοῖς καὶ ἀγραμμάτοις καὶ γυναιξί. LXIX.

λϛ'. περὶ ἐφόδων, καὶ τοῦ τεθνηκότος ἀνθρώπου πάντας ἀμύνασθαι. LXX.

λζ'. περὶ τῶν μελλόντων κτίζειν ἐν ἀροσίμοις τόποις καὶ ἀμπέλοις. LXXI.

λη'. περὶ τοῦ κυροῦσθαι τὰ σύμφωνα τὰ ἄνευ προστίμου γεγενημένα. LXXII.

λθ'. περὶ πλαστογραφίας. LXXVII.

μ'. περὶ τῆς ἀσφραγίστου διαθήκης παρὰ τοῦ ἄρχοντος. LXXXII.

μα'. περὶ τοῦ ἀγοράζειν τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ νευρίζειν ὁμοίως καὶ τοὺς ἔξω πλὴν στρατηγοῦ. LXXXIV.

μβ'. περὶ τοῦ τοὺς μὴ διγαμήσαντας πατέρας λαμβάνειν μοῖραν. LXXXV.

μγ'. περὶ τοῦ ἐκτυφλώσαντος ἑκοντί. XCII.

μδ'. περὶ τοῦ ἀποσπασθέντος ὑπεργείου τόπου. XCV.

με'. περὶ τοῦ ὀμνύειν τὸν κριτὴν ἐν ἀρχῇ τῆς δίκης, καὶ εἰς τὸ προβληθῆναι ἄρχοντα. XCVII.

μϛ'. περὶ τοῦ μὴ εὐνούχους ἐγγαμίζεσθαι. XCVIII.

μζ'. περὶ τοῦ τὸν ἐνάγοντα πρῶτον ὀμνύειν τὸν περὶ καλουμνίας ὅρκον. XCIX.

μη'. περὶ συναπτομένων οἰκετικῷ προσώπῳ ἐλευθέρων. C.

μθ'. περὶ δούλων ἐν συντροφίᾳ ὄντων, καὶ τοῦ ἑνὸς μέρους ἐλευθερωθέντος. CI.

ν'. περὶ τοῦ παραθαλασσίων χωρίων πρὸς ἐποχῆς κατάστασιν ἀναμέρος μὴ ἀρκούντων, καὶ ἄκοντα τὸν μὴ θέλοντα ἄγεσθαι. CII.

να'. περὶ τῶν ἐν θαλασσίοις νομαῖς ποιουμένων κοινωνίαν. CIII.

νβ'. περὶ ἐποχῶν μὴ ἐχουσῶν τὸ ἐκ τοῦ νόμου διάμετρον. CIV.

νγ'. περὶ ἀπροίκων γυναικῶν τοῦ λαμβάνειν παιδὸς μοῖραν. CVI.

νδ'. περὶ τοῦ ἐγγράφεσθαι τοὺς εἰσάγοντας δίκην ἐγκλήματος. CVII.

νε'. περὶ τοῦ τοὺς καταμηνυθέντας τρίτον, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὸ κριτήριον εὐθύνεσθαι καὶ κατακρίνεσθαι. CVIII.

νϛ'. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνηστείαν ἔνδοθεν τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, εἴτε ἱερολογίαν ἔνδοθεν τοῦ ιδ' ἔτους, καὶ τοῦ ιγ' ἐπὶ γυναικῶν. CIX.

νζ'. περὶ τοῦ τὴν γυναῖκα ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι τῆς τε οἰκείας προικὸς, καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, καὶ τῆς ἄλλης ἁπάσης ὑποστάσεως· ἐπειδὰν τὸν γάμον λυθῆναι συμβαίη, καὶ τῇ προενέξει τῆς ἀπογραφῆς ἐπιζητεῖν, εἴ τινα λέγοι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑποστῆναι καινοτομίαν εἰς τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ· χωρὶς δὲ ἀπογραφῆς, εἴτουν ἐνεργοῦς ἀποδείξεως μηδὲν ζητεῖν, μήτε ζητοῦσαν ἀπολαμβάνειν. CX.

(1) Haec in dicto Codice Viennenſi, cum ſuperiore coniungitur.

VI.

VI. pag. 293. *b.* Δεαςιανίζυς· περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν. Opus Anonymi Iurisconsulti *de Actionibus*, ut ipse titulus Latino-Graecus perperam tamen scriptus indicat, ac sequens Graeca paraphrasis manifestius declarat, περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν, *de specialibus actionibus*, seculo fortasse X. conscriptum. Fabricius cum Lambecio primum falsus, qui B. G. Tom. X. pag. 501. illud Δατιανήβυς pro Iurisconsulti *Datianebis* nomine invexerat, errorem recantavit Tom. XII. p. 563. hisce verbis: *Nomen* Δατιανήβυς, *quod pro nomine ICti Datianebis idem Lambecius p. 8. & 65. ponit, non dubito esse Graecis litteris male expressa verba Latina tituli „de actionibus„ additurque Graeca versio* περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. Ἐν τῷ διαπέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη ὁρίζεσθαι τὴν ἀγωγήν. Des. κ̀ τῷ παραγγέλματι τῶν ἀγοραιόμων εἰς τὸ τετραπλοῦν.

VII. pag. 298. *Exemplum Testamenti S. Gregorii Theologi*, ut in dicto Codice Viennensi §. VI. In fine post verba κ̀ τὰ ἑξῆς, legitur in nostro Codice; Μετεγράφη ἐκ τοῦ ἀρχετύπȣ τȣ̃ συγκειμένȣ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζȣ̃. *Transcriptum est ex archetypo reposito in Ecclesia Nazianzi.*

VIII. p. 299. *b.* Tandem leguntur *Moschionis Praecepta vitae*, [1] & Anonymi Opuscula quaedam, quorum unum Chronologicum *de Bissexto*, aliud Medicum *de generatione hominis*, tertium Geographicum *de quatuor fluminibus Paradisi* [2], quartum Historicum *de origine indictionis ab Imper. Augusto derivata*. Quae omnia vide in dicto Codice Viennensi a §. VII. ad XI. inclusive.

Adnotandum in fine est, quod in praemisso omnium rerum in hoc Codice contentarum Indice, innuuntur & alia non pauca, quae minime fuere descripta, nimirum τὰ τῶν ζ′ σοφῶν ἀποφθέγματα, περὶ τῶν εἰς γεωμετρικὸν μέτρον συντελȣ́ντων, Ἰȣστινιάνειος ὅρκος [3], Λεξικὸν λατινικὸν κατὰ στοιχεῖον, praeter alias Basilii, Nicephori, Constantini Novellas, &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. scholiis plurimis marginalibus sequioris aevi repletus. Constat foliis 302. qui fuit olim, ut grandibus in fine litteris legitur, τȣ̃ Καντακȣζηνȣ̃.

ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

ANDOCIDIS DE MYSTERIIS.

Titulus ita reddendus,

Andocidis, & aliorum Graeciae Rhetorum Orationes variae.

I. pag. 1. ANdocidis Rhetoris Atheniensis Orationes IV. Prima est *de Mysteriis*. II. pag. 14. *de suo ipsius reditu*. III. pag. 16. *b. de pace cum Lacedaemoniis ineunda*. IV. pag. 20. *contra Alcibiadem*. Duabus vero postremis praecurrit argumentum. Concordant cum Aldina editione Venet. A. MDXIII. a pag. 1. ad pag. 32. COD. XL

II. pag. 23. *b.* Isaei Orationes XI. praevia ipsius vita, auctore anonymo, ut in dicta edit. pag. 32. Prima cum hypothesi, pag. 24. est περὶ τȣ̃ Κλεωνύμȣ κλήρȣ, *de Cleonymi hereditate*, Inc. Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή. Des. ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωρȣ̃σιν ἡμῖν. Haec dimidia fere parte manca legitur in editione; post enim verba, ἢ τὴν ȣ̉σίαν ἕξειν βεβαιοτέραν, pag. 35. v. 10. duarum vel trium vocum lacuna interiecta, sequuntur haec; ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς ἀφῖκται, κ̀ ὑμεῖς κύριοι γεγόνατε, κ. λ. quae sunt fere sub finem sequentis Orationis. Secunda igitur Isaei Oratio est περὶ τȣ̃ Μενεκλέȣς κλήρȣ, *de Meneclis hereditate*. Argumentum inc. Μενεκλέȣς ποιησαμένȣ ὑόν. Des. ὅτι ȣ̉ πεισθεὶς γυναικὶ, ἐποιήσατό με. Oratio inc. Ἡγȣ̃μαι μὲν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις κ̀ ἄλλος ἐποιήθη ὑπό τινος. Des. τὰ δίκαια κατὰ εὔορκα, καὶ τȣ̀ς νόμȣς ψηφίσασθε. Huius ultimi tantum quinque versus exstant in dicta editione, ut innuimus; totus autem defectus est quinque nostri Codicis paginarum; unde coniicere est, exemplar illud, ex quo Aldina profluxit editio, uno fortasse quaternione mutilum fuisse. Tertia Oratio pag. 31. (in edit. II.) περὶ τȣ̃ Πύῤῥȣ κλήρȣ, κατὰ ποίησιν πρὸς τὸ γένος διὰ μαρτυρίαν. *De Pyrrhi hereditate, contra actionem in genere contestationis*. IV. pag. 36. *b.* (in edit. III.) περὶ τȣ̃ Νικοστράτȣ κλήρȣ. *De Nicostrati hereditate*. V. pag. 38. *b.* πρὸς Λεόχαριν κ̀ Διογένην (in edit. IV. περὶ τοῦ Δικαιογένȣς κλήρȣ) *adversus Leocharim, & Diogenem*. VI. pag. 42. *b.* (in edit. V.) περὶ τȣ̃ Φιλοκτήμονος κλήρȣ. *De Philoctemonis hereditate*. VII. pag. 47. *b.* (in edit. VI.) ὑπὲρ τȣ̃ Ἀπολλοδώρȣ κλήρȣ, *pro Apollodori hereditate*. VIII. pag. 51. περὶ τȣ̃ Κλήρωνος κλήρȣ (in edit. VII. περὶ τȣ̃ Κίρωνος κλήρȣ) *de Cleronis hereditate*. IX. pag. 54. *b.* (in edit. VIII.) περὶ τȣ̃ Ἀστυφίλȣ κλήρȣ. *De Astyphili hereditate*. X. pag. 57. *b.* (in edit. IX.

(1) Moschion iste Christianus videtur esse, quum praecepta Christiano homine digna tradat, eumdemque esse arbitramur, cuius γνωμαὶ tum in locis Communibus S. Maximi, tum in Arsenii Monembasiensis Violaria Compositione adferuntur.

(2) Hunc Geographicum Tractatum, integrum protulimus supra in calce Plut. IX. pag 466.

(3) Iusiurandum fortasse, quod Iustiniano, & Theodorae coniugi praestabant, qui publicam administrationem suscipiebant, quod tamen Graece reperitur in Codice IV. Plut. LV.

IX.) πρὸς Ξεναίνετον περὶ τῦ κλήρυ τῦ Ἀριςάρχυ. *Adversus Xenaenetum de hereditate Aristarchi*. XI. pag. 60. (in edit. X.) περὶ τῦ Ἀγνίυ κλήρυ. *De Annii hereditate*. Praecedunt autem singulis hypotheses, sive argumenta, quorum initium, & finis, sicuti etiam Orationum, cum editis loc. cit. a p. 35. ad p. 80. adamussim concordant. In fine ultimae, utpote imperfectae, lacuna octo versuum relicta est.

III. pag. 64. *b.* Dinarchi Orationes III. Prima κατὰ Δημοσθένυς, *contra Demosthenem*. II. pag. 73. *b.* κατὰ Ἀριςογείτονος, *contra Aristogitonem*. III. pag. 75. *b.* κατὰ Φιλοκλέυς, *contra Philoclem*. Ibid. a pag. 81. ad pag. 99. Secunda tamen Oratio, eo quod titulo erat destituta in Codice, Langium, & Montfauconium effugerat.

IV. pag. 77. Antiphontis Orationes XV, praevia ipsius vita, auctore anonymo. Prima inscribitur: Ἀντιφῶντος, Φαρμακείας κατὰ τῆς μητρυιᾶς. *Antiphontis*, *accusatio veneficii contra novercam*, cui praecedit hypothesis, ut etiam reliquis, quae sequuntur, exceptis VIII. IX. & XIII. Secunda p. 80. Κατηγορία φόνυ ἀπαράσημος. *Accusatio super caede, de cuius auctore non liquebat*. III. p. ead. *b.* Ἀπολογία εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. *Apologia super eadem caede*. IV. pag. 81. *b.* Κατηγορίας ὕςερος. *Accusatio posterior*. V. p. 82. *b.* Ἐξαπολογίας ὁ ὕςερος. *Apologia posterior*. VI. pag. 83. Κατηγορία φόνυ ἀκυσίου. *Accusatio caedis ab invito perpetratae*. VII. pag. ead. *b.* Ἀπολογία φόνυ ἀκυσίυ. *Apologia eiusdem caedis*. VIII. pag. 84. Ὁ ὕςερος ἐκ κατηγορίας. *Accusatio secunda*. IX. pag. 85. Ἐξαπολογίας ὁ ὕςερος. *Apologia secunda*. X. pag. 86. Κατηγορία φόνου κατὰ τῦ λέγοντος ἀμύνεσθαι. *Accusatio caedis contra eum qui dicebat vim vi repellendam*. XI. pag. ead. *b.* Ἀπολογία φόνυ, ὃν ὡς ἀμυνόμενος ἀπέκτεινε. *Apologia eiusdem caedis*. XII. pag. 87. Ἐκ κατηγορίας ὁ ὕςερος. *Accusatio secunda*. XIII. pag. ead. *b.* Ἐξαπολογίας ὁ ὕςερος. *Apologia secunda*. XIV. pag. 88. *b.* Περὶ τῦ Ἡρώδυ φόνυ. *De Herodis caede*. XV. pag. 96. Περὶ τῦ χορευτῦ. *De chorago, seu saltatore*. Exstant omnes ibidem a pag. 99. ad pag. 132. In edit. vero Hanov. G. L. MDCXIX. 8. sexdecim numerantur, quia XIV. *de Herodis caede* in duas partes divisa legitur.

V. pag. 100. Lycurgi Oratio unica *adversus Leocratem*, cum hypothesi. Ibid. a pag. 132. ad pag. 151. Notandum inter p. 100. & 101. decem integra huius Orationis folia propter malam Codicis compacturam suo loco mota, in Alcidamantis Oratione inter pag. 108. & 119. fuisse inserta.

VI. pag. 103. Gorgiae Orationes duae. Prima est Ἑλένης ἐγκώμιον, *Helenae encomium*. Inc. Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρεία. Des. Ἑλένης μὲν ἐγκώμιον, ἐμὸν δὲ παίγνιον. Altera pag. 104. *b.* Ὑπὲρ Παλαμήδυς ἀπολογία, *Pro Palamede apologia*. Inc. Ἡ μὲν κατηγορία. Des. τὰ λεχθέντα. Ex his duabus secunda tantum in cit. editione, quam prae manibus habemus, edita est a pag 151. ad pag. 155.

VII. pag. 107. Ἀλκιδάμαντος Ὀδυσσεὺς κατὰ Παλαμήδυς, προδοσίας. *Alcidamantis Vlysses contra Palamedem, proditionis*. Inc. Πολλάκις ἤδη. Des. τιμωρησάμενοι. Ibid. Part. I. pag. 177.

VIII. pag. 119. *b.* Lesbonactis Orationes duae. Prima inscribitur: Πολιτικὸς (intellige λόγος) περὶ τῦ πολέμυ τῶν Κορινθίων. *Politica Oratio de bello Corinthiaco*. Altera p. 120. Προτρεπτικός. *Exhortatoria*. Ibid. Part. II. a pag. 155. ad 159.

IX. pag. 122. *b.* Vltima est Herodis *Oratio de Republica*. Ibid. pag. 160 Has Orationes omnes post Aldum edidit Graece etiam Henricus Stephanus Paris. MDLXXV. dehinc Gr. & Lat. Ianus Gruterus Hanov. MDCXIX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. Constat foliis 125.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ.

D. ATHANASII CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI.

Titulus corrigendus.

Variorum Scriptorum Opera Theologica, & Conciliorum fragmenta ad synodum Florentinam pertinentia.

I. pag. 1. Post duos indiculos, alterum Latinum manu Sec. XVI. conscriptum, & alicubi rubro charactere a Luca Holstenio correctum, alterum Graecum manu, ut putamus Antonii Eparchi, antiqui eiusdem Cod. possessoris, exaratum, occurrit primo Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίυ τοῦ μεγάλυ ὁμολογία τῆς καθολικῆς πίςεως, ἣν ἔδωκε πρὸς Ἰέλιον πάπαν Ῥώμης. *S. P. N. Athanasii Magni Confessio Catholicae Fidei, quam dedit ad Iulium Papam Romae*. Inc. Τῷ θέλοντι σωθῆναι. Des. ὐχ οἷός τε ἔςαι σωθῆναι. Exstat inter Opera Athanasio supposita edit. Paris. A. MDCXCVIII. fol. Tom. II. pag. 729. COD. XII.

II. pag. 4. *b.* Σὲ τὸν Θεὸν ὑμνῦμεν. Hymnus, *Te Deum laudamus*, qui dicitur heic Ἀμβροσίυ μοναχῦ, Graece fortasse translatus, ut legitur in margine, per Καλέκαν, Manuelem scilicet illum Calecam, Graecorum interpretem. Auctor vero huius ita incertus, ut Sisebuto, Niceto, vel Nicetio, & Hilario antiquissimi quidam ex nostris Codicibus adiudicent. Vide Natal. Alex. T. IV. pag. 161. qui auctorem esse contendit Sisebutum monachum, qui seculo vixit XI.

III. pag. 5. Ἔκθεσις τῶν ἁγίων τιη´ θεοφόρων πατέρων κατὰ Παύλυ τῦ Σαμοσατέως. *Expositio SS. CCCXVIII. deiferorum Patrum contra Paul-*

Paullum Samosatenum. Inc. Ὁμολογοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν, κ. λ. Def. ὅτω κ) τὰ τῆς ἀδιαιρέτου συνθέσεως πρεσβεύομεν.

IV. pag. ead. *b*. Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον. *Athanasii Arcbiep. Alexandrini interpretatio in Symbolum*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Def. ἐ μόνης καθολικῆς ἐκκλησίας. Tom. I. cit. edit. Part. II. pag. 1278.

V. pag. 6. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσις πίστεως. *Eiusdem Expositio Fidei*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ἃ οἶδεν ἡ φύσις ἀδιαίρετα, δι' ἧ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

VI. pag. 9. Occurrit fragmentum initio mutilum Concilii fortasse Chalcedonensis, in quo de duabus Christi naturis in una persona agitur. Inc. . . . . . ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον, κ) τῷ κυρίῳ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν, κ. λ. deest autem, ut ex veteri Graeca numeratione colligitur, unum folium. Def. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι αὐτύς.

VII. pag. 10. *b*. Ὅρος τῆς ἁγίας κ) οἰκυμενικῆς ἐν Κωνσταντινυπόλει ἕκτης συνόδυ. *Definitio S. & oecumenicae CPolitanae VI. Synodi*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη κ) οἰκυμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, κ. λ. Ὁ τῦ Θεῦ κ) πατρὸς μονογενὴς υἱός τε κ) λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος, κ. λ. Def. θεοπνεύστως ἐπεσφράγισε σύνοδος. Graece & Latine in Collect. Concil. Venet. A. MDCCXXXII. Tom. XVIII. pag. 80. Succedit rubro charactere conscriptum monitum: Ζήτει τὴν ἔκθεσιν πρότερον τῶν τιη' ὁμοίως ἐ τῶν ρν'. εἶτα λέγε. Tum Excerptum, quod inc. Ἤρκει μὲν ὖν, κ. λ. quale innuimus supra in recensione Codicis XVII, Plut. VIII. §. XIII.

VIII. pag. 14. Ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης κ) οἰκυμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδυ τὸ δεύτερον. *Definitio sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae Synodi secundae*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη κ) οἰκυμενικὴ σύνοδος, κ. λ. Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Def. ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ κ) βασιλίδι πόλει. In dicto Tom. pag. 81. Tum post rubricam, Ἔκθεσις τῶν ρν' πρότερον, εἶτα λέγε, sequitur: Βδελυσσόμεθα δὲ ἐ ἀναθεματίζομεν. Def. μονάζοντας δὲ, ἢ λαϊκὺς τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι.

IX. pag. 17. Ἰυλιανῦ Καρδιναλίυ τῦ ἁγίυ Ἀγγέλυ εἰς τὸ ζήτημα τὸ, πότερον ἐξῆν, ἢ ἔξεστι προστιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὰ ἀληθῆ, ἢ μή. ἑρμηνευθὲν ὑπὸ Νικολάυ ἑρμηνέως τῶν Γραικῶν. *Iuliani Cardinalis S. Angeli in quaestionem, utrum licuerit, vel liceat adponere in Symbolo vera, necne? ex interpretatione Nicolai* [1] *Graecorum interpretis*. Inc. Λέγυσιν οἱ Γραικοὶ μὴ ἐξεῖναι τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ τιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὴν ἐ τῦ υἱῦ λέξιν. Def. ὁ ζῇ καὶ βασιλεύει σὺν πατρὶ, κ) υἱῷ, κ. λ. Hunc Iuliani Card. Caesarini Tractatum ex nostro Codice, cum Latina versione sua edidit Florentiae A. MDCCLXII. typis Mouckianis in 4. Rudesindus Andosilla Ordinis Vallumbrosani Monachus Abbas. Sed quum in eo describendo non satis diligens fuerit, atque fidelis, ut ex variantibus lectionibus patebit, quarum nonnullas speciminis loco subiicere heic constituimus, si cui forte illius recudendi in aliqua Conciliorum Collectione occasio detur, hunc monemus, manuscriptum esse potissimum consulendum. En igitur editi exemplaris a manuscripto discrimina, quae in primis tribus Opusculi Capitibus nobis obiter legentibus occurrerunt.

Edit. pag. 2. vers. 9. ἐ κατὰ τῶν λαϊκῶν. Ms. κ) ἀναθεματισμῦ κατὰ τῶν λαϊκῶν.

v. 11. μετὰ ταύτην. Ms. μετὰ ταῦτα.

v. 12. κ) διδάσκειν. Ms. ἢ διδάσκειν.

Pag. 4. v. 22. μετὰ ἀκριβίας ἐξιχνευθῇ. Ms. μετὰ ἀκριβείας ἀνιχνευθῇ.

v. 23. λυθῆσθαι αὐτή. Ms. λυθήσεται αὕτη.

Pag. 6. v. 14. ἐκρίναντο. Ms. ἔκριναν.

Pag. 8. v. 1. βεβαιῦσιν. Ms. βεβαιῶσιν.

v. 2. ἀπὸ τύτυ. Ms. ἀπὸ τύτων.

v. 6. ἐκεῖνα ἐν τῷ ὅρῳ. Ms. ἐκεῖνα τὰ κείμενα ἐν τῷ ὅρῳ.

v. 13. ἣν Κύριλλος εἶναι θεοτοκόν. Ms. ἣν κυροῖ εἶναι θεοτόκον.

v. 24. εἰσήναγκε. Ms. εἰσήνεγκε.

Pag. 10. v. 4. ἐντεῦθε. Ms. ἐντεῦθεν.

v. 6. ῥήματα. Ms. ῥητά.

v. 12. ἐκτεθείσῃ. Ms. τῇ ἐκτεθείσῃ.

v. 22. vox ἀντιόντητα deest in Ms.

v. 23. εἴτε. Ms εἰ κ).

v. 26. κ) σαφέστερον ἐσαφήνισε ἐκεῖνα, ἢ ὄντα ἀνεπτυγμένα, κ) ἐσαφηνισμένα. Ms. ἐ σαφέστερον τινὰ ἐσαφήνισε παρὰ τὰ ὄντα ἀνεπτ . . . ἢ ἐσαφ . . . .

Pag. 12. v. 2. ἀντιφωνεῖν. Ms. ἀντιφρονεῖν.

X. pag. 31. Sequuntur fragmenta nonnulla, ut arbitramur, ex Actis Concilii Florentini excerpta, in quibus agitur de Processione Spiritus Sancti. Horum initium, quum inter paginam 30. & 31. duo folia desint, mutilum, sequens est: Ὥσπερ τι λαμβάνων παρὰ τοῦ υἱοῦ τῦτον ἀγαπᾷ, κ. λ. Finis est: διὰ τῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τῦ ἐμῦ λαμβάνει, κ) ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Praeter memoratum defectum, alia etiam media duobus in locis, paginarum iactura, desiderantur. Ex qua lectionis interruptione, unde fuerint desumpta, reperire minime licuit.

XI. pag. 44. Διάληψις τῶν λόγων τῆς πίστεως ἐκδοθεῖσα παρὰ Θωμᾶ τοῦ ἐκ τῦ Ἀγχίνου πρὸς ψάλτην Ἀντιοχείας. *Expositio articulorum Fidei edita a Thoma Aquinate ad Cantorem Antiochenum*. Inc. Ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος ὁ ἐπαγγελίαν λαβών. Def. ἀλλαχῦ ἀκριβέστερον διείληπται. Est opus D. Thomae *de recta fide*, ut Lucas Holstenius manu sua in fronte adnotavit, Graece versum fortasse a Demetrio Cydone, qui varia illius Doctoris Opera in Graecum sermonem transtulit.

XII. pag. 71. Ἐκ τοῦ κατὰ Ἑλλήνων τρίτου βιβλίυ τοῦ αὐτοῦ κεφάλαιον ρκβ'. ὅτι γάμος ἀδιαί-

(1) Hic Nicolaus vulgo dictus *Secundinus*, patria fuit Euboicus, & Episcopus Saguntinus.

ἀδιαίρετος εἶναι ὀφείλει. *Ex eiusdem Libro III. contra Graecos Caput CXXII. quod matrimonium inseparabile esse debeat*. Inc. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς θεωροίη, ὁ προειρημένος λόγος, κ. λ. Des. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεσθαι. Ex versione fortasse eiusdem Demetrii Cydonis.

XIII. pag. 73. Occurrit *Excerptum illud ex D. Augustini Libro „de cognitione verae vitae„ inscripto*, quod habes in Codice XIV. Plut. X. § X. Finis tamen in hoc diversus.

XIV. pag. 76. Ἔτι ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος πρὸς Δάμασον περὶ τῆς καθολικῆς πίστεως. *Item S. Hieronymus ad Damasum de Catholica Fide*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα. Des. πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν.

XV. pag. ead. Ἔτι ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ Διάλογος ἐν τῷ συμβόλῳ αὐτοῦ, ὅπερ ἐν τῇ προσλήψει αὐτοῦ ὡμολόγησε, καθάπερ καὶ πάντες οἱ ἄκροι ἀρχιερεῖς τὴν πίστιν ὁμολογοῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν προσλήψεσι, καὶ τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀντιγράφων αὐτοῦ. *Etiam B. Gregorius Dialogus in suo Symbolo, quod in sua adsumtione confessus est, quemadmodum & omnes summi Pontifices fidem profitentur in suis adsumtionibus, & ponitur in principio ipsius exemplarium*. Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν παντοκράτορα. Des. ἀλλὰ συναΐδιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον, καὶ τ' ἄλλα.

XVI. pag. ead. Sequuntur Excerpta brevia ex nonnullis Toletanis Synodis, nempe I. contra Priscillianistas, III. IV. [1] VI. VIII. [2] XI. [3] & XII. [4] Tum pag. 78. *b.* iterum aliud fragmentum ex Primo Toletano Concilio, & pag. 80. aliud ex Concilio III. Haec autem omnia nihil aliud continent, quam varias Catholicae Fidei expositiones, Conciliorum celebrationibus praemitti solitas.

XVII. pag. 85. Λεοντίου Σχολαστικοῦ Βυζαντίου σχόλια ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀββᾶ, καὶ σοφωτάτου φιλοσόφου τήν τε θείαν καὶ ἐξωτικὴν φιλοσοφήσαντος γραφήν. *Leontii Scholastici Byzantini scholia ex ore Theodori Deodilectissimi Abbatis, ac sapientissimi philosophi in divinis pariter externisque litteris eruditi, excepta*. Inc. Ἀναγκαῖόν ἐστι μέλλοντας ἡμᾶς αἱρέσεων ἐπιμεμνῆσθαι. Des. ἐχορήγησε Χριστὸς ὁ Θεὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Est Tractatus *de Sectis* in X. Actiones divisus, G. L. editus in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. I. pag. 493. & alibi.

XVIII. pag. 123. Sequuntur Basilii Magni ad diversos Epistolae XXV. huc fortasse translatae, quod in iis de SS. Trinitatis mysterio disseratur. Eae vero sunt

I. *ad Amphilochium*, in cit. edit. Paris. Tom. III. Epist. CCXXXIII.

II. *ad eumdem*, in cit. edit. CCXXXIV.

III. *ad eumdem*, CCXXXV.

IV. *ad eumdem*. [5]

V. *ad eumdem*, CCXXXVI.

VI. *ad Caesareenses*, VIII.

VII. *ad Gregorium Episc. Nyssenum*, XXXVIII.

VIII. *Quod non debeamus tres Deos annunciare*. Inter Homilias Tom. II. pag. 609.

IX. *Epistola, cui subscripsit Eustathius*, CXXV.

X. *ad Canonicas*, LII.

XI. *ad Terentium Comitem*, CCXIV.

XII. *ad Diaconissas filias Terentii*, CV.

XIII. *ad Evagrium*, CLVI.

XIV. *ad Presbyteros in Tarso*, CXIII.

XV. *ad eosdem*, CXIV.

XVI. *ad Ecclesiam Antiochenam*, CXL.

XVII. *ad Optimum*, CCLX.

XVIII. *ad Gregorium*, II.

XIX. *ad Sozopolitas*, CCLXI.

XX. *ad primores Neocaesareae*, CCX.

XXI. *ad Evaesenos*, CCLI.

XXII. *ad Episcopos Galliae & Italiae*, CCXLIII.

XXIII. *ad Episcopos Occidentis*, CCLXIII.

XXIV. *ad eosdem*, XC.

XXV. *ad Innocentium Episcopum*, L.

XIX. p. 196. *Sanctissimi Patriarchae CPolitani Ioannis Vecci Inscriptiones XII. in dicta sanctorum ab ipso collecta de Processione Spiritus Sancti*, una cum Gregorii Palamae confutationibus, & Bessarionis Cardinalis pro Vecco apologiis. Habes supra in Codice XIV. Plut. X. §. IV.

XX. pag. 206. Συναγωγὴ θαυμασία. *Collectio mirabilis*, seu Ioannis Vecci opus, cui titulus: *Epigraphae, seu Praescriptiones XIII. in dicta, ac sententias SS. PP. a se collectas de Processione Spiritus Sancti*. Exstat in Graecia Orthodoxa Leonis Allatii Romae MDCLIX. Tom. II. a pag. 522. ad pag. 641. Codex tamen post verba, καὶ ἐρρίζωται φυσικῶς, in quibus desinit editio, alia adfert Excerpta ἀπὸ τῶν διαφόρων ὅρων, οὓς ὁ στρωματεὺς Κλήμης συνέθετο. ἐκ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ λόγου. ἐκ τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή, Τὰ γράμματα. ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Παναρίων ἀπὸ τοῦ τμήματος τοῦ κατὰ Ἱεραρείων. ἐκ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν, ἐν τῇ πρὸς Ἰορδάνην ἐπιστολῇ, κ. λ. quorum finis est: ἐπειδὴ τοῦ αὐτοῦ πνεύματός εἰσιν ἅπαντες μαθηταί.

XXI. pag. 246. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰορδάνην ἀρχιμανδρίτην περὶ τοῦ τρισαγίου ὕμνου. *Epistola* (Ioannis Damasceni) *scripta ad Iordanem Archimandritam de Hymno Trisagio*. Post inscriptionem: Τῷ θεοτιμήτῳ, κ. λ. inc. Τοῦ πρός σέ μοι πόθου. Des. ἀδιαλείπτως ἡμῶν ὑπερευχόμενοι. Inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. p. 480.

XXII. p. 262. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Μανιχαίων. *Eiusdem contra Manichaeos*, Dialogus inter Orthodoxum, & Manichaeum. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθαμεν. Des. καὶ οἱ ἀγαθοὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 429.

XXIII. p. 308. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας λόγος περὶ πίστεως. *S. P. N. Basilii Archiep.* Cae-

(1) In Codice ε'. V.
(2) In Codice θ'. IX.
(3) In Codice ιβ'. XII.
(4) In Codice ιγ'. XIII.

(5) Huius Epistolae initium, quae inscribitur: Τῷ αὐτῷ, & Inc. Καὶ πρὶν κομίζεσθαι τὰ παρὰ τῆς ἀγάπης ὑμῶν γράμματα, κ. λ. inter Basilianas non invenimus.

Caesareae Cappadociae Sermo de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τὸ ἐπίταγμα. Def. αὔταρκες ἐλογισάμην. Tom. II. cit. edit. p. 223.

XXIV. p. 314. Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Ὁ βαπτιζόμενος εἰς τριάδα. Finis: προσηγορίᾳ καὶ ὁμοιώσει. Est eiusdem Basilii Homilia *de Spiritu Sancto*, ut in Cod. IX. huius Plutei §. XX.

XXV. p. 318. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου, ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Magni, Epistola ad Serapionem Episcopum, de Spiritu Sancto*. Inc. Τὰ γράμματα. Def. μετ' ἐκείνων ὑπομείνωσιν. Tom. I. cit. edit. Part. II. p. 647.

XXVI. p. 342. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον Σεραπίωνα κατὰ τῶν λεγόντων κτίσμα τὸν υἱὸν ἐπιστολὴ β'. *Eiusdem ad eumdem Episcopum Serapionem contra dicentes Filium creaturam Epistola II*. Inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Def. τῇ ἑαυτῶν ἀγνοίᾳ οἱ Ἀρειανοί. Ib. p. 683.

XXVII. p. 347. Τοῦ αὐτοῦ καθολικὴ ἐπιστολή. *Eiusdem Epistola Catholica*. Inscrib. Τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς, κ. λ. Inc. Ὅσοι τὴν ἀσέβειαν. Def. κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 29.

XXVIII. pag. 349. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ὁμοουσίου Τριάδος. *S. Cyrilli Alexandrini ad Hermiam de consubstantiali Trinitate*. Inc. Μὴ γὰρ δή τινες ὅλως τῶν ὀρθότητος ἐπιμελητῶν, κ. λ. Def. καὶ ἰδικῶς δι' ἑκάστου κινεῖσθαι φιλεῖ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis scriptis 354.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

BASILII VARIA.

Titulum ita corrigimus.

Commentarius aliquot SS. Patrum in XIV. Divi Gregorii Nazianzeni Orationes, collectore Basilio Minimo, seu iuniore Caesareensi.

COD. XIII. I. pag. 1. PRaecedit Commentariis Epistola nuncupatoria ipsius Basilii Minimi ad Constantinum Porphyrogenitum, quam utpote auctoris, cuius nulla in lucem adhuc prolata sunt opera, speciminis loco integram heic damus. Ea autem sequens est: Βασίλειος ἐλάχιστος ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότῃ Κωνσταντίνῳ· ἔχει δὲ καὶ Γεωργίου τὸ βιβλίον ἑρμηνείαν τοῦ Μωκηνοῦ [1], καὶ ἄλλων· τὰ δὲ προοίμια τοῦ πρωτοθρόνου. *Basilius Minimus Caesareae Cappadociae ad Christi amantem Dominum Constantinum. Continet autem liber interpretationem quoque Georgii Moceni, & aliorum. Haec autem sunt prooemia primae sedis* (nempe Basilii).

Ἐν ταῖς μεγίσταις καὶ δημοτελέσι τῶν πανηγύρεων, μέγιστε αὐτοκράτορ, οὐ μόνον οἱ ἐν τέλει καὶ βαρεῖ πλούτῳ καὶ δόξῃ ἐξωγκωμένοι καὶ ὑπερφέροντες, ἀλλ' ἤδη καὶ οἱ ἐν αὐταρκείᾳ ζῆν ᾑρημένοι, καὶ μετρίαν ἤδη ἔχοντες τὴν ὕπαρξιν, κατὰ δύναμιν ὑμᾶς καταγεραίρειν ἐπείγονται· ἀλλ' οἱ μὲν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ, καὶ μαργάροις, ἢ λίθοις διαυγέσιν, ἤ τισι σκεύεσι πολυτελέσιν, ἢ καὶ πέπλοις πολυανθέσιν ἀφοσιοῦνται τὸ φιλότιμον ἐπιδεικνύμενοι· οἱ δέ τινες ἄλλοις καὶ ἄλλοις, ὡς ἂν ἔχωσι προθυμίας, ἢ εὐνοίας, γνώμης ὅτι μάλιστα καὶ εὐστοχεῖν ἱέμενοι σύμπαντες τοῦ δεξομένου, καὶ τὸ φίλτρον οἷον, καὶ ᾧ μάλιστα προσφερομένῳ ἥσθείη πραγματευσάμενοι. Πολλῶν οὖν ὡς εἰκὸς συντελούντων, καὶ ποικίλην ὑμῖν καὶ πολυειδῆ τὴν εἰσφορὰν ἐμποιούντων, καὶ μάλιστα κατὰ τήνδε τὴν τῶν Χριστοῦ γενεθλίων πανήγυριν, καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νικητήριον εὐχαριστίαν, ἔδοκει μὴ μόνους ἡμᾶς ἀτελεῖς οὕτω καθῆσθαι, ἢ κενὴν ἄλλως ἀνύειν, καὶ μόχθον ἀνήνυτον τῇδε καὶ τῇδε, κατὰ τὴν τοῦ κυνὸς [2] ἐκείνου παραπλήξιαν ἐπιμοχθοῦντος, καταμωκωμένου ὅθεν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἢ χερσὶν αὐταῖς ὕδωρ εὐγνωμόνως ἀρύειν, καὶ πᾶν ὅ τι γε τῶν δυνατῶν ἡμῖν καὶ τιμίων ἀγαθῷ σοι βασιλεῖ καὶ τιμίῳ προσκομίζειν. Τούτων δὲ οὐκ ἄλλό τι τῷ φιλολόγῳ, ἀλλ' ἢ λόγος ἐδόκει· ἐδόκει δὲ οὐ καθ' αὐτόν πως εἶναι τοιοῦτος, οἷος βασιλικὴν εὐδιαθεῖναι, καὶ σοφὴν εὐφρᾶναι διάνοιαν. ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀγλευκής τις καὶ ἀκαλλής ἐστι, καὶ ὡς εἰπεῖν λόγῳ, ἀνεπαφρόδιτος· πλὴν ἀλλ' ἡμῖν τῶν πάνυ καὶ οὗτός ἐστι τιμίων, ὅτι δὴ καὶ πίθηκος καὶ αἰθίοψ μέγιστον τίθεται ἑκάτερος, καὶ οἴεται κάλλιστον τῶν οἰκείων ὠδίνων τὴν ἀμορφίαν. Εἰ δὲ καί σοι τῷ παντίμῳ κριθείη τοιοῦτο, οὐ κατ' ἄλλό τι, ἀλλ' ἢ κατ' αὐτὸ δῆλον τὸ τῆς ὑποθέσεως ἥδιον ὀφθήσεται, καὶ χαρίεις. τί γάρ σοι τῶν ἁπάντων ἐρασμιώτερον, ἢ τί γε τιμαλφέστερον ἄλλο, ἢ Γρηγόριον, καὶ τὰ τοῦ Γρηγορίου ἐνοπτρίζεσθαί τε, καὶ ἀκουτίζεσθαι; τίνος ἥδιον λόγους, ἢ νοῦν ἀνιχνεύειν, ἢ ἰοῦ Γρηγόρου νοῦ τούτου; οὕτω γὰρ καλεῖν αὐτόν ἐστιν οἰκειότερον· τίνος ἄβυσσον σοφίας, τίνος ὕψος θεολογίας, ἢ φράσεως ἅμα κάλλος, καὶ μέγεθος, ἢ ὅσα παντοίας ἐστὶ τέχνης, καὶ θεωρίας, καὶ χάριτος; Τῶν οὖν πανσόφων τούτου λόγων, εἰ καὶ τολμηρὸν, ὅμως ἔδοξε καὶ τὰ πατράσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ διασάφησιν ῥητῶν τινων ἐσπουδασμένα, ἐπιτομώτερόν πως καὶ σαφέστερον κατὰ τὸ ἐνὸν διαθέσθαι, πρὸς δέ τινα καὶ ἡμῖν προτεθεῖσθαι εἰς ἐξάπλωσιν νοημάτων, καὶ τῆς ἐν βάθει διανοίας ἐνάργειαν, ... κἂν πολλοῖς ὅσοις χωρίοις ὑπερορᾶθεῖσι μὲν

(1) Ita legimus potius, quam Μαρκήσου, quemadmodum videtur legisse Montfauc. qui Bibl. Biblioth. Tom. I. p. 252. D. ita Codicem hunc describit: *Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christi amicum D. Constantinum cum Georgii Marcesii, & aliorum expositione in S. Gregorii Nazianzeni orationes in Natalem Domini, in funere S. Basilii Magni, in sancta Lumina, finis deest, &c* Marcesius enim non modo inter Gregorii Nazianzeni ἑρμηνευτὰς nullus apparet, sed ne scriptoribus quidem Graecis usquam accensetur a Fabricio. Γεωργίου utique Μωκίου, sive Μωκηνοῦ scholia in eiusdem S. Patris Homiliam in Pascha memorantur in Bibl. Coislin. pag. 296. Cod. ccxxxvi. similes Commentarios continente. Errori vero ansam dedit, opinor, qui primae paginae characteres aevo prorsus evanidos, novo atramento exprimere, veterum vestigiis insistens conatus est: quum enim in voce μωκηνοῦ littera ν fortasse prorsus esset deleta, novus scriptor σ substituit; unde factum est, ut μαρκασοῦ legeretur, non μωκηνοῦ, quemadmodum etiam compendiaria illa nota litterae μ superscripta, accipienda est.

(2) In margine hanc notulam recentior manus apposuit: Κυνὸς φησιν, οὐ κυνικοῦ φιλοσόφου, τοῦ Διογένους τυχὸν, ἢ ἑτέρου.

μὲν ὡς ἐπιδήλοις ἴσως ἐκείνοις, δεομένοις δέ τινος, ἢ κατ' ἔννοιαν ἑρμηνείας, ἢ κατὰ σύμφρασιν, ἢ σύνταξιν ἀκολυθίας, ἢ κατὰ θεωρίαν ἐπισασίας, ἢ κατά τινας τεχνικὰς ἐφόδυς περιόδων τε ϗ σχημάτων, ϛ ἰδεῶν ποικίλων ἐπισημασίας. Τύτοις ὖν ὁ πόνος ἡμῖν ὗτος ἐπεσπυδάσθη. προσθέτι ϛ σιγμῶν τινων ἁρμοττύσας ἐπιδεικνῦσι θέσεις, ϗ τόπυς προσήκοντας τύτων ἑκάσαις, ὐκ ἀπό τινος ὑμενοῦν ἀλογίσυ ἐμπειρίας, ὁποία τῶν μικρὰ βλεπόντων θέλξαι μόνον ὑπάρχειν τὴν αἴσθησιν, ἐν οἷς περιορᾶν ἐςιν ἀλωμένυς ἐνίυς τὰς αὐτάς που περιόδυς, τὰ αὐτὰ συνδετικὰ τῶν μερῶν τῦ λόγυ μόρια, ἄλλοτε ἄλλως ἐξαγγελλόντων, ϗ τὴν ὑπόκρισιν διαφθειρόντων, ϗ τὸ ἦθος ἅπαν λυμαινομένων, ϗ οἷον ψυχρά τινα .... περὶ .... των, τὰ ἀνειμένα ἐςὶν ὅτε ἐντεινόντων, ϛ διαλυόντων ἔμπαλιν τὰ τεταγμένα· ἀλλὰ τέχνης θεσμοῖς ἐπιβεβλημένας, ϗ περιόδων εἱρμῷ, ϗ τάξει τῶν συνδεόντων μορίων περιεσιγμένας. Τοιοῦτόν τι τὸ ἡμέτερον, γαληνότατε, δῶρον· τοιοῦτό σοι τῷ φιλολόγῳ τὸ προσφερόμενον· τύτοις σε δεξιύμεθα παντὸς ἐπαίνυ καὶ παιάνων κρείττοσιν ἐπινικίων, τοῖς ἡμῖν προευπορηθεῖσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἄνωθεν χάριτος χορηγηθείσης, ὑμῖν δὲ προσενεχθεῖσι ϛ προσδεχθεῖσιν οὐκ ἀήδως οἶμαι, ὅπως ἐςὶν εἰκάσαι τὸ εὐγενὲς ϗ φιλεπίςημον τῆς ἡμετέρας διανοίας. Ἔχει δὲ ὧδέ μοι τὰ τῆς ὑποθέσεως. Epiſtolam ſequitur ipſe Commentarius ineditus Baſilii minimi, Georgii Μωκηνοῦ, Maximi, Theophili, Apollinaris, & Anonymi; hoſce enim interpretes partim ex adlatae Epiſtolae titulo, partim ex contractis in margine nominibus deprehendimus. Prima igitur Oratio Gregorii Nazianzeni eſt pag. 2. Εἰς τὴν Χριςοῦ γέννησιν. *In Chriſti Nativitatem*. Hypotheſis Baſilii Minimi inc. Ὁ λόγος ὁ κατὰ ἀποτάδην ϗ διεξοδικὸς, σώματι ζώου ἔοικεν, ἀναλογοῦσαν ἔχων ψυχῇ μὲν τὴν ἔννοιαν, σώματι δὲ τὴν φράσιν. Deſ. ᾄδειν ϗ δοξάζειν ϗ εὐφραίνεσθαι παρακελευομένη. Commentarius Georgii Μωκηνοῦ inc. Χριςὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μὲν φασι τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, τινὲς δὲ ἀπὸ καιροῦ, ϗ ἕτεροι ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ᾗοῦ ἐν αὐτῇ γεγονότος τῇ ἑορτῇ. Deſ. ὅν τινα Θεὸν ϗ ἀρτίως μετὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ὄντες εὐχόμεθα πλέον ϗ παρ' αὐτοῦ ἐλλάμπεσθαι, ϗ ὁρᾷν ὅσον ϛ δυνατὸν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

II. p. 24. *b*. Εἰς τὸν ἐπιτάφιον τῦ μεγάλου Βασιλείυ. *In Funebrem Orationem Baſilii Magni*. Hypotheſis Baſilii inc. Ζητεῖται ἐν πρώτοις, διατί οὐχὶ ἐγκώμιον, ἀλλ' ἐπιτάφιος ὁ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιγέγραπται λόγος, καὶ τί ἐπιτάφιος διενήνοχεν ἐγκωμίυ. Deſ. τῇ τε μακροκωλίᾳ, ὅπερ οἰκεῖόν φασι προοιμίων, ϗ τῷ διπλασιασμῷ τῶν τε κώλων ϗ τῶν ὀνομάτων. Alia Hypotheſis Georgii inc. Μετὰ τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Κωνςαντινυπόλεως ὁ μέγας Γρηγόριος ἐν Ναζιανζῷ ἐν τῷ προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι τὸν ἡσύχιον ἀσπασάμενος βίον, ἐκεῖ ϗ τὸν παρόντα λόγον συνέγραψε. Deſ. ὡς τῇ θείᾳ προνοίᾳ προώρισο πρὸ ἐμοῦ τελευτήσοντα τὸν μέγαν Βασίλειον. Commentarius Baſilii inc. Ἔμελλεν ἄρα. Ὁμωνύμυ ταύτης ὑπαρχέσης τῆς φωνῆς διαςελλομένης τῆς δι' ἑνὸς λ, ὅπερ μέλειν ἐπὶ τοῦ φροντίζειν τάττυσιν. Deſinit in Commentario Georgii, cuius iſta ſunt: τὸ γὰρ εὑρεθὲν ἐν ἡμῖν ἴσως ἐπαίνυ ἄξιον, τῇ σμικρότητι ἀντ' ὐδενὸς τοῖς πολλοῖς λογισθήσεται.

III. pag. 61. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *In ſancta Lumina*. Commentarius Georgii inc. Πάλιν Ἰησῦς ὁ ἐμός. Προοιμιακὰς ἐννοίας μετὰ παραδειγμάτων ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ ὁ Ἑρμογένης παραδὺς, ἀφορμὰς ϗ αἰτίας τοῖς τύτυ ἐξηγηταῖς δέδωκε προσθεῖναι. Deſinit Commentarius Baſilii: Τὸ ζωτικὸν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις δύναμις τὴν πνευματικὴν μεταδιδόντες ζωὴν, φησι, ϗ ὠφέλειαν, ὡς ἀςέρες τῷ φωτισμῷ ὑμῶν πᾶσι τοῖς ζωτικοῖς συντελῦντες.

IV. pag. 71. Εἰς τὸν προτρεπτικὸν τοῦ Θεολόγυ. *In Adhortatoriam Orationem Theologi* (ad ſanctum Baptiſma). Commentarius Georgii inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ. Ὁ μετὰ χεῖρας οὑτοσὶ λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει ϛ τῇ διασολῇ ἕτερος δοκεῖ πως εἶναι. Deſ. οἷά τινες ματαίαις θερμαινόμενοι ἐλπίσιν ἀπατώμεθα πολλάκις ἀγνείᾳ τεθαῤῥηκότες, ἢ τινι ἑτέρᾳ τῶν σεμνοτέρων πολιτείᾳ, μυρίων ἁμαρτημάτων ὄντες ἀνάπλεοι. Quae quidem verba ad quem pertineant, non ſatis conſtat, quum ſuperioris paginae reſecato margine, novoque ſuffecto, interpretis nomen in illo fortaſſe adnotatum exciderit.

V. pag. 87. Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανὸν συμφοιτητὴν αὐτῦ γενόμενον ϗ ἔκδικον Ναζιανζοῦ. *In exactorem Iulianum eius condiſcipulum & vindicem Nazianzi*. Hypotheſis prima, & quidem anonymi, ut & reliquae quae ſequuntur, inc. Ὁ μετὰ χεῖρας λόγος τῦ συμβυλευτικῦ εἴδυς ἐςίν. Secunda inc. Ὁ σκοπὸς τοῦ προκειμένυ λόγυ ἀπολογία ἐςὶ τῆς ἑαυτῦ σιωπῆς. Tertia inc. Ὁ παρὼν λόγος ἐπιγέγραπται εἰς τὺς λόγυς, ϗ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανὸν, κ. λ. Commentarius, item nullo interpretis nomine ad marginem adiecto, inc. Τίς ἡ τυραννίς. Τυραννίδα λέγει, ὅτι σιωπᾷν ἐθέλων ἐπὶ τὸ λέγειν ἠγείρετο· ἐξ ἀγάπης δὲ ἔφη, ὅτι οὐ μισῦντες αὐτὸν ἐτυράννυν οἱ βιαζόμενοι. Deſ. τῆς θεότητος δόξαν· μία γὰρ τῶν τριῶν ἡ δόξα, ϗ ἡ αὐτὴ, ὥσπερ ϗ ἡ ὐσία.

VI. pag. 101. Εἰς τὸν συντακτήριον. *In Valedictoriam*. Hypotheſis inc. Ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν εἶδος ἀνάγεται ϗ ὗτος ὁ λόγος. Deſ. τὸ δὲ προοίμιον ἐπιεικείας σὺν εἰρωνείᾳ πλεκόμενον. Alia hypotheſis inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, ϛ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει ὁ παρὼν λόγος συντακτήριος κέκληται. Deſ. σχήματα δὲ βαρύτητος κεκραμένης εἰρωνείᾳ. Commentarius inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Πῶς παρ' ὑμῖν τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχει, φησίν. Δημοσθένης, πῶς ὑμῖν, φησιν, ὑπὸ τῶν χρησῶν τύτων ἔχει τὰ πράγματα, κ. λ. Deſ. φυλάττετέ μοι τὴν παρακαταθήκην, τὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς πίςεως, τὴν νυθεσίαν τὴν περὶ ᾗας θεοποιὺς ἀρετάς· φυλάττοιτέ μοί, φησι, ταῦτα καθαρῶς, ὡς ἐλάβετε.

VII. pag. 131. *b*. Εἰς τὸ πάσχα, ϗ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *In Paſcha, & in tarditatem*. Hypotheſis inc. Φαίνεται ὗτος ὁ λόγος πρὸ ᾗῦ μεγάλυ ἀπολογητικῦ εἰρημένος αὐτῷ. Deſ. τῦτον

τον δὲ ϰ) ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐξεφώνησε. Commentarius inc. Α'ναςάσεως ἡμέρα, κ. λ. Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ςικτέον τὸ κόμμα, ἐλλειπὲς ὄν, ὡς εἰ ϰ) τέλειον ἦν, κ. λ. Des. ἐν οἷς ϰ) ἓν εἶναι πάντας ἐπεύχεται, ϰ) ποιμαινομένυς, ϰ) ποίμνιον ἐν Χριςῷ Ι'ησοῦ, κ. λ.

VIII. pag. 136. Λόγος β' εἰς τὸ πάσχα. *Oratio secunda in Pascha*. Commentarius inc. Τὸ τοῦ λόγου προοίμιον εἴληπται ἀπὸ τῆς προφητείας Α'μβακὺμ, μεθαρμοσθὲν εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. Τὸ δὲ πρὸς τοὺς σκανδαλιζομένους ἦν ϰ) ἐνδιάζοντας εἰς τοὺς προνοίας τρόπους. Des. καὶ ταύτην παραβλάψαι δυνηθεῖσαν, διὰ τοῦ ἀπεμφαίνοντα καὶ ἄτιμον ἀποφθέγγεσθαι τῇ τυραννίδι πιεζομένην.

IX. pag. 162. Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια. *Oratio in Encaenia*. Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας καὶ οὗτος ὁ λόγος ἐςί· κέκραται δέ πως τῷ συμβουλευτικῷ, παραίνεσιν ἔχων. Des. ὃ γνώρισμα τῷ τοιούτῳ εἴδει καθίςαται. Alia Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικοῦ εἴδους ἐςί. Des. ὃ γνώρισμα τῷ τοιούτῳ εἴδει καθίςαται. Tertia Hypothesis inc. Τὸν παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει Ναζιανζοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος ναῷ. Des. καὶ πλέον τοῦ πανηγυρικοῦ εἴδους ἔχει τὸ συμβουλευτικόν. Commentarius Basilii inc. Ε'γκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Παλαιὸς, φησὶν, ἐςὶ νόμος τιμᾶσθαι τὰ ἐγκαίνια, ἤτοι τὸ κρατῆσαν ἔθος, νόμον οὕτω καλεῖ· ἐπείπερ καὶ βάρβαροι, οὐχ Ε'λληνες μόνον, κ. λ. Des. ὃ καὶ μετασχεῖν ἡμᾶς ἐπεύχεται ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καλῶν πρὸς τὸν ἐκεῖσε βίον ὑπαλλαγέντας τοὺς μετατεθέντας.

X. pag. 186. *b*. Εἰς τὴν Πεντηκοςήν. *In Pentecosten*. Hypothesis inc. Ο' λόγος πανηγυρικὴν ἐπισχνεῖται τὴν ἰδέαν. Des. ἡ κατασκευὴ ἀπὸ τῆς αἰτίας. Commentarius Basilii inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς, κ. λ. Μὴ φοβηθῇς τὰ βραχέα, ὡς δή πως ἐξευτελιζομένης τῆς τηλικαύτης ἑορτῆς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἀξίας ὑπαρχούσης. Des. in anonymo: ἔνθα ϰ) τοὺς λόγους, ϰ) τὰς τούτων αἰτίας μαθησόμεθα καθαρώτερον ϰ) σαφέςερον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ ϰ) κυρίῳ ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριςῷ, τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἑορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μεθ' οὗ ἡ δόξα.

XI. pag. 216. *b*. Τοῦ λόγου τοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους. *Orationis in Maccabaeos* (subintellige *Commentarius*). Brevissima Hypothesis inc. Ο' εἰς τοὺς Μακκαβαίους λόγος οὗτος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, κ. λ. Commentarius Basilii inc. Τί δαὶ οἱ Μακκαβαῖοι, κ. λ. Η'πόρηταί τισι τῶν καθ' ἡμᾶς, τί δήποτε ἀπὸ τοῦ, τί, ἤρξατο μορίου ἀσυνήθως οὕτως ὁ μέγας Γρηγόριος. Des. in anonymo: ϰ) τοῦτο ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου μετενήνεκται, δόξασόν σου πάτερ τὸν υἱὸν λέγοντος τοῦ σωτῆρος, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ με.

XII. pag. 224. *b*. Εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκων μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *In Cyprianum ex agro rediens postridie eius festi*. Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικοῦ, εἴτουν τοῦ ἐπιδεικτικοῦ ὢν εἴδους. Des. καὶ συντακτήριοι, ϰ) οἱ ἐπιτάφιοι. Alia Hypothesis Basilii inc. Η' μὲν ὑπόθεσις δήλη· ἐγκώμιον γάρ ἐςιν. Des. ϰ) ἀπολογεῖται. Eiusdem Commentarius inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Μικροῦ, φησὶ, διέφυγεν ὁ Κυπριανὸς, μὴ τῇ περὶ ἐκείνου διὰ τοῦ λόγου μνήμῃ καὶ πανηγύρει ἁγιάσας ϰ) ὠφελήσας ἡμᾶς. Anonymi inc. Εἰ ὑπερήμερος ϰ) μετὰ μίαν ἐκδίδοται ὁ λόγος, ἐκπέφευγέ πως Κυπριανὸς, ϰ) δόξει παρέλκειν τὸ μικροῦ, κ. λ. Des. ϰ) ἐν ταῖς πληγαῖς διεκαρτέρουν ἐπίδειξιν τοιαύτην, δῆθεν ἀνδρείας, ϰ) τὰς δυςυχίας ταύτας ποιούμενοι: quae cuius sint verba, ob recisum marginem, latet.

XIII. p. 228. *b*. Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Α'θανάσιον. *Oratio in sanctum Athanasium*. Hypothesis inc. Ο' παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τοῦ πανηγυρικοῦ εἴδους ἐςὶν, ἰδικωτέρῳ δὲ τοῦ ἐγκωμιαςικοῦ. Des. ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαςικῶν ἱςοριῶν ἐςὶ κατιδεῖν. Alia Basilii Hypothesis inc. Ο' εἰς τὸν μέγαν Α'θανάσιον λόγος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, ἐγκώμιόν ἐςιν. Des. ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεγίςων ϰ) πλεοναζόντων τὰς ἐπιγραφὰς ποιητέον. Commentarius Georgii inc. Ε'ξ ἐγκωμίου τὸ προοίμιον εἴληπται τῷ πατρὶ, ἰδέας δὲ σεμνότητος ϰ) σχήματος συλλογιςικοῦ. Des. Commentarius Basilii: ϰ) τὸ μέγιςον ἀξίωσον εἶναι μετὰ σαυτοῦ, καὶ τῶν ὁμοίων σου ἁγίων ἐν τῇ τῶν ἁγίων λαμπρότητι.

XIV. pag. 256. Πρὸς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Ad patrem tacentem ob plagam grandinis*. Hypothesis inc. Ω'ς ἠναγκασμένος ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν λόγον ἐλθὼν ταῦτα φθέγγεται. Des. ἀλλ' οὐδὲ τῆς συνήθους πάντη ἀπήλλακται θεολογίας. Commentarius inc. Τί λύετε, κ. λ. Τάξις ἐςὶν ἐπαινουμένη εἴκειν νέους τοῖς πρεσβύταις, ϰ) παίδων προτιμᾶσθαι πατέρας ϰ) λέγοντάς τι, ϰ) διδάσκοντας. Definit in verbis: ἀλλ' ἐςὶ καθαιρόμενος, ὡς τὸ μεν .... Reliqua desunt, mutilato Codice.

Hi autem Graeci interpretes, quos memoravimus, quibus alter etiam adiungendus, qui ob breviatum nomen in margine Codicis haud legi potuit, eorum numerum augent, quos Io. Alb. Fabric. laudat B. G. Tom. VII. p. 538. & novae Theologi editioni, si quis hanc capessat provinciam, inservire commode possent.

XV. pag. 257. Sequuntur Explicationes mythicarum historiarum, quarum meminit Gregorius Nazianzenus in Orationibus in SS. Lumina, & in S. Basilium, sed initio, ac fine mutilae, & inverso paginarum ordine valde confusae: quod animadvertens lector Graecus Sec. XVI. haec in summo margine adscripsit: Ε'νταῦθα λείπει τετράδιον ἴσως, ἐν ᾧ ἐπληροῦντο οἱ λόγοι, ϰ) ἤρχοντο αἱ ἱςορίαι, ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ Ε'πιταφίῳ, ϰ) ἐν τῷ, Πάλιν Ι'ησοῦς ὁ ἐμός. *Hoc loci deest fortasse integer quaternio, in quo complebantur Orationes, & incipiebant Historiae, quas memorat* (Nazianzenus) *in Epitaphio* (D. Basilii) *& in Oratione*, Πάλιν Ι'ησοῦς (nempe SS. Luminum). Prima ergo Fabula mutila est. II. de Rhea & eius sacris. III. de Cerere & Proserpina. IV. de Baccho. V. de capite Iovis. VI. de Venere, eiusque turpibus mysteriis. VII. De Bacchi phallis. VIII. De tau-

taurorum mactatione, imperfecta: quae quidem pertinent ad Orationem in SS. Lumina Sequuntur aliae ex Oratione funebri in S. Basilium; quarum desunt primae sex; septima initio mutila est de Abaride. VIII. de Pegaso. IX. de Alphaeo. X. de Salamandra. XI. de Lydio curru. XII. de Oreste & Pylade. XIII. de Molionidibus. XIV. de Labyrintho. XV. de Minoë & Rhadamantho. XVI. de Gadiris. XVII. de equo frena rumpente. XVIII. de satis natisque eodem die Gigantibus; & haec etiam mutila. Redeunt nunc aliae in SS. Lumina, nimirum XV. de Castalio fonte. XVI. de magorum prognostica haruspicina. XVII. de astrologia. XVIII. de Thraciis orgiis. XIX. de Mithrae suppliciis. XX. de Osiride. XXI. de Iside. XXII. de capro Mendesio. XXIII. de Apide, & haec etiam mutila; in qua desinit Codex. Omnium tamen fabularum, quarum tum in dictis Orationibus, tum in duabus adversus Iulianum Invectivis mentio fit, explicationes integras habes supra in Codice XII. Plut. VII. Vide etiam Codicem V. eiusdem Plutei pag. 206. in notis, ubi de Nonni Collectione verba fecimus. Interim Langii error animadvertendus, qui in schedis suis Mss. Basilium hunc Minimum cum Basilio Magno confundit, auctoremque Orationum facit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. X. minutissimo ac breviato, nonnullis in locis vetustate etiam deleto charactere. Constat foliis 261.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. BASILII ET GREGORII NAZIANZENI EPISTOLAE.

Seu potius

Gregorii Nazianzeni, & Basilii Epistolae.

COD. XIV. HAllucinati sunt omnes, qui Codicem hunc mancum, ac mutilum serio non perpenderunt, quum Gregorio Epistolas Basilii, & Basilio e contra Gregorii tribuerint, nullo titulo edocti, immo inscriptione XII. Epistolae illusi, & postremae CCXXXII. quae licet Basilii sint, Gregorianis tamen ab amanuensi commistae fuere. His praenotatis

I. pag. 1. Occurrunt *Divi Gregorii Nazianzeni*, ut e numeris marginalibus apparet, *Epistolae CCXXXII.* quarum tamen sex priores omnino desunt, mutilato Codice, septima vero incipit cum Codice a verbis . . . . ἡμῖν ἐσπȣδάζετο· ἀλλήλοις γάρ ἐσμεν εἴπερ ἄλλοί τινες ἀξιόπιςοι μάρτυρες, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae *ad Basilium* in edit. Billiana XI. Decimaquinta (in cit. edit. XXXII.) item *ad Basilium* est imperfecta, desinit enim, ἐν μέσῳ κατ' ἀλλήλων ὑμᾶς . . . . . Decimasexta tota desideratur. Decimaseptima (ibid. XXII.) *ad Caesarienses* acephala incipit a verbis . . . . ζεται ϗ πρὸς ἣν τὸ κοινὸν βλέπει, κ. λ. pro quibus defectibus membrana est inserta vacua. Desunt etiam vitio amanuensis CCIX. & CCX. Vltima tandem, nempe CCXXXII. non Gregorii, sed Basilii ad *Simplicium haereticum* (in edit. Montfauc. CXV.) mutila in fine, desinit in verbis: ἀλλ' ὡς οἶδε κρίνειν Θεός.

II. pag. 86. *Divi Basilii Magni Epistolae CCCXLIV.* In hac quoque Epistolarum sylloge varii occurrunt defectus. Primo itaque nulla inscriptio, nullus titulus, adeoque Epistola prima principio caret, atque incipit a verbis . . . . τῶν ἀςικῶν θορύϐων ἀπήλλακται, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae (in edit. Montfauc. XIV.) *ad Gregorium sodalem*. Secunda est Gregorii *ad Basilium*, (in edit. Billiana VII.) responsiva ad antecedentem; quaeque ideo errori praedicto occasionem dedit. Binae Epistolae, (nimirum *ad Genethlium presbyterum* CCXXIV. & *ad Hilarium* CCXII.) errore amanuensis, eodem numero CXIX. adnotantur. Contra vero omittuntur numeri CLXXVIII. & CLXXXIII. Vltima tandem Epistola, nempe CCCXLIV. ad *Hesychium*, est LXIV. apud Montfauconium.

III. pag 360. *b.* Περὶ τȣ̃ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν. *Quod non sint tres Dii annuntiandi*. Inc. Μεγάλη παράκλησις. Des. imperfecte in verbis: τὸ, ἦν, περιγράφει τὸ, ȣ̓κ ἦν, ϗ . . . . . . Fragmentum est Homiliae Basilio tributae, quae in edit. cit Tom. II. pag. 609. titulum praefert: Πρὸς τοὺς συκοφαντȣ̃ντας ἡμᾶς, κ. λ. Vltima autem verba allata incidunt in pag 611. v. 41. Praeter hunc defectum alia etiam desunt in medio, unius folii iactura.

IV. pag. 362. Tres tandem occurrunt Libanii Sophistae Epistolae, quae in nupera Amstelaed. edit. MDCCXXXVIII. ex recensione Io Christoph. Wolfii sunt MCCXXVI. XXVII. & XXVIII. Vltima tamen, quae inscribitur *ad Aristophanem*, in fine mutila desinit in verbis: τὸ Λακώνων κεφάλαιον, ᾧ ϗ τȣ̃το . . . . . . In calce postremae paginae haec a recentiori Graeco notula apposita est: Σημείωσαι, ὅτι ἐπὶ Οὐάλεντος ἐπεσκόπευσεν ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὅτι Γρηγόριος καὶ Βασίλειος νέοι ὄντες Ἱμερίῳ, καὶ Προαιρεσίῳ τοῖς τότε εὐδοκιμωτάτοις σοφιςαῖς ἐν Ἀθήναις ἐφοίτευσαν. μετὰ τȣ̃το δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Λιβανίῳ τῷ Σύρῳ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. initio, & fine mutilus, cuius character ad illum Codicis X. Plut. VII. quam maxime accedit. Constat foliis scriptis 362.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ.

BASILII ET GREGORII THEOLOGI SELECTIO.

Scilicet

Origenis Philocalia, & Clementina de gestis D. Petri Epitome.

COD. XV. I. pag. 1. PHilocaliae titulus hic praecurrit: Ἐκλογὴν ἡ παροῦσα περιέχει βίβλος γραφικῶν ζητημάτων καὶ ἐπιλύσεων ἐκ διαφόρων βίβλων τῷ Ὠριγένει πονηθεισῶν ἠθροισμένην ὑπὸ τῶν τὰ θεῖα σοφῶν Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, ἐν πυκτίῳ τε παρὰ θατέρου τούτων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Θεοδώρῳ τῷ τηνικαῦτα ἐπισκοποῦντι τὰ Τύανα ἐπεσταλμένην, καθὼς ἡ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ δείκνυσιν ἔχουσα οὕτως. Ἑορτὴ καὶ τὰ γράμματα, κ. λ. *Liber hic continet quaestiones & solutiones Biblicas selectas ex variis libris ab Origene conscriptis, quae collectae sunt a Basilio & Gregorio in divinis rebus doctissimis, & ab altero eorum, scilicet Gregorio Theologo, missae fuerunt in pugillaribus Theodoro tunc temporis Episcopo Tyanensi, ut Epistola ad illum ostendit, sic se habens: Festum quoque & litterae, &c.* quae est Epist. LXXXVII. edit. Paris Billianae MDCIX. Tom. I. pag. 843. ex qua illud tantum in medium adferimus, quod ad rem nostram facit, nimirum: Ἵνα δέ τι καὶ ὑπόμνημα παρ' ἡμῶν ἔχῃς, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, πυκτίον ἀπεστάλκαμέν σοι τῆς Ὠριγένους Φιλοκαλίας, ἐκλογὰς ἔχον χρησίμους τοῖς φιλολόγοις. Epistolam sequitur Index Quaestionum, quae in duos libros partitae sunt. Primi Quaestiones sunt XXI. secundi XII. Liber I. inc. Ἐπειδὴ περὶ τηλικούτων ἐξετάζοντες πραγμάτων. Des. ὃς ἂν αὐτὸς βούληται. Secundus pag. 81. *b.* inc. Ἀρξώμεθα τοίνυν ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ Φαραὼ εἰρημένων. Des. καὶ τῶν γηΐνων πράξεων. In fine legitur: Τέλος βίβλου τῶν κατὰ Κέλσου ἡ λεγομένη Φιλοκαλία. *Finis Libri contra Celsum, qui dicitur Philocalia.* Adnotantur autem suis locis varia Origenis Opera, e quibus auctoritates ad solvendas Quaestiones petitae sunt. Huius Philocaliae plures sunt editiones. Nos Graeco-Latinam Paris. Io. Tarini MDCXXIV. in 4. consuluimus, in qua unico tantum libro continetur, in Capita XXVI. distributo: quare initium secundi, quod mox attulimus, incidit ibid. in pag. 275.

II. pag. 131. Κλήμεντος τῶν Πέτρου ἐπιδημιῶν καὶ κηρυγμάτων ἐπιτομή. *Clementis Epitome itinerum & praedicationum Petri.* Initium & finis concordant cum Codice XVI. Plut. XI. §. I. ubi titulus diversus.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, Sec. XV. nitidissimus, cum duabus initialibus litteris auro, minioque affabre elaboratis. Constat foliis scriptis 181.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

COntinet hic Codex Anastasii Sinaitae, ac Patriarchae Antiocheni Quaestiones, & Responsiones CLVII. (licet in indice in extremis duabus Codicis paginis manu Seculi XV. exarato CLVI. tantum numerentur) ac proinde plures, quam Codices VI. & VII. huius Plutei exhibeant. Initium & finis cum editione inibi citata concordat. Auctores vero iidem ferme nominantur cum dicto Codice VII. In fine, nimirum pag. 248. *b* legitur haec subscriptio: Σῶσον ὁ Θεὸς τῷ γραφεῖ Νικηφόρῳ τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ πτωχῷ καλλιγράφῳ. Ἐτελειώθη μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος α' ἔτους ,ϛφοα'. *Salva Deus scriptorem Nicephorum peccatorem, & pauperem calligraphum. Completus est* (hic liber) *mense Octobri, indictione I. Anno* 6571. (Christi MLXIII.) Deinde eadem manu pag. 249. Ἐκοιμήθη ὁ πανοσιώτατος πατὴρ ἡμῶν κύριος Ἀντώνιος ὁ ἐν τῇδε τῇ θεοκορυφώτῳ νήσῳ τῇ Πανόρμῳ ἀσκήσας, ἣ καὶ τοῦ Ἀντιγόνου λέγεται, ὁ καὶ τὸ κέλλιον ἐν τῇ κορυφῇ ταύτης οἰκοδομήσας, μηνὶ Νοεμβρίῳ ζ'. ἡμέρᾳ ε'. ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ζ. ἔτους ,ϛφοα'. ἰνδ. α'. *Obiit sanctissimus Pater noster Dominus Antonius in hac a Deo cacuminibus instructa Insula Panormo, quae & Antigoni dicitur, vitam asceticam emensus, qui etiam cellulam in eius cacumine struxit, mense Novembri, die VII. feria V. hora noctis VII. anni* 6571. (Christi MLXIII.) *indict. I.* Adfertur haec subscriptio etiam a Montfauconio Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 52. COD. XVI.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 250.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

BASILII DE IEIUNIO.

Scilicet

D. Basilii de Ieiunio Homilia I. & Ioannis Chrysostomi Homiliae V.

NOtandum ipso in limine est, Codicem hunc fuisse miserrime mutilatum, ita ut dimidium ferme perierit: quod ipsam rem diligenter investiganti manifestum fit. Quum enim totus Codex duodecim olim constaret quaternionibus, quorum singuli octo continent folia, Graecis litteris in superiori margine distinctis, patet, nunc desiderari integros quaterniones Α' Β' Γ' Δ' Ε', quaternionis vero Ϛ' tria folia; a quarto enim incipit Codex, eoque manu Seculi XVI. suppleto. Alius inter pag. 14. & 15. defectus occurrit foliorum sex, quae ad quaternionem Η' pertinebant. His praenotatis, recensionem eorum, quae supersunt, & quorum indiculum more suo Lucas Holstenius COD. XVII.

nius rubro charactere in principio Codicis appotuit, aggrediamur.

I. pag. 1. Τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείω ἀρχιεπισκόπω Καισαρείας Καππαδοκίας περὶ νηςείας λόγος α'. *S. P. N. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae de Ieiunio Sermo I.* Habes supra in Codice VIII. huius Plut. § VIII. ubi inscribitur *de Ieiunio Sermo II.*

II. pag. 10. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπω Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίω ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ϗ εἰς τὴν κοινὴν ἀνάςασιν. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani in Adventum D. N. I. C. & in communem resurrectionem.* Inc. Ἐμνήσθην. Des. καὶ τῇ δεξιᾷ ςεφανώσει, χάριτι, κ. λ. Exstat haec Homilia in edit. Paris. MDCCXXXII. Tom. X. pag. 739. inter spuria. In Codice vero propter memoratum defectum mutila est in medio.

III. pag. 17. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν μάταιον βίον, ϗ περὶ κατανύξεως ψυχῆς. *Eiusdem Sermo in vanam vitam, & de compunctione animae.* Inc. Ὅσοι τὰ τοῦ βίω μάταια. Des. ϗ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, κ. λ. Tamquam spurius praetermittitur in dicta editione.

IV. pag. 22. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ ν' ψαλμοῦ ἀποπλήρωσις περὶ μετανοίας. *Eiusdem in reliqua Psalmi L. complementum de poenitentia.* Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης. Des. καταπαύσω μου τὸν λόγον ἐν Χριςῷ, κ. λ. In cit. edit. Tom. V. p. 583.

V. pag. 34. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐμπεσόντα εἰς τὰς λῃςάς. *Eiusdem in eum, qui incidit in latrones.* Inc. Ὄντως κατὰ τὸν θεῖον ἀπόςολον. Des. τοῦ τοιούτω ςεφάνω· ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spuria.

VI. pag. 36. *b.* Τῶ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἄσωτον υἱόν. *Eiusdem Sermo in filium prodigum.* Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τῶ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Des. αὐτῷ ὑπαντήσωμεν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. VIII. p. 33. inter spuria. Notandum obiter, bis legi in hoc Codice Ἰάννω pro Ἰωάννω.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. ut ex characteribus maiusculis quadratis, aliisque coniicere licet, in quo possis notare calligraphi manum non constantem, ut a duobus scriptus videatur. Constat foliis 44.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet

Basilii Magni, & Gregorii Nysseni quaedam.

COD. XVIII. I. pag. 1. Codex est acephalus, deest enim prima pagina, titulum & initium Homiliae primae S. Basilii in Hexaëmeron continens, quae propterea una cum Codice incipit a verbis .... μισοπόνηρον μέχρι θανάτω τοὺς κακοὺς ἀμυνόμενος, κ. λ. quae in editione Montfauconiana incidunt in Tom. I. pag. 2. vers. 21. Des. ἀποπληρῶσαι τῷ κτίσαντι, ᾧ πᾶσα δόξα, κ. λ. Reliquae Orationes usque ad nonam ita cum dicta edit. loc. cit. p. 2-88. concordant, ut singularum initium ac finem exhibere supervacaneum duxerimus. Ultima igitur des. ἀγαλλέσθω τοῖς δόγμασι τῆς ἀληθείας ὁ εὐσεβής, δοξασθήτω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Notare tantum lubet, titulos illos, qui Homiliis in edito praefiguntur, in Ms. Codice desiderari, ac tantummodo auctoris nomen, & Homiliae numerum singulis adscribi.

II. pag. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δεκάτη. *Eiusdem Homilia X.* Huic tamen alius diversa manu titulus est superadditus, nimirum: Τῶ ἁγίω πατρὸς ἡμῶν Βασιλείω ὁμιλία περὶ τῆς τῶ ἀνθρώπω γενέσεως, ϗ εἰς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν. *S. P. N. Basilii Homilia de hominis generatione, & in illud „ad imaginem & similitudinem „.* Inc. Παλαιῶ χρέους ἔκτισιν. Des. τῶν θείων λόγων καρπὸν πεπληρωμένον· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag. 324. inter Opera dubia.

III. pag. 124. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἑνδεκάτη. *Eiusdem Homilia XI.* Alius vero titulus recentior ita habet: Τῶ ἁγίω Βασιλείω ὁμιλία εἰς τὸν ἄνθρωπον. *S. Basilii Homilia in hominem.* Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Des. διὰ τὴν τῆς σαρκὸς εὐπάθειαν· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Haec item ut superior, dubia habetur ibid. pag. 337. & coniungitur cum sequenti Homilia, cuius prima verba incidunt sub finem paginae 340.

IV. pag. 129. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δωδεκάτη εἰς τὸ, κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. *Eiusdem Homilia XII. in illud „ Cessavit Deus ab omnibus operibus suis die septima „.* Inc. Λεγέτωσαν νῦν ἀριθμητικοί. Des. τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς τῇ ἑαυτοῦ χάριτι· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In fine bis legitur:

Εἴληφε τέρμα δέλτος Ἑξαημέρω.

Finem habuit Liber Hexaëmeri.

V. pag. 137. Sequitur Gregorii Nysseni *de Opificio Hominis* Tractatus in XXX. Capita tributus, Epistola ad Petrum fratrem, prooemii loco, praefixa; cuius tamen extrema, bibliopegi incuria, una cum primis sex Operis Capitibus, suo loco mota, inter paginam 153. & 154. inserta reperies, quae si in suam restituantur sedem, omnia inter se convenient. Concordat cum editione Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. I. pag. 44. si pauca illa excipias, quae circa divisionem Capitum adnotavimus supra in recensione Codicis IV. Plut. VII. §. I. quae in hunc quoque convenire deprehendimus.

VI. pag. 219. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἀπορούμενα τῆς Ἑξαημέρω, ϗ ἀπολογία ὑπὲρ τῶ τῆς θείας μνήμης Βασιλείω τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem in loca dubia Hexaëmeri, & apologia pro divinae memoriae Basilio fratre.* Habes in dicto Codice IV. §. IX. Heic tamen in fine mutila; definit enim in verbis: τὴν φυσικὴν θεωρίαν συναγορεύειν ....

quae

quae incidunt in Tom. cit. pag. 43. verf. 22.

Codex Graecus membranaceus Ms in 8. Sec. XI. initio, & fine mutilus; duplicibus accentibus, ac fpiritibus Graecis, atramento alteris, cinnabari alteris notatis, a pag. 1. ad pag. 147. & a pag. 217. ad pag. 221. diftinctus. Conftat foliis 263.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

D. BASILII HOMILIAE IN PSALMOS.

COD. XIX. I. pag. 1. Occurrunt primo S. Bafilii Homiliae XVI. *in Pfalmos*, eodem ordine digeftae, quem in IX. huius Plutei Codice obtinere fupra innuimus. Deeft tantum in hoc Homilia *in reliqua Pfalmi XXVIII.* quae ibi fub §. VI. enunciata fuit. Poft Homilias in *Pfalmos* aliae eiufdem fequuntur, nimirum:

II. pag. 119 *b. In dictum Evangelii fecundum Lucam de divitibus*. Habes in Codice VIII. huius Plutei, §. III.

III. pag. 126. *Eiufdem contra avaritiam*. Ibid. §. IV.

IV. pag. 135. *b. Eiufdem in illud „ In principio erat Verbum.„* In Codice IX. huius Plutei, §. XVIII.

V. pag. 139. *b. Eiufdem de gratiarum actione*. Ibidem §. XII.

VI pag. 147. *Eiufdem in martyrem Iulittam, & in reliqua praehabitae Homiliae de gratiarum actione*. Ibid. §. XIII.

VII. pag. 156. *b. Eiufdem, quod non eft cauffa malorum Deus*. Ibid. §. XV.

VIII. pag. 166. *Eiufdem in illud „ Attende tibi ipfi „*. Ibid. § II.

IX. pag. 174. *Eiufdem contra irafcentes*. Ibid. §. X. fub titulo diverfo.

X. pag. 181. *b. Eiufdem de Invidia*. Ibid. §. XI.

XI. p. 187 *Eiufdem de Fide* Ib. §. XXV.

XII. pag. 190. *b. Eiufdem Homilia dicta in Lacizis*. Ibid §. XXII.

XIII. pag. 198. *Eiufdem ad iuvenes, quomodo poffint ex Gentilium libris fructum capere*. Ibid. §. XXXVII.

XIV. pag. 208. *b. Eiufdem Homilia dicta in fame & ficcitate*. Ibid §. XXIII.

XV. pag. 218. *Eiufdem de Ieiunio*. Ibid. §. VIII.

XVI. p. 226. *Eiufdem Oratio altera de Ieiunio*. Ibid §. VII.

XVII. pag. 231. *b. Eiufdem contra ebriofos*. Ibid. §. IX.

XVIII. pag. 239 *b. Eiufdem in principium Proverbiorum*. Ibid. §. XIV.

XIX. pag. 254 *Eiufdem Homilia adbortatoria ad Baptifmum*. Ibid §. XXIV.

XX. pag. 263. *Eiufdem Encomium in XL. Martyres*. Ibid. § XX.

XXI. pag. 269. *b. Eiufdem Encomium in martyrem Gordium*. Ibid. §. XXI.

XXII. pag. 276. *b. Eiufdem Encomium in martyrem Barlaam*. In Codice IX. huius Plutei § XXXVI.

XXIII. pag. 278. *b. Eiufdem in Chrifti generationem*. Ibid. §. XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. Montfauconio iudice, imperita tamen manu Seculi XVI in calce paginarum reftitutus. Conftat foliis 286.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ.

SERMONES ATHANASII.

Ante primam Codicis paginam indiculum rerum, quae in eo continentur adpofuit Montfauconius. In primae vero paginae anteriori parte fragmentum afceticum Anonymi occurrit de prophetandi facultate; in pofteriori vero Graecobarbaro charactere fub anno MDXLVI. menfe Augufto, legitur nomen, ut videtur cuiufdam Παγονατζȣ; tum paullo inferius manu Sec. XV. τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει κἀμȣ̃ Γρηγορίȣ ἱερομονάχȣ. *Hic liber eft & mei Gregorii bieromonachi*. COD. XX.

I. pag 2. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας κατὰ εἰδώλων. Λόγος α'. *S. Athanafii Archiep. Alexandrini contra Idola. Sermo I.* Inc Ἡ μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας. Def. ὧν ἔγνωσαν ἔπραξαν. In edit. Parif. fuperius citata Tom. I. p 1.

II. pag 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγȣ, κ̀ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Λόγος β'. *Eiufdem de Inbumanatione Verbi, & de eius corporea apud nos apparitione. Sermo II.* Inc. Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τȣ́των, κ. λ. Def. κ̀ ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, κ̀ πατέρα ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 47.

III. pag. 89. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγȣ. Λόγος γ'. *Eiufdem de Incarnatione Dei Verbi. Sermo III.* Inc Ἐλύπει μέν. Def. ἡμᾶς ἑαυτῷ. Tom II. pag 33.

IV. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ μονογενοῦς Λόγου ἐνανθρωπήσεως κατὰ Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος δ'. *Eiufdem de Vnigeniti Verbi Incarnatione contra Arium & Apollinarium. Sermo IV* Inc. Οἱ κακοτέχνως. Def. ἐκ τῆς πατρικῆς ȣ̓σίας γεγέννηται. Tom. I. Part. II. pag. 871.

V. pag. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριςȣ̃ κ̀ κατὰ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος ε'. *Eiufdem de Incarnatione Chrifti, & contra Apollinarium. Sermo V* Inc. Ὁ μὲν τρόπος. Def. τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν Χριςῷ, κ. λ Ib p. 922.

VI. pag. 122. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηριώδȣς ἐπιφανείας τȣ̃ Χριςȣ̃, κ̀ κατὰ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος ς'. *Eiufdem de falutari Chrifti adventu, & contra Apollinarium. Sermo VI.* Inc. Οἱ τὸν κύριον ἡμῶν. Def. ἀθετεῖν τὴν ἀλήθειαν. Ibid. pag. 940.

VII. pag. 134. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων. Λόγος ζ'. *Eiufdem contra omnes baerefes. Sermo VII.* Inc. Τὸ προκείμενον. Def.

Def. ὑμῖν βασιλείαν. Γένοιτο, ἀμήν. T. II. p. 239.

VIII. pag. 142. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον Κορίνθου, κατὰ αἱρετικῶν. *Eiusdem Epistola scripta ad Epictetum Episcopum Corinthi, contra haereticos.* Post Inscriptionem, Κυρίῳ μου, κ. λ. inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Def. περὶ τὸ λέγειν ἀσθενείᾳ. Tom. I. Part. II. pag. 901.

IX. pag. 149. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσις πίστεως. Λόγος θ'. *Eiusdem Expositio Fidei. Sermo IX.* Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Def. ἡ φύσις ἀδιαίρετος, δι' ἧς τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

X. pag. 152. Τοῦ τρισμακαριωτάτου Λιβερίου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος. Λόγος ι'. *Ter beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae ad Deo dilectissimum Athanasium Archiep. Alexandrinum, quod perfectum hominem adsumserit Deus Verbum. Sermo X.* Inc. Ἔστιν οὖν ἡμῖν. Def. κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Tom. II. pag. 664. (per errorem 668.)

XI. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ἀθανασίου ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψεν ἀρχιεπισκόπῳ Λιβερίῳ Ῥώμης, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Λόγος ια'. *Eiusdem Athanasii Responsio, quam misit ad Liberium Romae Archiepiscopum, quod Deus Verbum, perfectum hominem adsumserit pro nostra salute. Sermo XI.* Inc. Εἷς Θεὸς ἀθάνατος. Def. ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀμήν. Ibid.

XII. pag. 153. *b.* Τοῦ αὐτοῦ τόμος πρὸς Ἀντιοχεῖς. Λόγος ιβ'. *Eiusdem Tomus ad Antiochenos. Sermo XII.* Inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, κ. λ. Inc Πεπείσμεθα μέν. Def. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὔχομαι ἐγὼ Καρτέριος. ἔστι δὲ πόλεως Συρίας. T. I. Part. II. p. 770.

XIII. pag. 159. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἀϊδίου ὑπάρξεως τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος σὺν Θεῷ, καὶ πρὸς τοὺς σαβελλίζοντας. Λόγος ιγ'. *Eiusdem de aeterna exsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos. Sermo XIII.* Inc. Ἰουδαϊσμὸς ἀντίκειται. Def. ἀπὸ τοῦ πέμποντος πατρός. Tom. II. pag. 37.

XIV. pag. 168. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι εἷς ὁ Χριστός. Λόγος ιδ'. *Eiusdem, quod unus est Christus. Sermo XIV.* Inc. Ἔδει μέν. Def. καὶ καθαιρόμενοι ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 49.

XV. pag. 171. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἀδέλφιον ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητὴν, κατὰ Ἀρειανῶν. Λόγος ιε'. *Eiusdem Epistola scripta ad Adelphium Episcopum & Confessorem, contra Arianos. Sermo XV.* Inc. Ἐντυχόντες. Def. Ἱερακῷ τῷ πρεσβυτέρῳ. Tom. I. Part II. pag 911.

XVI. pag. 175. *b.* Τῷ ἀγαπητῷ καὶ ἀληθῶς ποθεινοτάτῳ υἱῷ Μαξίμῳ φιλοσόφῳ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Λόγος ις'. *Dilecto, & vere optatissimo filio Maximo philosopho Athanasius in Domino salutem. Sermo XVI.* Inc. Ἐντυχών. Def. προσαγορεύουσί σοι πάντες οἱ σὺν ἡμῖν. Ibid. pag. 918.

XVII. pag. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πορευθέντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον. Λόγος ιζ. *Eiusdem in illud „ Profecti in pagum, qui est e regione, invenietis pullum adligatum „. Sermo XVII.* Inc. Οἱ τὰ ἐπὶ γῆς φρονήσαντες. Def. βασιλείαν οὐρανῶν κληρονομήσομεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 73.

XVIII. pag. 185. Ἔλεγχος ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον καὶ Εὐσέβιον τὸν Σαμοσατέα κατὰ τοῦ ὁμοουσίου. Λόγος ιη'. *Refutatio hypocrisis Meletii & Eusebii Samosatensis contra consubstantialitatem. Sermo XVIII.* Inc. Ἄνθρωπος καθ' ὁμοίωσιν. Def. ὃ ἔδωκεν ἡμῖν. Ib. p. 31.

XIX. pag. 186. Πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον Κορίνθου. Λόγος ιθ'. *Ad Epictetum Episcopum Corinthi. Sermo XIX.* Haec Epistola eadem est, atque illa, quam enunciavimus supra §. VIII. In fine tamen iis, quae sequuntur, est auctior. Προσαγόρευε πάντας τοὺς μετὰ σοῦ ἀδελφούς. σὲ οἱ σὺν ἡμῖν πάντες προσαγορεύουσιν. ἐῤῥωμένος ἐν κυρίῳ διάγοις ἀγαπητὲ, καὶ ἀληθῶς ποθεινότατε.

XX. pag. 193. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου· ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Λόγος κ'. *In dictum Evangelii „ Quisquis dixerit verbum contra filium hominis, dimittetur ei; quicumque vero dixerit contra Spiritum Sanctum, non dimittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro „ Sermo XX.* Inc. Περὶ δὲ τοῦ γράφων ἐδήλωσας εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ, κ. λ. Def. αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Est pars Epist. IV. eiusdem S. Athanasii ad Serapionem, incipiens a §. VIII. Incidit autem Tom. I. Part. II. pag. 701.

XXI. pag. 203. Εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. *In Passionem Salvatoris.* Inc. Τῶν μὲν ἀνθρώπων ἡ ἁμαρτία πολλή τις ἦν. Def. οὕτως ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

XXII. pag. 205 Πρὸς Μαρκελλῖνον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Ad Marcellinum, in interpretationem Psalmorum.* Inc. Ἄγαμαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως. Def. λαλήσαντες ἄνδρες ἅγιοι. Ibid. pag. 982.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 218.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΩΝ.

ANASTASII DE RECTIS VERITATIS PLACITIS.

Seu potius

Marci Eugenici, Anastasii Antiocheni, Basilii Magni, Cyrilli, & aliorum nonnulla.

I. pag. 1. Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ εἰκὼν κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. *Marci Eugenici imago dormitionis S. Ephraem Syri.* Inc. Καὶ νεκρὸν ἐστιν ἐνταῦθα ἰδεῖν, τοὺς ἔτι ζῶντας ἐφ' ἑαυτὸν συγκινοῦντα. Def. ὅθεν αὐτὸν ὁ παρεστὼς διυπνίζει, καὶ τῶν παρόντων αἰσθέσθαι ποιεῖ. COD. XXI

II.

II. pag. 2. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰκὼν, μάρτυρες στεφανῖται. *Eiusdem imago*, *Martyres Coronati*. Inc. Χαρίεν μὲν ἰδεῖν καὶ ἀγωνιζομένους τυτουσὶ τὺς ὁπλίτας, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ πίπτειν νικῶντας. Des. ἐπ' αὐτῷ τύτῳ γέγραφεν, ἵνα μήποτ' αὐτῷ θεατὴς ἐπιλίπῃ. Haec duo Marci Eugenici Opuscula, quae in primis tribus Codicis paginis diversa manu posterius fuerunt exarata, bibliographos omnes hactenus latuerunt, ac praecipue Fabric. qui B. G. Tom. X. pag. 529. eius scripta recensuit.

III. pag. 4. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων λόγος πρῶτος. Κύριος ὁ Θεὸς μυ ἢ δύναμίς μου, ἢ κατευθύνοι τὺς πόδας μυ ἐν ἑτοιμασίᾳ τῦ εὐαγγελίυ τῆς ζωῆς. *S. P. N. Anastasii Archiep. Antiochiae Syriae de rectis Christianorum veritatis dogmatibus Sermo I. Dominus Deus meus*, *& robur meum*, *& dirigat pedes meos in praeparatione Evangelii vitae*. Inc. Τὸν περὶ τῆς ὑγιοῦς ἡμῶν πίστεως, κ. λ. Des. ἢ εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐναλλάττει τὰ ἐπιχειρήματα.

IV. pag. 38. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος περὶ ἀπεριγράπτυ. *Eiusdem Sermo II. de Incircumscripto*. Inc. Πάντα τολμᾷ γλῶσσα δολία. Des. βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγιείαν προσφέρονται. Sunt primi duo ex quinque Anastasii Antiocheni *de orthodoxa fide* Sermonibus, quos exstare Mss. Graece in Biblioth. Caesarea, Vaticana, aliisque; Latine vero editos pluribus in locis, ac praesertim in Bibl. Patrum Lugdun. Tom. IX. p. 923. testatur Fabric B. G. Tom. IX. pag. 333. Trium posteriorum, qui heic desunt, primus est περὶ θείας οἰκονομίας, *de divina dispensatione*; secundus περὶ πάθυς καὶ ἀπαθείας Χριστοῦ, *de passione*, *& impassibilitate Christi*; tertius περὶ ἀναστάσεως, *de resurrectione*.

V. pag. 46. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Sermo contra Sabellium*, *Arium*, *& Anomoeos*. Vide in Codice IX. huius Plutei §. XLI.

VI. pag. 59. *Eiusdem adversus eos*, *qui nos accusant*, *quod tres Deos dicamus*. Habes item in hoc Pluteo Codice VIII. §. XL.

VII. pag. 64. *b*. Sequitur Cyrilli Archiep. Alexandrini Epistola, quae inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς ἢ ποθεινοτάτοις, Ἀναστασίῳ, Ἀλεξάνδρῳ, Μαρτινιανῷ, Ἰωάννῃ, Παρηγορίῳ πρεσβυτέρῳ, ἢ Μαξίμῳ διακόνῳ, ἢ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχοῖς, ἢ τοῖς σὺν ἡμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκῦσι, ἐν πίστει Θεῦ ἱδρυμένοις, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dilectis*, *& carissimis Anastasio*, *Alexandro*, *Martiniano*, *Ioanni*, *Paregorio presbytero*, *& Maximo Diacono*, *& ceteris orthodoxis Patribus monachis*, *& iis qui nobiscum monasticam vitam agunt*, *& in Dei fide confirmati sunt*, *Cyrillus in Domino salutem*. Inc. Τὸ φιλομαθὲς ἢ φιλότιμον. Des. εἰ δὲ τῶν λαϊκῶν, τῷ ἀναθέματι παραπέμπομεν. Exstat inter Cyrilli Epistolas edit. Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. II. pag. 174. In Codice tamen aliquanto longior est in fine: etenim post verba, ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, quibus in edit. subiicitur conclusio, δι' ὗ, ἢ μεθ' ὗ τῷ Θεῷ, κ. λ. in Codice sequuntur alia, quorum initium: τῦτο φρονῦμεν, ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἐβαπτίσθημεν, κ. λ. Finem vero mox attulimus. Haec autem unam circiter paginam complent cum dimidio.

VIII. pag. 88. *Eiusdem S. Cyrilli Anathematismi XII.* cum eorum declarationibus, Theodoreti obiectionibus, ac demum eiusdem Cyrilli defensionibus, seu responsis. Anathematismi cum explicationibus exstant cit. edit. Tom. VI. pag. 147. Obiectiones vero Theodoreti cum Cyrilli responsionibus ibid. pag. 204. seq. Notandum interim, Obiectionem primam septem circiter versus initio longiorem esse in Codice; incipit enim: Πρὸς δὲ τύτοις τὸ μὴ μόνον ταῦτα πρεσβεῦσαι, κ. λ. Cyrilli vero responsionem decimam, quae incidit in pag. 231. in fine longiorem esse; etenim verbis, ἢ ἀποστολικοῖς θεσπίσμασιν, in quibus desinit editio, adnectuntur alia, quorum initium: Θεὸς ἐστιν ἐν σαρκὶ, κ. λ. Finis: τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ, quae sunt extrema eiusdem Cyrilli defensionis contra Orientalium obiectiones, ibid. pag. 189. Vndecimi tandem, ac duodecimi Anathematismi obiectiones, ac defensiones non esse eas, quae leguntur ibidem a pag. 236. ad pag. 240. sed quae exstant in Apologetico adversus Orientales a pag. 190. ad pag. 198. usque ad verba δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

IX. pag. 132. Occurrunt postremo loco fragmenta Epistolae, seu Tractatus anonymi ad quemdam θεοτίμητον πατέρα. Inc. Νόμῳ θείῳ κατὰ Θεὸν εὐθυνόμενος, θεοτίμητε πάτερ, νόμον ὑπερίδες ἀνθρώπινον. Des. ἢ ἀκυρῶσαι τὸ μέγα ἢ πάμφωτον ἢ πανύμνητον τῆς χριστιανῶν ὀρθοδόξυ θρησκείας μυστήριον. Agitur autem heic de duabus in Christo naturis, & voluntatibus, & e scriptore sunt desumta, qui medio circiter Seculo VII. florebat, quum τῶν τοῦ νῦν ἁγιωτάτυ πάπα Μαρτίνυ συνοδικῶν, ac Θεοδώρυ τῦ τῆς Φαρὰν mentio fiat: ac si quis sit divinandi locus, suspicaremur, fragmenta esse ex aliquo Maximi CPolitani Opusculo excerpta. Sed haec obiter.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4 min. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis 134.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

AVCTORITATES DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

Continet hic Codex diversarum sententiarum collectionem ex SS. Patribus de Processione Spiritus Sancti, ac de SS. Trinitatis mysterio; anonymi opus, &, ut pu- CODEX XII.

putamus, anecdotum; nisi si forte auctor sit Ioannes Veccus Patriarcha CPolitanus anno MCCLXXVI. aut aliquis eius discipulus, seu exceptor. Illud pro certo adfirmamus, auctorem esse antiquiorem aetate Conciliorum Ferrariensis & Florentini, quum Codex Seculo XIII. sit exaratus. Sit igitur descriptionis loco Praefatio, & Tabula Capitum, operi praefixa, quae sequens est.

Τὸ παρὸν βιβλίον εἰς δέκα διαιρεῖται τίτλους. ϗ ἵνα διασυντόμως εὑρήσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἔννοιαν τοῦ ἑκάστου τίτλου, ἐν τῷ παρόντι πίνακι διακρίτως ϗ διαιρέτως κατὰ ἀριθμὸν καὶ κατὰ τάξιν τὸν ἕκαστον τίτλον ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐννοίας ϗ διὰ ἰδίου στοιχείου τίθημι.

Ὁ πρῶτος μὲν τίτλος περιέχει τὴν θεαρχικὴν ϗ ἄκτιστον Τριαδικὴν τάξιν, ὑπὸ στοιχείου Τ.

Ὁ δεύτερος δὲ τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ πρόχεῖται ϗ τὸ πρόεισι, ϗ προϊὸν, καὶ τὸ ἐκπορεύεται, καὶ τὸ εἶναι, ϗ ὑπάρχειν τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἴτε παρὰ πατρὸς, εἴτε παρὰ υἱοῦ, εἴτε παρ' ἀμφοτέρων, τὸ αὐτὸ ἀδιαφόρως δηλοῖ, ὑπὸ στοιχείου Α.

Ὁ γ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ πατὴρ, οὔτε παρὰ τοῦ υἱοῦ, οὔτε παρὰ τοῦ πνεύματος, οὔτε παρ' ἄλλου τινὰς λαμβάνει, ἢ ἔχει τὸ εἶναι· ἄναρχος ἀεὶ γὰρ ὑπάρχει. ϗ ἐξ ἑαυτοῦ οὐσιωδῶς ϗ ἀμέσως τῷ συναϊδίῳ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, ϗ δι' αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ μεσιτεύοντος τῷ συναϊδίῳ πνεύματι παρέχει τὸ εἶναι, ὑπὸ στοιχείου Γ.

Ὁ δ' τίτλος περιέχει, τίνι τρόπῳ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, ϗ ὁ υἱὸς τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὑπὸ στοιχείου Δ.

Ὁ ε' τίτλος περιέχει, ὅτι ἐν τοῖς θείοις τὸ ἕκαστον πρόσωπον πεμπόμενον, παρ' ἐκείνου ἐν χρόνῳ πέμπεται, ἐξ οὗ τὸ εἶναι ἔχει συναϊδίως, ὑπὸ στοιχείου Ε.

Ὁ ϛ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς οὐ λαμβάνει τὸ θεῖον εἶναι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς αὐτῷ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ θεῖον δίδωσιν εἶναι· λαμβάνει δὲ παρὰ πατρὸς, ϗ δι' ἑαυτοῦ ϗ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτὸ τὸ θεῖον πνεῦμα, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ὑπὸ στοιχείου Φ.

Ὁ ζ' τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ ἕκαστον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ κύριον ϗ προσηγορικὸν ὄνομα λαμβάνει ἐπονομαστικῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας, ϗ ἀσυγχύτου ἰδιότητος, καὶ τακτικῶς ϗ ὁμοφώνως ἀντιστρέφει· ὅθεν ἀπὸ τῆς πατρότητος πατὴρ, ϗ ἀπὸ τῆς υἱότητος υἱὸς, ϗ ἀπὸ τῆς γεννήσεως ὁ γεννήτωρ, ϗ ὁ γεννηθεὶς ἐπονομάζεται, καὶ ἀπὸ τῆς πνεύσεως ϗ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκπορεύσεως τὸ πνεόμενον πνεῦμα ἐπονομάζεται ϗ ἐστὶ, ὑπὸ στοιχείου Ρ.

Ὁ η' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ παλαιά τε καὶ νέα διαθήκη παντὶ τρόπῳ ἴσως ϗ ἀδιαφόρως τῷ πατρὶ ϗ τῷ υἱῷ τὸ πανάγιον οἰκειοῖ πνεῦμα, ὑπὸ στοιχείου Σ.

Ὁ θ' τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς τάξει τῆς φυσικῆς ὑπάρξεως τὰ ἑαυτοῦ, ἤγουν ἅπερ ἔχει οὐσιωδῶς τῆς ἑαυτοῦ ὑποστάσεως, ϗ ἃ φυσικῶς ἐξ ἑαυτοῦ τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι, καὶ ἅπερ δι' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῇ κτίσει παρέχει, πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα τακτικῶς ἀνάγει, ὑπὸ στοιχείου Ν.

Ὁ ι' τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ, διὰ, πρόθεσις ἐν τοῖς θείοις καὶ ὁμοφυέσιν, ἐν οὐδενὶ διαφέρει ἀπὸ τῆς, ἐκ, καὶ, παρα, καὶ τῶν ὁμοίων προθέσεων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δηλοῖ, εἰ μὴ ὅταν τακτικῶς ϗ διακρίτως τῶν ἀσυγχύτων προσώπων δεικνύει τὴν ἀσύγχυτον τάξιν, ὑπὸ στοιχείου Δ.

Patres vero, & Concilia, quae in hoc Tractatu citantur, haec sunt:

Amphilochius Iconiensis, Anastasius Antiochenus, Athanasius Alexandrinus, Basilius Caesariensis, Caesarius, Cyrillus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius Areopagita, Ephraemus Syrus, Epiphanius Cyprius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Ioannes Damascenus, Maximus, Oecumenius, Severianus Gabalensis, Sophronius Hierosolymitanus, Synodus I. II. III ex Epist. ad Nestorium. IV. & V. Synodus Ephesina I. & V. sub Petro Archiep. Nicomediensi, Theodoretus, &c. Opus inc. *Ἡ πολιτεύουσα Ἐκκλησία τῇ ἄνω Ἱερουσαλὴμ συνενοῦται, ἐὰν τὴν μορφὴν καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς . . . . . .* [1] *καταχρίνεται*. Des. *τοῦ ὑποδειξασθαι τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ.*

II. pag. 61. *b.* Anonymi item Tractatus *περὶ ἄρθρου*, *de Articulo*; ita enim in margine inscribitur. Inc. *Τινὲς μὲν ἀγνοοῦντες τῆς ἀψευδοῦς θεολογίας τὴν δύναμιν, ϗ τὴν διάκριτον τάξιν τῆς φύσεως τῶν ἀσυγχύτων, κ. λ.* Desinit in verbis Epist. Paulli ad Rom. Cap. VIII. v. 10. *εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, ἤγουν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστοῦ προϊὸν, πνεῦμά μου πιστεύει ϗ ὁμολογεῖ, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.* Probat itaque Auctor, indistincte ac promiscue usurpari apud Graecos Scriptores cum articulo & sine articulo haec nomina, *Θεὸς, Πατὴρ, Υἱὸς, Πνεῦμα ἅγιον, Παράκλητος, Ἰησοῦς Χριστὸς, Σωτὴρ, Ἐμμανουὴλ, Μιχαὴλ, κ. λ.* ut evincat, Christi verba, *Λάβετε πνεῦμα ἅγιον*, ubi deest articulus, non de eius donis, energia, influxu, aut charismatibus, sed de vero Spiritu Sancto, tamquam tertia Trinitatis persona, sumenda esse, ne quot dona sunt, & charismata Spiritus Sancti, totidem concludantur esse iidem Spiritus Sancti, atque adeo septem evadant Divinae Personae. Sed praestat ipsius auctoris verba ita hosce *Ἑπταπροσωπολάτρας* urgentis, ac traducentis audire: *Ἆρα ὅταν λέγει ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς, λάβετε πνεῦμα ἅγιον, οὐ τὸ πνεῦμα ἅγιον, τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Τριάδος δείκνυται· διότι ἄνευ ἄρθρου ἐτέθη, πνεῦμα ἅγιον· καὶ εἰς αὐτῶν αἰσχύνην λέγουσιν, οὐ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε τότε, ἀλλὰ μᾶλλον δῶρον ϗ ἐνεργειάν τινα τοῦ πνεύματος ἐχαρίσατο. ἆρα κατ' αὐτοὺς τὰ δῶρα ϗ αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἁγίου πνεύματος, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας Τριάδος κληθήτωσαν πνεύματα ἅγια. ἆρα ὅσα δῶρα ϗ ὅσαι ἐνέργειαι τοῦ πνεύματος, τόσα πνεύματα ἅγια, ἆρα τόσα πρόσωπα ἐν τῇ θεότητι, ἆρα οὐχὶ Τριὰς ϗ ἐν Τριάδι ἡ θεότης, ἀλλὰ ἑπτάς. ἆρα ἑπτὰ προσώπων ἡ θεότης. προσκυνήτωσαν οἱ τοιοῦτοι ἑπταθεοπροσωπολάτραι τὴν θεότητα, οὐχὶ ἐν τρισὶ προσώποις, ἀλλ' ἐν ἑπτὰ ὑποστάσεσι.*

Zzz τί

(1) Blattis corrosa est pagina.

τί μοι πολυπραγμονεῖν τὴν ἀμαθίαν ϗ ἀπαιδευσίαν ναὶ ϗ ἀπιςίαν τῶν τοιύτων ἀφρόνων; κ. λ.

III. pag 64. *b.* Περὶ εἰκόνος. *De Imagine*, sive, ut alius titulus habet: Ω῾ς εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ ὑιὸς. ὕτως εἰκὼν τῦ ὑῦ τὸ πνεῦμα. *Sicut imago Patris est Filius, ita imago Filii est Spiritus*. Inc. Ο῞τι ἡ ὑπερύσιος Τριὰς τάξις ἐςὶν ἀσύγχυτος. Des. αὕτη ἡ λύσις ϗ ὅρος τῶν προειρημένων. Auctor anonymus.

IV. pag. 65. *b.* Περὶ Τριαδικῆς ϗ ἀσυγχύτυ τάξεως. *De ordine Trinitatis Personarum distinctio*. Inc. Ο῞τι ὡς γὰρ ὁ πατὴρ ἀμέσως δίδωσι τῷ ὑῷ τὴν ἰδίαν ουσίαν τῷ φυσικῷ γεννήματι, ὕτω τακτικῶς ναὶ καὶ ἀμέσως ὁ ὑὸς τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι. Des. ὅτε τοίνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν γενόμενον, συμμόρφυς ἡμᾶς ἀποδεικνύει Θεῦ, πρόεισι δὲ καὶ ἐκ πατρὸς καὶ ὑοῦ, πρόδηλον ὅτι τῆς θείας ἐςὶν οὐσίας, οὐσιωδῶς ἐν αὐτῇ ϗ ἐξ αὐτῆς προϊόν. In fine legitur: Σύνοψις τῶν κατὰ βραχὺ τῶν θείων ϗ πατρικῶν χρήσεων τῶν ὡδὶ ἐν τῷ τέλει ὑπογραφέντων. *Synopsis, seu breve compendium auctoritatum ex Scriptura, & Patribus heic in fine adscriptarum*: ex quo fortasse coniicias, haec ex Vecco desumta, qui simile quoddam opus confecit editum a Petro Arcudio Romae MDCXXX.

Codex Graecus bombycinus Ms. in fol. min. Sec. XIII. qui fuit olim, ut ex evanido, ac paene deleto charactere deprehendimus, *Conventus S Marci de Flor. Ord. Praed. de hereditate Nicolai de Nicolis*. Constat foliis 69.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΩΛΩΝ.

ATHANASIVS CONTRA IDOLA.

Seu potius

Athanasii Sermones varii.

COD. XXIII. QVum multa in hoc Volumine ex iis, quae in Codice XX huius Plutei recensuimus contineantur, monitum lectorem volumus, nos brevitatis gratia, ne eadem repetantur, eorum tantummodo, quae nova occurrent, titulos & initia, ut iacent in Codice, de more adlaturos, reliqua innuere satis habentes. Hoc praemisso, recensio fit.

I. pag. 1. *S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra Idola Sermo*. Habes in dicto Codice XX. §. I.

II. pag. 44. *Eiusdem de humana natura a Verbo assumta, ac de eius inter nos corporali adparitione*. Ibid § II.

III. pag. 98. Τῦ αὐτῦ ἐκ τῦ περὶ πίςεως μείζονος λόγυ. *Eiusdem ex Sermone maiori de Fide*. Inc. Τὸ ἐγειρόμενον ἐκ νεκρῶν ἄνθρωπος ἦν ἢ Θεός; Des. ϗ τὸ λέγειν, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες. Sermo hic varia continet Excerpta ex Sermone de Fide, ex Apologia pro Dionysio Archiep. Alexandrino, de Christi Nativitate secundum carnem, ex Sermone de Veste, De eo quod Iesus proficiebat aetate, sapientia & gratia, De Baptismate Christi contra Arianos, De conflictu Christi cum Daemone, De divisione vestium, De glorificando Christo, ex Sermone minori de Fide, ex Epist. ad Maximum philosophum, ex Homilia in Golgotha, ex Sermone minori de Incarnatione, ex Epist. ad Germanum, ex Homilia in Semen, ex Opere in Canticum Canticorum, ex interpretatione in dictum, *quod omnis impietas, & iniquitas remittetur hominibus*, ex Sermone III. & IV. contra Arianos.

IV. pag. 124. *b.* Τῦ αὐτῦ κηρυκτικὸν εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκυ ϗ μητρὸς τῦ Θεῦ (sic) *Eiusdem Praeconium in Annuntiationem SS. Dominae nostrae Deiparae, & matris Dei*. Inc. Τὺς θείυς ἱεροκήρυκας. Des. σαρκοφόρος Θεὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. II. cit. edit. p. 393.

V. pag. 138. *b. Eiusdem Sermo in illud „ Euntes in Castellum, quod contra vos est, &c.* In dicto Codice XX. § XVII.

VI pag. 146. *Eiusdem Epistola ad Epictetum Episcopum Corinthi contra haereticos*. Ibid §. VIII. Initio tamen huius Epistolae duo leguntur scholia marginalia, recentiori manu Sec. XIII. apposita. Primum est: Σημείωσαι τὴν ἐπιςολὴν ταύτην ὡς παρά τινων ἀμφιβάλλεται μὴ ὀρθῶς ἔχυσα τὴν εὐσέβειαν. Alterum ita habet: Ο῾ μὲν λόγος ὗτος ϗ γνήσιός ἐςι τῦ μεγάλυ τύτυ ϗ σοφωτάτυ πατρὸς, τὺς αὐτῦ χαρακτῆρας ἀπαραλλάκτυς φέρων ϗ εὐσεβέςατος. σὺ δὲ ὁ τῦτον συκοφαντῶν, ὅς τίς ποτε εἶ, ϗ ὓς ἄλλυς φῂς συκοφάντας, ὐκ οἶδα τε λέγετε, ἢ πῶς οὐκ ἐλέγχετε τὰ ἐσφαλμένα τίνα ποτ' εἰσὶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ κωφὴν ὕτω καὶ τυφλὴν τὴν κατηγορίαν εἰσάγετε κολιοί τινες ὄντες ἄφωνοι πρὸς τὸν οὐράνιον τῦτον κύκνον, καὶ κόσμον ὅλον τῇ μεγαφωνίᾳ τῆς εὐσεβείας φθάνοντα ϗ φωτίζοντα.

VII. pag. 155. *Eiusdem Expositio Fidei*. Ibid §. IX.

VIII. pag 159. *Liberii Archiepiscopi Romae ad Athanasium Epistola, quod perfectum hominem adsumsit Deus Verbum*. Ibid. §. X.

IX. pag. ead. *b. Athanasii ad Liberium Responsio*. Ibid. §. XI.

X. pag. 161. *Eiusdem Tomus ad Antiochenos*. Ibid. §. XII. Heic tamen initio mutilus propter unius paginae abscissionem, incipit a verbis: ὑπόθεσιν, ϗ κοινῇ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσωμεν εἰρήνης, κ. λ. quae in edit. cit. incidunt in Tom. I. Part. II. p. 771. v. 25.

XI. pag. 167. *Eiusdem de aeterna subsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos*. Ibid. §. XIII.

XII. pag. 180. *Eiusdem, quod unus sit Christus*. Ibid. §. XIV.

XIII. pag. 185. *Eiusdem Epistola ad Adelphium Episcopum &c.* Ibid. §. XV.

XIV. pag. 191. *b. Eiusdem Epistola ad Maximum philosophum*. Ibid. §. XVI.

XV. pag. 195. *Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi*. Ibid. §. III.

XVI.

XVI. pag. 198. *Eiusdem de Inhumanatione Vnigeniti Verbi contra Arium & Apollinarium*. Ibid. §. IV.

XVII. pag. 216. *b. Eiusdem de Incarnatione Christi*. Ibid. § V.

XVIII. pag 235. *b. Eiusdem de salutari Christi apparitione, & contra Apollinarium*. Ibid. §. VI.

XIX. pag. 252. *Eiusdem contra omnes haereses*. Ibid. §. VII.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 262.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

D. BASILII M. SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Isocratis Atheniensis Orationes XI.

COD XXIV. I. pag. 1. PRaecedit XI. Orationum Isocratis Index ab ipso amanuensi exaratus, singularum titulos, & initia repraesentans; tum pag. 2. *Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo possint ex Ethnicorum scriptis fructum percipere*. Habes supra in Codice VIII. huius Plutei §. XXXVII.

II. pag. 17. Ἰσοκράτους λόγος παραινετικὸς πρὸς Δημόνικον. Λόγος α'. *Isocratis Oratio admonitoria ad Demonicum*. *Oratio I.* Inc. Ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε. Des. ἐπικρατήσειεν. In eius Operum edit. Basil. MDLXX. fol. p. 1.

III. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νικοκλέα περὶ βασιλείας. Λόγος δεύτερος. *Eiusdem ad Nicoclem de Regno. Oratio II.* Inc. Οἱ μὲν εἰωθότες. Des. αὐτὰς ποιήσεις. Ibid. pag. 20.

IV. pag. 36. *b.* Νικοκλῆς, ἢ συμμαχικός. Λόγος γ'. *Nicocles, seu Socialis. Oratio III.* Inc. Εἰσί τινες, οἳ δυσκόλως ἔχουσι. Des. ταῦτα διαπράξασθαι. Ibid. pag. 37. ubi pro συμμαχικὸς, legitur συμβουλευτικός.

V. pag. 48. *b.* Ἑλένης ἐγκώμιον. Λόγος δ'. *Helenae laudatio. Oratio IV.* Inc. Εἰσί τινες, οἳ μέγα φρονοῦσιν. Des περὶ αὐτῆς. Ib. p. 301.

VI. pag 60. Εὐαγόρας. Λόγος ε'. *Evagoras. Oratio V.* Inc. Ὁρῶν, ὦ Νικόκλεις. Des. οἷόν σε προσήκει. Ibid. pag. 276.

VII. pag. 75. Ἐγκώμιον εἰς Βούσιριν. Λόγος ς'. *Encomium Busiridis. Oratio VI.* Inc. Τὴν μὲν ἐπιείκειαν. Des. περὶ τῶν τοιούτων συμβουλεύειν. Ibid. p. 324.

VIII. pag. 83. *b.* Κατὰ σοφιστῶν. Λόγος ζ'. *Contra Sophistas. Oratio VII.* Inc. Εἰ πάντες ἤθελον. Des. φανερὸν καταστήσειν. Ib. p. 428.

IX. pag. 88. Πλαταϊκός. Λόγος η'. *Plataica. Oratio VIII.* Inc. Εἰδότες ὑμᾶς. Des. τὰ δίκαια περὶ ἡμῶν. Ibid. pag. 436.

X. pag 99. Αἰγινητικός. Λόγος θ'. *Aegienetica. Oratio IX.* Inc. Ἐνόμιζον μέν. Des. αὐτοὶ τυχεῖν ἀξιώσητε. Ibid pag. 568.

XI. pag. 108. *b.* Κατὰ Λοχίτου. Λόγος ι'. *In Locbiten. Oratio X.* Inc. Ὡς μὲν τοίνυν ἔλυπεῖ με. Des. εἰς ὑμᾶς λεγέτω. Ibid. p. 584.

XII. pag. 112. Πρὸς Εὐθύνουν ἀμάρτυρος. Λόγος ια'. *Contra Euthynum sine testibus. Oratio XI.* Inc. Οὐ προφάσεως πόῤῥω. Des. μηδ' ἀρνηθῆναι δύνασθαι. Ibid. pag. 592.

XIII. p. 117 Agmen claudit Oratio funebris in eos, qui in Chaeronea clade fortiter pro patria pugnando occubuerant, vulgo Demostheni tributa. Inc. Ἐπειδὴ τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους ἄνδρας, κ. λ. Des. καὶ νόμιμα ποιήσαντες ἄπιτε. In edit. eius Operum G. L. Colon. Allobr. MDCVII. fol. p. 152.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 124.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

D. BASILII SERMO CONSILIVM AD IVVENES.

I. pag. 1. ΤΟῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου λόγος συμβουλευτικὸς πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν λόγων (subintellige Ἑλληνικῶν) ὠφελοῖντο. *S. P. N. Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Oratio suasoria ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris utilitatem capere possint*. Habes in Codice VIII. huius Plutei §. XXXVII. COD XXV.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 14.

ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΙΩΝΙΑ ΣΥΝΘΗΚΗ.

ARSENII VIOLARIA COMPOSITIO.

COntinet hic Codex Arsenii Archiepiscopi Monembasiae [1] Lexicon philologicum, seu alphabeticam Syllogem phrasium, sententiarum, praeceptorum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, ex Graecis Historicis, Oratoribus, Poëtis, & Philosophis, quorum mox catalogum dabimus, collectam, ac Leoni X. Pont. Max. dicatam, ut praecedens Epistola testatur, quam utpote satis multa continentem, quae tum hanc collectionem, tum Mediceae gentis, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis Pontificis laudes spectant, integram heic subiicimus. COD XXVI.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ Λέοντι δεκάτῳ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ῥωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄκρῳ ἀρχιερεῖ Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος σὺν Θεῷ εὐτυχεῖν. *Sanctissimo ac beatissimo Domino nostro Domino Leoni X. sanctae Dei Romanae & Catholicae Ecclesiae summo Pontifici Arsenius* Mo-

Z z z 2

(1) Narratio de vita & obitu Arsenii huius Monembasiae Archiepiscopi exstat Bibl Caesar. Vindobon. Catalog. Nessel. Tom. V. pag. 31. N. 12. Nos etiam nonnulla protulimus supra in recensione Cod. II. Plut. VI.

Monembasiae Archiepisc. cum Deo felicitatem,

Ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ, παναγιώτατε καὶ μακαριώτατε δέσποτα, παλαί ποτε διατρίβων ἐν Ῥώμῃ, Γάσπαρι τῷ αἰδεσίμῳ ἐπισκόπῳ τοῦ Ὄσμου συναγωγὴν παροιμιῶν συνθεῖναι ὑπέσχετο. ἀρξάμενος δὲ τῶν παροιμιῶν, συνυπεμνήσθη καὶ γνωμῶν, ἀποφθεγμάτων τε καὶ ὑποθηκῶν ἀρχαιοτάτων καὶ σοφωτάτων ἀνδρῶν. ταῦτα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶν ἀδελφά. ὅθεν κἀπὶ τοῖς τῶν ἔνδον, κἀπὶ τοῖς ἔξωθέν ἐστιν εὑρεῖν παροιμιαστὰς οὐκ ὀλίγας καὶ γνώμας, καὶ ὑποθήκας, καὶ ἀποφθέγματα. Ταῖς μὲν οὖν παροιμίαις τέλος ἐπιθεὶς, ᾧ καὶ ὑπεσχέθη ἐξέδοτο. τὰ λοιπὰ δὲ καταλιπὼν, ἑτέραις φροντίσιν ἀσχοληθεὶς, καὶ νόσῳ ἀνηκέστῳ περιπεσὼν, συμπεφυρμένα καὶ ἄτακτα, καὶ ἵν' εἴπω κατ' Ἀναξαγόραν, πάνθ' ὁμοῦ χρήματα, νοῦ τινος δεόμενα ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγεῖν, τὸν βίον μετήλλαξεν· οἷόν τι οὐκ ἐρραμμένον, ἀλλ' ἄρραφον ὑπόδημα, ὡς ἄλλος τις ἱστιαῖος ἀρισταγόρ' ἀφεὶς ὑποδήσασθαι. Ἐγὼ δὲ ταῦτα διαδεξάμενος, καὶ τοῖς πατρικοῖς ἱδρῶσι συγκαταμίξας τοὺς ἐμαυτοῦ, τέλος σὺν Θεῷ τῷ ἔργῳ ἐπέθηκα, ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγὼν, καὶ πρὸς τοῖς ἐκείνου πάμπολλα, οὐχ ὅτι τῶν ἔξω, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔσω σοφῶν ξυναγκωχὼς, καὶ ταῖς παροιμίαις ξυντεταχώς. ἅπερ εἴπερ τῶν ἐκείνου παρευρημένων ἀρχαιότερα λέγοιμ' ἂν εἶναι καὶ ὡραιότερα, θαῤῥῶν ἂν εἴποιμι τἀληθές. Τούτου δέ μοι γέγονεν αἴτιος ὁ λογιώτατος ἀνὴρ Ἰωάννης ὁ Λάσκαρις ὁ τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων ἐπισημότατος, ὃς ἤδη τὰς τῶν παλαιῶν ἐκείνων καὶ μακαρίων βίβλους ἀνδρῶν, ὧν οὐχ ὅτι γε οἱ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ οἱ πολλῷ ἡμῶν πρότεροι, οὐδ' ἴσως ᾔδεσαν τὰ ὀνόματα, μὴ ὅτι γε τὰ συγγράμματα, τὰς μὲν ὅποι γῆς τῷ χρόνῳ κρυβείσας, τὰς δ' ἡμιβρώτους σησὶ καὶ κόνισι γενομένας, πόνοις οὐκ ὀλίγοις τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ἀναλώμασιν οὐκ εὐκαταφρονήτοις τοῦ γενναιοτάτου καὶ περιφανεστάτου πατρὸς τῆς ὑμετέρας παναγιότητος ἐν Φλωρεντίᾳ γε ἀνεσώσατο· ὅπου τὰς μὲν ἐκγράφων Πέτρῳ τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ γενναίῳ συγγόνῳ τῆς δεσποτείας σου (τὰς πλείους γὰρ ἐκείνων δι' ἐμοῦ ἀνεκαίνισε, τοῦ ἀοιδίμου τότε πατρὸς ὑμῶν πρὸ ὀλίγου ἐς χοροστασίας ἁγίων ἀποιχομένου) τὰς δὲ μετιὼν κατὰ δύναμιν ἡμετέραν ἐρανιζόμην καὶ ἀνελεγόμην τὰ κάλλιστα, ὡς αἱ μέλισσαι τῶν ἀνθέων τὰ εὐωδέστατά τε καὶ ὡραιότατα. εἵλκυσε γὰρ κἀμὲ τότ' ἐν Φλωρεντίᾳ διὰ τοῦ σοφωτάτου Λασκάρεως ὁ φιλέλλην ἐκεῖνος καὶ μεγαλόνους Λαυρέντιος, τὸ ἄκρον τῆς τῶν Φλωρεντίων γερουσίας ἄωτόν τε καὶ κλέος. ὅπου καὶ τὴν σὴν ἔγνων παναγιότητα. πότε δὴ πό τε τοῦτ' ἦν; ὅτε καὶ θυμέλην, ὡς ἐν ἄλλαις Ἀθήναις, ἐν τῇ πολυτελεῖ σου οἰκίᾳ τῷ Ἀριστοφάνους Πλούτῳ παρεσκευάκεις λαμπρῶς. Τὸ μὲν οὖν βιβλίον, παναγιώτατε δέσποτα, πέρας ἤδη δεξάμενον, πέμπεταί σοι τῷ σοφωτάτῳ γε ἀρχιποιμένι, οἷόν τι δῶρον ἀμοιβαῖον τῆς τε εὐνοίας, ἣν ὁ μεγαλοπρεπέστατος Πέτρος καὶ γενναιότατός σοι ὁμαίμων, ἐν Φλωρεντίᾳ μοι ἐνεδείξατο, καὶ ἣν ἡ σὴ παναγιότης ἐκ πατέρων σώζει περὶ τὸν Ἕλληνα λόγον σπουδήν. Σὺ δ' αὐτὸς, παναγιώτατε κύριε, εὐμενῶς ὑποδέξαιο, καὶ χάριν ἀντιπαράσχοις, οὐχ ὅπως ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ γένει τῷ ἡμετέρῳ. κἀμοὶ μὲν γράμμασιν ἀποστολικοῖς ἀντικαταπέμψαις τὴν εὐλογίαν σου, καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν καὶ σωματικῶς προσκυνῆσαι τὴν δεσποτείαν σου. προσεκύνησα γὰρ τότε πρῶτον ἀκούσας ἐπιβάντα σε τῆς ἄκρας ἀρχῆς, καὶ ἠσπασάμην τοὺς ἀχράντους σου πόδας πνευματικῶς μετὰ πάντων Κρητῶν, οἳ καὶ συνήσθημέν σοι, καὶ συνηυφράνθημεν ὁμοθυμαδὸν, πολλὰ καλά τε καὶ ἀγαθὰ λογισάμενοι τὸν Θεὸν διὰ τῆς παναγιότητός σου τὸ πολύπονον γένος Ἑλλήνων ποιήσειν ἰδεῖν. Εἴχομεν δ' ἔξαρχον τῆς χορείας καὶ θυμηδίας γε ταυτησὶ Ἰωάννην Λάντον τὸν αἰδεσιμώτατον τῆς Κρήτης ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἰσότιμον Ἐνετοῖς εὐπατρίδην, τὸν ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθὸν, τὸν καλὸν τὴν γνώμην, καὶ ἄριστον ἐν ταῖς πράξεσιν, ὃς ποῖον εἶδος ἀγαλλιάσεως τότε καὶ εὐφροσύνης οὐκ ἐνεδείξατο, ἔνδον καὶ ἔξω τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως. πυρσοὺς μυρίους ἐν τοῖς κωδωνεῶσιν ἀνῆψε, κώδωνας ἠχεῖν τοῖς ἐπ' αὐτὸ τοῦτο τεταγμένοις, ἐς ὀγδόην ἀδιαλείπτως προσέταξε, λιτανίας ποιεῖν ἐν ἡμέραις ὅλαις ὀκτὼ οὐκ ἐπαύσατο, Γραικῶν καὶ Λατίνων παντὸς τοῦ κλήρου συνηθροισμένων ὁμοῦ, καὶ τὸ θεῖον ἐκλιπαροῦντος, τὴν σὴν μακαριότητα καὶ ὑγιείας ἐπαπολαύειν σωματικῆς εἰς κυβέρνησιν τοῦ Χριστωνύμου λαοῦ. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἐφοδιάσαις, ὡς προέφην, τῇ εὐλογίᾳ σου. ἐκείνῳ δὲ γένοιο, πανάριστε ἀρχιποίμην, ἀντιλήπτωρ καὶ βόηθος, καὶ τὸ νῦν εἶναι τελέσαις αὐτῷ τὸ ποθούμενον. νῦν γὰρ οὐκ ἔστι τοῦ μέλλειν καιρός. ἀνάστηθι, ἔξιθι, ἀνάλαβε κατὰ βαρβάρων ἀθέων τὸ σταυρικὸν τρόπαιον. ἐκκάλεσον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Εὐρωπαίων, ὀψὲ γοῦν κατὰ τῶν Τεύκρων στρατεύσασθαι, ὧν εἴγε καὶ δύο μόνον οἱ μέγιστοι ξυμφωνήσουσι, καὶ τοῖς γενναιοτάτοις καὶ μεγαλοψύχοις Ἐνετοῖς ξυμμαχήσωσι, πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν τῶν Τεύκρων καὶ δύναμιν καταστρέψουσιν, ἀπόδος τὸ πανταχοῦ γῆς διεσπαρμένον γένος ἡμῶν τῇ πατρίδι, τό ποτε μὲν ὑψηλότατον καὶ σοφώτατον, νῦν δ' ἐξουθενημένον καὶ ταπεινότατον, νόμισον νῦν ἀκούειν τῶν Ἑλλήνων βοώντων, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἐπεκκαλουμένων σε τὸν κράτιστον ἀρχιποίμενα. δεῖξον καὶ ἐν Ἰταλίᾳ Ἕλληνας ἰταλίζοντας, καὶ ἐν Ἑλλάδι Ἰτάλους ἑλληνίζοντας, ἑκατέρους ἀρίστους ἑκατέραιν ταῖν γλώτταιν. οἵ σε καὶ ὑμνήσουσι λόγοις, καὶ ἐπαινέσουσιν ἐγκωμίοις τὴν ἀληθῆ σου σοφίαν, τὴν ἀρίστην σου φρόνησιν, τήν τ' ἀληθείας τιμὴν, τὸ ἱλαρόν σου καὶ κόσμιον καὶ φιλάνθρωπον, τὸ ἐλευθέριον τῆς οὐρανίου σου καὶ μεγαλόνου ψυχῆς, ἄλλά τε πολλά τε καὶ ἀγαθὰ, καὶ τοῖς χρῄζουσι τὴν ἐπάρκειαν. ὃ σοι μεγίστην δόξαν εἰς τοὐσόμενον σώσει, καὶ ἀπαθανατίσει τὴν μνήμην, παιδὸς δεχομένου παρὰ πατρός. Μεταπέμψαις δὲ κἀμὲ τὸν ἐλάχιστον τῆς Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἀδίκως καὶ ἀκρίτως παρ' ἀνδρὸς Κρητὸς, ἐν Ῥώμῃ καὶ ταῦτα διάγοντος, ὅπου δεῖ μάλιστα τὴν ἀλήθειαν σώζεσθαι, ἀπογυμνωθέντα τοῦ ἀξιώματος, ἵνα καὶ πρώην διάκονος ὢν ὑπηρετήσας ἐν Φλωρεντίᾳ Πέτρῳ τῷ ἀοιδίμῳ συγγόνῳ τῆς δεσποτείας σου, ὑπηρετήσω καὶ ἐν Ῥώμῃ ἀρχιεπίσκοπος, σοῦ τοῦ ἀρχιποιμένος τῇ θειοτάτῃ καὶ ἱερᾷ κεφαλῇ· ᾗ βίον ἄλυπον τῇδε τὸ θεῖον καὶ ἐπιμήκιστον σὺν ὑγιείᾳ καὶ εὐεξίᾳ, κἀκεῖ μετὰ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ μακαρίων, τὴν ἀγήρω καὶ μακαρίαν δοίη ζωήν.

Epistolam hanc alia quaedam excipiunt prooemii loco ab eodem Arsenio Collectioni praemissa, in quibus variae Proverbii definitiones adferuntur, & quid inter

Pro-

Proverbium, & Fabulam discriminis intersit, explicatur. Clauduntur haec omnia sequentibus iambicis versiculis;

Ἰωνιὰν κέκληκα τόνδε τὸν πόνον,
Ῥώμης Λέον πρόεδρε πατριαρχῶν τε.
Σὺ δ' ὖν τρύγησον τῶν ἴων ὅσ' ἂν θέλῃς,
Κρίνον, κρόκον, νάρκισσον, θύρσον, ἢ ῥόδον.
Violetum vocavi hoc opus,
Romae Leo Princeps, & Patriarcharum.
Tu vero decerpe inter flores, quos velis,
Lilium, crocum, narcißum, thyrsum, vel rosam.

Pag. 4. sequitur Collectio ipsa, cui titulus est: Ἀρσενίου ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας Ἀποστολίδου ἄλφα Ἰωνιᾶς συνθήκης. *Arsenii Archiepiscopi Monembasiae Apostolidae* (sc. Michaëlis Apostolii filii) *Violariae Compositionis initium*. Inc. Ἀβυδηνῶν ἐπιφόρημα. Ἐπὶ τῶν ἀηδῶν εἴωθε τάττεσθαι. ἔθος γὰρ ἦν τοῖς Ἀβυδηνοῖς μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὰς σπονδὰς προσάγειν τοὺς παῖδας τῶν τιτθῶν τοῖς εὐωχουμένοις, κ. λ. Desinit in historia Horionis, cuius finis est; Ζεὺς δὲ συμπαθήσας αὐτὸν κατηστέρισε. διὸ τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλοντος ὁ Ὠρίων δύνει. ἡ ἱστορία παρὰ Εὐφορίωνι. Fabricius B. G. Tom. VIII. pag. 838. ait hanc syllogem Arsenii editam esse, ut putat Florentiae, sine temporis & loci nota in 8. Tom. vero X. pag. 223. editam adserit Romae; quod probabilius putamus. Hanc editionem a Fabricio memoratam habemus in Marucelliana Bibliotheca, a qua tamen diversus est noster Codex, quippe qui & Epistolam longiorem praefert, & multo uberioribus auctorum sententiis refertus est, & diverso ordine concinnatus; in illa enim apophthegmata iuxta litteras, a quibus nomina auctorum incipiunt, in hoc vero iuxta ordinem rerum, quibus de agitur, disposita leguntur. Interim nostro more auctorum nomina, quorum dictis, ac sententiis sylloge contexta est, alphabetico ordine digesta proferamus. Ii vero sunt;

Aelianus, Aeschines, Aeschylus, Aeolus, Aesopus, Agatho, Agesilaus, Agrippinus, Alcaeus, Alcman Lyricus, Alexander Aphrodisiensis, Alexis, Amasis Aegyptiorum Rex, Amphis, Anacharsis, Anacreon, Anaxagoras, Anaxamaris, Anaxandrides, Anaxarchus, Anaximenes, Antagoras, Antigonus, Antimachus, Antipater, Antiphanes, Antiphon, Antisthenes, Apelles, Apollodorus, Apollonides, Apollonius, Apostolius, Aratus, Arcesilaus, Archelaus, Archilochus Pythagoreus, Archytas Tarentinus Pythagoreus, Arimnestus, Aristarchus, Aristides, Aristippus, Aristocles, Ariston, Aristonymus, Aristophanes, Aristophon, Aristoteles, Astydamas, Bacchylides, Bias, Bion, Brennus Rex, Brutus, Callicrates Pythagoreus, Callicratides, Callimachus, Callinus, Callisthenes, Carcinus τυρσεὺς, Carneades, Cato, Chaeremon, Chalcidamas, Chares, Charicleas, Charondas, Chilon, Choerilus, Choricius, Chrysippus, Claudius, Cleaenetus, Cleanthes, Clemens, Cleobulus, Cleostratus, Clinias, Clitarchus, Clitomachus, Comicus poeta, Cotys Rex, Crantor, Crates, Cratinus, Critias, Cypselus, Demades, Demetrius poëta, Demetrius Phalereus, Democrates, Democritus, Demonax, Demonicus, Demosthenes, Dicaeogenes, Diodorus Siculus, Diogenes Laërtius, Dion, Dionysius, Dionysius Tyrannus, Diotogenes Pythagoricus, Diphilus, Empedocles, Ephaestus, Epicharmus, Epictetus, Epicurus, Epimenides, Eratosthenes, Evander, Euclides, Evenus, Eumenes Rex, Euphorion, Euphron Διδύμων, Eupolis, Euridamus, Euriphamus Pythagoreus, Euripides, Eusebius, Gaius ὑπὲρ Λυκίλλης, Glycon, Gorgias, Heliodorus, Heniochus, Heraclitus, Hermaphroditus, Hermarchus, Hermes, Hermodotus, Herodes Sophista, Herodotus, Hesiodus, Hierax ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης, Hierocles, Hieron, Hipparchus, Hippocrates, Hippodamus Pythagoreus, Hippodamus Tyrius, Hipponax, Hippothoon, Homerus, Hyperides, Hypsaeus, Iamblichus, Iosephus Flavius, Irene, Isaeus, Isidorus, Isocrates, Lacon, Leonides, Leucippus, Libanius, Linus, Lycon, Lycophron, Lycurgus, Lysander, Lysias, Marcus, Melanippus, Meleager, Memnon, Menander, Menecrates, Menophilus Damascenus, Meton Physicus, Metopus, Metrodorus, Mimnermus, Moltys Rex, Moschion, Moschus, Musonius, Musonius Tyrius, Naucrates, Naumachius, Neophron, Nicocles, Nicolaus ἐκ τῶν ἐθῶν συναγωγῆς, Nicomachus, Nicostratus, Obrimus, Oenopides, Olympiades, Orpheus, Paedaretus p. 209. *b*. Panyasis, Patrocles, Pausanias, Periander, Phalaris, Phanocles, Phavorinus, Pherecrates, Pherecydes, Philemon, Philes, Philetas, Philippides, Philippus, Philiscus, Philistion, Philistus, Philon, Philonides, Philostratus Lemnius, Philoxenus, Phocion, Phocylides, Phrynichus περὶ ἡσυχίας, Pindarus, Pirithous, Pisander, Pisonianus, Pittacus, Plato, Plutarchus, Polus, Polyaenus, Polyides, Pompeius Macer, Porphyrius, Posidippus, Procopius, Pythagoras Rhodius, Rheginus ἐκ τῶν περὶ φιλίας, Ῥωμαῖος pag. 211. Rhomylus, Rufus, Sappho, Sarapis, Sciurus, Serinus, Sextus, Simonides, Simplicius, Socrates, Solon, Sopater, Sophocles, Sosiades, Sosiphanes, Sostratus, Sotades, Sotion, Stesichorus, Tasimus ἐκ τῶν Κυπρίων, Teles, Thales, Theages, Theano, Themistius, Themistocles, Theobulus, Theocritus, Theodectes, Theodorus, Theognis, Theophanes, Theophrastus, Theron, Thucydides, Timocles, Tyrtaeus, Xenophanes, Xenophon, Zaleucus, Zeno.

Codex Graecus chartac. Ms. in fol. min. Sec. XVI. Constat foliis 225.

TOT

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

D. BASILII VARIA.

COD. XXVII. I. pag. 1. PRaecedit index Graecus manu XV. Seculi exaratus, in quo omnia huius Voluminis Opera recensentur; tum p. ead. *b*. occurrit primum D. Basilii Opus, quod est *de Spiritu Sancto*, Amphilochio Iconii Episcopo inscriptum, & in XXX. Capita divisum; in hoc tamen Codice, primis quinque Capitibus mutilum. Incipit enim a Cap. VI. cuius titulus est: Ἀ'πάντησις πρὸς τὺς ἀποφαίνοντας, κ. λ. prima autem verba: Καὶ μὴν ὐδὲ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας συγγνώμην. Desinit in XXX. cuius finis est: κατὰ τὴν ἐπιχορηγυμένην τοῖς ἀξίοις αὐτῦ γνῶσιν ὑπὸ τῦ πνεύματος. Concordat cum edit. Paris. superius citata Tom. III. a pag. 10. ad pag. 67. paucis quibusdam exceptis, quae mox innuemus, nimirum: Caput VIII. in Codice desinit in verbis: ἐκ τῆς ἀγράφου παραδόσεως τῶν πατέρων διεδεξάμεθα, quae in cit. edit. sunt paullo post initium Capitis IX. quod propterea incipit a verbis immediate sequentibus: Πρῶτον μὲν ὖν, κ. λ. Contra fit in Capite X. cuius initium fit a postremis IX. Capitis verbis: Ἤδη δὲ πρὸς τὺς ἀντιλογικὺς, κ. λ. In titulo Capitis XIV. desunt verba: κὴ πρὸς ταύτην ἀπάντησις. In fine autem adnectitur prima sequentis Capitis periodus. Tituli Capitum XXII. & XXV. ab editis aliquantum discrepant; alter enim ita habet: Σύςασις τῆς κατὰ τὴν φυσικὴν κοινωνίας, κ. λ. alter sequens est: Ὅτι τὴν, ἐν, συλλαβὴν ἀντὶ τῆς, καὶ, ἡ γραφὴ χρῆται, κ. λ. Initium tandem ultimi Capitis fit a verbis: Ἐπὶ τύτοις τὸ πολεμικὸν τῦτο, κ. λ. quae sunt longe ante finem Capitis XXIX. praecedentis, & incidunt in edit. pag. 63. vers. 39. In fine legitur charactere quadrato: Βασιλείυ Καισαρέως ἐπισκόπυ ὀρθοδόξου. Χριςὸς τ' ἐκτενοῖ χεῖρα ἐμοῖς καμάτοις. *Basilii Caesariensis Episcopi orthodoxi. Christus laboribus meis manum suam extendat*.

II. pag. 39. Sequuntur eiusdem Basilii contra Eunomium Libri V. quorum initia, & fines, ut in Codice iacent, cum editione conferentes, in his, quae sequuntur, ab eadem differre comperimus. Primi, secundi, & tertii eadem in utrisque divisio, tituli, & initia comparent. In fine Libri I. post verba, αὐτὸ ἑαυτῷ, in quibus desinit editum exemplar, in Ms. additur conclusio, ὅ γένοιτο λυτρωθῆναι ἡμᾶς χάριτι τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. In fine Libri II. repetitur titulus, itemque in fine III. qui praeterea voci ἀξιωθῶμεν, quae ultima Libri est in edito, conclusionem adnectit, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. quam in Codicibus vetustioribus minime reperiri, falso adfirmatur in notis ibi subiectis, quum nostri Codicis antiquitas, octingentorum circiter annorum, aperte refragetur. Et haec omnia habentur in dicta edit. Tom. I. a pag. 207. ad p. 278. Quarti, & quinti Libri nulla in Codice neque divisio, neque numeratio apparet; sed universa illa Capita, quibus hi duo constant Libri, sub unico titulo, Τοῦ ἁγίου Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας ἀντιῤῥητικὰ κατὰ Εὐνομίυ, ἀπορίαι κὴ λύσεις, κ. λ. (ut habetur loc. cit. pag. 279.) comprehensa videntur. Horum vero Capitum discrimina sunt eiusmodi [1]. In fine Capitis, cuius initium, Εἰ τὸ ἀγέννητος ὐσία ἐςὶν, κ. λ. pag. 283. repetuntur illa, εἰ τιμὴ τῦ πατρὸς, κ. λ. usque ad verbum σώζηται, quae reperire poteris pag. 285. v. 21. Ante titulum Capitis, quod inc. Εἰ θεϊκῶς ὁ ὑὸς, κ. λ. pag. 288. alter titulus legitur: Εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τῦ ὑοῦ τῶν ἐν τῇ καινῇ ϛ παλαιᾷ διαθήκῃ. Titulus Capitis, Εἰ μὴ κύριος τῆς κρίσεως, κ. λ. pag. 295. deest in Codice. In titulo Capitis, Εἰ δὲ ταῦτα, κ. λ. pag. 301. pro γινόμενον legitur γινόμενα. Caput, Πῶς ὖν τὸ πνεῦμα, κ. λ. pag. 302. ita desinit: ἀλλ' ἱκανῶς προσειρήσεται. Sequentis vero titulus pag. ead. pro κυρίυ habet ὑοῦ. Caput denique, Οὐδὲ γὰρ ἔλαττόν τι, κ. λ. pag. 306. desinit in verbis, κατὰ τύπον ἀνθρώπινον. Cetera concordant; habentur autem haec omnia cit. Tom. a pag. 279. ad pag. 322.

III. pag. 114. Tertio loco occurrunt eiusdem in Hexaëmeron Homiliae IX. Primae titulum ista praecedunt: Προοίμιον, ἐν ᾧ ὅτι ἀναγκαῖαι κὴ περὶ τῶν μικροτάτων μερῶν τῆς θεολογίας ἔρευναι. *Prooemium, in quo agitur de necessitate inquirendi minutissimas etiam Theologiae partes*. Deinde Titulus: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον πρώτη. *S. P. N. Basilii Archiepisc. Caesareae Cappadociae Homilia in Hexaëmeron prima*. Post Scripturae textum, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. inc. Πρέπυσα ἀρχή. Ultima des. δοξαζέσθω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstant in edit. cit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. cum qua concordant, excepto Homiliae III. titulo, qui in Codice ita habet: Περὶ τῶν πρώτων τῆς γενέσεως, ac titulis VI. VII. VIII. & IX. qui nulli sunt in Codice. In fine legitur: Τῦ ἁγίυ Βασιλείυ ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον ἐν λόγοις θ'. Nonnulla sunt in hoc Opus adspersa scholia marginalia manus synchronae, alia Severiani Gabalorum Episcopi [2], alia Gregorii Nysseni, & alia anepigraphi. Severiani

(1) Quum Capita ista neque in manuscripto, neque in edito exemplari, ulla numerorum serie invicem distinguantur, in iis indicandis, primas ipsorum voces adferre coacti sumus, adiecto quoque paginarum numero, prout in editione iacent.

(2) Severianus Gabalorum in Syria Episcopus, Io. Chrysostomi amicus primum, mox aemulus, & inimicus, quo ipso non levem suo nomini adspersit maculam. Obiit Theodosii iunioris, quem sacro baptismate tinxerat temporibus, adeoque post annum Christi ccccviii. Ignota fuerunt haec scholia in Hexaëmeron diligentissimo Fabricio, qui eius Operum catalogum exhibet B. G. Lib. V. Cap. 34. Tom. IX. pag. 267. nisi excerpta quaedam velimus esse ex eius Homiliis in Genesim, quas manuscriptas se habere testatus est Alexander Brassicanus Praefat. in Salvianum; & ex quibus Sermones VI. εἰς κοσμοποιΐαν Graece edidit Henricus Savilius inter S. Chrysostomi scripta Tom. VII. p. 587.

ni scholion istud in medium adferimus ad principium Homiliae I. ubi Basilius de Moyse sermonem habet: Αὕτη ἡ ἱςορία ἐςὶ μὲν Μωϋσέως τῦ νομοθέτυ σύγγραμμα, ϗ πνεύματος ἁγίυ ἀποκάλυψις. περιέχει δὲ δημιυργίαν, δυνάμει μὲν ὖν γεναμένην, προφητικῇ δὲ χάριτι τῷ Μωϋσεῖ ἀποκαλυφθεῖσαν· ὐ γὰρ εἶπεν ταῦτα Μωϋσῆς ὡς ἱςοριογράφος, ἀλλ' ὡς προφήτης· εἶπεν γὰρ ἃ μὴ ἴδεν, ϗ διηγήσατο ταῦτα, ὧν θεατὴς ὐκ ἐγένετο. Cetera referre supersedemus.

IV. pag. 186. *b*. Quartum locum obtinet Gregorii Nysseni *de Opificio Hominis* Liber in XXX. Capita distributus, quorum index Libro praecedit, indici vero Epistola, seu Prooemium ad Petrum fratrem. Concordat cum edit. Parif. A. MDCXXXVIII. fol. Tom. I. a pag. 44. ad pag. 138. excepta quorumdam Capitum divisione, in qua sequitur Codicem IV. Plut. VII. §. I. quem consule. In hoc etiam Opus leguntur Anonymi scholia in margine exarata.

V. pag. 241. Agmen denique claudunt duae Basilii Homiliae, altera in illud, *In principio erat Verbum*, κ. λ. ut in Codice IX huius Plutei, §. XVIII. altera *adversus Sabellianos, Arium, & Anomoeos*, ibid. §. XLI. Heic tamen mutila est in fine, ac desinit in verbis: ἀκάματος δὲ τοῦ ἡλίυ ἡ κίνησις, διὰ τοῦτο . . . . . . .quae in edit. cit. incidunt in Tom. II. p. 189. v. 47.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. X. duplici columna distinctus. Constat fol. 249. in cuius prima pagina legitur, ut in aliis etiam huius Bibliothecae Codicibus: *Ludovicus Beccatellus Bononiensis Archiepiscopus Ragusinus, & Praepositus Pratensis, Mediceae Bibliothecae dicavit*. MDLXIX.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΛΟΓΟΙ.

ANTIOCHI MONACHI SERMONES.

Scilicet

Antiochi monachi S. Sabae Pandectes S. Scripturae, Capitibus CXXX. distinctus.

COD. XXVIII. I. pag. 1. PRaecedit Epistola ita inscripta: Ἐπιςολὴ Ἀντιόχου μοναχῦ τῆς Λαύρας τῦ ἀββᾶ Σάβα πρὸς Εὐςάθιον ἡγύμενον μονῆς Ἀτταλίνης, πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας. *Epistola Antiochi monachi Laurae Abbatis Sabae ad Eustathium Abbatem monasterii Attalinae, civitatis Ancyrae Galatiae*. Inc. Ἐπειδὴ γεγράφηκάς μοι, τίμιε πάτερ Εὐςάθιε, πολλὴν θλῖψιν ὑπομεμενηκέναι, κ. λ. Des. ϗ πάντας δοξάζειν τὸν Θεὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Sequitur pag. 5. Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιόχυ πρόλογος. *Eiusdem Antiochi Prologus*. Inc. Φησὶν ἐν τοῖς ᾄσμασιν ὁ Σολομών. Des. τὰ εἰρημένα κεφάλαια εἰς δόξαν ϗ ἔπαινον τῦ πατρὸς, κ. λ. Tum p. 7. index, cui titulus: Τῦ αὐτῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐςάθιον κεφάλαια διάφορα ρλ'. ϗ προσευχὴ ἐξομολογήσεως. *Eiusdem ad eumdem Eustathium Capita varia CXXX. & Oratio Confessionis*. Tandem pag. 9. Caput I. περὶ πίςεως, *de Fide*, inc. Τοῦ κυρίυ συνεργῦντος ϗ τὸν λόγον βεβαιῦντος, κ. λ. Caput CXXX. περὶ βασιλείας, *de Regno*, desinit imperfecte in verbis: ϗ ἀναθεματίζομεν μετὰ τῶν ὑπογεγραμμένων αἱρέσεων τῶν μετὰ τὴν τῦ . . . . . . Reliqua desiderantur una cum toto Capite illo, quod in Indice praemisso inscribebatur, Περὶ προσευχῆς. ἤτοι ἐξομολογήσεως. Hoc opus lectione dignissimum, & monitis saluberrimis refertum prodiit primum Latine, cum subiuncta Exhomologesi ex Godfridi Tilmanni Carthusiani monachi interpretatione Paris. MDXLIII. 8. Graece vero primus dedit Fronto Ducaeus T. I. Auctar. Bibl. Patrum Paris. MDCXXIV. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 262. ubi elenchum haeresum, quas reiicit, ac detestatur Antiochus, ex Cap. CXXX. excerptum refert. Novae huius Pandectis editioni praeter Codices Mss. Caesareum, de quo Lambecius III. p. 138. & Coislinianos pag. 189. & 190. memoratos, magno usui esse posset noster hic Codex, utpote optimae notae, & antiquissimus.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XI. Constat foliis 278. ac fuit olim *Conventus S. Marci de Florentia*, quod est in primo folio abrasum, cum titulo ibi adposito manu Zenobii Acciaioli eiusdem Conventus Monachi, ex hereditate, ut credere par est Nicolai Niccoli, cuius manu in calce paginae primae scriptum est: *remittas hunc quaeso*.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORUM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas cum scholiis nonnullis marginalibus.

I. pag. 1. ΛΟυκᾶ εὐαγγελιςῦ πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων. *Lucae Evangelistae Acta SS. Apostolorum*. Initium & finem tum huius Libri, tum sequentium Epistolarum omittemus, quum & alibi ea dederimus, & a vulgata secundum LXX. editione minime recedant. Quae huius Codicis peculiaria sunt, ea breviter innuemus. Capita igitur rerum, de quibus agitur, margini apponit, quae in hisce Actis sunt XL. ut in Codice I. huius Plutei, tum scholia quaedam brevissima, & rara, sed optima, quorum nonnulla sunt Isidori (Pelusiotae) Origenis, & Ioannis (forte Chrysostomi) pleraque anepigraphi: ea autem ex Oecumenii Catena citatae editionis utplurimum excerpta, inita collatione, comperimus; unum tamen, quod ab ipsa aliquantum differt, heic adferemus. Actuum igitur Cap. VIII. COD. XXIX.

VIII. v. 27. ubi de Candace Aethiopum Regina mentio fit, ita Scholiastes adscripsit in margine pag. 22. Κανδάκην Αἰθίοπες πᾶσαν τὴν τῦ βασιλέως μητέρα καλῦσιν· οὕτω γὰρ Βίων ἐν πρώτῳ Αἰθιοπικῶν· Αἰθίοπες τὺς βασιλέων πατέρας ὐκ ἐκφαίνυσιν, ἀλλ' ὡς ὄντας ὑὺς ἡλίου παραδιδόασιν· ἑκάςου δὲ τὴν μητέρα καλῦσι Κανδάκην. Vbi animadvertas Scholiasten Aethiopica Bionis Solensis vidisse, quae citata a Diogene Laërtio in Bione, a Philone, & Antigono Carystio in Historiar. Mirabil. Collectione Cap. 160. iam periere. Capite vero XVII. vers. 28. Codicis pag. 49. ad ea Paulli verba, τῦ γὰρ ἐ γένος ἐσμὲν, adnotatur, ea esse Ἀράτυ ἀςρονόμυ, ἐ Ὁμήρου ποιητῦ. In fine legitur: Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων συγγραφεῖσαι παρὰ τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ ἐ εὐαγγελιςῦ Λυκᾶ. *Acta SS. Apostolorum conscripta a S. Apostolo & Evangelista Luca.*

II. p. 82. *b.* Sequuntur Epistolae Catholicae VII. cum praeviis argumentis, Capitum indicibus, scholiis quibusdam marginalibus, ac praeterea interlineari Latina versione, ab industria manu Sec. XV. diligenter apposita, & Graeco textui quammaxime respondente. Argumenta, sive Hypotheses, ac Capitum Tabulas quum alibi protulerimus, heic tantum notandum, tres Ioannis Epistolas, & ultimam Iudae eiusmodi Capita rerum in margine tantum suo loco exhibere, nullo Indice praemisso. Scholia vero, quae itidem rarissima occurrunt, ex Oecumenii Catena scias esse desumta. Praeterea Iacobi Epistola, & prima Petri stichometriam in fine subiectam habent, quarum altera versus numerat σμβ'. *CCXLII.* altera σλς'. *CCXXXVI.* In Epistola tandem Ioannis prima desideratur versus 7. Cap. V. de quo magna quaestio.

III. pag. 122. *b.* Catholicas Epistolas excipiunt Paullinae XIV. Hypothesibus item, ac Capitum Tabulis instructae, Latina interpretatione interlineari donatae; quae tamen desinit in Cap. IV. vers. 3. Epist. I. ad Timotheum, ac tandem scholiis marginalibus adspersae. De Hypothesibus (Euthalianas intellige) & Capitibus alias loquuti sumus; heic tantum animadvertas, singulis ferme Capitum Indicibus hunc titulum apponi: Κεφάλαια τῆς πρὸς (tum eorum nomen, ad quos mittitur Epistola) ἐπιςολῆς ἔχοντα ἐ μερικάς τινας ὑποδιαιρέσεις τὰς διὰ τῦ σημείυ τῦ ἀςερίσκυ. *Capita Epistolae* (ad Romanos, ad Corinthios, &c.) *habentia quoque particulares quasdam subdivisiones asterisci signo notatas.* Ex quo fit, ut aliquando, licet re eadem sint, numero videantur ab aliis aliorum Codicum tabulis discrepare. Eiusmodi vero Indices in Epistola ad Colossenses desinunt; in reliquis enim, quae sequuntur, Capita suo tantum loco in margine designantur, nulla tabula praemissa. Epistolae ad Romanos haec nota praecurrit: Περιέχει ἡ πρὸς Ῥωμαίυς ἐπιςολὴ κατήχησιν εἰς Χριςὸν, ἐ μάλιςα διὰ τῆς ἐκ φυσικῶν λογισμῶν ἀποδείξεως, διὸ ἐ α' τέτακται, οἷα δὴ πρὸς ἀρχὴν ἔχοντας εἰς θεοσέβειαν γραφεῖσα. Eidem manui, quae Latinam interpretationem exaravit, varias etiam aliquot lectiones, ad marginem positas, & nonnullarum dictionum origines Graecas debemus. In scholiis, quae item ut superiora, ex Oecumenii Catena videntur excerpta, Basilius, Maximus, & Cyrillus nominantur: reliqua sunt anonymi. Singulis denique Epistolis subscriptiones, & stichometriae subiectae. Illas habes etiam in dicta Catena: has vero in Codice XXVII. Plut. VI. in fine §. XIII. Discrimen tantum occurrit in Epistola IV. quae est ad Galatas, & in X. quae est prima ad Timotheum; quarum altera versus numerat τῃγ'. *CCCXCIII.* altera σν'. *CCL.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. Montfauconio iudice, vel fortasse etiam IX. optimus, nitidissimus, ac pulcherrimus, cum litteris initialibus aureis, itemque titulis, qui charactere vere quadrato conscripti sunt. Constat foliis 294.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & Apocalypsin.

I. pag. 1. ΠΡάξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων. *Acta SS. Apostolorum*, in τμήματα, seu περικοπὰς distincta, ad liturgiae Ecclesiasticae usum. Lectiones vero invicem distinguuntur verbis ἀρχὴ, & τέλος, in margine appositis. Prima lectio est Ἀρχὴ τῦ Πάσχατος, ἐ τῆς ἀναλήψεως. *Initium Paschatis & Adsumtionis.* Vltima vero Τῷ σαββάτῳ τῆς Ν'. *Sabbato Pentecostes.* Citantur autem itidem in margine Libri Veteris Testamenti, unde sumuntur auctoritates. COD. XXX.

II. pag. 108. Epistolae Catholicae occurrunt cum praeviis Hypothesibus, & Librorum V. T. citationibus marginalibus. Iacobi Epistola, & Petri prima stichometriam habeat, ut in Codice superiori. Ex Hypothesi in Epist. primam Ioannis pauca desunt in fine; desinit enim in verbis ὑπομιμνήσκει λέγων, ὅτι ὁ τῦ . . . . avulsa fortasse pagina. Huius autem Epistolae deest vers. 7. Cap. V. Ioannis Epistola II. & III. & alia Iudae praeter Hypothesim, Capitum quoque tabulas habent praevias. Tandem in hac ipsa Iudae Epistola ad verba Libri Enoch, in margine legitur: Ἐνὼχ ἀποκρύφυ.

III. pag. 357. Catholicis Epistolis succedunt Paullinae, cum suis Hypothesibus, & Capitum tabulis, ut in Codice superiori, ac praeterea Librorum V. T. citationibus. Primae tantum ad Romanos nulla Hypothesis, abscisso uno fortasse, aut altero folio quae

quae tamen olim fuisse ex eo colligitur, quod titulus indici Capitum praevius ita habet: Κεφάλαια τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς ιθ'. ubi illud τῆς αὐτῆς, quovis iudice, ad aliquid praecedens referri oportet: numericae vero notae ιθ' errorem licet animadvertas; nam revera in tabula ipsa viginti recensentur, quam quidem Capitum summam in ceteris quoque Codicibus videre est. In Epistola ad Corinth. I. ubi Heliae locus citatur, in margine adscribitur, Ἠλία ἀποκρύφου, itemque sub finem Epistolae ad Galatas legitur. Μωσέως ἀποκρύφου, & in sequenti ad Ephesios, ἀποκρύφου Ἱερεμίου. Ad ea praeterea verba Cap XV. v. 33. eiusdem ad Corinth. Epist. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί, haec legitur notula: Μενάνδρου κωμῳδιογράφου γνώμη. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Ἡσαΐας. Sola autem Epistola ad Corinth. II. subscriptionem habet, & stichometriam, quam suo loco sis in aliis Codicibus videre poteris.

IV. pag. 349. Ἀποκάλυψις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. *Apocalypsis S. Ioannis Theologi*, cuius initium & finis cum vulgata secundum LXX. editione concordat. Postrema huius libri pagina manu Seculi XVI. suppleta fuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. Montfauc. iudice, cum initialibus litteris, Capitum tabulis, ac titulis aureis, ac pictura exornatis, more Sec. X. Constat foliis 377.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas.

COD. XXXI. I. pag. 1. Hic Codex ad Liturgiae Ecclesiasticae usum destinatus, ut ex verbis τῆς ἀρχῆς καὶ τέλους apparet, Lectionum τμήματα, seu περικοπὰς invicem dirimentibus, eadem continet, quae superior Codex, praeter Apocalypsim. Paucis quibusdam scholiis marginalibus est adspersus, quae tamen ita sunt evanida, ut perlegi vix queant, cuiusmodi illud est ad eum Actuum locum, ubi Demetrii argentarii Ephesii fit mentio: textus enim narrat fabricasse illum ναοὺς ἀργυροῦς, Scholiastes vero adnotat, ἴσως κιβώρια μικρά. Argumenta Capitum in paginarum fronte exhibet. In Epistolis Catholicis, quibus nullae Hypotheses, nulla Capitum argumenta sunt, duorum quaternionum transpositionem animadvertas, nullum tamen defectum. Ex Paullinis vero, prima ad Romanos excepta, proximae quinque Hypothesim, una cum Indice Capitum praeseferunt, octo reliquae indicem solum: subscriptionem vero & stichometriam, omnes praeter Epistolas ad Galatas, & ad Titum, quarum postrema, folii unius abscissione, fine etiam caret. In hisce concordat cum Codice XXVII. Plut. VI. Epistola tantum ad Romanos versus numerat τκ'. CCCXX. quod fortasse amanuensis errore factum est, qui notam τ pro ϡ supposuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. min. Sec. XI. Constat foliis 200.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

His adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & alia nonnulla.

I. pag. 1. PRaecedunt Actis Apostolorum primo Iambici morales, ordine alphabetico, viginti quatuor, auctore Gregorio Nazianzeno. Inc. Ἀρχὴν ἁπάντων. Des. καὶ σωθήσεται. Exstant in eius Operum edit. Paris. MDCXXX. Tom. II. pag. 186. qui tamen paene omnes una cum titulo evanuere. Deinde litterarum Graecarum in vocales & consonantes divisio. COD. XXXII.

II. pag. ead. *b*. Ἀρχοτέλειαι τοῦ ἀποστόλου τῶν σαββάτων κυριακῶν. *Initia & fines Lectionum D. Paulli Epistolarum pro liturgia Sabbatorum & Dominicarum*, quae sunt XXXIII. adiectis insuper σαββάτῳ, καὶ κυριακῇ τῆς ἀπόκρεως, seu *Carnisprivii*.

III. pag. 3 Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀνδρὸς, πνευματοφόρου καὶ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων. *Dorothei Episcopi Tyri, viri antiqui, spiritu pleni, ac martyrium passi sub Licinio, & Constantino Imperatoribus* Vita brevissima. Inc. Οὗτος ὁ ἀοίδιμος ἀνήρ. Des. ἐν οἷς καὶ τὰ περὶ τῶν ο' μαθητῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἱστόρησεν, καὶ ἔνθα ὁ καθεὶς τὸν βίον ἐτέλεσεν. Tum ipse LXX Discipulorum indiculus, quorum primus Ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου, κ. λ. ultimi sunt Πούδης, καὶ Τρόφιμος . . . ὑπὸ Νέρωνος τοῦ βασιλέως τὰς κεφαλὰς ἀποτμήθησαν. Exstat hic in Appendice Chronici Paschalis Cangiana p. 426. Hunc sequitur XII. Apostolorum elenchus, cui titulus: Ὁ δὲ αὐτὸς ἱερόμαρτυρ τοῦ Χριστοῦ Δωρόθεος μνήμην ποιεῖται καὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, σημαίνων ἔνθα ὁ καθεῖς αὐτῶν ἐκήρυξεν εἰπών. Inc. Α'. Πέτρον μὲν τὸν ἀπόστολον. Des. σταυρωθεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ τελειωθεὶς θάπτεται ἐκεῖ. Quid simile etiam apud Coteleriun in Constitutionum Apostol Lib. II. Cap. ult. Tum subditur: Ταῦτα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς συγγράμμασι τοῦ θείου ἀνδρὸς Δωροθέου εὕραμεν, ὅτι καὶ Σίμων ὁ Κυρηναῖος ἐσταυρώθη ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ. De hoc Dorotheo vide Fabric. B. G. Lib. V. C. 4 Tom. VI. pag. 145.

IV. pag. 6. Ἑρμηνεία περὶ τῶν η' τῆς κακίας λογισμῶν. *Expositio de octo vitiositatis rationibus* (h. e. *de octo vitiis Capitalibus*.) Inc. Ὀκτώ εἰσι τῆς κακίας περιεκτικοὶ λογισμοί. Des. ἀπὸ τῆς συνεχοῦς ἐξαγορεύσεως, χάριτι Χριστοῦ, ἀμήν.

V. pag. 7. Υ'πόθεσις τῆς βίβλυ τῶν πράξεων. *Argumentum Libri Actuum Apostolorum*. Inc. Ε'ςιν ὁ διηγούμενος. Des. ϗ ἄλλυς πολλὺς ἀσθενῦντας ἐθεράπευσεν. Graece exstat in prolegomenis Oecumenii Catenae citatae edit. Veron.

VI. pag. 8. *b*. Α'ποδημία Παύλυ τῦ ἀποςόλυ. *Peregrinatio Paulli Apostoli*. Inc. Α'πὸ Δαμάσκυ ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ι'ερυσαλήμ. Des. μηνὸς Ι'υνίυ εἰκοςῆ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ. In dictis prolegomenis, ubi uniuscuiusque Apostoli nomen, praedicationis locus, & consummatio enarratur.

VII. pag. 10. Ε'κθεσις κεφαλαίων τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποςόλων. *Expositio Capitum Actuum SS. Apostolorum*, quae sunt XXXVII. quibus ipsius scriptoris monitum praecedit de ratione, qua ea digessit. Exstant loc. cit. licet numero XL. diversa, re tamen eadem cum nostris. In fine legitur: Κεφάλαια μὲν τὰ ὅλα μ'. (sic) τὰ δὲ τύτοις ἑπόμενα με'. ἅ τινα τὰς σημειώσεις ἔχυσι διὰ κινναβάρεως. *Capita quidem omnia sunt XL. quae vero bisce adiuncta sunt, XLV. quae quidem cinnabari distinguuntur*. Sciendum est enim istorum Capitum pleraque in alia subdivisa esse, quae rubris numeris adnotantur.

VIII. pag. 15. Incipiunt tandem Acta ipsa Apostolorum in sectiones divisa liturgiae Ecclesiasticae adcommodatas, quarum prima inscribitur: Τῇ ἁγίᾳ ꞔ μεγάλῃ κυριακῇ τῦ πάσχα, ϗ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν ἀνάγνωσμα α'. *Sancta & magna Dominica Paschatis, & in Sanctam Assumtionem, Lectio I.* Huiusmodi sectiones etiam in sequentibus continuantur Epistolis.

IX. pag. 74. Occurrunt Epistolae Catholicae VII. Hypothesibus, & Capitum indicibus instructae, quales iam alibi recensuimus, & habentur in dicta Oecumenii Catena. Stichometriam praeterea habent omnes, praeter secundam Petri. Iacobi Epistola, ac prima Petri eamdem habent cum Codice XXIX. huius Plutei; Ioannis prima, in qua deest vers. 7. Cap. V. versus numerat σοδ'. *CCLXXIV.* secunda λ'. *XXX.* tertia λβ'. *XXXII.* Iudae vero ξη'. *LXVIII.*

X. pag. 106. Succedunt Epistolae Paullinae, quarum unicuique Hypothesis item Euthaliana, & Index Capitum praevius; quemadmodum in aliis Codicibus, & in cit. Oecumenii Catena, ubi illam intellige, quae primo loco posita est; binas enim plerumque Hypotheses Catena ista singulis Epistolis praeponit. Subscriptionibus praeterea, ac stichometria clauduntur omnes, prima ad Romanos excepta. Illas utpote ab aliis aliorum Codicum minime, vel parum diversas omittimus; hanc vero, quum novo quodam more, duplici nimirum numerali nota exprimatur, dignam duximus, quae referretur. Ad Corinthios itaque prima versus numerat ωο'. ℩Ͱ ς'. nimirum *DCCCLXX. DCCCCVI.* Secunda φϥ'. χις'. *DXC. DCXVI.* Ad Galatas σϥγ'. τε'. *CCXCIII. CCCV.* Ad Ephesios τιβ'. τλ'. *CCCXII. CCCXXX.* Ad Philippenses ση'. σιζ'. *CCVIII. CCXVII.* Ad Colossenses ση'. σιδ'. *CCVIII. CCXIV.* Prima ad Thessalonicenses σβ'. ρϥγ'. *CCII. CXCIII.* Secunda ρς'. ριβ'. *CVI. CXII.* Prima ad Timotheum σλ'. σλη'. *CCXXX. CCXXXVIII.* Secunda ροβ'. ροη'. *CLXXII. CLXXVIII.* Ad Titum ϥζ'. ρ'. *XCVII. C.* Ad Philemonem λζ'. μδ'. *XXXVII. XLIV.* Ad Hebraeos denique ψγ'. ψιβ'. *DCCIII. DCCXII.* Subiunguntur Epistolis alia quaedam parvi momenti, nimirum septem Spiritus Sancti dona, septem spiritus iniquitatis, Decalogus Moysis, & nomina duodecim filiorum Iacob.

XI. pag. 239. Α'ποκάλυψις τῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξυ ἀποςόλυ ϗ εὐαγγελιςῦ Ι'ωάννυ τῦ θεολόγυ, ἣν ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐθεάσατο. *Apocalypsis sancti & gloriosi Apostoli & Evangelistae Ioannis Theologi, quam vidit in insula Patmo*. In hac nulla Lectionum pro liturgia Ecclesiastica divisio apparet.

XII. p. 263. *b*. Codicem claudunt aliquot Lexidia, quorum primum voces continet CCIX. ex Epistolis Paulli collectas, & iuxta alphabetum dispositas; alterum p. 267. alias itidem ex Apostolo, sed nullo ordine congestas; tertium pag. 268. *b*. voces ex variis tum veteris, tum novi Testamenti libris excerptas, sed ita evanidas, ut vix legi possint, ubi apparet etiam quaedam Apocalypseos interpretatio. Quartum denique pag. 271. inscribitur: Λεξικὸν Κυρίλλου τοῦ εὐαγγελίυ, *Lexicon Cyrilli ex Evangelio*; & inc. Α'ββὰ, πάτερ. Α'βελ, κ. λ. Des. Νικόδημος, χαίροντα σιωπῆς, ἢ συσκιασμός. Continet autem vocum Hebraicarum, quae in Evangeliis occurrunt, brevissimam interpretationem. Plura autem occurrunt in hoc Codice amanuensis testimonia, quorum primum pag. 92. ante primam Ioannis Epist. sequens est: Βίβλος Ι'ωάννυ μοναχῦ ϗ πρεσβυτέρυ τῦ ἀσηκρῆτις τοῦ ἐπονομαζομένου Τζυτζούνα. *Liber Ioannis monachi & presbyteri a secretis cognomine Tzutzuna*. Alterum ante Ioannis secundam pag. 98. *b*. ita habet: Ι'ωάννυ μοναχῦ ϗ πρεσβυτέρυ τῦ Τζυτζύνη, ꞔ Καλῆς μοναχῆς τῆς μητρὸς αὐτῦ, γαμβρῦ δὲ τῦ κυρῦ Μανυὴλ τῆς Μαρονδίας. Οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν θείαν δέλτον ταύτην εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμετέρων τῶν ἐλαχίςων ꞔ εὐτελῶν τῶν ἐκ πόθυ πολλῦ κτησαμένων. Μηνὸς Δεκεμβρίυ ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτυς ͵ςχα'. *Ioannis monachi, & presbyteri Tzutzunae, & Pulcrae monachae matris eius, generi vero Domini Manuelis Marondiae. Legentes divinum hunc librum orate pro nobis minimis, & humilibus, qui multo desiderio eum possedimus. Mensis Decembris die XII. Indict. I. Anno* 6601. (Christi MXCIII.) Tertium ante primam Paulli Epistolam ad Corinthios pag. 128. *b*. ita legitur: Ε'τελειώθη ὁ θεῖος ϗ ἱερὸς πραξοαπόςολος τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων πανευφήμων ἀποςόλων, σὺν τῶν πράξεων, ϗ τῶν ἐπιςολῶν, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, ϗ πασῶν τῶν ἑρμηνειῶν διὰ πολλῦ πόθυ, ϗ συνδρομῆς, ϗ ἐξόδυ Ι'ωάννυ μοναχῦ καὶ πρεσβυ-

πρεσβυτέρυ τῦ ἀσηκρήτις, γαμβρῦ δὲ τῦ κυροῦ Μανυὴλ, θέματος τῦ Αἰγέυ πελάγυ, βάνδυ τοῦ λάκκυ τὰ μίτατα, ϰ̀ Καλῆς μοναχῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Οἱ πνευματικοὶ φιλόχριςοι εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμῦ τῦ εὐτελῦς ϰ̀ ἐλαχίςυ μετὰ ϰ̀ τῆς μητρὸς μυ οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν ἁγίαν βίβλον ταύτην. Ε'γράφη μηνὶ Δεκεμβρίῳ ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτυς ͵ςχα'. βασιλεύοντος Α'λεξίυ τῦ Κομνηνῦ ϰ̀ κυρῦ Νικολάυ πατριάρχυ πάμπυ Κωνςαντινυπόλεως. *Perfectus est divinus & sacer liber Actuum Apostolorum, sanctorum, & gloriosorum, & celeberrimorum Apostolorum cum Actibus & Epistolis, & Apocalypsi, & omnibus interpretationibus multo desiderio & concursu & sumtibus Ioannis monachi & presbyteri a secretis, generi vero Domini Manuelis, Provinciae Aegei maris, Bandae Lacus Mitata, & Pulcrae monachae eius matris. Spirituales Christi amatores orate pro me humili, & minimo, simul & pro matre mea, quicumque legitis sanctum hunc librum. Scriptus est mense Decembri, die XII. Indict. I. Anno* 6601. (Christi MXCIII.) *regnante Alexio Comneno, & Domno Patriarcha Nicolao, Papa Constantinopolitano.* Has subscriptiones omisit Montfauconius in sua Palaeographia.

Codex Graecus membranac. Ms. in 12. Sec. XI. Constat foliis 276.

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΝΕΟΥΣ.

BASILII SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Lysiae, ac Dionis Chrysostomi Orationes aliquot, & alia nonnulla.

COD. XXXIII. I. pag. 1. Occurrit *Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris fructum percipiant*, ut in Cod. VIII. huius Plutei §. XXXVII. In fine legitur: Μελίρρους ϰ̀ χρήσιμος τῦ θείυ Βασιλείου ἐνταῦθα πληρῦται λόγος, περὶ ὃ λέγειν εὐπρεπὲς τὸ τῷ παρ' Ο'μήρῳ ῥηθὲν· Τῦ ϰ̀ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή. *Heic desinit mellifluus & utilis Sermo D. Basilii, de quo dicere convenit illud Homeri dictum „ Cuius e lingua melle dulcior fluebat loquela.*,,

II. pag. 17. *b.* Λυσίυ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὺς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Lysiae Oratio funebris in eos, qui in bello perierant.* Inc. Εἰ μὲν ἡγέμην. Des. τὺς θαπτομένυς. Graece in edit. Venet. apud Aldum A. MDXIII. P. I. p 90. sub titulo: Ε'πιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς.

III. pag. 30. *b.* Δημοσθένυς, ὥς τινές φασιν, ἐπιτάφιος λόγος εἰς τὺς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Demosthenis, ut quidam aiunt, Oratio funebris in eos, qui in bello occiderunt.* Vide in Codice XXIV. huius Plutei §. XIII.

IV. pag. 39. *b.* Sequuntur Dionis Chrysostomi Orationes X. Prima nimirum, & secunda *de Regno*, ut in edit. Paris. Graeco-Latina MDCIV. fol. a pag. 1. ad pag. 36. III. pag. 66. sine titulo, sed est *De Aeschylo, & Sophocle, & Euripide, seu de Philoctetae arcubus*. IV. pag. 71. *de Homero*. V. pag. 74. *b. de Socrate*. VI. pag. 75. *b. de Socrate, & Homero*. VII. pag. 81. *Agamemnon, sive de regno*. VIII. pag. 85. *Nestor*. IX. pag. 88. *Achilles* (in edit. cit. a pag. 548. ad pag. 574.) X. pag. 89. *b. de regno & tyrannide* (ibid. pag. 587.)

V. pag. 92. Πλάτωνος Μενέξενος, ἢ ἐπιτάφιος (intellige λόγος) *Platonis Menexenus, vel funebris Oratio*. Inc. Ε'ξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος. Des. ἀλλὰ ταῦτ' ἔςαι. In eius Operum edit. G. L. Francofurt. MDCII. fol. pag. 516.

VI. pag. 108. Τίμαιος ὁ μικρός. *Timaeus parvus, seu de Natura Vniversi*. Inc. Τίμαιος ὁ Λόκρας τάδε ἔφα. Des. ἀγεννάτῳ ϰ̀ αἰωνίῳ. Ibid. pag. 1089.

Codex Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV. exeunte scriptus. Constat foliis 117.

ERRATA QVAEDAM SIC CORRIGENDA.

Pag. 9. *col* 1. *v.* 60. περιεχύσων. *corr.* περιεχυσῶν. *Col.* 2. *v.* 27. ἀνίεςυ ... Ε'λιοῦ. *corr.* ἀνιέςυ ... Η'λιοῦ. *vers.* 56. ipsos. *corr.* ipsas. *Pag.* 10 *col.* 2. *v* 21. Στειχοι. *corr.* Στίχοι. *vers* 37. *verba*, ubi agitur de Patriarchalibus stauropegiis, *intra parenthesim sunt claudenda*. *Pag* 11. *col.* 1. *v* 45. μὴ μάτον. *corr.* μὴ μάτην. *Col.* 2. *v.* 49. ex Theodoro Balsamone. *corr.* & Theodorus Balsamon. *vers.* 55. inlustravitque ... Ι'δία Χειρη. *corr.* inlustraretque ... ἰδίᾳ χειρί. *Pag.* 13 *col.* 1. *v.* 24 μάρτος. *corr.* μάρτυς. *Pag* 14. *col.* 1. *v.* 17. ἀκόνσυ. *corr.* ἀκοήν συ *vers.* 29. Λύκαν. *corr.* Λευκᾶν. *vers.* 44. τοῖς εὐφρόναις. *Sic est in Codice; dubito autem legendum ταῖς εὐφροναῖς, aut quid simile: ἡ εὐφρονη enim* nox, *& agitur, ut puto de precibus* nocturnis. *Ibid.* Στίχος δι' εὐχῶν ... Τρισαγία ... Η'μέρᾳ α' τῇ κυριάκη. *corr* Στίχος. Δι' εὐχῶν ... Τρισάγιον ... ἦχος α' τῇ κυριακῇ. *vers.* 47. orationum in festis. Initium orationum sanctorum ... Trisagia ... prima die in Dominicis vesperis. *corr.* orationum nocturnarum. Versiculus. Per preces sanctorum ... Trisagium ... Tonus I. Dominica ad vesperas. *vers.* 62. omnem acoluthiam. Initium nocturnarum precum. Rex Caelestis. *corr.* omne officium. Initium officii mediae noctis. Versiculus. Rex Caelestis. *Col.* 2. *vers.* 8. mesonyctium. *corr.* pro media nocte. *vers.* 20. Η' τοῦ σόματος συ ... Μεσοδιο σώριον θ' ὥρας ... ληςῶν. *corr.* Η' τοῦ σόματός σου ... Μεσώριον τῆς θ' ὥρας ... λῃςῶν. *vers.* 26. ἐσπερινῦ .. Ι'λαρὸν ... ἀποδεῖπτων. *corr.* ἑσπερινοῦ ... ἱλαρὸν ... ἀποδείκτων. *vers* 58. κατεςύγημένων. *corr.* κατεςυγημένων. *Pag.* 15. *col.* 1. *v.* 18. τῇ γ' τῆς τέταρτος. *corr.* τῇ γ' τῆς τετάρτης. *vers.* 25. τετελεσμένω βιβλίω μαρκὸς τοῦ προφήτη. *corr.* τετελεσμένῳ βιβλίῳ μακρὸς τῷ προφήτῃ. *vers.* 30. ἀπογεγαλαπτισμένοι ... μετὰ ἡμῶν. *corr.* ἀπογεγαλακτισμένοι ... μὲν ἡμῶν. *vers.* 59. ἡμῶν ... ἐν τῇ ... μοίρα. *corr.* ὑμῶν ... ἐν τῇ .. μοίρᾳ. *Col.* 2. *v.* 24 καθαργεῦται. *corr.* καταργεῖται. *vers.* 29. ἀπειθῶ. *corr.* ἀπειθῶ. *vers* 33 προεξητασμένων ... εἰς ... βυλαῖ. *corr.* προεξετασμένων ... εἰς .. βυλαῖς. *vers* 45. ἐγηγεμένας. *corr.* ἐγηγερμένας. *vers* 61. ῥαγησέται ... σὺ ... ἑτέρῳ. *corr.* ῥαγήσεται .. συ ... ἑτέρῳ. *Pag.* 16. *col.* 2. *v.* 3. Regio, & qui *corr.* & Regio, qui. *vers.* 23. & ipsius profani &c. *corr.* alicubi etiam profanis vocibus quoad ordinem & numerum valde exornata. *vers.* 48. γεγραπται .. ἑξακισχιλλιοςοῦ ς π β' ὄντος ... τοῦ μέλανος. *corr.* γεγράφθαι .. ἑξακισχιλιοςοῦ ΤΠ π β' ὄντος ... τῶν μελάνων. *Pag.* 17. *col.* 1. *v* 7. & divinis dictionibus. *corr.* & divinis & antiquis dictionibus. *vers.* 52. EXPOSITIO SVPER SS. PROPHETAS. *corr* EXPOSITIO ESAIAE PROPHETAE. *Col.* 2. *v.* 15. ἡγεμόνι κυρίῳ ἡμῶν. *corr.* ἡγεμονικῷ ἡμῶν. *vers.* 25 *seq.* ἴσιον γὰρ ... ἐπὶ Θεοῦ ... οἷον ... δίκαιαν ... Ε'ὰν γὰρ .. λυπῦμενον .. μεριμνῶν ... ἀποκαταςέσαι ... εὐληπτῶν. *corr.* ἴσιον ὖν .. περὶ Θεῦ ... οἷον ... δικαίαν ... Ε'ὰν ὖν ... λυπύμενον ... μεριμνῶν .. ἀποκαταςῆσαι ... εὐλήπτων. *vers* 44 καὶ σκέπη αὐτοφυᾶ. *corr.* καὶ σκέπῃ αὐτοφυᾶ. *vers.* 53. τὺς ἀλόγυς. *corr* τοῖς ἀλόγοις. *vers.* 59. *seq.* ἐνασχολύμενος ... μᾶλλον πῶς ἀγαπᾶτε ... μονίμως

τι ... ῥαδία ... φυλακῆς . corr. ἐνασχολουμένης ... μᾶλλόν πως ἀγαπᾶται ... μονιμώτερον ... ῥᾳδία ... φυλακῆς . Pag. 18. col. 1. v. 3. αἰνιγμάτων . corr αἰνίγματα . verf. 14. ἐντυπωθὲν . corr. ἐντυπωθῇ . verf. 20. feq. ἐπισχόλα ... λεπτὸν ... ἐπιμελείαν ... δικαιῶς ... πολλακὶς ... ὄρει . τοιοῦτο δέ τι ... καὶ ἐπὶ τὰς ... ἀλόγους ... Ἠλίας μεθ' ὅσον ἀναχωρήσας . corr. ἐπισχόλασε ... λοιπὸν ... ἐπιμέλειαν ... δικαιῶς ... πολλάκις ... ὄρει . Τοιοῦτος δέ τις ... καὶ περὶ τὰς ... ἄλογα ... Ἠλίαν, μεθ' ὅσας ἀναχωρήσεις . Col. 2. v. 32. καθολικὴ τοῦ νοῦ παυσωλὴ . corr. καθολικῇ τοῦ νοὸς παύλῃ . verf. 49. Maioris . corr. Pluris . Pag. 21. col. 1. v. 23. ἔπει τακτισμάτων . corr. ἔπειτα κτισμάτων . verf. 36. confiliorum . corr. operum . Pag. 23. col. 1. v. 38. De his Carminibus . corr. De hoc Martyrio . verf. 25. ἴαμβοι ... θεηγορουλόγι . corr. ἴαμβοι ... θεηγόρου λόγι . Col. 2. v. 11. χαιρεῖς . corr. καιρεῖς . verf. 19. narratio . corr. notitia . v. 48. A. MDCCXXVIII. corr. A. MDCXXVIII. verf 57. libellus ἀδέσποτος . corr. Encomium , auctore Gregorio Nyffeno . Pag. 24. col. 1. v. 16. de linguae nocumento . corr. de maledicentia . verf. 64. ἀφωρᾷ . corr. ἀφορᾷ . Col. 2. v. 38. σεβὸν . corr σεβασὶν . Pag. 25. col. 1. v 46. de bono maloque vifu . corr de nimis verecundo . Pag. 26. col. 2. v. 41. ὑλῶν . corr. ὑλικῶν . Pag. 27. col. 1. v. 56. ἔλαφον συζένα . corr. ἔλαφόν συ ζένα . Col. 2. v. 7. philofophi , ad gloriofiffimum . corr. philofophi, qui fuit Bafilii Amoerae confobrinus, ad gloriofiffimum . verf. 54. feq. κατασρέφον τι ... δεξίαν σε ... ἄρχει . corr. καταςρέφοντι ... δεξιά σε ... ἀρχεῖ . Pag. 28. col. 1. v. 54. Πισιδία ... βασίλειον . corr. Πισίδου ... βασιλέα . (*nempe* Heraclium) *Hi duo iambi Pifidae referuntur a Cedreno, qui dicit eos fudiffe Pifidam coram Heraclio : videtur igitur pro* περδικῶν *legendum* Περσικῶν . Col. 2. v. 4. Νικηφόρου τοῦ οὐνοῦ . corr. Νικηφόρου τοῦ οὐρανίου . verf. 15. Θεότοκον . corr. Θεοτόκον , & *fic infra* v 44. & 59—Verf. 61. κοσμοσωτηρίας . corr. κοσμοσώτειραν . Pag. 29. col. 1. v. 54. feq. κολοιοῦ ... ἐπτήει ... καταφρύωτο καὶ φηρὶ ... μήτερ ἀογκοῦμαι ... κίνδυνον ... ἰχνοσκοπήσας ... δολος . corr. κλοιοῦ ... ἐπτόει ... κατωφρύωτο καὶ φησὶ ... μὴ εἴπερ ὀγκοῦμαι ... τὸν κίνδυνον ... ἴχνη σκοπήσας ... δόλος . Col. 2. v. 2. feq. πληξαίπεν ... ἀμοίραν ... τοίαδε ... διψᾶντι μοι . corr. πλήξαντες ... ἀμοιρᾶν ... τοιάδε ... διψῶντί μοι . verf. 8. feq. ἔμπαλω ... νεκρῶν, ὡς ἔγνω ... ἀληθεία καὶ παρὰ πολέμους . corr. ἐμπάει ... νεκρῶν ὡς ἔγνω ... ἀλήθεια καὶ παρὰ πολεμίοις . verf. 16 καταλιμπάντες . corr καταλιμπάνοντες . verf. 28. feq τεχνασμάτων ... Ταύτη ... λειμῶνα ... ἐπαγαλλιᾶσαι . corr. τεχνασμάτων ... Ταύτῃ ... λειμῶν' ... ἐπαγάλλεσθαι . verf. 47. feq. Ηὔχου ... δίωκε τούτους, ἠγάπα ... χερσὸν ... ὄμματ' ... γελῶν . corr. Ηὔχει ... δίωκε , τούτους ἠγάπα ... χέρσον ... ὄμματ' ... γελᾶν Pag. 30. col. 1. v. 4. εἶχεν . corr. εἶχεν . verf. 8. feq. περὶ λοξίας ... εἶπε που ... ἄσκοπος . corr. πατρὶ Λοξίας ... εἶπέ που ... ἀσκόπως . verf. 21. feq. οὔσαν ἐξειρημένην, Ὅσι (fic) μὴ ... Διά τινα ... Θηρίοις ... ταῦτ' ἔλεξεν . corr. οὔσαν ἐξηρτημένην , Ὡς μὴ ... Τινὸς διὰ ... Θηρίῳ ... ταῦτ' ἔλεξεν . verf. 31. feq. Ὀργὴ ... ποσοῦ τέκος ... Φυσοῦς ἑαυτὴν κἂν ῥαγῇς ὅλη , Πρὸς οὐδὲν αὐτῷ ἐμφερὴς ἔσῃ . corr. Ὀργὴ ... ποῦ τέκος ... Φυσοῦσ' ἑαυτὴν κἂν ῥαγῇς ὅμως ὅλη , Πρὸς οὐδὲν αὐτῷ μήτερ ἐμφερὴς ἔσῃ . Pag. 32. col. 1. v. 48. Demetrio Cydonienfi Praefule . expung. Praefule . Pag. 33. col. 1. v. 10. vivificare . corr. unum efficere . Pag. 34. col. 1 v. 28. λείπῃ τί . corr. λείπει τι . Pag. 43. col. 2. v. 11. mundi 6839. (Chrifti MCCCXXXI.) corr mundi 6939. (Chrifti MCCCCXXXI.) verf. 15 Sec. XIV. corr. Sec. XV. Pag. 167. col. 2. v. 1. Ecclefiafticas . corr. Ecclefiafticae . verf. 5. *folo* . corr. *foli* . Pag. 279. col. 2. v. 27. incederet . corr. inceffieret . Pag. 281. col. 2. v. 53. cauffabant . corr. cauffabantur . Pag. 300. col. 2. v. 7. derivabat . corr. dimanabat . Pag. 305. in notis col. 1. v. 4. δείπνῳ . corr. ὕπνῳ . Pag. 451. col. 1. v. 13. ἐτρέπαντο . corr. ἐτέτραπτο . Pag. 462. col. 2. v. 62. πινοπένῳ . corr. πινομένῳ . Pag. 496. col. 2. v. 20. & 56. Scheldoniano . corr. Sheldoniano .

DEO AVSPICE

AC SS. MARTYRIBVS LAVRENTIO COSMA ET DAMIANO

BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE

PRAESIDIBVS CVSTODIBVSQ.

HOC MAGNIFICVM OPVS

FLORENTIAE ANNO CIↃ . IↃ . CC . LX. MENSE IVLIO DIE XXIV.

ADORNARI ET IMPRIMI CAEPTVM

DIE II. MENSIS IAN. A . CIↃ. IↃ. CC. LXIIII. FELICITER ABSOLVTVM EST

IVBENTE FRANCISCO I. ROM. IMPERATORE SEMPER AVGVSTO

QVI VIVAT REGNET TRIVMPHET

PIVS FELIX INVICTVS

NON NOBIS DOMINE NON NOBIS

SED NOMINI TVO DA GLORIAM.

